379

N. Imo. 379

Liber decretalium

Liber venerabilis domini Johannis Pniowsky
decretorum doctoris Archidiaconi Cracovien nobi
lis de domo abdank legatus Testamentaliter per
eum et suos Executores domui longini als burse
pauperum Canonistarum in Cracovia in platea Scti
Andree site et constructe. Anno domini Millesimoqua
dringentesimoseptuagesimosexto. Qui dominus
Johannes Pniowsky eodem anno die Jovis decima
nona mensis Septembris in Monasterio Clare
tumbe diem obyt.

Libri Decretaliu quinq

epc servus servorum dei. dil. fil. de summa trinita
doctoribus et scolaribus universis parisius te et fide catho
tibus commorantibus salutem. et apostolicam lica.
benedictionem.

In huius libri principio quinque sunt precipue prenotan
da. scilicet que sit intentio. que materia. que utilitas. cui
parti philosophie supponatur. quis modus agendi et quis sit ti
tulus. Intentio domini g. pape in hac presenti compilatione
fuit diversas constitutiones et decretales epistolas predeces
sorum suorum in diversa dispersas volumina seu compila
tiones que difficultatem studentibus ingerebant in unam compi
lationem resecatis superfluis ad utilitatem legentium ac
studentium reducere. prout in eadem. g. pp. constitutione
evidentius declaratur. Materia in hoc opere sunt ipse decretales
epistole sub singulis titulis collocate. Utilitas est ut huius
lectis et intellectis sciamus discernere inter equum et iniquum
et unicuique reddere quod suum est. et in hac iusticia absoluta
consistit ut institu. de iusticia et iure in prin. et .xi. q. iii.
Cum devotissimam. Supponitur ethice. i. morali scientie sicut
et alii libri iuris. unde et dicit imperator. legibus nostris
bonorum mores intendimus corrigere. C. de sedis. nupt.
l. i. Modus agendi talis est dividit enim opus suum in quinque
partes. In prima parte tractat de summa trinitate et fide
catholica et de constitutionibus de rescriptis et iudicibus et eorum
officiis. In secunda parte de iudiciis et cooperantibus ad iudi
cia. In tertia parte tractat de vita et honestate clericorum
et rebus eorum et ecclesiarum. In quarta de sponsalibus et matrimo
niis et impedimentis eorum. In quinta de accusationibus
et criminibus et de penis eorum. unde versus. Pars prior of
ficia parat ecclesieque ministros. altera dat testes et cetera
iudiciorum. tertia de rebus et vita presbiterorum. dat formam
quarta nuptiis. quinta docet. ultima de vitiis et penis trac
tat eorum. Et sic terminat tractatum suum. ipsum dividens
in .v. partes ad similitudinem quinque sensuum corporis. cum
quilibet quod iudicat. debet habere aliter non est ydoneus iudex.
Sic copula coniugalis tertia est usque ad quartum gradum
ad similitudinem quatuor humorum vel elementorum corporis
humani. i. de consanguinitate et affinitate non debet. § p
hibitio. dicit g. gg. epc. et c. de summa trini. et f. catholi
Gregorius epc. et .i. servus. Imperator se ipsum ap ca.
pellat servum. C. de officio. pre. affri. l. i. circa. prin.
Servus. hoc ideo dicit. cum quanto maior est tanto humilior sit. sic mi
nister vel servus dicitur. quia sic per servum acquiritur
domino ut insti. per quas personas nobis ac. circa. prin. ita et per
dominum papam cunctis ecclesie potest acquiri. j. de ecclesiis. cum
instantia in principio que decisa est de prin. j. ut hec. pen
ecclesia sic et per imperatorem acquirit civibus. ut in autentica.
constitutio que dignitatibus a patria potestate. § illud quoque. coll.
vi. et nocte dicit in somnis. ut subiecti sub omni quie
te consistant. in aute. ut iudices sine quocumque suffra
gio. in prin. coll. ii. Et dicit imperator. voluntarios
labores appetimus ut quietem aliis preparemus. j. aute.
ut divine iussiones subscriptionem habeant gloriosi que
storis. In prin. coll. viii. et. j. de exceptionibus c. frequens.

filiis. unde dicit filiis. quia solum patriarchas archiepiscopos.
episcopos. appellat fratres omnes alios filios appellat. j. de falsa
tis quam gravi. bononie vel parisius commorantibus. et ita non
in castris. cum enim in castris studeant. beneficia. i. ad. p
vilia sub eiusdem occasione studii habere non debent. j. de cleric.
non resi. c. fin. Preterea ex quo dicit bononie: non videtur
quod aliis mittatur alibi studentibus. et sic non tenentur
recipere hanc compilationem. quia licet papa non extenderit ad alios
quam ad eos quibus mittitur vel quia continetur in eis. ar. j. de
offi. del. p. et. S. e. quod gg. et c. cum olim abbas. sed non est ita.
omnes enim tenentur ad observationem huius compilationis. sed papa stu
dium quod est bononie communis et generalis precipue in utroque
iure. et in quo de omnibus partibus mundi sunt studentes ideo potius
bononiensi dirigitur. et ita omnes tenentur hanc compilationem
tenere et servare quia non potest nec debet singulorum auribus
intimari. xvi. di. c. dicimus et. j. de postulat. p. ad hoc et con
stitutio principis post duos menses a tempore publicationis
omnes astringit. in aute. ut facte nove constitutiones circa. prin.
coll. v. j. de sen. ex. novit. Salutem. per talem salutationem
non tollitur excommunicato si aliqui scolares vel magistri essent
excommunicati tempore publicationis. j. de sen. ex. Si aliquan
do de hoc.

Prohemium gregorii pape

Rex pacificus pia miseratione dis
posuit sibi subditos fore pudi
cos. pacificos et modestos. sed ef
frenata cupiditas sui prodiga.
pacis emula. mater litium. ma
teria iurgiorum. tot cotidie nova litigia generat. ut
nisi iusticia conatus eius sua virtute reprimeret. et quo
nes ipsius implicitas explicaret. ius humani fede
ris litigatorum abusus extingueret. et dato libello
repudii. concordia extra mundi terminos exularet. Ideoque
lex proditur ut appetitus noxius sub iuris regula li
metur per quam genus humanum ut honeste vivat.
alterum non ledat. ius suum unicuique tribuat informa
tur. Sane diversas constitutiones et decretales epistolas predecessorum nostrorum. in
diversa dispersas volumina quarum aliquas propter nimiam simi
litudinem. et quasdam propter contrarietatem. nonnullas etiam propter
sui prolixitatem confusionem inducere videbantur.
aliquas vero vagabantur extra volumina supradicta que
tanquam incerte frequenter in iudiciis vacilla
bant. ad communem et maxime studentium utilitatem
per dilectum filium fratrem raymundum capellanum et pe
nitentiarium nostrum in unum volumen resecatis su
perfluis providimus redigendas. adicientes constitutio
nes nostras et decretales epistolas per quas nonnulla que
in prioribus erant dubia declarantur. Volentes igitur ut
hac tantum compilatione universi utantur in iudiciis
et in scolis. districtius prohibentes ne quis presumat a
liam facere absque auctoritate sedis apostolice speciali.
Innocentius iiii. in concil. generali.

Rex. ubi appellatur imperator. xi. q. iii. Iul. reg
num tamen ei non est de hoc mundo. eadem ca. q. iii. § i.
pacificus. quia ut pater docet venit in mundo. xxiii. q. i.
in tella. disposuit. per providentiam et predestinationem
non necessitate. quia vasis ire et c. xxiii. q. iiii. nabucho
donosor. de pe. di. iiii. § sic itaque et in sequentibus.
et in precedentibus. § subditos. predestinatos quin si et pec

V

cant coram dño dicit peccare. de pe. di. i. pueri q̃
ẽ si peccant nichilominus cannabuntur de. pe. di. iii. §. sic
itaq; q̃. primũ decretũ est de. pe. di. iiii. hĩc societa
tẽ pudicos. i. castos sic ⁊ imperator subditos suos ca
stitatem seruare hortatur. vñ dicit. castitas sola ẽ
q̃ cũ fiducia possibile ẽ deo a͞ias p̄sentare. In au
ten. de lenonibus. §. sanimus. coll. iii. q̃ si uacari pot.
ipari uo non pot. xxxii. q. i. Integritas. vñ debemus
ẽẽ pudici nõ solũ mente. s; ⁊ oculo. q2 impudic͞ ocl͞s
impudici cordis ẽ nuntius. xxxii. q. v. si solo. pacifi
cos. i. pacẽ custodientes. vñ dñ beati pacifici q̃m filii
di uocabuntur. xxiii. q. i. nolite. modestos. i. tẽpatos
q2 q̃libus dz hr̃e in se temperantiam. ut sciat sinate
mãm ⁊ rigorẽ ut simul utrũq; seruare. xl v. di. di
sciplina. cupiditas. q̃ radix ẽ malorũ om̃ium. xlvii.
di. bonorum ⁊ in auten. ut iudices sine quoquo suffra
gio. §. cogitatio. coll. ii. ultra unã col͞u p. ⁊ h̃ id i
nuit de pe. di. ii. §. q2 radix om̃i post uni. §. ex
premissis. prodiga ⁊ nõ solum rerum s; ⁊ fame e͞is p
digus dr̃ ut habet. C. de his q̃. pe. no. l. i. in fi. ⁊ j.
de accu. platorum. excessus ⁊ tal' crudel' ẽ cui suã
famã negligit. xii. q. i. nolo. ⁊ uẽ q2 o͞is etas ab
adolescentia prona ẽ in malũ. xii. q. i. o͞is etas ⁊ o͞is
creatura sub uano ẽ. de pe. di. ii. §. caritas. ad finẽ
distinctio͞is ⁊ h̃uana natura quodãmõ labilis. ad de
creta. in auten. de monachis. §. si cuius g. coll. i. ⁊
pcliuis ẽ cursus h̃oim ad uoluptatẽ ⁊ natura ui
torum imitatrix ẽ. xx. q. iii. pcliuis. vñ claudian.
pcliuior cursus i peiora datur. ex eo q dicit. prodiga
tur q̃a ista lr̃a. q2 pmo dix̃ cupiditas q̃ ẽ cupi
dus nõ ẽ pdigus sic intelligere. cupiditas refertur
q̃ntũ ad retentiõem tem pal͞iũ. pdiga. q̃ntũ ad
euacuatiõem uirtutũ q2 unũ expellit a. xxxii. q. i.
ẽ renũtiat. ⁊ ẽ q̃ddi. ar. q2 allegans q̃tra audiat
⁊ q duo q̃ria possũt ẽẽ in eodẽ subiecto. q2 p̄p dicit
cupiditatẽ ẽẽ pdigam. cũ cupiditas ⁊ pdigali
tas sint q̃ria penitus. ul' d' melius q2 iõ uocatur hi
pdiga. q2 nullo mõ nullã mẽsura ẽ in cupiditate.
vñ dicit canõ. q2 nec sacietas umq̃ nec finis ẽẽ
cupiditati ⁊ iõ dr̃ effrenata. xlvii. di. sic pdiga
litas aũt tal' nõ ẽ opposita cupiditati s; potius
ei q̃petit. s; pdigalitas illa q̃ q̃sistit in distribu
tiõe rerum imoderata illa ẽẽt ei opposita. ⁊ ad h̃ fac̃
q dicit sin pdiga ⁊ iõ nõ dixit rerum. ul' si uis
saluare solutiõem b'nardi. expone sin. i. sin pos
sessoris ⁊ ita planũ est. nouam tigia hoc iõ dic̃ q2
sñ h̃uana prona ẽ ad dissentiend'. i. de accus. plen.
q2 diuisitatẽ ⁊ de. q. di. iiii. sic in sacriletiis. ⁊. ff.
ad trebell'. q2 potat ⁊ de q̃secra. di. iiii. sic ⁊. ff. de
arbitris. l. si uni. §. ult. ⁊ semp nouas de pperat
ede formas. C. de ueti iure enu. l. ii. §. s; q2 di
uine ⁊ natura introductũ ẽ ut pla sit negotia q̃
uocabla. ff. de pscrip. uñ. §. natura. vñ dicit i pa
tor q natura cotidie nouitates nitit inuenire. J
aũt quibus modis natal'. si. efficiantur legiti
mi ⁊ sui. §. si q̃s uõ coll. vi. ⁊ iõ nouis morbis
noua q̃uenit antidota pparari. j. de iura. calũp.
cetrum ⁊ uaria experimẽta morborum uaria nos cogẽt

remedia inuenire. l. di. ut q̃stitueret ⁊ q medicamina
morbis exhibent. h' natura negotiis. In auten. h' q̃
sũo. q̃ ino. q̃stit. i p̃n. coll. viii. ⁊ q̃ de nouo emergunt
auxilio idigent. ff. de minoribus. a cẽt. de etate. §. ex
cã. ⁊. ff. ut ipos. le. l. i. §. plane ⁊. ff. de uetre. i spi
l. i. in pn̄. ⁊. j. de off. del. si insinuante ⁊. j. de except. pa
storal'. j. de testib; p̄sentiũ ⁊. c. ult. in iusticia. q̃ ab
aliis uirtutibus augi ul' ad maĩ a ppe desidat. J au
ten. de referẽdis. §. ppea. coll. ii. libello ⁊ q̃oll mu
tue debet uxori. j. de diuor. Gaudemus circa. fi. ⁊. ff.
de diuortiis. l. ii. §. in repudiis. j. de eo q; lex pditur.
ut h̃uana cohibeat audacia. ⁊ tuta sit iter ipos
innocentia. iiii. di. fc̃e sunt aũt. nã p leges nemo bñ
facẽ cogit. s; male agẽ phibetur. xxiii. q. v. ad fi
dẽ. limites. limes ẽ agrorum discretio. vñ usus limes.
erat positus. nẽe ut discerneret agri. ut. j. de sibo. fig.
forius. honeste uiuat ⁊ c. h' sunt tria p cepta legis
de quibus hs. ff. de ius. ⁊ iure. iustitia. §. i. in fũe. ⁊. c.
§. iuris p cepta ⁊ sic sunt intelligenda honeste. m. q̃
tũ ad se in his. l. q̃ nobcũ agimus. q̃ honestas oca.
mur. q̃sideratur. ff. de ritu. nupt. sẽp ⁊. xxx. di. nice
na ⁊ cõra mores. ff. de uito. ⁊ tu. da ab his. certe. §.
plẽ. ult. alterum nõ lede. in his. l. q̃ circa alios agi
mus. §. illud q ẽ nõ uis fi alii ne facias. in p̃n. de. di.
i. h̃uanũ genũ ⁊. j. de maio. ⁊ obe. dilã. Jus suum uni
cuiq; tribuens. siue sit pena afficiendo cũ p̃mio remu
nerando. di. iii. c. ult. j. c. firmitã. §. i. i fine ⁊ p h' dr̃
siue do. s ⁊ pprio ⁊ summũ bonũ in uita ẽ iustitiã
cole ⁊ ius suũ unicuiq; tribuere. xii. q. ii. cũ deuoti
ssimã. q̃stitutiões. q̃stitutio ẽ q̃ princeps facit ppo
motu. decretal'. epla q̃m refert ad q̃sultatiõem. j. de
se. ex. si q̃cubine. q̃trietatẽ q2 nulla q̃rietas dz ẽẽ i iure.
C. de ueti iure e. l. certa. §. certũ ĩdz in p̄senti q̃pila
tiõe dz nullam q̃rium repiri. similitudinem. iõ dic̃ imp
ator ⁊ eandẽ eam assumit. C. de nouo. cod. q̃po.
in pn̄. i ⁊. iii. q̃stit. vagabantur quasi nõ debitis partic
ulis collocatas. J sic n̄ erant in antiqua q̃pilatiõe
⁊ ita q̃pilatio antiqua nõ fuit sine ordinata ⁊ sic i
sic. j. de biu. nõ ord. mirati. j. de bigamis. a nob.
⁊ ita de aliis. p diuersas fieri. raymundus ⁊ recte ⁊
ordinate debet. n. tali ordinari recte. ut ordo rerum
ipsarum ex illarum q̃pone ⁊ distinctiõe clarescat. primis
in p̃mo loco. posteriorib; in scdo loco pendis ut. C.
de nouo. co. q̃po. in p̃ma q̃stit. q quod fuat in p̄
senti q̃pilatiõe. s; i in antiqua nõ ⁊ q̃ eas q̃ponunt
nõ solum debẽt ẽẽ glosi doctrina legũ s; experientia
rerum ut. C. e. t. q̃stit. ii. vñ p ordinatiõem illi q̃pi
latoris sciens q̃s illorum quorum tpr̃ q̃stitutiões q̃cilia.
decretales. edita sunt. pcessit. resecatis. pot g' dñs pp
derogare q̃stitutiõib; pdecessorum suorum nõ obstãte q
p ipm nõ hñt ipium. ff. de arbitris. l. nõ magistratus.
et ẽ iõ q2 eadẽ p'tẽtẽ cũ eo cui succedit. et nemo
pot hanc legẽ s in pone ne liceat s a priore uolunta
te recedẽ. ff. de l. ii. l. si q̃s i pn̄. declarat. i. de statutis
constitutionum. q̃ exponit illã. Consulti. in iudiciis. sic
g̃ iudicẽ q oib; decretalib; istius uolumus uti pos
sumus i iudiciis q2 i referunt eci pollz uniuersali. xix.
di. si romanorum ⁊. j. de priuilegiis. q2 ẽca ⁊. ff. de sum.

De [...] ⁊ fid' cath. [...]

De summa trinita te et fid' catho sup rubri

sciat. et. ff. de com. urbanorum predior. l. si cetuit. et i
ta nõ est h' aliq̃ indulgẽtia siue dispẽsatõ. q'd ẽ
falsum. ĩmo multe indulgẽtie sunt. et indulgẽtia tn̄ dz
trahi ad consciẽtiã. v. q. i. peruen. et in ext. de te. tn.
¶ plane. dicas q' pp' unã decretalẽ ut ouacl' plex.
n̄ plus n̄ minus. et est sile de. c. di. ii. vetera ubi dicit
q' o's illi q' mãducauerũt de mãna illo q' plus fi
lii isrl' in deserto. mortui sunt. et tñ caleph. et iosue
nõ fuerũt mortui i deserto ĩmo intrauerũt in terrã
promissõis. lxxvi. di. ieiuniũ. et ita modicũ q' nõ
nocet. nã modica res nõ inducit symoniã. j. de
symõ. et si q'ones. ar. cõ. q' p modica re dat' actõ
furti. xiiij. q. ult. c. ult. et p. vi. col. tm̃ committit sy
mõ. j. de symõ. ex tue. fra. et p una gallina cõmit
tit' furtũ. ins. de rer. di. gallinarũ. ¶ vo. dicas q'
in talibz affectõ. et intentõ committẽtis considerat' ul'
dicas q' dicit' i scol' refert' ad decretales illas q' cõti
nent indulgẽtiã sui dispensatõem q' ille debẽt
legi i scol' ut p doctrinã sciatur ut. et q'n sit dis
pensandũ q' uo i aliis q' cõtinẽt referunt' ad utraq3 q'
ill' utimur in iudiciis et in scol'. ¶ si nõ de certo aliq'
decõ. iudicatur ex compilatõem istã quid si delrat
tenere q' dz. j. de fide. instr. pastoral' hic supp. pp.
ut tm̄ hac compilatõe utatur unitũ si. ¶ Quid est
si aliq' uellent uti et lege priorem. dico q' illi essent
excõicãdi q' faciut cõ mandatũ principis. j. de ma
io. et obe. siquis. et. xxv. c. i generali. de summa trini
t. et fi. catho. ¶ Cũ omne q' nõ ẽ ex fide petm ẽ. xx
viii. q. i. ¶ i. et. j. de p'script. q'm omne. et ordo nrẽ
reparatõis a fide sumpsit exordiũ. ideo de fide catholi
ca p'o ẽ agendũ. et q' p'mo in fide instrui debemus
ut sic ad bapm̃ creduli ueniamus. de. c. di. iiij. an
te baptm̃. ¶ videndũ est quid sit fides. p ut hic ac
cipit'. et q't modis accipiat' fides. et q't sint spes
fidei et quot articli. ¶ Et p'mũ credendum. et q' sit
pena nõ credentiũ. fides. n. multis modis dr̃. dici
t' fides q'nq3 id q' sacramentũ baptismi. ut. v. di. de
iudeis. et. j. de bapt. et eius effectu. debitũ. ¶ it. dr̃ fi
des castitas thori. xxvii. q. ii. coniuges. et. j. de iur
iur. q' a nobis. et ẽ unũ de tribz bonis matrimonii.
e. ca. et. q. omne utiq3. ¶ it. dr̃ fides securitas sui pac
ti q' i bona fide iuanda ẽ. xxiij. q. i. noli. ¶ it dr̃ fides
q'nq3 conscia. j. de rest. spol. litteras. et. j. de p'script.
q'm oẽ q' nõ ẽ ex fide. i. ex conscia. de. pe. di. iii. ad
finẽ distinctõis. ¶ illud aut. gg'. ultra mediũ.
¶ it dr̃ fides credulitas s' quã credimus id q' nõ ui
demus. fides. n. de reb' uisa. de. pe. di. iiij. i domo.
¶ vn̄ i dr̃ fides nõ ht̃ meritũ cui humana rõ pbet ex
perimentũ. ¶ it dr̃ fides promissõ. inst. de ver. di. ¶ vedi
te. ¶ it alio m̃ dr̃ fides collectõ articlorum ut h' et.
xxiiij. q. i. h' ẽ fides. preterea i psalmo h' ẽ fides ca
tholica q' n' unusquisq3 et c'. ¶ it dr̃ fides certitas i ac
tõibz consideata. inst. de actõibz. ¶ actõnũ quedã
sunt bone fidei q'dam stricti iuris. ¶ fides uo sic de
scribit' ab aplo in epla ad hebreos. p ut h' sic
fides ẽ sba rer sperandarum argumentum nõ appa
rentium. et dr̃ sba sperandarum rer q' sperare debemus
q' deus ẽ a pp'his ẽe futurũ argumentũ nõ ap
parentium dz q' pp' prophias tam completas debemus hr̃e
argumentũ. i. probatõem nõ apparentiũ de futuris comple
dis. s. de die iudicii. de fine mũdi. ¶ sz ut' q' diffini
tõ ista fidei sit bona. ¶ Qz ista diffinitõ cõuertibil' dz esse
cũ suo diffinito. ¶ sz h' nõ est cõuertibil' q' spes sili ẽ
sba sperandarum rer. vn̄ ut' inferendũ q' fides ẽ spes q'
ẽ falsum. ¶ it h' diffinitõ ut' loq' tm̄ de futuris cũ fides
sit tã de p'sentibz q' de p'teritis et futuris eo q' habeat
se ad oia. ad p'terita. s. q' credendũ ẽ xpm̄ natũ fuis
se et passũ. ad p'sentia. q' credendũ ẽ q' ipse sit q'
cotidie i altari cõficit' et ad futurũ. q' crede debemus
ipm̃ uenturũ et iudicaturũ uiuos et mortuos. et
ita ut' ẽe insufficiens illa diffinitõ et lz diuisa tẽpa
comprehendat una fides ẽe ut'. vn̄ satis pot' dici q' nõ
ẽ uera diffõ. lz q'dã notificatõ fidei ab aplo data. p'
aut magistralit' diffiniri. fides ẽ uolũtaria certitudo
absentium infra sciam et s' opionẽ constituta. scia.
n. ht̃ cognitõem fides nõ. vn̄ dic' aug'. fides ẽ crede
q' nõ uides. de. pe. di. iiij. in domo. ¶ Spes aut fidei sunt
due. vna ẽ formata q' hñt boni et sci est et alia
informis q' hñt mali et demones et infideles existẽ
tes in mortali pctõ. et fides istorum caret forma. p'm
ẽ uirtus q'a dñr fideles quicũq3 baptizant'. de. c.
di. iiij. q' a p'o. tal' fides dr̃ informata caritate.
vn̄ sic pot' diffiniri fides ẽ qualitas. q' q's credit
q' diligit. caritas dignior ẽ p'ter eas q' assistit omne
nitui et ẽ fons uirtutis cui nõ cõicat alienũ. s. a fide.
j. de regularibz. lz inst. de. pe. di. i. ¶ oĩs q' nõ dilig'.
¶ it ut xpc' ait. vn̄ dr̃ fides una est uirt' q' caritas
cõmitatur. vn̄ dicit aug'. fides q' p dilectõnẽ op
at' ẽ fũdamentũ oim uirtutũ. i. q. i. cui p'uul' et cõple
ta diffinitur. h' ẽ fides q' p dilectõnem operat'.
de. pe. di. ii. ¶ it sine caritate et n' ea q' demonũ ẽ
q' credunt et contremiscunt de fide informata caritate
dicit abacuc ppha. iustus meus ex fide uiuit. fides
tñ ẽ eadem in sba cũ fide antiq'z ut dñm ẽ q' pro
bat euãgelium. dicit aut' q' p'cedebant et q' sequebant
clamabant dicẽtes osanna filio dd'. distat i q'li
tate q' q' ipi crediderũt de futuro. nos credimus de p'
teritis. s. xpm̃ natũ et passũ. ¶ principales articli fidei
nr̃e sunt. vii. ut. q. v. ii. sunt contra sp'c sci quos quilz te
nus scire tenet. clerici explicate. laici implicite et cre
dere sicut tenet ecca et sunt iiij. ¶ Incarnatõ siue natiuitas.
baptismus. passio xpi. siue mors eius. descẽsus ad inferos.
Resurrectõ. ascẽsus in celum. aduentus eius ad iudici
ũ de quibz tres in p'ma. et ultĩ. sumũt p quibus
iohes in apoc. legitur fleuisse. q' dr̃. vidi librũ sig
natũ. vii. sigillis. formã in p'ncipibz i celo et i tra
et apd inferos. et nemo fuit dignus aperire librũ n'
leo de tribu iuda. ¶ Penam nõ credentiũ ẽ uita eterna
pena nõ credentium ẽ gehenna ppetua. tñ illud. h' est
fides catholica q' n' quisq3 crediderit firmiterq3 fuat
saluus esse nõ poterit. et qui crediderit et baptiza
tus fuit saluus erit. j. de bapt. et eius effectu. ¶ maiores.
Scdm quosdã theologos sunt. xii. articli. pp' xii.
aplos qui eadẽ hora symbolum inspiratõe sp'c sci
exposuerũt. vn̄ dr̃ symbolum a sin q' ẽ simul et bo
lus q' ẽ morsellus q' unusquisq3 aplorum suũ mor

tellum i. parte etiam apposuit. Est et aliud symbolum quod
in ecclesia cantatur in missa in nicena synodo factum propter grecos
qui non credebant quod spiritus sanctus procedat ab utroque. ut de con. di. ii.
c. ult. et pen. Est et tertium symbolum anastasii quod cotidie
in ecclesia cantatur in prima. Isidorus potest appellari quartum sym-
bolum. et ita sunt in quatuor sicut iiii. evangelia. Et
unus est autem dicitur in tertia xv. di. de quibus dicam ego.

De summa trinitate et fide catholica.

Firmiter credimus et simpliciter confi-
temur quod unus solus est verus deus, eternus,
inmensus et incommutabilis, omnipotens et ineffa-
bilis, pater et filius et spiritus sanctus: tres quidem persone, sed
una essentia, substantia seu natura simplex omnino. Pater
a nullo, filius autem a patre solo, ac spiritus sanctus
pariter ab utroque absque initio semper ac sine fi-
ne. pater generans, filius nascens et spiritus sanctus pro-
cedens, consubstantiales et coequales et coomnipotentes et co-
eterni, unum universorum principium, creator omnium invisi-
bilium et visibilium, spiritualium et corporalium, qui
sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis
utramque de nichilo condidit creaturam spiritualem
et corporalem, angelicam videlicet et mundanam, ac de-
inde humanam quasi communem ex spiritu et corpore constitutam. Di-
abolus enim et alii demones a deo quidem natura sunt
creati boni, sed ipsi per se facti sunt mali. Homo vero
dyaboli suggestione peccavit. Hec sancta trinitas
secundum communem essentiam individua et secundum personales
proprietates discreta per moysen et sanctos prophetas
aliosque famulos suos iuxta ordinatissimam di-
spositionem temporum doctrinam humano generi tribu-
it salutarem. Et tandem unigenitus dei filius Iesus
Christus a tota trinitate communiter incarnatus ex maria sem-
per virgine spiritus sancti cooperatione conceptus, ve-
rus homo factus ex anima rationali et humana carne
compositus, una in duabus naturis persona, viam vi-
te manifestius demonstravit. Qui cum secundum divinita-
tem sit inmortalis et inpassibilis, idem ipse secundum
humanitatem factus est passibilis et mortalis. Qui et
pro salute humani generis in ligno crucis pas-
sus et mortuus, descendit ad inferos, resur-
rexit a mortuis, ascendit in celum. Sed descendit
in anima et resurrexit in carne ascenditque pari-
ter in utroque. venturus in fine seculi iudicatu-
rus vivos et mortuos et redditurus singulis
secundum opera sua tam reprobis quam electis. Qui
omnes cum suis propriis resurgent corporibus
que nunc gestant ut recipiant secundum opera su-
a sive bona fuerint sive mala, illi cum dyabolo pe-
nam perpetuam et isti cum Christo gloriam sempi-
ternam. Una vero est fidelium universalis ec-
clesia extra quam nullus omnino salvatur. In qua idem
ipse sacerdos est et sacrificium Iesus Christus. Cuius
corpus et sanguis in sacramento altaris sub
speciebus panis et vini veraciter continentur trans-
substantiatis pane in corpus et vino in sanguinem
potestate divina ut ad perficiendum misteri-
um unitatis accipiamus ipsi de suo quod
accepit ipse de nostro. Et hoc utique sacramentum ne-
mo potest conficere nisi sacerdos qui rite fuerit or-
dinatus secundum claves ecclesie quas ipse concessit apostolis
eorumque successoribus Iesus Christus. Sacramentum vero
baptismi quod ad dei invocationem et individue trinita-
tis videlicet patris et filii et spiritus sancti consecratur in aqua tam par-
vulis quam adultis in forma ecclesie a quocumque rite
collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem fuit
baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum per veram
potest semper penitentiam reparari. Non solum autem virgines
et continentes verum etiam coniugati per fidem rectam et
operationem bonam placentes deo ad eternam merentur
beatitudinem pervenire. Idem in eodem. De summa trinitate et fide catholica.

Firmiter et constanter. et id dicit quia ordo
fidei vestre plura non potest et quia ubi non deficit fides
supplet. de con. di. iiii. ecclesia in fi. Vel quia sermo sonat
affectus sententiat i. fides et. di. ult. c. ult. et de con. di. iiii.
michi aliud ar. quia fidelis est de eo si visa. de pe. di. iiii.
in domino. Credimus. hoc id dicit quia dubius in fide infi-
delis est. i. de hereticis dubius. et ar. xxiiii. q. i. omnis qui in-
fi. et est simile de accusato quando quis nichil est probatum et sic
dubius remanet cum se non purgat. et quia fides est ex-
ordium nostre reparationis. ideo de ea premittit. quia plus dicitur
de visu in in fide de con. di. iiii. aut baptism. et o-
mnis plex. Simpliciter. fides ii. simplicibus verbis est pro-
ponenda. xxxiii. di. quod epo. et xxxi. di. quod non sic et testi-
monium iii. q. ix. pura et simplex. sic et lex iiii.
di. erat autem. sic et aliubi scriptura si obstante loquitur
per non scripturam. Et de hiis quoque per non script. ta. l.
ii. sic et testimonium obscurum non valet. i. de probat.
In presentia et i. de testibus. Cum clamor. et de inter-
rogat. ac de etate. quia nichil et quando unquam per extra
nea verba res est proponenda. sed per usitata. ar. xxxvii.
di. relatum. Io. Unus. hoc dicit fuit ad differentiam plu-
rium planetarum quos quidam colebant tanquam deos.
Et verus. deus est ad differentiam fictorum. Eternus. hoc id dicit
quia nec initio dei nec terminum possumus ponere si tem-
pora diffinire. de pe. di. i. multiplex. xxvi. q. vi.
nemo sciat. Inmensus. i. sine mensura. unde dicitur infra omnia
non inclusus extra omnia non exclusus. super omnia non e-
latus. Omnipotens. quia omnia potest que decent eius potentiam et
quod posse est aliquid posse. unde peccare non potest
quia peccare non est ad posse ut ait augustinus immo est ad
non posse. de pe. di. ii. Caritas. Incommutabilis.
xxiiii. q. iiii. Incommutabilis et tamen dat cuncta mo-
veri. unde boetius. stabilisque manens dat cuncta moveri.
et cum sepe mutat sententiam ut in di. et c. unusquisque
in fine. Incomprehensibilis. unde in veteri lege dicitur bes-
tia que montem tetigerit lapidabitur et illud accede-
det homo ad cor altum et exaltabitur ab illo et illud o
altitudo divitiarum que incomprehensibilia sunt opera eius
et investigabiles vie eius. Ineffabilis. unde illud scriptura
eius quis enarrabit quia dicitur unius. Simplex omnino.
Non quia multiplex est compositus. Est compositio
partis ad partes ut in rebus corporalibus. Est compositio proprietatis ad subiectum ut bo-
nabilitas in anima. Est forme ad materiam et esse ad for-
mam nulla istarum compositionum cadit in deum et ideo dicitur
simplex omnino i. in quolibet sensu compositionis et pone
quod sicut in anima cum bona simplex est et cum mala requiri-
tur in anima intellectus qui percontatur. et ideo quod dicitur

& memoria q̄ conseruat. Intellectus sapiens q̄ pater parit
primo opatum. id discernere comparatur filio qui est sapientia
patris disponens omnia in celo & in terra. Memoria conseruans
comparatur spiritui sancto qui omnia bona corroborat & confirmat
sicut ista tria id sunt in una tantum anima. sic tres persone pater &
filius & spiritus sanctus id sunt in una essentia. Omnipotens ut in symbo
lo anastasii. sed tamen non tres omnipotentes sed unus omnipotens.
Coeterni. sed quod ut in eodem symbolo. ubi dicitur & tamen non tres
eterni. sed unus eternus. Solo hic ponuntur adiectiue id
est dictiones id aut substantiue. hoc est dictum hic deriguntur
personas in essentiam. sed tote tres persone coeterne sibi sunt
& coequales. Simul ab initio. unde Salomon. Qui manet in eter
num creauit omnia simul. unde in principio creauit deus ce
lum & terram. quod sicut simul factum fuit sed simul dici non potuit.
humanam. quia prima die creauit angelos & vi. die ca
ine homines. xxx. di. vi. die. Quasi communem. id est mediam inter
angelicam & mundanam uel communem. id est utrique conformem
quia in pluribus conformis est cum angelis. & in bonis & dissimilis
est cum inferioribus creaturis. quia sentit cum illis & in plu
ribus aliis. Dyabolus. dicitur a dya quod est duo & bolus quod est
morsellus. quia duos bolos tantum de corpore & anima cum
facit. Demon. interpretatur sciens & est ex hac littera
quod de bono processit ad in malum quod similiter est ut hic ex
ponitur quia angelus non habuit remedium sicut homo. quia non
peccauit per suggestionem angelus per se sine alterius su
gestione ut dicit littera sequens. Creati sunt boni. sic quod
est id in bone vir quod non per hoc quod dicit apostolus. Eramus na
tura filii ire sicut ceteri quod nullus habetur nisi per fide.
de. q. di. iiii. firmissime. dicas quod homo ab initio boni
creatus fuit & angeli & in caritate. ut de pe. di. ii. c.
romanos. quia adam uel e. c. secundum. principes in dec
quod immortales creatus fuit. de. q. di. iiii. placuit. quod Ysiu.
si. di. & audias predicta sic debet intelligi. Eramus. ix. & c.
id eramus debitores id digni pena eterna. ire id pene et
ne. Natura. id separabiliter utero. quod originali peccato. origi
nale peccatum ita in hoc humano genere sic est natale.
quia sicut nata nos non deserit dum sumus. ita nec ori
ginale peccatum. sed tamen post baptismum non nocet. de. q. di.
iiii. c. ii. Per se. id ex proprio defectu. Suggestione & ideo
magis puniendus est quam ipse faciens. lxxxvi. di. tan
ta. nec illud excusari dyabolum sed homo illud. alias esset fac
tus. Et de suo. cor. l. i. c. quia quod licet uidetur quod per solam
tamen hortationem non debeat teneri. non enim qui exhorta
tur mandatoris opere fungitur. Et de his quod no. in fa. ob
hoc non nec id excusat hominem quod consilio alterius fe
cit quia debuit & potuit explorare apud semet ipsum
an expediret ei tale consilium. Et mandati. l. ii. in. fi.
& si dubitauerit. potuit consulere peritiores quam in putabat
aliquem. Et de iure. & fi. iugno. l. regula. c. ii. & Et de bo
norum pos. in bonorum in fi. & xxxvii. di. c. ult. Jo. xx
iii. di. quod ipsis. Dispositionem. hoc sunt dispositio quia tria sunt
tempora. tempus ante legem & tempus sub lege. & tempus gratie. In tem
pore ante legem regebant homines ius naturale quod rege
bantur quod consistebat in his duobus preceptis contentis
his sensibus. Quod tibi uis fieri. tu fac quod non tibi nolis. Sic
potes in his uiuere iure poli. di. i. in pri. In tempore sub
lege regebantur decalogo moysi dato a deo & tunc con
tingebant omnia in figura que completa sunt tempore gratie

quod filius dei filius nos docuit precepta euangelica quibus ho
die regimur in quo scripture sunt complete. & hic est ordo
de quo hic dicit. A tota trinitate. hoc ideo dixit quia inse
parabilia sunt opera trinitatis. de. q. di. iii. c. ult. in. fi.
& xxviii. q. i. sic. ix. iii. licet circa pri. per mediam coll.
nec pater filius a se facere quicquam nisi quod uidit patrem fa
cientem. de. q. di. v. c. Saluator in. fi. Incarnatus. hoc expli
catur primus articulus fidei. unde tunc fuit figuratum in
archa noe ubi fuit secundum redemptor per duas naturas que
ad corporationem & unitatem. Magister non potuit inuenire quod con
tinuaret se ista glosa. in passibili. xxii. q. iiii. in con
mutabilis & sequitur figura huius uersibus. Nil ysaac pa
titur aries fit uictima christo. Nec deitas patitur cum moui
atur homo. xxii. q. ii. c. quod ab abraham. & c. sequentibus. Mortuus.
hic explicatur tertius articulus fidei. Descendit ad inferos.
quartus articulus. Resurrexit. quintus articulus. Ascendit.
Sextus. Venturus. Septimus. hic gestant. unde apostolus.
hoc mortale induet immortalitatem. extra quod. xxiiii. q. i.
quam uere. Sacrificium. de. q. di. ii. nisi moyses. unde dicitur. rex
sedet in cena turba cinctus duodena. Se tenet in ma
nibus se cibat ipse cibus. Dicit augustinus. dicit de carne be
ate marie carnem accepit. & eandem carnem ad manducan
dum dedit ad salutem. de. q. di. ii. accesserit iudi. & hoc
fuit significatum in pane domini. de quo dicitur ferebatur domini ma
nibus suis ut ibi di. b. Sub specie panis. hoc ex causa statu
tum fuit ut in alia forma non sumeretur propter horrorem.
unde dicitur nisi quis manducauerit corpus meum & c. audito hoc
sibi scandalizati sunt & dixerunt. durus est hic sermo. de. q.
di. ii. prima. de hoc sacramento tradit. in. de cele. mis. cum
marthe. Sed clauem. Non hoc quod non potest conficere corpus christi nisi
sit ordinatus in forma ecclesie. Sacramentum. hic est secundus ar
ticulus quod ultimo ponitur & hic exprimitur formam bapti
smi quam seruat ecclesia. de. q. di. iiii. firmissime & in. de bap. &
eius effectum. Maiores. Quicumque. a quo & quod baptismus
conferatur in forma ecclesie ratum est. xv. i. q. i. quod quidam.
& de. q. di. ii. a quodam & c. romani. & xxiiii. q. i. c. sed
illud. Coniugati. Non quod tres ordines sunt in ecclesia dei. c. uir
gines. continentes. coniugati. christus enim plus amat uirgines
quam alios quia sponte tribuunt quod si non fuerat in patri
continentes & plus deo placent quam coniugati. quia non expedit
homini ad regna celestia tendenti accipere uxorem. ut xxiii.
q. v. tunc saluabitur & ea sunt in nostris officiis gratora que
cum sint non impendere tamen causa dilectionis in proximum. xx
viii. q. i. iam nunc.

Dampnamus & reprobamus libellum sive tracta
tum quem abbas ioachim edidit contra magi
strum p. lumbardum de trinitate. cum essentia trini
tatis appellans ipsum hereticum & insanum pro eo quod in
suis dixit sententiis. Quoniam quedam summa res est. pater et
filius & spiritus sanctus & illa non est generans. neque genita. neque
procedens. unde asserit quod ille non tam trinitatem quam
quaternitatem astruebat in deo uidelicet tres personas
& illam communem essentiam. quasi quartam manifeste prote
stans quod nulla res est que sit pater & filius & spiritus sanctus.
nec est essentia. nec substantia. nec natura. quamuis concedat
quod pater & filius & spiritus sanctus sunt una essentia. una substantia.
una quia natura. secundum unitatem hoc non ueram & propriam.
sed quasi collectiuam & similitudinariam esse fatetur. quod ad

Hystoria de ysaac est. xxii. q. ii.

Dampnamus. Aliquid pater & filius & spiritus sanctus [illegible] ... non est generans neque genita neque procedens ... [illegible]

modo dicitur multi homines unus populus et multi fideles
una ecclesia iuxta illud: Multitudinis credentium erat
cor unum et anima una. Et qui adhaeret deo unus spiritus est
cum illo. Item qui plantat et qui rigat unum sunt
et omnes unum corpus sumus in Christo. Rursus
in libro regum: Populus meus et populus tuus unum sunt.
Ad hanc autem suam sententiam astruendam illud po-
tissimum verbum inducit quod Christus de fidelibus inquit
in evangelio: Volo pater ut sint unum in nobis sicut et nos u-
num sumus ut sint consummati in unum. Non enim ut
ait, fideles Christi sunt unum id est quaedam una res quae
communis sit omnibus, sed hoc modo sunt unum id est una ecclesia
propter catholicae fidei unitatem et tandem unum regnum
propter unionem indissolubilis caritatis. Quemadmodum
in canonica Iohannis apostoli epistola legitur quia tres sunt qui
testimonium dant in caelo: pater et filius et spiritus sanctus,
et hi tres unum sunt. Statimque subiungitur: Et tres sunt
qui testimonium dant in terra: spiritus, aqua et san-
guis, et hi tres unum sunt, sicut in quibusdam co-
dicibus invenitur. Nos autem sacro approbante
concilio credimus et confitemur una cum Petro
quod una quaedam res est incomprehensibilis quidem et i-
neffabilis quae veraciter est pater et filius et spiritus sanctus, tres
simul personae ac sigillatim quaelibet earundem, et ideo
in deo solummodo trinitas est non quaternitas, quia quae-
libet trium personarum est illa res videlicet essentia, substan-
tia sive natura divina, quae sola est universo-
rum principium praeter quam aliud inveniri non potest,
et illa res non est generans neque genita nec procedens,
sed est pater qui generat et filius qui gignitur et spiritus
sanctus qui procedit, ut distinctiones sint in personis et
unitas in natura. Licet igitur alius sit pater, alius fi-
lius, alius spiritus sanctus, non tamen aliud, sed id quod est pater est
filius et spiritus sanctus idem omnino, ut secundum orthodoxam
et catholicam fidem consubstantiales esse credantur. Pater
enim ab aeterno filium generando suam substantiam ei dedit,
iuxta quod ipse testatur: Pater quod dedit mihi maius est omni-
bus. Ac dici non potest quod partem suae substantiae illi dederit et par-
tem retinuerit ipse sibi, cum substantia patris indivisi-
bilis sit, utpote simplex omnino. Sed nec dici potest quod
pater in filium suam transtulerit substantiam gener-
ando, quasi sic dederit eam filio quod non retinuerit
ipsam sibi, alioquin desisset esse substantia. Patet ergo quod
sine ulla diminutione filius nascendo substantiam pa-
tris accepit, et ita pater et filius habent eandem substantiam,
et sic eadem res est pater et filius necnon et spiritus sanctus
ab utroque procedens. Cum ergo veritas pro fidelibus
suis orat ad patrem: Volo inquiens ut ipsi sint
unum in nobis sicut et nos unum sumus, hoc nomen unum pro
fidelibus quidem accipitur ut intelligatur unio
caritatis in gratia, pro personis vero divinis ut atten-
datur identitatis unitas in natura, quemadmodum
alibi veritas ait: Estote perfecti sicut et pater vester ca-
elestis perfectus est, ac si diceret manifestius: Estote per-
fecti perfectione gratiae sicut pater vester perfectus est perfectione
naturae, utraque videlicet suo modo, quia inter crea-
torem et creaturam non potest tanta similitudo notari
quin inter eos maior sit dissimilitudo notanda.

Si quis igitur sententiam vel doctrinam praefati Ioachim in
hac parte defendere vel approbare praesumpserit, tanquam
haereticus ab omnibus evitetur. In nullo tamen per hoc
Florensi monasterio, cuius ipse Ioachim exstitit insti-
tutor, volumus derogari, quoniam ibi et regularis est institutio
et observantia salutaris, maxime cum idem Ioachim
omnia scripta sua nobis assignari mandaverit, apostolicae
sedis iudicio approbanda seu etiam corrigenda, dictans
epistolam cui propria manu subscripsit, in qua firmiter
confitetur se illam fidem tenere quam romana tenet ec-
clesia, quae disponente domino cunctorum fidelium mater est
et magistra. Reprobamus etiam et condemnamus perversissimum dog-
ma impii Amalrici, cuius mentem sic pater mendacii
excaecavit, ut eius doctrina non tam haeretica censen-
da sit quam insana. Ex. ac. in eodem.

Damnamus etc. Non est generans adiective tenendo,
id est non generat, sed sit persona generans. Et qui rigat bapti-
zando, in epistola ad Corinthios. Plantat scilicet praedicando. Unum
corpus sermone caritatis. Et spiritus. De c. di. iiii. quis a me.
Ut sint unum id est eiusdem voluntatis. Nos unum unione
naturae. Secundum n. hic, ff. eod. c. ac. auctoribus Ioachim. Pater
et filius. Pater dedit testimonium divinitatis quando dixit: Hic est
filius meus etc. Filius dedit testimonium divinitatis quando in mon-
te transfiguratus fuit, potentiam divinitatis et speciem aeternae
beatitudinis ostendit. Spiritus sanctus dedit testimonium quando super
baptizatum in specie columbae descendit, vel quando ad invo-
cationem nominis Christi corda credentium implevit. Et hi
tres unum id est indifferentes quo ad dandam gratiam,
vel unum id est unius substantiae vel essentiae. In terra scilicet quae Christus fuit,
non de caelo missus, sed in quadam. Spiritus id est humana anima quam
emisit in passione. Sanguis et aqua quae fluxerunt de
latere Christi, ut in de. pe. dis. ... licet in quadam ... fuit vera
aqua et non aquaticus humor ut quidam haeretici mentiuntur.
Et hi tres unum sunt non natura eiusdem substantiae sed operatio-
ne eiusdem ministerii, quia spiritus per adoptionem nos fi-
lios dei fecit, aqua fecit nos filios dei per ablutionem
baptismi, sanguis per redemptionem gratiae. Non est generans
id est non generat, sed est persona generans. Neque genita. Nota
ad intelligentiam personarum in trinitate quod nominum
quaedam sunt essentialia, quaedam personalia, quaedam notionabili-
a. Essentialia sunt quae in singulari congrue dicuntur uno modo de
tribus personis sigillatim, ut deus bonus, deus iustus,
aeternus, omnipotens et similia. In plurali vero numero non congrue
dicuntur, iuxta illud Anastasii: et non tres dii sed unus est
deus. Personalia sunt quae supponunt personam tantum et in singula-
ri numero tantum, ut pater et filius et spiritus sanctus. Notionalia sunt
quae notant distinctionem in personis, ut generans, geni-
ta et procedens. Ista notionalia conveniunt adiective
et dicuntur tantum de personis et non de essentia. Sed quando tenen-
tur substantive dicuntur tam de essentia quam de personis.
Unde haec propositio est simpliciter vera: pater est generans, cum hoc dic-
to generans teneatur adiective sive substantive. Sed si dica-
tur essentia divina est generans, si hoc dicto generans teneatur
adiective falsa est, quia vellet notare distinctionem
in divina essentia. Si teneatur substantive vera est, quia tunc
hic est sensus: essentia divina est generans id est est persona quae gener-
at. Unde cum nomina ista generans, genita, procedens ad-
iuncta nominibus earum distinctionem notent personarum

iuncta uo cum nominibus ut ous. tria. nata. sunt essentia dicitur
nec sunt trinitate. et notant essentiam tantum. In natura hec est illa
summa res quam dixit magister p. alius pater alius filius dicitur
nunc sunt pertinentia nomina ut unus alius alius duo et si
milia aliquando significant essentiam aliquando non nomina pertinentia
uel iuncta cum nominibus pluralibus et non essentialiter in mas
culino genere et feminino notant distinctionem in personis. pater est
unus filius est alius. pater et filius sunt duo iuncta uero cum nomini
bus essentialibus ita quod circumuniant essentiam notant. si pater
est unus deus. pater et filius sunt una essentia. In neutro uero ge
nere tamen essentiam notant. pater et filius sunt unum id est unum
res et ideo optime dicitur aliud pater aliud filius id est alia est persona
patris et alia est persona filii non tamen aliud. imo idem sunt in substa
ut iam patet. Orthodoxi id est recta ab orthos quod est rectum
et doxa quod est scriptura ei dedit. unde augustinus nichil habet filius
quod non nascendo a patre acceperat. simplicitatis om. de hoc dicitur
ut s. e. proxime. prudens per inspirationem de c. di. ult.
c. p. et. f. cum ergo unitas. et auctoritate probare. uolo pater et c.
et eam exponit quam inducebat per se ioachim et exponit
qualiter intelligatur hoc uerbum unum et per hoc et aliis redde
bat. in euangelio io. unum in nobis id est unita nobis unione
spiritus per personis unum sumus. hoc in alia significatione acci
pitur hoc nomen unum id est unique esse seu nature ut in
sequitur. In gratia id est per gratiam floreti monasterio. non quod si
auctor reprobatur eius scripta sunt reprobanda. i. de here
ticis. imo et si uera essent reprobarentur ratione auc
toris quia non licet ei hoc facere. xvi. di. uerum quicquid. hic uero li
cet auctor non reprobetur quia constiterit se seruare fidem catho
licam tamen scripta sua quia mala erant sunt tamen reproba
ta seu corrigenda. et ideo quia paratus fuit corrigi et se corri
git ut sequitur non debet dici hereticus. licet aliquando errauit in fi
de. xxiiii. q. i. hec est fides. et. q. iii. dixit apostolus. De constitutionibus.

Canonum statuta custodiantur ab omnibus. et nemo
in actionibus vel iudiciis ecclesiasticis suo sensu
sed eorum auctoritate ducatur.

Gregorius in registro. De constitutionibus.

Canonum generalium est quia quidam canones sunt perpetui
et quidam locales. lxiiii. di. loge. i. de elec. nichil. quidam
casuales. quidam temporales. ut xxx. di. sciendum. statu
ta non abrogata vel per alium canonem possunt editum
uel per consuetudinem. illa non seruanda non sunt. xxvi. di. c.
v. et. xxxvi. q. ult. c. ult. statuta continentia precepta prohi
bitoria. al. si de asilio quod loquerentur non obligarent. xxiii.
q. v. ex precipit. custodiantur. i. q. vii. si quis omnino. l. xx.
di. si romanorum et. i. e. t. c. ult. ab omnibus. sic et leges
ab omnibus sunt seruande. ut. C. de legibus. leges. et. C.
de iur. et facti igno. constitutiones. et dic ab omnibus subdi
ditis quia papa et imperator legibus non astringuntur. ff. de le.
princeps. et. ix. q. iii. cuncta. tamen legibus se uelle ui
uere profitentur. C. de leg. digna uox est. et. C. de test. ex
imperfecto. et ff. de le. iii. ex imperfecto. et instit. quibus mo.
testa. in fi. C. ult. et. ii. q. vii. nos si incompetenter. in ac
tionibus ciuilibus uel iudiciis criminalibus quia iudicium a
liud criminale aliud ciuile. i. qui fi. sint le. p
uenerabilem. nec est necesse proponere actionem. i. de iudic.
dilecti. si tamen quis proponat in contrarium scribitur. sed aptam
potest facere proponere. ut i. de iudic. examinata. uel bi de
tur. suo sensu. id est malo. et est simile. iii. q. ix. pura. et

i. e. ne uiuitatis capitulo. ii. suo sensu uti debet iudex in
iudicando. proprie accepto uocabulo. ff. de arbitris qualem.
et in aut. de iud. iure. quod prestat ab hiis qui in administrato
ne recipiunt. circa prin. coll. ii. et. i. de renunt. in presenta.
dum tamen secundum leges et iura pronunciet. In aut. de iudic.
C. quia uero iustissimo. omnis iudex. al. C. coll. vi. et in aut. de
defens. ciuitat. C. iurando. coll. iii. et. iii. q. vii. iu
dices. et. xx. di. de libell. et. xxxvii. di. relatum. et infra
de offi. iudic. in prin. et. C. de sent. et interloc. iudic.
nemo. [illegible]

Cognoscentes. et. i. Rem que culpa caret in
dampnum uocari non conuenit. quotiens uero
nouum quid statuitur. ita solet futuris formam
imponere. ut dispendiis preterita non commendet. ne de
trimentum ante prohibitionem possint ignorantes
incurrere quod eos postmodum dignum est uetitos susti
nere. Augustinus. sic illud epistole ad hebreos.
Cognoscentes. et. i. culpa. quia qui legitime
factum est penam non meretur. C. de adul. gratis et patria
tuos debent tene auctores. C. de pe. l. sancimus. i. de
hiis que fi. a ma. p. ca. quesiuit. et. i. de sen. ex. romana.
et ita est hic. ar. expressum quod nemo priuatur iure suo
sine culpa. lvi. di. satis peruersum. et. xvi. q. ult. triuen
tum. i. de rest. spol. conquerente. ar. contra. xxii. di. renoua
tes. et. xxxiiii. di. si est uxorem. et. c. ii. et. xxvii. q. ii. in
torum. i. de cleric. coniug. sane. et hoc regula uerum est contra
casualia sunt ubi dicitur quod licet etiam quis priuetur iure
suo sine culpa. non tamen fit istud sine causa. sed ut lit. no.
et quam frequenter. C. si uero et causam facile est uidere in ar
signantis. In vi. casibus priuatur quis iure suo sine cul
pa sua. unus est paupertas. odium uitium. fauor. et
scelus ordo persona spoliant et loca iure suo ista
uocatur in. c. xxii. di. renouantes. i. de priuil. anti
qua uero de hoc. Futuris. sic quod constitutio respiciat tantum
futura et non preterita. ut. i. e. c. ult. quod dicemus de hoc.
dispendiis id est dampnis cum tractatoribus. commendet
id est puniat. prohibitionem. ar. neminem ligari constitu
tione antequam ad ipsum perueniat. ar. xxxii. q. iiii.
dixit sarra. et. lxxxii. di. proposuisti. ar. contra. xvi. di. quod di
citis. sed non est contra quia ex quo publice promulgata est
et publicata omnes tenentur ad ipsius obseruantiam et omnes
ligat post duos menses a tempore publicationis elap
sos. in aut. ut facte noue constit. circa prin. coll. v. i.
de sen. ex. nouit. i. ne di. vel ino. non magna et. c. se
specta. nec est necesse ut singulorum auribus inculcetur. ut
in eodem capitulo quod dicitur. et. i. de postul. ad hoc ei pla
ceret se extra prouinciam tunc fuisse ubi ar. impedit.
ar. expressum. i. qui matri. ac. non pos. cum in tua.

Translato sacerdotio necesse est ut legis
translatio fiat. quia simul et ab eodem.
et sub eadem sponsione utraque data sunt quod de
uno dicitur necesse est ut de altero intelligatur. Idem
sic epistola ad romanos. [illegible]

Translato sacerdotio. de moyse in petrum. quidam
hebrei licet facti essent christiani legem tamen seruare nolebant
quam dicebat sabbatum custodiri. circumcisionem esse seruan
dam que licet hodie ad litteram seruari non debet. Ipse reprehendit
apostolus dicens quod postquam sacerdotium translatum est ad christum

[illegible]

anos nece est ut legis translatio fiat. et aug. sup locum
illum probat quod hoc facere non debent. quia lex et sacerdotium si
mul data sunt. et ab eodem et sub eadem promissione. et ideo
simul seruanda. cum quod de uno dicitur de altero necesse est intel
ligi. translatio in petrum. unde per illa uerba. pasce oues
meas. infra de elec. significasti. uel super alios per illa uerba
iste docete et c. de con. di. iiii. preterea. translata est quod lex et
ita legis obseruatio non est apud iudeos. sed apud pe
trum et suos. et quod translatum fuit sacerdotium a christo in
petrum probatur. xxi. di. in nouo testamento. sacerdotio.
supple leuitico. ut cessit obiectio que posset fieri de
melchisedech qui precessit legem per quingentos annos
quod inuenitur ex litera sequenti quia sacerdotium simul fuit
datum cum lege. id est leuiticum. quia. ii. uerba sunt au
gustini exponentis predicta uerba apostoli simul. quia in
monte eodem tempore tulit deus moysi legem et sac
dotium postquam ergo translatum est sacerdotium ad
christianos quod et lex transferri debet. sponsione. quia post
quam dedit legem filiis israel. dominus dixit eis. audi
israel mandata mea et ea conserua in corde tuo da
bo tibi terram fluentem lac et mel. et tunc ipsi promiserunt
seruare legem et sacerdotium et ideo dicit sub eadem spon
sione. hoc attende quod dominus in ueteri testamento temporalia
sponsione promittebat in nouo uero et promittit eterna ut cen
tuplum ac et uitam eternam et c. infra. de cele. mis. cum in
marthe. quod de uno ar. quod ubi est eadem ratio. idem ius esse ibi in.
et quod de similibus idem iudicium est faciendum. ut di. ad eum
uo et iiii. di. denique. et xxi. q. ult. et hoc dixit. et i. q.
ii. si quis obiecerit. et infra. de transac. inter corpalia.
et in c. pr. inter ceteras in fi. et ff. de le. et se. consultis
non possunt. et infra. de re iudi. in causis. et quotiens ex
una radice uicium nascitur consequens est ut una lege
tollatur. C. de nupt. si libertam. et i. q. i. sic tibi. et xxi.
q. ii. si quis presbiterus et quod dicit quod de uno dicitur id est quod de
uno constitutum est. et sic facit ad titulum bernardi.

Nam concupiscentiam nesciebam et c. hoc. si non
elegit apostolus generale. unde omnia mala oriuntur.
bona ergo est lex que dum hoc prohibet omnia ma
la prohibet. Ieronimus in parabolis.

Nam concupiscentiam. legitur in epistola pauli ad roma
nos. peccatum non cognoui nisi per legem. nam concupiscentiam
nesciebam esse peccatum nisi lex diceret non concupisces. aug.
exponit hic uerba illa apostoli. concupiscentiam nesciebam.
esse peccatum uel tamen gratie secundum aliam expositionem apostolus antequam
uidisset legem non credebat esse peccatum concupiscentie tem
alicuius. sed postquam inuenit in lege non concupisces cre
didit esse peccatum. hoc. n. uerba sunt aug. usque in fine.
eleam. s. nescire concupiscentiam. uel remouenda a se.
uel. tunc i. peccatum. ita exponit au. si intelligas de concu
piscentia carnis tamen falsum esset. cum apostolus inter concupis
centiam et stimulum carnis. unde dixit. uideo aliam legem
repugnantem legi mentis mee captiuantem me
in corpore peccati. xxxii. q. v. si paulus. generale. s. uicium
concupiscentie quod est generale ad omnia uicia. unde omnia mala.
ar. quod uno prohibito omnia prohibentur que sequuntur ex il
lo. xxiii. q. v. penale. et iiii. di. denique. et infra. de fide in
stru. inter dil. in fi. et C. de reb. ali. non ali. l. ult. et.
C. de legibus. non dubium. oriuntur. i. orta possunt.

et comprehendit generalia singulorum et non singula generum et sic
non est econuerso. i. non est aliquod genus mali quod quia non pos
sit oriri ex concupiscentia et sic intelligitur. xl. vii. di. sicut hi.
ubi dicitur quod cupiditas est radix omnium malorum. unde sibi comprehen
dit generalia singulorum et non singula generum. de pe. di. ii.
quia radix et eodem modo intelligitur quod dicit imperator
quod auaritia est mater omnium malorum. Jn aut. ut iu
dic. sine quoquo suffragio. § cogitatio. unde sicut sine
colli. ii. et ex hoc generali uicio. concupiscentia omnia mala. i. sep
tem principalia uicia possunt oriri. s. superbia. ira. inui
dia. accidia. auaritia. gula. luxuria. et ideo dicit aug.
cum apostolo quod bona sit lex quod dum hoc et c. non tamen propter hoc sin
gula uicia cuiuslibet generis puta interficere hominem. per
iurium et similia oriuntur ex concupiscentia uel expone quod di
cit oriuntur. i. orta sunt. presens pro preterito. ita ponit
ff. de R. sig. uerbum erit. propter concupiscentiam. ix. primi
parentes omnia mala orta sunt. si enim non concupiuissent
non peccauissent. unde di. ad eius uero concupiscentiam. si. unde
greg. caro nos leta trahit ad culpam. afflicta re
ducit ad ueniam et sic non est necesse comprehendere generalia
singulorum et quod bona est lex. i. constitutio et sic facit ad
titulum. dum hoc prohibet. s. generale uicium concupiscentie
quod est generale ad omnia uicia. ut in prin. decre.
lex constitutio di. i. et di. ii. c. i.

Ne innitaris prudentie tue. prudentie sue
ne innitantur. ut quod ea que sibi agenda uel
obsida uidentur primum decretis preponit. Innoc. iii.
senonensi archiepiscopo et episcopo trecensi.

Ne innitaris. In parabolis salomonis ponitur ista
uerba. fili mi habe fiduciam in domino ex toto corde tu
o et ne innitaris prudentie tue ne sis sapiens apud
temet ipsum. Jeronimus exponit hic particulam illam ne in
nitaris prudentie tue. et c. uerba sunt iero. uel sic
prudentie sue in malo et est sile. viii. q. i. sciendum.
et iii. q. ix. puta et s. e. t. canonum. preponit non quod sit
postponenda decreta. quod iero. ita commendent. quod et si non
debet xxxvii. di. relatum.

Cum omnes et infra. ad audientiam. ap. peruenit quod
trecensis canonici nouum fecerunt in trecensi
ecclesia constitutum ut eis tam in presentia quam in
absentia redditus suos ex integro perciperent.
qui in eadem ecclesia post illam constitutionem fu
erunt uel de cetero fuerint instituti. reddi tamen in ab
sentia non percipiant. sed tamen solummodo cum fuerint
residentes. cum secundum trecensis ecclesie consuetudinem obtentam
in hoc consueuerit esse pares statuerunt et. ut cum sin
gulis prebendis annexe sint uinee ipsis suas
dum uixerint possidentibus. uinee decedentium
ad successores non transeant. sed prouentus earum
inter singulos diuidantur. Cum igitur cuius
quamuis statuit in alterum. ipse debeat uti eo et sa
piens dicat auctoritas. patere legem quam ipse
tuleris. cum. clericos antiquos canonicos iunior
ibus et iuniores antiquis in perceptione fructu
um tam prebendarum quam uinearum coequetis an
tiquis secundum priorem consuetudinem. usque ad tempus
predicte constitutionis sitatam. uel secundum rationabilem
institutionem in posterum obseruandam. Idem tri

dentien. episcopo. [illegible]

Cum omnes. et infra. constitutionem. scilicet sine canonica tercentam presentes et residentes poterant hic talia statuere aliis re-
quisitis et in preiudicium successorum cum idem iudex
est iuris esse quod absentes nichil percipiant. infra. de cle. non
resi. inter. iiii. et c. ult. infra. de ap. pervenit. in no. ut q.
sic. ar. x. q. ii. hoc ius. et ff. de pactis rescriptum. et infra. de
te. nidi. cum olim. et v. ii. q. i. sic est. sed hoc non valuit
quia in preiudicium tertii aliorum et malo zelo. et contra consuetudi-
nem esse hoc fecerunt. et infra. e. t. ex parte et transgressor consue-
tudinis ut transgressor legis puniendus est. xi. q. di. In
his et statutum suum constitutio debet esse iusta et honesta. et
communis omnibus. iiii. di. erit autem. et quia constitutio ista si erat
generalis nec erat communis omnibus et ideo non valuit et est aliud
ipsi canonici intelligantur quod unum corpus et ideo collegi-
um non debent duplici iure censeri. xii. q. ii. cogno-
vimus. et infra. de decimis. cum contingat. et inquirens aliquis se-
queretur quod successores minus haberent quam predecessores. et
sic non esset vera successio in ius alterius. infra. ista constitu-
tio non valuit quia sine assensu episcopi facta fuit. infra. de con-
suetudine. c. consuetudinis circa fi. eg. ar. contra ff. de col-
le. l. ult. ubi fit collatio bonorum natis. sed non illis qui
ibi nascuntur. sed in quid est unum generaliter quod minor
pars capituli facit totum capitulum facere ut infra. de his que
fi. a ma. p. ca. c. in cunctis. dicas quod si aliquid est com-
mune pluribus non ut collegiatis sed singulis quod sit a maio-
ri parte illorum nichil valet nisi omnes consentiant. ff. de s.
ru. p. preterea. si tamen accedant in naturali usu corpus
faciunt unus ex eis et invitis sociis contradicentibus. inst.
de re. di. quem religiosum. et in communi vero sepulcrum et non in
causam. infra. de iure. pa. postulasti. quam in quibus dam. Si
vero sunt plures in collegium distingue si aliquid facien-
da sunt ex necessitate ut alienationes electiones et consilia suf-
ficit quod maior pars faciat. infra. de his que. fi. a ma. p. ca.
cum in cunctis dum tamen alii absentes vocentur. infra. de elec.
quod sicut. et c. venerabilem. in aliis que ex necessitate non
fiunt quantum erant isti que isti faciebant nichil potest fi.
nisi omnes consentiant ut hic et in l. preterea. et debent con-
sentire ut collegium non tamquam singuli. ar. infra. e. cum
ex. beto. et infra. de elec. in genesi. hodie non possunt ad
statuere sine assensu episcopi. infra. de consuetud. c. c. consuetu-
dinis. quod quisque. ff. quod quisque iur. l. i. et di. i. in prin. de
cretorum parte legem. dicit aug. tales sunt in scriptis aliorum
quales volo esse intellectores meorum. ix. di. c. neque enim sed
nec debent aliis legem imponere quam ipsi negligunt
observare. infra. de presum. pro illorum. **contrarius**. sic ergo omnes
pares debent esse in beneficiis. infra. e. cum ex. xvi. q. vii.
c. i. de re. maria vocatur. i. de maio. et obe. statu-
tum **consuetudinem** sed non hic ar. optime quod in absentia pos-
quis percipere beneficium sine peccato. si consuetudo sit
secus est de iure com. [illegible]

Que in ecclesiarum. et infra. Sane pervenit ad audi-
entiam nostram quod tam in sinu constituuntur. ut
si quis se ad inopiam vergere probabiliter allegaverit
ut alienandi feudum quod ab ecclesia vel aliis te-
net liberam habeat facultatem et infra. volentes igitur e-
orum in dampnitati consulere constitutiones huiusmodi et ven-
ditiones feudorum ecclesiasticorum factas sine legittimo
ecclesiasticarum personarum assensu viribus decernimus non
habere. **I**dem.

Que in ecclesiarum. et infra. constituunt. quod eis liceat tam iure so-
li quam iure poli. et vocatur ius civile quod quisque
populus sibi constituit. inst. de iure na. § i. et di. i. ius
civile. sed ex hoc statuto nullum preiudicium esse generatur
ut hic. xcvi. di. bene quidem. et si in utilitatem esse redun-
daret. si auctoritas pape non interveniret. ut c. bii. et infra. e. ecclesia
sancte marie. et x. di. c. i. et infra. de sen. et re. iud. cum eis.
ad inopiam. si ex paupertate sua eget indignum est ei subveni-
ri. ff. depositi. bona fides. ar. op. ad hoc. lxxxvi. di.
non satis. vel si suo vitio in egritudinem incidit sile-
re. infra. de consuet. ex parte. **alienandi**. quia feudum alienari eadem
a iure feudi et domini illius alii concedere potest. infra. de feod.
c. ii. et in libro feudorum consuet. si clericulus. sed alii in
feudum dare potest ut in dicta constit. si clericus. et in consue.
lotharii imperatoris. nec feudum dari potest in dotem. infra. de do
nat. inter vir. et ux. in principio nec usufructuarius potest usu-
fructum vendere irrequisito domino. ut inst. de usu. et ha-
bi. in prin. nec emphiteota potest vendere meliorationes
suas domino irrequisito. quod si fecerit dominus illud poterit revo-
care. C. de iure emphi. l. ult. infra. de locato. potuit. sed
facta denuntiatione domino si dixerit se nolle emere. vel si a de-
nuntiatione duorum mensium spatium sit elapsum potest ven-
dere cui vult dum tamen non vendat personis prohibitis. infra. de lo-
ca. et eod. potuit. dec. greg. est et in precaria. l. renuntiare. al-
iter feudo vassallus non potest invito domino cum eius favo-
re introductum sit ut vassallum habeat. ar. C. de act. et ob.
sic in invito. ar. contra ff. de op. lib. intra. **pro assensu** non
tamen sufficeret omnium consensus in hoc casu quod alienatio facta
consensu omnium citra formam debitam nulla est. xii. q. ii. sine
except. et C. de sacrosanc. et cum in. iubemus. in fi. infra. de
rebus ec. al. dub. sed si quis forma servata esset. teneret
venditio. infra. de his que fi. a b episcopo. sin. et ca. cum vos. sed si
lesa esset ecclesia restituitur in integrum. infra. de in integrum resti.
requisivit. et infra. de empt. et ven. cum dilecti.

Cum accessissent ad. i. a p. se archid. tullen.
et C. tullen. capituli procurator archidiacono proposuit
memoratus quod cum olim tullen. canonici nostris
auribus intimassent quod primiceriatus in tullen. ecclesia
tanto tempore vacavisset quod ad manus nostras illius
personatus esset donatio devoluta et infra. fuit igitur in re
ex parte c. allegatum quod cum assensu canonicorum
tullen. fuit institutum ne primiceriatus dignitas es-
set ulterius in ecclesia memorata inter canonicos ipsos
primiceriatus proventibus et possessionibus distributis.
et infra. per quod evidenter apparet quod primiceriatus ipse tanto
tempore non vacavit sicut nobis fuerat falsa insi-
nuatione suggestum. ii. C. vo. ce. aq. quod si vos con-
stiterit tullen. canonicos ne ulterius in tullen. ec-
clesia primiceriatus esset officium communiter statuis-
se ac statutum ipsum auc. se. a p. sit de post modum
fuisse confirmatum. vos illud faciatis in suo robo-
re permanere. non postea dicti canonici contravenerint ali-
quid videlicet in primicerium eligendo. **I**dem du-
cien. episcopo.

Cum accessisset. et infra. vacavisset. nullam tamen causam ipse
dicente. al. si non curreret. tempus. infra. de acce. p. et ec.

[illegible]

nō ita. qr diuisificatem. ar. ad h. xxviij. di. desiraui
sane. ⁊. ij. q. vi. anteriorum. § ad h. ⁊ si pp inēdicat ali
quibz ne eligant sine suo mādato spatii tpe statu
ti a canone eis. s. trium mēsium currit si infra id tē
pus postulauit licētiam eligēdi. j. de elc. c. ult.
ggg. confirmatum. sz nunquam canonici p se sine auctē pp
possunt minuere pbendas l' dignitates tollere sine
licētia dni pp. uir q nō qr nec augere possunt. j. de c
sue. cū olim. xxij. di. c. i. qr honor ecclie potius dz augeri
q minui. j. e. ex pte. i. esse expositum q nō ⁊ de. c. di.
i. uasa ⁊. j. de ui. sig. c. ult. ⁊ qr tēpibz nris potius
addi cupimus q minui. xxv. q. ij. q ad ppetuā ⁊. c.
quicquid. s. nō ergo pot omittere qui statuat archi
pbrm. j. de offo. ar. c. ult. quāuis ipē solus suffi
ciat. ⁊ melius ē equalē cuiusqz eligere cuiā ordinē ple
num nō ēē. j. de offo. ar. c. ult. l' aliter. ff. de decret. l. ge
neralis. § plt. ad h dixit jo. q ex cā possunt minuere
e. ut. j. de inst. c. i. ⁊ c. auct. ⁊. j. e. c. px. ⁊. j. de uita
⁊ ho. cli. c. qui ut ait. ⁊ de auctē epi. ut. xxi. di. in
nouo. testo. ⁊ q possit unā dignitatē tollere ul di
minuere pbendas l' mutare. pbat. xvi. q. i. sicut
duo. pcipimus. ⁊. j. de excess. plat. sicut unire. ⁊. ff. coia.
p. si quis duas. § i. ⁊ ff. de neg. ggg. cū alieni. ⁊. j.
de pben. uacantes. ⁊. lxij. di. § ēm. ⁊. lxviij. di. quorum
uices. ⁊ c. cor epi. ⁊ in predca dec. hq. j. e. ex pte. s
dicit. lz nō sint ei reddite diminuti. ⁊ ita uir qd
potuissent si fuisset diminuti. jo. lz uiuit hoc q
nō possint sine auctē pp. ⁊ de consensu epi. neqnī
docqz in fraudē h facerēt ⁊ cōatim subiicerent cū nō
essent. h id. j. dict. ⁊ de consensu epi. op. ar. j. de. § sig. c.
ult. al. nō. q ergo inutile fuit h confirmari auctē
dni pp ex dca scia. ar. xvi. q. i. c. ult. sic ⁊ dat actō
ex nudo pacto si ui uēt legis auctē. ff. de pactis.
l. legitima. l' tene ut dicit. jo. q psint ita de cā. ar.
h. ar. j. c. px. ⁊ sic n untn a antiq dignitatē tn
nō credo q possunt creare l' supprimere sine auctē pp
ut hic dicit. xxij. d. c. oīs in prin. si diminue nu
merum si esset iuramento firmatum. l' cū confirmatio
sedis. ap. accessit ubi clausula adiecta. q si secus
fieret nō ualeret. j. de pben. dilecto a ccio. Nō q c
stitutō sine confirmatō dni pp ualz ut firmet i
firmum. ij. q. ij. i primis. ⁊. iij. q. vi. h quippe cōfir
mat. ⁊ supplet defectū solēpnitatis amissa. j.
de tñs. c. i. It ualet ut de beneficio illo q de dca
scia confirmat postea directe iudex in fior cog
cat an licite sic acquisitum an nō sit nouo mā
dato nō agnoscatur. j. de confir. utili. ul inutili.
c. ij. Si nō sub tali forma confirmet. ⁊ confirmati
sic iuste psidet tal confirmatō modicū opat ul
nichil. j. de confir. utili. c. i. examinata. de qua cōfir
matione dic. j. de conces. preben. ⁊ ec. non ua.
quā diuisitatem. ⁊ c. tone. conuenerit. uir q priui
legium unico actu pdat. ut hic. ⁊. j. c. px. j. de pbe.
p illorum. ⁊. xv. q. iij. priuilegium. C. de iure. domi. impe.
l. ij. ⁊. C. de hijs q ptinēt. indic. nō appellant.
hij q. ⁊. ff. de pict. int ēpt. ⁊ uend. amisso
ne. ar. q. delic. p. ⁊ e. xvi. q. vi. si epm. j. de arbi
tris. c. tpz. j. de priuil. accedentibz. ⁊. c. si de terra.

quantum
vij. distiguit aut dat priuil. ad faciendo. aut ad nō
faciendo. si dat ad faciendo. ⁊ is q impetrauit spaciō. x.
an. nō utit eo pdit illo. ff. de uiu. l. i. Si u dat ad
nō faciendo si pp reseruauit s aliq iuris i eo nō pot
tali priuilo renunciari expresse n de auctē pp. j. de ar
bi. c. tpz. sz si nichil s seruauit. puta dedit priuilm
de nō dando decimas etc nō pdit u legitimo tpe. xl. ano
rum fecit spreto cōtra priuilm fecit soluendo decimas.
j. de priuil. accedentibz. ⁊. c. si de tra. xvij. q. i. quod pdō
si. sz i sufficit. qd semel renunciet. § cta uinsitua. Si
dat ad excipiendo ppetuū ē. qr q temporalia st ad agē
d. ppetua st ad excipiendo. ff. de doli. except. pure. §.
ult. q ē iūm. si nemo agat. Si nō agat. ⁊ nō exci
pis q agente pdit priuilm. ff. de pcur. pōpō. § ta
ti. ⁊. ff. de adi. inde. Si i scauij. jo. dixit q si ille q i petr
uit priuilm directe obuiat priuil. pdit i unico tn
actu ut h. ⁊. j. c. px. ⁊. j. de pben. p illorum. sec si nō
seruat ul si nō tuet se illo. tc n pdit legitimo tpe.
j. de priuil. accedentibz. c. si de tra. mag. n. deliquit
q directe uenit cō priuilm. q ille q nō utit illo. ar.
ad h. lxxxiij. di. quisquis. ⁊. j. de sen. ex. cōtingit. Alij
distingunt an priuilm sit honosum. ⁊ tc unico actu n
tollit. an sit fauorable. ⁊ tc pdit unico actu. tn me
lius uir dice si priuilm datum ē fauore p sonu p rex aliq
sunt hic ⁊ in similibz accord. pdi. si unico actu si datū ē
fauore ecclie cū intuitu religiois ut sit priuilia de
nō soluendis decimis ⁊ similibz nō tollit n legitimo
tpe ut dcm ē. c. meli uir dicendo q sic. st diuisa priui
legia ⁊ indiuisibilitatibz concessa qlz priuilm loctz in
suo casu sic uides in pscript. q diuisa tpa requit.
dic. ut. j. de deci. suggestū. eligēdo. uir q tal' electō
nō debeat ualere qr noua dignitas sine licētia pp
creari nō pot. j. de consue. cōlim. sz h electō uir de
nouo ēē creata ⁊ sine licētia pp. sz n dr noua dig
tas. sz ex consequētia antique dignitatis ea resumere
psumit. ar. ad h. j. de feudis. c. ij. ⁊. j. de pben. cōsu
luit. ⁊. ff. de noui. op. nunt. l. i. § si qs edificium. b.

Cum. M. ferr. ⁊. j. deus. M. p se ac suij. so
cij suis pposuit. qd ferr. canonicos ut eo
amplius suos reddit augmentarent. q puen
tus ecclie q diuidi consueuerant int plures. in u
sus cederent paucorum. xiiij. pbendas tm pt id
q tunc cōiter deputatas in ead ecca q antiq
consuetudinē statuerūt. postmodū uo q constitu
tionem ipsam. voluntarie uelentes. doos. ē. l ca
nonicos receperunt nullis pbendis assignatis e
isdem. ⁊ licz eorum reddit nō modicum fuisset
augmentati. nō tn eis uolunt ex sic crescentibz
reddibz puidere. Unde a dilco filio. pposito. q
xiiij. pbendarum mo in ferr. eccia constituto ⁊.
ap. ptectōis psidio roborato. Cū una in eadē eccia
pbenda uacasset. ad quorūdā instantiā duos ad
eandem ⁊ postmodū ad preces epi dni. M. ⁊ quēdā
alium sine puidētō dce consitutōis in canoi
cos receperunt. ita q ipi de canonica nichil pcip
erent donec pmi duo certe prebendas integre
assecuti. Cumqz p canonicorum indiuisum fu
it pcuratum ut ex possonibz quasi ipe longo
ecca

integre percipientibz cōsuetis. ex fructibz crescentibz redditibz

epi. a acceperit. plures eis reddit. convenien. sed crescentes quod mense quod minus sufficiens fuerat. deputa
tum. quod dictum est. s. postmodum petierunt a capitulo constitutionem in beneficium assignari. et j. q. ij. quod cum in
constitutione predicta et confirmatione se. ap. r fu
it vel esse debuerit sicut consuevit expressum. non i
tum excrescerent ecclesie facultates. quod pluribus possent
sufficere competenter. et ideo canonici in derogationem hu
ius constitutionis. ad vacaturas prebendas. iiij. recre
punt ultra numerum constitutum. antiquis canonicis
prebendas cum integritate percipientibus. consue
tas. sed excrescentes redditus predictis canonicis
faciat assignari. Ita quod si ex eis partes cum aliis
potuerint cernere prebendas que sufficiunt in communes
canonicorum usus. sicut prius statuerant. cum aliis prout
melius videbitur committatur. revocatis in irritum
quecumque ab alterutra parte vel in preiudicium alterius post
motam questionem coram episcopo fuerunt. circa prebendas
vel possessiones fuerint innovata. Idem abbati et con
ventui sancti silvestri.

Cum. ex fere. et j. ac. iiij. sociis. et l. ex tunc madati
tum sub mandato pro sociis absentibus agere possit cum essent
consortes eiusdem titulis quia agerent de hoc ut eis fieret cautio
de fructibus sed crescentibus. tamen cavere debet de rato. C. de co
sortibus. eiusdem. l. i. ij. et est specialis. alias non admittitur ad
agendum sine mandato. nisi esset coniuncta persona. ff. de procu. l.
sed ee p. et j. c. pretereo nonnulli et in alio est hoc speciale quia pre
sertim non datur cautio quod est contra id quod legitur ff. de procu. proponi
sed tamen in tantum. sed illa lex potius loquitur quando procuratorem
ut est ar. sed non credo quod ista sit talis casus quia quilibet agere
poterat pro se et sine aliis et ideo non sequitur mandatum ab
aliis. alias non fuissent admissi pro eis. ut eo. l. in tum.
q. i. in contum. venire. contra consuetudinem. hoc non multum no
cet dum non ex causa hoc facerent ut dictum est. s. e. pre. ar. ff.
de dec. ab ordi. faci. quod semel. In alium. ut decimas
sic nunc chicorum. l. i. s. ff. non. n. et e. et j. de instit. c. i. et c.
auctoritate. provide. supple quod ille. ex cum sociis suis pete
rent ex illis fructibus excrescentibus prebendas sibi assigna
duos ad eam. si hoc esset unum. tali receptio non valebat.
j. de prebendis. canonicos. et c. tue. si probata sunt
hec forma. sed hoc obviam non poterant qui fatebantur se fe
cisse contra constitutionem turonensem. et ideo quare non erant au
diendi. j. de conces. preben. et ec. in lit. cuius qui. Set re
pelluntur contrarietatem suam allegantes. j. de donat. i
et dilectus. et dic eam ea vacante eligerent duos simplices
et quendam alium. de quanto non fit hic mentio quia forte ca
pitulum non confitebatur illum elegisse. sine preiudicio. hoc ergo
non prodest protestatio. Quia est semper unum quod est contra sub
stantiam facti vel rei sed quia sic ut protestans fuisset esse re
ceptum aliquem in canonicum et protestatus quod non haberet pre
bendam contra substantiam est negotii. Si vero protestetur sic quod ea quam
dicit si dicit a iure concedendi tunc tale bene valet. j. de
appell. sollicitudinem. et j. de censibus. olim causam et ff.
de adic. iude. Quia quis. ar. c. j. quod inter causam. placitum et ar
xi. q. ij. iordanus. ff. quibus modo pig. l. typo. solvit.
si debitori. C. i. j. de in integrum rest. cum venissent. et j.
de elec. cum inter. cum in ii. coll. Ibi protestatio non valet
quia protestans contrarium facit sue protestationi. ut in decre.

dec. sollicitudinem. Olim causam. tunc hoc facit. ita de ca. ut
i. c. placitum. Et etiam protestatio plus prodest quam appellatio. C.
de fil. famil. l. ij. l. ex. postea dicit quod protestatio pro sunt
cum ipsi prebendas consuetas percipiant. et si in. y. de re
ditibus excrescentibus si percipiant tamen continuum licet tamen pre
iudicium sit eis ad communem mensam. b. In canonicos re
ceperunt. quia sic eis providere debebunt. j. de preben. relatum. et c.
dil. et j. de concessi. preben. Cum pro quo. Nota quod aliud est ca
nonia et aliud est prebenda. Canonia est ius quod provenit ex elec
tione et receptione in fratrem ut hic. prebenda est quod provenit ex in
stitutione et officio. quia ex quo quis facit officium debet percipere bene
ficium. vii. et laycus ut dicit. vnic. pro tunc prebenda et pre
dam potest esse. sed non potest esse canonicus. j. de instit. In ecclesia.
Nota quod omnis canonicus debet habere prebendam sed non continuo. So
la. n. receptio salarii non facit decurionem. ff. de decu.
Sola salarii. Nec quicumque habet canoniam habet vocem in
capitulo. ut puer. j. de etate et quali. Ex ratione. et ff. de de
cur. l. spurii. et C. de testib. mili. l. mili. nichil perciperent
ut quod hoc fuit symoniacum. j. de prebendis. dilectus filius.
c. dicit quod si intellexissent et actum esset inter partes ut omnino
nichil perciperent symoniacum fuisset. sed intelligebant tamen
quod de prebendis divisis nichil perciperent. et hoc patet ex eo quod
dicit. j. antiquis canonicis suas prebendas et c. et canoni
ci nullum pactum cum aliquo fecerunt. sed simpliciter elegerunt
illos. tamen quod de prebendis divisis nil perciperent. In nou
stam. hoc videbatur bona allegatio quia si pro ipsorum inductionem
am redditus sunt augmentati non debent compelli illos contra
alios. C. de alluvionibus. l. iij. et j. de in integrum rest. re
quisivit. et ff. de rei vend. certum est. nemo compellitur ad com
one. ff. de codic. inde. Sin sorte. C. si certum. ff. pro socio. C.
ad numer. pp. tamen non admisit illam allegationem quia preiu
dicassent se eos recipiendo. Et tot prebendis in communis eis
ex eorum fructibus possunt commode sustentari. ut j. de i
stit. c. i. quia bene poterant eis providere de communibus redditibus
si diligunt hoc quia sic nunc redditus augmentati. nec refert
ex quo sunt augmentati. vicumque provenerint. Que pluribus pos
sent sufficere. ar. ad dictionem hanc intelligendam. ut xxij.
q. ij. beatus. ff. qui satis dare cog. l. ult. j. de iure iu
r. quam ab m. s. de hoc. et j. de sepultura. c. ij. ad vacaturas pre
bendas. pro hoc quod dicit ad vacaturas dicunt quidam. ut pp. i
no. c. iiij. quod hoc decretum continet dispensationem. et non in cle. sed non
est verum. immo continet ius commune cum ex confessione utriusque pro
tis constet illos fuisse receptos in fratres et ad ius cano
nie. sed hoc non est contrarius quod aliquis recipiatur in canonicum et
expectet prebendam ut dictum est. s. sed nullum percipere bene
ficium. si percipi possit. est contrarium. j. de preben. dil. quia aliud est
canonia et aliud est prebenda. ut dictum est. s. e. c. et in pp. i.
mandat eis dari sed excrescentes redditus. numerum. hic potest
queri utrum qui cotidie recipiuntur ultra numerum habent vo
cem in electionibus episcoporum vel aliorum prelatorum. dico standum esse
consuetudini. et si nulla sit consuetudo adhuc non credo
quod debeant vocari ad hoc cum nondum habeant plenum ius
nec possessionem. Integritate. sed cum canonici isti volun
tarie receperint quatuor ultra numerum constitutum auctoritate pro
pria contra suam constitutionem. quia si compellunt contra suos
redditus illi ut fiant omnes equales cum veritate vi
dentur suo privilegio potest sendi quod ipsi hoc non petierunt
ut in littera patet. Et contemptu non debet si non contenius petit.

ut. j. de symonia. l. lxiij.

Solo. ut ibi. circa prebendas. ut si alia prebenda de antiquis vacavit. licet peti. et illa forte sit alii assignata. vel si aliquis possessiones illas quas petiit sibi in beneficium assignari occupavit totum debet in irritum revocari.

e. vel dicas quod si etiam petitum fuisset, non deberent concedi, quia non fuit receptus ultra numerum prebendarum. licet ultra numerum canonicorum ut satis patet ex ipsa littera ut dixi. s. e. in notula. per hoc. post motam. Nota quod quicquid in preiudicium alicuius partis lite pendente fit. debet in irritum revocari. j. ut. lite pen. ecclesia sancte marie. et. j. de dispensa. in pu. ad dissoluendum. in fi. et. C. de rei. uend. si fundus. et. l. certi. et. xi. q. ij. quia res ar. contra. j. de restit. in integrum. cum venissent. in fi.

Ecclesia sancte marie. et. j. Nos attendentes quod laicis et religiosis. super ecclesiis et personis ecclesiasticis nulla sit attributa facultas. quos obsequendi manet necessitas. non auctoritas imperandi. a quibus si quid motu proprio statutum fuit quod ecclesiarum etiam respiciat commodum et favorem. nullius firmitatis existat. nisi ab ecclesia fuerit approbatum. Sed statutum concilii de non alienandis prediis rusticis vel urbanis. ministeriis et ornamentis ecclesiarum. illa receptatum fuit potissime tunc. et auctoritate. ro. pon. non fuit roboratum. quod a senatore factum fuerat. in preiudicium monasterii non convicti nec confessi. vel convicti in irritum revocantes easdem possessiones restituendas sibi sententialiter diffinimus. Idem innuitur de decoris partibus canonicorum.

Ecclesia sancte marie. et. j. pone casum ut melius intelligas. causa erat inter. j. de atheja. et ecclesiam sancte marie in via lata super quibusdam possessionibus. coram iudice delegato a romano senatore. lata fuit sententia contra. j. de atheja qui appellavit ad senatorem tamquam qui erat iudex appellationis. dictas possessiones lite pendente transtulit in monasterium sancti silvestri. Sed occasione cuiusdam statuti quod erat rome ut si quis lite pendente rem petitam transferret in alium. adiudicaretur petenti. Senator dictis possessionibus monasterium spoliavit. et in ecclesiam sancte marie transtulit. et possessionem tradidit corporalem. causa delata est ad papam. papa quod dicit. sic. nos in littera decretali. Item laicis et religiosis. Sic quod laici de rebus ecclesiasticis nichil disponere possunt sive temporalibus sive spiritualibus ut hic. et lxiij. di. bene quidem. Sed contra de rebus supra fuit. et. j. de rebus. ec. non al. cum laici. Sed quia nil spirituale puta ius eligendi in collegiata ecclesia et si sit patronus non cadit in laicum. ut. j. de elec. sacrosancta. et. c. massana. non obstante aliqua consuetudine ut ibi dicitur. Item iurisdictio de re spirituali in laicum competere non potest. j. de arbitr. contingit. nec iudicare de rebus ecclesiasticis possunt. j. de iudic. decernimus. personis. quod eos iure censeri debet tamquam clericorum sicut ecclesiarum. j. de uita et ho. cle. c. ult. non de hoc. ab ecclesia fuit approbatum. Sic quod quod al. est infirmum in principio confirmatum per ecclesiam fit firmum. j. de rerum sac. c. i. de hoc dictum fuit. s. e. t. cum accessissent. Sed statutum. xcvi. di. bene quidem. rusticis vel urbanis. rusticum predium appellatur quod est sine aliquo edificio. urbanum predium ubi factum est edificium ut domus. ut. ff. com. prediorum urbanorum. p. l. i. et per totum. et. ff. de serv. rusti. pre. l. i. et per totum. ministeriis. id est. vasa vel instrumenta. ornamentis. ut pallis et aliis quibus ornatur ecclesia. non convicti. vel dicit non convictum quia convictus fuit citatus est principi

non et fundamentum ordinis iudiciarii. pr. no. n. e. quis citandus. ut. j. de maio. et obe. inter quatuor. Et quod quis sit citandus ipso. j. de p. lxi. Cum quis contra statum non concilia per ordinem ponitur citatores dilatores et cetera per quam ex ordine. ut appellat in iudicis delegatis. j. de offi. del. gratum. Sed nunc quod potuit procedere altera parte absente cum esset iudex appellationis. j. e. ap. appellat. sepe. et ij. q. vi. Et qui appellat. et dicit lex quod cum prohibitum est illi qui cognoscit de appellatione. procedere altera parte absente. C. de temporibus appell. l. ult. C. illud. Sed non est ita semper. n. debet quod citati contumacia sit causa et etiam in causa appellationis. j. de appell. per tuas. Immo non valet sententia non preceptorum etiam non vocato in absentis notatum. ff. quod sine sine appell. rescin. l. j. C. ex eo edicto. et. jo. de atheja coram iudice appellationis erat nec defendebat monasterium. quia dicebat quod non possidebat. confessi vel convicti. et hoc ideo est quia nec iudicandus est non convictus vel sponte confessus. quod si fiat. sententia nulla est. ut. ij. q. i. Nos in quemquam per decretalem quamquam tres. j. ut. li. pen. ecclesia. intelligas finem istius.

Ex litteris vestre devotionis. et. j. licet a nobis fide prestita fuit constitutum ut si quis magistrorum ordinatori universitatis ipsorum duxerit resistendum per sedem tercio non commonitus. infra triduum universitati parere contempserit magistrorum ex tunc beneficio societatis eorum in magistralibus privaretur. et ob hoc magistrum. G. fuit eorum communione privatus. quia tamen constitutum non fuit ut in perpetuum hoc privato perduraret. et tamen viris canonici quam iuri modis existat. ut is qui pro contumaciam communione privatur cum satisfactionem congruam exhibuerit. restitutionem obtineat. consulimus quod supradictum magistrum statutis vestris minime innuentis patere ad communionis vestre consortium in magistralibus admittatis. Hono. iij. episcopo et cantori cabilon.

Ex litteris. et. j. ex fide. i. iuramento. sed. sedem tercio. hoc est legitima et canonica citatio. sine admonitio. ut. xxiij. q. iij. de illicita. xvi. q. vij. omnes decime. et. xvij. q. iiij. de presbiterorum. Quia unicuique semper debet precedere monitio. xij. q. ij. indigne. j. de uita et ho. cle. c. ult. j. de sententia excom. contingit. et. c. sacro. Infra triduum. nimis fuit breve terminum quia si potat deliberare ad plenum et ideo potuit in preceptum incidisse per clerum. Sic. ij. q. vi. anteriorum non olim triduum dabatur ad appellandum. Sed nunc dati fuerint postea. x. dies. saltem. x. dierum terminum. statuisset quia illo modico tempore appellat. ff. de usur. per. pernissior. C. i. et per breve terminum potest appellari. j. de dilat. c. i. ad perpetuum. dicit. n. in no. e. quod aliud est aliquem simpliciter excludere et aliud in perpetuum excludere. sile. xxiij. q. iiij. non oportet. et sile. i. q. i. ff. si tibi. et. j. de donat. pastoralis. sic. ff. pro soc. Coheri societatem. et l. iij. ar. contra. l. di. c. i. Item statuta perpetua intelliguntur. et. C. de pen. si quis. Ex quo. n. non est tempus diffinitum de quolibet tempore intelligitur. ut. i. q. i. eos. et. ff. de cinc. Si tem. C. ult. et. j. de priuil. Cum certa. Sed verbum simpliciter positum ad futura tempora trahitur et generaliter. Item invenio quod id est in perpetuum remotio tunc quod simpliciter remotione. ut. i. q. i. reperiuntur. in. fi. et. lxxx. di. si quis ex episcopis. x. q. i. quia sacerdotes. et. xvij. q. i.

ex littera et cetera ... [illegible]

I

de uiduis, de co. di. xx. m. clicos. S; circa talia co(n)siderandu(m) e natura siue ca(usa) cuiusq; negotij. h. n. punit p(ro) co(n)tumacia & no(n) p(ro)cedit & co(n)tumacia tepe p(ur)gat ut facile e uidere in multis. & tam iuris canonici. j. de se(n)tentia excom. p tuas. j. de u. sig. cu(m) olim. ibi e exe(m)plu(m) de co(n)tumacia & de crimi(n)e adulterij. no(n) obsta(n)te illo mandato. si q(ui) medio t(em)p(or)e deliquit, poss(it) repelli. j. de testib(us) cog. preter ea & ar. ff. de transact. cu(m) a(n)tiqua.

Ex parte ep(iscop)i eduen(sis) fuit p(ro)positum q(uod) canonici eduen(ses) p(ro)p(ri)js i(n) modis ni(mi)s i(n)hia(n)tes p(re)bendaru(m) nu(m)eru(m) ab antiquo in eccl(es)ia eduen(si) statutu(m), licet no(n) sint ei diminuti, redder(e) restringere. & j. Nolentes igitur diuini no(min)is cultu(m) diminui s(ed) potius augmentari, eu(n)d(em) an(tiquum) nu(merum) facientes auct(oritate) n(ost)ra (con)seruari, p(re)bendas q(ue) a t(em)p(or)e ultimi statuti i(n)uenti(s) u(a)cac(ion)e in eccl(es)ia memorata, no(n) obstante aliq(ua) co(n)stitutione s(upe)r h(oc) a canonicis ip(s)is f(ac)ta u(e)l (con)firmatio(n)e a nob(is) ab eis obtenta, p(er)sonis ydoneis cu(m) (con)silio ep(iscop)i (con)feratis. Greg. ix archip(res)b(ite)ro s(an)c(t)e Marie maioris de urbe.

Ex p(ar)te ep(iscop)i & j. in materia. sile s. e. ru. o(mn)is. & s. e. cu(m) cy. fere diminuti. Sec si e(ss)ent diminuti. q(ui)a tu(n)c u(idetu)r q(uod) auct(oritat)e ep(iscop)i possunt diminuere nu(merum). ar. j. de uita & ho. cl(er)icor(um). extu(m) ut ait. Sic & augmentatis facultatib(us) plures possu(n)t i(n)stitui & ultra nu(merum) statutu(m). s. e. cu(m) cy. ar. j. de censib(us). quando & xxi. di. j(n) no(n) no & C. de ep(iscop)is & cl(er)icis. in eccl(es)ijs de h(oc) d(ictu)m e. s. e. cu(m) accessissent. dic. ut i. ar. c. j. de u. sig. c. ult. Co(n)firmatione(m) (con)tra forma(m) co(mmun)i impetrata q(ui)a tal(is) (con)firmatio nich(il) noui tribuit. j. de (con)firma. utili. u(e)l inuti. cu(m) dil(e)c(t)a & j. de (con)cess. p(re)ben. & ec. n(on) ua. q(ui)a diu(er)sitate(m). & j. de priuil. Ex p(ar)te. q(ui)a q(ui) (con)firmat n(on) donat. j. de fide instru(mentorum). j. et dil(e)c(tu)s. p tales (con)firmationes n(on) i(n)tendit p(a)p(a) iuri alicu(ius) derogare. ar. j. de offi. ord. l(icet) q(ui)a unde no(n) d(ebet) nasci iniuria unde iura oriu(n)tur. j. de accu. qualit(er) & q(uando) & C. u(nde) ui. si meminit. Qu(ando) ualet (con)firmatio. p(a)p(e) et qu(ando) n(on). d(ictu)m e s. e. cu(m) accessisset. Jn glo. S; nu(m)quid. Et meli(us). j. de (con)fir. uti. u(e)l inutili. c. u. & ij. Et obtenta fuit ista (con)firmatio tacita u(er)itate de a(n)tiquo statuto & q(ui)a facultates eccl(es)ie no(n) essent diminute. ydoneis h(oc) s(em)p (con)tra intelligit(ur). j. de elec. cu(m) in cu(n)ctis q(ui)a talib(us) b(e)n(e)ficia s(unt) (con)ferenda. ar. p(ro)mittunt da(n)tes & recipie(n)tes. j. de elec. nich(il) e & j. de p(re)bendis grue. Co(n)silio. de h(oc) tradi(tu)r. j. de elec. ne p defectu & c. cu(m) i(n) iuuetero.

Qu(onia)m constitutio ap. ce. o(mn)es astri(n)git & in q(ui)b(us) d(ebet) ob(s)curitatem u(e)l ambiguu(m) (con)tinere, declaram(us) (con)stitutione(m) q(ua)m nup(er) s(upe)r p(re)ferendis in p(er)ceptione portionis maiorib(us) & (con)sue(tis) (con)seruitijs a minorib(us) ex(i)n tendis edidim(us) n(on) ad preterita, s(ed) ad futura tantu(m) extendi, cu(m) leges & (con)stitutiones futuris certu(m) sit dare forma(m) negotijs, n(on) p(re)terita f(ac)ta trahi, n(isi) no(m)i(n)atim eis de preteritis caueatur. Alex. iij. Senon(ensi) archiep(iscop)o.

Qu(onia)m (con)stitutio & j. o(mn)is astri(n)git. cu(m) sit iudex ordinarius o(mn)i(u)m x(r)pianor(um) & rect(or) o(mn)i(u)m eccl(es)iar(um). ut ix. q. iij. cuncta p(er) mund(um) & si e aliquid g(ra)ue p(er)ipiat(ur) faciendu(m). xix. di. Jn memoria & c. di. q(ui)a more. Et

dic. o(mn)s. l. de sua iurisdictione cu(m) potestates diuisi(t) e s(unt). x. di. cu(m) a(d) u(erum) & j. de appll. si duob(us). n(on) forte to(n)e. p(ro)xi. j. de iudic. Nouit. ar. & o(mn)s dignitates cuiusq; ordi(ni)s eccl(es)ia ro(mana) instituit. xxij. di. o(mn)is. Et id e in s(ente)n(ti)a p(a)p(e). q(ui)a s(ecundu)m p(a)p(a) iudicat alij iudicare debe(n)t. j. de s(ente)n(ti)a & re iud. Jn cas(u) obscuru(m) u(e)l ambiguu(m). lex n(on) s(cilicet) (con)stitutio d(ebet) e(ss)e honesta & iusta & nulla(m) d(ebet) h(abe)re obscuritate(m) et tal(iter) ut tradit(ur). iiij. di. erit au(tem). Ne p obscura (con)stitutione i(n) laqueum i(n)cidam(us). Item n(on) debem(us) laq(ue)u(m) i(n)mitte(re). xx(x)ij. q. i. de uiduis. Nec d(ebet) nos i(n)duc(er)e p lege(m) obscura(m) u(e)l dubia(m) ad id q(uod) nos (con)i(n)c(er)e d(ebet). ar. j. de natis ex libo u(en)tre c. uno. Et q(ui)a (con)tra me defen(dit) d(ebet) n(on) d(ebet) i(n)pugnare. ff. si (con)uen(er)it ue(l) alt(er)ius. declaramus. unu(m) dicto declaramus. q(ui)a nulli(us) alius poss(it) ea(m) declarare siue i(n)t(er)p(re)tari. ad eu(m) n(on) p(er)tin(et) i(n)t(er)pretatio ad que(m) p(er)tin(et) (con)stitue(re). j. de s(ente)n(ti)a. ex(communicatio)n(is) int(er) alia & xi. q. i. c. ex h(i)js o(mn)ib(us) & C. de legib(us) & l. ast. l. i. & ult. & ff. de p(ro)cu(ratoribus). sup. in p(ro)curat(oribus). Et si s(upe)r p(r)iuilegijs ap(osto)lice sed(is) q(uan)do oritur no(n) uult p(a)p(a) de ip(s)is p alios iudicari. j. de iudic. c(um) uenissent. (Con)stitutione. q(uam) iter(um). j. de maio(ritate) & obe(dientia). Statuimus. Futura. No(n) ergo (con)stitutiones respicere futura tan(tum) & no(n) preterita. hic. s. e. cognoscentes & ar. xxxi. di. a(n)n(u)m triennij & lxxxij. di. p(ro)posuisti, n(isi) sit (con)stitutio iuris naturalis q(ue) e(t) respicit p(re)terita. j. de usuris. cu(m) (con)sul(er)it. n(on) dicatur in ip(s)a (con)stitutione q(uod) trahat(ur) ad p(re)terita. x. q. i. sic quida(m) & j. de elec. cu(m) in cunctis. C. de sacr. & C. de legib(us) & l. ast. leges & h(oc) in fi. n(on) d(icitu)r futura tantu(m) & c. & j. de sep. ad audientiam n(ost)ram. p(er)cipiendis. ap(osto)lus q(uod) deberent maiores minorib(us) p(re)p(on)e(re) dicem(us) s(upe)r illa (con)stitutione statuim(us) & (con)suetis seruitijs. q(uod) deberent minores maiorib(us). tractatur ta(m) in textu q(uam) in glosis. di. xciij. Jn su(m)ma. Et de h(oc) e dicem(us) in illa (con)stitutione. j. de maio. & obed. c. statuim(us). De rescriptis.

Sicut romana & j. Questitu(m) est ex p(ar)te tua si alicuius ca(usa) delegatis iudicib(us) sublato re(medio) ap(pe)ll(atio)n(is) committitur & l(itte)ris ap(osto)licis munita p(ar)s altera, quib(us) ei g(e)n(er)aliter est indultu(m) ut libere s(ibi) liceat appellare in uocem appellationis prorupt(e)rit, eis in eadem ca(usa) deberat appellatio(n)i deferri. Jnq(ui)rit t(ib)i t(uo) re(spondemus) q(uo)d eius in hac p(ar)te appellatio no(n) d(ebet) admitti, postquam est ca(usa) iudicib(us) ap. re. co(m)missa, q(ui)a sp(eci)ale ma(n)datu(m) derogat generali. Idem cantuar(iensi) archiepiscopo. De rescriptis.

Sicut romana & j. ut lib(er)e. Jsta indulge(n)tia sup(er)flua u(idetu)r q(ui)a iure co(mmun)i licitum est appellare cu(m)cu(m)q(ue) q(ui)s g(ra)uat(ur). ar. n(on) licet a(ute)m s(ecundu)m. j. de appll. ut debit(us) honor. olim i(n) differen(tia) & n(on) licebat app(e)ll(ar)e nisi appellatio manifesto fuiss(et). fru(s)t(ra)toria. ij. q. ij. ad romana(m). S(ed) q(uo)d de iure co(mmun)i (con)petit s(upe)rflu(u)m e p(re)cib(us) impetrare. C. de thesauris. l. i. lib. x. & ff. ad municip. l. i. sic fuit s(upe)rflua. Q(ui)da(m) dic(unt) ad h(oc) ut i(n)dulge(n)tia ista ualeat q(uod) licitu(m) e tunc appellare u(bi)q(ue) u(e)l i(n) casib(us) appll. puta p(a)p(a) co(n)tumacia(m) q(ui)a (con)tumax n(on) auditur appellans. xxiij. q. iij. de illicita & aliquot tales casus i(n)uenies. ij. q. vi. c(ontra) illo. C. s(upe)r eiusd(em). S(ed) ista solo stare no(n) pot(est) q(ui)a d(icitu)r q(uod) i(n) si. sp(eci)ale derogat g(e)n(er)ali q(ui)a i(n) ista i(n)dulge(n)tia (con)cessa i(n) fuit q(uo)d ius co(mmun)e & ita priuilegiu(m). q. lex p(ri)uata. iij. di. p(ri)uilegia. S(ed) p(ri)uilegiu(m) no(n) tollit(ur) p ius co(mmun)e n(isi) de ip(s)o priuilegio mentio fiat. j. e. cu(m) ordine(m). Et priuil. no(n) tollit(ur)

p quo privilegium. si fiat mentio in secundo de primo. j. de prescript. veniens. Sed iste qui impetravit eam committi secundum ius commune in prejudicium appellatione remota. si fecit mentionem de privilegio partis adverse et tamen valent littere secunde. quia speciale derogat generali. Et ita sive dicas quod littere secunde fuisset privilegium sine rescripti secundum ius commune. non potest stare hoc solo quod nota est dicere quod iste qui impetravit ut generaliter posset appellare l impetravit secundum ius commune. Et tamen sit. quia speciale derogat generali. potest quod dici quod per ista impetrantis talis erat quod propter delictum et culpam suam non poterat appellare quia fiat ei interdictum appellare. unde ius commune ex sola indulgentia redditur ei. et est simile. C. de in offic. testa. Si quando et sic debet intelligi potius ut res valeat quam ut pereat. et j. de privil. In his. j. de sen. excom. si aliter. et ff. de rebus dubiis. quotiens. Si quod talis indulgentia manavit ut non liceret posset appellare nichil aliud videtur principem concedere nisi ut habeat concessam et legittimam appellandi potestatem. ut dicit lex predicta et sic nullum est contrarium. vel potest dici quod solum ius commune indulgetur huic ad cautelam. quia solet plus petere... C. de juris et facti igno. et j. de inst. in. Et si xpc. expe. et j. de penit. Quia in causis. j. de elect. Si adversus. Sed hodie talis indulgentia concedenti dicendum quod liceret ei appellare et si non gravaretur. non exprimeret eam indulgentie. i. quia speciale. j. de off. le. studuisti. et j. e. pastoralis. Mandatum. circa revocationem rescriptorum sive litterarum domini pape ita distingue. Et primo circa rescripta que impetrantur de iure communi ad lites contestandas. Si primum rescriptum sit generale et secundum sit speciale ab adversario impetratum secundum valet et non primum. ita tamen quod specificatio generalitati non derogat ut in. e. j. e. pastoralis. que hodie facienda est in peremptorio. j. e. cum in illis. sive fiat mentio in secundo de primo. sive non. quia speciale mandatum. et c. Et si primum sit speciale et secundum generale. idem iuris est quod speciale valet. j. e. ab abbatem. Si vero primum est speciale et secundum speciale. si secundum expressam mentionem faciat de primo. tunc valet secundum et non primum. j. e. ceterum. et c. pre. al. Si non faciat mentionem valet primum et non secundum per iura predicta. et hoc intellige in negociis iam ceptis et presentatis iam factis de hoc nos. j. de ap. ut debite. in si. illum. no. et si. et illa sed nunc. Si vero nec primum nec secundum est iudici presentatum et utrumque potuit presentari tunc valet illud quod prius iudici extitit presentatum. et ita alterum potest prevenire primum impetrantem licet in secundo non fiat mentio de primo. j. de appell. ut debite. et hoc est opinio domini pape Innocentii. Si vero primus impetrans non potuit suas litteras iudici presentare valebunt usque ad annum. Et in hoc casu possumus admittere contrarie illa iura. j. e. Si autem. et. c. plerumque. dum tamen hoc fuit publice protestatus. cum per eum non steterit quominus suis litteris uteretur. j. de off. ord. pastoralis. in fi. Et optime tenes quod protestatio est necessaria non currit tempus nisi protestatio precedat. j. de appell. c. ult. et j. de elec. c. ult. et xvi. q. iii. c. potest. Si quis autem aliter si hoc non fuit protestatus valeret secundum si iudici exhiberentur et precedant saltem ad citationem. Sed si exhibuit primas iudici nec postea potuit habere copiam iudicis infra annum. idem est dicendum quod expectari debet. premissa protestatione. non valeret secundum. nec amplius expectare debet iudices primi. ne lites fiant penitus immortales. Et quia prejudicium fit ei qui non possidet in expectatione vel saltem possit dici quod illa duo iura. Si autem. et. c. plerumque. trahantur ad illam constitutionem. ut finis litibus tamen imponatur. j. de dolo et c. ut debite.

finem. et. c. venerabilis. et. j. de appell. Cordi nobis. et. c. de iudic. sperantes. in prin. In litteris que impetrantur ad appellandum est illis utendum. j. de appell. sepe. et. c. oblate. et. j. de consti. ut. ut. lit. ubi mutat tamen. et in aliis constitutionibus promulgatis scilicet appellationibus. Set privilegiis ita dicas quod si secundum privilegium non faciat mentionem de primo. et tamen valet primum et non secundum. j. de prescrip. veniens. hoc planum est. Si vero rescript. secundum ius commune impetratum contra privilegium sui privilegiatas personas non valet rescriptum non faciat mentionem de privilegio. quia tacita veritate impetratum est et obtentum. Et ita loquitur. j. e. Cum ordinem. Si autem primum rescriptum est impetratum de consensu partium et alterum per alias iudicibus impetraverit causam committi tacito de illo consensu et sive in secundas fiat mentio de primis. non valent secunde immo in expensis condempnari debet primo impetranti. j. e. ceterum. j. de sen. et re iud. int. et j. de offic. dele. coram. In beneficiis impetrandis si diverse littere a diversis impetrentur. non in secundis fiat mentio de primis ille solummodo valent et ille beneficium obtinebit qui primo litteras suas presentaverit. j. e. t. capitulum sancte crucis. et. s. e. abbate. ad hoc facit. j. de ap. ut debite. alii vero dicunt contraria. Si vero in secundis fiat mentio de primis servabitur forma litterarum secundarum. ar. j. e. cum dilecta. Si vero aliquis plures litteras impetret pro beneficiis pluribus obtinendis in pluribus ecclesiis et in aliis non fit mentio de aliis. non valent secunde si iam recepte est per primas. non secunde expressam faciant mentionem de sua receptione. j. in de. gregorii. in nostra. Item si impetraverit primas et per eas obtinuit aliquas pensiones remittendo beneficio litterarum si altas postea impetret. hoc tacito non valent. j. e. ad audientiam. Illa decretalis. j. de filiis presbyterorum. ex tua non contradicit. his que dicta sunt. quia ibi prime littere continebant indulgentiam ut ille posset dispensare cum filiis sacerdotum. Secunde continebant gratiam. hoc de iure. vel non dicat de iure. quia si essent filii sacerdotum non deberent ecclesias possidere. et prime erant generales. tu vero dicas quod prime non sunt generales respectu secundarum non essent. Sed secunde non valuerunt quia non faciebant mentionem de dispensatione facta per priores litteras. et ad hoc ut ille secunde concederentur impetrantibus secundas litteras. sed de iure communi erat contrarium scilicet ad filios sacerdotum ab ecclesiis removendos et prime erant generales. et quod per eas factum erat non revocatur per secundas. quia veritate tacita impetrate fuerunt. tacuit ille dispensationem factam cum illis filiis presbyterorum. Si autem impetrans secundas contra alios cum quibus non dum fuerat dispensatum beneficium tenuissent littere ille. j. de off. del. ex parte. non contradicit quia ibi utrumque fuit speciale rescriptum et quia primum prius fuit presentatum. et ideo non valuit secundum. quia non fecit mentionem de primo. vel quia de beneficiis loquitur trahitur ad illam. j. e. t. capitulum. Quia papa non intendit aliquos gravare in receptione duorum. ut. j. e. mandatum. et. c. olim. et. c. ab excepte. dicetur. Similis ratio quod in litteris de iustitia sola consideratur representatio. ut. j. de appell. ut debite. et. j. e. t. capitulum sancte crucis. Sed in litteris beneficiorum consideranda erit data. ut. j. e. eo. te. e.

Ex parte quentium nostris est auribus intimatum quod cum de ecclesia que inter G. et B. clericos vertitur. super prebenda de noval... cognoscerent legittime. eidem secundum tenorem litterarum nostrarum continentium quod si constaret

hodie non valeret talis indulgentia quia est hodie non posset quis appellare frustratorie dilationis causa. ut j. de ap. ut debite. si tal. est ... in indulgentia posset appellare frustratorie dilationis causa. ut j. de ap. sup eo.

ratihabitionem

per annum protestatio non

Cognitione. non putat immo quod hec verba fuerit in rescripto aliter enim ipsa misissent eum quasi suspectum ad se ... Decimam si narravit se spoliatum absque ... ordine ... [illegible]

ipm de piurio ee auictum. et pretio illi tenu tiasse pretende amoueretur ab ea. cognito et p tito. pcendam ad iudicas; eand ipe in uo cem ap. prupit. et ad te qui ei precise pcendam absq; cognitione restitueres. lras reportauit et c. Nos eam qui non credimus ita precise scripsisse. et hic litteras intelligenda est h adiectio. et si non apponatur si preces ueritate nitantur. Q. q. in spectis litteris quas epo predicto direximus. si in ueneritis qui per predictum modum ei scripserimus. et in litteris quas pfatus f. reportauit non fuit habita priorum mentio litterarum. sstiam e pi pfati afirmes. et sepe dictum f. cum lris quam tibi detulit ad psentiam nram uenire compellas. Idem Wintonensi epo.

Ex pte Quentrensi. et i. de piurio ee auictum et pretio. sed numquid utrum alterum pbato. potest ept cum remotione cum alterutrum p se sufficiat. i. de iur. iur. querelam. et i. de fideiuss. pueit. xvi. q. i. cum pridos. et i. de test. cpol. accepta ita ut p iura pdca et xl viii. di. c. i. licet non ut. fori. ii. commissionis. dz exacta diligentia obseruari. i. e. cum dilecta. in fi. cum ept non sua. sed dele gantis auctoritate fungatur. ff. de offo ei cui man. e. iu ris. c. Et si ptor dicant quidam quod utrumque e pbandum pp copulam. p l. illas. ff. de v. ob. si quis ita. et inst. de heredi. insti. c. plures. istud non dico sed distinguo. Si con iunctim duo mandant quorum neutrum p se sufficiat si non utrumque pbetur non sufficit ad remotionem utrumque pbandum est ar. i. e. olim. ita quod incipias in pmo. c. a uinculo filiationis. ut. i. e. inter ceteras. Similiter sit filius sacerdotis et in sacerdotio genitus. ista duo sufficiunt si pbentur. Si de consensu cum accessisset. Sed si alterum p se sufficit ad remotionem alterius. sufficit si alterum pbetur. licet copulatiue illa duo mandentur ut hic et consilia. i. e. inter ceteras. Si coniunctim mandauit et coniuncta potest p disiuncta. et p ul. ff. de v. sig. sepe. et l. coniunctione. et econtra disiunctiua pro p copulatiua. C. de v. sig. cum quidam. et de q. di. ii. In calice. Et illa pluralitas resoluenda est in singularitatem. i. de pbendis. cum iam dudum. et i. de priuil. ut priuilegia. et i. de re iud. exhibita. et i. de appll. significauit. et ff. de adiec. et demon. falsa. in fi. et l. di. omnes leges. i. ois lex. Preterea eadem ratio qua mouet delegantem mouere dz et delegatum. i. e. sicut lris. in fi. mirabile esset quod remaneret in ecclesia si pbaretur periurus licet non pbaretur remunerato. ul econtra. numquam fuit intentio pp qui utrumque necesse sit pbare dum tamen alterum pbetur. Et ita sufficit alterum pbari non pp exprimitur hec pste. Sed quod hic dicit ita fuit ppositum. et ita pp formam solummodo rescriptum sic fuerat ei ppositum. intelligenda est non pp aditionem sub intelligendam. et si non apponatur. xxii. q. ii. beatus. et xxii. q. ii. c. i. s. tanta malitia. et ff. qui satisda. cogan. l. ult. i. de iur. iur. pueniet. et c. quemadmodum. et ff. de sui. sicut. et ff. de adit. instit. Si fuit. et ff. de solut. cum quis. in fi. l. et c. i. ar. xxv. q. ii. uniuersa. solo in scriptis sp sub intelligitur h adiectio. Si preces ueritate nitantur. Si ita est. et si non apponatur. ut h et in nonnullis. et aliis hic pactoribus. subaudi unde generales aditiones. sicut puta si deus uoluerit. et in.

c. beatus. et c. tanta malitia. Si res in eodem statu pmanserit. et similia. xvi. q. i. in parrochia. et xxii. q. ii. Recepis arbitrium. et alia quod iure ipo insunt. ff. de solut. cum quis. et in dec. q. admin. in pcis iuribus in loquitur de lege sed cuius sunt canones. ad presentiam. h id mandat quod sciret pfuturum. licet iste qui tantum continet iniquitatem. ar. c. de ptibus imperatori. offi. l. quotiens uniuersa. et tales falsarii mitti debent ad dnm pp puniendi. xix. di. in memoriam. i. de falsariis. ad falsariorum.

Ceterum si aliquis ee aliqua causa ab ap. se. lras impetrauit. et aduersarius eius eandem causam postmodum optinuit committi aliis de commissione priori non habita mentione. priores iudices ad decisionem cause possunt procedere. nec secunde littere obtinerent alicuius roboris firmitatem. si uero in secundis habitur mentio de priore commissione. pdca causa a priorum iudicum iudicio est exempta. cum eedem littere non sunt ueritate tacita impetrate. Item si de assensu partium causa committitur. et processu temporis ul econtra alterutra ps altera nesciente causam ipam tacito de commissione priori aliis obtinuerit delegari in iniuro is qui tali dolo et fraude aduersarium suum laborare coegit in expensis condempnari dz eidem. Idem Eboracensi archiepo.

Ceterum. et i. primam pte istius decretal intelligamus aduersarium. i. de ap. ut debitus. ut hi ualeant littere quod pmo iudicibus psentantur ul in iudiciis iam ceptum locum habet. et ita tenetur quod dicit pmo. h. ul qui non potuit habere copiam iudicis. et h cum pteritate. et aduersarius scit est si ipse idem quod si nisi fuit utrique neutre ualebunt. i. e. Ex tenore. ar. de. c. de fide instrum. di uise. et i. de fide instr. Impetratam. potes. i. de of. del. sane. h cum ad alios iudices impetratur i. cum ad eosdem. et i de h di. exempta iudicio. Sic pz quod sypt. legitimum pdit p secundam faciens mentionem de pmo. ut hic p negligentiam impetrantis anno elapso. i. e. Si autem. et c. plerumque. quare pditur p sollicitudinem preuenientis. i. de appll. ut debitus. Item p fraude illius qui duo paria lrarum optinuit et utitur utrisque. i. e. Ex tenore. Item morte delegantis re integra. i. de of. del. Gratum. relatum. et c. licet. Item ex noua causa suruenient. i. de of. del. insinuante. Item pditur ad tempus p excomunicatione. i. de of. del. prudentiam. c. ex inde. commissione. Id intelligo. si de commissione fecerit mentione et tacuit quod de com consensu fuerunt impetrate. i. de of. del. Coram. et i. de re iud. Inter. laborare. sed in quo coegit eum laborare cum p tales lras conueniri non possit ut dictum est. Re deo. laborauit ad iudicem ueniendo p secundas lras uocatus ut sic suum priuilegium allegaret. ff. de iudic. Si quis ex aliena. ff. si quis in ius uocat. non ierit. ex quacumque causa quod sine labore et expensis fieri non potuit. in expensis. Et sic quod maliciose ul fraudulenter lras impetrat. puniri dz in expensis. sic. i. e. c. plt. Et in dicendum de istis expensis et dampnis.

Praeter ceteras consultationes tuas fuit ppositum quod tenere debeas cum aliqua sub disiunctione tibi mandantur quorum unum tamen est. alterum solum

Et ibi. h in legeo. Ergo canonizacio non fuit eam ualeo in foro canonico, ex quo canone dicitur ... [illegible]

Item ... [illegible]

puta si q̃ opponatur quod talis sit sacerdotis
filius. et in sacerdotio genitus qui patri in tali ec
clesia ministrauit. vel quod ille eandem occupa
uit eandem. hinc ergo collige. et generaliter iudici quod dicitur
quod istorum constiterit illi prelatum eandem ab
iudicatum debere. et idem in similibus obseruandum.

Idem archiepiscopo rauennati.

Inter ceteras et c. vel disiunctiue. secus vero si per co
pulatiuam. s. e. ex parte non tamen est de hoc. occupauit. for
te intrusit se ipsum per manum laicalem. c. potentiam se
cularem. j. de elect. quisquis. xvi. q. vii. per laycos.
Quicumque. ar. quod si ad sub disiunctione tenetur ad alterum
duorum vel sub alternatione quodcumque prestare voluerit. lib
atur. inst. de verb. oblig. c. plus. et c. de adi. iure. l.
plus. et ff. de iure dot. plerumque. c. ult. et ff. de legatis
ij. si ita. c. si ita. et j. de prebendis referente. ar. quod iste
delegatus. c. si generaliter. Solo. prima. secunda via est ut
primus locator sit in mora. ff. de opt. leg. mancipio
rum. et ff. de leg. ij. Statu liberum. c. i. et ff. de solut. stichum
vel. i. ff. de pet. her. sed uenit. c. non recte. illi. si dico
et similibus. Non quod de similibus sic esse iudicium.
c. de legibus. leges. et ff. de legibus. non possunt. et j.
de translatione inter corporalia.

Si quando aliqua tue fraternitati dirigimus quae ani
mum tuum exasperare uidentur. turbari non
debes. et j. Qualitatem negotii pro quo tibi scribimus
diligenter considerans. aut mandatum nostrum reue
renter adimpleas. aut per litteras tuas quare adimple
re non possis rationabilem causam pretendas. quia pa
tienter sustinebimus. si non feceris quod praua nobis fue
rit insinuatione suggestum. Idem fratribus eius.

Si quando et j. pone casum per illam dec. j. e. cum a deo et j. de
preben. cum teneamur et j. e. ad aures. turbari. quia pater fi
lium quem diligit corripit. xxiij. q. v. Non putes. et
v. q. v. non osculatur. et c. di. amore. qualitatem nego
tij. quando non primam inoportunitatem petentium prin
ceps non accedenda concedit. c. de pet. bo. sublat. l. i. lib. x.
et j. de prebend. ea. cum in iuuentute et de re. ex. si quando.
et sic est ar. quod ea quae per sollicitudinem nimiam elicita sunt
non ualent. viij. q. i. audacter. et xxij. q. iiij. Si quis ex.
et ff. quod et a quibus manu. l. non si. si prestat. rationabi
lem. hic est ar. quod de omnibus rationem est reddendam.
et ualet ad testes examinandos ut causam sui dicti red
dant. ar. ualet non uero testis. ij. q. i. in primis. et iiij.
q. iij. c. sed in criminali. v. sed sola et xxiij. q. iij. si
habes. et lxviij. di. corepiscopi. et quod ratione caret extirpan
de necesse est. lxviij. di. corepiscopi. ut i. Et paratus debet esse
reddere rationem omni poscenti. xxxvij. di. c. ecce ad.
fi. et ff. de relig. et sumpt. fu. si quis. c. sed inde. ar. contra
xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor. et c. de tyronis. et ff. de
le. non omnium. Solo. uerum est quod de omnibus ratio reddi debet si
peti. sed causa per inportunam alterius contingit. ut in predicto. l. non
omnium. et c. nabuchodonosor. aut quia non intelligit mandatum
quare causamque sit uero illa ut predictis capitulis. Nabucho
donosor. et de tyronis. sustinebimus. ar. quod non tenemur
ad implere mandatum prelati si causam reddat. lxxvi.
di. quando quidam et j. de preben. cum teneamur. feceris.
Nec in totum. quia non est per aduersitatem rescribit in pri

tor si uult suam rebellionem sequendam. si cuius non recte re
sumptum putauit. c. de sen. et interloc. omnium iud. Nemo. tam
et infamius nulla auctoritate dixi prohibitum esse quod uir et u
xor non possint similiter suscipere aliquem de sacro fonte. xxx.
q. iiij. c. ult. quod cum prohibitum erat. de c. di. iiij. non plus.
sed non dicitur nunc esse prohibitum. quia expresse non inueniebatur
quod uir et uxor non suscipere possent. sed in presenti prohibitum
erat. p. c. non plures. obedire quia sub dubio causa et si causam
non reddat. xix. di. In memoriam.

Cum ordinem cister. professi et j. Si contra uos
sunt decimis et aliis quod ordini uestro specialiter se.
ap. indulsit. non facta mentione cist. ord. litteras fu
erint a se. ap. impetrate per eas minime teneamini.
Idem tornacensi episcopo.

Cum ordinem et j. sup decis. secus si caueant se alia
te. in quo non sunt priuilegiati. vel si per tales litteras conue
niantur. sed decis possessionum post generale concilium acquisita
rum ubi ualeret litteras. quia in illis iure communi cum aliis tenen
tur. j. de decimis. Nup. quia sed rebus in quibus priuilegiati
sunt intellige quod hic dicitur ex ipsis litteras. preter hoc habent adhuc
aliud priuilegium. s. quod pro illis ad iudicium trahi non possunt
non de ipsorum ordine fecerint mentionem. et alij quam plures
habent simile priuil. non est tamen in uestro corpore. non facta men
tione. supple uel dignitatis uel nomine uitiat se pre.
j. e. ad aures et j. e. sedes. Et quod de uiris hic dicitur id intelligo
de omnibus religiosis qui habent consimile priuilegium. ut templa
rij et hospitalarij. j. de cens. Ex parte. sed nomine priuilegium
istorum generale est ad omnes cistercienses. Ita quid ergo pro
stas speciales litteras debeat eas derogari. quia speciale et c. s. e. c.
et quod e. pastoralis et j. de off. deleg. studuisti. et de elig. in
re. In toto. Ex hijs uero quod speciales littere derogent priuilegiis
generalibus. sed non est uerum. Quia priuilegium est lex priuata. et cum
ius commune ut di. priuilegia. admisso ista de dandis decimis
ius commune ut et priuilegium non tollitur per ius commune non fiat men
tio de priuilegio in amissione. Et ideo non ualet litteras et spe
ciales litteras ius commune obtente contra priuilegium. j. de re. iud. In
si sunt citati nec ipse debet mandatum priuilegium suum al
legantium. ff. de iud. Si quis ex aliena. al. tenet sententia contra
eos lata. j. de app. si duobus.

Cum te et j. Dudum siquidem ante tuam pro
motionem litteras a nobis si bene meminimus emana
uerunt quibus decano et capitulo tunc ammisse te ad hoc
in eodem capitulo existente mandatum dedimus
et preceptum ut p. quemdam de gente iudeorum originem
ducentem et diuina gratia christi fidem susceperit in ca
nonicum reciperent et prebendam sibi conferre deberent.
et j. ipsi uero quia donatio prebendarum ad te spectabat
et preceptum nostrum non potuerunt executioni mandare.
Cum itaque prescriptus q. te super hoc ex parte nostra
requireret rescendisti quod nullum inde mandatum
receperas. et sic eum a te negotio infecto remisi
sti. quod nullatenus fecisse deberes si datam litterarum
diligentius attendisses. cum tempore quo littere spe
ciales sunt de capitulo ipso esses. sed qui eras canoni
cus et archid. eiusdem ecclesie. nec eras adhuc in
episcopum consecratus et j. pro eo uero quod inde extitit tibi
dedignari non debes. Lucius iij. lingonensi episcopo.

Cum te et j. ecclesie tunc scribebatur capitulo uacante

eccl(esi)a. fidem xp(ist)i. hic p(re)sumit p(a)p(a) ex (con)sequenti honesta
(con)uersatione ut p(e)z i antiq(ua) (com)pilatione. j. de p(re)sumpt.
ex studijs. sit e(ni)m ex antecedenti p(re)sumit(ur) (con)sequenti. j. de
p(re)sumpt. (cum) i(n) (m)a(n)data. et. ij. q. i. in p(ri)mis. §. si uita e(ius) u(e)l
op(ini)o tal(is) an(te)cedat (non) extitit. in fi. et. l(x)xi. di. (con)traria. in fi.
ff. de suspec(tis) tuto. l. iij. §. (con)tra po(tes)t. et. C. de suscept(oribus). li. ad.
l. i. li. x. q(uod) donat(us) (con)tra allegauit q(uod) (non) h(ab)uit potestatem
(con)ferendi s(ed) ep(iscopu)s. si tu(n)c p(a)p(a) attulisset b(e)n(e)ficiu(m) ali(cu)i et man
daret ut ip(s)u(m) recipiat tunc b(e)n(e)f(iciu)m ualet. h(ab)et et ip(su)m
recip(er)e debet et e(ni)m si collo ptinz ad capl(u)m n(on) d(e)z sec(us)
ubi ep(iscopu)s i certo negotio p(er) l(itte)ras directas. c. n(on) tenet(ur)
ep(iscopu)s istu(m) recip(er)e de n(ec)c(ess)itate. de honestate t(ame)n ip(su)m re
cip(er)e debebit. s(ed) de h(oc) rep(re)hendit(ur) (qui) dicebat q(uod) n(on) recep
at i(n)de (m)a(n)datu(m) nec (est) p(er) l(itte)ras istas plene collig(itur)
q(uod) ei teneat(ur) b(e)n(e)ficium (con)ferre. u(e)l dic q(uod) b(e)n(e)f(iciu)m tenetur
eu(m) recip(er)e et (con)ferre p(re)benda(m) ut app(ar)et ex forma (m)a(n)
dati. §. u(bi) dicit(ur) i canonicum recip(er)ent et p(re)benda(m) (con)fer
rent et p(er) alia u(er)ba. §. (m)a(n)datu(m) dedim(us) et p(re)ceptu(m). xiiij.
q. i. q(uod) p(re)cipitur. j. de. §. sig. In h(uius)s. deberes. ar. q(uo)d
quis cum alijs facere d(e)z si facultas se obtulerit.
ip(s)e solus fac(er)e d(e)z. sic solus pot(est) emendare q(uod) cu(m) alijs
malefecit. j. de iur(e) iur(ando). Si c(ontra) u(ir)u(m)s. et. xxxv. q. ix. q(uo)d q(ui)s
(com)misit. ar. (con)tra. j. de clericis (con)iug(atis). diu(er)sis fallatijs (contr)a.
et. ar. q(uod) c(aus)a alicui delegata ip(su)m seq(ui)t(ur). nec t(ra)nsit ad
successores. S(ed) (contr)a(rium) u(er)um (est). j. de. of. del. q(uonia)m abbas.
et. j. de of. ord. pastoral(is). §. p(re)terea. Ite(m) ar. q(uod) si ad (m)a(n)
dat(ur) caplo cuilib(et) de caplo sigillatim intellig(itur) esse
(m)a(n)datum q(uod) illud imple(re) possit. ar. (contr)a. xij. q. ij. qui
manumittit(ur). Et ita cu(m) ep(iscopu)s sit de caplo (tan)qua(m) capud.
j. de (con)ces. p(re)ben. et. ec(clesi)a n(on) ua. p(ost) elect(i)onem i p(ar)te decla
et. j. de h(uius)s (qu)i si ap. scouit. No(n) pot(er)at d(ice)re q(uod) n(on) rece
pisset (m)a(n)datu(m). data l(itte)rar(um). ad h(oc) s(em)p (con)sueuit notari
h(ec) dec(retalis). q(uod) data l(itte)rarum (con)sideranda (est) et. j. e. (con)stitutus. et.
j. de s(ente)n(tia) exco(mmunicationis). Si al(i)q(ua)n(do). j. de (con)ces. p(re)ben. q(uonia)m cast(ellanus). C.
excep. ar. (contr)a q(uod) p(re)sentatio l(itte)rar(um) et no(n) data (con)sideranda
(est). j. e. caplm (con)c(e)rnit et. j. de cleric(is) n(on) resid(entibus). q(ui)a nonn(ul)li.
et. j. de p(re)ben. dil(ectu)s et ad did. j. de usuris. q(ui)a frust(ra). et.
j. de appll. ut debit(us) h(o)nor(em) nostri (com)mittatis. dicem(us) s(ed)
illa dec(retalis). j. de p(re)ben. dil(ectu)s. It(em) est hic ar. q(uod) edend(us) sit
dies et (con)sul. adu(er)sario. ar. j. e. si aut(em). et. c. p(re)sti(n)g(it) et.
C. de attahen. et (com)mitten. stip. optima(m). S(ed) (contr)a ff. de
edendo. l. i. §. ij. et ff. q(ue)admo(dum) testa. ap(er)i. l. ij. §. diem.
aut(em). In editione l(itte)rar(um) d(omi)ni p(a)p(e) facienda o(mn)ia s(unt) po
nenda q(uonia)m h(a)b(e)t (con)in(ue)nes. ar. j. de dilat. p(re)terea et ea
q(ue) (con)tra s(un)t integral(ite)r s(unt) edenda. ut. j. de p(ro)bat(i)onib(us). q(uonia)m
(contr)a et l(itte)re tradende s(unt) ad uidend(um). j. de fide instr(umentorum).
Si autentica. et. c. G. p(re)petuus uicarius dec(anus) G(re)g(orius). Et i
dicem(us) de edit(i)o(n)e instrumentor(um). et. ar. ad id. j. de. of. del.
Cu(m) iniu(n)cte. iudeus (con)t(ra) de iudeis (con)s(ilium) sic eccl(esi)a fundata
fuit. xxi. di. In nouo. et. xxxiij. q. iiij. Recurrat.

Ad aures n(ost)ras p(er)uenit q(uod) plerumq(ue) decani.
archid(iaconi). p(re)centores et alij eccl(esi)astic(is) p(re)di
ti dignitatib(us). u(e)l minorib(us) beneficijs l(itte)ras
i(m)petrantes nom(en) supprimunt dignitatis. et
sip(li)ci nomi(n)e se appellant tanquam no(n) ha
beant aliq(uas) p(er)sonarum. et. j. q. t. t. R(esponso) q(uia) cu(m) n(on)
sit intentionis n(ost)re. ut p(er)sone p(er)sonalib(us) reddit(ib)us
ha(b)undantes. p(er) l(itte)ras nostras paup(er)es cl(er)icos s(eu)
minorib(us) b(e)n(e)ficijs inq(ui)etent. l(itte)ras in q(ui)b(us) actor(es)
sue nom(en) suppri(m)unt dignitatis. u(ir)ib(us) uolum(us)
obtinere. Idem norwicen(si). ep(iscop)o.

Ad aures et. j. l(itte)ras impetrantes. c(um) si(n)t sp(eci)ali (m)a(n)da
to d(omi)ni p(a)p(e) impetrate ad lites no(n) ualet. j. e. no(n) nulli.
et. j. e. Ex p(ar)te decani. s(ed) (con)tra in h(oc) casu intentionis. hic patz
d(omi)num p(a)p(a)m sic uim (con)cede(re) b(e)n(e)fi(ciu)m. q(uod) aliu(m) n(on) ledat
u(e)l grauet salte(m) grauit(er) seu enormit(er). xxv. q. ij. de eccl(es)ijs
eis. et. xi. q. iij. Si q(ui)s n(on) obediat. et. ix. q. ult. s(ed) nec. uid.
et. ff. nequid i loco. pu. l. ij. §. merito. et. §. si q(ui)s a p(ri)n
cipe. et. j. de. of. ord. licet. et. j. de (con)sue. cu(m) oli(m). suppri
mit. punitur d(e)z q(ui) supp(ri)mit q(uod) reuelare tenet(ur). l. dij.
Ex penitentib(us). ff. de act. empt. et uen. l. i. §. i. Vires.
optine(re) uolum(us) et i uo q(uod) h(ab)e(n)t iste n(on) ualeant. q(ui)d
si optineat p(er) l(itte)ras tales dici pot(est) p(ro)ut no(tatur). j. e. ad
audiam.

Si uero aut(em) aliquis aucto(r) potiorum l(itte)rarum p(er) ad
u(er)sariu(m) in iudiciu(m) tractus obiecit l(itte)ras
se priores habere. de quib(us) in potioribus l(itte)ris
mentio non h(ab)e(tur). si eis dolo u(e)l negligentia uti p(re)
postuit. h(oc) excusari n(on) d(e)z. Si aut(em) q(ui)a iudices dele
gati copiam nequiuerit h(abe)re p(er) potiores l(itte)ras
no(n) poterit (con)uenir(e). Idem.

Sine aut(em). et. j. neglige(nt)ia siue dolo. dolus u(e)l neglig(enti)a p(re)
sumitur si detineat pannum q(uod) n(on) utit(ur) illis. j. e.
p(re)st(in)g(it). et. j. e. ex p(ar)te filie. Si copia(m) iudicis h(abe)re po
tuit. s(ed) (contr)a dicit. lex. C. de diu(er)sis rescript(is). fallso. Que di
cit. q(uod) rescripta p(er)petua s(unt). n(on) est (contr)a. q(ui)a h(oc) q(uod) dicit lex in
tell(igitu)r cu(m) aliud rescript(um) n(on) impetratur (contr)a (pr)imum. s(ed) s(em)p ualet
rescripta uiuente (m)a(n)datore. Excusari. i. n(on) pot(er)it excip(er)e
p(ro)p(ter) culpa(m) suam q(ua)m (com)misit teneat(ur) rescribe(re) p(er) suas l(itte)ras. S(ed)
(con)tra. q(ui)a si sc(ri)pt(ur)e n(on) faciat mentione(m) de p(re)mis(sis). ualet
p(re)me g(ene)r(aliter). pot(er)it excip(er)e. ut. s. e. c(ontra) certu(m). p(re)terea q(ue) (con)tinua s(unt)
ad agend(um) p(er)petua s(unt) ad excipiend(um). ff. de doli. except.
pure. §. ult. g(ene)r(aliter) s(em)p pot(er)it iste excip(er)e p(er) p(ri)mas ex q(ui)b(us) n(on)
faciunt mentionem s(e)c(un)de de p(re)mis(sis). So. Exceptionu(m) q(ue)
dam sunt p(er)petue q(ue)dam temporales. p(er)petua d(icitu)r illa q(ue)
p(er)petuo (com)petit q(uan)documq(ue) actor agit. q(ui)a exceptio n(on) (com)pe
tit n(isi) cum agat. ff. de except. Exceptiones temporales
s(unt) ille qui no(n) s(em)p (com)petu(n)t. et euitari possunt ut i p(re)
dicta lege. Exceptiones. §. temporales. Et tal(is) (est) h(ec) q(ui)a ex
pirauit anno elapso. j. e. p(re)sti(n)g(it). et. j. de of. ord. pa
storal(is). in fi. ar. p(re)terea ista modo no(n) h(ab)uit loc(um). sed
cum p(ri)mo suas p(re)sentat l(itte)ras iudici et p(re)uenit. j. q(uonia)m
ille optinet. j. de appll. ut debit(us). de h(oc) notatu(m) (est). s.
e. c. t. et. c. certu(m). infr(a). Q(u)al(ite)r h(oc) intelligend(um) sit. nequi
u(er)it et ita (est) hic ar. q(uod) ne si p(er) me n(on) stat t(ame)n no(n) est i
putand(um). ij. q. vi. anterior. §. ad h(oc). in aut(em). ut sp(on)sal(ia).
larg(itas). §. h(oc) q(ua)mq(ua)m (con)tra supt(us) sunt. §. ad h(oc). et. ff. q(ui)
b(us) ex caus(is) maio(res). S(ed) et si p(ri)mo se(n)su. Q(u)al(ite)r h(oc) intelli
gat(ur) de ista i(m)potentia. d(icitu)r. s. e. c. l. m(od)e et rep(er)tie suo soli
uti eis.

Ad h(ec) simus et. j. Significatu(m) est nob(is) q(uo)s
dam in p(ro)uincie tue p(ar)tib(us) tales ut as
serunt de cancellaria n(ost)ra litteras recep(er)unt. per
q(ua)s eor(um) o(mn)ia negotia unius iudicis u(e)l plu(rium)
quos s(ibi) elegerunt arbitrio (com)mittuntur. sic q(uod) sit
ut si aliq(ue)m pulsare uoluerint exam(en) ordina

iij iudicis non requirantur. sed ad iudicem unum uel plures delegatos super premissos & per te aduerse suspectos sunt examinanda questione deuoluantur & i. supra non. Huic morbo celi uolentes obuiare remedio. ne. Quod si litteras tales in prouincia tua inueneris eas carere uiribus tua auctoritate decernas. [illegible] de.

Ad huiusmodi & i. omnia negotia. nimia generalitas hic reprobatur. i. de dolo & contu. ex litteris. & i. de appel. c. ij. & c. significantibus. & i. e. sedes. & e. t. l. 9. in dec. in oc. iiij. c. in tantis. & ff. de iur. fisci. Ita fidei. & ff. de edendo. l. i. § e. dere. & ff. de iud. rogi. act. de etate. § nichil. arg. quod ff. de rei uen. Que de tota. § iudice. & ff. coi. de iud. Et si non omnes. § si incerti. prima pars uera est & ultima in specialibus cum hoc locum. elegerunt. tamen & uinc. sic exponit hic uerbum eligunt. i. elegerunt incerta existentes ut sit preteriti temporis coniunctiui modi. quidam tamen uolunt dicere quod littere iste ad incertos iudices dirigebantur quos impetrator duceret exprimendos dicentes generalem commissionem esse. per se si dum incerti iudices certi essent. i. e. sedes. & c. pastoralis. sed quia iudices erant hic incerti littere non ualebant. sed intellectus iste inepte est & iudices erant certi & commissio generalis erat omnium negotiorum quod esse non debet. sicut nec generalis appellatio ab omni grauamine non admittitur. i. de appel. c. ij. sed sunt grauamine probabili & expresso est appellandum. i. de appel. ut debitus. & c. cum eum. ita generalis commissio esse si non debet. quia iudices ordinarij absorberentur per talem commissionem quod esse non debet. arg. xi. q. i. pueris. & i. de off. leg. c. i. & i. de tri. & obe. per tuas. & ix. q. iij. nec uero. & C. de fru. ubi impa. offi. l. ij. & iij. Item tamen quiuis inuenire quod incerti iudices essent ut ille posset eligere quos uellet. & ita intelligit. laur. i. e. Sedes. in nota. arg. occasionem. Et nota ideo uir. sed commissio fortius littere tales non deberent. Si incerti iudices ad omnia negotia committerentur. sed per decretum dec. Sedes. pastoralis. non dicunt quod talibus omnia negotia committantur immo restringuntur ad pauceas causas. Nec multitudo effre nata conueniri non potest per unum rescriptum & uniuersitas eorum unum potest committi. ff. quis. & a quo appel. l. i. § i. & ff. de iud. l. i. c. preto. uel sic r. & uinc. sic exponit hoc uerbum elegerunt. i. elegerunt incerta existentes ut sit preteriti coniunctiui modi. & ita iudices electi erant & commissio generalis omnium negotiorum quod esse non debet. quia per eam absorbentur iurisdictio ordinarij quod fieri non debet. arg. xi. q. i. pueris. C. de fru. imperatori. offi. l. ij. & iij. & xv. q. iij. Sicut non licet generalem appellationem admittere. i. de app. c. ij. quia littere tales non ualebant. laur. dixit. & melius est accedo quod hic iudices erant incerti. & quos uellet eligere impetrator quod esse non debet. Sic procurator incertus non debet esse. ff. de procur. l. ij. nec tutor incertus dari potest. ff. de testam. l. tutor incertus. & in inst. de leg. § tutor. Et arbiter sic incertus esse non debet. i. de arbitris in notitia. & commissio generalis fuit omnium negotiorum quod est contra consuetudinem romane curie cuius stilus debet attendi. i. de fide. que. quod ordinarij. quod omnis causa uni per committatur nisi sub illa forma. quia tradit si sub illa forma ei tradit. i. e. pastoralis. Et illa generalitas restringitur. per ut. i. dixi. i. e. sedes. Item uniuersitas eorum committitur. ff. de iudic. l. i. § cum pretor. & ff. quis & a quo appel. l. i. § i. Et illa fuit potior causa quare littere non ualebant. quia iudices erant incerti. cum commissio omnium negotiorum & sic laur. intelligit. & d. Sic ex ipsa littera colligitur. v. sat tamen credo quod si propter exceptionem solam tales litteras aceperit ualeret cum habeat plenitudinem potestatis saluo iure recusationis.

Expertos. non possent recusari de tali recusatione dicetur. i. de appel. cum speciali. i. de off. deleg. suspicionis. Celeri. viij. di. mala consuetudo. & resecande sunt putride carnes. xxiiij. q. iij. resecande. xvi. usus. principijs obsta sero medicina paratur. cum mala per longas inualuere moras.

Ad audientiam nostram te significante peruenit quod h. de sancto stephano litteras ex absolutione sua ut prima facie uidebatur apostolicas presentauit. quarum manifestum continentem in constructione periculum fidem eis noluimus adhibere. Clemens. iij.

Ad audientiam & i. manifestum. Sic patet quod uitium latinitatis uitiat rescriptum. sic & si propter loquatur uni in plurali. aut si patriarcham uel episcopum filios appellauit. tales littere false sunt. i. de falsarijs ex graui nostra. Contra quod propter malam latinitatem non iudicantur. ff. de statu hominum. in principio. l. n. quod propter latinitatem non uitiantur. ff. de manu. testam. cum lectus. C. delegati. s. & i. de fide instru. ex parte. So. uitium scientis non nocet. dicendum aliud de ueritate seu uoluntate testatoris constat. C. de testis. errore. & l. ambiguitates. & idem esset de uoluntate. propter dicendum. si de hac constaret licet uitium aliud esse intendens. & quia in littere domini pape debent statim ei committuntur tabellionibus cum scripturam siue latinitatem nullus corrigat. Unde talis latinitas non uitiat testamentum dummodo aliter per rumpi de intentione testatoris ut dicunt predicte leges. & propter fauorem testatoris quia nichil est quod magis debeatur hominibus & c. C. de sacrosan. ec. l. i. Rescriptum domini pape per multas manus transit. & magna maturitate decurritur. xxxv. q. ix. apostolice. & e. cum a deo. Et ita nullam uicium continere debet. s. e. ad hec. unde contra istam presumptionem non est admittenda. plenius arg. quod ff. de off. presid. illicitas. clau. ubi dicit quod incerta uel priuilegia propter similem latinum non uitiantur. arg. de ea. di. iiij. si non sanctificat. & ff. de minoribus. § rest. Qui rescribit de instrumentis tabellionum satis credere illud de priuil. romane curie non est iuris. b.

Ex parte G. persone ecclesie de carente nobis innotuit quod cum capella de camperon. ad predictam ecclesiam de iure pertineat. O. diaconus qui iam dictam capellam detinet. capellanum ipsius ecclesie nomine ipsius & in ea ministrantem. post ap. a se factam amouit. qua tamen esset super pleniter & ad iudices litteras impetrauisset ipse O. ap. suam prosequi non curauit. Cumque auctoritate predictorum iudicum in ius esset reuocatus. dixit se litteras priores habere de quibus nullam mentio in posterioribus habetur. quas usque ad tertiam citationem suppressit. eas que dolo uel negligentia uti postposuit. quod ex diuturnitate temporis uidebantur in quibus nullam mentio de ap. ab ipso facta fieret. cum biennium a tempore ap. iam fuisset elapsum. Ideoque mandamus quod si ita esse constiterit reuocatis in statum pristinum omnibus que post ap. ipsius O. inueniuntur attemptata. prescriptam ecclesiam matrem ecclesie restituere parentis predictum. O. si eum ap. suam non fuisse prosecutum constiterit. memorato G. in expensis necessarijs a tempore

[illegible]

tes. Celestinus. iii.

Ex parte. et infra. post appellationem. Si dicatur hic esse quo fuit appellatum forte possit dici quod sententia lata fuit. ut supra. eodem. dicat. a qua ipse appellavit vel super alio articulo vel forte citra aliquam sententiam sicut olim fiebat a se factam. infra. e. et ita non detulit ipse appellationi quod esse non debuit. cum et appellationi adversarii deferre debuisset. infra. de appellationibus. an sit. et c. ad audientiam. et infra. de elec. bone. appellaverat forte ab ordinario coram quo tractabat causa appellatum. et s. primum tractaturus ex certo casu inveniet alibi ut credo quod archidiaconus non detulit sue proprie appellationi. unde iudex potuit procedere in causa quia videtur renuntiasse appellationi. quia pendente appellatione non est innovandum. ff. nichil inno. ap. pen. l. una. et infra. de ap. an sit. prosecutus est in petendo se restitui ecclesie quam fuerat spoliatus post appellationem a spoliatore factam ut in causa procedetur non obstante appellatione frustratoria quod eo apparet quia dicit. o. causam prosequi tantum forte significavit papa quod rector iniustas esse inveniebat ei se ipsam causam appellasse et sic optinuit litteras in forma communi nullam mentione facta de appellatione quod et littere non impedirent restitutionem. infra. de rest. spol. ex conquestione cum suis similibus. prosecutus nomine ecclesie de tarente quia erat nuntius ecclesie. nulla mentio. Et ideo non valebant. infra. de appellationibus. sepe. ar. in fi. Quia qui appellat debet facere mentionem de sua appellatione et adversarius qui appellationem prosecutus ut hic dicitur. non invenies alibi quod credam quod archidiaconus teneatur facere mentionem de sua appellatione negligentia. sic s. e. si autem. et infra. e. preterea quod cum biennium a tempore appellationis qui non prosecutus ap. infra. admittant ex causa biennium tantum maneat sententia et fingitur non appellasse. infra. de ap. cum sit romana et ideo i. o. non debuit audiri prosecutu suo ap. Sed videtur quod rector ratione qualibet audiri non debuit ad prosecutionem ap. cum actor et reus circa ap. eodem iure utantur. infra. de mutuis petitionibus. c. ult. et hoc dicit archidiaconus quod ille a quo est appellatum audiatur post biennium et non ille qui appellavit. Qualiter ergo intelligis dicas quod iste rector auditus fuit non ratione ap. sed pro ratione spoliationis. et quia litteras impetravit non obstante appellatione ut no. s. in suo prosecutu infra ut contra. non preterea fuit quod ad rei prosecutionem non quantum ad penam. ff. de vi et vi armata. l. i. in prin. et. l. i. de ap. nichil dixit nichilominus audiretur petens restitutionem ecclesie et multo fortius quia post appellationem adversarii quam debuit deferre sue proprie ap. preterea favore ap. datur annus aut biennium ad prosequendam appellationem et non favore appellati. unde appellans statim potest prosequi ap. si terminus non est ei prefixus sed appellatus non statim. infra. de ap. oblate. quod post appellationem. Et ita quicquid fit post appellationem a se vel ab adversario suo factam debet irritari. infra. de of. del. si quando. in fi. et infra. de appellatione. cum sit super accusatione. in expensis. Qui appellationem tuam non prosecutus alio prosequente condempnari debet in expensis. ut hic et infra. de appellationibus. nicholao. et c. reprehensibilis vel qui prosecutus ipsam ante tempus statutum. infra. de appellationibus. sepe. in expensis. Si non videtur quod i. o. debuit in expensis condempnari cum appellat ap. non fuit prosecutus intra biennium et in hoc ius servandum est appellanti et appellato ut dicit inno. cum a. et non oportebit ipsum prosequi ap. quia ipso iure irrita nunc sententia lata a qua ipse o. si quando lata fuit post dictum ideo condempnatur quia prosecutu

appellationis iudex non procedit sed ille o. post ap. spoliavit appellatum et sic iniuste erat rectoris ut o. idem passus est adversario in expensis et post biennium per dolum et maliciam ipsius o.

Significatum est a nobis petitorio destinato de quo in potentia illius intelligatur. quod in litteris sepe consuevit apponi. ut si duo vel tres quibus littere diriguntur. ipsis exequendis simul interesse nequiverint. unus aut plures quibus scribitur nichilominus exequitur. Nos vero ita sentimus quod tam de iure quam de facto illa impotentia censeatur de iure si aliquem illorum sententia vel infamiam aut alio legitimo impedimento detentum esse constiterit. de facto si accidit eum casu mortis occumbere aut inevitabili necessitatis articulo impediri quominus valeat interesse. dum tamen qui per necessitate presens esse non potest collegis suis canonice excusationem suam curet significare destinare ut alii iudices vel executores nichilominus ad consummationem iniuncti mandati procedant. nec enim ille qui tantummodo non vult interesse huius impossibilitatis interpretatione valet aliquatenus excusari. nisi forte sic in rescripto habeatur expressum. si non omnes interfuerint vel simul nequiverint aut noluerint interesse. Innoc. iii. epo helyon.

Significatus. et infra. petitorio. i. nuntio legittime ordinato. vel dic petitorio. i. petitore. impotentia. aliquis dicitur posse aliquid sex modis. unde versus. posse quod debetur datur ius natura potestas. officium. tertium sextum divina voluntas. De potentia iuris. i. xxii. q. ii. faciat ideo et xxvii. q. ii. agatho sa. in fi. De potentia nature tenetur. infra. de despon. in pu. puberes et c. a nob. De potestate officii habes. infra. de ci. et affi. c. in fi. et xxi. di. c. i. ar. plus. fi. ubi dicitur quod petrus pro omnibus claves regni celorum accepit. De potentia officii. t. e. xxi. di. in fior. De potentia meriti legitur. iiii. q. vii. c. tria. c. id tractatur in cuius una et c. et infra. de maio. et obe. cum inferior. De potentia divine voluntatis legitur de pe. di. ii. c. caritas. Sed hec potentia ad duo tantum scilicet et iuris refertur. interesse nequiverint. quod simul debeant interesse. habes. infra. de of. del. prudentiam. sextum. quia talis iudex esse non potest in communi opinione prius vel se gerat et habeatur quam cum tenet ei sententia et si post eam latam detegatur eum tempore sententie fuisse .... iii. q. vii. c. sin. ff. de offi. presid. barbarius. et c. de testis. l. i. infamem. Si pendente iudicio efficiatur infamis vel suspectus possit repelli. infra. de testibus. cog. preterea. et infra. de of. del. In sinuante. Quia que de novo emergunt auxilio indigent. ff. de integra. rest. de etate. c. ex causa. Et si medio tempore excommunicetur. Sed eo absoluto resumit iurisdictionem. infra. de of. del. prudentiam. c. sexta. Item credo si restituatur plenitudine fame per principem resumit iurisdictionem. iii. q. ii. c. notandum. infra. et c. de curat. fu. l. plures. secus si lata sententia detegatur iudicem fuisse infamem. iii. q. vii. c. verum. et ff. de of. presid. barbarius. et c. de testis. l. i. secus si in excommunicatione quia sententia publice excommunicati nulla est. et infra. de re. iud. ad probandum

j. de except. exceptionem. vel alio impedimento puta excoicatus ul' qr e illiatus. nec ht asuetudinem cani qr prior dz ee iudex nec dz querere ab aliis qd eu loqui oporteat. In auth. de iudicibz. i pri. coll. vi. et j. de cler. et assi. ex litis. in fi. Si illiteratus sit et habet asuetudinem certam sine pitia iudicandi pot ei ca committi iuris. ar. c. de epis. et cler. si pastoralis. Et quedam impedimenta ponuntur. iij. q. vij. c. ta. Ite si impedimentu sit perpetuu q pot ee multis modis. ut infirmitas surditas et exilia. i. et q dicit de infami dixit quida habere locu tm in iud. del. qr ordinatius p sola exactione removetur. iij. q. vij. c. ex quibz. destinato p litas ul' p certu nuntiu litteratorie destinatu. lxxiij. di. c. l. ij. et plt. et j. de of. del. prudentiam. i. resp. ff. de rebus. eoz q sub tu. ul' cu. mag. c. illud. Et h est canonica destinatio. Sz nuquid ille qui iudex ee no potest valet aliis delegare vices suas de h dic. j. de of. del. Cotam. ad cosummationem. ut. j. e. cu dilecta. procedant. q quide facere possunt. si in litis comissionis sit clausula illa q si no omes al. ii possunt procede. ar. j. de of. del. Cam in iudicijs. et e expressum. j. de of. del. uno delegatorum. et e. t. prudentia. et ff. de arbi. Ite si unus. c. ult. et. l. seq. excusari. immo potius dz puniri. j. de of. del. prudentiam. c. adicimus et alii possunt procedere qvis no videatur impleta conditio. Qz si non omnes et c. ut in caplo predco. prudentiam. c. adicimus. Et h ulu est postqua constitit q n uult interesse. et in h illa corrigit istam. aut nolunt interee. hodie et si n addat h tn si no uult alii procedant. hz sic arguendo. q mandatum ap. ex. se qui contempnit. j. de of. del. prudentiam. c. adicimus. B.

Pastoralis officij et c. j. p quesiuisti q de revocatoriis litterarum ambigitur utru iudices priores an posteriores cognoscere debeant. et intuitu p secude sint prime litte revocate ad q talr. resp. q nisi posteriores prioribz l' ea dixerint deferendum. simul utrinqz cognoscant. et si forte nequiverint in una concordare sniam. quavis plures sint ex una pte. q ex altera. p arbitros comuniter electos a ptibz hi consertatio sopiatur. Quu aut sub his forma videlz cum quam tal. adversus talem et quosdam alios. et rebus et quibzdam aliis se inrep ponunt. c. dixisti committenda. a nob multociens litte impetrantur sollicite quesiuisti. an iudex ex delegatione huius ante prorogatum l' rerum expressionem. sup personis l' rebz non exprimendis. habeat potestatem admitteris. itt si aliquam psone ul' res expresse fuerint nominatim. et non expressis in comissione p ori. Sz gnaliter contineris. specialis litte que de priori comissione nullam faciant mentione ad alios iudices. a se ap. emanaverint. eund vigorem debeant optinere. Nos igitur ad h duo talr. resp. q cum generali p speciale procul dubio derogetur. iurisdicto p generales litteras attributa. p speciales quantum ad ea q

specialiter exprimuntur penitus enervantur. licet de prioribz n faciant mentionem. cu superflua delinquatur p quod. et si iunctio possit dici q donec iurisdictio revocetur eam sibi retinuit l' ponatur articulis exprimendis obtineret delegatus. sz aliquam exprimantur p sone l' res. delegatus nequit iurisdictionem suam exercere. Idem senon archiepo.

Pastoralis. et. j. ambigitur. sz quo quali possit dubitari de revocatione litterarum aut secude faciunt mentionem de primis. et tunc valent secude aut n faciunt. et tunc valent prime s. e. certum. Sz neutro ps disiunctive prerata est. prima tollitur p dec. de appll. sepe. et c. oblate. Secunda tollitur p dec. j. e. plerinqz. In iudiciis n exceptis n ht locum et ista dubitatio. Ille n. sole valent que primo iudicio presentantur. ut. j. de appll. ut debite. et j. e. capit. sce crucis. Ite quali possent primi iudices deferre scdis ul' scdi primis cu ul' primi tm ul' scdi tm sint iudices. Et ita aut primi aut scdi nulla hnt iurisdictionem. j. de of. del. ex litis in fi. et. s. e. certum. Ite qualiter possunt primi ul' scdi citare ptes cu utriqz dubitent et nesciunt an sint iudices. immo tpe dubitationis neutri debent ee iudices. Sic cu dubitatur de tutela duorum neuter e tutor. ff. de testamentaria tutela. duo sunt tyti pp h glosaverunt hic quida q de facto pot dubitari non de iure ut si forte secude littere no exhibeantur. j. de of. del. Ex litteris. ul' qr dubitatur an annus sit elapsus ab impetratione litterarum fortz. j. e. plerinqz. Sz h solutio nichil valet. qr ad questionem fcti no daretur pp responsione iuris. ff. de statu ho. Idem etc. Alii i dnt q pot ee dubitatio iuris si data sit eade in utrisqz litis. Illa decretalis debitus. h determinat. et j. e. caplm. sce crucis. sz e te scdm dom illorum neutre revocant alias tn neutre simo forent alii immo scdm h neutri cognoscunt de tota ca iam ambe litte dicuntur secude. ff. de bonorum pos. s. ta. l. i. c. si quis in duobz. Alii dicunt q sic dubitari pot de revocatione. ut si secude faciant mentionem non prioris. Sz n expssam. j. de do. et. contu. Ex litis. et h no est verum ut pz ex illa dec. ex litis. j. de do. et. contu. dici pt tunc fuisse mentionem huiusmodi dec. cu diverse sint litte impetrate iudices citent ptes et cu pars adversa coram eis exhibet sas litas ipi nolunt cognoscere de revocatione litterarum sicut h contingit. j. de re. iud. intelleximus ad aliud in pte decisa in integra. Ite scdi iudices citent ptes et cum exhibentur coram eis prime litte ipi nolunt cognoscere an prime sint revocate. Sz qr p eode negotio ptes n sunt trahende ad diversos iudices. j. e. ex tenore. et j. e. c. ult. statuitur hic ut iudices conveniant ad h faciendu ul' una ps deferat alii qr et primi de hoc cognoscere possunt cu coram eis obiciatur tal exceptio et et scdi. Expone qu de revocatione ambigitur. i. qn in dubium deducitur de revocatione litterarum sz hinc solom obstare. ut. j. e. cu contingat. i. n. n conveniunt ad cognoscendu. Sz executor videret utrasqz litas. pn potes adhuc melius dicere q clarius sit q p hunc solone. q bn pot iudex dubitare de revocatione litterarum sz secude expssa faciant mentionem fortz. c. qn obicitur secudas litas impe

ttas ee p fl'i suggestione ul' ueri suppressione ut s. e.
cetm et meli. j. de of. del. coram et j. de re iud. sint mo
nasteriorum. i integ. Et h' id dix. jo. j. e. ti illa dec. cu' contin
git. Et cte iste e' in or intellig. Sz h' dubitatio de reuoca
tone litterarum si ht locum in l'ris ap. et p'ncipalibz nego
tiis q2 iudices appllonis de h' cognosce debent. j. e. di
lectus. fil. jo. b. hec dubitatio locu' no' ht de integra.
j. de appll. ut debit. et. p' id cet. deferendo de asesu ptiu'
j. de of. del. sr' qoniam. §. nos aut' cum cora' utrisq3
posit. ppoiti excepto ut dcm e. Jn p'ma nocula et
si assensu ptiu' possent si uellent. Sz ipnesitu' e q
de asensu ptiu' fiat. plures. h' si stat iudicio maio
sr' ris ptis. et j. de iure patro. qm' sibi. et in c. epi. xvi. q.
iiij. c. i. j. de re iud. si pot. et in iudicibz delegatis
a p'ncipe ut uir. C. de appll. in offerendis. ibi. jta tn
ut dissentiret. et C. qui bonis cede poss. l. ult. et
iure coj. ff. coi. diui. sabina. et in liberali ca. C. de co'
mo. manumisso l. i. §. i. Jn inst. de re. diuis. §. reli
giosu. q2 i' fit q' religio ul' natura iquirit et du' qs
plus iuris ht in re. ut C. de donat. sa'm. §. ne aut.
Sz c. lxv. di. c. i. c. et iij. ff. de re iud. duo ex tribz so
lutio. Sm e in gnali q' iudicio maioris ptis stand'
e. sz qdam sp'alia tnc signata ff. u' de hoc no' opti
net. Sz in casu isto si stat iudicio maioris ptis q2 i
forte in p'mis l'ris sunt duo iudices. in scdis tres l'
ples. ym cu' illi tres eqlem hnt iurisdone cu' ill' du
obz q2 isti tres loco uni' sut. et illi duo sibi loco uni'.
§ d'm pp' si p'ualet s'ua illoz triu'. q2 si cesetur pl'
es lz secus sit in creditoribz qm' si par debitu' s' hu
ic inde stat tn maiori m'o creditoz. ut C. q' boni
cede. pos. l. ult. jd alia ro'ne q2 si isti tres iudicent
p se suspecti eent q2 uiderentur in gerere opas suas.
ff. de p'cur. q' oia. Si aut' iudicarent q' se uiderent a
se abdicare iurisdonem et uelle a se remouere q' esse
n' dz. j. de of. del. pastoralis et ita dz in ad arbitros.
Sz si in p'mis l'is et in scdis eent equales iudices
n'o. Satis posz dici q' stabit iudicio maioris p
tis q2 maior ur' tn iurisdicto et potestas ab una p
Q° te q' ab alia. Sopiat. Quid si arbitri adiudicet
iurisdonem eis qui non hnt. uidetur n' s'ua illoz
iudicii tenebit. q2 cum arbit n' s'n assiume' c'unc
sciptum tenez eoz s'ua n' fuerit a ppllatu'. ut. ij. q.
vi. §. diffinitiua. Et h' e' ro q2 p'ncta scz l'ras data
sunt iurisdo. sp'ales. l're impetrate ab ab aliquo il
loz q' p clausulam gnalem potauit queri. q' p'
Q° mu' impetrante sr' eadem ca. lis. Sz qualr' pot ille
qui possidz q' impetrante i petire sr' eadr' re. e' inter
dem possorium intetare n' posit cu' ip'e possideat.
j. de iudi. exam. sata. p'terea possidenti n' dat rei
uendicatio. ut inst. de act. §. i. C. de ale. mu. iij. c.
f. l. una. dicas q' p'mi impetratis i petiuit ut ageret
petitorio s' impetris i petrauit ne i quietaretur
sr' possoe illius rei q' possidet. sta et alias dat actio
possidenti ne iquietet. ff. si uitus uendicetur et si
forte. §. i. et. l. sicuti. §. lz q' de h' notat. j. de iud. ex
b amiata in glo. si. i. b. q2 sp'ale. hic pz q' si unu'
sptu' e generale et scdm sp'ale lz no' fiat mentio
generalis in sp'ali p'ualet sp'ale. ut. s. e. c. j. et j. de

of. leg. studuisti. et ff. de reg. iur. in toto iur. s. e. cum
ordinem. § scdm sp'ale n' derogat gnali. q2 no' facit
mentionem illius. ro i redditur. q2 p'mu' e priuilm. f
sz ptu' fuit ius coe. Sz ius coe no' tollit p'uilm ni
si mentionem faciat de illo priuilio. j. de re iud. inter
posita l'tex. q' re petit dz re etiam pete. de hac matia -a-
dicemus. j. de libelli ob. c. ult. § c petitus potuit.
penit eximatur. sca citatione p l'ras sp'ales. j. de filiis
p'biroz. ex tuaz. s'etua. h' casu cum gnale mandatu'
reuocatu' e' q'ntu' ad hanc cam sp'ali. commissa al' bo
na qd e et eam stati soluit i. donec iurisdo et e. iur
dcone. habet q' iurisdoni. lz n' hnt exitum et ita
uir q' n' posit eam alij demandare. Et n. absurdu'
alij demandare iurisdonem an' q' eam ip'e ha'tus
cat. ff. de of. p consul. obseruare. §. ult. Et sic ur' sibi
q' si posit citare ptes an' expssione. ex. v. q. ij. c. ult.
jd n. citatis ptes et dantur indutie ut quis deliberet
iij. q. iij. offeratur. Sz in h' casu no' possumo deliberare.
ar. c. j. de appll. significantibz et inst. de actoibz. §
curate. et ar. c. j. de test. spol. cu' ad sedem § petit
to spitale cu' omnibz ptinentiis suis et pot. c'uince
lz n' hnt exitum c'mittere. n. q' ht. Sz quali' pores Q
iudices p'uant iurisdone cu' pp' n' intendat eos p'
uare. jt nunquid eodem modo p morte delegatis eet
reuocata iurisdictio quantum ad n' expssas p'sonas. ar.
q' n'. C. de duobz reis. l. ult. jt e' cu' aia aduertend' an
reuocet p morte an' uiua uoce. ff. de p'cur. si de
functi. et l. seq. Sz uim e' q' reuocat p morte qntu'
ad ea q' expssa n' sunt. j. de of. del. gratu'. et c. licet.
et j. e. significauit.

Sedes ap'lica c'sueuit ex ire se petentibz
liberalem. Sz quidam eis gr'a nequit ab
utunt. et j. Nos igitur uolentes eoz malitiis ob
uiare decernimus. ut cu' in c'missionibz nris mino
res i iuniores p'sone solum designantur. maio
res et digniores uel digniores sub gnali clausu
la n' intelligantur includi. lz nec liceat occone
generalitatis h'mi multitudinem effrenatam i iu
dicium euocare. nec sr' maioribz et grauioribz
negotiis audiatur q' de minoribz et leuioribz
tm faciunt mentionem. Si quis uo aliquas p's
expsserit n' ut uelit cum eis in iudicio expiri
lz ut ad pes transire ualeat l' minores. q2 t'
fraus et dolus ei patrocinari n' debent. tanquam
mendax precator careat penitus impetratis.

Idem. R. cantori et R. priori de monte lepro
sorum.

Sedes ap'lica et j. liberalem. ut pote q' n' claudit
gremium redeunti. C. de s'ma tr. l. ult. ad. fi. et C.
de epis et clicis. Si quis in hoc et xxiij. q. iiij. duo i
ta. Sz i quo e liberal' sui gram facit cui ad hoc ten Q°
at. j. de foro. c'pe. lz in pte decisa. imo q' p'ceptu' e
euangelij. Sz n' necitas i nulla liberalitas. ff. de adim
dis legatis ad re legata totu' p' dici gra' quicqd ip
se facit q2 uniuse me d'm misa et ueritas. Q2 n'
iustitia c'uatur misa ad liberat. xl v. di. disciplina.
minores et uiliores. et in elegant. sta a ioue p'n
cipium muse iouis oia plena. Virgilius. Et ro

Sedes ... clausule generales ... [illegible]

a capite edenda e. ff. de eden. argentarius. § edita actio.
qm̄ principiū potissima ps ē cuiusqz rei. ff. de orig.
iuris. l. i. & ix. qui maioris dignitatis ē. dz. sponi. xvi.
di. ysidorus. & ū legal' patnitas attrahit pimo incō
ceptatur pr quam filius. ff. de adopt. l. ii. minores
& digniores. Sz qs ps dicemus maiores & dignio
res nā in uetno q quilibz clicus dz hre dignita
tem. iiij. di. denique. & i. q. i. reprium. infi. Cuz u
mācipia dnr hre dignitatē. ff. de usufruc. Sz si
quid. § mācipiorz. quiz potestates sclares dnr hre
dignitatē. xxiij. q. v. administratores. Quiz i decurio
nat' dr dignitas. ff. ad. l. cor. de sic. l. plt. Jt nuq
illā maioritatē csiderabimꝰ de q dr. xl. di. multi. i
fi. vl' de qua dr. xxiiij. q. i. Cum q parte. ul' de q dr.
di. ij. lex ē ul' de qua dr. ij. q. vij. querendū. & c. cri
minatōnes ul' illā de qua dicitur. ff. de gdibz. iuris
csultus. § pateretes. vl de qua dr. ff. de pactis. ma
iorē. Jeo maiores & digniores uocat hic notabi
les psonas q sb clausula gnali cphendi nō pos
sunt. ff. de iniuriis. Jt apud. § h edictū. Et tales
deberent ee q animus mouent aīmū principis ul'
ad dand ul' ad denegand rescptū. xc. n. maiori
tatis psumit q aliquē. xxxi. q. ij. lotharius. ff. q
met' cā. Nō est ibi simile. Jt qz cum uidua deferē
dignitati. & p. i. de of. del. sane. & c. pastoral. & ij.
q. viij. quisquis. & xxiiij. q. i. Quod apt. & xlv. di. cū
beatus. Sūr ergo q p gnalem clausulā nō possit c
ueniri sacerdos ul' clerie cum ipē sit maior qlibz
laico. vi. q. i. beatus. & xvi. di. duo sr. & i. de maio.
& obe. Solite. § fecit deus. & ē dū modo maior dic
spāli uocablō nō sit designat' ul' nolat'. Et h & i
tuebit' iudex. qui debeant dici maiores l' minore.
Et q negotia debeant dici maiora l' minora. Nō.
ij. cōtra. ul' cōtrior dari posiz doctrina. ar. xxiiij. q. iiij.
duo ista. i. cōuam in casū isti decretal' sal. ij. h no
mē alijs bū includit ē maiores psonas. Nā noī
ne ppli. cōtinentur ē senatores. inst. de iur. na
turali. § plebiscitū. Nec sp h nomen alijs sacit
positōem. l. vi. di. Ceuomanēse. ar. ff. de cstit. pec.
l. i. § debitum & illd. suspensi sc cū eo duo alij
latrones. neces. Et ē rō. qz alit' pcedit' cū maiore.
& alit' q minores. xlv. di. Cum beatus. & xxiiij. q.
i. Quia q pacē. Sili' de h notatur. i. de iur. iur. c.
Cū quidam in glosa q incipit. Sic pz q digtas.
Sz nec liceat. puidet hic pp ne diuse psone liti
gatorz uexatioibz afficiantur. ar. c. mādati p di
uersas in prin. & i. e. Nō nulli. & c. ult. J intendit.
ij. minuere lites. i. de dolo & cōu. finē. & c. vene
rabili. occōe gnalitatis eo ipō. q digniores cue
niuntur intelligitur in fraudem usari. ff. de
iur. fisci. Jta fidei scam § distinctōem tū noia
sūt distiguenda. xci. di. clericos & cīuos. & c. de co
dicill'. Si sēc multitudinem. ar. occasione unius
ad iniquū cpēdium non trahi. C. de usu. cap.
p empt. l. ult. ar. x. q. ij. c. ult. & i. e. ñ nulli. Sed
ur q cū gnalitate non debeat aliqua cmissio.
ipetrari. ar. s. e. ad h. Sz ideo ñ ualent lre ille qz
cti iudices ñ erant i dati. Sz qs ipē post ducēt cle
ricos. sz c. alr intelligit illd capitulum. s. e. ad h. Sz lit
teras cordat' hinc dicit. lam. ut i dixi. Et oīa nego
tia illius cōtinebant q erat i iqū. Sz gnalitas cau
alit' bū pot cmitti. ff. de iudic. l. i. § Cū pitor effre
natā. ff. de testibus. l. i. in pn. & i. de testibz. Cum
causam q & effrenatā dicem ultra. xl. uel i. & i. de cli
co. excō. mi. latores. & c. cāmqz. hodie no ista gnā
litas sū militudo restricta ē usqz ad. iij. ul'. iiij. in
qdam decretali innocētii. iiij. q incip. cū in multis. i.
e. t. fraus & dolus. sic. i. de dolo & ctu. ex litis. xxx. q.
i. dictum ē. & i. c. px. Et qui fraudē allegat siue do
lum pbare dz. ff. de pbat. Quotiēs. § qui dolo. Sz
quali' constabit q nolit cū psonis exptssis i iudi
cō expiri h uult descendē ad minores ul' equales. h
ipō q descendit. p. ad equales ul' minores psumit
fraus & dolus. & ille pot excipe q cuenit ñ stati ul'
q cito possit cuenire pm expssam ul' ñ forsitā co
piam illius sta hre nō possit & tūc dz pimo pte
stari alr credo illū repellend. alij dicūt cōtrum.

Ex tenore litterarum quas nobis destinastis intelleximus. quod sacerdotem de Colle uult. ad alios iudices sb cōne que int' ipsū & alterum de beco uertitur lrās. ap. ipetrasse. cū cum ptem citassent ad ūsam. dictus pbr coram eis noluit litigare & i. Cumqz uos i cāe cognitōne uelletis pcedere. altera corā uob pposuit q ñ tenebatur p directas ad uos lrās pbro. rendere. cum p alias ab alijs iudicibz i fuisset citatus q auctate illar' nō fuerant re uocate. Nos igitur attendētes fraudē pbri me morati. duas cmissiōnes sr eodēm negō ipe trantis. cōtum altea nō faciebat mentōnē de reliq. qz fraus & dolus alicui patrocinari nō debent decreuimus. ut ipē cmodo careat utius qz.

Idem mediolanensi archiepiscopo.

Ex tenore. & i. sr eodem negotō. Nota q cū pler' re impetrantur sr eodem negotō aut ipetrantur. ab eod aut a diuersis. Si ab eod. aut ad eosdē iudi ces. aut ad diuersos. Si uo as impetr' duo pra hāz ad diuersos iudices in fraudē cā fatigandi aduersa riū suum sr eod negotō. & ñ ad cautelam qz ti mebat pdē unū rescptū uel qz timebat pdē unū rescptū ul qz timebat aliqs mori. neutre ualent. ut hic. & i. e. Quia ñ nulli. Sz si ad cautelā ut dixi ualent. sz postqm cepit age p altas reliq ñ ualet. & si attēptaret p derec utrasqz ut dcm ē. Si uo ad eosdem iudices & discordant in data. valet prime ñ in scdis fiat mētio de primis. Qz nichil interest que ualeant. si ñ eadē ē forma lrār & data & ad eos dē iudices. & eedem sūt lre. qz ñ nocet hre plures lrās ad cautelam. sic pot quis hre plura testa mīta eīdem tenoris. ff. de testis. ymū testm. & ff. de hijs q in testō delen. l. ult. & ff. de bo. poss. s c ta. l. i. § si quis & duobz. sz ñ ē in cuenins plures iudices hre sr eodem negotō qz illd inites. i. de of. leg. Cū uo ignoretis. Si uo sunt diuse & ad uise neutre ualent. C. de fide instōz. Scripture. & i. de fi. instr. Jmputari. Si aut lre impetrāt.

q cprentur clay qu cum rescptū sr eodem negoto ad diuersos judices impetrat & c. uēt p dio . . . . diuse cptā

a diu̾sis p̄sonis. s. ab actore & reo aut ad eosdē aū
ad diu̾sos. Si ad eosdem & concordant in data & for-
tecedem sunt lr̄e ut dc̄m ē. Si data est eadē & for-
ma sed̄ sedeatur utrisq; donec cons̄ulat̄ sūor. j. de
of. del. Sane & h̄ si utraq; ps̄ lr̄as suas ostendit.
Si actor tacet p̄amum ualent lr̄e rei. j. e. p̄sinq;.
Si h̄ impetretur ad diu̾sos p̄me ualent n̄ ī his
fiat mētio de p̄mis. ut. s. e. ceti. si uō n̄ appet q̄
sunt p̄me ul̄ sc̄de mutuo se impediunt. Sz ista q̄
do i petrant̄ ad diu̾sos nō p̄cedunt hodie q̄z ille
sole ualent q̄ p̄mo iudicibz p̄sentatur. j. de appll.
ut debit. Et h̄ locū h̄t in his p quas n̄ dum est p-
cessum. In alijs aūt p quas p̄cessum ē ul̄ p̄senta
tō facta ē sp ualent p̄me n̄ se exp̄ssam fecerit m̄
tōnem de p̄mis & de p̄cessu & de litis cōt. j. de re
iud. int̄ monasterium & j. de of. del. coram qūz tū
ualet sc̄e & nō p̄me & p̄me sūt in pendēti q̄usz
casset̄ ul̄ firmetur sc̄da hez in sc̄is nō fiat men
tō de p̄mis. j. de cons̄ti. ut. ul̄ inutil̄. bone. Et ge
neral̄r sic credo n̄tiq; possūt p̄me lr̄e elidi p ex
ceptōem ualent sc̄e. lz nō faciant m̄tōem de p̄
mis & n̄ p̄me. q̄z sc̄ ūitate tacita i petrata. care
at. immo uī q̄ & cām p̄dere dz sic qui petit suū
in uno iudicio si petat eundē in alio p̄dit cām.
C. de asser. tollen. l. i. §. ult. Quia n̄ iudiciū cep̄
i dz accip̄e finem. ff. de iud. s̄ubi & p̄mis iudicia
bz fieret iniuria. ff. de arbi. litigatores. tū cām
nō p̄dit. Sz sufficit q̄ p̄dit litteras & in expen
sis condempnet̄. j. e. t. q̄z nō nulli. Sz illd̄ de ser
uo. fauore libtatis dictū est.

Cum ad eo scripta & j. se. a. p. modicitū
& j. Scripsisti nobis q̄ cum. p. clicus
in eccā mediceū sufficientem s̄ sit prebendā
adeptus. minabatis q̄ p receptōne ipius i
eccā de Gvongosa. p̄posito & fratribz eiusdem
ecc̄e litteras miseramus. cum si litterarum
n̄trarum seriem attendisses nich̄ inuenisse
in eis q̄ tiuum debuissz ānim offendisse. cū.
n. in lr̄is nec de p̄benda ipius mentio fieret.
nec mediceū. canonicus. Immo nec clicus
diceretur in eis & in lr̄is ipis h̄ esset adiecta c̄
dicō. q̄ si dignus existeret ad eccā sticū bn̄
ficium optinend̄. intelligere potuisses q̄lr̄
lr̄e ip̄e fuerant impetrate. Idem elcō. deca
no & s̄. canonico cameracen̄.

Cum ad eo. & j. moderimur. & uc cū multa mo
deratione & diligentia debent sī & acedi. xxxv. q.
ix. a plice. sī n̄ non possint rep̄hendi. Cū tū ip̄
fallit obliuio. xxiij. di. p̄terea. & xxx. q. iiij. Quat.
i oblitus fuit ut̄ruñ. tū omniū h̄re memoriā
& in nullo peccare: poti ē diuinitatis q̄ humani
tatis. C. de ueti. iur̄. enucl̄. l. ij. §. si q̄ aut. C. t. n̄
ē in h̄ūana condicōe q̄ p̄petuo stare possit. C. e. t. l.
ij. §. lz q̄z diuine. Et testamēti sui in illa p̄te sin
dz eē irritum. C. de edicto diui. adri. toll̄. l. ult.
Sic & in priuil. j. de fide instr̄. int̄ dilectos.
& j. de priuilegijs. cū olim. in fi. sufficientē. dz.
n. eē tal̄. qui sufficiat. s̄ & fuis. l. di. studeat. lo

q̄ aduenientes possit recipe & iura ep̄alia p̄solue &.
j. de suppellen. neg. p̄la. Sicut. In tali sufficien
tia dz h̄ri rō nobilitatis & l. di. nō cogant̄. et i
scīe. j. de p̄ben. de multa & dignitatis. ff. de uariis.
& ex ord. cog. l. i. §. in honorarijs & ff. de usufruc.
Sz & si qd. §. i. de p̄benda ipius mentō. Sz qd si
eēt modica & insufficiens m̄quid tenet̄ de illa
facē mentōem. Nō uī a c̄rio sensu. j. de p̄ben. cū
teneam̄. h̄ expeditū ē. q̄ q̄le cumq; sit bn̄ficium
optet inde facē mentōem. si n. dicat se nullū
eccāsticū bn̄ficium assecutū & i petret h̄ rptum
n̄ ualz. j. e. si proponēte & i dicetur de h̄. Et qui h̄
plura bn̄ficia. hanc exceptōnem opponere n̄ pot̄.
j. de excep̄. cum eccāsticē & licet. pp̄ prelase scēnt
exceptōnes tn̄ & iustas excusatōnes paciant ad
mittit. s. e. si qn̄ & j. de of. del. Ex pte tua & j.
de p̄ben. cū teneamur. Nā qūz scribit rebz aliē
se h̄ntibus. ar. ij. q. vi. §. biduū. ꝯ sus. fi. §. tur
sus illd̄. nec clicus. qui dicit se clicum cū non
sit n̄ ualent litteræ. j. de transact. ex lr̄is & q̄ n̄
ē clicus n̄ reputat̄ y̆done. ut hic nec pot̄ in clico
rū nūo c̄putari. j. de institutōibz. c. ij. Si dign̄.
cōdicō ista sine oī exp̄ssione sb̄ intelli. j. de elec.
cām. q̄ sic illa si preces ūitate nitātur. s. e. ex
pte & sic pz q̄ qui h̄t sufficiens bn̄ficiū ad ā
bn̄ficium reputatur i dignus. j. de p̄ben. sc̄.
& j. de clī. n̄ re. c̄querente. Cum ipse beneficio s̄
iure non possit uti. i. qualiter. lr̄e ualere nō
debent impetrate tacita ueritate. s. e. sedes.

Causam q̄ inter p̄monstr̄. & p̄mas
eccās sc̄e possōnibz de annapia ūtit̄.
& j. Cū in lr̄is n̄ris aduertimus fuisse insertum
qd̄ si alt̄utra ptium citāta legittime p̄sen
tiam n̄ram adire l̄ uro iuditio pñte c̄temp
neret. uos p̄sentis ptis p̄ b̄ces recipe. & q̄ntū
de iure possetis in cause cognitione ac deci
sione minime p̄cedere tardaretis. Nos uolē
tes ut clausula illa q̄ntum de iure potius
q̄ aliquam de p̄sonarum receptōne mentō
fieri fuerat inserenda. clausulā illā de re
ceptōne precedat. qz q̄ ipam intelligētes
ibidem in causa iuxta tenorem lr̄arum
illarum p̄cedere non tardetis. p̄nisum ut
si lr̄arum auctāte prioz in eodem negotō
legittime est p̄cessum stabile p̄seuerat. ali
oquin si occōne clausule memorate ad
consistent in alterutius partis p̄iuditium
attemptatū i diuinibz decernimus cassatū.
mandantes uō in decisōnem ipius negotij
sic p̄missum ē tam sc̄ principali quam
sc̄ incidentibz q̄onibz. a. p. re. canōnice p̄ce
datis. Idem archiepō senon̄.

Causam q̄ & j. citatata legittime. i. tcō j. de
clericis. n̄ resi. Ex tue. recipere. p h̄ uidebat̄ qd̄
possint recipe testes. lite. non. c̄t. q̄ eē non dz.
j. ut lit. c. nō. c̄t. Qm̄ & ptorum ip̄aulū. n̄ in
casibz c̄tentis in caplō. Qm̄ frequent̄ & i cau
quem tēs j. de of. iud. c. ij. & de eo qui mit i

j. de p̄bend. de multa.

pos. cu q. qñtu de iure. h clausula sp dz poni in t
mio peremptorio post ipm terminum peremptoriu. j.
de in integr. rest. cum ex lris. & j. de dolo & contu. cu
dilci. Quia tn post peremptoriu edictu iudex contu
maci dz se presumi. ff. de iudic. In peremptorio. In
serenda. Sz errore scribentis fuit postposita. Sz error
talis nõ nocet. C. de testis. Errore & l. ambiguitate.
Vn dic inserenda. i. at si inserta eet intelligenda. uide
bat n. q n respiceret precedentia. j. de appll. Inquisito
nem. Sz n e ita. qz n est difficile dñm ppm totã
iuris obseruantia at multis uigiliis excogitatã. v
nico sbo tolle uelle. C. de in off. test. si qñ & j. de
elec. eccã nrã. & ar. j. de test. spoli. audita. & qui tu
tore precepit afirmare s ius intellr pape. ff. de co
firman. tu. l. tutores. pcedat. & ita qñz clausula se
qns determiat pcedentia. & qñz pcedens sequentia p
ut iuris ordo requirit. xxii. q. vii. aplis & j. de
appll. sedo requiris. ff. de cdic. & demo. cã. cam. Qñ
qz seqns clausula respicit tm pxie põitu. j. de
donat. Cum dilce in fi. & optime facit ad hanc
materiam. ff. de leg. i. si fructus. plurium. § ult. in
fi. et uie de iure precede dz qz totum processu nego
tii de iure dz pcedi. C. de appll. eos. § i. & pceden
tia qñz repetita intelligunt. ff. de cd. & demon.
l. cã mã. It est hic ar. q uerba scriptorz suis coe
intelligenda sr. j. de off. del. sr qoniam. § si uo
duo. & j. e. sr litteras & C. de in off. t. si qñ. n or
do scripture spectatur. Sz potius id q ex iure
sumitur. ff. de solu. nec ordo. § eciã in priuilegiis.
j. de decimis. ad audiam in fi. & de priuilegiis in
his. incidentibz. tpo iure tam i pncipalibz q ac
cessoriis l' incidentibz uel emergentibz. remota e ap
pellato. j. de ap. ut debit. canoice. i. s iura cano
nica. § de consti. c. i.

Constitutus apd sedem ap. p. clicus pro
fuit q cum. C. pdecessor nr decano et
capitulo biturice dederit in mandatis ut ip
sum reciperent in canonicum & in fratrem & pbendã
ei conferrent si qua tunc in eorz uacaret eccã
l' eet uacatura & ipi mandatum ei admitte
tere si cuitassent eis pcipiendo mandauit ut
q mandauat ad impleret s sr h executorib
deputati s. & j. Vestium ps a dũsa. Rnd qd cu
bituricen. eccã esset certus canonicorz numerus
institutus. firmatus iure iurado & p. ro. pon.
cfirmatus. & de h memoratus. p. non fecisz
in suis lris mentõem intelligendu erat cir
cuuenisse p. n. & dcãs litteras ueritate tacita
impetrasse. & j. dis. iure. cõ. q. si legitime uo
b consiltit num canonicorz qui nunc est in
eccã p decanu & caplm eiusdem ecce iuram
to firmatu ãnquam pdcus clericus lras execu
torias impetrasz quicquid fcm est occõne
lrãrum eãrz irritum decnati s. alioquin ei
faciatis prebendam in eadem eccã si qua ua
cat sublato cuiuslz ap. obstaculo assignari.
Idem. a. canonico pict.

Constitutus & j. reciperent. duo hic mãdant. pri:

q reciperant illu in canoicu. s q assignet ei plen
dã si uacat ul' q cito uacauit. inquid g si n psit
assignare ei pbendã tenent eu recipe in canoicu. sal
tem. ar. q fit. & § de pben. dilcs & j. de dolo & cotu. cu
dilecti. ar. q j. de off. del. cu sr abbatia. ff. q cu sto
tuto. l. i. § i. & melius l. ii. ar. qi a cõio. ii. q. dz. § distri
buta. s. qñz plures & ff. q adm. s uitus amit si co
mune. & ff. de mun. Etiã. § i. & l. tutor. § i. ar. p. & q
inueies ix. di. si ad sacrã. sinistri dec. ut dic q nõ.
Et s h e unu mandatu & non duo. & h io dicit qz
iuratu erat de cto nuo canoicorz. vn cu iuramto
n potant augere numm duo immitare mãdauit eis
pp. s. ut reciperetur in canoicu & eo recepto puideret
ei & eu recipe cum mum sic erat sacramento firmatu:
qr lre n ualebant & certus nus canoicorz dz statui
in eccã s facultates ecce. in aut. ut determiatus sit
nus clicorz coll. i. & id e si certus nus statutus sit in
eccã h n sit iurat. aut p se ap. cfirmat. qz n ua
lent lre n dicat nõ obstante cto nuo canonicorz.
hic tn uir. ar. c. in fi. u dicit. si cstitut num & c. sz
pot dici q hic de nuo fcm fuit mentõ & nõ de iu
ramento nec de cfirmatõe pp. ul' primo uacatu
rã. q solus pp pot ut. j. de preben. p totum. admit
tere. i. pficere. pcipiendo p executorias. & de hoc
§ iuramto & cfirmatõne. ut j. colligitur ubi di
cit num canoicorz qui nunc e in eadem eccã & c.
ut notatur in fi. illius no. hic duo. cditione. hec
allegatõ nõ ualeret si n cuisset aliqn ctra nu
merum illum ppria auctoritate. j. de pben. p illo
rum. & dcãs litteras § executorias. iuramto. h i
oi tali iuramento sp intellr auctas maioris ex
cepta ut h imuit a cõio sensu. & ff. ad municip
c. l. imperatores. & j. de iur. iur. venientes u h dicit
expsse. g n facerent c iuramtum si ad mãdatu
dni pp. illu reciperent. It si tal' cditõ in est iuram
to nunquã est necia dispensatio in tali iuram
to, quia si displiceat pp. non est ligatus tali iu
ramento. Jo. dicebat hanc cditõnem in iuram
to non ee. sz io dicitur auctas sũioris excepta qz
n piudicat ei qn possit c facere. vnu uir q in
tali iuramto cditõ tal' sub intelligat & in his iu
ramentis & h io qz sr re altius. ul' q. iuramtu ta
le pstatur: & de re altius pcise iurari nõ pot. i
mo eet anceps piuriu. ff. de in lite. iur. videamu.
& ff. ix. ãmo. marcellus. & io auctas dni pp ita
libz intellr excepta tacite h n exprimatur expsse.
sile. xxii. q. ii. bs. & j. de iur. iur. queadmod. cir
ca. prin. qr si pp mandat aliquem recipi in ca
nonicum non obstante tali iuramto sr licite
recipiunt qz sic apparet q pp iuramentum fcm q
de re sua. nõ uult tantum hre. cu admiistratio
sola cmissa e caplo & nõ dnium collatu. & h iu
ramentum s uare tenent canoici. qnt in se e. nisi
pp ctium mãdet. sz q si iurassent an pstatõ
nem & p datã tunc nõ obstaret iuramentu qz
data respicit ut hic dit. & c. e. eam te. & io n ua
luere lre talit impetrate i qbz de iuramto me
tõ n fuerit. pterea a uir hic q canoia sola sine p

[illegible]

da auget numerum canonicorum, quia si non auget numerum iuratum non obstaret quin possent ipsum recipere et est simile supra de consti. cum M. et est ar. quod canonia potest esse sine proventibus ar. infra de preben. relatum. §. q. i. q. iii. si quis obiecerit. Sed in appellant res corporales tunc ex quibus res ipse corporales recipiunt, et sic dicitur si mentio de iuramento ut hic dicit. sic est de precatione si quid in aliquam certum intuemur: dicitur si mentio alias non valet privilegium. infra de decimis ex multiplici. impetrationis. hoc considerat tempus date. Item si dicat ad monitorias et sic est ar. quod per monitorias ius non acquiritur. iuratum. et ita ea que fiunt per litteras subrepticias non valent. de hoc dicemus. infra e. ad audientiam. prebendam. id est in canonicum recipi. ista est contra. xxv. q. ii. si quis obiecerit.

Super litteris que ab aliquibus ex malitia et a nonnullis ex ignorantia tacita veritate vel suggesta falsitate impetrantur a nobis: diversos intelleximus sentire diversa, aliis asserentibus eos debere carere omnimodo litterarum cum impetrator carere debeat impetratis: aliis nihilominus dicentibus, quod si et forma carere debeant in litteris nostris expressa: nichilominus iuxta rigorem iuris sit a delegato iudice in negotio procedendum. Nos igitur inter eos qui per fraudem vel malitiam et illos qui per simplicitatem vel ignorantiam litteras a nobis impetrant hoc credimus discretionem habendam, ut hii qui priori modo falsitatem exprimunt vel supprimunt veritatem: in sue perversitatis penam nullum ex litteris commodum consequantur. ita videlicet quod delegatus postquam sibi de hoc facta fuerit fides nullatenus de causa cognoscat. Sed alios qui posteriori modo litteras impetrarunt duximus distinguendum, quod falsitas suggesta fuerit vel quod veritas sit suppressa. Nam si talis expressa sit falsitas vel veritas occultata: que quamvis fuisset tacita vel expressa: nos nichilominus saltem in forma communi litteras dedissemus. delegatus non secus formam in litteris ipsis appositam secundum ordinem iuris in causa procedat. Si vero per huiusmodi falsitatis expressionem vel suppressionem veritatis littere fuerint impetrate, quia tacita vel expressa nos nullas prorsus litteras dedissemus: a delegato non est aliquatenus procedendum. nisi forsan eatenus litigantibus ad suam presentiam convocatis de premissa quantitate cognoscant ut sic in utroque casu eadem ratio que moveret delegantem moveat et delegatum: et ubi delegans suas litteras denegaret: delegatus et sine cognitionis officium nullatenus interponat. Idem abbati et conventui premonstraten.

Super litteris. infra. diversos. Nam quot sunt capita tot sunt sensus de c. di. iiii. sicut in sacris. Varie sunt hominum voluntates. et ff. ad trebell. quia potant et homines faciles sunt ad dissentiendum. ff. de arbitris. si unus. §. principaliter et diversitate corporis sepe diversitas sequitur animorum. infra de acces. p. quia diversitatem. causa xxv. q. ii. et si legibus. tandem. xxv. q. ii. prescriptionem. simplicitatem. simplicitati convenitur de. c. di. ii. c. iii. infra de re iu. p.

[illegible]

mu. cum universorum non obest quod simplicitate omissum est. ff. de ventre inspi. l. i. §. ult. Item imperitie parcitur. ff. de probat. cum in debito. §. sin autem. is. ff. de edendo. l. i. §. ult. ff. qui satisda. co. de die. §. minor. C. qui admit. ad bonorum pos. quaque. et ff. si quis in ius vo. non ie. l. ii. §. si quis ar. contra. C. de in ius vo. l. ii. C. de sta. mo. l. i. dignitatis in prima specie quod rusticitati parcendum est contra casualia. ff. vel dic quod in iura naturalia non est parcendum. discretionem. per hanc decretalem cassate sunt omnes solutiones que recitabantur. xxv. q. ii. prescriptionem. C. si contra ius vel utilitatem publicam. prescript. et l. a. si legibus. priori modo. §. per fraudem et malitiam. et qui hic fraudem vel malitiam et qui hic fraudem allegat causam probare tenetur. ff. de prob. quotiens. §. qui dolo. quia quibus presumitur bonus nisi probetur malus. infra de scruti. in o. c. uno. et infra de presumpt. dudum. fides. xxv. q. ii. et si non cognitio. quia cum dubium sit potest de hoc cognoscere quia ratione dubietatis est quod aliter non fieret. ff. de li. ba. causa ordinata. et C. e. t. l. lite ordinata. et ita qui fraudem allegat eam probare debet ut dictum est. nullatenus de causa cognoscat. opposita exceptione legitima suspensa est iurisdictio iudicis circa principalem causam, et si dubia est et hec prius cognoscit. postea cognoscit iudex de fraude sive malitia de qua excipitur. non distinguitur in hoc casu quod falsitas sit expressa vel veritas occultata. sed sufficit quod per malitiam hoc fecit. et sic intelligitur lex illa. xxv. q. ii. et si legibus. Sed qualiter probabitur malitia: certe ex presumptionibus et inditiis. puta ex qualitate persone et ex forma rescripti. b. posteriori. §. per simplicitatem vel ignorantiam. expressa. puta si dixerit se vi de possessione eiectum cum non esset. nichil dareretur ei alie litere ex quo petit contra l. tacet se decimam et impetrat litteras super usuris vel super alia re. suppressa. occultata. puta si occultavit quod ad arbitros ... erat. nec causa per eos potuit terminari. ar. C. si contra ius vel utili. l. i. informatorum. et isto modo intelligitur illa. xxv. q. ii. prescriptionem. et l. predicta. et si legibus. litteras dedissemus. ex hoc patet quod simplicitas vel ignorantia non prodest circa huiusmodi litteras impetrandas. Immo ad hoc ut rescriptum teneat nichil debet supprimi ex hiis que movere possunt animum principis ad dandum rescriptum vel denegandum. vel per quod series facti est exprimenda. infra de colli. ... Item non valent litere si quis tacet sententiam latam. ar. infra de fide instrumentorum. inter dilec. C. sen. rescin. non posse. l. ult. Item si tacuit nomen dignitatis sue. s. e. ad aures. Item si tacuit quod beneficium sufficiens. infra s. e. cum a deo sit et in minus sufficiens. infra e. si proponente. et infra de preben. cum teneamus. Item si tacuit vicariam perpetuam. infra e. postulasti. Item si tacuit iuramentum. s. e. c. proximo. Item si tacuit pactum precedens. infra de decimis. c. ex multiplici. Item si tacuit statutum numeri canonicorum iuramento firmatum. s. e. c. proximo. et infra de preben. pastoralis. Item si tacuit quod dignitas non esset ultimis in ecclesia. §. de consti. cum accessissent. Item si tacuit privilegium. s. e. cum ordinem. Item si tacuit dispensationem. infra de fil. presb. ex tua. Item si tacuit sententiam petendo confirmationem. infra de confir. utili. porrecta. Item si dixit se clericum cum non esset. infra de rescriptis. sacerdotibus ex literis. Item si tacuit quod prebenda vacaret de facto. infra de conces. preben. cum nostris. et c. litteras. Item si tacuit ex

[illegible]

VI

Decretales [illegible]

ceptionem quia debuit exprimere coram lectore. infra de rescriptis in una. Item si tacuit appellationem a se factam sive expresse vel tacitam ad adversario infra de confirmatione utili vel inutili. Item si tacuit quod alius de mandato suo fuit receptus infra e. mandatum et duo. e. sextantibus. Item si dixit se misisse monitorias quod fuit falsum et executorias impetravit non valent infra e. ex insinuatione. Et generaliter ubicumque talem veritatem tacuit vel talem falsitatem expressit quam tacita vel expressa papa litteras non dedisset. Rescriptum inutile fit. predat. secus si per malitiam falsitatem expressit vel veritatem occultavit ut in predicto casu. non forsan. istud forsan non est dubitativum immo affirmativum ponitur quia de hoc ipso cognoscere debet si preces veritate nituntur. ff. de iudic. si quis aliena. et infra de appellationibus cum parati sisse forsan. Item xxxiiii. q. ii. admonere. § ingredere monasterium. infra de presumptionibus. ut id dicit forsan. quia si notoria esset exceptio statim posset cassare et in hoc casu non notorium est quod aliquis non est iudex meus nec te nec gestum. sed oportet me quod est ultra mare non teneor ire. ar. infra de accusationibus. evidentia. et ar. infra de iure iurando. ad nostram. C. de iure o. iud. in criminali. et iii. q. ii. si episcopus. non de ista materia notatur per Io. qualitate precum. i. de veritate vel falsitate per oppositum contra impetrantem. In utroque. § in his duobus casibus ultimis. quia § per subreptionem vel ignorantiam veritate tacita vel falsitate expressa hec impetravit quia expressa vel tacita nichilominus in forma communi dedissemus litteras. primum est cum veritate tacita vel expressa falsitate per simplicitatem papa litteras concedat in forma communi ac si esset veritas dicta vel falsitas tacita. § ea fuis est cum papa nullas litteras dedisset tacita falsitate vel expressa veritate vel per simplicitatem. Idem abbati et conventui

Edocet postulastis a nobis. utrum per litteras adversus abbates nulla mentione habita de suis conventibus impetratas teneantur abbates ipsi super causis que ad conventus pertinent et eorundem de ipsis querelantibus respondere. ac hoc in dubitationem appellatione per appellationem obiectum possint ne respondeant se tueri. Sed quo diximus respondendo. quod non alia causa rationabili suffragetur. per appellationem se tueri non possunt quominus debeant auctoritate litterarum huiusmodi legitime respondere. cum ex officio suo teneant congregationum suarum negotia procurare. non forte abbatis et conventus negotia essent omnino discreta. Idem archiepiscopo et magistro .Y. canonico magdeburgensi. [interlinear note, faint]

Edocet et infra. quando non debeant discrete agit quod abbatem conventus statim si conventus statim conveniret. nominaret prelatum in iudicio et sit inducias optinere. infra ut lite non contestata. quoniam frequenter. § quod si suspectus. C. ut in rem actio. l. ii. quia sine abbatis licentia. nec agere nec respondere potest conventus. quin retractetur sententia. infra de iudiciis. cum. xvi. q. i. monachi. et i. q. iii. si sacerdotes. sicut nec filius qui diu est in potestate patris. C. de an. except. l. i. in fine. et xvi. q. iii. si sacerdos. et ideo abbas primo conveniendus est. Dico tamen quod nullum collegium convenit vel conveniatur sine auctoritate prelati et ecclesia prelatus sine auctoritate capituli. nec conveniet non aliquo conveniri sed per sindicum auctorem vel procuratorem ab ipso prelato de consensu capituli constitutum. Si negotium principaliter tangit prelatum. infra de procuratoribus. c. i. et si negotium principaliter tangit capitulum ab ipso capitulo constituatur de auctoritate prelati. infra de iudiciis. cum. C. de episcopis et clericis. o. § et hec tamen edocuimus. et xii. di. non licet in principio. et hoc locum habet in quibus negotia capituli et prelati sunt discreta ut dicit infra. Si non sunt communia prelatus de consensu capituli constituit syndicum. sive vacante sede hoc est in nova dignitate. infra ne sede vacante c. i. ii. et iii. hoc tamen cavetur per scriptum contra ecclesiam infra de prescriptionibus c. i. et c. de quarta. et si forte capitulum agit non sufficit subsequens assensus prelati. sicut nec sufficit subsequens auctoritas tutoris. ff. de auc. tu. obligari. § ult. et i. sunt. e. t. § tutor. sed hoc non credo sufficiat. non si postea accedat consensus prelati. ut extra. infra de confirmatione pacto. et infra de his que fiunt a prelato sine consensu capituli. cum nos. et dicit lex quod constituit predicam quod qui non potest alienare non potest rem in iudicium deducere. ff. de iure deli. ait pretor. Sed quod si lis oriatur inter collegium et prelatum adeat superiorem et ille dabit collegio curatorem ad litem ipsam cuius officium cessabit lite finita. Inst. de auc. tu. in fine. et ff. de tutel. l. iii. § si pupillum in fine. cum officio suo teneant. et quidam tenentur quamvis non fiat mentio in rescripto. nomine non prelati ecclesia intelligitur et prelati ministerium. ff. de administratione. le. i. anima. § i. et ff. de adi. et demo. filio familias et ecclesia est in corpore. et ca. vii. q. i. scire debes. et ff. de rebus du. civitatibus. non tamen nomine prelati capitulum intelligitur. infra de testibus requisiti. et xii. q. ii. i. et. q. iii. pontifices. § i. et. ff. de adi. et demo. fil. famil. discreta. vel non dicit discreta. quia si sunt discreta omnino non tenentur respondere nisi de parte sua. quia respecta et non extendunt ad res vel ad personas in eis non complentias. quam stricte intelligenda sunt. ar. § e. sedes. et infra de officio delegati cum olim dil. et inel. c. p. et. § et hec sunt omnino discreta non prelatus sine consensu capituli non capitulum sine consensu prelati hoc facere possunt ut dictum est. Idem archiepiscopo et magistro .W. canonico magdeburgensi.

Cum dilecta in Christo filia .R. custos servientium ecclesie ac procurator monialium super electionibus in eadem ecclesia celebratis litigaverit aliquamdiu coram nobis et infra deprehendimus litteras ad abbatem de Remensi et suos coniudices impetratas per subreptionem obtentas. cum in eis illius articuli videlicet de contractorum designatione fuerit preter conscientiam nostram cognitio demandata. qui in prioribus litteris ad scolasticum hildesemensem et coniudices suos obtentis insertus fuerat. de quibus in secundis litteris mentio non fiebat. et ideo quod in parvum litterarum occasione dinoscuntur attemptatum diximus irritandum. dictum in super scolasticum et coniudices suos invenimus minus provide processisse. Cum enim in eisdem principaliter mandaretur ut ad predictam ecclesiam personaliter accedentes persone ydonee administrationem committerent abbatie cui ad opus eiusdem abbatie fieret tunc inde resignato contractorum ipsi formam mandati apostolici transponentes. illo capitulo pretermisso. de aliis articulis inordinate presumpserunt cognoscere. propter quod processum eorum contra formam nostri rescripti actum inordinate attemptatum irritum decrevimus et inane. Ideoque ... et quod

[illegible]

bz dam ecce sororibz sic iustum fuit restitutis
& forma mādati nri exacta diligētia obser
uata in'cgō ipō ratōne pūta predatis. I de
Cum dilecta. & j. impetratas que sic
erant. ut. j. de conces. pb. cum int dilcos. al. §. pre
terea. psonalr. vn alijs uices suas nō poterit de
legare. ut. j. de of. del. qm aplica. §. i. sim. mento
nem. & iō sede lre nō ualūnt. s. e. certu. nec q p
eas sctm ē. ut. j. sequit. psonalr. no. casū nouū
cū mādatur alicui ut psonalr negociū exeqtur
pōt alij cmitte uices suas si ptes csentiāt. ti in
duobz casibz in cā inquisitōis. j. e. cum pp mādato
puidi dz ecce de prelatis & alijs ministris. j. de off.
del. qm aplica. §. i. s aut. & ē sile q dicit lex. si p
misisti mi pte fūtum nauē ul aliq cslle. pa
lium me nō csentiēte facere n potes pp indust
am tuam quā elegi. ff. de solut. int artifices. uis
ponēres. sō in sceptis ordinē scripture seruand.
ut hic & alij. di. si rector. in fi. & ij. q. vij. in q
uibz & ij. q. i. in pmis. ff. de usufruct. quotiens
& ordo illoꝝ ostendit ordiem pcessus. de c. di. ij.
in xpō. pat. ī melius. j. ff. ad trebell. heredes. ī fi.
ar. cōtra. s. e. cam q & ar. s. e. int ceteras. ar. C.
de. ap. l. so. ū aliquid pricipalr mandat ī tāq
pricipale & loco pō tractand est. cetā uō scdario tā
quam accessoria sbsequter sunt expedieda. sic h.
ū pla principalr cmittunt n refert q illoꝝ p
tractetur. ū forsan unū de natā sui pcedat ī det.
s. e. cam & ar. j. de cā. pos. pastoral. & C. de rei.
uen. ordinari & iō cassatur hic pcessus iudicū
qr aiudem pricipalr cmissū omiserūt & de alij
in ordiate plimū cgnoscendo ut dr in lrā & i
de penit. hates. j. de of. del. uenerabil. Sz qr nō
cfirmauit q legitime sctū fuit. j. de pben. dil.
& j. de priuil. cum olim. ij. sco. q n seruauūnt
formam s datam. & qr cū principale sit cassa
tū accessoria cassata intellr. j. de fide instru. i
ter dil. & fi. & ij. q. vi. §. si quis expl. iuris ordi
nē iuris ordo exigit. ut p de spoliatōne cgnos
catur q de pprietate. ut. iij. q. i. & ij. q. p totū. &
ij. q. ij. qm p totum. & C. de rei uen. ordinarij. &
C. de interdicns. nō ē iuris nuēti. & ff. de iud. si de
vi. & possesōne. & j. de resti. spol. ex cqōe. & qō
spoliatōis pturbata ē. j. de ordine cog. sic spo
liatōne. & qr isti iudices hc ordinem n seruau
int cassatur illoꝝ pcessus. i. irrit ēē ostēditur
j. ut lit. n ct. accedens. & pcipue qr illa form
mandati fuit. & ita ē de sbā iuris ordiarij ordo
iste. & sic in duobz peccauūnt. qr c formā s datā
& c ordiem iudiciariū sic. j. de cfirma. exami
nata vt. Sz hic uir loqui de alio ordie q nō s
uauūnt in alijs articul ut ipā lrā dicit. & qr c
formā mandati fecerunt. & ordiem iuris i a
lijs n seruauerūt pptea pcessum illoꝝ denūtiauī
irritū & in anem. & sic in duobz peccauūnt nō s
uādo. s. formā scepti. nec seruādo ordiem iuris
in alijs articulis forte dimittendo cntestatōnem
litis. & sic duobz mod pot intelligi q dic iur or

ordinem. irritū & inanem. & e. dic irritand ul qr i
ipō iure n erat iuris pcessus. sz irritand. s. de scōls
ipō iure pcessus nullus. & iō dicit irriti duabz de
cāis qr c formā & c ordiem iuris. ut. ij. q. vi. §. dif
finitiua. Vl. sic cōtr solitū ordiem & e. sic. j. de cfir. ex
animata. restitutus. sz qualr pōt monachus pte restitu
tōne dico. q non rstabant alterius cā. & ille spoliate e
rant. ar. ff. de iud. si longius. §. si fil. fam. l. qr pot
restitui n tanq monachus sz qui de corpe. sic si col
legiū non hāt uñ soluant. creditori solueē singli
non qm singli. sz qm de corpe. & pterea monachus pte
v. res monastij dimidiutur. xviij. q. ij. in illo. & ē
n recedit a collegio. xxvij. q. i. si quis rapuit. & n m
onachus puniūtur. j. de sent. ex. pro chrianos. Sz ī n
datur actō iniuriaꝝ monacho. sz monastio. & intēta
bit eā sindic monastij sic dns agit p iniuria s
ui. ist. de iniuria. C. seruus. I dem.
Plerumque ctingit qd aliqui nris lris
impetratis illis ī insto tempe pospo
nentes tunc demū eas exhibent cum aliar
auc ab eis cōtra quos pmis litas impetra
uerāt cepint cueniri dicentes posteriores litte
ras n ualere ut pote n facientes de priorībz
mentōnem. Cū igitur n sit malitijs ipoꝝ in
indulgend statuimus ut si quis nrās litas
impetrans infra annū. postqūā copiam iu
dicum hūit ex malitia ul neglīgētia posp
posuit uti eis. auc. posterioꝝ ualeat cueniri. lz
in ipis nulla de prioribz habeatur. I de ro
thomag. archiepo. mencō
Plerumque ctingit. & j. malicijs. s. e. sedes. j. q
cum. ac. pos. signi. ff. de rei. uen. ī fi. de. infra ā.
postq. co. iudi. no. h ānalem pscriptōem. j. ut
lit. nō ct. qm frequent. j. sco. & j. de of. del. pa
storal. & c. qrenti. & xi. q. iij. rursus. & c. quicumq.
& xx. q. ij. si puella. sz qretur qn incipiat currere
iste ānus. Tunc. ij. cū incipit hre copiā agendi.
cum p hz copiam iudicis. ff. de diu. tēpo. p. l. i.
& ij. & vi. q. vi. biduū. & ff. de cur. fu. p. & actili
anus. & si fuit negligens fuit ī putat ei ex quo ha
buit tpe pseqndi. ius suū. & tm neglīgētia late
culpe cputat. ar. C. si curat nō gessit. l. i. & ij. di
cūt quidam q incip currere a tempe psentatōis
lraꝝ sct iudici. j. de ap. sic eo. Alij dicūt q a te
pore quo cposuit lacrimulas suas potuit currere
aduocatum. ff. ex quibz cāis ma. l. ab hostibz.
§. sz q sumpsit quidam dnt & male q a tempe
date lraꝝ. s. e. c. eā te lrarum. & c. cstitutus
q pmū dr uerū est ut dicit lrā ista ī hodie uō i
sti loci nō hnt. sz potōr ē cditō occupantis.
sz scde lre n faciant mentōnem de pmis. j. de
ap. ut debit. & j. e. capitulū scē crucis de h tm dic
tum ē satis. s. e. c. i. qualr intelligatur h capi
tulū. & illd. s. e. si autem. & cū pp cordat. cū is
tis iuribz. ul neglia. sz quis pbabit hanc ne
gliām: sō transcursus anni pbat h. nec alia
interpellatō ē facienda. j. de locato. & cducto. po
tuit n ille uellet ostende cūum sic dr de āno

applionis. j. de appll. cu sit romana. tn ista no op
atinit ad hodie. qz ille optinet q pmo lras suas
exhibet iudici ut dcm est. n pus copiam iudici ha
bere n potuit an q sus suas lras psentassz de ex
cusat . & h uin est si h fuit publice ptestat q iu
dicis copiam hre no potuit . & ita pmissa ista pte
statoe . sed q no poterit ea puenire . j. de appll. si iu
stus metus. De rotomagen. archiepo.

Cum contingat. & j. pcita . cum quida se
aliquo litigantes, ad diusos iudices lit
teras impetrant . quaz quida obtetu a pte al
tera e mandant. ut ptem adusam denuties
excois sitie obiacere . alys iudicibz postmod
e iungentibz. ut eand denuties absoluta q
tis an utrisq . an neutris . ut alterius . salte o
bedire debeas in hac pte. S e quo tue prudetie
rndentes credimus distiguend . an cu pam
mandatu recepisse dinoscer. tibi forsan in
notuit int illos & alios se iurisdcone discor
diam suscitata . an sup h nich oio sciuisti. &
quid si se contemione hmoi. nichil e penit
innotescat. cum prim mandatu recipe te a
tigit . illd debes humilr executoni mandare.
sz si postea tratum u ab alys demandae
tione littaz ad illos scz. a se. ap . obtentaz co
pia postulata . quas auctoritate psenti u di
stricte pcipimus exhiberi. si ex ipaz tenore
dephendas euidenter . ita q non sit aliqua
tenus hesitandu . q littere que ad illos a q
bz scdm mandatu recepis impetrate noscu
tur . expsse reuocent litteras aliozz . tu illd i
trepidus exequaris . q tibi scdo loco madatr.
Si uo ex litteraz inspectone manifeste e colec
q lre obtente ad illos qui pmu dede ma
datum . p alias minime reuocantur . scdm
madatum nullatenus exequaris . Q si sup
h e merito fuerit dubitandu ad exeqndu
scdm madatum te pcede no optet . donec i
ta cuiuscdam nre constitutois tenore inter
eos tm contentato sopiatur . & id ipm facie de
bes si primo mandato recepto & nodum exe
cutoi mandato. tibi forsan inotuit q int se
se iurisdcone demadata cepint disceptare.
Cetem in his omnibz puram & prudentem ite
tonem conuenit te hre . ne ul ad declinand
mandatu dubitare te dicas . ubi dubitand
no est ul e ad exeqndum te asseras ee cer
tum ubi certus esse non debes . licz aut ex hi
is certa tibi detur doctrina . qualr in hys de
beas te habere . nulla tn tibi attribuit pote
stas . ut int delegatos aut ptes de iurisdco
ne debeas iudicare . j. de magistro . S & p de
simise.

Cum contingat. & j. nich oino sciuisti. nec p fa
ma ul alio modo. j. de sen. exco desiderees. h . i. di
cim scire qd ab alys audiuimi . xxiij. q. v. h ue
Sz q si audiuu ab aliquo leuis opionis . nuq d
h sufficiat ut debeat pere madato iudicis. ur q n.

j. de sposal. cu inita. & xi. q. iij. in audis. & j. de te
stibz. l. z. sz ur q sic qz in dubiys potius e obediend.
xxiij. q. i. quid culpat. in fi. & j. de maio. & obe. cu ex
offo. & illa e ro qz executo sne differri n dz n icti
tieti ptet exceptio. j. de testibz. veleus. dico q n suf
ficit aliogn retardaret executoem sne q dicet se
hre poes lras q reuocate n essent l qui posteriores
lras dicet se hre q reuocarent pmas. & sic semp q
nlls iudex possz excoicare ul absolue l sic si tam
si dicet as se an platoem sue cam illa alys ee co
missa. & sic decetur octo figmtis qz talia figmta
n sunt cponeda q ee non dz. xxxij. q. i. dix. in fi.
de ui bo. cap. S. l. z ne an talia. & C. s n . sy . si qs in
tantu. ff. ad l. corn. l. i. S si qs no. ff. de litig. l. i. im
mo pbabile eam dz hre ille q recipit mandatu
de diu state littaz anq qua credit. xxiij. q. iiij. q
magnu & j. de elco. excoicam. illd ff. q cu fco tu.
l. y in fi. ul dic q qualscuq notificato suffic in
h casu ut iudex debeat dici dubius. i. q. iiij. S ult.
in fi. S. si quis dixit ydolem & c. j. de sponsal. pcea.
ff. de pet. her. fr uenium . S a q. at. & ff. de ami tu.
qdam decedens. S ex quo & h ur innere lra ista
nich oio sciuisti ul lraz sz qualr pot illd pcedi
ex sola inspectone lraum . sta lz se expsa fa
ciant mtoem & poz iudiciu & rer contentaz i p
cuibz lris p h no constat pmas lras ee reuocata
cu possint ee impetrate p fli suggestione & ita n
reuocat pmas . j. de of. del. coram & j. e. ex pte. e
ca . pn & j. de re iud. int monastr. & ar. S. e. cetem
ad h q ut executori ullatenu sit dubitand optet
ut h discat passem pnu qz eniz instra pnu
assertoe pandunt. S si pnim ul alio m . l. ult.
& sic ur q aliq posit excere iurdcone int ptes
q sim e ut dix. in fi. al. at no potest scire int sca
reuocet pmas & h uin est. ut dix. so. q nunq
ex sola suspitoe ne potit stare n ad intelligat.
de hoc ex pmi asstone sz pp h nllam hit iuridic
tonem inter ptes. Sz h uerum e si ille qui hz p
ores lras ad n obtinat & sas alius iudex psum
et pmas ee reuocatas ex quo in his sit meto ex
pssa de pmis. S. e. cetm. Si at ad obtinat statii e
xecutor dz s sedere qz p negoem res sit dubia.
C. quibz ad lib. pcla . non licet. l. xy. & in h casu
intellr q legit. S. e. pastoral. ut i de. c. q re du
biu est de reuocatone lraz qz sit mtio expssa
& iudicu & rez . si ab aduersario obicit ee lras i pe
tratas p fli suggestonem . p dec. pdcas. fr licz e
xecutor dubitet an debeat absolue l condempnare.
no tn s reglam arctam puiorem ad soluend
q ad condempnand. reglam tes. ff. de a ce. obar
tianus & j. de pbi. ex litis. h io dc qz si astat
an ille iudex habeat iurdconem p h tn no iu
dicat de iurdcone quoz sit iurdco . h tn dic se
debe exeq mandatu ul no debere . pcipimi . Sz q
si no exhibent scde tc no exeqtur primum ma
datum . si ad terminum psixum n exhibeatur .
ut j. de except. pastor. nam lre q no appent .
no sunt . ff. de contrahen. empt. & uend. l. i. & l. in

alia. polla. de. c. di. y. sollempnitates. nō tn̄ p̄ cogē
adūsariū ad exhibend̄ q2 nō tn̄r iur̄ dictātem in
ptes. ut dicit in fi. ñ t̄ tenent̄ obedire mandato
ñ uideat̄ rescptū. j. de of. del. cū in iure. hesitand̄
ūr. q2 executor nō dz pete copiam rescpti si ū reci
pit ēria mandata. Sz nō est uīm uo dēm est ī. pria
notula. Scd̄o loco. Sz q̄r reuocat̄ qd̄ legitime fcm̄
ē p primas litteras ar̄ id q legit̄. j. de rest. spol.
ad aud. Sz p istū executorē nich reuocat̄. sz den̄
tiat̄ illi q̄ p̄ fuñt excoīcati. absoluti. sz utraq3
sñia tenet. sz diffinitiā ñ retractat̄. ut dicit Jo.
ul' hoc in s̄iux. ex. q̄ sp̄ retractātur. consciis. s. e.
pastoral. t. id ipm̄. i. ut nō exequatis mandat.
t iste. §. respicit px. §. iudicate. h̄ fallit illa ū
ff. de iud. de qua re. de magro. B. a. p. de simusc.

Olim ex litis scī michaelis tremeñ. sargiñ.
t ualiis regie alterutrum uris fuit aurī
bz intimatū q cum ad eos semel t itina no
bis litte peessissent. sr eo. q. p. clicus scī remi
gii parrochiam de salliceyi. cuā. R. de cluo
p intpositam psonam collatā sibi fuisse p
posuit. detinebat. ipi partes semel scd̄o t tcio
citauīt. t dein. p. cuia citatus pluries cpi
rere noluit p se ul' rensalem aliquē coram
eis excoīcationis uinculo innodentes. fecerīt
fructus ipius parrochie sequestrari. Cumq3
postmod̄ idem. p. accedens ad eos se uiui p
miserit parituum. ac obtinuīt se absolui.
ipis absolutionis litteras cedentes. diem ei
assignauīt. t locum. quibz corā eis qd̄ p
miserat ad impleret. ḡ diē t locum ex lris
illis radens in loco rasure rescripsit. q ipi ei se
q̄strators fructus assignari mandabant. q
coram duobz eo2 tertio sui absentiā excu
sante p litteras. est confessus. Nos ḡ cum tā
te temeritatis excessus falsitatis scrupulo ñ
careret. uob̄ dedimus in mandatis. ut si es
set ita. ipi p̄sumptori sr̄ dcā prochia ppe
tuū silētium īponentes. p̄fato. R. de cluo.
assignaretis eandē cum fructibz seq̄strats.
Vm sic uos p urās litteras intimastis. cū
dcs. R. rasuram p̄fatam coram uob̄ p tes
tes ydoneos pbauisset. t ob h̄ postularz s̄
dcām eccam assignari. uos utrū clausula
illa. si ita ē. de omnibz sriorbz an de articlo
tm̄ rasure debeat intelligi dubitastis. Nos ḡ
rendemus q clausula illa ad omnia sriora
dz referri. ad hoc ut ipi. R. p̄fata eccā cfera
tur. q licz uitium falsitatis ad imponend̄
ei silentiū ppetuum sr eccā ipā sufficiat q̄
fficatem sīn ppetrat. non tn̄ pptr h̄ eadē
eccā est aduīsario assignanda. nisi sr alijs
fcā fuerit plena fides. Idem epo Imolen.

Olim ex lris. t. j. p intpositā psonā.
q fieri pot. j. de preben. accedens. cparere noluit.
Nō. q citatus tcio ñ cpeat pot excoīcari. t rei pe
tite fructus seq̄strari. ut hic pp cōtumaciā. Radens
.b. tis. immo si t̄ debuit apire. j. de of. del. cū olim
magr̄. s. seq̄strari. q si nō debuit de iure ñ cā .a.
sb̄ eēt. j. de sequestra. ad h̄. t duobz c. seqntibz ū de
h̄. in quibz duobz dr̄ q qñ fructus dissipant̄ si dz
seq̄stratō. C. de pbita seq̄stra. l. una. de h̄ notatur.
ij. q. vi. quoc. Sz in casū isto. §. pp cōtumaciā bn̄ fit
seq̄stratō. ut intrus agat̄ cōminuo. j. de do. t. c. ex
lris. sz in casū isto nō ppe dr̄ seq̄stratō. sz q tradit̄.
j. de seq̄stra. p totū. q2 i ñ fit seq̄stratō pp cōtuma
ciā. ad oia. ur̄ q p hanc clausulā. si est ita. l' p
hanc. si premissa uā sunt teneat̄ impetrator pba
re oia p̄missa eē uera. sz aliq ex p̄missis suffice
ret ad pbandū ppositū. sic. s. e. ex pte. ff. de execu
tri. qui testō. nam ñ quis plene pbet suā intēti
onem succumbit. C. de rei. uen. l. ult. fines. n. mā
dati diligent̄ sunt obsuandi. s. e. cū dilca t in
putet s̄ qui plā narrauit quo2 unū p se suffi
ceret. j. de pbō. sz ar. c. q sufficiat vnū pbare. ff. de
adi. t demō. falsa. infi. t. ff. de adi. inst. l. ij. §. vlt.
t. ff. de manumis. test. si ita. ij. dr̄. ut dixi. s. e.
ex pte. sz ar. est hic q sequns clausula respicit
oia p̄missa. j. de ap. scd̄o requiris. t c. īquisitō
nē. ar. c. j. de dona. c. dilcs. §. ñ respicit oia sup
iora clausula illa de foresta. Sz primā donatio
nē t inferiorē. t. iij. q. v. constitutum. t. de. c. di. ij. c.
omne. in prin. sz melius eē qd̄ ad oia referat̄ t
sic facit p alia pte. ff. de in rem ūso. si p pte. C.
plt. dic. plene de hoc. ut. j. de iud. ex lita in ulti
ma glo. Item epo ymolen.

Dil. fi. abbas scā stephi bononien. p suā
nob̄ litteras intimauit. qd̄ cum ipe
an uisitatoīs officiū in ciuitate. ac dyoc.
bononien. cōmisimus. b. t a presbitos ab ec
clesiis pp eorum graues t manifestos exces
sus. duxerit amouendos. hīsdem sr̄ restitu
tōne. lrās a de in sua. cōi forma litteras im
petrauerit de amotōnis sue cā t excoīcōis sūa
tcā. qua tenentur astricti nullam penitus
facientes mentōnem. Nos igitur. con. t. ch.
q̄ si est ita. litteras ipas tāquam per ueri s
suppssionem obtentas uiribz carere decna.
Idem uenerabilis fratri eri. ...
Dilcus filius. t. j. causa. nō q ñ sufficiat nar
rare seriē fci in litteris pp ñ cā fci adiciat̄. ar.
xxiij. q. ult. occidit. t. j. de resti. cū cam. t cā fci
ro q̄renda ē quam ipm fcm. xi. q. vi. c. i. infi.
t. ff. de fur. vim. t. j. de accā. cū dil. t. ff. de ad
opt. l. iij. t t mod fci. C. de transac. ut rensū
accipias in seri pacti. excois. hic hēs q si excoīca
tus impetrat lras ul' rescptum tacens de sua ex
coīcatōe q ñ ualent litte. tn̄ q2 tacuit pcessum
iudici. j. de re iud. int. tn̄ q2 tacuit uicū sui
tū io q2 ingessit se coīo in dīuini. pp q puniend̄
ē. j. de cli. excoī. mi. ill. t. xi. q. iij. placuit. vñ
in cucienis eēt q ex eodem fcō consequeretr penā.
t cōmod. ff. de neg. g. sine. xvi. q. i. legi. ar. j. de
except. significauit t c. uenerabilē. ū dr̄ q ex
coīcati ñ repellunt̄ a psecutōe appllonis. Sz si
ti pbarētamt rei ergo non debent repelli. de hdi

cem. i. de excep. venerabilem. e. significauerunt. Solo
non erant isti rei sed actores. quia petebant restitui. nec
appellauerant a sententia ut .i. in quo casu loquuntur contra.
et sic est ar. quod spoliatus non sit priuilegiatus. an littere
ab excommunicato impetrate valeant eo absoluto. dic
secundum hoc prout notatur. i. de except. pia. in glo. que inci-
pit. Sed videntur. in fine. ulti. glo. et dic carere non astrictus
de istis exceptis. s. quod non fecerit mentionem de causa sue
remotionis et excommunicationis qua tenebantur astricti et tuto de
causa excommunicationis tenebantur facere mentionem. alias non
valent littere impetrate sed absolutione vel si aliam causam
exprimeret per quam non fuerat excommunicatus. i. de off. ord.
ex parte. et. i. de fide instr. quia sicut inquis. in illa decre. ex
parte. nota. de hoc in glo. istud tamen et in hoc casu non valent
littere impetrate tacite de causa excommunicationis secus si actor impe-
traret litteras ad agendum contra aduersarium tacens de su-
a excommunicatione. quia tunc valent littere eo absoluto. i.
de excep. pia. ubi est de hoc in glo. que incipit sed vi-
detur. et alia est de causa non valuerunt hic littere quia non fe-
cerant mentionem quod per sententiam spoliati fuissent pro-
priis ecclesiis a qua non fuerunt appellatum. C. sen-
tentiam rescin. non posse. l. impetrata. et ita duabus de
causis non valuerunt littere istorum presbiterorum olim contra fu-
erunt allegati decre. ista ad probandum quod littere impetrate
ab excommunicato ad agendum non valebant. sed hoc non p-
batur per hanc decretalem que non loquitur in tali ca-
su. h. ex tenoribus carere. ut. s. e. cum dilecta. ubi dicitur contra-
dictum. sic videtur quod si ad factum sit pluralitas sub rep-
tionis illud debeat reuocari de hac materia plenius
dicetur. i. e. ad audientiam. Item venerabilem eius.

Postulasti per se ap. edoceri: utrum aliquis
recepta vicaria perpetua de prouentibus vica-
rie bonisque paternis habentem unde valeat com-
mode sustentari tenearis per illam formam con-
munem cum secundum apostolum in ecclesiastico prouide-
re beneficio. ad quod sic diximus respondendum quod cum
per formam predictam necessitatibus pauper-
rum clericorum. qui nullum sunt beneficium ec-
clesiasticum assecuti. sedes apostolica duxerit suc-
currendum. perpetuus vicarius non de vicaria fe-
cerit mentionem: amodo reportare non debet de
tribus litteris ut potest veritate tacita impetratis. se non.
non carere beneficio debet dici. cum competentem de p-
petue vicarie prouentibus est prouisum et plena-
te beneficij sufficientis subsidium ex certa
scientia sed obtinendo alio beneficio de leui non
scribimus cum faciamus de primo in nostris
litteris mentionem. Id. iii. a. generali.

Postulasti. et. i. cum secundum apostolum. quod tres. i.
de preben. cum secundum. beneficium. nomine bene-
ficij intelligitur vicaria. siue prebenda. siue aliud bene-
ficium. i. q. iii. ex multis. i. de sig. tua nos. ad quod
non dicit ad quod. quia tendit solummodo ad fructum vica-
rie. Sed uidetur quod deberet ad utrumque tendere quia si quis or-
dinatus ad titulum sui patrimonij episcopus liberatur a de-
bito illius decretalis cum secundum apostolum. ergo videtur per contrarium satisfactum
quod tenetur inde facere mentionem. cum videatur beneficium
ecclesiasticum optinere. debuit ergo propter tendere ad quod et non ad

quod solum hic non fuit ordinatus ad patrimonium quod quod ibi in
teret. et ideo non tendit ad quod quod qua actor habeat. non tenetur
inde facere mentionem ut hic alias si esset ordinatus ad illud.
teneretur facere mentionem. ut in predicto. per formam. cum secundum
apostolum competentem. illud competens intelligatur secundum modum il
lius decre. i. de preben. de monachis. de hoc dicunt fuit.
s. e. cum a deo dic ut .i. prouentibus. de duobus que debent. s.
de paterna hereditate et de beneficio vicarie. Sed de bene
ficio tamen. Sed quod licet non faciat mentionem de paterna here-
ditate tenent littere. quia unum negando alium confitetur.
i. de presumpt. ratione sed hoc non videtur quia talis indigne
petit beneficium ecclesiasticum. xvi. q. i. quoniam quicquid. et. xii.
q. i. illi autem et indutum sed manducat et bibit. hoc. ii. clericos.
et. c. seq. Item quod ordinatus est ad titulum titulum quod ad
titulum sui patrimonij est ordinatus. i. de preben. cum.
Sed non videtur unum quod de hereditate principaliter quereret. sed de
vicaria hoc addito quod haberet paterna bona silentium. Sed quod
si modicum habet beneficium tamen quod tenetur facere mentio-
nem de illo: tenetur quidem. i. e. si proponente vel dicitur de hoc.

Non nulli gratia sedis ap. abutentes. Item in concilio
tes litteras eius ad remotos iudices impetrare nituntur, ut reus fatigatus labori-
bus et expensis liti cedere vel importunitatem
actoris redimere compellatur. Cum autem per iudici-
um iniurijs aditus patere non debeat. quam
iuris obseruantia interdicit statuimus ne
quis ultra duas dietas extra suam diocesim per
litteras ap. ad iudicium trahi possit. nisi de
assensu partium fuerint impetrate. vel expres-
sam de hac constitutione fecerint mentionem.
Sunt et alij qui se ad nouum genus merca-
monij conuertentes. ut vel sopitas possint sus-
citare querelas. vel nouas immittere questiones. fin-
gunt causas super quibus ab ap. se litteras impe-
trant absque dominorum mandato. quas vel reo ne pro
ipsas laborum et expensarum dispendio molestetur.
aut actori ut per ipsas aduersarium indebita
molestatione fatigent. venales exponunt. Cum
autem lites restringende sint potius quam la-
xande. hac generali constitutione sancimus.
ut si quis super aliqua questione de cetero sine domini
speciali mandato litteras ap. impetrare presump-
serit. et littere ille non valeant. et ipse tanquam
falsarius puniatur. nisi forte de illis personis
extiterit a quibus non debet exigi de iure man-
datum. Honorius iii. cant. archiepiscopo et con-
uen. suis.

Non nulli. et. i. abutentes. i. malo modo utentes.
sic. s. e. sedes. et. i. e. quia non nulli. ad remotos. ratio
quia remotus dicitur qui est ultra duas dietas extra diocesim
est. et facit ad hoc. i. de elec. cum inter uniuersas. et. i. de cle-
nich est. iuris obseruantia. quia non debent inde nasci in-
iurie. unde iura oriuntur. i. de accusa. qualiter. et. C.
unde vi. meminimus. sic. s. in prima constitutione. hoc.
s. idque lex ponitur. duas dietas. nunquid intelligitur hoc
de vulgaribus dietis que fiunt secundum consuetudinem
regionis aut de legalibus sed quod. xx. miliaria computan-
tur pro dieta. ff. de. v. sig. l. iii. et. ff. si quis caut. l.

Postulasti [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] de [illegible] non [illegible]

Non nulli [illegible] per litteras apostolicas [illegible]
mentionem [illegible] [illegible]
[illegible] duas dietas [illegible]
[illegible] ad [illegible] sine [illegible]

uicaria · uir q de uulgaribz qr noia ex vsu i
telligenda sunt · j · de sponsal · ex lras · no · n · ex opi
nionibz singlorz · sz ex coi usu noia exaudiri de
bent · ff · de suppll · legat · labeo · z csuetudo e opti
ma legu intps · j · de csue · c dil · z plus stat usui
q significoni uocas · ff · de leg · iij · si alit imo usui
statur q natura uocas · ff · de leg · iij · uxori · in pri · de
hac matia multa argumta notatur · xij · di · illd ·
z dicas q de uulgaribz dietis istd e intlligend ·
qr lex dz cuenire csuetudis regionis · iiij · di · erit
aut lex · Sz pone q aliquis ipetret lras ultra du
as dietas non fca cstois istius mentone · si iu
dices acct ad locum ultra duas dietas non re
mot a sua dyoc · ipsu reu numquid ire cenet
credo q sic · p h q dicit ultra duas dietas n traha
t · z e expssum · j · de except · olim · Sz in expessis
actonis debent iudices ad locu ire · al fiet frau
cstoni · huic · ar · ad h · ff · de edendo · ptor ait i
fi · Sz ur q n ualeant lre · qr sunt ipetrate taci
ta ueritate tali q si dixissz lras non huissz · s · e
sb lras · q non debent ualere · qr eade equitas que
mouet delegante dz mouere delegatu · ut dic il
la dec · sr litteris · in fi · Sz eade ratone ur q ua
leant · qr si dixissz q non ualeret ille aduersari
um ultra duas dietas lras huisset · q debuit ua
lere · z bn ualent ut dcm est qr iste purgat ui
cium z remouet exceptoem q possz opponi · qr le
ne ualent · qr lre non sunt nulle ipo iure · sz p
exceptoem annullant · ar · j · de usuris · qr frustra tan
tu possit · no dicit q lre no ualeant · sz ne trahat
p eas ultra duas dietas · mntionem · ut ita di
cat n obstante tali cstoe · z sic pz ex h loco q
reptum dz facere mentoem cstitutois ad h ut ei
piudicet · ar · j · de eta · z qual · cum · te · sic e dz
facere de priuilio · s · e · cu ordine · nec lz locu illa
illa spale derogat gnali · lz no faciat mentone
de illo · ut · s · e · c · i · z · e · pastoral · § · nos q · Sz hic
reptu spale no derogat gnali cstitutoi · z illa
e ca · qr consto ista ptinet ius coe · Sz ius coe n
tollit p reptu · cu reptu cedi debeat f ius · z n
c · z io nece e ut semp reptu ipetratu ultra
duas dietas faciat mntionem de hac cstitutoe
z qr pp ignorat locoz distantia · mtrimonij · s ·
j · e · qr non nlli ubi aliqui tradunt litteras a
lijs eiusdem noie · suscitare · p reptu principi
lites sopite suscitari debent · c · de trasac · cas l
lites imortales · a limine iudicioz expelli debent
c · si iam debent tecte latam rescindi no posse
l · ult · restringende · sic de pet · di · i · pene · z · ff · de
lib · z post · cum quida · z · ff · si certum · pe · quida
z sic ur q in reptis uerba potius sint restrigen
da q amplianda · j · de of · del · cu olim abbas · i fi ·
z · c · p · z · § · n indulgeant bnficia · j · de donat ·
cu dil · in · fi · z · j · de · s · fig · olim tibi · sine spali
madato · sic q generals pcurator n sufficit ad i
petrand lras q e bene notabile · sic requiritur
spal pcurator in transact · c · de trasact · trasac
tois placito · z i minteg · rest · petenda · ff · de mio

ribz illd · § · si tal · z in delatoe iuramti qr pcurator
no p defferre iuramtu altri pti · ff · de iure · iu · iusiurand ·
§ · pcurator · sic p pcuratore gnalem no pot fi accep
tilato n hat speciale madatu · ff · de acceptil · l · iij · Sz
sine rati hitio dni sufficit cd h ut ualeant lre seu
uale incipiant q pus n ualebant · q ur · ff · de iud · l ·
Sz in · z rati hitio retro trahit · ff · de pig · si fund · § · si
nescientes · z · j · de clandest · de spon · q uob · fe · litte
q p n ualent pea cualescunt · j · de foro · c · licz · z · c · ex
tenore · ad h rendeo licz pcurato q nulla e possit ra
tificari · n tn littre iste aduersario ctradicente · j · e · ex
pte · pp ratone e · q in ipu lra reddit · Sz nu q lre i
ste sunt nulle ipo iure · ur q sic · qr taqua fal sari
punit · z sic iste lre sunt · sic stia uenal nulla e · ij ·
q · vi · § · diffinitia · § · uenales · dico q p exceptone
st ad nullande · fi · utroqz cau istl capli · si reu n
obicit ualerent · Sz quis dz pbare q n sine mada
to st impetrate · an ille qui excipit q n st ipetrate
p pcuratore · an dns q utit illis · uidet q ille q u
titur ill lris z exhibet eas debeat pbare madatu ·
qr executoz n tenet obedire madato iudicu n p
mo pbet madatu · j · de · of · del · cu in iure · z · s · e · cu
ctingat · quali · n · possz reus pbare q n eent ipe
trate p pcuratore cum sit pura negatiua · z nega
tis scdm p ru natura nulla e pbo · j · de elec · bone ·
i · z · vi · q · vi · § · actor · q asseuerant · ptea lz ars osten
dat instra eccie n tn credit n caueat de rato · j · de ·
of · del · cora in pn · z generalr tradit q quoties de
madato dubitat ul dz pbare madatu ul cauere
de rato · c · de pcur · l · i · pterea non e iubet cu aute
tico exhibi libellus porrectus pp · lxxi · di · maximi
an · ar · vi · q · i · pstitum · ad quid n ad h ut sciat ·
h · s · p q sunt ipetratu na forte p excoicatu st in
petrate q n ualent · j · de pba · post cessione · z · s · e ·
dilcs filius nec obstat si dicat q instrm appz n
uiciatu q stand e ei donec ctrium pbet · c · de e
dic · diui · adri · toll · i · l · ult · hic · n · no ipugnatur scp
tura qn ua sit bulla z uerus actor · lz tn de ma
dato ipetrantis dubitat · Solo ad h dicit · Jo · q si
ita ctinet in repto cqstus e tal pcurator de tali
re n e nece pbare mandatu · qr p lras illas satis
apparet de madato · ex quo pp a ppllat eu pcura
tore qr constat q uidit madatu · Sz si ctinet in
litteris · Significauit nob talis · l conqstus e nob tal ·
cu ille no fuerit in ca lz ali qui dicat se fuis
se pcuratorem tc tenet pbare madatum quia
plriqz fingunt se ee alios z sb noie alioz lras
impetrant z n doceat de madato n dz audiri ut h
dicit in ca · apsdiceret · ipe · Jo · q n tenet pbare
madatum q n est credendum q ars negligat i
suum z psequendo · ap · qui alias diligens e · ar ·
C · qui z aduersus quos · l · i · Si aut p simplice q
relam scint lre impetrate nece est sp pbare ma
datu · cstituto ista non bn suabatur · nec admi
tebat iudices tale exceptoem · Sz ce bn dz ad
mitti qr n ualent lre n sint impetrate p pcura
tore · z h pbatur in dec · xxij · j · e · t · ex pte ut i
dicemus · licz hic z ibi uideatur q hi lre no

ualet curia. curia tn̄ nō admittit hanc except. vn̄
testingit̄ h dec. ad casum cā. pp q̄ sc̄a sunt cstituto
sec̄ cedo in lr̄is sr̄ beneficijs optinēdis. qr̄ i nō exi
gis mandatū cum s̄ nulla lr̄e ipetrabitur. Sz de
grā tn̄ ccedim⁹. Sz scrpta ad lr̄es iam ortas ⁊ n̄ fu
turas inpetrant. j. e. t. c. ult. Curia romana n̄ csueu
hanc exceptōem de mandato admitte n̄ nos eā ad
mitte debemus. Et si pp h appellaret n̄ daretur lr̄e
sr̄ tali appellōne. dz exigi. q̄ sunt ille p. lr̄es. ff. de
pcur. Sz lr̄e Honorius. iij. camerac. arc̄epo ⁊ cndiaclz

Dil. fi. j. sarracenus clericus exposuit co
ram nob q̄ cum iordanus clericus de
melinen. ipm̄ super ecc̄a sc̄i nicholai dul
men. coram nobis auctoritate litterarū no
strarū traxisset in causam: ex pte ipius. j.
fuit excipiendo ppositum: q̄ auctoritate lit
terarū non poterat cueniri. eo q̄ ultra du
as dietas a dyoc. ubi predcā erat ecc̄a ctt
statuta concilij generalis. de quo in eisdē
litteris non fiebat mentio. distabat is. ⁊ qr̄
hm̄ exceptionem admittere denegantes. p
cedebatis in causa: pro eo q̄ idem. v. in to
len. ⁊ helien. dyoc. beneficia optinet. qua
si ex hoc ibi domicilium intelligeretur ha
bere. ipē nostram appellauit audientiam
⁊. j. Cumq; idem. j. ap. interpositam psecu
tus ad eboracen. archiepm. ⁊ eius collegas
sr̄ premissis litteras impetrasset: vos i eā
ui cōmunimus predentes eisdem iudicibz ne
in cōmisso sibi pcedant negotio inhibētes.
Quo circa. cā. qua. si est ita: cause sr̄ sede
atis eidem. cum nō uos. sz dc̄i iudices cog
noscere habeant ad quos iurisdcō debeat
ptinere. Idem epō ⁊ archid. legion.

Dil. fi. ⁊. j. concilij. s. c. pr. ibi domiciliū.
hic pz q. lz aliquis habeat prebendam ul' ecc̄a.
ali q̄ ppea nō ht i domicilium. tn̄ sola posito do
mus que ē in ciuitate illa cpat. domiciliū nō
facit. ff. ad municipales libros. C. sola. sumptū
bn̄ pot quis hre domiciliū in plibz locis dū in
se inuitoq; equal' collocasse uideat. ff. ad mu
nicipal. l. assumptō. C. ciuis pruden by. ⁊. j. de fo
ro. cpe. ex pte. alias ibi dz hre domiciliū ui ma
iorem ptem rē suarū possidet ⁊ assidue cuisat.
C. v̄ senatores ul' clarissimi. Senatores. i. dz ven
dere ul' ē u uendit. emit. attrahit. dies festos ce
lebrat. ff. ad municipal. eē. C. ult. idē rei de qua
agit pot cueniri. j. de foro. c. sane. ⁊ ex h forū
sortit. j. de foro. c. c. ult. ui numant plura ex q
bz sortitur quis forum. sic pz q̄ diete iste sp sut
cputande respectu loci ui est res de qua quis c
uenit. j. de foro. c. ex pte. b. lz infra illas hāt be
neficiū ul' q'rz inueniatur ut hic si in psl acone
secus qr̄ tē pot cuenri ibiimq; hz domiciliū. i
inhibuistis. ⁊ male. qr̄ postqm cā appellōnis ē cmi
sa ex ecca scā iurdicō prioz iudicum ē suspēsa.
j. de. of. del. pastoral. C. preterea. Sz iudex. ap. pot
in hīs iudici. a quo appellatum est ne in eadē

cā pcedat. j. de. of. ord. romanū. §. si uiro. ⁊. C. a qbz.
⁊. j. de ap. romana. C. si aut. Sz dc̄i iudices. scā iu
dices appellōnis debent cognoscere an sit legitime
appellatum ⁊ si lima ē appellō ipi cognoscat. al' re
mittūt ptes ad pores iudices in expensis cdepnā
do appellantem. j. de ap. ut debitus. ⁊. c. cum spali.
⁊ ita qn̄ iudices ad ap. dati sunt. semp debet cg
noscē de hm̄ iurdcōne nec queire cū prioribz sicut
uidi. q'rz si ill. d. n. hz locū. diuisi iudices ctēdunt
se hre iurdcōnem principalē. s. c. pastoral. b.

Capitulum scē ciuitas cameracen.
exhibita nobis petitione monstrauit.
q̄ camaleo clico sup prebendali bn̄ficio in
eoz ecc̄a optinendo litteras nr̄as ad eos mo
nitorias. ⁊ deinde preceptorias impetrante.
b. clericus contra eos sup consimili beneficio
in eadem sibi ecc̄a conferendo ad. j. archid. ⁊
tornacen. ⁊ eius collegas de predcīs litteris n̄
hita mencione executorias a nobis litteras
impetrauit. qui post ap. ad nos interpositā
in eos suspensionis sententias ptulerunt. ac
dictus. R. sup executione mandati p eo scī
ad alios obtinuit scripta nr̄a qui tulerūt
suspēnsionis ⁊ excoīcationis sententias in e
osdem. Quo circa. cā. q̄ eo recepto in canoni
cum ⁊ in fratrem. assignatoq; sibi prebenda
li beneficio qui ad eos pri mandatum apli
cum reportauit pfatas sententias iuxta for
mam ecc̄e relaxetis. alteri sup prebendali be
neficio in eadem ecc̄a silentium imponentes.
Idem bituric. archiepō. ap. se. le.

Capłm. ⁊. j. consili. g⁹ non sup eod bn̄ficio
lz diuisis. al' non diceret. c sili. qr̄ si c sile. g⁹ ald.
⁊ n̄ id. utrumq; istoz ipetrauat ut ei puideretur
in bn̄ficio pbendali. sz nō in uno. lz ita simp
qr̄ uich ē id cui sile ē. ar. ff. si mensor. fal. modi.
l. i. C. h acco. mentiē non hita. p h uidebat q̄ n̄
ualebant. j. de. of. del. ex pte. ij. Sz pme ita fue
rant psentate ⁊ sic n̄ ctradicit lz ccordat huic. ⁊
i sr̄ eos hic mūc ⁊ sic nō obstat. c. ⁊ ccitualr. qui
post appellōnem. vn̄ ur̄ q̄ sn̄ia postea lata nō te
nuit. j. de. sen. ex. pterea. lz ādicit. j. ui dicit sn̄ia
pfatas relaxetis lz ibi dicēt tō qr̄ tenuit sn̄ia ł i
telligere. q̄ ex iusta cā appellatū est qui si forte lr̄as
alterius recepit ul' aliam cām iustā allegauerit
⁊ sic n̄ tenuit sn̄ia. suspēnsionis. ar. q̄ suspensus
pot amplius suspendi sic excoīcatus pot excoīcari.
ij. q. iiij. engeltrudam. xi. q. iij. excellentissimus. xij. q.
ij. de nuo. ⁊. j. de iudeis. ⁊. sar. ita quondā. in fi.
ui de h ad eos pius. ⁊ ita qui puenit aliū ille op
tinz. j. de ap. ut debitus. ⁊. j. e. albatē. ⁊ ē simile.
ff. de pcur. plurbz. ⁊. j. de pcur. nō iniuste. v̄ po
tior est cditō occupantis. ⁊ sile. ff. de ui. ob. si tituł.
Sz ur̄ q̄ ille p quo fuit lata sn̄ia p debeat opti
nere n̄ ille qui p presentauit. ff. qr̄ si quis a pli
bz cueniatur ex uera eiusdem sen n̄ ei q̄ primo
egit lz ei qui ad sn̄iam pius puenit dz dari. ff.
de uopalibz. Si quis a multis. sic ⁊ in actione de

peculi. ff. de pecul. si uo. ad h idem forte posset dici
hic. q2 ille .n. oppriuis3 q pius receptus fuisset. ar.
j. de pben. dilc. s3 hic uenit ad sniam uerit hic po
sunt assignari contra. j. de of. del. ex pte. t. s. e. t.
cetum. t. c. ex pte. t multa cosilia. s3 nunc illa hodie cor
recta sunt p id q leg. j. de ap. ut debit. t p id qd
dicit h de hac materia dicas ut dixi. s. e. c. i. t illa dec.
ex pte. j. de of. del. lo in alio casu cum iam lre pme
sint in pennatione an representationem scdaru t ita n contra
dicit s3 acordat cum ista. alij dnt t forte bn q pe
me lre ualent t no scde q2 de pmis n faciunt mn
tionem si n fuit negligens in psequendo ius suu
t h conseculu pius presentetur scds dum tn no
recipiat scds autem psentationem poru t ita ces
sant contra. s3 si primus non psequatur i suum dolo
ul neglia cum psequi possit ualebunt scde l3
de primis n faciat mentionem. secus in scriptis
ad lites u p diligentia psentatis pdit primu
scriptu. licz scdm no faciat mntionem de p impe
trati ad lices contendas. n. remanz saluu ius ire
usq2 impetratis. relaxetis. ex h p3 q snia suspe
sionis post ap. lata tenuerit. s3 ur q ap. tenuit
ex eo q ei tn qui pmo lras psentauit puidere
debeat. t n illi qui scdo psentauit litteras suas a
q fuit applatum dicas q io tenuit snia n ob
stante applone q2 n dum puidant alicui illoz
poru t in lris atinebatur n alium ad madatu
nrm n recepistis h .n. clausula nisi de mandato no
stro eadem erat in altius receptione cotinebatur. ceterum i
utrisq2 lris in serta. ut p3 i integra. s3 ipi iudices
cepant ad h. ergo non tenuit applo cu nondum
competat eis illa exceptio ul dicas si ius pdeas sen
tentias. relaxetis ad cautelam quantum ad illa snia.
q lata fuit post applonem. quantu ad alia sua ap
pllo no precessit tenetur contrarie illo ubi rela
xetis t sic contrarie t in contrarie sil tenetur. ut sic. xx
iij. di. pbrm. t. lxij. di. in sinodo. q si psenta
te p aliq illoz. fra ipi capllo aly iudices post.
ap. excoicarunt ur q teneat applo. q2 ex quo a
lius puenerat hebat ius. ergo si capllm appllau
e scdi psentatem bn ur tene applo q2 ei debet
puidere qui pmo psentauit ut hic dicit t io ab
solutio ad cautelam fit d3 s3 no credo q2 quocies
aliqui absoluuntur ad cautelam illd exprimit.
j. de ap. ad psentiam. t. j. de testi bz ueniens i fi.
ergo prima io iuor ur ul intelligitur tn de sniis
eoru a quibus no est appellatum. t sic e planu.
reportauit. f. b. i. psentauit. t f. G. nas. impe
trauit. Item bituricen. arepo. ap. se. legat.
Ad audiam nram puenit qd quida
clerici obtentis a se. ap. litteris se p
uisione sua in aliquibz ecclesiis tibi sub
iectis recipientes ab eis annuas pensione
seu alia beneficia ab earum impetrae desi
stunt renuntiantes beneficio litteraru. t. j. f.
t. c. q. eos qui post litteras tales uenditas
alias de illis mentione non habita impet
bunt de cetero ul hactenus impetrarunt.

carere decernens omodo earude ecclias non p
mittas eam occasione uexari reuocando ir
ritum si quid earu pretextu inueneris ee factu.
Greg. ix. mediol. archiepo.
Ad audiam. t. j. annuas. s3 qn recipiet iste dic
tas pensiones cum dicat annuas pot dici q i pn
anni. ut. C. qn di. leg. uel. si. §. q. pte. l. i. t tal obli
gatio pretua e in inst. de u. ob. §. at si ita. si uo i
obligatione di. quolibet ano: tunc obligatus te
netur satisface in fi. anni. ff. de u. ob. qui h ano.
ergo usus annua si debes te respmias certo anni
ano si debes infi. tenebis ei. pensiones. hi pensio
nes q fraude fiunt de puentibz eccarz phibite se
in coal. generali. j. de pben. extirpende. in fi. t. j. de
collusione audiuimus. Renitiantes. s3 nunq conz
symonia hi renutiatio: ur q sic. cum ex litteris
habeat ius ad petendu beneficiu spuale t in talibz
ois pacto t conditio cessare debeat. j. de pactis. c. ulc.
t. i. q. i. q pro. posset dici q no est symonia. q2 ea
q excipiuntur a iure licite deducunt in pactum.
t in spualibz. j. de electe. significasti. t. xviij. q.
ij. elenderetus. Et istud est de iure q renuntiet lris
si uult hre beneficium. Et si i hit beneficiu. pos
s3 deduci in pactum q ei renuntiaret si uellet
hre aliquid. q2 utrumq3 sil. de iure hre no pot.
j. de pben. cu non ignores. t f h expone. uenditas
i. cum tali pacto renuntiatas ul posset dici q sy
monia fuit q hic no negatur. ul dic q n fuit sy
mo p ho e amissa q est equius cu nllm ius spu
ale hunt p litteras illas. No hita. t io non ualet.
j. e. c. pxi. t. s. e. titulo ad aures. t. c. cu a deo. i ir
ritum. s3 q2 an generali sit usu q quicqd fit
p litteras tales sub teputas debeat reuocari. hoc
manifeste pbatur in capllo isto. t sile. s. e. cu dile
ta. t. c. cum uniuis. t h io q2 p litteras tales iurdco.
non ur dati. j. de of. uicarij. Sua nob. t. xxv. q.
ix. ueniam. t. c. sniam i altera pte absente. t.
j. de re. iud. cu olim. t. ff. de iud. si ptor. §. mar
cellus. nec obstat si dicas q post sniam no ad
mittatur exceptio. iij. q. vi. §. exceptio. t. j. de re.
iud. int. t. j. de pbat. l3. s3 illud non ht locu
in exceptionibz in quibz agitur de flo. j. de pac
t. in nra. t. j. de pba. licz. Cum. n. p litteras tale
no receperit iurdcionem quicquid p eas fcm e
no tenet t e simile. q2 replicatio omissa an se
tentiam. Ex oa pbabili post sniam pponitur.
ff. qn actio de pecul. annalis est quotiens. al e. §. i
multo fortius exceptio ad id facit. j. de re. iud.
ad pbandum. ar. j. de despon. im pu. ad dissol
uend. in fi. s3 illa dec. alr intelligitur ea uidet
q p tales litteras detur iurdcio l3 possint elidi
p exceptionem. s. e. no nulli. dem est. ar. ff. de bo.
pos. s tabulas. l. pst. §. testamto. ergo non pot di
ci retro iuditiu nullum fuisse. ergo si aliqs scu
opete exceptionem t no excepit o imputet si nes
ciuit pterita exceptois post repte snia t n tene
tat. j. de re. iud. inter. t. c. suborta. It libertas
p flos codicillos data no reuocat. ff. de manu

misse ex testo. cum ex filijs & legata p̄stant. l3 testm̄
fit sit firm. ff. de hi. insti. l. vlt. circa istam materiā
dicebat. Jo. q̄ sn̄ia lata p tales lr̄as teneret n̄ releue
tur p ap. uł supplicatōnem. sz retractāda ē p in
integrū restitutōnem uł si q̄ p lr̄as illas nulla
datur iudicio: non est necc̄ia restitutō q̄ ip̄o iure
nulla est sn̄ia. j. de of. uicarij sua nob. tu dicas q̄
tales lr̄e nō sunt irrite ip̄o iure. s3 possūt annul
lari p exceptōem. vt dcm̄ est. s. e. nō nulli. Sed si
a pricipio huiꝰ exceptō pponatur si aliquid fiat actū
totū reuocatur & loquitur. s. e. constitutus. & c. cū
dilcā. si aūt p assensum pti u' tacitū uł expssum
pcedant & detur sn̄ia tenet quidē & ualet cū sit la
ta a iudice suo nec cont ius constitutoīs. ut. ij. q. vi.
§. diffinitiua. & j. de re iud. cū inter uos. n̄ fue
rit appllatum uł supplicatū. xxxv. q. ix. velamē.
& c. sententiā. & C. de precibz. imp. offeren. au
ten. q̄ supplicatō. & in cā appellationis uł suppli
cationis pōt opponere de surreptōne. & si ostende
rit se ignorasse bene auditur & poterit h̄ pbare
p iuramentum qr alit de facili pbare non posset.
j. de testa. p̄sentium. & j. de excep. pastoral. & h̄
intelligo. hinc si eis ignorantibz de priorbz lr̄is re
ceperunt istos p litteras has. ar. ad hoc. j. de p̄ben.
dilcō. uł pōt dici q̄ aliud sit in beneficijs. qr be
neficium non pōt possideri n̄ canonice habeat.
Sz isti p fraudē optinuerunt & iō iniuste & si p̄ma
eccam h'uissent quo ad titulum sam lr̄e non
poterant n̄ dispensatiue. j. de elec. dud. dec. gg.
& iō nulla fuit sn̄ia pp̄ in impetratoē talium litte
rarz. j. e. p'x. qr pp̄ p aliquo bn̄ficiato n̄ scribit
ex certa sciā quin faciat mentōnem de primo
bn̄ficio. s. e. postulasti in alijs bn̄ tenent ea que
fiunt p tales litteras ex quo tacite uł expsse app
batur littere nec eo pretextu possz appllari. Ge
[I]n nr̄a pposuisti presentia q̄ non nulli gon x'
clericis se. ap. plures litteras. non tn̄ alia
de alijs mentōnem facientes impetrant &
fraudulent. ut in pluribz eccijs admitta
tur. sic quod aliquando in alijs recepti
licz n̄dum in eis eccasticum beneficium
assecuti alias eccias sup receptōne sua ni
chominus impetunt & molestant. &. j. co
q̄. eos eccijs in quibz recepti sunt. facies ēē
contentos. non pmittas aliquos ab eis occōne
litterarum hm̄ molestari. n̄ de receptōne for
te sua expssam fecerint mentōnem. [I]de
epō siluanect. & abbti. ꝯpendien.
[I]n nr̄a. & j. nō facientes mentōnē. & iō irr
q̄ secunde uale non debeant. s. e. p'x. & s. e. cete
rū. & c. ex pte. & j. de of. del. ex pte. ij. sz inpen
deti ē q̄ ualeant. si aū p̄sentatione primarz fa
ciunt impetrate. tc̄. n. ualebūt q̄ pus fiunt p̄
sentate. ut. s. e. t. c. caplm. & j. de ap. ut debit. p̄
q̄ nō receptus eēt p primas n̄ ualent sc̄de. ut. j.
sequit & preterea qr pp̄ nō intendit ei puidē in
pluribz beneficijs nisi in his lr̄is mentio fiat
de primis. j. e. c. si proponente & si modicū eēt bn̄

[illegible] per litteras apostolicas [illegible]

ficiū p̄mū. & j. de p̄ben. cū teneamur. Sz q̄ si dicat
si p̄me lr̄e annullate p exceptōem nūquid ualet.
sc̄e lz de primis n̄ faciant mentōem: dico q̄ ua
lent sc̄e si nōdum erint p̄sentate. qr potius ad
cautelā impetrate uidētur ut si n̄ possz bn̄ficiū
consequi p primas uteretur sc̄dis sic consueuit dici i
scptis. s. e. ex tenore. & sicut cum effectu intelli
guntur. j. de cl'i. nō resi. relatū. sed cum nich op
tinuit p p̄mas sat equū est ut ualeant sc̄e qr h̄
fuit intentō pp̄ ut p litteras suas bn̄ficium conse
queretur & h̄ satis innuit ex eo q̄ dicit eos facias
ēē contentos eccijs in quibz recepti sunt. bn̄ficiū
assecuti. s. i. n. nōdum sc̄ eccasticū bn̄ficiū asse
cuti quare n̄ ualent lr̄e iste sc̄e. qr qui bn̄ficiū
n̄ est eccasticum consecutus pōt p sc̄do beneficio lit
teras impetrare. s. e. cum adeo. & j. e. si proponente. sz
dic. lz bn̄ficium nōdum sit assecutus cū ius ca
noie p q̄ in breui bn̄ficium ē institutus ex dni
pp̄ mandato ē consecutus. & p bn̄ficiato iā reputa
tur. sed de h̄ in suis lr̄is tenebat facere mentōnē
si iam erat receptus. [I]de epō siluanect. & abbi.
[E]x parte decani & capli laudun. fuit
pposituum q̄ cum ipsi idni auctorita
te ap. indulgentie in nobilem uirū. t. ex
comunicationis sententiam ptulissent: procura
toribz partium pp̄ter hoc ad se. ap. accedē
tibz & lite sr̄ diuersis articulis. q. nos. eam
uobis cum fuimus terminandam. hoc adiec
to ut nō obstarent littere preter assensū
ptium impetrate. dictus autem nobilis ca
tatus pposuit q̄d p illas litteras procedend
non erat ex eo q̄. sed qui easdem litteras
impetrauerat falsus extiterat procurator. ē
ipse ante impetratōem litterarz istarz ppt
suspitōem quam contra eundē conceperat
mandatum sibi traditū reuocasset. eis at
proponentibz ex aduso q̄d ad nos uł ad ip
sos hm̄ reuocatio non puenit. uos qz dele
tetis p litteras ipas pcedere p quandam i
terlocutoriam ptulistis. petente itaqz procu
ratore ipsorz ut inspiceretis indulgentiā
predcām. procurator ipsius nobilis ex adū
so. sed q̄ non erat p iam dcās litteras
procedend exhibens quasdam alias post ei i
petratas. inter alia continentes. ut si de ptiū
uoluntate procederet. eam terminaretis eand.
alioquin ipsam instructam sufficienter
remitteretis ad. ap. se examen. cū indulgē
tia memorata quas litteras ipi ex eo non
uale dicebant q̄. p eundem. sed. & post re
uocatōnem mandati fuerant impetrate.
Qr iō iuxta general statuta concilij apli
ce littere quas sine spali mandato dni qs
impetrant ualere non debent. nisi sit de illis
psonis a quibz non est exigēdum de iure
nō mandatum. cons. q. si reuocatio mandati
ad procuratorem puenit cū minus uale
debeant lr̄e que impetrantur ab illo. Quo

[illegible] de hoc [illegible] in iudicio [illegible] non puenit

dni mandatu reuocauit in nego iuxta p
oz qti nentiam litterarum non obstantib
posterioribz procedatis. Idem decano et m
gistro. G. canonico leodien.
Ex pte decani et c. apsice indulgentie. forte
cessum fuerat caplo laudunen ut si as in
eoz manifestā offensā incidat q illu posset
excoicare filem indulgentiā hes. s. de. sn. lig.
ex pte l cessum erat canoias carnocen q ne
mi licitum ee absolue excoicatos p eccā car
nocen. n satisfactione pmissa penenda. sup
dnihs articlis qui fuint illi articli non hnis.
cresta. p. pcuratores datos ad totam lite. pret
assensum ptin. pp h solum n ualebūt littere
posterius impetrate pp asensu ptinm et si ma
datum pcuratoris non fuit reuocatu. s. e. certu
h tn non fuit allegatu ut intellige de alijs ad
alios iudices pius impetratis et ita planu est. i
petrate. i. impetrande ut c. sonet glo. b. ffus. ex
titerat pcurator. sno. q quiz di fallus pcurator
qui nuquam fuit nec hodie est ut iste tal nec
dnm obligat nec soluetem tali pcuratori libe
rat n dns ratum heat ar. s. de. of. del. cu olim.
et. s. e. t. coram. et. ff. de iudic. licz. et. ff. de adiect.
ob cam. da. si pcur. ffo. dr et ffs pcurator qui
fuit et n est ut hic et iste liberat soluente sibi
p dno ignorantem lz dnm no obligat. ff. si c
tum petat. ei qui in puintia. in primo ry. et.
ff. de solut. si quis seruo de exceptione at. pcu
ratoria notabit. s. de pcur. in nra psen. ppter
psumptioem. sic et. s. de pcur. in nra. pp suspito
nem pot pcurator n solum an lz et post lite c
r. remoui. ff. de pcur. si pcurator. et si suspc
pita si affinitate aliqua aduersario coiugatur.
ff. e. an affinitate. an si familiaris fuat adu
sario. s. de of. del. insinuante. et quocies noua ca
sruenit. ff. e. si post. et hoc post lite c. sz ca co
gnita. ff. e. si post lite. et l. que oia. et h um est
si pcurator adicat secus si asentit qr tc sine
cause cognitoe remouet. s. de pcuratoribz audi
tis. et an litem ct. nulla ca intueniete pt re
uocari. ff. e. an lite. qr ergo no reuocat quicq
fcm fuit p talem pcuratore. ro est in euidem
qr hi reuocato non pueit ad aduersariu ul ad
iudice. ut. s. sequit. et io quicquid cum ipso
fcm est ualet quo usq reuocato sit nota ad
usario l iudici. s. de pcur. mandato. nec ille p
bauit q reuocato mandati ad aduersarium ul
iudice puenissz et io recte int locuti sunt iu
dices se debere p hi litteras pcedere. et ille nobi
lis sr hoc adquieuit intlocutoi ostendendo a
lias lras q impetrate erant pem de pcuratore
q no ualent si reuocato ad ipm peruenit. ad h
ut reuocato teneat ncce est q ad aduersarium
l ad iudicem pueniat. s. de pcur. mandato. et
i dicem de h in iudito. secus enim iuditiu n
suffic q reuocato pueiat ad pcuratore. et post
ea n ualet q facit in piuditium dni sz bn ua
let q facit an quā ad eu reuocato pueiat. ut. s.
coll. v. lz reuocato et c. ff. mandati si mandasse. et.
s. in ista eadem. glo. q incipit p suspitone. et ita
ex asfessione pbat ppria sas lras n uale cu co
fori stand ur. si ad sed pcuratore n puenit. ut. s.
sequit. ur q pme lre uale n debant si pbet re
uocato ad pcuratore puenisse et tn dr. s. q ualet
lz h io est. qr reuocatio n puenit ad iudice l ad
usarium. s. de pcur. mandato et h dr. s. e. c. capsin sce
crucis h tn uideas utru pcurator sit datus ad ne
gotia ul ad iuditia. si ad negotia tc sufficit qd
reuocato pueiat ad pcuratore tm. si ad iuditia
datus e tunc n sufficit. si reuocato n pueit ad ip
iudice ul aduersariu ul ad utrq et q quid fac p
curator siu in iuditijs siu in negotijs an quā re
uocato puenit ad ipm. bn tenz ut. s. coll. ex lit
ea cum dr. si reuocato mandati et c. et ff. mandati.
si mandassem. b. n uale dicebant. et muto qr ipse
nobil hanc allegatonem ctra aduersarios alle
gabat g ctra se illam recipe tenebat. xix. di. si
romanoz. et. iij. q. iij. si quis testibz. et. xx. ni. quo
tulibet. et. iij. q. viij. c in agendo. et. s. de censibz c
oli. ar. c. xxxvj. di. si q ueri. et di. x. leges. b. et ita
ex ppa asfessione pbat scdas lras n uale cu co
fori stand ur esse lz no est uerum n reuocato ad
pcuratore puenit. ut. s. sequit. et. ff. mandati. si
mandassem. ar. q n sufficit reuocare mandatu
n reuocato pueniat ad pcuratore. ut. pz. in. l. p.
si mandassem. et ita potest hre tertias litteras ante
quā reuocato puenit ad pcuratore lz asiteat se
reuocasse mandatu n tn asitet reuocatoem p
uenisse ad pcuratore. un dz i pbare. ut. s. dicet. et
ita pz q pme et no debant uale. si pbetur reuo
cato ad pcuratore puenisse. et tn dr. s. q ualent.
lz h io est qr reuocato no puenit ad iudice ul
aduersarium. s. de pcur. mandato. et dr de h. s. e. i
isto. c. et ald est in iudito. et ald ex ut dcm e. s. c
alij. s. e. n nulli. s. et alij. sine spali mandato.
i. expsso s vnic. et ita pz hic q non ualent lre
sine spali mandato lz astituto illa. s. e. n nulli
male obseruetur ut dcm fuit i et sic afirmat lz
tenor illi astitutois. sz quali pbabit quis lras
i petratas de mandato dni de hoc dcm e in illa a
stoe. n nulli. si quis astituat aliq pcuratore su
n ad impetrands. adhuc n ur suffice qr p h n
astat q ille impetrauit. qa ali potuit eas i petre
et sit n sufficit ostende tale mandatu qr illd no p
bat i petratoem. qr n pbat h ee q ab h atingat
ab ee. s. de trans. inter corpo. et. c. vn cognati n h.
et sic ur adhuc q ncce sit pbare q ille pcurator
tales lras impetrauit q erit difficile pbare. q g
erit. dico qd ncce est q ostendat siue pbet ma
datu et q pbet se recepisse lras ab illo cui manda
uit siu ab alio p ipo et consulo q ta de mandato
q de receptone litteraz ab illo pcuratore fiat
publicu instrm ad faciend fidem i iudito si o
biciat. et h cdo sm ta in ca appllonis q in lris
q impetrantur p simplice qrelam lz. io. dixit

q n q ita bn possunt lites finire p sniam susci
tari p tales lras impetratas sn mandato ul n p
alias acquiescet ei forte si lras non hret & sic gen
alr intelligo astitucionem h dec & illa. s. e. c. nos
nulli de iure sic intelligant. tn sat credo sufficere
mandatu impetrans cum imo teste ad faciendu fi
de sr impetracie lraz. s. ad impetrand ex quo co
stat de mandato. j. de prebe. ex insinuacione. Item di
cit q generalr pcurator sufficit ad h q e cu istam
lram & q. l. ff. de of. ei. cu man. e in. l. i. h ipse ex
ponit spali. i. expresso q non ur ūm. q in gnali pcu
tone nich exprimit de impetracie. & h dicit p le
gem q cotradicit pp. ff. de pcura. pcurator. tu. sz
si hret gnalem pcuratorem ad lites & liberā admi
stratonem sat credo q possit lras i petrare. ut. ff.
de pcur. pcurator cui. j. de pcur. petitio. sz si hret
generale mandatu ad negotia tm non credo q
possit lras impetrare ad lites. q ut hic di spale
mandatu exigitur in h cau. ar. l. p dce. pcurator
totorz. curia tn non seruat h q hic & in cotr. di
nec datur litras ppter hoc appellatu. dic ut i si scp
tu est. n sic de alijs psonis. puta libi parētes fres
& affines & liberti. ff. de pcur. sz hee psone q & a
gere possunt p talibz coniunctis psonis dum tn co
tra uoluntas non appareat. ff. de pcur. pp ponius.
s. vlt. Si reuocato. sz quis pbabit reuocatonem
puenisse ad pcuratore in casu isto. c. laud. dz h
pbare ar regulare e q actor sp dz pbare manda
tum. ut di. n. s. e. c. non nulli. pp tn cotrariu dicit
q reus dz pbare q n sunt impetre p pcuratore i.
q n est presumend q pcuiam tacet & i ppter h
transferet pbo in reum. nun. i. n reuocatur & i
ta id e si mandatu fuit reuocatu. ac si non ha
buissz madatum imo plus q cu uoluntate dni
q hre no ualent. & ita pz hic ex lra seq & tali h
tio in tali casu locum non ht aduersario contradice
te. Jt si pcurator mandauit alij hic impetrare
siquid ualebunt lre impetrate p illu. ur q no
q pcurator an lite cont. alium pcuratore dare
non pot. c. de pcur. tz tutores & l. nulla dubita
to. tu dicas q bene ualent lre impetre p illu. cui
pcurator mandauit & q di pcurator an lite. cot
no pot aliu constitue pcuratore istud um e hic ad
agend. sz ad negotia pcurator datus alij dema
dare pot. ff. mandati si pcuratore. s. i. & ff. de ne
g. ge. si quis mandato & tal pcurator bn admi
ttitur in curia & cosueuit dici in pcuratore & do e po
testate ut alium possit si nece fuerit constituere
pcuratorem.

Significante. W. nos nouetitis accepisse
q cum. R. cum. W. temen. dyoc. sup
quibzdam primis ad iudices litteras impe
trasset: idem. W. excipiendo pposuit. q cu id
no de temen. sz de leodien. dyoc. existeret p
hi litteras cum de dyoc leodien. non facerent
tu at aliq mentonem conueniri de iure no
poterat nec debebat. & q iudices exceptone
hi admittere denegarunt: nram audiam
appellauit. Jdeoq. c. q. si est ita: reuocetis
in irritum & c. Idem priori sci laudi. et
sucentori rothomagen.

Significante. &. j. non de temen. sz de leodien.
Sz licet ur q h sibi obesse no debuit. q & si h dixissz
nichominus lras hruissz. s. e. sr lris. q ex quo de
corpe constat extrinseca n nocent. sz oia no exprima
t. j. de consan. & af. tua nos. & ff. de rei uend. si inte
rin si. & cum di su pprio noie su demostracie q in
ce pprij nois optinz designet aut & digito ostri da
t. ff. si certum petat. certum e & ff. de rei. uen. si in re.
in si. sz iste psonalr ostendit g ur q sit plas
tales audiendus. pterea error tal n dz ei obee cu a
stet de errore. c. de iure & fa. ig. error fa. pterea fa
ca n pimit legatu sine fa demostrato. c. de fa
ca. adiecta. l. ij. & ff. de co & demon. fa demostrato.
& j. de cn. cu. ex pte necinghm religiois. j. de cu
cuig. ex pte. ij. nec in datum obligamus i pedit
obligonem. j. de cusione cu. ueiens. sz ista n p
sunt. q id illius dec. sr lris non ht loca uq. nu
quid si cui appllset se seium in lras ualebunt lre
q si h dixissz pp nichominus lras hruissz no pdest
ei tal ignorantia siue error imo nocz. q lre non
ualebunt ut hic dicit. & q n cadit in iurdcone i
stius delegati. q pp n intendit iurdcone dare n
in hoiem temen. dyoc. & pterea in c. ueiens uidetur
simile lre debent uale hinc. q si uideretur i dce
q & W. alr dyoc temen. p illas lras possz conueni
& ita umada que cta & determinata ur: possz trahi
ad pltres pp. q ce non dz. q gnalitas in hi lit
tis replicatur. s. e. ad h & q rescripta stricti iuris sr.
j. de of. del. p. & c. & restringende sunt lites potius
q laxande. s. e. n nullus. id illius dec. sr lris
-ec he locum qn ex eo q est dcu n ul tacitu pp ci
tius mouetur ad dand ul denegand rescript. j. e. ex
insinuacione. & c. si pponete. & s. e. cu a deo. sz hic n
est ita imo dicas q lre iste sunt i petrate. q iu
dices distabunt a leodien. dyoc. ultra duas die
tas. & si h expssissz no hruissz lras hac in illa e.
erratu in qualitate fci. h aut in pprijs noibz. ur
non tangit h.

Radulphus clericus rector ecce sci xpo fo
ri de ciuitate sagien. sua nob insinu
atione monstrauit: q cum mag. R. cum
p quasdam litteras contra epm sagien. & qsd
alios sagien. dyoc. sup redditibz & rebz alijs
impetratas a nob coram iudicibz sr eadem
cota p generale clausulam. quida alij que
uissent: id rector excipiendo pposuit. q d cu
essz de ciuitate sagien. & sub eadem clausu
la nullus de ipsa ciuitate intelligeretur i
clusus. conueniri no poterat p eande. & q
dci iudices exceptonem hi recusauerunt admi
ttere. nram audientiam appellauit. Jdeoq.
c. q. si est ita reuocetis in irritum & c. Ide
abbati sancti iacobi.

Radulphus. & j. & quosdam alios sagien. di
oc. p h pz expresse q ald est dic & alios cprelie

dit cler. dyocesianis et cler. ciuitatis. ut j. de sen. sig-
nificauit dici placentinum et ita dicendo quid dyoc. bono-
niensis eius potuit conueniri et ideo clausula illa et quidam a-
lij debet poni et dici sic et quidam alij ciuitatis et dyoc.
bon. et sic tam de ciuitate quam de dyoc. per illam clausulam
possent conueniri quia ciuitas et dyoc. diuersa sunt licet sub
una iurisdictione sint sub uno episcopo et est simile quia licet episcopus sit
in ecclesia et ecclesia in episcopo. ut vij. q. i. scire quia tamen nomine
episcopi non per clausulam quidam alij non designatur ecclesia
licet ipse sit caput ecclesie. j. de testi. in quisitio. si dixisset sa-
gien. episcopus et quidam alij tunc per clausulam illam quidam a-
lij uidetur quod tantum illi de ciuitate conueniri deberent quia deter-
minatio precedens scilicet sagien. intelligitur repetita et esset sensus
quidam alij sagien. ut xxiij. q. vij. a pluribus et ff. de s.
obitiana immo et dyoc. possunt conueniri j. e. significa-
uit quia clausula illa uaga est et generalis set non extra dyoc.
ut s. e. pastoralis. et si dicas et quidam alij sagien.
dyoc. modo clausula illa quid alij restringitur per determina-
tionem sequentem ad illos de dyoc. tantum alioquin non
esset differentia inter ista nomina bonon. et dyoc. set constat
quod diuersa sunt et diuersa significant. non. n. sunt sino-
nima. unde bona fuit appellatio rectoris qui erat de ciuita-
te si sic dicetur sagien. et quidam alij iurisdictionis ipsi-
us uel quidam alij subditi ipsius tunc per clausulam illam quidam
alij possent conueniri tam de ciuitate quam de dyoc. quia
talis clausula generalis ad omnes intrinsecus et extrinsecus exten-
ditur. set ex aliqua causa non poterat conueniri per litteras illas
quia minora negotia exprimebantur. unde per clausulam ge-
neralem super maioribus non poterant conueniri. s. e. sedes.
set tunc exceptionem non opposuit. b. set pone quod non op-
posuisset hanc exceptionem nec illam de maiori negotio
et sic iudex processisset ad sententiam contra impetratores tamen
quod ualuisset sententia: uidetur quod sic et hic exceptiones uidentur.
set quod credo per hanc clausulam et quosdam alios sagien.
dyoc. iurisdictio datur tantum in dyocesanis et non de ciui-
tate et per hanc clausulam rebus aliis non datur iurisdictio
super maioribus negotiis. s. e. sedes. unde talis sententia non te-
net deficiente iurisdictione nec et credo posse prorogari
iurisdictionem in primo casu. ut j. de off. del. p. et c.
set in alio quia assensus priuatorum eum iudicem non fa-
cit qui nulli preest iurisdictioni. C. de iurisdictioni. o. iu. pri-
uatorum. b. et quod clerus dyoc. a clero ciuitatis sit aliud
et diuersus. hoc xij. q. ij. statuimus. x. q. iij. cauendum et
hic expresse quamquam contradixerint antiqui doctores
quia illa capitula non tenebant. quod non est uerum quod patet in-
hic. per dec. nouam. gg.

Significauit nobis comitissa namucen.
quod cum mortuo comite fratre suo ipsa i
eius successit comitatu. b. et c. per quasdam
litteras a p. contra tullien. episcopum et quosdam a-
lios clericos et laicos impetratas eam coram
iudicibus ad quos obtente fuerunt super qua-
dam summa pecunie quam eidem fratri suo se
mutuasse dicebant. per illam generalem clau-
sulam quidam alij quia in predicto comitatu
successerat conuenerunt. excipiente itaque pro-
curatore suo quod ad hunc frater eiusdem mulieris
uiueret quando eedem littere impetrate fuerunt
nec per ipsas dum uiueret citatus ad iudicium euo-
catus ea auctoritate non poterat conueniri et
quia iudices exceptionem ipsius non admittebant
nostram audientiam appellauit. et j. ideoque mandamus quatenus
si est ita: reuocatis in irritum et c. Idem albi
sancti uictoris.

Significauit. et j. uiueret. iste comes dum uiue-
ret poterat per illas litteras conueniri. set eo mortuo et
successor non potest et sic patet expresse per dec. istam quod rescripta
saltem re integra non extenduntur ad successores il-
lorum contra quos fuerunt impetrata uel qui per eas potuerunt conue-
niri et ita morte illius contra quem impetrantur. quia finitur man-
datum sicut et morte mandantis. j. de off. del. relatum. et o-
gratum. et c. licet. j. de off. del. c. ult. sic et eodem modo fi-
nitur morte impetrantis ita quod non transit ad successorem
saltem re integra et hoc ideo contingit quia rescripta per litteras sunt
nec ad personas uel res alias quam que continentur in extendi-
duntur. j. de off. del. cum olim. et c. p. et c. et hoc probatur
set manifeste arguitur contra j. de iud. quia uos et j. de alie. mu.
iu. c. i. et j. de conces. preben. proposuit set uerum est quod re
integra finiuntur hec rescripta ut hic dicitur et est hic arguitur quod
data litterarum est attendenda. s. e. cum te. et c. constituit. contra
j. de preben. dilecto. et de loc. et l. c. cum te. set signatur
contra j. de foro c. dilectus non conuenit successor per litteras impe-
tratas contra predecessores. so. hic conueniebatur successor per
clausulam generalem et ideo re integra finitur set tale man-
datum. set i. c. in contrario hec impetrate fuerunt specialiter
contra predecessorem et finguntur una persona antecessor et successor
quia contra dignitatem impetrate intelliguntur que non moritur.
j. de off. del. quoniam abbas si sic fuisset dictum contra episcopum tullen.
et comitem namucen. tunc comitissa poterat conueniri. quia
contra comitatum hec impetrantur et sic poterat conueniri quecumque
quod succederet in comitatu. sicut in c. dilectus. uel dic quod i
capitulo dilecto predecessor fuit citatus et sic planum est.
set contra hoc non tollitur ex c. dilecto quod antecessor fuit citatus.
in dubio plus. nec per ipsas dum uiueret. et sic uidetur quod si ta-
citus fuisset tunc illius comitisse perpetuatum fuisset
rescriptum contra successores illius contra quem impetrantur. et eadem ratione
transiret rescriptum ad successores et in petitus sicut p-
perpetuatur per citationem quam ad mortem delegantis ut post
decessum ualeat delegantis. ut in predictis dec. gratum
et c. licet. ar. j. de ap. ut debitum. et s. e. capitulum sane cau-
sas nam uideo quod alia que non transeunt ad successo-
res post contestationem transeunt. ar. j. de donat. c. ult.
a contrario sensu. ar. et in querela in off. t. et C. de reuoc.
donat. l. i. in fi. et in querela. i. off. t. C. de in off. t.
si pater. et l. si quis filium et meli. ff. de inoff. t. post
hunc. c. ult. et C. de donat. si delegato et iudicio cep-
to negotium transit ad heredes. C. de rur. tal. aut. prin-
cipales. sed credo quod si ille fuisset ad iudicium euoca-
tus quod perpetuate essent littere ut successores impetranti
possent agere postea per illas et contra eum et successores
ipsius. ut hic innuit satis expresse. dum dicit nec per ip-
sas litteras fuit ad iudicium euocatus et postea dicit
si ita est. unde illa clausula respicit omnia supradicta.
s. quod eo uiuente fuerunt impetrate. nec fuit ad iudi-
cium euocatus et est simile. s. e. olim. ubi clausula si est ita
respicit omnia superiora.

Significauit ... predictus per clau. quidam alij
... integra moriuntur successor
eius ... conueniri non potest

Ex insinuatione episcopi ambianensis accepimus
quod .I. clericus super eius provisione ad ipsum
preceptorias et postmodum ad vos duas execu-
torias contra eum litteras impetravit et .I.
Quo circa etc. quia si nulle super hoc moni-
torie precesserunt executoriis super sedeatis
eisdem dummodo hee de executione de
monitoriis fecerint mentionem alioquin
in executionis negotio iuxta directum ad vos
per ipsum mandatum ratione previa procedatis.

Idem noviomensi episcopo.

Ex insinuatione episcopi. hec decretalis tria facit. quia scri-
bit uni tantum et postea loquitur in plurali .I. de filiis
presbiterorum. g. ait quod potest dici quod fuit vitium scriptoris vel quod
loquitur alibi in titulo secundo loquitur episcopo. ubi dicitur
ex insinuatione episcopi et est quia pluralis locutio contenta
est numero duorum .iii. q. iii. § ubi numerus et .I. de
monitoriis non fecerint mentionem. sic patet quod executori-
e non valent facientes mentionem de monitoriis.
si monitorie non precesserunt quia veritate tacita vel op-
tente et falsitate expressa. et facilius litteras executo-
rias optinet talis quam si tacuisset veritatem expri-
mendo executorias non habuisset. sic .s. e. sed litteris. et
si tacuisset non valuisset. et de primo alium de mandato
pape fuisse receptum .I. e. mandatum et c. alterum. quod non
sunt exprimenda in beneficiis impetrandis. dicendum.
.I. e. o. si proponente. quia tamen executorie prima vice
conceduntur .s. e. c. sedes causas. sed hic est de speciali gratia sed
ordo et consuetudo curie est quod post monitorie secundo pre-
ceptorie ultimo executorie conceduntur et est hic argumentum quod si
quis in aliquo instrumento faciat mentionem alterius in-
strumenti non creditur ei nisi exhibeat primum. c. de edendo
autenticum si quis. et .I. de fide instrumentorum c. i. et .I. de officio delegati e.
in fine.

Mandatum apostolicum ad te directum ut
magistrum .S. faceres recipi in canonicum
et in fratrem noviomensis ecclesie si pro alio
ibidem non scripsimus qui huiusmodi gratiam prose-
quatur alio iam beneficium per nostras litteras
optinente prosequi non teneris. cum sit de re-
ceptione duorum gravandi ecclesiam ante
dictam non fuit intentio mandatoris. Idem.

Mandatum apostolicum et .I. ut facilia
hec quod cum diceretur in litteris si pro alio non scrip-
simus qui huiusmodi gratiam prosequitur. dubitatio potuit
esse ex eo quod dicit quod huiusmodi gratiam prosequatur. quia iam re-
cepit alium de mandato pape et sic non prosequebatur
immo iam prosecutus erat illam gratiam ex quo credebat
ex verbo illo prosequi quod non competeret ei exceptio. cum iam es-
set receptus. multo fortius competebat ut hic patet.
et competit exceptio huiusmodi recepto mandato. si postea pro
alio mandetur. sed primus adhuc non sit receptus. .I. e.
alterum. et .s. e. capsim sedes causas. secus si esset repul-
sus. cum sit de receptione et ita loquitur hic e. p. x. et .I. e.
alterum quod papa non intendit alios gravare sed re-
ceptione duorum. quia si scribit pro aliquo recipiendo
in aliqua ecclesia. sed clausula illa si pro aliquo non
scripsimus non sit ibi. tamen subintelligitur sicut illa.
si persona ydonea est .I. de electione. cum in cunctis et sit illa si
preces veritate nitantur .s. e. c. o. ii. quia non est intentio pape gra-
vare aliquos in receptione plurium. alii dicunt quod
clausula ista si pro alio non scripsimus in favorem ecclesie
apponitur quia tunc non vult papa gravare ecclesiam in re-
ceptione plurium et si non apponatur tunc tenentur ecclesia illum
recipere pro quo scribitur secundo loco. sed littera ista. ut tamen videtur contradi-
cere et papa quando scripsit pro aliquo recipiendo si vult ple-
nam gratiam sibi facere mandat sub hac forma contrario
obstante si pro alio vel aliis vobis direximus scripta nostra.
sicut removet aliam exceptionem iuramenti. non ob-
stante etiam dicitur iuramento firmato vel quacumque
alia vallata vel firmata pro illos apponit clausula il-
la. si pro alio et c. non fuit intentio. argumentum quod papa per litteras suas
non vult aliquem gravare preiudicium inferre. sicut e. .I. de
officio delegati. sed eo. et .I. de officio ordinarii. licet et .I. de auctoritate et usu
pallii ex tenore. ix. q. iii. nunc vero et ff. ne quid in lo-
co publico l. ii. § si quis a principe et .s. minoribus et .I. de consu-
e. cum olim. infra. sed intentio mandantis consideranda est.
.I. de plenitudine. cum causam et c. ultimo et .I. de procuratoribus. petitio et e-
adem ratio quod movet delegantem dicitur movere delegatum.
s. e. sed litteris.

Litteris apostolicis ad vos directis ut G.
decanum reciperetis in canonicum
et in fratrem nisi pro aliis prius vos fuissetis ec-
clesia nostra gravata mandatum nostrum vos
exequi nolumus et mandamus non ob-
stante quod .G. subdiaconus per nostras litteras execu-
torias recepistis. quia ut dicto magistro .h. per .n. monito-
rias impetravit contra ipsum per .n. potius.
gratiam nostram fuimus prosecuti. Idem.

Litteris apostolicis et .I. monitorias. argumentum quod
per monitorias ius acquiritur. quod non est verum nec
et per preceptorias vel et executorias. sed officium iudicis
implorent ut recipiat. Cum ipsum predecessoris. sed argumentum
quod successor tenetur ad implere factum sui predeces-
soris. xii. q. v. qui. io. et xvi. q. vi. illud sicut et manda-
tum seu preceptum ipsum predecessori successor te-
netur ad implere. xviii. q. ii. duobus. sic et patet ex hac
decretali quod si aliquis est receptus ad mandatum legati
vel predecessoris. per hoc non sit preiudicium successori. nec
intelligitur ecclesia gravata in eo casu et sic clausula il-
la si ad mandatum pape alium non recepistis. habet tamen
locum in eo quod mandat nec habet exceptionem si ad man-
datum predecessoris vel legati alium recepit. sed et in le-
gato ipsius mandantis. vi. q. quia auctoritate pape qui de-
legavit factum est et qui per alium facit per se ipsum
facere videtur ff. de admi. tu. § tamen. § gessisse et .I.
de sen. excom. nuper. si hoc sit factum de speciali manda-
to locum habet exceptio si generali non valet.

Abbatem qui mandatum apostolicum iam
recepit ut .S. clerico in aliqua ecclesiarum
sui monasterii provideret per litteras genera-
les ad dyocesianum optentas ut in dyoce-
sia ubi pro alio scriptum non esset faceret
provideri cogi minus ratio non permittit. nec
sit conferendis ecclesiis aut beneficiis aggrava-
ti et si facultatem habeat dyocesiani expressa

[illegible]

[illegible]

easdem litteras puidendi. Item.
Albertem. et. j. iam recepit. uide q dicit q man
datum aplicum iam recepit nō dix. qui ia puu
dit. et sic pz q qui p suā mādatū repsentat. ille
dz bñficium optinē. ut s. e. caplm scē crucis. et. j.
de appll. ut debitus. et sic tenetur albas iste puidē.
s. dico. dū tñ alij de mandato eidem nō puidit.
nec eps p lrās illas gñales pot cogē albem ut dic
sē ecciis. ul bñficiis conferendis. ista tā capla sciu
pria idem uidentur dicē. tñ diffinit p lrās genales.
hic tñs q gñale mādatum. ho impetrati non de
rogat spali p impetrato. de hac matia dim ē. s. e.
t. c. i. puideri. p hanc formā non pot puidē in ali
q platura. j. de pben. c. ult. j. de sen. ex. ñ h spa
li. expmatur in lrīs. ut hic. infi. h. c. dicit. pui
dendi. cū dr in lrīs auctāte nrā puideas in a
liqua eccā tue dyoc. et si eciam hat aīarū p for
mam illā facias puideri exeutor ē h mandatū
pt solūmodo exmunicare cōdicens sibi. sz ñ pt
eū instituē ul in possessionem mittē quiū tñ ut.
j. de pben. pillorz. sz ibi ex grā spali ppratū ha
buit sen archiepi. sz p formā istam mandatū
ut puideas tali in aliqua eccāz tuarz pt illū po
nē in possonem. et inuestire ac excoicare attradco
tes. ñ rōnabile. ad obsec. s quod dr hic infi. po
testatem hās puidendi. et ita utraqz formaz is
taz exprimitur. in. c. isto. albem. j. de conces. p. c.
nostris. b.

Ab excoicato qui contra statuta cōcilii generalis
asserit se ligatum lrīs ad excoicato
rem obtentis. ut si est ita. sine difficultate i.
absoluas eundem. uel. et alijs deputatis qui eo
nō petente mandatū ap. exequntur. nō ex
coicatori qui de fco suo certus esse dz. licz i
hoc deferatur eidem. sz illis cognito demandatur. Idem.

Ab excoicato. et. j. concilij. j. de sen. ex. sacro.
ad excoicatorem. sz quare remittitur ad ipm cū
iam inique pcesserit contra ipm. et io suspectus ē et
ad h dicas. q hz ē forma et consuetudo ecce q si as
sequitur se excoicatū iniuste fuisse contra debitā for
mam concilij generalis si pcedn ñ est in mora re
mittitur absoluendus ad suū excoicatorē. j. de. sen.
ex. sacro. et in h defertur ipi excoicatori ut fcm
suū ipe corrigat q ueritatem ignorare in ppo fco
ñ dz. ut hic dr. et. j. de of. ord. ad reprimendā. et
forte ad uerecundiam suā. et suū ppriū fcm cor
rigat. et euidet. q quid pot. j. de accusa. qualr. et
qn. et. j. de elc. siosti. et. xxv. q. ix. q quis. sz io p
tatur ei ex eo q ipe met absoluit maius ect ei ob
pbrium. si alius fcm suum corrigeret. nec dz ē ex
pectare. ut ab alijs corrigatur. in autn. de nup. i
fi. pine. coll. v. et io dicit. ut in h defera
tur ei. et qz p simplicē qrimoniā retulit h ad
sñiorem. et non pap. remittitur ad excoicatorē.
si. n. applasset ñ remitteretur ad excoicatorē. j. de.
sen. ex. p tuas. ñ uellz sñior ei facere grām ut i.
c. p tuas. sz quid de cā principali nūquid ipe i

dem p cognoscē de h. ita quidē ex quo ñ applauit
debuit n. applare. et sic ect exempt in totum pp
applatoim. ar. j. de ap. ad h. et. c. pposuit. et ita sus
pensus ñ excoicatus minori excoicatone pot absol
uē excoicatū. j. de sen. ex. sacro. et suspensus qñz s
pensū. j. de sen. ex. duobz. et de hoc. si quid iudex is
te ctus ē q iuste pcessit ñ absoluūt illū. qz delega
ti cū de hoc constitut remittent illū ad suū excoica
torē. ut ei mandato pareat. q de principali qone.
dic ut i ultima notula dr. difficultate. iuramtū. l. a
lie mādati aut cautois. exequentur. isti nō possunt
illū absoluē. ñ post tps elapsū ipi excoicatori as
signati. al. ñ teneretur absolō. de fco suo. ctus esse.
et sicut q ñ lz alic fcm ppum ignorare. et h uim
ē ñ hnt pbabilē cām ignorantie. xxxiij. q. ij. in
lectū. ar. j. q. i. si quis a symoniacis alias ignorati
ppitū ñ excusat. qz ñ est uerisile q quis ignoret
uires primonij sui. C. de rescin. vēn. quisqs. et h.
sz in fco alieno tollerabil est ignorātia. ff. p socio.
l. vlt. et h uerum est. si pbabil est. sz crassa. et supi
na ignorantia i fco alieno nō excat. xvi. di. q dicitis.
et. xij. q. ij. qui et huanus et in talibz ñ requiritur qd sit
nimis diligens. et curios nec nimis negligens. ff.
de iur. et fci ignor. nec supina de hac materia no
tat. i. q. iiij. notandū. ar. ē hic. q i notorijs nisi
sē ptes iudicis usq ad sniam. cognito. an q cogno
cant. vtrum iuste l iniuste sit excoicatus dz absolui
pstita cautone. i. iuramēto. et postea agnoscat de
iniusta excoicatone. j. de of. del. cū contingat. tñ ā
teqz cognoscat utrum iuste l iniuste sit excoicatus dz
absolui si h pecierit pstita cautone. i. iuramēto q
pebit mādatis ecce. j. de of. del. cū contigat. et postea
isti delegati cognoscunt utrum fuit excoicatus contra statu
ta concilij. ge. et si inuenerint q iuste fuit excoicatus
aut seruata fuit forma concilij remittent illū ad su
ū excoicatorē ut ei pareat mādato sup quo pro qua
fuit excoicatus. j. de of. del. prudentiam tuas. ñ. h
q dixi dz stati absolui anqā cognoscat. vm ē
ñ adusarius obiciat q ñ dz statim absolui qui
fuit excoicatus p manifesta offensa. l. qz ñ pet rei
iud. C. de rei uen. qui restitue. et. j. de. of. del. que
rem. quo pbato ñ absoluet donec satisfac. j. de. v.
sig. ex pte. et. c. sequitur. et. j. de snia. ex. solet in. de
noua. si uo inuenit q iniuste sint excoicati. re
delegati. isti cognoscēt de cā illa p qua fuit excōi
catus.

Si proponente aliquo sidum se bñficiū
ecclesiasticū assecutum sr puisione i.
ipsius. licet minus competens obtinentis res
ciptū ap. de h mentionē non faciens impe
traretur. illud ueluti fraudulenter obtentum
diximus non ualē. Idem epo. parisien.

Si proponente aliquo. et. j. lz minus competens.
lz uidetur q h obicē non dz. qz hn modica ñ no
cent. modica. n. res ñ inducit symoniā. j. de sy
mo. et si qones. et. i. q. i. iudices. et modicū dāpnū
de facili tollatur. xij. q. ij. bone rei. et modica pot
eps alienare. xij. q. ij. terrulas ñ p modico resto

datur. ff. de integ. re. sao. ⁊ p modico. n phis. nec
min. de. q. di. ij. tecia. nec p modico dat actio de
dolo. ff. de dolo. si olim. infi. sz aīum ur q. frau
dulent tacuisse ur. ut citi lras ipetraret. ⁊ qz i
fraude fiunt i putatur. s. e. sz lris. pterea iste re
cipiendo modicu beneficiu sibi piudicauit. sz ui
qiat sibi uictu ex atrificio suo. xci. di. clicus uic
tum. qz ex quo semel placuit āplius displice
nō pot. xxxij. q. v. hostiendus. ⁊ unusqsqz in ea
uocatōne mauz i qua uocat ē. lxx. di. scdoz ⁊
eo apli faciat dictis ad oia que michi opus
erant ministrauit manu ista. xxi. q. i. c. i. imo n
est ās instituendo n tm sibi assignet q s. pui
dere ⁊ eccilia iura psolue posit. j. de prebē. de
monach. planu est. n. q tenetur in face me
tōnem q aliqz modicu ar. n ualeret lre. ⁊ sic
soluit q questio ista q olim pponebat. j. de p
ben. cu teneatn. sz aduerte q dicat in pri. si ali
quo pponete se nllm bnficium eccastici cu ee as
secutum. si ita quis hns modicu beneficiu sig
ficet pp sine dubio mentit. ⁊ id nllm omod
dz habere de litteris. s. e. sup lris. qz in fraude
tacet modicu benefiu. sz si aliquis dicet ita do
mino pp. supplicat sācti ure tal paup cliē
ut in tali ecca benefiu cferre dignemini. n
quid ualent tales litte. qz tacuit de modico
bnficio. ⁊ tu nm dixit qz paup ē in uitate as
ta for non ut attradicere h dec. qz n dicat se
hre ul non hre benefiu. s. dici pot adhuc qd
nō ualent qz semp ur tace in fraude benefiu
h modicu ut cu lras optineat simplr se pa
upem dicatn applando. qz p h. intellit pp q
nullu ht bnficiu. ē. quida dicat q b n ualet.
qz n dicat se nllm. sz paup bnfiu hre. j. de p
ben. dilcis. ⁊ bndicaunt. qz nuqua est tacere qd
de modico teneat face mentōne. s. e. postulasti.
j. de pben. cu teneant. de h mentoni n faciēc
no. ergo. q qui ht modicum bnfiu nichomi
cu tenetur in face mentōni. ⁊ inlce cditones
alie ib intelliguntur sn qbz lre nō ualet. si est
clicus. s. e. cu ad eo. j. de transact. ex lris. ¶ si n
tmt a bnfiu. ut. s. e. cu a deo. ¶ si ult reside i
ecca. j. de cli. n resi. relat. ¶ si est dign. s. e. cu
a do. ⁊. j. de ele. cam. a. ¶ si ecca tot suffice p.
j. de instit. c. i. ⁊ caued. ⁊. j. de fi. ⁊. lo. di. qm
⁊. s. de. a s. cu. ej. fert. ¶ si de ra illa est oiu
dus h de honestate. lxxi. di. hom. ⁊. c. de epis.
⁊ cli. i eccis. ⁊. j. de clicis. peg. te nob. si habeat
ppetua uicaria que sufficiat s. s. e. postulasti.
¶ si ad mandatum pp aliu non recepit. s. e.
tri bz pmis. c. l si quam alia iustam hat ex
cusatōne. s. e. si qn. sn potes uocare. h. cle. in
digena. dignus paup. residen sqz.

Quia nōn nulli modi diuersis lris apo
stolicis abutunt statuimus ut quicu
qz obtentas sub noie suo lras alijs eid
nois tradunt qui quos nolut fatigant
in debite p easdem ⁊ qui eas tali modo re
cipiunt quicuqz eos ad quos nich hnt qd
nis faciunt in iuditiu euocati aut lras
tpas ad futuras trahunt cntrou sias. q n du
fuerant tpr impetratois exorte seu cuemq
sz uno nego ut ⁊ malitiose sz plurib psō
nalib actionib q sub uno iudice possent
tractari cmodi prratias litteras coram diu
sis trahunt. ut laborib fatigat et sūptibz
ul cpone cpellat ul cede iuri suo. aut reu
actorem eodem tempe ad diusa loca ul in
dem inate a d uillam q cmune cum plib
eiusde uille priuetie lz uocabl'm citare n p
curat ut dum nō compit ut exoi ret cn
tumax ⁊ sic eum a sua intentōne repel
lat eamdem litteraz cmodo careant ⁊ adu
satijs imoderatis expensis ac dāpnis que
ppt h eos ptulisse constiterit cdepnentur.

Idem. Gregorius in registro.

Quia n nulli ⁊. j. sub noie suo. ¶ In h caplo.
vij. uitia reprehenduntur. primo reprehendunt
illi qui lras suo noie ipetrantes alijs eiusde
nois tradunt. ⁊ qui eas tali modo recipiunt ¶
⁊ illi q trahut ad iuditiu illos a quos nil ha
bent qonis. ⁊ qui lras ad futura extendut ne
gotia q n diuierant tpr ipetrati recepti. ¶ qui
sz uno negotio trahunt reu ad diuersos iudi
ces. ¶ l ⁊ trahunt reu sz plurib psonalib ac
tōnib coram diusis que sub uno iudice cmo
dius tractarent. ¶ ⁊ reus qui eode tempe trahe
actorem ad diusa loca ul in dem inate ad uil
la q ht coe nom cum plib uillis. ¶ Isti p
qui malitia istam excent care debent cm lit
teraz ⁊ in expensis sz puniende ⁊ h dicit dec. sb
nomie suo. alijs eiusdem. tali malitie obui
andu est ⁊ pt de facili obuiari. ut pp nom
cu cognomine in lris apponatur. ut h genera
litas nois remoueat. ita q de psona certa
in lris constet. ar. ff. si certu. pe. cum ⁊ tam isti
qui lras tradut. qua qui m tali recipiut eode
reatu crimis inuoluuntur sile. j. de testi. spo
sepe cntigit. ⁊. j. de alie. mu. iudi. c. j. ⁊. ij. ⁊. j.
de iudi. qz. ib. imo pt dici. q qui tales lras dat
alijs eiusde nomis tanqua flarij puniunt.
s. e. nō nulli. in ult. ¶ nich. hnt qonis. ⁊ isti
quid recte puniunt qui calupniose trahit
alios ad iuditiu. qz debent expelli. ⁊ in expēsis
cdepnari. j. de penis. calupnia. ⁊. ff. de. iudic.
eu q terrie. ad futuras cntrouersias. sz ur q hoc
quidem n possit. qz rei qui nondu est pot c
tratui seruitus. ff. de seruitut. urba. p. si seruit.
¶ futuro ⁊. ff. si fruitus. uen. l. ult. ⁊. ff. de ser
uit. ru. p. labeo. sz a res q nōdum ē a ccusari n
pot. j. de spo. ipu. ad dissoluend. ⁊ id de quo a
gendu est p in rez natura dz ee. ff. de iure co
dicillor. quida refrunt. ar. i. ⁊ collegio q nondu
est n detur priuilm. j. de eccis. edifi. ad audi
entia ⁊ pdio q nondum est. ⁊ c. ff. coia. p. l. i. n
pot. dici. sm q nunquam fuit. de. pe. di. ij. in fi.

pteãta decretū ipō iure nllm est q̃ ē datum de ca te q̃ ad h' in qōnista nō est. ff. q̃ cuiq3 uniūsita tis l. ff. eoꝝ. §. si decuriones g° recte dicit q̃ septa ad futura negotia n̄ trahunt. q̃ uim ē p iura pdcā. & in cōmum signata & ar. bonū. ff. de au to. & ar. legali. l. si ita. sc̄ uno negotō. h planū ē q̃ dz cōm cauere vtriusq3 septi. s. e. extenore. & i expensis pūiri. ut hic infi. dicit. imo uīr q̃ cōm debeat pdere sic ille qui petit ḡui in diū sis iudicijs pdit cām. C. de assertōne col. l. i. §. ult. q̃ ubi cepit iudiciū. ibi dz finiri. i. de foro c. c. ꝑposuisti. & ff. de iudic. l. ubi satis sufficit si caueat & modo utriusq3 septi. de pe. di. i. pene. sc̄ plurib3 psonalib3. & in h obuiandū est eoꝝ malitijs. q̃ malitijs hoīm non ē indulgend. s. e. sedes. ff. de rei. uen. i fundo & malitia sati ap pparet si illum q̃ p talib3 actōnib3 & modi pot trahe coram uno. si trahit illū ad diūsos iudi ces. q̃ cū unū negotiū est. & p m̄ letur ac si sc̄ eodē negō trahit illū ad diuersos imo uīr q̃d omīs illas psonales actōnes posit ꝑpone in eo dem. C. de an. excep. l. ult. p uarias litras. sec̄ si corā ordinario. q̃ si p una psonali actōne c uēniatur coram delegato p alia actōne pli pōnē cuenīri corā ordinario. ut legitur. sz sc̄ diuersis realib3 actōnib3 coram diūsis delegatis iudici b3 actor reum cuenire nō dz. & pcessus p tales lrās habitus non ualz. ut in dec. innoō iiij. c. dis pendia. aut reus actorem ad diūsa loca. p diū sa loca. sc̄ q̃ reus posit trahe actorem ad unū locū certū. & detmatū. q̃ hic uīr unū. & q̃ hoc posit: lēs. s. e. pastorali. y. lz. & j. de of. del. p dentiā. §. ult. sz. c. C. de sent. & interloc. iud. au ten. & c sequēte. s̄ dz q̃ reus actorē ad iudicē trahe nō dz. sz coram eod. n̄ tunc demū lite finita. sep. q̃ reus bn̄ pt trahe actorem ad iudicē aliū pen dete p'ore iudicio ut dicit iura pdca. & hic sedē īnui it dum dicit ad loca diūsa. quasi ad unū n̄ p hibetur. sz actor hīt exceptōm ne reuēniat a reo corā alio iudice. n̄ lite finita & n̄ admittat tal' exceptō tenebit appllo. si imponat. p aut pdcam. & ita p exceptōm suspendunt lite rei uisz ad litem finitam. & si n̄ excipiat bn̄ pt pcede cō illum actorē. dic sc̄ h ut dicit dec. In noō iiij. c. dispendia. & fēe unitius pet. c. ij. ul detmiare. q̃ esse nō dz. q̃ certus locus puiden dus. ff. de iudic. si locus al. intelligeretur de il lo loco q̃ iudicari csueuit. ff. de arbi. si cū die. §. si arbit. ar. & C. quo. & q̃n. iu. si ut ꝑponis. ar. gnalitas. n̄ pt obscuritatē. ff. de iure. fis ci. tra fidei. q̃ delibertate nō pt. j. de ap. sighca tib3. nimia gnalitas repbatur. j. de do. & c. ex lris. & p inde est ac si nullū locū statuisz. ar. ff. de minō. ac de etate. §. mich. & nagari non h tū alterius dampno. ff. de iur. ptor edixit. & in tali cāu teneret appllo. sicut ibi. j. de ap. sighi catib3. & j. de libelli. ob. c. plē. & n̄ in aliquo loco eidem nomīs hīte habitatōm. & nō in ali

tis dz intelligi de loco illo. n̄ q̃b3 habitat. i expē sis. & dampnis. & merito dz istoꝝ malitia pūni ri in expensis & dampnis alti pti. si. s. e. ex. ce teri. & j. de do. & c. ex lris. & j. de ap. ut debitū. tz quis pūiet eos. cum isti nō habeant iurisdicō nem n̄ possunt illos pūire. ordinarii nō pot il los punire. q̃ in h nullam hīt iurisdcōm. qui dam dīt. q̃ ordinarij istos punire dz. tū uīr q̃ isti idem iudices penā istam debet impone sc̄ expensis & dāpnis. & in h saltem hūc iurisdcōm. ut de pcij ueritate agnoscāt. & penā imponāt ut hic uīr. & eodē modo intellr. s. e. cetm. ubi ē. ar. q̃ scdi iudices debent hūc penā i rpōne. ad hoc ē cap. ar. s. e. sc̄ lris. infi. & j. de ap. ut debi tē. & si h iudices nō fecerint dū modo petitū fue rit ab eis de sua sbā illō detrimentū restituō cpel luntur. C. de iudic. scimus. & potiunt isti iudices cuenīri coram ordiario l' delegato. c dicō ne ex il la. l. scimus. sz q̃ isti iudices quib3 hī lre dirigunt nō possunt uō p dec. pdcām ex lris. j. de dolo. & primi iudices cdempnāt. & nō scdi. sz i ideo fuit. q̃ corā primis iudicib3 obtinebat de scdis lris ab altā pte i petratis nō facientib3 expssā de prorib3 mentionem. sū primi iudices csulu erit ꝑpm quid iur. eēt. & ipse rendet pūt pz in lra. & q̃ ipi primi iudices cdempnēt ptem al terā in expensis ꝑp dolum suū. Al' scdi debet penam illam si coram eis exceptū fuisz de primis & remitte ptes ad primos ut sic iudices illi penā istam i ponant coram quib3 excepō q̃ in lris scdis ctinetur q̃ primi h faciant. al' scdi debent cdēpnare. q̃ si dicetur q̃ isti iudi ces quib3 huiusmodi lre dirigitur h face n̄ possent. p h lites ex litib3 orirentur. q̃ p eisdē expensis opteret eos itm litigare. sū tutius ē & melius q̃ h faciant. ut p hoc istoꝝ malitijs p penam hī obuietur.

De consuetudinibus.

Consuetudines que ecclīs grauatum in inducere dinoscuntur nrā nos dece cōsideratōne remitte l' remone. Inno. et. iij. archiepō. & c. lugdun.

De consuetudine.

Consuetudines. & j. h caplm intellr de hoc ōia csuetudine. & que inbuit ledit. & ē radicē extirpanda. viij. di. mala. & xij. q. ij. bone rei. & xij. di. oīa talia. csuetudo dz eē tōrabil. & n̄ cōtra utilitatem eccē. j. de hijs. q̃ fi. a ma. p. c. cū in cunctis. & j. de re iudi. cum eā. & j. e. ad audientiam. & j. e. cum uenerabilis. q̃n ā csuetu do pīudicet iuri. & q̃n nō. dicetur. j. e. c. ult.

Ex litteris. & j. Si uero aliquis

Expossōnes aliquas claustris ul' alijs lo cis religiosis in bona ualitudine. l' ultima uo luntate. p suoꝝ remedio pccōꝝ cferre hūc cferendi formam esse ꝑpōis q̃ in hī dona torib3 modicū terre csueuit i manu accipe. aut in extremitate pallij q̃ manu plan ecce sustinetur. aut sr altare ponendo it. sub testimonio indutū & audientiū eb

dca forma que scotatio uulgariter appellatur.
⁊ .j. discretioni .ij. eo. q. donationes eorum que
sub optentu consuetudinis claustris ecclesi
is uel quibuslibet locis religiosis pie conferan
tur. uel in sic collatam facias irreuocabiliter obs
uari. cum hic signum quod scotato dicitur non tam sacre
donationis quam tradite possessionis. Et eui
dens argumentum. Gregorius .ix.

Romanus pontifex qui iura tuetur. sic
intendit annuere petitionibus singulorum
ut eius gratia nequitur uti non debeant im
petrantes. nec illos malitiose uexare quos
credunt aliquid habere commune. Cum igitur
non nulli pretextu illius clausule gene
ralis ⁊ quidam alij. quam in litteris ab ap.
se. obtentis. petierant diuersos. et diuersis
temporibus fraudulenter fatigent laboribus
⁊ expensis. nos uolentes quod malitia non pre
ualeat equitati. ⁊ quod de cetero occasione predicte
clausule alicui pateat aditus maligna
di. statuimus ut illi tantum modo ⁊ super illis
rebus ualeant conueniri. quorum nomina ⁊ res
in prima citationis litteris exprimuntur.

Idem epo pictauien.
Ex litteris ⁊ .j. religiosis. In hijs .n. que religio
sis locis relinquuntur. non requiritur sollemp
nitas testamentorum. j. de testa. cum esses ⁊ .c. seq.
sed canonica equitate ⁊ in fauore religionis.
applicatur. ⁊ .j. sub isto intelligitur quod quidam
cauillose dicebant quod talis donatio non ualebat.
quia sollempnitas testium non obseruatur. quia secundum legem te
stam. sunt .vij. testibus. uel .v. non ualet. j. de testib. cum esses.
⁊ .c. relatum. sed hic ipse xi. dis. c. vlt. eo. ⁊c. consuetudinis
pro dicta laudabilis est. unde eque puniri debent
transgressor laudabilis consuetudinis. sicut trans
gressor legis. xi. di. In hijs sed hic donatio ualet ⁊
si consuetudo sit. hoc non esset. cum hic sign. sicut
annulus est signum inuestiture. j. de his q. fi.
a ma. p. c. ex ore ⁊ inuestitura est signum tradi
te possessionis. j. de dona. p. tua sed ⁊ anulus est
signum fidei. j. de presump. illud. ⁊ xxx. q. v. fe
mine sic ⁊ restitutio instrumentorum est signum ren
unciationis. j. de renunc. sane. ⁊ j. de pac. cum pro.
⁊ .c. quod res pig. ob. pos. l. ij. ⁊ melius. ff. de pac
tis. l. labeo secundum sic est si restituit pignus. ff. e.
l. postea sic ergo ⁊ res non apprehenditur ⁊ tamen
possessio transfertur. ut per claues. ff. de contrahen.
empt. clauibus per instrum fit donatio. C. de dona.
l. i. vlti. ⁊ transfertur possessio. ff. de acquir. po.
quod in eo. §. si uendiderim. Item si rem meam presente
dispositam uel uendidi. inst. de rer. di. §. inter
dum. Item cum quis rem suam uelit possidere nomine al
terius. ff. de rei uen. quedam. nec .n. semper in acquiren
do pos. necessarius est actus corporalis. vnde sufficit quod
quis affectus aliquo actu interueniente. ff. de
acquir. pos. l. j. §. plt. ⁊ hoc licet lex dicat quod pos
sessio acquiritur corpore ⁊ animo non altero tantum. C. e.
c. licet ita quod rei apprehensio per se uel palam sit ne
cessaria. ff. de acquir. pos. quod ad com. ij. qui uni
uersis. hoc tamen scias quod licet ecclesia non apprehendat pos
sessionem rerum sibi collatarum dominium tamen in eam transit adi
piscitur quod non est in priuato. C. de rei uen. Ius.
C. de sacro. sanc. ec. ut inter diuinum. §. vlt. sunt
rei. imitatione traditionis clauibus ⁊ carta sine ea
si aduocato scientem quamuis non aliter detur posses
transit. [illegible]

Ad audientiam nostram nouis peruenisse quod
in tua diocesi ⁊ in causis ecclesiasticis con
suetudo minus rationabilis habetur quod cum alique
causa tractatur ibidem allegationibus ⁊ rationibus utrius
que partis auditis a presentibus ⁊ illitteratis sapi
entibus ⁊ insipientibus quid iuris sit queritur ⁊ quod
illi dictauerint uel aliquis eorum presentium consilio re
quisito per sententiam teneatur. Nos igitur attendentes
quod consuetudo que canonicis obuiat institutis
nullius debeat esse momenti cum sententia a non suo
iudice lata nullam optineat firmitatem ut
in causis ecclesiasticis subiectorum tuorum possis tibi
de iuris eorum consilietur sententiam proferre ua
leas sicut ordo postulat rationis auctoritate
presentium premissa consuetudine non ob
stante concedimus facultatem. Idem .l.
uicario nostro ap. constantinopol. constitute.
Ad audiam ⁊ .j. insipientibus .i. minus
sapientibus. nec istud est in consensu quia quod tene
latur minori quod maiori necesse. C. de offi. rec
toris prouincie. potioris. ⁊ xcv. di. esto subiectus
insi ⁊ xxiiij. q. iij. si hoc. querit. non plus ualet hic
quod a pluribus requiritur. quia facilius inuenitur quod a
pluribus ⁊ sapientibus queritur. xx. di. de quibus ⁊
C. de fidei. co. l. vlt. ad. fi. quam illitterati quod ha
berent causarum peritiam. C. de iudic. cum iuris ⁊ in au
tem. de iudic. §. quia uero coll. vij. sed hic solum repla
tur hic quod eorum sententiam presentia teneatur cum dicit se
tentia a non suo iudice lata nulla sit. C. si a non
competen. iudi. l. vlt. ⁊ j. de iudic. at si clerici. canoni
cis ⁊ si non ualet consuetudo que canonica constitu
ta. j. de. of. arch. cum sat. j. de re iudi. i. cum
causa ⁊ quod grauamen inducit. s. e. c. i. s. ar. q. i. de ca
pos. cum ecclesia sutrina. ⁊ ff. de admin. tutoris
herede. §. plus tutela auctoritas expediens. j. e. c. vlt. a
non suo iudice sic ij. q. i. in primis. j. de iudic.
at si clerici. C. de prochijs. nullus ⁊ C. si a non compe
iudice l. ij ⁊ iij ⁊ hoc est uerum non in ea reconuen
tionis. ut iij. q. viij. §. cum in agendo. uel non ex consen
su quis consentiat in iudicem non suum. ff. de iur.
o. iud. si per errorem ⁊ ff. de iudic. l. ij. sed hic non
habet locum in clericis qui non possunt in alium iudi
cem consentire sine licentia sui prelati. uel iudicis. j. de foro
co. significasti. §. de hoc dicetur.

Quanto te benignitate ⁊ .j. peruenit ad
audientiam nostram quod quidam sacerdotes
simplices apud constantinop. ea sacramenta
presumunt fidelibus exhibere. que ab apostolorum tem
pore fuerunt solis pontificibus reseruata. ut
est sacramentum confirmationis quod crismando te

[illegible]

natos soli debent epi p manus imponem
conferre. ad excusandas excusationes in pec
catis. solam consuetudinem pretendentes. x. j.
dis. c. cu. q. omnibz plus districte prohibe
as. ne talia de cetero sua temeritate presu
mant. que lz non sint a fidelibz contemp
nenda. tutius tn est ea sine pictio ex necessita
te q legem non hz omitti. quam ut ab
hijs quibz ea conferre non lz ex temeritate
que lege dampnat. ti singrau pictio in a
mi conferant. cum umbra quidam ostendat
in opere. ueritas autem nō subeat i effcu.

Idem decan. et caplo. cenom.

Quanto de benignitate. x. j. reseruata. de a.
di. v. manus. x. c. de hijs. lxviij. di. quamuis
cor. epi. ar. q. xcv. di. peruenit. ubi pbri crisma
bant in fronte. sed ad tpe concessit. ggr. ppt sca
dalu de spali indulgentia. et isti sacerdotes n
conferebant. ut dicit in fi. qz h ex delegone pp
n faciebant. et io p nō dato haetur habetur q ab
illo donatur. qui de iure donare non pot. j. de
iure. prit q a consulibs in fi. x. i. q. vij. daibus.
x. c. de legibz. n dubium. ar. q. j. de sacris nō
iter. pastoral. sz ibi collatu fuit sacrm ab eo q
poterat. sz mandatur solummodo suppleri q fu
erat pretermissu. sz nunquid pp potz hoc delega
re sacerdotibz. vr q sic p. i. c. peruenit. al. grego
decepisi. eos quibz scripsit. dicunt quidam q
pp pot hoc delegare t laico. qz ipe ht plenitu
dine potatis. dicas q pp pot hoc delegare sim
plici sacerdoti. n laico sic credo. et sic ex tali de
legatie. et ammoclo hnt sacri pt conferre qcqd
ht. imo quilz clicus h sic pt. q uo non ht n
pt conferre. ar. pdcorz. c. q autm. x. c. daibtu. sz
si pp prohiberet sacerdote crismare post prohibi
tonem sua nich conferet. si postea crismaret.
epi nō lz ipi possint crismare n possit alijs i
ferioribz demandare. qui h ex offo facere n po
sunt. sz alij epi ul arcepi possunt h facere in
dyoc. alius epi de ipius licentia. epi. n. ea q
sc iurdctonis ut puta iudicare excicare. et simi
lia committe alijs possunt. et non hntibz iurdcom.
ea uō q sunt ordis et epal auctatis nō possunt
demandare aū t delegare alijs qui sc inferio
ris gradus. j. de consecra. ecce. l. al. aqua. ar. h
dec. vr q pp non posset h delegare simplici sa
cerdoti sz pp nō subiacitur legibz. ff. de legibus
princeps. ix. q. iij. cuncta. vn pot committe sim
plici sacerdoti ut in caplo predco peruenit. x. di.
q. i. pdicatorz. ad excusandas. xvi. q. i. pdica
tor. sola consuetudinem. et male. vn dicit. cy. za
mocen. Com posito late feterem qso ciba te. q
putas exclusum cum ptpas usu. et h uim e.
v consuetudo n e pscripta. j. de sy mo. nō satis.
x. j. de eo qui dux in mm quam. pol. cu inter.
x. xxij. q. vij. flagitia. et n dz ee melior cōd fu
ris ppt furti commissionem. ff. de furtis ificiando.
c. infans. necitate. in h fuit necitas. qz cu ciui

tas constantinopolitana capta eet a ueneciis et ab
alijs latinis pauci epi et pbri latini erant i qui
h facerent. et io isti sacerdotes h faciebant. et grci ec
crismabant in fronte. et in multis alijs discordabant
a romana eccla a cui obedia se subtraxerant. j. de iu
io. et obe. Int quatuor. x. j. de bapto et eius effcu. lz
grecos. omitte. sic n. de corpe xpi fi dz. xxvij. q. i.
cepit. sz in bapto q e ianua oim sacrorz secus e.
melius e n. ab heretico illd recipe quam sn illo
decede. dum tn in forma ecce conferat. xxiij. q.
i. si q forte. x. s. de suma. tri. x. fi. ca. c. i. in fi.

Cvm inter uos ex pte una et canonicos
scti petri decurta exaltra sc eo q dnī ca
nonici generale interdcm ab epo uro uel
uob in ciuitate cenomen. positum nō ser
uabant qd ueneret. x. j. pairator uō ipozz
pposuit q eccla ipa sci petri a sui fundatone
libera extitit et exempta. et de consuetudie ige
nerali q interdco licitum erat eis pulsatis ca
panis alta uoce interdictis et excoicatis exclu
sis diuina offa celebrare. Nos ergo cognito q
ex tali consuetudie si qua foret distimpce
niuus ecclastice discipline. ipam de consensu
frm nrorz ducimus irritandam.

Idem epo
ely en.

Cvm int uos. x. j. gnale interdcm. q dicatur
generale interdictum habetur. j. de v. sig. cu in
ptibz. tali consuetudie. Io. q nec pscriptio. nec co
suetudo pdest in hoc casu. ut dicit hic. et e sile. j.
de ele. Cum eam. q. n contra obediam. j. e. Cu ue
nerabil. x. xviij. q. ij. albibz. x. j. de pscript. c. nō
liceat. n contra pcuratoin q rone uisitatois debet.
j. e. cu ex offitij. sic nec transacto ualz in h casu.
et in hi spiralibz. j. de transact. preterea. nec per
mutatio rei spial pt fi cum tempali. j. de re p
mutatoe ex hita. ar. q. i. de priuil. cu olim esse
mus. j. de capell. monach. dila. x. j. de censibz so
pite. x. j. de prescript. de quarta et c. auditis si sc
contra i nō prescribz contra obediam ii tanto tepe
constituissent dno pp. ul alcui ecce. et tn nō dicunt
pscribe. sz pō pscribi. et preterea illa de qrta. et illa
auditis nich dixit de obedia. sz in alijs articulis.
et casibz loquntur. et sic pz q ucuqz ad fit q eccla
sticam disciplina sinerum ecce non ht locu
prescriptio.

Cvm olim landonien. ecce nris auribz
intimasz q in sua eccla statuere ppo
suerat precentorem. Nos eius pcibz inclinati
licentiam ei concessimus precentore hi ordina
di. dū modo in conferendis sibi redditibz nl
li p iudicium inferretur. statuentes ut pcen
tor taliter institut. in consessionibz. processionibz. et
alijs illam hret in landon. eccla dignitatem
quam hnt alij precentores in alijs ecclijs angli
canis. x. j. Quo ce. cu. q. si sco diuersas consuetu
dines locorz diuersas nouimus hre precentores in
anglicanis ecclijs dignitates. tam deum pcēto
rem illam hre facias in landonien. eccla di

gnitatem eaq; maiie ateutum qr honabili bz & approbatis asuetudi bz ecce saluis. sine alieno pindicio potiit optinere. Idem quietui corbien. monasterij.

Cum olim & j. statuie & sic honorosam dignitate pt epc remouere cum canonicis suis. du tn afirmato pp acceditt. s. de constitu. cu accessisset. accessimus. p h ur q nouadigtas in ecca astitui no pot sine licentia pp. xxij. di. c. i. & c. de of. p. af. l. i. circa. fi. primam columpnam. § o prim. § omis iudices f uoluntatem di & timore & uram eleton & ordinatoni & e. & h i do. qr si una dignitas astituit or q alia minuat. ar. xcix. di. nlls. & c. se qnta. s; h n est uim. ar. j. de ecciis. edifi. ad audientiam. & . xij. q. ij. bone. & ff. de opibz publi. opponitur dat priuilm dignitati. q non e. cra. i. j. de ecc. edi. ad audiam. & . § . sept. c. ult. sic nec suit datur p dio q n dum est. ff. comia p di. l. i. a v. a. ff. de seruit. iu. p labeo & ff. de seruit. ur. p. si c uitius. § . futuro. s; ista n pcedunt. qr no dat priuilm dignitati q no dum est. s; dat pp auctoritate astituendi dignitate ecce london. In no & . iij. dic in apparatu suo. q epc cum caplo suo. pt noua dignitate astituere ec. cdo. piudicii. intelligas enorme. q. p modico n dimittet. ar. xij. q. ij. bone rei. & j. de dona. c. aplice. s; melius ut sonat lra. qr ille acordantie intelligunt de rebz epalibz. & hic ipe epc modicu dampnu pt pati ut ad conferat dignitati. alij n apellu tur date de suo n iusta ca interueniret astituendi illa dignitate. in sessoibz. h ido dic. qr p dignitate suam honorand est as in sede. j. de m io. & obe. statuim. xvij. di. c. ult. & in subscriptonibz. & ff. de albo scri. l. i. & ult. & in suis ferendis. ff. de decurion. spuris. & in alijs suffragijs. ar. xxv. di. pleris. anglicanis. hec tn ead asuetudo in aliis erat eccijs anglicanis. ar. j. de elec. cum ecca. si no diuerse eent asuetudies. asuetudo metropolitane ecce seruanda est. xij. di. de hijs tibi q uetus e. q melius seruari possz sn p iudicio aliorz ut dicit in fi. ar. xij. di. nouit. & j. ab isto. j. ctinetur q p centor erat ordinat i ecca london. & usurpabat iura aliorz. s n tm asul e fuit pp q asuetudiem ube delebat do suare pp hendit. ut sequit. in lra. illam. s; sr q minor e ex quo ista indistincte dicit. ar. ff. del. uj. triumuis. j. de censibz ex pte. imo ur de medioc. ff. de edil. occo. sciend. § . ills & . l. pcedenti. infi. sn piudicio. ar. q lz priuil. uba generalr loquitur no tam sunt i petranda l preiudiciu aliorii. j. de transac. lz. infi. & l. de. of. ord. lz & . j. de aucte & usu. pal. ex tuaz. It. ar. q in dubio recurrit ad asuetudiem uicinaz eccaz. j. de age e. spirali. sr. eo. & . j. de censibz sr eo. ubi de h dr expsse. ff. de fundo inst. & instru. cu delamoni. § . asinam molendinaria. in fi. & ff. de re iur. sp. in stiplonibz & . xij. di. nouit. It. ar. q i obscuris sp interpretatio ista dz fi. ut nlli sit captiosa. ff. de re iur. quot. & j. e. cum dilcs. ar. nudi. erit autij.

Cum uenerabil fr nr epc hostien. & l. sce ceuilis pbr. card. in ptibz alemanie legois offo fungerentur inuenerunt abbem de monastio s. q ad ro. eccam nllo mediante noscit ptine ad monasterium corbien. q e q romane ecce ec spale. ppria temeritate tingse aliud deserendi licentia l asfirmatone a nobis l ab ipis qui uices nras in ill ptibz tuc gerebant non hita nec petita. & j. postmod a nuntij eis ad defensionem ipius generale illi terre asuetudiem allegarunt. Cum g h no tam asuetudo q corruptela sinito sit censenda. q sacris p bro canonibz e inimica. ipam mandauimus de cetto n seruari. Idem dec. salesburien. & archid. & magro. p. petrel. can. pat.

Cum uenerabil & j. migrasse. tie. abbas subiectus epo non dz sn licentia epi renuntiare. xviij. q. ij. abbas. nec & alij dicat. sic abbas subiectus tm pp renuntiare non pot sn ipius licentia. & si sit insufficiens. j. de renunc. c. ult. greg. s; ur q ee n ecp priuand. vij. q. i. si quis epc. & j. de transl. q ero. ur tollatus fuit ul repulsus. ab utraq; hinc n dicit. s; forte pp illam asuetudiem fuit tollatus. sile. j. de elec. q sic. § . sr eo. asuetudiem. q forte fuit q statim cu sint elci sn aliqua asfirmatone amistrant & renuntiant. & trasetunt ad alias dignitates. sn mandato pp q ee no dz. j. de elc. qualr. & j. de renunc. c. ult. ex genali tn dispensatone plati qui sbsunt tm dno pp uel illo medio statim p quam sr in acordia elci administrant qui sr ualde remoti. j. de elc. nicl. e ro. qr h fit redd. i. g. ne ecca iatim patiat tam i temporalibz quam in spualibz lesione. asuetudo. al tn asuetudo attenditur in elctoibz. ar. xij. di. nos asuetudiem & j. de elc. & cu olim. & j. de ca. pos. cum ecca. & xxiiij. q. i. prudenda. & ff. de decurion. non tm.

Cum dil. fi. s. andrea ecce monach q p elco eiusdem ecce se gerebat. & G. pcator monastij uirrosen. sr iure eligendi abbatem in andren. moasterio. & eidem elcone in uice litigarent. ipe. s. astruit tam de iure q e priuilio spali. eis ab alex. pp. concesso & a nob postmod confirmato. liberam eligendi auctoritatem ad eosdem fres tm modo ptinere. & j. deuis uo pcurator pposuit ex aduiso. q cu olim ad petitoem patronoz andren. ecce anno aren. epo fuit constitutu. q si p fas locus diuino munie a deo pullularet. ut prior aut abbas constitueretur. ibidem elco eius penes fres eiusde loci & caplm uirrosen penderet & tn optentu statuti. sic fuit loge retroactis tempibz obseruatu. ut monasterio andren. uacate. andren. fres in uirrosen caplo aliqun de gmio monastij uirrosen. sibi eligent in

abbatem. vii. elcō predcā. §. tā q̄ statuti tenore quam ē contra consuetudinem approbatam q̄ optima est legum interpres. quamvis canonice attemptata irrito cassari debebit. ut. j. e. cum nobis. constituit ipsam electionem a suspensis et de suspenso ē celebratam. cum iustitia exigente. Ceterum supradictum statutum ita sane possit intelligi quod per illud nec iuri aliorum nec privilegio derogetur. ut videlicet ad sepedictos fratres electio spectet abbatis ad terroferi. capitulo confirmationis. quod si ex parte terroferi. cenobii talis fuit consuetudo prestita quod iuri aliorum preiudicet in hac parte. vos secundum illam in decernatis electionem admittendam abbatis de cetero faciendam. alioquin andrieti monachis ius eligendi abbatem adiudicate cetis. ut sic de cetero liberam habeant facultatem. vel de gremio ecclesie sue. vel ē aliunde per electionem canonicam eligendi personam ydoneam in abbatem presentandam terroferi. capitulo. ut ab eo si fuit canonica confirmetur. Honorius. iii. pergamen. episcopo.

Cum dilectis. et. j. Sancti andree ecclesie cum ageret. §. iste ius eligendi abbatem habebat mandatum a capitulo et vacante ecclesia. sed contra ad petendam confirmationem electionis sue agebat ex proprio sua iure sibi acquisito per electionem. sic. j. de in integrum restit. c. ii. in prin. et si vero. ubi de hoc eiusdem. m. §. nisi mandatum a monasterio. ut possit agere per electionem. de iure. xvii. q. ii. abbatem. et. c. quod sic. et. xvi. q. vii. c. vii. de ca. p. et. p. tum ecclesia. eligendi. lex dicit. quod monachi debent iurare eligere abbatem quem sciunt fide rectum. vita castum. et qui monasterio valeat utiliter providere. In autem de sanctis. e. §. Ut licenti q̄ abbatem. ix. coll. quod hodie non servatur. sed forma illi constitutionis quam ipsi eligere debent. j. de elc. quod statutum. sed episcopus possit subicere unam ecclesiam alteri. ut. j. de excess. pla. sicut unire. tamen credo quod possit statuere quod una ecclesia eligat de alia clericos in mitis. quod hoc esset contra ius commune. xvi. xvi. q. vii. c. ult. et. xviii. q. ii. abbatem. et. j. de iure patro. nobis. quod pacto privatorum ius p. non tollitur. j. de foro. compe. si diligenti. et. j. de testib. requisiti. nec ius publicum remittere potest aliquibus pactionibus. nec mutare formam antiquitus constitutam. ff. de admi. tu. quidam decedens. et sic ipsi postea interpretari statutum. tamen ius istud prescribi potest. ut quis teneatur eligere de certo loco. ut hic patet. et. j. de his. sig. abbatem. et sic patet quod tantus iustus titulus dat causam prescribendi. et. j. de empt. et vend. pruent. ff. pro emptore. quod vulgo. ff. pro legato. l. pro legato. et. l. ult. et sic videtur iniustus. quod episcopus non potest tollere ius suum ecclesie et dare alteri. j. de reb. ec. non alie. c. i. sed ex tali titulo cum bona fide potuit monasterium terroferi. prescribere. ut alii monachi eligerent de monasterio terroferi. et episcopus solummodo ius concessisse monasterio terroferi. quod suum erat. scilicet confirmationem electionis. et ita cessante prescriptione solam confirmationem habet. ut probatur per interpretationem ipsius. ii.

hic. et. j. de emp. et ven. puest. ff. pro emptore quod vulgo. ff. pro legato. l. pro legato. et. l. ult. ut. j. patet. satis tamen credo quod in ipsa fundatione possit episcopus cum capitulo constituere de voluntate patroni quod illa ecclesia esset alteri subiecta. et quod clerici instituendi semper eligerent sibi prelatum de maiori ecclesia. et quod dicit supra quod episcopus non potest facere quod una ecclesia eligat sibi prelatum de alia ecclesia. hoc intelligere quando ecclesie iam sunt institute et dotate et ab invicem distincte et separate. quia tunc esset contra ius commune. ut. j. de excess. p. ad hec. elcō. hic sumitur electio equivoce. pro confirmatione et pro electione. ut. j. patet. et hoc verum. si consuetudo non prestetur aliter. stat proprie et non equivoce. optima legum interpres. ff. de leg. et quod principes. si de interpretatione. et tacito consensu per desuetudinem lex abrogatur. ff. de leg. de quibus infra. suspensis. suspensus enim non potest eligere. nec potest eligi. ut hic. et. j. de elc. cum inter. ii. et seniore. et. j. de eta. et quali. cum bone. et. j. de clerico excō. iiii. postulasti. nec potest postulari. j. e. pro. c. i. infra. nec beneficia conferre qui non servavit interdictum. j. de accus. p. quod diversitatem. sed sine iudicare. et prebendas dare est iurisdictionis. utique numquid suspensus potest exercere iurisdictionem. videtur quod sic. j. de elc. nosti. et excommunicare et prebendas dare. j. de elc. transmissa. dicunt quidam quod episcopus suspensus potest excommunicare et prebendas dare. et videntur illi decretali quod diversitatem quod ille archiepiscopus erat suspensus ab officio et iurisdictione. sed dicunt quod canonicus suspensus eligere non potest quia cum sit suspensus non potest. quia cum sit suspensus nichil officii retinet. sed contra istos est. xxiiii. q. i. audivimus. alii dicunt et melius quod episcopus suspensus non potest excommunicare nec interdicere. nec dare prebendas. j. de excess. p. c. ult. quamvis hoc potuit post confirmationem. hoc adhuc non sit consecratus. tamen illa videtur. quod plus aufert ei suspensio quam contulit consecratio. ut dicit consuetudo. plus tollit negocium quam ponit confirmatio. nam electus et confirmatus infra predictum ex hiis que pertinent ad officium episcopale que perdit per suspensionem. quia consecratio non multum addit. j. de trans. l. inter corpora. et est simile. sic enim novitius qui post annum confirmatum non potest mutare religionem. sic episcopus confirmatus non potest aliqua que tamen potest consecratus. sic videlicet in alio simile episcopus in accepti electus non potest ante receptionem pallii tamquam archiepiscopus clericos ordinare. quod cum potest antiquam sit electus in archiepiscopum. quia non ut episcopus. sed ut archiepiscopus. j. de elc. quod sic. §. preterea. de hac suspensione fuit obiectum et probatum ex eo quod dicit. quod nobis constituit nobis et cetera. videtur tamen qui debet electionem confirmare ex officio suo debet inquirere de hoc. j. de elc. nichil est preterea. preterea beneficium concedere et non habere posse competit ratione ordinis. i. officii. et est eius accessorium. i. q. iii. si quis obiecerit. et cum interdicitur uni et reliquum. l. xxxi. di. si quos sacerdotum. et. c. eos qui. preterea de hac suspensione fuit obiectum et probatum ex eo quod dicit. quod nobis consistit et cetera. et hoc obiectum a partibus non fuit. videtur tamen qui debet electionem confirmare ex officio suo debet inquirere de hoc. j. de elc. nichil est. et hec que dixi hic de hiis suspensis intelliguntur. de suspensis ab homine

Est simile quando ecclesie vacantes non habent defensorem, alienari non possunt. ipsa tamen ecclesia domini vivit donari potest. primum patet de re. ec. non ali. dudum. li. vi. Secundum patet e. ti. si una ecclesia fuit quod dicam de tusta. c. fi. sup. glo. pa. Jo. lu.

Set autem potest

ti uo aliquis suspensus a canone. puta ptr participando de excommunicatis ille tn bn pot eligere. et alia facere q sunt iurisdictionis. s3 eligi scient no pot. et h3 probatur. j. de cle. exco. mi. si celebt. qr muti agit lex quam minist leg. ff. de arbi. celsus. sat possz dici q suspensus possit excoicare. qr pot absoluere excoicatum. s. de sepultis. ab excoicato. j. de sen. ex. sacro. et. c. ex duobz. et qui pt absoluere. pot ligare et e contra. no tum sit priuatus corone fidelium. qr non possz priuare aliu. et hoc dico de eo qui n est suspensus a iurisdictione. Jo. et laur. h3 concedunt q suspensus ab officio tm pt excoicare et prebendas dare. et intelligunt illam decre. qr dicit. cum esset ab officio suspensus. et iurisdictione. ego n credo q suspensus ab hoie possit dare prebendas. ut hic di. l3. Jo. et laur. concedant. qd possz excoicare. et prebendas dare. ar. v. q. possz in duci. j. de cle. excom. si celebrat. q tn intelli de minori excoicatione. melior est pa opio. qr sic excoicatus alium excoicare non pt. xxiiij. q. i. audiuimus. ita eadem rone. nec suspensus ab hoie no pot alium suspendere. j. de exces. prelatorum. c. ulti. ar. v. b. nec iure coi. similem interpretatione. tes. j. de fide instr. inter dil. §. cetm. §. n. ad a iure coi discrepare ur reducend est ad ius coe si pot si ne pereat. qr pmptu est leges legibus concordare. C. de in. of. do. l. una. et aug. concordat euangelistas de pe. di. i. periculose. et etia testes debent ad concordiam reduci. ne de periurio uocentur. j. de testi. cu tu. sic. n. facienda e interpretatio. ut nulli sit onerosa. et sius. s. c. pro. cam. q. et. j. de priuil. ex ore. et. s. e. t. cu oli. s. q inuise captosa. ff. de reg. iur. quod. nich infi. tmili. et hoc tatum est q ad ius coe dicat. si uba illa patiant. ut hic. §. el co eius pene fres eiusdem loci. et caplm karosen. et c. nam a ubi. priuil. non e recedendu. § eta sut. j. de priuil. porro. et. j. de decimis. ad aud. §. n. uba n sunt ambigua no est locus interpretatio. ff. de le. iij. ille aut ille. s3 n sit dubia neca e interpretatio. consuetudo approbata q iuri coi preiudicet. prescripta uidelz. qr alia non prodest. j. de ca. pos. cum eccam q consuetudo iuri preiudicet. dicet. j. e. c. ple.

[illegible marginal note]

Cum consuetudinis ususque longeui non sit leuis auctoritas. et plerumque discordiam pariant nouitates. auctoritate uobis presentium inhibemus ne absque episcopi uestri assensu. immutetis ecclesie uestre constitutiones. et consuetudines approbatas. uel nouas et inducatis. si quas forte fecistis irritas decernentes. Idem maiori et burgensibus de rupella.

Cum consuetudinis. C. q sit longa consuetudo. l. ij. et. j. e. c. ult. et ibi exponitur. et. xi. di. consuetudinis. et assensu. bn dicit assensu. qr sn ipsius assensu optento tn facere no possunt. s3 ur q no teneantur hre consilium. dum modo consiliu et tractatum cum eo habeant. ar. j. de arbi. cu olim. s3 h non est uerum. qr opinz ex forma arbitrii. immo epc ul canonici unu corpus. et unu collegium sunt. ita q ipse caput. et ipi menbra. j. de his q fi. a prela. nouit. et e expressum q si mandetur alicui quibz. ut cu consilio aliquorz aliqd faciant eorz consilium ul assensu expectare tenetur. nec sufficit q tm requirat. j. de elec. cu inuecti lege. ul nouas. nouitates. n. sunt inducere si sunt. qr lex dicit in rebz nouis constituendis euidens debet esse utilitas. ff. de e. et ass. pri. in rebz. ar. s. de consti. cognoscentes. et reprehenduntur qui nouitates induxit. xi. di. q s nesciat.

[illegible marginal note]

Ex parte uestra fuit propositum q cu in terra uestra seruate sint actenus due consuetudines abusiue q si indigena l extraneus prodigalitatis uitio l incuria sua quocumque casu aliquo dissipauit l amisit bona sua. bona uxoris sue tam mobilia quam inmobilia pro sue uoluntatis libito alienat. et. j. Et q si uir ducat uxorem q fide coniugii uiolata committat adulterium. nichilominus ipam mediatatem omnium bonorum suorum q fuerat uir adeptus. impudenter exigit. et in ple apprehendit que potius priuanda e omnibz uiri bonis. et. j. Tenore litterarum presentium declaramus uos non teneri ad huiusmodi consuetudines obseruandas. Gregorius ix.

Ex parte uestra. et. j. indigena. i. inde genitus. prodigalitatis uitio. qr sepe se esse uirtutem mentitur. xli. di. sepe. prodigus est qui dat danda et n danda. auarus qui tenz tenenda. et no tenenda. largitas mediu tenz int utrumque. Vn usus. prodigus est animo retinenda profundens. largus. q sumptus facit ex rone licent. alterius. s3 ur quod h non est sbueniend. qr ex scient. sua. et uito incidit in egestate. lxxxvi. di. pa sua. et uito incidit in egestate. non satis et dignum e. ut male uiuen egestate laborent. ff. de poni. bona fides. ta. l. r. n. no sunt sbueniendu ratione premissa. et cu lesione altius. s3 elemosinam dare possum. ne pereat. lxxxvi. di. pasce fame morientem. et c. i curia. i. negligia. et ideo. n. no est sbueniend. qr uigilantibz. et no negligentibz iura sbueniunt. j. de re. pmut. cum uniuersorz. et. j. de donat. int. de. ad uell. l. ij. §. uelta. qr stultis n consuleuit succurri. s3 errantibz. ff. de iur. et fci. ig. l. ult. §. si quis ius. et. C. si minor se ma. dix. si is. et utilius esurienti panis tollitur. q si de cibo securus iustitiam negligat. v. q. v. non ois. et. xxiij. q. iiij. uicinum sit in quieti. et ideo talis consuetudo iusto reprobatur. alienat. q de iure n no dz. ff. de fundo. do. fundo. et. l. lex iul. n et propter delictum mariti bona uxoris sit distrahenda. C. ne uxor pro marito. l. i. ij. et. iij. C. ad l. iul. de ui pu. l. i. et. j. de pigno. eplris. in cau tn quibz distrahunt bona uxoris pro uiro in ca primipilarii bona uxoris pro marito sbnoxia sunt. si oia bona mariti exhausta sunt. C. in qbz

casib; p ig. ca. q. l. sao nec ualz alienato fu
di dotal. & si mulr consentiat. C. ad uell. auten
sine a me. & in auten. ut imobilia an nupt. i
donatis. f. sz zprie colla. v. sz si uitauit n. quei
te tenz uenditio. j. de iure iur. cu contingat. si
sit ui. & dolo psitum sit iuramitu sponte co
stante & minimo. in tali casu cum incipit uge
ad iopiam uiri pot petere dote. C. de iure. do.
in reb; & l. §. omnib; uiri hois. & tñ dotem su
am pp adulterium pde dz. C. de iure. do. si do
te. & C. ad l. iulia. libtatem. & j. de donat. int
uiru. & ux. & de dote p di. re. plurimq; ob ser
uandas uiri auias. ut deu est p primam o
suetudinem imitabantur uiri ad dissipand
bona sua. palam miles priores erat ad o
mittend adulterium. ar. ff. de pact. dotalib.
conuenire. tal. compensato n est admittenda.

Cum tanto sint grauiora pctã quanto
diutius in felicem aiam detinent al
ligatam. nemo sane mentis intelligit
naturali iuri cuius transgressio piculum
salutis inducat quamq; consuetudine q
dicenda est in hac parte uerius corruptela
posse aliquatenus derogari. Licet etiam
longeue consuetudinis non sit uilis auctas.
n tamen est usq; adeo ualitura. ut uel iu
ri positiuo ualeat preiudicium gnare n
fuerit ronabil. & legitime sit prescrip
ta. Innoc. iij. decano & caplo senon.

Cum tanto. & j. diutius. j. de sy. cum i ecce.
& j. de eo qui duxit in ma. q. pol. cum heret.
iure nli. q imobile pseuerat. v. di. C. natale
xx. q. i. ff. quida. & hoc uim est q ad pcepta
l. phibitiones q moralia sc. & no mutant. C.
non occides. non furtu. & c. honora patre. & c.
vi. di. C. huis ita. & naturalia quid iura imu
tablia sc. ciuilia uo mutablia sc. inst. de iu
re nli. C. sz naturalia. & contra consuetudo pre
ualz q ius nle. & si omis homies de iudo face
rent. cc. xxxij. q. vij. flagitia. cui ignorantia ne
minē excusat. i. q. iiij. C. notand & i. nichl in
test inuito decipe l decipi. xvi. q. i. si cupis. &
de hac ignorantia dz. q qui ignorat ignorab.
xxxviij. di. C. ut itaq; de igno. iuris natural.
& ciuil. tractat in suma. i. q. iiij. C. notand. &
ibi recurrend est. nichl interest in uito decipe
ul decipi. xvi. q. i. si cupis. & de ignorantia dicit
q qui ignorat ignorabitur. xxxviij. di. C. ut
itaq; de ignorantia iuris natural. & ciuil. trac
tatur i summa. i. q. iiij. q. C. notandu. & i recur
ren du est. n sit uil auctas. sz qr de qua consu
etudie hic intellexit. greg. si dicis de bona consu
etudie. illam nulla ro sui ius uitiat. imo eq
pantur ei. ar. diuturni. xi. di. in hys si de
mala. de illa non pot dici q no sit uil. viij.
di. mala. & e. c. i. imo uil est. sc h dnt quida
q principiu istius. C. dz intelligi de bona consue
tudie. & finis de mala. & ita diuisim mode icl.

legunt. sz h no recte intelligit...
sumit. C. q sit longa consuetudo. l. ij. & in epte
dixit alij p maiori pte & exponunt uilem sua
sit ui usq; adeo ualida. ut iuri debeat positiuo
preiudicium gnare supplent gnalr non pu
dicat iuri. sz in eo loco preiudicat iuri. & consue
tudo zuatur. & iste intellectus planus & facil
est. sz de h nulla dubitatio est q consuetudo uni
loci iuri positiuo gnali preiudicet in oib; locis.
& io sic dz intelligi lex illa quam hs. xi. di. co
suetudis quius ptidams consuetudo n est uil.
no tn preiudicat iuri positiuo n fuit ronabil.
& legittime sic pscripta & h expositio reprobat
duas primas opiniones qs facit hic greg. i
fi. & sic intellige. xi. di. consuetudis. n fuerit ro
nabil. & quam consuetudinem dices ronabile.
illam dico ronabile qua no iplunt iura. j.
de ca. poss. cum eccã. & s. e. t. Cum dilcs. & j. de.
s. sig. abb. ut qui admittuntur aliqui ad e
lectione ad quos no ptinet de iure coi & de alio
collegio. ista consuetudo no pbatur a iure. ut di
cunt iura predca. & illa e ratonabil q tm ca
plm eligat sibi canonicos. & alios inferiores
prelatos eccl. cathedral irrequisito epo. j. de e
le. Cum eccã uulcana. uel epc solus hoc faci
at. j. de hijs. q. fi. a. pla. si. c. ea. Ea noscitur.
lz de iure unu corpus sint. & j. de hijs q fi. ad.
c. ea. Nou. & de iure comui h deberent fi ab oi
b; comuniter epo & canonicis ut qui fit. j. de elc. p
ten. postulastis. & illam dicem ronabile q ab
sentes no uocentur ad elcom ut i multis loci
contingit sic in curia in multis eccis. & h consu
etudies legittime pscribuntur. ut pz p pdca
exempla. illam dico gnalr ronabile q no
obuiat canoicis institutis. irronabil est q ip
bat a iure qualis e illa. j. de insti. ex frequentib;.
s. e. cu uenerabil. & s. e. pr. & honerosa consuetu
do. s. e. c. i. & s. e. Cu inter uos & j. de re iud. Cu
ca. & gnalr q ad sit contrarium ecclastice discip
pline siue libtatem. j. de elc. Cu ain. & c. sacro
sca. & c. massana. de hacmatia hes plene. viij.
di. frustra. legittime e pscripta. spatio xl. an.
j. de ca. poss. Cum eccia. & j. de prescript. audi
te h ptis hie multa iura. ea sola locum hz
in reb; ecclesiasticis. xvi. q. iij. C. quas actiones. ad
h ergo q consuetudo iuri coi preiudicet requirit
p q sit ronabil. & q sit pscripta. ut h & c. Cu
ecca. It q ex certa scia & non p errorem sit in
ducta. ff. de leg. q no rone & sciente illo qui
pt ius co. ff. de leg. de quib; in fi. & q sit ta
le ius q possit pscribi. nam qdam sc que no
possunt pscribi. saltem a laycis. j. de pscript. ca
usam q. & c. cum ex offitij. & c. cu no liceat. &
q n sit contra ius naturale. xxxij. q. vij. flagitia. l
saltem q sit obtenta contradco iuditio. ff. de
leg. Cu de consuet. & j. de. s. sig. abb. It requi
ritur q usus si illa consuetudie su inab; ill.
quib; usus est eo aio. ut itendas sine edas de

C. Cum tanto. Cas. consuetudo no derogat iuri diuino. cui transgressio mortale pctm inducit. nec i positiuo nisi ronabilis sit & pscripta.

..io aliquis suspensionis ... ff. de itinere actuq; priua. l. i. §. tuk. recte. aut. et l. ult. at si p̄dest. ut s; dr. et sic sole uices n̄ induciunt ꝯsuetudi͂e. qꝛ n̄ exemplis. s; legib; iudicand̄ ē. C. de sniis. et intloa. iudic. ꝯsemo. s; s; ꝯsuetudi͂em tale͂ bn̄ iudicat ut dcm̄ est. ff. de legib; uani. et i p̄ri. Jt͂ requirit͂ q maior ps ppli usa sit illa ꝯsue tudi͂e ad h ut s; illam iudicetur. qꝛ sic͂ minor ps ppli n̄ poss; induce͂ legem. ita nec ꝯsuetudi ne͂. Jt͂ illa ꝯsuetudo p̄iudicat uni cui non erat memo͂ totum. ut. ii. q. vi. h quippe. s; hoc ita et j. de s. lig. et quib; dam. §. i. et ff. de aq̄ coti. et esti. h in te. §. ductus aq̄. et ff. de aqua. plu. ar. l. i summa. §. la teo. et ff. de plerom b; sic arbit͂. et sic ut͂ q difficile sit p̄bare ꝯsuetudi͂em s; q dicam factus int͂ ꝯsu etudi͂em et p̄scriptoi͂m: illa pt assign̄ri ut q̇dā dixit. ut n̄ ꝯsuetudo p̄tendit͂ admitti possit p̄bō in ꝯtrium. ut p̄betur indebitū fuisse q ꝯsuetū p̄cipi. ar. cc. C. de agri. et censi. ltib;. l. xi. s; n̄ p̄scp tō est. nō admittit͂. p̄batō in ꝯtrium. ad p̄band̄ indebitū fuisse. ar. contra. j. de p̄script. si dili genti. ubi dr. q bona fides et iustus tytulus req̇ runtur. et ibi dicitur: qn̄ exigitur tytulus et qn̄ n̄. et C. de pig. act͂. nec creditores. Jt͂ qui petit ad sibi debi ul̇ fieri. ex ꝯsuetudi͂e d; allegare cām petendi. et tunc suffic͂ p̄bare solum tps. h n̄ p̄b; cām et tc͂ nō admittitur p̄batō in ꝯtriū. et s; h non ut͂ diffiā inter ꝯsuetudi͂em et p̄scriptoi͂m. qꝛ et in p̄scriptōne q̇ri; p̄batur tytulus. ita dixit quidā. qꝛ solum tps non est cā inducende obli gatoi͂s. sic nec tollende. ff. de act͂. et oblig. obliga tōnum. §. placz. et h opinio mag. placz. s; io. et bulgar͂. Alij dicunt q sola ꝯsuetudo sufficit͂ et sn̄ cā. ar. j. de cā. poss. Cum eccā. ubi de h. ubi nō ās ē in possessōne p̄cipiendi ād. et ei qō mouetur tuend̄ est in possōne quous; p̄betur indebitū q possidet tps ꝯsuetudi͂s. xvi. q. iii. uolumus. n̄ tn̄ ul̇ p̄cario seu clam possideat tc͂ qui dedit sua auctoritate pt reuocare. x. q. iii. cognouim̄. j. de insti. cū uenissent. Jt͂ in alio pt ēē dr͂ā int͂ ꝯsuetudi͂em et p̄scriptoi͂m. qꝛ ꝯsuetudo q̇ri; d; ēē obtenta contradictō iudictō ppli. p̄scriptō nō nō. Jt͂ qꝛ in ꝯsuetudi͂e requirit͂ q maior ps ppli utat͂ illa. ut dcm̄ est in p̄scriptōne n̄ req̇ ritur. sic g intellige. ꝯsuetudinis nō est uil̇ auctas. tn̄ nō uincit ius positiuū illa p̄iudicans ꝯsuetudo in eo loco n̄ est ꝯsuetudo n̄ fuit rōna bil. et legittime p̄scripta. tunc bn̄ uincit ius. et ei p̄iudicat. ꝯtrenti b; p̄dcis in ea p̄scriptōe. s; s; tunc dec͂. sat͂ sufficit͂ ut͂. si ꝯsuetudo solū m sit rōnabil. et p̄scripta. b. De postulatōne e pōz.

Ad h in bo petro et j. Cumq; de facili non posseris in unum loc͂ et p positum ꝯuenire. s; ad nos uiuis; ab aliq b; appllatum. tand̄ ꝯuenientes in unū al tisiod. epm̄ in archiepm̄ postulastis. post latōnem urām p magistrum. R. p̄centorē urm̄. et palleum sci petri exponentes et pete

Ad hoc cap̄ inpostulabilis est qui uiolat int͂dcm̄

res ut faciende translatoi pbu p̄beremū assensū. Cum qm̄ aliquam id ad se ap. accessisset nob̄ quasi p certo constabat. qd̄ eps inter dcī sententiam non seruasset. qꝛ et idem mag. non negauit in fin̄ nrōz p̄ sentia requisitus. a nob̄ in ipius epi excusa tōnem allegāns q sniam latam nullate nus seruare tenebatur. q ad eī notitiā. nec p nrās nec p card. tunc ap. se. le. qui eand̄ sniam p̄mulgarat. nec p deputati h execu toris mandatū ul̇ lras p̄uenis; et j. Cz n̄ sufficit imo n̄ p̄ficit ad excusatōm p̄re dcī epi cum card. idem sniam interdcī p̄re sentib; multis sollempnit͂ et publice p̄mul garat et ead̄ interdcī snia in regno franco rum iā in multis publice cepit obseruari. nec sit ncām cum constitutō sollempnit͂ edit͂. aut publice p̄mulgatur. ipius noti tiam singloz aurib; p spale mandatū ul̇ lras inculcare. S; id solum sufficit ut ad eius obseruantiam teneatur. qui nouit eā sollempnit͂ editā ac publice p̄mulgatā. Cum et contra quosdam qui sancdic͂ concili um non seruabunt tanquā illud non ha buerint aut receperint. canonica tradat auc toritas. q eis facultas. non facile credendi t buitur. Cum id penes illos in suis religio nib; actum fuit et recept͂. nec ual; q in al tisiodoz dioc͂ dns rex p̄priam terrā dr nō hre. cum nos totā terram regis ipius sbia mandauim̄ interdcō et card. nrm̄ int͂pre tatus mādātum in terram illam sniam p̄ mulgauit q regi tunc temporis adherebat et j. S; inde liquido constat sepedcm̄ epm̄ suf ficient͂ excusari non posse. q sue metrō pol. eccām generalit͂ interdcī sniam et recepisse nouerat et seruare. et j. Nos igitur qui secūd apsm̄ p̄mpti sumus in obediām omnem ul cisci. eiusdem altisiod. epi in obediam atte͂ dentes. ne nil obedientia p̄desse uideret͂ hu milib; si contempt͂ ꝯtumaci b; non obest. Cum iuxta canonicas sanctōes q̇ dem sitiꝫ culpe in quib; culpa est relaxare uindictā. postulatōem urā non p̄p postulantem eccām. s; p̄p postulatam psonām repulim̄ ut in dignam. s; aut ex eo q ipiem qui uos nō ꝯuenierat p̄posito postulastis. cum uos int͂ dcī sententiam seruaretis tps eam attēp̄are tec obseruare. p̄missa uob̄ fuimus abuti po testate. ac id uos ea non in toto p̄uare po serimus. de solita tn̄ benignitate ꝯcedimus ut nobis p postulatōnem ul̇ electōnem ca nonicam de psona congrua ꝯsulati. I de tosiens. epō. ap. se. le. De postulatōne epōz.

Ad h in bo petro et j. appllat. q applō nō te n; nisi iusta cā fuerit allegata. j. de. elc. Cū no b. in p̄n et j. de appll. ut debit. nō negauit. p h ut͂ q ꝯfessō ꝯfratoris dno p̄iudicet. j. de. cap

mona. dil. et j. de re iud. Fulbertus. sic et confessio aduocati. j. de censibus. olim. et j. de appell. Cum causam ij. ff. de interrog. act. si sine. §. si defensor. et ff. de confess. Certum. §. pl. quia confessio procuratoris sine scientia ipsius preiudicet domino: dicitur. j. de cau. poss. Cum olim. et j. ut lite non contest. c. i. §. porro tercio materia hic non erat procurator epi. sed capli. sed n. exp eum constituisset uideretur ambitiosus. i. q. vi. sic allegans. Hec allegatio bona uidebatur. quia quilibet presumitur ignorans nisi probetur sciens. ff. de prob. verius. et decretum non ligat ignorantes. ff. de decret. ab ord. fa. l. ult. et xxxvi. di. proposuisti circa fi. et ar. s. de constit. cognoscentes. immo non sufficit denuntiare procuratori. ff. de pet. hered. Item ueniunt §. petitam. Sed non est ita. quia cum publice sententia lata fuit promulgata eam ignorare non potest. nec debet. et presumitur eam scire. xi. q. iii. qui et huiusmodi et xvi. di. quod dicitis. ar. ff. de instit. sed et si pupillum. §. proscribere. et ar. j. de presumpt. Quanto. §. non allegatur ignorantia et circa ea que plerique sciunt et publice fiunt non creditur ei nisi de hoc probet. j. de elec. Innotuit. nec probare cogitur. et j. qui matri. accu. pos. Cum in tua. et j. de sententia excom. si uero. et xxxiiii. q. ii. in lectum. sed non circa ignota allegatur ignorantia non cogitur probare ignorantiam. ff. de admin. tuto. hoc autem publice promulgauit. sufficit edictum proponi in publico. et si ad citatum non peruenit. ar. j. de dolo et con. Causam que et ar. ff. de dampno infec. l. iiii. §. totiens. et C. de annali except. ut perfectius. et C. de iudic. propriis. §. et siquidem. nec obstat. ff. quando sine tuo appell. re. l. i. §. Item cum ex eo. quia ibi non fuit edictum sollempniter propositum et ideo non excusatur nisi probet. ut dixi in precedenti glo. hec allegatio immo uero sufficit quod per solam famam ad ipsum peruenit. j. de sen. excom. cum desideras. §. scias quoque. Et si dubitaret. quod solummodo per famam intellexit. in tali dubio debuit potius seruare sententiam. iudicium quia ecclesiastica sacramenta spernere contractare. j. de cleri. ex. ministr. j. de sponsal. iuuenis. sollempniter editam. ut expresse legitur in autent. ut facte noue constit. circa prin. Coll. v. §. dicit quod post duos menses nullam habet excusationem si uellet allegare ignorantiam. non ut dixi in illa glosa. hec allegatio. canonica. xvi. di. quod dicitis. tam prop bona fuit interpretatio cardinal. quia cum dicimus suum. uel ipsius domino damus actionem. et cum dicitur in aliquibus locis de domino intelligendum est. ff. de relig. l. ii. §. i. locum. hic tamen large fit interpretatio ad omnes terras que tunc regi adherebant prestando auxilium. et est simile. ff. de v. sig. libro. sic excommunicatio extenditur ad illos qui prestant auxilium excommunicato. j. de sententia excommunicationis. Nuper. et c. si concubine. uel quia terra illa erat de iurisdictione ipsius. sed de proprietate regis non esset. et ideo totum regnum propter contumaciam suam fuit suppositum interdicto. j. de offi. del. Sane. et j. de sponsal. Non est nobis. et j. de iudic. Nouit. Interpretatus

Non quod legatus interpretari mandatum domini pape. ar. contra j. de sententia excommunicationis. Inter alia. et xi. q. i. §. ex his omnibus. et C. de legibus. l. ult. et j. de iudic. cum uenissent. Sunt enim constitutiones. ut in se. in scripto uel mandato. ut hic. uel hic. nunc speciale mandatum de hoc. i. non. Sunt non quedam interpretatio est generalis et necessaria et redigenda in scriptis ut principis ut dixit iura hic signata in contrarium. ar. Alia est generalis et necessaria. sed non est in scriptis redigenda. ut consuetudinis. ff. de legibus. si de interpretatione. et hic simile. Alia est non generalis. sed necessaria et in scriptis redigenda. ut iudicis. ff. de leg. Non possunt. et l. nam ut ait. et quod possit iudex interpretari sententiam: est ar. ff. de re iud. Paulus. §. dicit quod potest supplere que desunt sententie. sic et interpretari. sicut pretor potest. ff. de pretor. stip. In pretoriis. Alia est que nec est generalis. nec redigenda in scriptis. sed tamen necessaria est ut magistrorum. C. de professor. l. vna. l. xii. interpretatio principis ius facit quo ad omnes. s. de consti. c. fi. mandatum. mandatum pape et imperatoris uel alterius principis quod scriptum est pro constitutione uel lege legatus uel alius subditus eius interpretari non potest. quia cuius est condere ipsius est interpretari. j. de sententia excom. Inter alia. Si uero est mandatum scriptum uel commissionis uel epistole uel continentis uel gratiam. legatus uel delegatus interpretari potest ut hic tes. uel exponere interpretatur i. declarauit. j. de appell. Nouit. quod potest quilibet executor. ut dicit dominus Rof. metropolim. xii. di. de his. ulciscer. immo potius deberet parcere. cum sanctas ignoscendi gratiam deliquit. C. de epis. et cle. si quis in hoc genus. Verum dicitur fuit de cesare quod uincas semper ut uincis parcere posses. parcere prostratis scit nobilis ira leonis. in obediam. ii. q. v. quanto. contempt. Nam facilitas uenie incentiuum tribuit delinquendi. xxiii. q. iiii. est iniusta. et j. de uita et ho. cleric. ut clericorum. canonicas. xxvi. di. quia sunt culpe et quia maleficia inpunita remanere non debent. j. de sententia excom. ut fame. et ff. ad l. aquil. ita uulnerat. et ff. de solutionibus. stichum. §. i. personam. hoc ideo quia unum fuit materie non artificis. ff. ad l. aquil. si seruum. §. si calicem. et ita tes. hoc. quod qui non seruat interdictum. ineligibilis est nec potest postulari. et possit dici quod est irregularis et suspensus et ideo nec eligi. nec eligere. nec excommunicare. nec beneficia conferre potest. quia claues ecclesie contempnit. j. de excess. prela. c. ult. § est hoc expressum. postulastis. postulo te primo si consentire licebit. Consentire nego non te bene postulo pro. forsitan indignus est turpi crimine lesus. sic aliis possem pro post iure carere. si michi est dignus me postulante tuetur. priuare. quia ergo fuit constitutum. s. in consilio lat. j. de elec. Cum in cunctis. ut qui scienter indignum elegit. eligendi ea uice potestate priuetur. ad postulationem extendit. ut. j. de elec. bone me. in fi. et hoc ideo. quia per postulationem peruenit ad electionem. ar. et quando pluraliter. Summum et illud sine quo ipsum stare non potest quod ex illo procedit. ar. s. de consti. Statum accipia.

et ff. de sponsal. Oratio. secus tamen est cum postulatur
illegitimus. ut dispensetur cum eo. ut legitimetur.
lxi. di. Cenomanensi. et infra de elec. Innotuit. concedimus
pro officio iudicis de gratia non de rigore. Contumaci non
et delinquenti potest iudex remittere penam de gratia. ut infra
de of. del. Consuluit. non dicitur per gratiam et benig
nitas iudicantis convenienter. infra de transl. non Specialis di
lecto. bene concedimus. quia hi non poterant eis de iure com
pedi. nisi per penitentiam. ut patet in capitulo sequenti.

Gratum gerimus et cetera infra accepimus ex lit
teris tuis quod canonici Senonenses. quorum
postulatio vestra fuit auctoritate cassata. hi cassati
onis literas supprimentes in fraudem. ut cano
nice ad electionem procederet mandavimus et cetera
infra. Cumque plures eorum cassatam postulatio
nem a nobis denuo innovare intenderent. Que
dam vero episcopum Cameracensem in archiepiscopum po
stularent. tu intelligens eos qui cassationem ne
gabant quodammodo revocare volebant eli
gendi privilegium amisisse. quia concessa sedis ex
apostolice sedis benignitate abuti sunt. te
mere postare. ac ideo ad alios licet pauciores
numero quantum tamen ad hoc pertinet a sano
saniores eligendi vel postulandi devolutam
esse licentiam. predictum Cameracensem. ad eo
rum instantiam in pastorem auctoritate sedis
apostolice providisti. Nos igitur a sollicitudine came
racensis ecclesie temporum redimus absolutum quod a te de
mandato nostro factum est auctoritate apostolica confirmantes.

Idem decano Senonensi et cetera.

Gratum et cetera infra. cassata. id est non admissa. et cetera presen
tes intererunt. postulando eundem Altisiodorensem
decanum et male. quia ex quo alicuius electio vel postul
atio cassatur vitio persone. non est iterum assumendus
ad eandem. infra de elec. sicut eo. pauciores. hoc patet quod si ma
ior pars deliquit in electione eligendo indignum
vel postulando. electio devolvitur ad alios. licet nu
mero pauciores. ut infra de elec. bone et c. cum in cunc
tis et c. cum. Wintonien. sed quid si omnes delinquunt
preter unum. numquid ille unus poterit eligere. videtur quod
sic. quia universitas remanet in uno. sed ius uni
versitatis. ff. quod cuiusque universitatis. sicut municip.
unum. et lxxxix. di. si forte et dicit lex. hominibus coactis
sic accipere debemus. etiam unus solus vim fecit. sed eti
am hominibus coactis. quoniam ad verba non refert
cum solus vim facit. an hominibus coactis. quia ad hunc
non desinunt verba. ff. vi bonorum rap. pretor ait.
et homines. sic sive unus solus sit. sive plures. il
le potest eligere. Jo. dicit quod unus non potest eligere et in eo
solo non potest ius illud retineri. et inducit ad hoc
infra de elec. c. i. et x. q. iii. quinto. ff. de ver. sig. Neratius.
quia cum duo sive tres faciant collegium
qui debent sibi eligere prelatum non potest hoc esse
in uno cum iam desinat esse collegium. sicut grex de
sinit esse si unum tantum animal remansit de grege. ff. de
delegatis. i. si grege et ad hoc inducit. lxxxix. di. si
forte. quia si unus solus esset remanens in provin
tia. ipse debet alios convocare ad consecrandum electum

infra de elec. bone. non tamen dicas quod unus solus potest eligere
et ius eligendi remanet in eo solo per prima presump
ta. et iura que inducit Io. non contradicit. per illud.
c. si forte non contradicit. quia ipse solus non potest ali
quem consecrare immo ad minus debent esse tres. et est de sola con
secratione. ita quod alius non esset consecratus. lxiiii. di. porro.
ubi forma consecrationis traditur. sed ad illa que solus
facere potest non vocabit alios. et illa decretalis bone. non est
dicit quia cum prima electio non esset nulla ipso iure. i
mo ille qui solus elegit per eam potuit confirma
re. infra de elec. quod sic non debuit procedere ad secundam nisi prima
cassata. quod si fecisset. debebat postea solus eligere.
ut vir per culpam aliorum. sed in casu illo dicit Jo.
quod non devolvitur potestas eligendi ad contemptos. sed te
qui eligunt indignum. satis potest dici quod propter talem contemp
tum non devolvitur ad contemptum non ipso iure. sed
per sententiam. quia non tamen peccavit et sufficit quod cassetur
electio. quia non est nulla in quo eum tamen privare. infra de e
le. cum in cunctis. sed debent privari per sententiam. sicut
quando peccatur in forma. infra et c. pro. quia propter. et quod notatur.
infra c. pro. bone altera utraque dicit quod desinit esse
collegium non contradicit. quia licet collegium desinat esse
collegium omnibus mortuis preter unum nichilominus
ius collegii sive universitatis remanet in illo per legem
sicut municip. ff. ad municip. et ult. hi idem di
cit Lau. vinc. et c. providisti. de non specialis ma
dato. al. non potest istum tamen fere. infra de of. leg.
non spalis et c. o de translatione. et ideo dicit quod pro
vidisti. non debuit dicere confirmamus. quia nullum est
quod confirmetur. et tamen per postulationem nullum ius acqui
ritur postulato. i. e. c. ult. sed debet dicere fratrum postula
tionem vestram admittimus. vel postulationem vestram
non duximus admittendam. infra c. proximo et c. pro.

Bone memorie W. archiepiscopo nostro viam
universe carnis ingresso quidam vestrum in
fratrem predictis presbiterum cardinalem. quidam Imolensem
episcopum postularunt et cetera infra. Nos igitur auditis hiis
que de facto et de iure fuerant allegata. plenius
et per nuntios prius curavimus allegare. Con
siderantes vero quod eiusdem cardinalis presentia u
tilior sit non solum vobis. sed et ecclesie generali. apud apostolicam
sedem quam apud ecclesiam Ravennatem. ipsi non
immerito preferentes spiritualem et maiori ma
iorem. predicti cardinalis postulationi vestre non duximus
concedendum. attendentes autem ex altera parte quod
predictus episcopus Imolensis a tertia parte fuit pos
tulatus. et quod apud sedem apostolicam postulatores ipsi non consu
evit in tanta divisione ac contradictione reci
pi. cum etiam qui aliquis ab aliis unanimiter
postulatur ad admittendam postulationem eorum
non tam ex iustitia quam ex gratia moveatur. po
stulationem ipsius non duximus admittendam.
mandantes quatenus cum hiis qui vocem in electione
habere noscuntur. per electionem postulationem seu
nominationem canonicam in personam ydoneam
convenire curetis.

Idem preposito et capitulo Strigoniensi.

Bone memorie et cetera infra. consuetudo est Ravennatensis
quod mortuo archiepiscopo signatur hoc domino pape. et de ip

siu mandato eligit ar. sic prius mandato e-
ligere si est morus. curnium allegare. sic ergo pz
q iudex pt supplere q aduocat obmisit sic pp
hic supplet. C. q aduoc. de. iudex suppleat l. una.
et de iure dz supplere non defco. si tale sit fcm
q iam sit ei notu ut iudici. ptut dic dns. azo.
alij e dicunt. sic. p. qd e defco. et inducit ad h.
ff. de pet. her. l. ult. sz primum iuius q de tali fco
supple tm dz. q e ei notum. tacq iudici. ar. C. de.
ap. l. ult. infi. i. C. et ar. inst. de act. § si minus.
et ff. de coll. edicto. si bone. § alii. et dz supple-
re iudex sedendo. et no stando. nec aduocati o-
ffitium assumat. C. de postul. quisqs in ducendo
legem l decretum l decretale. Inuenio q su-
plet alta pte absente. C. de temp. app. l. ij. § ult.
et. C. de appll. l. ult. sz utraqz pte presente su-
plere non dz nisi in casu pter puplica uti-
litatem repellendo militem a procuratore e ta-
cente alta pte. ff. de proc. fil. famil. § veta-
ni. et. C. de proc. milite. et lex quam inducit
placent. ff. de pet. her. l. ult. non obstat. qz pro
consulitur iudicis offo. quam iure ordinario et
e sile ei q dixi de milite. na iudex ex officio
suo si scit aliquem excoicatum publice. tpun
dz repellere ab agendo. et si ab adusario non
excipiat. j. de excep. exceptionem. et sic offo iu-
dicis consulitur aduersario. sic in lege illa. ff.
de pet. her. l. ult. et h supplz pp ex offo suo.
j. de elec. Cum nob olim. § de hoc dn. qu in h
casu offitium iudicis locum hz. C. gnali. ar. q
pp. et cardinales curam et sollicitudinem ge-
runt p statu ecce generali. et impator ut su-
bjecti quiete uiuant. noctes ducit in sompne
in autn. ut iudices sn quoquo suffrag. in
prin. coll. ij. et idem dicit. uoluntarios labo-
res appetimus. ut quietem alijs pparemus. i au-
tn. ut diui. iussi. sus. ha. diuini q sto. in pn.
coll. viij. comunem utilitate. et ita publica
utilitas pfertur puate. vij. q. i. scias. et. ff. p
socio. actionem. § labeo. et. C. de cadu. coll. l. u-
na. § pl. et in autn. de resti. et ea q pit. § ea.
n. q c̄iuniu. coll. iiij. et h um est. cum in
coi utilitate priuata includi sic sit in pla-
tura. ar. quibz dz ppriam utilitatem coi pre-
ferre. ar. xij. di. due sunt inquit. et xxiij. q.
v. si nec liz. ar. C. de suitut. preses. et. ff. de ar-
bitris. h autn in tanta diuisione. ad h. n.
ut postulato preiudicet elconi. requiritur
ut nus postulantium sit duplo maior nuo
eligentium. j. de elc. scriptu est. de h ca dicas
l q notatur. j. c. px. scriptu est. § e tn q mi-
ma ps eligentium debet pferri mitis postu-
lantibz. qm postulantes soli gre innituntur.
ut hic dn. sz eligentes iure coi iuuantur.
sil. et elc. sz h non e uerum. sta patronus
laycus in psentando soli gre nititur. xvi.
q. v. si quis epoz. et tn i iniuria sit psentato
si no admittatur. xvi. q. vij. decernimus et j.
Creuere

patro. pastoral. gra q fit postulato. si a dirimitur
iniuria. si repellatur. ff. de aq. coti. et esti. l. i. §.
pl. ubi no solum postulato. sz postulantibz fit
iniuria si postulat est ydoneus. et repellit. ff. qui
sat dare cog. l. si uo in fi. alia ro pt melior as-
signari. qm lz iniuria uideatur. lz eligentes nita-
tur iure. et postulantes gra. n pferri debent ele-
ctores ex quo sit iniuria pt capli. qz nuq teretz
elco. n fiat a maiori pte capli. j. de elc. ecclesia
ura. et. C. Cumana. ita tn q maior ps n potz
ut ex h ipso iure pueat. qz tnc ualz elco mino-
ris ptis capli. s. c. px. quam ex gra. hoc io di-
cit qz p hr postulatoem. siue gratiam ius n ac-
quirit postulato. j. e. c. pl. et io qz gra est n c̄-
pllit. platus accedere postulatum. lxiij. di. litas.
In autn. de sanct. epis. § nullus coll. ix. si tn
iusta ca exigit dz c̄pelli p suiorem. ut illu c̄-
cedat. j. de iure patro. Nullus. It in directe q
da modo c̄pllitur illum c̄cedere. si e ydoneus
qz te ei puide in c̄sili bnfitio. j. de iure. patr.
pastoral. It idem sior ultum pt acede l repel-
lere. qz n tenet facere gram. n uelit. qz nemo
inuitus de suo cogitur facere bnfitium. x. q. ij. fra-
ternitas. No ergo quicq in dicis potati pmittitur.
imus necitati subicitur. ff. de iudic. no quicqd.
ar. j. de of. del. consuluit. sic ergo pz q i his
postulatoibz i plorandum est offitium iudicis. et
no iure actionis agend est. ut. s. e. ad h. ususu
finem. et. j. de in integr. rest. p toti. et inst.
de of. iud. p toti. Judicis. n. offitium p actione
ppoitur. cum deficit actio. j. de offo iudicis. c.
Judicis offitium. qui uocem. h io dicit. qz forte e-
rant aliqui eligendi potate priuati. j. de elc.
cum Symon. ul qz omnes n sunt uocandi q ius
hnt eligendi. j. de elc. q sic. Noiatonem. noi-
nato canonica pot dici qn omnes c̄cordant
in aliquo eligibili assumendo. et uadunt ad eu
a quo petendus est. et requirunt eius assensum.
ut cum ipo dispenset. et h pot dici noiato. ca-
noica q non pot dici postulato pprie. qz pos-
tulato sollempnitr dz fieri. et tal noiatio sati-
sfis est postulatoni. immo qn idem e. v. n dicit
postuloneni seu noiatonem. de hac noiatone
les. xvi. q. vlt. q loco. § diffinitiua. S. noia-
tiones egid.

Bone memorie. W. archiep. uia uni-
uerse carnis ingresso. cum in colo-
ren. archiepm postuland a nob. c̄tuli-
setis unanimiter uota ura. suffraganei
strigonen. ecce. quinqz eccli eu. uidelz epi et
quidam alij postulatoni ure. se c̄ppone-
curauunt. asserentes q eis c̄temptis q ius
eligendi hebant nobcum. postulato ead
fuerat attemptata. lz uni nuntij pponerent
ex aduso. q sit psiciendo nob pontifice de
gra multorensis suffragan eoz fuerat req-
situs assensus. lz ipi nob consilium de-
negauit. Nuntijs igitur in ura psentia

constitutis et proponentibus adversariis quedam
alia contra postulationis nostre processum. Quia nobis de
propositis non constabat, ita duximus provi-
dendum, ut si suffragenis persistentibus in con-
tradictione sua, vos postulationi vestre velletis
instare, per procuratores ydoneos ad sedem apostolicam ve-
niretis. Si autem illi a contradictione cessarent,
et vos instaretis proposito, ad presentiam nostram
mitteretis personas ydoneas que super hiis que oportuna
forent nos redderent certiores. Quod
si contradicentibus episcopis memoratis vos contin-
geret de iure vestro diffidere, ydoneam aliam per-
sonam ydoneam provideretis vobis canonice
in pastorem. Ceterum quidam vestrum a po-
stulatione, quam nobis presentari fiatis, conniven-
ter temere recedentes, aliis persistentibus in ea-
dem, predictum quinqueecclesiensem episcopum in archie-
piscopum postularunt etc. usque Nos igitur postulato-
nem ipsam, quam invenimus in mixta
discordia non solum suffraganeorum, sed et
canonicorum strigoniensium, ac contra formam man-
dati nostri temere celebratam, non duximus
admittendam. Sed vobis dedimus in man-
datis, ut ad providendum vobis pastorem y-
doneum per electionem canonicam vel postu-
lationem concordem, requisito suffraga-
neorum assensu, si esset de antiqua et approba-
ta consuetudine requirendus, procedere curaretis.
Alioquin nos ipsi provideremus ecclesie vidu-
ate, sicut antequam ad nos vestre littere pervenis-
sent. Innitentes mandato predicti suffraganeos
preter quinqueecclesiensem ad concordiam re-
vocastis etc. usque Post hec mandato nostro suscep-
to hii qui in colocensem convenerant, ab eius
postulatione recedere noluerunt, sed innovarunt
eandem, reversis ad eos quibusdam canonicis
vestris, qui in partem alteram declinarant etc. usque Ce-
teri vero quinqueecclesiensem episcopum postularunt, conve-
nientes in unum ceteros canonicos ad ca-
pitulum convocarunt, ad postulationem concordem
vel electionem canonicam iuxta mandatum a-
postolicum procedere cupientes. Sed illis nolentibus
convenire, intelligentes penes se tantum rema-
nsisse facultatem liberam eligendi, quia reli-
qui ius suum prosequi negligebant, predictum
quinqueecclesiensem denuo postularunt etc. usque Non
nocebat eorum discordia qui alium postu-
larunt. Cum partes in postulatione archiepiscopi
supradicti convenissent, preter unum, et consen-
sum annotatum litteris et subscriptionibus
propriis roboratum petissent a nobis per commu-
nes nuntios confirmari. Nos vero ea recepis-
sent postulationem diiudicandam, si suffra-
ganei forsan in contradictione persisterent, vel si
assentirent aut cederent, approbandam, sive
tamen postea postulatio subscriptionibus postu-
lantium roboratur et presentatur nobis pon-
approbanda, possent ab ea recedere postulan-

tes. Nobis frequentius illuderetis, et iudicium nostrum
ex eorum pendere arbitrio videretur etc. usque
Intelleximus itaque quod et si neutra esset po-
stulatio approbanda, iuxta tenorem tamen postulatio-
nis scripti ad nos de cetero strigoniensis ecclesie provisio
pertineret. Quia vero non plenam de personis il-
lius regni notitiam habemus, ideoque non peca-
mus talia conscia eiusdem ecclesie in aliam personam,
que de regno Ungarie originem duceret, aliqua
providere, nec vellemus ei preficere alienigenam, qui
honestius videretur, si suffraganeus ad metro-
polim suam accederet, transferretur, preter tamen eli-
gentium potiorem et eundem archiepiscopum in quem omnes,
quorum consensus in electione vel postulatione
pastoris requiritur, licet temporibus diversis conve-
niant, a vinculo quo tenebatur colocensi ecclesie
absolventes, ad metropolim strigoniensem trans-
ferimus et ei licentiam tribuimus transeun-
di, pallium ei ad honorem et usum ei vestre ecclesie
transmittentes. Idem ecclesie strigoniensi.
Bone memorie etc. usque contemptus. et ideo cassan-
da erat electio. si verum dicebant. infra de causa possessionis
cum ecclesia. et lxxiii di. obeuntibus et infra de elect. quod
sicut et c. venerabilem. de gratia. si hoc esset quod de ge-
nere notati essent. nec ius nec aliquid commodum sibi
acquisitum fuit. sed infra de sent. excom. ad hec et xii. q. ii.
quia cognovimus et C. de furt. l. iiii. ff. de aqua cot.
et esti. l. i. extra eo. infra ubi ipse qui dedit potest revocare
illos ulterius non admittere. ut xc. q. iii. quia cognovi-
mus et C. de agricol. et censi. l. litibus. ff. de aqua
coti. et esti. l. ult. et § atilio et § trebati. nec ta-
lis dicatur restitutio. quia non dicitur spoliatus cum non posse-
dit. sed ille qui sub conditione possidet. infra de restit.
spol. olim causam. Consulatum alium faciem
grantiam ut hic protestetur non presumat contra ius carere
in posterum ut xxii. q. i. pontifices et infra de iure pat.
ex literis. ar. infra e. praeterea cum inania. preterea qui non est
de collegio et dicit se debere interesse electioni debet ex-
primere quo iure debeat interesse. infra de elec. constitutis.
sicut isti facere videbantur excludendi electores de iure
postulandi et de persona postulata an sit ydone-
a. infra de elec. nichil est. non dicit quod de ydoneitate sit que-
rendum. diffidere. ar. quod si prelatus diffidat de iure suo
debet dimittere rem quam tenet. ar. infra de symonia.
per tuas in fi. et lxiiii. di. generalis in fi. quia bonam fi-
dem agnoscere debet. ff. mandati. qui mutui
i. exe. sed hic verum est si de iure proprio diffidat quod tamen
suam tangit personam. sed si diffidit de iure ecclesie
constituat alium defensorem nomine ecclesie. ar. ff. de
neg. ge. at qui natura. § cum me absente et no-
ta quod diffidentia iuris permittit variare. Ubi non
est alii ius acquisitum. ut in eo et infra c. proxi. et infra de elec.
quod sicut non presentato iam facta esset scriptura. ut infra e. c.
sed hic potuerunt variare de licentia pape aliter non cum po-
stulatio iam esset presentata. ut infra dicitur. vel non iam publi-
cato scrutinio fuit facta. infra de electione. publicato.
si vero tunc est alii acquisitum hic diffidenti variare
non possunt in eius preiudicium. infra de elec. cum inter

canonicos infra. quia nemo potest mutare consilium in alterius preiudicium. ff. de reg. iur. nemo temere. ideo dicit temere. quia alii approbauerunt et perseuerauerunt in proposito suo. nec poterit uariare. et si alii non appellassent. cui iam non postulationem suam quam fecerant presentauerat domino pape ad probandum uel improbandum. et ideo temere facerent. alias possent uariare. ut infra. cum post postulationem nullum ius sit alicui acquisitum. infra. c. proximo. si iam publicato scrutinio uellent mutare suam postulationem. quia si tunc uariare possunt. infra. de elec. publicato. ut dixi in proxima notula. nec est contra. lxiii. di. quanto. cum illi elegerant indignum uel non erant due partes capituli ad faciendam electionem. in illa ut s. c. proximo. in mandatis. et ideo non ualuit. s. de rescriptis. c. dilecta. ff. mandati diligenter. et infra. de elec. cum inuecta. consuetudinis. idem esset. si essent in quasi possessione eligendi. infra. de iur. patro. consultationibus. et infra. de ca. poss. cum ecclesia. et infra ut lite pend. c. i. ii. iii. et iiii. uel ideo dicit hoc quia ex quo non sunt de capitulo debet apparere an habeant ius eligendi et docere quo iure sit admittendi. s. i. de elec. constitutus. alioquin i. si non pruident. infra. terminum prefixum. uiduate.
¶ si canonici negligunt sibi eligere episcopum infra tres menses tunc ad alium transfertur potestas eligendi ad primum superiorem. infra. de elec. ne pro defectu. in aliis inferioribus prelaturis siue beneficiis. in sex mensibus. infra. de concess. preben. nulla. quinquennis. si non dum tempore scandala litis non debuit cassari. quia legittime factum erat. infra. de test. spol. audita. et ff. mandati. si mandassem. quia igitur dicit in fine et si neutra esset postulatio admittenda. forte hoc ideo dicit quia utraque postulatio in discordia facta fuit. et postulationes facte in discordia si consueuerit admitti. s. c. proximo. istud ideo non ualet. quia prima facta dicitur in concordia. licet diuersis temporibus consentirent. ut dicit infra. et illa littera sic debet exponi. et si neutra eorum approbanda esset postulatio. i. quamuis neutram approbare teneremur. quia cum gratia innitantur postulationes. ideo quia iure non tenebatur facere gratiam si noluit. ut s. c. proximo. uel dato quod neutra esset facta in concordia. neutra esset approbanda. hec. s. secundo. mandato. s. secundo. unum qui. i. non recesserant a postulatione primus. i intelligentes et male. quia illi non neglexerunt ius suum. sed insisterunt sue postulationi et illam fecerant infra mandatum pape concordare. b. nec nocebat. immo incipit secundo pape. et illud nec continuatur huius quod continentur secundo precedenti et quod erat in antiqua. prorsus. quia uariare non poterant. infra. de elec. publicato. approbandam. uerum quod hec publicatio ualere non debeat. si et suffraganei cederent ad probandam. quia eis contempta facta fuit. qui ius in electione uidebantur habere. infra. de electione bone memorie. s. et quia quod a principio non ualebat ex post facto conualescere non potest. infra. de electione auditis. sed postulatio non erat nulla. ut in decretali auditis. sed potuit conualescere per sequentem consensum. infra de electione quod sicut. nec illi fuerunt contempti. quia postea consenserunt. illudentes. quod esse non debet. infra. de officio legati. licet cum hoc ludibrium esset. C. de uocantis quoque libris. l. ult. §. ubi. et lxxx. di. mullus. et est silentium. xxi. q. iii. denique. furtum. C. de rel. l. i. et si dixerit se nolle transferre ulterius se intromittere. non debet. i. de ap. Jnsinuasti sic et in postulatione presentata superiori quia quantum ad se illam approbauerunt per presentationem. infra. de elec. Cum inter dil. infra. quamuis honestius. non de minori ad maius aliquis est promouendus. xxiii. di. legimus infra. et ff. de mi. et ho. ut gradatim sit. et potius de paruo ad parem quam ad minorem. infra. de translat. c. ult. alienum. lxxi. di. Jnnotuit. et. C. de epis. et cle. Jn ecclesiis. et ff. de tu. et cu. di. ab his. l. dimissis. infra. de cler. peregr. c. ult. nec obstat. infra. de instit. ad decorem. quia illi erant extranei. et quia ratione illi ueneti. instituebantur eadem ratione et alii dum tamen impedimentum aliud non obsistat. b. diuersis. ar. quod si omnes canonici successiue conueniant in aliquem quod ex tali consensu ius illi adquiritur. infra. de elec. quod sicut. ff. de seruitut. prediorum. sed contra. iii. q. vi. §. nominationes sub illo. §. est quidem. et infra. de elec. quia propter infra. et c. in genesi. pallium. sed quia ipse debet ei mittere pallium nomine habet ipse suum quod personam secutum et cum eo sepelitur. infra. de usu pallii. ad hoc secundo pallium datur non persone sed contemplatione loci. unde non utitur illo extra ecclesiam suam sine licentia. i. de usu pallii. Cum sit. et c. ex tuarum. quod pallium respiciat locum. patet in archiepiscopo qui renunciat loco archiepiscopali perdit usum pallii. i. de renunciatione ad supplicationem. sed nunquid successor usus qui transfertur ad ecclesiam eo ipso quod confirmatur utetur pallio quod ibi inueniet non sine licentia specialis domini pape. et iniuriam faceret ei si denegaret priuilegium quod predecessores eius habuerunt. ff. de aqua co. et esti. l. i. §. ult.

Postulationem quam celebrastis. et infra. licet quo per postulationem hoc nullum ius sit alicui acquisitum. ideo quia sine preiudicio alicuius postulationem potuissemus repellere memoratam. ut tamen nobis de speciali gratia consulamus: ita duximus prouidendum quod per procuratores ydoneos ad omnia sufficienter instructos uestro nos conspectui presentetis quamuis utraque parte presente quod iustum fuerit decernamus. Honorius iii. capitulo calaritano.

Postulationem et infra. nullum. et ideo possunt ab ea recedere postulantes nisi iam sit presentata superiori. s. c. proximo. uel nisi publicato scrutinio iam sit facta et non possunt ab ea recedere. infra. de elec. publicato. et sed si possint a postulatione recedere nullum tamen ius adhuc est acquisitum postulato. quo possit petere se ad consilii confirmationem sed totum dependet ab arbitrio superioris sed licet gratiam solam debeat petere tamen iniuriam ei facere uidetur si non admittitur. per l. ff. de aqua co. et esti. l. i. §. ult. et per nominationem non acquiritur ius nominato. infra. de elec. quod sicut in prin. unde possunt ab ea recedere ut ibi dicitur. sed nunquid patronus potest alium presentare primo presentato et non dum admisso per episcopum non debet illud facere tamen si secundum presen

Margin: ianiam · b. · a. · Laicus · modici · b. · a. · Solo · sed ad nullam

tamen et admittatur secundum optinebit cum distinc
tione decretali ut quasi tres. j. de iure patro. Cum
aut. et c. quanto et c. pastoralis ydoneos. qui sciant
et possint reddere rationem. xviij. di. multis et .i. de p
cur. c. i. utraque parte presente quia ecclesiam minta prius a
sertione prendimus. C. si primum. uel alias mo. l. ij. i.
de testibus integrum cum ex litteris.

Et si unanimiter uota uestra concurrerent
ad suffrag. episcopum ipsum in ecclesie uestre archiepiscopum
eligendo. cum sit alligatus ecclesie. libertatem non
habeat sine nostra permissione uolatum. electionem
de ipso factam tanquam contra canones minus
licite attemptatam de fratrum nostrorum consilio du
ximus irritandam cum eligi nullo iure po
tuit. sed potius postulari. Pius papa.

Et si unanimiter. et .j. permissione sic. j. de re
nuntiatione. si cum pridem. infra. et .j. de translat.
inter corporalia. S. sic autem et ideo sine licentia pape transire
non debet. quia est alteri matrimoniali alligatus. unde hic dicit
et in illa. inter corporalia. et tale uinculum dissolui non
potest nisi auctoritate diuina. i. auctoritate illius qui constat esse
uicarium ihesu christi ut ibi inter corpora. et ita patet quod cui non
possit consentire non potest eligi. sed tamen debet postulari
a. papa. s. e. bone me. in prima et ut hic dicit. idem est
dicendum de quolibet qui est in minoribus ordinibus con
stitutus qui non sit etatis legittime. j. de ele. cu
d. et .j. de etate et quali. preterea. quia hee persone in
habiles sunt ad eligendum. quia cum non habeant
ea per que eliguntur merito eligi non posse sunt.
j. de cleri. excom. mi. si celebrat et ideo postulari de
bent ab eo qui habet potestatem dispensandi cum illis.
idem est dicendum de hiis qui alias non sunt ydonei
ut illi qui non sunt legittime nati. j. de ele. In
notuit. infra. sed idem uidetur de quocumque clerico qui primo
uni debet ad aliam ecclesiam et percipit in alio expectati
quia ex toto consentire non potest nec dimittere ecclesiam
sine licentia sui episcopi. vi. vij. q. i. eos et .c. si quis presbyter.
et .j. de renuntiat. admonet et sic omnis postulan
di est et parua eligendi. dico quod illi qui ydonei
uel legittimi sunt ad eligendum debent eligi. et posse
ad quamcumque ecclesiam siue in sua siue in aliena.
j. de ele. Cum inter dile. ibi electus fuit de aliena
ecclesia. et idem credo seruandum in postulatione et si postul
atio facta sit in concordia uel a duabus partibus idem
credo et si a longe maiori et presentata superiori. uel et
publicato scrutinio facta non possunt ab ea rece
dere postulantes. s. e. bone me. et .i. de ele. publi
cato. licet nullum ius sit acquisitum postulato ut
ex hoc agere possit. sed potest petere gratiam a superiore. et
quamuis omnes clerici sint astricti ne possint dimit
tere ecclesias sine consensu episcoporum nichilominus eligi posse
quia non est tanta coniunctio inter eos et eorum ecclesias
sicuti inter episcopum et ecclesiam cui est matrimonialiter al
legatus. sed illud uinculum non est in aliis inferioribus
prelatis et idem uidetur de abbatibus qui subsunt domino pape.
quod de episcopis. s. quod sine licentia pape non potest recedere
uel legati ipsius. s. de consuet. cum uenerabilis. et
laycus eodem modo est postulandus de hoc di. lxi. di. C.

sed aliud. no. quod postulandus non debet eligi ita et eligen
dus non debet postulari. quia non consentiunt postulantes
in illum ut in sponsum per postulationem. sed satis potest
dubitari quid ualeat talis postulatio. quia forte dubitatur utrum
sit eligendus uel postulandus et ita consentiunt in illum
ac si eligerent et si dicant eligimus et postulamus
secundum quod de iure melius ualere potest. bene ualet quod agitur
cum sit eligendus siue postulandus. b. alias non ualet
si eligendus simpliciter postuletur. quia quamuis eligibilis
sit non eligitur sed postulatur potest dici quod potuit no
luit et quod uoluit non potuit ad implere quia uox illud
non significat. ff. de rebus dubiis. in ambiguo et nul
lum ius est acquisitum postulato et superior potest illum
admittere uel repellere. b. De electione et electi po

testate.

Nullus in ecclesia ubi duo uel tres in con
gregatione fuerint nisi eorum electione ca
nonica presbyter eligatur. et .j. si uero alicui ecclesie
quis adeptus fuerit eo quod per cupiditatem illam
acquisierit. atque non canonice regule disciplinam
nam egerit expellatur. Ex concilio sardi
censi. De electione et electi postulatione.

Nullus. et .j. duo. no. quod duo faciunt congrega
tionem ut hic tres collegium ut. ff. de .v. sig. uerba
cuius retinetur tamen in uno ius collegii. ff. quod cuiusque
uniuersitatis. sic. C. uel decem homines faciunt populum. x.
q. iij. unio et plures quam x. aut xv. turbam. ff. vi.
bo. rap. preto. ij. ait. C. i. et quattuor uel quinque porci
uel x. oues faciunt gregem. ff. de abigeis oues. et
quod dicit duo faciunt congregationem hoc intelligo non
mortuo prelato plures remanent in congregatione ad
minus duo ut hic dicit duo uel tres. et per id quod sequitur
in littera non eorum electione. ergo non unius. et ita patet quod
ubi tantum est sacerdos et clericus non dicitur congregatio. i. uel
collegium. b. i. aggregatione. te. n. conuentus est electio. j.
de iure pa. nobis. et xvi. q. vlt. congregatio. secus si
essent ibi plures sicut tanquam collegium. te. n. soli
patroni est electio. j. de iure pa. postulasti. aliter
quam per canonicam electionem.

Osius episcopus dixit. si quis ita excitatus tem
eratius ut talem exultationem afferens al. allegacionem
seueret quod litteras populi accepit cum manifestum sit
potuisse plures eorum qui sinceram fidem non
habent premio et mercede corrumpi ut clamarent
in ecclesia et ipsum in petere uiderentur i. eligere omnino fraudem hu
ius comprehendendas esse arbitror. ita ut nec laicam
communionem in fine accipiat. si uero omnibus placet statuite sy no
dus. re. placet. Gregorius. iij.

Osius episcopus et .j. populi. no. quod ad clamorem populi
nullus est eligendus. quia sepe uel frequenter aut
gratia hoc faciunt aut premium inde recipiunt. ut.
xviij. q. i. significasti. quia populus sequendus non est sed docen
dus. lxij. di. docendus et .lxiii. di. cum tantum et uane
uoces populi non sunt audiende. C. de penis decu
rionum. filii. et .ar. ad hoc ff. de ap. si constat. sin
ceram. i. ueritate informatam. corrumpi. no. hoc
dubia in deteriorem partem interpretari. j. de cleri.
non resi. c. i. ar. contra j. de re iud. estote. hoc solo sit quilibet

Nullus ... tangitur ... congregacio ... dicitur ... prelatum canonice ... eligere ... clericus ...
Osius ... tangitur ... populus non debet ... episcopum uel aliquem prelatum eligere

c. ff. d legib. et senatus consul. l. nam ad ea que frequenter. sin ceram. i. caritate informatam

frequentius. laici faciunt, et ad ea q frequentius e ueniunt adaptant. xviii. di. de siracusane. et lxxxii. di. nostre. penitus. quia uenia no datur nisi corre to et emendato. xxiii. q. i. legatur, et quo gaudebis te fuisse correctum ni doleas te fuisse puersum. xxiii. q. vi. quemadmod. et l. di. penitentes.

Postquam et j. confirmatoem petentiu desideria. si nichil e q electione impediat implean tur. cuius uita ubi actus. quia melius pos sunt ubi e conuersatus agnosci, inquirantur ibid. Pascal. panormitan. archiepo.

Postquam et j. impleantur. lxxx. di. de p sona et j. de ele. Cum inter uniuersas. e. nichil e. q ult. ubi e conuersatus. no q ibi facienda e inquisi to ubi conuersatur quis. quia ibi notior est ibi. si. xx ii. di. illud. ar. j. de psumpt. quodam et xxiii. q. i. prudenda et xlvii. di. de petro, et qui aliq c pungant debent notam habere ipsius conuersatoin. j. de purga. ca. Cum p. manconella et c. cum dilec. al. non possit de ipsius uita constare.

Significasti reges et regni maiores ad amiratione pmotos, q pallium tibi ab apocrisariis nris tali condicione oblatu fu erit. si sacramentum q a nob scriptum detu lerant exiberes et j. continentur in hac ca. dnm ihm xpm qui cum omnium nostrorum curam petro committeret, conditionem posuit dicens. Si diliges me pasc. o. meas. si consciarum scrutator et cognitor conditione hac usus est, nec semel tm sz et secundo et usz ad contristationem, qua nos sollicitudine oportet tantam esse. pla tonem imponere fratribus. quorum conscias no uide mus. Cuntum omne ius iurand in euange lio a dno ee phibitum. nec ab aplis post dnm. nec in conciliis inueniri posse statutum. Quid e ergo q dns subsecutant. q apls e a malo est. sz. n. amplius ut exigamus

III ima. nos illo pmittente compellit. pone tm q est ab ecce unitate a. se. ap. obedia resi lire, et q canon statuta pruinpere. q m tu et post sacramentum psitum pfumpserit. et j. sz nimirum malo compellimur ac necessita te iuramentum p fide p obedia p unitate requirere. Annuit in conciliis statutum no inuenitur. cum. ro. ec. legem contra ulla pfi xerint. cum omnia concilia p ecce. ro. auctorita tem et facta sunt et robur acceperint. et in eorum statutis. ec. ro. patenter excipiatur auctas. et j. Cum igitur a se. ap. uite insignia di gnitatis exigitis. que a beati petri tm corpe assumuntur. Iustum est ut uos quoque sedi ap. subiectionis debite signa soluatis, q uos cum bo petro tanquam membra de m bro habere et catholica capitis unitatem seruare declarant. Alex. iii. p. pbro. car d. ap. se. le.

Significasti et j. apocrisari dnr nuntij. dni pp quasi secretarii. nam crisis qu diat

secretu. quasi cuius. quasi inditium. vnde uersus cunctu. secretu. inditiu. dat t crisis. conditione. signi tur. c. i. q. ii. quam pio, condito ista no est improba da nec symoniam inducit. sz ostendit pallium no aliter ee tradend. sic dec adiecto. si sat dedis cum pses pupille tutorem facit no hz conditio nem. sz annon tutelam ni aliter committenda. ff. de tutel. minimo. c. ii. quia tutor sb conditione dari n pt. quia actus legittimi conditionem ni recipiunt. ff. de re. iur. actus. sz posst institui a testatore inst. quibus mo. fi. tu. c. sz et sustinere conditiones n faci unt legatum conditionale. ff. de condi. et demo. condi tiones. ul refert a quo apponatur condito. quia si a superiore no est symonia. ul pot dici et melius q ius coe est q hic exigitur. xviii. q. ii. eleutherius et hz domus annexu est dignitati. j. de preben. sigertum et xxviii. di. dyaconi, et no. q superior pot apponere conditonem an subditi confirmatoem. xxiii. di. quicumquam. et xxviii. di. de syracusane. sz inferior no pot nisi post electonem. viii. q. i. arcaldo, et ni omnis rei exprimitur. ni est symonia cum. j. de pben. significatum, et preterea conditiones q ipso iure inst. bn apponuntur et exprimuntur sine aliquo uitio. de quibus tradit. j. de iur. iu r. c. ad nostram et s. de scriptis. c. ii. ul dic q spiritual spi ritual conditio interueniente pot. ut in c. signifi catum. In noc iij. pasce oues meas. p hz nrba elegit dns eum in platum et p hz facit ad cu stodiam, ul ptinz ad sam ptem tribuere. quia p pallium traditur plenitudo pontificalis officij. i. e. q sic. statutum. supple nimirum, sz. i. quia et uenit expositiue. s. de cons. transl. sz amplius. i. iura mentum. malum. i. incredulitas siue malitia n postea sequitur sic. compellit nos ut exigamus illo pmittente. i. xpo. alibi et ponitur malum p incredulitate. xxi. q. v. c. ii. oblatum. sic. i. de sy mo. et si questiones, sz qui pp offert ei pallium cu pallium no sit dandum ni forte postulatum. ut c. di. pscal. sicut et in litteris dimissoriis epi. lxxi. di. epi. sic nec apls dari debet ni petant instant. ii. q. vi. post appellationem. et qui pest p cissime dz cimenta dare. ff. de re. milit. of ficium, sz hic et in illa et si questiones dicend est q nuntij ipsi pri istant petierant ut pz infi. c. et pp eis p suos nuntios palliu destinauit. ul noluit eis facere gratiam sine aliq postulatione sicut iur. s. de postul. tone. i. nsi. sz malo. xxii. q. i. ita ergo. ii. q. v. si quis pbr. j. de iur. iur. et si xpe. p fide. retinenda. q suscepit si suspect est in fide. de c. di. ii. ego berllegarius. et j. de heretic. ad abolendam et c. excoicamus. et j. q. vii. quot. p obedia. exhibenda. xxiii. di. qui quam et j. de iur. iur. in b militis. p unitate. legenda sen inquiren da. xxiii. q. ii. quamquam. et istis. vi. casibus licite iuratur. vnde uersus, pax et fama fides reue rentia. cauto dampni, defectus ueri sibi pos cunt magna causam, p pace iuratur. xxii. q. i. oe q. j. de iudic. nouit, p fama conseruanda. ii. q.

c. fundata ut scismatici qui sciderunt se ab unitate ecclesie. extra

v. pbr. si a plcle. z. o si mala. z. j. de pur. ca. p tot.
z. j. de cohi. cli. z m. ma. ast p dampno dato una.
ij. q. i. in pmis. z. c. §. ui. si qua alia ista puita
te seruanda. ut scismatici q scindunt se ab uni
tate ecce. in actis c statuti. secta oppo. no inuenitur
ut iunctur a ueritatem. xvij. di. p totum. excipiatur
aute. iij. q. vi. dudum. z. c. peregrina. z i in
tamento aute pp. nulli sem p excepta. s. de sep
tis astitut. z. j. de uit. int. uenientes. z. ff. ad mu
ti ie. impertores. corpe assumitur. s. qualr as
sumitur de corpe bi petri. sic in nisi q. dic de cor
bi petri. z c. pallium bi dr z asecratur se alta
te z ibi positu r. ille qui dz uti pallio recipit
ipm de altari si e psens. ul alius p ipso si est
ab sens. z sic assumit de corpe bi petri. iustu e.
ar. frustra petit debitu qui q dz no impendit.
j. de mutu. pe. c. i. z. ij. §. de sen. z int iud. cum
papinian. z. iij. q. viij. cui in agendo. z. xv. di.
esto subiectus. ar. q. c. depositi. l. pse. z. j. de depoi
to. c. ij.

Quia diligentia tua requisiuit an electionem elcti qui ab iniurato scismate i
ad unitatem ecce rediyt debeas cfirmare
dux. Resnd. q si a scismatico nllm ordinem
suscepit z eius elco p formam canoni fuit
celebrata eam d modo alia no impediant
dispensatiue pmittimus cfirmari. man
dantes ut eum facias a catholicis epis suf
fraganeis aquilegen ecce in epm ordina
ri salua debita iustitia z reuerentia eiusde
ecce cum ad catholicam redierit unitate.

Idem.

Quia diligentia. z. j. scismate. octauiani q
ecta alex erat. z aquilamis patriarcha te scis
maticus erat. s ti dicit facias eu cseccari a suffra
g. salua z c. scisma. n. interpretat diuiso siu scis
sura. z e grec u nom. s ti scissura in unitate ee
non p. z qui scismatici sc ab eo qui e uni se
diuidunt. q spm. s non hnt. xxiiij. q. i. scism.
inde e q uestis dni q unitate sigeabat teneras
in diuisa. z. xvi. q. vlt. sicut dni uestimtu. sus
cepit. q si ordinem suscepisset careret effcu. et
repelleret a dignitate n pterret se cu ordina
tetur ordinatore nesciuisse dapnatu. j. de scis
maticis. c. i. z. ix. q. i. ordinatones. sic z qui or
dinatur a symoniaco. i. q. i. Si quis a symoi
acis z cum talibz qnq dispensatur ut hic z. j.
de scismaticis. c. ij. z. c. Si quis a symoiacis sz
si sciuisset non dispensassz ut ibi dr. c. Si quis.
z sic scismatici non pmouentur sine dispensa
tne ut hic dic. al' eet ctra. xij. di. nos csuetudie.
salua debita iustitia. q p tale csecratoem non
fit piuditiu aquil ecce in posiu. z reuerentia.
q epe csecrat nichominu debebit facere obedie
tiam patriarche cu redierit ad catholica unitate.
z est ar. q z testato nociua est in hi sic. vij. q. i.
pontifices. z. xxiij. di. pbri. z. xv. q. iij. Saluo
hi ptestato sp est nociua. j. de iure patro. ex lris

sic est. ar. q excommunicati. ul suspensi oia iura re
cipiant post absolutoem. xv. q. vi. scoz. z c. iura
tos. z. iij. q. iiij. beatus. z. iiij. q. i. c. j. z. xxxv. q. vi. p
ceptum infi. z. vi. q. i. illi qui. ar. c. ij. q. iij. s. hic
ic colli. z. iij. q. iiij. csanguineoz infi. s. d. p. ps
na z fama restituit si p infama canonicam
tm e irrogata.

Licet de uitanda discordia in elcoe ro pon. manifesta satis a pdecessoribus nris cstituta ma
nauerint. q tn sepe post illa p improbe ambi
tois audaciam grauem ecca passa est scissu
ra. Nos e ad mal h euitand de csilio fratru no
stroz z sacri approbatone cclij aliquid decreuim
adiungend. statuim ergo ut si forte inimi
co hoie sr seminante zizania inter card. de
substituendo summo pontifice no potit ee ple
na concordia z duabz ptibz cordantibz tercia
ps concordare noluit. aut s alium psump
serit nominare. Ille absq ulla exceptone ab
vsi eccia romanus pontifex hatur. qui a dua
bz ptibz elcus fuerat z receptus. Si quis aut
de tertie pris nominatone csisus. q de rone
ee non pot. s nomen epi usurpauit. ta ipse
quam qui eum recepint. excoi sbiaceant.
z totius sacri ordinis priuatoe mulctentur.
ita ut viatici eis ttm in ultimis cmunio de
negetur. z si no resipuint. cum dathan z a
byron quos terra uiuos absorbuit accipiat
portoem. p si a pautoribz qui a duabz ptibz
aliquis elcus fuerit ad aplatus officiu. ii ma
ior in concordia interesserit. nllatenus assu
matur. z predce pene sbiaceat. si humilr noluit
abstinere. ex h tn nullu canonicis cstitutoi
bz z aliis ecciis piuditiu generetur. in quibz
dz maioris z sanioris ptis sntia pualere. q
q eis in dubium uenit sriori potit iudicio
diffiniri. in ro uo. eccia spale aliquid csti
tuit. q non potit ad sriorem recurrus hri. Id.

Licet de uitanda. z. j. cstituta
lxxix. di. Si quis pp. z. xxiij. di. In nomie dni.
euitand. ar. ad cautelam futuroz ad faciend.
xxiij. di. In noie do. z. i. q. vij. cuenientibz. z. j. de
seruis non ord. c. i. z. ff. Si seruitus uen. hxiij. z.
llegi. ar. ce. ff. de usuris. l. i. h in iuditiys. in ecca add.
bz sec ut hic ce. j. de sepulturis in ma. inimico cio
hoie. i. dyabolo z dya. dcus e ho ab euentu. q
deuicit hoiem sic i pio dcus est affricanus ab eue
tu. q deuicit affricam. zizaniam. silla au
plr longa. s ti uersus. seue seuiens zizaniam
seminat hostis. fronti bz in pmitur undo sac
di. exceptone. z sic nulla excepto pot s opponi.
n de heresi. xl. di. Si pp. al' n. cturmez precise
z ipse pp scribat legitima excepto e admittenda.
j. de off. del. ex pte. z. S. de sceptis. Si qui z. ar. e. c.
cum a do. z. j. de pbendis cum teneam. quos da
than z abyron. vij. q. i. deniq. a duabz ptibz Qo
numquid ille qui eligitur cputabr inter du
as ptes. ita R. de elc. cum in iure. ff. q cuiq u

catus
niusi. plane dic quod non ut no. j. e. cum iniunctum. et j.
de sortileg. c. ii. et j. e. cum ana. tamen quod dicitur in hac de
cretali de duabus partibus aliquando hodie non seruant
cardinales alium seruant nullatenus quid ergo fiet si nul
lo modo due partes assentiunt. tunc brachium seculare
se interponet. dicitur ar. xcvii. di. nec licuit. et xxiii. q. v.
de liguribus. ita ut cardinales includantur in ali
quo loco de quo exire non ualeant donec consenserint. ita
dicitur factum fuisse in electione honorii iii. ap. papa fuit. et in
electione celestini iiii. et innocentii iiii. et id fuit
factum post mortem gg. ix. temporibus meis. maiori. in
aliis. non electionibus sed quod fit a maiori parte capituli dum
tamen seruetur una deformis. ult. j. e. quia propter. speciale. sed
non uidetur speciale quia in aliis optimum quod hic dicitur
de duabus partibus quia non optimum quod fit ab ordine de
cur. si due partes assentiant. ff. dec. ab ord. fa. l.
ii. ff. quod cuiuslibet uniuersi. plane non contradicit il
la uerba. quia non dicitur quod due partes debeant assentire sed que
debent esse presentes et ita est speciale. uel est speciale in
hoc respectu ad alias electiones inferiorum prela
torum et hic innuit lex sequens. recursus. et ideo dum
eligitur confirmatur. et statim habet plenam et libe
ram administrationem. xxiii. di. in nomine domini.

Cum in cunctis sacris ordinibus et ecclesiasticis
ministeriis sint etatis maturitas. mo
rum grauitas. et litterarum scientia inquirenda. mul
to fortius in episcopo hec oportet inquiri. qui ad curam
eam positus aliorum. in se ipso debet ostendere. qualiter
alios in domo dei oporteat conuersari. ea propter ne
quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est. tra
hatur a posteris in exemplum. presenti decreto
statuimus. ut nullus in episcopum eligatur. nisi qui
iam etatis xxx. annorum exegit. et de legitimo matri
monio sit natus. qui et uita et scientia commendabi
lis demonstretur. Cum uero electus fuerit. et confir
mationem electionis acceperit. et ecclesiasticorum bonorum
administrationem habuerit. decurso tempore de consecran
dis episcopis a canonibus diffinito. is ad quem spectant
beneficia que habuerat disponendi de illis liberam
habeat facultatem. Inferiora etiam ministeria puta
decanatum. archidiaconatum. et alia que curam animarum
habent annexam nullus omnino suscipiat.
sed nec parochialium ecclesiarum regimen. nisi qui iam xxv.
annum etatis attigerit et scientia et moribus commen
dandus existat. Cum autem assumptus fuerit. si
archidiaconus in dyaconum. si decanus in presbyterum.
et reliqui admoniti non fuerint presfixo a canoni
bus tempore in presbyteros ordinati. et ab illo remoueantur
officio et aliis conferantur. qui et possint et ue
lint illud conuenienter implere. nec prosit eis
appellationis refugium si forte in constitutionis istius
transgressionem per appellationem uoluerint se
tueri. Hoc sane non solum de promouendis. sed et
de his qui iam promoti sunt si canones non ob
sistant precipimus obseruari. Clerici sane
si contra formam istam quemquam elegerint et eligen
di tunc potestate priuatos. et ab ecclesiasticis benefi
ciis triennio nouerint se suspensos. digni

est. n. ut quos dei timor a malo non reuocat.
ecclesiastice saltem coherceat seueritas discipline.
episcopus autem si contra hec fecerit aut consenserit. si in
conferendis predictis offitiis potestatem amittat. autem
per capitulum aut per metropolitanum si capitulum concor
dare nequiuerint ordinentur. Idem rauennati ar
chiepiscopo.

Cum in cunctis. et j. etatis. hec tria s. etas. grauitas
morum et litterarum scientia in persona electi debent in
quiri. j. e. cum nobis olim. ar. lxxviii. di. presbyteri. et
xxxviii. di. qui ipsi. grauitas morum. quia in composito cor
poris qualitatem iudicat mentis. xli. di. de catech
ria di. litterarum scientia. propter defectum scientie repellitur quis
ab episcopatu et iam promotus. i. de etate et quali. c.
ult. ubi leg. de quodam qui nunquam audiuit gramaticam.
et j. e. congregato. multo fortius. quia uilissimus
reputandus est qui precellit dignitate nisi precellit
alios scientia et sanctitate. i. q. i. uilissimus. et i. q. vii. con
uenientibus. in autem. de sanctis epis. c. cum ius. ar.
est a minori et fuerunt secundum hanc regulam affirman
do. si id de quo minus in est. et id de quo magis.
xxviii. di. si in laicis. et iii. q. iii. de iudiciis s. et.
lx. di. si officia. et xxxiii. q. ii. cum per bellicam. et
xvi. q. ii. non estimemus. ar. a maiori sumitur
hic negando secundum hanc regulam. si id de quo magis
uidetur inesse non inest. nec id de quo minus sic
paulus uidetur fortior eustachio. sed paulus non pot
uincere nomen. ergo nec eustachius. et e. g. xxxii. q. v. si
paulus. viii. q. i. si g. et vi. q. i. imitare. xl. di.
quelibet. exegit. sed uidetur quod sufficiat si iam inchoa
uit. ff. de muni. et ho. ad rem publicam. sed aliud
in secularibus dignitatibus ut ibi. et aliud in spiritua
libus. et pro quod est speciale in episcopo. unde in aliis inferi
oribus dignitatibus sufficiat attingere annum legi
timum ut j. dicit ibi. nisi quod iam. xxv. annum at
tingit. sed ille qui eligitur in episcopum debet esse xxx. annorum.
In auth. de sanctis epis. c. clericos. et lxxvii. di. quorum
uel distingue. quia fauor tantum uertitur in casu ut
in usucap. et tunc sufficit incepte diem. ff. de diuersis
temp. p. in usucap. quia tamen odium. ut in prescrip.
xxx. an. et tunc oportet impleri. ff. de ac. et ob. In omni
bus temporalibus oblationibus non nouissimus dies to
tus expleatur si fuerit oblationem. quia uterque et
tempore de momento in momento computatur. ff. de mi
no. l. iii. c. minorem. uidetur tamen quod sufficiat si attigit.
i. e. cum nobis olim. uidetur a nemine unquam intol
lerari quod xxx. an. attingit sic seruat curia roma
na. de matrimonio. et illud est contrarium quod requiritur
in episcopo et in quolibet alio qui promouetur ad ho
norem. j. de filiis presbyterorum c. i. et ii. ut filii uel ad re
gimen animarum i. de filiis presbyterorum. c. ult. et ult. confir
mationem. hic dicit confirmationem quia ante confirma
tionem non debet attingere in administratione. alioquin
repelleretur. j. e. qualiter. et c. nichil est. et j. de preben. c.
iam dudum. administrationem. nam alteri contingit
quod statim non ministrare licet. post xxii. di. si
qui episcopi. et c. precedenti. decurso tempore. quod uidetur esse. vi.
mensium. quia infra tres menses a die uacationis

Item quod persona requiritur in ordinando
unde uersus. ordo natalis
fides. decus et genitus
etas et mores et litteratura
prestat honores. Et
alia et quod sit lumine
natus. j. e. et quod sit
in sacris ordinibus o.
j. e. dudum et j. de eta. et
quali. preterea.

sed non est. ergo nec ipsa
xxxii. q. v. si paulus.
uidetur fortior eustachio.

dz eligi. l. di. postq. et. j. e. sne p defcu. et. j. alios q
menses dz consecrari. c. di. Cum quidam. sz ueru
e q i tpe est tm tum missum post confirmatone.
ut ex eode. c. colligit. q e expssum. lxxv. di. q.
ij. et. c. i. ni cum necitas i pedierit. pterea consecratoe
qr te no careret ei tpe. ut in dcis. c. qm quida.
et. lxxv. di. c. i. al. optinz q hic dr. ut. xvi. q. i.
ne p cautelibz. qr cu sit in mora petendi consecrato
ne: mora s dz i putari. et dz e ab illa dignita
te repelli ut in dco. c. qm quid. De consecrandis.
av. cc. i. de concess. pben. post electoem i solut.
ad q spectent. an n. consecratorem no dz pleno
iure habere eccam. et cum adhuc tpr consecra
tois posit expi. cctra ipm. j. de accusac. sup
hijs. c. inito dz expectari usz ad tpe consecratoms.
postea no possunt conferri bnficia q uacat. et h
cum sunt negligens. et in mora. ut dcm e. et
sic an consecratoem non dz hre eccam. qr hre e
cum effcu habere. ff. de. g. sig. nom filiaz. s.
hre. tn dr maritus ecce. ut sn licentia pp ea di
mitte no posz. j. de transl. Inter corporalia. sz si
an tpe pdictu consecratoem recepit. statim posse
conferri priora benefitia. qr plene dr translat.
xxi. q. ij. si quis iam translat. et. xvi. q. i. ne p
cautelibz. nec pt repelli a consecratone n p acc
atoem directam. ut. j. de accusac. se hijs. et. c.
qualr. et qm in alijs dignitatibz inferiorbz
secus est. qr cum ht curam aiaz. si eligat ad
consilem hita confirmatone. et administratoe ipo
iure uacat pma. ut. j. e. dubium. n. et. j. de p
bendis. de multa. si pmum bnficiu no hat
aiaz curam. sz scdm: tunc pmu ipo iure ua
cat. sz no de scd. sz sp retineat pmu. j. de co
cess. pben. tras. et. c. iniis. archidiaconatu. s ut.
q archidiacon ht curam. sz non principa
lit. xvi. q. vij. nullus. j. de offo. archid. cu sati.
et e uen q archidiaconatus qui ht inquirere.
et uisitare prochiam curam ht aiaz. sn si
recipiat aliam platoem cura aiaz hnte. ipo
iure uacat archidiaconat. et e h expssum. j. e. c.
dudum. et. j. de pbendis. de multa. et pt excoicare.
et suspende. j. de eo qui fur. ord. re. c. i. et e alij
plati. ut i dcis. sz ur. a. xvi. q. ij. uisis. et. xxiij.
q. iij. corripiantur. n dr q anathema est iniicto e
pi archidiaconi l alij plati. no possunt excoica
re cu sollempnitate. illa de qua tradit. xi. q. iij. cu
aliqs. vt. c. illa intelligant. et loquitur de illa sol
lempnitate. xxv. annu atigit. dispesatiue tn pot
lz sit in minori etate. j. de eta. et quali. pterea
ut quidam dnt de h dicetur. j. e. c. cu dilecti.
sz a. lxxviij. di. si triginta. et. c. pbr. qu dr q an.
xxx. annu pbr ordinati no dz. et h dicit q stati
post. xxv. qr an qr tales plati debent ee pbri.
xxi. q. ij. sic. av. j. de eta. et quali. pterea satis
pt dici q hodie stat huic. c. scdm. q no ti. c.
illo. si triginta. et. c. ult. illi. di. pfixo a canoi
bz. hic sunt mentio de illis canonibz. lxxv. di.
qi ptotum. et. j. de tempibz ord. c. i. ij. et. iij.

qr post confirmatoem debent ordiari in pxim
iiij. tempibz. ul salti usz ad. vi. menses. nec cdo
q loqtur de illis canonibz. lxxvij. di. quamqz
i pb dyaconatu statur p quinquenniu ad sac
dotiu recipiend. q n credo tm expectand. teno
uerint. si igitur. a. lxxiij. di. consuluit. so. cu iste
suscipit altim anepoz tenetur ad reliquu. se
cus in alijs clericis qui p sbtratoem bnficioz s
compellendi ad ordines qm necitas l utilitas exe
j. de. eta. et quali. Querens. possunt al. sola uo
luntas no sufficit. n est opus scdo. j. de eo q uit.
i pos. constitutus. prnotis. hic tres q cstituto t
hntur ad pterita de hoc dcm est. s. de constit. cste.
et h est ro qr trahit ad pterita. qr sui aliq co
stitutone ad h tenentur palia iura antiq
ita. prnotis. i. elca et confirmati. sz canones. a. j.
de etate. et quali. ut altes s sollie. hic intell
git de tali qui pter culpam sua fcs est i tal
q ordiem s canones recipe no pot. vn n appt
h no dz remoueri lz ordinem non posit recipe.
qr no est addenda afflicto afflictio. j. de clico
egrotante. ex pte. et. vij. q. i. cu pastio. et illd
intelligitur de tali qui culpa sua fcs est irregl
aris. et io remouet. tunc ptate. i. illa uice tn.
j. e. cu wintom. cum ad epm ptinz collo bn
fitij l confirmandi prim successore. et h cu ad
alios ptinz collo. et insup a pceptone fpi be
nefitij suspenderetur. i. e. c. nichil est. priuato ip
so iure. j. e. innotuit bnfitijs. et no offitijs. qs
n. officiaret tunc eccam. colscat. sile. lxij. di.
docend. et. lxxxij. di. plurimos. et. c. de emend. p
pinquioz. l. una. et belli pedis intimat qs de
linquentes ad rectitudinis uiam dni pcepta n re
uocant. xxiij. q. iiij. si quos insi. fecit. cu ad e
um ptineat collatio bnficioz. capitulum. et ita
tres q minor supplet ferri maioris. et. ca. j. de
concess. pben. nulla. et. c. qr diuisitate. et. ix. q. ij.
cu simus. lxv. di. c. ult. et. lxxix. di. c. ij. et in
tot. negligentiam minoris. sz illud e ordinariu
ut in. c. cum scimus. ordientur. circa h dist
gue. sic aut ext hz potatem conferendi bnfi
tia a iure suo principalr aut a iure ad eu
deuoluto. si pmo modo aut e priuatus qr deli
quit aut qr neglexit. aut qr suspensus l ex
coicatus. si qr deliquit. aut deliquit conferendo
magna. et curam aiaz hntia. et tc deoluit
ad capitulum ut hic. au conferendo simplicia. et n
hntiam cura. et tunc pcedend e. vt tes. i. de. p
ben. gue. Si qr neglexit deuolunt ad capitulum.
j. de preben. nulla. Si aut priuatus e deuolu
t ad pximu suiorem. j. e. ne p defcu. et est ro
diuisitatis. qr cum principalr ad eu ptinet et m
iore connexitas int ipm capitulum quam qm ad
eu est deuolutum. egid.

Cum q int moniales sce margarete.
et. j. si sorores in epm elconem conule
rint pmittentes q illam quam eis puideo
recipent. ipam quam puidit faciat ab eis

Tam dd pmittentes tenent recipe dam ep pmi
sit hunc pr y dona

si tñ constat ydoneam in suã recipi albis
sem. Idem. Wigorñ epõ.
Qualiter q. 𝔱 j. admisimus. illõ tçte pot̃ fi. 𝔱 ẽ una
de formis asili generalis. j. e. q2 pp̃ 𝔱 est sile. ff.
q auctz uniusi. Jt cozp. ff. si decuriones 𝔱 ĩ extra
collegium pt committi. q2 epõ non est de collegio.
lz sit capõ. j. de testis. Requisiuit. ar. ff. nõ ẽ tan
ta conio inter epm 𝔱 monasto 𝔱 c. puidet. q di
cet. nuquid possunt reuocare tale collatõm fc
tam epõ anquam ipe puiderit. nõ ut. j. e. Jn
causis q dicetur de h. si tñ ydonia. ar. ẽ h q cũ
ad gñalit committitur arbitrio alicuius. si ualet
q agit ñ legitime fcm sit. j. de iur. iur. quite
uasti 𝔱 c. ueniens. ff. de uiu. uxopt. cq quã. ff.
p soto. yñ si neme 𝔱 in auctñ. de hered 𝔱 facil.
ff. huis gr̃ 𝔱 ff. ne quid in loco publi. l. ij. ff. si qs.
a principe. ut ff. de opis. l. si libertus. C. de in
offõ. testõ. si qñ. j. de offõ. del. ex pte 𝔱 xvi q.
i. temporis 𝔱 c. postq̃ ar. cõ. xxxij. q. vlt. c. ult. 𝔱
ij. q. vi. ff. arbitrati 𝔱 j. de iureiur. si uõ 𝔱 ff.
de reg. iuris. quisqs. ff. de dampno ifec. q boñ.
ff. cum uit 𝔱 xxij. q. iij. displicet ẽ in pii. sõ.
si arbit ẽ cõpmissar eius arbitrio standũ est.
sũ equũ sit sũ iniquũ. ff. de arbitris. diem. ff.
stati si contra ius scriptũ uẽ cõ formã cõpmissi ẽ
latũ. q2 tũc nõ tenz. ij. q. vi. ff. diffinitiua 𝔱 j.
de q fit. utili uẽ inutili. examinata 𝔱 ff. de ar
bitris. si cũ dies. ff. cõpmisso 𝔱 C. q sine sũ. ap
pellari. l. j. si uõ tãquam uir boñ arbitrari debz tc
nõ ualz deñ sum ñ sit equũ ut in diis capi
tulis ueteris. quantu ualit 𝔱 ff. p soto. si societa
tẽ 𝔱 legibz sequitibz recipi. sz quid si eligẽ ma
lã nũquid aliam epc pot eligere. uẽ ẽ si ẽ
electa noluit cõsentire. ar. q sic j. e. cum tra.
𝔱 qui optauit acceptũ. bene pot adoptare. vi
tuũ. ff. de opt. leg. l. ij. 𝔱 replix elcõ nulla est.
vij. q. i. fcz est 𝔱 ff. de pig. act. elegant. ff. q
replicq 𝔱 ff. ad vell. quamuis. ff. si cũ uenit. t.
Jt qui iurauit aliũ quam ei delatatũ est. ite
tũ dz iurare. ff. de iniur. qui p salute. Jn ca
su isto non potit amplius eligẽ. q2 functus
ẽ offõ suo. j. de of. del. Jn lris 𝔱 ff. de re iud.
paul. scrib. n. functus est offõ suo sũ bene sũ
male. ut i. s. e. c. px. 𝔱 j. e. inotuit 𝔱 c. j. caus.
𝔱 j. de of. del. litteris. Elcõ cũ cõfirmatõem busina
cõferre uẽ alr admistrarẽ nõ pt

Nosti quõ lingoñ. elcũs cõcedendi hono
res uẽ preben das. aut alias dispone
di de rebz ecclesie cum sua nõ sit elcõ cõfir
mata non hẽt facultatem 𝔱 j. ij. 𝔱 q. ea auc
tẽ nrã precipias. ut concessioni. si quã fecit
de predcis studeat reuocare. Idem.

Nosti quõ. 𝔱 j. cõcedendi. q facere debet repl
li. j. e. qualiter 𝔱 j. de exces. plati. cũ iã diudũ.
ñ in casu. j. e. sicz est. ff. ult. 𝔱 illõ. dispẽsati
ue fit. ne interim ecca patiatur detrimentũ in
temporalibz. uẽ spiritalibz. ut i. dĩ 𝔱 hic pp̃ no
lunt pcere elcõ. q2 potuit ipm̃ repellere 𝔱 fec
ei grauamen uẽ dic q ñ fuit hoc deductũ ĩ iudi

cio 𝔱 obiectũ. ar. j. de pben. dilcõ filio. cõfirmatq.
p cõfirmatõm acquirit plenã administratõm. et
uinclm cõiugale cõtractũ. j. de translat. int cor
pa. ñ hãt facultatẽ immo puari dz. j. eõ ti. ca. lt.
de pdcis. j. de translat. Jnt corpalia. ista decretal
contrã gñam in eo q non sint puiuẽ contrã ius
in eo q dicit q non ht facultatẽ dispensandi
an cõfirmatõm. reuocare. sz quid est q̃d dicit.
q studeat reuocare. q2 tal tradito nulla est. q2 p
ñ dato hẽtur q ab eo donatur qui de iure do
nare nõ pot. j. de iure patro. q aũt. in fi. sz tal
reuocatõ põ erit de fcõ quam de iure. sic dona
tõ de fcõ tñ fuit. nec ex tali fcõ crederet ius hẽ.
𝔱 ne credat h sibi licere. Jt. ar. q aõ pt cõ fcm su
um uenire. xij. q. ij. certe. l v. di. penitentes. xx
xv. ix. q quis amisit. C. de euict. si ẽ liberam.
ar. cõ. xvij. q. iiij. sẽ qui opes. xviij. q. ij. eleu
therius. ff. de fuit. rusti. pd. p fundõ. j. de cõcas
cõiug. diuisis. ubi de h sõ. in sẽxis interlocutorij
iudex pt mutare uẽ reuocare sñiam interlocuto
riã. ff. de re iud. q iussit. j. de appll. cũ cessante.
circa negotia distingue. si ex mutatõe nlli fit
pniudiciũ. licitũ est mutare. si ex mutatõne
aliũ fit pniudiciũ. adh re integra licitũ est mu
tare. ff. de iudic. si cui uenit. re integra ñ pt.
ff. de reg. iur. Nemo ñ fauorabit iudicato. C.
de liberali cã. interrogatam 𝔱 est sile in reuoca
tõne sñie spũal. uẽ corpal matrimonij. q de
capitur ecca. xxxv. di. q. ix. sñiam 𝔱 meli. ff.
huis itaqz rñdetur 𝔱 j. de re iud. lator 𝔱 c. cõ
sanguinei 𝔱 idõ pt cõ uenire. q2 administratio
ẽ ei interdcã 𝔱 sic replicaret de administratõne
si ei obiciat. cq cõ fcm suum ueire nõ possit.
ff. C. de iur. iur. iusiurand. ar. j. eõ ti. so.

Considerauimus q elcõ iohis frontim
post appllõnem 𝔱 cõ renouem priui
legiorz ecce uite fuerit celebrata. ppendim
𝔱 q elcõ b. post illam equalẽcz electõm ñ
cassatã. necnon 𝔱 post appellatõm p quã
ad suum statum oĩa deberent reduci fcã fu
it 𝔱 j. cq pp̃ utramqz electõnem oĩo cassam
𝔱 uob in aliam psonam ydoneam 𝔱 hone
stam conueniendi liberam tribuim facul
tatem ita q utqz predcõrz fama sua nõ
minus integre conseruetur 𝔱 q in ecciis
alijs possint si deus dederit pmouũ. vobis
autem liceat pter istam ecceie cõdiã com
in eorz altim conuenire. Idem.

Consideramus 𝔱 j. post appellatõm. ap
pellatõ ne fiat elcõ non ualet. sz ne fiat ñ
canoica. tunc bñ ualz. j. e. cũ nob 𝔱 intelligo
q allegata fuit aliqua pbabil cã q2 sũ ap
pelletur. sine exa appellonis cã exprimenda est.
vt in dec. Jnnoc. iiij. cordi nob. j. de ap. lex 𝔱
appllatum fuit pmo a minori pte. egid. pri
uilegiorz. q ẽent ista priuilia non tenuit hic.
𝔱 post appllat. j. e. bone. cõ 𝔱 j. de appll. cõsti
tutis. cõ Jn illis tenuit elcõ scdõ loco fcã. et

post alterius partis appellationem. In illa. Constitutis. tenuit electio secunda quia prima ipso iure nulla fuit. h[oc] vero p[er] non fuit nulla. In illa. Attone. p[ost] non tenuit o[mni]b[us] de causis. ut i[n] d[ecretali] de accusa[tionibus] in[ter] dictum. j. e. auditis. Famam. ar[gumentum]. Infamiam non amittari depositione. ff. de re milit. qui cum uno. § non omnis. et § exauctoratus. ar[gumentum] contra. ff. de hiis qui notan[tur] infa. l. ij. § ignominie. So[lutio]. j. e. scriptum eo. quia non fuit cassata uitio personae. Ordinationem. dicunt quidam quod preter istam quae nunc cassata est. quia tamen potuit alium eligere si uoluit. j. e. scriptum eo. sed hoc non credo. immo papa scandalum noluit quod in ista uacatione alius eorum primo ueniret. hodie tamen alia debet esse forma in electionibus faciendis. j. e. quia propter.

Suffraganeis alicuius metropolitani ad mandatum ipsius post confirmationem electionis sue et si pallium non receperit licitum est electum qui ad eius iurisdictionem pertinent consecrare. Clemens iii.

Suffraganeis. et j. dicunt quidam non est decretalis. sed prouisio. quia pallium est plenitudo potestatis. j. de usu pallii. nisi specialiter. et quod per se non potest aliis demandare non potest. j. de consecrat. eccle. uel al[taris]. aqua. nec potest ordines conferre. eccas uel uirgines consecrare. j. e. quod sicut. et j. e. transmissam. Tu dicas quod tenet. quia in uolumine alia posita non fuisset. Item prima const. greg. si ex pacificus. § dicit. Recte cum festinus. Item ar[gumentum] ad hoc. alibi sa non potest ordines conferre. j. de penit. et remiss. Noua potest tamen aliis demandare. ar[gumentum] j. de penit. et remiss. Nouimus. et xcj. di. c. i. ij. et iii. et prouinciam. et ar[gumentum]. j. de etate et qualit. ord. si archiepiscopus. quia si eo mortuo consecratus illo forti archiepiscopo mandante. Et si pallium non rece[perit]. sed a[nte] uero quia papa pallium nondum acceptum consecrato episcoporum differtur. c. di. quia. quia ante pallium receptum non potest consecrare uirgines. j. e. quod sicut. ad idem facit. j. e. transmissam. Propter hoc dicunt quidam quod hoc non est decretalis. tamen potest tolerari. et uidetur sibi esse quedam equitas. ut cum non dum sit in mora petendi pallium. ut hic habetur. Locum quod non uidetur quia in traditione pallii plenitudo pontificalis officii confertur. j. de usu pallii. nisi specialiter. unde cum per se hoc facere non possit. nec auctoritatem faciendi aliis prestare potest. et est ad hoc optimum ar[gumentum]. j. de consecratione eccle. uel al. aqua. ar[gumentum] et ff. ad maced. se consul filium. Tu dic ergo hic ut dixi. j. de translat. cum ex illo. Super eo uero. et j. uitio. p[ersonae]. puta propter aliquam irregularitatem. quia erat illegitimus uel propter crimen quod fuit ei obiectum et probatum quod si esset non posset eligi. nec in illa. nec in alia ecclesia. cum sit ineligibilis. et potest hic colligi ar[gumentum] quod crimen in modo exceptionis probatum preiudicet ei si in alia electione. sed hoc esset penam imponere ordinariam quod fieri non debet. j. de ord. cog. cum dilectus. infra. et j. de exceptionibus. denique. et ff. de hiis qui no. infa. Quid dicas quod si per hoc grauata fuit et est illius opinio pro et debet repelli. j. de testibus. testimonium. c. greg. § casus iste ponitur. et ar[gumentum] ij. q. ij. presbiter. et c. si mala.

Super eo uero quod quereretis si aliquis electione cassata ad alterius regimen electus fuit an eiusdem electio debeat confirmari. Hac tamen uolumus discretionem tenere. quod si prior electio non uitio personae sed modo electionis cassatur. promotionem eius et meritum etiam nisi forte symoniace prauitatis aliquid intercessisse constiterit non debeat impediri. Celestinus iij.

fama. et lxxxi. di. tantis. et j. de accusat. omnipotens. Et repelletur in alia electione. cum crimen obiectum probat in modo electionis. electionem de qua agitur attingebat. j. de except. denique. Sed si modo electionis. tunc non impedit in alia electione ut hic. Symoniace. i. q. i. c. i. ar[gumentum] contra. j. de symonia de regularibus. et i. q. v. c. i. quod hic dicit in est contra quia in dispensatione.

Cum monasterium de Pellicia in tuo situm episcopatu ad eam dissolutionem deuenit sicut tuarum litterarum insinuatio patefecit. quod fratres eiusdem domus obseruantiam religionis et ordinem abiecerunt. et j. in quendam quem cum fratribus suis in heremo est laudabiliter conuersatus boni testimonii unanimiter consensere cum in abbatem totis desideriis postulantes. Tu uero postulationem eorum prebuisti assensum. et postulasti eandem ordinationem a sede apostolica confirmari. Nos ideo autem ipsum canonice confirmamus. Ide.

Cum monasterium. et j. abiecerunt. unde debebant expelli. i. ne eligi. uel immo. Relatum cum fratribus suis in heremo. et ita uidetur quod erat monachus. sed dicatur in heremo. alibi non posset eligi uel postulari. j. e. cum causam. et c. cum in magistrum. et eiusdem religionis uel maioris esse debet. quia non esset licitum descendere. sed ascendere. j. de translat. licet. et xxxij. di. legitimum. infra. Iuxta illud et ambulabunt de uirtute in uirtutem. et c. de pe. di. ij. dum sanctam etiam. si intelligas quod iste fuit heremita tunc abbas esse non posset. quia heremita proprium habet. ar[gumentum] xx. q. iij. § ea. penult. sed monachus proprium habere non potest. j. de statu monachorum. cum ad monasterium. infra. Ideo quod iste fuit de heremo quod sic appellatur. et est in Tuscia. et sunt albi monachi. et sub sunt Camaldulenses. et illi de sancto Domiano uiri potentes fuerunt. sed quia dicit postulantes non est putandum eligi. dicas quod primum monasterium de Pellicia erat alterius ordinis. uel ille monachus erat in minoribus ordinibus. et ideo debuit postulari. ut dictum est s. de postula. e. c. ult. unde dicit infra. sicut canonice facta est. unde in cap. competenti ponetur in titulo precedenti. sed licet dicatur postulantes. tamen credo quod fuit simplex postulatio. sed electio. et hoc sentiunt ex eo quod dicit eandem ordinationem postulasti a sede apostolica confirmari. et ex eo quod papa dicit nos eam confirmamus. si n. fuisset simplex postulatio papa non dixisset confirmamus. sed dixisset ipsum admittimus. uel nos approbamus. s. e. bone. et sic bene ponitur hic. et monachus bene potest eligi. j. de no. et no. ro. prima s. b. Confirmamus. sed nunquid sufficit in hac dispensatione consensus episcopi. j. e. sed ad cautelam confirmat. Item. n. dubitabitur an possit hoc facere. et ideo papa rescribendo confirmauit factum ipsius. alias ipse papa diceret et nos postulationem admittimus. sed ipse solummodo confirmat factum episcopi. uel ideo quia forsitan fuerat dictio papa nullo medio. ar[gumentum] ad hoc. lxiij. di. c. i. et ij. sed littera uidetur contradicere. j. tu uero postulationi et c.

Cum terra que fuerit dominus hereditatis diuine censebitur. et j. sicut ex quarundam litterarum tenore accepimus. quidam in electionibus prauè c[onspirantes]

suetudinis morbus irrepsit. ut cum aliquarum
prelaturarum debet electio celebrari conuentus ad quem pertinere
dinoscitur duas personas nominet latenter
auribus patriarche uel principis exprimendas. ut
sic alterius eligende uel totius electionis periculis
irritande. Idem patriarcha uel princeps ple-
nariam habet facultatem. Quia igitur hoc redun-
dat in grauem preiudicium ecclesiastice libertatis predictam
scriptam consuetudinis prauitatem sanctimus
penitus abolendam. statuentes ut forma electio-
nis canonice in omnibus conuentualibus ecclesiis
obseruetur. uidelicet ut cum debet ecclesie consuli pa-
storis regimine destitute electores in unum locum
in quo sunt electio celebranda conueniant et in-
uocata sancti spiritus gratia personam nominent. quam
si in persona fuerint uel in electionis modo premit-
tendum in electionem eam diligentiam inquisitio-
nis apponant donec uacanti ecclesie de persona
ydonea ualeant prouidere. quo facto non pro-
hibemus quin regis seu patriarche qui pro
tempore fuerit requiratur assensus. sed propter hoc ipsa
electionem nolumus impediri. Idem.
Cum terram et c. similiter. 1. porro. censebat. Ce-
terobonum. preceptam consuetudinis. praua. non con-
suetudinem contra libertatem ecclesie non ualere. de hoc
tractatur. s. de consuetudine. c. 1. In omnibus conuentualibus
secundum dicitur conuentualibus. quia ubi est unicus sacerdos
proprium debet eligere. j. de iure patronatus nobis. et. xvi. q. vlt.
decernimus. In quo. s. in ecclesia cum preesse debet uel in ca-
pitulo per consuetudinem loci illius. si comode fieri potest.
argumentum quod melior optulit se facultas. xxiij. di. In no-
mine domini. xij. q. ij. preceptum. et. j. e. quod sicut. dili-
gentiam. hoc sumitur argumentum quod eligentes possunt aliquando
eligere prima non reperta persona idonea. sed contra s.
e. cum in cunctis. et. j. e. innotuit. et. s. e. consi da-
tum. et. j. de concessione preben. c. post electionem. quod hic
dicitur sic potest intelligi diligentiam inquisitionis appo-
nant. non alium eligendo statim. sed querendo aliquem
ydoneum quem eligant alio reprobato. uel hoc intelligitur
post reprobationem alterius. uel sub ea conditione eligunt.
si primus non optinuerit. argumentum lxxxv. di. archidiaco-
nus. et hoc secundi electio expirabit primo obtinente
sicut fit in constitutione. C. de impuberum et aliis substitutionibus.
per additam. argumentum ad hoc. lxi. di. studiis. et loquitur de ig-
norantibus uitium electi. et eam diligentiam ad in-
tentibus argumentum. priuaretur ipso iure potestate eligendi.
s. e. cum in cunctis. et. j. e. innotuit. et ita scripsit
hic laurentius. hodie uero non ualet electio per uota con-
ditionalia. ut in decretali Innocentii iiij. i. e. In electioni-
bus. sed ut ex ipsa littera quam aliter sit intellectus et littera sic
exponitur. quod si in persona eligenda. de qua inter
electores mentio fit ad eligendum et nominata an
electionem tractam. uel in electionis modo. quia forte non
interfuerunt omnes qui debent interesse. uel non seruat
forma secundum antiqua iura uel noua iura in ca-
thedralibus et aliis quam tres. j. e. quia propter. tan-
dem in electione futura seu facienda. seu in trac-
tatu electionis. et sic tamdiu deliberent et inquirant
de persona ydonea quousque illam inueniant. et tan-
dem ipsam eligant. et sic satis plane sonat lit-
tera. hodie uero uidetur seruanda forma et in conuentu-
alibus ecclesiis omnibus quam traditur. j. e. quia propter. licet uide-
atur loqui de cathedralibus ex uerbis illis ecclesie ui-
duate. quia ille solent proprie dici uiduate. quia in proprie
dicitur uinculum coniugale contractum in aliis inferioribus
non ita est. sed tamen hodie extendit ad omnes. et licet in pro-
prie dicantur uiduate tamen quo ad ista uidu-
ate dicuntur ex quo prelatum non habent qui possit ne-
gotia illarum procurare. et quod sic littera exponenda sit patet
ex eo quod dicit personam nominent. quia per nominationem non
fit electio.
Transmissa et j. Consuluisti quid tibi fa-
ciendum sit super eo quod clerici tue diocesis oc-
casione pro suis excessibus suspensionis uel inter-
dicti uel excommunicationis sententia percelluntur. prius preten-
dentes eam dimittunt tonsuras et transferunt se in
ad matrimonia laicorum. Propter quod multi quorum in propo-
sito clericali proposito uestes induunt laicales.
et sic laici mercatores se turpibus questibus im-
plicantes consilium sibi laycorum manus as-
sociant et correctionem ecclesiasticam per contemptum
eludunt dicentes te potestatem non habeas
eos sibi tibi spiritualiter a papa se indulserit corrigendi. et
j. Rescribimus igitur quod ex quo electionis tue con-
firmationem accepisti de talibus clericis. preter
ea quem maioris est inquisitionis discussionem exi-
git. et ministerium consecrationis desiderant. quod in-
stitutum est et ecclesiastice conuenit utilitati statuen-
di habes liberam facultatem. Innocentius iij. de
cella sancti petri et uniuersis abbatibus.
Transmissa et j. memoria. quod si licet ante di-
citur. quod licebat. lxxxiij. di. fornicarii. et. xxxi.
di. lex continentie. habitu clericali deposito. unde
ipso facto priuilegium clericale perdere debet. nec ab ecclesia
debet defendi. j. de ui. et ho. clericorum. c. ult. quia in-
dignum est illum ab ecclesia subueniri per quos constat
scandalum in ecclesia generari. j. ne clerici uel mo. c. ij.
et hoc uerum est post ammonitionem. ut. j. de uita et
ho. clericorum. c. ult. et. j. de sen. excommunicationis. In audientia.
et in parte decisa premittitur de ammonitione de talibus.
ad pertinentibus ad iurisdictionem. puta. sicut est iudi-
care excommunicare corrigere irritamenta recipere uas-
sallis confirmare inuestire beneficia conferre et con-
silia quem constituit in iurisdictione. s. e. nosti. et j. de
translat. c. 1. hoc omnia in confirmatione consequitur electus.
ea uero quem sunt ordinis. sicut est clericos ordinare con-
secrare conficere deposito clericorum benedicere uirgines. et ec-
clesias et altaria consecrare. et similia conferuntur in
consecratione episcopali. j. e. quod sicut. Preterea. et. lxxiij.
di. quamuis cum episcopus et ar. j. de transl. inter cor-
poralia. quia ante consecrationem quasi uidua dicitur ecclesia propter hoc.
ut in di. et sic iure communi poterat illos clericos corri-
gere ac punire. b.
Cum inter R. seniorem et R. iuniorem
Ce. altercatio scatuisset. quod uertitur et j. ro-
mane ecclesie. p. nostri. predictum R. seniorem suam

[illegible marginal gloss]

cu instantia postulatum ad conponend coegit in unum et sic gratie renuntians de manu eius custodiam et prioratum recep ab eod tenere possidendos se ordinatori ls ca senior tantus dom tm reuersus adversarijs contem ipsam nolentibus observare non potuit q accessa sunt obtinere et i Sed attendentes q ex consensu capitis recepte tus si q s in electione capere uerat R senior annuisset ac p h ne monachi ad electionem procederent appellare de iure minime potuisset cum nequiorem int est audiri non soleant appellantes ar p illam dictis legitimam non fuisse vn p eam electio non potuit impediri. Sane quamvis ppositus et c constan. de interdicto q card posuerat in suis litteris insertum q tamen pid q R iuniori diocesani epi munus benedictionis impendit ei q prius minus uidetur obviare vn ut scriptura sco ferri scripture preiudicat. nec probatum fuit ls obiectum q ab interdictis electio fuit celebrata ipsam no potuimus irritare et i Ideo qz causam ipsam nob duximus committendam ut si constitit q electio facta fuerit a suspensis ea omnis cassata ipi monasterio post satisfactionem a digna suspensionis et interdicti sententia relaxata. de persona idonea consulatur. Idem c. pene tenet.

Cum int R et i coegit. qz ius ei forsitan magis uacillabit quam alterius nec potat sui magnis sumptibus finem imponere litis immo certe ipse ide si dubitaret et si diffideret de iure suo debebat renuntiare liti s de postulatione et i de symonia p tuas nec dolo facit qui rem deserit ut lite effugiat ff de ali mu iud ca fca Item si c i ut coegit pp tormenti metus i de sponsal ex litteris et credo q non fuit absoluta coactio sz condicionalis dum uiueret ls n prioratus n sunt mota dns confirmandi i de confirma utili porrecta si tn electi canonice fuiss no sunt remouendi sn ca i de statu monach monachi de h notatur in ista decretali porrecta iniuste et sic fuit e uolens no qz coacta uoluntas e xv q i merito. qz xxiij q iiij displicet optinere. immo puto in integra contineretur ipm R seniorem uerba ueniunt pp q fuerunt interdicti a quodam cardinali ut in lra continetur ipse u R nicholinus appellauit ne eligerent et tn elegerunt aduersarium suum s R iuniorem qui fuit ab epo loci benedictus. ideo appello eius no tenuit qz renuntiauit iuri suo. q ex consu sz non eo ipso q alij no seruabant compositionem poterat redire iste ad ius suum pristinum. Ita uir i de pactis cu pdem et i de renuntiatione. Sane et i de iure iur c iij et ff de conditione ca da et ca non secuta. siqs accepto tulit et si filius impugnat testamentum patris in quo mater est instituta. restituitur mi actio de dote q confusa erat p additionem hered C de inoffi testa si maritus et si mihi nupter;

tiellejano restituit actio creditori t antiquum debitore ff ad uell si mulier. Preterea simplici pacto n tollit actio pma C de transact siue nec dz ei si dei seruari qui contra pacta usatur n cum actio est odiosa C de transact cu mitota et n in cunctibus cad turpill q uis sic gr q s na liberat appellare u y q vi no solent ut si actio sublata fuit saltem danda fuit actio de dolo cu ppo nas pt dici q actum fuit inter ptes ut si altera ps resilect a pacto soluta pena ei staretur ff de transact et qui fidem sz h no credo. nec hic colligit unde dicas q u compromisso intercedit et pure renuntiat a s iuri suo postea no auditur ut hic et i de renuntiat. In presentia et v ij q i q pichoslu et renunciandibz actiones sua n est denidius regressus ad eas ff de edil edic q et si uenditor et no q qui renuntiat spirali iuri sui beneficio pure et si aliquo pacto dz reuertare al symoniacum esset qz non est ibi locum renuntiato sub tm ut sub actione et in est q no pt redire ad pristinum ius sz in transactione ut in pacto secus est cum i admittat tal act do ut des facio ut facias ut facio ut des qz locum no ht in spuali beneficio i de transact scz eo si dicas qz n fuit iste al auditus scz priori beneficio sic ibi i de pactis cum pdem et i de renunciat sane sede quia iste non hebat actionem ad agend et n eo sn actione exprimit ff de neg g si pupilli C vi decim tm qz pure renuntiauit ut dem e cu qui recepiendo custodiam et prioratum et iuri suo in tot renuntiauit et cu iste iudicas ostium no iploraui sic in ill cum pde et c sane ex q auditi fuerint et restituti ad agend et in ill c u collatum fuiat post renuntiationem hic a sec eq ppositus et canonicis quibz forte negotium fuiat commissum quorum litteras bn creditur xx q iij statuimus et lxxiij di. In noie pris et filij inf lris. In tribz casibz creditur lris platorum primus est i de probat post cessione e scds est i de testibz cu tu tcius e i de probat quim a statim dcs epo hic concurrit due presumptiones s fam epi et scriptura ppositi et capituli et fam legati sed epi traditur i de re iu d sic et i de renunciat in presentia et ij q vi h et placuit vn non e credibile q suspensum et a suspensis electum bn diet v confirmare In contrarium presumitur ex lris ppositi et capli quibz e creditur p iura predicta et ita circa idem fam qui habitur uarie presumptiones l vij di si quis in egritudine et ff de iur i r dimus et ar i de presumpt lras l cu una sponderat h neutra et ideo pp ma derit inquirendi de illo interdicto impendit qz presumitur q electio illius n fuit canonica presumitur de suspensione et interdicto a cardinali preiudicio sz qz nescitur uerum ideo absoluimus reum qz in dubijs presumptiones debentur ee ad absoluend q ad condempnand i de prone ex lris et i de fide instr Item dilcos inf h secus fam fuit a suspensis s de consuetudine cum dilcs u de hoc fams d cum est cassata i cassa irritata qz su

[illegible marginal glosses]

non non audi[tur] appellans

uoluntas

[illegible marginal glosses]

pensi elige nō possunt. ɔtulat. intelligo q p ca
plm fiat elcō ex q ñ dicit p quos. si. n. pp no
uissz p alios monastio puidere. i mandasz
sic si ɔsueuit. s; ñ mandat illos ab solui a sen
tentia suspensiois. ut postea elige possit. & s;
sunt restituti ad eligēdum. ab esset sec. & R.
senior restituta sunt custodia & pcurat. ut ɔ
tinet in integra.

Qualr post obitum & j. Elci qui elc
tus a uob añ ɔfirmatoēm administra
toi ɔmittus se intrueuerit inmiscuit. reci
piendo tam a clericis quam a laicis iura
menta. non attendens q p aplm. nemo
dz s honorem assumere. s; qui uocat a dō
tanquam aaron. pcipue. qr nec donū scie pō
tificii ɔueniens fuerat assecut. postmā no
bis psentastis eundem. sufficienti examina
tione pmissa. elcōnem de ipō factam du
ximus irritandam. quicquid ex ea l ob
eam factū est decnuntiantes penitus non
tenere. Idem caplō capuan.

Qualr post obitum & j. administratoni. s.
j. de preben. cum iam dudum. & j. e. bone
me. sz. c. j. e. q sic. & c. sicut. e. s. ult. h i coe
illō dispensatō. ut ibi p; ita tñ q de rebz
tpalibz nichl penitus alienent. & sicō illō in
troductū sunt. q si nimia sbtilitate circa h
utemur: sbtilitas in pnitie ecce uerteretur.
C. ad trebell. l. ple. & dixit hic laur. q si elc
tus añ ɔfirmatoēm ad disposuit de rebz ec
clesie. ut salue esent. qr ab erant pituse & h
ñ fecit tanq platus s; tanq simplx canoi
cus. nō ur ob hoc administrasse. & ei ñ dz no
ce. ff. de acquir. hered. & C. de tutore. qui sat
d. tutor. & l. in dubium. caueri tñ faciet. si ab
stineat. si alius est qui hoc fce possit. qr e
qui minimā pticlam de hereditate attigit:
administrasse ur. ff. de acquir. hered. si suū.
s. si quis suus. pp q cassata est h elcō & q
ñ erat ɔuenientis scie. ɔuenens. ubi dix ɔtris.
qr sufficit q sit ɔtentis scie. sz nō eminentis.
j. e. cū nob. olim. quicquid ex ea. C. de legib.
nō dubium. xij. q. ij. alienationes. xix. di. c.
ult. ar. ɔ. ij. q. vij. s. tua. & s. sm. & j. de iu
r. patro. ɔsultatoibz. hoc enim credebat iu
habere patronatus ul q eet iudex.

Cum int uniusas metropol. & j. inte
lem tñ aut. p. i. & f. canonicos uros. &
litteras quas ad se ap. detulerunt. q ad
decanū & alios ɔcanonicos uros panorm
manentes. cum ex eorz pte fuissz p lrasi
timatū. ut sic tractarent s elcōne ɔstitu
endi pastorem q nullum deberent in eorz
absentia nominare. quedam sotiū uerum ca
his ad eos destinastis. xij. dier terminū as
signantes. infra quem post receptoēm lit
terarz uestrarz itarum pent redeundi. qñ eni
ecclastica consuetudo non exigat. ut ad

elcōem pastoris canonici tā remoti uo
centur. & illi precipue qui longe ɔtra
uos metropolitani uri. obitū presentialr
cognouerunt. quorz aliqui post eius deces
sum ad capuanam eccam sunt reuersi. qr
ubi mora longior in elcōnibz e ualde sus
pecta. Immo sepe damptiosa. ɔ. q. Immo
certa spe sci gra psonam ydoneam pelc
tionem canonicam ɔcorditer assumatis ad
regimē ecce capuane. ɔsecit ad urām
audientiam nuntios trāsmissuri ydo
neos. p quos a nob uice regia postuletis
assensum. & ap. ɔfirmationis gram requi
ratis. Idem archid. & caplō. capuan.

Cum int uniuslas. & j. ad decanum. sō
q absente decano pot elcō fi. lz sit honora
bilior ps capli. j. de conces. preben. post elcōm
in pte decisa. notare & male mā deuerit ut
sequit. qr eos expectare ñ tenent. s. t. j. dicit.
qr piclosa est mora. xij. dierz. xx. miliaribz
p dieta ɔputatis. ff. de uerborz sig. l. ij. & ff.
si quis cautōnibz. l. i. & s. de re ptis. nō nulli.
ū de hoc sat tam est. remoti. a q remoto loco
uocandi sunt absentes colligitur ex rbz. qr
uocantur a tam remoto loco qntū est a me
diolano. usz ad ianuā. lxij. di. quito. sz non
deberent uocari a tā remoto. q e a capua. usz
ad paleinū. ut hic dicit. & qr uocandi st
ubi sti piclo uocari possunt. j. e. q sic. C. si au
t. sz uidetur q omīs qui st in eadem puīta
sūt uocandi. cū illi psentes dicantur. C. de pre
scipt. longi temp. l. ult. & j. e. corā. ab. ñ ra
lz q faciunt psentes. j. e. q sic. & c. bone. me.
ij. q omīs de puīntia sunt uocēdi. hos. i. e. in
genesi. In his uocatoibz p elcōnibz faciendis
credo standū pō ɔsuetudis. ut dicit illa decre
tal. In genesi. q dicit q de toto regno fran
tie uocantur ad elcōnes de ɔsuetudie gnali
in alijs negotijs ecce sufficit q fiat maior
ps psentium. x. q. ij. hinc. dū modo maior
ps sū due sint psentes. ff. q cuiqz uniusi.
plane. & l. nulli. nec uocantur absentes ita
libz ut ibi. h iuss. b. cognouunt. s; ñ uocari ñ
debuint. qr qui sciunt citorari nō debuit. ff.
de act. emp. & uen. l. i. inf. unde stati debebat
inuenire ad tractand de coi utilitate. C. de de
curionibz. curiales. ii. Et nec ille expectandū
e qui parat ne ad eum citatō pueniat. qr la
titat. ar. ff. de eiuct. si dem. s. si psente. & j. ut
lite ñ ɔt. qui freqnt. credo tñ q notādi sint
dū tñ sint in tali loco. s; ñ sit uocandi lz sci
ant ecciam uacare. reuisi. sic quidā st reuisi.
sic alij potuerit redire. xxiij. q. iiij. displicet.
circa prin. ar. ɔ. ff. de arbitris. si cū dies. s. pen.
assumatis. alijs absentibz & tñ miserat p
illis ut ad faciendās elcōm ueirent. sz po
ne q nō inuissent isti mandatū a pp ad e
ligēdum. nūquid potarent isti elige ad e
ante

minimum prefixum. vel absentibus quos vocaverunt
ut quod sicut hic capitulum quia non tenebantur vocare illos.
unde possunt mutare voluntatem suam alio non preiudi-
cato. ff. de reg. iur. nemo ex consilio sed cum eorum non
infrustrat. ff. de adim. leg. ob causam. da. si pecuniam. infra de
deposito. c. ii. § i. et ff. de depo. l. i. § plt. et infra de pre
ca. c. fi. et infra de institutionibus cum venissent. pre-
terea hi faciebant de gratia quod possunt illam revo-
care quandocumque. s. de postulat. bone me. quia ius
non videtur acquisitum. C. de . . fig. alle. et x. q.
ii. quia cognoscimus. sed contra videtur quod ex quo illos
admiserunt illos vocando ad electionem iam
non possunt revocare. infra e. cum Wintoniensis. et infra de his
que fi. a pla. c. ult. ubi de hoc notatur. et ff. de
ius. iuri. post. prefundum. ex eo quod nolunt procede-
re ad electionem sine illis consentientur se hic non posse
facere eis exclusis. infra de of. del. cum sup. et res de
facili ad suam naturam revertitur. ff. de pacti.
si unus. § qui si non totum. preterea gratia concessa se-
mel intempestive revocari non potest. infra de com-
modato. c. uno. et ff. commod. In commod. § sicut.
enim non decipi sed adiuvari beneficiis nos op-
ortet. ut in primis iuribus. In casu isto dixit Io.
quod bene possunt eligere cum eos notare non te-
nerentur. michi videtur quod ex quo eos vocave-
runt tenentur illos expectare usque ad terminum sta-
tutum. et hoc dico dum modo ex tali expectatione
preiudicium ecclesie non contingat vel dampnum. si non
mora periculum induceret non obstante tenore illa vo-
catione possunt eligere. et hoc videtur sonare littera istius
capituli. quia non mora et c. et quod isti presentes in capitulo
presenti. hic fuit quia papa eis mandaverat. et quia periculum
timebatur ex mora. regula. sile. infra de foro. c. l. sed
ex tali assensu administrare non posset. quia non
consentit in eum tanquam papa. sed tanquam rex. sic
infra e. quod sic. § preterea. et xxiii. q. iiii. si ecclesia. infi.
et ff. de adop. si pat. § quia adrios. et sic duplex
consensus exigitur. s. e. cum terra. et i. e. sacrosancta.

Cum nobis olim de obitu. et infra. Cum autem
constaret interpositam fuisse appellationem ne
fieret electio non canonica. videri poterat quod post
eam medio tempore nichil debuit innovari.
unde talis electio iudicanda erat irrita et inanis.
ut pote post appellationem canonice interpositam attemp-
tata. sed contra eum appellatum fuisset non
ut nulla fieret electio. sed ut fieret canonica.
si forma electionis canonice fuerat subsecutum non
utique contra formam appellationis hoc. sed magis secundum
eam videbatur esse processum. et ideo licet post appellationem
non tamen fuit contra eandem electio celebrata. propter
quod non erat aliquatenus irritanda. et infra. Item
cum post appellationem emissam archidiaconus cum suis
fautoribus chorum exivisset. et vos illos ut interes-
sent electioni faciende vobiscum curassetis so-
licite revocare. qui ad electionem faciendam
accedere noluerunt alienos se fecisse viden-
tur. propter quod electionem a vobis iuxta formam manda-
ti apostolici concorditer celebratam de viro ve-

posse contradicere videbantur. et infra. His ergo et aliis
allegatis quamquam contra personam illius quem ele-
gistis nichil dictum fuerit vel obiectum. quia tamen secundum
verba apostoli dicentis. Nemini cito manus imponas,
debemus attendere diligenter ad ea que circa per-
sonam inquirenda fuerant. duximus ex officio
nostro sicut decuit procedendum. et infra. Illius quoque
literature. licet non eminentis tamen sufficientis esse
asserit. ut pro defectu scientie sic pleniter intelleximus.
ab his qui eum melius cognoverunt ab electione
non deberet excludi. de legitima tamen etate ple-
ne scire non potuimus veritatem quia cum a mul-
tis curiose etatis eius curaverimus existere indagare a
nemine umquam audivimus quod annum etatis
xxx attigisset. et infra. Nos ergo pariter et persone provi-
dere volentes. et tam vestras quam canones ob-
servare. quia propositum vestrum prius intelleximus.
et ideo propter urgentem necessitatem. et evidentem u-
tilitatem ecclesie capuane quam in hac parte po-
tissime attendimus volumus ipsum firmiter perdu-
rare. presentium vobis dictum communem vestrum vobis in
procuratorem concedimus. liberam administrationem
ei tam in temporalibus quam in spiritualibus com-
mittentes. Idem cant. archiepiscopo.

Cum nobis. et infra. innovari. hic allegato dicit quod
non extenditur appellatio non ad ea que illegitime
fiunt. et illa sola cassat. ar. infra de testi. significavit. audi-
ta. et s. de rescript. cum secus est in nuntiatione
novi operis. infra de novi operis nun. c. i. et ii. non ut
nullam. tamen non appellatio non valet. ne fiat quod edicto
prohibito canetur. ar. xx. q. i. quid ad prohibitum. ff. de
ap. recip. vel non. l. ult. Cum publice utilitatis in-
tersit ut fiat electio. ff. de novi oper. nunc. de pu-
pillo. § siquis timuos. et infra de his que fi. a ma. pa.
ca. ex ore. infi. et s. e. cum inter. Emissam. ab ar-
chidiacono. et complicibus suis qui appellavit eo quod qui-
dam volebant extra gremium ecclesie eligere. dicebat
enim archidiaconus quod quandiu inveniebatur ydoneus in
ecclesia non debebant eligere de aliena. et ideo appel-
lavit ne fieret non canonica. revocare. nunquid eo
ipso quod admoniti noluerunt redire qui presentes sunt
possunt eligere. videtur quod sic. ar. hic. et infra e. quia sic. §
si autem. et ar. s. de postul. bone me. et infra e. de testib.
In nomine domini. et lxiii. di. si forte. infra de of. del. cum sic.
cum maxime mora in talibus sit suspecta. s. e.
post. et ar. ff. de admi. tu. tuto. tutor qui lat.
§ i. et ii. unus tutor alium non expectat. et infra. ut
lite non con. Cum frequenter. § i. ar. C. de divid.
tu. l. i. infi. sed contra videtur quod teneatur expectare
usque ad finem termini missivum. ar. ii. q. vi. ap-
pellatore. infra de of. del. consuluit. et xvi. q. ii. pla-
cuit. sepe enim vocandi sunt ad electionem. lxiii. di.
plebs. et tunc reus absens debet expectari usque ad
finem termini. C. de iudic. properandum. § hi autem
sententia. et ar. ff. de . . ob. insulam. et ita expectabit
usque ad finem quousque eligere possint. dic. ideo quod
presentes procedere possunt citra finem termini tamen sunt
non precipiti festinatione. sed moratoria citatione.

ar. ff. de administrat. tu. tutor. § i. et j. de off. del. a
latere. Hoc non credo. immo dico quod si maior pars et sa-
nior vel procedere ad electionem potest ut providerat ecclesie in-
divisiate. s. e. c. proxi. Et si vocaverint alios presentes vel ab-
sentes statuto eis termino competenti. j. quod venient
possint venire. si non venerint nec assignaverint
iustam causam quare non veniant. alii possunt postea ad
electionem procedere. quod si vel debet venire vel iusta de causa impedi-
tus committere alicui de collegio procuratorem cui vices
suas committat. j. e. quia propter. et est ratio quia mora in ta-
libus est periculosa valde. s. e. c. proxi. et j. ut lite non
contestata. quoniam. § i. Et preterea quod a maiori parte capituli fit
debet valere. si minor non ostenderit rationabile. j.
de hiis que fi. a maio. par. ca. cum in cunctis. Et sic est ob-
servatur. Et hoc quidam idem dicunt hoc alienos. ex quo vo-
lunt venire vocati procedi potest sine illis. ut determinatum est.
ar. j. de off. del. prudentiam. § adicimus. cito.
manum. lxxxiii. di. quid est cito. et xxiiii. di. §
i. ex officio. non inca. quod iudex potest supplere et de
facto quod papa supplet hic de facto. quia non in casu iudex
debeat supplere et qualiter dictum est. s. de postula-
tione prelatorum. bone me. j. sed in casu isto illud teneas quod et si
nichil obiciatur electo ille qui affirmat electionem
debet inquirere de modo electionis an sit canonice
facta. de persona et electi. qui sit ydonea. j. e. veni-
abilem. Alias si affirmaret indignum. ipse puni-
retur. et promotus debet repelli. j. e. nichil est. Et ita
de omnibus talibus debet ex officio suo inquirere. cum
sua intersit ne puniatur. Item et in alio casu ex
officio suo iudex supplet et de facto. j. de except. ex-
ceptionem. Et quos prohibet. pretor in totum pro-
hibet et si non apponatur. ff. de postulat. quos
prohibet. et in alio casu. ff. de pet. hered. l. ult. litte-
rarum. In prelato requiritur non solum litteratura.
sed et quod sit sollicitus et prudens in temporalibus. xx-
xvii. di. petrus. quod scientia exigatur in episcopo habes. xx-
iii. di. qui episcopus. et xxxviii. di. que in ipsis. et c. omnes
psallentes. tamen conveniens scientia tollatur in episcopo.
ut hic dicit. et ar. ad hoc. ff. de edil. edicto. sciendum.
§ illud. et l. si quis venditor. § venditor. eminentis.
eminentis scientia bona est desideranda in prelato. et compe-
tens tolleranda. quia multa scientia inflat. sed eius im-
perfectionem supplet perfectio caritatis. j. de renunciat.
nisi cum pridem. § ne pro defectu. rationes. ideo dicit rationes.
quia volunt servare ingentem necessitatem et
evidentem utilitatem ecclesie capuane. canones. ideo
dicit canones quia non potuit sibi constare de etate
xxx annorum que debet esse in quolibet episcopo ordinando.
s. e. c. cum in cunctis. sed videtur quod electio valere non debet.
ut potestate facta de homine non plene etatis. ut j.
e. cum in cunctis. Solve nichil fuit obiectum e-
lecto. ut dicit. s. nec iudex debet cognoscere nisi de hiis
que in iudicio deducuntur. vel dic quod decretalis non lo-
quitur nisi in eo quod iste affirmatur. sed est quedam per-
missio quod patet ex eo quod dicit nos ecclesie preterita et persone
providere volentes procuratorem. si quid pro talia ver-
ba affirmat electionem. credo quod sic. suspendit tamen
consecrationem. usque ad legitimam etatem. In noc-
papa iiii. dicit. quod non. Et cum fuit in etate licita debet
eligi in archiepiscopum. et papa dispensat cum isto. quia cum
non esset etatis licite papa ipsum concessit in procura-
torem ecclesie capuane. ac si esset simpliciter postulatus
alias electionem ipsius denunciasset irritam. et in ante. et
canonici essent eligendi ea vice potestate privati.
s. e. cum in cunctis. et j. e. c. proxi. liberam. pro illud ver-
bum non datur ei potestatem male administrandi.
xii. q. i. relatum. ar. C. de inoff. testa. si quando. et i. e.
c. ecclesia nostra. ad fi. et hoc prelatus procurator dicatur. xii.
q. i. § ult. et c. ult. et j. de donatione. fraternitatem. cum do-
nare potest. si consuetudo est. j. de donat. certum. et ff.
de donat. filii fam. consideranda loci consuetudine et — Filiusfamilias habens liberam administrationem peculii non donat quia illa administratio non est data ut perdat sed si iusta ratione motus donet valet.
civitate dominus. ut in c. pro do. certum. et ff. quod in-
cum cla. l. prohibere. § non tamen.

Innotuit nobis quod Wigorniensis ecclesia destituta pa-
store. prior et conventus eiusdem magistrum
... eboracensem archidiaconum in episcopum elegerunt. cuius con-
firmationem usque in adventum ipsius quia ab-
sens eligebatur et in scolis distulisti. cum tandem
de spontanea et secreta confessione intervenit.
quod conscientia ei ex aliquantis per ex natalibus esse
lesa et ... cuius electionem petit capitulum per sedem
apostolicam confirmari. presentato nobis electionis
decreto. subscriptoribus eligentium roborato. quo-
dam autem suffraganeorum tuorum asserunt eum
filium fuisse cuiusdam militis. et ab eo ex
quadam ingenua. et non coniugata suscep-
tum. Idem quoque magister adiecit quod nunquam
pater eius duxerat uxorem. sed mater eius virginita-
tis florem prius perdidit quam eum. et ij. Quamvis
autem canon lateranensis concilii a b. alexandro papa
predecessore nostro editus non legitime genitos adeo pro-
sequatur quod electionem talium irritat nullam
esse. nobis tamen per eum ademptam non fuit dispensan-
di facultas. cum ea non fuerit prohibentis in-
tentio. qui successoribus suis nullam potuit in
hac parte preiudicium generare. pari post eum
immo eadem potestate functuris. cum non habe-
ret imperium par in parem. et j. Multa tamen in hoc
casu dispensationem inducere videbantur. Scien-
tiam scilicet morum honestas. vite virtus et fa-
ma persone multipliciter a quibusdam et ex fratri-
bus nostris qui eum in scolis cognoverant approba-
te. Accedebant insuper causas ad id non modicum concors capi-
tuli Wigorniensis electio. petitio populi. assensus prin-
cipis. et votum tamen suffraganeorum suffragia. Et
humilis devotio confitentis. qui sponte ac
humiliter suum nobis confessus reatum. quem le-
sa conscientia thronum conscendere pastoralem. Habi-
to ergo inferiora respice super hoc diligenti tractatu. intelligentes.
Wigorniense capitulum eundem magistrum non tam
postulasse. sed imprudenter potius elegisse. cum
ad optinendam dispensationis beneficium precedere
debuisset non per electionem in hiis tamen sed
per postulationem premissam. electionem ipsam
predicti lateranensis concilii auctoritate cassatam denun-
ciavimus irritam. et manentes presentes non mo-

dictum Gregorii. cap. quod eis nec penam infligi-
mus in canone expressam supradicto. nec prop-
terea cogimur ignorantiam quam allegant. et
quamvis post cassationem huiusmodi nobis fuerit su-
plicatum ut dignaremur cum eo misericorditer dis-
pensare. supplicationem huiusmodi quod nomine
capituli non fiebat cum non ad postulandi dis-
pensationem sed petendam confirmationem ipsius
fuerint nuntii destinati ad plenum non duximus
admittendam. discernentes irritum et inane quic-
quid sit ordinatione ipsius exstitit ante suscep-
tionem litterarum nostrarum fuit attemptatum. et si Rigorem cap. eiusdem magistrum propter
prerogativam meritorum ipsius. duxerit postu-
landum. postulationem apostolice sedi presentare procuret.

Idem Ianuarii archiepiscopo. placentino et tobiensi
episcopis.

electione — In nomine domini. et. i. distuli et invito. quia nec eius po-
testat affirmare non plus, ipse consentiret electioni su-
e. i. e. c. pertinent cum inter. cum decreto. decretum debet conti-
nere totam seriem et formam electionis nomina
eligentium et eorum assensum et subscriptiones ca-
nonicorum in hunc modum ego talis canonicus talis ecclesie
huic electioni interfui et consensi et propria manu
subscripsi. si scit scribere. alioquin alius pro eo et
nomine illius de ipsius mandato subscribere debet.
i. de te. in d. cum inter vos. et nomen electi debet conti-
nere et ad quam dignitatem est electus. et scriptura il-
la sit facta per publicam manum. vel per duos ydone-
os viros. i. de probat. quoniam contra falsam. et sigillum c.
apponitur. et hodie etiam debet continere inquisitionem et
voluntates singulorum et publicationem et colla-
tionem et electionem. ita quod per tale decretum appareat
formam servatam fuisse. illud decretum secundum quosdam
non est de substantia electionis. hodie vero ita est de substantia.
quod si non fiat publicatio voluntatum et inquisitio
et collatio et electio subsequenter in continenti cassatur
electio. i. e. cum ana ecclesia et c. cura post petitam. i.
genua. ingenuus is est qui ut statim nas-
citur liber est. i. instit. de ingenuis. in prin. con-
iugata. si non coniugata fuisset filius esset spu-
rius nec posset legitimari. per matrimonium sequens. i.
qui filii sint legitimi tanta. quod si contraxisset post-
ea cum ea numquid iste posset eligi tamquam de
legitimo matrimonio natus. non videtur. quia non fuit
de matrimonio natus. s. e. cum in cunctis. nec prodest
quod res deveniat ad casum et cum tempore nativitatis
videtur considerari. sicut tempore electionis. i. e. dudum. et ar.
responsata — xxx. q. v. qualis in virginitate ut i. et ita hoc debet
dici. dico quod bene potest eligi. quia matrimonium sequens
omnia precedentia purgat. et ille tamquam legiti-
mus est habendus. i. qui filii sint legit. tanta.
idem di. lvi. c. quales. quia verba sunt intelligen-
da cum effectu. i. de cle. non resi. relatum. lat[a] s[ententia]
s. e. cum in cunctis. irritum nullam esse. sic ergo
patet ex eo quod dicit irritum nullam esse et ex eo quod
dicit inferius electionem ipsam predicti canonis
auctoritate cassatam. quia canon ille. s. e. cum in cunc-

tis est canon late sententie et i. e. cum Wintoniensis. dicitur
quod talis electio est nulla. et in hoc est canon late sententie. sed
quantum ad aliam penam que imponitur eligentibus non est
late sententie. sed quantum ad aliam penam que imponitur eligen-
tibus. sed ferende. et ad hoc inducit. i. e. quisquis et c. quia
[...]. sed hoc non dico. immo quo ad omnia canon est late
sententie. sed hoc contradicit quod dicit inferius. nec penam in-
fligimus. et c. i. nolumus esse inflictam. quia puniuntur eis.
et hoc est quod premisit parentes non modicum et c. et il-
la duo. c. quia propter. quisquis in alio casu locuntur
ut in decimus. i. b. imperium. sic xxi. di. inferiores et
ff. de arbitris. nam magistratus. et ff. ad tre. ille a
quo. et tempestivum. ut se subiciat ei. ut ff. de iur.
do. ne. o. nisi est receptum et ii. q. vii. nos si in compe-
tenter. in scolis. instituit. id est operatur notitia scolastica si-
cut et militaris. ff. de castren. pe. milites. ii et l. si
forte in fi. reatum. i. defectum sui impedimenti. quia et
si non nota delicti est tamen nota defectus impedienti pro-
movendo. i. de fi. g. ea accedens. et est ratio quod primi-
tus est inculpa. lvi. di. nasci. de adulterio sed scelus.
ut e. o. postulationem premissam. et sic patet quod ille-
gitimus potest postulari. de hoc dictum est. s. de po-
stulat. c. ult. sed non ab indignus. puta suspen-
sus. vel qui suspensionem non servavit. s. de po-
stul. c. i. ignorantiam. ignorantia crassa et supina
non excusat. i. de eo qui reliquit ecclesiam. c.
uno. unde plures debebant isti ignorantiam quam
allegabant. ut hic dicitur. lxxxii. di. proposuisti. cras-
sa fuit istorum ignorantia. quod impuide eum elege-
runt. non recurrentes de eius persona ab hiis per
quos certificari poterant. xxxvii. di. c. ult. et i. de
reg. iur. c. ult. et ff. de iur. et fa. ig. regula. et io
debebant plures diligentiam adhibitam ut se
excusarent ignorantiam. item ignorantiam po-
terant plures purgare. i. de test. presentium.
i. de excepti. pastoralis. ar. op. i. de sen. c. uno.
ad petendam. alias si fuissent missi ad eligendum
simpliciter bene potuissent postulasse. i. e. cum
inter. susceptionem. per hoc vel solum quod dicitur quod contra-
tur. si episcopo deposito canonici eligant alium ante
quam recipiant litteras per quas restituitur depositus.
ar. est pro restituto. viii. q. ult. c. ult. c. de ma-
pri. luna. i. de presen. inter cetera. ar. contra. vii. q. i.
eos. ff. de decur. l. ii. presentare. sic patet quod metro-
politanus non potest cum illegitimo dispensare.
de renunciat. ex transmissa. c. de nupt. iii. e.
elige possunt ut dicatur debitantes irritum. ar. i.
de conces. p. quia in cunctis. presentare. sic patet quod
metropolitanus non potest cum illegitimo di-
spensare. ex quo illum sic precepit presentari.
ar. i. de corpe viciatis cum de tua.

Cum inter canonicos . . . super electione
pontificis quod conveniretur ad apostolicam se-
dem. . . . diaconus . . . et I. procurator capituli ac-
cesserunt. et [...] proposuit autem procurator pre-
dictus. quod singuli requisiti cum consensu in
alterum propositum excepto predicto subdiacono
convenerunt. quo in sua dumtaxat permanente

aliorum consensus redactus fuit in scriptum publicum et cetera. Ceterum pro parte altera fuit propositum ex adverso quod cum vii. essent canonici sacrosancti se in capitulo receperunt de futura electione pontificis tractaturi. sed archidiacono archipresbytero et preposito domino asserentibus propositum nominantibus fuit a prefato G. obviatum asserente ipsum morbo ephilentico laborare. pro quo alias inde fuerat tanquam inhabilis recusatus. nec ad ecclesiam aliam debere sic transire donec reperiretur ydoneus in ecclesia sacrosancta. et ii. predicti archipresbyter pro parte altera de facto ut dicebat hiis prinuntiatis. ipse vero G. pro parte sua in mediolanensem archiepiscopum compromittere curavit. eum magistrum G. medicum canonicum eius de dit in episcopum et confirmavit. et ii. dictus P. quod cum constet electionem de preposito memorato a maiori et saniore parte capituli celebratam fuisse publicatam et subscriptam. G. decanus predictus positus eiusdem electioni consenserit. ut per mutuum consensum eligentium et electi qui coniugale vinculum spirituale sit contractum. non sufficienter sit ostensum eundem morbo ephilentico laborare. sine quo contra ipsum debet appellatum. vos non obstante appellationis obstaculo. si contra ex aliis causis superius memoratis proponitur interposita cum eas frivolas reputemus. electionem confirmetis ipsius non obstante quod post talem electionem a prefato archiepiscopo propositum fuit sententiam. et si a partibus in eum fuit compromissum. cum electores a tali electione se nequiverint resilire. quod si electores illius non compromiserint in archiepiscopum memoratum et si predictus propositus fidum electioni facte consenserit eo tamen consentire volente. dummodo sit a morbo in munus obiecto. vos electionem ipsius nichominus confirmetis. Idem Penestrino episcopo.

a. se. ap. le.

Cum inter et. i. procuratorem. non quod sed dissentio est inter canonicos et quidam agant contra alios. i. dicunt esse capitulum quod est maior pars et possint constituere procuratorem. et ille dicetur capituli procurator. et in constituendo talem procuratorem non requiritur singulorum de capitulo. sed tamen illi qui sunt maior pars. alias committeretur falsum. si singulorum nomina imponerent aliis ignorantibus. i. de iniis quod si. ap. sui. q. ca. quanto. et iste procurator habebit expensas de capitulo. epilentico. de quibus habes. xxxiii. di. maritum. et c. clerico. et c. communiter diffinimus. recusatus. pro hoc videtur argumentum contra hi. quod crimen in modum exceptionis probatum in uno iudicio preiudicet in alio. argumentum s. e. sicut eo. et ii. q. i. prohibentur. sed non. cum in modum exceptionis probatur non infamet. i. de ordine cognitionum. cum dilectus. in fine. tamen gravat eius opinionem. unde non inhonestum est ad intentalem. ff. de decurionibus. eos. et C. de adulteriis. et si libidine. in causa criminali non repelletur testis a testimonio. si in alio iudicio esset repulsus. probato ei crimine in modum exceptionis. i. de testibus te

stionem. sed adhuc probandum est ipsum morbo epilentico laborare. quia non constabat illum sic fuisse repulsum per illam allegationem. sed si hoc constaret non deberet amplius eligi. argumentum s. de postulatione. gratum. vel cassatur electio illius seu postulatio facta que per cassata fuerat propter vitium persone. s. e. sicut eo. nec ad ecclesiam alienam hic sumitur argumentum quod non est electio facienda de aliena ecclesia quamdiu reperitur ydoneus in eadem. sed pone quod maior pars capituli et sanior eligat de alia ecclesia et minor de sua ecclesia. quis illarum prevalebit. in tali questione dixit laurentius quod si due partes eligunt de aliena ecclesia tenet electio. quia due partes capituli instar totius capituli obtinent. s. e. sed devitandum. et i. e. scriptum est in apostolatu. in postulatione facta a duabus partibus prefertur electioni facte a minori parte. quia si due partes capituli non sunt in ecclesia non videtur capitulum esse. ff. de decurionibus. ab ordine. fa. l. iii. et ff. quod cuiuscumque universitatis plane. sed si non essent due partes sed esset maior pars et eligant de aliena ecclesia non valet electio. si minor pars eligat de sua ecclesia. et sic intelligat illa iura. lxi. di. obitum. et c. nullus invitis. et lxxxv. di. florentinum. vinc. et io. dixerunt quod semper prevalet electio de propria ecclesia a minori parte facta et a duobus. argumentum pro dotibus de cretorum. et lxxii. di. litteras. et C. de episcopis et clericis. in ecclesiis. et i. de clericis peregrinis. ult. et xvi. q. ii. denique. et quod dicitur hic est allegatio. sed ideo hic optinuit electio de aliena ecclesia. quia minor pars nullum elegit. sed obstat. i. e. in causis. et ideo dicunt quod propter formam mandati ut prevaleret postulatio de aliena ecclesia electioni de propria. et e. dixerunt et melius ut in iure quod electio facta a maiori et saniori parte capituli prevalet. sive eumque suum de sua ecclesia eligant. sive de alia. dummodo aliud canonicum non obsistat. et hoc satis bene colligitur in hac decretali. quia propter rationem illam quam hic allegabat. G. sub diaconus frivolam reputat. et iubet illi solum de morbo epilentico. ut i. dicitur. non ob. ap. si quod ex aliis causis superius memoratis. et contra eas frivolas. et c. s. e. ex insinuatione. et optime facit. i. e. quia propter quod dicitur is eligatur in quem maior et sanior et cetera non distinguendo de quacumque ecclesia. et c. ecclesia. et c. in genere. quod dicitur quod electio fieri debet a maiori parte capituli. quid tenendum ille capitulis. lxi. di. nullus. obitum. et illi florentinum. dicas quod verum est quod ita debet fieri. et honestum est quod de iure est. si tamen maior pars aliter faciat. valet. quia in hoc renuntiant iuri suo quod in favorem ipsorum fuerat introductum. nam et optimum eligendus est et melior. lxiii. di. metropolitano. et xxv. di. C. nunc autem. et viii. q. i. sed gratis. et tamen tolleratur dum tamen sit sufficiens. s. e. cum nobis olim. et i. e. cum dilecti. ubi multi meliores erant in ecclesia. et sufficit ne malus existat. xvi. q. si. monasterium. et confirmavit. sed nunc eo ipso quod elegit confirmasse videtur. lxiii. di. in synodo. et ff. de auctoritate. l. i. sed non est verum. i. de fi. instrumentorum. inter dilectos. quod cetera. et s. e. cum inter universum in fine. quem tanquam arbiter elegit et tanquam archiepiscopus confirmavit. argumentum ff. quando appellandum sit. l. i. C. solet. sic i. e. quod sic. C. preterea. i. de concessione prebende. proposuisti.

Sed numquid post mutare propter eorum electionem, si tempore assertionis vel affirmationis preveniet eos ceteri in modum exceptionis, arg. quod non, quia cum ipsorum electionem teneantur defendere eam non debent impugnare, ar. j. de renunc. ex li. uen. c. uno et j. de electione. in dispensis fallacijs, ar. ff. de adi. inde fit a fine et ff. de servit. ue dicetur alterius. sed non est ita, quia tamquam alii affirmat et tamquam alius eligit, ar. iij. q. v. ij. § . contra. §. Item si ante pretium pupilli, et de hoc dixi plura, ar. s. e. cum inter universi et subscripta, ar. colligitur hoc a contrario sensu, quod ante subscriptionem posset recedere electores ab electione, ar. j. de censibus olim et i. q. vij. saluberrimum et lxiij. di. quanto. sed non est verum, quia postquam electio est facta non possunt electores mutare propositum, dummodo ipse electus velit assentire, ut j. de. ss. immo ante electionem factam facta publicatione scrutinij variare nequiunt electores, j. e. publicato, ar. j. e. in causis et ff. de servit. ur. p. preterimus et ff. de reg. iur. sic nemo, immo si nollent illum eligere in quem maior et sanior assensit debent per superiorem compelli, j. e. publicato, quia illum tenetur eligere, ex quo iam sic processum est, j. e. quia propter. quasi coniugale. sed in unitate contractum vinculum coniugale per assensum eligentium et electi et ante affirmationem, j. c. pt. inter corporalia. §. quam mag. et c. et j. ut lite non contestata. si vero in primo dicit. q. quia possunt renuntiare ante affirmationem sine licentia pape, ar. de tr. c. predecessor. inter corporalia, ut i. tio. §. sic. a. ex aliis. quia erat de illa ecclesia et in eadem erant ydonei. resilire, ar. a. s. de postulat. bone. aliud est in postulatione et aliud in electione, per quam ius acquiritur. vij. q. ij. dilectissimi. sed per postulationem non acquiritur. s. de postul. c. plt. immo potest dici quod idem ius si postulatio sit. p. facta in scrutinio vel sic non presentata non possunt ab ea recedere. s. de postul. c. vlt. et i. plt. non admisisset. id est manifeste supple quod idem est ac si admisissent, ut di. s. quia si ea admisisset sive non. non possunt mutare assensum suum, ut dictum est. volente. ut voluntas impleatur necesse est, quia ubi est opus facto voluntas non sufficit, j. de eo qui mitt. i pos. ca. rei. ser. a. si tutus et i. de bigamis. nup.

Dudum ad audientiam nostram questione perlata, quod vacante prepositura Coloniensis ecclesie in duo se vota eligentium divisissent, eam iudicibus duximus committendam et j. ipsi vero partes ad suam presentiam evocarunt, receperunt testes, examinaverunt eligentium conscientias, audierunt allegationes utrimque et quoniam prepositus sancti Georgij coram eis se asseruit nolle stare, processum ad sententiam destinaverunt. Cumque nuntij prepositi sanctorum apostolorum statuto termino ad nostram presentiam accessissent, prepositus sancti Georgij nec venit nec misit ydoneum responsalem et j. Cessis igitur iudicio diligenter inspectis invenimus quod pro preposito sanctorum apostolorum auctoritas, pro preposito vero sancti Georgij numerus eligentium faciebat, cum primus sit a xiiij. tantum, preposito tantum canonicis qui non alios dignitate, etate et tempore precedebant, secundus vero a xxiiij. fuisset electus et j. Cum autem allegationes pro eodem preposito sancti Georgij coram iudicibus ipsis proposite nobis non fuerint presentate, propter quod non potuimus scire per nos quid obiecerint, vel quid responderint ad obiecta, licet causa remissa non fuerit sufficienter instructa ad diffinitivam sententiam, sed duximus procedendum, sed decisionem cause ipsi iudicibus commisimus sub hac forma, ut si vel notorium esset vel per ea que iam acta erant constaret quod prepositus sancti Georgij electionis tempore patetur vel in ordinibus vel in scientia vel etate defectum, quem eum iuxta canonicas institutiones impediret ad huiusmodi officium promoveri, eis non obstante a sententia compelli ipsius silentium imponerent, preposito sanctorum apostolorum preposituram adiudicarent eandem, alioquin cum in eum non solum plures, sed due pene partes convenerint et impedimentis cessantibus appareat quod eum bono zelo elegerint, preposito sanctorum apostolorum electione cassata, electionem affirmarent ipsius et ei facerent tamquam preposito responderi. Idem canonicis Maguntinis.

Post dudum et j. causas non conscias eligentium examinandas, sicut causa accusatoris. ij. q. vi. si quis se. destinabunt, quoniam ita mandavit papa quod si alia partium nollent quod ipsi iudices causam terminarent, causam instructam ad ipsum remitterent. ar. si fuisset ei licitum recusare. iuris, ex eo quod hic dicit in fi. colligitur quod iuris prefertur auctoritati. j. de ap. constitutis, si non preferenda est dignitas, tamen numerus esse par vel in modicum excedit. ff. de pactis maior est. et j. e. ecclesia nostra. §. nisi non preferunt. j. de testibus. in nostra et de hoc dicemus in illa decr. ecclesia nostra. dignitate. ecce in quibus consistit auctoritas. xxiij. di. c. i. presentate. et sic si remisissent causam sufficienter instructam et ideo male fecerunt, quia causam instructam remittere debuerunt, ut c. de ap. ne causas. j. de ap. constitutus. c. de test. l. i. et ij. scire. sic s. e. t. significasti. procedendum, proceditur tamen contra contumacem in causa ap. i. de ap. sepe et c. de temporibus ap. l. ult. §. illud. sed hic non fuit causa ap. electionis tempore. ista precipue requiruntur in episcopo s. e. cum in cunctis. et non quod in his electoribus tempore electionis spectatur an sint tunc ydonei. j. de eta. et q. li. cum bone. j. de clico excom. min. postulasti. ar. j. e. audivimus, ar. a. s. e. de postul. bone. j. e. quod sic. §. si autem sed tempore electoris debet expectari et si tunc non tenuit tunc electio ipso iure non potest tractu temporis convalescere, ut i. primus actor. et xvi. q. iij. §. pt. §. que ab initio et c. si vero ab initio non erat nulla ipso iure, sed per exceptionem potuit cassari, tractu temporis potest rata haberi, et sic loquitur et tempore precedebat.

Bone. ut dixi. s. de postulacionibus

Ordinibus. alius clericus ullam et detulerunt eligendi potestatem ad alios paucos ut hic expresse et hoc intellige quia ex certa scientia eligere alios non consentiunt privari nisi probaverit ... et quolibet illarum reddit clericum ullam ut hic patet.
alia inita circa initium spectandum et circa finem spectandum et circa medium spectandum et non spectandum. vide in de cons. o. in glo. ...

circa [H]oc. ar. est hic initium spectandum. i. q. i. princi-
pat. et xvi. q. iii. si sacerdos et l. v. di. precepta et i.
de probat. post cessionem et ff. de orig. iur. l. i. ff.
de reg. iur. quod ab initio. ff. de minor. denique §.
i. ff. de pub. iud. is qui. ff. de iudic. omni iudi. cum
quidam et i. de foro compe. proposuisti. ggg. et s. de resp.
tis eam te. ff. mandati. si procur. i. ff. ad ma-
ced. si tu et ff. de penis. l. i. et ff. de vacat. mu. l. ii.
§. minima et ff. de peculio. l. z. §. si filius inf. Ar. cir-
ca finem spectandum. i. de testibus. cum preterea. et de spon-
sa. i. pu. accessit. et c. litteras. ff. de ritu. nupt. si quis.
ff. de iur. fisci. non intelligitur. §. si quis palam. ff.
de iudic. cum furiosus. ff. de statu. ho. hoc verbi
stat. de inge. §. sufficit. et ff. coram p di. receptum e.
Solo tamen est initium fore spectandum ut in con-
tractibus vel quasi et in delicto in omni ... negotio ex quo
actio oritur post. et in decretis et in constitutionibus nisi
propter favorem aliquod contingat sicut in minimo. vel lib-
ertate. ut patet per concordantias primo positas. illud
quod dixi finem spectandum habet locum cum queritur
an id dedit vel non dedit seu quando dedisse videtur
vel quando possedit vel restituit. sic cum capere potuit
inspiciatur. et quo tempore capax est. ff. de iur. fi-
sci. non intellig. §. si quis palam. et si ago contra te.
et non competit in ius. si tempore litis competit secun-
dum interpretationem. ff. de peculio. quesitum. ff. de rei
vendi. sin autem. §. i. ff. depositi. l. i. §. non tantum. Ipsi-
us absentia corporali. sic i. de re iudi. cum olim.
et dicit per procedi contra absentem in isto casu
lite non contestata. i. ut lite non contes. quoniam frequenter. §. por-
ro. ar. contra. i. de dolo et contu. cum olim. non expectat
per annum. sed illud in eo qui appellavit. illud quod
dixi quod potest procedi contra absentem in casu isto
legitime eo citato in die intelligas. Impedi-
mentis. propositis contra ipsum in etate. in or-
dinibus. in scientia. in litteratura.

[B]one memorie maguntin. archiepiscopo,
viam universe carnis ingresso et qui-
busdam petentibus Warmacien. episcopum quibusdam
vero archiepiscopum nostrum tunc prepositum
sancti petri magunt. sibi eligentibus in pasto-
rem: per nostrum episcopum apostolice sedis legatum dedimus in man-
datis, ut si eundem episcopum quoad temporalia
vel spiritualia constaret recepisse ecclesiam ma-
guntinam, vel ministrasse in temporalibus aut spiritu-
alibus, in eadem postulationem factam de ipso
irritam nuntiaret et deinde inquireret
de electione ipsius archiepiscopi veritatem; et si ei
de ea quam ipse et sui metuebant constaret, eo
non obstante quod post appellationem ad nos in-
terpositam in ipsius fuerat electione processum,
cum alii qui appellationi ad nos interposite
ne sine ipso et fautores eius haberent in elec-
tione processum: non duxerunt deferendum, u-
ti contra ipsum hac exceptione non possent; quo-
niam frustra legis auxilium invocat
qui committit in legem. Verum nec ab eis posse
obici videbatur quod idem esset a fautoribus suis

assertionem eorum electus. cum ipsi appellationem ad nos le-
gitime interpositam contemnentes et preter
licentiam nostram recipientes episcopum memora-
tum reddiderunt se indignos electionem archi-
episcopi confirmaret. Et quamvis licet essent notoria que
fuerant contra dictum Warmac. episcopum et eius fauto-
res obiecta, predictus tamen legatus ad maio-
rem cautelam plures testes recepit ex parte
archiepiscopi productos. Unde ipse iuxta manda-
ti nostri tenorem procedens postulationem factam
de Warmacien. episcopo cassavit et electionem ar-
chiepiscopi memorati quamvis a paucissimis
celebratam curavit auctoritate apostolica confirmare. ipsumque
ordinavit in presbiterum et tandem in episcopum consecra-
vit. Et quamvis contra legati nostri processum hoc facere
videbatur quod si citatis Warmacien. episcopo et eius
fautoribus processisset. [P]orro excessus notorius
examinatione non indiget. et quod per huiusmodi que a
iudice sunt acta presumitur quod omnia rite
sunt celebrata; quamvis et quod citati non fu-
erint non posset de facili comprobari; quia negantis
factum per rerum naturam nulla est probatio; cum et si
quilibet de se possit asserere quod ad eum citatio non
venerit pervenisset; singuli tamen velut essent in
suo testimonio singulares. ad ipsum quorumlibet le-
gatum si voluissent secure potuissent, pro-
curatorem ydoneum destinare sicut innuitur
destinarant. Nos igitur et si propter auctoritatem iu-
diciariam presumamus pro his que acta sunt a le-
gato, illud tamen plus innititur rationi quod adversarii
archiepiscopi ex tribus causis predictis se usque adeo
reddiderunt indignos quod contra eum non debebant
audiri. Unde quod de ipso factum fuerat non poterat im-
pediri per eos quamvis et si electores eiusdem pro parte de-
liquissent ut se reddidissent indignos; vel
ad nos devoluta fuisset ac vice ordinatio ec-
clesie maguntine, quod dictum archiepiscopum sine iuris
iniuria potuissemus eidem ecclesie preficere in
pastorem. Super his igitur habito diligenti trac-
tatu cassationem postulationis facte de Warma-
cien. episcopo ratam habentes, electionem archiepiscopi con-
firmantes. [I]dem electus sancte agathe.

[B]one me. et i. recepisse constaret. nam si hoc
esset de iure communi debuit procedere primam et secundam et vii.
q. i. episcopus qui et c. si quis episcopus. et i. de transl. quan-
to. irritam nuntiaret. s. e. qualiter. et i. de presen-
tium iam dudum. Deinde. i. de violentia in persona
inferenda. sic i. e. cum Winton. et non in causa
sed ibi fuit illata. metuebant. si citati non po-
terant venire ad ecclesiam cathedralem debebant
constituere procuratores qui vice fungerentur ipso-
rum. i. e. quia propter et sic quod non valuisset eorum
appellatio quo minus alii procedere potuissent. nec credo
quod hodie talis appellatio valeret. quia ex quo
maior pars citat minorem. si iusta causa impediti
venire non possunt constituere debent procuratorem.
i. e. t. quia propter. tamen credo quod electio maioris et sanioris
partis valeret per eandem constitutionem quia propter. alias non

ualuisset appellatio. uel postea suppleri maxime si uo-
cati non fuissent. Si autem maior pars canonicorum iusta
de causa esset absens. nec posset uenire ad ecclesiam in
qua debet electio celebrari. et sint in loco unde quo de-
berent ad electionem uocari. satis credo quod minor pars
debet ire ad maiorem. si potest. uel constituere procuratorem
si non potest. i. e. quia pro. lxiii. di. In nomine domini. §. si.
ubi dicitur quod si electio papae in urbe romana fieri non pot-
erat ad locum ydoneum. sed in casu huius decretalis a-
liud erat impedimentum in quo absentes non de-
bebant ire nec dare procuratores. timebant enim uel
sibi fieri in electione. i. uiolentiam impressionem. et sic non
habuissent liberam potestatem eligendi. nec eorum
procuratores. et ideo tenuit eorum appellatio pro iusti
metu impressionis. et ita solus talis timor suffi-
cit. licet impressio secuta non sit. unde de hoc mandauit
papa inquiri. ar. ex. op. ff. Eleemosynae excusatores. §. ult.
al. aut debebant ire uel saltem debebant iusti
impedimentum constituere procuratorem. al. procedere de-
berent ad electionem. quia uocati erant per illam consti-
tutionem. quia papa in spirituali sicut in carnali ma-
trimonio liberum debet esse consensus. al. nullus
esset consensus. j. de sponsal. cum locum. magistri ni-
cholai fauebant philippo. per cuius potentiam sarrace-
nensis episcopus fuit postulatus et intrusus. papa contrario fauebant
iste fauebant odoni. qui in electione erant in discor-
dia. unde timebant ipse et sui quod non possent liberum
habere in electione consensum. unde appellauerunt ex illa causa
quae iusta fuit. b. Fuit autem ipsum hac exceptione. j. de
appell. ut lite non contestata. et c. constitutis. et j. de usur.
quia frustra. ff. de mino. auxilium. et. xvii. q. iiii. si
quis. et. xx. q. ii. de illo. praeter licentiam. unde priuan-
di sunt potestate eligendi illa uice. j. de translat.
quanto. quae posset si generaliter contraria quia hic fuerit pri-
uati ipso iure eligendi potestate. unde tenuit electio
postea facta. sed ibi dicit papa suspendimus et ibi solum
a. consecratio. al. non ualuisset appellatio. uel postea sup-
pleri maxime si uocati non fuissent. Recepit. et i-
ta quae probatur et examinatur quod notorium est.
ar. xxiiii. q. i. prudentiam in fi. et. xi. q. iii. eorum
qui accusantur. quamuis licet admanifestum sit eius tamen
interpretatio non est negligenda. ff. de uentre. in
spi. l. i. §. quamuis et nichil tamen in dubitatione est
quin recipiat quandam sollicitam discussionem.
In autem. de tabell. circa medium constitutionis. et i-
ta post receptionem testes ad cautelam. quia de iu-
ris necessitate uel quia ex habundanti ad probatur. ff.
de matrimo. cum in prin. quia de iure necessitate
quia si transiuit non potuit esse non notorium. j. de
translat. quanto. uel forsitan. quia non erat
notorium. quamuis ponitur per quia. a. si idem episco-
pum habens. cassauit. i. reprobauit. et irritam nunti-
auit. ut patet. s. quia constituit et quod administrauit.
et recepit ecclesiam praeter auctoritatem a p. se a pa-
uessimus. sic. s. de postul. gratum. et. j. sub isto.
j. eodem. quod fautores episcopi uenerunt ad curiam et quam
si fuerunt de eo coram papa. presentibus. ad testi-
receptionem cardinalibus. notorius. si. ii. q. i. de
manifesta. et. j. de accus. euidentia. presumitur. s.
j. de renunciat. nisi cum pridem. et. j. de re iudi-
cata. j. de probat. et post cessionem. et. ii. q. vi. hoc est
placuit. ff. de publica. quamuis. sed hodie non pre-
sumitur per iudicis presertim in preiuditium alterius. nisi
quatenus consistit legitime. et j. de probat. quoniam con-
tra negantis factum. sic. i. de renunc. sed hoc. et. j. de pro-
bat. quoniam contra. et. vi. q. ult. ait. actor. per rerum naturam.
i. secundum cursum causarum. ff. de reb. cre. in bonis fi. uel secundum re-
rum naturam. i. secundum naturalem probationem. i. per eam rem
quoniam ea quae non sunt non probantur per aliquem cum
et. n. quod non est nulla est causa. non. n. tam per aliquem pro-
quirenda est. ff. de iure codicill. quidam referebat.
§. i. sed ea quae sunt probantur. de hac negatiua non
quod in bus modis dicta est. n. negatiua facti iuris et qua-
litatis. negatiua facti duplex est. pura et simplex
quae non habet determinationem loci. uel temporis. uel alia-
rum rerum. et hec negatiua pura et simplex probari non
potest directe uel indirecte. ut si aliquis dicat se num-
quam contraxisse cum berta. et de tali negatiua loquitur
hec. et. vi. q. ult. §. actor quod asseuerat. unde honus
probandi transfertur ad aduersarium. et hoc ideo. quia
negantium non sunt cause. ut dixi. si autem adi-
ciatur tempus uel locus. uel aliquid consimile. tunc potest
probari indirecte. ut. j. de testib. ex tenore. et
c. series. et. C. de contrahen. et com. sti. optimam. ut
si exhibeatur instrumentum in quo stipulatio continetur
acta. facta tali die et loco. ut in predictis iuribus.
non obstat quod dicitur. j. de probat. tertio. et. j. de testibus
tam litteris in fi. quia ibi non probatur directe uel in-
directe. sed presumptiue. Est negatiua facti probationem
cum habeat in se implicitam affirmatiuam. ut si di-
catur ego non sponte renuntiaui. quod dicitur coactus
renunciaui. et hoc debet probari ab eo qui hec negat. j. de
renunc. sed hoc. Est negatiua iuris quae bene probatur.
ut si negas emancipationem recte factam. hoc ipsum
probare debes. ff. de probat. ab ea parte. §. i. quia qui
negat aliquid iuste factum dicit illud iniuste
factum. unde illud probare debet. Negatiua qualitatis
dicitur illa. iste non est ydoneus. hic negatur qualita-
tas. et hoc non est legitimum. iste non est diligens.
non est soluendo. hoc potest et debet probari ab eo qui hoc
dicit quia quilibet presumitur ydoneus nisi probetur
contrarium. j. de presumpt. dudum. et. j. de scrutinio.
in or. fa. c. uno. et. ff. de l. ii. cum quidam. et. l. cum pa-
ter. §. rogo. et. C. de inoffi. testa. omni modo. ar. contra. ff.
de probat. ex epistole singulares. et sic esset in suf-
ficiens testimonium illorum. i. e. cum dilectus. in fi. et. j.
de accusat. cum dil. in fi. si autem unus iuraret
de facto alterius contineret anceps periurium. quod esse non
debet. ff. de in litem. iur. §. uideamus. ff. ut. a. mo.
marcell. non forte sic iurarent. ego iuro quod ille non
fuit citatus. quod ego sciam sufficit. j. de purga. cano.
quoniam in fi. sit. xxii. q. ii. arcaldus. In autem
de heredibus et fal. §. si uero ad ff. al. ubi. §. scimus.
ibi dicitur quod testes iurent quod non sunt conscii aliqui
malignitatis esse ab herede. hoc est dicere quod ipsi
sciant. sic patet quod nullus potest probare se non fuis-

Margin, left:
Quod casu mandato necessario per sanctum ipsum prouenitur et comparere.
Excusatores quod uolebant ire iusta fuit causa timoris quia se ductor infregit. ...
Vnde in locum secundum utrique pars conuenire debebant. bernardus. Confirmaret et si episcopus esset. Magister. ...
Dicitur quia lex quamuis sit manifestum eadem prouenit non est negligenda ...
Dirimitur quaecumque ... medium.

Margin, right:
... renunciatis
Quod de negatiua
fuisse citatum uel aliquid dicatur seruimnium
persona ubi sunt duos non esse soluendo

se citatu. no e qui negat. l egat. n. eos citatur q apparet ex eo q dic omia psumunt legitime acta. al' iabit plo ei qui dic aduersariu fuisse citatum. s ei iabit plo qui dic aliq fuisse citatu. s sine capl'm erat excusatu si quilibet de caplo iurat se n fuisse citatum. ur q sic negatia n. pbatur p iuramentum alic. ff. de iur. iur. l. iij. § q a q et j. de testib p(re)sentium. s h s. pbatu de caplo. si cu singli pbant de se. s tal' plo n teleuaret. q s qual'r pbabitur capl'm citatu. dico p h q hee citatois dirigentur plato et aliq b maiorib de caplo. ar. s. de postul. ad h. xlui. di. ...es satones in si. et j. de symo. ueniens. instit. de iniuria. § senatus. et ff. de adi. demo. municipib. ar. j. de penit. c. ult. ul' si non tenetur illo copia sufficie lege incis publice in caplo. siu in claustro psentib qui inuenerint. j. de do. et a. cam q. c. ult. et j. de elect. no tesi. ex tue. et interrogadi st iuciani siu prodnami. si uoluit defende. ff. ex quib ca. ma. g. et ff. de lib. ag. l. j. et. ff. damp. infect. l. iiij. § pretor. s si littere psentetur plato et aliquib de maiorib ul' soli plato et ipse occultauit liras. nec psentauit eas caplo et no uadat ul' non pmittat ad iudicem et sic iudex reputans capl'm contumax et totum capl'm suspendat ul' excomunicet. siquid illi qui nil sciuit no sb excoicati uidetur q n. nam pp contumatiam patratoris dns no punitur. ff. si quis ius. di. n ob. l. j. § si patrator et j. ut lite no c. c. j. in fi. n inuitur a cario sru. q pp contumatiam patratoris dns excoicari non pot. n dns h ignorauit. s h tutius ur q capl'm petat absolom. q psumpto no modica e contra ipm capl'm n capl'm docere se nesciuisse. s non de facili h pot s plnte. ar. q post. j. de plur. tio ar. q capitulu sit excoicatum. j. de se. ex comunica. § ult. b secure alioqu n. si n potuist ire secure potat legitime applare ab eo. n secum locum eide puidist. j. de ap. ex pte. et j. ut li. n. c. accedens. s h fuit fam. ut hic dic. et si h eet tn potu mittere patratore sic misit nuntium. j. de ap. constitutus. et h s cumquid tenet quis mitte patratore. qn ipse ire non pt. puta qr s locus est suspectus. ul' al' impeditus no credo. qr nemo cpelli ur mitte patratore p(re)cipue i magnis cais ut erat ista. j. de pen. querelam. n de h. s mitte dz qui pponat exceptom. al' tenet excomunicato pcumatia. j. de ap. si duob. nuntium no simplice nuntiu non audiri. ar. j. de pen. c. alia quide. et j. de dolo. et c. cum dilcs. ar. c. inib. p quas psonas nob. ac. § j. et. ff. depositi. l. j. § si te rogauio. et j. de off. del. prudentiam. ex i b causis. s. qr n detulerit ap. et indignum sine licentia pp receperit. et qr citati n uenerit et qr id exe sin licentia pp. transiuit. ce. s. e. a si dauimus. q. j. e. auditis. n utraq cassatur. qr fee fuit elcones post ap. et pma no cassata ul' feta fuit secda. tem debuit hic fi. qr utraq pt ap. pretera eo ipo q pmu postulauit post ap. su aliis non fuit ipi priuati ptate eligndi. qr alij potuit csentire et renuntiare ap. s. de postul. bone. et in pdcis decretalib csidaui ut audius. g ita elco debuit h cassari. cu pma postulo no fuit nulla ipo iure eo q ptale postulatom fecit post ap. so. ptalem postulatom. nullm ius fu adqsitum. ul' gra quam pete post. et postulate pt. au resistere a tali postulone. cu n dum esset psentata suiori. s. de postul. bone. et sic hebat potestatem adhuc eligendi. et potant cum aliis e lige si uoluissent. s postea cu receperit eum sn licentia pp. et in cotemptu ipius cum no postte pr amisset ptatem eligendi. et mag delinqunt q si indignu. c. illigitime natu scient eligent. et plus est ipo fro deliquisse. q uerbo et plus e ctempne lege iniua quam mortuam. ut pz in integra. et s penes alios remansit ius eligendi. quamuis eent paucissimi. s. de postul. gratum. et ap. n possunt oppone cu ipi a ap. deliqrunt et ctumates fuit. et ita ex trib cais predcis se fecerunt indignos. s ex una p(re)cipue amiserit potatem eligendi recipiendo ipm sn licentia dni pp. al' si no recepissent illu no amisissent potatem eligndi. ut pz i integra. dum da dicere uoluerit. qr h decretal' cotinz gram. s forsitan h dnt qui intelligunt hanc dec. q elco fuisse anq ia magnum recepisset comrciu ul' amistrauz. et si h fuisset q n e nim gram cti nerec. et dic ex trib et e. tra cu potius fuit ut ur qlli p(re)sserit ad elcom sn ill qui pp uim q timebit uenire n potat. vn omis conuenire debebnt in locu ad q omis secure possent uenire. ex trib psumptoe. s. qr nimu pastorali pditu dignitate. q formam canoicam n solum eligere. s et recipe psumpserit cteptu. qr scena patrator eoz uirtus litas temptauit qb mandabatur. q si gamnacen. ept in tempalib et spiralib ministrasz ipius elco cassaretur. ipi p mod q elco suo sit ex eoz litis apparz quib eu sinum elcm noiant temere p(re)sumpserunt. et blasphemia qr legatum nrm qtum in eis fuit infamantes eum fuisse corruptu pecunia sic nuntu h lra est in registro. et sic ex istis trib cais se redidenit indignos. Inno. e. iiij. vn non debent audiri. ce. s. e. a sidauim. ut sequitur glo. ad nos. dix laur. q tu simul omis delinquunt eligendo indignu te non transfertur eligendi potestas ad suiorem. s uo fi simul eligant indignu reuocat ptas eligndi ad pores. et facit p eo q dic in lra pre. et j. e. cum wintoni. s t. dic. h non ee uim imo siue semel. siu septim transfertur ptas ad suiorem. sic hic dicit. et illo adubium pt si notat idepitate tempis ad ipetradu q exigatur ut simul delinquant. s uitij silitudie. et illa dec. cum wintoni. n facit p eo. qm tm una ps peccauat eligndo indignu ...

Nota ad que deuoluitur ptas elig. cum eligit indignu ...

legittime nati. pp quod ius eligendi fuit ad alios
devolutum et illi tamen quodammodo delinquerunt eli
gendo per impositionem non amiserunt ius eligen
di et tunc primi et si sit postea debent eligere. ubi i
dicitur. sed ubi utraque pars peccat eligendo indignum in e
lectione episcoporum et eorum superiorum transfertur potestas eligen
di ad dominum papam. ut hic ita dicit sic. j. de acces. pre
ten. quod dignitatem et non restituitur ad prius. ut dixi
tantum et eodem modo intellige. s. e. cum in cunctis. § . di
ci. quod debet intelligi si constat ad papam eligendi po
testas transferatur. secus est cum clerici sunt negligentes
in eligendo. quia tunc devolvitur potestas eligendi ad pro
ximum superiorem. j. e. t. ne pro defectu. § in electionibus vero
inferiorum prelatorum cum eligitur vel afirmatur indi
gnus debet servari quod dicitur e. cum in cunctis. s. e. § . ult.
et j. e. nichil est. sed in casu negligentie servatur quod dicitur
j. de concessio. preben. nulla. exceptis altaribus sed non dan
tur tres menses tamen ut dic. dec. illa. ne pro defectu et.
quod e. cum in cunctis sic debent intelligi ex eo apparet
quod pp in cap. cum in cunctis. § . clerici. non dicit ad quem
devolvatur eligendi potestas per hoc dedit intelligere
quod ad ipsum debet devolvi. cum ad ipsum debet devolvi.
cum de inferioribus dixerat ad quos devolvatur
potestas eligendi cum eligitur vel afirmatur in
dignus. ut e. c. § . ult. ut quod de minoribus concesse
rit de maioribus prohibuisse videatur. sic contra
romana tene hoc. alii quod ad proximum superiorem dicit
devolvitur potestas eligendi et tunc non erat supe
rior non pp et idem dicunt in casu negligentie. ut
in e. ne pro defectu. sed in proposito casu peccat. quod dicit
similiter omnes et e. si autem utraque id potestas eligendi de
volvitur ad papam. quia tunc non est alius superior. sed illius
qui habet superiorem patriarcham vel archiepiscopum trans
fertur ad proximum superiorem. j. e. ne pro defectu. licet in
te dic. quod qui male eligunt non puniuntur nisi se
mel tantum. j. e. t. auditis.

Querelam quam. G. tituli sancte vitalis presbiter
card. per yconomum ecclesie vestre. cuius id est car
dinalis est gubernator. quod. p. presbiterum ecclesie sancti salva
toris super ecclesia ipsa proposuit. § . pp. pro. nostro. nobis
in minori officio constitutis audiendam commi
sit. petebat igitur idem yconomus prefatum
p. ab ecclesia sancti salvatoris quam in preiudicium
ecclesie vestre ac iniuriam card. predicti occupare pre
sumpserat removeri. cum ecclesia ipsa pertineat
ad ecclesiam sancte agathes pleno iure. petebat pen
sionem. xvi. den. papien. debitam ecclesie sancte
agathes per eandem ecclesiam in terminis sibi
restitui de novo contractam. predictus vero p.
respondebat quod ipse nullam iniuriam irroga
verat cardinali. nec in preiudicium eccle
sie vestre receperat dictam ecclesiam. cum hec ad illam
nullo iure pertineat. nec aliquam sed debeat
reddere pensionem. sed ipse per electionem populi ad quem
de antiqua consuetudine pertinet et a card. sancte
susanne cui eadem ecclesia tanquam capel
la suo titulo in spiritualibus subiecta est canoni
nice fuerat institutus et j. nos igitur vo

bis utriusque partis auditis dicimus. p. ab impetitio
ne yconomi vestri super electione ac institutione de se
facta in ecclesia sancti salvatoris absolvimus. et super huius
prefato yconomo silentium duximus imponendum.
cum nobis constiterit quod populus in possessione presen
tandi clericum extiterat quando ipsum presbiterum ad il
lam elegit. et eadem ecclesia spectat ad titulum
sancte susanne in spiritualibus pleno iure. salva
questione super iure patronatus inter ecclesiam vestram et
populum sepe dicte ecclesie sancti salvatoris. quia vero fuit
liquide comprobatum quod pensio. xvi. den. pap.
monete fuit clericis ecclesie vestre per ecclesiam sancti sal
vatoris in terminis annuatim per multa tempora
persoluta sed de novo contracta nos in eandem sta
tum percipiendi tum de ecclesia sancti salvatoris in ter
minis ecclesiam vestram decrevimus reducendam et
ad solutionem pensionis contracte condempnamus
presbiterum antedictum. salva questione proprietatis inter ec
clesias memoratas. Idem.

Querelam et j. audiendam. ad questionem domini cale
quam ille a quo appellatur efficiatur eiusdem iu
risdictionis. cum est ad quem appellatur quod nichilo
minus potest de causa cognoscere. ff. de iud. si is qui rome. ar.
contra. ff. de iudic. iudicium et l. mil. honestum est quod
causam delegetur. immo videtur quod teneatur causam illam de
legare. ff. de iur. o. iudi. per cor. petens. et ita patet quod
due actiones simul proponi possunt in eodem libello.
j. de capel. mo. dilectus. j. de cau. pos. cum ecclesia.
et c. sequenti. ff. famil. herc. heredes. § . de pluribus.
ff. de ac. ep. et ven. si est novum. et § . sequenti. sed
videtur quod ille yconomus non fuit audiendus. quia in
debentur contrarius in sua petitione. petebat enim illum
per removeri ab ecclesia. ab eodem petens pensionem
sibi restitui. ista duo contraria videntur quod remo
veatur et pensionem solvat. si enim condempnare
tur ut removeretur de ecclesia qualiter condempnaretur
ad pensionem prestandam. sic enim condempnaretur
qui non est prelatus. unde sententia illa preiudicaret ec
clesie. sed contraria petens non audit. j. de ap. sol
licitudinem. et xxiij. q. vij. quod autem. lxxiij di. gesta.
c. de mun. per. professio tua. x. l. et. j. de iudic. e
xaminata. dico quod illa non obstant. licet enim petatur
tur removeri interim tamen tanquam legittimus admini
strator est habendus. viij. q. iiij. sine. et reo accu
sato potest solvi quod ei debetur. ff. de sol. a reo accu
sato prius peti quod debet. ff. e. sed nec illud et sic legatum
sit usufructus tributa prestare debes. ff. de usu fruc.
relicto. et l. si pendentes. § . ult. et quia iste sic age
bat et c. ff. ad macedo. l. iij. et j. de off. del. coram.
et si removetur nichilominus condempnaretur ad solu
tionem pensionis nomine ecclesie et bene non teneretur tale
condempnato sed si condempnatur suo nomine et i
ta posset condempnari nomine ecclesie. ar. xvi. q. iiij. no
lumus et j. ut lite pen. quod pro totum. consuetudi
ne que pervenit ex iure patronatus que dat ius eli
gendi. j. de cau. pos. cum ecclesia et j. de his que fi. a
prela. sine. c. c. ea noscitur. yconomi. vir quod
quod accipienda sunt verba in persona patronis.

tunc eodem tempore sunt diversis capitulis sp

non

Ecclesia [illegible]

vel iudicia. si principalit(er) p(ro) e(o) ut de censib(us) olim et i.
de capll(is) ino. dilc(tus). C. de sen. int. l. i. ff. de neg.
g. liberto. §. ult. si n. d(omi)n(u)s deberet condempnari. q(ua)re
g(e)n(er)aliter procurator caveret de iudicato solvendo. ar. a. i. de
p(ro)but. l(icet). et i. condempnat(us) eo(dem) favente in p(er)sonam pro-
curatoris. q(ui)a in eo datur actio iudicati. ff. de re iu-
di. sed non op(ortet). et si se obtulerit. dicit in eadem l.
et id(e)o in actio d(omi)n(u)s sed eo(dem) favente condempnat(ur). vel
dicas in sp(irit)ualib(us) cau(sis) in p(er)sona d(omi)ni d(ebet) fieri con-
dempnatio. et in causis matrimonialib(us). et in crimi-
nalib(us). i. de p(ro)cur. tue. ff. ar. C. de in(iuriis) l. ult.
l(icet) d(omi)n(u)s mat. dic. q(uod) tunc procurator e(st) condempnandus.
q(ua)n(do) d(omi)n(u)s nu(n)quam cepit i(n) iudicio. q(ui)a d(omi)n(u)s lici-
t(us) est. alioquin d(omi)n(u)s condempnabi(tur) et n(on) procura-
tor. C. de sen. et interlo. om(nium) iu(dicum). l. i. q(ui)a tunc n(on) fuit pro-
curator d(omi)n(u)s litis. q(ua)n(do) post lite(m) con(testatam) dat(ur) procurator et
ar. ad h(oc). ff. de hiis qui no. in fa. furti. §. si q(ui)s
d(omi)n(u)s. jo. b. et b. dicunt q(uod) sive ab initio sive ex
post facto procurator intervenit in p(er)sonam procurato-
ris formanda est s(ente)ntia. C. de procur. nichil arbit-
ram(ur). et ff. de neg. g. liberto §. ult. et ff. de pro-
cur. qui p(ro)prio in prin. et l. l(icet) in p(o)p(u)larib(us) infi.
ut an non incidas in aliq(uod) p(re)iudicium. vel dubi-
um formare debes sententiam in p(er)sonam utri-
usq(ue). s. d(omi)ni et procuratoris sui. tale(m) procuratorem
tal(em). et ip(su)m d(omi)n(u)m condempno vel absolvo. et ita i(n)
salvab(is) utramq(ue) opi(ni)onem. et ita s(er)vatur. ar. i.
de fide instr. inter dilc(tos). in fi. salva q(uesti)one s(uper)
iur(e). l(icet) enim petitorium et possessorium deducta
sunt in iudicium. q(ui)a ergo n(on) fit condempnatio
s(uper) iure pro(prietatis). ita vi(detur) in verb(is) illis n(on) consensu fuit.
cum h(ec) capella ad illam nullo iure p(er)tinat. et c.
sic. i. de ca. pos. cum eccl(es)ia. et o. sequ(en)ti. et c. dilc(ti).
l(icet) h(oc) id(e)o est. q(ui)a p(ro)p(r)ie non fuit i(n) iudicio. et ea que
fa(c)ta sunt inter p(re)sbiterum et cardinale(m) s(an)c(t)i vital(is)
n(on) p(re)iudicant p(ro)p(ri)o. q(ui)a res int(er) alios et c. i. de fi.
instr. int. dilc(tos). et ff. de re iudi. sepe. et i. de re
iudi. c(um) s(uper) actio. et c. p(re)st. et est nota. q(uod) hic di-
citur si elec(tio) i(m)pugnetur q(uod) sit elec(tio) an d(ic)to sufficit
ei p(ro)bare q(uod) eligens erat in q(uasi). possessione elige(n)-
di. l(icet) alt(er) optineat postmod(um) in petitorio. i. de
iure patro. consultatio(n)ib(us). et o. cum p(ro)p(ter) discordi-
as. v(e)l in institutus ad p(re)sentatio(n)em p(ro)p(ri)i n(on) p(otest) d(ebet)
eiectam. s(ed) si altera eccl(es)ia vincat. postea ius pa-
tro(natus) d(ebet) ab ea t(ame)n p(re)sentari. ut p(er) h(oc) sit in qua-
si possessione iur(is) sui. s. patro. i. de iure. pa. si
v(ero). et c. cum p(ro)p(ter) discordias. p(er) multa t(em)p(or)a. ar.
q(uod) p(er) tempora acquiritur quasi ius. i. de censib(us) p(er)-
venit (et)c. l(icet) illud in petitorio. h(oc) in possessorio.
in eum statum. et de iure. q(ui)a conductor lite pende(n)-
te d(ebet) solvere pensionem. xvi. q. iii. volumus.
i. ut lite pen. q(ui)a p(er) totum. et C. locati. si q(ui)s con-
duc(tor). ar. (contra). C. de agri(colis) et ce(nsitis). l(icet) [illegible] l. xi. §. di(cit) q(uod) li-
te pendente colonus denegat d(omi)no pensionem n(on)
diutius eam solvisse. s(ed) ibi d(omi)n(u)s non agebat
petitorio et n(on) possessorio. vel ibi nolebat colo-
n(us) restituere pensionem. q(ui)a dicebat q(uod) ille n(on) erat
d(omi)n(u)s qui ab initio dederat ei re(m). et tunc sequestra-

t(i)o fit. si longo tempore solvisset. et ibi et (contra) s(u)p(er)a le-

Cum Wintoniensis ecclesia pastore
vacaret. archid(iaconus) cum fautorib(us) suis
salesburien(sem) decanu(m). prior vero et complices eius
p(re)centorem linton(iensem) in ep(iscopu)m elegerunt. licet g(ra)-
tis i(n) uniu(m) de facienda elec(ti)one tractaverunt q(ui)a
t(ame)n nequiverunt ee concordes in facto nego(tio) ad
nos tribuere recursum. et hii quidem qui p(re)cen-
torem elegerant asserebant. q(uod) illi qui decanum
elegerant erant eligendi potestate p(ri)vati. p(ro) illa
maxime ca(usa) q(uod) hominem illegitime natum
scient(es) eligere p(re)sumpserunt. cum s(ecundu)m lateran(ense) concilium
et eligendi hac vice p(er)diderant potestatem. et
p(er) triennium ecclesiasticis beneficiis carere debe-
bant. illi v(er)o talit(er) r(espo)ndebant q(uod) l(icet) is q(ue)m elege-
rant fuisset minus legitime natus. p(er) gr(ati)am t(ame)n
ap(ostolica)m se legitimatum p(ro)bavit. et hi asserebant
se legitime p(ro)cessuros. nos igitur attenden-
tes q(uod) isti post p(ri)mam elec(ti)onem admiserat
illos ad celebrandum secundam. et q(uod) decret(um) me-
morati concilii decrevit h(uius)mo(d)i p(re)sumptores una
vice d(un)taxat eligendi potestate privatos.
cum elec(ti)o(n)em coram nob(is) celebrare volue-
runt. non iam secunda s(ed) tertia occurrerunt.
ad eligend(um) illos censuimus admittendos.

Idem albi. ars. p. et p. monachis fontis fri-
gidi.

Cum Wintonien(sis) et i. Casis. vacante eccl(es)ia Wi(n)-
ton(iensi). archid(iaconus). suis sequatib(us) elegit saleb(uriensem) deca-
nu(m) illegitime natum scient(es). prior et complices
sui elegerunt p(re)centore(m) lincolnien(sem). p(ro)ssus duab(us)
elec(ti)onib(us) p(ro)fessi venerunt ad curiam. p(a)p(a) auditis
p(ro)po(siti)onib(us) utriusq(ue) elec(ti)onis invenit elec(ti)onem utra(m)-
q(ue) (contra) forma(m) canonica(m) attemptata(m). p(ro) elec(ti)o(ne) archid(iaconi)
de saleb(uriensi) decano p(ro)(ut) inordinata(m) p(re)sumpto(r)e
fratum de talis. s. illegitime nato. sc(un)d(u)m de pre-
cen(tore) p(re)ptore lincol(niensi). p(er) violentia(m) i(m)p(re)ssione(m). unde
p(a)p(a) i(n) m(od)o facto. et utramq(ue) cassavit. postea
v(er)o aliquot dieb(us) elapsis. p(ars) illa q(ue) p(re)cento-
rem elegerat. ad d(omi)n(u)m p(a)p(a)m accedens. q(ue)da(m) ex-
hibuit instrumentum signatum cum sigillo conventus
i(n) quo continebatur. q(uod) Wintonien(ses) convent(us) vices suas
commisserunt priori et quib(us)dam f(rat)rib(us) sr. elec(ti)one(m) facie(n)-
da(m) in p(re)sentia d(omi)ni p(a)p(e). unde petebat prior et
sui licentia(m) eligendi p(a)p(a) illud instrumentum fecit ex-
hiberi alt(er)i p(ar)ti. q(uod) ab omnib(us) extitit approbatum.
p(a)p(a) (con)stituit ab illo priore. et sociis virtutum intellect(us)
admitt(er)e alios ad elec(ti)onem celebranda(m). et ipsi r(espo)n-
derunt q(uod) salvis exceptio(n)ib(us) quas (contra) illos h(abe)-
bant. illos admittere volebant. et sic p(ro)testatio-
ne p(re)missa o(mn)es simul in co(mmun)i fuit ad tractand(um)
de elec(ti)one. s(ed) n(on) potuit concordare de aliq(ua) p(er)sona
eligenda. et sic infecto nego(tio) h(ab)uer(unt) re-
cursum ad p(a)p(a)m. et illi qui p(re)centorem eligere(n)t
dicebant illos qui saleb(uriensem) decanum elegerant
iure eligendi ipso iure privatos. q(ui)a hominem
illegitime natum scienter elegerant. unde s(ecundu)m c. lat.
eligendi potestatem p(er)diderant. et b(e)n(e)ficiis eccl(es)ie

non

sicut carere termino debebant. patetes a pp ut se
h inloqui dignaretur. alij uo ad h tendebant
q ille decanus tal. p se. ap. legiati. priuato dō
pp. sc h asiderans. q pos e sui post primā elcō
nem suā admiserant alios ad celebrandā sa
e lat. a una uice tm puniet. hi psumptores int
locutō priuiauit illos ec admittendos. q elcō
q modo facere uolebant n sa erat. s pō a cur
rebat tercia. tercia fuit. post illas duas cassatas.
a cordes. de psona assumenda. acordes tn erant
de elcōne facienda. ut postea seq. sciens q m si
ignorant. tunc n eent. priuati. ut s. e. i notu
pmuit. h fuisse bona allegatō si eam pbasset.
q isti. s. prior. e aplicet ei qui nō peccauerit eli
gendo pcentorem. illos. s. qui elegant decan
nō legitime natum. admiserant. nō q se
mel pbatum reprbare non possunt. ff. de neg.
g. pō. ff. de adult. si uxor. e. xxij. q. ij. dilectissimi.
e. xxxij. q. v. horrendū. e sic illos admittendo sibi
pnidicauerit. e ius suū admisisset quo potat
illos repellere ea uice. e sic pcessatō sua non p
fuit contrariū faciendo sic. s. de asue. Cū ej. fer
ri. q eos admiserunt. cum eent suspensi ipō
fcō. auct. a. tat. s. e. c. cū in cuncti. eū si elegis
sent eorz elcō debuit cassari. s. de asue. cū dilcs.
e. j. de cleric. exc. postulasti. dicat q illi qui e
ligunt indignum pnati sunt qntum ad alios
qui n peccauerit. s q ad se non est ptas elige
di ligata. quin. bn possunt elige si a b alijs
admittantur. sicut potestas celebrandi in clico
pegrino n est ligata q ad se. s qntū ad alios.
q celebrarent si pmittent. j. de cli. peg. tue.
sic in monacho qui publice celebrare non p.
n tn est suspensus. q si inuitat admittetur
a pplo. e pmitteretur ab epō. posz celebrare. xvi
q. i. s. ecce in h. e s isti sint suspensi benefitō
nō impediuntur eligere q tal suspensio nō
repellit eos ab elcōne. nec e a diuinis offitijs.
s n oia negotia q tam spualia. q tempalia pō
sunt exercere. e tempe tal suspensiois deberent
e offitiare. q in penam tal suspensio introd
ucta e. tn modicam sustentatōm tunc debet
hre ne ex toto egeant ad mittēdos. av cē. i. de.
of. del. cum sit alteria. ibi iudex qui priuat erat
iurisdcōne. nō potuit e postea associari ad iu
dicandū. alia tō est in iudicibz. s. n. non pot
s n pcede cū alio. qui iurisdcōm nō ht non pot.
qui iurisdcōm ht ei dare iur. l eum sibi associ
are q iam ex toto desijt ee iudex. e si hoc fieret
a n suo iudice diceretur ferri. e ideo quicq sil fa
ciunt n tenent a fitendo p asequens se nō pos
se pcede soli. e ita ille qui hebat iurisdcōm p
dit eā. ut dicit decretal illa. cum sit in eligen
tibz sec est. q h illi qui possūt elige admittat
illos qui priuati erant p culpam suā pdant
ipi ius eligendi. q possunt remittare uni si
o. nec illi sunt priuati pcetio. s una uice tm.
s n possunt ill pce e admitte si uoluit. s in

iudicibz nō est ita. celebriate. cum hrent mādā
tum a caplo. ut dixi in casu. s q pz in integ.
alr. n possunt eligere. ut. s. e. t. i innotuit. s
tcia a cur. s quo r dr tercia. pot dici prima elcō
fuit illa decani n legitime nati. sa fuit pcento
ris q nō impediebatur p pmā. cū illi eent e
ligendi ptate priuati. ita q n potant ad obi
cere a sam. i qua tm puniunt. q in pma q
faciendi occurrit pt illa in q delinquit. priuati
sit tm ptate eligendi. e nō in tcia. s sa h fuit
cassata. e ita ius eligndi deuolutū ad oēs. s n
tn tercia acurrebat facienda aq illi n repelle
bantur. immo admittebant aucte pdci canoni.
e iste ur bonus intellcs. e sic ex duabz cais isti
qui p peccauint debebant admitti ex eo q is
ta tcia acurrebat ut dcm est. e ex eo q admis
serant illos ad tractand de elcōne. ex eo. n. so
lo admittetur ad scdam. in q n deberent ad
mitti. q postquā res rā res nō est i integra si pō
sunt illos repelle. j. e in cais. e res de facti ad su
am tm reuertitur. ff. de pac. si uni. s. q si n to
tū. h colligit ex lrā satis. s obuiat h intellcu
lrā illa post primā admiserat ad celebrandā
sam. s pot d p. q alia nulla fuit. alij uolunt
dre prima dr elcō precentoris. q fuit cassata.
sa appllatur elcō tractatus in qua fuint admis
si. e p una elcōne reputatur. q si nō admisis
sent illos potant soli pcedere ad elcom. e p isti
fac optime q dic in lrā isti post pmam ad
miserant illos ad celebrandā sam. e cē. e dr
pma. q alia nulla fuit. ul p primā. s. q fuit
cassata. n culpa ipoz. s q p uiolentā impsi
sionē eā fecerunt apulsi. s n nō iputat eis.
ul dic q due pme elcōnes pma reputant.
q uno atractu sū atextu simul fcē fūt. e s
nlla illarz pt d prima ul scda. e sic plan ē
q dicit. i. post alias duas cassatas q pma re
putantur. e si ipoz e sui peccassent ad ppm de
uoluta fuiss ptas eligendi. s. e. bone intellex.
e. e bn acordat lrē. e dicebat. t. q elcō decani
e elcō pcentoris reputabantur pma elcōne. q
simil fcē fuerīt. ut dicebat. si h est ffm. immo
diuisis tempibz fcē fuerūt. ut pz in integra. s
q dr in cau. e elcō decani appllatur pma. e e
lcō pcentoris fuit scda. e h qm iminet facie
da dr tercia r illarz. e q dr isti post pmā. i. p
suā q dr pma r istius q iminet facienda. e
q dic ad celebrādum sam. s. r. sue q cassata
fuit. e q dic tercia acurrebat. e uē tercia r du
arz q cassate fuint. e sic ipoz intellcus potior ui
detur.

Per inquisitionē quā de mandato no
stro fecistis. sr statu ecclesie e epi tolo
san. pspicacit intelleximus. q m. alcarton
cancellarius niuatis asserit se scivisse pō
to. R. olim tolosan epm. e amicos ipius a
te elcōm suam hiuisse colloquium cum
quibzdam canonicis nominatim expssis

eosque sollicitasse presbyteros ut ipsum eligerent
in episcopum. sequitur vidisse potest et audivisse quod super
dictus episcopus recognovit in quorundam canonicorum
presentia se canonicos illos qui adversati fue
rant sue prime electioni iurasse credens pro cer
to quod iuramentum illud illicitum fuit et penituit
ut id. c. eligetur ex predicto. et quod ipse tenet post
electionem ipsius castratam domum episcopalem ip
sius nomine detinebat recipiens quosdam red
ditus et proventus quos de ipsius conscientia et
assensu in eiusdem negotiis expendebat. cum
ergo talem in episcopum sciens eligendo sicut ipse
suo iuramento firmavit ecclesiasticis beneficiis red
diderit se indignum graviter commisit et moles
tum quod tolosanum capitulo sito in episcopum avenionensis
electo. Idem maceraton in prepositum dicte ecclesie sub
stitutus ecclesio etc. quod eundem ab officio prepo
siture penitus amoventes faciatis virum y
doneum ad officium illud assumi. I de
prioni sancti fridiani. G. et G. canonicis lucanis.

Per inquisitionem et j. expertus. cum agitur
de statu ecclesie recipiuntur testes tam contra pre
latum tam contra omnes de ecclesia. j. de accusationibus. qualiter
et quando. ii. et lite non contestata. qui si post per contumaciam
se absentat. j. ut lite non contestata. quoniam frequenter. § sed et
aliis. sed conspiratores contra illum contra quem conspiraverant
admittendi non sunt. sed super statu ecclesie admittun
tur. j. de testibus. cum. i. et a. amicos. secus si
inimici fuissent. j. de symonia. sicut. colloquium. hoc
sufficeret ad ipsius remotionem. xl. di. multi
sunt et desiderantibus est expertus auferendus. vii.
q. i. in scripturis. eosque sollicitasse. et hic id no
tatur debuit. i. q. vi. sicut hi qui. et C. de episcopis et c.
si quis quam. et hic ipso suspectus est quod se ingerit. ff.
de procura. quod omnia. et preter hec importune inducere
videntur symoniam. i. q. i. sunt non nulli. et c.
ordinationes. recognovit. talis recognitio fu
it confessio sed fieret extra ius. preiudicat confitenti
maxime si pluries fiat. ar. j. de excessi. prelatorum. quod sit gra
ve. et ar. xxii. q. v. hic iure. et recognitio debiti pre
scriptionem interrumpit. C. de prescriptione. xxx. an. cum
notissimi. § sed si quis debitor. et in alio casu
iii. q. ix. § sed si debitum scriptum sit. detinebat
et male dilapidabat eas. ar. quod sic non suo.
ita nec alieno nomine hic facere debuit. xlvii. di.
sicut non suo. talem. s. symoniacum et ambi
tiosum. ut patet ex ipsa littera. sciens. quia audivit
ab ipso et scivit de sollicitatione presbyterum vi
detur est illud dicimur scire quod ab aliis au
divimus. ut dicit predictum decretum. hoc iure. se
indignum. ad usum proventuum. s. e. cum in cunc
tis. et s. e. pre. nimio pretio. presertim beneficiis
privari debet. ut dicit innocentius. si criminaliter contra eum
ageretur. et inducat ad hoc. i. de accusationibus. per cum sunt.
sed ille plus peccavit quam iste. sic probat quod dicit/ unde
dicit de isto. et ideo propter hanc suspitionem primo
iii non debuit ad honores. s. de confirmatione. cum
dilectus. et i. de etate. bone. sed quod vilibus personis

non sunt accendi honores. j. de excessi. prelatorum. inter
dilectos. et C. de dignitatibus. lib. xii. l. famosis. et C. de
infamibus. l. i. una lib. x. et lxxxi. di. tantis daniel.
j. de accusationibus. ope. et testis. si gravata est eius opinio non
est admittendus ad testimonium. j. de testibus. testimo
nium. C. de pactis. tenet. ff. de muneribus. et ho. rem.
§ eum contra quam. et ideo omnibus istis rationibus iste
macedonius tamquam indignus debet removeri qui fu
it conscius symonie et symoniacum scienter elegit. et ideo
ecclesiasticis beneficiis reddidit se indignum. ut
hic dicitur. sed cum primus fuit iste ma. nam testis
fuit. et. io. a. j. de ord. cog. cum dilectus. infra. et j. de
excep. denique. ff. qui po. in pig. ha. claudius et j.
de fide instru. inter dilectos. et j. de re iudi. cum sit
arnoldus et C. res inter alios acta. pro totum. sed res ista
non fuit acta inter alios. immo inquisitio facta fuit
tam in capite quam in membris. ut dixi. et contra eum et a
lios. vel si confessus fuit contra se iure ei preiu
dicare debuit et pro iudicato habetur. j. de confess. cum
sunt et si alius inducatur testis in causa alterius et in mo
dum exceptionis profertur crimen. testis non non punitur
nec quia testimonio repellitur. nec infamiam incur
rit. et sic loquuntur iura preter signata. et nota per
hunc decretum. quod suspensus a beneficio eligi non potest
ad beneficium vel dignitatem dum manet in suspen
sione. sicut nec suspensus ab officio. s. de consue. cum
dilectus. et qui non servavit interdictum. s. de postul. ad
hec. et j. de conces. preb. c. ult.

Cum causam que inter presbyterum bonum et bi
nium canonicum sancti petri lucani vertitur.
super eo quod dictus presbyter bonus a maiori parte ca
nonicorum eiusdem ecclesie predicte b. et quondam a
nno quidam dominis in priorem sicut dicit est electus. oli
vobis duximus committendam et j. certum
aut multi processerunt mihi post alium
in ipsa ecclesia per multa et longa tempora fue
runt non professi. quia tamen prefatus presbyter b.
non est professus observantiam regularem du
bitantis et mandato nobis procedere in consultis. quia
igitur non debemus attendere solummodo in
quid factum sit sed quid potius faciendum. Con
tra tamen quod cum secundum legem divinam non sit
in bove arandum et asino. nec quisquam debe
at vestem induere de lana linoque contextam
mittatis electionem predictam et compellatis prefa
tum presbyterum aliosque clericos non professos vel
vel beati augustini regulam in eadem ecclesia con
stitutam profiteantur et serviant aut ipsam
ecclesiam omnino dimittant. I d. i. tt. sancti stephani
in celio monte. presbytero. card. ap. se. le.

Cum causam et j. per multa et longa consuetu
do. in hoc non iuvat. s. de consue. ad nostram et c.
cum inter vos. quia non quod sit factum sed quod faciendum
considerandum est. ff. de offi. pre. sed lex et ff. de iusti
tia et iure. l. plt. et xxiii. di. legimus. et negli
gentia hic episcopi accidit. j. de testibus. quia ingredienti
bus et dispensatione professio in ecclesia non debet esse. xvi. q. i.
presbyteros. et i. q. vii. in nova dubitatis. s. s. e. cum

Cum causam. Non professus eligi non debet ad regimen regularis ecclesie. cassatur electio

Marginal notes (right): Si pro honore appellatur ... pendente appellatione ... — Claudius ... — Si ... prior ... relatione facta ... quod prior ... ; (left): ... alias quod debent ... — iiij. — et quit.

contingat in loco et a[rgumentum] i[nfra] homines diverse professio-
nis in uno offitio non sociabis. sic exponitur
xvi. q. vii. i[n] nova actione in iure s[uo] et merito quia
contra ius coe facta est. xxiii. q. ii. albertum et c. quod
et contra ius coe si prescribi ut dicit quamvis per mul-
ta longa tempora et c. et sic contra ca[su]m tres. i. e. c.
cum in magistri.

Quod sicut ex litteris tuis et c. Ex prima electione que facta de tribus dicen-
da videtur potius nominatio nichil iuris ac-
quisitum fuerit nominatis licite potuerit po-
tuit ad electionem rite celebrandam procede-
re in ecclesia armachana. cum iuxta constitu-
tiones canonicas si fieri potest in cathedrali ec-
clesia electio debeat celebrari. nec appellatio interposi-
ta electionem illam potuit impedire. cum in ea
nichil attemptatum fuit in preiudicium re-
gie dignitatis. quia non simplex nomina-
tio sed sollempnis electio debuit principi presentari.
ut postulatum prestet assensum. et si secus
aliquem per usurpationem aliqui faciant abu-
sive. Sed quia nec . n. episcopus et abbas melli fontis qui
interesse debuerant non contempti fuerunt. sed
ad electionem vocati. si tamen sine periculo potue-
runt convocari. sed nequiverunt. seu noluerunt
ad electionem celebrandam accedere. ipsorum
absentia electionem non potuit impedire. et si
constiterit eos non vocatos fuisse contemptos. sed con-
temptos infirmanda erit penitus electio
tali celebrata. nisi postea predicti contempti pacis cau-
sa curaverint consentire. Super eo autem quod in die con-
secrationis sue antequam missarum sollempni-
a finirentur a eo clericum ordinavit. per tali ex-
cessu eum castiges et corripias. cum solus romanus pontifex
qui ante primum anglicum consecratur et post
modum ipse missarum sollempnia inci-
pit et perficit consecratus in die consecrationis
sue valeat celebrare ordines. Ceteri vero qui
inter epistolam et evangelium consecrantur. quia consecra-
ti celebrant principaliter celebrari. ne dividan-
tur misterium unitatis non debent tunc ordi-
nes celebrare. Sed cum non liceat archiepiscopo sine pal-
lio convocare concilium conficere crisma de-
dicare basilicas ordinare clericos et episcopos con-
secrare. mirum per quo presumit qui antequam
impetret pallium clericos ordinare festi-
nat. cum id non tanquam simplex episcopus sed
tanquam archiepiscopus facere videatur. Quod autem
tabulam argenteam dicitur vendidisse de modo
ecclesiam armachanam. reddat indempnem eam
nimis potens preterire. cum id de clericorum et
populi processit voluntate. Idem dolensi episcopo
et saggiensi et de arden. albibus.

Quod sic et infra nominato nichil iuris. ex tali
simplici nominatione nullum ius acquiritur
nominato. ut. ii. q. vi. ut nominationes. sed ex illa
nominatione que fit in scrutinio ipso publicato. i-
acquiritur nominato in scrutinio. i. e. publicato.

Sanctiones. xxiii. di. in nomine domini. et i. de appellatione quam
fronte. et in causis spiritualibus in ecclesia sunt tractande.
ii. q. i. preceptum. et xxiii. q. viii. convenior. sed si
consistorio. et c. impedire. et merito. quia laici non debent
interesse electioni. s. e. cum terra. immo ius eligendi
non cadit in laycum in collegiata ecclesia. et si esset
promissum. i. e. sacrosancta. non obstante aliqua con-
suetudine. i. e. massana. sed electio facta presentanda
principi non ut suum prestet assensum. s. e. cum terra. et
c. cum inter universas. et i. e. t. sacrosancta. abusi-
ve. i. contra ius ex mala consuetudine. sine periculo. et
patet quod si periculum est in invocando sine in mora
alii ad electionem procedere deberent etiam non vocatis.
s. e. cum inter. ar. i. de seri. extra. sacro. nequiverunt.
ut. ar. contra. s. e. bone. quod si contrarium de iure et c. no-
luerunt si noluerunt alienos se fecisse videntur.
s. e. cum nobis olim. et i. e. ecclesia vestra. quod si eos non
vocatos. presumitur quis non vocatus. nisi probe pro-
betur ut hic patet. et iii. q. v. quisquis. et lxxxiii.
di. proposuisti. ar. contra. s. e. bone. visus sum. quia nunc
non credit an aliquis sit vocatus. ff. de rebus eorum
qui sub tu. vel cu. mag. c. illud. et i. de appellatione cum
parti. dico quod si quis negat se fuisse vocatum
adversario incumbit probatio. ut hic innuitur.
i. de probationibus. quoniam. et contra. de hiis tamen est s. e.
bone. consentire. sic patet quod electio que non valet per con-
temptionem potest confirmari. xvi. q. i. quam quo-
quid. et i. de hiis que fiunt ab episcopo sine consensu capituli. c. cum non
et c. cum in apostolica. i. de donationibus pastoralis. et i.
de iure pro. cura. et i. de transac. contingit. sed c.
i. e. auditis. et i. de iure patro. illud. et xvi. q.
ii. c. p. s. quod ab initio. ff. de reg. iur. quod ab ini-
tio. sed nonne absentes cogi debent tractari hec
electionem. cum in hiis negotium ecclesie utiliter gestum sit.
ff. de neg. ge. pomponius. cum absentes id facere te-
nerentur. ff. de ritu nupt. si filius. sed dic quod immo
tamen facta est absentibus et illam non tenentur re-
mittere sine satisfactione. xxiii. q. iii. si illic. xc. di.
si quis contestatur. Item si cogerentur consentire presenti-
bus tamen non haberent liberum arbitrium et sic mi-
nus decretum esse quod esse non debet. lxi. di. nullus. Item patet
hic quod circa spiritualia possunt haberi ratum quod meo
nomine non est gestum. ix. q. iii. lugdunum. et i.
de rer. pe. circa. et ii. q. i. in primis. et ii. q. vi.
hiis quippe. sed numquid in hoc casu possunt primi
electores resilire cum absentes nolunt consenti-
re. quod videtur cum diffidant de iure suo. s. de pos-
tu. bone. lxiii. di. quanto. sed contra videtur. s. e. cum inter
canonicos infra. et viii. q. ii. dilectissimi. ff. de
servit. r. p. per fundum. ff. de opt. le. si c. c. tunc.
et ff. de neg. ge. si ego. Item potest dici quod si presentes
eligunt et spe sue electionis ponunt in ab-
sentibus sperantes ipsos ratum habituros quia tunc de-
mum per ratihabitationem potest confirmari factum pre-
terium. sed si statim isti presentes per suam electionem
intendant ius dare electioni. tunc non potest ratifi-
cari ipsorum electio. ut ix. q. iii. lugdunum. ff. de
sol. si quis afferenti. quod non credo immo qualiter. Bo.

eligant possunt absentes tantum habere electionem. dummodo non sit nulla ipso iure. j. e. proxima. Set pone quod illi qui acceptati sunt mortui sint. nunquid constitutorum assensus exigitur. nunc dixi quod non. non essent prelati qui aliis succedunt in onere ac honore. j. de of. del. cum abb. et j. de of. ord. pastoralis. in canonico secus. ar. j. de testib. tercium sub. Diuidatur. sed qualiter diuidetur misterium. hoc ita expone qui consecratur concelebrat. i. simul suo consecratori celebrat qui principaliter celebrat. non debet tunc dimittere officium illud. quod ipsi inceperunt cum consecratore suo et alios ordinare. quia sic diuideretur misterium illius misse quam consecrant. quod si non debet et toti misse non debent interesse. et ita ubi est de substantia consecratoris ipsa missa tunc temporis. quia consecrationes episcoporum et ecclesiarum et confectio crismatis debet fieri. j. de celebratione miss. de re. et de con. di. i. omnis basilica. vno ergo sine aliquo interuallo. et ille qui consecrat debet missam celebrare. et ita officium illud totum cum debet fieri sine interpositione aliqua uel mutatione personarum nisi magna necessitas casualis superueniret. vii. q. i. nich. et c. illud. quia sic ordinauit ecclesia romana et obseruat et ideo obseruatur in collatione sacrorum ordinum. et tunc consideratione tibi quod missa sit de consecratoris substantia. cum tamen consueuit dici et uerum est quod missa non est de substantia consecratoris. quia diuisa sunt consecratio et missa. sed propter unitatem et reuerentiam sacramentorum et ordinum statuit ecclesia quod quando talia celebrantur semper cum missa celebrantur. et contrarium est notatum. lxxvii. di. inuenimus. tamen si hec sollempnitates non seruarentur nichilominus ualerent consecrationes et collationes ordinum clericorum. sed qui contra facerent puniuntur ordinantes et ordinati. quia contra ordinationem ecclesie et contra ius quod ecclesia seruat fecerunt. quod illi qui faciunt contra ordinationem puniantur. testis. j. de tempore or. sane et c. litteras. et c. nullus. et duobus. c. ibidem. omnes non seruare tenentur. quod ecclesia romana obseruat. j. de sacra unctione. c. unico. in fine. et que omissa sunt in predictis aliter debent suppleri. ut dicitur in prin. c. de sacra unctione et j. de presbitero non baptizato. c. i. et c. presbiterum. dixit hug. quod si unus consecrat. et alter dicat missam consecratio ualet. sed fieri non deberet. de hoc tamen no. lxxv. di. ordinationes episcoporum de hoc quod dixit hug. quesitum fuit a me in consecratione bononiensis episcopi. utrum archiepiscopus possit consecrare et alius missam cantare. et responsum fuit quod illud fieri non debebat. cum illud esset contra ordinationem ecclesie ut supra dictum est. nec nunquam audiui nec legi quod hoc aliter factum fuerat. et hac de causa ponitur hic hoc additum. quod cantatur consueuit dicit. si finita illa missa. si aliam postea celebraret. uerum possit ordines celebrare si necesse esset. unde dicit te. quod dicat finita illa missa. quia misterium diuidi non debet. preterea nisi pallio recepto. xxiii. di. quorundam. ar. contra. vii. q. i. nich. et c. illud. sed illud ex necessitate quod legem non habet. s. de consue. cum to. i. de con. di. i. sollempnitates. sine pallio. quia in pallio plenitudo pontificalis officii confertur. j. de

+ ubi missam per alium celebrari alienus perficit. soluit glo. ...

electione. quia ante pallium talia facere non permittitur. aliis tamen potest demandare. s. e. suffraganeus. quia consecrare est ordinis episcopalis. sed episcopalia iura ante pallium acceptum exercere non potest. uel ualiis inferioris ordinis hoc mandare. non sed ar. op. j. de consecra. ec. uel al. a quo et ar. s. e. transmissam. sed suffraganei sui ad mandatum ipsius possunt alium suum suffraganeum consecrare. s. e. c. suffraganeus. non tanquam. et ita quidam faciunt quasi tanquam alii. xxiii. q. iiii. si ecclesia. in fine et ff. de adop. si pater. § qui duos. l. si consul. et j. qui fi. sunt le. per tuas. § de hoc. poterat preterire. et ita hoc purgat pena criminis per restitutionem. j. de re. ec. non al. si quis presbiterorum. xi. q. iii. si quis qualibet. sicut j. loca. et conducti. propter. et c. potuit. sic si aliquis ante accusationem recedit a bonis et ecclesia conuictione sua pena est. ff. de adult. si adulterium. § id. imperatores sic. sed quaeque. c. si cui exceptio. § sat. et c. de hiis quibus ut indignis. alia. ff. de in of. t. § meminisse. ar. contra. ff. ui bo. rap. si prodest non prodest raptori rem restituere ad euitandam penam. ff. de furt. qui ea mente. sed obicitur adhuc iste est suspectus. et sat. dato non inuitat in aliuolum animum tutoris. instit. de suspec. tu. in fine. sed iste non erat suspectus aliter excusatur propter mandatum dicti. et propter xii. q. ii. de rebus. io. sed in maiori presumitur. an cum hoc fuit ipse maior qui deliquit immo ipse facere non debuit quod alios facere prohibet optimum. xvi. q. i. nemo. et c. in canonibus. et ff. si seruit. uendi. alti. ff. de con. indeb. fi. a fi. dicunt quidam quod pro hoc in casu isto et consilii purgari pena. ita quod non remouatur ab ecclesia. nec deponatur. contrarium dico. quod licet tedet ecclesiam in tempore presenti tamen non euadit penam depositionis. sed euadit solummodo penam excommunicationis. xi. q. iii. monemus. et c. statuimus. et c. diaconi. et hoc et dico plura propterea dicta. hoc probatur per decretum greg. j. de sol. si quorundam § dicit qui obligat ecclesiam suspensus est ab administratione spiritualium et temporalium ipso iure. et j. in c. illud si quis presbiterorum quia per restitutionem solummodo euadit penam excommunicationis. et quod hic dicit dispensatio fuit et gratia. et hoc innuit illa littera exigimus potius preterire. et ita fuit solummodo quedam tollerantia. et hoc prestitit ammiciculum quod dicit de cle. et propter assensu. c. illud. quod quis amisit. et loquitur de missa. de eo qui tonsatur in officio suo. ut ex littera ipsius capituli patet et ad hoc ff. depositi. l. i. § si in. rem. u.

Auditis et intellectis meritis cause de duabus electionibus celebratis in ecclesia baiocensi. unam de G. archidiacono. et alteram de R. subdiacono. inuenimus utramque contra formam canonicam attemptatam. Cum enim inquisitis uoluntatibus singulorum decanus cum personis in ipsum R. et cantor cum pluribus in dictum archidiaconum conuenissent. solo cantore pretermisso quidam alium uidelicet magistrum R. de aldegius nominante. ad nostram fuit audientiam appellatum. ne decanus qui primam in electione uocem habebat ad electionem procederet sine consensu totius capituli. uel maio

De electione.

tis et saniotis partis ipsius. ipse uero decanus non habito assensu maioris partis capituli set ipse ad maiorem subito in electionem prorupit appellans ne quis contra ipsum aliquid attemptaret. quamuis assenserit quidam electioni facte plures alii assenserunt. cum tamen ex post facto nequiuit conualescere que ab initio non ualebat. cum electio que fuerat irrita ipso iure per subsequentem assensum maxime appellatione pendente non poterat esse rata. eis igitur ad propria recedentibus cantor et alii qui remanserant in capitulo post illam electionem nondum cassatam et appellationem ad nos interpositam a nominatione dicti archidiaconi recedentes de nouo prefatum subdiaconum eligere presumpserunt. Nos igitur electionem utramque duximus irritandam. I. de grandis siluae et belle pertice albiburgensis.

Nouit a. j. in ipsum R. non erat in antiqua archidiaconum. olim uerbum istud tamen non erat conuenissent nominando. set non eligendo. maxime proprie ponitur. quia idem esset si erat appellationem et in antiqua non erat hoc adiuerbium. sic j. de re. bus eccl. non alienandis. si quis presbyterorum. Item quod dicit in fine. irritandam contradicit hec summa ubi dicitur electio que fuerat irrita ipso iure. igitur non poterat irritari. si nulla esset cassatam. de facto intellige. cum nulla fuit. quia quod non est cassari non potest. dic quod uerbum istud irritandam quantum ad primam electionem potest improprie. i. irritam. quantum ad secundam tenetur proprie. quia secunda non erat nulla. set per exceptionem fuit cassata. et si decanus et sui assensissent secunde electioni affirmata fuisset. ut dicitur in fine ultime notule. appellatione a cantore et suis. in electione prorupit. eligendo G. archidiaconum. et recedendo a nominatione G. subdiaconi. electioni facte a decano. cum tamen ex post facto. hic uidetur quod electio que nulla est ipso iure impediat secundam quod dicit electio que fuit irrita ipso iure et est. quia utraque hic cassatur. unde contradicit s. e. bo. et j. de ap. constitutus. et j. e. coaggrato. in quibus secunda tenetur. quia prima fuit nulla ipso iure. set dicas quod electio ista non erat nulla ipso iure. immo poterat rata haberi. nec erat euidens ipsam non tenere. et uerba ista irrita ipso iure non tenentur proprie. unde expone irrita ipso iure. i. irritandam ipso iure. et hec expositio probatur per fi. ca. huius. ubi dicit utramque electionem duximus irritandam. et sic nulla contrarietas. et lo. in eodem casu hic dicit cum illa s. e. considerauimus. et non inuenitur hic quod rati habitio non possit habere locum in electionibus. quibus habet locum. ut s. e. c. quod sicut. et c. set et xxxij. di. quanto. j. de iure patro. cum a. et s. de postul. bo. set hic non potest habere locum rati habitio quia diu appellatione pendet non renunciatur in totum. quia aliter diu a se assentire et nolle recedere ab appellatione. si. j. de ap. sollicitudinem. unde dicit maxime appellatione pendente. q. d. si noluisset de ap. et assentire potuit conualescere. et maxime per tamen ponitur. et quod dicit ex post facto et c. allegato fuit partis aduerse. nec ponit nisi illa uerba ex post facto. et hic uidetur per fi. ubi dicebat. nos igitur et aliis que coram uobis allegata fuerunt.

uel dicit predictum in ultima notula. irrita. i. irritanda. hodie firmari debet forte quod et traditur. s. e. quia propter consensum aliorum. s. quia consenserit aliis dixeratibus in suum a contradictione. utraque duximus irritandam. Non quia non plures electiones contingunt que fiunt in alicuius uel in eius uenit impedit aliam. uel preualet alii quia forte sit. set preualet illa que maioribus iuuatur meritis et pluriorum approbatur assensu. lxiij. di. c. ult. j. e. eccam. s. e. dud. si uero ex interuallo fiat secunda tunc habet locum distinctio. cum prima est aliqua licet posset elidi per exceptionem. cum nulla sit ipso iure. si non euidens est prima non tenere ipso iure puta cum eligitur qui est ineligibilis. s. e. cum wintoniensis. et j. de ap. constitutus et j. e. t. uenerabilem. et j. e. t. coaggrato. uero tenet secunda a pertinentibus facta. tunc prima non prestat impedimentum secunde. set si dubium est an teneat prima. quia aliqua causa allegatur qua possit tenere. tunc prima prestat impedimentum secunde. nec debet fieri secunda prima non cassata. ut s. e. considerauimus. set hic uidetur contra ex eo quod dicit. s. c. tamen ex post facto. et c. quod electio que nulla est ipso iure impediat secundam. prima. non a pertinentibus. et post appellationem facta fuit. unde non uidetur nulla. et sic ponitur dominum pro eo quod nullum est. j. de renunciatione quod in dubiis. sic uides quod ab accusatione que nulla est non potest quis discedere non iudicis auctoritate. ff. ad turpill. l. i. s. accusatorum. sic secundum tamen feret sub conditione que numquam erit. dum tamen esset possit turpis primum. ff. de iniusto. rup. et. cum in fo. in fi. et primum matrimonium quod nullum est impedit secundum. i. de sponsal. ad audientiam. sic manumissio que nulla est prestat impedimentum usucapiendi. ff. de usuc. pro donato. l. qui pro donato. sic accusatio que nulla est impedit sequentem. j. de spons. in presentia ad dissoluendum in fi. sic in stipulatione aliud est quia si fuit stipulatio ualet que potest elidi per exceptionem tenet secunda. ff. de. no. o. si dari stipuler. quidam tamen hic distinguunt quod electio quamuis nulla est iure actionis. et non iure exceptionis. quando ex ea non potest peti confirmatio. s. e. considerauimus. uero prima non tenet et tamen impedire secundam. et hic quamuis est nulla exceptionis actionis iure. et actionis ut illa que facta est ab excommunicatis cum de sui dignitate. quia ex ea non potest excipi. ut alia impediatur. j. de ap. constitutus et si. s. e. bone. sic actus quando assequuntur pretentionem quos non possunt assequi pactionem. ff. de adiect. uidebitur. sic ut a. in fi. instit. de rer. di. s. cum ar. ff. de compensat. l. etiam. set quod est uero quia in casu hic decretalis electio que est ipso iure irrita impedit secundam. ita quod non ualeat ba. et in contrarijs. j. e. scriptum. et c. coaggrato. et s. e. cum in cunctis. et c. bone. et cum wintoniensis. et j. de appellationibus. constitutus. electio que est ipso iure irrita non prestat impedimentum secunde. Ro. hic est. l. iz. n. in casu hic decretalis prima electio fuit nulla. eligentes tamen non sunt ipso iure eligendi potestate priuati uero electio propter hoc deuoluit ad alios. et ideo cantor et sui non debebant eligere sine decano et sotijs. et quia eligerunt decano et sotijs non uocatis post appellationem pro non cassata cassatur utraque electio. et sic utraque pars pro cauit in forum suum in modo eligendi. set in contrarijs

[illegible] glo [illegible] q[uod] electio facta [illegible] facta fuit ... a maiori parte capituli ... Sed hoc non videtur ... maiore parte ... ad quod videtur Car. ... a maiori parte capituli ... electo [illegible] ... ut dicit in textu ... quod allegabatur ... electo ... [illegible]

& electo est ipso iure nulla. & eligentes sunt ipso iure eligendi potestate privati. & ius eligendi devolutum ad alios & priores. s. de postul. g[ra]tum. & s. e. bone.

[Ar]g. h. si cantor & sui vocassent decanum & suos ad electionem & illi noluissent venire. tunc nunquid eorum valuisset electio. v[idetu]r q[uod] sic. s. e. cum nobis [olim]. ar. s. e. considdamus & ideo tenet electio cum sit facta ab illis penes quos ius [remanet] devolutum eligendi. plus enim peccatur eligendo indignum quam peccando in formam. & ideo plus puniuntur. [Et] est si. quia qui peccant hodie contra formam illam. j. e. quia propter. non sunt privati potestate eligendi. sed privandi. sed qui peccant eligendo indignum sunt ipso iure privati. si vero utraque pars peccat in forma utraque cassatur. ut s. e. considdavimus & inc. & in consimilibus. sed si utraque pars peccat in forma transfertur eligendi potestas ad superiorem. s. e. bone. in fi. hodie [vero] non debet servari forma illa. j. e. quia propter. [Secundo]. quia valuisset & si decanus & sui qui contempti fuerant in sua electione a cantore & suis assensissent electionem cantoris valuisset. secunda. s. e. quod sicut. cum nullum ius acquisitum electo fuisset per primam electionem quam nulla erat ipso iure. ut dictum s. unde ab ea recedi poterat sine iniuria alicuius. Bernardus.

[In] causa ista. s. cum capitulum [prius data quam ...] Tolosane ecclesie ad tractandum de electione episcopi convenissent duos elegerunt. ut s. de eodem. c. eligerent electores qui prestito iuramento de substituendi pontificis electione tractarent. & a singulis de capitulo statutum est & concessum ut illum quem illi concorditer vel tres ex illis eligerent ab eis si persona esset ydonea pro episcopo sine contradictione qualibet haberetur. & j. postmodum vero cum a predictis duobus. s. electores electi fuissent. & ad tractandum de electione secessissent in partem & non possent omnes in unam pariter concordare personam tres ex ipsis convenerunt in episcopum quendam ar. & deinde electionem quam de postulando ipso fecerant capitulo publicarunt. ac reliqui duo subsequenter tercia die cum paucis de capitulo reliquis absentibus elegerunt archidiaconum agenensem. & j. [Ceterum] vero predicti archidiaconi ecclesie non. [ostenderunt] quod cum predicti. s. electores seorsum de electione tractantes inter se dissiderent ita quod contentiose voces eorum a fratribus qui remanserant in capitulo audite fuissent. capitulum ipsos propter huiusmodi contentiones suspectos habentes ad eos duos de canonicis destinaverunt per quos inhibuerunt eis ex parte tota ne ulterius in facto procederent. & ita potestatem eligendi quam eis commiserant revocarunt. Mandantes eis ut redirent ad capitulum & pariter cum aliis fratribus de electione tractarent. & huiusmodi revocationi duo ex ipsis electoribus adhibentes assensum reliquis tribus non contradicentibus ad ipsum capitulum sunt reversi. sed alii tres usque ad fores capituli subsecuti ab eis postmodum discesserunt.

[C]apitulum vero cum tota die illa ipsorum presentiam expectassent. Subsequenti die campanam pulsari fecerunt. sicut moris est [in ipsa ecclesia] ad capitulum congregandum. & j. predictis tribus cum paucis complicibus sese contumaciter absentantibus. prior cum maiori & seniori parte capituli elegit in episcopum archidiaconum supradictum & j. [Cete]rum vero postulatio de episcopo convenarum quam precesserat facta erat per eos in quos totum capitulum eligendi transtulerat potestatem. propter quod unanimiter de assensu totius capituli intelligitur esse facta. quam cum res non esset integra. quia iam in tractatu processerant electores. capitulum minime potuit revocare. electionem ipsius archidiaconi decrevimus irritandam. quia si personam ipsius episcopi utilem & necessariam invenimus ad regimen ecclesie tolosane & ydoneam tam scientia litterarum quam sue conversationis exemplo ad hereticorum perfidiam de tolosana diocesi extirpandam. que ibi per negligentiam presulum miserabiliter & dampnabiliter acterius pullulavit. transeundi ad ecclesiam tolosanam propter urgentem necessitatem. & eorundem [canonicorum] utilitatem ei licentiam tribuatis. Idem episcopo floren.

[In] causa. & j. presti[ti]to. s. quia lex dicit in autentica de sacris e. s. [inve]nimus igitur assensum. ydoneam. hec clausula semper subintelligitur & si non apponatur. s. e. cum. & s. de scriptis cum a deo. electionem non. mirabilem sigillationem huiusmodi termini electionem. hec fuit dictio sua postulationem capitulo publicavit. ar. j. de renunciat. post translationem potestatem. hec assessus fuit de intentione adversarii sic fundavit intentionem adversarii. contra panam. j. de offic. custod. c. i. & ij. di. i. ius militare. quia vero postulatio. hic tres qui dati erant ad eligendum possunt postulare & de alia ecclesia sicut. j. de renunciat. post translationem. ex quo enim capitulum nil excepit in illa potestate omnia inclusive concessisse per quam pervenit ad illud. & quicquid ipsi possent facere. ar. s. de constit. ex his & j. de privileg. quia circa. ff. de procur. ad legatum. & l. ad rem mob. & ar. ad hoc ff. iudicatum solvi tamen tam. s. in inc. & ff. mand. l. ult. in fi. ar. contra s. e. innotuit. in fi. & ff. de procur. mandato. & C. de transac. transac. in fi. & ff. de minor. illud. s. si talis. & ff. de procur. pomp. & ff. de iureiur. iusiurandum. s. procurator. super hoc contra sa. quia talia procuratoria & similia sunt principalis negocii. quia per postulationem venimus ad electionem vel ad eius effectum. ff. de spo. ord. contraria casu alia sunt. cum res ergo si res esset integra posset revocare ut hic arguitur ad instar mandati quod re integra revocari potest. insti. man. s. recte cum nichil interest mandatarii. ff. de con. di. ca. data. s. i. & l. si pecuniam. id accepi in prin. & in societate. ff. pro soc. s. item. s. ult. & in deposito. ff. depo. l. i. s. plus. [In] contrarium vero quod re integra non possit revocari talis potestas. C. de act. & ob. l. sic. in initio cum gratia utriusque talis contractus factus sit ut ibi. nam ex quo semel assenserint & contulerint ius in illos & ipsi receperint & non [tunc] licet mutare non possunt nec revocare. j. de

[Glosa:] Glo. cum res primo arguit quod primus comprimissarius possit revocari ... [illegible] ... revocari ... [illegible] ... non posset revocari ... [illegible] ... [illegible]

of. del. l. e. quoniam. C. eod. et quod semel placuit ab
pl. displicere non pot. xxxij. q. v. horrendus. et viij.
q. ij. dilectissimi. et s. e. cum inter dilectos. § fi. p. h.
fuit quidam accessio sive donatio iur. sz. p. ista dona-
tio non revocat. C. de donat. l. ult. et C. de transact. que
uis. et C. de revoc. donat. l. si donationem. et C. de do-
natoribus. que sol. in p. etiam dixit dixi. non auferam a te
que dedi t. et xxij. q. ij. si. n. et remittentibus a clericis
suas si e. ampli. regressus ad eas. ff. de edil. ed.
que. § si venditor. et amodatum an. usu non com-
pletum non revocatur. j. de amodato. c. uno. et ff.
e. t. l. amodato. § sic. si videtur pluria ista que re
vocatio possit si eis invitis. cum gratia utrorumque h.
sit facta et interest utrorumque si revocari ius illud ab eis
cui modo possint eligere quem voluerint. postea non si-
In contrarium videtur quia re non integra possunt re
vocare usque ad lit. cont. quia usque ad lit. cont. possunt
revocare mandatum procuratori. ff. de procur. an
lit. et i. p. si suspectus sit. ff. e. t. post litem et l.
it. si suspectus. et lege quoniam. sz. isti iam sus-
pecti videbantur cum essent in clamoribus et dis-
cordia. § suspecti erant quia nollent facere electionem. j.
de procur. ex insinuatione. et c. in ecclesia et c. man-
dato. et iudicium solvitur vetante eo qui iudi-
care iussit. ff. de iudic. iudicium. et ff. de arbi-
tris. sz. si in servum. in fi. et pro quod re non inte-
gra non possint revocare. j. de iudic. c. v. et ff.
de iur. o. iud. si consueverit. et h. in fine. quid er-
go dicemus satis probabile possit dici quod talis pote-
stas data revocari non possit. sive res sit integra
sive non. et hic supple maxime. quia non est h. purum
mandatum. immo cessio iuris sive donatio vel dona-
tio est. et Jo. huic opinioni consentire videtur. ad h. optime
facit. s. e. cum quod alij dicunt quod re integra posse
revocare. ut h. innuit a contrario sensu. et ar. op. quod
non debet durare tal. potestas. si cum promissa durat.
ff. quod cuiusque universit. l. et eorum. § i. in fi. p. opio
minor est. et color. hereticorum perfidiam. h. ideo quia si
esset remissus et negligens ad hereticos extirpan-
dos debet removeri. j. de heretic. excommunic. in fi. licet
non tribuatis. ex hac dec. bene colligitur quod ius ad quod
tetur postulato post publicationem postulationis
in h. quod postulantes ab ea non possunt recedere. sic
nec ab electione post publicationem scrutinij. j.
e. p. et id credo. pri. postulatione. ut. s. dixi. de p.
c. ult. et plus sz. contrarium potest signari. s. de pos-
tul. bone. § ubi quod postulantes possint recedere a
postulatione antequam sit presentata superiori. sz. ij. si
potuerint recedere quod promiserat illum iure p. epo
quod illi elegerint in epum et ita non potuerunt veni-
re contra promissionem suam.

Cum in ecclesia Vltana de debito canonicorum
obsequio longo fuisset tempore desti-
tuta. voluntarius epo volens ministeriorum de-
fectum in ead. eccl. restaurare canonicos quos-
dam elegit et instituit in ead. quos canoni-
ci recipere noluerunt asserentes quod talis electio
fuerat in eorum preiudicium attemptata

Et. j. eod. q. l. primo articulo petitionis epi in
quo postulavit atterit canonicos ab in-
iuria quam ei sz. electione canonicorum ul-
teram. esse inferunt pluribus ab impetratio-
ne ipsius dictos canonicos absolvere non
postponas. quia non videtur iniuriam facere
qui utitur iure suo. cum per testes longe
melius sit probatum quod canonici supradicti
h. iure usi fuerint antequam epc memo-
ratus. In secundo quoque articulo quo idem pe-
tebat epc ut dicti canonici ipsum iure electio-
nis uti libere paterentur absolvere studeas
canonicos sepedictos. maxime cum sit noto-
rium quod in tuscia generalis consuetudo existit
ut in cathedralibus ecclesiis sol. capitulum irrequi-
sito epo eligendi canonicos habeant fa-
cultatem. Idem albi sancti victoris decano
pat. et magistro. R. de corcon. canonico mo-
tinen.

Cum in eccl. Vltana et j. longo. p. h. videbatur
quod epc possit supplere negligentiam canoni-
corum et si alias elige non possit. j. de concess. p.
mittat. et s. e. cum in cunctis. in fi. sz. h. non po-
terat tali supple. quia si erant distincte preben-
de. j. de conces. p. ex parte. et si essent adhuc non
possent cum ipse similiter negligens fuisset. vn-
de potestas translata esset ad superiorem. nec moram po-
terant purgare. j. de sup. ne. p. licet. et duobus.
c. sequentibus. et h. ex eo quod dicit longo tempore. i. quod
postulavit. et videtur quod bene postulaverit. quia solus
epc debet dare prebendas. ar. xxi. di. § i. quia moyses
et aaron in summum pontificem et filios eius in mino-
res sacerdotes elegit ut. di. et videtur expressum. In au-
ten. ut determinata ordinandorum clericorum. coll. iij. ar.
et. de hijs que fiunt ab. e. s. a. c. in. vi. c. i. prima.
quia tamen ecclesiastica debent facere de a. c. ut ibi dicit
et cum quibus est in ministerio. cum hijs dispo-
nat. xciij. di. dyaconi. preterea ex eo quod dicit in
fi. si consuetudo est quod canonici eligant irrequisi-
to epo. pz. quod de iure com. simul debent elige. sic
et alia negotia simul facere debent. cum epc
caput capli. et canonici membra. j. de hijs que fi-
unt ab. e. sine a. c. novit. et c. quanto. et quod simul e-
ligere debent. ties. j. de conces. p. postulastis. et
dico quod de iure com. sz. ad epum et c. pertinet col-
latio beneficiorum. p. iura. pt. dicta. j. de iur. patro-
nat. et h. insistat. pz ita esse sz consuetudo i plib.
ecclesijs derogat h. iuri. ut hic infi. dec. et j. de ca.
pos. cum eccl. et. s. de s. fi. alle. et ar. s. e. cum in
fi. et s. de consue. cum dil. et xxiiij. q. i. pudenda.
et j. de hijs que fi. a p. sine c. ea noscitur. et consue-
tudo reddat aliquem inhabilem ad eligen-
dum. j. de cler. coniug. cum olim. et xij. di. nos consu-
etudinem. et ff. de decur. immunitatem. ar. cc. s. e. c. cum
tua. et s. de consue. cum venerabilis. et c. cum inter. sz.
illa consuetudo non est rationabilis. Immo est contra dec. eccle.
et ideo non est prescriptibilis. s. de consue. c. ult. Immu-
nitatem. si. ff. de immunit. Immunitatem. § i. et ff. de pe-
nam. si.

Dominus Mal. [illegible] iure publico [illegible] non [illegible] [illegible] innuerit ad fa-
de [illegible] eius [illegible] non habet [illegible] sequens lex pom. de
dolo et quod fuit in glo. [illegible]

et hic. illud. i. ff. insi. et .j. de ap. lone et .xxiij. q. i. q. debet. et .i. q. v. si sane. quia et si noceat alij i ta ut auferat ei assueta comoda. dummodo non facit animo nocendi. non dicitur facere iniuriam. ff. de aqua plu. ar. sum in eo. et ff. de dap. infec. paul. et .xvi. q. i. illud. ff. de s. ur. p. cum in eo. et .xxij. q. ij. c. ult. secus si faceret animo nocendi. ff. de tegl. inst. domum. ff. de damp. infec. qui. ita. ff. si servit. uin. sic. si aristo. longe melius et ideo prevalere debet. j. de proba. l. sed si equalis probatum sit equaliter afferant cum de iure com. hic sit faciendum. ut dictum est in no. et ius quia res ad suum statum sic restituitur. ar. s. de consuet. cum dilc. et ff. de pact. si unus. si quis si non totum. alias esset similiter d. p. possessore. j. de prob. ex litteris. j. de fide instru. inter dilcos. in fine instit. de interdic. si co mod. et in tribus casibus. j. de probationibus ex litteris. In sco articulo. eadem videtur petitio. cum prima. sed dic quod ibi erat ne repellerent canonicos ab epo institutos. hic erat. ut in posterum non impedirent eum eligere et licet optineret in primo non optineret propter hoc in sco. s. e. querelam. sed in sco articulo agebatur petitorio. ut pz ex litera ipsa. notorium. i. manifestum. rei evidentia. l. alijs duobus modis. de quibus dicitur. j. de coh. cle. et mul. c. ult. et ff. de leg. si de interpretatione. b.

Cum dil. fi. moriuen. archid. et .j. ecclesia morinen. epi solatio destituta canonici eiusdem de pastoris constitutione tractantes in tres canonicos morin. potestatem eligendi epm unanimiter contulerunt promittentes ut illum reciperent in pastorem quem de gremio ipsius ecclesie ducerent eligendum qui examinatis voluntatibus singulorum archid. eiusdem ecclesie in epm elegerunt. Metropolitanus quorum tam electionem et electam personam examinans quam et si eius etate de cuius defectu fuerat ab aliquibus dubitatum inquirens sollicite veritatem per sententiam declarando electionem ipsum minime sustinere in etate defectum electionem de ipso factam sollempniter confirmavit et .j. Verum b. qui contra electionem venerat memoratum proposuit ex adverso quod cum supradictis tribus sub hac forma fuerit eligendi concessa potestas ut capitulum eum recipere teneretur quem illi tres ab omnibus vel maiori et saniori parte de gremio ipsius ecclesie nominatum eligerent in pastorem. electores ipsi terminos potestatis sibi tradite non servantes predictum archid. eligere presumpserunt quem pauci de capitulo nominarant. Nam canonici morinen. primo admirantes qualiter archid. electus fuerat memoratus cum plures essent in eadem ecclesia digniores ceperunt fere omnes publice protestari quod nullatenus archid. nominarant. et reputantes se in hac parte delusos. quod scilicet factum fuerit non caverunt a plano revelare et .j. Sed cum vero quia res prorsus ita esset

exemplo. sed per surreptionis astutiam quis ascenderet ad apicem dignitatis. ita duximus providendum ut prefato a contradictoribus iuramento quod ipsi maliciose contra prefatum electum non moveant hic questionem. predicti tres electores iuramenti vinculo astringantur dicere veritatem quot ex canonicis ipsis examinationis tempore in prefatum archid. convenerunt et si tres simul aut duo saltem ex ipsis iurati dixerint maiorem canonicorum partem in ipsum archid. convenisse vos contradictoribus silentium imponatis cum constet hic esset eorum insufficiens probatio. eo quod singuli essent in suis testimonijs singulares. si vero per eorum depositiones constiterit predictum archid. extitisse a paucioribus nominatum tunc si fuerit sufficienter ostensum quod illum de gremio ecclesie et formam sibi traditam debebant eligere in quem omnes vel maior et sanior pars capituli convenirent vos electionem ipsius archid. omnino cassetis. Alioquin quod de ipso factum est ratum habentes contradictores ab eius impetitione compescatis per cen. ec. prefatum. b. prebenda morin. ecclesie spoliantes qui se ad hanc penam si forsan in probatione deficeret obligavit non obstante quod super etatis defectu obiectum est contra illum cum id canonice huic obiectioni non multum institit et super hoc a metropolitano fuit iudicatum cuius sententia in rem transiit iudicatam cui infra decendium non fuit legitima provocatione suspensa.

Idem epo lemocen.

Cum dilc. et .j. quod de gremio. si hic in illa translatione potestatis non fuisset expressum potuissent eligere quemcumque vellent. s. e. in causis. quid iuris sit super hoc dictum est. s. e. cum inter canonicos. examinatis secundum hanc formam ad hoc non tenebantur nec fuerunt ista vota redacta in scriptis. ipsi etate. potest enim minor iudex examinare de etate an sit dignus veniam etatis et per consequens potest super hoc principe. C. de his. qui. ve. impe. l. ij. sed tamen dispensare in etate. C. e. t. l. iij. sed bene potuit iudicare ipsum non pati defectum et si minor fuisset debuit cassare electionem. s. e. dud. sed dispensare non posset nisi solus papa. sed numquid possint epi dispensare cum aliquo in .xxv. anno ut promoveatur ad honores. videtur quod non per id quod habes. s. e. cum in cunctis. et .j. de eta. et qua. cum tempore prepit papa quod nullus promoveatur nisi sit etatis legitime. et .j. e. nichil est. non punitur graviter. qui hoc facit. et hic dispensatio illicita prohibetur. Dicunt quidam quod epi possunt dispensare in etate. ar. ad hoc .j. de eta. et qua. preterea. Credo quod non possunt. dis. in hoc casu nisi licet de facto hoc faciant quandoque. et est simile quia cum illegitimo dispensare non possunt ut promoveatur ad honores. j. de fi. presb. c. ult. et pit. idem dicitur quod cum illegitime natis solus papa dispensat. quod ibi prohibeantur ab honoribus dicitur in concil. pict. i. de fi. presb. c. i. quod non tione epi non possunt contra illud concilium dispensare.

h[oc] mō nō placet Hosti. qui de forum naturalium sit ꝑpetuus de forum autem contentionalis est

re. eadem rōne dico. q ñ possunt dispensare. q̄. q. lat. generale. j. e. nich. ꝑ puniuntur qui h fa ciunt. q ē mag celebre actū in quo phibet. ne minores pmoueant ad dignitates. s. e. cum in cunctis in prin. ⁊ ꝑ infiora. ⁊ id stabim ut co ciliis ⁊ legib. pdcis. ex quo ñ inuenio accessū p ca nones q minores iudices nō possint dare. uenī am etatis. j. de no. o. nū. Intellexim. ꝑ n. uiua ca nonica ñ contradicit legib. imo concordant illis. stabo legib. d. minos. si h ūm finis ut naturis tz eoꝝ elcō. s. de ꝯeptis. cū dilcā. j. ⁊. ff. de mād. diligenter. ⁊. j. e. c. e. digniores. quib dignior lo cus debetur. xvi. q. i. uld. ⁊. lxxi. di. metropoli tano. ⁊. lxi. di. miratn ad. ff. ⁊ is gradus ceteros ancedit quem labor plurior ut stipendia me liora fecint au ite. C. de. of. mag. of. l. ned. f. ser uare. g. demittendo p se ut palnū p subreptōis sic. i. de re. iud. cū olim. h. iuramento. sic g in cau sa spūali pstat exipiens iuramentū. s. de calūp nia. sū q maliciose h nō ꝑpoit. sic. j. de testib pleniū. ⁊. j. de testib. spol. litas. i. de excep. pas toral. tz directe agens nō prestet hi iuramentū. ut. j. de iuramento. ca. litas. ⁊ h fuit rōne psūp tōis. psumit. n. q maliciose excipiunt ex q tot psumptōnes sunt p elcō. q ⁊ s leges pre statur iuramentū cum in exceptōib tz a prin pstetur sz tota lite. Jn auctū. de testib. ꝑ. si uo. j. de testib. ultra. t. ut dic q tz cā sit sz re spūa li. q ē directe agens pstabit iuramentū calūp nie. ut si agatur ad restitutōm rei spūal. j. de test. spol. litteras. q sic non agitur spūaliter. Jt si agatur spūal. iuramentum de ueritate di cendi pstatur. j. de elcōne. dud. ⁊. j. de iureiur. ex lrās. l. n ñ in cā cā. iurat de ueritate dicenda. l. si tres. isti. n. credit. q duob testib. sz nūquid fuerit isti testes in ꝑpria cā. ut q nō. tz sz eo q fūi est coram ipis de fcō alieno. ar. ff. de. fidei c. l. ult. ⁊ insti. de testamenti s ordinand. ꝑ. le gatarius. Nam iudicia credit de hiis q coram ipō aguntur. xviij. di. de actis. ar. multo forti us his qui toti negō intfuere. ar. v. C. de adult. in adulteris. C. ad. l. cor. de sic. l. ult. sz non ē sim q iudicib creditur ñ quatenū ⁊ ē. ⁊. j. de plō. qm tē. ꝑ ñ melius ur. q tz isti suspecti eent ⁊ de fcō suo quodāmodo dicantur. admittēo eoꝝ testi monium in defcn plōnis. ar. C. de ꝑpret. l. ult. ⁊. iiij. q. iij. Jt in criminali ꝑ sui p testib et ad h facit q dicit. s. ita dixiunus. puidend ⁊. c. cum eoꝝ. k. sz uidetur q isti canonici debuerint audiri ad h pbandum. q tal negatiua uos ñ asensisti quam possit pbari. j. de pbat. tertio. ⁊ negatiua indirecte pbari pot. j. de testib. ex tenore. de ꝑpemana dem est. s. e. bone. sz hic se admissi ad pband. q examinato illa fcā sunt secrete ⁊ sigillatim. ꝑ ñ quib eoꝝ eet si gnatis. q ñ poss dicere ñ de se. sic. j. de accus. c. dilcā. infi. q singularis testis non pbat. sz si publice fcā fuiss illa examinato sū uocatos

tione pbari poss saltē indirecte. ut. j. de plō. c. cio. l. tunc audiantur. q utriq ps ꝑposuit ad pbā dū formā s quam eligendi potestas trib dicit fuisse concessa. ⁊. si. ⁊. c. ij. tra est in antiq dec tali. b. m. omnium. q ꝯpellunt canonici pbare for mam traditam ut elcōnib. ⁊ ñ archidiacon h p eo uidel q iam eto elcō ⁊ affirmat. ꝑa ē q ad h se obligauit ille. sic pz infi. dec. ꝑ dic q ad hanc penam se obligauit ⁊ ē. n. obligauit a uocem. i. si se ñ obligass pena eet in arbitrio iu dicis cū certa pena h statuta ñ sic. j. de acc. sz his. ⁊. j. de of. del. de cans. sic hes hic. q as obligat se sub pena bñficij sui. j. de falsar. c. ult. Jt o bligatur as sub pena ordis. ul anathatis. i. q. vij. quotū concord. ⁊. de. q. di. ij. ego berengarius. Jt ⁊ sb alia pena pecuniaria. xcuij. di. quāquā. ⁊. xxv. q. ij. q. ⁊. i. de arbitris. cum dilcā. ar. cō. q sb pena bñficij ñ possit as obligari. C. q re. pig. ob. possunt sz eoꝝ pmiū. hodie uo certa pena statuta ē contra illos qui se opponit. q elcōs sui ipugnant elcōem. j. e. c. ult. i. actio lugdum. inno. c. iiij. o. Judicatū. sz nūquid ob stabit aliis h sententia uolentib age q ipm elcm. sic. uidemus. n. circa crimina ⁊ ꝑplares actōnes. j. de acc. de his. si. les ⁊. xxiij. q. iiij. si illic. ff. de pl. ac. l. iij. ⁊. ff. de ꝑcur. nō cogend. ꝑ. qui ita. nec n. de delicto ꝑuius ꝑpis sepius ē querend. ff. naute. cau. sta. h uo tn q illis solis q psentes fuñt debeat pindicari. ij. q. v. hz h. ⁊. c. meñam. j. de accus. veniens. sic ē in ciuilib actōnib. ut res inf alios acta. ⁊. ē. j. de fide instrūoꝝ. inter dilectos. ad h dicas q absolu tē in ꝑplarib actōnib pindicat oīb ⁊ absē tib ñ in duob cāb. ꝑnu ē si qs suā iniu riam psō ⁊ plet se ignorasse accusatōm ab alio institutam. ff. de acc. sz ꝯi. ꝑ. i. 9 cds est. cum ult docere de collusione prioris accusatoris. ff. de ꝑuaric. l. iij. ff. de iureiur. cum qui. ꝑ. in ꝑplarib. Accedimu. p h pz q inter locutori a snia transit in rem iudicatā. sic ⁊ diffini tiua. j. de testib significauit. ñ tn quo ad h tñ sit in re iudicatā quin iudex ē post. x. dies possit reuocare. j. de ap. cū cessante. ff. de re iud. q iussit. de h dicetur sb alia. cū. cū cessā te. j. de ap.

Cum iure pitus existas. ⁊ ꝑ. pnum tue consultatōnis articulus ꝯtinebat q cū in eadem eccie decano defuncto: eiusdem loci capitulum sb hac forma in. vij. ex ipis canoni cis ꝯpmisit. ut illum quē ex se ul aliis de gremio ipius eccie omnes pariter ul maior eoꝝ ps nominaret. idem capitulum reciperet in deca num. ñ cum unus ex ill. vij. a trib eoꝝ ⁊ ali quis nō erat de numero eoꝝdem a trib aliis fuerit nominati requisitis uo eoꝝ assumi de beat in decanū. Sz quo t. R. q is qui de nu mero vij. a trib eoꝝ dinoscitur nominatus iuxta ꝯpmissi tenorem dz in decanū assumi. Dum

Cum in iure. C. Si ep̄s seꝑtē cōpmissarijs. tres eligunt quart[um] ille consentit ⁊ ē p[er]sonis ꝯfirmabit[ur] elcō ꝑuis secundū compost.
Decano. ff. decanum ꝑ principales eccīas plan. qui nō. ꝑlani pz de cū nō resi. ex pte. j. sui de ꝯcess. pb. pg elcōem.
Capitulum. vide q diri. s. e. ni ꝯuis in pri.
Septē. nō curamus de uno ꝯpmissarios ut dicā. j. o. ep̄. p̄t v. p̄bros. jo. an.
De illum. singulari. poit ꝯ inpossi est daleri. elcōes de duob ad eande dignitate. i. e. ut quis duas. si. ij. ut dicā. j. de pre. infi. [illegible]

dummodo electioni de se facte assentiat et aliud canonicum non obsistat. Idem duci Zaringie.

Cum in iure et j. ex se vel aliis. Dixit quidam quod hoc non fuisset expressum. Concedimus vobis potestatem eligendi unum quem ex vobis vel ex aliis de iure tantum de se eligere poterant. arg. viij. q. i. In scripturis. § ecce mitto me et c. ff. de tuto. et curato. da. a. h. l. § absit. Sed hoc non credo, quia a se ipso non est eligendus. Sed tenuit electio per formam compromissi ut dicat istius compromissi tenorem. sic j. de consuet. c. ult. § de hoc et hoc quod dico optime probat lex ff. de contrahen. emp. l. hoc. l. si in emptione insi. si uni tamen collata esset potestas non posset se eligere. de elect. et j. de iure patro. pluralis. et j. de instit. cum ad nostram. et ff. de tuto. et curat. dat. ab his. prox. et xxiij. q. i. dicimus quod nemo debet curari a se. et viij. q. i. In scripturis. Dixit quidam quod si iurasset eligere meliorem et ipse esset melior tunc posset se eligere. sed tamen in ambitiosus esset et in ... quod se eligeret sic ambitiosus esse videretur et ideo repellendus per illud c. In scripturis. Post debet renuntiari tali potestati et facimus certe quod sic iuraret si credit se meliorem ut se eligat vel dic quod tunc ipse intelligitur exceptus quia in generali sermone proloquens non comprehenditur. C. de solutionibus in quesito. et ff. de condic. et demon. l. qui heredi. § ult. de hoc dic. j. de iure iur. petitio. Consentiat. quia si vult consentire tunc persona sua connumeratur inter eligentes. arg. ff. quod cuiusque univ. plane. arg. ff. de adopt. si consul. et sic vir intelligunt. et ita maior pars est. quod si consentit in alium si consensus talis facit cum aliis maiorem partem in se non potest postea consentire si mutare consilium in alterius preiudicium. ff. de reg. iur. nemo. si vero consensit in talem in quem minor pars consensit tunc potest mutare quia talis consensus illi non prodest. hodie si connumeratur persona electa inter eligentes. j. e. cum ana. et c. quia propter. nec dicitur valere talem electionem si in fieret quia non est electus a maiori parte. c.

Venerabilem et j. Inter cetera vero quidam principes hac precipue obiectione sunt usi dicentes quod ap. se. le. aut electoris gessit aut cognitoris personam. Si electoris, in messem alienam miserat falcem suam et electioni se ingerens principum derogavit dignitati. Si cognitoris, altera partium absente videtur perperam processisse, cum citata non fuerit et ideo non debuerit contumax iudicari et j. Verum illis principibus ius et potestatem eligendi regem in imperatorem postmodum promovendum attributam recognoscimus ut debemus, ad quos de iure ac antiqua consuetudine noscitur pertinere, presertim cum ad eos ius et potestas huiusmodi ab se. ap. pervenerit que Romanum imperium in persona magnifici Karoli a Grecis transtulit in Germanos. Sed et principes recognoscere debent et utique recognoscunt sicut iidem in nostra recognovere presentia quod ius et auctoritas examinandi personam electam in regem et promovendam ad imperium ad nos spectat

tat, qui eum inungit, consecrat et coronat. Est enim regulariter ac generaliter observatum ut ad eum examinatio persone pertineat ad quem impositio manus spectat. Numquid enim si principes non in discordia sed in concordia sacrilegum quemcumque vel excommunicatum in regem, tyrannum vel fatuum, hereticum eligerent aut paganum, nos inungere, consecrare ac coronare hominem huiusmodi deberemus? Absit omnino. Obiectioni ergo principum respondentes asserimus quod legatus noster apostolicus in reprobando ducem nec electoris gessit personam ut pote qui nec fecit aliquem eligi nec elegit, nec cognitoris cum neutrius electionem quo ad factum eligentium confirmandam duxit aut infirmandam. Sed suum exercuit denuntiatoris officium, quia personam ducis eiusdem indignam et personam regis denuntiavit idoneam quo ad imperium obtinendum, non tam propter studia eligentium quam propter merita electorum. quamvis plures ex illis qui eligendi regem in imperatorem promovendum de iure ac consuetudine optinerent potestatem consensisse perhibeantur in ipsum regem et ex eo quod fautores ducis absentibus aliis et contemptis ipsum eligere presumpserunt pateat eos perperam processisse, cum electioni plus contemptus unius quam contradictio multorum obsistat. et j. Nos utique sic ducem sed reliquum reputamus et nominamus regem iustitia exigente. et j. Ceterum cum in electione principum vota dividuntur post admonitionem et expectationem alteri partium favere possimus, maxime postquam a nobis unctio consecratio et coronatio postulantur, sicut iure patet pariter et exemplo. et j. Numquid enim si principes admoniti et expectati vel non potuerint vel noluerint convenire sedes apostolica advocato et defensore carebit eorumque culpa ipsi redundabit in penam? Sciunt autem principes quod cum Lotharius et Conradus in discordia fuissent electi Romanus pontifex Lotharium coronavit et imperium optinuit coronatus eundem Conrado tunc demum ad eius gratiam redeunte. Eos igitur dux commonendo ut a prefato duce nisi quid a nobis in dicto reprobato recedant et prefato regi non abnuant adherere, si tamen denique contra personam vel factum legitimum quid ab eis obiectum fuit et ostensum et j. Sunt enim notoria impedimenta ducis scilicet excommunicatio publica, periurium manifestum et persecutio divulgata, quam progenitores eius et ipse presumpserunt in apostolicam et alias ecclesias exercere. Fuit quoque a predicto in ipso electionis initio denodatus quod postmodo recognovit, dum precepimus suum absolutionis beneficium postulavit. Unde patet quod fuit excommunicatus electus et j. Id et contra proprium fecerat iuramentum, sed quo nec assilium a se. ap. requisivit ambitionis vitio regnum sibi usurpare presumpsit cum super illo iuramento prius Romana ecclesia consuli debuisset, nec valet ad plenam

excusatõem illius. ꝗ iuramentũ illd dicat̃ illi
citũ. cũ nichominꝰ sit eo nos pꝰ ꝯsule debu
isse. quam q̃ ipi in ꝓpria ꝯ̃siitate uenire il
lo ꝑsertim exemplo. qꝛ ẽ gabaonite a filiis is
rl' p fraudẽ surripuiꝰt iuramentũ. ipi tñ ꝯgita
fraude cõtra illd' tenẽe uenire nolũnt. utrũ
uo dcm̃ iuramentũ licitũ sit an illicitũ. ⁊ io s̃
uand'. an nõ seruand' existit. ꝑ emo sane m̃
tis ignorat ad nrm̃ iudicium ꝑtinere. ⁊ s̃. sin
se si ꝓdcs̃ dux impiũ optinet. libertas pri
ncipum in electõne periret. ⁊ impiũ optinendi
de ceto ceteris fiducia tolletur. Nam si p ut o
lim fr̃ dci ducis. pri eoꝝ sic dux ipe fr̃i suo
succederet. uidetur imperium nõ ex electõne s̃
ex successione deberi. ⁊ in ꝑiudicium princi
pum redundaret. si nõ ñ de domo ducis ꝓ
dci uideretur aliquis ad impiũ assumendũ.
⁊ s̃. ꝑ nobilitatem q̃. t. mo. p. ap. scrip. ex. q̃ a
ꝓfato duce recedas oĩo non obstante iuram̃
to si q̃ ei rõne regni fecisti. cum eo q̃ tibi ad
impium optinend' reprobato iuramentũ hĩ
non debeat obseruari. Idem.

Venerabilẽ. ⁊ s̃. aut cog. cognitor dicebit in
reprobando philipp̃ ⁊ approbando othonẽ. ꝯfirmem
inimicis. vi. q. iii. c. i. ⁊ s̃. de proch. nullus. absẽ
te altera. q nõ debuit fi. s̃. de testib3. in nomi
ne dni. ⁊. ii. q. vii. qr̃ ꝓtoti. karoli. cui ius
patronat' sũ dignitas collata est. lxiii. di. ad
anus. transtulit. legitur in cronicis q cum ro
ecc̃a opprimeret ab astulfo rege lũbardoꝝ. pe
tiit ꝯ filiũ a ꝯstantio ⁊ leone fil'. ei imparatori
b3 ꝯstantinopol ⁊ cũ nollent patrocinari ecc̃e
romane q̃ petebat auxiliũ eoꝝ. stephanꝰ pp.
sedẽ natõne romanã transtulit ipium ad ka
rolũ magnũ qui fuit ꝓ pini q̃ zacharias de
cessor eius substituerat ludouico regi francoꝝ
q̃ deposuiat. de quo legi. xv. q. vi. alius. ⁊ trãs
lo illa fcã est anno dni. lxxiii. qui karolũ
coronatus ẽ a leone pp. iii. elapsis post. xv. ã
nis. In g'manos. sic ergo regim̃ mundi trans
latũ est ad teutonicos. nam ipi hñt regnũ ro
ecc̃e de ꝯse. di. v. in die. ⁊ sic p3 q ipium ñ
ẽ ap̃ grecos s3 largo noĩe appellatur impi. s̃.
de maio. ⁊. ob. solite sic ⁊ rex scotoꝝ di rex q̃
niam extra eccam ñ ẽ impiũ. xxiii. q. i. ꝗ. s3
illd ẽ. impator ille sit omnes reges. vii. q. i. s̃
ꝯpib3 ⁊ omĩs natõnes sub eo sunt. xi. q. i. ꝗ. h.
si quis. ꝗ volumus. ipe n. est princeps mũdi.
⁊ dñs. ff. ad. l. ro. de iac. de. p̃. ⁊ ĩ iude sub eo sit.
C. de iudeis. iudei ⁊ oĩs puincie ĩ. lxiii. di. ad
anus. ⁊ oĩa sit in ꝑtate impatoris. viii. di. quo
iure. ⁊ xxiii. q. viii. cõuenior. C. de quadrieñ
ꝑscrip. bñ a zenone. examinatõ. lxxviii. di.
quis est. sacrilegiũ. nõ ergo q̃ sacrilegiũ i ped'
ꝑmouend'. nam ⁊ familia sacrilega repelli
tur a sacris ecc̃e. xvii. q. iiii. minor. ⁊ ab aliis
legitimis actib3. iii. q. iiii. nulli. q̃ dõ. s̃. e. ro
ne sacrilegiũ int' magna crimĩa ꝯminat'.

xvii. q. iiii. q aut. studia elegit. q̃ de meritis sui
studiis eligentium nõ cognouit. s3 de qualitate
electoꝝ ꝑnuntiauit. s̃. de re iudic. ad ꝑbãdu. q̃ in
i. qr̃ uel ꝓpe tenetur. ⁊ q dic. s. ñ tã ꝓ studia e
ligentium ⁊ c. i. ñ ꝓ studiũ eligentium. s3 ꝓ
merita electoꝝ ꝑsonam ducis denũtiauit idig
nã. ⁊ ꝑsonam reg' ydoneã. sic ꝗ de postul. c. i. ꝗ.
fi. ꝗ ñ oñ sequit' quamuis ples ⁊ c. ⁊ sic ñ gerit
cognitionis ꝑsonã q̃ retulit se tñ ad merita electo
rũ. ⁊ ñ ad studia eligentiũ quãuis potuit se re
ferre. uo. s̃. secr̃. uel postulit ꝗ ba retinñ ꝓpe ⁊ q̃ui
ꝑ p q̃. ut ꝑdixi. s3 sñior hñ. ꝗ cũ neutris electõ ⁊
c. vt cõtraria. fauit. si fauet. q̃ ñ d3 ee iudex. xi.
q. iii. uñ ⁊ c. sequenti. s3 dic q̃ indubio pot fa
uere. cui uult. ff. de leg. ii. si quis ꝯuiũ. ꝗ. si int' duo.
ff. de bonis. aut indic. pos. in uenditõe. ꝗ. ult. ff.
ad sill. si quis in gũi. ꝗ. sicut oĩs. uel pot cogere
ptes ad ꝯcordiam instit. de sac. tu. ꝗ. si ã. ⁊ s̃.
de of. del. suspitõis. ꝗ. ab ipõ. tñ demũ fauere d3.
cũ merita electoꝝ ⁊ eligentium ꝑia sit. av. s̃. de iur.
patro. cũ in quib3dã ⁊ lxiii. di. si forte. uel cũ
potas eligendi deuoluta est ad ipm. ꝯ. e. bone
circa finem. aduocato. car. aduocatis nõ pot
ee patronis ecc̃e. s3 ꝯpatur tutori qui datur
pupillo. ut illũ defendat a uexatorib3 alioꝝ. ⁊
appellatur honoratus. uel nouitas grã datur.
ut alios auctores instruat. ff. de sol. q si forte
nec ꝯputat. tal' tutela in nũo tnũ tutelarũ. s3 ẽ
cũ honoris tñ. ff. de excu. tu. si quis tutela. lo
cũm. h ẽ ex̃ de quo ꝑmisit. s3 tute pit. ⁊ exem
plo. ⁊ ita ab ex̃ particulari est argumentand' istũ.
de tute. na. ꝗ. s3 q principi. ar. ee. C. de senten.
⁊ interlo. iud. nemo. ⁊. s. e. c. cũ in cunctis. ꝯo.
q fac ex grã. uel ex temporis necitate ñ est tra
hend' ad ꝯsequentiam. ut. s. e. c. cũ in cunctis. q̃d
aut facit nec ex grã nec ex necitate tꝑis s3 ut
de ꝯstitutõe principii. l. i. ⁊ s̃. de sen. ⁊ re iudi.
in cãis. q sic ipe iudicat. ⁊ nos iudicare debe
mus. ut i. pũi. nõ q excõicato d3 ee pũi. ad h
q ãs repellatur a ꝑsecutõne iuris sui. s̃. de ex
ceptõne exceptõm cum suis ꝯsilib3. ꝗ ñ q̃tuũd
interim fac̃ quo usq3 ad pueniat excõicatõ tenet.
⁊ ualet. s̃. de cle. ex. aplice. ꝑiuriũ. q̃ñ ꝑiuri ũ
nõ repellit. s̃. de iure iur. sicut uris. s3 intellige
i ꝑiuriũ. i. temeratiũ iuramentũ. ꝑiuri. n. nõ so
lum debent ñ pmoui ad honores. immo si pro
moti fuerint debent repelli. s̃. de iur. iur. q̃rela.
ifames. n. sunt. ut s̃. notat. ꝓgenitores. in fil.
n. prim̃ crimis extra meminitur. vi. q. iii. ꝗ. uo
rum iq. i. illa. si quis cũ militib3. ꝗ ñ illd sepe
sol3 fili similiẽ pri. Immodatas. ꝓ inuasionẽ
⁊ deuastatõm patrimonii bi petri. dum interesa
a morat. postulauit. nõ h eo ipõ q quis petit
absolui ꝑsecerit ꝯfitet' se ee excõicatũ. ñ pe
teret se absolui ad cautelã. q̃ donarũ mentiũ
ẽ ⁊ õ. v. di. ad eũ. vo. s̃. de sen. excõi. sol3. excõica
tus elec. ꝗ ñ ipõ iure nulla est electõ. s̃. de ap. ꝯsti
tutus. ⁊. s. e. cum int'. R. ⁊. ꝯ. de ꝯsue. cum dile.

In glo. tres successiones. dic oste. q no uidet nisi duas successiones dato q iste pbr. succederet, et uerum dic q filio pri et ipi filio fiat Sz glo. intellex in plures successiue et immediate

i. no obediendo illi tanq regi a imperatori. xxii. q. iiii. q. cor-

porum iuramentu. q fecerat illi et regi nepoti suo tanq imperatori futuro. dum adhuc henricus impator fr eius dni pri pr uiueret. illicitu. qm fit de successione uiuentis. C. de pactis. l. pact. cum h uoluntas accessit uiuentis. vii. ur terre. C. e. l. fle. Sz illa loq in hereditaria successione qd in imperio locum hre no pot. uenire. tali in sic fecit s. usurpando regnu. na cum fuit illicitu ppa auctate potuit ueire. cc si expectari debuit superioris auctte. ff. de. adi. et instit. que sb adi. §. ult. q q necessario destruend est non est necia a maioris auctoritate. ff. de l. iii. fidei amissa. §. si quis illicite. Sz si eet dubium an ualet. tunc adiri dz superior. al sp suand e iuramentu. dum in sui interitu salutis eterne seruari possit. j. de iur. iur. si uero. si sn vi. sit pstitu et sn dolo. j. de iur. iur. cum gat. b. gualonite. hanc hystoriam tes. xxiii. q. iiii. §. sz cum hys et in. c. innocens. ex successi. tres successiones continue inducunt ius successionis inducere. imo due q bin actus inducit consuetudinem. ar. xxv. q. ii. ita nos. et c. de epali aud. nemo de domo. imo de alia tribu eligi dz. ut viii. q. i. moyses. obseruari. et si etiam coronato iurasset post reprobatum legitima ei no teneretur. in aliq toe iuramenti. xv. q. vi. alius. et j. de transl. quanto circa finem. Sz ar. q destructio princi. et accessoriu s. e. quasi. C. de usur. l. cos. et C. si de pita pecunia. et ff. de rei uen. l. diuiso.

Coram dil. fil. tt. sce prudentiane pres-bitero card. et j. Si uero utriusq pte fuerit cassata elco uos fribz oibz qui fuerint in puincia conuocatis. q maior et sanior pte eoz sz predcas uideritis a placere faciatis. p. cen. ec. fit. obseruari. Idem epo p-men. et eius coniudicibz.

Coram. et j. In puincia. h ur expssum q omnes illi et soli qui sunt in puincia uocandi st ad elcom et ph ur sic intelligend. j. e. q pp. de hic in notatur. vii. q. i. fcz e q dic in puincia sic e intelligend si sint in puincia ita ppi qui q amode possint uocari. tc st uocandi. q si puincia eet multu lata et lo ga n debet uocari. s. e. cu int uniuersos. et eodem m si eet ext puincia et ppinquus uocandus eet. j. e. c. px. §. ubi fuit uocatus qui extra puincia erat regni et cremona diuisa sunt puinciaz. et ita nec dico uocandos omnes de puincia n qui amode possunt uocari n consuetudo sit q omes uocentur. j. e. i. genesi. nec dico. q tm de puincia st uocandi p. c. sequens. in talibz uocatoibz stat pus consuetudi ut absentes uocent iuxta consuetudine uniuscuiusq ecce. et h consuetudo erat. q os de puincia uocarent. ut e in c. i. genesi. B.

Bone memorie. §. cremonen. epo in extremis agente cum de conualescentia desparetur ip fuis cremonen. capli in h. canoicum suum regu scolasticis disciplinis insidente ad cturum terminu. uigil. pen

tecost. p futura elcone pontificis. citari fecerunt. et j. Constituto aut dco. h. p sua et dil. fil. n. p electione archipbri coram nobis elcoem ab ipo. h. post elconem archipbri no cassatam. licz de uiro multe litteraturee honeste uite et clare fame. non tn sn multa temitate psumptam cum de pontifem deberet expectare iudiciu anq ad pcederet ad scdam digntatis. irritanda in penam contradicentes eidem contradcois. uocem i p consensu caplo pmanente elcoem aut. archipbri quamuis laudabile testimoniu phibeatur de ipo iusticia exigente cassauimus. tum q corpe dni epi nondum tradito sepulture tractauerunt de ipa electione tractatum contra canonicas scones tu q inuenit e h fuisse contemptus. licz unius solius extitit e plus in talibz consueuit. unius contemptus obesse qua multorz contradco in psentu nec pdca dzdicit ualuisse citatio. q citari epi mortem puenerit temeraria nimis extitit. et n potuit arcere citatum. Idem.

Bone me. et j. expectare. sz none elco q fit attemptis illis qui debent inte ee ipo iure est irritan. ut s. e. q sibi. et c. uenerabile. et j. de arbitris. cu olim. et lxiii. di. obeuntibz ergo ea n obstante pt attemptari sa elco. j. de ap. consti-tuit. cu. n. a iure sit reprobata tal elco non e nece iudice adire p ea cassanda. ff. de adi. tu. q sub adi. §. ult. p. cum uniuersitas deliquit in eligendo elco dz deuolui ad eu qui no deliquit. s. e. bone. et s. de postul. bone dico q elco archipbri no fuit nulla ipo iure. sz fuit anullanda et ido debuit expectari cassato superioris anq iam pcessus fieret ad scdam. vii. et si iste unius suusz iur eligendi deliquit in h q uoluit simul ee actor et iudex puisse electois. i. de conces. p. post elcoem et lz ita deliquerit in eligendo. non tn illo ius deuoluit ad unu et h s. io. qui dic. qum no constituit uniuersitatem et inducit ar h. c. et lxv. di. si forte. et ff. de l. i. si grege lz ius uniuersitatis dicatur stare i uno. ff. q cuiusq uniu. sic. in fi. p q legem nos dicimus cce. et si iste non elegisset poterat p cassationem elige si h postulasset et h i nuit lra ista. nam debuit expectare iudiciu anq pcederetur ad scdam et si elco pma nulla fuisset ipo iure q elcs eet indignus tc ipse solus potuisset elige. s. e. bone. et s. de postul. grātum. et j. e. scriptum e. sz h no fuit nulla imo ipe poterat ea confirmare. si consensisset. s. e. q sicut io. dix. q li bn deuoluit ius eligendi ad alios. n qn eligitur psona ineligibilis. j. e. scriptu. ini. et s. de postul. gratum. sz dico q qn elco non e nulla ipo iure. sz per snam ius eligendi dz deuolui ad alios. et si n seruatur forma illius constitutois. q pp. tc sibi sunt priuandi p snam. j. e. q pp

De electione.

z. c. cumana. an ius uniuersitatis remaneat i
unio dum fuit. s. de deposi. gratum. et ibi notatur
tendum est quia tamen electio est irrita ipso iure.
et tamen impedit secundam. s. e. auditis. nec tunc eli
gendi ius deuoluitur ad alios. unde secunda electio ibi
non tenuit. ut ibi notatur. sed quod dico non aliquis est
attemptatum non ipso iure sed per sententiam ius eligendi debet
ad attemptantem deuolui intelligo per sententiam super. tamen
ar. istius tunc cum de forma non tamen deberet expectare
iudicium antequam procederet ad secundam. non. n. certa pena
est statuta. alia non est imponenda nisi per eum qui
habet potestatis plenitudinem. quod satis innuit littera i
sta. sufficiat. n. quod cassetur. et quis per se attemptatum
suum. b. tractatum. non quod cassatur electio de qua
est habitus tractatus ante sepulturam mortui. lxx
ix. di. ultimo. sed pro hoc solum non fuit sed cassata. sed
assumit hic pro quod non canonice. ut canonice. sed attempta
fuit causa cassationis. nam mortuo uiro soluta est
uxor a lege uiri. omnino ut. j. de sec. nup. c. plt. et
ult. xxij. q. i. sic altius sed uxor. b. multorum. s. e. q
sic. et. c. uenerabilem. nec predicta. ergo tacite conuis
dicit a suo domino. pro. ille. h. fuit citatus et ipse sc. ci
tatio non fuit legittima. et sic est ar. quod si ad citet
non legittime. si ad fiet citare absentem non ualet
generale. n. est quod ad citationem quae reprobatur a iu
re non tenetur uenire citatus et. sed allegaret per
nuntium. de hoc no. per Jo. ii. q. ii. si ep. j. de dolo et c. c.
dilec. et de h. s. de sent. plenum. al. incipit ex
pediendis.

Cum ad noticiam nostram peruenisset quod
h. qui se pro abbate lexouiensis gerebat non
fuerat ante monachus quam electus. nos at
tendentes quod contra regulares traditiones illud
fuerat attemptatum. et nullam spem uel
promissionem huius ut abbas fiat debeat mona
chorum electionem de ipso factam cassauimus irri
tare. Idem in registro. c. pbro. card. ap. se
le.

Cum admoniam. et. j. ante ea monach. h. tes
expressum quod clericus secularis non potest eligi
in abbatem. ad idem fac. s. e. cum causam. et. i. e. cum
in magistri. at contra. xvi. q. i. presbyteros ibi sol
uitur contrarium. sed non est contra quia illi presbyteri erant
monachi. et ita poterant eligi in abbates. et in sol
uitur contrarium et sunt melioris conditionis quam clerici.
quia clerici eos eligunt ad sua officia. lxiii. di. c. i. et.
ii. sed episcopi non eligunt clericos ad suas dignitates.
ar. contra. xxviii. q. i. omnis. et. ii. q. vii. sic sacerdotes.
et hoc ideo quia quilibet monachus clericus. sed non conuertitur.
preterea quilibet monachus in clericali est instructus.
sed clericus secularis non in monachali. si. Item prin
cipalem. xvii. q. i. sunt in ecclesia. sed secundario tantum
est alicui separare honores ecclesiasticos. lxi. di. quod pro
derit. et lxx. di. si officia. lxxiii. di. asylum. et
uerba ista tres. xvi. q. vii. placuit. irritare. i. ir
ritam nuntiare. j. e. c. pro.

Officii tui. et. j. Sane nobis litteras tuas in
timasti quod cum monasterium quoddam i
positum in medio nationis peruerse pastore ca
reret. monachi de electione abbatis. tractan
tes cum non possent sui ordinis inuenire per
sonam ydoneam in quendam uirum nobilem
oculos direxerunt per quem potuit melius def
fensari et patrem adierunt ipsius humiliter
postulantes quod filium suum induceret ut ha
bitum susciperet monachalem. nullam pat. de ip
sius promotione fiduciam tribuentes et pr
ad hoc induxit filium prudentem et discretum qui
effectus monachus fuit in abbatem electus cuius
electio extitit per rectorem massan. a. p. se. le.
qui omnibus predictis interfuit confirmata. Cum
autem non paratus sit purgare se quia nulla fu
it ad hoc ambitione inductus. postulas edoceri
utrum dictus legatus electionem confirmare uel
dispensare potuit uel quod factum est stare possit.
et utrum electione cassata item ualeat eli
gi in abbatem. Nos autem consul. t. t. respondemus.
quod cum ex hijs que in continenti subsecuta sunt
ostendatur quod talis taliter non possit eligi in
abbatem maxime pro eo quod antequam esset discip
pulus uoluit esse magister electionem illam ir
ritam esse decernimus et inanem. Sed postquam
fuerit in regula sufficienter instructus si ur
gens necessitas et euidens utilitas ipsius mona
sterii postulauerit purgatione recepta poterit
in abbatem assumi ne monasterium opprima
tur incursibus malignorum. Idem.

Officii tui. et. j. In continenti. presumitur ad ex
tra quod in continenti est subsecutum. xxxi. q. i. si quis.
et. l. di. si quis femina quod. n. in continenti fiunt inesse
esse uidentur. ff. si certum pe. lege certa est. quia ex hoc presu
mitur quod turpiter et ex conuentione sit electus quod esse non
debet. i. q. ii. quam pio. sed si hec est ratio quia clericus non
possunt eligi in abbatem quia non est instructus in re
monachali eadem ratione monachus non debet eligi
in episcopum uel prelatum alicuius ecclesie secularis. cum ipse
non nouerit iura clericorum. et possit preficere ecclesiis. xvi.
q. i. sic uiue. et. c. si clericatus quod esset unum. si omnino
ignorarent sed bene eliguntur monachi et idem
ad seculares prelationes propter officium predicandi quod
priuilegiatum est. j. de sta. reg. quod dei timore. et.
j. de uoto et uoti re. per tuas. et. xviii. q. i. statuit.
et. lxxxiii. di. c. i. et ii. sed quid si peritus esset secula
ris clericus in regula monachorum posset ne tunc e
ligi in abbatem. uidetur quod sic quia ratio constitutioni
in eo cessat. lxi. di. c. miramur omnibus. sic mona
chus potest eligi in clericali in episcopum per predicta.
c. sed non est simile quia et si sciat tamen non tamen est excep
tus in ea nam graue est in exceptos dominum suis obse
quiis applicare. xx. q. iii. monasterijs. sed quare non
potuit iste postulari in abbatem cum laicus
nesciens iura clericales possit et in episcopum postulari.
lxi. di. c. sius. et postea per tres menses discere potest
iura clericales in auctoritate de sac. e. c. dispen. Item femina
postulatur in abbatem. s. e. cum monasterium et ea
dem est ratio quia si laicus est peritus non est necessaria

in eo. ptõ. titulus clericalis sed omnia ista non psunt
quia quamuis sit laicus ptus in monachu. et ex
ptus et pfessus in ea. nunquam pt eligi. uel et
postulari in alterum sp rom que hic redditur
et quia eiusdem pfessionis deberet esse qui eligitur et
eligitur. quia in boue et asino uidetur arari. quia
qui simul et semel est laicus et abbas. et quia psumptio
ambitionis maxima est. cui al nõ fieret forsitan mo
nachus et ambitio eius repellitur qui sit a dignitatibus.
xiiij. q. i. scripturas. quia nõ ambitione. sed labore
augmentum honoris ad unumquemque puenire conuenit.
C. de re milit. ex. pub. utilitatem. l. xij. et ab ipis
notari solent. lxi. di. miramur inf. competenter p
ueniens. ar. j. de eta et qua. p. et in auth. de
sanctis epis. § i. l alr expone competenter i. p annum
et quosdam et induantur. lxxiij. di. monachum
nouicius.
Illa cotidiana instantia et j. quia p certo didi
cimus electionem canonicam extitisse ipsum i.
auct. ap. duximus confirmandam supplentes
de plenitudine potestatis si quid in ea ex eo i
fuisset defectus quia quidam interfuerunt electioni
eiusdem qui ex sola participatione in simplicis
excois laqueum inciderunt. Idem magis in
timo notario nrõ.
Illa cotidiana et j. canonicam. nõ quia alii sint
excõicati maiori excõicatione. tunc eligere possunt
et tal electio di canonica. ut hic dicis. sed tal scient
eligi nõ pt. p eo quia eligitur ad ea a quibus et ipse
remot. j. de exceptionibus. a nobis et est hodie ex
pressum j. de clerico excõicato. tpis si celebrat. nec
in curat irregularitatem. si celebrat peccant tamen ta
les celebrando. ut j di. sed eminosi a plecutione
tur sui si repellantur ii sint excõicati maiori ex
cõicatione. et ita isti possunt uti iure suo in eligen
do et in aliis negotiis ecce temporalibus et spualibus
ar. C. e. cum int. ii. et s. de cõsue. cum dilc. j.
di. qui suspensi nec eligere nec eligi possunt. so. h.
et m. e. si celebrat imiti. de suspen. canonis, ecia
de suspensione indiscreta agitur. cum l. c.
musto legis. ff. de arbitris. celsus. supplentes. h
supplendo ex iure firmandam nõ quia ex necitate hic
ex eo quia obiectum fuit de tali excõicatione. quia n
repellit ab electione p dec. p̄dcam. si celebrat. ex
cõis. hic pt sumi. ar. quia utile n uiciatur p in
utile. j. e. t. pr. i. si. n forsan et c.
Scriptum est in apoc. iohis quod in medio
et in circuitu sedis erant quatuor alia
et j. Sane ad hunc eccam. s. constantinopoli
tanam duo alia sunt uocata ut nam pleni
ochie et ala h valentia senat. undelz crachen
archiepe et plebanus eius pmilt de uenetiis
sic p curatores tam postulantium archiepe
pum quam eligentium plebanum fuit ppositi
tum coram nobis et j. Verum quia de his quia p
assertionem ptium in iudicium deducta fuerat
nobis non potuit fi plena fides quamuis sui
his quia de mutuo dicta sunt postulantium p
quidam publicum instrum. nec nõ p confessio
nem procuratoris ptis aduerse in iudicio quo qui
dem factam sed postea reuocatam ps altera as
sereret suam intentionem esse fundatam. eam di
ctu ducatui committendam p aplica scripta man
dantes quatinus te in his et aliis inquiras di
ligentissime ueritatem de uiris eccam et postula
ti ap uenetias ii nati fuerunt et diutius au
sati de studiis aut eligentium et postulantium.
et omnibus generalis quecumque possunt instrue
apud constantinopolim ii tam postulatio et electio
celebrate fuerunt et si ptes consenserint predi
ctu modo. ut si constiterit de mutuo conuenisse co
sensu quia ad electionem patriarche. vij. admitte
rentur sco sua sui pse ipos. sui pastores et duo
alii ex pte uniuersitatis p ceteris conuentua
lium eccarum platis. i. tocius tunc tpis con
uentuales eccas habuisse prelatos. quia cum
vij. prepositis et. ix. canonicis. quos quidem
canonicos constat in postulatione pfati ar
chiepi conuenisse duplo maiorem facerent
numerum. quam xvi. electores plebani. tu
uice mrã postulationem admittas. si pbatum
fuit postulato ad obuiare de canonicis isti
tutis quia pmotionem ipsius deberat impedire. ac
plebani electione cassata. ipsum archiepum absol
uas a uinculo quo erachen ecce tenetur. ac ce
dendo ipsum constantinopolitane ecce in pa
storem. quia si ad faciendum duplo maiorem mim
simul omnes pdcos numero sufficerent. sui dig
nius sui indignius fuit postulatus. tu postulo
ne repulsa electionem plebani auct. nostra co
firmes dummodo nichil obsistat eo quia ipm
tanto psulatu reddat indignum. Si uero nu
merus postulantium inuentus fuit duplo
maior quemadmodum predictum est et psona postu
lata reperta fuit indigna. tu tamen postulo
nem quam electionem non differas repellere.
si forsan omnes aut maior ps postulantium
psumptione dampnabili postulauerint sci
ent indignum ut hac uice debeat mito eli
gendi sui postulandi potestate priuari et
ipe quoque eam electionem confirmes si eam de
psona ydonea constiterit celebratam. Idem
in concilio generali.
Scriptum est in apo et j. publicum fecimus p du
os uiros ydoneos et coram singulis munitum.
ut j. de plur. cum contra et notatur si debet
intelligi electionibus nec laici. j. e. t. massana et.
e. quia pp. y di. uocatis qui debent et possunt co
mode interesse ergo ecõtrario si debent interesse
qui non hnt ibi ius nec laici. et si nõ interint
nichil fient in instrum. quia scribet eum. quia nõ
absentia scribentis dz esse. sic nec plat. et quod sic
scribens eum committat. hoc j. de his quia fi. a p
ta sui ac. quinto. § ab sumum. reuocatam. sui a
liquo interuallo sic testis pt corrigere dictum su
um in atinea. j. de testibus. cogn. psan tem

pcuratoris piudicat dño. di. j. ut. li. n. q. c. ac cedens. j. de ca. pos. cu olim. Alea. s. postulantiu. postulasti. sic. s. c. venerabilē. sz ibi ad studia e ligentium nō tetulit se legatus. quis potuit & c. cōsenserint. ut notarius iste dissiat. f. q ī ferius ptinetur. & in isto asensu necius ē ast elcō. & postulati. al' si possent ptes recede a iure. s. c. ītr canonicos. de mutuo. h dit q ps eligentiu h negabat. & ido mandat pp inquiri cu de iure qui intee non debuit. j. de ca. pos. & pp. cum eccā. b. ybi nati. q ibi melius pt inquiri. s. c. postq. & j. de psump. quosdā. & xxiij. di. illd. p alios. qualis quis p aliu h facere possit. tes. j. e. q pp. totius te tempis. h ido dit. q si te aliqua quen tuali eccā uacasset p eam nullis potuisset ad mitti sede uacante q tunc n eod qui iura illius tuer qp eo possit uti. j. ut sede uacantis. c. i. & ij. & j. de pscrip. de quarta te domine i ius eccā ita qd nō currat pscriptō. j. de pscrip. auditis. & c. i. & c. de quarta. nec ad. c. ius illud deuolutur. i. ne sede uacante. c. ij. aucte. j. de maio. & obe. hij sez. & c. cu olim quibz forte testatur i tau isto. q diusi sunt isti casus a pcedentibz. q in istis nō pdicatur plato p capsin. in illis sic. de canoi cis institutis. q tes. j. e. c. nich est. duplo maio. hic uides q elcō sp pualz postulatōni. f. illos qui dnt. q h est iuris dictō. n due ptes sint i postulatōne de tac maria dcm est. s. de postul tone me. & ido statur h iudito duaz ptiu q q due ptes faciunt totu. c. fte uir. ut. f. q cui qz uniuersi plane. & f. tunc dec. intllige q dic dec. s. de postul. bo. q postul. fca in discordia n asueuit admitti. h intllige p ut di in no tula sequenti. f. nō ine q cu in elcōne lōge mi nor nus uir ex una pte qua ex alia non tenetur respt. ad numum p. dum tu sic ceus ille qui est elcs a maiori pte. nec ad zelum eligenti n. ut. s. e. dud. & j. de ap. asitint. sz si nus in modicu excedet. te tenuur ad nuta. & ad zelu. & pferu tur mio. ar. j. de testibz in nca. & ē expssum. j. e. eccā ura i de h. asirmes. h dicit pp elcōm a minori pte cap fcam asirmati. & tu psalia n ē eligendi ptate priuata. q n postulauat i dignam ptu. & de iure licite potant postulare sicut & elige. & ita postulando n peccant g ius eligendi nō fuit deuolutu ad pacitōres. q tuc demu locum hz cu maior ps sciens postulat. ul' eligit indignu. ut inst. dec. di. & jo. a. i. c. cumana. & eccā ura. & c. in genesi. in quibz di q elcō non uz. n sit fca a maiori pte. c. & h a firmatur fca a longe minori pte pp h. & ali a q hic dnt. dnt quidam. q h dec. ius nō cui uz. sz fuit qdam puisio. & h uir p uerba illa s'ceius. si ptes asensserint h modo pcedas. & ex eo q pp admittit h postulatōm in discordia fcam. cu p ea nullu ius acquiratur postulato. s. de postul. c. plt. & n asueuit admitte tale postulatōnes. s. de postulatione. & . s. In hijs du

obzaciuz grām q sat pt acedi. & j. ut q utiqz ps temitiet iuri suo. & q de asensu ptiu n talis pceda tur. ut. s. di in ubis pmissis. si ptes asensserint. & c. al' si qdicent n talis pcessissent. sz fca inquisitō ne sc hijs de quibz pmittit & eam istructā temi sissz. pp h pbatur. s. e. bone i pte decisa. sz si due p tes postulant aliq. lz ius n acquirat postulato ut age possit. tn pt grām pete. & i iniuria fit ei. si ei non fiat illa grā. ar. ff. de aq. coti. & esti. l. i. f. pmittitur. de h notatum. s. de p. gratiū. & c. ult. & plt. & ido credem si maior ps postularet grām deberet hre. & q dicit de duabz ptibz n credo neem. sz qdam puiso fuit hic. ut dcm est. q si uera ps & sanior. si due ptes cu omnes totu dependz a sniore. sz q in fine di ius est. postulata. igno rant. psumptoe. i. ex eccā scā. s. e. innotuit. sed qualis potuit esse dignius iste postulatis respectu & idignu pacathatu. & qui iudicat dign fuit a pp. ul' a suo patriarcha. qui asirmauit eu que de nuo iquiri iubz de moribz suis. a. illd. xvij. q. iiij. f. q aut. & c. de crimin. fal. l. ij. & i. de eccā. & qua. accepimus dico q lz quis reputetur dignus ad ui tiam dignitatē. pptea n est dignus ad maiorē. h. n dispensetur cum aliq in minori dignitate nō dispensatur ad maiorē. xij. di. nos asuetudi nē. priuati. ista refertas ad fem. cum sit ipso iu re priuati. s. e. cu in cunctis. maior. & ita uidet q si maior ps sciuisset illu indignu alij n priu tentur pp hoc. & ita ē ar. q utile n uiciat p iu tile. sic. s. e. pxa. & ē notabile istd q culpabilit dol' minoris ptis nō nocet. nec ea q fiunt a maiori pte uiciantur pp h. & isti soli priuati erent iure eligendi in prima elcōne. si alij nō eligissent. ut. s. e. cu in cunctis. & h & alij admittentur. dū tn pbarent ignorātiam. s. e. innotuit. & si minor ps ignorasset illu indignu utiqz dz repleri a qtio. ut di. s. & q dr hic q elcō fca a minori pte e & asirmet qn maior ps postulātu n sciens elegt i dignum intllige qui uno atextu fiunt postulatō & elcō. si elcōnes. ut h atingit sequis nō ex int uallo. te. n. illi soli qui scient eligunt ul' postulant idignum sit eligendi seu postulandi potate p uati. & illi qui ignorant eligunt. ul' postulau unt idignu debent ab alijs elcōm admitti ali as deberet elcō cassari. ut di in eadē notula. asir mes. cu sit a maiori pte fca illoz qui hebant ius eligendi.

Ne pro defectu pastoris gregem dñicu lupus rapax inuadat. aut in facultatibz su is uiduata eccā graue dispendium paciat. Volentes & in h occurrere piculis animaru & eccārum indempnitatibz puide statuimus ut ultra tres menses cathedralis eccā ul' regula ris plato n uacet. infra quos iusto ipedim to cessante si electō celebrata n fuit. qui eli ge debuerant eligendi potate careant ea ui ce. ac ipa eligendi potestas ad eum qui p ximo pee dinoscitur deuoluatur. Is uo

Ne pro defectu ... illi ad quos spectat electio in ecclesia cathedrali vel regulari infra tres menses non eligunt ... eligendi devolvitur ad proximum superiorem ...

f. illd. s. ibi de iure cōi. hic de mutuo consensu. duo isti habebat uoce pro x vij plures singulari ter pro quolibet

eo

ad quem fuit devoluta potestas, dicit p oci-
lis tunc si non distat ultra tres menses. cum con-
silio capituli sui et aliorum virorum prudentum vi-
duatam ecclesiam de persona ydonea ipsius qui-
dem ecclesie vel alterius si digna non reperiatur in
illa canonice ordinare si canonicam volue-
rint effugere ultionem. Idem in eod.
Ne pro defectu et infra cathedral. quod ad hoc nichil addit
preter istam constitutionem. quia idem erat secundum antiqua iura.
l. di. postquam. lxiij. di. obeuntibus et alij tres dantur
ad consecrationem petendam. c. di. quam quidem. tres et sic
patet ex hac constitutione que est canon. lat. conc. infra de con.
p. nulla hodie si extendit ad tres platuras. quia hic
equipantur episcopatui et prelationes tres. nullo impedi-
mento. ita si curat prescripto et canonicos. si iusta
causa intercedente non eligant. xxviij. di. de siracusa-
ne et lxi. di. bene novit et infra de conces. preben. quia diu
sitate. C. de in of. te. l. quam maiores viator comma ex
quibus c. manol. quod quidem et l. secunda et l. ait pretor.
sed si papa interdiceret electionem si minus currit eis in
tempore si petant licentiam eligendi. infra que statutum
infra e. c. ult. sed numquid est hic necessaria prestatio quod
non possunt eligere per tres menses. quod uiri infra de
of. ordinar. pastoralis in fi. et infra de ap. si rustus
metu. si non credo quod necessaria sit in casu isto. quia de-
bent petere licentiam et si non petant sunt in mora.
ut ibi dicit ea vice. i. in prima electione. quia si cassa-
tur vel si noluerit venire. si eligetur indignus
statim recuperent ius suum. s. e. cum inter. devol-
vatur olim non devolvabat ad proximum superiorem.
infra de conces. preb. dilectus. sed ad papam in episcopatibus et sic re-
ducitur ad ius commune aliarum dignitatum. ut sic
in prelatis menses. ita hic. ut post tres menses devolvatur
ad proximum superiorem infra de conces. p. nulla consilio. sed
numquid tenetur habere consilium. c. sui. spiritus. al. non
vel electio non habito consilio et consensu sicut quod sine illis
eligere non potest sicut nec alia negotia debet fa-
cere sine illis. infra de hijs que fiunt a p. sine c. c. novit
certo et cum per totum ar. infra e. cum inveniunt. si cassatur
electio quia non fuit expectatum consensum eorum de quorum
consilio debuit fieri electio. et lxiij. di. obeuntibus et xv.
q. vij. episcopus nullius sed credo sufficit petere consilium.
infra de arbitris cum olim et ex consilio nemo obliga-
tur. xiiij. q. i. quod precipitur credo quod hic facere debet
consentiente c. vel maiore parte. al. non credo quod solum
hoc facere posset per iura predicta. vel dic quod sufficit tamen
requirere consilium in casu isto. cum ad ipsum solum
devolvatur electio et non ad c. consilium non alio-
tum non inducit necessitatem. sed de honestate requiritur
ipsius. c. vacantis hic precipitur ut de eadem ecclesia
eligatur sed si ne ad metropolitanum devolvitur id
ius quod habuit capitulum. sed c. potuit eligere ydoneum. s.
e. cum inter canonicos et c. cum nobis et c. in causis
sed et metropolitanum dico quod prius debet inquirere personas
ecclesie vacantis et eligere de gremio ipsius et illud de-
buit fieri per illa iura. lxi. di. obeuntibus et c. nullus.
et xviij. q. ij. quod sic. sed si hic non fecit nichilominus
valebit electio. nam multa fieri non debent facta tamen te-

nent. xxvij. q. i. nuptiarum et xxvij. di. si uir. et
tu usque invenies quod propter hoc cassetur electio. et de hac
tamen tractatur s. e. cum inter canonicos. sed quia dicitur hic quod
metropolitanus eligat de eadem ecclesia. cum ipsi perdi-
derint ius eligendi. cum perdiderunt vero ius eligendi
active. i. quia ipsi non possunt eligere sed non passive.
quia vero possunt eligi et sic puniuntur in hijs non
debent propter hoc duppliciter puniri. quia pene restringen-
de sunt. de pe. di. i. pene. hic tres quod qui eligere non pos-
sunt eligi possunt. nequeunt eligere. sed eligi. sed econtra a-
liqui possunt eligere. sed non eligi. infra de cleri. excom. mi.
si celebrat. sed hic negligentia privat eos potestate eligendi
in tunc et ibi scilicet non possunt eligi. quia si habent id propter
quod eligunt. hic vero habent. s. executorem sacrorum. id.
s. e. illa.
Quia propter diversas electionum formas quas
quidam invenire conantur et multa im-
pedimenta proveniunt et magna pericla imminent
ecclesijs viduatis statuimus ut cum electio fuerit
celebranda presentibus omnibus. qui debent et
volunt et possunt interesse commode. assuman-
tur tres de collegio fide digni. qui secreto et
sigillatim vota cunctorum diligenter exqui-
rant et in scriptis redacta mox publicent in
communi. nullo prorsus appellationis obstaculo interiec-
to. ut is collatione habita eligatur in quem omnes
vel maior pars et sanior capituli consentit. vel saltem e-
ligendi potestas aliquibus viris ydoneis commit-
tatur qui vice omnium ecclesie viduate provideant
de pastore. aliter electio facta non valeat. nisi forte
communiter esset ab omnibus quasi per inspirationem
absque vitio celebrata. Qui vero contra prescrip-
tas formas eligere attemptaverint. eligendi
ea vice potestate priventur. Illud autem penitus in-
terdicimus ne quis in electionis negotio procuratorem
constituat nisi sit absens in eo loco de quo debeat
advocari. iustoque impedimento detentus venire
non possit. super quo si opus fuerit fidem faciat
iuramento et tunc si voluerit uni committat de
collegio ipso vicem suam. Electiones quoque
clandestinas reprobamus. statuentes ut quam ci-
to electio fuerit celebrata sollempniter publi-
cetur. Idem in eodem.
Quia propter diversas et infra viduatis. per hoc videtur quod loqui-
tur tantum de electionibus prelatorum. i. episcoporum. non ca-
nonicorum. sed numquid extendimus istam constitutionem
ad omnes dignitates et non ad cathedrales et ad
plebanatus et ad alias dignitates quas prelatos
habent in ecclesijs collegiatis. non videtur cum ecclesie propter
illas dignitates non dicuntur viduate. cum ha-
beant episcopum. sed posset dici quod non extenditur ad
alias dignitates sed tamen ad episcopatus et tres pla-
turas. ut s. e. ne pro defectu tamen de facto vero extenditur
ad alias dignitates et de iure et vero potest intel-
ligi constitutio ista de illis prelatis qui habent iurisdictionem
generalem in ecclesijs collegiatis. quia tales prelati
episcopi quodammodo assimilantur. xxi. q. i. sicut
in unaquaque. sed non debet intelligi de dignitatibus

seu presbiteris in ecclesiis cathedralibus. quia in vacatione
illarum dignitatum non dicitur ecclesia viduata. cum habeat
episcopum qui solus est ibi maritus. b. qui dederit. hoc
ideo dicit quia omnes qui habent ius in electione sunt
vocandi. s. e. quod sic. et qui sunt in quieta possessi
one eligendi sunt etiam vocandi. i. de causa pos. cum
ecclesia. et s. e. coram. et c. bone. imo etiam cremon. qui vo
lunt. bene dicit qui nolunt. quia si quis non vult etiam
esse electioni alii procedere possunt sine illo. postquam con
sensit. s. e. quod sic. et ar. contra cum nob. et ar. j. e. ecclesia
vestra. § dicitur de hoc. et sic omnes vocandi etiam qui commo
de possunt vocari qui etiam vocandi tenentur. s. e. co
ram. et j. e. in genesi. commode. hoc ideo dicit quod si
commode et sine periculo vocari non possunt. non etiam
vocandi. s. e. quod sic. § 1. tres de collegio. per hoc vi
detur occasio discordie. quia facilius possent ipsi con
cordare in unam personam quam assumant in
prelatum quam in istos tres. et si discordant tamen omni
a in eligendo istos tres eorum inquirere de meritis
et zelo eligentium. sic in electione episcopi dico. quod in
istis inquisitoribus non requiritur illa examinatio.
quia ipsi non eligunt sed inquirunt vota fratrum. et hoc
potest fieri per quoslibet de capitulo. et eam inquisitionis
secrete fiat. quia quidam forte timore vel favo
re timent aliquem nominare in publico. quem nomi
nant in secreto. et in secreto libere nominant quem
velint. xiv. n. debet esse voluntas in eligendo. xxiij.
q. iiij. dilectissimi. et j. o. pr. sic in matrimonio con
nali. et j. de spo. cum locum. et preterea per hoc obvi
atur maliciis quorundam qui statim eligebant.
et applaudebant ne alii eligerent. sic s. e. consida
vimus. per istam constitutionem maliciis et cavillatio
nibus talium obviatur. secreto. sic testes in se
creto deponere debent. ut liberius dicant veri
tatem. alias non valet dictum testis. j. de testibus venera
bilis. et C. de testibus nullum. et j. de accusat. inqui
sitionis. § tertio. alias non valet nisi fiat in secreto. re
dacta. per ipsos scrutatores. vel per tabellionem. et quod
dicit secreto. contra non excludit. et non persone necessarie.
mox. i. incontinenti nullo actu alio intermedio post
vota quesita in uno contextu. sic testamentum. ff. de tes
tis. heredes. palam. insti. co. ponit sensum isti
dictionis. mox. j. e. cum post petitionem. § ea stat electio.
quia statim post collationem celebrata non fuit

i. palam dicitur illa lex vivo co / texto testari sed nullus ali / cuius actus testamento / misceatur per plures autem / testamentum non viciatur.

ar. j. de testibus. co. post quia mox aliter accipitur
statim cum quodam temperamento x. dierum. ff. de ca
stit. et premissorum. et mox quia usque ad annum
xx. q. ij. si quis alibus c. puella. et cum quodam
temperamento sine spatio. ff. de solut. quod dicit. et ff.
ad l. fal. l. i. § si ita. sed quia cum primum poti. ff.
ad trebell. l. ij. § sed. et § confestim. et illico. i. usque
ad triduum. C. de iud. cum special. et C. de errore
advocatorum. l. ult. publicent. post publicationem
variare nequeunt electores. i. ex publicato et ideo
locum non habet appellatio. imo compellendi sunt ad ele
ctionem. ut j. e. publi. collatione. ut sciatur in quem
maior pars consentit. et zeli ad zelum. et numeri ad nu
merum debet fieri collatio et sic mera conferunt. numerus ad numerum

et numerum ad numerum. et zelo ad zelum. j. e. in genesi.
et c. ecclesia vestra. et i de hoc tractat. et s. e. venerabilem. maior
et sanior dicit ut j. e. ecclesia vestra. contra istam formam
quedam ita sunt exacta diligentia observanda.
ut si contra formam fiat electio est nulla. aliqua est irrita. j. e.
ecclesia vestra. et c. in genesi. et alia irritanda est. ut. j. e.
post petitam. et c. cumana. in utroque tamen casu non valet.
ut hic dicitur in § aliter. et quamvis ista quid sunt de substantia ele
ctionis sive forme. ut secreto et sigillatim inqui
sito fiat publicatio in communi collatio. et electio incontinenti
nullo actu alio intermisso. unum post alios facien
dum. ut hic probantur. j. e. cum post petitam. et c. cuma
na. insti. et c. in genesi. et vota in scriptis redac
ta. ut appareat per scripturam. de consensu cuiuslibet.
et si vellet mutare ei scriptum obviet. j. q. vij. sa
lubrem. et xxvij. q. i. omnis femine. et xx. q. i. vi
dua. et quod quilibet sit vocandus qui commode vo
cari potest. non credo esse de substantia electionis quia sunt tres.
ut postea cassetur electio. dum modo contemptus post
ea consentiat electioni facte. s. e. quod sic. quod tres tamen de
beant esse inquisitores. non credo esse de substantia. dum
modo tot sint in inquisitione. quod fraus fieri non
possit. ar. s. e. cum dil. quia qui plus facit non
videtur fecisse contra. ff. de servitut. u. r. p. si. actor. et super
flua non viciant. necessaria vero pretermissa commu
niuntur actum. C. de testa. testamentum. et ff. de
suppell. l. legata in principio. nec est de substantia quod sint de
eodem collegio. quia in electionibus consilium religio
sorum virorum inquiri debet. lxiij. di. obeuntibus. et s.
e. c. proxi. dum modo non possint laici. j. e. massana.
et c. sacrosancta. aliquibus vicis. et isti possunt esse
alii a capitulo dum modo viri religiosi. nec ipsi ex
primuntur de capitulo. quia bene possunt potestatem suam
aliis committere. s. e. causam que. et licet dicatur aliquibus
uni tamen committi potest. ut in predicta decretali causam que quia
non est istud de forma imo melius potest expedi
ri per unum quam per plures. § duos. quia tres se
te sine exitu est. ff. de arbitris. quod sed si unus. § ult.
ar. vice omnium. sed numquid maior pars possit se
qui istam formam aliis consentientibus. videtur quod sic quia
quod maior pars facit totum. c. videtur facere firmitatem
debet sortiri ut rationabile causa a paucioribus ostendatur.
j. de his que fi. a ma. par. c. cum in cunctis. sed vir
equum. quia sic vitatur discordia et facilius con
sulitur ecclesie isto modo quam per scrutinium. sed habent
sita attribuit vice omnium. et quod dicit al. electio facta non valet.
et alia non potest esse. quia cum quilibet habet vocem in elec
tione non debet privari iure suo. nec alius debet compel
li ius suum dare alii. C. de contrahen. emp. l. iu
vicam. et l. invendentis. sic et emptio voluntaria
est. ff. de famil. hercis. si pignori. § ult. Alii
dicunt quod maior pars bene potest potestatem eligendi com
mittere minore parte contradicente. quod mihi non videtur. que
quia non servatur forma media. et tunc illa debet
contrari. sic alie due. privetur. per simatim. non ipso
iure. j. e. cumana insti. videtur sigtur. contra s. e. cum in
cunctis. § ipso iure privati. sunt. de hoc dico ut
dixi. j. e. cumana. insti. in glo. ult. in eo loco. de hoc dixi

s. e. cōa. uenire. si uenire qr citat̄ non tn̄ cita
ꝯ. ꝟn aliꝫ eligere possit. sꝫ h non est ꝟm. qr ci
tandi st̄ sp absentes ex quo possūt a modo cita
ti. si uenire possint sū ñ. ⁊ qr h ipm̄ dubium
possꝫ ēe p̄sentibꝫ. s. e. q̄ sic. ⁊ intelligo a illū uenire
nō posse qui ꝓp timorē non pt̄ uenire ad locū.
s. e. bone. me. magri. sꝫ in cāu illius cap. bone
nō tenent̄ amittere uices suas ut nō inglo. q̄ i cap̄
si sit. illᵉ ꝓp infirmitatē. v. q. ij. si egrotās. uel si
uocet̄ ad mai tribunal. ff. de re. iu. cc pupill. ⁊
idō cū sit iusta cā ipeditus iure suo p̄uari ī n c
pa sua nō dꝫ. j. ut lit. nō. c. q̄m frequenter. ꝯ. ij.
ꝟn q̄ p se non pot p aliū exequat̄. ut ff. de p
cur. l. i. sic in iudice. j. de. of. del. si p debilitate. ⁊
c. pastoral. infi. ⁊ est ar. op. cc illos qui dicūt. qd̄
si plures sūt iudices. cum illa clausula. q̄ si n̄
omnes. ⁊ c. q̄ ille qui non pt̄ intēē h p̄sit ui
ces amitte socio ñ tenentur ipm̄ admittē. qr ex
stat adūō q̄ ffim est h non pot interesse. ⁊ tn̄ a
lij tenentur. parratorē illius admittē de illa nō
dr̄. j. de. of. del. coram ⁊ iste puū. cū sit de caplō.
hebit duplicē uocem. j. e. aggrato. ⁊ ar. j. de. re
iud. cū olim. ar. s. e. scriptum. nō credo qr mul
tū expediat q̄ iste qui dat puū ꝯiuratnm̄ p̄
stare sꝫ iō dic. si opus est fidem faciat iuramto
q̄ si p̄sentes nollent ei crede sr̄ ipedimto quo
detinetur. nec alit admittere uelit parratorē.
qr non hnt uerisilem p̄sumptōm̄. tunc dꝫ iu
rare q̄ ipeditus. uenire nō possit. tc tenetur il
lum admittē. sꝫ quid si nullus de caplō uellet
recipe uicē suam. nūquid possꝫ aliꝫ amitte q̄
ñ esset de collegio. ꝟr q̄ sic. qr p hanc lrām cō
stat q̄ ipē dꝫ interesse p se ul p aliū. ⁊ ita si nl
lus ult̄ recipe uicē suam pt̄ alicui clico uiro
religōso amitte uicē suam. al non uꝫ elcō. si
eligerent. ⁊ h non credo ēē cc st̄m. si aliū ad
mittant qui ñ sit de collegio. qr ⁊ uiri religi
osi uocandi st̄ ad elcōm. ⁊ de ipoꝝ ꝯsilio ē fa
cienda. ī q̄ non uꝫ al elcō. lxiij. di. obeuntibꝫ.
tn̄ nō credo. qr hodie canonici ad hoc teneant̄
ñ uenire. ⁊ illᵈ obeuntibꝫ ñ tenꝫ ñ quo ad ho
nestatē canoīca. tn̄ non tenent̄ recipe illum.
ō amiserit uices suas aucte h̄ canonis. ar. s.
de tēptis. cū ꝯtingat. ⁊. j. de ap. cum speali. ul
si nolunt recipe pot exprimere uoluntatē suā
p lrās suas. ⁊ uoluntas illa. cum alijs publica
bit. ⁊ sic extra caplm̄ nō amittat. clā destinas.
illa elcō dr̄ clā desti. q̄ fit singlr. ⁊ occulte p ocd
ta quemcd a. lxxx. di. c. ij. ⁊ q̄ dn̄ publicatō
fcā est. dr̄ clā destina. ut hic infi. ⁊ q̄ cito fcā ē
dꝫ publicari al nō uꝫ. ut dcm̄ est. ⁊. j. ēē. bene
ut nrm̄.

Quisquis elcōni de fcē p scłaris potatis
abusum ꝯsentire p̄sumpserit. contra ca
nonicam libertatē. ⁊ electōis amodo careat. ⁊
in eligibil fiat. nec absꝫ dispensatōne ad a
liquam ualeat eligi dignitatem. Cum uo
elcōem hi quam ipō iure irritam ēē cense

rint p̄sumpserint celebrare ab offitijs ⁊ be
neficijs penitus suspendātur p triennium
eligendi tunc potestate priuati. I de in
eodem.

Quisquis. ⁊. j. abusū. ut laycus princeps
ul potestas interit elcōnibꝫ. ⁊ tal usus ñ est
usus. sꝫ abusus. ut. s. e. cum terra. ⁊. c. q̄ sic. ⁊ cc
eccāsticam libertatē. ut ī dr̄. ⁊ h intellige. cū cli
ci ꝓpte admittūt. secus si pui l impssionē e
ligant. qr tc nō puniuntur. s. e. cū wintoñ. li
bertatē. qr si admittent layci sui h potates as
sumerent sibi ius in possum. ⁊ sic pireet libta
ecce. qr in elcōnibꝫ libim dꝫ ēē arbitriū cuilꝫ.
ꝟiij. q. ij. dilāctimi. sic in matrimoīo. j. de spō.
cū locum. ⁊ idō tal elcō nllā est q̄ fit ꝯ liberta
tem ecce. j. e. sacrosca. ⁊. c. massana. ⁊. s. e. cū tra.
⁊ ita layci oīo excludendi st̄ in collegiatis. ec
in eligibil fiat. p h q̄ dr̄ fiat q̄ est futuri tē
pis uidetur q̄ non ipō iure. sꝫ p sñiam debe
at suspendi. ⁊ faciat ad h. j. de iure. pa. pterea
ꝟr tn̄ q̄ ipō iure p id q̄ sequit̄. nō h absqꝫ dis
pensat. ⁊. c. ⁊ ē uerum q̄ ipō iure fcs̄ est in eli
gibil. ⁊ ad h facit. xvi. q. vij. sicuis deinceps.
⁊. s. ne p defcū. ꝯ. careant. sꝫ ī suspensio durat
quo usꝫ dignitatem tali adeptā dimiserit. ⁊
qui sic suspensus ē. sic p suum fcm̄ suspēdit
ita pactū ꝯtrariū restituitur. xv. q. vi. nos scō
rum. ⁊. lxxx. di. si. qui. pō. ⁊ c. si quis a tn̄. sꝫ ñ
quid epc dꝫ dispensare cum talibꝫ. cdo q̄ sic ex
eo. n. q̄ ꝯditor canonis h nō s̄uauit s̄ dispēsa
tōm̄ alijs ꝯcessisse. j. de sen. ex. nup. ⁊. j. de p
ben. de multa. infi. ⁊. c. graue. infi. ⁊ h nimī ē ad
ultio in quo pt̄ epc dispensare. j. de iud. ac si
clici. irritam. sic. s. e. t. cū in cunctis. ꝟ elcō ipō
iure irrita est q̄ fit de psona idigna. suspēdan
tur. p sñiam. sic. j. e. cumana. infi. sic intellige.
s. e. qr ꝓp/qi in cunctis cū in cunctis ū ipō iure
bñficijs eccāsticis st̄ priuati. quidam dicūt qd̄
stand ē h nō illi. ⁊ in aliquo ē corrigit ille ca
non. ī eligendi ptate p̄uatos p. c. p̄x. qr ꝓpt
diuisitas istius ubi quantum ad elcōm hr̄. j. e. cu
mana. ī fi. sꝫ q̄ dicit ab offitijs. ⁊ bñ. p̄uenit h
ē uili. qr p sñiam priuandi st̄. ⁊ ī. c. cū in cunc
tis. ⁊ ñ corrigit. ī mō ipō iure priuati st̄ bñfi
cijs p triennium. idō diuersitatis h est. h priuā
tur of. ⁊ bñfi. ⁊ sic in duobꝫ puniuntur. qr plᵒ
peccant. ⁊ ī priuati st̄ in bñficijs tm̄ qr minus
peccant ī c. hic. ut sic q̄dam ꝯpō sit hinc in
ul. unus diuisi sunt casus isti. ⁊ in diuiso cāu
loquunt̄. ⁊ idō diuise pene statuuntur. ⁊ h maior
pena iponit̄ quā ibi. qr plus offendit. qr cc
eccāsticā libertatē alᵈ facit sꝫ ibi eligit̄ psoñ
indigna. eligendi. s. ea uice. sic. s. e. cū ī cunc
tis. sꝫ si in illo termino quo suspensi st̄ iterū
uacaret. uidetur p illam expōm. q̄ canoīci
possent elige. ⁊ ita suspensi eligēnt. sꝫ h esse
non pt̄. s. e. cū inter. ⁊. ⁊ idō istud tpc respic
torū triennii. ⁊ h intellige. qn̄do omnes deli

quunt. sz si aliq̄ n̄ delinquisset ipi eligerent. s.
e. scriptū ē. et c. cū in cunctis. puati. s. e. t. pr. a.
q̄ peccant p̄suram. ideo est qr plus peccant isti q̄
illi. ut dcm̄ est. et ideo hic ipo iure. i. ii. et in diuiso
casu loquuntur.

Nichil est q̄ ecce dei magis officiat q̄ q̄
indigni assumantur plati ad regimē
animarū. uolentes igitur huic morbo necessariam ad-
hibere medelam irrefragabili constitutione sanci-
mus. q̄ cū quisq̄ ad regimen aīarū fuit electus.
is ad quē ptinet confirmatio ipius diligenter ex-
aminet et electionis processum et psonam electi. ut cū
oīa rite concurrerint. munus ei confirmationis impen-
dat. qr si secus fuit incaute psumptum. non
solum deiciendus est indigne promotus. uerum et
indigne promouens puniendus. ipm q̄ de-
cernimus hac animaduersione puniri. ut cū
de ipius constiterit negligentia maxime si ho-
minem insufficientis scientie. l. inhoneste ui-
te. l. etatis illegitime approbauit. non solum a
firmandi primum successorem illius care-
at potestate. uerum et ne aliquo casu penam
effugiat a perceptione ppriū beneficii suspen-
datur. quousq̄ si equum fuit indulgenti-
am ualeat promoueri. si uero conuictus fuit
in hoc pualitiam exercuisse grauiori subia-
ceat ultioni. Epi quoq̄ tales ad sacros or-
dines et ecclasticas dignitates promouere pro-
curent qui commissum sibi officium digne
ualeant adimplere. si et ipi canonica cu-
piunt effugere ultionem. Ceterum qui ad romā-
num ptinent immediate pontificem ad percipi-
endam sui confirmationem offitii eius se cons-
pectui si commode fieri pot se psonaliter repsen-
tent. aut psonas transmittant ydoneas. p quas
diligens inquisitio sup electionibus et electis possit
haberi. ut sic demum p ipius circumspectionem
consilii sui plenitudinem offitii assequantur.
cum eis nichil obstiterit de canonicis institu-
tis. ita q̄ ualde remoti. uidelicet ultra
ytaliam constituti. si electi fuerint in concordia i.
dispensatiue pp necessitates ecclesiarum et utilita-
tes in spiritualibus et temporalibus administrent. sic
tamen ut de rebus ecclasticis nichil penitus alienent.
munus uero benedictionis seu consecrationis recepturi.
sicut hactenus tempe consueuerunt. Honori. iii.
ca. constantinopol.

Nichil. et. i. examinet. ad illum. n. ptinet ex-
aminatio ad quem ptinet confirmatio. et ex offo
suo examinare debet psonam electi et formam electionis.
et si nō obiciatur aliquid electo. s. e. cū nob. oli.
et. c. uenerabilem. s. cum ē generalis. et. e. t. lxxv.
iii. d. q̄ ideo. qr eius interesset ne puniatur. sz si p-
mouet indignum. ut. i. sequitur. in sufficientis
scientie. q̄ impedit promouendum. i. e. agrigato. et decet
tam promotum. i. de eta. et qua. c. ult. etatis. s. e.
cū in cunctis. et. i. expresse pz h q̄ epi in etate dis-
pensare nō possunt. de h dixi. s. e. cum dilca.

cum puniantur si h fecerint. al. nō debent puniri.
qr q̄ legitime factum ē penam nō meretur. C. ad. l.
iul. de adult. grauius. ptate. ipo iure. si. s. e. ne. p
defcū. et. c. cū in cunctis. indigne promouens. lxxx-
di. tanta. i. electos et male confirmat. suspenditur. ua-
rie pene statuuntur a canonibus contra illos qui illici-
te promouent indignos et illos qui illicite promouen-
tur. quia hic puantur ptate conferendi illum ordinem.
q̄ illicite contulerint. ut. i. q. i. si qui epi. et. i. de tem-
poribus ord. litteras. xxxvi. di. is qui ecclasticis. et or-
dinatus remouetur a scdo. l. di. ex penitentibus. quandoq̄
suspenditur a celebratione misse p annum. lv. di. nul-
lus. quandoq̄ deponitur. lxxiii. di. c. ult. q̄ epc ordinatus
pter sntiam archiepi deponitur. li. di. c. i. et h sta-
tuitur pena contra illos qui promouent indignos
qui debent suspendi. prout hic dicitur p sntiam a
suo superiore cum h ad ipm puenerit. h assignatur.
co. i. de prben. graue. i. n. nō puniuntur qui promouent
indignos nisi post primam et scdam correctionem et
h statim sine aliqua amonitione. et h ordinati
sunt promoti remouentur. i. nō dicas q̄ in alio casu
h et in alio ii. h loquitur de hiis qui promouent
ad dignitates et ad regimen aīarū. ut dicit i pri.
et qr plus peccant plus puniuntur sine aliqua
amonitione. qr racione dignitatis psone inhibiz
pene nō debent. i. de excessi. prel. inter dilc. et. i. de
iur. iur. querelam. et. C. de infamibus. l. una. lx.
et. C. de infa. nz famosus. l. xii. i. loquitur de le-
uioribus simplicibus. q̄ nō requiritur tanta ma-
turitas et ideo h i locum correctio. qr in promotione
illorum nō est tale piculum. q̄ nō alii nō remouentur.
sz isti sic et ita et non est. qr diuisi casus contin-
gentur. sic dicitur dominus sumitur impedit cura-
tionem grauiori. ad arbitrium iudicis. cum nō de-
terminetur. i. de off. del. de cais. i. de accusat. sr
hiis. et mag puniendia est malitia q̄ negligia.
i. de falsar. ad falsariorum. infra. ad id seu sint ab | romani
tantes seu epi. s. de consue. cum uenerabilis. b. ultra
ytaliam. sz fines ytalie nō uiq̄ distant a romā
curialis. cū omnes dicuntur remoti qui ultra duas
dietas extra dyoc. suam distant. s. de rescriptis.
nō nulli. sz istud ē uerum quo ad iudicia. sz q̄
ad hunc casum qui distaret p duas et dimidi-
am. ul tres ul prope plus nō credo q̄ debeat ha-
bere illud beneficium. qr modica distantia ē tamen
consuetudinē sequitur et ita ad statuitur pp distantiam q̄
al nō fieret. sic lxxii. di. cum longe. i. de do. et. c. c.
olim. administrent. in duobus casibus ex sola elec-
tione habet ius administrandi. in hiis intelligitur qui
sunt nullo medio ro. pontifici. ut hic et in eo. ponti-
fi. lxiii. di. In nomine dni. sz quid si suffraga-
neus ē ualde remotus a suo metropolitano. si
quid eodem iure potuit ministrare. uidetur q̄ sic. cū ea-
dem ca subsit. ergo idem ius. s. de consti. translato.
et. c. nā concupiscentia. et. i. de transl. inter corpora. et. i. de
consti. ut cum dilca. et si nimia subtilitate
utamur. uel ecclarum depereant. C. de. s. sig. cū quidam
dam circa. si. et. C. de ad trib. l. plz. sz contra uo. p. uim
ostr.

qr cum illd dispensatiue sit dcm̄. tal' dispen
satō ad similia nō ptendr. j. de re iud. i cals.
lyi. di. cenomacēs. nec excusat h pidm tē. j.
de ma. z o. illd. sz pone qr tal' platus tempe
afirmatōis repit minus ydoneus z sic repel
lit. nūquid ea q medio tempe fecit sr cassan
da. uir q sic. j. de rerricis sentntatis. z xij. q. ij. a
lienatōnes. z xxiij. d. c. ult. z si principale cas
satur z oīa q secuta sūt ex eo. l. ob id. C. de legi
bz. nō dubium. z j. de fi. inst. int dil. sz cntū
tum est in h casu qr fuit iqnieta administratōe
z in qi possōne plationis de lītia pp z p pla
to htitus est. vn oīa que fecit medio tpr rata sr
q facere potat. ar. j. de iure pa. ex his. z c. cōsul
tatōibz. z s. e. qrelam. z iij. q. vij. C. ym. z ff.
de peti. si pcuratore. infi. z C. de testis. l. i. q fa
cere potat. ideo dixi. qr de rebz eccie alienre n
possz. qr illd ei phiberet. ut hic dicit. sz cca spi
ritualia tālz quicquid fec. z i in temporalibz
vn administrando. emdo. recipiendo. ad utilita
tem ecce. non dando. ar. ff. si cum petat. eī q
in pui. z i. q. i. si quis a sp moniacis z h afir
mat lrā hic infi. sz si aliquis incausus acqui
tat ecce. nūquid z illud cassabit cum ipō. vz
q sic. p iura pui dcā z qr a modo cū in a mo
do dz expensari. ff. de neg. g. si neg. credo q nō
cassabuntur n ea q ppetam fca sunt in pui
dm ecce. sz ualida remanebūt pris eccam. qr cū
in fauorem ecce talia censetur. in lesōne eius
n debent retorqri. C. de leg. q fauore. z ff. de
mino. si iudex.

Ut preterire. z j. psentiū auctāte statui
mus ut expense necarie. quas caplm
cstantinopol. ul' eius muntij. uacante se
de p elcōis negō fecerint. de bonis ptriarcha
tus fiant totaliter l' reddantur. dūmodo
ipa bona decedentis patriarche. nō occupet
l' usurpent. Idem elcō lundenj.

Ut preterire. z j. nece z sic pz qr si e fac ex
pensas uacante ecclesia p negoto elcōis pro
mouende. aut i p elcōne epi afirmanda. ul'
al' totum possunt repete ab ipō. idem intelli
go p elcōne alterius prelati. qr hinc inde ead
rō. vide z idem ius. C. ad. l. fal. l. ult. C. de in
of. t. pcibz. C. de lib. p. l. i. z iste expnse nece
debent ee z moderate quas fecerunt occōne
istius elcōnis ut hic dicit. z j. de dolo z c. cū
dilcā. j. de ee qui mit i p. cā rei. sc ueisset isti
nec debent excedere pbabilem modū. ff. de
damp. infec. int quos. C. ult. cum l. sequti n
deliccate. quā delicat debitor nec honeros credi
tor e audiendus. ff. de pig. ac. si suos. z dicit ex
pense nece sū quibz negm expediri non pot.
l' sū quibz res efficitur detior. ff. de ipensis in
rebz do. fac. l. i. ij. z iij. z iiij. z ff. de. s. sig. i
pense. z sufficit si credat expedire lz nō expedi
at. ff. de bois. auct. iudi. pos. ptor. C. ij. z cum
ipi canonica utilitatem patriarch. pcurarue

tunt dignū est. ut suū stipendiū cseqntur.

tunt dignū est. ut suū stipendiū cseqntur.
xij. q. iij. quicūqz. qr illd de suo fac non te
nebātur. qr nemo cogr de suo iiur facere bn
fiū. x. q. ij. pcariē. z utilr negm suū gestū e.
ff. de neg. g. pomp. in fi. cū l. sequti. sz an ult.
q si duo in discordia elcī eent. dicunt quidā
q re nō repetent expensas. idē credo dicend qd
de uno ut dū modo maior ps capli cnet p elcō.
z optineat. qr id est ac si totum caplm. qr eo
dem iur nō soluet ille qfirmat expnsas nō ui
deo. eadē rōne hic. p negō elcōnis. illas ergo tā
tum soluent quas pp hoc fecerunt. j. de eo. q
mit. i pos. cū uenissent. infi. z j. de pcur. cū p
cā. z ppt h negm inerunt al. si p suis negōtijs
iuuissent l' mansissent. lz tractassent pdcm ne
gm. non tnent expensas. j. de pcur. cum p cā.
n quatenus plus expendissent pp longiorē mo
ram. ff. famil. h. cū. ex pte. i prin. ff. de neg. g.
si cōes. decedentis. pa. non occuparent. tunc n. qr
ius sibi dnt in rebz occupatis debent cade a iu
re suo. ff. q metus cā. extat edcm. z ff. ad. l. iul.
de ui. priuata. creditores. z xvi. q. vi. placuit te
neantur bōa decedentis cseruare futuro successo
ri. xij. q. ij. h tm placuit. z c. an liceat. j. de. of. or
d. cum nos. si occuparent bona. nc sufficit q hic.

Cvm post petitam instant
z dem optentam quondam lundeñ.
archiepi cessionem uota canonicorz lun
den. ecce tunc i pōz ppositum a cordit cō
uenissent. qr tādem examinato sic decur
pcessu elcōis tue inuenimus eam post pu
blicatōem cnsum z collonis tractatū a
tiquā dm fuisse ptractam. assensū z tamen
pcuram elcōis fueras i trcessitum elcōem eam
dem ex ipius dumtaxat in ordinato pces
su iustitia cassauimus exigente. Idem e
broic. pori z magrō. ff. de cama pol.

Cvm post petita. z j. instant. peti dz istā
r. antequam admittatur. sicut z palliū. c. dj.
plca. sic. z libelli dimissorij. ij. q. vi. pt appel
latōem. i. de appll. cordi. z ff. de libell. dimisso
rz. l. una. z sponsa ut postea cantor sit dila
ta. xxvij. q. ij. instit. z remisso pecōz. de. pe
di. i. inprima. z ea optenta necesse fit cede.
j. de renunt. quidā. p tractam. sz uir q p ta
lem prorogatōm n dz cassari. qr nō omne qd
differendi cā fit. more annuntiandū est. ff. de
usufruc. sciend. z q differtur. n aufertur. xxx
ij. q. ij. ancillam. immo maturiori cōsilio pfie
de pe. di. vij. c. i. ideo si debent differre. qr am
plius deliberare n possunt. cū mutare negāt
uota sua. j. e. publicato. z ideo in cōtinenti elcō
fieri dz anquam ad alia diuertant. vno. n. a
ctu totum fi dz. s. e. qr pp. z ff. de testam. h
edes palam. infi. de h dicitur. s. e. auditis. re
quisitum. sz nūquid sola requisitō suffic
et ad cassatōm. non uir. qr in fraude posset
ab aliquo emulo pcurari. si. j. de. ij. sic. z id

cā rei ser.

debē

non uidetur impedire sola requisitio. sed si assentiat tacite sufficiet ad cassandam propter ambitionem. ut si. e. c. officij. et c. cum ad nostram. et i. q. vi. sic ista. C. de episcopis et cle. si quemquam. et non ambitione sed labore ad dignitatem conuenit peruenire. C. de re milit. quia publicam. l. xij. et ita utrumque istorum reddit formam inutilem. hic non requisitus assensit. et ideo fuit cassata. quia cassata fuit electio. si uero dissentiat non est eligendus. b. inordinato. quia ex eis que inordinate fiunt acta non potest aliquid ordinabiliter agi. j. de accusa. qualiter et quando. sic s. de rescript. cum dilecta. et qualiter forma curati debeat dari est. s. e. quia propter.

Constitutis in presentia nostra procuratoribus sancti taurini ebroicensis et sancti leofredi de cruce albini. et j. cum a procuratores ipsorum albini nisi essent exprimere quo iure ipsi alteri deberent electioni alterius fiscani monasterij interesse. responderunt quod olim cum assumeventur in suorum monasteriorum abbates. sui speciale indultum eis ab abbate et conuentu monasterij fiscanensis. ut haberent uocem in capitulo eorundem. Nos autem rationem huiusmodi friuolam reputantes super hoc silentium imposuimus abbatibus supradictis. Idem rothomagensi. ca.

Constitutus. et j. quo iure. Isti abbates petebant electionem abbatis fiscanensis cassari. in qua dicebant se fuisse contemptos. et etiam dicerent se fuisse in quasi possessione eligendi. uidetur quod inique sit actum cum illis. quia possessor non tenetur dicere titulum sue possessionis. C. de pet. hered. cogi. et xj. q. iij. § i. non est ita. quia isti tempore petitionis sue expulsi erant de possessione iuris quod se habere credebant. quia quinque forte habuerunt uocem in capitulo fiscanensi. et ideo quia eis contemptis facta fuerat electio petebant illam cassari. sic j. de causa possess. cum ecclesia. cum non petere tenet illam cassari. et ad eos de iure communi non pertinet electio. mirum debebant exprimere quo iure hoc petebant. quia sine actione nemo experitur. l. cum. C. de edendo. di. i. a divi. totius. l. fi. ff. de neg. ge. si pupillus. § uls. et ff. de administra. tu. quod. § sed si tempore. quia competit actionem. sed cum exposuerit imponitur eis silentium. j. de iudic. examinata. quia in diuersis monasterijs non potest quis esse monachus. ergo nec uocem habere. j. de relig. do. c. ulti. in fi. sed si allegassent solummodo consuetudinem. et probassent se in quasi possessione nomine ecclesiarum suarum fuisse missos fuisse. tunc fuisset cassata electio. j. de ca. pos. cum ecclesia. sed nomine suo non poterant allegare consuetudinem. et no. quod qui non est de collegio. si electionem petit cassari. debet assignare causam sue petitionis et ydoneam. alias repellitur. ut hic habes. Et idem est. si ante electionem dicat se debere interesse. et ab illis de collegio hoc negatur. tunc protestatione premissa. ut si docuit de iure suo ualeat. uox eius possunt procedere omnes ad electionem. et in hoc casu necesse est docere de iure suo. et sola possessio in hoc

cam non prodest. de hoc dicitur j. e. cumana. hic non agitur a fessoria et negatoria. de hoc dicitur j. de ca. pos. cum ecclesia. uocem in capitulo. isti abbates erant monachi monasterij fiscanensis. qui fuerunt assumpti in abbates. et eis conuentus reseruauit illam communitatem et quod haberent uocem in capitulo fiscanensi. et ita hac propter se credebant debere uocari ad electionem monasterij. sic assueuerunt facere multi monachi. ut qui sunt de collegio utriusque monasterij. ut si possunt eligi. si conueniant. ut de eodem collegio fiat electio. sed quod illud hodie reprobatur. nullus non potest esse monachus in pluribus monasterijs. nec abbas potest preesse diuersis monasterijs. j. de relig. ne nimia. § fi. et ideo causa allegata ab istis abbatibus nulla fuit. si aptam causam et postquam causa illa fuit repulsa allegassent bene debuissent audiri per predictam dec. examinata. et j. de donat. int. dil. et ff. de except. rei iudi. et an eandem. et j. de ca. possess. ecclesia. et j. de iudic. examinata. b.

Ecclesia uestra destituta pastore et uotis uestris cum de futuri haberetis prelati successione tractatum in diuersa diuisis. quidam in decanum quidam in cancellarium et quidam singulares in singulares personas eiusdem ecclesie consensistis. Verum cum super hijs in nostra et fratrum nostrorum presentia multa fuissent hinc inde proposita. inuenimus quod illi qui sua in decanum desideria dirigebant. licet maiorem partem facerent partium comparatione minorum. non tamen ad maiorem partem capituli peruenerunt. Considerantes insuper quod post publicationem consensuum et collationis tractatum ad electionem nullus ulterius est processus. quamuis de portionis collectionis et post appellationem legitimam fuit subsecuta. quam per electionem nec deceret nec expediret haberi. Verum quod factum est de predicto decano cassauimus petitionem consentientium in cancellarium non admissa. Gregorius ix.

Ecclesia uestra. et j. dirigebant. consentiendo in ipsum et nominando ipsum. sed uidetur quod sufficiebat ex quo decanus habebat maiorem partem cum aliquis eorum. ar. ff. de ver. sig. maiorem. ubi dicitur quis possedisse maiorem partem anni. et tamen non possedit. nisi duobus mensibus. Illud uerum est quod maiorem partem totius capituli debet habere electus ad hoc ut sua electio confirmetur. et pantenna nostra. j. de his que fi. a ma. p. c. cum in cunctis. et lxi. di. apostolica. et s. e. quia propter. ulterius est processus. et ideo non ualuit et si maior pars capituli consentiret in illum. j. e. in genesi. et ita quod preceptum est hic deficit. s. electio. et talis deportatio non optinet uicem electionis. et in ea palmam actum non potest fieri electio. licet possessio tradita uideatur quamuis possessio non apprehendatur. ar. C. de consue. ex litteris. et ff. de acquir. pos. quod in eo. § si prenderunt. sic appellat quis ipso facto. j. de app. dilectis. et c. ut nostrum. ista non principalia et preparatoria necessaria sunt. sine quibus electio est nullam inquisitio. publicatio. collatio. et in continenti electio et scriptura. s. e. quia propter. et j. e. cumana. et c. in genesi. post ap.

pfessom. q̄ locum non hr̄ publicato scrutinio. ꝯ mutare nequnt uoluntatem. s. e. publicato. ⁊. s. e. qr ꝑꝑ. castauimi. i. castū. ⁊ tantū ondimꝰ. sic. j. e. ingenesi. nō admissa. ⁊ eadem ci qr non fuit elcꝫ. ⁊ qr minorem ptem hr̄bat quā thomas.

Cvm in magrm̄ assumi nō debeat q̄ formam discipli nō assumpsit. nec sit pfitiendus qui sub esse nō nosint. ꝑ os intellcō pte q' in quibꝫ dam reglaribꝫ domibꝫ inte tibi dyocesano ꝯ[t]ine[n]tes sunt quidam in abbes non pfessi ordinem regularē assumpti. cꝫ. q̄. cum tales abbates ēē non debeant. qui ꝑ pfessōnem monachi. ⁊ reglares canonici non fuīnt ad ammotōem eoꝝ quos tales inuenertis sub. a p. impedimto pcedas.

Idem cuman̄ caplō.

Cvm in magrm̄. ⁊. j. discipli. ⁊ inito. qr p dꝫ quis ēē discipulus qnam magr̄. lix. di. ordinatos. ⁊. lxi. di. miserū. ⁊. xvi. q. i. si clericatꝰ. pfitiendus. si. j. de eta. ⁊. qua. ȷn decoꝝ. qui. n. sub tutela dꝫ ēē. sub se alium hr̄e non dꝫ. C. de legittā. tu. l. ulr̄. ⁊ qui sub alio est. alium sb se hr̄e non dꝫ. ff. de adulr̄. sic eueniet. ⁊. ff. ad maced. filium hr̄ō. ⁊. j. q. i. estote. ꝑ pfessōnē. pfessio. n. sola monachum facit. ⁊ non habitus. j. de reg. porrectū. ⁊. c. ad aplicam. ⁊ hī pfessionem in scriptis facere debent. ut xx. q. i. vidua. ⁊. xxvij. q. i. omnes femine. ut si reclamare uoluint obuiet ꝑpa pfō eis ꝑ scripturā factā. i. q. vij. saluberrimi. ar. C. de ñ numata pecu. pe generalr. ⁊. ij. q. i. legum de pba. ptuas. cāmotorū. qr unio eodemqꝫ o[r]dō dispar nō dꝫ esse pfessio. xvi. q. vij. ȷnnouamꝰ. ⁊ asuer. ñ pdē. in hoc. s. e. cum̄ q̄. in qua idem dr̄. ⁊. j. de testiꝫ. qr ingdientibꝫ. ⁊ in hoc casu idem iudiīn est hn̄dum. de monachis. ⁊ canonicis reglaribꝫ. qr ñ differunt ñ qr regl'e deseruiunt larior. j. de statu reglarium q' dei timorē.

Cvmana eccā pastoris solatō destituta. ⁊ congregatis die ad celebrandā elcōem prefixa qui presentes erant de cumanis canonicis. ac tribꝫ albibꝫ qui uocem in elcōe hr̄e noscuntur. capellani. ⁊ clici ciuitatis elce toī se debere interesse dnītes sub hī ptestatōē admissi fuint qr uox eoꝝ qui de iure l' asuetudie interesse nō deberent ñ ualeret. tandē pmisso iuxta formā generale ac[i]lij scrutinio. vij. de canonicis. unus albm. xi. capellani. ⁊. ix. clici in eiusdem ecc̄e archipbrm ꝯuenerunt. ix. canonicis. vno de albibꝫ uno capellano. ⁊. xi clicis in ipsius ecc̄e archid. dirigētibꝫ uota sua. ⁊. j. cum. xxij. fuint canonici. tres albes. xx. clici. ⁊. xiiij. capellani. neutram elcōem ꝯpimus ad maiorem ptem totius capli puenisse. nec plurium fuerint qr clici admitti debuīnt. nec q' capellani admissi fuint de consuetudine ul' de iure. ꝑ tam et

ci capellani duabꝫ elcōnibꝫ eoꝝ interfuit ⁊ scrutatores dederint uoluntatū. ꝑ ōn tn̄ inquisita uota sua fuisse. l' eos aliquos elegisse pbatur. ꝫ ⁊ si inquisita fuisset uota l' ipsi aliquos elegissent. p h tn̄ nō constitit eis id de iure ꝯpetere l' ex consuetudie tam prescripta. vn̄ nos elcōnes ipsis psumptas ꝯ̄ cōtra formā concilij generalr̄ cum collacō in ꝯuū obmissa fuit que post publicatōem scrutinij. fi debuisꝫ de fratrum nroꝝ consilio sr̄uabr̄ dux irritandas elcōes hac uice eligendi ptāte pnantes.

Idem albi elignaceñ.

Cymana eccā. ⁊. j. per h psentes. p h ur̄ qr absentes non debeant uocari. ar. vij. q. i. sicꝫ. ⁊. x. q. ij. h ius ẽ hac uocatōne statur ꝯsuetudini. vt dixi. s. e. coram. albatibꝫ. de quibꝫ cōstabat. pspale priuilm. ul' p ꝯsuetudiem. ꝯ. de ꝯsuetu. cum dilcꝫ. ⁊. s. e. qr sic egit ꝫ de clericis. ⁊ capellanis in dubiū reuocabatur. ⁊ idō sub ptestatōē admissi fuint. ⁊ idō qui. de caplō ñ sunt ul' dnt se interesse debere in elcōne debent dire quo iure h dicant. ꝯ. e. ꝯstitutis. hic allegabatur ꝯsuetudo. ptestatōne. sic ergo ptestatō inꝫ. si pbent de iure suo: bene ualꝫ ptestatō. sic. j. qr metus cā platum. ⁊. xxii. q. ij. lotharius. ⁊. ff. quibꝫ mo. pig. l' hi po. sol. si debitor. ꝯ. i. ⁊. vij. q. i. pontifices. ⁊. xxiiij. di. pbri. ⁊. xxvij. di. dyaconi. ⁊. j. de of. ord. pastoralr. ⁊. j. de ap. c. ulr̄. ⁊. xvi q. iij. ꝯ. pt. ⁊. ff. de neg. g. ne seruius. Jn ꝯ̄rium ur̄ qr ptestatō ista non debeat pdēē. ꝯ. de ꝯsti. cū m. ferrē. ⁊. j. de ap. sollicitudinē. ⁊. j. de censibꝫ. olim ēēm. ⁊. ff. de ꝯ di. inde. qr q̄ scieris. ualuit h ptestatō. ut patuit. infi. al'. si ptestatō nō pcessisꝫ bn̄ hūissent uocē in elcōe. cū ēēnt in quasi. pos. j. de cā. pos. cum eccā. ⁊. c. cū olim. ⁊. j. de iure pa. ꝯsultatoibꝫ. ⁊. ꝯ. e. querelam. ⁊ si non ēēnt in qa possōne ualuis set eoꝝ uox. ex quo sponte admisissent illos. s. e. scriptū. ⁊ idō qr hic negabat ab initō illos debere interesse. nec admittebāt illos sn̄ ptestatōē. ⁊ totum ius eoꝝ in iudiīn deductū fuit. ⁊ uox illoꝝ nec ualuit. nec pfuit. qr interfuerunt duabꝫ elcōnibꝫ. qꝫ pscriptoīn legittimā nō pbatuint. ⁊ ē si. j. de cā. pos. cum eccā. ꝯ totum ius capllanoꝝ deductum fuit in iudiīn. ꝯ pa tn̄ illoꝝ. ⁊ post factam elcōm. ꝫ qr isti iuit h fecerunt ꝯpulsi ab aduersarijs qui negabāt illos ius hr̄e. ⁊ ē multū notabile. h. iure. ul' ꝯsuetudie. ul' p. id. ē. qr de ꝯsuetudine debet interesse ꝫ non de iure coī. aut ꝑprie poni pt ista dictō. ul'. i. de priuilio sibi ꝯcesso. a ꝑꝑ. j. de hijs q̄. fi. apl'. sū. ꝯsen. ca. ea. noscitur. infi. clici ⁊ capllani. ⁊ ꝯ̄ albes de iure coī in elcōe ēē nō possunt. cū ad caplm tn̄ spectet elcō. x. vi. q. vle. ꝯgregatō. ⁊. xviij. q. ij. albate. ⁊. s. e. c. i. ⁊. j. de iure pa. a nob. ꝫ de ꝯsuetudie possunt. j. de cā. pos. cum eccā. ad maiorem ptē. sic. s. e. eccā tuā. ⁊. j. e. in genesi. qr cum clici

& capp(e)llani nich(il) p(ro)barunt. vox eo(rum) nulla fuit. &
sic remanserunt .vij. canonici. ex una p(ar)te. & un(us)
alt(er)ius. & ita .viij. ex alia .ix. canonici. & un(us) alt(er)ius.
& ita .x. q(ui)a totum cap(itu)l(u)m cum alb(er)tis qui ius h(abe)re
tenent .xvi. erant. q(ui)a canonici erant .xviij. & sic nul-
la el(ecti)o p(er)ue(n)it ad maiorem p(ar)te(m) illo(rum) qui vocem
h(ab)ebant. & sic cassatur utraq(ue) p(ar)s. v(e)l si ius intelli-
ge(re) maiorem p(ar)tem t(ame)n capl(itu)li tu(n)c. adhuc id (est) & sic
p(atet) q(uod) a(ss)ensus el(e)c(t)i non c(om)putatur int(er) eligentes.
q(ui)a si sic c(om)putaret(ur). una p(ar)s fuisse(t) maior quo ad
totum (est) .v. p(ar)s archid(iaconu)s. que h(abe)bat .ix. & ip(s)e fuit de-
cimus. & sic erat maior p(ar)s capl(itu)li. & t(ame)n n(on) ualuit
el(ecti)o sua. q(ui)a p(er)sona el(e)c(t)i non auget nu(meru)m q(uod) eui-
dent(er) p(ro)batur p(er) c(on)stitutio(n)em illa(m) .s. e. t. q(ui)a p(ro)p(ter) q(ui)a
a(li)q(ua)n(do) q(ui)s eligatur o(portet) q(uod) i(n) scrutinio maior
p(ar)s capl(itu)li a(ss)entiat in alique(m). ut i(n) d(ict)o .t. s. e. cu(m) nu(n)-
q(ua)m. & hic .t. .f. e. in gen(er)e. & ita cum n(on) dum sit electus.
nec (est) scient in que(m) a(ss)enserit maior p(ar)s p(o)t(est) auge(re)
nu(meru)m. sic ergo p(atet) ex illa c(on)stitutio(n)e. q(ui)a p(ro)p(ter) & c(on)tra
c(on)traria q(uod) p(er)sona el(e)c(t)i non d(e)b(et) c(om)putari int(er) elige(n)-
tes & q(uod) d(icitu)r .s. e. cum in iure optinet ex forma c(om)p(ro)-
missionis. ut dixi .& .iiij. d(icitu)r in l(ite)ra. & ita est de for-
ma el(ecti)onis. q(uod) maior & sanior p(ar)s totius capl(itu)li
a(ss)entiat in alique(m) in ip(s)o scrutinio. n(on) t(ame)n inquisi-
ta. & ita n(on) sufficit dare inquisitores. n(on) nota eo-
rum (con)senserunt. s(ed) alt(er)u(m) p(er) se sufficeret. c(um) inquisitio
noto(rum) .s. e. q(ui)a p(ro)p(ter) opus est hic fo(rm)a. & ideo n(on) suf-
ficit alt(eru)m simile. j. de eo qui mit(titu)r i(n) pos(sessionem). c(on)suetu(dinem)
tam(en) p(re)scripta. sic p(atet) q(uod) sola possessio non dat nec
creat ius nisi sit p(re)scripta. j. de ca(usa) pos(sessionis). cum eccl(esi)a.
sic & c(on)suetudo non ius n(on) sit p(re)scripta. & ro(ma)na
bil(is). s. de c(on)sue(tudine). cum dil(ectu)s. & c. ult(imo). sic & possessio so-
la n(on) facit aliq(ue)m decimone(m). ff. de decur(ionibus). ferme(n)u(m). sic
& possessio non facit aliq(ue)m cl(er)icum n(on) canonica i(n)-
stitutio(n)e. j. de p(re)b(endis). dil(ectu)s. & j. de instit(utionibus). ex freq(uen)tib(us).
ar(gumentum). c. de literali ca(usa). n(on) idcirco & ff. de decur(ionibus). ferm(e)
q(ue) forma(m). & sic p(atet) q(uod) forma q(ue) traditur .s. e. q(ui)a p(ro)p(ter)
sit de s(ub)st(anti)a el(ecti)onis quo ad q(uo)dam q(ue) ibi ponu(n)t(ur).
ut i(n) diximus. & (est) u(eru)m f(or)ma q(uod) hic dicit ex quo .n.
forma ista attemptatur diligent(er) (con)seruanda est.
ita q(uod) qui c(on)tra facit punitur. ut hic dic(itur) publi-
cato collo(quio) sunt de s(ub)st(anti)a. ut si imitatur n(on) ten(et)
el(ecti)o & i(n)continenti d(e)b(et) n(on) el(ecti)o. al(ia)s n(on) p(ro)trahentur n(on)
i(us). s. e. q(ua)m p(er) penita(m). & sic el(ecti)ones cassate fueru(n)t
duplici de ca(usa). q(ui)a neutre fc(t)e fuerunt a maiori
p(ar)te capl(itu)li. & q(ui)a forma seruata n(on) fuit. p(ri)uat(ur).
& ita qui fac(it) c(on)tra form(am) illam. s. e. q(ui)a p(ro)pter p(ri)-
uari d(e)b(et) p(ote)state(m). & non ip(s)o iure. ut dicit illa
c(on)stitutio. c. qui uo(lens). q(ue) & e. un(de) signatur. q(ue) s. e.
cu(m) in cunctis. & c. inotuit. c(on)tra forma(m) ista(m).
& e. ubi sunt ip(s)o iure priuati. un(de) quida(m) dic(un)t
q(uod) illa c(on)stitutio q(ui)a p(ro)p(ter) corrigit illu(d) canone(m). cu(m)
in cunctis. in h(oc) q(uod) illi hodie n(on) sunt p(ri)uati ip(s)o
iure. s(ed) p(ri)uandi p(ote)statem. p(ro)ut hic fe(cit) fuit. &
d(icitu)r in illa c(on)stitutio(n)e. q(ui)a p(ro)pter. illud non credo.
q(ui)a utraq(ue) suu(m) locum optin(et) c(on)stitutio in suo
casu. lo(cum) q(ui)ntu(m) illa dec(retalis). cu(m) in cunctis. lo(cum) h(abe)t cum
a(liqui)s ex c(er)ta sci(enti)a eligit indignam p(er)sona(m). unde

ip(s)o iure sunt priuati p(ote)state eligendi. s. e. scriptu(m)
est. in fi(ne). & beneficiis eccl(es)iasticis p(er)petuo. un(de) di-
co q(uod) si forma illi(us) c(on)stitutio(n)is. q(ui)a p(ro)p(ter). p(er) o(mn)ia ser-
uaretur. & uenirent c(on)tra illam c(on)stit(utionem). cu(m) in cu(n)c-
tis nichilominus n(on) esse(n)t p(ri)uati f(or)ma tenore illius. c. j. e.
c(on)gregato. al(iu)d est peccare c(on)tra forma(m) illi(us) cap(itu)li.
cu(m) in cunctis. & al(iu)d c(on)tra illam c(on)stitutio(n)em. q(ui)a p(ro)p(ter).
q(ui)a plus peccant in eligendo indignas p(er)sonas
c(er)ta(m) faciendo c(on)tra formam illi(us) c(on)stitutio(n)is. q(ui)a p(ro)p(ter)
ibi .n. n(on) peccatur in p(er)sonam aliq(ua)m. & ideo maior pe-
na in uno. q(ua)m in alio. & ip(s)o iure in uno. & p(er) se(n)-
tentia(m) in alio. & sic utraq(ue) c(on)stitutio remanet
in suo statu. q(ui)a diu(er)se forme sunt.

Sacro s(an)c(t)a eccl(es)ia. & j. In nr(ost)ra sane. p(ro)posuit
sa(n)c(t)i p(re)sentia q(uod) s(e)c(undu)m ordinatione(m) prioris
monasterii s(an)c(t)i pa(n)cratii ad cluniace(n)s(em) eccl(es)ia(m)
p(er)tinentis. cu(m) comite de Warenna patrono
ip(s)ius. quidam p(re)decessor tuus de c(on)sensu
capl(itu)li sui c(om)positionem quanda(m) inij(t) iuri c(on)trari-
am. & eccl(es)ie ip(s)i dampnosam. videl(icet) ut in op-
tione sit ip(s)ius comitis assumere priorat(u)m
d(i)c(t)i monasterii cluniace(n)s(is). & de caritate fo(n)-
tib(us) d(um)taxat exceptis. un(um) de duob(us) melioribus
totius cluniace(n)s(is) ordinis quos abbas duxe-
rit nominandos. & j. attendentes. itaq(ue) q(uod) ius
eligendi in collegiata eccl(es)ia non cadat i(n) lay-
cum. & i(de)o id esse p(er)nitiosum esse exemplo. & redu(n)-
dare in dispendium eccl(es)ia(sti)ce libertatis. uolu-
mus ut de(ce)t(er)o priorat(u)m libere possis n(on) obstan-
te c(om)positione ip(s)a sicut alios prioratus t(ibi) subditos
ordinare. deuitanda ordinatione f(a)c(t)a patro-
no ut suu(m) si noluit hone(stu)m impetrat(ur) as-
sensum. ad
Idem decanis & capl(itu)lis s(an)c(t)i Ioh(ann)is &
s(an)c(t)i stephani bisuntien(sibus).

Sacro s(an)c(t)a. & j. Inter c(e)t(er)a. & ideo n(on) tenuit. si. s.
e. cum terra. ubi nominabant(ur) due p(er)sone au-
tib(us) principis l(e)g(is) p(at)riarche. sic. j. de transac(tionibus). de ce-
t(er)o. cum sit f(a)c(t)a de re sp(irit)uali cum layco q(ue) ip(s)e
optinere non p(otes)t. sic. j. de p(re)scrip(tionibus). cau(sa)m & q(ue) & .xvi.
q. .vij. c. i. sic nec pacto p(ro) sp(irit)ualib(us) adipiscen-
dis ual(et). j. de pactis. pactiones. & c. cleri ad h(oc) fa-
cit. j. de collusione. audiui(mus). & sp(irit)ualia iudi-
cio laycor(um) disponi n(on) debe(n)t. j. de iudic(iis). decernim(us).
nec laycus in sp(irit)ualib(us) causis arbit(er) esse pot(est). j. de
arbi(tris). c(on)tingit. soq(ue) h(ic) c(om)positio fuit iniusta. I(te)m dap-
nosa fuit ip(s)i monasterio. & ideo reple(n)da. j. de
i(n) integ(rum) rest(itutione). requisiuit. & si de iure fuit. ex quo
dap(n)nosa fuit d(e)b(et) reuocari saltem p(er) in integ(rum)
rest(itutionem). ut d(icitu)r p(re)d(i)c(t)a dec(retali). requisiuit. n(on) cadit i(n)
laycum. sic p(atet) ex hac dec(retali). & ex illa. j. e. massa-
na. q(uod) ius eligendi n(on) cadit in laycos. & p(at)ro-
nos in eccl(es)ia collegiata. & ita hic tollit(ur) c(on)suetudo
to(ne)n(sium). qui eligunt capp(e)llanos in capellis. q(ue) &
n(on) sunt patroni. s(ed) p(ar)ochiani. & qui patroni
s(un)t. eligu(n)t cum clericis p(re)latu(m) in collegiatis eccle-
siis. ar(gumentum). c. j. de iure pa(tronatus). nob(is). s(ed) innuitur q(uod) pa-
tronus h(abe)t uocem eligendi in eccl(es)ia collegiata.
sic .n. corrigitur illa dec(retalis) & omnia alia iura

Bar(tolus)? ... pro ... patroni laycus in collegi(ata) ... eccl(es)ia ... eligere

I

q̄ sciem dicte uicto ⁊ sic stabimus huic ut t. dice
bat. sed eleccio facta debet presentari prelato. ut hic dicit.
ut suum prestet assensum. sic s. e. cum terra. ⁊ c. quod
sicut. uel intelligas illam decre. ssob. cum ecclesie
persona. optimum ius prelatus. ⁊ sic non contradicit.
licet generaliter loquatur distinguendo inter laycale
patronatum ⁊ clericum. dic ut ibi notatur. ecclesiasti
ce libertatis. q. n. in preiudicium libertatis ecclesiasti
ce attemptantur firmitatem sortiri non debent.
s. de constit. q. in ecclesiarum ⁊ s. e. cum terra. ⁊ xcvi.
di. bene quidem ⁊ s. e. quisquis. ubi laici penitus
ab huiusmodi eleccionibus.

Cum in ueteri lege. ⁊ .ij. porro iam dudum
uobis dedimus in mandatis. ut .j. xl.
dies post susceptionem litterarum nostrarum. cum con
silio sancti benigni ⁊ monasterii albini ⁊ fratris
G. de ordine predicatorum eligeretis personam y
doneam in pastorem canonice. alioquin dilecti
consiliarii. uobis de archiepiscopo. prouiderent. Cum die
ad eligendum prefixa. vi. ex uobis eligendi pote
statem dedissetis usque ad consumptionem cuius
dam candele que ibidem accensa extitit duraturam. tandem cum huiusmodi electores conuenissent in
predictam abbatem sancti benigni ⁊ sanctum humbertum consilium eorum
requisiuissent. proponente uno ex illis
que deliberato consilio responderent. ⁊ differentibus
eis festinanter dare responsum. prefati electores
cum candela ipsa deficeret non expectato ip
sorum consilio. dictum albertum in bisuntinum ar
chiepiscopum elegerunt. ⁊ .ij. relato ergo ad apostolicam se
dem negotio archiepiscopo vienensi ⁊ albini de firmitate
iniunximus. ut si constaret ab eisdem electori
bus tractatum de eleccione fuisse initum ⁊ in tracta
tu eleccionis predictorum consilium requisitum. eleccionem
ipsius alberti si persona esset ydonea confirma
rent. quod si in tractatu eleccionis non fuisset illo
rum consilium requisitum nec postea requisitum
fuit non competenti tempore. nec est expectatum re
sponsum eorum. aut non esset ydoneus idem albertus. quod
de ipso factum erat tamquam inualidum irritarent.
⁊ .j. Cum autem consilium non fuit competenti tempore
requisitum consilium de persona predicti albertis
⁊ cum extitit requisitum non fuit expectatum
responsum in modico tempore. nec debeat aliquis im
putari quod in tantum illi sibi tempus arctarant. elec
tionem albertis ipsius. non persone sed eleccionis ui
tio duximus irritandam. Idem episcopo siluan
ectensi.

Cum inuecta. ⁊ .j. post susceptionem. sed contra illos
qui dicunt quod tempus date debet inspici ⁊ non represen
tationis. de hoc dicitur. j. de preben. dilecto. ⁊ s. de rescrip
tis. eam te. ⁊ c. cum instituit. ⁊ c. ex parte sancte crucis. so
torum ⁊ sic requisiuerunt consilium duorum tantum. ergo non
uidentur seruare mandatum. quod quidem exacta di
ligentia est seruandum. s. de rescriptis cum dilecti. sed licet si
requirerent consilium tercii quem eligere uolebant
non dicuntur fecisse contra formam mandati. uel
preter formam. quia ipsum eligendo illo consenciente

consilium eius requirunt ⁊ optinent. ar. s. e. cum inuite
⁊ ff. quod cuiusque uniuersitatis. plane. ipsorum. s. duorum. ⁊ non
illius qui electus fuit. quia ille non debuit requiri cum hoc
ipso cassaretur. ut s. e. cum post petitam de ipso dicitur.
s. e. cumana. sed si uelis euitare periculum potes dicere
nominatorum loco relinquo. xxxi. q. ij. ignorantes.
ergo in tractatu. hinc patet quod tractatus debet inter eos
electionem ⁊ collocacio ad inuicem. alias quomodo eligere si prius
de aliquo eligendo tractaretur. s. e. cum terra ⁊ s.
e. quia propter ⁊ j. de acta. cum olim. sic in capitulis uero
tractatus precedere debet ⁊ ideo si isti non fuerint requisi
ti in tractatu eleccionis cassatur eleccio. sed si consilia
rii discordarent ipsis electoribus. numquid ualet eleccio
ipso iure. ex ista littera satis innuitur. quod si requirantur
ipsorum consilium in ipso tractatu competenti tempore. ante quam
conuenerint in aliquem ⁊ conferant ad inuicem de per
sona eligenda siue concordent siue discordent quod ualeat e
orum eleccio. quia per hanc formam non imponitur necessitas.
ut consilium illorum sequi teneantur. alias non uidere
tur tribuere potestatem eligendi. h. e. cum talis potestas
penderet ab illorum arbitrio. ad hoc facit optime.
j. de ar. cum olim. ⁊ ex consilio nemo obligatur ad
ad faciendum. xiiij. q. i. si quis. ar. iiij. di. denique.
infra. sed circa finem uidetur contradicere hinc decretum. sed licet contra
dicere uideatur. non tamen contradicit. quia responsum
ipsorum semper est expectandum. alias delusorium uideretur
tale consilium petere. competenti tempore requisitum ⁊
ideo prius requisitis terminus sicut scero quod prefigat qui
tempore competenti non prouocat. ⁊ ij. q. vi. biduum.
Ɔ. si quidem. ⁊ est simile quod dicit lex. si pmisisti
facere insulam ad certum tempus ⁊ totum tempus transierit.
quamodo infra tempus statutum fieri non potest. sed totum
tempus non transierit possum agere contra te. quia prudenter
tibi ac si tantum tempus transierit. ff. de. u. ob. si ita sti
platus ⁊ l. hec iure. ar. contra ff. e. insulam ⁊ illud de
tempore competenti quo deliberare congrue potuerunt. j. de
off. del. consuluit ⁊ tarde fuerit requisitum. sic ex
tempestiua citacio non tenet. s. e. bone. ar.
aliis imputari. imputent sibi quia tantum se arctaue
runt ⁊ ar. est quod negligencia unius alii obesse non debet
iniquum n. est aliquem alterius odio pregrauari.
C. de inoffic. t. si quis ⁊ pena suos debet tenere auc
tores. j. de his que fi. a ma. p. c. que sunt ⁊ c. de peis
scrutinis. expectatum ⁊ uerum sic quod non sufficit petere con
silium tantum. sed expectandum est consiliatorum responsum
⁊ sine ipsorum consilio ⁊ consensu non ualet eleccio. sed contra j. de
ar. cum olim. ubi consilium tantum requiritur. sed asse
nsus non exigitur. ⁊ sufficit licenciam petere quamuis
non optineatur. j. de reg. iu. ⁊ transe. licet. ff. tu
tor consilium matris potest optinere. sed testator hoc
mandauerit. ff. de admi. tu. quidam. § papinia
nus. ⁊ pretor non numquam a uoluntate patris recedit.
ff. ubi pupillus educari debeat. l. i. ⁊ ita uidetur. quod
sufficiat requirere consilium tantum. ⁊ si consensum attende
hoc non ualet quod facimus sine eorum consilio dictum sit in trac
tatu eleccionis. ut lxiij. di. obeuntibus ⁊ xv. q. vij.
episcopus nullus ⁊ xij. q. ij. sine exceptione s. e. ne pro
defectu. ubi de hoc. sed si mandatum fuisset cum eorum consi

lio et assensu obtento, extunc non valeret electio. Si se-
querentur voluntatem consiliariorum et talis potestas non esset li-
bera, quia non possunt eligere quem nolunt, et tunc non a-
stringuntur ad aliquam formam, sed omnibus presentibus trac-
tant electores sui canonici consilium consiliariorum, et se-
cundum eorum consilium et secundum nutum eligant omnes vel
unus vice omnium de ipsorum mandato. Sic factum fuit in
electione pertinenti nepotis domini pape, ubi talis forma
data fuit capitulo Bisuntino: si capitulum Bisuntinum voluerit
in casu isto eligere per formam scrutinii, tunc ante
scrutinium coram omnibus presentibus tractare debe-
bunt de electione cum consiliariis et requirere eos au-
dire consilium eorum, et postmodum procedere ad scrutinium
et eligere quem voluerint. Et si ante scrutinium requirunt
consilium illorum et postmodum eligant contra formam
scrutinii, ubi arctarant, sic videtur cum in verbo ex-
primat in termino non debet ita se artare, sed ea ipsa
predat que etiam supra de officio delegati, consuluit, et supra de ser-
pe dicit et in mote romanorum electionem non quando oppo-
nit contra formam electionis et non probaverit quod opponit
eadem privari debet, alii puniri in expensis. Qui ergo de-
ficit in probatione eius quod obicit in personam a beneficiis
suis ecclesiasticis per triennium noverit se sus-
pensum. Ad quod si in fra illud tempus se ingesserit ipso iu-
re quod penitus privatur, nullam spem de miseri-
cordia consecuturus nisi probaverit se evidentem quod probabilis
et sufficientem causam ipsum a calumpnia excusan-
tem. Et hic statuitur in decretali Innocentii IIII. Et est quod incipit Statuimus. Minimum.

nota

Congregato Silvanectensi capitulo ad elec-
tionem futuri pastoris, tredecim in-
decanum et X et VIII computato procuratore cui-
dam absentis in cantorem ipsius ecclesie conve-
nerunt. Quia cum plures in eum et potiores
in alium sua direxissent a parte sua electum exti-
tit in pastorem ecclesie nominatum. Postmodum
recedente parte decani, quia alii plurimum deliqui-
sent eligendo personam scienter litterarum ex-
pertem, quod illis secundum statuta Lateranensis con-
cilii ipso iure eligendi potestate privatis, e-
ligendi potestas ad eos extitit devoluta, de-
canum ipsum, qui in eum vota sua dire-
xerant, in episcopum suum eligunt. Ad sedem apostolicam ap-
pellantes et ceteri reliquis petentibus ut irritare
decani electionem attemptatam a paucioribus
et post appellationem non cassatam, ac confirmare
reliquam velut canonice celebratam a pluribus de
persona ydonea dignaremur. Nos igitur man-
damus quatenus si dictus cantor defectum in litteratura
non patitur et alias est ydoneus ad regimen
pastorale, ipsius electionem auctoritate nostra penitus in-
firmata reliqua confirmare. Alioquin tu ip-
sius electione cantoris irrita nuntiata personatus
tum decanum si nichil ei de canonicis institutis
obsistit, eadem auctoritate preficias ecclesie memora-
te. Idem Silvanectensi et Joh. de Monte Mirabili etc.

Congregato et infra procuratore etc. Quod sic supra dicit, [illegible]
tum et infra de an[illegible] ita. Quod gessisse diversis

[illegible]

scent in scrutinio Lateranensis concilii, sic etiam in eodem
in litteratura. Et ita defectus scientie facit aliquem ine-
ligibilem, sic etiam cum in eundem, et non solum impedit pro-
movendum, sed etiam deiectam promotum, supra de etate et qualitate
et ult. Et defectus scientie inducit renuntiationem, supra de re-
nuntiatione. Nisi cum pridem, § pro defectu, et quia si non sit emi-
nentis scientie saltem sit sufficientis, supra eodem cum nobis
olim, et non solum debet habere scientiam sacrarum litterarum,
sed etiam scientiam negotiorum, XXXVI di., c. i, et c. Qui ec-
clesiasticis, ut sit potens omni potenti reddere rationem,
e. di. c. Ecce ad hoc, quia cum ipse debeat alios docere
non debet tunc discere. Jn eiusdem de sacris ep. § Damus,
et nos qui episcopi sumus aliorum doctrina non indi-
gemus, I. q. VII, Convenientibus. Irrita ipso iure, supra eodem
cum in cunctis, cum indignam personam elegerint,
unde eligendi potestas remansit penes alios, quamvis
minores ... cum primum talem eligendo reddi-
derant se indignos, supra de postul. c. II. Unde affir-
mat hic electio a minori parte celebrata non obsta-
te priori electione, et ita electio que nulla est non prestat
impedimentum secunde, supra eodem scriptum est, infra de his que vi
et, supra eodem audivimus, et plane decretalis expresse reprobatur dic-
tum illorum qui dicunt quod canon ille cum in cunc-
tis non est ipso iure late sententie sed ferende, ut dixi, supra eodem
cum in [illegible]. [illegible]

Dudum ecclesia Tornacensi pastoris solatio
destituta contra electionem que in eadem
ecclesia fuerat celebrata, H. archidiaconus et quidam
alii eiusdem ecclesie canonici ad sedem apostolicam acces-
serunt. Dicto vero archidiacono pro se et pro parte sua,
et G. archidiacono procuratore illorum qui electionem
celebraverant in nostra presentia assistentibus. Inter
alia que contra electum obiecta fuerunt, archidiaconus proposuit
fuit memoratus quod idem electus post generale
concilium archidiaconatum Ambianensem adeptus
ipsum cum pluribus parochialibus ecclesiis, quas ante
idem concilium optinuerat, retinere presump-
sit, eis dimisso retinuit ecclesias memoratas.
Unde cum in eodem concilio sit statutum ut quicumque
receperit aliquod beneficium curam habens animarum an-
nexam, si prius tale beneficium optinebat, eo sit
ipso iure privatus, et si forte illud retinere con-
tenderit et alio spolietur, prefatus electus contra
statuta huiusmodi veniens transgressionis notam non
non cupiditatis vitium quod in aliis reprobare de-
buerat ex pluralitate beneficiorum incurrit. Et re-
tinendo beneficia que non spectabant ad ipsum,
cum post receptionem alterius fora beneficia va-
caverunt ipso iure eum mediante, per accessionis
alienam, et sic furtum commisit quodammodo
vel rapinam in sue quoque salutis et multarum
animarum dispendium predictas parochiales ec-
clesias retinebat, cum earum cura qua tam privatus
fuerat ipso iure ad eum nullatenus pertineret.
Et sic procul dubio anime dampnabiliter fuit
decepte. Unde procuratores eorum qui elegerant et si
pluralitatem beneficiorum tam coram nobis confiterentur
tur in iure, pro concessionem tamen Tornacensis archi-

nota

per hoc quod dicitur unicuique datur intelligi quod uterque debeat se habere erga superiorem patrem et subditum.

epi nob ex tenorem eiusd elcom uisus e mi-
ti plic excusate. Sed q dcam excusatem no
pote friuolam nullatenus admittentes uo
bis dedimus in mandatis ut si constaret q
id post recept archid pdcam curam aiaz ha-
berent pstatas prochiales eccas elcois tempe
retineret nec ostenderet secum p se ap. su
p h dispensatum elcoem ipius auct ap cassa
retis. et. Postquam partibz ergo p h in ura psentia co
stitutis psito quoqz iuramento de ueritate dicen
da et fctis positionibz hinc inde et rnsionibz et ii. tand eod
decano ptextu quorundam grauaminum ad no
stram audiam appellante. uos elcoem hui ue
tiquitres eid ecce de cenom epo puidistis. et. Se.
Licet aut pones et rsiones factae ptibz articlis
factae fuerint coram nob quia tn ad litis no sue
nimus ee factam cum no p pones et rsones
ad eas sz petitem in iure ppositam et rsone
factam litis ctestato fiat eandem pcessum de fra
trum nrorum consilio irritum duximus nuntiam
distand archid electoem ex pmissa ca pe
rerit irritam elco pendente predco q no erat
eius elecco irritanda lite uero coram nobis
legittime contesta psitoz de dnda ueritate a
ptibz iuramento. Idem elcus et si asseretur
se dca beneficia tempe elcois tenuisse tn se
se h nichominus nitebatur excusare. quia uide
batz dcm archidiaconatum no credebat curam
hre aiaz. sz c in iure confessus fuit qd ar
chid ambian de csuetudie suspendit excom
cat et absoluit pbros et potes et prochiales
eccas interdicit nec non archid uisitat et in
quirit q inquirenda et pcuratoes ra
tone uisitatois recip euident apparet q c
am hz aiaz annexam quam etiam si no ha
beret negare non pot quin psonatus exis
tat. Cum idem de psonatibz q de bnficiis cu
ram hntibz inditum sit hndum. Si u ex i
dulgentiam quam ee h asseit se hre i inualida
repitenuisti cum in ea fsitatem suggessit et
suppsserit ueritatem quia tacita l expssa ipsa
nullatem hnuisz suggessit n q predcas p
rochiales eccas aliquam fuisz in archid as
sumptus canonice fuit assecutus cum nllus
potuit plures prochiales eccas optinere n u
na pendente ex altera l unam in tytulatam
et aliam comdatam hret. Si u cum id utramqz
illarum in tytulatam hnuit ipas nequiuit ca
noice hnuisse. Item suggerens q reddit pso
natus sui erant tenues et exiles suppssit q a
nos redditus in pluribz ecclis noscatur opti
nere. suppssit et q plures prochiales eccas cum
ptibz aliis bnficiis in diusis ecclis optineret.
Cum intentionis nre non fuit secum in tot bn
ficiis pserrim curam aiarum hntibz dispensa
re nec intentois nre fuit ei ad de nouo con
cede. sz ut p indulgentiam possz hita litte
retinere. et. I. tand cum n testaret n sentia p

ferenda idem cui iniu si q ei cpete uidebat.
cuiam huic cessit spontanea uoluntate et cessio
nem duximus admittendam. Idem.
Dudum ecca totl pni. et. i. elcoim. sed q q op
ponit in formam electois. et non pbauit q op
ponit. atempnium dz alia pti in expensis. cui. so.
deficit in pbatone eius q obic in psonam a bn
ficiis ecclasticis p triennium nouit se suspensum
ad q si infra illd tps se ingesserit: ipo iure ill p
petuo est puatus. nullam spem de cura hiturus.
ii pbauit euident q pbabile et sufficiens ca ip
sum a calupnia hui excusauit. ut h statuit. i dec
rino oc. uii. i. e. t. q incipit statutum. illoz. sed q
eligentes possunt pete cfirmatoim sue elconis.
sz h indiligo de csensu cli ee faciendum. al. si. b.
celebrata. de decano eiusdem ecce. i eodem c al.
i. de preben. de multa. cuius uba hic insertus po
nitur. cupiditatis uitium. i. de cli. n resi. quia non
multi. et. i. de preben. cum iam dudum. et. c quia i tm.
xii q lat conal. et cfilium gnale. s. de multa
bnficia hui retineb. In aliis reptere. sic pz q
n debes face id a quo alios debueras phibere. i.
de natis. ex libo uentre. c ult. et. ff. de adi. inde
ff a fratre. et. ff. si seruitus uen. altius. et q quis
dz exigere a baliis. multo fortius a se ipo. ff. de
neg. g. si pupilli. s. uideamus. et. ff. de fideius.
tutor datus. nec pt ee hortator uiduitatis q co
iugia frequentauit. xxxi. di. una tm. nec pot de
medio ecce malum auferre qui in sile delcm cor
ruit. xxv. di. pmum. et q adiusus alium pstare de
buit pupillo suo id adiusus se pstare debuit.
ff. de admi. tu. quoc. s. ii. et. xvi. di. s. i. in pn.
alienam. t alii cferendam. sic. ff. de priue. pompo.
et. c. unde in l. ult. b. vacauit ipso iure. i. de
preben. de multa. furtum. simile. xii. q. i. non furem
furtum cmittit qui rem alienam inuito dno cre
ctat. instit. de oblig. q ex delic. nascunt. s. furtum
aut. et dz furtum cntrectato rei aliene fraudulosa. u.
e. t. in pn. ut iste qui rem alienam scient tene
bat. et ido n excusatur. si n. quis rem attrecta
uit alienam credens ee suam no cmittit rapi
nam l furtum. Instit. de ui bo rap. s. quia tm. et
nec excusatur hic et si credat dnm pmisurum
cum exigatur expssa dispensato ap se. ut. i. se
quia. et. i. de preben. de multa. sz de furto excusat.
si credat dnm pmisurum. instit. de obl q ex
de nas. s. placuit. sz q dz furtum. l rapinam
h no est uim. quia furtum no cmittit in re imo
bili. instit. de usuc. s. qui aut. nec de re i corp
ali. qual h erat. ff. de acquir. po. seruus.
s. in corpales. sz hic ista uerba in ppria tenen
t. et iste ps dr inuasor. sic exponitur. xii. q. i. n
furem. et latronem. i. inuasorem. et hoc i exponit
cum dic quodam m decepte. quia cum tam deficeret ee
platus ipoz nich potestatis hebat in eis. Si u n
potat illas aias soluere. ul ligare. i. de penis.
et re omis utriusqz. et de pe. di. vi. placuit. sz n
quid ualebat ill absolutio illius tal plati. su

pena per illum imposita non valet. quia nullam potestatem habet ligandi vel solvendi. sic non valet sententia a non suo iudice lata. j. de iudic. at si clerici. et sic probatur in casu isto. non tamen credo quod puniretur. non quia ille hoc possit. sed propter fidem quam habebant de sacramento. cui crediderunt illum ad hoc esse suum prelatum. et ita in sola fide salvantur. j. de bapt. et eius effectu. debitum. et. j. de presbytero non bapt. apostolicam. et de con. di. iiij. si baptizati in ecclesia. Et sic quod dicit dampnabiliter receptae allegationem est. concessionem. cum concilium generale prohibeat episcopis cum talibus dispensare. j. de preben. de multa. et per illud decretum. lxx di. i. sanctorum. sed postea non et ideo non prefuit tale concessio. facta post illud concilium. electionis tempore. Nota tempus electionis spectandum. s. e. dudum. et de hoc. et ita ut dicitur si tunc non habuisset non imputaretur ei. cum iam purgatus esset prestitutionem. sic et qui in crimine detinetur repellitur a testimonio. sed si iam sit emendatus admittitur. j. de testibus. testimonium. cum distinctione illi. c. et ita repellitur ut indignus. quia non erat capax tunc. ff. de iure fisci. non intelligitur. § si quis palam. sic et consideratur tempus contractus. an tunc decepta fuit vel lesa ultra dimidium iusti pretii. j. de emp. et ven. cum dilecti. et. ff. de eviction. et mille. § i. c. de rescinden. vend. si voluntate. sed si medio tempore. s. post electionem et ante confirmationem dimitteret illas dignitates. numquid proderit ei. ut sic reputaretur dignus. videtur quod sic. quia si tempore litis contestationis non competit tamen ius contra te. quia tunc non possides tempore sententie et tu possideas sequitur condempnatio. ff. de rei vendi. si a. § i. ff. de pet. hered. si quo tempore. et. ff. de peculio. quotiens. in fine. et. ff. deposi. l. i. § non tamen. et merito cum res perveniat ad eum casum a quo potuit efficacem habere principium. j. de consti. cum plaret. sed cum ipso suo principio in habile erat. quia incontinens cecidit. i. q. i. quibus dam. et talis contractio non suscipit initium ab ordine equitatis. xvi. q. iij. si sacerdotes. Verum est quod non proderit dimittere hic beneficia. ut per hoc confirmaretur electio sua. de hac materia. quando considerandum est principium vel finis. notavi. s. e. dudum. per sedem apostolicam dispensari. j. de preben. de multa. et sic evacuatur opinio Io. qui notavit. i. quod episcopi adhuc possunt in talibus dispensare. eodem decano. i. electo qui decanus erat. eius demum ecclesie post dimissum archid. cantuarien. Litem contestatam et sententiam. sed pone quod reus confitetur quod petitur ab actore. numquid per confessionem fit litis contestatio. videtur quod non. quia per narrationem propositam et contradictionem obiectam. ut dicit lex fit litis contestatio. c. de iudic. rem non novam. § patroni. et alibi dicitur lis contestata dicitur cum iudex per narrationem causam audire cepit. c. de lit. con. l. una. et ita quod simpliciter per narrationem determinatur propter illam. et rem non novam que est posterior et ita videtur quod fiat contestatio litis tamen per contradictionem. et non per confessionem. dicas quod si libellus datus est adversario et proposita narratione actoris adversario et ipse confiteatur contrario animo contestandi litem tunc lis est contestata. et ex tali confessione dampnatur. ff. de confessis. l. i. et ita sententia diffinitiva fertur contra reum. sed si non sit datus libellus. et reus confiteatur in iudicio. tunc dicitur non fit litis contestatio. nec fertur sententia diffinitiva. sed iudex precepit reo. ut solvat ad certum tempus. ff. de iudic. si debitori. et tale preceptum non appellatur sententia. sed simpliciter dicitur preceptum et ita servatur. Sed quid cum oblato libello adversario et facta proposita petitione actoris in iudicio. sive reus negaverit sive confiteatur litem contestando. litis contestatio est facta. et hic satis breviter per hoc quod dicit contra per narrationem et responsionem contestatio litis fiat. non distinguendo confitendo vel negando et specificato de hoc probat satis contestari. scilicet simul testari. et ita reus qui confitetur sibi contestatur seu contestari. petita. b. contrarium dicitur. sic patet manifeste quod litis contestatio est de substantia ordinis iudiciarii. et nichil valet sententia vel testis receptio illa omissa. j. ut lite non contestata. c. quoniam frequenter. et ca. et eodem ita per positiones et responsiones ad eas non fit litis contestatio. j. de litis. con. c. i. vlt. contrarium. hic agebatur contra electum ut eius electio cassaretur ex causa pretensa. sile. j. de iudic. ex litteris. et ex eadem causa possent ipsi eisdem excipere contra electum. si peteret electionem suam confirmari. j. de excep. cum dilecti. et sic ex eadem causa competit actio et exceptio. diverso tamen iudicio. quod non contingit in aliis iudiciis. Cum exceptio sit actionis quasi exclusio. ff. de excep. l. ij. et ideo est effectus quocumque modo precedatur. b. electio precedente. hic ergo patet qualiter litis contestatio fiat. quia per petitionem in libello petitam et responsionem directe factam ad petitionem ut hic patet. sic et traditur. c. de lit. con. l. i. et l. de litis con. c. i. c. de iudic. rem non novam. § prioris. de dicenda veritate. Nota ergo ius novum. licet non esset antiqua et sic non observabatur. quod in causis spiritualibus iuramentum de veritate dicenda prestatur et non de calumpnia. j. de iura. cal. literas. sed numquid hic iuramentum debet exigi a prelato qui litigat per syndicum nomine collegii in causis spiritualibus. non videtur. quia illud iuramentum non debet prestare syndicus. qui videtur dominus litis post contestationem sicut prestat iuramentum de calumpnia. j. de iura. cal. in pertractandis. et c. sequenti. et c. cum in causa. et idem dico in hoc iuramento. quod in iuramento de calumpnia. cum quo illud prestare tenetur. actor cadit ab actione instituta et reus pro confesso habetur. j. de iura. cal. c. cum in causa. et c. e. ti. l. vlt. § quod si actor iuramentum illud de veritate dicenda quidam exigunt a prelato. licet prestitum sit a syndico et in spiritualibus et in civilibus causis. ut prelatus dicat in de veritatem de causa illa. sed quo iure hoc faciunt non vidi iura scripta hic. sed ex quadam equitate hoc dicunt. que posset contra iuris iniquitatem. quia possit corrumpi prelatus. sed numquid creditur confessioni prelati. ut per talem confessionem condempnaretur ecclesia. et si iam ecclesia fundasset intentionem suam. numquid prevaleret confessio prelati contra ecclesiam factam. dicitur non. ar. op. xxv. q. ij. postea numquam. quia factum prelati non debet esse imputatum. xvi. q. vi. si episcopum. et. j. de except. cum venerabilis. cum tale iuramentum exigunt dicentes quod confessio prelati sola non preiudicaret ecclesie. sed cum

alijs quam in iudicijs preiudicaret. ut si alia pars se
interponeret pro alijs. ita quod non sufficeret ad condempnan-
dum eum confessio prelati qui pleraque probatorum. sed non credo quod
deberet exigi talis confessio nisi forsan cum prelatus deberet
respondere de eo quod ipse fecit. sic servus quando interroga-
tur de facto suo. iiij. q. iij. ff. de servis. et. c. iij. et. C. de
questionibus interrogatum. si ergo tu diceretur. quod confessio illa
preiudicet ecclesie. quia delictum prelati. et est non id fecisset
de mandato. c. l. tantum per modum hujusmodi. et hoc pro-
batur decretum illa. presentium quod hic in textu allegatur. cum
scandalum est. sed consuetudo se lenit in contrarium. hodie vero
tenemus quandam decretalem. sicut hic quod dicit. quod prelatus
nomine suo. et in anima capituli sui. vel maioris partis pre-
stat hic iuramentum de veritate dicenda. et sic debet re-
spondere veritatem quam ipse scit. et intellexit per illos in
quorum animas iuravit. et incipit ad hoc. quia vel aliter
presentium est auctoritate. et mittitur hic eidem ar-
chiepiscopo. et ita confessio solius prelati non preiudicat
ecclesie. et ita non debet exigi. Sed confiteretur. et ideo pro quo
hic dicitur. cum sua excusatio non valeret. quia con-
fessio in iure preiudicantes hujusmodi placet. C. de confessis.
l. una. et. j. de confessis. cum super. et. c. ex parte tua.
Sicut si probet se errasse non nocet confessio. j. de
confessis. c. ult. et. C. de iuris et facti ignorantia. error facti.
de hac materia tractatur plene. j. de confes. c. ult.
et. j. de iudic. ac si clerici. De consuetudine suspen-
dit. intuitu quod servus sit de iure communi. quia. d.
archid. ea que sequuntur. facere non deberet de iure
communi. sed de consuetudine. j. de offic. archidiaconi. ad hec.
j. de excess. prela. ad hec. Et quod non de iure hoc faciat.
est argumentum. xvi. q. ij. nullus omnino. Imo de iure communi
videtur quod consuetudo non possit. j. de offic. archid. cum
satis. Imo contrarium videtur quod de iure communi hec spectet ad
archid. xxv. di. perlectis. lxiij. di. si in plebibus. et. j.
de offic. archid. ad hec. et. c. ut nostrum. quid est ergo
tenendum de iure communi. Videtur quod hec pertineant ad ar-
chid. pro iure. pro se. sed consuetudo servatur in talibus.
de hac materia dicetur. j. de offic. archid. ad hec. et
eo ipso quod archidiaconi vel alius prelatus hoc exer-
cet. intelligere potes quod curam habeat animarum annexam.
Idem de personatibus. j. de preben. de multa. §. ult.
et est argumentum quod de similibus id debet esse iudicium. j. de trans.
l. inter corpora. et. ff. de re ptis inter ceteras. infi. silic.
et. equitatis eo similia iura suadere videtur. ut. C.
ad. l. fal. l. ult. C. ad. l. aquil. illud. et. C. de consti.
pe. l. ult. et. j. de constitu. utili. cum dilecta. et. ff. de
constit. tua accipiat. et quotiens ex una radice com-
munium nascitur. consequens est. ut eadem lege tol-
latur. C. de inup. si liberta. Commendam. pot hic
dici. prout di. xviij. q. iiij. uxor felicis. §. sic est
ad singula. quia tacita vel expressa. sic. ff. de re ptis.
sed licet multa esse potest habere. ff. de re ptis. ca-
do. et. c. constitutis. j. de offic. del. coram. j. de re iu-
dicata. inter monasterium. et sic idem iuris est in indul-
gentijs sive confirmationibus. sicut in rescriptis. ut hic patet.
et in principio. j. de deci. ex multiplici. ut non vale-
ant veritate tacita impetrata. ad hoc ut confirma-
tio valeat. necesse est quod papa ex certa scientia confirmet

omnia beneficia. alias non valet. ut hic patet. et. j. de consan-
guinitate et affi. c. quia circa. j. de accus. preben. quia diu
sitatem penderet. de hoc notatur. j. de eta. et qua. ea
te. Utramque illarum intitulatam. Non ergo quod nullus
potest habere duas ecclesias intitulatas. ut hoc
melius intelligas. videas primo quid sit titulus. Titulum
quandoque dicitur signum. ut xvi. q. vi. consuetudo. et dicitur titulus
omnis causa acquirendi dominium. ut titulus pro emptore
pro donato. pro herede. pro servo. pro dote. pro legato. pro de-
licto. Unde dicitur in prescriptionibus ecclesiasticis. bona
fides et iustus titulus exiguntur. j. de prescriptis.
si diligenti. et cum aliquis talem habet titulum habet
causam prescribendi. Item dicitur titulus ipsa ecclesia.
ut titulus sancti petri. unde singuli tituli clerici per singu-
los titulos sunt ponendi. i. ecclesias. lxx. di. episco-
pum in ordinationibus qui vocantur clerici dicuntur talis
ad titulum talis plebis. Item dicitur titulus clericatus.
vel canonicatus in aliqua ecclesia. unde dicitur intitula-
ri. i. in clericum vel in canonicum. et dicitur titulus qualis
ordo ecclesiasticus. qualis dignitas vel prelatio. unde dici-
tur quis intitulari in aliqua ecclesia. i. ordinari
vel preficere. lxx. di. sanctorum. Est ergo regularis hec. quod
nulli clerico de iure communi licet habere duas ecclesias. vel
quo ad titulum clericatus. vel quo ad titulum ca-
nonicatus. vel ordinationis. vel prelationis. vel dignitatis.
lxx. di. sanctorum. et hic quod dicit. quod nullus potest habere plures
parochiales ecclesias vel dignitates. cum idem iudicium
in his sit habendum. ut hic dicit. et. j. de preben. de
multa. et. xxi. q. i. c. i. et. lxx. di. episcopi. et. vij. q. i. In
apibus. et. xxi. q. i. clericus. ab instanti. Nam habere
plures ecclesias est genus negotiationis. ut in predicto.
c. clericus ab instanti. quia eis servire non potest. j. de pre-
ben. quia in tantum. et. j. de clericis non resi. quia non nulli.
et qui ad utrumque festinat. neutrum bene peragit. et
xxi. q. i. presbiteros. Et sic uxore vivente nullus ali-
am potest habere. sic nec clericus secundam ecclesiam potest
habere. vi. q. i. sicut alterius. et sic accipitur titulus in
decretalibus predictis. et in decretis predictis. quia ista quid sit regu-
lariter verum. tamen in casibus potest quis habere plures ecclesias.
Primus casus est. si dependet una ab altera. ut hic.
et. j. de eta. et qua. eam te. et. j. de preben. extirpan-
de. §. i. Item si habet unam intitulatam. et aliam commenda-
tam. ut hic. et. xxi. q. i. qui plures. Item propter pau-
pertatem ecclesiarum. x. q. iij. unio. et. j. de eta. et qua.
eam te. Item olim propter penuriam clericorum. xxi. q. i.
c. i. infi. Item per dispensationem domini pape. j. de preben.
de multa. et hodie in talibus episcopi dispensare non
possunt. ut in die illa dec. id multa. sed in illa
quod quis habet commendatam non dicitur prelatus esse. Un-
de paupertas. pendens. deficit. ecclesias retinere du-
as dare quolibet horum. hic intra sunt in prelaturis et
dignitatibus. quid dicemus de alijs clericis. numquid
non possunt esse clerici in pluribus ecclesijs. et in hoc pre-
tendas de iure communi in pluribus ecclesijs intitulari
non possunt. nisi essent tenues in tantum. ut dictum est
de prelaturis. sed per dispensationem episcoporum bene possunt.
quia episcopus dispensatio cum talibus clericis non est pro-
hibita. immo tacite videtur concessa. pro contraria consuetudi-

quid ulterius

Commenda servans
hic ostendit aliquos casus
dependentes ...
ut ... gens ... quidam iusta
... iure teneri.

ne quam sic pp tolerat. et sic ipso facto derogatum
est illi decreto. lxx. di. sanctorum. si in diversis ecclesiis tibi ne
cessaria est utriusque episcopi dispensatio. sed hic videtur pri
mo. quod clerici possunt habere titulum in diversis ecclesiis.
quod non prohibetur hic. sed de prochialibus. et sic per contrarium
sensum permittit clericis habere plures. sed credo quod si
primum beneficium sit sufficiens quod secundum non possit
habere sine dispensatione. j. de preben. cum non ignores.
Reddimus personatus. i. decanatus. et quo impetravit
indulgentiam. ut ipsum cum predictis prochiali
bus ecclesiis retineret. j. de consan. et af. c. quia circa. licite
retinere. Pro ergo quod qui habet plura beneficia quorum
alterum per se sufficiat. non potest sine mortali peccato re
tinere. sed dispensatio reddit licitum. sic videtur sile
consuetudo facit. quod in absentia licite possit beneficium
percipi. s. de consue. cum omnes. xi. q. i. quia non in
debitum et ideo cessit spontanea voluntate. sic. j.
de symo. per tuas. qui male contra sibi cessit.
In gen. sic et j. cum in cunctis caveatur.
ubi est collatione tractata eligatur in quem omnes vel
maior et sanior consentit. et in hoc maior pars
eorum vel. o. tamen consenserit. quamquam maiorem ha
buit partem preterquam comparatione minorum. nec
plene numerum ad numerum. quia vide. G. et. h. de
quibus adversarium tenuit quoniam. Vocem in e
lectione habuerint. tractatum non exegit. nec dis
cussum. nec zeli ad zelum. nec meriti ad me
ritum collatio facta fuerit. nec est electio communi
ter celebrata. Quamvis licet in eundem. G. singu
lariter singuli consensissent non tamen debuit con
sensus singularis electio sed communis. ne vel idem
repeti videretur. vel ex hoc sequeretur absurditas.
ut tot essent electiones quot essent numero e
ligentes. nec ex singularibus vel particularibus con
sensibus appareret universalis electio. vel communis
licet aliquis singularis unitatem exprimat sive
partis. quemadmodum ex singularibus propositionibus li
cet universalis propositio non appareret nisi per signum uni
versale forsitan exprimatur. nec permissi duo canoni
ci potuerunt sic excludi. cum primus existeret in
canonicatus possessione vel quasi habendo stallum in
choro locum in capitulo legendo et cantando
ut canonicus. et ad tractatus et ad electiones di
gnitatum et personatuum quando occurrere pro tempore
faciende tamquam canonicus sit vocatus.
quamquam lincoln. fuit cum potestate ad
missus. Secundus vero esset in tali loco de quo
ad electionem fuerat vocandus. Cum de toto
regno Francie vocentur absentes de consue
tudine ecclesie Gallicane. Nos igitur plenius intel
lectis de consilio fratrum nostrorum premissam
electionem ut potestatem contra formam concilii attempta
tam decrevimus irritam et inanem. Inde
cap. massan.
In genesi et j. consilio. s. e. t. quia post collatione. quia si
non fiat non tenet electio. s. e. cum inter. in fine. per
in comparatione. sic. s. eadem . in fine et. c. cum inter. i
in zeli ad zelum. sic patet quod in electionibus hodie co
siderat zelus. et simul electorum attendantur. et dignitas
eligentium. ut ex omnibus istis maior pars. et sani
or censeatur. j. e. ecclesia vestra. et ita non semper standum est
numero. ut. j. e. ecclesia. in fine. et. j. de testi. in nostra. illa. n. mi
nor pars. et sanior censetur quia est iustior. et minori ro
ne nititur. et equitate. xl. di. sunt. in fine. et ff. de pecu
ne. maiorem. communiter in communi et publice debet electio ce
lebrari. et non singulariter vel clandestine. s. e. quia
propter. in fine. et hoc est expressum qualiter fieri debeat. Item repe
ti. sic videtur idem repeti. quia in secundo quidi
bus per se assensit singuli. et solus si publicato scru
tinio quibus per se ipsum elegit. vel si quilibet per se sepa
tim eligeret. idem repeti videretur. quod esse non debet. ut se
quitur. vel tot essent electores. et c. nec ex singularibus
consensus eligentium omnes sibi ad invicem convenire de
bent. et sibi exprimi primum. vel plures. vel sibi omnes.
s. e. quia propter. et. s. e. bone. quod non creditur testibus qui
s. in suis testimoniis singulares. et. c. cum dilecta. et.
j. de accusa. cum dilecti. nec voces eorum tamquam
plurium admittantur quos diversitas temporum si
mul interfuisse prohibuit. iii. q. ix. nichil. similiter. in
testes in unum concordare debent. sic et electores in
unum. cum ius eligendi commune sit omnibus per singulos
dividi non debet. sicut communi via contra al. actio communis est pluribus
non debet dividi per singulos. sed similiter tota in iudicium ve
nire vel. deduci venire debet. ff. de iud. o. in d. li. 18.
§. si una actio et cum ad hoc. ff. ad §. tri. per. si unus
ex sociis sar. contra. ff. de servi. vi. p. per fundum. quod in
commune eundi per fundum communem pluribus potest nichil sep
arati cedi. et cum omnes cesserunt. nisi tamen eundi. et.
ff. comm. pred. receptum. et. l. si quis diras. §. Item si du
o. et. ff. de aqua. plu. ar. si aliqui et diversis temporibus
possunt aliqui consentire electioni. s. de postula. tione.
in fine. et. s. e. quia sicut. nec permissi duo. de quibus in
cidit discussum fuit. et ita nec propter debuit ad dicendum eis.
cum de quo re cognovit iudex de ea tamen debet iudica
re. j. de causa. pos. cum super. et. ff. de iud. de qua re.
sed ipse hoc supplet de officio suo quod non iudex supplere
debeat dicendum est. s. de postula. tione et hoc precipue debet
inquirere an forma sit servata. et an persona sit
digna. et si nichil dicatur de hoc dixi. s. e. cum nobis.
et. c. venerabilem. permissus. s. Wills. possessione vel quasi
sunt ab electione excludi non debuit. sed vocari. j. de
ca. pos. cum ecclesia. et potest eligere et valet talis electio. et hic
in veritate non haberet. dummodo possideat quasi
esse vel et credat habere ius. vic. s. e. querelam. et. j.
de ca. pos. cum olim. et. j. de iure pa. consultationibus. si
tamen ab initio antequam fiat electio negatum fuerit
illos ius habere in electione. et admittantur sub prote
statione. ut vox eorum valeat. si de iure debeat va
lere. non valebit vox illorum nisi constiterit eos ius habere.
sed talis possessio non prodest. s. e. cum inter. sed contra
dicitur ei quod habet dicendum non est aliquid quia hoc non fuit dis
cussum an debeat interesse vel non. et ita remansit
ad hoc in sua causa. pos. et ita protestatio hic non fuit
necessaria ratione premissa. preterea aliud est hoc quia iste
ius communem per se habebat quia canonicus erat illi non. de
consuetudine. sic videtur quod in talibus potius standum est

In genesi. et j. [illegible] est electio [illegible] collatio non precessit [illegible] que non fuit [illegible] maioris partis capituli [illegible] celebrata

consuetudini contrariam alicui iuri] quidam dicunt quod omnes
de prouincia uocandi sunt et soli ad electionem. arg. illi
decre. s. e. coram. quia cuius de esse electio. Sed notatur de hoc
supra eodem. quod consuetudini statur. ut ibi dixi. contra formam arg.
quod forma mandati est exacta diligentia obseruanda.
s. de rescriptis. cum dilecta. j. de off. dele. uenerabilis] et
qui contra facit nichil fecisse putetur. ut. i. et s. e.
quia propter. et c. cumana. per hoc et per illud quod dicitur in c. illo
cumana. et j. de off. dele. uenerabilis. patet qualiter illa
consuetudo quia propter sit intelligenda. et per id quod scribitur j. e. eccle-
sia uestra. sic n. intellige. s. e. ecclesia uestra.

MAssana ecclesia pastore uacante. et j.] electo
perpetuo prohibemus ne per laicos cum ca-
nonicis pontificis electio presumatur] quod si for-
te presumpta fuit nullam optineat firmi-
tatem] non obstante contraria consuetudine
que dici deberet potius corruptela. Idem ca-
talan. capitulo. Cap. pro uobis electo ... per laycos ... [illegible]

MAssana. et j. per laicos. quia ius eligendi in col-
legiata ecclesia non cadit in laycum. s. e. sacro sancta.
hic n. inde spiritualia a laycis possideri non possunt.
xvi. q. i. c. i. et j. de prescrip. causam que. cum de ecclesiasti-
cis dignitatibus nulla sit eis attributa disponen-
di facultas. xvi. q. vii. laycis] quos obsequendi
manet necessitas non auctoritas imperandi. ut e. ca. et
e. q. c. non placuit. et xcvi. di. bene quidem] quod si
attemptare uoluerint tanquam sacrilegus iudi-
cetur. ut e. ca. et e. q. si quis principum] et per laicos
nullus ecclesiam teneat. ut e. q. per laycos] et talis electio
nulla est. s. e. quisquis] immo sunt excommunicandi. ut.
e. q. si quis deinceps. et duobus c. sequentibus] sed in ec-
tes. quia utile uitiatur per inutile. sic. j. de off. dele.
cum sit aliqua. et ff. de ar. pedi. et ix. di. si ad
sacram. et ii. q. ix. pura et simpliciter. viii. q. i. sacer-
dotum. contra. s. e. illa. et j. de cleri. ex. mi. si celebrat. et
j. de preben. dilectus. et xii. q. ii. si quos. et xxii. q. iiii.
Inter cetera. non obstante consue.] cum talis consuetudo
sit contra ecclesie libertatem. s. e. sacro sancta. et c. cum terra.
et s. e. quisquis. et j. de re. iud. cum causa] nulla tem-
poris longinquitate defenditur. s. de consue. cum in-
ter. et c. cum uenerabilis. et c. ad audiam. et s. e. cau-
sam que. et j. q. iii. si quis presbiteras] quia non est ra-
tionabilis non potest prescribi. s. de consue. c. ult.

EcclEsia uestra destituta pastore] conuenientes
in unum absente. W. qui tunc nolu-
it interesse] ad celebrandam electionem termino
statuistis. veniente uero termino et dicto. W. cum
absens existeret non uocato] pretermisso iuxta
formam concilii generalis scrutinio. decem et octo
magistrum. b. priorem card. et canonicum uestrum et
x. viii. R. canonicum ... elegerunt] prefa-
to. W. postmodum electioni eiusdem. R. cum parte
te assensum] card. ... procuratoribus utriusque partis
in nostra presentia constitutis] allegabatur pro
electione dicti. R. quod cum in. iiii. excederet alium] com-
putato. W. pro dicto. maiorem ... partem ...
et propter hoc debebant pars sua sanior reputari] cum
... maior est numerus et zelus melior presuma-

Item ... sufficit ad consummationem electionis ... [illegible]

tur. Cum pars uero altera electionem eiusdem multipliciter
impugnabat. proponens prenominatum. R. in e-
tate perfecta deficere. nec esse sufficientis scientie ad ec-
clesiam supradictam] cum etatis mature et emi-
nentis scientie prefatus card. existat. et cum electores
card. alios meritis et auctoritate precellerent] uisto quod
respectu ad personam electam in electore zelum
eos minime constabat] dicebatur pro. quod consensus
dicti. W. quem pars eiusdem confitebatur fuisse con-
temptum] asserente parte reliqua capitulum poti-
us contemptum ab ipso fuisse cum non fuerit presens
in scrutinio. sed post electionem accessit ad dicere in
nil ualebat. et j.] denique statutum generalis
concilii quod electionem decreuit inualidam cum contra
eiusdem concilii formam in electione peccatur] non debet
ad contemptum et alia que non sunt de forma re-
ferri. unde quod ibi dicitur quod aliter electio celebrata non
ualeat] ea tamen respicit que attemptantur contra
formam concilii memorati. Non autem alia que po-
tuissent ibidem] sicut est istud quod presentibus omnibus qui
debent uolunt et possunt commode interesse
tum debeat in electione procedi] ne certa que sunt
hic alibi statuta noscuntur] uno uerbo uide-
antur euerti. Preterea non credendum est eos potius
qui iura tuentur quod alias excogitatum est mul-
tis uigiliis et conuentum] uno uerbo subuertere
uoluisse] Nos igitur que hinc inde fuere pro-
posita plenius intellectis. cum ex lateranensi concilio in
ordinationibus ecclesiarum maior pars capituli et sa-
nior exigatur] et statutum generalis concilii con-
tineat inter cetera ut is eligatur in quem omnis maior
uel sanior pars consentit] electionem dicti. R. non persone
sed potius ipsius electionis uitio cum maior et sani-
or pars non consenserit in eundem de fratrum nostrorum
consilio duximus irritandam. Idem.

EcclEsia uestra. et j. noluit interesse] sic uidetur iuri suo
renuntiasse] unde sine ipso alii procedere potuerunt. s.
e. quod sicut. et j. de off. dele. prudentiam. C. ad idem et s.
e. quia propter. et s. e. cum nobis] nec ipsius absentia e-
lectionem debuit retardare. C. de decur. nominationum ... ul
dic quod noluit interesse ad terminum statuendum in quo
debeat electio fieri] et intelligas quod non malitiose. sed ex
iusta causa absens erat. W. non uocato. sed nunquid de-
buit iterum uocari] non credo. quia dicendo se nolle in-
teresse per consequens dixit quod ulterius non uocaretur. sic. i.
de off. dele. cum inter. ab] et a uno negato omnia ne-
gantur que sequuntur ex illo. s. de albit. nam contra
pars] et qui scit contemptum non debuit. ff. de acq. ep. et
ue. l. i. infi. et s. e. cum inter] et scienti prior non sub-
uenit. sed ignoranti. ff. quod cum eo. tu. l. ii. in fi.] ipse
n. se decepit] scienti n. et uolenti non fit iniuria
nec dolus. C. de transact. cum donatoris] uel dic quod
debeat uocari ut ad terminum statutum ueniret ad
electionem celebrandam] et quia non fuit uocatus contemp-
tus uero] et ideo debebant cassari electiones non postea
consensisset si presentes fuisset contemptum. s. e. quod sicut.
quia hic tunc noluit interesse non renuntiauit propter
hoc quominus uellet interesse electioni] b. in eante.

Notandum per auctorem absentia electorum fienda non impedit: quia cum plures ordinis in urbe positi ... obtinent

Non potest de dolo conqueri qui scienter debitum administrauit tutele. remisit donationis ut ... ca.

ci h ee̅t nulla fuissz. s. e. cū in cunctis sufficientis
et ex hac cā elcō redditur nulla. ꝟ. n̄ elcō altius ptis
ē longe minoris ualz. ut s. e. aggato. et c. cum i
cunctis. al' si ee̅t sufficientis scie. lz nō eminentis
tolatur. s. e. cū nob. de h dc̄. s. e. agregato. adice
iste dix se nolle intēe. ut dcm̄ est in prin. siquid
asensus istius post elcōm p̄stitus cputand ē da
to q' ps sua sit equal' alti dignitate. et elcō sit y
doneus. ꝟr q' nō. q̄r semel renuntiauit iuri suo.
ergo ulti ad id redire non pōt. esau. n. primatus
suos recipe postmod nō potuit. q̄r semel cessit.
ut. vij. q. i. quam periculosū. et renuntiatiōbz actō
nes suas n̄ est ampli regressus dand ad eā. ff.
de. edil' e. q̄r. ꝟ. si uenditor. et. xxiij. q. iiij. si illic
et dic lex. qui semel noluit pete bonoz posses
sionē pdidit ius eū. ꝟ. n. noluit cepit ius eī pti
nere ad alios. ff. de succes. edcō. l. i. ꝟ. tutor. et q̄n
potuit noluit. et q̄n uoluit ad iplere nō potu
j. de. of. del. cum sit. et p̄cipue cū res non eet iā
integra. s. e. jn cns. et sic ad ius suū ampli re
dire nō pt. et ex quo remisit ius suū alijs. non
pt ulterius se intromitte. sic iudex qui refert cām
ad sriorem. j. de. of. del. licet. et si tn̄ dicat se uel
le referre non pt se intromitte. j. de. ap. Jnnīi
sti. sz ā uir q' adhuc ualeat eius asensus. q̄r li
citum est ei penite. ar. ij. q. vi. ꝟ. si quis libellos.
si quis uo. et. ꝟ. ne iuste penitudis humanitas
aufferatur. et iudex pt mutare suam interlocutori
am nō obstante. ap. j. de. ap. cū cessante. et. ff.
de. re iudi. q' iussit. et magne sapie est ipiem
reuocare q' male locutus est. xxij. q. iiij. mag.
nō credo q' uox sua sit cputanda. eo q' n̄ fuit
i scrutinio. ex quo dix se nolle interee. et se ab
sentauit quousqz elcō fuit celebrata. licz uo
cari debuit ut dz infi. pime notule. q̄r asensit
elcōni. n. q̄r non pt psequi atemptū. si aūt
añ electōm fcam. i. scrutiniū recessus fuissz. bn̄
admitteretur. q̄r res integra ē. si. ff. de mino. qd
si minor. ꝟ. scenola. Si uo fco scrutinio et añ e
lcōem reuertatur. Jtm dz si scrutinium si uellet
ctradce. q' et psequi atemptū si erat in loco un̄
uocari debeat al' non. Jt quid si ās erat ablēs
in tali loco de quo nō debebat uocari. et tandē p
fcām elcōem sū scrutiniū cū eam suenit. sicq̄
si asentiat alti ualebit asensus tal'. ꝟt p talē
asensū pualeat elcō. non credo q' tal' asensus
debeat cputari. q̄r nec elcōm possz ipugnare
eo q' n̄ fuit uocatus tpē elcōis faciendo. pub
blicato scrutinio. dico spectand quis hunt m̄
iorem ptē. sic asideratur. an tunc fuit elcō y
doneus. s. e. dudū. al'. possz atinge. ꝟt q' tpē e
lcōis hēt ius postea pderet illd p alios surper
uenientes qui uocandi nō erant. et h p astit. q̄r
tp̄ nichil ualebit. et. si. h. ue atemptus fuissz e
lcōm impugnare nō possz tanquam con
temptus ex quo asensit electōni. et numm eli
gentium non augz. sic est istud. non credo q'
istud sit de forma elcōnis. ut si aliqui nō uo

centur qui uocandi sūt nō ppter h cassabitur elcō dū
tn̄ ipi postea asentiant. s. e. q' sic. et. s. de postul.
tone. infi. q̄ sunt illa q̄ sunt de sba. dī. s. e. q̄r pp.
q̄ uo sunt de sba sū forma. collige. ex. c. s. e. cū
mana. infi. et. c. Jngenesi. pro uo. c. de in of.
t. si qn̄. ar. s. de sepns causam q̄ int. ep. nigh'c
q̄r no ces ducunt in sopnes. ut sbiecti quiete
uiuant. Jn auth. ut ind. sn̄ quo. ꝟ. in princ. i.
coll. vi. it dic impator uoluntarios labores appe
timi. ut quiete alijs pparem̄. Jn auth. ut diuie
iussiones suspitoin hñt glosu. q̄stoas. in pn.
coll. viij. Jn ordinatoibz. j. de hijs q. fi. a ma. p.
c. cū in cunctis. tn̄ ma. ul' sanior nō asensisset.
ex hac dec. pz q' non sp stand ē numo in elec
toibz. et sic. p o. q' pla asideranda sūt in elcōne.
auctas. zelus. et numerus. auctas asidatur i di
gnitatibz. et minis uice zelus asistit in aio. ut
sn̄ carnali amore eligant sz p fructū uite pso
ne sūt eligende. viij. q. i. sig. et. j. ut ecclastica be
neficia. ut minī. et de nūo pz. dicas q' p ista tā
dz si collo. zeli ad zelū. nūi ad nūm. iūtū ad
iūtūi hito r ad dignitatē. ꝟt. s. e. Jn genesi.
si. n. ex una pte sit dignitas. et zelus melior tā
r eligentium ciuā elcā. et ex alia pte maior i
nūs preualebit dignitas cum zelo ipi mio.
ut hic tēs. ar. j. de testi. Jn p̄sentia. q̄r hic erat
maior nūs ex una pte. nec tn̄ statur nūo. et h
intelligo. dū modo numerus nō multū excedat.
al' statur nūo dū modo elcō ee̅t sufficiens. s.
e. dud. et. j. de. ap. astitutus. ꝟ h maior et sanior
pars censetur. lz nūs sit maior ex alia pte. sā
illa ps dz maior et sanior. q̄ meliori zelo et m̄
iori pietate mouet. xl. di. multi. infi. et. ix. di.
sana quippe. et. ar. viij. q. i. sig. et. ff. de pac. ma
iorem. si uo ex utraqz pte par iūtū sit stan
d' est nūo licz. lz ex alia pte sit auctas. ar. c. q̄
bonis re. p̄. l. ult. ꝟ. i. et sic zelus. et nūs p̄ferentur
auctitī. in hoc casu. sz quid eet. si par est zelus
in nūis eligentium nūis. et auctas. tunc inde
recurrend est tē ad numum elcā. lxiij. di. si for
te. et. c. ult. ꝟ de h. sz si oīa sunt hic inde equalia
neutra elcō ualz de iure. q̄r neutra fca ē. a ma
p. c. s. e. cum ana. et. c. eccā ma. et. c. Jn genesi. sz
utraqz cassanda. Jn isto casu nō crederem illos
priuandos. q̄r nō iure facere cō formā. ita dic
te. ꝟn tum eligant. ar. lxix. di. si duo. si nec
talr eligant tē priuentur iure eligndi. srior
tn̄ pt facere gram cui ult. ar. j. de proch. c. i. et.
ff. ad sill. siquis ingrati. ꝟ. si cū omnes. et. ff.
de reb. et sumpt. l. ult. in prin.

Publicato scrutinio uariare nequiunt e
ligentes. sic sit facienda collatio. et electio
celebranda. a d q' p sriorem si oportuit cō
pellantur. Idem.

Publicato et. j. scrutinium. quid sit. scrutini
um habes. s. e. q̄r ppter. uariare. sz q̄r n̄ posse
uariare. cum tn̄ non sit electus. immo necia ē
consesint elcō. al' non ualz elcō. s. e. in genesi.

x. e. eccā nrā. et ita vr̄ q̄ possint uariare. cū n̄
uideatur adhuc ius acquisitū. ideo nō possint
uariare. q̄r iā res nō est integra. s. e. In cāus. x.
c. eccā nrā. et nemo p̄t mutare ↄsiliū in alte
rius p̄iudīm. ff. de reg. iur. nemo. et tal' mutatō
possz ēē dampnosa ecc̄e. q̄r sic p̄traheret̄ elcō.
et mora ē periclosa. s. e. cum inter uniu. x. i. ut.
li. n̄. ꝯ. q̄m. frē. ꝗ. porro. et sic p h̄ publicatōm
iā elcō inciata quodāmodo ur. sic p citatōm
negm̄ ē q̄ ceptum. j. de of. del. gratum. x. j. de
foro. ↄpe. proposuisti. et est. si aliquis cessit in s̄
uitutem. ipse quidem postea uariare non po
test. licz ex toto in ius nō sit acq̄situ. n̄ cū ōes
cesserint. ff. de seruit. v. p. p fund. et ita hic lz
p talem ↄsensū et publicatōm non sit ius
pleniū acq̄situm uariare nō possunt. imo p
s̄iorem eligere ↄpelluntr. ut hic dicit. sz ꝯ. j.
de transa. lz ibi dicatur q̄ in elcōne incipiatur.
et p h̄ uir̄ q̄ antea possit mutari uoluntas.
sz ibi incepe iniciatur in elcōne. sz hic p tāto.
uir̄ iniciari q̄ uariare nequiunt elcōres tōne p̄
dcā. ↄpletantur. q̄r ex quo iam cū ceptū nego
tium est necesse est ↄsumare. et ē simile. qui
n. mādatum suscepit necē est ↄsumare. ff.
ↄmodati. In ↄmodato. ꝗ. sic. x. ff. mandati. si
quis alieni. ꝗ. qui mādatū. ad iuuari. n. nō
n̄ decipi benefitiō oz. ut in dcā. l. In ↄmodato.
ꝗ. sic infi. x. j. de ↄmodato. c. vno. et q̄ semel
placuit amplius displicere non p̄t. xxxij. q.
v. horrendus. j. de despon. ipu. de illis. ff. de ne
g. g. pomponi. et q̄ simplr̄ pmittitur. s̄u. adi
coluant. xxxij. q. vlt. c. ult. et q̄ non cepit deli
beret. q̄ egressa est p seueret. xxvij. q. i. nupti
arz. nōc̄z mixto sunt ↄplendi p ficere q̄ cepert.
idem credo in postulatōne. ut postq̄uā fuit
publicatū scrutiniū ab ea recedere nō possit.
imo tenentur illā offerre superiori. licz p postu
lotōm i nō sit postulato acq̄situm tōne p̄dcā.
et de h̄ dcū est. s. de postul. c. vlt. et plr̄. et i h̄
cau̇ lz elcō licz nō fiat in ↄtinenti. q̄r franus
et dolus eorz n̄ dz obēē nominato. et ita nō ↄtra
dicit. s. e. q̄r pp̄. x. c. cum post b.

Si alicuius elcōem pp̄ symoniā eo i
gnorante ac pactum non habite cōmi
ssam contigit reprobari. cum eo sr̄ prelatōne
ad quam taliter elcūs fuerat illa uice n̄
pot epc̄ dispensare. quamuis circa eum qui
ignoranter recepit simplex bn̄ficiū p sy
moniacam prauitatem post libam resi
gnatōm epi dispensato tolleretur. I de.

Si alicuius. x. j. pactum non habite
ae. si postea ↄsentiret idem esset ac si ab i
tō pcurasset. j. de symoīa. sic. tatū. n. ↄsitō in
malefitijs retro trahitr. et mandato ↄpatur.
ff. de vi. x. vi ar. l. i. ꝗ. quod ē. x. j. de resti. spo.
cū ad sedem. infi. x. ij. q. i. notū. infi. nec re
fert utrum ante ul' post recerit. ul' pmiserit.
i. q. i. eos infi. accipe. n. est q̄ncumq; accipe

ut ibi. x. i. q. iij. si quis obiecerit. infi. x. c. si q̄s
p̄. et sic q̄ meo noīe gestum est ratum habe
nō possū. ff. de neg. g. si pupilli. ꝗ. sz querat.
x. ix. q. ij. lugd. et ita habes q̄ ignorantia i p̄m
excusat. ut possit cum eo postea dispēsari. i. q.
v. p̄sentium. j. de eo q̄ furti. post translat. simile. hēs.
j. de sy. ex insinuatōne. v̄ ex p̄sn cū talibz dis
pensat. b. illa uice. vt sic p̄nam illorz puniat
illa uice. sicut ille qui delinquit in elcōnis
forma. v' i psonam elcā puniuntr. in elc̄. illa
uice tm̄. s. e. cū in cunctis. x. c. q̄r pp̄. x. c. cum
in. et sic aliquis pūnitur sn̄ culpa. cā tn̄ subest.
ppt prauitatem uitij. q̄ purgabr̄ p intme
diam psonā sicut. j. de filijs pbroz. c. ex tnīs
missa. x. q̄r ex hijs q̄ in ↄtinenti fiunt p̄sump
tō nascitur. s. e. offitij. x. q̄ in ↄtinenti fiunt
in ēē uidr. ff. si certum. pe. lecta est. x. ex vi ciui
tate ↄsortium trahit. de. pe. di. i. sz x. ↄtinuo.
x. ī ↄmod. inst. de rer. diuisione. ꝗ. insula.
sz hic q̄ dicit illa uice non pot epc̄. dispēsa
re. manifeste ↄtradic̄. c. i. q. v. p̄sentium. q̄ loq̄
in eodem cau̇ ā platione. ꝗ. x. in dic̄. q̄ epc̄ p
renuntiatōm. pot eum ad curā regiminis illū as
sumere. p̄t dici. q̄ i mitis. x. benignius agitur.
q̄r ultro reus supplicauit. vt deponeretur. x. cū
talibz mitiꝰ agitur quā cū ↄuictis. l. di. pbam.
sz iste sn̄iam expectauit. vn̄ notoriū est. q̄ cū
tali n̄ fuit elcō. j. de co. elicoz. x. imu. c. vlt. lz i.
c. p̄sentiū. n̄ fuit notoriū. x. ideo ibi statī dispē
satur. x. n̄ hic. x. ideo plus pūnitur. v' forsan stā
dū est hodie huic pp̄ tōnes sn̄us dcās. v̄ dic̄.
ul' dic ab. q̄ diuisi sunt caus. x. ideo nō ↄtradic̄.
i. c. p̄sentiū loquitr̄ de ipo qui minr̄ ordinē
suscepit p symoniā ab illo ↄmissā eo igno
rante. x. nō dignitatē. c. istud loq̄r de eo q̄ eli
gitur ad dignitatē. cuius elcō p sn̄iam fuit
reprobata. vn̄ epc̄ non p̄t statī cum eo dispēsare
ad eandē dignitatē. sz in. c. p̄sentiū p̄t dispē
sare epc̄ ut eligatur ad curā regiminis ad q̄
n̄ fuerat elcō. x. sic ē diuisitas n̄ ↄtrarietas. ar.
ꝯ. i. de sy. nob. v̄ cum tali nō pot epc̄ dispēsa
re. so. i. b. sz q̄r secus in benefitiō simplici. in
quo statim pot epc̄ post libtam resignatōm
quā in platione. ut dicit. infi. q̄r circa maio
rā cautius ē agend. q̄r ibi. nō dās. sz accipis.
dij. di. quiescamus. x. de tanta resegnū trāns ē
agend. vij. q. ij. c. ult. x. integritas p̄sedentiū
salus est subditorz. lxi. di. miramur. circa. pn. x. di
cit lex q̄ maius periclm intūditur mag̃ ē ↄ
sulend. dispensare. sz statim an̄ motā litē spō
te renūtiaret q̄ talr̄ esset elcō. x. h̄. ff. de car. ed.
l. i. ꝗ. ij. vn̄ p̄mū locū in ↄcupta eccā hrē n̄ dz.
sz admīstratōm. sz simplex bn̄fitū p̄t. i. q. v.
quicumq; infi. x. facilius dispēsatur in bn̄fitiō
q̄ in admīstratōe. v' in ordine. x. alia est rō.
hic spōte renūtiat. i p sn̄iam reprobatur elcō.
forte idem dici possz. q̄ epc̄ possz cum isto elcō
dispensare. si statim an̄ motam q̄ōnem re

nuntiatur spōte audito q̄ talr̄ eēt elcūs. et in h
m̄ p̄hibetur h. p ut dr̄. j. de termine. post trāsla
tōm. In glō. que incip. qr ergo ad. ri. ul' dic q̄d
diuisi sunt cas̄. et iō non contradic. Jt. ar. cōtr̄. i.
de hyrm̄. lō. i.

Et si quibz interdr̄ ut absq̄ sr̄iorum licen
tia eligere non p̄sumant. tp̄e statu
tum a canone currit ex quo in moram fu
erunt licitam hn̄ postulandi. Innoc. uj.
antiocen̄. patriarche.

Et si quibz. et. j. tp̄e sta a canone. duobz modis
intelligitur h. sc̄ qr in eccijs cathedralibz et regl'
aribz tres m̄ses. s. e. ne p defcū. in minoribz dig
tatibz sic beneficijs dantur. vi. m̄ses. j. de conces.
p̄. nulla. currit. sz mirū ur̄ q̄ dicat lr̄a ista. tp̄e
currit. illis qui agere nō possunt. vn̄ aīa p'la
signantur. j. de conces. p̄. qr diuisitatem. et. j. ne
sede ua. p totum. s. de rēptis. c. p̄uncipz. et. j. de p̄
scrip. placuit. et. c. de quarta. Jt tp̄s scismatis. j.
de p̄scrip. cū nob olim. Jt filio famil. n̄ currit
tp̄s. sz isti loco fil. fam. hr̄ir. qr sunt in pote
te sr̄iorum. vn̄ non dz currere p̄scriptō. C. de āna
li excep. l. i. c. ult. C. de bonis matnis. l. i. in fi.
tō pot eē. qr licz interdcā sit eis elcō. non debent
ipi ppea ius suum neglige. et puisiōnem ecce.
sz diligentes debent eē. et petere licentiā inf tp̄s.
qr negligentibz iura n̄ subueniunt. ff. ex quibz
ca. ma. nō. n. et neglie ignosci n̄ dz. ff. de ecēdo.
uel uin in p'n. nec stultis solz succurri. sz errāti
bz. ff. de iur. et fā. ig. l. regula. c. si quis i in fi.
et ei. et cui ualitudie ipeditur. currit tp̄s. sz n̄
mandauit p alium actōm mouendā. ff. de
diu. tpm̄. p. l. i. et ei qui appllare non pt' iu
ta de cā impedit currit tp̄s appllonis. n̄ tp̄e h
coram publicis p̄sonis fuit ptestatus. al' n̄ e
gi̇a ei obeēt. nō obstante illa cā. j. de ap. si iuis
mee. et si. j. de. of. ordi. pastoralis. Jt ita i mora sc̄ q̄
debent eis obeē. stam mora nocz. ff. de usur. mo
ra. et nō pt purgari in cau isto. j. de sup. ne p̄la
tiez. et. c. sedentibz. sz ā mora pt purgari. qr si p
misi tibi tritieū. et offero illū tibi post morā. pur
gatur mora. ff. de v. ob. Interd. c. ult. ff. si cās
cautoibz. et si post tres. Jt si ego fui i mora agē
di tecum. et iterum mortua sc̄ alia m̄ subtracta.
m̄ nō nocet mora. ff. de. vi. et. iij. ar. l. p̄st. sz ue
rū est. q' in h casu nocz mora. nec pt purgari.
cū ius n̄ habeāt eligendi. qr translatū est ad
sr̄iorem. vn̄ si eligerent nulla est tal' elcō. sicut
nulla est sn̄ia illius qui dimisit iurdcōm. j.
de. of. del. cum sc̄. lō. c. istud. cū de cōsuetudine
alicuius loci elige non possunt n̄ p lr̄ia i petra
ta a sr̄iore. ar. s. e. cum int. vniuersas. ul' intel
lige cum sr̄ior qui ht p̄tatem inhibuit. ne sn̄
speciali ipius mandato ad elcōm pcedant sic̄
sepe fecit pp̄ ul' eius legatus. De translatio
Cum ex illo generali priui ne epoz.
legio q' beato petro et p eum. ec. ro.
dominus nr̄ indulsit. canonica postmo

dū manauiunt. instituta. q tinetia maio
res eccē. cās. ad se. ap. p̄ferendas. ac p h tnī̄
latiōes epoz. et sedium mutatiōes ad sūmu
sedis apl̄ice amsitem de iure ptineant.
nec sc̄ iuris quinqua preter eius assensum
debeat immutari. miramur q' b apien. e
lecti in neapolitanam eccam transtulisti. et
nouo quodā mutatoīs genere puificasti m
iorem. et magnū quodāmodo minorasti. e
fīre archiepm̄. imo potius de archiepatre
p̄sumens. licz n. dniū. l. fidum fuissz in ar
chiepm̄ ascitatus. q firmatoīs tn̄ mun re
ceperat. et archiepalia q̄tuum ei liceret mi
strarat. sic̄ nob ipius relatōne inotuit q
serualmen̄ epm̄ asseruit qfirmasse. sic g̃
ppetrandi similia ceteris audatia tribuatur
te ab epoz qfirmatōne dixerimus suspen
dend. Idem decano et caplo andeg. De trns
Cum ex illo. et. j. prmib. quo unde latōe epoz.
licet p̄fuit eam cunctis eccijs. xxi. di. in nouo.
et. c. quāuis in h differe impiū a ppā. qr ip
ator ht suā iurdcōm a ppllo. Instit. de iure n
li. c. sz q' principi. et. C. de uen̄ iure. e. l. i. c. cum.
eni. In auth. quo opteat epos dr̄ q' ab eodem
principio sunt. sz ro. eccā uoce dni cun̄ p'lata
est ut hic. et. xxi. di. quāuis. statuta qtinentia.
qr qō religionis et fidei ad petrum tn̄ referen
da est. xij. di. p̄ceptis. et. xxiiij. q. i. quoc. et. xvi.
q. i. sc̄ nr̄. et xxiiij. q. vlt. quemor. translatōnes.
et depōnes. iij. q. vi. quamuis. et. c. dud. et. j. c. pr.
et. vij. q. i. mutatōes. mutat. xvi. q. i. tempis
q̄litas. ptineant. q̄ sunt illa q̄ ad solam ppm
ptineant hiis uersibz qp̄hende. restituit pp̄ so
lus deponit. et tp̄e diuidit. acinit. eximit ac
qz p'lat. audōs soluit. synodqz fac̄ gn̄alem.
transferre et mutat. a ppllat nullus ab ipō de
singul' iste reb qcordantias. i. de excēs. p̄. sic
unire. et. j. de. of. del. q' translatōm i ti. glo. h
sc̄ qfirmasse. sedm quosdam sn̄ narrat. qr
an pallium receptū non pt qfirmare. qr in
pallio plenitudo pontificali offitij qfere. j. de u
su pallij. ul' spāl. ar. s. de elc. q' sic. circa. fi. c. s.
de elc. suffraganeis. dic quidā. q' illa nō tenz.
alij dicunt q' qfirmare pt. et oīa illa q̄ sūt iu
rdcōnis. ut hic. et. s. de elc. trāsmissam. et. c. nosti.
qr qfirmatōe qsequntur oīa q̄ sunt iurdcōnis.
et qfirmare iurdcōnis est. qr eo qfirmato pot
qferre b̄nficia. s. de. elc. nosti. g̃ eadē rōne. qfir
mare. qr caplm uacante sede qfirmare. j. de ma
io. et obe. cū olim. et. c. hijs q̄. ar. ul' q puinciales e in ar.
pi. lxiiij. di. qr pambitōnes. ar. j. de rerec. ad a
uolend. c. et qm. et ar. j. de conces. p̄. nulla. multo
fortius elc' qfirmat' hoc pot. vr̄. q' tūc ad ppm
spectet qfirmatō. c. di. qm. et. j. de qces. p̄. qr diui
sitatem. illd ē uerum q' elc' in archiepm qf
firmatus oīa pt q̄ sunt iurdcōnis. et n̄ q̄ sunt or
dinis. vn̄ lz possit qfirmare elcōs illos. tn̄ qse
crare non pt an pallium acceptū. s. de. elc.

Cū quis (?) ... [illegible]

quod sicut est infra de accusationibus cum l. al. aqua. et illam decretalem suf-
fraganeis quidam volunt intelligere quando non est in
mora. et illam quod sicut quando est in mora petendi pal-
lium. alii dicunt quod decretalis illa suffraganeis non tene-
tur. tu dicas et credo contrarium quod decretalis illa suffraganeis
teneat. et quod electus archiepiscopus iam confirmatus potest con-
firmare suffraganeos suos ut hic innuitur. et
potest mandare suffraganeis suis ut electum debeant
consecrare licet ipse hoc facere non possit. ideo quod ip-
se non potest clericum ordinare et tamen potest mandare alicui
episcopo ut ordinet. hoc idem faciunt abbates exempti de
clericis suis quod faciunt illos ordinari per episcopos in
quos episcopi non ordinant sine licentia eorum prelatorum.
multo fortius electus talis potest mandare hoc suffraga-
neis. et illa est ratio quod potest hic de mandatione in
qua committitur cum ipsi episcopi ex ordine vel consecratione
quam huiusmodi facere possunt. nec deest illi nisi quod
consecrandi non est de sua iurisdictione. nec secus hoc fa-
cere non potest. ergo non potest aliis mandare. instan-
tiam habes in abbatibus exemptis. et in electis confir-
matis. l. di. vii. q. i. pontifex. contra audacia. §
i. e. quanto. ar. quod pena unius est metus alterius.
xii. q. vii. quia. contra. e. i. de statu regul. ea quae. sed pu-
nitur quis in eo in quo deliquit. i. de tempore or-
dinationum. e. i. e. quanto. e. i. de elec. ex m. postulasti.

Inter corporalia et spiritualia eam cogno-
vimus differentiam quod corporalia facilius
destruuntur quam construuntur. spiritualia vero
facilius construuntur quam destruantur. unde
iuxta canonicas sanctiones episcopus solus honorem
dare potest. solus auferre non potest. episcopi quoque a me-
tropolitanis suis munus consecrationis accipiunt.
qui tamen non possunt nisi per romanum pontificem condempnari.
Cum ergo fortius sit spirituale vinculum quam car-
nale dubitari non debet quin omnipotens deus
spirituale coniugium quod est inter episcopum et ecclesiam suo
tantum reservaverit iudicio dissolvendum. qui disso-
lutionem etiam carnalis coniugii quod est inter virum et fe-
minam suo tantum iudicio reservavit precipiens
ut quos deus coniunxit homo non separet. non enim hu-
mana sed potius divina potestate coniugium
spirituale dissolvitur. cum per translationem depositionem
aut cessionem auctoritate romani pontificis quem constat esse
vicarium ihesu christi episcopus ab ecclesia removetur. et
ideo tria hec que premisimus non tam constitutione
canonica quam institutione divina soli sunt
romano pontifici reservata. Sicut autem episcopus consecratus sine
licentia romani pontificis suam non debet ecclesiam dere-
linquere. sic et electus confirmatus eam non de-
bet in dubium revocari. quin post electio-
nem et confirmationem canonicam inter personas
eligentium et electi coniugium sit spirituale con-
tractum. cui per consecrationem episcopalis dignitatis nichil additur.
cum quis episcopali preditus dignitate nullius
tamen ecclesie possit esse episcopus. quemadmodum de illo contingit
qui oneri pontificali renuntiat non honori.
Unde cum non maius sit vinculum episcopi ad ecclesiam quam
electi maxime cum fuit confirmatus. Immo

idem penitus et non aliud idem virtus optinet in
utroque. Sicut ergo episcoporum translatio depositio et cessio
sic et electorum post confirmationem spiritualis coniugii soli est romano pontifici reservata. licet usque ad
tempora ista quod cautum fuerat de episcopis expressum
non fuerat de electis. propter expressam tamen simili-
tudinem vel ydemptitatem potius nemini
poterat videri dubium subtiliter intuenti. cum
idem de iudicio de similibus sit habendum. sed licet illud
quod in canone legitur de electo ut si ultra vi menses
per suam negligentiam retinuit ecclesiam vidua-
tam nec ibi nec alibi donum consecrationis acci-
piat. Immo metropolitani sui cedat iudicio.
aliter intelligentibus potuerat suffragari. cum non in-
telligatur ecclesia viduata quasi sponsum non ha-
beat. sed quia sponsus eius nondum sit consecratus ad
huc quo ad quidam cum maneat viri solatio de-
stituta sicut nostri cum modo loquendi illa di-
citur ecclesia viduata que licet episcopum habeat inutilem tamen pro nullum
hibetur habere. non quod de cessione ibi sequitur. et
statutum fuit ad penam trahi debet ad gratiam vel
sic metropolitani iudicio electus deiicitur ita
et ad aliam ecclesiam possit transferri. presertim
cum nec sine auctoritate romani pontificis fiat cessio vel deiectio in
memorata quin ut hec possent ex canone illo
metropolitani indulsit. unde si translationem idem citra
si volueris sed quod de cessione dixerat et de translatio-
ne poterat expressisse. et quod non est sanctorum patrum expresse
decreto sancitum sane ratio sit non est a diver-
sionibus presumendum. presertim cum numquam in-
telligatur permissum quod non invenitur concessum. expresse
Sane quando tutoren archiepiscopus electum abricensem per
metropolitanum suum confirmatum in ecclesiam ve-
stram preter apostolice sedis auctoritatem transferre presumpsit
et eum consecrare quod totum magis archiepiscopus ceno-
manensis mandatum nostrum absoluit et ei tribuit
licentiam transeundi. dictos archiepiscopos a confir-
matione et consecratione episcoporum episcopum vero ab exe- pontificum
cutione pontificalis officii bituricensis archiepiscopus
iuxta tenorem mandati nostri suspendit. et quam-
vis idem archiepiscopi tanquam maiores plus ex-
cesserint in premissis prefatus vero episcopus minus ut-
pote illorum tanquam maiorum errorem secutus. Nos
tamen intellecta eorum confessione spontanea et sup-
plicatione devota veniam errori dedimus quod non
ex malignitate sed ex simplicitate peccaverunt.
et quando prefatus episcopus qui minus peccaverat se-
mel fuerat castigatus reatum suum recognos-
cens humiliter et devote. ac misericordiam vel postulans.
et iudicium non requirens. Nos intuentes quod
licet sibi munus consecrationis impensum nec prioris
ecclesie ipsum pontificem fecit nec secunde. cum ad
primam non fuit consecratus. et ad secundam po-
ti vinculo perdurante non potuit canonice conse-
crari. adhuc alteri alligatus ei tam a vinculo
prioris ecclesie quam pena a vinculo consuspensi-
onis penitus absoluto de benignitate sedis apostolice
diximus concedendum ut priore consensu habito

nus perdurante andegauensi ecclesiam studeat
gubernare. Idem archiepiscopo et capitulo scolastico
magunt.

Inter corporalia et .i. facilius. hoc est generale. nam et per
ius suum facilius reuocatur quam constituatur. ff. de
peculio. non statim et possessio facilius amittitur quam so
lo animo difficilius acquiratur quia ibi necessarius est actus
corporalis. ff. de acquir. pos. possideri. § in amittenda.
cum ergo istud quod non est illatum sed est incepti
uum sequitur rationis. spiritualia tamen spiritualia in lega
liter constituuntur de facili destruuntur. xl. di. sic. sed il
lud intelligas quo ad destructionem uirtutum quod fit
per peccatum. unde dicitur qui peccat in uno factus est omnium reus.
.i. de regul. iur. defleat. quod dicit hoc referas ad sacramen.
sic ordinationes. consecrationes et depositiones et consimilia
destruantur. unde lex dicit quod difficilior est dissolutio
matrimonii quam contractio. C. de repud. consensu. in prin.
lxxiii. di.
cotidie. x. q. vii. c. ult. a metropolitanis. lxxiii. di.
c. i. et ii. et iii. ro. pontifex. vii. q. vi. quamuis
dudum. et c. pre. cum ergo. hoc fortius. i. dignius
quam carnale in ueritate fortius est quia dissolui non
potest et si interueniat consensus pape et ipsorum coniugum
immo manent coniuges separati. § propter fornica
tionem. xxxii. q. vii. c. i. et ii. et i. de iur. iur. tua nos
et durat usque ad mortem. vii. q. i. sic alterius. .i. de
sepulturis. de uxore. in tantum autem carnale cop
plam. .i. de conu. coniu. ex publico. spirituale non cor
iugium in multis casibus dissoluitur. tran...
tionis. renuntiatione et depositione auctoritate pape. ut.
§. c. pre. et ideo minus est forte. sed dignius et ho
non separet. xxxiii. q. ii. quia in sbditis. et c. quos deus.
non. n. festo tacite consensus. dicet aliquis. cotidie
non. n. et est diuina et sic quod
dissoluitur et ipse ... non. n. et est diuina et sic quod
sit auctoritate pape. dicitur si auctoritate dei et est uerum si ius
ta causa hoc faciat. xxxiii. q. i. quamuis et q. iii. si quis
non recte consecratum. et tamen successor est preseato
tis. xxxiii. q. i. quamuis uetus et episcopi dicuntur in uicarium
christi. xxxiii. q. v. mulierem. et successores sunt episcopi a
postolorum. lxviii. di. quorum uices. confirmat. quod autem con
firmatorem potest quia est unum adhuc habet tenue in con
firmatorem potest quia est unum adhuc habet tenue .i. cum
posset repelli per exceptionem .i. de accusa. super his. cum
et coniugio spirituali nil addit. consummatur tamen in con
secratione. illud enim. .i. e. licet. nullius tamen. ergo in
probat hoc est quia ob hoc attingit ab eo. C. de pla. nec
tales. et. C. si non cognati. non h. et .i. de testi. spo. cum
ad sedem. infra. ar. .i. de testi. cum tu. et xxxviii. di.
quod ipsis. ipsi rori. .i. de ordi. ab episcopo. qui se c. i. in
utroque. quia de similibus simile debet esse iudicium. §.
de elec. dudum. filius n. ciuitatis. so silua iu
ta suadere debet. C. ad .l. fal. l. ult. .i. de confir. utili
et inutili. cum dilecta. sic et electorum quod deum esse de
epis. pro... ad electos confirmatos. sic quod dici
tur de uxore progatur ad sponsam. ff. de iur.
dotium. n. si sponsa. ff. de fundo. do. l. utraque iul.
C. de donis. l. i. ii. sunt. infra. .i. de iur. iur. quadam.
ar. C. qui. po. in pign. ha. l. ult. infra. post. ergo
autem confirmationem potest recedere ab ecclesia. similitu
dine. ar. quod de similibus simile debet esse iudicium. ar. ac.

xxvii. q. i. sic n. §. pinde. et xxvii. q. i. nuptiarum.
ar. contra. circa medium. sed nec illud. hoc. scilicet tacite consensum
quod posset si per capsim. c. di. cum quidam. quia ibi dicitur
quod ecclesia que habet electum confirmatum appellatur uidua.
et ille cessit iudicio metropolitani. et hic dicitur quod
non potest sine licentia pape. pape. soluit hunc obiec
tionem. quia non dicitur uidua in quo ad quidam. .i. e. nec
illud obstat quod sub sequitur de accessione. quia illud sta
tutum fuit ad penam. et e. sex mises. meli dicerent
si ult. §. quia de §. mis... dicitur in canone illo. cum
sententia hoc ponitur quo ad quidam. illa. c. quia miserunt
consecrationis desiderant. s. de elec. transmissam. in u
tilem. malus mortuus reputatur de pe. di. i.
scandite. et qui in nihil est ad agendum. nullus dicitur. ff.
quod cuiusque uniuersi. l. i. § pla. et ff. qui satis. co. l. ult.
et ff. ad uell. quamuis. § si cum uenit. ad gratiam.
ar. ff. de excep. rei iud. eum deinde. certa. n. non debet
alicui tribuere immunitatem. ff. de interd. et rel.
l. relegatorum. § ult. et l. sequitur. sed nec ea gratia tra
hi debet ad penam. C. de legibus. quod fauore. et quod pro
uisum est ad concordiam trahi debet non ad nouam. xl. v.
di. licet. auct. ro. pon. § generali. potat. ff. de minor.
l. sed apud labeonem. ar. contra. ff. de leg. iam du
bium. sententionis. ii. q. v. consuluisti. et quod apostolus non
diffinit nec nos diffinire debemus. xxxi. q. i. quod si
dormierit. non inuenitur. ar. quod non est accessum
intellexit esse prohibitum. ff. de colleg. illicitis. l. i. in
prin. ff. de don. filius. et xviii. q. ii. hoc tamen et ix. q.
iii. aquis... xxxii. di. de illo clerico. et l. q. di. se
iii. aquis... xxxii. di. de illo clerico. et l. q. di. se
euang. ff. quod cuiusque uniuersi. nulli. ff. de postul.
l. i. § ait pretor. regula ista locum habet in iudiciis
stricti iuris. quia quicquid astringende obligationis
causa dictum est. non id uerbis exprimatur omissum intelli
ca dictum est non id uerbis exprimatur. ...
ff. de §. ob quicquid. et in arbitris hoc locum habet. .i.
de arbitris. cum dilecti. et ff. de arbitris. si cum dies.
§. plenum. et l. quid tamen. infra. et in priuil. .i. de de
cimis. ad audiantiam. et .i. e. c. licet. et .i. de priuil. si
de terra. secus est in iudiciis bone fidei. hic sumitur
exercitium. ar. omnia concessa intelliguntur. que non sunt ex
presse prohibita. et habet locum in iudiciis bone fidei.
prout sequitur. quia in omnia intelliguntur uenire in iu
dicium. in expresse prohibeantur. .i. de causa. pos. cum ecclesia. ff.
de iudic. solemni. ff. de posit. lucius. et secus in bene
ficiis. que latissime sunt interpretanda. .i. de priuil.
olim. et .i. de donat. cum dilecti. infra. et secus in ab
solutionibus. .i. de sententia. ex. imp. ar. contra quod illa § intel
liguntur concessa que expresse non inueniuntur pro
hibita. xxx. q. iii. illud. et q. iiii. cum spiritualem. et
xvi. q. i. sunt nonnulli. et ff. de pact. inuit. § i. et
v. di. ad eius. et ff. de testibus. l. i. et xxviii. q. i. iam
v. di. ad eius. et ff. de testibus. l. i. et xxviii. q. i. iam
nunc in libro illo. et hoc non necat dominus. sed hoc confir
mat dicere. ubi constitutio promulgata fuit affirma
tiue intellexit concessum. si reperiatur prohibitum. per contrarium
plura. xxxi. q. i. de. et c. sequenti. quod si dormierit. si non
negatiue fuit expresse promulgata. semper intellexit plura
tum. maxime ubi fuerit eadem ratio. non inueni
atur concessum. ex. p. xxiii. q. v. si non licet. nam
cuncta licent non iura uetarent. tamquam maiorem.

ad. di. ho xxxvi. et infra. de re. mili. omne. § quam maior iuxta illud omne animi uitium tanto conspectius in se crimen habet quanto qui peccat maior. ibi simplicitate. simplicitati non parcendum est. lxxxvi. di. tanta nequitia. et infra de rerum permutatione. cum uniuersorum. § plures accidentie. de hoc non potuit. et ita quod uoluit non potuit. et quod potuit uoluit. infra de off. del. cum sit. et C. si quis alii uel sibi mutuum. et C. de iudic. si gratia. et ff. de hered. instit. quoniam de ac. quod. C. de instit. sub adi. fac. si testim. perdurante. i. si adhuc durante in suo assensu. si. lxxxii. di. quanto. et s. de elec. bone me. tenendo. et quod hic dicit de gratia solummodo dicit quia et ille debuit utroque priuari. sed quia ex simplicitate hoc contingit pepercit illi. si. infra de rer. permut. cum uniuersorum et capitulum plerique quod ipse elegit priuari debuit ea uice eligendi potestate. i. c. proximo.

Quanto personam hildesemensis episcopi. et infra. Qui ipse relicta hildesemensi ecclesia ad herbipolensem auctoritate propria se transtulit. non attendens quod ueritas in euangelio protestatur. quos deus coniunxit homo non separet. potestatem transferendi pontifices ita sibi retinuit dominus et magister. quod soli beato petro uicario suo et per ipsum successoribus suis speciali priuilegio prebuit et concessit. sicut testatur antiquitas cui decreta patrum sanxerunt reuerentiam exhibendam. et euidenter asserunt sacrorum canonum sanctiones. non enim homo sed deus separat quos romanus pontifex qui non puri hominis sed ueri dei uicem gerit in terris ecclesiarum necessitate uel utilitate pensata non humana sed diuina potius auctoritate dissoluit. et infra. Ne autem forsan presumptio transeat presumptoribus in exemplum quod quidem si uim esse non potest non esse notorium sibi percepimus ut administratorum herbipolensis ecclesie penitus derelicto. et infra. Ceterum quoniam herbipolensis canonici uota sua in ipsum prorsus illicite contulerunt. uolentes sicut dignum est ut in eo puniantur in quo peccauerunt. eligendi eos hac uice suspendimus potestate. et infra. Quia uero hildesemensem ecclesiam cui fuerat alligatus. unde secundum apostolum solutionem querere non debebat nimis imprudenter dereliquit ne ad ipsam ulterius redeat districtius inhibemus cum secundum traditiones canonicas qui ad maiorem se plebem transtulerint a cathedra debeant pelli aliena et carere propria. ut nec illis presideat. quos per superbiam spreuerit. nec illis quos per auaritiam acceperit. Idem bramburgensi episcopo et scolastico maguntino.

Quanto personam. et infra. hic capitulum et sequens et illud. c. infra de mai. et obe. illud de eadem re loquuntur. coniunxit. xxxii. q. ii. quos deus. et c. an q. et. xxx. q. i. ad limina. antiquitas. sic. xxv. q. i. contra statuta. et ix. q. iii. conquestus. et antiquitas ueneranda est. et ii. q. vi. antiquorum. § illud. et et mos retinendus est fidelissime uetustatis. C. de te.

testis. testa. sancta. reuerentiam. tanquam sui scriptoris. xi. di. ecclesiasticarum. et c. catholica. et infra de ca. pos. cum ecclesia. puri hominis. sed non hominis. qui et est ad sedem quod ho. infra de heret. cum christus et est uerus deus et uerus homo. s. de summa tri. c. i. uicem dei. unde dicitur hic celeste arbitrium. C. de summa tri. l. i. in fi. et ideo et naturam rerum inmutat substantia nimis rei applicando alii. ar. C. co. de del. l. ii. et de nichilo potest aliquid facere. C. de rei uxo. ac. l. una in prin. et de adi. ii. rescripta. et sententiam que nulla est facit aliquam. iii. q. vi. hec quippe. quia in hiis que uult est ei pro ratione uoluntas. instit. de iure naturali. § sed quod principi. nec est qui ei dicat cur ita facis. de pe. di. iii. § ex persona. ar. C. c. quamuis. ipse enim potest supra ius dispensare. infra de acces. pre. proposuit. et de iustitia potest facere iniustitiam corrigendo iura et mutando. infra de ap. ut debitus. infra de c. san. et af. non debet. et plenitudine optinet potestatis. ii. q. vi. decreto. exemplum. facilitas ueniae incentiuum et c. xxiii. q. iiii. est iniusta. et si ea quod male usurpantur omittimus: excessus uiam aliis tapimus. xxxv. q. ix. loca. et xiiii. di. peruenit. et C. de indicta uidui. l. ii. in fi. propagatur uitium si per correctionem discipline consequatur correctio. xxi. q. ii. placuit. in fi. notorium. notorium est quod transiuit. sed quod sua licentia transiuit: non est notorium. si. infra de cle. ex. mi. illud. quia aliud est in iure et aliud in facto. illicite. ipsum recipiendo sine licentia domini pape. sic s. t. proxime. bone. in quo peccauit. s. c. proximo. et infra de tempo. ord. litteras. et infra de off. del. cum olim. suspendimus. per sententiam et sic non ipso iure. sic. s. de elec. cumana. in fi. ar. contra. s. t. proxime. bone. § § uir quod ipso iure sit priuari. et ideo expone suspendimus. i. suspensos denuntiamus. solutionem querere non debeamus. sua auctoritate. immo in ea uocatione in qua uocatus erat debuit secundum apostolum permanere. vii. xxi. q. i. clericus. canonicas. vii. q. i. si quis episcopus.

Licet inter uirum et infra. sicut legitimi matrimonii uinculum. quod est inter uirum et uxorem homo dissoluere nequit domino dicente in euangelio. quos deus coniunxit homo non separet. sic et spirituale fedus coniugii. quod est inter episcopum et ecclesiam quod in electione initiatum ratum in confirmatione et in consecratione intelligitur consummatum sine illius auctoritate solui non potest qui successor est petri et uicarius ihesu christi. hoc ante capitulum quoniam hildesemensis episcopus non attendens ad herbipolensem ecclesiam propria temeritate transiuit. et infra. Nec illa pred. n. indulgentia presumptionem excusat ipsius sed ambitionem accusat cum in ea sit expressum quod si ad maiorem uocaretur forsitan dignitatem eam sibi liceret assumere dummodo nichil ei de statutis canonicis obuiaret. unde licet forsitan aliquibus uideatur ut indulgentie occasione ipsius ad dignitatem maiorem possit transire. ad parem tamen ipsi transire non licuit cum in maiori facilius dignitate propter maiorem utilitatem facilius soleat dispensa-

ca. p cum postulo sit et elcō examinari sole
at diligenter. et tenor illius indulgētie. nō
solum uideatur postulonis examinatem.
sz psone ē reseruasse. cōiungens d' modo de
canonicis nich obuiet institutis. añ q' p eū
examinata postulatō fuisz. cui fuiat facie
da. nulla debuerat tūc e transisse. Clemis
iij.

Licet in tīn et. i. inicatū. ẜ q' sbā ista sonte
uidentur. colligitur quis possit tñe principiū
mrīmij. siue medio et sū fine. sz atradit ambrō
dicens q' sacramētū mrīmij. cui plenū est. aut
nullum est. q' mrīmi. cel est. in didua. sic et carnale
m̄. q d' ē cōmixtō maris et fēie in diduam ui
te cōsuetudiem retinens. ꝭ de sumpt. c. illud.
et. xxvij. q. ij. §. i. et insī. de patria. potest. §. i. vel
uba ista possunt referri ad sollempnitatē pō.
quā ad sbām mrīmij. ul' dicas q' p tanto dicit
inicatum. q' post elcōm ab ea n̄ possunt rece
dere elcōres. s. de elc. cum int̄ canoicos. imo lo
die ē añ elcōm publicato tñ scrutinio uariare
nō possunt. s. de elc. publicato. et postea p cōsē
sum elcī pficitur in cōfirmatōne fit ratum. i
ta q' amplius p se renuntiare nō pt. s. e. int̄
corp. et in cōsecratōne cōsummatū intellr. et h tm̄
quo ad illa. q̄ mīsterium cōsecratois desideraut.
ut. s. de elc. transmissam. sz quo ad uinclm
cōiugale cōsecratō nich operatur. s. e. int̄. corp.
sic et incarnali mrīmo ista possunt cōsidarī.
p spōsalia q̄ fiunt pmissō futurarz nuptiarz.
xxx. q. v. matres quo dūmodo uir initiari. q p
illa ad mrīm. puenitur. ẜ de sponsal. oīo p cō
sensū aiorz attrahit et efficitur ratū. Ita q' nū
q̄ postea separantur. n̄ añ carnalē copulā cā re
ligionis. ꝭ de conuer. cōiug. ex pu. p cōmixtōm
corpm cōsūmatur. ꝭ de diuor. cōnto. maiorē.
q' gradatim cōferuntur honores. ẜ de min. et ho
n. ut gradatī et qui pmouet de minori ad ma
ius. pmotōm dz. xxiij. di. legimus. i. infi. videat
si alicui uideri posset. sz nulli pt uideri. ergo n̄
hic. sic viij. q. i. moyses. et ar. xxxv. q. v. ad sedē.
§. hic euigilent et attem mīs. si possit intē
dant. q. di. nō possunt. et xxiij. q. iij. si inlē. §.
Inueniuntur p'donei. et. c. sz aug. dicit se nescire.
et sz forsitan hec uideatur aliquibz q' possit tñ
sine. nō tñ est uim cum psona prius sit exami
nanda sic et postulo p ut sequitur. ad pem. sz
sine concesso q' maius est ul' accedi q' mī est. ꝭ.
de deci. ex pte. xvi. q. ij. v'i lis. ꝭ de donat. pastora
l. sz dic q' usi est transire ad maiorē quam ad
parē l' minorē. q' usi est cōius coe. v' n̄ mag ē
dispensablē transire ad maiorē quā ad parem
l' minorem pp maiorē utilitatē. vt hic dic cū
postulo. sz q' h uerba priuilij sū indulgentie
non interpr. pp largissime. vt. ꝭ de v. ñ olim.
&c o. q' forma uerborz h nō patitur. sic. ꝭ de pri
uil. si de tra. et. s. de cōsue. cum dilcī. Jt q' p ta
lē indulgētiam noluit cōuertere cōsuetā exa
minatōm postulatois. ar. C. de in of. t. si qū et.
s. de elc. ecca ura. sigūs quā utilitatē cōsecutus fu
it iste p illam indulgētiam sm istā interpre
tatōm quam hic facit pp. tū pō interpretatō si
dz. ut res ualeat quam pereat. ꝭ de v. s. i. alle. §.
si usi eligatur. et. ẜ de rebz dubijs quot. et ꝭ de
priuil. In hijs optiū. ar. q' hic dī sū priuil.
tali h fieri potuisz et priuilm ad adicere dz
uim coi. ẜ ad munic. l. i. ẜ del. l. si qū. potē n.
adiuuari bñfitō nos optet quā decipi. i. de
cōmodato. c. unico. et ẜ cōmoda. In cōmodato.
§. sic. insi. ẜ. Jdō attenuat unus h priuil. q'
p ambitōm optitum fuit. ut. i. q. i. pri cipat.
et. C. de senat. q. l. una. ex eo. ij. q' quod contra ius
optinetur. psumitur ambitōse optitū. ẜ ad
munic. l. iij. in. pn. l' dic q' sr examinatōe nō
debebat ei aliequa indulgētia p ut app3 ex v'b
ipius indulgētie. dum tñ nich ei obstaret. et.
c. t. ꝭ. vbi dicit et tenor illius et c. sz i n h uale
bat ei indulgētia. ut si uocaret ad maiorē
dignitatem potat cōsentire et p mutuū cōsm
illius inicatum eēt spuale cōiugiū. hic q' n̄
eēt si indulgētiam non hūet. q' cōsentire non
possz. s. e. Jnt. ad. fi. si n̄ seruasz indulgētiā
et uocat fuisz ad maiorem dignitatē. tūc ad
illā potuisz transisse illa alia lrā petita. q
n. non suat priuilm. p dit illd. s. de cōsue. cū
accessissent. cum suis cōcord. et priuilia seu i
dulgētia ita ē suanda. s' q' in ea cōtinet. ꝭ de
priuil. porro. sz iste noluit ampliare indulgē
tiam transeundo ad pem et sū examinatōe.
et idō n̄ pfuit ei. nec ē ad maiorē sū examina
tōne. vt pz ex tenore indulgentie. b. De auc

Cvm sr aliqua re. et ꝭ. toritate et usu
quesiuisti quid intelligatur pallij.
q' in forma traditōnis pallij cōtinetur. ui
delicz ē tradimus pallium. ut eo infra ec
clesiam tuam utaris q' ita intellr. uidelicz
infra q̄ uiz eccam puintie ē cōmisse. si uo
te sacris indutū uestibz. eccam processionalr
l' alio modo exire contigit. tunc pallio ē
minime uti debes. Celestinus. iij. De auc

Cvm sup. et. ꝭ. eccam. vbi toritate et usu pal
uta. lrs. c. di. pallium. quamlibz signa lij.
tur. q. ꝭ. de. v. si cum dici. sol. ibi placentina
ecca stricte accipitur p cathedrali tm̄. hic pro
large p qualibz ecca sue puintie. nō pt. esse
q' p hanc interpretatōm nulli fit piudīn. sz
pillam possz piudicari uassallus ecce et cito p
sent nuntie primum. pallio. p. signatur ple
nitudo pontifical officij. ꝭ. e. cum sit. et ꝭ. e. ñ.
et eo utend est tm̄ intra missarz sollēpnia. c.
di. q. morem. et certis diebz. ꝭ. e. ad honorē. et qui
cōtinetur in priuilio suo. ꝭ. e. t. c. fi.

Adiij q' quesitum est a nob' ex pte tu
a utrum liceat ē pallium tunm me
tropolitano alij cōmodare. Jnqui. t. t. &c q'
non uī eē conueniens ut palliū tuū alicui

Cum sr dicas [illegible] cum sue prouincie archiepiscopus
pt uti pallio [illegible] non

Jn glo. ult. ibi p ambitōem. vnde dicebat [illegible] priuil
aliquū odiosum quia [illegible] et equitate
[illegible]

Et neque [illegible] sine [illegible] ad
[illegible] ad minorē
[illegible] Goff.
[illegible] nemo
[illegible] Hostien.

I

comodes. cu pallium psonam no transeat.
s3 quisq3 cum eo debeat sic tua nouit dis
cretio sepeliri. **I**nnocentius. iii. cum pbro.
ap. se. le.
Ad h. et. i. comodes. et ita q2 pallium psona
le est aliis comodari non pt. immo nec i alia
puincia pt uti eo sn licentia illi cui e patro
chia. et si puinsm ht. j. e. ex tuaz. ea. n. q per
sonis inhent cum psonis extinguunt. ar. j. de.
off. del. cum altas. et. c. p. et. G. et. ff. de reg. iur. p
uil. instit. de iure natu. § si q principi. et. vii.
q. i. petisti. sepeliri. de cse. di. i. nemo clericu. ar.
hoc spale est de uestimentis sacerdotalibz spua
libz et de pallio et sic no obstat. ex. de relig. et
sup. fun. et siquis. § funis. q ornamenta. et an
nu phntur cum cadauibz poni l sepeliri
ne forte pptea effodiantur. et. c. nec loquitur
de layco qui non dz uolui in uestibz sacris.
sed de clericis.
Nisi specialr illa dilco. et. j. Sane si postula
tio tirorian epi ad panormitana ecci
am finisz p nos e approbata non tn deberet
se archiepm appellare priusqua a nobis
pallium suscepisset. in quo pontifical of
ficii plenitudo cum archiepali noi. ap. q
fertur. Tu ergo qr scom est sic studeas palliare
te ut id in cfusionem tuam. et. ap. se. i op
probium no redundz. qm si oporteat ut l
nos ul tu ex h nego cfundamur. eligeni
poti te cfundi quam ledamus. ap. se. dig
nitatem. **I**dem.
Nisi spalr. et. j. nomis. et ita lz cosecratus sit i
epm. non est appellandus archieps an pal
lii receptoem. palliare dz. quis qr male fecit.
et reuocare cgruenter si pt. ne uilescat eius
auctas. j. de accus. qualr. et qm. et. j. de ap. cu
cessante. ex. de te ins. qr iniste. eligeni. mag
tenemur nos dilige quam aliu. stam qsq
teglam diligendi pximu a seipo accip.
xxiii. q. v. si no nez. et agricolis sacientibz aliis
irrigandi n sunt. c. de seruit. p ses. lxii. di. q2
p ambitones. et. C. ut nemo priuat. l. ii. et qb
bz p sibi faciat clam. ten. prio. de pe. di. ii.
sane. al. qui uult cauend. yn e michi possu
cfule. cu dampno alteius. ff. ad l. aquil. sicuts
firmo. i. in fi. ar. c. xxii. q. ii. prim. et. xi. q. iii.
si quis uero.
Ad honorem dei. et. j. Sane solus roma
nus pontifex in missar sollempniis
pallio utitur semp et ubiq2 qm assumptus
est in ecclastice potestatis plenitudinem q p
pallium designatur. Alii aut eo. nec sem
p nec ubiq2 s3 in eccla sua in qua iurisdcone
ecclasticam acceperunt certis debent uti di
ebz. qm uocati sunt in ptem sollicitudi
ns n in plenitudinem potestatis. **I**dem expo
stalian archiepo.
Ad honorem. et. j. sub hac forma illoz tra
dimus pallium ad honorem dei oipotentis. et be
marie uirgis. et btoz aploz petri et pauli. et dni
pp. gg. et ecce. ro. et ecce tal tibi cmisse tradim t
pallium. de corpe bi petri sumptu in plenitudi
nem potifical dignitatis. Vt utaris eo intra eccla
tuam certis diebz qui exprimunt in priuilegiis
ecce tue cocessis a romana eccla. j. e. c. vlt. et sc
licet natiuitas dni. festiuitates sci iohis et sci
stephi. In circucisione. in epiphia. In ramis
palmaz. In cena dni. In sabbo sco. tribz diebz
resurrectois. pentecost. sci iohis bapte. et oim
aploz. In tribz festiuitatibz be marie. In co
memoratione oium scoz. In dedicatione ecclaz.
In principalibz festiuitatibz ecce tue. In ordi
natoibz clericoz et cosecratoibz epoz. et in die
anniuersarii sue cosecratonis. et. ar. ad hoc. j. de.
fer. c. vlt. et. de. c. di. iii. pmittand. i. in eccla sua.
i. infra quamlz ecclam sue puintie. s. c. j. s3
extra ecclam in pcessione. Vn non dz. s. e. c. i. et
sic miles p finita militia cum cingulo. ut ib.
C. de pro. sacri. cub. l. vlt. li. xii. proconsul uo no
utitur insigniis suis priusqua intret puin
ciam. ff. de. off. procos. l. i. sile est de usufructu
ario. qui serica ueste non pt uti. n in cena. ff.
de usufr. s3 et siquid. § ii. ar. c. j. ut lite pend.
memoria.
Ex tenore litterarum tuaz accepimus
qd cum fuerit in concessione palli
i t dcm ut ipo infra tuam ecclam utereris
et t p ecce tue negotiis frequenter extra tua
puintiam comoranti licet cud sit in hys
pania generalr. absq2 pallio ministrare. cu
csuetudo sit in hyspania gnalr. qr archie
pi extra suas puintias pallio in different
utantur. ut extra tuam puintia tm pal
lio ualeas indulgi. t a se. a p. postulasti.
lic3 autem csuetudo talis dicenda sit po
tius corruptela. nos tn de spali t gra in
dulgemus. ut si necitate aliqua cpeditus
ad ecclam t subiectam accedere forte nequ
ueris p consecrandis suffraganeis tuis. l
clericis ordinandis. et ad ecclam alienam
tp h te contigerit declinare. d modo is ad
qm eccla ptinet id pmittat utendi palli
o in tam dcis casibz habeas liberam facul
tatem. **I**dem.
Ex tuaz. et. j. infra ecclam tuam. i. infra ec
clesias tue puintie. s. e. c. i. pallio. ronale tn
pt uti. Vsq3 xxxvi. di. § ecce. sumitr vr q in
fula possit uti ubisq3. xxi. di. clicos. et clicos. et
uir q2 ubiq3. j. e. cum. e. cum sis. quida h mit
sib tur q infula possit uti ubiq3. corruptela.
s3 tur qr no sit corruptela. et qr sit tollend. ff.
de. off. p consul. l. i. § proconsul utitur suis in
signis ubiq3 postq ingreditur urbem. c fu
etudo et mala. et est io. q2 sic pallium fortit
postulanti detur. ut. c. di. prisca. ita datum
fortit custoditur. et si transferat eo. sede. no

tri cum eo pallium transfertur. s. de postul. prelato. c. inst. Item p parte sit beneficium personale quia cum persona sepilitur. s. e. ad hec. Et p parte locale quia non transfertur cum persona ad alium archiepiscopatum. sed remanet in s. de postul. prelato. insti. Indulgentiam. hic not. dic. quia non est licitum alicui celebrare uel predicare in aliena prouincia nisi ad hoc fuerit inuitatus. vii. q. i. episcopi. l. presbiteri. et. ix. q. ii. nullus primas. et. vi. q. iii. scriptum est. Expresse tibi e. s. p causis consecrandis et clericis ordinandis. permittat. Sed o. quia licet papa alicui det priuilegium non uidetur tamen concedatur eo in preiudicium alterius. sic j. de off. ord. licet. et. s. de transl. licet. Pallio tuo. Et ideo illius ad cuius prouinciam declinas. cum sit personale. s. e. ad hec. Casibus duobus premissis. nec a tiis. quia non in quibusdam permittit in aliis pluribus. ar. ff. de iud. cum pretor.

Cum sis. et. j. Ceterumque fueris in missarum celebrationibus constitutus diebus sollempnibus usum pallii per quod plenitudo pontificis designatur. potes liberius exercere. i.

Cum sit. et. j. Ceterumque. Sed uidetur ex eo quod dicit ubicumque quod etiam extra prouinciam archiepiscopus pallio possit uti. sicut p consul. ff. de off. procon. l. i. sed contra. s. e. c. i. et. c. ex tuarum. Et quod dicit. Ceterumque restringe. i. in quantum ecclesiam tue prouincie. s. e. c. i. uel ubicumque si habeat priuilegium de hoc ecclesie ad cuius prouinciam et dyoc. transiens id permittat. s. e. ex tuarum. Et sic planum est.

Quia nos. et. j. Inquisitioni. t. t. R. quod tam in tua quam in aliena dyoc. potes absque pallio et sandaliis celebrare. quantumque in tua dyoc. semper debes celebrare cum pallio. sed diebus illis duntaxat qui in ecclesie tue priuilegiis sunt expressi. sicque soluta est quarta quod quia quesiuisti an tibi sit licitum pro defunctis cum pallio celebrare.

Alex. iii. london. epo.

Quia nos. et. j. In aliena. de licentia dyoc. episcopi. alias non licet. quia non debet ponere manum in messem alienam. Et. c. vi. q. iii. scriptum est. et. ix. q. ii. nullus primas. Prouiso tamen postea sine licentia. j. de cler. ext. pegri. tue dyocesanus. debet illum inuitare. vii. q. i. episcopi. l. presbiteri. Priuilegiis. qui precise sunt dies illi nescimus nisi sint illi qui enumerati sunt. s. e. ad honorem. et. s. de fer. consuetudinis. Quarta. satis soluta est per hanc responsionem. quia respicere debet priuilegium suum et si ibi continetur quod possit celebrare cum pallio pro defunctis. ita obseruet. Sed quod ia continetur. j. de priuil. ii. de cetera. De renuntiatione.

Litteras tuas. et. j. Si iam aut insufficientiam aut senectutem forte consideras te tanquam emeritum postulas relaxari. Scito nos credere quod utilius sit hoc tempore si commissa tibi ecclesia sub umbra tui nominis gubernetur. quam si alii noue iconomi cognitione personeque gubernanda in tanto discrimine committatur. maxime quia in te uigor deuotionis et fidei etiam corpore senescente

te non deficit. sed uigente deorsum conditione corporea ferueris spiritus in sublimiora consurgendo. Et. j. Monemus te igitur ut se hiis diebus istis nullam te facias importunitate molestiam. quia inde tenens omnia comparatur prius solue militie cingulum quam cedat uictori aduersitas preliorum. Idem albi dolensi. et priori de artigi. De renuntiatione.

Litteras tuas. et. j. senectutem. non enim quibuslibet senectus facit ut quis possit petere. sed ea sola que hominem reddit prius ineptum. j. e. nisi. c. debilitas. Propter quas causas possit quis renuntiare tradit. j. e. nisi. et. j. post translationem. Insufficientiam. hic est iusta causa ad renuntiandum. quia defectus scientie non solum impedit promouendos. s. de elect. aggregato. immo dicit iam promotum. j. de eta. et qua. c. ult. et de hoc frebris. j. e. nisi. Nomine sic enim iudex potest causam differre quam eam nouo iudici delegare. ff. de uacat. mun. pro. c. ult. ar. xix. q. ii. monasteriis. Molestiam. petendo licentiam cedendi. Militie. sic. vii. q. i. suscitatis. non enim solum debent milites non completis stipendiis. C. de hiis qui non. expl. stip. l. coda. l. x. et nil credas. et. c. C. de hiis. quibus ut indignis. l. pleni. insti. et frustra uelocitate currit qui priusquam ad metas perueniat deficit. de pe. di. ii. in casum. et. ar. vii. q. nichil. et magis et delinquit qui inceptam causam dimittit quam qui nunquam ad eam uenit. In nomine. de legat. c. omnem. et qui ponit principium supplere debet usque in finem. de. e. di. i. nullus episcopus.

Cum inter p. Galfridum et quosdam alios canonicos cum j. se spirituali beneficio. s. stallo in choro et loco in capitulo quod in fuisset diutius agitata. Et. j. Ideoque quod si prefatum. p. inueneritis de assensu maioris partis ea fuisse de predicto beneficio. auctoritate apostolica inuestitum eum faciatis beneficium ipsum pacifice possidere. Non enim uidetur nobis impedimentum afferre iuramentum. quod de eodem non petendo ulterius proponitur prestitisse si assensus maioris et sanioris partis canonicorum accessit interuenit.

Idem epo uetulano.

Cum inter. et. j. Iuramentum. Iste prius abiurauit beneficium suum. quod de cetero ipsum non peteret. sed non iurauit quod non reciperet si iterum eligeretur. j. quod necesse causa ad audiam iuramentum non extenditur ad ea de quibus non fuit cogitatum in iuramento. quod tunc non extenditur. j. de iureiur. quitus. sic nec pacta extenduntur ad ea que non extrahunt tempore impetrationis. pacta. s. de pactis. c. ult. et transactio non extenditur ad ea de quibus non fuit dictum. l. cogitatum. C. de transac. si de certa re. et. C. de iud. licet. Item non obstat in aliis. sic et isti prius non obstat iuramentum. cum non agatur ex prima sua receptione. sed ex nouo iure post iuramentum prestitum acquisito de assensu maioris et sanioris partis capituli. quia alia est in causa petendi. ff. de except. rei iudi. et an eadem. ff. de institoria. ac. l. iii. debet. Et. j. de cau. pos. c. ult. maioris et sanioris. et sic standum est maiori parti. lex.

di. sane. et. xix. di. In canonicis. et. ff. ad municipa
l. q. minor. quid s. seruand. de h notatur. s. de elc.
ecca. nra. in fi. Interesset. supple. post renuntia
tom iste p. post suam renuntiatom. optinuit
lras a pp ut reciperetur illa in ecca illa. et sic iste
inuestitus fuit de bnficio illo auctte pp. et de co
sensu maioris ptis. et sic pt mior non pot obi
cere intrusum. [illegible]

Ex transmissa relone albis sci. n. de
cepano nris est auribz intimatu. q. d.
p. tuleus clericus. du infirmitate laborarz
ap monasterium sci saluatoris. sibi petijt
habitum monasticu exhiberi qui recupata p
mod sanitate ad monasterium illud gra
co plendi uotum accessit et ibid moram a
liquantulam faciens ea que predce ecce sci.
sy. contulerat s fecit reddi. Nunc aute
mutato aio laborat ut restituat in eccia
supradca. Gm qm iam dca ecca ab eo soliu
ta dinoscitur. ex quo ea que sibi atulerat
ad petitcem suam resignauit eidem. eq. q.
si res ita se hz pdictum abbem et socios ei
ad receptom. p. nulla rone a pellas inuitr
os. nec a ceptio apelli pmittas. hortari tn
eos potens ut illum non tanq extraneu de ec
clesia. sz quasi de nouo recipiant in sociu
et in fratrem. Idem tornac epo.

Ex transmissa. et. j. albis. i. prelati. q. ecca
sclaris est et non regularis. et e nom dignitati.
et iste p. tulens erat ibi canoicus. Votu. no qd
emisisset. sz q emitte pponebat. j. de regla. adul
ti. ar. ar. j. de regla. ex eo. non est q. ibi habitus
fuit ad pfessonem. tnc ad pbatom. l. tnc nl
lum habitum suscepit. et si suscepisset no obstat
na habitus solus sn pfessione non fac monachu.
j. de regla porrectum. et. j. qui cla. l. uo. adulti
te. resignauit. sz qualit bona illa sibi restitu
ta fuerunt. ex quo. n. semel fuint acquisita
ecce n debent ee amplius restitui. xii. q. ij. nl
li. xvij. q. iiij. sunt qui opes. Ro. iure poli.
no iure fori. xvij. q. iiij. quicuqz. ar. j. de dona.
e. int uir et uxore. mulieres. et in aucten. de mo
nachis. § si uo l. desco fuit hoc po. quam de
iure. si transierunt in pprietatem ecce. l. forsi
tan sub cdone atulerat illa bona. si ibi ppe
tuo remanere deberet. de hac maria notatur. i.
de clericis. c. q. a te.

Admonez. et. j. Vniuersis psonis tui epat
sb districtione pinbeas. ne eccas tue
dyoc. ad ordinatcem tuam ptinentes. ab
qz tuo assensu intrare audeant. aut detine.
aut te dimittere inconsulto. Qz si quis a
phibitom tuam puenire psumpserit in
eu canonicam exerceas ultionem. Clemes
iii. [illegible]

Admonez. et. j. Intrare. xvi. q. vij. nlls dio. et.
j. de iure pa. in ira pastorali. ar. si talia bnfin
a dimiserint sr excomunicandi. ut z ad debita

satisfcem. j. de instit. ex frequentibz. in absulto di
mitte. vi. vij. q. i. ex de loco. j. de priuil. cu et
plantare. § in eccijs. idem est in clicis alioz p
latoz. ut abbatu et aliorum. si quoz a scru eccas
n debent dimitte. lviij. di. c. i. et. ij. et. liiij. di. c.
i. q si fecint possint reuocari. et n redierint ex
pectati. te excoicandi. vij. q. ij. si quis uo. et. c. se
qnti. h e canonica ultio. ut dic. et si platus sui
transitu hre uoluit. potit ecca illa ordiari pil
lum ad q spectat. j. e. q in dubijs. et hic. infi. ad
religonem tn transire possit. xix. q. ij. due st.
et e reglares. petita licentia quamuis no obtenta.
j. de regla. licet. Ite ar. est ex hac lra q unus pla
tus non possit ad aliam platura eligi in alia
ecca l e canonicus. sz tn postulari. qm platus
ille ul clicus non hz facultate recedendi ab ec
clesia sua sn licentia epi sui. Vn ei assz illimus
est q acedebat. Vnic. et si epc eum malitio se no
ult acedere agend est p supiore. ar. j. de iur. pa.
nullus. et ferum ht locum eldo tm in clericis ei
dem ecce nos hoc non dicis. imo clicus alius
ecce. bn pot eligi ad aliam eccam. du tn als
ydoneus. et in eodem epatu. et in alio. et tenz e
leo. s. de elc. cum int canonicos. § de h iplora
da est cum lnia sui epi. et si denegaret eam a
pelleretur p suiorem. si malitiose h faceret p de
c. pd. nullus. [illegible]

Super h qd teleatatis. utrum eccastica
beneficia reposcentibz obiecta spota
nee abiuratonis exceptos. sine cae cogni
tone sic admittenda. et an actoris q spote
no renuntiauit. aut rei de spotanea renunti
atone debeant pbones admitti. sic tue ex
pientie respodemus. q h nulla ro in simi
le reddit. ut quicquam bnfin multis forte
expensis et laboribz acqsitum. quo sustenta
ri dz. facile sn magna ca sua sponte resig
net. Ido qz suacanum esse non credimus.
cam resignatois diligenter inquiri. Qz
si forte pbabilem. i. non vi. nec metu. nec
oppressione. nec intuentu pecunie. nec pro
missone extortam iudex inuenit. maxime
si no interuenit iuramentu q iux de uo
luntate ppria creditur fieri. q fere semp a
malo est. n replicato canonica sunt apposi
ta admittere non postponat. pono licet ne
gantis sum p rerum natura nulla sit pba
tio. eius tn qui spotaneam renuntiatom
negat. e implicite et quodamodo replican
do inficietur. sr assertone sua. hito ad dig
tatem et opinionem respectu pbatones cre
dimus admittendas. Idem.

Sup h. et. i. Casus. Quidam repetebat bnfin
suum obiciebatur ei excipiendo q no poterat
repetere. qz sponte abiurauerat illd. replicabat ac
tor. q n sponte renuntiauerat. qritur cui testes sit
prius admittendi. vtru illius qui dic q sponte
renuntiauit. an actoris qui dic. q no spote ren

[illegible]

ciauit. redit ꝓp̄ q̄ non est ꝯsile q̄ ais spōte re
nunciet būficiō suo forte mistis latronibȝ accūsi
to sibi magna cā. tñ testes sūt spontanā renunti
atōe sūt recipiendi. & iudex inquirere dȝ cām re
nunciatōis. & si inuenit illam ꝓbabilē. ad
mittat illam cām. & iponetur silentiū actori.
sꝫ ipē replicando ꝓbauit q̄ sponte nō renunti
auit in fine redit q̄i tacite ꝯoni. & ꝯtiō ꝑ
ħ ē. cum illa sit negatiā. s. q̄ spōte nō renunti
auit. & ipē redit. q̄ lȝ uideatur negatiā. cū tal
negatiua hꝫ in se iplicitā affirmatiuā. s. q̄
coactus renūtiauit. & ideo sꝫ illa asserere ipli
ta ꝓbōnes actoris sūt admittende. & sīna ꝓferē
daȝ ꝓ eo qui melius ꝓbauit. b. fine. l. fine adi
tione iuste cause renūtiatōis. ꝯsile. ā istā ꝑ
sumptōm. būi admittitē ꝓbō in atratiū. s. de
liez q̄ renūtiauit. ut. j. dī statim. in resōne. ma
xime dico q̄ idem ēēt. q̄ si nullam cām alle
gasset. & hic non dī. q̄ reus cām allegauit. sꝫ
iudex. hec ꝗ sunt. q̄ sufficit allegare spōtane
am renunciatōm sn aliqua cā. nec tenet al
legare cām. nec iudex tenet inquirere. & ħ nota
tur dicit sōȝ sēruatum ēē. & ē. q̄ dicat. si uult
pt inquirere. al' nō tenetur. q̄ sufficit q̄ spōte
renunciauit. j. c. pꝫ. cām resig. allegatā. a b
ipō reo forte ideo renunciauit q̄ habebat plā
beneficia. j. de ꝓben. c. referente. l' q̄ symonia
ce fuerat adeptus illud. j. de ꝓsumpt. non ē
ꝯsile. quidam fingūt. ꝗ. i. de testi. spo. sollicite
ibi n̄ recipiūtur testes illius qui allegabat e
spōtaneā ab iuratōm aū restitutōm. & ħ reci
piuntur aū restitutōm. ita soluebāt quidā. ħ
nō allegatur. q̄ spoliatus renūtiauit. si ħ fe
cissꝫ n̄ admitterentur ꝓbōnes ā eum. ut i. sꝫ n̄
cessit nō spoliatus. licȝ ꝓsumatur ꝓ eo q̄ i
tus ħ fecerit. auditur tñ aduersarius uolēs ꝓ
bare spōtaneam ab iuratōm. quia ꝓbata. si
tam spoliatus uult replicare. q̄ nō sponte bū
auditur. q̄ ad ħ ut nullū sit ei auxilium. ita di
cas. ħ. & illa. sollicite in diuisis casibȝ locuntur.
nec se tāgunt. qui n̄ ꝑ metū. ul' ꝑ uim renū
tiat būficio l' iuri suo rerȝ quid renunciatō.
q̄ ħ noluit lȝ coactus. & sic ꝑdidit dīnium ex
toto. q̄ coacta uoluntas uoluntas ē. xv. q. i.
ꝯsuto. & ff. q̄ me. cā. si mulier. s. si metu. & l. me
tum aū. s. sȝ q̄ ꝑtor. & sic hꝫ locum in hoc
cāu actō q̄ me. cā. que applicatur actō ꝑtori
a. ff. e. t. & si mulier. s. sȝ metu. & in ħ cāu loc
ħ ree nec tal' ꝓprie dī spoliatus. sȝ ꝯpulsus
q̄i nolens tradidit. ꝯ̄ ñ non pt petere restitu
tōm. cum n̄ fuit spoliatus. imo dnīū tradi
dit. lȝ ꝑ metū. ut dcīū ē. sȝ datur illi actio
ꝑtoria. q̄ me cā. & hic agetur actōne in rē
simplr petendo rem suam. q̄ si res tradita
ē ꝑ metū. agitur pactōm in rem. & in ꝑso
nam. & si ꝑmissio tm̄ ꝑ metū fcā est. & agat
ut res tradatur. hꝫ exceptōm q̄ met cā. ff. q̄
met cā. metū. s. sȝ q̄ pretor. sȝ spoliatus renū

nec dnīs. & ꝑdit solam possessōnē. & in ħ cāu
hꝫ locum actō. ꝯ̄ ñ iij. sn̄ edcīū possessōnū. & in ħ
cāu locum hꝫ illa dec. sollicite. & s. ħ nulla excep
tō pt opponi. q̄ qō spoliatōis ꝑuilegiata ē. j.
de ordi. cog. sꝫ spoliat. nec pt referri spoliatō
qō ꝓprietatis. q̄ nō trāt ius. ul' q̄ nō sit canoi
ce institutus. j. de restit. spo. ꝗ cum quis. & c. in
litteris. & c. ex qōne. & ideo in cāu illius c. sollicite
nō auditur qui refert ei qōm. q̄ spōte renun
tiauit. & abiurauit. q̄ illa duo simul stare n̄
possunt. q̄ unū petat restitui. & aduersariū agat
de ꝓprietate. ħ est ꝯtra ordinē iuris. c. de rei. ue
ord. sꝫ hic petit rem agendo reali actōne simplr.
ꝯ̄ ñ aduersarius pt obicere exceptōm ꝑemptō
riā. & docere de iure suo. & actor pot replicare. & s
utrqȝ dȝ docere de sua intentōne. & q̄ hic fit. ut
dic. insi. & in fine apparebit quis meliꝰ ꝓba
bit. & ita plana est que ꝯsueuit difficil' repu
tari. nō ul' sȝ sponte. ul' ui. s. ꝯpulsiua. metu.
& tm̄ metus atinȝ in se ui. & ita sensue dicit qō
vi. ff. q̄ me. cā. l. ij. oppssione. c. q̄ me. cā. ꝑ ipsi
sionē. pecunie. ꝗ ꝑ expensis & in talibȝ dari n̄
dȝ. j. de pactis. cum pridē. & j. de ren. ꝑmū. ad qō
nē. ex eo q̄ dicit. non interuenit pecunie. ꝯ̄ ñ a ꝯ
tio sensu q̄ si interuenit pecunie renūtiassꝫ q̄ ta
lis renunciatō renuisset. & sic restituetur ecclā
ei. s. ħ ꝑ ratū est q̄ lȝ renunciatō non teneat.
tñ renunciari dȝ priuari dȝ iste. q̄ symoniā ꝯ
misit pecuniā recipiendo ꝓ re spūali. & ideo
pot suppli maxime si restitueret in cāu isto de
grā sola ħ fieret. nec ꝓmissōne. ꝗ In cāu isto le
ne restitueret ꝓp dolum aduersarij. ff. j. e. sane.
a malo. s. nō credentis. xxij. q. i. ita g. & j. de iu
rāt. & si xpō. replicatio canoica. s. ut actor ne
get se sponte renūtiasse. admittere. cum esset
in maxe. q̄ si ꝓbabit reus iustam cām renun
tiatōis optinebit. ul' actor ꝑ replicatōm repellat
exceptōm. & ħ est q̄ sequitur n̄ replicatō & ē.
negantis. de hac negatiua dcīm est. s. de elc. bone.
dic. ut ibi. negat. est n. q̄dam sm̄ ꝑgnās q̄ i
cludit in se affirmatiuā. ħ ꝓpositō non spōte
renūtiaui includit in se hanc affirmatiuā. i.
coactus renūtiaui. & hāc ꝓbat actor i sua re
plicatōne. si. c. de codicill. nec codicillos. & j. de
success. ab intesta. cum dilc. & iij. q. ix. indicā.
inficietur. i. negat spōtaneam renunciatōm.
ad dignitatem. & sic non ꝯsꝑatur mo testi
ū. imo ꝯsideratur dȝ dignitas testiū. & alia de
quibȝ hnīs. iiij. q. iij. si testes. cum duobȝ. c. ꝑ.
sequētibȝ. & j. de testibȝ. ꝗ In mā. sic & in elcōnib.
s. de elc. ecclā una. s. de hoc. & sic optinebit qui
melius ꝓbabit de sua intentōne. sꝫ qualr ꝓ
nūciabit hic iudex. nūquid dȝ ꝓnūciare q̄d
spōte renūtiauit. l' q̄ n̄ sponte renūtiauit. ꝯ̄ ñ
q̄ sic. q̄ sꝫ huius inducantur testes. sꝫ ħ nō ur.
imo uidetur q̄ iudex ꝓnūciare debeat sꝫ prin
cipali ꝗstione q̄ est de renūtiatōne ecclē. de ista
materia an debeat iudex ꝓnūciare sꝫ incidēti.

v[e]l no[n] dicet. j. de ord. cog. Intellexim[us] alij i[n]telli-
gu[n]t hanc l[itte]ram h[oc] mo[do] v[e]l ad dignitate[m]. s. p[ro]tium
q[ui]a si ille qui dicit q[uod] metu renu[n]tiauit ee[t] p[re]s-
b[ite]r clate dignitatis. [et] opinionis. [et] p[re]sumptio ee[t]
c[on]tra illu[m] q[uod] n[on] sponte renu[n]tiauit. ff. q[uod] m[eto]. ca-
[usa] n[on] est. [et] i[de]o magis apte p[er]sone req[ui]runt[ur] ab ip[s]o.
ut in l. illa di[c]it. [et] nichilominus h[ab]ilius est h[oc]
ad dignitate[m] [et] opinionem testiu[m] ut dictu[m] est.
si n[on] ille qui obicit sp[on]te renu[n]tiauit h[abe]at me-
liores testes ei stabit[ur] non obsta[n]te dignitate al-
terius. arg. illud dec[retum] q[ui]a [con]sule. j. de p[re]sump. [et] h[oc]
[con]tra ulla[m] [ra]c[ion]e[m] [et] t[ame]n recipiuntur p[er]sone q[uod] sp[on]te
renu[n]tiauit. In casu isto posset dici iure nouo q[uod]
excepto h[oc] habituatois sponte f[ac]te p[er] iurame[n]tu[m]
l[ice]t c[on]t[ra] i[m]pediat s[e]c[un]d[u]m principali ac[ti]o[n]e cu[m] negotiu[m] p[er]
iuramentum sit finitu[m]. j. de litis c[on]t[estatione]. c. vlt. v[e]l reus
de pleno c[on]fitebatur q[uod] b[e]n[e]ficium illud q[uod] pete-
bat actor ad ip[su]m actorem p[er]tinuit. s[ed] sp[on]te i[llud]
renuntiauerat. [et] sic no[n] fuit alia q[ue]stio nec[essari]a.
Ino.

In p[re]sentia n[ost]ra [et]c. j. licet igitur tibi iudex
non semp[er] ad unam spem p[ro]bationis appli-
cet mentem suam. s[ed] ex c[on]fessionibus depo[siti]o-
nibus allegationibus [et] alijs que in eius p[re]sen-
tia p[ro]ponuntur formare a[nim]i sui motu[m] [et] ta[n]ta
sit iudicialis auct[oritas] ut semp[er] p[re]sumi p[ro] ip[s]o de-
beat donec aliquid c[on]tra ipsum legittime
c[om]probetur. Quare si tu coram dunolmen[si] [et] e[ius]
c[on]iudicibus nichil penitus p[ro]bauisses stand[um]
s[ente]n[ti]e fuerat n[on] aduersarius eam ostenderet
irritanda[m]. Q[uia] t[ame]n preter ista c[on]stitit de eius
renu[n]tiatione spontanea. p[er] quasda[m] ep[iscop]or[um] lit-
teras [et] c[on]fessionem ip[s]ius nos ei s[upe]r ead[em] ab-
batia silentium duxim[us] imponend[um]. Cle-
mens. iij.

In p[re]sentia [et]c. j. Casus. duo cl[er]ici erant ad q[ua]nda[m]
abbaciam. R[espondeo]. [et] quida[m] alius c[aus]a c[om]missa fuit iu-
dicibus. v[e]l p[er] ordiarium tractabatur c[aus]a fuit lata
s[ente]n[ti]a c[ontra] ip[su]m. R. appellauit c[aus]a appellationis c[om]mis-
sa fuit ep[iscop]o dunolm[ensi] [et] e[ius] c[on]iudici. cora[m] quibus
dicebat. R. s[ente]n[ti]am n[on] vale[re] q[ui]a in s[ente]n[ti]a no[n] expri-
mebatur q[uod] c[on]tra ip[su]m lata fuisset [et] p[re]terea pars
ad[uer]sa p[ro]bare non debebat s[ente]n[ti]am iusta[m] fuisse.
in c[on]trarium respo[n]debatur q[uod] ista n[on] sunt nec[essari]a p[ro]-
sumend[um] erat p[ro] s[ente]n[ti]a iudicis. demu[m] c[aus]a ista dela-
ta est ad d[omi]n[u]m p[a]p[a]m. p[a]p[a] u[er]o auditis hinc in-
de p[ro]positis dic[it] q[uod] iudex non s[em]p[er] d[e]b[et] a[n]i[m]u[m] suu[m] ap-
plicare ad unam spem p[ro]bationis. s[ed] o[mni]a d[e]b[et] c[on]si-
derare q[ue] fiunt in eius presentia. [et] ex hijs q[ui]a
firmare d[e]b[et] motum a[nim]i sui. [et] formare s[ente]n[ti]a[m].
q[ui]a p[ro] s[ente]n[ti]a s[em]p[er] p[re]sumitur donec in c[on]trarium ad
o[sten]datur p[ro]pter iudicis auct[oritatem]. [et] si nich[il]
p[ro]batu[m] ee[t] coram ip[s]o dunolmen[si] [et] suo c[on]iu-
dice stand[um] est s[ente]n[ti]e n[on] iste. R. eam o[sten]deret ir-
ritanda[m]. t[ame]n q[ui]a c[on]stitit d[omi]no p[a]p[e] p[er] litteras quor[un]-
da[m] ep[iscop]or[um] [et] p[er] c[on]fessionem ip[s]ius. R. de renu[n]ti-
atione spontanea i[m]ponit ei silentiu[m] s[upe]r d[ic]ta ab-
batia. ad unam spem. sic ff. de testibus. ob car-

m[en]. §. vlt. [et] xxiij. q. iij. si testes. §. In criminali. [et] j.
de re iudi. cum. p[re]sumi. sic j. de re iudi. sic[ut] [et].
c. cum int[er] nos. [et] ff. de reg. iur. res iudicata p[ro]
[ve]r[itate] ac[cipi]tur. p[ro]p[ter] ip[s]a[m] l[itte]ra[m] stand[um] t[ame]n h[oc] est. arg. c. 10. b. qui
dicebant q[uod] in c[aus]a appellationis uictor nec[ess]e h[ab]ebit
p[ro]bare s[ente]n[ti]am recte latam fuisse. [et] h[oc] p[ro] auten.
C. de hijs qui ingrediuntur ad ap. §. illud. vbi di[citur]
q[uod] uictores no[n] aliter potiuntur sententijs q[ua]m si eas
recte latas mo[n]strauerint. s[ed] dicendum est q[uod] s[upe]r
statur s[ente]n[ti]e n[on] p[ro]betur q[uod] iniusta est sit. C. de ap.
qui ad ciuilia. [et] C. ut c[aus]e pubertatis assit tu-
tor. l. i. de lege. n[on] d[e]b[et] iniquitate[m] s[ente]n[ti]e. ff. si pen-
dente ap. l. i. §. i. [et] docere d[e]b[et] se iniuste appel-
lasse. j. de ap. cum in eccl[esi]a. quid ergo respondeb[itur].
aut dicas q[uod] h[oc] ip[s]o q[uod] non reprobatur p[ro]bat e[am]
iustam. C. qui militare. s[ed] funs. l. xij. si q[ui]s.
quis diceret s[ente]n[ti]am iniustam r[ati]o[n]e p[ro]cessus q[ui]a
diceret litem no[n] fuisse c[on]testata[m]. v[e]l ordo iudiciari-
us no[n] fuit seruatus in alijs tunc nec[ess]e h[ab]et doc[er]e
s[ente]n[ti]am iustam p[ro]p[ter] p[ro]cessum. j. de p[ro]ba. q[uonia]m
c[on]tradic. vt ibi notatur in fine ultie no. ep[iscop]or[um].
in quor[um] p[re]sentia renu[n]tiauerat. l[itte]ras. quibus stan-
d[um] est. j. de p[ro]ba. post cessionem. [et] xi. q. iij. cum
c[on]fessionem. [et] h[oc] solum suffic[it] q[ui]a c[on]fessos i[n] iure
p[ro] c[on]uictis h[ab]eri placet. C. de c[on]fessis. l. una. [et] j. de
c[on]fessis cum s[upe]r [et]c. ult.

Sane dil[ectus] fi[lius] n. j. p[res]b[ite]ro card[inali]. tunc ap[ostolice]
se[dis] le[gato]. nos meminimus iniu[n]xisse ut
h. subdyac[onum] canonicum in pictauien[si] eccl[esi]a
institui p[ro]curaret cui mandatis n[ost]ris obte[m]-
perans ibide[m] instituit in canonicu[m] subdyaconu[m]
memoratu[m]. [et] j. postmod[um] id. h. quorundam
tamen ductus consilio litteras suas nob[is] redder[e]
tunc misse se obiecit [et]c. j. Q[uia] uo[bis] u[erso] viam de-
buit impetrare inde cogitur dispendiu[m] n[on]
sustinere. c[on]q[ue]s[tus] h[oc] no[n] obstante ipsum i[n] fra-
trem [et] canonic[um] admittatis. Innoc. iij. ni-
drosien[si] archiep[iscop]o.

Sane [et]c. j. Instituit [et] canonicos suspendit
ut p[ost]z in integra. ductus. c[on]silio. dato forte in
fraudem [et] sui lucri causa. q[uia] erant i[n] dolo. ff.
de dolo. s[ed] cum sciret [et] ex c[on]silio fraudulento
obligabantur. ff. de reg. iur. c[on]silij non frau-
dulenti. q[uia] n[on] habuit c[on]tra illos actione[m] de dolo.
t[ame]n ap[u]d se debuit explorare. an ei expediret ta-
le c[on]silium. ff. mandati. l. ij. in fi. q[ui]a no[n] teneba-
tur sequi tale c[on]silium. xxiij. q. i. q[uod] p[re]cipitur.
q[uia] n[on] u[idetu]r q[uod] no[n] tenea[n]tur. s[ed] tenentur si h[oc] c[on]staret
[et] si uellet allegare. h[oc] illud d[e]b[et] p[ro]bare. ff. de p[ro]ba.
quod. §. qui dolo. s[ed] h[ic] p[re]sumitur dolus. q[uia] n[on]
ip[su]m recipe c[om]pellitur. reddens [et] sic tradendo
l[itte]ras renuntiauit iuri suo. sic. j. de pactis. cu[m]
p[ro]derem [et] donatis [et] traditis instr[ument]is mancipio-
ru[m] mancipia ip[s]a donata intelliguntur. C. de do-
nat. l. i. [et] qui c[hi]rografu[m] legauit [et] actiones
q[ue] c[on]tinentur ibi legauit. ff. de l[egatis]. iij. qui c[hi]ro-
grafu[m] [et] qui obligauit instrum[entu]m agror[um] suor[um]
de agris ip[s]is cogitasse intelligitur. c. q[ui]a res. pig.

[illegible]

ob. pos. l. ij. et si restitui t cautionem pignoris uis
pignoris remisisse iudicatur. C. de remis. pig. l. di
tore. et ff. de pactis. l. ij. secus est si restitutio tibi
pignus. quia nichilominus possum petere debitum. ff. de
pactis. l. iij. et ideo diuersitatis est. quia in alteo utilitas.
in alteo non. ar. contra. i. e. veniens. sol. ibi. dispen
dium sustineo. s. i. j. de fidei iuss. peruenit. et s. redde
bat mala pro bonis. et h. quid malorum. ff. vii. eis
nocet. xxiij. q. iij. ser fuit dissuetie. et exhibito su
e reuerentie cum honore impensus. si dz esse dampno
sus. ff. de furtis. simul eois. § q. n. et ff. quod admitte
re. a prian. sz sicquis. et ideo quia fuit deceptus primis
tibus et conuenit. s. e. si tpe. nam deceptis. et non de
cipientibus iura conueniunt. ff. ad uell. l. ij. § i. et
j. de test. primitia. cum uniuersos. et j. de don. inter
uir. et C. si minor se maiorem. di. l. ij. sz eualit
iste auditur. cum nullum ius habeat. et nec sua actione
experitur. ff. de neg. g. si pupilli. § vlt. simile est. quod
nullum ius hz. sz quia iste implorauit officium iu
dicis admittitur. contra eos qui eum taliter decep
unt. quia enim deficit actio officium iudicis est
implorandum. j. de officio iudicis. c. iudicis officium.
et ff. de minoribus. In casu simile los. j. de pactis.
cum pridem. et ibi officium iudicis implorauit.
alias non audiretur. ar. s. de ele. cum inter. R. se
niorem. sz pt dici quia presentationem tali litterarum
non renuntiauit institutionem quam habuit al
legato auctoritate sedis apostolice. quia si renunciasset facto
legati pralem redisionem subiciendo se eorum inie.
et ita de iure fuit auditus. B. admiratus. dati
executoribus sic h ut pz in integra.

Quod in dubiis et j. hij preterea quod bene
ficium ecclesiasticum sibi collatum sponte
in manu layca resignantes. illud denuo
a layco susceperit eodem sunt beneficio spo
liandi. sz resignatio talium facta layco ua
lam optineat firmitatem. Idem eboracensi
archiepiscopo.

Quod in dubiis et j. layca non videtur quod talis
renuntiatio teneat nisi fiat in manu eius
a quo beneficium recepit. vi. q. iij. denique. xvij.
q. ij. altaris. et in autem. de defensoribus ciuitat.
quod nimium. coll. iij. et ff. de orig. iur. l. ij. § et cum
placuisset. ar. et xvij. q. ij. gunsaldus. et opti. ar.
C. de defen. ciuitatum. l. ult. et s. e. ad nostram. et hic
fi. col. sim est quod quantum ad ecclesias. l. quantum ad sui
orem tal renuntiatio non tenz. quia nec eccla l sui
or pt illum repetere h ult. vt. vij. q. i. si oz.
et i inferior. xxxiij. q. v. mil. sz ipse non pt ea
repetere et ita quo ad se tenz pactum. quia et si in
utile sit tal renuntiatio. tn in se hz pactum
pactum. ne petat sicut acceptilatio inutilis. ff. de
pactis. si unus. § pl. et ff. de acceptil. si accep
tilatio. et xvij. q. i. eos. ar. contra. ff. de acceptil.
an inutilis. in prin. et quia postea recepit. de manu
layci suspensus est. xvi. q. ult. si quis deinceps.
et c. secundum. immo plus dicit concilium generale qui
consentit electionem de se facte per secularis potestatis abu

sum ineligibilis efficitur. s. de ele. quisquis. ar. contra.
j. de iure. pa. preterea. sz expone ubi uim illos coro
ne priuetur. s. fidelium. cum iam sit priuatus corone
sacramentorum recipiendo ecclesiam de manu layca.
suspensus fuerat ipso iure p. c. si quis deinceps sa
t. possz dici. sz dec. predicta. preterea. contra dicitur. vt dic
tum est. et c. quisquis. concil. ij. generale aliam
penam imposuit. quia efficit ineligibilis. et ideo melius ue
dicendum. quod illa iura. xvi. q. vij. si quis deinceps.
et c. secus. quod dicunt quod clerici cum h faciunt sunt suspensi.
si et layci sunt excommunicati qui clericos instituunt siue te
nent in h. si ipso iure penam imponant. sz hodie
layci sunt excommunicandi. et clerici qui recipiunt beneficia
a suspendendi et ineligibiles sunt per iura illa.
i. de iure pa. preterea. et s. de ele. quisquis.

Ad supplicationem ragusini archiepiscopi cui
a cura quam tenebatur ecclesie ragusine du
ximus absoluendum eo quod ibi non poterat se
curus morari et si accessum haberet ad illam mor
tis sibi periculum imminebat. et j. secundo in
cipitur ministerij tuum id est destituit in rebus tem
poralibus priuatur. cap. q. quod de liberalitate regi
a ac concessione tua beneficium quod in episcopatu
...leoli ecclesia dematerum est illi collatum ad
tenuitatem conseruetur ipsius. et concessimus ut
in ipso episcopatu absque usu pallij officium episcopale
valeat exercere et tanquam metropolitano
reuerentiam et obedientiam impensuris.
Idem episcopo kalaritano.

Ad supplicationem et j. morari. forsitan propter
intemperiem aeris. l. xxiiij. di. quorundam. uel quia
habebat capitales inimicos. s. de ele. bone. destim.
si. xxiij. di. diaconi. § mendicat in feli. et c. ad
sustentationem. hinc prudendo est in beneficio quam
ecclesia. sz ea necessitatis abducit. vij. q. i. quamuis tri
ste. sz male nimis publica egestate laborare
dz. ff. depositi. bona fides. et fructo huic prouiden
dum est. quia deposito conuenitur in necessitatis. l. di. stu
deat. erit autem iste tanquam plebanus ecclesie h.
absque usu pallij. ar. contra. C. quod ad eum cum ha nu
mera indicuntur. l. ij. l. x. quia maioribus ho
noribus functo non lz descendere ad minores. vt
dicit lex predicta. et ar. ad idem. xxiij. di. legimus
in fi. et s. de transl. licet. et c. i.

Nisi cum pridem et j. si in hac cessione
fugeremur melioris uite propositis ca
re te deberes non esse sacrificato in ulto sacerdotum.
et ideo non oz te predicatorum iam suscepte de
serere ministerium. cum ille cuius si bene indu
...sabat eundem predicandum recepit habitum
di. Quod si forsan humilitatis ea de culmine
quam pontificali descendere eo ipso uideris hum
ilitatis exige male uereri quod te nimis in
resignandi proposito exhibes pertinacem. quia te
etiam uite humilitatem custodies cum et per
ea locum culminum fugies et per obedientiam
non dimittes. Si timeret te itaque uolumus
quod h sunt illa pro concedendi episcopo tuo licentiam

postulare. conscientia criminis. debilitas corporis.
defectus scientie. malitia plebis. grave scandalum.
irregularitasque persone. Sed in hiis omnibus est
observanda cautela propter quam causam tibi cum
nis cedendi licentia possit postulari. Et forsitan
non cuiuslibet sed duntaxat illius propter quod execu-
tio ipsius officii post peractam penitentiam im-
peditur. Cum si omnes quos arguit conscientia
criminis culpe cederent. pauci vel nulli in illo mini-
sterio remanerent. et cetera. Alia vero causa est debi-
litas corporalis que vel ex infirmitate vel ex seni-
tute procedit non tamen omnis sed illa solum per
quam impotens redditur ad exequendum of-
ficium pastorale. Nam si per qualibet corpo-
rali debilitate suscepte servitutis officium pos-
set deseri frustra se fatetur apostolus in suis
infirmitatibus gloriari. Cum interdum non plus
torreatur debilitas senum vel aliquem cedere quam
moralis maturitas que in senibus esse solet ipsum
in suo suadet officio permanere. Pro talibus enim
de se dicit apostolus. Cum infirmior tunc fortior sum.
quia non numquam infirmitas corporis fortitu-
dinem cordis augmentat. Pro defectu quoque
scientie plerumque potest quis petere cessionem.
quia cum ipsa circa spiritualium administra-
tionem sit potissimum necessaria. et circa curam
temporalium oportuna. Pro illo. cum commissam
sibi ecclesiam debet regere. In utriusque saluberte-
rminat ei si sciam in qua ipsam regere
ignorat. Tu vero inquit dominus scientiam repuli-
sti. et ego te repellam ne sacerdotio fungaris
mihi quamquam et si desideranda sit emi-
nens scientia in pastore. in eo tamen sit competens to-
leranda. quia secundum apostolum scientia inflat caritas
autem edificat. et ideo imperfectum scientie supplere potest
perfectio caritatis. Propter autem malitiam plebis
cogitur interdum prelatus ab ipsius regi-
mine declinare. cum plebs adeo dure cer-
vicis existit. ut proficere nequeat apud ipsam.
sed propter eius duritiam quo magis satagit eo
magis a suo iudicio deficere permittatur
dicente domino per prophetam linguam tuam adhere-
re faciam palato tuo. quia domus exaspe-
rans est. Et apostoli leguntur dixisse iudeis. Ec-
ce convertimur ad gentes. quia verbi dei vos fe-
cistis indignos. Non tamen pro qualibet culpa debet
pastor gregem deserere ne mercennario com-
paretur. qui videt lupum venientem et di-
mittit oves et fugit. sed de cessionis licentia te-
neri potest. non tam timide fugere. quam pru-
denter declinare. cum oves convertantur in lu-
pos. et qui debuerant humiliter obedire iam
irrevocabiliter contradicunt. cum et si tales sint
graviter pro crimine puniendi. sunt tamen pro
tempore aliter tolerandi. quia sanguinem elicit
qui nimis emungit. Pro gravi quoque
scandalo vitando. cum aliter sedari non potest.
licet episcopo petere cessionem. ne plus temporalem

honorem quam eternam videatur affectare
salutem memor illius quod dixit apostolus. Si esca
scandalizaverit fratrem meum non mandu-
cabo carnem in eternum. Sed inter scandalum et
scandalum est subtiliter distinguendum sicut dominus ipse
distinxit. cum dixissent apostoli. Scis quia pharisei
audito hoc verbo scandalizantur. Et dixit. Sinite
illos ceci sunt et duces cecorum. Alibi vero dixit.
Qui scandalizaverit unum de pusillis istis qui in
me credunt expedit ei ut suspendatur mola
asinaria collo eius et demergatur in profun-
dum maris. Persone vero irregularitas. ut si
forte sit bigamus. vidue vel maritus. est causa
propter quam licentiam petere potest ab resignan-
di. attestante apostolo qui dixit. et oportet episcopum
esse unius uxoris virum. non tamen propter qualibet
irregularitatem persone debet ei qui regulariter
ministravit cedendi licentia indulgeri. ut
pote si de legitimo matrimonio non sit na-
tus. quia hanc irregularitatem habere non potuit
tacite si tamen et culpa latet. Vere causa cum eo qui lauda-
biliter suum implevit officium iniuncta
penitentia competenti potest non minus utiliter quam
misericorditer dispensari. Ego sum inquit deus
zelotes visitans peccata patrum in filios usque in
tertiam et quartam generationem. in hiis qui
oderunt me. id est in illis qui circa me paternum
odium imitantur. Unde patet quod illis qui pater-
na vicia non secuntur. proprie possunt in tali-
bus suffragari virtutes. illo discretionis adhibi-
to moderamine. ut inter notos et manzeres na-
turales et spurios distinguatur. et cetera. Verum si propter
alias causas cessionem affectes non est in hoc pos-
tulatio favendum. cum hec postulatio videatur
non esse discreta. Quam ut id tanquam notissimum
committamus. quod ociositas et voluptas arma sint
hostis antiqui ad miseras animas captivandas.
propter laboris angustias aut persecutionis incur-
sus non debes deserere sponsam tuam. cui despo-
sandam manum ad extraneum te fide media
copulasti. Sciens quod beati sunt illi qui persecutio-
nem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum est
regnum celorum. et cetera. quam tenes de dilectione. Sed dices.
Spiritus ubi vult spirat. et nescis unde veniat aut
quo vadat. et ideo non est qui possit illius viam
prescrutari. Qui vero spiritu dei aguntur non sunt
sub lege. quia ubi spiritus dei ibi libertas. Quare si ce-
dendi tibi licentia data non fuit ab homine. in
dominus tamen cedes quia data est tibi cedendi liber-
tas a deo. Certe decipis si sic sapis. Nam quomodo
spiritu dei agitur qui contra spiritum dei agit. Si
tamen ita sunt que premisimus. Immo quia indu-
bitanter sunt vera. procul dubio contra spiritum dia-
git qui ad contra veritatem attemptat. quia ipse est
spiritus veritatis. Porro si dicas quod forsitan est
alia latens causa propter quam cedendi voluntas
tibi celestis inspiratur. et nos si quid et cetera. Tu
quomodo scis quod talis inspiratio sit celestis.

nonne recolis quod ille gloriosus pontifex dixit
cum cepisset viribus corporis repente destitu-
dñe si adhuc p. sum n. ne. non re. la. fi. ue-
r. illius exemplum secutus qui dixerat cupi-
o dissolui et esse cum Christo. Carnem autem in car-
ne necessarium est propter nos etc. Quippe si
quantocumque virtute florere fulgeas et in te
non habeas caritatem nichil quod probaris habere.
Nulla siquidem potest esse maior caritas quam
ut animam suam ponat quis pro amicis suis.
Cum autem propter hunc te doceat animam tuam
pro fidelibus tuis ponere nulla occasione dummodo
ipsis proficere possis et si non omnibus tamen multis
te ab eorum regimine convenit excusare. quam si
laboris eorum pretendis exemplum te apostoli suble-
vabit quod suadet et laborem ipse non refugeret
et se asserit pro animarum salute plus ceteris labo-
rasse. quia licet non sequatur semper laborem ef-
fectus. nichilominus tamen labor ipse est meritorius
apud dominum iuxta quod legitur reddet mercedem laborum sanctorum
suorum etc. Nec putes quod Martha malam par-
tem elegerit quia erga plurima satagebat. quia Ma-
ria optimam partem elegit que non aufe-
retur ab ea. Cum licet illa sit magis secura
ista est tamen magis fructifera et licet illa magis
suavis hec tamen magis utilis. cum in fecundita-
te sobolis lippitudo Lye rachel pulcritudini
sit prelata. quamvis simul in unum et contem-
platiuus valeas esse et actiuus. legislatori exemplo
qui nunc ascendebat in montem ut ibi glo-
riam domini cum maiori cerneret libertate. nunc in
descendebat in castra ut cum utilitate necessita-
tibus populi provideret. Qua propter facilius indulgemus
ut ascendat monachus ad presulatum quam pre-
sul ad monachatum descendat etc. Summone-
mus itaque ut laborem pastoralis regiminis non
refugias ne fortassis ad pedes suos cum maria
sperneret te recipere que sibi apud se divertentem
sprevisset cum martha sollicita ministra-
re etc. Quia vero in postulando cedendi licen-
tiam institisti et te duximus relinquendum
ut distinctis causis propter quas cedere op-
orteat. si propter aliquam causam utilem et hones-
tam in tuo proposito perseveres de licentia nostra
cedes. Alioquin cedendi licentiam autem a p-
te scias penitus esse interdictam. quam et si pen-
nas intueas quibus satagas in sollicitudinem
advolare ita tamen astricte sunt nexibus preceptorum
tum ut liberum non habeas absque nostra per-
missione volatum. Idem Faventino
episcopo in archiepiscopum Ravennatem electo.

Nisi cum pridem etc. Primitus. qui credens quod
cedendo placeas deo. ministerium. quod primitus illi-
atum est. j. de statu mo. quod dei timore. Sanctifica-
to. s. Jeremias. cum ille. s. Jeremias. qui predi-
cationis recusabit officium et tamen postea recep.
viij. q. i. in scripturis. cuius. s. ubi dei. Forsitan.
Illud forsitan. non videtur poni dubitative

sed affirmative. si. xxxiij. q. ij. admonere. et j. de p-
cur. tue et de pe. di. i. quamobrem. et ff. de rei. ue.
Id si. s. i. et ubi sententia h immutat. s. de se pris
se lris. s. n forsan. sed dumtaxat illi. ex loco is-
to colligitur quod pro nullo crimine potest episcopus renuntiare
sine licentia domini pape quantumcumque gravi sed h dicunt qui-
dam. quod nullus criminosus. s. episcopus. nullus irregularis.
potest renuntiare sine licentia pape. ar. j. e. pre. s. qui
quidam. et vi. q. ij. denique sufferendo. et ff. de admi-
ni. l. tutores. Cum ce. et si talis sit qui titulum non
habeat. ut symoniacus et intrusus. In morte tamen propter
necessitatem possent renuntiare. ar. illi. c. xvij. q. iiij.
si quis suadente. tacendo. et Jo. dicit quod symoniace
intrusus non habet titulum. sed fures et invasores
sunt. i. q. i. ordinationes. et ix. q. i. ordinationes. et ideo
quanto plus rem tenent tanto plus peccant. et f
semper est in mora. et ff. de adi. furtiva. si pro fure.
C. plt. ar. quia non dimittitur peccatum et c. xiiij. q. vi.
si res aliena. Unde dicunt quod renuntiare possunt sine
licentia pape. quia episcopi ad h tenentur canonis auctorita-
te. i. q. i. si quis. iiij. In aliis qui titulum habent secus
est ibi necessaria est licentia pape ut hic dicitur ar. j. e. pre.
C. rursus et sequentibus. sed littera ista contradicit. s. non
quibuslibet. sed illius dumtaxat cuius executio post pac-
tam penitentiam impedit. sed h duo crimina talia sunt et s
videtur quod hic sit petenda licentia. quia licet titulum non ha-
beant. symoniacus tamen videtur habere titulum cum per
electionem habuit eccam quod ad comunem opinionem habet titulum.
cum fere occulta sunt symonia. unde saltem propter h tenen-
tur licentiam petere. et causa potest sub esse. quia si bene admi-
nistrarunt papa de facili dispensabit cum eo. ar. j. e. c. C.
persone uo. satis possunt h dici quod intrusus ordo debet cede-
re quia nec quantum ad opinionem nec quantum ad veritatem titulum habet.
Que quo sunt crimina que post pactam penitentiam impedi-
ant executionem ordinis dic quod symonia est unum de
illis. ar. i. q. i. erga symoniacos. et j. de symo.
tanta. et homicidium. j. de temp. ordi. c. ulti. et
l. di. miror. et de hiis duobus criminibus habetis expresse
se. j. de accu. inquisitionis. Item h. io. omne peccatum quod
ipso iure irrogat infamiam est tale. iij. q. vij. C. por-
ro. quilibet cum per penitentiam tollatur. Infamia tamen non
aboletur. vi. q. iij. C. hinc colligitur. de h notabi-
li. de temp. or. et qualiter ord. ex tenore. In istis n.
criminibus que post penitentiam impediunt executionem or-
dinis aut beneficij. retentionem debet episcopus petere licentiam
cedendi. quia penitens non potest nisi renuntiet. In aliis
uero criminibus de quibus potest penitens remanendo in
officio suo non tenentur petere cessionem. ar. illi. de e-
j. de tempo. or. c. ulti. cuiuslibet culpe. sed contra illos que
dicunt omne crimen inducere irregularitatem. Pau-
C. unde uectius. h ut esse potest quod quis sine crimine ui-
uat. quia res pene contra naturam est. ut quis sit sine
uat. ... In
pro. xxv. di. C. nunc autem. si. j. de pben. c. plt. Im-
potens. tal. n. morbus dicitur sentiatis. quia animusque
rei agendum impeditus est. ff. de. s. sig. morbus.
ff. de rei. ud. quisitum. Infirmitas. quia seruiora
spiritus ad sublimiora ascendit. s. e. litteras. Plerique
si est talis scientia quod tardo adiscere potest ad quod semper tenetur

epi. xxxviii. di. c. ult. vnde dicit ieronimus alius se u
nium pede tenere in sepulcro. adhuc ad discere
uellem. ff. de fidei com. l. libta apd iulianu. xx
iiii. q. iii. si res. Nam et ab amico suo dicebat aug.
se uelle discere. ut in e. c. spiritualium. xxviii. di. p
totum. temporalium. lxxxvi. di. fratrem nostrum. et. xxix.
di. petrus. et. xxxvi. di. §. i. et in textu. necessaria est scientia
spiritualium et temporalium. quia in hiis alios debet docere
eps. et sic aliorum doctrina indiget non debet. i. q. vii.
audientibus. et in auten. de sanctissimis epis. §. dami
cumista. i. scientiam in utrisque. s. temporalibus et spiritu
alibus. sciam requisita. xxxvii. di. omnes psalle
tes. i. infra. tollerando. s. de elec. cum nobis olim. et. s. de
preben. venerabilis. maltiam plebis. vii. q. i. §. h
tunc seruando et c. ult. quo. i. in quo. eo. i. in tm
adherere faciam. i. tacere. exasperans. ppls. §. is
tantus. culpa subditorum. s. et fugere. xxiii. q. iiii.
tres plonas. utili. quia in. dormire debet seueritas
discipline. xxiii. q. iiii. ne admisso et c. non pt.
et. xi. q. iii. quia. clicat. ut iiii. di. denique. et alibi
noli esse nimis iustus. qui iustus est in iusticia
sua perit. ii. q. vii. §. de hiis et de pe. di. i. spens
si eleca. i. de nemo. nu. cum ex in mundo. disti
guendo. p ut gg. distingit. sr ezechiel e. omelia.
vii. verum scandalum sine pecco euitare possumus
an no. nam in quantum possumus sine pecco sca
dala euitare debemus. alioquin utilius scan
dalum nasci permittit. q. ueritas relinquat. i. de re
g. iur. qui scandalizauerit. veritas. s. bone uite
l iusticie siquam deserenda est. veritas discipline
quia tunc s. debet deseri. veritas discipline quando mul
titudo peccantium est in causa. non tamen uolunt defe
dere malum quod faciunt. ar. l. iiii. di. a menstruatis.
q. de h. et l. di. ut constituetur. et. i. de clico ex. iu
latores. si uo defendere uolunt malum quod faciunt
et excusare illud quod ex auctoritate et multitudine proce
dit non est. tunc scandalum. de pe. di. vi. c. i. infra. ar.
lxxxii. di. plurimos. et vii. q. i. §. cum autem. s. ite
ferunt. quippe de hoc dicitur. i. de. tpr. or. sane. h uerbo
s. non omne. quod in os intrat. sed quod ex ore procedit co
inquinat hominem. tunc dixerunt apli. scis quod phari
sei quorum religio erat in cibis discernendis. au
alibi dito h uerbo et c. vt. xi. q. iii. Inter uerba. sincte
quod non est curandum de scandalo eorum. vnius uxoris
uirum. s. monogamum. ut in decretis. in tracta
tu ordinandorum. in pluribus locis. regulariter. alia
as cum irregularis sit regulariter ministrare
non pt. ex hiis. ex hiis. n. que in ordinate sunt ac
ta non pot aliquid ordinabli fieri. i. de accusa
qualiter et quando. non potuit. i. non debuit de iure tpr
sue examinationis et sic est ar. quod illud dicimus
posse quod de iure possumus. xxii. q. ii. faciat. et ar.
s. de regptis. sacatatus. sed debuit causa saltem in se
creto. s. de elec. Innotuit. Inculpa fuit. quia non
manifestauit impedimentum tempore sue promotionis.
vnde imponi debet sibi pena. cum dispensatur cum eo.
vt sequens littera dicit. tamen si culpa tal. et ca. s. ip
sa irregularitas occulta est dispensat. cum ipso per

utilitatem ipsius ecclesie. vel. latet. ar. pro opinione illo
rum qui dicunt peccata latentia faciunt homines irre
gulares. l. di. sacerdos. et c. sacerdotes. a quo sesu.
et c. de hiis. vo. ar. xxxii. di. hinusse. et ar. a. xxxii.
q. v. ceterum. quod ubi latentia peccata non habent uindic
tam. zelotes. i. zelans et ulciscens peccata l exactor
castitatis. i. q. iii. saluator. §. eorum. et. xxiii. q. v.
§. i. patet. a contrario sensu. manzeres. sicut legitur
in hystoriis et in glossa. quibus non est fas comm
di in uoce manzer. proprie dicitur de scorto natus spurius
de professo l professa uel de hiis quibus nubere non licet.
nothus de adulterio natus. sicut dicitur notha febris que
affligit sicut quartana et tamen non est uera quartana.
sic nothus qui uidetur uerus filius. sed non est. et omnes ta
les illegittimi ab honoribus repelluntur. s. de elec.
cum in cunctis. et. s. de elec. Innotuit. et. s. de fil. psb.
c. i. et ult. naturalis dicitur natus de concubina que in do
mo tenetur quasi loco uxoris unica. et talis in bonis
patris ab intestato succedit in duas uncias pa
ne sue. si alii filii non extent. nec uxor legitima. C.
de naturalibus. libris. auten. licet patri. et in bonis
matris succedunt cum liberis filiis. C. ad tertia. c.
orficiani. si qua. §. ult. omittamus et tamen statim sub
iungit de illo. et est color rethoricus qui dicitur pro occu
patio. sile. viii. q. i. moyses. infra. ociositas. iuxta i.
Ocia si tollas periere cupidinis artes. queritur egistus
quare sit factus adulter. In promptu causa est desidiosus erat.
et dicit ieronimus ad monachum. semper facite aliquod boni operis
ut dyabolus te inueniat occupatum. de c. di. v. non
ciuitatem. sponsam. s. de transl. Inter corpora. et. ff. so
luto matrimonio. sicut dotem. §. si marito. et expone spon
sam. i. ecclesiam militantem. desigendo manum. Vnde
sunt salomonis in parabolis loquitur fideiussori qui
obligauit se apud extraneum. i. apud creditorem qui
est extraneus. i. alius a fideiussore et reo principa
li. sic episcopus desigendo manum. i. per manualem obe
dientiam obligauit se pro omnibus suis apud extraneum.
i. creditorem. i. apud deum qui sibi credidit gregem
suum mediante suo metropolitano. cui obedi
entiam facit manualem. episcopus n. tenetur reddere ro
nem deo parabolis sibi commissis si male custodi
erit oues suas. i. de reg. iur. c. pl. et expone apud
extraneum. i. apud alium. quia deus est alius ab homine i
eo quod deus. quia ipse deus est creator et homo est creatura.
l dic quod extraneus est a quocumque xpiano et tamen q
libet xpianus est filius. filius n. dicitur esse in potesta
te patris quo usque est emancipatus eo emanci
pato dicitur extraneus. sicut quilibet alius et tamen est ei fi
lius. ita deus emancipauit hominem cum dedit
ei. liberum arbitrium. faciendi quod uult bonum l malum.
et ita deus dicitur extraneus. vias. quia non sunt in homine.
vite eius facti. xlvii. di. §. necesse est. infra. eo lege.
xxx. q. ii. due sunt. et. i. de regula. licet. Indubitant
er. quia nefas est dicere quod scriptura uiciatur. xxiii. q. v.
qui ergo. pontifex. vt martinus. illius. s. beati
pauli apostoli. virtutum flore. i. operibus uirtutum.
quia uirtutem nullus potest habere sine caritate. quoniam
qui habet unam uirtutem in actu habet omnes et quam caritatem

tina omnib; caret. xxiiij. q. i. insana. xxxij. q. i. cum
renunciatur. de pe. di. ij. si n. inquit. j. de reg. iu.
defleat pecc. tnc; iuxta apli illd. & si tradidero
corp meu ita ut ardea caritate aut non habea
nil m pdest. de. q. di. iiij. solet. de pe. di. iij. si qs.
aut ad si. distinctois. tristis. vi. vij. q. i. ibi. pl;
xxiiij. q. iiij. qui nos. effectus. iuxta illd non e
in medico sp releuetur ut eg. q; qnq; uitiu e
matie. no artificis. ff. ad. l. acqui. si seruus. §. si
calice. & xl. vij. di. eplectus. nec euentus mortalita
tis medico qui diligens fuit iputari dz. ff. de of.
psi. illicitas. §. sicut. & suffic diligentiam appo
nere quam pt. xl. vij. di. c. vlt. & si negotiu non
habt effcm. sufficit si sit utilr ceptu. ff. de neg. g.
si ta ultro. §. i. & secus sit in negotiis pupilli. ff.
e. t. si pupilli. in pn. & l. litis. illa. s. uita cotem
platiua. securior. gs po. amplectendi. tna tenre cer
tum & dimittere icertum debemus. de. pe. di. vij.
c. vlt. ff. de ritu nuptiaru. adoptiuus. §. i. & ut
q; e cta. ista. s. actiua uita. lye. lya. lippa erat
oculis que quatuor filios ex iacob. & rachel du
os tm. s. joseph & beniamin. latoris. s. moysi. xx
xvi. di. si quis uls. qua ppt. i. ppter quam cam.
ad psulatum. xvij. q. i. c. vno. dimitenti. i. ac
cedenti. de licentia. qui petit lrtam & optin;
a pelli debet. ut cedat. j. e. quidam.

Post translatione tuam ad eccam in
uenirat. cum ppositus & canonici fa
cere ut. j. eor; a canonice liberam eligen
di auctatem unanimit contulissent. ipse. j.
sci fridiani lucani canonicum saxo nacense
oli in epm in fauerit epm postulandu ele
git. porro a sci fridiani priore se h recuisi
to & optento asensu. prepositus & alij pos
tulaoni eadem a ppbati a nob humilr peti
erunt. Cum postulaoni h uidebatur cal
astant caplm obuiare in quo statutu est
ut quicumq; de pontificali dignitate ad mo
nachoru uitam & pnie locum descendit i
nequaquam ulterius ad pontificatu resur
gat. Vn circa decrn concil cum sit unum ex
quatuor principalib; q sicut quatuor e
uangelia ecca catholica ueneratur. stulla
terius uidebatur eadem postulo admitten
da. Certum speles quidem casus inueniun
tur in quib; predco concilio non obstante.
is qui uitam monachale elegit licite pot
rursum ad epatum assumi. s. i. n. quisq
pseutois rabie seuiente l' i pedi ente i ua
litudie corporis cum pficere neqat in re
gimine pastorali de supioris auctate ad mo
nasticam uitam descendat pseutois ul' e
gritudis impedimto cessante ad epalem
potit resurgere dignitatem. Et si quis pp
litteraturë defcm. ne tanquam cecus ce
co ducatum pstat locum regiminis. auct
ap. deserendo ad otium se auilerit mona
chale ac p epatum lectois scie receperit
margaritam. p cauldubio potit denuo uoca
tus a dno cathedram re ascende pastorale.
Rursus si quis cupiditate pentium eo tm
penitus ignorante epatum fuit adeptus & h
apto epatum ipm de licentia sriois dimit
tens obseruantiam elegit regularem. & si ad
aliud epatum redire postmod nequeat iux
ta canonicas sanctones ad aliu tn licite po
sit te assumi. Quacumq at in hiis & in a
silib; casib; is qui epatu dimisso monasticam
uitam elegit resurgere ualeat ad offiu pa
storale. nichil tn in hiis cotra pscriptu cil
intell attemptari. Cum in eo loquitur cau
cum pp aliq crimen epatum qui deserens
ad uita monastica penitentie ca descendit.
Vn quidam in eo casu caplm loqui dixerit
supradcm. cu quis p crimine de quo o auict
fuerat l' confessus. ab epali dignitate deposi
tus. in monastio extitit ad pniam agen
da inclusus ul cum aliquis pp graue crimi
p quo epatum retinens penitentiam dig
ne agere non ualebat cedendi optenta li
centia uitam monachalem elegit aliis as
serentib; sic intelligendum ee antedcm caplm
ut p se resurgere nequeat. i. repetere. q. de
bit q tali modo dimisit quacumq eligi p
sit. pserim si locum tm & non ordinem re
signauit. no cum q nob constare nequiu
it ob quam cam predcus. j. olim epatui ce
serit. cu. q. si tibi constiterit. q pp aliquam
ex pmissis cais. su asilib;. idem in epatu
cesserit memorato. tu auct. n. d modo ne
cessitas ul' utilitas. id exposcat licitam ei
tribuas accedendi ad regimen ecce fauen
e. maxime si uitate testmr q dcs. i. loco
tm cessit memorato & n ordini l' & digni
tati. tunc. n. eet uehementissime psumendum aliqd
q no pp crimen ab ipo amissum ca pnie
ad uitam migrauit regularem pserim cu
ap se post cessionem multo minus q an
tea pmisisset eo tali crimine irretito i pon
tificali ordine ministrare. Alioquin cum
dictu minus existeret. q tam sollempne a
cil h postulonem admitte. pposito & cano
nicis memoratis iniungas ut aliam pso
nam ydoneam sibi eligant in pastorem. simonia
Idem in concil generali.
Post translatioem & j. literam & ido potuit
eligere & nichilominus & j. no. q qui pt eligere pot
postulare. s. de elc. in causis. & non ecouerso. ff. de
tutu tesp. gnali. hic expresse h q uni pt adm
ti ptas eligendi. si. s. de elc. cum. q. postuland.
simili eligi no poterat. q; erat de alia eccia. lxij.
di. licas & lxxi. di. fraternitatem. si i postulandus eli
gi pt. lxiij. di. Valentiniani. q; epc fiat & ido n
eligi. si postulari dz & h fuit ca q; fuit postla
tus & non illa q de alia eccia. ut dix. j. o. de h de
s. de. elc. cu int canonicos. a fore & a caplo. q;

colus sol non poss. personam alienare. ar. xij. q. ij. sine exceptione. et xix. q. iij. statuimus. cum maior sit alienatio persone quam rerum. xij. q. i. precipimus. si autem nolient dare ipsum compelli debent per censuram. j. de iure pa. nullus. si iustam sciant causam non dandi. tunc compelli non debent. lxxij. di. litteras. et lxxi. di. c. i. et ij. constantinopol. vij. q. i. hec nequaquam. Evangelia. quicumque constantinopol. ephesinum et calcedonensem. se. xv. di. sicut. Cessante. ar. est hic quod cum cessante causa cessat effectus. ut. i. q. vij. cum pro remedio. et q. i. quod pro necessitate. et l. v. di. presbiteros. et lxi. di. quia iste omnibus. et c. neophitus. et j. de ap. cum cessante. ar. contra. xxxij. q. i. dixit dominus. et xix. q. ij. due sunt. sol. si propter causam fiat dispensatio. vel aliquid consimile. cessante causa. cessat quod factum est ex causa. ut in primis capitulis. si vero ius commune statuitur ex causa. licet causa cesset remanet ius quod statutum fuit ex illa causa. ff. de postul. l. i. §. sexum. ut in contrariis. vel sic licet causa impulsiva cesset remanet quod ex ea est. xxxij. q. i. dixit dominus. si finalis est causa quamdiu durat causa durabit quod ex ea causa constitutum est. vel quod ex illa causa fit. ea vero cessante cessat constitutum ex illa causa. ar. contra. xxxij. q. vij. c. fi. nil cessat quod ex ea causa constitutum est quando in constitutione datum est. ut causa cessante cessat constitutio. ut in primis concordat. Cecus. vij. q. i. scitis. si cecus cecum conatur ducere cecum. in foveam ductor primus cadit inde secutor. Deserendo. s. e. post. §. per defectum. Presentium. data pecunia vel promissa. i. q. v. quicumque. et c. presentium. Dimittens. scilicet cum illud sciunt. primo petita et optenta licentia a domino papa. vel hic dicere et sic non potest renuntiare sine licentia pape. quamvis symoniacus. alii tamen habito recto se prudicat. j. de sy. sicut vel infra breve tempus. i. q. i. constat. et j. de regularibus. c. ij. quod in maleficiis idem est. et ff. de vi. et vi. ar. l. i. §. eciens. et xxiiij. q. ij. si virgo. C. de transact. quamvis. et c. quo modo. et quando iudex ab eo. Negat. quia erga symoniacos nulla misericordia est adhibenda. i. q. i. erga symoniacos. et vij. q. i. presentium. et s. de elec. licet co. et i. q. i. quod quidam. et j. de symonia. nobis fuit. sed quis est qui possit cum symoniacis dispensari. vt. i. q. v. quicumque. et c. presentium. et j. de symo. de symoniace. et s. de elec. si alicuius. so. ymo dicendum quod talis de iure non potest eligi. sed dispensative debet postulari. Alii dicunt quod si amissa fuit in ordine nullus potest cum eo dispensare. ut. i. q. i. erga. et c. quod quidam. nec etiam dominus papa. ut dicunt. quia caracterem habet vitiosum. cum renuntiari non possit. et ideo non purgatur vitium illud. ut xiiij. q. vi. si res aliena. sed hoc non credo. immo papa potest dispensare cum symoniacis qui caracterem habent vitiosum. qui scienter symoniam commiserunt. et est expressum. j. de sy. c. plu. sed inferiores prelati non possunt dispensare cum sciente. sed papa. et hoc ideo quia beneficium purgatur vitium furti; re furtiva apud furem remanente de voluntate domini pape. ff. de usu. si fur. in prin. et i. q. i. quod quidam. §. si forte militie.

Alicuius ordinis

Symonia

caracterem et est idem in violento detentore. ff. de precario. etc. §. iulianus. sed cum symonia commissa est ignorante illo cui acquisitum est beneficium. vel qui ordinem vel dignitatem adeptus est ignoranter posset episcopus dispensare post liberam resignationem. sed in hoc distingue si beneficium simplex eo modo est adeptus statim post resignationem post resumi ad illud dispensative. ut s. de elec. si alicuius. insi. et j. de symonia ex insinuatione. in illo qui dignitatem sic est adeptus distingue si sponte resignet petens humiliter suam resignationem admitti. statim potest episcopus dispensare cum illo. et ad eandem prelationem. ar. vt. i. q. v. presentium. vel dispensatur in dignitate assumenda cum eo qui sponte renuntiavit ordini ignoranter recepto. et ar. illius. c. quicumque. circa prin. cum illud loquitur de dispensatione pape. et ar. illius dec. si alicuius a contrario sensu. Si vero de hoc attendent in iudicio. et electio sua reprobata fuit. quia symoniace fuit facta licet eo ignorante. et tunc est illa vice. et in illa vacatione cum eo non poterit dispensare. sed postea. sic s. de elec. si alicuius in prin. et ita teneas circa hanc dispensationem symoniacorum. Loquitur. hec interpretatio tenenda est. sicut c. illo. vij. q. i. hec nequaquam. exclusis opinionibus in notatis. Non valeret. i. q. i. si quis. nec. et ex hoc collige quod symoniacus sine licentia domini pape renuntiare non potest. tamen de hoc notatur. s. e. post. §. i. dimisit. vij. q. i. quod pro eo sit. Locum tenet. j. de ordinatis ab episcopo. qui resig. epa. c. vno. Ordinem. i. ordinis executionem quia caracterem nemo possit renuntiare. Premissis quatuor casis de quibus dictum est. s. in littera. propter populi persecutionem. vel corporis infirmitatem. defectum scientie. propter symoniam ab aliis eo ignorante commissam. cum quis renuntiat. papa aliquam causam talem est non prohibetur item postulari ad dignitatem episcopalem. ut hic dicit. propter aliquam talem causam Ro. et translatum. adhuc post transitum de licentia pape. sed numquid iterum secrabitur. non quia caracterem retinuit. i. q. i. quod quidam. §. si forte militie. et xxxij. q. vij. licet. et eius sola executio sibi deest. quam resumit de licentia pape. Alioquin. i. si non renuntiavit ex aliqua ex predictis causis quam fiunt sine peccato. sed ex alia propter peccatum. post dimittit. non tamen impossibile quia bene dispensat dominus papa contra iiij. concilia et contra apostolum. dum tamen nichil statuat contra fidem. xxv. q. i. sunt quidam. ar. xxxiiij. di. lector. lxxxij. di. presbiter. quod autem legitur. xv. di. sicut de articulis fidei intelligunt.

ordinem. sed quid si renunciasset ordini.

Quidam cedendi licentiam cum instantia postulantes ea optenta cedere pretermittunt. Sed cum in postulatione huiusmodi aut commoditatum commoda quibus presunt aut salutem videantur propriam attendisse quorum neutrum cavillationibus aliquorum quorundam qui sua sunt querunt aut levitate quibuslibet volumus impediri eos ad cedendum decrevimus compellendos. Honorius iij. magistro ecclesie decano et magistro. et canonico sancti deon. le

Quidam eorum placuis ut ... fuerunt et ... dispensatio ... que ... sive placuit ... renunciasse

Modic.

Quidam ecclesiam cedendi et c. cum instantia. ex h. qd.
cum instantia p sciencando petunt pfrunt
a eos mag. ut de fe. di. l. diuortiu. C. ad uell.
si nil li. insi. sic e pallium cu instantia peti
dz. e. di. psca. ff. de qonibz. l. i. § dimis apl
lendos. no. q aliquis cogitur renuntiare opten
ta licentia renuntiandi. tn h leges re integra
recipiuntur. toa quibz cessio. ff. de cessione bo
norum. hijs tnu. sz h ideo est ne illudatur pp. sic
cum postulo psentatur pp. no pt ab ea rece
di postea. s. de postul. tone. c. cu apelluntur
redditur in litta in hs apulsone asiderat pp
comodum eccle. l. ppriam salutem petens. quorum ne
utrum uult impediri et ideo apellitur.

Veniens ad ap. se. l. subdyac. pposuit.
q cum bone me. j. pp. p. n. alberti
de enneto et maioris eccle. ac sancti pauli
cantoribz treueren. dy. ob. suis dedent lras
in mandatis. ut si nichil canonicum obui
aret ei. pbendam in eccla sca floren. in a
fluentia. quam iacobz decanus i prius eccle
resignauit sub ap. obstaculo assignaret.
et j. cumque iudices aplicam uellent adi
plere mandatum quidam se opposuerunt
canonici eccle memorate dicentes sbdyaconu
andem renuntiasse iuri q sibi ex illis lris
apetebat. dco ergo sbdyacono h negante ia
dci canonici testes ad h pbandum aliquos
pduxerunt p quos cum uidetur pbatum
ipsm se gre capli amisisse duo iudicum p
dcorum sententialr decreuerunt eundo no pos
se uti litteris supradcis. p eo q sd aduersa
rij se gre amisisset. p q uisus est renuntias
se iuri sibi ex ipsis litteris apetenti. a q sen
tentia id appellans. uigiliam ephie cmiu
sue ap. pfixit. ad q cum uenisset. p. de col
le medio capellanum nrm. sb h s acessimus
auditorem. sz cum eius aduersarius no ac
cesserit p duos menses et amplius expecta
tus. nec ulterius apparet. p eo sufficiens ken
sal. tandem quidem litteras hinc ad impe
trandum et atradicendum coram eod apa
ruit. q cum ad tractandam cam minus
sufficiens uideretur. idem auditor snam
predcorum iudicu sententialr iustitia exigente
cassauit. nos q ratam et firmam habentes
capellani sententiam memorati. Idem
archiepo treuen.

Veniens ad se. et j. negante et sic p negom
ta fuit res dubia. c. quibz ad libtatem pda
mare. si lz. l. iij. et sic pnaratom et kensone
litis atestato fca fuit. j. de litis. cot. c. uno et s.
de ele. dudum. uidetur pbatam. ipis iudicab.
sz in uitate n erat pbatu. q p h litteris renu
tiasset. q ipsorum snia retractatur q et si uni ei
sz q se eorum gre amisisset. n ui renuntiare lris
n expsse litteras illas restituisset. s. e. sane et j.

de pactis. cu pdem. si amisit se illorum gre et ip
si nllam gram faciebant. potat uti iure su
o. et e silr. sz eamus ad arbitros in cu applo
nis psea no renuntio appllom. imo postea
possum pscequi a ppellatom. nec currit tempe
intim. C. de tempo. appll. autm. si tn. nec inde
dz dampnu sustinere. g n innuit gram reptare.
s. c. sane et j. de fideius. puenit. e. j. de pactis. c
pdem. sz q uidetur. q tacite iur renuntiasse
lris suis. j. de of. del. gratum et j. de testibz. cu ueis
sz. et j. de hijs q. fi. a ma. p. c. ex ore. et j. de pbe.
p illorum. et C. de iure do. ipetrando. l. ij. ff. de lege
amissoria. post diem. et nich refert an altm ex
equipollentibz quid fiat. ff. de re iudi. in su
ma. ff. de arbi. quid inde. § i. et j. de c. fug. In
hijs. dic q p h no renuntiauit p prima iura.
et q sic cassata fuit illa snia. duo iudicum et pp
h solum e debuit cassari snia. cum non appa
reat q tunc qui se excusasset. l. amisisset eis ui
ces suas. j. de of. del. cum in mrimonij. et ff. de re
iudi. duo ex tribz. si se excusauit bn potuine pre
dere. j. de of. del. prudentiam. sz ex alia ca fuit
cassata snia et mandatur iudicibz istis. ut p
benda illam faciant ei aferri i integru. ut dic
infi. se gre amisisset. silr. s. e. sane. sz ibi plus fe
cit tradendo litteras aduersarijs. q iuri suo renu
tiauit. hic n tradidit lras. lz amiserit se gre
aduersarij. g n iauditus fuit pos iudicis offo q
iure actonis. hic uo tpo iure. pferit. q quida
bn potuit et iudex idem pt facere et dz. j. de ap.
oblate. et c. sepe atingit. et tminu pfixit. ut ea
eet incautia ut sequitur. quibz statuitur ad id
accipiend. et te sufficit accipe id infra tminu.
j. de ap. puenit. et in istis caibz lre an tmino
ipetrate no ualent. ut dic illa oblate. et c. sepe
tminus g o datus a lege est anni. l. de iusta ca
biennium. j. de apll. cum s romana. et tal tmi
nus bn pot pueniri. ut i. c. oblate. iuri. ar. q
p lras executorias acquirat ius ipetranti. al
no possz renuntiari iuri ex ipsis lris apetenti.
sui acquireretur i. q ei q n est e renuntiare
n pt. dicas q p lras monitorias pceptorias siu
executorias nullum ius acquiritur p q eccam siu
clicam atra quos lre impetrantur obligati sint i
petranti. nec aliq ius ht in eccam an receptom.
sz offin executorum iplorare. pt. ut mandatum a
psicum exequitur. et ipi mandatu tenetur ad
implere. hinc offo bene possz renuntiare restitu
endo litteras. et renuntiando lris ipetratis. et e ipe
mandans quo fco executores ulterius no pcedant.
et sic nec offin iudicis nec aliud p lras illas po
terat. hinc uo offo n fuit renuntiatum. s. e. sane c
iam executor fuit pscecut offin suu. sz lras tn
restituit quarum auctte fuerat institutus et sidum
o fficit renuntiato lrarum. et ideo de iure fuit au
ditus. ut notatur in fine ulte notile. b. minus
sufficiens. sz n uir q iste h fuit actuirax. ex q
misit nimium ad impetrand. et atradicend

cum ipse nō appellauerit. sed ille io. contra quem lata fuit
sententia. et ideo nō debuit sententia contra ipsum ferri. sed for
sitan possit in expensis condempnari. ut ī. eiusdem. j. de ap.
nicholao. ubi condempnatur appellans in expensis. cum nō
fuit prosecutus nisi ad impetrandum in expensis ubi nō fu
it processum super principali pro dicto. quia in illa nicho
lao. sed nō fuit petitum. ille nicholaus petijt tamen alte
ram partem in expensis condempnari. quia nō miserat
sufficientem procuratorem. sed non petiit. ut procederetur ad
sententiam confirmandam. vel melius hic fuit lis contes
tata. et sententia diffinitiua lata. et ideo cum statutus esset
terminus ad prosequendam ap. et altera pars non fuit
sufficienter prosecuta ad sententiam defendendam. contum
ax debet reputari. sicut sit pars appellata. siue appellans.
quia iudex appellationis altera parte absente potest proce
dere ad cassandam vel confirmandam sententiam. C. de
tempo. ap. l. ult. § illud. sed debet citari. et. ij. q. vi.
§ appellatore. et. j. de ap. personas. ubi hoc est expres
sum. quia nō misit sufficientem sibi imputet. nec pro
dicto. quia citata nō fuerit: quia terminus constitutus ad.
ap. prosequendam ab appellante vel iudice uicem op
tinet peremptorij. ut eo elapso perinde procedatur ac
si peremptorie sit citatus. j. de ap. sepe contingit.
et nō hic quod appellatus tenetur mittere nuntium
sufficientem ad ap. prosequendam. et appellans eo
dem modo. aliter sinietur cum altero prosequente legitime.
et hoc cum lis est contestata. et appellatur a diffini
tiua sententia siue post litem contestatam. ut hic. aliter in ex
pensis punitur. ut dicto illa nicholao. quia in nō
fuit lis contestata. et appellatum fuit a grauam
ine. ideo non poterat procedi ad sententiam altera parte
absente. ideo punitur tantum in expensis. quia non
misit sufficientem si uero appellatio ante litem contestatam a iu
dice recepta nō fuit nec ab aduersario approba
ta. tunc sufficit appellanti mittere procuratorem ad impe
trandum et contradicendum. j. de ap. imposita. § i. cum
appellatur a sententia diffi. nō refert utrum approbetur
a iudice vel aduersario. sed assignatur. utrum terminus
sit prefixus a iudice vel ab appellante. et tunc utraque pars tene
tur mittere sufficientem procuratorem ad totam causam
alioquin proceditur contra absentem tamquam contra contumacem ut
patet hic.

Lecta coram nobis littere tue fraternitatis con
tinebant quod abbas sancti petri tullensis tibi
humiliter est confessus quod cum adeo graui e
gritudine laboraret quod de uita desperaretur ad
ipsius custodiam emuli sui consilium de quo ipse
cum nō crederet eum emulum confidebat mo
nachos suos ab obedientia in qua sibi tenebantur
absoluit uocato dyocesano episcopo ut abbatiam
in eius manibus resignaret quod tamen usus consilio sa
niori nō fecit et eidem abbati sanitati pristino
restituto uniuersi et singuli de conuentu obedi
entiam et reuerentiam requisiti ab eo in capitulo
promiserunt et j. Nos autem ex tali facto eundem abbatem
suo resignasse regimini nō uidemus. Gre
gorius. ix. agathensi et uincensi episcopis.

Lecte coram et j. desperaretur: sic j. de regula. et
ticans. sic tenor. consilium de quo tenebatur ille e
mulus actione de dolo. si fraus interuenit. ff. de
regis. iur. consilij. et contra illum potest agi de dolo. contra
eius institutor ad factum nō est. ff. de dolo arbitro. § do
lo. et hoc uerum est si fuisset soluendo. sed hic nō esset si ita
renunciatio fuisset. ideo in eo casu debet restitui ad pri
stinum ius uel. ff. de dolo. elegant. § plus. et ff. de
eo per quod factum erit. l. ult. hic ista cessant. quia nō fuit
hec renunciatio cum effectu secuta. et ideo uoluntas talis nō
obfuit. quia nō processit ad factum. sicut voluntas nō
sufficit est opus facto. j. de eo qui mittitur in pos. cau
rei. ser. c. i. et ar. j. de re iudi. cum aliquibus. sed contra
uidetur quod tacite uidetur iuri suo renunciasse. j. de iurisdictione
si. amia. per c. ex ore. ipso facto uidetur renunciasse sicut
ipso facto dicuntur negari. xi. q. iij. estimant. ipso facto in
ciunt. xxvi. q. v. cauete. et ipso facto appellamus. j.
de appell. dilecti. et c. ut nostrum. et eo ipso quod quis salu
tat platum consentit in illum quem non potest reprobare.
lxiij. di. cum adrianus. nec est opus scripto qui obe
dientiam suam ipso uoluntatem aduenimus probat officio. j.
de maio. et obe. legebatur. tamen contra uerum est quod per hoc
renunciauit promiserunt. et sic uidetur assumpsisse
obedientiam a qua illos absoluat a qua ipsos ab
soluere tali modo nō poterat cum esset platus ipso
tamen sine licentia episcopi sui. xviij. q. ij. abbas. et c. pre
ter. et ē. admonet. cum sit de substantia regule ipsam obedi
entiam. j. et ar. quod re integra licitum est penitere. s. de
elec. in cais. et ff. de iure. o. iudi. si cum uenisse.

Dilecti filij conuentus monasterij sancti. G. im
mediate ad uos pertinentis exeorum in
timauit quod abbas eorum sentiens se insuffi
cientem ipsius regiminis abbatie cessit in ma
nibus eorundem. j. psi quorum. G. monachum sancti
iustonis in abbatem canonice elegerunt. et j.
Cum igitur dictus abbas cedere sine licentia nostra
nequiuerit. uos tam cessionem quam electionem
predictas decernentes irritas et inanes. eidem quem abbatem
tem ipsum loco suo restitui faciatis. quo inte
gre restituto uice nostra recipiatis cessionem ipi
us. Alex. iij. cisterci.

Dilecti filij. et j. In sufficientem. propter insufficientiam
deberet remoueri. xviij. q. ij. si quis abbas. et
magister propter insufficientiam debet remoueri a docendo.
C. de professoribus et medicis. l. ij. et l. x. et propter negligentiam.
j. de of. custodis. c. i. Item propter negligentiam prelatus re
pellitur. i. q. i. § ecce cum et iudex sibi. C. de officio prefec
orientis. l. iij. et sic bene debet admitti renunciatio si
fiat debito modo propter insufficientiam. s. e. c. ij. § per defectum in
fi. et c. post translationem. § item. et hic propter admittit illam.
in manibus. quia ad quos pertinet confirmatio ad ipsum perti
nere debet resignatio. xviij. q. ij. abbas potest et ideo ta
lis renunciatio nō tenuit. ar. s. e. quod in dubijs. sed
quantum ad se bene tenuit. quia nō posset repetere. de hoc
dictum fuit. s. e. quod in dubijs. et cum a pellito postea
cede. sed hoc contingit propter insufficientiam. cedere. nec ad ali
am abbatiam se transferre. s. de consue. cum ue
nerabilis. quam electionem. si nō tenuit renunciatio nō
tenuit electio. s. si aliquis non est legitime testi

tus. alii in loco illius non sint simile instituendi. xvi. q.
vi. h. quippe. et j. de acc. ad petitionem. si. lxxxi. di. ta
tis. daniel. et vii. q. i. presentium. Sed ar. quod si principale
si rem. non id quod ex eo secutum est. l. de fi. instit. inter
dile. et C. de leg. non dubium. De supplenda negligentia prelatorum.

Statuimus pro ut si episcopus tercio cum humilitate ac devotione
fuerit cum venit requisitus constitutos abbates ne
stros benedicere forte renuerit, eisdem abbatibus lice
at proprios monachos benedicere et alia que ad hu
ius officium pertinent exercere donec ipsi episcopi duritiam
suam recogitent et abbates benedicere non recu
sent. Clemens. iii. De supplenda negligentia prelatorum.

Statuimus et j. constitutos et affirma
tos supple. quia annon nichil facere vel disponere possunt.
s. de elec. nosti. benedicere ar. quod abbas potest dare quod non
habet. C. de testam. mandamus. cum assisto. ar. C. de
iure emphi. l. ult. ar. ad h. s. de elec. suffraganeis
et ff. de acquir. re. do. non est novum. et ff. de usufr.
quamvis non est ar. quod. i. de iure pa. quod aut. infi. j.
de donat. inter virum et ux. sup. et ff. de regul. iu
r. nemo. et ff. de acqui. re. do. traditio. et i. q. vii.
daibunum et ff. de off. p. asub. observare. infi.
alia. c. ut auferant tecto ratum in proprio mona
sterio. j. de eta. et qua. cum atingat. ar. lxxviii. di.
c. i. si tamen presbyteri sint. ut i. cum et illa imposito ma
nus non sit nisi quedam benedictio. ut i. q. i. manus. sed
quales possunt hic fieri aut suam benedictionem. dico
quod in odium episcoporum dominus pp h. concedit per istam
constitutionem. ne propterea in spiritualibus vel aliis pati
antur monasteria detrimentum per negligentiam episcoporum
silem indulgentiam habes s. de elec. nichil est. c. ult.

Sicut nob. t. f. intimavit mo
nachi quidam et canonici regulares ecclesias
ad eorum presentationem pertinentes in tuo episcopatu
curam animarum habentes propriis usibus deputare
nituntur nec volunt ad eas cum vacaverint vo
care personas que in potius occasione concessionis que
dam episcoporum vicarios inter se per sua instituunt
et destituunt voluntate admissos in pensio
nibus honerantes quod nec ecclesias possunt competen
ter in paupertate nimia deservire nec episcopo
in episcopalibus respondere nec hospitalitatem sicut conve
nit transeuntibus impertiri. Nolentes autem ut
status ecclesie debitus et antiquus paleat in
solentiam convertatur. mandamus quatenus a institutione tu
a exempte sint ecclesie supradicte predictos excessus
studeas rationabiliter emendare et nisi predicte persone
infra tempus in lateranensi concilio constitutum ad vacan
tes ecclesias et personas ydoneas presentaverint ex
tunc tibi liceat appellatione remota in eisdem ordinare rec
tores. qui eis preesse noverint et prodesse ita tamen
quod ex hoc nullum patronis preiudicium in posterum
generetur. Innoc. iii.

Sicut nob. et j. nituntur quod facere non possunt ad
privatum. ii. commod. trahi non debent que ad communem
utilitatem prestita sunt. xxv. q. i. que ad perpetuam. et j.
de off. archipresbyteri. ut singule. et ff. pro socio. actione.

c. labro. et j. de presen. tanto. concessionis. consensu episcopi sine
consensu capituli non sufficit. ut possit transferre ec
clesiam vel fructus ipsius ad regulares. j. de donat. pa
storal. et j. de his que fi. a pre. sine consensu. c. cum nos.
et destituant. monachi in ecclesiis que ad eos pleno iu
re non spectant instituere vel destituere non possunt pres
biteros. sed illos debent episcopis presentare. ut ipsi episcopo de
cura plebis respondeant monachis de rebus tempora
libus exhibeant rationem. j. de presen. in lateranensi. concilio. et j.
de privil. cum et plantare. c. in ecclesiis. sane et c. sta
tuendo. sed si pleno iure ad eos pertineat. tunc possunt
instituere et destituere. xvi. q. ii. c. i. et i. de prescript. c.
olim. et j. de privil. cum per concessionem. pensionibus.
novis quod non licet. j. de censibus. prelatos. In paupertate
tam magna. quod non possunt honeste deo servire. quia cum
ad utrumque festinant neutrum bene peragunt. in episcopa
libus. c. in parrocialibus. x. q. iii. cavendum. relatum vel
eadem ca. q. iii. illud et in cathedratico. et si episcopus donum
ecclesiam monachis cathedraticum vel de hoc. j. de donat.
pastoral. et tamen debent sacerdotes monachorum habere unde
iura episcopalia solvere valeant et hospitalitatem serva
re et vitam suam honeste. ut hic dicitur. et j. de preben.
de monachis. hospitalitatem. tenentur non clerici ad
illam hospitalitatem que continet ad officium pietatis.
xlii. di. c. i. sed ad illam que fit ex debito servitutis.
C. de episc. et cler. l. i. et j. de immunitate ecclesiarum. c. i. Ita
quod tunc nichil habet episcopus. ut j. de privil. cum et planta
re. c. in ecclesiis. et j. de prescrip. cum olim. et j. de privil.
cum. predictos excessus. contrario sensu si exempti
sunt episcopi illorum excessus punire non potest. ar. xvi. q. i.
frater noster. aliter inutile esset eorum privilegium. privilegia ita sunt
servanda ut quod continet in ult. j. de privil. porro. quod
iuris sit de hac materia tractatur. j. de privil. cum et
plantare. et xvi. q. iii. placuit. in lateranensi concilio. j.
de concess. preb. nulla. extunc. i. post sex menses. In po
sterum. per istam non ordinationem non fit eis preiudicium
in alia prima presentatione. non hac vice tamen. ar. s.
de elec. cum in cunctis. et nulla admonitio est hic
necessaria. quia tempus ipsos admonet. j. de locato et c. c.
ult. et C. de iure emphi. l. ult. et C. de contrahen.
em. magnam.

Licet mag. h. et R. precator. R. de sco
Edmundo super archidiaconatu richemundie
diutius litigaverunt coram nobis et j. ... ge
nus ... negligere videamur quod alios in sua
iusticia confovemus. mandamus quatenus si vobis constiterit ar
chid. richemundie vacasse per annum tempore semel
... quo vel ad archiepiscopum vel ad capitulum donatio per
tinebat non a vacatione sed a notitia computato
tamen pro eo quod eboracensis archiepiscopus alium surrogare non
habet extunc fuerit ad vos donatio devoluta. u
trique sed eo silentium imponatis. Idem mag.
p. de castro novo et R. monacho fontis frigi
di. ap. se. le.

Licet mag. et j. archidiac. De archidiacona
tu isto habes. j. de testibus. constitutus. et j. de conces. preb.
post electionem. videamus. quod ordinata caritas a se
ipso incipit. de pe. di. iii. sane. ar. xxiii. q. v. si non

licet. et. s. de usu. pal. n. § de tpe. a notitia. sic ergo
pz q tps illud currit a tpe scie tm. j. de. acces. p. qr
dimissitatem insi. at tn est q currit ab eo tpe quo
scire potuit. ut. ff. quis ordo. § bonoz in bonoz pos
sessione fuetur. l. ult. ar. c. ff. de. pet. her. § si uenit.
§ pectam. q pur dom est. ualet. silentium i posati.
hic euacuatur opio illoz qui dicunt q mora i
electonibz possit purgari. q consueuit notari. j. de
acces. p. nulla. s iam hic fuit nulla elco. qr fuit fca
pt sex menses. et. j. e. dilco. et. c. sequis. no obstat.
qr illd fuit tollantia et sic planu est q dic pto
tium tituli isti.

Litteras ure discretonis accepimus q cu
in quibzdam eccis legatoni ure cōmeo
tis qdam benefitia dignitates tanto tpe ua
cauissent q tam plati quam capla secd te
norem lat acil cent iure instituendi pua
ti. postqua aduentus nr innotuit in bene
fitijs ill psonas minus ydoneas instituere.
psumpserunt. et. j. dis. u. cap. c. si benefitia l
dignitates nouertis psonis ydoneis assign
tas easdem pacia pmittatis. ab ipis pacifi
ce possidi. alioquin psonas amouentes pr
ab ipis. easde psonis ydoneis. auct. nra suf
sulti non differatis quam totius ordiare. Ide
epo zamoren.

Litteras et. j. de pacia. et ita de iure tal ordia
to non ualeret. s. c. primo. et. j. c. px. sa milita
p paciam tolantur. c si in iuditium deuenirēt
cassaretur. j. de. pten. cu iam dud. et sic nota
q sola pacia dat hic ius talibz istitutis. n ex il
la institutõe ex tunc. sz ex nuc. ex tali pacia sic.
ff. de. off. p consul. obseruare. insi. si. y. q. i. i p
mis.

Dil. fi. p. sci marcelli. pbr. card. s. et. R.
pcuratoribz. p. et. G. ap sedem. ap. co
stitutis auditore concesso et. j. qr nob astitit
a decano salamantino. et eius sequacibz pt
elapsum sex mensium. spatium infra q epc
et caplm put animus spectabat ad eos pce
dere ad electõem cantoris neglexant elcone
pdca. p. nisi canonice celebratam eand de
cernimus irrita et inanem. et appellonem a de
cano et suis fautoribz interpositam frm arc
pi ad quem tam erat eligendi deuoluta auc
toritas nequiuisse nullatenus impedire. et.
j. cap. c. n dco. G. alicq canoicum obuiet. ele
ctem de ipo fcam. sub. ap. obstaclo afirme
tis. Alex. iij. tiraon. epo.

Dilco filio et. j. animum. de iure com elco sptat
simul ad caplm et epm. ut pt hic colligi. et. j.
de acces. p. postulastis. et. j. de hiis q. fi. a p. sn. a. c.
ea noscitur. et ido cum sit omis sr negligētes trn
fertur eligendi ptas ad proxim sriorem. ut h. et.
c. postulastis et sic alia tractare debent animut.
j. de hijs. q. fi. a p. sn a. ca. ptoni. ita et elco dz fi
aliter n asuetudo repugnz. s. de. elc. cu eccia uul
tana. insi. § de h et ita si caplm p se afert bnfi

cia. ul qnz epc p se illud fit tn de asuetudine
singlari. ut. c. ea noscitur. et sic uides q in quib
dam locis eligit caplm. et in quibzda eligit epc.
yn soli asuetudi ascribend est. et tal asuetudo ro
nal est. et ido bn pot pscribi. de tali potes intelli
ge. et de asilibz. s. de. asue. c. ult. infi. h q dix. cit
dicere. yt. xvi. q. vij. nullus oio. sz illd intelligas
fi ista q dca sunt. et hanc asuetudiem approbat. c.
aliu lateran. j. de concess. p. nulla. § nibes. q qm
qz spectat ad caplm collo pbendarz dignitatu
et cura aiarz. et qnz ad epm. et tunc unus supplz
negliam alterius. ut i dr. et illd no pt intelligi. n
de asuetudie. de iure co. n. iurium. et sic pz q
mora in talibz purgari non pot. qr tal elco nl
la est. ut hic dic. de h dcm est. s. e. t. licz. De tem

Subdiaconos poribus ordinatonu et qu
aut uel. n. ro. pon. li tate ordiandoz
ceat in diebz dnicas ordinare quarum asceñ
di deo dicatas uirgines et minores ordines i
hijs diebz hat licentiam celebrandi. s alto
quid pentecostes no licet alicui sacros ordies
celebrare cu in secum septimana recepta spc
sci gra celebrentur. Idem epo hfordeii. De

Subdiaconos. et. j. ramo ordinatonu
et ita pz q ab alijs accep et quantitate ordiatoz
tam no posse. q sibi tantmodo. ro. eccia reseruau.
si. s. de trans. et. int. cor. et. c. i. et. s. de elc. q sic. § si
ro. et. ar. q asuetudo romane ecce ad asecritna
trahi n dz ab alijs. ar. c. xij. di. c. i. et. ij. et de. c.
di. i. basilicas. C. de puatis editiys. cu dubitat.
et q rome fit spectand est. ff. de. of. psidis. sz h.
et § q pp facit. et nos facere debemus. j. de. re iudi.
In cais. et eadem ro q mouz ipm mouere dz ali
os. iudices. s. de fr pt. sr litteris. ar. op. insht. de
satdi. § ult. insi. so. q. ro. eccia seruat. et docet a
nos seruare ad illa obseruada tenetur. sbditi e
q uo insignium puilij s tn seruauit nllus
alius sn sua licentia spali acceptare dz. q fit il
la dr. j. de. of. legati. q tam slom. § uirgines. xx. q.
i. de uotis. a n dr q no n in die ephiarz i al
bis pascalibz. et natalibz aploz uirgines sr
uelande. adde i. et h q dicitur hic. et hic q i. et
ita altm p alterum suppletur.

Sane sr eo q moues ee dixisti epis qui
bzdam scotie et walhie in dedicatonib
eccarum. vl altarium extra ieiunia. iiij. te
poz ipos clericos ad sacros ordines pmoue
significamus q asuetudo illa ut pote isti
tutoi eccastice inimica penitus impbanda.
et n multitudo et antiqua asuetudo terre ect.
tal ordinati no deberent puniri in suscep
tis ordibz ministrare. nam apd nos si ordi
nati deponentur. et ordinantes puarentur.
auctate ordinandi. Idem eid.

Sane. et. j. quatuor. supple. et extra satbm
tm. et in satbato mediante ebdomade quad
gesime. et in satbo sco. j. c. px. et tunc lz. ad sa
cros. ad minores pt diebz dnicis. et alijs die

bus sollempnibus. j. e. proxima. tamen si scienter fiat caracterem re-
cipiunt. j. e. consultationi. multitudo. arg. quod multitudo
dispensationem inducit. l. di. ut constitueretur. et. i. q. vij.
quod. ij. et. xliiij. di. commessationes. et. xxiij. q. iiij.
non potest. Sed ob personarum multitudinem crimen pertransit inultum.
in multitudine tamen illi non parcitur quos magis causa de-
licti esse constiterit. j. de clerico excommunicato ministrante. latores. et ita
propter scandalum ad committitur impunitum. quod alias non est
omittendum. quod sic potest si veritas non offenditur. que tri-
plex est. s. iustitie. j. de reg. iur. cum scandalizaren-
tur. veritas doctrine sive discipline. xi. q. iij. cum er-
go veritas bone vite. xxij. q. ij. primum. in prin.
et. xxij. q. vi. Ita ne. Hec numquam dimittenda est
propter scandalum. xi. q. iij. Inter verba. nec veritas iu-
stitie. veritas doctrine sive discipline quandoque committitur
propter scandalum. puta cum multitudo est in causa. ut
... de hiis di. s. de renuntiatione. c. nisi. Et pergam quoque
veritas iustitie quo ad iudicium doctrine sive di-
sciplinae quo ad consilium bone vite. ad quod hoc per-
tinet. Unde ... est ... vite doctrine iudicique.
primum ... duo propter scandala ... antiqua.
arg. quod consuetudo excusat in delictis. arg. xxxij. q. i.
ij. obtinuimus. et. iiij. di. denique. arg. contra. j. de sy. non
satis. et. j. de eo qui duxit in matrimonium quam pol. per adul-
terium cum ... s. de consue. c. ult. l. ff. so. consue-
tudo. sicut multitudo excusat a pena temporali. que propter
scandalum imponi non potest. sed a pena eterna non
excusat. immo amplius accusat. ut dicit aug. et non
minus ardebunt qui cum multis ardebunt. ij. q. i. mul-
ti. infi. vel dic consuetudo excusat in hiis que sunt con-
tra ius positivum. dummodo sit rationabilis et prescripta. s.
de consue. c. ult. infi. sed in hiis que sunt contra ius na-
turale nullo modo. nec ulla consuetudo excusat.
ut idem. l. ff. Deponentur. ab executione et su-
spensi haberentur. cum tamen recepissent caracterem.
ut. j. e. c. p.

De eo autem quod consuluisti an liceat extra
ieiunia quatuor temporum aliquos
in hostiarios sive lectores exorcistas vel acolitos.
aut etiam subdiaconos promoveri. tu. R. quod licitum est
episcopis dominicis et aliis festivis diebus unum aut du-
os ad minores ordines promovere. sed ad subdiaconatum
non. nisi in quatuor temporibus aut in sabbato sancto. vel
in sabbato ante dominicam de passione. nullus episcoporum
presumat. quamvis eo possit licet aliquis ordinare.

Idem.

De eo autem et cetera. ad duos. numquid plures. Videtur
dum in non videatur generaliter ordinatio. ad mi-
nores. et sic videtur quod omnes minores ordines pos-
sit aliquis simul recipere. ex eo quod dicit potest promovere u-
num ad minores. quia indeterminate dixit a dominico
tempore de omnibus potest intelligi. xxx. di. si romanorum in-
fi. j. de preben. quia circa. quod satis potest concedi et de facto
optinet. ut. j. de eo qui furtive ordi. re. cum. h. non con-
suetudo repugnet quod scandalum generet consuetudo.
s. ea que sunt licita reddit illicita. j. de cler. conj. ... q. ...
cum olim. et. j. de cogna. spiri. si est. in sabbato. Et. lx.
xv. di. in ordinationes. non ergo die dominica. j. e.

De eo dat ... ordines possunt ... diebus dominicis et
festivis ... non nisi in sabbatis quatuor temporum et sabbato
mediane quadragesime et sabbato sancto pasche

tatis et continuato ieiunio. ut quidam dicebant.

Ex tenore litterarum. et accepimus. quod
clericus a deo deliquit. quod si peccatum eius
esset publicum degradaretur ab ordine quem sus-
cepit. et amplius non posset ad superiores ordines
promoveri. Sed cum peccatum ipsum occultum fore
dicitur. mandamus quatenus ei penitentiam condignam imponas et
suadeas ut parte penitentie peracta ordine suscepto
utatur. quo contentus existens ad superiores. quam-
plurimum non ascendat. Verumptamen quia peccatum occul-
tum est si promoveri voluerit eum non debes a-
liqua ratione prohibere. Lucius. iij. turonensi ar-
chiepiscopo.

Clericus criminosus ... ad superiores ordines
non ascendat prohiberi debet

Ex tenore. et. i. a deo. puta per matrimonium adulterium. u-
ut. j. e. t. c. ult. suscepto utatur. Nota ergo quod dicit
hic. quod criminosus acta penitentia potest promoveri. et in
susceptis ordinibus potest ministrare. arg. ad h. xxxiiij. di.
fraternitatis. l. di. quia tua. et. c. domino sancto. ponderet. et in pli-
bus aliis. arg. contra. xv. di. primum. et. i. q. vij. si quis omne.
et. xlviij. di. quamvis. So. quidam dixerunt quod si promotus non
est nullo modo debet promoveri. per capitula predicta. hoc
fuit nimis rigida opinio. quia res pene contra naturam est
ut aliquis sit sine peccato. xxv. di. Nunc autem. Unde videtur idem di-
cendum circa promotos et promovendos. facilius tamen im-
pediuntur promovendi quam deiciantur iam promoti.
xv. q. i. c. ult. circa promotos hoc et. t. distinguunt. qua-
tuor consideranda sunt. primum. s. quantitas crimi-
nis. utrum videlicet sit enorme vel mediocre. et in hoc con-
sideratur quantitas criminis. secundum quod est qualitas criminis.
utrum sit occultum vel manifestum. tertium est modus
publicationis. an sit videlicet publicum per operis evi-
dentiam vel per iudicis sententiam vel spontaneam confessio-
nem in iudicio. istis tribus modis notorium fit crimen.
j. de coh. cle. et mu. c. ult. quartum est satisfactio peniten-
tis. s. an egit veram penitentiam vel simulatam. si crimen est e-
norme et manifestum. ut sibi concurrat quantitas.
et qualitas criminis deponitur. non unquam restituitur
post quantumcumque penitentiam. l. di. miror. si vero en-
orme et occultum. in eo casu monendus est ut ab-
stineat et non cogendus. quia solum deum habet ultorem.
quia latentia peccata vindictam non habent. xxxij. q. v.
Christiana. et acta penitentia potest officio suo uti. et ad ma-
iores ascendere. ut hic. et. j. de sy. ex tue. preter reos
homicidii. j. e. quartum est. Sed exemplificatur crimina
talia. si non mediocre fuit et occultum acta pe-
nitentia vel parte eius potest remanere in officio suo.
et ad maiores ordines promoveri fortius quam in alio ca-
su. l. di. de hiis. non si mediocre et manifestum. si con-
victus est in iudicio. vel timore probationum confessus
in eo casu deponitur. lxxxi. di. si quis clericus. si non
publicum est per operis evidentiam vel spontaneam con-
fessionem. tunc acta penitentia potest cum eo miseri-
corditer agi. sed quod nimium fuit suo episcopo quia plu-
res. xv. q. vij. c. si quis presbyter. l. di. presbyterum. et hoc
tamen intelligas cum veram penitentiam egit. et non
simulatam. quia si simulatam non restituetur. l. di. ut con-
stitueretur. occultum. et sic persona cessante vindicta
deus acquievit. xxxij. q. v. Christiana. et lectorum deus in

der cognitor e. xxxii. di. erubescant. & ii. q. s. q. sibi iniusta & solum dnm h3 ultorem. C. de iur. iur. iurandi. phibere. & qui cum ue teneant pherendi no sunt. s3 amouendi. j. e. c. ult. ar. contra. j. e. c. p. zolo. hic loquit de seculari & de reglari. qui spam uoluntatem non hnt. xi. q. i. si di cat is. & c. nolo. ul illud ppt scandalu platoz. h3 talem scandalu ul uetius. ideo cum qs petens ordines ht ius petendi rone tituli q ht l dignitatis illo cum ius petendi non h3. ideo platus suus qui nouit secreta sua pt eum repellere. ar. j. de sponsal. preterea.

Ad aures nras puenit. q. religiosi qui dam ad maiores desiderant ordines pmoueri. s3 plati eorum desideriis contradicunt. Tue igitur discreti. &c. R. q. ipi nescius & tuti est subiectis debitam & spositis obediam impendendo in inferiori ministerio deseruire. qm cum prepositoz scandalo gradum appete dignitatem. nec est in hac pte sibi3 desiderium confouendu. qm ee potest q. prelati eoz secreta amissa nouerint. ex quibz constat eis. q. salua nequiunt ascendam sublimitati. qr non in sublimitate graduu. s3 in amplitudine caritatis acquiritur regnum dei. Idem.

Abbates & i. plati. i. abbes. priores reglares. largo sumpto uocabolo. j. de. s. sig. quantus. obediam. & ita pz q. minores suis platis obedientiam suare debent. ar. c. di. c. ninorem. & xix. di. in memoriam. & viii. q. i. sacerdotii. ff. de re milit. l. iii. § in bello. xi. q. iii. absit. ar. contra. qr n sp e obediend. xii. di. no liceat. xv. q. vi. iuratos. xi. q. iii. n semp. C. de decuri. oibz. ob. iusti. l. x. so. si platus precipit su iusta sit sententia su iniusta obediend est. infra. xi. q. iii. sntia pastoris. & c. si epc forte n in duobz casibz. i. de sen. excom. ptinas. Jt precepto plati. si no ptinz ad officiu suum q pcipit. n est obediend. ff. de regl. iur. ferri a iudice. ar. vii. q. i. sr. si u ptinz ad officiu suum obediend est. Et h & in similibz q si non decipitur in pcepto. si no pcipiat q oio est malum no faciat qr q sciam. licz iniustu uideatur plato. j. de testi. spo. litteras. satato q di. j. de sen. excom. inquisitioni. si no pcipiat q malu est. n est ei obediend. xi. q. iii. qui resistit. si dns iubeamus. n sp. si no dubium sit pceptum pp domini obediend excusat a pcco h3 in ueritate sit malu. xxiii. q. i. q. cul patur. scandalo. ar. nich cum scandalo faciendum esse. ar. lxiii. di. gnalis. in si. & li. di. c. aij. di. illa. xxviii. q. i. vxor. & c. iam nunc. ar. contra. i. de regl. iur. qui scandalizauit. & xi. q. i. iste uero. & o. de renunc. n cum pridem. § p grauiorem so. pruitando scandalo sepe cessat rigor ecclastice sntie. s3 malu ppetrari no d3. ar. xi. q. iii. quid g. de h dem est. s. e. fane & in. e. n cum pridem. § q. grauem ec potest.

no ad faciend. ul omittend. ec ad cautela eo ru q si possunt. xxxiii. q. i. dixit dns. ff. de neg. g. diuortio. primo R. in si. ff. de edic. & edictis. si uo. § preterea ul pior. ff. de dampno infec. q tea. § si quis stipulatus. regnu di. qr apd non graduis elegantior. s3 uite melioris acto aplicat. xxiii. q. iii. sic excellentiam & ille maior di qui est iustior. xl. di. n loco. & c. multi. infi.

Si archiepc obierit & alr fuit ordiand. omnes epi eiusdem puincie ad sede metropolitanam quenant. ut ab omibz ordinetur. reliqui uo cpuinciales epi si necce fuerit ceteris asentientibz a tribz iussu archiepi potiunt ordinari. s3 melius e si ipse cu omnibz eu qui dignus est elegit. et cuncti pariter pontificem asecrauerint. e. x. a. ab. aurel.

Si archiepc & j. ordiand. i. asecrand. u forte interuenit ius in elcone. ar. lxiii. di. nimas. su. & tunc dic ordiandus. i. eligen. qr de asuetudine notandi ff. metropolitanam. lxiii. di. metropolitano. ec. li. di. c. ult. ordinetur. i. asecretur. elegit cum non ht ius in elcone. ut dem e alr expone. elegit. i. elcz. ordinetur. i. asecret. ab oibz. no. q. onis tangit ab omnibz appbari debet qr i acedendo iuristum aci omis debent uenire ad quos spectat. ff. de aqua. plu. ar. i acedendo. & C. de aucte pstandi. l. ult. & C. de coi agro deserto quicz. infi. l. x. viii. q. i. l3 g. & ff. de adoptia dimus dicas q in tali casu onis quotandi sr. & debent ad ee si si pt. & tunc suffic q maior ps asentiant. ff. ad municipales. q. maior & q. oes suffragani debeant ipm ordiare legit. & lxiii. di. qr p ambitiones. & h q dixi q maior ps suffiett. locum h3 in collegiis secularis in puatis. ut dem est. s. de consr. cum onis. melius. & sic uir q l3 posit quid si palam & puide hatur. ac si p se. ff. q cuiusq3 uniu. jt eoz. § i. & ff. de administrat. tu. ita tn. § gessisse meli ni reser pedit p se q palam. ar. ii. q. vii. accusato.

Nec epi sine metropolitani pmissu. n metropolitanus sine tribz l duobz epis cpuincialibz psumat epm ordiare. ita ut alii epi cpuinciales admoneantur eplis. ut se suo R. uo significent asensisse. q si inter partes aliqua dubitatio fuit. maiori numero metropolitanus asentiat. Vrbanus. iii. archiepo pisan.

Nec epi & j. pmissu. ita q ipe sit psens. l alius cui amiserat uices suas. j. de. of. ord. q sedem. sic iudex iusta de ca pt amitte alii uices suas. j. de. of. del. pastoralis. i. R. sic. & pdicoms offin pt ordinarius alii amitte. cu id p se ipm exple no posit. j. de. of. or. jnt cetera. si. ff. de penit. l. i. sn tribz. includite. & sic no est contra. lxiii. di. cu puinciales quidam intelligebant oli tram istam sic sonat & male q s uideret. q. d archiepc minorem hre auctem quam epc. cu

Si archiepc [illegible] metropolitanus debet [illegible] omnibz eisdem [illegible] suffraganeis [illegible] [illegible] quod consecret [illegible] sequo c

h posit fi a trib; epis iussu archiepi ut s. c. px.
& ido ad ib. fuit in lra ul' duob; q no erat in
antiqua cpilatone & q dic trib; e de tba cscc
tois ar ii eet csecratus sicut pautores lxvi di
porro q traditur forma csecratois ab aplis or
dinare i csecrare csensisse lxxiij di c i ij &
iij & iiij i maior q maiori nuo sit standu
ul no notatur s de ele cca ma.

Cum quidem & j. epm qui die quo no
debuit ordines celebrauit canonica
disciplina corrige & ordinatos a susceptis
ordinib; tamdiu reddere debes exptes donec
a p nos restitutionis gram csequantur.
Cel. iij. p diotisi archiepo.

Cum & canonica ut puie ptate cferendi
ordines quos illicite contulit 9 e sane & j o
tias atas si pena statuta n eet p arbitrio sui
tis puniret j de of dele de cais q po nos alijs
abstulit ptatem ar j de pben de insta insi q
dicat p se ap & j n pallos ar j de sma eoois
nup & j de pben graue insi & j e dilco insi &
sic hemus unu casum inquo epi ul archiepi
dispensare no possunt cu dem j e csultatoni.

Cum scdm ecclasticas regulas & j.
Qr uero sicut d in partib; calabrie
latini a grecis & greci a latinis scdm alterut
us institutois obseruantiam ordinantur
uolumus de cetero cmixtiones & csuetu
dines ritu in ordinib; obseruari. Inno
centius iij albi & cuentini ertilori.

Cum scdm & j obseruantiam latini in ptib;
calabrie ordinabatur a grecis epis scdm csuetudine
grecor qui quatuor tpra ordines cferendo & ca.
& ita pmixti se ordinabant ad inuice & h phibet
qr latini de cetero ritum illor no sequent. Sz in q
tuor tempib; ordines cferant no obstante c
suetudine antiquitus obtenta cu sit pt ecc ecclasti
cam institutone s e sane ar q j e qr transla
tom q tollatur talis mos. Sz hodie tal mo
reptitur ut de cetero tal cmixtio ee no debeat.
Sz uni sit eps qui omnib; psit j de of ord cum
in plerisqz.

Et pstice uram nob fuit aptu rele
ratum qd quidam monachus uir
se ad nigros monachos transferens & hi
tum eor assumens ad sacerdotij ordine
in ipo hitu est pmotus vn qr dubitasti
utrum in assumpto talr ordine debeat
ministrare cum q n aliud canonicum obui
et ipm monachum offm sacerdotis exeq
libere pmittatis Idem c pbro card ap
se le.

Er pte ura ad nigros sz q fuit dubiu mu
tionis ideo dubitauit qr monachus iste fuit
apostata vn no debuit admitti ad li mos ac
tus. ut ij q iij. ecro & ita ur q alias n po
sit dispesare cum eo. qr tpr quo recepit ordi
nes suspesus erat ar j de eta & qua cu bone
& j de ele ex iiii postulasti ar s de cle cu ub
s l dic q n apostatat n n qui ad scdm tedit j
de apostatis c i & l di c vlt qui dur apostate
tero abeuntes xvi q vlt no obseruetis It &
apostata dr qui recedit a fide ij q vij no pot
hle si monastium ad qd transiuit fuit maioris
religiois & no peccauit j de regularib; licz &
q de iure coi pt in ordie suscepto libe ministre.
& ita hic ur fuisse si no maius ee peccatu mor
tale & tc cum eo est dispensand & ali non dz
ministrare.

Qvod translatori pontificis & j consul
Qt c. q cum clicus grecus epo latino
subiectus a greco pontifice ordinat n de manda
to l licentia sui epi fiat in dnida e ei ordis
executio sic suscepti tanq a b alieno potifice
sine mandato epi sui l licentia ordinato Si
uo de mandato l licentia sui p sul a greco poti
fice sm morem grecor fuit ordinatus licz culpa
dus sit eps latinus qui clicos suos facit a g
co antistite ordinari Quamdiu tn tal mos
ab eccia tollatur impediri no dz ab executoe
ordini tal susceptor. Idem epo mutin.

Qvod transldm ordinatur extra iiij tpra
sic est i antiqua cpilatione & sic bene fac ad
tyrnitium & j de licentia ix q ij lugduni lxx
di c i ij & iij tollatur h fuit cpatria pmisso.
ut h imuit ar j de preben cum iam dudu &
forte ppt scandalu & multitudinem tollatur ar
s e sane & xxiij q iiij no pt mos iste hodie n
tollatur j de of ord cum in plerisqz.

Cum in distribuendis & j meminimus
a nob fuisse supplicit postulatu & de
ment indultum ut qr pfatus a ecce lo
cod etate mandatemus ipm p donori epi
copu pmoueri. Idem eid & magro h subd.
nostro.

Cum in distribuendis & j indultu sz none
epo talem iudicat j de maio & obe ptuas pre
terea ur qr po sit donus qr donor dic qr lz s do
nus in h in mistis tn est donor qr no pot nisi
plib; testib; cuinci ij q iiij psul & c nulla It
non pot cogi ab epo recipe ordines ar de c di
ij c ulc It qr maior donor ei debetur q alijs j
de maio & obe ptuas & e de alto scriben do l.
ult Sz iste pt iudicari ab epo suo ut dic illa p
tuas vn ce ix q ij nullus pmas q di qui no
pt ordinare no pt iudicare & ea illd ordiari
um est & regulare h spale est ppt excellentia
sionis qui manu iposuit ar c altius & de c
secratone di ij c vlt.

Litteras uras recepimus qd inordinata or
dinatone ymolen eli quidem donon
epo precedenti sabbo in dyaconum & secu
ti die dnica ctinuato ieiunio in pbrm or
dinauit in quo qntu utrqz deliqt i cui
dent intelligit qui prudent attendit si n
utrumqz ordinem eodem die ei conferre

[illegible]

non liceat pati nō liceat tōne uni mi or
dinem uno die et alium alio. Jeiunio con
tinuato conferri, cum post continuationem ieiu
nii fictione canonica, siue mane diei dominice
trahatur ad sabbatum, siue uespa sabbati ad di
em dominicam referatur, pro eo mane cum ues
pa, seu uespa cum mane ad eandem diem pertine
dicetur. Nam si quantum ad hunc necessitatis i
articulum pertinet mane ad unum diem et uespa refe
ratur ad alium, cum esset continuato ieiunii ne
cessaria, cum a sabbato ante cenam et dominica ante
prandium intelligantur esse ieiunii. Prefacti i
taque bononiensis episcopum ut puniatur in quo deli
quit a collatione ordinum dyaconii, sacerdotii et pre
biterii, alterum uero ab executione officii sacer
dotalis uolumus manere suspensos donec de
illis aliter dispensamus. Honorius iii. episcopo et ar
chid. legionen.

Litteras uestras et c. uno die. hoc ergo solum repre
henditur hic secundum ordinem unum uno die et al
terum alio die contulit eidem. sed tu collige quod sicut die
sabbati nō potuit perficere ordinationem secundum die
dominica continuato ieiunio post eam perficere et uno
die intelligunt ordines collati fictione iuris. et de hoc
loquitur capitulum lxxv. di. quod a patribus. continuatio enim
continuato de duobus facit unum, coniungit illa. ar.
xvi. q. iii. § pot. et vii. q. i. illud et c. nichil. sic cum bis
sextus occurrit duo dies pro uno reputantur. j. de
v. sig. quamuis et ff. de minoribus. denique § minorem.
ar. contra ff. de statu hominum. cum tres § sicut. fictione
immo et sine fictione aliqua dum uespa et mane ad
unam diem naturalem referuntur iuxta illud et fac
tum est uespe et mane dies unus. pertinere. teneas in
constanter quod omnes ordines die sabbati conferri debent
s. e. c. ii. et iii. et lxxv. di. c. i. et ii. preter episcopalem dig
nitatem que die dominica tantum confertur. lxxv. di. c.
i. et preter minores ordines qui possunt conferri die
bus dominicis et aliis diebus sollempnibus. s. e. c. i. et iii.
et subdyaconatus ordo potest conferri die dominica a so
lo papa. ut. s. e. de eo. licet ergo die dominica continuato
ieiunio conferantur. sabbato tamen conferri intelliguntur.
et ideo continuato ieiunii necesse est. hug. uero dicit
omnes ordines die dominica conferendos et nō die sabbati.
et idem dicit de baptismo. de c. di. iiii. uenerabilis et c.
sequenti. ar. lxxv. di. quod a patribus. sed tu dic post diem
sabbati eiusque noctis initia que lucescit in primo
sabbati exordia consecrandi eligantur. In quibus
hii qui consecrandi sunt ieiuniis et a ieiunantibus sac
bendictio conferatur quod eiusdem obseruantie erit si ma
ne ipso die dominico continuato sabbati ieiunio ordina
to celebretur a quo tempore precedentis noctis initia
a nō recedunt. et secundum opinionem eius nō uidetur quod sit
continuato ieiunii necessaria. sed una dies fingatur
sabbatum et dominica. nam sicut ordo episcopalis potest conferri die
dominica sequenti nō exigitur continuato ieiunii. nec
quod fingatur dies sabbati trahi ad dominicam. ita
si quis ordinetur mane die dominica possit hoc fa
cere sine continuatione ieiunii. Sed tamen quod in sabbato

magno paschali nō celebrantur ordo. quia nec missa can
tatur. de c. di. iii. sabbato. dicunt quidam quod illi ordi
nes qui celebrantur die dominica trahuntur ad sabba
tum et ideo fit ordinato die sabbati. quod sabbatum significat re
quiem. et qui ordinatur transit ad requiem clericalem re
quiescit. i. a laboribus secularibus. sed melius diceret specialem
de sabbato paschali. ut missa trahatur ad dominicam se
quentem et ordines ad sabbatum. sed hodie nō fit hoc in illo
sabbato. s. e. de eo. ubi dicitur quod in sabbato sancto ordines conferun
tur. immo ita celebratur tunc missa. sicut in aliis sab
batis ordinationum. ita seruatur de facto et bene cele
brantur ordines. s. e. c. iii. nam si quantum. secundum tancre quo
uis. diceret alias duo dies sunt. et ita nō uno die
duos ordines contulit et c. in quo. immo in pluribus
punitur eum quod deliquit. quia non peccauit dyaco
natum conferendo et cum sunt punitur in eo et ideo plus
punitur ordinator quam ordinatus. quia debuit esse pru
dentior. et quia maior. ar. s. de transla. inter corp. et uo
lui a sibi b. arceatur et e. si. i. pr. c.

Vel nō est compos sui episcopus ouetensis. uel in
uitus a se unde sciam repulisse quidam
puerum latorem presentium. ad hunc. xiii. an
norum inordinate in dyaconum quem sacrorum cano
num instituta dicunt ordinasse in ludibrium ordinis
clericalis et i. di. nec. quod licet iterum inuenitur ita
esse prefatum episcopum a collatione ordinum suspendentes.
ipsum ut eidem. quem ab executione officii
dyaconatus usque ad etatem legittimam in i
uriam suspendimus ordinantis, prouideat i
ecclesiastico beneficio competenti. p. cen. ec. a pisan.
In leon. et salabrien. albibus.

Vel nō est compos et i. repulisse. sed tu potest ei dici
et ego repellam te. de ne sacerdotio fungaris in
xxviii. di. omnis psallentes in fi. et s. de renunt.
si. § pro defectu. instituta. quod dicit quod ante xx. annos. dz
nullus ad subdyaconatum promoueri. xxviii. di. de his. lxx
vii. di. in singulis. et c. quicumque. et c. subdyaconus.
quam nullo minus in dyaconum qui ante xxv. an. or
dinari nō dz. lxxvii. di. placuit. et c. in singulis. et
c. quicumque. suspendentes. ut puniatur in quo pec
cauit. xii. q. ii. qui et humanis et c. de iudo. et.
xvi. q. i. reuiuiscimus. et s. c. prox. licet. et punitur hic
in collatione omnium ordinum. quia in tantum deliquit. etatem.
et ita licet si sit in etate licita nichil recipit ordi
nes. sed executio suspenditur usque ad licitam etatem.
si. i. de eta. et qua. ex tenore sue suspendit administrationem
stratio talibus concessa usque ad legittimam etatem. sic et
tempore nō impedit nō impedit ordinis collationem. i. c. con
sultationi et s. e. sane. cum quidam. iniuriam. sile.
lxi. di. c. i. et xvi. q. vii. decernimus. sed propter forum
plati iste nō debuit executione puniri. iniquum
est. n. aliquem alterius odio pgrauari. C. de in. of.
t. si quis suo et pena suos debent tenere auctores.
i. de his que fi. a ma. p. c. quamuis et c. de penis. l.
sancimus et nō dz alterius. pro alterius iniquia aditio af
ferri. ff. de reg. iur. non dz. sed hic fuit quia etas re
pugnat. sed nichilominus tenetur ad continentiam iste quia
infra annum discretionis suscepit ordines sacros. de

h notatur. j. de elco p saltu pmo. c. uno. q̄ petera. § plone qualitate inspecta. ar. lxi. di. non co gantur. ff. de iure dotiū. cum post diuortiū. §. geri. & l. quero. &. ff. de admi. tu. cum ples. §. cū tutor. &. ff. de usufructu. l. z & si q̄. §. 1. & lca q̄ sic catur. j. de pben. de multa. ad h. n. tenet si titu lum non ht. j. de pben. cum scdm aplm.

Dil. fil. G. y multen. canonicus nob. Dudum ap. reseauit. q̄ y mul ten. eccia suo uiduata pastore canonici ipm unanimit elegerunt. cui cum eet q̄ sacros ordines constitutus archiepc castalen metro politanus eorz epo trecen mandauit ut eū eodem die ead sacros ordines pmoueret. q̄ il le non ausu pprio sz ipius archiepi man dato pfecit. Cum igitur nob constiterit supra dcm epm in pluribz deliquisse. tū q̄ sine mandato archiepi ut ipe confessus extitit ad hui ordinatom in ordinate pcessit. Tū q̄ si de archiepi mandato constaret cum illi hui dispensato a canone minie sit per missa. ipi obtemprare non debuit in hac pte. cum & q̄ reatum piuru sepi uariau iurando p̄ q̄ archiepc id pcepat. & postea q̄ illo non mandauerat in iudicio asti tendo. ipm tamdiu ab ordinandi sua pen dimus ptate donec uiam m̄uit gram optinere. Gregorius ix. archiepo tarren.

Dil. &. j. elegerunt. in postulandū si simplr elcs fuissz. nō ualuissz elco. si. s. de ren. c. post translom. pmissa. ar. op. q̄ epi dispē sare nō possunt h in causibz sibi concessis a iu re. q̄ quidā credunt. & facit p eis. j. de h. pt. c. ulc. & plt. ar. cc. j. de sen. ex. mup in qua opi one sunt lau. jo. v. j. & c. de h tradit. j. de iudic. ac si clici. de hac in notat. l. di. miror. & 1. q. 11. §. 11. imo phita. s. e. lras. j. de eo qui fur. or. re cepit. c. ulc. & ita tollit. ar. predom. v. l. dic q̄ n̄ lz epo dispensare in hiis q̄ ptinent ad gnale sta tutū ecce ut hic. & s. e. sane. & s. e. litteras. in c. minibz dispensare possunt n̄ sit expsse phibitu. uel sacros. qd nullo modo fi dz. v. ius ordo. v. n̄ dic dz cfem. s. e. lras. & id pūnit. ut infi. op. te pare. h hes q̄ auctas suoris nō excusat. xij. q. ij. cuicumqz. & c. de rebz. & xi. q. iij. si dns. & xvi. q. 1. in canonibz. & q. vij. decimas. ar. cē. lxij. di. salonitane. xiiij. q. v. dix dns. & xxviij. di. dy acon. Jt est. ar. q̄ pceptum iiusti plati nō est ad implend. xi. q. iij. iulianus si ceū sit. q̄ ē iniustū. secus si dubitetur. xxiij. q. 1. qd culpatur infi. piuriu. v. n̄ possz priuari eccia & depol. j. de iur. iur. querelam. & j. e. t. c. ulc. cū in iudicio in psentia pp. sit cfessus & cfes sus piuincto habetur. j. de cfessis. cū sup &. c. e. t. l. una. sz ei pepit uariauit. v. n̄ non erat ei credend. j. ut eccia stica benefitia ut mm &. j. de psump. lras. & iiij. q. ij. §. Jt in criminali. §. qui fco. ul uarie & sic. j. de penis. sup hiis

Dilcus uiros sto debet quis omes ut duos sacros ordines uit sue ipius q̄ si fecerit a collatione ordinu suspēd. & si q̄ fecerit de licēcia sui metropolitani

uram & sic solus pp in hiis dispensat. de h dix. s. e. cum quidā & melius. j. e. px.

Consul. e. t. R. q̄ d eos qui extra tempa statuta sacros ordines receperūt. n̄ est dubium caractem recepisse. quos p trans gressione hui primo eis penitētia. cōpetenti iniuncta tenere potis in susceptis ordibz ministrare. Id.

Consultatom. & j. caracterē. & ita quo cumqz tpr ordines cfesuntur caract i primitur q̄ tps n̄ est de sba ordinis. sz nec etas i pedit ca racterē. s. e. ul non ē cpos. tū q̄ transgressor est canonis qui recipit ordines extra tps debitū pu nit. ut h. q̄ interdi executo ordinis sic suscep ti. s. e. cū quidā. & qui cferūt puniunt. q̄ priuan tur ptate ordinandi. s. e. sane. sic & hereticus a q̄ cq̄ cferat in forma ecce recz lz iudeo l pagano quauis ab eo recipi nō debeat. s. de suma. tri. &. c. 1. in h. & de. q. di. iiij. a quodā & c. romanus. cōpe tenti. pmo eis suspensis ab executione ordinum. s. e. cū quidam. & c. ul n̄ est ad arbitrium iudicis. ex quo n̄ est determinata. j. de os. del. de causis & ff. de iur. delib. l. 1. §. ait ptor. potis. & ita uit q̄ epi possunt cum talibz dispensare ex eo q̄ dic potis sustine. v. n̄ sigtur. cō. s. e. cū quidā. & c. lras. v. di cit donec apud nos. & s. e. px. in h. dicas. q̄ pos sunt q̄ auctate ipius. c. est sibi cōcessa. al. nō uic iure ordinario p iura pdcā. & c. lras. h uid q̄ suo iure h facere possit. q̄ hic pp rendet ad cōsultatone. h consultato in h solo fuit. v. tales recipent caractem q̄ sequitur addidit pp. p ter cōsultatom. ul dic q̄ bn pt epc cum talibz dispensare. cum hic rendeat a r. s. e. cū quidā. in prin. & ar. s. de elc. q̄ sic. §. sic eo & contraria. c. intelligitur. cum pp ex certa scia sibi reser uat dispensatom illorz. ut mag alij terreant & ipi puniantur.

Qvesitum est de sacerdotibz l alijs clicis qui p reatum adulterij piurij homici dij uel fli testimonij bonum recte cōscie p diderunt. & j. R. q̄ si pposita crimina ordine iudiciario cōprobata l alias notoria non fuerint. n̄ debent hiiz pter reos homicidij post pniam in iam susceptis l suscipiedis mi nistrare ordinibz impediri. cum si nō penitu erint monendi sit & sub cōminatione diui iudicij obtestandi. ut in testimoniū dāp nationis sue in susceptis & ordibz nō mini strent. Jnnoc. iij.

Qvesitum est. & j. cōpbata. p testes. l p cfessio nem in iure fcam. notoria. notorium tribz modis redditur cri m̄ p sententiam. p cfessio nem in iure fcam. p rei euidentiā. j. de coh. cli. c. ulc. homicidij. sic pz q̄ homicida cōmuicumqz occultus & post pactam pniam ministrare nō pt. sic. j. de acc. inquisitois. i. R. v. n̄ dns dix pphe p pniam. nō edificas in templum. q̄ uir san guinis es. 1. q. vij. si quis. oem & de. q. di. 1. §. 1. de h dcm est. s. e. ex tenore. ubi nō aut actam

In fine. c. quesitum sū berbo nō mi strent. Dicebat ostiensis dec ho uello. mediocris peccati occultj p̄ pactam pe nitentiam sine dispensatione aliqua. et notorij puniens obtenta dispensatione ... in susceptis ordinibus ministrare. ad maiores promoueri. minores non ... dispensatione ... excepto ... in minus ... ad maiores ascendi. Inpenitentes aut ... ad moneri & obtestandi sunt ne ministrent ul ad superiores ascendant. In iudicio ... non possunt ... Dicebat p. abb. q̄ quatuor ... ... in suscepti ministrare ul ad superiores ascendere. Secunda tal. ... notori ... homines irregulares. Tertia tal. Omne peccatum ... tale an penitentiam facit hominem irregularem ... in susceptis ministrare & ad superiores ascendere ... homicidio ... exemplum ... Quarta tal. omne peccatum mortale ante penitentiam facit hominem irregulare ne posset in susceptis ministrare vel ad superiores ascendere ...

tres

ipotita

pñiam ministrare nõ debent. ve hic uñ a ãio se
su. imo possunt pte pnie pacta. s. e. ex teno
re. penituint. i. si nõdum pñiam egint. & idõ
uñ q̃ nõ sint pmittendi in suis ordinib; mini
strare. mouendi. s; nõ ↄpellendi. cũ sint occul
ta pccã ipoꝝ. s. e. ex tenore. s; pmittendi sc̃ ar
bitrio suo. si. i. de iur. iur. mxi. dampnatõnis.
si. j. de sy. matheus insi. & iñ dampnatois. nisi
cum eis sinuł ẽẽ post pactam pñiam dixit
dispensand̃ q̃ quid pt. j. de iudic. ac si dica. &
ualde nccia est dispensatõ in occultis. non ppt
depõem uitandã. qr ꝑ occulta pccã nõ puniũt
q̃ uindcãm non hnt. xxxij. q. v. xpiana. s; ut
licite suũ offm̃ exequant̃ q̃ aliter nõ possũt.
xxxij. di. hinusce. qr de eo sc̃ quo dispẽsatum ẽ.
postea accusari non pt. j. de fi. ps. ex tua. & j.
de scismaticis fr̃nitati. alioqñ poss; & post p
actam pñiam accusari. xxxiij. q. ij. admone
ꝝ. q. v. pbr̃. ar. cõ. de. pe. di. iiij. diuina deme
tia. & xxiij. q. iiij. si ille. & i. q. iiij. iam uero; si
tum est q̃ accusari poss;. ala nõ minus ministret.
si nõ penituint. g° si penituerint possunt mini
strare sñ pericl̃o dampnatois & sic uñ ẽẽ cñ a
lanũ. qui dic̃ licite nõ ministrent & post pacta
pñiam sñ dispensatõne. ut dixi. in pmi no
tula. saltem uz dispensatõ q̃tum ad accusa
tõm. al sufficẽ pñia in occultis. ut hic p;. b. De

Ex parte tua fuit — scrutinio in ordine
ppositum & j. e. t. t. c. q̃ cũ faciendo.
aliquem in dyaconũ ł pbrm pmouem̃.
p̃ dyaconoꝝ qui nob a sistit dicit po
stulat scã mater eccã hunc dyaconũ ł cõ
dyaconũ ad tõmis pbratus uł dyac asũ
& nob interrogantib; si eum cognouerit
ẽẽ dignum. idem rñdit q̃ q̃tum huma
na fragilitas nosse sinit & scit & testifica
tur illum ad hũ tõmis officij ẽẽ dignũ.
I̅n in tali rõne aliquem peccare non
credimus. dũmodo contra conscĩam nõ lo
quatur. nõ simplr̃ illum asserit ẽẽ dignũ.
s; in q̃tum humana fragilitas nosse
sinit. c. illum cum indignum ẽẽ nõ nouit
dignum debeat estimare. hũ g° rõne se
cure uti poteris. nõ forte de indignitate ẽ
consciencie ↄsecrandi. si aũt illum ĩ indig
num ẽẽ cognoscis metropolitano pus q̃
ad hũ scrutinium ueniatur secreto stu
deas nunciare. c̃ minus nos interrogõne
hũ nõ in ↄsecratõne pontificis s; in ordia
tione dyaconi uł subdyaconi uł pbri fa
ciamus. Alex. iij. tull. archiepõ. De scrutinio i

Ex pte tua & i. scit. mirabił est sc̃o. istã. põ ordi
n. deberet dicere se nullam hr̃e sciam. de eius nanda
dignitate uł indignitate. sc̃o. ex eo q̃ uid; ↄcedo
illũ electum a bonis quidam uir hr̃e notitiã de
dignitate ipius & de tali rñdet q̃ audiuit ab
aliis. xxij. q. v. hi uñ. contra ↄsciam. qr tẽ edifi
caret ad gehennã. j. de testi. epo. litteras. j. de p̃

cam p. q̃ mi omĩe & xxviij. q. i. § ex his. estim̃
te. no. q̃ł; p̃sumi dignũ nõ pbet indignus &
de quoł; p̃sumndũ est bonũ nõ pbet contrarium. i. de
p̃sump. dudũ. ff. de manumis. testõ. seruos.
& ff. de l. ij. cum pat. § rogo. s; q̃ uñ. p̃sumit
nõ ydoneus. nõ pbetur ydoneus. C. de his q̃ ue
niam etatis impe. l. iij. & C. de pba. ex psona. ff.
de magratib; ↄuelendis. l. i. § si magistratũ.
& in dubio p̃sumit̃ quis excõicat̃. j. de snĩa. ex
cõi. desideres. § lecte qõni & p̃sumit̃ põ fornicõ.
cõ tum. xxx. q. v. alit̃. so. h̃ gñale est. ut nõ p
dim aĩe uertit̃ p̃sumit̃ in deteriorem ptẽ. j. de
sponsał. iuuenis. & lxxiij. di. pbri. s; ł; uidã
tur deteri or. tñ melior & tutior est. si. de. c. di. iiij.
puulos. al' circa iuditia põ p̃sumitur iustũ uł
bonum quã cõ. lxxxvi. di. si quid. xi. q. iij. in
cunctis. xxij. q. iiij. innocens & ff. de pba. ab
ea parte. De ordinatis ad epo qui resig

Requisiuit — nauit epatum suo cõ ex
a nob fraternitas t. utrũ clĩ — cõicato.
ci qui post renuntiatõm fc̃am a p̃ deces
sore tuo ordines receperunt in ipis debeãt
remanẽ & j. s. c. g° distinguendo. utrũ renũ
tiauit loco tm̃ aut loco simił & dignitati.
Nam & p̃ cũ ordines. sicut antea rogatus
a b. epo aliquo potent de ratõne conferre.
Sc̃do uero distinguend̃ putamus. utrum sa
cros acciperit aut minores. Si n. a tali ordi
nes us; ad subdyaconũ quis accepit. qr ee
hũ ordines q̃; ab epis ↄferuntur & in illis
deseruire potit. & ad maiores si ydoneus fu
erit pmoueri. Sane si ab eodem sacros or
dines sciens quas recepit. qr indignũ se
fecit executõem officij non hebit. Si aũt nõ
sciens nõ crassa & supina fuit ignorantia.
discretus pontifex poterit dispensare. Gre
gorius. ix. viij. De ordinatis ad epo qui re

Requisiuit & j. signauit epatum suo cõ ex
viij; exclusiue. vt pbant sequentia. § — cõicato.
ponitur. ff. de his. no. infa. ait pto. q̃; põ
inclusiue. xxiij. di. a subdyacono. ff. de senat.
l. ult. § senatore. aũ epis. i. a lb; lxx. di. q̃
nĩa uideri & j. t. px. cum contigat. executõm.
g° suspensus ẽ qui a suspenso recipit ordies.
i. q. i. statuimus & resignatõ nõ abstulit i
sti ordinem. s; executõm. crassa. tunc dr̃ crassa
& supina ignorantia quando ad publice i
fit ł coram pplo & h̃ nõ excusat. ignorantia.
si. j. de cl̃i. excõi. iiij. c. plz. & ita si pbabił fuit
ignorãtia cũ eo poterit pepm̃ dispẽsari. j. c. px.
s; cñ pbabił fuit ignorantia q̃ł; ignorantẽ
excusat ex toto. ff. de iur. & fa. ig. error. & l. re
gła. g° s' h̃ nulla dispensatõ est nccia. sc̃o. in
culpa fuit recipiendo ordines a b epo nõ suo.
ix. q. ij. lugdũ & idõ nccia est dispensatõ. uel
melius dicas. q̃ ł; pbabił sit ignorãtia nccia
est dispensatõ. qr cum talis ordinator nõ ha
beret executõm sui officij eã alij ↄferre nõ

potuit. ut ix. q. i. statuimus. quia qui non habet dare non
potest. i. q. vii. daibertum. et pro non dato habetur quod datur ab
illo qui dare non potest. i. de iure. pa. quam infra. ergo ne-
cessaria est dispensatio ad hoc ut habeat executionem in or-
dine.

Cum in dictis qui ab excommunicato episcopo ordines
ignoranter receperit per suos poterit episcopus
dispensari. Ex concil. pictauiensi.

Cum clericis et c. excommunicato. sic patet quod excommunicatus
confert ordinem. licet sit extra ecclesiam et heretici conferunt
ordinem. ix. q. i. ab excommunicatis. et c. ordinationes. sed contra
e. causa. q. i. c. i. ubi dicitur quod nullo modo dicitur consecratio. similiter
est que ab excommunicatis est celebrata. dic quod ibi non fuit
seruata forma ecclesie. uel dicas. non dicitur consecratio
quo ad executionem. quia quod non habent dare non possunt.
ut i. q. i. quod quidam. et c. ventum est. et c. i. et de co. di.
iiii. quidam. sed numquid potest talis alios excommunicare. quia
ut. quod confert ordines quod plus est. ut uidetur. ergo potest
alium excommunicare. sed non est ita. cum enim sit extra
ecclesiam alium eicere extra ecclesiam non potest. xxiiii.
q. i. audiuimus. secus in ordine. quia licet sit extra eccle-
siam caracterem retinet et illum potest conferre. si ec-
clesie forma seruetur. episcopus et sic episcopus dispensant
hic. sic ix. q. i. ab excommunicatis. et c. ordinatio-
nes. quia ignorantia eos excusat. si uero scienter or-
dines recepissent. non dispensaretur cum eis. et c.
ordinationes. sic s. e. c. proximo in fine. De etate et

Ut aliquis decani qualitate et ordine preficiendorum.
uii et prepositi qui presbyteri non
sunt presbyteri fiant. qui archidiaconatus te-
nent dyaconi. qui uero archipresbyteratus presbyteri.
aut amittant honorem. quod si aliqua iusta causa
prohibente presbyteri aut dyaconi esse non potue-
rint prelationes amittant. Alex. iii. cant.
archiepiscopo.

Ut aliquis et c. supple statuimus. prepositi. dignitas
est per se quamuis sit nomen generale ad omnes qui
habent prelationem. i. de c. sig. quamuis. fiant. sic
s. de ele. cum in cunctis. amittant. sic s. de elec.
cum in cunctis. et i. de clerico egro. c. i. contra. ff. de sta-
tu ho. qui furere. contra. ff. de postul. l. i. § casum. contra
hoc intelligas quando per culpam suam ad talem statum per-
uenit quo promoueri non potest. alias uero quando sine cul-
pa. et tunc non debet addi. afflictis. afflictio. i. de
clerico egro. c. i.

Ex tenore et c. accepimus quod cum uenerabilis
[ex ratione]
episcopus quamuis qui sunt infra decennium consti-
tuti in archidiaconatu uel archidiaconatu. cestrensi. ec-
clesias plures concessit quam non per clericos sed per
laycos disponuntur. unde cum hoc non debeat aliqua-
tenus tolerari. mandamus quatenus predictum episcopum et eius
corripias et clericis ydoneis administrationes
et custodiam prescriptarum ecclesiarum donec pre-
dicti pueri ad congruam ueniant etatem. laicis
amotis committas. eidem episcopo prohibeas ne de cetero
ecclesias non personis competentem etatem et scientiam habeant.
regendas concedat. quod si secus egerit ei debitam
penam ut negligens institutionem et conce-

ccclesias

ssionem ipsius ordo iuribus carere dicernas. i. d.
cant. archiepiscopo et suffraganeis suis.

Ex tenore et c. pueris. puer dicitur a septennio usque ad
xiiii. annum. i. de regula. ad nostram. et xx. q. i. ca.
et xxii. q. v. pueri. et i. q. i. pueri. et c. estote. s. el.
non est contra. quia et puer dicitur constitutum ad beneficium op-
tinendum. qui seruire non potest. i. de preben. sup.
in archidiaconatu. arg. quod institutio non pertinet
ad archidyaconum. xvi. q. vii. nullus ordo. contra et de
preben. referente. sed hoc statuit consuetudini. ecclesias. i. pre-
laturas ecclesiarum quod sic non debet. i. e. c. i. et ii. quia pueri
ad hoc non reputantur ydonei. i. de preben. sed in or-
dinatam beneficia. ii. simplicia in tali etate consti-
tutis licite conferuntur. lxxvii. di. in singulis. ratione
ordinis titulum debent habere. lxx. di. c. i. et ita
ratione ordinis debent habere titulum beneficium. de hoc tamen di-
cas prout dicitur in c. sed in ordinata. a predicti pueri. in
pubibus dignitas dari non debet. ff. de iure inmu-
nitatis. l. ii. contra in pubes et i. q. i. pueri. et c. estote.
ad congruam. idem dicit lex in eo qui se obligauerit
pro filio suo decurione quod tenetur quousque puer pe-
ueniat ad etatem congruam. ff. ad municipalem l. in-
cius. contra imperator est. sed pone quod episcopus aliquem pupillum
uel minorem faciat archidyaconum debet. ne inde
nocere in c. sicut si esset legittime etatis. quod arg. quod
non. quia minores. xxv. an. decuriones sunt. licet decu-
rionum sportulas recipiunt. non tamen munera suffra-
gium ferre possunt. ff. de decurio spuriis. contra mi-
nores. sic nec minor fit miles debet sapientum in-
ter tractare. c. de testo. mili. l. ult. etatem. dis-
pensatione tollatur isti pueri alias non deberent. s.
de ele. cum in cunctis et i. e. eam te. sed numquid
talis rector potest omnia facere tamquam maior. uidetur
quod sic. ff. de re iudi. quidam consulebant. quod tamen non est
uerum. i. c. proximo et c. de tes. mili. l. ult. sed ratione iste
ex quo tollatur uenia etatis impetrasse. ut
c. de hiis qui ueniam etatis. l. eos. sed non est ita quia
licet quis ueniam etatis impetret non potest aliena-
re sine decreto. nec habet liberam administrationem usque
ad etatem xxv. an. ut in l. predicta eos.

Indecorum est ut hii deleant ecclesias regere qui non
nouerunt gubernare se ipsos ad ecclesiarum regimi-
nales persone sint admittende que discretione
preemineant et fulgeant morum honestate. so-
lentes itaque fuscinie ut paruulis regimina commit-
tatur. quam quod ut nemini infra xiiii. annum
constituto personatum cuiuslibet ecclesie accedere presu-
matis. scituri pro certo. quod si contra ire presump-
seritis quod inde feceritis irritabimus et ino-
bediam uestram grauiter puniemus. Idem.

In decorum et c. qui se ipsos. qui. n. in platum eli-
gitur et si minor sit non debet esse sub patris potestate.
ar. ff. ad trebell. nam quod ad i. et ff. de adult. §
eueniet. et c. de simatu. l. ult. instit. de excusat.
tu. minores. et ff. ad macedo. filium ideo. ar. contra.
ff. de adopt. per adoptionem. et ff. de hiis qui sui uel
alieni iuris sunt filius familias et ff. de muneribus et ho.
l. ii. et ff. de iudic. cum pretor. infra. § dicitur nichil in

in decorum dicitur quod regimen ecclesie minori xiiii annorum conferri non debet

... quod dispensatione ... minor ... laycos ... clericus ... debet ... minor ... ad etatem

tec. an iudicis in ptate an sui iuris sit. & pbr dr in ptate patris ee. C. de epis. & cle. autem. pbra & iusti. quibz modis ius pa. potatis soluit. §. filius famil. & dr q filius licet adipiscatur honores remanet in pris potate. p ista iura uir qd sac ordo n liberet a patria potate. lan. alii dnt q quilz sac ordo liberat a pria ptate. qm liberat a dnica q maior est de ecclis ordine. trs. liij. di. si suis lcente de sacerdotio. e. di. ex antiquis. & c. frecmis de dyacono q pran do dr uicarium libatur. e. c. ex antiquis. sbdyaconus. e. iure strto eu dyacono. j. de fuis non ordinandis. miramur. & nulla dignitas secularis similis est sacerdotio. ar. xcvi. di. duo sunt. & j. de ma. & ob. solite. & dignitas patriciatus soluit ius prie potestatis. g multo fortius sacerdotium. & quilz sac ordo. ar. j. de sna. ex. cu uoluntate. §. ulti. j. xiiij. ex eo q phibet. i. xiiij. an. uir concede q post. xiiij. a. statim accedat. qr q de uno phibetur de altero concedi. ar. xxv. di. qualr. sz non est ita. qr lz phibeatur. i. xiiij. non tn concedit in. xv. l. xvi. immo. j. xxv. an. phibetur. 9. de ele. cum in cunctis. & i. c. px.

Cum te de cetat. & j. arti inhibetur ne personas que in eccijs tui epatus ad curam aiarum sunt ordinande in tpis in tituras nec aliqua occone vl' tractum uiraz optentu instituti patiaris. e lca moribz et etate. consilii ii agrauant institutus. sz & plures hntes ecclias si q ex una no pendeant tibi liceat. a p. pos. cogere ad unam ipsaz quam maluerint dimittendam tuta sunt tenues i ster. q pprios sacerdotes non possint conuenienter habere. Idem.

Cum te. & j. lzaz. supple p etatis taciturnitate ipetrataz. si. n. ex certa scia scriberet ppa p minori ei mandato eet obediendu. qr sacrilegium i star optium dubitare an is sit dignus q princeps elegit. xvij. q. iiij. §. qui autem. & C. de crimine sacrilegii. l. ij. pterea cu ius & ce publicam utilitatem est tale rescriptum. & ido non uz. C. de pabz. ipato. offer. rescriptum. ar. 9. de rescri. pt. ex pte. & j. de testibz cum q. It. est hic ar. q non e sp obediendu mandato dni ppa. ar. 9. de rescript. si qn. & e. cum a deo. & j. de hereticis. ad abolenda in fi. sz n dr mandatum qn ignorant mandat. etate. aci. lateran. 9. de ele. cum in cunctis. pendeant. qualr dicitur una eccla pende ex alia p dici f q legi. j. de relig. domi. qr monasterium. ar. ff. arbor. furtim cesar. si gemma. & si aliq prochial eccla sbsit alij. lz platus maioris ecce diras ecclias sue dicatur. tn alius pbr erit in sbiecta. It. si eccla prochial in fundo suo aliq construat. nichil impedit uicarium in ea constitui. & platum maioris ecce platum ee utriusque. n tn p se seruiat utrique. qr dispensatione epi unius platus diuisus p est. s. tyndo unam cam datam. & alia in titulatam ecciam. lxx. di. scoz. la. tre

Item clericus ad regimen ecclesie [illegible]

tn intellige f determinatorum illarum dec. 9. de ele dudum. & j. de pben. de multa. It in casu quem tes. j. de pben. extirpande pt quis hre plures ecclas. §. qui uo. dimittendam. j. de pben. referente. & h f illam. de multa intelligi dz. tenues. in casu isto pmittit ppt paupertatem habere plures ecclias. & x. q. ij. unio. & ictas clicoz. xxi. q. i. c. i. in fi. It unam in titulatam & aliam comendatam. xxi. q. i. qui plures. 9. de ele. dud. ii de roe

Preterea licet ad regimen prochial eccle n debeat aliquis n subdyac sit ad minus admitti. dispensatiue tn in minoribz ordinibz constituti consueuerunt assumi dumtn tales sint q infra breue tps possint in pbros ordinari. Idem.

Preterea licet. & j. sbdiaconus qui hodie p eligi in epm. j. e. a multis. & eod priuilio gaudz quo dyaconus. j. de seruis no. ordi. miramur. breue. quam breue tps dr. iiij. mensium. C. de usu rei iudi. eos. ff. de iudi. si debitori quiz. x. dierum. ff. de constit. pec. p promissor. §. i. qm duorum mensium. C. de scdis nupt. l. ij. quiz. xxx. dies. ff. de mino actusque priua. l. i. §. i. sz hic appellatur breue tps annus in anno. n. & dim. pt quis pmoueri ad sacerdotium. lxxvij. di. monachus nouitius. & omnimittimus dimidium annum ppt minores ordines. vi. It. ar. q spacium e uniuum ad fiat i presenti. an in breui. ff. si certum. pe. lecta e. ff. de in integr. resti. dimis. ff. ut i pos. legatorum is a q. sic go pz q epi possunt dispensare cu eo qui est i minoribz ordibz. niquid cu eo qui est in minori etate. dnt quidam q sic. ar. l. c. de h nore. 9. de electone. cu dilca. ar. q posit. 9. e. i decorum.

Querit a nobis quid agendum sit de clericis tue iurisdoni commissis qui cum beneficiis ecclesiasticis multum habundent. a te commoniti nolunt ad maiores ordines pmoueri: spale quid cunctis secreto dntes. q dr eos salua consciam ordinari non sinit. Cum g sr ij casu uideantur sacri canones discordare cum quidam dicant eos minime compellendos alij uo contrarium asseuerent. ois contrarietatis uinclum psenti pagina enodantes. statuentes ut si pdicti clerici pceptone maiorum ordinum ppt occulta sua pcca se indignos ee fateantur. inferiores in eccia quoz uita sit pbabilis. pferantur eisdem. & si forte illi qui ordiati p iam dcam causam recusant in alijs ecce seruitijs ualde utiles sunt eis auferantur bnficia. & alijs canonice conferantur. Qz si p sola uoluntate renuunt ordinari. & irascerit utilitas ecce aut necitas: i pos dum modo ydonei sint ad maiores ordines recipiendos pamissonem bnficiorum & locorum contractorum. ap. cel. compellas. Clemens. iij. R. canonico tolosan.

[illegible]

Querit a nobis. & j. si sunt. si. 9. de tpribz. ord. c. ult. & j. c. px. & j. de symo. ex tue. & e. math.

[illegible]

e. i. q. i. sacerdotes. expellendos. lxxxiij. di. honorat.
e. c. asubuit et c. i. et ij. omnium. lxxxiij. di. si q̄ clici.
e. c. placuit. et xxxiij. q. iij. displicet. et i. q. vi. sic.
et ar. vij. q. i. in scripturis. fatentur aũ isti amis
serunt ista peccã occulta ante suam pmotom̃
aũ post. sic aũ remouendi sũt. qr tpr̃ examinatõ
nis h̃ nõ fuīnt cfessi. xxiij. di. c. ult. et l. di. ex
penitentibz. et lxxxi. di. si quis sũ. et c. sequitur. sed si
postea cmiserunt illa peccã se fecerũt indignos.
vñ sũt expellendi. ex quo sua culpa se fecerũt īdi
gnos. ar. s. e. c. i. tñ si utilitas ecce fuīt q̄ nõ re
moueãtur. quia in aliis negotiis ecce sũt ualde
necessarij tollerentur in ea et ita p̃ h̃ dispensãt c̃ eis
pp̃ utilitatẽ maxime cum peccã sint occulta.
h̃ contra iñ. s. de tempibz. or. ex tenore. ext. ult.
ubi cinnosi tollantur. qr peccã sũt occulta et h̃
penitentiũ. h̃ illi uolũt et petunt pmoũi acta
pñia et isti se fatentur indignos et uolũt p
moũi. h̃ isti uellent pmoueri acta pñia ad
mitterentur p̃ter reos homicidij. ut dĩ in cõo.
vudiens. q̃ ppter utilitatem ecce cpellũt qui
recipe ordines. et pp̃t necessitatem al' ẽtiã puniẽ
dus p subtractõm bñficiorũ. ut sequitur. s. e. de
ele. cum in cunctis. § inferiorũ. et lxxxiij. di. cõ
sulute. ñ eodem modo cpellentur. ut sic in di
recte deuolentibz fiant uolentes.

Ad aures nrãs te significante puenit
q̃ cũ arte phisica pluribz eruditus in
dustria ipsius artis tradidõnes exhibuisti cum
diligentia medicinã licz plures in curati
um successerit et quibz putabas adhibere
medelã medicinis perceptis mortis periculũ i
currerũt. Vñ qr ad sacros ordines deside
rans pmoũi sr̃ eo nos asulere uoluisti. t.
bñ. r̃. q̃ si sup pmissis conscientia te remor
det ad maiores ordines de nrõ csilio nõ as
cendas. Celestinus. iij.

Ad aures. et ĩ. cũ diligentia. et ideo non ut in
putandũ. si adhibuit diligentiam q̃ potuit.
l. di. inj quum ad aurorẽ. et c. sepe. et ideo si pter
culpã suam cã fortuitus cingit ei ñ ĩputã
tur. j. de cimodato. c. uno. et j. de hoiãd. c. ult.
et ff. cimodati in rebz. cas. n. fortuitu puideri
ñ possunt. vt p̃dicis p̃r. concord. et absit ut no
bis ĩputetur q̃ p̃ter uoluntatem nr̃am atq̃.
xxiij. q. v. de occidendis. ñ est in medico sp re
leuet. ut eẽ. ut in decã. l. illicitas. csciã. xxxiij.
di. h̃uisse. qui. n. fac contra consciam edificat
ad gehennã. j. de rest. spol. litteras et j. de p̃scp
c. quum omne. xxviij. q. i. § ex hijs. j. de sñia. ex.
inquisitionẽ. remordet. ut si forte ĩpite medi
cinã dedisset infirmis al' euentus. al' mortali
tatis mortal' ñ est ĩputandũ. ut. ff. de. of. p̃si.
illicitas. § sicut et ff. ad. l. acquili. qua actoẽ
§. ult. ff. de uariis et ex. or. cog. medicus. ul' si
negligens fuit. qr dissoluta negligẽtia ppe dolũ
ẽ. ff. mãdati. si fideiussor. [illegible] csilio. h̃ ẽ ca
lium recipienti cui obediendũ est. vi. di. testa

mentum et xiiij. q. i. quisquis. et j. de symo. ma
th̃. infi. sic in consilio p̃sonis. xiij. q. i. quisq̃s.
quale est illud si nis perfectus ẽẽ ualde. et v. en. o. q̃
hẽs. et. de pe. di. tali consilio pt̃ intelligi q̃ dĩ in
c. quisquis. in libro illo si consilio uti uoluis. z.
c.

Cum bo. me. clemens pp. p. n. j. bucca
et quosdam alios bucarenses clicos uo
cauissz ut ad p̃sentiam ei accederent. b. ar
chid. suo. qui grauit' leserant se. cum q̃r
uenire iuxta mandatũ aplicum ctẽpserũt.
in eos fecit suspensionis sñiam pmulgari.
in qua triennio pmanentes quidam ex ipsis
suspensis aliud beneficiũ ecclasticum sunt ad
epti et qr utrum bñficia sic recepta possint
rõnabilr̃ retinere nos consulere uoluisti.
R. q̃ non licz eis illa que huiant beneficia.
l' q̃ postmod' sunt adepti aliquatenus re
tinere. Vñ tarentsi archiepõ dedimus ĩ mã
datis ut eos p̃tanta puinatia et ctemptu
aplico beneficiis que habent nõ differat spo
liare. Innoc. iij.

Cum bone. et j. leserunt. miles qui pposito
manus intulit capite puniũ. et oĩs cumma
cia adiusus p̃sidem ul' ducem capite puniũ.
ff. de. re. mili. omne delictũ. § i. et ij. et qui resi
stit castigare uolenti. ff. e. t. miles. § i. nutenis.
et iux' diuinũ oracũ cumatia petens mor
te luitur. lxxxvi. di. nõ satis. § ceterẽ. infi. qua
driennio. ex quo pannũ et ultra quis stat ĩ
excoicatione puiari dz beneficio suo. xi. q. i. v
tius. et excoicatus. et qui tractat spũalia deponi
dz. j. de de. et c. sitatis. idem dĩ in suspñso ut
hic. b. suspensi. suspñi si eligẽ nõ possint. si e
eligi. ix. q. iij. nos in homie. et s. de csuet. cũ di
lcõs. s. de ele. cũ inter. R. et c. p inquisitom̃. et j. de
ap. constitutis. nec bñficia eis tpr̃ suspensiois
cferri possunt ut hic. ul' lrãs p bñficio opti
nendo possũt impetrare. ut hic. et iniũm bñfiti
a ecclastica sũt neganda. j. de ap. pastoral'. post
mod' sũt adepti. talia bñficia retinere nõ possũt.
et si postea fuerint absoluti. qr tẽ tpr̃ obtenti be
neficij in h̃iles erant et indigni qr in talibz pri
cipiũ csiderandũ est. s. de ele. dudũ. ad audiam.
et i. q. i. principatus et xvi. q. iij. si sacerdotes et c.
ar. q̃ tpr̃ impetrati rescripti csiderandũ est. puñ
endi ergo sũt qui suspensi spũalia tractare p̃
sumunt inmũ q̃ eps̃ cum talibz dispẽsare nõ
pt. xi. q. iij. si quis eps̃. j. de sñia excois. cũ illorũ.
spoliare. ex quo pannũ et ultra quis stat in ex
coicatione. priuari dz beneficio suo. xi. q. iij. ueris.
et qui suspensus. ul' excoicatus tractans de spũ
alia deponi dz. j. de de. et c. cum sitatis. idem ut
ẽ in suspenso ut hic. a.

A multis multociens an sbd'. in epm
eligi ualeat hesitatur. Si quid urba
nus pp primus decreuit ut nullus in epm
nisi in sacris ordinibz religiose uiuens in

uentus fuit eligatur. Sacros inquit ordines
dixit. diaconatum presbiteratum ipos siquidem solos
primitiua ecclesia legitur habuisse. Subdiaconos uero
quia et ipi ministrant altaribus. opportunitate e
xigente concedimus in episcopos eligi. si tamen spectate
scientie ac religionis existant quod ipm non fiat uero
pontificis uel metropolitani licentia. et permittimus
in quibus tamen immunis quintinus ad sta
tum primitiue ecclesie se referens in quo subdi
aconatus ordo sacer minime dicebatur uide
batur instituit ut de subdiac. non utilitatis
causa et tunc de permissione metropol. uel ro. pon.
non posset electio celebrari. Verum cum hodie
dyaconatus inter sacros ordines computetur
sicut urbanus papa. secundus fecit hijs uerbis expressit
erubescant impij et intelligant iudicio sancti
spiritus eos qui in sacris ordinibus. presbiteratu. dya
conatu. subdyaconatu sunt positi si caste non
uiuant excludendos ab eius corporis graduum
dignitate. et item. nemo ad sacrum ordinem
permittatur accedere nisi aut uirgo aut pro
te castitatis existat. et qui usque ad subdyac.
unicam et uirginem habuit uxorem etc. sicut
in dinem diaconi. presbiteri subdiac. debeat con
tinentiam obseruare sicut est in sexta syno
do constitutum. ut si quis eorum qui ad clericum
accedunt nuptiali iure mulieri uoluit co
pulari hoc autem subdyac. ordinem faciat
et beatus gregorius statuisse legatur. ut nullum facere sub
dyaconum presumant episcopi nisi qui se caste uic
turum promiserit. Nos uolentes super hoc articulo
disceptationis materiam amputare statui
mus ut subdyac. in episcopum eligi libere ualeat
sicut dyaconus uel sacerdos. Idem. tit. sancte ceci
lie. presbitero. card.

Amulatis et cetera nullus ponit tenorem illius decreti
lx. di. nullus in episcopum usque ibi in quibus presbiteros
solos supple. sacros quam subdyaconus habuit fuit
in primitiua ecclesia. sed non reputabatur sacer. xxi. di.
§.1. et xxv. di. c.1. metropolitani. sic olim dispen
sabat metropol. cum ineligibili circa electionem
sed cum illegitimo dispensare non potest. s. de elect. in
notuit. nec in etate. c. de hijs qui ueniam etatis
lx. l. ij. et iij. sed cum hijs qui patiuntur defectum
in ordine. sacer uero quod adhuc potest archiepiscopus dispensa
re in electionem. sic olim poterat. ar. illud c. lx. di.
nullus in episcopum et in alijs dignitatibus inferioribus
bene potest. s. e. preterea. in quibus illa uerba sunt in ho.
interpretatiis. capitulum urbani qui locutus fuit
secundum antiqua tempora. Verum cum hodie. nec incipit al
legare quod subdyaconus eligi possit. erubescant.
xxxij. di. erubescant. nemo. xxxij. di. nemo. ob
seruare. ex quo honorantur. dignum est ut hono
rentur. xvi. q. vi. de lapsis. vi. synodo. xxxij. di.
si quis eorum. nullum. xxxviij. di. ut nullum. nullum.
xxviij. di. nullum. et xxxi. di. ante triennium. libere.
et ita quod fuit prius dispensatio hodie est ius commu
ne. sic. j. de off. legati. q. uinsl' dni. et ad subdya

conatum extendi quod de sacrdotibus dictum erat. si. s. de
translat. in fi. et s. de consuet. cum uenerabilis. et eodem
priuilegio gaudet subdyaconus. quo et dyaconus. i. de
hijs non est mirandum. [marginal note, faded: ...]
Cum in domino dilignatiam commendantes
quam super monasterio sancti quintiaci di
noscis adhibere. cum igitur quod si non potes eidem mo
nasterio de persona ydonea melius prouide
re monachum illum quem lris tuis de hone
state ac industria commendasti. per quem status
eiusdem loci creditur reformandus. nullum
prius habuisse respectum ad petitionem illicitam
quam quidam layci faciebant. Si ex tue dum
taxat prouisionis officio instituas in abbatem
ita uidelicet quod ad sacros ordines non ascendat
cum instante necessitatis articulo possit in ab
batem assumi. et in minoribus constitutus
ordinibus et layci memorati non sint consang
uinitate uel affinitate coniuncti monacho me
morato. Ut ex ipsorum petitione deleat contra eum
sinistra suspitio aliqua subortri. Idem ro
thomagensi archiepiscopo.

Gratam in domino et cetera nullum prius. non enim presbiteros car
nales debet recipere ordinator. sed uitam tantum et pruden
tiam ordinandi. i. q. i. quibusdam et viij. q. i. mo
yses. et c. si gratia et ideo non quod cum quis eligitur uel
ordinatur aut suis precibus interuenientibus. aut a
lienis si suis dicunt quidam et hug. cum eis quod quan
tumcumque sit ydoneus symoniam committit. ar. viij. q.
i. in scripturis. et i. q. vi. sicut is. et q. i. ordinationes.
et j. de iure. pa. per tuas istud credo. quod si esset indignus
sicut quod dicitur. t. sed si dignus esset potest preces porrige. scilicet si non
tamen indiget. quia tunc non presumitur ambitiosus. sed
potius propter necessitatem aliter potest dici quod symonia esset ar.
i. q. i. §. non ita quorumdam. et ar. de symo. tua. si
preces pro se quis porrigat ut in prelatum eligatur
tales preces ambitiose sunt et illicite. ar. i. q. i.
nullus itaque. si uero precibus alterius aut preces sunt
carnales aut spirituales. si sunt carnales et fiant pro
indigno symoniam committitur. i. q. i. de ordinationibus.
quia succedunt tales preces loco precij. i. q. i. sunt nulli.
si pro digno. dummodo electores non habeant respec
tum ad preces. sed ad meritum licite possunt admitti. ut
hic. et i. q. i. quibusdam. si uero sunt spirituales admit
ti possunt. nec inducunt symoniam. i. q. i. lato
rem. non ascendat. forte erat iunior et sic potest quis
esse abbas in minoribus ordinibus propter necessitatem alias
non ualeret. nam et dyaconus potest esse abbas.
di. l. accedens. ar. immo. et infamis curam mo
nasterij gerere potest ut ibidem. infamis. et a ciui
libus muneribus non excluditur. C. de hijs qui in
pleuis stipendijs sacramento liberati sunt. l. i. lib.
x. nomen ablatis. non potest esse sollicitudinis curam or
dinis uel honoris. xviij. q. ij. hi tamen. ar. contra. et s. e.
c. i. et laycus potest esse abbas. xxiij. di. a subdyacono.
et xvi. q. i. generaliter. ar. tamen hoc quod dicit hic dispensa
tiue intelligitur. quia abbas debet esse sacerdos alias
remouebitur. s. e. c. i. cum instante. hic tendit tacite ob

lectori quod postquam fuerit divisum in aliquis quo erit iste altus cum non possit ad ordines promoveri nec fieri sacerdos. [illegible]

Cum attingat interdum quod layci ad monasteria avolantes a suis abbatibus tonsorentur, requisitum an clericatus ordo in tonsura huiusmodi conferatur. Respondemus quod, cum in septima synodo sit statutum ut lectores per manus impositionem licentia sit unicuique abbati in proprio monasterio solummodo faciendum, modo ipsi ab episcopo secundum morem perficiendorum abbatum manus in ipso sacra noscatur, et constet eum existere sacerdotem, per primam prothonsuram in ipso formam esse datam, a talibus clericalis ordo conferatur. Idem.

Cum contingat et infra synodo di. lxix. quia videmus abbati hoc idem potest esse causa in alterum si episcopus differat eum benedicere, ut ex de suppl. neg. prel. statuimus. Talis ordo appellatur psalmistatus, et ubi agitur de singulis ordinibus, nichil agitur de hoc, xxiii. di. a subdiacono, lxxvii. di. illud. Unde quidam dixerunt non esse ordinem, sed eorum opinio corrigitur infra ubi dicitur quod per primam tonsuram clericalis ordo confertur, et supra eodem libro xxiii. di. psalmista ordo confertur. Sed numquid qui tales percutiunt incidunt in canonem late sententie? Dic quod sic, quia clerici sunt, ut hic, et quicumque clericum percutit est excommunicatus, infra de sen. ex. non dubium.

Intelleximus quod cum in monasterio tuo fueris laudabilis conversationis, ad monasterium sancti Innocentii talis ordinis accessisti. Sed cum aliquamdiu in ipso ordine permansisses, demum ad consensus de metropolitani et aliorum consilio ad primam domum redire curasti, in qua tamdiu sub regularis observantie disciplina talis deo et hominibus placuisti, quod pro tuorum exigentia meritorum fratres tui unanimiter perfecerunt te in abbatem. Sed igitur occasione more quam in prescripto monasterio contraxisti, quia conscientia te remordeat in suscepte administrationis cura tepescas, attendens quod cautum est in canone ne quis canonicus regularis, nisi forte quod absit publice lapsus fuerit, efficiatur monachus, et si fecerit ad canonicatus ordinem revertatur ultimus in choro manendo, cautellam ad memoriam deducimus, discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus curam tibi commissam sollicitudinem exercere studeas in defensam et talis sequentia bona continuare prioribus quod dignum a deo possis meritum expectare. Idem.

Intelleximus et infra in canone xix. q. iii. mandamus. curat. hic videtur quod si quis transit ad strictiorem religionem sine licentia prioris vel abbatis, quod revocandus sit ad priorem ecclesiam. sed huic obstare infra de tribus. l. sed potest intelligi quod hic dicitur quando ex levitatis causa transit, potest et intelligi. Consuevit ille canon xix. q. iii. mandamus vel dicatur quod iste fuerat tantum in statu probationis, vel locus ille quem intravit fuerat laxioris religionis quam prior, vel dic quod si aliquis petita licentia, licet non optenta, transit ad strictiorem regulam, extunc non potest revocari ad priorem locum, et sic loquitur illa decretalis. Sed si nullo modo petiit licentiam, tunc redire cogetur, prout hic fecit.

Recepimus te nobis auribus intimante quod quidam clerici qui ad sacros ordines se promoveri sine titulo te ac etiam bracarensem sine beneficiis optinendis infestant, et infra licet grave in ordinatoribus clericorum illam tu ac predecessores tui diligentiam debuissetis adhibere, ut nisi ydonei non ordinarentur a nobis, et ideo post promotionem eorum exceptionem huiusmodi non potes pretendere contra illos, nisi forte postquam promoti fuerunt reddiderint se indignos. Ex superhabundanti tamen quando super hiis pro talibus nos oportet facimus litteris nostris apponi, ut si ordinatus pro quo scribimus ydoneus fuerit et ecclesiastico beneficio non indigens, ei ab ordinatore vel successore ipsius competens beneficium tribuatur. Cum et si tecum de iure agere vellemus te possemus compellere ad provisionem illorum compellere quos a te vel predecessoribus tuis ordinatos fuisse constaret eo presertim quo ad optinendum ecclesiasticum beneficium eos debes ydoneos reputare quos ad ordines suscepisti. Et infra gravari fuisti non debes. Sed vobis potius devote inclinare tenemus si illos examinari per alios facimus quos sine examinatione non credimus ordinatos antequam ad provisionem eorum compellere te velimus. Ceterum quia eis per quibus te contingerit nostra recipere mandata in forma communi in maiori ecclesia vel aliis dyocesis bracarensis providere non tardes. Exceptiones autem si quas contra tales proposuis percipimus audiendas. Idem in concilio generali.

Recepimus et infra exceptionem. Ideo quia ordinavit eum postea non potest ei irregularitatem obicere, vel etiam ad ... ex causa superveniente, ut hic. nec elector contra electum, viii. q. ii. dilectissimi, et est simile iiii. di. in istis, et iiii. q. iii. si quis testibus, et infra de conces. pre. cum per quosdam. infra ut hic xxviii. di. dyaconi, et infra de clericis coniugatis diversis fal. eo. et ideo presertim, i. contra, quod i. q. reputare. Nota quod quis reputatur dignus uni dignitate, si postea eligitur ad altam et est dignus debet reputari, ut hic, lxxiiii. di. gesta, ar. contra xii. di. nos consuetudinem, et s. de ele. scriptum est contrario. Qui reputatur est indignus in uno officio debet indignus haberi in alio. ff. de suspec. tu. l. iii. § qui potest, ubi dicitur quod si quis male se gessit in tutela deinde detur curator tamquam suspectus debet removeri, et C. de sus. pectoribus. Si quis l. x. Item quid dices si quis irregularis vel criminosus tolleratus est in officio sacerdotali, numquid si talis eligitur ad dignitatem potest excipi contra eum ab illis qui eum tolleraverunt in officio sacerdotali? Videtur hic quod non, quia qui eum reputaverunt dignum ad ordinem et ad beneficium reputabunt eum dignum, ar. infra de ac cusat. nulli, et infra de sen. ex. in presentia, et ff. de liberali causa qui sciens liberum vir potest accusare mo

[illegible]

[illegible]

tes uxoris quos prius prohibuit. ff. de adult. si uxor. in fi. h' concederetur. Jo. sz iudex ex officio suo pt inquirere de talibz. ij. q. viij. querendum. ff. de postulando. quos prohibet. ff. de rete. tu. l. ult. et ff. de adulterijs. l. i. §. si publico. j. de except. exceptionem et q' scrutatores debent de hijs inquirere tex. expresse. s. de elec. nichil est tamen q' dicit. Jo. q' isti qui eum tolleraverunt in sacerdotio ipsi non possunt obicere ei. preterea non credo q'r lz tollerassent eum in tali officio propterea n' debent eum tollerare in maiori. nunquid si eligitur in episcopum vel in maiorem prelatum. n' possunt ei obicere. ad. immo possunt q' lz sit dignus in minori tamen in maiori dz ydoneus reputari. xij. di. nos consuetudinem. et ar. s. de elec. scriptum accusare eum non possunt p' c. preterea. nulli. sz si promoveatur ad dignitatem. credo q' possit contra illum excipere. examinari. intelligo tamen q' in eo casu promittitur episcopo examinatio sive exceptio. quam non per se examinavit. sz per archid. i. de off. archid. ad hec. et sic pz q' aliquis sepius examinatur. j. de preben. cum secundum apostolum et ij. q. v. mennam et q. i. notum ar. contra. i. de off. legati. lz. et ff. na. ca. sta. h. sz uidetur q' tamen debeant in eo examinari de hijs que postea contingerunt. ar. s. c. i. immo bene debent examinari ne indigni promoveantur negligentia prioris examinatoris. non dz impedire quominus examinatur an dignus. sic et ad hec tenetur superior. s. de elec. ti. est. et c. venerabilem. informationem. j. de preben. cum secundum apostolum. In maiori ecclesia vel alius. non q' per formam aut quia mandatur alicui ut provideat alicui in aliqua ecclesiarum civitatis vel dyocesis pt. promoveri in ecclesia cathedrali. ut bene pz h' et j. de preben. pro illorum. sz per formam illam non potest provideri in aliqua prelatura. j. de preben. c. ult. q'r ad prelaturas n' extendit intentio mandatoris. sz quid si dicatur tamen. provideas tali in aliqua ecclesia dyocesis tue. nunquid pt. provideri in aliqua ecclesia civitatis. vel dicat in aliqua ecclesia civitatis tue. n' quid in ecclesia dyocesis. dicas q' non q'r per clausulam illam in aliqua ecclesia dyocesis tue non comprehenditur ecclesia civitatis vel econtra. s. de rescript. ex ratione plenius. exceptiones. communiter quidem per se scribit exceptiones legittime admittende sunt. j. de off. del. ex parte n' dicatur q' nulle debeant admitti q' nunquam de facili dicitur. ut ibi dicitur. sz si emunerentur non obstante tali et tali exceptionibus tunc ille n' sunt admittende. ar. ff. si quis cautionibus. lz et si. §. centum. [illegible]

Cum sit ars artium regimen animarum districte precipimus ut episcopi promovendos in sacerdotes diligenter instruant et informent. vel si per se ipsos vel per alios viros ydoneos super divinis officijs et ecclesiasticis sacramentis qualiter ea rite valeant celebrare. quam si de cetero rudes et ignaros ordinare presumpserint. q' quidem facile poterit deprehendi. et ordinatores et ordinatos ultioni gravi decrevimus subiacere. Sanctius est enim maxime in ordinatione sacerdotum paucos bonos quam multos malos habere ministros. q'r si cecus cecum ducat ambo in foveam dilabuntur. Hono. iij. arch. bremensi.

Cum sit ars artium. ars artium b' dicitur. q'r anime sunt preciosiores omnibus alijs rebus et corporibus. xij. q. ij. precipimus et xxvij. q. iij. si hec. et j. de peni. et re. cum infirmitas. in fi. per alios. i. per clericos suos de latere suo missos. xxiiij. di. quando. deprehendi. non ex eo q' ordinatus appareat indignus et ordinans similiter. ut. lxxxi. di. tantis. daniel. in fi. nec n' pt ignorare prelatus iuniorum secundum doctrinam. j. de reg. iur. quamvis. ar. s. de elc. innotuit. C. de rescin. ven. quisquis. et ff. locati. sz adde. §. a. et ff. de edil. edic. l. i. §. cum. sz h' verum est cum eos examinat per se secus si per alios. xxiiij. di. quando. et j. de off. archid. ad hec. malos. simile xxiij. di. tales. et dicit lex melius est pauca ydonee effundere quam multis inutilibus pregravari. C. de vete. iure enucleando. tanta. §. cunctum. et melius est pauca agere caute quam multis interesse periculose. in auten. de tabellionibus. circa medium constitutionis. et est ar. contra illos qui multa inutilia allegant. de. c. di. v. in mediocritate. et xxiiij. q. i. odi. et preterea q' multitudo honerosa nichil lz honesti. in auten. de referendarijs. ad fin. coll. ij. [illegible]

Quamvis multa proposita fuerint contra episcopum calinensem. q'r tamen confessus est coram nobis se nunquam de grammatica didicisse nec etiam legisse donatum et per eundem tamen usque adeo de illitteratura et insufficientia sua constat. q' ab eo dimittere et canonicas sanctiones tamen in episcopum tollerare deberemus. ipsum a pontificalis execucione officij et ab amministratione calinensis ecclesie duximus penitus amovendum. Innoc. iij.

Quamvis multa. et. i. confessus et ideo per auctoritatem ordi. i. de confessis. cum super. et c. ult. et C. de confessis. l. una. donatum. et ideo grammaticam per se exponere n' valebat. unde in h' reprehendi n' poterit. sic ille. et lxxxvi. di. cum multa. § reprehenditur quia grammaticam per se exponebat. defectum. tria n' precipue requiruntur in episcopo. litterarum scientia. etatis maturitas. et gravitas morum. et certum q' sit de licito matrimonio natus. s. de elc. cum in cunctis. defectus scientie sufficit ad cedendum. s. de renun. n' cum pridem. §. pro defectu. competens scientia tamen in episcopo tollatur. s. de elc. cum nobis. et c. preterea. ij. cum. §. pro defectu ignominiosum est episcopo cum ipse deberet alios docere. si ipse queratur ab alijs edoceri. In auten. de sanctis episcopis. §. damus et i. q. vij. quiescentibus. et c. q. i. iulissimus. et qui doctior est et sanctior eligendus est. viij. q. i. lz quis. et talis dz eligi contra personam certam que ex dicantur. xxv. di. §. nosse nos omnimis me sacra. De sacra unctione.

Cum venisset ad apostolicam sedem bituricensis archiepiscopus qui in consecratione sua sacram n' acceperat unctionem quam apud nos non consuevere pontifices cum consecrantur omnino. nos q' illi defuerat mandavimus in ipso suppli facientes caput eius et manus p

[illegible]

episcopum albanensem assistentibus ei duobus episcopis secundum morem ecclesiasticum sacro crismate delinitum. et infra. Scire te volumus duas esse species unctionis. exteriorem que visibilis et materialis est. et interiorem que spiritualis est et invisibilis. exteriore visibiliter ungitur corpus. interiore invisibiliter inungitur cor. De prima Iacobus apostolus ait. Infirmatur quis in vobis. inducat presbyteros ecclesie et orent super eum ungentes eum oleo in nomine domini. et oratio fidei salvabit infirmum. De secunda Iohannes apostolus ait. Vos unctionem quam accepistis ab eo maneat in vobis. et non necesse habetis ut aliquis doceat vos. sed sicut unctio eius vos docet de omnibus. Unctio visibilis et exterior signum est interioris et invisibilis unctionis. unctio vero invisibilis et interior non solum est signum sed et sacramentum. quia si digne suscipitur vel agit vel auget absque dubio quod designat. Ad exhibendum autem exteriorem et visibilem unctionem benedicitur oleum quod dicitur catechumenorum vel infirmorum. et conficitur crisma. quod ex oleo fit et ex balsamo mistica ratione. per oleum enim nitor conscientie designatur. iuxta quod legitur. prudentes virgines acceperunt oleum in vasis cum lampadibus. per balsamum exprimitur odor fame. propter quod dicitur. Sicut balsamum aromatizans odorem dedi. Chrismate ergo ungi debet episcopus non tam in corpore quam in corde. ut et interius nitorem conscientie quantum ad deum. et exterius habeat odorem fame quoad proximum. De nitore conscientie dicit apostolus. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. nam omnis gloria filie regis ab intus. De odore fame idem apostolus ait. Christi bonus odor sumus in omni loco. et aliis sumus odor vite in vitam. aliis odor mortis in mortem. Debet enim episcopus bonum habere testimonium et ab hiis qui sunt intus et ab hiis qui sunt foris. ut continuam coronam habeat. et cum auditur dicatur. Veni. Hoc unguento caput et manus episcopi consecrantur. per caput enim mens intelligitur. iuxta illud. Unge caput tuum et faciem tuam lava. per manus opera designantur. iuxta illud. Manus mee distillaverunt mirram. Manus quoque ungitur oleo pietatis ut episcopus operetur bonum ad omnes maxime autem ad domesticos fidei. Caput vero ungitur balsamo caritatis ut episcopus diligat deum ex toto corde et ex tota mente et ex tota anima et proximum suum sicut se ipsum. Caput inungitur propter auctoritatem et dignitatem. et manus propter ministerium et officium. caput inungitur ut ostendatur illius representare personam. de quo dicit propheta. sicut unguentum in capite et cetera. Caput enim viri christus. caput christi deus. qui de se dicit. Spiritus domini super me. eo quod unxerit me. et evangelizare pauperibus misit me. Manus inunguntur episcopo. ut ostendatur accipere potestatem benedicendi et consecrandi. unde cum eas consecrator inungit. Consecrare inquit et sanctificare digneris domine manus istas per istam unctionem et per nostram benedictionem. ut quecumque consecraverint consecren-

tur. et quecumque benedixerint benedicantur in nomine domini. In veteri testamento non solum ungebatur sacerdos. sed et rex et propheta. sicut in libro regum dominus precepit Helye. Vade et revertere in domum tuam per desertum in Damascum. cumque perveneris illuc unges Azaelem regem super Syriam. et Hyeu filium Namsi unges regem super Israel. Helyseum autem filium Saphat qui est de Abel unges prophetam pro te. Sed ille Nazarenus quem unxit deus spiritu sancto. sicut in actibus apostolorum unctus est oleo pre consortibus suis. qui secundum apostolum est caput ecclesie que est corpus ipsius. Principis unctio a capite ad brachium est translata. ut princeps extunc non ungatur in capite sed in brachio sive in humero vel in armo. in quibus principatus congrue designatur. iuxta quod legitur. Factus est principatus super humerum eius. Ad quod etiam significandum Samuel fecit poni armum ante Saul. cui dederat locum in capite ante eos qui fuerant invitati. In capite vero pontificis sacramentalis est delibutio conservata. quia personam capitis in pontificali officio representat. Refert autem inter pontificis et principis unctionem. quia caput pontificis crismate consecratur. brachium vero principis oleo delinitur. ut ostendatur quanta sit differentia inter auctoritatem pontificis et principis potestatem. Christus vero fecit nos in sanguine suo deo nostro regnum et sacerdotes. propter quod Petrus apostolus ait. Vos estis genus electum regale sacerdotium. Ideo in novo testamento non solum reges et sacerdotes unguntur. sed et omnes christiani bis ante baptismum. scilicet oleo benedicto. primum in pectore. deinde inter scapulas. et bis post baptismum. scilicet crismate sacro. primum in vertice. deinde in fronte. In pectore namque baptizandus inungitur. ut per spiritus sancti donum abiciat errorem et ignorantiam. et suscipiat fidem rectam. quia iustus ex fide vivit. Inter scapulas ut per spiritus sancti gratiam excutiat negligentiam et torporem. et bonam operationem exerceat. quia fides sine operibus mortua est. ut per fidei sacramentum sit mundicia cogitationum in pectore. per operis exercitium sit fortitudo laborum in scapulis. quatenus fides per dilectionem secundum apostolum operetur. In vertice vero baptizatus inungitur. ut sit paratus omni petenti de fide reddere rationem. quia per caput intelligitur mens. iuxta quod legitur. Oculi sapientis in capite eius. cuius superior pars est ratio. et inferior est sensualitas. unde tenetur per verticem qui est superior pars capitis intelligi ratio. que est superior pars mentis. In fronte ungitur baptizatus. ut libere confiteatur quod credidit. quia corde creditur ad iusticiam. ore autem confessio fit ad salutem. memor eius quod dominus ait. Qui me confessus fuerit coram hominibus et cetera. Christianus ante baptismum quoque ungitur oleo benedicto. et post baptismum crismate sacro. quia crisma soli competit christiano. christus enim a crismate dicitur. vel potius a christo dicitur crisma. non secundum nominis formam. sed secundum fidei rationem. a christo vero christiani dicuntur tanquam uncti derivative.

tur ab unctio. ut omnes clamant in odorem illius unguenti cuius nomen oleum est effusum. per frontis crismationem manus impositio designatur que alio nomine dicitur confirmatio. quia per eam spiritus sanctus ad augmentum datur et robur. unde cum ceteras unctiones simplex sacerdos vel presbiter valeat exhibere, hanc non nisi summus sacerdos .i. episcopus debet conferre. quia de solis apostolis legitur quorum vicarii sunt episcopi quod per manus impositionem spiritum sanctum dabant. quemadmodum actuum apostolorum lectio manifestat. Cum audissent inquit apostoli qui erant ierosolimis quia recepisset samaria verbum dei miserunt ad eos petrum et iohannem. qui cum venissent orabant pro ipsis ut acciperent spiritum sanctum. nondum enim in quenquam illorum venerat. sed baptizati tantum erant in nomine domini ihesu. tunc imponebant manus super illos et accipiebant spiritum sanctum. Cuius adventus per unctionis misterium designatur. quia columba in qua spiritus sanctus super christum in baptismo descendit ad vesperum in cataclismo revertens ramum retulit virentis olive. Ecce utique sacramentum david propheta prenoscens exhilarandam faciem in oleo predicavit. Hoc igitur secundum ecclesiasticum morem cum consecratur altare, cum dedicatur templum, cum benedicitur calix, non solum ex mandato legis divine. sed exemplo beati silvestri, qui cum consecrabat altare illud crismate perungebat. precepit enim dominus moysi ut faceret oleum unctionis de quo ungeret tabernaculum testimonii. mensamque et vasa et arcam testamenti. sed in unctionis sacramentum aliud quidem efficitur et figuratur. tam in novo quam in veteri testamento. unde iudaizat ecclesia cum unctionis celebrat sacramentum, sicut antiqui nituntur. qui nec scripturas nec dei noverunt virtutem. Monemus igitur ut in ordinandis presbiteris et consecrandis episcopis morem servent et faciant observari, quem apostolica sedes conservat et .i. Bacu-lo romanus pontifex non utatur baculo pastorali tum propter historiam tum propter misticam rationem. tamen ad similitudinem aliorum pontificum potest eo uti. Innocentius iii. De sacra unctione.

Cum venisset .i. casus quidam episcopus grecus ne. ad apostolicam se accedens assessus fuit domino pape quod in consecratione sua sacramentum non accepit unctionem. unde papa quod illi defuit fecit suppleri, scribit igitur papa sic patriarche constantinopolitano, ostendens quod due sunt species unctionis exterior et interior. exteriore inungitur corpus, interiore inungitur cor. et ungitur quis oleo et crismate ostendens et quid de uno et quid de alio. et quod episcopus inungitur in capite, et princeps in humero, et quilibet fidelis inungitur in scapula et pectore oleo sancto ante baptismum et post baptismo inungitur crismate in vertice et fronte, et ostendit quid significent ista et a quibus debeat conferri. dicit et quod consecratur altare et calix exemplo beati silvestri. et auctoritate domini qui precepit moysi ut faceret tabernaculum et oleum unctionis. de quo ungeret tabernaculum. dicit et quod sacramentum unctionis aliud figurat in novo testamento quam in veteri. unde non iudaizat ecclesia cum unctionis celebrat sacramentum sicut quidam mentiuntur qui non intelligunt divinas scripturas, in fine dicit quod romanus pontifex non utitur baculo pastorali cum propter hystoriam cum mistica ratione, sed iste patriarcha potest uti baculo ad similitudinem aliorum pontificum. apud nos .i. apud grecos scribit enim patriarche constantinopolitano. suppleri. ut .i. q. i. ecce ab hereticis caute igitur supplendum est, quod incaute pretermissum fuerat .i. c. presbiter c. i. et ult. non dicitur actum cum ad sacramentum est ad agendum. C. ad sillabam cum sillanam .i. infra. vii. q. i. michi assistentibus duobus. quia in consecratione episcoporum ad minus tres episcopi debent esse. lxvi. di. porro et .9. de temporibus or. si archiepiscopus. Inungitur cor. immo anima. sed hoc ideo dicitur, quia anima sedem habet in corde principaliter. vel potest quia non iustificat unctio in anima nisi ex corde et voluntate procedat. unde Infirmatur. xcv. di. § sed illud. nos sanctorum .i. unctio. figura est antitosis. cum casus ponitur pro casu. si. xxxv. di. c. ult. et lxxv. di. c. i. § omnes sanctificos .i. omnem sanctificationem. et .i. de iudic. c. i. § quia .i. q. i. sed et sacramentum. si de con. di. iiii. c. i. et .i. de cele. misse. cum marthe. § ex eo. in fine. agunt salutem augent. iuxta illud. super egros manus imponent et bene habebunt, et sic augetur sic in confirmatione .i. e. c. § cum. quia per eam spiritus sanctus ad augmentum ad datur et robur. et est mistica ratione. prout sequitur. legitur in evangelio, propter quod dicitur in libro sapientie. quo ad primum ista duo necessaria sunt. xii. q. i. nolo et xi. q. iii. non sunt audiendi. ab intus procedit supple. boni odor .i. exemplum et imitatio apostolorum. quando apostoli per predicationem et famam invitabant omnes ad salutem per predicationem et famam. unde extra ista hoc. xxiii. q. iiii. nabuchodonosor. dicitur bonus odor predicatorum bonorum quem quidam ex caritate suscipiunt, et inde isti in anima vivunt. unde dicitur aliis sumus odor vite in vitam .s. eternam. alii vilipendunt et contempnunt predicatorum bonorum et isti ex tali contemptu mortem anime incurrunt. unde dicitur aliis sumus odor mortis in mortem .s. eternam et ita ex eodem bono odore alii salvantur. alii pereunt. vite .i. dilectionis et bone opinionis ducentis eos in vitam eternam. mortis .i. invidie et male opinionis ducentis eos in mortem .s. eternam. foris. si. viii. q. i. sed quod et lxiii. di. plebs dyocesis et c. nosce et c. nota cum similibus et extra de elec. dicitur .i. nichil est. continua .i. ut fidelis trahat infidelem. xxviii. q. i. iam nunc. iuxta illud evangelii vel dicit iuxta illud in canticis canticorum. sic se .i. ad id quod se ipsum habet dubium. sic non est, et carissimum, quia ordinata caritas prius incipere debet a se ipso. xxiii. q. v. si non licet. unde prius debet quis facere elemosinam sibi dein proximo. de penit. di. iii. sane cavendum et c. de servis. presbiteris illi .i. christi capud unum. xxxiii. q. v. cum caput. consecratur inquid. hec benedictio dicitur ab episcopo dum consecrat manus presbiterorum et sic commune est hec beneficio episcoporum et presbiterorum. xvi. q. i. § ecce .§. i. postquam venit. mistica fuit et invisibilis unctio, et quia nec in regem nec in sacerdotem fuit unctus. ut. ii. q. vii. § hinc. ita

fedatur. extunc. i. a p̄te ꝙ̄ p̄sonam capitis. i. xp̄i
qui ē capud ecce. quanta sit diā ꝙ ostendit̄ xcvi.
di. duo sū. ꝛ. j. de maio. ꝛ. ob. c. solite. dei ū in fro
te. de. c. di. v. de hijs. ꝛ. c. nouissime. ꝛ. c. manus.
in quibꝫ legitur significato istaꝝ unctionū ma
nus in pectore. de. c. di. iiij. deinde. ꝛ. c. pb̄ri tedde
tom. vt. xxxvi. di. c. ecce. ad fine. simplex sacer
dos. de. c. di. iiij. pb̄ri. hanc. c. afirmatoīn in fro
te soli epi aferunt. c. de asue. q̄ito ꝙ de h. a. c.
xcv. di. p̄uenit ꝙ pb̄ri crismabant in fronte. so.
illd̄ acessit. ḡḡ. dispensatiue. ad tp̄s. ꝑpt scādā
lum. ut ī expresse p̄z. ab sacerdos ū aferre. uo
in. c. q̄ito. summus sacerdos. i. ep̄s. ij. q. vij. accu
sato. vicarij. lxxiij. di. quoꝝ uices. in qua. si p̄
celato est hic sic ī mā. saluauit ꝙ dampnauit
quī alia fuit columba ꝙ tulit ramū oliue ī ar
cha noe. ꝛ alia que descendit ꝑp̄m dn̄i baptiza
tur. c. In cathacūsmo. i. archa noe tp̄e dilu
uij. aliud quid. ꝛ sic collig̃ hic ꝙ aliuum ordi
nem in ecc̃a habuit olim leuita. ꝛ aliū hodi
e. al' ut eccā iudaizare in ꝙ deimpticitate. pas
torali. de. c. di. i. ill's ep̄s. xlvi. di. disciplina. ꝑp̄
hystoriam marcial. venis de dica p̄uē petri ꝙ
posuit dominū inter discip'los cū dix̄. ū efficia
min. sic p̄uulus iste non intrabitis. ꝛ. c. ꝙ
postea petrus cum alio ad p̄dicand' misit ī g
maniam qui cū iret mortuus est. ꝛ collega red
didit ad petrū. ꝛ petrus ait. accipe baculū. ꝛ tā
gens eū dic. ut in noīe dn̄i surgat. ꝛ p̄dicate.
ꝛ tunc in. xl. die. a tp̄e mortis tetigit eū. ꝛ resur
rexit. ꝛ p̄dicauit. ꝛ ita petrus remouit a se ba
culū. ꝛ dedit sūditis. ꝛ designat aut̄ p baculū
ꝙ tria sūibꝫ appendituꝛ. collige p p̄m me
dio rege p̄uge p̄mū. In teculi forma p̄sul
datur h̄ tibi norma. attrahe p p̄mū medio ī
rege ul' p̄uge p̄ymū. attrahe peccātes rege ī
tos p̄unge uagantes. attrahe sustentas stimula
uaga morbida lenta. vi. mistica. ꝙ baculus
sit in summitate terminatoīn quasi ad trahēd'.
ꝙ ū ē necūn in romano pōtifice. ꝙ nūs ab il
lo dimitere p̄t finalr̄. ꝙ eccā non p̄t ēē nulla.
xxiij. q. i. pudenda in fine. ul' ꝙ p baculū de
signatur cohītō sū castigatō. ideo al'ij pontifices
recipiunt a suis supiōribꝫ baculos. ꝙ ab ipīe
p̄tatem recipiunt. romanū pontifex ū utitur
baculo. ꝙ potatem a solo deo accepit. vij. De

Pastoral. ꝛ. j. p nos — sacramentis ite —
Pasulere uoluisti. an pēr — randis ꝛ ū.
Penitui debeat ministrare. qui sū inipōne
manuū fuit ad ordinem sūdyaconatus
assumptus. ꝛ si confirmatoīs sacramentū
in eo debeat iterari qui p errorem fuit nō
crismate. sꝫ oleo delinitus. ad ꝙ. r̄. ꝙ in ta
libꝫ nō est aliquid' itand'. sꝫ caute supplē
dū. ꝙ ī caute fuerat p̄termissū. Honori
us. archiepō lunden. ꝛ eius suffrag. De sacra. ite

Pastoral. ꝛ. j. p̄mitti. ad h̄ non uīr sedere. sꝫ adi
dic ꝙ antequam suppleatur ista ministrare ū ꝛ ū.

pastoral. ... in ordinacio ad subdyaconatū ... manuum
impensionem ... confirmatio ... ... alii ...
... ... p̄missū est supplendum

dꝫ. iii. di. sollicitudo. ꝛ satis uīr sedere ꝙ dic̄ ista
suppli. ꝙ non dꝫ actū cum ad sc̄ls ad agendū.
vij. q. i. illd̄. ꝛ. c. nich. ꝛ. C. ad sill. i. p̄l. in fi. ī posi
tōne ꝙ solus ep̄s facere p̄t dyaconibꝫ. xxiij. di. dy
aconus. sꝫ ā. xxiij. di. sūdyaconus. ꝙ dī ꝙ sūdya
conus ꝙ ū recipit manū ī positoīn. sꝫ illd̄ c loq̄
de ī positōne manū afectoria ꝙ nō datur sūdya
cono. sꝫ h̄ ī positō manus ē q̄dam bn̄dcō sic ac
cipit. lxx. di. qm̄. ꝛ. i. q. i. manū aliquid iterād'.
ꝛ sacramentum nō dꝫ itari. nec sacramento fiat in
iuria. de. c. di. iiij. ostēdit̄. ꝛ. i. q. i. ꝙ quidā. sup
plend'. ū. c. p̄x. circa p̄in. ꝛ. i. q. i. c. ecce. ij. q.
ꝛ. j. c. p̄x.

A nob' humilr̄ ꝙsuisti quid ū debeat de
mortuoꝝ corpibꝫ qui tempe scismatici
repbi Valdemarij a scismaticis sunt sepl'
ti. ꝛ de indumentis sacerdotalibꝫ. ꝛ quibꝫ nec ū
de altaribꝫ in quibꝫ degradati pb̄ri celebra
runt. Nos aut̄ inquisitcōe. ꝛ. vī. R. ꝙ ū cre
dimus ob h̄ d'taxat sepultos hī exhūmād'os.
aut debē indumenta talia itm̄ benedici l' re
consecrari altaria supradcā. Gregorius. ix.
lugd'. archiepō.

A nob' humilr̄. ꝛ. j. exhumādos ꝑpter h̄ cor̄
exhumari non debent. ꝙ illis non nocet tal'
sepultura. dīc̄ ꝑp̄ dū modo al' boni fuīt. j. de
sepulturis sacris. ꝛ. xxiij. q. n. aīe defunctoꝝ. bn̄
dici. Indumenta ꝑpea itm̄ benedici nō debent ex
quo semel asecrata sc̄. ꝛ h̄ fuit dubitatō. ꝙ ne
scientes eccē alij q̄ sacrati hoīes uti non debēt.
de. c. di. i. uestimenta. sꝫ ꝑpea nō polluunt. altaria.
itm̄ ꝑpt h̄ recōsecrari nō debent. de. c. di. i. si mo
ti. ꝛ. c. eccīs. ꝛ ꝑpt h̄ ū sunt recōsecranda. sic ū
eccā l' polluatur sanguīe. de. c. di. i. eccīs.

Pb̄r ꝛ dyaconus cū ordinant̄ manus
impōem tactu corpali. ritu ab aplīs
introducto recipiunt. ꝙ si omissū fuīt non
est aliquaten' itandum. sꝫ statuto tp̄e ad h̄
ordines conferendos caute supplend' ꝙ p er
rorem extitit p̄termissum. suspō autem ma
nus. dꝫ ū cum orō sr̄ capud' effundit ordi
nandi. Ex concil. pict.

Pb̄r ꝛ dyaconus. ꝛ. j. ordīantur manū pb̄ri. ꝛ
dyaconi crismate pungi prius ū debent. vt. c.
xxiij. di. p̄terea. Inpositoīn ma. sacerdotibꝫ. ꝛ
dyaconibꝫ manus inpoitur. vt. xxiij. q. quo
rūdam. ꝛ eoꝝ asecratō simil' est. xvi. q. i. c. ec
ce eundem. sꝫ diā est. ꝙ ep̄s ꝛ omnes pb̄ri ꝙ ī
sunt sr̄ capud ipius pb̄ri ordinandi manus
īponunt. xxiij. di. pb̄r cū ordinatur. dyaco
no uō solus ep̄s manus sr̄ cap illius ponit.
ut. di. e. dyaconus. ritu ab aplīs. apl'i. n. cum
ex p̄cepto sp̄c sc̄i paulū ꝛ barnabā mitterent
ad euanglīm p̄dicand' gentibꝫ. manū eis in
posuīt. ꝛ ideo dicit ista littera ritu introducto
ab aplīs pb̄ris ꝛ dyaconibꝫ manū īponitur.
ut dꝫ. lxx. di. ꝙ die dn̄ico. sicut ordinatō ep̄oꝝ
sū asecratō ab aplīs. s. petro. iacobo. ꝛ iohe. in

conducta e dentibus forum successoribus. lxxi. di. porro. supplendum ff. e. pastoral. suspicio. cum ep̃s incipit orationem ad benedicendum sacerdotem. tunc presbiteri omnes qui primo tetigerant caput debent eleuare manus. ita quod non tangant caput ordinandi. et ipso facto melius patet qualiter debet fieri. quamuis aliquando iure exprimitur. ff. j. de donationibus a pl̃ice. et quedam sunt que melius possunt intelligi per opinionem quam ex locutione exprimi. ff. de solut. tantum. ff. de te. statim hereditatis. quo ei. § uit.

De filiis presbiterorum et aliis illegitimis.

Ut filii presbiterorum et ceteri ex fornicatione nati ad sacros gradus non promoueantur. nisi aut monachi fiant uel in congregatione canonica regulariter uiuentes. prelationem uero nullatenus habeant. sed nec serui. nisi a dominis suis libertate donentur. Alexander iii. lincolniensi electo.

Ut filii et cetera. supple statuimus. ex fornicatione. nati. s. de elec. cum in cunctis. j. de seruis non ordinandis. consuluit. et xxxv. q. iii. de incestis. § pla. tonicum. sic. j. e. c. ult. sine dispensatione a pa. se. ut in nec serui. j. de seruis. non or. consuluit.

Ad presentiam nostram accedens R. presbiter tacito quod esset filius sacerdotis impetrauit a nobis ut in ecclesia in qua pater eius ministrauit existeret capellanus. Ideoque mandamus quatinus. si tibi constiterit quod memoratus R. sit in sacerdotio genitus. et quod pater eius in eadem ecclesia ministrauit. non obstantibus predictis litteris. ipsum amoueas ab eadem. Idem.

Ad presentiam et cetera tacito. et ideo non ualuerunt littere. s. de rescript. super litteris. et xxv. q. ii. et si legibus. ministrauit. nullo medio. quia si media persona interuenisset secus esset. j. e. ex transmissa. et c. ad extirpandas. tunc enim si fuisset licuit licite possit ministrare. et alibi non. j. e. c. penult. non obstantibus. quia impetrauit sub tacita ueritate. sic. s. de eta. et qua. eam te. secus si ex certa scientia illum recipi mandassent. et sic est arg. quod non semper est obediendum litteris sine mandato pape. s. de rescrip. si quando. et c. predicto. eo. te. fi. est hic arg. quod littere impetrate tacita ueritate non conferunt iurisdictionem.

Presbiterum auctoritate iubemus. ut filios sacerdotum in patrum ecclesiis ministrare uel eas qualibet occasione obtinere nullatenus patiaris. sed ipsos ab ecclesiis in quibus patres eorum ministrasse noscuntur studeas penitus amouere. Idem wigorniensi episcopo.

Presbiterum et cetera. in patrum. idem iuris est de aliis. j. e. c. ult. uel supple maxime. patiaris nisi habeant illas per dispensationem apostolice se. j. e. extirpa. et c. penult. et ult. idem est si sint uicarius perpetuus. j. e. constitutus. uel explicamur. et aliis ydoneis conferantur. j. e. c. ult. de hoc enim dicetur c. ult.

Conquerente nobis quodam clerico et cetera. Quamuis. quia publicum est et notorium predictum R. clericum tribuisse in prescripta ecclesia personatum filium eius ibidem ministrare. aut etiam personatum tenere nullatenus patiaris. et si iam in-

stitutus est ibi eum inde nisi difficultas amouere. ꝺ londoniensi episcopo.

Conquerente et cetera. notorium. quasi dicat ad notorium esse. extra. i. de cohi. cle. et mu. c. ult. quia si in ministrauit non potest esse non notorium. s. de transac. cum uo. admouere. cum non ostendat dispensationem. ut eum e. s. c. pe. et idem me dicas.

Ueniens ad presentiam nostram quidam clericus proposuit quod cum illum ad capellaniam cuiusdam ecclesie quam ei concessisti in presbiterum ordinasses ipsum ea postea spoliasti. eo quod pater eius in prescripta ecclesia ministrauit. Ideoque fraternitati tue mandamus quatinus. si tibi innotuit cum eam sibi dedisti quod pater eius presbiter in eadem ecclesia ministrasset ipsum ei restituas et in pace dimittas a modo alio si quem instituisti forsitan in eadem. Cum si hoc ignorans fecisti ex quo ad ecclesiam ipsam eum in presbiterum ordinasti. eam sibi restituas. donec in alia sibi prouideas. unde commode ualeat sustentari. Idem episcopo exoniensi.

Ueniens et cetera. ministrauit. maxime. j. e. c. ult. ex quo non est firmius innotuit. sed qualiter potuit eum innocentem. seco. si ipse fuit ei confessus. quod ipsum examinauit. xxii. q. v. hoc ius. uel dicas. innotuit quocumque modo. ff. de adimi. le. quidam decedens. § ult. et si episcopus hoc tacuit non tenebatur ei dicere. quod si sciuit scrutari non debuit. ff. de actu. emp. et uen. l. i. in fi. sed quis probabit innotuisse episcopo. ille cui dicitur et allegat sciam debet probare. ff. de probationibus. Siue. et lxxxii. di. proposuisti. sed presumptio est contra episcopum quod ipse sciuit cum eum examinauit uel fecit examinari. xxiiii. di. quando episcopus. et presumitur quod nichil. nisi sit de contingentibus. xi. q. iii. absit. et s. de eta. et qua. accepimus. unde uidetur quod ipse debeat probare se ignorasse sibi innotuit ponitur. s. de prescript. cum contingat. restituas. quia quod benigne concessit fraudis actio non debuit reuocare. ff. de edil. edic. ad res donatas. ui. et de penitentia. di. i. quantumlibet. et xxii. q. ii. non n. et xvi. q. ii. uisis. sed nonne potest episcopus uenire contra factum suum si est illicitum. ita uidetur. xxxv. q. ix. quod quis animi. sit. et s. de elec. nosti. et j. de rebus ecclesie non alie. sicut presbiterorum. et c. de tinct. sit liberam. sed hoc precipit in odium episcopi qui talem sciens elegit. si. j. de cleri. coniu. diuersis fallaciis. et in hoc facit propter gratiam hoc sacerdoti. ut ille episcopus de cetero talem non promoueat. et cum ignorauit illum fuisse talem tollatur in eadem ecclesia de gratia. scilicet quousque prouideatur ei in alia ecclesia. et sic primo casu propter culpam episcopi dispensat cum eo propter in alio casu tollatur ad tempus. ordinasti. a u. ce. l. di. ex penitentibus. et lxxxi. di. si quis. sine censu hoc fit ex dispensatione. ut dixi. nunquid est iterum platus. ita et debet omnia. ff. de uo. pos. l. ii. sed contra uidetur quod non sit platus. platum ad tempus dari non potest. lv. di. precepta. sic nec hereditas temporalis. ff. de adopt. si tibi. et ff. de heredibus insti. hereditas. ff. de regl. iuris. act. legitimi. sic nec libertas. ff. de manumissis libertas. ff. de peculio cuntum. § ii. sed hoc intelligitur de mandato domini pape aliter non esset platus.

Ut filii clericorum illegitimi non ordinentur nisi fiant monachi uel regulares et nec sic prelati
Quidam clericus illegitimus filius sacerdotis qui hoc tacito .... impetrauit remouetur ab ea
Presbiterum clericus filius sacerdotis eam patris possessionem non potest
et hoc dic et sequens c.

Veniens clericus quem sacerdos promouit filium sacerdotis in ecclesia in qua pater eius primo ministrauit ... ab ea remouendus non potest si non ignoranter sibi prouideat in alia ecclesia et ab illa repellatur.

Proposuit nob. R. lator psn̄. q cum ad
ecclesiam de salab. a dn̄o fundi fuit pre
sentatus. tu curam animaꝝ s nolusti cōmittere. p
eo q eēt filius sacerdotis. Cetum qr indignū
est ut ipse postquā est in subdyaconū ordinat
ordo debeat ecclastici beneficij puisione carere.
mandamus q̄ aliquē honestum p̄bm̄ cū assensu eiꝰ
dem clerici inuenire studeas qui eccle seruiat
supradcē. ita q pfatus R. medietatē omnium
beneficioꝝ predcē eccl'e eidem in suo ordine
seruiendo pacifice debeat optinere. Non. n.
solus p̄br̄ missarum sollempnia. v' alia di
uina officia pot sn̄ ministri suffragio cele
brare. Idem archiepō cantuarien̄.

Proposuisti nob̄ x. i. cētere. & ita est. h. ar. qd
pcum in ordinem debeat iubere b'sūm. lxx. di. c. i.
x. ij. & j. de p̄ben. ext. x. i. q. iij. Si quis obiecit. cū
assu eiusdē. s; cū requiritur assensus illiꝰ. & si pa
troni. ē illd. l. xxij. di. principali. & c. sexti. p. dre.
q patronus eligit solū platum. & iste subdyaco
nus serat platus. & ideo eius assns exigebatur
j. de iure. pro. postulasti. ul' supple. & patroni a
ssns principali. ul' dicas meliꝰ q sacerdos eēt pre
latus ut dicebūt. xvi. m. & laici. subdyaconus colla
tur ex dispensatōe. & ideo assensus pronī dz requiri
principali. & pronus psentabit p̄bm̄ de asse
su clici. & isti equalr' recipient bona eccle. & h q dr
de isto. R. pō credi dicū ex dispensatōe. quā de iu
re. q' sacerdos dz h're de iure administratoim. & f
h tamē uiꝰ q clicus sit platus ex dispensatōe. pp
ut dr. p. v. ex lra. pō colli. q p̄bi sit platus q
clicus. ex eo q dic solus p̄bi sn̄ ministri suffra
gio. & est ar. q clici possunt h're p̄bendas. dis
tinctas & diuisas. solus. ar. q eccā dedicari nō
dz si nō assignetur eidem q duob; sufficiat. ar.
xij. q. i. illd. & lxxx. di. in oīb;. de c. di. i. h quoꝝ
statum ē uenio. & i. q. ij. placuit.

Ex transmissa nob̄ q'one. W. clici prepimꝰ
q ad albis de cast. p̄sentem in quo
dam beneficio ecce de. h. eum in p̄senti reci
pe dimisisti. eo q pater eius in p̄fata eccā
ministrauit. quo defuncto media interces
sit psona. c' predcm̄ beneficii est collatum.
Jo q; mandamus q̄. si est ita. p nominatū. W. ad p̄
fatum beneficiū admittere nō postponas. non
ob minus obseruato a plica. sepu decreto q
successionem in eccā dei hereditariam dete
statur. Idem. Wigorn. epō.

Ex transmissa. & j. media. Nō q nouū hedis
primum sig non ulteriorem. s; non sp. h in
quibzdā specieb;. ff. de uerb. si sciend. C. de penis.
honor. ar. cō. C. de heredib;. insti. l. ult. § dr. q
hēs heredis testatoris ē ipīs. C. de. i. annalib; cū
qualib;. & ff. de. § sig. heredis. & ff. de libris. po
stu. l. i. so. regulare est. ut p mltas successiōnes
accipiatur nouū heredis. ut i p dcā. l. sciend.
cōia spalia sunt. xx. & si iste. § fuit legum mi
nistra dispensatō est necā. ex quo media interces

sit psona. ut dic infr. b. obseruato. i. non sp h
uū seruatur decretum illd quo p'hibent filij
succedere in p'ris eccīs ut. s. e. p̄sentium. & in
eccīa successō eē non dz. viij. q. i. apsica. succes
sionem. Nō q hereditaria successō in filijs. & ē i
eiusdem heredib; loci considerat. j. de iure pa. con
sultum. & j. de instit. ad decorem. & j. de decimis
ad h. [illegible]

Constitutus in p̄sentia nr̄a. G. clicus
simplici insinuatōe monstrauit q o
capellam de stortona canonice fuisti adept
& eam plurib; annis pacifice possedisti. R.
miles ipm̄ ea sn̄ iudicio spoliauit. Cūq
memoratus clericus ex inde apd te deposu
isti q'relam. obiectum fuit ei q pater suus
in capella ministrauit eadē & j. e. c. cū. q̄. si
constiterit q idem clicus a p̄dcā capella fu
it p potentiam laycalem eiectus. & q pr̄ eiꝰ
prefate capelle psona sn̄ ppetuus uicarius
nō fuerit. s; in eadem nomine eiusdē. G. quī
ministrauit ipm̄ sibi cum reddītib; pcep
tis restituere non omittas. Idem eborac. ar
chiepō.

Constitutus & j. spoliauit q de iure si nō po
tuit. xvi. q. i. layci & c. cetra sedē. nec ē in pote
b; clicoꝝ laycis intr' potatem. xxiij. q. viij. sane.
& xij. q. ij. eccāꝝ. eiectus. s; cū iste fuit spoliat
debuit restitui simplr. antequā cognoscat de iu
re suo. j. de resti. spolia. in lris. Jt cum quis ex a
ctione. s; h ideo fit. & mandat pp inquiri. q' ip
se n agebat possessorio s; petitorio & possessorio.
q pr; ex ipa nā in prin. dix se canonice insti
tutum. & fuisse postmodū spoliatū. & ideo de utro
q; mandat inquiri. sic j. de rest. spo. accepta.
al' si simplr. petiuisset restitutōne restitutus
fuisset sn̄ cause principal' agnitōne. ppetuꝰ uo.
q' s; pr̄ temporal' vicari fuit ibi n ut impedime
tū p̄stare filio. q' cum pr̄ nullum hūit ius i re
ul' ius in re cessat ius successoris. Jt si pr̄ fuit
p̄latus. filius pt ibi eē canonicus de lino matri
monio natus. j. e. ad h. cēterum ut dr. j. e. ad a
bolendā. & i dicetur. noīe. si pr̄ ministrauit i no
mine filij. pz q filius erat p̄latus. qui possidz
cui noīe possidetur. ff. de acquir. pos. qui i eo.
instit. de interdicī. §. possidē. j. de resti. spoli. cū
uenisset. j. de p̄scrip. si diligenti. ppetus. ul' ē
qui ppi potuit. j. de resti. spoli. gratuis. ubi
de hoc.

Ex tua est nob̄ pte ppositum q cū oli
ad tuam ciuitatem ē filij sacer
dotum tales a nob̄ litteras recepisses. ut eos
posses in eccijs quas patres eoꝝ nullo medi
ante possedant. sustinere. quos p̄sente uite &
sane ciuitatis cognosceres. & quos longo tpr
illas tenuisse cōstaret. quidā ad iudices lre
teras impetrarunt ut si constaret eos eē filios
sacerdotum ul' clericoꝝ qui prio ante eos ec
clesiam tenuerunt. sē ipsis imponant eis. ap.

[illegible]

ad similitudinem et ecclesias illas ipsis assignent quamvis in eas se ostendere negant per eos institutos. Sed quo c. t. R. quod si per priores litteras cum aliquibus clericis dispensasti. dispensationem tuam posteriorum litterarum intuitu nolumus irritari. Aliosque vero clericos layce donationis intuitu in ecclesiis sine auctoritate sui pontificis institui. aut institutos remanere auctoritate apostolica prohibemus. Idem cant. archiepiscopo. et eius suffraganeis.

Ex tua nobis et c. consultationi. in parte posteriori. quod cum videtur consultationi tuis animus ostendit per petitionem. ar. j. de voto et voti re. ex multa. et ideo exponi consul. i. supplicationi. quod indulgentiam contineret hoc decreto. et hoc patet ex eo quod dicitur. j. dispensasti. dispensationem et probatur h. j. e. c. ple. et ult. nam papa tamen cum talibus dispensat. ut in dicto eodem c. cum quibus fuerat dispensatum te ipsis. s. impetrantibus. negante. hoc ideo dicit quod de gratia isti optinuerunt litteras pro illis ecclesiis optinendis. et ex hoc patet quod ecclesias licite retinere non poterant per solam collationem episcoporum. ex quo papa mandat illos removeri. et est contra j. e. c. ult. irritari. ergo dispensatio semel facta non est amplius revocanda. sicut nec iniuste remissio. xv. q. iij. si illic. immo beneficium decens est mansurum. Jn auth. constitutione quod dignitatibus in l. po. § illud. quorum coll. vij. deus enim dona sua multiplicat. de pe. di. i. quantus lib. et j. de scismaticis fraternitati. laice donationis. i. q. vij. si quis omnem in si. immo suspendi debent clerici et amotione privari qui ecclesias de manibus receperint laycorum et layci sunt excommunicandi. j. de iure patro. preterea cum ipsi tale ius possidere non possint. s. de elec. sacro. s. et c. massana et in capella. ubi patronis tamen in ius presentandi. j. de iure patro. a nobis et c. quod autem. tamen aut. pastoral.

Quod est sacris canonibus prohibitum et j. precipimus. quod si publicum et manifestum fuit patres in ecclesiis personatus gessisse filios ab eisdem si et eas adepti fuerint penitus excludatis. nec ad earum gubernationem ulterius assumantur. Nolumus enim ut ea in iudicium dedicatur. ut testes et admittantur si hoc manifestum existat. Idem cant. archiepiscopo.

Quod sacris et j. excludatis. s. e. prohibitum et j. e. c. ult. illatus. et ita loquitur de illegitimis et sic nec in patruus nec alijs institui debet. ut j. e. c. ult. manifestum. et ita habes quod in manifestis et notorijs ordo iudiciarius non est observandus. ij. q. i. de manifesta. et lotharius. j. de ap. cum sit romana et c. de accusat. ea quidem. ar. contra ij. q. i. deus omnipotens et s. de elec. bone. j. et i. de divor. porro.

Ad extirpandas successiones et j. f. c. ca. q. si enim filij presbiterorum tue provincie teneant ecclesias in quibus patres eorum tanquam persone vel vicarij nulla persona media ministraverint eos sibi geniti sunt in sacerdotio suo non ab eisdem ecclesiis non differas amovere. Clemens iij. castell. archiepiscopo.

Ad extirpandas et j. filij presbiterorum vel et nepotes vel inferiorum civilium quorum est ius succedendi. ar. insti. de hered. quali. et dif. § sui. in collationibus non prohibetur. ar. j. de offi. del. ex parte et quilibet repellitur qui cum iure successionis sibi ecclesiam vendicare intendit. quod in non habet locum successio. s. e. ex transmissa. infra et viij. q. i. apostolica. vicarij. presbiteri. s. s. e. constitutus. media. s. e. ex transmissa. amovere et si sint de licito matrimonio nati. ne videatur locum habere successio. viij. q. i. apostolica. sed si media persona intercesserit. quod de iure com. in et alibi possent presentari. cum sint legitime nati.

Ad hoc ex parte tua nobis est auribus relatum et j. Ex a nobis tua fraternitas requisivit an a pontificibus generati valeant ad sacros ordines promoveri. si scienter fuerint et morum honestate probabiles. Consulat fraternitas tua quod si ex legittimo fuerint matrimonio procreati nec aliud canonicum obviat licite possunt ad sacros ordines promoveri et in eisdem ecclesiis in quibus prefuerunt ut prefuerunt genitores eorum ecclesiasticum possunt beneficium optinere. Idem.

Ad hoc ex tua et j. licito. i. e. ad tollendam omnem sinistram lecturam. sed illud mirare quod est in certa tur compatitur ad filius illegittimus simul cum patre in eadem ecclesia esse non debet. j. e. cum decorem. optinere et ita patet filius legittimus in prima ecclesia simul cum patre beneficium optinere. ar. j. e. cum decorem. a contrario sensu in filio illegittimo. sed in primo beneficio sui dignitate succedere non debet. viij. q. i. apostolica. et s. e. constitutus et s. e. c. pr.

Michael presbiter de sancto germano transmissa nobis actione monstravit. quod cum ecclesia. j. de coron. tue dyocesis canonice sit adeptus. n. filius antonij qui primo ante ipsius ecclesie habuit personatum ad se vicariam ipsius asserit pertinere et j. f. c. ca. q. si tibi constiterit ipsum n. filium fuisse antonij qui eiusdem ecclesie habuit primo personatum eidem silentium eadem vicaria perpetuum silentium imponere non postponas. Idem.

Michael et j. constiterit sed quo probari hoc constare si ipse negaverit se filium fuisse illius. R. si natus fuit ex illa quam tenebat secum publice in domo pro concubina presumitur n. filius illius. sicut aliquis presumitur filius qui natus est in matrimonio quod patet quod est quod nuptie demonstrant. ff. de in ius voc. quia iure et ita presumptione talem dicunt filium quod tales cohabitatio filium ostendit et quod fuit in possessione filiationis. ar. c. de his qui legi. liberis. l. iij. sed si non fuit natus de tali concubina probabitur. R. ex eo quod ille appellabat eum filium et ille appellabat eum patrem et tractabatur et nominabatur filius eius. i. de proba. per tuas.

et ex dilectione sola discernit quis autem filius ap
probet. j. de presumpt. afferre tamen gladium. sed uer
quia talis nominatio non probet illum filium. quia etiam
admittat probationem. C. de prob. non nudis. C. de tes.
licet professio. ff. de in off. tes. si instituta. §. i. verum
statuit nominationem pro illatam dece. per contrarias. nam expresse
probaretur contrarium. ut dicit ultima iura. primo.
ad. s. e. ad extirpandas.

Litteras. et. j. intelligimus. quod. h. in sac
dotio genitus, de uxore legitima na
tus et conceptus, affectauit a pueritia mi
nistrare domino in officio clericali. unde licet a filiis pa
tria in continentia modis omnibus expellenda non
censuistis tamen alias dignus inuentus fuerit, per
mittimus ipsum in clericum ordinari et ad
ministrare beneficium unde amodo sustenta
ri ualeat promoueri. Innoc. iij.

Litteras. et. j. de simia. ducta ante sacros ordines
suscepto. s. quia postea iam non licuit. xxxi. di.
ante triennium. et. xxxij. di. placuit. quia primis
ta continentia sub castitate postea fuit promot.
unde postea uti uxore non licuit. lxxvij. di. ep. bin
dom. et. xxxij. di. si autem. et. j. de cle. con. sane. et. j.
de conuis. coniug. coniugatus. et ideo non potuit
promoueri. in clericum ordi. sed numquid per hoc dispe
satur tamen cum eo in minoribus ordinibus. ar. quod
sic. quia promissio in genere medioctitatem respic.
ff. de anno. et ar. legato quinquaginta. et. ff. del. i. le
gato. et. C. comi. del. l. ult. §. sed et si quis. et. ff. de
v. l. apud iulianum. §. scio. et. C. de donatoribus. si
quis argen. §. si si quod a si dispensatio in
genere respicit tamen de minoritatem. ar. ff. del. ij.
minimus. ar. contra. s. de transact. c. ult. et. ff. de admi
pein. benefi. et. j. de. c. sig. si olim. et. j. de do
nat. cum dilectus. infra. et op. ar. i. de. sy. c. ult. sed
tutius est tamen intelligere de minoribus. quia sic papa sen
tisse uidetur et nos ita sentire debemus. ar. s. de
rescript. si litteris. infra. et. j. de preben. c. ult.

Cum decorem domus dei. et. j. filiis
canonicorum prebendas in eisdem eccle
siis conferri non sinatis. quantum scilicet cano
nici patres eorum. tam indecorum sit ut in alta
ris officio illegitimus filius in pudico patri
ministret, in quo unigenitus filius eterno pa
tri pro salute humana generis uictimatur. Id
in concil. generali.

Cum decorem. et. j. illegitimum. sed legitimi
bene possunt esse in ecclesiis quibus presunt pa
tres eorum. s. e. ad hec. sed contra. j. e. c. pre. sed legitimi prohi
beri uidentur per unam lecturam illius adu
bij maxime. et ei standum est. uictimatur. s. de sum.
t. c. i. §. una.

[Cum decorum ... illegitimo ... prebenda in eccl. ... patrum ... non debet]

Ad abolendam pessimam que in plerisque ec
clesiis inoleuit corruptelam, firmiter
inhibemus, ne canonicorum filij maxime spu
rij canonici fiant in secularibus ecclesiis, in
quibus instituti sunt patres eorum. et si fuerit
contra hoc presumptum, decernimus non ualere. quid

[... illegitimus ... de legitima uxore ... dispensatione ... ad ordines ... in eccl. ... uoluit ... suspendentur]

uero tales ut dictum est canonicare presumpserit.
a suis beneficiis suspendantur. Hon. iij.

Ad abolendam. et. j. maxime spurij. si illud aduerbium
maxime ponitur pro tamen tunc simul possit institu
tio. s. e. ad hec. si intelligas presbiteri tunc non simul sunt
instituendi in ecclesiis in quibus scilicet instituti patres e
orum. misto modo et spurij quod sit uerum et ita corrigitur
s. e. ad hec. de spurijs. nulla dubitatio erat cum illi essent pro
hibiti per multa alia iura. ut. s. e. i. et. j. de fili. si. or
consuluit. et. ff. de penis. sancimus legum. in secularibus.
hoc ideo dicit. quia in regularibus bene possunt simul esse
monachi. uel fratres canonici. pater et filius. quia tales per
ingressum religionis presumuntur mutare religionem. s. e. c. i. et. l. vi.
di. ut filij. et ita in secularibus prohibitum tamen ex hoc uer
bo et ex eo quod dicit inferius. quia non tales. ut dictum est
canonicare presumpserit a suis beneficiis suspenda
tur. uidetur quod loquatur tamen de spurijs. quia cum illis episcopi
dispensare non possunt. ut. j. e. plerique. et. ult. pro legi
timis. si ita puniretur. et sic loquitur tamen de spu
rijs sed glosula precedens uideatur contradicere. sed non credo.
quod de omnibus filijs intelligatur alias nichil addeter i
sta constitutio uero hoc solum quod pena imponitur hic or
dinatoribus et uero hoc. sed hoc uero maxime ponitur pro tamen. sed
a propria significatione ubi non est recedendum. si rec. alii
cautia esse. ut. ff. de l. iij. non aliter. j. de uerbo sig. ad au
diam. et. s. de transact. inter cetera et infra debitoria i.
melius est uerbo cedis seruire. ff. de excu. l. i. §.
si is. quis uel forte istud maxime possit intelligi
respectu eorum qui non sunt spurij. sed aliter illegiti
mi. ut scilicet naturales et sic idem dicit. quod. s. e. cum
decorem eo addito quod pena hic statuitur contra ordinatores.
et sic non tollitur. s. e. ad hec. non ualere. ar. quod episcopi non
possunt dispensare cum illegitimis in simpli
cibus beneficio ex eo quod hic dicit decernimus non ualere. et quod pe
na imponatur ordinatoribus talium personarum. ar.
j. e. c. ult. non remouetur promoti cum dispensatione
papa hic ius commune statuitur. sed dispensatio non prohibetur
in alijs ecclesijs in quibus patres non sunt instituti. et i
ta bene possunt episcopi dispensare cum illegitimis in sim
plici beneficio. et in alijs ecclesijs a paribus. sed in patribus
non possunt. eo. ii. ipso quod prohibetur auxilium de pa
ribus tamen datur intelligi. quod de alijs concedatur. ar. j.
e. c. si. et. s. e. ad hec. et. c. cum decorem. de hoc dic. ut.
j. e. c. ult. in notula. sic que.

Dilectus filius G. propositus sancte marie transmissa
nobis petitione monstrauit quod cum uirgilius
presbiter quandam ecclesiam curam animarum habentem quam
nullo medio habuit pater eius. optineat ipsum
sibi monuit ut resignaret eandem. Sed idem
asserens. quod W. remensis archiepiscopus tunc ap.
se. le. dispensarat cum eo id efficere contradicit.
Quo circa. as. quod non obstante dispensatione a
liena quod a se. ap. non manauit. quod canonicum
fuerit statuatis. Greg. ix. archiepiscopo turon.

Dilectus. fi. nullo medio. quod merito dicitur explicit
s. e. michael. et. c. ad extirpandas. et. c. extra. pro
sent. contrarie. obstante. sic patet expresse quod legatus
dominum papa non potest cum talibus dispensare licet habeat

[... dispensatio ... filium ... ecclesia paterna in mediate succedere]

gnalem legatonem. s3 ut a. i. de of. legati. q tm
latorum legatus exercet ea q tm sunt sedi a
plice reseruata. excoicatos ppt uiolentas man
iniectionem absoluere. s3 illud ta introductum est ex c
suetudine ex certa scia pp. et ita p in est ac si pp
spali committeret. et ita p gnalem legatonem no tm
ferunt ea q spaliter tribuuntur. ff. de of. e c
mā. e mē. l. ii. et. j. de of. leg. q translatum et ff. de
pig. l. obligatone l forsitan iste legatus erat tm
legatus in puincia sua. et isti legati qui n mittu
tur a latere dni pp. ut. j. de of. legati. cu no ig
nores non hnt tam largam legatonem. sic illi
qui mittuntur de latere dni pp. j. de of. leg. ex
colentis. un satis potest dici q cardinales lega
ti qui q pl corporis pp intelliguntur. vt. vi. q. iii.
§. si quis cu multis possunt cu talibus dispe
sare. s3 alij no possunt ultra id q spalr i eoz
priuilegijs continetur. et q illi hnt maiore auc
t. et potestatem. pz q in presentia legati missi
a latere pp isti no debent tunc sue legatois of
ficium exercere. j. de of. leg. uolentes. et optie fa
cit ad h. xciij. di. c. vlt. et. xciiij. di. c. i. imo n
illi possunt dispensare sic non possunt dispe
sare cu lat. c. j. de preben. dilcs. ut hic. et. c. px.
canonici. si quis erit canonicus. ex. no ab ecca
expellatur. j. c. px. filius. n. pu in ecca succede
non dz. s. e. presitum. et quere. et in pluribz
e. lectionibus post illud presitum. et. vii. q. i. apo
stolica.

Nimis in tua puincia ecce deformat
honestas ex eo q filij sacerdotum. et a
lij non legittime nati ad dignitates. et p
sonatus ac alia beneficia curam aiaz ha
bentia. sn dispensatone sedis aplice pro
mouentur. Quo circa mandamus. q pdictis
psonis a psonatibus dignitatibus. et hi bene
ficijs prius amotis ea psonis ydoneis con
ferri facias p illos ad quos collonem eoz
de iure nouerit ptinere. et ne id de cetero pre
sumatur districtius inhibemus. Ex eod.
toletan.

Nimis. et. j. sn dispensatoe se. ap. sic gl declarat
a pte p decretalem istam quid iuris sit de fi
lijs pbroz. et alijs illegittime natis q n pos
sunt ad dignitates ul bnficia curam hntia
aiaz pmoueri n p dispensatonem. ap. se. sic. s.
e. extra. et. c. px. ar. e. c. ad abolendam. et si pmo
ti sunt debent expelli. s3 nunquid epi possunt
dispensare cum talibus illegittime natis in si
plici beneficio. et ut pmoueatur ad sacros or
dines sn aliqua prelatone. ur q sic. eo. n.
iro q phibet tm illos a dignitatibus. et cura
aiaz intellr pmittere de alijs inferioribus be
neficijs. q2 q de uno phibetur de alio pmit
titur. xxv. di. qualr. et. j. de his q fiunt a p. sn.
c. ca. cum aplica. in fi. preterea no inuenit
eis phibitum. g intellr pmissum. j. de ele. p mu
ad qones. et. xxx. q. iiij. cum spualem. s3 ur p

hibitum. s. e. c. i. et. c. ad abolendam. et. j. de seruis n.
or. a sublime. s3 p dici q i iure coi statuitur. s3 dis
pensato non phibetur. s3 q h ur expsse. s. e. tas.
dispensat pp cum tali ad clericatum i pp dis
pensauit. p h tm alijs no phibetur. q h ab
ipso sunt permissi. et sic pz q illegitime nati de iure
coi pmoueri no possunt ad aliquem ordinem. s3 si
in monasterijs ul regularibus eccis intrauerint n
quid postea possunt pmoueri ad ordines. l. digni
tates. de iure coi. l. p dispensatonem. vr q de iu
re coi. s. e. c. i. et. lvi. di. c. i. q2 ingressus religio
nis omnem tollit irregularitatem. in autem de mona
chis i prin. s3 cc uidetur. s. q no tollat irregul
aritas p ingressum religionis. j. de apostatis ex
tenore. et. j. de penis in quibus. pt dici q postquam i
trauerit religionem possit pmoueri ad ordines
sn aliqua dispensatone. ad honores n debent
pmoueri sn dispensatone. p ut hic di. et est ar.
s. e. c. i. vsu. plationes uero. et c. et ita tres h ca
sum in quo epis aufertur dispensandi potes
Restituendi. et. j. forte di De seruis n ordia
tur aliquis clericus si n dis. et eoz manum
pmittitur si an clericatum ingenuitatis sone
tatis dignitate potiatur. Ke v vm dic. et
no q infirmari l uituperari pt pcarum dz Ex
eodem. De seruis no ordinadis et eoz manu
mis.
Instituendi. et. j. ingenuitatis. in fine mittere.
tur istud uerbum q ingenuus is est qui sta
tim ut nascitur liber est. insti. de ingenuis. i pri.
sn dic ingenuitatis. i. libertatis plene. q2 q ad
clericatum pmouetur pus plenam libertatem asequi
dz nullo a dno retento obsequio. alioquin pmo
ui ad clericatum n dz. l. iiij. di. quicumque. pcauti. no
ta q futura sunt precauenda. xiij. di. in nomine
dni. et. lxiij. di. cum adrianus. et. i. q. vij. conuenien
tibus. circa prin. et exempla presentia nos cauere
pmouent in futurum. et. lxxx. di. plimos. in fi.
et maior tristitia e de talibus cu reuocatur quam
nascuntur gaudia de astitis. l. i. di. preterea. et. c.
designata. et eccam p talibus infamat. j. t. px. c.
vno. et sic ad cautelam fit ad. xxviij. di. de sy
racusane. et puidere quis dz q attingere pot.
ff. locati. si quis domu. ar. q no imputatur a
licui si no diuinauit. ff. ad. l. aquil. si putator. in fi. et. ff. mandati. si fideiussor. §. si tm
debitor. et. j. ut ecclesiastica bnficia. ut nrm.

De seruoz ordinatone. et. j.
Statutum est ut nullus eoz deinceps
ad sacros ordines eos pmouere psumat.
n pus a dnis libertatem fuerint asecuti. et si
cuiusquam seruus fugiens dnm suum qualibet
calliditate l fraude ad gradus ecca sticos p
uenit decretum e ut deponatur. et ei dns
eum recipiat. Ex eodem.

De seruoz. et. j. ad sacros. sed intelligas. de in
ferioribus. l. iiij. di. c. i. et. c. quicumque. et. c. si quis
obligatus. et. s. e. c. px. fugiens. iste fugiens si
de statu suo certare uoluerit ad forem iudi

dicen. Si fugit tenetur dz. ut i ca. status agatur. C. q ca. status agi dz. l. i. §. si uo est in possessione libertatis cu illo iudice q e cuiusret. C. e. l. iij. h aut an sit fugitius ul n. tractabatur et finietur tamquam in cidenter ca. status. ff. de liberali ca. litteris. C. si et a lie. l. q. C. p. si uo non est fugitius et ulterius clamitet in libertate servatur forz dni. C. q ca. status. l. iiij. deponitur: quid iuris sit de servis ordinatis. no. q si ordinatus servus sciente dno et contradicente servus remanz et restituitur dno. et si sacerdos sit ut quidam dicunt. lxiiij. di. ex antiquis. alij q dicunt. ut. lo. c. si uo sciente et n contradicente dno statim lib est. ut. liiij. di. si servus sciente. si a dno ignorante ordinatur sz epo sciente l representatore. q sit servus tc ille efficitur lib. et eps l representator tenetur dare dno duos servos eque bonos. liiij. di. servus absente. si non habet unde solvat restituetur dno. ut stati distinguitur. si uo dno ignorante et epo et presentatore sciente fuit ordinatus. si constitutus est in minoribus ordinibus deponitur et remanz servus. liiij. di. nulli ex antiquis. si aut uo dyaconus est uicarium p se q si non habet ipse reddatur. liiij. di. ex antiquis eodem privilegio sub dyaconus gaudz. j. e. miramur. ar. ad idem. s. de etate et qua. a nobis. si uo sacerdos e statim lib est. amissione peculij sui mulctatur. ut in c. illo ex antiquis. ut si non habet peculium serviet dno i divinis offitijs. liiij. di. frequens. si uo quis monachus efficiatur usz ad terminum tmn pt eu repetere ultra uo remanz monachus et lib. liiij. di. si servus sciente. c.

·q̈o.

·diaconus

De famulis ecclesie constituere presbiteros et dyaconos per parrochias liceat ita tamen ut antea manumissi statum accipiant libertatis. Ceterum quid ad talibus extitit debitum aut quolibet modo collatum eis in personas extraneas transmittere non licebat. Sz omnia ad ius ecclesie a qua manumissi sunt post eorum obitum debeant pertinere. quibus sicut ceteris ecclesie libertis accusandi l testificandi ad usus ecclesiam aditus precludatur. ad q si aspiraverint non solum libertatis beneficio careant. sz et honoris gradu. quem non dignitate nature. sz necessitate temporis invenerunt. Ex concil. apud acch.

De famulis. et j. si licebit. xij. q. iij. c. i. et ij. q h loquitur de libertis ecclesie hac ratione manumissis illud intelligitur de hijs qui ingenui sunt j a. insit. de successione libertorum. C. sz intra h de rebus acquisitis occasione ecclesie i. de alijs ul hoc de manumissis ab ecclesia illud a privatis. l isti non habent consanguineos illi sic. xij. q. ij. eps qui filios et nec est. xij. q. iij. pontifices. et j. de testa. cum in offitijs h est de hijs q intuitu ecclesie data sunt et pro remedio animarum defunctorum. ut i dz pontifices. illud sunt credo. q hac ratione isti manumissi sunt. si uo sunt libertati sunt donati tunc liberum e eis facere q volunt. j. e. eo libertum. ecclesiarum i. prelatum. qr et perpetue tenentur. c.

ut quicquid adquirunt adquirant ecclesie.

siue capud. j. de ser. sig. cum clerici. servus est de alijs signatibus personis. xij. q. ij. q manumittit octaue dispensatio. et c. eps qui mancipium. sz q ecclesiam testificari non pot cum sit persona i primus n eccl venia impetrata. C. de lius. no. l. iij. et c. pdco qui manumittunt ar in servitute redigitur ut dic hic et. c. q manumittit invenerunt i. acceperint. l intelligitur. q ipsi libertatem meritis suis acceperunt. xij. q. ij. si quos de servis.

Nullus et j. si quis de servis suis q quam donavit libertati et ipsum in presbiterum fecit ordinari. ille aut in superbiam postea elatus dno suo canonicas horas psallere noluit accusatus apud eps qui eum ordinavit degradetur. Alex. iij. turon. archiepo.

Nullus et j. canonicis ar. q dns possit retinere operas spirituales in eo q manumittit ad clericatum ar. q. liiij. di. quicumqz illud intelligitur de obsequio temporali q retinetur in eo q manumittitur n ad ordines. sz ut laycus remaneat. et illud de obsequio spirituali q n prohibetur immo licitum est. liiij. di. frequens. i. n. accusatus. sz qualiter agit q utrum civiliter an criminaliter. si criminaliter et dns n probet qualiter privetur dns pot dici q accusatus no punitur propter. qr dns n accusat. sz potius agit ut in servitutem redigatur. ar. C. de edendo qui accusare l uis. q propter teneatur accusator puniri. p motu iudici si defecerit in pbando. et obligabit se ad eamdem ordinariam penam. j. de accusat. super hijs. degradetur. liiij. di. ex antiquis. frequens q n dz q sacerdos factus remanet lib. et hic variatum. quidam dicunt q ista corrigit precedentia. l dic q illa continent ius com. et spatia sunt in odium illorum q promoti sunt ut servant in divinis offitijs. ar. j. e. eo libertum. contendendo dicunt. qr h dns dixit in pactione ut redigeret in servitutem si n ministraret dno suo. unde b. dic q intelligitur de servo plati. l possz dici ut quidam dicunt q libertas spiritualis et ideo potuerit in commutatione cum alio spirituali. q. de rer. permu. ad questiones tamen. dicit q h. c. n revoc. solum opio mdendi q dicit q eo pacto ul ratione lib factus fuit et ordinatus ut serviret dno suo i. dnus. ar in servitute redigatur et est ar. q si dno ignorante sacerdos factus fuerit dz reddi dno. ut servitute ar ei in divinis. liiij. di. frequens. q multo fortius dz servare n eo pro promotus e ut dixi. qr minor contumatia punitur illi nisi et sic propter contumatiam. et qr sidem privilegium no servat deponitur. et reddi dno. et multo clericali privilegio gaudebit ulterius quo ad dnum.

Consuluit et j. con. t. c. R. q nec spurios nec servos ordinare debes. et si in eorum alteratione e dum fuit. Vide ne quilibet servus a dnis ad ordines promove presumat. Innoc. iiij. Wacien. epo.

Consuluit et j. spurios. spurius est cui pr est vulgus et sic non potest ostendere patrem. l si ostendit. Vendus ostendit quem habere no licz. ff. de sta. ho.

et factum pro eo libertum.

uulgo. et isti illegitime nati promoueri non debent. s. de fi. presb. c. i. et ult. Suos. lvi. di. ca. i. et. s. e. t. pertotum.

Cо libertis. et. j. ad dicendi aliam conditionem an eorum filii qui ecclesie seruili conditione tenentur traditi a parentibus militie clericali cum suorum annuentia dominorum. ut in eadem ecclesia debeant deseruire assequentes propterea libertatem post tempus ea relicta possint ad aliam se transferre. in quo credimus distinguendum utrum eo tenore fuerint manumissi et oblati ordini clericali. ut manumittenti ecclesie dum uiuerent deberent impendere famulatum in obsequiis diuinorum et tunc transferendi se ad aliam esset eis licentia deneganda. uel manumissi extiterint absolute sicque libertatem habeant ad aliam transeundi. Idem.

Co libertis. et. j. dominorum liiii. di. c. i. ii. et. iii. ad aliam. de licentia tamen episcopi est. al' non esset quod ex quo intitulati sunt in aliqua ecclesia deberent in ea perpetuo permanere. lxx. di. sanctorum. xxi. q. i. c. i. s. de termino. admonitionis. et. s. de preben. c. ult. eo tenore. ar. q. e. i. q. ii. c. pio. i. eo intuitu uel modo nisi fuerit adiectus. sed modus ad quem fuerit dictum. s. de ar. quem fuit additus. ff. de tutel. muto. s. sub condi ne. et. j. de ten. significatum. ff. de manumissis. tendo libertas. v. ar. sic sponsalia possunt contrahi sub conditione. ut fidem christianam recipiat. xxviii. q. i. non oportet uel ut uitam corrigat. j. de spon. int opera. Ita potest aliquis manumittere. ut ordinem recipiat. ut h. et. j. de e. di. a ppo. c. ii. libertas. ii. res spiritualis est. et ideo potest uenire in annitatam cum alio spirituali. ut hic et. s. e. tit. s. et. j. de rerum permu. ad quomnes impendere. imo si non impenderit redigimitur in seruitutem. xii. q. ii. dyaconi. octaua discussio. et illud exaudias secundum h. et secundum distinctionem istius intelligas. s. e. tit. s. ut i. dem est.

Miramur non modicum cum cautum sit in constitutionibus antiquorum quando serui in gradus ecclesiasticos ordinari debeant in seruitutem uel non debeant reuocari. et. j. de subdyaconali ordine quia de eo non fit mentio in patrum statutis. expresse uidetur nobis quod is cum dyaconali gradu gaudet eodem. Nam licet sacer non reputaretur in ecclesia primitiua. tamen a constitutione urbani atque gregorii. et moderna temporum sacer gradus esse minime dubitatur. Gregorius. ix. archiepiscopo neopal.

Miramur. et. j. antiquorum degradet. liiii. di. ex antiquis frequens. quia alibi non fit mentio. ut patet in predictis canonibus. liiii. di. ex antiquis. nulla fit mentio de subdyacono expresse de presbitero. et de dyacono fit mentio expresse de subdyacono. et de inferioribus officiis non fit mentio. sed generaliter fit mentio in. c. ex antiquis. si alii reliqua uero officia illa clausula respicit omnes post dyaconi.

mum. quia secundum antiqua iura subdyaconalis ordo non erat sacer. et ideo communi iure censebatur cum inferioribus ordinibus in primitiua ecclesia. lx. di. nullus in episcopum. et. c. sequentibus in quibus ad honores prouecti prohibentur qui minores post dyaconum. et ideo olim subdyaconi si promoti fuerant domino suo ignorante reuocabantur in seruitutem. hodie uero cum dyacono eodem priuilegio gaudent. ut si quis ignorante domino subdyaconus fiat mercatum per se prestet. aut si non habet ipse reddatur. Rcaueretur de dyacono et idem iure est de subdyacono est per hanc decretalem gregorii. et ante constitutionem gregorii. tres. xxxii. di. ante triennium. et. xxviii. di. c. nullum. Urbani. secundi. et. xxxii. di. erubescant. et illa iura. lx. di. hodie correcta sunt. quia uero post subdyaconus hodie eligi. s. de eta. et qua. a multis.

Diligenti. s. dyaconus. proposuit quod iohannes miles ea occasione quod patrem ipsius hominem suum esse proponit. licet mater sua que debet imitari conditionem libera esse noscatur. ne promoueatur in presbiterum impedire presumit. Quocirca mandamus quatenus si tibi constiterit de premissis eundem militem ab huiusmodi impedimento compescas. Ex concil. cartagin.

Diligenti. et. j. iure sua cuius. si iste natus est de lituno matrimonio contradicatur in decretum. xxxii. q. iiii. liberi dum sunt ibi dicitur quod natus de lituno. deteriorem partem semper sequitur matrem. si autem diceres quod non fuit natus de lituno legitimo promoueri non potest ad sacros ordines. s. de filiis presb. c. i. et h. dicitur quod in presbiterum ordinetur. dic ergo quod iste erat natus de lituno seruo. et tamen secundum quosdam tibe inuenies. c. de rei uen. pigni. et. ff. de liberali causa placuit. et. si ancille si non esset matrimonium. ut. ff. de sta. ho. lex nature. et. c. illud uero inmiscis secundum lumbardam consuetudinem que adhuc obseruatur in multis regionibus ut partus semper sequatur deteriorem conditionem natus de seruo lituno. sed lex romana aliud tenet. ut partus sequitur conditionem matris natus de seruo. ut dicunt leges per doce. c. illud. libri quae reducit ad leges predictas. ut dicat in deteriorem partem sequitur. i. debiliorem. s. femininam. nam sexus femineus debilis est. et ideo iste cum sit liber natus de libera matre potest promoueri. non obstante militis contradictione. preterea cum liber iam esset dyaconus potest in libertatem remanere dato uicario. et sic dominus ipsius impedire non potest. liiii. di. ex antiquis.

De obligatis ad ratiocinia ordinandis

Magnus esse augustus dixit. pera. Dist. ti. Tutores. actores. executores. seu curatores pupillorum si debeant ordinari. Grat. esse dixit. si post deposita honera. et reddita ratiocinia actus uite ipsorum fuerint comprobati. in omnibus debent cum laude dei si postulati fuerint honore munirari. Si. n. ante libertatem negotiorum uel officiorum fuerint ordinati ecclesia infamatur. Concilium dixerunt recte statuit sanctitas uestra. Ideoque ita est fiat uita. Alex. iii.

Magnus. ipse. et. j. peruatores peruator dicitur qui mandato domini aliena negotia incidito ad

Et hic dicitur quod potest sequi tamen sequitur conditionem matris. ut ibi et hic uidetur idem. sed secundum hec non potest stare quod hic dicitur quod iste non est natus de legitimo matrimonio.

nistrat. ff. de pcur. l. i. ali dr pcurator ad ne
gotia. ff. mādati. si renūciandi. §. v. & spalr
qͥ tutus ē illic ad negotia actor astituit a cor
l' uniūsitate. ff. q̄ cuiuscq; uniūsi. l. i. & dr a
stitui & cū decto & ad lites p̄sentes. ñ futuras.
ff. st eor. § l; si quid. executores. q̄ mādato iu
dicū execuūt. sic st ista officiales. dum tñ p̄cep
ta ñ excuerunt. q; illi pmoui ñ posst. l. i. di.
aliq̄ntas. ita q; inūtitate nō atraxunt. curato
res. melī dicīs; tutores p h q; sequit pupillo
uim tutor datur pupillo. ī. xiiij. an. curator.
post xiiij. usq; ad xxv. tōcinia. tōcinijs obliga
tus alicuiꝰ seclaris psone non fuit miserabi-
liu obligatꝰ est. & si in offō suo uoluit rema
nere pmoui ñ dr. ar. xvi. q. iij. c. i. & ij. ī. ue
dia l' monachi. c. i. & ij. & c. s; nec pcuratores.
si nō eclastice psone ul' miserabili fuit ob
ligatꝰ & in officio suo pseuans pt pmoueri.
si ald ñ obsistat. ar. lxxxix. di. iudicatū. si nō
admistratorū deposuit causas negotia ge-
sit. si ex ea obligatōne remanz obligatꝰ. si u
pupilleata sint tōcinia pmoui ñ debet añ
redditam rōni. C. de epis. & clicis officiales.
si nō priuatā añ in ipa pmotō mouēt s; qō
aut nō simouet. ul' pus mota ē distingt.
aut queritur de dolo s. ul' de culpa tm. sed de
dolo l' pfidia. ñ dr añ finē litis pmoui. ar.
lxxi. di. tantis & xiiij. di. illd & C. de pcur. l. cui.
& in h cau pt intelligi h. c. & tñ dr tpari. ī. q
tp̄e decidatur. ar. ī. de cland. de spō. cum in hi
tio. & ī. qui filij st le. lator & i. q. i. quidā &.
C. de ingenuis manumissis. diffamari. ff.
de accusat. c. tua. si de culpa tm̄ queratur
pmoui pt nō obstante reclamatōe credito
ris cū lis suo marche curre possit ut pus &
& cō eodem iudice. ff. de iur. o. iij. c. quidā &.
ī. de foro. cpe. pposuisti. cū ñ nec lis sibi mo
uetur. ñ mota ē nō obstante obligatōne
pmouet ñ manifestū sit ipm de dolo tenii. tc
ti. epc pt ipm ex offō suo repelle sic q; lib;
criminosū. § i. q. i. infames. Alia. añ libta
tē. i. añ redditā rōm infamatur. quid si p
hn̄e cditore fuit pmotꝰ ad clicatū. s. o. ñ
deponetur pp h. s; bona sua cedant ei. in solit.
q si ñ sufficiant epc ei tenetur qui absulr
ei occōnem negotiandi. lxxxviij. di. fornica
rius. & expone infamatur. i. inde puniatr.
l' dicas q; nō teneatur epc ultra id q; facere
pt. ar. ī. de solut. odardus. uerā tamen omnia
urā facimus cū b; auctoritatē ī primu.
C. de ueti iure emi. l. i. § s; iu. ar. ī. de sen.
ex milites. De corporibus uiciatis.

De pbro campanie qui duellū spōte
optulit & oblatum suscepit. & i eo
digiti partem amisit. R. q; cum ipe ñ
p diderit tm̄ de digito q̄n tñ scandalo pō
sit sollempnit celebrare sat potes post
pactam penitentiā cum eo misericordit

agere & pmitte ipm̄ in suo ordīe mini
strare. l; eius excessus grauis ad mod' ex
titit. Idem cistren. eleō.

De pbr. & ī. suscepit. l. i. di. si q̄s pt acceptū.
c. s. o. qui duellū suscepit l; ipune posit oc
cide. ñ tm̄ l; astūm ul' ppositū occidedi. s; ius
tū deffendendi ñ repellit ab offō suo. ul' q
hic dr est dispensatio p illō cū bum miseri
cordit ita tñ q; hoīcidium l' mēbror mutilatō
ñ fuit subsecuta. q̄ tc dispēsare ñ possz. ī. de
clicis. pu. i duello. c. ij. s; de rigore iur' tales de
ponendi st. uel i. ministrare. ī. de clico egro. pbrum
cum s; ñ fuit debilitas. ul' deformitas i fun.
tc. ī. e. c. plb.

Cum de tua elecōne q̄ō mota fuissz & ī.
c. q; in ordō maculam hēas. & filī cano
nici fuisse est obiectū. Vñ cant archiepō dedi
mꝰ in mandatis. ut p eo q; canoīci filī di
cis in pmotōe tua ex multa dispensatōe
pcedat. de macula uero archiepō predicto
mādauimus ut cum asilio suffragane
or suor; q; exinde s tu tum fuit exequa
tur in quo t ex maxima dispensatōe cu
rauimus puidere. Clemens. iij. Maten.
epō.

Cum de tua & ī. canoīca de acubinata &
cōs contra ius cōes. s. de elc. cū in cunctis. Vñ
sequitur ex mista dispensatōe cū asilio suo q̄
suffraganij delegati censetur. ar. l. di. stude
ant. cū quor; concilio s. macula illa sil du
porte. dz al' nō ualeret. s. de elc. cū inueteri
Vsū fuit. ita q; ydoneū sit. & iusti q̄d eis iu
debr. s. de elc. cum. q̄. & ff. locati. si i lege. & ff.
de opis libtor; si libtus. ī c pone uniūo dn
maiorē alio nūquid remouebr ppt h. Vr q
ñ. ff. de edili. edcō. qui clauū. § i. & hic nō de
clat quid facere debeant. Vñ arbitrio istor;
relinquit. ī. de of. iud. del. de cau. & ff. de iur. de
libati. l. i. § i.

Ex pte. tua. monachi. petitoriū fuit
nostro. ap. p̄sentatū q̄d cum ipe i
cunabul' sectus fuit post mod' sb regula
& artē deuote dō militans in dyaconatus
ordinem ē pmotꝰ & ī. sane cum s statuta
uicesi acilij illi ad clericatus ordinem phi
bentur accedere. & si i in clero fuint cessare
debeant. qui se ipōs sani absciderint l' asiec
terunt ut ab alijs abscindantur ñ credim
ei impedimentum afferre quominꝰ pmoueri
possit qui in cunabul' sectus fuit q; ñ uir
h eo tempe affectasse quo iuditiū aī ñ tē
tur. p̄sertim cum in canoīb; aplor; s in
uenitꝰ sanctum q; eunuchus si p insidias
hoīm fecit l' ita natus sit. aut etiā in psc
cutōe si ut ei āputata uirilia & dignus
est possit in epm pmoui. Idem tamen
archiepō.

Ex parte tua. & ī. uicē. o. lv. di. si q̄s p eg

tudinem. et c. si quis a medicis. sani abscide-
runt. ex indignatione. s. nulla eis serviente.
xxxiii. di. maritum. quia si ex causa serviente non fecit
puta timore lepre non imputatur. j. e. ex parte. et lo
isti ordinarii prohibentur. qui sani se absciderunt.
quia cum homicide sui ipsius iudicantur. et dei ordinationi
inimici. lv. di. si quis absciderit. et quia presumitur. quod
omne turpe malum fecerit qui hoc in se ipso ausus
est. ff. de edil. e. c. ait. § excipitur. licet etiam aliquis non
sit dominus membrorum suorum nec sit dominus. ff. ad.
l. aquil. l. liber homo. vel religione. non enim fero querenda est
castitas. xxxii. q. v. salvabitur. ad si. ar. j. e. ex parte. et
quod dicit asserunt ut alius. et est intelligas esse castum.
quia cogitationis penam nemo patitur. de pe. di. i. co-
gitationis. indicium. quia etiam illa nescit quid vide-
rit. C. de sta. mo. q. i. et ii. q. vii. § tantum. apostolorum. l. v.
eunuchus.

Significavit nobis R. archipresbiter sancti Ste-
phani. quod R. presbiter credens se obsequium
prestare deo fecit sibi virilia amputari. et
infra quo circa mandamus quatenus si tam devotum presbiterum alias dignum
inveneris ei sacerdotale officium absque alta-
ris ministerio auctoritate nostra fretus. et tua prout
videris expedire concedas. Innoc. iii.

Significavit. et j. obsequium licet in hoc displi-
cuit. quia non fero. licet religione querenda est ca-
stitas. xxxii. q. v. tunc salvabitur. et s. e. c. ex parte. vi-
ri-
lia. talem appellat lex morbosum. ff. de edil. e.
sin autem. ar. lv. di. si quis absciderit. et est homicida
reputatur. l. v. di. qui partem. officium. sic baptizare
penitentiam dare. et alia officia preter officium misse.
et alia similia que solis sacerdotibus est concessa. xvi. q.
i. adicimus. de c. di. iii. constat. nostra et tua. et ita
dispensatio est quia deponi debet qui iusto errore fra-
tris se ipsum absciderit. lv. di. si quis abscidit.
qui partem. xxxiii. di. maritum. non enim licet alienum
seruire in corpore suo cum non sit dominus membrorum
suorum. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. i. R. et sic in hoc
casu potest dispensare episcopus cum dicat auctoritate tua
quod dico et sui auctoritate domini pape in aliis minus.

Ex parte. quidam presbiter fuit propositum quod cum
sibi sentiret lepre periculum imminere de
consilio medici virilia sibi fecit abscidi. ut
posset a tam gravis infirmitatis vitio liberari.
et j. Quoniam igitur canones sanctorum patrum hunc
a sacri altaris administratione non prohibent.
mandamus quatenus si est ita. et memoratus. mandamus esse alias ydo-
neus ut sui ministerii officium exequatur tibi
amicus tribuas facultatem. Idem mil ite.
epo.

Ex parte. mandamus. et j. lepre que expellit hominem a con-
versatione aliorum. xxxiii. q. ii. hoc ipsum. et j. de ec-
clesiis edifi. cum dicat ap. et j. de clerico egro.
vel nos. infirmitatis. secus si ex indigna-
tione. lv. di. si quis absciderit. qui partem. et c. hic
qui se vel optentu religionis. s. e. ex parte. et est ro
quia eunuchos voluntarios diligit deus. et non
ex necessitate. xxxii. q. v. tunc salvabitur. lv. di. si

quis per egritudinem. quia nec est dominus membrorum suo-
rum. ff. ad. l. aquil. l. liber homo. et ff. de peculio depo-
siti. § Mich. ar. contra. ff. de pecul. licet et si dampnum. §
si ipse hoc tamen ei licet. quia dominus servi propter hoc dampnum nil de
peculio servi deducet vi. hunc. § qui a dominis vel a
medicis vel a barbaris sectus fuit. lv. di. si quis a
barbaris. exequatur. et ad superiores promoveatur ordines.
lv. di. siquis a medicis. et de iure communi sine aliqua dispen-
satione puta predicta.

Exposuisti nobis quod predecessor tuus. h. in
acolitum promovit nesciens quod ipse esset in
membro altero mutilatus. et j. Nos ergo. f. t. t. R. quod
cum pro tam enormi defectu non possit ad sacros
ordines promoveri. et in promotione sua id tacu-
it fraudulenter ab acolitatus officio est non in-
merito amovendus. Honorius. iii. epo engo-
lismensi.

Exposuisti. et j. manu id est si amisisset di-
gitos propter quos impeditur ad frangendum
eucharistiam. j. de clerico egro presbiterum. et ff. de edil.
e. si homo secus si impediretur per amissionem digiti.
s. e. c. i. licet propter carentiam dentis non impeditur nec dicitur
morbosus. ff. de edil. e. c. dentis. pro tam enormi-
tate promoveri. s. e. c. i. et ii. defectu. i. irregularitate.
promoveri. quia altaris debet esse sacerdos. s. de. eta. et qualitate. c. i.
tacuerit. ad ordinandus. non impedimentum suum tene-
tur prodere. l. di. ex penitentibus. et l. vi. di. quia simplex. et
lxxxi. di. si quis. licet quia certo iste ab altera. si di-
cas propter infirmitatem contradicere. s. de. eta. et qualitate. tua. et
xvi. q. i. legi. et l. di. accedens. ar. dixit. io. quia pro
removetur propter scandalum quam propter infirmitatem quod
non credo. immo irregularitas sufficit ad remotionem
cum hoc tacuit fraudulenter. et alias de iure deberet
ad ordines promoveri. alias si culpa sua impedimentum re-
pellitur. s. de. eta. et qualitate. c. i. et c. illud. accedens
non dicit quod ille sit altaris. licet sollicitudinem in mo-
nasterio debet habere puta sindicus vel celerarius pro ad la-
borem quam ad honorem decretalis illa tua. que non est locus
de dispensatione propter necessitatem et quod altaris talis de-
beat esse est ar. s. de. elec. ne pro defectu in equipol-
lentis et cathedralis ecclesia. unde videtur quod sit nomen
honoris et nichilominus honoris et laboris. unde gregorius.
omne. non quod hoc est plus afficit in eis quam honoribus ga-
udet. xiii. di. nisi.

Thomas monachus proposuit quod cum in
annis puerilibus esset constitutus quandam
tentam ferream super dexteram sue pollicem casu in-
fortunio cadens ungulam amisit ab eo. Quo
circa mandamus quatenus si ad frangendum eucharistiam sit in
pollice ipso potens. et aliud canonicum non ob-
sistat. propter deformitatem huiusmodi non dimittas
quin eum ad ordinem promoveas sacerdotii.
Ex concil. aurelat.

Thomas monachus. et j. deformitatem modi-
cam. non deformitas non impedit. quales hic fuit.
s. e. c. i. si non esset magna deformitas. ut tot di-
giti vel pollicem perdidisset non promoveretur. j. de clerico
egroto. presbiterum. de his deformitatibus. nota ad ita

ligiātam h. ar. q quidā sunt corpe uiciati sp̄o
te. quidā cau. sponte distingo. aut uiciacā iusta
sufficiente & tunc ordinand' repellit. & iā ordīa
t' dicitur. lv. di. qui ptem. & c. siqs a medicis.
& xxxiij. di. marciū. aut iusta cā insufficiente.
tunc n̄ pleñ a ordine putati more lepre.
ul' aliq̄ua asili cā. s. e. ex pte. n̄ gnet deformi
tatē. qr tc omni cā repellit. a. t. lv. di. lator & c.
si euangelica. & s. e. t. pr. cau. in magis timbus
sui corpulentia. sui dignitate repellit. & dicitur
si deformitatē generet. lv. di. si euangelica. in
prius uo in tribus si ipediē. si deformitas mo
dica sit & si culpa sua ut h. si uo culpa sua i
talē modicā deformitatē incidit de mīa tol
latur. s. e. c. j. De bigamis non ordinā dis.

Ut bigami penitentes ul' repudiatarum
mariti ad sacerdotium non ascendant
statuimus. Lucius. iij. De bigamis nō ordi
Ut bigamis & j. supple statuim' ppt nādis.
istud uerbum bigami solū facit ad cptulum.
penitentes. sollempnit. l. di. ex penitentibz non p
moueantur ppt defcm sacri. j. e. t. debitū. q de h
sacro traditur.

Super eo qd' tua fraternitas de bigamis re
quisiuit. R. q ordinatores eoz pote
state & offo ordinandi & ordinati si ad sa
cros ordines sunt pmoti eis ido sunt pri
uandi qr in bigamis q̄ aplm dispensare
non licet ut debeant ad sacros ordines pro
moui. ul' inferius si pmoti sunt remanere. In or
dinatore aūt potest dispensatio ad hibi ut
ordinandi potate & offo non priuet. c. ex.
iij.

Super eo. & j. de bigamis. s. ordinatis. offo. i. p
uati sunt potate & offo cferendi asimiles or
dines. sic. s. de te. or. litteras. & c. dilcis. De biga
mis. Sc l' interpretatione. Bigam' dr bigam qui casti
tatem pmissā uiolat. xxvij. q. i. quotquot. Sc
qui cōtt cū uidua ul' corrupta. xxxiij. di. mari
tū. & j. e. debitū. & c. a nob. Sc qui unam dessto
& aliam de iure habuit diusis tempibz. j. e. nup.
Sc qui sciens cognouit uxorē adulteram. xxxiij.
di. si c. & c. si laycus. omnes isti bigami reputanē
interpretatiue qantum ad legē pmotois. quidam
uo ppt defcm sacri. ut mariti uiduaz & cor
ruptaz & qui sciens cognouit uxorem adulte
ram. alij uo ppt defcm sacri. sz ppt affcm inte
tois. cum ope sōsecuto. ut. c. nup. & c. a nob. Sc
iste Sc dr bigamus. qui diusis tempibz ha
buit successiue uxores duas. xxvi. di. deniq.
acci. & isti n̄ pmouēt ppter sacramenti defcm.
de quo dicitur. j. e. debitum. dispensare. sz ar.
xxxiiij. di. lector ibi dispensatur ut bigamus
subdyaconus fiat. sz i. ostendit. ex. qr licat pp
cu alijs epis c dispensare cū bigamo. ut; ad
subdyaconatu. & non. s. qr non est q̄ aplm. p
h. c. plurib aplī est de diaco. pbro & epo. & nō
de alijs. qr subdiaconus n̄ erat ad h' sac ordo.

martinus
ar. dicitur. q marcellus pp reduxit se ad statū primi
tiue ecce in quo subdyaconatus non erat sac ordo.
lx. di. nullus. quidā dicebant q epi olim poterāt
dispensare cū bygamis in ordinibz maioribz ea
rōne. epi dispensant cū criminosis. j. de iudiciis
at si clerici & cum aplus phibuit criminosū ordiari.
xxv. di. c. nunc aūt. nec tn dr facere q̄ aplm & sic
eadem rōne c bigamo quoz opio reprobat. j. e.
nup. & c. a nob. h. dicit q epi dispensare nō po
sunt cū bigamo. ul' uiduaz marito. ar. l. di.
si quidat. cui opio afirmatur p illa. c. nup. a
nob. Jo. uoluit dicere q pp nō posset q dicit. R. & h.
uerissimum. Sc sz dispenset cum criminosis si tn
sequitur q cū bigamo & illa ē rō q criminosus
post actā pnīam restituit. Sc in pristinum sta
tum & incipit ee. q n̄ fuit. l. di. ferrum & s. de rep.
or. c. Sc & ido cum talibz dispensat. sz bigamus
n̄ pletur pmoui ppter crim. sz pp sacramenti defcm.
j. e. debitum. qr carnē suā diuisit in pl'es ab
unitate recedēdo. sz illud sacramentum amplius resti
tui nō pt p aliq satisfcōnem. cū non sit crimē.
& h. asideravit aplus. cū dixit. n̄ bigamum & alibi asi
derauit cū dixit nō criminosum. qr in criminoso a
siderauit i dignitatē p pp crimen quo purga
to n̄ phibuit dispensatōm. sz ille defcs sacri n̄
pt purgari. nec ē illa irregl'aritas in bapo p
gatur. ut. xxvi. q. di. acutius. & c. una. nec ē uer
q pp possit dispensare. ppt eandem rōne. qr ppt
dispensatōm nō restituitur sacrm. Sc itaque c
nec possz. nā cum ds cuncta possit uirginē pt
corruptam suscitare n̄ pt. xxxij. q. v. si paul'. Sc
dispensare non pt cū monacho. ut ppu in hēat
ul' atinentiā abdicat. j. de statu mona. cum ad
monasterium nisi mihi uir dispensare pce cū
bigamo. Sc n̄ opio. sz. bona ē & h. ipē h. dubitat.
Sc asentit tn. ne in h. uideat diminuere poten
tia pp. q possit dispensare cū bigamo. hinc tn di
cit q bigamus in quocq ordinetur recipit or
dinē. ar. l. di. quicumq penitens p h. c. Sc qd cū
bigamo dispensari possit sz istud tn intelligo
de minoribz ordinibz. sacros. s. dyaconatū & pbra
tum qui duo tm sacri fuerunt s' antiqua tpra.
lx. di. nullus hodie. idem ē subdyaconatu. s. de eta.
& q. a multis. & s. de spus n̄ ordiandis. miramur.
q dr q eodem priuilio cū dyacono gaudz. in or
dinatore. cum quo pt dispesari. p h. pz q non
cum bigamo ordinato ut remaneat in ordie.
ul' ut pmoueat. q. q. de uno acedr. de alto deue
gatur. xxv. di. qualis & j. de pūmi ptē. rōne pbra.
i. qui sunt pbri.

De bigamis pbris & uiduarū maritis
stus dō oio sācimus ut nec uiuentibz uxo
ribz nec defunctis ad diuinoz debeant cele
bratōem admitti max cum a doctrina sit
apli & institutōibz alienu. Innoc. iij. Ra
altan. epo.

De bigamis & j. defunctis & uti. i pcedenti
non pt purgari p mortem uxoris. qr n̄ uni

moniȝ uinclm· ȝ iūitas cōta ex carnis diuī
sione cū īpedimto· ⁊ illa non tollit p mortē· l
p pñiam· xxvi· di· ᵹ una ⁊ c· acutū· nec p baptīm
ut in c· pdcō.

Nupa nob· ⁊· j· tēui caritatis uidebatur
inrē nō modicum qōs· qm̄ cū ī ma
trimoniȝ ɔtrahendis nō iuris effcūs· ȝ aī
destinato attendatr· ᵹ ñ illum comitat in
famia q̄ duas simul hȝ uxores· q̄ ptin ad
sent̄ ɔuenit tenorē· sic in canone· si de pb̄ro
qui nō legalibȝ nuptiis detinet̄· ead̄ cēsu
ra tales inter bigamos reputādi· ȝ obui
et ex aduso q̄ opioni sit ueritas pferenda·
⁊ q̄ iux̄ pmissa qui nullam uxorem hūit
foret bigamꝰ reputandꝰ· q̄ ɔtinget si quis
de fco ɔtraheret cū diuisis quibȝ de iure nō
posiȝ mūnial copulari· nos aūt in hac qōne
ne tali· R· q̄ cum hī clericis qui ɔstit̄ ī ipis
sint scdas mulieres sibi mūnial ɔiuncte
runt tāquam cū bigamis nō liceat dispē
sari· licet in iurate bigami nō existant· ñ
pp̄ sacramenti defctm· ȝ ꝑpter affcm̄ inten
tionis· cum ope subsecuto. Idem epō me
deñ.

Nupa nob· ⁊· j· tēuis· aliȝ duo soluunt̄· j· de
sina· ex nup· ɔtrahendis illicitis· ⁊ phitis· ef
fectus· si· n· aliquis ɔtrahit nuptias cū ea c̄
qua non pt̄ de iure ɔtrahe infamis ē ȝ nup
tie non sunt effcm̄· ff· de hiis q̄ notant̄ ī fa
quid gō· ᵹ· ij· qñȝ mag ɔsidatur effcs q̄ affcs·
l q̄ fcm̄ ipim· de· pe· di· i· ᵹ· ȝ ā uerba· qr uba
ipa cum effcū st̄ accipienda· j· de clias· ñ· resi
relatū· ff· de· q· ⁊ demō· ȝ ado· j· de sponsal· c· ult·
qñȝ mag ɔsiderat̄ fcm̄· j· de ɔcessi· pben· litteras
cum inu ɔsiderat̄ qñȝ plus uiris effcūs· ff· de
adonibȝ institutorm̄· mulr· ᵹ· i· j· de sponsal·
inuenis duas· C· de adulteriis· eū qui tanquā·
ȝ ā tāquam nō expsiuum ūitatis· ȝ silitud
inē illd· ex uis tanquā· ⁊· c̄· j· ad silitudinem
furis· ȝ in iurate non ē fur· ad fcm̄· q· d· d e
fco· ōtit cū scdā· qr de iure non potuit· qr du
as· n· simul uxores iure non licuit ñ cū ex reue
latoē diuina ɔcessū fuit· j· de diuortiis· gaude
m̄· legalibȝ· xxviij· di· pbrm· tales· clica· ᵹ· de q̄
bȝ querenti ē· int̄ bigamos· hinc collige qd̄ o
pio ueritati pfertur· si· j· de sponsali· inuenis·
⁊· iij· q· vij· C· tria ⁊· C· de testis· l· i· xxij· q· ij· ho
mines· ff· ad mac· l· iij· ⁊· j· de offitio del· corā·
⁊· j· de iure patro· ɔsultatoibȝ· ⁊· s· de ele· q̄ re
lam· ȝ cē· viij· di· iurate· lxxi· di· quiaȝ· ⁊· j·
qui filiȝ sunt legitimi· p tuas· C· plus uale· l· i·
⁊· ij· ⁊· iij· Solo tum est q̄ iuitas pfertur opioni·
alia casualia st̄ ut si opioni pō stet̄ quā ūi
tati· ut in fauorē ɔtrahentium· ⁊ odiū decipi
entiū· ff· ad mac· l· iij· ul in fauorē pl· j· q̄
filiȝ sint legitimi· cū int̄· io· ul testorꝫ· C· de
testis· l· i· ul sumaȝ· iij· q· vij· ᵹ· tria· ᵹ· sin· ȝ
uus· in ipis· in maleficiȝ· s· n· uoluntas spec

tat̄ non exitus· ar· xlix· di· c· ult· ⁊· ff· ad· l· cor· de
sic diuis· C· de suo· cor· si quis serno· tāq̄ ȝ ar
ñ est expsiuum iuitatis· ȝ silitudinariū· juxta i
exitus tāquam ⁊· c· l· ad silitudiem furis· ȝ in
iurate ñ est fur· tāquā cū bigamo· nō ar· ꝑpt
silitudinē fm̄ aliq̄ iunitati inter eos de quorū
numo ipē nō est· xxvij· q· i· quotquot· ⁊· l· di· si
ille· ff· mandati· l· ulo· dispñsari· ar· cē· j· de clias
ɔiug· sane illa lō de eo qui nunq̄ hūit uxorē·
ȝ in sacro ordine ɔstitut· ⁊ ido q̄ cum tali dispen
sari pt· ȝ loquit̄ de eo qui pmo in laycali ɔstitu
tus ⁊ postea fcus sacerdos ɔstit· ᵹ ñ bigamꝰ re
putatur quātū ad effcm̄ ȝ in iurate ñ sit ⁊ sit
punitur pp̄ affcm̄ tm̄ cum ope ɔsecuto· ⁊ ñ ꝑpt
sacti defcm̄· defc· n· sacti unitatis ñ est in isto·
qr in iurate carnē suam ñ diuisit in plures.

Debitum pastoral· offitiȝ ⁊· j· si t· dix̄
sciend· q̄ cum duo sint in ɔiugio· in
delȝ ɔsensus aiorꝫ ⁊ ɔmixtio corpm quorꝫ
altm sigt caritatem q̄ consistit in spū· in
ter dm̄ ⁊ iustam aīam· ad q̄ ptinȝ illd q̄
dicit apls· qui adheret do unus sps ē cū eo·
reliquum uo designat ɔformitatem q̄ ɔsis
tit in carne inter xpm ⁊ ecclam ad q̄ pti
nȝ illd· q̄ euangelista testatur· ūbum ca
ro· f· ē· ⁊· ij· in no· pfecto ɔiugium illd q̄
ñ est ɔmixtione corpm ɔsumatū· non p
tinȝ ad illd ɔiugium designand q̄ inter
xpm ⁊ ecclam p incarnationis misteriū est
ɔtractū· iuxta q̄ paulus exponens illd qd
p dixerat protoplaustus· hoc nūc os ex ossibȝ
meis ⁊ caro de carne mea· ⁊ pp̄ ȝ relinqt
hō patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit uxori sue
⁊ erunt duo in carne una statim subiun
git ȝ aūt dico magnum sacramtū in xpo
⁊ eccla· Cum ergo ꝑpter sacramenti defcm̄
inhibitum sit ne bigamus· aut maritus
uidue psumat ad sacros ordies pmoueri
qm̄ nec illa ē unica unici· nec iste unus
unius· pfcō ū deficit int̄ tm̄ ɔiuges ɔmix
tio corpm non deest tm̄ signaclm sacram
ti· ᵹ ñ is qui mulierem ab alio uiro ductā
ȝ minime cognitam duxit uxorē· qr ñ illa
nec ipē carnem suam diuisit in plures· pp̄
ȝ impedm non solȝ nec dȝ quin possit ad
sacerdotium pmoueri. Idem hugōni ar
chiepō· ap· se· le.

Debitum pastoral· ⁊ c̄· in ɔiugio· carnali
copla ɔsumato· Alterum· e· ɔsensus aiorꝫ·
caritatē· i· dilcōm· ⁊ ɔiunctōm· reliquū· e· ɔ
mixtio corpm· ɔformitatē· i· ɔiunctōnem
⁊ unitatem· ptoplaus· i· adā primo plasma
tus· caro· xxxv· q· x· fraternitatis· ⁊· j· de diuortiȝ·
gaudemus· in carne una· i· i una carnali op
atōne ad unā carnē ptinendā· sacri· triplex
sacrm̄ designat̄ in mrīo· primum ē uni
o fidel aīe ad dm̄ p dilcōm· ⁊ caritatē ȝ de
signatur p ɔiunctōm aiorꝫ in ipā prima

desponsatam dum alt' p mutuu consensu consentit
in alteru. et de h sacto fit mentio i altera. signat
caritate q consistit in spu int' deu et iusta al
ma. scdm e unio humane nature ad deu q facta
e in utero uirginali p incarnatione uerbi dei.
et h designatur p carnale comixtione uiri et uxo
ris. et de h ibi fit mentio. reliquu uo designat con
formitate q consistit in carne int' xpm et scam
eccam. primum e unio uoluntatis. scdm u confor
mitatis. ut xxvi. di. acutius. de con. di. ii. in xpo i
p' s' tres de conformitate nature diuine et hu
mane. et n intelligas q ipse actus corporis designet
hoc sacm. s; ppa actum coniunctus carnis significat
tertium sacm. est unitas ecce ex omnibz gentibz
collecta. et uni uiro xpo subiecta. h sacm significa
tur p illu coniugatu qui unicam tm uirgine duxerit
uir. s; n scdm tantu carnalem. h sacm tertiu n
h; locum. qr recedit ab illa unitate q primo
significabat p unicam uirgine. qr in scdo matri
monio diuidit carnem sua in plures. et n uni
tatem amplius significare non pt. s; ex quo eccam
xpo se coniunxit. ab eo nunquam discessit. nec ip
se ab ea. g' bigamus talem unitatem significare n
pot. et ideo promoueri non pot ppt defectu istius t
cij sacti. duo prima sacramenta hoc exprimunt.
ut dictum est. s; h tertiu n expssit i lra n loqn
do de ipo n imponendo aliqua uerba p q illud
significetur. s; de isto tertio sacto legitur. xxvi.
di. acutius. s; in quo consistit significatio istius t
cij sacti. n est signaculu. ut quida dixit q in
ipo coniugio. s; h est falsum. qr mortua uxore de
sinit coniugiu et sic nulla esset significatio. ppt tm.
n consumatum no significat i sacramentu. et h in fi
ne e g' dco q in eo qui unica uirgine seruauit
scdo clerico et ordine suscepto est significatio istius
tercij sacti. nec est necesse q talis clericus sit l' fu
it coniugatus. qr auctas apli oz ordinandu ee
unius uxoris uirum intelli p negotione. sic uni
uxoris uirum. i. n plurium. imo qui nunquam habuit
uxorem libenius promouetur. qr ab unitate n dr re
cessit. s; i unitate permansit. Vidue. i. corrup
te. qr h; fuisset uidua. dum modo non corrupta
n prohibetur. ut h dic. cognitam. sic p; q uxor or
dinandi ad h ut ille possit promoueri uirgo de
buit ee. s; quare exigitur maior castitas in uxo
re q in uiro. qr maritus corrupte sicut ea u
na caro efficiatur promoueri non pt. xxxiiij.
di. precipimus. curandu. sicut cuius. si quis si lay
cus. s; ille qui habuit concubina pt uxore. uel an
promoueri pt. ut xxxiiij. di. fraternitatis. hug. di
xit. q. vij. sig. ecciam q in pte recessit a xpo
adulterando recedendo a fide. et si in pte uirgo
fuit. et ideo n deest significatio sacti in uiro.
q' uis n sit uirgo. uxor uo signat xpm qui nu
quam ecciam dimisit. qm ipse est fons uiuus
e n coicat alienus. i. de reg. iur. h. infi. et de
penit. di. i. s. int. ut ipse ait. alij dicunt et uir me
lius q uir signat xpm qui p copulauit s sy
nagoga. et postea ecciam de gentibz. similitu
te. in qua st boni et mali. et ideo no nocet si u
n fuit uirgo. uxor uo signat ecciam triumphan
te. in q n est macula uel ruga. q sp uirgo per
mansit salte mente. unde ap' desponsi. n. uos u
ni uiro. et e. xxvij. q. i. nuptiarum. et ideo exigitur
q uxor carnem suam n diuiserit in plures.
q si fecit deest in coniuge significatio tercij sacti con
unitatis. et ita i tertium sacm exigitur tam ex
pte uiri q ex pte uxoris. unde expo uni uxoris. uir
sig unitatem ex oibz gentibz uni uiro. i. scdo
contrariam xxvi. di. acutius. diuisit sic. xxxiij.
di. ualentino p q soluebat h qo. sic ergo con
deramus ipo xpm et eccam qr h fiant exigam sem
xpm. et ita si quis duxit uxorem a se primo cor
ruptam pot promoueri. qr ibi et ea no inuenit
in eo. qr no diuisit carne suam in plures dixit q
dam q talis promoueri no dz. qr uim e q e ma
ritus corrupte. ar. op. p eis. xxx. q. v. qualis et h
in hac opinione fuit. sufficit q ita scriptu e.
ff. eum et a quibz ma. liberi. n fi. p sic. et xi. q.
iij. scriptu est in lege. qr no credo eadem rone.
et iste de quo quaerim fuit non posse promoueri.
qr uim e q fuit maritus uidue et corrupte
q intelligo. q. dic. e. qualis. qm a b alio corrupta
est. et capitula q ad idem possent induci. l. xx
vi. quamq; et xxxiij. di. curandu precipimus.

Quia circa. et. s. Sane postu-
lasti p sedem ap. edoceri si pbri plures
concubinas habentes bigami censeantur.
ad q dux. sendu q cu irregularitate no i
currerint bigamie. cu eis tanq simplici
fornicatione notatis quo ad executionem sa
cerdotalis officij potis dispensare. Idem.

Quia circa. et. s. bigamie. s. e. tit.
ar. c. s; ibi loquitur. q n utraq; fuit sollep
nit ducta. tamquam uxor. hic uo no. et ibi i p fu
it uxor. scda ee non potuit. no mirabile q
phis h; hic luxuria. quam castitas. ar. xxxiij.
di. fraternitatis. s; contradic. l. in auten. de test. et
ea q pit insti. colt. iiij. et multi n debent ee me
lioris conditionis q p tm. xvi. q. i. legi epistam. et ff.
q. vi. au clam seruimus. et ff. de furtis. itaq; fal
lo. et i uo h redditur. s. e. ptr.

A nobis fuit. et. s. ille autem q in subdya
conatus ordine constitutus. de facto tm.
qr de iure no potuit duxit. uiduam in u
xorem. p facto bigamus non existit. s; nec
uidue pot in ueritate dici maritus cu int'
ipm et illam non fuit uinculum marita
le contractu. cu eo tn q doctrinam aplicam
tanq cu marito uidue dispensare n licz
n ppt sacramenti defectu. s; affectu i intentionis
cum ope subsecuto. Alex. iij. cenomm. epo.

A nobis. et. s. Vidua. qr cum esset in
sacro ordine constitutus. cu ea uinculum contrahe
n potuit. xxviij. di. presbiteri. et. s. e. tit. tn l; n
fuit uirum. qr q in ipo fuit cum uidua ct

[illegible]

xxv. c. eo dispensari non pt ee doctrina apli.
s. e. si eo. si pp facti defcm. sz ppt uoluntate q
huit contrahendi cu uidua si contento sunt tunis
cu pcesserit ad actu sz non inuiz eam. sic s.
e. imp. t est hic t i. ar. expssu q uoluntas no
cointa. siue sinus punit t ea q i dca sunt h p
sen t repeti cu sumit sit cas. q si fiat ca dca est.
s. e. debitum. b. De clericis pegrinis

Tua nos duxit. fra. consulendos qd a-
gendu sit de clericis qui in remotis re-
gionibz ordinati. lras eoz ostudunt a qbz
s ppomunt manus impositas. t utru eoz
sigilla sint q repsentant incitum sit exiude.
Tue g consul. R. tutius ee ut in his s sta-
tuta patrum uetm obseruentur q nouu a-
liquid statuatur. Statutu aut est de trac-
marinis ut ad minus. v. eoz testimonio mu-
niant ee sua ordinatone q in aliis si sibi
sint incogniti credimus obseruand. ita ut i
suspensione aliquanto tpe habeantur in quo
plenius uidentes de actibz ipoz instruant.
sz t de inferioribz ordinibz oz incertum. qz pos
sz contingere ut alicuibz premissis saltum
fecisse. hiis a pactis si digni inuenti fue-
rint ee eos poterit dispensari. Innoc. iii.
constantinopol. patriarche. De clericis pegrinis.

Tua nos. t. j. statutum e. xcviii. di. p totum.
quinqz. j do. ii. v. eoz sigilla exiguntur. qz du
bitari contuerit sigillo unius epi. si. n. de illo co-
staret id soli sufficeret. j. de pbatoibz p cessone.
l p testes. j. e. tue. Incogniti. ex quo. n. i cogti
st explorandu est cuius fidei t inocentie sint.
cli. di. qescam t st. naute campo. sto. l. vlt. s.
seruoz. In suspensione. q h dz intellige de hiis
qui in eccis recipi postulat. tanquam clerici cete-
ri. si tanqua uiatores si uolunt celebrare secto
pmittendi st. j. e. tue. ar. de. c. di. ii. si phibeat. t.
vii. q. i. epi. Actibz. na pactis seciites psumitr
de ceteris. t ea. xxxiiii. q. ii. cu pcellica. t. vi. q.
i. qui crimi st. de re. militari. non os. s. a barba
tis. t. ii. q. i. in pmis. l. di. si quis diacon. t. lx
vii. di. quoz. Dispensari. i. ex benignitate recipi.

Litteras quatuor. t. j. utrum clericos
ad te cu suoz ordinatoz lris uenientes t
offerentes nimimtum q sint in quo uis
ecclasticoz ordinu constituti debeas ad supio-
res ordines pmouere. Inqui. t. t. R. q si de
ipoz ordinatione canonica p ydonea t a-
stiterit argumenta. eos nec in illis suscipere
nec ad maiores debes ordines pmouere pre-
serti antequam eoz conuisato fuerit appba-
ta. Idem patriarche ierosolimitano.

Litteras quatuor. t. j. lras. quas ee lre dz.
lxxi. di. primat. t. s. e. c. px. Argumenta. no dicit
p testes. l instrumenta sz p argumenta ee pba-
du. qz p argumenta siue p iudicia pbat eque
ut p testes. ii. q. vi. s. diffinitiua. s. nlls tota
dem. t. xxxii. q. i. dicit dns. xxvii. q. i. si aliq

t. c. de rei. uen. iudicia. t. j. de psumptoibz litteras.
ul ydonea. ar. uocat sigilla eoz. xcix. di. trans
marinos. t. s. e. c. px. post sigillu epi suffic si not
sit. lxxi. di. extraneo. t. c. de epis. t. c. si q. p cal p
ma. infi. sz si pdiderit instrum pbet amministom.
t tenorem ipius. t q sui utto fuit. j. de priuil.
cu olim. infi. ul testes. j. c. px. Suscipe. n. ut hos
pites. vii. q. i. epi ul pbri. t de. c. di. ii. non phi
beat. t. cii. di. quiescam.

Ex frequenti t. j. utrum clericos qui ad p-
tes iherosolimitanas cu comdaticiis lris
uenimt pmittere debeas celebrare diuina.
t. j. R. q si legittime t asstiterit sui p lras
sui p testes de illoz ordinatone canonica q
penitus sunt ignoti no debes ipos pmittere
tuis plebibz celebrare. sz si forsitan aliqui
secreto ex deuotone celebrare uoluint potes
sustinere. Honori. iii. epo regin.

Ex frequenti t. j. comdatitius ul t dimissorius.
lxxi. di. c. pe. t vlt. t. xix. q. ii. due st. Ul teste
ul p alia similia argumenta. s. e. c. px. ar. j. de pre
sumpt. lris. t de conuisatone ipius p dz consta
re. s. c. px. ca. i. l ordine ecce sca. s. de suma. t.
c. firmit credi. si. Secrete. qz tunc nlli pieclu
sit alie n sibi. sz si publice celebret pplo. tuo p
iclm posset ee. ut si non eet sacerdos pplm deci
peret. cii. di. quiescam. t. j. de cele. mis. de hoie.

Te nob pponente didicimus q q
dam prelati ecclarum tue iurisdcois
in eccis sibi comissis sui a ccia tua clericos de
alienis epatibz instituere no uerentur. atte-
dentes g id eis ulla rone licere cum sit hone
stati contrariu t a scoz patru institutoibz a-
lienu t. j. inqui. t. t. R. q tibi licz eos ex in-
remouere si aliquos ex dispensatoe in eisde
eccis duxis dimittendos. Ex libro. ro. or-
dinis.

Te nob. t. j. Institutoibz. lxxi. di. c. i. t. ii. t p
totam. di. t. lxxii. di. p totum. t. c. de epis t cli
cis. In eccis sic de aliena eccia si est assumendus
platus. du repitur ydoneus in eade. lxi. di. ul
lus. Ex dispensatoe. nota. ar. q nllz pt eligi de
aliena dyoc. sz tm dz postulari. qz institui ab
qz c scia epi remouetur. sicum eis uoluit dis
pensare t sic p sola dispensatoem de aliis epati
bz instituitur t e h tonu. ar. p opsone illoz q
dnt q sp pnalz elco de gmio ecce aliz elcom fore
de alia t si sit fca a minori pte capli. de h dyn.
s. de electione cu int canonicos. De officio archi

Ut archid. post epm sciat se ui diac.
carium eius ee in omnibz. t oem cu-
ram in clero tam in urbe positoz qua eoz
qui p prochias habitare noscatur ad se ptine
re de eoz conuisatone sui bonere t restauratio
ne ecclarum sui doctrina ecclasticoz l ceteraz
reru studio. t delinquentium ronem cora do
reddituz ee. t ut de tercio in tertium annu
si epe non pot prochiam uniusam circue

eat. et cuncta que emendatione indigent ad iu
dicem sui epi. corrigat. et emendet. Ex actib. Tol.
Ut archidyaconi supple statuimus. et i. de isto ar
chidyacono. hic. lxxiiij. di. gesta. et c. honorat. et c.
que ista didicisti. vicarium. et ita habet cognitionem. et iu
risdictionem. ex quo vicarius est. C. de offo vicarii. l. i. et i.
de of. vicarii. c. ult. et xxv. di. perlectis. ar. in auth.
de defen. civi. circa prin. coll. iii. In urbe. ar. contra. xxv.
di. perlectis. so. licet quedam pertineant ad offm archid.
primicerii. et thesaurarii. que in dicto c. perlectis ordinator est in
cunctis et loco epi. et tamquam vicarius eius. De tric. epo.
uero singulis annis debet visitare prochiam suam. ar.
x. q. i. epm. et c. dattanum. placuit. contra dimittat. si ne
propter eius accessum gravetur ecclesia. et tunc mittat archi
dyaconum. vel quia epo ire non potest. ut hic dicitur. Et ar. contra.
i. e. mandatum. que dicit quod archidyaconus debet visitare si
gulis annis. aut si pluries ei expedit in locis de visi
tatione sue proprie prochie. hic quoniam visitat univer
sas prochias ad mandatum epi. corrigat. sic ergo
archidyaconus habet cohercionem ex quo habet iurisdictionem.
quia iurisdictio sine cohercione nulla est. et i. de offo. del.
ex lris. et ff. de offo eius cui man. est iur. l. i. solet queri
de iure communi pertineat ad archid. hec. i. e. ad hec. et c.
ut nostrum. et c. pe. secus de consue. i. e. c. ult. que de hoc.
Officium uero archid. est quando voluit
evangelium legere. vel alicui dedyaco
nis precipere. vel cum epc missam canit ad in
stantionem illi induant se levite vestimentis
sacris cum quibus cum pontifice ad missam pro
cedant. et infra omne ecclasticum officium providendo.
lectiones aut responsoria in matrice ecclesia da
re debet et ascultare. et iniungere ut nullus evange
lium. aut eplam. responsorium. vel qualecumque in eccla
lectionem legat vel cantet donec ascultetur ab
ipso. acolitas quorum tempore ordinis cuius eorum can
delabra quis thuribulum deferre cuius ne in
minorum in eccla officia aliqua agere debeat.
Gregorius archid. sal.
Officium. et infra donec ascultetur. vel post hoc spectare
offm magistri scolarum. sed post ex consuetudine sic
sic. et multa alia que ascribuntur. et attribuunt in his
offitiis potius quam in iure communi. i. de excessibus platorum. ad hec.
et i. e. c. ult. cap. Custodia vasorum ... ad custodiam
... pertinet

Ea que. et infra Scire te volumus quod a te dilec
te constituti sumus. quia vel proprie ecclesie vel ea
que diversis eccliis cimilia sunt collecta
non sub omni sollicitudine. et fide conserventur.
quod si quid ex eis vel negligentia vel cuiusquam
fraude deperierit tu. ipse reatu astringeris. qui
per archid. ordinem custodie eiusdem ecclie
archivis deputatus. Alex. iii. elyen. epo.
Ea que. et infra de isto archidyacono habes lxxiiij. di.
gesta. et c. honorat. et c. que ista didicisti. cimilia.
ubi per hoc intellige omnia vasa ecclie. ar. xij. q. ij. aposto
licos. et custodia horum potius pertinet ad custodem seu
thesaurarium. sed ut dixi in princ. c. consuetudo at
tendenda que non est thesaurarius. sed forte pertinet ad
archid. ut hic tu. neglecta. platus. n. non solum

tenetur de dolo culpa lata. et levi ad instar tutorum.
C. de periculo tutorum. ubi. tu. si res pupilli. et C. ar
bitrium tutele. quod que. sed est de negligentia. ut hic patet cum est
propter negligentiam removeatur. i. de offo custodis. c. i. et.
i. q. i. c. eme cum honoris. et lxxxi. di. dict. et ar. xviij.
q. ij. si quis abbas. et sic est iudex propter negligentiam remo
vetur. C. de of. prefec. orientis. si quos. et ff. de custo.
et exhibit. reo cum. et. l. ii. est qui potest intelligi est cras
sa est negligentia. ar. i. q. i. numquid. et ff. de v. sig. magna
negligentia. et ar. s. de ordinatis. ab epo. qui. c. i. in fi. tertia
ar. quod negligentia plati mortale peccatum est. et lxxxi. di.
dictum. i. de reg. iur. c. ult. custodie ad ipm. et pro
tinet cura et sollicitudo totius ecclie. xxv. di. perlec
tis. et i. e. ad hec. Cap. Archid. ... ...
... epi.
Cum satis sit absurdum. et infra cum quod obten
tu alicuius consuetudinis non debes contra sanctorum
patrum institutiones et quod ad tuum non spectat
offm vendicare. quia ut nemini sit licentia
et mandato epi curam plurimas committere ani
marum. Idem wigorn. epo.
Cum satis. et infra obtentu consuetudinis. vel contra ar
chidiaconus habeat curam animarum. vel non iura vi
dentur diverso modo loqui de iure communi non habet cu
ram animarum. xvi. q. vii. nullus omnino et hic nec potest est de
iure communi excommunicare. i. e. pe. ar. contra. i. de eo qui fur
tive or. re. c. i. cum suis concord. s. e. c. i. hoc. dixit.
quod archidiaconus de iure communi non habet curam animarum
nisi sibi specialiter ab epo demandetur. nec aliquis potest com
mittere p. o. predictum. nullus. et ph. c. et omnia illa iu
ra que nisi curam in iure intellige ex delegatione
epi. sic et illud. e. lxiiij. di. sint plebibus. alii dicunt con
tra. quia habet curam animarum et iurisdictionem. et eo quod epc
eum instituit seu per collegium eligitur. et per epm confir
matur generale administrationem cum iurisdictione ad
ipsum et fac. ad hoc i. de preben. referente. et i. de
eo qui furtive. or. re. c. i. cum suis concord. et i. e. in
audiam que est illa que de iure communi pertinet ad archi
d. collige p. c. i. e. ad hec. et c. ut nostrum. alia uero po
test archid. de consuetudine quam de iure communi. quia
visitat corrigit de consue. i. e. c. ult. et s. de ele. du
d. et sic de consuetudine omnia alia iura consilia ...
i. de excel. p. ad hec. et quod dicit hic obtentu consuetu
intellige non prescripte. et i. c. pe. intellige quod non
excommunicavit de consuetudine. et sic retulit se ad ius
commune. sic ergo iura que loquuntur diversimode de iurisdictione
archid. intelligenda sunt secundum diversitatem consuetudinis di
versorum locorum. sic s. de consue. cum olim institutores.
xvi. q. vii. nullus omnino. et q. i. cunctis quoque fidelibus. et
sic de iure communi ad offm archidiaconi non pertinet com
mittere curam animarum. hoc iam patet per predictum.
Archidiacons de ecclastica non
videtur institutione habere nisi aucte. e
porum accesserit in antiquos firmam privilegia
te. Idem epo conventrensi. et albi cestrensi.
Archid. et infra privilegiare. hoc non est de ecclastica
institutione ut hic dicitur. xvi. q. ij. visis. et q.
vij. nullus. et xxiiij. q. iij. corripiantur secus de
consuetudine. ut s. de ele. du. d. prout dictum est pe.

c. dñc ẽi q̃uidam q̄ eo ipõ q̄ eligit̃ ab uniũsi
tate ht̃ iurĩdcõm in sb̃ditos. ⁊ pot̃ excõicare. ar.
xxiij. di. legim̃. ⁊ ar. de. of. ⁊ . po. ui. d. del. cũ ab
eccĩaꝝ. ⁊ q̄ h̃ d̃r non uĩr lite. Sm̃ est quo ad uer
ba canoñ. ex antiq̃ institutẽ eccĩastica. ar. xvi.
q. i. in cunctisq; fidelibz. s; quo ad noua decreta
hũ sec̃. s; credo uñus. q̄ d̃r. s. c. px.

Mandamus q̃. pluralitatis cestrieñ. archid.
ne ad eccĩas siue archid. uisitandas ñ
semel in anno accedat ñ forte tal' cã emg̃
ḡḡ quam ipm̃ oporteat p̃fatas eccĩas uisi
tare. Innoc. iij.

Mandamus. ⁊ . j. visitandas. h. n. ptinz ad c̃
am aĩaꝝ. s. de elc̃. dud. ⁊ sic est. ar. q̄ archid.
hũt curam aĩaꝝ. ⁊ q̄ possit aliq̃ amitte. s; īel
lige h̃ loqui de c̃suetudĩe. ut dixi. s. e. cũ satis.
sepi uisitare. ⁊ ita sufficit semel in ãno tm̃ ui
sitare ex eo q̄ plibz p̃ses uisitare ũ noua cã em̃
serit. s; q̃. j. de censibz cũ uenerabil. tñ uĩr q̄ p̃t
aliq̃ nec̃citatem bis in anno d; uisitare. ⁊ pcu
ratom̃ hr̃e. intellige illd̃ cũ determinatẽ ictus.
p ut i d̃r si opus est. q̄ ñ solum bis in anno.
s; ⁊ plures si cã subsit pt̃ platus uisitare. xviij.
q. ij. visitãdi ñ semel. hic uero aliq̃ de cã p sin
nec̃citatibz accedit ad eccĩas. ppriis sumptibz p̃s
ent. C. de statuis. ⁊ ymaginibz. l. ult. de h̃ dic
ut. j. de censibz cũ uenerabil.

Ad h̃ nos dñs. ⁊ . j. sane c̃suluit nos. t.
fra. decretõ. quid ad offm̃ archid̃ de
beat ptine. ⁊ in quibz p ipm̃ cura ep̃al' sol
licitudĩs debeat releuari. ⁊ nos p ut possu
mꝰ. R. archid. s̃ statuta bi ysidori impat cõ
dyaconibz. ⁊ leuitis. prochias sollicitudo ⁊
earum ordinatõ ad ipm̃ ptinz. ⁊ audire d;
iurgia singuloꝝ. archipbri qm̃ a plibz de
cani nũcupantur eius iurisdcõi se nouint sb̃
iacere. s̃ uo romani ordĩs c̃stitutõem. minor
post epm̃. ⁊ ipius epi uicarius recipit omnẽ
sollicitudĩem ⁊ curam tã in clicis quam in
eccĩis eoꝝ. p ut meli poterit s̃ dm̃ impendẽdo
cum s̃r hus sit redditur rõnem in districti
iudicĩ examĩs. ⁊ in ep̃la bi clementis ptẽ.
p̄. n. odĩs epi. archid. applicatur. ut loco epi
p epatum p̄sp̃tiens q̃ corrigenda uidit corri
gat ⁊ emendz ñ adeo fuerint ardua nego
cia q̄ absq; maioris sui p̃sentia nequeant
t̃minari. In quadam uo mã c̃stitutẽ tam
alia uice nos meminimus exp̃ssisse q̄ insti
tutõ corporal tam s̃r beneficiis quam ⁊ di
gnitatibz ad ipm̃ debeat ptinere. examĩa
tio ⁊ clericoꝝ si fuerint ad sacros ordĩes p
mouendi. ⁊ h̃ idem in collõibz beneficiorũ
c̃dinnus obseruand. ut qui bñficiis eccĩasti
cis p̃ficiendi fuũt a suo p̄ examinent̃ ar
chid. ⁊ p ipm̃ postmod epõ presententur.
Subsequenẽ postea c̃suiuisti utrum deca
ni ruralis qui p tp̃e statuunt̃ ad manda
tũ tantum sol. uł archid. uł ⁊ utriusq; in-

stitui debeant uł destitui. s; sũnt amouendi.
ad q̄ b̃r R. q̄ cum ab oĩbz q̄ omnes tangit̃
approbari debeat. ⁊ cõe decanus eoꝝ exerceat
offm̃ c̃iter eligend. est. uł ⁊ amouend.

Idem.

Ad h̃. ⁊ . j. bi ysidori. vt. xxv. di. pleris. iurgia.
sic est. ar. q̄ archid. h; iurisdcõm. p. c. plerisq.
⁊ ar. lxxiij. di. si in plebibz. j. de penis. s; dix. jo.
q̄ ht̃ ordinariã iurisdcõm. de iur̃ cõi. ⁊ s̃m est
in oĩbz q̃ c̃tinentur in h̃. c. ⁊ . j. e. ut nrm̃. ⁊ ita
p c̃sequens cõhcoñi. s; non possit cognosc̃. nisi
de modicis cãis. p h̃ q̄ dic̃ iurgia. q; tal' iurisdcõ
sit cõhcione nulla ẽet. ut dixi. s. e. c. i. in aliis
aũ q̃ hui c̃tinent̃ stabimũ c̃suetudi p̃scripte.
ut dixi. ẽ. s. e. cũ satis. romani ordinis. s. e. c. i. bi
clementis. xciij. di. dyaconi. ⁊ in ep̃la euaristi.
c. di. dyaconi. ura c̃stõne. c̃do q̄ sit illa. j. e. ut
nrm̃. q̃ debent precedere istã in ordĩe ⁊ ordina
tõm illaꝝ dec̃. vii p h̃ ũr. q̄ loquatur de alia c̃
stitutõe. si forsitan ñ seruat̃ ille ordo. ũ in ordi
natõe dec̃. diuisoꝝ auctoꝝ. s. q̄ pz ⁊ in aliis loci.
examinent archid. j. e. ut nrm̃. s; alibi d̃r q̄ i
stud ẽ offm̃ sacerdotum. xxiiij. di. qm̃ h̃ nrm̃ est
de iure. s; illd̃ ũ epc̃ sp̃alit̃ eligit sacerdotes ad h̃.
uł si ñ est i archid. ut in multis eccĩis. ũr gõ q̄ e
p̃c si sit puiend. s; p maioꝝ indignm̃. s; põ archi.
qui examinat ⁊ representat epõ. ar. liiij. di. si
suus. s; ñ est ita q̄ epc̃ tenetur de facto illi q̃ ex
aminat. cũ de mandato illi illd̃ fiat. sic̃ executor
tenet̃ de facto magri. ff. de executoria. l. i. s. ma
gm̃ ñ forte examinator tal' fuisset. ut nõ sit
ũisimile ipm̃ mentiri. ar. j. de pigno. significã
te ⁊ h̃ si tal' ordinat̃ sit titulo epõ ignorante
examinator qm̃ p̃sentauit eũ tenebit ei puide.
s; si ille ñ sit soluendo tenebit tegelim̃ cũ epm̃.
⁊ h̃ ideo q̄ adhuc reseruatũ est epõ ius examin
andi illum. s. de eta. ⁊ qua. or. accepimꝰ. ⁊ i
cõsilium ne ille ordinatus in obpbriũ clico
rũ mendicet. s. de temp. ad supplicatõm. ⁊ xciij.
di. dyaconi. oms tang. C. de auct. p̃stan. l. ult.
⁊ ff. de aqua pluuia. ar. in c̃cedendo. ⁊ ff. de ad
optõ. nã dum is. ⁊ s. de temp. or. si archiepc̃ s̃
de hoc.

Significasti. ⁊ . j. indicas archid. tuo.
ne sine c̃scĩa tua ⁊ auct̃. litteras sui
as p mouendis concedat. ⁊ eis ⁊ districte p
hibeas. ne ad ordines audeant euolare. q;
si c̃ phibitõem tuam uenire p̃sumpserit
executoñi eis ordinũ susceptoꝝ tali inter
dicas.

Idem.

Significasti. ⁊ . j. sine auctẽtate epi h̃ ideo di
cit q; q̄ sine conscientia ⁊ auctẽtate sui epi nl'
lus d; pmoui. ad. or. ⁊ alius epc̃ talem ordĩa
re ñ d;. q; si factũ fuit tal' ordinatõ rata ñ ẽ.
xx. q. ij. c. i. ⁊ . c. sequentibz. ⁊ . j. de prochiis multũ.
⁊ interdicenda est talibz executio ordĩs. sic sus
cepti. s. de temp. or. q̄ translatõm epc̃ cũ pt̃ cũ
talibz dispensare. ⁊ recipere eos in illis ordi

Ad hoc ... dicit quid sit officium archid. ⁊ in quibus ... cum ... dicit decanos ... ⁊ epm̃ ⁊ archid. ... instituendos ⁊ remouendos

bz. ix. q. i. lugdun. litteras. et ita pz quod archidiaco.
non pot dare litteras dimissorias. ut ad ordines re
cipiendos. sz solus eps. lxxi. di. episcopo. et di. v. non dz
et lxxiii. di. quamuis. arg. cum c. quod h ponit. s. c. pxi.
con in quadam. fi. non contradicit. quia licz illos exa
minet et presentet illos suo epo. non tn pt illos
alii epo presentare. h intellige cum eps est presens
si uo eps absens esset extra prouinciam suam et necessi
tas utilitas ordinandorum immineret. tunc possz illos
presentare aliis epis per quos ordinentur quia absente
ipso suppleret uices illius. arg. s. c. i. et c. ad h sic
et archipbr. i. e. c. i. vl. uacante eccia. i. de maio.
et o. cum olim.

Ut nostrum et. i. nec fuit sufficienter pbatum
quod cancellarius ex officio suo exerceat in
spiritualia memorata que ea potius de iure com.
ad archid. spectent officium representare
uidelz ordinandos epo et illos examinare.
ponere abbates et abbatissas in sede. Honorius.
iii. albi ariamen. trecen. dyo. et archid. et
decano sci stephi trecen.

Ut nostrum. h est pcialis. i. ut excadiaca bisitia.
ut nemo de iure com. ex eo quod hic dr. et s. e. ad h.
collige que pertineant ad archid. de iure com.
de h dictum est. s. e. cum satis. et e. secundibz. exami
nare. ut s. e. ad h. arg. c. xxiiii. di. quando. sz solut
est p. e. ad h.

Dil. fi. et. i. ad petitionem archid. senon.
dicentis quod abbas et conuentus monas
terii sci petri senon. procurationem annuam
et quedam alia ratione sue archid. ad ipsum
spectantia exhibere sibi contra iustitiam denega
bant. albi sci crispini et collegis eius dedimus
in mandatis ut audirent causam et fine de
bito terminarent. coram quibz petijt dictus ar
chid. ut cum monasterium infra metas sui
archid. sic situm abbas et monachi sibi o
bedirent in hiis que pertinent ad iurisdictionem
correctionem et uisitationem ad eius ut dicebat
archid. spectantes uidelz ut coram se agen
tibz responderent citati et uenirent ad eius pre
sentiam et eius mandata honesta et scam
de correctione excessuum et aliis que archid. so
lent et possunt rationabiliter iniungere audirent
et salua sua regula et abbis sui debita obedientia
seruarent. petijt insuper ne de cetero facerent
aliquos de senon. ciuitate eo pretermisso co
ram officiali senon. archiepi conueniri asse
rens illos prius debere conueniri sub ipso quam co
ram officiali predicto. specialibz ipsius archi
epi et ipsiusmet ac familie sue causis dumtaxat ex
ceptis. et. i. ideoque dis. ii. c. q. per maioris ec
clesie senon. canonicos qui habere debent de
tali consuetudine notitiam et pleniorem super
hiis ueritatem cognoscere inquiratis. et si uobis
constiterit predictum archid. uel predecessores ip
sius et de pacifica sic obtenta consuetudine
iurisdictionem aliquam in ipso monasterio
uel in suis abbatiis exercuisse. predictum mo
nasterium ab eius impetitione penitus absol
uatis. perpetuum sibi h ipsi archid. silentium
imponentes. si uo de premissis constiterit per eos
dem eandem iurisdictionem dumtaxat ad iudicantes
eidem in monasterio supradicto. quam ipsum uel
predecessores suos in monasterio ipso uel in eius
abbatiis habuisse constiterit. sibi aliis perpetuum ei
silentium imponatis. Ex concil. tol.

Dilecto et. i. sic sim p h forte credebat archidya
conus intentionem suam fundatam esse quod de iure
com. xvi. q. vii. omnes basilice. et xviii. q. ii. monas
teria. sz h est ius eporum ad eum mandata ista per
tinent. ad correctionem. sz quia procedunt ad iurisdic
tionem quam archidi solent. et ita uidebatur in ho
rum pie consuetudinem. i. de excessibz. p. ad h. et
s. de consuetudine. cum olim. quirtribuit iurisdictio
nem. arg. i. de of. or. duo sunt. et c. de emunitat pa.
l. vlt. cum hiis pcipue concedat. ut dixi. s. e. cum
satis. salua sua et c. correctio. n. monachorum pro
loco ptinz ad abbem. i. de of. or. quanto. conueni
ri. epo quam coram. p h mitti pbudicabatur ar
chiepo. si h esset uerum. sz forsitan consuetudo
est illius dyaconi. et. i. h sub intellige quod iu
dices hic coram se a. d. de assensu utriusque p
tis causam remisissent ad dnm ppm. et quia consuetu
dines archidyaconorum diuerse sunt sibi in decre
et ipsi nesciret consuetudines. ille archid. remitte
causam. p ut sequitur senon. canonicos. no. quod q
testes illi requirendi sunt ad testimonium de
quibz mag est uerisimile quod ueritatem sciant.
et illi sunt potius pferendi. sic xxxv. q. vi. consang
neos. et. i. cum nisi. accusare possunt uir. et ab
antiquioribz ut ibi dr ad quorum da. recurre
dum est in antiquis tpis. ff. de l. iii. si chorus. c. i.
ab illis n. querenda est ueritas quibz liter ueritati
ps assistit. iii. q. iii. si testes. sic quod canonici pfe
rentur h. quia melius ueritatem scire debent qui
forte cum ipso archidiacono pdixi quam inter se sic.
et illa quia in e. sunt p canonicos melius pbantur. i.
de testibz licens. et que domi geruntur facilius
pbantur p domesticos quam p alios. c. de repudiis
consensu. c. sexus. et c. de qonibz interrogati. ex
ceptis hic uo at. sibi premissis de assensu utriusque
ptis causam remisissent iudices ad aplicam. se quod
ipsi nesciebant consuetudinem qua utitur archid.
senon. in abbatiis senon. ordinis ptam mona
sterii similiter pferre non potuit. vl causam committ
tit et quod sciat hoc est in antiqua decretali. paci
fica. no. quod consuetudo sibi possessio dz esse pacifica non
uiolenta ad h ut prescripto locum habeat. et sic in
terruptione. i. de prescript. scorum. et e. illud. et xvi. q.
iii. nolumus. c. de prescrip. xxx. l. xl. an. si quis.
et. l. vlt. et ita pz quod iurisdictio sibi officium archidiaco
norum ps colligit ex consuetudine quam ex iure com. quia
hi uisitatio l correctio ex consuetudine ps h. arg.
s. de elc. dudum. dic ergo sic h ut dixi. s. e. cum
satis. ubi in eisdem abbatiis. arg. quod ad consuetu

Ut nostrum casus ordinandos epo presentare et uidelicet
et in sedem ponere abbates et abbatissas ad archid.
spectat de iure communi ... infra metas sui dioc.
... filio ... uisitationem nisi ei tribuere
... ut ... consuetudo

diem · aliarum ecclesiarum si in iudicio in recurrendum est si dubitet quid aliqua ecclesia facere debeat · j · de censi bus ecclesias · et · c · sopite · et · c · sed eo · et · c · di · cum morem · ubi diuisa esset consuetudo uniuscuiusque ecclesie · ar · s · de consue tudine · cum olim · et ita si archidiaconus · probatur consuetudi nem tamen in aliis monasteriis sub archidiacono conuenit op timet in isto quia non deberet diuerso iure censeri · xij · q · ij · cognouimus · et · j · de decimis · cum in tua. De officio archipresbyteri.

Ut archipresbyter sciat se sub esse archidiacono · et eius preceptis sicut sui episcopi obedire · et quod specialiter pertinet ad eius ministerium sed omnes presbyteros in ordine positos curam agere et assidue in ecclesia stare · et in episcopi sui absentia · ad uicem eius missarum sollempnia celebret et collectam dicat · aut cui ipse in iunxerit. Leo papa. De officio archipresbyteri.

Ut archipresbyter · et · j · supple statuimus sub esse · sic uidetur quod qui maior est ordine subsit minori · sed uide · j · de maio · et · o · statuimus · et · c · j · et dicas quod archidiaconus preest archipresbytero quoad dignitatem · non quoad ordi nem · ij · q · vij · puto · et · c · qui · j · de of · uicarij · et presby teri · et sic non contradicit · xxiij · q · v · est ordo naturalis · et sic · et in angelis prelatione et ordine differt alter ab altero · lxxxix · di · ad hoc · collectam · i · missam · sile · hoc · quam uidemus · iniunxerit · sic · xxv · di · perlectis ad finem · unde sumptum fuit hoc · c · de silo ad nubium.

Ministerium archipresbyteri in eo consistit ut diligenti cura prouideat ministerium sa cerdotum cardinalium · qui sollempniter debent agere officium in consecratione corporis et sanguinis do mini nostri ihesu christi · a sacro sancto die dominico inci piendo per omnes horas canonicas · in declina bilibus perseuerent · ut opus dei digne et sancte perfici atur ab eo cui committitur · et · j · prouideat et archipresbyter uitam sacerdotum cardinalium · preceptis sui ob temperando episcopi ne aliqui cedant aut scurri litate corrumpant · et · j · si episcopus defuerit exceptis hiis que prohibita sunt archipresbyteri prouideat cunc ta que in sacerdotum ministerio perfici debeant · fon tes benedicere · infirmum oleo perungere · penitenten tem infirmum consulto episcopo reconciliare · penitentiam cunc tis aliis sacerdotibus iniungere · In precipuis fe stiuitatibus · aut ipse celebrationem misse sol lempniter impleat ad suum iussionem curam mittere preparat ueneranter. Idem.

Ministerium · et · j · cardinalium · i · principalium · si · vij · q · i · pastoralis · et dicuntur cardinales a cardine · quia sicut in cardine regitur hostium ita per istos debet in ecclesia regi officium · unde et domini sunt cardinales · quia per eos regitur uniuersalis ecclesia sic · xxiiij · di · presbyteri · et · lxx · di · sanctorum · et exponitur cardinalis · i · propius · et · xxi · q · i · relatio · die dominico · i · a uespere sabbati quando incipit dies secundum canonicam computationem sed quoad officium · j · de ferijs · quoniam · et · lxv · di · quod a patribus · In declinabilibus · i · uo ti statutis · et iusto impedimento cessante · j · de ce lebratione missarum · presbyteri · et secundum illam sententiam ma ledicti qui negligenter facit opus dei · cedant · quando of ficium facere debeat · scurrilitate · i · discurrere · sic.

[illegible] archipresbyter [illegible] archipresbyter [illegible] sub est archidiacono et post [illegible] presbyteris [illegible] officiis et [illegible] [illegible] et [illegible] sequitur

scurra facit prohibita · quibus habes · lxxxiij · di · quamuis · sed ad ea facienda debent uicinos inuitare · cum cautele studio · vij · q · i · pontifices · penitentiam cunctis · archipresbyter iste post episcopum tamen debet habere curam animarum in ecclesia cathedrali · consulto episcopo reconciliare · quia eo inconsulto non debet nisi eo absente maxima necessitas cogat · xxvi · q · vi · c · ultimo · et loquitur de sollempni penitentie qui pu blicum crimen commisit quod uniuersam commouerit urbem · ut in di · in quo et casu quilibet sacerdos posset eum reconcilia re · ar · xvij · q · iiij · siquis suadente · et est laycus de · q · di · iiij · sanctum est baptizare · ad suum iussionem · sic · s · c · presbyteri · et · xxv · di · perlectis.

Officium archipresbyteri de urbe constat quando ibi pre sul defuerit · uice eius officium tunc inchoa re · benedictiones pluuiales in ecclesia dare · consecratam quando uoluerit cantare · uel cum de sacerdotibus iusserit · quando uero episcopus missam canit debet precipere sacerdo tibus ut induant se uestibus sacris · et qualiter ad missam procedant · debet · n · precipere custodi ecclesie ut in sacrario eucharistia christi propter infir mos non desit · debet infirmis prouidere · et prouiden do precipere sacerdotibus · ne forte sine confessione uel confirmatione corporis et sanguinis domini morian tur · confessiones uero peccatorum eorum qui a foris uenerint recipere cum omnibus sacerdotibus · et ex in preuisionem pontificis magnam debet illis ad hibere curam · ad christianos quorum faciendos et baptizandos infantes · et ad succurrendum omnia a sacerdotibus prouisionem illius fiant. Item de ex synodo rauennensi.

Officium · et · j · benedictiones · i · matutinis quando debent lec tiones legi · propter infirmos · de · c · di · ij · tribus cum ibi sit audiendus est non ad opus infirmorum · ut hic · et de · c · di · ij · presbyter eucharistiam sine confessione · sicut patet uel ne gligentia moriatur infirmus · sine confessione reus erit anime presbyteri illius · xxvi · q · vi · si presbyter · cognouimus · a foris uenientibus · i · extra ciuitatem · et est ar · quod quilibet de episcopatu potest sacramenta recipere in maiori ecclesia quod uerum est · ar · l · di · in capite · ar · cum · de pe · di · vi · placuit · et · j · de paro chiis · nullus non contradicente episcopo non debet recipere parochi anum alterius episcopi · hic nullum parochianum alterius reci pit · quia omnes possunt recurrere ad archipresbyterum maioris ecclesie ut hic dicitur.

Ut singule plebes archipresbyterum habeant propter assiduam erga populum dei curam · qui non solum imperiti uulgi sollicitudinem gerant · uerum etiam presbyterorum qui per minores titulos habitant uitam iugi circumspectione custodiant · et quam u nusquisque industria diuinum opus exerceat episcopo suo renuntient · nec obtendat episcopus non egere ple bem archipresbytero · quasi ipse eam gubernare ua leat · quia et si ualde idoneus sit · decet tamen ut sua honera partiatur · et sicut ipse matrici ecclesie pre est · ita archipresbyteri presint plebibus · ut in nullo ti tubet ecclesiastica sollicitudo · cuncta tamen ad episcopum referant · nec aliquid contra eius decretum ordi nare presumant. Item ex libro ro · or.

Ut singule · et · c · hoc · c · loquitur de archipresbytero

[illegible] singule [illegible] archipresbyter ruralis presbyteris et laycis [illegible] plebanus curam gerit [illegible] ordinarie [illegible]

turali precedens de archipresbitero ciuitatensi. titulo
titulus appellatur eccl. lxx. di. c. ij. et lxx. di. epi.
et hic et di. titulus canon. l. di. si quis dyaconus.
Itē di. titulus tractat. ff. de postulando. l. i. ar. xv
vi. q. vi. nec minimum. Plus sunt. § su. hijs duobus
titulis. Itē di. aliq̄ titulus. C. famil. hērc. nō est
ambiguū. Itē di. titulus dignitas. vñ ouidius grā
tulor ecl. plā titulis accedere nūs. de h dcm est.
s. de elc. dudum. ij. remittet. ar. q. solus eps suo
iudex ordinari in sua dyoc. xi. q. i. de p. lxx. di.
nō debeat. ar. cc. ix. q. iij. c. i. et c. nulli. et. ij. q. i. nemo.
R. ualeat. q. ipse sufficere oibz nō pot. et ideo pa
hos sibi facere dz. ar. j. de of. or. inter cetera. nec
tpēm eam sibi assumere dz. q. et ptor se tutore
dare nō pt. ff. de tu. et cu. ptor. sic platus a se
ipō platuram accipe nō pt. j. de instit. c. ult. et. j.
de iure patro. ptulas. et. j. de decip. debiti. q. diū
dz eē inter dante et accipiētem ut. j. dz. sua lo
neta. dz gs sua ipneta ptin cū aliquis. j. de pre
sumptonibz. mandata. vbi de h. ita archipbri
illud ita nō notat oīmodam similitudinem. q.
alr̄ pcessit eps quam archipbri. ad epm referunt
pter minora. q. ipi archipbri determinare posse.
cū hnt ordinariā iurisdcom. j. de of. or. cum ab
eccliaz. et. j. de cōsanguinitate. et af. ex lris. De pri
Ut primicerius sciat se eē sub micery.
archid. sic et archipbr. et ad eius curā
spaliter ptinere. ut psit in docendo dyaco
nis. ut reliquis gradibz eccasticis in ordine
positis. ut ipse discipline et custodie insis
tat. sic pro animabz eoz coram deo rōnem ē
redditurus. ut et ipse dyaconibz donec lectes
ad nocturna officia. et de singulis studium ha
beat. ut in quacumqz re capacem sensū ha
buit absqz ulla uacent negligentia ut a q
ipse iusserit instruatur. Ex concil. tol. De pri
Ut primicerius. et. j. supple statutum dyaconis. cij
d. de of. archidiaconi. offm. cc. c. ista loquitur
scdm diuisas cōsuetudies diuisaz eccliaz. l. primi
cerius h fac ad mandatū archid. ul tanq uica
ri eius. t. ut ipse. s. archidyaconi. ul ipse. s. prim
ceri. q. ē melius. et ita platus qui subest epo p
alij demādere uices suas. et infra. q. ordiarij
iudices sunt. donec lcōnes. sz h iur ptinet ad of
ficiū archid. s. de of. archid. officium diuisa cō
suetudo diuisatum eccliaz ipedit cōcdcōm. q. cra
tm officia cōsideratur potius. De offo sacriste.
Ut sciat se sacrista subiectū archid. et
ad eius curam ptinere custodiam sa
crarum uasoz uestimentoz eccasticoz. seu toti
thesauri ecclesiastici. nec non q ad lumia
ria ptinent seu in cera siū in oleo. Ex lib.
ro. ordis. De officio sacriste.
Ut sciat. supple. statutum. sacroz. ua. ideo post
archidiaconi. et sic non est cc. s. de of. ar. ea. q.
luminaria. lampad. ut differat ab eo q. sequit.
in cera. q. in hijs illuminat eccā. et ideo et uu
ptinere ad offm custodis. j. c. px. sz h referas

ad diuisā cōsuetudinem. ut sepi dcm est. De of. custodi
Custos eccle cui ea q eccle cōpetunt custo
dienda cōmittuntur. oz ut sui archid.
iussioni in cunctis obediat. in canonicis ho
ris signa tintinabuloz pulsanda ipo archi
d. iubente ab ipo pulsentur. pallia ul linthe
amina altaris. cū cuncta utensilia eccle in de
sinent. custodiat. lāpades et lanternas in ascē
dendo siū extinguendo puigil existat. ut ne su
pra mod lucendo oleum depeat. aut minus lu
cendo obscurior sit eccia. sz oia cum di sctōne
agantur q noscit oim uirtutū ee mat. Si
uero is minus ydoneus ad h pagend extiterit.
ab archid. cohibeatur ut se emendet. Si aut i do
mitus pmāserit archid. epo innuendo, puu
deat. ut in decente electo aptius domui dei in
stituatur minister ut oia in laudem dni fiat.
Ex concil. tol. De officio custodis.
Custos. et. j. signatim. s. de elc. in causis. et. j. c. px.
et. l. di. nec militare. ytensilia. s. de of. ar. ea. q.
cc. ideo supple ab archidyacono et sacrista ul diui
sa cōsuetudo. sup mod. xxiiij. q. i. manz. ar. q. si
ita excedi in eo q. est ampliis. sic in eo q. ē minus.
li. di. qui ialiq. xl. v. di. disciplina. xli. di. quisquis.
ff. de penis. recipiend. C. de custo. et exhibi. reoz.
sicut insi. et. j. de lo. et. vi. di. dicta. et sic media
uia tenend est. vñ usus. cū media fp gaudebit
uide forma. maior. n. medijs grā rebz inest. et i
infimumqz uola medio tutissimus ibis. cū dise
tōne. discretō. n. mr est oim uirtutū. i. q. v. pre
sentium. minus ydoneus. sic n. remouet ab offo
suo minus ydoneus sic magis minus ydoneus re
mouet q pmū monibz demū scia et facudia a
nos pcellere dz. C. de pfessoribz et medicis. l. ij. l.
x. et index. et platus remouet ppt negligentiam. s. de
of. archid. ea q. emendet. ar. q. pma offensa ue
niam meretur. xxv. di. eps. et. C. de epali audientia
nemo. et sic q. lz pmū nō inducat deposm. v. q. iiij. i
loco. denūtiando. ar. q. p denūtiatom ās remouē
d sit. ar. ij. q. vij. cum ppt. j. de iurīiur. q̄relā. j. de
fide ins. puenit. sz n loquitur in denūtiatione. et.
ar. ad h. xxiiij. q. iij. Corripiantur.
Custos collicitus dz eē de oi ornamento
eccle et luminaribus siū incenso. nec nō
panem et uinum oi tempe pparatum ad missā.
hre dz et p singlas horas canonicas signū ex
consensu archid. sonare. et omis oblones siū
decimas siū decimas cū eiusdem tm cōsensu absē
te epo int fratres diuidat. In hijs tribz eccle co
tinpus ut scā sancxit synodus cōstitue dz alum
mater eccā ut ad h opus tales ordinentur q
les meliores et seniores esse inueniunt. ut nulla
negligentia in scā dei eccā uideatur. hij tres.
archid. archipbr. custos simul iuncti uno a
nimo puide pagant. et pfice. et nō sit uiuu
dia. nz zelus inter illos. Alex. iij. norwic.
epo et walto archid.
Custos. et. j. absente epo. ar. q. res canoicoz p eps

dispensari debet. xij. q. ij. inultarie. et primum dz a
sititu yconomus. C. de epis. et clicis. et omnes. §. h.
nichominus. et ix. q. iij. cum simus. hys tribus. q̃ eum
niantur inferius. s. archidiacon. archipbr. et custos.
meliores et sciores. et ita uir qui sit melior et iustior
sit eligendus. ix. q. i. lz. et c. si g. et lxiij. di. metropo
litano. et xxv. di. §. nunc a. i. q. i. vilissimum. In au
tem. de monachis. §. ordinatione. ar. contra. xvi. q. vij.
no. monasterium. et s. de elec. cum nobis olim. et s. de renun.
nisi cum pridem. §. p defcu. et j. de preben. c. plt. et lx
di. cameracensis. et lxxv. di. florentinum. ar. ff. del. ij.
cum pr. §. rogo. so. melior et sanctior et iustior debet
eligi. tamen si alius eligatur. lz non sit melior sufficit q
sufficiens. qr. cum scientia sufficit in plato. s. de
renunc. nisi cum pridem. §. p defcu. et s. de elec. cum
nobis olim. in zelus. i. odium. qr est et bonus zelus
et malus z cuius de malo hic intelligitur. sicut est bonus
dolus et malus dolus. ff. de dolo. l. i. §. non fuit. X

Ad audiam nostram peruenit. Sz. pbr. mona
chus de ramescia petendo uicariam eccle
de burgo a qua xx. annis retrocessit. In diuisis
postea ecclesie personatum adeptus fatigare p
sumit. et qui non est canonicum ut qui curam
hēt animarum in diuersis ecclesiis uicarius in ali
cuius existat. Ch. q. si est ita predictum pbrum a
petitione supradicte uicarie desistere compellatis.
Idem ely. ei. epo. Officio vicarij

Ad audiam. et j. In diuisis. qui esse non debuit e
pluribus eisdem non posset. qr dum ad utramque festi
nat neutri bene paragit. xxi. q. i. pbros. et C. de asses
soribus. nemo. et eo ipso qui pmisit se in tytulari i
secundam et postquam translatus est ad eam perdidit ius q
hunt in uicaria. j. de concessione preben. tras. xxi. q.
ij. sicut tam translatus et cum bificiatus est i una
eccla non repulatur ydoneus ad aliam. j. de preben. sed
inordinata. imo non solum uicariam petere non po
test. sed utramque benefiium dz pdere. si utrumque retinere a
tendit h modum iura. j. de preben. de multa. ex q
lt h iure contendit. qui non hēt uicariam ppetuam te
nentur intelligitur. s. de rescript. postulasti. et qui cu
ram hēt animarum uel platorum assilem recipere prima
ipso iure uacat. j. de preben. de multa. et idem est si
quis hz ppetuam uicariam. sicut hēt eccam in ty
tulatam. ar. j. e. c. ult. et s. de filiis. pbr. astitutus.

Prouideas attentius ne in episcopatu
tuo patiaris aliquos uicarias plures hēre.
qr cum uicarij teneantur in personis propriis
ecclesijs deseruire alienum est ab ordine iuris
ut uicariam quis hēat preter unam. Idem
Vinton. epo.

Prouideas. et j. plures. ex eo qui dicit plures. vbi q
possit hēre unam uicariam. sz hoc uir stm. qr q
ribus in ppria persona et non puicarium dz in eccam des
uire. j. de clicis. non re. qr. ii. nulli. et c. sequenti. et s.
de elec. cum in cunctis. et maxime iure nouo. j. de pben.
extirpande. §. qui uero. et hoc uerum est non in casibus q
ponuntur in dicta decre. extirpande. §. cum uero. s. e. p
rochialis eccam sit annexa dignitati l. prebenda in

iores ecce ut in aliis hodie uicarij constitui non pos
sunt. et talis uicarius dz esse sacerdos qui hz curam ani
marum. j. e. c. ult. et dz esse ppetuus. ut. §. preda. q. nec
et canonice instituitur cum certa portione p episcopum. j.
e. pr. [illegible]

Ad h. si persona alicuius eccle uicario quem i
eadem eccla instituit de assensu et auc
t. dyoc. epi certam assignauit portionem. is
qui persona illa defuncta in personatum illius
constituitur non pot eumdem ab eccam remouere
l assignatam sibi minuere portionem nisi ad aug
tatem ppter qui pindice in uicaria sit l bn fitos
contempnandus. Idem norwic. epo.

Ad h. et j. dyoc. epi. quidam supplet et patroni.
si non sit ecclesia collegiata quorum patroni asen
sus desideratur. uerum ius ppetuum percipiendi ad as
tur alicui. ar. xvi. q. vij. decernimus. et q. v. si qs
exposcet. C. de auct. prestan. l. ult. et lxiij. di. princi
pali. h non credo qui assensus patroni sit requiren
dus. cum patronus tamen modo debeat presentare ua
cante eccam. ut dicunt iura predicta. sz eccam non intelligitur
uacare institutione uicarij. et hoc uir hic in iu
remouere. quia hz ius in re. sim est qui hz ius uicarie
sz non dicitur hēre eccam. quo ad tytulum. solus
platus hz eam intytulatam cum expelli non pot. ac
si hēret eam in tytulatam sm iura cam. et tunc p iu
dicem. et non p platum tpius eccle ut h in. si. dicit
nec minuere. cum sit ppetuo constituta. ar. j. de censi
bus. plenius.

Clericos in pbratu uel in aliis inferioribus
ordinibus constitutos sitin uicariis eccarum quas
adepti sunt alios sibi constituere non pmittas. cum
id satis sit absonum et absurdum. Lincoln. c. iij. ab
tant. sci eug. et plebano sci p.

Clericos. et j. sic pone casum plati eccarum i q
bus habent curam animarum l aliam dignitatem. in p
pria persona debent deseruire eccle et non constituere sub ui
carios. qr h est contra ionem. et iste casus pbatur. j. de p
ben. extirpande. §. qui uero. sz sic ordinabitur tamen non
pmittas clicos. i. platos in pbratu l aliis inferio
ribus ordinibus constitutos constituere alios in uica
rijs eccarum. in. vi. ex. quas s eccas adepti sunt tamquam
plati. et qui ita accipiatur h nomen clicos pbatur
a ppliatione clicorum omnis superiores continetur. l autem
de sciis epis. §. pbros. et xi. q. i. de p. aliud casum
qui poni consueuit exponere clicos. l uicarios. con
stitui alios s uicarios in uicariis quas adepti sunt.
cum dicatur uicarius non pt alium sibi constituere
in uicarium. sz iste casus non est bonus qr h inuenitur
q licitum sit constituere uicarium q non est ve
rum. de h est scdm ius nouum. nisi tu uelles restringere
hanc decretalem ad casum illius. §. qui uero. sz in illo ca
su h uicario alium subuicarium constituere.

Tua nos et j. nos g uicarij litteras estimate
p simeptoriam obtentas. quem iudicatos ui
carij quam. to. pon. in urbe relinquere non ex
tendi extra illam nisi specialiter sit ei concessum. p
sertim cum ipse moratur in sua puintia. l

Clericos. Dicitur q[illegible] si plato non pt sibi subst[illegible] uicarium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

spali. unde licz int capuanam puintiam et pisanam. ecc. q. quicquid occasione litteram illarum actum est in irritum revocetis. Honorius. iii. epo. Wigorn.

Cum a nob. et .i. iurisdco vicarii. vicarii oia pt q p tinent ad iurisdcom illius cui vices gerit. C. de off. ei qui gerit vicem alterius. l. i. ar. xciii. di. c. ple. et. xciiii. di. c. i. quidam tamen dicunt que cum spali mandato committantur n dz. j. de of. legati. c. transsacom. no extendit. ii forte intra centesimum miliare ad instar prefecti urbis. ff. de of. pfec. ur. l. i. §. i. immo et. ff. de of. p consul. si in aliam. §. ult. irritum. no ecc suum est p subreptcom no ut tamen a suo iudice. xi. q. i. c. ple. et. C. si anno cpeten. iudi. l. ult. et retractari pot alia pte absente. j. de re iudi. cum olim. et precipue in dec. ista. hio n. lre nulla aferant iurisdcom. cum iurisdco vicarii no extendit ext urbe ut hic dicit q° si accedat lras epo iurisdcom. nulla est iurisdco. ff. de iur. o. iudi. l. ple. C. qui p sua iurisdcone. l. una. et ita quicqd factum est h p litteras vicarii. ipo iure n tenuit. de hac in dictum est. s. de rescript. ad audiam.

Ex pte tua fuit ppositum coram nob. et .i. ecc. q. ppetuos vicarios ut in eccis i quibus optinent vicarias residant et se in pbros ut eas cura exigit faciant pmoui p subtractcom puentuum v ipaz vicariarum cpellas. Alex. iii. london. epo.

Ex parte tua. et. j. ppetuos. ppetuus vicarius di qui canonice a p ecclesie de auctate epi institutus est et etiam dz pape portcom. s. e. c. ad h. et. j. de p ben. extirpand. §. qui vo nec pt hre quis ples vicarias cum hnt curam aiaz tamqm vicarius et dz residere in loco. ut h. sic nec pot quis hre plures eccas. j. de cleris no resi. q non nisi. et. c. sectiti. et. j. de pben. c. de multa. in quibz casibz posset q° constitue vicarium dr in pdca dec. extirpande. §. qui vo brisma. et eccaz pp offa diuina constituta sunt. xii. q. ii. concessio. xvi. q. i. gnalr. et. c. i. q. ii. c. ult. ar. C. de mili. tes. l. ple. et. xxi. q. ii. cypprianus. p subtractcom. et sic et cpellitur alii clici. qn necessitas ul utilitas. ut ordient expositi. s. de eta. et q. quis. nec ht inc locum distinctio q consuevit notari. lxxiiii. di. in pri matre § quis suscipit brisma cum brisas aiaz annexam im distincte dz pmoui. ul puari illo offo. s. de ele. cum in cunctis. et. s. de eta. et q. c. i. et. lx. di. p totum. De off° et potestate iudicis delegati.

Quia questium est quid faciendum sit de potestatibz. q tam perpimus alios iustitiam excercentibus inanis aut rectoribz et que rentes sibi cpellunt et sic mandatum nim e ludi. sic c. Ro. qd sicut agentes et consentientes pari pena scripture testimonio puniuntur. sic tam eos qui rebellunt in cam qua principales eorz fautores si eos manifeste cognouis i iustitiam ipedire. dis. ec. potis coscere. Idem london. epo. De of. et ptate iudicis delegati.

Quia questium est et .i. cpellunt. vii. ia dicta cas assici debent qui pcinium potiori aduocat. C. ne liceat potioribz. l. i. et. j. de alienat. mu. iudi. c. ii. et iudex ppt illoz pdicom no dimittat suam iustitiam excere. j. de iudic. decernim in fi. ar. xi. q. iii. q tuor. et. c. iniustum. et. C. q metus ca. l. ult. pari pena. sic pz q facientes et consentientes pari pena constringitur. sic ii. q. i. notum. lxxxvi. di. facientis. ar. cc. q mag punit consentiens. xxiiii. q. iii. qui aliorum. et. xi. q. iii. qui consentit. ad h nota q cu duplex e consens. s. neglie consilii coopacomis et auctatis seu defensionis. in pmo casu neglie minus peccat consentiens quam faciens ui forte negstia nimis crassa fuit. ut i plato. ut. i. q. i. quicqd in uisibile. et. lxxxvi. di. consentire. li in scdo casu consilii minus punit plus tm ex negligens. ar. lxxxvi. di. tanta. in tcio casu coopacomis equalr peccant fam et consen. et sic h intelligunt omnis auctoritates q dnt q equalr puniuntur. In qrto casu auctatis seu defensiois magis peccat consentiens defendendo et auctitate psitando. q faciens et mag puniendus e. xxiiii. q. iii. cum alio tum. et. xx. q. iii. qui consentit. vii. usus. Consensus negligit suadet iuuat atqz tuet. hic nim. hcqz minus. lus h. equalr h plus se tenis. opans. defendens. no repzendens. i pedire. inde qualit iurisdco extendit ad illos de quibz in h. pris intio n. h. sic excoicaco extendit ad illos in quos lata n fuit. j. de sna excoir. nup. et. c. si acubi ne. sz h attingit. q ipedit ipam iurisdcom. et iudex oia pt que ad ipam iurisdcom ptinent. et sn quibz ca expedim n pt. j. e. pterea. et. c. significasti. et. c. prudentiam. s. fi. et. c. suspitcom. ex. et. j. de testibz. tam litteris.

Sane si a nob sr aliqua ca lre imperentur et alie postea non fca mentone p orz litterarum littere opponitur. si iudicibz inuo cuerit. donec ro. pon. consulant et suam ex inde cognoscant plenius uoluntatem execucom sr sedeant utrumqz. ne puaricate litteraz eaz fines valeant impediri. Idem epo london.

Sane. et. j. inouit. c. q no reuocent pmas prioz litterarum. ec. s. de rescrip. cam. § ualet priue. si scde non faciant mencom de pmis. sz i intellige qn ad diulos iudices lre ipetrant. h qn ad eosde iudices pme et scde lre impetrant. et forma diuisa est. § n ur dice q sr scde debent donec consulatur scriorem qualr debeant se hre in ea ipa sn quas lras predant ne p tali uarietate negm ex toto ipediatur. si uellent seq utramqz formam sz s loc ur negm ipedim. sz pt dici. q n ipedit finalr sz ad tempus. quousqz pp rescribit sr illo. sz ip die non ur hre locum q hic dic. q pce dere debent p formam primo s datam. ex quo scde lre n faciunt mecom de pmis. j. de ap. et debite. et. s. de rescrip. o. sce crucis. et q tacita uitate ipetrate sr cu no fecint mecom de pma forma. a tij nolunt intellige. h. c. ut acordet cu illa cetera. et dnt q predunt p pmas. et sr scde debent excecucom scdarz donec consulant ppm. sr pena ipen

[illegible]

pponenda. illi impetranti tacita ueritate. sed hic tria intelliguntur
contra dicit eis. et est prius damnificatus. sed sed expensis pot
puniri. s. de resp. c. cum cessante. in fi. de hoc in di. xx.
s. de rescrip. c. i. Innotuit. § q. si reuocet primas.

Si pro debilitate uel per aliam grauem
necessitatem tractandis causis que tibi a sede apostolica
committuntur interesse non potes. licitum est sic
personis discretis et ydoneis uices tuas committere.
ita quod si res tanti est de consilio debeant. si forte
cause ita grauiores sunt quod sine presentia qua
non possint commode terminari. Idem S. car
deo. el.

Si pro debilitate. i. infirmitate. xviii. di. ex. alia
ut si oriretur ire ad regem libum et partibus sui
tis cum potestas sit talis a lege concessa. C. de iudiciis.
a iudice. j. e. cum aplica. non in causa eiusdem dec.
§ is aut. et j. e. pastoralis. i. prin. et appellare et remit
tere non mandatos excusare se uelit. ut ibi dic.
et sic speciali causa debet subesse cum causam committat. ut hic
tres. discretis. j. de constan. et aff. c. ex litteris. et j. de ple.
c. super inordinata. consulte. tanquam uiri discretum et non
tamquam iudice. si uices suas in totum committit. j.
e. scis quoniam. § porro. al. si cum eo uelit postea iu
dicare non ualet. j. e. cum sic. ita pro. inquisitio pro
uisio ecce. ar. j. e. cum aplica. § u. secundum form
am illis. § alioquin non posset committere mag. pi
to. uel graues. sic et grauia negotia debet quis per se
tractare. et non per procuratorem. C. de procur. l. ult.
nec tunc potest cogi committere procuratorem. j. de procur.
querelam.

De causis que infra certum terminum decidende
committuntur. hic tria uoluit tenere cogni
tionem quod non dies prefixus de communi partium con
sensu prorogetur. eo transacto mandatum ex
pirat. Si uir autem qui per causis tibi commissis ad
citationem tuam uenire aut tuo stare iuris iudicio
pere neglexerint. si tale fuit negotium quod certa
ex inde pena canonibus exprimatur eandem in
fligas. alioquin ipsos pro delicti qualitate et cause
secundum arbitrium tuum punire procures. I de
archiepiscopo senonen.

De causis. et j. certum tempus. tempus istud currit postquam
littere iudicibus presentantur. j. de ap. sed eo. quid si.
j. xx. dies causam committit terminanda numquid intelligitur
xx. dierum dande sunt. iii. q. iii. offerimus. uer. quod sic
beneficium modo nemini est auferendum. xxviii. di. de
hiis. infi. ff. de re iudi. l. iiii. § si quis. et restitu
to que infra quadriennium debet terminari reo petente di
lationem prorogatur ultra quadriennium. et tunc pre
stat reo quam actori. C. de tempo. iu. pe. terende.
sed cedit. infi. quod tempus prorogari non potest. non de par
tium consensu. so. propter temporis angustiam. puto arctandas
inducias. et non ampliandas. infra dum. n. sed iu
dici arctare tempus a lege statutum. ff. de re. iudi. l. ii.
et j. de re iudi. quod ad consultationem nam. et causa cri
minalis j. biennium terminanda est. C. de iudic. ppe
perand. i. pri. et C. ut. j. certum tempus criminal. quo
si. l. ult. quia tunc. j. l. dies. C. ut omnes. tam ciuiles

quam criminales ut litteras iudices. l. i. lau. partium
ac quod de assensu partium sollempnitates iuris possunt
remitti. ar. j. de testi. spo. l. sed. et ff. de feriis. l. i. ar.
contra. j. de feriis. c. ult. et iii. q. u. c. accusatoribus. xciii.
di. quorundam. C. de liberali causa. nec si uolens. C. de
arbitris. aut. decernimus. C. de iuramento calumpnie.
l. ult. § sed quod so. ille sollempnitates que sunt inducte
in fauorem partium possunt omitti de assensu partium.
ut. ff. de feriis. l. i. et j. de testibus tua se. et j. de test.
spo. l. sed ille sollempnitatibus que sunt introducte propter
reuerentiam dierum partes remittere non possunt. j.
de feriis. c. ult. et ille que pro communi utilitate sunt publice.
ut i. § sed quod et cetera que sunt de substantia iudiciorum. ut
est libelli oblatio et litis contestatio et quod sententia feratur
in scriptis. prorogetur. et ita patet quod iudicio quod certo tem
pore finitur potest prorogari ad maius tempus. de proroga
tione iurisdictionis dicetur. j. e. P. T. et si compromissum
fiat ad certum tempus finitur compromissum non de assensu par
tium prorogetur. ff. de arbitris. diem proferre. uel ite
dum tum citatio teneat. alias non tenetur. s. de electione. bone
memorie. et j. de feriis. c. ult. b. eo transacto. postquam [b]
contra in titulo isto pone quod iudex ultimo die iuris [a]
dictionis sue tulit sententiam. quis mandabit eam exe
cutioni. si aliquid idem ipse iudex. dico quod sic. quia po
testas cognoscendi expirauit. sed non potestas exequen
di. ar. j. e. ex litteris. b. certa. sic est in usurariis s. i. de
usuris. quia in omnibus. et si illi perseuerauerint. excom
municet. j. de usur. preterea. sed certa pena statuta est. quod si
est contumax. si talis est res debet mitti in possessionem causa rei
seruande. si non est talis excommunicetur. j. ut lit. non. cont.
tue. et c. quoniam. quid si diuerse sunt pene. iudex impona
tur. de pe. di. i. pene. l. j. di. si quis uoluntate.
et c. si qua femina. uel locus erit gratificationi. j. de
iure patro. cum autem aduocati. uel illa que magis ti
metur. ut. in. c. quoniam frequenter. infi. eam infligat. cum
sit delegatus. quo casu dispensare non potest. sed in
te communi procedere cum fines mandati exacta diligentia
sunt seruandi. s. de resp. cum dilecta. sec. in or
dinario qui dispensare potest. j. de iudic. at si cle
ri. arbitrium. ar. ff. de iur. deliban. l. i. § i. qua
litate delicti. et cause. et persone inspecta. j. de iudic.
sic dignum.

Preterea sunt hoc quod nos consulere uoluisti utrum
liceat tibi iudici delegato non or
dinario cogere contumaces ut ueniant. aut dap
nare si non ueniant. hic tamen auctoritate presentium inno
tescat quod postquam ei causa sed simpliciter delegatur
satis potest mandare auctoritate partes contra appellare. et contu
maces. seueritate ecclesiastica cohercere. et si litteras
commissionis id non contineant. aut partes mandatum
non habent ut accedant. eo quod causa sibi commissa
sit omnibus que ad causam spectare noscuntur plenariam
recepit potestatem. Idem Wintonien.
episcopo.

Preterea. et j. non ordinario. ut puta alicui sco
lari. simpliciter. sine aliqua forma expressa. quod si certa
forma esset data. illa est seruanda. s. de resp. cum
dilecta. sed cum simpliciter mandat quod iudici fuerit

contrarius. s. de fi. pbro. o plt. tunc hz locu qz h dic. qz oia pt sn quibz ca expedir non pt. j. e. pru dentiam. infi. t e. suspitonis. t sic e. ar. qz ubu simplex potum gnalit intelligit. xx. di. si ro manorum. t j. de priuil. cu circa. cohercere. s tenore illi decretal. j. ut lit. non. cont. tue. si lit e contesta ta s tenorem illi dec. j. de do. t cont. prue. mandatum tedm qz hic. j. de rest. spol. coherente. ex eo qd ca. ar. qz concesso principali conceditur accessorium. xviij. di. quo iure. t xvi. q. i. si monach. t. ff. de iurisdic tione o. iud. l. ij. t ff. de re iud. quidam. C. §. t ap quos. l. ult. t j. de in integr. rest. causa. ar. cont. xx. q. iij. constituit. ff. deposit. l. i. § q deposit. t j. de testib. ad h. ff. de usufruc. sed si fundi. § si in insula. ij. q. viij. quisquis. t C. de epali. aud. a uten. si libi. t C. de liberis preteritis. ubi ex tn datis autem. ex ca. t C. deleg. fuit. pura psua est. t c. constituit si est contra. qz ibi intento principal fuit circa res. alia no tangut alium. sed est ar. qz alicuio phsto phibetur omne id p qz puenit ad illd. ff. de sponsal. oro. j. de prui. tuis. verum tamen lz alicui sint annexa t alicui concessa lz unu ad unasumi ad. imo nec illd. ff. de libis. t pos thu. si ita. § regula. lz illd est spale fauore lib tatis. sed est ar. qz id iuris e in utroqz connexorum. s. de consilt. translato. t j. q. iij. si quit obiecerit. t viij. di. quo iure. t j. de app. una. ff. de applk. si quis. § si quis. t C. sequenti. ar. cont. j. de eo qui duxit in matr. quam pol. p adul. prout. C. de fide instrum. l. ij. t i. de spo. impu. de illis. t ij. q. iij. interrogatum. so. idem iuris est i utroqz conne xorum. s altum sn altero e no attingit. ut h. t i eadem ro est in utroqz casu. vt. s. de consilt. trans lato. secus. s diusa est ro. ut pz p alia.

Quamuis simus. t j. Si uero duobz cau sam mittitur t si non appareat ut unus sine altero procedat in ea nichilominus. vtm ex ipis. sine suo coniudici sn aliij uices suas pot committe in hac pte. Idem norwicen. epo.

Quamuis. t j. si duobz. tio. h fuit dubio. cum cause commissa fuit tribz sub hac forma. qz. ut p cedatis in ca qd nisiuu fuit. facientes. nulla clausula adiecta. qz si ainbo no potitis t c. cre debatur. qz si unus no posz interesse. qz no posz committe. qd quesiuit eps huntoni. an possit commit tere uices suas. t dicit qz bn pt. qz clausula il la. nichil fac quantum ad potestatem committendi. cum hat illam a lege. j. e. pastoral. i. R. t c. quam. t C. de iudic. a iudice.

Significasti nob t j. Consult. t. t. R. qz si iudex ordinarius ad mandatum iu dicis delegati a nob. noui uult l no pot a. lijs secusientibz siam ab eo latam effectu mancipare. delegatus iudex. eam auct. a plica. sibi commissam. pot executoi mada re. t si qui sibi restitterit eos ecclastica se tentia cohercere. Idem.

Significasti. t j. ordinarii. dubitatio fuit. qz isti credebat qz delegatus iudex no posz siam sua cum madare executoi. ij. q. vi. quisqs. t ff. de re iud. ad inopio. h pt. no ult. si non uult pt apl li a delegato q maior est illo t epo cr ad cam illa. t e. sane. t j. e. pastoral. i. R. t si sciat eu in iusta. j. e pastoral. § qz no. dum tn faciat ei fide de iuri dictione sua. j. e. Cum in iure. t C. de man. princ. l. u na. Alijs resistentibz quos pt excoicare. cu hic cohiboim. alr execucio del usoria uidetur. j. e. ex litis. t ar. ff. de offo eius cui mand. e iurisd. l. sole. infi. t s. e. c. i. restitunt. t sic iur si de sua iurisdictio ne pstando ipediuntur. vn illos pt excoicare. s. e. qz quesitum. t j. de testibz. tu litis.

Si qui clerici coram iudice platos eccla rum suarum eccliis quas tenent in eam c ce tum. t coram iudice transactoe l alio in eccias optinunt. in quibz cum sint eos insti tutionem canonicam nullatenus habuisse. sic possionem incorporalem. ordinarius n dz delegati iudicis mandato resistere uiolen ter. sz apd ipm instare ut differat eos i po ssessionem mittere donec nob rei ueritas in notescat. Idem vintonien. epo.

Si qui t j. transactone. Transactio in spua libz interuenire non potest. ppe sumpto uo cabulo. j. de transact. sup eo. amicabiliter compositio i poss. j. de transact. statuimus. ar. ad h. i. de pre scrip. t j. de re pmutatione. c. fi. vn expone tra sactone. i. amicabili compositione. institutione. vn ex tipsm no hz ubi cam possidendi. titulus. n. n acquirit p transactoem in spualibz. sz canonica institutione. j. de instit. ex frequentibz. t ff. de de cimonibz. hereim. mod. § dic qz sola precepto sa lary n facit detentione. mandato. de mittendo i possoin illum transfigentem. resistere. sz pcibz i stet. alr appellet si n committat preces. t tenebit appellso. snia re iudicata. j. e. sup eo. ar. j. de se tentia t re iudicata. cum sit contra iusta.

In litteris t j. con. t. t. R. qz ex quo iudex deleg. p se ul p alium siam mandauit executoi l mandari precepit. eius auct. et iurisdictio cessat. qz semel est offo suo functus. Idem albi sci albani.

In litis. t j. precepit. cum effetu. § ua si ma dauit t non est penitum. ipe uz postea exeq tur. vt. s. e. c. significasti. vna. n. cum effectu e accipienda. j. de clericis n residen. relatum. t de re. di. i. h eo aut uiua. t j. de sponsal. c. ult. h pot face usz ad annum a die late snie. j. e. t. conuenit. offo suo functus. sic. ff. de re iudi. Iu dex. t j. e. uenerabil. t ita expirat delegati iu risdictio sntia lata. t executoi mandata. ut h. sed finitur mortuo iudice cui pro noie scribi. j. e. quam alias. a contrario sensu. sed p morte illi cetera que lre ipetrantur re integra. s. de re. pt. significauit. sed reuocato mandato. ff. de iudic. iudicium sol uit. t p scedas iuras q expsam faciunt me

ntionis. finitus h. ... sine iudex sit del. sine ordinarius qui snam fert. diffinitiua ... teneat ... ca ... no ... qz si n appelle ... i re iudicatam. t si appelle ad iudice ... pariter ... pma snam. s. de ... dilec. ... si ... sma ut ... Sal no. de re iudi. ... de app. ... Jno. ... no ... de senten. ... j. de sen. ... Si uero snia sit nulla ... ordinar. t deleg. na iudex ordinarius n obst snia que erat nulla ... incipiet ... quo ... iudex. ... delegatus no ... functus e officio suo. licet ... no ... ff. de ... j. ... ad eum qui ... quo ... iudex. ... glo ... Jno ... delegatum ... de sen. ... quod ... ex pmiss colligi qz si aliam mandatum ... una ... ibi ... pt mandar qz i alia recipiat.

S[ignific]asti ... delegatus ... snam exequi ... no pi ... c ...

Et quod idem est non esse et inanie esse. ff. de trans. item lic. tamen hoc oppido plana sit. prima tamen benignior et verior. Hostiensis. quod dixi. j. de re iud. c. i. in glo. si Iudex. Sed tamen ubi non tenet de iure nec de facto prima provisio. Vel ubi maior de recipiendo primum non est quod ante scribens ponit in fine. Item in eodem de prebendis loquitur cum plures litteras super eiusdem provisione fraudulenter obtinuere. Ubi de hoc. Compo. ff. de pre. capitulum. i. iiii. ...

tom. de preb. ff. de re. pe. certum. Item si iudex remittit eam sciens. j. de offi. legati. l. 3. ... Item elapso termino amissionis. ff. e. de causis. Item si re integra moriatur delegans. j. e. Gratum. et. c. 3. Item per legitimam recusationem. j. de appell. cum speciali. Item per appellationem legitimam. j. de appell. ut debitus. Item per delationem appellationis. ar. j. de appell. sepe. et c. interposita.

Consultationibus. et j. Cessitum est utrum si aliquis certam vel possessione qualibet se asserentis absque iudicio et causa rationabili spoliatum et a nobis ad iudices litteras optinuit ut infra certum tempus restituatur sibi possessio. Si constiterit iudici eum esse talem spoliatum. possessio ei debeat restitui. cum is qui tenet eccam vel possessionem quam ipse recipit antequam de litteris impetratis aliqua fieret mentio studiorum peregrinationis vel alia iusta causa se absentaverit. nec infra prefixum tempus iudicii possit suam presentiam exhibere. Sed quo ad hoc quod nec potest non debet restitutionem habere quamvis paratus sit coram iudice deleg. testibus idoneis. possessionem et defectionem suam probare. nisi is qui possidet se per contumaciam absentasset. Idem. cantu. epo.

Consultationi. et j. aliquam. al. si fraudulenter recessisset tecum esset. j. de appell. suggestum. vel post citationem. j. de eo qui mitt. in pos. cau. rei. s. c. ulti. 3 in supplementum. maxime restitutione. sic uti quod si quis sit absens iusta de causa et non animo fraudandi non debet fieri missio in possessionem bonorum ipsius. ff. quibus ex cau. in pos. eat. fulcinii. sed quod sit latitare. ar. ff. de iudiciis. l. non ut. ff. de peculio. quod tempore. ar. c. c. de restit. mili. ignorare. ff. de privil. credi. l. ulti. et ff. quibus ex causis in pos. eatur. fulcinii. sed si fundum. quod in istis casibus dicitur: quod est iusta de causa absens si non defendit fit missio in possessionem / ideo. aliud est bona alicuius possidi et aliud in possessionem mitti. et aliud restitui possessionem. quod si aliquis vocatus latitat causa fraudandi creditores. si non defendatur boni viri arbitrio bona eius possidi iubentur: et etiam venduntur. ff. quibus ex causis in pos. eatur. fulcinii. circa. principium. sed quid sit latitare. et. c. de bonis auct. iud. pos. cum probatur. et ff. quod dicitur in auctenti. et posita. et quoniam: si autem vocatus non latitat ut fraudet creditores. sed absens est ex quacumque causa probabili vel non probabili. necessaria. vel non necessaria. mittuntur creditores in bonorum possessionem causa custodie. si non defendatur. nec eam vendere possunt. nec possidere. ff. quibus ex causis maiores in integrum resti. Item. ait. sed hac. et ff. de acquir. pos. possidi. sed ulti. et j. ut lite non contestata. quoniam frequenter. et hoc in personali actione. si quis absens sit autem quod agatur actione reali: citari debet ad domum et interrogandi sunt amici. an ipsum defendere velint. ff. quibus ex causis c. maiores ergo. et si non sit qui ipsum defendat: fit missio in possessionem petitam causa rei servande. j. ut lite non contestata. quoniam. sed in aliis. et sic ab intelligunt contraria in contestata iudicium citum illud. sed si fuerit hic significatum. aliud est possessionem restitui. ut hic dicitur. quod certe est possessor et non ut evincatur spectas. et 3 commodum possessionis. et hoc denegatur in casu presenti. si daretur restitutio. quod diffinitive procederetur contra absentem. hic. non contes. quod esse non debet. j. ut lite non contestata. per totum. et idem est servandum in hac causa sicut esset si tractaretur causa proprietatis. j. ut lite non contestata. c. ij. quid ergo faciet iste spoliatus. fiat denuntiatio ad domum ipsius legitima. et si non sit qui eum defendat: mittatur in possessionem causa rei servande eo postea veniente. et probata iusta causa absentie restituitur in integrum. ut ad appell. et hoc missio non prohibetur hic. sed restitutio tamen. de restitutione absentis dicitur. ij. q. vij. sed et videlicet. et sed si adversus absentem. et etiam si iusta causa restituitur ei possessio quamvis infra annum. per ut dictum in dec. quoniam. sed in aliis. possessio. et defec. Nota quod hec duo tenetur probare qui petit restitui. sed se possedisse. et spoliatum fuisse. j. de rest. spol. olim causam. et j. cum filii. ff. leg. cum quid. et idem est si quis spoliavit vel mandavit spoliari. vel ratam habuit spoliationem. j. de re. pe. spol. cum ad sedem. ad. fi. ff. de vi. et vi. ar. l. i. sed deiecisse. nisi iste per hanc litteram nota quod si iste contumaciter fuisset absens adhuc esset restitutio facienda. quod non est verum. nisi post litem contestatam. quia tunc si esset contumax recipientur testes. et restituetur si probasset suam possessionem et spoliationem. et sic intellige sed sicut ultimum. ab testes. ante litem contestatam propter contumaciam non sunt recipiendi in causa restitutionis. j. ut lite non contestata. c. ij. et sic intelligatur causam quod superius dixit de eo quod ierat absens probabili causa et antequam ceteri litteras contra se impetratas. et hic loquitur de lite contestata contumax invenitur. et in eo casu si liqueret de causa restituitur possessio. j. de do. et contu. per ut. vel mittetur tamen in possessionem causa rei servande propter contumaciam lite non contestata. j. ut lite non contestata. quoniam. sed in aliis. vel potest intelligi secundum opinionem illorum qui dicebant quod lite non contestata possunt testes recipi contra contumacem. et sententia ferri. hec fuit opinio hug. et sic propter tenetur istud non b.

Sane et j. tue quoniam dixisti. fendum. quod iudex a nobis delegatus vices nostras gerendo in causa illa superior est et maior illis quorum eam suscepit terminandam. j. deo quod si episcopus vel alia persona quod non sit de iurisdictione illius in causa quam ei delegamus rebellis aut contumax fuerit secundum qualitatem sui potest vel interdicti vel suspensionis sententia a iudice delegato compelli ita quod iudex secundum negotii qualitatem moderate procedens episcopo vel ingressum ecclesie vel sacerdotale officium interdicat aut etiam contra illum quod ad iurisdictionem suam pertinet spirituali interdicto supponat. Idem ebor. archiepo. et epo. conventren.

Sane et j. vices. suo. quod delegatus vicem gerit delegantis. xcij. di. c. ulti. et xciij. di. c. i. et ff. de of. eius cui mand. est iudic. Et si pretor. tum

¶ Consultationibus causa spoliato absente et non per fraudem delegatus in diem datus non restituet actorem possessionem et deiectione probare volentem

¶ Sane causa delegatus etiam prelatum in causa commissa rebellione sub in quem ordinarii aut quemlibet superiores

nandam. ar. xxi. di. inferior sedes. et c. denique. Item maior est ordinatio quantum ad causam illam. j. de off. or. pastoralis. Item ar. quod presbyter potest ligari ab illo cui peccata sua confitetur. ij. q. v. mandastis. si ergo. cui causa commissa est delegato et ita est de iurisdictione delegati quantum ad causam illam. vel alia persona. cui causa non est delegata commissa tamen si iurisdictionem delegati impediat. delegatus potest illam punire. ut hic dicitur. et s. e. c. et suspicionis. cui causa non est ei commissa. b. de iurisdictione. alias quia ex tali delegatione fit de sua iurisdictione. a pulsi. cum habet iurisdictionem in illum. alias nulla esset delegatio talis. j. e. ex litteris. et ff. de off. ei cui man. est iurisdictio. l. ult. in fi. et est notabile quia defertur maioribus in penis inferendis propter dignitatem. arg. tes. j. de statu regularium. ea que. i. eo. sacerdotale officium. quando sit spiritualia interdicitur alia non spiritualia potest exercere. s. de corpore viciatis. c. significavit. secus si esset simpliciter ab officio suspensus. b. spiritualis. hoc fit cum expresse suo nomine convenitur et est ar. quod alius pro delicto alterius punitur. Item est ar. pro delicto unius totam terram in interdicto supponi. s. de postul. ad hec. et j. de spon. non est nobis.

Ex parte .N. nobis innotuit quod cum ad te frater conventum expresse litteras nostras impetrasses ut ei archidiaconatum qui in ecclesia tua primo vacare contingeret assignares. frater quia litteras ad te frater eorum impetravit nulla de potioribus habita mentione ut si aliquis suus archid. quem tenebat in eadem ecclesia vellet omnino dimittere ipsum ei faceres assignari. Cum igitur si memores fuissemus nos pro predicto .N. litteras direxisse predictis nullatenus concessissemus. causa quod prefato .N. archid. ipsius ecclesie si vacat non obstantibus posterioribus litteris assignetis. Idem eboracensi archiepiscopo.

Ex parte et j. omnino. si aliqua pactione adi- tione vel modo. dimittere. ar. quod tal. renunciatio symoniaca fuit. quia cum renunciare. dat. i. q. iij. talia. et j. de testibus. veniens. et ff. de calumpn. cum et ff. quod in fraudem cred. In fraudem. ar. contra ff. quod in fraudem cred. l. pignus. Responsio hoc dico omnino solvit contra. i. si aliqua actione. Item pone quod simpliciter renunciet. sed in animo habet. ut ei detur alias non renunciat. ar. quod symonia committatur. sola voluntate. sicut usura que sola voluntate committitur. j. de usur. consuluit. et i. q. i. cum studet. sed secus in symoniacis quia prohibita et secus in prohibitis quia symoniaca prohibita quia symoniaca sunt illa que in veteri testamento nouoque symoniaca erant in sui natura. ut vendere sacram. ut pro dono. c. cum studeret et c. sic et unmichi. symoniaca quia prohibita sunt illa que per constitutionem ecclesie sunt facta et symoniaca. quale est hoc et pr. tam dare post receptionem in canonicum et in istis non sufficit sola voluntas. nec in aliis dico tamen sed certa suis terminis. quod de usuris dicitur non nocet. quia usure in utroque testamento prohibite sunt. Vincentius. non obstantibus. ar. quod s. de rescript. c. i. quod speciale derogat generali. sed hoc pone uterque generales et secunde speciales. que de uno speciali verificantur faciunt mentionem et tamen non valent nisi secunde. sed hic in civitate inspecta speciales sunt tamen pro prime quod secunde. quia prime tamen ad unum restringuntur. sed hodie in illis pro beneficiis obtinendis illi sole prevalent que prius presentantur. s. de rescriptis. capitulum sicut ecclesias. et hoc concordat cum illa quia prime prius sunt presentate et episcopo loci hoc mandavit. j. de appell. ut debitus. de hac in dictum fuit. s. de rescript. c. i. dic ut ibi.

Ex parte tua et j. Ro(manorum) et c. Responsio quod si quando in- dici delegato expediat formam sibi statutam servare dum tamen rationabiles exceptiones admittere et in causa iuxta iuris equitatem procedere. non exprimatur in litteris quod ille debeant exceptiones admitti. quia nec nos nec antecessores nostros credimus expressisse. Idem albi et conventui monasterii.

Ex parte tua et j. rationabile. ar. quod magis est precedendum secundum iuris ordinem. quam secundum formam rescripti. s. de rescript. cum quid inter. sed contra. s. de rescript. cum dilecto. So. semper secunda est forma rescripti si non contradicat iuri. si non contradicat secus est. s. de eta. et qualitate. et hic intelligitur non propter ex certa scientia contra mandetur. tunc .N. est obediendum et si diximus secundum mandatum. c. di. contra morem et xx. di. In memoria. et ille quod recipit legitimas exceptiones secundum ius facere intelligitur. ad quod tenetur. s. de eta. et qua accepimus in fi. Item ar. quod si compromisisti in aliquem ut stares mandato suo. intelligendo est de honesto. j. de iureiur. veniens. et c. quintavallis. nulle supple. et asseret intentionem propter talem fuisse et voluntatem. alias non. non obstante tali generalitate rationabiles exceptiones recipere debent. ar. j. de rest. spol. audita ar. ff. de pignor. obligationibus. et C. quod res pig. obli. pos. l. i. et ff. de peculio. l. cum peculium. sed cum specialiter committitur. tunc dic. non obstante tali generalitate. vel talia et tali exceptione: illas non recipiet iudex: ar. ff. communi causa. sed et si C. quod factum. credimus unquam. ar. contra ij. q. vij. latores et xxi. q. ij. placuit. et xxvij. q. i. si quis. In contrarium notum erat propter factum ipsum et quod illa talia sed non locum non habet exceptio. ubi excusatio. Item ar. quod C. de decur. exemplo. l. x.

Quoniam abbas leycestrie quod suscepto mandato nostro partibus diem ad agendum prefixit. ab- batem wincestrie de novo substitutum iu- dici premortuo illi mandato nostro porrecto quod sub expressis nominibus locorum et non personarum com- missio emanavit secundum totum in causa cognitione admit- tere. sed nos sententiam illorum ut est iusta ratam et firmam habemus. Idem.

Quoniam abbas et j. causa fuit commissa duobus ab- batibus. scilicet abbati leycestrie et abbati wincestrie non ex- pressis propriis nominibus et ambo citaverunt partes. abbate wincestrie tandem mortuo et alio substituto: abbas leycestrie processit postea cum abbate wincestrie sub- stituto et tulerunt sententiam et dicit propter confirmari il- lam. ubi potest poni casus quod abbas leycestrie solus ci- tavit mortuo coniudice suo. quia sub illa forma quod si ambo. non po. et c. et postea alio substituto: cum eo

presit et unum potuit. et hoc totum concordat lex ut patet in principio presentis. et si solus potuit perficere alio mortuo. Si continebatur in litteris quod si alter non potest et cetera. quia tunc exstitit conditio nec postea expiravit mandatum quantum ad illum defunctum. sed statim alio substituto et confirmato ambo procedere debent quia temporale fuit impedimentum ut C. de cur. fur. l. pla. substitutum. Item quod successor potest cognoscere unde potuit cognoscere predecessor et delegatus. et hoc verum est cum proprium nomen in litteris non sit expressum quia per unam personam intelliguntur quia dignitas non moritur. sed si proprium nomen in litteris fuit expressum qui tunc amisso fuit persona successor non cognosceret. et hoc est ideo quia dignitas ut dixi numquam perit. In dividua vero tota die pereunt. ff. de le. i. l. si quis in fundum. Sed videtur quod idem sit et si non exprimatur proprium nomen. quia hoc nomen abbas cantor loci loco proprii nominis est. ff. de liberis et posthu. nominatim. ar. Sed non est proprium nomen sed singulare ut Titius et appellativum nomen filius. et si electus sit loco premortui id est quia debet cognoscere ut predecessor. ff. de iudic. mortuo iudice. et in auten. ut nulli iudic. § et hoc interim coll. ix. Sed videtur quod et si expressum sit nomen proprium quod successor adhuc cognoscere possit. ar. ff. de condic. et demon. l. filie § tertia. et ff. de lib. et posthu. l. placet. et l. sequenti. et ar. ff. de annuis leg. l. annua § i. Sed illud testator noluit. Sed pone quod plures archidiaconi sint in aliqua ecclesia sicut est in parisiensi. papa mandat archidiacono parisiensi sine adiectione proprii nominis vel cognominis. ita quod non apparet de quo senserit cum plures sint archidiaconi. quis ergo erit iudex. Et videtur quod nullus. quia si duo dati sint tutores eiusdem nominis nec apparet de quo sensit testator. neuter erit tutor. ff. de testamentaria tute. duo sunt titii. Et si testator dicat exheredo filium meum cum plures habeat nomine proprio non expresso: nullus est exheredatus. ff. de liberis et posthu. nominatim. et si non apparet quis heres institutus sit. institutio non valet ut per ut sequitur in glo. et ff. de hered. instit. l. qui in testamento. § quotiens. et ff. de reb. dubiis. si fuit. § item si pluribus. et ff. de manu. testa. Cum ex pluribus. Sed videtur quod ille sit iudex quem impetrator elegit. sicut si inter duos dubitetur de eodem legato an potius dari debeat: heres eligere debet quod solvat. ff. de leg. ii. si quis. § si inter duos. et si quis in stipulatione ambigua est usus quod ei utilius est debet accipere. ff. de iudiciis. si quis intentione. et ff. de iu. d. solemni. et C. de condic. inde. si quis servum. sed in iudice de quo hic satis patet quod ille quem elegit actor erit iudex quia de illo sensit cum impetravit litteras. Sed si consentientes partes concordassent et consensissent non distinguendo de quo quid erit cum tamen dicat actor de uno et reus de altero. nec potest constare de quo intellexerint quia non concordant. hic dicere possum quod ille sit iudex cui primo sunt presentate. s. de re. pt. capitulum sed eius. et j. de appel. ut debitus. si simul esset presentatio facta tunc qui dignior est. Sed si essent equaliter digni sorte diriminatur. ff. de iudic. si cum ambo. et xxvi. q. ii. sors non est. sicut est iusta. hec verba cum ponuntur in confirmationibus conditionaliter intelliguntur

i. de confi. u. vel inutili. examinata. et j. de confessis. preterea quia diversitatem sequitur si ponantur in privilegio. quia privilegium est lex privata. iii. di. privilegia. et privilegium sp. debet ad i pone. j. de pr. fig. alle. et j. de privile. in tuis. et sic ponuntur in litteris quas papa ex certa scientia confirmat ut hic.

Super eo quod consiungere voluisti. si de presentatione presbyteri inter aliquos questione suborta causam contingerit delegari alicui sub hac forma. ut si constiterit ius de quo agitur ad partem alteram pertinere. ad presentationem eiusdem de persona ydonea ordinet ecclesiam. ap. re. an liceat delegato iudici in scio diocesani episcopi archidiaconi vel archipresbytero reclamante presentatum clericum in possessionem ecclesie mittere. Et an si archipresbyter vel archidiaconus vel episcopus ad quem institutio pertinet appellaverint eorum sit appellationibus deferendum. hoc tamen volumus discretionem tenere quod licet questionem que de presentatione venerit ap. res. committamus alicui terminandam. non tamen est mentis intentionis diocesani episcopi archidiaconi vel archipresbytero preiudicium generare. Ideo quia presentandus est illis qui instituendus fuerit et tenebit eorum ap. si videretur suo detrahi debere appellandum. quia non illis sed partibus inter quas causa commissa est ap. remedium est sublatum. Idem.

Super eo vero. et j. inter aliquos. cum se dicant patronos ius presentationis ut s. dixi. ordinet. hoc verbum ambiguitatem continere videtur. Et non credebant iudex quod ipse instituere possit clericum presentandum. Sed non est verum. Et sic exponere ordinet id est promittet ordinandum ecclesiam ad presentationem illius qui optinuit ius patronatus et ad se pertinere. tamen si episcopus archidiaconus vel archipresbyter assentiret delegato valeret ei instituendo liceat. pro quo. an si archipresbyter secundum quosdam archidiaconus. ar. quod archidyaconus vel archipresbyter potest committere curam animarum. Sed hoc est quando ab episcopo est eis specialiter concessum. s. de of. archid. cum satis. vel cum aliter hoc optineret de consuetudine ar. s. de ele. dud. et s. de of. archid. ducto. et j. de excess. prela. ad hoc. institutionis ar. privilegia excepta et alia consilia ad ea non extendi de quibus cogitatum est. ff. de precis. cetera sta. ff. de transact. cum aquiliana. et ita institutio mandatis consideranda est. j. de testi. spoli. audita. et j. de preben. cum cam. et c. ulti. item ar. quod iura ullius intendit papa derogare. xxii. q. ii. primum. j. de of. ord. nec. et j. de decimis. ex multiplici. et s. de re. pt. ad aure. illi. § episcopo vel archidyacono vel archipresbytero tenebit. et ita debet differri executio sententie. si per eam alicui preiudicium generatur. j. de re iudi. cum sententia. et tamen est non presumptio sit in contrarium quod mandato se appelletur sicut contingit in restitutione. j. de in integr. resti. suscitata. Sed partibus inter quas et ita licet appellatio sit remota in litteris nichilominus possit appellare omnis quorum interest. ii. q. vi. non solent. Item non quod omnis se opponere possunt quos negotium tangit licet de illis non fiat mentio. et ff. ad intendi al. non teneret appellatio imposita per eos. Item

ar. q' iuncto extendi ad eos de quibz n est cogita
tu. de h dixi. s. e. q2 quitum. It. ar. q' res int alios
acta n nocz aliis. i. de re. iud. quamuis. ÿ de hoc
tractat. + q petitiui i po quam me.

Causam matrimonij q inter. J. mulierem + bla
carium agitari dino scitz. foro iulien.
+ napuen. epis nos meminimus commississe.
quibz ea nro rescrip mādantibz. vir mu
lierem cruciatibz + flagell' ad eo afflixit q'
inuita + coacta inter se + uir suum cōfes
ta e parentelā. sicq; certū est q' ad iudicium
unius eorz dimisit eandē. + J. dis. dij. Hi. si
inuenerītis q' pfatus. b. dcām. J. ad iudici
um solūmodo alterius predcōrz a se separas
set. qi cum cā duobz committitur snīa unius
non tenz. ipm ut eandem mulierem sicut uxo
rem suam benigne recipiat + maritali af
fcōne pertractet. mo. p. cogrecatis. Si qui tn
apparuerint. qui postquam ab ea recepta
fuerit mim. ipoz uelint + legittime pos
sint i petere. eam audiatis + fine canonico
terminetis. Idē exon. + wynton. epis + albi
de h ford.

Causam matrimonij + ş. inuita + ido tal' con
fessio preiudicare non debent. xxi. q. ij. locha
tius + xv. q. vi. c. i. + si. n. spōte h cfitetur ppt
mū cfessionem. vj. + amborz matrimoniū sepa
ri n dz. q2 sepe ad inuicē colludent. j. de eo qui
cog. csang. uxoi. sue. l. cr eo + xxxv. q. vi. c. ult.
It si ambo cfiteatur + fama publica csentiat.
tc possunt separi. xxxv. q. vi. si duo. quidā tn a
nt intelligunt illū canonē. cfessa. corā uno iu
dice. tn cum tal' cfessiō ipdie nō tenet. ad iudi
ciū unius + male. q2 n erat i posita illa clausula.
q' si n omns + c. uel alit se itatione n excusari.
solūmodo. ar. q' ÿ aliquorz psentia desiderat
q' in eorz absentia agitur non tenz. l. xij. di.
obeuntibz. + s. de ele. cū inueri + c. de testis.
si uiri + lxvi. di. porro. + lxviij. di. coepi. + ff.
de transact. Cum hij. ç. si ptor. + ff. de re iud.
duo ex tribz. + c. de aduocatis fisci. l. ult. + ff.
de iur. fisci. si fisc. ar. cc. lxiij. di. c. i. + ij. + c. de
postul. uel auito + xl. q. vij. felix. so. duobz i
modis desideratur psentia alicquantu ad ne
cessitatē + sic uia est prima. ff. ut int. + s. de ele.
q' sic. + couenientibz. Itē quantum ad ipotestatē
l' utilitatē + tal' absentia n uitiat q' fcm est.
ut in cōis + xxxij. q. ij. ipnorātur. vni. q' iun
ct qui iudices ordinarij l' delegati uel arbitrij
ferunt diuisas snīas. dz. j. de re. iud. c. ult. + i
dicetur de h. si no sunt duo iudices + alt sine
alio pcedat nō tenz snīa. ut h. si i plures +
aliquo absente pnūtiant. ff. de re iud. duo
ex tribz. recipiatur. sic. j. de rest. spol. ex cōqstō
ne. ar. c. i. de orb. cog. Intellexīmus hic + in
illa. ex acōne possōrio agitur + ido cum cā
spoliatōnis sit priuilegiata. illa sp primo e tē
tanda. + cuentus se spoliatōne reuuere spo

liatū non pt n de illa spoliatōe. j. de ordi. cog.
cc. spoliatōne. scā nō restitute postea cognosca
tur de pprietate. ç. de cā matrimonij illa. Intellexim.
lo i petitorio. sz si i contiii iste uellz ptinere csan
guinitatem. quarte in gradu indispensabili. resti
tutio differt scdm tenorē illius dec. j. de rest. spol.
lāt. ar. sp facienda e restitutio.

Causam q inter. f. + h. de maturitate aga
tur uertitur nob fratres epi + londo
n epo comissum tīnandā. Sz in cām idē. f.
pfatum london epm tenet suspectū p eo
q' dnc e predcā. h. ipm amouendo. + de fili
altius loco ipius dupum sbrogand. Idē.

Causam q. + j. p eo q' dns. ar. est h euidens
q' ronabil' est cā suspitionis. si iudex est dnc
aduersarij. ar. iij. q. v. accusatores + xi. q. iij. iuj.
+ j. e. Insinuate. + idē eet si iudex eet uassallus
ipetrantis. ar. xxij. q. v. de forma. + j. v. o. ht. nō
cc. accedens. Idem si eet csanguineus l' aduoca
tus extitit in eadem cā p ipō. j. de applt. postulo.
Idē uir. si ht csilem cam. j. de iudic. cām q inc.
ar. op. ad h. j. de testibz psonas. de cā suspitōis
tractatibz. j. e. suspitois. + j. de applt. cum spali.
+ s. e. c. R. q. tamē ista minor odiū dil cō censu
sese solent decretes ipm prīuere sensus.

Cum te csulente + j. si sit cā q i ex no
stra delegatione committitur a pis ec
clesiasticis uni l' pluribz quibz ut pcas la
boribz ptiu + expensis. cognitōnem ipius
cāe + testiu examinatōnem snīa i reser
uata committis. ap. fuit interposita. hi. ap. in
uirtu cām ipam in diffinitam relinquere n
tenens. Lucius. iij. cantuar archiepō + ei suf
fraganeis.

Cum te csulēte + j. psonis eccasticis. i. ab au
dientia psonarz quibz cā comissa est. + est. ar.
q' delegatus cām cōmissā sibi subdelegare dz
psonis eccasticis + nō laycis. cū layci de talibz
cāis eccasticis iudicare nō debet. j. de iudic. dec
nimu + dec. istam tībis. j. e. sz qōmu. circa. pn.
+ i exponit.

Relatum + j. nos itaqz csul. v. s. R. q' si
nec fuit an pred. n. obitum cotestata
mandat in morte mādatoris nullatenus
expirauit. Si nō an litis cotest. decessit n e
iudicibz quos delegauit ex delegōne hij p
cedend. Vrbanus. iij.

Relatum + j. an pdecess. nri obitū. ar. q'
dic hic p leges locum hz. q2 si an lite cotesta
tā nouatur mandator expirat mādatū. ut
h dz. q2 lis n dz cepta n p litis cotestatōm. in
auten. de litig. ç. omnem coll. viij. l' canones
n csidantur tn litis cotestatō. sz suffit sola
citatō an morte mādatoris ad ppetuand rep
tu. vn citatē pmissa n finitur mandati p
morte mādantis. j. o. pr. + c. hez. sz si citatō n
pcedit morte expirat mādatū. j. de of. leg.
e. ult. ç. i. + ff. de iur. oi. iu. + q2 quāli fiat a

In glo. c. Gmon. sr. glo. de obitu. Quid si plang impetrans mortuus sit. dic primo distingue an impetrauit noie suo ipo ul altre. primo casu si ante citatione moriatur ceps agere heres ul successor suus poterit ido psequi du tn sit tale ig gd ad suu transeat successore. secus si no cepisset ad h. C. de inoff. te. si. pr. z. l. si quis filiu. z. l. sinag. C. ult. Si vero noie altr. ager successor est si citatio no preuenit morte eig. ar. j. e. gru et est si plang nom ppu expssisset Et idem e si q plat no citatu no expsso noie ipo sunt impetrati desero. q. silla. ostn. ibi remittit. z. j. de rescrip. sig. Vide inj ajarum

I

testato litis secutur. j. de litis atr. e. c. uno. Et sic per li-
telli oblatom perpetuatur actio. C. qn litellus pri-
datus litis. atr. tae. l. i. z. ij. z. ij. q. vi. amplior eo
sic res litigosa efficit per litelli oblone ut i au-
tn. de litigiosis in pn. z. C. de litigiosis. autn. li-
tigiosa. eodem m perpetuatur iurisdo delegati p
solam citatom ut dicunt iura p dca.

Gratum gerimus z. j. Sane consuluit nos
deuotio ura an ante obitum delegan-
tis. proposito citatonis edicto. lite no pt mor-
tem cest. nichilo debeat in ca procedere delega-
tus. z inter is intelligatur. a p. contrariasse qui
ea interposita ad producendos testes indutias
postulauit. z dein productos z allegatoi
renunciauit attestatonibz petijt sollemp-
niter publicari. Nos autem inquirit. z. t. Rn q cu
in ca priori citatone sca negotiu sit qua-
si ceptum z maxime si delegatus non sit
certus de obitu delegantis. pot z dz in ca p-
cedi teneretq qd iurisdcam fuit pu ia dif-
finitum. In secundo uo casu ut a b. ap. re-
cessum. si p ea que pmissa sunt eu qui
appellauit constiterit p cessisse. Cel. iij.

Gratum z. j. qn ceptum. io dic. qn ceptum
q2 quantum ad perpetuanda iurisdcom cep-
tu est negom sz quantum ad litis contestatom no
e ceptum. vn legittimas exceptones pot oppo-
nere. vn successor i pettus potit conuenire mor-
tuo impetrante. ar. s. de rcriptis. Significauit u
de h. ar. ff. de in. of. test. postum. C. ult. z. C. de
donat. si delegato z. ff. de iur. om. iu. z q2 z ibi
expone. agi cepit p citatoem. ad h ut faciat ad
propositum z. j. e. lz. z. j. de of. leg. c. ult. maxime h
bndic. q2 idem eet si eet certus pmissa citatoe
q2 pt procedere. z si eet certus de morte delega-
tis dum tn negom non eet qn ceptu non pce-
deret. z io pt procedere cu no dum sit certus. z ne-
gotiu sit q. ceptu. ar. j. insti. madati. C. recte.
ibi innuitur q si ignorans pt morte citauit
lz postea sciat de morte procedere pt. ff. de acq r.
pos. fundi. C. i. z. ff. si certu. pe. eius qui in puin-
cia. recessum. no. psumptonem iuris q iuri
suo renuntiare psumitur qui iuri suo cum fac.
j. de testibz. cu uenissz. q loquitur de h eod ne
go. z e eiusdem intcom z. j. de appl. Sollicitu-
dinem z. j. de hijs q fiunt a maiori p. c. ex ore.
ibi de h multa argumenta inuenies z. j. de u-
ra. z iu. di. c. ult. z. C. de iure domini impetran-
do. l. ij. z. ff. de min. si. filius. ff. de in offo te-
sto. Si exheredat. z. l. si ponas. C. i. lxiij. di. e.
adrianus.

Prudentiam tuam z. j. Quinto loco sup-
plicas informari utru cum tribz ca
committitur ita q si omnes interesse nequi-
uerint duo ea nichominus exequantur. Si
reus tn a duobz fuit conuocatus uenire ne-
cessario teneatur. z si citatus a pluribz cora
duobz compruit. tercio nec p se uenire nec
p litteras ut solz se excusante. an duo p-
sentes in ca possint procedere z ca sine can-
cello terminare. In h casu talr Rn q cu cas de-
legatorum iudicium p certum nuntium ul ex-
cusatorem litteratone destinatum non oste-
dit se interesse non posse. ul causas de eode
canonice ostendere non poterit. residui ad i-
cae cognitom procedere no debent. q si proces-
serint nich reputabitur egisse. Illa quip-
pe fuit antiqua. ap. se. pmisso ut si cam
cognitom es duobz quam pmittitur q duo-
bz itentius delegatis cum sic canones at-
testantur. Integru sit iudiciu q plurimorum
sententiis confirmatur. mandati si quide fines
excedere pcurrentur si quis citra forma sep-
ti accepti psumeret iudicare. Adicimus
z q non fuit in commissione appositum. ut
si oes interesse nequiuerint duo ea nichomi-
nus exequantur. Si ds ex ipis cum posset noluit
interesse duo nichominus in ca procedant. lz
ille tercius sit grauissime arguendus p eo q
mandatum ap. exequi subterfugiat. aut co-
tempnat. Id quoq p omnia dnis obseruan-
dum. de ca q committitur duobz eo apposito ut si
ambo interesse nequiuerint. alter nichominus e-
xequatur. Certa nob proposita ex pte tua
qo continebat. q cum aliquibz iudicibz ca
committitur. z contingit qd reus actori o-
biciat q stare non pot in iudicio. ut pote
excoicatos uinculo astrictus. si reus no uelit sta-
tim eu probare excoicatum. siu non possit. an
actor nichominus audiri debeat donec sr
eo q obiciatur rei ueritas fuit patefca. Hac
dubitatem talr amouemus. q si ille q ta-
te quid obicit statim ul infra terminu a pe-
tentem non probauerit legittime q inten-
dit. actor pcurrit dz ut sine offendiculo qlz
audiatur. Ceterum si ul ex confessione acto-
ris ul alio quolz modo legittime constitit acto-
rem ee uinculo excois astrictum. a iudicibz de-
legatis secdm formam ecce in absolui. ita
ut si ppa alicam iustam cam. z euidente ab
ordinario iudice ul delegato excoicatus fu-
it. ad excoicatorem dz absoluendus remit-
ti. Qd si maliciam ad hoc uit delegati iudi-
ces id tm ecclastico litere exequantur. de in
si sit tale graus excois ulnus. cuius absolo-
se ap. reseruetur. exploratu si quid iuris
constit ut delegatis iudicibz quibz principa-
le z accessorium committatur. Si uero ab
hijs fuit pstito iuramento q stabit ma-
dato ecce. absolutus. rursus interrogas an co-
ram eisd delegatis. ul ordinario a quo ex-
coicatus extitit. teneatur sr eadem ca p q
excoicatus fuerit respondere. z quorum debeat
stare iudicio ul mandato. In quo casu talr
Rn q coram ipis excoicatoribz. sr illa ca
p qua fuerat excoicatus stare dz. z eorum

Gratum [illegible] dicitur an mortem delegantis iurisdictionem perpetuat delegati z sic no est. Dicitur primo appellans renuntiat qui coram iudice et quod appellans [illegible]
Prudentiam [illegible] Cum a sede apostolica tribus est delegata [illegible] q si no omnes [illegible] in absentia [illegible] no [illegible] duo [illegible] no possunt q si [illegible] no [illegible] est in ca duobus commissa [illegible] q si no ambo [illegible]

seruate mandatum. vel spalis sunt illud. al. j
a se. ap. delegatum. quia si excoicatores in alios
se distulisint tunc delegant eandem i iudiciorum
quam in principali et in accessorio excedebunt.

Innoc. iij. regum archiepo et epo cephalud.

Prudentiam. per hanc decretalem. no. can
telam. Si quis est excoicatus et ab excoicatore
absolui non pot vel non uult faciat litteras impetrari
alio aliquo nego. contra alium suum adversarium ad a
micos iudices et sic potest ab eis absolui. ut h
dicit teneatur. ad hanc qonem non vr. supra s. de re
scr. vr. quod non teneatur uenire s. e. cum inniuriosus.
et j. de eo qui mit in pos. ca. rei. ser. cum sic. et ij. q.
vj. §. diffinitiuam. § fin. Et si plures. et ff. de re
iudi. duo ex tribus. ff. de arbitris. Si in tres. preterea
si uenirent illi duo si possent procedere. et ideo non est con
tumax. si non uenirent. ut ff. de iudic. non uir.
et ff. de pecul. eo tempore. et ff. de arbitris. si cum
dies. §. si arbit. preterea non vr. esse in mora qui
se pot tueri per exceptionem. ff. si certum petatur. l. certa
e. ff. de usuris sciendum. et j. ut lite non cont. cum sit re
quirendus. §. si non cont. ad. fi. et ff. iudicatum solui
uir bonus. ergo vr. quod teneatur uenire quia quilibet
est iudex in solid. cum sit res in diuisibil.
xxiij. q. i. loquitur. j. de iure patro. c. i. et ff. de
bonis lib. Si libertus insti. et ff. de seruitut. vie. et
C. de religiosis. Si sepulcrum. et ff. de relig. l. quia
et ff. ad l. fal. l. i. §. si usufructus. Et si unus con
sul. solus procedere pot. altero absente. ff. de of.
consul. l. una. ar. C. de aduoc. prandia. l. ult. §. tamen
unus. et ff. de exercitoria. l. i. §. si plures tamen iste. §.
per utraque parte facit h. concordantia. et est ar. bonum.
ff. de fidei com. lib. Si legatorio. §. i. et quilibet
tenetur saltem uenire allegaturus priuilegium suum
j. de app. cum parti. ff. de iudic. si quis ex aliena.
et ff. si quis in ius uocatus non ierit. l. ij. §. i. ad
h. distinguit. io. et dicunt iudices sunt ordina
rij vel delegati. Si iudices sunt ordinarij uno absen
te reliqui possunt procedere. per rationem que ad hoc est in
ducta cum quilibet per se in solidum h. iurisdictionem.
In delegatis vel arbitris secus est quia uno absente
reliqui nichil possunt facere nec tenetur quod sit ab eis.
s. e. cum in iure mon. et j. e. uno delegatorum et j.
c. prox. et ff. de re iudi. duo ex tribus. l. z. n. quilibet
eorum h. iurisdictionem in solid. cum per se non pot
exercere sic plures sunt una uia tantum. ita quod ubi
tres ea sinatur et tamen quilibet tenetur. ff. ad l. aq.
l. ita uulneratus insti. tit. s. de sepe. pastoral.
insti. et sic pz quod iste de quo est ad talem cita
tionem non tenetur uenire. et si dicit quod supra non re
det ad qonem. immo dicendum sequitur. quia redendo ad se
cundam que est utrum duo presentes tercio absente.
et se nullo modo excusante procedere possunt quod
non debent procedere et si processerint nullum putabunt
tur egisse. Nec dicendum sequitur ad primam qonem quia
secunda soluta intelligitur prima soluta. quia si nichil fa
cere possunt sequitur quia non tenentur uenire. et sic quod
sessura relinquitur quod prima. s. de sepulis. pastora

l. sic. i. de iure patro. postulasti. § per solutionem ul
time qonis soluuntur precedentes. secus sic inuenies.
Et sic dico quod cum duo citant tamen et h. a stat citatus
non tenetur uenire. in quo casu loquitur h. decretal. quia
tunc ponitur per qone quod tamen duo citant. et est qo i
iuris. et ego credo quod si tenetur. Sed si tu ponis quod tres sunt
dati iudices contra te et duo citant te per litteras suas vel
mandatum et nulla sit mentio de tercio tunc non est con
tumax de tercio. immo pot dubitare an tercius se excusa
uit vel amiserit uices suas illi et ideo l. z. nisi cau
te faciant quod non faciunt mentionem de tercio in litteris
suis. tamen crederem et inde an h. auctoritatem a consocio.
et si h. bene possunt procedere. Si non non habuit de
legationem vel excusationem a suo consocio si posset procedere.
ut j. e. prox. et possit agere contra illos ad interesse eo quod
calumpniose te citauerit. nec in h. possunt preter
dere errorem. cum de hoc sunt certi. et quod teneantur ad
interesse. pz. i. de sententia excois. sacro. Sed pone quod duo pro
cedant contra istum absentem citatum. et tercius postmodum
dicit ratum quod illi fecerunt. si quid ualeat sententia sicut
ualet in eleccionibus. s. de elec. quod sic dico quod non ualz
talis sententia per rati habitionem tercij. cum ab initio nulla
fuit. § nec postea ratificari non pot. ff. de regul. iur.
quod ab initio. Item quid si partes consentiant ut duo pro
cedant. nunquid ualet processus tercio nec ueniente nec
se excusante. si credo quod non ualeat. quia partes non posse
eis dare illam iurisdictionem. et j. e. p. et G. nec dicitur quod
tunc si ualebant calculus. calculus est rationis numerus
sententia certo. per certum numerum. qui sit certe. et pluralitate
de fidei. xxviij. di. nobilissimus. Sed cum dz si fides
quod sit tercius socius. dico quod iudicibus consocijs. ar. ff. de
tatam h. ne satis dationem et fides facienda est iudica
tum secundum ea que coram eo probatur debeat iudicare.
s. de renuntiat. in presentia. et iij. q. vij. iudicet et
partibus. Et de hac delegatione vel excusatione dz si fidem
quia per h. constat an habuit iurisdictionem de qua fidem facere
debent. j. e. cum in iure. Sed nunquid isti nuntio vel execu
tori creditur sine litteris. si credo contra quam honestus sit
vel fidelis. j. de probatione. quam cum sit ff. et in in testi non cre
ditur quantumcunque honestus siue fidelis sit. iiij. q. iij.
§ si. Nec unius testis. et ideo sequitur mutatorie destinatum et ita
potius creditur litteris quam nuntio. h. n. est probatio ydonea
probo que sit per litteras. ff. de pigno. actione. al. in sie. xviij.
di. placuit. et quod dicit litteratorie respice utroque di in
sum et vel est expositum. sed iure iurato nuntio cre
ditur. j. de ap. c. cum parti. § de h. non ostendit.
§ quod si debeant eos certificare. quia ipsi certi sunt
si non interest h. contingit. vel quia non pot. vel quia non
uult. si in utroque casu procedere debent ut hic dicit. §.
adicimus. ergo cum certi sint certificari non debent. ff.
de act. empt. et uend. l. i. in fi. et deo. l. z. sciant. h.
eis denuntiandum est. semper. n. dz a stare de h. antequam
procedant. quia possit esse quod dominus uult inde esse nec per eum
stat. h. per partes que ipsum ducere debent suis expensis. cum
suis expensis uenire non tenetur. ut dicitur colligitur.
j. de accu. et inq. cum ab omni spe. et de h. ibi nota.
et est simile si miles sciat libellum accusatori esse
porrectum tercio tamen nubit cum ei non est denuntiatum.

ff. de adulteriis denuntiasse citra pa. ar. ff. qui dies legati cedat. si legatum a stirpe et modice. puta p recedes ut probatur absens longe ut huius non possit vel infirmus. ar. s. de clericis peregrinis quoniam. nichil egisse. per hec notetur esse solutam primo loco propositam quaestionem. hec clausula includit in se illius clausulam ut deinceps est in prima notula. sic j. de impotentia coheundi frigiditatis. ex eo illa quippe. inspeciendo est ob hoc quia fecerat mentionem de pluribus iudicibus. quia nil facit ad questionem et ille versiculus mandati siquidem. et cetera continuatur precedenti solum illa clausula. illa quippe et cetera. quia peteremus poneret post illam clausulam mandati siquidem et sic esset tota continua et planior vel satis potest legi tota continua. duobus quoque cum. secus est in arbitris. quia propter naturalem hominum facilitatem ad dissentiendum melius compromittitur in unum quam in duos quia fere semper extrinsecus est. ff. de arbit. item si unus. § principalis. tamen si compromittitur in duos tenet compromissum et praetor coget eos deligere tertium illos nisi si dissentiant. tertiam eligant personam cuius auctoritati stetur ut dicit § principalis. et j. e. suspitionis. § 1. plurimorum quia et a pluribus tractatur sapientibus facilius inveniuntur. xx. di. de quibus et per amplioris tractatus pensiculatione veritas revelatur. C. de fidei commiss. l. ult. ad fi. et xxxiiij. di. extra consciam. circa formam. versiculus iste probat quod duo tamen procedere non debet et citatio est de precessu. j. e. pastoralis. § 1. et 2. de proba. quam vero sit flanum. et si procedant nichil egisse reputabuntur ergo si citant nichil faciunt quia de toto ad partem negando valet. ar. et sic per hoc probatur quod dicta sunt in prima notula et sic forma rescripti servanda est. s. de rescript. cum dilecta. cum possit. et hoc absque preiudicio rei familiaris. quia tu non teneris negligere sua negotia. ff. de iudiciis. si longius. 1. § novissime. hoc est quod additur et quod supra dixit. si omnes interesse nequiverint. et ibi potest hoc verbum suppleri interesse nequiverunt aut noluerint. et d. procedant. ponit quam consistit quod interesse non vult. ut s. dixi in alio casu quam interesse non possunt. s. de rescript. scilicet arguendo. immo et puniendo pro eo quod mandatum apostolicum exequi non vult. ut s. de rescript. suscitata. et § sed cum arguet eum aut puniet cum iudices sint quia par in parem non habet imperium. s. de elect. innotuit. et ff. ad trebell. ille a quo. § tempestivum ordinarii non quia delegatus maior est eo cuius vices ad illam causam. ar. s. e. sane. et j. de offi. ordi. pastoralis. § 1. superior. quorum illum puniat cuius mandatum exequi non curat. C. de temporibus appellationis. l. ult. § illud. et coniudices debent superiori denuntiare negligentiam ipsius. ar. j. de poen. graviter ad fi. ij. q. vij. ea propter satis non sufficeret sola redargutio cum pro hoc non preiudicet partibus. quia alii procedere possunt. vinculo excommunicationis. sic nota quod si excommunicatus impetret rescriptum tacito de sua excommunicatione quod valeat postquam fuerit absolutus. ar. C. de precibus imperatori offe. universis. sed ar. quod absolutionem in pristinum statum reducat. ar. iiij. q. 1. c. 1. et ij. et quia cum sit pena non debet extendi sed potius restringi. j. de hiis que fiunt

a maio. p. c. quesivit. et de penit. di. 1. § pene. sed contra. s. de etate et quali. bone. et s. de rescript. dilecti. 1. de ap. pastoralis. verum est quod littere ab excommunicato impetrate hoc tacito non valent ad agendum vel ad beneficium optinendum ut dixit contra. sed ad sui defensionem obtinentem. puta quia appellavit tunc bene valent littere licet non faciat mentionem de excommunicatione. j. de exceptionibus. cum inter. et c. dilecti. et c. significavit. et c. ult. et quod hic dicit. § quod absolvat illum. et postmodum procedant locum habet quando post litteras impetratas fuit excommunicatus ab homine vel a iure. et ideo eo absoluto valent littere quod patet ex eo quod dicit non potest stare in iudicio. nec dicit quod littere non valebunt. statim. 1. j. xviij. dies. j. de excep. pia. donec hec fuit dubitatio utrum esset procedendum super principali non obstante exceptione opposita donec de ipsa excommunicatione constaret ut simul super principali et exceptione procederet quod esse non debet. immo supersedendum est principali donec terminum competenti probetur exceptio. j. de iudic. exhibita. terminum. et ita non plures. j. de ap. secundo et c. cum speciali. competentem. hodie terminus iste non est ad arbitrium iudicis. sed j. xviij. dies. exceptio excommunicationis probari debet die in quo proponitur non computato quod si probata non fuerit iudex postea in causa procedat. reum in expensis actoris quas propter hoc fecisse docuerit condempnans taxatione premissa et ultra duas vices hec exceptio non proponatur. servato tenore decretalis et cum excommunicationem opponit speciem ipsius et nomen excommunicatoris exprimere debet ut in dec. innoc. iiij. in qua omnia hec statuuntur et hec incipit pia consideratione. de exceptione. ex confessione. ex loco isto satis colligitur quod super exceptione debet lis contestari inter partes et iurari de calumpnia. quia exceptiones debent dari in scriptis. j. de probat. quoniam contra et sicut datur libellus. j. de libelli oblatione igitur exceptio et ad exceptionem debet ille respondere quem proponitur sicut de reo ut hic dicit et sic lis contestatur et si negaverit actor exceptionem tunc iurabunt de calumpnia. j. de fideiusso. constitutus. et. op. ar. C. de iur. calumpnie. l. 1. et si postea per confessionem non constiterit de exceptione probabit illam per testes. vel alio modo quo poterit. § promissa. alias non valeret lis. ff. a. 1. ut lite non cont. prohibi. ar. contra 1. de off. iudi. c. ij. et secundum hanc exceptionem vel alias consimiles non contra opponuntur testes compelli non debent. 1. de testibus cogen. dilectorum quidam tamen non observant hoc in exceptionibus et male sicut credo quia ordo iuris ubique servandus est cum proceditur iure ordinario et hoc probatur. j. de appell. interposita. § ult. tamen iura illa que dicunt quod lite non contestata non valet processus loquuntur in negotiis principalibus. unde satis potest dici quod nec dominus iuris licet in hiis excommunicationibus et exceptionibus dilatoriis et emergendis. licet lis non fuit in hiis contestata et nullo iure tenetur quod in hiis processus non teneat contestatione omissa iuxta illam regulam omissa fieri non debent. et c. j. de regularibus. ad apostolicam. b. vel ab alio. puta testibus. vel instrumentis. j. de testibus. c. venientes. et j. ut lite non cont. quoniam frequenter. excommunicationis. maioris. quia minor non repellit ab agendo nec a consortio fidelium. j. de except. a nobis. nec ab electione. j. de clerico excommunicato. iiij. si celebrat. forte.

cum

vel dic super hoc secundum quod notavi. j. de excep. pia. in nota. que incipit. sed nimium.

in cumque

hec q[uo]d d[icitu]r hic in ista
notula olim serua
batur hodie n[on] l[ice]t i[m]petrar[e]
ab excom[m]unicato n[on] ualeat
[et] eo absoluto p[ro]cedit
p[er] eas. j. de except. pia.

q[uo]d duplex est. j. de .s. si ex p[ar]te. aliam iusta[m] c[aus]e[m] ee[t]
si p[ro]p[ter] eandem ca[usa]m q[uam] nunc delegatur. q[uia] m[odo] u[idetu]r non
tenerer iu[ra]m[en]to si se excom[m]unicatu[m] supp[re]ssit. u[e]l si exp[re]s
sit. a del[egatis] istis absolueret[ur] n[ec] remitteret[ur] ad primo[s]
imo tacita u[er]itate de alia com[m]issione no[n] ualeret[ur]
t[ame]n u[idetu]r de p[ro]cessu ordinarij. ar. j. de ap. ut debitu[s].
Sz hic n[on] dicebatur actor excom[m]unicatus an[te] impetratio
ne[m] lr[arum] q[ui]a p[ost] ex t[em]p[or]e lr[arum]. [et] notatur in glo. q[uod] l[ice]t p[o]s[se]
sic u[idetu]r. ad excom[m]unicatore[m]. q[uia] isti delegati al[ia]s n[on] h[abe]nt
potestatem illu[m] absoluendi. n[isi] p[ri]mo illu[m] excom[m]uni
catore[m] requirat. q[uod] si no[n] fecit p[ri]mi ordinarij u[e]l
delegatus t[ame]n p[ri]mo illum absolue[re] possu[n]t p[re]stito
iuramento p[ri]us q[uod] stabit ma[n]datis eccl[es]ie. si eo p[ro] q[uo]
fuit excom[m]unicatus. al[ite]r. si statim absoluerent eu[m] n[on] crede
do illum absolutu[m]. xi. q. i. c. pl[ur]it. [et] c. si a n[on] a p[ro]
iudi. l. ult. [et] ff. de regi. iur. f[ac]ti a iudice. q[uia] s[u]b a
di. n[on] mandat [et] ita an[te] admonitione[m] excom[m]unicatu[m] absol
uere ipsum no[n] possu[n]t. Reseruat. xxiij. q. iiij. si quis
suadente. j. de sen[tent]ia ex. a quesiti. explorati. q. d. h[ic]
no[n] u[idetu]r eis com[m]issu[m] [et] p[ro]p[ter] h[oc] u[idetu]r q[uod] com[m]issum intel
ligitur tamq[uam] accessoriu[m]. [et] est responsio tacite q[uo]d
nis [et] sic absolo accessoriu[m] est q[uia] sine illa ca[usa] i
principali p[ro]cede[re] non pot[est]. q[uia] n[on] auditur n[isi] absol
uatur actor. s. e. p[re]terea. [et] ff. de iur. o. iu. l. ij. ab
initio. c. delegatis. ipsis excom[m]unicantibus. n[isi] ab ipsis fu
isset legitime appellatum u[e]l nisi alia[m] legitima[m]
exceptione[m] possz oppone[re] c[ontra] illos. j. e. insinuate. di
lecti. s. p[ro]cede[re] in ca[usa] illa p[ro] qua ille fuit excom[m]unica
tus. & sic uidetur q[uod] actor [et] reus eodem t[em]p[or]e poss[u]nt
litigare coram diu[er]sis iudicibus [et] sic est c[ontra]. c. de
sententijs [et] interloc[utionibus] iudi. aut. [et] q[uod] sententie de h[oc] di[cuntu]r
s. de re p[er]. c. ult. in p[ri]ncipali. sic ex[pedi]t q[uod] iudex e[st] in
accessoria [et] i[n] principali. ff. de acceptilatio[n]ib[us]. p[er]
iuramentu[m] [et] si fideiussor. accessorio. accessoriu[m] no
tat ca[usa]m illa[m] p[ro] q[ua] fuit excom[m]unicatus actor h[ic] ca[us]e [et]
sic r[espon]debit reo in hac ca[usa] sub iudicibus delegatis.
quos ipse impetrauit si reus uoluit t[ame]n reuiuen
te. j. de iud[i]c[ijs] p[rese]nti. c. i. [et] ij. sz si p[ro] ca[usa] alius tan
ab isto reo fuit excom[m]unicatus q[uod] erit niche[ro]minus ab
soluent eu[m] p[re]stito iuramento q[uod] stabit ma[n]datis ec
clesie [et] procedent in negocio s[ibi] com[m]isso. sz in alio p[ro]
cede[re] n[on] possunt [et] si ille reus [et] iste actor a se[n]tentia
q[uia] iurisd[ictio] istor[um] p[ro]rogari ad illu[m] t[er]tiu[m] no[n] posset
cu[m] de illo in litteris mentio no[n] fiat cum tal[is] iur[isdictio]
t[ame]n sit delegata. j. e. p. [et] G. insi. [et] no. q[uod] isti excom[m]uni
catores p[er] negligentiam p[er]dunt sua[m] iurisdictione[m]. ca[usa]
circa absolutione[m] qua[m] sup[er] p[ri]ncipali negocio sic. j.
de foro. c. lz [et] c. sequenti. [et] ita delegatus supplet ne
gligentiam alterius delegati u[e]l ordinarij. sic ordina
rius supplet desidiam delegati. j. de. o. f. ordinarij
significauit.

Cum ca[usa] que uertit[ur] int[er] montis regal[is]. [et]
consan[us]. archiepos. s[upe]r quibusda[m] decimis.
panormit[anum] [et] capuan[um]. archiepis [et] h[abe]t s[upe]r h[oc] regi
n[on]. com[m]issa fuissz a nob[is] sine debito t[er]mina
da. p[ro]curatoris archiepi montis regal[is] sic accepim[us]
ad prima[m]. panormit[anum] [et] capuan[um]. archiepo
ru[m] citatione[m] accessit in quor[um] p[re]sentia excipi
endo p[ro]posuit. q[uod] p[ro] duab[us] ca[usi]s n[on] deberet eor[um]
stare iudicio. tum q[uia] ca[usa] ip[s]a t[ri]b[us] fuerat delega
ta. [et] id[em] ab ill[is] duob[us] t[antu]m de f[ac]to requisi. s[upe]r h[oc] i[n]
consulto nec uicesimas eis s[upe]r h[oc] com[m]ittere ad iu
dicium fuerat euocatus. tu[m] q[uia] ante ipsor[um] citatio
nem [et] nominatam l[itte]ram p[er] eadem ca[usa]m nuntiu[m]
suu[m] ad ap[ostolicam] se[dem] tra[n]smiserat. In quo dec[retalis] alex[andri].
p[er]p[etu]e. p. ii. sibi affirmabat a p[re]d[ic]tis suffraganeis ar
ch[i]e[pi]sc[op]i exceptiones ip[s]ius nolentes ad
mittere. contra eam ut s[e]deret in interlocutoria
s[ente]n[ti]am p[ro]tulerunt. p[ro]p[ter] q[uod] ad se. ap. appellauit.
[et] j. fra. s. c[apitulo]. q[uo]d. si uob[is] constiterit predictos ar
chiepos exceptiones p[re]d[ic]tas nulla tenus admi
sisse. non obstante eo q[uod] p[er] ipsos s[ente]n[ti]a est deci
mas ip[s]as quib[us] p[ro]curatoris montis regal[is] archi
epo se posse[ssi]o[n]e mu[n]itus suus p[ro]p[ter] h[oc] ad se. ap. ac
cesserant assi[gnan]t spoliatu[m]. p[ro]p[ter] q[uod] ue e[st] eas de. t[ame]n e[st]
ecclesiam eccl[es]ie sue a se. ap. assi[gnati]s a firmatas. su
p[er] la[ti]calem possessionem. s[upe]r p[ro]cessu iudices fac
tum sic cum fructib[us] inde p[er]ceptis restitui
faciatis. audientes postmod[um] q[uo]d cum iustitia de iu
re poteritis quicquid fuit ex[ce]p[ti]o[n]is. Idem albi
[et] quintin[o] de conchis.

Cum in ca[usa] [et] j. ab ill[is] duob[us] t[antu]m. s[ed] n[on] tenebatur
coram eis s[e]dere nec [ad]uenire tenebatur. s[ed] cer
tu[m] erat ei q[uod] a duob[us] t[antu]m fuerat uocatus de h[oc] dicitu[r]
e. s. e. c. p[ro]x. n[on] uenit quis uenire p[ro]misit suu[m] allega
tionis ne de f[ac]to saltem u[e]xetur s[e]c[un]d[u]m q[uod] h[ic] c[on]tingit
q[uia] no[n] obstante tali exceptio[n]e isti duo p[ro]cessere de
f[ac]to solu[m]modo. q[uia] de iure no[n] poterant. sz c[ontra]. ut. j.
de ap. si duob[us] s[ed] n[on] r[espon]dz s[ente]n[t]ia excom[m]unicationis a b eo la
ta. cum iudex n[on] eet p[ro]p[ter] c[on]tumacia[m] illi[us] qui appella
uit ad p[a]p[a]m q[uia] citatus cora[m] metropolitano no[n] a
p[ar]uit. sz h[oc] id[e]o est q[uia] ille quem excom[m]unicau[it] credebat se
iudicem p[ro]p[ter] app[e]llationem ad ip[su]m f[ac]tam ignorans
q[uod] alt[er] ad se. ap. app[e]llasset. s[ed] n[on] tenuit sententia. q[uia]
ille debuit ei significare q[uod] app[e]llauerat ad p[a]p[a]m p[ro]
illam. p[ro]p[ter] q[uod] iste citat[us] t[antu]m a duob[us] ire no[n] tene[tu]r
cu[m] t[ame]n scirent se sine t[er]cio p[ro]cede[re] no[n] posse. [et] si p[ro]ce
dunt nich[il] ualet. s[ed] in decretali si duob[us] si ille sci
uisset q[uod] ad p[a]p[a]m app[e]llasset [et] ea n[on] obstante illum
excom[m]unicasset. no[n] ualuisset. ut i[n] colligit[ur] euide[n]ter sed
ponamus q[uod] tres sunt iudices s[u]b illa for[ma]. q[uod] si n[on] o[mne]s
[et] c. t[er]tius maliciose no[n] uenit nec se excusat u[e]l a[lite]r
tunc [et] sic alij no[n] possunt p[ro]cede[re] quid fiet de ca[usa] illa.
ar. q[uod] possunt duo p[ro]cede[re]. l. xx. di. Si forte ad instar
electionis. ut. s. de elc. q[uod] sicut in electione u[idetu]r q[uod] n[on] pos
sunt q[uia] p[ri]mo constare d[ebe]t eis de i[m]potentia u[e]l uolu[n]
tate tercij. s. e. c. p[ro]x. [et] s. de re p[er]. si satatus u[e]l p[o]t[est] ee
q[uod] h[abe]t instantiam ca[usa]m absentie quid. n. si post ea p[ro]ba
q[uod] h[abe]t iustam ca[usa]m absentie quid. n. si post ea p[ro]ba
ret se no[n] potuisse uenire iusta de ca[usa] cassabit[ur] q[uo]d
f[ac]tu[m] e[st] ad instar rei absentis. j. de re iudi. cu[m] b
soldus. It[em] qualiter possunt duo citare t[er]tium cu[m] sit
par ill[is] [et] par in pare[m] no[n] h[abe]t imperiu[m]. s. de electione
innotuit. [et] ff. ad trebell. ille a quo. s. tempestiuu[m].
Si. n. tenetur ad eor[um] citatione[m] uenire. q[uo]d si no[n] ueni
ret posset eu[m] excom[m]unicare. q[uod] n[on] e[st] u[eru]m ad h[oc] dicas q[uod] ci
tare n[on] possunt eu[m] s[ed] admonere possunt ut ueniat.

Cum ca[usa] d[elegat]a s[i]t ca[usa] t[ri]b[us] simul delegata simpl[icite]r duo
sine t[er]tio subdelegare ea[m] p[ro]cede[re] no[n] possunt q[uod] s[i] fac[iant]
ap[p]ellari ab eis poterit ap[p]ellari

& rogare. & si nō uenit usq; ad t'ciam admonitio
nē seu rogatōem nec aliq̄ rescripserit. ul' si dixerit
se uelle interēe. & nō uenit tñ possunt alij pcede
q2 p̄sumit' nolle uenire ul' non posse interesse.
& talis p̄sumptio tollitur p ſſessione ipius. ſ. q' no
ff. lit ul' nō possit. ar. iij. q. ix. decrevim'. de re iudi. a
cumiatia. & op. ar. l xx. di. si forte & sic stati remã
ns interdco a p. alios. s. e. c. pxi. & .j. c. pxi. nec obs
tat si dicat se timere nō potuisse uenire q2 potuit
alij cõmittere uices suas ul' se excusare. j. e. pasto
ral'. ſ. ult. nec ē inconueniens. q2 unus delegatus
supplet negligentiam alterius delegati. ut. s. e. p
xe. ſ. ceterum. sic & ordinarius supplet desidiã delega
ti. j. de. of. or. significauit. Jt' tal' iudex q̄ negli
git face iusticiã fac litem suã. xxiij. q. ij. dñs
& pp negligentiã iudex remouet'. C. de. o f. p̄fec.
orientis si quos sic & p̄latus. i. q. i. ſ. ecce cũ to
nons sinto g' cũ constet de negligentia terij duo
pcede possunt. nuntiũ. j. de ap. meminim'. & c.
ad h'. lio ar. ã ij. q. vi. ſ. ē vero hodie h allegō
locũ non hz. j. de. ap. ut debitus in fi. est ueri
ptilegiũ & male ex certa sciã. vñ non ualuit q
postea fecerunt. cessit & in absentia ptis adu
se cõtumaci. potest constare ree nō atestata. j.
de. appli. interposita. ſ. ult. & hic ē casus in q̄ p
pcedi ree ñ atestata ut pz p decretalē p̄dcãm. ad
misisse. & .j. vr. q' in cã applionis sufficit ostende
se appellasse ex cã pbabili nec est necē q' probet
cãm applionis ueram fuisse. sic. j. de. ap. dilcõ.
vñ signãt. cõ. j. de. ap. inpposita ũ dz pbare cãm
ap. ueram fuisse. & .j. de testib3 ex pte ade. de hõi
ce. j. de. ap. inpposita. qñ debeat pbari uerã fuis
se. ul' sufficiat ostende se appellasse ex cã pbabi
li. & in. c. ex pte ade. spoliatũ. ab illis duob3 iu
dicib3 q̄ mandarunt ipsum spoliari. cũ fructib3.
ul' cum pcipi potuerit. j. de rest. spol. grauis. & xij.
q. ij. non liceat.

Cvm' sc̄ albia monasterij uri inter uos
& . s. quondam abbem uerti fuisset qō
agitata. dem sc̄ eo ad lexonien epm & ab
batem de becco nrē sunt littere destinate &.
j. quãuis solus alteri aliquam applaretur
ab eo iuxta formã litarum nrarz pcede po
tuisset. q2 tñ p eo q' cum ipo epo inter locut'
est. applionem p' ab eodem epo interpositã
nō tenuisse de iure sui ipo d' posset & nollet ne
go interesse. p cõsequentiam confessus ē se nō pos
se mãdat. ap. adimplere. nec sue intentio
nis extitit ut sñ cõiudice suo aliquid diffi
niret & cum eo qui iam iudex eē desierat. ad
sc̄ predcō negotio rite disponere non uale
ret. voluntate ac potestate sibi mutuo ad
ũsantib3 cum nōluerit q' potuerit & q' uo
luit adimplere nequiuit. q' a duob3 facti
fuit effcũ de iure non potuit obtine. I'd
archiepo. tol.

Cvm sic & .j. casus ita collig' ex integra. cã
uertebatur int' cõuentũ de conchis. & .s. qũdã

Cum duo ... si duo sunt iudices ... clau...
uo ambo ... alter recusato ... alter procede ... poterit
si ... recusato procedet uel ... eius processus

abbatem i f̄ōr3 sc̄ ipa abbatia q̄ diceret se fuisse i
spoliatũ iniuste & post multas & uarias cõmissio
nes optinuit id. s. cãm cõmitti epo lexonien & ab
bati de becco sub ualtis iudexie sub hac forma ut al
t' solus altō nolente interēe aut ñ nō ualēte mã
datum aplicum adimpleret ptib3 in p̄sentia iudi
cũ cõstitutis p s. r. qui dicebatur intrusus i p̄iu
dicũ illius. s. p̄dcũ epm recusauit trib3 de cãs.
tñ q2 idem eps cãm ŕtuit cũ monasterio suo sc̄ q̄
dam ecciã tñ ñ q2 ipm. r. redeuntē a romana curia
nō admisit ad osculũ pacis & q2 dcō. r. dixerat.
s. epo q' eēt unus de trib3 iudicib3 in petitis. ad il
lo. ſ. q' si posset ei noceret libent' in cã illa. & h' pti
te nolebat coram p̄dcō abbate cõiudice ul' corã ar
bitris electis a ptib3 dcō epo admitte h nolēte au
ingressum cãe fuit ab ipo epo. postmod appellatũ
h ipi duo iudices interlocutes applionem nō te
nuisse. deñ. s. decreuerũt restituend' predcō. r. sup
abbatia pctuũ silentium. i ponentes ptis. ap. int'
posita ab ipo abbate ne cũ eo pcedet. uñ demũ cã
puenit ad ppm dr hic q' tal' sñia nulla fuit. q2 li
cet alteri aliquam applaretur ab eo solus pcede
potuisset. q2 cũ int' locutus est cũ epo qui iam le
gittime recusatus est applionem pp hoc inpoi
tam nō tenuisse p cõsequentiã cõfessus est se nō
posse in cã pcedere. nec erat sue intentiois solus a
liquid diffinire. & idō cum eo qui iã iudex eē desi
erat dispone aliq̄ ñ ualebat potestate ac uolũtate
mutuo adũsantib3 q' a duob3 factũ est de iure nō
ualz. scdm formã. q̄ fuit ut alt' solus in cã pcedet
altō non ualente aut nō posse interēe ut dcm ē
in casu. applionem. inpositã q2 si admisit recu
satōnes ppositas contra ipm & pot dici q' ipo fcō
int'locutus fuit restituendo cũ ipo epo dcm est. s.
& impōndo silentiũ adũsario post illam appello
nem q2 in integ' nō i uenitur q' ambo sc̄ hoc in
t'locuti fuissent. cõfessus est. ipo. n. fcō cõfessus est
sic ipo fcō negamus xpm. xi. q. iij. existimãt. & ipo gr̄i
fcō mentim'. xxij. q. v. cauete ipo fcō applamus.
j. de ap. ut nrm & c. dilci ipo fcō lenius ratũ. ff.
de. in. of. t. si pponas. & .l. vlt. & ff. rem ratã hri.
l. iij. ſ. falsus. & .j. de hijs q̄ fiunt a maiori pte. & .ſ. c. erga cãm.
c. ex ore ñ p̄la ar. de hoc. Jt. ar. q' qui unũ dic. ul'
facit. plura facit ul' dicit. ff. de arbitris celsus. ſ. i.
& .xi. q. iij. existimauit. & c. secuti. ar. j. de dolo. & c.
cum dilci & ff. q' metus cã. l. i. desierat. pp recu
satōnes p'dcãs. cum nōluit. nō q' posse & uelle
sunt contraria ut hic non uz q' ualere pt. q2 il
le ñ uult nec ualz illd q' uult. q2 illd nō pot
ualere. C. si quis alti ul' sibi uistum int' eē. c.
de iure dotium si gñō. sic. s. de transt. int' corpa
lia & sic finem. ff. de mili. testō. l. fides. ff. de re
b3 dubijs in ambiguo. ff. de heredib3 insti. qre.
ar. cõ. i. de p̄ben. inter cetera. & c. dilcõ. & potius int'
p̄tanda est res ut ualeat q̄ ut pereat. j. de. & sig.
abbate. & .j. de priuil. in hijs. Jt. ar. cõ. xij. q. ij.
si quos. ff. de contrahen. empt. qui tabulas. ff. de
liberali cã. l. i. & & nō solũ. ſ. i. parz facit' inust' de

ado pt. §. ult. dz hic q iste altus no potuit a soci
ate s illum epm cu iudeo expirat at. & io n ua
luit q fcm fuit. sz ar. ce. pot huic assignari. s. de e
le. c. wintori. & ibi soluit. ft. ar. ce. ff. q cu flo tu
tore. l. i. §. i. v dz q lz uel tutor auctitatem pstet
cum filio tutore tenetur q fcm est. sz illd ido est q lz
plet sint tutores tn solus pot administrare. C. de auc
toritate pstanda. l. ult. ul cum unus tutor scit se i
solum ee tutore. simile h est. ff. de arbitris pu. i. si.
& j. de sen. & re iudi. ad ptans. jo. ft. ar. q utile
uiciatur p inutile. j. e. sr qonim. §. ei uo q de h.

Consuluit nos tua frat. uite. cum ad
recipiendos testes depones publicanda co
tum t sententiam pferendam pempt citas
ptes. & eoz alta se absentat a tumacit die da
ta. an circa salte ultima ptem diei c sit i ne
go pcedendu t in diem expectandus potius sbsequ
tem. & si expectanis uite atumax itu sit cita
dus. c non fuit die ptibz assignata pcessu.
Nos aut credimus distinguendu. u te iudeo du
cet pt tinimu pempt. an expiret i illo. si dec
in diem altm equitate suadente potius expec
tare. nec ee ps atumax pemptorio elapso ci
tanda n grm ei feceret benignitas iudicat.
Si a expiret n ptes cu id nouint se c psenta
tunt ea hora qua congrue possis pcede ad exe
quend id pp q eis legie tinimu pempt assig
sti. ex tunc exercitu potius q intendis. ne frust
iuditial instantia euanescat. Ne uo iudi
tium ecclasticu exerceatur in tenebris. q iux
testim uitatis qui male agit odit luce. lz &
f asuetudiem & astitutones legitimas. mo
re romano dies a meditate noctis incipi
at pcedentis & in medio noctis desinat sub
sequentis. u n q in duabz dimidiatis noctibz
agitur p in sacro iudum legal auctas ac
ti qualibz pte lucis agatur. Nos tn eam pre
tendi hora aguam intelligimus ex qua po
sis an noctis tenebras pficere qd incubit.
porro discret iudex in assignatore pemptorii.
non dz incitatem suam n ncitas exigat a
deo contrare. Idem albi de tordellia & pori
sci sepulchri.

Consuluit. & j. depones. i. dea i poz testiu. cita
dus. uidebat q pemptorium fuisse circumductum
ut itm eet citandus. ff. de iudic. & post pemptori
u. equitate. & idem equu est & honestu in die alte
ru expectare nec statim dz dici atumax potiu qd
hoc iusta cam absetie. & sic reuocabr sna. j. de
bre iusta cam absetie. & sic reuocabr sna. j. de
re iudi. cum bertoldus nec ptor festiare dz ad de
cernendu ut iubeat possidere. ff. de damp. infect. si
finita. §. si forte no tn est nccm nisi uelit i di
em altum expectare. n grm. ecce quta potes
tas datur iudici circa iuditia ut possit pcede co
tumaci in pridicium alterius. C. quio & qui iu
dex. l. i. ff. de arbitris si cu dies. §. si quis ex liti
gatoribz. si n. cuicuq potestati iudicis pmittit
uiris ncitati subiciatur. ff. de iudic. no quicquid.

& est ce id. iii. q. ix. c. ult. ft lz iudex possit pce inse
rendo sniam tmino gstituto. si tn pot ei pce l ex
pensis & sumptibz alioqui ipo de suo restituet ex
pensas. C. de iudic. sancimus. sz uu q de iure mero te
neatur expectare in die sequte. ff. de s. ob. cum h
animo l q salte in supma hora diei possit iudi
care. ii. q. vi. biduu. & h io q iudex matutino uespe.
& mane & in die iudicare pot. In autt. de iudic.
§. sedebunt. coll. vi. sz ce uu. ff. de orig. iur. l. ii. §. &
cu ubi dic q in agium est q iudices uespe sede
ant. statut potiu autitico ul dicas qd non e ce
q dz i q in agium erat magratibz hora uespti
na in publicum ee. & io inuenta fuint cuch uiri
q eoz uice illa hora fungent. & sic po acordat. &
sic usq ad suma ul supprema hora an noctis te
nebras iudex pot pcede ut h in fine dic honestu
tn eet tum ipm citare ad supprimenda malitia ei
si. j. de do. & a. q. p ut ar. ff. de iudic. & post edictu. e
minu pemptoriu. si tinimus pemptorius sit sta
tutus ad sniam audienda non uz sna in abse
tia ptis alterius. ff. que sine. sn. ap. rescin. pos. l. i.
§. it. cum ex edco. ar. q. C. quio & cu iudex. l. ii. sz.
l. ista colloquit cum iudex ptes in psentia sua
monuit ut certo tinino apparet ad sniam au
diendam. & tunc si q ps n ueniat reus atumax e.
& sna ten lz pemptorie n fuint monita altra. lex
t loq. qn absens citatur p edcm in absentia. ex
te exercitu. Immo uu q in ultima die quo futur
priuatis est iudicare no possit. ff. de feriis p die
& ff. de iusdic. omni iudi. cu qui. ar. ce. ff. de pe
nis. l. ult. sz hic ultima die sue iurisdctoni tenet
iudicare ut hic pz. instantia. i. potestas. odit lu
ce. sic. xviii. q. ii. pnitiotam. u n psumit ce il
lum qui occulte affert bn fitia. j. ut ecclastica bene
ficia. ut itm. xix. di. anastasius. & lxxi. di. ecc
cus. ff. de ritu nupt. palam & melius. l. ult. ff. de
administrat. tu. si estimo & tenebre apte sut ad fa
bricandu falsum. ff. de uentre ispi. l. i. §. si mulr
tn transactio pot fi de nocte. C. de trasact. n miso
tem & testamenti. ff. de testamtis ad testiu. §. ult.
incipiat. contu ad actus qui possunt fi qualibz
hora. legal. ff. de feriis. more romano. tenebras. q
si iudex pcessit in tenebris ad lum candele. l ad
ce. lit. ul sniam ptulit nuq uz q agit. credo q
ualeat pcessus. lz pcedi n debuit. du modo aliq
no impediat. & pcipue si iudex honestus e cu h
no dicatur q si pcessum fuit no ualeat q iub
ta si no debent fca tn ualent aliq forte ce. ut in
gulent hoies. surgut de nocte latrones. pemp
torii. ff. de iudic. no quicq. j. de in integr. rest. cu
ex litteris. contrare. j. de appll. reprehensibile. & ii.
q. vi. appellatore. ff. de excusat. tu. no tm.

Insinuante R. rectore. sci saluati. ad audi
entiam nram puenit q c cam que fr in
te prochiali. inter ipm & th. uertebat. u in
goz epo & coiudicibz suis a nob optinuit
delegari. postmod licz fuit in eadem cone
pcessum. tractu temporis an diffinitiue sne

Consulu. Cas. Delegatus post diem pemptoriu ... q pcedat ... de equitate ... post ... pemptoriu in die altero ... expectare ... no ... debet ... ut

Insinuante. Cas. ... post lite ... q ... delegatus ... & ... substitutum

calcailum. id est dom. R. in familiarem admisit. cum quo alii iudices super que in litteris mis mandabantur in causa procedere non valebant. et alii ipsorum iudicium officialis est epi supradicti. propter que adversa parti poterant suspectus videri cum tam episcopo quam officiali predictis. ut pote quod solus id est R. in iudices postulaverat. et ipse familiaris eorundem postmodum est effectus ab adversa parte possent merito recusari. decisionem ipsius cause vobis petitur. discrete committi. Quo circa. cum si est ita sed postquam eius familiaris est effectus litigare consenserit coram illo in causa secundum ipsorum continentiam litterarum ratione previa procedatis. alioquin partes ad ipsorum iudicium remittantur examini. Idem priori sancti fridiani. Presumpta est .i. familiarem. familiaritas repellit iudicem sicut et testem .i. de testibus. in litteris. nam familiaritatis affectio veritatem impedire solet. iii. q. v. accusatores immo tota familia recusatur propter dominum. C. si quacumque preditus potestate. l. una. sed modica familiaritas non nocet. ff. de .q. sig. late. et amicos. et est .s. i. de appll. ex insinuatione. et .i. ut lite non contestata. accedens. et .g. de sepult. ad haec. et ff. de penit. cum affinitate. sed tamen aditas que minor causa repellit iudicem. etiam testem. quia quilibet consanguinitas repellit iudicem .i. de appll. postremo. sed non testem. quia fit testatur pro fratre .i. de presumpt. litteras. et propterea non invenitur prohibitum quia etiam de testibus prohibitorium est. ff. de testibus. l. 14. sed ideo quia facilius inveniunt plures iudices quam unius testes. sed cum quo. quia mandabatur que si non omnes tamen fr. ex eis cum alio eorum in causa procedas. et ita alii non possunt procedere sine ipso vel suo subdelegato .i. e. quoniam. et .i. officialis. et ita timeri potest ne trahatur in partem epi et sic in partem. R. ar. .i. de eo qui mittitur in possessionem causa rei servande. cum sic. et .i. ut lite non contestata. c. accedens. postmodum est effectus sic patet quod exceptio dilatoria potest proponi post litem contestatam. si de novo incipiat competere. sic ff. de arbitris. si distinguemus. et cum quidam. et ff. de interrog. act. de etate. et ex causa. et .i. de in integrum restit. c. ult. postquam vero. sed causa moniti. R. ut causam faceret alius committi. ne pars adversa propter hanc suspitionem recusaret illos iudices. et impetraret causam aliis committi coram quibus optimis ipsum. R. postmodum litigare. et ita est ar. quod ars debet providere ea que possunt facere contra ipsum sic pro ipso. ar. xi. q. i. de persona. et ult. et ne obviatur. et c. et ff. locati. si quis domum. et .i. et .i. de prerat. c. i. lau. consenserit. sed per adversariam ipse. R. cogitur litigare coram eis cum in eos semel assenserit. et ipsos impetravit .i. e. sed quoniam. et .iii. q. iii. offeratur. et .iiii. q. iii. et venientes. tamen quia ipse. R. eos posset recusare propter novam causam sicut eius adversarius absurdum esset iudicium in unam partem declinare. et non in alteram. ff. de arbitris. si cum dies. et si arbitr. in fi. ar. ff. quod cuiusque univ. l. i. et munito potante recusari propter familiaritatem. ff. de auctor. tu. quod diximus. in fi. et C. de his qui ad ecclesias confugiunt. l. ult. et si

nd. et .iii. q. v. constitutum. Alioquin. id est si assensit litigare postquam scivit illum effectum fuisse familiarem. s. e. gravem. et .i. de testibus. cum venissent. et .s. de electione cum inter canonicos. et ff. de iurisdic. omnium iudicum. est receptum si non assensit dum sunt assentire velit non valent iste littere. ut .s. e. cum inter. B. remittantur. sed nimium est ut revertatur ad eum qui iniuste dimisit .i. de appll. cum in ecclesia. et in expensis adversario condempnabitur in supra .i. de appellatione. ut debitus. et .s. de sepult. certum. et ita nota que ex nova causa superveniente iudex potest recusari. V.

Preterea quid preterea. ec. v. .i. Si non delegatus a nobis excommunicet illum qui rei iudicate parere contempnit licet aliquibus videatur. que suo sit functus officio. ut ultius non teneretur ex delegata sibi iurisdictione pressum. Alii autem dicunt que iurisdictio eius duret donec sententie pareatur. ut ipsum absolvere possit parere volentem nos tamen per equitatis semitam incedere volentes. per auctoritatem statuimus ut delegatus a nobis. non solum usque ad quadrimestre tempus. quod ad solvendum debitum a lege reo conceditur. sed usque ad integrum annum iurisdictionem suam amissam ad exequendum sententiam valeat exercere. sicut observatur in illo qui ante litis contestatam annum excommunicatus inevitur. Idem cant. archiepiscopo.

Preterea. et .i. sub eodem .i. continet preterea pro se in .i. de sen. sig. que incipit preterea. et dicitur ibi quid continet per censuram ecclesiasticam officio .s. e. in litteris. ff. de rei iudi. iudex. et .i. de iudic. at si clerici. in fi. pareatur. cum effectu .s. e. in litteris. et .i. de clericis non resi. relatum. per equitatis. placet quod media via ducit per ar. ff. de acquir. rerum do. a deo. et cum quis. propter versus. Cum media semper gaudebit iude forma. minor. R. mediis gravibus inest. et illud medium tenuit beati quadrimestre. In personali actione datur quatuor menses reo ad solvendum. C. de usuris rei iudi. l. ii. et .iii. et si minus tempus daretur suppleret a lege. ff. de re iudi. l. iiii. et si quis. ar. contra .i. de re iudi. que ad consultationem. et ff. de re iudi. l. ii. si dicitur que tempus illud potest arctari. et elongari a iudice. sed illud intelligitur sicut cum cause cognitione. et iusta de causa. alias non debet arctari. et in illa. que ad consultationem sponte recepit causa non breviore. In reali non actione statim si dixerit reus se velle parere sententie. alias si non fuit appellatum post .x. dies debet sententia mandari executioni .i. instit. de iudic. offic. et .i. et in criminali statim mandanda est executio. ar. de pe. di. i. sicut. C. de penis. Cum reis quod est verum generaliter. sed in casibus qui notantur. xi. q. iii. cum ad preceptum. et tempus illud quadrimestre datur a die late sententie si non est appellatum vel si est appellatum a die confirmationis sententie. C. de usuris rei iud. l. ii. et a fessus lis tot tempore a die confessionis. ff. de confessis. certum. et ult. Sed si confessus fuit de certo ne non statim mandant sententiam executioni donec pronuntietur contra ipsum sed in vinculis teneri debet. ff. de custo. et exhi. reorum. Si confessus. et .ii. q. i. nos in quietam. ad integrum annum. sed quare non

Preterea. Ca. delegatus ad exequendum suam sententiam iurisdictionem exercere potest integrum annum [illegible]

pt̃ exeq̃ iurisdictoñ post annũ cum iudex semp
teneatur s̃niam suã tueri. ff. ne uis fiat ei q̃ i p.
mi. l. i. nã iudex q̃tum ad futurũ tp̃s pspicit p
tib;. ff. si seruit̃ uedi. e. gi. ⁊ l. hnz. sz lex illa loq̃t
de ordinarijs ne uis fiat ei. ⁊ ẽ. alie due leges lo
cunt̃ in ꝯstitutib; q̃ debent̃ in futur̃. sz hic loq̃r
delegato cui iurisdcõ non ẽ ppetua. sz ꝑ contras inc
tas tp̃is finitur secdm q̃ hic dr̃. sz pone q̃ pt
s̃niam uictus inquietat actorẽ. nũquid pot dele
gatus dz adhuc cognoscẽ uir p hanc decretalẽ q̃
sic cui iurisdcõ durat usz ad annũ. q̃z non uidet
possoñ adeptus q̃ eam stati amisit. ff. de acq̃ ꝑ
pos. s. nõ uir. ⁊ ar. ff. de here di. accusab. uen. l. ij. ꝑ
puenisse. ⁊ ꝑ illd q̃ effcũ puenisse dr̃ ut ibi. sz
cõ uir. q̃z functus est offitio suo. s. e. in litt. ꝑ. eo.
ff. de re iudi. iudex. ⁊ q̃z illud ad ordinariũ spec
tat. j. de appll. cũ teneamur. Itẽ q̃z h̃ noua ĩiu
ria ẽ ⁊ iõ noua interpellatõne opus est. ff. de. ex
cep. rei iudi. si mater. ꝑ. ij. pot dici. q̃ lz ꝑ no
ua iniuria tñ sequela est pcedentis. unde ad ipsũ
spectat. ar. ff. de institoria. quicũq;. ꝑ. plt. aut
tiam s̃ctiona uidentur eiusdẽ iudicii. ff. ne q̃ in
loco publico. l. ult. ⁊ j. de matri. cõ intdic. ⁊ contẽ
to. e. ij. ⁊ satis uir q̃ saltem usz ad annũ possit
ꝯpesc̃e contradictores qui nõ patiunt̃ illũ quie
te possid̃e excoĩcando illos ꝑ generalia. sz nõ as
sumendo aliq̃ cognitoñ ulterius ad iudicẽ n
delegatũ spectant q̃ acciduñt aũ s̃niam. sz pt
s̃niam nullam cognitoñ assumẽ dz cũ tam
non hẽat nisi merã executoñ. unde non uz si co
gnoscere uellet ut iudex. ꝑ. de execut. rei iudi.
si ut pponis. ea uõ q̃ accidunt post s̃niam spectãt
ad ordinariũ q̃z nõ agitur ex pma cã. sz ex no
ua. an uis. qt. uñ q̃ si iudex delegat̃. a ũ ht̃. cẽ
exõicet aliquẽ p contumatia q̃ post annũ illũ
absolue nõ possit. sz q̃. j. de of. ord. pastoral. ꝑ
successor in locũ ⁊ honore absoluit. Itẽ iudex ce
pit exercẽ iurisdcõm suam. unde ppetua ẽ. j. e. licz.
⁊ ita post annũ potest absoluere. ⁊ q̃ñcz qi ec
clesia nulli claudit gremiũ suũ. ꝑ. de s̃nta. ex
l. ult. ar. cõ. q̃ post annũ absolui nõ posse. xi.
q. iij. cumus. ⁊ c. q̃ñcz. Solõ dico q̃ post anni p
illum absolue ⁊ q̃ñcũq; ⁊ pcede in cã q̃si aq;
ille fuit absolutus. ⁊ q̃ dicit hic q̃ pt anni nõ
pot illũ absolue intellĩ de eo qui excoĩcatus fu
it pt diffinitiuã s̃niam cui nõ paret. unde si fu
it excoĩcatus iste tal post annũ absolui nõ p
ab eod q̃z iurisdcõ expirauit in totũ ⁊ quo ad e
xecutoñ. e. s. sz si quis excoĩcatur an lius at. sp
pot absolui. q̃z iurisdcõ durat usz ad s̃niam la
tam ⁊ executoñ mandatã ⁊ j. ꝑ. annũ post
s̃niam. ⁊ ista lrã sic intellĩ si acs contumax est q̃
ꝯuenitur actõne reali actor dz mitti in possoñ
rei petite cã rei seruande. ⁊ si contumax uẽiat infra
annũ a tp̃e interlocutõne late recupat possoñ
pt anni non recupat possoñ. ⁊ eod modo de
legatus usz ad annũ pot s̃niam s̃nia executõ
nem mandare postea uõ nõ pot. ⁊ in h̃ actẽ

dr̃ ista similitudo.

Super quõdam articulis de quibz nos asu
lere uoluisti. c. l. q̃ p constitutõ nẽ no
stram ꝯsultõi alex. pp. nullatenũ derogatur.
sz illa pristã exponit. immo in ista ueri q̃ in
illa pretermissa fuerunt supplent̃. Itẽ itaq; respõ.
q̃ si cã ci aliciu. ex ap. dele. committit a p
sonis ecclasticis una l pluribz quibz delegat
ut pcat laboribz ptium ⁊ expensis. cãe cogni
tõem ipius ⁊ testium examinatões reseruata
s̃nia committit ap. fuit interpõsita. lij. ap. inim
cãm indiffinitam relinqũe nõ tenet. c. Nos at
statuimus q̃ lz si cẽ cã committitur. ap. re. nõ pos
sit eam aliis sine puocõnis obstaculo delega
re. si tñ delegatus a nob ul iudex q̃ui qz nõ
tam cognitorem q̃ executorẽ ad aliq̃ certũ
articlm quempiam deputauit. ab eo n̄ inod
excedat nõ liceat appllari dl inodũ de ptiũ de
puteo l recipiatur assenu sui. q̃ si delegatus a
nob l uis exordium ul cãe finem. nec dũ
totum negõm ei duxerit committend. ab ipõ tã
q̃ã a iudice licite puocet. ẽ ⁊ lis an iudicem
debeat cõtestari ⁊ causa p iudicẽ diffiniri. In
uentois igitur nrẽ fuit sicut ex tenore commissio
nis premisse pot liquido deprehendi. q̃ ut iudi
cial auctas. liberius ualeat exerceri. delegatus
a nob licite possit. ⁊ principiũ ⁊ finẽ ⁊ medi
um cãe sibi commisse nõ solũ ꝯiunctim. sz ⁊ di
uisim aliis delegare. non obstante q̃ dr̃ q̃d
iudex pot cognoscere p se ipm in principio
⁊ in medio ⁊ in fine. cum aliquã ferat sen
tentiam uniusa q̃ acta sunt in iudicio inuesti
gare debeat diligent̃. Sin autem totã cãm
committit alicui ul principiũ aut finẽ ipsi
ab eo tamq; a iudice pot licite puocari. Cũ
q̃ alicui media tñ committit ab ipõ tamq;
ab auditore puocari non pot. n̄ mandati
fines excedat. ul inito sit suspectus. unde nec
ualeat recusari puide statuim ut de ptiũ l
recipiatur assensu. Porro ẽ delegatus a no
b iurisdcõem suã in alium transferet totã si
fuit appllãnd nõ ad eum sz ad nos appllã
ri debebit. cum ã aliquid s de iurisdcõne re
seruat si cã sit. ap. re. cõmissa. nõ ad nos. sz
ad eũ de iure poterit appllari. unde si forsan
appllatur ab eo cui media q̃ q̃z committit. siũ
cognitor aũ executor dicatur. l q̃ metã eius
auditor. p eo q̃ l mandati fines excedit ul
inito sit suspectus. nominũ tñ delegat a no
b inpta cõsultatoñ premissã cãm potit diffi
nire. ut parcatur laboribz ptium ⁊ expensis.

Quem uõ delegatus a nob deputauerit
auditorẽ neutra ptiũ potit recusare n̄ co
tra eo iustã recusatõnis cãm ostñ dat. Si
uõ duo sunt a principe delegati. ⁊ unus n̄ committit
uices suas alteri. ille nec pot. ap. re. procede
nec cãm alij delegare. q̃uis in commissione
sca duobz contineatur expssum. ut. ap. re.

alt' cu reliquo possit procedere, si no possint a-
to pte interesse, qr q pot ex sola sibi iurisdictoe
a principe delegata, non pot cu iurisdictone s a
a delegato amissa. vn si ab eo fuit appellatu
licz aliquibz uisu fuerit q ad delegatum ua-
leat appellari. nob tn uidetur q ad prim d
taxat appellandu e delegatu in, pt rone sepius
ias signatam. Causus ergo ap. de quo t. si
nob scripsit, si nre constitutois occoe ad
nram audiam appellauit, p eo q delegat a
nob reseruata s diffinitiua snia audiam ca-
use amisit quibz dam, qui de ipius assensu
nec dati fuint, nec recepti, n q eos iusta re-
cusationis cam ostenderet, l paratus fuit os-
tendere, coram iudice delegato, non debuit ipe-
dire quo minus procederent auditores, q t si ta-
qua suspecti extitissent inito recusari dele-
gatus tn a nob iurisdictionem potuisset. ff. ap. di-
fferri. cam iudicializ expedire. q si iusta recu-
satois cam noluit admitte delegatus, sz cora
suspectis eum audire cogebat. a tali grauami-
ne licite potuit ad nram audiam appella-
re. q. qz. s. ap. tn est psumptu iudicari dz
irritum t inane. Idem epo elyen.

Super quonim t. s. constitutoem nram. q. s. se q
incipit. lz si. cu t c. t. ptenditur usqz ad. §. ier
tois. consultatoi. q est. s. e. cu te consulete t. s. po-
nitur statim. § ibi. Si fe ca t. c usqz ibi. nos a
statuimus. Imposita ad ppm. derogatur. imo cor-
rigit. q. ii. interpretat. ff. ad trebellianu. l. i. §.
qui operas. reddit. s. e. cum te consulete. amittit.
lite contestata. ut pbatur. s. §. porro. § . vn si for-
tan. Imposita ad ppm. s. no possit. ar. ce. s. e. c. p
e. infi. s. o. ut i. t. s. e. c. pe eum si ad. si. su p-
uocatois. h io dic qm nullus pot amitte cam
applone remota n princeps. qr e priuilegium pri-
cipis. ff. a quibz appellare no licet. l. i. infi. q ro
q si ordinatu delegat aliq articlm cae alicui ab
eo appellari no pot p eo q sit suspectus. q contra est si
de assensu ptiu datus sit. ff. de ap. si ex assensu.
q executore executor dr ppie qui re iudicata
ducit ad effectu. C. de execuitone rei iudi. executo-
re t tal' executor ptes iudicis s uendicare no dz.
qr no hz aliq cognitoem. s. e. si ut proponis autem aliq
in ppie dr qui aliquem certu articulu examiat uando
t de eo cognoscit t io pmisit no tam cognitore
q executore. puta de aliqua exceptoe. utru tes-
tis sit admittendus. l de aliquo consili. ita q nul-
lam iurisdictoem hnt sz tm executat mandatu t faciat
q in uischi e t si quid dubiu fuit dz referre dele-
gato t a tali no appellatur n mod excedat ut
hic dr t possz forsitan dici q tal' auditor hz iur
dictoem t cohtonem. ar. s. e. ex litis t ita no pot
ab ea appellari n mod excedat hodie no nullus
pot appellare ipso iure nisi ipe grauetr qualacqz
sit iudex t in quocqz articlo pot appellari ab eo
cui amissa e iurisdictio n cognitione si aliq pte
grauauerat. s. de ap. ut debitus t io n opatur q

dicit applone remota. modu excedat. q si fecit
appellatur ad delegatu. s. e. c. §. porro no ad dele-
gantem. dummodo ad h pcessit ita dubitato a cotro
sensu q hic dr qr no potuit recusari suspectus si ex
noua ca. s. e. insinuante. dum mo. supple nec pot re-
cusari t e q pz. §. sm. tibi pp ostendat qualit a-
dmissio sua sit in insidia. assensu. h uidebis obum
are de alex. a quo. litis exordium. exordiu litis p
appellari quo ad ppetuand ptu citato. s. e. grati
t. s. e. licz t. s. de off. leg. c. ult. t. s. de foro. c. ppo-
suisti. t. C. de pscrip. xxx. uel. xl. an. sic in rem l q
ad faciendu rem litigiosa oblato libello t reo i-
sinuata. C. de litigiosis. auth. litigiosa. ppe uero
exordiu litis e eius contestato. re. n. pstatur sacram
tu de calupnia. s. de iuramento. ca. cum cam q dz
fi in exordio litis. C. de iura m. ca. cu iudices t ex
re. i. post contestatoem litis re tenetur de fructibz t
tone fidei possessor. C. de rei uen. certu. cae fine
i. cognitoni cu calculo suie q ipoit finem cae.
ff. de arbitris dic ar. ff. de re iudi. l. i. puocetur
si grauatr ab eo dio si appellatur. s. de ap. ut debit.
t. c. imposita t cu pridicem. ex h pt q si cau-
amittit litis contestato t cause decisio iudex est
t ad eo pot appellari. diuisi. i. una pte uni t ali-
am alij. alij delegante. nisi ca sit criminal q si de-
legatur. ar. ix. q. iii. satio s dr in aspectu oim t
e. lz a principe possit delegari. xxiii. q. iiii. illd t ff.
de testibz. l. iii. §. sic diuus ul' n sit iudex applois
qui scdm leges nichil pot delegare. C. de iudic. au-
th. ad h s canones secus est. de quo auth. hic sit
mentio cui derogatur p hanc dec. saltem quantu ad
nos quantu ad h qr delegatus cuicqz sit l cae pri-
cipal' siu applois pot amitte uices suas s teno-
rem h dec. uices suas in pncipio. istd optinz s
leges ut iudex cora eo in principio faciat litem
contestari t p se ferat sniam. media no amittat
consiliarijs suis semel t audiet negciu in medio
in auth. ut defunctor seu funa mortuor. §. illd
t. §. sequenti. coll. v. t in auth. de exhibendis reis. §.
si no coll. v. t. C. de iudic. ad h s canones. aliter ut
hic dr. sz s leges cum consiliarius suus amittit iud
examinatoem ut in dca auth. ad h t i auth. de
iudic. §. si quis aut. coll. vi. s canones amittit e
qz uult. s. e. pastoral l inito. supple l recusari
si inito t e. pinde statuimus. no statuit. si consu-
lendo dixe dum tn de ptium deputet assensu no
possit recusari ab eo. tu pncipiu l fine amittit
s q determinatur. s. qrlz ad ppm quz ad ipm de-
legatu pot appellari. inuestigare. h no lz eo qm
amittit fine. recipiatur assensu. t io postea recu-
sari no pot semel. n. iudex electus recusari no pt.
s. e. insinuante t. iii. q. iii. offerat t. xxiii. q. s. lor-
tend. appellare tn possu ab eo. ff. de appll. ex co-
sensu. ff. qui satisdare cogu. arbitro lz sit contu.
ar. s. de re. iudi. cam que n e contum qr ibi fuit
appellatu q dic ibi in confirmatoe snie q de con-
sensu fuit ca amissa illa si fuit ea qa snia
fuit confirmata. sz qr appellans n puenit q snia

dummodo
a sniam
si cam. e det no posse
n tn recusare eum

finis ł iniqua. Jt. ex. ij. q. vi. a iudicibus. s; illud loquitur de arbitris a iunctariis a quibus non appellatur. C. de arbitr. l. i. Jt. ar. q accessor qui participat exami natoni cause ł similibus. ff. de off. accessor. l. i. q de consensu partium eis eligendus est. ar. h. ł. ij. q. vi. pla cuit. ł. xi. q. i. c. iij. s; si partes non conueniant eligat iudex non suspectum. ar. j. de ap. cum speciali. ł. i. c. pe. infra. ł illum recipient partes ł immitte qui iudicium redditur ł inuitum. ff. de v. obli. int stipulantem. §. i. c. transferet totam. non tamen iudicis dandi licen tiam amittere pot. s; illud sit de iurisdictione. ff. de iu risdictione om. iu. l. iij. infra. ł h. io q illam n. s; ex ea missione. s; a lege. C. de iudic. a iudice. j. e. pa storalis. i. ke. ł. c. quam. vnde in alium eam transferre ne quid. ł si tamen h saltem si transferet in aliu; q si h posset subdelegatus posset alium delegare q esse non pot. j. de ap. cum causam q pterea quasi pot abdicare a se iurisdictionem saltem sine licentia eius a quo h ea. ut. ff. de off. p. consul. solent. §. i. cum teneatur exequi mandatum ipsius ł si h. p q diuium. xxx. di. Jn memoriam ł ordi. q more. s; si iudex amittat totam causam alicui nichil retinet iurisdictionum. s; alius iure exercitium illius cause. ff. de off. eius cui man. est iuris. l. i. §. ult. ł. ff. de iuris. om. iudi. more. ł. l. q ł reuocare pt quando uult. ff. de iudic. iudicium soluitur dicas q leges ille omnes que dicunt q non pt abdicare a se iurisdictionem ł proprie ad h iudicare intelliguntur de iudicibus ordinariis nisi si remittant in tot. ł illi possunt quando q; reuocare ł si totam causam committant. s; in delegato secus cum pprium nil habeat. s; eius cui mandauit. ff. de off. eius cui man. est iuris. l. quecumque. §. q mandatum. ł io nichil reseruat si totam iurisdictionem committat. s; siquid de legatus pot amittere totam causam retenta sibi exe cutione sententie: satis iur q possit. q illud est de iuris dictione sua. s; tunc ad eum appellari non posset q nichil h; iurisdictionis quantum ad cognitionem. s; solum e xecutionem. vnde ulterius partes iudicis assumere non pos s;. C. de executione rei iudi. ł ut pponis. ł. dix. q non pot q sententiando desinit esse iudex s; illa ni ut to q ille ni sentiat ł quantum ad executionem durat iu risdictio. j. e. pastoralis. non ad eum. quantum in lege. lex i distinctione dicit q si delegatus amittit alii causam ad eum est appellendum. C. qui p sua iurisdictione. l. un. illa intelligitur ł istam quando non amisit totum ł aliter s legem. Jt. aliud esse uidetur. ff. quis ł a quo appelletur. l. i. infra. ibi dicit q si iudex delegatus delegat a lii causam ł ab illo ultimo appelletur non appella bitur ad ipsum qui eum dedit s; ad iudicem illius q dedit illum a quo appellatur. ł ita esse hinc qd dicitur non ad nos ł intelligas illam ł istam ut dictum est de alia. q ibi totum amisit. ł ita concordat hinc quando totum amisit. uel aliter s leges. si causa sit ei. ap. re. maxime quando est si non sit remota. q utroq; casu appellatur ad eum ł non ad ppm. ł q ipso iu re hodie remota est a sententiam. j. de ap. ut debite. auditor. tali potius dicitur habere notionem quam iuris dictionem. ff. de re iudi. p̃tor. ait in pri. a consul tatoribus. pmissa. s alex. q ponitur in pri. sed ru. q si supra ca. ł hinc interpretatur in quo casu illa intelligitur. si coram eo. i. coram delegato a pp. ł in isto casu causa suspitionis non pbatur coram arbitris. cum al. ge nerale sit q causa suspitionis pbari debeat coram arbitr. i. de ap. secundo requiris. ł. c. cum speciali. id credo si ordi narius delegat causam. ł. j. e. suspitionis. uices suas. simpliciter committens uices suas totum commisisse uidetur. j. de iure pa. ex litteris. ł. j. de donat. pastoralis. ł. ar. op. ff. de tutel. l. iij. infra ł. C. de excusat. tu. l. ij. ł oppo. j. e. venerabili. § est h expressum. q functus est officio suo uices committendo. ut ibi dicitur. nec pot. ap. re. precedere. hodie non h; locum h q dicit si pot. ap. re. precedere. q ipso iure appellatio remota est. j. de ap. ut debitus. ł ita pp hoc non uiciatur iuris dictio istius qui recepit commissionem a delegato. q ł si cum iniatur sua iurisdictio palaius commissionem dele uatur ipso iure. ut ab illo non appellatur. n. g uetur. p illam decretalem. ut debitus. nec causam a lii delegare. h. r. non pot cum sit delegatus ab alio etiam a principio. j. de ap. cum causam. q. ff. de off. p consul. legatus. ł. C. de iudic. a iudice. i. ł si vero delegatus est a d uniuersitatem causarum. ff. de iudic. est pretor. §. i. ł. ff. quis ł a quo appelletur. l. i. § i. ar. q. i. de re iudi. cum bertoldus. s; illa non tene in h p decretalem predictam. j. de ap. cum causam q fit hinc lex q minus dignum trahit ad se magis dig num. ar. s. de temporibus. or. littis. ł. s. e. cum sit. ar. con. j. de consec. ec. uel ar. q in dubiis. ł. j. de celebra. mis. cum marthe. § pterea pot dici. ł. C. de pe. here le ditas. ł. xiij. q. ij. si estimem. ł. ff. de solut. si a lieni. ł. C. de ap. pcipimus. §. ult. Jt. notes q cum res transit de una psona ad aliam non transit cum suo priuilegio ł sua causa ł ponite. sic. xij. q. ij. q nimu in mittere. ar. con. xvi. q. i. si quis laicus. ł. j. de pig nor. ex litteris. sic quando a n q ius inefficax est apud unum. ł si ille mandet illud ius alii efficax est apud illum. s. de elec. suffraganeis. ff. de nouatoribus. doli mali. si non possunt amitto. hinc pz ex isto. §. q cum dixi in commissione q si amitto in causam precede non po testis aliter nichil in causam precedat q ille qui non pot i terere p committere uices suas sine g appositum clausu la illa q si amitto uel q si non omnes ł c. siue non ap positum iudex pot semp committere uices suas cum habet illud a lege. j. e. pe. ł. j. de ap. cum causam. q ł. C. de iudic. a iudice. hinc assumunt illud quando utrum con iudices teneantur admittere sub delegatum a coniudi ce suo qui interesse non pot. ł uidetur q non q tamen exstat contra. j. e. t. coram. ł ibi istam quo ta mem explicabimus. s; illud quaeritur an iuris p tibus iudex possit alii causam delegare. utiq; cum h habet a lege ut dicitur uerba p̃dicta. ł. j. e. cum. ł ita nulli facit iniuriam qui utitur iure suo. s. de elec. cum eccam ulteriana. s; quaeritur utrum delegatus p quem commisit uices suas in totum an possit postea re uocare. uidetur q sic. nam iudicium soluitur uetante eo q iudicare iussit. ff. de iudic. iudicium. dicas q si ille suscep sub delegatorem postea reuocare n

pot· j· e· venerabil· Si uo nō uult suscipe t͂c pō
s; nich᷒ postea pcede. q͂ uba intelligenda s͂t cum
effu· j· de cleīs nō resi· relatū· ff· q quisq; iuris
l· j· § h aut͂ uerba· S; anq͂ā ascet de uolūtate
eā reuocare nō pot͂· ēmuq; dicas rem integrā·
q̄rūs posīs repelle͂ reuitentē qr l; iurdō quo ad
executom͂ ei remāserit iurdom͂ cognitōis tpē n
potit reuocare sic̄ atingit in sn̄ia diffinitiua·
b· ordiarius uo qm͂ pot reuocare iurdom͂· ī q
cāu intell͂o illa lex iuditiū· ff· de· of· p asil· solēt·
§· j· s; si ptem iurdōnis delegatus sibi retinuit
pot͂ reuocare· s· e· §· porro ꝛ p lege͂ pdcām iudiciū
Q° solutū· S; pone q̄ unus delegatoꝝ amittit a
totto ptem iurdōnis si ille grauauit ptem
ad quem applāuit ad adelegatū non· qr p
est illi· ꝛ a pari ad parem n applātur· ff· de·
ap· l· j· ꝛ· ij· q· vi· § illo uidel; ꝛ· j· de· ap· dilcā· n
asotius a quo applātū est pot; cognosce͂ īmo
si h ueller h ip̄o pderet iurdōnem· s· e· cū sup·
ar· ā· ff· quis appellandus sit· l· j· § si ples· § pce
denti ibi appellatur ab ordinatio· ꝛ pside ad
ipm͂ pside tm͂· ar· xvij· di· multis· ibi· n· appella
tur a metropolitano ad aeliū in quo ipē d; i
terē· ꝛ ita in hoc casu applāuitur ab isto ad
eundem ꝛ adelegatū quidam dn͂t q b͂n u;
applīo ad ipm͂ ꝛ adelegatū· ꝛ ī uolunt q̄dā
dic· ꝛ idem est si unus amittat alij a suo au
dice qr si tunc applātur ab illo applātī de ad
ipm͂ ꝛ adelegatum· ar· h· § p cōmm sensū cō
trium credo q nullo istoꝝ casuū tali sit appl·
landū si· n· unus uell; cōfirmare q̄ fecit ꝛ alt
cassaret nich est; Dico ergo q ad sriorem ī ta
lib; ē applandū ꝛ q dicit· s· non ad nos s; ad
eum ē appellandū· intelligendū est qn uni soli
ē iudex uel si plures eent· ꝛ oēs amittunt alij
b uni soli retenta s̄ pte iurdōis uices suas
al· quālitcū q; puniceas sp ē applandū ad pa
pā quicquid alij dicant· ꝛ h idem dicit laur·
tp̄ tōnes pinuisas· ꝛ id sequetur si unus solis
poss; pcedere q non est uim pcipue qn cā a
mittitur simpl; sn̄ clausula illa q si nō ōēs.
ꝛ c· s; dn͂t si eēt in litteris q illa clausula qd
si amito ul q si nō omnes· ꝛ c tunc pot pcede
delegatus qr reseruauit s̄ ad de iurdōne qr
tē extat adito· qr ille a quo fuit applātū n
d; cognoscere de· ap̄ne· s; h non credo qr nō intē
dit tp̄ istis delegare cām principalē· ꝛ appel
latōnis· b· superius· s· e· c· § porro· eius ergo· con
cludit ex premissis trib;· § s· porro· ꝛ· § quo
niam uo· ꝛ· ar· a toto in quantitate· sic· j· c·
pr̄· § j· ꝛ· ix· q· iij· cū simus· ꝛ hic h dn͂t so ar
ticlō q̄stionū a tali grauamine· ꝛ iterum qr
grauam̄ piculosum ē sub iudice litigare ·
pecto· iij· q· v· qr suspecti· ꝛ· j· de· ap· cum spali·
vn quicquid fit post appellatom͂ legitimā
d; in irritum reuocari· s· e· cum cām ꝛ hic ī
fi·

Pastoralis offitij ꝛ· j· con· t· dnx̄ feud·

[illegible]

actus cum delegato a principe iurisdictio dandi iu
dicem sit a lege concessa· d in ipē exone
rare se ipm͂ maliciose nō querat pot apl
lere renitentē eo q iurdō illa tm̄ uidetur
deatur eē in omenti si cōlistēm aliq nō ha
beret d; tn̄ delegatus solicite puidere ut si p
sonis supiorib; exigente necessitate· negō
tium dinsit delegandū· in eā sēdōib; inferen
dis dignitati deferat ꝛ psone Sic cū totū
negm͂ alij posit amittere delegatus· sic s͂
ius ē exp̄ssum· cāōis offitij pot cl; ratiōne
pina demandare· ac puīnire tunto cōteptore·
Cū postulasti sic̄ a sententia lata litterarū
nrarum aucte· in quib; ap· ē in hita· fuit·
ap· ꝛ hic post· ap· ad iudices alios emanaū
fuīt· ad mādatum postioꝝ iudicē in exe
tutō sn̄ie· a pori b; delegata· debeat retarda
ri ut pores iudices ipsam u; p se· u; p ali
os exequātur· Nos aut inquī· r· r· R° qd ē
ap· cūm exc̄itta conscientia iudicib; alij
amittimus cognoscendam· applīone in
demur recipe· ac iurdōem prioꝝ iudicū re
uocare· ut interim executio sententie sus
pēdatur· donec eo ap· merita plenius sit di
cussa· ꝛ· j· Qz uero sepe atingit q executō
sn̄ie ordinario demandetur· quesiuisti an
si ipsam eē iniustam cognouit debeat eā e
xecutōi mandare an sit ei potius cōsulendū·
Attendentes itaq; qr nō cognitō s; executio·
tm̄ demādatur eid· R° q cū ordinarius te
neatur obsequi delegato ꝛ si sciat illā sen
tentiam iniustam exequi nichominus teneat e
andem· n ap̄d eum possit h efficere ut ab h
honere ipm͂ absoluat ꝛ· j· Cum ā sepe a
tigat ad diem q iudex delegatus a nob͂ ptib;
b; assignauit· eā altera parte ut negm͂
progetur· judicem ipm a rege ꝛ archiepō e
uocari· Nos pisoꝝ uolentes malīciātib; ob
uiare decernimus· ut si delegato cōstitit h fu
isse aliciū ptis malitiā pcuratū· ipm pui
at aūadiūsione adigna· ꝛ ne aliq lucrum
ex hī fraude reportet· psone neūt pti sus
pecte comitti ad diem illū amittat ipm͂ ne
gotiū· q in ipō ap· re pcedat nisi forte ptes
ciserint negotium progari· Id actoi
sci hylarij· ꝛ magrō· G· catolico tinsih·

Pastoral· ꝛ· j· a lege concessa· c· de
iudic· a iudice· ꝛ· j· de appellatione cum cōtin
que· eluitare· non uir q iudex posit amitte
cām h cum iusta cā impedit interesse non pot·
s· e· si p debilitate ꝛ· s· de fe ptis· si citatus· c· de
pedaneis iudi· l· ij· ff· de iudic· l· s· Et· ar· j· de te
stib; ī noīe dn͂i q nō est uim īmo cū de iuris
būsō hoc licet pot amitte͂ uices suas· ff· de· of·
eius c· man· c· § iur· l· j· ꝛ· s· c· pr· ꝛ· j· e· qm͂·
s; nunquid statī credendū ē iudici cum scribit se Q°
nō posse interēe nō uir n de h cōstet· ut· s· e· p
uenit· l· j· ff· si· n· cētetur pūsim cl; iudicī q

[illegible]

[margin: i pte eccla]

sz se posset. sz maliciose ex honorare. si uellet. ar. ff.
de uacat. munr. l. i. & l. ptor. ar. c. j. de re iu
di. cu cr. no est psumendu q iudex maliciose ca
mittat. dubia n. in meliore pte debent i(n)t
ptari. j. de regul. iur. qui ifirmus. & c. estote. &
ff. de reg. iur. sp in dubijs. & de quolz psumend
e bonu donec contrariu a ppareat. s. de scrutinio. c.
uno. & j. de psump. dud. & si quis dicat h fac
tu in fraudem illud dz punire. ff. de pcur. quot.

[margin: gl] §. qui dolu. a pelle tenetur. sic pz q aus a pelle
dus e inuitus suscipe iudiciu & domo alicius fo
ri. C. qui p sua iurisdone. l. una circa fi. ff. de mu
nerib. & hono. mun. §. iudicadi ncitas. ar. iocp
tu quoz n aduocat qui no pot cogi alibi q i
suo foro suscipe iudiciu. C. de aduocatis diuisor
iudi. somnius. infi. & h in delegato a pncipe. sz or
dinari no pot cogere ipsem alicius fori. ff. de iur.
oi iudi. l. ult. ff. de tutoribz & cu. datis ab his.
l. i & ii. & j. de of. ord. pastoral. sz nemo pot co
gi ut arbitriu suscipiat. ff. de arbitr. l. iii. §. i.
sz postq a suscepit dz compelli. ut in eod. §. Si co
stitione tuendo sine cohertione nulla e. ff. de of. ei
cui man. est iur. l. ult. & j. e. pe. verum ptu u
biu cohercendi maiorem atinz ad adinsione. ff.
de of. p afuit. meminisse infi. ar. lex post illa
meminisse. imo qui delegat pcipit. C. qui p
sua iurisdone l. una i prin. & preceptu ncitate
hr. xiiij. q. i. q deletur. & i inuitus quis delegat.

[margin: al. incipit hic ssqz] ar. ff. de muneri & hon. numeru. §. iudicadi. C.
de aduocatis diu. sor iudic. somnius. fictoribz. pu
ta idignitate qstitutis. s. e. sane. l. di. atuma ce.
xlv. di. cu beatus. & j. de maio & obe. ptuas. & ij.
q. vij. quisqs. citatonis offin. ar. a toto in q
titate. ar. s. e. c. pe. §. eius g. & ix. q. iij. cu sim
[margin: dr] l prin. discretone q est mr oim uirtutu. s. de.
of. custodis. c. i. & j. q. v. plerumm. punire. s. e.
pe. & s. eod. sane. ex certa scia. certam sciencia
intelligo. si in litteris appellatois fiat mentio de
processu cae & de applone interposita & de excep
tione pposita & h est uim qn applatur a graua
mine an snam. j. de ap. ut debite. Sz si appel
latr a diffinitiua snia ibi no est nece dic ut
si applo ab iniq snia a tali iudice lata & de
tali applone inc fit mentio. ff. de ap. sz & sia

[margin: Q] pd. discussa. s. affirmatone l cassatone. sz pre
q iudices applonis pnuntiauint male ap
pellatu & sic affirmauerit sniam lata quero
cuius madabit sniam executioni utr pmi iu
dices l scdi. quida dnt q pmi. ar. fi inredex
ex illa tra iurim executo snie suspndat. sz ut
q eoz iurido sit reuocata. ex eo q dic iurisdom
eoz iudiciu uidentur reuocare. ar. C. de epili au
dia. in auctu. si quis litigantiu. & io melius uir
q scdi iudices ipsam debeant madare executoi
ut dic. c. & q scdi h facere debeant uir qz si iu
dices applonis affirmarent sniam ultio die ani
a tpr applonis. pz q pmi iudices no possunt
postea illa mandare executoi cu iurisdo sua

quo ad oia expirauit. s. e. qrenti. sz illd est uim
q dz in illa qrenti. u non e applatu sic uiderit
q iudices applonis an diffinitiua snia. sz p nu
ciat applonem illegitima. redibit postea in pn
cipali. j. de ap. ut debitus. & c. cu in eccia. & h id e in
diffinitiua qrz. C. de rebz creditis gnalr. §. & si iud.

[margin: sz] sic dicend est q illi q affirmat diffinitiua snia
debent face q s est ad faciend. sz si pmi si scdi.
h faciant no refert qnium ad effcm snie si pmi
iudex fuit ordiari sat pot dici q exequat ipse sua
sniam cu sua iurisdo sit ppetua. Sz uir q scds iud
debeat poti ea exequi. qr ex scda snia agit p ac
tom in factu & no ex pma ut notat. j. e. cora. & io

[margin: gl] potius scds q a pmus dz exequi. & si sciat ad in
diligentia eius q h dz nq e executio mera & e
executio mixta. mera dz executo qn ptibz psentib
cognitu est de ca ab aliq. & ille mandat alio qd
sua sniam exequtur. tal executor no dz audire
exceptones. & de tali executone h loqr. & C. de e
xecutoe rei iudi. si ut pponis. & j. de re iudi. de ce
to. & ff. de iudi. si ptor. i. fe. u sniatu fuit ce ab
sente & expone & si sciat illa snia lata i iniusta.
i. ce uis litigatonis lata qr s h nullam hz co
gnitom & io dic & si no cognito sz executo & e. n
illam dz simplr madare executoi secus si sciat il
la nulla ut si eet lata auctte tras fasaz. j. de fal

[margin: l. gl. i sep] satis. s. eo. u iudex no hunt iurisdone. ul pro
pter iniusta l p dolu aduersary. si uta obiectio co
ra executore ubi s sedere dz executoi dum tn ma
liciose scu calupniose. h no pponeretur. & te ro
ferat negm fictoi. i. de re iudi. de ceto. & s. e. Si
qn. & C. si ex flsis instris iudicati. & ff. de iudic.
si ptor. §. marcellus. si executor tal eet ordiari
& deputat executoibz sniaz dz admitte tale ex
ceptom ut dic lex. si ptor. §. marcellus. calupni
ose io dix. qr si hoc eez non dz differri executo.
C. ad l. cor. de fal. l. ii. ibi enim si obiecerit ca
modante solutois & io executo no differt cu
falsa sit ei postea qd falsi. ut ibi. Mixta dz e
xecuto qn ht cognitom adnexa ut cum pp ma
dat alicui restitui te suam ul mandat alicui
dari bnficiu cora tali executore admittuntur legi
time exceptones qnuicz absolute scribitur. s. e. ex
pte. & xxv. q. ii. & si no cognito & s. de sepl. si qn
& c. cu a deo. & s. de etate & q. accepimus. & no. q a

[margin: snia] mero executore no applatur n excedat mod e
xecutois. C. quoz ap. no recipiunt ab executo
re. j. de re iudi. q ad qsultatom infi. & ij. q. vi.
ab illo. §. sunt quoz. v. ab executore. & s. e. pe.
§. vin. & §. sequen. sz a mixto executore bn appl
latur si n admittat legitima exceptom ul al
latur. ut dic. j. de ap. dilco. & c. ut debit & s.
ptes grauamint. j. de ap. dilco & c. ut debit. & s.
de eta & qua accepim. Et no q no sp e obediend
iudici. si euident iniquu e mandatu ipius si
cut ius. xxiij. q. i. quid culpat. & xi. q. iij. no sep
& duobz. c. sequentibz & l. di. si quis pre posita. cet
si al fuit i iudiciu. & xxiij. q. v. lex etna & c. cum
minist. licz si sit obediend iniquo pcepto iu

dicis ut dixit iuxta ho pr. signata. h preceptu ra
no dicit iniquu. imo iustu est. i. de rigore iuris
inductu. 7 id est exequndu na ex quo sna lata
e lz iniusta 7 ce nis litigatoris a q no est appel
latu elapso decendio de iuris rigore madanda e e
xecutoni. ar. C. ut lite pen. l. ult. spotanea. n. ap
pellatois obmisso turpitudine purgt que sne
inerat. ar. ff. de condict. ob turpem cam. l. si ob t
pem l si appellauit secdo 7 succubuit. 7 h e de ri
gore iuris introductu est ne litem debeat resuscitare
sna lata ut as sit litiu finis. j. de do. 7 c. fin
em. 7 c. venerabil si p iniqua iudicis s dapnac
acquiritur de rpo. j. de emptone 7 uen. si uedito. r.
C. de euictoib; emptor fundi. ff. de euictonib;
si p in prudentia 7 in instit. de obli. q ex qi de
licto i pti. tenee eande. ar. ce. hug. 7 eius secii cer
qui dixit q iudex non dz ferre sentetiam s alle
gatam si hz consciam lesam in cau. s; dz cam
alij delegare. s; si ipe n psct. alij sb delegare e
sic sb delegatus a delegato quid fiet s eum. re
pderunt ubi no erat timor. putiat in noie
dni s allegata 7 deponat cscia. ut. uj. q. vij.
iudicet. a rege simile. xviij. di. si eps p h pz q
ille clausula q si non omnes 7 c. no spectat ad
tpales inpotetias q2 s h iudex qui qui n pot
s; interee non posst alijs amittere uices suas.
s; uz q iudex iste potius teneat obedire ma
dato pp qua archieps ul regi ut. xi. q. uj. q re
sistit. ff. de re iud. ce. pupillu. s; cu uce potest v
triq obedire diusis tempib; ul e eod utriq; obe
dire tenee. ff. de opis libertor. duor. libtus. imo
pp ppria cmoda pot deserere iudiciu. ff. de iu
dic. si longius. neutri pti suspecte. h sp e facie
du. j. de ap. cum spali. appellatoe remota. ce. s
c. pr. c. si uo 7 c. nos a. 7. ff. a quib; appellare
n licz. a. infi. dic q spale est h ut iudex delegat
possit admitte cam. ap. re. i odiu illius qui p
curauit a bsna iudicis s; hodie locu non ht.
h q2 applio rpo iure remota e. s u nullus pot
applare ab aliquo iudice n grauet. j. de ap.
s' debitus. l. dic q n amittit appllone re. sed
aucte h dec. sb delegatus pcedit. ap. re. 7 statu
tu fuit h in casu isto q sb delegato pcedit. ap.
re. i odiu illi qui petrauit a bsentia delegati.
7 ita n e cu q satis pz p hanc lram.

Ex tris patriarche graden. 7. j. eo. q.
n uos constiterit q lre que secdo lo
co ad archipbrm paduan impetrate dicu
de pdib; litteris ad primiciu graden 7 ple
banu sce sophie obtentis. expssam fecerint
mentionem ut p secdas prie appareat reuo
care. cu primos iudices. auct. litterau ma
tum. iurisdonem no sit dubiu hiusse: q
potuit postmod priarche quo ad executo
nem sne demandare ex quo cohtonem
e id patriarcha recep. cum hi demandata e
iurisdo delusoria uideretur. si subdelegatus
hi cohtoem aliquam no heret. interdictu

c. lra. sub delegatus a delegato ... ... delegato ... ... a delegato ... ...

snam ab eod priarcha. in castellis archid p
mulgata. p eo q eiusde priarche executoem
impediens eius lras quib; mandatu pre
dcor iudic insinuauit. legi in publice no sine
buit. ea dni faciatis inuiolabilr obuari. do
ec d priarche de iniurijs irrogatis sufficien
t fuerit satisfcm. Si uo constiterit pmas lras
p secdas legittie reuocatas cu appareat prios
iudices iurisdcem nullam penitus hiusse. 7
ita asser p csequentia patriarcha rpm no re
cepisse iurisdcem l cohercoem aliqua ab eis
dem. pdcam interdicti snam denitiens irri
tam 7 inane. Idem epo pictauien.

Exhis 7. j. Casus iste. a. pbrm 7 canoicos sce
iustine a trouisia uidebat si canoicatu sce iusti
ne prio fuit ca amissa ad petitoni canoicorz
sce iustine primicio graden. 7 plebano sce so
phie secdo ad petitoem. a. pbri ipetrate fuit a
lie lre archipbro paduano i quib; de prorib; n
dicebat mentio non fiebat tande archipbr pa
duan q2 clici. sce iustine n recepiebat illu pre
bitu in sociu 7 fratem illos excoicatos fecit pu
blice denuciari postea primicerius 7 plebanu ma
dauit priarche graden. ut dcos clicos denuti
aret n esse excoicatos cum in sedis lris de priorib
mentio no fiebat. s; cum patriarchi exequi uellz
mandatu s iniunctu archidyacon castellanus
ipm ipediuit. s u priarcha archidiaconu sup
posuit excoicatio iurisdco. pp h orta fuit inte ipos c
trouisia 7 sic qo delata est ad ppm. s; q2 no po
tuit pp. de sci ipo plene cstare madat quib
da iudicib; ut se litteris ipis uitate inquirant
7 si cstitit euident q secde no reuocent. pmas
snam lata in archidiaconu castellanu usq ad
debita satisfcom faciat obuari si aut cstitit
euident q secde lite expsse reuocent pmas se
tetiam priarche denitiat irritam 7 inane
cu nulla recepit a prius iudicib; qui ra reuoca
ti fuere iurisdom. expssam fecerint mentione. pu
ta q2 no ctinent seriem rei. j. de cosn. di. 7. nj. sine sci
si eo. 7. ff. de ap. si exp̄ssi. 7. j. de re iud. Int mo
nast l q2 simplr fecit mentione de eccia illa ta
cito de alijs reis. j. de do. 7. c. c. ij. Si sb delegat
s. priarcha. h euident apparet q iudex sb delega
tus 7 e merus executor qual erat priarcha. hz
cohtoem. j. de re iud. cum bertold. s alio cm. 7.
s. c. pr. s. 7 e iudex delegatus ab epo. xi. q. i. p
uenit. imo 7 sb delegatus s leges ht iurisdcem
s; modica cohtoem. C. de sportul. l. ij. 7. ff. de
of. eius cui man. e iur. l. gle. 7. C. de defensorib
ciuita. defensores. 7. ff. si quis ius dicedi no ob
temperauit. l. ult. imo 7 arbit hz cohtone. ff. de
arbitris. n ex oib; 7. ff. de iudic. l. ij. infi. dic
tu quida q delegat ab ordiario no ht aliq co
htonu. ij. q. vi. quisqs 7. ff. de re iud. ad lopi
o. 7. j. de foro. c. pe. si quis ce clicu nisi lis c
testata. coram rpo. In autu. de litigosis. C. oem.
7 ita non pot mitte in possessione. ff. de iurisdco

ne oi iudi. iube. s; q. possit in possom mitte dic
lex ut iur ocm. ff. de of. ei cui man. e iur. cognito.
§ ult. s; illa iube loquitur de possone q. ius tribuit
illa cognito de illa possone loq. q. ius no tribuit
q. fit q. ca custodie. fuit satisfcm. h optinz ii qs
excacatur p cumine sui p manifesta offensa ut p
satisffaciat q. absoluatur. j. de sen. exc. sig. ex pte si
uo p contumacia l occulto delicto statim dz absolui
pstito iuramto q. stabit mandato ecce ut ibi dz.
s; contradic. j. de ap. q. frote. § sane. s; illa no cotdi
cit immo acordat ibi excoicatus fuit p contumacia.
l qualz alia ca q. sit manifesta ut dic. t. s; obstat
q. ide ur qualz alia ca t. laur. dic q. io stati recep
ta cautone e absoluit ne in excoicatoe decedat s; dic
cu. t. q. no contradic. t q. dic p qualz alia ca q. n
sit manifesta. q. si ca illa n e manifesta statim dz
absolui an satisfconi. nec teneo satisface. n dz
excelli n primo cstet de illa iniuria l offensa. decu
ties iterata. ex h pz q. snia q. nulla e no est execu
tioni manda. immo excquuti ipune n paret. ar. s.
e. § i qn immo cum uiolent resisti pot ei ut ipe sicut
resisti pot officiali ueienti ad accipieda bona alic
n pcus ab impatore forma fuit data. C. de iure
fisci p ptuum. z. l. x. s; ita sic non tn patriarcha u
te tenetur in iniuriaz cum h ignoraret. q. puta
bat sniam alic fuisse. ar. ff. de ui bonoz raptoz
tu l. ij. § si publicanus. ar. j. de sen. ex facto. t i
ancem. ut pote lata a iudice n suo t pot notari
ar. q. patriarcha tn archiepc no est iudex ordinari
i puincia. ar. ix. q. iij. cosului. s; hic n pcedebat pa
triarcha ordinaria potestate. immo delegata tn. t s
no collr. illo. ar.

Licet undiqz. t. j. Cum q. duas incontem
d. si cam tribz iudicibz delegaui. appo
ni uoluisti illam clausulam facientes. q. si no
omis hiis exequendis potuis intesse duo uim ea
nichominus exequitur. t unus postq cum igit e
dam ex aliis uices suas de medio sit sublatus.
tcius s ut suspectus merito recusetur an collega
residetur suo noie a c defuncti possit negocum dif
finire. In cmra. t. t. R. q. si iurisdictione e a suo sibi
collega delegata eo uiuente uti no cepit. q.
mandatum h re integra morte mandatoris
expirat non hr solus officium iudicandi. Si uo
an mortem illius iurisdictone uti cepit talit
de mandata. uices suas t illius potit ad iple
Idem epo tricori.
Licet undiqz. t. j. si no omis. s. e. y. prudentia
ur suspectus. j. e. ca. q. t. s. e. insinuate. uti n i
cepit. saltem p citatoem. s. e. gratu. j. de of. leg.
c. ult. ff. de iudic. si quis postea. ff. de pollicitatio
nibz. l. i. ff. de neg. g. na t seruus. § si unus. re i
tegra. t ita soluitur mandatu re integra morte
alterutrius. ta mandatoris q. mandati rij. in fit. ma
dati. § recte soluit t morte litigatoris re integra.
s. de rescripti significam. ar. ff. qui satis dare co.
si decesserit. ar. a. ff. famil. h. s. si filia. § uetu
tius. st. ar. a. q. n soluat morte litigatoris. j. de

Piez. ca. q. re existente integra iur. dco pat delegata
per morte delegantis expirat ul iur. ff. dco dele
gata per morte delegatis expirat

iudic. q. p. t. ff. de fidei comis. libtatibz. l. cu qsi.
q. aut dz morte mandatoris finit mandatum illo
tum est n sit tale mandatu q. pt morte uocte s
ad iplere. ff. mandati. si uo terminandi. § ult. sed
pone q. plures cae comittutur p unum rescripti citato
fit i una. ca t tn i alia nichil pp uat iurisdco sit
aliis. ar. q. no. ij. q. iij. § notandu. § alonitio t q.
vi. § diffinitiua t § quiz. ar. ff. de ap. cu i una
t ff. de neg. g. na t seruus. § s; si unus. ff. de mino
ribz t § ex ca. a v. ce q. quantu ad os sit pp uata. C.
de duobz reis. l. ult. § m est q. n est pp uata iurisdco
n in ca illa p q. citato fca est. § n mortuo mandato
re expirat iurisdco quantu ad alias. q. quid si mo
riatur an declaratoem ut fca citatone. ar. q. n p
pcede. s. de rescriptis pastoralis. q. plures cae intelligunt		inti.
s; a unum tn. ar. j. t. pt. honte. It quid si delegans
n moriatur s; deponitur n pcedet. Quid si excitetur
pt ut pcedet delegatus q. morte naturali confirmat
donato t si ciuili. ff. de donatoibz int uir t ux. cu
h stat. § si donator t. j. de cel. mis. c. cu marthe. §
ceterum.
Cum iiure pie t. j. p consuluisti. cum t ab
aliquo sub hac forma mandat. auct.
qua fungor iniungo ut talem terminetis ex
cois sine contracere ac tibi sr. auct. ap. hesitati
ab aliquo no sit fides an mandat h. exeq
tenearis. Sr quo h dntius rensui. q. n de ma
dato se. ap. certus existis exequi no cogis qd
mandatur. Idem pari. t trecen. epis. t albi
sce genouefe.
Cum iniunc. t. j. h est ps illius dec. cuius res.
s. de elc. cum inuite. Iniungo. ut s. de re pb. cu
cntigat. hesitanti. i. dubitanti. de mandato. sedis h
ualde notabile e q. s; exhibeatur snia delegati ei
tn no creditur nec psumitur p snia n ostendat comi
sio nec credit iudici si se delegatum dic. ar. j. de testi
bz cu a nob. t io dicit lex i arbitrio q. n stat uilo
enis si dicit iuramtu a ptibz impositu. C. de ar
bitr. l. iiij. § si in aute. ar. C. de mandatis pri. l. ult
caueat q. quicuqz impetr a pncipe cam comitti
alicui ul delegari ut si snia lata fuit p eo a dele
gato ita bn custodiat comissione sic ipam snia
cum lapsu n temporis si cuenetur t ostendet se
tetiam sn comissione n ualeret ei n pderet de co
missione snie uo ordinariz sp statur t p ea psu
mitur q. ibi constat de iurisdco. j. de re iud. sic t ij. q.
vi. h e la. si tn publicatu fuisset rescptu in iudi
cio ur q. sufficiat si de h constat. l; postea e comi
su. j. de priuil. cu olim. C. de testamtis publicati.
It si snia redacta e in publicam cartam. ur qd
sufficiat. j. de testibz significaui t in autu. ut fac
tu filiz. § i. coll. ix. s; sit ar. ce. j. de re iud. cu inter
nos. It suffic si h subscriptoem testiu. xvi. q. iij.
§ pot. s; ur q. hodie sufficiat solus tabellio ad i
ponendu fidem snie. j. de pbone. cum ce ffiam no
nlla sit dubitato ita dz si q. auct. iudic. rescript.
do. pp sollempnit i publicam forma redactu i
serantur in ipa snia iudic. auct. t alia instra p

Cum iniunc. Cas. n no credit quis delegatus nisi de
legacionem ondat ut pbet

citatoria. quia idem iuris est de uer. uel si ostenderetur sen-
tentia lata in personam procuratoris uel sindici uel quasi
si non constaret de mandato procuratorio sententia non ua-
leret si staret ei si negaret illum fuisse procuratorem.
sed postquam in ipsa sententia inseruntur hec instrumenta et scriptum
iudicis auctoritate stabitur postea sententie et si origina-
lia scripta non appareant. C. de testibus publicati. id
caueas in sententia excommunicationis. Si quis absolutus est cus-
todiat instrumentum siue litteras absolutionis per quas tutius
consistat si ei obiceretur excommunicato alias posset ei pre-
iudicium generari. s. de elec. uenerabilem.

Cum olim A. et J. clerici et conuentus hic uir-
giliacensis nobis coram monstrassent
quod comes Altissiod. quedam stagna molendina
et domum infra eorum constructa nitebatur in ipsorum
preiudicium et grauamen. episcopo et thesaurario in-
sulensi causam commisimus eamdem. per quorum litteras
accepimus quod lite super petitionibus eorum contestata
receptis utrimque testibus et attestationibus publi-
catis. cum super dictis testium inter partes fuisset
postmodum disputatum. tandem pars comitis
proposuit quod de dampnis et in nemoribus et re-
bus aliis datis super quibus deponere testes uide-
bantur cognoscere non debebant. cum in rescrip-
to nostro nulla de dampnis mentio haberetur. et j.
Iudices autem interlocuti sunt quod super dampnis da-
tis a comite ad eos cognitio pertinebat. Quo
audito comes ad appellationis beneficium conuolauit.
Verum ipsum iudices euocatum et nec per se nec per
sufficientem responsalem comparentem in nexu excommunicationis
astrinxerunt. et j. Quia uero super dampnis datis
antequam lis fuit. etc. nequaquam ad dictos iudi-
ces cognitio pertinebat cum in rescripto de ipsis nul-
la mentio haberetur nec ad ipsos potuit iudic-
tio prorogari cum ad illa procurator intelligatur
solummodo constitutus que in commissionis litte-
ris inueniuntur expressa. et postquam comes
publicatis attestationibus intellexit se huiusmodi fu-
isse depositum primus contradixit. Nos eosdem
iudices pronuntiauimus minus iuste inter-
locutos fuisse ac sepe dictum comitem qui ob
hoc ad appellationis beneficium conuolauit excommunicationis sententia non
fuisse ligatum. Idem Senonensi archiepiscopo.

Cum olim. et j. cum in rescripto. et id
non ualuit quod factum est si formam mandati trans-
gressi fuerunt. s. de rescript. cum dilecta. antiquam. ma-
xime. quia si post litem contestatam cum dominus non habuit ratum factum
procuratoris immo presentiam sciente statim contradicere. b. e.
procurator cum simpliciter constitutus fuit ad causam pre-
dictis iudicibus delegatam. et nota quod licet per principales
personas possit fieri prorogatio iurisdictionis. ff. de iudi.
l. ij. §. si iudex. et l. de qua re. §. i. per procuratorem tamen
si non potest cum de hoc non fuit cogitatum quando constitutus
fuit procurator. arg. ff. de auro et arg. legato. si ita.
ff. de transac. cum aquiliana. ff. de contrahen. emp.
et nuptiarum pacta. et C. de transact. transactionis. si. ff.
de iure iurando iusiurandum. §. procurator. et xxiij. q.
iij. ne quis arbitretur. et quasi fiet prorogatio. dic. j. e. p.

Cum olim. Casus. Procurator non habens speciale mandatum iudicem prorogandi debet ... prorogare ... [illegible] ... post appellationem legitimam non [illegible]

et C. preterea. ii. uni articuli non debent sed alio probatio-
nes admitti. C. qui legitimam personam. l. ult. et ff.
de iure. iura. si duo patroni. §. iulianus circa finem
et talia dicta non ualent cum iuuent sed alio articulo. j. de
testibus. c. de testibus. primum contradixit. ex hoc uidetur quod si pro-
curator fines mandati excedit domino sciente quod preiudi-
cet domino nisi statim contradicat. arg. l. di. si cum scientie.
arg. j. de his que fiunt a prelato sine c. ca. c. ij. ff. quod cum
eo qui in aliena. po. l. ult. ff. de institoria. sed et si in
pri. ff. ad maced. si filius. C. de nupt. si ut proponis
et si iudex scientibus partibus excedit fines mandati
eis preiudicet. arg. C. communia utriusque iudicij. l. ij. alias
non preiudicat factum procuratoris domino ignoranti. C. de
procuratoribus. si procurator. et ff. de procurat. ignorantibus dominis. Sed nota quod licet procurator non possit proroga-
re iurisdictionem de re ad rem tamen uidetur quod possit prorogare de tem-
pore ad tempus quia procurator datur ut consequenter agat intelli-
gendus est permittere procuratori et postea litem peragere.
ff. de procuratoribus qui procuratorem. Sed procurator man-
datum prorogare potest ad id quod est prope mandatum. s. de
elect. In causis. et e. de renuntiat. post translationem. et ff.
iudicatum solui. iam tamen. §. ult. et prorogat ad ea que sunt
preparatoria mandato. ff. de procura. ad rem mobilem. et
l. ad legatum. et accessorium ipsius siue sequelam. ff. de
institoria. et cuique. §. ei a. p. que infra. prorogatio de re
ad rem inuito reo non defendente iurisdictionem quia impetra- non ualet
tor inuito reo non potest extendere rescriptum ad res alias
quam in rescripto non expressit ut supra. isto tangit se per
conuentionem bene extenditur ad res alias inuito actore
de quibus nulla mentio habita erat in rescripto si actor
presens uelit in sua petitione. s. e. prudentiam. et est
ratio. j. de mutuis petitionibus. c. i. b. in fi. non fuis-
se ligatum. quia non habebant iurisdictionem super dampnis. si. s.
e. ex litteris. non possent agere tamen iudices ad interesse que
eum iniuste excommunicauerunt. j. de sententia excommunicationis
facto. et hic error eos excusare non potest.

Cum olim magister S. et B. archidiaconus contu-
et compositionem ad inuicem commutassent. et j.
Verum dictus B. delegatis iuris non deferens in
nomine suis delegantium sigilla uiolauit illorum et
scripta que nobis fuerant presentanda non erubuit
aperire que postmodum nuntii presentia constitutus ad-
uersario presente in excusationem suam proposuit quod
iudices partem preferentes alteri ipsum et acta inscrip-
tis minus fideliter redegissent. Unde timens ne
litteras uestre portarent scripta illorum aperuit. et quod
pretermissum fuerat adinuenit. Sane si quod expediret
melius notauisset uel non recepisset scripta sus-
pecta. uel recepta nobis fideliter presentasset. et osten-
disset causam suspicionis proponere coram nobis. presertim
non agetur de iudice quem ei proprio motu accersi-
uissemus sed de illo potius quem ipse duxerat eligendum.
et iudices suas nobis per eum litteras destinas-
sent. de ipso partis consentientes sub ipsius fidem
non duxerat adhibendam. Sed ut in eo saltem puniret
in quo peccauerat acta iudicum que temere uiola-
rat. ipsum sine nec debuimus noluimus exaudi-
re. ne uideretur sinus dolus ei patrocinium attu-

Cum olim. Casus. Cum acta clausa uel litteras iudicum delegatorum suorum uiolando sigilla aperuit [illegible] illa acta audiri non debent.

iusse. Idem albto ca pllo · s · ch · tori.

Cum olim · ⁊ · j · h decretal · ⁊ illa quam tes · j · de
re · p · cum olim locute de eadem m̄ · delegantis ·
cuius uicem gerebant · g · o · sane · in fina · n · iu
dicii ad eu ptin3 cu legatone fungitur · ij · q · vij ·
accusato infi · ⁊ · iij · q · i · multi immo ipos tanq̄ dele
gante honorare debent ptes · xciij · di · c · ult · ⁊ · xciij ·
di · c · i · sigilla uiolauit · ⁊ ideo e puniend tanquā
falsarius ⁊ ob h solum puari debuit bn̄fico · g ·
de rescript · olim · ⁊ · j · de falsariis · ad audiam · vnde
tangit illd q legitur in libro · re · cu vrias nollz
accedere ad bersabem uxore suam q dd rex cogno
scat timens ne acepisse ex eo sic ⁊ fecerat qd cu
ipe facere nollet rex remisit uria ad ioab prin
cepem milicie cu litteris atinētib ut poneret eum
int a fortissimos hostes ut occideretur ab eis q
⁊ fcm est · s3 iste stultus fuit qui recepit lras illa
si tenens suspectas q2 primo debuit eas uidere dili
gent · ⁊ si quid eet in eis iniquu debuit ea dice
relatoni iudicu · si ce uitatem referentur · iudi
ces · n · deberent ostendere ptib3 relatone q faciut
sioni · ij · q · iij · vbi inu · infi · ⁊ · c · de relat · l · i · ⁊ · ij ol ·
post3 appllare ut ibi ⁊ quod iudex se relaturu
pollicetur illico litigatoribz acta eor reveler · j · de
ap · intimasti · ppo motu · sic ergo ur q iudex m
nime q princeps concedit possit recusari · ar · ce · j ·
de ap · nouit · ⁊ · ff · de offi · pref · p · l · i · credit · n · pri
ceps no alit fore iudicaturos q ipe eet iudicaturus ·
vt ibi dr · ar · ce · insti · de sat · dat · tutor · in prin ·
l · quo pruitar sicg · de trans act · qinto · ⁊ · j · de iure
patro · pastoral · infi · s · de tempibz · or · l · ras · ne m
derer dolus q2 fraus ⁊ dolus nemini debet patro
cinari · s · de rescript · sedes aplica · j · de testib · c · offi
tij.

Coram dilco filio · cj · card · dyac · qm e
⁊ st · minuio ⁊ clico sce agathe ad insta
tio tuo concessimus auditorem qui cum eccle
eiusde interes · s3 absq3 titul de rati ostatione
ad se ap · accesserat · s3 de rato cauat sb fide
iussoria cautone co cessimus auditore ppo
nere curauisti · qd cum quida in prochia sce
cj · in honore sce agathe eccam construxisset
alex · pp · p · n · cam sup h albi sci stephi ⁊ pon
sci uictoris comisit qui p ecca sce · cj · diffinti
uam sniam ptulint · qm capellanus sce a
gathe sine parere ptempsit · cumq3 sr eade
ca coram fere epo · p annu disceptatu fuisse ·
ps ecce sce agathe · tot3 uitate suppssa · magr ·
l · bonon · canoicum optinuit eidem epo in
cause decisione adiungi qui cum eie inter
esse non posse · pcuis · cu psequentes litteras
ma dabatur ut si ambo interesse no possent
ma · ap · exequi dis ea nichominu adimplet · p
dcam sniam confirmauit · ⁊ · j · s · nuntius no ec
clesie sce agathi · int alia pposuit q cu dcs ma
gr uices suas alij delegasse · ep adimitte no
luit sbdelegatum · s3 post · ap · ad nos inter
positam solus in cause cognitone pcessit · ⁊ ·

j · s3 fuit q sensum q fere ep solus pcede po
tuit cu in ultima comissionis lras finis3 in
sertu q si ambo interesse no possent · pdcs ep
nichilo exequi pcurare q si intellr ut si p se
l p alios interesse no possent · q2 id rato l mu
tua contingere · s3 si no possent psonalr interes ·
id e card · latam ab eod fere epo sniam con
firmauit · ⁊ aduse pti se h in ppetuu dcre
silentium iponend · pos asit q ab eo scm est
nisse · ap · confirmamus · Idem sponto sci dop
tinij sbd · n ·

Coram · b · j · absq3 titl de rato ⁊ ideo audiri n
debuit · j · de pcurat · c · i · nisi cauisse de rato · sed
q̄l3 admittit iste · h · ad agend ce sniam cu no
hret mandatum ad h dici pot q id admissu fu
it q2 erat coniuncta psona · q2 dicus illius ecce ⁊
canoicus plebis de pastino cui sbest ecca sce a
gathe ⁊ coniuncta psona l3 admittat ad agen
du cauere tn de rato d3 · ff · de pcurat · s3 rec pso
ne ⁊ · l · pomp · insti ⁊ ideo cauet de rato · q2 pot ptin
ge q illi de plebe n hebuit rati · vn eis res iu
dicata no obeet · c · quibz res iudicata no nocet ·
l · i · ⁊ ideo ille h · cauit de rato fideiussoria cautone
ul pot dici q id cauit de rato q2 de mandato dubi
tabatur q2 tc h3 locum caucio rati · ut · c · de pcur ·
l · i · s3 ur q cautio ista fragil sit q2 ex ea n pot a
gi ad interesse cu res tal sit q non pot estimari ·
vn non ur admittenda ppt fragilitate ipi · ff ·
ad trebell · cum ita · s · i · ⁊ · j · ut lite · ce · accedens · s3
agi pot ad impensas fcas in lite · ff · re ratā hri
si sine · s · cu pcurator ⁊ in h mag expedit reo
ut dicit · jo · q ei caueat de rato quā ptet mada
tu q2 p h asequit sumptus ut dic · s3 credo q i ta
li cau cum res tal e que estimari no possit tuti
eet reo si ille ptet madatum · q2 dns postea ce
sniam uenire non pot · s3 forte ex ista cautone
possit agi ad interesse ce fideiussores si dns rem
ratam non hut ⁊ estimabi in comu lesa fit
ecca q no statur sme ne coti die litiget · ar · j · de
arbitris p tuas ubi agitur ad interesse in consili
ca · Jt ex hoc ur q qn dubitatur de madato si
pls sit cauend de rato ⁊ si ille dict se uelle pba
re mandatu ⁊ h ur p · l · c · de pcurat · l · i · ⁊ q p
fideiussoria cautonem ⁊ non mida · ff · de pcu
rat · seruum quoq3 · s · arc · p · s3 uidereo q iste sn
cautone debuit audiri ex eo q h3 i instra ecce ·
ar · ff · de le · iii · cum cirographu · sz · ista no erat
talia instra · s3 instra ecce p que intendebat p
bare de iure ecce ⁊ illa lex loquit de instris cau
tois legato ⁊ h constabat · vn eo ipo q legat i
strumentu intellr ee legatu illd q continetur istro
al inutile eet legatum illud q cinet in instro
al inutile eet legatu · al istrumenti alius no
pde cu ubi instrumenti no adiuuet ueritate · s ·
de pbat · ad platorum · Qualr sic intelligend qd
dr lras de rato dr · j · de rel · do · b dilcs · in p gl · tot3
uitate suppssa ⁊ ideo littere no ualuerit cum conten
serit inferant litte constando ⁊ pducendo testes.

¶ Cum dict duos delegatos subdelegatum collegi in
pedit ad interesse non tenet ... in nostro ...
... q si ambo ... delegatus non tenet
admittere collegam ... per litteras sub
... subdelegatum

se decisione .i. cognitione. sic e in antiq. et bn. et hoc pbat p hoc
q litterate suppssa. h de huiusmodi processu mencionem fecisset
enectitent decisione. et tunc n posset eps procedere sine adiudicio ul
legato ipius ut dr i illa glo. magna. sic. s. e. insinuante et
dic. c. pst. b. p dictam snam latam p archen sci stephi. et pore
doris.

coram eo et sit. j. de re iudi. i. int monastia. ad
mitte noluit. Sz uis q ferrarz malefecit q illu
sbdelegatum no admisit. q delegatus a pn. pot
eam alij delegare cu id sit ei a lege concessu. C. de
iudic. a iudice. et s. e. pastoral. in pn. et j. e. cum
aplica. et j. de ap. cum cam que. sic g uidet q
malefecit ferrarien. et uera p dca q debuit ipm
sbdelegatu recipe. Sz ee hoc q dixi facere q sna fer
rarie. postea afirmat dnt quida q id noluit ip
admitte q sb hac forma scptum fuat q si a duo
et c. tu fr epe solus procedas q te exat a dicto u uz
hic eca finem f h uz q a s no posit admitte ui
ces suas qn clausula illa apponitur q si no os et c.
si ipe non pot interee dicas g q ferrarien. id is
tu sbdelegatu no admisit q hec impetrate fuere
tacita uitate nulla fca mentione de processu cora
ferrarien. i. de re iud. int monasterium. Sn no
ualebant. et ita nec sbdelegatu nec delegatu ad
mitte tenebat. et solus epe iurisdictone retinet. et h fu
it ca quare sna ipius afirmat. Sn no ualuit ap
pellato pp hoc fca ut dicit hic. q no intelli. pone
q plures sr iudices dati cu illa clausula q si no
omnes et c. qro an ille q non pot interesse posit
admitte uices suas. et an socij teneantur illius sb
delegatu admitte q posit admitte planu est q
h hr a lege concessu. C. de iudic. iudice. et j. e. cum. et
s. e. pastoral. et j. de ap. cu cam que. et si interee
istionis — no pot. s. e. si. S. Si uero et s. e si p debilitate. et e.
pastoral. S. ult. immo al admitte non dz. n qn e i
pedie. s. e. pastoral. i pn. et i. e. p debilitate. sic pz p
inrua ista q delegat pot admittere uices suas. et qn
e impedit est g alij tenent admitte sbdelegatu
illius al tal commisso delusoria eet. et sic fieret lu
dibrio leges q ee no dz. C. de iurisdic. lib. i. l. ult.
S. Sz aut et cum eius uia sr intellcda. j. de cle. n.
resi. relatu et ff. q cuiusqz iuris. l. i. S. h aut uba
pterea optime h pbatur. s. de elt. q pp. S. illud
ibi res q ille qui no pot interee pot alij admitte
uices suas et ille tenetur recipe al. n ualeret co
facere — misso. et q p nos no possumus p alios face debe
mus. ff. de pcurat. l. i. et ff. de administratce tuto
p. ita tn. S. gessisse. Sz ee uz exprsse p hac allega
tom q h eam fuit afirmata sna pterea no
tenebatur illu recipe ad madatu illius. q par e
illor et par in parem non hr impiu. s. de elce.
inotuit nec illd uz sequi q si ille pot admittere
q alij ipm admitte teneant. q ex alieno facto
nullus obligat. ff. de S. obligatone stipul. ista.
ar. dnt qdam q lz ille qui no pot interee posit
admitte uices suas. alij coiudices n tenent eum
admitte n uelint q ia exstat a dicto. et sic rema
sit iurisdco ap illos. Sn ipi procedere possut soli si
uolut. et cessante impotentia posit postea cu ipis pce
de. ar. C. de curatore furiosi cu alijs n curator e
pe furoris administrat cessante furore cessat. si de
legat uie cu interee no pot no admittat uices
suas. Sz h no credo i modico q ille cum intee n
pot p impotentiam sui tempal. pot admitte uices
suas et consocij tenentur admitte illu sbdelegatu
et allegatio q hic ponitur no cum iurs. et circa h
sbdelegatom ita distingue. aliqn e cu ab initio dele
gantur plures iudices cu illa clausula q si no
os et e. nullus postea adiungit. aliqn cu ab initio
delegatus e unus ul plures. et postea alius ad
iungitur cu illa clausula. q si ambo ul q si no
omnes et c. in pmo casu delegatus pot aliu sbdele
gare. et consocij tenentur illu admitte in scdo casu
refert an res sit integra l n. Si res e integ. id est
ac si ab initio omis dati eent. et adiunct pot admit
te uices suas et alij tenentur ipm admitte in cae
cognitione. Si uo res no est integra. q ia processu
erat ad litis ct. et hoc uitate suppssa. as est ad
iunct h adiunctus l sbdelegatus ipius no e ad
mittend tanq p ui suppssione adiunctus sui ob
tentus. sic atigit in psenti nego. et h bn colligit
ex hac decretali et h pbatur in aut. de exhibedis re
is. S. illd coll. v. S. dz q post litte. ct. alius peti ad
iungi no pot nec pmus refutari. et id sna fera
rien. epi afirmata fuit. et q dic hic q no intellig
q si p se l p aliu. et e non est uim q clausula illa
q si no omnes et c. pot locum hre in nullus casib
de iure et de fco in quibz casibz duo l alij procede pos
sunt puta de iure ut si est excolcatus. j. de re iud.
ad pterend l suspect recusatus. s. e. cu sr. et e. lz ul
infamis l seruus. ut. s. de sept. si scatatus de fco i
teree non pot puta si mortuus fuit ul al pretu
o impedimto detentus puta furios ut in pdicta de
cretali. si citatus et in talibz casibz locu hz clausu
la illa. q si n omis et c. Sz qn ipedite e tempali impo
tentia bn pot admitte uices suas. et consocij tenetur
admitte adelegatu. Sz in casu istius decretal ad
mitti no debuit ronibz pmissis g sic dz intelligi
clausula illa. q si no os et c. puta si no pot intee
de iure ul de fco ut dixi tc non pot admitte cu nl
lam hrt iurisdcom. al bn hz iurisdcom. cuius ipedi
atur ad tpe et id tunc pot admitte cu effctu. et q di
cit ipedit ad tpe no intelligas q oio sit ipedite ut
nullo tn tunc posit interesse. Sz si uelit oino aha
dimitte bn posit interee. Sz n uult atepnere sua
te pp eam illa nec tenet. ff. de iudi. si longius. b.
afirmuit. ex hac scda sna datur acto in fcm q h
afirmatur. et no exprima. ut. ff. de his qui uo. ista
fuit. ar. ff. ad treb. si quis fore. hac tn afirmata
afirmatur pma laue.

Cum .R. canonicus ianuen. causam quam inter
ipm ac .p. ianuen. ciue uertit te obti
nuerit delegatu et id eius pp multas et graues i
nimicitias ciuitatis tue in tua nequeat presentia
coparere. Mandamus q supradicto .R. hi optonem reli
quas. ut exceptis canonicis ianuen. q cu sa
cerus socij nimio tz ps adusa suspectos. In ci
uitate l dyoc ian. in eccia sr multi uiri pru
di iudicem eligat coram quo cause terminetur
cu auct. tua precipias districte. ut eand causam
iuxta scpti ad te obtenti tenore. a. p. ces. sine
debito terminare procurz. In .d. roth. archiepo.

q Cum ... ad que ... delegatus in ea ... sui ...
... suspectus ... recusari

Cum. R. r. j. s; quod committit pp̄ h̄ caūm contra la
cū causa ycum intelligo q' cū spectabat ad forū ecce puta
cā usurarz l' decimarz. l' si lays ē uoluit excipe ut est
q̄suetudo. ibi q' layci cuieiant. p litras pp̄. cū sit ē
toti. hic hes q' canōicus non pot ēē iudex a canoi
ci sui pp̄ familiaritatē q̄ suitatem alsi impedire
solet. iij. q. v. accusatores. testis. n. pot ēē canonic
p canonico suo cū ei fr̄ p frē posit testificari. j. de
psumptoe. lras. cū etiam de testibz sit phibitum. ff.
de test. l. i. ea rōne q2 facilius hntur iudices q̄ te
stes. vn̄ facili' repellit' iudex quā testis. iudex. n.
recusat' p modica cā ut si adu'sarius ē oriundus
de ira impetrātis. j. ut lite nō at. accedens. r. ar.
j. de ap. ex insinuatoē. Jt si iudex ē suffraganeus ei'
j. ut lite nō at. accedens. Jt a sanguinitas. j. de ap.
postremo. lz īmede secul. iiij. q. iij. §. lex iulia. t
qmz tn̄ a's pot ēē iudex qui nō pot ēē testis ut pi
ter in cā filij. iij. q. vij. §. tria circa finē. r. cū iustō
si iudices sunt s; nō testes. iij. q. vij. §. uilē. Jt iu
dex recusat' l' alius ei adiungit' si ht' cililem cām.
j. de iudi. cām. q̄ sic r. testis repellit' q'ui ht' a simi
lem cām. j. de testibz psonas. lz si daretur iudex ēē
aliū a canonicū quid dicēs nō poāt recusari ex
hac cā. q2 par affectiōis cā o'ēm. suspitoēm tollit. ff.
de titu mipt'. nō solum. §. ulē. deniq. eligat. nō.
ex hac lrā q' qm̄ reus ad iudicē ire non pot ceēē
q' actor pot r. dz eligere iudicē in loco nō susp
to. r. nō adu'sarius a' res q2 reus eligit iudices
xi. q. i. iudices. r. xv. q. vij. si aut. r. iij. q. vij. peg
na. r. iiij. q. v. quisq's. r. ij. q. vi. placuit. Jt uide
tur cū ordiari' recusatur q' reus eligat. j. de ap. cū
spali. cōtrum dic' lex q' iudex petitus dari nō dz
nisi ob uerecundiā petiti iudicis. ff. de iudic'. ob
seruand' de cā pdcā loqmur in cā criminali. r. p
terea nō statur hodie ill' q' dic' hic q' iste eligit
intelligo si alta ps cū eo uoluit acordare l' cū
alta ps est absens. ut dic q' de spali grā dabat
ei pp̄ hanc electoēm cū de asensu utriusq3 ēēt eligē
dus ut. s. e. ss' qōniam. Jt ar. q' iudex qui n̄ pot
de cā cognoscē pot alij cōmittē uices suas lz ēē ē
ūm. j. de ap. secdo requirens. §. fino. r. h̄ nō loquit
de iudice suspecto. lz q2 reus nō pot ire ad iudi
cem. vn̄ iudex tenetur locum puidē securū. j.
de ap. ex pte. r. xxxiij. q. ij. sūi. l' cōmitte cām i
loco nō suspecto ut h̄ ut pō. pcedet iudex ille auc
toritate istius rēpti. r. ē hic ar. q' iudex incertus
dari possit. ā. s. de rēpt. ad h̄.

Cum contingat interdū q' laici. r. j. In re
requisiti fuimus cū quis q̄ritur i se
a suo epō post ap. ad nos legie i ntposita
l' alias iniuste excōic sūiam pmlgatā. ec
nos iudicibz damus in mandatis ut si esti
ta iuxta formam ecce absolōnis illi inpē
dat b'sifiū. l' eandem sūiam desinent ēē nu
lam. ac epō sit paratus pbare se in illū ante
q' uoce ap. emitter l' ar. iuste hī sūiam ptu
lisse. an pbōnibz nō admissis liceat iudicib'
excōicat' absoluere l' sūiam denūciare esse

tullam. ad q'. r. R. q' cum q's q̄ritur se pt'
ap. ad nos legie interposita excōicatōne
fuisse nodatum. ep̄ autem suz pbōnes sr ad
mittēde. anq'uā ad decernend' sr h̄ ad pce
datur. p quas deniq3 apparebit. an absolō
ne indigeat conq'rens. l' denūciand' sit poti
nō ligatus. Jn eo u'o cāu cū excōicatū inu
te quis se asserit. ut p. l' iniquā ē ei' anq'uā
absolutus fuit pbō admittēda. n̄ tunc tn̄
cū asserit in excōic sūia intolerabilē errorē
fuisse patent' exp'ssum. ad q' pband' admit
tib' anq'uam absolutōis gratiam asequat'.
Sin si pponat se simplr' excōicatū iniuste.
ac ep̄s ad pband' q' iuste ipm excōicauit. su
as pbōnes postulz admitti. non est ante ab
solutoēm illius aliquaten' audiend'. cū r. si
p certo constaret in illum excōic sūiam tō
rabilr' pmlgatam. nichominus. eēt absolutō
impendenda humilr' postulātu. r. iō in hoc
cāu illū credimus iuxta formā ecce pmi
absoluend' ut sic dein pbōnibz utriusq3 p
tis admissis. vtrum iuste ligatus fuit dec
natur. Honorius. iij. messan. r. regin. ar
chiepis.

Cum contingat. r. j. vtriusq3 ptis. r. si testes epi
dicerent excōicatoēm precessisse applatoēm. testes
aūt alterius dicerent applatoēm precessisse excōicatō
nē sūiare dz iudex q2 r. an sūiam r. post fuit
applatū. j. de testibz. cū tu. r. itaū secūm q2 sp
iudicat' p applante q2 si testes epi dicerent q' d'
ū post sūiam applatz. l' nō crederetur q2 pba
ret negatiuā. q' ēē non pot. s. de elc'tone. me
r. j. de cā. pos. cum eccā. dico pbōnes epi audi
si uult pbare se illū excōicasse anq'uam uoce
applatōis emitteret. §. q' ponit' in q̄stione in pri
l' r. si uelit pbare applatoēm iniustā. q2 illa nō i
pedieret excōicatoēm sequentē. j. de ap. ut debit. s;
dz q' qui applat rōnabilē cāu dz pponē. r. si p
bata fuit iniusta applatō remitteret ad epm. j. de
ap. ut debitus. r. c. cum in eccā. nec ē ē uim q' dz
q' sp pnunciab' p applante q2 pot ēē q' ep̄s me
lius pbet. r. p plures r. meliores testes quibz sta
bit' r. pt dici q' illa dec'. cū tu. loquit' cum testes
utriusq3 ptis erāt equales. ut sic fiat interpretatio
puttisq3 ptibz. ut de pmutq' eccam nō notentur.
vix l' iniquā. §. in cā sequenti tm̄ sic. j. de se. ex
ptiras. intollerabilē errorē. xij. q. ij. q2 diuis. ix.
q. iij. ex. j. de heretic. si quis. nichominus. nō. q'
nō dz aliquis admitti ad pbandū quo pbato
nō pdest. c. de pbat' ad pbōm. r. j. de symoia. c.
nō pdest. c. de pbat' ad pbōm ... qm̄bz forte r. c. r. iij. ad excep
ptiras. infi. uūi. quibz forte r. c. r. iij. ad excep
tōnes opponendas quasquidā admittit' in dif
ferent'. r. in fine pnūciāt' s' illas si de iure ualeāt.
al' si n̄ pdest illa pbō. illud si nō dz. pmo ē ēpo
mitur dz uide iudex an sit admittēde l' nō. ec
si sit admittēde tē demū audiat pbōnes sr ill'
cum aūt faciunt n̄ bn̄ faciunt. q2 si q's bn̄ pba
ret exceptoēm suā r. nō admitteretur pot ēē cā

[illegible]

Ex uone excōicatur. si de iniustitia cōstet ... [illegible]

Emittet. quo ad pmā formā. Iuste. q' ad secundam formā ... [illegible]

... Non ligatus. q' melius pbat ... [illegible]

applādi. q2 audiendo ꝑsonę sr̄ illa uīr uidet
eā admitte cum effcū. ꝫ ıō illd nō est faciend
si iudex ꝯ illa ꝑcatōne illū ad ꝑbād admī
tat ut si de iure debeant uale q2 ualeāt. a. l. ti. s.
de. elc̄. cum in ali. denū ꝑsonis. sꝫ cū iste iā sit ab
solute q2 audiunt ꝑsone sr̄ h. dico q2 duplici de
cā pt̄ ti. q2 si ꝑbabit q2 iniuste fuit excōicat nō ī
iūgitur ei ad ꝑinariā ꝫ scd̄ ꝑceptū distentur
quo uīz alter ·ꝟ· te iuste sit excōicatus. ı. de. of. ord.
ad reprīmendam. si iuste fuit excōicat. te ꝑpter ei
ꝑinariā q2 sr̄ eo ꝑ quo fuit excōicat satisfaciat.
ut in dcā dec. ad reprimendā. ꝟte q2 si ꝑbaret q2 ad
monitōe legittima nō ꝑmissa ipsū excōicasset
excōicator ꝑ mēsem erit priuat ingressu ecce. ı. de
sen. ex. sacro. ꝟ si al' fieret contra dec. ı. de sen. excōis.
cū medicinal' aliter puniet ut ı. ꝟte si iniuste
excōicatus fuit excōicator tenetur illi ad interē.
ꝫ in eīn q2 abstinat. quantum iniui fuit ꝯ tori
ꝯ. q. ı. nemo. ꝫ xxuı. q. ıı. de illicita. ꝫ eq. si sē
tentia iniusta ꝑlata fuit excōicat tenebit ad ī
teresse excōicatori. ut in dcā dec. sacro. ti. utrūqꝫ ꝑ
babit excōi excōiusset ut ı. ꝫ ita pꝫ q2 admittant
ꝑsone post absolōm.

Venerabili frī nostro cusentin̄ archie
pō dedimus in mandatis. ut cepha
ludi. epm̄ restitui faceret ad ep̄atum. ꝫ ali
a quibꝫ fuerat spoliatus quo restituto ple
narie ꝫ corpalem ac pacificam adepto pos
sessōem. si ep̄s eēt inuento de dilapidatōne
suspectus. unū ꝑuidū ꝫ idoneum ꝑuideret.
coadiutorem eid sui cuius cōsilio nichꝫ eorꝫ
faceret q̄ ad amīstratōm ꝑtinent tempa
lem quo adusqꝫ utilitate ꝯpta ducemus alr̄
ꝑuidend. ꝟ interim omne alienatōis genꝰ eorꝫ
utriqꝫ auctē nrā districti int̄ dicens. porro
cū archiep̄s corporis infirmitate grauat cō
misit in hꝰ negō uices suas. ꝑmo albi scī
spō de panormo ac decā thesaurario cusē
tin̄. quorꝫ processu s nob exhibitos de frīm nrō
rū consilio cassauimus iustitia exigente.
Cū uidelꝫ altius ꝯ mandati nrī tenorē ad
inquirend utrū de lapidatōne suspectus
eēt ep̄s eo nō restituto processit. ꝫ archiep̄s ip
se albi cum iā suo functus eēt offitō dcō ꝯ
mittendo in integrū uices suas hꝰ negoti
um dcō thesaurario non potuit demandi
re. Gregorius. ıx. precentori ꝫ magrō. sꝯ.
cari ambian̄.

Venerabili. f. n. ꝫ. ı. spoliat. ꝑ fredicū īpatorē.
plenarie. h. ıō dicit q2 spoliati ad oīa iura sua
tam corpalia q2 incorpalia debet restitui anq̄.
ad s obiciatur. ut. ıı. q. ıı. ꝑ totū ꝫ. c. nllꝫ. ı. dr̄
q2 oīa iura sr̄ restituenda. ꝫ. ııı. q. ı. ꝫ. ıı. ꝑ tot.
ꝫ. ı. de rest. spol. in lit. ꝟte cum quis. ꝫ. c. ex cō
ꝯ ditione. ꝫ. c. ꝑsarus. ꝟ ubi dꝫ plenarie. de di
lapidatōe suspect. sꝫ uīr q2 isti nō sit dandus co
adiutor ex quo eēt de dilapidatōe suspect. imo
potū deberet destitui. ııı. q. ıı. quia eā. C. de sus

Venerabili ... subdelegatus ... simpliciter datus per
delegatum ... delegata illa
reuocare ... subdelegatus ... apostolica ...
apostolica ... processus est ...

pect. tu. cū. q2. ꝫ dolū facere uidebat petendo resti
tutōm cū destitui deberet ꝑpt̄ h. ff. de. doli. ex do
lo. dic q2 h olim optinebat s; hodie iura q2 ac
cusat. seu denūtiatus suspect de dilapidatōne
remouebant pendente lite a b admīstratōe. ut. ıı.
q. ıı. q̄ ea. ꝟ de h. ꝫ. C. de suspec. tu. cū q2. hodie nō
secus. q2 si remouet ab amīstratōe si ꝑmo ꝑbet
suspect de dilapidatōe male admīstrādo ꝫ h ꝑ
bato ꝑsumit q2 de cetō male admīstrabit. ff. de
admis. si cui. ꝟ. huiꝰ dē. ꝫ. ff. de susp. tuto. tutor. ꝟ.
qui pt. ꝫ. C. de susceptoribꝫ ꝑpositis ꝫ archariis. si
ad k. x. ꝫ ita accusatus seu denūtiatus de dilapi
datōe ꝫ ꝑbatus suspectus s intra uiā remoueatur
a b admīstratōe. ꝟ. h. ꝫ. ı. de. h. s; hodie ꝫ ꝫ md
sti accusatore pt̄ aliq̄ remoue. si aptissimus a
guentis licat eē suspectū eū. ff. de suspectis. tu.
l. ııı. ꝟ. preterea. nec admittend ē si uellet sati da
re q2 satisdatō nō mutat maliuolū aīmū tu
toris. inste. de suspec. tu. ꝟ. nouissime. ꝫ. ff. de susp.
tu. q2 satisdatō. ꝫ qui etiam suā palienis debitis
aggrauat. sū obligat ipō iure suspitius ē ab ad
ministratōe tpalium ꝫ spūalium. ı. de solut. si
quorūdā. ad terne at deriatōm qualꝫ uīr admic
tendus. ꝟ in auctē. de nō alienādis. aū ꝑmo. ꝟ. hno
B. inst. ꝫ. C. de suspec. tu. preterms. ꝑbabili tū uidē
q2 h tm̄ admittantur quorꝫ interest. ut. xvı. q. vıı.
filiis. ac nepotibꝫ. ꝫ. ıı. q. vıı. circa ꝑpō. ut saltē
cōn clici admittunt. xıı. q. ıı. nō liceat ad denū
ciand admittem q2 lꝫ de illa ꝑuincia. q2 eorꝫ īte.
ut eccā si ꝑueniat ad malū statū. ar. xvı. q. ı. cum
ꝯ dc. ꝫ. xıı. q. ıı. aurū. ht. coadiutorē. ꝫ ita h dat
coadiutor ꝑꝑ suspitōem dilapidatōis. alibi dat
ꝑꝑ īfirmitatē seu senectutē. vıı. q. ı. septie. ꝫ. c. q2
ms. ar. ff. de tutel. solꝫ. ꝫ. ı. de clico egro. c. ult. ꝫ. pt.
sū cū aclio. h intelligo ꝫ ꝯ sensu a l'ri ualet mit
titi tal' coadiutor. ar. ad id. s. de. elc̄. cū iniecti. ꝫ.
c. ne ꝑ defcū. ar. ā. ı. de arbitr. cū olī. sꝫ illd uīr dic
tū ꝑpter formā arbitri. omne alienatōis. q2 conne
atur ꝑ h q2 dic oīs gnīs alienatōis. tres. ı. de reb.
ec. nō alienādis. c. nulli. ꝫ. C. de rebꝫ alienis. nō
alienā sāmus. largissime sumit h. h ubū alie
natōis. alibi stricte sumitur. ꝑ eo tm̄ actu quo dnīū
in trāsfertur. C. de fundo dotali. l. ı. cassauim. ı. cas
sos ꝫ irritos nūtiauim. s. de rept. cū dilcā. contra
mādati ꝫ tūto. q2 fines mādati diligent ser
uandi sr̄. ff. mandati. diligent. ꝫ. C. de ꝑcur. si
ꝑcurator. ꝫ. s. de rept. cum dilcā. ꝟ. qm̄ idē q2 h.
ꝟ de h. ꝟ uices suas. hic soluit q2 dubitabat an de
legatus simplr̄ cōmittēs uices suas possit eā re
uocare ꝫ pꝫ q2 nō. q2 cōmittēdo uices suas oīa si
plr̄ cōmis. q̄ ꝑtat sr̄ negotō illo. sic. s. e. sr̄ q̄ oū.
ꝟ. si uō. sic cum eam simplr̄ committit oīa uīr ꝯ
mitte q̄ ad eam ꝑtinē noscunt. s. e. pterea. ꝫ. ı.
e. suspitōis ꝫ ē. ar. q2 indefinita eq̄ pollet uniuersa
li. ff. de seruit. urbanorꝫ. ꝑ. si fructus. ꝫ. ff. de tu
te. l. ııı. C. ult. ꝫ. ı. de priuil. q2 eā. ꝫ. ı. de iur. pa
tro. ex lr̄is. demādare cū alteri iā processisset ī negō.
antea nō potuit reuocare. B.

Significantibus. cap. nilie. et j. nato cum uos nouitas accepisse. quod cum nos mil. iuliana uidua ueniens se pauperem contra eos. suo cle. et rebus aliis ad iudices litteras impetrasset. hiusmodi coram eis excipiendo proponere curauerit quod cum dicte littere suggesto tamen datio impetrate fuisset cum predicta. j. quod nobilis est et diues pauperem se dixisset in eis coram ipsis tamen recusato post dicto tribus cum iurisdictione ipsi consistentes et coram quo parti e tam eius exhibere iustitie complementum si debet de iure prrales tras aueri. unde cum iudices inter loquendo pronunciauerint se per easdem litteras procedere si debere et j. dem si fuit a partibus in quosdam tamen in arbitros taliter compromissum. Quod si infra terminum in compromisso expressum causam non deciderent partes ad eorum iudicium redirent examen. Qui cum arbitri causam infra terminum negligentibus terminare dum iudices iurisdictionem preforum compromissi tamen resumpserunt a quibus hiusmodi se sentientes grauari sentientes quod quibus fuerant ab eis absolutum litigare compellebat eorum ad nostram audientiam appellauerunt. Ideoque cum quod si est ita. ueniolius in tertium et c. Idem.

Significantibus. et j. pauperem se dixisset et si paup esset. adhuc debet coram suo iudice agere et secundum forum rei. quod causa uiduarum non spectat principaliter ad ecclesiam quo ad precedentem. j. de. for. compe. lxxxvj. di. c. j. et ij. immo ad iudicium regis sunt domini illius loci causa uiduarum. pupillorum et orphanorum spectare uidetur. xxiij. q. v. regum. et q. iij. ab imperatoribus. et c. quando imperator. it pupillos. s. l. una. tamen secundo ad ecclesiam spectat. xxiij. q. v. administratores. uel si iudex secularis negligens esset. j. de foro compe. ex tenore. ar. contra. j. de foro compe. ex parte. b. licet in possessorio in quo causam potest implorare uidem ecclesie. predicto non debet. non uidetur quod bene pronunciaret. licet si esse debuerit cuiuslibet procedetur coram iudice seculari. ut si ille fuisset negligens in iustitia exhibenda. ipsi postea procedere possent. j. de foro compe. ex transmissa. licet et c. ex tenore. et ita sic pronunciando amisisset iurisdictionem. sic et ipso facto sua pronunciatione committit quod iurisdictionem alium se associando qui iurisdictionem non habuit. s. e. cum super et si referat negotium ad superiorem. j. de off. le. licet. uel si dicat tamen se referre uelle negotium. j. de ap. intimasti. et c. de relat. l. j. et ideo non potuimus illam postmodum resumere. quod sui bene sunt male semel functi sunt officio suo. s. e. in litteris. et ff. de re iud. iudex. et de consensu partium quod ex quo expirauit iurisdictio partes non potuerunt eis dare iurisdictionem. quod consensus priuatorum iudicem non facit eum qui nulli preest iudicio. c. de iurisd. o. iu. priuatorum. unde ulterius non poterant se intromittere. unde cessauit quicquid fecerunt tamquam a non suo iudice factum. ut dicitur infra. licet in eo quod dicit se pauperem. cum esset diues et nobilis in fraudem ut eius imperet litteras. unde quod bene pronunciassent. ne de fraude commodum reportaret. ar. s. de rescript. sedes litteris. et c. sedes. caus. ij. unde malitia notata. licet non prodest hoc excipientibus. ut dicitur in principio. licet si dixerit eis quod dolo. sine fraude dicat se pauperem bene pronunciauerunt. secus si per simplicitatem. ut in dec. predicta. sed uenit. quod te. fuit sic paup. cum diues debet recurrere prius

deum secularem. ut dixi in principio. notabile. Infra terminum. quod fieri potest. ff. de ar. si cum dies. in prin. sicut et iurisdictio ad terminum committitur. s. e. de causis. et contra infra terminum. postea quis redire ad iudicem si uelit. ff. de arbitr. sed si in secundum. infra. licet pena committetur. negligentibus. poterant compelli ad procedendum ex quo erant negligentes. ff. de arbi. l. iij. ¶ j. immo et si partes finito termino uellent item in eos compromittere compellendi sunt suscipere arbitrium uel ex quo fuerint in mora. ff. de arbitr. si cum dies. ¶ j. per formam compromissi. si pena fuisset apposita in isto compromisso. nunquam unde si mihi ista uoluit redire ad iudices postea conueniri ad penam. credo quod si. quod per hoc compromissum partes non poterant eis dare iurisdictionem. cum priuatorum assensu iudicem si faciat qui nulli preest in iurisdictione. ut dictum est in glosa. si uero et secundo cum principale non teneat nec pena sed hic adiecta. ut notatur. j. de pen. c. ij. in glosa que incipit. promissa. et. j. de cetibus. gaius. in glosa que incipit. hic fideiussio. si autem iudices isti essent ordinarij. aliter et extra scilicet compromisisset ubicumque se eorum iurisdictioni. et postea peti pena si nollet se subicere ipsorum iurisdictioni. b.

Suspitionis causa contra iudicem assignata non ipse qui forsan prouocatus obesset. licet arbitri potius coram quibus est probatio facienda. ad quos omnia que adhunc articulum pertinere noscuntur possunt ad hoc tamen assignare. ab ipso quoque iudice committenda iurisdictio. sic et cetera sunt quibus explicari non potest intelligitur esse commissa. hiusmodi ut conueniant. si discordes fuerint in unam sententiam uel tertium concordiam aduocent. cum quo duo uel alter eorum id faciat. sine tergiuersatione ne suspicionis occasione principale negotium plus debito prorogetur. Idem albi scilicet geniouesis.

Suspitionis. et j. causa quod debet esse terminata ad recusandum causam quasi esset principalis deberet simul reputari. j. de ap. cum spiritualia. sic et in appellatione. sed in dec. cum spirituali. et o. ut debite. et si dubia est. arbitri hic diffiniant. forsan. quod non debet iudex super ea moueri. quod non facit ei iniuriam. cum utatur iure suo. s. de ele. cum eccla. uultana. ff. de iniur. iniuriarum. ¶ j. et hoc est ei a iure concessum. ut hic et j. de ap. secundo requiris. ¶ j. et c. cum spirituali. sed refert se ad id quod contingere solet. licet non debeat moueri tamen indignatur pro maiori parte. et ideo. quod forsan prouocatus est contra illum. non debet terminum ad hoc cognoscendum assignare ne esse obesset in attendendo ipsum et licet est prouocatus. non tamen super ea ipsum potuit declarare. quod officium tamen licet cessante ratione suspitionis. ff. ap. cum a quo appellatur. l. una. ad quos omnia. sic et in iudici omnia commissa intelliguntur que ad causam ipsam pertinent. s. e. preterea. et hoc. ¶ j. secundum. ff. de iur. o. iu. cui iurisdictio sit. et hiis arbitris et habent iurisdictionem. et cohertionem et possunt compellere testes et impedientes punire. ut patet hic expresse. et post appellari. licet ad quos appellatur ad ipsum debet appellari. licet quid dices si isti qui eliguntur arbitri a partibus noluerint suscipere arbitrium. quod erit. sed ne compellendi. uidetur quod non. quod nemo compellitur arbitrium suscipere. ff. de arbitris. l. iij. ¶ j. quod hoc res libera est. ut in dicto. dico quod tenetur recipere tale arbi

tum. imo in uirtute obedie districto precepto a dño pp. iniuncto tenentur. j. de ap. cū spali. et si huic precepto nō obediant sunt cōpellendi. si iudex ordinarius recusatur ordinarius cōpellat illos si delegatus de quo hic lō illos cōpellat nō obstante eo q recusatus ē aliud iudiciū nō precederet. ℓ͞t h̄ ē aliud spale. q cōsensus priuatorū eū faciat iudicē qui nulli presidet iuditō. nec isti tñ arbitri dicunt li. p tanto q eliguntur tñ arbitri. alij eligunt de cōsensu ptiū. et h̄ pz q alij arbitri nullam cohercionē hnt. s; tñ inertipe ne eorū firmitate statu. C. de arbitr. l. i. l. p emologationē. i. cōfirmationē uel approbatōnē. l taciturnitatē x dierū. C. de arbi. cū antea et iudices ē. l; arbitri applicent sic ar. C. i. pnciu. et ff. qui satisdare cogū. l. arbitro. et ff. q metus cā. si cū exceptione. C. h. aut actō. et. C. de fruct. ex periclo. rei. l. i. et ff. de pbat. si arbitr. et iurisdictō istorū q̄ ordinaria ē p electōnē. sicut qm̄ exercitu sibi eligit iperatorē. xciij. di. legimus. et institutō cōfirmat talē iurisdictionē. j. de ap. cum spali. sic et lex mandatam cōfirmat talē iurisdictōnē. ff. de iur. o. iu. et qr ad terminū. C. ad plōnē faciendam. possunt arbitri terminum ptibz assignare et oīa alia q ptinent ad hanc suspitōnē pbandam arbitri facere de tent et nō iudices. et p hanc dē. non n iur. p libera iudici. cum possit pfigere terminū cōpetentē arbitris infra q cam suspitōnis debeant terminare. sic olim fiebat. q tñ dici cōsueuit. q hac uia possz obē. et sic utrumq; phibetō. s. de pnit. tue querelam. C. arbitr. ff. de recepti. ℓ͞t si unus. C. principali. adnocent. C. arbitri. et nō ptes. q. s. de elep. c. pastoral. ibi. cm est. q pmi duo debent eligi a ptibz. s; tius ab arbitris. ut h. ℓ͞t cogendi. sic dicit lex in nerf arbitrus. ff. de arbitris. ℓ͞t si unus. C. principali. ne res sn̄ exitu ēēt. l; uī q iudex iste nō possit se intromittere cū sua iurisdicō interī ē suspensa. sic. s. e. pastoral. C. preterea. et pōsidere dilatōe iudicis offiiū. cōquiescit. C. de dilatonibus. sui ps. ar. s. de rēptis. pastoral. inf. s; h ptinentur iudici i penam illorū qui noluit cōcordare. et ne culpa eorū cōtingat negotiū progari. et ita malitia eorū cohercenda est. aliter iudex se intromittere nō pt se principali cū sit iurisdicō suspensa. ut dixi. s; quid erit si arbitri n cōueniant simul maliciose. ut sic negotiū progetur. et id credo q iudex possit eos cōpellē ut pcedant ne diutiū cōtigat negotiū differri. al' cōuenit iniquitatē ista cōstitutio. qr p h daretur cā malitijs hoim q̄bz ē pōs obuiandū. s. de rēpt. sedes apsica. et ff. de rei uen. l. sustinendo.

P. et G. p litteras ap. cōgentibz corā te de epō londonien. q concessū ab eis pmittunt pmisso loco et tmino non psoluit pendente iuditō. j. latius. qui in quantitate quidam eisdem mercatoribz tenebat in se tuā iurisdicōem sic cōsuit uoluit progare ut si infra tminū cōstitutū pdictā non solueret quantitatē excois in pnn. et

[illegible marginal note in later hand:] P. et G. ca. iurisdco delegata ad alias psonas [illegible] non pt progari [illegible] de [illegible] [illegible]

in interdi in terram sntias pmulgaret. qs hn occone a te latas decernimus non ualē ē et si alias iurisdō ptēe dicatis. qr in dcm̄. j. nullam iurisdcōm hēns. iurisdcōis progatō ī nulla noscitur extitisse. cū hn delegata iurisdicō ad alias psonas nequeat progari. I. de.

P. et G. p litteras et j. loco. et tmino. two (?) dicit. qr si pmittis pecuniā mutuatā in solue certo loco et termino et nō soluis eo loco. teneris qntū mea interat in solutā fuisse in eo loco. et ideo p offiiū iudicis cōdempnabis ad interēe. qr abstulisti m utilitatē loci. J idem ē. si ego peto ī alio loco q cōueit. qr aufero t utilitatem loci. uel ī et t in h teneor. j. de plus pet. c. uno. h. n. actō utriusq; utilitatem cōtinz actoris et rei. ff. de eo qui certo loco. l. ij. et. C. e. t. l. ytia. et dz h actio tñ actō. s; applicatur arbitraria ppt locū. qr p offiiū iudicis petitur h interēe. cum. n. petitur pricipale debitū principali actōne puta ex testō. l certi cōdōne. tunc dz iplorare iudicis offiiū. ut hēt rōm utilitatis actoris l rei ī cōdepnatōē facienda. ff. de eo qui certo loco l. ij. et C. e. t. l. yn. l. fy. et C. i. et l. si fes et l. aut. et l. ī bone. s; ī bone fidei actu. qr si pmisisti m solue certo loco interesse uenit tunc iure actōnis. et ē in obligatōne ad interesse. uoluit progare. s; nō potuit inficiit. s; progauit de fcō. sentētias pmulgatas. sic q uolebat se obligare sb pena excois. q q̄d pot. de q. di. ij. ego bellengari. J ē sb pena beneficij sui. s. de elc. cū dile. et j. de fcarijs. c. ult. s; deficit iurisdō. iurisdcōm pesse. sn ut q potuit ī cū cōsentire et illum cōstituere g iudicē. ff. de iudi. l. i. et ij. et ff. de iur. o. iu. si cōuenit. s; h progare uolebat delegatā iurisdcōm in se q eē non pot. s h dic. et nō ordinariā. progatō nulla. nō ergo cū possz si progatō iurisdcōnis de tpe ad tps. ut si pt trā datū cām ī tminari infra certum tps illo elapso expirat iurisdō n ptes infra tps de cōi assensu progaūnt tps. s. e. de cāis. et h faciendū est de cōsensu iudicis. ff. de iudic. l. ij. C. s; et iudex. et ita triplex cōsensus requiritur. sic arbitrium progatō. ff. de ar. dic. pferre. et l. si arbitr. ex cōpmisso. et si arbitr. fuit in mora cōpellitur tñ i infinito tps arbitrium suscipe. ff. de arbi. si cū dies i. h. ℓ͞t de re ad rem puta dictus ē. sc̄ una re m. sc̄ alia re. si cōsentiant oēs. s. ptes et iudex pot iurisdō progari. ff. de iudic. de qua re. C. i. et. g. e. cū dil. ℓ͞t de psona ad psonā fit progatō. j. de alienamu. iud. cā fac. c. i. et tē progatur iurisdō alterā pte inuita. ℓ͞t progatur iurisdō iudicis ad eos qui n sc̄ de sua iurisdcōne de cōsensu ipōrū. C. de iurisdictōne. o. iu. l. i. et h progatō q fit in alienū iudicē extra sua et n peiorē fi dz. ff. de iur. o. iu. si peiorē. et ff. de iudic. l. i. et ij. in pn. et h intellige q ille cui ptes progant iurisdō nē hēt iurisdcōm ordinariam. alias n. qr cōsensus priuatorū eū iudicē nō fac qui nulli presidet iuditō. C. de iur. o. ī priuatorū ordinariā iuris

fit eī progatio

arbitri. id dixi quia in delegatum non potest prorogatio fieri
nec iurisdictio delegati potest extendi ad alias personas.
quae in rescripto non continentur ut hic dicitur expresse. et sic sola
ordinaria iurisdictio potest prorogari ad eos qui sibi sub
iecti non sunt. et hoc satis potest intelligi ex eo quod dicit lex: privatorum
consensus eum iudicem non facit qui nulli prae
est iurisdictioni. sed delegatus nulli iudicio cui in rescripto
praeest. et ideo in causa nulla potest fieri prorogatio ille personae
quae in rescripto continentur iurisdictionem delegati possunt pro
rogare ad res alias tamen. sed pone quod partes prorogent
iurisdictionem delegati ad res alias quae in rescripto con
tineantur cuiusmodi erit illa iurisdictio erit sic delega
ta vel ordinaria. videtur quod sit ordinaria. quia tractatur a le
ge. ff. de iurisdictione omnium iudicum. et quia cum videtur quod sit delegata. quia
sortitur naturam prioris iurisdictionis. unde sicut non appel
latur a prima nec ab ista. ff. de arbi. lauteo. et C.
de iudi. cum speciali. immo videtur quod eadem sit cum prorogata
sit id est precarium cum prorogatum. quod precarium prorogatur.
ff. de precario. sed si manente. ar. ff. de offi. presidis. meminisse.
et est simile hoc quod talis iurisdictio delegata est. prima
ria. et iurisdictio extenditur ad res alias per consensum
partium. Item illud scias quod clerici non possunt in se pro
rogare iurisdictionem in iudicem secularem contra quam si a
sentiant. nec in alterius iudicis ecclesiastici. ut de litteris
sunt episcopi. et de foro compe. significasti. et c. si diligenti.

Cum in vicesimum annum peregisti dati po
stulant in etate huiusmodi delegatus. ceterum
infra etatem eandem non partes scienter
consentirent in eum qui annum decimum octavum
transcendisset tamen delegatus ab alio quam a prin
cipe non teneret. Idem.

Cum in vicesimum. Casus. huiusmodi xx. annos dari potest
iudex delegatus a quocumque. et minus xviii. annos potest
dari iudex delegatus de partium consensu. alias non a quo
cumque et huiusmodi minus xviii. annis non potest dari nisi a prin
cipe si partes consentient annum peregisti. et sic videtur quod
non sufficit annus inceptus. sic s. de ele. cum in cunctis.
et. j. de regularibus. ad nostram. et c. significasti. et. xx. q.
i. c. i. et c. illud. ar. con. ff. de muneribus. et. ho. ad rem pu
blicam. videtur annus inceptus pro completo habetur. sed illud lo
quitur de hiis qui rem publicam administrant. et de deci
onibus. qui favoris causa admittuntur post inceptum
xxv. annum. si. s. de ele. cum in cunctis. Contrarium.
sed hoc loquitur de iudice delegato qui dari potest post xx.
annos. videtur tantum favor non consideratur. et quia in minori eta
te minoris discretionis esse presumitur. unde annus xx.
debet esse completus. eandem etatem. Nota ergo quod quidam
sunt qui impediuntur ut iudices esse non possunt esse
natura. ut surdus. mutus. et perpetuo furiosus. et impu
beres. quia huiusmodi persone iudicio. i. discretione carent. iij.
q. vij. § tria. et ff. de iudic. cum pretor. § non autem.
Item qui a senatu remoti sunt propter infamiam. lege im
pediuntur. Item moribus ut femine. et ut servi non quia non habe
ant discretionem. sed quia civilibus non funguntur officiis.
ut in eodem. § non autem. ex eo quod dicit quod impubes iudex es
se non potest. videtur a contrario quod statim postquam est
pubes possit esse iudex quod tamen non est verum in dis
te. unde non dicas quod adultus ordinarius et delegatus

a principe constitui potest. quia princeps quemcumque constituere.
et ex certa scientia omnia ab eo facta valere debent. ff. de re
iud. quidam consulebant. si vero adultus maior xx. annis
delegatus sit ab alio quam a principe tenet delegatio. vero
in primo. si vero sit minor xx. annis non tenet delegatio non parti
bus consentientibus in eum qui sit minor xviii. annis. ut hic
dicitur infra. et ff. de arbi. cum lege non esset datus a principe.
minor vero xviii. annis ab alio quam a principe iudex da
ri non potest etiam consentientibus partibus ut hic innuitur. sed lex
illa. quidam consulebant. videtur dicere quod ex assensu etiam minor
xx. annis dari possit delegatus. sed dicit minor dummodo non
sit minor xviii. annis. arbiter non minor xx. annis esse non
potest. ff. de arbi. cum lege etiam consentientibus partibus. unde videtur
iurisdictio datur in xviii. anno. ut dicit lex. quidam ar
bitrium. vel non in xx. annis. ff. de ar. cum lege. sed cum
iurisdictio maior et dignior sit quam arbitrium. videretur
quod minor etas esset recipienda. et infamis arbiter esse
potest. iij. q. vij. § tria. § cognitor. ff. de arbi. pedius.
sed infamis iudex esse non potest eadem causa. et q. viij. infamis. et s. de scrip. non sacratus. quod est ideo diversitatis.
ideo potest esse duplex iurisdictio datur a principe. sive a ma
gistratibus. arbitrium a privatis. vel ideo quia multa re
media sunt in iudicio. puta supplicatio appellatio re
cusatio. In arbitrio non sola pena est solo. ideo etas
maior requiritur ne partes in prim partium incidant peri
culum propter ignorantiam arbitrorum. unde non arbiter iura
re non debent ne propter ignorantiam in penam incidant.
Item autem de iudiciis. § quia non collatio. vel.

Uno delegatorum vel arbitrorum sic compromis
sit rebus humanis exempto eorum officium ex
piravit. nisi aliud in delegatione aut in com
promisso fuisset expressum. Idem.

Uno delegatorum. Nota quod si plures sunt iudices
delegati. et clausula illa. quod si non omnes et c. non fu
erit apposita. uno mortuo alter procedere in causa non potest.
quia alter sine altero procedere non possit per mortem unius
finitur iurisdictio alterius. Idem est si alter efficiatur infa
mis. s. de re. pe. si sacratus. Item si removeatur ut sus
pectus. s. e. licet quia venit illorum iudex erat in solidum
ut iudicare possit. quia loco unius tamen sunt. et omnes quidem
iudicare iussi sunt. ff. de re iudi. duo ex tribus tamen unus
potest amittere vices suas alteri. s. e. quamvis. et si eo
vivente alter cepit iurisdictione sua amissa. solus
potest postea procedere. s. e. licet. alias non. ut hoc dicit. Idem. non
est in arbitris. uno mortuo eorum officium expirat cum
in eos compromissum est ut omnes iudicent. ff. de arbi. Item
si unus. § Item si plures et. l. si inter. et. l. sicuti. et hoc.
et hoc verum est nisi in compromisso expresse sit actum. ut si
alter interesse non possit alter arbitrium possit perficere.
ff. de ar. non distinguemus. § cum in plures. et. j. de re
scrip. Raynaldus. in prin. sic servatur quandoque in dele
gatis iudicibus ubi ponitur clausula illa. quod si non
omnes et c. et hoc est quod sequitur infra. nisi aliud in delegatio
ne aut compromisso sit expressum. et sit idem in arbitrio
quod in iudicio quantum ad hoc servatur. et eodem tamen compromis
sum finitur per mortem litigatoris alterius non in compromis
so fiat mentio heredis utriusque litigatoris. ff. de ar
bi. dicit perferre. § i. et. l. si interpellatur. § si ab al

ta. et l. si q̄ptrinsiū. et j. de arbi. c. ult. lz secus ē i iudicio. q2 i n̄ finib' iudex re n̄ integ'. de h̄ dom̄ fuit. s. de re pt. significauit. ar. ad id. j. de iudic. q2. lib.

Qm̄ ap. se intmdit pri'nde negotijs nō p'sonis quibz eadē committitur. si iudex tam lz ex offō suo l' de assensu ptiū p q'm̄ a nob' datus eidem alijs delegauit uice suas. c' delegato a principe id ācedatur a iure. delegatō ualebit ip'nis. Id quoqz dicend' ē cū mandatur epō ut cum alio suoz' cōmdi cū. cōmdat. ap. execuat. et tunc sn̄ ab delegato a b ipō epō uelicem duo p'cede nō ualebunt. His aūt cui iniūgit ut p'sonalr' negm̄ execuat. pot' dūmodo ptes ɋ̄sentiant h' alijs delegare p't' quam si inquisitōnē si l' causis de p'latis. et alijs ministris p'inde mādam. cui in hijs casibz industiam. et fidē p'soe ē ɋ̄tra committuti elige' inderam. Cetm̄ salua legatoz' ce. ap. auct. illi ē ɋ̄m̄sum fuit predicare crucem excōicare. l' absolue aliquos. dispensare cum irreglaribz l' iniūge p'niās liceat h' de certo alijs demandare. q2 nō sibi iudico lz certū misterium potius cōmittitur in hac pte. Alex. iij. vniuersis suffraganeis cant. ecce.

Qm̄ aplica. et j. negotijs. sile dicat lex. uoz ei. et non uerbis legem iponunsi. c. cōia de l' l. ij. in fi. et h' ideo dic. ne credat ad ppm̄. ita ē legisse illū ut' ptes in eū totalr' ɋ̄sensisse qd abstulit ei potatē delegandi uices suas. c' in sū fuit expedire. n̄ pp h' exp̄ sic uetaret. cū habeat h' a lege. c. de iudic. a iudice. et. s. e. pastoral. et ita lz ɋ̄ter a ptibz sit elcg. iudicium n̄ eis iūctis. et potit cōmitte uices suas. ut h' manifeste colligitur. de h' dom̄ fuit. s. e. sr' ɋ̄omi. et h' fuit dubio. cū mandatur epō. sic g' soluta ē qo qua ɋ̄rebatur oli. an epo possz cōmittere uices suas. cū sic scribetur. tu fr' epe cum eoz' alto et ē. et ita pot' cōmitte. et alij nō possunt p'cede sn̄ ipō. l' ab delegato ip'nis. et n̄ si moreretur epo anq' cōmittat uices suas expirat alioz' offm̄. cum ulz alt' ɋ̄stituat. s. e. ɋ̄m̄. q2 sn̄ ipo alij nullo modo potunt p'cede. s. e. ɋ̄. ut p'sonalr'. sic pz q' si iniūgit alicui. ut p'sonalr' adfaciat. n̄ pot' id p alium fie n̄ de assensu illius seu illoz' quoz' ē negm̄ illud q2 eoz' interest. pt de ipoz' assensu cōmitte alij illud expediendi. alias nō pot'. et. ff. de solut. l. int' artifices. et si testator iusserit aliq' suis manibz domū ɋ̄struere l' pingere. p' alium id facere nō pot'. q2 h' i p'sonā illius aduisisse. ut. c. de caducis. toll'. §. si uo tal'. sic ea q' quis in sua p'soā age' p'hibet' id p sbiectam p'sonā exercere nō dz. ff. de administra. tu'. ad ciuitatē ptinentium. l. ij. §. i. et q' noīe meo face nō debeo. nec noīe alieno. xl. i. di. sic nō suo. et. xxiij. q. ult. hijs a qbz. et h' ido ne alia uia ɋ̄tingat. q' fieri ɋ̄hibetur

ff. de tutoribz. et cura. sciur. §. si mat. et. ff. de ad. illit. q' sub ad. §. si quis. ff. de bonis lib. c. x. et. j. de p'cur. tuo. et. c. si mācipiū uenierit. l. ult. in ɋ̄mibz. n. sequentibz. n̄ pot' iudex cōmitte uice suas et ɋ̄sentientibz illis quoz' negm̄ cōmittitur in casu inquisitōis. et cū debent ordinare eccam de p'lato l' de alijs inferioribz ministris. q2 i hijs pp eligit industriā illoz'. et q2 in istis mat' p'iculum vertit'. Ido nonulli pp' ecnu p alios fi. q2 ē ea maiora causa est agend'. xlij. di. ɋ̄uenientiam. et. vij. q. ij. c. ult. et. ff. de car. edic. l. i. §. ij. et. lxi. di. miram. ptes ɋ̄sentiat. al' nō posset. p'terqz si inquisitōm. h' intelligunt quidā cum pp cōmittit inquisitōm l' p'uisionē de p'latis aut alijs ministris ex offō suo qñ nō sunt ptes. te' ub' n̄ pt delegat' cōmitte uices suas si mādatur ut p'sonalr' intersit. secus qñ sunt ptes. q2 ptes possunt renūtiare iuri suo. ego credo q' sine ista fiat p partes. sū ex offō. q' non posset alij delegare ille cui h' mādat'. ut p'sonalr' interesset. q2 pp attēdat i hijs casibz publicā utilitatē. ne crimina remaneant ipunita. et ut pō p'uideatur eccijs q' p'sonis. ut dic in pu. de alijs negotijs. et ido eligit i dustriam illoz' quibz h' mandat. ut h' dic. b. mihi cū cōmissū. Sed n. cuiibz h' q' sequitur expediēda cōmittitur meri executores sr' a d certos articulos. expediendos. et nullam hūt iurisdictiōm ut dic i fi. id eqz uices suas alij cōmitte nō possunt ɋ̄htionē cū unū tñē ut saltē excōicare possit ipedientes eos exerce mīsterium s' iniūctū alioqn̄ delusoria. et sn̄ ɋ̄tm̄ est tal' cōmisso. s. e. ex l'ris q' sanc te do. ar. illi. c. ex l'ris qd dicere tū uir l'rā q' dicat nō s' iudco. et ē. sz dic nō s' iudco. sm̄ ē cōmm̄ ad h' u cōmitte possint. dispēsare cū irrētibz. ar. q' epi ī auctēate p'pria cum irreglaribz dispēsare nō possint. ex eo q' h' ex cōmissōne accedit. et sm̄ ē q' epi cū quibz irreglaribz dispēsare nō possint. s. de fi. p'sl. c. fi. an epi possint dispēsare. ūqz nō p'hibetur dicetur. j. de iud. ad. si clici. De officio legati.

Cum nō ignoretis cant. archiepm̄ uob' nō sol' metropol'. sz et legacionis iure p'ee. et. j. sane i dē lz archiepo metropolitam iure audire nō debeat cās de s'ditis trūc nisi p appll. deferatur ad eū. legatōis tū optentu uniuersas q' p. ap. l' ɋ̄m̄noi cam p'ueniunt ad suam audiam. audire p' et dz sic cum in p'uincia sua uices nr̄as gere aplitur. Cel. iij. De officio legati.

Cum nō ignio. et c. n̄ ad eū p. ap. sr' tū alij casus in quibz archiepc pot iudicare de s'ditis suffraganeoz' q' notatur. j. t. px. pastoral. legatoīs tū. ex h' loco pz quā potatem hēt legatus. q2 de omnibz cāis. tam p appllom q' p q'rimoniā pot' cognosce. lz nūqud possz deponere epm̄ est dicend'. q' n̄. cum h' pp sibi spāli seruauit. s. de translat. c. i. et. ij. īmo legatus missus de latere pp. puta card. h' facere n̄ possz n̄ expsse cōtineret in sua legatōe. j. c. i. et. ij. Illa. n. q' sibi spālr' res'

¶ Cū nō ig. legati p simplicē querela adiri est q' ... sedi aplice ... ...

ua uice mādata iurisdictōne gnali nō transferunt.
ff. de of. ei cui māda e iurisd. l. i. § ult. inl'ta n.
ff. q̄ in gnali mādato n̄ int'sint n̄ exp'mant. ff. de
pcur. p̄poni i p̄n. ⁊ l. p̄cedēti. infi. ⁊ ff. de minoz.
illd' §. fi ital. ⁊ ff. de iure iur. Innanād. §. p̄rator.
sz pbrm posz depōne adiunctis s' aliis epis. xv.
q. vii. felix. ⁊ c. si mit. an posit absolue illū q̄
i amouem i incidit. hōs. i. e. excoicatis. Itē si q's ap
pellaret ad ipm posz illū apelle coram se litig'
te. nō. ar. j. de ap. si duobz. qz quolibz omisso
ad eū pot appllari. ii. q. vi. Jō an idulgētiam
posit facere dr. j. e. c. vlt. vniūsas. ⁊ ita pot au
dire cās q̄ mouentur q̄ exemptos suu archiepā
tus. sz q̄. s. de supplenda negli. sic. Itē ar. cc. xxv.
q. ii. seruatis. ⁊ dic q' priuilia spetua sb. sz h' ut'
derogati ill' priuilijs. dicas q' isti legati p suā
legatōni n̄ posiūt pimire exēptos. l' audire cās
q̄ mouetur q̄ eos. si uelint sedere sb eis. ⁊ al.
n̄ h de hijs q̄ in eoz priuilijs atinent. ⁊ tota
sua potas csidanda est ex forma priuil'y. aliij
uō legati cardinales h' ⁊ alij qui mittunt de la
te dni pp' tm̄s maiorē iurisdcom̄ tā cītra exēptos
quam cītra alios. saluis hijs tm̄ q̄ sedi. ap. spā
li resuant. sz iste archiepc̄ cantuarien ⁊ sibi e
boracen ⁊ csiles nō hnt talem ptatē. ar. j. e. c.
excoicatis.

Studuisti q̄ etē uicū de cā cuiā alie dele
gamus. aliū q̄ sit general' in puī
tia legatus. an cognitionē. l' postea cognos
cē ualeat. l' amissionis uice pcessū ex iudici
delegato trāsmittendi tali impedire. R'. cū
cū mandatū spāle derogz gnali legato amis
lonā alij fcām spālit' impedire non pot.
⁊ si p formā uci mandata siiā fuit, pmul
gata n̄ potit ipē legatus. ū sz h mandatū
spāle recepit eā quomodo h irritare. ipm
tn̄ si rationabilr lata fuit afirmare uale
bit ⁊ executoi mandare. Innoc. iij. in. t.
sā laur. in lucina pbro card. ap. se. le.

Studuisti. ⁊ j. an cognitionē. i. an cām cogni
tam. ⁊ p sententiam diffinitiuam. ⁊ postea cogn'
cere. i. post latam. spāle mādatū. sic. s. de rep
t. c. i. ⁊ c. pastoral'. quid iuris sit sz istis mādā
tis. dcm̄ est. s. de rept. c. i. ⁊ s. de. of. del. ex pte.
ii ⁊ illd soluit. de. rept. c. i. non pot. nō. n. expi
rat iurisdco minoris iudicis in p̄sentia maioris.
ri. q. i. pueīe ⁊ xcv. di. esse. C. de donat. in hac
sacratissimi. imo spāl' delegatus quātū ad cām
illā maior e generali legato. ar. xxiij. di. p̄cipi
mi. ar. j. de. of. ord. pastoral'. n̄ sz h spāle man
datū. qz par i parem non hz potatem. nec reuo
care pot siiam altius. C. si aduisus re. iudi. ad
uisus siiam. ⁊ ff. ad trebell'. ille a quo. §. tēpesti
uū. ⁊ ff. de arbi. nā magratus. ⁊ s. de. ele. Innō
tuit. afirmare. sz qualit' afirmabit siiā istā.
n̄ de ea cognoscat an sit iusta l' iniusta. sz de illa
cognoscere nō pot n̄ spālr ei amittat. ut suus
dic. g° illā afirmare. nō pot dnt quidā. ut ala

q' de ea cognoscz ⁊ si eā inueīit iustā afirmab'
eā. si iniustā remittet illā ad suiorem. sic. C. vbi
senatores. ul. cla. l. vlt. Sanius e credo q' nullā teat
sz hac siia cognitōne. nec debeat se intromittē cū
ad mādatū illī q̄ tulit siiā posz mādare execu
tōni. al' nullō m̄ se intromittat. ⁊ q' dic afirmare.
valebit refert se pō ad fcm̄ q̄ ad ius. qz tal' afirma
tō nich' opatur. ul' in coi posz afirmare. sz nequid
legat' tenetur ei obedire. ut ipām siiā mandet
executoī. n̄ uir. qz cū sit general' legat' ⁊ ab eod
dat' maior e illo cui cā delegata e ⁊ ille ei sbest
i alijs. satis credem q' debet illā mādare executōni.
qz quātū ad istā cām maior uir ipō legato. ut lē
tus dra ⁊ dz sz h supplicare n̄ ipm cpelle. ut ip
sam siiam executat. qz forsitan p aliū nō ita
bn̄ pot executoi mādari. ex siia illī canois.

Nisi spālr illa dilectō quam ad p
sonam tuā hmus ⁊ hns iustū mo
tum tui aī temperet pena docere cognoscēs
quātū excesseris cum spētis canonicas sctonibz
⁊ csuetudiē generali ppo motu p̄sumpsisti
tronan. epm de troiana eccā ad panormita
nā de fco transferre. Id eidē.

Nisi spāl. ⁊ j. dilcō. sio. q' inder tōne amici
tie pot remittere penā. l. di. clico. lxxxv. q. ix. ve
niam. sz ptio n̄ posit eā remittē. j. de. sy. nec.
⁊ i. q. i. nulls. ar. pena decente. qz q̄ stultus est in
culpa. sapiens sit in pena. xxxiij. di. qz ea fie.
xxvi. q. i. si lō esset. sanctōnibz. lxxx. di. c. vlt.
vii. q. i. mutatōes. s. de transl. inter corpo. ⁊ c. i.
transferre. h. n. gnali mādato nō trāsferunt. qz
cē tm̄ impi ⁊ spāls se. ap. resuata. ff. de of. ei
cuiā est. iur. l. i. ⁊ s. de transl. c. i. ⁊ c. lz ⁊ c. int'
corpalia ⁊ j. c. px.

Qvod translatōem. ⁊ j. lz in regno sicili
e general' sit t' amissa legatō. ad ea
tn̄ sin spali mandato nrō nō debuisti tran'
extendere q̄ in signū priuil'y singl'aris sz
tm̄ summo pontifici reseruata. ⁊ si quedā ex
hijs q̄ de spāli concessione sepe fuere lega
tis indulta. ut illoz uidelz absolo. cum qpt
sacri legas manuum in ecclīcos incidit in cano i clici
nem prinl'gate siie indantur ex ipō lega
tois offō iamiliciē legatis. an existimas qz
uices nrās tacuam legato t' amisimus exerce
das q' panormitanā eccām in posses. sbi cete
metrau. ut illam isti p̄sices scesso o' pinlo
pinatie. an putas ex eadem cā t' licē duos
epātus unire. l' unū diuidē sn̄ licētia spāli.
Id tolon. epō. ⁊ q. caplīo. ⁊ sbd. nrō.

Qvod translatō. ⁊ j. pontifici resuata. q̄ dā sz.
quē sedes aplica sibi spālr resuauit. ut e. q̄o
sidei. xxiiij. q. i. quod ⁊ j. de bapō. ⁊ eius effcū.
maiores. Itē maiores eccē cās translōnes epoz
sedium mutatōes. vii. q. i. mutatōes. s. de transl.
c. i. Itē depositōnes epoz. sessiōnes eoz ⁊ trāslō
nes elcoz. s. de translat. int' corpo. Itē a ggatō
a tal'ij general. xvij. di. c. i. depositō ⁊ restitutio

epoz · & suma negotia eccaz · ij · q · vi · ido · Jt ex
empto epoz · xvi · q · i · ff · iur · Jt quedã uota sol9
pp comittit · j · de uoto · & uoti re · ex multa · Jt solus
pp dispensat i maioribz criminibz · & cu filijs ps
biteroz · & cetis illegittime natis · ut pmoueant
ad dignitates · j · de iudic · at si clici · & · s · de filijs
pbroz · c · vlt · & plt · Jd ad ipm solu obmissis me
dijs appllat · ij · q · vi · c · ij · & · iiij · ar · & · q · vij · meo
politanu · ar · & est expssum · qz applto omisso i
medio n tenz · j · de appll · dilca · Jt subdyaconi fce
diebz dnicis · s · de tempo · or · c · i · & · g de eo · Jt pma
na catte dare no pt legatus · j · de p ben · dilecti ·
Jt no pot absolue excoicatos a delegato · s · c · stu
duisti · mltomins excoicatos a pp · ista oia q sibi
spialr · se · ap reseruari gnali de mandate n trns
feruntr · ii spali de hijs ctinetur · ido vt hic dic · i
sta · n · ff · qi mi impu · ff · de iur · o · iu · ipiu · & ido
gnali cmissoe no transferuntr · ff · de of · e c · ma
e · iurd · l · i · Jt sile q licz pitani · libam cedat
filio administratom · non tn pot alienare · ff · de
hijs q in · fam · cedi · si pi · & · ff · de pact · c iur · c ·
ulr · Jt nec pot donare · ff · de donat · fil · fam · & i
gnali pmissione no cotinetur q spali quis ccedet ·
ff · de peculio · q peculij · Jt maiora n cmittuntr
si spali mandato · ff · de proc · pponius · & · l · ma
dato · sic eodem m ptoi missionem in possoin · ex
eo de certo s spali reseruat · ff · de dap · infec · dicit
cautoi · c · i · & · ff · de uir · o · iu · iure caue · q aut s
spali non reseruat alijs indulge vr · j · de se · ex
mp · at · s ruciuid legat tar misus a late pp
pot iudicare de exemptis qui sbsr tm dno pp ·
ar · q · n · xvij · di · hinc sedi · ar · q · pot · xvi · q · i · ff ·
iur · Jo · dix · q no pot · & meli facit si absti fiat · ar ·
i duc · ff · de of · pconsul · n cuncor ego dco q pot
cognosce de cais q contra ipsos mouentr no obsta
tibz · puil · suis · qi p puilla illa exiuntr so
lumodo a iurdone epoz i quoz dirtorio cmo
rantr · s a iurdone pp · ul ipius legatoz n ex
muntr & ita e uidemus de sco suari · & qi pp coz
iudicia sibi spialr tn no seruauit excoicatos q
i canone inciderat absolue posse ex offo legatois ·
ut hic · & · j · de sen · ex · ad eminecia · & · j · e · c · excoi
catis · vn uersus · Restituit pp solus deponit · & ipe ·
nicelos soluit synodumqz facit gnalem · transfert ·
& mutat applat nlls ab ipo · diuidit ac vnit ·
eximit · atqz pbat ·

Licet troian · canonici ab initio dissen
sissent tam d unanimit csensert · i · G ·
fratrem casian · alterum in epm eligente ·
e elcoem portuen · epe · tunc · le · examiari fce
pit · & · j · sciuttius pretam albis nob litas p
sentauit gnem ctra iam dcm legatu ccmo
nia cinentes · q postqua elcone examı
naniat · & eam ad nre deliberatois exam tn
stulerat nuntijs iam dictis · elcone eand
maliciose nimis examinare psumpsit · & · j ·
de consilio fr nroz examinatonem s a
tanq a no suo iudice fcam · postq negm

Licz cas No valet processo p inferiore iudice (?) ... post ... factam ... quo legatus ... cum ad ipsum desijt ee iudex illi cause

ad urm fuerat translatu exam centuim
irrita & inanem · Jd sca ap · & sca leois · ab
batibz · & magro · R · archid · tullen ·

Licet troian · & · j · translat · in h · n · deliq · qd
ex quo translatu erat negotiu ad ppm · cognos
cere quis no pot · ut · ij · q · i · nom pbri · & · iij · q · vi ·
multum stupeo · nam eo ipo q iudex dic se uelle re
ferre negotiu · non pot amodo cognosce · c · de re
lat · l · i · & · c · de ap · ex illo · & illico relatois exeplu
litigatoribz ede tenent · j · de ap · intimasti · q istis ·
si ptes applrunt relatom · s si csentirent · ut ic
ium cognosceret asi fcam relom bn potsz prede ·
c · de relat · l · ij · examinare · vr tn q posset exami
nare negm · no ut pnunciaret · s ut cam integ
instructa remitteret ad ppm · j · de ap · cstitut · & · ij · q ·
i · nom · & · j · de statu reglariu ea q · v ij eade q n
credo · ex quo · n · semel examinauit · & examina
tuem dirtat ad sntiem cu ia iudex ee desierat
ut · j · sequit · & e sile · s · de postul · tone · & qi defo
inisi sepe ctend no est · ff · naute · cau · sta · l · s ifi · a
no suo iudice · c · sia · cpe · iudi · l · vlt · & · o · de csuet ·
ad audiam · & · j · de iudi · at si clici · & · j · de · of · del · c
sr · & · xi · q · i · c · plr ·

Dilcs filius · R · medeti canonic intima
uit q cu penestrin epe · ap · se · le · eccam
sa tridonis ctulisz ei d · medeti · archid · ad
q illius ecce psentato ptinebat asserens qd
eod in csulto conferri no potuit a legato · ca
nonic ipm se eadem eccla molestare psum ·

Cu g plus iuris hat in concessioe prelat
cura in psentatoe patroni · nec pindicee p
lato · si cm p · ap · se legatu eo in csulto eccla
ccedatur · cs · q · dcm archid · ut ab eius s h
molestatoe desistat · ap · re cogatis · Jd illu
stri regi francoz ·

Dilectus · fi · & · j · sn consulto · sic · j · de iure patro ·
cum dilcs · plus iur · h ita intellige plus iuris · i ·
pleni est ius institonis seu cessonis plati q i
psentatois patroni · vn ex sola psentatone lay
ci patroni no cseqtur quis · plenu ius · j · de iur
pro · pastoral · & · c · q aut · & · c · cu aut · qi pot patro
nus mutare uolutate sua anquam epe psenta
tu cfirmet · & aliu psentare ut dnt infra predca ·
& ita n hz plenu ius · s ex sola institucoe · seu cces
sione plati qnz plenu ius acquirit instituto p p
latu cessante psentatoe patroni · & · j · iij · mises · tunc
epe pot instituere · & ille ht plenu ius · j · de iure pa
tro · cum pp presentatoim · & · o qm ea · nuqua p
sola psentatoni · patroni layci ius pleni a scq
ii accedat cfirmato plati · layci patroni · ido dixi ·
qi si collegiu ul eccastica psona aliq ydoneu p
sentat ius ei acquirit plenu · ut postro pere cfirma
tone tanqua eet elco · qi postea uariare no posse ·
j · de iure · patro · cu aut · & · c · pastoral · Jo · dix · & lau
r · q p psentatonu ius n acquirit · s e stm · imo
ius acquirit psentato in tm · ut si psentat a col
legio · ba psona eccastica q postea uariare n pos
sunt · vo dcm e & si a layco patrono psetetur ius

Dilctus cas Legatus dele ... ecclam vacante ad ... psentacom spectantem

acquirit, tamen quod si non mutet uoluntatem potest petere afir
matonem ab episcopo. j. de sy. a. c. de iudi. cum dilectus filius.
et si episcopus eum non admittit ille potest agere ad interesse
contra episcopum. si postea alii presentetur et admittitur ab episcopo.
j. de iure patro. pastoralis. et ita super ius acquiritur per
sentato per tamen patronum quia potest petere afirmationem et s
e institutio. quod dicitur plenius iuris. utrumque habet ius. sed alter plus
quia plus confertur per prelatum quam per patronum. in concessione
prelatus. sed certe hoc non uidetur sufficiens. quia per hoc
episcopus posset dare ecclesiam irrequisito patrono quod esse non debet.
xvi. q. vii. decernimus. ad hoc dixit Jo. quod hoc dicitur. ratione gra
tiam specialem. quia legatus non potest concedere prebendas.
uel ecclesias in preiudicium aliorum. j. de ap. c. i. et j. de preben
dis. licet illud contineat gratiam quam legatus fecit. j. de con
cessione preb. constitutus. quia solus princeps potest aliquem priuare
re sua. ix. q. iii. cuncta. et c. per principalem. et C. de
quadrien. prescrip. bene a zenone. hoc conuenit distin
guere. utrum patronatus pertinet aliquem iure patroni sui et
tunc legatus non potest conferre ecclesiam eo inuito. cum ei in hoc
non subsit. quia tamquam laycus presentat. j. de iure pro
natus. cum dilectus. ar. xvi. q. vii. decernimus. si uero per
tinet patronatus alicui ratione ecclesie tunc legatus potest
conferre ecclesiam etiam inuito illo prelato. sui patrono. ad
quem ratione ecclesie pertinet ius patronatus. sui inuito colle
gio ad quod pertinet illud ius quod confert legato et ita loquitur quod
dicitur. hoc quod archidiaconus iste ratione archidyaconatus presenta
tur. unde legatus potest ei preiudicare et eo inconsulto
ecclesiam conferre beneficium uacans in ecclesia. iudicis canoni
cis et irrequisitis et hoc intellige de legato misso a latere
domini pape. alii uero legati. sicut eboracensis et cantuariensis et consi
miles cum hoc habent ex priuilegio. hoc non possent. ut. j. e.
officii. unde tenetur appellatio. si hoc facere uellent. j. de ap.
c. i. et quod dicit Jo. non est uerum. nec preiudicat prelato
patrono. et semper est secundum uacationem.

Nouit ille qui nichil ignorat. et j. Ex parte
tua simoniam accepimus quod cum tibi
legatus esset certa ratione suspectus extra fines
regni francorum in terram tuam interdicti senten
tiam promulgauit. et j. Tue magnificentie re.
quod et si fines regni francorum exierat. si dominus tamen
fuerat terminos sue legationis egressus. cum si col
in regno francorum sed in mechlen. lugd. et bi
sunt prouincias inuictam que a nobis legationis sol
licitudinem susceperit. Gregorius ix. patri
archie iero sol. [illegible] officio legatorum [illegible] habetur

Nouit ille et j. terminos sue. ex hoc uidetur quod si delega
tus exiuit prouinciam ad quam destinatus esset quod a modo
nec excommunicare nec absoluere nec causas delegare possit
in illa prouincia et idem de aliis iudicibus ordinariis. ut. ff. de
of. pre. l. iii. et ff. de iur. om. l. ult. ut tamen quod possit ab
soluere aliquos dum est extra prouinciam. quia ea que spectant
ad uoluntariam iurisdictionem exercentur extra prouinciam. ff.
de of. procons. l. ii. ad hoc dicas. quod nullus iudex po
test excommunicare uel absoluere extra prouinciam suam. nam ex
communicatio fit cum cause cognitione. ii. q. i. nemo. si ea que
cause cognitionem desiderant si debent iudicem sedere pro
tribunali. ii. q. iii. §. notandum. et si quis. iiii. q. iiii. §.
spatium. §. a iudice. sed in aliena dyocesi non potest sedere

n

pro tribunali nec audire in dispositione. ix. q. ii. episcopum. Item non
absoluere potest. quia si possit absoluere. per consequens et excommu
care. xxi. di. denique. ar. ff. de re iud. l. ii. cum tamen.
In sua dyocesi habet iurisdictionem. e. ar. xi. q. v. si quis quis.
et. xxiii. di. si quis episcopus. et j. e. c. plus. s. de re spe. pas
toralis. infra. ar. ff. de tonis. aut. iudi. posse cum uni.
§. plus. dicunt quidam quod possit extra suam dyocesim excom
care. ar. xi. q. iii. si episcopus forte sicut paulus excommunicauit
corinthium absentem. ix. q. iii. §. ult. hoc tamen credo quod
extra prouinciam exiens possit delegare causas in prouincia.
ff. de of. prefecti. ur. l. ult. maxime si habet notitiam cause
absentie. ff. de of. proconsul. aliquando tal. n. delega
tio fit sine cause cognitione licet quem delegat uel petere
ar. 9. c. px. pastoralis. si tamen ille uolet eam recipere non
possit eum excommunicare ar. j. t. px. pastoralis. Item extra dy
ocesim potest conferre beneficia. j. de conces. preben. post electio
nem. i. parte decisa. Jo. Item potest queri si excommunicauit ali
quem dum erat in prouincia. utrum possit eum absoluere post
quam egressus est prouinciam. et est dicendum quod non. quia exeun
do prouinciam priuatus est dignitate. ff. de of. pre. l.
iii. et statim expirat mandatum. j. e. c. ult. cotidie fit contra hoc.
ut uidi de facto. de magistro. R. sumo ecclesie canonico
cant. qui dum esset in cathedre excommunicauit quendam canonicum
suum.

Volentes et j. Ita et legationis officium in pro
uinciam duximus committendam ita tamen quod
si legatum ad partes illas de latere nostro contigerit
destinari executionem ipsius officii quamdiu
legatus ipse ibi fuerit pro se. a. p. reuerentiam omnino
dimittas. Idem.

Volentes et j. de latere nostro. cum delegatus de latere
domini pape sit maior eo presente minor non exercet
officium suum. sed defertur illi tamquam maiori. xxi. di. de
nique. et j. de priuil. antiqua. §. domine. et ff. de of.
proconsul. l. ult. et maior potestas ad obediendum sup
ponit minorem. viii. di. que contra mores. infra. et. xxi. q.
ii. cum resistit. et interim suspensum est officium eius eo non
recedente resistitur illud ar. contra. xcv. di. ecce. et xi. q. i.
puerit. et C. de donat. in re.

Excommunicatis pro iniectione manuum uiolen
ta. ec. co. legati qui de latere ipsius non
mittuntur extra prouinciam quam commissam uel ibidem
si hii manuum iniectores illos contigat accedere
aliunde et quam eccariam suam preterea legationis
uendicant dignitatem et subditis. quamuis in
sua prouincia existentes teneantur absolutionis
impertiri non possunt. in de speciali gratia illis et istis
a se. ap. concedatur. Idem.

Excommunicatis et j. qui de ipsius latere non iunt. quo a
cario sensu. si missus sit a latere domini pape. potest ab
soluere omnes. sui de sua legatione sunt non. quod non est uerum.
ex officio non legationis sed legatis de latere domini pape mis
sis excommunicatos pro uiolenta manuum iniectione in eccle
siasticas personas absoluere. s. e. quod translato tu. et j. de
se. ex. ad eminentiam. tales non legati postquam egrediun
tur intra quos uis iurisdictione intrantur officium absolutio
nis impenderet. et ita obseruant de facto. et hoc introduc
tum est in fauorem animarum. ut predicti more utuntur.

sicut potest conferre

ar. j. de. sē. ex. tacito. et sic p consil ꝑ qz insigna p a
sumaria hīt. lz potatem suā egssus ure n exer
ceat. n in ea puītia q ei decreta ē. ff. de. of. p asul.
l. i. et hīt iurcōm lz nō acentiosā. ff. e. l. iij. b. ex
puītiā sarnis. p h q dic hic pz q minor ē pote
stas legatoꝝ qui de latere dñi mittunt q alioꝝ.
usi. n. de qbz pmittit n possunt absolue excōica
tos ꝑ sacrilegam manuū iniectōm in eccasticas
psonas. l alīunde uenientes. l ex suā puīntiā e
xistētes. qz illā potestas ē eis concessa ex illā puī
tiā. ar. ff. de iur. o iu. l. vlt. et ff. de. of. psidis. l. iij.
n eis āpli accedāt. ut dic. infi. lz illos de sua puī
tia absolue possit dū sē in puītia. ar. a. cō. sedu
de duplici gnē legatoꝝ fit mentō et pmo de his
quibz ad tpē a mittitur offiīū legatois rōne p.
et nō dignitatis. ut s. e. c. px. et j. de accus. cū di
lcs. et j. de psumpt. mādata. so de his q ratōne
dignitatis hīt hī legatois offiīū in sua puītia.
ut. s. e. c. i. et j. de ap. c. i. isti n mittut de late pp.
vn mior est potas eoꝝ. et isti nō possīt absolue
excōicatos et subditos n spalr eis accedat. ut dic
hic infi. illi uō qui mittut de late dñi pp. qz
et ipi ps corpis eē intellig. ut. vi. q. i. c. si q̄s cum
militibz. et c. ad. l. iul. maiestatis. si q̄s ex offō
legatois oīa psunt. n illa q spalr sibi. ap. se re
seruauit. s. e. c. transl̄ōm. lz quos dicem de latere
dñi pp. missos an cardinales tm̄. an et alios exn
tes i curia. ut puta capellanos. epōs. archiepōs. p
suis negotijs in curia exntes. lz ur q ꝑpe dicant
de latere dñi pp cardinales. qz ad latus eī sp as
sistut. lz idem uidetur de capellanis et alijs curia
libz. qz et ipi assistūt ei. lz n in secretis a silijs sati
possz dici q illi dnr missi de late pp quos inue
nit existes in curia sua. et n nō sē cardinales. et al
illos alios tn̄ smittet spalr ad alienā puīntiā a
cedendo eis gnālem legatōm. sz qui pot ex offitō
absolue pot amittē aliū cū uidit expedire. j. t. p
x. c. vlt. ꝑpe dnr missi de late pp cardinales ta
tu. ar. j. de sen. ex. ad eminētiā. qz et ipi ps cois
dñi pp dnr ut dem est. et idō istoꝝ ptas latoꝝ est
q alioꝝ. qz et de sua et aliena puītia absolue po
sut. alij uō absolue nō possunt aliude uēientes.
n a plius sit illis accessū. ut dic. infi. sd possz dici
de capllanis notarijs. qz sē de familia sua. sz. no.
q eēe romane legati qūtacūqz plenā hāt lega
tōm nō possunt ex offō legatois cferre bñfitia
n spalr eis fuit accessum. n sint legati cardiales.
q amplori debēt pogatiua gaude. lz statuit i
dec. inocēti. iiij. q incipit offitij nrī debitū.

Nemini dubium ēe uolumus. qn le
gatoꝝ. ap. se. statuta. edita in puī
tia sibi cmissa durent tanq ꝑpetua licet
eandē postmod sit egressi. Secus aut. Si cās
dirint aliquibz delegandas cū iurdcō istoꝝ
expiret si an illoꝝ decessum hoꝝ citatō non
pcessit. Ex synodo tolsus pp.

Nemini dubiū. et j. **statuta.** sic pz q statuta q
faciunt legati in puīntia sibi cmissa ꝑpetuo

sē seruanda. et si lata sē sub anathemate qui q̄ faci
unt sē excōicati. j. de locato. c. al. ex pubnco. i. et i
ncipit ex ꝑpto. nā epi qui sē minoris auctatis sta
tuta in sua dyoc. facere possē. j. de maio. et obe. si
quis uenit. sz de remissōnibz q̄s faciunt locis re
ligōsis sui potibz. quid dices. nūquid et ille sē p
petue. vr q nō. qz pseqꝫ puītie nō pot interdīe
alicui ult tpē sui in arte sua. ff. de penis. l. vlt.
ff. de postulādo. puto. c. vlt. lz nm est q ualere
ꝑpetuo. sic statuta. lz n. ad ministratō sit tpral. i
q statū ē p eū ꝑpetuū ē. vn qui facit q. incidit i
penā. si qua pena apposita ē. et pses ptorio ad tpē
et i ꝑpetuū pot phibere alicui ne utat aduocatē.
ff. de. of. pretu̅ urb. l. i. c. ult. **iurdcō istoꝝ.** expirz.
et ita pz q recedendo de puītia sua expirat iurdcō.
sic p mortem expirat. s. de. of. delegati lz et o gnū
qz p mortuo qui ad h reputatur. multis modis
dī iurdcō expirare. ut notatur s. de. of. del. i gl̄s.
citatō nō precessit. g si citatō nō pcessit ualebit
amissio post decessum. et sic p citatōm ꝑpetuatur
iurdcō. sic. s. de. of. del. gratum. et c. lez. et j. de foro
cpe. ꝑposuisti. sic j. de. ap. vt debitus. et sic. s. de sup
et capłm in quibz dr q sola citatē sui cuentōne p
uētitur iurdcō alioꝝ. De offitio iudicis ordiatij.

Pēnitudsum et j. tenēt gnr epi singuloꝝ
tribuum in dyoc suis liceram potatem
adulteria et scelera inquirē ulcisi et iudicare s
q canones censent absqz impedimto alicuiu
et cum op fuit publicū cuiecent auxiliū nō
ad puidicand lz potius ad ea q deo sē placita
pseqund. Eugenius pp. De offō iudicis ordiatij.

Penitudsam. et j. **Inquirē tunc.** c. cū frequens.
et clamosa fama est circa ꝑdtū. q optinet uicē
accusatoris. j. de accusat. qualr et qn. et j. de sy. lz
teh. et te possē testes ītroducē q illos. xi. q. iij. pci
pue et iure nō at. j. ut lit. nō. ct. qm frequent.
c. sē et alij. **vindicare.** vncūmqz illi sit. psec. n.
puītie purgare dz puītiā suā malis hoībz. n
distiguet uncūqz sint. ff. de. of. psidis. puī. psec.
et. vi. q. iij. placuit. et c. v de crimie legi opteat au
t qua i puītia. **canones.** canones dicitur. qz e
pi cās synodales inquirere debēt. et testes matur
ores in prochia astitue. ut cām synodalē ad e
pm deferant. xxxv. q. vi. epc in synodo. ad epōs. n.
ptinz iquirē de his crimibz eccasticis. de adulterijs.
de csaguinitate viri et uxoris. ut. xxxv. q. vi. epc in
synodo. ab isto die et duobz. c. sequtibz. sz de heresi.
j. de hereticis. excōicamus. c. adicim. sz crim usura
rz sacrilegij symoie et csilia. ꝑpe spectāt ad eccā
sticū iudicē. et de hijs pricipaliter iquire debent
epi et puīnce. et i de quocūqz mortali pcō. j. de iu
dic. nouit. sz ex eo q dic hic inquirē ulcisci. et
punire s q canones censent. ē ar. q iudex iudica
re dz s allegata. et s canones et leges et nō s csciā.
ut expsse dr. xi. q. iij. summo ope. et. iij. q. vij. iudi
cet. et. vi. q. ij. sitim placuit. et j. c. px. et c. de iudi
c. rē nō noua. et in auth. de iudic. c. qz uo et in
auth. de defenso. ciui. c. insinuand. et ff. de. of. p.

illiatas. §. i. ar. q. q pot iudicare s q putat. ff. de
& a quo ap. l. appellari. & ff. de arbitr. quale. & xi.
q. iij. de uera est. & ar. xvij. di. qui attempta. ĩitate
etiã h casũ qn iudex aliud in conscia. & aliud hẽt a
stat p pbones legitimas. dixit quidam q dz aliq
casu delegare. & ff. de iur. o. iu. pt. alij dixit. et
meli. q lz iudex ald hẽat in conscia sua q asseri.
p allegata dz iudicare s q scia est fides & i iudicio
p iura pmo dcã. & nõ dz sequi asciam. qr si ẽ in
illa tanq iudex. sz tanq deus. s. i. c. px. & vi. q. ij.
si tm. & c. placuit. nec peccat. nec dz facere ar cõs
ciam. & ita nec i adempnãdo. nec i absoluendo
sequitur asciam. & ita sit pcedendo. pz. nã dñi s omia
sciebat. & tñ illum noluit adepnare n p bonis
mitteretur. ij. q. i. de omibz publicũ auocet. i. iudi
tiũ sciare. sic xxiij. q. v. principes. & xcvi. di. cũ ad
uerũ ventũ est utraq ptas palam adiuuat. ut
i di. & j. e. qui nõ ad pdicand. qr p h nõ accit
tus in pdicim ecce. ut sua auctate possz in posse
tum attemptare n de mãdato ecce. imo tenet au
xiliũ pstare ecce. & poss. aplm ad hoc. xxiij. q. v. ad
ministratores. & j. de maledic. c. ij. & e. ar. q presta
to nãcũ est. qn aliqui aduocatur ad ea in qbz iu
n inue. vij. q. i. & pontifices. xxiij. di. pbri.

Si sacerdos sciat p certo aliquem ee reum
alicuius criminis uel si confessus fuit
& emendare noluit. n indictatio ordine quis p
tente possz eum non dz nominati argue. sed
in determinate sic dicit xpc. v inis unum me t
diturus est. Sz si ille cui dampnũ illat est pe
tientis iusticiã pot excoicare actorem dãpni.
lz & confessus sit ei. sz tñ nõ nominati pot eũ
tangere a cũione. lz sciat eũ ee reum. qr n
ut iudex scit sz ut ds. Sz dz eũ admonẽ ne se
ingat. qr nec xpc iudam a cũione remouit.

Alex. iij. florentino epo.

Si sacerdotes. & j. sciat p certo. q forte uidit eũ
delinquentem. uel qr ipe idem ei confessus fuit. xxij.
q. v. h ut. nõ dz eũ nominati. ar. e tne q ad lz
in gñe. q in spe non lz. si. xvij. q. i. quid aut.
ff. de qõnibz. l. i. §. qui qõnem. ar. s. de. of. del. q
niam abbas. ff. de penis. l. moris. §. ff. aut. ad. fi
ar. q. xxiij. di. qn. ff. si quis caut. sz & si qs. §. qn
tum. & j. de ap. int cetera. & C. de iur. deliij. i pedi
endo. l. ij. & o. q licitũ est in gñe. lz in spe. & ca.
lz descensus ad spalia uel generalitas occoem mili
iducat. ut pz p certa in prima sca. & C. q res
pig. ob. pos. l. i. & C. de pig. obli. sz singla exepla
tam de prima sca q de scda. suũ casum opti
net. ut pz i qcumq acordantia. noiati. i. xpio
noie expresso. n dz eum argue. l excoicare. sz in
gñe sic dicendo. quicumq fecit tale fctũ sit excoicat.
& p inde hẽt. ac si xpo noie expsso eet excoicat.
quantũ ad dnm. sz q ad eccam nõ. qr n uitab
ab eccã. & e. si. xi. q. iij. excellentissim. & i insti. de
ex lndatione litterarz. §. maceos. & §. noiati. & ff.
de litteris. & postu. nominati confessus. lz ei conf
sus sit in pnia. n tamen excoicabit eũ ipm ex

[illegible]

princedo. qr sic pdet pditorem. q ee nõ dz. de. pe. di.
vi. placuit. & j. de pen. & remis. ois utriusq. remo
ue a cõione. si. vij. q. ij. si tm. & c. placuit. sz quid.
si epc dicat. excoico unũ de illis qui tale fctũ fec
unt. vr q nullus sit excoicat. qr cũ plibz sunt e
de nois. vel si lib ee iustus e. neut erat lib. ff. de m
numis. tes. cũ ex plibz. & ff. de testam. tutela. di
o ff. ij. & noiatim cuius e excoicand. xxiij. q. ij.
sane. ar. cont q utrq sit excoicat. ff. de adimendi
legatis. l. iij. §. si duobz. & ff. de rebz dubijs. cum
duos. s. vi. sz um e q d neut est excoicat. qr sña i
certa e. & ido rei iudicate auctem n atinz. sicut
sña q certa qntitate n atinz. nulla e. C. de sña q
sn certa qntitate. l. plt. & ult. ad mone. i secto. ne
ingat se cõioni. sue. j. de. sen. ex. cum nõ ab hoie.
i. ff. sz publice nõ dz eũ remoue. sic n xpc iudam
remouit. imo ei eucharistiã dedit. & cũ alijs ad
pdicand misit. j. q. i. xpc.

Cum ab ecclesiarum platis ecclastica sñia i
malefactores aliquos pmulgat rata dz
& confirma consiste. & usz ad satisfactione cõdi
gnã inuiolabilr obuari. Qua pp. cũ. q. si
qn plebanus sci pancratij. i clicos l laicos p
rochianos suos interdicti l excois sñia tõna
bilr tulerit ipam facias inuiolabilr obuari
ri. & eam sn congrua satisfactone. & absq ei
dem plebani conscia non relaxes. Id cante
archiepo. & eius suffrag.

Cum ab ecclarz. & j. ecclastica. sic g plati isti
possunt excoicare. xvi. q. i. alia e. & sic ff iudi
ces ordinarij. a. v. j. de. excos. p. a d h. & hñt eandẽ
a iacz. s. de. elc. cum in cunctis. §. inferiora. sic & ab
bas pt excoicare & hẽt iurisdcõm. j. de. sy. sic. s. de.
of. del. p. & C. & j. de foro. q. c. significasti. & h ods
aceduñt. n qsuetudo fecit q tales. sz anathematizare
nõ possunt. vt dixit quidã. xvi. q. ij. uisis. & xxiij.
q. iij. corripiantur. & tu dicas. q nõ possunt ana
thematizare. id excoicare cũ illa sollempnitate de
q tradit. xi. q. iij. debent. & de illa excoicatõe intel
ligitur pdcã. c. xvi. q. ij. uisis. & xxiij. q. iij. corripi
antur. & q ipe fatẽ possunt isti inferiores plati. hẽs.
j. de eo qui furtiue ordines accepit. c. i. & qr h n
e ordinis. sz pot iurisdcõis. s. de. elc. transmissã. & i
gnali traditur q quilz platus collegiate ecce lz
tantũ epo e iudex ordinari in plebe sua. & hẽt iu
risdcõm cognoscendi & excoicandi. vt h dic. & i au
tñ. de defensoribz. ciui. §. ij. coll. iij. & xv. q. iiij.
c. i. & j. de iudic. decernimus. & C. de iur. o. iud. l.
vlt. & illũ dico platum h facere posse. & talẽ iur
dcõm hẽre qui est elc a collegio su uniuersitate. s.
de elc. c. i. & xxiij. di. legimus. & id intelligo. si pñi
ciatur collegio. l uniuersitati ab eo q hẽt admini
strationẽ cum iurisdcõne. puta epo. tonabilr. q sp
psumitur done ptet contrariũ. ar. s. de renunt. i
presentia. & j. de re iud. sic & suanda e a subditis
sũ sit iusta. siu nõ. xi. q. iij. sña. pastoral. n re
laxes. sz pone q epc relaxet talem sñiã plebi
no inrequisito. nec aliqua satisfactone pmissa.

[illegible]

[illegible marginal gloss]

nullꝰ tenꝫ absolutꝰ: vtiqꝫ cū sit ei sꝑior ⁊ ordīa
rī suo dyoc. xi. q. i. de psona. sꝫ malefac. imo ⁊ si
ab dīt ꝯcratur epō dꝫ illū remitte ad suū excōica
torē absoluend. j. e. ad reprimend ꝑ tenorē illuꝰ
dec. ū pdm eēt in ora. j. de sen. ex. sacro. ⁊ tē re
cepto pmo iuramto ꝑ formā ecce. ut tditur i dec.
sacro.

[illegible marginal note]

Cum nos plrīꝫ optear ordinatōni eccīa
rū differre p eo q quīꝫ psone minus
ydonee nob psentatur. aut int nos ⁊ pre
sentatores alia de cā radix dissentōis emer
git. ⁊ j. s. ij. eiꝫ. q. ci. qm in vacantibꝫ eccīs
in quibꝫ eccīastica psona psentatōnem rī h.
l qr psone minus ydonee psentatur. l ali
qua de cā de iure psonas non potuis restitu
ere in eis. ap. ces. ponatis yconomos qui de
beant fructus pcipere ⁊ eos aut in utilita
tē ecce expendere aut futuris psois fidelr reser
uare. I. de cant. archiepō.

Cum nos. ⁊ j. eccīastica psona. h idō dic. qr p
ad ꝯseruend eccīastica facilius cogit. puta p suspensionē l sub
tractōni bñficij. l. xxiiij. di. ꝯsuluit. ut s fiant a
cordes. ul alia de cā. qr forte possꝫ eēt scādali. yco
nomos. hic ꝯstituūt yconomi ad ꝯseruand. ñ ad
agend. l. xxv. di. qm. qñꝫ t ad agend ꝯstituūt. C.
de epis ⁊ cli. oīs. ¶. in cōmuni. ⁊ j. de iuramto. tal
ipator. ⁊ j. de capell. mona. dilc. ⁊ h intellige cū
de iure patronat. qd est int psonos. l nō ꝯcordāt
de psentāda psona. l nullum psentāt dꝫ epūs statī
ponere yconomū qui ꝯseruet bona ecce. usꝫ ad. iiij.
mses expectabit epūs illis elapsis ordiabit eccīam
saluo iure i possm illi q optinebit. j. de iure.
pro. qm in quibꝫdā. ⁊ c. cum ꝑpt discordias. mīu
ydonee. sic pꝫ q pronus laycus lꝫ psentet idigni.
non est priuatus nec puand potāte psentandi.
lꝫ i collegio seu eccīastica psona. ald est. q si col
legiū eligat idignū est ipō iure puat. s. de ele.
cū in cunctis. ⁊ arto de clico prono. q nō puo ei
si psentet idignū. imo puatus ē eod m. l saltē
puand ē. sic uidet in alio articlo clicus pronus
uariare nō pōt laycus anq̄ psentatis pōt e
ꝯfirmat. j. de iure patro. cū aut. ⁊ h pōt eē rō. qr
layco prono dantur tm̄. iiij. mses a tpr uacatōis.
i. de iure patro. cum ꝑp. collegio. sū clicis dantur.
vi. mses p illā ꝯstitutōni. j. de ꝯcessi. p. nulli. qr
layc ñ priuat ptate psentādi. lꝫ idignū psen
tet. clici uō. sic. vñ qdam sit ꝯpensatō hic inde.
qr layci grauātur in tpr. ⁊ releuātur i alio. qr
ñ puiunt. ⁊ clici qr puiunt eligendo idignū re
leuant in maiori tpr. ⁊ qr clici mag debent esse
dilēti ⁊ scire iura. ideo puiunt. si peccāt i elcōnib.
⁊ qr clici proni eod iure utūtur i psentādo q ad
penā. si delignaint. sic clici eligendo. ar. p dic. c.
cum aut. ul alia de cā. qr forte possꝫ eē scādalū.
futuris psonis. po. bona ecce ꝯseruanda in tpr.
successori. xij. q. ij. h tmū placuit. ⁊ c. caritatē. et.
lxxv. di. qm quidā. ⁊ x. q. ij. si quis epūs. ñ sunt
talia q seruando suari ñ possunt. C. de admi
stra. tu. lex q tutores insti. ⁊ ff. de pet. h. diu. insti
i. ¶. ⁊ x. q. i. sequis epūs.

Ex parte tua ⁊ j. ex nos consule uolu
isti. utrum illoꝫ absolō teneat q oc
cultatis excessibꝫ p quibꝫ excōicati fuerant.
absolōnis beneficium p se. ap. sūuerint
sue excōis causā aliam pretendētes. t. rñ. q si
ita t constitit detes. ec. cen. ꝯpelle. cum hīs
tius rei ūitatem ꝯtinētibꝫ. ad ap. se. redire.
Si uō id tnō constitit ⁊ eos suspectos hūeris
q cōfessi nō sunt ūitatem eos ꝯpelle debe
eris coram te q ūitatem ꝯfessi sunt pur
gatōem pstare. Cel. iij.

Ex parte tua. ⁊ j. ad. ap. se. redire. ex eo q isti
ꝯpelluntur redire ad curiam pꝫ q nō sunt ab
soluti. qr tal absolutō p suppssionē ūitatis opte
ta nō pdest. j. de sen. ex. cum p cā. ⁊ c. officij. isti
⁊ hic si ꝑ h optente nō tenent. quidā dnt q si pro
pluribꝫ crimibꝫ una tm̄ sūia a s sit excōicat. cū
aliq eoꝫ expssit in absolōne absolut ē. si de a
lijs postea ꝯtat. ar. de. c. di. iiij. tō uale. q ñ credo
uim ñ de illo q expsserit. sꝫ illa absolō nō pdest.
cū adhuc sit ligatus p alio crimie. ⁊ ē adhuc ex
ecām. j. de sen. ex. cum p cā. sꝫ tē demū ualebit
absolō. cum ab alia excōicatōne fuit absolut.
sic si as de uno pro pnam agat ⁊ nō de alio.
tal pnia nō pdest quo ad uitam etnā. ñ cū alii
crimis pniam egit. de pe. di. iij. ¶. ult. insti. si plu
bꝫ sniis quis legatus ē oꝫ ut a qualꝫ absoluat.
⁊ ultima ꝯfirmabit oēs precedentes. qr tē icipiet
uale. ar. ff. ad trebell. l. i. ¶. lꝫ ⁊ quotiēs. sic dī de
pnia. di. iij. ¶. ult. insti. j. de priuil. ⁊ re. q quidā.
⁊ ff. de seruit. rus. p. p fūdi. ñ ⁊ tot sē nccie ab
solōnes quot sunt excōicatōnes. sic. ff. de noui
opis nū. de pupillo. ¶. si in plibꝫ ⁊ ij. q. iij. ¶. p
uaricator. ¶. si plā crimina. ⁊ tal sp ē intandiu
quousꝫ absolutus ē ab oibꝫ l sic eēt excōicat a pli
bꝫ ⁊ oēs excōicatores conuenient inter suas yni.
⁊ ille absoluat ab oibꝫ una sūia expssa cā cui
bꝫ excōis absolutus erit. ⁊ ideo erit. ac si singlari
t absolueretur a qualꝫ. ⁊ ē sile. qd plures obliga
tōnes possūt uenire in unā acceptilatōni. ff. de
acceptilatoibꝫ. l. plibꝫ. sꝫ imoē nō ur soluere
lite qon. j. de sen. ex. officij. sꝫ qr absolut p fla
cā non h p absolutō. sic p fla cā excōicat h p
excōicato saltē quo ad eccām. ut. xi. q. iij. c. i. et.
ij. ¶. vtrobiqꝫ ꝯsulit aie. qr excōicatō. ⁊ si stū i
iusta ñ est ꝯtepnenda. ne ex ipō ꝯtēu ligetur.
xi. q. iij. ¶. cū ergo. insti. ⁊ excōicatō ē medicina aie.
j. de sen. ex. cum medicinal. si ñ ꝯtepnat. xx
iiij. q. iij. notando. ⁊ pō obest ei. qui iniuste excōi
cat q excōicato. si ñ ꝯtempnit. xi. q. iij. Illud.
alia rō pōt assignari. qr non pfit absolutō ex
fla cā. qr excōicatus fuit p certa cā. ⁊ oīs res p
quscumqꝫ cās nascitur. p easdem dꝫ dissolui. j.
de reg. iur. oīs res. sꝫ de illa cā nulla est fcā mē
tio. ⁊ ita illa remanꝫ gō ⁊ eius effcē. ⁊ sic remā
net excōicatō pma. pterea durante forte cā:

[illegible marginal notes]

ex alia ca. ex q̄ excoicatus nō fuit absolui nō poti-
est q̄ nisi fuit absolui nō potuit. et sic tal' absolō
nulla. ab illa uō nō intendebat illū absolue. et ab
alia nō potant absolui. ar. s. de transc. int. corp.
et. s. de of. de. cū sr. ar. ff. de. iur. iur. l. quot. ar. q̄. qd
absolō ex fa cū teneat. j. de. asan. e. ar. qz ora. p̄
gatoem. et ita quos exc̄ hz suspectos pot̄ qpellere
ad purgōne p̄standā. ut hic dic. dū modo publi
ca laboret īfamia. j. de purgōne canoica. ſ. os ī
t alios. et sit infamati apud bonos. et gūes. j. de.
purga. ca. cū in iuuētute. et nō sit orta ab īimi
cis. ii. q. iij. in. cunctis.

Significauit nob. v. f. q̄ quidā de pro
chiatus tuis cū p illicita qsanguinitatis
et affinitatis copla excoicatōne notātur ad
iudices remotōres. ab. ap. se līas impetrit
p quas cū ab excoicatōne fuint absoluti.
qz dcī delegati ad locum nō testes pduci de
bēant nō accedunt. nec alios p eoz receptōe
trāsmittunt in p̄nominata nephaie cō
iunctoīs copula remanent. et cā debitū non
sortitur effcm̄. et. j. Cum itaqz p maltia. l' de
sidia iudicis delegati. non debeat q̄s ad rem̄
nend' in copla qiunctionis inique suffragi
um inuenire. tale damus. ff. d. Rensum. qd
quotiens ea q̄ pdiximus. in dyoc tua cuēire
qtigerit. liceat potes tal' absolutos in p̄sti
nam excois sniam reuocare ipsosqz tādiu
eadē snīa tenere ligatos donec cā in receptōe
testiū. et in aliis legittim̄ incipiat hrē pro
cessum. Innoc. iij. arzitano archiepō.

Significauit. et. j. Potuit. qz nolunt pere sine
diuortii late. ppt̄ qsanguiītatem l' affinitatē. sz
sic excoicati impetrauīnt lrās sr̄ retractāda snia
q̄ dicebant latam eē p falsos testes q̄ nō trāsit in
rē iudicatā. j. de re iudi. lator qsanguiīn̄ s. imū
casū. s. aliū casū fuint excoicati añ sniam. b. p
receptōne. h. intelligendū est q̄ si testes ad iudicē uei
re nō possunt. qz sr̄ ual inīdiarii. l' alio īpedim̄
to detenti. l' ē sr̄ in ipnore astituti. j. de testibz. si
quī. aliās qpellendi sr̄ uenire. C. de testi. si qui. dū
m̄ nō plogui. te. ff. de testib. l. iij. ſ. vlt. desidia iu
dicis delegati. et ita iudex ordinari supplet desidiā
delegati. sicut delegatus supplet ne glām ordia
rii. s. de of. del. prudentiā. ſ. sexta. et. j. de foro. q.
licz. e. c. ex tenore. sz q' dr̄ hic. ſ. q' redduntur ī iu
sdcōem ordinariā. ex eo qtigit q̄ n̄ psecuti ap
pellōne suā. et ne ppt̄ h remaneāt in īcestuosa
qiunctōe. reuocare. post admonitom ipīs dele
gatis factam. et ipis coniugatis ut pcedāt. et si post
ea mal'cōse ūsantur nec pcedant tc̄ reducat il
los ordinari in p̄stinā excois sniam. ar. s. de of.
del. prudentiam. ſ. sexta. sz quātū expectabit certe
modicū tps̄ debz. Infra q' possit qpone sarcinu
las. et se parē ad cāni. ff. quibz ex caus. ma. ī intē
gr. rest. ab hostibz. ſ. sz q' simpl'r. et ad arbitriū
boī uiri. i. iudicis. ff. de ſ. ob. Animus. ſ. cū ita.
donec cā in receptōne. p procuratorē. ſ. cū illi sūt

Significauit [illegible] ordinarius supplet mali[tiam] uel desidiam iudicis delegati

excoicati. ar. j. de iudi. Intelleximus. l' ē p se ipōs pō
sunt cam̄ incipere. qz quodā mō rei sr̄. et reus bene
pot̄ stare excoicatus in iudicō. j. de excep. significa
uerit. et. c. vlt. et psequi appllōm suā. ut ibi. sz post
q̄ incepere hrē delegati legittim̄ pgssum. ſ. h di
cit. potuīt absolui. et ē sile. j. de ſ. sig. ex parte.
ſ. nō absoluitur quis. ni primo satisfaciat. sz h non
stati absoluitur ppt̄ primā suspitōm. al' regl'are ē.
q̄d quilz p̄mo absoluat. j. de. sen. ex. p tuas.

Quanta deuotō religiosoz. et. j. ad audiē
tiam nram̄ noueris puenisse q̄d mo
nachi canonici et alii reglares tue puintie
cū deberent potius in claustro iuxta regl'aria
qstituta diuinis obsequiis uigilare. de obe
dientiis et redditibz quoz curā gesserunt pec
cunia congregata claustrū abhorretes. discur
rere p curias principū et potentium nō uerent.
et. j. cū. q. quos aūt tales inueneris nī ad amoi
tōnem tuam resipuīnt. ut ppūm in manibz
platoz suoz sn̄ difficultate resignent quer
tend' in utilitatem domus scdm albis qsiliū
et reglarem uitam obseruent si plati eoz pt̄
tuam qmonitōem id exequi neglīgent q
miserit p suspensōnem officii et beneficii.
ap. re. qpellas. I. d' colōpn̄ archiepō. et eī
suffrag.

Quanta deuotō. et. j. In claustro. xvi. q. i. si cu
pis. et sicut quo uiuere non pot. xvi. q. i. placuit.
curias principū. et si in aliqua administratoē ca
pentur. indignū est eis ab ecca cōueniri p quod
qstat scādalum in ecca generari. j. ne clici. l' mona
chi. i. sacerdotibz. tales inueneris. p inquisitōm. j.
de. sy. de reglaribz. l' euidentia rei. j. de cohi. cli. et.
m. c. vlt. et. c. tua. ut ppūm. q' nīm more resig
nauit insignū pditionis in sepulchro cū eo sb
tercō. j. de statu reglariū monachi. e. c. cum ad
monasterium. abbatis. xviii. q. ii. abbates. si plati.
sic pz q' collecto monachi p̄mo loco spectat ad
abbatem. j. de ap. reprehensibil. in fi. et. xxiiij. q.
iij. corripiatur. h dicit q' si agatur ī figa iudi
tii solius epī cognoscere dz de eius cā secus si agat.
p reglam claustralem. xi. q. i. de psona. C. de pet.
a potate. l. iij. et. C. de emēdatōne ppinquioz. l. un.
sz pbabilius uī dicendum q' platus ecce collegia
te hz iurdcōm. xv. q. iiij. c. i. ut dcm̄ est. s. e. cum
ab eccaz. et q' abbas sui prior posit excoicare mo
nachos suos est expressum. j. de maio. e. obe. cū in
ecciis. et. j. de. sy. sicut in oibz. hiis potissime qsi
deranda ē qsuetudo cuiuscumqz ecce. q̄ dat iuris
dcōm. xv. q. iij. qsiluis. C. de eman. l. i. et. vlt. l'o
die reuocatō talium ptinz p̄mo loco psidētibz
caplis. abbatum et poz. j. de regl. c. vlt. et ibi ad
ditur pena. s. excois. suspensione officii. sic. s.
de. eta. e. qua. quereris. et. lxxiij. di. qsuluit.

Ad reprimendam maltiam pluroz pe
ne certe sunt in canonibz constitute.
quas sic latas a uob in terd' in sbditos uul
cuitas inuiolabiles obseruari. ita latas ab a

Quanta [illegible] ordinarius supplet neglicenciam abbatis ne reuocetur monachum [illegible]
quod reprimendas [illegible] abbas [illegible] ad alias [illegible] et
[illegible] per [illegible] addicens non absolui
nisi primo [illegible]

I

lis delectis inuiolabiliter obseruare. Ideoque ergo quod.
sententias quas episcopus dixerit in subditos suos cano
nice promulgandas. et uos ipsi seruetis. et a uestris
subditis faciatis inuiolabiliter obseruari. tu uero frater
archiepiscope cum excommunicationis sententia per appellationis non sus
pendatur obiectum. si quis excommunicatus ab ipso de
iniusta se fuisse excommunicatione conquestus ad eum
ipsi cum episcopo deferens absoluendum se formam ecclesie
remittas. Qui si noluerit illum absoluere. tu
recepta iuratoria cautione absolutionis munus
ei potes exhibere. Ita tamen quod si non esse legitime constiterit.
eum contra iustitiam excommunicatum fuisse. ex debito
sibi iuramento precipias ut satisfaciat eo de quo fuit ex
communicatione notatus. eidem episcopo satisfaciat
competenter. quod si facere contempserit cum in excommunicationis
sententiam. a. p. re. reducere non omittas. Id est
tusculano archiepiscopo.

Ad reprimendam. et s. malitiam. sic di. iiij. facte sunt
autem per leges nemo bene facere cogitur. sed male
agere prohibetur. xxiij. q. v. ad fidem. ut boni inter malos
uiuant quiete. xxiij. q. v. non frustra. et hoc solum bonum
agitur. ut uita hominum corrigatur. xxiij. q. v. prodest. In
canonibus. uarie sunt pene in canonibus constitute. quedam
induxerunt degradationem. et curie secularis traditionem.
j. de. fal. c. ad falsariorum. quedam degradationem. et de
trusionem in monasterio. ut. l. di. si episcopus. quedam deposi
tionem tantum. di. l. si quis uiduam. quedam suspensio
nem solummodo. ij. q. v. si mala fama. et. xxiij. di.
nullus. quedam excommunicationem. xvij. q. iiij. si quis
suadente. quedam priuationem officij. et beneficij. perpe
tuo. lxxxi. di. si quis amodo. quedam officij ad tempus. lxxx
ij. di. presbiter si. et. xv. q. ij. placuit. quedam priuationem
officij tantum ad tempus. xxviij. di. presbiterum. quedam priuationem
beneficij tantum. vij. q. i. si quis de ordine. et. s. de cle. cum
in cunctis. quedam priuationem tantum communionis. xxxv. di.
ante omnia. l. v. di. mulier. et alias penas. lxxviij. di.
sic. xxviij. di. placuit. ab alijs. ij. q. vi. quod se sciat uo
tum. xi. q. iij. caue. non suspendatur. hoc ideo dicit. quia il
la sententia secum trahit executionem. j. de ap. pastoralis. §.
i. hoc est quod post. x. dies non transit in rem iudicatam. quia
quandocumque potest peti absolutio. vnde si taceat quis per. x. di
es non intelligitur acquieuisse sententie. bene concedo. quod post. x.
dies. uel quandocumque possit appellare a sententia excommunicationis ad
metropolitanum. quod. ad hoc quod metropolitanus potest ipsum
absoluere prestita cautione quod eius parebit mandato sed eo
pro quo fuit excommunicatus coram excommunicatore. sed hoc non uidetur
quia ex quo non appellauit infra. x. dies postea non
possit appellare. vnde per appellationem non transfertur querel
lam ad metropolitanum. sed per simplicem querelam possit conqueri
et post. x. dies. conquestus. sic potest conqueri de iniu
sta excommunicatione sic potest appellare qui est iniuste ex
communicatus. et prosequi appellationem. et litteras impetrare sicut hic.
j. de excep. cum inter. et. c. vlt. sed per hoc excommunicatio non
suspenditur sed causa ad superiorem transfertur si infra. x. di
es appellet. et si citatur super alia re potest se defen
dere. ut dicit decretalis predicta. et non quod dicit conquestus. quia si
appellat excommunicatus sed debet remitti ad excommunicatorem.
non uelit ei facere gratiam. j. de sen. ex. per tuas. sed cum uero

quod ipso facto uidetur appellasse eo quod iuit ad metropolitanum.
j. de ap. dilectis. et. c. ut nostrum. so. et accepto non habet
per appellatione post sententiam. imo uiua uoce et statim
appellandum. postmodum uero in scriptis. ij. q. vi. §. termi
nis. ff. de ap. l. ij. sed ante sententiam uero appellare quis ad
curiam propter hoc proficiscitur. vt dicit glossa. sed illa non habet lo
cum iudicio cepto. quia si appellat causam rationabilem coram
iudice exprimere debet. et propter illam appellare. j. de ap.
dilectis. infi. et. c. dilecti. hodie uero compellitur in scriptis.
j. de ap. c. cordi. excommunicatum fuisse. hoc ideo dicit quia sem
per presumitur pro sententia iudicis ordinarij. j. de prebat. post ces
sionem. j. de re iudi. sicut et. s. de renunt. In presentia.
sed si obiciatur contra sententiam ratione processus. quod presbiter
processus. ad hoc ut stetur sententie. j. de probat. quoniam contra fal
sa stabitur sententie. et presumitur pro ea. non infringat ratio
ne processus. hinc est patet quod non precepit ad absolutionem. non
primo asserit an iuste uel iniuste fuit excommunicatus. j. de
rest. spol. litteras infi. et. j. de sen. ex. sacro. et hoc ista
bit proprium assertione. et recipientur probationes ab utraque
parte. s. de of. del. cum contingat. absolutio fit debet cum distinc
tione decretalis. j. de v. sig. ex parte. Et per tales probationes con
stabit an alter autem teneatur ad uicem ei. uel quod traditur.
j. de sen. ex. sacro. prout notatur. s. de of. del. cum conti
gat. B.

Duo simul. et s. consul. t. t. re. quod cum sit in
canonibus diffinitum. primates uel patri
archas nil iuris pre ceteris habere. nisi quantum
sacri canones concedunt. et prisca illis consuetudo con
tulit ab antiquo ita ut secundum nicenas regulas sua
a priuilegia seruentur ecclesijs. presertimque. si. ap. se.
aliquam ecclesiam uel rectorem ipsius quolibet spe
ti priuilegio decreuerit honorare quamdiu clerici tui
coram te uoluerint stare iuri. compelli non debent
iudicium primatis subire. nisi causa per. ap. ad eius
audientiam perferatur. aut ei aliquid super hoc a sede ap.
sit indultum. Id est turonensi archiepiscopo.

Duo simul. et. s. In canonibus. ix. q. iij. conquestus. xvi
ij. q. ij. c. i. et ulti. primates. uel patriarche. diuersitas est in
nomine dignitas eadem. xcix. di. §. i. et. c. i. et. ij. consue
tudo. rationabilis et prescripta. alias consuetudo non prodest.
s. de consue. c. vlt. et est contra temporis diuturnitatem solo
nem et obligationem inducere in futurum. ar. xvi. q. ij.
statuendum. et. i. de censibus ex parte. et. c. olim causam. et. C.
de agricolis. et. cen. l. in tribus. ar. contra. j. de excess. pre. cum
ad quorumdam. et. x. q. iij. quia cognouimus. et. j. de censib.
peruenit. so. qui est in possessione in ea defendi debet. j.
ut lite pendente cum propositum. et. ar. s. de cle. querelam. in fi.
et. j. de cau. pos. cum eccam. et. ff. si seruitus. uen. l. la
uit. et. ff. de aqua. coti. et esti. l. plerumque. et quod sit defenden
dus non litigat cum. xvi. uel clam. uel precario possidet. et sic
intellige contra. de hoc dixi. s. de consue. c. vlt. priuilegia
ecclesiarum perpetuo sunt seruanda. xxv. q. ij. c. i. ij. et. iij. sed
personalia priuilegia cum personis extinguntur. vij. q. i.
petisti. et. ff. de censibus. etatem. et infi. et. j. de presump.
mandata. et. s. de. of. le. uolentes. speciali priuilegio.
ar. quod dominus papa potest detrahere uni ecclesie. et alij conferre. quod
quidem nullus dubitat. xvi. q. i. frater noster. ix. q. iij. nec
uos. et. c. per principalem. ad eius agrauamine per sententiam

Duo simul clerici primatis non respondeant de causis subditi
suffraganeorum suorum nisi de priuilegio uel de consuetudine
... uel appellationis remedio

i. de ap. cum ecca.

Quod sedem apostolica ex. i. Nos si quando consului sti utrum si aliqua infirmitate vel alia iusta causa detentus aliquem suffraganeorum tuorum consecrare non posses alicui coepiscoporum tuorum uices tuas committere liceat tibi et cet. ex. i. consul. t. R. quod in tali articulo constituto et uices tuas non dum est licitum committere et consecrandus nisi ab eo debet consecrationis accipere cum eas diuersis committendas dum modo catholicus teneatur et impedimentum ei ex constructione gratie sedis ap. non obsistat. Item de epo elyen.

Quod sedem ex. i. committere licet cuium est ii. quod archiepiscopus pot mandare uices suas et ille tenetur recipere et pot illum compellere. j. c. px. et iussu archiepi suffraganii illum consecrare debent. s. de tem po. or. si archiepiscopus aliquem suum suffraganeum episcopum consecrari non debet. l. xv. di. si debet. et. c. episcopus non est et episcopus sit consecrandus debet uisitare archiepiscopum infra duos menses et si non possit ipse domus iusta de causa. h. n. sigebertus. lxv. di. siquis in metropoli. ff. et ordinandus tenetur recipere consecrationem ab eo cui mandauerit licet in hoc grauetur quia iudex senior illud facit iure suo suffraganii. Vo ad mandatum illius. sic. s. de of. del. sane quoniam. § si du o. archiepiscopus pot committere ea que sunt iurisdictionis et illo cum ea non habent. j. c. px. sed ea que sunt ordinis uel consecrationis committere non pot hiis qui ea non habent puta illis qui non sunt epi. uel archiepi vel minores. i. de consecratione. ec. a qua nec et causa dicuntur committi. sed mandat archiepiscopus suffraganeis. ut hec faciant sola auctoritas eis deest. et nichil committit eis archiepiscopus. non quia dat auctoritatem propter prelationem quam habet super illos. et hoc patet ex eo quod quandoque epi inuitantur ad hoc faciendum ab hiis qui ea facere non possunt. ut puta cardinalem quandoque inuitat aliquem episcopum vel ad consecrandum ecclesiam. vel altare vel ad clericos ordinandos. v ii. q. i. pontifices. ff. satis pot dici secundum canones quod ea que sunt mi i pterii sunt delegari. ut deposito. xxiii. q. iii. illud. et. ii. q. vii. sic. licet secundum leges non possint non enim delegans non pot ad esse. ff. de of. eius cui mandata est iur. l. i. ex constructione gratie. i. si non sit excommunicatus. vel suspensus. vel scismaticus tal non pot ordinare vel ordinari. ut. s. de elec. cum diligentia. et. s. de eta et que cum tone. ex. j. de scismaticis. quod a predecessore. s. de epo. qui tenuit contra uite epatum. c. ylt. et hereticis non sunt ix. q. i. ab hereticis. et. c. i. hi. n. persone non conferunt executionem.

Pastoral. o stity ex. i. ex parte tua sunt i se reuerentissimi utrum si aliqua causa sunt ad archiepiscopum p. ap. delata possit eamdem iure ordinarie potestatis suffraganii sui subdito delegare vel animaduertere in eum si causam tenuit quod ex ipso delegatam sed quod R. quod archiepiscopus ipsum ad cause delegatam suscipiendam delegationem hoc compellere nequit in uitis et in eum exceptis quibusdam articulis nullam habet potestatem licet episcopus suus eius sit metropolica lege constrictus ex. i. Cum postulasti a aliqui noceat sine speciali mandato. c. ap. se. delegato cum reum propter contumaciam manifestam excommunicationis uinculo innodauit vel petitorem causa rei seruande in possessionem petitorum induxit rebus humanis exempto eius uolumus ut tu patere absolucionis beneficium impertiri et possessionem restituere infra annum. Sufficienti primitus recepta cautione ad quod dicitur quod cum delegatus quam ad illud sit minor ordinario. sine mandato summi pontificis excommunicatus ab ipso delegato non pot palium. preterquam iam in mortis articulo absolutionis gratiam obtinere. non forsan delegatus tal existit cum alius succedere in ordine ac honore. Nec palium quod plurimum pontifice tempore potest possessionem amissam. Sumptum ne alius per annum uerius efficiatur possessor coram ordinario vel si eius copiam habere nequiuerint coram publicis et honestis personis ut cum prescriptione interrumpat annalem. offerre ac parare quod iuri parebit potest cautionem. ut sic post annum recuperare possessionem. p. se. ap. meatur. Item de archiepo senon.

Pastoral. ex. i. nequit inuitum. Nota quod pignius sunt licet archiepiscopus in epis. quam in eorum subditis. vt h pz. ex. s. o quanto. ar. sed nunquid est idem iuris in quo epo circa subditos tuorum subditorum. credere non quia episcopus ei sponetur. si uoluerit cognoscere per se de causis subditorum. cum sit iudex ordinarius omnium de sua dyocesi. xi. q. i. de persona. et ar. ad hoc. ff. de iur. om. iudic. iudicium. et xi. q. iii. cum resistit. et. viii. di. que contra mores. infra. et. ii. q. i. nonne sed archiepiscopus non est iudex ordinarius totius prouincie non episcoporum tantum in causibus inferius notatis. Vt hic dicit et ita non est simile hoc. ff. h. et. t. et v. inc. io. dix. quod si tales prelati subditi episcoporum vel ex electione uel ex longa consuetudine habent ordinariam iurisdictionem episcopus non pot cognoscere de causis subditorum talium prelatorum nisi per appellationem deferatur ad eum. ut. j. de exces. p. o. ii. ex. i. de foro. c. cum contingat. ex. j. e. inestigabili. § i. ar. ad hoc. xviii. q. ii. cognouimus. ex. i. de ap. dilectis. quod dati. n. debent preterire causam. ut. ii. q. vi. § antiquorum. ex. § illo procul dubio. ex. j. de statu regularium. in singul. nisi in principe. ii. q. vi. arguta. ex. c. ideo. ex. j. de ap. si duobus. Vnde credo quod dic. io. quod epi non possunt cognoscere de causis subditorum prelatorum suorum eis inuitis sicut. n. possunt eos priuare omni sua iurisdictione quod non est uerum quia nimis esset iniquum. j. de exces. pla. ad hoc in tuo seruare debet sententias subditorum suorum. s. e. cum ad ecclesiarum que notatur de iurisdictione ipsorum nam si sua unicuique iurisdictio non seruatur ecclesiasticus ordo confunditur. xi. q. i. peruenit et tamen episcopus nichominus est iudex ordinarius tius dyocesis sue. quod ad multa alia que patent per se. episcopus tamen possit bene compellere subditos subditorum suorum cause delegationem sibi ab ipso factam se ex in articulo. ut hic exceptis quibusdam est tamen ordinarius totius prouincie quia eius gerit sollicitudinem. ix. q. iii. o. ii. nec ideo sequitur quod ciuilis de prouincia non pot dici quod licet iurisdictionem sit quibus. sed impeditam. et ligatam. ex quo non licet nisi in articulis. ar. s. de exemptis. c. pastoral. § ylt. infra. et. s. de eticis peregrinis. tue. et hic. ff. lau. t. dicit quod non est iudex ordinarius nisi in causibus spali

vbz [ ] primo tamen deviat in divinis officiis a consuetudine metropolitane ecclesie. xij. q. di. de hiis. Item si delinquit in eius diocesi. ut. vi. q. iij. placuit. Item in hoc casu efficitur aliquis de iurisdictione alterius. Item quando habet predium in diocesi sua. j. de foro compe. c. ult. et c. sane. et isto casu potius est ad quemcumque aliud. Item si causa defertur ad eum per appellationem. s. de of. legati. c. j. et. s. e. duo. et. xi. q. j. pervenit. Item cum absolutus ab archiepiscopo non vult parere episcopo. s. e. ad reprimendam. Item si criminalis causa est inter episcopum et clericum suum. tunc causa illa debet deduci ad synodum in qua presit archiepiscopus. vi. q. ij. c. j. Item si clericus habet causam contra episcopum suum. xi. q. j. si clericus. et si episcopus contra clericum. coram arbitris communibus. ut in. c. si clericus. Item in alio casu. j. e. irrefragabili. sed ibi dicitur quod tanquam delegatus a papa. Item cum episcopus negligens est in eo quod ipse facere debet. ix. q. iij. cum simus. et. j. de sen. ex. pervenit. et. j. de ap. qua fronte. Item mortuo episcopo eo tempore ydoneos clericos non habet. xij. q. ij. non liceat. Item cum evidens est sententiam episcopi esse iniustam. j. de ap. sollicitudinem. Item cum visitat provinciam. j. de prescrip. cum ex officii. et. j. de censibus. sopite. et.
3 c. cum ius p. nullam habet potestatem. si nullam habet potestatem in eum. ergo talis delegatio non videtur valere et sic sententia eius nulla. ar. c. qui per sua iurisdictione. l. una. ff. de eo. licet in clericum illum commictit causam non habet potestatem. tamen in causa que ad eum per appellationem delata est habet potestatem. et ita causam ad suam iurisdictionem delegat et ille bene recipit iurisdictionem. si vult illam recipere. sed si non vult illam recipere potest compellere prelatus. ut consentiat in aliquem vel aliquos. et postea mandare episcopo. ut compellat illum recipere commissionem. quod facere potest licet sit appellatum ab eo. ar. j. de foro compe. c. si quis contra clericum. et. s. de of. del. suspitionis. § ult. et. j. de ap. cum speciali. an alicui. s. ordinario. maior est. s. de of. del. sane. sine mandato. c. si adversus te in iudicio adversus. ff. de minoribus. minor magnam. et. xxi. di. inferior. preter quam in morte. quod causam de quibus generaliter excommunicatus a quolibet et a layco potest absolvi. ar. xvij. q. iiij. si quis suadente. et. j. de sen. ex. quod de hiis. ar. ad hoc. de con. di. iiij. sanctum est baptizare.
quo sed nunquid in obsidione positum vel terram feretrane volentem licet absolvere. vincentius dixit quod sic. quia tam imminet periculum mortis. sed hoc videndum est. an immineat naufragium vel periculum mortis. non. nam intrando mare semper imminet naufragium. quod si esset nullus transfretaret. sed cum est in naufragio in periculo mortis tunc satis potest dici quod liceat. vel inter bellum campestre contra sarracenos. vel ab infirmitate et manifeste appareat periculum mortis. licet absolvere a layco. ar. presenti c. tamen est quidam certum quod nunquam layco licet absolvere a tali excommunicatione. quia potest ei succurri post mortem. tamen ostendit aliqua de confessione per evidentia signa. j. de sen. ex. a nobis. sed hoc non possit ita loqui habere in naufragio. si omnes submergerentur. quia tunc commune est periculum omnium de nave. et sic prima opinio verior et securior. et sic post lapsum in necessitate iniungere penitentiam vel absolvere ab aliis peccatis mortalibus. dum recipit confessionem illius. quia non eodem modo ab excommunicatione. non videtur tamen. quia potest in uno quod in alio. succedat. s. de of. del. quoniam abbas. et. j. de censibus. ad versus. quia cum in locum et ius eius succedat partibus eius debet fungi. ff. de iudic. mortuo iudice. ff. de edendo quedam. § nichil interest. quod per summum pontificem. et per eum de legatum specialem ad illam causam. j. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. verus possessor. ex hoc videtur quod aliquis sit verus possessor post annum. et non ante. ff. de acquir. pos. l. iij. § ult. Item videtur hoc quod ad hoc quod vere dicatur verus possessor non sit necesse per decretum. j. ut lite non contestata quoniam frequenter. § in aliis. ar. contra. j. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. c. j. et. ff. de acquir. pos. l. iij. § ult. in fi. et. ff. de damp. infec. si finita. § si quis ante. et. § sequenti. et. § iulianus. quod accordatur loquitur in actione personali. de hoc dicitur. j. de dolo et contu. contingit. coram publicis. c. de annali except. ut per sanus. et. xvi. q. iij. § post. et. c. de exili iudicia. scimus. et. j. de ap. c. ult. Instrumentum annale. sed usque ad quod tempore poterit postea petere rem sibi restitui. sive per possessionem. quo usque ad. xl. an. secundum iura canonica. vel secundum leges. usque. xxx. quod sola litis contestatio perpetuat actiones usque ad. xl. an. vt. c. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. et. xvi. q. iij. § post. sed numquid secundum iura canonica poterit talis prescribere ex quo habet iam vel debet habere conscientiam rei aliene secundum iura civilia. talis bona fide capit licet sciat rem alienam. ff. de noxa. actionibus. generali. credo tamen quod si aliter non habeat conscientiam lesam nisi quod res sunt deducta in iudicium. cum lite contestata. j. auctoritate iudicis bona fide prescribit. ex hoc. n. quod res sunt deducta in iudicium per ipsum eam petendo presumitur habere bonam fidem et precipue quando sunt ei tradita possessio. debuit iurare de calumpnia. quia aliter non datur possessio et causa rei ser. non negotio summatim examinato. j. ut lite non contes. quoniam frequenter. § quod si. et ita bene potest scribere. de hoc tamen tractatur. j. de prescrip. quoniam omne. et sic nisi pro annali prescriptio in possessione ut post annum recuperet possessionem. sic et in excommunicatione. ut si non potest vincere suum excommunicatorem infra annum. post annum non potest causam. xi. q. iij. tuttius. offerre ac prestare. ecce aliud iuris et utile talem asilum dat tibi lex. ff. de rei ven. is qui destinavit. sic et in ista persone illa contra ea res est commodi est etiam summam adiecit. quia difficile est probare quanta res est. ff. de provis. simpla. l. ult. simile accidit. j. de ap. c. ult. et nota quod dicit offerre ac prestare. quia oblatio sola non sufficit nisi factum sequatur. j. de eo qui mit. in possessionem causa rei ser. c. j. et hoc intellige nisi si ille noluit recipere. ar. nisi noceret. ut. j. de eo qui mit. in pos. causa rei ser. c. ij. sic non sufficit offerre pecuniam ad interim pendi cuiusvis usuram nisi deponat in ede sacra. c. de usur. acceptam.

Licet in corrigendis excessibus apostolica sit diffugium in intellectu et ideo presentem extra a nobis receperit in mandatis. ut tam contra viros religiosos quam et clericos seculares sue iurisdictioni subiectos. cum multa et gravia cum

[illegible]

tere ꝓponitur. inquirat ⁊ corrigat. ar. ⁊e. que
uiderit corrigenda statueris ad reformatio
nem eorū q̄ regularē fuit ⁊ honestum. Cir
ca intentionis nr̄e nec fuit nec eē debuit iu
rīdicoi tue p mandatū h̄ derogare auct. p̄
sentium duxi declarandū. q. si in inquisitionibꝫ
ab eodem epō non tanquā delegato. ſꝫ tā
quam ordinario faciendis aliquis casus e
mīserit in quo licitum sit ad se metropol.
appellare p̄ dicti occōne mandati. auct. tue
iurisdictionis ad te tanquā ad metropol. appel
lari ualeat. nolumus aliquatenus derogare.

Idem in .q. g.

Licet in cor. ⁊ .j. interdum. j. de ap. ad ura͞m.
⁊ c. reprehensibil. infi. ⁊ c. cum speciali. infi. n̄ ob
stat. j. de purga. ca. nos int̄ alia. q̄ n̄ loquit̄
de correctione. ſꝫ ex purgatōe. ⁊ h̄ uia ē n̄ cor
rigens modū excedere. ij. q. vi. c. ab executore. eo
illo. c. ē quorū. j. de sen. ex. uniuersitatis. ⁊ h̄ i
telligē de notoriis excessibꝫ. i quibꝫ n̄ admittit̄
appell. j. de ap. cū sit. ro. infi. seclares clicos. clici
ideo dr̄ seculares. q. ad modū ⁊ laycorū cum uē
seclares dr̄ possunt ꝓprium hr̄e. ⁊ inde facē ꝓ
sua uolūtate. l. ex hac res. i. de testis cū p totū. nec
eē debuit. nec inde nascunt̄ iniurie. vn̄ iura
nascuntur. c. vii. vi. meminimus. ⁊ j. de accusa.
c. qualit̄ ⁊ qn̄. ⁊ .s. de ofi. cū olim. Et p h̄ qa
cessit ei n̄ intendebat alij p̄iudicare. ſi. s. de u
su pallii ex tuarū. ⁊ j. de maio. ⁊ obe. cū inferior.
⁊ sic uīr q̄ sp sit recurrendū ad intentōm scribē
tis. sic .s. de p̄ben. c. vlt. ⁊ an̄ pl̄t. ⁊ .s. de of. del.
sē eo ⁊. ff. nequid i loco publico. l. ij. c. si quis
a p̄ncipe. ⁊ siłe. c. de emancipat. l. n̄ aliter. tanq̄
delegato. si. n. tanq̄ delegatus cognoscēt. l. in
quireret ad dn̄m ppm tantum dꝫ appellari. s. de
of. del. sē cōmun. appella puta si uolebat inq̄
rere sē quo nō precesit infamatō. j. de accus. c.
oporteat. l. q̄ admittit testes ꝯspiratores. j. de ie
iun. d. cū. j ⁊ a. ⁊ i. de sy. lꝫ tehi. puras ul' ti n̄ ci
tat illū q̄ ꝯ inquirit. j. de accusat. qualit̄ ⁊ qn̄.
c. debeat. al. ⁊ ita n̄ uł in aliquo excedere form
inquisitionis. j. c. px̄. circa prin. j. de accus. inq̄si
tōis mandati. quo nō delegatum ꝯstituit. sed
ut ordinarium instruxit. q̄ p tale mādatū nō
possꝫ ꝓcedere ut delegatus. cū ex eo n̄ hāt dele
gatā iurisdictioni. j. e. t. graue. Ṽ siłe fuit mādat̄.
appellari ualeat. ⁊ ita pot appellari i inquisitōe.
sicut in correctōne a grauamie. s. cū modus ex
cedit. j. de sen. ex. vniuersitatis. ⁊ j. de ap. de po
re. ⁊ j. c. px̄. circa prin.

Irrefragabili constitutiōe sācimus. ut eccar̄ p̄
lati. ad corrigend subditorū excessus ma
xime clicorū ⁊ reformandos mores prudent̄
ac diligent̄ intendant. ne sāguis eorū de
suis manibꝫ exigatur. Ut aūt correctionis
⁊ reformationis officium libere ualeant exercere
decernimus ut executionem ipsorū nulla ꝯsue
tudo l. appellō ualeat impedire. n̄ formā i

talibꝫ excesserit obseruandam. Excessus tn̄ ca
nonicorū eccē cathedral. qui ꝯsueuerit corri
gi p capłm. p ip̄m in ił eccīs qui tale hac
tenus ꝯsuetudinē hr̄uerunt ad amonitionē
⁊ iussionem epī corrigantur infra tēm ꝯpetentē
ab epō p̄figendū. alioquin ex tunc epē dn̄m
hn̄s p̄e oculis ipōs ut aīaꝝ cura requirit. p.
cen. eo corrigere nō postponat. Ceterū si ca
nonici absꝫ manifesta rōnabili cā maxīe i
ꝯtemptū epī cessauerint a diuinis. epē si uo
luerit nichilominꝰ celebret in eccā cathedrali. ⁊
metropolitanꝰ ad q̄relam ipius. tanq̄ sē ipe
delegatus a nob tal' eos p cen. ec. cognita
ueritate castigꝫ q̄d metu pene talia de ceto
nō p̄sumant. Puidant itaqꝫ diligenter
eccīarum p̄lati. ut h̄ salutare statutum. ad
q̄stum pecunie l. grauamē aliud nō ꝯuicāt.
ſꝫ illd studiose ac fidel' exequātur si canoni
cam uelint effugere ultiōnem. quā sē hij
ap. se. a ꝯcore dn̄o attentissime uigilabit.

Idem in eodem.

Irrefragabili. ⁊ .j. ne sanguis eorū. durū ūbū est
istud prelatis negligentibꝫ subditos corrige. si. j. de
regla. c. vlt. ⁊ j. de statu regla. cū ad monasteriū.
c. tunc al' vlt. ⁊ j. de acc. qualit̄ ⁊ qn̄. c. plt. nec
admittit̄ pastoris excusatō si lup̄ oues comedit.
⁊ pastor nescit. j. de reg. iur. quāuis ⁊ eo ipō q̄ p̄
latus tacet ꝯsentit. xl. iij. di. sit rector. ⁊ ex eo q̄d
punitur securitas delinq̄ndi. lxxxiij. di. error. ⁊ fa
cilitas uenie icentiuū tribuit delinq̄ndi. xxiij.
q. iij. ē iniusta. ne g̊ subditorū sāguis de p̄latorū
manibꝫ al' sequatur requiratur paulū dicentem
mūde sē manus mee a sanguine oīm uirū. xl. ij.
di. ep̄lesis. nulla ꝯsuetudo. q̄ n̄ p̄scribi q̄ epm̄ in
talibꝫ. j. de prescrip. cum ex offitij. ⁊ q̄ obedientiā
sibi n̄ currit p̄scriptō. j. de p̄scrip. cū ex offitij. tn̄
in p̄iudiciū archidiacoi iurisdictionem tamē exercere n̄
dꝫ. j. de. exces. p̄la. c. ij. n̄ ille eēt negligens. ut
hic dic̄ de caplō. tunc n̄ possꝫ. uł appellō. q̄ a cor
rectōne nō appellatur. j. de. a p. reprehensibil. i
fi. ⁊ c. cum speciali infi. ⁊ c. ad ura͞m. n̄ cū modū ex
cedit. ut hic dic̄. de h̄ dcm̄ est. s. c. px̄. p capłm ip̄.
l. p decanū. l. alium p̄latū de caplō. si ꝯsuetudo ē.
ar. j. de ap. dilc̄is. de iure coi. de cā criminali cog
noscere dꝫ epē qui solus ordinarius est. xi. q. i. de p̄so
na. ⁊ h̄ q̄ dicit hic de consuetudine est. Vn̄ dicat
ꝯsueuerit. ſꝫ siquid in eo cāu quilꝫ de caplō eē iu
dex canonica illius qui iquirit nō uīr. cū quilibꝫ
eorū sit par ei. l. forte minor illo. dicas q̄ n̄. ſꝫ q̄h
bꝫ est ꝯiudex sic in pluribꝫ delegatis. s. de of. del.
Vn̄ delegatorū sic ē in electionibꝫ. s. de ele. q̄ ꝓp. ſꝫ
quō deuoluit̄ ptās iudicādi de caplō ad epm̄. c̄
epē sit de ipō caplō tanq̄ capud. j. de hijs que. fi.
a p̄. ſn̄. ꝯ. ca. c. nouit. ⁊ c. secunda. ⁊ j. de. S. sig. c
decla. p̄terea cū epē sit de caplō tāquam capud
ut dcm̄ est si oēs sint negligētes. ergo ad ip̄s
epm̄ nō deuoluit̄ ptās. imo ad metropolitanū.
si n̄ oēs sunt negligētes. ergo ap̄ illos tn̄ re

Ca͞s p̄lati subditos corrigit ⁊ re
formet app° ꝯsuetudine n̄ obstante
[illegible]
[illegible]
[illegible]

manebit illa ptas. sic in paucis remanz ius eli
gendi pp uitium aliorz. s. de. ele. bone me. z. c. q
gganto. pterea si deuoluit ptas ad epm. g° vr q
ipe solus possit cognoscere de cais criminalibz alio
rum q e ctra illd. xv. q. vij. epc nullius. z. lxxxvi.
di. si quid uo. z. j. de. accus. qualr. z qn. eadem e
ro quali deuoluat elco a caplo ad epm. io. dice
bat q ilcumqz epc est de caplo. z ipe cum alijs
e negligens deuoluit ius eligendi l corrigendi.
ad metropolitanum. qrz no est de caplo. z tc de
uoluit potestas de caplo ad epm. j. de. aces. p. po
stulacis. ego dico q epc sp est de caplo tanq ca
put z alij mbra. z dico q de iure coi ius elige
di sil ptinz ad caplm z epm de h dixi. s. de ele.
cu eccia uultata si asuetu do sit in ctrium. vide
bez q solus epc qrz confert bnficia. qrz caplm
in eccia sua. z sz h transfertur ius eligendi de u
no ad alium. si uo ius coe in eccia suatur tc trans
fertur ius illorz ad archiepm. z sic intelliguntur
oia iura q faciunt mentionem de tali translatione.
nec ur totu hie q dicit. jo. q epc qrz sit de caplo.
qrz n. qrz tn epc interest elconibz. no tanq epc.
sz tn quam canonic. z e spal asuetudo i quibz
dam ecciis s. in quibz epc retinz ius canonie. z pt
redditus suos pcipit aliquid de caplo. z tc e in
elconibz tanquam canonicus. z sic intellz illa dec.
postulacis. z tunc silr transfertur ptas ad ipm
epm si maliciam adhibeat. vt ibi dic. h e uer.
circa collatonm beneficiorz. sz cu epc e negliges in
correctone subditorz. n deuoluit ius corrigendi l
puniendi ad caplm. sz po ad archiepm. ix. q.
iij. cu simus. qr iursdco tal principaliter spectat ad
epm. lz de asilio eorz. z in eorz psentia debeat h fie.
xv. q. vij. epc nullius. z. lxxxvi. di. si quid uo. sz
cu ius corrigndi ptinz ad caplm in eccia cathe
drali de asuetudine. ut h dic. cum ipi de caplo
st negligentes ius transfert ad epm. ut hic lex
expsse. z epc postea nichominus de asilio eorzdem
dz corrige. qr lz pdidint ius corrigndi. no pdi
dunt ius coe quo debent cum epo in talibz inte
esse sile. s. de. ele. ne p defcu. qr lz pdant p negli
am ius eligndi actiue no pdunt passiue. s. de
ele. ne p defcu. cessauint ad ius. vidcr q soli ca
noici possunt subicere eccam interdco. cu sbest
ca. cum e solus decanus h posit. j. de. ap. dilcs.
z sic e ca. j. de hijs q. fi. a ma. p. c. qrtuit. v dic q
requirntur asns epi. z canonicorz. sz ur q capi
tlm no possit suspende eccam. qr sic se ipos sup
poneret interdco q ee non pot q aliquis suspe
dat se ipm qr in pprio fco iudices ee non posst.
nec possunt sibi dicere legem. nec sibi possut i
pare. xxi. di. nunc aute. z. ff. de. ar. l. plz q a ceo.
io. sz q credo. si. c. de asuetudie. h hz bn potest
suppone eccam interdco nec dur se ipos suspen
de l interdice. sz eccam interdcit. ut diuinu of
ficiu non fiat in eccia pp delictu alicui. l aliorz
z in alia eccia ipi celebrent. qr se ipos non inte
dict. nec epc eadem rone posst interdice eccam

suam cathedralem. qr interdiceret se ipm. sz pot sic
h sepe ctigit de fco. sepe pp defcm ciuiu interdr ec
clia z epo cessat i a diuinis. z i alijs eccis non ce
sat. sc h delegat. sic. j. de hereticis. ad abolenda. i
fi. z expone delegat. i. dat. non. n. posst dici illa
iursdco delegata. cu no expirat morte delegantis
re integra. nec i expirat iursdco p epc ce g ordiari
a. l qr auct. iuris canonis archiepis acessa a se
de. ap. si. s. de transl. inter corpo. p. cum ut h posset
ex canone z c. z est spal casus i quo metropolita
nus ht iursdcom in subditos suorz suffraganeorum.
sz qr epc no corrigit excessus istorz in casu isto sic
in alijs. ut. s. di. ro reddi pt. qr cu iste excessus
e in psonam epi amissus. sci in odiu suu. et est
sua iniuria. z neo iniuriam ppam iudicare dz
auctoritate ppa. xiij. q. iiij. inter querelas. z. q. i. de oc
cidendis. z iudex de fco suo ee no dz. iiij. q. iiij. c. i.
jo. assignat aliam rom. c. qr epc solus no posst
punire aliquos. sz cu canoicis ecce. xv. q. vij. epc nu
llius. z. lxxxvi. di. si quid uo. z sic sequeretur. qr ipi
canoici essent rei. z iudices. hic no ur sufficiens
ro. qr si canoici alias excedent omis. epc p se bn
pot corrige z punire illos. z s ipuitent. qr p de
lictu suum priuati st illo iure tc si. j. de. v. sig.
abbe. insi. si epc solus n posst corrige illos cu omes
excedut iam uideretur hre priuilm delinqdi. z s
remaneret in delicto suo. q ee absurdu. sz qr n
tractatur ca ista coram arbitris. cu cano dicat. qd
si epc ht cam cum clico suo cora arbitris dz tracta
ri. xi. q. i. si clicus aduersus. sz illd. c. loqr de ciuilibz
cais. sz in cau illi. c. si clicus nollet elige coit arbit
rum. quis conpllet ipm. epc no. qr no e iudex i
ca sua. archiepc no. qr non ht in eum iursdic
tom ni in certis caibz. s. e. pastoral. z iste no e de
ill. q crt. credo q lz sit ca epi. ipe epc pot illu co
pllere vt arbitros eligat cum eo. j. de ap. sedo
requisis. § i. z. c. cum spali. z. s. de. of. del. suspi
tois. § i. sz in cau istius. c. ido no eligunt arbi
tri. qr sic placuit pp. vt dix. io. imo ro alia me
lior pot assignari. hic. n. i iniuria z atepttu epi
suspendit eccia z sic e ca criminal. qr hic agit
epc de iniuria s irrogata. z de ca criminali arbi
tri cognoscere no possunt. nec in libali. nec i infama
ri. j. de i integru rest. ca. § ulc. ff. de. ar. distingue
mus. § iulianus. z. § de libali. metu pene. sic n.
ferro abscidenda st uulnra q fomentorz non sen
tiunt disciplina. lxxxv. di. plimos. in fi. z. xvi.
q. i. in canonibz. z. s. de. ele. cum i cunctis. § ult.
z ut alij i pena aliorum ptimescant z terreantur.
ff. de penis capitalium. § famosos. z. ij. q. vij. qp.
z. i. de statu regla. ca q. § i. in ctra illd. o derut pec
care boni uirtutis amore. oderunt peccare ma
li formidine pene. ad qstum. de h tractat. j. de pe
nite. c. lz. an liceat exigere pecunia p crimine sy
mo. j. de uita z ho. cli. ut clicorz mores circa fine.

Quoniam in plerisqz partibz intra
eand ciuitatem atqz dyoc. pmixti st
ppli diuersarum linguarz habentes sub una

Qum dat ciuitas ... diuersaz linguaz no [illegible] q. habet diuersos ... p ... linguarum [illegible] ... qui predicatorum diuina officia z ecclesiastica sacramenta illis celebret ... z ... qm illis ligue [illegible]

fide variatos ritus et mores distincte precipimus ut pontifices huiusmodi civitatum sive dyocesum provideant viros ydoneos qui secundum diversitates rituum et linguarum divina illis officia celebrent et ecclesiastica sacramenta ministrent instruendo eos verbo pariter et exemplo. Prohibemus autem omnino ne una eademque civitas sive dyocesis diversos pontifices habeat tanquam unum corpus diversa capita quasi monstrum. Sed si propter predictas causas urgens necessitas postulaverit pontifex loci catholicum presulem nationibus illis conformem provida deliberatione constituat sibi vicarium in predictis qui ei per omnia sit obediens et subiectus. Unde si quis aliter se ingesserit excommunicationis se noverit mucrone percussum et si nec sic resipuerit ab omni ministerio ecclesiastico deponendum adhibito si necesse fuerit brachio seculari ad tantam insolentiam repellendam. Idem in eodem.

Quoniam in plerisque et infra. provideant. suis expensis. lxxi. di. c. pe. diversos pontifices. nisi ex dispensatione vii. q. i. non autem. quasi monstrum. ff. de statu hominum. non sunt liberi. et C. de postumis heredibus instituendis quod certum. infra et ff. de ver. sig. queret aliquis. quia unius tantum debet esse imperator et singuli episcopi per singulas dyoceses vii. q. i. in apibus. sibi vicarium. et tamen habebit iste vicarius ordinariam iurisdictionem suam potestatem. supra e. de offi. archid. ad hec. et xcv. di. plectus. quia archidyaconus est vicarius episcopi et tamen iurisdictio sua ordinaria est et propria. licet vero quia aliquis qui non est archiepiscopus possit habere suffraganeum. sicut archiepiscopus quamvis est subditus episcopi. supra de temporibus ordinationum ad supplicationem. sed a quo consecrabitur iste episcopus a suo episcopo non a metropolitano cum ei non subsit. supra e. pastoralis. ad iudicis sibi duobus vicariis episcopis. quia aliter consecrati non possunt. lxvi. di. porro. et supra de tempo. or. licet archiepiscopus. et C. nec episcopi. et illi tenentur venire ad vocationem illius. quia sicut invicem mutuum consilium et auxilium exhibere tenentur. infra de treuga et pa. c. i. et xi. q. iii. curte. mucrone percussum. et ita est canon late sententie. sicut ille xvii. q. iiii. si quis suadente. sicut et ille supra de elec. cum in cunctis. et C. quamquam non ipso iure sit suspensus. brachio seculari. sicut supra e. c. i. et xvii. di. nec licuit. et xxiii. q. v. principes. alias autem si clericus sit incorrigibilis non est implorandum brachium seculare quia depositum non potest laycus punire nisi sit incorrigibilis. ut infra de iudic. cum non ab homine. et lxxxi. di. dictum est. nisi in crimine falsi. infra de falsariis ad falsariorum. et ita ubicumque deficit ecclesiastica potestas recurrendum est ad auxilium seculare. xi. q. i. petimus. et xxiii. q. v. de liguribus. et sic una potestas patitur adiuvatur. xcvi. di. cum ad verum ventum est.

Inter cetera que ad salutem spectant populi christiani pabulum verbi dei permaxime noscitur sibi necessarium quia sicut corpus materiali sic anima spirituali cibo nutritur eo quod non in solo pane vivit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Unde cum sepe contingat quod episcopi propter occupationes multiplices vel invaletudines corporales aut hostiles incursus seu occasiones alias ne dicamus defectum scientie quod in eis reprobandum est omnino nec de cetero tolerandum per se ipsos non sufficiunt ministrare populo verbum dei maxime per amplas dyoceses et diffusas generali constitutione sancimus ut episcopi viros ydoneos ad sancte predicationis officium salubriter exequendum assumant potentes in opere et sermone qui plebes sibi commissas vice ipsorum cum per se idem nequiverint sollicite visitantes eas verbo edificent et exemplo quibus ipsi cum indiguerint congrue necessaria ministrent ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Unde precipimus tam in cathedralibus quam in aliis conventualibus ecclesiis viros ydoneos ordinari quos episcopi possint coadiutores et cooperatores habere non solum in predicationis officio verum etiam in audiendis confessionibus et penitentiis iniungendis ac ceteris que ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc adimplere neglexerit districte subiaceat ultioni. Honorius III. episcopo Assisinati.

Inter cetera et infra. per se ipsos non sufficiunt. et ideo cum aliis onera sua partiri debent. infra de presump. mandata. et supra de offi. archipresbyteri. ut singule. predicationis officium. quod privilegiatum est. infra de statu regula. quod dei timorem. nec tamen potest aliquis predicare nisi mittatur auctoritate eorum vel apostolice sedis. infra de hereticis excommunicamus. § quia vero. necessaria ministrent. sicut legatus principis cum mittitur in provinciam de rebus fisci vel imperatoris munitur. in auten. ut nulli iudi. § nulli. coll. ix. et in auten. de manda. prin. § illud tamen. sed secus faciant legati domini pape. infra de prescrip. accedentes. et infra de censibus. cum instantia. et C. procurationes.

Conquerente yconomo monasterii sancte Crucis montis Subasii nobis innotuit quod tu iuribus episcopalibus non contentus que in ecclesiis seu capellis eiusdem monasterii debes habere a quibusdam earum procurationem exigis quas ad dandam procurationem minime proponebat sufficere petens ut specificares que tibi ratione iuris episcopalis competerent in eisdem. Quorum quibusdam specificatis lis fuit legitime contestata. Nos autem inspectis probationibus et que ab utraque parte fuere proposita intellectis decrevimus ut in ecclesiis seu capellis tue dyocesis ad monasterium ipsum spectantibus habeas canonicam obedientiam subiectionem et reverentiam institutionem et destitutionem correctionem et reformationem ac censuram ecclesiasticam iurisdictionem quorumcumque omnium ad forum ecclesiasticum de iure spectantium penitentias et sacramentorum omnium que ab episcopo recipienda sunt collectionem synodi et synodaticum seu cathedraticum nomine duos solidos quartam decimationum et mortuariorum visitationem quorum annuatim ita quod cum ad eas visitandas accesseris non amplius procurationis nomine requiras ab eis nisi quantum pensatis facultatibus earundem moderate poterunt exhibere nec plus ceteris capellis eiusdem dyocesis et procurationibus honerentur et infra. Tu autem huiusmodi iuribus in prefatis ecclesiis contentus

¶ Inter cetera. Casus. In cathedralibus et aliis collegiatis ecclesiis instituendi sunt viri ydonei quibus cum expedierit possunt episcopi committere visitationes predicationes et confessiones audiendas.

¶ Conquerente. Casus. Episcopo in ecclesiis sibi commissis deberi [illegible] iuribus episcopalibus et que sunt illa in ea capitulo continentur.

existens. nõ amplius ab eis exigas preter moderatum auxilium quod iuxta formam late. qua. Si manifesta et rationabilis causa exstiterit cum caritate postulandum. sic ab aliis ecclesiis eiusdem dyocesis pro necessitate temporis sustinemus. Idem albi. et auen. tm̃ sed remigis. terris.

Conquerente. et j. petens. ut specificares. per talem specificationem precluditur via in posterum litigandi. et lites diminuuntur. quod debet facere iudex. ff. de iudi. l. preterea. ff. si certum pe. quidam. j. de do. et c. fine. et c. venerabilis. ut sciat quid debeat prestare reus ac actor recipere si optineat. ne post sententiam alia contentio oriatur. ar. j. de v. sig. cum olim. et meli. c. cum inter uos. et iudex debet materiam discordie amputare. j. aucten. de man. prin. § deinde. et § sit autem quorum. coll. iij. immo et iudex primo loco partes si potest ad concordiam revocabit. xvi. di. studendum. et v. q. ij. si primates. et xxiij. q. ult. si quis in verbo. et j. de translac. c. ult. et ff. de uo. o. mu. l. i. § pot. sed uidetur quod sufficeret dicere peto iura episcopalia in capellis. quia universalis petitio est illa. et in talibus non requiritur specificatio. sicut peto ratione administrationis. j. de resti. spo. cum ad sedem. et j. de dona. inter dilectos. et j. de relig. do. constitutus. satis possit admitti talis libellus cum proponatur per universitatem. nec compellitur quis specificare. nisi quis velit ad cautelam. cum certum sit que sint iura episcopalia. sed valeret [...] actori et ut sententia magis sit certa. Immo pluries dicendum quod specificanda sunt iura episcopalia. et si nõ specificetur in libello intelligetur de hiis que enumerata sunt per dominum papam. et de hiis non potest quod referri. cum sit expressum in iure. In aliis autem secularibus iudiciis debet specificatio fieri. j. de libel. oblatione. c. penult. et ult. ubi de hoc. Iuris canonicum. ar. j. de v. sig. cum inter. tunc vero specificantur iura episcopalia. et est utile quod in sententia apponatur. ne postea aliqua dubitatio oriatur. ar. j. de v. sig. cum inter. Iurisdictionem. nam iudex ordinarius est episcopus in sua dioc. tam monachorum quam aliorum. xi. q. i. de persona. penitentias. publicas. et aliorum maiorum criminum. j. de exces. pre. accedentibus. Duos solidos. ij. sol. petere potest episcopus a qualibet ecclesia sue dyocesis nomine cathedratici preter quam a monasteriis. x. q. iij. inter cetera. et appellatur cathedraticum. quia pro honore cathedre datur. x. q. iij. placuit. quandoque appellatur synodaticum. quia in synodo datur. j. de censibus olim. et isti duo sol. dabuntur secundum estimationem illius monete que antiquitus. et ab initio solui consueuit. non circa solutionem minoris monete que modo est in usu sit prescriptum. ut in presenti dec. olim. cum sit maior moneta in usu. cum sit minor. j. de censibus. cum canonicas. et c. secundo olim. Quartam decimationum. sed uidetur quod preceptio decimarum de iure communi pertinet ad parochiales ecclesias tantum. j. de decimis. c. cum in tua. et c. precedenti sed contra iura. j. de decimis. dudum. ubi episcopus decimas petebat iure communi debitas sibi solui. et optinuit. et de hac quarta loquitur. x. q. ij. vnio. et. xij. q. ij. vulterane nobis concesso. iiij. quid iuris de hoc sit dicetur j. de decis. cum contingat. hanc quartam percipiebat episcopus de consuetudine. mortuariorum. quandoque tamen est tertia. quandoque quarta. quandoque medietas. j. de sepulturis certificari. et c. i. et ij. et dicitur mortuarium quod quis relinquit pro anima sua in morte. de istis loquitur. j. de testis. officii. et c. requisisti. has duas quartas petebat episcopus ex consuetudine. et ideo sunt hiis necessaria sunt per eo episcopi. sed non sunt iuribus episcopalibus que ipso iure debebantur. b. visitationem quorum annuam. et sic semel tantum in anno potest episcopus visitare ecclesias. x. q. iij. decreuimus episcopum placuit. alibi dicitur quod bis in anno. j. de censibus cum venerabilis. et j. de treuga. excommunicamus. § adicimus. alibi autem dicitur quod uisitabit quotiens necessarium fuerit. x. q. i. regenda. xviij. q. ij. nõ semel. visitandi hoc est ordinarium. ut semel tantum in anno visitet. si tamen sit necessitas potest pluries visitare. s. de of. archid. mandato. quia necessitas legem nõ habet. de c. di. i. sicut. et quoniam incipiunt clerici qui tales se reddunt. ut totiens debeant visitari. pensatis facultatibus. iuxta facultates faciendi sunt sumptus. j. de censibus. cum inup. ne longi temporis victum breuis hora consumat. j. de censibus. cum apostolus. et ne ad exterminationem exinde uirtutis ecclesie perducatur. x. q. iij. inter cetera. et c. illud. ne plures certas. quia cum ipso iure communi cum aliis capellis. tales eodem iure debent censeri. xij. q. ij. cognouimus. et j. de decis. cum iusta et dignum est ut qui similem cum aliis suscipiunt uitam similem sentiant in legibus disciplinam. j. de statu regu. recolentes. quia nec debet alius sic teneri quod alius a tributo. xxv. q. i. § nec ita. circa fi. ac aliis. lateran. j. de censibus cum apostolus.

Ut iuxta. et j. attendentes. quia indecens est ut tenui archiepiscopo in monasterio uno in minoris officium exercente seculares inter sint per quos possit in claustro dissolutionis materia peruenire. firmiter inhibemus ut nullos de cetero seculares in capitulum nisi duos vel tres de canonicis ecclesie sue in decenti habitu. alios seu quos expedire viderit religiosis adiunctis secum visitationis tempore introducat. Idem episcopo taurocen. et archid. totonien.

Ut iusta. et j. seculares. quia est conferre. et coniungi non possunt quibus studia sunt diversa. xxi. q. vij. innoua. Et oppido laycis infesti sunt clericis. ij. q. vij. per laycos. et sine strepitu iudiciorum talia sunt nõ debent. j. de accus. olim. ad clericos seculares. tamen refert quod dicit seculares. quia de laycis non est dubium quod talibus interesse nõ debent. uel de facto duceret laycos. de canonicis ecclesie sue. cum quibus hoc facere debet. lxxxvi. di. si quid uero. et xv. q. vij. episcopus nullius. j. de accus. qualiter. et quando. decenti habitu. j. de vi. et ho. cle. clericis. et xxi. q. iiij. per totum. religiosis adiunctis. qui sunt in hoc officio exercitati. j. de statu re. in singulis.

Dilectus filius abbas monasterii torkpum exposuit quod tertia pars ecclesiarum quas dominicum procurationum per suis excessibus soluere compelluntur. ad suum spectat monasterium ab antiquo. et j. cumque. i. pp. pre n. nobis dedit in mandatis. ut auditis hinc inde propositis cam terminetis ad eum sufficienter instructam. dictus episcopus processum ipsum diutius impediuit. occasione cuiusdam sententie que sunt quibusdam ecclesiis quo ad legem dyocesanam promulgata extitit. per eod. ut prefatus abbas nobis humiliter supplicauit ut e

¶ [illegible] ... religiosis [illegible] iudicio

¶ Dilectus filius [illegible]

citato cātum examinato et deciso. ac eūde-
ad legem iurisdictōis ptinere noscant non si
ne renus sūe memorate ptextu negotii p
cessum ultius impediri. Cū ergo predcā de le
ge iurisdictōis existant. eā quere. huius sñia nō ob
stante, pcedatis in negotio iuxta traditā uo
b formam. Gregorius. ix. epō suan.
Dilcō. f. et. i. citato eccār. dicebat alius
q' ora ecclastica qōne int tomites ipār prochiar
citato ptinebat ad ipm sz examinato et decisio
qōnis ad epm uenerit et ad ipm coit ptinebe.
sz epō se huius iquietabat alterm. et sic eūdis. v ū de
asensu ptiū hec fuit ipectare ad istos iudices. de
lege iurisdictiōis. nō sz dūm int legē iurisdictōis et l.
dyōc. in quibz legibz asistit totū ius. et potas epō
tū. ad legem. n. iurisdctōnis ptinz dato cure alar
delictor. collato ordinato eccār. cū asecrato alta
rium. et uirginum. asecrato crismatis. et gnali ol
ium sacramentor. et et ordini collō q' asistit in
dando. et alia plra et asilia q' enumīant. s. e. c. ii.
et. c. aquente. et incipiunt l. itās canonica obedi
entiā et c. usz ad ibium synodaneū in quo sic
incipit enumīare qdam q' ptinent ad. l. dyōce
sianā. ad legem uō dyōcesianā spectat uocatio
ad synodū. et ad sepulturas mortuor. cathedra
ticū. tercia l quarta mortuarior. quarta decimato
nū. hospitiū. et asilia q' asistunt i recipiendo. qrz
tū lex dyōcesiana aptendit legē iurisdctōis. j. de p
scriptis. auditis. et. s. e. aquente. dicas ergo q' oīa
monastia ipō iure in fauorē religiōis exempta
sūt a lege dyōcesiana. x. q. i. c. i. et. q. iii. inter cetera.
et. xvi. q. i. cū pututilitate. et. xviii. q. ii. qm sic. et. c.
ult. et. xvi. q. i. placuit oīb; placuit coī ab in sci
enuīatis et l. c. ptinens. ad. l. dyōc. spectātibz. libā
sūt oīa monastia. nec ad talia facienda cogi posst.
xviii. q. ii. q' sit a lege uō iurisdctōnis n̄ sūt exemp
ta n̄ spāli puilio siue munita. sz oīa monas
teria in sua dyōc. astituta subsunt epō quo ad le
gem iurisdctōnis. xv. q. ii. statuī monastia cognou
imi. xvi. q. i. int dīnus sclares uō ecce sb sūt epō q'
ad utramqz legem. x. q. i. de hijs āliquos pstanc
tū monastia epō seruitiū ex pma astitutōne. i.
xviii. q. ii. eleutēri. l. et tōne uisitatōis. j. de p scp.
cū ex offitij l q' debetur ex asuetudie. xviii. q. ij.
seruitiū. et. i. q. iij. quinam. caplle uō monastior
seu regularium subsunt epō q' ad utrāqz legē.
s. e. acquitate. xvi. q. ij. sane. et. j. de priuil. cū et
plantare. Cū ecce n̄ pleno iure subst monaste
rijs. i. de priuil. qm p afessōnem. caplse uō mo
nastior exemptor subst sic epō, et alior n̄ exēp
ta sunt monastia cum capellis suis. j. de priuil.
ex. ore. isi. Unde tōne capllār q' non fuit sic ex
empte cū maioribz ecclijs ad synod uenire tenē
tur. nā et alteus ad synod uenire tenet. j. de ma
io. et. obe. q' sē. et. xviii. q. ii. alleis. et h intelligat
de hijs qui pplim hītr. et sic nō atradicit illa pa
lea. xviii. di. epē. et. xviii. q. ii. c. ult. q' nō atra
dicunt. q' illa intelliūt de hijs qui pplm n̄ hnt.

sic g' ex hac pz q' sñia lata sē hijs spectāt ad legē
dyōc. nō tangit ea q' ptinent ad. l. iurisdctōis. et sic
sñia lata puno nō obstat i alio cum sint pnī rē
diuersa.
Grauē gīmus q' cum in ecca scē marie
de orbi collo. et quasdam alias eccās ex
sistentes in tua dyōc. ad monastium sci aria
stasij de urbe spectantes nllam iurisdcōnem
ha reas ordinariam aut. et delegatam. occasi
ōnem in usatum. quas sē correctōe clicor et
transmisisti in eas interdcā. ac in clicos earūdē
suspensiōis sñias pmulgasti. q' cū ā abbas
eiusd monastij. eos corrigere sit pat. et. j. aq'.
q'. si est ita pudent corrigens pte ipm que
minus puide attemptasti. predcās sñias sin
difficltate relaxes. Idem.
Grauē gīmus. et. j. occōne tēnar. ar. ī sel hic q' p
generale mandatum posterius acessū priori spā
li. ē. puilio exemptōis n̄ derogat. qr de illo in
gnali mentō non sētur. Et. ar. q' coē ius n̄ tollit
puilm. ille ecce sūt exempte a iurisdcōne epi. et lic
sē correctōne clicor. s ius coē optente nō derogāt
puilio exemptōis. li. s. de sept. cū ordiem. Et ar.
q' pp p litas suas iura alior pindicare nō inten
dit. s. de of. del. sē eo. et. s. de auct. et usu pallij. ex tu
ar. si tes. s. e. t. licz p has litas delebat pcede tāq'
ordinarī. nō tāquam delegat. tū sñisimus. si mā
datum tuūsti. s. e. licz. corrigere sit patus. maxime
qr si ille nō corrigēt illos pp neglam albic non
trāsfertur ptās corrigendi ad epm cū nō sit ordi
narī illor. nec in eos aliq' hāt iurisdcōnem. ar. s. de
supplenda negligentia. p. sic. sz hīt locū istd cū ab
bas subest epō. qr tunc si albic negligens ēēt. tē de
mū epō pot illos. s. e. t. quito. et. c. irrefragabli. et.
ix. q. iij. cū simi. et. j. de conces. p ben. nllā. et. j. de ap.
c. i. si est ita. p hanc clausulā. si ē ita. nō demāda
tur. hinc cognitō. cum de sō suo ētus eē debeat.
s. de. sept. ab excōicato corrigens pte. sic g' dz al'
dē aliquis emēdare. q' p peram gesserit. et pallia
te q' fec. s. de auctū. et usu pallij. Et si spal. et. j. de
accusat. qualr et qn. et. xxxv. q. ix. q' quis amisit.
et id dicit imperator. n. n. erubescimus corrige q' puis
dixim nec ab alijs corrigi expectare uoluim. ut
i autū. de nupt. insi. pme colupne. coll. iiij. al.
ā. j. de clicis. aiug. dinuerit fallacijs. relaxes. et s
iūr q' sñie late tenuerūt. sz atradicit littera sñior.
q' dr. nllam hās iurisdcōm ordinariā l delegatā.
et sic iūr q' sñia nulla fuit et sic debuit dre. dem
ciet nō tenere. ut. s. de. of. del. cū atingat. Unde
dicas q' ista sñia absolōnis potius ad sētu refer
tur. si. j. de testibz. dilcō. qr forte illi abstinuerāt
timore tal sententie h pp obsuatōm tal sñie
nllm ius acquirit epō. j. de test. spo. oli. int. et ex
pone relaxes. i. relaxatas ēē ostendas. sic i. ut li
ē. nō. c. attendens si ecce ille ei nō subsunt sñia nō
tenz. j. de. rel. do. cum dilēc. ul' posz dici q' si ec
clesie ille nō sint exempte. epē tū sz primo loco
correctōm. si albas cui subsunt nllo medio ad

Grauē cui9 per episcopum qua mandat ordinarius ut
corrigat clericos sue dyōc et nō demandet nullus
sup exemptos

q̄ ptinz correctō principalr̄ illoz clicoz. nec ep̄s pot ei auferre iurisdcōm. s̄ cum abbas fuit neglīgens. ar. s. e. irrefragabli. 7 c. quanto p ut notat. s. e. pastoral. 7 scdm h̄ potuit ep̄s ei h̄ libium relaxer. qr nō debuit ep̄s illos corrigere. q̄diu abbas eos corrige sit parat. 7 nō dic̄ minus. pinde acceptas ti. h̄ post de fco relaxauit. vt dcm̄ est.

Eis quibz ex offō in certis casibz 9petit illos absoluere cum p uiolēta manuum iniectōe incidunt in canonē sn̄ie promulgate. lz alijs absolutōem 9mitte cum uiderint expedire. Honorius. iij. archiepō scī leonardi 7 albi. sabini.

Eis quibz. 7. j. ex offō. s. ordinarie. putatis in ceris casibz. primo ex offitio legatois. s. de. of. leg. ex trancl'om. 7 c. excoicatis. 7 c. nemini. It sic 9mittat h̄ ex piuilio. ut archid. bonon. qui ex piulio absoluit excoicatos i studio bonon. 9mcorātes. l' delinquētes. h̄ contra h̄ est ar. maifestum qd̄ comittē nō possit. s. de. of. del. c. vlt. §. ult. cui enī 9petit h̄ ex offō. lz ex piuilio. 7 sic ctum ministerium sibi 9mittitur in hac pte. 7 h̄ forte stand̄ ē. q' pot. qr non dr̄ illd̄ certum ministeriū. cui illd̄ s̄ 9petat rōne dignitatis cui 9cessū fuit piuilim ppetuū. It epi in certis caibz possunt tales absoluē. j. de sen. ex. mulieres. 7 c. demonialibz. 7 c. qd̄ de hijs. 7 c. vlt. It abbas absoluit tales. i. de. se. ex. cū illoz. It i articlō mortis possunt epi 7 ī sacerdotes tales absoluere. xvij. q. iiij. si quis suadente. 7. j. de sepulturis. c. vlt. 7 in oībz istis caibz plone supius nomiate cū uidint expedire possūt hijs 9mitte uices suas auc. h̄ canonis. Id i tlligo in oībz alijs excoicatoibz q' illi qui ordiario iure l' delegato a principe possunt absoluere possūt 9mittere uices suas. cum uidint expedire. dū modo delegatus hēat iurdcōm. 7 sic nō 9dic. s. de. of. del. c. vlt. v.

De officio iudicis.

Ex litteris urīs accepimus q' cū cām q inter abbem 7 9uentum fosse noue ex pte una 7 abbem 7 9uent monasterij cauen. ex altera sr̄ quibzdam possoibz monastij scī petri de almasca uertebatur. 7. j. Q2 ps dcī monasterij ꝓposuit q' hre non poterat aduocatum uestrum sup h̄ offitū implorando. tu fr̄ archiepe ei de magrō. R. clerico tuo ad defendendum in cā ipā patrocinium puidisti. verum fr̄. s. cauen. monachus ꝓposuit in pniudicium eiusdem moasterij fctū eo q' dcūs. R. clericus 7 domesticus erat. 7. j. cū. q. h̄ non obstante i nego ipō ratione puia pcedatis. Gregorius ix.

Ex litteris uris. 7. j. dcī monastij. s. fosse noue. offitium implorando. 7 sic pz q' ad offiū iudicis ptinz puide ptibz de aduocatis. cum al' hēre n̄ possunt. ff. de. of. p consul. l. nec q̄cq̄. §. aduocatos. 7 ff. de postulādo. l. i. §. ait. ptor. dz 7 attende iudex ut equa distributō aduocatoz fiat. C. de postul. puidend. 7. iij. q. vij. §. tā. s. si p amo h̄ olim optinuit qn̄ salaria de publico dabant. hodie nō quilibz s dz puide sr̄ q' meli pot. c. de iudic. ꝓperandū. §. illo pcul dubio pupilibz 7 hm̄i. n. psonis debilibz qui s puide nō possunt asistere. dz ptor de aduocatis ē puide. ff. de postul. l. i. §. ait ptor. h̄ non obstante. ex h̄ pz. q' h̄ exceptō n̄ est admittenda. habeo te suspectū. qr aduocat' alterius est clicus tuus. l' amicus. l' familiaris. ar. c. j. de ap. ex isinuatoē. s̄ non est ar. qr i nō dr̄ q' ꝓpt h̄ possit iudex recusari ut suspect'. qr aduocatus sit amicus iudicis. lz dr̄ q' iudex uidebatur fauere latenē pte sui clici amicus qui erat aduocat'. vn̄ ex eo sumit. ar. cōium.

Iudicis offiū q̄cumqz p actōne ꝓponit uelud ti cū restitutō in integr' principalr̄ postulat' litis 9test. exposcit. aliās an 7 post ingrsū cause. pot ad h̄ sn̄ litis contest. ipri recurri.

Gregorius augustino angloz epō.

Iudicis offiū. 7. j. iudicis offiū latissime pz. ff. de in iudicione oī. iudic. l. i. quedam g° sr̄ in quibz offitiū iudicis implorat. pot. n. iudex supple de iure q̄ aduocatis deest. C. q̄ aduocatis dest. iudex supple. l. una. de h̄ dyt. s. de. postul. dolie. It i intogare dz 9tiens equitas mouet iudicē. ff. interroga. ac. s̄cumqz. 7. xxx. q. v. iudicantē. 7 postq̄ ē in cā conclusum. j. de fide instroz. cum iohēs. It locū habz offiū iudicis i oībz q̄ 9tingūt post lit. 9t. circa rē petitam. ut in fructibz pceptis post litis. 9t. sū dapnum detur i ea. ea. n. q̄ post lit. 9t. accedūt ualde ptinēt ad offiū iudicis. ff. de. rei. uen. si solū. 7. l. It. §. i. 7. C. de. rei. uen. certū. 7. ff. de edit. edic. edilec. §. It sciend' oīa talia q̄ 9tigunt post. lit. 9t. petūtur offō iudicis. 7 nō iure actōis. ille q̄ 9tingūt an litis 9test. spali debent peti i libllo. 7 n̄ fiunt petita iudex de ill' nō pnūtiabit. ut i precedō. §. It sciend'. It de dolo culpa negligētia pt lit. 9t. admissa. ff. de rei. uen. qui petitorio. §. i. 7 i multis alijs locum hēt iudicis offiū. lz h̄ offiū 9petit maiori 7 minori. 7 multa possent poni exēpla in hijs 7 in alijs inadētibz. an lit. 9t. 7 pt precedētia lit. 9t. 7. s. e. p'x. vtqz. i. §. defic. actō p actōne. s. loco muscois. ꝓpositum. h̄ rcō dic. qr iudicis offiū nemini datur. nisi tunc demū cū alia actō n̄ sup ē. nam si coī auxilio quis munitus ē nō dz ei tribui extra ordiariū. ff. de mino. in cāe. in prin. 7 loco actōis hz. 7 qr qn̄ ordinarium ē iuditiū. cum principalr̄ postulat'. sic̄ i alijs iuditijs dz lis 9testari. ff. de minor. papinian. §. ult. 7 istd̄ offiū iudicis nō ꝓperat p lit. 9t. vt i dz. Immo ista ctum rōe dz 9tinuari. puta si eccā eēt lesa i aliquo 9ctu celebrato sollēpnit rē dz petere directe restitutōm 9t illū 9ctum. Id ē de mino re. si directe petit restitut. lz ā iur. q' possit expediri eā restitutōm s̄ lit. n̄ 9t. dic̄ lex. q' cā cognita. 7 p̄sentibz adu'sarijs. l' si p 9tumatiā deest. eā ē integrū restitue. ul' ꝓpende sunt ꝓpendi posse. ff. de minor. in cāe. §. cā cognita. 7 sic iur. q' si altera

in adversariis advocatos habere non possint. ff. de off. p[rae]si. n. quidq[ui]d. §. pernul. Nec hijs dabit quamvis [illegible] salario p[ro] suo [illegible] ff. de error [illegible] l. i. §. in honorarijs. Sz alijs minus advocati dari non possunt qui patronos & pecunias habere possunt. Et qd' dic. l. ait prēor. qui non hēt advocatū & cum non possit hēre ut in psonis quibusdā. s. dcm̄ est. dat ergo

hic advocati inveniri [illegible] Hoff. ut pupillo. vel subauthētā in alia vel potentia [illegible] Hoff. Et ad id. q' dic. advocatum nō dari quī [illegible] se[illegible] sipdens & dives. tunc advocatū Judici nō obediet si salar. Si vero paup est n° hēt unde solvat omnino tenet obediri. cū ad h° sit astrictus exp[re]sso dno. math. xxij. diliges p'x. t. c. ut dapnabis sum Gre. i omel. sr̄ math. xxij. ibi. hō quid pecc. Et sum h° hic hēt locu. cum a me pispō quis dare q. c. j. de magi. c. i. n° ob. si dicat q' suis expēs fēs ē ptiij nā t illas dz reddi. quid. n. hēs q' nō accepisti. i. ad cor. iiij. Et n° dives s' pont sapiēs sij dno. eccl. i. Clici hēto q̄ salar. de p'oio ihu. x. recipiūt de p[at]ri. cū sim. hi. debet cause n° e psonis misabilibz desiciant de post. c. i. quib' ē puidēd & si nō petūt. alijs Judex ul° advocati offert. ff. de offi. p'co. l. pdēa n° quidq[ui]d. novella.

q' [illegible] offitium iudicis [illegible] ordinarij [illegible] [illegible] puide de advocato [illegible] dare [illegible]

ps sit ↄtumax q̄ possit cā expedita. quid g° fiet si
ē ↄtumax istud uidi de facto. et uario m̄ dicebant sa
pientes quidā dicebant q̄ danda ē restitutō alij q̄
nō satis uīr expediri pplane dec. dicas ergo q̄ altā
pte absente p ↄtumaciā lit̄ nō ↄt. nō est faciēda
restitutō nec sñia sꝫ h pferenda. sꝫ dz actor mitti
in possoīn cā rei seruande. de re illa sꝫ q̄ petit̄ res
titutō. s. de of. del. ↄsultatoibz. si nō lis cet̄. ates. re
darētur restitutō lesione pbata. sꝫ pau° vr̄ q̄ al
tera pte absente possit restitutō indulgi circa lit̄.
ct̄. In autē. ut. spō. lar. §. h aut. coll. ix. et. C. ut
ab. hr̄. se. absti. l. i. et in autē. ibi posito. sꝫ aut in
illt̄ in suo casū spāli. s. cū minor uult. abstinē ab
hereditate. tē uocandi sunt creditores quoꝝ inter
est ēē psentes. cū minor se abstinet ut uideat boā
hereditaria mobilia et imobilia. q̄ debeant custodi
ri. et si. i. tres menses nō ueniunt licitū ē minori
absꝫ periclō abstinere auctē. iudicis corā quo il
la petitur restitutō. et est rō q̄r pceditur in casū il
lo. lit̄. n̄ ↄt. q̄r minor nō petit restitui ↄt aliq̄. sed
circa facū suum. ut ei liceat abstinē ab hereditā
te q̄ adiuit. q̄r aliter ei consuli nō pot. ū cūd ab
stineat. et si ī creditores eent psentes ū fieret cites
tatō cū eis. q̄r cōtra eos ū petitur restitutō. sꝫ ↄ pro
aliq̄. et ipē ē ↄtumax. lit̄. nō. ↄtes. pceditur pmis
sōni in possoīm. vt dixi. et l. illa. in cāe. §. cū in
telligitur. lit̄. cōt. ul. cū minor petit restitui circa
factū suū. et ū cōtra aliq̄. et q̄ sic intelligatur ca
sus iste p. l. q̄ dixi. q̄. lit̄. ↄt. in h' restitutoibz est
facienda. pcuiam ē ↄtestatoīm nō ppetuatur. of
ficium iudicis. ff. e. t. pas. §. vlt̄. It̄ est hic. ar. q̄
actō s canones sit pponenda. ar. cē. i. de. iud. di
lcā. § de h. vñ expone p actōne. i. loco iuris cois.
et q̄r uiso cōi iure uniatur dat̄ restitutō in inte
grū p offim iudicis. et h offim q̄ loco actōis ppo
ī petit ordinario principali. et incident̄. sꝫ dele
gato incident̄ ul' principali si h ei principali
ↄmittat. ar. i. de in integr̄. resti. c. plē. § de hoc
et idē intellige. cū maior restituit̄ principali cū
alia actō n̄ sit. Vbi grā. aliquis absens fuit
cā rei publice. pscriptum ē ↄt ipm ppt̄ eius ab
sentiā dz restitui offō iudicis. C. ex quibz causi
ma. i inē. resti. l. i. et. ff. e. t. p totū. al'. ante. i. si
petatur restitutō nō principali. sꝫ incident̄ q̄n
post lit̄. ↄt. principali actōne. puta aptis attesta
toibz. aut ē postquā sit in cā ↄclusum allegat
ps altera ecc̄ā. l' minor q̄ omisit uiciam pbatō
nem. vñ petit admitti ad pbatoīm omissam of
fō iudicis. i. de in integr̄. resti. auditis. et h fit post
ām lit̄. cte. et āñ ingressū litis. ut si omisit ali
q̄ exceptoīm q̄ nō pposuit. i. tpē ↄ statutū. j. de
excep. pastoral. aut si omiserit sꝫ exceptoē i pā
pbanda. pbatoīm uiciam itm offō iudicis admit
tit̄. q̄r interest ei lesibz et sūptibz ū uerari. ff. de
minor. minoribz. xxv. an. et si omisisti allegato
ni. ff. de mino. minor. xxv. an. It̄ est. ar. hic q̄
sꝫ exceptoibz q̄ pponuntur āñ ingressum dilatoiis
uidelꝫ. ul' ē ante ↄt. nō sit uicia litis ↄtestatō.

ar. c̄ā. s. de. of. del. prudentiā. §. sextū. § de h. et. i.
de. ap. Interposita. §. fi. In quibz pcedi inīte ordiatio.
et h offim ↄpetit maiori āñ lit̄. ↄt. et post. It̄. ar. ↄt.
i. de. ap. significante. § solut. āñ. i. antiquā sit in cā
ↄclusū. l' expone. āñ lit̄. ↄt. exhibito tm̄ libello. p i
gressum. i. post exhibitum libellū. ul' post lit̄. ↄt. uel
postquā eī in cā ↄclusum. De maioritate et obe
Cum eccā. et. i. sit honoris ista dignitas.
distinctō ut ipē poꝛ et maior hātur. q̄
p ↄuitatē consilio et concordi actōne fuit
ordinatus. Idem. De maioritate et obedia.
Cum eccām. et. i. maior. n̄ posterior ordinat̄ fuit a
maiore. j. e. p tuas. et. ff. de albo scribendo. l. i. et vlt̄. et xvij
qui pus fuit. ar. qui poꝛ est tpē potoꝛ est iure. lxxv.
di. c. vlt̄. vij. q. i. sꝫ. est. xxvij. q. ij. duobz. xvij. di.
§. huic ē. et. c. ult̄. et. C. qui potores i pigno. ha. diuū
sis. et l. si fundū. ar. ↄt. lxxiij. di. eporꝝ. et. ff. q̄ poto
res i pig. ha. i modum. et. ff. si ceum. pe. creditor. ar.
ↄt. j. de iure patro. ills. ff. de relig. et sūp. fu. l. plē.
viij. q. i. licz. ff. qui et a quibz ma. libi. nō fi. si q̄s
hmōi q̄ ī facit pcuiatia pte. so. pma recay est ua
nā q̄ sunt spālia et casualia. vt pꝫ p sigla q̄ua.
ↄcordi actōne. i. tractatu. sic. xvi. q. vij. noua actōe.
i. tractatu noua die hito. et. q. iij. pma actōē. l' dic
ↄcordi actōne. i. ↄcordi ↄsensu. l' saltē maioris ptis.
lxv. di. c. i. ij. et. iij.
Si quis uenerit ↄtra decretum epi ab eccā
abdicatur. in libro regum li. Qui nō
obedierit principi morte moriatur. et in ↄcil'.
ↄgrath. q̄ anathematizaretur. Leo. pp.
Si quis uenit. contra decretū epi. Iustum et s lex.
q̄ epē pot facere decretum sui ↄmittoim in sua dyo
ē. de. q. di. iij. c. i. epi ei bū possunt ↄdē canones
epales q̄r quilibz ppls. et qlꝫ eccā sibi pot ↄstitue
aliq' ius. di. i. ius ciuile. et. viij. di. q̄ ↄt. et. xi. di. ca
tholica. et. xij. di. illa. sꝫ de maioribz negotiis non
posst statue abicatur. xi. q. iij. si aut nob. et. c. sequ
ti. principi. i. pp. de. q. di. i. corpa. sū eā ipator uo
catur pontifex. x. di. de capitis. sꝫ uiuquid layici
debent obedire pp. pot dici q̄ sic. quo ad spūalia
j. e. os principes. et. j. de iudic. nouit. sic eā princi
sulari. i. imperatori omnes subditi obediant et clici q̄
ab ipō recipiunt temporalia. j. e. solite. et morte. sꝫ
ūquid eccā punit talit̄ nō. sꝫ ostendit quid iu
dex secularis facere debeat l' morte. s. i. cū ua. q̄r pibet
ppt delictū ↄdmnatis ū peniteat. et dic q̄ nō obe
dierit iusto precepto. xvi. q. iij. si dñs. si ē iniustū.
et h ē manifestum ū obediat ut i. et. c. iulian. si du
bium eet preceptum principis ppt bonum obedie
q̄ ↄ precepit faciat. xxiij. q. i. quid culpat̄. Ifi.
Legebatur uiuus tuus q̄ fr̄ attic
carcularii de obedie sponsione ↄscrip
serat in q̄ signum prebetur iniurie. nō. u.
nectū fuit sic obligaretur scripto. qui obe
diam suam ipō iam uoluntatij aduerim
offō ↄpbatur. Clemens pp.
Legebatur. et. j. Iniurie. si. j. de simo. ex dili
genti. et. j. de. reg. iur. Indignū sufficiebat ei.

cā sponte obediens p ↄfessionem obligari nō dz

manuale faciat obedientiam. j. e. hys quae. ar. e. c. xxiii. di. quamquam. et. j. de iureiurando nullus episcopus. et. p. et. e. c. sollicitudo quod dicit circa intelligitur de illis quibus animarum cura committitur quae hic dicitur et in similibus debet intelligi de clericis inferioribus qui non sunt compellendi ad iuramentum vel scripturam faciendam sed solum sufficit si obedientiam simpliciter repromittant suis prelatis. ut dicitur infra e. de. predecessoribus nostris extra. Officio aduocatus. ar. de pe. di. i. c. penitentes. quod dicitur quod mundati a lepra sunt domini iterum coram sacerdotibus se ostendere. et est hic ar. quod filius recitandis. j. de exces. p. cum ad quorundam. et. x. q. iii. c. cognouimus. et. ff. de aqua co. et esti. l. i. § item. et. ff. ut legatorum seu fidei comm. ca. supplo. Omnes principes. quod principes sibi et episcopis quod uetitum est. et. j. e. solite. et. xcvi. di. duo sunt. quid si rex habet multos episcopos in regno suo coram quo tractabit spirituales causas suas. vel cui dabit decimas causas spirituales tractabit coram illo episcopo in cuius territorio habet larem principalem. C. quod senatores. vel clarissimi. l. ii. decimas uero prediales dabit illi episcopo in cuius territorio sita sunt predia. j. de parochiis significatum. alias decimas dabit. ubi audit diuinum officium proportionaliter diuidendo si audit in pluribus. ff. ad municip. a subpto. ar. et. j. de testam. relatum. infra.

Omnes principes terre ... uiles episcopis ... beatus ... precipie ... noc. iii. ... rbi pol.

Illud dicit in beato petro et. j. cum spiritualia sint temporalibus digniora. et obedientia melior sit quam uictime. et ascultare magis quam adipem arietum offerre. non debuerat hys deseri. expectare temporali commodo obedientie notam incurrere et apostolicis iussionibus contraire. Id illustri constan. imperatori.

Illud dominum. et. j. digniora quo ad quid. quia spiritualia sine temporalibus non persistunt. sicut nec anima sine corpore. in. i. q. iii. si quis obiecerit. uictima. lxxxi. di. si qui sunt presbiteri. xxxii. di. § uerum. et. viii. q. i. sciendum. Ascultare. i. attendere. et audire mandatum cum effectu. Quomodo. occasione siue pretextu pietatis non est facienda impietas. xi. q. iii. non est putanda. xiiii. q. v. forte. ar. et. xxx. q. i. nosse.

Solite benignitatis affectu. et. j. circa ista est imperialis sublimitas quod te uisi sumus in nostris litteris increpare. hinc autem tue admirationi non causam sed occasionem prebuit quod legisti beatum petrum apostolorum principem sic scripsisse. Subditi estote omni humane creature propter deum. siue regi tanquam precellenti. siue ducibus tanquam ab eo missis ad uindictam malefactorum laudem uero bonorum. et. j. Uerum si personam loquentis. et eorum ad quos loquebatur. et uim locutionis diligentius attendisses sententiis non expressisses taliter intellexisse. Scribebat. n. apostolus subditis suis. et eos ad humilitatis meritum prouocabat. Nam si per hoc quod dixit subditi estote sacerdotibus uoluit imponere iugum subiectionis ceteris et eis prelationis auctoritatem asserere. cuius eos subiectos esse monebat. Sequeretur et ex hoc quod seruus quilibet in sacerdotes imperium accepisset cum dicatur omni humane

Illud dicit pro quali commodo notam in obediendo quis incurrere non debet. Solite dicit quod ... non presit predicatio ... ille subiectus et ille obediret ...

creature. Cum autem sequitur regi tanquam precellenti non negamus quin precellat imperator in temporalibus illos dumtaxat qui ab eo recipiunt temporalia. sed pontifex in spiritualibus antecellit quae tanto sunt temporalibus digniora quanto anima prefertur corpori. licet non simpliciter dictum fuerit subditi estote. sed additum fuerit propter deum nec pure sit conscriptum regi tanquam precellenti. sed interpositum forsan non sine causa. tanquam. Cum autem sequitur ad uindictam malorum laudem uero bonorum. intelligendum non est quod rex uel imperator super bonos et malos gladii acceperit potestatem. sed in eos solummodo qui utentes gladio eius sunt iurisdictioni commissi. et. j. potuisses autem prerogatiuam sacerdotii ex eo intelligere potius quod dictum est non a quolibet. sed a deo. non regi sed sacerdoti. non de regia stirpe. sed de sacerdotali prosapia descendenti. de sacerdotibus uidelicet qui erant in anathot. ecce constitui te super gentes et regna. ut euellas et dissipes. edifices et plantes. et. j. Preterea nosse debueras quod fecit deus duo magna luminaria in firmamento celi. luminare maius ut preesset diei. luminare minus ut preesset nocti. utrumque magnum sed alterum maius. ad firmamentum igitur celi hoc est uniuersalis ecclesie fecit deus duo magna luminaria. i. duas instituit dignitates que sunt pontificalis dignitas et regalis potestas. sed illa que preest diebus. i. spiritualibus maior est. que uero carnalibus minor. ut quanta est differentia inter lunam et solem tanta inter pontifices et reges differentia cognoscatur. Hec autem si prudenter attenderet imperatoria celsitudo non faceret aut permitteret constantinopolitanum patriarcham. magnum quidem et honorabile membrum ecclesie iuxta scabellum pedum suorum in sinistra parte sedere. cum alii reges et principes archiepiscopis et episcopis suis sicut debent reuerentiam assurgant. et eis iuxta se uenerabilem sedem assignent. et. j. Nos autem et si non increpando scripsimus. potuissemus tamen rationabiliter increpare. et. j. Nobis. n. in beato petro sunt oues christi commisse dicente domino. pasce oues meas. non distinguens inter has oues et alias. ut alienum a suo demonstraret ouili. qui petrum et successores ipsius magistros non recognosceret et pastores. ut illud tanquam notissimum omittamus quod dominus dixit ad petrum. et in petro dixit ad successores ipsius. quodcumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis. nichil excipiens qui dixit quodcumque. et. j. Uerum ad imperatoriam excellentiam ad bonum et utile per transituras diximus inuitandam. Uerum et iusta suggessimus et honesta. tua sollicitudo discernat cum non sit ad utilitatem ecclesie et terre tuorum. Confidimus nos te meminimus inuitasse. Id clero florenti.

Solite benignitatis. et. j. causa. Imperator constantinopolitanus faciebat patriarcham constantinopolitanum iuxta pedes suos in parte sinistra sedere propter hoc intelligens scripsit ei quod non decebat eum taliter se habere erga suum

priarcha. cum alij reges et principes suis platis
sic debent reuerenter assurgunt et eis iuxta se sedem
assignent. Imperator decepit se ei dicens quod multum
mirabatur quod eum ipse h visus fuerat increpare dicens
quod sacerdotium debebat imperio auctoritate petri dicentis subdi-
ti estote omni humane creature propter deum siue regi tanquam
precellenti siue ducibus tanquam ab eo missis ad uindictam
maiorum laudem uero bonorum. Rescripsit ergo papa sibi recordo
auctoritatem petri illam exponens dico quod si personam loquentis
et illorum ad quos loquebatur diligenter considerasses non
expressisset tali intellectu illius auctoritatis sententiam. ergo sub-
ditis suis quos ad humilitatem inducebat. nec per h
uoluit sacerdotium subesse quia si intellectum illius sequeretur
quod quilibet est seruus ipsum in sacerdotes accepisset
ex eo quod dicitur ibi omni humane creature. sed non negat
quin imperator presit suis et illi qui ab eo temporalia
receperunt tandem exposita premissa auctoritate petri ostendit
dit quod christi sacerdotium preminet regibus dicentis ieremie.
mie. Ecce ego constitui te super gentes et regna et cetera.
et per auctoritatem genesis fecit deus duo luminaria et cetera dicit
ergo quod si ista considerasses non fecisses tali priarcham
suum sedere ad pedes tuos et licet non increpasses eum
potest tamen uenerabili increpare cum ipse super omnes ac
ceperit potestatem in personam petri. cui deum fuit a
dictio. quodcumque ligaueris et cetera. infra dicit quod in pape
celsitudo discernat si ad bonum et utile inuitauit
imperatoriam excellentiam. cum ipse solummodo ad hu
militatem esse et tue solummodo subditum ipsum dixit
inuitando. non suum increpare. sed h non fecit animo in
crepandi. sed animo amouendi ex affectu dilectionis. v q.
v. non omnis. non osculamur et cetera de sententia et iudicio. omni
nido. ex stipulatione. si. xxiij. q. v. non putes. Subditi. j.
de censibus. omnis anima et xi. q. i. quod magnum. Verum et si
hic rendit. propter auctoritatem petri inducte ab imperato
re. et si personam attendanda est persona loquentis. et
eius quibus loquuntur. xxvi. di. deinde ostendit et j. de
cessan. de infidelibus et aliquid probatur ratione perso
narum colloquentium. arg. i. q. vij. didici. ab eo reci
piunt. numquid ergo appellabitur ab episcopo imperatorem.
videtur quod sic. j. de foro. c. viii. tunc ii. cognoscit
cum ciuiliter. arg. j. de ap. si duobus. dico quod sic nisi
contra consuetudo. arg. ad h. xviij. di. si episcopus. videtur tamen
quod illa temporalia tenent contra ammonitione imperatoris
separata. x. q. i. nouimus. j. o. dicas quod appellandum est
ad archiepiscopum non de consuetudine uel priuilegio. uel alio
iure. ad sit appellandum. j. de ap. romana. § debet.
In spiritualibus. x. di. suscipitis. xcvi. di. cum ad uerum.
anima prefertur. xij. q. ij. precipimus. et xxiij. q. iij.
si tales. et xxviij. di. sedulo. propter dominium. per quod uerum esse
asilium personis in quo liberum est arbitrium. xxiij. q.
i. c. vlt. tanquam quod quiz similitudine potius quam ueritatem
te notat. vt in euangelio dicitur dicens exite cum fu-
stibus et armis tanquam ad furem. i. ad non latronem
nichil. ii. est simile s. ut sit similitudinarum non ex
pressiuum ueritatis. si. ff. de peculio. l. iij. § si filius
fam. et est hic arg. quod nulla iure dicatur uacare in sceptro.
alioquin frustra tamen bonas occupat. xix. di. si ro
manorum. arg. ad h. xxviij. q. i. sic ii. et ff. de usu

fr. l. iij. arg. contra C. de fideiussoribus. si tecte. assimilauit h de
loquitur. Ite. expositione dans eis potestatem super gentes et regna
euellas. uirtutem. si plantes. uiuentes ma. xcvi. di. duo.
Inter lunam. Igitur cum terra sit septies maior luna
sol autem octies maior terra. restat ut pontificalis dignitas
quadragies sit maior regali dignitate. i. assurgant
et inclinent eis. ut. lxiij. di. ualentinianus. Venerabilem
ex sede. ii. uenerabili presumitur. ut. s. de consue. cum olim
non distinguens. nec nos distinguere debemus. ij. q. v.
consuluisti. et xxxi. q. i. quod si dormierit. xxxiij. q. ij.
quos deus. et s. de transla. Inter corporalia. arg. xxij. q. v. h
usu. arg. contra ff. de testibus. quarum. obmittamus. dicit se o
misisse quod stati inducit et est eundem color recto
ricus qui dicitur per occupationem. viij. q. i. moyses. infra. quod dicitur.
quodcumque. quum dicitur omnia nichil excepit. xix. di. si romanorum.
rum. ff. de of. presidis. l. iij.

Per tuas nobis litteras et infra postulasti per apo-
stolice oraculum edoceri. utrum quis per ordinem
subdiaconatus a te uel eo susceptum a debita tibi re
uerentia subtrahatur. ad quod breuiter respondemus quod et si doctores
sit ille ut quintum quem arceret inter alios tibi subditos
deferatur quos benignitas apostolica collatione ipsi
us ordinis honorauit per eam tamen ab obedientia quam
tibi alias debent minime absoluuntur. Id. con-
stantin. patriarche.

Per tuas et infra. Inter alios eis. ii. quod si in maiori or
dine constituti non presumunt. ff. de albo scribendo. l.
i. et xvi. di. ysidorus. et multo est illi deferendum. certis ii. a
cumcantibus uero priuilegiis honda est. ff. qui cum eo quod in a
he. pol. iij. et est hic arg. per exemptionis episcopis in synodo
sedeant in meliori loco quia lex dicit quod prius scribenda sunt
nomina eorum quod dignitates iudicio principis sunt consecuti.
ff. de albo scribendo. l. vlt. et si non eligantur ad pla
torum ad hoc intelligunt eligi priuilegio suo non ob
stante recipiendo honore et honus recepisse intelli
tur. j. de p. signum. C. de testibus. nullum. s. de renunt.
ad supplicationem. C. de postul. cum olim. sed nunc episcopus
potest talem subdiaconum deponere propter crimen. arg. est hic.
quod sic ex eo quod dicitur ab obedientia minime absoluuntur. sed
non credo tamen causam istam dz remittere ad papam. arg. iij.
q. vi. quamuis et C. ii. senatores uel clari. l. iij. et j. de sta
tu regularium. ex quod op. arg. § ij. iste est non amittitur. ii. vij.
testibus. ij. q. iiij. presul. et quidam tamen dicunt quod episcopus eos depo
nere debet absoluuntur. sicut est C. de nu. o. iij. l. vlt. et quod in
uis absoluti non sunt ab obedientia quam alii debent pla
tis suis tamen ad superiores ordines sine licentia propter promoueri
non possunt. s. de temporibus ord. cum in distribuendis.
et h fit propter reuerentiam maioris quum manet eis inposita
ut. de. o. d. l. e. vlt. Et non quod ille qui est in possessione o
bedientie quamuis est non subditus qui prestat obedientiam et
agit per ecclesias et defendit eas sibi subiectas. j. de relig.
do. conquerente. et c. tamen uenerabilis. Sed non quod deus quod ne
gotium tangit uocandi sunt ut hic pz quod si non fac
tum preiudicatur absenti non forte sciuit eam sua agi
et taceat. j. de re iud. quamuis.

Inter quatuor et infra. petitionem qua ecclesias constitui
postulasti. que pertinuam constantinopolitane ciuitatis ca
petur constante patriarche minime fieri debent.

[illegible] ordinare [illegible] debet [illegible]
[illegible] in subest quod suo
[illegible] de [illegible] et obedien[illegible] agere [illegible]
[illegible] in preiudicium [illegible]

duplicia tone no dixim admittenda. Iure
namque tu postulat. ut in eorum preiudicium
quibus eedem ecclesie sunt subiecte. nichil ordine
mus de ipsis. cum nec citati sint nec quidem
nec per contumaciam se absentent. et. i. c. super o
bedientia. ideo quam ut tu faceremus impendi ab
archiepiscopo et episcopis regni cypri. fili postulasti. se
te id diximus sendum. cum et ipsi exstitint a
te tuam promotionem exempti. cum uidelicet constat.
ecclesia erat inobediens et rebellis et in eorum absen
tia no debuimus esse statuum ipsorum quod immu
tare iustitiam tamen non denegabimus tibi cum
eam duxeris postulandam. Item.

Iste[r] quatuor. et. i. preiudicium. nulli n. auferendum est
possessio ante cause cognitionem. ut. xi. q. v. c. i. isti. ar. xv.
q. vi. placuit. i. q. ii. nolumus. et. i. ut lite pen. per totum.
C. vii. ii. si quis in causa. citati. vii sentia non tenet
cum citatus. no peruenit ad eum nec fuit publice proposi
ta. ff. q. sine sua ap. recedant. l. i. ex eo etiam. se ab
sentent. si. iii. q. ix. c. ii. et per totum. et. s. de scripta. ex p
te. et. s. de assi. ecclesia nec tenetur scriptum quod rapit ad se.
absente altera parte. et no per contumaciam. C. qui vi. me
minimus. et. C. si prius. l. alio in possessio. l. ult. inobe
diens. si tamen quod hic tunc potuisset pete. a. v. s. de elec. quod
diligentia. et. ff. de bonis libertorum. et. si per tatus.

Quod super his. et. i. altares et sacerdotes
dyoc. et lege subiectos. cum ad tuam sy
nodum uenire contempnunt quo modo in ipsa syno
do no ducas aliquid statuendo quod canonicas ob
uiet institutis. per cetera ad synodum ipsam uenien
te compellas et debitam tibi obedientiam et reuerenti
am exhibere. Item sci stephi et sci pauli albi
bus tonon.

Quod super his. et. i. dyocesana. sed quare notatur ab
bates ad synodum contra illud quod legitur. xviii. di. epi.
et. xviii. q. ult. si. seq. abbates habentes populum tenent
uenire ad synodum. de quibus loquitur. xviii. q. ii. abbates
sed non habentes populum non tenentur uenire nisi causa rationa
bilis subsit ut dum in illa pallea. xviii. di. epe. vii cis
tercienses et si non essent exempti non tenent uenire. exemp
ti n. qui populum no habent no tenent uenire. xviii. q.
ii. quod sit nomen in fi. de h dem est. s. de off. ord. dilc.
obedientiam. quare iudex suis prelatus iurisdictionem suam defen
dere potest penali iudicio. ff. si quis ius dicenti non ob
temperauit. l. i.

Cum in ecclesiis sanctorum uictoris et sci. i. de mote
et. i. Nos igitur ad reformationem earun
dem ecclesiarum diligenti sollicitudine intende
tes. quinque canonicis dedimus in mandatis.
ut priori suo in his que ad deum pertinent o
bedirent. Cumque omnes quatuor dumtaxat ex
ceptis se obedire uelle concorditer. sendissent.
predicti uero. se contra priorem in superbiam e
rigentes licet suo priori de obedientia prestanda
prestitissent corporaliter iuramentum. tamen exhibita
iuramenti inmemores suo priori per omnia resti
tunt. et cum per contumaciam suam nequiuisset ad
debitam obedientiam reuocari. deinus prior in eos

[illegible]

excommunicationis sententiam promulgauit. Cum igitur prefati ca
nonici ad se. ap. accessissent per scripturam au
tenticam ex multorum testimonio prelatorum effecti de ip
sorum contumatia certiores recepto secundum formam ecclesie
ab eis corporali iuramento ipsis fecimus absolu
tionis beneficium impendi. precipientes eis sub de
bito iuramenti ut ad claustrum suum de cetero exi
stante redeuntes priori suo se dum deuote ac humi
liter obedirent. Ideo quare quia quod prefatos canonicos
ut ad prioris sui obedientiam reuertantur per cen.
ec. apell. et ne de sua possint contumatia gloria
ri cogatis eos si uideritis expedire ut iuramen
tum quod de parendo mandatis prioris per absolo
tionis beneficio impetrando supre negauerant in
humiliter prestare pareant. alioquin eos de simi
lioratu excludatis. Honorius. iii. G. pbro. car.
d. et caplo sci laurentii in damasco.

Cum in ecclesiis sci uictoris. et. i. corporali iuramentum.
Nota quod regulares de inobedientia suspectus cogi pos
sint iurare obedientiam. ar. ff. de iudiciis. in omnibus.
ar. c. s. e. legebatur. excommunicationis. et ita prior propter inobe
dientiam potest excommunicare subditum suum. sic et electus in
alsem. i. de sy. sie. scripturas autenticas. ut quod per
scripturam probatur crimen alicuius. et ita per cartam
potest probari primum ahc. ar. v. q. ult. ephiphanius.
quod no est uerum. Set est ar. h. quod litteris prelatorum credi
in preiudicium aliorum alumneuoci non credatur. i. de p
ba. cum esset. Set testes tunc quod littere prelatorum scripture dicuntur au
tentice sic. i. de fide instrumentorum. c. ii. et. c. et. c. cum dilecti.
corporali iuramento. Nota quia periurio et suspecto re
cipitur de nouo cautio iuratoria quod est contra illud. xxii.
q. v. paruuli et contra illud. i. de presump. litteras. et. i. de coha
bitatione. cle. et. m. clericos. sed illud fit in maiorem cautio
nem ipsorum et maius obprobrium. et quia aliam cautionem pre
stare no possunt cum nil habent. excludatis. ecce pe
na inobedientium. et nichilominus excommunicandi sunt et ab omni
bus euitandi. usque ad satisfactionem. i. de tribus. et. tamen. c.
ult. infra.

His que per ecclesia sci laurentii in damasco
ex parte una. et capitulis sibi subiectis ex
altera. super scrutinio aliisque articulis. fuerunt
proposita diligenter auditis sententiando decreuimus.
ut eadem capitularium pbri et clerici cardo. qui
nunc in ipsa ecclesia et qui pro tempore affuerint manu
alem obedientiam reuerentiam et ipsorum non sufficientiam
dumtaxat exhibeant. et ad ecclesiam ipsam pro scruti
nio tempore et cap. celebrandis conueniant tem
poribus consuetis correctionem ipsius card. recipi
entes humiliter et excommunicationis uel suspensionis et in
terdicti sententias. quas tulerit in eos et eorum ec
clesias. inuiolabiliter obseruantes. quotiens autem ecclesia ipsa
cardinali uacabit. capitulariter et clerici memo
rati eidem ecclesie reuerentiam exhibeant omnia supradicta.
excepto quod de correctione excommunicatione suspensio
ne ipsorum per bono pacis nostre prudentie reseruan
dum. Item albi sci michaelis a braden. dyoc.

His que. et. i. manualem obedientiam.
tunc n. prestatur quando manibus subditi obedientiam facere debeat

[illegible]

cuo plato tn scriptura .s. e. legebat. et cu iuramento. j. de iur. iur. nullus sic j. de testi. spol. oli. et quia p iuramentu. ut. c. nlls. n. eent suspecti. ut .s. e. c. px. p scrutiniu. sic j. de capell. monach. c. dilcs. p bo no pacis. qr. ut q de iure coi uacante eccia plato tn ferantur potius ad capl'm. si p bono pacis pp sibi hec reseruat. cu oia alia liber caplo reseruauit. et ita ua cante eccia. c. pt iudicare et absolue et excoicare. j. de heretic. ad abolendu. i. sc. et j. e. cu olim. ar. lxv. di. c. vlt. et vij. q. i. potifices. et xxiij. di. i. noie dni. ca uo q ministeriu. consecratois decidant. fade n posit imo uocabt uicinos epos cu cautele studio. ut in dcd. c. potifices ptendas tn ut dignitates. l curam aiar q ptinet tm ad platum capl'm uacate eccia cferre no pot. q nulls inuenitur qz uacate sede pa cferendi bnficia trasferat. ad. c. j. ne sede uacante. illa. ar. ec i. d. q dcm est. q. c. possit absolue. xi. q. iij. si epo au dampnatu. so. illd. tm o q si excoicatus q pdecessore no sit absolut q successor illi ab solue pot. cum ei succedat in tpe ac i honore. s. de offo. or. pastoral. sz ti negatur quin capl'm pos sit illu absolue ncitate exigente. et ita ppt piculum aiar hi pmitur. et satis potest cedi. ar. h ca pli. q. c. uacante eccia. cum ea donabit obedo. q pot excoicare obdos. si sunt cumaces et i obedietes.

Dilca in xpo filia albisa quonda

lingh. transmissa nob petitone mra uit q e ipa psinq canonicas suas et clicos sue iurisdicoi subiectos ppter inobedias et clpas eor offo benefitoqz suspendat. h. d. q si ex eo q ead albisa eos excoicare non pot sus pensionem tn non obseruant ppt q ipor ex cessus remanent in correcti quo ce. ap. q. dcas canonicas et clericos. ut albisse pfate obedi entiam et reuerentia debita impendetes: eiu salubria monita et mandata obseruent. ec cen. compellas. Gregorius .ix. patriarche gra den.

Dilca in xpo. et j. sue iurisdicoi. sic q mlr ht iur dictonem. j. de ar. dilci. lz ce ur q mlr iudicare no pot. xxxiij. q. v. mlierem. nec uirilibz fungi offitijs. c. de pc. alienam. et ff. de reg. iur. l. ij. dicas. q albisa ht iurdictoem quale non ita ple na. sic uir ht. dicas ergo q pot suspende ab offo. et bnficio monachas suas et clicos sue iurdicoi sb iectos. l hi hic satis innuitur. si i obedientes sunt ht. n. administratoem tempaliu et spialiu ar. j. de cfirma. cu dilca. j. de trns. q. si. ap. su. q. ea. c. ij. It rone sue administrationis post sua cfirmatio ne pt cferre eccas et bnficia et instituere clicos i eccas sui monastij sic faciunt alij cfirmati. s. de elc. nosti. et sic abbes. j. de iur. q. si. ap. su. c. c. ea nos cetur. sic. n. abbas de csensu ca. repsentat. ut dic illa dec. ea noscit. eod modo albisa excoicare no pot. l absolue. j. de sen. ex. de monialibz. q no se xui feminino. sz uirali tradite st claues reg celo rz. lz. u. bta uirgo maria excellentior sit apls u niuisis. n tn illi. sz ipis tradite st claues reg. ce.

t. de pniis. et re. noua quod no pot uelare moniales. xx. q. ij. statuim. pterea mlr non dz hre tale potes tate. q n est fca ad ymaginem et silitudiem di. sed uir qui e ymago et gla dei. et mlr dz ee sub uiro. et cu famla ee uiri. cu uir capd sit mlris. et no ec. xx xiij. q. v. h ymago. et c. cu capd. et sod q excoicare n pt pcipit pp q clici i moniales eum cepmiit sus pensione i pnus cpitantur p censura eccasticam ad s uanda eius suspensione. et salubria madata ei. ca nonicas. no dic monachas loqr s csuetudine tre uionicor. q sunt cai. sclares q nisam faciut pfes sonem. nec renuntiant ppis. imo quia cttrahut matri. de talibz pot intelligi. c. xx. q. vlt. c. vlt. inst. salubria. si cum e q sint salubria ul e si sit dubiu. xi. q. iij. q. q. et xxiij. q. i. quid culpat. infi. si cum e q eent mala. no est obediend. xi. q. iij. si sp. sz dns iulian.

Dilci filij archid. et capl'm

castellan. suam ad nos qrimoniam de tulerunt. q d cum a castellan epo exiges iu ramentum. pret formam canonica quam ce ti suffraganei metropolitais sui csueuer pra te ep h conspicientes ecce sue p iuditiu ge neraii. ad se. ap. appellarantur. et q. Cu igr non deceat alij te fecisse q ab alio tibi fieri nolles. ap. q. ctentus forma canoica q nos a coepis nris uob immediate subiectis recepi mus nil amplius a castellano epo obtentu alicuius csuetudis exigas pretextu psentis iu ramenti sciens nos eundem epm ab hi iu ramento quo ad alios articulos absoluisse l denuntiasse potius no teneri. Idem pon tifici pdicator et archid. tegin.

Dilc. fi. et j. appellarunt. q eor int erit p tale iuramentu pindicatur ecce q omissa fuit app. ij. q. vi. no solent. et s. de elc. cu inter. R. et sic epc p iuramentu suum n potuit eccam obligare. c n tenetur quo ad illa que pret forma canoica cti nebantur in eo. si. i. de relig. do. cu dilcs. n dilcciu p. et c. xvi. q. vi. si epm nec cdom ecce in h potuit fa cere detiorem. i. de don. fraternitate. si. j. de instit. cu uenissz. q dn q iuramentu a plato i pindiciu sue dignitatis pstitum no pindicat ecce i uito pla to. et cotradicere ecca possit p defensione ecce cdre to. et repete q pstitum eet occone tal iuramenti. xij. q. ij. n liceat pp. et j. de iur. iur. sic. si e nolles. sic. di. i. in pn. vti uersus. q t uis. mich fac. q no t noli. sic potes in tuis uiuere iure. poli. for cano nica. quam ses. j. de iur. iur. ego. ep. q forma pp cetinus e. ut ibi dic. q multo fortius. et alij de tent ce illa cteenti sunt. xxij. q. v. de forma iqua forma dz spali i seri iuramentu de fidelitate. et obe dia. j. de priuil. antiqua. alic csuetudis. sz pz qd csuetudo loci non ht in hoc cau. cum tal csue tudo sit ce gnralem ecce csuetudiem. c. di. ce more suare. n. de more alior metropolitanor. ut ibi dic. et q p usu captione h faciebat n pdest csue tudo. v. q. iij. q cognouimus. et xvi. di. illd. et xxiij. q. i. scisma. et i. q. v. nullus epc ex usu. It est. ar.

q Dilca [illegible] si [illegible] [illegible] q [illegible] n[illegible] posse [illegible] [illegible]

q Dilci [illegible] si [illegible] suff [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] forma [illegible]

ex eo q dicit nil ampli exigas et tua auct. pot
denegare. q ee gnalem csuetudine alior metro
politanor psumit. x. q. iii. c. cognouimus. lz illo diu
psiterit. C. de agricol. et censi. et inqlin. l. xi. et j. de cen
si. puenit. ar. ctr. n. no inducat obligatom. sic n
tollit. ff. de actonib. et ob. obligatonu. C. placet p
stiti iuramti. no q iuramtu no extendit ad ea q
de iure pstanda no sunt. lz se huic iurec iuram
tum. n. no fuit inuentu. ut eet iniquitas uicim.
j. de iur. iur. qnto et. xxii. q. iiii. Inter cetera. Inmo ip
so iur. no tenz iuramentum quo ad alios articlos
qui in forma iuramti no cotinent. ut dic h. isti.
et iuramta ee statuta can. pstita no tenent. j. de fo
ro cpe. si diligenti. in fi. et qr iuramentum illd psti
tum fuit i dampnu ecce. vn non tenuit. j. de iu
reiur. sic. Itt h tes q iuramtu p pte tenz et p pte
no tenz. sic. xxii. q. iiii. Inter cetera. It. ar. q vtile no
vitiatur p inutile.

Cvm olim ca et j. Quo ce cas. q. licet con
uentus monasterii sci saluatoris mes
sani sunt ipo iure tnc uice eligendi sui postu
landi potate priuati. de gra tamen dedis ipis
eligendi sui postulandi. auct. tua literam fa
cultatem. mandantes eis. ut cum eccam mes
sani ita ptec ad psens elconem sua cfirmada
p ut de iure fuerit uel i infirmanda psentet
caplo messan. Item archipbro sce mar de
urbe.

Cvm olim et j. priuati. qr eligunt i dignum.
s. de elc. cum in cunctis. et c. cu Simon. et c. cg
gato. et sic de gra tm restituit eis elco l qr no eli
gere. j. tpe. c. de elc. ne p defcu. psentet caplo. sic
pz hic maifeste q uacante ecca potas sui iuris
dco epi deuoluit ad c. sic. j. de hereticis ad abolen
dam. in pn. et s. e. t. huis q. ar. ee. insta tetis. q pote
stas epi no deuoluatur ad c. uacante ecca. j. ne
sede uacante illa. et lxxiii. di. pbri. et lxi. di. sta
tuitatem. Vn dz q uacante ecca collato bnficior
no deuoluat ad c. et q c. no pot dare licentia ali
cui trasseundi ad aliam eccam si ibi eligat. et h
di q c. pot cfirmare elcon in alterie uacate ec.
q e ro h in ro illa pot ee ideo caplm no pot alic
dare licentia transeundi ad alia eccam. qr ibi e
qdam alienato psone. sz c. sn asensu plati ali
enare no pot sede uacante. xii. q. ii. si qua de reb.
sz maior e alienato p sone qua rer. xii. q. i. Pre
piminus. et ido no pot dare licentia transeudi. sz p c
firmatoni de qua hic fit mentio nulla fit aliena
to. nec piudicatur epo futuro. et sic loquit c. pdca.
q sigitur p eius ad illam dec. illa dicas q capi
tlm no pot conferre bnficia q ptinet ad epm ua
cante ecca. qr oms fruct et iura epatus debet fide
lit custodiri. et reseruari successori. xii. q. ii. h hi
platm. et c. n liceat. et s. de off. ord. cu nos. sz collo
bnficior inter bona epatus et fructus cputantur.
et magnu fieret piudicium epo successori p tale
collonm. et ido non pot cferre. nec diuidale tales
fructus. sic nec alios et de h dcm est. s. e. t. huis q.

et q i tmn di supple hic. et coram. c. potit obici e
leo quicquid posz coram epo. et ita caplm posz ta
qua epc de huis q obtinentur ee elcm. et cassabit e
lcom si cassanda fuit. al n assumet. c. uicationem
epi. de h dixi. s. de off. or. irrefragabli. Alii dit q c
tinz gram. p illa dec. j. ne sede uac. Illa q di q no
inuenit canm in iure q coll. bnficii spectat ad ca.

Statuimus ut pbri primu
locum. dyaconi scdm. sbdyaconi terci
um. et sic de reliquis obtineant ordinat. et si
posius admittantur. et qui maior est ordie
et si postea sit receptus. in portoe pcipienda
ee uolumus potiorem. ac minores facere cu
ta consueta. Item archiepo colocen.

Statuimus et j. primu locum. qr s dignitate
cuiusez quilz est honerand in sede. s. de cfue. cu
oli. et qui por e in eodem ordie l dignitate ordia
tus. et in loco. et in scriptionib psumitur. dz. xvii. di.
c. vlt. et ff. de albo scribendo. l. i. et lxxiiii. di. epor.
sic s. e. t. c. i. et lxxv. di. c. vlt. minores n maiori
b obsequium prstare debet. xciii. di. a sbdyacono.
ar. ee. xxiii. q. iiii. sic excellentia ibi dr n gradus
excellentior sz uite. et e. et xl. di. n loca l ordies. sz i
locis quo ad uirtutes su de mito uite. xl. d. c. vlt.
Volum ee potiorem. sic vr q in pceptone bnfico
rum hnda sit ro ro psonar su dignitatu. ut pl
pcipiant qui in potiorib sut ordinib cstituti. et
meliora stipendia cferatur s dignitate cuiusq.
vt. xii. q. ii. nos uniuersaliter cceso. et. di. i. ius mi
litare. et i. q. ii. c. vlt. et lxxiiii. di. csulite. et lxi. di.
miramur. in fi. et is gradus ceto c anecedat q labor p
fuior. et stipendia meliora fecerit ante ire. C. de off.
magri offor. l. nemo. et ro stipendior hnda est.
ff. de re mili. n oms in pn. et i auten. de defensorib
ciuitatu in pn. coll. iii. v nobilitatis ro hn. et de
pe. di. iiii. i domo. et j. de pben. de multa. C. vlt. et al.
di. no cogand. sz contra ui q oms qui in una ecca
famulant equali. pcipe debent. s. de cfue. cu oms.
et c. cu. Qi. nec uni dand est. vn alii scrupuloso i
corde moueatur. xvi. q. vii. c. i. et dicit ap. no n
uolumus. ut aliis sit remisso uob aut tribulato.
xxv. q. i. C. i. huius ita ad finem. ff. p socio. Cum. C.
si cu tres v dr q ex eadem societate non dz unu
plus recipe q alt nec nobil spont ignobli. ar.
j. de ap. constitutus. nec refert. vn aqz sit. j. de i
st. ad decorem et du laudabli sum offm exequitur
ex hundantia requiunt sue nono natones. j. de iu
dic. cu deputati. qd est ergo dicend. dico q ab i
ro csideranda e nobilitas sui scia ut maiorib et
plurib bnficiis honoretur ab illis qui eos pmo
uent. j. de pben. de multa. et circa eos qui sunt se
in ecca honestum eet ut q maiores sut plus pcipe
rent. et digniores s q dit iura pora. sz circa h pl
csideratur uniuscuiusq ecce csuetudo. s. de cstitutoi
b cu oms. et c. cu. q. sz si nulla sit csuetudo puta
qr ecca fundatur de nouo. tc vr q s locu. et ui
tu cuiusq sut stipendia danda. sz ui q recurrend
e tc ad csuetudinem uicinar eccar sui primte.

[illegible] ... est ... in ... [illegible]
... in loco et portione ... [illegible]

j. de censibus. sicut eo. iure cum pluries credo dicendum in maioribus
quam minoribus ubi consuetudo contrarium inducat. et sic hic potest
exponi potiorem. i. priorem. ut primo preripiatur qui in
maiore ordine sit constitutus. et hoc servari potest in ecclesiis
ubi non sunt distincte. quia ubi distincte sunt quilibet percipit
per se suos redditus. et hic non credo pretendas esse districtas.
sed fructibus collectis cotidie forte percipiunt quilibet por-
tionem suam. servitia consueta. Nota quod minores servitia
a facere debent de maioribus. hic intelligo circa servi-
tia exhibenda in obsequiis divinorum. ut sic quod cum aliquis
minor est in ordine tunc nova faciant servitia secundum suum
ordinem debita per ut traditur. xxiij. di. subdiaconus. et c.
sequentibus. in quibus ostenditur quid pertineat ad officium cuius-
libet. alia vero servitia extra divinorum celebrationem facere
non tenentur. et que non pertineant ab obsequia ecclesie.
reverentiam tamen minores maioribus exhibere tene-
tur. ut minor assurgat maiori et cedat ei primum lo-
cum in sedendo. et in eundo. xciij. di. a subdiacono. vel
minori in ordine maior administratio sit commissa.
verum archipresbyteri archidiacono debent reverentiam ratione
administrationis et officii sibi commissi. xxv. di. perlectis.
et s. de of. archid. ad hoc in mandato sine medio
nemo tenetur alium nisi ei cum habet administrationem vel in-
stitutionem. sicut eum cui obedire tenetur in hiis que spec-
tant ad officium suum. et ei honesta salubria. et
mandata obedient. s. e. t. dilecti. et s. de of. archid.
ad hoc. et de of. archipresbyteri. c. i. ij. et iij. et j. c. presbyteri.

Cum inferior potiorem solvere nequeat
vel ligare. sed potior inferiorem. liget rego-
rem et absolvat. et satis absonum videatur ut
filius potestatem habeat in parentem. Miramurque est tu-
monasterium dechiuer constitutum. in firmensis
archid. tue diocesis ecclesiam et eius cathedralem.
archid. firmensis in tantam prorupit temeritatem au-
daciam. ut in episcopum ibi consecratum et ecclesiam su-
am iurisdictionem exercere presumat. et j. ch. quia
prefato archid. a cuius iurisdictione dictum episcopum de-
nuntiamus exemptum. id districte studeas in-
hibere. proviso. ut si ex hoc archid. firmensis iura
ledantur in diocesi tua que expedire videris. absque
iuris alieni preiudicio recompensationem illi
facias congruentem. Idem lemonicensis archid. et
priori sancte radegundis pictaviensis.

Cum inferior. et j. sed potior inferiorem. xxi. di. in-
ferior sedes. nota. ex hoc loco quod inferior superiorem
non potest ligare vel solvere. Item qui potest ligare potest
et absolvere et econtra. qui potest solvere potest ligare. sic. ff.
de re iud. l. ij. primum recipit exceptionem cum ma-
ior se subicit minori. ij. q. vij. nos si in competenter.
et ff. de iud. omnium. in. est receptum. secundum recipit exceptio-
nem. 9. de of. del. quoniam. nam aliquis potest ligare. sed
post annum non potest absolvere. tertium est falsum. licet
except. de. q. di. iiij. sacrum est. in penitentis potest absol-
vere tempore periculi qui tamen non potest ligare. Item est hoc. ar.
quod si papa mandat alicui. ut excommunicet aliquem quod potest il-
lum absolvere. quia excommunicatus et absolutus pertinet a-
ctionem creditur in cum iniuriam committitur. et reliquum. de-
pe. di. i. ubi tamen. sed hoc non credo. si hoc tamen quia executor

a committatur cui ad certum articulum datus est executor.
ar. s. de of. del. sicut quoniam. § i. et c. si. § si. potestate habet
in patrem. immo econtra filius esse debet in patris potestatem. i. de con-
iunctione in fidelium. c. ult. et inst. de patria potestate. § ius
autem. ar. con. s. de renunc. ad supplicationem. ubi minor pre-
maiori et iurisdictionem habet in ipsum immo pater debet regere per
lem suam. xxiij. q. iiij. duo ista nova. et c. de constitutione
episcoporum. l. una. j. de sententia ex. cum voluntate. § ult. et
filius dum est in potestate patris agere pro rebus suis non potest.
C. de annali exceptione. l. i. § ult. in fi. ecclesias cathe-
drales. de licentia domini pape. xvi. q. i. peripimus. et xx
ij. di. c. i. et j. de exces. pre. sicut unire. et j. ne sede va-
cante. c. i. ab auctoritate propria non potuissent. quia hiis mutatio-
nes translationes et consimilia debent fieri de auctoritate pape.
vij. q. i. mutationes. ar. con. s. de of. or. cum. et pluris. § per
hibemus et hoc fieri fuit propter longam et latam provinciam. vel propter
diversitatem linguarum. s. de of. or. quoniam. et c. inter cetera.
quod licet ex auctoritate illius canonis. quoniam si. s. de tract.
Inter corporalia. denuntiamus exemptum. tamen solus papa
eximit episcopos. xvi. q. i. frater noster. sed per hanc exceptio-
nem que fit ab archidiacono non intelligitur exemptus
a iurisdictione archiepiscopi. et sic videtur quod non fuisset exempt-
a iurisdictione archid. iurisdictionem habet in eum. sed quia hoc erat
inhonestum. ut maior subesset minori. et contra ista. xxi.
di. inferior. xciij. di. a subdiacono. et ideo exemptus fuit
a iurisdictione eius. absque iuris alieni preiudicio. et sic
patet quod papa non intendit alii per litteras suas preiudicium
irrogare. sic s. de consue. cum olim. in fi. et s. de of. or. licet
in. co. et s. de usu pallii. ex tua. et ff. ne quis in pu-
loco. l. ij. § i. infra. et § si quis a principe. et s. de of. del.
sicut eo. et ix. q. iij. nuncio.

Humilis doctrina magistri et j. ch. quia prelatorum
burdegalensis provincie in ea presentium et ca-
thedralium capitulorum eiusdem. nec non et bituricensis ca-
pituli. sicut pervisione quam inter bituricensem et burdegalensem
archiepiscopos in causa primatie dixerimus faciendam requi-
sitatis assensum. cum hoc in preiudicium nostram
solemniter celebretis. si qui vero assensum
prestare noluerint vos sic sedentes publicationi
procedere districte percipiatis eisdem. ut personaliter si pre-
lati fuerint vel si alii per procuratores ydoneos vero
conspectui representent prosecuturi coram no-
bis si quam habere credunt et satisfacturi parti alteri si
succubuerint in expensis. Alex. iij. in concil.
lateran.

Humilis doctrina magistri. et j. videtur humilis.
etiam magistri debet humilis esse et benignus auditoria
bus et humiliter docere non cum austeritate et potentia. v.
xlvi. di. habet hoc et asperitatis autem nimie increpatio. et
xlv. di. cum beatus et nimi
correptionem recipit nec salutem. xlv. di. cum beatus et nimi
a summa preceptoris culpe reputatur. ff. ad l. acquil.
preceptoris modica tamen et levis castigatio concedit magistro.
ita ut excommunicationem non incurrat. j. de sententia excommunicationis. c. no-
titiatem. et c. ex tenore. et xxiij. q. v. excellentis. ad fi-
nem. nec sciendi audientia debet concedi. nec perita diligentia
admittit ut i dia. c. cancel. quia dum nimium sunt
multitas regendi frangitur auctoritas. lxxxvi. di. quando
necessitas prelatorum. burdegalensis provincie. sed quia requiritur

consensus illorum prelatorum. videtur quod consensus capituli burdega-
lensis sufficiat in tali provisione. sed ex alia parte sufficit
consensus capituli bituricensis. quia prelatus de consensu capituli sui
litigare potest. infra de procur. alia quid potest et donare. infra de
donationibus. pastoralis. infra et infra de hiis que fiunt a prelato sine consensu capituli c.
cum nos. potest et compromittere facere. infra de transact. constitutus. et infra
de decimis. ex multiplici. dicas quod ideo dicit requiritur con-
sensus prelatorum et capitulorum cathedralium ecclesiarum burdegalensis
provincie quia per illam provisionem reservatur ius bituri-
censi archiepiscopo in burdegalensi provincia ut possit visitare.
unde hoc respiciebat prelatos et capitula quia eum procura-
re tenentur cum accedit ad eorum ecclesias. infra de prescrip. c. ex
officii. infra de censibus. sopite. et ita eorum interest consentire
vel contradicere quia quod omnes tangit ab omnibus est approbandum.
supra de off. archid. ad hec infra et supra de temporibus ord. si ar-
chiepiscopus et lxiii di. c. i. et in accedendo invitus ad omnes
convocandi eum ius habent ff. de acq. plu. ar. in accedendo.
et ideo requiritur ut consentiant vel dissentiant. ex alia
parte sufficit consensus capituli bituricensis quia per illam provisio-
nem consulebatur bituricensi archiepiscopo nec interest aliquorum pre-
latorum bituricensis provincie de illa provisione. presen-
tium. ar. quod presentes tantum requirendi sunt ad exponendum.
et eodem modo ad litigandum. sic in alienationibus fa-
ciendis. x. q. ii. hoc ius venerabile. si autem. ar. vii. q. i. factum. sed quid
esset si modica pars prelatorum esset presens. et longe maior
esset absens. et eodem modo de capitulis numquid sufficeret
consensus illorum paucorum ad consentiendum huic provisioni.
vel ad movendam litem. videtur quod sic. ar. hec. c. et x. q. ii. hoc ius.
sed quos dicimus presentes. an illos tantum qui sunt in ec-
clesiis suis. an et illos qui sunt in provincia. quod videtur. C. de
prescript. longi temporis. l. ult. unde credo quod requiren-
di sunt dummodo sint in provincia quia pro presente habentur.
Et credo si minor pars capituli sit presens quod debeat voca-
re alios qui sunt in provincia si commode vocari possunt.
quousque saltem sit maior pars capituli. si autem sunt extra
provinciam. aut ita remoti quod commode vocari non pos-
sunt presentes disponant de rebus ecclesie. quia tota potestas
et ius universitatis remanet penes illos quotcumque sunt.
ff. quod cuiusque univer. sic. personaliter si prelati. cum enim quis
citatur ut personaliter veniat non sufficit mittere pro-
curatorem. ut hic videtur. si vero simpliciter citetur potest
mittere procuratorem. vel ipse debet ire. infra de do. et con. c. cum dilecti.
C. de procuratoribus. l. ult. in prin. sed cum personaliter quis
citatur et ipse ire non potest. vel etiam in alio casu cum sim-
pliciter citatur. si causa sua ardua sit non compellitur mittere pro-
curatorem. C. de procur. l. ult. sed debet in utroque casu nuntium de-
stinare ad allegandas causas quare venire non possit.
infra de procurat. querelam. et idem dicetur de hiis. si alii. ut ca-
pitula que non habent procuratorem venire non possunt. in expen-
sis. sic videtur per litteram istam quod victus victori condemp-
nandus sit semper in expensis. ar. infra de penis. calump-
niam. de hac materia tractatur plene. infra de do. et contu. fi-
nem. sed hoc ideo dicit quia iam contra intentionem auctoris fun-
data erat per compositionem. et ideo si succubuerunt quod calump-
niose videantur hoc fecisse. quia tamen contra fuerunt dica-
tur quod iusta causa ? victori non est condempnandus. et contra ad ter-
rorem hoc dixit ? ut si dubitaverint de iure suo non
litigarent. et est ar. quod victus victori semper sit condemp-
nandus in expensis. De treuga et pace.

Treugas a quarta feria post occasum solis
usque ad secundam feriam in ortu solis. ab
adventu domini usque ad octavas epiphanie. et a septuagesima us-
que ad octavas pasche. ab omnibus inviolabiliter ob-
servari precipimus. Si quis autem treugas frangere
presumpserit. post tertiam admonitionem si non satis-
fecerit episcopus suus excommunicationis sententiam dictet in eum. et scrip-
tam episcopis vicinis annuntiet quorum nullus excommuni-
catum in communione recipiat. immo scriptam sententiam
quisque confirmet. Si quis autem hanc violare presump-
serit ordinis sui periculo subiaceat. et quoniam funiculus tri-
plex difficile rumpitur. precipimus ut episcopi ad solum
deum et ad salutem populi habentes respectum omni te-
piditate seposita. ad pacem firmiter tenendam
mutuum sibi consilium et auxilium prestent. nec hoc
alicuius amore vel odio pretermittant. quod si quis in hoc
opere tepidus inventus fuerit dampnum proprie dignita-
tis incurrat. Idem. De treuga et pace.

Treugas. et infra. treuga est securitas prestita rebus et per-
sonis discordia nondum finita. treugas fractas. nota quod
hec treuga canonica est. et non conventionalis. si vero esset conven-
tionalis semper servaretur. nam fides hosti servanda est. xxiii. q.
i. noli existimare. sed qualiter intelligitur quod dicit de ista treuga.
si vero intelligitur de iusto bello a tali nullo die cessandum est
in dominico die. xxiii. q. ult. si nulla. infra de reg. iur. quod non est
licitum. si vero de bello iniusto hoc nullo tempore faciendum est.
solo potest intelligi de iusto bello. vel licet licitum sit cessandum
a tali tamen non tamen vacandum est ei in hoc tempore quod in alio. unde
? illud. si nulla intelligitur cum inevitabilis urget ne-
cessitas. vel potest intelligi de iniustis bellis. et propter reverentiam ip-
sum statutum ut non semper darent operam bellis. et in obtentu ?
tantum dierum certe cessarent. et nullo tempore deberent. si nullo
minus isto tempore. sed quod dicit hic hodie non tenetur. et episcopi qui
non servant hanc constitutionem non dicuntur transgressores
quia non sunt moribus utentium approbata hec treuga. iiii.
di. in istis. leges. ? scriptam vicinis. xi. q. iii. cure. con-
firmet. i. observet. et ita ipso facto confirmat eam alias non
confirmare. nec confirmare potest cum non habet imperium par.
in parem. xxi. di. inferior. et c. denique. et melius. supra de elec. in-
notuit. et ff. de arbitris. l. nam magistratus. periculo. i. ex-
communicationis. xxiiii. q. i. illi qui. et hoc idem dicit. triplex fu-
niculus. primus est excommunicatio proprii episcopi. secundus ?
vicinorum episcoporum observatio sui confirmatio. tertius consilium et
auxilium eorundem. et ideo quanto fortior est difficilius rumpitur.
C. comm. de successionibus. aut itaque. ff. de liberatione le-
gata. l. iii. in fi. mutuum consilium. Nota quod prelati tenentur
sibi mutuum prestare consilium et auxilium. xxiii. di. precipi-
mus. et c. placuit.

Innovamus ut presbiteri monachi conversi peregrini
mercatores rustici euntes vel redeuntes. et in agri-
cultura existentes. et animalia quibus arant et semi-
na portant ad agrum congrua securitate letentur.
Ex concil. affric.

Innovamus. quod iam statutum erat. xxiiii. q. iii. si quis
romipetas. et c. parrochiarum. existentes. quod dum vacant agricul-
ture habent privilegium licet nullum non teneant tempora dum est
in militia. C. quibus non obicitur longi temporis prescriptio. l.

ult. si aialia sp hnt ubi pignori dari nō possūt. c.
q̄ res pignori obli. pignor. De pactis.
Antigonus ep̄s dixit. t. ī. aut inita pac
ta suam optineant firmitatē. aut q̄
uentus si se nō cohibuit ecclasticam sentiat
disciplinā. vniuersi dixerunt pax seruetur pac
ta custodiantur. G. reg.
Antigonus. t. ī. pax custodiatur. reformata p pac
ta inita inter ep̄os qui contendebant ad inuicē de iure
prochiali. ita est. ar. q̄ pacta legittima custodiant.
xx. q. i. puelle. infi. t. xxij. q. iiij. innocēs. xxij. q.
iij. eleutherius. pacta u. licita. q̄ nec dolo malo. nec
aduersus leges. nec quibus fraus alicui fiat fc̄a. ff. ser
uabo. ait p̄tor. ff. de pac. l. iur. gentium. § ait p̄tor.
pactū uō q̄ dolo initum est nō ualet. c. de except. t
p̄scrip. aduersus. Jtē si alteri sit captosum. ff. de res
cin. uen. si id q̄ isti. Jtē si sit ā bonos mores. c. de i
utili stip. ex eo. Jtē q̄ obseruatum uergit ad dispendiū
salutis eterne non tenet. j. e. pactiones. C. de li. pre. li.
ar. q̄ ex nudo pacto oritur actio. xij. q. ij. quicumque suf
fragio. t. q. v. qr iones licet sit contra leges. ff. de pac
t. l. iur. gentium. § si cui milia. § siculo. g̃ nuda pac
to obligatoria nō pit. s; pit exceptoria. qr mortali
peccat recedendo a pacto. ar. xxij. q. i. p̄dicandū. qr i
ter simplicē loqlam. t iuramentū. n̄ facit ds̄ differen
tiā. xxij. q. v. iuramenti. de h dic. ut not. xij. q. ij. c. quicumque suf
fragio. d.
Quotiens in contractibus nr̄ expectat assen
sus. ne in dubitū ueniant q̄ geruntur.
rati habitio eas dz p securitate ptium solidare.
Idem.
Quotiens. t. ī. i. assensus. affirmatio. rati habitio. t
ita pactum si ab initio non teneat p rati habitoem
sequens. fit ualidū. j. t. px. c. i. ar. est q̄ rati habitio
retro trahit t mandato cōparat. ar. j. de clandestina
desp. c. ij. s; ā ut. ff. de hijs. qui no. infa. quid g̃. s;
distingue sit q̄ ab initio cōtrahere potuit q̄ rati h;
t nō mandato cōparat. alr nō. ut potes colligere ex si
ne illius legis. ff. de off. p consul. obseruare. t. ff. de ...
...
Qualiter in sar. t. ī. studiose agendū ut ea
q̄ pmittuntur ope cōpleantur. Alex. iij.
Exonien. t Wingornien. ep̄is.
Quali in sardonia. t. ī. opere cōplere. si. xxiiij. di.
placuit. ut illud quod procedunt de labijs meis nō
faciam irrita. t e. ar. q̄ ubi cum effectū sit irrita.
...

c. i. si. j. de te. iudi. cū aliquibus. ar. cā. s. de bigamis
nup. t. c. a nob.
Cum p̄d. s. clericus pcurator p̄oris t mona
chorum de acta. t. p. clericus. p cā que int̄ eos
t predictū. p. ac fratrem eius ē mōtem se gerere dice
bat sr̄ eccā t capella de qua uertebat ad firmam
p̄sentiam accessissent. int̄ se tū nob mediātib;
conuenerunt q̄d eidem. p. p expensis q̄s fecerat
tres marche argenti soluerentur. t id. p. litem ce
deret t a monachorum in fectinatoe cessaret. Cum
cōpōnem ipsam peterent auctē ap. affirmari. t
nos eā nō duximus admittendā. p eo q̄ uide
tur prauam pactoīs illicite spēm cōtinere.
t. ī. Jlle g̃ mīs monitis acquiescens. t id litig p
se ac fratre suo remittans cautela inita q̄
sr̄ h fecit in mīs manibus resignauit q̄ nos
priori t monachis destinantes mādauimus
ut eid. p. ac fri eius in aliquo studeant bene
ficio puidere de quo manus sustentari ualeant
aplica intercessione pcepe. quā eis debeat ex
illa pactione illicita puenire. Ceterum qr prior
t fratres acquiescere noluerunt. ... q̄. mone
atis eosdem. ut p̄fato. p. ac fri eius cōpetens be
neficium conferant. t assignent alioquin si
nob constiterit dōs clericos ā p̄nominata eccā
t capella absq; ordine iudiciario inoluter eiec
tos ipsis eisdē restitui faciatis non obstantib;
litteris nr̄e affirmatoīs. quas p̄dci prior t mo
nachi a nob impetrasse noscatur. Idem Exo
nien. archiep̄o.
Cum p̄dem. t. ī. se dicebat. iste n. cum eēt cōuic
ta psona sn̄ mandato audiebat agens p fre. ff. de
pcur. si nec psone. t. l. pōponi. § ult. t. c. e. t. exige
di. t. s. de except. nō nulli tn̄ cauiedz de rato al nō
obeet. C. quib; res iudica. nō noc. l. i. litē cedere. h
renūtiatō fri nō noceret. h eēt pcurator eius. t gn̄a
le administratoem hñet. ff. de pcur. mādato gn̄ali. t.
C. e. t. si pcurator. t. C. de transac. transactois. n̄ dux.
qr ius spūale p pecunia remissū fuit quidā dicit
q̄ h pactū ualuiss; si auctās pp̄ interuenisset. ar. ff.
de hijs q̄ notantur infa. furti. § qui insu. t. dix.
q̄ pp̄ auctē sequens symonia n̄ purgat ex quo ās
ē symoniacus. si uō cū ius suō de do t pecunā redi
mendo uexatoem meam. n̄ pecco. ar. j. q. iij. cōtra. t.
j. de sy. c. dilc̄s. iuxta illd apli. Redimentes tpē. qm̄ di
es mali st. ar. ē tn̄ cā. j. de sy. mathes. s; ibi data fuit
pecunia hijs qui ius hebant in elcōne. s; uō q̄ si
cōpositio affirmata p pp̄m q̄ excusati fuisset uidi fides.
qr pp̄ hñt plenitudinem potestatis. t pot supra ius dis
pensare. j. de c. p̄. proposuit. t de eo q̄ n̄ est ius facit
...
... Jn hijs uō q̄
... indiuiditur excusaret
... auctās pp̄. qr pot dispensare i talib;. t de h di. s.
de. off. del. ex pte. ij. illicite. j. t. px. statuim. cā. so
lido. i cōpō sr̄ decimis fcā licita ē. ut. j. de decis. ex

multiplicata et c. nup. h. uo symonia expresse committebatur recipiendo pecuniam pro re spirituali quam renuntiauit. Iuste argumentum contra i. de prebendis. si eccl. in multa contra. vel pacto turpis in ter partes interueniente sed iudices pro bono pacis in quos compromissum fuit statuunt a dictis ut certa pecunia solueretur et ideo post illam compositionem ex causa predicta tollatur. h. pac to turpis inter partes interueniente resignauit ad caute lam et ex superfluo quum facta renuntiatione ipso iure irrita sit inscriptura. C. de condit. ex causa dissoluta et i. e. per tot. c. i. et ad uisarius post illa pecie. C. ad. l. ex huius. l. ult. restitu fieri. ar. contra. vii. q. i. quam periculosum. Sed tres quos clam recipe postea non potuit. quia semel cessit potest dici quod si tenuit renuntiatio cum essent in eo in tempore spoliati. ar. i. de rest. spo. solicitudine. dicas melius quod isti implorauerunt beneficium principis et de gratia restituuntur et illa renuntiatio tacita fuerunt conditionem annexam. h. si monachi a domino papa ut quod mandauit ipse. si. s. de renun. sane de h. dum fuit. s. de elec. cum inter. et sed pone quod monachi iam contulissent ec clesias alijs quid fieret. ar. quod non remoueantur isti. cum vii. q. i. cos. immo remouendi sunt et monachi re nentur. pro inde illis. vii. q. i. presentium et i. de preben. in ter cetera.

Accepimus quod quidam ecclesie clericis fuit ta li tenore concesse quod post eorum obitum alij nominatim succedant. Cum igitur h. iniquum est et sacris canonibus inimicum et ideo non debeat aliquatenus tolerari. mandamus quatenus tales successiones tam detestabi les et iniquas. ap. ces. prohibeas et omnino friuolas et uanas esse decernas. Idem cant. archiepiscopo et eius suffraganeis.

Accepimus et i. alij nominati h. et improbatur iure ciuili quod non possumus pacisci de hereditate alterius non eius uoluntate. C. de pactis l. ult. sacris canonibus quum prohibeant successiones in ecclesia dei sicut vii. q. i. apli ca. s. de fil. pres. ad extirpandas presertim ex minus ca et cum pro totum.

Cum dicti tenore nuntiorum sicut accepimus decedentibus ecclesiarum personis paciscantur ex ipsis ecclesijs maiores solito soluere pensiones ut facilius easdem ecclesias possint adipisci. Nos ad tam detestabile uitium extirpandum. f. ut e. mandamus quatenus ne id attemptare presumant districtius prohibentes. Et contra prohibitionem nostram uenire presumpserint ap. ces. eos taliter adeptis ecclesijs spolientis. alias pro tante presumptionis excessu seueritate ecclesiastica punientes eosdem. Innocentius iii. in concilio generali.

Cum dicti et i. paciscantur. pactum illud non ualet. quia est contra canones. i. de censibus prohibemus et i. de preben. auaritie et pactum turpe non ualet. i. e. pactiones et iuramentum sed h. prestitum non ualet. i. de censibus grauis et i. de iureiurando tua nos. ar. pensionem sed potius quod facultates ecclesie sunt augmentate nunquam pensio debeat augmentari. ar. est hic quod non et i. de censibus prohibemus. sed contra. ar. i. de censi. quum et s. de ass. cum. contra potest dici quod si diligentia clericorum bona sit aug mentata non debent augeri pensiones ne diligentia sua sit illis damnosa. C. de alluuionibus. l. ult. si

uo aliunde bona ecclesie augmentata sunt. potest tunc et debet augeri pensio. quia iusta causa subest ut augmentetur. ar. i. de censi. quum. seruitute ecclesiastica. quod erit depositio cum symoniaci sint. i. q. i. reperiuntur et c. erga symoniacos.

Plerique sicut accepimus regulares et clerici et seculares interdum cum vel domos locant vel feuda concedunt ut conductores et feuda tarij decimas eis soluant. et si ab eorum electi sepulturam in preiudicium parochialium ecclesiarum pactum adiciunt. Cum igitur id de auaritie radice procedat pactum h. penitus reprobamus. statuentes ut quicquid fuit occasione huius pacti perceptum ecclesie parrochiali reddatur. Greg. ix.

Plerique et i. pactum h. penitus reprobamus. pactum ii. tale non nocet ecclesie quum a quolibet possessore possit petere decimam. ff. de pactis. inter debitorem et ff. de institutoria. si cum uillico et. ar. ad h. xvi. q. i. sicutis laycus et h. patet ex eo quod dicit infra. ecclesie parochiali reddatur. ar. contra ff. de pac. epla. s. pac tum. Sed dicas quod tale pactum iustum est. Sed pactum tale in iustum est ut creditor quum possidet pignus tribuat sol uat ut dicit. s. pactum. quia et si in tali pacto possessor conue niendus est si non in alium fiet pactum. quod ad ipsos pacis centes. uale pactum priuatorum. sed si quantum ad dominum contributorum quia pactum priuatorum formam iuris fiscalis non tollit. ut dicit lex predicta inter debitorem et i. de foro. c. si diligenti. perceptum ecclesie reddatur et ita ecclesia potest a gere contra regulares vel seculares clericos. ut ei reddant quod receperunt occasione talis pacti posset agere contra possesso res. si uellet. ar. xii. q. ii. aphicos et C. si tutor vel pro curator vel curator. l. iii.

Pactiones facte a uobis ut audiuimus pro quibus dam spiritualibus obtinendis. cum in h. omnis pactio omnisque conuentio debeat omnimodo cessare. nullius penitus sunt momenti quod et de alijs est dudum. que obseruare uigent in anime detrimentum. nam et iuxta legitimas sanctiones pactum turpe vel rei turpis aut impossibilis de iure vel facto nullam obligationem inducit. Gregorius an. sub et dominum albi.

Pactiones et i. omnino cessare in spiritualibus enim omnis pac tio illicita sunt et modus cessare debet. ut i. q. ii. quam pio. et i. de symonia et i. t. per tot. preterea. i. et c. sunt eo. et i. ue ecclesiastica beneficia. vi. nam. quia h. pactiones symoniam redolent. ut. s. e. cum pridem tacite vel expresse. xvi. q. vii. placuit. Id si h. pactum sit promissio aut iuramentum uergant in anime detrimentum. ut hic dicit. vt si socius homine spoliare non possit. inueniat socium cum quo paciscatur ut sibi id faciant et diuidant spolia. xxii. q. iiii. si est pactum et c. mulier. Non. n. fert operem quod ad iuuat ad peccandum. xxii. q. vi. si res de iuramento. Habes multa exempla. xxii. q. iiii. si aliquid non est seruandum et in pluribus alijs. c. idem. iuxta sanctiones. f. leges turpe pactum non tenet. ff. de c. ob. generaliter turpe pactum dicitur sed turpis rei puta si quis promittat se facturum homicidium. sacrilegium. ff. de c. ob. uehum. et inimic. de inutili. stip. ad finem. C. quod turpe. Iste pac tum quod causam turpem causam non tenet. puta si paciscatur.

Cum in dicti causa. Id quod per pactum indirecto solitis pen sionis soluendum est eccl. asserens. Dicit illud plus ... et alij amouere pluribus

Plerique causa. ... feudum ... reddendi ... pacti ... et quod in parrochialis ecclesie derogatum

Pactiones causa. ... pacta in spiritualibus et que uergit in preiudicium ... et impossibilis de iure uel de facto.

ne furti agatur. vl iniuriarum. ff. de pactis. si un̄. §.
pacta. & canones turpes pmissiones n̄ tenent. xxij. q.
iiij. Quicunq3. & c. in malis pmissis. & c. si sp pmi
sa. & c. diffinimus. & c. si ad pedem. mlta turpis rei. pac
tum turpe dici pot q fit de turpitu. ut. c. si ad pcm.
& pactum dr turpe qd fit de re sacra. s. spuali.
ut h. & in omnibz q in sua natura bona & licita sunt.
s3 p pactum fiut illicita. It pactu q est de re q ca
niuum p rez naturam h'i non pot. uisiiuc e mo
mentum. ff. de reg. iur. inpossibiliu. & ff. de v. ob. si sti
pleo. & inulte de inutili. stip. circa pn. & gnali. pac
tu q contra leges & institucones. l. cc mores bonos
fit nullius e momenti. C. de pactis. pacta. & soluto ma
trimonio alia. §. i. vl. contra senatus consulta plepeta
ta. decta edicta pncipu. ff. e. iure gentiu. §. ptor. &
& Ipossibile pceptu nullum est s'n cnta. ff. q sine sn
applone rescindantur. paulus. rei turpis nulla e o
bligato. ff. manda. si remunerandi. § rei tpis. De

Sicut graue & j. post sa transactoibz.
tiibzem decisonem de controusia uia fac
tam decimus ut oia mcta l quicq ald est
q ptibz q quoiu. ul ex temporis pscriptone. sn
aliter opem de lege. aut quocumq3 priuilo i
ferre poterat sit uacuum & oi uirtute cassatu.
& sola pactorum inter uos nunc hitoz pagina
ualid ppetuumq3 robur optineat. e si quid
forte incuria ul iniperitia nimis firmitatis
insertu est uires plenissime notois. ex h uta
aucte suscipiat. Alex. iij. de transactoibz.
Sicut graue & j. sit uacuu & omi. g liez postea
repiantur instra non tn lis restauratur. C. de tra
sact. cu pterin & j. de re. iud. Int monastiu. & c. se
quti. ar. contra. C. de iud. licet. & infa. de iutili. sti
p. circa. pn. de h ita nota b.

Hic transacto non obest in aliis spalibz. C. e.
Spalis ... age cu germano.
Hic transacto gnalis restrigitur ad h de q spa
lit actum e. ff. e. cu aum ta. §. i. & C. e. t. §.
si de re cta.
Hic gnal transacto no restrigit. C. e. sub p
textu.
Spectio gnal Hic spal transacto i uno caplo n i pedit pre
cum aliorum. C. e. l. plt.
Hic gnal transacto rigore iuris tenz. s3 re
pplicatoe doli rescinditur. ff. de pactis. tres
fres. & ff. de admi tutoz. lucius. §. tutor.
In defita Hic in definita l spal transacto in aliis n
obest q in iuditium deducta. no st. C. de iu
dic. licet g. fe.

Rursus hitoz. ar. nouissima pacta du tacat uale.
C. de pactis pacta. & ff. e. si unus. §. pacti. & s. de.
fe pt. cetm. isi. obtineat. n dolo transacto tal sit
extorta. q tc non ualet. C. e. sub ptextu. ff. de pactis.
tutor. §. lud. ex iterna auctate. nota. q si transac
to ul pactu ab inito inualid sit p affirmatoe pp
tuuit uigore. ut dicit hic. ar. s. e. pt. quod sic &
sna q non tenz p affirmatoem pp efficitur ualida.
iij. q. vi. h quippe. & oia mta facimus. dic impa

[illegible] contra [illegible] & alia [illegible] consuetudine [illegible]

tor. quibz auctatem ipium. C. de uen. iure. eni. l. i.
§. neqz. sic & testamentum oim testatoz sollepni
tatem frate uir qd contdam principis tenz. C. de
testamentis oim.

Statuimus ut si sr decimis int uos & a
liquam psm ecclasticam. assensu epi l
archiepi sui. cpo fca fuerit rata & in ocusa
psistat. Id diuilen. epo.
Statuimus & j. sup decimis. h e. ar. q in spua
libz pot interuenire transacto. l. iiij. di. gnal. & c.
ex antiquis. & x. q. ij. casellas in fi. & xxiij. q. iiij. sil
tic. & j. de reru pmut. ad qstiones. s3 cc. i. q. ij. ex pio.
& s. de pact. cu pridem. & c. pactones. & j. e. consitut.
& j. de rez pmut. ad qones. & e. vlt. & xvi. q. vij. i
ecclasico. & i. q. i. placuit. & j. e. sr eo. so. In spuali
bz transacto ppie sumpto uocablo interuenire no
pot. ut aliq temporale detur p spuali. qr symoni
acu e&. & sic intellir contraria h signa. q dict due
psne acordantie de suo ordiato i pot interuenire tran
sacto. n est ilm. qr i non datur tpale p spuali. qr
tz dare ne reuocet in seruitute nichil datur p ordie
nec aliq spuale emitur s3 emitur libtas. & sunt
tum corpale redimitur. ut libe possit ministrare. q l3.
xxvi. q. i. de raptoribz. sic cu emitur tra. ut i edifi
cetur eccla. q l3. qr non di ppea emi eccla l symonia.
comm. c. casellas. non dicit h res ecce alienari n de
tent. excepta ca captiuoz. ut i d. s3 non dr tran
sacto. s3 ppie captiuoz redempto. & datur pecunia
recepta p rebz. & uasis ecce redimentur captiui. &
& amicabil oposito pot interuenire in spualibz.
ut i dicit & j. de decimis. ex multiplici. & c. nup. & c.
dilci. & j. e. ueniens. psonam ecclasticam. q. d. cu lay
ci n possunt tal3 oponere. ut ex illo spuali. q eccis
debent ad terrine possent cu layci spualia posside
sn periclo aiaz non liceat. j. de decimis phibs. ex.
xvi. q. vij. decimas. & j. de prescript. cau. & sic ut q
cum layci no possit fi oposito. ut mim soluat.
n pp auctatem pstaret. j. de. cfir. vtili. c. plt. tn
pp i utilitatem eccaz vr lice saltc de auctc epi.
qr sic mlem consulitur ecce. ar. j. de hiis q fi. a p. si.
q. ca. cum in aplica.

Contingit interdum q l3 abbas l por ali
cuius conuentual ecce cum ecclastica ul
scilari psona sr hiis de quibz int eos controusia
uertitur. coram delegato l ord. iudice transi
gat. caplm tn eandem transacom ratam tenere
care. Vn qr nos consulere uoluisti. r. Rn qd si
abbas ul prior a caplo suo de rati hitione lit
teras hunt transactoem quam fecit si fuit ali
quot annis seruata. caplm ac si no assensit
in ea non poterit reuocare. Id albi. de strat.
& priori sci eusebij.
Contingit & j. de rati hitione. lras. no. q q si
plz ad agendu constitutus sn licentia capli tran
sige no pot. C. de transactoe. trasactois. ut pcurator
transige no pot. & si hiet gnale mandatu ad age
du. ff. de pcur. mandato. vnic. dic. q licz abbas l
ali platus n possit transige sn spali mandato.

Contingit [illegible] capitulum [illegible] p [illegible]
[illegible] nunc [illegible] non per [illegible]

ad hoc pot tn exercere actionem. ff. q. cuiusqz uniuersit. l.
ult. ar. contra expressum. ff. de iur. deliberan. an potior. que dicitur
q. no pt alienare no pot rem in iudicium deducere de h. di.
j. de priui. c. i. si tn hnt aliquis litteras procuratoris mandatum p
curatorium de rato a capitulo suo. continentes simpliciter q. q.
quid fecerit tali negotio fecerit ratum habebit pot transigere.
ut h. sic notatur differentia inter litteras procuratorias et litteras
de rato. j. de relig. do. cum dilecti. que de h. et h. idem ius.
q. dicit litteras de rato expone. ut i. dicit. Aliquot annis.
h. ideo dicit q. si transactio fiat sub forma iuris post
quadriennium rescindi no pot. an uero posset si eccl. proba
ret se lesam. j. de in integr. resti. requisiuit. al' no p
ueniret contra transact. et statim. C. de transact. cum ius.
et s. h. supple maxime. et h. innuit littera q. dicit capitulum
ad si n. asenserit in eam non pot reuocare. q. d. no
potest eam reuocare tamquam non asenserit. q. asensit
accedendo litteras de rato uel postea asensit eam obseruando.
statim. n. debebant contradicere monachi. et ideo eam i
pugnare no possunt cum no asenserint. et q. aliquo. sup
ple maxime q. idem est si semel asenserit. ut ff. de iur.
coi non pot reuocari. h. i integr. resti. si no fuit a
liquot annis. i. quatuor seruata. et h. expo. probatur. C.
de tempo. i integr. resti. l. ult. ubi tres q. ois restitutio
tam maiorum quam minorum. Intra quadriennium
dz fi. et h. est contra opinionem illorum qui dicunt q. restitutio
semper est danda. et an quadriennium. et post. et quia. ar. il
lius ad ubi. temp. et. j. de in integr. rest. c. i. si. i. q.
uis.

Constitutus in presentia nostra G. clericus sua no
bis assertione monstrauit. q. cum inter ipsum
et h. clericum. sr capellam de strat. controuersia eum
sisset. tandem per transactionem fuit sopita. et licet
hinc inde fide prestita firmata fuisset. eam tamen
prefatus. a. seruare recusat. Cum igitur hui transac
tiones speciem continent symonie. ad. q. reuoca
ta transactione in irritum causam audiatis et c.
Idem carnoten. epo.

Constitutus. et. j. fide prestita. i. iuramento q. n. fuit
obligatorium. q. sr re illicita. et contra leges et canones.
C. de legib. n. dubium. et. xxij. q. iiij. inter cetera. et. j.
de iur. iur. tua. et. s. e. p. c. ult. et ff. de pact. iur.
gentium. C. h. et si quis. uero. et generali quoque pactum a
iure coi. et c. uel proprie intellige. q. eum puniet trans
gressor fidei uel iuramenti. et. j. de fide. peruenit. et. j. q.
metuit ea. ad aures. sr. ar. q. si no tenet. q. principale
pale. nec accessorium. si. j. de foro. compe. si diligenti.
et. j. de fide instru. inter dilec. ar. contra. q. accessorium tenet.
h. no principale. j. de iur. iur. debitores. causam audi
atis. h. cum sit transactio symoniaca. q. no deponit
iste. immo contra iuramentum sui fidem suam audiet. dicas
q. de gratia tm audiet ad causam prestinam. q. de iure depo
ni debuit. cum ipse confiteretur delictum suum. et turpitu
dinem suam immo audiri n. debuit contra factum proprium et s.
prudicium suum. j. de conces. p. cum sr. et. j. de donat. in
ter dilec. h. uir obstare hunc exceptio doli. cum utrique in
culpa fuit. ff. de doli. excep. apud celsum. C. marcell.
preterea impetram turpitudinis potiore e condicio possidentis.
ff. de cond. ob turpem causam. l. si ob turpe. C. eodem. so.

ut qz de iure col puniri dz iure fori. h. iure poli audi
r. et q. prium e contigat. j. de rei. iud. lator. et. c. cosa
guinei. et. j. de collusione. c. i. et cum prestitit dispensatio
ni. ne alt de dolo suo commodum. alt uero damnum sentiret.
et ideo no admittet hic exceptio doli. q. alius remaneret i
dolo. et in symonia. et propter hunc rem contra exceptionem doli
no datur publicatio. ut i. C. marcellus. et ista materia
melius e explicata. j. de excep. cum dilecti. h. q. dr in. c. is
to hr locum. cum una eccl. agit contra aliam de subiectione. l
p aliquibus iuribus coram delegato. et a possito de fiat.

De cetero nouerit quod cum aliquis
ad extra ordinarium iudicem litteris impe
tratis. cum aduersario suo contendit postmodum in
eccl. de qua agitur curialiter institutus. si episco n
e iuri contraria. non est a loci epo repellenda. Sz ce
sus absque episcopali auctoritate cui preest eccle sub h
pretextu solutus uitam eius cum solutus no
excedit. Idem eborac. archiepo. et Wigorac.
epo.

De cetero. et. j. extra ordinarium. sic. iij. q. iij. C. spa
tium. S. ei aut. Iuri contraria. q. si esset contraria iuri. non
tollaretur. s. de elec. sacro sca. et. s. de of. del. c. si quan.
ar. s. e. p. accepimus. et. c. dilecti. et. j. de collu. audiuimus.
et. s. de maio. et obe. dilecti. si aut consona sit iuri tenz.
s. e. statuimus. et. j. e. sr eo. inf. et pt intelligi q. dr inc
cum de prouisione ipsius iudicis. et ex officio suo sine ali
qua pactione prium fuit sum. et iusta ea intuente
te ab symoniaca esset. j. de preben. n. et tal' capo plo al'
erit n. transit ad successorem illius qui soluit. j. e. ueni
ens. et. c. predo. n. esset quem fualem eccam a sitine no
potuit. j. de censi. p. nimis. n. sca fuit de auctate epi.
ut dic. infi. post impetrator.

Ex litteris tuis accepimus q. cum olim inter R. et
a. clericos sr eccla de mist. coram te sr epe
qui iudex fueras delegatus auctoritate. G. qui tunc
eiusdem. a. patrocinabatur in ea. et testis inscriptus fu
erat transactio sca fuisset postmodum idem. G.
se mittens clericum. cui nondum esset in clericum to
soratus sr eadem eccla tacito de transactione no
stras litteras impetrauit. Cum a idem. G. no i
ficiaretur se transactioni interfuisse. et nondum
fuisse tonsuratum cum litteras suas optinuit
ei sr predicta eccla silentium duximus impo
nendum. Idem.

Ex litteris. et. j. patrocinabatur per h. iuri suo tacite re
nuntiare uidebatur. qui. n. sciens pro dnat pe
tenti rem suam s. prudicat. ut h. et. ff. de. i of. c. l. ult.
secus si ignorans. ff. de rei. uen. inter omnium. et. C. de rei.
uen. re. tua. et. C. de prescrip. longi temporis. nec petere.
testis. scriptus in instrumento transactionis. et in ea in q. pro
curabatur. q. et testis aduocatus in eadem ca esse n. dz.
ij. q. vi. statuendo. h. quid an ob h. solum q. testis in
scriptus fuit possit a petitione repelli. ut q. no. q. n.
ob h. iuri suo renuntiare intelligatur. ff. de pig. act.
Gaius. h. ignorauerit quod continebatur in testo q. signa
uit. G. ait. cum anulo suo. secus si auctoritatem prestitit.
ff. de pignor. fideiussor. C. consen. de transactione.
i. amicabili compositione. s. e. p. i. fi. et. c. statuimus. et. j. c. pe.

infra. al'. transactio proprie de re spirituali fieri non pot. s. e.
constitut. e. i. c. px. quia symoniacum esset. impetrauit a
tepm. R. a. q fuerat aduocat. non infitiaretur. et ita
ex confessione conuincit. quia confessus in iure pro conuic
to hr. j. de confessis. c. i. et vlt. et. C. e. t. l. uni. ex duob'.
n. debuit iste succumbere. quia psistando auctoritate tran
sactoi iuri suo renunciauit. et quia mandatum dyr. i
petrando. et ueritatem occultando. immo quo silentium
ei inponit. et non dum fuisse tonsoratum quia nec pmod
tonsuram accepit. non pfuisset ei. a. r. s. de re pt. cu
ad eo principium ei in talibus considerandum est. s. de elc.
dudum. v. de h. et. i. q. i. principat.

Super eo quod quesiuisti utrum de ecclesiastico be
neficio in litigium deducto possit fieri
transactio. tale damus responsum. quod transigi
se de re sacra litigiosa non potest. et. n. res sacre ut
possideantur aliquo dato vel retento sub promis
so. spem hre credimus symonie. al'. si gratis
et amicabiliter inter se litigantes componant. ne
quaquam sacris canonibus dinis obuiare. Id
albi de scrapior. et priori de feby.

Super eo. et. j. transigi se de re sacra. hic euident
pz quod de re sacra siue spirituali transactio interuenire
non pot. s. e. constitutus. et. j. e. preterea. et. c. preterea in
pacto. s. de pactis. pactiones. et. c. cum pridem. et duo
bz sequentibz. c. ut dein e. et. s. e. statuimus. ut debe
temporale pro spirituali. j. de rerum permut. c. vlt. sed si spu
ale detur pro spirituali aliquid bene tenz. et in tali per
mutatio. seu transactio. j. de rez permut. ad questiones.
ut sic tm spirituale detur vel remittatur pro alio spua
li. sed distingue. vtrum agatur se re spirituali quod pera
tur tanquam bnfm an tanquam spectas. si agat
se bnficio. ut aliquis recipiatur ad bnficium ecce. vel quod
ad platoem re nlla pot interuenire transactio proprie.
et hic notauit dns dixit ecclesiastico bnficio in litigiu
deducto. quia symoniacum esset. et quia spiritualis non hr.
ex transactione sed per canonicam institutionem. j. de l
stit. ex frequentibz. et. s. de renunciat. ad monet. et.
xvi. q. vii. nllus oio. ar. ff. de decur. lectori. si uo
res sacra seu spualis in litigium deducatur tanquam spectas
tas. tc bn pot interuenire transactio. puta due ec
clesie seu duo epi litigant se aliqua ecca. vel aliquibz.
quia alter dicit illas sibi subiectas. alter negat. quod pos
sidet. i pot interuenire transactio. quia et permutatio.
j. de rerum permut. ad questiones. ut si unus remittat unam
ecclesiam et alter alteram per transgressionem. vel quia unus epus
aliqua spiritualia in ecca perpetet. et alius alia. h
totum pt fieri per transactionem. sic. s. e. statuimus po
tuit fieri diuisio decimarum inter ptes. quod dam tm sunt i
quibz non admittitur transactio. seu a pro. ut. j. e. t.
c. vlt. vbi de h. aliquo dato transactio non procedit.
vel non fit nisi aliquo dato vel retento vel pmisso. ut
hic dicit. et. C. e. t. transactio. quia. n. transigit qui de
re dubia. et lite incerta nec finita transigit. ff. e. l.
i. io non dixi dubia. et lite in certa. quia credit se
hre iustam causam alioquin si crederet esse calumpni
a non teneret transactio. ff. de. cdi. in debi. i summa.
i. sy. in finita esse ca. per sniam a qua non esset appel

latum. postea non tenz transactio. ff. de cdi. in de clegat
et. §. si post rem iudicatam. symonie. s. e. constitut. et. j. p
terea. et. c. sequenti. amicabiliter. supra. e. statuimus. et. t.
de ceto. et. j. e. c. px. et. j. de decis. ex multiplici. et. c. nup.
sacris canonibz. cum prohibent illicitas pactiones. in
spiritualibz. vt. i. q. ii. quod pro. et. q. i. cos. et. q. iii. si quis p
tendas. cum suis concord. et. s. e. c. px. o. i.

Veniens ad ap. se. clementia. magr. W.
de flauilla. sua nob insinuatione mo
strauit. quod monachi maioris monasterii terras
in prochia sce marie de march. excolunt. et ab
eadem ecca coloni eorum oia ecclesiastica tanquam necca
quam uoluntaria. susceperunt sacramenta. et tm eis
ecce decimas soluere contradicunt. et. j. arbi
trantur a se posse tueri quandam transactionis p
textu inter prefatos monachos. et quondam sac
erdotem memorati. W. predecessorem. factam. ut de
duabz carucatis terre quas in dnio suo mona
chi tenent terram ptem tm decimarum exsoluant.
et. j. cum. q. n. prefati monachi transactionem p
scriptam. ap. auct. confirmatam esse doceant.
cum at inter psonas facta potius quam int
ecclesias uideatur. nec pacta inter alios acta a
liis obesse paciantur. ipos et agricolas decima
tiones ex quibz h rebz prouenientes ex integro et
eaz quas illicite detinuerant iustam estima
tionem restituere eidem ecce compellatis. Lyca.
tu. ormen. epo.

Veniens. et. j. necessaria. quedam sacramenta sunt necca. quedam
uoluntaria. h distinctam ponit. i. q. i. §. sed notand
est sacram necessitatis sunt ista. baptismum. confirmatio. pe
nitentia. ultima. unctio. corpus xpi. et sic dicit sacra
necessitatis. quia sine istis tpe salurari non pot. si ex contemptu
obmittatur. et haec prosunt. sacrament non baptismi ine
cessitate a quocumque pot recipi dum tm i forma ecce co
ferant. s. de sn. et. c. i. infi. et de conse. di. iiii. a quodam.
et et pnia. nam confiteri possum cuicumque i necessitate. juxta
illud. confitemini alterutrum pecca ura. sacramenta no
uoluntaria sunt illa que omittere non est peccatum. quod dignitatis
sacramentum dicit. ut i. §. notandum. ut sunt ordines. quia a dignio
tibz conferunt. i. epis. vel quia non n digni ad ordines
assumendi sunt. sunt mini. et sunt hi sacramentis. bn pos
sunt saluari. xvi. q. iiii. §. vlt. ad fine. transactionem
prescriptam. i. composim. s. e. statuimus. et. j. de decis. ex mul
tiplici. v. simile e. apo. confirmatam. sed nunquid confirma
tio pp transactionem psonalem facit realem. ut sic
immutet eius statum. videtur quod sic. quia auctas principis
facit quod ex nudo pacto actionem dari. et auctas le
gis h facit. ar. ff. de pactis. lima. et quod confirmatur di
tur. ff. de. §. sig. j. obuenire. et principes muta
res i unam naturam. c. coia. de. l. i. ar. quod. xii. di. precep
tis. et. j. de confirmatione. cum dilecta. et. c. vlt. dic quod h tra
sactio ab initio quantum ad intentionem transigentium
fuit realis. sed sacerdos ille h facere non poterat sua auc
toritate. nec successorem poterat obligare sua auctoritate
suorum. ar. s. e. de ceto. et. c. contigit. si les. j. de confir.
tua. c. plt. et ita confirmatio dni pp facit realem tra
sactionem. quod cetera ad ipas psonas psonalis erat.

ti extra scia hoc facio. qr pot facere q illa q nulla e sit aliqua. ar. xvi. q. i. c. ult. et. j. de his q fi. a p. cum aplica. et plus est de necio q d facere q de aliquo alio facere. ar. de. c. di. ij. certa. ar. C. de rei. uxo. ac. cum pu. pacta int alios. sic. ff. de pac tis. fluui. J. q si expirat. in fi. et ita pactu p decesso ris no obligat successore. ar. j. de pcariis. c. ij. sic et confesso inter alias psonas no nocet. ij. q. vi. In ttrgatu. j. de adulteriis. signasti. s. nuquid ille sa cerdos possz reuocare talem trasactoem a suc affir metur a pp. cu sit psonal. ar. q sic. xxxv. q. ix. q quis. et. c. quicquis. et. j. de reb. ec. n. ali. si qs pbro nu. credo q licet sit psonal trasacto. tpe tam q diu uixit no potuit reuocare. sic nec monasteriu ea pos set reuocare. j. de decimis. ex multiplici. n p in inte gr. rest. si ecca eet lesa. j. de in integr. rest. c. i. et pos. i. monachos. ex integro. sic. j. de decis. cu dominic. et. c. tua nob.

Preterea cu inter laycos et uiros religio sos de psentatone alicuius ecce qone suborta transigitur ita. qd presentatoem lay cus obtineat. religio si uero nonam l maio rem pcipiant in eccia in qua p minorem l nullam consequuntur portoem. an hui trasac to teneat q simili. cum igitur ipa pacto sy moniaca uito uideatur. R. q de iure non est. nec ex ea religiosi illum debent amodo obti nere. C. ex. iij.

Preterea. et. j. transigit. ppa auctoritate. In q pius nullam immo et auctoritate scions non possz de nouo ascitui censuali ista ecca. nec uet celus augi. j. de censi. pnius. et. c. scientes. symoniaca. cu no liceat trasigere de re spuali intuentu pec cunie. ut dem est. s. e. sic eo. et. c. statuimus. si. s. de pact. cum clici. j. e. px. qr ius patronat e spuale.

Preterea quarto loco. qo talis accessit. qdam cella eximi uoluit a sb iectone qua matrici domui tenebatur. et. j. i fres illius celle se afitentes in iure illi domui quonda fuisse sbiectos referebant qonem olim de hac sbiectone fuisse mota et trasac tone fuisse sopitam. eatenus ut qda annu atim censum. ecce matrici reddendo cent a sbiectone principal domus exempti. et. J. por cunt p maiori ecca pponebat. q de spuali sb iectione transigere non licet. R. q. q ex p dca fratrum afessione cotra eos pcedere debeat snia. psertim cum illa transactio. l; uob de illo q cella reddere determinate tenebat cotra re nequiuit iniquitate cotinuisse putetur.

Honorius. iij. j. tt. sce praxedis pbro. card.

Preterea. et. j. exhibi. atendendo iure q non debeat sub esse no primulm intpretado. ta. afitetes. silem afessonem. tes. j. de excep. c. ue nerabil. s; illa eis no obfuit qr excipiendo hi fe cerit. p hanc afessonem fudata fuit intento al terius ptis potat sic syndice. qr olim fuit qo de sb iectione si illa fuit transactoe. j. amicabli cpo

[illegible] q [illegible] super [illegible] fuit [illegible] non [illegible] [illegible] uel [illegible] [illegible]
[illegible] spirituali [illegible] no [illegible]

ne determinata annuu censu. q. s. census. l; eet recog to debite sbiectonis. ut. j. de censib. oia aia. ar. xvij. q. ij. eleutherius si tn debuit sic trasigi. immo uir q n possz eximi. sic nec exc pleno iure eximit eccam. j. de donat. pastoral. s; si gratis uellet qs eccam s sb iecta no p transactoem eximere bn possz remittere quicqd iuris ht in ea retinendo tam pensone an nuam soluenda maiori ecce. nec eet symonia. j. de relig. do. cstitut. Ita tn q illi de cella debent obedi entia et reuerentia matrici domui. qr sui capite ee n debent. qr in hi no possz maior ecca illos eximere. xcij. di. nulla rone. de spuali sbiectone. no potat hic allegari pscripto. qr cotra sbiectoin n currit p scripto. j. de pscrip. cu no liceat. et qr mala fide p sumebatur hic. ppt afessonem ppam. afessione in iure fca. et coram iudice suo. j. de iud. at si cli ci. et ff. de intro. ac. uolunt. et ita afesso cotra se p iudicat. j. de confes. cu sr. et. c. ult. S de h. Et no q p syndicu fuit fca ista confesso. quauis dicat hic fru afessione ne reuocauit afessone. iniq tatem. symoniaca. s. e. px. et. c. cstitutus. et. s. de pactis. cum pridem. et. c. pactones.

Ex parte tua. et. j. potius ad aponend in terponere partes tuas. et inter se seruita ti aliquid detrahere p ut statu imperii. et ex cedentium multitudine. prouida deliberatone pensans. uidis expedire. exceptis nimirum casi bus. qui a possis siue dispensatois remediu n admittunt. ut pote coniugii sacramentu. q cu non sol ap latinos et grecos. s; et apd fideles et infideles existat. a seruitate canonica ce il lud recedere no licebit. In hijs no se quib; i no inuenitur expssum. predas equitate cura ta semp in humaniorem ptem declinado. s q psonas et cas et loca. et tempa uidis pos tulare. Ex concil. lat.

Ex parte tua. et. j. Casus quida gri simul ue reci piebant sacros ordies a no suis epis. quida et ce lebrabant in eccis interdcis. nec uoluerunt obedi re latinis. et quidam alij gci et latini epi afec tiones celebrabant in epatib; alior. et decimas pcipiebant ite in eor piudim et grauamn. Et qda layci gri ppas uxores auctore sua dimittebant ali as illi uiuentib; recipientib; et quida alij altaria et eccas cum reb; eccarum detinebant. et in alijs et plurib; excedebant. ut dr i integ. sr hijs excessib. cardinal afuluit ppm quali essz cu illos agend. et ipe hic s dec. prut sequitur. ad aponend. sic. n. iudex prius d; acordare ptes q ad iuditiu ueire. si pot. v. q. ij. si primates. et. xc. di. studend. xxiij. q. v. lt. si quis inbtor. et. q. iiij. si illic. et. j. de sy. q rela. seruitati. qrt;. n. detrahend e seruitati. ut in iorib; malis sanandis caritas sincera sbueniat. l. di. ut cstitueretur. et dic in illo decto. et s saluti ni ch detrahebat humilitati. posteriores et doctores ad ad diderunt. ut idem dr. multitudine. qr q peccat applis trahere sol; in multu. j. q. vij. cuio e. appli. et. xxiij. q. iiij. no pot. s. de tempo. or. sane et cu

q [illegible] [illegible] [illegible] no [illegible] [illegible]

multitudo peccantium magis docendo quam iubendo agendum est. severitas autem exercenda est in peccata paucorum. di. iiii. di. c. mensurationes. et j. de elec. ex. cor. inviolatores. Coniugii sacramentum sic patet quia in matrimonio non fuit tamen sacerdos seu contractus ut quia matrimonium ad statum tamen sit statutum ab ipso deo in paradiso. quia quos deus coniunxit homo non separet. ut xxvi. di. deinde opponitur. et s. de translat. inter corpo. et xxxiii. q. ii. an. quia et c. quos deus et causa matrimonii per arbitrium tractari non potest. j. de in integrum rest. ca. fi. sed per iudices discretos qui potestatem habent iudicandi. j. de consang. et af. ex litteris. infra. nec dispensatio locum habet ut dicit inno. sed quod videtur quia circa matrimonium dispensatur. xxxv. q. iii. quidam lex. et c. quia sepsi. et q. viii. de gradibus dicas in matrimonio circa gradus constitutione canonica introductos dispensatio adhibetur ex iusta causa ut sic remaneant. in quo casu locum esse circa gradus lege divina prohibitos. et ut in minima lineae attacta sepenumero nulla dispensatio ab ecclesia adhibetur. et de tali dispensatione hic intelligo. non prout patet in integra. quidam uxores suas dimittebant et alias ducebant. cum talibus nulla dispensatio adhibetur ut sic remaneant cum secundis de gradibus divina lege prohibitis. tes. i. de test. spot. licet hodie non de facili non dispensaret ecclesia circa consanguinitatem cum usque ad quartum gradum restricta sit copula coniugalis. j. de consan. et af. non debet et infideles. xxvi. di. deinde opponitur et xxviii. q. i. per totum. sed apud infideles non est ratum quin possit separari altero veniente ad fidem catholicam in infidelitate remanente. j. de divortiis. c. gaudemus. equitate servata quam iudex semper prae oculis debet habere. ff. de eo qui certo loco. quia si expressum est et iura videtur ex eo quod dicit in quibus ius non invenitur expressum procedas equitate. et c. quia ius semper sit praeferendum equitati. arg. co. de iud. placuit. sed potes intelligere illud de equitate scripta quam debet praeferri rigori iuris. hic de equitate non scripta quae tunc solum servanda est cum ius deficit. hic verbum sumptum fuit de lege illa. ff. de aq. plu. ar. In summa. C. Est namque istud sicut dicit de consuetudine quae servatur cum deficit lex. i. di. consuetudo. et quod ius scriptum non est de filiis ad filia est procedendum. ff. de legibus. non possunt. et j. de re iud. In causis. et i. de sen. regula. sic quodam infra. et c. recolentes. et s. de sen. pt. Inter ceteras. et s. de transl. inter corpo. personas et causas. In ordinibus penis inferendis considerantur ista quatuor principaliter. persona quae consideranda est quae sit. quia aliter procedit cum maioribus et aliter cum minoribus. s. de of. del. sane. et c. pastoralis. et xlv. di. cum beatus. et xxiiii. q. i. quia aut patrem. et j. de sym. porrectas. causa quae consideranda est. j. de voto et voti re. magne. infra. et j. de accus. cum dilectus. et xxiii. q. ult. occidit. et ff. de furt. item. et xv. q. vi. c. i. infra. et op. ar. vi. di. testamentum. et locus consideratur in iudiciis. ar. s. de sen. pt. non nulli. quia consuetudo loci attendi debet. iiii. di. erit autem lex. et xxxi. di. aut triennium. et c. aliter. et j. de clericis coniugatis. olim. et tempus consideratur. quia est tempus tacendi et tempus loquendi. ex. xvi. di. c. ecce. In quo statu sit princeps loci. ut hic dicit pro ut statu imperii et c. quia in turbatione regni rigor iuris servari non potest et propter novitatem fidei vel gentis quia tempus consideratur. ut c. xxxv. q. iii. quia scripsi. et j. de pe. et re. deus qui ecclesiam. propter novitatem fidei nulla in attendunt. et hoc totum tes. xxix. di. sciendum. j. de iudiciis. o si cum dignum. i. sed. ff. ista quatuor consideranda. et quidam alia. In humaniorem. quia semper proniores debemus esse ad absolvendum quam ad condemnandum. ff. de act. et ob. arrianus. et ff. de penis respiciendum. et j. de presum. ex litteris. et xxvi. q. vii. tempora penitudinis et presumptiones ad misericordiam quam ad rigorem. quia melius est peccare causa pro misericordia quam pro tendere in clementiam. lxxxvi. di. si satis ad fi. post. medicus hic. et melius est pro ultimo poenam suppliciis quam per adulationem diminuere. xi. q. iii. nemo perditorum et summa cum mansuetudine tenetur fugienda est. l. di. ponderet. et xxvi. q. ult. alligant. ubi dicit si dominus largus est dispensator cum non debet esse tenax. et ix. di. pena. et i. q. vii. exigunt.

De postulando.

Clerici in sacris ordinibus constituti et supra. In ordinibus quorum minoribus si stipendiis ecclesiasticis sustententur coram iudice advocati in secularibus negotiis fieri non presumant nisi propriam causam vel ecclesie sue fuerint prosecuti. aut pro miserabilibus forte personis que proprias causas administrare non possunt. Innocentius iii. eps. postell. archiepiscopo.

De postulando.

Clerici in sacris et j. stipendiis. vel ergo a sensu contrario si stipendia non habeant quod possunt advocare quam non credo de minoribus in causis civilibus. quia in criminalibus causis ubi de pena sanguinis agitur intromittere non debent. j. ne cleri. vel monachi secularia. et xxiii. q. ult. his a quibus. de his qui sunt in maioribus ordinibus aliud est dicendum quia illi coram seculari iudice advocari non debent. sicut sub titulo sunt prohibiti. extra eis de prohibitione. j. de prebend. non liceat. et c. extra. si aliquis. et c. cum secundum de iuribus planum est quod advocare non debent. j. c. prox. quia et negotiis secularibus se immiscere non debent. j. ne cleri. vel mo. non magno. et xvi. q. i. alia est causa placiti. monachi de sacerdote tes. j. c. prox. ult. In negotiis secularibus. immo obprobrium est clericis si se peritos forensium disceptationum ostendere voluerint. C. de epis. et clericis repetita. et C. de testibus consulta. et pro miserabilibus tamen personis possunt postulare. j. e. c. ult.

Ex parte tua fuit propositum quod quidam canonici regulares non solum in ecclesiasticis verum et in forensibus causis advocati presumunt officium exercere. Cumque obviatur eis quod non debent esse forensis vel ecclesiastici negotii susceptores vel executores. et non forte monachi id exposcat utilitas aliter nichilominus imprudenter ad sua proponunt in calumniam excusandam. quod capitulum illud per quod predicta prohibitio videtur de monachis loquitur non de canonicis regularibus. mandamus quatenus consultatione. rescribimus quod idem iudicium de canonicis regularibus quam de monachis quantum ad predicta credimus observandum. licet de monachis in canone specialiter sit expressum. Gregorius. ix.

Ex parte et j. forensis vel ecclesiastici. ut xvi. q. i. monachi presentium. et j. ne cleri. vel mona. non magno. obprobrium est talibus si velint iudicii peritiam forensium disceptationum. C. de testibus consulta. et c.

[illegible]

de episcopis et clericis repetita. i. peraint. xvi. q. i. monachi. non sufficit utilitas monasterii. non et si faciat de mandato abbatis propter bonum obedientie ar. ff. de re mil. l. iii. § i. bello. nec audiatur eo pretextu quod est coniuncta persona. si tracte per se. mandati. leges. ii. de his locuntes intelliguntur de solis procuratoribus. ff. de procur. si tere persone. et l. potest. i. in fine. sic de iudicium. similis hic extensio principitatorum. xxvii. q. i. si idolata. sic nomen venditoris ad alias alienationes extenditur. ff. quibus modis pignus vel ypotheca solvitur. § venditionis et nomen alienationis ad alios actus extenditur per quos in dominium non transfertur. i. de rebus ecclesie non alienandis. nulli liceat. sic et id quod dicitur de symoniacis extenditur ad alios. xvi. q. vii. et hic et capitulum ii. § et arbitror. cavente. sibi vivum et c. sic et presbiteri de legibus audiendis. de monachis et tribus extenditur ad prelatos seculares. i. ne clerici vel monachi. sed specialiter regulares non equiparantur monachis. non quia regule inserviunt laxiori. i. de statu regularium. quod dei timorem.

Cum sacerdotis sit nulli nocere omnibus autem velle prodesse non nisi per se ipso. aut ecclesia sua. vel si necessitas immineat pro personis coniunctis aut miserabilibus sibi est licitum postulare etc. i. Clericus autem qui contra ecclesiam a qua beneficium optinet pro eternis procurator et advocatus esse presumit tanquam ingratus potest maxime si clericus rusticus eiusdem ecclesie beneficio si iuxta spoliari. et regimus maximo salvo episcopo.

Cum sacerdotis et i. nulli nocere ista verba sumpta sunt ex illo canone. xiiii. q. v. denique ad hoc non tenetur quilibet christianus sed magis tenetur sacerdos qui debet velle prodesse omnibus. ut in dicto et hinc quia quisque prohibetur aliis inferre quod sibi nollet fieri. i. di. in ipsi. et. 9. de maio. et obe. dilecti filii et e. ar. quod nulli consulendo est cum alterius iniuria. xxii. q. ii. primum. ff. de adiect. indemnitas. non natura. xi. q. iii. si quis non obediat. et. xxix. di. nullus et non debet alteri parare iniqua actione inferri. ff. de reg. iur. non debet et canendum est ne pretextu nocentis innocentes puniantur. C. de his qui latrones occultaverint. l. ii. et sanctius est nocentem impunitum relinquere quam innocentem dampnare. ff. de penis absentem. et peccata debent suos auctores tenere. i. de his que fiunt a maiore parte capituli. ar. et C. de penis sancimus et sic patet quod sacerdos advocare non debet nec se negotiis immiscere nisi propter curam miserabilium personarum. lxxxvii. di. c. i. et per totam di. per se ipso. sic quidam est persone cum per se tamen et pro quibusdam certis personis potest postulare. iii. q. vii. § sed autem sunt tres cum persone possunt postulare et quando non. et pro quibus sic et sacerdos per se. In quibusdam aliis personis tunc eminentius postulare potest pro ecclesia sua. et pro personis coniunctis. sed non in distincte nisi necessitate instante. puta quia sunt minus potentes vel quia non possunt habere in tantum advocatum et sic quodammodo restringitur ad necessitatem quam ad coniunctas personas. quod sunt coniuncte persone dicitur. ff. de procur. sed tere persone. et. iii. q. vii. § sed autem. Sunt aliquem inter quas personas satis certo intelligendas quoniam suos eiusdem esse. et pro coniunctis personis. potest et habeas impetrare sine mandato. s. de sponsis. non nulli et a gere. ff. de procur. pomponius. i. in fine. dum tamen non appareat contra voluntas. ut ibi dicitur et pro personis miserabilibus de quibus habes. lxxxvii. di. pro totum et. lxxxviii. di. c. i. et c. epi. et in aliis pluribus capitulis ibidem. postulare. postulare est desiderium suum vel amici sui in iure apud eum qui iurisdictionem presidet exponere vel alterius desiderio contradicere. iii. q. vii. § sed aut. contra ecclesiam. dicitur quod qui contra ecclesiam advocatus vel est procurator tanquam ingratus beneficium ipsius privari debet. ar. tomi. i. q. vii. c. i. xcvi. di. si imperator. iii. q. i. nulli. sic vassallus tenetur domino. xxii. q. v. de forma. aliter perdit feudum. ut in usibus feudorum quibus modis feudum admittitur et milite rem publicam quod alitur ab omni necessitate bellorum defendat. C. locati milites. sed si habet beneficia in pluribus. si quid potest prestare patrocinium uni contra aliam. non videtur ideo caveri si mutet vel offendat ar. hic c. et. xxiii. q. v. iiii. sed si esset prelatus in una ecclesia et in alia ecclesia haberet simplex beneficium. ut ex ratione prelationis potest contra aliam stare ar. ff. de iuris. no. cum unum. et. iii. q. vii. § ut si contra patrem sic et libertus ecclesie si contra ipsum agat vel testificetur tanquam ingratus in servitutem revocatur. s. de serv. non ord. de famul. ecclesie. et. xii. q. ii. octava discussio sic et donatio propter ingratitudinem revocatur. i. de donat. propter eius ingratitudinem. C. de revocandis dona. l. i. et ult. et in autentico de nup. § si vero et in autentico ut liberi. de cetero autem non egreantur anulo. § illud coll. vii. et iudicium est. ut ecclesia in suo non retineat fraudatorem quem suscepit exhereditatum. xii. q. iiii. sacerdotes et ecclesia sua iure eius est. ii. q. vii. ad romanam quem ipsum domino associavit. i. de penis. c. ii. sed propter ingratitudinem pater potest filium exheredare in totum. xix. q. ult. et c. ult. et in autentico ut cum de ap. cognoscit. § causas coll. viii. sed si contra aliquem de ecclesia in propria causa quod non tangit ecclesiam postulaverit vel procurator fuerit non punietur. xii. q. ii. qui manumittuntur. sed si ecclesia esset ei ingrata tunc contra ipsam advocare potest nec succedet ei ab intestato et si non habet propinquos. C. de in offi. testo. tibi videtur excludit a filii successione propter ingratitudinem amissam erga filium. De procuratoribus.

Alia quidem et i. conscripsisse de quibusdam a primus ex predecessoribus nostris tunc ad eum non miseris et ideo quod cum ipsis facta sunt consistere non debere sed et t. § hac de re plurimum ex qua re nec pessimum portitoribus iudicantibus esse credendum ne de ipsis sibi diceretur. Quia quod hi cautiores nos esse premonuit instructa prius cum mandato legaliter facto et presbiterorum suorum dyaconorum te stiumque subscriptionibus roborato gestisque ex more in dicto transmittere ut quicquid cum ea acta fuerit iure consistat. Alex. iii.

De procuratoribus.

Alia quidem procuratoribus quia constat illos non habere mandati ad agendum non fuerunt admittendi. Sed nunc circa procuratorem actoris distingue utrum certum sit procuratorem habere mandatum. ut quia reus hoc fatetur. vel si negetur probet hoc procurator per testes vel instrumenta et si hoc procurator non tenetur satis dare dominum tamen sententiam ratam habiturum. sic nec debet satis dare procurator presentis et affirmantis vel apud acta procuratoris facti. C. de satisdando. l. una. an certum sit eum habere mandatum an dubitatur utrum habeat vel non habeat mandatum. replicitur ut hoc est si venerit satis dare non est audiendus. non sit coniuncta persona quam admittitur cum

Glosa. Cum procurator esset . . . collegium in dubio . . . a . . . et . . . mandatum . . . sufficiens

de hoc . xv. q. ii. ultima.

Non miseris . . . procuratoris non admittuntur . . . Et ideo si quod non misisti illos . . . Subsistere . . . procuratoris sine mandato . . . Legaliter . . . sufficit . . . mandato . . . non . . . [illegible]

cautione non appareat de certa voluntate. ff. de procur. procuratoris. §. ult. et l. sed hec persone. In casibus tamen admittitur esse voluntatem ipsius cuius est procurator. C. per liberatos. ff. de liberali causa. l. i. et ii. et iii. et pro defensione condempnati. ff. de ap. non tamen. Ubi autem dubitatur de mandato dicebatur semper esse in electione rei an velit exigere probationem mandati an satisdationem. b. dicebat distinguendo utrum reus diceret et procuratori non esse mandatum et sic procurator tenebatur probare mandatum an diceret dubito an habeas mandatum et tunc est in optione procuratoris quod facere velit. azo. dicebat quod in arbitrio procuratoris est an velit probare mandatum an cavere de rato. quia cum quis tenetur ad alterum duorum. quod probare vel cavere quod voluerit prestando liberatur. ff. de iure. do. plerumque. §. ult. et C. de acc. inde si quis tertium. et satisdatio danda est. quia de mandato dubitatur. C. e. l. i. ff. ut in pos. legatorum. si is a quo. §. i. Idem in actore universitatis. ff. quod cuiusque universi. Item eorum. §. actor. Item etiam inter coniunctas personas tenetur. ar. xii. q. ii. non liceat. Item nota quod licet procurator actoris non caveat de rato. cum constat de mandato cavere debet defendendo. C. de satisdat. l. una. al. denegatur ei actio. ff. e. t. invitus. al. divinis. §. pena. et de omnibus est cautio quod ipsum movetur defendere debet. ff. de procur. olim. et duabus legibus sequentibus. cautiones nos esse premoniunt. ar. ad cautelam futurorum mandamus. xxiii. di. In nomine. et exempla presentia nos cavere premonent in futurum. lxxxi. di. plurimos. infra. et ar. ff. locati. si quis domum. C. i. et i. q. vii. queremur. hic presumitur ex preteritis circa futura. sic j. de presump. mandata. et e. scribam. cum mandato. contra debet caveri mandatum. §. non tantum eius qui procuratorem constituit. et etiam ad quod constituitur. et quod ratum habebit quod cum eo factum fuerit. vt. ff. e. t. si procuratorem. sed pone quod de mandato dubitetur. quia sigillum incognitum est quid erit. de eo si debet fidem. ar. quod cuiusque universi. Item §. actor. et ff. de administra. tu. §. ultimo. et C. de fide instru. cum dicas. et ar. ff. de publicatia. cuicumque. legali. littera sequens exponit hic idem legali. ex eo quod hic dicitur et ex eo quod legitur j. de iud. edoceri quod colligitur evidenter quod nec prelatus sine assensu capituli. nec et capitulum sine assensu prelati potest iudicium subire. nec conveniri. quia nec alienare potest alter sine reliquo. xii. q. ii. sine exceptione. nec commutare non dotare. ut i. di. et j. de donat. pastoralis. et j. de his que fiunt a prela. sine con. ca. per totum. et eodem modo non capitulum sine assensu prelati. cum omnes unum corpus intelligantur. j. de his que fi. ap. novit. et preterea dicit lex quod qui non potest alienare. non potest rem in iudicium deducere. ff. de iure deliberandi. aut prior et per iudicium quedam alienatio fit. in iudicio enim contrahitur. sicut in stipulatione. ff. de pecul. licet. §. sed si filius. infra. preterea si prelatus sine assensu capituli posset agere vel conveniri et predicto esse factum prelati fraus posset fieri ecclesie et preiudicium. quia presumeretur. immo presumeretur quod prelatus se conveniri et fecerit collusionem. sed quid ubi quod solus prelatus conveniretur et conveniri posset. ff. quod cuiusque universi. l. ult. §. dixi ut. actio administratori civitatis debetur. ff. de condic. demonstra. municipibus. et ff. ad municipales. municeps. et C. de iure aureo. cal. l. ii. §. h. et iii. fi. et xii. q.

ii. non liceat. et j. de rebus ec. non alie. si quis presbiterorum. et s. de except. edoceri. Quidam de hoc dicunt quod prelatus potest conveniri et convenire sine con. ca. circa priora predicta. ego dico quod quod prelatus sine assensu capituli et capitulum sine con. prelati agere vel conveniri non potest pro priora iura. tamen hoc concedo. quod si prelatus vel collegium agat sine con. alterius. et vellet cavere de rato debet audiri cum sit administrator. et teneatur negotia ecclesie procurare. si non caveatur non debet audiri sine con. ca. nec caveat de iudicato solvendo. cum quilibet alius se possit offerre defensioni. si velit cavere de iudicato solvendo et procurator suo iure suscepit et illa capitula si quis presbiterorum et s. de except. edoceri. non de hoc non liceat in speciali casu loquuntur. quia cum agitur de revocatione rei alienate. quia prelatus hoc consilium ecclesie nec potest ledi quod attingere possit. in aliis casibus. quia non specialis de revocatione rei male alienate. si obstantibus legibus predictis signanter. quia intelligi possit. §. ut competat actio administratori. non quod ad hoc ut agere possit solus si caveat de rato. vel si habeat speciale mandatum ad hoc. nec in rebus ecclesiasticis contrarium legibus. vel. s. canonibus et civili iure non potest componere seu transigere sine con. ca. s. de transac. attingit. eodem iure non potest agere vel sine dare sine con. ca.

Querelam a clerico accepimus .R. quam cum .I. querelam constituerit nobis quod .W. Wigorniensis episcopus presbiterum .A. in restitutione expensarum pro nulla alia rationabili causa condempnaverit. nisi pro eo tantum quod dictus constitutus ad eius presentiam non accessit infirmitate detentus cum non posset eius cogi in gravibus causis nisi velit procuratorem constituere. et ipse ad probandum infirmitatem suam presbiterum aut dyaconem destinavit. eum absolveas ab eadem sententia minime deferens. Clemens III.

Querelam .R. expensarum quas fecerat adversarius veniendo ad diem illam. Infirmitate detentus. Iusta fuit causa non veniendi. §. non putat causa debet revocari quamquam fuit sententia contra absentem. ff. de iud. si pretor. et j. de re iud. cum Bertoldus. et ff. de re iudicata. quum. §. i. contumacia tamen non excusat. ut in i. dicitur. et ar. v. q. iii. si egrotans. xviii. di. placuit. et xxiii. di. in primis dicunt quidam quod tenetur mittere procuratorem. ex quo venire non potest si ita fuit citatus. ut veniat vel responsalem transmittat. et j. de do. et con. cum dilecta. sed hoc non credo quod pro citationem iudicis teneatur mittere procuratorem. si venire non potest maxime cum in gravibus causis cogi non possit ut hic dicitur et iudex hoc ei auferre non potuit quod beneficium iuris nemini est auferendum. xxiiii. di. de his. et in auten. de nup. §. sed hi quibus. et ff. de re iud. l. iii. §. si quis condempnatus. Iudex delegatus non potest iubere alterutram partem comparere coram se nisi in delegatione hoc contineatur. nisi in certis casibus. ut notatur s. de iud. cum esset ambiguum. et illa decretalis est dilecta non contradicit. quia ille papa hoc fecit ex plenitudine potestatis et alia ratio est. quia ille non allegavit nec ostendit se non posse iustam excusationem. non debuit ire vel sufficientem mittere. quia necessarium fecit de contumacia. ideo condempnatur. et illud tamen retineas quod qui ad iudicium vocatur potest in districte in pecuniariis causis constituere procuratorem. licet in criminali hoc non dicatur. non in duobus casibus. puta si dominus iusti

or est q procurator. et si cam sit. s. ad ministratone l tute
la uehementor. C. de procur. l. vlt. et ido no compellitur con
stitue procuratore. qr nec recipet si uellet. puta si ager
e de administratone sua. l tutela. l e si al eet ardu
a. nec ita confidit de alio. ad h. n. ostendend dz mitte
excusatore ne predat quam q sna no reuocabit
si ca pbata. et cu maiori difficltate. sz uir q qs compl
latur constitue procuratore. e in infirmitate detentus.
ff. de diuisis tem. pscrip. l. i. et ff. de tiro papinia
n. emili. i compellitur quia agit in directe ne curre ei
pscripto. sz a iudice n compellit. sz ille qui no pot age
ad h. vt si curat ei pscripto constituit procuratore ad
agendu. vt lite contestetur. sz reus no compellitur dare
procuratore. et ita no contradicit. l. illes. It signatur ex
ald quum. s. de elc tone. et. j. de ap. constitut. q dz
sic misit nuntiu ita potuit mitte procuratore. sz i
n liberat iusta ca. qr sp tenet quis ire l mitte n
iuste ipeditus. e. et tunc dz mitte excusatore ad al
legand ipedimentum. ut hic contingit. b. eu absol
uere. vr q n fuit absoluend. qr qui non applsat
a snia iudicatis acquieuisse uir. et snia e interlo
cutoria a qua non applsatur. transit in rem iudi
catam. j. de testi. significauerunt. et. j. de re iud. q ad con
sultatoem. sibi g iputand ui debatur. q no appel
lauit pot dici q iste fuit auditus b fi fito restituto
nis. qr iustam cam huit absentie qua pbata ab
soluit. qr et diffinitiua snia reuocatur iusta ca absentie
pbata. j. de re iud. cum bertold dnio uir q snia no
teneat. ff. de re iud. quum et interlocutoria lic; tran
seat in re iudicatam a qua n applsatur quantu ad liti
gantes. n tn quo ad iudice quin possit eam reuocare
cu uiderit eam iniustam. ff. de re iud. q iussit. p ut
notat. j. de ap. cu cessante. et ido audit iste. b. p nul
la alia rronabili. si. n. no fuisset infirmitate detentus.
l alia iusta causa rronabili fuisset cam. q preesset con eu
s. contumatia. vn tenuisset stati condempnato expensa
ru. j. de dolo. cu dilca. et. C. qui de iudic. sciamus. et. j. de
ap. reprensibil. sz numquid reus. si n uenit in prima
citatone condempnari dz i expensis. h vr q sic qr pp
infirmitate tm excusa. et nisi h constitit n reuocabit
sna. et i pot quis condempnari i expensis. p prima contu
matia. ar. ff. si quis in ius uo. no ierit. l. ij. s. i. et
actor condepnaret. si n ueniret. ff. de re iud. eu q re
me. j. de dolo. et c. actor. et actoris. et rei est eqa condo.
ff. de reg. iur. no dz dicunt quidam q si reus n ueni
at in prima citatone. l in scda e non dz condepnari.
qr non dr adhuc contumax. n post peremptoriu tm.
dico q et p prima. et p scda citatone puniri dz i expe
sis si ad tertiam citatoem ueniat. si uo no ueniat ad
citatoem peremptoriam. tunc al punitur. qr mittit ac
tor in possessionem rei petite ut excommunicatur si missio fi
no pot. j. ut lite. non con. ueniet. et si postmod uenerit.
t. tamen restituet omnes expensas factas ab eo tempe
quo fuit contumax ut si no uenit ad aliq citatio
ne ad omes expensas condepnabr quas fecerit adu
sarius ueniendo ad prima citatoem. et ad scdam. et ad ter
tiam. et sic punitur prima contumatia. et eode modo di
co q dz puniri prima contumatia. lz ueniat ad scdam

al deberet dire. q quando nullo m uenit non dz condepnari
ni in expensis fcis ad terminu peremptoriu.

Ex insinuatione archid sag. accepimus. qd
cum int ipm et magnm. G. se quadam pre
benda lexouien eccle controuersia mota fuisset. et. j.
licet ab archid. eodem procuratori suo duobus clicis
psentibus fuisset inhibitum. ne cause cognitoem sus
ciperet. ipe nichominus in ca procedens sententiam con
tra eum reportauit. Cetm qr alter de pdcis clericis
dr obijsse. mand. q. si ppius archid. et se dictus cli
ci curauerint constare de pmissis snia contra
eum lata nequaquam obstante predcm prebende
possoem cum fructibus inde pceptis si eius rec
titutoi ald canonicum non obsistat. auctor uea
restitui faciatis eidem. restitutone uo fca si ar
chid ipe suam institutoem canonicam pbare. et
potuerit ipam ratam. ap. p decernatis. Innoc.
iij. cabelle. et cathalan. epis.

Ex insinuatoe. et. j. Inhibitum. vn eo tpo lras reuo
cabat. j. e. c. px. q in distincte potuit cu lis no fuit
con. et res in cognita. ff. e. l. an lite. ar. s. de elc. i cau
sis. na et depositum quicumq pot repeti. ff. depositi. l.
i. s. plt. et sciente aduersario h fecit. de h dicetur. j. e.
mandato. et ita snia nulla fuit lata cum fso procura
tore. i. e. px. Ne cause cognitoem susciperet. q. ne ad su
sciend iudicium innuit hijs litteris inferius p ut i
antiqua dec continetur. et ita snia nulla fuit lata cum
fso procuratore. j. e. px. et si dicti illius clici. ar. q dco
unius testis sit credend. ar. j. de testib. In omni ne
go. et. viij. q. iij. talia. et. xxviij. di. de siracusane. et.
o p. ar. q vni iurato testi cdr. ff. de dote plegata the
ponpus. et ff. qadm testa. api. l. i. s. vlt. ar. ff. de
iureiur. si duo pron. i. tc. ar. con iiij. q. iij. s. Ite in
criminali. s. Ite unius uo. et. s. vbi nus. et. j. de te
stib. lz. et. c. ueniens. It. ar. q dcm archid. istius pte
ste uno recipiat et sic erunt duo testes. j. de testib.
In oi negotio. sz dcm illius no dz sibi pdee. qr nllus
ydoneus testis in re sua intellr. iiij. q. iij. s. nullus
in re pot dici q hic erat psumpto p archid. et o
rat reus. vn fauorabilior. id delatu fuit ei iuramen
tu. q fi pot. et dz. C. de reb credit. et iureiur. in bo
fidei. et. ff. de iureiur. admonend. et qr p h modicu
pjudicatum actori cu salua fit ei acto sua. et i tali
b no requirit ita plena pbo. ar. j. de re iud. cu
bertoldus. s. licet aut. et. j. de i integra. rest. ex lris.
et liquid eet ut p tale fraude puniretur. vn mito de
buit ei defferri iuramentum cu uno teste. qr inspectis cir
constantijs psonarum. et cause iudex quibus dz deferre sacra
mentum actori quam reo. j. de iure iur. c. vlt. in fi. et h
tal ca est. et tal psona. et optime facit ad h. ff. de
legitimis tuto. legitimos. Sna qm cum lata. ne
quaquam obstante. cum sit lata cum fso procurato
re. et ido nulla. C. de proc. lz. et. j. e. c. px. in fi. et. s.
de resp. ex pte decani. Institutoem canonicam p
bare. sz qr compellitur iste pbare tytulu sue posso
nis. contra illud. ij. q. iij. s. i. et actore no pbante reus
dz absolui. vi. q. vlt. c. actor. j. ut eccasti. benefi. vt
nostra. et. j. de ca. pos. cum eccla. ff. de pbat. l. ij. et. C.

[Ex insinuatione … (partly illegible marginal note in a later hand)]

de edendo qui accusare. et C. de rei uen. rei alienas. dicunt quidam quod iste archid. confidens de iure suo se non probandi assumpsit. sic infra de test. cogen. licet. et xxx. q. ii. contra eam. et mos probare uolenti gerendus est. ff. de prob. circa eum. C. l. hanc non credo ueram solam. dicas quod ideo iste tenetur probare canonicam institutionem quia cum esset archid. in alia ecclesia de iure communi illam obtinendam cum archidiaconatu hic non poterat. nisi probaret secum dispensatum fuisse. ar. ex. di. c. contra morem. ar. ex. infra de decis. dud. et per eum cui potuit dispensare. infra de elmatias. (?) statuta. et infra de preben. preterea cum non ignores. et infra de. conces. preb. litteras. et c. cum nostris. et quia in pluribus ecclesiis est intitulatus esse non pot. s. de elec. dudum. lxx. di. sanctorum. uni presb. tit. presumptionem debet ostendere suam canonicam institutionem. presumptio transfert onus probandi ad reum quandoque. C. de probat. sine possidentis. et infra ut eccl. ben. se non. sola. n. possessio non sufficit in beneficiis ecclesiasticis nisi adsit canonica institutio. infra de instit. ex frequentibus. et bene debet habere litteras sue institutionis. ii. q. i. legum. sic. nec sola possessio facit aliquem decurionem. sed iusta electio. ff. de decur. lectiones. et per exceptionem tunc non proderit cum habet malam fidem ex quo non fuit sine institutione quia bona fides exigitur. infra de prescript. si diligenti. et c. quoniam omne. sed hic non prodest aduersario non ualuit intentio. s. de rescript. primo oli. alii dicunt. s. ex. quod ex quo est in possessione non compellitur probare suam canonicam institutionem. nemo. n. cogitur probare titulum sue possessionis. C. de peti. her. cogi. sed contra ista contradicit. sed potest suppleri maxime si hic quod dicat tamen per ui locum habere a aliquis habet unum beneficium tamen sed hic habuit plura.

Sane intra presentia tullen. episcopi est conquestus quod cum ad eum que inter ipsum et decanum tullen. super dilapidatione excommunicatione periurio ac quibusdam aliis uertebatur. G. et t. presbiteros procuratores instituens ipsos ad se ap. duxerat destinandos. cumque de ipsorum fide postmodum dubitasset mandatum quod eis dederat infra modicum spatium reuocauit. sed ipsi licet mandati litteras reuocatorias recepissent in ecclesiam nominatus in negotio processerunt. et pro procuratoribus se gerentes cum aduersario ingressi iuditium cum ab eo ad archid. parisien. et collegas suos in eadem prouinciam nostras litteras impetrauit. et infra. Cumque predictus episcopus ad probandum quod falsi procuratores fuerant ab ipsis iudicibus inducias postulasset ipsi exceptionem oppositam inutilem et se uacuam reputantes ad petitionem ipsius dilationem concedere noluerunt. propter quod ad ap. beneficium conuolauit. sed idem nichominus lite non contestata et iuris ordine pretermisso testes contra eum recipere presumpserunt. ipsum a tullen. ecclesia persuasione remouendo. Nos uero licet uix fidem adhibere potuimus quod tam iudices ut pote uiri litterati prudentes et honesti talia processissent maxime cum in sua relatione quod ad nostram audientiam transmisere de tali exceptione nullam fecerint mentionem quia bonum est presumere uiros religiosos prudentes et honestos de quibus non est uerisimile quod sue salutis obliti ac uicarii religione contempta falsum testimonium tulissent

nobis fecit super hiis que proposita sunt plenam fidem attendentes quod falsi procuratoris exceptio non solum ante sententiam sed etiam postea pot obici ut pote que per totum iuditium nullum et uiribus omnino carere dinoscitur reputatur processum super predictorum iudicum sententialiter duximus irritandum. Idem parisien. episcopo.

Sane nostra presentia etc. infra contendebatur quod pinguis sitionem quod iste decanus prosequebatur uel denuntiationem eiusdem decani uel exceptionem aliquid procurator inualere non possit in criminalibus. v. q. iii. in criminali. et infra de accus. ueniens. procuratores isti similiter et tunc occupantis melior est conditio. infra e. non iniuste. sed de hoc dubitasse tamen uidetur dicendum si qui suspitionem habet se eo de quo contendit. ar. C. de accusat. pos. l. nemo. isti. et C. de edic. diui adr. tollen. l. ult. et pot suspectus reuocari indistincte a sua litte. arg. suspectus non ar. s. e. c. pri. et ff. e. t. an. li. c. de hoc dixi. s. de rescript. ex parte decani non procurator assistit in rem suam et non uideretur uti aliqua retentione et hoc post litem contestatam quod non de facili transferretur ab eo causa. ff. e. t. quam omnia ad fi. s. plane reuocauit. et ideo non ualuit quod cum eo factum fuit. ar. contra C. de sacrosanctis l. una. et ff. e. si procuratorem. sed dicunt quod licet procurator reuocetur iuditium tamen quod cum eo factum est ratum esse debet. ille leges intelligunt cum uero est procurator agere ignorante aduersario uel iudice quo casu nichominus licet quod ideo quod procurator fecit. et infra e. mandato. sed de hoc et infra pte. ex parte decani. secundo aduersario sciente reuocatum est mandatum non licet iuditium post reuocationem in quo casum intelligo quod hic dicitur. et s. e. c. pri. falsi procuratores. sic infra de in integrum rest. ex litteris. s. de off. del. cum olim. se uacuam et inutilem. cum in litteris commissionis continetur ipsos fuisse procuratores pretium quod procuratio fuit presentata domino pp. et quod reuocato non peruenit ad ipsum quod ad ipsum uel ad aduersarium peruenire debet infra e. mandato. pro quantum littera de rato quod semper iudici uel aduersario exhibenda est. ff. rem ratam haberi. ne satisdato. et ff. e. si procuratorem. quod uidebatur iudicibus quod calumpniose procuratorem ponerent hanc exceptionem. sed hanc rationem repellit quia ipse probare uolebat quod essent falsi procuratores. quia potest esse uerum quod reuocatio peruenit ad aduersarium et hoc potuit probare quod sufficit. infra e. mandato. uel appellato eius (?) deminuit. sed uidetur quod hic iste deberent transire saltem quantum ad hoc ut preteritam (?) ueritatem negotii. quia hic fuit tale falsum quod si fuissent damnum nichominus optinuissent litteras de causis. s. de rescript. ex litteris. sed isti falsi procuratores reuocato mandato iuditium sunt ingressi cum aduersario et de consensu eius litteras cum aduersario impetrauit. et ideo nichil ualuit quod fecerunt. quia si non ualuit quod fecerit quod ingressus iudicii nec amisso se fuit in processu. quia in fraudem hoc fecerunt. et unius alterius odio non debuit prodesse. C. de in off. test. si quis filio. si. infra de sy. nob. et dignum. C. de in. of. tes. si quis filio. si. infra de sy. nob. et dignum est in re aliqua cum alieno uito laborauit. C. de nagnis (?) tenetur liberis. lege anastasie. sic xvi. q. i. frater noster. in prin. iux. fi. si. s. de renunt. sic eo. et c. i. presentia. ar. infra de preben. non essent. ar. fecerunt mentionem. hoc facit presumptionem pro eis cum nichil dixerunt. sed tunc presumptio eliditur probatione in contrarium. et est notabile quod iudices in sua relatione debent facere mentionem de

exceptoib; ꝓpositis. & aliis que rõnabilr ꝓponunt. ar. j. de re iud. In monasterium. puuos reliq. imo p se ipm & unu testem possz h̃ ꝓbare. s. e. c. p. x. & j. de iur. iur. c. vlt. infi. & C. de reb; credit. in l. re fi dei. salutis oblita. de uenire presumendi est. q̃ e in memor sue salutis. i. q. vij. cõmus. & quib; presumit bonus ñ ꝓbatur malus. s. de scruti in o. c. uno. & j. de psup. dud. Fli procuratoris excepto. cum dicat fls procurator dixi. s. de re p. e. ex parte decani. & illa ẽ excepto fli procuratoris est & alia excepto procuratoria. s. cum cmis non pot ee procurator. veluti miles. & nõ pot opponi post litem. ct. cu sit dilatoria. ff. e. fi liuis. C. veterani. & C. e. t. ita demu. & hanc pot omi ttere fideisor. ff. mandati si fideisori. C. cidam. & ẽ alia excepto procuratoria nõ h̃re. s. mãdati. de q̃ h̃re dr. q̃ plus est mandatu fuisse reuocatu q̃ non h̃uisse mandatu. s. de re p. e. ex pte decani. infi. & h excepto post lit. cont. pot opponi. & hanc excepto nem non dz omittere fideisor. ff. mandati. Int cas. C. mandato. & tal excepto pot opponi post sniam. vt h̃re. & C. e. t. lic; ulsin. ex eo tñ iudito q̃ ulsim ẽ solutu nõ repetitur. ff. de iudic. de qua re. C. ii. nl lius momenti. non est h spale in h casu. s; idem ẽ in omni exceptõne p quam ꝓbatur retro nich; ac tum ee. ut puta a non suo iudice. ii. q. i. c. i. & c. i. pls. C. si a nõ. cpe. iudi. l. vlt. sic. j. de re iud. ad ꝓband. j. de excep. exceptoni. & si quid donetur ab eo qui non pot dare. j. de iure. pa. q. aut. & si done tur ei qui capax nõ est. j. de cl'ico. excõi. mi. postu lasti. & s. de eta. & qua. cum bone. ti. C. de in of. t. frẽs. imitand. imitat hic pp tm iudicis alta parte absente. vt uit q̃ non appz. q̃ altera ps p̃sens. & lit non ct. & h pot facere iudex appllonis. j. de ap. sepe. s; i ꝑemptorij loco est tminus statutus. ad p sequdam appllom. & C. de temp. ap. l. vlt. C. illd. & illd optim; cu iam est lata diffinitiua snia. & q. q. vi. ei qui appellat. & op. s. de remunt. venienc. tie q agit de sbreptõne. j. de re iud. cu oli. s; cedo q̃ altera fuit p̃sens. q̃ miquã ꝓcedit ce absente ti actetur tacite. l expresse. & p̃sumitur ex h q̃d iu dices retulerit negotium ad ppm. & sic alta pars fuit p̃sens. In aliis q̃ acta sunt coram pp l contu macie absens q̃ forte procurauit relatõm ñ dño pp. q̃ dic dixit tñ irritandu. i. irritatu ee ostndimus. j. ut lit. non ct. accedens. & h ꝓbat lrã ista qua ꝓbata & c̃.

Tue. f. & j. a sub. t. R. q̃ si uir accus; uxo rem de crimie adulterij coram iudice seculari. ad penam legitimã infligendã. q̃ tunc inscriptois uinculum dz arripe. seq; ad penam talionis astringere. nõ p procuratorem. s; p se ipm p̃sentem oportet p̃sentialr accusare. Si uo uir accusare uelit uxorem de adulterio co ram ecclastico iudice ut ab eius cohitatione discedat. q̃ tunc & si forsan optet ipm inscri bere ut designz inscriptis nomen loc & tpe. et oia que cprehendunt in lege ciuili ad talionẽ tñ non dz se aliquatenus obligare ne forte

cum in ꝑsõne defecerit intentionis sue cseqt effectu. iudicium pot ut si nccitas id postulauit ut p procuratorẽ excuset. qm h̃ accusatõ & si de crimi ne fiat non est tñ criminal. s; q̃ mixta int criminalẽ & ciuilẽ. q̃uquam in p̃sentia pñ cipaliu ꝑsonar securius ꝓcedatur. Idem.

Tue frat. & j. ad penã legit. p leges ueteres puni ebatur mlr cuicta de adulterio ad penã sanguis. C. de adultijs. castitati. & etiã p legem mosay cã. lapidabat. xxxij. q. v. h ymago. hodie uo detru ditur in monasterio. C. de adultij. s. autm. s; hodie & j. de conu. si. cum gaudem. & pt uir uxorẽ cuic tã de adulterio & cdempnatã retine si ult. & uxor uiru. vt dr in p̃dcã autm. ad penã talionis. olĩ i tra. lx. dies. vtiles a tpe diuortij. vir accusare pot at uxorẽ iure mariti sn metu calũpnie. C. de ad ulterijs q̃uis adultis. & ita iure mariti. & ff. de ad ulterijs cum. C. ult. & l. mariti. C. p̃terea. hodie uo cstante mrio pot eam accusare. & tenetur se insc bere ad penã talionis obligãdo se i autm. ut lice at mri. & auie. C. cãs. & C. q̃ uo plimas. coll. vij. & h̃re. si forsan. h nõ notat dictõnem. s; & expsiuu intatis sic xxxij. q. ij. admoue. circa med. & de pe di. i. q̃obrem. & ff. de ter. uen. It si. C. i. nom adul terij. locu. in quo cmissu fuit adulterium. tpe. s. an num & msem. admissi criminis. & oia q̃ cprehẽdu tur in lege ciuili quã tes. ij. q. viij. libellor. & ff. de accusa. & inscript. l. iij. q̃ autm debeant in libllo accusatois notant hijs uersib;. Consulẽ mense. die. corã p̃tore ꝓfessus. se deferre reu. crim loc po ne sodalẽ. Et licet tota dies. nõ msis p̃tereat. cse quatur effcs. q̃ eet si sepetent pot tñ teneri ad a liam penam. ut ꝑpetuo adhereat ei q̃ carcere nobi. xxxij. q. v. h ymago. l ad penã extra ordinariã se obligabit. j. de accusat. sup hijs. Item tes h q̃ si as ꝓhibetur una uia altã vtam dz admitti. C ne mancipiu. ita uestit. l. vlt. & ff. de tu. & cura. storie. ff. de cdi. indit. q̃ sub cdõne. C. si as. & ff. de bonis libertor. l. cu. ar. q̃. iiij. q. ij. C. serui necz. mixta. sic sol; dici de q̃rela in offoci testamti. q̃ ẽ mixta int ciuilẽ & criminalẽ. ciuil ẽ q̃ qui eam p ponit: ꝓponit hereditatis petitõm. ff. de in. of. tes. qui de in. of. & in eodẽ accedit q̃d criminalẽ. q̃ si nõ uenit die statuta. postea ñ audit. ff. de i. of. t. papinian. C. i. ar. C. qui accusare nõ possunt. si ea. & j. de accusat. licet.

Cum p cã. que inter. G. & f. gabilloneñ. ecce archidyaconos uertebatur. & j. ds. v. cu. q̃. expensas archid. restitui faciatis si le gittime ꝓbare potuit se de mandato capli suscepisse predicta negotia ꝓmouenda. & pp h ad se ap. accessisse. Id scolastib; pisieñ.

Cum p ca. & j. de mandato. imo & si nõ intue nisset mandatum poss; tñ ea pete q̃ utilr expen didit in negotijs ecce. xij. q. iij. quicumq;. ff. de ne. g. g. sõ ponius. & i. de fidei. q̃ quib; dã. & i. de depo sito. c. i. & pp h ad. sic. s. de ele. ut p̃terite. q̃ & si ab fuissz tntus ad curiam nõ poss; petere expẽsã fcas

si quatenus plus expendistis propter longiorem moram. ff.
familie hercis. ex parte in princ. et ff. de neg. ge. si communem
distinguitur tamen quia si egit de mandato suo succubuit
sui non potest petere expensas. ut C. mandati. l. si egit
sine mandato et succubuit non petet expensas. ff. iu
dicatum solui. l. iam tamen. C. in hac. l. de aut expense non
excedant probabilem modum. ff. de damp. infec. l. inter quos
§. ult. et l. seruitii. in prin. sic. j. de eo qui mit. in pos.
cum uenissent in fi. et j. de sequestra. c. i. in fine.

Quia in causis que per nobis et contra uos mo
uentur uestra uniuersitas ad agendum et
respond. commode interesse non potest postulastis a
nobis ut procuratorem instituere sine de nostra uobis
permissione liceret. licet igitur de iure cum hoc
facere ualeatis. instituendi tamen procuratorem sup
his. auctoritate presentium uobis concedimus facultatem.

Honorius. iij. epo egitanien.
Quia in causis. et j. de iure cal. non quod uniuersitas potest
instituere procuratorem non obstante quod dicitur procurator
est qui mandato domini negotia administrat. ff. e. l. i.
sed uniuersitas loco domini est. et leges procurator constitui
tur tamen a uero domino. ff. e. l. i. et canones. non est differentia in
uocabulis dummodo constet quod habet potestatem agendi
et defendendi. j. e. petitio et quilibet administrator pro
curator dicitur. i. q. iij. saluator. sed illa sunt dubia quia soc
ietates non uim. habere uniuersitatem cum uix uniuersitates
non sint a principe concesse. ff. de collegiis. l. i. et quia si
esset uniuersitas syndicum uel actorem deberet constituere
auctoritate epi. C. de epis. et cle. omnes. §. uicecomi. sed propter
hoc dicit quod de iure communi hoc licet. et est non quod uniuersitas a
i propositum constituit procuratorem iurat. j. de iura. cal. cum causam.
sed procurator a uero domino constitutus non iurat de calum.
si dominus. C. de iura. cal. l. ij. §. sin aut. et scolares quo
sunt hic rectores sui consules suos. C. de iure omniu
d. l. ult. concedimus. i. concessum esse ostendimus. a
iure com.

Audimus et intelleximus que sunt delegatorum nostrorum
processibus fuere proposita, processus ipsos et que
cumque secuta sunt ex eis uel ob eos. nouimus nos
recta iudicasse, non obstantibus litteris quas de
reuocatione mandati quod procuratori suo colim
briensis episcopus destinauit, cum antequam ad illum tamen
ipse peruenirent fuissent sui eisdem processibus hinc
inde aductum. Ceterum memoratum colimbrien.
episcopum qui procurauit totum negotium. ad examen
se ap. aduocari et postmodum mandatum fecit per
se. ap. aduocari et post modum mandauit fecit pro
curatori non sine nostro contemptu et dispendio tu
o reuocauit, condempnando tibi duximus in ex
pensis quas fecisti a tempore quo ad procuratorem
ipsius reuocatorie littere peruenerunt. et facere et is
quo usque idem episcopus per se uel per procuratorem ydone
um se nostro conspectui presentabit in princi
pali negotio legittime processurus. Id. cl. et R.
nunti in. canonic.

Audimus. et j. Casus tal. est. Causa uertebatur inter
episcopum egitanien. et episcopum colimbrien. sed quibusdam de
causis causa commissa fuit quibusdam iudicibus, demum
illi delegati quibusdam aliis, qui non seruauerunt for

[illegible]
[illegible]

ma sibi data processus istorum iudicum translati sunt ad
episcopum ad petitionem colimbrien. propter eos cassat et quicquid se
cutum est ex eis sed posset ei dicere quia non ne. colimbrien.
episcopus reuocauit procuratorem et propter hoc dicit non obstat illa
reuocatio. quia iam erat in causa aductum. unde nichil posset
obicere si esset presens propterea quia ille colimbrien. procurauit ne
gotium deferri ad episcopum. quia ergo in suum contemptu propter et
dampno alterius partis hoc fecit condempnat eum propter ad ex
pensas factas et faciendas donec ipse ueniat et pebit. proces
sibus. quasi processerunt non huius me. sed potest poni diuer
sitas processuum per illam dec. s. de re pt. c. dilecta. et s. de.
of. del. uenerabil. ex eis. uel ob eos. C. de legibus. l. si du
bium. j. de fide instru. l. inter dilec. et s. de. ele. quasi et xxi.
q. vij. et si scripsimus. et j. de scismaticis. c. i. quod quod ad il
lum. s. procuratorem uel ad aduersarium uel iudicem. j. e. man
dato. et sic reuocatio ista peruenit ad iudicem et cum iam es
set sententia processibus conclusum non obstante tali reuocatione
ne potuit sententia nisi ferri sententia. cum procurator nichil posset
facere postea. unde talis reuocatio non impedit sententiam
ferri sententia nisi in quibus est aductum et ita quodammodo
fertur sententia contra absentem. sed pro presente reputatur quia et si
presens esset nichil posset obicere et si tempestiue reuocatio
facta fuisset. nec omnia sententia iudicii uel aduersario nichominus
ualuisset quicquid fecisset usque ad ostensionem reuocationis.
j. e. mandato. et C. de satisdando. l. una et ff. e. si
procuratorem in fi. sic in iudice tenet quod facit donec intel
ligat reuocatam iurisdictionem j. de appll. si duobus. ar.
et quamdiu seruus in peruenito. ualet sententia illius. iij.
q. vij. C. uitu. et ar. viij. q. i. ordinationes et ff. de of.
p. si forte et ff. mandati. si mandasset. ar. ff. si cer
tum petatur si cum in prouincia. si non reuocatio tempe
stiue omnia sententia fuisset aduersario uel iudicii quicquid fieret
postea si ualeret et sic posset intelligi. et ex insinu
atione et. c. In nostra. ut ibi dicitur nostro contemptu sibi. s. de
postu. bone et s. de of. del. licet et j. de ap. l. ut nostra
et e. de relat. l. i. quia sic uidetur. scilicet. et ff. de succes.
edicto. l. i. §. decretal. peruenerunt. quia tunc cum animus fuit
ex tunc expectare incepit. si. i. de sequestrat. c. i. et j.
de do. et contu. cum dilecta. in fi. et hoc in culpa illius epi.
qui negotium ad curiam procurauit destinari. si. j. de.
ap. nicholao. et c. interposita. et c. reprehensibilis. et faci
endis et. et sic sententia condempnatoris fertur antequam consider
de futuris expensis. unde signatur contra. ff. de usuris. l.
i. C. i. §. dicit quod tractus futuri temporis non spectat ad
iudicem hic iam constabat quod futuris erant expensas. sed uidetur
quod sententia quod ad futuras expensas non teneat. quod si a
tur certa quantitatem et in certa sententia nulla est. C. de
sententia que sine certa quantitate profertur. l. fi. sententia. sed in hoc
non certa quantitas petita est iure actionis. uel expressis quia si i
sententia incerta est non pro actori. rei. iu d. sed iste expe
sa petuntur officio iudicis: per interesse propter condempnata al
tius partis et ideo potest condempnari et ad expensas factas et
faciendas. quas declarabit postea a suo iuramento et
sit hoc condempnato expensarum nulla taxatione premissa. quod
est cc. id. iij. q. iij. C. quod si. sic. j. e. constitutis et j. quod me
tus causa. c. fi. sed illa taxatio potest fieri postea cum iurabi
tur expensis. ut dic. C. quod fieri.

Petitio nostra nobis exhibita continebat quod cum

[illegible]
[illegible]

munitum episcopi in Liuoniam profecturus. uos uicarios suos et procuratores constituit generales. uolentibus nobis agere contra detentores bonorum episcopi memorati. uel contra illud agentibus respondere frequenter opponitur quod facere non potestis. pro eo quod in instrumento uicarie sue procurationis hoc non exprimitur quod episcopus ipse constituerit uos syndicos uel actores et infra. Nos igitur ex tenore ipsius instrumenti liquido cognoscentes quod intentionis fuit ipsius episcopi dare uobis agendi et respondendi pro ipso episcopo liberam potestatem exceptionem huiusmodi penitus reprobamus. Gregorius IX. nobili uiro Ubaldo pisano ciui.

Petitio uestra et infra generales. licet fuissent generales procuratores. non tamen poterant transigere. ff. e. mandato. nec possunt alienare nisi fructus aut alia que de facili corrumpi possent. ff. e. procurator totorum. licet nunquid alter istorum possit agere uel administrare sine reliquo: uidetur quod sic. quia in tutoribus et actoribus id seruatur. ut alter sine altero administrare possit. ff. de neg. ges. cum alie. et ff. de adminis. tuto. decreto. C. i. et l. lucius. C. i. et ff. mandati. creditor. C. duobus. credo quod hic in solidum constituti sunt. unus potest agere sine altero. et alia facere prout negotia occupauerint. alias non potest unus agere sine alio. licet in tutoribus aliud sit benigne receptum. ut dicit ille leges decreto. et lucius. lex illa creditor. C. duobus. intelligitur in eo casu cum in solidum utrique mandauit. syndicos et actores. sed canones non uidentur ista distinguere quia canones omnes administrationes nomine procuratoris intelligunt. i. q. iii. saluator. est enim nomen generale et s. e. quia in causis. ubi uniuersitas de iure communi constituit procuratorem. intentionis fuit. sic patet quod cum uerba generalia siue dubia ponuntur in huiusmodi instrumentis procuratoris recurrendum est ad intentionem constituentis. sic et in priuilegiis. s. de decimis. ex multiplici. s. de off. ord. licet. et in sexto et infra de arbitr. ex parte. et infra de re iudic. sepe audita. s. de off. del. sed et in beneficiis conferendis. i. de preben. sed inordinata. et e. uel. et illa est causa quia uerba debent deseruire intentioni non intentio uerbis. pro uerba non exprimitur intentio. xxii. q. v. humane aures. et xxiii. di. sedulo. et i. q. i. marchionem. et i. de uer. sig. intelligentia. et c. preterea. et de. q. di. iiii. sed tu ueneris. et facit ad hoc ff. de iudic. si quis intentione ambigua. ar. contra ff. de pact. ueteribus. et ff. de contrahend. emp. labeo. et l. cum in lege. sed illa locum habent in contractibus. ubi uenditor debet a parte omnia exprimere. alias fit interpretatio contra ipsum. et ita manifestum est quod non est considerandum uerborum forma in huiusmodi constitutionibus sed quid est eis commissum. et in quo officio. quia hoc nomen procurator est generale nomen ad quemlibet administratorem et plerumque contrahitur in actibus. restringitur ad id de quo agitur. ut patet hic. Unde si dicerem ego do tibi potestatem agendi et defendendi in causa uel in causis quam uel quas habeo. cum tali sufficiens est mandatum non obstante subtilitate legali quia in hoc casu solummodo uult imponere legem uerbis. et non rebus. cum sit potius animum faciendi. C. amunia. del. l. ii. infra.

Accedens ad apostolicam sedem. et infra. cum quondam nobilem mulierem que sub tua potestate tenetur plene restitui ac libertati faciens ipsam ad claustrum monialium Lucane diocesis secure perduci ut existens ibi libera procuratorem libere ordinare ualeat qui suam coram nobis iustitiam prosequatur. Tu ergo super sponsalibus que inter natam tuam et filium eiusdem nobilis contracta proponuntur procuratorem ydoneum ad presentiam nostram mittas qui ad agendum et respondendum plenam habeat potestatem. Idem archiepiscopo cant.

Accedens et infra. ut existens ibi libera. qui non agit libertatem debet habere ut libere conficiat. et possit esse in iudicio. quia confessio per metum sine timore extorta si per iudicem. xxx. q. ii. lotharius. et xv. q. vi. c. i. et xxii. q. iiii. inter cetera. in fine et precipue in matrimonio libertas omnimoda restituenda. et locus prouidendus est. in quo nulla possit esse formido. xxxii. q. ii. sunt de auguriis. et plena debet de securitate gaudere. cum enim animus indagandus. ne per timorem dicat se placere quod odit. j. de spo. cum locum. et quoniam non diligit facile contempnit. xx. q. iii. presens. et quia conditiones difficiles consueuerunt exprimi frequenter. hic. j. de spon. remissionem. et sic qualiter agit hic pro filio. cum mater filium in potestate non habet. j. de consti. in fi. c. ult. hic agebatur de facto illius mulieris. quia contraxerat cum illo nobili sponsalia nomine filii sui auctoritatis promissis. nunc inde si staret pactum quo minus matrimonium perficeretur. q. lz. C. de sponsal. l. ult. sed pena apponi non potest. et si apponatur peti non potest. ut predicta l. fi. et infra de sponsal. gemma. inf. ff. de u. ob. titia. l. respondendum.

ad agendum et respondendum. sic quod debet constitui procurator ad agendum dumtaxat. ut possit se deffendere. et respondere aduersario si eum conueniat alias si non defenderet denegabitur ei actio. ff. e. nunc. C. pena. et in expensis alterius partis tanquam contumax condempnatur. j. e. constitutis. ar. in qua constitutione dicit sacerdotium expone per quam ipse fideiussor sui procuratoris euitat iudicatum solui. ob hypothecam. i. tuarum. Institu. de satisdatio. C. si uero. et quod tamen sine exceptione in iudicio alias omnia dabit que in condempnatione uenientur. idem dicit et ita plenam habet potestatem. et est notabile quia tamen procurator non possit cauere iudicatum solui. quia forsitan non habet ibi amicos qui pro eo uelint fideiubere. et ita contumax reputaretur. ex quo sic citatus est. ut hic dicit. sed si hoc fiat sufficiens erit procurator et hoc habet locum in procuratore rei qui debet cauere semper iudicatum solui quod est dicere soluere id in quo condempnatur. et quod defendat reum. et quod non amittat dolum. ff. iudicatum solui. l. iudicatum. et in procuratore actoris idem est quando. . . si reconueniatur. sed nunquid possunt isti parentes litigare de matrimonio filiorum fieret preiudicium ei cum sit quod sunt alienatur pro matrimonio. dico quod sic. dum modo filii consentiant ad hoc et ratum habeant sententiam. quia per inde habetur ac si ipsi hoc fierent per alios. et precipue per parentes communiter tamen. quia tamen contrahitur matrimonium eorum nuntiis. xxxii. q. ii. honoratur. et infra de con. coniug. ex parte. si non filii non consenserint sententia parentum. non noceret sententia contra alios lata. i. ii. non potest pater uel mater litigare filio inuito cum in solius consensus illorum de quorum coniunctione agitur.

sit nccius. xxvij. q. ij. sufficiat. et i uiuis et parentibz atrahe possunt. q2 quantum ad h non dnr in pota te parentum ee.

Dil. fil. magr. I. rector ecce de anna trasmu dsa nob petitione mrauit. q2 cum. R. pbr. ecca ipsi ca studij bonon amorante se eade ecca ad iudices nras impetrassz eas auct a iudicibz ipsis eodem rectore citato pcurator ip sius generalz ad omia negotia ei tractanda. p eo q2 a petentem terminum ifra quem rectore ipm consuleret iterum deberet atende l cede qoi s concedere denegauint p eod mram au diam appellauit. Quo cca. q. si est ita reuo cato in irritum. &c. Idem epo leon.

Dilec. f. t. j. Rectore citato. ad certam fuam p sum pcuratorem. i. n. citari dz. j. de dolo et q. c. ulte. et c. cam. na ipe fuit bononie. j. de eo qui mitt. i pos. c. ult. generalz. pot qs cuius astitue gnalem pcu ratorem ad omia ca ad iudicia qua ad negoti a. ut hic dicit. et s. e. petito. cu tal pcurator tra sigere no pot. nec alienare. de h dixi. s. e. petitio. immo quibz tenetur dimitte pcuratore al pcedet contra absentem si no defenderetur. ff. quibz ex cais in possess eat. et l. secunda. de h dixi. s. de. of. del. consul tatonibz. atendere ul cedere. ad h qs dantur idu tie delibatorie. ut. j. illas delibatorie an cedat. l a tendat. iij. q. iij. c. offeratur. sz iste pcurator p se delibare no poterat cedere l atendere set fco alti s n consulere debebat dum principale. qs induti e tales ee debebant. q2 posset illu requirere. s n cu h no fierent iusta fuit applso. terminus n. asti tuend est sp secdm locor distantia psonar et ne gotij qualitate. j. de ap. cu sit romana. et ff. de. iudic. n iniqua. et ex h pz q2 h induitie deliba torie arbitrarie st q2 debent moderari s locor di stantia et psonaru et negotij qualitate. lz dicat xx. dier gaudeat induitijs imo plus ul minus s q2 iudici uisum fuit expedire. j. ut lit. no. at. quam frequenter. c. si uo. alie uo induitie puta que dantur ad applandu no sunt arbitrarie i iudex n ht officij. i. de re. iud. q2 ad consultatonu. et ij. q. vi. biduu q sunt x. dier. ut eadem ca. et q. ead. c. anterior. et induitie q dantur condepnatis in ca pecuniaria no sunt arbitrarie. ff. de re iud. l. iiij. c. si q's. n ca cognita. et iusta de ca. ff. e. l. ij. cu q dam dnr ad arbitrium.

Constitutis. in psentia nra. h. priore sagi cen. et. t. laico. dilcam fil. o. sco. nrum. se cam que inter ipos sr quadam suma pec cunie uertitur. comisimus auditorem et. j. q2 pior set ipam pecuniam in qua deus s. t. eum q no mine uxoris sue. ten i dicebat recepto li bel lo illico a nus recessit. quendam pcuratore di mittens sol modo ad agendum. quam cu au ditor ipse pmandatum pcuratoriu s datum ad defendendu priorem sufficiente no uid et eu ex h reputans cotumace ipum pfato. t. in unam marcham colingorz condepnauit.

tarato psita in expensis. et. j. Nos aut finem litibz impone cupientes. et q2 ab auditore pre fato sem esse dinoscitur approbantes. cg. q. p tibz conuocatis. &c. Idem.

Constitutis. et. j. nomie sue uxoris. forte noie uxoris sue recepit iste obligatonem a priore mutu ando ei pecunia uxoris nomie illius. ani p alio contractu. pcenia et sn mandato age posset in re bz ipius prestita cautone de rato. c. e. t. marittu. sz si marittus hac mandatu no pot age n contem i mandato atinet. ut i di insti. legis pallegate. sic et noie alterius qui recepit istitutonem. j. de ptes. accedens. et noie alterius quis recepit usuras qd ee no dz. al. vi. di. sic no suo. noie uxoris s potius obligare priorem p stipulatonem. sz uxori sim p no potuit dicendo pmittis uxori mee soluere ta tam pecunia. q2 alteri stipulari. ul pasci nemo pot. instit. de inutil. stipl. c. alti. ff. de. v. ob. stiplo ista. c. alti. nec fem alterius pot quis pmit tere. instit. de inutil. stip. c. siquis aliu. et in p. dea. l. stiplo ista in prin. sz si uxor age uelit p ta li obligatone nichil e pferenda illa imo. et an uir posset agere inuita uxore. n. q2 util actio acq sita uxori pfertur directe acquisite marito. nec pot agere ea inuita. ff. de pcur. si pcurator. v. dz q2 si pcurator meus stipulat fuit satisdato ne iudicatu solui util actio m datur. nec pot age pcurator me inuito. illicenciat. xi. q. iij. c. tum. ideo cotumax reputatur. q2 minime tenentia tem sufficiente dimisit. solumodo ad agend. ideo no ualuit madatu. q2 cum pmo eet reus debu it dimittere pcuratore ad defendend. et no ad age dum. si uellz reconuenire actore. et ideo cotumax repu tat q2 n dimisit ydoneu qual eius debeat imit te pcuratore sufficiente. dcm est. s. e. accedes. taxa tione. q sp dz pmitti an condepnatonem. iij. q. iij. c. offeratur. et et iuramento pmisso. ij. q. i. in p mis. et. j. q2 metus ca. c. fi. q2 debuit hic pmitti. et sic nota q2 sma se expensis p cotumacia pot ferri i absentem. et h pbat q2 dixi. s. e. querela. de expensis. s. q2 qui n uenit. l si uenit. et recedit sine licencia condepnatur in expensis. b. finem litibz. j. de do. et c. fi. et c. uenerabil.

Mandato pcuratoris post lit. at. a dno re uocato si h ignorante iudice l aduersari o cem fuit iudicium q2 id qua pcurator pmo d e exptus ratum ee debebit. Idem.

Mandato pcuratoris. et. j. de mandato pcurato ris actoris dcm est. s. e. c. i. In madato. n. pcurato tio dz nomen pcipue nomen eius qui astituit pcu ratore. et nomen pcuratoris. et in qua ca. et q2 ratu habebit q2 cum eo actu erit sic in tris de rato. et cora quibz iudicibz maxime si sr delegati cora ordiario quibz iudicibz maxime si sr delegati. cora ordiario si est necesse mitti qd fiat de cotinento. ff. de pcur. si pcuratore. et iste lre mitti debet aduersario. ut c si pcuratore. et iste lre mitti debet aduersario. ut e ratis sit quibz releuat pcurator a satisdatone de ra tis. cu de mandato dubitatur. ut i di de madato pcuratoris rei omo contrarie dz. et si no ostendat

[illegible]

mandatum repellitur. nec admittetur tamen procurator.
et si dubitaretur non uellet se offerre defensioni et suum ostenderet mandatum suum non. et quantumcumque sit ydoneus procura
tor debet prestare aliquam aliam cautionem scilicet iudicatum solui.
C. de sat. dando. l. una. et ff. eo. qui pro. §. qui alium.
et l. minor. in fi. et instit. de satisdat. §. si uero et clau
sula scilicet iudicatum solui. tam aut §. quod defendat reum
in causa et quod domini non committat et quod soluat iudicatum et
hec tria quod stringitur continet. ff. iudicatum solui. l. iudica
tum solui et hanc satisdationem debet imponere ab ipso domino quando
presens constituit procuratorem dum conuenitur. et si absens
extra iudicium constituit cautionem interponat pro suo
procuratore per quam fideiussor extitit seu ypotheca re
rum suarum. instit. de satisdat. §. si uero. aliter ipse et procura
tor exponere debet predictam cautionem quantumcumque locuplex et
ydoneus ut dominus. cautionem uero de rato non prestat pro
curator rei scilicet dominum rem ratam habiturum eius et si ille
scilicet dominus ratum non habet. ipse soluat de bursa sua. quia re
uocare non potest scilicet dominus. porro ut reuocare possit uel re
tractare quod actum est debet procurator prestare cautionem rem
ratam dominum habiturum. ut cum quis defensor conuenit
rei uendicatione. uel communi diuidundo. familie hercis. fi
nium regundorum. et contra uel minor. et in restit. in integrum.
postulando. et cum status cum seruus proclamat in liber
tatem contra procuratorem domini duplicem cautionem prestat pro
curator rei iudicatum solui et rem ratam dominum habiturum.
ff. e. pro. §. sed si. et l. si defunctus. §. ult. quia in hoc iudi
cio utraque persona sustinet uicem duarum personarum. j. de
probat. ex litteris. et ff. e. non solum. §. si status. et §. ult.
et casus et cum tutor postulatur suspectus et ipse procura
torem defendit. ff. e. non solum. §. ult. et hee cautiones
ante litem contestatam peti debent. ff. e. pro. §. rati habitionis.
uerum dic quod procurator uniuersitatis seu collegii cautionem
de iudicato soluendo non prestat. quia sustinet uicem
uniuersitatis et iurat de calumpnia. in antiquam compila-
tionem. j. de iura. cal. in pertractandis. et c. sequenti. et C. de iu
ra. cal. l. ij. §. sin autem. quia cum domini intelliguntur. sic et
tutor. ff. pro empt. l. qui fundum. §. si tutor. et arg. ff.
rem ratam haberi. actor nec tutor cauet de iudicato
soluendo. C. de administra. tu. l. ult. §. defensionem. si
cut nec ipse dominus illam prestaret. instit. de satisdat. §.
sed hodie et ideo de necessitate est istud officium. s. e. quia. sed
officium procuratoris uoluntarium est. quia nemo compellitur
inuitus esse procuratorem. s. e. querelam. aliter non esset differentia inter
procuratorem et syndicum. post litem contestatam a domino reuoca
to. circa hanc reuocationem notabis. cum quis reuocat
mandatum factum procuratori ad agendum uel defendendum
constituto. aut reuocatio peruenit ad procuratorem tantum aut
et aduersarium uel iudicem. si tantum ad procuratorem non per
iudicem aduersario. quia iudicium quod idem cum procurator pri
mo dum est ceptus. ratum esse debet. ut hic et s. de resc. ex
parte. et ff. e. si procuratorem. in fi. et C. de satisdat. l. un.
et ante iudicium ceptum. ff. iudicatum solui. si ante. ad
id factum. ff. de solut. cum tutorem. §. si seruum. et l. si quis
seruo. et l. cum quis. §. i. et si pater iusserit filio credi po
stmodum ignorante creditore mutauerit uoluntatem. ces
sat senatus consultum. quoniam initium spectandum est. ff. ad
macedo. mani. si tamen et si dicam. qui uoluit cum ser

uo meo contrahere precedo meo contrahere. postea mutata
te uoluntate si certificando creditorem. ff. quod iussu. l. i.
§. l. in fi. si uero reuocatio peruenerat ad iudicem uel ad aduer
sarium. quicquid fit cum eo tanquam cum falso procuratore non
ualet. ut hic a contrario sensu. s. de resc. ex parte decanus.
pertinet non procedat iudex cum illo procuratore audiendus et sic
intelligitur quod dicitur. s. e. ex insinuatione. in nouam. C. n.
uult reuocare procuratorem certificare debet aduersarium uel
iudicem. et hoc dicit. sic est litteris de rato mittuntur iudici
et aduersario. ff. e. si procuratorem. et ff. rem ratam haberi. nec
satisdatio. sic multo fortius tenet reuocatione. sed quod dicit
post litem contestatam intelligitur a contrario sensu. quod ante litem
contestatam possit reuocatio fieri et ignorante iudice uel aduer
sario. et quod non sit necesse significare iudici uel aduersario.
sic uidentur loqui decretales. s. e. ex insinuatione. in nouam.
ex littera illarum numquam colligitur quod reuocatio peruenit ad
iudicem uel ad aduersarium. et tamen reuocatur quod factum fuit
per illos procuratores. sed in supplet quod reuocatio peruenit
ad aduersarium. sic ergo supple hic maxime quod id est ante
litem et post litem. sic enim multi possent decipi si sola
reuocatio procuratoris sufficeret. si non denuntiaret
aduersario uel iudici quandocumque fiat reuocatio. certifi
candum est aduersarius. aliter imputet sibi quia hic tacu
erit. arg. ff. mandati. si mandasse illud in nego
tiis. ubi non decipitur uenditor. hic decipitur aduersa
rius. et ideo secus. sed si reuocatio sit missa procuratori
ante litem contestatam et ipse occultat hoc. dic quod procuratori est im
putandum quod eam non ostendit. et sententia quantum ad eum
ualeat. sed non quantum ad dominum. quia si lite optinuit aliene
at. ff. rem ratam haberi. l. iij. §. falsus. et ff. de iud.
de quo re. §. ij. et ff. de re iud. qui se optulit. et l. pro
decima. si quis seruo in fi. sed hic forsitan possit tamen locum.
cum procurator est soluendo. aliter non ar. predictarum decretali
um. ex insinuatione. in nouam. et ex hac habemus uerum et pro
litem contestatam. in differentia quando reuocari possit absque causa
cognitione. ideo quam. ff. e. quia omnia. post litem. non est a.
quia hic loquitur cum procurator consentit. si uero procurator
nollet debet hic fieri causa cognita. tamen in causa non procedetur post
reuocationem non post causam cognitam. et tamen non debet audi
ri procurator qui semel assumpsit procurationem uel se asserit
procuratorem. hic ipso suspectus est et ita semper remouetur.
ff. e. t. quia omnia. sed hic dicit procurator. ut sine nota suspi
cionis remoueatur. ut l. pro decima. quia omnia. b.

Non inuiste iudex precessit quod filium familias
in procuratorem admisit. quamuis ad
futuras controuersias constituitur qui licet simul
cum aliis datus fuerit prius cum prioribus offi
cium occupauit quod fieri necnon uniuersis in procura
toribus diuersis temporibus constitutis. cum dato po
steriori prioris esset reuocata procuratio. Potuit
quoque is et debuit a sententia in eo quod lata exstitit contra
ipsum nostram audiantiam appellare. uel si iusta causa
excusabat eundem saltem domino attestari. ut ad
apostolicam beneficium conuolaret. sed appellationem prosequi non tenetur
inuitus. Idem.

Non inuiste et i. qui filium familias et sine man
dato per patrem admittitur ad agendum et defendendum.
prestita satisdatione. immo et si esset minor. quia iustum est.

[illegible]

tale admittere quod absentem in defensum comparare. C. e. t. exigendi. Item pot constitui procurator ad agendum et defendendum. ut hic dic. et ff. e. fil. famil. § item quorum. Sed numquid iudex iste facit qui illum admisit si esset minor. quia non debuit admittere quia si decipiatur pot restitui. et ipse et fideiussores eius. ff. e. minor. Non forte p pro ad defendendum ex benignitate et non de rigore. ut in l. exigendi. in fi. ad futuris. ad presentes et futuras lites uel non datur. procurator et in diem et sub condicione et in perpetuum. ff. e. l. iij. et iiij. ad unam causam et in plures. et ad omnes. ff. e. l. i. mandato. et s. e. dilectus et presens et absens dari pot. ff. e. l. i. in fi. nec datur inuito. C. e. inuit. et debet expresse consentire. al' inuitus uel. ff. e. fil. famil. § inuit. et quilibet cui non prohibetur dari pot. quia prohitorium est hoc edictum. ff. e. inuit. § i. l. sed et certius debet esse procurator. ff. e. l. ij. simul cum aliis. sic ergo patet quod plures procuratores simul dari possunt. ij. q. vi. § forma. in fi. et j. de test. in sup. et ff. e. pluribus. et ff. de administra. tu. de cto. § i. sed numquid ambo uel et si sic plures simul agere debent uel unus sine alio. Sed quod unus sine alio agere non posset. ar. s. de of. del. cum. et ff. de re iud. duo di cas si plures dati sint sed in solidum potior est condicio occupantis. Sed non supple hic in solido ut hic. et ff. e. pluribus. ff. del. i. si pluribus. in fi. et j. de ap. ut debite. et s. de rescr. caplm sce crucis. sic ff. de admins. tu. de cto. in fi. et ff. de v. ob. si ij. tius. ar. ff. de duobus re. ex duobus. alias ille tamen debet occupare qui primo ad sententiam uenit. ff. de pecul. si uero. et ff. de noxalib. si quis. sed si simul occurrerent ad litem. tunc iudex tunc pot eligere magis ydoneum. ne repugnantia inter eos generet si unus negaret alter concederet. ff. de actoribus. si plures. et ff. de admins. tu. decto. in fi. si uero non sint dati in solidum. sed simpliciter tunc neuter agere pot. uel defendere sine reliquo et simul sunt admittendi. sic iudices qui dantur sub clausula illa quod si non omnes. et c. diuersis temporibus. post tenorem legis. ff. de procur. siquis cum. § fi. in quo casu non est melior occupantis condicio quia dando posteriorem reuocare uidetur. ut hic dic. et l. predca. si quis. cum. § ulti. non dando ipse exprimant quod priorem uelit reuocare procuratorem. ff. del. i. si pluribus. sic est in iudicibus. quia posterior rescriptum priori derogat. ut s. de rescr. certum. quia sedesque admingitur. s. de of. del. coram. ad unam autem litem plurium personarum et unus et plures procuratores dati possunt. et ff. e. si quis tum. § unus. quia tamen plures persone non possunt agere uel experiri non primum defensorem. seu defendere. ut ibi plures fideiussores sunt et uolunt defendere eum pro quo fideiusserunt iudicatum solui. § iudicatum sol. tamen tamen. § si tamen et plures heredes necesse habent unum dare procuratorem ne actor in commodo afficiatur. si deffensio in plures personas diuidatur ut in l. predca. tam tamen. § si tamen. et ff. de exercitoria. nec in pl'es. idem est in redibitoria. ff. de edilitio edi. quod si noluit. § si plures idem est. et ille qui agebat iudicio familie herciscunde cum. di. fi. re. decessit pluribus heredibus relictis. quia omnes unum procuratorem dare debent. ff. familie herc. si familiar. et ff. de re. procur. licet. in fi. esse ipsum. uerbi uidetur contra ipsum quia in persona procuratoris semper formanda est sententia. al' non teneret. C. de sent. et in

tetlo. o. iud. l. i. sed ab initio. sed post litem. contestatam procurator interuenerit. C. e. iudicium de hoc dupl. s. de elec. circa a. et § iste. ponit tenorem illius legis. C. e. inuit. audiam appellare procurator quod appellare tenetur. C. e. inuit. quod si non fecerit imputatur ei. ff. de neg. ge. libto. C. ult. in fi. uel saltem denuntiare tenetur domino sententiam latam contra ipsum. ut dominus appellet si noluerit quia culpa ipsius admisit causam. ipse non poterat denuntiare. Sed non imputatur. s. si. ff. mandati. si fideiussor. § sicut debitor et hoc uerum est cum dominus nescit. si non sciuisset certioratum non debuit. ff. de act. empt. iuend. l. i. in fi. Sed non tunc s imputet quod non appellauit postquam sciebat uel pot dici quod appellare tenetur procurator uel domino nuntiare. quia hoc non distinguitur utrum dominus hoc sciat uel ignoret contra se iudicatum. al' mandatum tenebitur non aliter faciat. non iusta causa eum excusat. ut dic tra sequens. puta iussus meus te denuntiare domino. j. de appell. c. ult. uel inopia sic dicitur de fideiussore a dempnato. ultra summ debitum qui non pot propter inopiam appellare debet hoc denuntiare principali persone. ff. mandati. si procuratorem. § si ignorantes.

Consulti an constitutus ad impetrandum a ciuitate aliqua procurator ab impetrando deberet excludi. pro eo quod maior et iurati pro quo eadem communitas regebatur tempore quo in nuntium fuit procuratoris constitutum erant excommunicatoris sententia innodati. tunc ut non erant illi in litteris procuratoris expressi. uel ar. eorum auctoritate procuratoris institutio facta fuisset. aut sciens eos esse tales. ipsa ciuitas una cum eis instituisset. eundem non est procurator tamen repellendus. Gregorius petro. sub d. defensori sicilie.

Consulti et infra maior et iurati. per hoc uidebatur quod procuratio non ualeret. quia maior et iurati per quos ciuitas regebatur erant excommunicati. tempore cum caput ciuitatis esse sentit. et ipsi iurarunt pro causis uniuersitatis. C. de iura. cal. l. ij. § hoc et infi. ff. de adi. et demo. municipibus. ff. ad municip. municipes tamen maioribus et ca totius rei publice commissa est. ut dic. l. illa. municipes. Sed non uidetur quod institutio procuratoris non ualeat. et s ille procurator debet repelli cum et actores illi non recipiebantur. j. de testis. tuez sed cum dicetur. impetrator est excommunicatus. impetrauit litteras pro non excommunicatis credentibus illum non esse excommunicatum. uel et credentibus nihilominus ualent littere. ut per eas procedatur uidetur quod sic. quia non refert per quem quod preces oblate sint. C. de precibus. ipa. of. uniuersis. et nihilominus et admittitur ad impetrandum que alias ad iudicium proculdubio non admittitur. ff. de reg. iur. l. i. et C. de procur. alienam audiam dicit quod ualent littere. ego credo quod non ualent. quia sunt impetrate ab excommunicato. cuius procuratio non tenuit. j. de proc. post cessionem. sed ille ad litem est datus. et indignum est scripturam illi admitti cum actor dampnatur. j. de rescr. c. faternitatis. tra si sciuisset illum talem cui tras concedit fuisset repulsus. quod et tu debere repellere ipsum cum sis in talis. j. de hereticis. excommunicamus. § credentes. C. ratelliio. quia eadem ratio et C. s. de rescr. sic litteris. procuratoris expressio quod nocet hic. quia per hoc apparet quod eorum mandato fuit constitutio facta ciuitatem maiorum. Sed non non uidetur quod si maior de uniuersi

rate. puta administrator a similes prelatus excommunicati sunt
universitas agere non potest quia cum mortuus sunt hec
xi. q. iii. nemo episcoporum et ita cum vacante utilis gesto vel
agere non potest. j. ne sede va. c. i. ii. et iii. idem est si in
procuratione non sunt expressi. dummodo constet quod eorum auc
toritate constitutus sit. ffa. ut hic dicitur sed cum expressi
sunt tunc constat et sic expressa nocent. non expressa non
nocent. ff. de reg. iur. expressa. et quia eorum auctoritate fac
tum est ipsorum factum censetur quia omnia mea facium quibus
auctoritatem impertiuntur. C. de veteri iure enu. l. i. sed in isti.
auctoritate procuratoris. puta quia dicebatur in procuratione
talis civitas fecit syndicum suum procuratorem ad impetran
dum et maior et inferior suam interposuerunt auctoritatem.
aut sciens eos tales. et ideo imputatur quia non debebant
illos ad hoc associare. si. s. de ele. scriptum est in fi. et
est. ar. quod utile viciatur hic per inutile. ar. ad hoc. ex.
di. si ad sacram. et s. de of. del. sed quoniam. C. si vo.
et iii. q. ix. puta et. ff. de edil. edic. cum eiusdem. sic et
una ovis morbida totum gregem inficit. xxiiii. q.
iii. resecande. et j. de statu regu. ea. q. i. ix. in fi. et s.
de of. del. cum sicut ar. contra quod non noceat factum illo
rum. s. de ele. illa. et j. de cleri. ex. in. si celebrat. et s.
de ele. cum Wintoniensis. et C. de transac. si ex falsis. et
i. de re iudi. cum. j. et a. sed dato quod valeat constitutio
et impetratio litterarum. quia non sunt expressi in constitutione
tibi alii ignorantibus illos esse tales. sed communi voluntate
omnium hoc factum est. numquid poterunt agere universitas vel
collegium per syndicum auctoritate illarum litterarum constitutum
ab illis et ab aliis communiter. si obicitur quod maior vel
administrator prelatus sunt excommunicati et paratus sum
probare excipiens et videtur quod sic poterat agere quia sicut valet
constitutio ad impetrandum ita debet valere constitutio syndi
ci ad agendum. dummodo constitutio syndici sumitur sicut
constitutio procuratoris. sed videtur quod hoc esse non possit. quia in
syndicatu debent exprimi maiores persone et alii. et
precipue prelatus administrator. ut appareat an sint
due partes vel maior pars universitatis. ff. quod cuiuscumque u
niversi. plane. et collegium sine prelato non convenit
nec queritur. j. de iudic. cum. sed hoc non potest constare
nisi exprimantur nomina in ipsa constitutione. unde satis pro
dici quod licet littere valeant predicto modo constitutio syndi
catus non valeat nisi illi absolvantur. nec est in contrarium
hoc quod unus solus vel pauci de capitulo possent impetrare
litteras pro ecclesia vel constituere procuratorem ad hoc. cum
sunt communes persone ar. s. de sen. ex. non nisi. De

syndico et acto[re]

Sicut studii vestri esse debet a
litigiis forensibus monachos sub modo te
nere ita necesse est vestra provisione quod admi[nistratio] eorum
negotia disponi debeant ordinare. pro qua re te
precipimus. quod cum fausto loqui debeas et si i[lle]
noluerit constituto ei salario monasterii gene
raliter debeas negotia committere. expedit enim pur
tu in quomodo a strepitu causarum servos dei esse
quietos. **A**lex. iii. Oscen. episcopo et priori sancte Ma
rie Celaranensis.

Sicut studii. et j. commoveri. xvi. q. i. monachi. ge
neraliter debeas negotia committere. nota quod hoc no
men syndicus nomen grecum est. latine defensor

[marginal note, later hand: Hic dat dicere religiosas a mediis et litigiis desistere ... defensor ... syndicus qui causas monasterii agat et defendat]

appellatur. et ad certam causam agendam vel defendendam
eligitur. ff. de muni. et ho. munerum. C. defensores.
et generaliter ad omnes causas presentes et futuras. ut
hic. et j. de iura. cal. Imperator. et constituitur ab univer
sitate seu collegio. vel. ff. quod cuiuscumque universi. l. i. et ii.
eorum. C. si decuriones. et syndicus iste si dubitetur de
mandato debet cavere de rato si agat. et partibus procurato
ris fungitur. et ex eisdem causis tenetur potest ex quibus pro
curator ut. l. predicta at eorum. C. plus. et ult. si non caue
ret de iudicato solvendo cum defendit. et de eo est.
s. e. mandato. quia talis syndicus personam sustinet uni
versitatis vel collegii. sic et tutor non cavet de iudica
to solvendo. sed iudicatum sisti. C. de administra. tu. scien
tius. C. defensionem. et iurat de calumnia iste syndicus in a
nimam ipsorum. j. de iura. calump. in principio. et ad his. et C. de
atoriis. et tutor et curator iurat de calum. C. de iu.
cal. l. ii. et potest esse laicus. ut videtur hic in fi. quia clericos
dei litigare non oportet. ii. q. vii. sicut sacerdotes. et xi. q.
i. te quid. et C. ex his omnibus. S. seculari iudicia si
tuentis contemptabiles. et est in auten. de sanctis episcopis.
C. atuim autem. et j. de iura calump. c. i. ibi. quod dictum est
satis esset honestum. quia quelibet persona ecclesiastica debet habere
procuratorem bone fame per quem ecclesiastico negotio
ut. v. q. iii. quia episcopi tamen contrarium fit cotidie et monachi
et clerici possunt esse syndici et tractare utilitates ecclesiarum.
xvi. q. i. qui vere. et c. monachi. et iura predicta loquun
tur solummodo de honestate. hic in deum de facto ser
vari debet constitui quandoque ab episcopo. quandoque a capitulo. prout no
tatur. s. de sen. ex. eo cum. parvo incomodo. i. pro ideo debet in
modicum incomodum sui dampnum sustinere. in eo quod
dabitur syndico. et cessare a litigiis et palios. litiga
a exercere. De his que vi metusve causa fiunt

Perlatum est ad audientiam nostram quod cum
quidam nobilis et potens. M. uxorem suam
suspectam haberet. milites sui eius precepto eam
ad quandam silvam ducentes evaginato gla
dio occidere voluerunt. sed tandem pietate ducti
pepercerunt eidem sub tali conditione quod in mona
sterio de colodensi habitum susciperet monachalem.
et ipsi episcopo non venisset a viro ut eidem velum imponeret
quia timens erat. et filium habere parvulum. mu
tationem vite sue suspectam habentes seorsum con
venerunt eandem quam illa patefaciens quod mor
tis timore monasterium et hic et ibi quamvis pos
set exiret. sed alter eorum ut viro tyrannidi sati
facere videretur. mulieri velum imponere simu
lavit. tandem viro sublato de medio. predicta mulier
de monasterio exiens alium maritum accepit.
quos calagurritanus episcopus ad instantiam sororum
vinculo excommunicationis astrinxit. et j. ei. c. predictam
mulierem et virum recepto sacramento quod mandato
debeant stare mandato ab excommunicationis vinculo absol
vatis. deinde tam mulierem quam sororissam an
tiquam presentiam advocantes si legitime probatum
fuit non timore mortis predictam mulierem religi
onem intrasse. aut quod fecit postmodum. tale hu
isse ipsum ad monasterium redire. et habitum depo
situm resumere. p. cen. ce. a pilatis. **I**d. episcopo Wigorn.

[marginal note, later hand: Prelatum est dat quod si quis timore mortis predicta religionem ... professionem facere ... si professa ... sicut propria sponsa]

[right margin notes: non habet ... monache et S. / intendat et posuit quod / ideoque / et moniales predicti monasterii]

Prelatū est ⁊ .ī. ꝓposuit. h̄ nō ualz p̄testatō .c.
xxxi. q. ij. lotharius. xxvij. di. dyaconi ⁊ vij. q. i.
pōtifices. ⁊ .s. de elc̄. cumana. s̄ .s. de cōstit. cū .ay.
in quibz de h̄ ·s; quid si n̄ audz p̄testari nō obst̄.
C. de reb; creditis generalit̄. ꝯ. ip̄e. ar. xxxiij. q. ij.
nō sacdat̄. ī prin. ꝙ intellc̄ aliter ī iudicō. Velū
poñe. ꝯ. cūsionis cū uelū ꝯsecratōis ꝙ tm̄ uir
ginibz dāt ipoñe non dz. xx. q. i. de nouis ⁊ .j. de
regulart̄. vidua. simlauit. s̄o ꝙ uitl̄ cūlatō p̄m
titur. xxij. q. ij. utilem. ff. de nouat. doli exceptio.
ī fi. ⁊ xxij. q. ij. dn̄s. ff. de dolo. l. i. ꝯ. nō fuit ⁊ xl
iij. di. i mandatis. instit̄. de act̄. ꝯ. alie ⁊ xxij. q.
vlt̄. ut p̄dem. ar. ā. xxvij. di. ꝙ interrogasti. ff. de
iustīa ⁊ iure. l. i. ꝯ. i. ⁊ xij. q. i. ēte ergo. ff. de of. p̄.
ꝯgnito. ꝯ. vlt̄. C. de iure doc̄. in reb; in fi. xxij. q.
v. cauē. ⁊ C. de incestis nup. l. ult̄. in fi. s̄o. dolus
fraus ⁊ simlatio s̄c nomina recte qui nūquā
pmittitur a canone. q2 qui peccat nō parat le
gis auctē. xxij. q. v. qui peccat. aliqn̄ tn̄ uulga
ri ꝯsuetudīe denomiat actus simoss̄ ⁊ tē p̄mic
tuntō. ut ī primis concord. xxxvi. q. ij. ꝯ. triz sanc
tibz. ⁊ fit simlatō boni q̄uz bona est ut hic ⁊ p
mittō. ⁊ q̄uz mala ut ÿpocrisis. ut .o. ꝙ intūgra
sti ēte cauete. simlatio mali q̄uz bona ē. ut fuit silā
tio dd̄. qui simlabat furorē. ut .c. utilē ⁊ .c. dn̄s.
⁊ de .q. di. ij. accesserunt. s̄ dr̄. ferebatur dd̄ māibz
suis. s̄ manibz suis nō p̄tatur. ẋ cū maibz suis
ferebat. ꝙ nō .sic .j. de sn̄ia excōi. ex tenore. s; co ī s.
forma est. ꝙ iuret qui absolutꝰ stare mandatis
ecc̄. .j. de appll̄. ad h̄ ⁊ .j. de sen. ex. cū desideres. s;
n̄ refert quocūq; istoz modoz iuret. q2 licz iuret
stare mandato iudicis p illam formā nō intell̄
ald̄ q̄ p ahā nec mag astrigit. q2 mandatū suū
dz ēē ꝑ iuś. nec ad ald̄ extendit. q2 nec de alio in
tell̄ dūtaxat. n̄ timore mortis. s; qualit̄ pot̄ h̄ p̄tari
cū sit negatiua. s̄ ista negatiā includit in se af
firmatiuā. hanc .s. sponte religōnem intrauit. si.
.s. de renunc̄. s̄ h̄. de hac negatīa dcm̄ est .s. de elc̄.
tone. ⁊ hic negatiam debent p̄bare moniales q̄
mistem illā repetebant. s; uīr ꝙ p̄ mlt̄ illa debuit
p̄bare ꝙ timore mortis intrasz. q2 moniales fu
erunt in q̄si possōne illius siue moāsterium. ⁊ q̄
fundata erat intentō monachar̄ p talē possōnē
⁊ cohitatōem ⁊ ueli susceptōem. ⁊ mlt̄ allegare uī
metū mortis. s; cum h̄ allegat illd̄ dz p̄bare. ff. ꝙ
metus cā non s̄ tendatur ꝙ uim est h̄. s; q2 ꝯstabat
de p̄testatōne uoluntatis ab inicō tcā. adhuc p̄
sumitur nolle. xxxi. q. ij. lotharius. ff. de leg̃. iij. si
cuius ī pn̄. ⁊ qui uoluntatē mutatā allegat. h̄ p
bare dz ut hic ⁊ ff. de p̄bac̄. cum qui. C. de testīs.
sācimus ⁊ C. de ap. p̄cipimus in fi. ⁊ ff. de l. ij. si
dei amicia. ꝯ. si tem ⁊ ff. de l. i. si m̄. ꝯ. interd̄. s;
h̄ nō ist̄ ꝙ hic lr̄a. ꝙ ꝯstaret de p̄testatōē. n̄ per
narratōem p̄missā. iō alit̄ dr̄ eo ipō ꝙ mlt̄ h̄ non
p̄bat intellisr̄ moniales p̄bасе suā intentōem p̄
sumptīe. cum de fcō ꝯstaret. s; nō de form̄ fcī.
C. qui militare n̄ possunt. s̄ seruis. l. xij. s̄ mol
ales spōte bonis p̄bandi cēsi te noleuīt. Vnde

mol'es ꝯcendut fuit .j. de testīt. spol. licet. ff. de pln
ẋ cā ei. ⁊ tal' metus bn̄ excusat. sii timor. ⁊ metꝰ
sup̄. ⁊ timor ꝯtinuus ⁊ metꝰ uibum. ff. e. isti. quid.
⁊ C. de transac. interpositas ⁊ .j. e. p̄x. ⁊ q̄ fuit isto tio
re reuocant. s̄ dic ꝙ utraq; ps dz doce de iure suo. si.
.s. de renunc̄. s̄ h̄. ratum postea. q. d. si ꝯstaret de me
tu cā ab inicō. ⁊ postea spōte ratum h̄uit uocū suū
teneret si .j. de regl'a. signatum ⁊ .c. cū intrū. s̄ tēs. ꝙ
istd̄ ab inicō nō teneret p ratī h̄itōem tolorat. sic ē
in mr̄io carnali .j. de spō. in pub. de illis. ī fi. ⁊ ald̄
ꝙ colli hic manifeste. ꝙ a s uxorat. l. uxor alicuī ē in
uenis. si uiuente alio sciente l. ꝯsentiēte intret religō
nē ꝓfitendo. l. timore aliq̄ ē iusto. ut h̄ cont. ⁊ poste
a ratum h̄it sponte. l. intim marito mortuo. ꝙ in
tm̄ teneat uotū ꝙ nō possit ulti ad sclm redire. ⁊
si redierit ꝯplli dz reuti ad moāsterium. ⁊ tn̄ uiuēte
marito n̄ teneb̄at uotū us; q̄q; ꝯitū ad maritū q̄n
poss; tā reuocare. ad hō .j. de ꝯuisi. ꝯiug. ex p̄te ꝯ
sulutū. ā .e. t. placet. quidā intrauit. s̄ de h̄. p̄timo
d. i. mortē uiri. ꝯ p̄lanum ē durāte uiro metus ē.
mortis durate intellr̄. ꝙ ex eo colli. ꝙ añ mortem p
mariti nō fuit causa ex̄ress. l. dic ꝙ mlt̄ ista h̄uit
uiri assensum. ꝙ p; ī ancicua dec̄. q2 maritus dixit
ep̄o ad moāsterium. ut illi mlt̄i uelū imponerent.
⁊ ita sollepnizauit uotū suū. si spōte h̄ fecit ⁊ p̄t
mr̄iū. ecca tēpis ratum h̄uit. tenuit uotū rati h̄i
tōne sectm. cum utroq; cām h̄uit uiri assensū. s;
scādum. vē illis uiribz .j. de ꝯuisi. ꝯiu. c. cū sis.
⁊ .c. ad ap̄licam sed intelligas

Abbas sci edmundi. a quo .R. p̄sentium
lator p̄rī moniū suum tenere dinos
citur. milites ⁊ burgenses ad domū eius sic
acceptum destinauit qui eū a domo ⁊ ꝯmisa
possōne expellerent. h̄ eccam suā petitus ab
nuatz. ꝙ cum idē .R. tali modo coactus fecisz.
abbas alij ꝯcessit eccam supradcām. Vn̄ q2
q̄ metu ⁊ ui fiunt de iure debent ī irritum re
uocari. cā .q̄. predcō .R. cum integritate resti
tuas inmiusa. Clemens. iij.

Abbas cā ⁊ .ī. coactus fecisz. s̄o ꝙ si q̄s p metū
amissionis s̄ suaz aliquid faciat. l. iurat se fac
turū ⁊ illd̄ adimpleat iuramtū pot̄ p̄te ꝙ tali
s̄n fecit l. abiurauit. ar. l. di. p̄bros ⁊ intellige de
talibz rebz s̄n quibz uita corpal' adiuuit. l. patit̄
grauem iacturā. xxij. q. iiij. ꝯ. vlt̄. s̄. quisq̄s g̃ ar.
q̄. xxij. q. vij. omēs cautōnes. s; nō tangit h̄. s̄o
ꝙ circa materiam ꝙ ea q̄ p metū l. timorē qui ꝓ
sit cadere in ꝯstātem uirū fiūt tenetē ⁊ obligat
quis p h̄. s; coactus ⁊ iuramtū s̄ h̄ fcm̄ tenet dūm
tale sit fcm̄ s̄ quo iuratur l. ꝙ ꝓmittit s̄u ē ita
dt̄ ꝙ seruari possit sine intritu salutis etne. ar. nō
teneret iuramtum. xxij. q. iiij. si ād. ar. s. de pacti
pactōnes. q2 p illo metu dz q̄s p̄tiū opari mortā
le .j. e. sacris ⁊ p̄o q̄z mala pati ꝙ malo ꝯsentire.
te. xxij. q. v. ita ne ⁊ ita tenent ea q̄ p metū fiūt. ⁊
iuramtū .j. e. ad audiam. ⁊ h̄ iō q2 coacta uolūtas
uoluntas ē. xv. q. i. mērito q̄ritur. s; ā h̄ datur acc̄o
ꝙ metus cā. ⁊ p̄bato metu restituit ei p offm̄ iu

dicas quod dedit vel tradidit vel absoluet si promisit. ff. e. l. metum. § sed quod pretor. nec refert in hoc casu quis metum fecerit an is qui possidet an alius dum modo preter se per metum rem perdidisset. quia metus rem inducit etiam in se ignorantie causam. ff. e. si cum exceptione. § i. hic et potest agere contra possidentem quam contra illum qui metum intulit. ff. e. t. l. pedius. sed si ab uno consequitur tunc contra alium agere non potest. ut in dicta l. pedius. § ulti. infra. sic ff. de eo per quem factum erit. l. i. § si plures. C. de con. furtiua. l. i. et arg. contra. ff. ad. l. aquil. Item mela. sed si plures. sed illud est pena hic interest et pena unius non liberat alium. ut i. l. Item mela. § si plures. et est unum quod conuenit metum passo nisi culpa sua incidit in metum. ff. e. similiter. xxii. q. iiii. inter cetera. arg. contra. j. de spon. ueniens ibi culpa sua incidit in metum et tamen non tenet sponsalia. contra. Item per metum soluere hoc contra. per distinctionem talem tenetur. quod quamuis per metum fuit et conueniatur per metum passus si culpa sua incidat in metum. ab ista doctrina sine generalitate excipiuntur casus in quibus fallit. et si culpa sua incidit in metum non nocet et primo in causa matrimoniali. qualiter metus interueniat culpa uel sine culpa sua. contractum per metum non tenet nec obligatus est qui hoc facit et sic innuat quod matrimonia libera debent esse. quia in uite nuptie difficiles exitus consueuerunt habere. j. de spon. veniens. et c. gemma. et C. de spon. l. ulti. infra. et ubi metus uel coactio interdit consensus ubi dici non potest. j. de spon. cum locum. et matrimonium solo consensu contrahitur. xxvii. q. ii. sufficiat. sed capitulum predictum inter cetera uidetur dicere contrarium. sed non attendit quia ibi non interueniebat talis metus qui posset cadere in constantem uirum qui solus excusare debet. ff. e. metum. uel dicas prout consueuit exponi matrimonium sit firmum et stabile quod illud liberum sit si ponitur superscriptione. sed consultius est capitulum illud. inter cetera loquitur de consilio tantum uel metus non fuit presentatus. Item et dos promissa per metum uel soluta non tenet. quia est accessoria ad matrimonium. ff. e. si mulier. § si dos. et notatur quod si dos per metum promittitur non nascitur obligatio. Item in rebus ecclesie est speciale quod non tenet traditio uel promissio uel iuramentum factum per metum de rebus ecclesie. xv. q. vi. c. i. j. de iureiurando. peruenit. quia et si sponte prelatus res ecclesie traderet non teneret traditio sine collegio primitate de qua cauetur. xii. q. ii. sine exceptione non tenet multo fortius traditio de rebus ecclesie facta per metum. nec iuramentum sic factum. quia si non tenet principale nec accessorium. C. de legibus non dubium. et j. de foro. c. si diligenti. Item et in uoto. quia uotum per metum factum non tenet. s. e. perlatum. quia uotum res est uoti et sine strepitu et liberum est arbitrium in mouendo. alias non est uotum. xxxii. q. i. integritas. et j. de uoto. licet et uoluntarium militem sibi elegit christus. coactum autem sibi diabolus acquirit. xv. q. i. non est. Item non tenet iudicatio per metum extorta. ff. de iudic. l. ii. i. re. Item auctoritas tutoris per metum extorta nulla est. ff. auctoritate tu. l. i. § ulti. in omnibus aliis casibus tenet quod per metum fuit. ut dictum est. dum tamen talia sit que sine interitu salutis eterne metum seruare possent. alii dicunt contra quod ea que per metum fiunt non tenent ipso iure. arg. v. leg. ff. e. l. i. ubi dicit quod metu factum est ratum non habebo. dicit pretor. sed illud non est uerum. immo post contra innuitur. ut probatur

Illud quia quod nichil est ratum habere non potest. de his habetur xv. q. vi. auctoritatem.

AD aures nostras te significante peruenit quod clericus quidam in plebanum ecclesie cuiusdam ad electionem laicorum renuntiauit electioni que de ipso fuerat a clericis excepto uno unanimiter celebrata. et j. Tue igitur discretioni presentibus innotescat quod renuntiatio facta ad laicorum terrorem tamen si forte iuramento uel fide interposita sit confirmata non impedit quo minus is qui renuntiauit ecclesie ad cuius regimen prius erat electus preficiatur eidem. **I**nnocentius. iii. decano et subdecano lincoln.

AD aures et j. ad terrorem laicorum talis renuntiatio non uidetur tenere et si sponte fieret quia non est facta in manu prelati. s. de renunciatione. admonet. et j. e. t. per. et c. quod in dubiis uel de hoc arg. xvii. q. i. quod sal. dus. tamen si sponte renuntiasset quo ad se bene teneret. sed quo ad superiorem non. ut notatur in illa. quod in dubiis. et arg. s. de renunt. ss. hic. si forte iuramento. quasi si iuramentum interuenisset uel fides interposita fuisset quod ulterius non repeteret. non potest eam repetere iuramento uel fide obstante quod potest seruari sine interitu salutis eterne. et j. e. cum dilectus. j. de iureiurando. si uero. et xxii. q. iiii. si aliquid sit. j. de rest. spo. accepta. arg. contra. uel de resti. spo. c. ii. et s. de renunt. cum inter. et s. eadem ratione. Eo quidam dicunt quod hic dicitur et similibus signatis iuris communis est quod dicitur in contrariis dispensatio est. sed ex hac non colligitur dispensatio illa decre. j. de rest. spo. c. ii. non attendit. quia in alio casu loquitur. quia aliud est repetere quod per metum tradit uel renuntiauit. ut hic. aliud est petere restitutionem eius quo fuit spoliatus. ut dictum est. s. de renunt. ss. ii. et illa decre. cum inter p. non obstat. quia ibi non agit ex prima sua institutione illa decre. abbas non contradicit quia iurauit solum modo ab renuntiare et renuntiauit. sed hic dicit papa si iuramentum interuenisset in renuntiatione. q. d. non recipet illam prelationem tunc non possit preficiatur ecclesie propter iuramentum quod potest bene seruari sine interitu anime. sed non negatur quin prefici possit prelato metu superioris officio implorato ut quod dicit illa decre. abbas et consimilibus et si non attendis exceptionem contraria signata. quis metus excuset et cadat in constantem uirum his uersibus apprehendas. excusare metus ipsos posse puta quia nescis stupri cui status uerbi atque necis. ff. e. ego puto. et l. ne timore. isti quid. § i. ii. et iiii. Item metus corporis sue s. c. prox.

AD audientiam nostram magistro G. de cheuelli significante peruenit quod cum ecclesiam de cheuelli canonice fuisset adeptus aliquamdiu pacifice possedisset. grauissimo tandem regis metu quod eam resignaret iurare coactus eam in eorum ad quos pertinebat manibus resignauit. Quia uero que metus uel causa fiunt carere debeant robore firmitatis. quod quod si eum de ad resignationem uos constiterit per talem metum fuisse coactum qui potuerit et debuerit cadere in uirum constantem non obstante iuramento predicto quo non ad repetendum sed ad resignandum solummodo tenebatur. prefatam ecclesiam sibi

¶ Ad aures [illegible] cum [illegible] clericus [illegible] renunciacio [illegible] renunciacio non est fide mediante uel iuramento firmata licere [illegible] quod illius [illegible] regimen [illegible] quod [illegible] est electus non obstante renunciacione.
¶ Ad audienciam [illegible] per metum qui potuit cadere in constantem uirum iurauit [illegible] renunciaret et renunciauit licere [illegible] iuramento non obstante

Sed non iurauit quod non repeteret.
illi

restitui faciatis. Id. nidrosien. archiepiscopo.
Ad audiam et s. ad quos al. non tenetur resignatio.
s. de renunt. admonet. et c. quod in dubiis. et s. c. proxi.
ar. vi. q. iii. denique. quod in metus. ne causa. olim ita di-
cebatur. quod in metus vera gestum est ratum non teneo.
vis. n. fiebat merito propter necessitatem contrariam sponta-
nee voluntati. hodie detracta est vis metuo. ideo s.
quia quod fit vi attroci. id metu quoque fit. vis quia vis includit
in se metum et est similis ad metum. ff. e. l. ii. et de vis ipe
tus maioris rei cui resisti non potest. ff. e. l. i. et ii. vi di-
co: compulsiva que inducat actionem quod metus causa. ut l. preceden.
et non expulsiva. quia illa inducit interdictum unde vi. in de
rebus immobilibus tantum. et de his que immobilibus coherent. non
ablativa in rebus mobilibus que inducat actionem vi
bonorum rap. circa mobilia tantum. ff. de vi et vi ar. l. i.
§. si fundus. et §. ii. et inst. vi bonorum rap. §. sed ne
dum. nec est turbativa que inducit interdictum uti possi
detis. in rebus immobilibus. et in rebus mobilibus datur in
terdictum utrubi. cum duo se possidere contendunt. nec inquie
tativa que inducat interdictum quod vi aut clam. ut cum
quis non sinit alium uti re sua quiete vel arare vel
alia facere. vel cum alius eo invito velit ad edificare in
suo vel tam forte edificavit nec distinguitur in hoc
interdicto iuste vel iniuste fecerit. ff. quod vi aut clam. l.
i. metus autem est instantis vel futuri periculi mentis tre
pidatio. ff. l. i. et ideo quod licet non sit necesse periculum preces
sisse tamen exigitur metum esse presentem saltem pro futuro
periculo. et non sufficit suspicari causa inferendi. ff. e.
metum. i. sed et de metus quia mitem teneo. cadere de
bent. qualis hic intelligatur. dicitur s. e. a. litteras. ad resig
natorum. non quod licet metus intervenerit in prestatione
iuramenti vel alie promissionis. sed postmodum in resig
natione vel solutione non intercessit. quia sponte postea re
nuntiavit vel solvit non potest repetere. prima vi ni vi
olentie turpitudinis causa oblata est. c. e. t. l. ii. ff. de
condi. ob turpem causam. si ob turpem causam. non repe
tendum. s. e. ad aures. ar. contra. ubi obstat iuramen
tum non est mirum. quia ibi iuravit quod repeteret. ut ibi
dictum est. hic iuravit tantum renuntiare. sed non iuravit quod
non repeteret resignando. sed quid si iuravit se non repetere.
C. si adversus vendi. l. i. et s. de iureiur. si vero et s. e. ab
bas. papa vero ex officio suo mandabit restitui ad de
nuntiatorum sibi factam. s. de iureiur. ad nostram. et ille
idem non obstante iuramento potest hoc denuntiare
pape. s. de iureiur. quadam potest etiam impetrare absolu
tionem iuramenti sicut fit in usuris. s. de iureiur. ex ad
ministratoris. et in hoc dolum facere non videtur quia fraudem
et dolum excludit. ff. de leg. ii. cum pater. §. testamento
inst.
Sacris est canonibus et s. distinguimus autem
sitntum si qui communicat excommunicans in
victus sit per coactionem attractus. aut per metum
inductus. in primo casu talem non credimus ex
communicatione teneri. cum magis pati quam agere vi
deatur. In secundo licet metus culpam attenuet. quia
tamen non eam prorsus excludit. cum pro nullo metu
debeat quis mortale peccatum incurrere excommunica
te communis inquinari. Id. marsilien. et aga
th. episcopis.
Sacris et s. per coactionem absolutam. xv q. vi. de iudeis.
et l. di. presbiteros. i. q. i. constat. cum magis pati quam agere
videatur. vi. di. testamentum. sicut nec ille testamentum
condidit quem testes invitum detinuerunt. ff. qui testa. fa. pos. que testo.
C. eodem. et tutor si primum detentus fuit non licet quod agitur
in eo detrimentum comparatur. ff. de auc. tu. l. i. infi. exclu
dit. minor tamen causa excludit. ar. xv. q. iii. §. predecessor. a
decessor. sed illud est eis indultum a iure. et eis possimus
participare in hiis que ad salutem animarum illorum pertinent.
nec leviter eius excommunicatorum. licet alia incident comprobantur
ut magis profitant. s. de sen. ex. cum voluntate. et
c. sensio. incurrere. si. xxiii. q. v. ita ne attenuerit.
hic metus attenuat peccatum. ii. q. i. in primis. quia nul
lo modo excusat. de c. di. iiii. cos. et. xi. q. iii. si quis
quis metum.
Cum dilecti f. et s. quia constitit nobis de voto
emisso et prestito iuramento a canonicis
insulan. quod regulam cisterciensium observarent vel trans
lationem ipsius ecclesie ad ordinem illorum nulla
tenus impedirent. cum utrumque servatum non vi
git in dispendium salutis eterne. Volentes in
eam prorsus aprire non obstante violentia
que proponebatur illata. cum nec metum mortis
nec cruciatum corporis continerent. et id non debu
erat cadere in viros constantes. nec obstante do
lo quo se proponebant fuisse seductos. cum ta
lis dolus non tam ad circumventionem predictorum
cisterciensium quam ad sanitatem eorum debeat
retorqueri. Super restitutione petita silentium eis
duximus sententialiter imponendum. Gregorius ix.
Cum dilecti et s. ipsi ecclesie non tamen potuerunt
ecclesiam suam subicere ordini cisterciensium. vel et alii in consul
to dyocesano episcopo. s. de excess. prela. sicut unire. sed est verum
quod quantum ad episcopum hoc non potuerunt. et nullum preiu
dicium fit episcopo. sed quantum ad se bene tenuit talis
translatio. s. de donat. Inter dilectos. et episcopus sedebit in
ea ecclesia sua. sicut consuevit. s. de relig. do. quia mo
nasterium. sed non videtur quod ipsi subiecerint ecclesiam ordi
cisterciensium. sed se ipsos personaliter obligaverunt servare
regulam illorum. et bene potuerunt promittere non impedi
re translationem ecclesie sue ad ordinem faciendam per illos
ad quos pertinet. sed ipsi per se hoc facere non possent. sed
per episcopum de consensu capituli. salutis eterne. et ideo bene ser
vari debet. s. de iureiur. si vero et xxii. q. iiii. si ad. xv
si salutis corporis. xxii. q. iiii. §. ulti. §. quisquis. g.
et. s. de iureiur. si vero et xxii. q. iiii. §. in. aprire. silentium
C. de inducta viduitate. l. i. infi. C. si adversus ven.
l. i. et. s. de iureiur. si vero. violentia. que fuit illa vi
olentia ignoramus. forte aliena verba incusserunt
eis timorem. que non semper sufficiunt ad iustum timorem.
ff. quod metus causa metum. et l. metum. et s. cum clerici. vel
nova insinuante vel forte minabatur eis excommunicatione.
sed ille timor non excusat cum excommunicatio sit medicinalis.
ii. q. i. multi. s. de sen. ex. medicinalis. nec metum
mortis. non solum in duobus istis. sed et in pluribus a
liis casibus excusat metus. quia metus uxorum ar. v. ii.
di. fuit. et xxiii. q. viii. convenior. et ff. de acquirenda

[illegible] excommunicatus non est qui contrahit absoluta coactione [illegible] [illegible] metu [illegible] excommunicationem [illegible]

[illegible] dil. [illegible] passo non [illegible] nisi metus [illegible] que [illegible] in [illegible]

da hereditate. qui in aliena. § vlt. quia metus tem. l. di. p bros. & s. e. altius. & ppt metum libertatis e. rage nō possum q̄ ignorante libertatis cā stipulatus sū. ff. quarum rerum actio non datur. l. i. § que ignorante. quia metus iudicis. ij. q. i. In primis. v alicuius potentis. c. e. t. l. plt. & ult. quia metus stat. v honoris ul sui ipius ul filiorum. & meo stupri. ff. e. isti. quid. Jt quia timui. meo. s; suspitio metus excusat. ff. locati. hitatores. § ult. & ff. ad. l. aquil. si quis fumo. § ult. quia metus mortis an cruciatus corporis tm̄ excusare uit. ut h̄ & c. de transac. Interpositas. vn̄ uir relinquitur arbitrio iudicis. an pba v minę. v potentia hoīs sit iusta cā timoris. ut ff. quibus ex caus. maiores. l. iij. & ar. ff. e. nō est verisimile. Jt conuenitur metu passo p loc edictū. qd metus cā. tune tm̄ quā metus cadit in constantem uirū. ff. e. metus. & j. de spon. veniens. s; ū cuiu minore metum passus ē conuenitur ei iudicis officio. ff. e. non ē uerisile. § i. v lucuientis p constitutionem principū. c. e. l. plt. v p sentia prudentium. ff. de uarijs. & extra. ord. cog. modic. Judex nō alicui non dē inferre metum. ff. e. l. ij. s; iniuriam facē pot. ut j. ff. ad. l. aquil. q̄ adm. § magistratus. & j. de empt. & uen. c. ult. & de h. & nota q. s canones sū yi. sū metu sū dolo alicui renuntiat rei sue conuenitur ei ad omnem possessorem. iij. q. i. redintegranda. & q. ij. c. ij. & ff. de in off. t. eum qui. i. ss. ad satietatē sic pz q. s; dolus interueniat in rū spiritualibus non tm̄ conuenitur dolum passo. s; dolus dat cām contractui. sile. xx. q. iij. constituit. Jd est in crimino. j. de consuetudine. ex pte. & c. ueniens infi. & c. dudū. q. ē ā id. ff. de dolo elegant. in prin. Jt tes hic. q. dolus ñ respondeat culpe. q. ē contra id. ff. ad. l. aquil. Jt mela. in pri. Jt nota q. in spualibus nō ht locū in integrū restitutio. qr nō uidentur decepti q̄ meliorem uitam elegiunt. ar. ā. j. c. px. ex lris.

Sup eo q. adusarius uī se quiescebatur a uobis p uiolentiam spoliatum. arbitrium contra uos iniuste fuisse presumitur. cum nō ū ppio iuramento q̄ amisit. vm postq̄ de uiolentia p testes. & de rebus amissis p ipius constitit sacramentum potuit iudex taxatione. ab ipo fcā. p psonarum ac negotij qualitate. uos in estimatione rerum amissarum iuramento aduersarij declarata condēnare.

Alex. iij. acram. epo.

Supto & j. de uiolentia. p teste sufficit. n. pbare p testes in iudicio uiolentiam sibi illatā. & se rebus amissis stabit iuramento ipius. sic hic totum tes. § vn̄ ij. si quā totum tenorē illius leg hic tes. & sic interdū qr fungitur ex maleficio probatur p ius iurandū. lic. ij. q. i. In primis. secus ē si fungitur ex contu. qr tē p testes pbandū est. insti. de. §. obli. § n̄ solum. ff. de minorib. si in emptione. & ff. de edendo argentarius. § fi. & q. dic hic non ptinz pprie ad interdictū qr metus cā. s; ad instar. vn̄ ut. si in bonorum rap. vn̄ lex illa vn̄ h sumptū est por. § vn̄ ij. si cui. & ita facit ad illam ptē tituli.

q dic de his. c. vi. pcedentes decretales ptinet ad illam ptem q̄ dic metus ue cā. & sic in actione qd metus cā: sufficit pbare metū fuisse illatū 9 quis nō ab eo qui conuenitur metus illatus sit. ff. e. si cum except. § in hac. s; q̄ fuit cā qr statur in cau isto iuramento illi cui vim passus ē. cū iuramentū nō sit deferendū. n̄ assit bona psumptio. puta qr ht unū testē. ut c. de probat. ex insinuatione. & j. de iure iur. c. ult. & c. de rebus creditis. In bonis tm̄ illa p̄ ē ppt difficultatē pbandi singula intersita. & instituta q̄ de facili pbari ñ possent. & ideo indultū in fauorem spoliati & odium uiolenti. & h̄ id dē. ij. q. i. In primis. & preterea ideo statur iuramento actoris sr rebus admissis. qr ht optimā psumptionem. § uiolentiam illatā sibi ab illo qui conuenitur quam dz p testes pbare. ut h dic. & predcā. l. si quis. & sic iuramento statur i expensis restituendis. qr & i lite difficile certū h̄. c. de iudic. sancimus. de rebus admissis. tpi uiolentie. v dampno dato. & ut predcā. l. si quis. & c. Jn primis. taxationē. ultra qr § taxationē. nō iurabit. ut predcā. l. si quis. sic. 9. de prob. constitutis. & ij. q. iij. § qr si non dz. & illū. §. tribus. c. de dilationibus. auth. q. si. & in auth. de exhibendis. & introducendis reis. & cū mox. & s. qr iuratū est dz condēpnare. ut. l. si quis. & si uictus. Jn auth. de iudicibus. § oz p psonarū. psona ergo respicienda ē. an honesta sit. vtrum sit paup. v diues. ar. op. ff. de legitimis tuto. legitimos. ar. 9. de. off. del. fane. & c. pastoral. i. ss. & ij. q. vlt. quiscis. cū tā. & negotij considerandā ē. si. j. de ap. cū sit romana. & ff. de iudic. nō minus. & j. de iudicium. c. vlt. ifi. & l. si quis. c. vn̄ ut. De restitutione i integrū.

Requisiuit a nob. t. f. quid agend sit de possessionibus laycis sub modico censu concessis. Nouerit itaqz qd si eccā lesa est & manifeste appareat detrimentū ipius cum epo eius adiectionem facere deteriorem non liceat. & ecclesia iure minoris semp debeat illesa seruari. q̄ in dāpnum eius data consisterit ad ipius conuenit ius & pprietatem redire. prouidendū est tm̄ ne si forte coloni possessiones illas expensis ac labore suo reddiderint meliores sumptibus quos fide bona fecerint debeant defraudari.

Inno. iij. scī georgij. & scī sergij albibz. De

Requisiuit. & q̄ censu. i. p modica pecunia distracta & sic non contradicit restitutione in integrū. tra secūs. q dic ad ius & pprietatē conuertendo redire & c. q. dic. insti. colonū. i. emptores. colentes ipas possessiones. ul pot intelligi q. vba ppria ponantur. ut de utroqz contractu intelligantur. ut sii eccā ledatur in contractu locationis. puta qz ad lōgum tps locauit rem alicui p certa pensione i qua lesa est eccā. sū in contractu uenditionis. detrimentū magnū. § p modica cā nō datur restitutio. ff. de minoribus. si ex cā iudicatum. l. ss. ifi. & ff. de in integrū rest. scio illud. j. de rebus. ec. n̄ al. c. plt. deteriorem nō liceat. j. de donat. finitatem. cū melius ē intra ecclē in tacitu z̄ uati. qr post uulneratā cām remediū querere.

Sup eo cas. pbata uiolencia per testes vero pbatur pbanda per iuramentum

Requisiuit cas. ecclie restituitur cum certu ad tempus locatur si eo ledatur enormiter

De hiis in quibus lesus fuit infra xxv annum sic et ecclesia tamen usque ad quadriennium.

.I. etiam.

.ar.

.ne.

c in quibus casibus in integrum restit. non est necessaria l. ult.
iure minoris. sic et i. e. auditis. v. de h. et fungitur in
rebus publice. xvi. q. iii. quid ergo et dic iure mino
ris sed maioris et quod patitur minori in hoc quod sicut minor
postquam excessit xxv annum petit restitui usque ad quad
riennium petit restitui licet numquam ledatur a tempore lesionis
computandum et quod dicitur regula ista quod semper dicitur illesa scilicet ita
quod istud semper non notat tempus circa eundem contractum vel circa e
andem lesionem ut de eodem contractu vel de eadem lesione
semper in perpetuum possit ecclesia restitui absurdum uidetur uero.
quod sic semper restitueretur et est contra id quod legitur C. de tempo.
in integrum restit. l. ult. ubi dicitur quod omnis restitutio infra
quadriennium debet terminari. sed sic debet intelligi istud semper
id est quotienscumque leditur ecclesia debet petere restitutionem contra
illam lesionem usque ad quadriennium et ita si milies
eo ledetur milies potest restitui et ita semper est minor quia
semper restituitur et restituetur quamdiu durauerit in hiis in
quibus ledetur et sic reuera fungitur iure minoris.
et hec est communis opinio alii dixerunt ut alanus et G. naso
cum eo quod infinitum possit ecclesia restitui super eo contractu
in quo lesa est nec currit ei istud quadriennium. ar.
i. e. cum ex litteris et inherent firmiter ystius ubi sp. et ma
le. assistit. in iudicio presentibus. i. e. cum ex litteris vel p a
tiruatiam absentibus. ff. de minor. in cause. § cau.
et § ult. et i. de rebus ec. non alien. c. pls. et C. si aduer
sus dotem. l. una. et ff. de adopt. nam ita et in aut.
ro sponsal. § ad h. coll. ix. de h. dem est. g. de of.
iudic. c. ult. ad ius. i. ad proprietatem. proprietate tedi
te et sic patet quod sunt contractus alienationis non locationis
ut dixit in prin. et alienatio tenuit. unde auxilium
restitutionis necessarium fuit et quod etiam demum datur cum alia
actio non competit. ff. de minor. in cause. in prin. et g. de of.
iud. c. ii. § nota quod si alienatio rei ecclesiastice facta in
casu licito. sicut debet tradi x. q. ii. h. huius et xii. q. ii. sa
ne. sine exceptione tenet contractus et si lesa sit in contractu illo
non conuenitur ei nisi per beneficium restitutionis si esset decep
ta ultra dimidium iusti precii. quia tunc communi iure iuua
tur. i. de empt. et uen. cum dilecti et c. cum. et C. de
rescin. uen. l. ii. si uero alienatio non sit facta predicto
modo. scilicet assensu capituli et meliora communibus inspectis.
nullus est contractus ipso iure et xii. q. ii. sine excepti
one apostolicos alienationes et predicta decre. cum dilec.
et agitur tunc iure communi contra possessorem. ar. C. de
sacro sanc. eccles. iubemus. et C. si aduersus donationem.
l. ii. defraudem. sicut ii. in ecclesia in duplo morari.
si debet ita nec in lucro ex utraque parte sic debet restitu
tio. C. de repudiationibus. l. una. ff. de mino. quod si
minor. § restitutio. i. int. utile in fine.

Cum uenissent ad apostolicam sedem clausus et mona
chi torcellani pro se ac monasterio suo et
magister A. pro episcopo uenetensi. ecclesie s. sancti georgii
diaconus cardinalis dedimus auditorem coram quo
idem magister pro episcopi parte proposuit quod cum monaste
rium torcellanum sit situm in diocesi uenetensi et
ecclesie subiectum uenetensi. predecessor episcopi ut est
hactenus possessione subiectionis in actis se sed
cum occasione cuiusdam electionis que ibidem
facta fuerat pater de gratia assensu ad uenetensem

episcopum et eius collegas commissionis litteras impetras
sent duo eorum ad monasterium accessere quorum
aduentum intelligens presentiens renuntiauit electioni
huic et se a monasterio absentauit. sed iudices antequam
ex parte monachis iniunxerunt ut sindicum uel procura
torem eligerent qui in causis monasterii et consulte a
geret et utiliter defenderet. districtius inhibentes eis de
cetero aliquem eligerent in abbatem donec plenius cognos
ceret de iure quod episcopus in abbatis electione se habere
dicebat. Monachi uero et si procuratorem ad man
datum iudicum elegissent. alterum tamen contra inhibi
tionem eorum eligere presumpserunt. cuius electionem
episcopus petiit infirmari et se ad possessionem restitui
i. quia eum monachi spoliarant. demum iudi
ces dictam sententiam protulerunt electionem cassan
tes eandem. quam sententiam uelut magister petiit
affirmari ad hoc sunt sententiam quod licet per procuratorem
ex parte monachorum fuisset propositum quod monaste
rium ipsum nullo mediante pertineret ad ro. ec.
dei tamen iudices contra eos procedere nimis audacter se pre
sumpserunt et i. ff. nos igitur inspectis priuilegiis
pro. ii. leonis greg. et clementis quod monasteri
um illud ad ius et proprietatem iudicant sedis
apostolice pertinere intelligentes quod monasterii pro
curator et si eadem priuilegia coram predictis iu
dicibus exhibere omiserit negligenter. nisi tamen
non tam suum quam uestrum fuerit prelatus.
uidelicet quod monasterium ipsum ad ro. ec. nullo me
dio pertineret ne ipsius negligentia in dampnum
tamen uestrum etiam monasterii redundaret ad au
dientiam monachos restituimus torcellanos et i. elec
tionem autem a monachis sicut dicitur concordiam factam
pendente controuersia ex qua pendet. nec confirman
dam duximus nec infirmandam. Id. ebroicensi et co
sen. episcopis.

Cum uenissent et i. possessione uel quasi possessione quia in
corporalia non possidentur. sed quasi possidentur. ff. de
usucap. sequitur. § iuam. facta per mandatum duo e
orum. cum eius committere uices suas vel se excusare. al
nichil fecissent. g. de of. del. prudentiam. i. b. c. cum ca
et c. causam tamen uel antiqua tamen contrarium allegabatur.
iniunxerunt ut sind. vel procura et sic uidetur quod collegium
possit constituere procuratorem sine assensu prelati et ua
cante ecclesia per causis monasterii contra id quod est. i. de iudic.
causam que et i. ne sede uacan. preterea sicut elegit quod dicitur
hic eligunt hii procuratorem vel sindicum uacante ecclesia.
ut de facto sine electione prelati agatur de qua erat
contentio inter episcopum et conuentum. quia aliter tractari non
potrat et ad hanc causam tamen constituit. et non ad a
lias causas que ad tractari non possent uacante eccle
per iura predicta inhibentes. non uidetur quod ipsi potuerint
inhibere cum monachi essent quasi in possessione eligen
di. alium eligendo quam renuntiauit et sic usque ad
sententiam tuendi erant in possessione. xvi. q. iiii. volu
mus et xvii. q. v. c. i. et i. ut lite pen. per totum. unde super
tunc in fine non cassat electionem factam post inhibitio
nem illam. ar. ad h. xi. q. i. quia res in litigio et C. de
pbrit. l. ii. ar. contra ff. de pet. her. l. dimis. i. plectitur po

.decre.
.sca.

cesso a. s. diudicabere de totius hereditatis ti p̃stito sa
tisdatione de restitutione. s; h conuit. infi. Innotuila.
s; nõne. p̃sumpserunt. ex h uerbo uĩr q̃ nõ debue
rint eligẽ post p̃hibitionem. s; l; nõ debuĩint fcã eligere
tñ elcõ non cassauit q̃ uñ cognoscat de iure eligẽ
di. ut dic̃ infi. Inspectis priuilegiis. tñ inspectõ iu
re debuit suspendere cõfirmationem siue late p epõ.
ar. j. de testib; venient. z. j. de re iud. cum sñia
p̃tectat. z sic p̃testatio p̃dest. s. de elc̃. cumana. z s.
de of. or. pastoral. infi. z s. de his que. vi metu
ne cã fi. p̃latũ. z. vij. q. i. pontifices. ar. cõ. s. de cũbt.
cum ex. fert de h dcm est in. c. cumana. In dap
num. cum ad deffensionem uocari debuimus. f. de a
fir. util. cum dilcã. z dñs sp in iudicio uoiandus
ẽ. j. ut lit. non cont. cum. C. vlt. z. C. ũ in re actõ.
t. ij. restituimus restitutio ut quidam dñt cũ pcã
tor non est soluendo. ut tunc fiat restitutio cõtra
ecclam. ut. ff. mandati. si p̃curatorẽ. in pñ. z. ff. de
dolo. eleganter. C. si dolo. hic p̃curator soluendo ñ ẽ.
z si al' sit locuplex. qr libertas. z status monasterij
estimari nõ poss;. ff. de re. dione. facta. C. vlt. ex
hac. n. cã quilib; erit restituendus. qr ex cãz iusta
cã dicit p̃tor. in integrũ resti. ff. ex quib; cãs. ma
iores. l. i. al. nunquam rescindetur sñia p̃p dolũ
l' p̃pt negligẽciam p̃curatoris. s; dñs agat cõtra p̃cu
ratorem si dominium amisit. C. de p̃cur. si p̃curator.
z ipsẽ de eius dolo. z culpa tenetur dño. C. mãdati
a p̃curatore. qr nec p̃curator omittẽ d; exceptionẽ
cõpetentẽ ex psona rei. ff. mandati. Id q; z. l. si fide
iussor. i. rẽ. z ita h uĩr locuti nõ tñ de restitutione
minoris. s; ẽ ex restitutione maioris ex clausula
gnali si q̃ iusta. z ẽ. vt dcm est. z est dcã inter rest
tutionem q̃ fit iure minoris. qr illa datur offo iudicis.
ff. de minor. ex si minor. C. ult. z. s. de of. iud. c. ij. z
illam q̃ fit iure maioris. qr tunc ht actionẽ suo iu
re accedente iudicis offo. ff. q̃ metus cã. C. ex h edcõ.
z. ar. C. q̃ metus cã. si ui. l' metu. s; certe lex illa. ff.
de. do. eleganter. C. si. z illa. ff. mandati. si p̃curatorẽ
nõ restituit actionem. cum p negligẽciam p̃curator suc
cubuit. s; cũ p dominium unde si negligens fuit p̃cã
tor. ipsi tñ s; qui tali negligẽn suum cõmisit. ff. de
mino. cũ mandato. ar. ad h. s. de of. del. cũ olim.
z. ff. de tributoria p̃curatoris. simpliciter z si p̃curator
eẽt soluendo. satis uĩr q̃ fauore ecctẽ in optione ht.
an uelit cõuenire ul' uelit restitui ad rem. C. si tu
tor. ul' curator. l. z. elcõne. s; nõne fuit fcã elcõ p
in hibitionem iudicis. ergo cassanda erit. j. de iurisiu
rando q̃ interdum ecctẽ. c. vlt. z. c. i. z. ff. ne quid in loco
publico. l. vlt. j. de no. opis nunciat. c. ij. z. j. de
spon. in pub. ad dissoluendum. infi. s; certe ex eo
q̃ isti erant in possessione aliquem eligendi lite pen
dente p̃uari si debent. viij. q. iiij. fine. z. xvi. q. iiij.
nolumus. s; h son ito non uĩr posse stare. nã mota
cõtrouersia p̃ omnis p̃sentare nõ d;. ar. j. de iur. pa
tro. ex lris. g. eod modo mota cõtrouersia eligẽ nõ
debent. ex hoc. n. sequitur in q̃ens. qr si postea p̃ba
retur istos non hũisse ius eligendi. cassanda es
set elcõ. qr omnes fructus p̃cepti restituendi sũt. C.

de rei uen. certum. z sic sequeretur q̃ elcõ fcã est ab eo
qui credebatur hr̃e ius eẽt cassanda q̃ eẽ non d;.
s. de elc̃. querelã. z. j. de iure patro. cõsultationib;. ad
h dicas q̃ licite pot eligere q̃ est in quieta possessione
l; fiat ei cõtrouersia. ff. de aqua. coti. z esti. l. p̃hibẽ.
z in ipso iure suo. ul; ad finem cãe. vij. q. iiij. fine.
cõtra tñ uĩr in h casu. ut d;. j. de iure patro. ex lris.
tu tene p̃ut ibi notat. s. q̃ nõ d; eligẽ. s; si eligit
iudex tamen suus sr̃ior ad q̃ ptin; institutio nõ cõ
firmabit elcõm. nec cassabit pendẽte cõtrouersia
ex qua pendet p̃ut dicat dec. in fine. s; io. dicit.
s; si de h fiat ei cõtrouersia. an possideat tale ius
nõ d; eligẽ. ar. s. de constit. cum. M. infi. z ita uĩr
hic epõ. n. p̃tẽbat restitui ad possessionem iuris eligẽ
di z sic ñ possidebant monachi q̃ete. z ideo cauendi
erat p̃p. elcõm ul' cõfirmari. nec infir. z ẽ. i. donec co
gnoscat ad quos ptin; ius eligendi. z p̃cipue qñ
tum ad possessionem. z sic prima elcõ non eẽt cassã
da. n. p̃us constitisset an epõ possideret ius eligendi
tpr̃ elcõnis ita nec alia que fcã fuit post istã. sic.
j. de cã. pos. cum eccam. h agebatur possessorio. z
petitorio. z hic sili. qr de iure eligendi. ut p; ex lrã
supra uisus prin. z ideo q̃ diu pend; qõ iuris seu
possessionis elcõ cassari ul' cõfirmari nõ d;.

Auditis z intellectis cãe meritis in qõne que
uertitur inter Wigorn̄ epm z abbem de
euesham. sr̃ ecctĩs in ualle de euesham q̃s epõ
assit ad se dyocesana lege spectare. abbas aũt
ab eius iurisdictione p̃rsus exemptas cognouimus
euidenter ecctas illas p priuilegia. ro. pon. nõ eẽ
ab epali iurisdictione subtractas ul' forte uallis
de euesham sit locus ille qui fuit a duob; re
gib; Kenulfo uidel; z offa libertati donat.
z cuius. ro. me. C. p̃p. libertati donauit sic in ipsi
us priuilegiis cõtinetur. Cum tanto tpr̃ p̃batur
p testes ab albib; de euesham. pleno iure pos
sesse. ut uideatur in eis ius epale p̃scripsisse
legittime. si forte p tñ temporis Wigorn̄ eccã
iminime uacauit s;. ut tpr̃ uacationis subducto
p̃scriptio minime sit cõpleta. z. j. l; q̃ utraq;
sit in cã conclusum. qr tñ utraq; ps necessariam
ut assit p̃bationem omisit. Nos attendentes
q̃ utraq; eccã fungitur iure minoris. equi
tate pensata utrãq; restituimus cõtra releq̃
ad p̃bandam rõnem cõmissam ne alterutra
p̃pter hũ negligentiam grauẽ iacturam ledatur.

Idem priori scẽ mar. ad carceres z. l. canoi
co scẽ marie de mannia.

Auditis z. j. libertati. ar. q̃ reges possint dare p̃
uilegia libertatis. lxiij. di. In synodo. sic priuilegiis in ipsius
cõtinebatur. In priuilegio. C. cõtinebatur. q̃ ipsẽ ex
emat a iurisdictione epi locum illum q̃ p̃dci reges
libtati donauerant. z de ualle de euesham in priui
legio mentio nõ fiebat. z ita p priuilegium celestini nõ
p̃babatur q̃ ecctẽ de euesham sint exempte a iu
risdictione epi z sic recurrendum ẽ ad priuilegium il
lorum regum z si ibi cõtinebatur q̃ illi reges de ual
le euesham donauerunt tc̃ erat p̃bata exemptio libtati

Audiens ... causam ... restitui ... contra leso
... p̃bationes omissas

& sic dubia probatio non preiudicat. Regest. n. donauerit locum illum libertati quo ad temporalem iurisdictionem set non quo ad spiritualem. b. conducto. deducendum est tempus uacationis in prescriptione. j. de prescript. c. i. & c. de quarta & c. auditis & c. cum nobis. & illud tempus deducendum est quo solum succurri debet qui leditur primum sit medium ultimum ne. C. de restit. mili. q. tempore & C. quibus non obicitur longi temporis prescriptio. prescriptione & ff. ex quibus causis maio. nec non. §. si cuius iure minoris. ecclesia n. fungitur iure minoris. ut hic dicitur. & s. e. c. i. Item fungitur iure rei publice. xvi. q. iii. capud. sed idem est capud ult. quod & l. di. ius publicum & C. de sacro sanctis eccl. l. ut inter diuinum. unde est quod prelati comparantur tutoribus & curatoribus. Item autem de ecclesiasticis [illegible] §. ult. coll. ix. ar. ii. q. ii. quia ea. Item fungitur iure imperii. Item autem. de non alienandis. l. permutandis. §. sancimus. coll. ii. immo maior est imperio. xcvi. di. duo. & s. de maio. & obe. solitae. sed non fungitur iure pupilli quia contra pupillarem etatem non currit prescriptio. C. de prescript. xxx. annorum. l. sicut in rem. sed in quibus ecclesia comparatur minori dubitari potest. dicunt quidam quod in omnibus ecclesia comparatur minori. unde ecclesia potest restitui contra prescriptionem sicut minor. C. si aduersus usucap. l. una & ff. de minoribus. etiam ei. §. si tutor uel curator interuenerit. l. minoribus. & C. de in integrum resti. min. in minoribus & in auten. de heredi. et fal. §. pupill. quod bene uidetur expressa ratione. Sed cum que n. ecclesia leditur debet restitui. sed ante completam prescriptionem non est lesa. immo iure communi agere potest. sed tunc demum finita prescriptione dicitur lesa. quia iure communi si agat repellitur prescriptione probata. sed a tempore lesionis. i. finita prescriptione usque ad quadriennium potest petere restitutionem. ut dicit lex illa. ult. C. de tempo. in integrum rest. l. ult. & ita potest peti restitutio contra prescriptionem usque ad quadriennium. quidam dicunt quod contra prescriptionem non datur restitutio. quia canones uolunt prescriptionem iudicari. [illegible] p prescriptionem. xvi. q. iii. placuit & q. iiii. uolumus. immo sunt illos qui dicunt quod contra prescriptionem datur restitutio. sequeretur quod numquam prescriptio curreret contra ecclesiam. sed hinc facile est respondere. quia bene currit prescriptio contra ecclesiam. sed si petat restitui contra bene auditur sicut minori currit. sed restituitur. non uideo quare aliud sit in ecclesia quam in minore. non quia non inuenitur scriptum iure canonico quod ecclesia restituatur contra prescriptionem. sed eadem ratione qua minores restituuntur fauore ipsius etatis. sic fauore ecclesie introductum fuit quod utatur ecclesia iure minoris. sed ubi eadem est ratio idem debet idem ius. s. de constit. nam [illegible] translato. & s. de transla. inter corpo. sed uniuersaliter quod contra prescriptionem non detur restitutio ne frustra tanta [illegible] de prescriptione sunt statuta & bene potest dici quod & post quadriennium audietur si probet se illo quadriennio iusta de causa impeditam fuisse. ar. iii. q. v. c. i. & j. de appell. ex ratione. ff. de minor. aut prior. al. & si sui. §. ult. & C. de tempo. appell. l. ult. §. illud. quidam ponunt ecclesiam in primo anno minoris restituentes eam usque ad xxx annum sicut minor. Alii restituunt eam usque ad xx. ponentes eam in xiiii anno. sed hoc nichil est nec debet poni in aliquo anno. sed ad similitudinem minoris set maioris restituitur ecclesia usque ad quadriennium sicut minor ut dictum est. s. e. c. i. Restituuntur in iust. n. prescriptionibus que spectant ad statum iudiciorum. Vnde leditur ecclesia restituitur. ut si contumax [illegible] est. et. ff. de mino. minor & l. & ar. s. e. c. xx. & si non appellauit. uel & si dum agit. l. cauetur in aliquo capta est ut minor. ff. de min. aut prior. §. sed & in iudiciis. & l. & sine. §. Item si si putauit & j. e. c. ult. & si omnis allegationem & ea que faciunt ad instructionem cause. ut hic & ff. de mino. minor. xxv. annis & j. e. coram. Item quicquid amisit non solum in dampno sed & in lucro. ff. de mino. aut prior. §. ult. & l. non omnia. Item in affectione. ff. de affec. [illegible] §. plt. & per defensiones [illegible] apparentes uel nouiter attingentes. ar. C. si sepi. in integrum restit. po. l. i. ult. & j. e. c. ult. sed in contractibus [illegible] est quod ecclesie conueniunt. s. e. c. i. Vbi de hoc quod relictum sicut minor contra minorem non cum particularem amisit. ff. de mino. Sin. §. ult. ff. ex quibus causis maior. l. ult. & nota quod restitutio in integrum est reducere in eum statum in quo erat ante lesionem. s. e. c. i. & C. de reputationibus. l. una. C. de in integrum resti. postulata & ff. de mino. quod si minor. §. restit. & generaliter restituitur non solum cum de bonis diminuitur. sed & cum in est ecclesie [illegible] & sumptibus non [illegible] ff. de mino. l. minoribus. Totum amissum. admissus sunt episcopi ad probandum uacationem Wigorniensis ecclesie contra prescriptionem abbatis qui dicebat episcopum quod in illo medio uacauerat ecclesia Wigorniensis. pastore. unde illa episcopus uacationem deduci debebant de medio. Abbas non admissus fuit ad probandum quod locus ille in quo ecclesia ille de quibus contendebant erant posite erat locus qui dicebatur uallis de euesham.

Ex litteris abbatis de caluien. didicimus quod cum de cabuisen. & gumolen. archipresbiteri inter I. iuuenem & I. mulierem ex delegatione nostra sententiam diuortii protulissent (& ap. interposita) cognitionem sine ipsi abbati & archiepiscopo paduano duximus committendam. quia pro mulieris ad peremptorium terminum non accessit. abbas ipse cum alio coniudex amiserat uices suas allegationibus diligenter inspectis latam a iudicibus predictis sententiam confirmauit. sed post octo dies. pater puelle accedens ad ipsum intulit quod sententiam protulisset firmauit proprio iuramento quod quidam ad eum & filiam eius accedens. fraudulenter sub ipsius abbatis nomine falsas ei litteras presentauit. quibus mandabatur eidem. ut quia iudex ad diem quam assignauerat uenire non poterat post octo dies a termino assignato ipsius se conspectui presentarent. & pro modo appellauit ad se ap. & supplicauit. licet autem de fraude tali constituta. per sui iuramentum non constet ad plenum in fauorem tamen iuris. de benignitate canonica contra fraudem propositum supplicantem mulierem admissimus. & ad audiendam restitutionem eam per nuntium postulantem. Ideo quod [illegible] de causa prioris ap. ordine iudiciario cognoscente.

[illegible] supplicacionis restitui & melior

nouis

afirmetis vel infirmetis sic iudicium fuit sen-
am a primis iudicibus promulgata. I ster epo
et capitulo osceñ
Exhibitam et j. ytem suas. alibi nõ tenuissz senta-
s. de o. s. del. cã matrimonij. et c. cum cã. confirma-
uit. hic est speciale priuilegium in cã appellõnis qr iudex
altera pte absente procedere posit ad confirmandum.
vel ad infirmandum et hic non ar. C. de tempo. appell.
l. finali. C. illud et ij. q. vj. appellatore. quinda ad eu-
si iste funis solvendo q ipm dimi taxat dantur
actõ misi. sz qr in casu isto solvendo ee nõ posset
iõ favore matrimonij restituitur misi. ff. de eo p q. fcm
erit. l. vlt. et ff. de dolo. eleganter. §. si dolo et si de
me ffitate constitit iure coi audiretur ar. ff. simi
lor. ffm mod dixerit. l. iij. supplicauit. supplica-
re pot quinz quicumque remota sit appllo. ar. ij.
q. vj. §. anterior et §. illud. C. de pcibus imperatoris of
fe. si quis aduersus. nam et servus supplicare pot
p dño si dñs nõnt appellare. ff. de ap. servi. sz in h
differt appllo a supplicatõe. qr appllo. interposita
nich e innouandum. sz pendente supplicatõne mãda
tur snia execucõni pstita cautione q oia restitu-
at si snia fuerit retractata. C. de pcibus impa. of.
autem. q supplicatõ sit in restitutõne. in integrum.
qm suspectus e qui petit restitui mandatur snia
executoi sb consili cautõne. j. e. suscitata. It in h.
differt appllo a supplicatõne. qr appellatur usqz
ad. x. dies supplicari autem pot usqz ad biennium.
q stm est cum supplicatio porrigitur seniori. C.
de snia pfecto. preto al. psato l. una. si uõ sup-
plicatõ porrigatur iudici. tunc usqz ad. x. dies. ii
in autem. p. que supplicatõ. ad plenum. h ideo dicit.
qr si plene probaret cum absente fieret restitutõ.
j. de re iud. cum teroldus et s. de presu. ex insinua
tõne et c. in psentia et h ideo. qr absens sine citac
psumitur contumax si nõ uenit. ij. q. ix. decernim.
lxxj. di. si forte et ff. de re iud. contumacia. sz tal p
sumptõ pot elidi p aliam psumptõm. ff. de i i
tegr. rest. diuus et inde est q p psumptiuã probõ
nem et minus plenã elidatur psumptõ contumacie.
vñ p sacrm unius pot probare se nõ contumacem.
Nam uiolenta psumptõ elidit p iuramentum. xxx
v. q. iij. extra ordinaria et opti. ar. j. qui matrim. ac
cusare possunt cũ in tua. et sic pot intelligi. iiij. q.
v. quisquis inst. tm h iuramentum nõ facit plenã
probõm. sz favore matrimonij admissa fuit mulier
ad agendum. nec auditur mlr pretextu appllõnis su
e qr contumax psumitur. sz p fraude semiplene
probatam et in favorem matrimonij restituitur. restitu
imus. ar. q nullo attractu temporis transit snia contra
matrim. in rem iudicatam. j. de re iud. lator cõsã
guinm. sz ex h innuit quidam contrarium ar. et male
ex h q dicit restituimus probat q transijt i rem
iudicatam. confirmetis vel infir. h tm hic facit iu
dex appellõnis. ij. q. vj. et hoc hz locum qm in cã
appellõnis nichil noui ponitur et unicus e tm cã-
culus. vt hic autem al iudex appellõnis p pte pot
confirmare sniam et p pte infirmare. ut. j. de testa
menti caniti et c. Raynaldus It ex eo q dic confir
metis vel infirmetis. vr q executõ non spectet
ad ipsos. de h dicitur est. s. de o. s. del. pastoral. §. pterea.
Cum ex litteris. c. pp. p. ii.
Cum ex hijs que ipsis temporibus gesta fu
erunt grauem ylerdñ ecce intellexim qõnem
p sniam eugenij pp. se ecclesia quibusdam pla
tanis se lesam enormiter et olim et nunc
conqueritur. Cum enim iõ cel tempore anastasij pp.
primi successoris eiusdem eugenij pp. i mi
nori adhuc officio constitutus. in ptibus hyspanie
legationis officio fungeretur ex delegatõe ipi-
us cognoscere cepit de controuersia memorata.
cui et alex. successor ipsius anastasij officio le
gationis denuo in ptibus eisdem fungenti. cam cõ
misit eandem. Idem quoque. C. ad apicem sum-
mi pon. promotus. G. sci angli. dyac. card. tunc ap.
se. le. dictam controuersiam. sub eo tenore cõmi-
sit. ut inspectis ylerden. ecce priuilegijs. auditis
et ratõnibus ptium. non obstante snia in eõ
rata. diffinitiuam pferret sniam eamque faceret
obseruari. Sm quã p ipm legatum aut pa
nos quibus sub eodem tenore cã eadem cõmis
sa extitit. sz testes producti ex parte ylerden. epi
recepti fuerint mandat. ap. non extitit ad im
pletum. Magr. A. canonicus ylerden. postula
uit p officiu nostrum dictam sniam in melius
reformari et contra eam restitui eccam. ylerd.
Nos igitur cum fribus nris et alijs deliberauimus
diligenter. non nullis asserentibus q cum pdcs
C. p. n. q iam dictam sniam iussus fuit ylerd.
ecce restitutõis beneficium indulsisse cũ ea non
obstante duxerit negociũ committendum et nos sup
plicatõem eiusdem ecce admitte debebamus.
psertim qr snia to. se nõ negatur posse i me
lius commutari cum aut surreptum ad fuerit.
aut ipa p consideratõe etatum et tpm. sui q
uium necessitati dispensatiue quicquam ordinã
te deceruit et sicut ciuilia principes et cum re
bus iudicatas. in auditorio suo examinari. res
titutõem in integrum pmiserunt. psertim quo
que ex data snia in registro. dñi eugenij pp. rep
ta q primo mense sui põtificatus fuit promul
gata. qm non plene de meritis ipius cause uide
batur instructus. illa ratione precipue rõne q
priuilegium urbani sedi a pte nostra produci cõ
tectum fuit etate cuius tenorem nos in regis
tro ipius inuenimus incorruptum et in h de lite
ratio nra residit. ut an data sit restitutõ an
deneganda q pmissam sniam ptibus psentibus de
creuimus quarum assertione sicuta causam pen
dentr. Quo cũ cõ. q. usqz ad festum bi. luce vel i
psonis propriis vel p ydoneum sensualem nostro
vos conspectui presentetis. q dcã snia retrac
tari non debeat si poteritis ostensuri. vel si for
te exigente iustitia fuerit retractanda vel p nos
vel p sensualem eundem appareas sufficienter
instructi ut in principali negõ canonice p

qcum [illegible] cũ [illegible] restitui pt
in integrum [illegible] restitutõis ptibus ptibus [illegible] est

cedatur pro certo scituri quod cum propter multam
locorum distantiam non possit ad nos sine ma-
gnis laboribus et expensis sepius fieri recursus
si ad prefixum terminum quem vobis peremptorie
tunc assignavimus iniuncta a tempore sententie ad
implere nos nichilominus in ipso negotio quantum
de iure poterimus procedemus. Item.

Cum ex litteris et c. non obstante sententia. per hoc videtur quod
celestinus restituerit ecclesiam yleriden. sed cum multa
tempora sint elapsa a tempore eugenii qui tulit senten-
tiam usque ad tempus celestini s. xl v. anni quomodo
auditur ecclesia ylerden. sine restitutione. et innocentius videtur
eam sibi admittere ad restitutionem petendam. i. ver. dicere
an data vel danda. sed hoc est contra alia iura. nam ul-
tra quadriennium dari non debet. C. de tempo. in integrum
rest. l. ult. nec etiam perpetuatur per contestationem litis. ff.
de mino. § papinianus. infi. potest dici quod restitutio
petita alias data fuit tempore anastasii qui amisit
negotium celestino in minori officio constituto. qui anas-
tasio fuit proximus successor eugenii et que causa terminata
non fuit stetit prejudices. unde non est imputandum
actori. ii. q. vi. a iudicibus et c. C. de in integrum rest. l. pe-
dente. sic satis patet per multas amissiones. unde et dicit
i. an data sit vel danda. si non data sit postea dari non
debet. C. si sepius in integrum restit. postul. l. ult. vel si es-
set denegata. i. e. c. ult. non ex causa. ut infra dicitur. sed obici-
tur eugenius tulit sententiam primo anno sui apo-
stolatus. ut i. sequitur et magister iuxta. vii annis. et
mensibus quatuor et xx. diebus et sic aliter anastasius
successit eugenio qui causam sicut hoc amisit cele-
stino tunc in minori officio constituto. et ita videtur quod resti-
tutio danda sit post quadriennium. unde ex hoc trahunt
quidam argumentum quod restitutio semper sit danda ut dictum est. s.
e. c. i. quod hinc videtur dari post quadriennium. sed tu potes
respondere quod ex eo quod dicit hic non constat quod anastasius
dederit restitutionem. sed amisit causam sine restitutione. an
esset danda vel non. sed obstat fortius factum celestini
qui mandavit non obstante sententia eugenii dif-
finitivam sententiam proferri sine actus predictis. sed hoc fecit
celestinus potius de gratia quam de iure. unde papa innocentius
innuit secundo temporis. quod patet quod restitutio danda est causa co-
gnita presentibus partibus ut dicit i. et dilig. de iudicio in
causis. § cum sed deliberaverit decernere presentibus partibus
utrum sit data vel danda et ideo non plene probatur.
per hunc decretum quod dari debeat restitutio post quadriennium
unum quia nec papa hoc diffinivit hic. examinatur. post recep-
tum per dictum cardinalem. sed testes. qui producti fuerunt
ad probandum quod dari debeat restitutio et quod papa pro
dictam et non per ecclesiam ylerden. stetit quod non fiat
processum. ut hic dicit. v. magister a. habes ad hoc speciale
mandatum. ff. de mino. illud. § si tal. per officium ve-
strum. hoc ideo dicit quia tam iudicis officio et non iure
actionis petitur restitutio. ff. de mino. l. quod si mi-
nor. § ult. et s. de officio iudicis. c. ii. committendum.
eo. n. ipso quod amisit negotium principale videtur alia
cessisse amisisse beneficium restitutionis. sic amitte-
re tamen. ut admisisse a pp illorum. g. de. of. del. pa-
storal. § preterea. sed hic ignoratur causa amissa

fuisset an ea restitutionis an ea illa. s. an ei que ylerden data esset.
an non. ut patet per sequentia. sed videtur quod illa. s. an danda
esset restitutio. ut dictum in prima notula per hoc videtur et hoc probatur
per hoc quod ecclesia ylerden. petebatur restitui coram inno-
centio papa. sententiam romane. se ponit tenorem. c. xxx
v. q. ix. sententiam et c. veniam. premiserunt. sed illud pas
facit. ff. de minoribus minor autem et magistratus. et C.
si sepius restit. in integrum postul. l. i. et ii. instructus. ar.
quod in modico tempore non potest quis multum addiscere. ar.
xlviii. di. § i. quia nemo repente fit summus. de pe. di.
ii. C. hoc quod de caritate. ar. contra. quia interdum ingenium sup-
plet tempus in bonis studentibus. sicut industria supplet tempus.
lxxxiii. di. monachus. nec sufficit diu in scolis fuis-
se. sed laudabiliter vixisse requirendum est. xii. q. ii. gloria
epi. infi. et ar. C. de his qui veniam etatis impetrave-
l. ii. a preterita. per hanc litteram videtur quod per ofensionem ec-
ce privilegium suum falsaviat addendo aliquid vel dimi-
nuendo. ut magis fieret per se propter quod eugenius tulit
sententiam quam ylerden. ecclesiam. sed eo ipso quod aliquis fal-
sat litteras iudicium debet amittere causam. sic dicit illa
dec. de except. olim quod hic non fecit eugenius credens pri-
vilegium verum. cum non esset. ut dicit littera ista illa ve-
teris perpetue et c. et hoc patet quod falsaviat privilegium quod
postea repertum est integrum et incorruptum in registro.
simul. ff. itas. lii. i. de except. cum venerabilis. et ideo
tale delictum non debet obesse ylerden. ecclesie quominus
saltem restituatur isto beneficio. vel forte per ylerden.
ecclesie falsaviat privilegium osensis ecclesie. et hoc consentit
in iudicio. unde papa sententiavit contra ylerden. ecclesiam.
et ideo dicit illa intensis et c. et hoc videtur verius si hanc lit-
teram in antiqua compilatione dicebatur. ab altera par-
te producta et secundum istam litteram planior est sensus. et secundum hoc
per ylerden. ecclesie falsavit privilegium suum. et ideo contra
ipsam fuit sententiatum quod melius videtur secundum illam re-
gulam delictum personae et c. et ita concordat. cum illa
dec. cum venerabilis. unde non debet obesse ylerden. ecclesie
delictum illius qui privilegium falsavit quominus saltem re-
stituatur isto beneficio. cum ecclesia ylerden. non fuit
in culpa. v. an danda. ideo iubet inquiri. quia non con-
stabat an fuisset admissa causa ylerden. ad restitu-
tionem et presentibus partibus hoc est faciendum. vel per contumaciam
absentibus. ff. de minor. in cause. § i. et in auth. ut
sponsal. lar. § ad hoc. coll. ix. et C. si se. vel ab heredi-
tate absti. auth. si omnes de hoc dictum est s. e. c. i. et s.
de officio iudicis. c. ii. melius et per hanc litteram non constat
quod restitutio data fuit. sed modo apparebit an data
fuit an danda. sed papa celestinus non obstante sententia
eugenii. negotium commiserat. asserente. C. si per vim
vel alio modo. l. ult. ar. s. de maio. et obe. int. vero.
ostensum. sed quia a plerisque isti hoc pretere. cum ille qui
petit restitui non admittitur nisi doceat se lesum. ff.
de minoribus. nam postea. § minor. quod est contra id
quod actore non probante reus debet absolvi. vi. q. v. § ac
tor et j. ut ecclesiastica beneficia. ut vetum forte per suppo-
sito erat contra eos et ideo papa voluit hoc. ut dicit per dic-
tum dec. ut vetum. sed non compelluntur hi probare si noluerint.
sed si altera pars voluit probare quod sit retractanda ipsi per-
tere contrarium si potuerint et hoc faciendum sine utraque

pre presente distantiam. propter locorum distantiam. Et ut parcatur laboribus et expensis prima uice post posui peremptorium. xxxiiij. q. iij. de illata. et ff. de iudic. vnum interdictum. et necessitate ingruente. j. de dilationibus. c. i. ar. contra ff. de iudic. ad peremptorium. in fine. Sed propter distantiam promittitur quia aliter prouideretur. v. s. non facit ergo parum distantia longa manum. prorogat inducias auferre domini impedimentum. Cogit adire forum a seruat ius dominorum. pone per exemplum. prorogat inducias appellatori. j. de appell. cum sit ro. aufert dominus electio et electoribus. lxiij. di. cum longe impedimentum aufert domino nolenti repetere seruum suum factum monachum. xvij. q. iiij. si quis in cogitur. Cogit adire forum. quia sententia lata praesente absentis filius causam agere post. ff. de iud. si longius. Conseruat ius dominorum in possessione perturbata domino absenti. C. si per uim. uel alio modo. l. i. Et admittitur ad possessionem turbatam recuperandam seruus uel amicus cum aliter non admittentur. quintum de iure. Sed cum licet procederetur in hac causa restitutionis dato quod per citata non ueniat. nunquid poterit procedi ad testium receptionem uel diffinitiuam sententiam super ipsa restitutione. Videtur quod non. quia lite contestata in hac causa facienda est. s. de off. iud. c. ij. ff. de mino. papinianus. l. vlt. sed lite non contestata testes non sunt recipiendi. i. ut lite non contestata. per totum. et hoc innuitur hic ex eo quod dicit quintum de iure. et est casus aliter. lite non contestata citari debent. et si non uenerint ad sententiam procedat. qualiter hoc fieri debeat. dictum est. s. de off. iud. c. ij. sed contra uidetur quod est ad sententiam procedi non possit. ff. de mino. in causae. §. i. et. C. si ut ab heredi. aut. si omnes. eo tamen attenuetatis ut. s. de off. iud. c. ij.

Suscitata sunt diuersis articulis inter Gen geren. episcopum et omnense monasterium quaestione et j. Nos intellectis que utraque pars proposuit coram nobis super quatuor articulis prenotatis monasterium omnense iustitia condempnauimus exigente. Sententia uero lata procurator monasterii ad perimendam praescriptionem tam super quatuor articulis prenotatis quam et super quibusdam decimis per transactionem acquisitis. Restitutionem nomine monasterii postulauit quam eidem duximus indulgendam. et j. et ne uos per cogitatam maliciam sicut ex praesumptionibus pluribus uidetur effectum sententie in dampnum episcopi contingeret impediri. Nec ne monasterium per executionem sententie propter diuersas suspitiones incurreret detrimentum. Nos equitate pensata iure duximus prouidendum. ut ante omnia supradicta sententia executioni mandetur. et j. volumus tuoque mandamus et ordinem ut ab ipso recipiatis ydoneam cautionem quod si monasterium in causa ipsa preualuerit uniuersa que medio tempore sine ipsius occasione perceperit in monasterio restituat memorato. Honorius. iij. archiepiscopo et cardinali beneuen.

Suscitata. et j. monasterium omnen.

Suscitata ... restitutio ... in integrum ... sententia ... ei ... praeiudicio ... sua executioni mandetur ... cautione de restituenda ... si in plene ... medio tempore ... perceperit

hic fertur sententia contra monasterium. s. i. j. de censibus. loquitur alibi quod in personam procuratoris siue syndici. s. de elec. querelam. et de hoc. et j. de cappll. mo. dilecti. sed ecclesia non multum curat de illa sollempnitate. sic sit facit differentiam inter procuratorem et syndicum. ex quo constat de potestate tradita. s. de procur. petitio. dic adepnatum monasterium in causa in personam scilicet procuratoris. decimis super quibus iam conclusum erat in causa. ut. s. e. auditis. per transactionem. i. amicabilem compositionem. s. de transac. c. ij. et i. de decimis. ex insperata. monasterii postulauit. iste fuit procurator constitutus ad causam et sententia lata contra monasterium postulauit in integrum restitutionem et optinuit. sed contra uidetur dicere lex quod sine speciali mandato ad hoc procurator non admittitur. ff. de mino. illud. §. si tal. et. i. c. pre. post dici quod lex illa locum habet cum restitutio principaliter postulatur. ut. s. e. cum ex litteris. non prius illum contra quem lata fuit sententia. ut tunc. i. quasi sic agit exigatur speciale mandatum ad hoc. sed cum incidenter postulatur restitutio. sicut hic. sed post sententiam super quibusdam. quia in continenti post sententiam ante factam executionem per eum facta erat docetur intelligitur incidenter si super quibusdam petebat ante sententiam. procurator ad causam constitutus bene potest repetere restitutionem super articulo aliquo incidenti. s. e. auditis. quia omnia que ad causam instruendam faciunt. et concessa intelliguntur. ff. de procur. l. ad rem legatam. et hoc probatur per legem. ff. e. t. qui proprio. §. Item quaerere. ad hoc. s. e. auditis et simile. C. e. ita demum. et ff. an per alium causae ap. exer. posse. l. ij. ar. contra. C. de ap. si actor. et quia hoc locum non habebat appellatio necesse fuit recurrere ad beneficium restitutionis. si potuisset appellare tunc contra potat praescriptionem perimere. siue aliam exceptionem peremptoriam. j. de fide instr. c. cum Ioseph. et. C. sententiam rescindi non pos. l. ij. executioni sententie. hoc regulare est ut sententia mandetur executioni non obstante aliqua exceptione. ut ij. q. i. sicut uero in continenti probatur exceptio. j. de testibus. ueniens. et. j. de testib. spoliatus in fi. in quibusdam casibus qui notantur. xi. q. iij. cum ap. Item licet in continenti uelit aliquis probare exceptionem suam si tamen est praesumptio contra ipsum quod maliciose excipiat primo mandabitur sententia executioni ut hic. dictum si quid uelit proponere non in modum exceptionis. sed in modum accusationis audietur. j. de ap. constitutus in fi. et j. de accus. accedens. sed hoc ibi non dicitur imo defecerat in quibusdam exceptionibus. nec dicetur quod aliter uellet proponere. ut. C. ad l. cor. de sic. factum apte. et. C. de edict. diui ad. l. ij. detrimentum. quia dedicatum personae et est xvi. q. vi. si episcopum. equitate pensata. hic prefertur equitas iuri. C. de iud. placuit. sed hoc contingit propter praesumptionem. Cum aliter de iure in integrum postulata restit. in integrum omnia in suo statu esse debent donec causa restitutionis finita sit. C. de in integr. resti. restitutione postulata. l. una. sicut appellatione interposita nichil est innouandum. ff. nichil innoua. ap. interposita. l. una. et ij. q. vi. §. appellatione interposita. sed contra. s. de transac. c. ult. quod ius seruandum est. ubi non ius deficit equitas seruanda est. sed praesumptio soluit. Contra ydoneam cautionem. hoc generale est ita quod in dubio aliquis admittitur quod semper ille qui ad

mittitur prestabit cautionem. C. de legatis. l. si in fraud.
C. de petit. her. l. ult. in fi. ff. de rei uen. l. si a quo et
l. sequenti. ff. ut legatorum uel fidei. c. ca. caueat. l. post
quam. §. i. ff. de damp. infec. prox. in prin. ar. i. ne
lit. pen. extra eo. se. ar. est hic quod cautio sit prestanda
ab eo qui mittitur in pos. causa rei ser. de fructibus
restituendis si suspectus est. i. de sequestra. c. ii.

Coram felicis me. et. i. po. p. ii. lite inter
archiepiscopum toletanum et de fratris archiepiscopi super
primatia sollempniter quod fuit peremptorius termi-
minus assignatus et. i. uerum elapso termino
constituto post expectationem non modicam compa-
ruerunt procuratores tui. sed quia non attulerant
depositiones testium et alia munimenta dilatio-
nem cum instantia postulauerunt. postque uero
inter eos interlocuti fuimus super dilatione pe-
tita tandem indulgenti ecclesie bracharensi dila-
tionem propter instructionem cause pareruli non res-
titutionis in integrum postulauerunt exhi-
bentes super hoc ex parte uestra speciale manda-
tum. Nos autem usque ad octauas pentecos-
tes per restitutionis beneficium id nobis du-
ximus indulgendum. Greg. ix.

Coram. et. i. primatia. primatia et patriarchat.
una tantum dignitas est. sed nomina sunt diuisa. xcix.
di. c. i. et ii. procuratores. tui. et ita ad unam causam
plures procuratores dari possunt. de hoc dixi. s. de p.
cur. no. iniuste. et. i. de testibus. In fi. munimenta. in
munimenta dicuntur quibus causam munit et instruit ut res
tes instrumenta confessiones et quicquid aliud quod adiuuet causam.
dilatione peti. denegando ipsam eis ut. i. pro. speciale
mandatum. an hoc casu non uidetur generale sufficere man-
datum procuratoris simpliciter constituti ad causam. ff. de
mino. illud. §. si talis et quidam alii casus sunt in quibus
non sufficit generale mandatum in causa suspecti tutoris.
ff. de procur. non solum. §. ult. alius casus quando ad rem

duos procuratores omnium rerum unus alter ab altero non potest
exigere sine speciali mandato. ff. de procur. cum duos. a-
lius est in interdicto de liberis exhibendis. ff. de liberis
exhi. ff. de procur. pomponius in prin. quintus est in trans-
actione. ff. de procur. mandato. et in alio casu procurator
non potest deferre iuramentum sine speciali mandato uel
recipere. ff. de iure iur. iusiurandum. §. procurator. et in ac
ceptilatione. ff. de acceptil. l. iii. de hoc dixi. s. c. prox.
quare locum habet in alio casu exigitur speciale man-
datum. s. de sept. non ulsi duobus dixi. et ita ad
conceditur hec una causa quod alia una denegatur. s. de
procur. duo contra unum sunt concord. in fortis. sed illa
intelligitur de iure communi ut si iure communi ad unam uia pro-
hibetur et alia una eodem iure debet prohiberi. hoc uero
secus.

Constitutus in presentia uestra magister R.
pro se ac pro suo fratre. i. canonico. pero
niens. exhibita nobis petitione monstrauit quod
cum in minori constituti etate ac eorum ma-
ter cuius successores existunt rebus humanis
exempta quondam. G. pater ipsorum quas-
dam possessione utrique communes quibus-

dam uendidit pro quadam pecunie quantitate. ar.
ut huiusmodi uenditio robur firmitatis haberet emanci-
pauit eosdem et fecit eos contractui consentire quare
supplicauit ut uel uenditionem eandem mandaremus
irritari nullam uel cum adhuc existant infra
tempus ad obtinendum beneficium restitutionis
indultum et infra annum et diem a tempore contractus
ipsis tamquam primioribus competeret super alia portione
ius offerendi emptoribus pretium iuxta municipii
ponensis consuetudinem approbatam quod haberent
omiserunt dignaremur eis super utroque cum in
hoc non modicum lesi noscuntur et emptoribus
portionis eiusdem successoribus pretium sunt of-
ferre parati per idem beneficium subuenire quo
circa mandamus quatenus si premissa inueneritis
ueritate subnixa uel uenditionem predictam quo
ad partem ex successione materna ipsos contingen-
tem nullam nuntiare curetis si in ea debita
iuris sollempnitas est omissa. uel si forsitan inter-
uenerit et eos lesos esse constiterit tam super ea
quam super residua portione dummodo quod offe-
runt dixerint faciendum. auct. in integrum res-
tituere studeatis. Idem.

Constitutus et. i. pro se ac fratre suo et minuto cum quod
coniuncta persona. s. de sept. non nulli. et est ad agen-
dum admittitur dummodo contraria uoluntas non appare-
at. ff. de procur. sed et hee persone. et. l. pomponius. §. ult. et in
causa restitutionis non admittitur ad agendum nisi constet
de uoluntate ipsius. ff. de mino. pri. l. re. mater cuius
successores. quia filius succedit matri ab intestato sine
ex testamento. C. de bonis matern. l. i. pri. non habet usufruc-
tum in cuius potestate est cum omnem diligentiam uidere
tur debet habere. alienare tamen rem filii uel donare non potest.
ut. C. e. t. l. i. et ii. utrique communes. s. pater et mater quas
possessiones de communi pecunia emerunt. si. i. de don. in
ter uirum et uxorem. ligauerunt. sed aliquando uidetur quicquid habet uxor
totum presumitur esse de bonis mariti. C. de don. inter
uirum et uxorem. et sumptoris. et. ff. de don. inter uirum et uxorem. quin-
tus mutius in uno est quando non constat. unde res ille pro
cesserunt. sed hic constat quod ut dixi de pecunia communi empte
te uel utrique communiter legate et hoc etiam erat. emanci-
pauit eosdem. hoc ideo dicit quia dum filius est in potes-
tate patris alienare uel aliter disponere de rebus suis non
potest nec agere per se. nec ei tunc tempus currit prescrip-
tionis ut. l. pen. de bonis. ma. l. i. et. C. de annali ex. l. i. §.
ult. ideo emancipauit eos ut consentirent et ratam ha-
berent uenditionem eandem quo ad partem matrum nam in
qua debebant succedere matri. uel uenditionem. competens
contigerat eos de bonis maternis in alia parte quo ad
pretium patris petebant restitui ad ius offerendi. nul-
lam. quia fecit a minori. xxv. an. et sine debita sol-
lempnitate uel nullam. i. si iuris sollempnitas fuit
sed omissa. municipii pro consuetudinem. consuetu-
do erat approbata illius loci quod si quis rem communem cum a-
lio uel rem suam uendet extraneo uel alicui magis re-
moto cum propinquiore illi alienanti a tempore contractus
usque ad annum et diem potest offerre pretium emptori
quod soluit pro re illa et ille tenetur rem pro pretio

Coram. casus. Post terminum peremptorium de iure quis non audi-
etur. audit tamen in per beneficium restitutionis in integrum
Constitutus. casus. consuetudine mediante super eo ... uel omnis
... se lesum ... rem ... ipsi restitui
petenda

& restituerentur & isti fratres omiserant offerre pretium & annum & diem pro re patris alienata. cum ipsi essent primores & ad hoc offerendum peterent restitui. uidetur patris re haberent. debita iuris sollempnitas. quia si sciebant curatorem & eius auctoritas non interuenit ipso iure nulla fuit uenditio. C. de in integrum restit. minorum. si curatorem & si decretum non interuenit suum auctoritas pretoris non tenet uenditio. quia tutor uel curator alienare rem minoris sine auctoritate pretoris non potest. C. de prediis minorum sine decreto non alien. l. i. & ii. & l. minorum & l. si quid. & in pluribus aliis legibus ibidem. si isti minores sciebant curatorem & adierunt uel consenserunt uenditionem factam a patre obligantur. sed si lesi sunt restituuntur. ut l. predicta. §. si curatorem habens. & ita sollempnitas iuris est omissa nulla fuit uenditio. & sic nulla prenuntiabitur. si sollempnitas seruata fuit. & probauerint se lesos restituentur tam contra uenditionem contingentem ipsos ex successione materna quam contra ius offerendi in uenditione paterna. lesos esse asserunt probabunt quo isti se minores. & lesos alias non audientur. ff. de minoribus. nam postea. §. si minor. quo probato restituentur tam contra uenditionem quam ad ius offerendi.

Causa restitutionis in integrum coram iudicibus ordinariis administrationem habentibus uel delegatis ab eis tractari poterit. & si tamen sit hoc ipsis delegatis specialiter demandatum fuerit siue commisso eis negotio contingat incidere hanc questionem delegati uero ab ordinariis qui iam administrationem non habent. sed facultatem tantummodo iudicandi seu arbitri de hac causa cognoscere nequeunt nisi coram eis mota fuit incidenter. In matrimoniali causa quoque liberali uel criminali cum maiores iudices exigant arbitri nequeunt assumi. I de.

Causa restitutionis & cetera. administrationem habentibus licet est expresse pretor & hii & alii & minores ordinarii contentiosam iurisdictionem habentes qui preest alicui uniuersitati. qui habent administrationem cum iurisdictione. ff. de postul. l. i. §. ult. & C. ubi & apud quos. l. ult. & C. q. i. de persona. & ff. quemadmodum uinum. l. ult. sine hoc ipsis delegatis & sic delegati ab ordinariis hoc edicto possunt cognoscere de causa restitutionis siue principaliter mandetur eis siue incidenter eis contingat questio restitutionis. & multo fortius delegatus a principe. sicut hoc totum ostenditur. C. ubi & apud quos in integrum restit. post. l. ult. que ponit totum tenorem huius decretalis. sed uidetur quod hoc esse non possit quia ordinarius possit alii demandare cognitionem istam in integrum restitutio cause cognitionem desiderat. ff. de in integrum rest. l. ii. & s. e. cum ex litteris. & ff. de minoribus in causa. §. causa. sed ea que officio iudicis causa cognita expediuntur aliis demandari non possunt. ff. de offi. procons. nec quicquam. §. i. decretum solo. restitutione autem competit iure magistratus. & transit cognitio restitutionis siue specialiter siue generaliter committatur. C. ubi & apud quos. l. ult. sed ea que competunt iure magistratus delegantur. ff. de offi. eius cui mandata est iurisdictio. l. i. i. respondet lex quod

ea que magis sunt imperii quam iurisdictionis magistratus facere non potest. sed restitutione non permittit magistratibus. ff. ad municipales ea que quis multo minus possunt delegare. potest sic solui. omnia que competunt iure magistratus delegari possunt. sed non omnia que delegantur specialiter competunt iure magistratus. ut in hoc exemplo. & in mero imperio cum cognitio specialiter demandatur. & si contingit pretorem abesse ut in lege predicta. ff. de officio eius cui. l. i. uel dic potest delegari non cuilibet sed magistratui municipali. sicut est quod hodie hec cognitio possit delegari. ut in l. C. ubi & apud quos. l. ult. & hic delegati ab ordinariis qui administrationem non habent. ut illi qui dantur a principe. ad aliqua officia exercenda puta ut cognoscant de appellationibus. uel de sententiis uel & de aliis questionibus. si cui uoluit se subicere eorum iurisdictioni possunt cognoscere de restit. in integrum. & de aliis causis. sed neminem compellere possunt coram se litigare. & de talibus potest intelligi. ff. de iud. l. i. §. uel alium iurisdictionem & cetera. & C. de iud. rem non nouam. uel ut possunt dare tutores & curatores & emancipare isti dicuntur ordinarii sine administratione a talibus delegati. & arbitri de restitutione cognoscere non possunt principaliter si directe agatur de restitutione quia nec talis iudex sine administratione si esset ad hoc electus posset committere causam restitutionis. sed maiores sunt. mota fuerit incidenter principali ii isti cognoscere non possunt de restitutione. cum causa ista requirat maiores iudices qui hoc ex officio suo faciant. si autem incidit questio restitutionis in negotio de quo compromissum est. uel quod est aliis delegatis commissum possunt tunc de restitutione cognoscere. sic C. de iud. quotiens. & C. de ord. iud. l. i. §. ii. iudex cognoscit de causa status incidenter qui alias cognoscere non potest. nec dicitur arbiter tunc facere contra compromissum. quia hec restitutio non est alia causa siue negotium ab eo de quo compromissum est. sed oritur ex illo. & ei coherens de quo compromissum est. ut puta si dimisit pro tempore arbiter pro de hoc cognoscere. ut de aliis que incidunt in causa. In criminali quoque causa. ii. criminales per iudices dictos debent tractari. qui potestatem habent iudicandi. i. de constang. & affi. ex litteris. & est expressum. s. de transac. c. ult. §. de hoc. Item causa liberalis & criminalis quam maiorem iudicem requirant. ff. de arbitris non distinguemus. §. ii. hic autem. & §. de liberali. unde sumptum est hoc ar. contra ff. de hiis qui no. infa. quid ergo. §. ex compromisso. ubi dicit quod sententia arbitri non infamat. unde uidetur quod possit compromitti de crimine quod dicit l. illa. quid ergo. §. ex compromisso non intelligitur de famoso delicto. sed de tali quod nullo modo infamat. hic uero & in lege predicta non distinguemus. Intelligitur de famoso delicto de quo arbiter non potest assumi. sed de actione famosa. ut mandati tutele. Item ar. contra i. de presump. litteras. sed ibi non fuit simpliciter arbiter quia retinuit sibi delegatam potestatem.

Beneficium restitutionis in integrum ecclesie tue in alio iudicio denegatam. restitutio per tertiam ad appellationem omissam uidetur eidem posse denegari in nouis defensionibus

[Marginal note in a later cursive hand: Beneficio cuius partes sic complexerunt. est quasi pro restitutione in integrum ... per sententiam ... restitucio ... denegata ... non appellaui ... in alio iudicio poterit restitucio denegari ... restitucio ... [illegible]]

ad hoc sit beneficium admittenda. Alex. iii.
Beneficio et c. denegato. si quis petat restitutionem
in integrum. test. et contra ipsum lata fuit sententia denega-
do restitutionem. si iterum petat restitutionem denegari debet. tamen
potest restitui ad appellandum contra sententiam a qua non
appellavit quia denegata fuit restitutio. ut hic dicitur. et
C. si sepius in integrum rest. postul. l. i. Si novis. tamen non nisi
novas defensiones iterum auditur. C. si sepius in inte-
grum resti. postul. e. l. ii. et iii. ex illis tribus legibus sump-
tum est quod hic dicitur. sed qualiter intelligit quod dicit novis defen-
sionibus. nove dicuntur defensiones. sive que tunc erant.
sed allegate non fuerunt quia occulte erant sive que postea
de novo emerserunt. sed quidam intelligunt. de omissis prin-
cipium. cum non possint de novo aliter supervenire. et ita
propter novas defensiones que tunc erant admittitur i-
terum ad beneficium restitutionis non obstante quod in a-
lio iudicio fuit denegatum. sic ex nova causa recusatur
iudex post lit. cont. s. de of. del. Insinuante. li. i.
de excep. pastoralis. et iii. q. iii. §. si quis testibus. et
que de novo emergunt auxilio indigent. ff. de inter-
rog. act. de etate. §. ex causa. princeps. nec est contra res
vis iudicatas restitutionem in suo auditorio admi-
tat. ff. de mino. minor autem magistratus. ar. s. e. cum ex
litteris. Item videtur quod plures possint dari. ff. de mino.
et si sine. §. restitutis. quod sepius restituitur minor ad
hereditatem ad eius dampnum. Solutio. potest dici quod illud speciale est
in hereditate ubi non fuit denegata. sed sepe con-
cessa quod potest fieri in casu l. C. de bonis que liberis. l. ult.
§. si aut. hic vero denegata. unde amodo non audietur
nisi nove defen. et c. et est speciale quod dicitur in §. quod aut. propter
pertinaciam verecundiam. et ne leges in ludibrio fiant.

iudicii mutandi ca. fca.

Ex quorundam relatione audi- De alie. [illegible]
vimus quod cum aliqui litteras nostras
sionis a nobis impetrant adversarii ut man-
datum nostrum eludant aliquam littere ad iu-
dices pervenant. vel postea citentur ab eis
in vocem appellationis prorumpunt. et infra. Nos
igitur contra predictam calliditatem et ver- (priusquam)
sutiam providere volentes. omnes quicumque si adver-
sarii eorum per executionem mandato nostro taliter
appellaverint aut de possessione de qua actio
versa vertitur alienationem fecerint vel se
maliciose distulerint absentandos eos qui in
possessione se ingesserint. ap. ces. cogatis sub
recto examine iuris equitati parere. Greg.
abbati Nicholai et decano [illegible] Morine.
dyoc.

[illegible]

Ex quorundam. et c. Principiorum possessiones sed quibus
controversia verti sperabant in alias personas transfe-
runt vel maliciose se absentant. Providere volentes.
quia malitiis hominum est obviandum. ut s. de sep. sede.
ap. cum sint concord. et ff. de rei vend. Iniurio. Appel-
laverint. tali appellationi nullatenus est deferendum. cum
non sit a manifesto gravamine sic appellandum. supra
de appell. ut debitus. Fecerint. vel etiam separatim. ad
pertineret ad titulum de litigiosis. Alienationem
fecerint. transferendo seu alienando rem in ali-
am personam causa mutandi iudicii. ex hoc edicto datur

actio tam contra alienantem quam contra emptorem. ut quod
voluerit possit convenire. C. e. t. l. una. quod alienantem
datur actio in factum ad interesse. ff. e. l. i. et l. iii. §. o-
pus. et ex quibus quod emptorem datur rei vendicatio.
ut hic infra. et C. e. l. una. Item non solum ad trans-
lationem dominii pertinet hoc edictum. sed et possessionis. ff. e. l. non
solum. Item nota quod tria sunt necessaria ad hoc ut hoc edictum.
actio competat. quod sit alienatio facta causa mutandi iudi-
cii futuri et non eius quod iam sit. ff. e. ex hoc edicto. §. an
pretor futuri iudicii. ideo dicitur quod si fiat alienatio rei
litigiose incidit in edictum de litigiosis. C. de liti-
giosis. l. ult. et hoc dicitur si libello principi dato
et petitione eo insinuato. in auten. ibi posita. C. de
litig. Item res alienari non potest sine pena litigiosi. ut
C. de litig. l. ult. i. ut lite pen. ecclesia sancte Marie. Item quod
dolo fiat alienatio ratione loci et persone. quia potentio-
ribus pares esse non possumus. et c. vel duriorem adversa-
rium constituat et alterius provincie. et quod in ea insistit.
ff. e. l. i. §. et l. iii. in prin. et l. non solum. §. hec actio. et
datur ad interesse. ut dixi de officio iudicis quantum int-
erat actoris et si quas forte fecerit expensas. vel aliam
incommoditatem passus sit. ff. e. l. iii. §. opus. infi.
et l. non solum in fi. Item qui ex necessitate alienat
hoc edicto non tenetur. ff. e. non solum. §. si quis. Item
si peractus sit subire iudicium ac si possideret. ff. e.
quod est infi. Item notandum quod hic fit prorogatio iurisdictionis
delegati de persona ad personam et invita alia par-
te. et contra id quod leg. s. de of. del. p. et G. ubi dicitur quod
delegata iurisdictio non potest prorogari ad personas ali-
as quam in rescripto continentur. sed hoc est speciale in
odium illorum. quia eis imminet hoc fit. alias prorogatio
fiat de consensu partium. s. de of. del. de causis. et ff.
de iud. l. ii. §. si et iudex. de hoc dictum est. s. de of. del.
p. et G. et ubi prorogatio iure beneficio hoc decetur alias re-
scripta non possunt prorogari ad personas que ibi non
continentur. ut in c. p. et G. Distulerint absentando.
quia talis sit perdendo dicitur. s. de of. del. con-
sultationibus. et infra. ut lit. non cont. cum. §. in aliis.

Ex parte Sabinorum propositum fuit
propositum quod inter laycos eiusdem loci
questionibus emergentibus dirimendis per iu-
dicium seculare quidam clerici sibi dono vel
precio ab aliquibus laycorum ipsorum cedi faciunt
actiones. ut adversarios ad ecclesiasticum forum
trahant et per eam ex hoc gravamine assequantur.
et infra. Cum igitur cessiones et emptiones litium le-
gitime prohibeant sanctiones. itaque iactura
cause afficiant illos qui sibi potentiorum pat-
rocinium taliter advocare presumunt. et ex eo
sint et odiose quod ex fonte cupiditatis videntur
procedere. eos quos clericos memoratos a presump-
tione huiusmodi per cen. ec. compescatis. Ex. affricano.

Ex parte. et c. et infra. ad ecclesiasticum forum.
in hoc facit ad titulum quia per hoc mutatur iudi-
cium per ea que sequitur. spectaret ad titulum ne li-
ceat potentioribus. et ad titulum mandati. et sic in-
legium diversorum titulorum hoc comprehenditur. Item est hic ar.
quod clerici possint laycos convenire in foro ecclesiastico.

[illegible]

co sic rebus ciuilibus. Ex. ar. ex hoc dec. q. clerici minores
reputantur quasi laici. et est de asuetudine illius
loci q. clerici trahi possunt ad ecclesiasticum forum laicorum.
al. de iure non plerant. sanctiones. C. mandati. l. plc.
et ultc. et no. q. hic cessiones quidam tenent quidam non te
nent si cessio actionis fuit in ultima uoluntate.
tenet cessio. ff. de l. iii. nomen et actionem. et in casibus. C.
mandati. per diuersas. et l. anastasiana. si uero actio
legata sit litigiosa. C. de litig. quicumque. Et auten.
minus si heres. sed legatarius potest ad eum sibi liti ne
colludat. ut ibi di. si uero ex pacto. cum inter ui
uos fiat cessio uel donatio potentiori nulla est. nec a
gere potest ille ex ea cessione. immo iactura cause affi
ciuntur qui hoc faciunt. ut hic dic. et C. ne liceat
po. l. i. et secunda. et lege finali. si non fiat cessio in
potentiorem. si actio sit dubitata. i. in iudicium de
ducta non tenet cessio non tamen admittitur actio si
agit ille qui cessit. in casibus tamen tenet. C. de litig.
l. ii. et l. ultc. si non actio sit in dubitata. i. nondum
in iudicium deducta tenet. C. de he. uel actione. uen. pro
totum. Item distingue. utrum sit simulata. quia tunc nulla
est. C. plus ualere quod agitur per totum. et dicitur simulata si
id actum est inter cedentem et illum cui fit cessio.
ut emolumentum referatur ad cedentem. et simulatur quantum
quod debeat pertinere ad illum cui fit cessio. si
non dubium sit an sit simulata uel uera. presumitur quod
sit simulata ex eo quod actio pro parte donata. pro parte
uendita uidetur. C. mandati. l. ultc. et in tali casu non
agit is cui ceditur nisi ad id quod dedit in residuo. nec
is qui cessit. nec is cui ceditur. ut ibi di. ff. si quis.
Item presumitur si modicum pretium datur. et hoc non agitur
nisi in id quod dedit. et ex quantitate pretii simulata presumitur.
Item si dubitatur an sit uera uel simulata. presumitur
simulata. in quo casu loquitur. C. mandati. l. plc. ex
ceptis quibusdam in casibus ibi positis. Iactura cause af
ficiantur. C. ne liceat. po. l. i. et ii. et dicas afficiatur
per sententiam non ipso iure. ut patet per l. predictam. C.
ne liceat. quod dicit iactura cause mulctetur. afficientur
per suam instantiam est. hic cessiones odiose sunt.
quia de uitio cupiditatis procedunt. ut hic. et C. ne
liceat. l. ultc. et nota quod titulus iste de alienatione iu
dicii et est intelligendum de potentioribus qui non sunt in ali
qua dignitate seu administratione. sed titulus ille ne
liceat potentioribus patrocinium litigatoribus in pri
ncipio intelligitur de potentioribus qui sunt in dignitate seu
administratione. et eodem modo l. illa. C. quod metus causa.
si per impressionem. et tamen sub isto titulo inserit bre
uiter naturam huius tituli ne liceat. et de natura illius
mandati. ut dicitur in prima notula. a presumptione
huius culpe. sic patet quod clerici non debent recipere tales cessio
nem. quia si simulata sit cessio. non ualet. C. mandati. l.
plc. et si esset uera cessio uel datio presumitur nichi
lominus in fraudem facta. et auaritie causa. clerici n. ab
illicita negotiatione prohibentur. xiiii. q. iiii. clerici.
et c. canonum. quia sic negotiari iam secundo clerico non
licet. lxxxviii. di. fornicari. De arbitris.

Sane et ii. Si a capitulo placito eorum inter
quos causa uertatur arbitros elegerint
aut unus eligatur aut tres. Et si tres elige
rint aut omnium sententiam sequantur aut duorum.

Alex. iii. eboracensi archiepiscopo.

Sane et i. aut unus eligatur aut tres. ergo uero
aut tres sunt eligendi et non duo. quia res fere semper
contentiosa futura est propter naturalem hominum facilitatem ad
dissentiendum. ff. de arbitris. Item si unus. C. principa
liter. tamen si compromittant in duos tenet arbitrium. et si non
concordauerint cogendi sunt ut uel concordent uel tertiam
personam assumant. ut idem dicitur et s. de of. del. sic
petitis. C. ultc. aut duorum. sufficit duorum sententia presen
te tertio. licet ille dissentiat. eo uero absente non ualet.
ff. e. l. si in tres. nisi in compromisso expressum sit. ut du
o sine tertio procedant. ff. e. non distinguemus. C. cum in
plures. sic optinet in iudicibus. s. de of. del. pru
dentiam. et de utrisque hoc cauetur. s. de of. del. uno de
legatorum seu arbitrorum.

Non sine multa necessitate. a. presbiter nobis
proposuit quod cum in ecclesia sancti alfridi. per
manum R. archidiaconi de suwelle persone ipsius
ecclesie capellanus institutus fuisset eodem R.
mortuo. M. nepos eius qui sibi in ecclesia iam
dicta successit eundem presbiterum capellanum ibidem
iterum ordinauit et i. Cum autem idem presbiter
extra prouinciam exulatus de suo beneficio non
posset obtinere iustitiam et suam inopiam
ultimus sustinere per dolum et fraudem ipsius
M. ab eo est sacramentum extortum ut arbi
trium clericorum duorum ex inde susciperet et seruaret
qui iam dicto M. fauentes presbitero preceperunt
ut G. marchas ab eodem susciperet et toti cederet
capellanie. Cum igitur non deceat aliquatenus sus
tinere ut quod per eam arbitrati sunt debeat in
correctum relinqui. M. q. si se cognouerint pre
fati clerici tamen nequiter arbitratos. tantum presbiterum
ab obseruantia iuramenti auctoritate
nostra prius absoluas. uel si arbitrium ipsum no
ueris equitate contrarium ad obseruationem ip
sius neutrum compellant. appellatione cessante. I. de.

Non sine et i. ordinauit. supple. uel instituit pro dictis. continuerunt ad cautelam
et nunc fecit postea per scripta ecclesia spoliari. per do
lum et fraudem. dantem causam contractui. ergo non te
nuit. ff. de dolo. eleganter. secus esset si incidit in con
tractum. ff. de act. empt. et uen. Iulianus. C. si uen
ditor. et si. s. de renunc. sane. quod dolose ille induc
tus fuit ut eorum sententie se subiceret. factum. quod inter
uenire in arbitrio tamen in compromisso prohibetur. C. e.
autem. decernimus. ex quo tamen interuenit seruandum est
dummodo arbitrium sit licitum uel equum. ut hic infra.
et i. e. cum tempore. fauentes. et ita per gratiam arbitra
ti sunt. ergo competebat hic exceptio doli. si ageret ex il
lo arbitrio. C. e. arbitrorum. non obstante ipso iura
mento. quia iuramentum ad hoc non extenditur nisi ad ea
que licite arbitrarentur. aliter illicitum esset. et non seruandum.
i. de iureiur. quinto. et c. quintauallis. G. marcas. et
sic continebat symoniacam prauitatem. s. de pact.
cum pridem. et s. de transac. preterea et C. i. et ii. et c.
constitutus et ideo arbitrium non ualuit. nec in pre

na si esset apposita committeretur si nõ staretur tali l
iquo arbitrio. ff. e. nõ distiguemus. §. cũ qui sdã.
si cognouerunt. i. confessi fuerunt coram archiepõ. et ita
creditur istis iniuste in eo q male fecerit. ar. s. de
cle. cum dilci. ar. cõ. ĩ. j. de testibz. si autẽ. sz hic iur
admitti ppter inopiam plõnum quũ forte p a
nos astare nõ poterat. ut in dec. cum dilcã. et. ar.
ad h. C. de heretic. l. plt. absoluas. supple et ipsos
absolutũ restituas. et pot exponi absoluas. i. ab
solutũ ostendas. qr iuramentum nõ astri dicit ad
istum casũ. ut dcm est. et ita retractabit arbitrium
sciẽis auctẽ. ut. j. e. pxĩ. sz nõ fuerunt isti ueri
arbitri. sz mali compositores. et arbitratores. et ido
dictũ eorz boni uiri arbitrio pot corrigi. ff. p so
cio. si societatem. al. iniq sine arbitri statur. ff.
e. diem. §. stati. sz in h casu nõ ualeret sñia ta
lis ppter symoniam.

Peruenit ad nos qd cum. G. de tall' so
rorem. W. clerici duxisset in uxorem.
pdcm W. fidei inter positione firmauit. qp.
v. solidos sterlingorz annuati. daret ei dcc. v ñ
cum fr eisdem. v. sol. inter ipos contro uersia
mota fuisset in quatuor compromisere psonas
q taliter arbitrate fuerunt. qp idem. G. deci
mas quas in prochia de tall' pstatus. W. ha
bere dinoscitur pro. v. pretaxatis solidis pci
peret annuatim. Cũ ergo huius arbitrium ec
clesie possz in postum pniciosum existere.
qp qr, si ita ee inueneris pnominatum. W.
diligenter comoneas. et ec. dic. compellas. ut p
libatas decimas liberas oio. cõ dimittat. nec
sibi hr occasione aliquid ulterius uendica
re psumat clicum uõ moneas ut cum eod.
G. amabilr studeat conuenire. Innoc. uj.
cancellario et magrõ loth canonicis pari
siens. Pueri? [illegible] sua ducere spiritualia [illegible] nec ad iudicium no possunt

Peruenit. et. j. pniciosum existẽ. In h arbitri
um posset ee in postu dampnosũ ecce. qr oc
cone illius arbitrij. iste Gauelle decias suas.
pt decessum illius clici retinere. et ita ecce piudi
caret. qr et si si de iure. de fco tñ dãpnũ sustin
et. et compelleretur litigare cũ illo. et expensas fa
cere. qr interest ecce ne sumptibz uexetur. ff. de mi
no. minoribz. xxv. an. hr occone uendicare. oc
cone hr arbitrij. nich pot uendicare ab ecca. v
decimas illas retinere. qr nõ habuit ille cliicus comitto
tie ecce facere deteriorem. j. de don. finitatẽ. nec a
lienare potuit rem ecce in dãpnũ ipius ecce
xij. q. ij. sine exceptõne. et ita ipo iure non tenuit
arbitrium. sic ergo ad fcm tm respicit reuocatio
hr arbitrij. Dicta [illegible] de [illegible] in [illegible]

Dil. fil. abbas et conuent de scandan. cis
terciens. ordinis sua nobis querela mõ
strarunt qd cum inter eos ex una pte ac hõ
pitalarios ex altera sr usuagio cuiusdam
nemoris qd uertitur in regina francorz i
sunt compmissum utrinqz / que cause tunc
intellecti arbitrium duxit p diffinitiuã

sr usuagio et usu / qd sit usus hetur inst. de usu et habi
tatiam. pmulgando. et. j. Quamuis a scdm re
gulam iuris ciuilis femine a publicis offi
cis sint remote. et alibi dicatur qp licz summe
opiõnis existant si arbitrium in se suscepe
rint. l. si patrone inter subiectos suos interpo
suerint audientiam, a b omni sint iuditia
h examine separande ut ex earz platione
nulla pena a diuersis earz contemptores nullã
qz pacti exceptio habeatur. Quia tñ iuxta co
suetudinem approbatã que p lege seruatur
in ptibz gallicanis femine pcellentes i sb
iectos suos. ordinariam iurisdictõm habere nõ
scuntur. qp. q hospitalarios ut arbitrium ip
sum pscriptum cum eorz fuerit pscientia assi
tio roboratum sit, prudenter latum est. et ab u
traqz pte sponte receptum obseruent p pe
nam in compmisso statutam. ap. p. compella
tis. Idem albi. et capitulo de pigura

Dilecti. et. j. in reginã. ar. qp de rebz
ecclesiasticis possit compmitti in laycum. ar. j. e. per
tuas. ar. cõ. j. e. contingit. v dñ de hac materia. sint
remote. Sm est qp femine a ciuilibz officiis sunt
remote. iij. q. vij. §. tria. et. xxxiij. q. v. mulierem. et.
ff. de reg. iur. l. ij. u. princeps. scient eis delega
uerit causam. ij. q. v. [illegible] mẽnam. et. xxxiij. q. iiij. si quõ.
xij. q. ij. cũ deuotissimã. et ar. ff. de re iud. qui
dam tñ muieri. lege ppliam iudicabãt. xv. q. iij.
§. i. Item tutelam gerere pot si renuntiat uelleia
no. et scdis nuptiis. et in autẽ. q ab intesta de
fer. §. ex iis colt. ix. Item admittitur patratrix a do
mino pp. j. de consu. cum dilcã. ex earz platione
nulla pena. ff. C. e. l. ult. consuetudinem. et ita ẽ
ar. qp consuetudo dat iurisdctõm. et derogat iuri scp
to. ar. s. de consuet. ex l'ris. C. de emanci pat. l. i. et
ult. et. C. q sit longa consuetudo. l. ij. et. xi. di. in his
is. p penam in compmisso. sic gr religiosi non pos
sunt petere penam conuentionalem. xxiv. q. ij. dcm.
et. xij. q. ij. expe. cum ma. et. xxxij. di. quicq. et. xvi.
q. v. si quis clericis. ar. cõ. j. de dolo et contu. c. i.
et. ij. et. j. de penis. suam. et. xij. q. ij. sententiam / dica
qp penã a iure pmissã petere possunt. ut. xvi. q.
i. statuimus. et. i. q. ult. quod. et. l. scimus. infra. x.
q. ult. c. ult. / et sat ut qp possint petere penã p iu
ra pora. ti amantie cã extorquant. ut. j. de symo.
nemo. ar. / l. melius dicas qp si pena apponitur
loco interesse s h pot petere penã quanti sua i
terest. ff. de act. empt. et uen. pdia. sz si pena ap
ponitur loco estimatie. tunc pot petere penam
et rem. ff. de coll. bonorz. l. ij. §. si cum duobz. et. ff.
de tabul. exhibendis. locum. §. condempnato. si ã
apponitur in fraudem usurarz peti nõ pot. j. de ep.
et uen. ad nram. et ff. de act. em. et uen. iulianus.
§. Id papinian. et ita isti p penam compellendi sunt
stare arbitrio ut e p res depositas ut eas daret ui
ctori. ff. e. litigatores. §. quid gr / Cui ergo pena
pmissa fuit a pte pti. cui pmissa ipi arbitro
qr te compellitur michi cedere actõm. qr qp cã met
fit meum est. ff. de eden. pror. §. i. et si a templo

decimas l. fruct) decim.

ne aliqui aliquid fit ei est p(ro)ditum. ff. de p(re)scriptis u(er)bis. g(ra)tuitam. § ult. s(ed) nu(m)quid pot(est) recepta peti ut stetur s(ente)n(ti)e. ar(gumentum) q(uod) no(n). ff. e. l. ij. (et) C. e. l. i. (et) ij. q(uia) (con)trarias intendit ac(ti)o(n)es (et) id(e)o no(n) auditur. ar(gumentum) s. de elec. cum int(er). R. (et) b. (et) C. de furt(is) l. i. (et) j. de appell. sollicitudinem. (et) in aut(enti)co de iud(ici)is. § q(ui)a ve(ro). coll. vi. u(bi) h(oc) di(citur) expresse. (et) h(oc) est ve(rum) n(is)i in (com)promisso dictu(m) sit u(t) pena soluta stetur arbitrio. ff. de transac. l. p(re)ta(er)ea. C. de transact. l. cum p(ro)ponas. (et) xv. q. ij. que ca(usa). s(upra) de h(is). (et) p(re)dic(ti)o. c. cum mancipiu(m).

Cum tempore. C. pp. ii. (et) j. Sup(er) contouersijs q(ue) inter te (et) mesburgen(sem) ep(iscopu)m (et) quosdam tuos monachos u(er)tebantur de p(ro)misisti arbitrium magdeburgen(sis) ep(iscop)i seruaturum (et) j. Cuna legittime constitit q(uo)d fide hinc i(n)de data (com)promissum est in archiep(iscopu)m memoratum. Nos arbitrium ab eo p(ro)latum decreuimus obseruandu(m) illis dum taxat capi(tu)lis exceptis q(ue) contra libertatem ip(s)ius monasterij (et) duarum capellarum eius i(n) arbitrio sunt expressa cum etiam si sponte uoluerit de iure tamen nequiuerit sine licentia ro(mani) pon(tificis) renu(n)tiare p(ri)uilegijs u(e)l indulgentijs libertatis q(ue) monasterium illud indicant ad ius (et) p(ro)prietatem ro(mane) ec(clesie) p(er)tinere. I(n)d(e) ep(iscop)o s(an)c(t)i andree (et) albi. de techec.

Cum tempore (et) j. magdeburgensi. ex h(oc) no(ta) q(uod) ordinarius posset esse arbit(er). ar(gumentum) s. de elec. cum q(uod) (et) in aut(enti)co ut differentes iudices. § si u(er)o am(b)o. coll. v. ix. (et) delegat(us). j. de p(re)script(ionibus). l(itte)ris. (et) j. de p(re)ben. u(el) (et) j. e. cu(m) olim. lex tn ut contradicere. ff. e. si (et) si in seruu(m). § ij. (et) iij. q. iij. § circa s(ed) h(oc) solum p(ro)hibet lex q(uod) ordinari(us) no(n) pot(est) iube(re) ut p(ar)tes i(n) se (com)p(ro)mittant. ff. de iud. (et) tu. l. iij. § p(re)tor. ar(gumentum) l. p(re)teo. fide hinc inde data. sic j. e. ex p(ar)te. (et) C. e. ne i(n) arbitris. s(ed) iurare arbit(er) non d(ebe)t. C. e. cum decernim(us). § quosda(m) s(ed) u(er)ius est q(uod) nec (est) p(re)standa. s. e. c. ij. u(el) de hoc obs(er)uand(o). metu pene si apposita fuit. s. e. c. p(er) ul(timum) metu iuramenti. xxij. q. i. omne q(uod) (et) vi. q. iiij. q(uod) bu(m) semel. idem e(ss)et si neut(er) p(re)dictor(um) interuenisset. si p(ar)tes arbitrio assensissent. l(icet) u(er)bis infra x. dies n(on) (con)dix(er)isse(n)t. C. e. cu(m) antea. exceptis capi(tu)lis. No(ta) q(uod) arbitrium p(ro) p(ar)te ten(et) (et) p(ro) parte no(n) tenet. sic j. de p(re)ben. dil(e)c(t)o. (et) C. n(on). (et) ij. q. vi. § si quis ex plib(us). l(icet) u(i)deatur q(uod) arbitri s(ente)n(t)ia non debeat p(ro) p(ar)te ualere (et) p(ro) p(ar)te non. ff. de arbitris. c(on)cedo tu(m) in p(ri)n. s(ed) illud opinet u(bi) simul de pl(ur)ibus debuit ferre s(ente)n(tia)m (et) no(n) tulit de omnib(us). s(ed) in uno capi(tu)lo non pot(est) tenere p(ro) p(ar)te. ff. famil. (er)ci(scunde). in h(oc) iudicio. sic (et) s(ente)n(t)ia p(ro) p(ar)te ten(et) (et) p(ro) parte no(n). imo corrigitur. j. de testamentis. raynucius. (et) c. Rainaldus. nequiuerit. ar(gumentum). ff. de libera ca(usa). si usufructu(m). (et) l. i. (et) ij. libertatis. nec (est) poterat hic arbiter interuenire. q(ui)a in ca(usa) liberali arbit(er) interuenire no(n) pot(est). ff. e. no(n) distinguemus. § de liberali. (et) s. de integ(ri) rest. ca(usa) restitutionis in fi. s(ed) c(ontra). j. de p(re)script(ionibus). cu(m) olim. s(ed) q(ui)ntu(m) i(n) ad se potuit renuntiare (et) non q(ua)ntu(m) ad p(ro)p(ri)u(m) priuilegijs libertatis. ut j. de re iud. Cocta. (et) j. de

donat(ionibus) inter dil(e)c(t)os. alijs aut(em) priuilegijs bu(m) posset renuntiare. j. de priuilegijs si de terra. (et) c. accedentib(us).

Cum dil(ectus). f. (et) j. Utrum coram arbitris reconuentio(n)i sit locus postulasti p(er) se. ap(ostolicum) explicari. Nos igitur r(espondemus) q(uod) licet in iudicio au(n)cientem reconuenire ualeat is (et) e(st). is qui coram iudice (con)uenitur coram arbitris tu(m) reconuenire non pot(est) cum arbitri iudicare no(n) ualeant n(isi) de hijs tantu(m) s(upe)r quib(us) in eos extitit (com)promissum. Idem rectori (et) f(rat)rib(us) hospital(is) s(an)c(t)i andree lucan(i).

Cum dil(ectus) (et) j. reconuenire no(n) pot(est). cessat reconuentio coram arbitro. ut hic dicit. It(em) in criminib(us) n(on) h(abe)t locum reconuentio. iij. q. xi. c. i. q(ui)a no(n) ratione criminu(m) s(ed) i(n)nocentia reus purgat(ur). ff. de publicis iudic(iis). l. n(on) cui. It(em) in ca(usa) spoliationis. j. de rest(itutione) spol(iatorum). ex (con)q(ue)stione (et) in(te)r ceteras. j. de ord(ine) cog(nitionum). s(cilicet) spoliatione. u(e)l de alia spoliatione. u(bi) est h(oc) expressum (est). It(em) in omni momentanea possessione. C. cum legittimam p(er)sona(m). l. ult. It(em) in spoliatione fructuu(m) ecc(lesi)e (et) ecc(lesi)asticis uitietur. j. de iure patro(natus). relatum. § ad h(oc) (et) e(st) expressum. ff. de iudic(iis). l. ij. § It(em) si agatur. n(on) de hijs tantu(m) u(e)l eis coherentib(us) s(ed) q(ui)b(us) ca(usa) commode expediri non pot(est) q(uia) non pot(est) statuere diem solitam faciendo. ff. e. si cu(m) dies. § ult. (et) l. quid tu(m). § solutio(n)i. (et) l. celsus. It(em) pot(est) cognoscere de ca(usa) in integ(rum) rest(itutionis) q(ue) incidit in negocio de quo (com)promissu(m) est. s. de in integ(rum) rest(itutione) ca(usa) restitutio(n)is. s(ed) nu(m)quid pot(est) cognosce(re) s(upe)r petitione dupli. ut. ff. ad l. aquil(iam). inde neratius. § al(ias) ult(im)o p(ro)l(ata). vi. q(uod) sic. q(ui)a seq(ui)t(ur) ex delicto in arbitrio c(om)misso. s(ed) c(ontr)a ar(gumentum) e. q(uod) no(n) cognoscit s(upe)r pena c(om)mittatur. ff. e. quid tu(m). § ult. arbitria tu(m) redacta s(un)t ad similitudine(m) iudicior(um). ff. e. l. i. circa istam materiam nota q(uod) arbitria stricta uia incedunt. nich(il) n(isi) ex(tra) (com)promissu(m) facere pot(est) arbit(er). ff. e. no(n) distinguemus. § ult. na(m) solum id ueniat in arbitrium de quo dictum est ut uelat. ff. e. si cum dies. § plenum. saluo eo q(uod) di(citur) in p(ri)n(cipio) notabile. s(ed) i(n) iudicio ueniunt o(mn)ia q(ue) expresse no(n) p(ro)hibentur. j. de ca(usa) pos(sessionis). cum eccl(esi)a. (et) ff. de iudic(iis). solem(us). It(em) arbit(er) non potest punire c(on)tumacia(m) litigatoris nec testes pot(est) cogere. ff. e. quid tu(m). § si. u(e)l in casu quem tr(act)o. (con)tra de of(ficio) del(egati). suspitio(n)is. (et) h(oc) est ve(rum) q(uod) non pot(est) punire c(on)tumacia(m) n(isi) in (com)promisso h(oc) actum fit. ff. de iudic(iis). l. ij. § ult. (et) ff. e. no(n) ex omnib(us) q(ue) (et) nullam s(ed) illam de iudic(iis). q(ui)a arbit(er) nullam h(abe)t iurisdictionem. ff. de re iudi(cata). p(re)tor. It(em) arbit(er) no(n) pot(est) p(ro)nuntiare n(isi) utraq(ue) p(ar)te p(re)sente. n(isi) h(oc) int(er) litigatores (con)uenit. ff. e. diem. § si quis litigatorum. It(em) non pot(est) citare p(ar)tes n(isi) ad locu(m) in quo (com)promissum factu(m) est. ff. e. si cu(m) dies. § si arbit(er). It(em) arbit(er) no(n) pot(est) delegare arbitrium. ff. e. i(n) (com)promissis (et) l. no(n) distinguemus. § (con)trarium. It(em) sacramentum datum non p(re)statur coram arbitro. q(ui)a suffic(it) pene p(ro)misso. j. in aut(enti)co de litig. § ad excludendas. in fi. coll. viij. It(em) in arbitrio non pot(est) mora purgari. u(bi) dies p(re)fixus est ab ip(s)is. ff. e. celsus. secus in iudic(iis). C. de fide. instr(umentorum). sancimus. (et) ff. si quis cautionib(us). (et) si post tres. It(em) s(ente)n(t)ia arbitri no(n) infamat. ff. de hijs qui notantur infa(mia). quid e(r)g(o). § ex (com)promisso. (et) h(oc) id(e)o q(ui)a no(n) potest

cognoscere de crimine quod infamiam. ff. e. non distinguemus. C. Iulianus. et. s. de iur. test. ca. infi. In hiis omnibus discrepant arbitria a iudiciis. ff. et in alio si partes renuntiant appellationi et pactum faciunt de non recedendo ab arbitrio iudicum non recedere possunt. C. e. l. pe. secus circa iudicia. C. de temporibus ap. l. ulti. in fi. et in quibus dam conueniunt quod preiudicium utrumque parti prescripto. C. e. l. pe. § fi. et quantum ad iuramentum. de ca. b. C. de iura cal. l. i. et ii. § sed quia.

Cum olim super eligendis in hospitali uiro rectore et fratribus inter uos et priorem sancti tercii lucani coram iudicibus delegatis questio uerteretur utraque pars in eos compromittens in forma arbitrium se promisit seruaturum super prolato ab ipsis arbitrio utrumque dubitatio est exorta etiam pecii per se ap. declarari. Nos quod publico instrumento arbitrium continente diligenter inspecto cognouimus quod secundum formam arbitrii prior sancti tercii lucani tenetur habere consilium cum familia hospitalis eiusdem et tractare cum ea de inueniendo rectore propter quod dicimus quod si prior super inueniendo rectore tractauerit cum familia hospitalis et ipsius consilium requisiuit non habet potentem eligendi rectorem. et si alio modo eum elegerit eius electio irrita debet irrita et inanis. Verum habito cum familia super hoc consilio et tractatu prior licere potest rectorem eligere dum taxat ydoneum siue concordet siue discordet familia cum ipso super inuentione rectoris. Id in conciliis generali.

Cum olim et. i. in eo compromittens. sic. s. e. cum tempus. de ho. sed discordet. per interpretationem huius arbitrii. possumus illud decretum interpretari. xviii. di. obeuntibus. pen. quia non tenetur consilium credere alterum. sed non tenetur sequi illud. i. de regularibus. licet. C. de iure emphi. l. ult. et ff. de administ. tuto. quidam decedens. C. papinianus. ff. quod pupillus educari debeat. l. i. ff. et secundum hanc interpretationem uel illi rerum decretum ff. de elec. cum inueteri. ex de ho. sed non quod consilium sit petere consilium quod quis sequi non tenetur ar. C. de probat. ad probandum. sed certe potest esse quod tale consilium sit utile quia potest mouere eorum ad quod faciendum quod forsitan per se non fecisset ar. xxxi. di. nicena. et ff. e. ff. si unus. § ult. ar. est lex. et incipit si in tres. et quod a pluribus queritur facilius inuenitur. xx. di. de quibus. et C. de fidei commis. l. ult. ad fi. et ar. ad h. lxxiii. di. extra conscientiam et diligens inquisitio facienda est in electionibus. s. de elec. cum terra. et habito consilio deliberet an expediat. ei sequi consilium. ff. mandati. l. ii. infi. et preterea sufficit quod ita scriptum est. ff. qui. et a quibus prescr. et. vi. q. iiii. scriptum est in lege. et. i. de prescrip. ad audiam. et quia istud arbitrium approbatum fuit a partibus et ideo seruandum sic.

Contingit interdum quod cum actori. et. i. ad hec generaliter prohibemus ne super rebus spiritualibus compromittatur in laycum quia non decet ut laycus in talibus arbitretur. Idem piscano archiepiscopo.

Contingit et. i. super rebus spiritualibus. sic. n. patet quod de rebus spiritualibus in laicum compromitti non potest. et inde est laycus de talibus cognoscere non potest. i. quod filii sint legislatores et laycis ecclesiastica negotia tractare non debent. i. de iudic. decernimus. et de uniuersa ecclesiasticale iudicatur cum etiam iudicium laycorum. xi. q. i. placuit. sed quia. ii. q. vii. nos si. et. xvi. q. i. preses. xxx. ii. di. § uerum. et. ii. q. v. mennam. nam et sacrimentum compromittit. ii. q. vii. § extra. infi. dicas quod de rebus mixtis cum ciuilibus aliter causis quibus nullum spirituale est annexum bene potest compromitti in laycum. ar. h. c. cum tamen prohibeat de spiritualibus de temporalibus permittit. ar. quia quod de uno prohibetur de alio conceditur. xxv. di. qualis. i. e. exposita. si uero compromittatur in laycum de rebus spiritualibus non tenet arbitrium ut hic. sed si compromittatur in clericum et laycum. auctoritate tamen superioris uidetur quod ualeat tamen quia non simpliciter in laycum tamen quia auctoritate superioris. i. e. c. pe. ar. auctoritate propria hoc facere non possent et magis dignum trahit ad se minus dignum ut sic potius res ualeat quam pereat. i. de. consecra. ec. et altaris. quod in dubiis. et. i. de. s. sig. abbate. sed in laycum tamen compromitti et auctoritate episcopi non potest sic credo. non auctoritate pape. ut. xxxi. di. § uerum. et. ii. q. v. mennam. et. e. nos si. quia episcopus et causam spiritualem layco committere non posset. cum mittale non cadit in laycum. xcvi. di. bene quidem. et ar. s. de elec. sacro sancta. et. c. massana. et non dico quod laycus de rebus spiritualibus nullo modo iudicare potest. nec principaliter nec incidenter. et quod ecclesiasticas personas causa spiritualis sit committenda est. ar. s. de. of. dele. cum te consulente. C. super quodam. C. fi. s. quod. si.

Per tuas litteras intimasti quod cum super compromissione arbitrii quod inter hospitalarios sancti iohannis et plebanum de piscia super hospitali sancti allucii latum erat a nobis litteras recepimus. et. i. plebanus proposuit quod ad causam tractandam procuratori dedit generale mandatum non tamen ei mandauit ut sine speciali mandato compromittere posset uel transigere super eo. et preterea procurator tam dictus de assensu canonicorum suorum non fuerat institutus. et ideo dicebat arbitrium non ualere. presertim cum procurator fines mandati excesserit et arbitrium fuit per unum clericum et duos laycos promulgatum licet ipsi de assensu ianuen. archiepiscopi cui commissa fuerat arbitrium protulissent. et. i. Super quo. f. t. t. R. quod si ex parte plebani arbitrium receptum fuerit in distincte ratum haberi debet. ac per hoc iuxta tenorem mandati a pre executione mandari. Si uero receptum non fuerit refert utrum fuit uel non de ipsum pena statuta. et quidem si fuit pena apposita agi potest ad penam. et si nulla statuta fuit sed simpliciter fuit quod staretur sine compromissum procurator ad interesse potest conueniri. quia iuramento suo se ipsum personaliter etiam poterat obligare. Quod autem ad dubium layci et uno clerico dicitur esse latum. ne

Cum olim clausula Et ne ... tenetur de aliquorum arbitrio eligere in rectore clericos illorum consilium requirere tenetur et compellatur sequi ... illud
Contingit clausula de spiritualibus in laycum compromitti non potest

Per tuas clausula de causa spirituali ... in laycum et in clericos compromitti de superioris auctoritate ... arbitrium est receptum ... et executioni mandari ... per generale procuratorem ... fuit compromissum ... non fuit receptum et pena fuit apposita agere ad penam ... ad interesse

quaquam obuiare uir cum auct. dn̄ ar-
chiepi fcīn sit. cui cā de qua dr̄ cōpmissū
fuat delegata. Honorius. iij. archiepi co-
loñ.

Per tuas. & .j. gñale mandatū. bñ allegabat.
q2 lz hiberet generale mādatum transige tñ ñ
potuit seu cōponere. ff. de pcur. mandato. & .c. de
transact. transactionis. sz si clausula de rato fue-
rit apposita tunc uir q transigē possit. alit non.
q2 adiectō illius clausule ad opatur. ar. ff. de u-
sur. si stipulatus. & .j. de relig. do. cum dilcs. & uide-
tur expssum. s. de transact. contingit. sz obstare ui-
ff. mandati. creditor. § ult. dic de h. ut notatur.
s. c. pxō cum dilcs. de assensu canoicor. ytū nō
ualuit q pcum fcīn fuit. si asensum canoico-
rum non huit. s. de pcur. c. i. & ca plm sn̄ cōsensu
plati agere non pot. j. de iudic. cam q. de te in
dcm̄ est. s. de sr pt. c. i. fines mandati. ytū nō ua-
luit quilita fecit. s. de of. del. cum olim. & .c. de
pcur. si pcurator. & ff. mandati. diligens. & .s. de
sr pt. cum dilca. si receptum fuit ratum. lz pcu-
rator nō huisz mandatum ad hoc ex quo tn̄ di-
ci ratum huerunt arbitrium est obsuand. ex
ualz. & inde ē ac si hiberet mādatū. ff. de pcur.
mandato. & .s. de transac. contingit. id eēt si egres-
sus fuisz fines mandati ex quo ratum huit dō-
fcm̄ pcuratoris. s. de of. del. cū olim. idem eēt. &
si nullum mādatum huisz postq ratum hue-
runt q eor noīe fecit. ff. de iudic. lz iniu. id q2
arbitrium dz executōni mādari. ut hic dic. q
dr̄ hic colligitur ex tribz legibz. si n. arbitrium
a ptibz approbatur. l. & silentio. x. dierz. ex eo dat
actō. & exceptio. C. e. cū antea. si uō arbitriū nō
fuit receptum. & pena fuit apposita. tunc agitur
ad penā. C. e. l. i. & ita p penam ad seruand arbi-
trium quis cōpellitur. s. e. dilca. sz nulla fuit pe-
na statuta. sz simplr cōpmiserāt stare arbitrio
agi pot ad interesse ex stipulatu. & h ultimū col-
ligitur. ff. e. diem. § ult. & ff. si quis in ius uo-
catus nō ierit. l. ult. ytū iste pcurator tenec s. is-
tam distinctiōm ad penā l ad interēē cum ipē
se ipm̄ & suo iuramento psonalr obligauit. si
non hbat ad h mandatū. sz quasi agitur cōt p-
curatorem cū ipē non intenderit se obligare.
nec aduersarij intenderent eum sibi obligare.
sz sōō cōuenitur. q2 se optulit defensioni aliene.
cum nō hiberet mandatū sufficiens ad h. ff.
de pcur. plane. & lz psa aduersa nō intenderat
eum obligare stēim obligatur dicit lex. q2 se-
pe extra id q agitur nascitur obligatō. ff. co-
modati. si is qui insi. cum auct. & ita auctāte
sdoris pot cōpmitti in laycum de rebz spualibz.
de h dictum ē. s. e. px. Item uir hic q delegat mā-
dauit sniam arbitri executōni. & si ipē nollet
pcedere q delegatus possit arbitrium cōpellere.
& nō ordinarius. ar. C. de iudic. l. ylt. ar. cōt. j. de
foro cō. si quis cōt. sz h uerum ē qn̄ delegatus da-
tur ad execnd arbitrium. ul ad cōpellend ar-

bitrium. al. ordinari dz cōpellere arbitrum. ut pce-
dit. ff. e. l. iiij. § cui ptor.

Ex parte tua nrīs est auribz intimatū
q uacante ppositura sci gōreni in co-
lonian canonici eiusdem ecce uota sua di-
uiserunt in duos uidelicz. h. de uilliaco. & .c.
de lombardia. & .j. Cumqz postmod tractarēt
sr electione hi & partes essent in tua psentia.
tute demū sr hoc fide psita cōpmitte curaue-
runt qūn cause meritis diligent inspectis ad
ferendam diffinitiuam sniam diem ipis cō-
sentientibz pfixisti. Interim uō pfato. h. ab
una parte electo sublato de medio supradic-
tis canonicis inhibere curasti ne tua pende-
te snia pcederetur ad electōm aliam facien-
dam quor quidā nicholaum. b. coloñ. ca-
nonicum elegerunt. Dic igitur quo pfata sē-
tentia debuit in tua psentia ptibz cōstitutis.
dictus. b. allegauit q pcedere ultius non de-
beres. Quia ppter tibi edocti a nobis humilr
postulasti. bñ. rñ. q licet arbitrium sit fini-
tum p mortem ipius. h. pus tamen de pri-
me electionis meritis debuisti cognosce q
pcessus fieret ad scdam. Item si dictus. C. ce-
det in electōne ius hīt secundum cōstat petit
nō ualere. Idem electo & albi sci zenoñ. & .c.
canonico ueroneñ.

Ex parte. & .j. diuiserit. q nō est nouū nec re-
phensibile. yiij. q. i. non est nouū. & .lxiij. di. c.
ult. fide psita. de qua hēs. s. e. cum tpr. s leges
nō debent iurare. sz penam possūt ptes appo-
nere. In autū. de iud. § q2 uō. col. yi. & .C. e. au-
tū. decernimus. Inhibere curasti. & bñ q2 pendēte ele-
ctione illius sruitis non est alia elcō celebrāda.
yt. s. de. elc. celebratiōni. cōsiderauimus. & ista elcō
pmo debuit reptari quā fieret transitū ad scdā.
j. de conces. p. post electōm. ad. fi. & .s. de. elc. au-
ditis. yt de h allegauit & male. ut declarāt sequē-
tia. q2 pmo cōstare debuit de hac elcōne. ut dcm̄
ē in prima notula. sz mouit eū forte. q2 dic lex
q mortuo alcō ex litigatoribz qui dedit fideius-
sorem iudito sistendi cā pretor nō dz eum iube-
re in exhibere. ff. qui satisdare cogunt. si decesserit.
& snīa lata post mortē litigatoris nō ualz. ff. de re-
iud. in fnge. § ult. & .l. sequenti. sz h non est ue-
rum. generalr. imo snīa dz ferri post mortē sal-
tim pter accessoria. ff. de rei uen. utiqz & mor-
tuo eo qui appellauit necē est heredibz cam fi-
niri. C. si pendente ap. mors interuenit. l. i. eo.
q. p totum. ita & hic necia est snīa quantum ad ca-
nonicos. qui cōi heredes sunt quo ad ius eligēdi.
si alterius elcō cassetur. & quantum ad alium electū.
ut sciatur an sua elcō sit canonica. p mortē alte-
rius nō pdit iste ius suum. nec acquirit si ius
nō habebat. ideoqz debuit cam finire antequā sco-
dus eligeretur ut de omnibz cōstaret. sz illa inte-
terius melior allegatō q ultius nō pcedēt. q2 cū
ipē cognosceret tanq arbitr ex cōpmisso. & cōpro-

missū finiatur morte litigatoris. ut h' dic. 7. ff.
e. diem pferre. § .i. 7 l. si interpellat. ulterius cognos
cere nō debebit. s; l; sit finitum cōpromissū p mor
tem alterius tn̄ pcedere pot. cum sit iudex ordinari
suo iure ppter rōm. que traditur. s. q; in tpā lēā
inferius. nec ut uerus arbit cognosceret. ar. j. de
pben. si essent. q; de matrimonio carnali in arbi
trium cōpmitti nō pot. s. de transac. c. ult. in fi. 7
hic de matrimonio spūali agitur. al' arbit post mor
tem alterius litigatoꝝ nō pcederet n' iterum cōpro
mittet in ipm̄ a successoribꝫ p leges pdcās. pri
mo. arbitrium. i. cōpromissum. ff. e. diem. § .i. cog
noscere. ut ordinarius. ut dixi. ar. si ordinarius
non fuisset nō posset cognoscere. ut dcm̄ ē. 7 sic
tēs q; i ordinarium pot cōpmitti. s. e. cum tēpe.
§ de hoc.

Exposita nobis ferren̄ 7 bellimen̄. ecclā peti
tio atinebat q; cum cām que inter ā
decessorem suum ex pte una 7 ciues bernense
mos ex altera super districtu 7 rebꝫ aliis u
tebatur p sñiam rotren̄. epi. tunc ap. se
le. fuisset terminata 7 .j. tandem sr̄ quibzdā
discordijs q' hinc inde uidebantur exorte
in ducem uenetoꝝ tanquam in arbitrum
cum pte altera cōpmisit. 7 .j. licet aut eidē
duci litteras nostras miserimus ut ad cōpo
nendum inter partes laborare deberet cum
tn̄ intentionis nostre non fuerit immutare
sñiam ipsam ul' sospitas p eam cōmoni
as suscitare. q. q. prefatis litteris non obstā
tibꝫ cumq; pnominati ducis arbitrio
cē ipius legati sententiam inuenimus eē fac
tam in irritum reuocatis ei districtus in hy
tentis ne ulterius in cōpmisso pcedat. eundē
ad restitutōm obsidum occasione illi' cōpro
missi sibi datoꝝ ut ipius arbitrium serua
retur p. cen. ec. cōpellentes. Gregorius. xe. de
cano 7 magistro. p. canonicis scī petri. atre
baten̄. dyoc.

Expositanob 7 .j. exorte. ex h' pz. q; cōpmissū
non fuit factum sup hijs que in sñia atine
bantur. s; sr̄ discordijs q' postea orte sr̄. cōpmis.
supple. cum cōtra sñiam ueniens iniquum ar
bitrium pmulgauit. 7 sic pot cōpmitti in lay
cum de rebꝫ 7 ciuilibꝫ. ut hic dicit. s; nō de spū
alibꝫ ut. s. e. cōtingit. § de h. s; qualit potuit cō
pmitti in ducem de hijs. sr̄ quibꝫ sñia lata erā
nam transactō seu cōpositio dꝫ fieri de re dubia
7 lite incerta. ff. de transac. l. i. s; cum res hic i
certa erant p sñiam a qua nō fuit appllatum.
nec supplicatum. 7 id transigi siue cōpmitti n'
potuit. C. de transac. l. cā. 7 ff. de transac. 7 pt
tē. 7 ff. de cōdi. indebi. elegant. § si post ad qd
cōpmissū fuit h' de re certa. n' dubiō soluitur in
littera. q; nō fuit cōpmissū ad h' ut sñia immuta
retur. s; ut illi illo duce mediāte desisterent ab
iniurijs quas faciebant cōpatribꝫ illis ut. j. sedi.
intentionis. sp recurrend est ad intentōm sedis

tentis ut hic dic. 7. s. de prec. petitō. 7 s. de off. or
d. l; 7. s. de usurpatis. ex tuaꝝ 7 .j. de pben. cum
cēm 7 c. ult. q; eius ē interptari cuius est cōde
j. de sē. ex. inter alia 7 .xi. q. i. § ex hijs 7 . C. de
legibꝫ. l. ult. in irritū reuocētis. s; uī q; arbitriū
tale nō sit reuocandū siū sit equū siū iniquū.
ff. de arbitris. diem. § statu. dicat gꝰ q; siū dixit su
erit arbitrator siū amicabil' cōpositor nō ē stand
iniquo arbitrio. s; reducend est ad arbitrium bo
ni uiri. ff. p socio. si societatem. § arbitroꝝ. immo
7 si iuraīt dꝫ reuocari. j. de iureiur. cū ītauall. 7.
ff. de rem uimp̄. cōtenam. ff. de opis libtoꝝ. si lib
tus. siū 7 arbit fuit. 7 eodem modo nō est stand
ī iniquo arbitrio. s. e. c. i. 7 .ij. 7 pterea id reuocat.
q; latum erat cōtra sñiam directe. s; t' h' non fuit
cōpmissum. ut sñia reuocaretur p arbitrum. ē q;
in lēā dī. 7 arbitrium nō extendit n' ad ea tm̄ de
quibꝫ cogitatū est. 7 expssum in cōpmisso. s. e. cū
dilcā. § de h. ad restitutōm obsidū. sic. j. de iur
iur. ex scripto. 7 .xxij. q. ult. ut pdem. 7. ff. qui
testm̄ facere pos. obsides. s; attendit leges. q; libi
homines obligari nō possunt. C. q; res pigno. o
blig. poss. cum filios. 7 .j. de pignoribꝫ. lator. lo. ob
sides tene dari possunt. ut dīt una pmo ī dīsta.
nec dīt obligari loco pignoris. s; tenentur obli
des ut sñiat q; inter ptes cōuenit. 7 ita cum soli
tum sit arbitriū 7 reuocatum debet obsides res
titui. q; sblato principali 7 accessoriū. j. de fide
instru. inter dilcōs 7 .i. de foro. cō. si diligēti.

Insinuauit nobis. G. layco cōquerente
q; cum. o. laycus ipsi sr̄ quadam sūma
pecunie. coram iudicibꝫ auctoritate ap. cōue
nisset tandem fuit a partibꝫ in duos arbi
tros cōpmissum. Sic tn̄ q; si illi duo ad in
uicem discordarent terciū adderent iudi
ces nominati tercia penes se cōpellendi p
tes ad obseruand arbitrium p dictos arbi
tros pmulgatum uidelicet potestate cū
q; tertius arbit a iudicibꝫ pdictis electus cū
altero duoꝝ ipm partē alterē cōdempnasset.
idem ex eo sententi a sepedictis iudicibꝫ se gra
uari. q; ipm ad obseruatōm ipī arbitrij con
pellebant tm̄ audientiā appllauit. s; ipi
appllatione atempta excōis tulerūt sñiam ī
eundem. Ideoq;. q. si est ita cum legali sit
puisione statutum ut cōpmissum de ince
rta psona in arbitrium assumenda non te
neat dictam excōis sententiam decernatis
penitus nullam eē. Idem albaniste 7 con
uentu totton.

Insinuauit 7 .j. uidelicet potestate. sic ē cōpmi
titur in iudicem tercia delegata potestate. j. de
pben. si inst. 7 .j. de psump. litteras. 7 tc iudex
pot uti delegata iurisdcōne si expedierit. 7 arbi
tria potestate. ut in dec. ii. s; h' nō potat retinere
ipī arbitrij executōm n' p pgatōm iurisdcōis
de assensu ptium q' h' interuenit hic n' ualuit p
rogatō. q; nō ualuit cōpmissū de incerta psona

Cū ponerent ... pst ... [illegible] ... compromiss... de ... [illegible] ... disc... [illegible] ... per ... [illegible] ... pro ...

assumenda. et sic non poterat sic exercitio sed intenderent prorogare iurisdictionem delegatam de uno negotio ad aliud. C. de legatis. sit. lib. ff. e. l. si unus. § si in duos. quia compromissum de incerta persona non ualet. ut ibi dicit. quia in assumenda illa tercia persona isti iudices poterant dissentire. et sic res in euentu futura est. ar. C. de pe. sed non soluitur. et sic iudex tercius esse debet. alias non ualet compromissum. s. de re. pr. ad hoc. sic et procurator certus esse debet. ff. de procur. l. ii. sic et tutor incertus dari non potest. ff. de testamentaria tutela. tutor incertus. et l. duo sunt ticii. et inst. de legibus. § tutor. et ideo cum a principio non tenuit compromissum. licet fuerint postmodum concordes in assumenda tercia persona non tenuit arbitrium. et sic nec sententia exinde prolata et sic est. ar. si principale non tenet nec accessorium. j. de fo. compe. si diligenti. et j. de fide instru. Inter dilectos. et C. de leg. non dubium. ar. quia ab initio non tenet. postea non conualescit. ff. de reg. iur. quod initio. et xvi. q. vii. § pot. vero. quia si priuatus. Item est ar. quod licet res ad eum casum peruenerat a quo potuit habere initium non tamen hic non ualuit compromissum quia tercius arbiter incertus erat. sed manifeste contradicit. j. de ap. cum speciali. ubi dicitur quod duo arbitri sunt eligendi. et si concordare non possunt assumant tercium. et sic tercius arbiter incertus est eualiter sententia debet. potest dici quod illud est speciale in causa recusationis. quia illi arbitri non dicuntur uere arbitri immo communem naturam iudicum sapiunt. quia iurisdictionem uidentur habere. ar. s. de of. del. suspitionis. uel dicas quod non est contra. ibi non statuit ius. quod duo arbitri eligantur a partibus qui de suspitionis causa cognoscant. et si illi duo non concordent ipsi arbitri eligant tercium. s. de of. del. suspitionis. sed partes non eligunt illum. sed simpliciter eligunt duos nulla mentione habita de tercio. et ius ostendit ibi quid facere debeant partes. et quid postea ipsi arbitri. si tamen in fine non potuerint concordare. et quod dicit hic respicit tempus sententie. ut si tercius eligatur incertus non teneat compromissum. ut hic sententia fuit. si dicam fuit sed hic quod certam personam eligerent. si discordassent tunc ualeret. ff. e. l. item si unus. § si in duos.

Cum a nobis peteretur et j. ex parte uestra fuit propositum quod olim inter nos et Oxzenonen. archiepiscopum questione suborta super eo quod idem archiepiscopus asserens monasterium uestrum metropolitano iure sibi subesse procurationes et res alias exigebat a nobis tandem in. R. sancti angeli. diaconi card. tunc. ap. se. le. a partibus concorditer compromisso et promisso sub certa pena quod arbitrio seu ordinationi eiusdem uel duorum mediatorum quos idem super hoc deputaret parere deberent magistrum. P. capellanum nostrum. et j. archidiaconum senonen. mediatores ab eodem super hoc deputatum legato ordinando et diffiniendo causam huiusmodi terminauerunt. Nos igitur quod per dictos mediatores super hoc actum est auctoritate ap. confirmamus. Idem.

Cum a nobis et j. concorditer compromisso. et sic de

Cum a nobis [illegible] quem [illegible] compromissarios [illegible] sic compromissum [illegible] in [illegible] quem eligerent arbitrum [illegible]

re spirituali propter potest in ecclesiasticam personam compromitti. quod uim eius s. e. contingit. § de hoc. sub certa. s. e. dilecti. cum tamen metu pene stabitur. ut i. et C. e. l. i. et sic religiosi possent exigere penam qualiter et quando liceat. hoc dicitur. s. e. dilecti. duorum mediatorum quos idem. sic uidetur quod arbiter incertus posset assumi. quia hic non fuit expressum de mediatoribus istis. sed uerum signatur. ar. s. e. per. et ff. e. l. item si unus. § si in duos. sed dicas quod cardinalis non fuit assumptus ut uerus arbiter. nec illi mediatores. sed potius fuerunt amicabiles compositores qui de plano et sine ordine iudiciario et sine aliqua cognitione partes concordarent. et hoc patet ex uerbis illis arbitrio seu ordinationi. et ex eo quod dicit inferius ordinando. et diffiniendo. uel quod tercium fuit per legatum sed per illos quos ad hoc mediatores elegit tenere / uel si fuerunt arbitri ad hoc cessante contraria. quia hic non fuit compromissum tantum de incerta persona. sed partes dederunt potestatem legato ut ipse eligeret arbitros seu mediatores. et ipse elegit certos. et hoc non est contra illa nunc suius signata / et ideo papa confirmat ordinationem illorum. quia nec cardinalis poterat discordare. sed in suiori decem poterant discordare. et ita non contra dicit.

Compromissum non extenditur in compromittentis heredes. si de ipsis non caueatur ibidem.

Compromissum et j. in compromittentis heredes. hoc speciale est de legibus illis. ff. e. diem proferre. § i. et l. sed interpellatur. § si ab altera. secus est in iudiciis. iudicium enim transfertur ad heredes. quamuis de heredibus mentio non fiat. C. de iura cal. auth. principales. et hoc ideo quia arbitria stricti iuris sunt. compromissum uero non extenditur nisi ad ea tantum de quibus expresse in compromisso cauetur. s. e. cum dilecti. et ff. e. non distinguemus. § ex officio. nec ad alias personas. ut in legibus predictis. sic pactum non extenditur ad heredes quisque. ff. de pactis. Item in duobus. § personale. et l. iuris gent. § pactorum. et si alterius partis tamen heredis mentio fiat / morte unius compromittentis soluitur compromissum. uerum ex utraque parte debet fieri mentio heredum. alias non transit ad heredes. ut dicit lex predicta. sed interpellatur. § si ab altera. uerum melius dicetur in compromittentium heredes. et ita soluitur compromissum per mortem alterius compromittentis. s. e. ex parte. et per mortem alterius arbitrorum. s. de of. del. uno. b. Incipit liber. ii. de iudiciis.

episcopo centurien. quem cum aduersarius suus eum petiisset ad concilium introduci. Interrogatus an cum eo uellet experiri. primo id promiserat. et altera die respondit. hoc sibi non placere. atque cum minaciter dixisset. placuit ut nullus eidem communicet donec satisfactione premissa

Discessit [illegible] quod fuit excommunicatus ab episcopo gal[...] affricano. Placuit. hic incipiat consilium. placuit. [...] concilio affricano de quo infra dico [...]
Nullus. Excommunicatus enim ab homine [...] xi. q. iii. sic apud [...] ii. [...] de priuilegiis. j. de sen. exc. nullus.
Communicet. plane uidetur uelle hec sinodus quod per hec uerba nullus [...] feriat excommunicationem. et facit quod dicitur de app. [illegible]
[illegible]

ca fuerit absolutus. nam adimi sibi expectatum ante cause eius exitum nulli pot iure uideri. *Ex synodo eugenii pp. a p. term. Incip.* Si quo uult d. xpi *lib. ii. de iu.*

Sum nomen est. quem. i. q. *diais* et est figura que uocatur anticosis ubi ponitur casus p casu. sic. lxx. di. ordinationes et xviii. q. ii. quidam. et cos. no. i. iiii. *interroga*tus. ex sup inundanti interrogabatur. quia al ex necessitate tenebatur sub eis respondere. qz iudicium redditur inuitum. ff. de u. ob. *inter stipulantem*. c. i. et qz omnes cause tunc in synodo tractabantur forsitan nec posset postea iudicem recusare. iii. q. iii. c. offeratur. s. de of. del. sed quoniam. c. nos a. c. item si postea aliquid de nouo emergat. s. de of. del. *insinuante*. c. ex ca. et ff. de procu. si post dat dampnum. et de. pe. di. vi. placuit. sz illa non fuit ca qz synodus tota non poterat recusare. *expiri*. expi ri ponitur hic p defendere. alias ponitur p age. i. de ca. pos. pastoral. ut notatur. i. de re. iud. c. plt. *placet* sz non tunc fuit locus prue. ut qr sic. ff. de iur. o. iudi. si quenerit. ff. co. locus est prue. i. de iure pronatus cum laycus sz non tunc qz non p petitere in alterius preiudicium. et qz contumacie recessit fuit excommunicatus. xi. q. iii. certum. imo nunc tunc compellitur respondere. ut dictum est. *donec satisfac*. loquitur s antiqua tempora. quia ca excommunicati tractabatur. antequam absolueretur. xi. q. ii. si epc forte. hodie non statim dz absolui. et postea cognosci de ca excommunicationis nisi in casibus. i. de sen. ex. p tuas. si n excommunicatus sit quis p manifesta offensa. i. de s. sig. ex parte. et xxiiii. q. ult. pessimam. et h secundum antiquam litteram quod olim in antiqua compilatione talis erat h ulimus eidem concedere. donec ca eius qualem potuit terminum sumat. sz secundum istam litteram tenet loquitur secundum hodierna tempora. qz cum p contumacia fuit excommunicatus nullus dz ei communicare donec satisfactione premissa. i. satisdatione iudicio sisti fuerit absolutus. i. de s. sig. ex parte. et i. de sen. ex solz. *adimi expectatum*. imo dz expectari p annum antequam adimatur. xi. q. iii. rursus. et c. sequenti. nam cum hic non sit qz de hac materia tractatur. iii. q. ix. In summa. et c. decernimus. et. xi. q. iii. rursus. et i. de do. et c. a. ueritatis. *donec satisfaccione* i. cautione sufficienti. i. de s. sig. ex parte. et ita concordat cum nouo iure qz e in c. ex parte. et ista cautio est ut sistat iudicio prius restitutis expensis. et ita tenet odofredus.

Decernimus ut layci ecclesiastica tractare negotia non presumant. et epi abbates et archiepi. et alii ecclesiarum prelati de negotiis ecclesiasticis maxime de hiis que spiritualia esse noscuntur laycorum iudicio non disponant. nec propter eorum prohibitionem ecclesiasticam dimittant exercere iustitiam. *Alex. iii. illustri regi anglorum.*

Decernimus et i. layci. *layci*. n. de ecclesiasticis ne gotiis intromittere se n debent. i. de rebus ec. n. alicum laycis. s. de arbitris. contingit. et s. de consti. ecclesia. et xcvi. di. bene quidem. *presumant*. auctoritate sua delegari tamen possunt saltem cause pecuniarie. sunt enim tunc ciuiles. ut hic colligitur. et in laycos et de talibus pot compromitti. s. de arbitris. exposita. pp. uero ciuiles et criminales et spuales pot layco delegare. ar. xxxii. di. c. item. et ii. q. v. mennam. et lxiii. di. in synodo. et c. adrian. et xi. q. iii. illud. sed est qz eas teneatur delegare. xi. q. i. te quidem. et c. ex his omnibus et de h dictum est. s. c. p. e. attingit. *ecclesiarum prelati*. ar. omnes prelatos esse iudices ordinarios. ar. s. de of. or. cum ab ecclesiarum. xxv. di. p lectis. ii. q. i. nemo. xi. q. i. experientie. et c. si quis ex fratribus. et i. de. ap. reprehensibilis. et i. de eo qui furt. or. re. c. i.

Quanto diuina gratia. et i. ca uero.

Quanto iuris patronatus ita connexa e. et quiete spiritualibus causis. qz non nisi iudicio ecclesiastico ualeat diffiniri. *Idem solomitano archiepo pt capli.*

Quanto. et i. connexa. ius uo patronatus. ti dicitur pprie spirituale sz spuali annexum. i. de iur. patro. de iure. et io dicit hic qd eius ca annexa est spiritualibus cas. s. uel spirituale censetur. qz que religiosis adherent religiosa sunt. ff. de rei. uen. que religiosis et ex tali coherentia sumit suam naturam. si. i. de proch. sed co. et ideo talis ca p iudicem ecclesiasticum tantum tractari dz. ut h. ar. s. c. p. r. uendi non pot. i. de iure. pa. de iure. et laycus nisi tale pot possidere cum non sit tunc spuale. sz ei annexum. sz al. tuna tunc spuala possidere non potest. ut. i. de prescript. causam que. et. xvi. q. vii. c. i. et. s. de pf. de ecc. sacrosancta. et c. massana. et ius funandi p laycus possidere. ff. de mortuo inferendo. l. i. et ius diuinum sepel. non ht. inst. de re. di. c. nls.

At si clerici coram seculari iudice conuicti fuerint. uel confessi de crimine. non sunt propter hoc a suo epo aliquatenus condempnandi. Hec n. sententia a non suo iudice lata non tenet. i. et confessio sca coram ipso. Si uero coram epo de criminibus huiusmodi confessi sunt. seu legittima probatione conuicti dumtaxat sunt talia crimina propter que suspendi debeant uel deponi. non in merito suspendendi sunt. ra sunt ordinibus uel ab altaris ministerio perpetuo remouendi. *C* De adulteriis uero et aliis criminibus que sunt minora. pot eps cum clericis post peractam penitentiam dispensare. Sz non dz quemlibet depositum pro suis excessibus cum suo sit functus officio. ti. i. duplici debeat ipsum contritione conterere. i. iudici tradere seculari. *Idem.*

At si clerici. et i. condempnandi. ti ex h gratia sit multum eorum opinio. ar. op. i. de testi. testimonium. et i. de sen. ex. cum desideres. c. i. in eo casu. pp. i. et. i. de sen. ex. cum desideres. famiam dz se purgare. ut dic illa dec. cum desideres. al. si se purgare non pot. dz puniri. qz considerat interpretatiue. i. de purga. c. ca. p. a. i. de sy

[illegible]

mo. Insinuatiu. ar. ad. ij. q. i. milit. sz ibi expoit

circa prin. a no suo iudice lata no tenet. uo. ij.

q. i. in pmis. s. de asuet. ad aud. C. si ari. ope.

iud. l. ult. ex eo. n. qui ex tali afessione no pu

niuntur seu snia contra eos lata non tenet. colli

q. isti iniuti tracti fuerunt ad iudicium sclare.

na si uoluntarie h fecissent z si p eis eet lata se

tentia locu suum aitteret. et in ciuili p dete

cum. xi. q. i. insolita. et c. placuit. et. j. e. pe. si di

ligenti. nu no p iudicatis. sz si cericus aueniat

laycum coram iudice layco. et ille laycus reco

ueniat clicum ciuilr de crimie. si feratur snia a

dicum bene tenet. qr suus iudex e p recouentom.

j. de mu. pe. c. i. et ij. et iij. q. viij. C. ciuius in ago

do. et C. de sen. et inte. iudic. cum papinian. eo

cum et aseguent. criminalr uo ipm aueniri

non posse coram iudice sclari. xi. q. i. c. i. et. ij. si

recuenire qr in crimie no admittir reacusato.

iij. q. xi. negando. no ratione criminu. sz innocentia

reus purgatur. ff. de publi. iudi. is. cui. sz po

ne. q. condempnatur ciuilr de furto. l. de alio cri

mine qd infamet a iudice sclari p recouentoem. si

quid epc suus p tali snia ex qua ifamis uidetr

sive afessione adempnabit illu. et tal fio i infa

mis. dic lex q non pot facere p ses cum adep

natos de furto sequitur ifamia. ff. de furt. no

pot. sz. ex tali sententia no deponitur. qr cu cim

lr actum sit no dz dici infamis. si uo ex tali se

tentia. ul afessione grauata est ei opio. ab offo

dz suspendi. uisz ad debita purgatoni. ar. ij. q. v.

pbr. si a plebe. et. j. de symo. accusat. et c. sequita.

ar. ff. de suspec. tu. l. tutor. §. preterea. et C. de testi.

ulsin. ar. depoi ul benefito priuari no dz. donec

ald q ipm pbetur. ar. s. e. c. i. et. xv. q. vlt. c. ult.

et preterea non dz puniri. qr nodum fuit actu ad

h. et ido pena ordinata sibi in poi non dz. i. de.

or. q. cum dilec. et iuxta iuditij formam snia

dz formari. j. de symo. l. z tex. qr si afessio p iudi

cet. ul qu non dr. j. de confes. c. ult. afessi sunt.

afessus iniuite p ciuico tn. C. de afessis. l. una. et.

j. de afessis. c. ple. et ult. ff. e. cum. legitima p

batoe. puta p simos testes. et oi exceptione maio

res. vt. ij. q. i. in primis. In criminibz. n. a pte de

bent ee attestatones, pbationes z luce clariores.

C. de pbo. sciant cuncti. et. v. q. vi. epiphanium. et i

absentia iudicis testes tales non sunt recipiedi.

sz tm in psentia iudicis. ut si res exigerit corm

ti s subiciantur. C. de fide instru. cum. a pd eloq

tissimu. et. v. q. v. illi. qui et ita demu sr punien

di. s qualitate et qntitatem crimis. j. de homi

ne dignum. et iuxta iuditij form snia diffetur.

j. de symo. l. z tex. et. j. de or. cog. cum dilec. infi.

de adulteris uo et alijs criminibz q sr minora.

ar. ce. xxxij. q. vij. quid in omnibz adultio gra

uius. sz. illa interrogato no implicat q adul

tium sit grauius alijs criminibz. si qi tanta

tem denotat. et e simile de pe. di. i. si sacerdos. l

dic grauius. i. a iust. ido dan fuit in decreto

C In glo. ar. d. [illegible] adultiu minuat [illegible] minori [illegible]

C Et ibi adultio. in [illegible] puniebat morte [illegible]

C Et ibi [illegible] in quo eu dispensat epc [illegible]

[illegible]

C Et ibi [illegible]

[illegible]

In glo. ij. ibi. condempnabit. [illegible]

C Et ibi infamis. [illegible]

[illegible]

nem criminis ut mag uitaretur. qr multa alia p

cata grauiora sunt adultio. vt puta incest. xxxij.

q. vij. adulterij malu. ex uerbis istis colligunt.

quidam q epc de adultio tm et inferioribz criminibz

pot dispensare. et no in maioribz. cu a c. io sen su

cum dicat de adultio. et alijs q sunt minora. g no

de maioribz. qr q de crimibz da acedit. de alijs nega

re ur. ar. xxv. di. qualr. et C. de pur. marit. et. j. de

p sump. nomine. et ar. j. de iniz ci. si ap. su. q. e. cu

aplica ad. si. z dicunt q tm dispensare possunt i

caibz expssis a iure. ar. huius capli. g de quibz

acedittur. nu in alijs intetur phitum p iura pre

dca. et est ad h. ar. s. de tem. or. dilec. ex eo q i dr.

cum illi h dispensato a canone minie sit pmi

sa. et sic arguimntatur ex eo g intelr ee phibita.

et sic alibz dispensato phita eis intelr. n eis sit ex

psse acessa. qr nuquam intelr ee phitum. q n

e expsse concessu. s. de transl. inter corpo. Alia e

magis coms opio. q epc uqz pot dispensare. v n

inenitur phitum. et uacat hoc. ar. a ctrario sen

su. qr in multis grauioribz crimibz adultio dispen

sato est pmissa epis puta in here. l. di. pbros. jt

cum sacrilego. l. di. si quis pbr. et in capitalibz cri

minibz occultis. l. di. de hijs uero. jt cum in sym

oniaco cui in benefito q in ordine. i. q. v. c. i. et.

vlt. et. s. de ele. si alicuius. jt cu scismatico. l. di. n

astituerent. et generalr u a qz non phetur dispsa

to intelr ee pmissa. ar. j. de sen. ex. imp. et. c. a no

b. et lex h optime pbat. ff. quib ex cau. ma. nec

no. §. Eodem de dispensatoe phitorum. est f hanc

opionem. et in hac opione fuit mag. ut ueniet. l.

di. si qr pbr. et io. qui notauit de hac maria. di. l.

miror. et. i. q. vij. §. n. et lau. et. viij. et. c. h ide qz

inuenis q phetur dispensato. ut in caibz quos

distitut. io. uj. c. miror. qz inuenis q p mittr

in caibz notatis in predco. §. n. imo epc. et quilz

sacerdos pot dispensare. et mitigare canones pni

ales cum satisfom inniguunt p pco afesso i pnia.

ar. de pe. di. i. mensuram. et. l. di. de hijs clicis. et. c. hys

cum. et. xxvi. q. vij. tpra penitudis. sz canones il

los cum diminuunt penam depois ul suspensiois

in enormibz criminibz mitigare l dispensare

no possunt. l. di. miror. et. xij. q. ij. de uiro. et. j.

de accusat. inquisitois. i. re. post pactam pnia.

qr de peccato epi qu ualeat dispensare et qu n.

var uaria referunt. et aduerta. no multi asserte

ribz epm dispensare posse ucumqz no inuenit

phitum. ar. eius q legitur. j. de sen. ex. imp. et.

§. quibz et ex cau. ma. nec non. §. i. In qua sen

tentia fuerunt. b. et lau. et magister. b. vt nota

tur p eum in isto. c. alijs in arcariu sententibz.

ut. G. et razone qui scripserunt. q epc dispesa

re no pot n inueniuntur acessum p quibz facit.

s. de temp. or. dilec. et. s. de transl. inte corpalia

v incertio acedente dispensatoni epis. g cuiqz eis

no inuenitur phitum. et inueniuntur alii p eos fuis

se dispensatum. et in alijs notis caibz dispensa

tom epis nullaten acedente p pallegatum dec.

C Et ibi imp. [illegible] loqur de absolu

toe excois. que ex faciliori ca pmittit. q dispen. quia

[illegible]

[illegible]

C Et ibi [illegible]

C Et ibi [illegible]

Sup feudo gvenirt nō dz. Io. an.
Extra tua. ergo n̄ solu in feudo q̄ hēt alaudo sed et
quod habet ab eccl'a hīc excepto locum hēt, qd̄ ē bn̄ nō
p. ostr.
Hostat. hīc ideo dic̄ q̄ si vassallus negat feudum hēt
questio tanq̄ pindicial' est coram ordinari finienda
ar. s. de ord. cog. tuam. inf. de act. §. pindiciales
ff. in q̄ negat feudū si qnuicat annitit hoc ipo iūs cps

dilc̄ · 7 · c · int corporalia; sz ut omis opio 7 diu'si
tas cesset · ita ē distinguend' · refert an uelit
epc̄ dispensare cotra canones qui nō inducūt irre
gl'aritatem, an cotra illos qui irr'itate inducūt. In
p'mo casu non pot · § · q̄ · canones phibēt ne ordi
netur aliq's ad plures sacros ordines uno die, h' nō est
cp̄c inr'itatem · sz ut uisa tempe obseruentur · nō
n · irregularis p'sumit qui statim ē ordinat'. In h
casu epc̄ dispensare non pot · cum tn̄ dispensatio n̄
et a canone sit pmissa · s · de temp · or · dilc̄. It' p
hitum est ut ep̄s sn̄ licentia pp' de eccl'a ad eccl'iam
minime transferatur, hoc non est ppt irregl'arita
tem · sz q' pp' hoc sibi in signum spl' priuileg' re
seruauit · ut · s · de off · del · et translatōm, ac in h
casu archiep̄c cum suffraganeis dispensare n̄ pot.
s · de transl · inter corporalia, si uo ep̄s uelit dispen
sare cotra canones qui irregl'aritatem inducunt · di
stingue, utrum irregl'aritas pueniat ex defectu, an
ex delicto, si ex defectu puta accepit aliq's cum uidua
corrupta ul' hnīt duas uxores · ul' al' fuit est biga
mus · tunc epc̄ dispensare nō pot · ut · s · de · biga
ff. eo 7 · c · nup, si aut̄ pueniat ex delicto · itm̄ di
stingue, an ex pprio, an ex alieno, si ex pprio po
test dispensare ep̄c · ut in adult'io · 7 in aliis i'fe
riorib3 ut hic di · non aut̄ in maiorib3, q' ex q'
acceditur de minorib3 · de maiorib3 p' ca' dene ga
tur · xxv · di · qual' cum sint a cor. Si uo pcedit
irregl'aritas ex alieno delicto · tunc pot dispēsare
epc̄ in maiori crim'e quam sit adulterium, sda ex
symonia ē maius peccm̄ adult'io · j · de symo · p tu
as, 7 ni ibi dispensat epc̄ · cum pcedit ex alieno
delicto, puta dedit aliquis amicus tuus pecuni
am te ignorante alic' ut t' daretur pbendam, ul'
te ad ordines psentaret, postea dispensare epc̄
post tuam liberam resignatōm q'uis in digni
tate tali acquisita dispensare nō poss3 · ut · i · q ·
v · c · i · 7 ult' · 7 · s · de elc̄ · si alicuius. Sz querit q'r
epc̄ possit dispensare canones cum irregl'aritatē
inducit, 7 n̄ cotra illos qui nō inducunt irr'ita
tem ut dcm̄ est · s · cum indicitur cotrariu pō esse
dicend', ideo diu'sitatis huius pot ista rō assign
in canonib3 qui inducunt irregl'aritatē dispen
sat epc̄ · q' cā institucōis cessat tempe dispensa
tōis, ut potes uidere in quolz criminoso, cuius
sus 7 · n · n̄ phibetur pmoui n' ppter crim̄ q' cmi
sit, sz cā huius institucōis cessat post pn̄iam a c'
iminoso p actam, q' scriptum ē · memor esto · uñ
cecideris · 7 age pn̄iam · 7 prima opa fac · l · di · do
mino scō · 7 · c · ferrum · Cū igitur cā cesset mito
pot epc̄ dispensare · q' cessante cā cessat effc̄ · j ·
de appll' · cum cessante, sz in canonib3 qui n̄ in
ducunt irregl'aritatem nu'quam pot rō institu
tionis cessare, 7 ideo nec effc̄ ex quo cā non ces
sat, sicut id · n · pot cessare cā institucōis q' phib3
epm̄ transferri de eccl'a ad eccl'iam sn̄ licentia pp'.
q' cum cā illius institucōis sit · ut dcm̄ est · s ·
signum spl' priuilegi eccl'e romane nu'quam
pot cessare rō illa · cum priuilia sint sp obser

uanda · xxv · q · i · c · i · 7 · ii · 7 · l · canonizata, quiq3
sub · c · decessor3. nō obstat hijs q' dcā sunt de dis
pensatōe · c · s · l · di · pbros, sz uidetur cotra cum q' ep̄c
dispensat in maiori crim'e q'm sit adulterium q'i
terest · q' illud hodie non hēt locum cum heretici de
beant ipuniri ul' incarcerari, s · de heretic · c · plz.
It' nec obstat illud · c · si quis pbr · e · di · q' dispensat
cu' sacrilego · q' illud sacrileg̃m non est tm̄ peccm̄ q'n
tum ē adulterium · 7 sic breuit' de sup'iorib3 dca pot p
de campsone, sz nō dicit q' nel'a nō acceditur n' pe
nitenti · xxxiii · q · i · legantur 7 quid gaudebis 7 · xx
ii · q · ii · c · ult' · 7 nemo pot uere agere pn̄iam n̄
sperauit indulgn̄ciam · de pe · di · i · nemo ul' saltem
ptem pn̄ie · lxxxii · di · pbr · b, fundatus offō · sup' · c · de
off · del · in literis · 7 · c · uenerabil · 7 · ff · de re · iud · iu
dex, duppla · lxxxi · di · pbr · aut dyac · 7 de pe · di · iii ·
§ · hijs auctoritatib3 · 7 · § · auctas, nō dz duplici pe
na arti · tn̄ q' utraq3 p se sufficiat · al' dn̄ posset
inferre duas penas · xxiii · q · v · si quis auictus · 7 · xi ·
q · v · si quis cauill' b3 · 7 · xvii · q · iiii · attendend' · 7 ·
c · si quis deinceps · 7 · j · de raptorib3 · in archiepatu ·
7 · s · q · vii · corrupta 7 · j · de calupniatorib3 · cū for
tus · 7 · j · ut lit' non cō · q · in · § · ult' · ut crescente cu
mula d3 crescere 7 pena · ff · de penis · relegati, cra
dere curie · n' post depōni fuīt incorrigibil · tc
pot excōicari, 7 postmodū crescente cotumacia tdi
curie sclari · ut cum nō ab hoīe · 7 sic intelligit'
ii · q · iii · clicus · xi · q · i · si quis sacerdotū, quali de
beat tradi curie sclari · tes · j · de v · sig · nouimus.

Ceterum q' in eos quos ab eccl'a tua possessiones tenē in feud' oc
casione, ipor3 excōis seu interdcī sn̄ia pmul
gatur, nos idem districtius phibemus, quā
diu parati fuīt sb̄ hijs iustitia psentia iu
stitiam exhibere. Idem ep̄o exonien · 7 deca
no london.

Ceterum q' 7 · j · pati sunt · q' diu ergo dn̄s feudi
est paratus facere iustitiam int' uassallos 7 ip
si ē parati fuīt ss'idere sub eo · nll' alius d3
se intromitte de illa iurisdcōne, al' si negligens ē
ser dn̄s transfertur iurisdco ad aliu · ar · a sile · j ·
de foro · cpe · sz ex suscepto · 7 · c · ex tenore, 7 si alt'
de uassall · nollz sub dn̄o ss'dere, pot illū pun̄
re · 7 ipi tenentur litigare de feudo sub dn̄o feu
di · j · t · pr · ex transmissa 7 · c · u'm, sz iudicio pos
sessorio pot agere uassall' coram ordinario · j · t · p
v · ex pte · b, sz q' exceptō tal' locum hēt in petito
rio · ut ibi dic', 7 nō super h' q' si qō feudi uertit
inter dn̄m 7 uassallum mi · st uassallus debeat ip
hr'e ul' non · tunc p alios ca' illa d3 tractari, si uo
int' duos uassallos tractatur cā · s · cuius illor3 ē
potior in feudo · tunc dn̄s feudi d3 cognosce · ut h
7 in constit · frederici · hac edictali · § · preterea · 7 · j · e ·
nouit, si uo inter uassallos 7 alios qui nō sūt
uassalli agatur de re illa tn̄ uendicatōe · tc dn̄s
nō cognoscere q' esset iudex in cā illa q' ē non d3
§ · nequis in sua cā · l · una · sz ordinarii tc cogno
scere · v · de · j · t · pr · cum sit gn'ale · 7 · xi · q · i · exp'iē

ue. t. § cum cognoscat de uassallo domini qui et uassallus.

Dil. fil. priori et canonicis de gisebinen. Contra eboracen. archiepiscopum ap. se le. cum testimoniam grauem transmiserint. et infra. prudentiam attenuatis ne ita subtiliter sicut a multis fieri solet cuiusmodi actio intendatur, sed simpliciter iniquitatis et fam. ipsius et rei ueritatem secundum formam canonum et sanctorum patrum instituta inuestigare curetis. Idem paduano epo.

Dilecti et i. subtiliter. nota subtilitates in causis ecclesiasticis reprobandas sicut j. de iuramento. cal. litteras et j. de do. et c. c. i. et j. de restit. spo. sepe. quia per huiusmodi subtilitates ad pernitiem ueniuntur. C. de transact. l. pe. et stricta ro. quia omnium solut. ff. de relig. et sump. fu. l. si persone et ff. ad l. aquil. ita uulneratus. § ult. ff. quib. mo. pig. uel. y. po. sol. sicut res. § si debitori, cum in de bona fide agitur de apicibus iuris non est disputandus. ff. mandati. si fideiussor. § quidam. actio intentes. sic patet quod non tenemur actionem proponere secundum canones et ar. extra i. de mu. peti. c. i. et xxij. q. ij. oct. et xi. q. i. experientie. et c. sequenti. et j. c. examinata. et c. si pro. uel alio m. l. i. et j. de deposito. grauis sol. dicas quod nullus debet compelli ut proponat actionem, nec tenetur si non uult proponere in iudicio ecclesiastico, si autem aliquis uult proponere et proponat admittatur, si autem ineptam proponit succumbit, sed potest proponere aptam et competentem postea et admittitur. j. c. examinata. laure. tamen dixit quod tenetur cum aliquis proponere actionem, quia cum ex una causa plures actiones oriuntur non sufficit proponere causam simpliciter. ff. de iurisd. duobus. § colonus et ff. de instit. sed et ff. ar. fur. ce. l. i. et l. colonus et ff. de l. ij. cum filius, quia alias fit adempnatio in una quam iam lata est tunc satis uir quod eligere debeat ex qua ma... petere debeat, causa uero petendi si expressa est alias non auditur. j. de libell. obl. c. pe. et j. de censib. peruenit. et C. de edendo. l. ad. tol. l. ult. § fin. autem actio contradictorum qui dies legatorum cedat. hic legatum et hi impersonali; in tali causis ibi non tenetur quis specificare si uelit ut notatur j. de libell. ob. c. ij. et illa iura canonica que uiuunt dicere de actione exponeatur actio i. petitio secundum uos leges. actio proponenda est. quia nemo sua actione experitur. ff. de neg. ge. si pupilli. § ult. et ff. de edendo. l. i. ff. de administratione tu. quod. § sed si et insti. de act. in prin. actio n. est ius persequendi in iudicio quod sibi debetur, sed secundum canones exponimus actionem i. causam. simpliciter. sic j. e. pastoralis.

Intelleximus et j. quia postulasti a nobis utrum excommunicatus in iudicio stare possit. Ex. quia conueniri potest et debet palium in iudicio respondere, ne uideat de sua malitia comodum reportare. Lucius. iij.

Intelleximus et j. conueniri. excommunicati non conueniri possunt sed non conuenire. j. de heret. excommunicamus. § credentes. j. de sen. ex. si uere. nec ex suo dolo

---

Alexa. C. ...

In. Dedignantur. ...

ammodum tenent ut ibi dicitur et procuratorem ut hic dicit debent in iudicio respondere, sed quid si noluerit constituere procuratorem, cum nemo ad hoc sit compellendus. s. de procu. querelam et preterea principalis persona de causa prima debet iurare, quo ergo procuratorem hic fit debet, sol. si non uult constituere procuratorem non credo illum compellendum, quia forsitan non inueniret qui ita fideliter tractaret causam suam et participantes ei eadem causa non sunt excommunicati. j. de sen. ex. si uere, cum talis participatio sit tantum ad dampnum illorum, sed numquid potest reconuenire. ii. j. de except. cum inter, excipere non potest et appellare et omnia alia que ad suam defensionem pertinent non impugnationem, ne quod in defensionis remedium sustinetur quod ad impugnationis maliciam extendatur. j. de except. cum inter. et c. sequentibus per totum. quia cum principale committitur et accessorium ar. s. de of. del. preterea et c. prudentiam. § vi. et c. suspitionis et ff. de iudic. o. iudi. l. ij.

Clerici et j. Cum imperator dicat, quod leges non dedignantur sacros canones imitari, in quibus generaliter traditur, ut de omni crimine clericus debeat coram eccle. iudice conueniri. non debet in hac parte canonibus ex aliqua consuetudine preiudicium generari. Clemens iij.

Clerici et j. non dedignantur. j. de iura. cal. c. j. et j. de noui operis nun. intelleximus et in auten. ut clerici. apud proprios epos. § pe. coll. vi. de omni crimine. xi. q. i. ca. et ij. et in pluribus c. sequentibus. consuetudine. ar. quod consuetudo iuri scripto non preiudicat. ar. xi. di. consuetudinis. ar. contra j. di. c. c. in his. sed hoc uerum est. j. quod consuetudo non est rationabilis nec prescripta. s. de consuet. c. ult. quod de his et ita in casu isto non potest habere locum consuetudo, quantocumque tempore obtenta esset. quia esset contra ecclesiasticam libertatem et statum ecclesie. s. de consue. ad audientiam. et c. cum inter. et s. de ele. cum causam que et melius. c. cum terra.

Causam que inter fratres dunolmen. monasterii uertitur et monachos sancti albani. et j. prudentiam inter cetera, ut fratres dunolmen. monasterii cum auctoritate et assensu sui epi ingrediantur negotium, ne si fratres sancti albani obtineant, episcopus idem albatem monasterii se proponens item sopitam ualeat suscitare. Clemens iij.

Causam et j. assensu epi. quia sine assensu prelati collegium nec conuenit nec conuenitur. C. de epis. et cle. omnes. § hi uero omnium. et ar. xij. q. ij. si qua de rebus. sic et prelatus sine assensu capituli conuenire uel conueniri non potest. s. de procur. c. i. et ff. de iure delib. audi. ait pretor. de hac materia dicitur s. de rescript. ecclesiam. et s. de procur. ca. primo.

Cum non ab homine et j. a nobis fuit ex parte tua questionum utrum liceat regi uel alicui seculari persone iudicare clericos cuiuscumque ordinis siue infurto siue in homicidio uel periurio seu quibuscumque criminibus deprehensi fuit. et t. Re. quod si clericus in quocumque ordi

Conpnendo. dicunt aliqui primo degradando. tu dic quod non est necessaria degradatio quia et non depositum tradi potest de quo statim tunga...

ne constitutus in furto, vel in homicidio, vel periurio, vel alio crimine fuit deprehensus legitime, atque convictus, ab ecclesiastico iudice est deponendus. Qui si depositus fuerit incorrigibilis, excommunicari debet, deinde contumacia crescente anathematis mucrone feriri. Postmodum vero si in profundum malorum veniens contempserit, cum ecclesia non habeat ultra quid faciat, ne possit esse ultra perditio plurimorum, per secularem comprimendus est potestatem, ita quod ei deputetur exilium, vel alia legitima pena inferatur. Idem.

Cum non ab homine et infra. Sime deprehensus. ita quod aliqui clerici admissi interfuerint deprehensioni et detentioni p. xx. horas. ar. ff. ad legem iul. de adult. capite. sed et per laycos potest deprehendi clericus in ipso facinore, ut ita notorium fiat crimen, et detineri sine nota excommunicationis, dum tamen hoc faciant de prelatorum suorum auctoritate. j. de sen. ex. ut fame. Ecclesiastico iudice deponendus. s. e. ac si clerici. et s. e. clerici. et C. de episcopis. l. ij. §. et ad iudices. et C. quod secundum clarius l. ult. Excommunicari. i. suspendi. ut differat a sequenti quod dicit anathematis. al. verbo excommunicationis maior excommunicatio intelligitur. j. de sen. ex. sicut. Postmodum. Secundum quod cum qualis in criminibus sit procedendum, ut primo deponatur postea excommunicetur, simile. lxxxi. di. deinde. et ij. q. iij. clericus. et xi. q. i. siquis sacerdos. et s. e. at si clerici. ar. xxiij. q. iiij. forte. et xxviij. di. quorundam. lxxxiij. di. honoratus. Sed cum procedatur contra aliquem pro crimine quando per contumacia, vel pro crimine primo loco procedi contra aliquem si crimen tale est quod inducat suspensionem, primo debet suspendi, vel si inducit depositionem debet deponi, et si corrigibilis apparet non proceditur amplius contra ipsum sic intelligitur s. e. at si clerici. si vero incorrigibilis fuerit servatur quod hic dicitur, ut tunc demum tradatur curie seculari, cum ecclesia non habet ultra quid faciat, et sic intelligimus illa. c. ij. q. iij. clericus. et xi. q. i. siquis sacerdos, licet quidam intelligant illa specialiter in casu expressorum propter enormitatem delicti et personarum excellentiam, et sic et illa. c. intelliguntur de incorrigibilibus. xvij. di. nec licuit. xi. q. i. petimus. xxiij. q. v. de ligaribus. Sic ergo procedendum est cum pena incipit a crimine, excepto falsario litterarum ap. se. ille. n. in exaggeratione et odio criminis ipso iure excommunicatus est, et depositus omni privilegio clericali, et incontinenti traditur curie seculari. j. de falsariis. ad falsariorum, cum vero litteras aliorum falsant puniri debent ut traditur. j. de falsariis. ad audientiam. Cum vero pena incipit a contumacia primo debet suspendi, postmodum crescente contumacia excommunicari, deinde deponi. ut dicit c. forte. et alia c. contra, ultimo tradi curie seculari.

Olim. Quia violenter dicebatur ecclesiam p. clerici occupasse defunctus est ut accepimus, et R. eam postmodum est ingressus, percipimus ut secundum formam prius litteratis inter ipsos R. et p. sub eisdem iudicibus mediante ratione sicut inter eundem. p. et praefatum

num. Ea si viveret negotium terminetur. Innocentius iij. sancti sergij et sancti georgij abbatibus.

Olim. Willelmus et infra. sicut intelleximus. p. et praefatum Willelmum. sic ergo videtur quod singularis successor possit conveniri per rescriptum impetratum contra antecessorem re integra. ar. j. de concess. preb. proposuit. et videtur expressum quod cuicumque succedit possit conveniri. s. de alienat. mu. iudi. ca. causa. c. i. et decretales epistola continet universum institutionis hic. xix. di. in memoriam et c. si romanorum, quod ad similia omnia illam trahere possumus. ar. ff. de legibus. non possunt quod tamen secus est, quod universalis successor conveniri potest, et decretum factum in personam antecessoris iam defuncti in personam heredis transfertur. ff. de fidei commiss. l. i. cum contractus, sed contra videtur quod non sit conveniendus successor, quia rescripta ad alias personas vel res non extenduntur nisi quod continetur ibidem. ut. s. de off. del. p. et c. insuper et c. cum olim. ad. h. et est expressum et de successore universali. s. de rescr. significavit, et iudicis dato non transit in heredem illius qui non erat in rebus humanis cum ei datus fuit iudex. ff. quod sen. sine app. rescin. eumque. Similiter est quod rescriptum re integra non transit ad successorem, nec successor illius contra quem impetratur conveniri potest ut. s. de rescr. significavit. sed de h. quod hic dicitur intelligitur de illo successore qui sciens occupavit rem alterius quam sciebat ad se non pertinere. unde qui in universum successit sic ille qui sciens rem recepit a detentore. j. de rest. spo. sepe contingit, et sic ille quod recepit rem ab alio causa mutandi iudicij. s. de alie. mu. iudi. c. i. sed. n. quod similiter sicut in universum possunt conveniri coram eisdem iudicibus et per easdem litteras sicut antecessores. ut hic dicitur et in illo. c. de alie. mu. iudi. c. si. et c. Et eo ipso quod R. occupavit rem contra iste. p. spoliatus fuit per illum. Ea. ut habere ratum suum illius. sile. j. de immunitate. et c. adversus. alias contra posita fuisset, et decretum in c. illo, alij dicunt quod iudices illi procedunt tamen ex vi istarum literarum, nec aliter possunt procedere per primas quod non credo.

Cum venissent. et infra. cum super primis se. ap. ea vexatur, nolumus de ipsis pa tios iudicari. Idem prelatis per franciam constitutis.

Cum venissent. Hec est pars illius quam tres. s. de in int. rest. cum venissent per alios iudicari. et h. ideo quod eius est interpretari cuius est et condere. ut. j. de sen. ex. inter alia. et xi. q. i. Sed ex hiis. et C. de legibus. l. ult. et ff. de pretor. stipul. in pretoriis, sed nequid incidenter potest alius cognoscere quam pp. ut quod sic. C. de iud. quotiens. et s. de in integr. rest. cum sit. et quod modo incidenter inspiciendo privilegium et si verba sint manifesta iudex potest dicere non obstat privilegium. ar. j. de fide instru. accepimus. ar. contra. ff. de postul. ar. j. de excep. exceptionem. ibi. j. quod vel quosque inter et j. de excep. exceptionem. ibi, sed quod sibi sunt leges lator dicat quod hic loquitur cum verba privilegij sunt obscura et ambigua, tunc eius est interpretatio cuius est condere. Sed vero apta sunt et clara potest iudex dicere obstat privilegium vel non obstat. ar. pre de dec. accepimus. Sed quasi potest pp esse iudex in causa

sua cum alius deferat esse iudex quam actor. iii. q. iii. c. i. et ii. et c. Ne crimen in re sua iudex sibi dicat. l. una. ff. ne in tali causa intriget pro procuratore. i. de offi. vic. cum dilecta. Item quia inter sunt suspitione procedere debent. iii. q. v. quia suspecti. Item quia res ecclesie romane proprie sunt pape. sicut res fisci sunt imperatoris quia patrimonium. ff. ne quid in loco pub. l. i. § si interdum. Item de causa fiscali cognoscere debet procurator cesaris. ff. de offi. procons. nec quamquam. Sed dico quod papa potest esse iudex in causa sua. sicut imperator in causa fiscali. ff. de his que in testamento delentur. l. pe. et xxi. di. nunc autem. et prelatus potest esse testis in causa ecclesie sue. xiiii. q. ii. sane prudentia. sic et episcopus iudex est in causa ecclesie sue. xxiii. q. iiii. Gimbertum. et vii. q. i. sicut alumnus tuus. et honestius faciet si hoc alii commiserit. ar. ii. q. vii. nos si in competentem. et hoc intellige de illis privilegiis que papa concedit aliis ecclesiis. et non de illis privilegiis que a domino papa collata sunt romane ecclesie. s. de tri. sanct. c. ii. et xxi. di. in novo. et c. quamvis. de aliis privilegiis bene iudicat per alios. vel potest exponi nolumus iudicari per alios. id est per delegatos a nobis. et hoc est planum. quia ex quo papa dat privilegium vel indulgentiam seu confirmationem nullus de illis cognoscat amodo sine eius mandato. i. de offi. vi. l. in multis. c. i. et ii.

Novit ille qui nichil ignorat. et infra. Non putet aliquis quod iurisdictionem illustris regis francorum perturbare aut minuere intendimus. cum ipse iurisdictionem nostram nec velit nec debeat impedire. sed cum dominus dicat in evangelio. si peccaverit in te frater tuus. vade et corripe eum inter te et ipsum solum. si te audierit lucratus eris fratrem tuum. si te non audierit. adhibe tecum unum vel duos testes. ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. Quod si te non audierit dic ecclesie. Si autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Et rex anglie sit paratus ostendere sufficienter quod rex francorum peccat in ipsum. et ipse circa eum in correctione processit secundum regulam evangelicam. et tandem quia nullo modo profecit. dixit ecclesie. quomodo nos qui sumus ad regimen universalis ecclesie superna dispositione vocati. mandatum divinum possumus non exaudire. ut non procedamus secundum formam ipsius. nisi forsitan ipse coram nobis vel delegato nostro sufficientem in contrarium rationem ostendat. Non enim intendimus iudicare de feudo. cuius ad ipsum spectat iudicium. nisi forte iuri communi per speciale privilegium vel contrariam consuetudinem aliquid sit detractum. sed decernere de peccato. cuius ad nos pertinet sine dubitatione censura. quam in quemlibet exercere possumus et debemus. Non igitur iniuriosum sibi debet regia dignitas reputare. si se apostolico iudicio committat. cum Valentinianus inclitus imperator suffraganeis mediolanensis ecclesie dixisse legatur. talem in pontificali sede constituere procurate. cui et nos qui gubernamus imperium sincere nostra capita submittamus.

et eius monita cum tanquam homines deliquerimus suscipiamus necessario velud medicamenta curantium. Ut nec illud omittamus quod theodosius statuit imperator et karolus innovavit de cuius genere rex ipse noscitur descendisse. Quicumque videlicet litem habens sive petitor fuerit sive initio litis vel decursis temporum curriculis sive cum negotium peroratur sive cum iam ceperit promi sententia. si iudicium elegerit sacrosancte sedis antistitis. illico sine aliqua dubitatione. etiam si pars alia refragetur. ad episcoporum iudicium cum sermone litigantium dirigatur. Cum enim non humane constitutioni sed divine potius innitamur. quia potestas nostra non est ex homine sed ex deo. Nullus qui sit sane mentis ignorat. Quin ad officium nostrum spectet de quocumque mortali peccato corripere quemlibet christianum. et si correctionem contempserit per districtionem ecclesiasticam coercere. Sed forsan dicetur quod aliter est cum regibus. aliter cum aliis est agendum. Ceterum scriptum novimus in lege divina. Ita magnum iudicabis ut parvum. nec erit apud te acceptio personarum. et infra. Licet autem hoc modo procedere valeamus super quolibet criminali peccato. ut peccatorem revocemus a vitio ad virtutem. precipue cum contra pacem peccatur. que est vinculum caritatis. postremo cum inter reges ipsos reformata fuerint pacis federa. et utrinque prestito iuramento firmata. que tamen servata tempore nuntio non fuerunt. numquid non poterimus de iuramenti religione cognoscere. quod ad iudicium ecclesie non est dubium pertinere. ut rupta pacis federa reformentur. Ne igitur tantam discordiam videamur sub dissimulatione fovere. predicto legato dedimus in preceptis. ut nisi rex ipse vel solidam pacem cum rege predicto reformet. vel treugas ineat competentes. vel saltem humiliter patiatur. ut idem abbas et archiepiscopus bituricensis de plano cognoscant. utrum iusta sit querimonia quam contra eum proponit coram ecclesia rex anglorum. vel eius exceptio sit legitima. quam contra eum per suas litteras duxit exprimendam. iuxta formam sibi datam a nobis procedere non omittant. Idem episcopo.

Novit ille et infra. Casus. Rex anglie et rex francie super quadam discordia quam inter se habebant occasione feudi super comitatu pictavie composuerunt adinvicem. et compositio illa fuit hinc inde iuramento firmata. Tandem rex francie non obstante iuramento venit contra illam compositionem occupando dictum comitatum. Rex anglie sepe monuit illum ut compositionem servaret. et pacta inita inter eos. Sed cum ille desistere nollet. Rex anglie denuntiavit hoc ecclesie. unde dominus papa intellecta denuntiatione illa quod ille veniebat contra pacem et pacis federa iuramento firmata. cum ad ipsum pertineat corrigere de peccato quemlibet christianum. scribit dominus papa regi francie et precipit inducit quod regem illum audiat [illegible] anglie. nec tamen propterea derogare vult in aliquo iurisdictioni illius. nec intendit iudicare de

De iudiciis.

feudo. sed decreuerit de peccato illius cuius censura ad ipsum
spectat non per priuilegium uel communem consuetudinem iuri
communi sit derogatum. tandem ostendit quod ipse non debet
sibi iniuriam reputare exemplo ualentiniani et alio
rum imperatorum ostendendo quod ad ipsum pertinet cor
ripere quemlibet de peccato et iudicis de facili reformare. vii co
misit causam istam eidem albi qui de plano de que
rimonia illa agnosceret quod si rex francie huiusmodi
non acquieuerit precipit eidem legato quod ipse procedat
secundum formam sibi traditam. cum ipse nec istam. per hoc
quod dicit hic probatur quod certum uel papa non habet utrumque gladi
um. xcvi. di. cum ad uerum et j. de ap. si duobus et j.
cum filii sunt legitimi. causam imperium et sacerdotium
ab eodem principio procedunt. in auten. quomodo oportet
episcopos in prin. coll. i. nec ergo de temporali iurisdictione debet
se intromittere papa ut in auth. c. cum iudex secularis
negligens esset uel cum uacat imperium. j. eo. ex tuis licet et c.
sequenti. sed uerum quod papa sit maior imperatore. xcvi. duo
sunt. et s. de maio. et obe. solite. nam iura celestis
imperii et terreni petro a deo commissa sunt. xxii. di. c. i.
ipse enim utrumque gladium habet. ut dicit euangeli
sta. ecce duo gladii sunt hic quorum potestatem suis suc
cessoribus transmisit. xi. di. c. i. uerum executionem
gladii temporalis imperatoribus et regibus commisit certam
et tamen iurisdictionem causarum ciuilium aliquam per sacerdotes
exercetur. xi. q. i. relatum. quidam enim possumus alijs
committere quod nobis non possumus retinere. ar. j. de
instit. c. ult. nec debet episcopus sibi retinere quod potest alijs di
re. xii. q. ii. quatuor et melius. xi. q. i. te quid. de
hac materia habes. i. qui fi. sunt legi. causam. ethnicus.
xlv. di. sed alibi xxiiii. q. i. omnibus. j. de iureiurando. quem
admodum. peccat in ipsum. i. offendit. uel ledit eum. alias ac
cipitur peccare in aliquem in auctoritate illa. si peccaue
rit et c. et ipse prestitit illi. admonendo ut seruaret pa
cis federa. alias denuntians non auditur nisi admoni
tione premissa. j. de accusatione. cum dilectus. eum suis a
cord. iudicare de feudo. directe. c. sed tamen ratione peccati
inducendo ad penitentiam. vi. q. i. illi qui. et xxii. q. ii.
predicandum. et xxiiii. q. iii. ecce. et sic per consequentiam co
git restituere feudum. ar. xiiii. q. vi. si res aliena
qualiter quod feudi cognitio decreuit. di. s. e. ceterum. ipsum.
s. quamuis quod est de feudo inter uassallos tamen iudicium
pertinet ad dominum feudi. de hac materia. no. s. e. cete
rum. consuetudine. nota quod consuetudo prefertur pri
uilegio. ix. q. iii. conquestus. et lxiii. di. quia sancta et lxiiii.
di. quia per ambitiones. sed pone hic quod consuetudo dat iu
risdictionem. s. de arbitris. dilecti et c. de emancipat. l. i.
et ult. et lxiii. di. quia sancta. et quod consuetudo iuri communi pre
iudicet. tenes hic. quemcumque. sed tamen hec lex sit abro
gata penam sustinet recitator et auditor. c. de
ueteri iure enu. l. ult. c. sed omnia igitur uel quod
in ordinariam occupet. xix. di. si romanorum. et o. lz
sit ablata notitia tamen ipsius necessaria est. c. v. vii. di.
fuerunt. ut ostendat certam dilectionem habent priuil
gatores legum ergo sacerdotium et ratio eius dimittitur licet ius
ciuile destruatur. ff. de capi. mi. eas. sed est ar. quod
certa potest inducere legem. cum per ipsam facto sed ea a
se recepte tamen ut x. di. lege. legem istam habes. xi.

q. i. quamcumque. cum sermone. s. de in integrum resti. c. c.
exhibitis. ex termine. sibi imperium a solo deo est.
xxiii. q. iiii. quesitum et xciii. di. sit rector. corripere quamlibet.
causa te in directe. ii. q. i. multi. et si quis fecerit et c. ar. contra
ff. de pec. her. tardo. ita s. in fi. cum tamen alicuius fac
malum non tamen punitur immo remuneratur. ut ille
qui colligit oliuam alieno non dandi dampnum et
non tenetur aquil. ff. ad l. aquil. si seruus seruum.
c. si oliuam. alias c. ultimam. al. est lex. cum regibus.
s. de of. del. sane. et ca. pastoralis et xii. q. ii. si qua
de rebus et xviii. di. si epi. et xxiii. q. i. quid ait precep
ta magni. uel iii. q. ix. ca. ult. cum atra precem.
ad ecclesiam enim spectat pacem seruare et obseruari facere.
s. de treuga et pace. ca. i. et xxiii. q. iii. si quis tomi
petas. et ca. preterea. et non est dubium. xxii. q. i. omne
quod et c. predicandum. ar. xxiii. di. diaconi. de plano. non
informa iudicii sed in modum denuntiationis. sic. ii.
q. iii. c. absolutio uel de plano. i. sine strepitu iu
diciorum. s. de accus. olim et c. sic. cui exceptio. sic quod a
denuntiatione admittitur exceptio. j. de despo. im
pub. ad dissoluendum quod sicut non est fobiciatur ei quod
sit criminosus et si sic presumatur iniuriam suam sed non.
cum in modum denuntiationis agitur repellitur propter cri
minis crimen agit quia quilibet crimen eius qualiter ad
moneretur bono zelo ad correctionem alterius qui non
dum est correctus. ii. q. vii. qui sunt et c. q. c. porro.
ibi et c. indemnitas. et i. q. i. multi et xxv. di. c. ult. et xxv.
v. q. vi. episcopus in synodo. et j. de testi. cogni. preterea. et j.
de sponsal. cum in tua. de hac materia di. ii. q. i. si
peccauerit.

Pastoralis officii et j. Statuimus ut
principales persone non per aduocatos
sed per se ipsas factum suum proponant nisi forte
a deo fuerint indiscrete ut earum defectus de
iudicis licentia per alios suppleat. Idem no
bili. cum. de causa.

Pastoralis et j. item cum iurat de calumpnia. Et cum
prius actiones in iudicio proponant et per se ipsos respondeant
et non per alios. ff. de interrog. ac. qui seruum. c. ult.
et c. de iura cal. auten. principales. non tamen tenentur
ratione officii. ff. de proc. ii. solum. sed immunitas per
alium reddebit. xii. q. ii. que manumittit. et ff. quod
cuiusque uniuersi. l. i. c. quibus et l. sed contra sed condicatus
palam debet reddere. s. e. intelleximus. sed et extra. v. q.
iii. quia episcopi. sed illustres. c. de proc. l. ult. et in discre
persone. ut hic et minores. s. de etate et qua. ex ratio
ne. c. de auct. prestan. clarum. sed furiosi prodigi mul
lier timorosa. ff. de curato. fur. l. et nisi et c.

Examinata causa que uertitur inter te ac
Emmilites campanie et j. actionem quam fe
cere patronatus eiusdem ecclesie contra prefatos
milites intentabas in agrimente cognouimus
et in exceptam quam cum testes induxeris ad proban
dum quod cum prefatus in certo ecclesiam eandem tace
secularitatem accepit cuius patronatum ipsius
ecclesie possidebas per sexto non tamen uendicationem in
tendere nec ipsius restitutionem poteras postula
re quamuis intentionem tuam in hac parte probaui

naiumus non tenere, absoluentes eorundem milites ab eadem, ita tamen quod si conuenientem et aptam intendere uolueritis actionem, reddendo tibi nichilominus teneantur. Idem magistro et fratribus milicie templi in ytalia constitutis.

Examinata et infra. tanquam sequestrata. Sequestrare appellatur ille apud quem res in litigium deducta ab litigatoribus deponitur. et hic deposito non potest fieri nisi a pluribus. quamuis alias et unus et plures deponere possint. ff. deposi. licet. ecce possidebant. sed si ita intellige tantum quod iste dicebat se possedisse antequam deponeretur apud sequestrum. et cui sequestrata fuit. tunc planum est quod hic dicitur quod tunc hic pro possessore non ea mente deposuissent. eciam apud sequestrum ut ipsum constitueret possessorem quam custodem. ff. de acquir. pos. interesse puto. et ff. deposi. l. licet. § i. Si enim non poterat intentare rei uend. contra alios. sed milites cum ipse possideret possessori non datur rei uendicatio. infra. de act. § i. et C. de alie. iud. mu. c. fi. l. una. Sed uero dicebantur se possidere postquam deposuisset rem apud sequestrum. se ipsum posuit custodem. rem adhuc dicitur possessor. alias non. ut ff. deposi. licet. § i. et ideo nullo modo agere poterat rei uend. nec interdicto possessorio contra milites. sed contra sequestrum poterat agere de posi. ut ff. deposi. ei apud. § i. ar. ff. de precar. l. depositum. i. ff. et ff. de priuil. creditorum. si uentri. § i. et C. de usur. acceptum. infra. quia tamen rei uendicatio datur possidenti tamen a depositario uel comodatario non possum rem uendicare. sed ergo rem illam possidentem et hoc dicitur si tantum detentionis. ff. de rei uen. offi. ad. fi. et confessoria similiter datur possidenti ne inquietetur. ff. si seruitus uen. l. si forte. § i. et l. sicuti. § sed si quis et hoc cum est in quasi possessione seruitutis. ne uicinus alius tollat domum suam si ille uult altius edificare. tunc per confessoriam ille potest prohibere uicinum edificare. ut dicitur in l. si forte. et l. sicuti. § sed si quaeritur. et confessoria non datur ei cum non possideo. et contendit sibi seruitutem deberi. ff. si seruitus uen. l. ii. negatoria datur domino cum negat alium habere seruitutem. ut in l. predicta. isto modo debuit agere miles uel negando milites illos habere ius in eccl. petendo ne inquietaret illum. ff. iure patro. et de iure duabus. tres. infra. de ca. pos. cum eccl. non tenere. cum non inepte proponitur actio. iudex non debet illam stati corrigere si est dubia. quia licet debeat supplere de iure de facto tamen supplere non debet. sed absoluere debet reum. cum postea proponatur eam ineptam ex probationibus. ut hic. ff. de mino. si mensor. § mo. d. l. i. § i. et infra. de dona. inter uir. et infra. de testi. sponsio. cum ad sedem. et si scierit. si uero manifeste cognoscit quod sit inepta statim eam reiciat iudex uel assessor. contra e. cum cam. quod et ff. de accessionibus. l. i. sed ex hoc loco uidetur quod actio secundum canones sit proponenda. ar. infra. de iudi. pe. c. i. et s. e. dila. que de hiis dicunt tamen quidam quod in spiritualibus causis actio non tenetur proponere actionem ut sic intelligantur tamen quod dicunt actionem non esse proponendam. In ciuilibus uero tenentur. Io. dic. quod secundum canones non

tur quis proponere actionem quam magnam requirunt subtilitatem. sed leuem sicut est rei uend. locati. depositi. hic leuem tenentur nominare. dicas ut dicitur in e. s. e. dilat.

Cum deputati et infra. accepimus quod quidam tam seculares quam ecclesiastici iudices illos quos habetis in domibus preceptores in causis ad prosequendam suam iusticiam non admittunt. tanquam licitum non sit eis secularibus litigiosis negociis curam gerere qui pacificis decreuerint studiis inherere. illud allegantes in repulsione ipsorum quod eorum ipsius generatio non est nota. cum undecunque ueniunt gratia diuina uocati. dum laudabiliter exequantur officium sui ordinis ex se minime dampni requiruntur siue noto nationis. Precipimus igitur ut prosecutione causarum preceptores eosdem ab agendo occasione huiusmodi repellatis. auctoritate presentium inhibemus. Idem . . . episcopo et albide illico.

Cum deputati et infra. laudabilis et sit xpisti industriam et probitatem suam lucente peritiam quod esse non debet. C. deposi. l. ult. noto nationis. forte ideo quod receperant isti de natione istorum ut sciretur de famis ipsorum. nam infames consueuerunt fugere loca nationis sue. xix. q. ii. due sunt. ar. ad hoc. s. de clericis peregri. tue. et infamis non potest esse procurator uel iudex. iii. q. vii. c. i. et c. infames. § sunt autem. uel ideo querebatur ut sciretur an essent serui. quia seruus in iudicio stare non potest. C. de iud. finis. cum causibus. ff. de iud. inter certis ex causis. sed specialis huius presumitur ingenuus quia licet esse dignum non petitur quisquam. s. de seruitu. c. uno. et infra. de presumpti. dud. presumitur. in lib. extra. appetit in possessione libertatis. iii. q. vii. § tria. § viii. si seruus infra. et ff. de of. procura. tractemus. philip. pus. sile. infra. de iust. ad decorem. uel dic quod eo ipso quod deputati sunt se obsequio ihesu xpisti omnis tollitur iniquitas. si qua fuit. ar. xxix. q. ult. non licet. in auth. de monach. in prin. coll. i. ideo quia non sunt repellendi. quia hac persone presummitur. xi. q. iii. eorum. ff. de pub. c. diuus. et l. i.

Quoniam et quia et infra. precipiantur ex parte nostra prelatis ut laycis de clericis conquerentibus plenam faciant iusticiam exhiberi. sed ob appellationes frustratorias quas in eorum grauamine clerici frequenter opponunt. ne per defectum iusticie clerici trahantur a laycis ad iudicium secularem quod omnino fieri prohibemus. Idem.

Qualiter et quando. et infra. de appellationibus. quod ipso iure non tenent. infra. de ap. pastoralis. § ex. et c. ut debitus. plenius. immo et si uellent non possunt suum iudicem constituere. infra. e. pro. si diligenti. et c. significasti. xi. q. i. Si contra. et ca. placuit. et uidetur quod de assensu episcopi non possit. et puto illud uerum. infra. ti. pro. significasti. uide de hoc plenius e notatum. sed tamen antiqua plenius annum iniuste indicant. ut dicitur in sed et laici trahunt ad forum ecclesiasticum propter desidiam iudicis secularis. infra. e. pro. l. et c. secunda. ex transmissa.

Causam que inter abbatem et conventum ... vindos et archidiaconum Carnotensem super quibusdam procurationibus vertitur vobis et archidiacono Parisiensi meminimus commisisse. Et quia vero cum eundem archidiaconum ... pene causam contingat nimis favorabilis parti alteri videretur, nos te fili decane loco illius archidiaconi subrogantes, mandamus quatenus non obstantibus prioribus litteris ratione supradicta procedatis. Honorius archidiacono ... et decano ... Tolose.

Causam etc. simile pene. et ita videtur quod iudex qui habet consimilem causam cause sibi commisse posse recusari ex eo quod dicitur nimis favorabilis. et est quod est mirabile ut ex eo nascatur suspitio. unde si aliquis ageret de iure exemptionis vel redemptionis coram aliquo iudice cum in simili causa laborat iudex ille de facili sententiaret pro illo. simile est in teste cum habet consimilem causam quia ille non debet admitti in testem propter hanc suspitionem. nec de facili testificaretur pro illo. j. de testi. personas. et qui simili morbo laborant non sunt admittendi in testimonio. iii. q. iii. §. item. et ca. testes. j. de except. cum dilecta. non tamen extendas hanc similitudinem ad omnes causas. nam si iudex habet hanc causam decimarum et alia causa puta iuris patronatus vel electionis committatur illud ei non nocet. l. e. ut dixi. Possum petere decimam vel aliud coram iudice qui habet consimilem causam vel habet causam non videtur sufficiens ad recusandum iudicem. nec dicitur hic quod causa ista sufficiat ad recusandum iudicem sed sit sufficiens ad subrogandum. cum enim plures iudices dati sunt ad petitionem alterius partis si quis talis suspitione vel consimili removetur alius illorum et alter subrogatur ut causam sine suspitione procedat frequentius. hoc contingit ut dicit quod prius est dictum. subrogantes. sic propter suspitionem dicitur alius quandoque subrogatur. s. de off. del. causam. et si necesse sit iudex in testem removetur et alter subrogatur. j. de testibus dilecto.

Exhibita nobis R. Verdunensis electi petitio declaravit quod cum super facto electionis sue ... archidiaconus ac quorundam canonicorum Verdunensium ... ad dilectos canonicorum suorum procuratores ad nostram presentiam accessissent, Parisiensi episcopo et coniudicibus suis sub certa forma litteras nostras direximus inter alia continentes ut vocatis qui forent evocandi super propositis et aliis negotium ipsum contingentibus inquirerent veritatem. Et cum autem idem electus quibusdam ex his qui contra eum agebant conspirationis et quibusdam excommunicationem in modum exceptionis obiecerit, se id offerens probaturum, prefati iudices interlocuti fuerunt quod de his et de principali negotio simul inquirerent veritatem, volentes quasi non iudices, sed inquisitores existerent super dictis exceptionibus ipsius electi probationes admittere, sed pervertendo iuris ordinem de premissis exceptionibus et principali pariter per se inquirere intendentes et procedentes et ad receptionem testium non dum ...

de super eodem negotio contestata. Quia vero prenominatus electus nostram audientiam appellavit. Ideirco (?) vero non imo de inquisitionis sed admissionis dicti negotii extitit delegatum. Mandamus quatenus si ex dictis gravaminibus vel aliquo ipsorum appellatum constiterit, revocato in irritum quicquid post appellationem inveneritis attemptatum, in causa ipsa iuxta priorum continentiam litterarum ratione previa procedatis. Magistro Tancredo ...

Exhibita etc. j. evocandi. omnes enim illi vocandi sunt quos negotium tangit. s. de temp. ord. si archiepiscopus. et. lxxi. di. archiepiscopus. et. xvi. q. ... ij. sed ergo. et ff. de adopt. l. nam ita divus. et ff. de minoribus in causa. §. ca. et. C. de auctoritate prestanda. l. ult. de contingentibus. contingentia ipsum electionem. puta de meritis electi et studiis eligentium et de zelo. et an aliquid symoniace pravitatis intercesserit vitium. s. de elect. scriptum est. et c. in genesi. et c. sacro. et j. de except. denique. inquirerent. ex hoc verbo visum fuit iudicibus quod in modum inquisitionis deberent procedere et non in forma iudicii. et ita licet non ac. potuerunt procedere. j. ut lite non contestata. cum frequenter. §. sunt et alii. sed erraverunt quia forma illa non fuisset in modum inquisitionis commissa sed in modum iudicii. nam inquisitio non committitur in tali casu quia inquisitio fit super excessibus et inquisitor debet accedere ad locum. ij. q. i. deus omnipotens. et j. de sy. licet heli. conspirationis. quia si vere fuissent repellendi erant nec audiendi contra electum quia cum inimici et ex odio hoc facere presumuntur. unde ab exceptione sunt repellendi sicut a denuntiatione seu inquisitione. j. de accusat. cum oporteat. et s. e. novit in fi. nec tales ad testimonium sunt admittendi. j. de symo. licet heli. per totum. conspiratio enim gravissimum crimen est. ita ut accusatum a proprio gradu repellat. xi. q. i. conventicula (?) et c. sequentibus. excommunicationis. exceptio excommunicationis repellit ab agendo. et quia isti agebant contra electum talis exceptio admittenda fuit quia excommunicati audiendi non sunt. j. de sen. ex. pervenit. et c. si vero. et j. de ... excommunicamus. §. credentes. sed cum electus peteret confirmationem agendo contra ipsos cum se sibi opponunt. si opponant ad electum in modum exceptionis ad defensionem electi sive contra illos non admittitur replicatio excommunicationis. quia et si constet illos esse excommunicatos non repellentur a defensione. j. de exceptione dilecti. quia a defensione nullus excommunicatus repellitur. j. de except. tribus ultimis. c. pervertendo iuris ordinem. unde non valent que fecerunt quia fines mandati servandi sunt. s. de rescript. cum dilecta. et s. de off. del. venerabili. immo et si libera scripta intentio esset contra ordinem iuris tamen non debet recedi a iure. s. de rescript. causam que inter. lite non contestata. quia si non debet ubi lite non contestata procedunt nisi electus esset ... ne periatur eorum detrimentum ex mora possunt recipi testes lite non contestata. j. ut lite non contestata. cum ... §. porro. dictis gravaminibus. quia simul sunt exceptionibus et principali negotio procedentes et lite non contestata. et colligitur ex hac littera quod si plura gravamina assignentur in appellatione sufficit alterum probari dummodo quodlibet per se sit sufficiens. simile j. de ap. significavit. et j. de prebend. cum non deceat. et de rescriptis ex parte. ubi de hoc. si autem plura ponuntur que habent diversos effectus non sufficit alterum probari.

quo ad utrumque essent. sed sufficit quo ad alterum
ex. tribus. s. de sepl. olim. sed omnia que in eo deci
fuerunt eiusdem sunt effectus. s. ut. ap. l. una. sunt
ergo sufficit quodcumque probetur quia utrumque per se suffi
cit.

Venerabilis frater noster archiepiscopus taurinensis proposuit
coram nobis quod cum decisio cause que
inter ipsum et communitatem tremonensem super
iurisdictione civitatis tremonensis et quibusdam aliis
articulis vertitur: sit per subterfugia et cavil
lationes eorum per triennium prorogata dicti tremonenses
asserentes instantiam iudicii per decursum tri
ennii periisse respondere sub tuo examine recu
sarunt. et infra. mandamus quatenus exceptione huiusmodi non obstan
te in negotio ipso procedatis iuxta traditam ti
bi formam. Idem episcopo et magistris. c. et b. pro
teri. tenonis commorantibus.

Venerabilis frater et infra. exceptione huiusmodi non obstante.
sic ergo patet quod hodie non habet locum lex illa. C.
de iud. properandum. l. ff. plt. et §. pleruinque. ubi dicit
quod instantia iudicii perit ubi causa finita sit. infra trien
nium a litis contestatione computandum. ut iterum incipiat
de novo procedere. ac si numquam fuisset presumptum
si. ii. isti respondere noluerunt quia instantia iudicii
perierat non erant audiendi. quia licet secundum legem pre
dictam instantia iudicii perierat de cursu triennii
litteris suis iurisdictio iudicis non perierat. quia iurisdictio
iudicis est perpetua et scripta perpetua sunt. C. de diu.
res. et ptis. fi. et ar. C. de constit. pecunia. l. y. et
C. de prescript. xxx. uel. xl. annorum. l. ole. potuit
tamen dicere non tenemur respondere nisi novus libellus
detur de novo et omnia iterum procedant ab initio.
p. l. predictam properandum. quia modo non videtur habere loci
cum tum ad hunc articulum per decretalem istam. et sic ordinan
dum est malitiis eorum qui causas malitiose volunt pro
gare sed ex hac decretali non videtur quod sed illa properandum cor
rigatur quia non colligitur hic quod lis fuit vel non
fuerit contestata. sed quod per subterfugia et cavillationes causa
sit prorogata et hec potuit esse totum ante litis contestationem
immo lis contestata fuit. quia decisio cause prorogata fuit
ut dicitur et sic fuit lis contestata et ita est expressum in
antiqua quod lis erat contestata et ex eo quod dicit instanti
am iudicii periisse apparet quod processum erat in prin
cipali negotio quod debet fieri per litis contestationem que est prin
cipium cause.

Significaverunt nobis olim abbas et conven
tus sancte marie de florentia quod florenti
na potestas pro eis contra communitatem castri de
signa super possessione vel quasi iuris eligen
di ibidem rectorem quod ad se pertinere dicebant.
diffinitivam sententiam promulgavit. sed post
modum abbatem et conventum prefatos
potestas ipsa coegit communitati predicte super pro
prietate vel quasi memorati iuris sedatam in
iudicio respondere. unde vobis iniungimus. ut
si esset ita cogeretis eandem communitatem clericum
ab eisdem monachis admittere in rectorem
audituri postea que partes super proprietate l

qui dicti iuris ducerent proponenda. et infra. verum pars
altera inter alia excipiendo opposuit se re
spondere coram vobis non debere teneri cum
tempore propter vindemias existeret feriatum respondente
syndico monasterii. hec malitiose proponi. ut
videlicet causa protracta tempore regiminis electi predicti
inutiliter elaberetur. et infra. mandamus quatenus hec non obstan
te in negotio ratione previa procedatis. Ex con
cil. calcedon.

Significaverunt et infra. sententiam promulgavit. tu
et hec tene si potuit cum causa ista non sit spiritualis.
sed super iurisdictione temporali et abbas et conventus fue
runt actores. unde debuerunt sequi forum rei. infra. et
pe. tamen sit generale et xi. q. i. experientie. et c. sequen
ti. et C. de iurisdictione o. iud. ne. ordine. et sententia
super possessione diffinitiva appellatur. infra. ut lite non
contestata. c. ii. et hic audituri. sed videtur quod isti monachi te
nebantur respondere adverse parti super proprietate coram
iudice qui cognovit de possessione. quia iudex ille qui
cognovit de possessione cognoscere debet de proprietate. infra.
de cau. pos. ca. i. et est illa audientia denegandi qui
continentiam cause nititur dividere. ut coram uno a
gat de possessione et in alio iudicio de proprietate. C. de
iud. nulli. preterea causa conventionis et reconventionis coram
eodem fieri debet. C. de sen. et interlocu. omnium iud. cum pa
pinianus. et iii. q. viii. est in agendo quoniam observat iudi
cium ipsum in eodem negotio iudicem habere non de
dignetur. ut in l. cum papinianus et iii. q. viii. c.
in agendo. et illud quod videtur idem negotium. infra. de
mutuis pet. c. i. solo verum est quod continentia cause
dividi non debet et ille qui cognovit de possessione debet
cognoscere de proprietate sive sit ordinarius sive dele
gatus. et causa simpliciter quo ad utrumque sit commissa. infra.
de sequestratione. ad hec et hoc locum habet cum actor
et reus sunt eiusdem fori. sed in casu presenti non sunt
eiusdem fori. unde monachi qui primo egerunt
de possessione debuerunt sequi forum rei quod fece
runt et optinuerunt et si adversarii volebant post
ea convenire monachos super proprietate debebant sequi
forum monachorum et causa possessionis et proprietatis bene pos
sunt tractari coram diversis et maxime ubi causa tal
lis est quia nichil commune habet possessionis cum causa proprie
tatis. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nil. et si aliquis
postulaverit alium iudicem super proprietate et alium super
possessione non est audiendus et sic loquitur. infra. de ca. pos.
c. i. et C. de iud. nulli. et ita non contradicunt hec decretali quia
hic isti monachi si fecerunt alia iura contra eos in agen
do et est non tangunt casum istum quia illa loquuntur
in reconventione que debet fieri simul cum conventione. infra. de
mu. pe. c. i. et infra. de ord. cogni. cum dilecta. et tunc est si u
ellent reconvenire de alia re non poterant. cum quod spo
liationis de qua agebant monachi privilegiata est.
infra. de ord. cogni. super spoliatione. nec de proprietate sive
tunc et cum possessione poterat agi. C. de re. uen. or
dinarii. propter vindemias. tempore in vindemiarum et
tempore messium non compellitur quis in iudicio respon
dere. ita quod sententia lata contra absentem non tenet tamen
si consentiunt partes bene in iudicio. ff. de iud. le. i. et ff.

De foro competenti.

de ferijs. l. si feriatis. et de istis ferijs traites. C. de feriis. omnes dies in principio. Sed ille ferie que inducte sunt ob reverentiam dei et aliorum sanctorum nullus potest terminare. et si partes vellent. alijs vero inducti in favorem hominum bene terminantur. et hoc est expressum. j. de ferijs. c. ult. et de. q. di. iiij. c. i. ar. ad hoc. ff. de arbitris. si feriatis. xv. q. iiij. c. i. et. ij. pot. n. tamen die ut vir libellus offerri. ff. de adult. l. miles. §. liber. et §. illius loci. Sed ex causa tali tempore aliquis a pplis legare ut dicit infra. ne tempore illius electi ad regimen illius loci causa tractura. et ideo credo quod sustinetur iudices iudicis tempore illo quo timor posset poredi ne iudicialis evanesceret instantia. s. de off. del. consuluit.

Innoc. iiij. in concil. lugdunen.

Cis esse ambiguum non [...] vitrum iudicem delegatum qui a sede apostolica ad hoc mandatum non receperit specialem inmittere non posse alterutram partium coram se personaliter in iudicio comparere nisi fuerit causa criminalis. vel nisi pro veritate dicenda vel iuramento calumpnie faciendo. iuris necessitas partes coram eo personaliter exegerit presentari.

Lysi esse. et j. ambiguum. ius ambiguum potest dici. vbi iura videntur contraria ita quod sapientes discordant. j. de rescript. spol. litteras. et. s. de eta. et qualitate. et. l. di. quia tua. delegatum. certus iure de ordinario. a contrario sensu. ff. de iurisd. in provincijs. C. sicut accor. xxv. di. qualis. et. j. de hijs que fi. a pa. sin. c. capitum apostolica cum suis consilijs. Sed idem est de ordinario. vt credo. ut personaliter alteram partem venire compellere non debeat. nisi in duobus casibus. C. de procur. l. vlt. cum liceat cuilibet per se vel per procuratorem se defendere. C. de inst. etiam ad certam formam l. presenti. §. eum autem. et ff. de procur. l. i. et. j. de iura calump. c. vlt. et. s. de procur. querelam. si. n. venire tenetur personaliter si tali fuerit citatus et ab ordinario. nec a delegato in casibus hic notatis si in delegatione hoc specialiter contineatur. vt hic dicit quod vix vires nemini sunt auferendi. xxviij. di. de hijs. C. et ff. de re iud. l. iiij. §. si quis a demp. natus. ar. contra. quod si personaliter citetur aliqua persona non venire quam venire teneatur. j. de do. et c. cum dilecti. dic. de hoc. ut ibi notatur. quod illud optime in papa qui de plenitudine potestatis potest citare ad voluntatem suam et sic etiam intelligitur. et. s. de maio. et obedi. minimis. et. j. de dilac. c. vlt. et hic locum habet in causis privatorum. secus in causis collegij. seu universitatis. seu ecclesiarum. s. de procur. c. i. et c. quia in causis. et. s. de syndico. c. i. vnde de necessitate procurator interveniet. sed hic syndicus. j. de iura. ca. in pertractandis. et c. sequenti. Criminalis. in causa criminali non intervenit procurator. j. de accusat. veniens. de hac materia plenius tractatur in glo. que incipit. tres quasi hic et est. si pone quod admittatur. nihilominus valent ea que cum ipso acta sunt. videtur quod sic. si non appellatur. C. de procur. ita demum. et ff. de procur. filius familias. §. vetera. et ea que cum falso procuratore fiunt. valent per consensum. ff. de iud. l. si vim. et ff. rem

[...]

raciam habet l. iiij. §. falsus. Sed vide quod non valeant. quia contra legem acta sunt. ff. de publicis iudic. l. pl. §. ad cum. et. v. q. iij. in criminalibus. causa potest dici quod valet. quod cum eo actum est ex quo non fuit obiectum. ar. contrarium legum. ita demum. et sic. Item iudex vero talem procuratorem ex officio suo non debet admittere. j. de except. exceptionem. cum suis concordantiis. et si. j. de act. cum p. dicenda. per iuramentum s. eo quod non agitur. et locum habet in causis spiritualibus. s. de elec. dudum. et. j. de iura. ca. literas. et sic est causa collegij. tamen prelatus in animam suam et capituli sui vel maioris partis prestat hoc iuramentum. j. de testibus presentium. et hoc iuramentum quod defertur reo quandoque actori in defectu probationis. j. de iureiur. c. vlt. et. c. ex litteris. et. j. de probat. c. ij. Illud iuramentum non prestat procurator. sed dominus cause. s. de elec. dud. nec iuramentum de calump. C. de iura. cal. autem. principales. et. j. de iura. cal. In pertractandis. et hec duo iuramenta mittuntur ad egregias personas. si ad iudicium venire noluerint. et ff. de iur. iur. ad personas. et. xi. q. i. imperator theodosius. alias incipit. sed iudex. et cum hec iuramenta nolunt prestare cadunt a iure suo. j. de iura. cal. c. vlt. §. pena. et ista duo iuramenta in multis differunt. per iuramentum de veritate dicenda. quod dare tenetur tam de veritate per vero ipsa tam conat. s. de elec. dudum. et per iuramentum de calumpnia fenderetur de eo quod credit et estimat. C. de iura cal. l. ij. §. sin autem. In quo iuramento plura continentur. que notantur. j. de iura. cal. c. i. in glo. que incipit. In iuramento. Necessitas quia principalis persona melius scit veritatem et meliusque habet notitiam facti quam procurator. Item quia dolosior est et natura cause hoc requirit. C. de iura. ca. l. vlt. et quia procurator non iurat de calump. j. de iuramento. cal. in pertractandis. De foro competenti.

Si quis clericus a diutino clericis negotium habet non deserat episcopum proprium. sed prius apud eum actio ventiletur. vel arbitrio eiusdem apud alios quos utraque pars voluerit. iudicium obtinebunt. Ex concil. parisien. De foro competenti.

Si quis clericus. et j. non deserat quod si fecerit puniri debet. pro ut dicitur. xi. q. i. iohanna. et c. placuit. et. j. e. si diligenti. actio. i. petitio. quia clerici actionem proponere non tenentur. s. t. pre dilat. de hoc. et c. examinata. vel consilio eiusdem. alias. n. nullo modo possunt eligere iudicem aliorum. immo de licentia episcopi iudicium scelare non possunt eligere. sed ecclesiasticam personam. vel de licentia epi. j. e. significasti. alias nec volentes nec inviti possunt deserere episcopum. et si iuramentum interveniet. j. e. si diligenti. alios. i. ecclesiasticos. j. e. significasti. vtraque pars. convenium et nimium est. istud. et ante partes si presentes sint eligant iudicem communiter. ut hic. et. ij. q. vi. placuit. ar. contra. s. de of. del. cum. sed illam intelligo. quando altera pars est absens. vel tamen non multo accordare reus. ut in dicitur. alias iniquum esset istud quod daretur ad voluntatem alterius. alio presente. et sic obtinebunt.

Condempnare. i. minores ut pueros [illegible] ... sed de permissu episcopi condempnari non posset. i. e. significat ... sed dic condempnare i. scholares ... [illegible]

Iniuriam. iniuria enim clericorum spectat ad episcopum cuius ... negatores fingunt. ii. q. vii. accusatores in fi. Gof.
Emendet. de re. iu. expre. i. a. c. cum olim ho.
[illegible] ... postulat

iuratos in causa civili. xi. q. i. c. iudices. xv. q. vii. c. si autem illa instituitur in criminali et non tenet. Id dic. voluit. quod de voluntate partium debent dari, ut hic de hoc dictum est s. de of. del. c. ex commiss.

Nullus iudicium nisi presbyter aut diaconus aut clericus ullus ecclesiae minores ecclesiae sine permissu pontificis per se distringere aut condempnare presumat. Quod si fecerit ab ecclesia dei tam iniuriam irrogare dinoscatur, tamdiu segregatus sit, quousque reatum suum recognoscens emendet. Ex concil. affric.

Nullus iudicium et i. minores. quos appellat hic minores potest dici quod scolares sive servientes ecclesie deputatos ad eius obsequium, qui illi eodem privilegio censentur. ar. xii. q. ii. clericum servos. sine permissu. hic vacat ar. a contrario sensu. ut probatur. i. e. significasti. v. de hoc. aut condempnare. si forte in causa reconventionis, quia tene sedere tenentur de civili, sed si spirituali ut dictum est s. e. t. p. x. ac si clerici et c. ult. ar. i. de imm. ec. c. i. et ii. et iii. q. viii. cum in agendo. C. de sen. et int. om. iu. dic. cum perpiniamus et auth. et a secundo. sed in criminali non habet locum reconventio coram iudice seculari. nec super quoram quocumque ut dictum est s. e. t. p. x. at si clerici. an iniuriam. qui iniuriam facit ecclesie dei privari corone ecclesie ipsius. xvii. q. iiii. sic quicumque. nec ad supplicandum deo admitti quem cum sacrilegum admittere non dubitamus. ut e. causa et q. iiii. sed et corpus et. xii. q. ii. de viro nepharido. ut sic privatur in quo peccavit. sic. i. de iure pa. pastoralis in fi. et s. de of. del. cum olim. et s. de transl. quanto. et s. de temp. ord. litteras. et i. de iudeis. ad liberandam. et i. de imm. ecc. c. finali. segregatus sit per sententiam sive. xxx. di. q. quotidianum.

Sane si episcopi inter quos causa vertatur diversarum provinciarum, ille primas de iudices, in cuius provincia est locus de quo contenditur. Gregorius bonefacio defensori corsice.

Sane et i. ille primas. sed intellige cum ipse non potest sive non vult per se ipsum cognoscere in cuius provincia. sic patet quod sub illo iudice agere debet actor, in cuius iurisdictione res litigiosa est ex ipsa responsatur forum. ff. de censibus forma. §. si vero. et i. e. c. ult. et xi. q. i. experientie. et C. ubi de iure et actio actor. et C. de prodi. mu. l. si prodi. et C. de prescript. longi temporis. l. ult.

Si quis contra clericum causam habuerit episcopum ipsius adeat, cum ut si suspectus fuerit recusatus, executor ab ipso deputetur. aut si hoc actor refugerit, ab eodem episcopo est deputandus, qui partes mutuo sibi assensu iudices compellet eligere, a quibus quicquid fuerit definitum ipsius sollicitudine servata lege modis omnibus compleatur. Alex. iii.

Si quis c. et c. ut suspectus. quando tenendum sit cum iudex ordinarius recusatur ut suspectus plene dictum est i. de ap. cum speciali. executor. i. delegatus. quia ordinarius cum fuerit recusatus debet causam committere per neutram partem suspecte. ut dic. a simili illa. i. de ap. cum speciali. et ii. q. vi. placuit. et xi. q. i. placuit. sed si appelletur a tali delegato ad quem appellabitur potest dici quod ad ipsum cum ad ordinarium cum recusatum non videatur appellandum. nec ad metropolitanum, obmisso medio, quia tal. appellatio non tenet. i. de ap. dilecti. sed satis posset appellari ad episcopum non obstante tali recusatione. non quod ipse cognoscat. sed ut alii per non suspecte committat. ar. C. c. per eos. placuit. aut si actor. secundum dixi quod reus potest recusare adversarium ordinarium et actor fieri. ut hic dic. et tunc episcopus committat alicui cum compellat partes eligere iudices sine causa illa quibus episcopus committat causam. et hoc episcopus debet facere possit. sed causa vitande suspitionis hic dictum est. et idem iuris credo esse sive reus sive actor recusavit ordinarium. et est simile hic. xi. q. i. pervenit. et sic potest intelligi quod dic. si hoc actor. et c. quod si actor recusavit istum executorem ab episcopo datum episcopus debet aliquos eligere qui compellat partes. ut in aliquos conveniant. ne postea ipsum valeant recusare. s. de of. del. sed quoniam. §. i. idem esset si reus recusavit istum executorem. ipsius sollicitudine. hoc ideo dic. quia delegatus ab ordinario non potest suam sententiam executori demandare, sed ille ordinarius illam debet exequi. ff. de re iud. a divo pio. l. sensio. nec potest possessionem dare. ff. de iur. o. iudic. iubere. sed non credo illam subtilitatem servandam quin possit exequi suam sententiam, quia ex quo causa sibi committitur omnia intelliguntur sibi esse commissa que ad causam ipsam spectare noscuntur. et sine quibus causa expediri non potest. s. de. of. del. preterea. et ca. suspitionis. et lex illa a divo pio et hoc est non prudens. sed dicatur in eis quod ordinarius hanc sententiam exequatur. et hoc notant. io. ii. q. vi. quiscumque, sed si velles hic servare posset dici quod hoc habet locum cum ordinarius est presens. sed eo absente delegatus sive officialis eius exequatur sententias suas alioquin periculosum esset nimis subtilitatem servare. b. lege servata. que loquitur de tempore executionis sententie que facienda est in personali actione post iiii. menses. C. de usur. rei. iud. l. ult. et ff. de re iud. l. ii. et iii. §. si quis.

Si clericus laicum de rebus suis vel ecclesie impetierit et laycus res ipsas non ecclesie sed clerici sed suas proprias asseverat debet clericus ad forensem iudicem trahi, cum actor semper forum rei sequi debeat, sed in plerisque partibus aliter de consuetudine tractatur. Idem.

Si clericus et i. actor forum rei. hec regula generalis est. i. e. cum sit. et xi. q. i. experientie. et c. sequenti. et c. ante penult. et iii. q. vi. c. ii. et c. nemine. et C. de iurisdic. o. iudi. in criminali. et C. ubi in rem ac. l. ult. et ff. de alienum iu. ca. f. quia est in privatum. ut clerici apud proprios episcopos. sed secundum i. con. fallit hec regula in casibus notatis. i. e. cum sit. et c. licet. et c. ex tenore. de consuetudine. tal. consuetudo ac

contra iudicem secularem ... [illegible]
privilegii vel consuetudinis aliud dicunt. ... [illegible]
[illegible]

De feodo cognitione

oia tuta p ca eet; introducta est ppt negligam-
layco in exhibendo clericis iusticiam. j. e. cu sit
generale. + c. l3. + c. ex tenore; s; pp cu sint negli
gentes sui non cotidie acedit litteras clicis at
laycos. s. cuacumq; q̄n e + ita usurpat iur
dcōnem alior a id credat. s. t. px. nouit i pn.

Ex transmissa nob insinu
atione. b. c. + xv. militum ecce tue in
telleximus q cum. R. de camnik eos se qua
dam possone coram treceñ. epo traxisset i
cam nobil uir de campis dñs eor sub de
bito fidelitatis eis inhibuit ne de seculari
feudo in iudicio ecclastico R deberent + j quia
ppter percipiendo mandamus quatinus p
dnm feudi cam iubeas terminari + si ipe
malitiose distulit tu ei debitum finem im
ponas. Idem.

Ex transmissa. + j. R. forte clicus erat iste. R.
q al pp non dedisset ei litteras q2 l3 acedat
clerico contra laycum no tn acedit layco contra la
ycum dum tn habeat alium scitorem / cuetu
do tamen sic se ht ū de consuetudine + sponte se su
bmiant iudicio ecce / sic pot intelligi. s. de arbi
tris. innotuit + consulta. dñi. quo ad feudum
illud al. s. q erant milites ecce. ut. s. di i sra
ne in iudicio ecce R deberent. qd quidam facere
potuit cum pp talem phibitionem admittatur q
tn ca feudi debeat tractari dr. s. t. px. cetim m
litos se distulerit + sic p negligam iudicis sclaris
iudicis quod prius erat inefficax a pd delegatu i.
modo e efficax. l. io. j. e. licet. + c. ex tenore / sic + de
legatus p negligam pdit iurisdcōni + transfert ad
ordinarium. s. de. of. ord. sigrauit. s. de. o f. del.
prudentia. c. sexta insi.

Uerum quia de feudis adiutus ppositu
qd mota fuit statuimus ut ex quo
epo fuerit in eccā a sectatus de feudis ipis i
suo iudicio cognoscatur si ad ecclasticam co
gnitionem ptineat cognoscatur aloquin i
piali bn plo sicut iustum fuerit relinquat.
Lucius. iij.

Retum. + j. qd mota fuit. uacante eccā. unde
non erat qui de illa questione posset cognoscere
nec tunc aliquid fieri pot in piudicium ua
cantis ecce. j. ne se ua. p totum. un ppositu no
tenebantur nec debebat R ndere de feudo ecce co
ram alio iudice. s. c. px. + s. t. px. ceterum + io
mandat pp. q differatur qd illa quousq; eccā
illa plenum huit a sectatus. id est si elcs est
cfirmatus q tunc ht plenam administratonem
quantum ad ea q ptinent ad iurisdcōnem. s. de. elec.
ex transmissa. ar. ad idem. s. de transl. inter corpo
ra. si de feudis. supple cognitione. ad ecclasticam co
gnitionem pertinear. q forte dicebatur ab aduer
sariis q non erat feudum ecce. s; potius i patro
nis. un dicit h sub adicione + si epc eet negliges
in cōne feudi pterea secularis iudex postea p
cedere. sic ca. s. ti. px. non. n. cognito feudi te

acciasticam sp ad iudicium ecce spectat ut notat.
s. ti. px. ceterum s; cōur q sclaris iudex no pos
sit supple negligentiam epi. s; p pppm tunc supplen
da est illa neglia q2 tunc ad iudice sclarem de
ueniri si laici sint alioquin. c. i. si ad eccam no
ptineat.

Cum sit generale ut actor forum rei sequat.
+ j. uerum q̄m iudices seculares in
exhibenda iustitia psonis ecclasticis sepe
in iudicio sunt remissi fauore ecce e intro
ductum ut malefctores suos qui sacrilegi
sunt censendi uenerabilium locor recto
res possint sub quo maluerint iudice co
uenire. Celestinus. iij.

Cum sit. + j. forum rei. s. o. si clericus. + in cocord.
ibi positis. + c. de iur. o. iu. iurisdictio remissi. i q
casu possunt p excoicationem cpelli iustitiam exer
cere. xxiij. q. v. administratores / imo iudex qui ne
gligit facere iustitiam ipe facit suam. xxiij. q.
ij. dñs ne + iij. q. vij. qui sui pro. ar. ff. auten.
ut. dif. iu. c. ult. coll. ix. + c. de ap. si a pp ilom.
+ si p dolum ul gratiam ul inimicitia iudica
uerit iniuriam litis estimatonem cdepnari dz.
ff. de iudic. si. ca. + in dec noua. j. de sen. + re. iu
d. c. cum cetm. malefctores. i. raptores reru ecclasti
car + inuasores. xij. q. ij. de in rostt isti qui sic eripi
unt bona ecclastica tanquam sacrilegi iudicant
+ possunt excoicari usq ad cdigna satisfcōnem. xij.
q. ij. nulli liceat. + c. quicunq. + c. p dia. + c. ex
psmm. j. e. conqstus + q homicide reputantur. xij.
q. ij. qui abstulerit + q2 isti sacrilegium cmmitt.
ut dnt una predam coram ecclastico iudice sit
tendi. n e istud cum sit ecclasticu. urb dr + sacrile
gium. cum tn p iudicem sclarem punit. c. de
epis + cl. si quis in h gns t cmmen usuratu. j. de usu
cum tu tercens / symonie / piurij / adulteri / h pti
nent ad eccam + alia. xxij. q. iiij. ecce + de quo
cunq; pro. s. de iud. nouit + h q dicat introduc
tum est fauore ecce + q2 hic dic spalit de male
fcōribz q possunt cueniri sub quo iudice ue
lint / secus uo i intellndum de aliis q coram suo
iudice sunt trahendi dummodo i possunt suam
iustitiam cseq ut dr. s. e. ex trasmissa. q2 ce
de uno acedit de alio phibere ur. xxv. di. qualis
cum suis concord. ut dr. s. si clericus. n aueru
do cmum inducat.

Quod clericis. + j. q. q. si qua cas pec
uniarias clerici patrisui cmorantes
habuerint contra aliquos ul aliquis. cira
eos i pal iure canonico decidatis. Innoc.
iij. Uercell. epo.

Quod clericis. + j. aliquos + laycos + e spale
patitur ubi epc h3 temporalem iurisdcōnem + gerit
uicem comitis. un + pro bannum i initiat noie
epi. + regis. al laici debent in cais pecuniariis co
ram suo iudice cueniri nec tractaretur ibi ca
iure canonico. s; ciuili. cu iure gentium tm
capali. sic cae tractantur inter clericos + alios

quos ueniunt. et si queiantur iure canonico. nõ
obstante ɔsuetudine.

Licet ex suscepto. et .j. ar. q. si qñ a lay
cis seculi. litteras sup rebz precipue q̃
fori secularē ɔtingunt. a se ap. ɔtingit. i
petrati, sb lato appellatõnis obstaculo aue
toritate nrã itatas et iniquesdum modo ɔ
sules et qñe de se ɔquerquam in iudicio sclã
exhiberantur iustitie ɔplementum, liceat tñ eis
qui sub eisdem ɔsulibz ɔtendendo si se in a
liquo senserint ꝑgrauari, ad uiam siue ac
temus seruatum est, uel ad nrãm si malu
erint audientiam appellare. h ꝑsertim tpr̃e
quo uacante imperio ad iudicem sclarem
recurrere nequiunt cum a stionibz in sua iu
stitia opprimentur. Si uero consules ius
titie, tãquam merito suspecti fuerint recusa
ti, coram arbitris ɔmuniter elcis, de cã suspi
tionis agatur, ut si ꝓbata fuerit eē iusta.
ad te, uel ad nos, ꝑ iustitia recurratur sicut
supius est expressum. Item epõ et thesaura
rio turon.

Licet. et .j. iustitie ɔplementum. q̃ quo usqz ad sen
tentiam ꝑueniatur semp ē impendētis an ua
leat reptum .j. e. pr̃. et .s. e. ex trãsmissa. quia n.
reptum ē impendēti .s. de rept. ci aūt. quo ua
cante. uide ē ergo unus casus in quo iudex ec
clesiasticus potest se immiscere sclari iurisdcõni.
s. cum sꝑior nõ inuenitur. Alius ē cum iudex
sclaris negligit facere iustitiã. ut h. et .s. dum ni.
et ē. et .j. e. pr̃. et .e. ij. ar. xxiij. q. v. administratore.
Tercius est cũ aliquid ambiguũ fuit et diffi
cile. et int̃ iudices uariatur .j. qui filij st̃ legi.
ꝑ ueneraibilē circa mediũ. Quartus ē in ɔ̃ di cri
mine ecclastico. ꝑuta u fura, sacrilegio, et ɔsilibz.
xv. vi. q. ij. ca .i. et. xxij. q. ij. nulli. liceat. et .j. de
usuris. cum quintus. cũ p denũtiatõm cuius
cã defertur ad iudicem ecclasticũ .s. e. pr̃. nouit.
Sextus rõne ɔnexitatis ut i dote .j. de don. int̃ uir
et ux. et de dote et de prudentia. ad te t ad nos.
ar. j. de ap. cum spali. et .s. e. siquis. i cliad. ut
ordinarius. recusatus ɔmittat cam, illa atinet
iniscerē. et qr̃ hic dicit locale est de recusatõne iu
dicis ordinarij et delegati et tñs .j. de ap. cedo re
quiris. et .e. cum spali. b.

Ex tenore litterarum comitis britanie
nr̃e est auribz intimatum, qr̃ cum
cam que inter mulierem uertitur nobi
lem .s. et .j. de mediano sup hereditate sua
noscitur agitari, nob ɔmisemus t minã
dam. idē comes eidem mulieri cum tñ ipsa
ciuam preditũs. i. essent de foro ipsius. man
dauit, ut cam deferret ad ipsum, ꝑmittens
eidem qr̃ faceret ei iustitie plenitudinē exi
beri. et .j. Nos igitur attendentes qr̃ sic suum
iudicis in iustitia debitores, qr̃ alijs in iusti
tiam nõ debemus. ar. q. n sic tal cã cũ ad
ecclasticum iudicē ꝑtinere noscatur: ei sup

cedere dummodo ꝑ iudicem sclarem suã pos
sit iustitiã optinere, alioquin nõ obstante
ɔtradictõne ipsius. cam ipsam rõne ꝑiura ter
mineris. Item pisano archiepõ.

Ex tenore. et .j. exhibi. et qr̃ nichominus. procedebat
in cã comes sigeaunt tpe domino pp. uiduis i
iustitiam. sic .j. de don. inter uirũ et uxorem iu
per. ꝑ hoc pz qr̃ cã uiduarum nõ ꝑtinet principalr̃
ad ecclasticum iuditiũ, licet ꝑtineat ad eccam qñ
tũ ad protectõm. lxxxvij. di. c .i. et .ij. imo ad iuditi
um sclare spectant ꝑmo cae uiduarum pupillorum.
et orphanorum. xxiij. q. v. regum. et .q. iij. ab imperatori
bz. et .C. qñ imperator inter pupillũ .l. una. secũ
dario qr̃tum ad defensionem ad eccam spectant.
xxiij. q. v. administratores. et .j. de censibz. lz cã iu
diuarum et aliarum miserabilium ꝑsonarum spectat ad
eccam qñ agitur de iniuria siue de uiolentia eis
illata. xxiiij. q. iij. siquis de potentibz. et sic intel
lige .j. e. ex parte. b. qr̃ pp̃ amittat cam uidue sꝑ
uiolentia irrogata. et sic pot̃ intelligi .j. de ꝟ. sig.
sup. c. ult. et precipue circa dotes. ut in ꝑdcã dec.
iup, et cã penitentium ad eccam ꝑtinet. xi. q .i.
aliud, heresis, symonie, adulterij. cũ agitur ad
separatõm thori. i. ut hic non ɔt. c .i. et .s. de ꝑu
ē. tue, et alie decimibz dr̃ in sequenti notula. et in
directe rõne peccati omnes cae ꝑtinent ad eccam.
ut .s. ti. pr̃. nouit. tal cã que ad ecclasticum iu
dicem. sicut sunt cause mřales .s. de of. del. ca
usam matrimonij. et .j. de ɔsan. et affi. ex litteri.
Sextus cã natiuitatis alie .j. qui filij st̃. le. lator. et .c.
cam. Sextus iure ꝑonatus .s. de iud. quo. Sextus decim
tium .j. de decimis. ꝑcuũ. Sextus cã usurarum .j. de usu
r. quia et ꝑcurrũ et alia plura. ut dcm est .s. e. ē sic
termineris. ꝑ litteras ꝑius impetratas. ut in ciptato
uale ex nunc quo ad effcm .s. de of. del. o. iij. C.
i. ff. de l. iij. l. i. C. i. ff. de of. del. ꝑ consul. l. iij. in
fi. C. de don. int̃ uirum et ux. donatõnes. et .s. de
rept. eam te. Institutum. n. iudico dominum. sic .s. de
rept. pastoral. infi. ut n. amitti cã sub adõne
si iustitia coram sclari hri non possit. ar. j. de
iureiur. qñadm, sic cognitõ principal cae sub ɔ
dõne ɔmittitur in causa appellonis .j. de app. ut
debitus. sic .s. de of. del. isinuante. ff. de iud. do
ē. stipulonem, qr̃ aut lr̃e que ab initio nõ ualeant
postea ɔualescant ē ar. ꝟ. de rept. ti. a .j. de ɔusi
ɔin. placz. ff. de iniusto. rup. et test. ē in ꝟ. o. ff. de
liberis. et post humis. siquis postumum. i pr̃m et ff.
de pig. ao si. uerem. Sextus. C. ult. et .s. de ele. et sicut.
ar. contra .s. de ele. dudum. ꝟ de h. et .j. de pbat.
post cessõnem, Sextus hic tñs qr̃ uideo ponitur p ne
gatiuam. sic .s. de of. del. prudentiã. infi. et .s. de of.
or. d. sigeaunt. et o. licet. et sic lr̃e iste sunt i prin
ti. quibz appareat de neglia iudicis sclaris .s.
e. c. pr̃. sic impendēti est. an isentatus ɔ. maio
do ɔmissũ sit. ff. ad maced. l. i. C. si pendeat.

Si diligenti. et .j. asseruisti te
usqz ad h tempa tenuisse, qr̃ sic lia
tum clerico, renunciare saltem in tempa

De foro competenti

lib; iuri suo, & sibi laycum iudicē astitue. ꝑsertim ꝰ aduersarij uoluntas accedit, ac tenere iuramentum sꝫ h impositū ꝯ̄ iudiciū. in memoriā astitutionis, q̄ cauetur pacto priuatorū iuri publico minime derogari. Cum ergo ius h in milleuitan & carthaginiē cō cil. sit. spiritualiter ꝓmulgatū, ne clerici clericos relicto suo pontifice ad iuditia publica ptrahant, alioquin causam pdant, & a cōione habeantur extranei, tam epi quam dyacones seu quilibet clericus in criminali seu ciuili negō si derelicto ecclastico iudicio publicis iuditijs se purgare uoluerint, & si p eis lata sit sentia, locum suum amittant. & h in criminali actione, in ciuili uō pdant qd euicerint, si locum suū malūnt optinere, manifeste pz q non solum inuiti, sꝫ & uoluntarij pacisci nō possunt, ut seclaria iuditia subeant, cum hoc non sit beneficium psonale, cui renuntiare ualeat, sꝫ potius toti collegio ecclastico publice sit indultum, cui priuatorum pacto derogare non pot, nec iuramentum litate seruare potuit, q̄ cōtra canonica statuta illicitis pactionibus informatur. Ite. tellucē. epō.

Si diligenti &c. pacto priuatorū. sic pz q priuatorū pacto iuri publico nō derogatur. ff. de pact. ius publicū. & l. inter debitorem. & s. de arbitris. cū tempe. & j. de sen. ex. cōmunic. nemo. n. ius publicū remittere pot aliquibus pactoibz. nec mutare formā antiquitus astitutā. ff. de ā mi. tu. quidā decedens in prin. & j. de testa. te quisisti. & nemo pot facere q leges in testō suo locū non habeant. ff. de l. i. nemo. & ff. ad. l. fal. q de bonis. ꝭ. i. & s. de adq. in ser. l. ij. & C. de iacalis. l. ult. ꝭ. sꝫ qr. & x. q. i. sic quidā. & ff. de postul. cū ꝯ phibz. j. de except. cum exceptionis. ar. ꝯ. ff. de pactis pacisci. & l. pactum inter heredes. ff. a quibz appellare non licet. l. i. in fi. & ꝭ. i. & C. de temp. ap. l. ult. in fi. & ff. de fer. l. i. & ff. de mini. si iudex. & j. de regularibz ad aplicam. & j. de priuil. si de terra. & c. accedentibz. & C. de pact. si quis in conscribendo. ꝭ. uō expssim. & j. e. dilc̄i. sꝫ hac cōietate dicas q illud ius q ē tm̄ introductū in fauorem aliquorū bn̄ pot cis renūtiare, sꝫ si aliq ius introductū ē in fauorē quorūdā p publica utilitate ipsorū & odio aliorū, nullus pot tali iuri renūtiare, tale ē hoc de quo agitur. hic q introductū est nō tm̄ i fauorem clericorū q̄ in odium laycorū. ipi n. clerici opido sꝫ infesti ut. ij. q. vij. laycos. & c. layci. ex illo ē illud. xvij. q. iiij. si quis suadē. qr si ei renunciare non pot. j. de sen. ex. cōmunic. si̅c pot uide siit lē mulier pt renuntiare uell. qr in fauorē ipius tm̄ introductū est. ff. ad uell. l. ult. ꝭ. plt. & C. e. t. uidemus p infirmitate sexus. C. ad uell. si sui. & ff. e. l. ij. ꝭ. uerū. sꝫ maced. non pt renuntiari. qr illd in fauorē quorūdā introductum est & iodium ceditorū. ut. ff. ad maced. sꝫ & si pat. infi. filii tenebit restitutoīs non pot renūtiari. qr tam in fauorē q̄ in odiū introductū. sꝫ sit. ar. ā. ff. de minō. si iudex. It & alia rō assueuit assignari qr nō possit clicus in aliū iudicē i seculare ꝓrudicantur epō suo tn̄ asensu tradere ū pot. nec alium iudicem habe. xi. q. i. clericum. & iij. q. vi. nō liceat. j. de iura. cal. c. i. infi. It ab alio nō pot recipe ord. ū ab epō suo ꝯ nec iudiciū q ē manifestū augmentatur. cano. ix. q. ij. nullus pmas. It si nō pot ab alio plato pece aie iudiciū q est occultū. ꝯ multo fortius non pot petere iudicium plone. j. de pe. & re. oīs utriusq; sexꝰ. & de pe. di. vi. placuit. sic posset arguere q omnes sbditi epi aliū iudicē s eligerent, laycus uō bene pot alium iudicē s eligere in ciuili negō. ff. de iud. l. i. & ij. sꝫ ū in criminali. xi. q. i. si quis cū clerico. & C. de iur. o. iud. It in criminali clici tn̄ arbitros bn̄ possunt sibi eligere pt asensum epi. s. de ar. c. i. & ij. & c. dilcā. & p totum tytulū. It dixi q illi peniuit. si quis suadēte renuntiare non pot tn̄ clericus uerberatꝰ a layco ul ab alio pot ei remittere iniuriam quatū ad se. sꝫ nō quantum ad eccam. xxxij. q. iiij. si is cui. & xxiij. di. salonitane. vn̄ uersus ꝯ secrisiiʒ examinē. q phibetis ul priuatus eris. ul cā desistitis. assiuī sit q consiliam tn̄ trs. xi. q. i. ī olita. & c. placuit. q totum uerum hic exponitur. ar ne clici. hic post tenorē illius. c. ī olita. ptraheint. & sic trahunt inuiti. & iō punitur ille qui trahit eos. & sic locū c. ī olita. que actore pingare. i. examiare cām. sntā cām pdant. sꝫ nunquid p sntiā an ipo iure. h. dicerent q ipso iure pdit cām. sꝫ uō potius q p sntiam ar. predi. c. inolita. ꝰ dic cōuentus. q cām pdat. & C. de iur. o. iu. It in criminali ꝰ dic actor amictere q incurrit reus, p q deputato tenetur. & ar. pdi. c. placuit. ꝰ dic locū suū admittit q sinul uidet. o p ar. ad h. j. de excel. pla. grauem. h dic. h. sꝫ. Jo. contra. sꝫ nunquid intelliuntur hanc penā imponendā statim post cōuentionē l post litem cōt. l tn̄ si pseuerat us; ad fi. & uō ē te q postq uocatus ē ad iudiciū. xi. q. i. ī olita. ꝰ dic ad iuditia pu. nō ptrahāt si atrafecerint pdant cām. & c. placuit. ꝰ dicit cui de sclari iudice poscit auxilium. & C. de iure. o. iu. i criminali. ꝰ dicit qui innocentit in etiā examie. sꝫ uō qd an lit. cōt. possit penitere nec icidit i al. canonē penā. ff. rem ratam hr̄i ampli. h. & ff. de i ius uo. quāuis. & ff. de iur. o. iu. si cōuenit. & ar. illi. c. placuit ū dicit. si cām sūe intentatā in ciuili cā amota p eque illi imunit q hr sūe cō. ido & uō q qñcunq; an sntiam licitū sit penitere. ar. ff. de in of. testi. pap. ꝭ. meminisse. & C. quibz ut ind. alia cā & ff. q metus cā. sic exceptione. ꝭ. h actō. & ꝭ. satis. hug. dicebat q hic nō ē locus penitentie. benignius est tn̄ & tutius dicē q an lit. cōt. sui pena desistere pot. ar. illius. c. placuit. qr ꝑꝑtiores debemus ēē ad uniam q̄ ad rigorē. ff. de ad. & ob. arrianus. post litē uō non pot uitare

pena. ar. p[ro]ximo legum. Amplius h[ic] et l. q[uam]uis. et l.
si conuenit. s[ed] in ca[usa] sp[irit]uali sola deposito q[uo]modo sufficiat ut ab eccl[es]ia iudicium p[er]uidum absc[i]da[tur] et benef[ic]ia alijs conferantur. i[nfra] de excess. pla. s[ed] p[otes]t dici q[uod] i[n] eo
q[uod] p[ro] excessu uiuimu[s] eo q[uod] in suu[m] ep[iscopu]m tantum facinus acceptare p[re]sumpserit. ut m[er]ito augeri debeat pena.
ff. de re mil. omne delictu[m]. C. i. a co[m]one sacro[rum]. q[uia]
i[n] pena[m] remouebu[n]tur a laicis ad t[em]p[us]. ar. ij. q. vi. cath[oli]ce. vel potius a co[m]one id est officio. et bene si clericus e[st] p[ro]
uenit. ut dicit hug. s[ed] nimis rigida e[ss]et h[ec] pena. n[on]
e[st] tal[is] exp[ositi]o [con]sonat ue[ritati]. et ita dicit q[uod] no[n] p[er]dit loc[um] su
u[m]. s[ed] p[er]dere u[idetur] q[uia] q[ui] c[on]uincat et huiusmodi loc[um] in actore
sequentia ubi t[antu]m ep[iscopu]m et e[st] in reo. ita epi. hic p[ro]p[ter]
tenore[m] huius c. placuit. purgare uolu[n]t. et sic
loc[um] in reo. ca. placuit. et reo q[uia] sponte eligit ue
tu[m] iudicium punit. et ex p[er]sone purgare. i. exami
nare ca[usa]m sua[m] et dic uolu[n]t. cum effectu. i. fecerit
q[uod] examinaretur i[n] ca[usa] si in uim trahe[re]n[tur] no[n] punire[n]
tur. ar. s. de iudic. at si clerici. et xi. q. i. in clericor[um].
at si p[er] eis lata sit. s[ed] quid si contra eos lata sit. v[idetur]
q[uod] non teneat q[uia] s[ente]ntia a no[n] suo iudice lata n[on] te
net. s. de iud. at si clerici. s[ed] l[ice]t p[atet] quid sit d[icen]d[u]m. na[m]
si optinere[n]t s[ente]ntia no[n] ualeret. s[ed] si contra eos lata e[st] de
iure tenere no[n] deberet. t[ame]n q[uia] ad se et in odiu[m] illor[um]
seruabi[tur] tal[is] sententia. et [com]pelletur ad h[oc] p[ro]p[ter] cul
pa[m] suam. i[m]mo multo fortius p[ro] ac depnato d[ebe]t hic.
euicerint. i. rem q[uam] ab eo petebatur de qua fuit
absolutus. et s[er]uatur p[ro] adempto. et rec illa da
bitur actori cui f[ac]ta est iniuria. q[uia] reus aliter se a
uenire no[n] pacietur q[uia] forte potens erat. et actor
illu[m] timebat. u[nde] non audiebat illu[m] c[on]uenire cora[m]
suo iudice. et sic actor inuit[us] et coactus c[on]uenit illu[m]
sic i[n] p[re]senti casu actor p[er]dit q[uod] euicit et dat reo
qui inuitus tract[us] fuit ad iudiciu[m] alienu[m]. s[ed] si
utor[um] fuit in culpa t[un]c d[ebe]t dari illi cui f[ac]ta est
iniuria et iud[ex] eius [com]petens. et q[uod] d[icitu]r p[er]dant q[uod] eui
cerint intellige cum ea est p[ro]pria clerici. secus si
negotiu[m] sit eccl[es]ie q[uia] delictum p[er]sone et e[st] xvi. q. vi. si
ep[iscopu]m. si loci. ecce reus h[ic] electoin. ut uel p[er]dat re[m]
uel admittat locu[m]. s[ed] pone q[uod] uelit p[er]dere locu[m] nu[m]
quid habito c[on]uicerit. sic si actor fuit in culpa.
aliter no[n]. q[uia] factu[m] alius non d[ebe]t obe[sse] actori inoce[n]
ti. et sic est casus in quo tenet s[ente]ntia a no[n] suo iu
dice lata. manifeste. p[atet] hic ergo. ar. ex p[re]cedentibus
c[apitu]lis q[uod] nec inuiti et h[oc] ex concil. meldensi. to[le]
ta. nec uolentes et h[oc] ex concil. carthagin. placuit.
p[er]sone possunt clerici ut iudicia s[e]c[u]laria subeant. s[ed]
nunquid tacite possent renu[n]ciare suo foro. v[idetur]
q[uod] sic se[n]de[n]do coram laico. ar. q[uod] sic. ij. q. vi. p[ro]fi
tetur. na[m] et p[ro] renu[n]ciat foro suo. ij. q. vij. nos
si. et. q. v. mandastis. multa n[am]. possunt tacite q[uod]
ad q[uod] no[n] possunt nos pacto astringe[re]. ff. de pur
sil. fa. §. ueterani. et C. de pact. l. v. le. et C. de iu
ra. cal. l. ij. dicas q[uod] nec tacite nec exp[re]sse p[otes]t cl[er]icus
aliu[m] iudicem sibi co[n]stituere immo in eccl[es]iastica[m] p
sona[m] sine licentia cap[itu]li ep[iscop]i sui [con]sentire non p[otes]t.
nec illum iudicem eligere ut. iij. q. vi. no[n] liceat.
et i. e. signasti q[uo]d determinatur ista dubio ut ibi d[icitu]r.

nec iuramentum. sic g[lossa] p[atet] q[uo]d si contract[us] non tene[tur] si
ue pactum iuramentum de obs[er]uando ip[su]m contractu[m]
uel pactum no[n] tene[tur]. nec obligat[ur]. C. de legib. non du
bium. et q[uia] iuramentu[m] c[on]t[ra] bonos mores et u[idetur] legum
et auct[oritas] iur[is]. inutile e[st] monitu[m]. ff. de leg. i. si quis
inquilinos. §. sicut[is]. et q[uia] iuramentu[m] non d[ebe]t e[ss]e i[n]iquita
tis uinculu[m]. xxij. q. iiij. int[er] cetera. i. de iureiur. q[ua]nto.
s[e]c[undu]m ar. q[uod] si p[ri]ncipale no[n] tenet nec accessoriu[m]. ut l. p[er]
dem. n[on] dubium. et i. de fide instru[m]. inter dilectos. et q[uia]
eadem iur[is] est i[n] principali et i[n] accessorio. s. de off. del.
prudentia[m]. in fi. ar. contra i. de iureiur. debitores. et
c[um] contingat. sol[utio] q[uod] iur[amentum] e[st] accessorio et i[n] principali.
ar. xxiij. q. i. paratus. s[e]c[undu]m fi. §. et iam si xpiana i[n]fi
del. e[st]. ar. c[ontr]a q[uod] aliud est in accessorio q[uam] i[n] principali. ff.
de pact. l. iij. ar. c[ontr]a. sublato accessorio tollitur p[ri]nci
pale. ff. de pact. l. ij. ar. c[ontr]a. C. de remis. pig. cu[m] ticce.
s[ed] signatur c[ontr]a. i. de iureiur. cu[m] contingat ibi iurame[n]
tu[m] s[e]c[undu]m contractu[m] c[ontr]a legem f[a]c[t]o[rum] p[re]statum seruat[ur]. et i
de h[oc]. b.

Cum contingat interdu[m]. et i. In sup[er] pos
tulasti an cum aliqui clerici deputati
seruitio capelli tenuae aut aliorum clericorum tue dy
oc[esis] s[ecundu]m excessib[us] impetunt[ur] sint cogendi cora[m] te
uel potius coram illis quib[us] seruiunt q[uam] relatib[us]
re[s]pondere. cum illi s[ibi] iurisdictione[m] h[ic] uendicare c[on]
tendant. lic[e]t illos excoicare no[n] ualeant. uel ali
as aut[em] coherc[er]e. s[ed] quo. f. t. R. q[uod] ad te ut pote
ordinarium debent de talib[us] c[on]querentes h[oc] rec
surr[ere]. maxime si s[unt] h[u]i[u]s impetunt[ur] que i[n] tua
dyoc[esi] nosc[u]ntur c[om]misisse. n[isi] forte hij quib[us] deli
quentes ip[s]i deseruiunt. ex indulgentia uel c[on]su
etudine sp[irit]uali iurisdictionem h[ic] sibi ualeant uen
dicare. Idem.

Cum contingat. et i. maxie. i. t[antu]m. sic xi. q. iij. si
quis ep[iscop]e dampnatur. nam t[antu]m ab illo e[st] punie[n]
dus s[ub] q[uo] delinquit. vi. q. iij. placuit. i. de rapt. c. i.
s[ed] de hoc. uel dic q[uod] l[ice]t alibi possit excoicari. no[n] t[ame]n
ab alio p[otes]t deponi q[ua]m a suo dyoc[esano]. secus si ciuil[ite]r
ageretur de bn[e]ficio. i. e. postulasti q[uia] reus sit remit
tendus ad suu[m] iudicem d[ebe]t. iij. q. vi. o. i. b. et i. de rap
t. c. i. c[on]suetudine. no[ta] q[uod] c[on]suetudo dat iurisdictione[m]. xx.
q. ij. c[on]questus. s. de arbi. dilec. C. de emancip. l. i.
b. et ult. et s. de off. or. irrefragabili. s[ed] quali p[otes]t i[n]
h[oc] casu p[er]missi[o]n[e] uel c[on]suetudo dare iurisdictione[m]. cu[m] nec
sibi uel suis iudicare possit. ff. de iur. o. iudic. qui
iurisdictionem p[re]est. et C. ne quis in sua ca[usa] dic. ius s[ibi]
dicat. l. unica. s[ed] dic q[uod] d[omi]n[u]s p[otes]t habere ordinaria[m]
iurisdictione[m]. s[ed] familia[m] suam. sic mag[iste]r s[ed] discipulos
suos. ut in autentica habita. C. ne filius p[ro] pa[tr]e. aut.
habita. sic ep[iscopu]s in suos domesticos. et sic pater s[ed] suos
filios. xv. ij. q. vij. §. tam circa finem. et xxiij. q. iiij.
duo ista nota et si suspecti sunt d[omi]ni petat actor
ei alique associari. iij. q. iij. §. offeratur. uel eligat ar
bitros. s. e. si quis c[ontr]a clericum. et xi. q. i. peruenit. i. de
appell. cum sp[ecia]li. b.

Postulasti per se. ap. edoceri utrum sacer
dotes eadem iuris in una dyoc[esi] et residentes
in eadem domicilium uel primorum ratione

De foro competenti.

sñiam que lata est ab inuico

in alia ibidem delinquens ab eo in cuius dyoc. est primonium pro delicto ibidem commisso debe at iudicari presertim in causis que officii seu beneficii sui priuationem exposcunt ad quod facit quod per epm in cuius dyoc. deliquit sñia promulgari potuit in eundem. sed ab eo in cuius dyoc. est beneficium optinet erit quo ad illud executio facienda. Honorius iii. archiepo. decano et archid. turon.

Postulasti. t. i. per epm in cuius dyoc. deliquit et ita delictum dat iurisdictionem. i. e. o. vlt. et vi. q. iii. placuit. et epus iste in cuius dyoc. deliquit debet sñiam ferre contra ipsum super crimine et non super eccam et sic sñia que lata est ab uno facit fidem in alio iudicio. sile. xxiiii. q. i. cordys a. o. xi. q. i. statuimus. ff. de minor. si duo pa troni. C. de lib. cau. nitentis. Executio. ille .s. iudex in cuius dyoc. est res in qua debet fieri executio debet sñiam mandare executioni et sic ille epus o ... il la eccam illius clerici priuauit illum per sñiam ab alio epo latam. ar. ff. de re iudi. ad inopio. C. i. in criminibus. si crimen magnum est. Ille iudex exe cutat sñiam ubi delictum est perpetratum. i. de appell. c. i. et ff. de re milit. desertorem in prin. et in auten. ut nulli iudic. C. si uero quis a ptenso ... coll. ix.

Ex parte. b. quondam anglie

Regine fuit propositum quod cum nobilem uirum. G. detentorem castri Serrer ratione dotalicii pertinentis ad ipsam quo per eum uel eius complices contra iustitiam fuerat spoliata auc toritate . i. pp. p. n. coram uobis traxisset in causam dictus nobil excipiendo proposuit quod littere aplice non ualebant pro eo quod castrum gargie ubi domicilium principale consistit in dyocesi Ceno man. quo ultra duas dietas a Turon. est remo tum. Sed replicatum fuit ex parte regine quod idem no bil Turonis satis potat conueniri cum non sol. Cenoman. dyoc. sed et Andegauen. existat eo quod in ipsa et castra et redditus plures hz et castrum de quo agitur quod in eadem est dyoc. que a Turonis nequaquam ultra .xii. leucas distat. Ad quod adiecit quod cum dicta regina ius suum coram dño feudi prosequi debuisset littere apl. non ualebant cum non facerent mentionem quod feudi dñs fuit requisitus ipse in exhibenda iustitia extitit negligens aut remissus sub ratione quod eidem littere e contrario expressa fuerant in peto re eo quod suggestum fuerat castrum illud ad eam dem reginam ratione dotalicii pertinere cum non ab initio nec durante matrimonio a uiro sibi fuit in donationem propter nuptias assignatum. Ad hoc autem fuit ex parte ipsius regine responsum quod uidua spo liata inrequisito feudi dño spoliatorem suum de tentorem uel coram ecclastico iudice poterat conuenire cuius interest uiduas defensare. et i. C. q. si nobis constitit dictum nobilem tantam et mansionem in Andeg. dyoc. in qua iudicium est fuerit commorari et ipsam dyoc. a Turon. ul tra duas non distare dietas et in eadem lit

giosam rem non ob. excep. aliis que in petitorio potius quam in possessorio quod regina contra eu dem nobilem intentabat locum hre uiden tur. in ipso nego. iuxta fori continentiam litterar. sed ratione puia procedatis. Ex reg. ip. sui cadit tutitatis ... monico.

Ex parte. b. et. i. dotalicii. i. donationis propter nuptias. ii. dotem dat uiro. uir autem dare debet sponsi donationem propter nuptias. i. de don. inter uir. et uxor. nup. insi. Complices. non quod tenetur quis h. intendo suum ... fecerit suum complice eius in plus mandato suum et ratum hñit. i. de test. spol. cum ad sedem. et ff. de ... iii. et ui ar. cum rate. et l. iii. C. quotiens uerius ar. cum patrator patrator qui facientes et consentientes pari pena puniuntur. s. de of. del. c. i. et ii. q. i. notum i fi. ... et alia ratione si rem illam sciens recepit a detentore. i. de resti. spol. sepe contingit. Sed Ande gauen. pot. n. quis hre domicilium in diuersis locis. ff. ad municip. assumpto. C. iuris prudentia. et l. filii. C. senatores. ii. et ff. de senatoribus senatores. Sim p tamen sola possio domus que comparatur in alia ciuita te non facit domicilium. ff. ad municip. libertus. C. sola domus. n. eam inhitauit. ... dicit. i. i que ... consueuerat hitare. sed desinit esse municeps adepta senatoria dignitate. ff. ad municipales. municepes. si h. ... est quantum ad munera non quan tum ad dignitatem ut ibi dicit. Et in eadem dyoc. i. Andegauen. h. n. solum sufficeret si coram or dinario Andegauen. quod ista mota fuisset quia ratio ne rei de qua quis conuenitur sortitur quis forum. s. e. sane. i. e. c. vlt. et C. ubi in rem actio. l. actor et si res sit mobilis. ff. de iud. quod legatur. et de h. dr. i. e. c. vlt. Non ob. except. aliis. quod castrum illud assignatum non fuit ipsi donationem propter nupt. a uiro. Sed et aliam quod dñs feudi non fuit requisitus antequam traheretur in peto rio iste excep. locum non hñit in possessorio. sed in pe titorio ut hic dicit. et sic uidetur quod hec impetrate lras tamen non ualeant in primo iudex secularis fuerit requisitus et negligens fuit dñs feudi alias iudex n de h. in litteris fiat mentio. cum h. exceptio in petito rio uideatur locum hre. ... signatur contra n. s. e. ex tenore. et c. l. ex c. ... et s. e. ... exprsse ... quod non sit necesse de h. facere mentionem. sed suffic. quod ... tenetur ... dñi modo dñs feudi uel alius secularis et paratus sit iustitiam exhibere. post ... consuetudine de neglia procedant alias sic ... intelligere que hic dicit cum ... in petitorio locum hre uidentur. ut. s. non procedat del. per lras impetratas sed proprietatis in iudicio. si dñs feudi uelet uel alius secularis iu dex paratus sit iustitiam exhibere et in hoc ab initio fuis pene manet. postquam apparuit de neglia iudi cis secularis sui dñi feudi ex tunc incipiunt hre ef fectum. sed ex toto non eludimus s. quod h. iste nobil ... debet de h. dictum est. s. de of. del. significantibus. Sed est ar. ex hac dec. quod causam uiduarum pertinet ad ecclesiam quia h. dominus pp audit uiduam istam non obstantibus exceptionibus pretius. dic de h. ut dixi. s. e. ex tenore. Sed h. ex ceptio quod castrum non fuerat in don. propter nupt. ...

signatum iuxto debuit reprobari, quia erat quod principalis regia ageret de proprietate, vnde non debebat proponi in modum exceptionis, hoc non debetur, plane regina si principaliter agit petitorio iudicio, et illud sciens quod in quiuit in principali questione non debet proponi in exceptionem dilatoria, et hoc colligitur in quadam decretali Innocentii iiii. in concilio Lugdunensi que incipit exceptionis peremptorie, infra titulo de litis contestatione, ti. in causis, item contestatam exceptio non impedit litis contestationem, quia exceptio est actionis exclusio, ut peremptoria, ff. de except. l. ii. sic iudicia sunt uel actionis repulsio sicut sunt dilatorie, infra de exception. pastoralis, et infra de appell. eos contraxit, set quia appellatur mulier ista in principio et hic regina, cum rex qui fuit maritus eius iam mortuus sit, potest et debet sic appellari, quo usque nupta fuerit uiro inferioris dignitatis. ff. de senat. femine, et C. de nupt. cum te, et ff. ad municip. filii, § vidua.

Conquestus est nobis Tolosanus episcopus quod potestas et capitaneum Tolosanum temporalem iurisdictionem quam in quibusdam castris et villis ecclesie Tolosane competit pleno iure, et in eiusdem quasi possessione fuisse ac esse dinoscitur, per violentiam usurpare presumunt, et quamuis autem ualde sit iniquum ea que collata sunt pro remedio peccatorum uenerabilibus ecclesiis uel relicta aut eis iustis modis aliis acquisita aliis usibus applicari, propter quod merito inuasores ipsarum rerum tanquam sacrilegi sunt anathemati usque ad satisfactionem congruam supponendi, et infra. quocirca tibi mandamus quatinus eos monitione premissa per censuram ecclesiasticam cessare ipsos ab huiusmodi et satisfacere de preteritis dampnis et iniuriis appellatione remota compellas. Idem episcopo Dimolinensi.

Competit etc. pleno iure, id est quo ad temporalem et spiritualem iurisdictionem. quasi possessione, hoc ideo dicit, quia iurisdictio et omnia iura incorporalia et seruitutes non possidentur, sed quasi possidentur, sic infra de causa pos. cum ecclesia, et dicitur hoc ff. de usufr. legato, § si utrum, quia incorporalia corporaliter apprehendi non possunt, possessio uero corporis dicitur esse quasi proprium possessionis, ff. de acquir. pos. l. i. inuasores etc., sic patet quod inuasores rerum ecclesiasticarum tanquam sacrilegi sunt usque ad satisfactionem excommunicandi, quicquid enim datum est ecclesie pro redemptione peccatorum ad humanos usus non debet amplius applicari, ut hic dicit et infra de rerum permut. in nostra, vi. xii. q. ii. nulli liceat, quicumque predia que abstulerint, et c. infra de illis. et hic fit mentio de hoc quod dictum est supra e. c. cum sit, et ideo inuasores potest ecclesia sub quo uoluit iudice conuenire, ut supra e. c. cum sit generale, et isti non sunt excommunicati ipso iure, sed sunt excommunicandi, quousque satisfecerint tam in iniuriis quam in dampnis, ut hic patet, in minimo iniuria ecclesie facta non plenius remittere non potest, xxiii q. iiii. si necquit, et lxiii di. salonitane.

Dilecti filii ... abbas et conuentus Romani sua nobis petitione monstrauerunt quod cum abbati sancte Genouefe Parisiensi et quadam pecunie summa contra R. presbyterum litteras impetrassent, tu propositi fecisti quod omnibus Anglicis est indultum a sede apostolica quod super causis pecuniariis extra uirem

Sacrilegi. alibi dicuntur homicide xvii q. iii c. i. plus et de multiplici sacrilegio dicitur infra de sen. exco. cum pro causa et ibi remissio.

Censuram. ergo sacrilegos non esse ipso iure excommunicatos de hoc supra glo.

Satisfacere. procedit enim in hoc casu satisfactio absolutionem de verbo sig. ex parte. Hoff.

conueniri non possunt, propter quod ... idem abbas in negotio non processit, verum quia et si huiusmodi tale priuilegium concessum, non tamen prodesse illis qui se certo loco reddere uel soluere aduersariis promiserunt, cum ibi et ibi domicilium habet ualeant conueniri, quod eisdem de pecunia ipsa cum moderatis et iustis expensis et congrua satisfactione dampnorum usuris omnino cessantibus satisfaciat ut tenetur, alioquin eidem abbati mandamus litteris in mandatis, ut in ammisso negotio proposita ex parte tua indulgentiam non obstante, iuxta prioris mandati nostri tenorem sine dispendio more procedat. Idem Trecensi abbati.

Dilecti etc. infra. Cont. R. licet priuilegium nominatim antecessoribus sit expressum ad successorem tamen extenditur. reale priuilegium hoc ideo quia nomine ecclesie et pro ipsius ecclesie utilitate munimentum concessum fuit, et ideo successor conuenitur per reale priuilegium impetratum contra antecessorem, nec obstat expressio nominis quia una persona intelligitur, de hoc nota supra de re pot. significauit. Qui certo loco reddere uel soluere promiserit. qui certo loco soluere promittit et non soluit tenetur ad usatio ad interesse pro eo quod non soluit loco promisso si sua interest quod ibi non fuit satisfactum. ff. de eo qui cer. lo. l. ii. de hoc dictum est supra de off. del. p. et § pro hoc non quod certo loco soluere promisit renuntiasse intelligitur indulgentie a sede Anglicis quod facere potuit, cum tamen in fauorem eius singulariter concessa fuit, cum non sit tale priuilegium quod sit publicum auctoritate et utilitate vnde quilibet ei interest tangit personam suam renuntiare, C. de pac. si quis in conscribendo, infra de regularibus, ad apostolicam de hoc tamen dictum est sat. supra e. si diligenti, uel domicilium conuenit et sic duobus locis poterat conueniri, scilicet ubi promisit et ubi domicilium, infra e. c. ult. et supra e. ex parte, sic est in electione creditoris ubi uelit ipsum conuenire, supra e. cum sit. cum iustis et moderatis. expense iste moderate debent esse infra de sequestrat. ad hoc et infra de do. et cont. finem et c. cum dilectus et infra ut lite non contestata quam in aliis, et non superflue, ni delicate. ff. de pig. act. si seruos inf. et ff. de i. demp. in fec. inter quos § ult. et l. sequenti, de hoc in dicitur infra de do. et cont. finem et c. cum dilectus et sic dampnum quod sustinuit reficere debet infra de fideius. peruenit, sed quando probantur expense et dampna illata propter hoc expense probabitur per iuramentum illius qui eas fecit premissa taxatione a iudice, sic hoc bene probatur C. de iud. sancimus et supra de iurato. constitutus et supra quod vi. metus causa c. ult. et C. unde vi. § quando et ii. q. i. primus uel statuit iuramento taxatione premissa, licet illa loquatur in alio casu, de dampnis seu interesse dico quod debent probare per testes iusta de sen. ob. C. non sol. et idoneum esset certam summam adicere quia difficile est probare interesse ut i. § si solum. ff. de pro. sepl. l. ult. et iudex hoc interesse reciprocare debet per suam subtilitatem. C. de senten. quod pro eo quod interest pre. l. una circa medium, et ita hoc est non dignum quod expense et dampnum datum probari cui per uiolentiam uel rapinam postquam confitetur de uiolentia patet probatur per iuramentum ut dicitur infra prox. supra quod metus causa c. ult. et C. unde

De libelli oblatione.

Porro et propter penam casus in laico secus clerico ... non perdit secundum quosdam ... Et secundum hoc vide quod plene dixi de offi. deleg. ... In clerico qui se subtulit ... In rebus immobilibus ... In mulieribus que impetrit ... ff. de iur. o. iu. ... c. cum quedam. host.

Legitime. Nota quod placitum ... non possunt ... Nec intelligas simpliciter ... sufficit ... de offi. del. licet ... prima glo. ...

Alias ... quod desit ... si fuisset accumulacio fori non subtrunco.

iii. l. si quis et c. in prin. et l. sciunt. Inter esse no. a liminare velens presbyteres per clericum est.

Significasti nobis quod .H. clericus ad petitionem .G. militatoris se tue iurisdictioni subiecit si in termino iam elapso de pecunia mutuata non satisfecisset eidem. Et infra. Respondemus quod licet privatorum consensus cui etiam iurisdictioni preesse dinoscitur suum posit iudicem constituere clericus tamen in iudicem non suum nisi forte sit persona ecclesiastica et episcopi diocesani voluntas accedat consentire non possunt. Idem.

Significasti et infra privatorum assensus. C. de iurisd. omnium iud. privatorum et l. i. dum tamen ex certa scientia et non per errorem. ff. de iudic. l. i. et ii. et ff. de iur. omnium iud. si per errorem. clericus tamen in iudicem non suum hic expresse patet quod clericus in non suum iudicem et ecclesiasticum sui assensu expresso suum episcopi assentire non potest ... iii. q. vi. non liceat et ix. q. ii. c. i. et ii. quod si fecit sententia non tenet ut in predicto c. ix. q. ii. c. i. et ii. et xi. q. iii. denique sed intelligo clerici qui assentiunt in iudicem ecclesiasticum non suum cadunt propterea a iure suo sicut cum trahunt vel trahuntur ad seculare iudicium ... et si diligenti et xi. q. i. Inolita et c. placuit. non credo quod in causa iudex debeat procedere cum sententia lata sit pro eo vel contra ipsum quia non tamen delinquit quando iudicem laycum sibi constituit vel velit dicere quod in odium ipsius ecclesie ... causam ... qui eum dimisit sui animi licentia hoc facere non potuit et hanc ignominiam vel contumeliam irrogavit ar. ff. de arbitris. litigatores. C. de iurisdict. si quis ab ... profitetur pro ut dicitur ... iii. q. vi. non liceat. clericus enim non potest venire contra sententiam quia universis ... ne ultimum petat a acceptilatione iniuria ff. de pact. si unus. si ... et ff. de acceptil. si acceptilat. ... vel potest talem sententiam ratam habere ar. s. de termino quod in dubiis sed contra hoc quod hic dicit ... xi. q. vi. placuit pulsatus ... dari optio clerico pulsato coram non suo iudice an velit ibi respondere an non. ibi dicit pulsatus si voluit taceat sed ibi non habet locum ar. a contrario sensu cum alia iura non contradicant ... q. vi. non liceat et hoc et ita tollitur ar. a contrario sensu vel intellige illud c. pulsatus cum ille habet assensum episcopi quia et tunc adhuc habet optionem nec potest compelli sed intelligo potest clericus consentire in laycum iudicem de consensu episcopi ... q. sic xi. q. i. clericum ubi dicitur nullus presumat clericum apud secularem iudicem episcopo non permittente pulsare quod de assensu episcopi ... quod possit sed hoc non credo quia nec assensus episcopi sufficit hic supple ... maxime quia nec de assensu episcopi potest sic ... clericus hoc privilegium quod introductum est in favorem totius ordinis clericalis renunciare non potest ... nec episcopus huic privilegio renunciare vel assentire ut clerici hic possint nec potest eos compellere ad hoc cum eadem ratione hinc inde ... episcopus privilegium clericorum minuere non potest sicut nec potest facere quod aliquis clericus vexaretur ... pena ... ar. i. de sententia ex. ... de hac materia ... satis s. e. si diligenti.

Septimo quod de assensu episcopi. Octavo quod ... Nono quod sit talis causa que talis iudicis pro ... conversatione ... si enim spiritualis esset ... laicos ... excepta ... posset ad talia sine clericis ... quod dicit ... de arbitr. ...

Aliquando ... non credo ... aliud ... ordinaria prorogata ... ordinarius ... non potest cogere subditum suum ... delegatum ... de offi. del. ... in sua diocesi.

Proposuisti nobis quod quendam creditorum tuum ad petitionem adversarii sui a te legitime citatus ad eam quia postmodum iurisdictionis alterius esse cepit tuum immediate iudicium declinare. Porro prudentie tue dubium esse non credimus quin in predicta causa ius revocandi forum non habet quod ab alio iam preventus. Idem.

Proposuisti et infra quod ab alio iam preventus. sic ff. de iud. si quis. preterea ubi semel sumpta est et l. ubi ceptum est iudicium ibi debet habere finem. ff. de iur. o. iud. cum quedam. sic ergo patet quod per solam citationem perpetuatur iurisdictio tam ordinarii quam delegati ut hic et in precedentibus iuribus ut s. de off. del. gratum et c. licet et s. de off. de l. c. i. et per solam citationem seu conventionem prevenitur iurisdictio i. de app. ut debitus et s. de rescript. capellanus. s. ... in quibus habes quod qui per litteras presentari obtinere debet ... preduntur prioribus suos non obstante quod alii prius litteras impetraverint cum litteras suas non presentaverunt cum ergo conventus coram aliquo iudice competenti de necessitate habet usque ad finem prosequi nisi in ... mutaverit forum quia preventus est per lite contestationem ut hic dicitur et patet per predictas.

Licet ratione delicti sive contractus aut domicilii sive rei de qua contra possessorem causa movetur quibus forum regulariter quis sortitur ecclesie vel apostolice ... aventinus non fuit quia tamen omnium ecclesiarum mater est eadem et magistra ... apostolici potuit ut ibi adversarius respondere ... et nostra causa venisset quam simpliciter allegasset iurisdictionem revocandi domum suum fuisset eidem. Ex concil. apud sanctum medardum.

Licet ratione et infra delicti. Propter quod ratione delicti quis de iurisdictione alterius sit i. de rapt. c. i. et iii. q. vi. in causa et ii. q. i. si peccavit et vi. q. iii. placuit et C. ubi de crimi. agi oportet quam in provincia et C. ubi senatores vel clar. l. i. et s. e. c. v. postulasti et ff. de accusat. l. ultima et l. si cui. id imperator et ita delictum dat iurisdictionem ei qui alias eam non habet. Item delictum tollit privilegium ut in predicta autem qua in provincia et xi. q. iii. privilegium quod intelligitur de privilegiatis dicitur i. de privil. ... et pro delicto ... quis ... vel invenitur. C. ubi de crimi. agi oportet l. i. et si cum gravis sic remittatur puniendus ad iudicem ubi deliquit. In autem ut nulli iudicum ... si vero quis a presensorum coll. ix. et ff. de re milit. desertorem et ff. de cust. et exhi. re. l. solent. Sive contractus ... licet sit unus contractus vel quasi ... vel aliud nomen ... obligatio oritur ff. de iud. hec absens ... i. et l. omnem obligationem et l. incolam ... et hic intellige cum inveniatur in eo ... non ... illuc remitti sicut in criminibus ... in hoc ... In auth. ut omnes obed. iud. In seda competentia C. ... consideratis coll. v. In delictis ... In auth. ut nulli iud. si quis vero ... scilicet coll. ix. quidam tamen dicunt illum esse ... conveniendum si inveniatur vel ... et ubi quis commisit potest conveniri s. de of. del. ... dicit ... ista ratione ... intellige ... expresse ... romana ...

tentes. c. ulti. in dec. in no. iiij. et. j. de privil. c. volentes. et c. ult. aut domicilij. ratione domicilij sortitur quis forum. et in authentica post. s. e. dila. et. ff. e. iud. heres absens. § proinde. et potest quis habere domicilium in pluribus locis. s. e. ex parte. et. ff. ad municip. assumptio. § viris prudentibus. de hoc dictum est. s. de resc. pt. dil. filius. ij. sui rei de qua est pos. ratione possessionis de qua questio venitur sortitur quis forum et coram illo iudice convenire debet in causa restitutione rei etc. s. e. sane. et et non habet domicilium. C. ubi in rem actio. l. fi. et. s. e. ex parte. b. et si res sit mobilis. ar. leg. ult. C. ubi in rem actio. l. ult. et. ff. de iud. et legatur. § sin autem. quidam dicunt hoc habere locum tantum in immobilibus. compulsi potuit. ut in adversarium eius dicens propter sit ince ordinarius singulorum ultimum fori privilegium potest allegare. ex. c. ij. cum ea et roma communis patria est omnium. ff. ad municip. roma. quod nullus potest declinare forum eius. sed si iste compulsi potuit ibi cuius adversarius respondere. ar. nec ius revocandi domum habet si per alia iusta causa et necessaria venit. sed ut dicit littera ista. puta si fuisset vocatus a principe pro publica utilitate. in autem de sanctis episc. § si vero epi. coll. ix. et dicta legati aut episcopi non tenentur respondere nisi tunc in contraxisset. vel si in delegatione deliquisset. vel rem aliquam commisissent. respondere tenebuntur. alias dicetur occasio rei alienae defendendi domum. ff. de iudic. si ali. i. seo. et. § i. et l. secunda. idem qui causa testimonij dicendi ibidem vocatur est. vel qui iudicandi causa in acceperint sunt. vel cum causa exercende appellationis illuc venerunt. vel causa reddende ratione iste persone in causis istis in revocandi domum habent. si non ibi contraxerunt. sed conveniunt. ut hoc totum di. ff. de iud. l. ij. § legatus. et. § secundum. sed legati non tenentur respondere nisi de his contractis que tempore legationis sue contraxerunt. ut in dictis. sed si legati agant tunc tenentur se defendere si reconveniantur. si agant pro iniuria sibi illata. ut. e. l. § sed si agant. si causa allegant talem causam non compellitur respondere. sed hoc pz. et est hoc expressum. j. de dilat. exposuit. sed cum vocatur a principe pro utilitate romane ecclesie. licet ius revocandi domum.

De libelli oblatione

Ignatius episcopus dixit. Nemo libellum reclamatoris vel postulatoris ullis retro temporibus nullum habere libellum. Ignatius episcopus dixit. Oportet nos per auctoritatem ecclesiasticam reclamationem nostram libelli serie declarare, eamque missis matribus roborata synodo porrigere, ut tunc canonice nobis valeat respondere; et tunc ipsi fratres libellum conscribentes porrexerunt. Innocentius iij. De libelli oblatione.

Ignatius. et. j. libellum reclamatoris. nota quod duplex est libellus conventionalis seu postulationis qui datur in civilibus questionibus. j. e. c. ult. de quo hic intelligitur. et est libellus accusatoris qui datur in criminalibus actionibus. ut. ij. q. viij. libellorum inscriptiones. ar. accusatoris. et. j. de accusat. per totum. et. ij. q. i. legum. est ergo libellus scriptura in qua continetur res quam petit et causa petendi et nomen actoris et rei et coram quo iudice. ut. j. e. per totum. et sic pz quod semper offerendus est libellus isto iudicio et per ipsum iudicium reo. ut ipse reus deliberare possit. ut. ij. q. iij. § offeratur. et inscriptis debet dari ut hic pz. et in autem. offeratur. b. j. de plurib. quam et in principio tunc per procurationem autem offeratur ei qui vocatur. ar. tamen contra. xi. q. i. si quis quod dico. sed illud optinet in modicis et in vilibus causis. § scripta non requiritur. et ar. contra. i. de do. et q. primo. et illud intelligo quod libellus ante datus fuerit. et per talem libellum sic oblatum iudicium et postea reo actor animalia prestare. C. quando libellus. prin. da. lit. ce. faciat. l. ij. et res litigiosa facta. ubi secuta per executorem conventione. C. de litig. autem. litigiosa. et incipit prescriptionum. C. de pr. xxx. vel. xl. annorum. sicut hoc siquid libelli oblatio est de solemnitate ordinis iudiciarij. sed quod sic quod actori non fiet istos noluit audire. non per libellum scripserent. et. ar. o. p. j. de plurib. quam et per libellum appz de modo agendi et quod debet semper formari sententia. j. de symo. l3 lect. j. de accusat. qualiter et quando. ij. pariter procuratione offeratur. opponere non prout ut dicit lit. autem. ce. hoc indulta forma principio est. et sic non quod sit de solemnitate ordinis iudiciarij in lite. ce. j. de lit. ce. c. unico. et. s. de elec. dudum. ij. dicit tamen quidam quod non est de solemnitate ordinis iudiciarij oblatio libelli. et sic potest omitti tacite. sicut convenit dici de iure. cal. alij dicunt quod non valet cum omnibus finium est. et hoc patria predicta. non sit ubi causa. ut dictum est quod melius ut iure canonico. ista. n. principia sunt libellus qui est principium et fundamentum causae hoc. et quod sententia feratur in scriptis.

Significantibus. t. et. R. fratribus nostris fuit apostolatui declaratum quod cum inter ipsos ex una parte et G. ex altera super quadam terra questione exorta coram iudicibus delegatis tracti fuissent in causam, oblato eis libello ipsi cum plures terras haberent, ut terra illa super eisdem qua quod vertebatur ostenderetur eisdem a iudicibus postularunt. quod cum ipsi facere denegarent, ad nostram audientiam appellarunt. Quo circa mandamus quatenus si est ita revocato in statum debitum si quid post appellationem noveritis attemptatum et c. Gregorius ix. archipresbytero civitatis nove et ca. canonico eiusdem.

Significantibus. et. j. cum plures terras. Nota aliquid ad intelligentiam istius capituli et sequentis et eorum cum circa hanc materiam diu et … debent coniungere. aut. n. convenit cum actione reali puta rei vendicatione. ut hic et tunc exprimenda est res que petitur et nomen peratur tota qui possit pro talem fundum. ff. de rei vend. si in rem. ar. n. reus deliberare non possit. ut hic dicit. nec iudex sententiam ferre debet sine modo. ar. i. ff. de act. § curare. et. xxiiij. di. hinc. et. xi. q. iij. grave. et duos primos vicinos istius fundi ad minimum designare debet. ff. de censibus. forma censuali. quia generalitas parit obscuritatem. ff. de iure fis. ita fidei. ar. contra. ff. de rei ven. quod de tota. § incerta. ff. com. divi. et si non omnis. § si incertum. sed certa ista specialia sunt circa defalcationem legatorum. et licet in causa isto debeat specificare rem et ipsam designare ut est dictum. causam tamen exprimere non tenetur in libello. causa n. expressa est eo quod proponit rei vendicationem. causa n. non est alia nisi ipsum dominium. et dixit ad se pertinere iure dominij. vel causa. ff. de exc. rei iud. si mihi. § eandem. et. § i. et ij. et melius in.

[illegible]

Et ibi … [illegible]

[illegible]

l. an eadem. §. actio. Item et si non. cum agitur rei uin. quod si
quis condiciat unam causam in libello et succubat postea ad
hec eandem rem petere ex alia causa non obstante exceptione
rei iudicate. ff. de excep. rei iud. si mu. §. i. et ii. et l.
et an eadem. et C. de peti. her. hereditas. ff. ad exhibend.
de eo. §. sepul. idem est in possessorio. j. de do. in ut.
dilectos et s. de iudic. examinata. et hoc uerius est actio
ni. ar. con. ff. de tutelis duobus. §. colonis. et s. de eo quod
propter unam actionem non potest aliam proponere per eandem
rem licet illud non est quia ille actiones surgunt ex eadem
causa. si non nullam causam expressit: tunc totum ius suum
in iudicium deduxisse uidetur. si dico illam rem ad me
pertinere de iure. si non obstabit ei exceptio rei iudi. si
absolutus reus quia actor non probauit. ff. de except.
rei iudi. et an eadem. §. act. et j. de causa pos. cum ecclesia.
Item si fuit absolutus reus quia ipse non possidebat. si
postea incipiat possidere non obstat exceptio item pe
tenti. ff. de excep. rei iudi. l. si a te. l. Ke. et l. si rem meam.
j. de except. c. pit. si autem agatur personali actione.
ut si petas .x. dari tibi causa petendi exprimenda est in li
bello. alias non tenetur respondere. j. c. pro. et C. de edic. di
ui adri. tol. l. ult. et j. de censibus peruenit. quia causa semper
cedere debet ex qua ad debetur. ff. quidiles. l. ce. hi. le
gatum. et si absolutus reus non obstat exceptio. si i
dem petat ex alia causa. ff. de except. rei iud. et an ea
dem. §. act. et j. de causa pos. c. ult. et idem est cum ad hoc
quod in rei uendicatione assignata enim una causa petendi
in libello. siue actio personalis siue realis non obstat excep
tio rei iudicate si agat ex alia causa ut dicit iura pre
dicta. in uniuersalibus iudiciis non est necesse exprimere sub de
signare singulas res. sed sufficit dicere. peto talem heredi
tatem. quia sui iuris. ff. de pe. her. l. iii. et l. si quo tpre.
et ff. si pars hereditatis peta. l. i. §. ult. et sic potest summa
pertinere ad eam pro nota. ut restituas hereditatem que fuit
tal. Item peto ecclesiam cum pertinentiis suis. j. de testi. spol.
cum ad sedem. et j. de prescript. licet. et j. de don. dilectos. In ge
neralibus non iudiciis s. s. tutele. nego. ge. pro socio. et a
similibus sufficit exprimere causam uel factum. sic peto tecum de ad
ministratione quam gessisti. nec exigitur expressio ali
cuius rei. C. de iud. l. Item no. quod libellus potest mutari et
emendari et corrigi sic placet usque ad lite. con. ii. q. uiii.
libellorum. et C. de edendo. l. iii. post lite. con. non potest muta
ri. nec quod addere uel minuere. ut. ff. de iudic. non potest.
et ff. de except. rei iudi. egi. consequitur. et sic noua mu
tatione opus est. ut dicit lex illa non post. et si mutauit
et actionem uel addiderit. an debet habere nouas indutias ad
deliberandum. non ex primo libello potuit esse instructus et hoc
licet sit pro iudicio aduersarii. ut. ff. et teneatur ad interesse
totiens uariando. ff. de interrog. act. de etate. §. ult.
at. ff. de edendo. §. i. si aut. et C. de iud. cum et re
mere propter leuem et minimam additionem. non debet habere no
uas indutias. j. de dilat. lite. Illud preterea scias quod si
reus sit iam conuentus edita sibi actione preiudicium uel exe
cutorem uero postulante. necesse habet perficere litem actor.
C. quomodo et quando iudex. cum semel. si uero non sit reus
predicto modo conuentus. licitum est ei desistere. quia nemo inui
tus agere compellitur. C. ut nequis inuitus age. l. una.
quod autem dictum est quod actio potest mutari hic locum habet in

huiusmodi in quibus una non tollitur per electionem alterius. sed si u
na tollitur per electionem alterius. tunc non potest mutari quod op
tinet in casibus et in sequentibus concordantiis. C. de furtis. l. i.
et C. si seruus manumitti. et l. i. et C. de codicill. l. ult.
et ff. de tribut. quod in heredem. §. eligere. et C. de pact. inter
empt. et uen. l. commissorie. et ff. de l. ii. cum filius. §. ua
rius. et quod dicit noua actio potest mutari. non intelligas
quod ab ea in totum recedi possit. sed necesse habet actor eam
cum noua actione usque ad finem perducere. ut C. quomodo et
quando iudex. cum semel. sic intelligunt doctores le
gum illam.

Dil. f. frater ecclesie sancte marie de hyspida sua pe
titione intimauit quod cum prior et conuen
tus sancte marie ad carceres ipsos super quadam pec
cunie summa coram priore sancte trinitatis uerone
auc. ap. conuenissent. ex parte ipsorum fuit excipi
endo propositum quod cum dictus prior et conuentus ei
nollent exprimere in porrecto libello conuentio
nali quare sibi dicta pecunia deberetur. sed ei rendere
minime tenebantur. et quia dictus iudex exceptionem
huiusmodi admittere denegauit. iterum audientiam ap
pellauit. Ideoque mandamus quod si est ita reuocato in irri
tum et c. Alex. tertius uulterano episcopo et albi
de spongia.

Dilecti et j. conuentionali. quid sit libellus conuentio
nalis dictum est s. e. c. i. quare sibi dicta pecunia. hoc manifeste
patet quod in personali actione tenetur quis exprimere causam
petitionis. de hoc dictum est s. c. pro. De mutuis petitionibus

Ex litteris et j. Qui iuris ordo exigit. ut pl
ebanus et clerici mantuani. albi et fratribus
mantuani monasterii de his que aduersus eos propo
nunt debeant in dicta presentia respondere. cum sibi
ex ipsis coram nobis a se ap. de iustitia non po
stulent exhiberi. Mandamus quatenus actione plebani et clerico
rum proposita et responsione secuta. monitis partibus compellatis eo
dem memoratis albi et fratribus in continenti co
ram uobis super suis actionibus respondere. et uicissim
post modum rationes partium audientes. concor
dia uel iudicio utriusque negotium terminetis. Celes.
iii. rothomagensi. dec.

Ex litteris et j. audire debeant in nostra presentia re
spondere. Nota quod alias debeat fieri reconuentio coram iudice
delegato. preterea sicut hoc casu collige. proposita n. petitione actoris et re
us si uult actorem reconuenire ante lite con. suam ei por
rigat petitionem. et ita deliberatione super utraque petitione
hinc inde habita debet fieri lit. con. super petitione actoris pri
mo. et incontinenti super petitione rei rendere debet actor. et post
modum iudex uicissim audiat causam utramque et una
sententia terminare debet causas. et hoc totum patet hic. et j. de or.
cog. cum dilecti. et si actor nollet reo rendere. iudex
debet ei iustitiam denegare nec audire ipsum super causa sua.
ut j. de iura. cal. imperatorum. et C. ult. §. ult. et ff. de
peculio. iniuitus. §. pena. et C. de compensat. in scripta.
et ff. de uar. insti. et si iudex hoc negligeret et procederet in
proposita actione non teneretur sententia eius. uel est potius ap
pellandum ab ipso. ff. que sine. sine appell. re. l. i. §. ult.
in fi. si non reus differat suam petitionem porrigere post
lit. con. non tenetur actor ei respondere. nisi demum secundum eo

ue(n)tio(n)e. C. de sn(ten)tia ex . . . o(mn)i(um) iud. aut. (et) a se
q(ua)nt. V(e)l dicat q(uod) q(ua)ntu(m) ab altero si uicissim ei
ip(su)m lite pulsare ueli(t) statim q(uo)n(iam) h(oc) noluer(it) n(on) a
p(ost) eund(em) iudice(m) (et) sic uit q(uod) statim debeat ip(su)m re
ue(n)ire (et) idem uir expresse in aut(enti)co. cor(um) corpe de exe
cutorib(us). C. sciatis. coll. vij. q(ui) d(icit) si reus uult re(con)
uenire actorem mox ab initio ap(u)d eunde(m) iudicem
reco(n)ueniat ip(su)m. s(ed) lite finita ap(u)d aliu(m) poterit
illu(m) reco(n)uenire (et) non ali(ter). Q(ui)dam d(omi)ni legu(m) intelli
gunt illud statim us(que) ad s(ente)n(tia)m. q(ui)dam us(que) ad a
p(ro)ba(tionem) testiu(m). hodie ista aoui(tas) t(ermin)atur p(er) de
(cretum) i(n)no(centii) iiij. In concilio lugdunen(si). de exce(ptionibus). dispen
dia. et reus q(ui)o(rum) i(ta) d(icit) expresse q(uod) reus potest actore(m)
suu(m) reco(n)uenire coram eode(m) iudice durante iudicio.
(et) si e(st) coram alio ip(su)m traxerit. p(ro)cessus nullus e(ss)et (et)
l(ite) expensis adempnab(itur). (et) intelligo durante iudicio
us(que) ad actionem ca(usa)e. ar. ad h(oc). C. de co(m)pensat. l. ult.
Jt(em) est. ar. ex h(oc) loco q(uod) frustra petit debitu(m). qui q(uo)d d(e)b(et)
n(on) impendit. v(ide) xi. q. iij. cuius i(n) agendo. (et) xxiij.
q. vi. mich(i) iniqui. xcv. di. esto subiectus. (et) i(nfra). de iure
iur(ando). p(er)ueni(t). ij. (et) i(nfra). de usur(is). qui frustra. (et) eade(m). l. co(n)
uincitur cuius q(ui)s tibi tribui postulat. C. de rei
uen(dicatione). tatis. (et) in aut(enti)ca. de s(an)c(t)is ep(iscop)is. §. reuerentissimi.
coll. ix. (et) i. de app. an sit n(on) contra. xxiij. q. v. nos.
(et) xvi. q. vij. sicutis deincep(s). (et) xxiij. di. in nomi(n)e
d(omi)ni circa fine(m). (et) C. de co(m)pensat. l. ult. s(ed) istud ultimu(m)
est sp(eci)ale in deposito. actione. i. petitione. q(uia) s(ecundu)m canones
tenemo(r) te(m)p(or)e actionem. de h(oc) dicitu(r) est. s. de iud.
dil(ectu)s. (et) re(con)uentione f(act)a. hic p(ro)b(atur) qual(ite)r ac(tio) l(i)t(is) fiat de
qua d(icit) i(nfra). pr(oximo). in continenti. istud i(n) continenti intelli
du(m) est nullo actu medio interposito. (et) e(st) sile (simile) illi mor
q(uod) in les. s. C. de ele. q(uia) p(ro)p(ter). ibi h(oc)s similitas i(n) excre
tales de h(oc) actionib(us). s(ci)l(icet) q(ue)stionib(us). id est si actor age
ret possessione. (et) reus uellet reco(n)uenire actorem sup(er)
alia sp(eci)ali spoliatione. secus si actor ageret possessorio.
(et) reus uellet reco(n)uenire illu(m) petitorio. q(uia) q(uod) spolia
tionis p(ri)uilegiata est. ut p(rius) expediatur. i(nfra). de ord. cog.
s(ed) spoliatione. s(ed) si p(ri)ma sit petitoria reus (et) spoli
atione. b(e)n(e) p(ote)st actore(m) reco(n)uenire in mod(um) actionis.
i. de ord. cog. cum dilec(ti). (et) sic n(ota) q(uod) p(ro)p(ter) reco(n)uentione(m)
fit iudex qui al(ia)s iurisdictione(m) n(on) h(abe)t i(n) reco(n)uenie(n)te q(ua)n
tu(m) ad aliam cau(sa)m reco(n)uentionis. s(iue) s(it) ordinariu(s)
siue del(egatus). ca(usa) reco(n)uentionis delegata n(on) est co(m)missa.
ut tes h(oc). (et) s. de of. del. prudentia(m). in fi. (et) ordinari(us)
h(abe)t iurisdictione(m) p(ro)p(ter) reco(n)uentione(m). puta cu(m) cl(er)icus co(n)ue
nit laycum coram layco iudice. t(unc) cl(er)icus tene(tur)
re(spo)ndere coram eode(m) n(isi) sit ca(usa) q(ue) coram iudice eccl(esi)a
stico sit tractanda. de quib(us) dictu(m) est. s. de foro. co(m)pe(tenti).
ex tenore. (et) c. p(ro)ced(eni)t. ut in crimin(ibus) locum h(abe)t re
(con)uentio. de h(oc) di(xi). s. de iud. at si cl(er)ic(us). concordia u(e)l
iudicio. est h(ic). ar. q(uod) iudex p(ost)q(uam) si pot(est) d(e)b(et) p(ar)tes reducere
ad concordiam. ar. ad id. v. q. ij. si p(ri)mates. q(uia) de h(oc).
(et) xxiij. q. iiij. si quis in(u)b(er)to(r). (et) e(st) sile. ff. de v(er)b(orum) (et) e
quissimu(m). (et) i(nfra). de sp. c(on)t(ra)clam. (et) s. de transac. c. ult.
v(e)l de toe.

Prudentiam (et) i(nfra). Sane consuluisti nos.
Utru(m) cum ca(usa) ap. te co(m)mittit(ur) (et) reus s(u)b
eodem iudicio actorem reco(n)uenit. (et) actor

s(u)b reco(n)uentione ap. obstaculu(m) interpo(n)it. an e(st)
appellationi s(i)t deferend(um). Nos u(er)o ita sentim(us) q(uod) cu(m)
actoris (et) rei eadem sit co(n)ditio. (et) uno eod(em)q(ue) iure
circa appellationis remediu(m) debeat utriq(ue) consu(l)i.
sic(ut) desiderat actor. ut s(ecundu)m iuxta sc(ri)ptum ma(n)da
toris iustitia fiat. a p. re(mota) eod(em) modo d(e)b(et) reco(n)uenien
tem in sua iustitia re(spo)ndere. Gregorius. ix. ab
bati s(an)c(t)i iohis de uineis.

Prudentiam actoris (et) rei. eade(m) est ac(ti)o q(uia) i(n) iudi
cijs non d(e)b(et) e(ss)e p(er)sonarum acceptio. s. de iudic. nouit.
(et) iij. q. iiij. c. ij. (et) n(on) d(e)b(et) actori lic(er)e q(uod) reo n(on) p(er)mittat(ur).
ff. de reg. iur. n(on) d(e)b(et). (et) ita si remota e(st) ap. quo ad ge(n)
tem. (et) eod(em) modo quo ad reco(n)uenie(n)te(m). q(uia) eod(em) modo
quo quis in alteru(m) statuit. ip(s)e d(e)b(et) uti eod(em). ff. q(uo)d q(ui)sq(ue)
iuris in alteru(m). l. i. ij. (et) iij. (et) s. de ele. cu(m) o(mn)is. (et) ho
die non ui(de)r locum h(abe)re q(uod) hic d(icit) de ap. q(uia) ip(s)o iure
remota appellatio e(st) in qual(ibet) q(ue)stione. i. de ap. ut debi
tus. (et) c. pastoral(is). i(n) p(ri)n(cipio). eod(em) modo. i. s(ecundu)m eand(em) forma(m).
q(ua) p(ro)cedit iudex i(n) principali. (et) in reco(n)uentione. (et) pote
statem h(abe)t iudex quo ad o(mn)ia in utraq(ue) q(ue)stione. (et) sic
est ar. q(uod) iudex eandem h(abe)t auctoritatem in p(ro)rogata
iurisdictione. sic(ut) in delegata de h(oc) dictu(m) est. s. de of. del.
p(rudentiam). (et) G. remoto. n(on) ap. repetita intelli(gitu)r in reco(n)uentione.
sic. xxiij. q. vij. apl(u)s. sic cum ad reliquu(m) ab herede
intelli(gitu)r repetitu(m) (et) a co(n)stituto. C. ad trebell. n(on) iusta(m).
(et) ff. de l(egatis). ij. debitor. §. i. (et) ff. de v(er)bor(um) ob(ligationibus). optima. §. i.
s(ed) pone q(uod) actor s(i)t una re t(ame)n litteras i(m)petrauit. n(um)
q(ui)d pot(est) illu(m) reco(n)uenire s(upe)r plurib(us). u(ide)t(ur) q(uod) n(on). ff. de
iudic. o(mn)i(u)m. s(ed) id q(uod). §. q(uia) si. (et) ar. h(oc) littere. s(ed) e(st) credo.
ar. s. c. p(ro)x(imo). jt(em) retenta hic ead(em) po(n)e reco(n)uenit actore(m)
s(upe)r plurib(us). u(e)l s(upe)r uno t(ame)n. (et) sic actor efficit(ur). n(um)q(ui)d
actor cu(m) reco(n)uenie(n)s pot(est) age(re) contra reu(m) s(upe)r alia re
q(ue) in litteris expressa n(on) fuit. ar. ff. de except. l. ij. n(on)
credo q(uod) h(oc) possit. q(uia) reco(n)uentio n(on) intelli(gitu)r nisi q(uan)tu(m)
ad illum qui p(ro)uenitur. jt(em) ar. q(uod). C. de legib(us). q(uo)d
fauore. si est e(st) q(uod) illud intelli(gitu)r cum princeps suo
motu aliq(uo)d iuris i(n) fauore(m) alicuius co(n)cedit puto in
nouib(us). u(e)l e(st) c(ontra)rius q(uod) d(icit) hic intelli(gitu)r cu(m) a(li)q(ui)s i(m)petrauit
illud ius. (et) p(ro)p(ter) ad instantiam petentis illud co(n)cessit. q(ui)a
ip(s)e d(e)b(et) uti eodem. ff. q(uo)d q(ui)sq(ue) iuris. l. i. (et) s. de ele.
cu(m) o(mn)is. s(ed) hodie ut dixi nunc e(st) e(st) co(m)mune ad o(mn)ia. i.
de ap. ut debitus. De restitutione litis.

Olim inter capl(itu)m nouio(mensis) ex p(ar)te una.
(et) capl(itu)m eccl(esi)e s(an)c(t)i quintini ex altera. s(upe)r
quib(us)dam iniurijs. excommunicationum s(ente)ntijs (et)
quib(us)dam alijs articulis orta m(ate)ria q(ue)stionis. (et) i(n)
iudices s(upe)r c(ausa) quib(us)dam positionib(us) (et) r(esp)o(n)sionib(us) ad ea(s)
dem. audit(is) (et) que p(ar)tes uoluit p(ro)ponere co
ram eis. ca(usa)m eandem ad examen. ap. remi
serunt p(ro)curatorib(us) q(uia) p(ar)tium p(ro)p(ter) h(oc) in n(ost)ra p(re)
sentia constitutis. quamuis po(s)i(tio)nes (et) r(esp)o(n)siones
hinc inde s(upe)r plurib(us) articul(is) f(a)c(t)e fuerint coram
iudicib(us) memoratis. q(uia) t(ame)n litis c(ontestatio) n(on) inue
nimus e(ss)e f(a)c(t)am. cum n(on) p(ro) po(s)i(tio)nes (et) r(esp)o(n)siones.
ad eas. s(ed) p(er) petitione(m) in iure p(ro)positam. (et) r(esp)o(n)sione(m)
secutam litis contestatio fiat. p(ro)cess(us) t(em)p(o)r(um) de fru(ctibus)
n. co(n)silio irritum dux(imus) nu(n)tiand(um). Innocen.
iij. abb(at)i s(an)c(t)i pauli. (et) l. canonico toronen(sis). De c(on)fes(sis) lib.

Cum inter. et i. Cum nō p positiones et responsiones. sic. s. de ele. dud. sed videtur q istud sufficeret. qr pōnes sed ipō fcō sat fuit. unū sat intelligr. lit. cōt. si p pō nes et responsiones sed nō est uim. qr lit. cōt. e exordiū litis siu principiū cāe applicatur. s. de of. del. sed ad nunc. et i. et ii. res deducta in iudiciū nō videtur p simplicē petitōn ul' p editōn actōnis. C. e. t. l. tinam. s. principium deest nichil sed edificari pot. i. q. i. cū paulus et aut. sed vero principiū potissima ps e. ff. de orig. iur. l. i. et ii. sed q. licet sit principium tn necē e libellum pcedere sed quo litis c. fiat ut dic tum e. s. de libell. ob. c. i. e aut. li. c. negotij pn cipal' hinc inde iā ap iudicem fcā narratō et sb secu ta responsio. ut hic. Siue negando siue cōfitendo de h notatur. s. de ele. c. dudum q e ita intellig ut fiat aio pcedendi in cā et ea intentōne directe et ex pposito. unū si aliquis pponat fcm corā iudice non eam mente et rndeatur saluo iure suo et siu pnidito non erit pptea lit. cōt. fcā. cum h fiat nō ad iudicis interrogatōn. sed motu suo cōtesta tio fi dz interrogāte iudice actore pponente suā acc. et reo rndente ad interrogatōn iudicis. ut mos e. ar. C. e. l. una. infi. sic pz q nō erit fcā li tis cōt. cum fcm pponit cū ptestatōne et sui pnudi tō. a. r. op. ff. quib; modis pignus. l. ȳ pp. solūt. sed debitor. s. si in vendicōne. et a. r. s. de ele. cum na. s. de ptestatōne. s. ergo litis c. si precedit. nichil in q agitur et hic ut hic et. i. t. ps. p toū dem et pot rato assignari qr p pōnes et rensiōs non fiat lit. contestatō. qr ponit aliq fcm l' dic tū nil petit ab adūsario. nec et ostendit p h se ul' le agere et ita nō posz pferri sīia cōdēpnatōis. l' absolutōis. cum nichil petitū sit p positōm. sed ostē ditur ad ee ul' dāni seu pmissū et sīia sp formā da e s' modū agendi. j. de acc. qualit. et qn. ad. si. et. j. de h. liez rely. et cōtempnatō nō est facienda nī ad h sit actum. j. de or. cog. cū dilcē ad. fi. h. p terit. qr inē rogōnes et rensiones alii fiunt an lit. cōt. ff. de interrog. acc. qn p toū. de quib; nō. j. de iur. calump. c. plt. in glo. q incipit oia q. et p il las interrogatōnes et rensiones nulla fieret. cōdemp natō l' absolutō si fieret p lit. cōt. sed petitōne ac toris. et ita pz. q s fiunt pōnes tm et rensionē ul' la petitōne pmissa ul' cōtestatōne fcā. nullus e pcessus. ut. s. de ele. dudum et hic sed quid si petitō oblata fuit. et in actis redacta. et cōt. litis. fcā nō fuit. sed positōnes et rensiones fcē fuerūt id credo q pcessus nō valeat. qr lit. cōt. non est fcā. b.

Ad h deus. et i. Cum cā que vertitur inter. R. et b. uxorem eius. aut. ap. no bis cōmissa fuiss; tandē pcurator eiusdē R. libello uxoris quo virum ad separatōnē cho ri et ut dotem reciperet de adulterio accusabat. noluit rndere. donec aduocatus ei veniret. indutias postulando. qui cum sb indutias postulando sepe petendo uos illudere videret. tandem ad psentiam nram accedens dixit se rndere paratū. sed die statuto cū crederetis

Rnsuris libello. restitutōem uxoris p fi postu lauit. ne secus fieret a pplsando. sed cum qr ma li dicebat se uir incurre suspectū. et id pcurator nec de missis ipunitate caue nec ino curaret se postmod conspectui psentare. uos teste multis recipere studuistis. et i. i. con. i. t. R. q sed ordo iudiciarius in aliis actonibus sit ruand. et in matrimonialibz casis nō uiz quaqz seruet. qr tn in psenti negō non e actum de fede matrimonij. sed de crimine adulterij p q ad separatōm. cōiu gij nō ad cōiunctōem intendītur. qr lit. nō cōt. testes fuint recepti et attestatōes et publicate si ue deferendō. siue nō deferendō. a p. finis sz si e ad diffinitiuam sīiam pcedendum potuit in pstatus. R. ppt suā cōtumaciā. l' et pcuratoris ei sui sciens nō purgauit eandē excōis sīia in nodari. Idem. jo. col. patriarche. et archiepō cassan.

Adh. et j. ut dotem recipiat. et ē donatōm ppter nup. nam sic ppter adulterium uxoris uir lucra tur dotē. ita muli; ppt adulterium uiri lucrat' donā tōm pp nup. C. de repu. cōsensu. s. si uō. qr uir et muli; nō ad impia iudicant. xxxij. q. i. si qs uxo rem. li tn filij extent ex eoz mīo. tē dos sui do natō spectat ad filios. in aut. ut liceat. mīi. et a uie. s. si de adultio. coll. viij. Noluit rndē. sed hic agatur de crimine. qr non agitur criminal' pot intuenire pcurator. et rndē et agere. s. de pcur. tue. Donec aduocatus. si qs vocatur ad iudiciū et dicit se non hre aduocatum dande sed iudice ad qrē r aduocatū. ff. ex quibz. c. ma. l. ab hostibz. s. sed q simpl. et. l. an ptor. et. s. ulē. et ar. ad id. C. de iud. ppetam. s. plt. ff. de postulā. l. i. s. ait ptor et ex cā e in medio tpr dande sunt idutie ppt absentiā aduocati si iusta de cā esz ipeditus. cū nimis eēt difficile et graue alium qrere aduocatū qui sua cāe nō nouit. et sic e in. p alio indutia s optine ret. ut istuerit. sed si maliose petatur nō sunt dā de. ar. j. de do. et c. p ut. pt sīiam non he locū si diceret nō hui aduocatū tempe sīie. C. de pos tulati uelamento. et id ppter h nō retractabi. e tn spāle in cā fisci. ut non valeat sīia lata cē fiscū aduocato ei absente. ff. de iur. fisci. si fiscus. et. C. de aduocatis fisci. l. ult. Mē suspectū. h est un cās q spoliato uiro uxor non restituit. s. cū time tur de seuitia uiri. j. de restic. spol. ex tnsmissa. et. c. litteras infi. et xxxij. q. i. de beneedō. Itē si i cōiuē ti pcetur ipedimentum saltē in gradu dispēsabli. in quo casū non dz fi restitutō. j. de rest. spo. litt. Itē si publice fornicat. j. de diuor. si gratia. Itē si uirgo fuit. et timeat corrumpi. j. de spōsal. cū lo cū. et ar. j. de rest. spo. ex tnsmissa. et. c. ex pte. Itē va si si ult tractare cum uiro sīi cōtumelia cātoris de negatur ei restitutō qiuis iuiste fuit spoliata. j. de diuor. gaudem. s. qui aut. al' nō facienda e restitutō añ pcipal' cāe ingssum. j. de resti. spo l. ex cōsisione pmitta p sufficientem l' ydonea cau tōne de ipunitate. p. j. de rest. spol. ex tnsmissa

ar
z. c. ex pte. Itē si nō uult ītrare cū uiro suo cōtume
lia creatoris denegat̄ ei restitutio. q̄ uis īuide fu
it spoliata. j. de diuor. gaudemꝰ. ¶ cum aūt. al' ū
facienda ē restitutio an̄ principalis cāe ingressū.
j. de rest. spol. ex cōquestione. pstita p̄ sufficien̄ti. ul'
ydonea cautione de ipunitate p̄. j. de rest. spol. ex
trāsmissa. ↄ. c. lr̄as. ↄ. xxxij. q. j. de tenetur. ū tāta
eēt uiri austeritas q non auderet se uiro cōmitte
re tunc nullo modo dꝫ restitui. ut in. c. lr̄as. infi. vel si
ne uicius. blasphemo dīu seuo. mēcho. manifeste sꝫ
pe patente ēo. itꝫ uirgo redditur uxor. si usqꝫ
quaqꝫ seruatur. nō q plura spālia sunt in cau
sis matrimonialibꝫ. qr cū agitur de fede matri
moniali pot agi q̄ cōtumacē li. nō. cōt. ad dif
finitiuā sniam. j. e. cum. ¶ porro. Itē qr minor pot
cē in cā sn̄ curatorem. j. de resti. spo. ex pte. Itē cō
fessio cōtra m̄rim. nō p̄iudicat. j. de eo qui cog. c.
lix. j. se. eo. Itē qr pr̄ ul' mater possunt testifica
ri tam in cōiungendo q̄ in disiungendo m̄rim. j. qui
m̄rim. acc. pos. vi. Itē qr snia lata cōtra m̄rim ad se
paratonē eorꝫ cum iā cōiuncti erant nō trāsit in
rē iudicatā. j. de sen. ↄ. re iud. lator. ↄ. c. cū sāgui
nei. Itē nec transactiō seu cōpō pot in m̄rimonio inte
uenire. s. de transac. c. vlt. Itē nec arbitrium. s.
de. rest. in integꝝ. cā infi. Itē nec pena h̄t locū.
ff. de. v. o. titia. ↄ. c. de spon. l. vlt. infi. ↄ. j. de
spō. Gemma. vel si uetus. Si nō cōtinuit. si mor
plat i pedimentum. Siqꝫ uir austerius moꝝ si le
ge reliata. Si uirgo fuit ꝫ corrupi timeatur. hec
sūt q̄ faciunt nulli ne cōtinuat. coniugij intra
sunt h̄ spālia plura. Non contestata pstat sen
tentia lata. procuratores dant tali lite minores. h
nō cassatur ipso q̄ si fateatur. hic nō iurati te
stes peant repulsi. hic si pcedit concordia q̄qꝫ re
cedit. h ū transigit non arbitriumqꝫ subitur.
sīo cōfirmatur sententia si qua feratur. hic spā
le tene cessat scrupulo pene. ↄ iter b'reuiū non cō
testata fertur sententia late. ↄ p ueteres mādat
nō fit snia. ppter arbitrium pena cessat trāsac
tio pactum. ↄ nō iurati testes cōfessio. cōt. ad sepa
ratonē cōiugij. Subuni istud cōiugij ī ppe po
nitur. qr ppter adulterium ipm̄ cōiugiū non
dissoluitur. immo manēt cōiuges ī separati. xxxij. q.
vij. c. i. ↄ. ij. ↄ iō expone cōiugij. i. cōiugū. qui ppter
alterius adulterium separantur ab inuicē quo ad
mutuā seruitutē. tn̄ uinculo m̄rimonij inchoato p
durante. ↄ h pꝫ qꝫ lꝫ sit absoluatur ille qui nō pec
cauit a seruitute alterius qui adulterium cōmisit
cōtrahē ū pot. xxxij. q. i. dixit dn̄s ↄ si cōtraheret cō
pelleretur redire ad p'mam. j. de diuor. ex litteris.
ad diffinitiuā sniam. hic pꝫ q in ciuilibꝫ ca
usis nunquam est ferenda snia. lite non. cōt.
ↄ. ar. j. de do. ↄ. cō. pur. c. quō. ↄ. qm̄ iudex cō sen
tiam. j. e. t. p totum ↄ aūt. de exi. reis. ¶ si
uō. coll'. v. siue incriminali ciuili mora. vt h.
hug. cōtra dixit q testes possunt recipi. ↄ snia fer
ri in criminali dū modo de cā liqat. l' liqueret
postē su cā sit ciuilis siue criminalis. de hac tamē

tm̄ tradit. iij. q. ix. i summa ↄ. j. de dolo ↄ cōtumacia. ↄ no
q dn̄s pp. p. to. ti. istū fuit in opione. Jo. cum dixit
qr lit. non cont. nō sunt testes recipiendi. mar. cō
cū hug. ↄ dn̄s pp. cum sequitur opini. mar. j. de test
tam. Bamiitius ↄ. c. raynaldō. v' tractat de duabꝫ
q̄stis deducendis. pstat cū pstatus. scꝫ pp suā cōtu
mā ul' ē procuratoris. ex h loco cui dentē cōppꝫ q dō pun
iendus sit. ē ergo dominꝰ puniendus cum ipē cōtumax
fuit. Itē ppter cōtumaciā sui procuratōris eo sciente ↄ ū pur
gante. qr tunc uidet ipē tamē cōtumaciā sui pcu
ratoris. vel ū pot excōicari aut al'. puniri. qr alienū
cul pā fecit ppriam p cōsensū. ↄ ita punitur dn̄s ppter
factū procuratoris sui ei cōtumaciā. ar. j. de ep. sepe
cōtingit. ↄ. ij. q. vi. ¶ biduū. ↄ si adūsus. nā factū
procuratoris nocet dn̄o. s. de i integꝝ. rest. cū uenis
sent. ↄ cōfessio procuratoris nocet dn̄o. j. de re iud.
suborta. ↄ ignorantia. vel. ↄ dolus procuratoris dn̄o
nocet. ff. de tributoria procuratoris. ↄ. ff. de except. i
ntibus cū aūt in ex actiōne. l. xij. ↄ q factū procura
toris dn̄o p̄iudicet. h's. i. de cā. pos. ↄ. p. cum olī.
ↄ generali factū procuratoris dn̄o p̄iudicat. v' excedit fines
mandati. s. de. of. del. cū olim. ↄ. c. de procur. si p
curator. ↄ s. ipute. q̄ malum procuratorē elegit.
ff. de mīn. cū mandato. nā cum psit dn̄o procura
toris si ē in tuto optinuit. ff. de procur. cum procu.
¶ ut in ceteris sic ↄ ei nocere. sꝫ cō uz q cōtuma
cia procuratoris nō dꝫ nocere dn̄o. ff. si quis ius. di.
nō. ob. l. i. ¶ si procurator. ↄ expsse q tm̄ est cōuenien
dus procurator. nō dn̄s. ff. man. si mādato. ↄ prin.
Itē ignorantia dn̄i cōdō p procuratorē deti or si nō
pot. ff. de procur. ignorantis. nec tm̄ scīa eius dn̄o
ignoranti nocet. ff. de liberali cā. in seruo. nec de
lictū eius in cuiū de ecclūdicis. ti. ¶ si q̄s ī suo.
coll. ix. nec dolus eius. ff. de except. doli. si procurator.
so. dicas q procuratoris cōtumacia ipsi dn̄o p̄iudi
cat in eo casu in quo loquitur ibi puta qr scit eius
cōtumaciā ↄ ratam h̄t cā eo ipō q nō purgat ipsā.
vel ū in eo casu pot dn̄s excōicari. si uō dn̄s ignorat
eius cōtumaciā. nec eam ratam h̄t. ipē procurator
punitur de dolo suo ↄ nō dn̄s ↄ sic loquitur. ff.
si quis ius. di. l. i. ¶ si procurator. ↄ alia iura ad
h inducta. qr iniquū ē aliq̄ alterius odio p
grauari. c. de in. o. f. testa. si quis suo titulo finē.
ↄ pcā suos debent tenere actores. j. de hijs. q. fi.
a ma. p. c. q̄uit. ↄ. c. de penis sancimus. al' g dn̄s
nō est excōicandus. ignorans culpā ↄ dolū sui
procuratoris. ul' cum eam scit eā purgat. ↄ ē h. no.
cōtra. eā q facit in iudicio s formā mandati bn̄
fit p̄iudicium dn̄o p cōfessionem procuratoris seu
p factū illius. ut dicit iura p̄ inducta. dū modo ū
transgrediatur formā mandati. Al' nō olē dn̄o
si eum p̄ scit adiecit. s. de. of. del. cū olim. sꝫ q si
ppter cōtumaciā procuratoris tm̄ dn̄s excōicetur a iu
dice dn̄o ignorante cōtumaciā procuratoris. nec o
cām ratam h̄nte nūquid erit excōicatus. h sepe
cōtingit. uir q si teneat qr hic dicit potuit excōica
ri ppter suā cōtumaciā l' procuratoris. ↄ illud dꝫ posse
fieri q de iure fit. xxij. q. ij. faciat hō. sꝫ uir q ex

coīcatō teneat. cū sit lata a iudice suo sū ī iuste-
sū iuste. xi. q. iii. sēnā pastoris. & in c. si pa quod dī
modo iūr cum talē, puratorē cōstituit. cum nō ob
tempat iuri. & aliquis p fcō aliuis ē cū culpa pu
nitur. j. de spō. non est. credo q̄ tutius sit dīe q. ē
excōicatus. lz nō debuit excōicari. & dz absolui siū
aliqua satisfōne. & ab sz grauamie. & credo q̄ iu
dex tenetur ei ad interēe. j. de sen. ex. sac. qr illū
excōicauit iniuste. & nō tacitum.

Accedens &c. j. cum in iudiciū delegatorz
p̄sentia archiepī tyrēn. restitutōis
benefitium postularet. plebanus scī mar
chi de uenetys contra quem agebat nil ad
obiecta r̄ndit. sz ad nram audiam ap
pellauit. & lz sepe fuisset admonitus ut
iuri pareret. qr eius ap. non tenebat. noluit
tū sedere amplius uel coram eis ē. cparere.
Ipi uero iudices cum plebanus in sua contu
macia pduraret. testes receperunt ab aduersa
pte pductos & t depōnibz redactis in scriptis.
mandauerunt eidem. ut ad eos accederet ī
psonas. uel dca testium obiecturus. qd cum
facere noluisset. in ipm excōis sniām ptul
runt. possōnem iuris prochialis ad iudica
tes archiepō memorato. & eum restituentes
in integrum districtius iniūxerūt. ne quis
possōnem tyrēn ecce restitutam pturbare
presumeret. Cū igitur lis coram eisdē iudicibus
non fuerit cōtēā & manifeste pateat litteras ip
sas p uera suppssōnem obtentas cū mani
festum eēt duos pdcorum iudicum. aconi
uidelz & terteñ. epōs. eidem archiepō. tamquam
suffraganeos suo metropolitano sb eē. ac
ex hiis plebanū legittime appllasse constaret.
in eo ē firmitū legise appellasz. iudices ipi
nōz ppt contumaciam excōis forte potuerunt
pferre sententiam non tū debuerunt sup
principali negō. diffinitiuam sententiā. lite.
non cōt. pferre. pdcas sententias cassauimus
īmo cassas denunciauimus & inanes. Vn ty
ren. archiepō dedimus ī mandatis. ut eccie
scī marchi instrā restituat. & ē uniusa q̄
tū occōne sententie pse uel p alios occupa
uit. Idem epō brixieñ.

Accedens &c. j. contumacia appllauit. hic nulla
causam appellandi seu grauaminis expssit. Vn
non iūz s hodierna iura appllo. j. de app. vt de
bitus. cā sp dz exprimi coram iudice. & ppt illam
appllari. j. de appll. dilcō. fil. G. al. admitti nō
dz. cū tal appllo nō tenz hodie. hic n appellaui
pp suspitōm. sz appllari non dz h m debuit cau
sam suspitōis coram iudicibz allegare. plebi
tem. & si nō admisissent legiam suspitōm. tc
demū debuit appllare. j. de appll. cum spali. tn.
j. vē q legitima fuerit ap. vsu. ex hiis plebanū.
legittime &c. & ita s antiqua iura suffitiebat
appllare. lz cam nō exprimeret. vt h uz. qr pp
talem ap. non deb admittere. qr illi iudices erant

Accedens clas. ... (marginal note, in brown ink, at the foot of the left column, only partly legible)

suffraganū archiepi. sz hodie nō teneret tal ap
pellō. vl. dic q̄ cā suspitōis fuit allegata nec ad
missa. vn tenuit appllo. & ita nisi contrariū. & qr
suspitōis cā notoria erat. ualuit appllo plebanū
quius cā non expssierit. ut. j. sē. in ipa littera sec
cum cā suspitōis aut ē appllōis latens ē. qr
tc dz exprimi sc̄d q̄ uradī. j. de app. ut debitus. &. c.
cum spali. &. c. interposita. testes receperunt. li. nō
cōt. et male. s. c. pxi. &. j. c. p tomm. sniam ptulit.
& male. qr nemo e plus obicere in psonas testi
um. possessionem iuris. non aut possoin cā rei
seruande q̄ forte facere potuerit. īmo sine forte
si contumax fuisz. j. e. c. pxi. & c. cum. c. in aliis. sz
ap. s. pmissa iur defendere ī pm plebanū a con
tumacia. vn nō tenuit snia excōis. ut inferius
sequitur. presumeret. ar. q̄ iudex dz defense ī ductū
in possoin. j. de sū. querelam. suo metro. sb esse. h
est iusta cā recusatōis. qr iudex sit suffraganē
aduersarii. sic & illa q̄ iudex sit dns aduersarii. s.
de of. del. cum q̄ inter. &. v. plures cas notant
de recusatōne. idem iur si sit affinis. iii. q. ix. ab
sens. &. ff. de minoiīs. l. cornelia ī pr in. ff. si est
comes ipius. l. locius. ff. de of. p. si natus. c. &. s.
de of. del. cum. &. ff. ppter dum tota familia
pot recusari. C. si quacumqz pditus potate. l. iiii. et
lz ex istis cāis repellatur iudex a iudicando nō
repellitur testis a testificando. & h est cā. qr fa
cilius possem ure multos iudices q̄ unum teste.
Vn repellit iudex a iudicio ppter defectū testis ut
hic ferat testiū in cā. j. de testibz. dilcō. ac. ex hiis
qz dicit ex hiis. qr n appellauit ex pluribz cāis.
sz tm erant suffraganii post. ap. v unica uidebat.
Videbatur cā. ap. eo tempe quo appllauit licet
cam non expssit. s. qr duo iudices erant suffra
ganei. receperunt test. lit. non cōt. sz ppt h d ex
hiis. qr ex sueniente grauamie sumpsit appllō
maiorē firmitatē & sic ex hiis q̄ postea sūr in
terse fortius ualē. sz ab initiō unica uiz. & sic ū
niam uocat app. & tū nulla cā fuit expssa. vt
dcm est. & ita ex post fcō appareat snia. sic. j. de
su. & in. fenitatis. ul dic q. duo iudices recusati
fuerunt. & qr nō admiserunt recusatōm appellat
fuit. & plannum ē q. dr. ut supradcm ē. ppt con
tumaciam. si ap. nō fuisset snia ppter contumac
iam debuit & potuit excōicari ul aduersariū ī. q̄
iuris. pos. mittē cā rei seruande. vt. j. c. pxi. sz dif
finitiuā nūquā potuit pferre sniam sc. pos. q̄ erat
cōd principale. cum lis non eēt cōt. j. c. p tomm.
& q̄ dicit forte nō notat dubiōm. sz pō affirma
tōm. cassauimus. i. cassas denū. h ideo ita expōit
qr pprie dr cassari snia ubi tenet. sz cum snia
nulla ē ut hic non dz cassari. qr q̄ ū est dz cassari.
nō dz. sz dr denunciari nulla sic fit in snia excōis.
i. de sen. ex. p tuas. &. s. de of. del. cū contingat. & hic
duo fuerunt snie. s. excōis ad plebanū. & sē resti
tutōne possessionis iuris prochial. & ē uniusa.
qz principale nō tenuit nec illd q̄ ex eo nascit
eō secutū. j. de fide instru. super dilc. &. C. de legibus

post app. al.
cā grauamine
superuenit. f.

Introduci. Si actor agit int[er]d[ict]o de recup[er]anda possessione
[et] res est c[on]tumax no[n] h[abe]t locu[m] missio. unde dicitur q[uod] in da[m]
... no[n] ... posse. C. de ing[e]n[uis] ma[n]. diffamari ...
de fide instru[mentorum] ... dic[it] ...
... spe ...
... de p[ri]mo ... pone[re] ...
... in pos[sessionem] ... in glo[ssa] ... Jo[hannis]
in novella.

... q[ui]a iudices ... n[on] recipiebat ...
assignari ... appellaverunt
... iudices ... causa ... sibi ...
... statim exaudit. Ost.

Il.

no[n] dubium cum sui[s] c[on]ti[n]g[ent]ia ergo ff. restituenda
q[uae] occ[asi]one ip[s]ius l[itis] h[abe]nt. sic[ut] cum restituit[ur] minor
adv[er]sus l[itis] c[on]tra pignora distracta deb[e]nt restitui. ff.
de mino[ribus]. si ex ca[usa]. i. §.

Tue f[raternitatis] devotio. [et] j. Con[tra] t[ua] dux. Rnd.
q[uod] si reus lit[e] non cont[estata] contumaciter
se absentet tal[iter] q[uod] sit ca[usa] q[uod] actor possit in
poss[essi]o[n]em rerum petitar[um] introduci. e[st] in ea-
dem ca[usa] custodie introducendus. q[uod] si tal[is] fu-
erit ca[usa] q[uod] actor in poss[essi]o[n]em nequeat intromit-
ti. ut un[de] p[ro]ceat. e[st] p[ro]ce[dendum] ex contumax ap[pe]lle-
dus. Idem decima dei [et] de eccl[esi]a albiba[nensi] aurel[ianensi]
[et] carnot[ensi] dyoc[esis].

Tue f[rater]nitatis. [et] j. contumac[ia]. pluribus modis di-
cit[ur] contumax. j. e. c[ap]i[tulo]. §. i. [et] xi. q. iii. certum. ff. de
re iud[icata]. contumacia. poss[essi]o[n]em. ut est pos[ses]s[i]o. j. de ca[usa] po[ssessionis].
cum eccl[esi]a. i. ca[usa] custodiende inducendum. non t[ame]n vi-
de[tur] d[ebere] nimium festinare ad decernendam t[ame]n missio-
nem in poss[essi]o[n]em. al[ias] fieret restituc[i]o c[ontr]a eam. [et] ar-
ff. de damp[no] infec[to]. si finita. § si forte. q[uia] [et] s[ente]n[ti]a dif-
finitiva [et] revocatur infra de ca[usa]. j. de re iud. cu[m] b-
toldus. [et] d[ebet] fumari negotiu[m] p[ro]sequitur an missione[m].
ar. § q[uod] in rem actio. l. ii. [et] j. e. c[ap]i[tulo]. § pl[us]. an iste
sic missus sit custos t[antu]m vel verus possessor. d[icitur] j.
de eo. [et] c. attingit. no[n] q[uod] s[ecundu]m aliq[u]a p[re]dicta s[unt] c[ontr]a il-
los qui no[n] admittunt actorem i[n] pos[sessionem] s[ecundu]m mandatu[m]
iudicis. p[ri]mo. q[uia] puniunt[ur] in expensis. j. e. c[ap]i[tulo]. §.
in aliis. [et] i. de restitutio[n]e ad h[oc] s[ecun]d[u]m est q[uod] eo no[n]
obstante q[uo]d non possidet efficitur verus possessor a[n]-
no el[apso]. i. de dolo. attingit. [et] ff. de bonis auct[oritate] iu-
di[cis] pos[sidendis]. q[uo]d in s[e]c[un]dum. q[uia] pot[est] exco[mmun]icari ut h[i]c [et] j. e.
c[ap]i[tulo]. § ul[timo]. q[ua]rtum. q[uia] pot[est] convenire adv[er]sariu[m] q[ua]nti
sua interest poss[essi]o[n]em misisse. ff. si ut poss[ideat]. l. si duo. §.
ul[timo]. [et] ff. ne vis fiat ei qui i[n] pos[sessionem] mi[ssus]. l. i. i[n] p[rincipio]. q[ui]ntu[m].
q[uia] manu militari pot[est] eici. ff. ne vis fiat ei q[ui] in
pos[sessionem]. si quis missus. [et] ff. de rei ven[dicatione]. qui restitue[re]. § in
de usuf[ructu]. a[n]nuis[que] vetustate poss[ess]or n[on] p[ro]ficietis. Expe-
sas reddet q[uam] multis arma repellent. utilitatis ope-
ra d[ebe]t ferre a contumacia. q[uod] nequeat in p[rincipio]. puta si ca[usa]
e[ss]et criminal[is] si civil[is] s[ed] criminal[is] agatur. ul[timo]
n[on] si[n]t contumax e[st] excommuni[can]dus. s. e. c. i. i[n] fi. [et] xi. q. iii. t[itulus]
sus. [et] c. quicumq[ue] [et] hic.

Accedens ad ap[ostolicam] se[dem] nobil[is] vir G. vicecom-
mes nob[is] exposuit q[uo]d cum co[m]es ep[iscopus] t[unc]
ep[iscop]o comite britannie p[ro]xima consanguinitatis
linea attingat. [et] archid[iaconus] eius sit clericus co-
missar[ius] qui eidem vicecomiti est adv[er]sari[us]
principal[iter] ut pote qui uxorem sua[m] [et] t[er]ra[m] pu-
blice detine[t] p[er]mittit. [et] mag[ister] p. de t[er]ra uxori
sue oriundus existat nimis favens eidem. et
o[mne]s sub districtu sunt comitis memorati.
nec ei p[er] districtum ip[s]ius ei patuit accessu[s]
ad eos. [et] ip[s]i cum i[n] ca[usa] inter ip[su]m [et] uxore[m] sua[m]
amissa fuerat nu[n]quam ei voluerunt n[ec] in t[er]-
ra inimicorum suorum locum [et] t[ermi]num assigna-
re sine mortis periclo accedere no[n] audebat. [et] h[ec] lit-
teras non h[abe]nt de adiutu. si t[ame]n misse fuisset
no[n] debebat se credere suis capitalibus inimicis.

[et] j. c[on]s[anguinitatis]. q[uia] cum p[ro]pinquiores s[i]nt ist[ae] rite nobil-
iam d[i]c[t]am quam fuer[unt] [et] ca[usa] ip[s]a[m] p[er] vos amo diu-
valeat t[er]minari. cum ad vos securus pateat
accessus utrisq[ue] p[ar]tibus convocatis. si vob[is] co[n]sti-
terit q[uod] an[te] litem c[on]t[estatam] vel post ap[pellationem] ex p[re]missis
ii ca[usis] i[n] p[ro]positam testes s[ecundu]m consanguinitate[m] a-
mim[...]. absq[ue] culpa contumacie recepti fuissent.
vos attestatio[n]es h[uiusmo]di declaratis irritas. [et] i[n] anesca
pellentes d[i]c[t]am nobilem ut revertatur ad vir[um]
suu[m]. q[ue]m iam consulte dimisit. ita q[uod] postq[ua]m ip[s]e
uir plenariam restitucio[ne]m h[abe]bit. ca[usam] uxori[s]
q[uae] ter[tia] e[st] ca[usa] s[ecundu]m t[er]mino audiatis eamq[ue] fi-
ne canonico t[er]minetis. Idem.

Accedens. [et] j. linea consanguinitatis. q[uod] n[on] sufficie[n]s
ca[usa] recusationis. j. de ap[pellationibus]. postremo. s[e]d d[ic]e si e[ss]et af-
finis. iii. q. ix. absens. de h[oc] dixi. s. e. accedens. [et] s.
de of[ficio] del[egati]. cum q[ui] inter ei[s]. s[cilicet] comitis britannie. ib[i]
erat illi suspectus. s. de of[ficio] iud[icis] del[egati]. insinuante. qui
s[cilicet] comes. oriund[us]. q[uod] n[on] quis oriundus fuit i[n] domicili-
um retinere d[icitur]. ff. de senatoribus. l. pl[ure]s. [et] e[st] ista mi-
rabil[is] suspicio qua[m] sufficere non credo s[ed] q[uod] no[n] p[ro]-
sunt singula multa iuvant. v[e]l dic oriund[us] de t[er]ra
sua q[uae] p[er]tinet ad iurisdictio[n]em ip[s]ius d[omi]ne. [et] ita e[st] suffici-
ens ca[usa] recusatio[n]is. q[uia] o[mne]s erant de districtu ip[s]ius
comitis. v[e]l ul[terius] dic si vis intelligere de t[er]ra uxoris. i.
de t[er]ra q[uae] p[er]tinet ad iurisdictio[n]em uxoris et iii recusatio. n-
imis favens. s[ed] nomine tenetur q[uod] in h[oc] dilige[re] p[ro]-
ximum suum. de pe[nitentia]. di. i. o[mn]is qui diligit. no[n] o[mn]is
amicitia repellit iudicem. s[ed] magna. ff. de s[ervis]. si latr[o].
§ amicos. sic nec o[mn]is inimicitie repellunt testem.
n[isi] magne. j. de s[ententia]. lz rel[igiosi]. [et] c. p[re]terea. [et] ca[usa] cognita-
tio[n]is discerni d[ebe]t. ff. de q[ue]st[ionibus]. l. i. § p[er] q[ue]stione[m]. na[m] p[ro]p-
terea inimicitias no[n] extinguitur legat[um]. ff. de adim[en]-
dis legat[is]. l. iii. in fi. s[ed] vi[de]t[ur] q[uod] modica ca[usa] iudicem re-
pellit. q[uo]d dictu[m] est s. e. accedens. [et] s. de o[fficio] del[egati]. causa[m]
q[uae] q[ui]a litem sub suspicione p[ro]cedere debere. iii. q. v. q[uia] sus-
pecta. [et] c. de iudic[iis] ap[er]tissimi. h[oc] q[uod] dic[itur] nimis fave[n]s
colui[t] q[uod] d[i]c[tu]m est. inimicorum suorum. h[ec] sunt sufficie[nte]s
ca[usae] app[ellationis]. iii. q. v. tollantur. [et] j. de app[ellationibus]. ex p[ar]te. ff.
de iudic[iis]. si longius. ff. de arbitris. sic dies. § si arbi-
t[er]. se credere suis inimicis. si j. de sen[tentia] ex[communicationis]. de cetero [et]
c. contrarius. nec in h[oc] casu sufficiens potuit h[oc] cautio
p[re]stari. ar. j. de resti[tutione] spo[liatorum]. l[itte]ras. in fi. [et] h[oc] p[ro]pt[er] fragili-
tatem earu[m] oi[m]. ff. de trebell[iano]. qui ita. § i. ex causis
p[re]missis. s. q[uia] ep[iscopu]s erat consanguineus comitis [et] archid[iaconus].
commissar[ius] eius. [et] alii erant oriundi de t[er]ra uxoris. [et] lo-
cu[m] assignaverat p[er] t[er]ram inimicorum q[uia] h[uiusmo]di exceptio[n]es
no[n] admisisse[n]t l[ite]ra sunt app[e]ll[ati]o. [et] q[ua]lib[et] p[ar]te e[st]
sufficiens ad app[e]llandu[m] p[re]t[er]. p[ro]pter illa[m] q[ue] oriundi
sunt alt[er] iudic[es] de terra uxoris illa[m] solam. no[n] puta-
re sufficiente[m] ad recusandu[m] iudice[m]. s[ed] p[ro]st[a]t c[on]tinu[u]m
c[on]tra alios ut dixi. s. q[uia] q[uae] non p[ro]s[un]t singula multa
iuvant. sic. ff. quibus ex ca[usis] maio[res]. nec no[n]. § si q[ui]s
sep[ius]. n[on] velit dicere de t[er]ra q[uae] p[er]tinet ad iurisdictio[n]em. t[ame]n
tota e[st] exceptio. ut dixi s. [et] ar. j. de p[re]sumpt[ionibus]. licet.
[et] ita si t[ame]n testes recepti fuerunt an[te] lit[em] c[on]t[estatam]. t[ame]n post
ap[pellationem]. p[re]missam ex p[re]dictis ca[usi]s no[n] valuit receptio
testium s[ecundu]m consanguinitatem n[on] ille fuisset contumax.

Ut lite nō cōt' recip'

[illegible gloss]

Nō verso ↄtumax' ſm Abb'. Nō bono. cito discedo. nō resti tuo rem. nō timo ſententiam nō de. ſi cito recedo. Caſibȝ in ſup hiſ merito contemptus habetur.

tāno. ɫ in cā matrimoniali. aū. li. a. recipiunt teſ teſ nō obstante abſentia illi. j. e. c. p̃x. ¶. i. ꝛ hō ꝙ ſequitur abſqȝ culpa. ↄtumacie. ex. s. dotal. cui. ɫ. cognito ꝓut ad ꝑm vōne aneritans. ꝗ ē ac ceſſoria ꝑn ꝑmiſſio. j. de don. inter uir. ꝛ ux. c. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ ſic nō est cō. j. qui. fi. ſunt legit. cam. q. ij. iij. c.

Quoniam frequenter in dubium reuocatur a mul tis. an lite non cō. teſtes recipi ualeant cauſā pſenti. duximus. declarandū regulā inter dum esse ꝙ lite non cō. non ē ad receptionem teſtiū procedendū. ɫ forte de morte teſtiū time atur. ꝛ abſentia diuturna. in quibȝ caſibȝ cum ɫ ē agendū ne ueritas occultetur. ꝛ ꝓbationis copia fortuitis caſibȝ ſubtrahatur. Senes ꝛ ua litudinarij ꝛ alij teſtes. de quibȝ ex aliqua rō nabili cā timetur. ꝛ lite non cō. ſunt ꝓcul dubio admittendi. ſiue ꝑs conuenta sit ↄtumax ſiue ſit abſens abſqȝ malitia ut conueniri non poſſit. ɫ ſi actor non inuenit aduerſariū ꝑ quem minime ex quo conueniri poterit ɫ ſaltem recep tionem iſtorū teſtiū ei. ɫ denuntiaūt. ille atte ſtationes ſic recepte non ualeant. ne forte hⁱ ꝓuenit infirmitatem ut ꝓceſſu temporis excep tiones legitie ad repellendū teſtes ul alie loc tēe nō poſſint. Porro ſpeciales cauſe poſſunt occurrere in quibȝ caſualiter eſſet aliud obſeruan dum. ut ūbi grā ſi ſup alicuius electione ul copla maritali. q̄ moueatur. cunctatio ne ꝓpter longam migrationem in ſpūalibȝ ꝛ tem poralibȝ paciatur eccā leſionē ɫ uito ſuum min fornicationis pretextum maxime cum ꝓpinquitatis gradus opponitur lege diuina ꝓhibitus in hīs caſibȝ. ſi ↄtumax apparuit. ɫ in quibȝ ſunt ac tō dirigenda ſiue peremptoria citatione recep ta. uenire contempſit. ſiue qȝ malitioſe ſe ip occultat. ſiue qȝ impedit ne poſſit ad eū citatio peruenire. teſtes lite non cō. ſunt nichilominus admit tendi. ꝛ nichilominus ſi de cā liquet ad diffini tiuam ſnīam procedendū. Si uero alias abſens fuerit. ꝛ agatur de ſpūali ↄiugio inter pla tum ꝛ eccām iam contracto electione maxime ↄfirmata. illud in hoc articulo uolumus obſer uari. quod ſuper expectatione talium pſonarum in caſis eſt canonibȝ diffinitum. ꝙ ſi forſan a gatur de ſpūali ↄiugio contrahendo. ut cum ē in platum eccīs ꝑ ſpatium. ſi. ɫ. miſtum ex pedietur. ɫ penſatis negotij circumſtantijs pſonarum ꝓuidentiā magis. ɫ minus ſunt ex pectandi. Si aūt de carnali ↄiugio ſit agendū. tamdiu alterū ↄiugum expectetur. donec de ip ſius obitu ueriſimile preſumatur. qȝ cum ſine culpa ſit abſens. ut ſi captiuitate ɫ egritudi ne aut alio iuſto impedimento forſitan tene atur. aut ꝛ ꝓpria. ſi non malitioſa uoluntate in remotis ꝑtibȝ moram faciat. ɫ ut de faci li ɫ in breui citari nō poſſit ei quid preiudi cari non dȝ. cum ſtent forſan exceptiones le

Rao. puta qꝛ in gradu debent bellum campeſtrum vel ſuſtinere debent. Et idem inſi. de quib9 habes ... [illegible]

Admittendi. ut interrogatorii ſaciat iudex de quibus ſibi videbitur. ſim Jnno. qui ſ. ad iſtos abſens eſt

Abſens. idem ſi ... [illegible]

gitas ad intentionem contrariam eludendam. eo nequaquam obſtante ꝙ de lapſu cauſas poſt oppoi. cum in ↄiugio multi caſus occurrunt. in quibȝ ↄ iuges ſine culpa ſi non ſine cā ↄtinere coguntur. Sunt ꝛ alij caſus ſiue ſpales. in quibȝ abſqȝ lit. cō. legie poſſunt teſtes pduci ut qū exceſ ſuum inquiſitio ɫ teſtiū publicatio in ſinitimis fa cienda. In alijs ūo caſibȝ prudentis eſt atten dendū. utrum ↄtumax actione reali an ꝑſonali ↄ ueniatur. Si reali. mittendus eſt actor in rei peti te poſſeſſionem. ut tedio affectus reus ueniat re ſponſurus. qui ſi uenerit infra annū iudicio ſiſti ꝑ ſtita cautione. ac expenſis taxatione ↄgrua ex penſas poſſeſſionem recuperet. ꝙ ſi cautionem of ferre neglexerit infra annum. actor poſt annum uerus ↄſtituetur poſſeſſor. ſuꝑ ꝓprietate dūtaxat aduerſe ꝑti defenſione legitime reſeruata. Et ſi ſuꝑ rebȝ imobilibȝ quiſquā ↄueniatur quas poſſidȝ nomine alieno. dȝ ſtatim iu dicio dominum nominare. certo dierum ſpatio a iu dice finiendo. eoqȝ ad eius notitiam pducen do. ul ut ipſe ueniens. ul ydoneum diligens ſaltem actoris intentionem excipiat. ſi uo poſt tempꝰ indultum ꝙ diſpoſitum eſt. noluit adimplere. tanquam lite ↄteſtata ꝗ ingitur ex eo die quo poſſeſſor ad iudicium uocatus ē. ad inter rumpendā pſcriptionem longi temporis. ꝛ dūm poſſeſſionis iudex eccās legitimis eiō dabit. ꝛ tunc ipſo in eadem uoluntate manente ne gotium ſummatim examinans in poſſeſſionem ipſarum rerum actorem mittere nō tardabit. oī allegatione abſenti ſup principali queſtione ſeruata. Si aūt ſup pſonali actione ↄueniatur ɫ mittendus ē ac tor in poſſeſſionem mobilium bonorum ipſius ɫ immobilium. Si forte mobilia non hēt ꝓ in debiti declarati. ɫ in ↄtumacem ē eccāſtica ſnīa pferenda. ita uidelicet ꝙ altiua pena q̄ magis timi debeat. iudex a principio ſit attē tus ad alteram nonm ꝓceſſurus. ſi hō meruit ꝓuitas ↄtumacis. qui ueniens infra annū ul poſt annum ꝛ audietur iuxta diſtinctionem in alio caſu ſuꝑius annotatam. Hono. iij.

Quoniam frequenter ꝛ. j. ↄtē eē uiam. hō regula fallit in caſibȝ hic poſitis. s. ūi timetur de morte ſiue abſen tia teſtium. ꝛ ūi agitur de electione. ɫ matrimonijs ꝛ in cā inquiſitionis ꝛ publicationis. It in cā denuntiationis. It in actoris abſentia pſente reo recipiunt teſtes. li. nō. a. Equum ꝛ quū. iudex aūt qui ſemel ꝛ j. de do ꝛ. c. cumqȝ. It ū actor non pot agere ꝓpter una niam ꝙ iurauit nō rep̃te uſuras. j. de iureiur. ad noſtram. It cum minor ab hereditate ofſo iudicis ſe abſtinet. ut in aūtē. ꝛ ſpon. l. ab. C. ad h. coll. ꝛ C. ut minor ſe ab herede abſtinat. in aūtē. i poi tas. It cum uult tēs incidenter poſtulat. of. iudicis. s. de. of. ij. c. ij. It in cau quem hēs. j. de. ap. mitto ſita C. uuls. It petitione legati ɫ fidei commiſſi. ab C. de uſur. ꝛ fructibȝ. l. ij. ꝛ ibi dic poſt lit. cō. infi ꝛ. C. finium reg. l. iij. It interdictum ad retinendum C.

In ¶. porro. ſr̃ ū. electe ſiue ↄfir... ul nō ↄfir... ſiue ecclēſia ſit ↄtenti ſiue nō. ... [illegible]

ad trebll. l. plt. ¶ cum aut ss̄ in cā heresis post
mortē. uo xxiiij. q. ij. sane ij. §. ḟ ut ostendit publi
cā cmod. C. de penis. ne dni. z. iij. q. iij. qr tas̄ ḟ
cū psona ē in certa. v. q. i. quidā. z. q. ij. §. ḟ quos
dā in cā libertatis. C. de igenuis ditamiti. a. v. j.
de testib. cū olim. vii uerus absens. t. moriens
narians elcō annex. ss̄ cuntat lequens publicas.
z si fug actor. ḟ urans nō agere si iudicat ostō uel
restitutiqz petens medio qui puicat absens. ste
tellans legatū qui petit etiam. s. vtilitas pū. tras
inctus quoz lib. ss̄ contestādo ceperunt decēte li
tes. predemō. sē principali. lz s̄ in cadem in dōl.
t emergenti. bn̄ recipiunt testes. vo. plurit. qr cita
tō puenit ad aliq. t. cumax fuit. in cau quē
tiōs. j. de ap. interposita. ¶ ult. tamz. h idō dicit.
qr i criminalibz nunquā recipiuntur testes. hē
nō qt. tibi pcōnes strictissime requirūt. v. q.
vi. epiphaniū. z. C. de pbat. l. vlt. qualr in crimi
nali cā pcedatur. dz. iij. q. ix. i summa. z. j. de do. z.
q. litatis i notatur sat de ista frī. ne ueritas. xi
iij. q. ij. quācūqz. cōtrahatur. tē. u. cautō dz iu
dex z initatus ut salua sit rerum pbatō. ff. de
testib. curent. z. in auth. de testib. ultiā calisp
nia. coll. vij. C. plt. z. ff. ad. l. aquil. l. i. ul. z si
timetur qr testes ppter morā uariēt fidem
suam aut moriatur. ff. ad catō. l. iij. ¶ a cause.
ar. timetur tē. illi soli recipiunt de quib; time
tur z non alij ut in cā publicōnis. j. de testib; sig
nificauit. z. j. e. §. sic z alij. z lz in hijs casib; reci
piantur testes. lite non. qt. cū ueritate i speculā
z quo ad effectū nō intelligunt recepti. lite non.
qt. qr nō publicantur nisi lite. q. z c. alijs. si aliz.
tē. q. idoneī fuint. nec ad snīam pcedat iudex
p tales testes. sz inseqm. §. recipiunt lite nō. q.
z fertur sententia z sic est dcā in p. tc. z ro. ḟ infra
annū. certe pscriptō annal. sic. s. de rē pē. plun.
z. s. de of. or. pastoral. C. de tercu. aut. jō. z. j. e.
§. in alijs z. i. de teret. exrōicamus. §. i. z. xi. q. iij.
timius z. c. quicūqz. z iste annus utile est ab iū
tō. qr nō currit nisi ab eo tempē quo potuit ex
pm. vt in dec. plurīqz. z. ij. q. vi. biduum. i frau
dem. nō. u. arcānda est alicui ptendi facultas.
ff. de incen. rui. naufra. nequit. C. de inj. s. z iij.
q. vij. C. tria. §. si quis ex litigatoribz. z. j. de te
stib; significauit. z. e. dilcō. ḟ ē est hec psumptō iu
ris z de iure cūm q nō admittitur. pbō. l. iij. di
stinctionem. j. de iudeis. c. vlt. z. j. de spon. ad id.
qr z. c. is qui. §. de toc secus si esz. tū de iure. ff.
qr menis cā non est dissimile. xxv. ij. q. i. nec ali
qua. b. ad repellendos testes. de testib; inimica
rib; exemptis p quos testes recepti repbentur.
sū eoz dcā. j. de testib;. c. ex tenore z. c. psentiū. z.
C. de contra stip. optimā. §. z si int psentes prē.
t qr se absentauint ul efficientur i inimici acto
ris. ff. de edilic. edic. l. iij. §. due z. ff. de fur. l. q
dam. z ar. ff. ad. l. aquil. ḟ in lege aquilia. i. dcā
nō illoz posz quz reptare ex ipis de poib; z p
testes ē post mortem ipsorum testiū z in psonas.

dī in testes inducat p quos pbaret. C. de testib;. si. xxiiij.
q. ij. sane. C. si pendente app. quamuis. lz qr poterat
attingere qr illi intim morerentur. t al ut dum ē i
pedirent. jō ḟ annū dz deminare ipi reo receptōe
talē fām eē citra eū qr si fecerit si ualebit tali re
ceptō testiū. ul alie exceptōnes q recipiunt pri
cipale eliderentes principale negm. ut puta psrip
tio qr tunc poterat pbare. t pacto de nō petendo.
ul similes. qr pot eē qr tunc tempis pbōnes sup
hijs hri nō possent. ar. ff. ad. l. aquil. i lege di
uina. l. prius. j. de testi. spol. literas. z. xxx. q. iij.
pticantium. in hijs casib; sustinuit ista ablatiu.
qr h adū bium tunc qr precessit. sufficiēt. maliō
se occultat. si. v. q. i. eundem. siqz i pedit. cas hi. p
citato deminatoē publice fcā. j. de clicis. nō resi.
ex tue. z. j. de do. z. c. c. vlt. z. ff. de cinctis. si dum. z. §.
si psente z. l. si ido. C. psenti z ita suffic. qr pū. e
dūn ppositum ad domū suam. t eccam. ut dnt
ima predcā. z citati pt literis ul edcis. ff. de fidi.
q. lib. cum uo. C. plt. z sunt tres modi citatīe.
z quoniqz illoz aliquis sumax sit. primū mod
lēs h z alios duos modos aumatie lēs. xi. q. iij.
certum. si nō alz. i. nō p cumaciā. elcōne. puta
qr nō sit canonice celebrata t qr electus sit cri
minosus z lz uideatur locū e. i plato. pot idō dici
i elcōne cūz clerici. qr leditur eccā ex loga mo
ra. ul z si uocatur ut asentiat z nō ueniat. s.
de elc. cum inter. §. ut p mutuū z c. aliz expo
nit maxime. j. tū. ḟ in sacris canonib;. de hac ab
sentia uarie locuntur canones. quidā dnt de du
ob; mensib;. v. q. i. psentiū. quidā de trib; septi
manis. ut. c. cā. q. i. si quis in clero. z quidam de
v. annis. j. de clericis. nō resi. c. ij. quidā de trib;. qdā
de. v. mensib;. c. di. cun. z. lxxv. di. cum quidā. qui
dā de una hora. xvi. di. clericus. xcij. di. c. vlt. s̄ hac
expectatōne dicendū est qr si aliquis est in eo loco.
vn̄ possit citari t nunciō ul in aliquo loco vbi
apparet manifeste. qr nō latitat. platus illius primi
sine monie dz. ut suam eccam reuitatur. j. qrē a
ueniens s locoz distantiā z tpris qualitatē ab
ipō plato pfigendo qr si nō fecerit. potit primod
suo bnfitio spoliari si tōnalem cam ondat qre
uenire nō possit. j. de clicis. nō resi. inter. iiij. z. o. ul
timo. z. j. de app. puenit. ij. ul si as de licentia p
lati sui se absentat usz ad certum tpē sibi statuī.
j. qr reuitatur tē si nō reuertatur ad terminū ext
pot illum puare z bnfitō offitō. si iusta i pediat.
z sic loquitur. c. illud. vij. q. i. psentiū. dico tū qd
si clericus sic absens de licentia epi ad certum tpē.
sit pter licentiam epō sp rpim primo monie dz. ut
redeat prius p dcā. j. de clericis nō resi. inē z. c. ult.
z. j. de ap. c. puenit. ij. al. nō teneret snīa lata ī
absentē nō citatum. nō uocatū. z ista aliqua q
hic signatur sic intelligantur. tūm ē qr clici ab eccle
sijs suis ab eē nō debent. cū si h atingat tali s
uocandi aliquam spoliētur z i servand ē circa e
os qui apent. z citari possint. si nō neciat v sunt
nec citari possunt psonalit ēne citatōis edcum ap

eoꝝ cãus pũ ꝯponatur ut reuocatur. ꝫ si ultra. vi.
menses uenire distulerit. suis beneficiis postea spo-
lientur. j. de clericis nõ resi. ex tue. ꝫ sic qualitercumque
sit aliquis absens sp dꝫ citari predcõ modo. sꝫ uñ
q melior sit cõd illoꝝ qui maliciose se absentant
quam cõd illoꝝ qui comparere ꝫ citari possunt p
sonalr. q illi hnt. vi. menses. isti citantur ad ar
bitrium plati. ul' ad mense ul' duos ul' plures
ul' minus. s q requirit ꝫ exigit locoꝝ distãtia.
sꝫ illud attingit q nescitur ubi sunt. q potest ee qd sit
missum remoti. ul' impedim nec in uerum possunt
p consanguineos requirari ul' amicos. ꝫ ideo mai' cpe.
ꝫ tempus datur eis ultimi q certã uacare nõ dꝫ. j. de
acces. ptem. multa. ꝫ h locum hꝫ in hiis clericis ꝫ p
latis qui iã afirmati sꝫ. ꝫ possessionẽ diuini habue
runt de hiis uo qui solummodo electi sꝫ. nec confir
matorii. nec possessionẽ hnerunt. teneas q hic dr.
q expectantur p. vi. menses plus. ul' minus s
q iussum fuit superiori. cũ p contumaciã nõ ẽ absẽs.
si uo ille qui accedat electionẽ. aut excipit. ac electio
nõ compareret anno elapso elcõs pot afirmari. ff. de
mu. ꝫ. tp. reus. sꝫ non credo q si tm̃ sit expectãdus.
Immo statim pfigit ei certum terminũ. j. quẽ compa
reat. prosecuturus intentionẽ suã. Alioquin con
firmabit illum. j. de accusat. lꝫ. ꝫ. j. de elãd. dec
pon. cũ in institutõ ꝫ. j. qui filii. acc. pos. cũ in
tua. h expeditum ẽ. s. de ele. statuimus. sꝫ i cpi
tu datur accusatori. iii. menses. j auth. de sac.
epis. §. si quis aut. ii. coll'. ix. sꝫ pdo ista in arbitrio
o canonis asistunt. j. de do. ꝫ c. cum olim. cc. sꝫ ibi
soluit expectand. postmodũ procedet contra eũ
ꝫ recipientur testes ꝫ aliud eligatur si nõ uult con
sentire. ꝫ nich ei opponitur. Sic agend cũ non
ẽ absens p contumaciã. §. sꝫ nõ ee platum absen
tem agetur criminalr ul' ꝫ ciuilr p denũtiatõ
nem alicui. ꝫ citatur ut ueniat ad defendend se.
si nõ uenit excõicetur. ppt contumaciã suã ex
pectabitur p annum ꝫ post annũ. procedetur cõ
ipsũ sꝫ tonis nõ sꝫ crimine s q tradit. xi. q. iii.
rursus ꝫ. c. quicumque. ꝫ. j. de do. ꝫ. con. ueniens. ult
de h. presumatur p famã. ul' q senex erat. ul' ꝫ i
q in acie fuit. nec rediit. presumitur q hiis casibꝫ
sit mortuus ꝫ si contrahit credens. ita excusat
ab adulterio ꝫ si uiuat ppt ignorantiã. xxxiiii. q.
ii. cũ p bellicam. q si comittitur adulterium sine
dolo. ff. de adult. l. pls. ul' si recepit litteras. illoꝝ
cũ quibꝫ militauit. C. de repud. aut. hodie cam
dꝫ. q non dꝫ contrahere ni certa sit de morte sponsi.
j. de secundis nupt. dominus. j. de spõsal. i psentia.
sꝫ satis certum est illi p solas. hũ uiolentas presump
tiones postquã aliquanto tp̃e diu fuit expectandũ.
forte p annũ. ul' ꝫ. v. annis. ut i pdcã aut. hodie.
e. sꝫ nõ maliciose. iii. q. ii. §. Itẽ cui. detractã dicitur
cã. citari non possit. si nõ pot citari. ee ipsum proce
di non pot. ꝫ sic est. ar. q nõ tenet sñia cũ pcep
torium non puenit i notitiam absentis. iii. q. ix.
caueant. ꝫ. ff. q sine. sũ app. rescin. l. i. §. sꝫ cum
ex eo edito. C. quo ꝫ qñ iudex ea q. ꝫ. ff. locati. l. sꝫ

quando. §. exercitu. sꝫ uĩnus est q sufficiat. si diligẽs sit
inquisitio facta sꝫ nõ sic inuentus. j. de do. ꝫ. con. cum
ꝫ. c. ult. ꝫ. j. de clericis si resi. ex tue. ꝫ vii. q. i. psen
tium. ꝫ. C. de iudic. properandum. §. ꝫ si quidã. ff. de e
uict. si ido. §. psente. ꝫ. l. si dom. §. si psente. ꝫ h ue
rum ẽ qñ maliciose ẽ absens. al' nõ procedit. cõe
ipm q ad casum psentis lit. prudicari nõ dꝫ. ar.
cõ. j. qui filii sꝫ ꝫ platum. sꝫ ibi agebatur tm̃ de p
le an esset sima ul' nõ. ꝫ nõ cõ absente. ul' ille fuit
requisitus. ut i innuitur. sꝫ cõ. j. qui tm̃. ac.
pos. e. illa corrigitur pisam pterea ille fuit ab
sens culpa sua. ppr maleficiũ q comiserat. vñ ñ
prudicatur inuisis ꝫ sic differt casus ille ab isto.
ꝫ ibi tñ soluitur. possꝫ opponi. sꝫ tacite cionti. di
ceret aliquis. si miles tantum q petitur expectare incidit
forte in formiationem ꝫ papa scendet ad h. multi
casus. ut si alt ex fidelibꝫ labatur in heresim. j.
de diuor. ul' si alt coniugum incidatur. ul' si miles ipo
tens casu reddatur ad reddend debitum. xxxii. q.
vii. illi qui sani. ul' si alt furiosus factus sit. xxxii.
q. vii. neq furiosus ꝫ. c. iiii. cum. ul' si in captiuitate
alt teneretur. j. de sponsal. In psentia ul' cũ uir
incidit in morbũ lepre. j. de coniug. lepros. c. i.
inquisito. ꝫ h cum est absens p contumaciã. ille
cõ quem fit inquisitio. j. de accusat. qualr ꝫ cum.
xii. §. debꝫ ꝫ. j. de sy. lꝫ. relij. publicatis. h tunc fit
qñ aliquis timet q sibi in posterum sit aliquo
casu accusatio moueatur. tunc pot petere a iudice ut
testes qui init sunt nego publicent. i. eoꝝ dicta
redigantur in publicam formã ad eternã rei me
moriam. j. de testi. significauit ꝫ i auth. de testi. §.
pls. coll. vii. ꝫ in h casu omnes testes recipiuntur.
siue senes siue debiles. siue iuuenes ꝫ statim publicantur
ꝫ in h est differentia inter hũc receptionem ꝫ illam de q
pmisit in prin. c. q ibi recipiuntur tm̃ senes ꝫ i
firmi. ul' de quoꝝ absentia timetur ꝫ illi nõ statim
publicantur. ut ibi dixi. reali. duo actiones sꝫ gratia ac
tionum aut sꝫ in rem aut in psonã. qualr tñ
sit intelligendum traditur bñ. insti. de act. i prin.
b. ut tedio affectus. tedium erit in h casu. q iste
actor missus in pos. explicit rem de pos. ꝫ erit
possessor ꝫ percipiet fructus ꝫ consumabit eos. j. de se
quest. c. ii. ꝫ. iii. ꝫ si reus uenit. j. annũ. prestita ca
utione iudicio sisti. recuperabit rem. cũ fructibꝫ de
ductis expensis. ut. j. eodem tit. sꝫ in psonali actio
ne tediũ erit. q cum cultura spectet ad contuma
cẽ. ille missus erit cũ eo in agrũ. ut custodiat
fructus. ne ille consumat illos. ff. de i pos. leg. ul' e.
C. cum legatoꝝ. ff. de damp. infec. si finita. §. si
quis aut. de h dicetur plenius. j. de do. ꝫ con. cum in
gñe. prestita cautione. ex eo q simplr dicit cautione
uidetur sufficere nuda cautio. ut nuda pmissio. C. de
p. sig. scimus. §. sꝫ non est uerum. immo sufficientẽ
cautionẽ prestare dꝫ. j. de seq̃stra. ad h in fi. ꝫ ita pi
gnora ul' fideiussores. ff. man. si mãdato. §. ult.
ꝫ. ff. de fidei. comis. liber gº. §. adici. b. expensaꝝ
primo gº satisfacere dꝫ in expensis antecontum au
diatur. ul' absoluatur sic. C. de bonis auc. iu pos. si

diffinitiue

aut. C. de iudic. C. quod et qui in antiq. qui semel pos
som recuper. g° ut q eam amisisset. et sic alr erat
vetus possor. q e contra nos. ff. de acqu. pos. possi
di. s3 expone possom. i. detentoim possessiois recipi
at quam ille sibi et tal possio est fti. et no iuris
et ymaginaria ul dic recupet. i. retineat ueram pos
sessionem. q° no admissit. sile. iij. q. v. q2 suspecti. i
illo ulo. et ii de iudo. et xxvi. q. ij. pusqam. inh.
offerre neglse. nec sufficit offerre ii eam psiter. j.
de eo qui mit. i pos. c. i. ar. s. de. of. or. pastoral. in
fi. q si no eam pot psitare iudici. psiter epo. ul al
lijs publicis psonis. ut. c. pastoral. ar. cc. j. de. eo.
qui mit. i pos. c. ij. s3 ibi iudex noluit recipe eam
in. c. pastoral. nullus fuit iudex c deberet offerri.
al deberet offerri. vetus. i. uete. et i annuabli. na
et an. secdm quosdam est uetus possor. s3 no in a
nnuabli. q2 i annum tenetur restituere. pos.
et ita statim e uetus. ar. C. de pscript. xxx. l. xl. an
sicut emptois. C. pse. nos tamen arctatum dinis
s inna canonica. ar. s. de. of. or. pastoral. et. j. de.
eo. et. cum. atingit. s de h astituetur. et tra est. ar. ex
eo q dicit astituetur q ante annum no sit ue
tus possor. ut dem est in pxima notula. s3 equali
astituitur forte ab ipo iudice si petatur. et sine
forte. j. de eo qui mit. i pos. c. i. et. ff. de dampno.
infec. si finita. C. s3 et si cuius et. C. sectm. et. ar. s.
de. of. ord. pastoral. in fi. verius e q in realibz ac
toibz non h3 locum s decretum. ii aliquis ad cau
telam illo impetret. q2 solis transeuntis anni asti
tuit alicui possiorem uim. ut. s. de. of. or. pastoral.
et. j. de. eo. cum atingit. In psonalibz uo s decretum — l. secda — ad iudicatio
locum h3. s3 no uniformiter de h plenius dr in pcan — iudic
dec. atingit. rebus imobilibz. secus. n. ut in rebz
mobilibz. i non uidetur pdee nominare dnm in
iudicio. cum hat facultatem restituende rei. ff. de rei.
uen. officium. in fi. s3 id iuris est i rebz mobilibz.
q2 dz et pot dnm nominare i iudicio. C. v de cau
agi. or. aut. qua in puni. s3 in rebz i mobilibz qs
aliquis possidet nomie alieno. v tllm uu h3. si
queiatur. dz statim i iudicio dnm noiare. v t h. et.
C. v in rem acto. l. ij. si. n. nui ht in re non pdest
dnm noiare. q2 ipe posst agere p iure suo. g° te
netur se deffende. op. ar. j. de fide inste. C. pcuri
possor. n. sp audiendus est. xij. q. ij. quicuqz. et.
xvi. q. i. in canonibz. ar. j. de ap. ad audiam. et.
s. de al. iu. mu. c. i. et. ff. q metus ca. l. i. et. ff. qd.
me. ca. l. i. et. l. sicuti excepc. C. alii. et. C. pedius.
ff. de nox. de illo. et. ff. de administra. rei. ad. ciui
ptinentium impatores. C. in far. cc. xij. q. ij. si qua de rebz.
et. ff. de ser. cor. in h. et. ff. de accept. l. vlt. C. luci. ff.
de hijs q in frau. cre. quia debitore. et. j. de pscrip.
auditis. et. xvi. q. iij. Inf memoratos. dz stati. i. au
silelli obl'onem. l. i. post anquam h3 ideat. ten
or illius istius. C. ponitur cum de uerbo ad libm. C.
v in rem acto. l. ij. pducendo. p illum cui i iudicio
dnm noiauit. excipiat. i. suscipiat. sic. xxiij. q. v.
non est iniqm. et. j. ti. px. impatorz. atestata. v ne
currat pscripto. cum pscriptio possoris interrup

ta est p hoc denuntiatoim licz uideatur hc cum ate
stata. non tn actor auditur uolens pbare tes
tes s3 pprietate. ac si hc eet atestata. q2 illo loc h3.
q n hc uie contestata p narratoim et rsnsonem. s3
hic no est uie atestata. s3 q1 ad interumpendam psc
tom. ut hic dic. sumati. sic. C. v in rem acto. l. ij.
et. ff. ut i pos. legati. si is a quo. et. ff. de cautio. edco.
l. ij. v. dimis. C. cae. et. C. de bonis auc. iudi. pos.
aut. et qui iurat. et dic sumati. i. semiplene. no.
n. statim iudex ppt atumatiam alterius ptis consti
tuet psentem possorem. ul et mittet eum in pos
cam rei. ser. ii aliquam uideat pmo psumptoim p
eo. q2 posst ee q aliquis calumpniose peteret. Vii
iudex pmo recipit ab actore iuramentum de cal.

ff. de cautio. edco. l. iij. C. cause. et sic obseruatur ud
iuramentum sufficiat ita q alo no psitabit ulterium.
si reus. i. infra annum redierit uolens pcede in ca. ar.
vii peter ab actore iudex. ut s h. C. q no calump
nie cam petat hoc psiat calupnie iuramentum. ff. ad
exhib. eteniuis in eis. et. j. de resti. spoliatorz. litteras.
et. s. de elc. cum dilci. ff. o. n. dz iudex festinare ad
missionem faciendam. q2 si reus pbabit iustam ab
sentie cam. restituetur. ff. de dampno ifeo. si fini
ta. C. sf si forte. et. j. de re iud. cum bertoldo. et sic obs
uatur hodie de fco. et illo iuramentum sufficiet. ita
q alo actor vlterius non psitabit. i. annum redierit
uolens pcedere in ca. ut. s. C. px. s3 in cam huius.
C. item iurabit actor tamquam reus. q n aueles.
q2 p iurauit ut actor postam ut reus. et id est si
post annum agere uelit cum p auelebat f q est
in cam h. C. reseruata. s3 q dni frab. cio pprieta
tis s canones uidetur q pprio cui res sit facta litigi
osa. et debeat p h dubitare de iure suo. dico q in
cam isto bn potest pscribere. q2 bona fidem uides
hre qui credit rem ad se ptinere. cum i iurauit.
q n maliciose seu p calumpniam petit re illam. et i
deo pscribere pot. et iuste possidz q auctore ptore
possidz. ff. de acquire. pos. iuste. dnt quidam dicunt
q in cam isto sic in priori seruatur cio s. pos.
usz ad annum absente. s3 pur dem uius credo. et
absolute dz h. nam sic reseruat ius saluum posso
nis usz ad annum. i. C. px. sic ibi expsse h dicitur.
j. et hic diceret. si h eet uerum. s3 que e ro. q2 ibi
auditur. usz ad annum s. pos. hic uo stati e uu
us possor. nec auditur s possone. ro illa assuei
assignari. q2 maior atumatia psumit in cam i
sto quam in p. q2 p plures citatones uocatus est.
et plus atempsit. p. n. uocauit colonum. et colon
denuntiauit dno. post denuntiatoim. citatus dns
edcis legitimis. et io plus punit. et sufficit legis latore
ita uoluisse. sic n. scriptum est in lege. ff. qui. et a q
bz. pspexit legis lator. et. vi. q. iij. scriptum est i lege.
g ita tenendum est. ul i imobilium. h ordie iudicet se
tentiam exequitur. ultimo ad actones deuenitur. ff.
de re iudi. a diuo pio. declarati. in libello suo. C.
de bonis auc iud. pos. aut. et cum iurat. C. i. mg
rium. illa. n. potius e intelligenda. q2 h solum bn
agitur. et c. xxiij. q. v. pterea. ar. cc. s. de of. et pot.

uis de eccl. sane et c. pastoralis ad aliam. quia crescente
contumacia crescere debet et pena. ff. de penis l. relega
ti. sic ergo due pene ab initio non sunt infligende.
§. de iudic. ar. si clerici ar. contra. xvi. q. i. statuimus.
iuxta distinctionem. sed non videtur quod distinctio facta in
reali actione locum habet possit dici in personali.
sed licet ista hic innuat quod debitor post recuperare pig
nora sua quandocumque venerit dummodo non sunt
distracta. C. de distrac. pig. si prius creditor. et nul
lo tempore prescribit rem sibi obligatam pignori.
ff. de usur. non solum. § qui pignori. et l. pignori.
quia creditor contra ad hunc casum non possidet pi
gnus. ff. qui satisda. cog. sciendum. § creditor et ad
hoc dixi. Io. quod creditor post annum non efficitur pos
sessor quo ad usucapionem. sed tamen post annum tamen co
modo possessionis in hoc quod cum prius teneretur probare pe
cuniam quam petebat esse debitam post annum
transfertur probatio ad reum. ut esset adversarius tene
atur illam probare indebitam et sic efficitur de posses
sore petitor. ar. ff. ad h. i. de sol. i. si quis lau. dixi quod
hoc servatur quo possessionis et proprietatis quousque per
scriptum sunt offerendi. ar. C. de p. xxx. vel xl. an
cum notissimi. § e. iure. nisi ex secundo decreto te
neat ei iam pro debito assignare vel distrahere al.
usque ad xxx. an. recuperet res suas oblato debito di
cas quod debitor semper auditur quousque prescriptum sit
volens recuperare rem suam restitutis expensis.
et prestita cautione iudicio sisti. si pignora distracta
sint. vel in solutum data. aut in d. vel secundum legem conventionis
distracta. ut dicit l. secunda. si prius et ita annum. et
post annum veniens restitutis expensis prestita cautio
ne. quod tunc perdidit recuperat res suas sub a fitear
debitum suum neget. et quod dicitur iuxta distinctionem in a
lio et e. sic intellige iuxta di. i. § primum tribus dis
tinctionis in quorum similitudo notatur. et si nunc
§. quod dicat hic l. veniens ante annum in reali actione au
ditur. prestita cautione et restitutis expensis recup
at possessionem ita in personali actione sua. ante annum sed
post annum veniat recuperat res suas dum tamen ca
veat iudicio sisti et restituat expensas. et sic notetur
similitudo tamen in hoc casu et in illo cum ante annum co
tumax invenitur. ita quod similitudo non transeat ad a
lium casum post annum et ita plana est litera. b.
Inherentes vestigiis pre. n. De iuramento ca
dicitur in graviores questiones per sui lumpnie
inum. pon. terminari et legibus itaque cautum
est quoniam nullus clericus iurare presu
mat. alibi vero reperitur scriptum ut omnes
principales persone in primo litis exordio
subeant calumpnie iuramentum. propter quod
pluresque venit in dubium utrum clericus iu
ramentum prestare debeat aut alii hoc officium dele
gare. quia illud constitutionis edictum ut clerici
iurare prohibentur a marcho augusto de con
stant. clericis promulgatum fuisse. et ideo tantum ad
alios non creditur pertinere. ut ergo ista du
bietas auferatur sed etiam decisionem filii
nostri quondam h. imperatoris cuius ubi est
quod si reverentes ca. clericus in eis cause ... iuramentum ... per alium ... neque ... respondere ... invenit

hoc. cuius itaque interpretationem controversiam et
divi marci constitutionem ita interpretari debere
decrevimus. ut ad omnem ecclesiam clericos genera
liter pertinere iudicetur. sed cum imperator iu
stinianus decreverit ut canones pro legibus tenere ·legum
oporteat et in non nullis sacris canonibus repi
atur omnino ut clerici iurare non audeant dig
num est ut totus clericalis ordo a prestando iu
ramento calumpnie sit immunis per statutum
principis tenor penes vos tale esse dinoscitur.
Nos itaque divine legis et humane intentione
servata decrevimus et imperiali auctoritate irretracta
biliter diffinimus ut non episcopus non presbyter non cuius
ordinis clericus non abbas non aliquis mona
chus vel sanctimonialis in quacumque causa sive contentiosa
a criminali sive civili iusiurandum quod appellatur
calumpnie subire. sed aliis ydoneis defenso
ribus si expedire esse sue noverint hoc officium li
ceat delegare. verum cum hac moderatione
ut episcopus in consulto Ro. pon. vel quicumque clericus
in absoluto prelato suo minime iurare aude
at. omnibus autem episcopis et universo clero hec i
ta custodiri per apostolica scripta mandamus
ut si quis in illa commiserit veniam se dein
ceps noverit denegari. Idem. De iuramento

Inherentes et i. graviores questi calumpnie
ones que dicantur maiores cause dixi ext. s. de
of. dele. quod translationem. legibus C. de epis. et c. cum
clericis. principales C. e. t. auten. principales. calum
pnie iuramentum. iuramento calumpnie quinque ca
pla continentur. § quod credit se bonam causam habere in suo
gratis si negabit quod verum esse credit nec utetur sciet
falsa probatione et quod dilationem non petat in fraudem nec
dedit nec dabit nec promittet aliquid pro hac causa nisi illis
personis quibus leges dare permittunt. C. e. t. l. ii. et
in auten. principales et in auten. ut litigantes in
prin. coll. ix. vii. versus sed illud innuitur quod lis sibi
iniusta videtur et si queratur. et non inficietur nil promi
tetur nec falsa probatio detur ut lis trahatur dilatio
nulla petetur. et enim sunt hec ab illo loco legibus i
taque usque ad illum. verum cum et C. divi marchi
C. de epis. et c. cum clerici ad omnem ecclesiam ar. quod inni
datur ad consuetudinem terram post a ceteris et quod inno
cenditur nisi esse denegandum. xvi. q. i. predicator
et v. di. ad eius. so. de co. di. iiii. propriae. l. di. et pur
gabit. C. de fidei comis. l. plebs. ar. contra. xvi. q. i. hinc
est et vii. q. i. petisti. so. quod unum de iure communi concedi sunt
hinc post ab aliis in exemplum et nulli debet denegari. v.
di. ad eius. § quod vero per privilegium alicui conceditur non ex
tenditur ad alios et sic intelligitur illud c. xvi. q. i. hinc
est et xxvi. q. ii. non exemplo et ff. de const. prin. l. i.
ut legum. in auten. de ecclesiasticis. ti. in prin. coll.
ix. et in auten. ut clerici apud proprios episcopos. § illud.
coll. vi. canonibus xxii. q. ii. in novo et i. de iniustu
et si quis et ii. q. v. si quis presbyter. xxii. q. v. c. ulti. le
gum. sive criminali. hic colligitur quod in criminali causa iu
ramentum de calumpnia sit prestandum. ar. C. e. t. l.
i. et dicit quod in omnibus causis ubi probatio requiritur iuramentum

dum ē de calumpnia. ⁊ C. de fide instru. l. vlt. ar.
contra inius. de pub. iudic. in prin. ⁊ ff. de bonis
eorum qui sibi mortem conscisc. l. i. sed contraria ista non obstant. quia
magna differentia ⁊ diuersitas eorum ē in iudicium deducendis ⁊ exer-
cendis. nam secundum hoc nec hic contestaretur. nec libel-
lus daretur in causa criminali. h' omnino aliter quam ciuilis
deberet tractari. preterea non licet causam quam quidam asserit
quod in criminali transigere liceat. ⁊ ideo iuramentum
de calumpnia non exigitur. nam sacramentum de calump-
nia transactionem non excludit. nec ab ea excludi-
tur. quia quamuis licitum sit reo transigere non tamen sequitur
quod liceat ei etiam instantia vti. nam idem dicitur. sed h'
in pecuniaria. fili. soluitur illud. ff. de bonis eorum q'
mor. l. i. § dicit quod in causa sanguinis licitum ē cuilibet
aduersarium suum corrumpere. ⁊ ita licitum est inuen-
tum. azo dominus est in hac quod in causa criminali de ca-
lumpnia sit iurandum. ⁊ inducebat per hanc decre-
talem. sed quasi clericus potest h' iuramentum deferre in causa
ciuili siue criminali. contra illa iura quae dicunt quod principa-
les persone debent h' iuramentum prestare. ⁊ contra illa
quae dicunt quod in causa criminali non interuenit procura-
tor. uel aliter dicas quod quamuis obtinuit quod hic dicitur.
ut clerici ⁊ in causa propria. h' iuramentum possent a-
lii delegare. ⁊ hoc in fauorem ipsorum concessum ē. sed
hodie non seruatur. immo quilibet in propria causa persona-
liter iurare debet. ut. j. e. cetin. ⁊ C. e. t. auth. princi-
pales. ⁊ sic optinet de iure ⁊ consuetudine. ⁊ sic n'
tenet quod hic dicitur quantum ad causas proprias clericorum q'
cumque sit causa. ⁊ restringitur tamen quod hic dicitur ad causas
ecclesiarum. ⁊ h' satis patet per particulam que dicit si ecclesie sue no-
luerint expedire. ⁊ sic non habet locum quod obiicitur.
⁊ ē clericus ⁊ prelatus ecclesie si in propria persona uoluerit
litigare in causa ecclesie prestat h' iuramentum. j. e. c.
ult. tamen si in causa ecclesie noluerit deferre. alii h' iura-
mentum non compelluntur subire h' iuramentum. ut hic
dicitur. ⁊. j. e. imperatorum defensoribus. i. syndicis. ł
actoribus aut procuratoribus. licet nomina diuersa sunt.
tamen officium est idem. vnde non sufficit si dicatur commu-
ni talem syndicum procuratorem. siue actorem ad causam ta-
lem. s. de pact. petitio. ⁊ iste persone in causis uniuer-
sitatis siue collegii iurant de calumpnia. j. e. in per-
tractandis. ⁊ c. imperatorum. ⁊ c. ult. in consulto. vo. pro.
istud difficile ui. ut episcopus propter h' debeat requiren-
te sp. vo. pon. sed h' non seruatur. vnde si episcopus litiget
in propria persona. tenetur prestare iuramentum de ca-
lumpnia. nec ē necesse inquirere episcopum. j. e. c. vlt.
clericus facilius potest requirere episcopum. vnde tenetur re-
quirere p'o ipsum. quia eum sepe contingit. sed iudicium
contra non uitiatur. est ar. hic ex eo quod clericus iu-
rare non potest sine licentia episcopi quod non potest in iudi-
cem non suum consentire. de h' traditur. s. de foro
compe. si compotentia diligenti. ⁊ c. significasti. ⁊. xi. q.
i. inoliuta. ⁊ c. placuit.

Litteras ⁊ j. sane vo. eccã. in huius casibus
in quibus de ecclesie decimis ⁊ rebus spiritualibus
tamen agitur iuramentum calumpnie. nec da-
re nec recipere consueuit. eo quod tales cause non ex
legum districtione. sed ex canonum equitate sunt

debitum sortiuntur. canones autem iuramentum
calumpnie in huiusmodi causis nullis penitus indicunt.
vnde contentio de iuramento calumpnie prestan-
do dimissa ad anteriora iura discretio tua
procedat. Eug. pp.

Litteras ⁊. j. rebus spiritualibus quedam cause dicuntur
spirituales ut hic patet. uel spiritualibus annexe. vt causa iu-
ris patronatus. s. de iud. quanto. ⁊ in istis non iuratur
de calumpnia. vt hic patet. sed de ueritate dicenda. s. de e-
le. dudum ⁊. j. de testibus. ex litteris. quia aliter iudex ueritatem
inquirere de facili non posset. quam tenetur inquirere. ar.
q. v. iudicantem. xxii. q. viii. occidit. C. de eden. vo. l.
ii. ⁊ C. de pact. l. ult. sed certe fortius deberet iurari
de calumpnia in huiusmodi spiritualibus quam in ciuilibus. quia gra-
uius ē periculum si calumpniose in spiritualibus quis li-
tiget. ⁊ ideo debent iurari quod calumpniose nil facerent.
quia circa maiora maius periculum uertitur. ⁊ ideo cautius
ē agendum. vii. q. i. c. ult. ⁊. xlii. di. quiescamus. ff.
ad. car. l. i. § ii. sed seruetur quod dicitur hic. hodie est in eo generale
ut de calumpnia iuraretur. tamen est permissa. quedam non
sunt mere ciuiles. ut puta cum agitur rei uen. ł pec-
cuniaria causa. s. de uerb. oblig. c. plt. ⁊ vlt. alia ē
criminalis. vbi agitur directe de crimine ⁊ debet se obliga-
re ad talionem. j. de accusat. veniens. ⁊ c. seq. ⁊ in istis
⁊ in istis iuratur de calumpnia. s. e. c. i. multo fortius
iurari deberet in spiritualibus quam in criminalibus. alie sunt
mixte. ut cum agitur de crimine ciuiliter. s. de pen. tu-
e h' pertinetur. xxiii. q. ii. sed prudentia. xi. q. i. placuit.
⁊ xvi. q. i. sed non. ⁊ non quod licet in causis spiritualibus de calump-
nia non iuretur. tamen si agatur possessorio pro re spirituali
iuratur de calumpnia. ar. j. de testi. cogen. literas ⁊ i. ex-
ceptionibus propositis in re spirituali iuratur de calumpnia immo de ueritate.
s. de ele. cum dilectus ⁊. j. de testibus presentium ⁊. j. de
exceptionibus. pastoralis. ar. ad h'. j. de accusat. cum dilectus.
districtione. s. de iud. dil. ⁊. j. de do. ⁊ con. c. i. xxvii. q.
ii. sunt qui dicunt.

In pertractandis causis sacramentis calumpnie non
passim precipimus exhiberi. sed cause ⁊ princi-
pium personarum qualitate inspecta. quoniam per ip-
sas principales personas quoniam per yconomos quod
eam omnino non nesciant in animam iurantis
prestari mandamus. Id. de magal. ⁊ nemau-
sen. epis.

In pertractandis ⁊. j. non passim. quia non in spiritua-
libus. s. e. c. pr. principales. s. e. c. i. ⁊. j. e. cetin. yocono-
mos. s. e. c. i. nesciant. al. n. accepis. debent perituri-
um quod facere non debet. ff. de in lit. iur. videamus.
⁊ ff. rerum amotarum. marcellus. in animam iurantis
⁊ ita syndicus collegii seu uniuersitatis iurat in pro-
priam animam. sic ⁊ tutores ⁊ curatores cum habent
liberam administrationem. C. e. t. l. ii. § fin. autem ł digni-
tas secus ē in procuratore qui non iurat. sed dominus prin-
cipalis. C. e. t. l. ii. § fin. autem. ⁊ auth. i. posita principale.

Imperatorum ⁊. j. accepimus quod ab
abbate ⁊ fratribus clareuallensibus sicut ab aliis hominibus
exigitur calumpnie iuramentum. ad quod faci-
endum eos cogere non debemus. sed ne alie-
ni iura uideantur tamen occasione illicitate decimie ⁊

ipsi a causa sua deciderent. Si ex parte ipsorum predictum
iuramentum cum res expostulauit non fuit
prestitum, eisdem precipimus ut in tuis mona-
steriis yconomos statuant que pro eis prestent et ex-
cipere atque iuramentum de calumpnia cum ne-
cesse fuerit ualeat exhibere etc. Tu uero frater nichilo-
minus ex parte yconomi personam ydoneam sta-
tuas, que in tali officio conueniens ipsi monasterio
uideatur. Lucius iii. Elyensi episcopo et archidiacono
Norwic.
Impetratorum etc. Cogere non debemus, sed uidetur quod abbates poti-
us, uel etiam alii quibus cura monasterii commissa
est, arg. ff. ad municipalem, municipes, quia hii persone in-
telliguntur sentire uniuersitatem, ut in di. et ff. de e. di. et de-
mon. municipibus, et C. e. t. l. ii. § hii, et ideo tales in
stituendi sunt qui uniuersitatem sciant, s. c. proxime. Hoc conti-
git in procuratore, C. de procur. l. ult. Sed aliud est in col-
legiis siue secularibus que temporales sunt syndica uel
est simile priuilegium clericorum. Deciderent. Quia tenetur de ca-
lumpnia iurare. Si nolit, si est actor cadat a causa et
reus tamen pro confesso, ut hic, et i. e. c. ult. § pena, et C.
e. t. l. ii. § quod si. Yconomum. Yconomus est cui res ec-
clesiastica gubernanda mandatur, lxxxix. di. quia in
quibusdam, et c. uolumus, et idem est yconomus quod
syndicus siue procurator uel actor in causa uniuersitatis
siue collegii, de quo tes. ix. q. iii. c. scimus, et s. v. q.
iii. quia episcopus, et s. de syndico c. uno, et quod iste yconomus
auctoritate episcopi ordinari debet, de episcopis et clericis omnibus § tu
conuenimus, et hic infra, et iste iurabit de calumpnia
siue sit reus siue actor. Si monachi hoc non faciant,
tunc episcopus hoc facere debet, ut hic dicitur. Et si episcopus in rebus sue e-
pantur hoc neglexerit, tunc archiepiscopus yconomum con-
stituet, ix. q. iii. cum simus. Ydoneum statuas. Ydoneus
est dum modo causam omnino non ignoret, s. c. proxime, et si sit
bone fame, alias infamis et suspectus esse non debet, v. q.
iii. quia episcopi, et iii. q. vii. c. i. et c. infames. Contra tamen di-
cit lex quia procurator propter infamiam non repellitur. Insti-
tutis de except. § ult. hic dicitur quod de auctoritate episcopi syndi-
cus constitui debet in ecclesiis sibi subditis, et dic statu-
as i. auctoritatem.
Ceterum quia nouis morbis noua conuenit
antidota preparari, cum causa que inter
R. clericum de sancto albino et i. et R. cano-
nicos london. uertitur, ad ueritatem eliciendam
dam a partibus presstari faciatis ab utraque parte iu-
ramentum, consuetudine que legi est contraria non
obstante. Innocentius iii. episcopo placentino.
Ceterum etc. Hoc est primus illius decretalis
de side iure. Prouenit. Nouis morbis. Nam experimenta
morborum cogunt nos inuenire multas medicinas,
l. di. ut constitueretur, et que medicamenta morbis exhi-
bent hoc iura negotiis. In autem hoc const. quod innouat.
q. in prin. coll. viii. et que de nouo emergunt nouo au-
xilio indigent. ff. de minor. ac de etate C. ex causa, et
ff. de in primo leg. plane, et nouis rebus nouum remedium
est adhibendum. ff. de uentre in spi. l. i. in prin. ad ueritatem
tem hoc est propria causa, quia iuramentum illud prestatur
ut ueritas eliciatur, secunda i. de iureiurando ex litteris.
ut timore iuramenti litigantium instantia compescatur,
C. e. l. i. Ab utraque parte. Utraque principalis dominus, s. sa-
cramentum istud debet prestare, s. e. in pertractandis, sed pone quod
aliquis litigat per procuratorem et dominus cuius procurator consti-
tutus est longe remotus puta ultra mare uel in alia pere-
grinatione, quid erit cum iste procurator de calumpnia in
arte non possit in casu illo dari debet curator domini,
et ille iurabit de calumpnia. ff. de cur. bonis dando.
l. i. et ii. Contra uidetur s. e. c. i. ubi dicitur quod clerici hoc iuramentum
debent aliis delegare, et hic debet quod iureiurent non est contra,
quia ibi loquitur de causis collegii siue uniuersitatis,
hic de causa propria singularis clerici. Que est legi contraria. Non quod
consuetudo que contra legem est non est seruanda, et consue-
tudo est contra legem quam tenes, C. e. t. l. i. et ii. et contra cano-
nes cum iuramentum admittere ii. q. v. c. i. et ii. et contra
decretalibus de tytulo isto.
Cum causam que inter taruensem archiepiscopum et
canonicos fauentes super illa uertitur ac quibusdam
aliis uertitur delegatis iudicibus duximus commit-
tendam, et hiisdem [illegible] in negotio minime processissent,
nos partibus dedimus in mandatis ut pro illa ip-
sa causa nostro se conspectui presentarent. Quo
circa procuratoribus cum instrumentis de rato in nostra
presentia constitutis, petitionem ipsius archi-
episcopi per procuratorem eius fecimus exhiberi, et ad
eam partem alteram fecimus respondere, ac in-
terrogationibus et responsionibus redactis in scriptis
et lite coram nobis plenissime contestata, iura-
mentum calumpnie fecimus ab ipsis procurato-
ribus utrimque prestari. Gregorius ix. episcopo tarui-
ensi.
Cum causam etc. per procuratorem. Hoc patet quod uniuersitas si-
ue collegium potest constituere procuratorem, et est ex-
pressum s. de procuratoribus, quia in causis et c. petitio, et ca-
non et omnes administratores generaliter uero procurato-
res appellat, i. quod iii. saluator, et lex dicit quod monaste-
rium se defendere debet per procuratorem. In autem de sanctis
episcopis C. si uero episcopi, et ita tam iure canonico quam ciuili
collegium siue uniuersitas constituit procuratorem, de hoc
dixi s. de procur. petitio, et talis procurator de calumpnia
iurabit, ut hic dicitur, et s. e. in pertractandis, et c. in pastorum.
Quero sed cum iuramentum de calumpnia sit de credulitate
ut sic quod credit et estimat debeat respondere, C. e. l. ii. § i.
numquid potest petere tempus ad deliberandum siue eo quod inter-
rogatur et uidetur quod non, quia aut credit aut non credit in
se quod interrogatur, et ita statim potest et debet respondere credo
uel non credo, nec potest dicere dubito, sed in facto de
ueritate dicenda potest dubitare, unde tribuit induciam
ad deliberandum si dicat se dubitare. ff. de interro. ac-
tionibus cum interrogatur. C. de iure delibe. Si curato-
ris et ff. de iureiurando. l. iusiurandum i. § hec, et in § de ca-
lumpnia iuratur datur tempus ad deliberandum. Sed si excommuni-
catus continuatur numquid prestabit hoc iuramentum, uidetur
quod non, quia non est ei licitum ingredi sacra, ergo nec tangere ea,
v. di. ad eius uero, et quibus reliqua sacramenta negan-
tur, quo minus generalis sacramenti eis conceditur, ut c. pro-
di. Illud dico quod bene, unde debet prestare iuramentum non ob-
stante excommunicatione, ar. i. de se. ex. a nob. et c. cum de

sideri. ex. c. iuramentum expedicari ad inuicem a sequiam
absoluatur. preterea cum possit et debeat in iudicio
respondere omnia licet ea. in quibus causa expediri non pot. ar. s.
de of. del. preterea et ff. de iurisdictione o. iu. l. ij. et ar. ad
h. j. de except. cum inter alioquin in potestate sua esset
non respondere et sic reputaretur de malicia sua cum
d. quod esse non debet j. de sen. ex. si uero et ad eam partem alte-
ram. per hoc tamen est litis contestatio. s. de elec. dud. et s. de lit. c. c.
uno. in interrogatoribus et responsionibus omnia que in iudicio
fiunt sunt redigenda in scriptis. j. de proba. quoniam contra
falsam. que dam uero interrogationes faciende sunt ante
litem contestatam que non debent omitti. an litis contestatione debet inter-
rogari an possideat rem que petitur ab eo et quota parte
uel si desijt dolo possidere. ff. de interro. act. cum
seruum. et in iure. ff. de rei uen. cum petitorio et si
quis respondere cum ipse possideat. si actor hoc probauerit
res auferenda est illi et debet dari actori quamuis
non probet rem suam esse. ff. de rei uen. l. ult. al. e.
pl. hec interrogatio omitti non debet ne iudicium delu-
sorium sit et alie interrogationes plures faciende
sunt. puta an sit heres uel quota ex parte sit heres et an
in potestate habeat seruum cuius nomine noxali iu-
dicio agitur. item an quadrupes cuius dampnum dedisse
dicitur eius sit. item an ex testamento sit heres. item an edes sit sua
ex qua dampnum timetur quod colligitur. ff. de inter. ac.
cum interrogatur et l. si quis iure et l. si defensor. et
uerbo qui et l. defensor. et ult. et l. non alienum. item quod re-
deat cuius etatis sit reus si de ea dubitetur. ff. e. de e-
tate. item quicumque et ar. lit. act. et post lit. c. quia etas
mouet iudicem debet interrogare. ff. e. s. az. et xxv. q. v. in-
dicante. pars ad interrogationem aduersarij respondere non
cogitur. tamen si responderit tenetur responsio. ff. e. l. si sine et j.
de. do. et c. prout et cum debet respondere. ff. e. de etate. et
nichil.

Cum in causa pecuniaria quam inter te et .
G. motam esse proponis non parte sed per
syndicum uel actorem eligens litigare. pro illi
quidem erit prestandum extra calumpnie iu-
ramentum. quod si parte ipsum proponis tac
tacitis euangeliis sicut in decreto tamen olo a te
uidatur iuramentum. tamen exhibendo et j. Et peti-
tio est recusanti hoc iuramentum cum prestando
fuerit ut actor ab instituta cadat actione reus
autem tamen debeat pro confesso. Alex. iij. Car-
duli et Wigorniensi episcopis.

Cum in causa et j. per illud quando istud regulare. c. s.
e. pre. et c. in pertractandis et c. imperator et s. e. c. i.
parte ipsum. ex quo assumpsit officium in se debet iu-
rare de calumpnia cum sit accessorium sine quo non
pot causa expediri. ar. s. de of. del. preterea et c. pruden-
tia et in hec ei defertur quia non tangit sacra sic et in
testo xi. q. i. imperator. C. de sacris epis. auten. sed
iudex et in auten. de sacris epis. et nulli. no. et ij. q.
v. qua de causa quare non tangit sacra. i. q. vij. quoti-
ens et C. de sacris epis. auten. sed iudex. sed ar. s. e. c.
contra dicitur quod episcopus iurare non debet. sed alijs hoc officium delega-
re. sed non est contra quia non dicitur ibi quod non debeat iurare.
sed dicitur quod non debet compelli ut ibi dicitur est. pena uero.

{Cum in causa casus ... per alium ... per illam ... evangelijs ... pena ...}

sic. s. e. imperatorum et C. e. c. l. ij. vij. simpliciter est. et i-
ste actor qui non uult iurare cadit a causa sed si quid
tamen iure an per sententiam. dicitur quod per sententiam iudicis quia
iudex preter eum illum ac si uicit probasset reum absol-
uendo et eodem modo de reo. C. e. auten. principales isti.

Dilecti filii. abbas et monachi de dilationibus.
de h. nobis insinuare curarunt quod cum
causam que uertitur inter ipsos et moniales
de lesen. sub examine de alt. decano et archid. lin-
gonen. commiserimus terminandam. ipsi tamen conquerun-
tes se a iudicibus aggrauari eo quod ad primam
citationem terminum sibi nimis breuem et pemp-
torium assignarunt ad nostram duxerant au-
dientiam appellandum et j. Quia uero non spectat
ad iuris ordinem diem peremptorium maxime
cum de rebus ecclesiasticis agitur non forte necessita-
te ingruente taliter maturare. et j. quod Si est
ita reuocato in irritum si quid inueneritis
post ap. tamen attemptatum. in causa iuxta prioris
tenorem mandatum et c. Cel. iij. De dilationibus.

Dilecti et j. breuem peremptorium. sed quando terminus di-
catur nimis breuis. cum hoc non exprimatur iudices
statuunt hec relinquo arbitrio iudicis consideratis qualitate
cause et locorum distantia. j. de app. cum sit romana. quod
esse non debet. immo tribus edictis uel uno peremptorio quod con-
tinere debet tantum temporis quantum tria edicta. xxiiij. q. iij. de il-
licita et C. de re iudi. quotiens et ff. de iudi. ad p-
emptorium et l. si nunquam. in quod si nimis breuem termi-
num statuunt iusta causa sunt appellandi. ex causa tamen
peremptorium iudex pot moderari sicut uiderit expedire.
ff. de iudic. si nunquam et s. de of. del. consuluit et hoc uerum si
forte sicut tempus quod datur competentibus. i. de re iud. quod ad
consultationem. ff. de re iud. l. ij. sic et tempora app. pot
iudex moderari. j. de ap. cum sit romana. qui ex causa
nimis breue terminum peremptorium statuit expri-
mere debet causam in citatione. uel prius illa causa non uenit ap-
pellandi. s. de in integrum rest. cum ex literis. inf. ma-
turare. festinare.

Preterea adiecisti quod cum cause tibi a se ap.
delegantur et in literis citatorijs re p
cum apostolicam inseris ut eo uiso deliberare
ualeat cum ab alio conuenitur et j. Quia uero quid
agendum sit in hoc casu desideras edoceri. tibi respondemus quod
reo ad iudicium legittime conuocato. si ex rescrip-
to sibi transmisso plene potuit instrui super
eo de quo in iudicio conuenitur. indutie deli-
beratorie non sunt ulterius indulgende. sed
potius procedendum est ad examinationem cause
et finem ei debitum imponendum. Honorius
iij. epo Feren.

Preterea et j. deliberare ualeat. si i. iij. q. iij. of
feratur et in auten. de litig. et i. coll. viij. plene po-
tuit. quia in literis continetur quid quando uelit petere
uel causa petendi et qualiter agere uelit et res a parte specia
ficatur. quod facere debet quando aliquid petit. s. de libelli
obla. c. ij. et iij. contra de hoc et ff. de rei uen. si in rem sed
tamen attingit quod per literas per omnia sic specificentur
sic et in criminali debet apponi in literis citatorijs quid

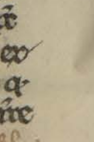
{Dilecti casus ... nimis breuem ... peremptorium ... appellare; Preterea casus deliberare ... plene ...}

reo obiectis. et procuratus veniat. v. q. ij. si primates. quidam vero ad cautelam in fine citationis apponunt libellum actoris. ut sic plene deliberare possit. et tunc si per litteras vel libellum plene instrui potuit non debet alias indutias deliberatorias habere quia habet potius esse instructus. nisi forte ad querendum aduocatum et consilia amicorum. iij. q. iij. de induciis. et ff. omnibus ex causis maior. ab hominibus. C. sed et simpliciter. sed in hoc casu cum ad libellum debeat respondere de ipso facto non dabuntur indutie ad querendum aduocatum. ar. s. de iud. pastoralis. quia factum ipsum de quo agitur debet scire utrum uerum sit quod ab eo petitur. vel non. al. ii. dilatio semper ei danda est cum uocatur ad iudicium. iij. q. iij. offeratur. sed actori dilatio ab initio dari non debet. quia instructus uenire potuit. iij. q. iij. C. spatium. C. hii ei autem. Item dantur dilationes. vel gratia testium vel instrumentorum quibus fit distinctio illius. l. C. e. l. i. et iij. q. iij. C. spatium. dilationes iste hodie sunt arbitrarie. vel iudex considerata locorum distantia et temporis qualitate indutias concedat. ar. j. de app. cum sit romana. et j. de re iud. quod ad consultationem nisi forte in illis de quibus dicitur. iij. q. iij. C. spatium. et C. e. l. i. In pecuniariis causis tantum trina dilatio debet dari. et illa cum cause cognitione. secunda vel tertia danda non est. nisi causa cognita. ff. e. l. ult. et l. ordine. In criminali datur due actori. tres reo. ff. e. l. ult. et dilatio dari debet a iudice sedente pro tribunali. et utraque parte presente. et causa cognita de plano vel semiplene. iij. q. iij. C. a iudice et data dilatione iudicis conquiescat. donec tempus dilationis exhaustum. C. e. l. si peracta. Item iudex dare debet dilationem quantum ad maturandum rei cruciendam. j. de do. per. et c. cum olim. Item post factam contestationem et post tempus. s. de of. del. consuluit.

Littere tue ac petitio archipresbiteri secularis presentes et aquile de iure nobis exposite continebant. quod Idem archipresbiter contra nobiles uiros s. a. et G. libellum ecclesie sue nomine obtulit continentem. quod pensio de possessionibus soluta non fuerat ipsi ecclesie elapsis iam tribus annis et ultra. nobilibus uero ipsis petentibus ut explicaret ipsis spatium quod per hanc adiectionem et ultra significari uolebant. tunc ipso archipresbitero exprimente quod .vij. annis fuerat in dicte pensionis solutione cessatum. Ipsi econtra dicentes libellum esse expressione huiusmodi mutatum. longiores ad deliberandum indutias petierunt. quas cum denegasti eisdem nostram audientiam appellarunt. Nos igitur ap. hic tenui olam reputantes eam. quia ea nequaquam obstante in negotio ipso ratione preuia procedatis iuxta priorem continentiam litterarum. G. teg orius. ix. abbati a quiete tironi. dyoc. et arcliud. tironi.

Littere tue et j. tribus annis et ult. Si quis non soluit pensionem rei ecclesiastice in emphiteosim date per biennium cadit a iure suo. x. q. ij. C. hoc ius porrectum. C. qui rem. et j. de locato. c. ptb. et ult. hodie non potest emphiteota purgare moram. si celi restitutione sibi prospexit. ut in dictis decretalibus. In re priuata requiritur terminum. C. de iure emph. l. ij. id est si colonus cessauit in solutione pensionis per biennium in re locata. ff. locati. cum. C. in locatorem. et hoc cum ad longum tempus fuit locatio facta. per re fisca. sibi cadit a iure suo. ff. de public. et vectigal. vectigalia. C. non sortitis. tamen sine auctoritate principis agri per ipsum reuocari a conductore fisci non possunt etiam precio locati. ff. ff. de publ. et uect. cote ferro. C. agri. sed est adiectio et ultra non aliter exprimetur ad modicum tempus referetur. ff. de. V. sig. hoc adiectio. et sed per hanc adiectionem ultra non aliter de certa quantitate temporis nichil notatur quantum ad iudicem vel reum qui certi fuit per hoc quod dixit per triennium quod tempus sufficit ad condempnationem ut patet priuata procedat. Uerum superfluum additum fuit ultra. et per nichil petebatur determinato illius quantum ad rei restitutionem. Unde non debuit eis dari tempus ulterius ad deliberandum. quia plene potuit instrui per libellum primum et sine illa adiectione. s. c. proximo. si uero pensio tantum contracta peteretur quod diceret non soluta tribus annis et ultra. tunc bene peteretur ut determinaret illud ultra quod quantum ad illud tempus non potuit deliberare reus per primum libellum. et ideo facta expressione illius temporis debet habere indutias ad deliberandum. si per primum libellum deliberare non potuisset. sed hic satis potuit deliberare. iij. q. iij. aut offeratur de hoc dixi. s. de libelli oblatione. c. pleno. et sic patet quod si quis plene potest instrui per primum libellum. sed aliquid adiectum quod non mutet naturam negotij non debet nouas indutias. procedas. et ita quando appellatio frustratoria est remittitur ad eum a quo appellauit. j. de app. cum in ecclesia. et c. cum te debitus. et in expensis debet condempnari ut ibi dicitur.

Exposuit nobis biturricensis archiepiscopus et. s. burdegalensis archiepiscopo dedimus in mandatis ut super iure primatie quam in eo et prouintia sua dicit biturricensis se habere procederet ad initium proxime preterite quadragesime quod ei terminum peremptorium assignauimus. per se aut procuratorem ydoneum se nostro conspectui presentaret. cumque per nos personaliter uocatus per ecclesie ro. subsidio ad nostram presentiam accessisset dictus biturricensis archiepiscopus ap. se ap. constitutus postulauit instanter ut in eodem negotio procedere deberemus. Idem uero burdegalensis archiepiscopus ad propria rediens constituit pro se procuratorem in ipso negotio qui saluis exceptionibus sibi in ipso negotio competentibus in agendo et defendendo ac aliis omnia faceret que in propria erat persona facturus. petente ergo archiepiscopo supradicto ut prefatus procurator responderet eidem. ille uero excipiendo proposuit se ad hoc non teneri. cum pro alia maiori causa et pro publica utilitate dominus burdegalensis uocatus pro absente reputari debuerit. et reuocandi domini priuilegium habuisset. non dum etiam sed hoc deliberauit cum suffraganeis suis et aliis quorum consilium tam ardua causa requirit. nec tempus habuit in quo ad initium negotium ualuit sic expediret esse paratus. sed pars altera econtrario respondit quod cum sit questione predicta prius fuit euocatus. tunc

intentionis non fuerat primu mandatu p
positus reuocare, temporis quoque spatium ha
buerat tam plenum ut potuisset si uoluisset
cu eo cu deliberatione predicta sicut et fecerat cu
quibusdam et amodo utrique negotio immine
et .j. Nos igitur de consilio fratrum nostrorum .
usque ad proxime uenture festum natiuitatis
dominice dilationem adhuc sibi duximus in
dulgendam. Ex concil. ap. compendium.

Exposuit et .j. terminu perempt. hic .n. iudex ps di
scretionem uocarum ex ca. prima uice post peremptori
e citare. s. de in integr. restitutione cum ex litteris.
et s. e. c. i. personaliter cum quis personaliter uocat non
sufficit mittere. s. de maio. et obe. c. ult. et .j. de do. cu
dilecta. ar. sic cum aliis aliq. negotiu personaliter comit
titur alii committere non pot. s. de of. del. cum aplica
sed delegatus non pot uille ptes cora se personaliter cap
ere, ni in scripto id contineatur, ni in casibus. s. de iud.
tur. ce ambiguu. concil. lugd. qui saluis excepto
nibus et ita prelato ualet. s. de ele. cumana. v. de h.
et s. q. metuis ca plarum. al. si h non dixisset inde
tur consentire ut sederet aduersatio, nec mitt iuris re
uocandi dominum ut uir, sed cte cetum ardo. si. n. si
pli constituisset illu procuratorem posset opponere excepto
nes dno consentientes imo ad hoc tenetur, excepto. n.
q competit reo competit fideiussori. ff. mandati. quod de in
uitia. generaliter et si sciens illam omittit impu
tatur ei. ff. de except. omnes exceptiones et ff. de fi
deius. ex persona et procurator ad ea omnia intellige admitti
tur. q ad cas spectare uidentur. ar. s. de of. del. pre
terea. et c. cu olim. et ff. de procur. ad legatu et l. ad re
mobile. et ita ad cautelam cum talia dicuntur utile e
tm prelato cu aliquid promittitur saluo iure suo. t
t saluis aliis exceptionibus tm competentibus. p publica
sui utilitate. cum .n. intendat p utilitate publica
uocauisset tunc fuisset ad illum terminu, non debebat
te conueniri. imo ius reuocandi domini habebit. In au
tem. de sanctis epis. c. si uero epi. Item parua ca iusta hec
ius reuocandi domini. s. de fo. co. c. ult. v. de h. et pl
es alie cause ex quibus ius reuocandi domini quis hab.
ff. de iudic. l. ij. c. legatus et v. q. ij. c. i. et ideo i du
ne prorogantur, nunc. vt dic. infi. al. officiu suu esset
ei damnosu quod esse non debet. ff. de furt. si seruu cois.
c. q. uero. et ff. qua adm. t. ap. sed si quis. et ff. quibus
ex causis ma. videlicet et. un. q. iij. c. uenientis, nec debet
damnum consequi. v. si. primum uidetur. j. de fidei.
puenit. et s. de renunciat. sane deliberauerat. cum
suffra. cum quibus et cum capitul. cathedralium
eccarum debet deliberare cu eorum interest. s. de maio. et
obe. c. ult. De feriis.

Omnes dies dominicos a uespera in uesperam
cum omni ueneratione decernimus obser
uari. et ab omni illicito opere abstinere, ut mercatum
tum in eis minime fiat, nec placitum, nec aliquis
ad mortem uel ad penam iudicetur, nec sa
cramenta nisi pro pace uel alia necessitate prestent.

Alex. iij.

Omnes dies. et .j. dies dominicos. hic .j. e. c. ult. et c. e.
t. omis dies dominicos. quod dic de uespera saltem non seruat
q ad cas imo potest uideri procede usque ad illa hora
qua possit perficere quod incumbit an noctis tenebras.
s. de of. del. consuluit, sed quantu ad celebratione officio
rum h dr .j. e. pr. ad mortem maxime quod nec alia ca
tunc tractari debet ni pietas hoc suadeat. j. e. c. ult. ni
p pace. p pace quidem omni die iurari pot. cu sit o
pus pietatis. xxij. q. i. omne quod ar. j. c. finale. vel ali
a necessitate puta p fide p odedia. p fama. s. de elec.
significasti. v. de hoc.

Quoniam in pte. et .j. licet scriptum sit de uesp
a ad uesperam celebrabitis. sabbata ue
stra festorum tm principium et finis iuxta eo
rum qualitatem et diuersarum regionum con
suetudinem debet attendi. et sicut magnitudo di
erum exigit prius incipere. et tardius terminari.
et .j. Diebus autem dominicis et aliis precipuis fe
stiuitatibus. siue inter pascha et pentecosten. ge
nuum flexio nequaquam debet fieri. nisi aliquis
ex deuotione id uelit facere in secreto. In
consecrationibus autem episcoporum et diaconorum ordi
nationibus consecrans et consecratus tantum
flectere genua possunt. sicut consecrationis
modus requirit. Preterea festiuitas sancte tri
nitatis secundum diuersarum consuetudines regionum
a quibusdam consueuit in octauis pentecostes
ab aliis in dominica prima ante aduentum
domini celebrari, ecclesia siquidem romana in usu
non habet ut in aliquo tempore huiusmodi celebret spe
cialiter festiuitatem, cum singulis diebus Gloria
patri et filio et spiritui sancto et cetera consimilia dicantur ad lau
dem pertinentia trinitatis. Idem treuirensi
archiepiscopo et eius suffraganeis.

Quoniam in pte. et .j. scriptum sit. g ita seruandus e. vi.
q. iij. scriptum est et ff. qui et a quibus manu. l.
perfectu. prius incipe. dies incipit et terminat diu
sis modis diuerso modo incipit in uespis quantu ad of
ficij celebratione ut hic et canonicam computatione
fictione iuris. lxxv. di. quod a patribus quo ad iudicium
incipit in mane et terminatur in fine diei an
noctis tenebras. s. de of. del. consuluit. In autem de
iudic. c. sedebunt coll. vi. quo ad ceteros media
nocte terminatur et incipit, in decret. consuluit et ff.
e. t. more quo ad esu carnis. post certam. de con. di. iij.
de esu. quod ad obseruatione treuge i ortu sol. s. de
treuga. c. i. et secundum consuetudinem locorum consideratur. h. lxxv.
di. vt. precipuis. qui ieiunant. de con. di. iij. c. i. et j.
e. c. vlt. secreto ex deuotione ar. contra xxx. d. c. vlt. et
lxxvi. di. scire. sed illa contraria intelliguntur cum determi
natione ieiunij secundum diuersam consuetudinem. si. xij. di. illud. et c. illa. et
lxxvi. di. vtinam. et .j. de sepulturis certificari et c. con
suetudo quamuis loci seruabitur. In octab. ar. contra .j. e. capl
lanus. v. di. quod pentecoste caret octaua. ecca. ro. in
fi. et sic e. ar. quod consuetudo romane ecce non e ab
aliis obseruanda. ar. xi. di. quis nesciat. ar. contra xij.
di. nouit. et c. non decet.

Licet tam ueteris quam noui testamenti pa
gina. vij. diem ad humanam quietem speci

licet deputauit. et tamen eum quem alios dies
maiestati altissime deputatos. nec non nata
litia sanctorum martirum ecclesia decreuerit obseruanda.
et in hiis ab omni opere seruili cessando. et c.
Indulgemus ut liceat parochianis uestris die
bus dominicis et aliis festis. preterquam in maioribus
anni sollempnitatibus. si allecia terre se in
clinauerint eorum captioni ingruente neces
sitate intendere. ita quod post factam capturam
ecclesiis circum positis et Christi pauperibus congruam
faciant portionem. Clemens. iii.

Licet tam et c. septimum diem. uetus testamentum
ad litteram percipiens sabbatum custodiri. nos non
spiritualiter illud seruat primam diem per septimanam. sic
et carnalia sacramenta ad litteram seruare non precipi
mus. ita nec sabbatum ad litteram licet seruare. de con. di.
iii. peruenit ad me. maiestati altissime et c. et c. si. et c. et
omnes dies. martirum et c. et c. si. et de con. di. iii. c. i. in
maioribus sollemp. ut puta natiuitas domini. dies epy
phaniarum pasche. ascensio domini. et pentecostes. al
lecia. genus piscis est. et raro. et in certis diebus apparent.
ideo propter necessitatem facilius indulgetur. ut die
bus dominicis captioni intendant. sic et propter neces
sitatem uel pietatem eodem die possunt iudicium exer
ceri. et c. ult. et ff. e. t. l. solet. et l. pls. ecclesiis circum posi
tis. quibus propter eandem necessitatem congruam faciebant
portionem. et percipiunt illis in quarum territorio facta est
captio. quia quasi decime prediales esse censentur. uel
saltem pro decima partem eis soluant. et de deci. ad a
postolice. B.

Capellanus tuus frater ex. coram nobis ex
parte tua proposuit. quod cum canonica sta
tuta declarent nuptias tribus ebdomadis an
te festum natiuitatis beati iohannis bapt. tri
nie celebrari debere. quidam ebdomadas il
las absque interpolatione continuandas in
telligunt. alii uero inter festum et ipsas uo
lentes facere interuallum illud dicunt obre
uerentiam festiuitatis pentecostes fuisse sta
tutum. quod in septimanis temporis illius in quibus re
quie et sacratis diebus rogationum ante ascen
sionem domini incipientes usque ad octauum diem
post pentecostem. ill. ebdomadis computatis. il
lo tantum temporis spatio celebrari nuptias
non permittunt. earum celebrationem ab inde ul
terius inhibentes. Quia igitur consulti fuimus
utra istarum opinionum potior uideatur nob.
et fratribus nostris apparuit quod licet ea sit ecclesie consue
tudo. ut quocumque tempore sponsalia contrahantur
consensu interueniente legittimo de presenti. quia
tamen a septuagesima usque ad viii. dies post pen
tecosten. celebrari nuptie non sinuntur. et post
ea in tribus uel pluribus septimanis ante festi
uitatem sancti iohannis sine differentia celebrant.
posterior sententia melior et subtilior. uidetur rati
one et licet secundum canones a septuagesima usque
post octauas pasche. siue iuxta consuetudinem
ecclesie romane usque post. viii. dies fest. pentecosten.

qui terre octabis. nuptie suspendantur in domi
ca que sequitur et deinceps possunt licite celebrari. Gre
gorius. ix.

Capellanus et c. statuta. xxxiii. q. iiii. non oportet. et c. con
tinuandas. tempore festo beati iohannis. alii non. in hiis uero que
ad sollempnitatem spectant diuersa terre non est
peccatum quia unusquisque pertinacia contendat in suo sensu. ex
xvi. di. utinam. et xii. di. illud. et c. illa. et c. de sepul.
certificari. et xii. di. nouit. quamuis tempore. et ita quolibet
tempore potest matrimonium contrahi. sed nuptiarum sollempnitas
tantum hiis diebus ne carnaliter coniungantur. prohibetur. sile
. de matrimonio contrac. contra interdic. ecclesie cum ex litteris.
et si sit insinuatum. xxxiii. q. iiii. non oportet. et c. non potest. uel uer
sus. nec non tempore feriarum impediunt sed permittunt fieri
tenere consensu mutuo. quia solus consensus facit matrimonium. ex
xxvii. q. ii. sufficiat. et c. de sponsal. si inter. subtilior
et subtilitas hic commendatur. sed alibi non excusat etiam
tes in fide. xxiiii. q. i. scisma. alibi est subtilitas pru
dentia est. et c. ad tretell. scimus. et s. de iudic. dilecti
et c. examinata. nec de a puscilis iure est disputand.
ff. manda. si fideiussor. et c. quedam.

Conquestus est nobis et c. quamuis non
prorogari sed expediri deceat questiones de tam
nominat strepitus diebus conuenit esse feriatis.
qui ob reuerentiam dei noscuntur esse statu
ti. natal. s. domini. s. stephani. sancti iohannis euangeliste.
innocen. sancti siluestri. circumcisionis epiphanie. viii.
diebus dominice passionis. resurrectionis cum. viii.
sequentibus. ascensionis. pentecostes cum duo
bus qui secuntur. natiuitatis iohannis bapt. festi
uitatum omnium uirginis glorie. xii. apostolorum. et
precipue petri et pauli. et beati laur. dedicationis beati
michael. sollempnitatis omni sanctorum ac diebus
dominicis ceterisque sollempnitatibus quas singuli
episcopi in suis diocesibus cum clero et populo duxerint sol
lempniter uenerandas. quibus utique sollemp
nibus feriis. si necessitas urgeat uel pietas suade
at usque a deo quieuerit ab hiis abstinere. ut conse
tientibus partibus. nec processus habitus teneat.
nec sententia quam contingit diebus hiis promulga
ri. licet diebus statis quam gratia uindemiarum uel
messium ob necessitates hominum indulgentur
procedi ualeat. si de partium processit uoluntate. et c.
Cel. iii. alatrino ep.

Conquestus et c. non prorogari. et de co. et c. q. fine. et c.
uenerabil. et c. de iudic. proferandum. circa principium.
et tamen partis est inter dominum. ff. si certum. pe. quidam.
et c. de iud. in rogantium. nec permittere debet pretor parte
ad arma. uel rixam uenire. ff. de usufruc. equissimum.
quibus utique sollempnibus. non quod ferie diem procede
rium introducte ob reuerentiam dei. ut hic dicit in
prin. et c. e. t. omnes dies. et l. dies festos. et sollemp
nes ferie appellantur. alie et ferie dicuntur sollempnes
ob reuerentiam principis et honorem. ut dies nati
tatis sue. uel dies principii de imperio. et c. e. omnis. ff.
et alie ferie dicuntur ferie sollempnes. ut tempore messium
et tempore uindemiarum. de quibus hic in textu secuntur.
et ff. e. t. l. i. et iste ferie inducunte ad requiem laboris.

[illegible marginal gloss: Conquestus ... feriis introductis ob honorem dei et ... necessitas uel pietas suadeat ... de ... possit ... in fauorem partium]

Sunt et alie que dicuntur ferie repentine puta propter uictoriam principis uel rem prospere gestam uel exercitu ducendo uel filio suscepto ff e. l. i. et c. e. l. actus

ut quiescant et homines a causis. et iste ferie iudi-
ciorum variis temporibus secundum diversitatem locorum. quia qui-
dam tardi colligunt messes et vindemias quidam ci-
tius. ff. e. l. presides. feriis introductis ob reverentiam
dei partes renuntiare non possunt ut hic dicit expres-
se. aliis autem feriis ob favorem hominum introductis
bene possunt partes renuntiare. ut hic in fi. et plures tamen
non possunt tamen in casibus. s. de iudic. significaverunt. et ff.
e. l. i. § ult. et l. sequenti. alias non valet sententia. ut ff.
e. l. i. et inde fit quod omnes continue sunt. et computantur vel in
biennio vel in anno appellationis prosequende. et quolibet
die feriato potest quis appellare. sed non prosequi ap-
pellationem. C. e. l. i. tempore messium vel vinde-
miarum. quibus compelluntur aliqui ad iudicium venire.
s. de iudic. c. ult. saltem ut litem contestentur. pu-
ta si res vel actio sit tempore peritura. puta actio fur-
ti imminet dampni et aliis ut s. de iudic. significave-
runt. et ff. e. t. l. i. § sed excipiuntur. et l. ii. et iii. ea vero
que pertinent ad pacem vel concordiam quolibet die fe-
riato possunt expediri. C. e. l. ult. puta transactionem.
pacta ut. i. hec faciunt causas festis tractare diebus.
par. scelus admisisti. manumissio etc. peritura.
Terminus aspirans. mora tedis. ab esse volentis.
Cuique potentis prece. nisi silvis exit. Necessitas. pu-
ta si esset tempore peritura. exempla plura habes. ff.
e. l. ii. et iii. et que necessitatem desiderat. ff. de dap- xv. q. iii. summa.
no infecto l. i. § si pietas. puta debilium personarum.
quia in operibus misericordie dietum distinctio non est ha-
benda. ar. lxxxi. di. itinerari. et de cons. di. v. nunquam.
et summa est ratio que religionem facit. ff. de relig.
et. persone infi. b. De ordine cognitionum.

Intelleximus quod cum mulier quedam peteret quen-
dam in virum. testes ad sue intentionis as-
sertionem induxit. parvos per unum sufficientium quo-
prenditum metuens exceptionem consangui-
nitatis obiecit ex qua intendit petitionem
mulieris elidere. et infra: mandamus. t. duximus. Re-
dum quod cum exceptione probata. principale quod
proponitur. non est cognoscendum de ipsa. quam ad
diffinitionis articulum procedatur. quo facto
virum ab impetitione mulieris per vestram sententiam
ut vos iustitiam absolvatis. Innoc. iii. episcopo ...
menti.

Intellexerimus. et. i. antea cognoscendum. ex hac decretali
colligitur manifeste quod cum reus in modum ex-
ceptionis aliquam exceptionem obicit actori quod de illa in-
cidenti tamen cognoscere debeat iudex fundata intentione
actoris. per iur. C. de probat. except. C. de except. si quidem
cognoscere debet. et non sententiare. sed tamen super princi-
pali pronuntiandum sit. super hoc fuit diversitas inter docto-
res. b. dicebat. quod super incidenti questione sive except. pro-
nuntiari non debet. sed tamen cognoscere de ipsa. sed super prin-
cipali solummodo. quia eo ipso quod pronunciatur super princi-
pali questione satis intelligitur esse pronunciatum super in-
cidenti per eandem sententiam. et hoc dicebat per leges
illas. C. de ord. iudic. l. i. et iii. quia ibi dicitur ad offi-
cium iudicis pertinet universam incidentem questionem
examinare. tamen non dicit ex ea pronunciet. sed de

hereditate. C. de ord. cogn. l. ii. ii. resp. et C. ad l. iul.
de adult. l. cum alexandrum. et C. ad l. fab. de plag.
l. pressus pronuntie. quia et p. dicebant. quod super hac spe de-
bent pronuntiari. ut ff. de iud. de qua re. et j. de
ca. pos. cum sp. et bene sim est. ne impediant. pro-
actionem sue persone. quia est pedaneus iudex. vel rei. et contradictor
C. de iud. quotiens. ut quia pupillus est cum moveat
quod status incident. tunc non pronunciat super ca. sta-
tus. sed de hereditate. C. de ord. iudic. l. i. sed defecto.
vt. ff. de minoribus integra utile. ff. de fur. l. ii.
et ff. de lib. ca. liberis. § ult. dominus io. et az. cum eo
distinguunt et bene. inter incidentes questiones et emergentes
sive exceptiones. incidentes quod dicit que competit reo. et an-
te lit. cont. puta pactum de non petendo. res iudicata.
delatio iurisiurandi et consanguinitas que obstat matrimonio. vel a-
liud quodcumque impedimentum perpetuum et consimilia. In
his n. optinet sententia bul. quia non pronunciat in
his. sed super principali ut hic expresse apparet. et in his non
pronunciat. nisi causa civilis incidit criminalis. iii. q. xi.
§ alicui. § qui accusatur. et C. ad l. iul. de adult.
cum alexandrum. et C. ad l. fab. de plag. pressus pro-
ne. vel causa civilis civili preiudicat. j. etiam. et iii. vel eo vel in ... et ...
q. xi. § si de hereditate. j. qui filii sint leg. lator. emer- te conveniri quod dicas filiu
gentes dicuntur ille que competunt. et emergunt in lite.
puta an dilatio sit danda vel non. an talis testis sit
recipiendus vel non. an talis interrogatio vel positio faci-
enda sit vel non. vel utrum aliquis sit in possessione
libertatis vel non. et in istis emergentibus optinet sententia
cum. et p. et sic intelligitur lex illa. ff. de lib. ca. liberis. §
ult. In illis pronuntiari debet alias non posset procedere iudex
in principali. nisi in hiis pronunciaret. et sic intellig.
lex. ff. de iudic. de qua re. et decretalis cum super. l. dic. de quo
te cognoscere vir. Item est principalis ad illam l. quod tres.
ff. de min. integra utile. Respondetur quod non fuit pro-
nunciatum in incidenti questione. sed super etate. et est specialis
quod est super emergens. vel ut restituetur in integrum ratio-
ne etatis pronuntiatum fuit. et ita per consequens et super eta-
te pronunciat. ad l. illam. ff. de al. iud. mu. ca. fac. di-
cunt quod speciale est in. vel dicas quod necesse est. ut ibi per-
mittetur de ... al. patrone. antequam admit-
tatur ad accusationem. nec in modum exceptionis. illud o- sed in modum replicationis
bicit. et quia illud competit ante lit. cont. tamen idem pronuntian-
dum est. et est similis exceptioni dilationis in hoc quod ante lit.
cont. debet opponi. et ideo debet pronuntiari super illa sicut in dilato-
riis ante lit. cont. pronunciat. et postea in peremptoriis
tractat. ex. i. de fide instru. cum io. i. pronunciat pro
super exceptione incidenti opposita in causa appellationis. ratio i-
potest assignari. quia cum non permittitur in causa appella-
tionis directe super principali questione. sed tamen confirmatur vel in-
firmatur sententia. pronuntiari debet super incidenti opposita in
causa appellationis. vel si pronuntiatur super talibus non est ne-
cessarium ordinis iudiciorum. et super incidenti sive peremptoria
a exceptione pronuntiatur. s. de elect. cum dilectus ad fi. il-
la exceptio videtur potius incidens quam emergens. et id-
eo potest dici in. l. integra utile. quod pronunciatum fuit super
incidenti. i. super etate. nec contra ius offenditur. nec est contra
ordinem iuris. quod pronuntietur super etate que fuit incidens
questio. nec dicitur minime. quod talis sententia non teneat.

Cum dilectus filius s. abbas de fereintialo de nobilibus uiris dominis de anone deposuerit quoniam ex manu armata et cum exercitu ad castra monasterij ueientes in predijs alium et alijs dampnificare dictum cenobium presumpserunt. de quibus iustitiam sibi fieri postulabat. ei. citra iuris cont. sub forma exceptionis fuit ex aduerso responsum. quod propter ipsius dolum et uiolentiam castrum suracti amiserant. quod et progenitores eorum tenuerant. et ipsi possidebant in quiete sibi petentes prius restitui quam suis petitionibus responderent. presertim cum testes haberent presentes per quos intentionem suam incontinenti probare uolebant. Sed in ex parte abbatis fuit taliter replicatum. quod cum ab eo restitutio peti non poterat qui non fuerat spoliator. presertim cum dictum castrum ad ius et proprietatem sui monasterij pertineret. quod et pars aduersa nullatenus denegabat. unde cum nemo dominus ad quem ab alio res sua possessa reuertitur et post tempora longiora retentionis debebat commodum obtinere. cum iudicium restitutorium contra spoliatorem tantum competere dinoscatur. et c. Nos autem distinguendum esse credimus utrum spoliationis quod ab eisdem nobilibus sit obiecta in modum actionis ad restitutionem petendam. an in forma exceptionis ad intentionem aduersarij repellendam. cum ea in modum actionis proposita intelligitur inter petitiones esse tanquam diuerse minime contingentes. ac per hoc iuxta regulam iuris. qua dicitur. qui prius appellat prius agat. que prius erat proposita prius esset tractanda. quamuis in idem iudicium ante deducte. uicissimque tractate simul essent eadem sententia terminande. Sed quoniam illa quod fuit ab eisdem nobilibus tantum in modum exceptionis obiecta. interloquendo pronuntiauimus ut probationes eorum super ipsa exceptione primitus audirentur. et ea probata legitime abbati responderi non cogerentur super petitionibus memoratis donec restituerentur ab ipso cum spoliatori spoliatus ante restitutionem non cogatur ullatenus respondere. Cum spoliatio in modum exceptionis probata tamen non est per hoc restitutio facienda. quemadmodum si in modum exceptionis aliquod crimen testi obiciatur ut a testimonio repellatur. et si crimen ipsum euidenter probatum fuerit. ideo sibi pena infligitur ordinaria. sed eius dumtaxat testimonio non creditur. quod ea ratione contingit quoniam in ipsa accusatio non procedit. testes enim quorum testimonium reprobatur inter infames quasi ex facto testimonio non habentur. Honorius tertius. ludouico regi francorum.

Cum dilectus. et j. manu armata. illa uis que fit cum armis publica est. que non sine armis priuata dicitur. Inst. de publi. iudic. circa finem. §. Item lex iul. de ui priuata. ut ff. de ui publica. l. i. unde isti plus peccauerunt. unde uers. uis priuata reum deponit ab ordine reus. sed deportat si uis armata probatur. Sub forma exceptionis. quod qui excipit non contestatur litem. et sic patet quod qui negat non excipit. quod qui excipit non confitetur. ff. de except. l. non utique. et j. de except. cum uenerabilis. Propter ipsius dolum. sed quomodo debuit nocere tercio dolus abbatis sine uiolentia contra delictum persone. et c. et xvi. q. vi. si episcopus. sed hic totus conuentus consenserat abbati uel ab initio uel expost facto. arg. j. de rest. spol. cum ad sedem. infra. sed tamen hic non in maleficio retrotrahitur. quod cum nomine eius factum est. et mandato comprobatur. ff. de ui et ui ar. l. i. §. sed si cum quis. In continenti. sed nichil faciebant ad hoc ut restituerentur. j. de rest. spol. literas. et j. de testi. ueniens. ij. retentionis. xvi. q. iij. c. pot. §. quod si mala. et c. de prescript. xxx. uel xl. annorum. si quis emptionis. §. si autem. arg. sin uero. et melius in §. quod si quis eam retin. b. esse spoliatorem tantum. uel contra eum qui mandauit uel ratam habuit spoliationem. ut j. de rest. spol. cum ad sedem. infra. et ff. de ui et ui ar. cum a te. si sciente. rem accipiat a detentore. cum per hoc ei succedat in uitium. j. de rest. spol. sepe contingit. et s. de iud. quod. et hoc quod per dolum abbatis spoliati sunt. et latius patet restitutorium iudicium sed canones quam sed leges. et §. quis dolo uel metu. ut in. iij. q. i. redintegranda. secus est in actione quod metus causa que datur contra illum qui metum non adhibuit. ff. quod metus ca. si cum except. §. al uo. et §. in hac §. pedius et §. iulius. Iuxta regulam. ff. de iud. quod prior. Eadem sententia termi. tamen si isti nobiles proposuissent spoliationem suam in modum actionis. directe essent due principales questiones. conuentionis et reconuentionis et essent simul tractande. ut s. de mutuis peti. c. i. et non ualet sententia super una nisi et super alia in eadem sententia feratur. ff. quando sententie sine app. rescin. l. i. §. ult. et c. de compensat. nam scriptura uel saltem appellandum est. ut ibi dicitur in l. primo inducta. et una uideatur hic sententia pro tanto quod continue una post aliam fertur. sed reuera due sententie sunt. j. de ca. pos. cum ecclesia. et c. cum super. nam quot sunt capitula tot sunt sententie. ff. de minor. et §. ex ca. In modum except. hic patet quod quod spoliationis non preiudicat ciuili questioni non proponitur in modum exceptionis. sed in criminali super preiudicio sine in modum exceptionis. siue in modum actionis proponitur. et hic loquitur una. iij. q. vi. per totum. et ij. q. ij. per totum. quidam intelligunt hanc decretalem cum abbate quod nes sunt possessorie. sed hoc non est uerum. quia abbas non agebat hic possessorio iudicio. immo petebat sibi iustitiam fieri super dampnis sibi datis in predijs alium et alijs. ut patet in antiqua decretali. de hoc dicitur. j. e. super spoliatione. illud potest hic queri. utrum exceptio spoliationis interrumpit prescriptionem. et est dicendum quod non. quia prescriptio modum non petentium introducta est. j. de prescript. uigilanti. et xvi. q. iij. §. pot. sed qui excipit non petit. sed petentem repellit. ut hic. et ff. de except. l. ij. quod non interrumpit. sed sit. arg. quod qui excipit agat. et c. ff. quod metus ca. l. metum. §. sed quod pretor. infra. §. dicit quod in excipiendo non excipit. et. ff. rem ra. ha. cum o. in tutore. infra. et ff. de ex

Cum dilectus casus. [illegible]

cepti. l. i. et ff. de prob. in exceptionibus. Item queritur utrum exceptio spoliationis possit opponi in qualibet causa. Et potest dici quod non. quia non opponitur actioni depositi. quia ibi non admittitur compensatio. C. de compensat. l. ult. Item et C. depositi si quis pecunias. et j. de deposito bona fides. Sane. alij dicunt quod petenti depositum bene obstat exceptio spoliationis. quando obicitur petenti restitutionem saltem in modum reconventionis et non exceptionis. et quod spoliationis est privilegiata. j. e. sepe. et ideo satis videtur quod opponi possit actioni depositi. quia favorabilior videtur spoliatio quam actio depositi. l. illa sit bone fidei. Sed quid si in modum exceptionis petitum spoliationis. numquid credendum probationes valebunt. si volo directe petere possessionem. dico quod non. nisi adversarius consentiret. j. de testi. veniens. ii. Sed pone quod succubui in exceptione numquid possum postea agere directe possessorio. videtur quod non. quia eandem questionem volo resuscitare. licet alio genere iudicij. quod non licet. ff. de except. rei iudi. si quis cum totum. §. ult. Sed ego dico quod potest. nec impedit quod succubuit. quia possessorium directe et per incidentiam ex diversis causis. j. de don. inter virum et uxorem. et si principaliter agatur criminaliter. et non optinuit. postea agi potest civiliter. C. quando civilis actio preiudicat criminali. l. una. non cogatur. quia nec iudicia nec inimicitias nos debemus opponere. j. de do. et c. frequens. iii. q. ij. oportet. Sed si conveniatur ab alio quam a spoliatore. non obstat ei exceptio spoliationis. Sed si criminaliter accusetur potest excipere quod spoliatus est ab alio quam a suo accusatore. si tota substantia sua. vel maiore parte sit spoliatus. ut in quadam constitutione Innocentii iiij. j. de rest. spol. frequens. et sic intelliguntur canones illi. ij. q. ij. per totum. et iij. q. i. per totum. restitutio facienda. quia ad hoc non agebatur. semper enim videndum est ad quid agatur. quia secundum modum agendi fertur sententia. C. de symo. licet heli. et j. de accusat. qualiter et quando. ij. et melius. c. qualiter et quando. nec enim potest iudex ultra id et extendere quam in libello est inductum. ff. com. divi. vel fundus. ar. contra. j. de conces. preb. ex parte. et xxiij. q. iij. ecce. et j. de confessis. cum se. et s. de ele. per inquisitionem. et ff. de adult. l. i. §. si publico. in quibus in modum exceptionis punitur. sic et testis non punitur. licet crimen ei in modum exceptionis probetur. ut j. dicitur. et j. de exceptionibus. denique. nec infamis reputatur. ut hic. licet eius testimonium repellatur. ff. de his qui no. infa. iniu.

Item quid dices si probetur excommunicatio in modum exceptionis. contra aliquem ut repellatur a testimonio vel ab electione. numquid debet vitari. potest dici quod si ex tali facto publica fama laborat non est ei communicandum. j. de sen. ex. cum desideres. et C. sede. ar. ij. q. i. multi. §. si quis fuerit nominatus et c.

Item dico si in modum exceptionis crimen probetur testi quod impediat promovendum. ar. s. de ele. super eo. ut si gravata sit eius oppinio. j. de testibus. testium. nec sufficit quod ex tali facto non irrogetur infamia. sed quod eius oppinio in nullo vacillet. xxiij. di. l. apostolica. sic dicit lex de eo qui fustibus cesus est. licet non sit infamis. ad honores non debet admitti. ff. de decur. eos. sic. C. de adult. et si libidine. lxxxi. di. tantis. daniel. j. de acc. omnipotens. et C. de prob. tenem. et sic propter talem infamiam facti ei potest indici purgatio. ar. j. de sen. ex. cum

secte. et desideres. C. ij. q. i. multi. §. si quis fuerit nominatus. et ad cetera signata similiter dicas. quod illud. c. ecce. intelligitur cum de crimine constat sibi accusando aut denuntiando. aut inquirendo. et crimen eius tali modo accedit punitur. et ideo dicitur ecce crimina. §. nunquam clamant. ad illam decre. e. ss. sic respondeas. quia in testis in nullo confessus est. et crimen illud attingebat causam de qua agebatur. §. non punitur sunt. j. de except. denique in fi. et ei obiectum fuit quod fuerat particeps symonie. §. non interrogatus. et confessus punitur in illa per inquisitionem agebatur ibi tam in capite quam in membris. ad. l. illam. ff. de adult. l. i. §. si publica. potest dici quod iudex cognoscat de adulterio ex officio suo punit maritum de lenocinio. sed de accusatore quia cum exceptio lenocinij non prosit uxori. obest tamen marito. Alias maritus de crimine non puniretur quia cum tamen quia publice utilitatis est. ne crimina remaneant inpunita. j. de sen. ex. ut fame. et ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. §. finem. reprobat. ar. contra. j. de testi. cum tu. §. ubi dicitur. ne pravi tramites nocentur. sed illud intelligitur quo ad statum et oppinionem. et quod hic dicitur. refferas ad infamiam. quia de iure non censetur infamis. sed infamiam facti forsitan non vitat. ut i. et his. ff. de obse. et dicitur expresse qualiter et libertis. prestandis. l. ij. §. *purib' et privin'*

Tuam non credimus

Latere prudentiam causam natalium regine cipri ad examen nostrum ut pote que ad forum ecclesiasticum pertinet esse delatam. et. j. Cum vero aliquam natalium cum esset terminata dependentem ex illa successionis causam incipere nichil aliud esset quam diversis processibus intricare negotium. et confusione quadam iudicij ordinem perturbare. causam quam si forte ab ipsa regina super hoc fueris requisitus donec iam dicta causa natalium apostolico iudicio finem acceperit pacienter expectes. G. reg. ix.

Tuam non credimus. et j. ad forum ecclesiasticum. et ita causa natalium ad ecclesiam pertinet quia sunt ille cause que spectant ad ecclesiasticum forum dum sunt. s. de fo. compe. cum sit. licet. et c. ex tenore. dependentem ex illa. ex hoc loco satis patet quod si questio preiudicialis incidit in causa de ea sola prius est cognoscendum antequam de principali. quia causam preiudicialem quod est perempta. ut hic dicitur. Quero ergo quid si due sint questiones principales. et sunt ambe civiles que primo proponitur primo tractatur. et una sententia terminatur. s. e. c. pe. et ff. de iudic. cum por. Sed certe quod civilis incidit vel preiudicat civili. et tunc de incidenti est ante cognoscendum et pronuntiandum. ut si quis agit de hereditate directe. et alter incidenter proponat quod non sit liber natus de hoc est ante pronuntiandum. ut hic. et j. qui filij sunt legitimi. lator. vel si proponatur quod servus sit. et hoc primo est expedienda. iij. q. xi. §. si de hereditate. et C. de ordine cog. l. ij. quando criminali preiudicat civilis. et est prius tractanda. ut si aliquis credat se liberum accusetur de crimine. et postea moveat ei questionem status primo tractabitur incidens questio de statu. iij. q. xi. §. si crimen. et C. de or. cog. l. ij. et C. ad. l. iul. de adult. cum a te preambulum. et C. ad. l. falc. de plagiar. prius est pronuntiandum quando criminali preiudicat criminali. quando

criminali. quando

[illegible gloss]

q̄ꝛ ꝯmunalis cīuili

dicat ciuili. iij. q. xi. ¶ alii. vetus. ciuili. et ¶ plus. de hac in tēs ibi sat. et sic q̄z una q̄o depend; ab altera et tē nō sunt simul tractāde. q̄ sic ēet diu̇sos iudicare p̄cessus et sn̄ unitate. s. i. s. de iud. exhibita. ubi simul de principali et exceptoib; cognoscē nolunt iudices. q̄ ēē non d;. s. de of. del. prudentiā. ¶ sepatā. et. s. de foro. ōpe. ex pte. et. c. ex tenore. successionis sē comcatu campanie. ī quo dicebat regina ista se debē succedere. patient ex̄pectos. et ita p; q̄ iudex ciuil' ł incident. ł p reconuentōnem de cā spūali cognoscē non pot. j. qui filii sīt le. causā et. c. lator et h̄ de hac matia dc̄m est. s. de iud. at si dici. s; cōmuni ir̄. q̄ saltem incident̄ de tali q̄one cognoscere poss;. C. de iudic̄ quor̄. C. de ordie iudic̄. adire. et. ff. de iud̄. o. iud. si id. et. ff. de iud. q̄ nō cogit. s; q̄ plus dī est iuri l; secus sit casus in ciuilib;.

Super spoliatōne ꝯuentus aduersus restitutōnem petente. non est ī sr̄ q̄one ł spoliatōnis si eum reconuenerat audiendus. cū restitutoīs petitō in hoc priuilegiata noscatur. ut ipsam intentans non cogatur an̄ restoīri spoliatoriu; rn̄dere. quāquam ab agendo spoliatione ab eis in mod̄ exceptoīs opposita repellatur. G. reg. ix.

Super spoliatōne et. i. restitutōnem petente. q̄ n. petat restitui ab aduersario reconuenti non pot. petitorio n̄ de alia spoliatōne. ut hic dr̄. nec pot ei referri q̄o pp̄rietatis sē eo de quo ꝯuenitur. ff. de iud. si de iu. et pos. et. C. de rei. uen. ordinarii. et. i. de resti. spol. in litteris. sē cū quis ex q̄stione n̄ p̄mo fuit restitutus. ut hic. et. j. de resti. spo. sollicite. n̄ nō. q̄ ubi due q̄ones possessorie pponitur a diu̇sis. ille possunt sil' tractari ut hic ł illā regulam. qui prior apple. ff. de iud. q̄ prior. et tē una sententia debent t'minari. s. e. cū dilēs. q̄ uīc; spoliatō priuilegiata ē si uō unus agit petitorio. et alt' possōrio. distingue quaꝛ. reus obiciat spoliatōnem. si uō petat directe restitui. due sūt petitōnes. q̄ in mod̄ actōnis fit reconuentō de spoliatōne. et tē simul tractāde sē. ut. s. e. cum dilcs. si in mod̄ exceptoīs pponatur spoliatō. tē p̄mo tractatur exceptō spoliatoīs ł q̄ dr̄ in illa dec. cū dilcs. si uō quis agat de spoliatōne contra suum spoliatorē et ī de re alia tunc spoliator pot opponere de sua spoliatōne. et in mod̄ actōnis. et in mod̄ exceptōnis ut hic dicit. sic g̊ caueat q̄ sibi mag' expediat utrū agere directe uł excipere. si mag' expediat reo possidere rē aduersarii q̄ suam recuperare excipiat. q̄ p̄bata exceptōe sua n̄ ꝯpllīr rn̄dere n̄ primo fuit restitutus. ut ī. c. cū dilcs. si mag' expediat recuparé rē qua ē spoliatus pponat suam spoliatōm directe. et ea p̄bata restituet. ut colligitur h̄. et. c. cū dilcs. et id ē si petitorio agatur. q̄ reus dupplicit' pot pponē suam spoliatōnem. ut. s. e. c. cum dilcs. et h̄ cū sr̄ diu̇sis reb; fit ꝯuentō et oppositō spoliatōnis. secus uīr q̄ sr̄ eadem re fit ꝯuentō et reconuentō.

tē utili est. pponē spoliatorn̄ in mod̄ exceptoīs. j. de resti. spol. ex q̄one. q̄ restituet in eo cau an̄ ingressum principal' cāe. si uō in mod̄ exceptoīs non restituetur. s; replicat agentē et sic utroq; cau p̄iudicat q̄o spoliatōnis. sē recompensatō non pot opponi petenti restitutōm. q̄ sic in directe admitteretur reconuentio. C. de ꝯpensat. l. ult. ar. q̄. j. de except. cū inter. insi. et. c. finali. sē in momentanea possōne cessat reconuentō. C. qui legit. pso. l. ult. s; si ago ꝯ te possessorio et tu reconuenis me possōrio. et ego excipio ꝯ te in mod̄ exceptōnis de spoliatōne ead̄ de tua q̄ ꝯuenio te. nūquid debeo admitti. dico q̄ sic. q̄ ad ald̄ pponitur ut actō. et ad ald̄. ut exceptō. ar. ff. de ī of. te. ꝯ uetam. ¶ s; nec in pubis. et. j. de testi. p̄uenis. et. c. cū inter. s; quid si ille replicet de sua spoliatōne. dico q̄ pot. et elidit actōm meā. et ita remanet ꝯuentō et reconuentō inefficax. si ā expediret ei mag' agere q̄ excipere pponat de sua spoliatōne in mod̄ replicatoīs. et sic p replicatorm̄ elidet exceptōem meam. et sic remanet ꝯuentō et reconuentio.

De plus petitionib;.

Consilium prudentie dici non pot q̄d pecuniam ī debitam an̄ terminū ab aduersario repetisti. puniuntur. n. inpꝛtunitas plus petentium. et si sr̄ petitione sua durant in iudicō p̄sumendum. ita q̄ qui repetunt ante plus sū cā in expensis aduersario ꝯdempnātur. q̄ an̄ plus loco. ad interesse tenentur. p eo q̄ utilitas adimitur debitorib; quā habent. si statuto loco soluissent. ei uō aquo ā plus tpr̄ petitur induties duplicantur. nec litem excipiet n̄ ei soluantur expense. De quoz dubitare nō credimus q̄ causa plus petitur ē aliquid in genere ł sub alt'natione debetur. et rem in spē uł unum pcise peti ꝯtigit. R. aut. si. x. sunt debita et. xx. petantur. loco uō cum cuius non ū ꝯuenit solue. s; alibi ꝯuenitur. tempe quoz cum an̄ diem ł ꝯditōnem petitur q̄ debetur. G. reg. felici sicilie.

Consilium et. j. In iudicō plus petentium. et. j. si uolunt descedere a petitōne licet eis nec puniuntur. et h̄ possunt face us; ad lit. cōt. postea uō nō possunt sn̄ pena. C. e. t. l. una. sic licitū est penitē an̄ lit. cōt. ff. rē ratam hri. ā plus h. s; uīr q̄ licitū sit penitē q̄ncumq; an̄ sn̄iam. ut. ff. de in. of. tes. contra uetam. ¶ meminisse. et. C. de his qui uenire ut idignis. contra q. C. ad. l. cornel. de fals. l. quia fallat. et. C. locati a ductores. ī quib; pot penitē an̄ sn̄iam. s; plus dc̄m uīm est q̄ ante lit. cōt. penitē debent. al' puniuntur ī expensis. C. e. l. una. et hic. et h̄ cū re. aut cā plus petitur. s; lex illa loq̄t. cum ās p dolū. sē maiori quātitate exegit cautionem. et ille si psistat toto debito puniuntur exceptis duob; cāib;. s. tn̄ sactōnes et sede ꝯfessiones. qui excipiuntur in lege illa. et de aliis plus petitoib; loquuntur h̄. plus loco ad interēē. qui petit alio loco q̄ ꝯuenit ad interesse p offim̄ iudicis pt̄ ꝯuenire meo in quo dāpnu

[illegible gloss]

ticat q̄ in alio loco conueniret. ff. de eo quod certo loco. l. ij. § fi.
de h̄ interesse dem̄ est. s. de of. del. p. e. C. amplius tps.
i istis iiij. modis plus petendi olim puniebantur
in tota ca. Insti. de actionibus. § si quis agens. e. i
sti. de excep. § temporales. al' applicatur. sz hodie nō i
ta puniuntur quia si an̄ tps petit induciē duplicāti
e incōmodū in expensas punitur. insti. de excep. §
hodie aut. e. h̄ si tu re. ca. loco. plus petat. e aliqd
dampnum reus sustineat circa sportulas. a actor penā
triplicē patietur. Insti. de act. § tripli. e. C. sz h̄
quid antea e in aliis expensis condempnabitur. ut. s.
di. in littera. ca. plus petitur. hic exemplificat pdcos.
iiij. modos. plus petendi. puta ca. plus petitur pmi
si t. x. l'r decem in optione mea est soluere quod uolo.
C. de adic. iu. si quis seruū. e. ff. de iur. totū. ple
rumque. C. si. uel pmisi hōiem in gnē nō istum uel il
lum. sz tu petas a me psise x. siue stichū auferre uo
rū electōem. quod ēē non dz. vn̄ puniri debes i dāpnis
q̄ sustinui. ut dem̄ est. ut insti. de act. § inuicat.
e. § preterea. de loco. e re pz in ipa līa. tps. ut si pmi
si tibi x. soluere usqz ad annū. e tu antea petas. uel
pmisi t si imperator intrauerit ytaliam e tu petas
an̄ aduentū exempli exēplum de hiis tēs. insti.
de act. § plus aut. iiij. mod. De ca. pos. e pptatis.

Susceptis e infra legali punisione decre
tum est tam momenti quam pprie
tatis causam sub uno eodemque iudice debe
re cognosci. nec nos ca inauditam pte aliquid
possimus diffinire. Celest. iij. De ca. possessio
nis e pprietatis.

Susceptis. e. i. momenti. i. possonis
e dr possō momenti. non quia duret p momentū.
sz quia parū durabilis ē apud possessorem. cū actor do
cuerit de pprietate. e a sn̄ia momentanee possonis f le
gem nō applatur. C. de momentanea. pos. l. una.
e. n. q. vi. § ex eiusdem. S. si de possone. In uno eodē
que. sz quid dicit h̄ cum alia sit ca. possessionis e ali
a ca. pprietatis. nec sunt alique connexe. ff. de excep
t. rei. uen. e an eadem. § ult. e. ff. de acquir. pos.
naturali. § nichil commune. e. l. pmiscā. e l h̄ nō dicit.
quia connexa cāe diuidi non dz. j. de seq̄strat. c. i.
e. C. de iud. h̄ est dicere iudex q̄ cognoscit de posso
ne cognoscere dz de pprietate. e ita expone. uno e
odemque iudicio. i. coram eodē iudice. ut dicit ium p
dca. quod facilius cognoscit de pprietate qui cognouit de
possone. ar. ē. s. de iud. significauit. e h̄ est ppt diu
sitatem fori. diffinire. Nota quod dicit diffinire. q. d.
diffinitiuam sn̄iam ēē absentem nō possumus p
ferre an̄ inis. ar. s. ut lite nō. ar. p totū. uel dic nō
possumus diffinire. e lit. ar. ca inauditam pte.
quia non licet de ca. e ideo precise diffinire nō pos
sumus quin salua sit admīnus q̄d pprietatis ab
senti. j. de do. e. con. p. ut. e. s. ut lit. non. ar. qui.
§ pls. e. C. quo. e qn̄ iudex cōsentaneū. e ita duo
bz modis pot intelligi particula ista. ut lit. nō. ar.
ut sic non facit disto. sz ppter contumaciā in pos
sessōm missio. uel cont. qn̄ non licet de ca. uel ēcō m.
quia contra absentes nō citatos nō conuictos. n̄ confessos.
nil possumus diffinire. s. de maio. e. obe. Item ꝯtuor

e sic plana ē littera.

Adulternū interrogati fuimus si iudices de
putati uel de possone e pprietate agno
scant cum grauibus prium sumptibus pte cu
pientes de utraque comprium audiunt. e alle
gōnes partium e testes audiant. deinde p audiāt
attestatiōnes de possone. e pnuntiant. sed tēo
rem illarum uictum licite h̄ agatur. nos ad cū
h̄ sit iniure ciuili exprssum quod licite possit
fi. Rx. Innoc. iij. archiepo. e canonicis su
tius.

Adulternū. e. j. deputati. ut de possone e pptate.
quia ca. est eis utraque commissa. e idem est si simpl' ca.
in diffinite committitur. quia utraque cā intell' ēē com
missa. j. de seq̄stra. ad h̄. quia diuidi non dz continentia cā
rum. s. e. pre. C. de iud. nulli. e sic cā pptatis e usu
f. apud eundem iudicē sūt ptractande. ff. de libali cā.
si prius sit e in aliis. ff. de quibus cāis ad eundē iu
dicem eatur. l. i. pnuntiant. i. sup possone. iure ciui
li expssum. quod prius audiant attestationes de
possone e pnuntient sup illa. istud ē exprssum in
iure ciuili. C. de rei. uen. ordinarii. C. de interdic.
Indicium inire ē. ff. de acquir. pos. exercitus. contrariū sic. e.
ff. de iud. si de ui. e possone. tn̄ s iura canoica sil'
pt predi sup utraque quone e una debent sn̄ia tmīari.
j. e. cum dilcs. e. j. e. pre. ita quod p pnuntietur sup pos
sone e in continenti sup pprietate. ut i di. e. c. cū sup.
e ita ca. possonis e pprietatis in eadē psona inten
tari pot sil'. e uno iudicio tractari. e tminari. quia n̄
sup ista contraria. de h̄ dicetur. j. e. pastoral. e. c. cū di
lcs. e in hac opione fuit dns. oz e eius sequaces.
dns. io. e eius sequaces uolunt stare legibus p dca.
sz illa diuisitas determinauit. j. e. pastoral. e. c. cum
dilcs. e quod dicit hic. quod p pnuntiāt. sup possone. et
incōmin de pptate pnuntiare debent i continenti.
ex quo sil' est actō e publicatō fca. de utraque liq
at al' differtur q̄d pprietatis. j. de testibus. significauit.
al' si uolunt differre iudices iuditiū pprietatis n̄
testes publicare cum aliis possunt pcedere sup possone
tm̄. e sic intellige quod hic dicit ut accordz iuri ciuili.
p ut hic dicitur. uel contradicent iura ciuilia. tn̄
s canones si aliquis uult agere simul utroque iudi
cio dz simul iudex expedire utrumque. j. e. pre. e. e. c. sup.
e. c. cum dilcs. Al' contradicent hic iudices ex officio
suo h̄ fecerunt ut contra ius audirent. sz prius uolebant
pcedere sup possone quod licitum ē s iura ciuilia. nec
canonica contradicunt.

Cum ecclā Sutrina pastore uacaret. uos
conuenientes in unū e sicut moris est ep̄c
sci gra inuocata pastorem unanimit ele
gistis petentes ipius electōnem a se. ap. confir
mari. Sz in clerici conuentualium eccārum eiusd
ciuitatis quem suam deposuere querelam. quod cū i
epōrum electōnibus ipi ac predecessores eorum consue
uerunt interesse. uos eis renitentibus e exclu
sis ad electōnem pcedere psumpsistis quam
ob h̄ nō confirmari sz potius infirmari pos
tulabant. ptibus igitur ad se. ap. constitutis.

Susceptis. cās. cā possessionis e pprietatis debent coram eodem iudice [illegible]

[Marginal notes, right margin:] a suspēso petitorio

k. Si prior / pos. causa [illegible] [illegible] de libertate [illegible] / [illegible] et p petitorius

b. Si uir aliquis agit [illegible] [illegible] [illegible] ad eundem iudicem remissus

l. contra / [illegible] et possessionis [illegible] possessionis [illegible] ut de [illegible] sup.

conse

.nulli

in auditoꝝ ꝑsentia testes. utrimqꝫ pduc
ti fuerunt. et eoꝝ depoñ publicatis. pars
canonicoꝝ p testes a se introductos intē
tionem suam qd ad eos tm̄ spectabat elcō
sufficient̄ diceba̅t esse pbat. pte clicoꝝ
nichominus asserente q p dcā testiū quos
pduxerat et ipi assertionem suam q elcōi
pontific̄ interesse deberent plenius pbaus
sent. p q̄ constare dicebant eos elcōnibꝫ t̄
tiū epoꝝ qui ecce fuīne ultimo et īmedi
ate ꝑfuerant cum canonicis cathedralis
ecce affuisse. uocēqꝫ hūisse cum aliis eligē
di. Nos igitur q̄ m̄ depꝑhendimus testes ue
stros in ꝑhibendis testimoniis uarios exti
tisse atqꝫ ad iusiuꝰ fidem attestōis sue coram
auditoribꝫ uacillasse et q negatiam quodā
modo astruere satagebant pbare uolentes
ius elcōis. ita quidem ad uos spectare q ad
aduersarios minime ptineret. p testes uo
partis aduerse fuit sufficienter ostensum
q in triūm epoꝝ electionibꝫ de quibꝫ pre
missum est. clerici presentes affuerunt et uo
cem hūerunt eligendi. pmissam elcōnē
factam eis attradicentibꝫ et exclusis decreuimꝰ
irritandam clericos sepedcōs in eam q̄ pos
sessionem quam ante attestiū motam
hūant reducentes. Sm̄ q̄ in elcōne p̄dcā
quicquid iuris in elcōne utraqꝫ ps sibat
deductum in iudicium uidebatur. cū in iu
re ciuili sit cautum. id uenire in iudicium
n. solr de quo actum ē ut ueniret. s; id nō ue
nire de quo nominatim actum est ne ueniret.
et s. statuta canonica ecciarum clicos reglā
res ptinere noscantur. n. ali. secus optinat
de consuetudine spali. nec ex eo q clerici an
dci se inter eligentes tutos epos pbauert
tercio extitisse ius eligendi ppter breuitatē
temporis. usqꝫ ad ꝑscriptionem legitimā
non pducti. sibi adquirere potuerunt. et
actore non pbante qui conuenitur. et si ni
chil ꝑstiterit obtinebit. ab eoꝝ in petitione
sr electionibꝫ faciendis uos duximus absol
uendos. sepedcās ecctarum clericis sr h ꝑpetu
um silentium imponentes. Id canonicas
techennias.

Cum eccā et .j. In unū. qꝛ spc̄ scs non uenit n̄
sr ꝯgregatos in unum. xiiij. q. i. §. si autē et ꝟ cgt. pom
cumqꝫ duo ul tres ꝯgregati sr in noīe meo ī sū
in medio eoꝝ. i. q. i. al cū scriptura. et xx. di. c.
ult. ad eos tm̄ spectabat. s; quasi fuint admissi
canonici ad aliquam pt̄ionem cum ps aduīsa
diceretse spoliatā. cum nichil posit obici spolia
to. nec sr eo qd ppter eius refert. j. de testi. spo. j
tris. et c. sr cumquis et. c. ex ꝯquestione. s. de ord.
cognitionum. sr spoliatione. s; dicas q isti clici
ꝯtentiarum etcarum n. tm̄ possessorium inten
tarunt. s; petitorium simul cū possessorio. ul n. licitū
fuit alti pti de iure suo docere. et in h uñ cause

electiones epoꝝ ad cathedralium

; secūt clerici. qꝛ q diu pot aliquis intentare aliqꝫ
possessorium n̄ dꝫ agere de pprietate. ff. de rei. uen.
n. qui. ul tio. bn dicit ultimo. qꝛ licꝫ qñqꝫ fuissēt
in eligendi possessione h nō pdesset ad h ut posset
pete restitutionem. l; seruisset in dnio. C. de pbat.
siue. sr bn̄ sequitr̄ et īmediate qꝛ si nō ꝯtinuas
sent tempa nō ꝑscripsissent. ff. de diuisis. tempo.
ꝑ. in usucapione. et de ultimo tpr̄ cause dixit qꝛ
in ꝑscriptione ultima tpra spectanda sr. C. ne de
statu defunctoꝝ. si mat. et. C. de apo. publicis. q
cūqꝫ. l. x. ar. xxx. di. ab exordio qua. et xxviij. di.
qꝛ sr uocem hūisse. cause ē dixit uocemqꝫ hūisse
poss; esse q interfuissent cā ꝯsiliꝫ dandi. et tm̄ nō
elegissent. nec scrutatores uoluntatum dedissēt
aut uota sua teipū sita nō fuissent. s. de elc. cu
mana eccā et xxiij. di. omnibꝫ. ul forte ēent in
uitati. xxiij. di. cū adrianus. s; p talē inuitatōm
ius nō acquiritur. xx. q. iij. innouo. et c. sequi
et ar. ad h. s. de postul. bone me. h. n. nō suffic̄
q aliquis possidet. s; q intendat ius sibi acqre.
ff. de itinere actuqꝫ. p. l. ult. et ff. q̄ admit. seruit.
uen. l. finali immo in dubio ꝑsumend est isto spo
tius non hrē ius. ar. xxiij. di. pbri. et viij. q. i. po
tifices. qꝛ nō uerisile est q quis tacdet res suas. ff.
de pbat. cum in debito. et s. de elc. q diligentia. nō.
n. sequitr̄ si fuint electi q ido possedint. ff. de ac
quir. pos. si quis antea. j. de testi. spo. olim. et ff.
de ui et ui ar. l. i. §. cum. ui. uacillasse. h solū suf
ficeret ad repellendos testes. et q dixit uarios exti
tisse. ut. iij. q. ix. puta. et iiij. q. iij. §. j. sr. qui. ffo.
et. j. de penis. sr his. et i. ut eccastica bnficia. ut
uero. et xxx. q. vi. de pentela. infi. et ff. de elcōibꝫ
de minore. §. tormenta infi. et l. ex libro. §. i. infi.
tū cūqꝫ uerb. et nō re aliqui dissentiūt. j. de ꝟ si
g. nichil obstat. et. j. de testi. cū tu filiꝫ. et. ff. de re iu
d. actor. viij. q. i. in scripturis. de pen. di. i. piculose.
negatiam forte dicentes q illi ꝯuentuales clici
numquam interfuīnt elcōni. ul uocem hūerunt. ar.
s. de elc. cum dilcs. q tm̄ si non pot. s. de elc. bone. a.
et. s. de renunc. sr h. et vi. q. ult. §. actor. initū epo
rꝫ ex h uīr q si aliquis ē utitur aliquo iure p h
est in q̄ possessione illius. ar. C. de fidei. ꝯmis. l. i.
et. ff. de usufr. cum in rem uso. et. ff. de seruit. q̄. u.
s; quid si semel elegit in xl. annis. q epc̄ ille tā
to tempe uixit. dico q p h q est in q̄ possessione il
lius iur. ar. s. de ꝯsit. cum accessent. et. j. de ꝑben.
p illoꝝ. a ꝯtō sensu. nā aqua dr̄ cotidiana q tm̄
semel in anno ducitur. ff. de aq. cotidi. et esti. l. i.
§. ij. et iij. et si inmisi tignū in parietem tuū statim
possideo seruitutē. ff. de seruit. rusti. seruitutes. q i
ꝯstitie. ul n. tuendus sū in illa q̄ possessione. j. ut lit.
pend. c. i. et ij. et xvi. q. iiij. ꝟ. quum. n. aliter q ut
l. ea l. ꝑmo possideam. ar. j. de excess. ꝑ. cum ad
quorūdā. et sr q in dedit auctoritate sua potuit tercio
anno ut i. et x. q. iij. qꝛ cognouimū. nec obstat qd
dr̄ de xxx. diebꝫ quibꝫ admiimus uti dꝫ ī anno ad
h ut hrāt interdictū de itinere actuqꝫ priuato. ff. de iti
nere actuqꝫ priuato. l. iij. §. h interdictū a maioꝝ. qꝛ

qo

illud intellige de eo interdicto quod habet mixtam causam. quia duo debet probare et hoc anno se usum fuisse et aliter servitutem interdictam sibi competere. ut infra di. qui in possessionem. hoc ideo dicit quia incorporalia non possidentur sed quasi possidentur. ff. de usucap. sequitur. § si ma. ff. de servit. arg. pro si. etc. § literas. arg. C. iij. q. i. redintegranda. reducentes. vel ecclesiam tantum et non recipiant iam constet de proprietate. ut sequitur in littera et j. c. proximo. cuiuscumque iuris utraque pars. sic ff. de except. rei iudi. et quod eadem. § si actiones et C. de annali except. l. ult. sed quid deducit in iudicium pars canonicorum. cum ipsi essent rei et possiderent. non videtur quod aliquid deducerent in iudicium. imo de iure communi ad eos spectat electio et possidenti non est proposita actio. instit. de act. § iste quoque et s. de iud. examinata et ita nec possessorium nec petitorium deduxerunt in iudicium solo. hoc oppositio habet locum in actionibus in rem que competunt pro rebus incorporalibus ut in servitutibus datur actio possessori pertinendo iure suo et hoc dicitur negatoria quia competit domino qui negat alium servitutem habere in re sua. et hanc negatoriam deduxerunt canonici in iudicium dum negaverunt clericos habere ius in electione. quia aliter non poterant in iudicium deducere confessoria non datur ei qui sibi deberi servitutem contendit. sed quia isti clerici facebant qui dicebant se habere ius in electione. et hoc deduxerunt in iudicium loco proprietatis et possessorium hoc probantur. ff. si servitus vendicetur. l. ij. ff. i. et l. et si forte. § i. et l. sicut. § sed si queritur. et instit. de act. § eque si quis et § iste quoque. et sic intellige quod dicit hic utraque pars deduxit in iudicium quicquid iuris habent in electione. sed non venit in iudicium. hoc supradictum est ex illa l. ff. de iud. solemnis. illa enim veniunt que includi possunt in actione proposita. ut loquitur in speciali iudicio. ut in rei vendicatione ut fructus et expense et usure que accessoria sunt et ad eandem rem spectantia. ff. de aqua pluvia arcenda. l. in adeundum. ff. de edil. edic. ediles § pro si scierit. non autem veiunt omnia alia. nec est contra C. de annali except. l. ult. in sponte receptus fuit libellus generalis. vel famulus fuit. sed regula ista melius intelligitur de generalibus iudiciis. ut rei vel quod tutela. petitione hereditatis. actione pro socio. communi dividundo. familie herciscunde. ubi omnia veniunt in iudicium non fiat specificatio in libello vel in petitione cause. tunc enim non obstat exceptio. in non specificatis. C. de iud. licet. ff. de except. rei iud. si ex testo et ff. de institutoria act. i. servat et ff. communi dividundo iudicium. ff. famil. hercisc. heredes. § plt. et ff. de pet. hered. si hereditatem. et l. si quo tempore. et hec vera sunt in bone fidei iudiciis. secus in iudiciis stricti iuris. quia ibi non veniunt nisi illa tantum de quibus nominatim actum est. ut ven. rec. ut. ff. de dolo. elegant. § si solum. ff. de con. ob. causam. sic et in personali actione ut si unam eidem. sum persecutus et succumbo non obstante si peto idem de alia causa. de hoc dictum est. s. de libelli obla. c. ij. et sic in arbitrio. ut tamen veniant ea de quibus dictum est in compromisso. ut s. de arbi. dilectus. vel de hoc. ff. arg. ex hoc loco illud tamen venire in contemplatione quod in libello continetur

et sic quo tenus actum. scilicet causam. arg. ff. de iud. non potest et l. de qua re. arg. contra C. de appel. l. ult. ad fi. et instit. de act. § si minor. ff. de pet. her. l. iiij. ff. de rei vend. sin. aut. § ult. in istis omnibus legibus dicitur quod plus venit in condempnatione quam in petitione. so. istud quod patet in prin. glose. an sit extranea an coniuncta et accessoria. sic alter minus venit in condempnatione. ff. eod. ff. de adit. furtive. ff. de rei vend. si ante. ff. de peti. § possidere et ff. de pet. her. si quo tempore. § ex diverso. non solum argumentatur propter ex hac lege plocium a minori. sed id de quo minus videtur. i. et de quo magis. nec venire. arg. omnia illa concessa que non sunt prohibita. cathedralium. lxiij. di. c. ij. et § ex his. et s. de elec. cum terra. de consuetudine introducta. de voluntate eius cui preiudicat. ff. communia predictorum venditor. § i. et ita quod sit prescripta. ut hic innuitur. ut s. de consue. cum dilectus et c. ult. vel de hoc et j. de ver. sig. abbate et capitulo. non quod tunc tamen iudices induxerunt consuetudinem. vel in criminibus. xxxij. q. ij. ita nos et C. de episcopali audientia. l. iiij. arg. de. pen. di. ij. § ex causa. sed si consuetudo esset inex temporibus iniquis iniuriatur. hoc sed non prodest nisi legitime sit prescripta. ut dicit hic. sed tuetur aliquis in possessione quousque constet an debitum sit. xvi. q. ij. visis. et j. ut lit. pen. c. i. et ij. propter brevitatem temporis. et ita patet quod si brevitas temporis non obstaret. isti clerici prescripsissent ius eligendi et si semel elegissent. arg. C. de servit. l. ult. sed videatur contra quia quod non habent continuam causam duplicatum tempus requirunt. ff. quemadmodum servitutes amitt. si sit constituta. sed secus est secundum canones. arg. ut j. de prescript. de quarta et hic. sed videtur hinc loco quod dicta consuetudo que in prescriptione ecclesiastica requiritur bona fides et iustus titulus. alioquin non prescribitur. j. de prescrip. si diligenti et j. de decis. cum sic et in consuetudine causam allegari debet. arg. v. j. de de censibus. pervenit. et ita dicitur consuetudo quod in consuetudine allegari debet causa et in prescriptione titulus. de hac sententia est s. de consuet. c. ult. sed nulla causa seu titulus hic fuit allegatus et tamen prescripsissent si probassent ad legitimum ut hic patet. potest dici quod in hiis incorporalibus sola patientia habet pro titulo. nam patientia loco traditionis habetur. ff. de pub. si ego. § i. et ff. de servit. quotiens. vel dicas quod speciale est circa ista incorporalia iura. quod non est necesse allegare titulum. sed hoc solum sufficit quod non vi. nec clam. nec precario usus sit tali iure. ff. si servitus vendicetur. si quis diuturno. et ex eo quod erant quasi circa in possessione presumitur quod nec vi nec clam nec precario possiderent. arg. contra j. de prescrip. si diligenti. so. quod non facit gratiam illud debet prestari. vij. q. i. pontifices. et s. de elec. cum nana. et hoc forsitan voluerunt probare canonici. quod illi clerici non fuerunt in electione iure proprio. quia negatur ad prescriptionem. vel quod hec ius. quia cum servitus est prescribi non possit quia servitus nec est in bonis alicuius. nec extra bona. ff. de vsu. et usufr. leg. l. i. actore non probante. C. de edendo. qui accusare. vi. q. vlt. § actor. C. de probat. actor et j. ut eccles. ben. ut litem.

Cum super electione decretum. ecclesie. inter. R. [ar]ch. inim. et p. canonicum sepulcri dominici quod vertebatur utroque se per electionem gerente. cum prefatus subd. a patriarcha ierosol. fu

qui in peticione

vel acolitatio

tempus

te cōfirmatus. et .j. Cumqȝ se pruenerat p se
cularē potentiam spoliatū restituendi decreuimꝰ
iustitia mediante. Sz in q̄m tam possessoriū
q̄ petitoriū deductum fuerat in iuditiū et tā
testiū quam electionis qd plenius agitata. et
constitit nob electionem utriusqȝ minus ca
nonicam extitisse. cum iudex de causa te cog
noverit p̄minentiae debeat. utriusqȝ dupli
sententia alt̄ terminandā. Idem epō nouion.

Cum sup. ꝯ. i. cōfirmatus. ex h̄ et ex fine.
c. colligitur. q cōfirmatio nichil iuris ꝯfert. q̄ electio
canonica nō fuit. 9. de ele. cum int̄ cano. et c. cū
dilc̄. tn̄ si possessionem fuit adeptus. et p̄ modū spo
lietur. dz restitui. q̄uis electio non fuit canonica.
Restituendi. solo iure restituit eū q̄ in eadē sn̄ia
eum destituit. sic. s. c. p̄x. quid g̃ pdest tal' resti
tutio q̄ntum ad hunc casū nil pdest. n̄ q̄ sat sit
iura et petitoī actoris. ff. de iud. de q̄. re. et h̄ possz
cōtz pdesse quo ad fructus restituendos. ut spolia
tor restituat fructus pceptos. et cum pcipi potuerit
a tempe delectionis usqz ad tps litis ꝯt. s. ꝯ ppetate.
et ita lz optineat postea in pprietate. ppea q̄ iuris
sibi dix q̄ntum ad possōm restituere dz fructus
pceptos. sz nunquid ille qui ē in possōne utetur
fructibz. Rn̄ q sic. q̄ alimentorū cā uitari nō p̄
iudicat. ff. de hijs qui sui ul' alieni iuris st̄. si iu
dex. et pupillus ppt̄ inopiam cōtz pcipit alimē
ta a scripto herede qui appellauerat usqȝ ad fi. litis.
ff. de in offi. testo. si instituto. C. de in offo. sz cū
tum iuris est. q̄ cū canonicatum non h̄uit in g̃rūl
dz restituere fructus quos inde pcepit. et ē expssū
j. de pben. dilc̄o. et melius. j. de iure. prō. cū di
lc̄ti infi. q̄ q̄ intrusus ē. Rn̄ nichil inde cōmodi dz
h̄re. ne de sua pbitate sua cōmodū ꝯsequatur. et ē. ar. ad
h̄ q̄ expssum. j. de testi. spo. grauis. et fructus illi
restituendi st̄ ecce. Rn̄ illos pcepit. tā possessoriū
q̄ petitoriū. et sic due petitiones eodem iudicio ex
pediuntur. ar. C. de ossō rectoris puīncie. l. i. et i
eodem libello. et sic uno pcessu duplex cōmodū ꝯs
ꝯsequitur. ar. ff. p socio. si inter fres. C. si plures.
et. ff. famil. her. heredes. C. de plurībz. et. ff. de
act. emp. et uen. C. nō est nouū. et. ff. quorū le
gatorū. l. i. C. q ar. et. j. e. cum dilc̄. ꝯ. 9. e. c. ij.
ꝯ. i. de capll. monach. dilc̄. sz qualit̄ possessoriū
et petitorium deductū fuit in iudiciū ab utraqz
pte. de h̄ dixi. s. c. p̄x. quidam dicūt q neut̄ pos
sidebat. al' nō potuit intentari. sz ab utraqz pte
h̄ nō possz fiē. n̄ utqz fuit spoliatus. sz alt̄ tm̄ i
spoliatus fuit. ul' pot dici q in rebz incorporalibz
dat̄ actio possessoria p tuendo iure suo ut in p̄x. c.
dictū ē. ul' melius dicas q hic alt̄ tm̄ fuit spolia
tus. qui intentauit simul possessoriū. et petitoriū.
ter' uo qui possidebat defendebat se st̄ utroqz.
et sic quodāmodo utraqz ps deduxit utrūqz in
iuditium. j. e. cum dilc̄. q̄ nō dz actori licē q
reo nō liceat. ff. de reg. iur. nō dz. sz uerius est q
alt̄ tm̄ petitoriū intentauit. qui dicebat se ca
nonice electū. et q̄ h̄ non dr̄ q utraqz ps dedu

xit utrumqz in iuditiū possessoriū et petitoriū. De
causa re. ff. de iud. de causa re. hec regla fallit in cā c
riminali ext. iij. q. vi. q̄uis duo. fallit in sn̄ia la
ta a sniori. j. de re iud. de cetero. fallit. q̄ sola cognitio
demandata est. j. de testibz. cū olim. ꝯ. 9. de of. or
dinarij. dilc̄. It̄ fallit i incidentibz qōnibz ut dcm̄
ē. s. de of. or. cap. c. i. et. C. de ord. iud. aditio. Rn̄ ita
intellr̄ de q̄. re. cognouit pncipalr̄. s. de ea p̄mare dz.
ut h̄. q̄ petitorio et possessorio principalr̄ agebat ab
altera parte. b.

Pastoral' officij. et. j. Sane sic intimasti
contingit inīto. ut cū is qui se asserit i
spoliatum. traxit sinim spoliatorē in cām.
inter ipā initis ꝯn spīna requisitus. quo in
alt̄ expiri iudicio. litem pprietatis ingredi.
de illata s uiolentia nullam faciens men
tionem. cum aut̄ fuit in cā pcessum. nouū
iuditium sr̄ possessorio nititur inchoare. ꝯ. j.
ꝯsult. t. t. R. q possessorio quidem iudicio. q de
recuperanda ul' adipiscenda possōne pponit̄.
antequam terminatum sit. aut ꝯclusum.
in pprietatis iuditio primitus instituto. a
g̃i pot ab eo qui rem cepit uendicare. ē
legali sit puisione statutum. eā cum fu
s' uendicauit ab eo cum quo interdcm̄ un
de ui potuit expiri. pendente iuditio. i inter
dicti posse nichilominus intentare. alijs ꝯ i
possessorijs iuditijs suo robore duraturis. que
uendicationem dnij sui natura pcedunt. Si
uo terminatum fuit siue ꝯclusum. ut iā
possit cā pprietatis diffinitiue sn̄ie calcu
lo terminari. ne litibz litis inculcetur. et ita
possit fraudibz apiri. cā non decisa. possessori
o non erit intendi. n̄ iudex qui de cā cognos
cit. h̄ ipm̄ ex iusta cā uiderit expedire. pu
ta cum ex p̄spicuis iuditijs facile arguit̄
iniquitas inuasoris. et spoliato cā ē ma
teria plorandi dolium ꝯtraxit facultatem.
hijs igitur et alijs causis inspectis. q̄ attinet
equitatem aut iuste mouunt uiri iudicā
tis. postquam ē conclusum fuit p̄ se agi pos
sessorio iuditio non negamus. Idem epō
et officiali scē andree.

Pastoral' et. j. iuris auspitia. i. exordia litis. ꝯt.
ff. de except. l. plt. et. C. de codicill. l. ult. i. ex. re
quisit. a iudice. s. et h̄ cū utraqz cā ꝯmissa ē in
dici. ut. s. e. t. i. idē ūr si cā pprietatis ē ei ꝯmis
sa. ar. C. de rei uen. ordinarij. It̄ et si cā simpl' ē ꝯ
missa. j. de sen̄. c. i. lz ꝯ. ar. sit. C. si a n̄ ꝯpetenti
iudice. si de pprietate. q̄ ꝯtinentia cāe diuidi nō dz.
C. de iud. nulli. ꝯ. s. e. c. i. expiri. nemo. n. sn̄ actoē
expitur. s. de iud. examinata. ff. de adminstra. tu. q
uens. C. ii. inst. It̄ si tempali. ff. neg. g. si pupilli. C.
ult. It̄ est hic ar. q cum plures actiones noie eiusd
rei ꝯpetunt. ut. ff. de minor. Rn̄ una illarū ē eli
genda. ff. de reg. iur. nemo. C. quod de recupanda.
ad intelligentiam h̄ nō q triplex ē iuditium. pos
sessorium. ul' p adipiscenda possōne. ul' recupāda

Ascripti. nec ꝯdempnabr̄ in expensis ... Jo. an.
Pendente. hodie in bn̄ficialibz p appellationem ... petitorium ... Jo. an.
Expedire. ...
Perspicuis. i. psumptionibz uiolentis ex quibz ... dolus. C. de dolo. l. dolum ...

Glo. sum(m)a(rum) ... ad intelligen(dum) ibi quo(rum) legatorum ... libellos et formas ... in f(in)e de testi(bus) ... dicendum.
Et ibi ... pu(ta) p(ro) rebus immobilibus ...
Et hug(olinus) ... continuo de h(oc) ... videt hodie p(ro)ce(dere) ... dicendum ... ibi speciale ... in sedium spoli(atorum) ... de petitorio transit ad possessorium ibi vide ...
Et ibi ut possidetis. Et h(oc) veru(m) quo ad civile possessione(m) qua(m) habere sit qui vendicat, cum re(us) petitor agit ... possidet qua turbatur in illa ... nichil ... dico q(uod) is qui

... possidet civiliter et naturaliter ... vendicat ... possessorio ... de rei vend(icatione) ... naturalis possessionis ... possessori ... possessionis que penes alium ... civiliter possidentis ... de rei ven(dicatione) ... possessorium ... qua turbatur ... possidet et detinet ... possessor ... petitorio ... casu desiderat p(er)sona ... possessorium ... petitorium intentum ...

l(ibro) retinenda, p(ro) adipiscenda possessione p(ro)ponitur i(n)terdi(ctum) quoru(m) bonoru(m). ff. quoru(m) bonoru(m). l. i. et ff. q(uo)ru(m) legatoru(m). l. i. et interdictu(m) salvianu(m). ff. de salvi(ano) interdicto. l. i. Interdictum quoru(m) bonoru(m) competit he(re)di p(ro) adipiscenda possessione hereditatis, q(uam) l(icet) adierit possessio(n)e(m) ta(men) non est possessor. ff. e(odem). l. i. Interdictu(m) quoru(m) legatoru(m) competit sibi heredi p(ro) adipiscenda possessione c(on)tra legatariu(m) qui an(te) adita(m) hereditate(m) auctoritate sua p(ro)pria i(n)vasit legata. Legatarius ta(men) h(ab)et p(er) restitutio(n)em c(on)tra heredem ad petenda legata, secus si i(n)vasit p(ost) aditam hereditatem, q(uia) t(unc) cadit a iure suo p(er) illam c(on)stitutione(m). C. unde vi. l. si quis i(n) tantam. et q(uod) c(om)petit he(re)di, p(ro)batur p(er) salvianu(m) interdictu(m) c(om)petit locatori c(on)tra detentore(m) re(rum) illataru(m) et i(n)ductaru(m) p(ro) adipiscenda possessione. Co(m)petit ta(men) eis p(ro)bare. Interdictu(m) p(ro) adipiscenda possessione datur bonoru(m) possessoriu(m) et heredibus hereditariis. Instit. de interdictis. §. adipiscende possessionis. Bonoru(m) possessor nomen e(st) iuris, sic(ut) bono(rum) possessio. ff. de b(onorum). p(ossessione) sig(uri) hereditatis. l. i. et d(icitu)r ideo adipiscende possessionis q(ui)a l(icet) heres h(oc) ip(s)o q(uod) e(st) institutus et hereditate(m) adiit efficiatur d(omi)n(u)s re(rum) hereditariaru(m), ta(men) possessione(m) earu(m) no(n) adipiscit(ur) n(isi) apprehe(n)dat possessione(m). ff. de acq(uirenda) pos(sessione). ita cum heredes in p(ri)n(cipio) et si ab aliquo possideatur pot(est) adipisci ear(um) possessione(m). p(er) istud interdictu(m). P(ro) recuperanda possessione dat(ur) interdictu(m) unde vi et q(uod) vi aut clam. et p(ro) retinenda possessione datur interdictu(m) uti possidetis vel utrobi. In(ter)dictu(m) uti possidetis in rebus i(m)mobilibus, utrobi i(n) rebus mobilibus. Interdictu(m) utrobi et uti possidetis gr(ati)a retinende possessionis i(n)venta s(un)t, ut ille p(er) interdictu(m) utrobi possessione(m) rei mobil(is) retineat qui l(icet) c(on)tra t(em)p(u)s nec vi nec clam nec p(re)cario possidebat ab adv(er)sario. D(icitu)r aut(em) interdictu(m) utrobi p(ro)pt(er) sollempnia v(er)ba olim reddita in h(oc) interdicto utrobi, i(d est) utru(m) ibi v(e)l ibi sit possessor. et h(oc) t(ex)t(u)s in inst. de interdictis. §. adipiscende. et §. sequentibus. et i. de p(ro)bat. o(mnes). l(icet) si g(ene)r(aliter) aliq(ui)s cepit agere rei vendicatio(n)e(m) pot(est) redire ad iudiciu(m) possessoriu(m) q(uod) p(ro)ponitur p(ro) recuperanda possessione v(e)l adipiscenda, pendente iudicio p(ro)prietatis ut hic d(icitu)r. et i(nfra). de testibus. sigenieri(?). et ff. de vi et vi ar(mata). cum fund(um). §. ult. et §. e(odem). a(d) de possessorio pot(est) redire ad iudiciu(m) p(ro)prietatis. s(ed) ad interdictu(m) de retinenda possessione no(n) pot(est) redire pendente iudicio p(ro)prietatis p(ri)mitus instituto. §. uti possidetis vel utrobi. q(uia) p(ro)po(n)itur p(ro) retinenda possessione, nec e(ti)a(m) pot(est) redire ad iudiciu(m) p(ro)prietatis p(ost)q(uam) cepit agere uti possidetis. q(uia) sibi ipsi c(on)t(ra)rius e(ss)et. cum n(on) p(ro)ponit rei vendicatione(m) n(isi) alium possidere. ut s(upra). de iud(iciis). examinata. q(uia) possidenti et detinenti no(n) datur actio. i(nfra). tit. de act. §. inde quor(um). et qui agit uti possidetis dicit se possidere. uti pendente iudicio a(lio) p(ro)prietatis n(on) pot(est) redire ad al(iu)d, nec obstat q(uod) legitur. ff. de acquir(enda) pos(sessione). naturali. §. nichil. ubi d(icitu)r q(uod) non negatur ei interdictu(m) uti possidetis qui cepit rem vendicare. q(uia) illud intell(igitur) de eo qui ignorabat se possidere. v(e)l pot(est) dici q(uod) ibi renu(n)tiavit p(ro)pt(er) actionem quam inchoavit s(e)c(un)d(u)m et de hiis interdictis. §. uti possidetis et utrobi pot(est) intelligi illud q(uod) sequi(tur)

i(n) litt(er)a. Aliis possessoriis iudiciis in suo robore duraturis. et h(oc) e(st) q(uia) in hiis interdictis uti possidetis et utrobi p(ri)us op(or)t(et) scire quis sit possessor q(ua)m quis sit petitor. ut in instit. de interdictis. §. retinende. et ideo dicat h(ic) i(n) no(n) q(uod) iudicium possessionis de sui natura p(re)cedit vendicatoriu(m) d(omi)n(i)i. Jo(hannes). et alii voluit intelligere q(uod) d(icitu)r in aliis possessoriis iudiciis in suo robore. et h(oc) de ill(is) interdictis q(ue) i(n) ipsa i(n)tentione conti(ne)nt in quibus d(icitu)r quis p(ro)bare dominiu(m) servitutis et possessione(m) sua(m), i(d est) se iuisse xxx diebus illo anno, sic(ut) est interdictu(m) de itinere actuq(ue) p(ri)vato q(uod) dat(ur) volenti reficere i(ter). ff. de itinere actuq(ue) p(rivato). l. iii. §. h(oc) aut(em) interdictu(m). et l. i. §. ii. sic i(nfra). de restit(utione) spol(iatorum). ex tra(n)smissa. et id(em) in interdicto q(uod) datur de aq(ua) ex castello ducenda. ff. de aqua coti(diana) et esti(va). l. i. §. ait p(re)tor. In talibus n(on) interdictis no(n) redit quis ad ca(usa)m possessionis obmissa ca(usa) d(omi)n(i)i. s(ed) certe de istis no(n) lic(et) q(uod) possit i(n)telligi, q(uia) h(oc) interdicta de sui natura no(n) p(re)cedunt q(ues)tione(m) d(omi)n(i)i, q(uia) sim(u)l agitur de possessione et de iure ut d(icitu)r. ff. de itinere actuq(ue) p(rivato). l. iii. §. h(oc) aut(em) interdictu(m). vel de aliis interdictis q(ue) sunt q(ua)si p(re)paratoria ad rei vend(icationem). ut s(un)t interdicta de liberis exhibendis et tabulis exhibendis, ut p(ri)us appareat quis possideat, et t(u)nc detur alii rei vendicatio. ar(gumentum). C. de rei ven(dicatione). ordinarii. vel pot(est) intelligi q(uod) cu(m) agitur de possessione et violentia p(ri)us d(ebe)t agi de possessione, ut appareat quis possideat, ut postea qui possideret de violentia sibi illata expiatur et nu(n)quam e(contra). C. de ap(pellationibus). l. i. et illa v(er)ba q(ue) vendicatio(n)i et c(etera) no(n) faciunt i(m)plicatione(m), s(ed) demonstratione(m) notant q(uod) dic(itu)r possessoria interdicta p(ri)us volo tractari q(uam) rei vendicatio. ff. de rei ven(dicatione). is qui destina(vit). l(icet) cu(m) secus fiat p(ost) ta(men) intellex(it) minor e(st). Vendicate rei vendicatio est. q(uando) q(ui)s dicit re(m) corporalem e(ss)e ma(m). ut hunc fund(um), hunc servu(m), hunc equu(m), hanc veste(m). Actiu(m) h(oc) sumptu(m) est ab aut(hentica) de testibus. §. q(uia) vero. i(n)multi. sic i(nfra). de fide instr(umentorum). cu(m) dilectus. et si man(dati) datu(m) revocetur post actione(m) ... fertur s(ente)n(t)ia n(on) obstante tali revocatione. s(upra). de p(ro)c(uratoribus). auditis. agi pot(est) novo ta(men) iudicio, et renu(n)ciato p(ri)ori, et sic salvab(it) opinione(m) Jo(hannis) et B(ernardi) q(uod) hic p(ro)bari vi(dentu)r et i(nfra). c. p(ro)x(imo). qui dix(it) q(uod) minuta sit agendu(m) est possessorio et petitorio et ab eod(em). C. de rei ven(dicatione). ordinarii. et C. quoru(m) bonoru(m). l. ult. et C. de interdictis. l. incerti. sic intell(igitur) illa lex. ff. de acquir(enda) pos(sessione). naturali. §. nichil. q(uia) i(bi) renu(n)tiavit p(ri)me qui inchoavit s(e)c(un)d(u)m. Vendicare rei vendicatio e(st) q(uando) dicit re(m) corporalem esse sua(m). ut puta h(oc) fundu(m), hunc fundu(m), hunc equu(m), hanc veste(m), i(d est) rescia(n)to l. 10. et b. s(ed) h(oc) ex p(ro)p(ri)o multu(m) est e(contr)a et c(on)t(r)a ip(s)i t(ex)t(u)m. nec p(ro)batur aliquo iure, s(ed) e(st) canonica(m) equitate(m). Plane stat v(er)bum in sua significatione. sic i(nfra). de testibus. significaverit. v(e)l pendente quous(que) c(on)t(ra) de possessorio. ut si succumbat in possessorio revertat(ur) ad petitoriu(m). s(ed) si optineat in possessorio, quid erit de p(ri)ori iudicio fiet q(uod) d(icitu)r in p(re)a(llega)ta dec(retali). significaverit. Interdictu(m) poste(a). Interdictu(m) d(icitu)r q(uia) i(n)t(er) duos redditur no(n) ab interdicendo. Institut. de interdictis. §. se(qui)t(ur) ta(men). interdictu(m) olim erat q(uasi) q(ue)da(m) formata et sollempnis c(on)ceptio verboru(m) q(ui)b(us) p(re)tor aut iubebat aut p(ro)hibebat. instit. de interdictis. i(n) pri(ncipio). hodie no(n) s(er)vatur sollempnitas interdictoru(m) s(ed) loco e(st)

In glo. vl(tima) ubi d(icitu)r q(uod) postea p(ot)est p(ro)cedi in iudicio p(ro)prietatis.

ordinary d. ibi ... ordinary ... possidendo ... de vi ... de possessione ... agendi ... et tenendi de proprietate ... quod dicit agere possessorio retinende

libz interdictum datur utilis actio in factum. instit. de inter dictis. §. ult. causa non decisa. Quod si aliquis succubuit in iudicio proprietatis adhuc post sententiam potest redire ad possessorium. sic eo. ar. s. de elect. querelam. et j. e. t. c. ij. quia alius est modus agendi. et aliud petitur quam prius. ff. de except. rei iud. cum queritur. l. secunda. et ar. j. e. pro. c. ij. ar. contra j. c. pro. Vel ille qui optinet in proprietate optinet in possessorio. possessio. n. uidetur esse pars proprietatis. sicut usus fructus pars dominii. ff. de usufr. l. iij. unde non obstat exceptio rei iudi. ff. de except. rei iudi. si quis cum totum insti. ad hoc dicas quod si mixta proprietas deducta est in iudicium post sententiam potest agi de possessione quia nichil habet commune proprietas cum possessione. ff. de acquir. pos. l. naturali. §. nichil. secus si utrumque deductum est in iudicium. s. e. c. i. et ij. et j. e. pro. iudex tamen qui condempnat de proprietate per consequens condempnabit de possessione. utrius expiat de possessione. c. pactum. ubi usucap. et hoc faciat ante sententiam. ff. de rei uen. offitium. insti. to. si non aliquis probauit de possessione et non de proprietate et indeterminate de utraque actum est succubuit in utroque. s. e. c. i. et ij. et j. e. pro. Plus tamen uidetur quod non succumbit in possessione si optinet proprietatem. a deo n. preualet possessorium. quia cum sit de utroque actum est. qui optinet in proprietate erit potior in possessione. sed solo uerbo perdiderit commodum possessionis. ar. xvi. q. iij. §. pot. sed quod sit mala fide et possessio semper sequitur proprietatem. ff. de rei uen. offitium insti. ar. ff. de positi bona fides. Se cundum iudex cui de proprietate tantum datus est non potest cognoscere de possessione. C. si a non competenti iudice. si de proprietate. interpretare. si mixtum si probauit uiolentiam debet ei adiudicari proprietas. sicut quod hic. xvi. q. vi. placuit. §. unde ut. si quis in tantam. sed hoc non est uerum. quia quis admittat dominium rei. ideo quia amisit uiolentiam. hoc non est ex natura interdicti sed est ex pena illius constitutionis si quis in tantam. unde si ult. sententia ad iudicandum proponat actionem ex illa. l. si quis in tantam. quia primitus examinata unde ui non consequitur hoc. sed possessionem cum fructibus. ex principalis. i. maioris facultate. si non potuit probare dominium ut hic. dic quod ualet redire ad possessorium. cui uidetur condempnandum. quia sententia sicut proprietate trahit ad se sententiam sicut possessione. j. e. pro. Quod potest ualere quoque ad fructus quos recuperat a tempore detentionis. sed quia ex quo habuit possessionem tenebit commodum detentionis si aduersarius probauit proprietatem. C. de rei uen. res alienas. et quia si spoliator teneat potest ei quod amisit ius si quod habebat aliter per contentionem.

obici[?]

ex lege predicta. si quis in tantam. equitatem. quam iudex semper debet habere pre oculis. ff. de eo quod certo loco. quod si explesi. et si non est proditum ius precedere debet iudex equitate pensata. s. de transac. c. ult. [marginal: prima quo post s. de arbi. eo dilecti ... de fide inst. eo dilecti]

Cum dilecti et j. ad quartum. uidetur. Ric. quod cum dicitur possessorio et petitorio simul est actum utrumque una debet sententia terminari. sed licet in pronuntiatione sit possessio premittenda. in executione tamen debet proprietas preualere. Idem uel ro. epo.

Cum dilecti et j. possessorio et petitorio. quidam intelligunt quod hic dicitur. quod unus agebat iudicio u

glo. ista post una laurand ... possessorio ... per leges ... allegat ... ad secundam ... cum ... et leges

ti possidetis. et aduersarius agebat contra eum rei uendi catione. et sic intelligunt. s. e. ad ultimum. et ita planus est casus. sed contra est quod legitur. ff. uti possidetis. l. i. §. inter litigatores. quia uti possidetis datur inter duos qui dicunt se possidere. ut. l. unde unus est qui idem non proponebat sibi de retinenda possessione et proprietate contra aduersarium suum. et si hoc sic legitur contra. C. de rei uend. ordinarii. et ff. de iud. si de ui. C. de interdictis. l. incerti. C. quorum legatorum. l. ult. per leges istas dicebant. ja. et b. [iacobus baldus] quod nunquam poterat simul agi iudicio possessionis et proprietatis. ar. contra e. ff. quorum legatorum. l. i. §. quod autem. sed illud intelligendum est quia reus non certificabat actorem et ideo simul proponit petitorium hereditatis. et quorum legatorum. quia in contraria fuit opinione. quia bene possit agi simul de ut. et nos sumus in eadem opinione. quia quod simul [possit] agi de possessione retinenda et de proprietate ab eadem persona. nec est istud contra ordinem iuris. nec contrarietas uel repugnantia hic inuenitur. quia non sunt contraria. ut hic pz. et s. e. cum ecclesia. et e. cum super. et j. de capellis monachorum. dilecti. et leges predicte ordinarii. incerti iuris. et C. quorum leg. l. si. non intelligitur de tali possessione recuperanda possessione. si interdicto uti possidetis. [...] n. ordinarium est quod possessorium prius tractetur. quia propter eiusdem contrarietatem simul non potest agi de proprietate et uti possidetis ab eadem parte. ut dicit. s. e. pro. si uero unus uult agere possessorio et alter petitorio. illud nullo modo est admittendum. j. e. pro. Colliitur in litteris. sed cum quis exceptione. quia quod spoliationis priuilegiatum est. s. de ord. cog. sicut spoliatione. et iij. q. i. et ij. per totum. et cum actor agit utroque iudicio reus se potest defendere sicut utroque. s. e. cum ecclesia. et c. cum super. ar. C. de of. rectoris prouincie. l. i. preualere. sed post. n. propterea proprietas tanquam dignior trahit ad se possessionem. ut sequatur dominium est quia iudicio [petitoris] potior possessio proprietatis. ff. de posit. bona fides. ff. de pig. act. si rem alienam. ar. xvi. q. iij. §. pot. sed quod si in mala. ar. j. de sent. [...] ar. contra j. de re iu. di. Contra. et quod dicit preualere intellige cum simul est actum ut hic dicit.

Cum olim causa que inter archidiaconum ex una parte et archipresbiteros et canonicos Vincentinos ecclesie ex altera et j. Cum propter tardi[tatem?] nobis constitit euidenter quod ab episcopis Vincentinis archidiaconatus tempore sui reclamatione aliqua canonicorum duobus archidiaconis continue qui ante ipsum extiterant fuiat assignatus. et quia canonici predicti iudices minime temptare debuerunt. cum causa predictis iudicibus delegata fuisset de utriusque partis procuratorum assensu. predictum archidiaconatum eidem per diffinitiuam sententiam adiudicare curauimus. canonicis Vincentinis perpetuum silentium imponentes. reseruata tamen eis questione proprietatis sicut collatione archidiaconatus ipsius si forte super hoc contendere uoluerint aduersus episcopum Vincentinum. cum tres inter alios acta non debeat eis preiudicium generare. Honorius. iij. Albi sancti Cypriani torcelli dyoc. et sancte Marie noue de Venetiis.

Cum olim et j. continue duobus. sed qualiter potuit iste archidyaconus ex uno actu episcopi consecutus ius. cum nec unus tribuat. s. e. cum ecclesia. sed quadruplex

[marginal note in red-brown ink: Cum olim ... in possessorio super proprietate ... et sic non ... ad ...]

[left margin gloss, illegible small hand: "In ... si non potuit ... in possessorio ... condempnabitur ... si non ... ut absoluat ... possessorium ... ad ..."]

[right margin: "uel dicendo ... scilicet possessorio ... et ... ad dep..."]

[right margin: "obtinuit in ... iure ..."]

Vel dic hunc sumitur ... p[ro]ficua ... ad s[e]c[un]da ... die ... sed quinquagena sic p[ro] ... quinquagena, salve sit ... illa / So[lutio] no[n] obstat illa lex. ... loquitur ... p[ro]cedendo ... inducta ut ... requirat ... temp[or]is, h[oc] aut[em] ... de ... ut ... possessionis (... sufficit ... actus ... ut ... c. ... / [illegible]

actus n[atur]alis u[e]l ci[uilis]. C. de seruit. l. ult. Sed h[oc] n[on] attingit. q[ui]a qui est i[n] q[ua]si ... po[ssessi]one eligendi u[e]l p[rese]n[t]andi. pot[est] eligere et p[rese]ntare et ille co[n]sequi[tur]. ex h[oc] i[nfra]. s. de elec. q[ue]relam. et j. de iure. p[atro]n[atus]. co[n]sultatio[n]ib[us]. q[ui]a q[ui] n[on] e[st] i[n] q[ua]si po[ssessi]one d[ebet] uti iure suo quousq[ue] euincatur ab eo. j. ut lite pen. c. 1. et ij. et xvi. q. iiij. uoluntus [et] sic co[n]sequitur q[ui]s d[omi]nium ab eo qui n[on] e[st] d[omi]n[u]s. et sufficit t[ame]n elect[i]o. u[e]l p[rese]ntatio t[ame]n in possessio[n]e o optinere. po[ssessi]o[n]e q[uod] elector sit in q[ua]si po[ssessi]one eligendi ad h[oc] ut affirmetur elect[i]o. u[e]l p[rese]ntatio p[ro] iura p[re]d[ict]a. **Iudices recusare.** Sic p[atet] ex h[oc] loco q[uo]d si p[ro]curator tuus impetrauerit t[ibi] iudicem q[uod] n[on] potes eu[m] postea recusare ac si tu ip[s]e impetrasses. s. de of. del. sic q[ue]situm. C. ibi. sed mi[n]i[m]e u[i]r. q[uod] fact[um] p[ro]curatoris in h[oc] casu p[re]iudicet d[omi]no cu[m] h[oc] n[on] possit me[n]d[ac]is ... s[e] p[ro]curatore[m]. sed in casu isto p[ro]curator est n[on] sol[um] uendo. unde non d[ebet] nocere d[omi]no. ff. de. dolo. eleganter. C. pl[ures]. et ff. de eo. p[er] q[uem] fact[um] erit. l. ult. Sed illa intelliguntur cu[m] p[ro]curator dolu[m] co[m]misit. secus esset si negligenter uersatus sit. et c[ontra] i[m]putet qui minus diligente[m] p[ro]curatore[m] co[n]stituit. ff. de mi[n]o. cu[m] mandato. infi. pot[est] t[ame]n p[ro]p[ter] lesa[m] p[ro]p[ter] negligentiam p[ro]curatoris no[m]i[n]e e[ius] petere in integru[m] restitutio[n]e[m]. s. de i[n] integr. rest. cum uenissent. In casu isto dico q[uod] si d[omi]n[u]s dedit certa[m] forma[m] de certis p[er]sonis p[ro] iudicib[us] optinendis. et ip[s]e egressus e[st] illa[m] forma[m] petendo alios iudices. tunc n[on] fit p[re]iudiciu[m] d[omi]no. cum possit illos recusare si uoluerit. ar. s. de of. del. cu[m] olim. et C. de p[ro]cur. si p[ro]curator. et e[st] h[oc] expressum. j. de ap. ligeante. Sed si simpl[ici]t[er] fuit co[n]stitut[us] p[ro]curator ad impetrandu[m] iudices n[on] dando certu[m] mandatum de certis p[er]sonis. t[un]c n[on] potest iudices recusare. ar. legis p[re]dicte. si p[ro]curator. q[uod] n[on] p[re]iudicet fact[um] p[ro]curatoris d[omi]no et q[uod] non d[icitur]. s. ut lite n[on] co[n]t. c. 1. Sed q[ua]l[ite]r fuit hic recepti testes lite n[on] co[n]t. p[ost] recusatione[m]. si n[on] co[n]senserit in iudices l[icet] de co[n]sensu p[ro]curatoris eo[rum] fui[ss]e[n]t n[on] obstante recusatione. q[ui]a in p[rese]ntia p[ar]tis h[oc] fuerat p[er] ip[s]os p[ro]curatores co[n]testata ut p[atet] i[n] antiqua dec[retali]. u[e]l n[on] fuisse[n]t recepti si n[on] co[n]sensissent. u[e]l si fuisse[n]t recepti. n[on] ualuiss[ent]. Sed recept[i]o testiu[m] lite non co[n]t. s. ut lite n[on] co[n]t. p[er] totum. u[e]l dic q[uod] b[e]n[e] ualuissent co[n]testatio[n]e. lite non co[n]t. cu[m] isti canonici fuissent actores. si fuissent co[n]tumaces ut. j. de do. et co. cau[m] q[ui]a s[upra] de h[oc]. n[on] c[on]t. s. ut lite non co[n]t. q[ua]m frequentio in p[ri]n[cipio]. b. indebitus si erant rei q[uod] n[on] uidetur p[er] ip[s]am littera[m]. et si co[n]tumaces fuerint b[e]n[e] possunt testes recipi. lite n[on]. co[n]t. q[ui]a agebatur de elec[ti]o[n]e. s. ut lite n[on]. cu[m] fre. Sed u[eru]m est q[uod] lis erat co[n]t. **p[ro]curatoris as sensu** et ab eis esset rescriptum i[m]petratum nec i[n]duti[ae] deliberatorie dande s[unt] impetranti. iij. q. iij. C. spatium. et ita fuit dilatio petere indutias cum ap[u]d se. ap. p[ro]curatores utriusq[ue] p[ar]tis lis fuit co[n]test. et h[ec] littera p[ro]bat q[uod] canonici erant actores q[ui] i[m]petrau[er]unt rescriptum. **silentium** i[m]po[ni]. h[ec] littera p[ro]bat q[uo]d canonici erant actores q[ui]a reis n[on] imponit[ur] silentium sed absoluuntur actore n[on] p[ro]bante. **reseruata q[uesti]o[n]e.** sic. s. de elec. q[ue]relam. sed hic exp[ressi]t pot[est] replic[are]

istos p[er] exceptione[m] rei iudicate. na[m] cu[m] ille optinuit qui huic cau[sae] ab ep[iscop]o. illud d[ebet] ep[iscop]o p[ro]dess[e]. sic pactum factu[m] a debitorib[us] hereditarijs sic ab ip[s]is petat[ur]. ff. de pactis. si cu[m] emptore hereditatis. n[ec] uendito[r]i ip[s]ius hereditatis. ff. de pactis. si cum emptore. sed n[on] est sim[ile]. q[ui]a exceptio rei iudicate transit ab actore suo ad aliu[m]. s. emptore[m]. sed n[on] reuertit[ur] ad actore[m] suu[m]. ff. de except. rei iud. si ante. C. ult. sic. s. de elec. q[ue]rela[m]. est. et alia r[ati]o q[ui]a h[ec] sententia lata est r[ati]o[n]e possessio[n]is inter cap[ite]lin et archid. sed si cap[ite]lin postea uoluit agere co[n]tra ep[iscopu]m. illa erit q[uo]d p[ro]prietatis. et sic e[st] ob alia ca[usa]. q[ui]a s[ente]n[ti]a lata s[uper] possessio[n]e n[on] obstat agere uolenti de p[ro]prietate. sed hic res int[er] alios acta fuit. ut. j. dic. C. n[on] obstat s[uper] p[ro]prietate. et inter easde[m] p[er]sonas. b. licet ista dec. co[m]petentius in titulo de elect[i]one sic. dec. q[ue]relam. Titulus iste loq[ui]t[ur] q[ua]n[do] inter easdem p[er]sonas uertitur q[uesti]o possessionis et p[ro]prietatis. q[uod] hic n[on] fuit ut p[atet]. s. p[er] totum. nec d[icitu]r hic p[ro]p[ri]e q[uo]d possessionis. q[ui]a non t[ame]n actum e[st] possessio iudicio in quo casu loq[uitur] iste. Sed archidiaconus obtinuit q[uod] p[atet] ex a[...] erat in possessio[n]e u[e]l q[ua]si iuris eligendi. u[e]l dic q[uod] dec. illa t[ame]n respicit s[e]c[un]dam p[ar]tem. s[cilicet] **inter alios.** i. de re iud. c. pl[ures]. j. de p[rese]n[t]. dilec. infi. et. j. de donat. inter dil[ectos] infi. et. s. de of. del. s[e]c[un]d[u]m eo. et j. de fide instru. inter dilectos.

Super ca[usa] que inter patriarcham gradensem ex parte una. et abbatem et co[n]uentum monasterij s[an]c[t]i georgij de uenetijs ex altera s[uper] subiectio[n]e ip[s]ius monasterij ex altera uertebatur. inuenimus p[er] eo[n]de[m] p[at]riarcha[m] p[ro]batum q[uod] inter alia abbas q[uon]da[m] iuit ad eius synod[um]. l. solid. uenetor[um] ei p[er] plures annos ex soluens. et. j. ad h[ec]. cum de p[re]missis. l. solid. quos petijt ad s[u]biectionis indiciu[m] a patriarcha sit actum p[er] s[ente]n[ti]am quam s[uper] h[oc] contraria[m] reportauit ei n[on] adimimus si alio iure de ip[s]is exp[er]iri uoluerit potestatem. Gregorius constant. ep[iscop]o.

Super ca[usa] que. et. j. In ista decisione co[n]tinet[ur] q[uod] patriarcha petebat. l. solidos in signu[m] subiectio[n]is monast[er]ij. et ita uertebatur possessorio et petitorio. sed contraria[m] s[uper] h[oc] reportauit s[ente]n[ti]am. **ad subiectio[n]is indiciu[m].** petebat patriarcha subiectio[n]em i[n] monasterio s[an]c[t]i georgij. et restitutione[m] ad indiciu[m] subiectio[n]is. l. solido[rum] p[ro] ab ip[s]o abbate ut p[er] h[oc] p[ro]baret q[uod] ei sub[iectum] esset. j. de cens. b[ene] o[mn]is a[n]i[m]a. x. q. iij. illud. et. C. de ep[iscopi]s. et cl[er]icis nulli. q[uon]iam q[ui]a n[on] census nulli. In p[ri]mis a[u]t[em] actu[m] fuit a patriarcha possessorio et petitorio. in possessorio optinuit. in petitorio succubuit. et ita facit ad titulu[m]. Al[ite]r non uidetur facere ad titulu[m]. et sic p[atet] q[uod] male fuit decisa. et iudicium fuisset posita in titulo. de sen. et re iud. sine exceptio[n]e. talis e[st] signum exemptio[n]is. q[ui]a solu[m]modo e[st] signum p[ro]tectio[n]is. j. de priuil. recepimus. et t[ame]n n[on] eximuntur a iurisdictio[n]e dyocesani. ut in. c. recepimus. sed hic petebat[ur] in signu[m] subiectio[n]is. sic. e[st]. j. de censib[us]. cu[m] uenerabilis. sed q[ui]a monasterium liberu[m] erat et exemptum p[er] p[ri]uilegium romani po[n]tificis. succubuit i[n] illo censu. et in alijs q[uo]d si p[re]cepit illa tanto t[em]p[or]e q[uod] reuocu[m] tantu[m] u[e]l p[re]scriptum fuit p[ri]uilegiu[m] libertatis. ut p[atet] i[n] integra. et in p[ri]mis actu[m] fuit a p[at]riarcha. possessorio et

In ca[usa] ... petens ... possessione ... n[on] sufficit ... sic ... petens ... ca[usa] ... alia ca[usa] ... eandem

petitorio. et optinuit patriarcha quo ad possessorium. sed
quia monasterium exemptum erat per privilegia. nec tanto tempore
possederant patriarcha per decessorem quod esset terminatum privilegiis
libertatis. ideo optinuit monasterium in proprietate. et ab
solutum fuit monasterium in totum. et ita facit ad ti
tulum. b. si ab alio iure. sic patet quod qui rem petit et percipi
e in personali actione ex una causa si succubuit quod non ob
stat ei exceptio rei iudicate. si postea petat eandem rem
ex alia causa. ff. de except. rei iudi. cum queritur. et l. an e
adem. § actiones. idem est in rei vendicatione. si expe
riatur ex una causa. ff. de except. rei iudi. si mater.
§ eandem. idem est et in possessorio. ut. j. de donat. inter
uir. et. ff. de acquir. pos. possideri. § ex pluribus. ar.
de hoc dictum est. s. de libelli obla. c. ij. De restitutione spoliatorum.

Licet mistum et j. Consistit est spoliatorum.

Philasius decius. eius campum ab ecclesia ipsi
dicitur irrationabiliter occupatum quod si ita est quamquam
ante omnem contentionem possessio ei debuerat violen
ter ablata restitui. tamen quia eventus diaconi
temporis ecclesie consentientibus illo constituit se legit
time probatur dictum campum eius idem ecclesie
iuris esse veritatem inquirere. et si hoc probatum
fuit tunc decidendum est ut a sua intentione dis
cedat alioquin res ei ablata reddatur. Alex. iij.
Wingor. episcopo. De restitutione spoliatorum.

Licet mistum et j. ante omnem contentionem si hoc pe
timus. j. e. c. pro. et c. in litteris. et c. item cum quis. et
s. de ord. cog. sup. et ij. c. ij. pro totum. et iij. q. i. et ij. p
totum. et s. imputet iste decius qui renunciavit iudicio
possessorio. xxx. q. ij. cum vero causa. sed iste quod non esset restituen
dus. si adversarius in continenti vellet probare dominium.
ff. ad exhibendum. l. iij. § item. et ff. ad trebell. ille a quo.
§ i. et melius. ff. uti pos. legat. si is a quo. i. re. et j. e.
litteras. sed non obstant leges ille quia non loquuntur in inter
dicto unde vi. immo in interdicto de adipiscenda possessione.
et quod dicit decretalis litteras. illud speciale est propter preiudicium anime
in causis in quibus ecclesia dispensare non potest ut ibi patet. red
datur cum fructibus perceptis et qui percipi potuerunt ante
per diectionis. j. e. c. pro. et c. gravis. sed quid si sumptus a
liquos fecit ille diaconus in rem illam. Respondeo nec
petitorum est invasor nec detentorem. quia donare videtur
tamquam male fidei possessor. instit. de re. divisione. § ex di
verso. et quicquid plantatur vel seritur vel edificatur omne
solo cedit radices si prius egit. instit. de re. di. § si ti
tius. immo tenetur et de eo quod casu periit. ff. de. l. i. cum
res. in fi. tamen sumptus necessarios tamen quibus res facta esset deterior
debet restituere. C. de rei vend. domum. et. ff. de pet. he
re. si a dno. § vlt.

Sollicite autem et diligenter inquiratur quo
tempore hoc renunciavit ecclesie et si astitit cum
fuisse spoliatum cum eius ecclesie renunciavit. quia eum
testes alterius partis et de iuramento et de renuncia
tione sponte facta quamquam restitutus fuit non
admittas quia non est verisimile quod sponte uni su
o renunciavit qui renunciat spoliatus. sed
testes eiusdem. hoc quibus intendit se probare quod
violenter per decessorem ecclesia fuerit spoliatus. de iure
donec sint recipere non proponas. Idem.

Solliciter et j. cum spoliatum. quasi a contrario sensu. si non esset
spoliatus tunc recipiuntur testes alterius partis quia eum. j. e.
pro. ex eo quod spoliatus renunciavit presumitur quod invitus et
coactus renunciavit. et non contra talem presumptionem non ad
mittuntur testes ut hic innuitur in fine decretalis. sed quero in
mandat probari tempus quo tempore renunciavit cum spoliatus ante
causam ingressum dicitur restitui. s. e. c. pro. et j. e. in litteris. item cum
quis. ideo de hoc inquiritur quia si renunciasset eo tempore quo pos
sidebat. et ipse postea repeteret ecclesiam dicens se spoliatum
tunc recipientur testes quia eum quod sponte renunciavit. ut sic
defenderet se iste reus contra istum petentem restitutionem. ut
sequitur in glo. ar. contra. s. de renunc. sed hoc est consuetum sig
ni per contraria huic. sed non contradicit. quia in alio casu loquitur.
ut idem est. sed si aliquis spoliatus petit restitutionem
beneficii sui et obiciatur ei quod non fuit canonice institutus
vel quod sponte renunciavit vel abiuravit non est audiendus.
quia non potest ei referri quod proprietatis est possessionis. fuit resti
tutus. quia esset si audiretur obiciens in iure tamen vicario
nica institutionem vel abiurationem spontaneam. ut. j. e. in
litteris. item cum quis ex quadam quia quod spoliatoris privili
ata est. s. de ord. cogni. super spoliatione. hic ergo agit
tamen possessorio. et non adversarius non est audiendus movens
ei questionem proprietatis quia nichil iure commune quod proprietatis
cum possessione. ff. de acquir. pos. naturaliter. § nichil. quia
non obstat iuramentum restitutionem petenti cum mea non a
gatur de iure proprietatis. sed iuramentum et renunciatio
spontanea tangunt ius proprietatis. cum ab invado renun
ciavit spoliatus. sed possessioni non renunciavit vel abiu
ravit quia iam amiserat eam per spoliationem. et ei quod non
possidebat renunciare non poterat. quia petit restitui. si
non ostenderet quod non spoliatus renunciasset. vel contra recipientur tes
tes adversarii quod sponte renunciavit dum quiete possi
debat. ut in. c. sequenti. et sic est ar. quod sententia lata super proprie
tate non obstat agere volenti de possessione. ut no. s. de
causa. pos. pastoralis. et est ar. contra. colligitur ibi quod obstet in
glo. quasi si aliquis et c. b. contra est verisimile. quia tunc presump
tionem non admittantur testes ex quo constat quod spoliatus
renunciavit. et hoc non tamen ex vi presumptionis. sed potius ex trata
tu privilegio spoliationis. quia eam intentans non est reco
veniendus non de alia spoliatione reconveniretur. vel ei in
modum exceptionis alia spoliatio obiceretur. s. de ord. cog.
super spoliatione. sed manifeste videtur contraria decretalis. sequens.
sed obiciens spontaneam abiurationem agenti possessori
o auditur. quidam sic solvunt contrarietatem. quia hic renun
ciavit. et non coram suo iudice. et in sequenti. c. renun
ciavit sponte. et coram suo iudice. [illegible] sold. quia hic
agebatur possessorio tantum. in sequenti possessorio et petitori
o. ut patet in antiqua. vel dic quod hic constabat eum spoliatum
fuisse cum renunciavit. quia hoc post dictum fuit. ut dicit in
prin. sed in sequenti non constabat fuisse eum spoliatum. immo
dicebatur quod nulla spoliatione facta sponte dum posside
bat renunciavit. et sic admittitur ad probandum quod non spo
liavit in directe. sic. j. e. cum ad sedem. et. j. de testibus. in
signavit. et. j. e. olim. ar. quod sic actor admittitur ad
probandum quod fuit spoliatus. sic reus potest et debet admitti ad
probandum contrarium quod scilicet si probavit quod sponte renunciavit
dum possidebat coram suo iudice. et si hoc probaverit
patet quod ipsum non spoliavit. et sic nulla contrarietas. ibi

I

possessio renunciato spoliatori. sed ea tunc et ideo secus.
et ita non fuit spoliatus. spoliatus. quid si spoliatus fue
rit per annum quod non petiit restitutionem. numquid postea audi
tur. videtur quod non. quia interdictum est actio pretoria que anno expirat.
institutiones de perpe. et tempo. actionibus in prin. sed pretorie actio
nes temporales sunt quo ad penam perpetue quo ad persecutio
nem ipsius rei. ff. de act. et obli. in honorariis. ff. de vi.
et vi ar. l. i. in prin. immo secundum canones videtur quod ad damp
num suum ad penam perpetuo agi possit. quia nulla quo tempore
opponi potest. ut iii. q. i. rerum redintegranda. la.

Accepta conquestione P. clerici quod violenter ecclesia
fuerat spoliatus vobis dedimus in man
datis ut si vobis constaret eam sibi restitui facere
tis quo cognito. sententiam est ab adversario id non
debere proficere eo quod spontanea voluntate coram
bone memorie archiepiscopo. ap. se le. prescriptam ecclesiam in
abiurasse. et infra. cum quod si vobis constiterit quod pre
fatus P. nullo metu nec vi coactus sed spon
tanee prelibatam ecclesiam taliter abiuravit. ei
super hoc perpetuum silentium imponatis. Idem Wi
gorniensi episcopo et Elyensi archidiacono.

Accepta et infra abiuravit. quod s. c. proxime. quia non admit
tuntur. verbum sibi soluitur. supra. ar. quod infra de iuramento. cum
venissent. sed in possessorio actum fuit et in quo abiuratio
vel renunciatio personalis fuit. sed concessio fuit realis. supra a
liud arg. de concess. preb. post electionem in quo non fuit abiura
tio prolata. unde ibi instituitur et post institutionem potest
opponi abiuratio. ut dicit infra. quidam dicunt quod illa decretalis sol
tum continet dispensationem ex eo quod ibi auditur contra iu
ramentum. hic non continet ex eo quod hic non auditur
contra iuramentum. ar. infra de iure iur. si vero.

Audita querela T. clerici quod H. presbyter ecclesie de Sand.
super ecclesia sua de Poleten. indebite mo
lestaret London. episcopo et filii archidiacono. dedimus
in mandatis ut si vobis constaret quod predictus
H. alterius ecclesie personatum haberet vel iuramen
to spontanee prestito firmavit se memorato
T. super eadem ecclesia questionem de cetero non moturum.
ab eius molestia sub typo compescentes eundem et
infra. Cum non vobis plenius constitit. sed etiam hoc non
solum alterius ecclesie personatum habere. sed et spontanea
voluntate ecclesiam de Peleten. in perpetuum ab
iurasse. prohibuistis eidem ne decetero T. super hoc de ce
tero molestaret. licet autem nuntius eiusdem H.
posteriores litteras impetravit formam aliam
continentes quod non obstantibus litteris a parte al
tera impetratis revocari deberet si quid innu
tatum esset in causa. postquam idem nuntius iter ad
nos se arripuit veniendi. quia tamen non intelle
ximus. nec intelligi debuit ut revocaretur quod per
vos factum esset auctoritate litterarum nostrarum. sed si quid presump
tuose vel violenter innovatum. cum quod sententiam
quam protulistis ante posteriorum receptionem litterarum
occasione ipsarum nullatenus revocare temptetis.
et si circa sententiam ipsam aliquid statuistis. studu
eatis id sub ap. ob. revocare. Si non post receptio
nem secundarum litterarum sententia lata fuit ea non
obstante iuxta tenorem ipsarum ap. remoto. procedatis. Idem Wigorniensi episcopo.

Audita et infra. alterius ecclesie personatum habere. sed et quod
cumque istorum per se sufficiebat. infra de preben. referen
te. de multa. et s. de elec. dudum. et s. c. proxime. et s. quod metus
causa ad audientiam. et infra de iure iu. si vero. et xxii. q. iiii. si
aliquid. de cetero molestaret. et hic patet quod T. possideba
tur. et H. illum impediebat et molestabat eum super
ipsa ecclesia. unde agebat T. uti possidetis. c. ne inquieta
retur. unde non secundum formam petitionis formatur hic sententia. infra de
sen. et re iu. non intelleximus. nota quod non valet papa propter
suum rescriptum vel statuta rescindi. s. de re. et q.
cum te. nec ulterius derogare uni alii. xxx. di. multum
eccl. et s. de off. or. licet. et s. de usurpa. illi. ex tenore. et C.
de emancipat. nec aliud et ea que cum cognitione statuimus
rescriptis revocari non possunt. ut C. de aminatione. per e
plam. et pragmaticam sanctionem l. iii. ad hoc facit
C. sententiam rescindi non posse impetratam. et C. de testis. et
que ad non. testa. a pri. si testamentum. receptionem. Nota
tempus receptionis litterarum considerandum. et non date. sic infra
de preben. dilectus. ii. ubi de hoc. occasione ipsarum. nota quod
hic fit mentio in secundis litteris de primis. et tamen expecta
nec tamen revocantur prime. unde signatur contra s. de rescript.
cetum. et c. ex parte. sed hoc ideo est quia sententia tamen lata erat
per primas que valide fuerunt. quia sedes revocant illas.
ut hic patet. et quia sententia non fuit appellatum. C.
ut lite pen. l. i. et ii. C. de transac. cas. et C. sententiam re
scindi non posse impetratam. ea non obstante. hoc ideo quia iu
risdictio per primas litteras attributa revocata erat quo
ad sequentia. unde nulla fuit sententia lata. si. s. de off. de
l. ex litteris.

Cum causa de (...)

Ex litteris et infra. super illa questione videlicet cum quidam dice
ret se de possessione violenter eiectum. et adversarius
diceret eum non fuisse canonice institutum. sententiam
prius de violenta electione quam de canonica insti
tutione agi debere. quia prius et secundum rigorem iuris
est restituendus. Idem Exon. episcopo.

Ex litteris et infra. de violentia electione. cum non a
gitur de violentia et possessione prius agendum est de
possessione cuius possideat. c. ut per hoc appareat cuius fe
cerit violentiam. C. de ap. l. i. si non agatur de pos
sessione et proprietate de possessione prius agi debet. ut hic.
et expone de violenta electione i. de possessione viole
ter ablata. ut ff. de iudi. si de vi et possessione. ff. ad. — *al. proprietate*
l. iul. de vi publica qui cetu. c. si de vi et quod spolia
toris sit prima lata. s. de ord. cog. super et hoc cum unum in
tentatur ab una parte et aliud ab alia. secus si utrumque
ab eodem. quia tunc potest utrumque. sicut proponi s. c. proxime. cum
ecclesia. et c. secundum. et c. cum dilectus. et c. ulterius. quamvis expres
se non dicatur. et in interdicto uti possidetis naturali
prius de possessione agitur. C. de interdictis i nec uiuis.
cum fuisse cord. quia et ciuil. et naturalis non assumatur ut
alter possideat et altera possidente petat. i. instit. de int
dic. c. retinende. quod de canonica. et sic patet quod spoliato non
potest referri quod dicitur non primo fuerit restitutus. s. e. sol
licite. vel de hoc. prius. ff. de vi et vi ar. l. i. c. cum a me.
ar. contra quia dolo facit qui petit quod statim restituere debet. ff.
de doli. ex dolo. sed illud potest intelligi in petitorio iudi
tio. et hoc unum est non sit talis prius cuius unde nullus prece

— nec autem non est mors in(...) persona alius munera (...) privilegia (...)

Acceptis (...) restitucionem (...) ecclesie (...) spontaneo (...)
Audita (...) de (...) possessione (...)
(...)
(...)

dz. C. § ult. qui. liceat unicuiqz. ut. ff. e. uni. iudice. ff. e. l. i.
tigorem. n. dns rem petat eodem tempore cu furt.
ff. depositi. bona fides. tn equitas. qr p fertur rigo
ri. ff. de iudic. placuit.

Item cum quis se de possone dicit uiolent
eiectu ut aduersarium clam possonem intrasse.
et aduersarius crimen ei obicit ut eum a sua
intentone repellat no occurrit nob q illius
exceptio admitti debeat. l. principal cause ppt
h executio retardari quia criminali aduersus
eu an restonem agere non pot. e p summat
eius existere inimicus. Idem cant. archiepo.

Item cu quis. et. j. clam el apostol possz.
in hoc casu non eget restitutone. cum aut possom
no admisit, n in duobz casibz. puta si ueniens no
fuit admissus. ul et q n accedit. q suspicat se
posse repelli. ff. de acquir. pos. clam possidet. § q ad
nundinas. et. l. si id. § ult. a sequent tn. ut q iam edi
ficatum e tollatur. et q seruetur i demptis, p ue
nuatum fuit in litis cxratone a iudice fca. ff. qd.
vi. au clam sp. § in h interdo. et. l. i. § denique. § di.
q nulla iusta exceptone se tueri pot. quis aduersus
fuit q ui aut clam. fec crim obic. et male q sepa
ta e ca criminis a ca possonis. C. de donat. int uir.
et vx. si maritus. infi. n occurrit. i. n uidetur. principa
l. § ca restitutois q principal e. et primo expedien
da est. s. e. c. i. criminali. ut. in. q. i. et. ii. proton. et.
j. e. frequens. b.

Conquerente nobis. R. clico accepimus. qd ip
sum eccam de Weford. sn iudicio spolia
sti. q tu iam non decz honestatem tuam cli
cos tue iurisdictois sn manifesta ca et ronabi
li sinc beneficiis spoliare quinbz tenis patina
pu isione consulere. qa. q. si est ita predicto
clerico p fatam eccam cum redditibz in p
cepti s restituas et in pace eam possidere per
mittas; restitutione autem fca si quid ad
uersus eum sr prescripta ecca ppone re uo
lunt; coram exoni epo delegato a nob pte. l
p sufficientem. Sr salem tunm. cum eodem. R.
ordine iuditiario potis expiri. I de.

Conquerente et. j. ronabili. l vi. di. satis puisum.
et. xvi. q. vlt. inuentum. pena. xvi. q. i. pdicator.
et. viij. q. i. clemens. et. j. de preben. c. ij. et. c. cu f. apliis.
et. j. de censibz. cum apls. si est ita. h q dic. si e ita.
n quid dz ipe cognoscere de fco suo. R. no. q cum
de fco suo debeat ee certus nullam sr h lz cogni
tom. h ille cui ca comittitur. lz i hoc ut q i iuste
fecit euidet deferitur eide. s. de. R. pe. ab excoicato.
preptis. et qm papi potunt. j. e. grauis. ppone uo
lueris. ex quo n aduersarium ce s asserunt. no dz e
se iudex in fco suo. C. ne quis in sua ca iud. s di
cat. l. una. et iiij. q. iiij. c. i. potis expiri. et sic uz qd
eccam s retinuit. et non alij debeat. ab. c ille dedi
set deberet expiri. et iudex de iuris q coram eo acta e
sent. si interrogaret. scriberet delegato. xviij. di.
de ailiis. et si archieps non restituit ut mandat.
tc deum delegatus cognosceret. an tali fuit spolia

t. qr et h illi mandat ex eo q dicit. si est ita decu est.
sp. n. psumit p sua iudicis quo uz ptetur. cont.
s. de renunc. in psentia. et. j. de re iud. sic et. s. de ele. to
nie. et. j. de pben. post cessonem. et. ff. de iria. et inte. l.
plt. §. pretor.

Ex transmissa nob. et. j. ch. q. si uob con
stiterit qd p fata mulier predco militi leg
tie desponsata fuisset. et ab eo cognita ipam ei
restitui faciatis. recepta tn sufficienti cautoe
q illi non debeat aliq mal inferre. Si aute
capitali odio. ita mulierem uir psequatur
q mito de ipo diffidat aliquis ptes. et honeste
mulieri usz ad cae decisione custodienda
studiosius committatur in loco s iur l potes
tenus milit nullam possint uiolitiam iferre. Idem.

Ex transmissa. et. j. legittie. i. p legitimum. csens
de presenti utriusz p uerba idonea expssum. j. de
sponsal. si inter uir. et. c. tue fr. et in facie ecce. et ido
n obstaret restitutoi. lz obiceretur cosanguinitas. j. e. ex
accessione. n obiceretur gradus indispensabil. ul ecq
cumqz ald ipedimentum ppetuum. et pbones eent i q
tinenti parate. j. e. litteras. secus si ageretur petitorio.
s. de or. cog. intelleximus. et ab eo cognita. et ita p hec
hmt possom. et sic patet q duo dz pbare qui petit
restitutom uidelz liniam despo satom uel l psump
tiue. et carnalem copulam. et e sile in seruitutibz v qs
dz pbare duas res. s. seruitute cstituta fuisse. et se u
sum fuisse. ff. de itinere actuqz. pria. l. iij. § h aut
intercdum. et h seruitus est hic in de. nec e sile h posso
tinm aliis possoris de recupanda possone. q ibi no
e nece pbare de iure. s. de offi. dele. consultatoibz. sz hic
no sufficit sola posso. q posesso hic h no pot sine
te. ut. j. e. ex pte. q n sufficit sola possesso. q lib ho
possidi non pot. h est tal posso. q qui possidet pos
sidetur sufficienti. j. e. litas. et. c. ex pte. et meli. j. de
raptoribz. cum ca. insi. sufficiens cauto dr. si pig
nora. l fideiussores dentur. ff. mandati. si mandato
ij. ij. § ult. sz nose cautonis simplr pone nuda
cauto intellr. C. de s. fig. litinus. et iudex incipiat i
cautom. ul q mag posit mli ee secura. s. ut lit.
n ct. cum. § ult. et h solum bu agit. et c. xxiij. q. v.
p dest. sic. xxiij. q. i. de tenedo. si uo no secure caueo.
n e restituto facienda. j. e. litas ad fi. et. s. ut lite. n ct.
accedens. et h pp fragilitate cautonis. ff. ad uelell. q
ita. § i. et h idem dicitur. uiolentiam. ad torcenda for
te aliq cfessonem. xxx. q. ij. lotharius. ul ald ini
quum in ipsa committat.

Cum uenisset ad nos. G. canonic sce t
nitatis de Lincoln. a suo priore et caplo
destinatus in audientia nra pposuit q cum
eboracen archieps eccam de .R. eis concessisset
et p scriptum ppium cfirmasset; ita q post
decessum. G. clerici qui p fatam eccam tunc
tenebat usibz ipoz omnibz modis pficeret. et
interim auct. ipi archiepi. idem. G. ipis ca
nonicis annua solueret pensionem. et. j. ibi
q si p fati canonici p dca ecca auct. archiepi.

uiuente clerico preceptam annuam pensionem.
eo mortuo ecuauis auct. archi. eiusdem. nõ qui
erunt intõ se tñ non sunt possom ingressi. c
sic cautum ẽ ut possideat cuius noie posside.

Lucius. iij. G. archid. et. i. archipbro turon.

Cum uenissz. et. j. tenebat. sic
colli. ar. ex h. q beneficium nõ uacans fuit illi co
cessum. vñ eo ipo deberent pñe. j. de accl. p. qui in
minor. et. c. post elcõm. lz donator ald dare illi tene
atur. j. de pben. int cetera. et viij. q. i. psemuĩ. sz hic
nõ hz locum in h casu. qr q collegio datur nemini
datur. ar. xij. q. ij. q manumittit. et tillz suo nomi
ne in capit emolumentum. ij. q. vij. c. bidiuũ. v. pa
lam. et sic nullus desiderat morte iuuetis. i. de. acce
p. illa. et tal donato licite ft pot asensu epi ẽ a pa
trono. siue pjudicio possidentis. j. de don. c. fultatol
bz q ponit istum casu. et. j. de iure patro. q aut. a
nua pensione. q h intelliguntur canoici accepisse
possonem. et archiepc sic eam amisit. et recepto pe
sionis fuit signum tradite possonis. ar. s. de co
tic. ephiteos. sic ẽ donando ul uendendo rem ali
q. sit usufructu sibi retinuit eam tradisse uir. c.
de don. quisquis re. et. l. si quis argentum. c. dz. et si
quis. ff. de rei. uen. qdam mulier. et est ad hoc. ar.
ff. de acquirend. posso. q in eo. c. et si p uenditore.
et. l. cum dona. et. l. si aliquã. nec mortuo clico stati
canoici amiserũt possom quam prius tenebant. sz te
nerent si negligissent. ff. de acquirendis. pos. si. de eo.
c. i. cuius nomine possidentur. j. de pscript. si diligenti.
et. s. ut lit. nõ ct. cum. c. ult. insti. de interdcis. c. po
siderent. et. ff. de acquir. pos. q i eo. et. l. generaliter. sim
ple. ut intelligas. qr faciat ad titulum. q mortuo
clico illo canonici stati intrauerũt possom. sine tecu
satione archiepi. vñ spoliauit eos. pred eccã. et oia
bona ecce fecit asptari. vñ petierunt canoici restitu
i. ut pz integra. et sic p responsione pz q sũt restitu
endi. qr possidebant et iniuste.

Ex ratione. b. mulieris ad nos nouitis. p
uenisse q tñ. f. miles eam sibi matri
monio copulassz. et maritali affectione ptrac
tans. ex ipa filiam suscepissz sine iudicio ec
clesie a se remouit eandem. et de accusando sẽ
a sanguinitate matrimonio. te. ap. ob. litteras ad
iudices impetrauit. cum aut pusquã a iudici
bz illis citaretur p dyocesani epm itterum s
restitui petijssz. et ob h ad nos prauimus mini
um destinassz. demũ coram prefatis iudicibz.
assistita. modo p se. modo p procuratore ante
ipius cae ingressum. et post uiro sibi restitui
postulauerit. iudices uero restitutione nega
ta q sẽ non debuit in principali procede uolu
erunt. vñ ipa itterum aud. appellauit. et. j. eo.
q. si est ita mulieri uiro restitui faciatis. q p.
ap. ipius acta sunt in irritum reuocantes.
postmodũ causam sẽ matrimonio audiatis. et fine
canonico terminetis. Celestinus. iij.

Ex ratione. et. j. sine iudicio ec. et nõ male ẽ si a
sanguinitas notoria esset. j. de diuortijs. porro. qr

tal separato pena esse q non dz iponi ñ p iudicem.
xxxij. q. ij. sclares. et. c. in h. p procuratore. q bñ. hoc
etiam si eẽt minor. xxv. an. j. e. ex pte. et si agetur
ad ciuili separatione tñ. s. de pact. tue. sz si crimina
lit agetur: nõ ut. c. tue. et. j. de accusat. veniens in
crimine. ij. nõ intueniente procurator. v. q. iij. in crimi
nalibz. ante ingressum. et. p. p hoc uir q qd spoliatois i mo
d actionis, proposita pjudicet principali. et ante litẽ.
et post litẽ contestatam. ar. s. de cã. pos. pastoral. sz uir. q
ñ sit audienda mulier ista petens restitutione. lit. c.
sẽ principali. sic in mutuis petitoibz. q ante ingres
sum principal cae proponende sũt. s. de mut. pe. c. i.
et. c. de litis. et interlocut. iud. ante. et asecutiue. et qr
dilatoria est quali cumqz proponantur. et dilatorie oẽs
sine exceptiones ante lit. ct. debent proponi postea uo
ñ. j. de re iud. inter mo. sat uir dicendo. q si aẽs ante
stetur litẽ cum actore itentata qone proprietatis. sicut
faciebat uir iste agebat de consanguinitate si nichil dicitur
de spoliatione ante litẽ. c. ñ sit postea audiendo siue
in modum actionis ul exceptois uelit obicere spoliato
nem suũ sẽ eadem re. siue sẽ diuersis. bñ pot peti res
titutio in modum actionis reconueniendo. lit. ct. durante
iudicio. s. de of. ord. cg. cum dilcs. et. s. de re pt. l. q
l. lugd. c. dispendia. c. teus quoz. sz ñ in modo excep
tionis. et in cã hmõ dct. qd spoliatois proposita in mod
actois prius dz terminari. et sẽa restitutione procedent i peti
torio. et s imputet q h obmisit. sz hic io mulier audi
tur. qr et ante ingressum. et corã ordinario. et corã de
legatis mulier instantius h petebat. et nichilominus compulsa p
iudices ingredi iudicium petijt restitui. et cum nichil p
ficeret appellauit. et dic q in dct. pastoral intellige quu
p quis intentat petitorium ille idẽ ante actionem pot
redire ad possessorium. vñ non ẽ sile. ñ debuit. ñ in
casibz. puta si eẽt publice adulterata. j. de diuortijs.
significasti. ul intimetur de seuitia uiri. ita q ñ pos
set ei caueri. s. e. litis. et. s. e. ex transmissa. et in quo q.
tẽs. j. de diuortijs. s. gaudemus infi. j. ẽ q petit res
titutio in modo exceptionis. i non datur restitutio.
qr nõ agitur h. s. de ord. cg. cum dilcs. restitui.
ar. cẽ. s. de ord. cg. i intelleximus i petitorio. hic po
sessorio. et sic nõ est cẽ. post ap. et. j. tenuit apptio.
sz eẽt in hita mulier. qr remoto appellonis nõ in
pedit appellõm. v manifeste qs grauat. et. j. de ap
pell. ut debitus. et io omnia reuocanda q post appella
tiõm h mam sẽa sunt. j. e. tras. sine canoico. vbi
istud sẽre sp ponitur in cais spualibz. et pcipue i ma
trimonialibz. qr p canones terminari debet. j. de. c. sa
c. i. infi. in ciuilibz cais ponitur debito fine. si i h
ñ est ius. qr in spualibz ponitur quãz debito fine. j.
e. cum ad sedem. j. de testib. ex tenore.

Grauis nos querela. et. j. eo. q. si uobis consti
terit de premissis. dictum archid. abla
ta prenoiati monasterij sẽbz cum integritate
restituere. dampna plenarie resarcire. et
de illatis iniurijs a petentibus satisfacere compella
tis. puisuri ut non tm fructus a nouo et ui
olento possore perceptos sz quos si eis possidere
fuissz licitum possores ueteres percepissent red

[illegible]

reddi faciatis eisdem. Innoc. iii. epo et ca
pitulo tridon.

Gravis et .i. Si uobis constiterit de premissis. de uio
lentia per testes astare debet. si aduersarius ipsam nega
uerit. de rebus admissis per proprium iuramentum quali
tate persone ac negotii inspecta et sic taxatione iudi
cis premissa potest sequi condempnatio. s. q. tuenius ca. c.
ult. q. s. de h. et C. ysin ui. si aut. et ii. q. i. primus et
i. de iniuriis. olim. de iniuriis. quas specificare debet
qui agit iniuriarum. ff. de iniuriis pretor. non tamen
fructus. non quod fructus diuit. qui scilicet sunt deductis
expensis que fiunt gratia fructuum querendorum colligendo
rum et asseruandorum quod locum habet tam in bone fidei
possessoribus quam in male fidei et predonibus. ff. de pet.
her. si a domino. § fructus et l. plane inst. et C. de
fructibus et litis expensis. l. i. nam multus casus in
ueniri potest qui ii genus deductionis impediat. ff.
famil. her. l. fundus. qui. i. sc. in fi. ti in uno casu
i. de decimis in aliquibus dioc. et c. tua. et ff. soluto matrimonio fruc
tus. fructus n. intelliguntur deductis necessariis impensis.
ff. de oper. seruorum fructus. et ff. de usuris. quod in fruct.
et ff. mandati. qui de minima. § si latro. ar. xii. q.
ii. nobis cum hac distinctione. bone fidei possessor te
netur restituere tamen extantes ante litem contestatam et non
consumptos post litem uel quasi consumptos. C. de rei uen. cer
tum. male fidei possessor non autem indolentius talis te
netur reddere omnes qui percipiuntur ad eum peruenisse
ante litis c. et post. C. de rei uen. si fundus. si uero fuit in
olentius tunc tenetur restituere perceptos et eos quos
percipi potuerunt per ueteres possessores. ut hic dicitur et s. e.
cognoscentes et s. de os. del. cum ca. et xii. q. ii. non licet uel de hoc
quod tamen loquitur in re male alienata et i. de ap. bone
me. et ff. de pet. her. l. sz et si leg. § q. aut. et ff. de rei uen.
si nauis. § ult. et C. unde ui. si de possessione. et ff. de ui
et ui ar. l. i. § qui aut ui deiectus est. et C. ni solum sic
in pignoratitia actione. C. de pign. act. l. ii. et hoc
potest intelligi de fructibus industrialibus ut frumento
uino et similibus quos ipsos non facit suos secus ui
detur de aliis i. de naturalibus ut pomis ficubus et
similibus quos ipsos ni facit suos possessor et bone fidei.
unde reddere tenetur uniuersos ut. ff. de usuf. l. fructus. ulti
et de istis fructibus quasi restituendi sunt tres i. in inst.
de of. iud. in prin. et ff. de rei uen. ex diuerso quod no
tatur et in nexo restitutionis omnis utilitas actoris
continetur. ff. de u. sig. cum pretor et iii. q. i. per totum et
ii. q. ii. per totum.

Olim causam que inter uos nomine tridon. ec
clesie et magistrum et fratres militie templi
in lumbardia scilicet domo caluentie uertebatur
de locedia et de columna albis uerentium con
misisse et i. ex tridon. possessiones quasdam hu
miliatis sub ea conditione concessit quod nomi
ne tridon. epi oratorium ibidem et hospitale con
struerent et tres sol. censuales tridon. epo annis
singulis exhiberent a quo et persona que loco preficere
ceretur eidem inuestituram perciperet et per se
et aliis fratribus ei et successoribus eius obedientiam fa
ceret manualem epo quoque loci dominium nichilo
minus retinente. Dictus uero magister ad eandem do
minum aspirans ipsos a deo circumuenit quod postea
confratriam uestram se et sua in eius manibus tradi
derunt. ea tamen conditione apposita si uos quod facerent
complaceret sine quorum assensu se nichil posse facere
asserebant et i. Humiliatis autem predictam domum eidem
magistro traditam sub conditione finisse et quod ul
terius uestri uobis preiudicium fuerat irrogatum ex eo
quod idem magister militie necnon inscius uobis i
gnorantibus possessionem accepit. post eam cum sta
tim id ex quo uobis innotuit ui in ui. dixerit uos
repellendi et quod idem sua temeritate possessionem post
confratriam uestram ad quos ipsam possessionem no
uerat pertinere et quos quomodo se motiuos sus
picari debuerat est ingressus per procuratorem uestri
uero nomine ab impetitione ipsius magistri
nomine domus militie templi quo ad faciendum
dem eandem quam petebat reddidimus abso
lutum decernentes uos magistro satisfactionem de
bitam exhibere si defendendo ius uestrum in of
fensam ipsius uel domus militie templi modum for
sitan excessistis. Idem bysuntin. archiepo.

Olim causa et i. humiliatis. olim isti humiliati con
tempnati sunt ab ecclesia pluribus temporibus ex quod continebatur
tur in dec. i. de her. ad abolendam in particula quod tamen est de
cisa de priui. ilnus c. sz postea tempore clementis recepti
sunt ab ecclesia qui in illa ecclesia erabunt. ut quod condempnauerit in
rantes sz ipsi in ii se correxerunt et iurant quod expedit
et ecclesia eos tamen approbat. sub ea conditione. i. sub ea forma. x
viii. q. ii. eleutherius et i. de preten. signatum. i. de censi
bus quando uel in traditione rei potest apponi condo. i. de condit.
appo. is. vim et ita non est ti condo symoniaca. cum et
a iuris ad tamen illa ecclesia teneatur ex quo surgit ratione
tridon. epi sic non est symoniacum ex quo aliquas ecclesias
concedat pluris locis si in eis ad sibi reseruet nomine pen
sionis. i. de relig. domibus constitut. et census et soluit
ad indicium subiectionis. s. de ca. pos. c. ult. et i. de censibus.
omnis aia nisi. ista quidam de iure com. conceditur. unde ex
presse possunt adici census in fundatione ecclesiarum quod
tamen ad inferiores non tamen quantum ad prelatos. in annale
s. de ma. et obe. hiis quin ad quod sub diti tenentur ut i.
et et perurantium quia. i. de iureiur. nullus et i. de
noui operis nuntiatione cum ex iniuncto et xxiii. di.
ex quo. s. de ii. ea conditione apposita ni si condo fuisset appo
sita ualeret contra humiliatos. si simplex fuisset tamen con
ditio. sz si preiudicaret epo uel alii qui ius haberet. i. de
donat. inter dilectos. ar. s. quod tuemus ca. cum dilecta et s.
de arbitris. cum tempore ar. i. de re iud. cum super actionis
sua. asseruerunt et i. sub isto. i. conuincitur quod ille magister
sub ea conditione recepit domum et epo sciente cum ma
gno posse expulit magistrum et suos. unde magister dice
bat se esse spoliatum petit restitutionem. sz denegatur quia
non possedit. traditam sub conditione non existente traditio non
ualebat. ar. i. de c. appo. de illis et c. vm. et inst.
de s. ob. § ex conditionali et ideo dictus magister non possi
debat tamen dominium dum quis possidet cum quod ex stat.
ff. de acquir. pos. quin absenti. § si quis et eodem in
non admittitur possessionem qui sub conditione recedit. ff.

in bona fide fruc.

in bruentedic.

in possessione dic.

qua

de acquir. pos. si cum me. j. ff. infra. et ideo cum non pos
sideret. non poterat spoliari. et ideo non restituetur iste ma
gister quia non fuit spoliatus. preiudicium fiat. ut scias quod
aliud preiudicium fit circa possessionem. vel quod diu eam intel
ligitur possidere. nota bene quia aut possideo rem alicuius per me aut
per alium. puta per servum vel colonum. si per me licet sponte
recedam non animo deserendi possessionem. tamen ea retineo.
non sciente vel ignorante. ff. de acquir. pos. si de eo. § i. et si talem
intrat talem possessionem quam solo animo retineo adhuc
retineo possessionem. nisi ille me venientem non admittat. vel
si non audeo accedere ad possessionem. et quia suspicor me posse
repelli. ff. de acquir. pos. si id quod. § ult. et l. clam possi
dere. § qui ad nundinas. et quod cito sciuero alium esse in pos
sessionem possum expellere ipsum. ut hic patet. et ff. de ac
quir. pos. quod meo no. § ult. ff. de vi et vi ar. l. i. de
est. § cum quis. sed si alius est in possessione nomine meo. tunc
si ille expellitur vel alii ipse met tradat possessionem statim
perdo eam. ff. e. possideri. § quod si servus. et hoc verum est in re
bus immobilibus. sed si quis rem meam mobilem occupat sta
tim perdis possessionem. ut ff. e. si rem mobilem. cum sta
tim. i. etiam cito potuit. ff. ad trebell. l. ii. § afer
tim et afestim istius. § extendit vel ad unum annum.
suspicari debuerat. vt. ff. cum vi. aut clam fuit. ff. de
acquir. pos. l. possideri. § si quis nuntiet. restitutionem
et sic patet quod non sufficit probare quod aliquis fuit spoliatus.
nisi probet se possedisse. dicit non probare debet qui petit res
titui se possedisse et spoliatum fuisse. s. de ob. tem. a
subdatoribus. sed isti non possidebant ut dixi quia ex causa obedientiae
possessionem acceperunt. item si quis possidet ex precario vel ex
gratia non potest repetere restitutionem. x. q. iii. c. i. si obiciat
quod in continenti deleat. ff. de vi et vi ar. l. i. § vim et vi.
et ff. ad l. acquil. sciam. § qui cum aliter. aliud est possidere
aliud in possessionem fuisse. ff. de acquir. possessione si quis ante.
et j. de sen. ex. si vero. excesserint. debuit hoc facere cum
moderamine inculpate tutele. c. vii. in. l. i. sed sicut vo
lunt sunt excommunicati cum expulerint illum magistrum et alios re
ligiosos de domo illa. vt quia sic. j. de sen. ex. non dubium.
et ex pluribus aliis. c. item. sed quidam dicunt quod licitum est cuilibet
se defendere. j. de sen. ex. si vero aliquis. § si vero. et quia isti
admissi sunt ad agendum quod non esset si propter eos excommunicatos
reputaret. j. de prob. post cessionem. isti vero non vide
tur dona quam agebant. sed defendebant se contra istum ma
gistrum qui petebat restitutionem. dicas quod si isti simpliciter
ter et ex proposito non excesserunt modum in expellendo eos
a domo illa non inciderunt in sententiam excommunicationis. quia vi
vi repellere licet cum moderamine inculpate tutele. ar. xx
iii. q. iii. non inferenda. et ff. ad leg. acquil. si ex pla
gis. § tabernarius. et j. de sen. ex. ut fame infi. si si
aliter non possent se defendere nisi modum excederent. nec tunc
credo incidisse illos in sententiam. ar. ff. ad leg. acquil.
sed et si. i. ff. si non casu et ignorantia excesserunt modum.
non essent excommunicati. ar. j. de homicid. sic et dignum.
§ illi preterea.

Litteras tuas recepimus quod cum quedam
matrimonialis causa dudum coram archiepiscopo in re
motis agente inter A. presentium tractaretur. Do
mina separari a B. viro suo instantissime po
stulabat cum se quarto gradu consanguinitatis

proponebat eis coniunctam. et infra. Vir autem uxorem sibi
postulabat restitui que ab eo sua temeritate diu
tius et infra. Super eo petebas a nobis edoceri utrum quando
consanguinitatis gradus obicitur in quo sedes
apostolica dispensare non potest nec consuevit. et probatio
nes prompte fuerint et parate indulgenda sit res
titutio an deneganda. et infra. Sane circa solutionem pro
posite questionis diverse fuerunt sententie diversorum. Aliis as
serentibus restitutionem faciendam. aliis sentienti
bus contrarium. nonnullis mediam eligentibus. ac
distinguentibus eam faciendam interdum quandoque penitus dene
gandam. Nos vero per decretalem epistolam nuper ad venerabilem fratrem nostrum primi
ti missam arguentis quosdam iudices delegatos. qui re
stitutionem viri qui suum iudicio ecclesie uxorem dimi
serat et ei consanguinitatem postmodum opponebat
spoliate ac repetenti coniugem denegabant. et man
dantis per restitui talem spoliatam. et postea de ma
trimoniali causa cognosci. Horum assertionem inter
dum videtur periculum oppugnare. sed ipsi timo
rem incautius inanem esse ostendunt. cum et beneficio
restitutionis obtento qui consanguinitatis habet notitiam.
nec exigere debitum. nec contra conscientiam solvere tenea
tur. quia si secus egerit edificat ad gehennam. Sic
nec consanguinitatis conscius esse cernitur coniugio quod
non movetur. Secunda vero assertio per oraculum cle
mentis pape fulcitur. a quo cum fuisset questio
tamen in simili exercita. quandam in hunc repente
re quicumque eam repelleret exceptionem consanguinita
tis obiectam prius esset de impedimento consangui
nitatis agendum quam super matrimonio sententia proferretur.
Sic inquisitioni sue respondit. quod cum excep
tione probata principale quod primatur prius est cogno
scendum de ipsa quam ad diffinitionis articulum proce
datur. Est et in multis casibus restitutio differatur.
Sed canonicorum sanctionibus opinioni a ultime vero
non in coniugio a ceptam ut in gradibus consan
guinitatis divina lege prohibitis restitui aditus precludatur.
sed constitutione interdicas contra restitutio lo
cum habet cum effectu. cum in illis dispensari non
possit. et in aliis valeat dispensari. sicut bone memorie gregorius
et nonnulli alii dispensarunt. unde non peccat cum in his
articulis ad mandatum ecclesie reddit debitum coniuga
le. Nos autem ad presens nullam de predictis senten
tiis reprobamus. nec antiquam earum aliquid per iudi
cium ex nostra ratione volumus generari. quamvis
prescriptum nuper ad mandatum ad possessorium
videtur non clementis ad petitorium refera
tur. porro cum nobis de consanguinitatis habet no
titiam presertim in gradibus quos lex divina pro
hibuit non possit hic vivo sine mortali peccato car
nali commisceri. cum omne quod non est ex fide peccatum est.
et quicquid fit contra conscientiam edificat ad ge
hennam. frustra in tali casu ad iudicantem restitu
tio spoliato. et illa contra deum non debeat in hoc
iudicio obedire. sed potius excommunicationem humili
ter sustinere sicque difficultas occurreret. cum plerum
que propter sententiam oporteat eam reddere debitum.
et propter conscientiam reddere non debeat. unde coniugem

eos gravem impediri et utrique laqueus pareretur: cum inter se carnaliter coniungi non possent nec alteri matrimonialiter copulari. Propterea melius videtur quod cum opponitur consanguinitas, presertim in gradibus divina lege prohibitis et probationes offeruntur in continenti paratae, in ceteris ad iudicandum sit restitutio: sed ad maiorem cautelam iuratoria cautione recepto quod talis obiectio maritorum non fiat sola quo ad coniunctionem carnalem maxime si fama consistit et restitutio differenda donec auditis probationibus et discussis causa sine diffugio finietur cum utrique sit utilius taliter expediri quam manere aliter impeditos. Quod si non teneat probationes in continenti paratas, sed dilationes expectat longiores, quia presumitur contra eam que sine iudicio ecclesie sua temeritate recessit a viro, ad restitutionem plenariam est dicenda, cum compelli, quam tamen ipsa non negando consortium debet humiliter tolerare donec probationes offerat preparatas et tunc absolutione petita secundum formam ecclesie absolvetur: sed antequam fiat illi mandatum sub debito iuramenti recepti probationibus procedetur quod ad omnem est permissum.

Si vero tanta sit viri sevitia, ut mulieri trepidanti non possit sufficiens securitas provideri, non solum non debet illi restitui, sed ab eo potius amoveri. Alioquin sufficienti si fieri potest securitate provisa, prius videtur quam ante cause cognitionem restituenda marito.

Idem Vulterano episcopo.

Litteras et cetera. Continua ut in Arch. inter tuas ... dominicas tuam monialium. Sic et aliter supra de except. ... accedentibus in fine. Sic et Arch. prb. supra de consang. ex litteris. ar. xxxv. q. vi. ex. in synodo et dec. ... accedentibus in hiis et consuetudo servatur quod datur ... ix. q. iii. conquestus. C. de mand. l. i. et ult. et s. de arbi. dilecti et ita probatur cognoscitur ex consuetudine quod ex ... ar. ... dec. cum accedentibus et ar. ad hoc s. de off. archid. c. ult. ad fi. et infra. eodem tit. ... q. d. hoc in continenti probare nolebant. Qui sua temeritate dimittit, alias si eam a se repulisset non posset petere restitutionem, cum se ipsum expoliasset. ar. xxxii. q. ii. a gratiosa, sed credo quod hoc non obstante si voluerit ipsam recipere, cum ipsum expulit quia eo ipso quod repetit eam et ipsa non vult ad eum redire, intelligitur eum spoliasse, sed nunquid habet locum pactum de non petendo. Videtur quod sic xxxii. q. v. quod deo in talibus non iure pacti ... s. de transac. c. ult. ita quod utique teneat in seculo multum pactum ibi valet, nec absolvi se possunt si iuraverint, i. de iureiur. ... si voluerint et ar. i. de conversione coniug. ex parte in fi. quia confessio ... locum non habet ... xxxv. q. vi. si duo et i. de eo qui cognovit consan. uxoris sue eo nec ... exceptio rei iudicate locum habet ... voluntas ... ambulatoria est i. de re iudi. lator. Consanguinei non potest dispensare et ... sub isto, i. tertius, quod ... sevitiam ... restituenda marito et infra eodem ... i. tertius quod ... ad idem esset si gradus dispensabilis vel aliud impedimentum dispensabile allegetur et probationes sint

in continenti parate. Non potest dispensare, i. non ultra vel non expedit sic xxv. q. i. sic Paulus, quia papa in omnibus dispensare potest que non sunt contra articulos fidei vel generalem statum ecclesie xv. di. sicut et xxv. q. i. sunt quedam, nec in hiis que sunt contra statum monachorum i. de statu regularium c. ad monasterium in fi. nec in hiis que in sui natura sunt mala ut sunt peccata possent concedi adulterari ar. i. de iure iur. et si xxv. c. quidam, nec potest dispensare ut quis habeat simul plures uxores s. de transac. c. ult. Sed de eo de gradibus divina lege prohibitis ut hic, videtur quod papa possit hoc dubium potest et ideo hec exceptio non vult vel non expedit non habet locum hic viam mediam ar. de medio ... spectando sic s. de off. del. querelam et ... utrique viola medio tutissima ibis. Primi per dec. isto tamen oppinio quod restitutio sit facienda in multis ... iuvatur et primo per dec. s. e. ex conquestione in lit. et c. ... cum quis et s. ut lit. non con. accedens C. de appel. l. i. et C. de donat. inter vir. et ux. si maritus, nec obstat illa dec. s. de ord. cog. c. i. quia loquitur in petitorio ut hic dicitur, nec obstant leges ille ff. ut in pos. legatorum si is a quo et ff. ad exhiben. l. iii. § ibidem et ff. ad carbo. l. iii. § cause quia loquuntur in possessione adipiscenda et in exhibitione rei que differtur nisi solum in possessionem si in continenti probetur de proprietate et fallit in casibus notatis s. e. ex actione et in casibus que notantur iii. q. i. in summa et s. e. c. pen. quod non movet resumere nec exigere nec reddere debet debitum coniugale i. sensum dementis s. de ord. cog. c. i. in multis casibus de quibus aliqui notantur s. e. ex conquestione. Divina.

i. in levitico c. xviii. c. i. quia quondam propter hominum raritatem tantum due persone excludebantur a coniugio et hoc ante legem ut nec filius matrem nec filia patrem duceret, sed lege excepit fere xii. matrem, novercam sororem neptem amitam materteram uxorem patrui uxorem fratris, sed hoc recepit determinationem viii. q. i. olim, sed lege gratie prohibuit infra quartam gradum propinquitatis vel propinque sororem uxoris, paucas tamen exclusit ut multiplicarentur homines, sed gratia non plurime per excluduntur ut locum habeat continentia et est illa prohibitio coniugii a fornicatione quamlibet et que excluditur, et ita cum ecclesia in istis gradibus divina lege prohibitis non consueverit dispensare eis oppositis non est restitutio facienda. Hoc intonare littera ista videtur. beatus Grego. xxxv. q. iii. quod dam lex non precipit. allegatio est. Quamvis ... ratio actori etiam quidam prerogativa servanda est. C. de uxoren. ... c. l. i. § huius ita ar. xix. di. sic omnis et xx. di. de libellis in fi. voluntati generari et tamen gravatur iudices. ... secundum suam opinionem quamlibet sentiant xi. di. noli et i. de celebratione missarum de homine ar. de q. di. i. precepta et papa hinc loqui videtur ut magis non portare omne quod non est xxxiii. q. i. § ex hiis i. de prescrip. cum omne et i. de sim. prorsus potius excommunicationem. hic secundum di. illius ... i. de sen. ex. inquisitioni laquis ecclesia non nisi debet laqueum inicere. xxvii. q. i. de indutis. presertim in gradibus divina. Videtur ergo quod in secundo gradu ecclesia dispensare non possit cum illo sunt divina lege prohibiti. xxx. q. iii. pitatium et in levitico prohibetur eodem grad. in consanguinitate et affinitate dicitur turpitudinem sororis uxoris

I

nis tue et filie ei non tenea avis, filiam filii ei filia filie ti assumes. h. q. iii. j. de divor. gaudem. § dic. q si pagani contraxerunt in scdo gradu post fide recep tam debent i simul remanere dicas q in levitico ph tur scds grad in descendentibz. no in collateralibz. § ti in fo collaterali dispensare pot ecca et expone pcedi. i. maxi e. q si plones in continenti parte sr non est facienda restitucio quantum ad carnale copula in q cuiq; gdu. h. multo fortius in gradibz divina le ge phibitis. al' fiat restitucio quo ad oia nr. i. sequat. Offerantur i continenti. h. pz q licz spoliator uelit pba re i continenti exceptione consanguinitatis. tn spoliatus e prius restituend. si piclm aie no imineat. q h mlr restituit in ceteris prater quantum ad copula et tn plo nes i continenti offerunt. § ti tollit dictum quorda qui dnt q si spoliator uelit stati plene exceptone restitucio differtur p id q legitur. ff. ad ex l. iii. § i de. et ff. ut in p. leg. si is a quo. h ille leges in alio ca su locunt. ut dictum e. s. Juramento recepto. h e no tabile q licz in ca matrimoniali et in aliis causis spiritualibz no iuret de calupnia. ut s. de iura. cal. litteras. iuratur tn de calump. sr excep. post em gentibz. si tn peas ius actius aliqualr ipugnab. et s. de elc. cum dilci. et j. qui matri. ac. pos. c. fi. et j. de testibz psentium. ff. de damp. infec. qui bona. § sig. stipulatus. ar. ff. qui satis da. cogunt. de die. § sig. tetur. dicas q ul in principio semel lit. c. iuratu de calupnia sca no iuratur. q iuramentu illd exten dr ad oms except. pemptorias. q postea oriuntur sui sint emigentes sui incidentes. C. de iur. calupni a aut. h sacramentu olim aut ob suauitatem q iura batur sr quolibz capito. § ti hodie no tenet iura q tuc dicebant. sic no contradic. l. pced. q licz et iu rat ob aliud puta q ti didicit testificari. j. de tes tibz ultra etiam. an lit. c. vn iuratur. sr exceptoi bz pponitis et pcipue ubi arguit malicia excipientis. ut in c. et s. de elc. cum dilca. et j. de except. pastoral. sui sit ca spual. sui ciuil. et nichominus iuratur ptea de calupnia sr principali qone. q illd e iurare sr except. an lit. pposits. q i declinat iudiciu nec tangunt principale qom. nec ex ea oriunt. et illd e iurare sr except. post lit. c. q ille tangunt prin cipale negotium et oriunt ex eo. § ti iuramentu de calupnia ad oia extendr que emigunt post lit. c. et q incidunt. et io post lit. c. pstito iuramto sr principali qone ti iuratur postea. q sic qui bis iuraretur. Tollerare. h intelligo s distinc. illi dec. j. de sen. excoic inquisitioni. h pone q tal excoica tus iniuste moriatur. nuquid dz sepeliri in cimi terio ecce. cum a p deum no sit ligatus. xxiii. q. iii. si quis n recte. dicas q n q quantum ad ecclam liga tus est q n iudicat de occultis et ita ecca p ipa no dz orare spali quo ad deu solutus e. nec nocz ei nil se pultura. j. de sepult. sacris. potius n. consulend e aie q corpi et in tali casu ul mlr certa poti dz to obedi re q iudicia s asilum ff. et. xi. q. iii. no sp. xxiii. q. i. quid culpat. nec i eccam suam edificet ad gehenna. Sustinens securitas. xxiii. q. i. de venetico

ex quo n. ppt sevicia uiri teneri dimittere pot s lc ges. in aut. de nupt. § si g mlr tale aliquid ergo nil comun est restitucio facienda q turpi eiciatur q n admittit ipse. j. de mutue. q adm et h casu ali cui honeste mlr committenda est. § vbi secure moretur. s. e. ex transmissa et j. de sponsal. cum locum. ar. s. de pnit. accedens. et pterea sacramento no mutat mali uolu ppositum. j. tit. de suspec. tu. § nouissime.

Ex parte. c. mulieris fuit ppositum. Q cum eam infra pubertatis tempa q stitutam patruus filio b. senon ciuis non d. vii. annorum matrimonio uoluit copulare ac ead traducta fuerit in domum eiusdem. ipa ex q ad nubiles annos puenit tanta nolens ha bere q a patruo suo ce h fuerat peratum a se non. epo nubendi alii licentiam postulauit. et j. Quia g non credimus ambigend quin ipa mulier quamuis minor xxv. an. possit eam ma trimonium p procuratore tractare ac ps alia q mulieris restitutionem sibi fieri prius postu labat. restitui nequaquam debeat. ut pote nullo iuris sui possonis amodo destituta. cu p solam traductionem quam no pcesserunt sponsalia ul consensus legitimus. nec fue runt et subsecuta nullum inter eos uinculum obligatorium sit contractum. q. q si est ita non obstantibz exceptionibz supradictis audi as q hinc ini partes duxerint pponenda. et q canonicum fuit. a p. re. decernas. Idem.

Ex parte. c. et j. non. de. vii. a. et i nich egerit cu etas impediret. j. de sponsal. i pu. litteras accessit. Jt. ar. q vbi quis ul contrahe matrim. nec pot etate p hibente nec postea cursu tpis placuerit. ut h. q a tequa puer. vii. an. cpleuerat ab eo recessit. ti spon salia contrahit q ti ul nec matrim. q no pot. nec illd intelligi contrahe. ff. de con. int. uir. et ux. cu hic status. § plr. et s. de of. del. cum sr. et C. si q alii ul sibi nullum intestt. ar. c. i. de sponsal. i pu. de ill. i fi. et c. tue. sz ur q licz illa fuit minor. auctore sua n debuit recede. j. de spo. i pu. de ill. sz in h distingue. q spo salia no tenuerit etate phibente. ut h. ul si p ui acta fuerant spo salia no tenent. ut. j. de despo. ipu. ex litt. auctore sua pot mlr recede. q nulla obli gatio fuit hinc ini atracta. ut in pdca dec. litteras ac cessit. § sponsalia tenent ti dz alt recede sn sntia ecce. j. de spons. ipu. de ill. et q dicit uoluit matrimonio copulare tollit oia contraria. h q uoluntas ad ul tum actum pcessit. nec quo ad spo salia. nec quo ad matrim. et ita nulla obligatio atracta. ut j. secun dum. Postulauit. et t res si quas dedit ei in dote. na sp ts intuit tal ato. si matrim fuit obsecutum. ff. de iur. do. stipulat. et l. dotis pmissio et fructus et pe. ff. de adict. ca. data. ca non secuta qui se debe. § fundum. Quamuis minor. sic pz q in ca matrimoniali minor xxv. an. esset maior. silz in uoto. xx. q. ii. c. i. et ii. Jt et in alio casu. cu minor morte patris exequitur. agit de testo pris. xv. q. iii. de crimine. vbi de h. Jt cum agit de recip anda. pos. C. qui legitimam psonam. l. ult. Jt cum

Jte pre dat ptmo vestimentum quinquis recte h ptiet siagi bonum pro consensu

Si vir impsit a que uxor ee no poterat et postea donauit ut uxori licet illa pateret quinque si no de sponsauit ea uxor no e q no potuit sponsa no e q adhuc no fuit actus et dotes et no uz q fie bat hic ad uxorem.

Stipulacio que ppt dotis causa fit constat nisi sub hac condicione h. s. si nuptie fuerint secute.

S. si fundus dotis sit dotes nec secute nuptie qumquam donatio ppter condicionem repetitur cum fructibus et ide in ancilla et

cum ea partu

menditrix possessionis accio. restituri pt pro quanto B esou

agit de thoro violato. ff. de adult. l. mariti. §. lex iulia. Item cum agit de lib. ex. ff. de lib. ex. exhi. l. ij. §. pl. Item cum impetrauit ueniam etatis. C. de his qui ue. imp. l. ij. Item cum agit nega. altius. ff. de iuriū. cū manda. et generalit. uide q̄ s̄ cau. et q̄. potem suū minor age possit. ut. ij. q. vij. dicitur. Sed queritur nunquid minor pot petere restit. in integrū in his spiritualibus siue ecclesiasticis negotijs si doceat se lesum. ut si quit cum paupe cum potat a talis cū diuite. dico q nō. q: error diuitiarum nō impedit matrim. xxix. q. i. §. i. Et quia nec sponsalia q: in h censetur maior. et si minor mutat statū nō restituit. ff. de mino. si ex cā. §. papinianus. ar. xx. q. ij. c. i. et ij. sed si minor ē. xx. an. pot se pmitte ueniūdari ad petitum ptici pandi. instit. de iure psonarum circa. fi. sed si minor. xxv. an. renūtiat bñfitio suo. siquid pot implorare restit. uidetur q nō. q: in talibus loco maioris hr. q: in rebus ecclesiasticis snīa lata cōtra minorē absentē. et in defensū tenet. s. de elec. dūdū. sed in rebus imobilibus snīa lata cōtra minorē absentē nulla est. ff. de re iud. cū pupillus. Item ex h decretur in a ens qd si minor renūntiasset ecce. si postea illā aferat legittime alicui demū minor petat restitui q ei ad iudicabitur ecca. cui lime eam ē adeptus. et sui culpa q ee nō dz. j. de ap. bone. l vi. di. sat puisū. xvi. q. vlt. iuuentium. Item q: in rebus ecclesiasticis censendus est sui iuris. sic filius fa. in castrēsi. pec. ff. ad mac. l. ij. et l. iij. infi. ecce uir q possit. q: et maiori cōpetit restitutio in integrū. s. de restit. in integr. ex litteris. Item in rebus ecclesiasticis maius periculū ē quā in alijs. ergo in eis cautius ē agend. xlij. di. quiescamus. vij. q. ij. c. vlt. ff. ad carbo. l. iij. §. iij. In cōtrariū n. cet. q p assūptionem rei ecclesiastice p deret bñficiū. restit. q: utilitas dz augi. nō minui p dignitatē. ff. de mino. si longius in fi. et ar. ad h. ff. de mino. in comodato. ff. lit. in fi. et j. de etmo. o uno. et C. de in dēā. uiduitate. l. ij. infi. ad h dicas q minor pot in integrū restit. si obmisit p ptonē necām ul alias captus sit in iudicio et in benefitio. sicut ecca. q̄ cōpatitur minori. s. de i integrū restit. c. i. et c. audiuimus. et qui p totū. et ff. de mino. q si minor. §. i. et si minor. xxv. an. si nu renūciauit bñficio ecclesiastico et illud iam sit alij collatū nō subuenitur ei. ff. de mino. q si minor. §. sce uola. in matrimonio uo puta cui snīa lata est cōtra minū. qui ecca decepta ē ipso iure seruatur illesus. j. de cōsan. latoris et asanguini. i. cum restituta sit. ff. de spō. consensum. q: p solam traductionem in dom. agit. ubi n. nulla precedunt sponsalia. l matrim. nulla possō est. q: liber hō possideri nō pot. et posso ista tal est q cui possidetur ex sola possone tñ nulla seruit. l obligatio tunc inde cōtrahitur. nec restitutio peti pot. cum nulla posso iuris tunc fuit. vñ et hereticus nō pot petere in iure rei eccarum restitonē. xxiij. q. vij. c. i. et ij. nec laycus restitutionē decimarum. l; de facto detinerit q: aliud est posside et aliud detinere possideat. j. de pscript. cum nec. n. sufficit ptere spoliationē nisi p̄ter q possedit. s. de of. del. assultatoribus. et s. e. olim. ut i dictū est. quū tñ petitur restitutio q nulla pot ce posso. ut cū petitur restitutio a consanguinee. s. c. px. h illud est q: posso iuris precessit. de cui a astat. sic. j. de ptes. referente. ar. s. de pcur. ex insinuatione. Item seruus petit restitutionē rerum dñi absentis quas de iure possidere non pot. C. si puum l ahō m. l. vlt. sic l uxor restituitur ad res datas sibi a uiro quas de iure possidere nō pot. ff. de vi et vi ar. l. i. §. deiecitur. de h tradit. xxiij. q. i. §. i. et nō q l; aliqua appareat coniuncta tñ nō psumendo est statim p sponsalibus. l matrimonio. ut h pz et l. p dcā. cum m. ff. de sponsal. sed ū sponsalia precedunt. j. pubertatem. si sponsa cōpleuit. xij. annos. ap sponsum psumitur matrim. j. de spō. ad id. q. ff. de ritu nupt. minorem. subsecuta. q: minima puella spō salibus cōsensit. ul cōtraria puer. vij. an. cōpleuit. ab ipsō discessit exceptionibus supradictis. §. q: petebat primo s fieri restitutionē et q: illa nō poterat ago p procuratorē q non hūit h locū.

Cum ad sedem ap. accessissent cumanī epi. et fratrū hospital. ierosol. procuratores. et j. albi de altō. cam que sc̄e ecclesia et hospitali de monte citano inter eos uertebat tandiu coniunctus cōmittendā ut audiret oīa tā ad possessorium quam ad petitorium iudicium ptinentia que utraque ps duceret proponenda. et cam ipsam fine debito terminaret. coram quo procurator hospital. p dcā cum possessionibus et ptinentijs suis q̄ tenebat epc sibi restitui postulauit asserens illa de iure ad hospital ierosol. spectare. et q ipsā diutius possedisset. ad q̄ respondit procurator epi se nec debere scire nec credere supradcā ab hospitali possessa. vl ad illud aliquatenus ptinere. q̄ cumanī epc ut pote in sua dyocesi constituta rōnabiliter detinebat. cum g ad fundandam intentionē suam ps utraque testes pduxit. dictus abbas procuratorem epi cōdēpnauit ad restonē oīm predictorum et j. sup at iure usque ptes procuratoribus cōparentibus coram nobis. cam ipsam examinauimus diligenter. et quod p testes uidebatur ee pbatum q cumani epi nuntii cruces hospitalarijs abstulit in ineundo ipsis ne ad supradcām eccam l hospitale redirent. et q epc omnia supradcā possidebat. vñ procurator hospital petijt dcām restitutionis snīam cōfirmari et j. Nos prioris acta iudicij recensentes. q: nec p dcā testium l cōfessiones ptium cum nulle penitus in iudicio facte fuerint. l et instrumenta q̄ nullatenus de spoliatione tractabant. nec p euidentiam rei nobis constare potuit qd cumani epc hospitalarios spoliauit. l mandauit spoliari. l spoliationem saltem ratam habuit. pnuntiauimus in qone p dcā interdum vñ ui nullatenus locum habuisse restitonis snīam a p dcō abbe platam. licet ps aduersa pponeret q psumendo esset p snīa iudicis qui motum ai sui potuit ex causis alijs informare iustitia exigente et cessantes. Idem.

Cum ad sedem et j. Q ad petitorium suū sit suū

separatim poterat agere procurator hospitalis. de hoc dicitur e. s. de cau. possessionis. cum eccl'a. et c. cum sit. et c. cum dilectus. cum pertinentiis. hic quod datur libellus generalis sic. j. de donat. inter dilectos. et sententia fertur ibi generaliter. et j. de present. l. ad fi. ar. contra s. de libelli obla. c. ij. et iij. ubi plene notatur de hoc ar. contra ff. de rei. uen. si in rem. et instit. de act. § curare. Jso. contra ista locum habet in rei uendicatione et in singularibus iudiciis. ubi omnia debent specificari que petuntur. ut hic et j. de dona. inter dilectos. cum omnibus consimilibus locum habet in iudiciis uniuersalibus. nam si petit quis ecclesiam cum suis pertinentiis uniuersitas est. et in hoc casu ad id quod non extat petitionis tempore agi eum qui conuenitur. si tempore litis contestate possideat condempnatur. ac si tempore contestationis litis possideret. ff. de pet. her. si quo tempore. et ff. de peculio. quamuis. sed qualiter procederetur circa pertinentias cum reus neget illas pertinere ad ecclesiam uel ad hospitale. uideo. quod obscure et indeterminate ad propositum circa initium iudicii accepimus id quod utilius est actori. ff. de iudic. si quis intentione. et ff. de re. ob. inter stipulantem. § 1. et id quod nocet reo. ff. de interro. act. de etate. § nichil. in medio uiri sequalis presumitur pro utroque. ar. xxx. q. v. iudicantem. et j. de testibus. cum tu. infi. magis presumitur pro reo. j. de presum. ex litteris. et j. de fide instru. inter dilectos. in fi. debet ergo actor declarare in processu de pertinentiis. al. non fieret executio ad uoluntatem suam. j. de prescript. auditis. et de hoc et j. de spo. ex litteris. diutius possedisset. uidetur hoc solum sufficere probare quod quis possedit ad hoc ut possit restitui. sed non probet spoliationem. s. de o. del. consultationibus. et s. e. olim. et de hoc securius est in dubio. quia non sufficit probare quod sic dominus et ad hoc ut habeatur pro domino. c. de probat. sui. et est rubrica. quia dominium non ita de facili probatur. sicut possessio. ff. de acquir. pos. si quis ui. § differentia. nec scire nec credere. probatio hoc non fuit facta litis contestatio per narrationem et confessionem. s. de litis cont. c. uno. ar. c. de except. sicuti. et ff. de pre. uer. si debitor. per utrasque testes. sed cum agatur hic possessorio tamen. nichil debeat probare per alia que quando agebatur tamen possessorio. uel quod non. quia et quod spoliationis per contractam est. s. e. in litteris. Item cum quis ex actione dicas quod sit eodem possessorio potest se defendere. puta quia ipse continenti deiecit. uel quia aduersarius possidebant sub condictione. s. e. olim. Item quod inuenit uacuam possessionem et cum possio probare de iure suo uel dominus eius possidebant sponte renuntiauit. sic non competit restitutio. s. e. c. ij. quia nec per declarationem testium. nota. iiij. modos conuincendi et conuinci potest. c. inolita presumptio. xxxij. q. 1. dixit dominus. Interdictum. unde ui. sic patet quod iste procurator in ecclesiam posuit procurationem. nam interdictum unde ui. non datur nisi contra illum qui deiecit uel mandauit. uel ratum habuit. ut hoc dictum et ff. de ui. et ui. ar. cum a te. l. iij. § cum procurator. et ij. q. 1. nouimus. et s. de iudic. examinata. et de hoc notatur. uel nisi contra illum qui rem sciens a deiectore recepit. j. e. sepe. et datur contra uniuersalem successorem. ff. de ui et ui. ar. l. 1. infi. et l. iij. § ult. et datur successori spoliati. ff. e. l. 1. § hoc interdictum. et j. de testibus. significauerunt. sed non datur contra successorem rei. sed contra emptorem uel donatarium secundum leges. ut ff. de ui et ui ar. cum a te. Dicunt tamen quidam quod actione in factum potest agi contra quemlibet possessorem. ff. e. l. 1. § ult. sed illud non est uerum. quia illud intelligendum est de successore uniuersali. uel potest intelligi quod tunc agi possit contra possessorem rei. qui possidens eam habet a deiectore succedendo in uniuersum. j. e. sepe. uerum tamen quod in rebus ecclesiasticis possit agi contra quemlibet possessorem. iij. q. 1. redintegranda. et per totum. et q. ij. c. ij. et cum per totum. et s. de iud. quia. et j. e. sepe. ar. xij. q. ij. quicumque. et xvi. q. vi. si episcopum. hoc uerum est. sed non per interdictum unde ui. sed actione ex illo canone iij. q. 1. redintegranda. et iij. q. ij. c. ij. per totum. Item autem potest quilibet iudicis officio. ar. j. de ap. bone. uel actione ex illa decretali. j. e. sepe. sed sine ex eo quod familia istius fecerat uiolentiam et ad dominum rei illa peruenit presumendum est ex hoc de uoluntate domini factam fuisse. 1. q. iiij. quia presulatus. et j. de testibus. constitutis. ij. et ff. de minor. l. iiij. sed hoc non est uerum. quia potest esse quod dominus uacuam possessionem inuenit. et sic intrando uiolentiam non fecit. unde talem rem usucapere potuit. instit. de usuc. § quod autem. et ff. de usuc. secus. § si tu me ui expulisti. nec enim de facto familie sue tenetur dominus si non mandauit. uel ratum habuit. sed si seruus eius deiecerat rem tenetur in quantum ad ipsum peruenit. uel si iudici ad ipsum peruenit tenetur noxaliter nomine ipsius serui. ff. de ui et ui ar. l. 1. § sed et si quis. et § sequitur. Item si familia alicuius deiecit aliquem. non tamen nomine domini dominus illud non potest habere ratum. ff. de ui et ui ar. l. si ui a me a coloni sensu. ff. de nego. ge. si pupilli. § sed si ego. sed nichil dicere quod secundum canones ratum possum habere quod meo nomine non est gestum. ix. al. viij. q. ij. lugdunensis. et xvi. q. 1. c. ult. et j. de iniur. et dam. si. ap. sui. a. ca. c. iij. et s. de ele. quod sicut. Item nota quod licet interdictum unde ui non detur nisi contra deiectorem. interdum est tamen actio quod metus causa datur contra quemlibet possessorem. ut c. s. de his que ui metus. ue ca. fi. c. abbas. et c. ad audientiam. et xv. q. vi. c. 1. et ff. quod metus causa. si cum exceptione. § aliquando. et c. e. t. non interest. simile interdictum quod ui aut clam. ff. quod ui aut clam. § in principio. simile interdictum de nouo operis nuntiatione. ff. de no. o. nun. l. ult. et nota per hanc decretalem quod a sententia lata super possessione momentanea appellatur. contra illud. ij. q. vi. § ex quorum. et de possessione. et c. si de momentanea possessione. l. una. et c. quorum. ap. non recipiuntur. unde aliud secundum canones et aliud secundum leges. dic quod leges ille intelliguntur in possessione adipiscenda. ut legatario et creditore et scripto herede. sed in interdicto unde ui bene potest appellari. quia per talem sententiam potest fieri preiudicium proprietati. c. unde ui. si quis in tantum. et talis sententia diffinitiua appellatur. s. ut lite non contest. accedens. 1. et s. de iud. c. ult. significauerunt. b. motum al. iiij. q. iij. testes. et j. de testibus. in presentia. et s. de renunciat. in presentia. et s. de elec. bone. et j. de re iudi. sic.

Olim uobis dedisse meminimus in mandatis ut quietem episcopi ad debitam partis restitutionem zamorensi dyocesi quam tenebat cum inde perceptis fructibus restituere cogeretis et j. Sin autem inanis est actio quam inopia debitoris excludit. quare quia non prius episcopum ad restituendum fructuum compellatis quam ipse talis fuerit restitutus ut restituere possit que percepit de prouentibus alienis. Idem.

Olim uobis. et j. quam inanis. ff. de dolo. nam et is.

Olim [illegible] qui [illegible] non est ad restitutionem fructuum non urgentur tamen hoc ad restitutionem potuit

& cum nich hō· eius periclo nichil est· ff· de furt· itaqꝫ
fullo· & j· de vsur· cum· fuit restitut· q̄r aliud ip̄m
ip̄m priuaūiat eadem pte· vn̄ si ex ea nō poterat conueniri
quousqꝫ ip̄e fuit restitutus· ut· iij· q· i· epi· & ītti in a
eius tit· ut spoliatus repellatur p talē exceptionē· q̄r
spoliator ē ab alio spoliatus· vn̄ si agitur criminali· ff· de
vi· & vi· ar· cum a te· vbi dī q̄ contra p̄mū deiectorē
agi pot· & si q̄ ses̄m· lꝫ ip̄e ab alio sit deiectus· sꝫ dic
q̄ tunc agi pot· q̄n eum cum ip̄e ē soluendo ꝟ i illo
ꝟ leui iualenti· ut· ar· j· ut lit· pen· ecca· nam nullꝫ
cas̄ excusat latronē· C· de furt· contracto· & ita pꝫ q̄
spoliator hr̄ interdictū· vn̄· vi· sꝫ ip̄e ab alio spolietur·
s· e· in his q̄· & ff· de vi· & vi· ar· l· i· ∫· cum a me· & sꝫ ē
eccā istius n̄ dꝫ puniri p̄p delictū istius· xvi· q· vi· si
ep̄m· & id cum al' n̄ sit soluendo non pot agere za
morem· q̄ duetem· q̄r cū spoliatus fuit a rege ep̄a
tu suo n̄ poterat restituere q̄ de fructibꝫ alienis pce
perit do nec restitueretur· id dic· ianus ē acto· id ē
dicto n̄ opilatus ip̄m̄ restitue p̄uis q̄ ip̄e fuit talr̄
restitutus & c̄.

Olim inter te, palletinam tuam & parisiensem e
p̄m nomine parisien eccl̄e sr̄ possone
iuris prochialis in parrochia de monte qōne
co orta· & j· Nos attendentes qd' ex eo solo· qd'
p̄bis dicte parrochie timore sententie sue p
aliquot dies abstinuit a diuinis nullam
in eos iuris parrochial possonem idem ep̄s
fuerit assecutus· nec fuerit aliquo modo p
batum q̄ eo tempe quo sniam ip̄e ptulit
possonem in ip̄is iuris haberet ul' p̄bis & in
buis sꝫ restitutionem ei adiudicare de iure
nequiuimꝰ· cum ip̄m non constitit spoliat.

Idem in concil· generali.

Olim int̄· & j· iur̄ prochiar· & i possorium pot
intentari circa res incorpales· sic· s· de cā· pos· cum
eccā· timore sñie sꝫ nomine pdit possom qui tīo
re delictus abstinet ab illa· ff· de acquir· pos· pos
sidi· ∫· si quis nunciatur· & l· clam possidē· ∫· qui ad
nundinas· Jt nōno ex eo q̄ quis per mādato alic
gerit se p sbdito eius· ut· j· de cappll· mo· dilec· & j·
de his q̄· fi· a ma· p· ca· ex ore· q̄r fac ea q̄ alij sb
diti faciunt· xx· q· i· q̄ ꝑgenitores· sꝫ dic q̄ tal' tīor
nō p̄uat ip̄m̄ possone· q̄r nō facit h aio obedien
di· sꝫ potius deliberandi quid s expediat· nō· n· g
it se quis p obedienti ul' h faciat aio obediendi· ff·
de acquir· rerū· p herede· Jt ea rōne q̄ qui ex tīo
re fac iam non dī facere· j· de· reg· iur· cum ex ti
more· Nō timore excois equipari metū q̄ cadit
i constantē uirum· vn̄ n̄ p̄iudicat· Jt in tali dubio
tutius ē abstinere· Jt excoicatō non dat iurīdcōm·
nec p h acquirit possom qui sic excoicat.

Sepe contingit qd' spoliatus p spoliato
rem in alium re translata dum ad dn̄s su
possorem nō subuenitur p restitutois bene
ficium spoliato amodo possonis amisso p̄p
difficultatem p̄bōnum iuris p̄prietatis amit
tit effcm̄· vn̄ non obstante iuris ciuil' rigo
re sanximus ut si quis de cetero rem talē sci

enter suscepit cum spoliatori qū succedat in
uitium eo q̄ n̄ multū intsit quo ad piclm̄
anē· iniuste detinē ac inuadē alienū· contra pos
sessorē hm̄ spoliato p restitutois beneficium succur
ratur· Gregorius ix· ep̄o· lucan.

Sepe cōtingit· & j· n̄ conuenit· s in est· q̄ spoliato
non subuenitur p interdcm̄· vn̄ vi· & p canones n̄
q̄ illum cum deiecit ꝟ mandauit ꝟ ratum habuit· s· e·
cū ad sedē ins̄· ff· de vi· & vi· ar· cū a te· & l· i· ∫· deieci
se· & ∫· sequentibꝫ· sꝫ iudicis offō conueniebat at̄ q̄lꝫ pos
sessorē· ar· s· de iud· q̄r iis· & j· de app· ronē· & q̄ dc̄e ex
canone· siu dolo siu vi siu metu siu alio m̄ rem pdi
dissꝫ sp conuenitur· iij· q· i· redintegranda· sꝫ actō de
dolo m̄ detur· q̄ dolū faciente· actō uō q̄ metꝰ cā
q̄ q̄libꝫ possidentem· ff· q̄ metus cā· si cū except· ∫· alū
sꝫ actō q̄ vi aut clā· ff· q̄ vi aut clā· sp· ij· ∫· iuris
ciuil' rigore· illius legis· ff· de vi· & vi· ar· cū a te· & i
ta tn̄ p canones· rigor iur̄ non est seruand' j· t· pr̄·
c· i· & nimia subtilitas iuris q̄nꝫ pnitōsa est· i· p iu
tū induciti· C· ad trebell· l· plt· & s· de iud· dilā· & c·
xiiij· di· hinc· & ei· s· puo aūt· & in illo iūto· sepe· se
scient· sic ergo solus ille pot̄ conueniri a cōne ex ca
none isto qui sciens recipit rē alienā· sic s· de iud·
q̄r· iis· sꝫ si ignorans recipit quietatur a cōne ex il
lo canone· iij· q· i· redintegranda· ul' ex illa decr̄· s· de
iud· q̄r· iis· nō intelligas q̄ h dr̄· cum quis alienat
rē litigiosam· ꝟ de qua timet fieri controūsia· q̄r si
alienatur res litigiosa nulla ē alienatō· C· de liti
g· l· ij· & j· ut lit· pen· c· iij· si aūt alienat rē nō liti
giosam· sꝫ de qua sperat litigiū· tenet ad interē·
i· q̄ntū interest illi rem alienatā nō eē· ff· de alie· iu·
mu· cā fcā· l· i· de h tractatur· s· de ali· mu· iu· c· i·
Ꝟ de h· in uitium· q̄r uitium rei sequit omnē pos
sessorem· C· de acquir· pos· uitia· & sic actōis suc
cessio dāpnatur· sedū· i· q· i· cito turpem· & j· de pres
in quibꝫ dā· & j· de emunita· ec· aduersus· in fi· detinē i
iuste· & nota q̄ iura canonica p eodē reputant au
ferre & detinē iniuste· ut ibi· & xvi· q· i· decime· siū
auferre· & n̄ dare· xli· ij· di· sic & xiij· di· ∫· i· & xij· q·
ij· indigne· ar· q̄ xij· q· ij· & si ulli in pū· sꝫ illd' intr̄
tempe necitatis in quo oīa debēt eē coīa.

Pisanus ac lucanis ciuibꝫ p grauem di
scordiam quam int̄ se h̄uant afflicti
grauit̄ & amicis & j· p· sbd· nr̄o dedimus in
mandatis ut in possone quam in quibꝫ dā
castris constat lucani eccam h̄uisse· sibi p̄
plene acquirere sic̄ tempe mote discordie eā
h̄ūat restituta & de ea de qua dubietas oritur
sufficienti cautione recepta qd' iuri corā no
b· predcā pisani parerent· plates p occupa
tione castroꝝ ipoꝝ in eos sententias relaxa
ret & j· pisanis g̃ asserentibꝫ q̄ p te stabat
quo minus ꝟ iuxta mandatū nr̄m fieret
restitutio & instant̄ petentibꝫ ut dc̄as sn̄ias
p̄fatus co d' relaxaret ip̄e receptis cautionibꝫ
de parendo iustitie coram nob sn̄ias relaxa
uit· eandem· p̄p q̄ tu reputans te g̃uatū ad
nr̄am p̄sentiam accessisti impugnatu

al' alia
ntur·
q̄· & c̄.

Olim inter te & c̄ per sententiam de rebus aliquibus spiritualibus ... possessio
Sepe· In spoliatus restitutionem petere ... ea
sciens rem a deiectore recepit

Pisanis· Casus q̄ mandat restitui ... sub certa forma ...
est petere ... in ... alia ... q̄ ...

processus. ibidem. sequestrari et infra. porro duo in nostro continebantur mandato, ut videlicet possessio quam constabat lucanum episcopum habuisse tempore mote discordie, per restitueretur eidem, et ut eiusdem possessionis restitutio fieret plene ac libere sicut habuerat eam tempore supradicto, quorum primum ad formam, alterum vero referebatur ad modum. unde licet prout pars pisanorum dicebat in secundo mandati formam servando ipse ad implendum nequiverit, quia non poterat facere, ita ut tibi restitui possessionem castrorum de qua non constabat eidem, nec etiam secundum quod tu ipse dicebas affictuum possessioni et pensioni poterat tibi restitui quia ea non fueras spoliatus, fuit tamen in modo precium quia debuit facere ut pisani possessionem pensionum et affictuum, quam per eorum confessionem constabat te in castris tenere predictis, tibi dimitterent plene ac libere sicut ecclesia tua illam habuerat tempore mote discordie, quod quidem esse non poterat nisi pisani castra ipsa omnino dimitterent, quia illis detinentibus castra et munitiones castrorum in quibus dictas pensiones recipis et affictus, ea plene ac libere habere non posses sicut habebas cum ipsi eadem castra minime detinebant, eo quod quamdiu ea detinerent, in eorum potestate relinquitur te non admittere vel repellere cum vellent. hiis ergo diligenter auditis processum ipsius de fratrum nostrorum consilio irritum iudicamus. Innocentius iiii. in concilio lugdunensi. hodie in sexto

Frequens et assidua nos querela circumstrepit quod spoliationis exceptio non nunquam in iudiciis calumpniose proposita: causas ecclesiasticas impedit et protrahit. dum enim exceptioni insistitur appellationes interponi contingit et sic iter intercluditur et plerumque perimitur cause cognitio principalis. Et propterea nos qui voluntarios laboribus [illegible] appetimus ut quietem aliis preparemus finem litibus cupientes imponi et calumpnie materiam amputari. statuimus ut in civilibus negotiis spoliationis obiectu quod ab alio quam actore facta proponitur iudex in principali procedere non postponat. Sed si in civilibus ab actore in criminalibus autem se spoliatum reus asserat a quoquam et infra xv. dierum spatium post diem in qua proponitur quod asseveraverit comprobabit alioquin in expensis quas actor interim ob hoc fecerit iudiciali taxatione prehabita condempnetur alias si equum iudici visum fuerit puniendus. Illum autem spoliatum in hoc casu intelligi volumus cum criminaliter accusatur qui tota sua substantia vel maiore ipsius parte per violentiam destituta affirmat. et secundum hoc loquuntur canones sancto credendum est in illud. Alexander iii. herfordensi episcopo.

Pisanis et infra. constat. s. per eius confessionem fuit cum esset notorium episcopum ibi possessionem habuisse. ut. s. e. cum ad sedem. ad finem. nec poterat aliqua tergiversatione celari et sic notorium erat. i. de cohabitatione clericorum et mulierum c. ultimo. sed illa possessione de qua dubitetas erat cautio prestanda sufficienti. ut. i. de sequestra. possessionum c. i. in fine et infra de verborum significatione. ex parte sufficiens cautio erit si pignora vel fideiussores dentur. ff. mandati. si mandato. § ultimo. et ff. de fidei commissis libertatibus. l. generaliter. § ad id. castrorum. i. munitum quae episcopus tenebat in castris illis. quorum primum ad formam alterum ad modum. nota quod cum duo mandantur principaliter non sufficit alterum sine altero ad implendum. ut hic patet. primum fuit ut possessio castrorum restitueretur episcopo. illud in secundo consistit. hoc secundum opus est secundum ut possessionis restitutio fieret plene ac libere sicut eam tenebat tempore mote discordie. et illud consistit in modo. et hec duo sub uno includebantur. ut patet in principio. s. su. ut possessione quam. et quod sub illa forma duo mandantur. sic. i. e. pastoralis. cum dilecti. et ff. de arbitris. celsus. et ita patet hic quod si quis peccat tam in secundo quam in modo. vel in altero tantum non valet quod agitur. sic. i. ut ecclesiastica beneficia. ut nostrum. sic et si quis peccat tam in forma electionis quam in modo electionis non valet quod agitur. s. de electione. sicut eo et c. quia propter. et ita est hic oppositum quod forma mandati diligenter servanda est. s. de rescriptis. cum dilecta. et s. de officio delegati. venerabili. possessionem castrorum quod dicat possessio comprehendit possessionem castrorum et possessionem munitum que lucanus episcopus tenebat in castris de quibus contenditur. et sic comprehendit possessionem affictuum et pensionum. qua possessione episcopus non fuerat spoliatus. ut infra secundum. unde debuit facere subdyaconus iste quod episcopus iste plene. fuit tamen in modo precium. hic expresse patet qualiter peccavit in modo. quia cum ipsi pisani confiterentur episcopum habere pensiones et affictus in castris predictis et ipsi ea possiderent episcopus non habebat plenam libertatem percipiendi pensiones et affictus immo in eorum potestate erat ipsum admittere vel repellere ut infra sequitur. quia episcopus non habebat plenam libertatem quia hec potestas pendebat ex potestate illorum. a. r. s. de privilegiis. accedens. unde subdyaconus castra illa episcopo restituere quod cum non fecerit peccavit in modo. quia et si dubitaverit de possessione castrorum de pensionibus et affictibus non dubitabat. et itaque consistebat in modo. certificabat id quod respiciebat in forma et ita sub dubitatione de possessione sive non. ex quo constabat de pensionibus et affictibus plena et libera debuit fieri restitutio castrorum in quibus habebat pensiones et affictus. ea plene ac libere. nota quod qui restituitur plenam debet habere restitutionem in pristinam causam. ff. de vi et vi ar. l. i. § qui a vi deiectus et § si colonus. sic et vacua possessio non traditur emptori si alius in ea sit causa legatorum vel fidei commissorum. ff. de actionibus empti et venditi. l. ii. § vacuam. quoniam sic restitutio non plena est. s. e. litteras. sed illius processum esse. irritum iudicamus. nota quod dicit irritum. et ita patet quod iudex qui non servat formam mandati ipso iure irritum est quod facit. sic. s. de rescriptis. cum dilecta. et de hiis.

Ad hec cum contingat ac. de dolo et contumacia.

torem intronicus mittendum esse in causa possessionem causa rei servande propter absentiam partis adverse et per eius dolum sive potentiam non possit rem custodiendam nanciscitur. ac imminente fine anni reus ne possessionem amittat debitam offerat cautionem contumax sit pena multandus quia missioni non parit iudicis.

ac libere posset percipere pensiones et affictus quod cum non fecerit non servavit formam sibi datam et ideo processus nullus fuit ut dicit in fine.

detinebat

[illegible] offerens qui missus fuerat in possessionem ad [illegible] iudicio non admissus non [illegible] de [illegible] si teneat [illegible] de [illegible]

t. s. requisiuit ad quod dicitur quod in ecclesiasticis personis
et negotiis rigor et districtio iuris non requi
ritur. sed cum iustitia propter hoc non preiudicat
pacienti adimi. dicit cum terminum pro cautione stan
di iudicio se astringit. Idem albi de ramme
sia et archid. elyensi. De dolo et contumacia.

Ad hoc cum contingat et i. multotiens. non quod semper quia
aliquando contumax excommunicatur. s. ut lite non contestata
et c. cum. et ult. causa rei seruande. in qua iudex eum
tueri debet. ff. ne uis fiat ei qui in pos. mit. l. i. § i. ar.
j. de re iud. cum aliquibus et j. de sup. querela. infra et ff.
de orig. iuris. l. i. § post originem. custodiendam.
qui .n. in possessionem mittitur ex primo decreto tantum
custos efficitur et non possessor. j. e. proxi. c. ult. § de hoc
plenius dicitur. ar. j. e. contingit. ff. de acquir. pos. pos
sideri. § ult. uacuatam. hoc impediatur ab aduersario
ne possessionem uacuam scilicet sed tamen mittitur possidere
ff. de bonis auc. iu. pos. quamuis et e. expressim j.
e. contingit. si uero impediatur palam ille tenetur
ei ad interesse. ff. ex quibus causis in pos. eatur si quis i
creditorem. hoc intelligo si fuit conueniendo ar. optime quod
dicitur est. ar. ff. de dolo. elegantur. § si dolo et ff. de eo
per quem factum erit. l. ult. i. si. rigor et di. ar. quod subtilitas
iuris tamen rigor per canones non est seruandus. ut.
s. e. proxi. sepe. § de hoc et ita uidetur quod rigor ille in sententia
de ui bonorum rap. et § ij. § sed ne dum talia et xx
vij. q. ij. perscrutatam et c. unum vi. si quis in tantam.
et xvi. q. vi. placuit. si decreat per canones seruari. ar.
s. e. proxi. sepe et s. de iura. cal. litteras et j. de rap
toribus cum causa infra et c. ult. infra et ij. q. vij. la
tor et xvi. q. i. si ne. xij. q. ij. nulli et rigor talis non
seruatur in causis ecclesiarum et minorum quibus consulitur bene
ficio restitutionis. sed in causis priuatorum bene seruatur.
C. vn. ui. meminisit et l. si quis in tantam et quod dicitur
in c. placuit esse sue detrimentum patiatur hoc uerum
est quo ad iudicium possessionum per quosdam. sed a proprietate
non repellentur ut infra. ibi dicit l. ipse non constabit in
causa pro re illa. si ecclesia illius esse uel pot intelligi detri
mentum patietur in rebus propriis. xij. q. iiij. cumque
predicatur. cum .n. nullum fiat ei preiudicium ex hoc
non expedit quod rigor seruetur. sed si iniusta predicitur
tur ex hoc punitur ad interesse. ff. ne uis fiat ei.
cum in pos. mis. l. i. § et § hoc aut uerba et ff. vti
pos. si duo. § ult. ad expensas tamen punitur ut j.
e. proxi. et s. ut lite non contestata. quoniam. § in aliis et j. de pe
nis calumpniam et s. de arbi. dilecti. infra. sed hoc ideo dicitur
quia iudex ecclesiasticus non imponit penam sicut inse
tam quod imponet secularis. ff. si quis ius. non ai
temp. l. ii. § si quis in extra ordinariam penam imponit.
ad idem. ff. de iud. l. ij. § ult.

Ex litteris uestris accepimus quod cum olim causam
que inter monachos de croil. et canonicos
lingonenses super ecclesiis de s. et m. uertitur dux a
mittendi et canonici citati legittime se a
contumaciter absentarunt uos licet monachi es
sent ob contumaciam aduerse partis in posses
sionem rerum petitarum mittendi. intuitu tamen reli
giosis cum eis mutuus agere uolentes. post ec

clesiam sequestrari fecistis. ut sic saltem canonici
ci affecti tedio stare iudicio cogerentur. tandem
monachis ecclesias sibi restitui postulantibus ca
nonici senderunt auctoritatem uestram penitus
expirasse eo quod ad alios iudices litteras imper
uerint quod preiudicare prioribus uidebantur. Sin
cum in prioribus litteris non fuit mentio facta
priorum. nec nomina annectebantur eorum qui
in prioribus posita fuerant. sed in distincte di
cebantur secundum eundem eciam. Nos attendentes
malitiam et dolum nulli patrocinium debe
re. quod. quod pro scriptam causam secundum formam priorum litterarum
non obstantibus posterioribus terminetis. expen
sas quas propter hoc monachi fecisse noscuntur
eis a canonicis restitui facientes. Idem exon.
et wintonensi episcopis et albi tecford.

Ex litteris et j. contumacie. multis modis contra
hitur contumacia. contumacia quidem attenditur respectu non
uenientis. ut hic et j. e. cum dilecti. ad si. quidem uel non resti
tuentis. ff. de rei. uen. cum restitue. quidem uel non redentis.
uel obstante secundum certis quod idem est. ac si non redderet. ff. de
interro. act. de etate. § qui tacuit. et § nichil. quidem uel
non innantis. ut ff. de inoffi. manifeste. quidem uel re
cedentis infecto negotio. j. e. puto. et xx. q. iij. cum et.
s. de pact. constitutis. xxiij. di. si quis autem et s. de
iud. c. i. et quidem uel non exhibentis. ff. de appell. editor.
§ iussus. uel non uenientis non uenientis non restituentis. uel
quidem recedens uel dicens pignus quidem tenens. iurare quidem
uolens. Obscureque loquens. isti sunt iure rebelles.
Religionis. ar. quod cum religiosis mitius agendum est.
xij. q. ij. religiosam et ff. de relig. et p. infra. seques
trari. hoc de iure fieri non debet nisi in casibus. j. de sequestra. c.
i. et ult. et de hoc. sed de gratia hoc fecerit cum debuissent
monachos misisse in possessionem causa rei ser. s. ut li
te non cont. tue et c. cum. § in aliis. sed hic nolunt ser
uare talem rigorem. preiudicare prioribus uidebantur. quod
ad opinionem illorum canonicorum. sed non est ita. i. diffi
nite. propter talem mentionem generalem. seu in diffini
tam priores litteras non reuocantur. sed expressam debet
facere mentionem. s. de off. del. quod litteris et j. de re iudi.
inter monasterium et j. de cohi. cle. et m. sic eo. expen
sas. sic s. de sup. pre. cetera infra et c. ex parte et c. ult. §
de hoc et j. de appell. ut debitus.

Causam que inter s. et h. filium agathe de
natalitate ipsius h. uertitur uobis. fratres i
episcopi et london. episcopo committimus terminandam et
j. Ceterum si aduersarius suus legittime ci
tatus ad presentiam uestram accedere uel iudicio
uno parere contempserit. aut etiam se non abse
tauit cum de anglia recessisse dicatur p
curatorem eius si quem reliquit conuenietis. quod si uni
uenerit sibi non. aut si procuratorem non dimi
sit denuntiatoribus ad domum eius transmissis recep
tis testibus alterius partis iuxta decretam formam
ad proferendam sententiam procedatis. Urban. iij.
de nouo loco et de ij. prioribus.

Causam que et j. aduersarius. s. et c. filius agathe qui
fuerat actor. ut patet j. eum. si sint. l. e. causam que citat

legittime tunc edictis uel uno peremptorio pro omnibus. xx iiij. q. iij. de illicita. et ff. de iud. ad peremptorium. et l. sequenti. et l. si numquam. h denuntiationibus ad domum non quod citandus est semper aliquis si inueniri. iiij. q. v. quicumque. et j. qui mulierem accusare pot. c. i. et j. de uenerabili. et j. de pre. c. ult. deinde citari debet procurator si quem dimisit qui tenetur dimittere quilibet et maxime postquam est citatus. alias procederetur contra ipsum tamquam contumacem denuntiationibus ad domum uel ad citationem absentis factis. ut hic et j. e. venerabili. et j. de pre. c. ult. et ff. ex quibus causis ma. ff. an. C. hec autem et amicis sunt requirendi. ut ff. e. l. quod. ff. de damp. infec. l. iiij. C. pretor. et xvi. q. iij. C. pot. §. is autem. et ff. de litteris agnos. l. i. i. fe. et ff. ex quibus cais. impos. c. l. h autem preterea dicitur hic receptis testibus alterius partis ad sententiam procedatis et ideo contradicere expresse. j. e. de pre. c. fi. quod dicit quod si citatus per curatorem non dimisit denuntiatorem ad domum sed cum custodie in possessionem mittatur actor. et hic dicit quod testes et c. s. ut lite non contestata. C. in aliis sententialiter quod si ullis hic decretalis dicas quod hec non contradicit illi quia in alio casu loquitur quoniam loquitur hic quod reus est contumax absens nec dimisit procuratorem et tunc lite non contestata mittitur actor in pos. causa custodie hic decretalis loquitur quando actor est absens et reus presens tunc in actore absente recipiuntur testes lite non contestata uel sententia pot. ferri. ut dicitur infra. et sic loquitur in autentica qui semel et in aut. de litig. C. omnem. coll. viij. et ff. filius agathe a quem procedit erat actor. et ff. re. ut patet j. e. qu. fi. sunt lo. causam quem et ille r. impetrauit litteras illas quibus agebatur quod et ff. scientiam fuit et ff. impetrauit litteras et illas. s. de of. del. quod causam et iste f. impetrauit remotorium unius iudicis et ff. ad. i. quod hic dicitur in v. cetera quidam dixerunt quod lis fuit hic contestata sed non est uerum de hoc dicetur plenius. i. e. pre. et e. co. quod in absentia actoris recipiuntur testes. lite non contestata et non in absentia rei contumacis absentis quia maior est contumacia actoris quam rei et si actor non uenit qui alium ad iudicium prouocauit presumitur potius calumniari quam reum absentem. quia rei fugientes appellantur. ut in l. properandum. C. de iud. et actor debet uti intentione ad probandam causam suam reus debet exterminare causam. iiij. q. iiij. c. i. ut in autentica de litig. C. omnem quod redditur hoc coll. viij. et ideo potius punitur reo quia facit a quo denominatur actor uel citatum quod dicitur et ideo eo absente possunt recipi testes et sententia ferri. et quia fauor conceditur ex parte rei quia rei fauorabiliores sunt quam actores. et ideo iura nolunt eis presumptionem contrauenire quam actoribus et prima facie sit presumptio pro eis. j. de proba. ex litteris. et ne sit in potestate actoris cum uoluit reum uexare et ideo necesse habet litem ad finem producere si reus uoluit. ut in autentica. promissa. qui semel. decimam formam. j. qui fi. sunt le. cam. q. i.

Prudentiam uestram... (P)ro ut uobis et j. reuinque contumacis a presentia uestra recesserat iuratoriam cogitis exponere cautionem quod coram uobis uti pareret. cumque die prefixo uestro se conspectui presentasset preterea aduocati quem habebat respondere solita malitia recusauit tamen dein actore instante respondit quod xl. annis decimas de quibus erat contentio perceperat uariis quoque postmodum excusationibus utens in uocem appellationis prorupit et contumaciter iuramento contempto recessit. Ideoque quia nolumus ad contumacem ei malitiam sequi cum ad nostram presentiam quo citius et si uenerit finem imponatis negotio competentem quod si uenire contempserit causam ut pote iure quem ingitur contestata diffinitiua sententia terminetis uel presenti saltem ad iudicetis possessionem seruata dumtaxat questione proprietatis absenti. Inno. iij.

(P)ro ut et j. contumacis contumax est qui cum debet parere non paret. ff. de re iudi. contumacia. ab latitare non uidetur qui si presens esset non compelleretur respondere. ff. de iud. non uidetur. et ff. de peculio. eo tempore. et ff. si quis in ius uocatus non ierit. l. ij. alios modos contumacie tres. s. ut lite non contestata quam. C. i. et alios nos notauimus. s. e. ex litteris. cautionem. sola promissio sufficit per cautionem ista quod non fuit exigenda uel data possessio. ff. de iud. l. ij. §. sed si dubitetur. et si obstante iuratoria cautione ex iusta causa poterat appellare. ff. qui satisd. co. l. ult. et j. de ap. ad hec nec in pena committetur si esset apposita. ff. rem ratam haberi l. iij. C. falsus. et ff. iudicatum solui. cum apud sed hic non appellauit ex iusta causa et ideo dicit iuramento contempto. quod non in periurium incidit. aduocati. quem induxit deinde sed per tertium aduocati. dein est. s. ut. lite non contestata. c. i. actore instante et satis pot. ualere contestationis sicut ualet responsiones ad interrogationes a domino facta. ff. de interrog. act. si sine pro inde est ac si a iudice interrogaretur. ff. de interrog. ac si im. C. i. et pro tali interrogatione et responsione fuit litis contestata ut dicitur j. nec distinguitur pro quod fiat interrogatio. s. de lite contestata. c. uno. in glosa. et intelligo libellum super decimis fuisse porrectum in quo decime petebantur. et in hoc satis colligitur ex ipsa littera que dicit decimas de quibus contentio erat sed quidam dixerunt quod libellus non fuit hic porrectus et per hoc uolunt probare quod sine libello possit iudicium exerceri uel pot. intelligi instante actore. i. ad instantiam actoris iudex ipsum interrogauit. et reus respondit quod xl. an. possedit sed uerum fuit quod actor interrogauit. ut patet in antiqua. ad quicquam nota dilationem dari ad cognoscendam malitiam. si in aut. ut cum de ap. cognos. C. sed hoc coll. viij. et C. de iud. aut. nisi. et j. e. cum olim. immo et iudex ei gratiam facere pot. post peremptorium edictum. ut temporum citer ipsum. s. de of. del. a suburbanis. ut pote expressum uitans est sic illud uidimus gratiam eius gratiam cum unig. et c. et hic patet ex eo quod pot. ferri sententia. ut j. sequitur. diffinitiua sententia terminetis. ei liceat de causa aliqua uel ueniente pot. quia possunt recipi testes uel si non liceat uel licite non pot. adiudicabitur tamen ei possessio. ideo nota cum aliquis conuenitur actione reali et fuit absens per contumaciam ita distingue. aut lis est contestata aut quod conte. aut nullo modo conte. si lis est conte. hic aut liceat de causa uel pot. licere. an non. si liceat de causa uel pot. liceat quia recepti sunt testes et instrumenta producta et confessiones facte uel possunt recipi tunc proceditur ad sententiam diffinitiuam uel uincta causa absoluendo uel condempnando secundum tenorem illius. §. C. de iud. properandum. C. sin autem reus et hic et iij. q. ix. decernimus.

Margin notes: et eo tempore secundum non latitat fraudandi animo quia et si inde audacter absolui debet. — et si dubitet huius uero reuocari domum tenet unde hoc alias cogeret suscipere iudicium non inuenientes presidantes non huius qui pro se defenderent. — cum iurauit sistere non debet quod iusta causa non sisteret. — talis

Prouerb(?) quod reus post litem contestatam est iudex si liquet de re ferre diffinitiuam sententiam si uero non liquet mittere debet in casum in secundam possessionem

ci a nō liqat nec pōt liqre. qr actor nullos testes in
ducat l' instrā p q̄ possit, pbare de iure suo. tē ad iu
dicanda ē possō rei actori salua qōne ꝓpetatis ab
senti. ut hic dr̄. et. C. quo et qn̄ iudex ascentatem et
etiā stati ueniat possessor si nō liq̄t est qr̄. a. salte q̄tum
ad minuendā p̄scriptōm. puta cū alicuius aue
nis cui possidz noīe alieno dn̄o rei mdito denoi
nato et sciā ei denunciatē. et eo lime citato. si nō ue
nit tē ad iudica possō rei actori. salua qōne ꝓpe
tatis absenti. s. ut lic̄. nō. c. qm̄ frequenter. §. q̄d si
sī reb; et. C. q̄ in rem actō. l. ij. et ita idē est qn̄ ē liq̄
et et nō liqat de cā. sic qn̄ est qr̄. at. si nō liq̄ nullo
modo est at. reo absente contumacē. tē mittēdus
ē actor in possōm rei petite cā custodie. s. ut lic̄.
nō. c. qm̄. §. in aliis. et. C. de p̄script. xxx. l. xl. an.
si cuius emptōnis. §. ult. §. sz et si quis non p vi.
et. j. e. p̄x. c. vlē. et tunc reus usq; ad annū pōt recu
perare possōm refusis expensis et p̄stita cautōne
iudicio sisti anno elapso nō audietur n̄ sr̄ ꝓpetate.
ut in p̄dcīs concord. et. §. in aliis et. l. si quis emp
tionis. et hec uera sunt reo absente et actore p̄sen
te. si nō actor absens sunt contumacē reo p̄sente et
petente ut in eū ꝓcedatur tunc locum hr̄ q̄d dr̄. C.
de iud. ꝓperand. §. et si quidē. si nō non sit at. locū
hr̄ q̄d dr̄. C. quo et qn̄ iudex. auth. qui semel. et. s. e.
c. p̄x. qr in casu isto possunt reci pi testes. lite n̄. at.
si reus petierit f. q̄d dicit illa auth. qui semel. et. s. e.
c. p̄x. et h̄ uera sūt in actōne reali. in psonali nō
actōne reo absente locum hr̄ q̄d dr̄. s. ut lic̄. nō.
at. qm̄. §. ult. et. C. de bonis auc. iu. pos. auth. et q̄
iurat. tē n̄. mittitur actor in possōnem bonoz ip
sius rei p modo debiti declarati. ut ī dr̄. si uō ē tal'
cā q̄d actor nō possit mitti in possōm dz reus excō
icari. s. ut lic̄. non. c. tue. et sū sit actō psonal' sū
tca l' iudex illā penam pōt īponere que mag' ti
meatur ad alīam postea ꝓcessurus. ut in dec. cum
inf. qr h̄ solum tenue agitur. et. c. xxiij. q. v. p̄de.
Capl'm finem litib;. sic. j. e. u enerabil. C. de agri.
et cen. libr. l. xi. et. C. de iud. ꝓperand. ī pn̄. ita de
re iud. iurgantium. sīn dispendio. s. de elc. cum īt
uniūsas. et. s. ut lic̄ non cont. qm̄. §. i. et diu uaca
re nō dz. j. de conces. p̄. nulla. et. s. de elc. ne p defcū.
et. l. di. possq̄. fundaūit. l' precses. l' p intrā. ut p
confessōnem. l' euidentiam fcī. ut. s. de rest. spo. cū
ad sedem inf. et. C. de except. si quid. uel ī pre
sumptiē. C. de pbat. siue ul' ipō anni inter. xvi.
q. iij. omnes basilice. et. xviij. q. ij. monachia. li
ciam except. hic pz q̄d exceptō peremptoria pōt o
bici publicatis attestatōib; ex eo q̄d dic̄ fundata
intentōe alterius ptis. sic. j. de testib;. c. de testib;.
v̄ de h. i. de cog. spi. c. ult. moderatas expn̄sas. si
nūquid hr̄ locum q̄d hic dicitur de expensis ī ex
ceptōib; dilatoriis. q̄ ꝓponitur ani lit. at. ut defi
tiens in pbatōne puniatur ī expensis. sic post. lit. c.
Quidā dicunt q̄d sic. ar. s. de sc̄ipt. ceterum. et. s. e.
ex litīs. ego credo q̄d hic distiguendū est. q̄d si calū
niose ꝓponat ul' dolose aliquis exceptōm dila
toriā ante. lit. at. et de h̄ constat euidentr tūc dz
condempnari. ar. s. de sc̄ipt. ceterum. et. e. ult. et. s. e. ex litis.
qr ī euidenti apparet de malitia. al' nō credo excipi
entē condempnandū ī expensis ani lit. at. q̄d aūt de
malitia et p̄cipue si sr̄ h̄ iuratum eēt de calūpnia.
ar. h̄ ītē a c̄tio sensu. ex eo q̄d dic̄ postq̄ alt̄a ps in
tentōm suā fundauit. g̊ ani lit. at. non uīr condemp
nanda ps excipiens cum h̄ hāt a iure q̄d possit ꝓpo
nere exceptōnes. j. de except. pastoral. et p̄cipue vbi
hr̄ iustam cām excipiendi. sz expense q̄ p̄stantur
ꝓpt contumaciā ptis alterius ille in distincte p̄stan
tur q̄lemcūq; cām litigādi hūit ille ē p̄stant. j.
e. cū dilc̄. et. j. de sententiā. a. d h et. s. ut lic̄. nō. c. qm̄.
§. ī aliis. C. de iud. sancimus. et. C. quo et qn̄ aut q̄
semel. et. ff. de iud. cum q̄d tenē. et. j. de dolo. actor. ī
noc. et tales expense stati sunt p̄stande. a. tlq̄ audi
atur. s. ut lic̄. nō. c. qm̄. §. in aliis. et. C. de iud. sā
mus. sz et illd regulare consueuit eē. ut in fine litis.
vict' uictori ī expensis condēpnetur. j. de penis. calū
niam. et. s. de malo. et. ob. e. ult. et in auth. de iud.
§. oz coll. vi. et. C. de epis et clericis auth. generaliter. sz
in casu isto dicā ē a primo casu. vn̄ hic distigue sic
in fori. vtrum hūit pbabilē cām litigandi. l' nō.
et vtrū sit iuratū de calūpnia ul' nō. si est iuratū de
calūpnia. puta qr cā tal' est. ū iuratur. tē nō dz con
dempnari in expensis. qr nō est uisile q̄d sit ī me
mor sue salutis. ut. i. q. vij. scimus. qr iuramentū de
calūpnia ad oīa q̄ emergūt et incidunt in cā. p̄
lit. at. extendit. C. de iura. calūp. auth. h̄ iuramē
tum et tunc nō d; condempnari ē si deficiat ī excep
tōne opposita. et ita nō dz condempnari uictus uicto
ri in expensis cum pbabilē cām hūit p̄sumatur liti
gandi. ar. j. de sen. ex. sacro. et. ff. de l. ij. qui solid.
§. ē aliquā meū expensaz dimittere quis iust su
um ī defensū. ff. de pet. hered. illd. et h̄ intelligo n̄
cōster de calūpnia seu malitia. qr tē condēpnabi ī
expensis. qr prima p̄sumptō tollit p̄scientē. si nō
nō est iuratū de calūpnia puta. qr cā est sp̄ual'.
tē dz condempnari in expensis cum desic̄ in pbatōē
exceptōis ꝓposite fundata intentōe actoris. ut hic
dic̄. qr eo ipō q̄d n̄ pbat p̄sumitur maliciōse excepi
sse. ī nullo tn̄ intelligi potz h̄ dec. et hic potz recti
incunitum. q̄d maliciōse nō opponat exceptōm. ar.
s. de elc. cum dilc̄. et. s. de resti. spo. licas. cum iā ē
pbata intentō et p̄sumptō p ipō. et cē excipiente.
et sic intelligo ē de expensis totius cāe. alij dic̄. q̄d
nulla distinctō est facienda. et eo ipō q̄d succumbit
intellr̄ malā cām hūisse. ar. C. de epis et c. auth.
generaliter. ex eo q̄ ī dr̄. et si uictus sūt iniuste no
uisse intē. dominus. pla. et dn̄s. ja. dicebant q̄d eo
ipō q̄d succūbit uictus p̄sumit iniuste nouisse li
tē. benignius exponūt alij illd ibi uict̄. ē. ab
adūsario. ut. C. de epis et cli. oīs in fi. sz in crimi
nali eo ipō q̄d succubit p̄sumitur calūpniari. ij. q.
iij. cum nō pbat. et. C. de aduoc. diu. iudicioz. l.
i. sic dicebant p̄dcī idem eē in ciuilib;. sz ī cā. ap.
nullā distinctō est facienda an iustam hūit cām
appellandi an n̄ sine appelletur ab sniam. sīi a
sniā. j. de ap. sepe. et. e. reprehensibilis. et. c. sigcaueīt

ꝛ. c. ut debit̄ ꝛ. c. nichilao ꝛ. i. de eo q̄ mit· ipos. ai
uenissent ꝛ. ij. q. vi. omīmodo ꝛ. C. de app. eos. ꝟ.
ne teme. ꝛ. C. quoꝝ ap. nō recipiunt. l. ab execu
tore in fi. ꝛ nō q̄ mīi necē expense ꝛ modare rec
tituende sūt ꝛ utiles. i. e. c. p̄x. ꝛ. j. c. p̄x. cū uenis
sent in fi. ꝛ. j. de sequstra. c. i. in fi. ꝛ q̄ ꝓpter h̄ fc̄e
sunt ut hic dr̄. ꝛ. c. p̄x. In aduocatis ꝛ aliis. C. de
iudic. sancimus. ſz si quas fecit cum uel ſc̄o illas nō
peteret. ff. mandati. Inter cās. ꝟ. ñ oīa ꝛ enīt me
diocres nō delicate. ff. de damp. īfec. Int̄ quas. ꝟ.
ulͭ. ꝛ. l. sequm. ar. ff. de pig. act̄. si seruus in fi. ñ
obstat q̄ minores facere potuisset. ff. mādati. si
quis impendia. ꝛ nō q̄ expense que fc̄e sunt p̄t
litis c̄t. peti debent offō iudicis. ſz q̄ fiut añ lit̄. c.
pestitur uir. auct̄. ꝛ nominati debent peti ī libllo.
ff. de edit. e. ediles. ꝟ. It sciend. ꝛ. l. It si seru. C. i.
ꝛ ñ tempe sñie iudex adempnet ad illas expen
sas q̄ ueniunt iudicis offō postea peti nō possut.
C. de fruc. ꝛ litis. q. expensis t̄minato ñ in cā. ap.
C. ꝛ cū prouocare non est nocē. l. ult. Iudex aut̄ pu
taxabit expensas postea iurabit ꝑut tradit. ij.
q. iij. ꝟ. q̄ fieri non dꝫ ꝛ in autū. de iud. ꝟ. opter.
coll. vi. s. q̄ metuit eā. c. ult. ꝛ. j. de iniuriis ꝛ dap.
dato. c. olim ꝛ. ꝟ. de preū. cōstitutis. Cum acceptis
induciis. i. postq̄ inducias recepit ad ꝓbandum
exceptōm ꝛ illud cū determinat illud tē. puniat̄.
q̄ sp regulare ē. ut qui ñ est soluendo alio mo
do puniatur. xiiij. q. vi. si res ꝛ. ff. de penis. l. i. ad
fi. ꝛ. ff. de iurdic. o. iudi. si quis id. ꝟ. in seruos.
ꝛ. ff. de ī ius uocando. l. ult. ꝛ. C. de sepul. uiola
to. l. ult. in fi. ꝛ. j. de clico male dico. c. ult. ꝛ. C.
de seruis fugitiuis. quicumq; ꝛ h̄ generale ē. ut
arbitrio iudicis locum h̄at ubi certa pena sta
tuta nō est. s. de of. del. de cās. ꝛ. j. de accus. sup
his. ꝛ. ff. de iure delib. l. i. ꝛ oīa q̄ iure scripto
taxata ñ sunt iudicis arbitrio relinquīt. ut e
quitate pensata ꝓcedat. s. de tran sac. c. ult.

Finem litibus imponi cupientes
ne partes ultra modū grauentur la
boribus ꝛ expensis. ꝑsentium cum de beneficiis
ecclasticis litigatur que sine dispendio uaca
re non possunt. p̄senti decreto statuimus.
ut postquam intentionem suā altā pars
fundauerit. si reliqua uoluerit forte legiti
mam exceptōnem exponere. quā nolit aut
nequeat in continenti ꝓbare q̄ frequenter ad
impediendū uel differendū ꝓcessum. sñ excep
tiones p excogitatam maliciam opponitur.
ad soluendas alteri parti moderatas expensa
extunc in iudicio faciendas. cum acceptis
induciis si forsitan in ꝓbatōne defecerit cō
dempnet. ꝛ si soluendo non fuit aliās ꝑ ar
bitrium discreti iudicis puniatur. ut huius sal
tem timore perteritus non facile q̄s in gra
uamē alterius frīas exceptōnes opponat. Idē
penestrino epō. ap. se. le. ꝛ del. terminī.

Cum dil. f. nuntii lodieñ elā ꝓ eo q̄ ad
ap. se. accessissent. archid. ꝛ. h. lodieñ

canonicus noīe suo ꝛ quorūdā canonicorꝫ
suoꝝ quoꝝ lr̄as exhibuit de rato q̄ eundem
electum q̄dam crimina opponebāt p q̄ nitebā
tur eum ab elcōne repellerent indignū. ꝛ sꝫ
quāuis aut̄ ex eo q̄ idem electus a grauamine
aduse ptis appellauerit et appellatōem non
fuerit p sufficientes ꝓcuratores cum posset il
lis p̄sentib; ꝓsecut. non leuis exorta ēēt ꝑ
ptō contra eum uolentes tñ iuris ordinem
obseruare ipi mandamus. q̄ ut usq; ad do
minicā q̄ cantatur ego sum pastor bon̄ p se
l p ꝓcuratorem sufficientem a. d. p̄. n. accederet
super predcīs omnib; responsurus. Alioquin ē
assignaremus ei ꝑ peremptorio terminū su
pradcm̄. sciret q̄ quantum de iure possem̄
ꝓcederemus ex tunc in negotō memorato ex
pectantib; g̱ aduersariis ipm̄ diu ultra termi
num dixinius expectando. ſz ipē direxit sim assignatum
plicem sol modo nuntiū excusatoris. litteras
afferentem. scribebat. n. q̄ inimicū ē ē a nob
recederet immiximus una uoce ut citaret e
tard iud celo rece erat. ubi non poterat. tñ ꝓpter
termini breuitatem tū ꝓpinarum discrimina
nrō se aspectui p̄sentare. ſz cū h̄ faciebat
q̄ sic excusatorem direxerat. sic dirigere po
tuerat r̄salem. cum ei non fuisset iniunctum.
ut ad eum in ꝓpria ꝑsona ꝺ taxat ueniret.
ſz l ipē accederet uel ꝓcuratorem ydoneū de
stinaret. Ꝓ cum mandatur alicui ut ad cer
tum tmi iudicii se repsentet duo sub hac for
mādantur. ut ad iudicem ueniat. ꝛ ad di
em s̄ p̄fixam accedat. ubi si uenire nō possit
ad diem assignatā tenetur nichilominus se iu
dici p̄sentare. si. n. mandatur alicui ut aliq
ad certum diem rem certam exsoluat nō
ideo erit a mandato solutus. si solue nequi
uerit die data ī mo ad solutōnem eorꝫ elap
so. ꝑ die solutionis p̄fixo tenetur. Qua ꝓpter
q̄ dcūs electus nec uenerat. nec sufficientem
miserat r̄salem ad diem sibi statutū l p̄t
ꝑ diutius expectatus nec de uicino eius adue
tu spes erat ut pote qui ꝑ intras uicinaq; q̄
excusauerat moram suam. ꝛ calores estiuos
ꝛ insidias sibi positas formidabat eū repu
tauimus contumacem ꝛ ad legias ꝛ modera
tas expensas quas adūsarii eius fecerant a tē
pore citationis emisse quī ex tunc expectare
inceperant ipm̄ curauimus adempnare. Idē

armacan. ꝛ casalan. archiepis.

Cum dilci. ꝛ. j. cum canonicorꝫ. suorꝫ. no. q̄
in cā ciuili. eiusdem litis unus admittatur. p
alio post litis c̄t. nolens agere p ipō licet aliter eum
non h̄re mandatū ꝑstita cautōne de rato. C. de a
sertorib; eiusdē litis. l. ij. ar. s. de asst. cā. cū. It alū
ꝑsonale q̄ post litis c̄t. cauet de rato. ut ī l. predicta
q̄ illū. ff. de ꝓcur. pōpo. ꝟ. rati. It alū ꝑsonale ē h̄ q̄
ī cā criminali admittitur unus p se ꝛ p aliis. ij.
q. v. si duo ꝛ. iij. q. vi. h̄ quippe. ſz nō credo q̄ in

tali cau̇ auditor uni p alio sui mandato. q2 tal'
cā non ꝑprie dr̄ cōmunis. imo uni solus potest a
ge et in solid̄ exequendo ā elec̄ et tm̄ facit unius
q̃tum plures. Isti tenent mādatū ab aliis ut
hic dr̄ nisi. criminali. s. dilapidato. excōicato et
piurio. et q2 administrauerat confirmatē nō hita.
Et q2 erat ī minorib3 ordib3 cōstitut'. h3 ōīa obi-
cientur in mod̄ exceptōis. ut p3 ī integra de
h. i. de accus. ff. huis. a grauamine. q2 inferebat
ei altā ꝑ extra iudicium ut uidetur. ul' et ī iu
dicio. q2 plures cōmissiones emanauerūt sic h ne
gō ꝑsecutus. Si statuisset t̃minū sue appellōni
debuit cōdempnari ad expensas oīs quas adu'
sarii fecerunt postq̄ iuerunt ad curiā q2 n̄ mis
sufficientē procuratorē ad curiam. j. de ap. nicho
lao. et ī si terminū non statuisset. ut. j. de ap. o.
reprehensibil. et c. sepe. et h3 idem est qn̄ in iudicio ap
pellatur. procuratorem sufficientē. l' ime cōstitutū.
et ad agend̄ et defendend̄. s. de pcur. o. i. et c. accedēs.
et. xxiii. q. v. de liguribz. et. ff. de pcur. mulier. c. pe
na. quātum de iure. in ꝑemptorio d3 uidere c cami
nari. s. de ī integrū resti. cum ex litis. et. ff. de iud.
In ꝑemptorio minimum. nō p minimū si citatorū
sic dirigē poterat. si. s. de elc. bone. et. j. de ap. cōsti
tutus. duo sub hac. h sumptū fuit de lege. ff. de
arbitris celsus. et est simile. s. de rest. spo. c. ulti. et.
viii. di. quo iure. et. s. de of. del. cum sēa. v. a. i. de
sponsal. sic et. ff. de q. et demon. h scriptura. ff. del'
iii. ea tm̄ adiectiō et instit. de. g. ob. c. oīs stiplō. et.
ff. de q. instit. si quis ita istitutus. nec sufficientē
tm̄ seruat sensalē. ex h ur̄ q2 licz aliquis sit iusto
ī pedimento detentus. ut uenire nō possit q2 tenea
tur mitte procuratorē. v. q. iii. si egrotans. c. de tre
gua. di. epc. et c. placuit. et. lxv. di. si quis ī metro
politana. sic. j. de ap. cōstitutus. et. s. de elc. ī bone ī cum
iur̄ q2 n̄ tenebatur mitte procuratorē dū modo m̄
tat excusatorē. s. de pcur. querelā. v de h q2 reuo
catur snīa si ꝑtetur iusta absentia. ut. j. et. j. de
re iud. cum tertold'. et. ff. de dampno ifec. si fini
ta. c. si forte. et. vii. q. i. ꝑsentium. nā egritudo ꝑ
rogat diem et si tunc iudicauit iudicatū nō ur̄.
ff. de re iud. cōtra. et si ex cā ꝑbabili absens ē n̄
pcedi ā cum diffinitiē. s. de of. del. cōsultatōibz.
Et s h non eēt melioris cōdōnis qui abest ex iu
sta cā quā qui ex iniusta. si. n. n̄ uult interēē
l' n̄ pot sufficit ei si mittit procuratorē. ff. de pcur.
l. i. et delegatus non pot cōpellere ut ꝑsonali
ter ad cām ueniat nisi in casibz extra in cōsilio
lugd'. de iudic. c. uno. et generalit' qn̄ quis abest
ex nccītate et nō ex uoluntate cōuenitur ei. ff.
ex quibz cā maio. sz et si. c. i. ad h dixit si q2 rē
ad cām citatus si ardua ē cā et uenire nō pot
nō tenetur mittē procuratorē. sz excusatorē. ar.
illius dec. querelā. n̄ spali in citatōne h dicatur
s q2 dcān fuit. sz actor sp tenetur mitte. ff. de di
u. t. p. l. i. dicas q2 actor ab initio anū libelli obla
tōnem nō cōpllr agere. sz ne fiat ei ꝑiudiciū
in ꝑscrip. circa rem suā et infirmus. et ī pedit' cō

ꝑtitur cōstitue procuratorē qui saltem litē cōtestet'.
et sic interrupet ꝑscriptōm. et sic in dicta cōpellit'.
sz ꝑiudicem nō cōpellit. et sic intell' lex ꝑma. ff. de
diu. t. p. Reus uo nō cōpllr uenire iusta de cā ī
pedit'. et ꝑcipue si cā est ardua. ut dixi in dec. que
lam. s. de pcur. sz suffic mittere excusatorē q fidē
de h faciat ut ī. sz in casu ꝑsenti iste elc̄ simpli
citer mittum cum his allegando quasdā friuo
las excusatōnes. s. calores estiuos. et q2 tarde recep
at nunciū. et insidias allegabat. sz nō ꝑbabat. et
id cōdēpnabit' in expensis tāquā cōtumax. et sēc
est in sp quā in aliis iudicibz. et tm̄ circa pricipa
le nō pcedit hic sp. sitū ās est lōgo ī pedimēto de
tentus. ī q2 n̄ est spes. q2 nō possit uenire ad cām.
et negotiū tale sit q2 possit aliquo m̄ expediri. p
procuratorē tenetur mittē saltem ut litē cōtestetur.
ut sic n̄ currat ꝑscriptō actori. sz si ꝑpetuo sit ī
peditus. tc̄ te oīo mittere procuratorē ad cām. al'
pcedetur cū illum absentem. diutius expectatus.
sicut q2 in crimie purgari possit mora. ar. ff. si
quis caut. et si post tres. ar. ā. j. qui tm̄. ar. pos.
tum intra. calores. iuxta illud nos gūt ignauū
tecto gaudeñ. et umbra. et ita est ar. q2 n̄ excusat
autumpni quin teneat ꝑsequi. app. ad curiam.
ar. cc. lxxxiii. di. quorūdam. cōtumacē. vn̄ poterat
cū eum pcedi ad diffinitiuam snīam cū ageretur
de elc. s. vt lit. nō. c. qm̄. c. i. sz q2 appellauit am
plius expectatur. j. c. px. moderatas expensas. ar.
q2 in cā criminali sui denūtiatoīs l' inquisitoīs
seu except. locum hz petitō expensaz. c. de accus.
nō pos. qui crim̄. et d' lex illa. c. de iud. sciēmus.
et. s. e. c. px. locum hūit. siu cā sit ciuil. siu criminal.
de expensis dcān est satis. s. c. px.

Cum olim. d. clericus. c. sp. ꝑ. ss. diuersis
ꝑlatoꝝ ꝑ terme litteris presentatis se a
serit in epm fuisse tolceñ. electū. nullusq3 ap
pareret qui ad ꝑponeret q cum dcūs. ꝑ d. n. ei
inimicus fecit cōsecratōis impendi. ꝑ m od. f. et
G. monachi ad eiusd̄. ꝑ d. n. ꝑsentiam acce
dentes. itaq3 se asserunt a canonicis ecce tol
ceñ. electū. et q2 ꝑ dcūs. d. ꝑ lras suas fuerat cōse
cratus. sp quidem. ꝑ. n. cām uob sub ea for
cōmisit. ut de processu et forma elcōis memo
rati. d. sollicite q'reretis. et si eum electū canōi
ce fuisse constaret ipm faceretis pacifica pos
sessōne gaudere. Alioquin inter ꝑdcōs. f. et.
G. audiretis cām et ē elcōnem canonicā et
magis rōnabili sentiri inueneretis. altius cura
retis elcōi ꝑferre. et ī. Cumq3 a uob dcūs. d. t
tio citatus uo nollet se conspectui ꝑsentare
pcedentes in cā tam ex testib cl'i et ipsi tolceñ.
ecce quam ex assertione regis conthaie et ꝑ
latoꝝ ꝑuincie. de ꝑdcō. f. elcōnem fuisse ca
nonice celebratam didicistis. et eam curasti
auct. ap. cōfirmare. ꝑsertim cū capitlm tol
ceñ. ecce. dcān. d. se non elegisse cōstanter asse
reret. nec de ꝑdcī. G. monachi elcōne aliquatenus
cogitasse. Iterum memoratus. d. ad. ap. se

accedens, se quibusdam aliis grauaminibus et i
iuriis, et dein. et quosdam alios litteras impe
trauit. eod. et. postmodo ex parte uestra nobis litteras
presentante, que qualiter a uobis in admissione pro
cessum fuerat continebant. et infra. Volentes igitur
misericorditer agere cum absente, ut eius malitia
uincatur, dein. et. ad uos duximus remitten
dum, mandantes quatenus non obstante quod eiusdem electio fu
it electio confirmata, Sepedictum. d. si in yberniam
poterit inueniri, legitime citetis ad eandem et facul
tate sue deffensionis indulta in eum ipsam cano
nice procedatis. Quod si inuentus infra tres men
ses uestro se conspectui contempserit presentare,
ad consecrationem dicti et. omni occasione et appellatione post
posita procedatis. Si autem in ybernia inuentus
non fuit, indulto sibi unius anni spatio, ex
quo ad nos. et si non uenerit, secundo nostro mandato intellecto, pro
causa arrepto itinere ad apostolicam sedem ueniendi,
dicto et. administrationem roscrensis ecclesie in spiritualibus
et temporalibus committatis, quo elapso, eum non dif
feratis in episcopum consecrare. I d.

Cum olim. et infra. procederet non ideo statim de
buit ei credi, quia sepe uenit in eulogia ex mala fi
de sumitur. ff. de custod. et exhi. re. diuus. nemini
enim cito manum imponens. xxiii. di. c. i. et lxxviii. di.
quando est cito. et s. de elec. cum nobis olim. sed non credi
dit ei papa, quia ei soli fieret preiudicium. sicut clerico qui
celebrat in secreto. s. de cleri. exc. peg. ex tue. alioquin.
i. si fuisset electio cassanda ordine iudiciario. sed non est.
ut iudices intellexerunt, quando festinauit confirmare
re. unde dicit inferius non obstante quod eius electio sit con
firmata. tertio citatus et ideo contumax fuit. unde non po
tuit procedi contra ipsum ad sententiam. s. ut lite non con
testata. c. i. et ideo audiri postea non debuit nec sententia re
tractari que eum lata. sed de gratia auditus est postea,
ut dicit inferius. confirmare. nimis subito. unde papa
uult tamen inquirere de electione non obstante tali
confirmatione. misericorditer. sic quod ex iniuria tamen ut
eius malitia conuincatur. auditur iste d. unde mandat
dat papa ut inquiratur de electione ipsius non obstan
te confirmatione de predicto f. que de iure non debuit retrac
tari, cum ordine iuris facta fuit nec ab ea appella
tum fuit. licet dicatur appellasse, quia non impetrauit se
cundo electionis. sed sic iniuria et ideo non ponit uis h
dec. sed est quidam processus ex mera. ut eius malitia con
uincatur. si. v. q. ii. plenum. c. de iud. cum. in ternio
et sic iudex potest procedere contumaci. s. de of. del. consuluit.
et s. e. pur. et i. c. pre. et c. quod et quando iudex l. i. si in
ybernia. ac citationes extra prouinciam non esse faci
endas. s. de elec. coram. et s. de ma. et ob. c. ult. sed
si non potest ueniri ad domum illius qui citatur, mitti
debent. s. e. cum. et i. e. uenerabili. et citandus est quis
edictis simul uel tris. ff. de fidei commis. libertatibus. cum
uid. c. ult. uel si non habet domicilium sed habitare consue
uit. ff. de damp. infec. l. iiii. c. pretor. i. de cle. non
resi. ex tue. uel apud ecclesiam suam. i. e. c. finali. sp
atium anni. sed quia expectauit ultra. vi. menses contra id.
s. ut lite non cont. cum. c. i. sed hic ideo quia appellaue

rat ut sequitur. sed per alia et una non uidetur quod fuit ex
pectandus. s. de elec. dudum. et i. de re iud. cum olim. sed
forte ideo expectauit quia erat consecratus et cum eo tracta
batur causa. sed ibi non tractabatur nisi inter eligentes. sed quia
hic assignatur tempus appellanti contra id quod legitur. i. de ap.
ex insinuatione. sed quod pregitur ab eo ad quem appellatur
et qui potest. sed omnia ista ex mera intelliguntur facta. secundo ter
tio. i. de ap. dilecti. et c. ut nostrum.

Ueritatis est liberum organo dulce uocis
Cum eos emissum. et infra. sic canonici cauriensis
in nostro auditorio retulerunt, quod h. cauriensis episcopus
ecclesiam suam non solum dilapidando depressit,
sicut publica predicabat infamia, sed homicidio
incestu atque criminibus pollutus. et infra. super
his commisimus per causam ciuitatensi episcopo et abbati mo
nasterii sancte marie et preposito de insula. Secundo quo
que briciensi episcopo et ipsius abbati et preposito. et infra. se
cundum cum episcopus ipse priorum iudicum presentiam
adire pertinaciam contempsisset, auctoritate nostra
fuit per ipsos iudices ab officio beneficioque suspen
sus. et infra. Tandem uero coram iudicibus canonica
citatione uocatus presentiam suam difficulter
exhibuit, sed friuolam tunc excusationem malitia
conceptam pretendens, expiri cum canonicis in
iure neglexerit. Qua de causa nos. c. ii. de f. n. s.
pendentes episcopum ipsum uel potius suspensionem
a iudicibus factam, auctoritate apostolica confirmantes. Tertio
sepe his cauriensis episcopo et abbati sancte a. causam ad sup
andam malitiam ipsius episcopi commisimus au
diendam, qui partibus citatis cum nec per se nec per
procuratorem ydoneum comparuit in eundem papa con
tumaciam excommunicationis sententiam protulerunt. testes ex par
te nostra quedam in mandatis a nobis acceperunt
admittentes. et abbates, priores et prepositos et a
lios religiosos uiros per quos crimina antedicta pro
batorum criminum constat fuisse probata. et infra. Iste
quod uidentes ordinem iudiciarium in his secundo
fuisse seruatum, considerato precipue quod post sententias
in se datas celebrare presumpsit cum multa
priorum ecclesiarum contra eundem episcopum scripserit.
nec unus pro eo defendendo uel aliquatenus excu
sando in nomine domini cum apostolo omnem inobe
dientiam ulcisci uolentes, licet absentes cor
pore presentes tamen spiritu iuxta uerbum eiusdem
apostoli tulimus sententiam contra deponens in ipsum.
et eum tam a pontificali quam ab omni officio sa
cerdotali priuantes sub spe tectoris aliqua dux
condempnandum. ea uero omnia que in irritum
reuocantes, quecumque post inhibitionem apostolice
sedis sub sententiam excommunicationem et suspensionem
de rebus ecclesie alienare presumpsit. I dem in
concil. generali.

Ueritatis est auditorio. si. ff. si certum petatur. lec
tis est nam auditorium locus ubi cause tractantur. retul
lerunt. in modo denuntiationis. ii. q. vii. quia propter. si
cut per integra. per continuatam uoce quod papa sola contu
maciam potest quis suspendi ab officio et beneficio
cum tamen eam confirmat quia coram primis non compu

<illegible marginal annotation in a later hand>

tr. expm̄. i. defendat. sic s. de iud. o. i. corā iudicib;
sedis. neglexit. sic nec corā p̄mis nec corā secun
dis fuit lis ↄtestata. et tn̄ lata fuit sn̄ia diffinitiā.
ut. j. seqtur. maliciā. s. o. px̄. v. de h. et. o. p. ut. ↄtumacis
sn̄iam. cum iam esꝫ suspensus. et ita crescēte ↄtu
macia crescē dꝫ et pena. s. ut. hic nō. ac. qui. infi.
et ff. de penis. l. relegati. finisse ꝑtum. hic pꝫ q lic.
nō. a. recipiunt testes. et ita non solum recipiunt
v agit de ↄtōne ꝑtam. vt. s. ut lite nō. c. qm̄. sꝫ
et ii agitur de destitutōe. ad id fac. j. de elect. ii resi.
extue. et. iij. q. ix. decernim̄. et h ido q pricsona ē mo
ra utriq; q utilitas ēe utroq; casu i pedītur. et le
ges de crimie mictuam ꝓcedr̄ ī absentē. nt. nō.
ac. ii in casu ī apparitorē. C. de penis. ne diu pro
ↄtumacia v o amotatur bona. et expectatur p ā
num. et postea deuolut ad fiscu. nec ꝑ reis aud.
sꝫ sꝫ crimine. ut. C. de requirendis reis. l. ij. sꝫ iā
tui ē ac. et licet de cā in maiorib; crimib; nūq ꝑce
dr̄ ↄt absentē. imo audit quicumq; ueint. ff. de
requir. re. annis. sꝫ i de. eo. l. it. ul dicitur. sꝫ ita in
telligunt doctores sꝫ i minorib; q penā relegatōis
l dāpnū estimatōis ↄtinent. vn̄ ꝓcedit ī absen
tem sp. ff. de penis absentē. si accusator ē p̄sens
fallit hoc in casu. C. de adult. ↄtutius. v. ꝓcedr̄ ↄt re
um absente accusatore. sꝫ distiguebat. an licat
de cā. l n̄. sꝫ licet de crimine. l pot līgre a dēpnat.
absens. et sic intellexit. iij. q. v. quicūs. et. xxuj. q. iij.
de illicita. et. l. h posses intelli q hic dr̄. et. j. qui filij
sīt legitimi. sꝫ h vn̄ tiquebat de crimie absentis p
ↄtumaciā. et ita non cēt aliq crimen s cānones. sꝫ si
n̄ liēt de crimie. cū excoicatur re. et sic intellexit. xi.
q. iij. tius. et. c. cunctisq;. nec distiguebat an sit lis
ac. ut n̄. vn̄ nūmodi doctores dnt. q nuq ē p
cedendū ↄtra absentē lit. nō ac. et intelligunt. c. de
ↄtinimus. cum lis erat ac. sꝫ si lis nō est ac. l si ē ac.
et nō liēt de cā tunc locum h. xi. q. iij. tius. et. c. q
cumq;. et ita ↄtradicit hmo dec. q h lis n̄ fuit ac.
et tn̄ fertur sn̄ia ↄtra absentē de crimie. nec expec
tatur p annū. et testes recepti fuint. qualr intellig
q hic dr̄. ita q n̄ ↄtradicant. c. pcia. pt dici q h
recepti sꝫ testes de sp̄ali mandato dn̄i pp. qui hēt
potatem q̄ s. ius. j. de concess. p̄ben. ꝓposuit. et ipe
id tulit sn̄iam depois. vn̄ ꝑm sinum ad ↄsecutī
am trahi nō dꝫ. imo scdm q ipe iudicat. et alij
debent iudicare. j. de re. iud. in causis. melius dicā.
q. c. dātinuus. et. c. tunc. et q eꝫ loqunt. cū direc
te agitur de crimine in mod accusatōis. et ido in
telligunt. lit. ac. l ꝫ ↄtrā nō colligat. sꝫ. c. isto
loquit in alio casu cum agit de crimie i mod de
nunciatōis seu inquisitōis. nā canoica cn̄ en̄
denunciauit h crimina dn̄o pp de quib; publi
ca i fama laborat epc iste. ut dr̄. i prin. ut bene
colligit ex antiqua dec. et ita vn̄ possunt testes re
cipi. et ferri sn̄ia q ↄtumacē. s. ut. lit. nō ac. qm̄.
C. ꝑ et alij. et. i. de accusat. qualr et qn̄. C. dꝫ. et pl
ē et hic. q deponitur in mod inquisitōis ꝓpt ipi
cidium. cū ar in mod inquisitōis n̄ debeat quis
depoi. j. de accusat. inquisitōis. i. re. et q celebra
uerat excoicat. ꝓpt q solum potuit depoi. xi. q. iij.
si quis p̄sbr̄. nec unus pro eo defendendo. quilꝫ. n. ad
missus fuisꝫ ad defensionem ipius. ff. de pub. ser
uium quoꝫ. C. publice. sꝫ h est ad allegandas cās ab
sentie. sꝫ nō ad cām. q in crimib; nō intuenit p
curator si agatur directe. j. de accusatōib;. ueniens.
et ij. q. vij. si quis. et. ff. de pub. iu. l. pl. C. ad crimen
sꝫ cum hic n̄ ageretur directe potuit ꝓcurator inter
uenire. j. de accusat. ꝑ hijs. et. s. de pcur. tue. s. e. c.
dilcā. absentes corpe. sic. ij. q. i. de manifesta. inhitō
nem. sic. j. de spon. in prin. ad dissoluendū. et. j. de
noui opis nūci. cum ex iniūcto. sile. s. de of. del.
venerabil. et. j. de accu. c. vlt. ac.

Contingit interdum q̄ cum actori ob
ↄtumaciam aduse ptis ad iudicatur
causa rei seruande possō. ꝓpter rei potentiā
sui dol. actor infra annū rem custodiendam
nā scisi nō pot. l acquisitā amittit. et sic cū
s multoꝫ assertionem uerus nō efficeretur
possessor post lapsum anni. reportet a modo
de malitia sua reus. ꝓpe q̄ ↄtumax melioris
quam obediens ↄditionis existat. de canoica
equitate sanimus. ut in casu premisso actor
uerus astituatur possō elapso anno. Greg.
ix. archiepo burdegal.

Contingit. et. j. causa rei seruande s legitas in
ꝓpie dr̄ cā rei seruande. v quis auenit actōne rea
li in quo casu est statim uius possor s eos. C. de pre
script. xxx. l. xl. annis. siquis emptois. C. pl. ꝑm
utabr̄. q reus ueniens j. annum cā recupit. s form
uius. s. ut lit. nō ac. cum. C. finalis. set ar. p li
opione in illo tempe. sꝫ illd exponitur i s finia ca
noni. ꝓpe cā rei seruande. q an̄ annū nō est ueris
possor. sꝫ custos pō. j. c. px̄. c. ult. et. s. de of. or. pas
toral. v. uiu. in psonali uo actōne s omīs ꝓpe dr̄
cā rei seruande. sui cā custodie. tal n. custos. et nō
possor. ff. de acquir. pos. possidi. C. ult. et. l. si qs. ante
nec tunc eiicietur possor de possōne. et. ff. de damp.
infec. si finita. C. si quis ante. et. ff. ut i pos. legai. is
cui. i. re. sꝫ tantūmodo s rectum eicit p̄mū possorē.
ff. de damp. infec. si finita. C. v nō. et ita utriq; est
in possōne. diuiso tn̄ respectu. possor q̄ colit agrū.
et colliget fructus. sꝫ alt eos custodiet. ne dissipent
ab isto. ff. ut i pos. legatoꝫ. is qui. C. cum legato
tū. In reali actōne secus ut dr̄ in ultimā notula
h. c. tn̄ iudex nō instim festinabit admissionem
in possoni. q si reusus ꝓbabit iustam cām absē
tie restituet. ff. de damp. infec. si finita. C. si forte.
l forte ipo iure. ff. de priuil. credit. impatores. et. j.
de re. iud. cum bertoldo sumati q̄ examinabit iu
dex negotiū antequam altam ptium mittat in
possōin. s. ut lit. nō ac. qm̄. C. q si. et. C. de bo. auc.
iudi. pos. aut. et qui mittit. nā scisi. nō pot. dē is
tum qui nō admittit aliū ad possōin pla rette
dia sꝫ ꝑdita q̄ minantur. s. ut lit. nō ac. tue.
et dic. jo. q si p annū steit i n excoicatōne p dic
possōin. ar. xi. q. iij. rursus. et. c. cunciq;. sꝫ h nō cre
do. q n̄ ex ui annūciatōis ꝑdet possōin. sꝫ ex eo

Contingit [illegible]
[illegible]

nō q adimittat illū ad possessionem beneficio h' cōmonis . x . c .
illa . s. decreti nō locum in cā ciuili . s . c . tuus loq
in criminali . x . c . quicūq; . cū de crimine agit siue ci
uile sit criminale . & sic nō tangit istum casum sz
s h contingeret q efficeretur possessor ille qui non fuit
missus in possessionem . nec primitiae mitti . due n . ex
pene procedendi cont' contumaces . vna . p missionem i pos
sessionem . alia p excōicationem . vna tm̄ iponit . alia
uō inducitur si exp̄sse iponatur . imo cū una n
timetur . tc̄ demū alia iponatur . al' i poni pot . ut
s . ut lit . nō cōt . cum frequenter . in fi . melioris . nō n
melior dz eē cōdō illorum qui delinquunt q eorum q o
bediunt . ff . de don . inter uir . & vx . l . iij . § . i . & . s . de
postu . ad h . vbi nos & c . & stulti nō debent eē me
lioris cōdōnis q̄ pti . ff . q . vi . aut clam . c . l . fuius .
& . xvi . q . i . legi . eplam . in prin . actor uero idē uir
fuisse statutū . p leges in psonali . act . ut si p ad
uersarium . impedior . possidē . q nichominus p posso
re debeo h'ri . ac si possiderem . ff . de bonis auc . iud .
pos . q̄uis . sz si p aliuni impedior quā p possorē
ille tenetur tm̄ ad interēē . ff . ex quibz . c . i pos . e . l . plē .
& h si solu endo fuit . al' intelligor possidē . ff . de eo p
quem factum erit . l . vlt . i . fi . & . ff . de do . elegant . § . si
dolo . constituatur . si determinat hic an ipō iure
an p lapsum anni constituatur . uerus possor . an
p sniam iudicis . & uir expressum q ipō iure anno e
lapso sit uerus possor . s . de of . or . pastoral . § . ve
rum & . j . t . px . c . i . & ē fuse . qr trāscursus anni pri
uat alicq stipendio suo . si tanto tpr steterit excōicat .
xi . q . iij . rursus . & transcursus āni constituit alicq here
ticū . j . de h'r . excōicamus . sz contra uir q post an
nū impetratur . s decretū . j . t . px . c . i . & . ff . de dāp .
infec . sz finita . § . iubeamus . sz illō loq in psonli .
act . ad si dicas q in realibz actoibz nō h'z locum
s decretum . nec ē nec̄e . sz solus trāscursus anni fac
alicq uerū possorem . ut in dec̄ . pastoral . § . qui
ad cautelam ipetret illō . sz in psonalibz actoibz
nece h'z ipetrare s decretum q'mat nō intelligatur
possidē . & sic nō p̄scriberet . sz h nō optinz unifor
mit in oibz . qr in cā noxali & in cā dampni infec .
s decretum constituit alicq dnm . si reus erat dns . sz si
nō erat dns constituit eum uerum possorem . & dat ei
causam p̄scribendi siue usucapiendi . ff . de damp . infec .
si finita . § . iulianus & . ff . de acquir . pos . possideri .
in fi . & . ff . de noxali & generali . sz in aliis psonali
bz s decretum constituit alicq possorem . vt . s . ut lit . nō
cōt . cum . in fi . s intellcū q posuit . ibi . jo . i h § . ut
ex bonis tuis . ab bonis pendi debitū . sz nō p̄scrib .
qr quandocūq; dns offert debitū restituetur ei res
sua n distracta sit auctē iud . ut . C . de distract . pi
gno . si p tutelam intellcū dixisti . i . sz minquid
cō iur̄ est in spualibz causis . ut si petatur eccā uel
p̄benda ab aliquo & reus . j . annū non cōpeat . ut
post annū actor uerus sit possor . ut sic p̄scribat
ecclam l' p̄bendam . cū actor iniquā fuit forte in
stitutus in eccā . dico q si petatur eccā tanq ppie
tas . uel aliō spuale elapso anno . verus ē possor .
& p̄scribē pot . j . t . px . c . i . si uō petatur eccā tanq

in beneficiū suū p̄bendam non h'z i locum p̄scriptō
quia tytlo s n p̄scribz sola . n . possō non fac alicq ec
cam cōnem . sz canonica elecō . ff . de eccl . ex frequentibus & .
j . de institut . ex frequentibz . qui . n . dic se platum eē .
l' ē canonicum . nō potest ptrē p̄scriptōm si osten
dat tytulū siue libellū siue ordinatois . i . q . i . legū .
& . j . de p̄ben . dilcō . nec obstat . j . de iur . patro . cum .
qr i p̄scribz eccā tanq ppietas . ut dixi nō tanq p̄
latura . iniquā . n . s ima canōica p s decretum dat
ius p̄scribendi si assit bona fides . j . de p̄scrip . vigi
lanti & . c . cum omne . si cū aū mittitur i possōne vn
sitij . qui n sin tytulo h't . iniquā pot h'rē bonam fidē
& cō nō p̄scribit . qr in h'ij spualibz bona fides . & i
tus titulus req̄runtur . j . de p̄script . si diligenti q g
opatur s decretum in h'ij spualibz . forte ut possit
vti fructibz & ut possit p̄scribere cont omnē agentē
si h'at bonā fidem & aliqualē tytulū . nō tñ p̄scri
bit ius platuie uel p̄bende . sz p̄scribit cont agentē
tm̄ ho die uō ille adi . cōntagit . cont alium posso
rem . sc̄ dignitate psonatu . l' b'ficio eccastico op
tinendo non dz mitti in possōm . cā rei seruande .
ppt contumaciā ptis aduse . ne p h ad ea ingssus
pateat uitiosus . sz in eo casu h't nō . cōt . liceat iudi
a negotiū terminare . ut in cōcil . lugd . de eo qui
mit . i pos . cā rei . ser . c . eū qui & illō sciās q missus
i pos . ex primo decreto . nō utitur fructibz imo eos
cōseruare dz . ut ipōs restituat cū i pā re . si . j . anni
reus recupet possōm . j . de seqstrat . c . ij . si nō recu
pat re . j . annum in actōne reali tenebit os fructus .
usz ad lit . cōt . postea sc̄ ppietate . sz si postea uolu
erit qui possōm amisit & q ex primo decreto n utat
fructibz pbatur . ff . ex quibz cais i pos . ea . fulcinī
i prin . sz post s decretum utitur fructibz . ff . ut i pos .
legatorum si c . § . cum legatorum . in fi . secus cū ē in pe
titōne hereditatis . s ppt nimiam contumaciā cōse
cuus fructus . ff . ex quibz . c . i pos . e . sciamus . § . ult .
sil' cum uenē mittitur i pos . utitur fructibz . ff . de
uentre i pos . mit . l . i . § . i . & . ff . si quis uentris noīe in
possōne calupnie cā eē datur . l . i . § . interēē similiter
i puberes ex carb . edit . mittitur i pos . ff . de car . edcō .
sz si is . § . ij . sz quid dicēs si missus i pos . ex primo
decreto deiciatur . an possit petē restitōm . vr q nō .
p̄cipue s iura canonica . cū nō possideat . sz tm̄ c
todiam h'at . ut . s . dcm̄ est . qr non suffic pbare de
iectōm n pbet possōm . ut . s . de of . del . consultatoi
bz & . s . de rest . spol . olim . vn nō posz agē vti po
sidetis . ff . vti pos . l . si duos . § . creditores . sz dicas q
pot petē restitōm cō dicē ex illa . l . C . de ptono pig
nore . l . vlt . s illos qui dno q statī est uerus possor .
saltem in act . reali uideatur qō cum h'at sam
possōm sz amittabilē

Venerabilis fr̄ nr̄ & . j . volentes finē im
poni litibz ne immortales existant . cō .
q . ad initium uetate prime quadragesie
q ē tm̄ peremptoriū diximus assignand su
prime primatie q bytturicen archiepē in te
ac prouintia tua se h'rē ppoit . p te l' p procurato
rem pdoneum sufficient instructum ad h'.

agere

mulier

est. et ad alia omnia negotii pagenda. q. i.
necessaria decisioni negotii uidebuntur. nos de quo
pedum te psentes. nos uo tranfmug. archid.
nichomimus et magro. m. canonico turon.
dedimus in mandatis ut et ipi ad eundem
terminum auctate. n. et iuxta formam pmis
sam te pemptorie citare curarent. et si nō potis
inueniri faciant ut citatois edictum p ipos
l p alios apud eccam tuam publice pponat.

Alex. iii. priori et fratribus de giseborn...

Venerabilis et j. finem. sic s. e. finem et C. de
agri. et cen. libris. l. xi. et C. de iud. pperand. i pn.
et ideo usque ad terminum restringitur l leges. ut i. l.
pperand. ne immortales existant. ut ibi dr. l nira
canonica n finitur istantia iudicii elapso trie
nio. s. de iud. uenerabil. ptē. et si h non fuisset
a pponitum de prima intelligeretur. ff. de C. ob. eum
qui kalendis. p procuratorem melius dixisset p ac
torem quia hec erat ca uniuersitatis. s. de synd. c. i. ff.
de mun. et hon. muni. ca. C. defensores. ff. quod cuiusque
uni. l. it eorum. C. actor. sic in mitui qui intuenit procura
tor in h cau tum agatur ca status ce id quod hs. u.
q. v. i. si quis dic quod si as petit alicp in seruum pot age
p procuratore. l. iii. di. fratres. is aut de cuius statu a
gitur si est in possessione libertatis pot se defendere p
procuratorem. C. de ads. toll. l. i. in pn. Si aut sit in
possessione seruitutis et pclamet ad libertatem nō a
get p procuratorem ut in l. pdca. nec obstat hinc di
stinctioni. ff. de procurato. nō solu. C. si status. q. dic.
quod in ca status pot intuenire procurator lin ex ser
uitute pclametur in libertatem l in ex libtate pe
datur in suitute loquit. n. i procuratore ad pecu
niaria negotia. ff. de pact. l. seruum quoque in prin.
sufficienti instructum. sufficiens dr qui ad agend.
et defendend et rndend admittitur legittime. de
h dem est. s. de procur. c. i. et c. accedens. infra et c. ma
dato. p alios. ex forma scripti hic refert nō cura
tum demandetur. ff. de l. l. ult. ff. de ap. l. ult.
et j. de ap. puenit l dic quod possunt citare p se p
nuntios uel p eplas uel p eccam. q. in publico po
nunt intelliguntur n. ipi citare qui citant. ff.
de of. p. l. licet. a p eccam publi. tē g dz citari q
psonalr non inuenitur. s. c. cum que ubi satis
dr de hac materia. secus si agant sr benefico uel
dignitate extra in concil. lugd. e. c. eum cui
dicitur de hac materia sr quid fiet si reus nō ueniat
et iudices ipediti et si uenisset procede non potuisset
numquid tenebitur saltem ad expensas. ur quod sic. quia
contumax e. uocatus n. e non atempsit auctori
tatem pretoris. ff. de iudic. si quis ex aliena et ff.
de re iud. contumacia. C. nec p dece ur. si casu procest
iudicis impedite. sicut si fato fecit non ur ob te
pore uolunt. ff. de ob. et de l. ii. in fi. contra. in casu
te dz ad h. ut nō ueniat. ar. ff. de bo. p. f. ra. l. i.
C. i. v. sciam tm et l. unica infra. tu teneor ue
re. ff. si quis caut. l. cum in prin. ar. con. ff. si quis
caut. l. ii. C. si quis in iudic. infra et ff. si quis in
ius. uo. nō ierit. l. ii. infra. quia nichil interest actori
rem non uenisse ut i di. et ff. de iud. non ur. et
ff. de pculio. eo tempore et ff. de arbitris si cum dies.
C. si arbit. et h uerum e quod nō tenetur. De eo qui mit
titur i pos.

Constitutis in psentia nra . . . ca-
nonico nro. et R. salib. ppositi. causa
de teuerch. sr possessione ecce de lamenton. i qua
ca rei seruande fuerant inducti. hinc
inde coram uob fuit aliquamdiu disputatum.
tand ex utriusque ptis assertione tenuimus.
quod licet ca rei seruande tm in eiusd ecce pos
sessione inducti fuerint j annum tm altera ps
standi iuri non prestitit cautionem. licet uoln
tatem pstandi habuit. et uos parati ca tenere pete
fuissetis ideo quia debemus ut a nu possessionem p
scripte ecce. saluo iure quod ipositus in peten
da ecca inde dinoscitur aut compositione quali
bet tractatis ut aut nostre diffinitionis sna inuio
labilis obseruetur ea a p. duximus patrocini
o roborandam. *a sigillo*

Clemens. iii. epo et archid.
ebor. De eo qui mittitur in pos. causa rei ser
uande.

Constitut. et j. in causa ca rei seruande. sec
si agitur sr beneficio uel dignitate extra. in conc.
lugd. e. c. eum qui. ptium assertione. C. si prim. uel
alio modo. l. ii. et ita p confessiones ptium costitit de
meritis cause. et ideo ex confessione proceditur ad sniam. s.
de transac. pterea. et s. de testib. ipo. cum ad sede. ad
finem quia confessus in iure p iudicato hr. j. de cofes. c. sr.
et c. secessit. et C. de confes. l. una. l. uoluntatem. nō
tm studiosam. sed cum effectu quia p cum stetit et non per
iudicem l ptem l paduersarium. al si stetisset p iu
dice l ptem aduersam nō iputaretur. j. e. c. pr. immo
et si iudicem hre nō pot coram discretis et honestis per
sonis dz cautionem offerre ac pstare. ut postea non
currat annalis pscriptio. s. de of. or. pastoral. infra.
et j. e. cum uenissent. sr est hic ar. quod uoluntas sola n
sufficit sn effectu. sic j. de re iud. cum aliquibus. et ff. de
acq. rer. pos. pmissor. C. costituto et ff. de re iud. l. iii.
C. ante pretor. et lxxxvi. di. nō satis et C. quibus mo
pig. l. j. sol. l. sicut. C. si uoluntate ar. con. xxxii. q.
viii. nec solo et c. qui uidet. de pe. di. i. si quis e re
to. xxiii. q. v. sr quid inuenisti. io. sr de necessitate op
e sto nō sufficit uoluntas si facti ad implere pot.
al uoluntas reputatur p facto. ut i. e. nō satis. l alie.
sr cum sit uoluntatem faciendi bonum sufficit sola uo
luntas si n pot facere illud. sr si uoluntatem hz mi
le faciendi et p eum nō obstat pura quod procedat ad
actum errorem ei iputatur. de pen. di. i. si quis cum
telo. et in plurib legib. item. al sola uoluntas
nō iputatur. quia cogitationis penam nemo meretur.
de pe. di. i. C. cogitationis penam. pati. si uo n fuis
sent parati enim recipe non noceret ppor. ar. ff. de
amis. si fundus. infra. C. ammissoria. ar est lex. l si
eam pstare nō possit. nō imputaretur ei quia inani
e a ado et e. ff. de do. nam is et s. de testi. ipol. olim.
ii. et j. de solutionibus. odoardus. pstat g. quod pot. s. de
iuratoria. j. de dote. post diuor. re. p mas. et C. de
epis. et c. aut generalr. et in auten. ut nlli iudi
c. C. si nō cont. ix. sr illud prestetur. j. de app. c.

¶ Constitutis. Casus. Actores missi in possessionem ca. rei ser-
uande post annum uerus possessor . . . .
. . . cautionem pstare . . . de stando . . .

ppreter

ult. Ideo tenetur quod per eum prestanda est cautio ista. quia est verbum
et ideo si non potest iudex cum prestetur parti et iudicia et pre
absente. infra eodem c. ii. q. iii. et ar. et supra de of. or. pastoralis.
si ad tuendum potest inveniri prestatur alicui idonee persone qui
recipiat cautionem nomine adversarii. sic infra de causa. pos.
et prop. c. ult. salvo iure. scilicet proprietatis. sic supra ut lite non
contest. quoniam. § quia si. infra et supra de do. et contumacia. pervenit infra. qualiter
habitis. hic sumitur ar. quod super decretum necesse sit in reali
actione. sed ideo datum fuit super decretum. quia dubitaba
tur scilicet cautione an per annum prestita fuisset. et ideo re
vocabatur in dubium inter partes de hoc sat dictum est.
supra c. proximo. contingit. B.

Cum sicut accepimus inter p. subdecanum et
Albinianum et conventum sancte trinitatis sancte
ecclesie de capitulo. quod vertebatur thaurensi et de
conventu abbates archiepiscopi. chinensis a sede apostolica delegati
moniales ipsas rei servande causa in possessionem
rei petite miserunt. unde cum hoc ad subdecani no
titiam pervenisset et ad archiepiscopi predictum accessit
et offerens ei sistendi iudicio cautionem. quam
abbas de corinth profectus in angliam et abba
thaurensi viam fuerat universe carnis in
gressus. possessionem infra annum sibi resigna
ri cum instantia postulavit. sed non potuit
optinere et infra dis. v. eas. quod si est ita. sistendi in
iudicio ab eo cautione recepta ei possessionem
restitui faciatis. nec obstare volumus quod
annus elapsus esse proponitur. si per eum non
stetit quominus infra annum et possessi
onem recepit et dederit cautionem. Innocentius
iii. urbinatensi et senogal. episcopis.

Cum sic. et infra. rei petite. sic supra ut lite non contest. § i a
nis. et infra e. c. ult. C. de his qui ad ecclesias confugiunt. pre
senti. § cum autem. sed non potuit optinere. sed nec debu
it cum plures fuissent iudices ipse solus restitutionem da
re non poterat. quia solus non tenebat iurisdictionem. supra de of. dele.
causam. nimirum. et c. uno dele. et ii. q. vi. § diffinitiva.
H. Item si primus ar. contra. quia cum reus esset tempore prestita.
archiepiscopo poterat se intromittere sicut apparet in tutoribus.
ff. de admi. tu. tutor qui. § i. sed non est verum indic
tum est. cum non haberet iurisdictionem poterat tamen cautionem reci
pere ab eo suo nomine adversarii. non tamquam iudex.
sed tamquam idonea persona. et sic non curret tempus. supra
de of. ord. pastoralis. de hac cautione dictum est in
proximo c. supra e. ab eo cautione recepta. et ita quod non po
tuit facere primo. debet modo facere ut possessionem re
cuperet. sic infra e. c. proximo. sic. i. ad terminum conventum venire aut
in solidum non potuisti. non tamen post terminum eris a
solutione absolutus. supra de do. et contumacia. cum dilecta. et ff. de
ar. celsus. si per eum stetit. non quod si per me non stat
quominus faciam quod debeo non est michi imputandum.
sic supra de sepul. si aut et c. pluries. et supra ut lite non contest.
quoniam circa principium et infra de ap. ex insinuatione. et iii. q.
vi. anthoriz. § ad hoc. et infra de ap. ex ratione. ar. contra supra
c. proximo. sed ibi voluit solummodo. sed non cum effectu. et
voluntas in stetit in suis terminis. hic vero voluit et
optulit. sed defuit qui reciperet. et absente illo qui causa
custodie in possessionem missus est ex causa necessaria. postea re

stitui non debet. infra de sen. excom. dilecto.

Cum venissent ad apostolicam sedem abbas sancti angeli
et p. Gall. idem p. proposuit quod predictus abba
tem super quadam possessione coram infra apostolice se
de traxit in causam. et infra verum legatus ipse causam
commisit iudicibus super ius et bonam fide consuetudinem
terminandi. qui cum super ius vellent tamen procede
re fratres per nostram audientiam appellavit. Sed iudi
ces nichilominus partem adversam in possessionem
rerum petitarum inducendam causa custodie decreve
runt. Ita quod si usque ad annum et diem preteriret si
stendi iudicio cautionem et parti alteri xxx. libras re
stitueret pro expensis reciperet possessionem causa
Cumque G. apud sedem apostolicam infra annum fuisset terram
illam ingressus. ipse cautionem standi iuri
optulit coram eo et possessionem sibi restitui po
stulavit. paratus expensas sibi restituere factas
in lite. quas vi. libras summam fore asserit non ex
cedunt. sed alias xxx. libras sibi restitui petit quam
titatem. et infra. Nos igitur in primo per cautione pre
stita in possessionem credimus reducendum. hoc et
decernentes ut si consuetudinem quam allegat
laudabilem esse constiterit. quia ex hoc sequitur
eum rationabiliter appellasse. ad restituendas
expensas nullatenus aptetur. Alioquin cum
ex hoc appareat eum frustratorie provocasse ad
restitutionem cogatur expensarum illarum quas ab
te conventum constiterit propter hoc necessarias in lite fecisse. Gre
gorius. ix.

Cum venissent. et infra causa custodie. ar. quod non sit pos
sessor. sed tamen custos. sic infra c. proximo. xxx. libras restitueret.
hic male pronunciaverunt quia primo debuit constare
de expensis saltem per iuramentum. C. de iud. sancimus. pre
missa taxatione. supra de peni. consuetudinis. et hic infra dic.
quas allicere constiterit propter hoc fecisse. unde preterea prescribit
quia non debuit condempnare eum ad voluntatem albis.
unde propter non stat illi condempnationi et propter ea condempn
to expensarum debet si tempore prestande cautionis quo recuperat
possessionem. sicut lite non contest. quoniam § in aliis. et infra de sequestr.
c. i. et hic infra. optulit coram eo. per hanc oblationem ca
utionis interrumpit prescriptionem annalem. supra de or. pa
storalis. infra et supra c. proximo. et per hoc videtur renuntiasse appellationi.
et tacitam habuisse firmam iudicium illorum ex quo acqie
vit illi. ar. supra de of. del. gratum. et ar. ff. de iud. licet
verum. et ff. rem ratam haberi. l. iii. § falsus. sed esset invi
te. infra quia propter mandat inquiri de appellatione. quare per hoc non in
telligitur renuntiasse. dicas ex quo adversarius noluit
recipere cautionem et restituere possessionem. statim licuit
ei prosequi appellationem. et ita cum per eum non stetit quin
dedisset cautionem et recepisset possessionem. sed ideo per ad
versarium. vel per iudicem. ei circa possessionem recuperan
dam obesse non debet. ut supra c. proximo. qui ergo perfuit ei
appellatio. multum profuit. quia si appellatio sua fuit legiti
ma non condempnabitur in expensis. si non fuit legitima con
dempnabitur in expensis necessariis quas propter hoc adver
sarium fecisse ut dicitur infra. si non appellasset
simpliciter restitutis expensis. pro cautione sufficienti.
supra de sequestr. c. i. infra rationabiliter appellasse. cum hic propter iu

teat inquiri de ap. p3 q si recessit ab ea p obsom
cam̄otus. s3 h fuit culpa adũsarij. qui eã uoluit
tempe. q p fuit huic appellanti in hẽ q nõ q depnat
in expensis. si legitime appellauit. 7 sic tenẽ fuis3
illi accepisse moderatas expensas. illius. 7 ? ad eã
q̃s fecit in reb3. q̃num possoĩ tenebat q̃seruãdis.
? si ñ expediebat facere illas. dum tñ crederet ex
pedire. ff. de confi. tui. l. pos. ptor. att. §. q att p
tor. al generale ē. ut nõ sufficiat credere expedire ñ
in ũitate expediat. ff. de neg. g. s3 an ultro. §. i. isti
ytis. ñ d3 eẽ ceptum negm̄. l3 nõ expediẽñ euẽtũ.
ut ibi dicit. jo. ñccias. nccie expense dñr ĩpense sñ
quib3 deterior eẽt res si non fierent aut ĩ piret. ff. de
v. sig. ĩpense. 7. ff. de pig. ac. si nccias. 7. ff. de ĩpen
sis in reb3 do. fcãs impense. 7 duab3 legib3 sequẽti
b3 de h dcũ est. s. c. px. finem.

Si adũsarius tuus ad remota loca se
transferens, pcuratorem legitimũ nõ
dimisit. 7 denũciatõne publice domi fcã ñ
apparet qui deffendat eundem. iure. pete po
tes ut in possionem rerum de quib3 qo ũ
titur cã custodie inducaris. Alex. iij. ebor.
archiepõ.

Si aduersari⁹. 7. j. post citatõis. h rõ dic. q si
añ citationem. 7 non in fraudem se absentaret.
ñ daretur restitõ possionis eẽ ĩpm. l3 psens uellet
pbare spoliatõm 7 possoñ. s. de of. del. q̃sultatoi
b3. s3 missio in possom cã custodie tñcdum fi d3.
7 ideõ post citatõis edictũ idem intelligo ? añ cita
tom. q d3 dimittẽ pcuratorẽ qui ad loca remo
ta se trãsmisit. de h dcũ fuit. s. de of. del. q̃sulta
toib3. yñ supple hic maxie. denũciatẽ publi
ce domi. sic. s. de do. cãm q̃ ubi de hoc. 7. c. uene
rabil. 7. ff. quib3 ex cãis ma. ĩ. att. §. h aũt. 7. l.
sequẽti. 7. j. de cli. nõ resi. ex tuo. qui defendat eũ
dem. g̃ si appareat qui deffendat eundẽ audien
dus est. ff. de pcur. seruum quoq3. §. publice. 7. l. ab
sens. 7. c. e. exigendi. pstita satisdatõne. uo ĩ. l. exi
gendi. 7. ff. de ĩius uo. nẽ. §. qui ĩius. 7 ille q de
fendit id fcẽ d3 q dñs in litẽ fieret. 7 cauẽ ydonee.
i. iudicatũ solui. ff. de pcur. s3 hec psone. §. defen
dere. 7 appellare tenetur. si a ipm pnũtiabit. s.
de pcur. nõ iniuste. 7. j. de app. si iustus. ff. de neg.
g. titerio. §. ult. 7 ita quib3 tenetur dimittẽ pcura
torẽ q̃tũcumq3 sit absens. ar. recinisitis annuas. 7
fcã denũciatõne si ñ defendatr pcedi cõtra ipm.
ut hic dic. 7. ff. ex quib3 cãis ma. ĩ. att. ptor.
§. ult. 7. l. sequẽti. 7. s. de do. 7. cõtu. cãm q̃. Ut lite

A memoria tuã nõ exci pendẽte nichil
dit. 7. j. Statuimus q lrẽ p innouet.
hibitionis tue quas ad petiom archiepi cã
t. f. t. direximus nullm tibi piudm faciant.
quo minus tĩ 7 successorib3 tuis liberũ sit q
adm̄ uobis est beneficio. puil. ap. se. indultũ.
7 tu. 7 pdecessores tui consueuistis face añ
uos. s. p totam angliam crucem deferre. quo
us3 diffinitiua sententia decernatur. an eccã
tua debeat de iure h in te. Cel. iij.

A memoria. 7. j. litte. pħibitõnis Ut lite pendẽte nil
eboracen. archiepo. ex puil. aplice. sedis fa innouet.
ciebat cruce añ se portare p totã angliam. pp ad pe
titom cantuarien. archiepi. pħibuit ei p litas suas
ne hoc fieret. donec cognosceretur. an h fiẽt de iure. s3
q pp puariat illum sni cause cognitõe. statuit q
ñ obstante illa pħibitõne faciat añ se portare crucẽ
p totã angliam quous3 q̃stiterit. an de iure h fiẽt de
beat. nllm piudm. 7 ita q illi tñ fcm est post litte
reuocari. xxxv. q. ix. q quis animist. 7. c. sñiam roã
ne sedis. 7 sapientis ē reuocare q puc fcẽ. xxij. q. iiij.
magne. 7. ff. de re iud. q iussit. 7 ? errorem suũ q
l3 errãte tenet. j. de accus. qualit. 7 qñ. i. 7. j. de se.
ex. sacro. 7. i. de app. cũ cessante. ex quo pp reuocat
q ĩiuste fcẽ multo fortiũ. 7 aliq h facere debet. imo
7 q bñ fcm est si incipiat eẽ occõ mali destruendõ
est. lxiij. di. §. uim. 7. xij. q. i. cte ego sũ. crucẽ defer
sio q incorpalia possidetur. l quasi possidentur
ut h. 7. lxxiiij. di. quis cis. 7. s. de cã. pos. cum eccã.
7. j. de pscrip. si diligẽti. ff. de ysuf. l. iiij. §. si ylã.
ff. de actiuũ. tẽ. do. seruus. §. i. Jõ p3 q lite penden
te nõ d3 quis puari sua possõne. xvi. q. iiij. uolu
mus. 7. j. de puil. dudũ. C. de pbat. l. ij. C. de rei.
uend. l. ult. 7 maxime. ut ĩ medio lanis sacras inst
ones ñ fi. §. illõ quoq3 coll. viij. 7. ff. de pet. hr. diu.
pius. 7. viij. q. iiij. nõne. 7. i. c. px. p toti ñ al sus
pectus eẽt de dilapidatõne. iij. q. ij. q ea. 7. j. de sy.
l3 rely. 7. ff. qui satdare co. si fideiussor. §. ult. 7. j.
t. px. c. ij. 7. iij. 7. ij. q. vi. quotiens. de iure. sõ qd.
iiij. pũarchales sedes ũ q possunt crucem añ se
portare pterq3 in urbe romana. l in psentia ĩpius
legati. j. de puil. anticqua. aliq uõ ñ ñ in puĩ
tia sua. 7 ñ h aliam p puil. spale sit q̃cessũ. ut
hic dic. 7 ita q dic de iure. j. de puil. spali. 7 de h
iure cognoscẽt quali fuit q̃cessũ. q iterũ. 7 p scrip
tom. 7 ĩ piuditium alterius. q si h eẽt nõ debẽt ua
lere. ar. s. de usu pallij. ex tuarũ. 7. s. de of. or. lic3.
§. mito. 7. ff. ne quid in loco publico. l. ij. §. si cũs
a principe. q in piudm alterius dari nõ d3 puilin.
ut in. §. px. si quis. 7. s. de q̃suet. cũ oli.

Laudabilem. 7. j. Cũs qñ mĩm. accusari
contingit. an statim sit carnale q̃mtiũ
suspendendõ. 7. j. ad q ubi. sc. q q̃iugium alt
ut accusatus añ pbatam accusatõnem iure
q h3 in alto puari non possit. Innoc. iij.
albi 7 q̃uentui scã siluestri.

Laudabilẽ. 7. j. añ pbatam scãm. s. de of. del.
cam matrimonij. i. de diuor. porro. 7. s. de restit.
spo. ex agõne. 7. viij. q. iiij. ĩiue. 7. xvij. di. dies. §.
hinc ẽ. 7. xvi. q. iiij. uolum̄. 7. xv. q. v. ult. c. ult. 7. s.
de ĩ integr. rest. cũ uenisset. 7. s. c. px. 7. c. de rei
uen. rec alienas. 7. c. de pbat. l. ij. 7. c. de libli cã.
ñ iõ ar. c. j. de re iud. tenor. so. i. 7. j. de regtarib.
ueniens. ar. q ĩ. ar. cont. s. de resti. spo. lrãs ad fi.
q ñ fuit plena restitutõ. s3 illõ iõ est. q retinet p
tones in q̃tinẽti nec sc cõia. q i agitur possorio. ñ
nõ. §. ñ nõ d3 alterĩ puari. 7 c. Ille tñ qui q̃sciũ
ē ĩpedimm nõ d3 exigere. nec reddẽ. ut in dec. lrãs.

A memoria [illegible] Ut lite pendẽte uel innouet possessi-
ones sue priuetur ... [illegible]

Laudabilem [illegible] Lite pendente super coniugio non [illegible]
... [illegible]

post citatõis edictũ

Ecclesia sancte marie in uia lata. contra .I. de atre
a. cum quasdam possessiones ipsius diceba
tur contra iustitiam detinere mouit sub .L. iu
dice questionem. et .I. prohibuimus ne possessiones que
successerunt in locum et insulatum quas ab .I.
de atreia ecclesia sancte marie petierat in monaste
rium iterum ab eodem .I. lite pendente translatas
alienaret, intimum presumatis ut si ecclesia sancte marie
de uitio litigiosi contractus. uel de proprietate uo
luit experiri, si obtinuerit in iudicio in uani
la bores monasterio uero nunc possidente, et
quod euincere ualeat. et hoc. Idem.

Ecclesia sancte marie. Casus ad utramque decretalem. ista
et sequentem. ecclesia sancte marie in uia lata mouit
questionem contra .Io. de atreia. super quibusdam possessionibus. coram
.L. iudice. lite contestata. idem .Io. possessiones illas transtu
lit in monasterium sancti siluestri. de qua .O. senator occasione
cuiusdam statuti in quo continebatur. quod si quis rem li
tigiosam transferret in alium lite pendente, posset auferre
possessionem et daretur petitori, spoliauit monasterium
possessionibus illis. et eas restituit ecclesie sancte marie. istam senten
tiam cassauit successor suus primo O. et ita sententia senatoris
fuit reuocata. et spoliata fuit ecclesia sancte marie. et mona
sterium restitutum. lite illa pendente celestinus eam reuo
cauit ad presentiam suam non obstante illa reuoca
tione, due sententie late fuerunt per senatores. quarum per ecclesiam
quarum per monasterio. monasterium possessiones illas concessit
sit alii titulo locationis. ultimo coram innocentio papa
petebat ecclesia sancte marie restitutionem illarum possessionum
quibus iniuste fuit spoliata per quendam consiliarium ca
pituli. dominus papa reuocauit in irritum quicquid factum fuit ab
aliis post reuocationem celestini. reuocauit negotium ad curi
am suam et restituit ecclesiam sancte marie. et quia possessiones
ille fuerant obligate alii titulo locationis post resti
tutionem factam ab .I. de atreia. nec monasterium poterat
recuperare illas. ut nec ecclesiam restitueret. precepit papa quod mo
nachi aliquas possessiones equiualentes prioribus substitu
erent loco priorum quod et factum fuit arbitrio bonorum uiro
rum. et quia ille substitute erant pignori obligate. et papa
fecit illas liberari a creditoribus qui domino pape instrumenta pi
gnoris reddiderunt. demum monasterium petiit restitu
tionem illarum possessionum contra sententiam senatoris. et innocen
tius tertius restituit contra sententiam senatoris. precipiens ut
possessiones ille substitute non deberent alienari. ut ecclesia
si uoluerit de proprietate. et de uitio litigiosi contractus. sit quod
euincere ualeat. et hoc. successerunt. hoc ideo dicit. quia pos
sessiones super quibus contra .Io. de atreia mouit ecclesia questionem mo
nasterium sancti siluestri locauerat alii locationis titulo quas
monasterium receperat ab .I. de atreia lite pendente. ut .I.
c. proximo. et hic dicitur. uel monasterium quia non potuit illas
possessiones reuocare. alias possessiones equiualentes priori
bus substituit in locum illarum. et est hoc ar. quod res que suc
cedit in locum alterius eodem iure censetur cum illa. ar. .I.
de usuf. cum tu. insti. et .xxiii. di. c. ulti. et .xxiiii. di.
c. i. et ff. de l. iii. l. fidei commissa. § si in rem tuam. et ff.
de l. ii. imperator. insti. et .l. sequenti. et ff. de don. inter
uir. et ux. uxor marito. ar. contra ff. de furt. qui uas.
§ ult. de uitio litigiosi. pena litigiosi contractus est quod

emptor sciens pretium admittat et rem restituit. non ut
cedat lucro alienatoris. sed et alia tanta quantitas ab eo
qui alienauit exigitur. dabitur fisco. sed ignorans rem
restituit. et pretium recipiat a uenditore. et tertiam partem
pretii. quia ei non manifestauit rem litigiosam fuisse. et eodem
modo punitur donator et donatarius sciens uel ignorans sicut
traditur. C. de litig. l. ult. uitium litigii dicitur cum quis
rem litigiosam in iudicium deductam. de cuius dominio mouetur
questio inter actorem et reum transfert in alium lite pendente. cum
sint res sine actiones. C. de litig. l. ult. in prin. et in aut.
in porta. tamen in quibusdam casibus qui ponuntur in ipsa le
ge potest res litigiosa alienari. scilicet nomine dotis. donationis
ante nuptias. transactionis. diuisionis inter coheredes. fideicommissi. uel
legati uel fidei. c. eum. sed hoc locum habet in spiritualibus
iudiciis. et in uniuersalibus non cum agitur de hereditate per
tor permittit quoniam fit alienatio. scilicet pro impensis aliis funeris fu
nus. pro solutione debiti. pro cibariis familie. ff. de pet. here.
dimissis. et ita ecclesia sancte marie potuit agere de uitio liti
giosi contractus contra .Io. de atreia qui transtulit possessiones in
monasterium lite pendente ad penam. et ad ipsam rem contra mo
nasterium. ut in l. predicta. C. de litig. l. ult. in uanum
laboret. sed quare potest hic esse continuanti sit talis actio.
quia si monasterium offerat se liti ac si possideret in expen
sis condempnabitur. ff. de rei uend. is qui se. et ff. de pet. here.
qui se liti. et domus pro possessione habetur. ff. de reg. iur.
presentem. dicit quod cessant ille leges in ecclesiasticis negotiis.
et ne delictum persone et .C. xvi. q. vi. si episcopum. laue.

Ecclesia sancte marie et .I. possessionem qua
fuerat pretermisso iuris ordine predicta ec
clesia spoliata sibi restitui postulauit. et .I. Nos
quicquid ab aliis factum fuit. postquam papa .C.
ad curiam suam idem negotium reuocauit irritum
decreuimus et mandamus. et .I. Verum quia prefatam
possessionem post tempus uel consensum nobis factam ab .I. de
atreia alii locationis titulo assignastis. nec
restituere eam potestis ecclesie spoliate loco ipsi
us eandem possessionum equiualentium ad arbitri
um bonorum uirorum ipsi ecclesie fecimus assignari.
quas cum alii fuerint pignori obligate per uos li
berari fecimus a creditoribus qui nobis instrumenta
pignoris resignarunt. Honorius. iii. cantor. cell.
cantori. et .C. canonico parisien.

Ecclesia et .I. reuocauit. tamquam a non suo iudice fa
cta. senatores non debuerunt se postea intromittere. s. de
of. le. licet. et .ii. q. i. nonnulli. et .iii. q. vi. inter sanctam. supra eo. ar.
contra s. de of. or. significauit. sed in ideo fuit. quia delegatus
non precedit. et alia pars remanebat in manifesto delicto.
assignastis. et sic monasterium incidit in uitium liti
giosi contractus. ut s. c. proximo. et .Io. fecit. uel ne monasteri
um conueniretur de uitio litigiosi contractus. papa equiualentes
possessiones fecit illis substitui. et ita non preiudicatur ecclesie sancte
marie cum monasterium paratum sit suscipere iudicium in
re equipollenti. si. ff. de app. alienat. iudi. mut. in diem.
ea. fac. quia contra insti. et ex officio suo infligit eis hanc pe
nam et frustra. qui dolo desiit possidere monasterium. dolus
non facit eum hic pro possessore. ff. de rei uen. qui petitori
o. et ff. ad exhib. iulianus. § ult. in i. sx. prestatis. quia for
te conductores potentes erant. assignari. a monasterio

et cauē et debeant q̄ nō eēnt alii obligate. ar. ff. de
pig. act. creditor. ff. de rei ui. si post acceptā. resigna
uit. eo. ii. ipō iur. res liberata. ar. s. de pact. cum p̄
deni. et ff. de l. iii. cum cirographum. C. que respi. ob.
post. l. ii. ff. de pact. l. ii. infi. C. de solo premisse. C. de
don. l. i. et C. de remiss. pig. creditore. ar. cō. s. de re
nunc. sane. et c. ueniens et ff. de pact. l. iii. § dō q̄
lz pignus restituat nō iur. debitū remitti sz secꝰ
ē si restituatur cirographum. ut ī primis concor.
q̄ ille cui fit restitutio utilitatē d; in de tūc. ex cy
rographo nullam utilitatē consequetur si debitū nō
intelligatur remissū. sz ex pignore sic. q̄ pot̄ uti
pignore. unde si pignus sepe restituit̄ precario ppt̄ uti
litatem. sz cirografū numq̄ et ideo debitū q̄ ibi co
tinetur intelligi ēē remissum.

Dil. fil. magister a. psona eccē de basaul
da exposuit coram nob. q̄ cum inter
pd. suum ex una parte et priorem et mon
chos de basaulia ex altera. sr̄ decimis noua
lium. j. fines prochie sue consistentium. qō
emiserunt. ea pendente coram iudicib; delega
tis a litteris et auentus maioris monasterii t
ord. cuius subsunt prior et monachi supradcī.
p se ac membris suis optinuunt a se ap. in
dulgentiam. sr̄ pceptione tm̄ decimar; cum
pretextu prior et monachi supradcās decimas
sibi uendicare contendunt. lz in indulgen
tia de decimatiōne mentio fcā non fuerit. Idcirco.
q̄. eisdem iudicib; iniungatis ut indul
gentia non obstante predicta in negō ipō
procedant iuxta traditam s formam. Inno
centius. iii. mediolan. archiepō.

Dil. fi. et j. indulgentia n̄ obstante. lio g̃ pz q̄
lite pen. priuil. sm̄ indulgētia sr̄ re litigiosa ui
tate tacita impetrata nec ten; nec ua; sic. j. de test.
cam cum. et j. de priuil. duo et s. e a memoria ar.
et i aum. ut in medio. l. sacras uissōnes non fi.
C. si nō. et C. illd quoq; coll. u. sic et priuilm si ua
tacita qōne optinuum. j. de decīs. ex multiplici. et
priuil. post sniam impetratū sr̄ re iu. nō tenz. ut
rp̄tum ad ea retractāda. C. s. t. li. pē. l. j. ff nec a
firmatō. de re litig. j. de alie. uilli. si quis rei. sic
et res ipā litigiosa in uiuiam d; trāsferri psonā. xi.
q. i. q̄ res. q. tm̄ fallit in cāib; qui notant̄. s. e.
eccā. et. C. de litig. l. ule. de sequestratiōe. f. et pos.

Adh uenit nos dz. et j. albas de cuegula
nob expositum q̄ cum eo. p. tunc sr̄ ca
que int̄ ipm̄ et monasterium suum fuerat
agitata obtinuisz uonen epō tras testiam
et ipē sr̄ iudicio possorio ptim p monasterio
ptim p epō sniam ptulisz pcuratore ipni
monasterii qōnem de pprietate postmodū i
tentare uolente archiepc̄ iurisdiccōnem epi op
posuit expirasse asserens cam possōnis tm̄.
et nō pprietatis fuisse amissam et q̄ sr̄ pos
sessōne prnuntiauat semel funccus officio suo
sr̄ qōnē pprietatis deinceps cognoscē nō ua
lebant. et j. sz iudex actorem in possōnem

q̄ fuerat p ipm̄ archiepō ad iudicata pp̄ eā
dem contumaciā mitti decreuit. a q̄ cum archie
pc̄ indolenter curet. et j. c. pp. p. n. sic suū intpē
atus fuit sr̄ ptinuis q̄ tam cā possōnis quā p
prietatis fuerat iudici delegata. cū absolute
et in distincte amissa fuit. et eā contineatia di
di nō deberet. pluuitam quoz possōnē p suo
arbitrio sequestrari pcep iniungens regem et
mutinen. epis. ut de cā possessōnis et pprietatis
plenius cognoscentes eam fine debito decide
rent et possōnem ei pti postmodū resignarent
q̄ obtineret de pprietate triumphum. et j. In eū
statū contineciam cāe reducimus i quo fuerat
tum. s. n. cām pprietatis et possōnis. regm̄ et
mutini epis comisit mandato sequestrationis
penitus reuocato. et j. Ne aut̄ monasterio uid
atur in suo iure deesse moderatas expensas.
ex quo epc̄ ueron ipm̄ in possōnem induci
decreuit. usq; ad tpē satisfactōnis oblate. ppter h
fcās restituendas expensas eē censemus. et a
te sufficientē pbi standi iudicio cautōnem.
Honorius tercius. priori de leā et decano de
dalinton. de sequestratione fructuum et possessionū.

Adh. et j. functus officio. allegatur legē illā. ff. de
re iud. iudex. et s. de of. del. in litteris et male. q̄ locū
h; cū pnūciatur sr̄ pprietate. et n̄ sr̄ possōne. l; si ide
tm̄ eēt ei amissū. uiolenter electē. sz iniquid āno elap
so erit possor; dam̄ est de ioc. s. dolo et cum. contingit.
et iniquid alterius possz ppe restitutionē tāquā spo
liatē. et idem de h dō. cum absolute et indistincte. sr̄o
q̄ si cā comittit̄ simplr; puta comitimus tibi cām
q̄ inter tales uertitur sr̄ talib; reb; et tē tam cā pos
sōnis quā pprietatis amissa intellr̄. ut hic dō. et ar.
C. de rei uen. ordinarii. et s. de cā. pos. pastoralis et
j. de testi. significauerit. sz si cā possōnis tm̄ amissa est
n̄ possunt cognoscē de pprietate. q̄ cui amissa ē cā in
olentie tm̄ de pprietate cognoscē n̄ pot. immo et eodē
tpē. cā possōnis et ppri. diuersis iud. comitti n̄ dz q̄
contineētia cāe diuidi n̄ d;. ut h dicit. et C. de iud. nl.
n. et s. de cā. pos. c. i. sic cā pprietatis. et usuf. a p cum
dē iudicē sr̄ tractande. ff. de li. cā. si pater. et ff. de qb̄.
re ad eundē iu. eatur. l. i. et ii. p suo arbitrio. et i h re
sumi cel. uictauit. q̄ n̄ debuit facere sequestratōm n̄
in cāib; q̄ notantur. j. e. c. px. et ule. unde reuocauit se
questratōm. ut. i. pz. sequester. h ideo fecit. q̄ cū res deponit
ap sequestrē. ueruntamē litigantium possidz illam rē. ff. depoi
ti. l. iz. C. i. ii. h tam̄ sit i sequestratōne. ut tm̄ cā cus
todie deponatur ap sequestrum. ff. de acq. pos. interest
puto. et sic possō restituit̄ illi qui optinz i pprietate.
ut sequitē q̄ pprietas trahit ad se possōm. s. de cā.
pos. cū dilc̄s. et sequestratio ista fcā fuit a p uercellen. et
nouar. epōs. moderatas expēsas. sic. s. de eo q̄ mittitur
i pos. cū uenissent. et s. de do. et cum. cū dilci. et c. finē.
satis de hic sm̄. satisfactōne oblate. corā regino et mutin.
epis. nam archiepc̄ mediol. optulit cautōm stan
di iuri infra an. sr̄ possōnib; ill; de quib; albas fu
it missus i pos. cā rei ser. p epm̄ ueron. sz archiepc̄
absens exprlit de possōne. ut dcm̄ est. s. pp. hoc. i. pp

uitium contumatie. C. de iud. sancimus. sufficiens. no.
q in casu sufficiens cautio e prestanda. s. pignora. l. fi
deiussores. ff. man. si mandato. § ult. et si nuda. i. so
la pmissio. C. de s. sig. sancimus. ut dixi. s. ut lit. n.
cont. cum. § in aliis.

Dil. f. R. rector ecce de biatia. sua nob pe
titione monstrauit q cum inter ipsum ex
parte una et abbem et conuentum de colecestra
ex altera sup eadem eccia coram abbe de sibito
n. et eius collegas qo uerteretur. et j. Iudices
ipsi predcos abbatem et conuentum in possessi
onem ipsius ecce ca custodie induxerunt qui
fructus medio tempe pceptos p sue distra
hunt libito uoluntatis. Quo circa. q. si e
ita facientes fructus sequestrari predcos si
quid p eos distractum inueneritis in statum
pristinum reuocetis. G. reg. ix.

Dilecti. et j. sue distrahunt. no. q ille q mittitur
in possessionem ca custodie. siue agatur reali actione siue
et psonali. j. an. no facit fructus suos sed custodire
eos dz si distrahere. ut h. j. an. recuperare uoluit pos
sessionem restituat ei cum fructibus expense tn necce l
utiles p fructibus pcipiendis. primo debent deduci. q il
le in nullo casu pfiteatur. ff. famil. h. c. l. h. in fi.
si uo no ueniat. j. an. tc p anno elapso lucratur
os fructus. de h dom est. s. de dolo. contigit. et h i rea
li. fructus sequestrari. no q possessor lite. pen. no dz re
moueri de possessione. nec ab eo sequestrari. ut. s. o. px.
et xvi. q. iii. nouimus. et viii. q. iiii. non e. et. C. de p
bat. l. ii. et. s. c. px. p totum. et. C. de plita sequestra. l.
una. quia tn fit sequestratio in casibus ut cum quis dila
pidat fructus quos seruare dz. ut hic. et. o. sequenti.
Item cum appellatur ab executore tc sequestratio fit rei
mobilis. et fructus et imobiles sequestratur possessionem
remanente. iure et possessionis. C. quor. ap. no recipi
t ab executore. Item cum psona acqua res mobilis peti
tur suspecta e. ff. qui satisda. co. si fideiussor. § ult.
Item si timetur de lapidatione. ff. de ap. ipatores. in fi.
Item si quis pclamat in libertatem sequestrantur res ei. C.
de ass. toll. l. ii. § i. et. C. quibus ad li. pcla. no. li. l.
ii. et. C. de or. cog. l. ult. Item si colonus uelit posse
nes conducat deserere. C. de ag. et cen. l. littibus. § si at
coloni. l. xi. Item si maritus uergat ad inopiam sequestratur
dos. ff. sol. matrimonio. h. cum dotem. § si maritus. s. si u
dote. et. C. de iure dot. in rebus in fi. et i auten. de equa
li. dotis. § illud. quoz coll. viii. Item si timetur de seui
tia uiri nec pot ei caueri. s. de resti. spo. litteras. au et cu
timetur sponsa corrumpi. j. de spo. cum locum. Item cum
ad est ablatum illi qui est de famil. iud. ff. de. of.
p. senatus. consultus. in fi. Item ppt contumaciam. s. de do.
et. co. ex litteris. et h fit ut tunc agatur cum contumace. ut
ibi dicitur. a.

Ab eo qui a sua puocauit fructus pos
sessionis si dissipentur ab ipso possunt
lite pendente rationabiliter sequestrari. i
Clemens. iii.

Ab eo. et j. si dissipentur. sic. C. quor. app. no reci
piuntur ab executore. et. ff. de. app. ipatores. in fi.

vero h deo scripta est. de h sat dictum. s. e. px. et s tunc dc
intellige q dz. ii. q. vi. quod. et h ideo qz si confirmabi
sententia dz fructus pceptos pstitue contestatam restituere e ipa.
re. C. de rei. uen. certum. De confessis.

Cum monasterium. et j. eos quorum sugges
tione scelus homicidii se pbr. pcetrasse
pponit n alijs modis uim ee constitutis ue
li censem pene reddendos qz sub utriusqz iuris
statuta de se confessi sup aliorum conscientiis interro
gari no deberent. et criminis maiestatis excepto.
de reatu pprio confitentis periculosa confessio non
est aduersus quemlibet admittenda. Si tn eos hui
infamia laborare cognoueris singulis eis ad
iunctis tribus socijs sui ordinis purgationem i iun
gas. Innoc. iii. canonicis bethelemitis.

Cum monasterium. et j. alijs modis. s. legis. et e
uidentissimis pbationibus luce clarioribus. C. de pbat.
l. ult. ii. q. vi. lt. sciant. et v. q. vi. epitaminus l. p ppriam
confessionem immo fratrum. j. c. px. et ii. q. i. nos i cpetu.
l. p euidentiam rei. j. de coh. cli. et m. o. ult. et. s. de
rest. spo. cum ad sedem. de se confes. nulli g de se confesso
sup crimine aliorum creditur. sic. j. de testibus. § veniens. n. et
xv. q. iii. nemini. et iii. q. xi. neganda. et. C. de accus. et i
script. l. f. et h generale e. preterquam de crimine lese ma
iestatis ut h. et in pdo. c. ueniens. et c. ueniens. Item audi
tur confessio unius latronis contra alium. C. de ser. fugitiuis.
et. C. de fal. mo. l. i. et. ff. de custodia. et exhib. reorum. l. di
uus. et. ff. de q. l. i. § si quis ultimus. qui de se confitentur.
cred n q ad conuincendum sed contra ad psumptionem. vn si
ad sint alie psumptiones ualet al pse no sufficeret.
infamia. de q debent se purgare cum tercia manu sui or
dinis qui sit honeste et conuersationem ipsius agnoscant.
al si defecerint tanquam conuicti puniantur. j. de pur. ca.
cum. pe. et. c. cum dilectus. et j. de symo. insinuatum. al si i
famati non essent. no indiceretur eis purgatio ppter ta
lem confessionem. ii. q. v. si legitimi. de hac in plenius trac
tatur. j. de pur. ca. cum. p. et. c. cum dilectus. et. ii. q. v. pbr.
si a plebe.

Cum sup electione bethelemitane eccie inter. R.
et. p. q uerteretur. et j. cum. M. canonic
bethelemitan sint in iure confessus q p pstando
alterius electi consensu quingentorum saracenato
rum obligationem receperat et mediator ex
titit symoniace prauitatis. Nos cum hui uiti
um psequi uolumus ut debemus ipsum p
dis. filiam duximus ab omni officio et bnfo
eccastico deponendum. Gregorius. ix. b. iudi
ci bercebiensi.

Cum sup. et j. iure confessus. et coram iudice suo. s. de
iud. ac si dicit al ergo confessio no piudicat contum ad
penam l condempnationem piudicat tn contum ad suspensi
onem. j. de excess. p. cum sit generalis sed sine iste sint te
stis. cum g puniuntur pena ordinaria q illo. s. de or.
cog. cum dil. j. de excep. denique in fi. preterea et sine ac
cusatore n dz quis puniri. j. ut eccastica bnficia. ut
inimi. ff. de iniu. et lib. rescripto. § si quis pot dici q i
stel fuit denunciat l inquisito q cum fecit fuit. sic.
s. de elc. p inquisitionem. uel hic ex offo suo pcessit

[illegible]

dnc spa. et in odium criminis. ar. iij. q. ix nichominus. et C. de prob. iubemus. et C. de testib. nullum et criminaliumque clamant punienda ff. xxiij. q. iij. ecce vel id punitur. quia crimen id attingit principale negotium sic. j. de excep. c. i. infi. et h. uir iuuatur quia dicebatur ab adversario. quia symoniace fuerat facta electio. et qui electionem examinat de omnibus inquirere debet de meritis persone. et de modo electionis. et de studiis eligentium. et sic crimen illud attingit forum principale. s. de electione. cum terra. et c. ff. eo. scriptum est. et c. nich. eod. de hiis omnibus inquirit iudex ex officio suo de meritis electi et eligentium et iste fuit unus de electoribus. unde merito puniri debuit si admisit in ipso negotio uitium symonie. sum de hoc actum fuerit. cum non cum ex officio hoc fieri debeat. s. de elec. cum nobis olim. vel de hoc. et sic punitur aliquis ab eo de quo non agitur contra eum directe in odium criminis. ut innuit lex. sed ff. [illegible]. nos cum uirum. hic prosequi. et C. ar. j. de testib. cum tuis. sic et maritus punitur de lenocinio. licet contra eum directe non sit actum. ff. de adulteriis. l. i. §. si publico. sarracenorum. exponit quidam dando rege. ut electioni preberet assensum. uel quod pro se ipso recepit illam obligationem. ut ipse assentiret. et hoc sola talis obligatio symoniam inducit. licet non recepit id quod uenit in obligatione. quia talibus nulla pacto uel conuentio debet interuenire. i. q. ij. quam pio. et s. de pact. pactiones. et j. de sy. c. pl. et e. monetam que sic uocatur.

Ex parte abbatis et conuentus monasterii sancti cy. fuit propositum coram nobis quod ipsos ex parte una et [illegible] nomine uxoris sue ex altera coram te causa uerteretur, yconomus monasterii memorati quandam petitorem factum fuisse in iure confessus, ex quibus timet sibi preiudicium generari. Cum igitur negotio nondum finito nemini noceat error facti. quod. quia. si de iure poterit errore docere procedas. ut nullum sibi preiudicium fieri generetur. Greg. i. catareclo regi. [illegible]

Ex parte et j. in iure confessus. ideo quia licet ista sunt tytulus de confessis locum habet post litem contestatam. sed etiam de interrog. ac. locum habet. et ante litem contestatam. et potest quia iudex quotiens et quandocumque certas morum tempore debet interrogare partes. ff. de interrog. ac. quamque. et xxx. q. v. iudicantem. in causis qui notati sunt. de iur. cal. c. cum. et quam postquam est jeiunium in ea. j. de fide instru. cum Ioh. s. ad h. n. ut confessio preiudicet alii exigitur plane quod maior. xxv. annis. quia minor posset restitui contra confessionem. ff. de mino. non omnia. et ff. de confes. certum. §. in pupillo. et quod sponte et non coactus. xv. q. vi. c. i. et xx. q. ij. lotharius. et ff. de quoniam. l. i. l. ke. et §. diuinis. et quod ex certa scientia. quia si errat in confitendo et potest probare se errasse non nocet. ut hic. et C. de iu. et facti igno. error facti. de illo loco fuit supra hoc dec. et ff. de confessis non fatetur. et quod contra se confiteatur. quia confessio pro se non prodest. iiij. q. ij. §. i. ff. de iniur. ac de e tate. l. i. K. et in iudicio et coram suo iudice. alias non preiudicat. vi. q. s. de iud. at si clerici. et C. e. l. una. quamuis tamen confessio extra ius facta licet si quis confiteatur se de

[illegible]

tere ex certa causa. puta emptionis. vel locationis. vel aliqua causa consilii. si probetur confessio ista per testes qui fuerunt presentes in confessione acompnabitur ex ea. quia C. de no. nu. pec. generaliter. et l. ad usuras. et ff. de prob. cum de in debito. §. ult. et j. de fide instru. si cautio. et iij. q. ix. §. si debitum. Item si ad uisatius est presens. alias non nocet. ff. de inst. act. l. ult. et ff. certum. §. si quis. Item requiritur quod non sit contra naturam. ut si confitear me interfecisse hominem qui uiuit. ff. ad. l. aquil. Item feramus. §. ulti. et hoc si probo illum uiuere qui mortuus esse dicitur. si confitear illum esse filium meum qui est maioris etatis quam ego. vel si quis confiteatur seruum eius nomine actio cum ab alio esse non potest. ff. de interrog. act. si is est. et l. confessionibus. Item quod non sit contra ius. s. de libello pone. alias non nocet. ff. de pact. iur. gen. §. et si in plo. et §. sed credenti. et s. de pact. pactiones. et j. de ad. appo. si a domino. et xxxij. q. ij. solet queri. Item quod de re litigiosa. ut ff. de interrog. act. confessionibus. Item in confessionibus vel confitentibus nulle sunt partes iudicium in cognoscendo. sed in statuendo sic quod debet fieri statim ex illa confessione. ff. ad l. aquil. pui de. et s. de transact. preterea. Item si quis confiteatur se seruum talem confessionem non nocet ei. ut C. de lib. cau. interrogatam. lex ista intelligitur de confessione facta apud iudicem. sed non in dicto literali cause. alias contraria esset lex illa. Item decimus est c. infi. b. Item quod se in causa liberali fauore libertatis non nocet. C. de lib. cau. interrogatam. §. maior. sponte. sciens. esse se. ut nisi sit et ipsius certum liqueat. factum. ius. nec natura repugnet. error facti. facti error excusat si probetur non dum finito negotio. ut hic. et in l. preta. error. et j. de sen. ex. facto. error iuris non excusat. C. de iur. et fac. igno. l. ij. et l. cum quis. et sic patet quod confessio syndici potest reuocari. Item et confessio aduocati reuocatur. j. de cen. olim.

De presumptionibus.

Ex epistole uestris et j. tua excellentia postulauit ut imperatori scriberemus quatinus pacta in cartophilatio requireret, que dudum inter iustinianum principem et predecessores nostros fuerunt emissa, ut ex hiis colligeret que tibi liceat detinere. sed ad hoc faciendum uehementer obsistit, quia multo diu dudum est ea que contra te sunt apud te in tempore ipsum requirere debes documenta. Item in medium que proferre. Alex. iij.

De probationibus.

Ex epistole uestris et j. in cartophilatio. cartofilatium dicitur locus seu armarium. ubi carte et instrumenta ponuntur et asseruantur. nulli dicenda. reo. §. non sit usurus eis. ff. de eden. l. i. §. edenda. ut non sint coram. j. de fide instr. §. preterius. nam argentarii et publicus exactor tenetur que se debent edere. ff. de iur. fis. in fraudem. §. ex hiis tonis et sequentibus. hic non imperator reus erat in possessione obsequiorum prestandorum a rege. ar. C. e. xlv. di. qui sincere. §. di. quia cum uincere debemus iudeos. ex suis codicibus. et illi et uni sunt quod continet uetus testamentum contra te. C. de testi. omnis. et de eden. que accusare et ui. q. iij. §. qui intendit. ar. contra. C. de edendo. non est nouum. et l. iustum est. s. illud enim est. quia nullus propria sua instrumenta tenetur dare aduersario. § ipse non utitur eis et precipue que faciunt contra ipsum. contraria hic signata si sunt contra. leges ille non est nouum et iustum est. loquitur de tonibus. lex illa de edendo. qui accusare de

Glo. simul. In glo. ij. ibi. nisi sint coram. [illegible]

[illegible]

x. facere copia e libello. qui ad pos iniustr fecit ... qui ea si ptextu ... notari cu illud sit ... z ... si q redeunt excepta actor ... iudicialiu ul ... heredimeorz ul stilu ... ad ... q ... ar. h. q si origi ... cora debet ad iuicem exhiberi ... Alij dicut ... pmo. q atta. z voces. ... ad tutoz. curatoz z negotior gestorz ... ut redimat z ... ff. de eden. prov. ... c. de eden. l. ij. ... sicu mouet iusta ca. putra si actor amisit orig. ...

stris ppriis. ut pbatur. c. de edendo. ca. q. s. uniuii carum. alij intelligunt ad legem illas. p ut j. asueui notat.

[illegible]

Sicut consuetudo laudabil. z. j. sane q̄ cum apud nos asuetum ee didicimus ut cum ac̄ intentionem suam fundauerit in strūs aut testibz et sacramentum nichilo defe ratur. et si subire nolint fides pbōnibz si ad hibetur. scs cum tunc demu ad id sit suffra gium recurrend. cum alie legie pbationes deesse noscuntur. talem asuetudine reproba mus. Lucius. iij.

Licet asuetudo z. j. cum alie lime. yt. c. de iur iur. bone fidei. ff. de iur iur. admonendi. z. s. de p curr. ex insinuatione. z. c. de fide instr. l. l. vlt. hinc tu t ad qualitate psonarz z cantitate cae. c. vij. vi. si qn. z. j. de iur iur. c. vlt. z. ff. de simus tuto. l. i. mo. tale asuetudine. ar. q asuetudo n̄ piudicet iu ri scripto. s. de consuet. cu venerabil. z. c. vlt. z. xi. di. asuetudis. z h̄ uim est q̄ consuetudo obuiat ro ni. ut h. z in pdcis. c. h. n. asuetudo ē cotra ordine iudicior. l. u asuetudo introducta ē p errorē. ff. de leg. q non rone. al. si asuetudo ronabil eēt. z p scripta. b. n piudicaret iuri scripto. ut s. de asuet. c. vlt. infi. q de h. z. ff. de l. de quibz. z. xi. di. catho lica. z. c. in hijs. z tal asuetudo pcipue reprobat. q ex quo fuit semel iuratu de calupnia a principio satis in ca tituli n̄ fuit amplius iurand. c. de iu r. calup. aut. h sacrm est. z in autu. de hijs qui i g. ad app. s. vlt. b.

Ex litteris tuis intelleximus te z archid. a fines tue plendas in uilla quas singli singulas possidetis. z pteptu tmunior inter uos contrauersia agitari. eo q dicas eu antiqs fines egssum. ptereaq tui fundi occupasse. il lo in contrarium asserente. se ptem eand fun di possedisse xl. an. spatio in acuisse. Tu aut q p id tpe quiete illam possedis asseras. q; utrum inciuiunt petitori l possessori pbatō asiunci. ad q scire debes q iudicium finium regendor tale ē. ut in eo utraq psona uice duatum teneat. videlz actoris z rei. vnde hic inde testes pduci possunt ad cognitōm iudi cis instruendam. quibz examinatis iudex qs pcellere intellexerit ad fidem sibi faciendam admittat. q si amure ptium testes sint equ ydonei. possessis p feruntur. cum ppinptora sit iura ad absoluend quam ad condempnandu. preterea in literali ca in qua si utriusq ptis testes equales sunt p libertate snia pferetur. scam possori pronem aliqn dati nimis ma nifesti est. cum iure cautu sit q cum obiecit p scriptom longissimi temporis q nemo recte obicit n possidz. z eam pbauit in ca debeat optinere. reg. rx. preposito sci cataldi.

Ex his. z. j. finium regun. l. z pdia

ecce ppria non sunt dicor. agē tu potuit finiu regundor. cum hic ini ul. s. uisus. ff. finiu.

[illegible]

... q nue noie actoris fo... ut iudicialiu. ... ... et coram iudice ut alijs ... de offi. or. pa ... quidquid dicit ... ex offo suo papier exhibere actore n ... fatu ... u cogeret ... ex mag ca. dic deinu q si pendente lite petunt exhiberi instrm ad ... lite ptinentia. z coram iudice ex officio ... pedissequo h faceret exhiberi. ... vero nulla lite mota ... tunc dz fieri i editio ad actorem ad ... genera. ul p officiu iudic ... abtinet actois ... de

regu. l. iiij. s. finiu. uice duor. h iudiciu dup ē. q i utraq actor z utraq re h censetur. vn utraq dup sacrm. calup. pstabit sic reus z actor. n tri iura bit n semel. ff. fam. hers. l. int coheredes. s. q familie. Ille tn principal actor dr. q pmo ad iudiciu puo cauit. ff. de iudic. In hijs tribz si n appz q's pmo p uocauit sorte diriniatur quis actor dici debeat. ff. de iudic. si cu arnbo. z p tanto dr actor. q pmo iu rat. z postea iurant testes sui. sic obseruatur i aue tone. z recomentur. Itē ar. ē hic. q una p uice dua ru sustinz. ff. q cuiq uniusi. Itē duor. s. si decurōes xi. q. ij. reso. de. c. di. ij. nec moyses. ff. de adopt. si consul. xx. q. i. ad limina. ff. de stip. s. l. i. s. serui cois. x. q. iij. primo. ff. de ace. z. ob actōnis uno. s. iu re. ar. cē. xvi. q. i. pbros. z. c. de accesz. nemo. lxxxv. di. singla. z. ff. de reg. iur. In pari. j. de p. q. in tri. z. c. de insta. z. ff. de pact. si pses. z. ff. ad trebel l ille a quo. s. tepestiui. z. lxxix. di. ad h. so. pu h ica casual ē z optim ca necitatis l utilitatis tēe de iure reglari ut dr in q. iij. sl testo ul iuiso q gtuita l contenosa. si gtuita pot yti uice duor. ff. de adopt. si consul. z. ff. de of. psi. l. ij. si contenosa n pot. iij. q. iiij. c. i. z ij. z ij. q. i. In pmis. vnde. i. q utraq est actor. l unde. i. q utraq affirmat se possidē z ad se ptinē. ppinptora sut. sic. j. de fide. idē. i. int dile. infi. ff. de acē. z. ob atranus. z. ff. de penis. rec pitiend. z. ar. l. di. po debet. infi. z. xxvi. q. vij. tpra penitudis. ar. cē. ff. de of. p. obseruand. infi. z. xxviij. di. q sk. lxxi. di. tantis daniel. z. l. di. posuiq. so. q hic dr z in similibz locu iz in dubijs z obscuris. sz u notu est sem fit condempnatō. n ex ca fiat dispē satō. In literali ca. z in qrela in offōsi testamti. ff. de in. off. te. siquis iudicatiui. z in rimoniali. xxxiij. q. i. si quis accepit. vn n̄ iniustat testamtu. libeaz coniugiu. dos. si sunt equales. q pducitur utraq z i dote z inde qtuor cuius reos. j. de re iud. c. ult. p lib tate. ff. de manumis. l. an plz. z. ff. de re iud. In ter pares. ff. de reg. iur. libertas. z. xij. q. ij. cu redep tor. nam possori. respōsio ad tacitā qōni. sic actor a's. q dz pbare archid. cu sit in possōne. z breus. q qui excipit de pscript. ipē dz pbare. q neō dz exceptom opponē n possideat. ff. de pbat. In ex ceptioib. sile. c. de pscript. xxx. l. xl. an. male ag. z. xvi. q. iiij. uolumus. b.

Proposuit nobis ca matrimonij. q inter. o. de casa noua. z. s. mulierem uertit. t fuit de man. app. delegata. cumq ptes eent in tua psentia constitute. mulier pposuit se nec a uiro cognitam. nec potuisse cognos ci. q ta pprio iuramento quam testimonio. vij. mulierum pbauit q p aspectum corpi eam eē uirginem asseruerunt viro piura tiuum suum contrarium asserente. z. j. videtur q nob q iuramento puelle z testimonijs illarum. vij. mlrm fides est potius adhibē da. Clemens. iij.

Proposuit z. j. nec potuisse. xxx. uiri frigitate. xxxiij. q. i. requisisti. l. maleficiu uiri. e. ca. t. e. q.

[illegible]

Offi iudic. ... ar. q actor ad edendu ... offi ... q ... ... ex exhiberi ... ... fiat ... ... libri ... ... dicat. ... mouett

[illegible]

... de obligado ... facilis ... ad liberado faciles ad ... obsuād ... nec ... male ... [illegible]

si per fornicariam. et. j. de frig. et malef. laudabilem. et. c. ult. et in autent. de nupt. §. porro cum. per aspectum. quia tamen per testes ista fallit. quia oculus sepe fallitur. xxxiij. q. i. nec alienta. et. j. de frig. fraternitatis. et. j. e. cum. q. b. iuramento puelle. ar. c. xxxij. q. i. si quis acceperit in credimus iuramento uiri. ut. j. de spon. impub. continebatur et in autent. de nupt. §. porro cum. sed illa loquitur inter coniunctos non probat certum per aspectum corporis. hic probatio non profertur iuramento uiri. ar. hic. dic. insti. ar. inst. de grad. cognationum. §. i. de consobrini. et. ar. xxv. q. v. ad sedem. et. iij. q. viij. ad testes.

Tercio loco fuit a nobis quesitum ita. ecce quidam regularis sigillo ecclesie quidam instrumentum cuidam amico suo signauit. in quo facta est alienatio quarumdam rerum ecclesie inmobilium continetur. quod ex isto in iudicio per latorem instrumenti illud asserit de assensu conuentus non fuisse adulterinum. adulterinum esse sigillum. Cumque fratres ad probandum testimonium perduxisset iurati dixerunt quod quotiens de hoc inter fratres aliqua erat mentio consilium totius conuentus. et uox fuit unanimis quod nolebant alienationem rerum illarum. sed res domus integras conseruari uolebant. Sed cum contra hoc nichil pars aduersa probauit. Sic. super assertionem testium termino eo iudicandum. Idem.

Tercio. et. j. non fuisse confectum. ad hanc negatiuam probandam admittuntur. in directe per ut sequitur in trasic. j. de testi. ex tenore. et. c. de contrahen. stip. optimam. ab negatiua directe non possit probari. de hoc dictum. s. de eo. lib. tunc. et quia hic arguebatur instrumentum de falso. edendum est dies. et consul. ar. c. de contra. stip. optimam. et. j. de fide instru. inter dilectos. iurati. nulli credere non iurato. j. de testibus fraternitatis. et. c. nup. et. c. tuis. et. iiij. q. iij. §. in iurando. non a parentibus eius fuit remissum. ut in. c. tuis. et tamen in tali casu admittuntur fratres illius monasterij. quia cum q. in. c. agitur per alios probari non posset. quia extranei ad capitula non conueniunt admitti. j. de testibus. veniens. insti. et. c. de repudiis. consensu. §. si pla gis. et. c. de eo quod interrogari. et. ff. ad sillan. si quis ingrauit. §. si pupillus. et. §. s. et. l. ij. §. si vir. super assertionem testium. sic ergo testes preferuntur instrumento. et merito. quia potius credendum est uiue uoci quam mortuo. In autent. de fide instru. §. si uero. Set testes preualent instrumento. j. de fide instru. cum iohannes. §. porro. sed ar. uide quod equalem uim habent in causis testes et instrumenta. et. c. de fide instru. in exercendis. c. de rei uen. iudicia. et. c. qui pot. in pig. ha. scripturas. Set contra. quia si de instrumentis preualent testibus. ff. de probat. celsus. et. l. cum in debito. §. ult. et. c. si minor se maior dixerit. si alienus in fi. §. i. et. c. arbi. tu. l. ult. Sed preter hoc potest dici quod si in modum exceptionis obicietur falsitas instrumento. uel quod sub condicione debuit fieri uel deposit. uel quod plus contineatur in eo quam actum fuit uel simile. uel in falsitas. unde potest hoc probari per testes. et preualebunt testes. j. de testibus. ex tenore. et. c. de contra. et com. stip. optimam. et. j. de fide. instru. cum iohannes. ar. c. de probat. cum precibus. et h.

et illud quod dicitur equalem uim habent in causis testes et instrumenta. illud uerum est quando ab eadem parte inducuntur. quia tam per testes quam per instrumenta probat quis suam intentionem. Set si ex una parte inducuntur testes. et ex alia instrumenta contra testes. tunc considerabit iudex naturam negotij. et qualitatem. nam quedam sunt que melius probantur per testes quam per instrumenta. quedam econtra. melius per instrumenta quam per testes. ut arbitria et similia. et per celsus ar. s. ar. j. e. quoniam contra fal. Set considerabit iudex utrum sit antiquum uel propinquum. In antiquis enim magis credendum est instrumentis quia memoria hominum labilis est. si sit nouum. potius testibus credatur. ar. ad hoc. ff. de pro. si arbitrum. et. l. celsus. et. j. e. cum causam. quia testes consueuerunt fidem suam uariare ex temporis diuturnitate. ff. ad carbo. l. iij. §. due. et. ff. de damp. infec. cum postea. §. ult. ar. est lex. et in capite in causis. et quod dicitur quod contra instrumenta testes recipiuntur. illud intelligendum est quando probos testes et ydoneos sine exceptione. nec uidetur quod sufficiant duo uel tres testes. immo plures. ad inst. iiij. tabellio. u. contra. maxime cum vij testibus et plures. et instrumentum duobus admittitur. ar. j. de fide instr. cum iohannes. quia duo testes ad minus conscripti esse debent. quia in ore duorum uel trium. et c. j. de testi. in omni. et. c. licet. et. iiij. q. iij. §. quod si minus. et sic per plures et ydoneiores debet fieri. et talis receptio. ar. j. de testibus. In materia quidem tamen contra instrumentum non admittuntur testes. ut contra inuentorium presumitur confectum. ut in. l. prima. c. ar. tu. l. vlt. et in alio casu fallit in questione quando a mulier in instrumento in quo confitetur se recepisse pecuniam pro intercessione. c. ad uelleianum.

Iurauit quidam ut asseruit se quandam in uxorem legittimam accepturum. quam cum uellet traducere. quidam iuramentis super morem exhibitis legitime probauerunt ipsos in quinto consanguinitatis gradu sibi inuicem attinere. Cum uero requisiti a nobis quid agendum sit. cum quidam annis plurime uelit contra predictam personam intra metas canonicas stare et parentibus publicata nullo eos se consanguinitatis gradu attingere. quod stare debent probationi priori. Innocentius iij. archidiacono parisiensi.

Iurauit. et. j. parentibus publi. sic patet quod publicatis attestationibus super eodem articulo non sunt testes ulterius in causam admittendi. nec et alij testes ad idem probandum. j. de testibus fraternitatis. nam ante apertura testium utraque pars suos testes debet inducere super eodem articulo. secus si ex alio. uel super nouo pendente ex post. tunc bene admittuntur. ut in eodem. c. fraternitatis. et. j. de fide instru. cum iohannes. Set signatur contra. j. de testi. series. et. c. cum tu. insti. et. j. e. cum in ij in publicatis attestationibus recipiuntur testes ad probandum consanguinitatem. et hic non recipiuntur. sed dici uidetur. quod illa non tenebat. dicatur. n. quod testibus publicatis nunquam sunt super eodem articulo sine ab eo qui illos induxit sine ab alia parte testes ulterius inducendi. et idem in uno. potest dici super isto contrario. quod illa decretalis series loquitur in matrimonio tamen contracto. unde admittuntur in testes in fauorem matrimonij. ad ostendendum quod non sit ibi consanguinitas. unde strictior est in agendum. quia tollabilius ibi est. aliquos contra statuta iuris. et c. j. de testi. licet. hic tamen loquitur in contrahendo. unde hic illicitum periculum est sed plus. Ex qua

tione istorum nec cavillaretur. vel non cum apertura factorum debuit
probari in articulum. sed in separatione testium iam certi potest esse
preiudicium quia non admittuntur et post sententiam quia sententia contra
testimonium lata non transit in rem iudicatam et revocatur sententia
re probata. i. de re iud. lator a sanguinis nulla forti
dicit audiri ante sententiam assignare poterit et aliam rationem.
ut non sit contra illud quod dictum est quod testibus publicatis
non sunt alii inducendi in dec. testes. id admittuntur
testes post publicationem ignorantia (vel quia ante publicationem) per illa quam petit
hic quia persone posite fuissent in primo gradu et ideo post
publicationem admittuntur alias non deberet admitti. sed
certe ad hoc non video ista sufficiens. quia per illa quam
accusavit testimonium dixit illos consanguineos. sed hic potius
sciret aliam personam et sic cessat ratio ista propter hoc dico quod dampnum
quod speciale est in causa matrimonii. ad hoc prestat op. ar. j. e. causam
matrimonii. sed contrarium illius dec. testes. solvitur ibi
vel dic quod inventum tamen hic imitare volebat. et ideo eius probatio
erat insufficiens. vel non debuit audiri esse plures et quod
non contradicit illi dec. testes et hic colligitur a parte ex antiqua.
sed expositores hic compilationis noluerunt hic imitare. quod de
iuramento unius dicebatur quod illud nullam habebat du-
bitationem. B.

Post cessionem et .j. Cum igitur per litteras iu-
dicis ordinarii quibus standum est de
hiis perhibetur attestatum nobis extiterit. quod . S.
excommunicatus erat cum officium procuratoris assump-
sit. ipsum tanquam procuratorem non duximus ad-
mittendum. Idem albi et questio catenacensi.

Post cessionem et .j. per litteras ord.

Ex hoc nota quod litteris episcopi creditur tanquam publico in-
strumento. et quod sigillo episcopi credatur. licet non assit sigillum
capituli. xix. q. iii. statuimus. et xi. q. iii. cum vero. lxiii. di. de
consiliis. j. de fidei. prevenit et .j. de fide. instr. c. ii. et xx.
q. i. vidua. nam et creditur litteris episcopi signatis sigillo
curie. xxiii. di. in nomine domini. in fi. et sigillum alieni iu-
dicis facit fidem. xxviii. di. c. i. et ii. et alieno anulo
signari potest testamentum insti. de testa. § possunt et C.
de testam. si unus. et instrumentis regis sui proprium fi-
des adhibetur. j. de fide instru. cum dilecti. sed contra. quia
viva vox potior est quam mortua. in auten. de instr.
cau. § si vero. sed si verbo episcopi non creditur. vi. q. ii. si testis.
et c. placuit et .j. e. cum contra quod multorum testes eius non
possunt hic ei creditur si dicat se excommunicasse alium. j. de testi.
cum tu. contra. n. eulogia ex mala fide scribuntur.
ff. de cu[...] et exhi. re. di. vi. nec scripture tabellionis
creditur non tunc testium subscriptionibus. in auten. de ta. et
fal. § sancimus. et s. de procur. c. i. et j. de fide instr. c. ii.
et in auten. de instr. cau. § sed et § si quis. hic dicit.
quod sibi statur sigillo episcopi. quia vicem habet publica instru-
menta per iura procurata. alii dicunt quod non creditur carte vel instrumento
episcopi nisi sit redactum in publicam formam. in auten. ut
nulli iudic. § si quis vero et C. de don. in donationibus et
j. de fide instr. inter dilectos. vel talem non est credendum nisi
habeat subscriptionem testium. si non sit in usus tabellionum.
xvi. q. iii. § porro. dicas quod hodie circa iudicia non credatur
verbo episcopi sive alterius iudicis. sive litteris suis. non habentibus
testium subscriptionem vel civitatem constat vel unde documentis.
j. e. cum. cessante. et .j. de testi. cum a nobis. circa alia non quod non

in figura iudicii ordinarii. facit etiam. B. vel non creditur litteris
suis. quod hic dicitur et xi. q. iii. cure. et dicit pure in sententia ex-
communicationis standum est litteris episcopi. quia sententia excommunicationis lata a iudice
suo. sive sit iusta sive iniusta. timenda. xi. q. iii. c. i. et ii. et
ideo litteris eius nobis parari credetur et alii tenent illum in-
tare. ut i. c. cum. quia in hoc consulitur animae. cum sit medicinalis.
ii. q. i. multi. et j. de sen. ex. cum medicinalis. B. excommunicatus e-
rat et .j. tempore procurationis assumpte attendendum est. sic tempore elec-
tionis. s. de elec. dudum. quod plura ar. hic. de tempore impetrati-
one et est ar. quod excommunicatus ad impetrandum non est admittendus.
et si impetraverit non valerent littere si postea probaretur excommunica-
tus. B.

In presentia. G. sancti adriani diaconi cardinalis. G. et b. f[...]
tres. vestro syndico constituto. coram ipso fecerunt pro-
poni. quod cum quondam a. frater ipsorum ac eorum testamento con-
filium suum heredem instituit et precepit ut si
absque liberis decederet ad eos bona devolverentur
ipsius. vos illa que de bonis ipsis vestrum mona-
sterium detinent sibi restitui postulaverunt et
peterunt vos sibi hic a sua molestatione compesci.
Syndicus ipse proposuit ex adverso quod predic-
tus a. monasterio vestro obtulit se et sua. et universa
que habuit erant ad monasterium devo-
luta. quare universa que ipsi de bonis eius innuast-
tant. restitui monasterio vestro petebat et sibi su-
per silentium eius imponi. ad hoc autem pars altera re-
plicavit quod dictus a. oblationis sue tempore minor
annis fuerat et quod sanus penitens quod furore infirmi-
tatis fecerat post convalescentiam revocavit et
j. vel cum sine liberis decessisset. ex testamento patris
ad ipsos erat eius hereditas devoluta. Syndicus syn-
dicus. sed vice curavit quod licet dictus a. de monasterio
fuisset egressus. eidem postmodum se obtulit humili-
ter et devote et quod nec contra oblationem suam veniret
iuramento firmavit. quare cum asserit quod idem a. domi-
no monasterio vestro attulit se et sua. non ex adverso pre-
tur quod intuitu eius quod oblationis tempore fuit minor annis.
per oblationem vestram huiusmodi exceptionis pretextu non eliditur. et
et si prime obligationis tempore fuerit minor annis se-
cunde tamen maior potuit extitisse. presertim cum verbum
illud. s. minor annis duobus potest modis intel-
ligi. cum et cum minor est. xiiii. an. et cum xxv.
dici soleat minor annis. intentioni vestre verbum
dubium non noceret. cum infra xxv.
an. dato teneret iuramento firmata. sed si tenet
et quod fuerat factum a dicto a. quia tamen intelligendo non
erat sine herede decedere qui monasterium suum here-
dem instituit. hoc monasterio non noceret. et .j.
dilectus filius. h. sancti eustachii. diaconi. cardinalis. at-
tendens quod syndicus vester intentionem vestram ple-
ne fundasset. et quod nichil fuisset ex adverso suffi-
cienter probatum. cum in contrarium fuisset pretense.
quod a. tempore oblationis sue fuit minor annis vel utrum
tamen prime vel secunde oblationis tempore minor fuit et
quot annis minor non fuisset expressum. dictum
a. iudicato vestro sententiam protulit. et predictis. G. et b.
silentium imponens super hiis que a monasterio
postulaverunt. eos ad restitutionem illorum que de-

totius predii. c. ex parte decimitate invaserant
et detinuerant. Nos igitur sententiam ipsam auctoritate apostolica
confirmamus. Idem.

In presentia et c. absque liberis. filiis constituto. ff. de
testa. Centurio. et c. Raynaldus. Si vero testator cum talis
conditio apponitur. si sine liberis decedat volo ut hereditas
perveniat ad talem. et si naturales habeat filios evanes-
cit substitutio. ff. ad trebell. ex facto. C. si quis rogatus et ff.
de le. ii. cum pater. C. volo et l. Lucius. C. ult. Item si filius fuit
natus et ille premoriatur. dicitur sine liberis decessisse. ut infra
j. de testa. Centurio et ff. ad treb. ex facto. C. pen. Item si
dicatur si sine herede decesserit substituo talem nomi-
ne heredis soli filii intelliguntur. ff. e. ex facto. C. ult.
Item si non habet filium. sed habet nepotem ex filio substitu-
tio evanescit. C. de c. d. ins. l. i. et C. de insti. et sub. gen-
aliter. Item scias quod qui rogatur restituere hereditatem a-
liis nil potest alienare. C. comm. de leg. l. ult. Item in casibus qui
notantur in auten. ibi posita quartam tamen per trebell. potest
retinere sibi. Item si filius sit rogatus et falcidiam cum quar-
ta potest retinere. j. de testam. Raynutius et c. Raynaldus.
Vel utraque quarta retinetur. Si non rogatus est restituere nec
quid sit de hereditate. tunc ad minus quartam retinuit
constituto. C. ad treb. auten. quod rogatus. Item sed pure quis
rogatus alicui restituere hereditatem nulla facta mentio-
ne de filiis. si tamen postea habuit filios vel nepotes constitu-
tio evanescit. C. de fidei commis. cum acutissimi. C. de i-
sti. et substi. generaliter. ff. de c. d. et de cum annis. cum his-
se et sua. ista duo requirebantur. quia sua sunt ipso iure. nec non
potuerunt quia illa restituere tenebatur. et sed dominus fuit tamen como-
dum inde testari non potest. C. de leg. l. ult. ff. ad treb. quidam.
C. si quis filium. secunde tamen. non quod presumitur maior. nec pre-
datur minor. C. de in integrum re. mi. si minorem. ff. de
minoribus. nam postea. Verbum dubium. sed non est verbum
dubium in iudicio interpretandum est contra eum. ff. de v. ob.
inter stipulantem. C. i. et ff. de iudic. si quis intentione. ff.
de reg. iur. In ambiguis. et s. de sepult. Olim. sed istud
est hodie propter religionem per qua multa contra ius sunt consti-
tuta. ff. de relig. et sumpt. fu. sunt persone. sed quia propter
totum. ff. de iur. dot. In ambiguis. Vel ideo non fuit
contra verbum actoris sed testium et est ar. quod ubi verbum testis ambig-
uum pro eo sit interpretandum. ut hic. et s. e. ex litteris et j.
de fide instru. Inter dilectos. in fi. et est notabile quod dictum
testis dubium semper contra eum qui produxit est interpretandum.
et est ideo quia qui potuit clare et aperte debet proferre quod si non
faciat. sibi prodest obscura prolatio. j. de testi. cum tu. Item nec
absolvitur. ut ibi et hic. sed quia non quod. s. e. de etate a
teste. ut certificetur iudex saltem. sed dicit iudex qui
ipsum testem examinaverat debuit querere ab ipso. et est
post aperturam ex officio suo potest querere interpretationem
a teste sui dicti cum ipse debeat interrogare quotiescumque
necesse fuit. ff. de iur. act. Nam cum et contra tu mati pr.
c. v. et dicunte et j. de fide instrum. cum. io. Item est expres-
sum. quod testis qui confuse dixit testimonium iterum est
examinandus. j. de testi. cum clamor. sed ad petitionem partis
non debet hoc facere. iuramento fit. Vel non dicit expressum et tamen
debet audiri. C. si adversus ven. l. i. et C. si adversus do-
na. l. i. et in const. imperatoris. Sacramenta puberum.
B. qui monasterium intravit. Ingressus monasterium

fingitur interdum et rogatus est restituere primo vel est ei
primo est constitutus. Si aut rogatus est restituere loco religioso
vel ecclesie vel expendere in pias causas non evanescit constitutio per
ingressum monasterii in auten. de san. epi. C. sed si presbyter.
Vel sumptibus fuit illud auten. C. ad trebell. ut rogati. Si vero
ille qui rogatus est restituere hereditatem primo vel legatum fiat di-
cuius exiguntur duo. ut substitutio evanescat. ut precio
maneant in ecclesia et reliqua expendantur in pias causas
ut in predicta auten. dum per ingressum monasterii evanescat sub-
stitutio ita quod teneat monachatus. Alias non evanescet constitutio.
si fiat monachus sed cum dicitur tradat se et sua alii ecclesie et
sicut evanescit substitutio. arg. predicta auten. ut favore ec-
clesie. Non credo quod evanescit. Si in casu predicte auten. nec
extendo ad alium casum. B.   4. In medio. nil possidetur ob
tinet qui in sinu titulus probat
Licet causam quae inter ecclesiam Ravennatem et
commune Faventinum super iurisdictione comitatus
ac districtus in villa san. p. et castro alio
ventilatur quem de iure ad se spectare dicta ecclesia proponebat
et c. Porro attestationibus publicatis syndicus
Faventinorum proposuit se velle in personas tes-
tium ex altera parte productorum quosdam obicere
et probare. Iconomo ecclesie asserente id sibi non de-
bere. Sed tamen interlocuti dicti eumus ipsum non
tenemus audiendum. cum infra terminum mensium
spatium in nostris litteris comprehensum testes hinc
producere non curavit infra quem tamen testes non
quia plures inducere potuit. tam in personas testium quam
super principali negotio. post hoc idem obiecit testes
predictos quod corrupti falsa dixissent. Unde quia
talis exceptio non solum ante sed et post sententiam potest
opponi. licet non multi crederent Faventinos prae-
exceptionem ipsam per excogitatam malitiam ad impe-
diendum processum negotii obiecisse. quia tamen noluimus
a iuris tramite declinare. magistro G. et T.
precepimus ut testes quos super hac exceptione procura-
tor Faventinorum duceret producendos. infra terminum
sibi acciperent ac examinare curarent de singulis
circumstantiis subtiliter inquirentes. Indulto ex
tunc alio mense procuratori ecclesie supradicte infra
quem si vellet ad reprobationem illorum testes produceret
coram eis. et c. Quamquam autem pro Faventinorum
testes multos produxerint super negotio principali.
sex tamen ex illis vi. remanserunt concordes. cum alii
sibimet invicem sui testimonii contradicant. et
quidam alii super in dicto sui testimonii vacillarent.
Ad reprobationem vero quorundam testium ecclesie Raven-
natis et si ex parte Faventinorum quidam sint testes
inducti plures tamen illorum repellantur quia sibi in-
vicem contradicunt quidam vero
alii penitus nihil quamvis non reprobent expresse vel
quia ad eos tamen male fame sunt et levis opinionis.
quia eorum dicto nulla vel modica fides est adhiben-
da. Hiidem testes Faventinorum generaliter repellunt quia
non probant illud ad quod probandum eorum syndicus se
astrinxit. videlicet quod corrupti falsa dixissent quin
et si de corruptione videantur aliquid dicere de falsita-
te tamen nichil penitus dixerunt et c. Ex premissis igitur evi-
denter apparet quod ecclesia per testes numero plures quam

Duo que sequuntur annexa proposuit idem esset si copulative [illegible]
si disiunctive de hoc s. de [illegible] cum [illegible] advocati in
fine libellorum [illegible] ut ar. [illegible] ponit hanc clausulam non astringens
se ad probandum omnia [illegible] ut dicit hic. pe.
C. Et colligitur ex glo. ij. et dicitur hic iuxta alias. quod hec exceptio
opponitur ante sententiam nec sufficit sic opponere et probare quod corrupti
falsum dixerunt. Ubi autem post sententiam excipitur ante executionem
ad sententiam rescindendam non oportet plus addere probari. scilicet
quod iudex secutus dicta eorum sic pronunciavit per iura alle. in [illegible] glo
so. an.
Ratione eo dicta ipsorum reprobanda sufficiebat quod criminosi erant
Testes si ageretur ad hec. primo fuerunt Faventini repulsi per multo
[illegible] quia j. [illegible] sibi assignatum de [illegible] nil probaverat
ut. s. in prin. Solum ergo de corruptione et falsitate probandum
obiecit [illegible] hoc Inno. hic

[illegible] quasi [illegible] dicit [illegible] quod contra quem [illegible] hec

bz potius lux ueritatis assistit. cum et a parte aduersa ne-
go et ii pruniora in suis testimoniis expres-
serunt. sufficient ostendit quod a .l. annis et
citra cum omni iurisdictione honore atque districtu
loca ipsa supradicta possedit. per quod patet quod si quis
fauentini a .l. annis citra sicut eorum uidimus te-
stes deponere aliqua seruitia in locis prefatis
supradictis illa proculdubio sine iusto titulo percipere
inceperunt. cum duo in solidum eandem rem et eodem
modo in solidum possidere non possint. maxime cum
hiisdem fauentini iustum titulum possessionis
non ostendant. et ex priuilegiis imperatorum et ro. pon-
tificum fauentinis concessis euidentissime colligatur
possessionem ipsius ecclesie in predictis locis iustam
fuisse. Cum ergo constet fauentinos ab eo tempore quo
se possedisse probare contendunt minus iuste
ac sine titulo aliquo in predictis locis temeritate
propria occupasse et yconomus eiusdem ecclesie pe-
tierat a sua tuitione sui inquietatione sic pre-
missis aliis facientibus plurimis nos agnoscentes in
hoc casu non esse locum interdicto uti possidetis
ut dicere debeamus uti possidetis ita possideatis
cum probationes ecclesie longe sint potiores et ideo sit
iudicio sororum cum fauentinis sibi condempnamus super
iurisdictione honore atque districtu et aliis ad hoc
generaliter pertinentibus in locis predictis quo ad pos-
sessorium iudicium quo tamen modo actum est per-
petuum silentium imponentes et prohibentes eis
ut nec per se nec per alios presumant sepedictis fauen-
tinis ecclesiam aut habitatores predictorum locorum aliquate-
nus molestare. Idem.

Licet causam. et .j. proponebat. et .j. sub titulo. ista fu-
it lis contestata coram domino papa. ut .s. de iura. ca-
lump. c. causam. c. per si est et amissa fuit recepto testi-
um iudicibus et testibus receptis remiserit ad papam de-
positiones eorum. Tum tamen. Nota quod iudex ex officio suo
potest prefigere terminum producendi testium. j. de testi.
In nomine domini. Item ad exceptiones. j. de except. pastoralis.
Item ad accusationem criminis. j. de clandes. despon. cum in tuo.
Item ad accusandum. j. de accusat. licet. et C. cum accusa-
tores non pos. sed eadem et .j. de fide instr. accepimus. Item quando
impetitur status alicuius. C. de ingenuis. diffamari. Per
sententiam potest opponi. sic .s. de prescr. in nostra. et C. de fal.
querelam. distinguitur tamen quia aut questio de falso mota
fuit in iudicio aut non. si fuit mota nunquam postea pre-
textu falsi retractatur sententia. C. si ex fal. instr. l. i. infi.
et .ij. infi. si appellatum sit tunc non ad hoc potest opponi in
causa app. C. de fide instr. l. ult. infi. et testes produci pos-
sunt. C. de tempo. app. plane. in fi. sed si nunquam questio
falsi mota tunc sed non sit appellatum. non tamen transit in
rem iudicatam. usque ad .xx. an. C. de fal. querela. et .j. de
except. cum venerabilis. et no. quod secundum quosdam non suf-
ficit probare testes esse falsos. nisi probentur corrupti. ar. ff.
de re iud. diui. quod locum uidetur in eodem casu et hac
decretali. alii probabilius dicunt. ut .ja. b. quod sic sufficit proba-
re instrumentum esse falsum. C. de fal. instr. l. plt. et ult. quia
et testes cum habent hinc inde parem uim. C. de fide
instr. in exercendis. et facit ad hoc ff. de except. qui

cogitis. et C. de transact. si ex falsis. sed nunquid sufficit pro-
bare testes esse corruptos. arg. quod sic. iij. q. vj. §. diffini-
tiua. §. venales. et C. quando prouo. non est nec. venales. et
j. de testi. sicut. econtra uidetur quod non. quia non sufficit probare corrup-
tionem. nisi et iudex secutus fuit dicta corruptorum testium. j.
de re iud. cum .j. et a. C. si ex fal. instr. falsam. si-
militer non sufficit probare falsitatem. nisi probet iudicem se-
cutum fuisse illam ut patet per nominata predicta. Item non quod
sententia que lata est per falsos testes. uel per falsa instrumenta. non te-
net sed retractanda est. ff. de re iud. diuus. et potest retrac-
tari per in integrum restitutionem usque ad quadriennium. uel per actionem in
factum usque ad .xx. an. uel si criminaliter agatur usque ad
ubi de hoc in glo. ...
.xx. an. C. de fal. querela. et .j. de except. cum venerabilis.
Excogitata mala. si de hoc constaret condempnati deberent ad
expensas. s. de do. et contu. finem. uel de hoc. Circumstantiis.
sic. j. de testi. cum causam. et .iij. q. ix. nichil. ar. et .iiij. q.
.iij. testes. Reprobationem. no. quod possunt reprobare testes a dic-
tis meis. et due reprobationes possunt fieri et non ultra.
j. de testi. sed dilecti. Credicante. uel non ualent. iij. q. ix. in-
dicio. et .iiij. q. iij. §. qui falsa. et j. de appell. sollicitudi-
nem. xxiiij. q. viij. quam autem. et C. de lib. causa. cum precium si-
gillatim. sic .s. de elec. bone. et j. de acc. dilecti. Expresse. cri-
minibus expresse non pertinens. Leuis opinionis. quod a-
stitit per attestationes ex parte archiepiscopi exhibitas. ad illos.
ut .s. dixi. et ille est qui examinauit testes debet significare
iudici quanta fides sit testibus adhibenda. ff. de testi. l.
.iij. et j. de fidei. astitut. Modica. non tamen ex toto. nulla.
j. de sy. per tuas. quamuis tamen in alio casu loquitur. Quorumque teste.
qui inducti sunt ad falsitatem probandam. ad quod se as-
trinxit. sic uidetur quod si aliquis se astringat ad duo proban-
da quorum alterum per se sufficeret quod tamen non sufficit probare
unum nisi impleuit intentionem suam ad quam se obligauit.
C. de rei uen. l. ult. ar. s. de causa pos. cum ecclesia. et ff. de ex-
cusat. tu. qui testo. ar. contra. j. de appell. significante. infi.
si significauit. infi. et j. de presen. cum iam dudum. et ar. ad
hoc. ff. de cond. et de falsa. et ex eo quod dicit astrinxit. uidetur
expressum quod sufficeret alterum probare nisi specialiter se obligas-
set quod est uerum. ut .s. dictum est. Pla. fuit in contraria oppi-
nione. sed quid potest probare testes falsum dixisse. re. in di-
recte. ex patet. j. de testi. ex tenore. et c. series. et C. de con-
trah. stip. optimam. uel potest probari per alios testes quod corrup-
ti fuerunt precium inde recipiendo. sed ponimus quod pro-
batum fuisset a parte alterum istorum tamen. nunquid iudex
sententiabit ad dictum eorum qui falsum testium ... nec ad-
sunt alii testes. quorum testimonia sequatur iudex. satis
uidetur quod sic ex eo quod hic dicitur. et sibi imputet quod ad utrumque
se obligauit. quia plus uoluit fidei adhibere falsis uel cor-
ruptis obligando se ad utrumque. secus esset si alia
obicerentur per alia crimina. ut ab eadem repellet. Vel hac
forma. quia iudex etiam ex officio suo posset illum repellere an-
probatum esset fatuum uel proditionem. licet ad crimen non pro-
beretur. dum tamen utrumque per se sufficiat ad priuationem. quia cri-
mina. uel sicuti claruerit. puniendi. sed xxiiij. q. iij.
cum de hoc dixi. s. de sept. ex parte. Possessionis titulum. sed quare
tenentur isti ostendere titulum probent se possedisse. cum
et possessor non cogitur dicere titulum sue possessionis. ij. q.
vj. §. i. cum et vj. q. ult. actor. propter hoc dicunt quidam quod si
possessor petit se non inquietari. tenetur probare titu-

et ff. hic tenet Gof. et ost. et sic quod no. j. de testi. presen-
tium in glo. ij. et hoc est uerum quia probata corruptione appetit
illum precium ... quod non. j. ... finitur
in ult. glo. et ff. de testi. l. iij. §. lege. et iiij. q. iij.
§. item in criminali. ...
pilia. Jo. an.

hoc magis placuit Jo.
quod ... ut dixi in ... q. et hoc
placet dn. Jo. an.

et in spe. de sen. pla. §. fi. ...
... cornelia de fal. ...

hoc potest esse uerum ... ubi
expresse obligauit se ... quod non ... et sic posset
hoc intelligi ... C. de fi. instr. l. fi. sed ubi
non sic hoc expressit sufficiat
quod alterum probet falsitatem
uel corruptionem cum tal[is]
sit intestabilis. i. non admit-
tendus in teste. iiij. q. iij.
§. item ... l. Julia. et in fi.
de elec. ut circa ... in
glo. si aut.
quo.
quo.

V

lem. ar. j. de prescript. si diligenti. et. j. de si diligenti. et. j. de decim. dudum. et. C. de prescript. lon. t. diuturna. sed hoc non est uerum. ad hoc n. ualet assignare titulum cum agitur interdicto uti pos. ut per hoc uideatur habere potiora iura. quia qui potiora iura habet optinet in hoc interdicto et tenetur titulum probare quod nec ui nec clam nec precario possidet. unde optinebit. insti. de interdic. § retinende. se cundum tamen in hoc interdicto non est necesse probare quod quis iuste possideat. sed sufficit quod nec ui nec clam nec precario ab aduersario possideat. ff. uti pos. l. si duo in prin. et l. iij. hoc autem quod nec ui nec clam nec precario ad tempus litis ar. referendo. insti. de interdic. § hodie. eodem modo. ubi non dicat eo dum. ff. de acquir. pos. possidi. § econtrario. nam unus potest habere ciuilem et alius naturalem possessionem. ff. de precar. et habet. § eum qui sic. ff. commodati. si ut certo. § ult. sed contra. ff. uti pos. l. iij. in prin. ubi dicitur quod unus habet iustam possessionem et alter iniustam. et. ff. qui satis. da. cogun. sciendum. § si fundus. et. ff. de iure dotium. quamuis. et. C. de iur. do. in rebus. ex quibus colligitur quod maritus est dominus. ff. dotalium. et uxor sibi. hoc uerbum eodem solutio in quantitatem. occupasse. et ideo procedere non possunt. quia in occupatis et inuasis non currit prescriptio. xvj. di. i. et. xvi. di. q. iij. licet. et. j. de prescript. cum a ui turbatiua. nota quod multiplex est uis de quibus habes. s. quod metus causa ad audiam. et in uideas. dicitur tamen uis turbatiua. cum turbatur possessio. ut in dubium reuocatur quis possideat. et illa spectat ad interdictum uti pos. ut in rebus inmobilibus. uel ad interdictum utrobi in rebus mobilibus tantum. ita possideatis. quia tamen locum habet interdictum in casu ubi unus possidet et alter inquietat eum in possessione. non tamen iudex debet pronunciare uti priora possideatis. sed ne inquietet possessorem. ff. uti. pos. l. i. § ult. et. C. e. l. una. uerum dicitur tamen hoc interdictum inter eum qui possidet et inter eum qui non possidet. sed inquietat. ff. uti. pos. si duo. § ij. in casibus non uicit utrique. § quandoque. si reddit inter duos possidentes. unum ciuiliter. alterum naturaliter. ut fructuarium et proprietarium. et neuter possidet ab alio ui. uel clam. uel precario. et tunc debet iudex pronunciare uti possidetis. ita possideatis. non tamen ita consuescit sub illis uerbis. uti. pos. et est quia sic daret gladium utrique parti. sed debet examinare qualitates possessionum et personarum. et distinguere eas in sententia sua sic. pronuntio te habere possessionem proprietatis ciuilem. et ego pronuntio te ita possidere. ut possidetis. et tu probasti de possessione usufructus naturali. et ego pronuntio te possidere. ut usufructuarium. i. uti possidetis. et ita possideas. ar. insti. de actionibus. § actiones. sed si non liqueat ei de qualitatibus possessionum. non ferat sententiam. unde si utrique dicit se in solidum possidere naturaliter et ciuiliter. et utrique probat. si unus probat melius. iudex proferat sententiam pro eo. ar. hic. si uero probationes pares sint. tunc in nullo habet litera ista. quod iudex ita debeat pronunciare uti possidetis. ita possideatis. ut dicunt quidam. sed non uidetur hoc hic dominus. quia scit quod impossibile est quod plures. scilicet utrique in solidum possidere. ut hic. et. ff. de precar. duo. ff. de acquir. pos. possidi. § ex contrario. ergo cum non sit maior ratio quare unus possideat quam alter. et non constat ei quis possideat. sic sedeat ad tempus utrique. quia de re incerta non potest ferri sententia. xxxiij. di. iniuste. et. xi. q. iij. quemadmodum. et. ff. de re iud. si uni ex pluribus. quia non licet ei de causa ne ei sententia contineat impossibilitatem. per sententiam. n. debet ius declarari. ff. si seruitus. uendi. l. sicuti. § si queritur. sed per talem sententiam nulla fit declaratio. et hoc uerum est. si unus ostendat titulum sic hic. dicit quia sententia est pro eo qui habet titulum. si tamen constat cuius ad initium precauit. contra eum debet sententiari. § ubi probationes. omnino sunt pares. s. e. ex litteris. et. j. de fide instru. c. inter dilec. in fine. ubi nullus ostendit titulum. uel utrique. et omnino sunt equales probationes. nec apparet quis ad initium precauit. sorte diuinat. ff. de iud. sed cum ambo. ff. fa. hercis. si quis. § i. C. comm. del. si duobus in prin. et. xxvi. q. ij. sors. sed non quod interdictum uti pos. datur possidenti. et eum tuetur. datur et ad exipiendam alii. actio non datur possessori. ff. uti pos. l. i. § retinende. et. § interdictum. locum habet tamen de possessione soli retinenda. ff. uti pos. l. i. § ij. et in insti. de interdic. § retinende. et. § sed interdicto. sed interdictum utrobi de rebus mobilibus tamen locum habet. et proponitur pro tenenda possessione rei mobilis cum inquietatur. ff. utrobi. l. una. et insti. de interdic. § retinende. et. § sed interdicto. et exponit utrobi ex inter et ubi et ubi ponitur pro apud et utrum pro quam. cum apud quem rei mobilis est. sed dominus hic quod per possessionem solidatur hoc. hoc interdictum uti possidetis et. pro iuribus incorporalibus et usufructu. ff. uti pos. l. ult. ff. si sui. uen. sicut. § ambo. ff. de seruit. uen. quotiens aqua. l. aut. debaranus. diximus debemus dicere eccam. ius suum. possideat. et. contra. fauent. non inquietet eam. per seruitutem. et ubi eodem plura. uti pos. sed et est hic casu resoluunt in singulare. quare fauent. hic accipitur sententia nomine communis fauentie. et non priuatoris. unde significatur contra de religio. do. constitutus. et. j. de capit. mo. dilec. C. de sen. ex. et interdicto. l. i. et. s. de elec. cum dilectam. dic ut in dictum est. uel potest dici quod ecclesia non minim curat de hac sollempnitate. quia inuenio quod quamuis contempnat monasterium et non peccator ipsius. s. de in integr. rest. suscitata. et. j. de censi. sopite. et. i. de sepl. in nostra. potiores. qui potiora iura habet optinet. debet. C. de edic. diui adri. tol. l. ult. B.

Per tuas litteras intimasti quod cum. t. presbiter tertius cuiusquam dum per septennium iuxta concubinam nec prolem suscepit interim ex eadem ac ipsam postmodum diuitens ab eo ad propria non post multum temporis redisset. filium quem reuerteretur in domum eius peperit ex eo se asserit suscepisse et. j. Quia uero mulier illa de dolo. t. se suscepisse. et de quo agitur prius mutuus constanter asserit et idem. t. prefate mulieris perpue deinde instantia ipsum filium publice recognouit. et filius eius notatus ante fuit. et tutus ab amicis eiusdem mulieris postmodum iuramento in contrarium prestito. non est standum. cum nimis indignum sit iuxta legitimas sanctiones ut quisque sua uoce dilucide protestatus est in eundem casum proprio ualeat testimonio infirmare. unde apparet per a fis quod presbiter. r. sophiam neptem memorati. t. est prima facie presumitur a nobis non potest habere affectionem in uxorem. Id. in eodem. generaliter.

et ligitus

Pertinacis et i. nominatus. vendicet. Nominatus nam sola
nominatio non facit eum filium. C. de pb. no eplis.
et C. de testam. uz. et C. de lib. instit. si p. et C. de pb.
no iudic. et ar. j. de presumpt. illo. in firmate. verba
ista sumpta sunt ex ille lege. C. de no. ini. per gen
alit. cum. n. assertioni coniugum credatur. quod as non sit
eorum filius. j. qui filii sunt le. transmisse. misto forti. cre
ditur eis. quod as eorum sit filius. j. qui filii sint. le. per
tinaciter. et ff. de pb. et matris. sed tunc post presumendo est
pro primo quod pres cum primo negauit illum esse fi
lium suum. ut pz in integra quod pro secundo. cum non
sit uerisimile quod in filium suum tam graue quid dixis
set. ar. j. de presumpt. litteras. vel non statur secundo iu
ramento. quia si non fuisset filius illius non potuis
sent uisca eius non fuisse mota. ff. eo. j. de presump
tione. afferre. et xxiij. q. iij. ca uindicta. sic et secundo quod pris
testis est dz et non secundo in contrarium plato. j. de testi
cum in tua. ar. et preterea. patris affectus omnem
uincit affectum. C. de patr. tui. l. ult. sed uidetur quod potius
secundo quod matris standum sit quam primo. quia potius iura
mento quam simplici verbo creditur. maxime cum alia
presumptio precessit quod de alio sit genitus. sed fauore filia
tionis potius statur eorum oppinioni et nominationi utriusque
parentis. conobrinus. sic pz quod consanguinitas presump
tiue probata. C. dissoluit matrimonium. sed propter auctoritatem
rei. sententia lata primo preiudicat aliis. iij. q. vi. h quod p
pe. et j. de accusat. ad petitionem. et lxxxi. di. tantis. b.

Quoniam contra falsam

Quoniam contra falsam assertionem iniqui iudicis innocens liti
gator quandoque non potest ueram negationem probare. cum
negantis factum nulla sit per rerum naturam direc
ta probatio. nec falsitas ueritati preiudicet aut ini
quitas preualeat equitati. statuimus ut tam
in ordinario iudicio quam in extraordinario
iudex semper adhibeat aut publicam si po
test habere personam aut duos uiros idoneos
qui fideliter uniuersa iudicii acta conscribant.
videlicet citationes dilationes recusationes excep
tiones petitiones responsiones et interrogationes con
fessiones testium depositiones instrumentorum productiones
interlocutiones appellationes renuntiationes
conclusiones et cetera que occurrerint competenti ordine
conscribenda loca designando tempora et per
sonas et omnia sic conscripta partibus tribuantur.
Ita quod originalia penes scriptores remaneant.
ut si super processu iudicis fuerit suborta contentio.
per hoc possit ueritas declarari. Quatinus hoc adhibi
to moderamine. sic et honestis et discretis defe
ratur iudicibus quod per impudentes et iniquos innocentium
iustitia non leditur. Iudex autem qui
constitutionem istam neglexerit obseruare. si propter eius
negligentiam quid difficultatis emerserit per supe
riorem iudicem animaduersione debita castige
tur. nec pro ipsius presumatur processu nisi quate
nus in causa legitimis constiterit documentis. Ho
norius. iij. archiepiscopo lugdunensi et eius suffrag.

Quoniam contra fal. et j. negantis
factum nulla directa. probatio directa ideo dicitur quia indi

Quoniam in hac lege statuit iudex quod debet habere duos uiros ydoneos
qui scribant acta iudicii et si quid difficultatis emersit punietur
per superiorem et non credetur ei super processu nisi quatenus
legitime probata iudicii constiterit et legitimis documentis

recte bene probatur negatiua. j. de testi. ex tenore. de trac
tatu tamen plene dictum est. s. de elec. bone. et que in dicta sunt.
hic possunt notari. et ideo hic non dimus. quod in ex ordina
rio. i. delegato. iij. q. iij. c. spatium. vel ei. auct. et extra
ordinarium notat quando proceditur in figura iudicii. sed
iudex procedit ex officio suo in modum inquisitionis. vel de
nuntiationis. j. de accusat. inquisitionis. et c. sicut in ista. et c.
qualiter. et cum. et c. olim. quia extra omnia conscribendi sunt. duos
uiros. sic ergo uidetur quod tabellio equiualeat duobus. ex
quo loco tabellionis adhibentur duo ydonei. alibi uidetur quod
equiualeat tribus. xxi. q. iij. ff. p. vel. u. auct. et sic uidetur quod
plus credatur scripture tabellionis quam scripture epi-
scopi uel alterius iudicis. quia scripture iudicis non credit-
ur. nisi habeat testium subscriptionem. j. de testi. cum a nob. et hoc ideo
est. quia cum tabellio iuratus est. credendum est instrumento suo.
j. de prescript. ad audientiam et j. de presumpt. illo. infi.
sic et consuetudo regionis habet quod credatur instrumentis prin
cipis. j. de fide instr. cum dilectus. et licet circa iudicia con
datur scripture tabellionis. tamen circa contractus non creditur
ei. nisi habeat testium subscriptionem. In auth. de his. et fal.
C. sancimus. ex quo. uel scriptura inuenitur in ac
tis iudicii uel in archiuo publico. licet non habeat testium
subscriptionem. creditur ei. ar. xxx. q. i. c. i. et C. de fide in
str. In auth. ad hoc. et in auth. de his. qui ingrediuntur
ad app. C. illo. et et hoc ideo colligitur ex hac lege. quia
uidetur sufficere tabellio. uel si tabellio haberi non potest. du
o ydonei ualent iuratum. nec hoc dicitur. quod in presentia testi
um illud fiat. sed tutius est. ut adhibeantur. si adhiberi
possunt. citationes. ut per hoc appareat quod peremptoria sit ci
tatio. si hoc negaretur. uel si reuocaretur in dubium.
ut s. de of. del. grauem. et c. licet. ut sic reus per solam co
uentionem solam non possit postea declinare forum. s.
de foro compe. proposuit. et ff. de iud. si quis postea.
sed uidetur quod de hoc credendum esset iudici cum nuntio credatur.
j. de app. cum parti. et ff. de rebus eorum. qui sub. tu. uel
cur. mag. C. illo. et lxv. di. si forte in fi. sed forte ho
die non creditur soli nuntio. nisi esset publicus nuntius.
et iuratus talibus nuntiis creditur in foro ciuili secundum
consuetudinem lombardorum. iuxta isto uidetur quod non sit ei cre
dendum nisi asserat. uel sine. dilationes. que continere debent quan
tum spatium continet unaquaque dilatio consideratis circum
stantiis maxime et temporum. ar. j. de app. cum sit roma
na. ff. de iud. non minus. nec prima dilatio debet esse perem
ptoria. nisi fieret hoc ex causa. s. de dil. dilecti. et ut sciatur
quando quis possit puniri ut contumax. quia excommunicari
uel in possessionem mitti non debet. nisi post trinam citationem uel
unam peremptoriam. xxiiij. q. iij. de illicita. et j. de
sen. ex. sacro. et ff. de re iud. contumacia. tamen si ad pri
mam non ueniat citationem. condemnabitur alteri parti in ex
pensis in secunda citatione cum uenit. C. de iud. sac
timus. et s. de praesump. querelam ubi de hoc. recusationes. et
sic pz quod iudicis recusatio redigenda est in scriptis.
ar. j. de app. secundo requiris. ar. et c. cum speciali. ar. et de re
cusatione iudicis semel proposita. non debet postea. super princi
pali procedere. donec de ipsa constiterit. si iudex non ad
mittat iustam recusationem cassabitur. quicquid post
ea fecerit si appellatum fuerit contra hoc. s. de of.
del. super quodam in fi. quid iuris sit de recusatione.

enim

negatiuam

Tabellio

di. s. de of. del. suspitois. & j. de app. cum spali. ex
ceptiones. exceptio n danda e in scriptis & redigenda e
in actis. & hic qui ppe appllat exceptiones. q ppoint
ec adusarium. l contra se ptu. qr spalr pmisit de
recusatione iudicis pposita. exceptione pbabili. iudex
no dz pcedere in qone principali. donec de ipsis co
stiterit. s. de of. del. prudentia. ℂ sexta. nec simul de
exceptione & principali cognoscendu e. qr ordo iuris
puertetur. s. de iud. exsistat. & ex ordie istorum litor no
tur quales exceptiones pponant. recusato naturalr
pcedit. & ideo primo pponenda est. l expedienda. l
si illa non pbatur. pponantur postea exceptiones.
& ille coram delegato pbari debent. & p ipsm exami
nari. s. de rescr. sr nutius. & s. de fo. cpetenti. ex pte.
iudicis — & si no iudex statuat. c terminum ad os exceptione
dilatorias pponendas qd facere pot. & dz. j. de except.
pastoralis. pponere debet omes. eam etia iudicem qua
contra alias. & eis ppositis pcedetur stati. primo loco
se iudicis recusatione pcedentibus aliis s eque uiz ex
pedita sit qo recusationis cu illa sit pncipalis qr
ea pbata. alie postea locum non hnt. h. petiones. io
petitio sui libellus dari dz in scriptis. qr s formam pe
titoic dz formari sniā. j. de sy. lz rehi. & si in septem
sint succumbit. s. de iud. examinata. & ut sciat re
an uelit cedere l atendere deliberatione hita. iij. q. iij.
offeratur. a. b. s. de dil. pterea. & si certa sit petitio. si
cecabit iudex temn. ut. v. q. ij. si pmates. & iij. q. ix.
iudicans. & sic e op. ar. q oblatio libelli sit de sba iu
dicij. ar. o p. s. de lib. obla. c. i. § de h. sponsiones. q
debent si ad petitionis actoris. ut p h appareat. lite.
ac. q fit tm p petitom & directam sponsionem ad
eam. s. de lit. cont. c. i. & s. de ele. dud. qua obmis
sa. lz positiones fuerit sinsserte & sponsiones. no tn ua
lebit iudicium. ut i. h. interrogationes. i. positiones
qr actor ponere dz id se quo intendit iure a form
rei. sic potuit tal syndicus. lz tn faciat ad instruc
tom cause. & reus dz spondere credo l no credo. si iu
ratum de calumpn. si iuramentum e. solummodo de
ueritate dicenda debet simplr spondere sic. l si credo.
l si nego. & p has positiones & sponsiones. hic si e lis.
ac. ut dcm e. & sic dca est int sponsione q fit p lit.
ac. & q fit postea ad positom actoris. ut h p. & po
nit ppie. interrogationes q fiut a iudice ex officio.
qr quotiens eqtiris ipm mouet pot interroga
re ptes. ff. de inter. act. uoluitq. & xxx. q. ult. iudi
cante. & postquam aclusum e in ca. j. de fide instr.
cum iohes. & e p s pot interrogare. & uz sponso. s. de
do. & c. p ut. ff. de interrog. act. si sin. ℂ i. & aduo
catus pot interrogare. ff. de adult. si postulauit.
ℂ cdom. c fones. & circumitas e scribi dz. puta i
terrogatus nolunt spondere. tal taciturnitas p c fone hr.
ff. de interrog. act. de etate. ℂ nich interest. & ar.
lxxx. di. si forte. & l. iiij. di. si seruus. & tn c fones fce
ad petiones actoris. l iudicis. l e pars possunt
reuocari. q sunt post lit. cont. si quis pbauit se
errasse. s. de cfes. c. ult. § de h. h. pductiones instr
uum. ℂ ut sciatur intra fit ex hitum tpi a petita
tram postq cclusum fuit in ca. a ptenti pducta

no potest. j. de fide instr. cum dilct. h. interlocutiones.
lz sit scedenda snia interlocutoria. non tn di qr pfe
renda sit in scriptis. suffic qr scripta sit i actis. & illd a
sueuit dici de snia diffinitiua. q n sit lata in scriptis.
nec nomi snie ipso iure. n. q. i. i pmis § & de psoic
an transeat interlocutoria in re iud. di. j. de app. cu
cessante. a pplones. ut sciatur an j. decem dies sit ap
pllatum. qr postea no ualeret applso. ij. q. vi. ante
riorum. & ℂ biduum. renutiationes. postq renuciatum
& cclusum est in ca. nulla admittitur exceptio l al
legatio. l instrm. ℂ de cpensa. l. ult. ar. a d h. j. de re
sti. c. de testibz. & j. de fide instr. cum dil. & s. de. ca. p.
pastoralis. § cauens tn moueat iudice. ut in dec. pa
storalis. loca & tempora. in quo loco h fca sint. & quo
die & mense & quo anno dni oia ista debent scribi
in omibz supradcis. & tn instra sii pressius cora se.
& utriqz pti. cum die & consule & integralr sr edenda
ut. j. di. alioquin. si n edentur ea q cora sr licite
appellatur. j. de fide instr. ℂ pcepimus. & ℂ ut lite pe.
l. i. ℂ de eden. is. ap. q. & scrpt. pp integre dz ee edi
ta. s. de dil. pterea. & s. de scrpt. eam te. & c. cstitute.
& j. de fide instru. ex litis. id e in oibz cotibz instrs se
cus in ppriis pnul. j. de fide instru. cu ing. ff. de ede.
l. i. ℂ de inofci. ti aduersarius illo uelz pbare sim. j. de
fide instr. int dilc. ℂ de contra & cmit. stip. optimā
negligentiam. si culpa. ul neglia iudicis. ps alia
dampnu incurrat. iudex totu resarciet. j. de se. ex
sacro. ℂ de testi. si qn. insi. ℂ de iudic. sancimus. i. fi.
& iudex cum neglit iustitiam facere. litem fac sua.
xxiij. q. ij. si dns. idem & si p inimia iudicis fca e. j.
de emp. & uen. c. ult. & ℂ de euict. emptor fundi
psumatur. lz siquid contcta sr iura q dnt qr sp p
sumitur p hijs q a iudice fca sunt. s. de ele. bone
& s. de renunc. in psentia. & s. e. post cessionem. & j.
de re iud. lite & insti. de fidei. ℂ ult. & ij. q. vi. h e pla
cuit. ar. dixt. io. se h q semp creditur snie iudicis.
si constat de processu cae. sz si reuocatur i dubiu de
pcessu iudicis no e psumendo p ito ordie. si pter
pacta sca & auctores non alr pbantur. sinsis si ea
ostenderint tede latas. in aut. de lujs. cui. ing. ad.
app. ℂ illd. & si acta sr pdita. pbetur pdito & suffi
cit. ul e pcessus pbetur p testes. a. v. j. de pnul. c o
lim. & j. de testibz albinus. & j. de re iud. lite & ℂ de
testam. publicati. tn si exe deniiter aliq excoicat.
stadum e snie sue. lz si adsit. l scripto testiu. xx.
q. iij. cure. & s. e. post cessionem. § de h. si tn dicat se
in ordinate l iniuste excoicatu. iudex aut & aduer
sarius dz ostendere qr debito modo excoicatus e. j. de
sen. ex sacro. i prin. & si ponitur qr si psone ille q debet
acta cscribere appareant se scripsisse oibz actis. si qr
psumitur in tm peis. et in contrarium pbari no possit.
dico qr admittitur pbo in crarium. s. e. pt cessione.
& j. de testi. cu a nob. qr e de iustrm quotienscumqz pu
blicu sit. recipiunt testes. ℂ de pbat. cu pcibz. & j.
de fide instr. cum iohes. nam & ptes possunt attradi
ce actis. ℂ de relat. l. i. & ij. q. vi. ℂ biduum. § uerend
e. & e. & tn contradicere possunt qr eiz a ptui. e. cuilo
e. & e. & tn. ℂ de custo & exhi. re
gia ex mala fide scribi. vt. ff. de custo. & exhi. re.

i. dimissa ar. j. de acc. cum dilectus et h. unum est. dum tamen per plures et meliores probetur contrarium de hoc dictum est. s. e. titulo ex ordine titulorum insinuet decretum. debes colligere quod iste iudex debeat procedere in negotio alicuius cause a principio usque ad finem et quod primo loco debet citare et ita per ordinem. in littera dicit procedere debet. iunctis iiij. diebus quod sententia lata est utraque parte presente vel contumacibus partium a qua non est appellatum et sententia in scriptis appareat in terminis per sententiam tur per ipsum quod si aliqua partium vellet eam impugnare ratione processus non debet audiri quia presumendum est quod omnia sint sollempniter acta ex quo tempore sententie nichil dixit nec appellavit. b. tamen si candidatia detur credo quod taciturnitas partium non possit facere sententiam aliquam que nulla est. ut si lis contestata non sit aut si die feriata esset lis contestata. b.

Ad nostram noveritis audientiam

pervenisse quod sacerdotes et clerici dantes legi regni per quam negativa probatur tenere immitentes a criminibus que probari testibus fide dignis possunt legitime contra eos reputantur insontes si se super hiis purgare valeant. Cum quomodo et infra. Volentes igitur ut hec pestis a tota omnino unitate penitus extirpetur a clericis. hic quia in huiusmodi probatione negative debent tamen ex adverso posita affirmativa probari neminem audiatis.

Idem Aniciensi et Laudunensi episcopis.

Ad nostram et infra. quoniam quidem viles et criminosi et sui similes qui esse non debent immo debent esse bone fame et opinionis. j. de purga. cano. constitutus. contra omnes et cetera qui accusatoribus et testibus a partibus audiendi sunt accusato. j. de ac. l. et c. veniens et quia per tot generationem erat unus quod purgatio admittebatur sed ipsi similes probari poterant contra illos. cum tamen demum admitti debent cum aliquis infamatus est et nullus apparet accusator. j. de sy. de tuc. et j. de purgatione cano. nos inter alios et c. ex tuarum et c. cum dilectus et xv. q. vi. c. i. et ij. q. v. omnibus et j. de accu. accedens sed quia lex illa contraria est omnium est quod totius extirpanda. viij. di. mala consuetudo. lex autem debet esse honesta. iiij. di. erat autem. sed contraria est iuri quia negantis factum nulla est directa probatio. s. e. per. et s. de elec. bone et c. de probat. actor et vi. q. v. scelus actor de tue negativa dicitur est. s. de elec. bone. affirmativa illa non primo probari debet quia ei qui dicit incumbit probatio. ff. de probat. l. ij. tamen si postea probato crimine vel reus probare negativam in directe audiretur. j. de testi. ex tenore et quod cum probationem testium non admittitur plures ... ut hic patet. b.

Cum causam que inter Colimbriensem et Egitaniensem episcopos super statuum limitatione diocesum vertitur vobis duximus committendam. et infra. quod rationes quas per libros antiquos vel alio modo melius probabuntur. nec non testes famam et quecumque alia adminicula in negotio producatis. Id.

Episcopo et archidiacono Senonensi.

Cum causam et infra. per libros antiquos. non quod quod scripta antiquorum librorum faciant fidem. j. de prescript. ad audiam. sed creditur instrumento producto ex archivio publico et si subscriptionem non habeat. xxx. q. i. pervenit et in autentica quin immo. in. app. quod illud et c. de fide instrumenti. aut. ad

hec et s. de in integrum resti. cum ex litteris et ff. de probat. censu et c. arbi. tu. l. ult. et c. cum pot. in pig. ha. scripturas. sed si reperiatur scriptura in aliqua columpna vel lapide ei statur. xxiiij. q. ij. sane. sed scripture que fuerat olim in albo pretoris fides adhibetur. ff. de iure omnium iud. si quis id et ff. de albo scr. l. i. et ij. testes et famam. per testes non antiquos unitus proximo probatur hic dicitur xvi. q. i. plures. sed tunc senibus precipue in antiquis creditur. ff. de l. iij. si cholus. sed fama in talibus precipue cum eorum memoria non habetur. ff. de probat. si arbiter. ff. de aq. plu. ar. in summa. sed ubi ad latio per se tamen non alia adminicula adsint non probantur. iiij. q. iij. sepe fit et ff. de testi. l. iij. quod argumenta et j. de presumpt. illud. xxxv. q. vi. si duo adminicula. adminicula quod et si per se non probent tamen coadiuvant. j. de sy. per tuas et j. de succes. ab intest. cum dilectus et j. de testi. preterea et j. de presump. litteras et c. tuo et sic est ar. quod quod non probant singula multa iuvant. C. de testamentis. sanccimus et ff. ex quibus cau. maio. nec non. C. si quis sepultum et indicia et probat. C. de pena et indicia. b.

Causam matrimonii que inter V. civem et S. puellam Senonensem que se virginem et monacham profitetur noscitur agitari et infra. quod eandem puellam ponatis in tuto in illo monasterio quod intravit ut in secure valeat commorari. donec iudiciali sententia quid agi debeat decernatur. receptum postmodum non solum probationes tamen quas inducere voluit contra mulieres illas quas ad investigandum signa virginitatis ex parte puelle fuerunt introducte. sed et probationem alias hec virgini attingentes quas pars utraque duxerit producendas et quia ut dicit canon. sepe manus fallitur et oculus obstetricis. volumus et cetera. quod ut ad hoc honestas matronas prudentes et prudentes deputare curetis ad inquirendum utrum dicta puella virginitatis premissio sit munita. Gregorius nonus preposito sancti ... Magdeburgensi et dec. eius.

Causam matrimonii et infra. ponatis. s. quia non restituitur in monasterio suo si habuit possessionem illius. s. de resti. spol. ex conquestione et c. ex transmissa et c. litteras et j. de rapto. cum quidam hic ideo fuit quia illa dicebat se virginem esse et sic tunc in duas mulieres ad probandum virginitatem quod si virgo esset. tenebitur monachatus. vel non debuit se restitui. ne ab eo cognosceretur. ar. j. de spon. cum locum. sed est causa iste que impedit restitutionem. vel ponenda est in eo de monasterio quousque plene constet de causa. ne possit pati aliquam violentiam. quia iudex hic providere debet. xxxij. q. ij. si de coniugio fecerit et iij. q. ix. hortamur. ff. de reb. dub. vbi et s. de rest. spol. per ex transmissa et c. litteras. j. de app. ex parte contra mulieres. vir volebat reprobare illas quas illam inspexerant quia erant vile fame et criminose cum ille deberent esse providere honeste et prudentes in facto illo. j. de frig. et malefic. fraternitatis. et ff. de ventre inspiciendo l. i. hic ei probatio matroni viri prefertur. s. e. proposuisti. xv. n. stabitur matroni viri dicentis se cognovisse uxorem. j. de spon. impub. continebatur. et xxxiij. q. i. si quis accepit. cum tamen oculus obstetricis

vignitas

talit. ut hic dicit. et xxvii. q. i. nec aliqua. quasi uirtu
tibus prs. non quod omnia que attingunt causam. et per que possit in
melius instrui sunt inquirenda. sic s. de iudic. exhi
ta. et s. de elec. quod scriptum est. et s. e. pre. non hic ar. quod
in causa tamen aptis attestationibus. Ad hunc alii testes
sunt inducendi. quod inducte fuerunt mulieres. et adhuc
alie inducuntur. ut sequitur. ad idem inducit. i. de spon.
sic. et ii. de consang. et affi. ex litteris. et i. de testi. series.
quod sententia contra matrimonium lata non transit in rem iudicatam. i.
de re iud. lator. et c. consanguinei. ar. con. s. e. iurauit.
priuilegio. priuilegium uirginitatis maximum est. quod replet
paradisum. xxxii. q. i. nuptie. quod sola potens est deo animas
suorum presentare. in auten. de lenonibus. § sanctimo.
coll. iii. et illa est principium aliarum uirtutum. in auten.
quomodo oportet episcopos et alios relig. ad ordinem produci. §
illa. aut secundas. et uirgo sola que ad legem promotionis
reputatur. et item uirginitas corrupta est in uita
ad securam non potest. xxxii. q. v. de pudicitia. et sole uir
gines agniculam sequuntur. xxxii. q. v. si paulus. pa
uca tamen habent hoc priuilegium. ut dicit greg. l. di. quod tria.
vii. § laureola uirgo martyr fideique magister. preter
ceteros dicuntur habere coronam. B.

Cum. bo. me. et ii. Cum acta originalia
dicantur apud priores iudices remansis
se. mandamus quatenus ea cum omni diligentia requirentes
ipsa si poterunt inueniri. et si contra partes dixe
rint legitime proponenda in scriptis redacta ad no
stram presentiam remittatis. Alioquin cum non
reuocetur in dubium de contestatione litis super statu
pigamenti monasterii et quibusdam spoliationibus
contra abbatem eius facta a metbingensi episcopo recipi
atis per uirum personas de nouo audientes. si par
tes audire uoluerint de exceptione tractatum. tam
quod super hoc inueneritis quam causam sufficienter instruc
tam ad nos remittere curetis. Ex actis. ma
ticensis.

Cum bo. me. et ii. apud priores iudices originalia
acta. scilicet apud iudicem uel scriptorem remanere
debent. s. e. cum. et si causa ad alios iudices manauit.
postea illud tradere tenentur. ut hic dicit. et i. c. pre. cum
causam. et sic patet quod attestationes in uno iudicio recepte ualent
in alio. in auten. de testi. § cum iuste. coll. vi. et c. de
arbi. l. plt. in fi. et c. de testi. l. ult. legitime proponenda.
nam si testes coram prioribus iudicibus recepti et publi
cati fuerant alii non recipientur ulterius. i. e. pre. consti
tutis. ad. fi. immo contra ut attestationes potuit recipere. uel si
aliqua fuissent capitula super quibus testes non fuissent re
cepti super illis potuit testes recipere. i. e. pre. cum que uer
titur. Alioquin. si non potuit acta inueniri tunc reca
piantur personas de nouo super statu monasterii et spo
liatione abbatis super quibus de litis contestatione non reuoca
batur in dubium immo illud asserebatur partes. et si tes
tes aliqui recepti fuissent et clause attestationes essent
coram primis iudicibus si uoluerint computabuntur in nu
mero aliorum. et i. de testibus. cum causam. insi. de exceptione.
ad quam iudices primo dare debent operam. sic s. de mu
tuis pe. c. i. § de hoc hic est ar. quod super re spirituali super sta
tu monasterii. s. pot. compositio interuenire. s. de arbi

tris. cum tempore. et c. attingit. § de hoc tamen hic compositione
presiterit si possent sic nec causam differre quod tempore sibi uiam
quod reseruat. De testibus et attestationibus. Eorum.

Placuit. sed queritur ut testes non adducan
tur precio. ut quicumque ydonei et fideles in
testimonium assumantur. ac nisi testium dicat
in iemunus. Gregorius regi toleti. defensori euntii in
hyspaniam. De testibus et attestationibus. eorum.

Placuit. et ii. hoc capitulum habet quidam pro palea. iiii. q.
iii. precio quorum testium non ualet. quod precio sunt corrup
ti. iiii. q. iii. § item in criminali. et c. de probat. l. et. et i. e.
sic. et xiiii. q. v. non sane. et ii. e. quotiens. et xxv. q. vi.
episcopus in synodo. ydonei. ydoneus reputabitur ex quo per
aliquam exceptionem non repellitur. quod omnibus presumitur
ydoneus nisi probetur contrarium. i. de presumpt. dudum. et eodem
de testibus. presentorum est ut omnibus admittatur qui non
repellitur. ff. de testibus. l. i. ff. i. fideles. quod infideles non
admittuntur. ff. e. l. i. et ii. q. vii. non pot. et c. si heretic.
sic nec ad accusandum. e. causa. et e. q. alienum paganis. et c.
quia credendum. Iemunus. hoc de honestate dictum est non de ueri
tate. sic xxii. q. v. honestum

Testimonium. Gregorius regi toleti. defensori euntii in hyspaniam. In nomine domini. et ii. quamuis dicat idem episcopus quod se
absente et inuitissimo fuerunt testes excepti nullius
momenti esse legis noscendum est actione no
uelle. quod de testibus loquitur in hac uerba. sed pre
ea obiicitur eis quod per unam partem gesta fuerunt
oportet ut testibus dentur illo admonito a iudi
ce aut defensore uenire et audire testes. Si
uero noluit uenire. et si non ex inuitabili ne
cessitate quadam uenire non possit. Gammu
um testimonium ualet tamen quod si non ex una parte assiste
rent. sed et ipso presente facta fuissent ante admo
nendo est semper aduersarius ut ad audiendos
testes ueniat. et quod hic omissum est necesse est
ut quod contra legem actum est non habeat firmita
tem. Idem sabino defensori sardi.

In nomine domini. et ii. hoc est per illinus. c. ii. q. i. in pri
mis. inuitissimo. quibus non est credendum. ii. q. i. in primis.
quedam consideranda in testibus que in his sensibus decla
rantur. Conditio. sexus. etas. discretio. fama. Et fortu
na. fides. In testibus ista requires. ne postea. uerba sunt
auten. in auten. de testibus. § et hoc uero. coll. vii. audire.
auten. non est ita intelligendum. ut audiant testes cum deponunt
non cum sunt in secreto et sigillatim sit recipiendi.
i. e. uenerabili. c. de testibus. nullum. et ii. de accusationibus
inquisitionis. § i. sed audire debent testes. i. uide et au
dire eos iurantes et post publicationem uide et audire
dicta eorum poterunt. et hoc seruatur exemplo danielis. quod se
creto examinauit illos senes sacerdotes qui se in se
creto recitauerunt testimonium contra susannam. hoc tamen est cum agitur
in forma iudicii. sed auten. uerum ista ibi sumuntur di
cunt doctores quod loquitur in causa publicationis. et s.
cum dilectus quod tamen et alii. et i. e. significauit
ut lite non contestata. § tamen et alii. et i. e. significauit.
et tunc ut quod aduersarius possit interesse receptioni testium
et audire ipsum per iura ista. sed tu expone. testes. i. at
testationes ut in auten. predicta. de testibus. § et hoc uero
ibi dicit audire attestationes et depositiones. noluit
uenire. testes non recipientur. et ualebunt ac si presens

Placuit. probat casum uel dispensationem testibus non ydoneos non recipiendos et sunt non ydonei precio corrupti uel ebrii et infideles

cet. C. de testibus. Si quando et ff. intelligere licet. ar. alibi. non s.
ut lite si. q. proton. In evitabili. si. n. non potest veni
re iusta causa detentus non reputatur contumax. et sen
tentia contra eum lata non valent. si causa absentie docuerit. et sententia re
vocaretur. i. de re iud. cum Bertoldus. et ff. de dampn. in
fec. si finita. § si forte. et ff. de iudic. pretor ait. in fi.
admonendus est. alioquin non valeret nisi admonitus
presens fuerit. iii. q. ix. caute. et ii. q. i. In primis. C.
de fide instrumentorum. iudices id est in accusatione. iii. q.
ix. c. i. et in summa. C. causa. et q. caveant. et presbyteris. c. sequenti
bus. et generaliter omnia que adversus absentes non patrimo
niam statuuntur non valent. iii. q. ix. omnia que contra legem.
predicam que dicit adversario presente recipi debent. infra
anno. C. § et hi vero. et C. de legibus non dubium. et x.
di. iudices. et xxv. q. ii. imperiali.

Cum aliqua nobis de predictis presbyteris fuit
facinora nunciata. necesse est ut cum cauta
diligentius perscruteris. et sic mulieres pregnante
dictos sacerdotes alios quoque de causa scire aliquid senseris
huc festines adducere quousque districtionem ecclesiastice nihil de
possint que vera sunt aperire. Pascalis papa.

Cum aliqua. et infra. mulieres. et sic mulier ad
mittitur in testimonium contra ecclesiasticam personam.
et i. e. tum laicos et mulier bene admittitur ad testimonium. xv. q.
iii. ex eo. ar. contra xxxiii. q. v. mulierem. istud sic intelligi
debet ubi agitur criminaliter non recipitur mulier ad testimonium
contra aliquem cum vero agitur civiliter aut in modum inqui
sitionis seu exceptionis te admittitur mulier. in quo casu
loquitur hoc capitulum. et i. e. tam littere c. cum quibus pregnasse. et
sic videtur quod socii criminis admittantur. sic. lxxix. di. si
quis papa. et vi. q. i. § si quis cum militibus. contra. i. e. veni
ens. et s. de confessis. c. i. et xv. q. iii. nemini. hic non reci
piuntur socie ad plenam probationem. sed ad presumptionem. sic
servi i. quando ad presumptionem recipiuntur. iiii. q. iii. §
Item servi. t. In omni negotio. quia dicit in omni negotio generaliter
ista restringitur in causa denuntiationis. videlicet debet precedere
fraterna monitio ad hoc ut admittatur ad denuntiandum. s.
de iudic. novit. et infra. de accusat. c. ii. et c. cum dilectus.
ii. et i. de sy. licet heli. et ar. ad hoc. ii. q. vii. accusatio. et.
c. si quis erga. In eodem casu loquitur hoc. c. et hoc patet
ex ipsa littera. et hoc quidem vero dicit. ii. q. i. Si peccaverit
alibi. in causa sua nemo idoneus testis intelligitur. iiii. q. iii.
§. Item nullus. et ff. e. Item nullus. et i. e. de cetero. Item quia
consuevit dubitari utrum criminosi et infames admit
tuntur ad denuntiandum aliorum crimina. et est dicendum quod non.
ii. q. vii. cum sint. et c. postulatus. C. porro. infra. et i.
q. i. multi in prin. quia tales debent esse bone fame. xx
xv. q. vi. episcopi in synodo. et i. de testibus cogen. preterea.
§. i. et infra. de sponsal. cum in tua. ubi de hoc. t. Si pec
caverit. Hug. dicit quod hoc auctoritas extenditur ad omnes sine
distinctione personarum. ar. pro eo. ii. q. vii. quia presbyter et xxiiii.
q. iii. tam sacerdotes alii dicunt quod tantum ad prelatos. ar.
xxiii. q. iiii. ita plane. alii dicunt et videtur melius quod ex
tenditur ad eos tantum qui aliquam habent administrationem
super aliquibus. xxiii. q. iiii. duo ista nomina. de hoc di. ii. q.
i. si peccaverit. et infra. de heretic. cum ex iniuncto. t. du
orum vel trium. i. non paucorum tamen quandam cause requiruntur
plures. sed nulla causa attenta sufficit unus. i. e. licet.

In omni negocio principalis persona dicens
veritatem de re sibi nota: rectissime habenda
est pro teste. Cui adhibito teste uno: efficiuntur
duo testes. adhibitis duobus: efficiuntur tres.
Quod patenter ostendit dominus cum dicit. Si pecca
verit in te frater tuus: corripe eum inter te et ipsum
solum. Quod si te non audierit: adhibe tecum unum
solum vel duos testes. ut in ore duorum vel tri
um testium stet omne verbum. Item alibi affir
mat dicens. Ego sum qui testimonium perhi
beo de me ipso. et testimonium perhibet de me pater.
Nam in lege vestra scriptum est. quod duorum hominum
testimonium verum est. Eugenius. iii.

Quotiens aliqui propter cognationem propinqui
tatis separari petuntur: duobus vel tribus
adhibitis testibus qui de eadem consanguinitate
fuerint vel totidem senioribus et melioribus loci eius
dem. id est legitime computari. Prelato autem te
stimonium debent sub duplici iuramento. ut iurent se
non privato odio nec amicitia nec pro aliquo com
modo ex hiis que vel erunt vel fuerunt ad hoc
iurandum inductos. et sicut ipsi dicunt certam veritatem
tatem accepisse a maioribus suis. et credere ita
esse. Idem priori et fratribus sancte trinitatis.

Quotiens aliqui. et infra. cognationem propinquitatis. In
tentio est hec. i. propter cognationem que est propinqui
tas. xxxv. q. iii. c. i. et ii. de eadem consanguinitate. xxx. q. vi. c. i.
et ii. et infra. cum inter. ac. pos. videtur. ar. contra i. e. proxime. se
cundo. Solo ibi. duplici iuramento. i. in iuramento illo du
o articuli continentur. ut i. sequitur. odio nec amicitia. te
ctes. n. iurare debent remoto odio. amore. commodo. ami
citia. ut iiii. q. iii. § Item testium. et xi. q. iii. quatuor. et.
xxxv. q. vi. de parentela. credere ita esse. hodie non videtur
locum habere ex toto quod hic dicit. quia non valet testimonium de au
ditu sine credulitate immo necesse habent dicere quod viderunt
personas omnes in consanguinitate designando gradus
ab utroque latere. vel saltem aliquas personas in gra
dibus aliis non ut. i. e. licet. et ita pertinet. vel ad hunc tes
timonium de auditu. vel adhuc debent addere credunt ad
hoc et ita credere. et a suis maioribus audivisse ut i
dicitur. t.

Licet statutum ut liceat vobis in causis ecclesie vestre ferre
testimonium dummodo unus vel duo ex vobis ad agendum
et respondendum instituantur quorum testimonium in causis quibus
actores et rescales sunt institutum non debent admitti. Idem.
R. hereford. episcopo et albi. sand.

Licet super. et infra. ecclesie vestre. et ita clerici possunt ferre te
stimonium in causa ecclesie sue. xiiii. q. ii. sed prudentia. et infra. e.
cum nuntius. et e. tuis. et i. de iniuriis. et si expresse in fine.
unus vel duo. et sic patet quod duo possunt constitui procura
tores hic tamen agent qui prius litem occupaverint. ff. de
procur. pluribus. et s. de procur. non iniuste. videlicet de hoc. non debent
admitti. quia nemo debet habere duplex officium in causa. iiii. q.
iiii. c. i. et ii. quia singula officia singulis personis sunt com
mittenda. lxxxix. di. singula. et xvi. q. i. prohibemus. et ff.
ad trebell. ille a quo. § tempestivum. et ff. de procur.
Si plures.

Ex parte A. presbyteri ad nos querela est prolata.
quod cum ecclesiam de s. canonice fuisset ad
eptus. et xxx annis et amplius possedisset pacifi
ce. miles quidam. h. nomine tacito quod laycus es
set ad iudices litteras impetravit quod si dictus presbyter
filius esset illius qui primo in eadem ecclesia mini
stravit vel publice interesset fecerant ipsum a pre
dicta ecclesia amoverent. Tandem cum miles per in
terpositam personam eum coram prefatis iudi
cibus traxisset in causam quosdam laycos infames
et notabiles ad testimonium dicitur produxisse. sed cum presbyter
asseveraret illos non esse recipiendos. pro eo quod quo
dam corum latrones et raptores manifesti es
sent. quidam vero in causa alia fuissent contra

ti. de priuto. et se hoc diceret probaturum. Nichilominus
iudices testibus talibus receptis eidem ab sententiam post
appellationem prescriptam ab indicauerit ecclesiam
quam nunc W. miles de presbitero filius detinet oc-
cupatam. et .I. eius. quod si uobis constiterit quod predictus
presbiter non fuerit legitime per testes ydoneos
prescripta ecclesia spoliatus. eorundem iudicum cas-
sata sententia. inuentis et confirmatoribus si que sunt super
eadem ecclesia impetrate non obstantibus. ecclesiam
illam presbitero restituatis eidem. principiis deinceps
non permittatis ex inde molestari. Si uero res a-
liter se habet. eam audiatis et fine debito termi-
netis. testes autem si quos idem .a. in sue asser-
tionis testimonium inuocauerit moneatis taliter ut co-
ram uobis perhibeant testimonium ueritati. Idem
Eboracensi et Wigorniensi episcopis.

Ex parte a. de. et .I. tacito. ex eo quod dicit tacito et c. uo-
quod littere iste non ualebant. j. e. de rescrip. et c. de tran-
sact. ex litteris. sed ecclesia uidetur quia de publica fornicatio-
ne agebat quo casu licet layco uitare tales clericos. xx-
xii. di. § Vnum. et c. nullus. et c. preter hoc. et sic debet admi-
tti miles ad agendum contra sacerdotem fornicarium. quod quidam
concedunt. et ideo dicit tacito quia de facto sic accidit. quia
et si dixisset se laycum nichil interesse sua uel dicam
quod ideo dicit tacito. quia non interat eius. quia non erat pro-
clamans uel patronus illius ecclesie. et ideo tacita ueritate im-
petrauit. unde non ualebant. sed hoc ab initio fuisset oppo-
situm non fuisset auditus. s. de rescriptis. sed intras. et quia
tamen exceptionem dilatoriam obmisit. ualuerunt licet per
assensum unius presbiteri. quia iudicio cepto illam opponere
non ualebant. j. de re iud. inter monasterium. c. de ex-
cept. l. pe. et ult. et si .n. intuitu fuerint illius puta
si esset patronus uel parochianus bene admitteretur saltem
ad denuntiandum licet ipsum accusare non posset. xvi. q.
vii. filiis ac nepotibus. et .i. peccauit. supple sub hac
forma. quod si et cum primo et ideo etiam non potuit
retinere sine dispensatione. ap. se. s. de filiis. presbiterorum
sententiam. et c. pe. et ult. viii. q. i. apostolica. per interposi-
tam personam. s. per procuratorem. et sic patet quod ciuiliter agere
bat ut remoueretur solummodo ab ecclesia. j. de symo.
cum esset. alias si criminaliter ageret non admitteretur et
per se ipsum uel suam uel suorum iniuriam prosequeretur. j.
e. de accus. et .iiii. q. v. l. e. omnibus. sed nec etiam per procura-
torem quia in criminali non interueniunt procuratores. j. de
accusa. ueniens. et .ii. q. vi. si et qui. et § preterea. uide
de hoc et melius. v. q. iii. in criminalibus causis. infa-
mes et notabiles. hic exceptiones in tempore disputationis
debent reseruari. nec expedit repellere testes tali mo-
do nec consitet an quod cum deposuerunt cum possit re-
pellere testes post aperturas testium per testationem premis-
sam ante aperturam. j. e. presentium. et .j. de except. deni-
que. et .j. de sy. licet heli. et c. per tuas. Sed hoc non seruauit
sacerdos iste. unde non ualuit receptio testium. et sententia lata
quo ius testes fuerint repulsi non obstante ap. quia
tamen statim admittitur exceptio antequam deponat si est
criminalis licet cum testes in aut. de testibus. § si uero.
quia incipiunt ante aperturam eorum ne propter negotium
prorogetur. s. de probat. licet alias debet recipi statim et in tempore
disputationum quod seruetur. c. e. cum. si testis odio sui.
sed per hoc quod hic appellauerit admittitur appellatio ut quod au-
diri debeat uolens statim hoc probare. tamen quod prius dixi
ordinarium est licet hic talis de facto contigit. Preterea licet pro-
ter se causam probabilem allegasse ac eam se probaturum
obtulisse. non tamen debet propter hoc sententia reuocari nisi primo probet
testes fuisse tales ut allegabat. quia si cassaretur sen-
tentia. et postea non probaret testes fuisse tales pro ut di-
cebat. et offerebat se probaturum iterum tamen dampnaretur
et sic rediret in pristinum statum quia non debet cassari sententia
nisi prius probetur quod ante sententiam tenebantur probare. quia .i. .n. iudi-
ces isti non uiluissent sententiam nec sufficeret probare quod causam
probabilem allegauit et quod eam obtulit se probaturum.
quia facto postea probauit testes fuisse tales. uel dicas quod
hec exceptio fuit opposita post receptionem testium ut an-
nullaretur dictum eorum. sed non fuit admissa. unde recte ap-
pellauit. de priuto. unde ultimo ad testium non debent
admitti si de hoc constaret. vi. q. i. quicunque. xxii. q. v.
pri. et .j. e. testium. cessauerit. ar. contra. j. de me. iur. ueniens
ibi reuocatur executio sententie antequam agnoscat de
appellatione. hic non fuit. sed in fuit appellatum a diffini-
tiua sententia. hic non fuit sicut est eo articulo appellatum fu-
it. hic ibi simpliciter a sententia. b. non fuit legitime per testes
probata. ad hanc probationem admittitur post sententiam
etiam quasi sententiam hic facere noluit. sed non fuit ad-
missus. et ideo appellauit propter hoc. sic. j. de re iud. cum .j.
et .a. si non non dixisset hoc ante sententiam post sententiam post
sententiam non uidetur audiendus. j. de except. denique. nisi de hoc
non de facto agere uellet quod possit usque ad xx annos. j. de excep.
si tamen uenerabilis. et c. de fide instrumentorum. et s. de proba. licet. preter-
ea ex hoc uidetur quod appellans tenetur probare causam appella-
tionis esse uerum. sic. j. de except. olim. sed quod uidetur quod sufficit
probare quod appellans proposuit probabilem exceptionem
coram iudice a quo appellauerit illam se offerens proba-
turum non fuisset admissus ut probatur. j. de ap. interposi-
ta. l. et c. dilecto. et c. ut debitus. et s. de of. del. est causa.
et hoc idem fecit sacerdos iste quia legitimam opposuit ex-
ceptionem quam se optulit probaturum. Sed illa alia lo-
cum in exceptionibus dilatoriis per quas non eliditur
principale propositum. unde cum iudex nollet admittere pro-
bationem super exceptione probabili grauauit ipsum et reddidit
se suspectum et ideo sufficit hoc solum probare coram appella-
tionis iudice qui procedet postea super principali alioquin
causa remittetur ad priorem iudicem. ut dixi. c. ut debitus.
sed hec exceptio quasi peremptoria est et si non directe saltem pro-
babilem. unde si ultimo releuare causam suam necesse habet eam
probare esse ueram. Alioquin staretur sine lata aucto-
ritate illorum testium quia presumitur pro sententia iudicis quod diu non pro-
batur contrarium. quia per hoc apparet eum frustratorie appel-
lasse. j. de re iud. cum. j. et .a. et hoc ideo probare debebat
coram primis iudicibus ne suarent acta ipsum si fuis-
set admissus et sic acta non se tangunt. unde non sunt acta.
Preterea licet probet se causam probabilem allegasse ac eam se proba-
turum optulisse non tamen propter hoc debet sententia iudicis
reuocari nisi primo probet testes fuisse tales ut ille al-
legabat quia si cassaretur sententia et postea non probaret tes-
tes fuisse tales pro ut dicebat et offerebat se proba-
turum tamen condempnaretur et sic rediret in pristinum sta-

Si uero iudices primo exceptionem quam presbiter
probabat exceptionem contra testes et
sententia non erat lata sed tunc reuo-
cabitur quando reparatur in principali
et ea debuit fieri declaratio sed
cum delegatus fuit quod principalis
iudex fieri debuit de appellationibus
debitis. Jo. an.

statim quia non debet cassari sententia nisi primo probetur quare cum sententiam probare tenebatur. Si enim iudices non tulissent sententiam tamen sufficeret probare quod causam probabilem allegauit. et quia eam optulit se probaturum eius fratrem post eam probat testes fuisse tales si potuit molestari. Ex hoc uidetur quod iudex delegatus tamen debet mittere in possessionem et missum tueri. j. de sy. querelam. infra dicit lauren. quod hoc potest facere delegatus. uel hoc exprimitur in litteris. quia cum sententia lata functus sit officio suo. ff. de offi. del. In litteris quia hoc uidetur spectare ad ordinarium. ff. ne uis fiat ei qui in pos. mit. l. i. § i. et dico quod potest hoc delegatus usque ad annum. ff. de offi. del. et ante sententiam quia semper durat iurisdictio uidetur quod semper possit eum defendere in possessione quam assignauit. cum § fuit aliumax an. lite. a. si non reca... i. si falsum suggessit quia non fuit priuatus ecclesia sua per testes tales. nec iudices processerunt quia illum uidetur esse quoniam ius quia hoc debuit remitti ad priores iudices. et quia deprimam in expensis. j. de ap. ut debitus. et c. cum in ecclesia. uel dicas quod fecit ei in hoc gratiam dominus papa quia non remisit illum ad priores iudices. uel aliter expone. aliter i. non potuit probare testes tales si fuisse ut dicebat per quos lata fuit sententia debet tunc rata manere sententia. sed quod sequitur contrarium uidetur. et ideo expone ut prius uel dic si testes fuerint boni saluum remaneat eius ius. si aliter probare posset deinde sententiam fuisse iniustam. mouere curent. ar. quod in criminibus non sunt cogendi testes et in recipiendo.

Si qui testium ualitudinarii sunt et senes uel debilitate confecti aut paupertate depressi ita quod non possint ad presentiam uestram non possit adduci ad ipsos recipiendos mittatis personas ydoneas et discretas. Alex. iii. beluacen. epo.

Si qui et infra ualitudinarii. ad istos impeditos tali infirmitate. et ad egregias personas debet mittere iudex. ff. de re mil. ad personas. In auten. e. § cum mulieri uel potest mittere ad iudicem loci ut eos recipiat. auten. e. t. § et quia sancimus. § simili modo coll. vii. et dicta eorum sigillata remittat. c. de fide instr. auten. apud eloquentissimum. et ff. e. l. iii. § i. et domus. j. de fide ins. constitutis. uel senectute. et isti possunt recipi lite non contestata sed lite non contestata. i. et j. e. cum olim. Sed numquid senes sunt compellendi ferre testimonium inuiti uidetur quod non. iiii. q. iii. § i. et inuiti. et ff. e. t. inuiti. et ff. de excusat. tutor. l. ii. § i. et ff. de re mil. in maiores dic quod compelluntur per canones propter penam. ar. xi. q. iii. quicumque. et j. de sta. tij. s. c. i. et s. de iudic. nouit. et op. ar. ad hoc ff. de uac. munerum. l. ii. § corporis debilitas. uel paupertate. Sed quare mittitur ad istos quia sunt pauperes uel non possunt uenire potest dici quod ideo quia tales sunt quod dedecet eos uenire ad iudicem forsitan quia nobiles et ita uerecundaretur uenire propter nimiam paupertatem tamen iste licet pauper aliter honesta persona est nec est suspectus propter suam paupertatem et sic non est contra ii. q. i. In primis. et iiii. q. iii. Si testes. ff. de testibus cum ibi loquatur de suspectis.

Sicut nobis est intimatum quidam accepta pecunia de parentela inter uirum et uxorem exhiberent iuramenta per quod inter

ipsos diuortii sententia promulgata. postea uero partium multam inter eos consanguinitatis lineam asserentes se corruptos dicunt prohibuisse ueritati testimonium. Super quo taliter respondemus. quod si uir et uxor aut alter eorum ad secunda uota transiuit testibus de periurio et adulterio uno pluribus uel quibus causam dederunt periuria indicatur. Si uero ad secunda uota idem uir et uxor non migrauerunt diligenter inquirendum est coram quibus corruptos interuenisse. et si tales exhibeant per quos possit perdere corruptionis ueritas comprobari. recepto eorum testimonio est sententia reuocanda. Innoc. testium prauorum cum periuri sint et in hoc alterutrum adimittendum. Idem arch. archiepo.

Sicut nobis et infra de periurio quod statim amissum fuit debet agere penitentiam vii. an. vi. q. i. quicumque. de adulterio. ar. quod si aliquid imputatur alicui uel puniatur de aliquo omnia que sequuntur ex illo imputantur eidem. ar. ff. de adulterio. nam accipiam et aliquo prohibito omnia que sequuntur ex illo prohibentur. Et ar. quod malum precedens aggrauatur per consequentiam ex illo. ar. j. q. i. placuit. ui. et xv. di. si quia femina. si quis uoluntate. ar. contra xv. q. i. Inebriauerunt. primum non aggrauatur per sequentes ex illo sed de utroque punitur. causam dederunt. ar. qui occasionem dat dampni dat dampnum dedisse uidetur. et ita tenetur. ar. l. xxvi. di. presbyter. et lxxxvii. di. si expositus. ff. ad l. cor. de sicar. l. nichil interest. ff. de offi. pre. illicitas. § sicuti. et i. q. i. placuit. ui. ff. ad l. aquil. qui occidit. § penult. l. di. hii qui auctore. j. de iniuriis. c. ult. infra ar. contra xxiii. q. v. de occidendis. ff. de furto. § in. xxiii. q. iiii. nabuchodonosor. circa principium. Solutio. qui dat occasionem dampni si dat operam licite rei et adhibet diligentiam quam potest non tenetur de hiis que inde sequuntur ut in. c. de occidendis si non adhibet tenetur. l. di. sepe. et in lege que occidit. § penult. si dat operam illicite rei semper imputatur ei quod inde sequitur. l. di. quantum dic. et ff. ad l. aquil. Sed mela. non migrauit. ar. quod si isti uel alter eorum ad secunda uota transissent quod non possint separari sed debet sequi de tali corruptione. et hoc quidam concedunt sed hoc falsissimum est et ideo supple maritale quia cum legitime constiterit de ueritate separabuntur secunda coniugia et priora restaurabuntur. j. de re iudi. lator. et c. consanguinei. et j. de frig. et malefi. laudabilem. et c. fraternitatis. et xxxv. q. ix. § quia uero. et c. sequentibus. et cum periuri eis quando credi non debet tamquam periuris quia ad testimonium ulterius admitti non debent j. e. testimonium. vi. q. i. quia iniurias. et xxii. q. v. si quis conuictus. et c. penult. et ii. q. vii. non potest in pena alterius periuria non creditur ut iniungat eis periuria in iuditio tamen credi eis non debet in eodem casu. quoniam in contrarium non est eis credendum. ff. de probatio. per tuas. et c. de non num. pecu. generali.

Veniens ad nos l. presbyter sua relatione monstrauit quod ei obiectum fuit quod in ecclesia de ... canonice non fuisset ingressum. quia promisisset uniuscuiusque parrochianorum baculos suum remittere qui sacerdoti sibi per tempore conuenerant consueuerant per beneficio dari. uerum cum duo ap

paruissent q̄ iurati deposuint p̄dicti p̄barn ta
lem fuisse p̄missionem. et cum alio illoꝝ pac
tum illud factū fuisse. Tu de p̄bro p ut ordo ro
nis exigit iudicasti. et nos tuam snīam cō
firmamus eo quod ille cum eodē erat infectus crimine.
Jn de contra eum testificari non poss3 nisi q̄3
de se confesso adūsus alium in eodē crimine
sit credendū. nec unius testimonium ad codep
natōem sufficiat alicuius. Idem albī scō .l.
ꝑ priori scō. c.

Veniens. et .j. veniente qui debitū veniat dare i
ꝯfligitur .xvij. q. iij. talia. et ff. de calupniatoribz. l.
qm̄ .&. ff. de condictōe causa data. Si mlr̄. cū alio illo
rū. s3 cū crimen symoie sit crimē exceptū. q2 non
admittit ciuib3 ꝑ p̄ncepꝰ crimis ꝑ q̄ fit. lxxix. di.
si quis ꝑ .xv. q. iij. nemini. s. de confessis. c. i. dicas
q̄ tales p̄ uiles nullo m̄ sūt admittēde in accusatōe
clicoꝝ. aut in testiū nisi accusatus male fame. et
opinionis an̄ ea extitiss3. ut. ij. q. v. i p̄mis. et .j. de
sy. p tuas. p̄terea hic erat unꝰ testis s̄ y̆. non eius tīq̄.
p eum ̄ fama poss3 adimpliri de tali crimine ut q̄
sic q̄ fama cū aliis. p̄bat. iiij. q. iij. sꝫ sepe. s3 nō ē
mīn q̄ in crimie ap̄tissime debent eē pbōnes. C.
de p̄bat. l. ult. et .v. q. vi. ephisphanius. q2 ṽ q̄ salu
te hoīs agitur strictius et cautius p̄cedi. C. de app.
adductos. secus ē in ciuili. in q̄ sufficit p̄sumptō
unius testis cū iuramento. ar. C. de reb3 creditis. i bo
ne fidei. s. de p̄bat. sic̄ ꝯsuetudo. pensant negotiū
tū circūstantijs ꝑsonaꝝ et cāe. .j. de iureiur. c. ult.
infi. et ff. de legitimis. tu legitimos. iudicem. sup
ple ad absoluendū illū. nulli de se confesso. sic g̊
p3 q̄ socius crimis nō admittitur in testiū ī eodē
crimie. iiij. q. iij. ꝯ. Jt' ubi. sic. s. de confessis. c. i. ṽ de
h. et testis qui nō solum in eodē crimie fuit s3 si a
sili morbo laboret nō est admittend9 .j. e. ꝑsonas
falliẗ. q2 tū q̄3 admittit socius ut .vi. q. i. ꝯ. uer.
ṽ. si quis cum. et .lxxix. di. si quis ꝑ. solui ꝯsueuit
q̄ socij crimis et inimici nō admittunt ut hic. s3
crimis tm̄ admittunt in exceptis criminibz. ut ibi.
sic. et q̄3 ad detegendā ꝯspirationē socij et iurati ad
testiū admittuntur .j. de testi. co. c. ult. nec unius tes
timoniū. sic p3 q̄ unius testiū non ual3 .j. e. l3 et .iiij.
q. iij. ꝯ. Jt' unius. xxxiij. q. ij. admonē. ff. de q̄dnib3.
matrimoniis ar. ꝯ. viij. q. iij. talia. ff. de dote p̄le. theo
phorph'. lxxxvi. di. tanta. et .xxviij. di. de syracusa
ne. et .xcvij. di. nobilissimus. p̄ o. sepe admittit fides
uni ex⁹ iudicium. xxxiij. q. iiij. Jnnocens. in iudi
cio. p̄sumptionē induciat. illa lex theophorph' testi
cum testator uoluit ei fidem adhiberi.

Cum q̄ et .j. dil. u. cū q̄ susceptis attes
tationibz utriusq3 ptis que ab alij
iudicibz sunt recepte cam ipam fine de
bito t̄minetis. Idem cant. archiepō. et Wi
gor. epō.

Cum et .j. ab alijs iudicibz. sic. s. de p̄bat. c. ult.
et sic attestatiōnes et acta in uno iudicio recepta
ualent i alio. Jn autē. de testibz. ꝯ. qm̄ uilte. et
attestatiōnes coram arbitris recepte ualēt corā a

lijs iudicibz .j. e. p̄sentata. et C. de testibz. l. ult. et C.
de arbitris. l. ple. iudex ad q̄ cā defertur d3 hr̄e ac
ta oīa p̄uous iudicij. et si testes apd̄ p̄mi iudicem
publicati nō sunt. adhuc alij possūt induci .j. e. ō
causam.

Cum nuntius et .j. nō lateat prudentiā
tuam q̄ clici nō sunt a s̄cdo testio se
neg̊ ecce sue. ni alia rōnabil' cā impediat
repellendi. Idem cant. archiepō.

Cum nuntius et .j. repellendi. imo sūt admittendi.
xxiij. q. ij. sup prudentia. et. s. e. in sup ṽ de h. et ist.
de iē. di. ꝯ. uniuersitatis. et ꝯ. ititi autē. et ff. de rer. di.
.j. in tm̄. C. uniuersitatis. et ꝯ. sed in tm̄. ar. ꝯ. insiste.
de test. ꝯ. l3. et C. de testibz omnibz. et .iiij. q. iij. ꝯ. nullū
q2 cā ecce satis uiꝰ sua. so an cā ecce l' uniuersitatis q̄
dic̄ testiū p nullo de uniuersitate h' facit g̊ nec p se.
ar. xij. q. ij. qui manumittit. s3 pone q̄ aduersarius
petat clicos de ecca ad testiū p se induci q̄ ipā eccā
in eo quid debent ꝯpelli. uīr q̄ nō. s. de postulādo. c. ult.
infi. et similis q̄ ptem nō ꝯpellitur q2 nō ꝯpellit' ꝯ
alios inferiores s̄ quindos. iiij. q. iij. ꝯ. Jt' lege iul.
si integra. similis ecce q̄ ipm dn̄o locauit .j. de peius
pbri. g̊ ti ꝯpellit' ferre testiū ꝯ ipm. nemo d3 pcē
ab aduersario instrm̄ ppa. s. de p̄bat. c. i. et C. de testibz
nimis. et .iiij. q. iij. ꝯ. qui itendit. s3 ꝯ uīr q̄ possit
q2 eccā pot' illū induc̄e p se g̊ nō teneẗ illū recipe
ꝯ se .iiij. q. iij. ꝯ. si quis testibz. xix. di. si romanoꝝ. et
actoris et rei equa d3 eē cōditō. s. de mutuis. pe. c. ij. et
testis p utraq3 pte d3 ferre testiū. xxiij. q. v. nō sane.
et nich' d3 licē actori q̄ reo nō liceat. ff. de reg. iur. ni
d3 quidam dr̄t q̄ nō d3 ꝯpelli clicus ferre testiū ꝯ
eccām suam. tn̄ si eccā sua ipm inducat p se sꝫ te
netur. et ꝯpellitur dic̄e p aduersario. ff. de eden. l. i. ꝯ. e
denda. et sic intellē q̄ dr̄ testis p utraq3 pte d3 ferre
testiū. alij dr̄t q̄ uerius uīr q̄ bn̄ debeat ꝯpelli ad h
nō obstantibz ꝯtrarijs signatis q2 nō tangūt hūc
casum. q2 cā ecce non ꝑprie clici. et tacere ūitatē pec
catū est .xi. q. iij. quisquis nec obstat. ar. .j. e. ueniēs
in fine. ṽ de hoc. vbsgo

Super eo q̄ q̄siuisti utrum testes sint re
pellendi in cā criminali t' ciuili. q̄bz
ab aduersa pte crimina opponunt. R. q̄ si ē
an̄ nō sint ꝯuicti l' confessi de crimibz illis d'
modo inde ꝯuincantur in testiū non debēt
admitti. Idem sar' int. archiepō.

Super eo. et .j. ꝯuicti ul' ꝯfessi. Si aūt accusatōm in
stitutam ꝯtra eos confessi l' ꝯuicti fuint si ad h'
in crimie pseuerant ꝯpellunt' .j. e. testiū ubi h'
matia plenius expedit' ꝯ signatur .iiij. q. iij. ꝯ. Jt'
lege iul. et ff. de iniis. qui nō ifa. athletas. ꝯ. calū
niator. ꝑ leges dampnatus tm̄ repellit' a testiō. s3 ꝑ
canones repellit'. siu iam sit ꝯdepnatus siu ꝯ plam
possit ꝯ p̄bari.

De cetero lapsos in accusatōm ul' testiū
q̄ clicum in criminali cā non eē ali
quatenus admittendos censuima sacroꝝ cano
nū manifestius edocet si forte suam l' suoꝝ
iniuriam psecuntur. nec tunc ꝑ ad testimo

Fraternitatis. C. In ca. app. si novis capitulis ... et veteres producuntur ... Pro divisione ... ipse legit producio ... sequitur ... ut ... de testibus ... hic de novis ...

nium sed ad accusationem possunt admitti.

Idem eid.

Districto et. i. canon. quos tes. ii. q. vii. c. i. ii. et iii. et vi. q. i. beatus et xi. q. i. c. ii. et. i. de accusat. c. per tua concilia. Etiam et in exceptis criminibus. que admittuntur laycia contra clericos et viles quibus. et. i. de sy. tanta cum et quales laycia admittantur in accusationem vel testificationem clericorum dicitur. i. de accusa. cum p. et hic notavit do. ar. o. ff. 10. et ber. ff. c. t. l. ult.

In causis ecclesiasticis vel civilibus ultra terciam productionem non debent testes produci nisi ad in(star) quadam sollempnitate que in legibus invenitur expressa. et super dictis testium cum fuerint publicata potest publice disputari. Id proposito et canonicis embrud. ecce.

In causis et. i. ultra terciam productionem. i. dilationem quia in una dilatione plures possunt producere testes quolibet die dilationis possunt producere hodie unum, cras alium. et sic usque ad ultimam diem dilationis finita prima dilatione iusta causa allegata iudex dabit secundam dilationem. et iterum et terciam. quartam non dabit nisi cum iuris sollempnitate prout traditur. i. e. ult. terciam. et in autem. e. t. C. quoniam coll. vii. et hic intellige antequam renunciaverit productioni testium quia non possunt postea audiri. i. e. de testibus. nec danda est secundum quarta productio si iudex iudicet eam denegandam. ut effrenatam multitudinem testium compescat. i. e. significaverit. immo ex eadem causa possunt denegare terciam et secundam dum tamen in prima dilatione sufficienter produxit. ar. i. e. de testibus. et si quarta productio detur cessante causa predicta. s. effrenata multitudine appellatio propter hoc emissa tenet ut in predicta decre. significaverunt. Et dic quod tercia productio fit de sublima dilatione. tamen quod prius dixi servatur de facto consuetudo interpretatur primam expositionem que est optima legum interpres. s. de consuet. cum dilectus. b.

Cum tu fili preposite cum quibusdam canonicis tuis et archiepiscopi vester essetis in nostra presentia constituti et. i. Cum constet testes inductos iurasse quod post appellationem emissam sententiam tulerit et archiepiscopi testes similiter iurasse quod ante ap. nos dicta testium benigne interpretari volentes ne periurii reatu notentur. quod utrumque esse potuit. et quod post primam ap. et ante secundam sententia lata fuit, eandem sententiam decrevimus non tenere. Idem episcopo placentino.

Cum tu et. i. benigne. non quod testes si potest fieri ad concordantiam sunt reducendi ne de periurii reatu notentur. et si non ad litteram. saltem trahendo ad spiritualem intellectum. xi. q. iii. antecessor. quod predecessor. et. viii. q. i. in scripturis. sic et evangeliste reducuntur ad concordiam de po. di. i. periculose. et. xxii. q. vii. c. i. quod ante et omnia testimonia servanda sunt. si fieri potest. iiii. q. iii. si testes. secundum est inc. ar. quod dubia probatio non prodest ei cum causa inducit. sic quod de pluribus. i. intra. sed ar. quod in dubiis pro eo iudicari consueverit. i. de fi. instru. inter dilectos in fi. et. s. de proba. ex litteris. ff. de regl. iur. secundum in dubiis. sed videtur quod in tali dubio

potius debuit pro interpretari quod erat exoriendi quia sic fuit servatum pro predictam ante. nam exercendo est medicinalis. ii. q. i. multi. et sic tradere quam satanae ut spiritus eius salvus fiat in die domini. xi. q. iii. audi. debuit quia et ad cautelam saltem debuisset mandare illos absolvi. i. de ap. ad presentiam. et. i. de sen. ex. per tuas. sed hic decreverunt pro testes ne de periurio notarentur. saltem de facto quia sic testimonium testium non reprobatur. testes tamen interim infames qui ex facto testes non timentur. s. de ord. cog. cum dilectus. et. ff. de his qui notantur infamia. l. luctus. sed tamen de iure et opinione iuris non fugiunt infamie notam. ff. de obsequiis. l. liberti parentibus a lib. pa. pre. l. ii. et. i. e. testium. et sic providit tamen in testibus quam in canonicis cum ipsi potuit postea ad cautelam facere se absolvi. si. i. de ap. ad presentiam et quia potuit esse quod plures fuit appellatum ut sequitur. et hec sententia fuit potior et benignior.

Fraternitatis tue litteris nos consulere voluisti, utrum recipiendi sint novi testes super questione iudicata, in qua testibus renunciatum extitit utrinque, et cum testibus in prima causa receptis propter causam appellationis liceat super quibus iudicatis aliquid novi proponere. Et. i. Tibi duximus respondendum, quod in appellationis causa si nova constiterit emergere capitula, super quibus aliqua partium voluerit novos testes inducere, vel prius receptos ad ea producere, eos credimus posse recipi super novis dumtaxat capitulis, receptis prius ab ipsis super forma recipiendorum testium cautionis. Idem exon. epo.

Fraternitatis et. i. renunciatum. maxime quia si non esset renunciatum expresse ex quo publicate fuerint attestationes non possunt postea alii testes super eisdem capitulis induci. i. e. de testibus. et. c. intimavit. iam receptos et sic patet quod idem testis pluries potest induci contra aliquam secundum extra ur. iiii. q. iii. C. sed in criminali. et. ff. e. produci contra loquuntur in criminalibus. et ibi cum semel tulerit testimonium contra aliquem. et presumitur inimicus ei si iterum velit contra ipsum testificari. i. de accusat. me minus. super novis. pendentibus ex veteribus. et que ex illis oriuntur. i. de fide instrumentorum cum. 10. et. C. de temporibus. ap. per hunc. et in principali causa aptis attestationibus super novo capitulo oriente ex prius recipiuntur testes. i. e. senes. et c. ex tenore. sed contrarium videtur dicere leges. quod et super eisdem capitulis in causa appellationis novi testes recipi possunt. C. de ap. eos. C. i. et ii. et. C. de temporibus. ap. per hunc. et. sic et observatur in iudiciis secularibus. sed auctoritas dicit contrarium. et concordat hunc c. quod postquam quis didicit testificata non potest ulterius producere testes super iisdem super quibus introducti sunt. et autem. e. C. quia ii. coll. vii. sed dominus satis frivolam admittentes solutionem. intelligunt enim autem in eadem causa ante sententiam diffinitivam. et. l. istas in causa ap. sed tamen pluribus remanet eadem in causa ap. que fuit in principali. C. predictam subornationis. et ideo quia causa remanet eadem utrobique eadem debet esse prohibitio utrobique. et ubi est eadem ratio idem iudicium est habendum. s. de transactione. inter cor...

...es qui veniunt plena... de veritate de periurio ... glo. ... Pro aut sic intelligendas

lia. ff. ad l. aquil. ult. et alibi. et quotiens uitium ex una radice nascitur consequens est ut eadem l. tollatur. C. de impu. et aliis substitu. Vel dicendum est quod aptius attestationibus ulterius super eisdem articulis non recipiantur alii testes et l. predicte possunt intelligi ut habeant locum super nouis articulis pendentibus ex prioribus et sic concordabit utrumque canonicum et aut. predictum. C. quod si in quo non distinguitur utrum in causa principali uel in causa appellationis. iuramentum. al. n. non admittentur si a partibus fuit remissum. j. e. tuis. fo. uero super quo iurare debent tales testes. iurabunt. n. quod dicent totam ueritatem nudam uel quam nouerit de re illa super qua iurant. iij. q. ix. hortamur. et iuramentum. e. t. C. i. Item quod nullam interserant falsitatem. ij. q. iij. nullam. et iiij. q. ix. pura. Item quod pro utraque parte dicerent ueritatem quam sciunt. xiiij. q. v. non sane. Item quod dicent omnem ueritatem siue interrogati fuerint siue non. ar. j. de accusat. cum dilectus. Item quod non pretio nec amore nec timore uel odio seu pro aliquo commodo testimonium dicent. s. e. quotiens. j. e. licet. C. testes. t.

Intimauit. ff. quod R. clericus capellanum eius et alios quam plures de testibus suis iuramento astrinxit quod testimonium auxilium uel consilium contra ipsum non prestarent eidem. Ideoque mandamus ut si testimonium illorum publicatum non est, ideo est ab huiusmodi testibus eos cum super iuramento astricti et alios si necesse fuerit ydoneos in testimonium recipere non postponas. Idem Albi et fratribus de [illegible].

Intimauit. et j. illorum. C. testium. cum iam erant inducti et recepti nam si dicta illorum publicata fuissent nec isti nec alii reciperentur ulterius. j. e. c. preterea. dem est iuramento astricti. eo n. ipso quod uoluit subtrahere copiam probationis aduersario suo presumitur iniquam causam fouere et exprimi debet in se iudicis auctoritatem elusam. iij. q. vij. C. tria uisu siquis autem et j. t. pr. peruenit. ideo non obstante tali iuramento quod inique fuit extortum iurabunt dicere ueritatem super negotio principali cum illud iuramentum illicitum fuit et sine peccato seruari non possit cum celare ueritatem sit mortale peccatum. xi. q. iij. quisquis. j. de falsariis. c. i. et denuntiandi super illo iuramento non teneri. j. e. cum tu. et est expressum j. de accusat. olim. iuramentum n. incautum non repellit a probatione. j. de iureiur. sicut quod nec a testimonio ut hic dicit. Alii tamen aliter intelligunt quod isti non debent iurare super principali sed solummodo ad detegendum tante calliditatis commentum. j. t. pr. peruenit. sed illud ibi exponitur. credo standum ei quod predixi.

Causam que uertitur inter uos et plebanum et clericos sancte M. de Mar. commisimus iudicibus terminandam. Cumque utraque pars in eorum esset presentia constituta et testes essent tunc inde recepti et eis ab utraque parte renunciatum attestationes et publicate quondam priuilegium a nobis impetratum in medium protulisset. et j. Iudicibus ipsis mandauimus ut super aliis capitulis siqua alia fuerint ab hiis super quibus testes recepti fuerunt et eorum attestationes publicate testes aliqui ydonei producti fuerint recipiant et in illis capitulis nouiter a nobis per nuntios impetratis que continentur in priuilegio tuo. uel in aliis tamen equaliter nobis induisimus. postquam enim ipsum eisdem commisimus. predicte plebi in hac causa impedimentum prestantibus concordia uel iustitia mediante decidant. Cetera uero florentinus est. Intimauit quedam capitula eidem priuilegio esse inserta que obuiare iuri uidentur illud ad nostram presentiam cum tuo nuntio transmittatis. Idem episcopo Norwicensi.

Causam que. et j. aliis capitulis nouis. cum pendentibus tamen examinationis et est ar. quod pars in causa principali. sic in causa appellationis possunt testes induci super nouis capitulis etiam si attestationes sint publicate. uel intellige de capitulis antiquis super quibus nondum fuerant aliqui testes recepti. et hoc uerius uidetur. n. per hec capitula sine negotia penitus diuersa amittuntur. unde possunt testes recipi et publicari super uno et non super alio. et per ea possunt recipi super alio. et possunt tractari diuersis temporibus. ff. de arbitris. quid tamen in eo. capitulis nouiter. non quod lite pendente priuilegium seu indulgentia impetrata super re litigiosa in preiudicium alterius partis non ualeat hic prob. et s. ut lite pendente. c. ult. C. de his et in auth. ut in medio litis sacras iussiones non fieri. C. si uero coll. viij. et j. de priuil. c. dudum. commisimus. ar. quod postquam causa commissa est iudicibus res efficitur litigiosa. unde tamen indulgentia siue priuilegium super ea impetratum non ualeat. ff. de exc. rei iu. tutor. pertimus in pri. obuiare iuri. hic equare dicit obuiare iuri cum priuilegia omnia indulgeantur contra ius commune. et ita contra ius. iij. di. priuilegia. et vij. q. i. pectori. xxv. q. ij. si statutum. et c. si exemplo. xxvi. q. i. hinc est. et c. di. contra morem. et C. de legibus. l. iij. insti. ff. ad municipales. l. i. C. de thesauris. l. i. l. x. viij. sic debet exponi obuiare iuri. i. consuetudini et rationabili consuetudini priuilegiorum obuiare uidebatur. quod esse non debet. nec ualent priuilegia que nimium ledunt. ar. j. de decimis suggestum. et j. de ... sig. quid per nouale et ar. C. de precibus imperatori offerendis. quotiens et l. nec damnosa. t.

Personas excommunicatorum. et j. Verum si coram te uel alio quolibet negotia uentilentur prohibemus ut aliqui morbo consilii laborantes si excommunicati sunt aut legitime sint conuinci. si ab alterutra parte testes adducti fuerint et in testimonium admittantur. Idem ex concil. lateran.

Personas. et j. morbo consilii. sic iij. q. iij. C. libi. testes. et s. e. uenientes. et s. de accusat. c. i. C. de his sic et iudex qui est in consimilem causam potest recusari. s. de iudic. cumque sic et quod in crimine detinetur non potest alium de simili uel accusare. ut iij. q. vij. qui sine. c. postulasti. C. porro infi. i. q. i. multi circa prin. et j. de c. episcopo. cum in tua. neque potest alium corripere qui in simile delictum corruit. xxv. di. c. ult. et xxvi. di. ... xlij. di. C. i. et lxi. di. In sacerdotibus.

Iudei siue sarraceni. et j. Testimonium quoque

Iudei. christiani contra iudeos in testimonium admittuntur

Intimauit. qui iurauit testes [illegible] si [illegible] publicate non sunt [illegible]
Causam que. publicatio [illegible] testes [illegible]
non preiudicat [illegible] testes in alio [illegible]

anorum adversus iudeos in omnibus causis. qui illi
adversus xpianos testibus suis uti presumant
recipiendos esse censemus. et anathemate decerni-
mus feriendos quicumque iudeos xpianis volu-
erint in hac parte preferre. cum eos xpianis sub-
iacere oporteat. et ab eis pro sola humanitate
foveri. Idem mattheo cardinali.

Iudei et c. presumant. de facto quia de iure nullus in-
fidelis contra fidelem debet admitti in testem. ij. q. vij. si
hereticus et c. non potest et. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. Obia-
cere. xxiij. q. v. sic. dispar et melius. j. de iudeis. cum
sit et. liiij. di. nulla et. xvij. q. iiij. constituit. foveri.
lxxxvi. di. pasce.

Super eo quod a nobis tua devotio postulavit
utrum viro negante se mulierem af-
fidasse. ipsius mater mulieris et altera mulier
possint ad testimonium recipi. q. et c. R. quod mater
filie in incrementum et honorem videtur diligere
si vir potentior est divitiis. nobilitate po-
tentia vel honore testimonium eius videtur esse
suspectum et ideo non esse aliquatenus admit-
tendum. Et illa vero questione quam fecisti
an mulier coniungenda non sit viro pro eo quod so-
la mulier alterutrum eorum esse consanguineos asserat.
R. quod si non est firmatum matrimonium inter eos muliere
asserente eos esse consanguineos non debent coniun-
gi quia presumptio est non modica quod se linea con-
sanguinitatis attingant. Si vero matrimonium est fir-
matum non debet solum per illius interventu dissol-
vi. Idem.

Super eo et c. quod mater et ita videtur quod pater et mater non
possunt ferre testimonium in causa filij. iiij. q. iij.
§. item testis ydoneus. et quia causa filij causa patris esse videtur
quia dampnum et emolumentum ad eum pertinere videtur.
ar. ij. q. vi. §. biduum. §. pulam. et in sua causa nullus
testis ydoneus est. iiij. q. iij. §. nullus. et ar. iij. q. v.
c. i. et pater et filius pro una persona reputantur. xxxv. q.
iij. §. hac auctoritate. et. C. de impub. et alijs sub. l. ult. in
fi. institut. de inutil. stipul. §. ei qui. Item ar. contra. xxxv. q.
vi. consanguineos et. ij. qui matrimonium accusare possunt. Sed
pater et mater et ceteri consanguinei bene admittuntur ad con-
iungendum matrimonium. sed et ad disiungendum propter consanguinitatem
favore matrimonij ut dicit duo ultima contra illi et ceteris
sunt preferendi ut ibi dicitur. Sed quod hic dicitur intelligitur de his
parentibus qui suspecti sunt ut littera dicit. ut si alter
senior est divitijs potentia vel honore pater vel mater
alterius non est admittendus. alias ubi equalitas est vel
modica excellentia admittuntur. ut dicit ultima contra-
ria. et hoc in matrimoniali causa. In alijs vero causis pater
pro filio vel econverso non recipitur ut dicit contra fora. et illa
dec. videtur. infra. quod tamen loquitur in coniungendo vel disiun-
gendo propter consanguinitatem ut ibi dicitur. firmatum. i. con-
tum per consensum mutuum de presenti. tunc non separari non
possunt ad dictum unius testis. quia in nulla causa dam-
pnatur sufficit. j. e. presbiterum. et. s. e. veniens. et. iiij. q. iij. §.
Item unius et alibi contrahere non debent quia ad dictum unius
impeditur matrimonium contrahendum. j. de sponsalibus. preterea.
Item et sola fama impedit. j. de consanguinitate sicut eo.

mitra. n. impediunt matrimonium contrahendum quod non dirimunt iam
contractum. j. de iure iurando. quadam. et sic non omnia que impediunt
ordinandos deiciunt iam promotum. xv. q. i. §. ult. j. de ac-
cusat. sicut hijs. et. j. de regul. ad apostolicam.

Licet universis et c. quia non licitum est alicui
xpiano et multo minus clerici nominis xpi
inimicos. ut causas sue minus timentur testio quod legit-
timo finem imponat. constitutione quoque si iudei nos et quod
quique iudeos extiterit quod in qualibet causa xpiani et
maxime clerici non minus quam duorum vel trium vi-
rorum qui sunt probate vite et fidelis conversationis
testimonium admittatur sicut contra illud divinum cap. xviij.
In ore duorum vel trium stat omne verbum. quia li-
cet quedam sint cause que plures quam duos
exigant testes. nulla est tamen que minus tamen
testio quamvis legitimo terminetur. Idem fir-
mani. episcopo.

Licet et c. in testimonium. ar. a maiori. si. xliij. di. di-
spensatio. et. xi. q. i. magnum. sic. xxiij. q. v. si peremi-
fideles conversa. et ita videtur quod de iure non admittitur
contra xpianum ad testimonium. ar. ij. q. vij. si hereticus. et. c.
non potest paganum. et. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. ar. contra. s.
e. iudei. non est contra quia ibi solum tractatur. §. quod ita presu-
mant. sed illud de iure sed non debet. duorum vel trium. i. non
paucorum per ut sequitur et sic affirmativa exponitur per
negativam. xxxv. q. iij. equaliter. ff. de manumissio-
nibus. l. iiij. in prin. ff. de dolo. si debet infra. ff. de leg. ij. in
pri. §. rogo. et. l. cum quidam econtrario negativa exponit
per affirmativam non suum. i. alienum. C. viij. i. contra
tertium sic exponitur quando. di. j. ius naturale transi-
re paganum alienum. i. non suum. licet quedam. quedam sunt
cause que plures testes requirunt. sicut testamentum quod requirit
vij. testes. C. qui testamentum facere possunt. hac consultissima.
et. C. de testibus si unus et puberes debent esse testes. C. de tes-
tamentis hac consultissima. in codicillis. v. requiruntur. C.
de codicill. l. ult. Item in donatione causa mortis. v. testes
requiruntur. C. de donat. causa mortis. l. ult. et in causa. quem
tes. ij. q. iiij. presul. et. c. nullam. ymmo. hoc unum est in al-
terius preiudicium. et sic non obstat de. q. di. iiij. cum ita
quod. et c. periculosum. vel quis non habet ius perdendi. s. e. presbiterum.
et. j. de spon. preterea. tamen unius testis presumptionem induc-
at. sed non facit probationem. xx. q. i. presens. ff. quod admi testi.
appellantur. l. i. infra. et. ff. de dote prelegata. tyco pro p.
sed ibi testator hoc voluit. c.

Insinuatis et c. Quidam nobilis tamen expatius quam
dam legitime sibi copulans. cum eam in do-
mo fere per septennium tenuisset consobrinam
patris eius antequam eam duceret se asseruit
cognovisse. ad quod probandum testes de sua fami-
lia tres produxit. R. quod ut si res ita se habet pro illorum
testio ipsum ab uxore nulla ratione dividi pacia-
tis. nec contra ipsos audias alios vel probate sententie vi-
te et opinionis de quibus verisimile non esset quod de-
berent pro aliquo deierare. Urbanus. iij.

Insinuatis et c. consobrinam. allegabit primum genus
affinitatis in tertio gradu quod habet prohibitionem usque ad
quintum gradum olim usque ad. vij. xxxv. q. iij. o. i. de
familia. testes quos accusator de familia sua pro

testes

pducat nō valent. ff. e. l. plt. & domesticus sive fa
miliaris nō est admittend. C. de his qui ad eccā
confugiunt. l. vlt. §. Sane. & iii. q. v. c. i. & iii. & iiii.
q. iii. §. In criminali. §. Item in iure civili. & in alio §.
Item testes. ar. cō. xxiiii. q. ii. sic prudentia. & s. e. in sup.
& c. cum murius cum suis similibus. Sed domestica ppe
applicantur quibus imperari pot rōne patrie l. dnice
potestatis, ut in lege ptem quales credo hic fuisse
cōtra nō obstante q in alio casu loquitur & illd ē
a iure pmissum favore eccē. & q nō ferunt testim
p aliquo singulari. Familiares applicant consan
guinei coloni asscripticii mercenarii filius in
potestate libertus servus & omīs habitantes i domo.
Sed illi quibus imperari pot nullo modo admittuntur
alii cum distinctione affectionis ut ppt ipe causa cōs
psumatur l nō. ut dixit hug. iii. q. v. in summa &
c. i. Parte vite. nō q in cōiugio separando ppu
e testes esse admittendos qui sunt parte vite & o
pinionis. j. de consangui. ex litteris. q tolerabili ē a
liquos cōtra statuta tpm relinquere copulatos q cō
iunctos legitime cōtra statuta dni separare. j. e. l.
infi.

Cum venissent ad apl. se. magr. cr. nob
expositum fuit q lucius pr. pd. n. cām que
inter ipsum & albertum de ricolanis vertebā
tur cōmisit iudicibus fine debito terminan
dam &. j. cō. q. si sententiam illorum noui
tis canonice pmulgatā eam auct. ap. cō
firmetis nec appello illa impediat. cūe in
terposita dicitur occone mortis. pd. n. cum
postea egerit vl' Rendere & testes duxit p
ducendos. Quēnes quorum alias sūt quibus te
stes fuere pducti & publicate depōnes eorum. l'
renunciatum testibus fuit hinc in. nullis
aliis ab alterutra pte sūt eodem recepti. s
tenorem ipārum mediante iustitia cōmie
tis. Si q vero fuerint sup quibus vl' testes n
fuerint pducti. vl' renunciatum eisdē au
diatis si qua hinc inde pposita fuerint finē
vl' debitum imponentes. Clemens. iii.

Cum venissent. & j. confirmetis. h cōfirmato
p in sūt. ac si p ipm facta fuisset. ar. C. de vēti iur. e
mi. l. i. §. si inz infi. cum postea egerit. s. de. of. del. gra
tum. ff. de pactis tale. §. i. ff. ad macedon. si filius. C.
de re iu. dicam ad solutiones. & j. de re iud. q ad
consultatōm. & ff. de mino. si filius. ar. ex h loco qd
mortuo mandatore re integra. possent ptes iudi
ces de consensu ptium. & h concedunt quidā. contrādico q
ptes nō possunt amodo eis dare iurisdicōm ex litteris
ill. cum iam iurisdicō sit finita p mortē mandātis. op.
ar. s. de of. del. significantibus. q actō semel extincta
amplius nō reviviscit. de. c. di. iiii. cōtis. & ff. de so
lutionibus. cum re. §. Cateam. C. de remissione pigno
ris. cum ex cā & privatorum consensus cuiq nō facit iudi
cem qui nulli pest iudicio. C. de iur. o. iu. pvatorum.
& h pbatur. ff. si certum pe. cū qui in pvincia. §. nā
si cui. in h minos & c. & q dicit postea egit. s. post
appll. s. de. of. del. gratum & intellige q citatō fcā
fuit ante mortem ut dicit illa decr. grati & sic ppetuata
fuit iurisdicō. ut ibi dr. h decr. loquitur de eod fō. l. cum
illa. & pbatur h. ff. si certum petat. l. eius qui in pvin
cia. & q dicit postea egerit. s. post appllōm. s. de of. de
l. gratum. dic magr. C. q ipo iure nō expirat mā
datum morte mandatoris. sz p exceptionem. vn si p
exceptionem expirant possunt a ptibus relaxari. vn in
der pot procedere & valz si nichl opponatur. ar. ff. de do.
pos. l. septa. & l. plt. j. de re iud. inter. ar. de ipe pla
inveniēs. s. de scpt. in. c. ad audiam in ultima glo
sa. b. iustitia. q tribuit unicuiq; q suum est. inst. de
iustitia & iur. l. fe. & xii. q. ii. cum devotissimā. si que
cum dicat pmo q sentia confirmetur quare dic hoc/di
cas q pla capla & penitus divisa erant & sūt quibusdā
fuit lata sentia sūt quibusdā nō. sic. s. e. cum q. vl' renū
ciatum. si renunciatum fuisset. lz nullos testes pduxerit
ps illa q renunciavit. nō est ultius ad h admittenda
q licitum ē cuilz renunciare iuri suo. vii. q. i. q pict
osum. & C. de pactis. si quis in cōscribendo. & ar. ad h.
q semel renunciavit. C. de rebus credit. Si q's nisi
cando/& remittentibus actiones suas nō est recursus.
nō est licitum redire ad h q cando ad eas. ff. de edil.
edic. l. qr. §. si venditor. vl' & aliqui recepti fuerint &
renunciato pductōni alios postea inducere nō poss.
j. e. de testibus. b.

Series tui scripti nob apparuit q nup i
ter filios quorumdam nobilium tue ci
vitatis conjugale qd tractaretur. & j. ps q tunc
accusabat testes pduxit legios qui consangui
nitatem inter predictos firmiter asserebant in
primo gradu ponendo duas psonas. b. videlz.
& j. dicentes illos eē frēm & sororem ps autem oppo
sita id fr̄em eē dicebat. b. s. eē sororem. j. e. ad
corroborand assertionem suā tam testes of
ferens quam public instrm. vn q ps accu
santium testes illos non eē recipiendos ppo
nit & tu non eē consuetudinē eccē affirmas.
ut post receptos testes qui consanguinitatem s
formam canon cōputant alii ex opposito ad
mittantur. psenti pagina. &c. q si non est
aliud canonicum q obsistat nō obstante illa
consuetudine ut pcce iuri contraria testes recipe
non omittas. Cel. iii.

Series. & j. in pmo gradu. sufficit n. in cōputa
tione consanguinitatis incipe a pmo gradu lz deci
pere nichi dicam. j. de consan. tua. & xxxvii. q. v. c. j.
& j. de divortiis. porro. & j. e. lz. publicum instrm. q
qualz pmissum potuit pbari. q. b. & j. non fuissēt
frē & soror. q de consanguinitate non pot instrm fieri.
ut vis credo q instrm illd nō inducebatur dirēte
sūt consanguinitate. sz indirecte forte in instrō cōtine
batur. sic fr̄ aliquo gr̄tui. b. & j. eius filia pmisert
ad facere & sic dicebatur pr & filia vl' appllabat
in instrō patruus & neptis. & sic inducebatur & in
strumentum tene poterat pduci. post cōpitā testium
temp anteq sit renunciatum seu conclusum in cā. j. de
fide instru. cum dilcs. b. iuri cōtria. vn dicit iuri cōtra
ria. q hic obiciebatur q testes alius ptis falsū

dixerant. ut s. dixi. et ad finem plenius non solum post publicationem testium immo et post sententiam testes sunt admittendi. s. de proba. licet. et usque ad xxx. an. j. de excep. cum venissent. et j. e. ex tenore. et s. e. sicut. et j. de re iud. lator. et e. consanguinitatis. sicut et instrumentum potest probari in finem. C. de contrahenda stipulatione optimam. viii. et alii dicunt quod hec consuetudo consonat iuri quia post publicationem testium non sunt alii testes in contrarium vel ad idem inducendi. arg. s. e. fraternitatis. et viii. dixi. quia fecit decretum contra eum decretalem. sed salva pace illius in hoc non bene dixit quia in alio casu loquitur. hic quia agitur de facto ut dictum est. item propter hanc decretalem offenditur regula illa quam ipse dicit. quod post publicationem testium non sunt ulterius testes admittendi. quia illud locum habet cum super eodem inducuntur. secus quo alii inducti fuerint. quia illud non habet nec ei qui illos inducit nec adversario. s. e. fraternitatis. et in autent. de testibus. §. quia vero. et illa regula generaliter vera est. quidam tamen dicunt quod non observatur in causa matrimoniali. et ibi possunt recipi et secundum eodem capitulo et dicunt illud esse speciale in favorem matrimonii. arg. ad hoc. j. de sponsalibus. sicut in fi. et j. de consan. et affi. ex literis. sed ibi testes non dum fuerant recepti. et s. de probatione cum matrimonii. v. et quia post sententiam audiretur quis intrusive forsitan ante sententiam. sententia enim contra matrimonium non transit in rem iudicatam de hoc dixi. et ar. §. s. de proba. tua nos. hic non poterat omitti ista probatio sine periculo anime. ibi poterat omitti sine periculo quia nullum peccatum in non contrahendo. sed in separando periculum est si non sunt consanguinei.

Preterea cum quis accusatur aliquam cognovisse an sint testes interrogandi de visu. an sola vicinie fama sufficiat. vel cum in talibus testibus sit credendum qui se carnalem copulam conscios esse fatentur. sed de visu nichil affirmant. Resp. quod licet testium deponens de visu reddatur verius quam de auditu et presumptionem violentam fama consentiens subministrat. ac alia legitima adminicula suffragentur. standum est testificationi ratorum. et in circumspectus iudex atque discretus motum animi sui ex argumentis et testibus. que rei aptiora esse perspexerit conformabit. Innocentius iii. consulibus et populo beneventi.

Preterea. et j. conscios. sed quomodo sunt conscii si non viderunt quia forte ab eo audierunt. xxii. q. v. hoc videtur. vel quia viderunt solum cum sola in lecto vel nudum cum nuda sed non viderunt eos carnaliter commisceri. j. de presumptionibus tertio. et ideo dicit sed de visu nichil affirmant. de visu. hoc est si vidissent illos carnaliter commixtos. auditu. quia forsitan testes distabant tenui pariete a commiscentibus audiendo eos simul commixtos sed non videbant. sed numquid fama cum tali testimonio de auditu sufficiet ut coniuncti separentur. non videtur quia testimonium de auditu non sufficiet ut debeant separari quia testimonium de auditu non habet locum in hoc casu. et fama per se nichil probat sed presumptionem inducit. ar. j. de eo qui cognovit consang. ux. §. sed eo. ad fi. nec dicitur firmare sed potius confirmare. iiii. q. iii. §. item si per se non videtur quia violenta presumptio loco probationis habetur

apud nos in hoc casu. xxxii. q. i. dixit dominus. et ar. ad hoc. j. de accusat. repellatur. Solo quidam intelligunt hanc decretalem agere ad matrimonium impediendum puta aliquis volebat contrahere obiciebatur quod non poterat quia ille cognoverat consanguineam illius cum qua contrahere volebat. et in tali casu levius probatio sufficiat unius testis vel et sola fama impedit. i. de spon. preterea. et j. de consang. sed eo. et s. e. sed eo modo. et in principio ponitur dubium illud accusatur in principio. et sic exponitur accusatur. i. denunciatur. quia quod non est non potest accusari. sed denunciari potest ad impediendum matrimonium. j. de despon. impu. ad dissolvendum. et hoc satis planum est. vel potest intelligi cum maritus accusat uxorem de adulterio ad thori separationem. et ipsa excipiendo accusat eum aliquam cognovisse ut sic eum a sua intentione repellat. j. de adulteriis. c. penult. et ult. et xxxii. q. vi. nichil. vel simpliciter potest intelligi cum uxor accusat maritum de adulterio ad thori separationem dicens eum aliquam cognovisse. et hoc videtur verius. et utroque istorum casuum satis videtur probari adulterium per huiusmodi testimonium de auditu quia audiebant eos commisceri infra tenuem parietem. et si fama publica consentiat. et alia adminicula suffragentur prout sequitur in litera satis intelligitur esse probatum quia omnia ista faciunt probationem sufficientem. j. de presumptionibus. literas. et c. tertio et tunc aut omnibus iudex conformabit motum animi sui. s. de renunti. in presentia. et iiii. q. iii. si testes. et ff. de testibus. ob carmen. §. si testes. et est hic ar. quod que non prosunt singula multa collecta simul iuvant. ut in predicta decretali. litteris. tertio. et s. de probatione. cum causam. vel de hoc. v.

Cum a nobis. et j. et canonica et civilia iura sequentes districtius inhibemus. ne unius iudicis quantumcumque sit auctoritatis verbo credatur in causis. sive sit testis. sive quibusdam aliis contractibus quod agitur. nec septimum eorum si testium adminiculo fulciatur eam obtineat firmitatem quin ei possint et debeant duorum vel trium testium bonorum testimonia prevalere. salva in omnibus apostolice sedis auctoritate. Idem Tyrensi episcopo.

Cum a nobis. et j. canonica. ut vi. q. ii. si testes. et c. placuit. et s. de proba. cum a tua. civilia. C. de arbitris. ne in arbitris. §. sin autem. et iiii. q. iii. §. item unius. et C. de testibus. iurisiurandi. viii. Sed quid si essent plures numquid crederetur eis. arg. quod sic. s. de elect. cum dilecta. et j. de accusat. cum dilectus. In iudicio si dicant se aliquid fecisse in preiudicium alterius partis si negantis non creditur eis. si quatenus assistere legitimis documentis. s. de probationibus. cum in tua vel appellationis in defectum probationis si secundum iuris quod coram eis acta sunt inducuntur tamquam testes et iurati ut si dubitaretur de processu cause possent admitti. arg. per decretum decretalis. cum dilecta. et cum dilectus. ibi creditur eis. sed secundum principali ii. q. vi. statuendum. v. septimum. hic dicit quod non statuitur scripture episcopi vel iudicis nisi habeat testium subscriptionem et tua signante. s. de probatione. post cessionem. et xi. q. iii. ante. et j. de fide instru. c. ii. secundum hoc dicas ut dictum est. s. de proba. post

cessionem. v. scriptum. s. factum per manum tabellionis quod potest reprobari per duos vel per tres testes contrarios. ii. ad minimiculo testium fulciatur ut hic patet. contra casus est de instrumento per manum publicam facto ibi ad minus quatuor erant notarii prout notatur s. de prob. eodem in glosa que incipit. sic quando vero dicit testium ad minimiculo et c. quod si testium adminiculo fulciatur tunc non potest reprobari per duos vel tres testes quantumcumque. ii. ad minimiculo testium fulciatur ut hic patet. sed contra est de instrumento per manum publicam factum ibi ad minus quatuor erant notarii. sed per quatuor vel plures. et sic equiparatur instrumento per manum publicam facto. i. de fide instr. c. ii. testimonia. et sic scriptum iudicis potest reprobari per testes. sed si publica est equale num habet. Cum testibus. C. de fide instr. in exercendis. et sic dicitur ex eo quod dicit testium adminiculo fulciatur. quod si scriptum iudicis habet testium subscriptionem quod non valeat reprobari per testes. sed non est verum quia quantumcumque autentice sit instrumentum potest reprobari. et i. de fide instr. cum .io. et C. de probationibus. Cum precibus. et s. de prob. eodem ubi de hoc plene notatur. arg. contra i. de prescrip. ad audientiam ubi potius statur privilegio quam testibus. sed ibi ab eadem parte introducitur privilegium et testes. li. et expone ei. i. quamvis apostolice sedis auctoritate. et ita videtis quod non requiruntur subscriptiones in litteris domini pape. et quod etiam eas non admittatur probatio. arg. C. de testamentis omnium nisi essent false. sed etiam videtur quod litteris domini pape subscribunt cardinales. xii. q. ii. cum redemptor. et. xxv. q. ix. quod eiusdem in privilegio subscribunt cardinales et in aliis litteris non subscribunt. t.

De testibus et ii. Con. t. t. Nota quod si testes inducti sint ad exceptionem dilatoriam solum improbandam cum super ea tantum iuraverunt dicere veritatem super principali nec debent audiri nec cogi testimonium perhibere ut forte super quo deponerent non iurati. Si non cum ad probandam exceptionem peremptoriam ab alterutra parte inducantur reliqua pars super principali negotio etiam eos deponere forte petierit et ut cogantur super toto negotio dicere veritatem sacramento eos postulaverit obligari. ad id non sunt sine dubitatione cogendi. ii forsan sufficiens productio testium super principalibus tam facta fuerit vel terminatum testibus vel depositiones testium fuerint publicate. Idem elyensi et quod sancti edmundi episcopis et abbati de northampton.

De testibus et ii. deponentes non iurati. hic ideo dicit quia cum producebantur ad probandum dilatoriam iuraverunt tantum super illa. unde si postea petatur quod deponant super principali non debent cogi ad id. nec etiam si sponte vellent quia non iuraverunt super hoc. vii non iuravit. deum coram se eo. arg. ff. de pet. hered. si quis libertate. §. ult. C. qui leg. pers. l. ult. et facit ad hoc. ff. de iure iur. si duo pro rei. C. idem. iul. infra. vii si testes inducti super possessione deponunt super proprietate non prodest per nova probatione. et e. ar. ad hoc. s. de cau. pos. pastoralis. sed si peteretur ut deponerent super principali cum inducebantur ad probandam dilatoriam numquid super complendi. ad hoc dicas quod si inducuntur super exceptione dilatoria que proponitur ante litem contestatam tunc non debent astringi iurare super principali quia lite non contestata testes recipi non debent. s. ut lite non contestata. quoniam et proinde cogendi. quia ex quo pars adversa approbavit illos per se et contra se tenentur recipere illos. iiii. q. iii. Si quis testibus et expresse coniectionem causa. i. de dote post divortium. de prudentia. sufficiens. ex quo sufficiens productio testium facta est. non sunt alii admittendi ut hic patet. vii et quanta dilo to denegamur. i. de testi. si gravaverit. publica. sic patet quod attestationibus publicatis potest obici exceptio peremptoria et probari. C. de except. siquidem et C. de prob. nonus. nam articulus est exceptio peremptoria et ideo probari potest apertis attestationibus principalis cause. et est in causa appellationis. i. e. ex tenore et s. de do. et con. fine. s. e. significavit. et i. de fide instr. cum .io. et C. de tempo. appell. per hanc ut si obiciatur prescriptio vel pactum de non petendo vel res iudicata et potest probari ante apertas attestationes. ut hic patet. istud tamen stultum reputo quod alterius partis peremptoriam exceptionem antequam sciat si adversarius probavit suam intentionem. quia si adversarius non probavit non indiget alia exceptione. si probat tunc demum potest et dicitur in sua exceptione cum sit alius articulus. C. de except. si quando. sed sic iudex intelligere quod reprobari dicitur et potest post publicationem et illa est exceptio peremptoria. i. e. presentium et s. e. ex parte. idem est et si volo probare testes falsum dixisse quod hoc possum post aperturam testium. s. de prob. licet. et s. e. series. et ii. e. ex tenore. non tamen hic tibi casus in quibus testes publicatis attestationibus non recipiuntur. s. e. articulo si est renunciatum si sufficiens productio facta est si publicatio sit facta. et hoc intellige cum idem est modus agendi quia secus est si alio modo agatur. i. e. tue. tamen eius et i. e. cum tua. Et in alio casu si inter alias personas agatur. i. e. per. In tribus casibus tamen exceptio peremptoria attestationem impedit. si quis eam opponere voluerit et probare videlicet si de ipso negotio sit iudicatum transactum vel sic finitum. ut in concilio lugduni. de lit. cont. c. exceptionis.

Constitutus in presentia nostra procurator magistri rogeri proposuit quod cum decanus et capitulum eboracensis ei cum auctoritate late. acl. tum per nullius propria ratione archidiaconatum richemundie canonice contulissent. magister h. qui archidiaconus richemundie nominatur ipsum eo post appellationem ad nos interpositam spoliavit. Cumque prefatus rogerus ad iudices super restitutione sua litteras a nobis obtinuisset. memoratus h. litteras revocatorias impetravit. et ii. Inter alia postulavit predictus h. ut faceremus depositiones quorumdam testium aperiri. sed procurator predictus eas aperiendas non esse dicebat cum non in hac causa fuissent inducti. sed in ea que inter eboracensem archiepiscopum et eundem rogerum vertebantur. et ii. Nos eas aperire noluimus. sed causam duximus vobis examinandam committendam. ita quod si nobis constiterit prefatum h. testes per se coram episcopo et decano lincolniensi et de filiis archidiaconi delegatis iudicibus produxisse attestationibus a parte eum depositis sit contentus. alioquin eo non obstante quod testes illi coram iudicibus talibus et de filiis archidiaconi fuerit producti. pro eodem h.

De testibus [illegible] testes qui super exceptione [illegible] super principali [illegible] deponere [illegible]

Constitutus [illegible] publicatis attestationibus non [illegible] testes [illegible] deponere super attestationibus [illegible] testes producere

si pducti fuerit ad testim admittant. Ide.
Constitutus et j. dec. ista loquit de materia illa
de qua loquit illa. j. de acces. p. post electionem. et
ex illa pot colligi casus archiepi eboracen. ab lege
accesserat archid. richemon die magro honorio c.
eboracen. magro rogero. priuilegiis. v. de conces. p. pb
electionem. reuocatorias. non tamen recessit de curi
a p dicts. h. qr litigauit cu procuratore magri rogi
in curia. ut statim sequit in lra. eboracen. archie
pm. Int archiepm et magrm. R. ca sup hoc eodem
nego agitata erat coram aliis iudicibz. et testes
fuerunt i recepti. archiepc dicebat ad se ptinere col
lonem archidiaconat ripun. R. dicebat q ptinebt
ad capsm. a quo fuerat institut. attestones istas
petebat honorius apiri et io pp uoluit eas apire.
ut sequit non nos eas apire. et sic pz p h q teste
recepti i uno iudicio non faciunt fide in alio. n
int easd psonas. qrtz rn testes recepti cora arbit
ria lent coram iudice. ar. C. de arbitris. l. plt. sz i
int easdem psonas s distinctoni illius l. C. de te
sti. l. ult. delegatis. a legato. ap. sedis qui eam illi
comisit. produxisse. sr ca que e inter ipm. ho. et ar
chiepm et magistrum. R. uertebat. ex h improbat.
q si duo litigant sr aliquo et tercius ueniat dices
se hre ius in illa re. et petat se admitti. audien
d est. cum sua intsit. v. apd eum depoitis. eo ipo
q testes sunt apd eum depositi. non pot ulterius
alios pducere. qr psumit didicisse testificam. si
uo apd iudicem remansissent. tunc possent alios te
stes pducere. cum illoz atestones no sint publica
te. ut stati sequit. j. e. cum causam. C. y tio. nec ten
tauit p ductione testiu. quidam supplent h apd
eum depoits. et publicatis. et sic planu est q u
ulus v. aliorum. i. si no fuert ab ipo pducti et de
positi apd ipm et publicati. fuere pducti. no ab
honorio in hac ca. sz ab archiepo quoz s petijt ho
norii publicatoem. sz no obtinuit. et ar. e hic. qd
tes int alios acta no nocz aliis. i. de fide instr. ic.
et j. de re iud. c. plt.

Presentium auct. statuim. ut si quis pt
depones testium publicatas obicere
uoluit in psonas eoz. ei tunc demu id liceat
cu iuramento firmauit q ad h ex malitia n
pcedat. n forsan an publicatonem id fuit
ptestatus. ul ostendere potit qd post publi
catonem didicerit q obicit in psonas. Ce
terum cum quis psonas testium se uelle p
publicatonem depoinm repellere fuit ptes
tatus. si quid p ipo dixerit de facili eis te
non creditur. Idem laud. et ely eni. epis.

Presentium et j. si quis. i. contra. qui
pducuntur testes. qui n. pducit testes. contra p
sonas eoz dicere non pot. nec in sua ca. nec i alia.
n ex noua ca. sz in dca eoz bn potest dre. qi s ipis
in sece sui testimonij. ctradixit. siu p se iducti st.
in ca. siu contra se in alia. iiij. q. iij. § si quis. tes
tibz. et e ro. qr cu pduco testem. pm eius appbo.
et io ctra psonam eius dre non possum. et ido si
appbo illum. p me. et teneor ita pe. ar. me. xix. di.
si romanoz. sz quid si dictus ignoro. et ido i ctra
dre possum si uideo q ctradicat sibi ipi. v. et aliis
testibz meis. v. si facit padusario meo. e ti. ar. a
tra insti. sz quid si pduxi instrum. no pot aliqd dre
contra illa. qr diligent debuit pinde instrm an
faceret p se. ul contra se. aliquam pduceret illd. s
in teste illd fuidi no potest. qi frequenter mutant
ex eo q dicant se scire. et qn dixit se nescire q sciut.
et ea. et h ea quare diuise ab eadem pte. plate iui
cem sibi derogant. C. de fide instru. scripture. et hoc
tes. j. de fide instru. imputari pot tn quis dre se
nolle uti instro pducto. si arguit falsitatis. C. de fi
de instru. l. uij. in psonas. obice pot quis in pso
nam testis. q sit piurus. infamis. conspirator. inimi
cus. q sit corruptus. q sit seruus. et multa posses
se h inuenire exempla de h melius ex. j. e. testio
nium. iuramento. iuramentum e h rima psumptio. probata
qr quibz psumitur bonu n pcetur malus. s. de
scrutinio. c. uno. et j. de psumpt. dud. et C. de re
militari. se seruus. l. xij. sic et conscia ul fides p
batur p iuramentum. j. de sen. ex. si uo aliquis sic.
j. de except. pastoral. sz et p solum iuramentum p
batur amissio rerum. s. q metus ca. c. ult. et q h
dicit de iuramento isto pstando locum ht in causis.
i de calupnia no iuratur sz de ueritate dicenda qd
in hiis causis pstari dz. s. de electione dud. et e ar.
q sic loquit ita iuramentu de ueritate dicenda no d malitia
excludit sacrm de calupnia sr enim genu exceptio
ne. ut hic pz. s. de ele. cum dilci. et s. de test. spo
liatoz. licitas. si uo iuramentu illd eet de calupni
a n est istud iuramentum postea pstand. C. de iu
ramento cal. aut. in h sacro. in aut. de hiis q i
gredi ad ap. C. plt. v h expssium e. ad. fi. coll. v.
yti sumptum fuit autu. quida dixit q in qualibz ca h
iuramentu est pstandu. siu iuratu sit de calup
nia siu non de ueritate dicenda. et e spale et surgit
h ex quada psumptoe. q cu iudici dixit q testes
eu pducebitur. et postea cu publicatur quoda
modo uidebit apparere testes. vn postea p sacra
mentum tollit illa psumptio. si. j. e. c. ult. et j. de
except. pastoral. sz i non credo q sufficeret p mitte
ptestoni. l. sz h sufficit. sz q pui dixi. Sius credo. ut
dix. c. Gofri. et uin. oli. sz modo mutauit. ut dr
et q locum ht tn h dec. v de calupnia no iurat
optimo. ar. pbatur. ff. de penis sacd logii. v dr
cum noua lex statuitur ad eas spes ptine no
ur quibz ipa lege pena spalit adita e. utsile
e delictum unum eadem lege uariis estimatoibz.
coseri et ex psumptone predca statutu fuit ut
post publicatoni iuretur. q ex malitia no pce
dere. e ptestato no pcessit. et h u de calupnia. ti
fuit iuratu. v. didicerit. h difficile e pbare n p
iuramentum. sic. j. de exceptione. pastoral. et suffic
h iurami. sic in primo casu. fuit ptestat. p hu
ptestatoni ur q uoluit fidem adhibere dcis il
loz testium. ee se g. nec dz hre p se. xix. di. si ro
manoz. et iij. q. v iij. cui in agendo. et j. de ce

libus. et C. de solutionibus. l. pluribus. sic C. ad legem cor. de fal.
qui falsas. et ff. de of. p. papiniani. C. meminisse.
et C. de his quibus ut indignis. alia. et est ab eorum dictu re
dire ad hoc est ueniunt tanto. putauit. C. de rebus credi.
si quis iurat iurando. sic et ex semel probatum reprobare non
possum. xxiiii. q. ii. dilectissimi. ff. de neg. ge. pomponius. ff.
de adulterio. si uxor. j. de iureiur. ex adm. sed non est q.
intelligere tali probabit sit. quia licet reprobem personam. non tamen
uideor reprobare dictum. sic C. licet a prelatorem personam. si tamen
approbo dictum. iiii. q. iii. si quis testibus. et preterea sola pro
testatio est si amplius non sit processum non obstat. quia li
cetum quamquam ante sententiam desistere est. ut dicit infra de
dictum. s. l. qui falsas. C. meminisse. et l. alia. et ita so
la protestatio non nocet. si non est processum ad actum quin
credatur si pro ipso dixerit. et sic processum fuit ad rep
bationem. et non obtinuit tunc si dixerit pro ipso non probet.
et expone de facili non credatur. i. nullo modo credatur.
simile. ii. q. vi. biduum. uel aduersum. vel tres difficile est.
ut hic audiatur. i. nullo modo audiatur. C. ad l. cor.
de falsis in tempore. et xlv. ii. di. quamuis. et i. q. i. pre
cipitamus. uel intellige quod dicit de facili non creditur.
quia ab initio antequam deponeret protestatus fuit q.
licitum esset in personas obicere. tunc non presumptio
est contra testem quod timore criminum aliquid dixerit pro ipso
ne postea obiciat ei crimina. et tunc si dixerit aliquid pro ipso
de facili non creditur. nisi hoc ut ad qualitatem per
illius testis. ut puta si est talis. et ita honestus quod
propter hoc nulla suspicio est contra ipsum quod aliquid dicat
timore alicuius criminis tunc creditur ei. si non sit sus
pecta persona. ut timore illo presumptio sit contra
ipsum. tunc non creditur. uel de facili non credatur sine ali
adminiculo. sed cum illis bene creditur. et sic duplex potest
intelligi quod dicit de facili non creditur.

In contrarium presentia. et j. Cum igitur. hic ne plures ex parte ex contrario
inde non sint testes nisi pro actores producti.
quos non solum diuersa sed aduersa penitus in quibus
dam constat testimonia reddidisse. Quia
ad multitudinem tamen respicere non oportet.
Sed ad testium qualitatem. et ad ipsorum deposi
ta quibus potius lux ueritatis assistit ex quibus in
otium sui animum conuenit iudicem informare. Ad
quod si testes utrinque producti eiusdem honesta
tis et estimationis extiterint. cum alter teste mo
nachorum esse testibus archidiaconi in numero pretiorem
per archidiaconum sententiam proferatis. Si uero testes ex parte
monachorum producti tante preeminentie fue
rint quod eorum auctoritas sit merito aliorum multi
tudini preferenda ab impetitione archidiaconi
absoluatis eosdem. Item priori sancti Frigdia
ni lucani et magistro G. canonico pisano.

In presentia. et j. Sed aduersa. scilicet contrarietate
testium ita distingue. si unius testis contradicat sibi
ex parte non ualet. iii. q. ix. puta. xxiii. q. vii. quod autem
j. de app. cum inter. cum dilecti. C. de liberali causa. cum precium
quod tamen in animum hoc fecit contingendo dicit sunt. j.
t. p. b. preterea. Sed uero si testis pro parte dicit falsum. ut in
nullo ualeat. ix. di. ad sanctos. et iiii. q. iii. C. qui
falso. uel uarietas. s. de causa posse. cum causa. et iii. q.

ex. puta. si non unius testis contradicat pluribus. talis contrarietas
non obstat. quia dictum unius testis non probat. iii. q. xxxiii.
q. ii. admouere. et s. e. licet uniuersis. et c. licet. si forte contradicat
pluribus testibus cum quibus scriptum est in aliquo instrumento.
ff. quod ad dictum testium. ap. l. i. in fi. Si non plures contradicant
pluribus. si sunt omnes ex eadem parte. dicit quidam quod
non ualent. ar. s. de probat. licet. sic contingit in diuersis
scripturis. j. de fide instrumentorum. imputari. et C. de fi. instrumen
tum. diuerse. Si contradicant testibus alterius partis. tunc tes
tium presumitur. sed hoc non placet. licet non testis ex eadem parte
contradicunt sibi. et si tamen sunciunt talia testimonia.
licet ita sit in instrumentis quia testes non possunt presumere. ut di
xi. s. e. presumitur. dicas quod si testes contradicant testibus
suis ex eadem parte. sunt ex aduersa. per contradicebit iudex
contrarietatem illam si potest. ar. s. e. cum tunc et de pe. di. i.
periculose. j. de s. sig. nichil obstat. et xi. q. iii. antecessor. et s. de cause. cum dilectus. Non manifesta sit contrarietas.
iii. q. ix. nichil. xxxv. q. vi. de parentela. et si manifesta
sit contrarietas. et testium plurium non ex altera parte tanta sit
dignitas. ut merito debeat prerogatiuam iudicare non uo hoc in
ferius dicitur ... consiliora locuantur. et plura probent.
iiii. q. iii. si testes. et s. de probat. licet. causis. Si uero te
stes ex utraque parte omnino sunt pares. pro reo fertur senten
tia. s. de probat. ex litteris. et j. de fi. instrumentorum. Inter dilectos.
in fi. Non in quattuor casibus. in causa liberali. in criminali. et
de dote. et testamento. ff. de re iud. inter pares. et j. de re iud.
c. ult. Non inter illos quattuor casus. s. de pro. ex litteris.
et xxxiii. q. i. sicut obiecit. ar. xxxi. q. i. et in testa
mento. ff. de in. of. te. si pars. Si autem neuter possideret.
sed uterque petit rem ab alio. s. a tercio. si probationes sunt
hinc inde omnino pares res diuidatur si potest. ar. j. de presump
tionibus. afferte. si res est in diuisibilis. potest iudex gratificare
cui uult. ar. j. de prebendis. si eps. et j. de iure pro. cum
autem. et lxiii. di. si forte. uel diuidatur res sorte. xxvi.
q. ii. sors. i. ff. de iudic. sed cum ambo. Si non testes contra
dicunt instrumento. aut contradicunt instrumento in quo scripti sunt.
aut alii in quo scripti non sunt. Si contradicunt instrumento
in quo scripti sunt preualent testes instrumento. s. de probat.
tercio. et ar. ad hoc. ff. quod ad dictum. te. ap. l. i. in fi. et Tau
tum. de fide instrumentorum. C. si non aliud. Si non contradicunt instrumento in
quo non sunt scripti. dic ut s. de probat. c. tercio. Sed quid
si duo petunt eandem uxorem et equaliter probent. uel ex
datur ei cum consentit. C. de nup. uidue. et i. q. ult. sed
nimis. Si autem non uult consentire in aliquem detur meliori
et digniori. Si eque sunt per omnia pares. forte alii detur per
mia preda. xxi. di. clericos. Si non testes iam inducti sunt ad
probandum aliquem articulum et alii postmodum in contrarium
inducantur in directe statur secundis. j. e. ex tenore. et.
s. e. series. et ar. C. de com. stip. optimam. sed hoc intelligo
uerum quando secundi sunt plures et meliores. si equales sunt
non recurratur ad dignitatem. ut hic. al. statur potius
primis. quia potius presumitur subornatio in secundis quam in primis.
motiuum animi. s. de renunt. In presentia. et iiii. q. ii. si
testes. et s. e. preterea. per archidiaconum. s. e. cum tu. ar. contra ibi
presumitur quod utraque pars uerum dixerit. so. quia illa dicta
simul poterant esse uera. sed non non ideoque recte statur uno
in parte preferenda. uel saltem concordia. quia tunc iudicabit
pro reo. ut dictum est in prima notula. quod hoc dicitur recur

tendum est ad dignitatem personarum ut auctoritas preferatur multitudini. ex altera parte intellige quod numerus in modicum excedit. s. de elec. ecclesia vestra. si vero in multum excederet tunc preferretur numerus. ar. s. de elec. dudum. § ille. xix. di. In canonicis sed in qua civitate preferremus numerum vel auctoritatem. istud erit in arbitrio discreti iudicis equitate inspecta. quia declarari vel regula de facili dari non possit. ff. de diversis temp. p. de accessionibus.

Tam litteris vestris quam depositionibus testium intelleximus nichil esse contra lucanum electum sufficienter ostensum nisi de auditu[auditus] et fama tantum, cum super aliis si contra forte videantur esse probata testes sint vel soli vel tales qui non potuerunt illa legittime comprobare quia non sunt matrimonio quo idem electus dicitur contraxisse cum vidua testes non fuere recepti propter app. ob. ne layci vel femine in tali reciperentur articulo contra ipsum. Ne igitur ut tante irregularitatis obiectio non remaneat in discussa: mandamus quatinus testes sive laycos sive feminas dumtaxat ydoneos qui ad hoc fuerint producendi iudicio recipiatis legaliter et examinetis prudenter excommunicantes sollempniter si quis eos impedire presumpserit quo minus testimonium perhibeant veritati. Deinde attestationibus publicatis si forte constiterit irregularitatem huiusmodi non esse probatam indicatis eidem electo canonicam purgationem de obiectis per .vii. canonicos maioris ecclesie vel priores ecclesiarum civitatis lucane presbiteros sive dyaconos bone fame prestandam. qua recepta prefigatis ei terminum quo consecrandus nostro se repraesentet conspectui. Si vero vel irregularitatis fuerit impedimentum probatum vel in tantum defecerit quod non prestiterit purgationem indictam: vos eum a prelatione lucane ecclesie amoventes mandetis ex parte nostra capitulo ut electionem de alio non differant canonice celebrare. Archipresbiterum autem lucanum et G. sacristam qui contra predictum electum litteras nobis sub nomine maioris partis capituli litteras destinarunt, cum asserat pars aduersa longe maiorem partem capituli non fuisse conscientiam huiusmodi litterarum, ab officio et beneficio denuntietis esse suspensos donec nostram mereantur indulgentiam obtinere. Idem Dunolmensi epo. decano et priori sancte trinit. ebor.

Tam litteris et infra auditu. sic ergo testimonium de auditu tantum cum fama non facit fidem. j. de acc. Inquisitionis. § quinimmo et j. de eo qui cog. cons. ux. s. super eo. ar. contra. s. e. preterea. § creditur testibus de auditu et fama. et .xxxiii. q. i. dixit. sed ibi loquitur de presumptione et violenta et speciale est in eo casu. al' non sufficit. sed hic fama purgationem non inducit ut in dec. Inquisitionis et hic plus infertur esse probata. no. quod in causa criminali et civiliter mota. sed actor habet presumptionem pro se tamen non defertur ei iuramentum. immo locum habet actore non probante reus absolvitur. c. de eden. qui accusare. tamen si infamatus est ex hoc debet inde se purgare si civili. est aliud quia si actor habet bonam presumptionem pro se

habito respectu ad qualitatem persone et cause defertur iuramentum. j. de iure iurando. c. ult. et c. et c. in bone. soli vel singulares et ideo non valent. s. de pb. licet et s. de elec. bone et c. cum dilectus. tales forte criminosi vel male oppinionis. unde eis non creditur .ii. q. vii. testes. cum vidua corrupta et al' non obstat .xxxiiii. di. valentino et ex cognovisset eam si corrupta esset. s. de bigamis debitum. Et intellige quod aperte in sacris al' notitia non contraherent ex lege. quia tunc non esset crimen contrahere cum vidua. sed irregularitas quedam que repellit a promotione ut. s. de bigamis. c. i. et .ii. et .iii. quod videtur posset hic fuisse. vel sive laycos sive feminas. no. quod cum opponitur crimen sive irregularitas in modum exceptionis contra clericum civiliter in differenter admittuntur layci et femine. ut hic patet sic in denuntiatione. s. e. t. cum. quia licet agatur de crimine non agitur criminaliter. ut j. e. cum. s. e. veniens. paratus pot interveniret. j. de accusat. super his insi. al' mulier non admittitur in crimine .xxxiii. q. v. mulierem. et j. de § sig. for. c. ult. xv. q. i. ex quo. nec in testamento admittitur. insti. de testam. ordi. § testes. § sed nec mulier. et aliud continet. s. e. de cetero. j. de accus. meminimus .ii. q. vii. laycos et c. ipsi apostoli et c. testes. et hic contraria loquuntur cum criminaliter agitur. excommunicantes. vir quod testes compelli possunt. ubi odiosa proponitur exceptio. ar. s. de elec. cum dilectus. § electores compelluntur detegere fraudem. sed hic nichil dicitur de testibus. sed de impedientibus testes. et ideo dicas quod non debent compelli. sed hic dicit ut notatur. j. de testi. cog. dilectorum. in fine notule et dixi. j. de acc. sed huius in quadam notula que incipit et tamen § de hoc v. purgationem. ar. pro illo quod dicit spe accusato iudicandam purgationem. quod non est verum nisi ex hoc infamatus fuisset .vi. q. ult. quod aut. et .ii. q. v. presbiter. si conscientiam non fuisse. sed qualiter hoc potuit constare cum singuli essent in suis testimoniis singulares. s. de elec. cum dile. et c. bone et j. de accusat. cum dilectus. insi. secundo. unde potuit constare probando ab illam fuisse tempore contento in litteris. j. de huius. que fi. a prel. quanto. et j. e. t. ex tenore. vel quotiens fieret mentio in ecclesia de hoc facto nulla fuit habita mentio de talibus litteris. s. de pb. tercio. ar. c. ad .l. cor. de fal. qui velut. non quod qualiter puniendi sunt qui preter conscientiam capituli in litteras nomine capituli scribunt. quia tamquam falsarii puniuntur. si. j. de huius que fi. a prel. quanto.

Cum olim archidiaconus meneuensis a dominus cantuariensem archiepiscopum super statu meneuensis ecclesie proposuit questionem et infra quia quod non possit adversa predicti archidiaconi per exceptionem legittimam repellere valeat ab agendo. partibus si potest fieri vel procuratoribus eorum ad locum securum et ydoneum convocatis et lite legittime contestata testes quos archiepiscopus in anglia et quos archidiaconus duxerit proponendos in wallia tempore prudentis [illegible] verum si archiepiscopus citatus legittime per se vel per procuratorem ydoneum noluerit comparere cum ut tertiam contestari vos testes maxime senes et valitudinarios quos archidiaconus duxerit producendos sub app. ob. admittatis et depositiones eorum acceptas ad se a p. tinteris destinare presumpserit

tes pbz tm pemptoriu quo p se ul p sen
sales idoneos in eo se conspectu repsentet
sntam recepture. Idem priori de tolent.
et j. rectori ecce de tyrell.
Cum olim et j. se statu menenen. ista eccia me
nenen. q ab di sci dauid. Olim fuit archiepalis
sic apparet p priuilegia ipsius ecce. qua cantuari
en. archiepus tenz p suffraganea ecce sue. archidi
acon ipsius ecce. se statu seu libtate illa. mou
qom archiepo cantuarien. dicens eam libam ee
et p aseriis dz ee metropolitana se cam dis ecclis
Wallie. h dic. t. cum fcm nouit. p exceptom. for
te obiciebatur ei q no habeat mandatu et sm lr
teris capli sui et epi non erat audiendus. ut. s. de
pcur. c. j. sz no est uerum in h casu q cumlz alr
et minor pot psequi iniuria ecce sue. ne trahe
tur in peiorem statum. xij. q. ij. inerat. et alijs a
dicentibz. ff. de lib. ca. l. j. et ij. et iij. lz al aliqua
psona replsatur si agat ar uoluntate. ff. de pcu
u pomponi. C. ultimo. sz hic no est ita. na cum
lz tenetur agere p eccia. ij. q. vij. qua ppt. et vi. q.
v. no nos et sic unus iuste resistat oibz. xxxi. di
uicenia. et j. de his q fi. a ma. p e. cu in cunctis s.
ar ce. ff. qui et aquibz ma. liberi. no fi. si eius
inc. l. C. quot. et ita intellige de alia exceptone.
puta rei iudicate. l q ei ee ec excolentur l aliam a
silem. Et ar est hic. q exceptoria ante lr cont.
posit obici. et pbari. et sic replsitur actor ab age
do. q uim est in tribz caibz. s. de lit cont. c. excep
tois. In concilio lugduni. b. senes et ualetudina
rij. sic s. ut lit. non cont. cum. i. se. sinam recept.
sic ur q cotra cotumace pot pcedi usz ad snia
diffinitiua et lit non cont. si h est ualida. et lo de
diffinitiua. sic n solum senes. sz oes in differe
ter sunt recipiendi. et h ur satis dic lra. testes. ma
xime senes. et sic istud maxie ppe ponitur. et c
e iste unus casus in quo testes fauore libtatis re
cipiuntur lit no cont. et snia pfertur. sic cotingit
in electone plati. ut sumito carnali. s. ut lit. no
cont. cum. et est ar. ad h. C. de igenuis ma. l. diffa
mari. et sic intelligebat. t aliz exponunt ista lra
am. snam. i. interlocutoria. C. de missone in pos.
si contra ps no uenit. ul si ptes ueniunt. lite p mo
contestata. sz prima lectura. ex ipa pz lra. na si
pp uellet de intellexisse de interlocutoria. de ea m
tom fecisset. j. de testibus ad audiam. et s. de trac
b intr corpalia. sz multu ur obstare q dic sene
et ualitudinarij e illi asuecuer recipi. lit. n. cont.
ut in c. cum. vn si pp intelligebat q in casu isto
possent recipi. lit. non cont. ex pte actoris simpli
debuit dre recipiantur testes quos archidyaconi
duxit pducendos. s. q prepit in casu asili. cu ac
tor e absens. cotumacie et reus psens. s. de do. et
cotu. cum q. idez iuris ur q loquatur h de snia
interlocutoria et testes senes et ualetudinarij reci
piantur ne copia pbonum subtrahitur ex eorum
defectu. s. ut lit. non cont. cum et p h. dic maxie.
i. tm ul dic ut dixit. t. et h pot intelligi ex eo
q hic dic. maxime q pbum no fuit in antiqua
pilone. b. et q n recipiuntur lit. no cont. cu fit mis
so in possem ppt cotumacia. sz sumari negocio exa
minato sum isto. s. ut lit. no cont. cum sequitur. C.
in alijs et C. sequenti. b.
Ex tenore litterarum accepimus tuarum q
cum uos cam que uertitur int R. mi
litem et M. mulierem a uiscrim terminanda
sine debito et j. p se dre mulis pposuit q dcus
miles p corporale pstitit iuramentum q ip
sam duceret in uxorem et post modum carna
lit cognitam tradux in domum miles uo h
inficiabatur oio. adiciens oio q et si h uera
esent eam tn de iure tnre non potuit eo q a
liam te uiuente prius duxerat in uxore cu
p testes militis inductur ee pbatum m. q ipse
an festum purificonis bte marie uirgis. b.
militem sollempnit accepit in uxorem et te
stes. M. mulieris dicerent in septimana pa
schali sequente festum predictum de ea ducenda p
stitit iuramentum. pdcus miles ab ipetitoe
ipsius absolui cum instantia postulauit. Vn
q pte sepe dce mulieris extitit replicatum q d
eo tempe nec no et an qua testes dci militis di
xerant eum ai alia mre. tum. contraxisse su
erat sp in ebor puincia amoratus cu testes
ipi dicerent h longe extra dcam puincia ac
tum ee determinates tpe et locum q p testes y
doneos erat pbare parata. sz ea fuit ex adu
so responsum q cum attestatones eent. iam
hinc ini sollempnit publicate totius pdue
toi testi n iam non erat q g dubitatis utru
post publicatonem attestonium sr illo articlo
deberent testes admitti. nos inquisitoi utre
aucte. p. h. testes mulieris ad pbandu illu ar
ticulum admittendos. Idem priori sci victoris.
Ex tenore et j. carnalit cognita et sic tex colli
inductum fuit nimi. psumpti. j. de cond. appo.
de ult cont. c. psumptoni no admittur. pbo in a
tium. j. de spon. is qui fide. inficiebat. et ita p ne
gatom et fessione fca est contesto litis. s. de ele.
dudu. et s. de lit cont. c. i. mo. et C. de litis. cont. l. un.
adiciens. i. in mod exceptonis. sic s. de or. cog. c. i.
ex istis uerbis. debes instrui. qualit debeas sen de
et sub qua forma. eu sic excipiendo no cofites. j. de
except. cum uenerabis. s. de h. et ff. de except. no
utiq et j. de except. uenerabil. te uiuente. iste al
legabat turpitudinem sua. vn non dz audiri. j. de
don. inter uir et vx. et j. de concess. pben. cum p cont.
et s. de confes. cu sr. sz in casu isto et i quibz u uerti
t pculu aie auditur allegans turpitudine sua.
s. e. sic. et j. de re iudi. lator cosanguinei. et in casu ub
ali auditur cofitens turpitudinem sua. l. se uen
didisse filiu ingenuu. C. de lib. ca. l. i. uin. Et ex
eo q dic te uiuente pz q h no poterat ee uxor
sz si postea prima eet defuncta et h sciebat illu ali
am hre anquam cotrax cum eo ea postea tnre n
posz. j. de eo qui dux in matri. se h ex tua et cum

[illegible] publicatio attestationum per fassiones probare testium indirecte probare

heret. si non credebat eum esse solutum qui attraxit cum
eo bene potest eum heret. i. de eo qui duxit in minori. c. i. et
c. veniens. admittendos. hic testes exposite quod post pu-
blicationem testium et in eadem instantia iudicii testes
recipiuntur super novo articulo vel exceptione. s. e. de testi-
bus quod de his et s. e. testes. c. de except. si quis. c. de prob.
exceptionem et infra de excep. denique. super veteri non non est
recipiendi. s. e. fraternitatis quod de his. sed certe licitum est
immo probare absentiam unius quod et e. tunc licitum esset vi-
to probare presentiam. qui nos ita gerendo est. ff. de
plur. circa eum. quia non debet actori licere quod reo non
liceat. ff. de reg. iur. non debet. et ita est arg. quod post re-
ditum testificata possum inducere testes super eodem ar-
ticulo. si alius est modus inducendo. nec quam primo.
i. e. veniens. et c. cum intua.

(interlinear/marginal gloss:) vel quia offensio est probatio quod ad eam pertinet an-
dicenda est

Significaverunt nobis et infra. cum causam que
vertitur inter abbatem et monachos
sancti dyonisii ex una parte et abbatissam et mo-
niales de forcell ex altera. tam super proprietate
quam super possessione prioratus de argento-
lio iudicibus a nobis commissa fuisset et monia-
les super causam proprietatis prius litem ingresse testes
produxissent in illa et postmodum possessionis iu-
dicium suspenso petitorio intentassent et
infra. verum cum in causa possessionis quam moni-
ales petebant ea ratione quod ille quibus successe-
rant ille inde fuerant violenter ejecte tes-
tes fuerunt ab utraque parte producti et eo usque
processum ut publicatio fieri iam deberet et infra. quia
quia si nobis constiterit abbatem et monachos
quartam productionem testium cum iuris sollem-
pnitate super possessorio petivisse et propter hoc infra
x. dies post interlocutoriam suam appellasse vel
forte iudices quartam productionem negavisse
vel pro eo quod noluerint effrenatam multi-
tudinem testium refrenare eos ad quartam
productionem admissa sollempnitate legali
admittatis eosdem. ipsos si in prosecutione defecerint
in expensis legitimis condempnantes et si adeo
sit in petitorio iam processum ut plene pos-
sit de proprietate liquere nolentes possessionis ad
quam iuris beneficio abbatissa et moniales ha-
buere recursum primitus eminentis in causa
proprietatis postmodum processum alioquin que-
stionem finientes simul utramque. Iudex expo
placent.

(interlinear gloss:) i. si liquet de utraque

Significaverunt et infra. intentaverunt quod eas licuit. s.
de causa pos. pastoralis et ff. de vi et vi ar. cum fundum.
c. ult. et ff. de acquir. pos. naturaliter. c. nich. ea ratione
hic non bona erat. quia interdictum unde vi datur heredi et bo-
norum possessori. ff. de vi et vi ar. l. i. c. hoc interdictum et
datur in heredem. i. id quod ad eum pervenit. ff. de vi et
vi ar. l. i. c. ult. et l. c. et xvi q. vi. si episcopus et intelli-
ge quod datur contra heredem iuris. c. ex delict. de fu-
nebr. l. una. non autem contra heredem rei. quia non omnis
ad quemcumque res pervenit tenetur interdicto unde vi. in
s. de testi. spol. cum ad sedem et ff. de vi et vi ar. c.
a te. si rei sciens rem illam recepit a deiectore tene-

(note at foot of column, in a later hand:) Significaverunt ... si sine quod dilatio denegatur cum sollempnitate legali ... licere ... appellare

tur. s. de testi. spol. sepe contingit. unde iam deberet.
monachis petentibus quartam productionem testium
cum sollempnitate legali super iudicio possessorio. et cum
iudices denegarent monachi appellaverunt ab inter-
locutoria contra eos lata. ut infra patet. cum sollempnitate.
quam testes i. e. ultra et in aucten. e. t. c. et quia infra x. dies
idem tempus datur ad appellandum diffinitiva. ii. q. vi. an-
teriorum et sic patet quod i. x. dies debet appellari ab interlocuto-
ria. s. de elec. cum dilecta. al. transit in rem iudicatam.
ut i. idem et tempus datur ad supplicandum. c. de prec. imp. offe-
rendis. antiquum quod supplicatio unde effrenatam. non novita-
tem iuris sed non est antiqua. sic i. e. c. prox. et ff. de testi. l.
i. in fi. et ex eadem causa potest iudex denegare etiam
et in secundum. similiter ff. de iud. non unquam. xxiiii. q. iii. de
illicita et s. de do. et contu. cum dilecta. ex quo eadem fo-
est ea in secunda vel in tertia. ut in quarta. id sec-
dicit est hic in eo. s. de transact. inter corporalia. vel si infra
tum tempus causa debet terminari. s. de of. del. de causis. unde in
prosecutione. c. quod non prosequitur se appellasse. i. x. dies. ex causa
premissa. condempnantes et sic patet quod appellans in iu-
ste condempnandus est in expensis alteri parti et illud
generale est. i. de app. ut debitus et quod remitti debet ad
eundem iudicem a quo appellavit. ut dicit illa decre.
ut debitus et. i. e. t. cum in ecclesia sed quod supra ea prima dicta non
remittuntur partes ad priores iudices. si appellavit mo-
nachos frustratorie appellasse. hic ideo contingit. quia
iudices priores retulerunt negotium domino pape et
ita desierunt esse iudices pro eodem. s. de of. leg. sed et c.
de rel. l. i. et ii. ut patet ex principio capituli. quid iuris sit
de his expensis. dictum est plene. s. de do. et contu. finem.
liquere. non videtur quod plene liceat. vel postquam renun-
ciatum fuit et conclusum. cum ante renunciationem
possunt partes adhuc producere testes super novo articulo
et intrare. ar. s. de elec. dudum. i. de infra. de fide instru. cum
dilectus. recursum. sed esto quod moniales obtineant in
possessione ergo restituent rem cum fructibus a tempore dei-
tionis. s. de testi. spol. gravis et ff. de vi et vi ar.
l. i. et c. qui vi deiectus est. sed pone quod monachi obti-
neant postea in petitorio. ergo restituent rem cum fruc-
tibus a tempore litis cont. super proprietate et in pretium
moniales quod primo intentaverunt iudicium proprietatis. quia
hic. ar. et excludat omnis possessores et post lit. cont. fiunt ma-
le fidei possessores et ideo fructus post litis cont. omnes restitu-
endi sunt cum ipsa re. c. de rei vendi. certum est et ff. de
pet. her. sed et si lege. c. si autem litem. sed forte in speciatur.
litis cont. de novo facta super proprietate et quia moniales pro-
venerunt unde in auctoritatur et hic verum est secundum legista-
quam dicunt quod ex toto remittatur iudicio proprietatis antiqua
quam admittatur ad possessorium secundum iura canonica
non terminatur iudicio proprietatis. ut hic dicitur. quia
postea debent procedere in iudicio proprietatis et secundum hoc
videtur quod fecerunt sibi preiudicium circa fructus et post litis
cont. super proprietate. si monachi postea obtineant
in iudicio proprietatis. B.

Cum causam que inter archiepiscopum tarracon-
nacensem ac commune faventie et infra. Quia vero
utrique parti nimis expediret studiosius ut testes
producerent coram nobis et infra. quia recipias testes

(note at foot of column, in a later hand:) Cum causam ... si testes ... quos impediunt et ... effrenata multitudo ... refrenanda

quos utraque pars tamen scit principali negotio
quam in personas testium dixerit producendos ac eos diligenter examinare procures
et de singulis circumstantiis prudenter inquirens de causis scilicet loco tempore auditu visu scientia credulitate fama et certitudine cuncta plene conscribas et cetera. Testes autem et cetera. Cum
si forte faventini vel alii eos quos tu archiepiscopo ad perhibendum testimonium vocari dixerit producendos presumpserint impedire tu ipsos ab huiusmodi presumptione cessare compellas. Volentes autem multitudinem effrenatam testium restringi volumus ut
hinc inde quadragenarium numerum testium excedere non permittas ita videlicet ut si favertinum testium depositiones ratas habere voluerint quas a ferrariensi episcopo et abbate pomposiano recepte fuerunt testes ipsi computentur in numero prefinito. Alioquin cum attestationes ipse sint clause hii eosdem testes iterato si necesse fuerit producantur. Item de novo fonte et
case dei albis.

Cum in causa et cetera. In personas. Sed cum hec exceptio que opponitur in personas testium debeat reservari in tempore disputationis post publicationem testium ut supra eodem prox. sententiam quia per hoc dicit constitutum hec faciant hec ideo fecit papa ne differatur negotium quia presumptio contra favertinos ne causa protelandi negotium obiceret in personas testium post publicationem cum papa scit hec non sint puniende et ideo non sint admissi ad hoc supra de probationibus. Licet in causa tamen statim admittitur ad probandum. Unde cum dicitur quod ille sit odiosus ex criminali statim dicitur hec probari C. de testibus. Item si dicatur si ex levi causa vel pecuniaria odiosus recipiatur eius testimonium et in tempus disputationis reservetur ista questio ut ibidem et infra eodem titulo C. Si vero sed et in alio casu cum obicitur testi quod sit servus si dicat se liberum non debet admitti nisi prius ostendat cartam manumissionis C. eodem titulo. Si testis servus ar. contra quod statim debet audiri qui obicit crimen testi supra eodem ex parte ante. Examinare testes. Sigillatim per se alias non valerent eorum dicta supra eodem venerabilis et cetera. De accusationibus. Inquisitionis. C. i. et supra de electione quia propter ar. C. de testibus. Nullum. B. De singulis circumstantiis. Alias enim non pervenitur ad veritatem. xxiii q. viii. Occidit. an. vel intergra. vel summatim testificentur et de aliis circumstantiis de quibus traditur ff. e. l. iii. et iiii. q. iii. Si testes. De causa scilicet causa non scientie debet querere iudex quam si non reddiderit non valebit dictum testis iiii. q. iii. C. Sola et xxiiii. q. iii. Si res et in autentica de testibus. C. ii. et l. Dudum. Si non iudex non quesierit et testes simpliciter dixit se scire valebit. supra de re iudicata. Licet et ff. de novi operis nunciatione de pupillo. C. qui nunciat in fine. De personis scilicet eorum testium an sint idonei iiii. q. iii. C. ii. Sed in quid testis tenetur reddere an sit criminosus prius. Vel talis cum non possit testificari et infra eodem. Cum ista sint circumstantie de quibus queritur. ff. eodem. l. iii. et iiii. q. iii. Si testes quia testes et ordinandos
equiparantur ii. q. vii. ipsi apostoli et cetera. Testes scilicet ordinandos
tamen dicunt cum simul l. di. ex penitentibus xxiiii. di. c. ultimo et
op. ar. i. de except. denique. Sed contra non invenitur quod sta-
bimus prout legitur quod non mutatur quia stare perhibebit
C. de testamentis. Scimus. Sed contra videtur quod non teneatur respondere quod nemo tenetur contra se de pe. di. i. si non dicatur. Sed autem auctoritas loquitur de eo qui in iudicio ante confitetur et ille non tenetur crimen occultum suum publice confiteri. Quid ergo dicemus. Satis potest dici quod debet respondere saltem ad ea de quibus traditur iiii. q. iii. Si testes testium fides et ff. e. t. l. iii. ar. op. i. de accusatione. Inquisitionis. C. i. Si de aliis interrogatur non tenentur respondere. Sed de consuetudine non interrogantur et satis videtur honestum quod non interrogentur nisi de hiis de quibus fit mentio in legibus predictis quia talia non sunt amplianda sed restringenda. Preterea testes cognoscere debent personas litigantium a quibus et contra quos inducuntur qui agitur de causis et alias non videtur quod possint congrue testificari ar. in autentica. ut. C. i. et in autentica. de instrumentorum cautela. prius. C. sicuius quod ultimo et C. de iure deliberandi. Scimus. C. Sin autem dubius in fine. Et si dubitetur an testes cognoscant litigantes exhibendi sunt ipsis testibus ut eos recognoscant et in eadem forma in qua esse consueverunt quia mutata forma et forma quandoque mutata vi ff. ad exhibendum. Vindicanus. C. Sed et siquis. Illud frequenter fit precipue quod testium suspectum presumitur de loco exemplo danielis xxiiii c. et de tempore quia si diversi sunt sive in loco sive in tempore non videntur eorum dicta iii. q. ix. In dominus. Nec intelligitur de tempore id est de qualitate temporis nisi esset suspectum testis scilicet ut ex tempore id est ex mora et ex hoc redditur testimonium suspectum iii. q. iii. C. i. In testibus vacuis considerandum est cum non testis presumitur suspectus quibus cuique modis potest inquirenda est veritas ar. xxx. q. v. Iudicantem et xxxi. q. i. Grave et C. de edendo. Is apud quem. Iudex quod discretus de omnibus istis et aliis per quem possit melius veritas perscrutari debet interrogare alias enim ad veritatem non possumus pervenire xxiii. q. viii. Occidit et. Testes autem et cetera clausula ista non respicit omnia superiora quia testes illi qui inducuntur super criminibus non compelluntur infra titulo proximo. Dilectorum et de hoc. Compellas per excommunicationem supra eodem tam litteris et hoc tene potest quia prestant impedimentum cause et quia non ideo ad omnia extenditur sive quibus causa expedi non potest supra de ordine cognitionum. Prudentiam. C. Sexta ad finem et C. i. et C. suspicionis et supra eodem tam litteris et ff. de iurisdictione omnium iudicum l. ii. Et si nullo modo potest compelli et ita testis non potest inde veritatem dicere quid erit videtur quod debeat haberi pro producto ac si deposuisset contra illum qui facit illum impediri vel consentit quia si vellet posset removere tale impedimentum supra de postulatione prelatorum. i. c. consultius et ar. iii. q. vii. C. Si quis autem. ar. contra i. q. iiii. Quia presulatus. Effrenatam. Sic supra eodem proximo et ff. de testibus l. i. in fine et sic ultra x. dicitur esse effrenata multitudo sic i. de electo excommunicatorum. Latores. Sed hec possunt considerantur secundum magnitudinem causarum et qualitatem personarum nam xxiiii. multa dicunt parum xlv. di. disciplina. Ratas habere voluerint hec littera potest intelligi secundum distinctionem illius legis C. e. t. l. ultimo et i. e. presentata vel dic ut dixerunt Io. et Laur. quod quando attestationes sunt clause possunt ad huc eosdem testes iterato inducere ut addatur quia forte tunc non servant omnia in memoria

a. In aut. e. t. § qui nō tulit. et ar. ff. de actōnibꝫ. repeti. vel ut corrigant errorē suum. s; illud nō credo. quia h̄ debent face in cōtinenti et nō ex intervallo. i. t. p̄x. § fin. et ar. ad h. xxxv. q. vi. de parentela. In § dicor. dasse. s; quid si testes secūdo inducti dicant cōtrarium eius quod p̄mo dix̄. tunc nō val; dictū suū. nec credit̄ ei. ar. i. e. cum tua. et i. de app. sollicitudinē. nō tñ contra eēt quod p̄me attestōnes nō valuissent. puta ab eo recepte qui nullam hēbat iurisdictōm. vel potius. quia nō p̄scriptis debent h̄ri. nec debent publicari. s; p̄s. inadi. b.

Veniens. G. ar. Ptr. contra mādatum electi publicandis testibus sup eadem capitulo testes producere licet.

Veniens ad ap. se. G. archid. claremon. nobis humiliter supplicauit ut sententiam sup decanatu claremon. eccē p eo latam. cuius iam in p̄te fuerat executoi mandata facientis in totum executoi mandari. Cum aut clare mon. capli pcuratores in nr̄a presentia pp̄o suerunt sententiam illam contra iustitiam. et post. ap. ad nos interpositam pmulgatam. et. j. ff. eidem archid. ipōs tanquam pcuratores admittere nolunt uel dc̄is eorꝫ aliquatenus r̄ndere. p. subd. tīt se ipī opposuit ex adūso asserens canonice se in decanū claremon. electū. pp̄ter quod dc̄us archid. in sua petitione nō erat aliquatenus audiendus. quia decanatus ipē non ad illum. s; ad se potius ptinebat. et j. cum igitur sup hijs aliquamdiu disceptassent. int̄ locuti fuimus ut dc̄us. p. si posst in continenti suam intentionem fundaret. quam cum sup h testes et instrā pduceret in eloquendo primi auimus quod sui interat ut se posst opponere archid. memorato. Lite igitur inter eos tā sup electōne quam sup sentia. ar. contestata fuit ab ipō archid. int̄ attestatōnes p̄ exhibitas in articulo supradcō in h iudicio uellet admittere qui r̄ndit quod uellet. dūmodo posst obice tam in psonas testium quā in dc̄a. Quo audito p̄ adūersa r̄ndit quod attestōibꝫ illis in h iudicio uti nolebat cum non sup principali negō. s; sup articlo incidenti fuissent lite attestata recepte. Vn̄ sup toto negō alios nolebat testes pducere. l' eosdem. ps aut r̄ndit adūsa. quod cū testes illi tam sup sententia quam sup elcōne dixissent et eorꝫ attestōnes fuissent in iudicio publicate. non licebat eidē postmā testificata didicerat sup eisd articulis testes pducere. p̄sertim cum in h iudicio attestōnibꝫ illis usus fuisset s; rōd. pluratus. Nos g̊ iustitia pmittat iuimus exigente quod testes eēnt recipiendi sup toto negotio. quos utraq; ps duxerit pducendos. quo. cc̄. c. cu. receptis testibꝫ et attestationibꝫ et rationibꝫ prium intellectis. cam ipā tam sup principali quam sup incidenti fine canonico terminetis. Cum nō que in caplo aguntur non facile possunt nisi p canoicos ipsos pbari. uolumus ut ad cautelā absolvatis eosd. ut uocati ad testim. lite ualeant p utraq; parte testari. Idem bisunt. arch.

Veniens. et j. de hic m̄ loquit̄. j. de app. cōstitut. post appellōm. bn̄ allegauit isti pcuratores si h̄ p bare possent. s. quod cōtra iustitiā. quia executō p h sus pendit̄. sic si obtinerent. qd̄ fit. c. si ex. fal. ītre. l. vlt. laud. admittere nolunt. quia dicebant quod erant cōstituti pcuratores ab excoicatis. ut pꝫ ī integra. et in fine collē. audiendus. sentia lata. int̄ me et te nō est executōni mandanda. si ius alterius leditur. j. de re iud. cum sup. et of. dele. sup eo. et ff. de app. a sentia lauē. ī cōtinenti. uo sententiam executoi mandandā. nō statim pbetur exceptō. s. de resti. spol. litās. C. de cōpensat. l. ult. in fi. et C. de or. cog. l. ult. § ult. Si. j. de re iud. cum sup. se fundaret. quod debet audiri cō illam sententiam quod lata erat p archidiacono. ī articlo. ad quod pbandum fuit admissus. s. quod sua interat. admittere uellꝫ. quod ad h cogi nō poterat cū ob alū pbandū fuissent inducti. j. e. cum causam. et ar. s. e. cōstitut. j. e. cum in tua. ex cōsensu tm̄ ualuissent. ar. C. e. ti. l. ultiā. quos utraq; ps. s; quia necē hīt inter. contra sententiam illam inducē testes. cum illa sententia ei nō debeat obeē. quia res int̄ alios acta. alijs obeē non dꝫ. j. de fide instru. Int̄ dilc. et j. de re iud. c. plt. in prin. scd. quia de h agebatur. an sentia ei p̄iudicasset. cum sciebat rē ad se ptinentē tractari. quia s actō eius rei cōpetebat. et pmisit secūtē agere p̄iudicium sibi fecit. j. de re iud. c. plt. et ff. de re iud. sepe. quia h ipō tacite renūciare iur uiri suo. j. de hijs q. fi. a ma. p. c. ex ore. quia cū cito sciuit causam illā tractari statim debuit cōtradicē et se oppone. quod cū nō fecerit p̄sumit̄ cōsentire. ar. s. de of. del. c. olī. et. lxiij. di. si fuus. et j. cum inimi. ac. p. In sep̄secus si nescivisset causā agi. ar. ff. de accusat. si cui. § ei r̄de. p̄terea. ad sup dixidem. vel alij testes sup h sunt admittendi. et ita sup eodē articlo. et int̄ easdem psonas. testibꝫ publicatis. hijdē ul alij testes recipiunt̄ iterū. vij. cc̄. s. e. fr̄aternitatis. cū sius concord. s; iā solum ē. quia illud cōtingit ppt̄ diūsum modū agendi. j. e. ē in tua. et e. cū causam. cōs. s; si illi q̄ p̄mo inducti fuerunt cōtrarium dicant in scd̄o in scd̄o iudicio. quid erit. nō credo ualē dc̄m eorꝫ. s; aliud sit in iudiciū et alius modū agendi. j. e. cū in tua. et j. de p̄sump. p̄ litteras. et s. de pbat. p tuas. p canoicos. que. n. in caplo fiunt p alios pbari non possunt. cū alij ad caplm nō uocentur. sic et q̄ domi fiunt p alios nō de facili exploratur. C. de repud. cōsensu. § sup plagijs. C. de qō. interrogari. ff. ad sill. si quis ī g̊ni. § si pupillus. et § secūm. et l. i. § si uir aut uxor. s; alr int̄ domesticos facile quid cōfigitur. C. de donat. datā. et ar. cc̄. s. e. In litteris. sic ē h. ar. quod excoicatus post absolutōm suā restituit̄ p̄stino statui. iiij. q. i. c. i. sic ea q̄ in caplō agunt̄ p illos pbari debet ut hic dic. et h cū eod. quia a plr̄ canoicus ferre testim̄ cōtra eccam suam. sed cōtradicit ī to cum caplō suo. nec dꝫ idō pdere beneficium suum. quia h facit cōpulsus. ff. de tonc lib. c. ut cū minor. § plt. secus eēt si re assumeret. ad officiū in aduocatōē. l' pcuratore. quia p h dꝫ bn̄fiu suū. s. de postul. c. ult. Imo hodie absoluitur ad cautelā. ut

possint testificari. q2 dicebatur. q erat excoicati p
appllonem. qm inlius absoluit ad cautelam. nec int
ligas. q quilz excoicatus uocatus ad testionium de
bat absolui. Et hic nō absoluunt ad cautelā. q2
nō porat. ptm p alios quam p illos de caplo. ut
ine dīb. b.
Testes cōmibz. & j. monachi nō de suis fri
bz ac conuersis testes in causis pprijs p
ducere absq; iuramti exhibitione non possunt.
ni forsan a pte remittatur adūsa. Idē ant
bat. epō. & decano & uisi campi albibz.
Testes cōmibz. & j. iuramtm. si cū iuramto bn. al
cuiuscumq; religiosus sit. a s in pīudicium alter
nō est credendō. j. e. imp. & sic tam monachi qm alij
clici possunt ferre p eccā sua testim. s. e. In fe. & c.
cū iniitius. j. de iuriiur. & si xpō inst. & xxiij. q. ij.
sr prudentia. a pte remittatur. & sic pz q iura
mtum testis pot remitti. & h ideo. q2 nemo aduer
sarij possunt in totū relinquere. ut de fidei. cōmis.
l. ult. sz uir q possit remitti. q2 introductū est. ut
uitas detegatur ut religō iudicantis nō circumueni
atur. & sic uir q in fauorē iudicis. g° ptes nō pos
sunt illd sibi remitte. so. iuramtum illd iudicialē
an dicte remittatur. & istd iuramtum principalē
in fauorem ptis pstatur. uñ possunt sibi illd remi
tere ptes. sz nūquid iuramtum illd pot remit
ti in cā criminali de consensu ptium. dico. q nō. q2
nec compositioni statur in cā criminali. & si fama a
seruatur seu rumor collusio. & h ideo ne colluderent
ad inuicē. arca nimi. j. de eo qui. cog. c. fā. ut se
eo. sz in cōngēdo uir q possit remitti. q2 ī credit
cōsitenti. dum non sit in alterius iniuriam pīudicium.
j. de clād. de spon. c. ij. sz quid dices. de iuramto. ca
l. an possit remitti a pte pti. uit q nō. q2 nec cō
suetudo uz de ipō nō prestando. s. de iur. cal. ce
tum. & uir expssim. C. de iur. cal. l. ij. §. sz q2 ueni
sz eadem rōne q iuramtum testi remittē. q2 in
fauorem ptium pstatur. & ut uitas elicitatur. & nō
occultetur. xxiij. q. ij. quāquā. pot iuramtum calp
nie remittatur. q2 illd pstatur in fauorē ptium
ne calūpniose aliquid fiat. & ut uitatem l' cal
tem s q estimat cōfiteatur. C. de iur. cal. l. ij. §.
sin aut. ad. fi. dicit quidam ut. jo. b. & alij seq
q iuramtum istd de calumpnia expsse remitti
non pot. sz tacite bn pot remitti. ut. jo. b. & ac.
nec sniā ppter h cassaretur. ar. ff. de pue. fili
famil. §. uerum. & C. e. t. ita demū. ubi excepto
iuratoria cē inslitē expsse remitti nō pot. ta
cite nō bn pot. ff. de iniur. iusiurand. §. qui
iusiurand. sic aliqn tacita pmissio plus operat
quā expssa. ar. ff. de solut. so matrim. §. alia.
& si quis scripsatius dece in nullo. §. i. alij dicūt ue
cy. & eius sequaces. q nō pot. nec tacite nec ex
psse. cum non tm in fauorē ptium. sz p cōi
utilitate introductum est. & dicit lex q ex dissi
mulatione que remitti & non pot. C. de iur.
calump. l. ij. §. sed q2 uertimur. sed cma ne
remitt.

Dilecto filio a uen. pposito nob innotuit ex
ponente q cum cam que int ipm & co
mitissam flandrensem sr donatione. ui. pte
datum sacerdotalium agitatur. nob. epē. a calā
decanum & attrebatem decano dignimus cōmitte
dam. Id pposito sentia litis. ac. ppo sunt q d tes
timonium decani. sibi erat necēm in cā pdictā.
eum de iure suo nō n pripn & alium uince
tm testem facere fidem possz. uñ postulauit
ut in cā ipā eo preferetur exclusio. l' sr sederet
nego quoulz cōstitueremus alium loco eius.
uos aut petitionem eius admitte nō curasti. qn
imo post appllonem a pstendari ipm cōa
tione suspendistis eundem. s e g ob testis de
fectum eius iustitia ualeat depite. te altus ut
si campi loco illius duxerimus cōrogandō. qn adātes
qd si ē ita suspensione prepositi relaxata. i cā
iuxta prioris mandati tenorē. tec pma p
cedatis. Idem iudi. sabin.
Dilecto filio. & j. ceta lr. ar. prestando q p uita
illa nō intendebat item contestari. sic. s. de. ord.
cog. cū dilc. inica. sz nūquid eēt idē. si hnēt duo
ptēr istm. uit q non. q2 duo testes sufficiūt. s. e. lz
& ij. de testam. relatum. & iiij. q. iij. §. ite. ubi nūs & ij.
q. iiij. §. i. addit. credo q remouri debet a iudicio fn
pue si illi duo sint uiles & q2 testes nō hnt sp oia
in memoria. & sic uitas occultaretur. & pbōnis co
pia tali depiretur. ar. op. s. ut lr. non at. qm. i. ff.
& curare debent magratus. ut salua sit tec pbo.
ff. e. t. cuncta accum. oult. coliipna. & ff. ad l. ac
quil. in lege. si aut plures hnēt nō deberet remo
ui. q2 alicuius lz sufficientes alij nō cōplentur. s.
e. t. c. de testibz inst. sz nūquid eēt id in cā crimia
li. uit q nō. q2 in criminali nō cōplentur testes. j. e.
pt. dilcōz. adhuc credo q sit remouendus. nō obstā
te eo q nō pot cōpelli. q2 pcibz induci possz ut testifi
cetur. sz si oīo nollz testificari nō dz remoui. & i
ciuili cā si iudex uellz iurare. q nil scit de cā illa
nō dz remoui. Id credo retinendus. si as in fuerit p
curarz. ut cā talibz cōmittat. lz hnēt alios plures
q2 suauis ei pdeē non dz. ar. op. i. de. fi. instp. ar. no
ui. & o. fic. & s. de re pt. sr interis. exclusio. h hr iob
cum clausula. q si nō omnes & c. ponitur i scripto.
admitte recusatis. & male. q2 ē ptor testiorum
dic dz. iiij. q. iij. §. ite in criminali. s. si res exigit. ti
n. accanda ē pbōnum copia. ff. de icen. rui. nau
frag. l. ne quid. §. de his. sz quid si ipetrei illū i
iudicē. qui nolebat eē aduocatus meus in illa cā.
ob h & n remouer eum alium possem hre aduoca
tum. n h dolo feceris. ut m cōtraheres copiam ad
uocati ptis. ar. j. e. cōstitutis. & iij. q. uij. si quis
cum. sz quid si ei reuelaui secreta cā mee. nō
suffic ad remouend eū. q2 nō dz iudicare s' cōtra
h s allegata. iij. q. uij. iudicet. sz quid erit. si iudx
iste de quo quitur comittat strati uicē suam. a
lij. nich sibi retinēdo. nūquid terz tal cōmisso.
& si terz nūquid pot iste eē testis corā illo. dicunt
io. q n pot coram eo ferre testim. q2 fungit ui

ce ei qui delegauit. et id est iudicare p alium quod p se
ar. s. de of. del. coram. et licet mro non sit iudex. sufficit quod
fuit ut n posset esse testis. ij. q. vi. statuendum. satis to
nestum putarem quod possit admitti. et quod possit esse testis
coram illo. et c. statuendum. loquitur de iudice qui cognouit
de causa. et hoc pot dici p decretalem istam. quod iste iudex fuit. et
tamen admittitur ad testimonium. immo pot hoc remoueri.
Et si ordinarius petetur in testem coram officiali
suo nunquid debet testificari. credo quod sic. si necessitas im
mineret. testium defectum. et sic eo remoto poterit ferre te
stimonium in causa. sed nunquid aduersarius poterit obicere in
personam istius decani. ut ipsum a testimonio repel
lat. Non cum ipsum approbauit in iudicem eum eligen
do. sed in decretali bene poterit obicere. iiij. q. iij. §. si quis
testibus. et iij. q. iij. §. offeratur. et xxxij. q. v. horrendum.
Corrogandum. cum unus iudex alij corrogatur tot tempus
habet alij concessum fuat. ff. de iud. si iudex. et hoc cum
res est integra. si uero non est integra. tunc si est dele
gatus habet residuum temporis. si est ordinarius non minus
anno. ff. de iud. eodem. C. de iud. properandum. §. si aut.
in medio. relaxata. de sen. quaternus dicto presbitero. ij.
q. vi. anguita. ar. j. de appll. ad presentiam. et s. de
of. ord. c. pastoralis. quod appllo fuit limitata. excommunicatio. uel
suspensio nulla. b.

Significauit nobis presbiter sancti nicholai sa
bin. dyoc. quod fundatores eiusdem ecclesie
liberam eam esse uolentes fundationis tempore se
in ea nichil iuris retinere dixerunt. Verum timens
ne processu temporis probationis copia ualeat de
perire. prouideri sibi hoc idem presbiter postulauit. Quo
circa mandamus quatenus testes ydoneos quos ipse super hoc duxerit
presentandos examines diligenter. et eorum dicta
in publica redigi facias munimenta. denun
tiando fundatoribus antedictis uel eorum heredibus
ut receptioni testium si uelint intersint. et sic
denunciatione sic facta confici facias publicum instru
mentum. Idem archydiacono et episcopo utretiensi.
Significauit. et j. depire. ar. quod futuris
casibus prudenter debemus occurrere. sic. s. ut lite non
contestata. i. ff. s. e. siqui testium. et j. e. albicus. et i.
de confirmatione utili uel inutili. cum dilecta. et ff. loca
ti. si quis domum. ad finem. ff. ad l. acquil. i. l. acqui
l. ff. de usufr. l. i. infi. C. de usur. pupillaribus. l.
ult. ff. de fur. qui tabulas. et. xxiij. di. in nomine do.
et s. de ele. licet. et instrumenta omnia. propter hoc fuit. i. q. vij.
saluberrimum. testes ydoneos. inter istam receptionem
testium. et illam que fit cum timetur de morte tes
tium. uel absentia diuturna. s. ut lite non contestata. quoniam. et
hec. multiplex est differentia. hic recipiuntur omnes testes indiffe
renter. tam iuuenes quam senes. sed in casu illo non recipiuntur
nisi illi tantum de quorum morte timetur. puta quod sunt se
nes. uel infirmi et de quorum absentia diuturna time
tur. ut ibi dicitur. Item hic statim publicantur ad perpetuam
memoriam. ibi non publicantur. sed consignantur. illi non
ualent post annum. isti et post annum. uel agatur uel denun
tietur. illi esse quod inducti sunt. vel ibi dicitur. isti perpetuo ualebunt
tanquam autenticum instrumentum. quorum dicta sunt redacta in
publica munimenta. C. de re iud. gesta. Item quod illorum

post obitum in personas. contra istos non si appareat in
strumentum denunciationis. ut dicitur ibi. sed hoc non est uerum.
Item hic producuntur. ubi non mouetur nec timetur lis in
presenti. ibi secus. Item non. quod hec publicatio testium locum
tenet in defensione sui exceptione non autem in actione
nec est contrarium. ff. ad l. acquil. in l. aquilia. quod illi te
stes consignantur. sic intelligit dominus azo. legem illam.
immo idem dico in actore quia per eandem legem. ff.
ad l. acquil. in l. aquili. § publicatur. et sententia fer
tur. si ad eam probationis ex actore competit tamen est extitit a
dicto. et i dicitur. et s. ut lite non contestata. quoniam. et ff. et i aut.
e. t. §. et hoc uero. coll. vij. sed in istis duabus accordantiis
consignantur. et in aut. predicta. § dicit publicabuntur.
i. publica manu transcribuntur. ut loquatur decretalis pu
blicabuntur in publica munimenta redigentur. aut te
lite contestata. cum illa decretalis. quoniam sit uniusmodi legendi. si
ius intelligere mentem loqui in casu hec decretalis. tunc preter
sedem. publicabuntur. i. in publica munimenta redu
cuntur ut ibi dicitur. munimenta. hoc est bona prouisio ad cau
telam futurorum. ut sic redigantur testes in publicam
formam. et aliud assuetum potuit tamen circa ista contra pa
tronos. ut faciant ei cartam libertatis. sic ageretur per
apocham faciendam. C. de fide instr. plures. sic et libertis
contra promissum. ut faciat ei cartam manumissionis.
C. de lib. causa. sic datam agere quod circa officio iudicis. sed
leges agere condictione ex illa lege. sicut datam. ff. de
cond. ex le. l. una. viij. denuntiando. ar. quod non uocatur ex
ceptio testium. nisi denuntiatio de hoc facta sit parti aduerse.
s. e. in nomine domini. j. de fide instr. constitutus. et s. ut lite non
contestata. quoniam et. xxx. q. ix. caute quod est uerum. Item ar. quod facta de
nuntiatione sui ueniat ad uidendum testes. sui non. vel
receptio testium. ut s. e. in nomine domini. et de hac den
tiatione fieri debet publicum instrumentum. ut si dubitaretur de
denuntiatione forsitan quia si negaretur ex aduerso p
baretur p instrumentum. b.

Cum causam que inter yconomum monasterij
sancti martini de monte. et j. Cum igitur
abbas et fratres eiusdem loci probare intendant
quantum pretij uenditionis tempore possessiones fu
erunt predicte. mandamus quatenus recipiatis testes quos alterutra
partium super hoc duxerit producendos. et j. si uero per
monasterium ad hunc articulum eos testes produxerit.
quos ad aliud probandum induxit non nichilo
minus eos recipere procuretis. cum aliud est pro
basse deceptionis excessum. et aliud probare quan
titatem ualoris. Idem.
Cum causam que. et j. uenditionis tempore. tempore. n. actus.
inspiciendum. j. de empt. et uen. cum dilecti. C. de re
scin. uen. si uoluntate. et ff. de eui. ex mille. §. i. et
ff. de mino. denique. §. scio. et s. de ele. dudum. quos ad
aliud. aliud articulum. tres. j. de empt. et uend. c. causa.
que et est prima. olim erat tota integra. et in probat
fuit. quod monasterium deceptum fuit ultra dimidi
am iusti pretij. nichil determinando quantum ultra. ut non tamen proba
ri debet quantum ualebat res ultra dimidium iusti pre
tij. sed qualiter potuit probari excessus deceptionis sine quan
titate ualoris. Responso. hoc non potuit esse. quia cum res esset
uendita. p. x. testes dicebant quod res ualebat uiginti

de alia lex sic datam libertatem manumissionis adinuenit; promissio non potest ita manumissionis instrumentum perficere cogi.

s3 ñ taxabant q̃ntitã pl' de uiginti

plus de .xx. ꝛ illd' plus d3 pbari. s3 illi testes qui fue
runt inducti ad pband' pmũ articlm. quo ad mi
nus ad pband' scdm. q2 si tñ fuit interrogati q̃nti
ualebat res ultra .xx. ꝛ ipi r̃ndit q' nesciebant. nõ
uñ ultius ad minend'. s3 intellige q' simplr dixe
runt. nec sunt interrogati de q̃ntitate excessus. ut
hic nõ noez. q2 postea potuit scire. q' tñ nesciebat.
ꝛ informare sciam suam. ex aliis argumentis.
nec ppt h' est ãnus sibi nec dñr testes pduci sr
eodem articlo. q2 ad ald' inducti. nõ quã prius.
sic .s. e. ueniens ꝛ .j. e. cum in tua pmo .ñ. dixunt
testes. q' res ualebat. ultra .xx. nõ dñr pbasse. q'
res ualebat .xxiiij. ul' .xxv. ł aliã certam q̃ntita
tẽ declarauit ultra .xx. s3 h' quali pbatur dico
q' ex q̃ntitate rei ꝛ q̃ntitate reddituũ pbatur
pcium rei. C. de rescin. uen. si quos. ff. de reb3 eoz
qui sub tu. ul' cura. ł i fundus. i prin. q̃nq3 tñ
res extimatur q̃ntum pot colligi. in .l. ãnue.
In autc. de al. ꝛ emphy. contra. C. sciẽs iuiias. col
.l. ix. q̃nq3 ꝛ consideratur q̃ntum in .xx. an. pst
colligi. ꝛ in autc. de reb3 ec. non ali. C. qi uero
leonis. ul' ł extimatur f' q' uendi potest. ff. ad t
tell. l. i. C. si tñs. nec ex affcu d3 extimari. s3 a
extimatõne. ff. ad .l. fal. pcia . decepionis.
licitum est ctrahentib3 ad inuicẽ se decipe. ff.
de min. in cas. C. in prec. C. rerum ẽ uil3 ad di
midiam. s3 nõ ultra. ut hic. ꝛ C. de rescin. uen.
l. ij. ꝛ .j. de emp. ꝛ uen. cum dilci. viij.

Albertus miles nob insinuauit q' cũ o
lim inter ipm. ꝛ C. mulierẽ rauen
nat. coram caplo rauennat. mĩniy. qõ u
teretur. tandem lata fuit diuortij snia. i
ter eos. postea uero dcus miles timens s' ꝛ
filiis quos de legitima uxore suscep' ex eo
posse pindicium generari q' in scriptis re
dacta non fuit sententia memorata. sup
plicauit ut testes qui snie interfuerũt pdcẽ
recipi faceremus. ideoq3. q. q. testes cuctis
recipe aitedos depõnes ipoz in scripturã
publicam redigi facientes. Idem teluac.
epo.

Albertus ꝛ .j. inscripti s. nota q' snia lata i cã
mimali. tenz. l3 non sit lata in scriptis. ꝛ i ali
o cau cuem hñs .xx. q. i. si quis cũ clico. ꝛ C. de sẽ
tentijs. ex piclo recitandis. aut breuissimas. cẽ
hẽs .ij. q. i. in primis. insti. C. de h. ꝛ .l. statuti s. illa
sr generalia. h' spale fauore filioz. sic est i caus
mimalib3. ꝛ multa alia spãna sunt. ut dcm ẽ.
s. ut lite nõ at. c. i. cuctis recipere. ad hãc pu
blicatõm ieni faciendam uocandi sr. quos ne
gocium tangit. ꝛ i heredes eoz. s. e. signauit. ꝛ
ł recipiunt testes ad cautelam futuroz. q̃nti
metur de testib3. q' possint nõ cẽ tpr litis. s. ut
lit. non at. q. in. tñ dcã est int istos testes. ꝛ illos.
ut dcm est. s. e. signauit. sic ł recipiunt. ff. ad l.
aquiliã. i. aquil. b. Io.

Cum in tua dyoc ẽ ꝛ .j. utrum at si ac
cusatore ydoneo p tres ul' .iiij. testes.

int iam q̃uctos preñce la pbetur p depõne
eoz dẽ possioz testium derogetur fidi. xi. ꝛ xij.
ppinquioz cum antiquiores tpi ac pstanto
res tñm san ctractu. mũ. in ctrarium iura
uerit distiguendo ps. ꝛ gradus. a quib3 diue
sij de quoz copla agr descenderet. an p posti
orib3 pferuntur. nõ in tñto q̃ posz q' cẽ at
ad aliud. ꝛ ob ald' iurauint illi quã isti. tñ
si in scdo iudicio pores psone iurate depõit et
illa eadem q' primo dixunt a b3 dubio eoz
testioniq. pualerent. nec eo possent pterpu re
pelli q' testificata didicant cum tal exceptõ
locum non hit in h' casu. Idem.

Cum in tua. pone casum. Tycius ꝛ mena uo
lebant ctrahere posito bannio in ecca. publice ap
paruit a' denuntians pentelã int eos ẽ. demũ ui
ri bone oppionis ꝛ fame iurati dixunt eos posse
ad inuicem coplari. ꝛ sic mm. est ctractũ. postea
uõ in mod' accusatois pbatũ est eos cẽ in gradu
phito. modo querit qui testes debeant pferri. rñ
s3 ndz q' q̃uis pmi testes dixunt p mimio. ꝛ si
in ctrariũ. C. p mimio dirimendo. ualebit dcm scdoz.
tñ si illi primi .xi. ł .xij. item uellent iurare ac dicẽ i
d' pualebit dcm eoz. nec obstabit exceptõ q' didi
cerint testificata. q2 pus fuit qõ denuntiatois nẽ
ẽ accusatois. ob aliud. i. q̃uis pmi testes dixert
p mimonio. ꝛ si ctrarium ꝛ pmi in cã denuntiatois.
si in cã accusatois ualz dcm scdoz q̃uis cõ mimi.
tñ si ꝛ ẽ. ad ald'. cũ .n. i modũ denuntiatois pbi
tum est q' fama erat illos cẽ csaguineos. ꝛ q' ẽẽt
scandalum. si ctraherent. inducti sunt ad ipbandã c
sanguitatem. testes de illa csãguitate. ut omis
suspitõ tolleretur. ꝛ sic ctraxerunt. ut .j. de spõ. ẽ i tua.
q' est psimus. postea uõ cto mimio accusatore y
doneo cparente .iij. ul' .iiij. alij testes ydonei iura
uerit illos cẽ csanguineos. cũ directe accusabatur
mimi. ꝛ ita ppt diuersum mod' agendi. possint hij
tẽ ꝛ alij testes publicatis attestõnib3 iduci sr eo
dẽ articlo. sic .s. e. ueniens. ꝛ .a. r. s. e. cũ cau q. yeo
nomiñ. s3 h' nõ uñ pp rndere ad qonẽ ppositam.
s3 dic q' eo ipo q' dicit. si in so iudicio ille ꝛ eodem
p iurate dicant illd' q' dixunt in p. ualz dcm eo
rum. dar intelligi. q' uz dcm istoz qui so sr recep
ti. s3 pmi item in so iudicio i introducerent. ꝛ ita ł
h' sequeretur. s3 non uñ q' isti tres ł .iiij. pferatur
porib3 .xi. ł .xij. l3 ad ald' sint illi inducti. ꝛ ob ald'
isti. ñ in so iudicio tales iducerent. ł tot q' merito
prorib3 pferantur. ar. s. e. de testib3. ꝛ c. in nostra.
sr dicas q' stabitur istis si alij in ctrarium nõ indu
cantur cum sit alia cã. ut h' cau. i. in cã mimali.
sic exposuit .j. o. ꝛ s' h' p3 q' si aliqua ps pbauit c
sanguitatem. ps alia. publicatis attestõnib3 pot
ipbare csanguitatem. ut hic uñ. ꝛ .s. e. series. nã
in cã mimali. ꝛ post sniam illd' pot sr. cũ snia
lata cont' nõ transeat i rẽ iudicatã. s. e. sic. ꝛ .j.
de re iu. lator. ꝛ c. csanguini .xxxv. q. ix. C. tnic
ita rndetur. s3 .Io. dicẽ. q' tales testes tñ demũ sr
recipiendi. cum ps adursa ptestatur se uelle i c

quem

xi. ul' .x

.xiiij.

com pon de

tinenti probare consanguinitatem. ne postea sit presumptio. contra ipsam quod uelit subornare testes. sed hoc non credo. quia sine protestatur sine non. bene possunt probare contrarium. et sic alius articulus in quo agitur de falsitate dictorum testium. de hoc dictum est. s. e. series. et. e. ex tenore. et uerbum istud quod dicitur in hoc casu non sic expono. i. in causa criminali. in directe. quia nec in publicatis attestationibus ab eadem parte de iuris rigore debent testes super eodem articulo. et eo de modo induci. nec et in causa. extra. s. e. fraternitatis. et de hoc. sed sic debet exponi. in hoc casu. i. cum probata est consanguinitas contra matrimonium. potest altera pars. publicatis attestationibus. improbare consanguinitatem. ut in casu huius. c. cum agitur de ueritate dictorum testium. ut dictum est. Idem esset in alio impedimento. s. e. ex tenore. uel sic potest exponi in hoc casu. i. cum aliter agitur uno iudicio. et aliter in alio. s. e. ueniens. et. e. cum causam. quod inter ipsos non. matrimonio. tamen si testis dicat contrarium in secundo iudicio ei quod dixit in primo non ualet dictum eius. ut hic colligitur. et. s. de probationibus. per tuas. ar. ad hoc. i. de presumptionibus. litteras. alia tamen expositio melior est. b.

Constitutis in presentia nostra archiepiscopo. et. G. canonico suitrensi qui ipsum illum de symonie crimine deferret. et infra. Ceterum quoniam a principio protestatus est. procuratores ipsius archiepiscopi consanguineos multa impedimenta per suam potentiam prestitisse quo minus per bonum copiam in nostra presentia secum haberet. cum quosdam induxerint ad iurandum ne aduersus archiepiscopum aliquid dicerent. et alios terroribus et minis a perhibendo testimonio arcere nitantur. Nos ex officio nostro super hoc prouidere uolentes. mandamus quatenus ut generalem feras excommunicationis sententiam in omnes qui impedimentum aliquod ipsi. G. probare presumpserint in testibus producendis. illos autem quos ut dictum est iurasse constiterit quod contra archiepiscopum nichil dicerent. denuntiet iuramento huiusmodi non teneri. Si quis autem de consanguineis archiepiscopi aliquem de testibus presumpserint impedire. quia uerisimile non uidetur ut eo inuito talia fierent. et ob hoc non caret scrupulo societatis occulte. eo quod si uoluerit poterit prohibere cum per legitimas sanctiones nequaquam ostendat se causam fouere. et expost in detrahat iudicis auctoritatem delusam quia defensionis copiam subtrahit aduersario. eundem archiepiscopum ab officio pontificali suspendas. et facias manere suspensum donec illum fecerit a tali presumptione cessare. Idem magdeburgensi archiepiscopo. et preposito seburgensi.

Constitutus. et infra. non teneri. et ita iuramentum tale nullum est ipso iure quamuis uideatur posse seruari sine interitu salutis eterne. et ideo uidetur seruandum. sed in ueritate non est seruandum. quia expedit peccata nocentium nota esse. ff. de iniur. eum qui. et quia in iudicio ueritatem occultare mortale peccatum est. presertim quod in criminibus. xi. q. iii. quisquis. i. de falsa. c. i. et ideo iuramentum illicitum est. contra. s. e. intimauit. et de hoc. et sic patet hoc. et. e. intimauit. quod temerarium iuramentum non repellit aliquem a testimonio. sicut non repellit ab

[illegible]

electione. i. de iureiurando. sic. io. Si uero. sed presumatur quod istud fiat de uoluntate archiepiscopi. non tamen tunc presumptio nem potest archiepiscopus eludere. i. q. iiii. quia presulatus. et. i. de homicidio. petitus. scrupulo. lxxxvi. di. culpam. sanctiones. xv. c. de postulando. prudenter. infra. et. i. de praescriptionibus. peruenit. et. iii. q. vii. c. ta. Si quis causam. b.

Constitutis in presentia nostra procuratore. A. sororis nobilis uiri marchionis misenensis. et nuntio illustris principis bohemorum. et infra. per gen. episcopum ad petitionem eiusdem principis ipsa uolente ad ipsum accedere. ut suas coram eo proponeret actiones. sed a satellitibus eiusdem persona cum eis bis uel pluribus ingressum. post appellationem ad nos interpositam diuortii sententiam promulgauit. a qua ipsa fecit ad nostram presentiam prouocari. et infra. quia partibus ad locum ydoneum conuocatis recipiatis testes. quos uel nobilis ipsa per se uel princeps ex parte sua. cum nondum testificata didicerent super processu pragensis episcopi uel potiorem iudicium duxerint producendos. et nobilis ipsa uel testes quos prius induxit uel alios si uoluerit inducere non uetetur. cum non renuntiauerit testibus producendis. Idem in concilio generali.

Constitutis. et infra. actiones. i. petitiones. quia non est inquirendum cuiusmodi actio intenteretur. s. de iudic. dilecti. et de hoc. et. e. examinata. uel defensiones quod melius est. didicissent. et ita si didicissent testificata ulterius non reciperentur testes super isto processu cause matrimonialis. secus uidetur si ageretur de consanguinitate probanda uel improbanda. uel alio impedimento. ut. s. de probationibus. causam matrimonii. et. s. e. series. et de hoc. prius induxit. sed nunquid iidem testes possunt sepius induci. quousque fuerint publicate attestationes. ita uidetur. ut hoc. i. s. e. cum causam. i. et de hoc in glossa. cum incipit littera. et. e. tenore illius legis. C. de testibus. l. ult. et post publicationem. et tamen antequam didicissent quis testificata potest producere testes non renuntiauit producendos. In an. e. t. c. quia non quamuis altera pars uiderit attestationes. xv. i. di.

Licet ex quadam necessitate preter communem formam olim fuerit constitutum. ut consanguinitatis et affinitatis gradibus computandis. ualeret testimonium de auditu cum propter breuem hominum uitam testes de uisu deponere non ualerent usque ad gradum. vii. computando. quia tamen pluribus exemplis et certis experimentis didicimus. ex hoc multa pericula contra legitima prouenisse coniugia. statuimus. ne super hoc recipiantur de cetero testes de auditu cum iam quartum gradum prohibitio non excedat. nisi forte persone graues extiterint. quibus fides sit merito adhibenda. et ante litem motam testificata didicerint ab antiquioribus quidem suis. non utique ab uno. cum non sufficeret ille si uiueret. sed a duobus ad minus. nec ab infamibus et suspectis. sed a fide dignis. et omni exceptione maioribus. cum satis uideretur absurdum illos admitti quorum repellerent auctores. nec tamen si unus a pluribus. uel infames ab hominibus bone fame acceperint quod testantur.

[illegible]

tanq plures et pdonei testes debent admitti.
cum p ordinem solitum iudicioz non suffici
at unius testis assertio et si psidiali preful
geat dignitate et actus legitimi sunt in fa
milibz interdicti. Testes autem hi. ppo iuramento
firmantes qd ad dfendum testim in ca ipa. o
dio timore amore uel comodo non pcedat
psonas expressis nominibz uel demonstra
tione et circumlocutione sufficienti designent.
et ab utroqz latere singulos gradus clara cō
putatione distinguant. et in suo iuramento in
iuramento acludant se accepisse a suis ma
ioribz qd deponunt. et credere ita esse. sz nec ta
les sufficiant nisi iurati deponant se uidisse
psonas. uel saltem uno pdcoz graduum
constitutas p consanguineis se habere. tolla
bilius est enim aliquos contra statuta hoium dimit
tere copulatos quam coniunctos legittime
contra statuta domini separare. Honorius
iij. preposito moli firmani. dyoc.

Licet ex quadam. et. j. Institutum. xxxv. q. vi. de
parentela. ualerent. vi. ff. de gradibz non facile
de audiri. nisi sint graues psone. et aliquos ui
dissent in aliquo gradu p consanguineis se habi
ti. j. sequitur graues psone. non intelligas gra
ues appellari illos qui in dignitate sunt constituti.
qr aliud e grauitas quam dignitas. ut. iiij. q. iij.
§. Item in criminali. i scda lege. sz graues dicuntur hi.
qui non sunt leues. puta bone uite et oppini
onis. et antiqui boni sicut boni senitus di. qui nidum
dedicit. ff. de l. ij. cum pe. C. rogo et. l. cum quidam
et. s. de sententia. cum o. uel seniores appellantur
hi graues ad quos recurrit deficientibz testibz de
parentela. xxxv. q. vi. c. i. et senibz in dubiis et an
tiquis fere maior fides adhibetur. ut ff. de fide i
str. l. ult. et ff. fam. hercisc. l. si quis sz. et ff. de l. ij.
si eicitur. C. i. an inte motam. secus esset si post mo
tam. tunc enim non admittentur. sius qui et alius p
ferunt in consanguinitate computanda. qr ipi meli
sciunt suam genealogiam. j. cum nuni. ac. pos. v. e.
et. xxxv. q. vi. c. i. et. ij. et non ab extraneis sciunt qr
illi non sciunt ita. sz unquam ab uno. qr ille non suffi
ceret et omnes illi tantum ualerent ab uno p uno so
lo reputantur. ar. q. i. cito. ff. de cond. et demon.
de fundus. in fi. sz duobz ad minus debent audiuis
se. sz quid si illi duo audiuissent ab uno non ui
qr ualeat. et si hi uidet ascendere i infinitum. sz quod
non procedit. sufficit ergo qr audiuerit a senioribz su
is de illa consanguinitate si uellent testificari de eo
qr audiunt a quibuscumqz aliis. locum habet ob
iectio. Item et si plures essent testes. et quilz illorum
audiuisset ab alio quam alter. non ualeret testimo
nium nisi quilibet illoz audiuisset a pluribz. a duo
bz ad minus. uel nisi ipi omnes coniuncti audiuis
sent a duobz. et ita e hic ar. qr ille non dz admit
ti. cuius auctor repellitur. sic scriptura illa non dz
recipi cuius auctor reprobatur. j. de testibus. ferni
tatis ar. ce. j. cum nuni. ac. pos. cum in tua. sz i loc

sit in accusatione. hi intestabiles auctores. ar. qr infa
mia non inducat purgationem que a minimo auctore
uel a leuibz processit. xi. q. i. In canticis. et. i. de accusat.
qualiter et qn. ij. actus legittimi. psonis uilibz et idi
gnis porte dignitatis non debent patere. j. de exces. p.
Inter dilcos. et. C. de dignitatibz. in famosi. l. xij. et.
C. de infamibus. l. una. et. ar. xxxiij. q. v. preceptum. demo
stratorum. sic. s. e. quotiens. et. j. de consan. et af. tua nos.
et. s. e. cum in tua. singlos gradus. sz numerare tenet
plures de stipite non qr de illo non reputatur cautum.
sz tantum de lateribz. ut. s. e. licet. et canon potuit stre p
stipite. xxxv. q. v. c. i. et. e. parentele sufficit ergo incepto
a fratribz. j. de consang. et af. tua. sz quid dices si quidam
testes plurent de uno latere. et alij plurant de alio la
tere tantum. In tantum idem plurata e consanguinitas. Jo. dixit qr ta
lis plato sufficit. et hi plurant tales si pluratur de marino.
qr sit filius iohis. p aliis pluratur qr iohes e pr mar
tini. Item si alij testes plurent qr berta est filia iohis. p
aliis pluratur qr iohes est pr berte. cum ergo iudici constet
qr iohes e pr martini. item constat ei qr est pr berte. ergo
constat ei qr martinus et berta sunt frater et soror. et sic pba
ta e consanguinitas illoz. hi concedebant. jo. et ita non
semper requiritur qr testes ab utroqz latere notam habeant
consanguinitatem. Item si quis uult i pbare consanguinitatem.
sufficit qr incipiat a primum gradum. s. e. licet. sz
hic non credo. nec discedo ab uniuersa. et ab aliis iuri
bz qui dicunt qr ab utroqz latere testes debent computa
re consanguinitatem. ar. xxxv. q. v. de parentela. et. s.
e. quotiens. et. j. de consan. tua. In imo ppinquo siue
remoto. Prelatis sic testes post publicationem ad petitionem producentis
interrogari non dz ... super diuersis capitulis deponant

Per tuas nobis litteras intimasti qd cum causa
que sc quibuzdam terris uertitur inter ca
nonicos sci petri ex una parte. et. G. symonis ex al
tera tibi fuisset ab ap sede commissa. dictus G. tribus
mensibz testium publicationem elapsis testes
suos interrogari postulat iterato. et. j. stos ig.
sz illum non esse sup hi de cetero audiendum.
nisi forsan a principio illos interrogari sc certis
articulis postulasset id quoqz maliciose uel ne
gligenter fuit pretermissum. Idem ualet ole
gi. et sacramenis a testibz. palentine. et segu
uien. dyoc.

Per tuas. et. j. de certo audiend. Cum attestationes sunt
publicate. non sunt amplius interrogandi. qr tunc me
tuitur subornatio testium. In autentica e. t. §. qr uero nisi.
et. s. e. sententiam. et ideo est quare non possunt testes no
ui induci. nec interrogationes alie sunt faciende.
ut. s. e. c. iij. cum apertam testium sz bene pot testis
item dicere et corrigere dictum suum. dum tamen in continenti.
j. e. pxi. et iudex ex officio suo et post aperturam testium
si testis obstante ptulit testium suum. pot interro
gare testem item. j. e. cum clamor. et. ar. ff. de interrog.
act. si quis qz sz hi locum. cum ps pla capla dedit
sc quibz petijt ab initio testes interrogari. et si negli
genter uel maliciose iudex obmiserit non dz obesse ma
licia uel negligentia iudicis. unde iterum debent deponere
sc illo articulo et interrogari immo uidetur qr de iure uetro
tm sunt examinandi. non obstante publicatione. cum

I

180

sit alio capitulo ab illis super quibus publicatio facta est. s. e. cum que in titulo. et c. cum venissent. super illo vero articulo super quo testes recepti sunt nulle interrogationes eis publicatis sunt faciende nisi iudex ex officio suo uiderit illas uidit faciendas. eundem tamen hic facit de consuetudine et ad petitionem partium. sed illa consuetudo quoniam non est b.

Licet dil. fil. t. c. t. sancte crucis presbiter card. cum procuratoribus burgensis episcopi et dilectorum sancte marie de castro soret dedimus auditorem. ea que procuratores episcopi proponere voluerunt audierunt diligenter. quia tamen procurator dicti episcopi contra personas testium in productione tertiam in principali adhuc se velle dicere proponebat. et j. c. d. recipiantur testes quos contra personas productorum super principali negotio partes duxerint producendos. quod si tertius pars altera vel utraque voluerit reprobare contra illos probationes admittere pateremus. ita quod ultra non liceat partibus ad reprobationem testium aspirare. ne si producendi quartos contra tertios et deinceps partibus tribuatur licentia negotium diutius protelari contingat. Idem proposito et magistro. G. et R. landuni canonico.

Licet dilecti et j. proponebant quod ei liceret secundum tenorem illius decretalis s. e. presentium et per ea que ibi dicuntur in ei finimus statutum fuisse. j. que hic facere debuit. s. de probat. l. quod si tertius. s. illos qui inducti fuerunt ab utraque parte ad reprobandos testes super principali productos. et ista littera sic intelligenda uidetur. utraque pars produxerat testes super principali. dicit quod si uterque pars uult reprobare testes inductos contra se super principali illud facere potest. et hec est secunda productio testium facta contra principales ab utraque parte. Item si pars altera vel utraque uult reprobare testes istos secundo inductos ad reprobationem principalium. illud potest. et sic est tertia productio ad reprobationem testium secundo loco inductorum. ultra uero ad quartam productionem aspirare non licet propter infinitatem uitandam. sic ultra tertiam productionem contra dilatio non est danda. j. e. ult. Infinitas. que est uitanda. c. de facto sane. et ut in dominium et ut sit finium finis. ff. pro socio l. ultima. et ff. de arbi. pro distinguemus. c. quatuor. et s. de dolo. fine. et ff. de l. iij. fidei amissa. c. si quis decre. et c. de iudic. a propositum. aliter non uidetur quod posset intelligi. quin aliud uidetur sed minima. puta si actor tantum induxit testes contra reum. et reus uelit eos reprobare debet audiri. et ita est secunda productio. et si actor uult reprobare testes rei audiri debet et hec est tertia productio. et sic non licet reo ulterius producere. et sic remanet reus inferior in productione. et hoc dicit colligitur. Sed opponitur quod si producit testes in principali per eundem decre. extra compilationem missam archiepiscopo rothomagensi super qua dudum causa uertebatur inter abbatem et conuentum sancti nicolai andegauensis ex una parte et priorem et conuentum de spaldinge lincolniensis diocesis ex altera. abbas qui fuit actor produxit testes super principali. prior et conuentus admittuntur ad reprobandos testes abbatis productos super principali negotio et abbas admittitur ad reprobandos testes per partem aduersam productos ad reprobationem testium abbatis et ultra non procedit ad aliquam productionem. que decretalis incipit presentium. et ponitur in isto titulo. Uerumtamen actor et reus debent habere duas tantum reprobationes et hic cum uterque produxit testes super principali negotio in quo casu loquitur hec decretalis.

Presentata nobis successione archidiaconi petro ... intellexerat quod cum inter quondam R. predecessorem suum ex una parte et capitulum sancti petri suessionensis ex altera super institutione quam idem archidiaconus se in dicta ecclesia ratione archidiaconatus habere proponebat. questio uerteretur. tandem cancellarium parisiensem et magistros R. remensem et P. britonem clericos super hoc arbitros elegerunt. qui cum suscepto arbitrio adeo in negotio processissent quod productis testibus et depositionibus publicatis receptisque allegationibus utrorumque et actis omnibus redactis in scriptis sigillorum suorum impressione signatis arbitrium proferre deberent. unus ipsorum uiam fuit uniuerse carnis ingressus. et alius in archiepiscopum eboracensem assumptus. qui distat per xij. dietas ab eisdem. unde cum predicto R. solo minime arbitrari ualente uideatur arbitrium expirasse dis. ij. c. j. que. cum intra hec acta fine debito terminentur optione capitulo reseruata. ut uel recipiantur depositiones eorum qui super fuerunt productorum testium contra eos uel eas respuentes consentiant ut hi eidem testes admittantur iterum. saluo iure quod in utroque casu eidem capitulo competit. tam in personas testium quam in dicta. Idem petrum episcopo.

Presentata et j. in archiepiscopum. unde non deberent compelli sententiam dicere. ff. de arbi. non distinguemus. c. sacerdoto. et l. licet. et ff. de uacat. munerum. l. pretor. i. et. infi. solo. si et cum alio. si ex forma compromissi omnis hi sententiam ferre possent. Nam cum in tres compromittatur non possunt duo tertio mortuo uel absente iudicare. nisi hoc in compromisso sit actum. ff. de arbi. pedius. in fi. et l. item si unus. c. et si plures. et c. ult. et l. sicuti. et l. non distinguemus. c. et in plures. et s. de of. del. uno delegatorum. et j. de testam. Raynaldus. sic et in delegatis. s. de of. del. cum uiginti. et c. uno. et ff. de re iud. duo arbitrum. l. compromisso. compromisum n. per mortem alicuius arbitrorum expirat. s. de of. del. uno arbitrum non possit expirare. quia non erat latum. intra hec acta. et sic patet quod testes recepti coram arbitro ualeant in iudicio. hoc est simpliciter uerum. de hiis qui iam sunt mortui. de aliis qui uiuunt est in optione illius contra quem inducuntur. ut depositiones eorum admittat. uel eas repulsis hiisdem testes iterum producantur. ut hic dicitur. et c. de testi. l. ult. saluo iure obiciendi tam in personas testium quam in dicta. In utroque casu. uerum. l. pretera. unde sumptum est quod hic dicit. et idem. c. de arbi. l. post. infi. et s. e. cum que inter archiepiscopum ar. licet ibi actum est aliud. In utroque casu. c. cum ult. attestationes illorum qui super sunt ratas habere. uel si uult quod iterum producantur. utroque istorum casuum potest obicere in personas eorum.

Licet dilectis ... testes super principali productos reprobare ... illos reprobatorios ... [illegible]

... actor ubi solus reus probauit per testes super principali ... inferior ... remaneat inferior ... solus semel produxit testes reprobatorios

Presentata ... attestationes recepte per arbitrum fidem faciunt in iudicio si testes mortui sunt ... [illegible] ... testes deponant denuo

Si uero actor solus probauit per testes in principali ... [illegible]

Sed uero ... [illegible] ... appellari non poterat ...

Et hoc bene colligitur

tu. cum sit nunciuo in persona eorum quod mortui sunt exce- do quod possit obiici. ut dixi de h. s. ut lite non cont. quando z est verum. sic et in decima eorum. C. e. t. l. ult. b.

Nuper nobis a presbytero supplicante innotuit ut cum nec ipse ordinem fratrum minorum non causa probationis intrasset custos ad probandum quod idem presbyter professionem fecisset quosdam ordinis sui testes induxit qui deposuerunt sed h contradicente dicto presbytero non iurati. et j. sed quod multitudinis testimonio continuamque religiosus existat. non iuratus deposuerit in alterius preiudicium debet credi. Idem conseptiensi et trecorensi episcopis. [illegible]

Nuper nobis et j. ordinis sui quod face potuit. s. e. c. nimius. et c. in fi. et j. de iureiur. et si xpe. infi. et xxii. q. v. sed prudentia et illi precipue sunt admittendi. cum tal. professio in eorum presentia fiat. quod est paliod si ita bene possunt probari. cum ad talia non vocantur s. e. venientes. infi. contradicente. sequitur si volente et assentiente. quia tunc bene iu s. e. tunc. non iuratus. sic. iii. q. iii. s. sed nec iurandi. et C. e. t. l. iurandi. et ii. q. ix. hortamur. et unius testis non creditur. s. e. veniens. et c. licet universis. sed sit iuratus. sed non in alterius preiudicium. ut h infi. et xxxii. q. ii. admoneant. ar. contra quod uni creditur et non iurato. xxviii. di. de siracusane. lxxxi. di. tanta. viii. q. iiii. talia. xcvii. di. nobilissimus. xxiii. q. iiii. inter querelam. et xx. q. iii. presens clericus. sed in istis creditur quo ad presumptionem. sed ad plenam probationem. si quando tamen bene creditur uni. quando non sit preiudicium alicui. puta utrum quis sit baptizatus. vel utrum esset ecclesia consecrata. de con. di. iiii. parvulos. et c. cum itaque. et quod quis vult probare se egisse penitentiam per confessionem suam. j. de sy. ne eo. ar. j. de peni. et remis. omnis utriusque. b. [illegible]

Venerabili fratri n. episcopo et capitulo corisopitensi. ac universis abbatibus apud cist. in generali capitulo constitutis. et j. dis. v. c. quod testes quos abbas et monachi monasterii sancti martini cist. ordinis super vita et miraculis pie memorie c. abbatis monasterii supradicti duxerint producendos examinare sigillatim curetis. cum ea diligentia que solet et debet in receptionibus testium adhiberi. Gregorius ix.

Venerabili et j. super vita et miracul. non solum de miracul. sed et vita est inquirendum. quia et miracula fiunt etiam per malos. unde petrus faciebat miracula. et symon magus faciebat multa et magi similiter moysi. ut. i. q. i. teneamus. et ante necesse est. ut sciatur illa impetrasse se de deo. que martyres manducant. l. di. si quis sponsam. et j. de test. c. ex innitendo. et ad h. ut aliquis pro sancto teneatur prius ab ecclesia debet approbari. j. de veneratione sanctorum c. ii. ne aliquis vanis figmentis decipi valeat. ut e. t. c. ii. sigillatim. secreto. non simul sigillatim testes examinandi sunt. ar. c. de testi. ult. iuri. et j. de accus. qualiter et quando. sic et nota canonicorum in electionibus faciendis. sed i. in reda sunt secrete. 9. de ele. quia propter. sic daniel secreto et separatim examinavit illos sacerdotes qui accusabant susannam. et ideo examinandi sunt secreto et separatim. quia unus instrueret alium. et sequeretur dictum alterius. et ita non possit falsitas illorum facile deprehendi. sic et in penitentia quis debet solus suo sacerdoti confiteri peccata. j. de peni. et remis. omnis utriusque. diligentia. quam solet adhibere immo et etiam maiori. quia circa maiora maius periculum vertitur. et ideo cautius est agendum. xl. ii. di. quiescamus. et l. di. miramur. et vii. q. ii. c. ult. et sed ad caution. b. i. s. ii. ne et aliqui vanis et fictis decipiantur figmentis. j. de veneratione sanctorum c. ii. b. [illegible]

Cum clamor validus contra acheruntinum archiepiscopum super symonia et aliis criminibus ascendisset. melfitensi et tibertino episcopis dedimus in mandatis ut super his inquirerent diligenter et infra. et in quia a predictis attestationibus. l. et c. sup symonia ita deposuerunt confuse quod ex dictis eorum non potest veritas declarari. c. q. examinetis eos iterum diligenter. et tam eorum quam aliorum quos recepistis testificata sub sigillis vestris nobis fideliter referatis. Idem.

Cum clamor et j. acheruntinum. de isto archiepiscopo habes j. de collus. c. ult. confuse. sed quando hic precipitur per apostolicam attestationibus illos iterum examinari. tum debeat fieri interpretatio contra illum cuius testes ipsos produxit. 9. de prob. in nostra presentia et obscuritas ei. ob est pro debet qui potuit eam aperte declarare. ff. de con. empt. l. labeo. et l. cum in lege. et ff. de pact. veteribus. et ideo interpretanda sunt contra stipulatorem. ff. de v. o. stipulatio ista. et stipulationibus et preterea tamen potest subornatio testium et apertis attestationibus non sunt ulterius testes hinc de. l. alii recipiendi. sed eodem capitulo. in glo. et in textu. 9. c. fraternitatis et c. amicitus. y. ar. contra quod ob scientiam non nocet ei. immo id quod utile est ei accipiendum est. ff. de iu. dicta. si quis intentione dicas quod iudex ex officio suo h facere debet. et precipue h quod agebatur ex officio iudicis per inquisitionem. et non ad petitionem alicuius. sed ad clamorem et famam. j. de cullusi. c. ult. et maxime in crimine symonie de quo fiebat hic inquisitio. et ideo si obscure dixerit iterum examinetur testis. et declarent sua interpretentur dictum suum. quia in ambigua oratione spectatur sententia eius qui protulit. ff. de reg. iur. in ambiguis orationibus. et quandocumque potest iudex iterum interrogare debet. xxx. q. v. iudicantem. et ante publicationem et post quantumque iussum fuerit iudicis potest interrogare. ff. de interrog. act. voluntatis. et j. de fide instr. cum iohannes. sed vis. si. et quia publice utilitatis interest. ne crimina remaneant impunita. j. de sen. ex. ut fame ne ad maleficia quisque prosiliat. C. de penis. si opi. et magna non suadet ob maleficia penas solvi. ff. de fideius. si a reo. ſ. id quod. vel tal. confusio debuit declarari. b.

Testimonium eius cum ab adversa parte crimen opponitur. multo repellitur in criminali causa sed civili. si in ipso crimine perseverat. si non sit emendatus a crimine et cum non committatur. non est idem in civili. vel et cum de crimine civiliter agitur. preterea per contrarium repellendus in criminali aut. si in [illegible]

[illegible]

alio iudicio instituta accusatione contra ipsum de crimine convictus extitit vel confessus, vel nunc per exceptionem ex inde convincatur, aut gravata sit eius opinio, pro eo quod quia fuit tali modo repulsus, quamvis in hoc casu non excluditur in causa civili pot. a testimonio licet privatam egerit removeri. Idem.

Testimonium et cetera perseverat non quod testis qui crimine detinetur sive in civili causa sive in criminali repellitur, ut hic patet, quod non est credendum contra alios eis qui criminibus implicantur, iii. q. ix. neganda, et c. ii. est. et q. vii. cum sit preo et c. postulatus et quod divina culpa fuit testimonium ferre non potest. xxxii. q. ii. preceptum. nec criminosus criminosum accusare pot. ut in preceptis inmibus. quod de quo minus iur. et c. iii. q. vii. porro. infra. et i. q. i. multi contra privatam emendatus vero admitti debet quod iam incipit esse quod non fuit. l. di. ferrum et dicitur in canone age penitentiam. et primo opa fac. l. di. quod tua et c. domino scio. et i. de sy. per tuas. et ff. de edil. edic. quod ita. et hoc in causa civili et criminali cum civiliter agitur ut hic et c. per tuas. ita quod ex illo non remanserit sub nota infamie contra privatam quod repellitur tunc propter infamiam. i. ii. pro. preterea puta si esset a dempnatus de furto suo nomine quod non pot. fieri iudex. cum ad dempnatum de furto suo nomine non sequatur infamia. ff. de fur. non pot. et aliis modis pot. notari ut iii. q. vii. c. porro. quod licet per privatas animas salvare possimus infamiam tamen abolere non possumus. ii. q. iii. c. tunc colligitur et sic privatam non prodest eis quantum ad hoc quod actus legitimi sunt infamibus interdicti. s. e. licet ex tenuada. nec pristini sunt in integrum testimonii. iii. q. iii. c. §. l. ultra. ii. q. iii. prevaricatorem infra. et infamibus dignitatis patere non debent. i. de excess. p. inter dilectos et c. de infamibus. l. una. l. x. et c. de dignitatibus. iii. famosis. l. xii. et ferre testimonium dignitas est. xxxii. q. v. preceptum. sed pot. assignari contra. i. de symo. per tuas. i. dicitur quod in crimine cum civiliter agitur viles testes et non emendati recipiuntur et hic ubi a contrario sensu quod non recipiuntur solum. ut ii. dicitur. primum. privatis. et post quam tamen neque privatam ad testimonium amplius non recipitur ut hic patet et vi. q. i. quicumque et xxxi. q. v. pervenit. et av. ii. q. vii. non pot. et i. de presumpt. tuas. et cum sciens venit contra iuratam transactionem infamis est. c. de transac. si quis maior. convictus vel confessus. qui enim in iudicio a dempnatus fuit de crimine sufficit ad hoc ut a testimonio repellatur in causa criminali licet egit privatam. nec est necesse ut amplius convincatur ut hic patet. nec talis admittitur ad purgationem alterius. i. de purg. can. accusatus sic et i. de except. denique. c. i. §. repellitur a testimonio quod convictus fuit de crimine vel confessus vel inclusi. c. ullum, sed istam dec. ut repellatur in criminali causa tantum. si egit privatam. si non egit repellatur et in civili. si in crimine perseverat ut. s. dixi. gravata fuit eius opinio. hic patet quod si opinio alicuius gravata est ad testimonium non debet admitti in causa criminali. cum sit omni infamia debeat esse. i. de except.

denique et ii. q. vii. testes et papie in criminali causa ut hoc. nec et tales admittendi sunt ad honores. lxxxi. di. tantis et i. de accusat. omnipotens et i. e. c. ult. in nullo enim debet vacillare opinio ordinandi. xxxii. di. lxxx. a. et av. ad hoc c. de peccatoribus. tria crimina et ff. de decur. eos et est ar. ex violentia quod res sive sententia inter alios acta facit fidem in alio iudicio. sic xxxiii. q. i. sed dicitur accusationem. sed hoc solum quod in alio iudicio repulsus fuit non sufficit ut in alio repellatur. sed infamia inde orta ipsum repellit. alias tamen oporteret crimen probari ad hoc ut repelleretur. in hoc casu. s. quando gravata est eius oppinio. tunc enim propter hoc non repellitur in causa civili et hoc idem est si de crimine civiliter agitur dum modo emendatus sit de crimine ut supra patet. sed qualiter probabitur quod sit emendatus de crimine. satis pot. probari per sacerdotem suum. quia de ipso debet testimonium perhibere. l. di. in capite et ii. q. i. si peccaverit infra. et i. de de sy. nemo. sed numquid testis cui obicitur crimen pot. obicere quod obiciens sit criminosus. ar. quod sic. ii. q. vii. si testes. quia tales litigatores digni sunt talibus testibus. c. de teret. l. plt. dico quod non pot. quia iste crimen suum persequitur et nemo prohibetur a persecutione iniurie sue licet sit criminosus. ut iii. q. v. omnibus. non esset excommunicatus. vel talis cui esset foro interdictum vel infamis et actus legitimi sunt interdicti. s. e. licet. immo excommunicatus non repellitur vel infamis cum sit reus quia quelibet sibi licita defensio reservatur. cum ad suam defensionem admittitur. i. de except. cum inter et quia contra testem directe non agitur. sed potius contra adversarium quia inter eos actio non dirigitur. s. de or. cog. cum dilectus pari ratione nec adversarius meus pot. mihi obicere crimen propter hoc vero si servus michi probare se contraxisse cum aliqua. cum in hoc casu habet personam standi in iudicio. pot. excipere contra testes adversarii quod ipsi sunt servi. licet ipse laboret simili impedimento. ar. contra. s. e. personas et iii. q. vii. iudicet. et xxv. di. primum. nam si servus accusatur eadem sibi competit defensio que et libero. ff. de accusat. servos accusare. c. si servus. cum crimina obtinenda sunt testibus dicitur s. e. presentium.

Ultra tertiam productionem non debent testes in causa produci. nisi prestito ab eo qui hoc postulabat iuramento quod nec per se nec per alium testificata contraxerit vel fuit precindatur. nec per dolum aut artem aliquam quartam productionem exposcat. sed quia quos desiderat de novo producere prius inre nequiverit. Idem.

Ultra tertiam et cetera productionem. i. dilationem. de hoc dictum est. s. e. in causis. et in tercia. postulat iuramento. hoc quod hic dicitur supplemtum est de autentica de testibus. c. quia vero sed quod iurat tamen maxime non iuratum est de calump. cum iuramentum illud extendatur ad omnia que postea occurrerint in causa. c. de iura calump. In autentica hoc sacramentum et in autentica de his qui ingredi ad app. c. ult. coll. v. quod sepius non est iurandum. ut in dictis. dicas quod istud est aliud iuramentum quod sit iuramentum de calump. et secundum universaliter non excludit. istud iuramentum est de veritate. quod patet quia ipsa littera. c. quia debet iurare quod nec per se nec per alios didiscat testificata. nec

p alicq dolu. h facit iuramentum de calupnia ē tm̄
de eo qui credit ⁊ estimat. C. de iura. calup. l. ij. §.
i. ⁊ ideo istud iuramentum p̄statur. id ē est. si cā tal'
sit. ū iuratur tm̄ de ūitate dicenda q' illd iuram̄
tum de ūitate dicenda n̄ extendit ad h. s; ad prin
cipale negotium tm̄. vn̄ cautta dilō dari nō dz
sn̄ isto iuramento q̄tcumq; sit cā. Et p̄sumptō
ē contra eū. ex eo q' tertio pduxō. ⁊ preterea sp̄ale
est. ut exigatur h iuramentum in h cāu. p̄us ītuē
nemit. ē. j. de except. pastoral. ⁊. s. e. p̄sentium.
s; si ītuē nequiuit illos ei nō dz obēe. si p eū n̄
stetit. ar. s. de re pt. si aut. ⁊. c. plurq;. ⁊. s. ut lit.
nō ct. qm̄. i. ff. ⁊. ij. q. vi. anterioz. §. ad h ⁊ ita
ūr q' sn̄ iuramto deberet admitti. q' n̄ est ueris̄.
q' sn̄ iuramto h ei crede nō dz. maxiē cū iā ter
tiam pductōm. h non fuit ptestatus. vn̄ iura
re tenetur. put hic cauetur. p̄terea h cautta p
ductō dari non dz. si sufficiens pductō testiū fcā
fuisz. s. e. significauerunt. imo nec fa nec tcia di
latō danda eēt si sufficiens p ductō fcā sit. nam
in pecuniarijs cais ultra unā dilōnem dari n̄
dz scdā dilatō. ff. de edit. l. vlt. ū cā cognita. ut i
b.

Non dz clericus in criminibz n̄ forsitan in
exceptis ad testificandū admitti p̄ē
dente accusatione de crimine contra ipm̄
cum q̄ accusati n̄ p̄ ce peruenerint innoc̄ē
tes a b accusatione ⁊ susceptōne ordinis re
pellantur. Alex. iij. papien. epō.

Non debz. ⁊. i. pendente accōne. r̄ō cōgo. q' cū a
liquis est accusatus de crimine stati grauata ē
oppiō eius. vn̄ non pōt in criminibz ad testim̄ ad
mitti ut h pz. ⁊. s. e. testim. qr testes sn̄ oī suspi
cōē esse debent. ⁊ infamia. ij. q. vij. testes. ⁊. j. de ex
cept. deniq;. nec ē pōt pmouī ad ordies. ut hic
dr. infi. ⁊. lxxj. di. tantis daniel. ⁊. j. de accusat.
oipotens. ⁊. xxxiij. di. laici. ⁊. ff. de decur. eos. It n̄
pōt aliū accusare. qr nō ratōne criminis. s; ino
centia reus purgatē. ff. de pu. iudic. is qui. ⁊ h i
fi. It nec pōt cōstitui pcurator. C. de pcur. l. reum.
It n ec accusatō. ex hac decē. pz q' testim in criminali
accusatō. ⁊ ordinū susceptō pari passu incedunt
ex eo q' accusatus pendente sua accusatōe repllr̄
a testiōnio ab accusatōne. ⁊ ordinū susceptōne.
p̄terea ex eo q' dic̄ in prin. In criminalibz pz. q' se
cus ē in ciuili. qr tē nō obstante accusatōne. vr̄
q' ipm p̄sit admitti in testē in cā ciuili. s. e. te
stim. ⁊ ē ūm. si sit emdatus de crimie. iū eū nō
amittet infamia. ut l. av. j. de symo. p̄ tuas. qr
lz accusetur n̄ statim reus ē. xv. q. vlt. c. ult. qr p̄ē
dente accusatōne remanz in offō suo. ⁊ intim
tudini ei obedire tenent. j. de accusat. olim. ⁊. viij.
q. iiij. ratōne. It pz h. q' mitius ydonei testes cōz
oppiō uacillare ūr admittunt in exceptis cri
bz. ex eo q' dicit n̄ forsitan in exceptis crimibz. s;
h intelligd ē s distinctōnem illā. c. ij. q. i. in p̄mis.
vtrū sit s. bone. ł male oppionis. vt tē cum etc
male oppionis admittatur. lz. c. illd loquatur

in accusatōne. al. nō dz admitti cū ē simul; a gē
tur nō essent admittendi. n̄ eent emdati. ut cū a
tis adminiculis. j. de symo. p tuas. s; lz accuser. n̄
statim reus ē. ut. s. dē. ⁊ ideo pōt admitti i crimine ex
cepto. cū adhuc remaneat i statu suo. It ex h. c. ⁊.
s. e. testim. pz solo qōnis q̄ fi cōsueuit. si aūc sit cō
dempnatō de crimie ⁊ applsēt. vtm̄ recipiend' sit
in testem. si pendēte applōne inducatur. ⁊ satū pz
ex istis duobz. c. quod nō sit. qr i criminali nēcē.
In ciuili uō bn̄ pōt admitti. qr pendēte applōne.
nō dz cōdempnatō. ff. de penis. l. ij. §. ult. ⁊ integr ē
status eī. ut munū fungatē. ⁊ honoribz. ff. de app. in
terpositē. nich innouari oz. l. una. §. integri. qr lz ē
dampnatē ad h non ht infamis ex quo applauit.
⁊ app. suam p secutus. ff. de hys qui uo. infamia
fuerit.

Greg. ix. archiepo rothomag.

Presentium tibi auctate mandamus
quatinus in cā que inter abbatem ⁊ c
uentum sci nicholai andegauensis ex pte
una ⁊ priorem ⁊ cōuentum de spaldig. li
colniensis dioc ex altera. Sr̄ eo q' abbas ⁊ c
uentus se ab ipsis priore ⁊ conuentu de spal
dig. possōne subiectōnis eiusdem prioratē
asserunt spoliatos. ⁊ sr̄ irritanda quadam c
positione olim inita inter partes ⁊ rebz
alijs uertitur ab eisdem abbate ac priore
nomine suo ⁊ in animas cōuentuum cor
dem ł maioris ⁊ sanioris ptis. ipōz. recepto
iuramento de ueritate dicenda iniungas
dcis abbi ⁊ priori ut tam ponendo q' redpē
do dicant ueritatem quam sr̄ positōibz t
sub bulla nrā transmisisti. ipi sciunt ⁊ p
illos intelligere in quoz animas iurauē
runt. preterea sigillatim sr̄ quolibz arti
culo in qualiter. De testibz cogendis uł nō.

Causam que inter. c. militem ⁊ fi
lium. h. uertitur cōmissiam iudicibz
terminandā. ⁊. j. Io qz. q̄j. q̄. testes a b alter
ptium in sue assertōnis testiōnium inuoca
tos ne ūitatem occultent diligentius mon̄
eas ⁊ inducas. Si aūt odio ł gratia ł timo
re se subtraxerint eos ad ferend' testiōnium
coram p̄fatis iudicibz uł nuntio qm̄ ad
h miserunt. ec. dis. cōpellas. Idem prioribus
pontie.

Causam que inter. ⁊. i. ne ūitatem occltent. sic. cauj.
q. quamquam h est. in cā q' testes cōpellitur ne
ūitas occultetur ⁊ malus. ut ioū ⁊ timetur. ut. i.
c. quāquā. ⁊ q̄ ūitatem occltat. pcēū cōmittit mor
tale. xi. q. iij. quisquis. ideo cōpellr̄. grā ł timore. ce.
n. ff. testes cōpellendi. al' nō uidetur q' cōpli deb
ent. j. e. sr̄ eo. ex eo. n. q' n̄ uult ferre testiōniū. p
sumitur contra ipm. vn̄ dico illū stati cōpellndum.
n̄ constaret q' p alios bn̄ posse ūitas cōprobari. uł
p nimo. puta si fuerint debiles. ł infirmi. ł egregia p
sona. s. e. pz. si qui testiū. ⁊. ff. de iu iur. ad egre
gias psonas. ar. cē. iij. q. ix. testes. i dicit q' p̄sente

debent ee testes. Illud intellige de illis psonis q ad iudi ce uenire possunt. l intellige illud in criminali. q te stes debent ee in psentia iudicis. h in ciuili. & h bene distinguit. C. de fide instru. aut. ap. eloquentissimum. ex tigitur. ti. i criminali sit coram iudice. ut non solum ex dcis. sz & ex gestis iudex formet motu ai sui. ff. de test. l. iij. § diui.

Cum ca que uertitur int penestrinum e piscopum & cor altatem sit testium ueritatis ne cessarium. aij. cl. phibitum testium ueritati a p uos con spectum presentetis. si ud ti ue nientis citatis uos ab offitio & benefitio ec clesiastico. ap auct suspensos. & si nec sic ueneritis excois & depois sententiam po testatis formidare. Idem iamnen archie piscopo.

Cum sec. & j. nō ueneritis. in termino assituto simple & uno sufficit. ut uideant ea loca qua possint expedire offitium suum. s. de of. del. qui nuit. & ar. ff. de cond. & demo. l. iiij. infi. ab of fitio. h est ordo cum culpa incipit a criminata te dz excoicari. xxiij. q. iiij. forte. secus si a crimie te dz deponi. lxxxi. di. dein. & s. de iudic. cu n ab toie. C. de h. & sic nec si ueneritis. nota. ar. q i u na citatone possint fi plures citatones. sic & fit de consuetudie. ppt difficultatem citatonum. vt. s. de do. & cnt. cum dilci. & s. de integi. rest. cum ex litteris. excois & depōnis. & sic crescete cau mata crescere dz pena. s. ut lit. nō ctt. qm. i fi. & ff. de pen. relegati. n necitas sit ipedimito. ar. ff. de arbi. celsus q idem ait. nō. n. in oi cau ex coicate eu intelli. ar. ff. de sor. si filius. x. i fi. q si excoicauisz eu. si uenisz in termino. nulla ex ceptione fci nichilominus erit excoicatus. si nō potui uenire. In cau tali saltem quo ad deum. n e excoicatus. qz ipossibile pceptum nō ligat. ff. q sine. sii app. non. pos. l. paulus. sz cu ecca i ignoret doceat de ipedimito. & absoluet sii dif ficultate & grauamine. ar. j. de sna excoic. sacro. sic ex eadem ca reuocatur sna diffinitiua. nec mādāta est executioi. ff. de iud. ptor. & j. de re iu. d. cum bertold. multo fortii excois sna tenz. sz pbato ipedimento sii grauamine. vt dixi. de bent absolui. B.

Super eo & j. con. t. t. R. qd si tcm e notorium non eget testium depoi bz declarati. cum talia plonem l ordine iudiciarium non requirant. Sm si nō e notorium & is qui cuemtur tem negauit testes qui interfuerunt sco monendi sunt nō cogendi. ad ferendum testiu ueritati. si forte timore aduerso partis assisterit iu dici. eos a ferendo testio reuocari. licz ad h pelli possint de iuris humani rigore compelli.

Idem.

Super eo & j. Nō requiruntur cum ad excōica tonem l pbationem. sic nec in confitente necie sit ptes iudicis. ff. ad l. a quil. p sna tn necia e

Questio fuit talis. aliqs qrebat de aliquo facto manifesto queritur an illi qui facto interfuerunt sit ad ferendum testimonium compellendi. B.

ar. j. de diuor. porro. nō cogendi. h intellige a pri. primo. n. sit monendi & postea si noluint sit co gendi. ut s. e. c. pxi. clerici uo cogi nō debent. si cu alie pbones tri nō possint. xiiij. q. ij. cu quā timore aduse. si enim pmit h cre eo ipso q indic. est. & non uult testificari. psumit contra ipsum. q nō bono aio h faciat & ex hac psumptone cpelli. ar. C. de cau mili. nō pos. sit serui. l. xij. & testes inuiti cogendi sit. C. de testibz. al. sed qui. ait. si hodie & sic hodie seruatur. & si astaret q ps aduisa h fiet dz excoicari. s. v. pxi. cu ciui. C. q si fecte cc c. constitutis. possint in ciuilibz. nō n a gatur ciuil. vt. j. e. dilcorum. B.

Peruenit ad audiam nram qd cu j. scti laurentij. coram te fuisset de sy monie & adulterij crimine accusatus. q dam qui contra eum ducendus erat i te stem iuramento recepto astrinxit. ut n de poneret cā eum. & j. eos attendentes q neq dz aduisario instrumenta quorz. ap. testes q tenerentur contrapete & q tam ille q surripit sit iniqua quam qui aduersario patrem aduocationis sui deffensionis copiam contra hic umquam ostendat a se litem foueri & expiri dz in se iudicis auctatem eluda. R. ad detegendum tante fraudis & callidita tis acumen ipsum testem meito cpellendo.

Clemens iij. fegobiens.

Peruenit & j. iuramto astrinxit. q fuit temi ratum & illicitum. & io nō seruand. uii nō ob stante tali iuramto cpelli dz ferre testimoniu sit negos pnci. s. t. px. intimauit. & c. constituti. & dz denitiari. nō teri. illo iuramito. vo. c. cōsti tut. & j. de accusat. omni. i quibz de h dem est. ne mo dz. h contra inusti. s. px. constitutis. & uij. q. vij. § if autem. vsu. si quis aut. & C. de postu. pru dend. Insuper & que fecerit tenet ad interesse. xij. q. ij. si quis de clicis ostendit. psumptie. sic pre sumitur ce illu. qui ad femine corruptela desce dit. C. de pena. iudi. qui ma. iudi. l. i. aut n e inutā. q2 instituti iudex nō potuit in cā illo pcura te. ff. de of. p consul. nec quamqua. C. ulti. callidi tatis acumen. ex h ut q nō sit cogend dicere ui tatem sit principali. sz tantū revelare hac frau de. & hoc i dicitur tauir. & debebit pcedi. in cā tā q deposuisz ce illum. & sic feret illu p pdicto i fraude reuelata. & sic seruabit iste iuramitu suu. & h cōlligi uidetur. ex contrario. dec. alij dicunt cont. sz h non e uerum. ut dem est. & q dic. ad de tegend tante frau. & c. supple & nichilominus. sup pnci debent cpelli. ut dicit illa iura. ar. s. t. px. Intimauit. & c. cōstitutis. & ar. j. e. c. vlt. & a c. cc. l. e dilcorum. so. i tu dic q nō cpelli sit pnci. ut dicetur. laur. sz ad detegandā fraudem dz cpelli. ut postea denuncietur nō teneri illo iuramito. post ea si uoluit potit iurare sit pnci. sz non dz cō pelli. B.

Peruenit ad nos q cum a layicis cuor

mis et intolerabil. iniuria clerico illatis a stantibus et videntibus infertur. iurantes in causam tracti negant se tantum factum commisisse et cum laesus eorum testio qui praesentes extiterant h. plurime desideraret illi nolunt veritati testimonium perhibere. et i. con. t. t. R. quod hij qui de rebus ecclesiasticis testificari recusant si aliter veritas nequiverit eruta ad illud sunt per cen. ec. compellendi. Idem.

Pervenit ad nos et i. rebus ecclesiasticis. noie rerum ecclesiasticarum intelligo clericos et ita videtur clericos laedi testificari compellitur xi. q. ii. ecclesiarum. suos et i. de vi. et io. cl. c. ult. et ita potest intelligi quod iniuria crimen est. nam qui de iniuria condempnatur infamis efficitur. i. de re iud. cum te. et de hiis qui no. ifa. athletas. ult. testificari recusant. attende assumptionem et responsionem et sic videbis quod non directe fit ver ad interrogatum. si. s. de testi. cum in tua. vel ita in directe respondet. sed dicas quod eo ipso quod respondet ut sunt rebus ecclesiasticis compellendi sunt satis a contrario sensu quod sunt illa iniuria non sunt compellendi ferre testimonium. quod ii. de uno confitetur de alio negare videtur. i. de praesumpt. nonne. et xiv. di. quia. et hoc ideo quod in criminalibus testes non compelluntur. i. e. dilectorum. quod iniuria crimen est. et non qui de iniuria condempnatur infamis efficitur. i. de re iudicata. cum te. et de hijs qui no. ifa. athletas. ult. ar. contra. i. e. sunt hijs. et c. sequenti. solvitur autem veritas. i. e. dilectorum. vel dic quod pro secundo iniurie appellatur hic res ecclesiastica et intellige quod civiliter agebatur hic pro suo interesse de iniuria. alias non compellerentur testes quod intelligo de iniuria facta ordini clericali. B.

Decretum quod sunt a sanguinitate

cogendus sit testis perhibere testimonium veritati non dubitatur a nobis. cum id tam iure scriptum approbet quam consuetudo acribus ventium approbata. si ipsum constiterit odio vel gratia ii veritatem supprimere aut timore. Cel. iii.

Decretum et i. iure scriptum. tam canonicum quam civile. xiiii. q. ii. quamquam. et s. e. per totum. et. C. de testi. si quando quam consuetam adibus est autem ut h. satis approbata. consuetudo nisi quod dam moribus utentium approbatum quod pro lege suscipitur cum deficit lex. di. i. consuetudo. et consuetudo est optima legum interpres. s. de consuet. cum dilectus. et sic compellendi sunt testes tam iure scripto quam non scripto. s. de consuet. cum dilectus. ut h. pr. ipsum constiterit. et quis probabit. id autem certum est, eo ipso quod monitus non vult testificari praesumitur contra eum. ut statim compellatur. nec est alia probatio necessaria. et hic tenuis praesumptio sufficit. ar. ff. de pet. hered. si quis. libratorem. planc. i. odio vel gratia vel timore. tibi potest referri ad multa. sed odio personae vel timore h. contingat compelli debent. s. ti. pr. constitutus. et c. intimavit. et s. e. pervenit. sed quod odio ipsius sacramenti. quod quidam de mu religione abhorrent. C. de fide instr. l. ult. et i. de simo. et si quaestiones et in fortius debent compelli. ar. si nollent iurare dampnando iuramentum tamquam haereticis de condempnatus. i. de heret. excommunicamus. C. fi. B.

Praeterea si testes publici

quos tua civitas nuncupat synodales

[illegible]

lec sunt causa munii. coram te vel capitulo tuo semel testimonium reddiderint non debent compelli. ut in praesentia alterius delegati iudicis super eadem causa iterato praestent iuramentum. dum modo aliter fiat fide iudici delegato. nisi forte articulis nove quaestionis emergat. testis non testes publici iure possunt propter infamiam a perhibendo testimonio removeri. si ea postquam in eum recepti fuerint. contigerit incurrisse. quantum testimonia si quis non studiose sed in proferendo erraverint et se in continenti correxerint repulsi non debent secus autem erit si correctionem sue interposuerint intervallum. Innoc. iii. priori sancti fridiani et magistro b. canonico pisano.

Praeterea et i. synodales. de causis tres. xxxv. q. vi. episcopus in synodo. et i. de accusat. sicut olim. i. iurato. iuramentum istorum testium ad totum tempus debent extendi. dum durant in officio illo. postquam iuramentum illud in synodo praestiterunt. sive coram ordinario. sive coram delegato causa illa tractetur. ut h. innuit. sic iuramentum calumpnie ad omnia que in causa contingunt extenditur. C. de iur. calump. aut. sed hic iuramento. dum modo aliter et si aliter non fiat fides. innuit hic littera. quod iterum iurare debent coram delegato et pro eadem causa. sed non videtur quod iterum iurent. vel non satis potest suppleri maxime. sic et testis ex quo semel iuravit ferre testimonium in aliqua causa non debet amplius iurare sed illa. articulis nove quaestionis. tunc non debet iterare iurare sed illo articulo nove quaestionis. quod primum iuramentum non extenditur ad illum articulum nove quaestionis. quod cum praestiterunt in synodo vel coram episcopo non cogitabatur de illo. et quod iterum iurare debeant probatur. s. e. pr. sunt in statis. vel novis articulis. tamen per antiquos testes. quam per novos. plus praesumitur ab omnibus iuramento. et s. e. pr. c. de testibus. et. C. de tempori. app. pro hanc. propter infamiam a perhibendo. non quod testes isti synodales propter infamiam supervenientem removentur a testimonio perhibendo. non autem antea prohibito. quod infamia vel delictum superveniens non mutat quod licite factum est. i. de eo qui cog. consan. ux. s. discretioni. et c. tue. et c. iordane. ar. C. de testibus. l. i. et iii. q. vii. §. unum sic. et ff. pretium praetori cassat ea que licite facta sunt. s. de testi. praeterea. audita. removeri. tres h. quod infamis repelli a dignitate. ut. i. de sponsali. cum in tua. et i. de acc. cum dilectus filius. et c. sicut olim. et ff. de popul. act. popularis actio. h. cc. h. recepti. i. in synodo. vel auditorio coram. xxxv. q. vi. episcopo in synodo. et se in continenti. i. in eadem instantia iudicij antiquam loquatur partibus vel antiquam recedat a praesentia iudicis. quod postea subornatus praesumitur. sed hic potest intelligi tunc vel ad qualitatem per. ut sic possit contingere vel addere et ex intervallo quali intelligitur in continenti probatur. ff. de verbo obli. continuus actus. ff. de adult. quod aut. lex. ult. infi. C. de errore advo. l. ult. et xxxii. q. i. ad misericordie. et melius. s. de elec. quia propter interveniens multas exceptiones hic videbis in continenti. sed tenor. ar. cc. xxxv. ix. q. cum sentencia illa contra non tangunt. B.

Ex parte et i. Cetem voluimus et causa ut sunt in quaesitionis articul. tam de fama clerici quam maiori causa eum ob nomine longe maioris et fa

niors partis capli destinatis. cogatis testes
qui noiati fuerint phibere testimonium
ueritati. Idem archid. mediolan.
Super h. t. j. h dec. e par illi quam tes. i. de accu
sat. sr hijs. de fine illius decisa e. et de hac materia
loquitur. s. t. px. tam litis. j. ti. px. quam illi. sr tijs.
i. de acc. quidam. n. eloc fuit in eplm lucan. q da
se oppoebunt elcom illi dicentes q erat inle fame.
et q nimi. uaxat. Inquisitois articlis. ex h loco
potes sumere arguum tam illius dec. tam lris. cu in
dua. Item isti qui se oppoebunt intras ce elcm noie
capli domino pp miserunt qs eloc quam caplm
stas dicebunt. et c nesciuisse de litteris ill. de istis ar
ticlis mandat pp inquiri. et ad h pbanda testes
sr cplsndi. cogatis. h cplsintur testes i criminibz.
t in irreglaritate. j. c. px. et sic e ce. s. e. pueit. et. j.
e. dilcoz. q solumur.
Cum contra magrm. R. sr eo q dr. a. se.
ap. tras stas reptasse. ac eis p se sui
procuratorem usum fuisse e dirempnus scp
ta nra. postulasti p se. ap. oraclm edoci utr
sr prefato uito statis testes cplle debeas
nominatos. Nos igitur: R. q testes predci. si
se gra. odio. l timore. sub pce. ec. debes. ap.
te. cpellere ueritati testim phibere. Hono
rius iij. albi sci eugenij. et magro. b. cano
nico senon.
Cum contra. Testes complere. dubitonis ca fuit.
q uidebatur q in criminibz no sunt cplsndi teste.
In auten. de testi. c. qm. ar. et. c. e. si qn in pn. ex
eo q dic i in peculiarijs cais testes cogendos. s. t
q n in criminibz. sz contra. hic madat pp. s. q cpl
lant. et. s. c. px. et ita i secunti caplo. dicit q i crimi
bz n cpllant. sz q tenetur caioz solo. et qn cplleant
et qn non. B.
Dil. fil. Silvani capli ex pte una et epi
Silvani ex altra procuratoribz in nra p
sentia constitutis. et. j. testes aut qui fuint no
minati pterquam sr criminibz. si se gra odi
o l timore subtraxint. p ce. ec. cogatis ueritati
testim phibere. Idem tonon. epo. et ma
gro. b. epo.
Dilcoz. et. j. sr criminibz. circa cpulsione tes
tium. no. q in ca ciuili. ubi alr ueritas tri no
pot. i distincte sr cplsendi. ta clici quam layci
ne ueritas occletetur. xiiij. q. ij. qui quam. et q2 mor
taliter peccant qui ueritatem occultant. xi. q. iij. cis
quis. s n monitone pmissa. i distincte cplli de
bent testes. s. e. sr eo. et eo ipo q monit no ult testi
ficari pstimitr q maliciose h faciat. ut sepi dcm e.
s. e. cim. qnz tn in peculiarijs. n cpllintur. ut i
mediatoribz qui n cplsintur ferre testioniu in
contrbz i quibz mediatores fuerit. n. de consensu p
tui. in auten. e. p. s. cm. It in alijs cribz qui cu
primlati sr. iiij. q. iij. s. It in crimi. s. It iuxta.
et tribz caibz sequentibz. It In criminibz uo pz hic. q
cplsndi no sunt. et e. ar. ad h. c. e. si qn in pn.
et. s. e. pueit. In ciuim uo q bn sunt cpllendi.
s. e. sr inijs. et. c. cum ce. In quibz expsse cplsintur. et.
ar. s. n. px. cu causa. s. testes. a ut. et c. sz i usu ille
solunt. et. iiij. q. iij. s. It in ciuiliali. s. It. l. iulia i
iuditioz. ex eo. n. q certe psone i n cpllintur dat
intelligi q alie cplsintur. q2 q de uno negat. de a
lio et e. sr. e. l. iulia. Ille. n. psone priuiliate sr ppt q
nexitate. s n alijs omis cplsintur. sr h dicut quida q
si agitur directe i modu accusatois. n sr testes cpl
lendi. si uo ciuilr agit de crimine i mod exceptois
l denuntiatois a ut p inquisitois. tc cplsintur. q
uo cplsintur in criminibz. s. e. sr inijs. et. j. de s. l. z
tcly. sz huic distinctioni contradicit expsse hec dec. q n
potat agi criminalr in hic dec. sz ciuilr tm dua
bz rotonibz. primo q hic agebatur ca quentois et
recomuentonis. inter epm et caplm. ut pz i an
ti. q. et q p pocur. ut ista littera dicit. procuratoribz cstit
tutis ca agebatur. sz procurator no intuenit i ca
criminali. j. de accusat. ueniens. et sr de publi. iudic.
l. plt. s. e. et. s. q. iij. in criminibz. et in crimine no sit
mutua accusatio l denuntiatio. q2 no resone crimi
nu. sz inocentia re purgatur. sr de public. iudic.
si quis. et. iij. q. xi. neganda. et sic nece est. ut dicam.
q h obnebatur crimina testibz. ut a testio repel
lentur. et ido dic cogatis testes. s qui noiati fuerit
preterquam sr criminibz. ideo q2 dicendo. q sr criminibz
testes cplsndi n sunt si directe agatur de crimine
si ciuilr. ut h pz. et. s. e. pueint. et h e ro. q2 i infa
mia alterius nemo dz facile psilire. q2 tales. s. qui
uolunt infamare detractores dnr. vi. q. i. ex merito.
et. c. sequentibz. g q2 misto fori nec cplli. qualr crederes
caplis. s. primus. ad i sc. inijs dicas i cpllant teste
ad pband infamia sui irreglaritate. ce elcm. ne
psona indigna ad apice dignitatis pmoueatur. p
subreptioni. q2 iniuste p sona ad tanta dignitate
p subreptioni pmoui no dz. et iudex ex offo suo h
facere dz pp publicam utilitatem. q2 ille oibz de
sua plecte pficitur. et sic e qu spale in ca inquisi
tois. j. de s. l. z tely. et inquisitio no fit n ui i famu
a pcessit. s n i si cplsintur testes i infamia alie.
sz ex tali cpulsione. si pbetur crimina: oritur infa
mia. s. t. px. testimonium. et q2 i agebat de sto p i
quisitoni. ido cplsintur testes. ne talis status rema
neat ipunita ex defectu testium. i quo casu intelligitur.
px. c. cum ce. qu dico istud spale sit. et papue i lit
teris pp in quibz multa spalia sr. j. de statijs. ad
falsarioz. et id in casu secutis. c. dicas g q qcuiqz
agit actione odiosa. l exceptione pcip ad infami
a alic pcedetur. no sunt cpllendi testes. ut dcm
e. ut in caibz pdcis. s. l. cplsintur. n in caibz ubi
spalr no debent cplli ut dcm e. et h dicit. t. et. uni.
sz alij adiciunt. puc dcm e. sz dcis oibz rotonibz. po
test de facili redi s illos qui dicit. q sp cplsndi
sr testes n agatur criminalr. tm. q nulla criminal
qo erat inter epm et caplm. sz ciuilr tm. ut pz i i
tegra. i antiq. cpulsione. l. coueito. et reconuetio. et
q dicit testes qui notati fuerit. cogatis ueritati tes
tim phibere. si gra. odio. uel timore. se subtraxerint.
preterquam sr criminibz. sic dz intelligi testes i ciuilibz

qonibz sꝫ cplsn di. sꝫ in criminalibz ñ debent cplsn.
& sic pp ꝑiudit h nouum ius. & sic nlsn crim. ext.
sto c. & sic nō dz ut dicant qꝫ h erat ardinarias inc
epm & capłm sꝫ principalibz actionibꝫ ciuilibz. & sꝫ
criminalibz. & qꝫ isti erant procuratores ad excusatio
nes tm̄ allegandas. & qꝫ dati erant. hic. qꝫ. ista sta
re nō possunt. ut pꝫ i littera dec. & p iura predcā.
ciuil. n. & criminal qō nō currit. sꝫ. immo crimi
nal ꝑiudicat ciuili. iij. q. vlt. ꝯ alii. sꝫ mag. equm
uidetur si sp̄ cplsitur quacūqꝫ agatur dū m̄
si criminali directe. nec p uiles psonas qs adep
netur. ar. j. de sen. ex. ut fame. cum sint acord. i
politis. & ar. j. de collusi. c. 1. & ij. & vlt. & s. ti. px. c.
cum .ꝯ. testes autem & c. & s. e. sꝫ iniis. & c. cū. & j. o. px.
Innocentius. iiij. dicit qꝫ q nō est putm tacere id sꝫ
quo testes inducitur nō sunt cplndi. sꝫ si putm
ē tacere cplsitur. B.

Venerabilis frater noster episcopus rauenn. proposuit qꝫ
cumes rauenn. cum. ex. & .1. quondam ci
ues eccle rauenn. quandam ꝑsumpserit cōiu
ratonem facere contra eum. nichominus da
tes eis in detrimentum eius quandam pecunie
quantitatem. & ad h celanda se astringentes
uinclo iuramenti. vñ humilit supplicauit
ut cum cum sꝫ iniis & quibzdam aliis arti
culis uob diximus cōmittendam & ipse inte
tionem suam probare nō possit ñ testimonio pre
dcorum ciuium. ꝑinde. ne ꝑtextu defectus pereat
sua iustitia dignaremur. Ideo qꝫ ex. q. mo
nitione pmissa. p. cen. ec. ap. re. cogatis illos
quos inditis cpellendos. ut ab hic iuramen
to absoluant quos idem archiepus ad suum
testimonium duxit pducendos. eos nichominus
si se gra. odio l timore subtraxerint districtione ec
sis. cpellentes. ad phibend testimonium ueritati. Gre
gorius.

Venerabilis & .j. cōiuratonum. cliq. n. qui cōtra epm
suum faciunt cōiuratonem. l insidias ei parauit
deponendi sꝫ. ut tradendi curie sclari. ut puniant.
xi. q. 1. siquis sacerdotū. & c. cōiuratonū. ex tribꝫ. c. se
quentibz. layci uō qui contra epm suum faciunt cōspirato
nem sꝫ excōicandi. & colone puandi. xi. q. 1. con
piratonum. iuramento absoluat. sꝫ uir qꝫ ñ debeant
absolui. qꝫ iuramentū non tenuint. vñ pō denū
tiandi sꝫ non tenen h iuramento ligati. sꝫ. c. px.
cōstitutis. & c. intimauit. & j. de accusat. cū oli. & i
ta h absolō pō dꝫ si ad cautelā. sui de fcō. sꝫ qꝫ
absolui iur aliquis. ut possint testificari. s. c. px.
ueniens. infi. ꝑtea & alia rōne iuramentum h nō
tenuit. qꝫ cōiuratones h illicite sꝫ. xi. q. 1. si quis
sacerdotum. & c. cōiuratonū. & c. sequentibꝫ. qꝫ tale iu
ramentum ñ est suand. cū uergat dispendiū salu
tis eterne. j. de iureiur. si uō. & xxij. q. iiij. si ad. & i
multis. c. eundem qōnis. & qꝫ nō sunt cōtra bonos mores. s.
sinitatem & tuditum & c. ut. e. cā. q. ij. ad audientiam.
uł sꝫ sit illicitū. auctore pp nō dꝫ quis uenire. cā
ar. s. de elō. uenerabilē. Jt tēs inc qꝫ soci criminis
admittunt ad detegend cōspiratonem. immo ēte te

nec illam cōspiratonem manifestare & denunciare. vꝫ. q. 1.
ꝯ. si qs cum militibꝫ. infi. & . lxxx. di. siquis pp. Jt in
defensione pdonis inimi ꝑdonei testes admittunt. C. de
testa. l. plt. & iiij. q. iij. ꝯ. Jt sui. ꝯ mō. & pp defensiō
testium admittunt qui ar. admitti ñ debent. s. de e
sꝫ. cum dilcī. eos. cū sunt absoluti. & nolunt fer
re testim. pp iuramentū nichominus. & c. B. De fide
instrumentorum.

Scripturam autenticam nō inue
ad exemplaria nichil facere possu
mus. Alex. iij. de fide instrumentorum.

Si scripturā & c. autenticā. xxv. q. ij. scimus. aute
tica scriptura est. que p manū publicā. l p iudi
cem. cū tantū testium uł duorum adiunctū subscriptōne
l testimonio facta ē. Jn auth. de instr. cautela. ꝯ. sꝫ &
si instrā. coll. vi. l duorum uirorum. s. de pbat. cum cō.
l cū h sigillum autenticū. j. e. px. & s. de pbat. post ces
sionem. & scriptura quam fac priuatus i psentia t
um testium uł autentica. Jn auth. de instr. cau
tela. ꝯ. si uō cuiusque. coll. vij. & C. qui poc. i pig. ha.
scripturas. exemplaria. C. de edendo auth. si cuius i
aliquo. ñ ipā exemplaria suspta & publicata sunt
iudicis auctoritate. C. de testa. publicata. & j. e. c. vlt.
ar. C. de iure emph. l. ult. ꝯ. & si quis dō cum. si.
& C. de re iud. gesta. sꝫ pone qꝫ pp ita mandat. p
cedatis sꝫ tenorem pdorum litterarum. & prime litte nō cpa
rent. iniquid possunt procede. dicas qꝫ nō. ñ prim for
pus appareat prima predcā. uł ñ ꝑbetur tenor po
tis scripti. ñ cancellati. ñ uiciati. j. de priuil. c. olī.
nā p ultimas litteras ñ datur iurisdcō. l si datur nō
cstat p eas de pori forma. & idō non pot procedi p i pās
sic ñ tenetur quis credere scriptum. ñ ei fiat fides de
iurisdcōne. s. de off. del. cū in iure. B.

Scripta uō autentica si testes i subscripti
decesserint. ñ p manū publicā facta
fuint ita qꝫ appareant publica aut aute
nō sigillum habuint. p qꝫ possint pbari. nō
uidet nob aliquius firmitatis robur habē. Jd.

Scripta & c. autentica. instrā publica
ꝑpetua firmitate uiuunt ad dāpnum & cmodū u
triusque ptis. ar. liiij. di. c. ij. xij. q. ij. siquis de di
cis. & s. de pactis cū pcem. & iiij. q. iij. ꝯ. Jt sepe fit.
C. de fide instr. Jn exercendis. puata uō ab aduersa
rio. scripta. ita qꝫ constet. l a quocumqꝫ dū modo p
tium l testium subscriptōne fulcita sint. i actōe per
sonali. robur optinēt firmitatis. i auth. de instrū.
cau. ꝯ. sꝫ & si quis & tal scriptura dꝫ autentica ut
h pꝫ. Jn reali uō actōne. instrum manu publica
cfectum. ꝑponitur tali instrō puato. ñ puatū instru
mentum habeat tūm. l amplius subscriptorum testiū.
C. qui. pot. i pig. ha. scripturas. puata uō i strā
nalent i ꝑiudicium illorum q ea scribunt. C. de nō.
nu. pec. generalis. & ff. de depoi. publica. ꝯ. ult. ad
cmodū uō eorum minime. C. de pb. instrā. ratones.
qꝫ lauit. publicā manū. i. p notarium. qui serui
publicus dꝫ. ff. rem publi. sal. fo. l. ij. B. appareat
rōne subscriptoris. Jn auth. de fide instr. ꝯ. ij. coll.
vi. vine. autenticum sigillum. sꝫ qꝫ dicis. autenticum
siggillum dꝫ sigillum epi. & ei credi cundiu. i cūi

osmdatur. s. de pbat. p testonem. et. xx. q. iii. cure. Jo
siggillum capl. s. de pb. lxxiii. di. In noie dni. in
fi. Jo siggilli alicui principis scitatis cu tedi de co
suetudine. j. e. cum dilcs. Jo. ar. xxx. q. iii. statuimus.
et. ff. de custo et exhi. reor. diuus.

Ex litteris vestris accepimus. qd cum causa i
ter magistrum a. et. R. sup capella de ambi
torsa uerteretur de mandato nro susceptis
terminanda. pfatus R. litterarum sibi copi
am sibi postulauit. qui cum eas argueret
falsitatis. qr in narratione facti abrase sunt. uel
scriptum est intra prochialia et cetera. dnus. qr pp
abrasionem ullam iudicari false nō possunt.
nec etiam suspecte pserti cum et priuilegia
in possonibus abradantur et litere in narra
tione facti si euacuime possint in cunctate
abradi. Idem archiepo eboracen.

Ex litteris et cetera. copiam sibi postulauit. qd de iu
re petere poterit cum sit comune istrumentum. immo iu
dex illud tenetur ptibus exhibere. s. de dil. pterea. q.
si nō fecerit potuit appellari. j. e. c. petimus. nam et ppa
instrumenta tenetur quis pti alteri exhibere. ex quo uitet
illi in iudicio. i. c. c. px. et c. attingit. et. c. e. l. ult. cum
ea uult arguere falsitatis ut i dr. abrase. sed. nō uide
batur dubitandum. cum scriptum dz apparere nō ui
ciatum nō cancellatum. c. de edic. diui. adri. tol.
l. ult. et sup reprehensione bulle et carte. l. lre. j. de p
uil. c. olim. et h intellige uerum. qd est uiciosus et q
pp sendet decies. sz in narratione facti possunt abradi.
qr h nō ad uim ptinz. sz ad cionem fidei. i. fci. c. de tes
tam. si unus. sz qr nō statur tali narrationi nō illud p
tetur. nec dz ppterea uiciosum scriptum. si de eadem
manu rasura posita est in loco nō suspecto. si uo
lre erant clause. tunc nō nocz. ar. c. de fi. instr. co
pationes. et. c. de testam. si unus. Jn possoni
bus. i. in noibus actoris uel rei. l. iudicis. i. oino rasu
ra eet suspecta. Jo si eet i fine tantum. lre suspec
te sit. s. de scipt. ad audiam.

Accepimus litteras quas abbas sci aug.
q cant. archiepm transmisit. et cetera.
cum priuilegia non inspecta nō ualeant ar
gui falsitatis. et difficile sit. et piculosum ea ap.
se. ap. exhibi pcipimus ut l exhibeantur eid
archiepo in claustro predicatorum fratrum uel in alio
loco congruo et securo usque ad natiuitatem sci io
his bapt. Sic uo nec uenit. nec sufficientem
sensalem misent ei petitum silentium ipo
natis ipa ulterius arguendi. Jnsuper nolum
illa priuilegia uacillare. sz pcipimus sentenciam
q eorum obtentu sup statu monasterii lata e i
uiolabiliter obseruari. et cetera. Jubemus ut archie
pm in inspectione priuilegiorum. xii. toxim modo
faciatis esse contemptum. Cel. iii. abbi sancti
Eadmundi.

Accepimus et cetera. Inspecta si ualeant. al. nec ue
gui possunt. nec et sciri. quid deberet fieri sup ea. qd
deberet seruari p ipam. qr totum ex earum inspectione dep
endetur. j. de priuilegiis. dilca. et. c. porro. et. j. c. px.

ff. xvii. di. bn quidem nec pinum iudicare de lege. nō
ea p spera. ff. de leg. in ciuile et qui priuilegium uel ist
rumentum. uult arguere falsitatis. primo iurabit qr calup
niose h nō dicat h nō dicat. al nō audietur. nec da
tetur ad inspiciendum. c. de fide instr. l. ult. Qz intelli
gi cum agitur de falso criminali. tunc inscribit accusa
tor. ut i dr. quidam intelligunt. l. istam cum agitur ciui
liter de falso. f qr h dec. intelligitur et f h uerum pbat. id a q
inducitur cum ciuiliter uult arguere istrumentum de falso. et
h intelligo uerum. ut de calupnia nō est iuratum. et est
ad h ar. s. de testi. pterinum. et. j. de except. pasto
ral. congruo et securo. h uidetur dz prudens uterque pti
in. q. ix. tolerantur. xxxii. q. ii. sti. et. j. de cap. ex
pte. et. s. ut lit. nō cont. accedens. Vlterius arguendi.
nota tpe pfigendum accusare uolenti. ultra qr nō au
dietur. in. iii. q. v. c. i. et. j. qui filii sint legi. lator. j.
de accusat. lz. j. de clam desp. cum in ihitio.
et. j. cum nimis accusare psumit. cum in tua. et. c. de
igenuis. diffamari. et. c. cum accusare nō possit.
si ea. sic et ad exceptiones ppondus. j. de except. pa
storal. uacillare. ar. qr pendente accusatione est aliquis
in infimi remaneat in statu et offo suo pstino. v. iii.
q. iii. nomine. ar. ce. s. de testi. nō debet. q de h. sen
tentiam q eorum. fortius comm. j. de crimine. falsi. sup
eo. sz h erat iam sententia execucioni mandata. i nō op
tentu. audientia priuilegiorum sentencia lata fuit sup statu
monasterii absoluendo monasterium a subiectione archie
pi. et ita pz qr lz dicatur sententia lata p falsa instrumenta. su
tentes quousque de h constet i sua firmitate pdurat.
et ei statur. ff. de re iud. diuus. falsitate uo pbata
nullius erit momenti ipa sentencia. s. de prud. in ma i
fi. et. c. de prud. lz. i inspectione priuilegiorum. l. et i pre
torum. j. e. px. et. ff. de eden. l. i. s. ii. b.

Contingit interdum ut dicitis. qr quicumque
cum aliquo litem habentes priuilegium
tenti cogimini parti aduerse plenius exhibe
re. qd occone unius capli sup quo agi
timini plura litigia suscitantur. et cetera. c. t.
t. R. ut quicumque sit exhibendo instrumento priui
lio. l. in indulgentia. fuitis requisiti. psente
iudice aut aliquibus prudentibus uiris depu
tatis ab ipo audiente pte contraria tantummodo
tenetur. ita qr si sup uno tantum articulo qd fuit
illud solummodo rescribatur. et aduerse pti eius
copia fiat. Innoc. iii. mediolan archiepo.

Contingit et cetera. plenius exhibere. et tunc
uti erant rei. cum ergo agitur sua instrumenta pti al
teri exhibere contra illud. s. de pbat. c. i. et. iii. q. iii. s. Jo
in criminali. s. qui itendit. c. de edendo. qui accu
sare. sz nō contradicunt illa. qr ibi usuri erant in
iudicio illi priuilegiis. et id aduersario illa ede tenebatur.
t. ff. de edendo. l. i. s. edenda. sta et actor reo. et re
actori tenetur ede oia quibus usurus est. c. de edendo.
l. ult. de h dicitur. j. e. c. petimus. plurima litigia
suscitantur. qr esse non dz. immo dz pō uidere ps
picere. ne lites ex litibus oriantur. ff. de arbi. non
distinguem. s. qui situm. ff. si cer. pe. quidem. al. l. i.
et. ff. de l. iii. fidei commissa. s. si quis. x. et. ff. de dap.

in fin. qui bona. ff. ult. et C. de iudic. appellationi. et
C. de sacro. sanc. ec. l. ult. vii et ille qui petit quod fi-
spectorum instrumentorum inimicis dicit quod per calumpniam non
fecerit. ff. de eden. si quis ex argentariis. ff. exigit.
et C. quando adm. testem. ap. l. iii. b. presente iudice nam
alibi non tenetur. nam coram iudice et presente ali-
a parte non sunt facienda. ar. ff. de in integrum rest. ac
de volunt. ff. quod ait et l. ult. illud solummodo. ff. de e-
dendo. argentarius. C. edi. aut. alia vero exempla
non debent reddi. sic et quando traditur clausula tes-
tamenti quia alias ingeritur ignominia. C. quando adm. te-
sta. appareant. l. iii et ff. et t. l. iii. ff. y. b.

Cum dil. fi. abbatem sancti Donati de Scicula.
et b. procuratorem tuum super subiectis articu-
lis diu fuit in nostro auditorio litigatum.
Petebat siquidem abbas nomine monaste-
rii sui a prefato procuratore tuo nomine me-
diolanensis ecclesie restitui monasterio memorato
portum Scorile cum honore districtu et
iurisdictione loci prefati dicens ad monasterium
non omnia pertinere. non ipsum dicens de bonis
quibus vivebant in carcere inventis et tenere res
monasterii in gualia de quibus monasterium
obtinuerat in iudicio possessorio. per filiam
episcopi veron. non omnia petebat cum omnibus
tibus in preceptis salvo in omnibus iure adden-
di vel minuendi satagens comprobare omnia que
premissa sunt ad suum monasterium perti-
nere. primo per privilegium Liutardi comitis. quon-
dam episcopi beati qui monasterium ipsum fun-
daverat et ei que premissa sunt donaverat
universa. secundo per instrumentum similiter ascriptum. quon-
dam mediolanensis archiepiscopi quam ex delegatione
Lodowici imperatoris tulisse fertur super monasterio
monasterio contra prefati Letardi nepotem qui se-
pius monasterium molestabat. Tercio per privi-
legium Io. imperatoris et prefati Henrici que pre-
missa omnia monasterio affirmabat vel etiam asse-
rebat. Quarto per instrumenta locationum quas fe-
cerant diversis personis abbates monasterii me-
morati. testes quoque produxerat per quos inte-
bantur probare quod monasterium ex a lx. annis
et ii. et a l. annis et s. possederat supradicta. et
quod fama publica erat ea omnia prefato mo-
nasterio a iam dicto Liutardo fuisse donata.
Sed contra privilegium donationis a procuratore tuo mul-
ta fuerunt obiecta. primo quia in maxime ap-
parebat assumptum videlicet in annotatione
indictionis. ubi potuisset falsitas facilius deprehen-
dendi. secundo quia cum carta vetustissima vi-
deatur recentior apparebat scriptura tam-
quam non illo tempore facta fuisset. Tercio quia
etiam sigillum vitiosum videbatur appositum.
eo quod a media parte sigilli apparebat quedam
ymago non cum mitra in capite sed cum pilleo.
non induta pontificalibus sed regalibus. tenens
in manu non baculum pastoralem. sed quasi
sceptrum regale. cuius facies non appa-

Vnde dicitur abs. absolutum ... archidiaconus ... nisi quod eius ... absoluta et ... sigillum ... sit delere

totum volui demonstrare
rebat integra sed dimidia tamquam in alia me-
dietate respiceret aliam mediam que tamen tota
vacua remanebat. sed quedam ymago videbatur
ex ea fuisse deleta quia cera in ea parte. nec in colo-
re nec in planitie reliquie parti similis apparebat.
unde non episcopi sed imperatoris (vel alterius) videtur fuisse sig-
gillum quod in una medietate cesaris ymaginem
exprimebat et in alia medietate presumebatur
vel filii vel alterius ymaginem habuisse. Nam et in
ipso sigillo nulle alie littere apparebant nisi que
nomen proprium cum hac additione dei gratia de-
signabant. Sed cum proprium nomen ipsius episcopi fu-
it Liutardus in nomine proprio quod exprimebat si-
gillum delete fuerant due littere. secunda que fuerat
inter l. et t. et septima que fuerat inter R. et S. ita quod si
secundam omnia vi. fuisset i. non Liutardus sed Locarius
legeretur. quod et inde convinci poterat quia secundum dispositionem
aliarum litterarum. inter l. et t. non erat spati-
um nisi quod potuisset unam litteram continere. cum secundum in-
tegritatem huius nominis Liutardus inter
l. et t. due littere sint diverse. Preterea inter R.
et S. tam modicum erat spatium. ut in eo non
sit littera d. que maius occupat spatium. sed hec littera
i. que minimum occupat videretur formata fu-
isse. Rursus cum cera sigilli ab inferiori parte
vetustissima esset. cera que posita erat ab exteri-
ori parte. que ad conservationem sigilli. recens
erat et mollis. quod cum diligenter investigatum
fuisset certo certius est compertum. quod sub vetusto sig-
gillo carta fuerat perforata et per glutinum nove
cere que posita fuerat exterius que ad consolidationem si-
gilli. vitiose sunt ipsi carte subiuncti. Eadem falsi-
tatis species per invenisse (?) fuerat appositionem sigilli cerea se-
privilegia romanorum imperatorum preter privilegium
Henrici. vel falsa reperta sunt vel falsata. Sed et ipsum
Henrici privilegium ad fidem astruendam non vi-
debatur sufficere quia nec erat publica manu
confectum. nec sigillum habebat autenticum. eo quod
erat ex media parte fere consumptum. nec plus
de nomine proprio nisi ultima medietas. videlicet Rai-
ner de certis litteris non sit adiectio dei gratia appa-
rebat ita quod ex litteris ipsis non magis potuit
comprobari fuisse sigillum Henrici quam Lodo-
ici. Instrumentum quoque sententie multis modis inveni-
ebatur suspectum. tum quia quedam in ipso ap-
parebant littere. tum quia subscriptio notarii
videbatur manus alterius fuisse quam subscrip-
to instrumenti. cum tamen notarius in subscriptione profite-
retur se instrumentum manu propria conscripsisse. Tra-
quoque recentior videbatur quam carta et ad-
videbatur incaustum ut antiquius appareret. In
omnibus et imperialibus privilegiis que posteriora fuerant
nulla est facta mentio. de illa sententia quamvis in
eorum aliquibus mentio facta fuerat Liutardi qui
diceretur donationem fecisse. Porro si legiti-
mum esset instrumentum sive per illam tamen sententiam
nullum mediolanensis archiepiscopatui preiudicium pote-
rat generari. cum ipsa sententia lata fuerit

suspectum
infectum

inter alios, et res inter alios acta aliis non preiudi
cet, nec attestationes que continebantur in instru
mento per quas legitima donatio liutardi uide
batur esse probata, poterat eidem archiepiscopatui non
cons[t]itutum ad interrogare, cum inter alias personas
et in alio iudicio recepte fuissent. Ceterum, mediatam
tamen secundi priuilegii quod non solum confirmationis
sed et donationis uidetur fuisse. uerum tamen donum
donatarum intelligi potest forte monasterio ac
cui[u]stratum quamuis ex forma petitionis, que in
ipso priuilegio declaratur confirmatorium fuisse ex
quibusdam uerbis que proponuntur ab ipso, ut
tamen intelligatur eo modo quo magis possit ua
lere distinguendo uidebatur. ut idem henricus
alia donauerit et alia confirmauerit. cum eadem
legitime non requiruntur per confirmari et don
ti. confirmati tanquam prius habita et possessa, donata
tanquam tunc tradita et concessa, ac per hoc illa non
poterant intelligi per priuilegium illud donata, sed con
firmata, cum iuxta sanctiones legitimas quod me
um est ex una causa ex alia causa meum fieri non
possit. nisi desierit esse meum et infra. cum igitur priuile
gium tamen confirmatorium extiterit saltem quo
ad illa que deducta sunt in iudicium. si princi
pale non tenuit nec accessorium. quod ex eo uel ob
id dinoscitur esse secutum et infra. per instrumentum uero lo
cationis. nec est utrumque probata proprietas. nisi ad
plenum possessio. cum ad probationem rei proprie. sed
ad defensionem non sufficiat facta locatio et infra.
Cum autem fratres huius sunt diutius litigantes quod le
gitime probata non fuerant que petebantur ad mona
sterium pertinere ab impetitione ipsius procuratorem
tuum nomine tuo et mediolanensis ecclesie sententialiter
dixerunt absoluendum. Cum tamen obscura sunt in
a primum consueuit quam eum qui petitor est iu
dicari. Idem cantuariensi archiepiscopo.

Ister dilectos et infra. petebat siquidem abbas. habens
mandatum a capitulo suo alias non audiretur. supra de
transact. contingit. de hoc dixi. supra de rescriptis. ecclesia. nec
cauisset de rato. supra de officio delegati. coram procuratore tuo.
et ita est concipiendus libellus in personam procurato
ris nomine ecclesie. arg. C. de episcopis et clericis. omnis. §. hoc nichilo
de hoc dictum est. supra de elect. querelam. porcium scotile. contra
et sic patet quod libellus generalis potest offerri. ff. supra de re
stit. spol. cum ad sedem. de hoc plenius dixi. supra de lib. ob.
c. ii. optinuit. in iudicio possessionis. sed si optinuit in pos
sessorio quo modo petit cum intentio prima possessionis. dicas
quod optinuit in possessorio causa rei seruande. supra de iu
dic. examinata. si archiepiscopus recuperauit possessionem
infra annum offerendo cautionem coram episcopis regni et
tamen et preterea monasterium non stetit in pos
sessione archiepiscopi. supra de sequestra. ad hoc. satisfactio nunc addenda
di. domini quidam. arg. tamen intelligas quod uerba ista semper sunt
ponenda in libello. arg. insti. de accusat. §. si minus.
sed non est necesse quod ponantur. nisi quis uelit ponere ad
cautelam. quia usque ad litis contestationem potest mutari uel addi uel
diminui libellus. C. de eden. edita actio. de hoc dictum
est. supra de libelli obla. c. ii. ad suum monasterium perti

nere. Verbum istud pertinere latissime patet. ff. de uerborum sig.
uerbum istud pertinere. uerum per hoc inducitur in iudicium quod
quid iuris spectat in rebus. ut ex quo nullam causam ad
iecit. ff. de except. rei iudi. et an eadem. §. actiones. et
de hoc dixi. supra de lib. ob. c. ult. uel et asserebat. tamen contra
predictum communis qui feudum alienare non possit sine licen
tia domini. ut in constitutione frederici. de feudis et C. de se
questr. l. ult. et arg. infra de dote post diuortium. imp. sed hoc
collatio ad alia et confirmatio ad alia refertur. ut infra
sequitur. c. c. uenie. et supra. et hoc uult dicere littera ista. quidam
dam testes dicebant quod monasterium possidebat a
xl. annis et citra. alii dicebant quod per l. annos et supra
sed uere non probant. quia si hoc fuisset probatum obtinuisset
monasterium et ideo dicit uidebatur. pertinere uel contra ipsum.
consumptionem uel rasio. obest in nominibus iudicum in data et
temporum appositionis. ut dictum est. supra e. ex litteris. indictionis
indictio non consueuit poni in priuilegiis in instrumentis. ut in c.
et xxiii. q. di. in nomine domini et lxxiii. di. in nomine
patris et anni domini sunt ponendi et nomen imperatoris.
et mensis et dies. ut hoc totum legitur in auth. ut no
men imperatoris documentis preponatur. coll. v. secundo. tamen
instrumentorum debent fieri ad uisanio sed die et consule et in dicto et a
no domini. quia inspectio instrumentorum prestat materiam fabri
candi falsum. ff. quemadmodum te. aperiantur. l. ii. §. die autem
non cuius uelit arguere de falso. ut lx. et C. de quibus te. sit p.
optima. Non ergo quid sit indictio. ad hoc ut scias quod an
instrumentum falsum ex indictione discernatur. est enim indictio
quedam numeris annorum constans ex tribus lustris annorum
id est xv. an. et debet poni in priuilegiis et instrumentis. ut dictum est
incipiens a prima indictione per totum annum. dicitur indictio
ne prima. in secundo anno dicitur indictione secunda et sic usque
ad xv. annos et quinto decimo anno finito. tamen
incipit a prima indictione et sic fiet preterio. si ergo uis
scire ueritatem instrumenti uel priuilegii per indictionem inde
quotus annus domini ponatur in instrumento et quota indictio
in ponatur et illos annos domini diuidas per xv. et quod
residuum est a xv. quod non compleat xv. addito sibi tribus talis
debet esse indictio in instrumento et si non est. in tali indictio falsum est
instrumentum et hoc est regula ad inueniendam indictionem. tres ap
pone annos domini per indictionibus regulares et partire per
quindenum numerum et quot numeris remanent infra xv. tanta est
indictio et si facta diuisione remanent xv. tamen xv. est in
dictio. si uero si per quindenos domini diuiseris anno
huius tribus adiunctis indictio certa notatur. carta uetus
sima inuenitur. nota quod ex uetustate carte falsitas depre
henditur. infra de falsariis. c. licet. §. eos et fit hoc comparatio
do carte ad lumen. sicut alibi fit comparatio scripture ad scrip
turam. C. de fide instrumentorum. comparationes. uincentis b. integer
sed dimidia. ad hoc enim ut sigillum autenticum sit de
bent apparere caracteres et orbita. ff. qui testamen
ta facere possunt ad testimonium. §. signum et de pe. di. ii.
principium inquid. §. quidnam. tamen et C. delete fu
erunt. si enim dicamus littere signate uel non describantur. ff.
qui tes. facere pos. ad testimonium. §. si quis ex testibus
et si quis non habet proprium sigillum alieno signare potest.
C. de testamentis. si unus. sed exprimendum est hoc. uel fortassis
non tenetur hoc in certis propter magnam rem. et infra principium
infra de app. significauit. et littere ille delete fuerunt de ipsa

certa sigilli. due litte. l. ij. et i. cognitum. i. cognoscatur per manum. sed nomine sufficeret privata testes cum scriptione trium testium. C. qui pot. in pig. ha. scripturas. et. xvi. q. iij. §. pot. § si aut. Tenuerunt quidam quod non nisi testes viuant. ar. s. e. c. ij. apparebunt litere. i. cancellature sui rasure alibi dicuntur inter lecta. C. de testamentis si unum. magis potuit tamen alio modo probari. Verum sunt lenticii. l. lodoici. videlicet per cronica imperatorum ex annis domini et in ditione. b. per scriptionem manum. i. asserebatur per se fecisse. complectionem instrumenti manum. de taleli. §. i. et. j. de privilegiis c. olim. mentio. nota in privilegiis mentionem esse facienda sine. ut ibi ut. et. s. c. pontis. j. de decimis. ex multiplici. sic et in scripto facienda est mentio de privilegiis. s. de scripto. cum ordinem et unum scriptum facere debet expressam mentionem de alio scripto. ad hoc ut ipsum tollat. s. de dolo. ex litteris. Item unum privilegium de alio. j. de script. valens. testes alios inter acta. sed nunc quia sciebat causam illam agi. imo quia ipse iudex fuerat pro monasterio iudicauit sibi preiudicaui. ff. de re iud. sepe. ff. de pig. fideiussor. Ideo. et. j. de re iud. suborta. Dico quod tunc actum sit solum possessorio quod non preiudicat in petitorio. vel hoc ideo fuit. quia delictum persone et est. xvi. q. vi. si episcopum. sic. §. de testibus. veniens. ij. q. v. interrogati. hec regula ponitur. j. de re iud. c. penult. § de hoc. v. nocumentum illos. n. potest applicare. hic agi non poterat. ar. s. de test. c. cum. et. c. constitutis. et. c. veniens. cum inter alias personas recepte fuissent. sed si in alio iudicio tamen et inter easdem personas recepte fuissent. tunc tenetur illas tantum. nisi sint publicate. ar. C. de lib. cau. in tem. cum distinctione tamen illius. l. et. C. de test. l. ult. et. s. de testibus presentata. ex forma petitionis. ar. quod sensum affirmando petitionem. ff. de interrog. act. de etate. Item. ar. quod ex forma petitionis formanda est sententia. quia ex petitione apparet. qualiter et de quo sit actum. j. de act. qualiter et quando. et. j. de sen. licet heli. et est. ar. quod libellus sit dandus alibi de predictis constare non possit. quo magis posset valere. sic ergo facienda est interpretatio. ut res de qua agitur magis valeat quam pereat. j. de v. sig. abbate. j. de privilegiis in his. xij. q. ij. si quos de servis. et. ff. de rebus dubiis. quotiens. et. ff. de v. ob. quotiens in stipulationibus. ar. contra. s. de of. del. cum sit. et. ff. de iure codic. l. i. et. ff. de rebus dubiis. In ambiguo. et. ff. de her. insti. quotiens. nec in sciente. et ita tanta debent esse coniecta. contra primum predicata. confirmati. ut. quod idem non possit dare et affirmare. ff. de iur. om. iudi. et quia. sed contra ut. lxiij. di. in synodo. et. xxiij. di. in nomine domini. et. s. de elec. cum inter canonicos. quod meum est. sic. insti. de act. §. sic itaque. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex pluribus. et insti. de leg. §. sed si. C. de con. empt. cum res. et. l. si minor. ff. si certum pet. sive rei. C. de iure dot. quia. ar. quod dicitur cum prius tam promissum sit plegium. ut habeat actionem ad repetendam dotem si pactum fuerit. si nascitur ex hoc actio. cum tamen eam habeat a lege. tamen posso ex pluribus causis his. ff. de acquir. pos. possidere. §. ex pluribus. sed cum sit unum genus possessionis. multe sunt eius species. ut e. l. possideri. §. ult. sed ergo ex pluribus causis possit fieri tradi

tio rei. ar. ff. de solut. cum quis. §. de peculio. ex una rei dominium acquiritur. ff. ad. l. fal. fundo. et. l. si a me. et. C. locati. ad probationem. Preterea ex hoc ut quod si alias plures titulos sui dominii assignet cum hoc esse non possit. sumitur. ar. j. de conces. preben. post electionem. et contra. empt. l. iiij. et. l. si ancillam. tamen licet ratione unius tituli sit dominus. ex ratione alterius tituli competit ei exceptio. licet ille titulus nullius esse videatur. ff. de except. l. nemo. nec accessorium. istud regulariter verum est. ut si principale non tenet. nec accessorium. C. de legibus. si dubium. et. j. de dote post divor. et si necesse. et. s. de foro. c. po. si diligenti. et. s. de elec. qualiter. et. ff. ad macedon. eo iure. ar. contra j. de usuris. debitores. et. C. si adv. vend. l. i. et. ff. quibus mo. usus. amit. quod tamen in prin. et. l. precedenti. et illa exceptio sit. Item. contra. C. de epi. aud. antiqui. ubi furiosi. et tenet legatum. et si tenetur testamentum. sed illud sit in odium filiorum qui negligunt patrem alere. non sufficiat sola locatio. sed hoc sciendum est quod si ego locavi et dominus tu non potes mihi referre dominium domini. ff. de pig. act. si pignore. et melius. C. locati. si cuius adductoris. ff. commo. ita ut. sed unum est quod non referatur quod dominus si agatur illa actione que oritur ex pignoratitia. et commodati. vel locati. sed secus si agatur reali actione. quia illa non proponitur tamquam contra commodatarium. vel inquilinum. sed quia esse queritur possessorem. ff. ad exhiben. et de eo. §. i. et ubi ista sumpta sunt. C. locati. ad probationem. et ar. ad hoc. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annorum. male agitur. et. C. de donat. censuales. et adductor rem conductam locare potest. ff. loc. qui insulam in censo. et. C. e. t. nemo. procuratorem tuum. nomine. hic ergo formatur sententia in personam procuratoris. contra. s. de plur. sed de his omnibus. s. de elec. querelam. dic ut non esse eum. qui petitor. quia cum obscura sententia prorsum iudicandum est pro reo. ut hic dic. et. s. de probat. ex literis. et. c. in presentia. iij. q. ix. iudicas. et. ff. de act. et ob. arrianus. ff. de penis. suspitiendo. insti. de inter dic. §. commo. vel in testam. ca. ff. de manumissis. l. an plt. et. ff. de re iud. inter partes. Item si agatur de inofficio. testes pro. pro teste iudicatur. ff. de inof. te. si plus iudicatum. Item pro matrimonio. xxxiij. q. i. si quis acceperit. et. xxx. q. iij. c. pen. et istos tres casus et certum tres. j. de re iudi. c. ult. B.

Quod super his et. j. Quesivisti quid agere debeas super crucesignatos qui dicentes se ab apostolica sede redire super absolutione sua ignota cardinalium sigilla reportant. cum eis super impedimentis expositis non fuisse de levi credendum. ad quod tibi respondemus. quod si qui talibus litteras indulgentiis illi qui personas et facultates eorum plenius noverint. huiusmodo scribimus. ut super impedimentis expositis inquisita diligentius veritate statuant circa illos. quod animarum saluti et succursui terre sancte magis noverint expedire. provideres ne quid in fraudem voti fallacie confingatur. verum si tales per suppositionem litterarum aut falsitatis expressionem litteras non sol. card. sed et nostras. si sol. dubitas sed et certas attulit impetrasse easdem volumus impetratis et eis non obstantibus ad voti executionem compelli. I de elyen. epo.

[illegible]

testes inter alios

Quod sit ins. et. ii. h. dec. e pl illi. quam ips. i. de uo
to. q. in huius. absolutione a uoto peregrinationis. igno
ta. cui non sigilla ignota sunt. tunc eis non est stand. n
sunt. q. aut eo amplius resui. di. c. i. et. u. si non sunt obs
cata sunt suspecta. ut. s. e. px. ff. qui te fac. posse ad
testium. c. si signa. te. n. remittit ad assignatores. ut
agnoscant sigilla sua. ff. q. ad m. te. aperiatur. sed si aliquis
ex assignatoribus et si quis non agnoscat suum sigillum.
non ideo uiciatur. sed suspectum est instrum. ff. q. ad m. te.
appi. l. i. in fi. cui non signum notum est. tunc creditur
tantum litteris et in preiudicium alterius. s. de pb. post
cessionem. et. c. iii. quandiu autem pbetur. ut i. ipe
dimentis. cur uotum negant adimplere. cause nolunt.
quia ueritatem debent quoniam licet ei uotum reuocat
sicut ille qui reuocauit alias litteras. s. de of. del. ex litteris.
et. s. de. do. ex litteris. et. s. de. sen. px. cetum. et. ii. de re.
iud. inter monasterium et rei sicut hic continetur de
tentum. i. de co. di. et. mili. sunt eo et ita patet hic quod hec
generales non absoluunt a uoto. nec a sententia excomis. i.
de sententia. ex. cum pro causa. et. ar. s. de. of. or. ex parte. io. ob
stantibus denegabit. n. delegatus suam cognitionem
ubi delegans denegauerit comissionem. s. de sen. px. ex
litteris. b.

Pastoralis. et. ii. auct. preest. dixerunt statuen
d. ut cum aliqua decretalis de qua iudex
in merito dubitet allegatur si eadem uiri quam est
consona si eam non metuat iudicare. cum non
tam ipsius quam iuris auctoritate procede
uideatur. sin si uim quam sit dissona sibi ipsa
non iudicet. sed superiorem consulat sit ea. I. d. epo
sci andree. et albi de broc.

Pastoralis. et. ii. iuri comm. sit consona. no. quod si aliqua sep
cum sit contra ius statim est abstinendum. xxv. q. ii.
decretum. non. u. ratione scripti recedendum est a iure com
muni. s. de sen. pe. cum q. et. s. de eta. et quali. cum te. in
nio auferendum est de manibus tenentis. et dandum est
principi. c. de paganis. et sacrificiis eorum. l. sic. sed si
non est ex toto contra ius. si alias sit iniquum. te expecta
dum est sub mandati. s. de of. del. si quis. et in aut. ut
nulli iudi. c. si non. si aut aliqua dec. est preter ius non
statim euitetur. sed consulitur superior ut hic dic. et h. io.
quia cum inter alias decretales allegatur presumitur
quod sit dec. ar. xx. q. i. quem progenitores. si aut decre
talis obuiat consuetudini. preualet consuetudo. de modo
consuetudo sit probabilis. et legitime sit prescripta. s. de con
suet. c. ult. et. s. de consti. cum omnes. et. s. de eo qui
mit. ipos. cum uenissent. nisi princeps per suum statutum
intendat tollere consuetudinem. ff. de sepul. uiola. l.
iii. c. dimis. alias succumbit consuetudo. i. de re. iud.
cum cam quod consulat. et interim pendente relatione iu
dex sit sedeat cause. ar. s. de. of. leg. licet. et. c. de rel.
l. i. et. ii. t.

Cum dil. et. ii. ad secundam questionem dixerunt
scendum. quod utilibus pars pot instrumenta et post
publicationem attestationum usque ad diffi
nitiuum siue calculum exhibere antiquam sit
in causa conclusum. C. Sed tertio non attendo. R. q.
si consuetudo illius patrie optinet approbata. u

Cum dilectus — post publicationem attestationum usque ad eos
esse possunt instrumenta producere consuetudo loci sic ...

instrumentis illius regis fidei adhibeatur. uos ea se
cure possitis admittere. presertim cum supra
dictus rex tante sit honestatis. quod ipsius instrumenta
maxime autenticis sunt in partibus scoticanis. I. d.
p. cum. biterbien.

Cum dilect. et. i. post publicationem dubio forte sunt
illa quod forte diu tacuit cum protestari uel edere debu
isset. ff. de eden. l. i. c. ede. et. c. edenda. uel illa ero dubio.
quia post publicationem testium non licet producere alios testes.
c. non uidebatur quod non liceret producere instrumenta. quia nomine instro
rum continentur et testes. s. de testibus. co. pueniit. ff. de
fide instr. l. i. sed non est ita. quia in instrumentis non timetur su
bornatio. sicut in testibus. quia ex multis causis et facilius depre
henditur falsitas instrorum quam testium. ut. s. e. cum dil
ectis. et. s. de pbat. sed. ein. conclusum. l. renunciatum alle
gationibus et omnibus pbationibus. s. de cau. pos. pastoralis. et.
s. de pur. auditis. optinet approbata. nota quod consue
tudo facit aliquid instrumentum autenticum quod alias non esset. et
consuetudo alicui dat iurisdictionem quam alias habere non pot.
s. de arbi. dilecti. et. s. de foro. cpe. cum contingat. sic. et con
suetudo facit aliquid illegitimum quod alias est legitimum.
ad pmotionem. i. de cle. coniug. cum olim. et personas le
gitimas admittit facit illegitimas. i. de cog. spiri.
sic eo. b. honestatis. pro eo quod ex qualitate persone approba
tur. et reprobatur instrumentum. ff. de edendo. si quis ex ar
gentariis. c. i. et. i. de pscrip. ad audiam. et. i. de pre
sumpt. illud. b.

Cum dilect. fuerit instrumenta ... presumpt. per testes.

Cum Iohannes de Ianua ... c. xxx. libras senen.
a te ex causa mutui coram donadeo. et. io.
iudicibus biterdiensium petiisset. et tu ex aduerso pro
poneres quod cum idem in. c. lxxx. lib. tibi pro pretio
domus quam ei uendideras teneretur. c. xxx. lib.
ex illis debebat in sinito compensare. Tandem
cum super hoc et quibusdam aliis articulis inter uos
fuisset aliquamdiu litigatum. iudices attesta
tionibus publicatis te sententialiter condempnauit
ut eidem predicte domus possessionem uacuam
traderes a creditoribus liberatam. et. ii. Cum igitur ab
hac sententia ad nostram dixeris audiam appella
dum. et nos tamen quam predicto. i. T. sb. dyac. et
capellanum nostrum dedimus auditorem. ex parte
tua fuit propositum supradicte domus uenditio
nem non puram. sed conditionalem potius extitisse.
ac nullatenus se tenuit ad traditionem ipsius. s. quat
tuor nichilominus testibus ad hoc probandum induc
tis. quod et si nouum esset cap. in pendebat tamen ex
uentu cum iurati deposuerunt se interfuisse con
tractui inter te et predictum. i. sit eadem domo
celebrato. pro qua. c. lxxx. lib. pretium est fuerat
constitutum tali uidelicet adiecta conditione
ut tu domum ipsam libere inhitares in uita
tua. et post obitum tuum. R. et. ca. natis tuis. e
dem. io. nepotibus remaneret. cumque conditionis in
tuitu domum ipsam eid. i. pro minori pretio uen
didisti. cum a. G. morandi. pro ipsa. cc. libras
potuisses habere. anni non mensis et diei quo uen
ditio facta fuit hii idem testes sed iurauerunt minime
recordari. dixisset non i. uenditionem non conditionalem

sed putavit proposuit extitisse ad hoc probandum publicum exhibens instrumentum et infra tabellione vero qui confecerat instrumentum et uno ex testibus in isto subscriptis ad hoc probandum inductis et infra porro cum dubium fuisset exorta utrum deberet probatio prevalere que fuit parte proposita. quia et si eandem vim obtineant instrumentorum fides et depositiones testium in hiis exercendis non tamen quod hoc instrumentum tanti esse dicitur momenti ut tamen vel plurium ydoneorum testium depositionibus preferatur et infra ad hoc autem ideo infra ex adverso. sed quia cum intentionem suam per iam dictum fundaverit instrumentum ac etiam in modo dicte exceptionis venditionem ipsam non pure sed conditionaliter celebratam proponas nec testes ad hoc a te inductos de certo fuerit tempore facta fides et ideo non appareat quod super illa venditione deponant quod constat per dictum instrumentum determinato tempore fuisse attentam. tua probatio videbatur inefficax ad intentionem contrariam eludendam. Verum se sionem istam proponebas invalidam cum cum utraque pars a nobis interrogata fuisset iniure confessa quod unica tantum venditio super domo contracta fuit. et ex depositionibus testium videat eiusdem venditionem conditionalem fuisse ex intrinsecis confessionem colligitur eiusdem domus venditionem conditionalem extitisse non puram. non obstante quod ipsa interrogatio facta fuerit postquam a partibus extitit in causa conclusum cum iudex qui usque ad prolationem sententie dicitur immisca tumari possit interrogare de facto quotiens aliquid dubitationis occurrit et infra de consilio fratrum nostrorum pronunciamus venditionem predicte domus fuisse conditionaliter celebratam et te nullatenus obligatum ad traditionem ipsius super hoc memorato Jo. silentium imponentes sententiam vero iudicum predictorum qui aliter iuste pronunciasse non cernuntur. Cum huiusmodi exceptio coram ipsis non probata fuit. nec obiecta quo ad dictum articulum infirmamus eam quo ad alios articulos confirmantes. Honorius iii.

Cum iohannes et infra. compensare. quod compensatio admittenda fuit. si causa aliqua possessionis liquida erit. alias non admittitur compensatio. infra de deposito. bona fide infra. super de hoc et C. de compensatione. l. ult. Variam tradere quod si debuit. si pura fuit venditio. ff. de actione empti et venditi. l. ii. § i. et l. secunda. et ar. ff. de usuris. si in primitione et restitutione possessionis plene ac libere facienda est. s. de testibus. sepo. pysanus. admittam audiam. hic ideo appellatur ad papam quia civitas viterbien. subest domino pape et quo ad temporalem iurisdictionem. alias non appellaretur in ad ipsum. i. de appellationibus. si duobus. penderet tamen. si. ii. capitulum ex toto certe novum. nec penderet ex veteri iudex appellationis non cognosceret. et nec testes reciperet. s. de testibus significantis. et C. de temporibus appellationum. per hunc et supra. patet quod in causa appellationis nove probationes possunt induci super nova exceptione oriente tamen ex veteri. C. sententiam rescindi non posse. l. ii. et aliam causam posse. presertim in causa appellationis quam exposuerunt coram iudice a quo appellatum. ff. de appellationibus. satis quantum ad fi. et infra. de appellationibus. constitutus. Jo. nepotibus. sed quia iste iohannes contendit dominium illam per filios illius petri nepotibus iohannis. cum ipsi filii dicebantur illi petro succedere. in antiqua de hereditate. quod ab intestato defertur. circa principium et instit. de heredibus. quali. et differentia. circa principium et §. sed sui forte ideo fecit quia petrus prodigus erat et consumebat bona sua. unde ne domus illa perveniret ad alios voluit. Jo. providere nepotibus suis. secondari et tamen valuerint dicta eorum quod alias non valuissent. si de tempore ageretur. s. de testibus. ex tenore quolibet instrumentum et ita patet quod contra instrumentum quantumcumque publicum admittuntur testes. ut hic patet. quia et testes productos contra instrumentum in non sententiatur ad idem inducatur. infra de prescriptionibus. ad audiam. et C. de probationibus. cum precibus. sicut testes preiudicent instrumento potest dici quia iiii. vel v. ad minus. quia auctoritas tabellionis videtur equivalere duobus. s. de probationibus. cum esset ipsum instrumentum valeat duos testes. quia pares vivi optimi probationem testium et instrumentorum. C. de fide instrumentorum l. i. et secundis. ut hic dicitur et sic patet quod ad minus per iiii. meliores. vel v. testes instrumentum reprobetur de hoc dictum est. s. de probationibus. tertio tenetis. sed in casu isto testes non reprobant instrumentum. sed addunt instrumento quod notarius obmiserat forte per oblivionem. b. In modo exceptionis. verum non videbatur probatio sententiandus. s. de or. cog. dilectis. de certo fuit tempore. propter quod probatio insufficiens videbatur. s. de probationibus in presentia. ar. s. e. inter dilectos. et ff. de edendo. l. i. § editiones. Jo. postquam a partibus. et sic patet quod iudex potest interrogare partes quandocumque in suum fuit. ff. de interrogationibus actionum. ubicumque. et xxx. q. v. c. ult. et sic et potest interrogare testes post publicationem si obscure dixerint quandocumque vivi fuit. s. de testibus. cum clamor. quia veritas sepius examinata magis splendescit in lucem. xxxv. q. ix. grave. quia officium iudicis latissimum est. ff. de iure omnium iudicum. l. i. sed ad petitionem partis non dicitur partes interrogare. ar. s. de probationibus. In presentia. de hoc dicitur. xxx. q. v. iudicantem. pronunciavimus. ar. quod super exceptione incidenti sit pronunciandum. ar. contra s. de or. cog. c. i. § de hoc. sed ideo quia pronunciatur hoc super hac. et non in potest assignari. hoc opposita fuit exceptio post sententiam. verum super exceptione non dum fiat directe vel indirecte pronunciatum quia in causa appellationis debuit de ea pronunciari. quia de ea cognitum fuit ad hoc. ut sciretur quia sententia revocetur sed cum opponitur ante sententiam. super ea pronunciatur sententia indirecte dum sententiatur super principali. In exceptione. per hoc patet quod exceptio peremptoria omissa ante sententiam potest apponi post sententiam in causa appellationis post sententiam. C. sententiam rescindi non posse. l. ii. alias non posset nisi per beneficium restitutionis ut l. i. preterea. et infra de probationibus. cum olim. s. de in integrum restitutione suscitata. sic et compensatione omissa ante sententiam nichilominus remanet actio salva. post sententiam citra aliquam appellationem non obstante re iudicata in prima petitione. ff. de compensationibus. quod in diem. § i. ar. contra. j. de re iudicata. inter monasterium. So. ibi.

Ex parte karissime in christo filie b. quondam anglorum regine fuit propositum et infra quod receptum appellatum per eo quod in hac donatione spoliavit.

h figura. o. decrat asserit uitiosum. arg. q. h
nō obstante in negō ipō ꝑiura rōne ꝓcedis.

Gregorius ix. priori scī uictho. et decano de
arcubz london.

Ex parte. et. j. et. o decrat. ex h u. sat q nō debuit
uale. qr in litteris domini pp mch diminutū dz
eē. ar. s. de rē pt. cum a nob. et cū nsta maturitate ac
delibatione tradimr. xxxv. q. ix. aplice. unde nō
est sisimile q aliq uitiū possit ī remane. sz ppt
tā modicū defcm nō uiciatur maxie. si rē ptum
in aliis appareat oīo legitimū cum fuit uitium
scriptoris sui nimia occupatō. q nō eē non dz. ar. c. de
testis. errore. et. l. ambiguitates. et. c. de leg. in le
gatis. secus si eēt rē in latimi. s. de rē pt. ad audi
entiā. et sic ē notabile q ppt defcm sille. l irē n
uiciatur rē ptum. sic nec testamētū uiciatur. si
libertas minus debetur. lz erratum sit in silla. ff.
de manumis. testa. cum lebrut.

Gprecius uicarius ecce de rechan. nob
exposuit. q cum prior et conuentus de
ledes eum sr decimis coram iudicibz auc.
ap. conuenissent. et deus. c. sup similibz corā
ipīs reconuenisset eosdem. qr dci iudices co
piam quorūdam instrum cuiusdam que hē
bat ps altera. et p que intendebat intentio
nem suam sr principali fundare. si non
facerent eid. h cum instantia postulanti.
mām audiam appellauit. Ideoqz. cū. q. si
ē ita reuocato in statum debitum et c. Idē.

Gprecius. et. j. cum sr decimis. sz nōne
iste uicarius si conueniebatur de decimis uicarie
sue. debebat dnm in iudicio noiare. ita ur quipe
d ns nō est. s. ut lit non cont. qm. c. plr. et. c. s
in rem actō. l. ij. et ipē dns debuit conueniri. ar. j. de
pscript. auditis. et. xvi. q. iij. int memoratos. ar.
q teneatur rēndere. cum ipē hat ius in re. j. de
exp. ad audiām. sic usufructuari tenet ad re
fectionē domus. et ad tributū. ff. de usu fr. l. usu
fructu legato. et. l. secūti. c. hactenus. et. c. e. t. cū
de h dcm est. s. ut lite nō cr. qm. c. plr. sz intelli
go. q iste uicarius hebat mandatū gnale ad a
gend. et defendend a rectore sine scm al nō fu
isz admissus. eo ipō q eēt uicarius. cum n hat
administratorē. neo tytulum. sic platus. ut pīu
dicaretur ecce p scm ipius. sr similibz. et i sr di
silibz potat eos reconuenire. et ei tenebantur rēn
dere. s. de mut. pet. c. i. s de h. instrum cōmi. nō
circa exhibitōm instrum. et primo scire debes. q rēp
tū et oīa acta. cae. confōnes. rēnsiones. et attesta
tōnes. q̄cumqz acta sunt in iudicio. peti possunt
exhri l actōne. ex le. ul ex canone. s. de pb. cum cc.
l iudicas offō. c. de edendo. l. ij. et integralr sr exhi
benda. qr coia sunt. c. de eden. n est noui. l. ult.
et. ff. e. ti. p̄tor. c. i. et. l. siquis. c. rōne. et. l. argenta
rius. i. sr. et h est expssum si instrā ppria sr. et ac
tor petat a reo instrā p q intentōnem suam pba
re uult. n audiendus. qr ap se ipm dz hre suas
pbōnes. s. de pb. c. i. et. c. de edendo. qui accusare.
et actore nō pbante reus dz absolui. ut i. l. q accusare.
et. j. ut ecclesiastica. b n. ut nūm. et ita nec reus actori. nec
actor reo tenet exhre instrū ad fundendā intentōe
aduersarii. si uō actor l reus utit aliquo instro. pprō. ī
aduersario edi dz. sui die et cōsule. ne ꝑteriur maria fa
bricandi falsi. s. e. contingit. et. c. accepimus. et. ff. q. ad. te.
api. l. ij. c. diem aute. et. ff. de eden. l. i. c. edicōnes. n
uelz alterius ꝑimum argue instrū de fso. tc integre
instrū. dz edi. c. de contra ien. et comitte. si p. l. optiā.
et. s. e. ex pte.

Imputari ei pot qui cōtras inter se scriptura
in iudicio ptulit sibi ad inuicē derogantes.
cum in potate ipius fuit quam uoluerat
non pferre. Idem.

Inmputari. et. j. h dec. sumpta ē ex. l. illa. c. de fi
de instr. scripture q cōtraria sint se. h ūm est. su
directe cōtie sr sui in directe. directe. ut si īduco in
strū ī quo pmisisti m solue tali die. x. et aliud exhi
am ī quo cotinet q ego feci t pactum de n petendo
in directe. puta si induco istrm in quo cotinet q
pmisisti m solue. x. bononie. tali die. sr pduco a
in quo cotinet q eadem die pmisisti michi sol
uere. x. rome. ille scripture. lz nō contradicāt direc
te. tn in directe sui p obliquū cōtie sr. et scdm uni de
rogat alii. sic cum scriptura. et scrm. s. ad inuice dero
gare uidentur. l saltem alterū alti. s. de elc. cū sr.
rē. sic ergo pz q cum cōtra allegat. nō est audiend. j.
de app. sollicitudinem. circa. fi. xxij. q. vij. q aut. et.
viij. di. quo iure. et h locum ht. qn ab eadē pte p
ducuntur. secus si a diuersis. qr tc statur ei. cui mag
ē sui suspitōne. et q dignior ē. c. de cr. stip. optimā
in fi. sz numquid est id in testibz ab eadē pte pduc
tis. dico q nō. qr in testibz n possum ꝑmidere. quid
dcm sunt. et ideo stabitur dignioribz. sz instrum bn
potuit ꝑuidere. q mag expediret pducē. ut h dic
in fi. et s imputet q minus diligens fuit. nā ui
gilantibz. et nō negligentibz iura sbueniunt. ff. q
bz ex cais. maio. non ē. et. ff. de edendo. uelm.

Si cautio quam a te indebite
Supponis expōita in determinate loctuāt. ad
uersarius tunc tenetur ostende debitū q a
tinetur in ea. sz si cām ppter quam hi scp
tura pcesserit expssēris in eadem. a fessoi tu
e statur. n pbaueris te id indebite pmisis
se. Idem. j. tabellioni.

Si cautio. et. j. cautio. h dec. sumpta ē ex. l. illa. ff.
de pbat. cum de in debito. c. ult. et dic cautio. i. scp
tura sui sit pmata. sui publica. b. indebite. qr dici.
q nō teneās ad id sr quo cautio expōita fuit. b. in
determinate. i. nō exprimens. ex qua cā debatur. et si
cam. puta qr confessus fuisti te mutuo recepisse
pecuniā pmissā. l ex aliquo alio cōtu a nocedēti
tē. n. statur tue asoni. q cotinetur in illa cautoē.
alioquin si cā non sit infra nō potis cōueniri ex
illa cautione. c. de non. nume. pecunia. generalr.
cū satis īdignum sit q cum sq sua uoce dilucide p
testatus sit in eundem casum. ppō. infringē testio. s.
de pb. ptuas. in. l. pdca. generalr in fi. et. ar. q. vij.

calumpniam. et xxxii. q. i. Os femine. Quid si non promittat. sed confitetur se debere ei ex aliqua causa iusta precedente ius est ac si promittat et tenetur ex illa confessione. ut in l. preterea generaliter. et ita patet ex hoc quod confessio extra iudicium facta cum adiecta causa pro iudicato debet haberi. ut dictum est supra de confes. c. ult. Item quid si me absente confitetur se michi debere. talis confessio non nocet ad instar stipulationis. inst. de inutil. stip. §. Item verborum. Confessio sic quod statuit confessionem contra se fallit tamen quandoque. ut in pecunia confessata quia potest opponi exceptio non numerate pecunie. supra de fide instrumentorum c. i. . C. de non num. pec. In rebus in pignus et in dote C. de dote cauta et non numerata l. ult. et auct. in posita. Item fallit ubi statuit se confessionem non premiserit C. ad vell. auct. sive a me. In debite promisisse et ita admittitur probatio contra talem cautionem. licet causa contenta fuit. vel quia talis promissio indebita fuit. puta quia iam satisfecerit eis. sic qui dicit pecuniam in debitam se convertisse illud probare tenetur. supra de confit. c. ult. et ff. de probat. l. cum in debito in fi.

Cum per tabellio morte preventus quedam non perfecerit instrumenta que in nota redacta fuerant ab eodem ad petitionem eorum ad quos pertinent auctoritate ordinarii iudicis potest is ea fideliter in publicam formam redigere. instituta per hoc perpetuam firmitatem. Idem.

[illegible] ordinarii [illegible] notis [illegible] tabellionum [illegible] in publica forma redigere

Cum per et i. auctoritate ordinarii. ordinarii quod prestabit auctoritatem suam huic tabellioni ad petitionem illorum quorum sunt instrumenta ut ea redigat in publicam formam. sic et si essent assumpta propter vetustatem aut aliam iustam causam. supra e. c. prox. Perpetuam firmitatem habituram ut hic dicit sic et testamentum auctoritate ordinarii in publicam formam redigitur. C. de testamen. testamenta et l. consulta. et talis publicatio equivalet testamento. C. e. t. publicati. Hoc tamen scire debes quod tabellio non potest alii dum vivit committere compilationem instrumenti. sed ipse met compilare debet instrumentum. prout continetur in protocolo. nichil addendo vel diminuendo quam in protocolo continetur in auth. de tabell. §. plt. et protocoll. coll. iiii. post mortem vero fiat. prout hic dicitur. b.

Si instrumenta propter vetustatem vel aliam iustam causam exemplari petatur coram ordinario iudice vel delegato ab eo specialiter presententur qui si ea diligenter inspecta in nulla sui parte viciata reperit per publicam personam ea precipiat exemplari. eandem auctoritatem per hoc cum originalibus habitura. Salomon in parabol.

[illegible] instrumenta [illegible] ordinarii iudicis exemplari [illegible] eandem [illegible] cum originali

Si instrumenta et i. propter vetustatem. propter vetustatem. instrumenta et privilegia renovanda sunt. ut hic et i. de consti. ut inutil. cum dilecta. ar. si vetustate consumitur nulla fides eis adhibetur. supra e. inter dilectos. sic testes ne probatio pereat in publicam formam redigunt. supra de testibus significavit et supra ut lite non contestata. cum in se. et §. sunt et alii. et ff. ad l. aquil. in lege. C. de usur. pupilla l. ult. ar. Iusta causa. puta quia littera incipit deleri ex vitio carte vel incaustri. quo viso instrumentum de novo sit factum vel alio modo quod possit attingere

de facto. ita tamen facienda est hec renovatio. si ad hunc sunt ita integra quod si sit dubium de ipsorum tenore. ut hic dicit. vel si essent pro parte iam consumpta. ut ex inspectione non possit deprehendi de fide ipsorum non sunt renovanda. si protenderetur de integritate ipsorum. supra de privil. c. olim. et hec innovatio debet fieri auctoritate ordinarii. ut hic dicitur. supra e. c. prox. Publicam personam. sic supra e. c. prox. et e. c. cum dilectus. Quid si publica persona non possit haberi satis credo quod per aliquam personam honestam auctoritate iudicis redigi possint. ar. supra de prob. quoniam. ita tamen quod sigillum autenticum apponatur quod imponat fidem instrumento. supra e. c. ii. et e. c. cum dilectus. al' post. sed depute tuc illi quod esset non debet immo curare debet iudex ut cauta sit veritatis probatio. ff. de testibus. curent.

De presumptionibus.

Sicut noxius est qui mittit lanceas et sagittas in mortem alterius ita vir qui fraudulenter nocet amico suo. et cum fuit deprehensus dicit ludens feci. Idem.

Sicut noxius et i. In mortem i. ut mortem inferat. licet res non habuit effectum ex quo processit ad actum l. i. di. si quis post acceptum. et de pen. di. i. si quis cum telo. Deprehensus. in opere nocivo. Ludens. licet hoc asserat non excusatur quia noxius ludus est in causa. ff. ad l. aquil. nam ludus cum dabit operam illicite rei l. di. cleric. et e. si quis voluntate. nam omne malefactum presumitur actum.

Afferte inquit gladium. cumque attulissent ait. dividite infantem vivum. et date dimidiam partem uni et dimidiam alteri. dixit autem mulier cuius filius erat vivus ad regem. commota sunt quippe viscera eius super filio suo. obsecro domine date illi infantem vivum et non occidatur. econtrario alia dicebat. nec michi nec tibi sit. sed dividatur. Respondit rex et ait. date huic infantem vivum et non occidatur. hec est enim mater eius. Idem super parab.

Afferte et i. ait supra. rex salomon. sed non diffiniendo. sed potius temptando causam inquirendi veritatem. cuius filius esset. nam non omnis vox iudicis auctoritatem continet rei iudicate. C. de sent. et in ecloga. iud. ex stipulatione. et xi. q. vi. hec quippe in pri. Commota interpositio est. nec in. hec non fuit audienda. quod nocentem noluit et non procedere vi maliciis eius non est indulgendum. C. de rei vend. in fundo. et supra de sepult. sedes apostolica. et i. de privil. ex parte. iii. Date huic. hec non fuit sententia diffinitiva lata per solam presumptionem. sic xxxii. q. i. dixit dominus. hec locum habet. est violenta est presumptio. hec est in in. i. presumitur ex dilectione et odio alterius. ar. xxiii. q. iiii. ea vindicta circa pri. sed si ubi quia dixisset filium nolle necessitate illi quereretur in possessione adiudicaretur ei al' probatio non invenissent. sed pone quod utraque moriatur lite pendente. est succedit vero vel quod utrique. ar. ff. de reb. du. qui duos. ff. de inoff. te. papinianus. §. sed nec. pubes. ar. quod contra neutri succedat. ff. de reb. du. si fuit. quod ponit in possessione quod est contra naturam. §. se inter duas matres. vii non est audiendus. ff. de int. act. consortibus. §. i. ff. quod sine sit. app. testam. l. ult. Item altera erat in possessione quod alteri incumbit probatio. ff. de probat. ei qui dicit. plenius per

Glossa [illegible] violenta presumptione [illegible] diffinitiva sententia

te staduum est.
Ex studijs suis intellr puer . q. in opez . u
niuitatibz studere cu modestia . continet e
auditori sapientu obseruantie mandatoz
di . maxime simplicitati . et humilitati in dis.
h. mod . et recta opera intellige. B onefatiu
pp opis gallie.
Ex studijs . et . j . intelligitur . i . presumitur . et e ar . q
p exteriora psumitur de interioribz . xxxij . q . ij . q uide
rit . et . l . di . sicut dyaconus . psus . intima p mo
tes cognosces exteriores . intellige . i . psume . na p
certo no possumus scire . q post illa tria q salo
mon assent difficilia . s . uiam colubri . sr petra .
uia aquile sr celum . via nauis sr aqua . quartu
q reputat i possibile . viam uiri in adolescentia su
a . tamen q investigari no posset . tn ex hijs argume
tis bona colligimus oppionem . quo usz appareat
in contrarium . j . e . c . vlt . B.
Nullus dubitat qd rei iudicium necesse
subterfugere qui adm ut absoluatur
qui est innocens . q tm fatetur . ff . de oibz
quiscunque se subterfuge iudicium dilatoi
bz putat . G reg . in omelijs.
Nullus . et . j . subterfuge qui . ff . iudicium refugit.
apparet enim de iusticia diffisu . xi . q . i . xanus . et .
iij . q . ix . decernimus . et . lxxxiij . di . honoratus . afitet .
interpretatio . xi . q . iij . tutus . tri pl . di . quis afiti
ore . xv . q . vi . c . i . et . ij . rei euidentia . xxviij . di . plus
qua cauillatria . ut h . et . iij . q . ix . nona decreuist.
Nonne bn dmis q samaritanus
es tu . et demonium habes . R dit iste e
go demonium non heo . duo quippe ei illa
ta fuerunt . unu negauit . alium tacendo co
cessit. Idem maximo epo.
Nonne . et . j . bndicimus . verba sunt iudeoz . duo
quippe . verba sunt gregorij . illata . i . ignomino
se dicta . v iniuriose . vnu negauit . s . demoniu
hes . altm . s . samaritanus es . tacendo concessit . ta
cendo . no q qui tacet asentire ur . liiij . di . si seui
. et . xxvij . di . dyaconi . ff . de cond . et demo . cu ita lega
tu q titio inibe iubetur . alijs pmittet . fallit h re
gla in casibz . ff . de fur . ur . pdi . mutu . no eni q
contradicat sz eu qui no asentit . ff . de fur . qui nas . s .
necare . et . ff . quibz mo . pig . v yp . sol . tic . s . non
ur . ff . de pur . filius fam . s . inuitu . alium casu
hes . lxv . di . c . ult . et . lxxiij . di . c . i . ar . co . ff . de regl .
iur . qui tacet . dicas q qui tacet no asentit . u a
gitur de dno tr admittendo . u uicinitas ald i
ducat . ff . de don . int uir . et ux . sunt cois . vin . ur
melius dicas . q . s . p phitom meam possu phe
q fit . et taceo . te taciturnitas p consensu hr . l .
di . si sunt . si no p phitom meam n possu phe
q fit te non obest in taciturnitas . puta me in
uito potes uendere re meam . ff . de co . empt . re a
liena . sic et ur distingue lex . ff . de re . iud . sepe .
et . xi . q . iij . qui . et . j . de re . iud . c . plt . tn fallit h i
casibz predis . et e ar . q de uno negatur . de alio
acedi . xv . di . quia v . xv . q . iij . ex eo . et . ff . de iud .
cu ptor . ff . de pact . dotalibz . ob res . s . ij . et eq . qd de
uno concedemur . de alio negat . ff . de cond . et demo .
c ita legatum . et . ff . de legibz . et senat . c . sul . c lex.
Mandata celestia efficatius
Agimus si mea cum fribz bona ptiam
pride sr cunctas eccas sicalme te uices . ap .
se . ministrare decreuimus . quas no loco tri
buimus . sz psone q ex transacta inte ui
ta didicimus quid de subsecuti tua cusu
tone psumamus. Idem.
Mandata . et . j . celestia . s . alt altius bona ptate .
l . di . ponderet . et . s . de . of . archipbri . c . vlt . ptiam
no . a . v . de offis ptiendis . xxiij . di . dyaconi . circa
fines . s . sufficit in uicordini . et c . c . de asses . nec .
xvi . q . i . pbros . ff . de pact . si plures . lxxix . di . sin
gli . ar . co . ff . de adopt . si asul . so . pma regla ge
neral e . contra tn qz inuenimus . aut ca necitatis .
aut utilitatis . xxi . q . i . relo . xx . q . i . ad limina .
ff . de co . empt . fistulas . s . fundi . et . ff . de ap . ser
uoz . l . i . s . seruus cois . vices . et tn non potest exte
de manu ad ea q in signum uniusal dd sr . roa
no pontifici reseruata . s . de trinsl . c . i . et . s . de . of .
leg . q translom . B . sz psone . et id cum psona fini
tur . vij . q . i . petisti . ff . de asti . pri . l . i . infi . si no lo
co accedatur . ppetuu est . xvi . q . i . hinc . et . et . xxv . q .
ij . c . i . et . ij . ff . de iur . immunedi . l . iiij . et . j . de insti .
cum uenisset.
Quosdam . et . j . affrica uo qualis inorta
litate . et languoribz uastet qui do in
citiores eius credo q subtilius cognouistis.
Idem uictori epo.
Quosdam . et . j . viciniores . ar . q ex uicinitate
psumitur p aliquo ut contra aliq . et id scire
psumitur . vn non facile credi in contrarium . xvi . di . q
dictis . et . j . qui sum . acc . pos . cu inma . et . j . c . px .
credo . i . psumo . et e . ar . q . s . quis interogatur an
credat . ut no . no est ei dand tpe ad deliberand .
q ex psumpt . informe suam credulitate . B.
Quanto . et . j . latere te in uicinio
non potuit q d ad nos in longinq
puenit. Ieronimus sr osee.
Quanto . et . j . no potuit . i . psumit no potuisse .
immo ee psumptonem iuris . vn admittitur
pbo in contrarium . ff . q me . ca . no est unsile . et . lxx .
xvi . di . pposuisti . et . j . qui sum . acc . pos . cu in tua .
ff . de pbat . qui testamentum . ar . co . xi . q . i . si q eli
cor . contra tn psumpt . dicend e . ut temaria rep
pellatur . vi . q . i . oues . vbi plene de h . pbabil . p
sumpto inducit . qz ex pingoni . violenta pre
sumpto . qz suffic ad adempnatoim . s . e . affer
te . et . xxxij . q . i . dixt dominus .
Scribam eis multiplices leges meas ex
p datis . et neglectis apparet q . uis ne
gligent. Alex tercius decano cassi.
Scribam . et . j . scribam p tonice . q . d . no scriba
v post legi plane . et e ar . inducias ee accedenda
malitiose petenti . ad cunccedu malitia . de pen .
di . i . p dixerat . ff . de . s . ob . si insula . s . de dolo . l .

c. p̄nt. ⁊ c. cū olim. ex p̄mis dāni ⁊ neglectus. qñ;
ex p̄senti. p̄sumitur circa p̄sens. vi. q. i. qui crim̄.
qñ; ex p̄senti circa p̄teritū. xxxiij. q. ij. cū p bellicā.
qñ; ex p̄senti circa futur̄. l. di. si quis dyaconus.
§. cum uō. ⁊ c. qñ; ex p̄terito circa p̄teritū. xxvij.
di. qr̄ sic culpe. qr̄ ex p̄terito circa p̄sens. quotiens
de fama q̄ritur alicuius. lxxvij. di. quicūq; ⁊ c. mo
nachus. nouitius. qñ; ex p̄terito circa futur̄. v. et h.
⁊. xxvj. q. v. si ap̄. ⁊ s. e. mandata. §. vij. §. tunc cr̄.
de ueni facies uentura timū. Cras potuit sic: ē
pia sic tēn. b.
Quia uerisile nō est. q. h. p̄sonatū ecc̄e.
qd̄ capellano concesserit. ⁊ ab eo eius
dem ecc̄e acceperit uicariam. puidas ne sc̄
h p̄stonem accipias. ñ cuiusque loci fama id in
tenat. ⁊ tales p̄sone appareant de qui b; ñn
simile non sit q̄ debeant delerare. qm̄ se
pe contingit qd̄ testes corrupti facile indu
cantur ad fīm testimonium p̄ferendū. Id.
lan̄. archiep̄o.

Quia uisū ē ⁊ ī. concesserit. q̄m̄ de nemine p̄
sumend̄ est. q̄ bona sua tradet. 9. de renunt. sic
eo. ⁊ s. de resti. spol. sollicite. ⁊ ff. de p̄b. cū de in
debito. nisi fama. q̄ coadiuuat ad fidē faciend̄.
iiij. q. iij. §. it̄ sepe. ⁊ ff. de testib;. testiū. §. eīdē.
quoz ⁊ c. ne de statu. defunc. si mr̄. ⁊ j. c. p̄x. b.
Illud quoz nob̄ innotuit.
qd̄ cum quedam littera mr̄ p. xi. annos.
⁊ ultra cuidam seruo sciens cohitauerit.
⁊ ab eo fuit carnalr̄ cognita. nec ipm̄ as
serit suum ñ ēē maritum. Sm̄ uir eā ue
dicans in uxorem ostendit publicū in
strm̄ in quo se se. coniuges nōiant. ⁊ p qd̄
ipm̄ donatōnem ei p̄pter nuptias fecisse
cōperet. Cum h̄ uō instrumentum illud asse
rens uitiosum ut seruo dn̄s fraudaretur.
plures testes pduxit. q̄ ille a b amicis eiū
sepe rogatus. ut eam desponsaret. nec des
ponsasse. nec desponsaturū se ipsam fir
mit̄ asserebat. Vir aūt non ñ predc̄o instr̄o.
⁊ quib;dam testib; qui uidant eā anulo
deferentem ipam pbauit uxorem. s; mr̄
de more illarum q̄ panes uendunt se a
nulos detulisse dicebat. Sm̄ qr̄ in hm̄ du
bitatōne fama uicinie dz magis attēdi
si fama loci h̄t. q̄d uir ipam ī lecto ⁊ ī
mēsa. sic uxorem tenuit. c̄ tm̄. sit uiris
⁊ femine cōmod̄o indiuiduā uite csue
tudinem retinens. cogenda ē mr̄ ut eid̄
uiro affcū seruiat coniugali. p̄sertim si
p̄scriptum instm̄ ab eo editum fuit. ⁊
offiū suum fidelr̄ adimpleuit. Idē.

Illud quoz ⁊ ī. sciens. ex quo sciens
cohitauit ei non pōt opponē notā seruitutis.
j. de coniug. s. pposuit. s; si h ignorasset; dn̄ suf
ficit. ut. e. dec̄. ⁊. xxix. q. ij. p totū. b. uendicans.
i. eam petit in suam uxorē. nōiauit. ista noī
natō p̄sumptonē induxit. xxxij. q. iiij. dicat ar̄.

Illud ... per uerum cohitacōm ⁊ famā pbat̄ cōiugi
... si ... ...

ff. de p̄b. l. vlt. nō tū sufficientē. p̄batōn̄ induxit. c.
de pbat. nō ep̄lis. ⁊. c. de lib. cā. l. plt. preterq̄ in
cau. c. de lat. lib. coll. l. una. §. sili quoz. tm̄ dona
tōnem. dos ñ constitui nō potest ñ in liberis p̄so
nis. c. de lat. lib. col. l. una. §. s; ⁊ si quis donū sic
eadem dōne donatō nō pōt cōstitui. ñ in liberam
mulierem. ⁊ alitō uiro. vñ p̄sumptōnem īducebat
tale instrm̄. ff. de iur. dot. si mr̄. §. eīdem noīe. s;
ñ plene. nec pbat. qr̄ ñ fuit factū sic̄ matrio. c. de
nupt. ñ; sui. nupt. ⁊ nō pbat h ēē. q̄ ad h attin
git ab eē. s. de trans. inter cōlia. ⁊. c. vñ cogti
nō h dn̄s fraudaretur. nō casus in quib; dn̄s frau
datur. s. nō. j. de coniug. s. s; ⁊. j. de trans. ex lib. uēc
c. vno. sic alius casus. c. de lat. lib. coll. l. una. §. s;
⁊ si quis tōni sciuus ē. in actū. de nupt. §. si uō ab
initō. coll. iiij. alius casus ī auctū. q̄ dignitas libe
rat. prla. pō. in pñ. coll. vi. desponsaturā. h asser
tō p̄sumptōem tm̄ faciebat. qr̄ potuit postea ī
mutare uolūtatē. anulos. nō q̄ si anulus da
tur mr̄ in ecc̄a. v̄ in domo p̄sumptō est. p matri
monio. xxx. q. v. al. i. fere. si corā parentib;. p̄sumi
tur sponsalia. xxx. q. v. nr̄tores. h faciebat ad pre
suptonē. si fama loci. nō q̄ in talib; fama p̄siū
cōsideratur. ar. ij. q. v. si pbr̄. ⁊. ff. de testib;. l. iij. §.
eiusdē. ⁊. iiij. q. iij. §. it̄ sepe. ⁊. xxxv. q. vi. si duo. c.
ne stā. defunc. si mr̄. ⁊. j. de eo qui cogno. cōsā. v. x.
⁊. c. sic eo. it̄ est tunc ar. q̄ fama sufficit ad pbatōm
si alie p̄sumptōnes coadiuuāt. ita q̄ cū fama
faciunt pbatōm. ⁊. j. que si ñ p sic singla tm̄ illa
iuuant. j. c. p̄x. ⁊. c. tercio. ⁊. s. de testi. preterea. uxorē
tenuit. s; qr̄ requirit̄ alia pbatō. cū cohitatō suf
ficiat ad tm̄. ff. de ritu. nupt. in lib. sic. o. illa ē
p̄sumptō leg. s; canō p̄sumit non ēē tm̄. ñ p
teuī. p̄ periclm aīe. xxx. q. v. c. i. cū tm̄. sit. h
diffinitō ponitur. xxvij. q. ij. §. c. i. ubi tec diffini
tō ponitur. ⁊ insti. de pria. pōt. in diuidua. cōtra
ad tonū ⁊ mutuā cohitatōm. p̄sertim. i. maxie
qr̄ id ēēt sm̄ instō. si sola fama cū aliis pbetur.
b. offiū suum fidelr̄. q̄ sp p̄sumitur. j. de prescpē.
ad audiam. ñ ce p̄sumatur. ⁊ pbetur. tñā tunc
in eumie illi incumbit utiq; pbō. c. de fal. l. s.
b.

Litteris tue fraternitatis receptis nob̄ in
notuit. q̄ cū p. ab a. muliere quā u
xorem acceperat peteret separari. accusato
res tñīij. pduxerunt testes firmit̄ assere
tes q̄ postquam mr̄ cum predc̄o uiro cō
xerat tm̄. consanguineum uiri eiusdē sor
tum sola nudum cum nuda in eodē lecto
iacentem ea intentione ut eam cognos
ceret carnalr̄ uiderunt. in suis secretis locis
⁊ latebris. ⁊ ad h cōmodis ⁊ horis electis. ⁊. j.
Con. ⁊. t. R. q̄ ex hm̄ uiolenta ⁊ certa suspitō
ne fornicationis pōt sñia diuortij celeb̄
ri. ita quod uterq; illa mortua licitam
hēat aliam ducendi. niss sñ spe coniugij
remanente. Clemens. iij.

Litteris ⁊ ī. separari. quātum ad thoz ⁊ mu

tuam cohitatoem. credebant. nō dic ut ē sucb
ant. ē opus illō non plene pateat uisui. suf
ficit ergo fere testiū. de eo quod dicit uiolētā
psumptoē. q sufficē in h cau. ut h pz. ꝛ. xxxij. q.
j. dix dnī. secretis ꝛ latebris. q suspectis ps inter
dicit. xxx. q. v. ab isto die a. dō. ut si post tuam
admonitoē inueniantur ꝯfabulari. excoicent.
j. de coh. cle. ꝛ. mu. si quicq ꝛ in auth. ut lice
at mri. ꝛ aue. ꝯ. xiiij. s quoz. coll. vij. j. diuortiꝫ.
quo ad mutuam seruitutē sepe ꝯiugij. pb i
testiū q pmisit. xxvij. q. ij. si quis sponsā in
mietur de ipius in ꝯtinentia. te. ij. datur s
licentia ꝯtrahendi. xxxij. q. ij. ī adolescētia. b.

Tertio loco ꝯonis tsi nodum.

Ut. f. petijo explicati an iuuenis ipm
in quam puertia desplenti ꝯsensit debeat
uxorem habere ad quoz mīn. ipediend.
neptis ipius sponse psinens se a iuuene
carnalē pcognitam pponebat ꝯtra pro
ducti testes dixerunt se p certo crede q illa
dā iuuenis extiterit ꝯcubina adicientes.
q eos in simul uidant p plana ꝛ nemo
ra. uias. ꝛ in uia pltes ꝯuagantes ꝛ testio
nium ultime se sē h recepisse dicebant
ad maiorem aut certitudinē. q mīn suf
ficient credidisti eē pbatum. q eadē mulr
asserebat. tam ipa quam iuuenis tramī
ti. stricti. seorsum confessi sunt. q se inucē
carnalr pcognouiant licet iuuenis nollet
ab ea quam desponsauat separari. sicut
q dā sunt intelligentes. psertim cum h
nō dicatur occultum. sz q pdicetur a pli
bz manifestum. consultū esse credimus ut
matrimonialr nō ꝯiugantur. sz solutis sponsa
libz separentur. Innocē. iij. Niuiū. epō. ꝛ ar
chid. bituricen.

Tertio loco. ꝛ. ī. impediend. ꝛ separand. pcog
nitam ꝛ sic affinitas pcessit. inmī. ꝛ spōsalia.
q si uir ē ꝯsanguineā illius postea uxē n po
tat. xxxv. q. iij. de incestis. ꝛ. c. nec eam q. ꝛ. j. de
eo qui cognuit ꝯsan. u. ē. s. de illo. ꝛ ī pluribz. c.
eiusd. ti. pterea inē audit allegans turpitudi
nē suam. j. de spō. pterea. xxxv. q. iij. extra ordi
naria. ar. cō. s. de testibz sic. ꝛ. s. de ꝯfes. c. j. ꝛ. xv.
q. iij. neminī. ꝛ. ī. de confes. pten. ē sr questōne.
ꝛ. j. de donat. inter dile. Illud uirū ē q allegās
turpitudinē suam. nō ē audiendus. tn pter
pitlm aīe sue auditur. j. de re iud. lator. ꝛ. c. ꝯ
sanguinei. ꝛ in fauorē libertatis pi auditur q fi
lium uendidit. c. de lib. cā. l. j. ꝛ. ff. e. l. j. ꝛ. ij.
tenus ē. cē libertatem. ff. de adopt. post mortē.
cōtitudinē. ad supplementum pbonis. c. de rebz
credi. in bone fidei. j. de iur. iur. c. vlt. ī fine. ꝛ.
s. de pbat. sic ꝯsuetudo sic. ꝛ. j. de spō. ī pu. at
testōnes. nolle a bea. v. n psumebatur q n ꝯstitet
flore nepotē illius pcognouisse. t. q deā sb. ꝯ.
q testes dixant q uiderant illos p plana ꝛ ne
mora. ꝛ q i macnīt ꝛ de fama uicinie ꝛ alie

psumptōnes q in lrā exprimunt. ꝛ sic ē. ar. q n
pbat singla multa simul ꝯsiderata iuuāt. ar. s.
e. pxi. ꝛ. s. de testi. pterea. ꝛ. s. de pbat. cū cām.
ꝯ de h. ꝛ. ff. quibz ex caus. ma. nec nō. ꝯ. si quis te
pla. ꝛ. xxxv. q. vi. si duo. ff. de testibz ob carmen.
ꝯ. si testes. solutis sponsalibz. de frē. cum de iuu.
nō tenuerit. cum cēnt illegittime pdone ad ꝯ
tend pt affinitatē puis cētam j. de eo qui cog.
ꝯsan. vb. si dicaretom. ꝛ q pcotū.

Litteras urās recepimus ꝯtinētes qd
cum cā que uertebatur int altisio
dor epm ꝛ quosdam burgenses de caritate.
quos idem epc de heresi impetebat. v. ob ꝛ
albi callotu. a se. ap. delegata fuisset. utiqꝫ
ps uos duos sub certa pena sibi arbitros
statuit. delegata uob potate nichilō res
uata. v. Cum ꝫ aut lator psentium. unus
ex illis hesim suam fuit publica uoce cō
fessus. ꝛ de frē suo simil recognoscat. q e
odem secum laborabit errore. ꝛ ī. pt os nō
pretereit. vv. suspectum de heresi uehemen
ter huiusmissum q ꝯ an dixerat postea
se dixisse negauit. tn q h tradatium puis
dixit in frēm asserendo illum heticum. ul
pturium. postea amisit in dnī purgādo
illum de heresi. cuius immunitas reddidit il
lum suspectum. qꝫ quam iustius uideat
q eo tpr quo tangit fci iterē penitens ab
heresi reuerteretur ad fidem. tam graue m
datum nō dixisset. psertim in frēm quem u
tiqꝫ tanquam hicum non accusasset heretica
n fuisset accensus zelo fidei ortodoxe. v. n p
sumitur. q cum postea purgauit illū de
heresi turpit deierasse quo cē. ꝯ. q. cum p
solam suspitoem quāuis uehementē nolu
mus illum de tam graui crimine ꝯdēpna
ri. talem. ꝛ tantam securitatē recipiatis ab
ipō pter iuratoriā cautoem q timore pe
ne tempal debeat cohiberi discretā ei pnī
am iniungētes ex qua ualeat apparere.
utē in tenebris ambulet an in luce. utē
sit uē penitens aut ficte ꝯuersus ꝛ si eum
h modo uirū catholicū cognouitis n sina
tis ipm indebite molestari. alioquin eum
tanquam heticum ꝯdempnetis. Idē de
Niuien. epō ꝛ albi tenquoz.

Litteras ꝛ. ī. arbitros. sic pz q delegatus pot
eē arbit. sibi retenta ē delegata iurisdōne. s.
j. de pten. nisi. ꝛ. s. de arbi. cum olī. ꝛ. c. ī noui
te. sic ē ordinarius pot eē arbit. ar. s. de elc. cā
q. ꝛ. s. de arbi. ē tempe sz contra uir. iij. q. vij. ꝯ.
ꝯa in fi. ff. de arbi. sz ꝛ si inseruū. ꝯ. ij. n sr cāa.
iudex nō pot iudere ut ī eū ꝯpmittat. sic ī
dr. sz si ptes uolūt in ipm ꝯpmitte bn possūt.
ar. s. ff. de tuto. ꝛ cur. dati ab hijs. ptor. aut. ꝛ
ī auth. ut differ. iudices. ꝯ. si uō attingit. coll.
ix. ꝯ ē est h. ar. q in arbitrum postio de crimine ꝯ
pmitti. vn signatur. cē. ff. de arbi. n distingue

[illegible]

mus. ¶ iulianus. et ff. de in integrum rest. c. plt. in fi. et
de hiis. Extra eod. quod posuit. xv. q. iii. si primates. Statuunt. cum
agitur de crimine cum illo infamatur. et tunc si aga-
tur criminaliter non potest compromitti. ff. de arbi. l. non distin-
guemus. ¶ iulianus. sed si ciuiliter ad castigationem bo-
norum bene compromittitur. ut hic. aut non infamat. et tunc potest
compromitti. ff. de hiis qui no. infa. quid ergo. ¶ ex compro-
misso. Confessus. penitendo de ea. et redeundo ad
ecclesiam. de fratre suo bene poterat testificari in hoc casu.
contra fratrem. si. n. frater tuus uel amicus tuus uel uxor tua
que in sinu tuo dormit deprauare uoluerit ueritatem
sit manus tua super eos. xxiii. q. viii. legi. et vi. q. v.
si audieris. et dicitur ceteri parentes et mater non noui uos. xxii.
di. dyaconi. et i. ti. pre. quod admittatur in magnis cri-
minibus non auditur contra eum. ¶ qui accusare non possunt.
si magnum in leuibus uero. ¶ e. t. si sororem. et iiii. q.
iii. ¶ parentes. l. Cognouerat. l. confessus fuit erro-
rem. supple. quod cum coram archiepiscopo biturricensi de fide
sua conueniretur. et ei purgatio per eundem. W. i. quod
tunc uel penitens et catholicus putabatur fuisset
in ecclesia. et ipse. W. fratrem suum quem prius asseuerauit
hereticum iuramento firmauit. quod ipsum crederet bene
catholicum. et ideo a predicto episcopo propter duo contraria que pro-
tulerat periurus et hereticus censebatur. dicit uero. W.
dicebat quod illud dixerat de suo fratre. sed de se ipso confessus
fuisset. non bene poterat illum purgare. maxime cum a
duobus capellanis audiuisset. quod bene poterat ipsum pur-
gare qui nouerant conscientiam ipsius quorum litteras
exhibuit domino pape. sed episcopus eum super eo quod de fratre
suo negauerat periurum ipsum et alios duos testes contra eum
et ob hoc ipsum hereticum asserebant tamquam fautorem
fratris sui heretici. et iudices autem propter istas contrarietates
remiserunt illum ad papam cum suis litteris. Donis suis
castigatis. uel conniuentes tamen offerebant. coram eis pur-
gationem. iudices uero. quia iuramentum eius sibi con-
trarium uidebatur. noluerunt ipsius purgationem recipere.
Illum. scilicet fratrem coram archiepiscopo biturricensi uenit. coram quo
conueniebatur frater ille de heresi. et ei fuit in ecclesia pur-
gatio ut per ipsum. W. deberet se purgare. et ipse fra-
trem suum purgauit propter quod episcopus dicebat ipsum peri-
urum et hereticum. quia primo dixerat. Suspectum. nam
sola presumptione suspectus tenetur nisi se purget
ad arbitrium sui episcopi. quod si non fecerit excommunicari debet.
i. de hereticis. excommunicamus. ¶ i. vii. Similiter de nichi-
lo presumitur quod sit immemor sue salutis. i. q. vii.
tantum. Grauem. immo in ultimo articulo semper pre-
sumitur quod ueniam dicat aliquis. ¶ de proba. non est.
ff. de proba. cum testamentum. ff. de l. ii. Titia. ¶ si
quis in. et ff. de l. iii. cum quis. ¶ Titia. so. licet pre-
sumatur quod ueniam dicit non tamen fit sufficiens probatio in
dicio. ar. ff. de pigno. act. Gaius. et licet heredes ne-
cesse habent stare religioni defuncti. non tamen credi-
tores. ¶ de proba. aut quod optinet. io. Pessimum. in
fratrem. presumitur aliquid ratione consanguinitatis uel af-
finitatis. g. c. afferte. i. de testamentis requisiuit. i. de-
sp. sie. et s. de elec. quia nimis. ff. de ritu nupt. non
solum. ¶ i. ¶ de rei uxo. act. l. una. ¶ sileat. ar. et iii.
q. v. accusatores uel testes. io. Cum postea purgaui

illum hereticum et ille eum
postea purgauit. sed ille
Guill. dicebat quod licet de se
confessus fuisset de fratre tamen
nichil non dixerat. sed econtrario
probauit archiepiscopus unde isti
iudices ipsum cum litteris su-
is remiserunt ad papam.

sed est notabile. quod semper est standum primo dicto alicuius. si postea
econtrario dicat et in alio iudicio. s. de testi. cum in tua.
et extra iudicium. s. de presumptionibus. per tuas. et sic periurus
reputatur qui unum in uno iudicio uel eodem dicit et post-
ea aliud. Extra. hanc presumptionem ponderat. ar. ii. ff. de i. i.
resti. dimis. ar. contra. s. de elec. cum int. R. Veteranum.
Immo ex leui causa probatur quis hereticus esse. ar. ¶ de
hereticis. l. ii. sic quantum ad hoc ut suspectus de fide sua habe-
atur procedatur contra suspectum. sed non ut condempnetur
de heresi. Extra. uehemens presumptio pro probatione accipitur. xx-
ii. q. i. dixit dominus. et s. c. afferte. liiii. di. frustrate. i. de
iudeis. c. ult. Ro. non uehemens sed uiolenta tamen de qua
predicta c. loquitur. et ff. de reb. dubiis. si milit. et l. frede-
ri. nec est omnis uiolenta si probetur contrarium. xxxii. q. i.
nec aliqua. s. de presumptionibus. Possumus. et xxxv. q. iii. ex ordi-
natione. Post iuracionem. hoc ideo dicit. quia postquam quis semel
periurus est amplius ad iuramentum non debet admitti. xxii.
q. v. paruuli. ii. q. vii. non potest. et vi. q. i. quicumque. et s. de
testibus. testimonium. quia timor est ne incidat iterum in
periurium. ar. i. de cohi. cle. et mul. clericos. B.

Cum in iuuentute sua quindecim esset
ad eo se maturum ostendit. et prudentem
exhibuit. ut ab ecclesia tolletanus. nimium pallio deco-
rari non est de leui credendum quod postquam ad se-
nilem peruenit etatem turpiter abiecit iu-
gum domini fetores libidinis amplexando. et
labes illi que nunquam in iuuentute contraxit.
in senectute fecit iterum expetitur. Quis pre de-
facili crederet quod uir peritus sciam litterarum pro-
prie salutis oblitus ad tam passiones ignomi-
niosam se conuerteret. ut cum propria nepte ab-
hominabile perpetraret incestum. cum et per-
sonas earum naturale fedus inter tales
personas nichil permittit se in crimen suspicari.
Licet ergo rex ungarie eundem episcopum per nuntios
et litteras nobis de tali crimine detulisset. postu-
lans ut mandaremus ipsum predictum episcopum de ungaria
ecclesia tolleremus. quia tamen eius suggestio non de cer-
titatis radice procedere uidebatur. noluimus
aures nostras quasi malignis delatoribus inclinare. sed ut procederemus potius si ex eo esset.
Januensi episcopo dedimus in mandatis. ut pru-
denter et caute a ceptis indagaret. utrum pre-
fatum episcopum crederent tali labe respersum. qui
nobis postmodum rescripserunt. quod eum uite ho-
neste conuersationis esse credebant. personam illi-
us multipliciter commendantes. Item archiepiscopus et preposi-
to mediat. Licet ... presumptio in iuuencio ... senectute
qui in iuuentute ... honestus
Cum in iuuentute et senectute honestum ex quo. n. adep-
tus est tantam dignitatem presumitur quod ratione sue
uirtutis adeptus sit. lxi. di. c. miramur. et ex. de
rescriptis. presenti. ar. expedientius. et in grauiori dolore reperiros an-
cellat. cum labor plurior et stipendia meliora fe-
cerint an ne. ¶ de of. magri offorum. nemo. Ad se-
nilem. ar. quod ex quo quis honestus fuit. quod et post-
ea fuit honestus. s. c. mandato. et ii. q. i. in primis.
infi. ff. de re milit. non omnis. ¶ a barbaris. Extra. pre-
sumitur hic presenti etate potius quam per iuuenili. ar.

xxiiij. di. fratitatis. xx. di. de quibus. et iuris peritus.
ex iuribus senu. iudicorum arguitur. ff. de l. iij. si
chori. C. i. frequenti expietur. non tamen sp iuxta illud. sed
tantia est quae non sunt esse senes. et illud quod noua testa
capit. inueterata sapit. et difficile continentiam seruat.
qui se illicitoque concubitu maculare non metuit. xx
iij. di. C. quod nostrum. preteritum cum uenit in profundis uitio
rum. contempnit. xxvij. di. nec licuit. uel nisi usus. qualitate
tat in teneris annis amor toties a mente. est in tam
tie contradictorie uenit. et illud. exultat leuitate puer. grauitate
uitate senectus. uel utrumque manet stat. inuenie
re debet. naturale fides. j. de cohi. cl. et m. c. plurimi. et
C. de epis. et c. eum qui. detulisset. denuntiando. quam
layacus non potest clericum accusare. j. de acc. cum p. et s.
de testibus. de cetero. neo presens absente. iij. q. ix. c. i.
et ij. castitatis radice. uel non debuit admitti. j. de
acc. cum oporteat. et c. meminimus. B. maligne dela
toribus. i. detractoribus. et est ar. quod propter infamiam a mali
uolis ortam non est inquisitio facienda. uel purgatio in
dicenda. j. de purgatione canonica. cum in iuuentute quae est pr
ius. et. xi. q. iij. in canonibus. j. de acc. qualiter et quando. B.
rescripserit. uel non debuit eis credi. cum essent ad hoc de
putati a domino papa. ar. s. de probat. post cessionem.
et. xi. q. iij. cum. et s. de fide instrumentorum. c. ij. et preterea.
per tres litteras nulli fiebat preiudicium.

Dudum archiepiscopo mediolanensi dedimus in man
datis ut C. scolarem a presbytero sancti uicto
ris in clericum eiusdem ecclesie recipi faceret et in
fratrem et cetera. Sed presbyter memoratus archidiacono
declinans examen asseruit quod necuaquam suf
ficeret duobus clericis facultate ecclesie me
morate. addiciens quod predictus C. non erat ydo
neus ad illius ecclesie beneficium obtinendum
et cetera. Causam uobis duximus committendam. ita uero
ex illa clausula. si quod sunt ydonea que in nostro
scripto reperitur in sententia eidem scolari proband
se ydoneum nulla necessitas imponatur. cum
prima facie presumatur ydoneus nisi aliud in
contrarium ostendatur. G. reg. iij.

Dudum et cetera. Remaque sufficiebat. hec exceptio
licita est quod tot sunt positi in ecclesia quot ex facul
tatibus eius possunt commode sustentari. j. de insti.
c. i. et c. auctoritate. et j. de conces. pre. ex parte. sed quis pro
babit ecclesiam non esse soluendo. uidetur esse contra. ille qui
dicit quod non est soluendo. ostendendo facultates et red
ditus ecclesie ut hoc innuit. et ar. C. de in. off. t. olo. et ff. de
b. ij. cum pre. C. ergo. ar. contra. C. de proba. ex persona. ex
illa clausula quae et si non fuisset apposita sub intelligeretur.
s. de rescriptis. cum a nobis. et s. de elec. causam. et ff. de seruitu
ti. si cum. ff. de ritu nuptiarum. quamquam. laue. presu
matur ydoneus. sic s. de scrutinio. c. uno. et. lxxxvi.
di. si quid. sic presumitur quis bone fidei. nisi probetur.
contra. S. qui nulli non pos. ff. de seruis. l. xij. et C. de non
nume. pec. aut. contra. qui propriam. uel nisi et sic uidetur quod ne
gatiua probari debeat. ex eo quod dicitur nisi aliud in contrarium
ostendatur. sed negatiua probari non potest. s. de elec. bo
ne. s. de iure maiori negatiua satis dixi. sed quasi pro
babit illum non esse ydoneum. si dicatur non

ydoneus ratione scientie tunc iudex illum examinabit. an
sit contrarium ad hoc ydoneus. s. de etate et quali. a nobis
pium. si ratione delicti uel irregularitatis. ille qui hoc o
bicit illud probet secundum illam regulam ei qui dicit incumbit pro
batio. ff. de pro. l. quotiens. l. ij. De iure iurando.

Ex administratione et cetera. cum quidam creditores ad
iuramenta sibi usuris sibi soluendis
prestita relaxanda. et cetera. dilectis coactis. Ex re
gistro Gregorii. De iure iurando

Ex administratione et cetera. iuramenta recepta a debi
toribus pro soluendis usuris creditoribus quam in preiudici
um animarum cum ad creditores seruari non possunt
et ideo ratione peccati compellantur creditores relaxare hec
iuramenta. s. de iudice. nouit. sed quod a iurantibus si non
peccant. j. e. debitores. uel non soluere tenetur. sed si iurati
non repetere. post illud denuntiare ecclesie et sic compelleretur
creditor restituere usuras. quam in directe officio iudicis.
j. e. ad nostram. ar. j. de cog. spirituali. tua. et ij. q. i. si peccauerit.
uel compellitur relaxare iuramentum. ut hic. uel si
fidem sunt solute compellitur desistere ab exac
tione. j. de usuris. tuas. B. districtione. i. suspensione
uel excommunicatione. j. de uerborum sig. querelam. B. coactis
tamquam delegati auctoritate huius canonis. ut. s.
de of. ord. irrefragabili. C. cetera et j. de terre. ad a
tollendam. in fi. uel tamquam ordinarij. ar. j. de u
suris. post miserabilem. B.

Peruenit ad nos laudicensem episcopum ab ar
nulfo comite rebus suis spoliatum et in
prare compulsum quod non repeteret sic ablata cog
nita quod contumelia ualde doluimus asseren
tes ipsum episcopum nullius iuramenti uinculum se
hoc posse constringi. quem tamen absolutum quod ne
fandissima coactione iurauit. Idem re
gi francorum.

Peruenit ad nos et cetera. de rebus suis. i. ecclesie sue. nam
si de rebus propriis iurasset teneretur iuramentum serua
re. j. e. si uero. s. quod metus causa ad audientiam. sed quod est ro
de uitandis non est quod res suis potest iurare et facere pro uo
luntate sua. C. de iudeis. nemo. sed res bonis ecclesie si
cum ecclesia sicut et minor pro priuilegio ambulet. C. de
sacro sanc. ec. ut inter diuinum. s. de in integrum rest.
auditis. si minor et sicutor iurauit bona sua alie
nata non repetere. si lesus est minor repetere potest. C. si
tutor. uel cur. uel etiam ergo et ecclesia sui prelatus cum non
sit ipse dominus eius sed procurator. xij. q. i. C. et. xiiij. q. i.
C. i. uel defensor ecclesie. xvi. q. i. in canonibus. posse con
stringi. ar. est hoc quod iuramentum metu extortum ipso iu
re non teneat. ut quidam dicunt ut bazianus. et Cla
ij dicit et melius quod iuramentum metu extortum est obli
gatorium. dum tamen sine periculo anime possit seruari et hoc.
presertim fuit iuramentum de rebus ecclesie et ideo nullum fu
it iuramentum de rebus ecclesie presertim quod seruari non pos
sit sine salutis detrimento. de hoc plene dixi. s. e. quod metus
causa. abbas. et tene. ut hic dicitur quod dicitur ibi. B. absol
uimus. intellige de facto ad cautelam. sic xxiiij. q. i. au
dinimus. et. xi. q. iij. excellentissimus. et cetera. de app. ad presen
tiam. uel expone absolutum. i. absolutum esse osten
dimus. et sic concordat cum precedenti. s. nullius uinculo

Dudum casus pro quo sufficiendo [illegible] cum clerici si sit ydoneus non tenetur se probare [illegible] cum ydoneus presumatur

Ex administratione casus cogit per censuram ecclesiasticam creditores ad iuramenta relaxanda sibi usuris soluendis prestita

posse constringi.

Peruenit ad nos et i. Non n. propositum
aut promissum infringit qui in me
lius illud commutat nec tu ei et si promissum tuum
iuramento vel fidei obligatione interposita admodum
firmasses aliquatenus teneris si constat eum
a deo omnino minime pluisse. Idem petro sbd.

Peruenit et i. iurasti ire ultra mare.
Iurasti religionem postea et non uadis ultra mare
quia non frangit iuramentum quia in melius commutas et
apposita conditione ad iuramentum non seruatur nec tu iu
ramentum seruare teneris. Infringit. sic non dicitur de
ierare quia ex iusta causa deserit iuramentum. ff. qui satis
da. coguntur. l. ult. et xxij. q. iiij. inter. et q. ij. beati
et i. de uoto. scripture et c. licet. minime patuisse. ar.
expressum hic fidem non seruari ei qui catera fidem
non seruatur. ff. pro soc. si quem. in. et xxviij. q. ij. si infidelis.
ff. de mi. of. re. si institutum. C. de pactis cum proponas.
ar. contra xxiij. q. i. noli estimare. xxxiij. q. v. quod deo. xxij.
q. iiij. innocens. Io. prima regula uera est generaliter
illud contra noli. quod dicitur hosti fides seruanda est et sic
concordat prima. sed aliud est in c. quod deo. quia loquitur de uo
to communiter a uiro et uxore facto. quod nulli contrauenire licet.
quia postquam promissum est deo est seruandum. ut xx
ij. q. ult. c. ult. ad fi. b.

Ego episcopus N. ab hac hora in antea fidelis
ero sancto petro sancteque romane ecclesie domino
que meo pp. c. eiusque successoribus canonice
intrantibus non ero in consilio nec in facto ut
uitam perdant aut membra uel capiantur mala
captione consilium quod michi aut per se aut per lit
teras aut per nuntium manifestabunt ad eorum
dampnum nulli pandam papatum ro. ec
clesie et regalia sancti petri adiutor ero ad de
fendendum et retinendum saluo ordine meo contra
omnes homines. Vocatus ad synodum ueni
am nisi prepeditus fuero canonica prepeditione.
legatum ap. se. quem certum esse cognouero
in eundo et redeundo honorifice tractabo et
in suis necessitatibus adiuuabo apostolorum limina
singulis annis aut per me aut per certum nun
tium uisitabo nisi eorum absoluar licentia.
Sic me deus adiuuet et hec sancta euangelia. Utrum
pp.

Ego et i. et successoribus qui sic iurauit non tenetur
postea iurare successori. i. c. intrantibus. canonice. xij. q.
ij. alienationes. de con. di. i. hec ergo. uitam perdat.
hec non sufficit. immo oportet ut cuicumque senserit dominum
periclitantem ad perhibendas insidias occurrere debet. C. quibus.
ut in dig. l. ult. et xxij. q. v. de forma. quod hic minus
dicitur i. suppletur et econuerso. nulli pandam. hec intel
ligo de honesto consilio quam consilium mali tenetur re
uelare tali qui possit prodesse et non obesse. xxij. q. v.
hec uero. saluo ordine. i. s. quod prima rationem ad meum honorem
quia non est cum armis hortando homines ad bellum. xxiij.
q. viij. c. iii. et c. hortatu. b. canonica. ut. xviij. di.
si episcopus. tractabo si constiterit michi per litteras sue
legationis. C. de mandatis prin. l. una. et xlij. di.

quiescamus. ar. ut qui est honesta persona. xcvij. di. no
bilissimus. singulis annis. uel rarius. iuxta chirographum
suum. xciij. di. iii. et hec intellige de archiepiscopis et episcopis
qui subsunt domino pape nullo medio. s. de maio. et o
be. dilecti. b.

Nullus et i. hoc c. ponitur pro palea. xxij. q.
v. c. ult. iurare compellas. xxij. di. quamquam.
ar. contra sed illud intelligitur vel istud. ut isti
tuta quibus committitur administratio ecclesie in eccle.
alij uero non. s. de maio. et obe. legitur. a. v.
et s. e. proximo. sunt et alij casus in quibus iuratur.
pro pace. xxij. q. i. omne quod. pro fide. de con. di. ij.
ego berengarius. et i. q. vij. quotiens. pro fami.
i. de purga. cano. quotiens. et in alijs plu
ribus c. i. positis. pro obedientia. ut hic et c. proximo
et s. de elec. significasti. pro cautela dilapida
tionis. lxxxiiij. di. de syracusane. pro ueritate in de
fectum aliorum testium. xxiij. q. ij. quamquam. Versus
uersus pax et fama fides reuerentia cautio
dampni. defectus ueri sibi constituunt magna ca
uere. t.

Nullus episcopus clericos suos nisi forte quibus ecclesiastica
res committenda fuit dispensatio sibi iurare compellat.
Alexander iij. vigilien. episcopo.

Debitores et i. cogi non debent. quia nulla fuit
obligatio de iure diuino seu canonico.
tamen iuramentum seruare tenentur et
quia licet non teneat principale tenet tamen accessori
um contra illud. s. de foro compete. si diligenti. et
C. de legibus. non dubium. cogendi sunt. sed uide
quia non sunt cogendi. nam debitor habet actio
nem ad repetendum usuras iam solutas. quod uero mu
to formulis habet exceptionem contra agentem. ff. de re
g. iur. inuitus. C. i. et ff. de suppetitiebus. l. i.
§. plane. et de dolo petit quod statim restituere debet.
ff. de don. ex dolo. et ff. de reg. iur. in condem
natione. C. dolo facit. et si soluitur debitum
non repetitur. ff. de condic. inde. iulianus. et l.
si procurator. et l. index. et si indebitum scienter
soluitur non repetitur quia donari uidetur. ff. de re
g. iur. cuius per errorem. et ff. de cond. inde. l.
i. et C. e. ti. in debitum. et a iuramento uero li
beratus qui sic soluit. et l. qui hominem. §. ult.
ad hec dicas quod usure indebite sunt iure cano
nico et in nullo casu conceduntur et ut capitur
redimantur. j. de usur. sunt eo et ideo solute re
peti possunt tamquam indebite non obstan
te eo quod dicitur indebitum scienter solutum non
repetitur quia hec fit metu iuramenti et non sibi
non preiudicat quod per metum factum est uel sic quod non
iure soluere tenetur propter iuramentum sed alio
iure repetit quia indebite solute sunt et sicut habet
debitor actionem ad petendum solutum. ita habet ac
tionem aduersus creditorem ut ei liberet a
iuramento. s. e. c. i. et i. de usur. tuas et quod di
cis cogendi sunt intellige cum non petunt
absolui a iuramento. reddere iura. ar. quod sol
uere usuras non est peccatum. al. non compellere.

Debitores ad relaxandas (solvendas) usuras in quibus se
obligauerint cogi non debent. Si uero de ipsarum
solutione iurauerint. cogendi sunt domino reddere iura
menta. et cum usure solute fuit creditores ad eas
restituendas sunt ecclesiastica censura si necesse
fuerit compellendi. Idem rotho. archiepiscopo et eius suffraganeis.

xxij. q. i. si priuatum. sed ille qui recipit peccat. et ita in eodem
facto alter peccat et alter non. sic et in alio casu. vnde qui mit
tit adulterium alter non. xxxij. q. v. proposito.

Ad nostram noueritis audientiam peruenisse quod
A. cum per quibusdam temporibus certam sum
mam pecunie mutuasset quasdam ab eis
possessiones et redditus recepit in pignore. ip
sos iuramenti religione astringentes quod sibi illas
donec solueretur sibi pecuniam ullam ei gra
uamen inferrent. Licet autem de possessionibus illis
et redditibus nondum sortem deductis expensis
recepit. tamen tamen frater archiepiscopus cui propter hoc
excommunicationis uinculo astrinxisti. et j. Ideoque cum quod
recepta a prelato per sufficienti cautione quod
non debeat parere mandato absoluatis eum
dem. debitores eius qui predictas possessiones
et redditus contra iuramentum suum ei subtraxisse
dicuntur. si ita est ecclesiastica censura cogatis. ut hec restituant
nec sibi molestias inferant donec ei pecunia per
soluatur. Cum autem ei pecuniam sicut iurauerunt
persoluerint. eos ipsum ad restituendum quod
quid deductis expensis ultra sortem eum rece
pisse constiterit inducere studeatis. et si amo
nitus hoc non fecerit in eandem excommunicationis sententiam
reducatis eundem. Idem senonensi archiepiscopo.
Ad nostram et j. Expensis multus casus
est qui hoc genus deductionis impediat. ff. familie
herciscunde. qui. et in decimis j. de decimis. et tpies. et conte
ntia nobis. quod in decimis expense non deducuntur de lege.
et de decimis. pastoralis. hoc solum computatur in fructu
quod sumptum est deductis expensis. ut in l. prediorum. fundi
de iure dotium. et s. de test. spoliat. gaius. astrinxisti. quod
si restitueret possessiones. sed goffredus dixit hoc ca
nit odio usurarum. Mandato. sine tenuitas ad ex
communicatorem. quia non appellauerat. sed simpliciter renun
tiauerat procurator. et cauere. quod erat excommunicatus per contuma
tiam. Sufficienti. nomine cautionis simpliciter pro misso
intellige. C. de. sig. scriniis. de con. di. iiij. prima.
si autem dicatur ydonea uel sufficienti. non sine intellige.
de pignoratoria. uel fideiussoria. ff. man. hoc man
dato tituli. s. ult. et ff. de fidei. amic. lib. i. iiij. s.
a dici. Pecunia persoluatur. s. sortem suam quod dedit. uel do
nec de ipsis fructibus ei fuerit satisfactum quia in sortem
sunt computandi. j. de usuris. c. i. et ij. et C. de pig. act.
l. i. et ij. sed in casu isto propterea quia iurauerant nul
lum sibi possessionibus illis grauamen inferre donec cre
ditori fuit satisfactum tenentur ratione iuramenti. pec
cuniam restituere creditori. ut s. e. proxima. et postea re
petere possunt. quidquid perceperit creditor ultra sor
tem tamquam indebitam. Pecuniam totam. pro re ei
recepe non tenetur. ff. de usuris. tutor. s. lucius.
et de act. emp. iul. s. offerri. et hoc est uerum si debi
tor totum confiteatur. alias secus. et sic intellige lex. ff.
si cum certa pecunia quidam. extimauerunt. Ad restitu
endum. sed uidetur quod isti debitores debent cadere a iure suo.
quia dicuntur sine iure. ff. quod metus causa. extat enim. ar.
et. C. vnde vi. si quis in tantam. et xvi. q. vi. placuit dicunt
quidam quod in casibus ecclesiasticis rigor iuris non seruatur.

¶ Ad nostram [illegible] debitor creditori [illegible] [illegible]
[illegible] non recipere nisi debitam soluere iuramentum [illegible]
[illegible]

s. de do. et con. c. i. et s. de iud. dilecti. arg. uel non fuit
actum ad hoc. ff. si ad hoc quis cauit. l. ij. i. ff. de insti. s.
de or. cog. cum dilecti. et j. de except. c. i. et qui auctoritate
iudicis hoc fecerit. uel aliter mihi placet ad proximum de pos
sessione non cum ad prohibitionem usurarum et pignorum. et non
propter iuramentum percepit possessiones restaurandas. ut
ne preci. s. de iud. sicut.

Si uero aliquis cuiuscumque grauissimo me
tu sub religione iuramenti firmum ius
ueritate coegerit. ipsumque alter super retinuit. quia
nos an fide non nuncii an aliter illorum uel neuter id
habere debeat. determinemus. Respondemus. quod non est
tutum contra iuramentum suum uenire. nisi ta
le sit quod seruatum uergat in interitum salutis
eterne. nec nos autem dare materiam nolumus
ueniendi contra proprium iuramentum ne auctores per
iuriij uideamur. Cum aliquando in uo. ec. a pluri
bus per vi. n. fecit esse recolitur. quod clerici qui coacti
ministrum ecclesie abiurauerunt. de iuramento ab
solutionis beneficium meruerunt. et ad cohercendam
iniquitatem eorum qui ecclesiasticos uiros ad pre
standum illud compulerunt perinissi sunt in ea
dem ecclesia ministrare. Idem sardinensi episcopo.
Si uero aliquis. et j. sub religione
iuramenti. s. de non repetendo ulterius ipsum tene
tur. et sic plana est sententia dicti pape. salutis eterne. id
est. et. si tempore. xxij. q. iiij. s. ult. s. quicumque. gl. i
fi. hoc intellige si directe uergat. in interitum. cum
si occasionaliter seruandum est. puta. si aliquis ultra monta
nus. sui gallicus iurat se moraturum rome et ingrato
occasione talis iuramenti. possit uita temporalis adimi
si tunc rome moraretur. id est si in deteriorem exitum.
xxij. q. iiij. si aliquid. et j. e. cum quidam. ala. proprium iura
mentum. ar. ex hoc loco quod iuramentum metu extor
tum seruandum est. et obligat. et cum illud non seruat
periurus est. dummodo seruari possit sine periculo anime. s.
quod metus causa ad audientiam. et xxij. q. iiij. si aliquid. ar. contra.
s. quod metus causa. perlatum. et c. abbas. et xv. q. vi. auc
toritatem. bernardus. et c. dicit quod iuramentum metu
extortum neminem obligat ex eo quod dicit lex. quod metu
causa factum est ratum non habeo. ff. quod metus causa. l. i. ala
nus. et quidam alij dicunt. hoc quod si is qui iurat habet
animum obligandi se ad implendi obligatur. si non ha
bet non obligatur. ar. j. de temp. et ea. ex. maiores. Communior
est oppinio et sanior quod iuramentum metu extortum est ob
ligatorium. quia uoluntarium. xv. q. i. merito. preter unum
tale iuramentum quod sine interitu salutis eterne seruari
possit. ut hic dicit expresse. quod si esset. Nullus propter quod
cumque metum iurare debet. quia potius debet quibuslibet mala pati
quam malo consentire. xxxij. q. v. ita ne. et s. quod metus causa
sacris. et tale iuramentum. quidam appellant asser
torium. alia dicunt promissoria quod non obligant. et
dicunt si talis sit metus quod possit cadere in constantem
uirum. de hoc plenum dictum est. s. de his que ui metusue causa.
si. alias. periurij. sicut dicit imperator. C. si aduersus uen
d. l. i. immo. et si negligentia ea que male usurpauit omi
ttimus. excessus. uiam aliis aperimus. xxiij. di. preue
nit. et xxv. q. ix. loci. ff. de pactis. si unus. s. pacta.

¶ Si uero [illegible] iuramentum per metum extortum [illegible]
[illegible] salutis eterne seruandum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iurantem ab absolutione iuramenti

Iuramentum assertorium est quod prestatur
de preterito ut de facto / illud non
est quod quis debet prestare uel iurare
[illegible] metum / quia potius debet
sua mala pati / aliud est pro
missorium / quo quis obligat
se in futurum se aliquid facturum

et ar. C. de indicta viduitate l. ii. ibi. inuenerunt. de facto ad maiorem cautelam. Item illos cum dixit quod tale iuramentum non obligat secundum opinionem nostram. dicat metuebant in veritate cum essent obligati et possent seruare sine periculo anime. permissi sunt. ar. hic in aliquo odio cum aliis dispensandum. ar. iii. q. v. accusatoribus. et vi. q. iii. denique. et lxxxi. di. si quis presbyter. et vi. q. i. si omnia mulieribus. infra et hic facit expressa contra opinionem B.

Ex scripto quod nobis est presentatum innotuit quod alterum creditorum. cum. p. sub summa vii. c. solidorum talis conuenisse et infra. Super hoc predictus alterius quosdam ex monachis obsides dedit qui de obseruanda conuentione iurarunt. ut si ipsi deficerent et monachi loco eorum in ostagio ponerentur. Insuper si fidem dicti monachi non seruarent. alterius eidem dedit et eius uxori fideiussores qui sibi fidem prestitisse dicuntur. Ideoque etc. quatenus tam alteriorem et monachos quam. G. et eius uxorem monicione premissa. ut sicut iurauit eandem conuentionem faciant adimpleri. alioquin alterius et monachis indicatis ingressum ecclesie et in terra predicti. G. et eius uxoris usque ad dignam satisfactionem inhibeatis diuina officia celebrari.

Idem london. et wigorn. episcopis.

Ex rescripto et infra. obsides dedit. uoluntate illorum ar. teneri non possunt. sed qualiter sibi homines obsides erant contra illa iura. C. quod res pig. ob. possunt. qui filios. et i. de pig. c. ii. C. de actio. fa. et obli. obses autem et in alium. ut nulli iudicum. C. quod non coll. ex. Item dicunt quod creditores qui filios debitorum in pignore recipiunt cadunt a credito. et alia quantitatem quantitatem debitori prosoluere debent. et Sterilibus. Sed contra canon docet obsides dandos. xxii. q. viii. ut pridem. et. ff. qui testa. facere pos. obsides. et. ff. de iure fisci. diuinis. secundum eos non tenetur obligatos in libero homine. ut in constitutione in eo tamquam in pignore. nec tenetur alienatos. nisi in casu. C. de patri. qui filios. dis. l. ii. nam cum teneat in uenditione. nisi forum pignoris obligatos. sed detinetur liber homo qualitercumque ut fiat quod conuenit. et hoc tamen tractat. uel non potest obligari pro pecunia sed pro pacto. in eiusdem pacis. uel consilii. s. de arbi. c. exposita. alterum et monachos. nomine monasterii. cuius nomine contracta fuit obligatio. et ideo compelli debent. ut eam seruent sicut iurauerunt. s. e. ad nostram. c. in ipsius utilitate. pecunia. preterea uxorem. sed quia mandat presbyter nulli esset istam punitum. cum iuuetur auxilio uelleiani. ff. ad uelleyani. l. i. et ii. pot dici quod non puniretur. si exciperet quod non potuit fideiubere uel forsitan. ipsa renunciauit beneficio dictarum legum uel alii possunt dici et non si renunciauit quod punitur propter iuramentum quod seruari possit sine periculo anime. s. e. c. proxima. et i. e. cum contingat. B. Inhibeatis cum ipsi iurauerint eandem conuentionem facere obseruari compellendi sunt ad hoc si per eos steterit quominus obseruetur. Alioquin si deberent operam quod possent ad ipsam obseruandam. non inciderent in periurium. quia hoc solum uidentur iu[illegible]

[illegible]

rasse se facturos et curaturos. quia simpliciter factum alterius iurare non poterant. nec puniuntur. ff. de v. ob. stipulatio ista. in prin. et insti. de inutili. stip. §. si quis alium. et ar. xxii. q. vlt. c. vlt.

Querelam. R. cano. lincolniensis. accepimus continentem. Quod clericus ei bizancios duos nomine ecclesie de stato se annuatim soluturum interposito sacramento firmasset. per biennium ad huius pensionis solutione cessauit. Quoniam igitur si minime in ecclesias regere qui sunt crimine periurii irretiti. quod si nobis constiterit memoratum clericum iuratum suum non necessitate sed uoluntate ab eiusdem pensionis solutione cessasse ipsum a prescripta ecclesia remouentes eam prefato. R. restituere minime differatis. Lucius. iii. norwicensi. episcopo.

Querelam. et i. per biennium. et si solum priuari debuit et si non iurasset. x. q. ii. c. hinc. et c. qui rem. i. de locato. c. pro. et ult. et ff. locati. quo. Item locatores. periurii irretiti. sed non infames. vi. q. i. infames. et c. quicumque. et xxii. q. v. si quis conuictus. et C. de transac. si quis maior. et infamibus porte dignitatis. patere non debent. C. de dignit. l. ii. l. xii. et C. de infamibus. l. una. et i. de exce. p. inter dilectos. nec a plis ad testimonium admittuntur. vi. q. i. quicumque. et xxii. q. v. parui. et s. de testibus. testimonium. non necessitate. non quod necessitas excusat a periurio. xxii. q. viii. si nulla. i. c. breui. et l. di. presbyteros. quia necessitas legem non habet. de re. di. i. sicut. et s. de consuet. cum tanto. et i. de pig. significante. et de con. di. v. discipulos. et i. de furtis. si quis per necessitatem. et iura conueniunt necessitate impeditis. ff. quibus ex caus. non. et negligentibus. sed re necessitate impediti conueniunt. ff. locati. cum in plures. §. uel. et ff. si quis caut. l. ii. §. ii. et non debet deierare cum ex iusta causa deserit iuramentum. ff. qui sat. de. co. l. vlt. Ergo si iste qui sola uoluntate cessauit tantum priuari debet. cum sit infamis per canones. ut dicitur in prima notula. remouentes. sed uidetur quod iste non deberet remoueri. quia ciuiliter agebatur de pensione. videlicet quod pro periurio crimine ciuili deponi non debet. i. de acc. licet heli. et c. inquisitionis. i. sed nec amittere ecclesiam. ar. ce. s. de or. cog. c. ii. sed hic forte innuit locum. si iste prelatus esset. et agerentur contra eum ciuiliter sed ipse erat conductor seu uicarius. qui certum debebat domino reddere pensionem. cum periurio qualitercumque eum fraudem commisisse. res est ei auferenda. ff. de lege commissoria. l. i. al. lege. et in modo. quia debitum a totius fuit hic querela. et de hoc agebatur. ut ecclesia priuaretur. et cum debitum non soluit. ad quod iuramento est astrictus beneficio suo priuatur. i. de fidei. peruenit. sic et iste priuari debet ecclesia. cum quia per biennium canonem non soluit. cum quia periurus uoluntate non necessitate.

Tua nos duxit fraternitas consulendos. cum standum sit iuramento. cui clericos iniustitiandi religiosi religione astringunt ad maiorem solito pensionem soluendam uel prestandam alicuius beneficii preter solitam pen[illegible]

[illegible]

sionem. Cum autem instituuntur ab episcopis iu
rant quod antiquam pensionem et solitam non
augebunt. Tue g. a. t. R. quod cum potius ia
mentum honestate et lat. concil. auct. inuenitur
prejudicat quod de cupiditate processit. Ceterum
iniustum est ut clerici pro patrimonio quod iurare non
possunt ab ecclesiarum beneficio excludantur. V. Ur
banus. iii. archiepiscopo pisano.

Q(uer)ela nostra et c. primo prejudicat. ne unum tamen obser
uabit. quia de ecclesia remouetur. et licet secundum non fecisset.
primum seruari non debet. cum ueniunt. i. de censibus. prehe
musset. c. grauis. et c. cum ecclesia. pro primo. i. iuramento
o iuramento. non enim in iniustitiam seculi et alia que in
iuramento debent inuenire. xxii. q. ii. animaduertendum.
et q. iiii. in malis. sic enim in iuramento excepti debet esse
ius superioris. j. e. ueniens. et c. ad nostram. ii. et ff. ad
municip. imperatores. et in constit. frederici. de feudis.
C. ult. multo fortius iure canonico intelligitur saluum in
ipso iuramento. j. e. ueniens. ad nostram. ii. et ar. s. de a
etat. et qualit. cum in ecclesiarum. et ff. de pactis. iure gentium. §. ge
neralis. Sicut aliquis scienter iurat ignorantia. credens
iustum esse quod iurat. nullum est peccatum. xxii. q. ii. homines
scienter iurant. In primo exemplo periurium est trans
gressio iuramenti. quod si licitum est. peccat mortaliter
transgrediendo. s. e. si uero. et c. querelam. si est illicitum tan
tum. ut eius obseruatio uergat in dispendium sa
lutis eterne. non peccat contrauueniendo. sed peccauit iuran
do. xxii. q. iiii. c. i. ii. et iii. Et primum. quia dicitur in dis
cretum. iuramentum istud ex deliberatione uel proposito fac
tum mortale peccatum est. j. e. sic. ex litteris. xxii. q. iiii. quod
sacramento. si uero quis iurat iocosa leuitate uel incau
te est ueniale peccatum. xxv. di. criminis. ar. ea demum. sup
sus. si iuramentum licitum fuit dicit eterne. Quis est quod. ... queritur
pro quid. ad quid. cur. quomodo. quando. v.

Cum quidam et c. a. t. t. R. quod in episcopos
qui suum transgressi sunt iuramen
tum est tanto grauius uindicandum quanto
maiori preminent dignitate. et eorum exemplo
facilius alii poterunt ad similia prouocari. Si
ui uero qui iurant non loqui patri uel matri
sorori uel fratri. aut eis humanitatis obsequi
um exhibere absoluendi sunt ab huius obser
uantia iuramenti. cum illicitum sit. et contra
honestatem iniuncta tamen eis de hoc quod male iu
rauerit penitentia competenti. Idem.

Cum quidam et c. dignitate. sic patet quod digni
tas delinquentis aggrauat peccatum. xl. di. ideo ramus.
et xi. q. iii. precipue. et l. di. quia tua. et xix. di. nulli fas.
xxxii. q. v. cum indicit. xxv. q. i. nulli fas. et j. de heret.
excommunicamus. §. credentes. et j. de homicidio. sic digni
i. ff. ar. c. c. ut nemo priuatus. l. ii. et xxiiii. q. i. quod
contra pacem. et xxvii. q. iiii. nullus clericorum. et xxxv. di.
ante omnia. et xlv. di. est uero. et ff. de penis. aut facta. §. per
so. contraria sicta ita debet intelligi. non in quantitate con
temptus meretur dei quantitatem irae. quantum enim fra
gilis minus. tamen amat. vii. q. i. §. cui uero. g. a sim. quod
tamen contemptum. tamen peccat. ar. xi. q. iii. §. est ergo. i
sic quanto uero cuius maior est. sui in maiori dignitate

tanto magis presumitur peccare. et contempnere dicitur. vnde quia
dicit dignitas delinquentis aggrauat peccatum. melius diceretur
aggrauat peccantem. quia presumitur quod plus con
tempnit. vnde nomine presumptionis tantum et maior penitentia il
li imponitur. quod etiam necesse est sciam illi. posset tamen esse.
quod plus contempneret aliquis rusticus quam magnus prelatus.
unde ouidius. peccatis adulterio turpis adulter obest. et sic
intellige penitentiam secundum. in pecuniaria pena. plus pu
niuntur maiores quam minores. nobiles quam ignobiles. In
pena corporali sepe puniuntur minores. et pociter mino
ribus. xxx. di. ante omnia. et sic intelliguntur etiam. absol
uendi. de facto ad cautelam. sic. xxii. q. iiii. inter cetera.
cum iuramentum non sit uinculum iniquitatis. ut j. v.
penitentia. vnde anni. xxii. q. iiii. quod sacramenta. v.

Sicut ex litteris. t. dis. agnouimus. R. prior
monasterii tui iracundie calore suc
census sub iuramento firmauit quod in claustro eiusdem
monasterii quo se innodo professionis astrinxerat
non esset ulterius cum. G. monacho moraturus.
et j. R. quod non licuit monacho supradicto teme
rarium iuramentum facere. maxime cum fidem
professionis frangeret. et stabilitatis sue propo
situm euacuaret. ideoque circa eum tua sollici
tudo prouideat quod talem ei penitentiam iniungat ut a
liis cunctis exemplum eius deterreantur talia attemptare
mereatur. Ipse uero in claustro quod licite ab
iurare non potuit. cum stabilitate propria
suam penitentiam expleat. Clemens. iii.

Sicut ex litteris. et j. moraturus. sic uero se deuouit.
ibi debet manere. xvi. q. i. cum uere. et ideo male iura
uit. temerarium. sine necessitati sine licentia superioris.
xii. q. i. non dicatis. xx. q. iiii. monachus. et s. de
iure patron. c. i. infra. et s. de postulando ex parte et
xvi. q. i. monachi. i. a. et dicitur. non debet abiurare contra
sine licentia superioris. s. de renunt. admonet. et j. de
reg. l. ii. frangeret seruando iuramentum. penitentiam. quod
pena unius debet esse metus alterius. ii. q. vii. quia preest.
c. ad. l. iulie. l. i. et ff. de penis. l. capitalium. §. fa
mosos. et s. de transact. c. i. infra. penitentiam. de illi
cito et temerario iuramento penitentia debet imponi. s. e. pe. et
contra ... iuramenti salubriter ueniendum est. xiii. di. c. i.
et ii. et xxii. q. iiii. quod pro totum.

Veritatis amica simplicitatis et j. R. ut
heredes tui cum uobis uel aliorum succes
sorum nostrorum iurauerint alii in mine iurare com
pellantur catholicis tamen successoribus nostris qui
pro tempore fuerint. et domui et fidelitatis puritate
tem nichominus ac si iurassent omni tempore
teneantur absque tergiuersatione aliqua fide
liter obseruare. Clemens. iii.

Veritatis et j. clemens. iii. papa indulsit. v. regi
sycilie. ut ipse non teneretur sibi prestare iuramen
tum fidelitatis pro regno sycilie. ita tamen quod hoc non fieret
in successoribus suis preiudicium. quoniam heredes i
sui et successoribus suis fidelitatem facere tenerent
cum ista indulgentia. quod mota fuit in presentia regis.
heredum singuli heredes regis singulis successoribus cle
mentis prestare debent fidelitatem. duo cardinales

[illegible] ... iuramentum monachi claustri ... [illegible]
... [illegible]
[illegible] ... qui iurauit prelato et succes
soribus suis ... [illegible]

qui erant in legatione apostolice sedis. illam indulgentiam sic sunt interpretati quod heredes in prius regis tenebantur iurare fidelitatem domino pape clementi et successoribus suis. quo prestito alii postmodum iurare minime compellerentur. consultius fuit secundum illam interpretationem. et ideo facit quod non uult recedere ab illa interpretatione. ut heredes sui postquam sic iurauerint successoribus iurare non compellantur. tamen ita tenentur eis seruare fidelitatem ac si iurassent hanc formam. innocentius. s. e. ego. et colligitur ex antiqua decretali. Simplicitas. fides. ii. irritatis. de uoto ad minuenda non reuenit. C. si ut. se. ab heredibus abstineri. l. i. sic ergo emendatur simplicitas. s. de summa trinitate. c. i. in prin. et iii. q. ix. puta. et s. de iudic. pastoralis. compellantur. sed certe uiri. uterius ecclesiarum successores tenentur professionem facere. ii. annum. xii. q. ii. sepe longinquitatem. et feudatarii inuestituram petere debent a domino. i. annum. ut in constitutione frederici. de feudis. C. preterea. potest dici quod hi sunt speciales in indulgentia. uel dicas unus quod iurare successoribus potest si uult. sed non debent compelli. si iurauit sub hac forma. Ego iuro fidelitatem et successoribus tuis catholicis. ex quo semel iuratum est non debet amplius iurare sub hac forma. quia istud iuramentum perpetuum est quo ad illum qui iurauit. et ita tenetur successoribus. sicut illi cui iurauit. ac si iurasset. et ita iuramentum non est de substantia fidelitatis. extra. si uenerit. ex. puniuntur ac si iurasset uassallus. B.

Uerum in ea questione quam primo loco ponitur an a sacramento iniuncto absoluantur. cum illud inuiti puta. et de rebus seruandis fecerunt nichil aliud arbitrium cuiquam quam antecessores uiri. do. pon. arbitrati fuisse noscuntur qui tales a iuramento necessitatibus absoluunt. certum ut agatur consultius et auferatur materia peierandi. si eis ita expresse dicatur ut iuramenta non seruent. sed si non ea attenderint non ob hoc sunt tanquam pro mortali crimine puniendi. Innoc. iii. B. et G. ciuibus uenetis.

Uerum et. i. absoluantur. i. absolutione indigeant. an ipso iure sit absolutum. iniuncti. pro talem. C. metum qui possit cadere in constantem uirum. s. quod metus causa ad audiam. et. ff. quod metus causa. metum autem. et si sponte iurassent. ut per quamuis metu. non quod absolueretur a iuramento. immo illud licet inuenit seruare. s. de restit. spol. accepta. et c. sollicite. et ff. quod metus causa. metum autem. quia certe uanum metum non audiendum. ac. antecessores. sed zacharias. quod. et urbanus. xv. q. vi. al. uos scelere iuratos. et alex. s. e. si uero absoluunt. quidam exposuerunt de facto. quia ipso iure non tenebantur. si iusto metu iurauerunt. nos uero pro parte intelligimus ut dictum est. s. e. si uero. et s. quod metus causa. alias. non seruent. i. quod ad ea obseruanda non sint astricti. quia tenentur illa seruare dummodo sine interitu salutis eterne. s. e. si uero. Veniens. ii. si illa non seruant. non sunt puniendi. tanquam pro dicto primo. ita metus culpam attenuat. si iuramentum seruant tanquam pro mortali. ar. est hic quod iuramentum

incerte extortum parum obligat. s. quod metus causa. plane. et causa alias. ubi plene de hoc. et s. de restit. spol. sollicite. et de hoc dictum. s. e. si uero.

Ueniens ad presentiam nostram. nobis proposuit quod olim cum quidam indigene altematis ciuitatem inferre dicerentur. propter quod cum graues inimicitias incurrisset. quidam qui partis utriusque amatores extiterant. suggesserunt predicto. A. ut in satisfactionem iniuriarum. nobis iurarent obedire mandato. atque id non credens se tale quid commisisse propter quod grauis ei aliquid deberet imponi iuramentum illud sub tali confidentia prestitisset. ipsi sub iuramenti debito precepimus ut nunquam ciuitatem ducis intraret. cum omnes pro eodem ipsius generaliter ad curiam uocarentur. et. i. Cum quidem. A. cum dicti ducis est consiliarius et miles eius. quorum est aduocatus. ex premisso tenetur ad eum nequaquam talibus iurauisset. si mandat illud contrarium superpresentibus. fraternitati uestre patriarche gradensi. mandasse. ut si mandatum priori iuramento licite facto repugnet ipsum auctoritate. ii. decernerent non seruandum. Idem magistro appollinari.

Ueniens et. i. mandato. ut domino. s. sic sunt expaudiendus. s. de elec. causam que. et s. de re. pre. cum ad eo. et ff. de opis non. siluerius. i. e. quintauall. in quem cum sine arbitrio stando est. ff. de arbi. l. iii. et l. diem. C. stando. dimitti uoluit absit. C. de arbi. l. iii. et ff. de arbi. ssp distinguemus. C. cum quando et istud mandatum. C. illud. quia ergo si statur huic mandato secundo. isti non fuerint arbitri. sed fuerint arbitratores. seu amicabiles compositores. ut boni uiri. ut si mali arbitrentur. seu inique componant. eorum dictum reducendum est ad arbitrium boni uiri. ff. pro socio. si societatem. precauisset. ar. iuramenta secundum intentionem iurantis fore interpretanda. xxii. q. v. humane aures. et ar. contra. xxii. q. v. quacumque arte. et c. ex. de hoc dicto. i. de sponsa. ex tenore. si aliquid potuit ei preperere ut crederet bonis. uel ut ei daret bona sua. non quia iuramentum non extendit ad illa de quibus non est cogitatum. i. e. quintauall. et i. de decimis. ex multiplici. ar. et s. de rest. spol. audita. xxii. q. ii. nequis arbitretur. ff. de transact. est a ligant. ff. de pignoribus ob. ff. de peculio. quod peculium. et C. quod res pig. ob. pos. l. i. et quasi non intelligendum fuit iuramentum. ut dictum est in prima notula. ff. de se. uir. sicut. ff. de ritu nupt. postquam. sicut et liberata si iurauit non nubere. al. de illicitis. nupt. intelligendum est. ff. de iure. patro. adigere. C. uel. repugnet. et ita uir quod si mandatum non repugnet priori iuramento. iuramentum sit seruandum. cum possit seruari sine interitu salutis eterne. s. e. si uero. quod uerum esset. tamen si enormem lesionem in rebus temporalibus pateretur obtinebit relaxationem iuramenti. s. quod metus causa. albanus. et. xxii. q. iiii. Cum uberatum. ultra medium. ff. quinetiam. ergo. et c.

Breui resecatus est questione. utrum ille qui iurauit alicuius ecclesiam seruare ac pro posse defendere iuramento tenetur si necessitate

imminente super h' sub iuramenti debito requisitus duxerit appellandum, periurii reatum incurrat. R. q. in hoc articulo appellantem a periurio tal. ap. non excusat. Immo si difficultas excusat propter quam requisitus esse non possit subuenire culpa periurii potius incurretur. Idem illustri regi Aragonie.

Graui leuitatis. i. difficultas. et ita difficultas excusat a periurio. ut. s. e. ego. n. sic et necessitas. s. e. q. relatum. ff. qui satisdare cogunt. l. ult. ar. et ff. de operis libertorum. si libertus. et ff. quarum rerum actio non datur. l. i. § q. honeranda. sed non excusat a pena conuentionali. ff. de v. ob. continuus actus. § illud quoque. requisitus. sed in quid tenetur etiam iurare non requisitus. uidetur quod sic. xxij. di. si inimicus. ar. C. ff. quorum legatorum. l. i. § i. et ar. huius lre. si uero ecclesia non seruauit ei fidem in suis necessitatibus. nec ipse tenetur iuuare ipsam. xv. ij. q. v. de forma. s. e. peruenit. uel si ecclesia subtraxit ei salarium suum consuetum. ff. locati. conducti. § inter locatorem. uel si remordet eum conscientia quod habet malam causam. xi. q. iij. ne quis dicens. nam et tunc aduocatus non tenetur iuuare clientulum suum. C. de iudic. rem non nouam. sed ipse tenetur sequi ecclesiam suam. ecclesia tamen habebit eum pro periuro. s. de test. spol. litteras. et. i. de sen. excom. inquisitioni.

Quanto personam tuam. et i. Quidam consiliarij tui immo potius deceptores tuum animum induxerunt. ut iurares irrequisito assensu populi usque ad certum tempus tui conseruare monetam. que tamen circa mortem eius fuerat legitimo pondere defraudata. cum autem sit adeo diminuta et minoris ualoris effecta quod grauis propter hoc scandalum in populo generatur. tu quod egeras indiscrete. discrete cupiens reuocare. ac necessitati populi satisfacere. ab obseruatione iuramenti predicti postulasti a nobis suppliciter absolui. super quo diligens indagator potuisses facile intueri. quod non tam est ei absolutio necessaria. quam interpretatio requirenda. quoniam cum iuramentum fecisti. monetam aut falsam esse aut legittimam esse credebas. si falsam iuramentum fuisset illicitum et nullatenus obseruandum. et pro eo tibi esset penitentia iniungenda. cum iuramentum non ut esset iniquitatis uinculum fuit institutum. Si uero legittimam esse credebas iuramentum licitum fuit. et usque quaque seruandum. et ut irreprehensibiliter obseruetur consulimus. quatenus ut reprobata moneta que a legittimo pondere fuerat defraudata. alia sub nomine patris tui cudatur moneta. quam ad legittimum pondus reducas secundum statum quem tempore patris tui habuit meliorem. ita quod antiqua moneta que ab illo statu non falsata fuerat cum ea pariter expendatur. per quod et dispendium poterit euitari. et iuramentum seruari. Semper tamen

si monetam tempore in prestatione iuramenti credebas a legittimo pondere diminutam. et tua super hoc conscientia te remordet. tuum humiliter confitere peccatum. et satisfactionem iniunctam tibi pro illicito iuramento studeas adimplere. Idem iudicibus et populo turritano.

Quanto. et i. defraudata. Qui enim falsat monetam principis exuritur. C. de fal. moneta. l. ij. qui autem falsat monetam ciuitatis punitur capite. C. e. l. i. sed ille qui nummos radit uel tingit. si liber est datur ad bestias. si seruus ultimo supplicio punitur. ff. ad l. cor. de fal. quicumque. et sunt hec tria crimina. quibus tenetur ad accusationem h' cum his [alias: criminis et cum aliis pene] et quod condempnatus non appellat. et quod punitur ille in cuius domo falsa moneta cudit sed illud ignoret. C. de fal. mo. l. i. b. absolui. absoluere potest papa quemlibet a facto ex iusta causa. puta propter scandalum intollerabile. uel si malum exprogetur in multos. caue tamen discretoris procedentes. h. tamen negauerunt et omnia iura que dicunt uel innuunt papam posse absoluere a facto intelligebat de illicito. quia in hiis que sunt de iure naturali ut in uoto et iuramento papa non dispensat. ar. ad hanc oppinionem. i. e. t. et si ipse qui dicitur. redde domino iuramenta tua. quoniam similem interpretationem recipit. i. e. petitio. et. i. de uoto. magne. qui dicit uouete et reddite. et. i. de statu regul. cum ad monasterium in fine. alii dicebant. t. dicere quod ex causa iusta potest quod sed absoluere. xv. q. vi. auctoritatem. et dispensare potest in uoto. et illud commutare in aliud quod magis deo acceptum. i. de uoto. magne. et c. i. et c. quod super hiis. et c. ex multa. et in iuramento ex eisdem causis potest dispensare. qui uero aliquis uouet uel iurat et illa licite et honeste seruari possunt. non subest causa papa illa commutare non potest et sic intelligebat. h. et in h' alii discordant et sic intelligunt illa uerba uouete et reddite domino iuramenta uestra. et est ar. ad predictam. xv. q. i. § ult. § ipsi namque et c. et ff. de uul. et pupillari. ex facto. hic uero non fuit necessaria absolutio. sed interpretatio. secundum quod sequitur in littera et secundum interpretationem debet seruari. quod fuit legittimum iuramentum. Iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera. nomine patris. h' ideo quia in forma iuramenti hoc fuit expressum. sed nomine continetur inscriptio monete. immo uidetur quod rex ipse falsarius esset. ff. ad l. cor. de falsis. falsi nominis. et. i. de hiis que fi. a ma. p. ca. con. ca. quanto. in moneta enim tria exiguntur. quantitas potestas materie et publica forma. ff. de contrahen. emp. l. i. Ideo. quod non semper inscriptioni monete fides adhibetur. sicut nec inscriptioni sepulcri. C. de relig. et sumpt. fun. l. monumentorum. immo pictura est quasi largam habet licentiam. sicut est. quidlibet audendi. fas fuit pictoribus atque poetis. nouitates inuenire. sed sic ar. c. xxiiij. q. ij. sane. in prin. uo. et si fur ex auro uel argento monetam publicam falsam faciat illo punito pecunia in thesauro publico conseruatur. i. q. ij. quod quidam circa medium. Seru. si. n. aliquam furti. et c. satisfactionem. pro temerario iuramento imponitur penitentia. trium annorum. xxij. q. iiij. qui sacramento. sed pro directo periurio imponitur penitentia. vij. annorum. vi. q. i. quicumque. et. xxij. q. i. c. ult. Immo qui sciens periurat infamis est secundum eum. ut. vi.

Seruari. et sic si non possit tamen eam expresse seruari: tamen seruatur in illa que non fuerat defraudata. et est ar. ad quintam potentiam et solutam. i. de spon. ex litteris. ij. in glo. ibi erant.

q. i. infames et qui contra transactionem iuratam venerit
venit infamis est. C. de transact. si quis maior.

Venientes ad apostolicam sedem consules nostros con-
tra hiis que ad nos de vobis sepius referun-
tur et amonere curavimus et aliquantulum
aspere convenire, cum appellationem interpositam ad sedem
apostolicam teneamini humiliter et devote deferre. Cum
et leges in scolares post sententiam tenentur et appel-
lationis non denegent, aggravatis vos sen-
tentias apostolica suspensas executioni mandasse.
Verum hiidem consules vobis excusare cura-
tiunt quod cum aliqui vestrum vocantur ad of-
ficium consultatoris firmant proprio sacra-
mento quod secundum mutuis et plegiariis secundum iure ci-
vitatis consuetudinem iudicabunt et infra
xxviii. dies quod iudicaverint exequentur. Unde
sacro tali iuramento vos non posse super hiis ap-
pellationibus deferre dicebant. Quia vero non minus
iudices secundum leges quam consules vestri secundum consue-
tudinem civitatis vestre iudicare iurarunt
et ideo sicut iudices contra leges sic et consules vestri
contra consuetudinem possent subditos aggravare.
Mandamus quatenus appellationi ad nos interpositis deferatis. Cum pre-
dictum iuramentum vos excusare non possit
in quo debet intelligi iuris superioris exceptum.
Cum ergo postquam .S. lator presentium ad se-
dem apostolicam a sententia .G. iudicis appellavit sententiam
ipsam duxeritis executioni mandandam. In
possessionem rerum de quibus agebatur
appellantis adversarium inducentes. Volu-
mus et mandamus ut possessionem ipsam res-
tituatis eidem. Alioquin noveritis nos episcopo
veronensi mandasse ut vos ad id etc. con-
pellat. Idem episcopo pisano.

Venientes et infra leges. ii. q. vi. anthoritate c. non ita.
plegiariis i. fideiussoribus vulgare est illius terre. In
dicare iurarunt. In aut. de iud. § quia vero. C. de iu-
dic. rem non novam et iii. q. vii. iudicet. contra consuetu-
dine. licite quod iudicatur secundum consuetudinem loci. s.
de eo qui mit. in pos. causa rei servande. cum venisset.
quia consuetudo preiudicat iuri. s. de consuet. c. ult.
ad nos interpositis. ista civitas ender… erat sub-
domino papa quo ad temporalem iurisdictionem et ideo te-
nent appellationes ad papam ferre. ar. ii. q. de app. si du-
bus. add. ii. Unde pone aliquis est receptus in canoni-
cum et infra iurat se servare laudabilem consu-
etudinem ecclesie sue et talis est consuetudo in ecclesia quod qui
in hac prebendam debet reside per vi. menses, si aliquando fa-
ciat quod iuravit accedit ad sedem apostolicam et suppli-
cat domino pape quod ipsum absolvat. quod verum est iste
sit periurus et videtur quod non ar. istius lex quia cum iura-
vit debuit intelligi nisi dominus papa ei remitteret iuramen-
tum sed probo quod sit periurus. C. de transact. si quis
maior. s. dicit quod aliquis venerit contra iuramentum tribus
modis. videlicet impetrando iudicium supplicando
quod permisit non faciendo. Unde videtur quod iste sit periurus
supplicando domino pape ut ipsum absolvat sed si peti-
tione non premissa papa ipsum absolvisset esset

periurus. superioris nota quod in omni iuramento excipit auctoritas
maioris ut hic patet et infra e. c. ante et s. de elect. c. post. Cassatum
et ar. a contrario sensu et ff. ad munic. imperatoris et in con-
stitutione frederici de feudis § ult. et est canonicum.
in e. ad nostram et s. e. tua. jo. exceptum. sed nunc posset
secundum hoc condere legem municipalem contra ius commune. dico posse
condere legem contra ius commune quod tamen non sit in preiudici-
um alterius ut hic et s. de constitutionibus quod in ecclesiis spe-
cialibus tamen non condendo legem ubi possunt litigantes re-
nuntiare appellationi. C. de tempo. app. l. illud § ult.
mandandam. quod fieri non debuit. cum quia beneficio appel-
lationis extinguitur prima sententia. ff. ad turpill. l. i. §
ult. cum quia interposita appellatione nichil innovari debet.
ii. q. vi. appellatione et ff. nichil innovari appellatione pen. l.
una. et h. ipsam appellatum fuit a sententia diffinitiva
et appellatione pendente fuit mandatum executioni. iudex appellatus debet re-
vocare in irritum quicquid factum est post appellationem et ante
quam cognoscatur an appellatio sit iusta vel iniusta. sed se-
cus est cum appellatur a gravamine. prius debet cog-
nosci de meritis appellationis quam revocari quod factum est post appellationem.
s. de of. del. c. i. infra. quia ibi dicit si est ita revocato et c.
iudex ordinarius non potest exequi suam sententiam ex
quo altera pars appellavit sed iudex delegatus potest non ob-
stante appellatione alterius. s. proximus s. de of. del. secundum eo. infra et c. pa-
storalis § preterea. certe iste due ultime concordantie con-
trarium dicunt. Restituatis. ar. contra ff. de app. cum ex causa.
ubi expectatur talis restitutio usque in eventum confir-
mationis vel cassationis sententie. Solutio. non est contrarium
quia non dicit ibi quod ita debeat expectari sed in recitatur factum
prius attingi. Unde patet quod pendente appellatione executio non
debet fieri et si fiat immitto possessore restitui debet ei in prestatione
statum antequam appellationis causa examinetur. ar. s. de
of. del. pastoralis § preterea et est hoc notabile.

Ad nostram noveritis audientiam pervenisse
quod cum .A. et .G. Petro non modicas usu-
ras exsolvissent iuramento firmarunt quod
nec ipse nec patruum predictas usuras repe-
terent vel apud ecclesiasticum iudicem super hiis sol-
arem secundum hiis deponerent questionem. Cumque creditor
conderet testamentum suis precepit here-
dibus ut omnibus qui prerent se dedisse u-
suras eidem in pace ei restituere curarent. Unde
cum predicti .I. et .G. usuras repetere non attemp-
tent propter suum iuramentum et heredes predicti
propter eas negligant satisfacere de usuris. mandamus
quatenus sub pena excommunicationis publice in ecclesia proponi
facias. vel proponas ut qui secundum hoc noverint ve-
ritatem perdant ad testimonium perferendum.
et si predictam testium vel alia documenta tibi con-
stiterit de premissis. heredes illius ut usuras quas
a predictis pater eorum accepit restituant mo-
neas. etc. cen. compellas. Item neapolitano ar-
chiepiscopo.

Ad nostram et infra pervenisse. non dicit per quem vel a quo.
repeterent. si iuravit non repetere dimittet illud ecclesie.
quid si iuravit non dimittat. solutio. iuramentum fuit
illicitum et ideo non servandum cum quibus ad hoc teneatur.
i. de cogn. spir. tua nos et i. de decret. cum ex in iuncto.

¶ Ad nostram. Sed episcopus debet afficiat iudicando subvenire ei qui prestitit
iuramentum usuras repetere non pr

¶ Venientes. Iudices qui iurarunt sententias exequi infra
certum tempus appellationibus interpositis ab ipsis ad sedem
apostolicam deferre debent non obstante quod iuramento

z. j. e. q. adm. insi. z. ij. q. i. si peccauerit. sz si iuram
soluere nec repetere nec recipere illud demittet ecce. ut
dictum est. s. i. omnibus qui prauenio. s. u. iuramentum i.
illud remissum esse extendo. i. uelis interpretari h. u.
bir repetent. ut illi de iure petere non possunt. q. iu
rauit non repetere. sz tamen largius interpretabimur. ul
timas uoluntates. j. de don. cum dilc. ff. de tritico
ui no. z oleo legato. l. iij. sic g. iure legati. possunt
isti repetere usuras. q. ex noua causa superueniente. si. n.
aliquis abiurat beneficium. postea pot ipsum repetere ex no
ua causa superueniente. s. de renunc. cum int. p. z. ff.
de success. edic. l. i. §. q. dixi. ar. §. sz uidendum. z. ff.
sz uidendo. z. ar. s. q. metus causa. ad audiam. sed cui
aliquod iuro soluere, solutum possum repetere. s. e. debitores.
non. n. e. cogitandum de nouo iure. ff. de transact.
cum aquiliana. si uero iure nouum non est in acquisitum
possum agere ut remittatur iuramentum. s. e. c. i. z p.
agendo est ut iuramentum remittat. z tunc potest se
cure repetere. b. ad testim. non testim si lite non est.
sz h. io atingit. quia tunc procedetur in modum inqui
sitionis siue denuntiationis. ut pz p prim. o. ul. z. p. h.
uoluit extra ordinem procedi. z sine accusatore per
denuntiationem. sed quia ad ecclesiam. l. ad episcopum spectat
executio uoluntates defunctorum. j. de testis. si heredes.
z. c. pst. z. C. de epis. z cle. nulli. z. l. si quis ad de
clinandum. z. ff. de pet. heredi. si hereditas. §. ult. z
sic seruant isti iuramentum suum hac uia. io. aliud
est per inquisitionem. s. de testibus. co. preterea.

Ad nostram noueris audientiam peruenisse, quod
a te quasi per extorsionem tale fuit pre
stitum iuramentum, quod in omni causa deberes or
dinem iudiciarium obseruare, cum quidam secundum
·iij· q. i. de manifesta ·i· notoria.
traditiones canonicas manifesta accusatione
non indigent, nec in eis est ordo iudiciarius
obseruandus, qui debet in aliis obseruari. Nos
tamen, quod sub premisso tenore iurasti, habentes in
mente, ut propterea uenires contra canonicas sanctio
nes, alioquin non iuramentum sed periurium po
tius extitisset, nec aliqua occasione seruandum, nos
iuramentum tuum benignius interpretari uo
lentes ita, quod consonet canonicis institutis,
f. t. auct. p. intimamus, quod in manifestis et
notoriis ratione iuramenti prestiti non cre
dimus te teneri seruare subtilitatem ordinis iu
diciarii, quamuis in hiis non seruari per
omnia ipsa iuris ratio postulat et requirit. Verum in
debitur subtiliter intuenti de ordine iudi
ciorum procedere ut in premissis non per omnia or
do iudiciarius obseruetur. Quamquam et si
a proprio tamen in uulgari recte possit intelligi
quod iurasti, ut in omnibus causis ordinem
iudiciarium obseruares in illis uidelicet in qui
bus est ordo iudiciarius obseruandus. Sic ergo fa
ciens et iuramenti tenorem seruabis et institu
ta canonica non omittes. Idem iudici Ka
ralitano.

Ad nostram et j. per extorsionem. Verum uidebatur non
in obseruandus. ex toto. ar. contra dz. ij. q. i. deus

Ad nostram. Iudex qui iurauit iudiciarium ordinem
seruare in omnibus causis eundem in notoriis iu
diciarii ordinis subtilitatem seruare non tenetur.

omnipotens. z sententia fertur. j. de diuort. porro. z. j. de app.
cum sit romana in fi. z h. uera sunt in presentia. i. quia
sunt notoria z iudici z aliis. si uero non sunt notoria
in tunc presentia sunt tamen notoria in alia. ubi sunt incno
toria z iudex nescit. tunc pot duobus modis procedere. s.
ordine iudiciario ac si esset occultum. ar. s. de elc. bone.
i. z. xxiiij. q. i. pudenda. z. ij. q. i. dz. l cognoscere an
sit notorium z facta sibi fide sunt h. cetum cum crimen
esset notorium z in similibus iudex hz duas uias. pot.
n. suspendere infamatum usque ad purgationem. ij. q. u. presb.
ul. inquisitionem facere ex officio suo. ij. q. u. dz. omnipo
tens. in nite. ar. iuramenta z promissa non extendi. n.
ad ea de quibus cogitatum est. ar. xxij. ne quis. ff. de
transact. cum aquiliana. z ff. de pact. tres fratres. sz p i
tuum. s. e. tua. z. j. de hiis que fi. a maio. p. ca. c. i. z.
j. e. sic benignius. sic s. de testibus. cum tu. nam promp
tum est leges legibus concordare. C. de in offi. do. l.
una. non seruari. iuxta illud. Est in amore modus non
nimis esse modus. postulat. j. de. §. sig. cum oli. j. de
usuris. cum in tua. j. de cohi. cle. z in. ura. di. cit.
Requirit. sz nonne ordo iudiciarius pot seruari cir
ca in notoriis. ar. q. sic. s. de elc. bone. quia z aug.
probat id quod notorium est sed etiam non esse nullam.
xxiiij. q. i. pudenda in fi. z ita uidetur licitum factum
tum. ut in notoriis seruetur. sz certe h. iurare quod in
omni notorio seruetur ordo iuris est illicitum. z nisi me le
deretur ius actoris cui ei incumbere honus probadi.
z disciplina iudicial. lederetur si iudex non posset
punire nisi prius probaretur. sz h. sunt non dz. quia mille
sunt uandiores probationes quam per euidentiam facti. i.
illa dec. bone. fortius sunt obseruandum ad cautelam.
ut i dz. l. forsitan. non erat notorium iudici laici. i.
illis uidelicet. ar. Verum generale non esse generaliter intelli
gendum. ut i. q. i. iudices. item omnia bona damasci.
z. ff. de seruit. sicut. z. ff. de pig. obligatione. de. co.
di. ij. reua. C. de operibus totius mundi. circa. si. ar.
cetera. xix. di. si romanorum. xxi. q. i. q. si domine. z.
i. q. i. sunt non nulli. z. j. de priuil. quia circa. z. s. de
maio. z o. de. cum sollite obseruandum. h. est. ar. ad
illam questionem que queritur. pone aliquis iurat quod de
certo non cognoscet concubinam suam. tamen post. eam in
ducere in uxorem. nunquid pot non obstante iuramento
dicas quod sic. quia intelligitur iurasse de fornicario coitu.
z non de licito z debito. Vnde pot cum ea contrahere
non obstante iuramento.

Cum te credimus discretione uigere ut in
telligas per te ipsum quod honus non dimi
tittur, cum aliquam in prudente solent, quod aliis
ex debito est prestandum. Sane cum archiepis
copus turritanus a te nomine nostro iuramentum fi
delitatis sicut a nobis mandatum acceperat, exegis
set illud exhibere in eius manibus distulisti, a
serens quod pisano archiepiscopo saluo apostolicae sedis honore
re tuum prestitas iuramentum. Cum ergo nobis et ec
clesie fidelitatem facere tenearis, si prestitum
iuramentum ei quod a te nobis tanquam debitum est
prestandum detrimentum reputes, illud illicitum iudica
bis et illicito non obstante quod licite. Immo

Cum te. Qui iurat cui non debuit ei cui debuit
iurare compellitur.

ex debito petatur ex hiis verbis: vel si promittum pstando iuramentum non exigitur. illud tamen difficultate prestabis. Idem a latino episcopo.

Cum te etc. i. augetur. cum grauius solui potest uo creditori. quod alteri est solutum. et tamen non liberatur a debito. ff. de constit. pecu. si uo mihi. ff. de sol. si uo procuratori. § i. et j. de procuratio. sic dignum. § eos i ins. quod alii. sic ff. de cond. inde in summa. infi. vel si alii soluens quod alii deberes. non liberabis. et ille furtum committit. ff. de furtis. sic. § i. ii. ille ratum habet. ff. e. si uendi ro. § sitius. vii pz quod plus peccat cum periurio spolia cum sotio quam si non periurio. xx ii. q. iii. si ad papam. jo. et expone quod dicit alii tamen § et sic non obstat quod soluitur. vim ex pluribus creditoribus in solidum quando debeatur. ff. de duobus reis. § si. l. iii. archiepiscopo de hac materia tractatur. j. de procurat. si diligenti. prouintum. pysano archiepiscopo. cum uim. cum si uinum creditorum est bonum. reliquum c matum. § iii. q. i. sciend. et xxvi. di. tos pristinum. lau illud. c. quod pstitutum archiepiscopo.

Quinta uallis nobis intimauit quod post offensa quam filie in pluribus aliis mulieribus irrogauant. quod eorum mandato pateret prestitit iuramentum. quod tale illi sub debito iuramenti dedere mandatum. quod si quando filii et uxor eius aliquod factum et uerbum contumeliosum uel mulieribus obiecerint. id et filios exheredaret et a se propriam remoueret uxorem. Quo circa quia cum licitum fuit iuramentum. sed mandatum illicitum predicatis mulieribus ut ueniret mandatum illud in irrigas. Alioquin cum ad mandati obseruationem est illi demnitiis non teni. Idem archiepiscopo Tach.

Quinta uallis etc. j. iuramentum. quod cum modo fuit intelligendum. ff. de seruis lib. et s. c. ueniens § de h. exheredare. ad hunc casum iuramentum non extenderetur. nec debuit extendi. ar. s. e. quinto et metus. in c. ueniens. xxii. q. iiii. vniuscuiusque et ff. de opis libertorum. si libertus. ff. de fideic. cum libertatibus. eius. sancilla. § soror et. ff. de manumis. l. iiii. infi. ii in certis casibus qui continentur in autem. vt cum de app. cog. § cas. coll. viii. et ita fuit turpe mandatum. ff. contra preceptum domini. fuit h mandatum. vt uxor separetur a uiro. xxviii. q. i. ydolatria. xxxiii. q. ii. quos deus. Cause uero propter quas pater potest exheredare filium sunt tres. prima si filius parentibus manus iniecerit. si grauem iniuriam eis fecerit. si eos criminaliter accusauit de causa que non sit aduersus principem. vel rem publicam. si cum maleficis usatur. si maleficiis efficiatur. si uite parentum fuit insidiatus. si uxori vel concubine eius se miscuit. si a dilapidatione filii graue dispendium parentes sustinuerint. si pro persona vel debito eius in carcere positum fideiubere noluit. hoc tamen quod de fideiussione dicitur ad filios masculos tantum pertinet. si prohibuit eos facere testamentum. si contra uoluntatem patrum inter arenarios vel mimos perseuerauit. cum pater non fuit illius professionis. si filia uitam luxuriosam egerit.

Quinta uallis [illegible] mandato quod pater in [illegible] non [illegible] uxori [illegible] vel filios exheredet

cum parentes uellent eam pro posse dotare. si neglexerunt eam maritare. vsque ad xxv annos. si parentibus furiosis debitam curam non impenderint. si parentem captiuum de carcere reducere neglexerint. vt in totum hoc traditur in autentica. ut cum de app. cog. § causas. et ita fuit turpe mandatum. id est contra preceptum domini fuit. ut uxores separentur a uiro. xxxiii. q. ii. c. sed

Tua nos duxit etc. cassilendos quid tibi sit uel sit hoc faciendum. quod. b. et a. uxor eius ad inuicem prestiterunt se nunquam mutuo iurauerunt. Id uero repetit eam nec instante ea eamdem asserente. quod prius se faceret sarracenam quam rediret ad eum etc. j. Nos igitur etc. sentes. quod utrumque ad continentiam seruandam moneas et inducas. quam si promittere uoluerint et seruare utrumque dimittas seu alio commorari. Alioquin si uir uoluit continere. tu illam ut reuertatur ad ipsum et tanquam uxor cum uiro moretur per excommunicationem a p. te. compellas. cum et temerarium fuit hoc iuramentum et adulterium fecit utrique commissum. Idem tamen eum archiepiscopo.

Tua nos etc. j. prestiterunt. temerarium fuit hoc iuramentum et ideo non fuit obligatorium. xxii. q. iiii. inter cetera. et c. de nupt. autentica. quod eis promittitur et dicitur quidam pena ponenda tanquam pro penali ar. s. e. cum et xxv. di. § criminis. Immo ad minus unius anni pena imponitur pro temerario iuramento. xxii. q. iiii. qui sacramento et commorari. non tamen in seculo. vt quidam dicunt. ar. j. de conuersi. cum ad apostolicam. sed uir quod in seculo. xxiii. q. v. quod deo pecunia. sed si alter uel ter intrare monasterium tenet locum quod ipsi dicunt. sed quid si iurauerint quod nunquam diuiterent ab inuicem nec quid est seruandum tale iuramentum. tamen posset seruari sine interitu salutis eterne. non uir quod nec penali stipulatio teneretur. vt si culpa alterius diuortium factum fuerit. dabit centum. ff. de v. obl. si stipulatio facta fuerit. tamen libera debent esse matrimonia in contrahendo et ita in dissoluendo. C. de inutili stip. libera. et C. de nupt. l. iii. ii. ar. ff. de don. inter uirum et ux. ea que. et ff. de v. ob. titia. et j. de sponsal. gemma. Io. h. tamen de terminat. sed credo quod si uellet intrare religionem quod possent. quod non diminuunge iuramentum. cum in melius illud commutat. s. e. c. iii. et i. de uoto et uoti redempt. c. scripture. et iuramentum illud benignum est interpretandum. s. e. ad nostram. et c. quinto. reuertatur. hic dicitur quod post auditis debet redire ad uirum nec debet expectare superioris auctoritatem. vel utriusque. sic j. de regularibus. ueniens. j. de diuort. ligeriti. j. de adult. c. pl. et ult. et j. de except. cum ecclesie. et xxxii. q. vi. nichil. ff. de dispensatione. si ambo.

Quemadmodum si uir mihi iurauit quod quam contraxit cum illa quod eam semper pro legitima teneret uxore. propter fornicationem quam in mihi antea commisisset non possit illam dimittere. sed propter fornicationem quam postea commiserit eam dimittere possit. non obstante hoc iuramento. quam in eo tale erat subintelligendum aditum. Scilicet in legem coniugii. illa non

Quemadmodum [illegible]

[illegible]

demonicum [illegible]

peccaret. Ita si quis seducturum iuravit ali-
quam in uxorem, non potest ei fornicationem
opponere precedentem, sed consequentem, ut il-
lam non ducat in coniugem, quia in illo iu-
ramento talis sub conditio intelligitur: si vi-
delicet illa contra regulam desponsationis non
venerit. Alioquin si post huiusmodi iuramentum
publica meretrix fieret teneretur eam du-
cere in uxorem, quod est prorsus absurdum. Nam
si post contractum coniugium vir propter for-
nicationem licite potest uxorem a sua cohabita-
tione dimittere, longe fortius ante coniugium
celebratum propter eandem causam sponsus li-
cite potest in suam cohabitationem non admittere
sponsam, quia turpius eicitur quam non admit-
titur hospes, non obstante in alterutro casu vin-
culo iuramenti, quia quandam propter sub intel-
ligendam conditionem est tale, ut is qui iura-
vit ad id minime sine transgressione se possit
habere. Quia si post huiusmodi iuramentum mulier
fieret non solum leprosa sed et paralitica vel oc-
culos vel nasum amitteret sive quicquid ei turpi-
us eveniret, numquid vir eam teneretur ducere
in uxorem? Et pro certo ductam non possit dimittere.
Sed non ductam admittere teneretur: quam-
vis interdum attractum non dirimat, quod
impedit contrahendum. Illud autem iuramen-
tum est procul dubio temerarium. Si vir iu-
ret uxori quod eam super nullo crimine accu-
sabit, quia si mulier fieret infidelis et nollet co-
habitare viro absque contumelia creatoris vel ut
illum pertraheret ad infidelitatis errorem,
tunc in continenti deberet illam impetere apud
iudicem suum ut eam nisi penitus resipisceret
omnino dimitteret secundum canonicas sanctiones. Quia si ex-
presse iuravit quod eam super adulterio non impe-
teret, esset non servandum huiusmodi iuramentum: nam
scriptura testatur quod patronus est turpitudinis
qui celat crimen uxoris, et secundum doctrinam evan-
gelii si post tertiam correpta resipiscere nollet, di-
cendum esset ecclesie ut tamquam ethnica et
publicana deinde vitaretur, nec per hoc libera p-
teretur ei peccandi facultas propter impuni-
tatem peccati. Sed numquid non potest vir dimit-
tere uxori peccanti non solum septies sed etiam us-
que ad septuagesies septies secundum evangelicam
veritatem? Tutius ergo in hoc casu videtur ut propter
iurisiurandi religionem vir accusare de-
sistat uxorem ad divortium celebrandum,
quamquam eam denuntiare possit ad peni-
tentiam peragendam. Idem Albi. et capi-
tulo Castellani.

Quemadmodum et infra. Aliquis iuravit se aliquam duc-
turum in uxorem que post sponsalia fornicata est, queritur
an teneatur ipsam ducere in uxorem. Ad quod respondeo quod
admittere et dimittere nec accusare. ff. de adult.
si uxor. § si quis uxorem. et § ult. et C. ad l. iul. de
adult. Conditio sine. Nota quod per hunc sub intel-
ligunt conditiones in iuramentis, ut hic: si placet, pro. ut s.
e. referentes. Item hic: si deo placuit. xxii. q. ii. tractat et §. Item
qui firmiter. Item hic: si res in eodem statu permanserint. xxii. q.
ii. nequis et ff. de sol. cum quis. Item hic: si mihi servaverit fi-
dem. s. e. pervenit et ff. locati. quero. § inter locatorem. Item
honeste et possibiles ut hic dicitur. et i. e. sicut. Item hic: si mihi
numeraveris pecuniam. C. de non numerata pec. in dubita-
ti. Item hic: si nuptie fuerint secute. ff. de iur. dot. stipu-
lationem. Item hic: si non immoderatum quid precipit. s. e. veni-
ens. et e. quintavallis. et ff. de oper. libertorum. si libertus.
Item facultas sub intelligitur. s. e. breui. Item commoditas et
necessitas. ff. quarum rerum actio non datur. l. i. § quod honeste vero
de spiritualibus autem conditiones non sub intelliguntur si non ex-
primantur licet mente accipiantur. xxii. q. v. ult. et c. ult. in
fi. C. de condit. ob causam dati. repetendi. Vero lex exp-
rimit ad tacite agi inter contrahentes. quia tunc illud per ex-
presso habetur. ff. si certum petatur. quid. et ff. de con. ob turpem cau.
Et hic vera sunt in compromissoriis iuramentis. sed in asser-
toriis nulla conditio sub intelligitur. et de tali loquitur. xxii.
q. v. ult. e. v. ult. et C. de iur. dot. si mulier a viro. Sed num-
quid dicemus omne iuramentum conditionale si omnes premisse
conditiones sub intelliguntur? Certe non. ut ff. de cond. et de-
mon. conditiones que dicuntur conditiones que tacite insunt non
faciunt legata conditionalia. Io. Precedente. quia ex quo
semel pertinuit movere ipsius non potest postea reproba-
re. xxiii. q. v. Hortendum nisi ex superveniente causa ut s. de
eta. et quali. accepimus. et s. de off. del. in suimante. et.
iiii. q. iii. § Item sicuti testibus. Io. Fortius. nam cum damus
actorum multo fortius exceptionem. ff. de reg. iur. cui
datus. C. cui damus et ff. de sufficientibus. l. i. § plane. et s. e.
debitores. quia licet tamen alterum excipiendo. quia agendo
petere non possumus. ff. de neg. ge. l. iii. § pupillus.
et ff. de compensat. si cum filiofa. quinimmo quidam consequ-
imur agendo quod non sequimur excipiendo. s. e. debito-
res. et s. quia inter causam ad audiam. Item potest depositum
repeti sed non compensari. C. de compensat. l. ult. et i. de
deposito. bona fides. § i. Non admittere sponsam. nam
et sponsus sponsam potest accusare de adulterio quia ma-
trimonio iam initiato. ar. C. de adult. pro. et i. eam.
ff. de adult. miles. § quotiens. quia et iniuria ei facta
est. ff. de iniuriis. Item a. p. § sponsus. quia nec matrim-
nec spem matrimonii violare permissum est. ff. de adult.
si uxor. § divus. l. Turpius eicitur. deterior namque con-
ditio eius agnoscatur qui interruptam rem litem
deserit quam qui semel ceptam derelinquit in auth.
de litig. § omnibus infra et minus malum est uxorem dimit-
ti agnoscere quod post agnitam recedere. i. de apostatis.
quidam. In adulterio. i. in uxore dimissa et spon-
sa non admissa. Ad id minime. § ut eam recipiat. vel non
recipiat. Oculos vel nasum. sic patet quod iuramentum quidem
potest servari sine interitu salutis eterne et tamen non te-
netur illud servare. sed hoc ideo est quia honestas intel-
ligitur in hoc iuramento ut si res in eodem statu per-
manserit id est tacite agitur. xxii. q. ii. ne quis. ff.
de sol. cum quis. sed si iuramentum non possit servari sine
interitu salutis eterne vel si esset contra leges vel bonos
mores servari non debet. s. e. pervenit. et c. quintavallis. et ff.
del. i. si quis inquilinos. § ult. ff. del. ii. si quis

in pena. ff. de iure. patro. adigere. secus eet. si mi
lasetur in facultatibus. Sed quid si p uiolentiam opp
rimatur sponsa de futuro. vr. qd nichominus teneatur
cum ea contrahere. ar. xxxij. q. vi. reda. ff. de adult.
si uxor. § si plane. Sed non est uerum. xxvij. q. ij. rap
tor. et c. sequenti. et xxxij. q. v. finge. et c. ille famule.
et ita punitur sua culpa. teneatur. q. d. no. qd uerum est
in sponsa de futuro. j. de coniug. servorum. c. ult. sed spo
sam. vo de presenti. ducere tenetur. qr no reperitur casus
in iure in quo possit eam dimittere. j. de conuersi. coniu
gat. ex par. teneatur. q. d. no tenetur eam dimittere. quo
niam qr istud quamuis non est adulterium. sed cri
minum et potius quamuis p qr. impedit ut uotum
simplex. xxvij. di. si uir. sic xv. q. i. § ult. § de. si
oia que impediunt ordinandos deiciunt ordinatum. illud.
ad iurauit. qd sua nullo crimine accusaret uxorem
suam. queritur an istud iuramentum sit seruandum. ad quod
dicendum. sed illud et crimine nam illud pactum non ual.
si quis paciscatur ne aliquem accuset de crimine
nondum perpetrato. ff. de pact. si unus. § pacta. et §
illud tunc de crimine iam commisso paciscatur potest ne de
eo agatur. ff. de pact. si unus. § pacta. et j. e. c.
§ non solum. septies et est nec illud pactum tenet ne
dolus prestetur. ff. de reg. iur. certum. talia pacta contra
publicam utilitatem esse uidentur. qr p ea inuitarent ho
mines ad peccandum impune. ii. ff. de pact. dotalibus
conuenire. et s. de consuet. c. plt. et qr publice utile est
ne crimina remaneant impunita. j. de sen. ex. vt fa
me. et ff. de solut. stichum. § i. et ff. ad l. aquil. ita
uulneratus in fi. Sed uide dimittet. qr sua aut soror
non est subiectus seruituti in hoc. xxviij. q. i. si in
fidel. et j. de diuorc. quanto. supra illud spurias spura
vs tem. l. blasphemare uolentem. vr te credentem
scelus ad mortale trahentem. statim sed absque mora
sic uindica supra pena. viij. promisso. xxxij. q. i. c.
i. et ff. de furtis qui uas. § i. ar. et j. de adult. si uir
ethnica. ethnos. i. gens. inde ethnica. i. gentil. in
hoc casu ultimo. s. qui iurauit non accusare eam de
adulterio et ita potest quis se obligare pacto ad non
accusandum. j. de accus. c. ueniens. ar. contra. ff. de pact. si
unus. § illud. et § pacta. et ff. de pactis dotalibus
conuenire. et est. so in notula. tam istud dicit. desistat et ita
pactum et iuramentum. sed quatenus tangit rem fa
miliarem. non in eo qd publicam. vt dixi in notula. nam
illud. denuntiare. sed quid si nollet corrigi. nec cu
raret de excommunicatione. dicit. jo. qd tunc licite potest eam
deserere qr tamen est contumeliosa creatori suo. xxviij.
q. i. si infidel. et sic quamuis cum una uia precludit ali
a uia ad idem admittitur. uc. iiij. q. iij. § seru
tis. et hic. qr licet non possit eam accusare potest eam de
nuntiare. ar. contra. ff. de tuto. et cur. datis. et. ff. de cond.
indebi. que sub conditione. § si quis. et ff. de bonis libertorum
tum. quaeritur. c. si mancipium. ita uenit. l. vlt. et s.
de pen. tunc. t. dicit. qd non debet eam deserere. licet se non
corrigat et si uite eius insidietur. xxxij. q. ij. quod
nihil. sed debet eam tenere in uinculis et castigare et non
ei permissum sit. xxviij. q. ij. placuit. et q. v. sed
imago. et xxxij. q. iiij. duo ista nomina. et xvij. q. i.

sive alterius. [marginal note, illegible]
Et si xpc precepit sic euangelicam ue
ritatem. sit sermo uester est est. non. non.
sit affirmatio uel negatio sicut ex ore procedit.
ita procedat ex corde. qr tamen hominum excrescente
malitia simplici assertioni uel negationi non cre
ditur. dictum prudenter admittit qd amplius
est a malo est. non tam culpe quam pene. nec
exhibitum sed exactum iuramentum. sed
incredulitas hominum magis est pena quam culpa.
vnde non dixit malum sed dixit a malo. Sed nec iu
ramentum dominus prohibuisse uidetur. nusquam tamen
p creatorem sed p creaturam iurare prohibuit. nec
p hoc iuramentum transferretur ad creaturam ho
nor sibi debita creatoris. Quod cum in euangelio premisisset
sed dico uobis non iurare omnino. statim subiecit.
neque p celum quia thronus dei est. neque p terram quia
scabellum pedum ipsius est. neque p ierusalem
qr ciuitas regis magni est. neque p caput tuum.
qr non potes unum capillum facere album uel ni
grum. et quamuis non sit p creaturam iurandum. si
tamen p creaturam iuretur seruandum est quod dicitur dum
modo sit licitum qd iuratur. qr teste ueritate
qui iurat in celo iurat in throno dei et in eo
qui sedet super eum. Iacobus quoque non simpliciter pro
hibet iuramentum. sed uoluntatem iurandi. cum
ait. ante omnia fratres mei nolite iurare. quia ad
iurandum non debet aliquando spontanea uolun
tas inducere. sed necessitas trahere imperitia et te
potest sui cum pacto iurare. quo modo illos tres comi
tes ... iuramentum de quibus propheta ait et iura
bunt uiuit dominus in ueritate et iudicio et iustitia. ... T
Quod autem iacobus subdit. neque p celum. neque p terram. T
neque quodcumque aliud iuramentum iurare uetat p quod
... quodcumque sit illud. Alioquin non di
xisset apostolus homines p maiorem sui iurant.
et omnis controuersie eorum ad affirmationem finis est
iuramentum. in quo patenter ostendit p quem sit
iurandum. cum ait. homines p maiorem suum iu
rant. i. p deum. et cum sit iurandum. ut uidelicet
omnis controuersie finis sit iuramentum. Angelus quoque
quem uidit in apoc. io. stantem super mare et super
terram leuauit manum suam ad celum. et iura
uit p uiuentem in secula seculorum. Christus et plus
legitur dixisse in euangelio quam est est. non. non.
cum sepe dixerit amen dico uobis. qd ipse sic lu
cam exponens est premisit sed amen dico uobis.
qr nemo propheta acceptus est in patria sua.
aut ad iurat. In ueritate dico uobis qd multe
uidue erant in diebus helye in israel. Et apostolus quo
que iurabat cum diceret. testis est michi deus. et quo
tidie morior p gloriam uestram fratres. que greca
exemplaria manifestissimam esse iurationem o
stendunt. Sicut non malum est p se iurare. p
quod dominus non iurasset. cum tamen in ueteri t. legatur.
qd iurauit dominus et non penitebit eum. et tu es. ...
iurauit dominus dauid ueritatem. Unde et precep.
in. v. t. redde domino iuramenta tua. Quidam.
deut. x. et ... quia ps.

& .n. phibitur q p se mala sunt. ut furtu adulterium. & ita que non sunt aliquatenus facienda. Quedam uero phibitur ex causa nō q p se mala sunt. sz q si fiant frequenter & multum ex hiis mala sequunt. ut uinum p se malum non est & tn phibet ap. dicens nolite inebriari uino in quo ē luxuria. qm ex frequenti & inmoderata uini potatione luxuria generatur. Sic & iuramentum p se quod in ml ū est cum sit affirmatio ueritatis. sz tn phibetur ex causa. qm ex frequenti & incauta iuratione piurium sepe contingit. Sic in ecclastico. li. Vir multum iurans replebitur iniquitate. & non discedet a domo eius plaga. Quemadmodum ergo paulus indulsit ppt necessitatem discipulo suo thimo. ut utatur modico uino ppter stomachum & frequentes infirmitates. Sic p fcō cum necessitas exigit p re. s. a. licita & honesta. pot secure iurari. q cessante causa cessat effectus. Licet ergo debeatis esse uiri pfci. ut quantum potestis iuramentum uitetis. Volentes tn indempnitati uri monasterii puidere. ne pp defectum testium sui iuris sustineat lesionem. psenti pagina uobis indulgemus. quatenus uos & monasterii uri conuersi possitis in causis eiusdem deficientibus aliis testibus p ipso phibere testimonium ueritati. Idem almaimensi epo.

Et si xpc & ia. sit sermo. xxii. q. i. ita g. nō nō. sunt due negationes non faciunt h unam affirmationem. nam & q ali faciunt. ff. de. v. sig. a duobus v bis. affirmatio. esse declaratio geminationis. i. ut q os affirmat & cor affirmet. & q os negat & cor. sic. xxxii. di. psalmista. l. p catuum. sic. xxii. q. i. eum & in animi. ut non luxurientur esse naturam. coll. vi. & qm peccatum tas licitum est iurare tamen exprimitur in ue. ut p crucem. xxii. q. v. qui piurat p euangelium. xxii. q. i. si aliqua p ordinem. vt. i. q. vii. quod ē p salutem principis. ff de iur. iu. ē qui p salute principis. iste due accordantie ñ faciunt. sz melius facit. ff. e. l. si duo pro. & c. e. l. ii. & liii. di. § si p altare. xxii. q. i. homines. ali. n. iurare nō lz. vñ non lz iurare p membra dei. i. auri. ut nō ueniant contra naturam. coll. vi. xxii. q. i. si quis p capillum. i pena ponitur. oio. i. ex leui causa l p omnia simile oio tenetur in lege. vt si fideiussor intercedat p maiori summa quam principal. debitor oio non obligatur. ff de fideiu s. grece. § i. viii. seruandus est. qualitercumque iuratur. si licitum ē q iuratur seruandum est iuramentum. xxii. q. i. mouet te & ff de iur. iur. non erit. § q mira si nō debent sca tn tenent. xxvii. di. si uirgo. & xvii. q. ii. nos nouimus. sic iudex ultima die sue iurisdictionis iudicare nō dz melius sic aliqua amittere nō pot. ff de iurisdic. om. iudi. cum qui. si tn summa dixit tenet. ff de. of. pconsul. meminisse. i. si. nolite. i. non trahatis uoluntate iurandi. necessita. & ita uiceuersa iurandum est ñ in necessitate. sz h necessitas

includit sub se & utilitatem. xxii. q. i. tu nō manum. & c. ita g. i. tres comites de quibus hes. xxii. q. ii. animaduertendum. & q. i. & iurabunt. pphā. s. ieremias. Iurabunt h hes. xxii. q. i. & iurabunt. in ueritate consciē. iudicio. i. discretione. l deliberatione. iusticia. s. ut q iuratur sit iustum & licitum. & isti sunt tres comites qui debent interuenire i quolibet iuramento. & si ista desunt nō iuramentum. sz piurium ē censendum. vt in. c. animaduertendum. xxii. q. ii. inconsulte. q pt iuramentum delatum & pstitum a parte parti nichil amplius querendum est. ff de iur. non erit. § delato & perinde h auctoritatem cum transactione & maiorem quam res iudicata. ff de iur. iur. l. ii. q iam est. sic delatum a parte parti. istud n retractari nō pot. ff e. admonendi. Amen. i. sic dicitur & ē nota assertionis. testis est. i ueteri testo iurabatur sic uiuit ds. uiuit anima mea. & iurauit uidua q erat in sarepta sydoniorum. set h pp hec tempore gratie. in primitiua ecclia iurabatur testis ē michi deus. deinde inuoco testem. xxii. q. i. si peccatum. xxii. di. sacrosancta. hodie iuratur p dm. p euangelia. lxiii. di. tibi dno. & i. q. vii. c. ult. & maior. h hes. xxii. q. i. non est. quedam &. n. posset aliquis querere ex quo licite iuratur q phibuit dns iuramentum. & sic. pp. pp quedam & ē mala sunt. quedam. n. illicita sunt in sui natura quedam ciuili. i. iure positiuo. l consuetudinario. ff de v. sig. pcuratorum. ar. ff de adult. si adulterium. sic quedam sunt symoniaca ipso iure. s. q in ueteri testo erant phibita. ut uendere spiritualia. ut. i. q. i. qui studet. quedam sunt phibita p constitutionem eccle ut dare aliquid p bñ collationibus uel etiam p baptismo. ponendis plantis in sede. de hiis hes plura exempla. s. de symo. cum in eccle corpe. & c. sic p edo. & c. ad apostolicam. & h est q dici consueuit. quedam n. sunt symoniaca q phibita. quedam sunt phibita q symoniaca. & de h di. s. de of. del. ex parte. ex causa. xxii. q. i. ita ergo. c. si mancipium. ita uenitur ne pstituatur. l. i. & ult. sequitur. nō si aliquid phibetur nō q ipsum sit malum. sz q inde potest sequi malum. ar. xxi. di. denique. xxxvii. di. ideo. ar. q. iii. nolite. xl. di. quiescas. ii. q. vii. psumunt. xxiii. q. iii. ds qui maledictionem. vi. honorum raptorum. § sz ne dum ar. ce. ff qui & a quibus manumissi. nō. fi. l. ult. & ff de pac. ē. si unus. § illud. It. ar. q uno phibito phibentur oia p que peruenitur ad illud. ar. s. de cleric coniuga. diuersis fallaciis. Item. ar. aliquo phibito phibentur oia q sequuntur ex illo. s. de constit. nam concupiscentiam. & ff. de ad. inst. l. q sub conditione. § si quis. & ff de spon. oio. ar. ff de tuto. & cu. da. ab hiis scire. & ff de donationibus. quatuor. & s. de pcu. e. tue. It. ar. affirmatio. sic ueritas ē in imitatio ueritatis. in aucten. de instrumentorum cautela. circa prin. coll. vi. phibetur ex causa q potius considerandā est causa facti quam ipsum factum. xv. q. vi. c. i. infi. & xxviii. q. viii. omnibus. s. de accusat. ē dilectis. & ff de furtis. l. uini. modico uino. de. q. di. v. sunt &. ar. q lz inter curam corporis moderatā exercitium. xliii. di. multis. de con. di. ii. corpus. ar. modicum. cessante causa. pp quam excludendā introductum est ne iuretur. s. ppt piurium. si. n. esset causa pp

quam hndam ad fieret l; illa cessaret· nō idō cessa
ret id q̄ factū est. ꝑꝑt illam cām· xxij· q· vij· tm̄ ⁊· q·
i· dixit dn̄s ꝗ l' cessante cā odiosa ⁊ c̄ ius cessat eius
effc̄s. contra alias ꝑsonas s; contra eandē ꝑsonā
n̄ cessat· n̄ priuilm̄ l' concessio tendit ad nouam·
⁊ expone illa uerba· v· inceri ⁊ capli· ⁊ lex h̄ induc
ta dicit cōmunis ꝗ m est ab initio· s; si post fcm̄ in
piat odium· non cessat effc̄s· i· plinio· ar· j· de de
cimis· suggestū ⁊· lxiij· di· ꝗ· vlt· ⁊ ff· de uulg· et
sbē· ex fcō· sic plana ē glosa· al' ūm est ⁊ ī non
fendi; expoi· verum ē circa alias ꝑsonas· q̄ n̄ hnt
priuilia· s; circa eand̄ ꝑsonam que ht priuilm
non cessat· n̄ priuil'· vl' a cessō tendet ad nouā· ar·
j· de decimis suggestū· lxiij· di· ꝗ· vlt· de h̄ quali
intelligatur de h̄ dcm̄ est· s· de renunt· post tracta
tom̄· ⁊ lxi· di· ꝗ· hijs auctoritatibz· cessante cā· i·
cessante ꝑiurio· cessat ꝑiurio ⁊ istante uice ꝑ re
ꝑ̄ta· licita ⁊ honesta licite iuratur ⁊ h̄ est sensus
lrē q̄ntum ad hunc cāsum· vl' sic cessante cā· i·
sequti imoderata ⁊ in tanta rōne cessat ꝑiuriū·
effc̄s· aut ē cā final' aut cā ipulsiua· si final' tūc
cessante cā cesset effc̄s· v· grā· ꝑcetur ne ꝑbri g̊
ant tutelam alioꝝ hac de cā· ut meli' uacent di
uinis officijs ⁊ sic ista cā final' ē· vn̄ cessante cā ce
sat effc̄s· vn̄ si nō uacent diuinis officijs poterunt
gerere tutelas· ꝗ· de epis ⁊ cli· generalr̄· s; cā in
pulsiua cessante nō cessat effc̄s· v· gr· ꝑꝑt cal
phurniā fuit statutū· ne mulieres essent aduo
catrices· q̄ calphurnia posteriora dorsi sui osten
debat iudici· vn̄ calphurnia fuit cā ipulsiua ne
mulieres aduocarent· vn̄ ea mortua mulieres non
aduocabunt· Indulgentia· i· indultū ee ostendunt·
tā olim· xxij· q· ij· ff· prudentia ⁊· s· de testibz cum s·
⁊ te mutius·

Sicut nr̄is est auribz intimatum· eccā
Tudertina vacante· ipius canonici ⁊
epc̄ cum eis d' cēt in minoribz ordibz constitu
tus· iuramenta quedam in dāpnū epātus iu
rasse fecerunt· ꝑ̄usquam de pontificis electōne trac
tatus aliquis haberetur ⁊· j· ꝑ iuratōne licita
ta ꝑ ipsos fecimus epō ꝑ̄stitam ꝯgruente ⁊· j·
q̄ n̄ iuramenta· s; ꝑiuria potius sūt dicenda
q̄ contra eccāsticam utilitatem attemptantur·
q̄· q̄· ab ipis canonicis inquiras sūt pre
missis diligentius ueritatem ⁊ si ea inuene
is ee uera q̄ in dampnū epāl' iuris reperi
tas attemptatum· in statum debitū a p
te· reducas· Idem·

Sicut nris ⁊· j· In dāpnum epāl ⁊ sic pz q̄d
uacante eccā canonici non possunt dispone
de rebz epātus in ꝑ̄ius ꝑ̄iudiciū· xij· q· ij· si qua
de rebz ⁊· s· ne sede uacante p totū ⁊· s· de testi
cog· c· ult· q̄ potius constituunt eccē quam ꝑ̄· s· de
ord· cog· c· dilcs· nec redditus epales posse dimi
nuere· j· de rebz eccē nō alienā· ut sr̄ fin in no· nec
ipē epc̄· ut ibi dicit· vn̄ quicquid fcm̄ fuit in ꝑ̄
iudicium epātus· totū dz ī statū pristinū reuo
cari· incaunta· sic pz q̄ aīs in mortali pcō existens

ti ꝑmos fuit nō remouetur· s· de tempibz or· ex pte·
⁊· l· di· quicumqz ⁊ epc̄ amittit mortale· nec remo
uetur· vt qui scit cā ult· renunciare· s· de renunt· n̄ ⁊
ē cō illud· lxxxi· di· quicumqz ⁊· xxiiij· di· c· ult ⁊· l· di·
ex penitentibz ⁊ sic h̄ temeraria iuramenta nō rep
pellunt a ꝑmotōne· nec a testio· s· de testibz in
manu ⁊ c· constitutis· s· de test· cog· c· ult· Jt̄ ī mor
tali existens admittitur ad accusandū· v· q· i· quidā ex
h̄ declarandā innocentiam illi' infamari ꝑ litte
ras occulte porrectā· s; isti sic ꝑmoti n̄ remouentur·
q̄ h̄ crimina leuia sūt q̄ non deiciūt ordinatos·
lxxxij· di· c· i· ꝑ quibz iponitur solūm ꝑnia uni'
anni· ut· xxij· q· iiij· qui sacrō ꝗ aūt crimina in
ducant depōem ⁊ q̄ nō uorant inniciet· s· de tem·
ord· ex tenore ⁊ c· vlt ⁊ xv· q· vlt· in sūma· redu
cas· imo ⁊ ipē id suorimus epc̄ possz reuocare· xij·
q· ij· n̄ liceat ⁊ xxxv· q· ix· q̄ quis amisit ⁊ si a
sensit tanq̄ canonicus· pot postea tāquā epc̄ re
uocare· q̄ cū an̄ aditam hereditatē assentit· ar·
ff· quoꝝ legatoꝝ· l· i· ꝗ· q̄ aut ꝑ̄tor· nam quedā
facit aliquis tāquam alius· s· de elc· q̄ sic ⁊ c· cū
int' canonicos· ff· de adopt· si pr· ꝗ· qui duos·

Cum contingat interdum q̄d
constante matrimonio mulieres alienatoribz
sup rebz dotalibz ⁊ donationibz ꝑꝑt nuptias
assentiant· ne q̄ ulterius ueniant ꝑꝑrio sacramen
to firmando· ac soluto pcessu temporis matrim
conuenire nitantur· vtrum h̄ eis liceat· a no
bis· t· f· requisiuit· Nos autem ⁊ c· R̄· q̄d ⁊ si
mulierum consensus in talibz non uideatur
obligatorius scdm legittimas sactiones· ne
tn̄ tali pretextu contingat uiam ꝑiurijs aꝑi
re· mulieres ipē seruare debent h̄ iuramēta
sua· vi ⁊ dolo· sponte ꝑ̄stita cū in alterius ꝑ̄iu
dicium nō redundent· nec obseruata uigant in
dispendium salutis eterne. Idem·

Cum contingat ⁊· j· legittimas sac· vt· ff· de fū
do dotali· l· iulia que ꝑ̄et alienatōm fundi do
talis ꝯseruare debent· cō id q̄ dicit figitur mista
cēia· q̄ regla iuris scz iuris dīc q̄ cē leges sit ꝑ i
festo h'ndum est· x· di· uides· nec ualz iuramtū
contra h̄ factū· s· de foro ꝯpetēti· si diligenti ⁊· C· de le
gibz· nō dubium ⁊ n̄ principale n̄ tenz nec ac
cessorium· s· de fide instr̄· inter dilc· cū suis concord·
Jt̄ cum tale contus sit a iure dāpnatus· ff· de fundo
dotali· lex iulia ⁊· C· ad· uel· siue a me quasi iu
ramentum ꝑ̄at robur ipi contū· ē iuramtū non
sit uinculm̄ iniquitatis· xxij· q· iiij· inter cetera ⁊·
s· e· quinto· nec n· suffic̄ illud q̄ sit in initio salutis
eterne possit seruari q̄ illud fallit in temerarijs iura
mentis· s· e· sic̄ ex litteris ⁊ fallit· q̄ uis l; nō sit re
matrimonium· s· e· q̄ adm ⁊ c· quintauall· si quis iurat
se soluturū pecuniā· spe future numeratōis· p̄t
uenire cū iuramento· si ei nō soluatur ⁊ tn̄ pot ser
uari nō uinculū aīe· C· de numerata pecunia in dubi
tatā· s; illud hz tantū adōm si pecunia fuit ei nu
merata· Jt̄ si iurat illud q̄ sit turpe l' criminale
g̊ iuramentum· nulli' ē momenti· ff· de ulo· si quis

Cum contingat ⁊ ... audiuimus mulier ... alienatōem
rei dotalis cū sponte consensit ... non iure uenire

inquilinos. inst. ¶ Et uero iuramentum in dictam alienationem p̄ptua
a uiduitas non tenetur seruare. ff. de iure patro.
a dige. ad hoc dicas quod lex considerauit quod sit utile con
et honestum. nam expedit mulieribus saluas esse dotes
suas. ut inueniant aliquos quibus nubere possint.
ff. soluto matrimonio. l. i. sed canon considerat utilitatem anime
uel dic quod tunc preiudicat ei iuramentum. quod aliud
de potestate consul in mulie. ut dicitur in auten. sed a me. io. ita.
soluit illas contrarietates. alii possunt dici quod si mulier postquam sit
aliunde consule si non non potest uenire contra iurami
tum sponte prestitum. et sine dolo. uel metu. et licet contra
tus talis non uideatur obligatorius quantum est de sui na
tura sine aliqua turpitudine seruari potest iuramentum
super eo prestitum. unde hic potius considerantur accessorium
quam principale propter periculum anime. ut hic dicitur. sic. alias obli
gatio non teneret. tamen iuramentum super hoc prestitum seruan
dum. s. e. debitores. et preterea prohibitio huius alienationis
fundi dotalis non est perpetua. quia si secundo post biennium
um consentiat mulier tenere tenet. in auten. p. sed a me.
unde multo fortius iuramentum potest affirmare quod prius non
ualebat. et quod per consensum solo tenetur. et illa contraria
sunt in dubia intelliguntur de illis que perpetuam habent
causam prohibitionis. et in sui natura turpia sunt. ut patet
ex contrariis. unde si iuramentum in inueniat. non te
net cum non possit seruari sine interitu anime. sic se hu
ic loco tenes. j. de pigno. significante. ibi dicitur quod pactum le
gis commissorie in pignoribus non tenet. quod uerum est. C.
de pactis pigno. l. i. et ij. et tamen si iuramentum interueni
at sed pacto tenet. nec auditur uolens uenire contra.
quod colligitur in decretali. preterea significante. a contrario sensu.
et hic intelligas iterum et illam. sic. ar. quod iuramentum
metu uel ui prestitum non est seruandum. quod uerius
sit dixi. s. quod metus causa. abbas. et de hoc dicitur. xv. q. vi.
auctoritatem. et dolo. i. quod non dolose nec per uim. sed ad hoc sit
inducta spontanea uoluntate. ¶ In alterius preiudicium. s. credi
torum uel filiorum. ar. contrario. s. e. uenientes.

Sicut. et. j. si constiterit quod predictus. h. l.
iniuste bellum mouerit. quod. j. ipsum. h. l.
ducere studeatis ut iniusta per hunc uiolentiam
occupata restituat compellentis eum a prestito super
iuramento prius absoluentes. quod si acquie
scere noluerit ipsum ad hoc si premissa ueritate
nituntur cogatis personam per suam excommunicationem.
et terram eius interdicti sententie supponentes.
Juramentum autem quod. i. se asserit prestitisse si
de assensu factum est utriusque eum non ligat
qui prestitit. uel ille cui prestitum fuerat serua
re neglexit quod promisit. Idem. in coll. ge.
Sicut. et. j. iniuste. et ideo saltem in
directe ratione peccati spectat hoc ad iudicium ecclesie.
et. s. de iud. nouit. quod sit iniustum bellum. tres. xxiii. q.
ij. in summa. restituat. quia iniustum erat bellum. sed si fu
isset iustum bellum starent res sic occupate erant su
e. xxiij. q. v. dicat. eum non ligat. quia non seruanti fidem
fides non est seruanda. s. e. peruenit. et c. quemadmodum.
quia illa conditio sub intelligenda est in hoc iuramento. ut
notatur. in c. quemadmodum. ar. contra. xxiij. q. v. quod dicitur. sed illud
non tangit hoc.

Nimis de iure diuino quidam laici usur
pare nituntur. cum uiros ecclesiasticos nichil
temporale optinentes ab eis ad prestandum sibi
fidelitatis iuramenta compellunt. quia uero secundum apostolum
seruus domino suo stat aut cadit. sacri auctoritate con
cilii prohibemus. ne tales clerici personis secularibus
prestare cogantur huiusmodi iuramentum. Honorius
iij. a. et c. canonicis antioch.
Nimis. et. j. temporale. sed si temporalia possident a la
icis. in hiis sunt minores illis. s. de maio. et obe. so
lite. et. xviij. di. si episcopus. fidelitatis. ¶ Immo nec clericus
hoc iuramentum prestando est. j. de sy. ex diligenti. et. j.
de reg. iur. c. ult. et. s. e. et. nullus. inst. in causis no
tatis. i. seruus suo. ut. ij. q. i. multi. ad. fi. seruus stat
suo domino remunerando ab ipso cadit puniendo. q. d. si
steterit remunerabitur si ceciderit iudicabitur a domino suo.
et sic est ar. quod laici nullam habent iurisdictionem in clericos.
nec etiam per consensum clericorum. s. de fo. competenti. si diligenti.
et c. significasti. ¶ de hoc

Petitio uestra nobis exhibita continebat quod ecclesia
antiochena uacante. princeps antio
chenus timens conspirationes aliquas fieri contra
eum. a uobis iuramentum extorsit quod contra ipsum
de cetero non essetis. et. j. Interpretatione congrua
declaramus uos iuramento huiusmodi non teneri
quin pro iuribus et honoribus ecclesie. ac etiam specialibus
uestris legittime deffendendis. contra ipsum prin
cipem stare libere ualeatis. obseruando uos a
machinatione dumtaxat. per quam idem
princeps deberet lesionem persone uel sui a
missionem incurrere principatus. Idem
archid. et magistro. G. canonico. tull.
Petitio. et. j. extorsit iuramentum per dolum sed me
tu extortum. cum de hoc constiterit non est seruandum.
s. e. cum contingat. sic et confessio ex metu extorta
non preiudicat. xv. q. vi. c. i. et. xxxi. q. ij. lotharius. sic et
assensus talis extortus non ualet. j. de priuil. cum olim. sed
uerum quod iuramentum in eo quod non tangit negotia ecclesie. uel
etiam propria sit seruandum licet sit extortum cum possit serua
ri sine interitu anime. s. e. si uero. et c. ad nostram. ij. et c. cum
contingat. et. xxij. q. iiij. si aliquid. et ita per tale iura
mentum tenetur. q. nullam conspirationem. uel ad aliud
quod sit contra statum principis perpetrabunt. et ad hoc. alias
de honestate tenentur. et sine iuramento. et ita seruare
tenentur iuramentum illud quo ad hanc partem iuramen
ti. licet fuisset extortum. et sic est ar. quod pro parte tenet iura
mentum. et pro parte non. sic. s. de maio. et obe. dilecti. et.
xxij. q. iiij. inter cetera. sic et forum alicui pro parte ualet.
et pro parte non. j. de preben. dilectus. similem declaratio
nem habes. s. e. quanto. declaramus. declaratio iuramen
ti. seu interpretatio. cum de ipso dubitatur pertinet
ad papam. s. e. quanto. sic. j. de uer. signi. c. ult. et i
omni sacramento intelligitur excepta auctoritas pape. s. e. ue
nientes. et. s. de re. pre. constitutus. sed et imperatoris. ff.
ad municipales imperatores. et instit. de feudis.
c. ult. et idem est cum dubitatur utrum sit licitum. uel
illicitum. s. de elec. uenerabilem. specialibus iuris. non quod
nec ad se teneatur aliter per sacramentum. cum contra se

non tenetur ei, vel esse contra eam suam, vel etiam contra civitatem suam, ut hic probatur arg. supra de postulando c. ult. Infinita in generali sermone persona loquens intelligitur excepta, ut hic, ff. de senat. l. i. § i. et ff. locati, quod insulam § si, et C. de solutionibus, inquisitio. C. de assert. pro. autem, si ita, et ff. de condit. et demon. qui Stichum § planendum, et infra quod si promisit dare cuicumque meam vel castrum esse omnem ipsum, non tamen teneor dare contra me, nam nemo tenetur alium plus diligere quam se ipsum, ordinata caritas a se incipit. xxiii q. v. si non licet, et pro debet sibi etiam dein. primo de pe. di. iii. sane cavendum. arg. contra ff. de pact. cum in eo esset, et ff. si servitus vendicetur. altius, et ff. de neg. ges. si pupillus § ult. in autem. ut differentes iudi. § si vero testu. tamen coll. ix. ff. de pig. paulus § ult. i. de natis ex libero ven. c. uno. Contraria ista spatia sunt.

Ex litteris vestris accepimus quod cum G. usurarius nobilis P. G. A. et E. apud apostolicam sedem commissa non potuit per testes ab ipsius G. parte productos de sortis quantitate liquere, licet de obligatione pignoris constiterit, visum est expedire videretur ut exigatur de dicenda veritate a partibus iuramentum. Cum ex fama quasi notorium habeatur prefatum G. ex quadam terra ipsius G. sibi titulo pignoris obligata sortem et amplius percepisse, ne igitur ex hiis iuramenti defectu iustitia occultata veritate succumberet, mandamus quatinus partes ad prestandum huiusmodi iuramentum per censuram ecclesiasticam appellatione remota compellatis.

Idem Coloniensi archiepiscopo et eius suffraganeis.

Etsi Christus et i. de dicenda veritate. Iuramentum istud de dicenda veritate prestatur solummodo in spiritualibus causis, sic s. de elec. dudum ii. In iuramentum autem de calumpnia in talibus non prestatur, s. de iuramento cal. litteras, requiritur etiam a prelato esse de consuetudine precipue cum de facto suo agitur, alias non, sed quod prelatus sit interrogandus, de hoc dixi s. de elec. dudum ii. et per istud iuramentum respondetur tamen de eo quod scit, unde debet simpliciter respondere scio vel nescio, sed per iuramentum de calumpnia respondetur de eo quod credit vel existimat. C. de iura. cal. l. ii. hoc iuramentum de veritate dicenda prestat prelatus in causa ecclesie in animam suam et capituli, ut hic s. de test. ex. c. prestitum. Ex fama. et ita patet quod quantumcumque aliquid sit divulgatum per famam seu quasi notorium non sufficit ad probationem. iiii q. iii. § item sepe fit. sed cum aliis adminiculis sufficit s. de testi. preterea. tamen sola fama sufficiet ad matrimonium impediendum. i. de consang. et affi. super eo. et i. de spon. cum in tua. Sortem et amplius. omne quod percipitur de rebus titulo pignoris obligatis totum debet computari in sortem, et quod sine est debet restitui. i. de pign. cum contra. et i. de usur. c. i. et ii. Deductis primo expensis, ut in eadem decretali, quia fructus tamen intelliguntur deductis expensis. C. de fruc. et litis expensis. l. i. et ff. soluto matrimonio. fructus. quia nullo casu potest invenire quod ii quis deductionis impediat. ff. famil. herc. fundus. quamvis non fructus percepti ipso iure pignus liberant. C. de distrac. pig. l. i. et quicquid percipitur ex pignore computatur in sortem. C. de pigno. ac. l. i. et ii. et i. de pignoribus, significante. Occultata veritate. hoc est causa quare hoc iuramentum exigitur, ut scilicet veritas reveletur timore iuramenti. Sic ex adverso causa testes compelluntur qui alias non compellentur. xxiiii q. iii. quamquam, s. de testibus cogendis, c. ult. et pro toto quod mortale peccatum est occultare veritatem. xi q. iii. quisquis, et i. de crimine fal. c. i. et quia causa usurarum est causa spiritualis cum sit ecclesiastica, iuramentum de veritate dicenda exigitur et non de calumpnia. Nec intelligo iuramentum de calumpnia hic prestitum fuisse, ut quidam dicunt. Si tamen de calumpnia et veritate simul iuretur non crederem esse peccatum tam in civili quam in spirituali, nec offenderetur ordo iuris, immo utile esset. Et si hic fuisset iuratum de calumpnia, superfluum esset iuramentum de veritate prestitum, quia ad alia referuntur, quia reus prejudicat confessio de credulitate, sic de veritate. Dico ergo hic sacramentum forte fuit, quia non fuit prestitum debito tempore, scilicet statim post litem contestatam, sicut iuramentum de calumpnia prestatur. Consimilem fuit an postea deberet prestari, et sic patet quod quamvis post prestari iuramentum de veritate sive de calumpnia, quandoquam sit in causa conclusum, nec est de causa iudiciarii ordinarii statim lite contestata prestatur.

Intellecto iam dudum quod karissimus in Christo filius noster Ungarie rex illustris alienationes quasdam fecit in preiudicium regni sui et contra regis honorem, nos eidem regi direximus scripta nostra mandantes ut alienationes predictas non obstante iuramento si quod fecit de non revocandis eisdem, studeat revocare, quia cum teneatur et in coronatione sua iuraverit iura sui regni et honorem corone illibata servare, illicitum profecto fuit si prestitit de non revocandis alienationibus huiusmodi iuramentum, et propterea penitus non servandum.

Gregorius ix. episcopo Cenomanensi.

Intellecto et i. iura regni. sic episcopi iurant in sua consecratione quod iura sui episcopatus non alienabunt. i. de eccl. edifi. c. ult. et de rebus ec. non alienan. ut sup. et quod de novo non infeudabunt. i. de feudis c. ii. immo et si suspectus esset de dilapidatione debet cautionem prestare. xxxviii di. de Siracusane. Sic ergo patet quod iuramentum istius regis in coronatione sua licitum et honestum fuit, quod in contrarium prestitum fuit illicitum. s. e. [illegible] quia contra canonica constituta fuit prestitum, et ideo non servandum. sic s. de foro compet. si diligenti. et s. e. c. ante. quia in [illegible] enim mutuo contra totum bonum vel licitum in malum. xxii q. i. faciendo. et xxxii di. [illegible], quia in utroque casu bonum [illegible] non mutare. xxvii q. i. [illegible] ultra unam columpnam. Item iuramenta que fiunt in dampnum sue dignitatis non iuramenta sed periuria sunt censenda. s. e. sicut nostris. Unde ille idem qui prestitit sua auctoritate potest invenire et revocare male alienata, ut in decretali est, illa intra. immo tenetur ad hoc quia iuramento prius prestito et ex officio sibi commisso. xxv. q. ix. quod quis amisit, et est ar. quod iuramentum factum per metum sine rebus ecclesie non repetendis non obligat. s. e. pervenit. Non servandum. quia in malis promissis rescinde fidem. xxii q. iiii. in malis, et per totam illam questionem.

Spe. de te. § restat, vers. novo. dicit quod credit [illegible] testi cum fama ut not. in no. de testi. preterea. [illegible] et supra alios [illegible] iiii q. iii. [illegible] ubi de hoc. Et maxime cum non fit preiudicium alii [illegible] c. preterea.

Ex litteris. [illegible] iudex iuramentum de veritate dicenda a partibus non [illegible] in processu illud exigere potest.

Intellecto. [illegible] is qui prestitit iuramentum non alienandi [illegible] alienatio [illegible] si iuramento in preiudicium [illegible]

Monialis iniuste pstito iuramento a clerico
diutum talem in sponsum p uerba de pre
senti in monialem consentisse. ptonet alias
non liberatur ab eius impetitone p sniam
absolutio. non debet licentiam dare ei alio.
nubendi. contrahendi. ne auctor piuri uideatur. sed
h ei dimiss plibandum ne forte si clericus iurauit
finem attingat legittimum impedimentum. sed sue con
scientie est potius relinquenda. Idem.
Mulier ex. j. absolutio. qr actore nõ pstante reus
dz absolui. i. ut ecclastica beneficia. ut nota. ex. s.
de ca. pos. cum eccla. ex. C. de edendo q accusare. ex. j.
de. c. ult. § liquid si mulier ista huius umum bonum
teste. in quo deferet ei iuramentum. ur. qr sic. s. de
pbat. sic consuetudo. ex. C. de reb. creditis. in tote. In
tali casu nõ dico iuramentum deferendum quantumcumq
honesta sit psona. qr hic agitur qui de statu tocius.
cum p hoc serius estimatur in ipso. nec ca. dicat
modica. qr iuramentum defertur inspectis circumstan
tiis cause et psonarum. j. e. c. ult. auctor piurii. sic. s. e
si uero. ex. C. si aduersus. uen. l. i. nec dz eccla uiam p
iuriis apire q piuria uetat. C. de indic. uiduita
te. l. ij. in fi. ne inde iniuriaz nascatur occo. unde
iura nascuntur. j. de acc. qualit. et qn. ex. C. unde in me
minimus. et eccla non dz alic laqueum inicere. xxvij.
q. ij. de uiduis. quod fieret si daret ei licentiam contrahen
di. contra id quod iurauit. immo eccla dz ei suadere. ut ad
periurium nõ ueniat iuramentum. ar. predi. c. de ui
duis. rõne huius psumptionis. qr de uerisimile psu
mendum est. q sit in memoria sue salutis. i. q. ult.
scimus. sed tñ dz ei exponere p hanc ppt aliam psump
tionem q posset esse iniuratum. qr potuit esse q clericus
iurauisset. l. sine posset contrahere si clericus fuit q iurauit.
qr piuri. et criminosi. et iudei cum sint extra ecclesiam
possunt contrahere matrimonium. xxvi. di. deinde. opponitur. j. de
diuort. gaudemus. ex. j. de consang. de infidelibus. et
sic due psumptiones contrarie hic concurrunt. et neutra
prepondrat alteri. ii. s. de elec. cum inter. et quia tñ una
psumptio elidit aliam. s. de psumpt. licet. ex. ff.
de in integr. resti. diuinis. quid ergo faciet eccla. tace
at. sic. j. de cog. spiri. si. eo infi. sic qr spualis ipso ta
cet qr timet inuenire. timet et ne ille qui ad mor
tem condempnatur occidatur. xxiij. q. ij. ne quis arbitretur. re
linquatur ergo conscie sue. ipsa n. scit an contrahere p
sit. si uerum est q iurauit nullum pot contrahere. tamen
quo ad deum. sed si falsum est. bene pot contrahere. ut est p
batum. la. dicebat. in hac qone q bñ potat ad
here et dari licentia contrahendi q pbatur tali ar
gumento. nam qui uendicat rem dicit psecutiam a
liam possidere. s. de iud. examinata. est pot redire
ad interdictum uti possidens. ff. de acqui. pos. natu
ralis. § nichil. sed errabat. qui n. rem uendicat. h fa
cit rõne dominii q hz. ut credit se habere. sic mulier q pe
tit aliquid. h facit rõne seruitutis. quam in eo acquisi
uit p consensum mutuum de psenti. et h notauit de
clam dessino. tinnio. in antiqua compilatione. c. j.

Clericus qui iurauit edita
(psentia)
se statuta in eccla seruaturum. pmittens

Clericus ... B. ... iuramentum ... ce ... intrante
... in plurimo ... q h aliud ... pstatur n ei
dar nec denegar ... cu alio ... confunde

p ide iuramentum statutum q post mod
obseruatum est fideliter obseruare. sed transgredi
non debeat q d pmisit. nõ tenetur ad illius
obseruantiam ex debito pstiti iuramenti. Idem.
h. iudici.
Clericus ex. j. idem iuramenti. iam prestiti. q d p
misit. iste clericus iurauit se seruaturum statuta tunc
edita in eccla sua et post pstitum iuramentum pmisit
p id iuramentum seruare statuta q postea statue
rentur. ex h pz q iuramentum nõ extenditur nisi ad ea
de quibus tunc cogitatum est. et dictum fuit et nõ ad ea
q postea accidunt. ar. s. e. q adm. ex. e. ad nram. ij.
sic et transactio ad ea tm de quibus actum est. et pacti
extenditur. ff. de transact. cum acquil. ex. l. qui cu
tutoribus. ex. ff. de pact. tres fres. ex. C. de transact. de
cta. ex. s. de testi. c. de testibus. sed sz ex debito illius iura
menti. ñ tenetur suare statuta postmod edita. tene
tur suare illa ex sua pmisione. qr inter simplicem
loquelam et iuramentum nõ facit deus differentiam. xxij. q. v.
iuramenti. nec refert quantum ad obseruationem an p
iuramentum. an p solam fidem pmissam sit aliquid.
et eque et puniretur si nõ seruaret pmissum. j. de fi
deiuss. peruenit. ex. s. q metus ca. ad aures. sed tñ.
q maior pena imponetur ei qui uenit contra iuramentum.
quam ei qui uenit contra fidem tm sine iuramento. qr magis
contempnere ur.
Iuramentum a te pti delatum nisi iusta de
ca non potuit recusari. quamuis q d i iu
dicio a pte pti defertur recusari possit lici
te ac referri. nec liceat conuento actione fa
mosa referre ius iurandum. Sane si ac
tor oio in ptone deficit reus dz et si nichil pstite
rit obtinere. psumptione uero faciente p
illo. reo deferre pot ad ostendendam suam
innocentiam. iuramentum. ñ iudex inspec
tis psonarum et cause circumstantiis. illud actori
uideat deferendum. Cel. iij.
Iuramentum ex. j. a te pti. loquitur iudici. nota
q iuramentum aliud est uoluntarium. aliud necessarium.
aliud iudiciale. uoluntarium est q ps defert pti extra
iudicium. et dicitur uoluntarium. qr uoluntarie defertur
et uoluntarie suscipitur. nec refertur id. et si e referr
nõ pot cogi subire iuramentum. sic exponitur in sequenti
cord. ff. de iur. iure. in iurando. q sz de h non dz
h. necessarium dicitur q defertur a iudice in defectum ptonis.
nec pot referri. nec recusari. ñ iusta de ca. ut h i
prima linea. C. e. l. generaliter. § sin aut. et pot ap
pellari ñ recusatio admittatur. ut i dz. de h tes. s.
de iur. ex insinuatione. ex. s. de pbat. c. ij. ex. C. e. in
bone fidei. iudiciale dicitur in iudicio q ps defert pti i
iudicio q ñ est necesse subire l referre. ut h usu
quamuis q ex. l. pdca. generaliter. § sin aut. sed si reus
recusauerit iuramentum actori nec uelit iurare. ptor ei
denegabit actionem. ff. e. iusiurandum. § ait. ptor. si
mo precedetur quasi iurauisset reus. c. e. generaliter. § oe. p
lim nõ potat recusari. ff. e. t. manifeste. ex. C. e. t.
dilata. sed illud pot intelligi. cum iam susceptum est
iuramentum. l. h nouum iur. illud uero uetus. et nõ

quod post iuramentum a iudice delatum parti et prestitum potest recedi ab eo propter novas probationes. sed post iuramentum delatum a parte parti prestitum ab eo non potest recedi. ff. e. admonendi. § ult. procurator si sit universorum bonorum. vel si specialiter sit mandatum ius iurandum deferre non potest. ff. e. iusiurand. § procurator. si ita. puta quia dubitatur quod hoc iuramentum est de veritate. ff. e. t. iusiurand. et ad pecuniam. i. re. et ff. rerum amotarum. Marcellus. et sic post iuramentum de calumpnia iuratur de veritate ab altera parte in isto casu. si. s. de testi. ult. b. actione famosa. ut in actione furti et aliis famosis actionibus. et actione rerum amotarum non refertur iuramentum. ff. rerum amotarum. Marcellus. § ult. et l. sequentibus. et id est quando lex defert iusiurand. C. de fideicommis. l. penult. C. de iure deliberandi. scimus. § licentia. et C. de iure do. impetrando. l. ult. § in aut. C. de his qui ad ecclesiam confugiunt. presenti. § sicubi. Nec ad eam. l. primitiva referendi potestas. C. de bonis auc. iudi. pos. l. ult. § ult. in eadem. l. primitur potestas. § et illud scias quod si iusiurand. defert. pro iurabit quia per calumpniam non differo. ut l. [illegible] Marcellus. et C. de fidei commis. l. penult. et ff. e. iusiurand. odio in persone. nota quod si actor odio non probat quia nullam habet presumptionem reus nichil prestabit et absolvitur sic. s. de cau. pos. cum ecclesia. et j. ut eccl. be. sine dimi. c. [illegible] et C. de edendo. qui accusare. si vero actor habet presumptionem pro se et contra reum. tunc contra talem presumptionem defertur reo iuramentum ad purgandam innocentiam suam. ut hic expresse dicit. et C. de his qui ad ecclesiam confu. presenti. § sicubi. et C. e. in bone. quod intellige secundum [illegible] § ut quando deferatur reo. quando actori. quando defert iuramentum in defectu probationis. puta cum habet unam bonam presumptionem cum unum bonum et idoneum testem secundum istud vel ad quantitatem cause et qualitatem persone. ut non sit presumptio quod pro tanto debeat deierare defertur iuramentum ipsi actori ad hoc prestat. op. ar. ff. de legitimis. tu. l. legitimos. s. de iureiur. sic hinc fi. sic s. de purg. ex infirmitate. et sic intellige. s. de purg. sic consuetudo. pro illo. s. pastore.

quia non distinguit tibi cum actori [illegible]

De exceptionibus.

Exceptio est exclusio intentionis actoris vel agentis

Denique quia in dicta et personas testium et si crimina testibus obiciuntur. de quibus non fuerant hactenus accusati sed tamen per exceptionem opponuntur pro bono illorum criminum cognitio tamen exitenda est antequam causa per sententiam terminetur (i. post sententiam si fuerit appellatum) quia sicut canonica instituta declarant testes absque ulla infamia vel suspitione vel manifesta macula inferendo testimonio requirantur. Quod si sola crimina de quibus alio tempore convicti vel confessi fuerint testibus obiciuntur a testimonio repelli possunt quia sicut Stephanus papa et alii pontifices multi testantur non est credendum contra alios eorum confessioni. nisi prius se probaverint innocentes. Sectum si de criminibus ad solam exceptionem obiectis testibus convicti fuerint seu confessi pena ordinaria nullatenus non deberent. contra accusato in ipsos secundum iuris ordinem non procedat. sufficit ergo si a perhibendo testimonio repellantur. presertim si crimen quod eis obicitur circa eadem causa agitur contingere non videatur. Innocentius. iii. archiepiscopo [illegible]

Denique quia testes [illegible] de crimine [illegible] exceptio [illegible] accusati [illegible] a testimonio repelli [illegible] de crimine non [illegible] si non [illegible] negocii principalis

De exceptionibus.

Denique et infra. obiciunt. hanc decretalem intellige secundum tenorem illius decret. s. de testi. testium. b. hactenus accusati. s. i. et accusati et confessi vel convicti fuissent. indistincte repelluntur et sive in civili sive criminali persone. sed si hoc constaret. ut s. de testibus testium et c. sicut eo. § t. ar. iii. q. iiii. c. [illegible] l. iulia. § soli aliud secundum leges. quia non repelluntur obiciunt crimen si non accusatus fuisset et infamis effectus sed canones sufficit si probet criminosos. exitenda. statim vel. i. crimini competentem a iudice statuendo. s. de proba. licet et s. de off. del. prudentiam. § sexto. ar. servata distinctione illius canonis. C. de testibus. cum si dicatur per sententiam quidam dicunt ut t. quod hoc est verum de illa exceptione que obicitur in personam testis quia ante sententiam debet probari. illa vero que in dicta testium opponitur. ut cum testis arguitur de falso vel actor usus fuit falsis testibus vel instrumentis. usque ad xx an. potest opponi. C. de fal. contra. et j. e. cum venerabilis. sed in causa matrimoniali in infinitum potest agi de falso. quia sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam per tantum tempus. j. de re iud. lator. et sanguinei. j. de eo qui dux. in matri. cum inter. et xxx. q. ix. § his ita respondetur. sed si de falso ante sententiam obiectum fuit et non probatum. post sententiam opponi non potest. si appellatum fuit. C. de fide instrumentorum. l. penult. et id intelligitur dicendum. ut alii dicunt de hac except. que opponitur in personam testium. s. quod in casu appellationis possit opponi exceptio peremptoria que debuit proponi ante sententiam. C. sententiam rescindi non posse. l. ii. sed hoc est exceptio peremptoria saltem si probleuma sit indirecte. quia probato quod testes sunt criminales vel criminosi non debent admitti. alias videtur quod esset hoc exceptio dilatoria. quod non est verum. et preterea potuit esse quod ignoraverit in priori iudicio et post appellationem didicit. quo modo obicit. § vel saltem cum iuramento si hoc ante appellationem non fuit perceperit debet admitti. s. de testibus. presertim. et quod dicit hic antequam causa per sententiam terminetur. supple si fuerit appellatum. alias verum est quod hic dicitur quia extra appellationem non audiretur. convenisunt. supple quia crimina obiecta si probata fuerint testes repelluntur. subdit tamen. cum. i. quia qui testes absque ulla et c. sicut canonica et c. sic lege tractum testes. ut ii. q. vii. testes. et q. iiii. presul. et illa sunt canonica instituta. de quibus hic loquitur. convicti vel confessi. § si repelluntur. si hoc non dicatur sine aliqua alia probatione. s. de testibus. testimonium. id certe. et si non annumeratur. § vi. precario. c. testium. et intelligendum est secundum tenorem illius. § testimonium. ut in dicto. ut. s. si in crimine pervenerit repellantur. et civili et in criminali. sed si est emendati admittantur in civili et in criminali. contra civiliter agitur de modo ipsos non admitteretur infamia et hoc est quod sequitur.

infi. C. ti. plus et cetera. In criminali vero nullo modo cum aliquis egerit penitentiam ut in Stephanus. ii. q. ix. c. i. ii. et iii. probaverint innocentes. si fuerint convicti per testes non videtur quod possint probare se non esse tales. quia talis negativa non admittitur contra testes. supra de probationibus. ad nostram. et si fuerint confessi non possunt probare contra quia cum quisque sua voce diiudicatus et prestantius est in eundem casum. quod ipso teste non infirmare non potest. supra de probationibus. per tuas et C. de non numerata pecunia generaliter. quia confessioni prime standum est. supra de presumptionibus. litteras. et expone innocentes. id est per penitentiam. supra de testibus. c. testimonium. innocentes. tamen ista non plus se probaverint innocentes. sic debet intelligi. id est non plus probaverint se emendatos de crimine et egisse penitentiam. et hoc si fecerint innocentes reputantur et ita demum admittuntur eo modo. ut dictum est in notula prima. vel non obstante eo quod confessi vel convicti fuerint. et hoc probare possunt per sacerdotem suum. l. di. in capite et ii. q. i. si peccaverit in fine. et infra de symonia. nemo. certum. Ideo tacite quod possit aliquis contra ante testes quibus crimina probant in modum exceptionis propter hoc sunt puniendi. Respondetur quod non. sive confessi. ex eo quod dicit confessi est oppositum. ar. quod testes tenentur respondere an sint criminosi. quia si tenentur contra cum opponitur exceptio que eos insimulat hoc tamen multo fortius quando examinantur de hoc dicto. supra de testibus. cum causam. et quod dicit confessi intelligere quando examinabantur ut interrogati fuerunt a iudice super crimine. et ipsi confessi sunt. sed respondere non tenerentur. et ideo non creditur eis et taceret in crimine. vel dic quod debet interrogari quando crimina in modum exceptionis opponuntur. ut dictum est. sed illud iniquum videtur. et est ar. quod si iudex recusetur coram arbitris possit ab ipso queri. et debet in dicere suspicionem. pena ordinaria. supra de officio delegati. cum dilecti. et de hoc. ff. de his qui notantur infamia. luxurius contingere. et in. cum quod obiicitur testi contingit causam de qua agitur non solum repellitur. sed etiam punitur. sicut est in marito qui accusat uxorem de adulterio et ipsa excipit de lenocinio. quia ipse eam tradidit adulterandam. ff. de adulteriis. l. ii. §. si publico. sic et testis qui testificando vacillaverit secundum legem dixit puniuntur. C. de testibus. nullum. et iiii. q. iii. §. item qui falso. et si. supra de confessis. cum super. et supra de electione. super eo. et c. per inquisitionem. ar. contra puniri non debet. quia non agitur ad hoc. ut hic dicit. sed in eo in quo agitur. supra quod repellitur a testimonio.

A nobis ex parte tua fuit quesitum utrum is qui excommunicato in locutione vel oratione sciens communicat, excommunicatum ipsum a sua possit accusatione repellere, cum ille communionem hanc replicet contra eum. Nos igitur inquisitioni tue taliter respondemus quod ipse eum ab accusatione illius poterit removere, cum primum a communione fidelium sit exclusus, secundum vero tantum a perceptione sacramentorum remotus. Londoniensi episcopo.

A nobis et cetera. quod ipse ab accusatione. dubio fuit in hoc casu. vel. prius communicaverit ei non videbatur postea ei posse obiicere excommunicationem. cum approbaverit mores illius. infra de accusationibus. nullius. C. de inofficioso testamento. cum quis adm. et ff. de adulteriis. si uxor in fine. et ff. de neg. gest.

pomponius. viii. q. ii. dilectissimi. xxxii. q. v. horrendo. et iiii. q. iii. si quis testibus. infra de his que fiunt a maiore parte capituli ex ore. Item non debet alii obiicere quod ipse noluit evitare. infra de presbyteris. per illorum et infra c. preterea et infra de appellationibus. an sit. et supra de electione. tonere. sed his omnibus potest responderi. cum Augustinus. hug. non nullos sustinemus quos iure tollere non possumus. xxiiii. q. i. quisquis. preterea alia est solo predicata locutio. in accusatoribus. infra de denuntiationibus. ut infra de sententia excommunicationis. In presentia dilectus. si aliquis participavit excommunicato non potest ei postea opponere excommunicationem. vel ipsum denuntiare. cum ipse non dixit ei in iudicium. sic loquitur illa in presentia. secus in exceptionibus. ut hic. quia quilibet reus suus sit excommunicatus minori excommunicatione sive maiori potest excipere contra actorem cum quibus lima defensio sit ei reservata. infra e. cum int. et c. dilecti et c. ultimo. Communicet hic vero dicit secundum. verbo. et est quod si accusator esset maiori excommunicatione notatus non possit suum accusatorem repellere a sua accusatione. quod non est verum. ut dicunt iura predicta. et alia pluria. ut patet infra e. c. dilecti. figemunt. quia nec infamis infamem nec criminosus potest accusare. xxxii. q. vi. nichil iniquius et iii. q. vii. iudices et infra de adulteriis. c. penultimo. et ultimo et C. de adulteriis. quamvis alexandrum. Vel supple in maxime. Secundo vero tantum a sacramentorum communione maxime quia idem esset si esset remotus a communione fidelium. sed gravius esset in contraria opinione pro ideo quod legitur. ii. q. vii. alieni. quod patet per. §. in hoc. Sed illud est speciale. fallit tamen ubi persequitur quis iniuriam suam. iiii. q. vi. omnibus. Item fallit in episcopo. ut infra de accusationibus. nullus. et illud fuit statutum in odium episcoporum qui non debent habere pravos. teres et viles in familia sua. ii. q. vii. c. pastoralis. a latere. infra de sententia excommunicationis. figeruit quasi. sed illud videtur esse speciale in excommunicatis a papa. vel potest haberi locum quando non communicet ei per quo excommunicatus est. infra de sententia excommunicationis. nuper et c. si concubine. vel fuit in excommunicatus cum omnibus fautoribus. xi. q. iii. excellentissimus.

Cum in ecclesiastice provisionis officium et infra. Que. Qualiter. faciatis presentes de illius de qua per c. prout non noscitur investitus pacifica possessione gaudere, cum in exceptionem illam quod prelatus in alia beneficium possidet ecclesiasticum ei non possint opponere. quos constat varia beneficia in diversis ecclesiis optinere. Ideo Elyensi.

Cum in ecclesiastice et infra non possunt opponere. Vindex in hoc loco quod nomine collegii vel ecclesie poterant opponere hanc exceptionem et illi qui non habebant per illa beneficia nomine suo et ecclesie. sed hoc non probatur quia papa Celestinus sciens contulerat illi iam beneficium et ideo non poterant opponere. ar. supra de officio delegati. pastoralis. §. preterea et infra de religiosis domibus. constitutus. Item dicit quod verbo non admittetur exceptio nisi iam fuerit missus in possessionem et affirmatur pro hac fuit ut patet in antiquis et hic vero dicit pacifica possessione gaudere. et infra dicebant quod nomine ecclesie non poterant illam opponere quia vero in suis personis eorum putabant in aliis non poterant reprobare. supra de constitutionibus. cum omnes. xix. di. si romanorum. xxxii. q. vi. nichil iniquius. iiii. q. iii. si quis testibus. ff. de reg. iur. cum principalis. et infra de adulteriis. c. penultimo et ultimo. sed videtur quod nomine ecclesie

potuit obiicere quia delictum et c. xvi. q. vi. si episcopus et. j. e. venerabilis. sed non debent repellentes admitti quia sic a/lia via consequentur id quod nolebant quia esse non dz. s. de purgat. nue. et quia non expedit esse tantum una exceptione proponi immo expedit esse plures inter diuersos clericos ut eam possunt melius defendere et in primo ecclesiasticis mundauit utens obiectis locupletibus et antum ut iudices sui quoquo sufficit. ff. i. colle. ix. ii. sed pone quod aliqui sint qui habent plura beneficia dicit p. dist. x. et. jo. quod non sunt admittendi quia sic alii essent consecuti per ipsos quod per se non poterant quod esse non dz. ff. de bonis libertorum quia et. ar. xlvi. di. sicut non suo. ff. de administra. tu. ad eum. per. l. ij. In primo autem isti qui obiiciunt hanc exceptionem aut elegerunt alios aut electi sunt ab illis. si alios elegerunt tali exceptione renuntiasse uidentur ut s. de constit. cum accessissent et. j. de preben. pillorum. si uero electi sunt a talibus non possunt hoc obiicere cum trahant causam ab illis qui hoc opponere non possunt. xvi. q. iij. si sacerdotes isti et ff. de iur. do. cum infundo et indignum est uo illi admittantur ad repulsionem illorum quorum repellerentur actores. s. de testib. licet ex quadam. et ex hoc sequitur quod si aliquis non facit mentionem in rescripto de beneficio suo quod capitulum non potest obiicere ei de falsitate scripti cum eis non competat talis exceptio et tamen rescriptum non ualet tamen sed ualet ad hoc. j. de preben. pillorum. plerumque enim datur actio ei qui non potest agere. id quod reo non competit exceptio. ff. si seruitus uen. loca. C. ult. et. s. quod metus causa ad audiam et. s. de iur. iur. debitores. tamen uidetur quod immo melius dixit non obstantibus rationibus assignatis et ideo illi saltem qui non habent alia beneficia bene possunt hanc exceptionem opponere et defendere ecclesiam. j. de concessi. p. ex parte et. j. e. dilec. immo unus solus potest se opponere. xij. q. ij. non liceat quia utilitas esse in hoc uertatur et ideo audiendus est. j. de hiis que fiunt a maiore parte ca. cum in cunctis et xxiii. di. uicena. quum isti qui se opponunt preuenit utilitatem esse non dubitatur. quia si iste qui habet plura beneficia receperit lederetur ecclesia cum non posset continuam residentiam facere ad quam de iure communi tenetur. et ita non posset esse deseruire fauore enim ecclesie et propter utilitatem ipsius ius esse statutum fuit ut clerici deberent in ecclesia residere nec obstat quod dicitur isti receperunt alios habentes plura beneficia ergo non possunt amplius hanc exceptionem opponere. sed non est uerum. si enim contra me male fecerit non sequitur quod postea id facere debeant. sed renuntiauerunt exceptioni sue quantum unum non renuntiauerunt quantum alios quia res inter alios acta non prodest aliis nec nocet. j. de re iud. c. pe. cum super. co/cordantis. ar. ad hoc. j. de priuil. si de terra et c. accedentibus. b.

Pastoralis et §. Quum per dilatorias exceptiones malitiose non nunquam causam terminato prorogatur. Inquisitioni tue tali semdo decernimus ut infra certum tempus a iudice assignandum omnes dilatorie proponantur ita quod si partes ex tunc aliquas uolunt opponere quas non fuerint protestate nullatenus

¶ pastoralis. Casus iudex debet statuere terminum ad omnes excep/ dilatorias opponendas post quem non audiet exceptiones nisi in certis casibus

audiantur nisi forte aliqua de nouo sit exorta fuerit. uel is cum uoluit eam opponere fidem faciat iuramento se postmodum ad illius noticiam peruenisse. Idem.

Pastoralis et §. omnes dilatorie secus est de peremptoriis et de exceptione excommunicationis que possunt proponi cum quacumque de hiis dictum j. e. exceptionem. et c. i. post terminum statutum a iudice protestate. s. de testib. presentium. et intellige protestate nominando expresse exceptiones que scribi debent. s. de probationib. quum uel si uelit proponere exceptionem recusatoris illam primo debet proponere et sic illa non procedendo est de aliis debet protestari sic saluis aliis dilatoriis que tales sunt et debent nominari proprius suo loco et tempore postquam cognitum fuit de suspitione de hoc dixi. s. de probat. quum. nec sufficiet dicere in genere saluis aliis exceptionibus quia per hoc nulla uidetur prouisio ad decretalis. j. de confirmatione utili uel inutili hoc est et. s. de dolo et contu. audiantur sic et dicit lex quod si actor proposuit unam exceptionem et succubuit et uult aliam postea proponere hoc faciat infra terminum constitutum. institut. de exceptionib. tito. C. quod autem et hoc uerum est quod simul possunt proponi cum aliter contingunt plures exceptiones que non essent. sed si primo proposuit unam et succubuit uolens postea transire ad aliam bene admittitur. C. de in. of. testa. quum maiores et. j. e. pe. audiatis et ita patet hic quod perditur exceptio si non proponatur infra terminum constitutum sed actio non perditur sicut in accusatore qui si non prosequitur accusationem infra terminum postea non auditur. j. de accusat. ueniens. C. qui accusare non possunt. l. iij. et. iiij. q. v. quisque. s. de hoc dictum est. s. de probat. sed immo punitur in bona cum eum exceptionem dilatoriam post litis ingressum proponit. C. de exceptione. l. si quis aduocat. de nouo. post terminum statutum. id est si et post litis. c. exorta sit. s. de of. del. insinuante quia que de nouo emergunt auxilio indigent. ff. de in integr. rest. de etate. C. ex causa et noua res nouum consilium et remedium exigit. ff. de uentre inspiciendo. l. i. in prin. et si noua causa allegetur puta quia fideiussor mortuus sit idem equum erit in cautionem prestare. ff. ut in pos. legatorum. plane et nouis morbis noua querit antidota preparari. s. de iuramento calumpnie. c. cessan. postmodum. s. post terminum constitutum infra quem omnes dilatorie proponantur. si. s. de testib. presentium et ita iuramentum est hic et ibi legitima probatio. sed quid si post litem cont. uelit iurare quia post ipsam contestationem ad notitiam illius peruenit que tamen non est exorta de nouo sed erat ab initio puta consanguineus erat iudex impetrantis uel impetrans uassallus iudicis. uel aliqua alia conditio sed reus hoc ignorabat. numquid debet audiri. dicunt quidam quod sic. tamen uidetur quod amplius non audiatur. quia ab initio debuit inquirere de hiis dilatoriis quia uigilantibus et non negligentibus iura subueniunt. ff. quibus ex caus. maio. no. n. ff. de eden. uelut et facilitatem et negligentiae sue imputet. nec enim obest per singula monitura ipsum actorem. ff. ut in pos. legatorum si is a quo. C. ult. sic. n. non esset iuri finis et hoc quod dico locum habet in exceptionibus facti et non iuris quia nemini licet esse ignorare. ff. de iuris et facti ignorantia. l. regula. b.

Cum inter priorem et conventum de Argen-
tonio ex parte una et nobilem virum S. de
Mar(ay) dioc. Pictavien. ex altera super dampnis
et aliis coram nobis ex delegatione nostra questio ver-
teretur, procuratore ipsius nobilis viri volen-
te declinare iudicium eo quod duos ex vobis te-
nebat suspectos, procurator monasterii allegavit
partem eiusdem nobilis cum esset vinculo excommunicationis a-
strictus exceptionis huiusmodi beneficium interdictum. Et quia
inquirentes diximus respondendo quod predicto nobili legi-
tima defensio in iudicio reservatur et maxime
iudicis recusatio, cum periculosum sit coram sus-
pecto iudice litigare ac suspectis iudicibus se
app. eam de certa conscientia non admittat. Quum in
talibus non excommunicati favor attenditur sed equitatis
indicantis, que non debeat claudicare iudicium,
ac satis videatur absurdum, si actore im-
pugnante reo defensionis copia denegetur,
quia sic condempnaretur multotiens absolven-
dus; porro cum excommunicato causa in causa absolutionis
existit non sit iniusta deneganda sententia, nec
iniungi debeat eidem quod appellationis remedi-
um si contra iustitiam condempnetur, qua ratione
in uno eodemque negotio ipsi alia legitima
subtrahantur suffragia, non videmus. Ce-
terum non sic in reconventione sentimus, ne
quod in defensionis remedium sustinetur, ad
impugnationis materiam extendatur. In-
noc. iii. archid. Richemundie.

Cum inter. et i. legitima defensio. hic manifeste patet
quod excommunicatus potest excipere et defendere se in iudicio. i.
e. dilecti. et e. dilecte significaverunt. et potest appellare post
appellationem prosequi. i. e. c. ult. et eadem defensio competit
excommunicato que competit non excommunicato sicut eadem defensio
competit servo que libero. ff. de accusat. servos et libertos.
quia alias patronum accusare non potest, in ipsum patronum
tradere crimen per accusationem si a patrono accusetur. ff.
de iure libertorum. l. cum maior. §. si libertus qui ignorans
tendo est illi cum provocatus voluit se ulcisci ut ibi. et
sic potest excipere de pacto de non petendo et exceptionem prestare
non obstante quod lex dicit reus in exceptione fit ac-
tor. ff. de probat. in exceptionibus. quia quicquid facit ad
sui defensionem facit. sed qualiter probabit sacramentum
calumpnie cum non sibi non liceat ingredi sacrament-
tum minus et tangere. §. d. ad eius vero. et quibus certa
sacramenta negantur quod unum genus sacramenti putat
posse concedi. xxiii. di. illud. in casu isto accessum est
a iure in odium potius excommunicati quod omnia possit facere que
ad causam pertinent et sic intravit. et omnis participantes
sibi occasione iuris non incidunt in canonem cum talis
communio sit potius ad dampnum suum quam ad com-
modum. sed quid si excommunicatus conveniatur super eo pro quo
fuit excommunicatus iniuste. numquid poterit excipere non
teneatur. sed dicere non restituatur ei cum spoliatum quia fuit
iniuste privatus. dico quod sic nec tenetur antea re-
spondere dummodo ostendat quod iniuste fuit excommunicatus. iii.
q. ii. c. ii. et ii. q. v. sed causas in fi. quia omnia iura sunt re-
stituenda corporalia et incorporalia. ii. q. ii. nullum.

¶ Cum inter. sic intelligo quod excommunicatus excipere appellare et ceteras suas defensiones facere potest et reconvenire non potest.

potest. et c. si excommunicatus. et sic nota quod cum remotus est a quolibet
actu legitimo tamen excipere potest suspecto. iii. q. v.
quia suspecti. et c. de iud. apertissimi. de certa scientia. ar. quod
si sententia lata sit a iudice suspecto quod possit retracta-
ri si detecta fuit suspitio quia licet sit optente mil-
iam unum conferre iurisdictionem de hoc dictum est. s. de rescrip-
tis ad audientiam. et non omne rescriptum habere suspitionem quod
de conscientia pape non manavit. s. de rescriptis cum dilecta.
et i. de confirmatione porrecta. v. claudicare. non equi-
tatem servari in iudicio. s. de iudiciis. novit. nec debet
licere actori quod reo non liceat. et ff. de reg. iur. non debet.
appellationis remedium. quia potest excipere ut dictum est sic potest
appellare. ut iii. q. ix. revera. et i. e. c. ult. legitima.
ar. quod qua ratione unum alterum concedit. et omnia que sunt e-
ius decentiae sunt concedenda. ar. lxiii. di. denique. in fi. et v. di.
ad eius vero. reconventione. sic ergo patet quod licet possit exci-
pere et appellare non tamen potest reconvenire que est ratio red-
ditur in littera sequenti. quia tamen admittitur reconventio
vel non admittitur quaeritur. iii. q. viii. cum in agendo.
et ff. de iud. l. ii. §. sed si agat. sed numquid potest compensa-
re. dico quod non quia qui compensat quodammodo agit sed
si ageret repelletur per exceptionem. ergo non potest compensa-
re. ff. de compensat. eamque. Immo et si vellet compen-
sare si ab adversario admitteretur iudex ex officio
suo ipsum debet repellere. i. e. exceptionem. in fi. quia quod uni
via prohibetur alia consequetur quod esse non debet. s. de prev.
c. tue. extendatur. si. i. de ecclesiis edificandis cum dicat
apostolus in fi. i. ex.

Cum venerabilis frater noster I. Sabinensis episcopus coram
dilecto filio nostro R. tituli sancte Anastasie presbytero et P.
sancte Lucie diacono cardinalibus quos sibi et R.
procuratori vestro concessimus auditores ecclesiam san-
cti viti cum suis possessionibus et pertinentiis peti-
sset, asserens eandem ad se in temporalibus et
spiritualibus pertinere, idem R. non dudum episcopi inten-
tione fundatam asserere sic respondit quod et si dicta ec-
clesia dudum fuerit ecclesie Sabinensis subiecta, eam
tamen poterat episcopus vendicare quam ex permuta-
tionis causa fratrum monasterium obtinebat, ad hoc
probandum quoddam exhibens instrumentum in quo conti-
neri prima facie videbatur quod Theodosius episcopus
cum suorum sacerdotum assensu predictam eccle-
siam sancti viti pro quibusdam ecclesiis et rebus aliis
in cambium vestro duxit monasterio concedendam.
Ad hoc episcopus proposuit memoratus intentionem
suam per huiusmodi responsionem esse fundatam. Cum-
que pars vestra sentiret se dictam ecclesiam ex permuta-
tione fratrum per Sabinensem episcopum optinere, contra per consequens
videbatur se credere quod dicta ecclesia tempore permuta-
tionis pertinuit ad ecclesiam Sabinensem cum inter con-
tractus bone fidei permutatio computetur, nec cum
alio quam cum domino vel cum eo qui gerebat
loco domini legitime valeat celebrari. Et ideo por-
ro memoratus episcopus ad probandum quod iam dicta ecclesia
ad se in temporalibus pertinebat quosdam testes in
duxit, per quos nitebantur ostendere quod tamen dictam
ecclesiam quoque molendina terras et alia bona eius
Sabinensis episcopi diutius possederunt de illis pro sue

Theodosia. non per episcopos qui consilium non sunt sed parvos
dum. 3. de dona. c. ii. hinc etiam loco dicto bene permutant
et alienant sic et parvos sine eis libera firmata tamen vim
non fovet? [illegible] osti. s. de elec. cum nobis olim
ad fi. et de re. ecc. non alie. nulli. c. ii. dictum est. h. b.
Vel per instrumentum. quasi dicat instrumentum non prodest episcopo ex
non dicatur ibi quod Sabinensis episcopus fecit illam permutationem
sed Theodosius. Et si episcopus replicet quod pater Sabinensis hic exceptio
non possit. cum falso hic adiecimus Sabinensis in rescripto omissum
fuit male dicit quod delictum prodest et cetera. sed oppo. fin. Iuo. sed
vel aut instrumentum. quia ponit silentium episcopo cum neces-
se haberet suam permutationem. videtur hoc ideo quod forte non pro-
ducebat instrumentum. cum in illo non inveniisset suo intentione
vel alia quam invenire deberet. x. q. ii. hoc ius. et si q. ult.
in benedictionibus. Item quaeritur producens instrumentum non possit illud
redarguere. de falso. i. de censi. cum olim. xxii. di. si
romanorum. sic nec testes suos. iiii. q. iii. si quis testibus.

Vide folium

Cum vero. c. Si reus
a quo res petitur excipiat
de permutatione ipsius rei facta
cum actore non facit pro se actor
[illegible] dum. Secundum quod
excep. falsi est responsum pro
oppon. Jo. an.

Se credere. sententiam dicit
quod hic all. in [illegible] calumpnie hic
est [illegible] nulla [illegible] potest
ad probandum quod credit [illegible]
sed quod nulla falsa probationem
sunt. c. de [illegible] cal. instru-
[illegible] producens aut credebat
illa vera aut falsa. Si vera
producit allegationes si falsa fa-
ciebat quod [illegible]
non [illegible]
allegabat [illegible] producendo sua
et sic [illegible] debebat.
Dona. inter dilectos [illegible]
Immo. [illegible] excipiendo sub alio
[illegible] quis intentionem
[illegible] sibi prodierat ideo
quod non potest contra confessionem suam
aliquid dicere nisi probaverit con-
[illegible] s. de confes. c. fi.
sed si non confitetur sed solum proponit
[illegible] quod confitetur [illegible]
qui excipit non credit [illegible]
[illegible] pro quo dicit [illegible]
[illegible] inter duo [illegible]
[illegible] c. si quod [illegible] de acq.
hered. qui [illegible] qui [illegible]
[illegible]
non ob. pertinaciter instrumentum quod non
dicit is qui excepit non credat esse
verum esse quod [illegible] distredit
[illegible] sibi [illegible] ad probandum
ut per id dixit [illegible] dubi-
tat [illegible] sit verum vel non. Immo
[illegible] actori ut si aliquid
[illegible] producit per [illegible] produ-
ceret videatur confiteri omnia quod
in illo instrumento continentur et si
ibi sunt aliqua contra ipsum si tamen postea
reperit falsum instrumentum [illegible]
reprobato ipsi non obesset
ea que continentur in illo. hoc ideo
quod [illegible] fecisse in [illegible]
instrumenti quod putabat verum.
de [illegible] c. i. c. a. [illegible]
quia sublato [illegible] sunt sublata
que continentur in illo. ar. de [illegible]
[illegible] de fide instru. [illegible]
[illegible] Et si exceptio
[illegible] confessio omnia que continet
in instrumento non preiudicant sibi.
illo postea falsitate reprobato.
ex quo non falsum est ergo fal-
sum et erronea in eo contenta
et sic confessio fuit erronea.
Secus si aliquid confitetur ex pro-
posito vel [illegible] in facie
de [illegible] [illegible] ille
continet in [illegible]

Unde preiudicat confessio
non probat error. Item si confitetur
contenta in privilegio vel instrumento
postea reprobato non [illegible]
sed [illegible] solemnitate ut
quia desunt [illegible] capituli vel
[illegible] simile. Si postea privilegium
vel instrumentum non esse sufficiens
ad probandum [illegible] confessio
tamen manet et ea que continebat
[illegible] instrumentum non est suffici-
ens ad probandum sed sic confessum
est reputabitur omnia vera. de
censi. cum olim. [illegible]
[illegible] qui re-
probat instrumentum ut falsum [illegible]
quod tollit fundamentum iudi-
cii cum confessio inherebat.
Unde [illegible] ut illi inherens
per [illegible] tollat. ar. i. q. i.
cum paulus. i. de presbyt. non bap.
c. fi. Sed qui instrumentum non probat
falsum sed solum defectuosum
et sic non sufficiat ad proban-
dum [illegible] in suo
vigore [illegible] semper [illegible]
de liber. [illegible] aut
ex causa [illegible] locum habet
ubi sententia lata est super falsitate
instrumenti vel alia questione
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] non obstante [illegible]
confessione [illegible] per
[illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] Immo [illegible]

uoluntatis arbitrio disponendo. et .i. intellex.
supradictum episcopum intentionem suam minime p
testium depositiones fundasse. vel p procuratoris sup
dicti responsionem. quia exceptionem obiciens de inten
tione partis aduerse non intelligitur fuisse confessus.
Et p instrumentum ex aduerso exhibitum. cum in eo tan
dodosius episcopus a tuo procuratore factam proponit non
dicatur episcopus sabinensis. quamquam in transcripto
tuo quo procurator utebatur appositum fuit
sabinensis. preiudicium ueritatis. licet a nimis excre
scerit qui transcriptum uitius instrumenti falsauit.
quia cum delictum psone in dampnum ecclesie redun
dare non debet. ac non sor ante sententiam uim
et post obicii pot exceptio ueritatis. cum falso
rum instrumentorum pretextu lata sententia. usque ad .xx.
an. spatium ualeat retractari. Sententiam contra
nolumus ut id p monasterio uestro preiudicium
generetur. Quia uero nobis constitit supradictam
ecclesiam sancti uiti constitutam esse in dyocesi sabinensi
episcopale ius in omnibus eidem episcopo ad iudicauimus
in eadem. illis dumtaxat exceptis que per
autentica scripta ei notantur esse contracta.
cum p priuilegium uel p prescriptionem legitimam
nullatenus probatur exempta. Nam quia deus
episcopus qui eandem ecclesiam uendicabat. munit
se prescriptione legitima non ostendit. Eo
quam probaui episcopus sabinensis bona eiusdem ecclesie
aliquo tempore possedisse. uos ab impetitio
ne episcopi quo ad temporalia eiusdem ecclesie sen
tentialiter duximus absoluendos. Honorius .iii.
albi sancti uberti et sancti martini leodiensis.

Cum uenerabilis et .i. ex parrochianis. hic casum tene
s. de transact. preterea. p hi responsionem factam p
procuratorem monasterii. s. ubi dixit p parte sic. Et sic i
h non bene allegauit episcopus p se quia hoc repentina uel ac
non preiudicabit monasterio ut in auten. de exhiben. dis.
reis. s. illud. coll. v. xxiii. q. i. ap. et v. q. v. s illud. ibi.
qui at in considerate loquitur sentiet mala. i. d. pen. dec
et mutuo quia litis contestatio directe debet fieri p interrogatio
nem et responsionem directam affirmando uel negando si
pl. s. de litis. c. cum .o. .i. de electione dudum. sed hic p
curator sub forma exceptionis sub adiectione respondit
ut p3 ex ipsa responsione et p id quod postea sequitur i
tam non dicit uel p procuratoris responsionem. bone fidei.
quot sunt actiones bone fidei inst. de act. s. ac
tionum enumerantur. ibi. et xxiii. s. actio ex uendito.
ex empto. locato. conducto. negociorum gestorum. mandati
depositi. p socio. tutele. comodati. pignoraticia. famil.
erc. cum diuid. prescriptis uerbis. et que de extimato p
ponitur ut si rem meam do tibi et extimo ut eam uen
das .x. et ut in .x. reddas mihi aut rem. ff. de estimato
ria act. l. i. et permutatio de qua fit mentio et he
ditatis petitio. Nec uero dicunt actiones stricti iuris ut
actio ex mutuo arbitrium et consimilia. nec dicunt bone
fidei. eo quod in eis tantum seruari debeat bona fides. quia in actio
nibus stricti iuris seruari debet bona fides. quia in ac
tibus stricti iuris seruari debet bona fides. et in quo
cumque bona fides inueniri debet. C. de actionibus et obli.

bonam fidem. ideo dicunt stricti iuris quia non ueniunt in eis nisi
quod stricte exigit actionis natura. unde non ueniunt usure
ex mora in actionibus stricti iuris. nisi specialiter sunt p
misse. ff. de negotiis. gestis quia tantumdem et C. de usuris.
l. iii. sed in actionibus bone fidei ueniunt usure ex mora.
ff. de actionibus empt. et uend. curatori. s. ex uendito.
et ff. de usur. mora. s. in bone fidei. Item in auten. stricti
iuris non uenit interesse si rem dari uenit in obliga
tionem secus si rem tradi uel fieri. ff. de u. obli. s. aut. s.
ult. et .l. si fundum et ff. de re iud. si quis a uillo. s. ult.
sed ita omnia accessoria ueniunt in bone fidei iudiciis.
ff. de actione emptione et uen. l. i. in prin. sed non
ueniunt in contractibus stricti iuris. Item in bone fidei ac
tionibus ueniunt ea de quibus nichil est cogitatum. ut cu
pa et cera et similia. ff. de actione emp. et uen. l. fun
di. s. si pictura. et s. de ca. possessionis cum cera et ibi quidam
de hiis tanguntur. In actionibus bone fidei multum ex
uberat officium iudicis et pinguius quam in actionibus
stricti iuris et istis rationibus dicuntur bone fidei et alie
dicuntur stricti iuris. loco dum. h id dicit quod qui dat
alienam rem non contrahit permutationem. ff. de
rer. perm. l. i. insti. fuisse confessus. h regula sumpta
est. ff. de except. non utique. sed nomine ex eo quod con
fessus fuit permutationem factam p consequens est con
fessus quod sit tenens de meo. quia illud dicitur permuta
tio. ff. de rer. permutat. l. i. et qui confitetur unum p con
sequens confitetur id quod sequitur ex illo. vii. di. quo
iure et s. de off. del. cum sit et s. de do. et con. cum dilec.
preterea tacita confessio fit p contestationem. s. de dolo. p
ut. Item interrogando fit confessio. xxii. q. ii. quod autem.
et xxv. q. vii. quid in omnibus. i. de homici. d. c. iuratum
to est. ff. de u. obli. l. i. s. si quis ita. ad h dicas quod
excipiendo de permutatione non confitetur de intentione
aduersarii ut modo dicit quia pot esse quod desco fuit permu
tatio et non de iure sibi in exceptione pacti de non pe
tendo debitum quod p h non confitetur debitum. quia pot
esse quod non de iure debuit qui excipit debet tamen dicere. fateor
non confiteor hoc quod dicis. sed si fecissem pactum factum est
tamen de non petendo et iste sibi respondit dicendo et si du
dum fuit et cetera. quia sic non asseruit sed sub adiectione et ideo
non preiudicauit talis confessio ipsi monasterio quia non
fuit confessio sed exceptio uel si permisit ad ecclesiam sa
binensem permutatio interuenisset. Item si quis dicat se prescrip
sisse et aduersarius dicat. ego interrupi scriptionem
tuam siue p litis exceptionem dicendo ego interrupi
prescriptionem tuam confitetur de prescriptione aduersa
rii. certe quod postea auditur p probatione prescriptionis post
talem exceptionem p quam confitetur de intentione
aduersarii. ut .i. d. p. x. illud. sed dic quod non fatetur de
prescriptione qui excipit de interruptione. nec confitetur de
intentione aduersarii et ideo non debet probare prescriptionem
qui eam opponit. s. de probationibus ex litteris et .i. c. p. x. illud.
et sic debet dicere non credo te prescripsisse. sed si hoc uerum es
set dico quod interrupi tuam prescriptionem. quod interruptionem
probare debet ut dicit dec. illud id est dicendo cum aliqua
petit a me in iure dicat non confiteor me esse uerum tu
um. sed si esset consanguinitas est inter me et te. ut .s.
de testibus ex tenore. nam sic respondendo non confitetur de in

tentione adversarii nec opponeret se ante probatione sed
adversarium si tunc deinde cui actor fundavit inten-
tionem suam quia tunc exceptio probanda est ut notatur
j. e. exceptionis quasi has exceptiones debeas proponere et
probare et ante et cum principale negotium tres. c. de ex-
cept. si quis ibi dicit de habes et 9 de iudicibus ex tenore
privilegii. sed ipso debuit succumbere monasterium. s. de
rescriptis. olim. sed aut ratio quia tacite convenit possit eis
dicere si instrumentum falsavit quod ipso debuit succumbe-
re monasterium quia extendebat instrumentum suum. Ratio quia propter
delictum illius qui ipsum falsavit non debet in damp-
num monasterii redundare. xvi. q. vi. si episcopum vel intel-
lige potius quod allegavit autem monasterium ex par-
te episcopi ut per hoc amitteret causam ut. s. de rescriptis. olim ubi propter
similem falsitatem tulit eugenius papa sententiam contra
ecclesiam osensem. s. de in integrum restit. cum ex litteris sed quia
non hic papa tulit sententiam contra monasterium quia non
constitit capitulum fuisse in culpa ut dominus innocentius tertius dicit
ecce delictum personae et c. ad xx. an. C. de fals. querela
de hoc dicendum est. s. de probat. licet. retractari veritate comproba-
ta. sed utrum talis sententia teneat ipso iure dubitari a sue-
vit. quod non quia exceptio non datur ex ea. ff. de excep-
tionibus cum agnitis sed si nulla est ipso. quasi incipit
valere et post xx annos quia quod ab initio non valet tractu
temporis non convalescit. ff. de reg. iur. quod initio et l. plt.
xvi. q. iii. c. plt. s. q. si privatus. s. de elec. auditis
dicas quod talis sententia tenet et in suo robore durabit et ser-
vari debet quousque falsitas revelata fuit. s. de fide in-
str. accepimus. c. ii. item quamdiu autem dicitur ille dubitari
est tenet sententia revelata vero veritate tunc primo apparet
quod nulla fuit et ideo tunc pronuntiabitur nulla. sic j. de fi-
lio presb. et inde fenitatis insinuat quicquid occasione talis sen-
tentiae perceptum vel optentum est non cassavit sicut
per sententiam nisi si constituit sed quod erat declarat cum sententia
proferri. ff. si servitus vendicetur. l. ii. c. sed si quis et hoc dicit
ista lex non valeat retractari veritate comperta sic est in
sententia lata per falsum procuratorem quia falsitate probata iudici-
um nullum tunc primo apparet. s. de procur. in nostra et
c. e. sed in dyoc. xvi. q. vii. ois et xviii. q. ii. monasteria.

Olim et j. super ex parte. W.

Olim fuit propositum quod litteris. P. d. n. treve-
ren. archiepiscopo presentatis idem excipien-
do proposuit quod auctoritate ipsarum respondere mi-
nime tenebatur quia ultra duas dietas extra
suam dyocesim trahebatur in causam et quia dictus
archiepiscopus exceptionem hanc admittere recu-
sabat vocem ad nos appellationis emisit. et j. porro
procurator partis adversae R. quod idem W. ultra
duas dietas extra suam dyocesim minime trahe-
batur cum ipse archiepiscopus terminum in tali lo-
co statueret qui remotus ab illo non erat ul-
tra quam permissum est per constit. c. generalis et j. dic.
v. ch. q. si procurator predicti W. probare potuit
exceptionem quam coram archiepiscopo proposu-
serat videlicet se in causam trahi ultra duas
dietas contra constitutionem concilii generalis. v. o. ap.
dictum W. legitimam decernentes negotium sed esse
remittis. Idem archid. traiecten. officiali

Olim sententia quod parte proponente exceptionem non admissam appellantem coram iudice appellationis probare debet exceptionem suam

et j. canonice electionis.

Olim. Vir error quorundam convenit ut gravamen a re-
tur. sic pone casum contra quendam W. litteras optente
fuerat ad archiepiscopum treverensem coram quo iste W. ex-
cepit quod extra suam dyocesim ultra duas dietas contra
constitutionem concilii generalis vocabatur et quia dictus archiepiscopus
ipsum super hoc non audivit ad sedem apostolicam appellavit
et sic iste W. optinuit litteras ad istos abbates in ty-
tulatos quos archiepiscopus predictus subdelegavit ex causa predicta petens
coram eis pronuntiari appellationem suam iustam sed
adversarius respondit ipsum non esse audiendum quia licet arche-
piscopus distaret ultra duas dietas ipse tamen infra duas di-
etas terminum partibus assignavit sed hoc non fuit probatum. papa
consultus mandat ut si ille W. potuit probare quod vo-
catus esset contra constitutionem concilii generalis appellationem pronuntiat
legitimam et iudices non procedant. Alioquin et c. et ita
sunt sedere i. non procedere taceant quod qui dicit quod sunt sedere
i. procedere quia hic numquam invenitur. sed primum dicendum sic s.
de rescript. dilecti filius. Jo. et Ja. et ita ego ancelmum p
magistrum B. certioratus hic notavi et s. de maiori-
tate et obe. c. humilit. in tali loco statuit. ex eo quod hic di-
citur quod si adversarius meus impetravit litteras ultra du-
as dietas extra dyocesim meam et iudices volunt veni-
re ad locum illum cum non distet ultra duas dietas
non possum propterea eorum iudicium declinare quia non at-
tenunt me ultra quam iniunctum est per concilium generale et
ita si faciunt contra concilium et hoc iterum probat et j. s. dic.
se in causam trahi ultra duas dietas et hoc idem dicit
illa constit. s. de rescriptis nonnulli sed si quid iste reci-
perabit illos veniendo ad locum illum non credo sed
dixi in contrarium illa nonnulli. probare potuit. Sic videtur quod qui
appellat ante sententiam diffinitivam a gravamine quod in
causa appellationis necesse habet probare coram iudice appel-
lationis causam sue appellationis veram fuisse sic s. de te-
stibus ex parte a de sed contra videtur quod sufficit probare co-
ram iudice appellationis quod iudex inferior exceptionem
admittere noluit. s. de off. deleg. cum causam et j. de ap-
ut debitus et melius c. dilecto illud contra ex parte a de
solvitur in illa decretali alia vero contra solvuntur per de-
cretalem j. de ap. interposita i. R. cum. n. causas probabi-
lem causam exponit etiam dicit se probaturum si iudex
ipsum repellat et propter hoc appellatur tunc in causa appella-
tionis non est necesse probare causam veram esse sed sufficit
probare quod non fuit admissus si vero se non obtulit pro-
baturum sed illam tantum allegavit tunc in causa appellationis
probabit causam illam veram fuisse alias ad priorem iu-
dicem remittetur secundum tenorem illius decretalis j. nostro firma j.
de ap. et c. illam. hodie procedendum est et ideo in hac decretali
debet probare quod trahebatur ultra duas dietas quia cum pro-
posuit suam exceptionem non optulit se illam probatu-
rum sed in decretali illa dilecto j. de appellatione non optulit se
probaturum et tamen sufficit ibi probare quod non fuisset admis-
sus ibi tamen cessabit de exceptione probanda. Item co-
ram auditore sed dubitatur an per illam vel alias
legitimas fuit appellatum et ideo sufficit probare quod
proposuit illas quia non fuisset admissus et eodem mo-
do respondeas ad illam s. de off. del. cum causam quia iudices
ibi certi erant de exceptionibus quia bene sciebant inten-

miserunt sb delegatonem a iudicis v executonem
tpi iurisdic. n. seruand est p ut dic illa imposita
a pplone cineris supple albem. sci lauri. et ce a iu
dices ad quos sb nominis tras impetrauat a ipi
us aduersarij. s. p secutone appllonis sue. pcede per
mittentes iuxta traditam s forma. Alioquin si
pcedant iux formam s traditam. n. obstantibz
tras. impetratis ad albem sci lauri. et ce a iudices s
attemetur in antiqu dec. a v. ce manifestum a nimi.
j. de ap. c. debitis. tn similibz. isti no erat qbz sc
bitur n erant iudices appllonis. h dati erant. e
a d exequendum qsdam sntias. suspensionis a ista
latas
lz. interpositas. nec cognosce debent. de ap. c. cu h
eis no mandabant p litteras istas. q si. c. no pro
bauit exceptonem. pcedunt postea ad execundas se
tentias suspensionis latas ab archiepo predco .b.

Dil. f. s. p. et. G. canonici ecce

Ecce. cu transmissa petitone intimauit.
q cum. c. canonicus eiusdem ecce ipos co
ram delegatis a nob traxisset in cam. sr eo
q se opponunt electoi a quibzdam canonicis
gracien. ecce. fce de ipo in priorem ecce sup
dce in iudem ppo sunt q dcs. c. non debebat
audiri eo q excoicatus erat et puriq annue
irretitus. Cumqz predcus. c. prefatis G. et. s.
et. p. purium excoicationem in mod repli
catonis obtenet eorz exceptonem elide ni
teretur. pposuit pcurator eorz q eius sr h pro
recipi non debebat. q et si obiti pfatis cano
nicis purium pbaret non eent ppter h a
deffensione sue ecce repellendi. adiciet et q
contra excoicatonem dcs. c. in mod excepto
nis obiectam excoicato predci. c. replicari
non pot. q excepto ipi. c. opposita pbata
eundem repulisset ab agendo. replicato uo
sepedcum. c. nequaquam a deffendendo repl
let si et pbaretur et. Ipi uero iudices inte
locuti fuerint q d puis pbationes reciperet
sr replicatione premissa. ppter q d ad nram
sunt audiam appllatum. Quo ce q. q. si
res ita se ht reuocato in irritum et c. G. re
corius. ipo. l. et. c. canonicus pragen.

Dilca et. j. ad deffensione. sic pz q quibz adm
titur ad defensionem ecce sue et purius q et ad
agend su accusand admitteni. ij. q. xi. negan
dei et. iij. q. vlt. oibz ergo multo forti ad defendedi
cu ad defendend admittit quam ab agendo re
pllitur. s. e. cu inter. et. j. e. c. a defendendo. et h pz q
excoicatus tam se q ecclam suam defende pot. a
gere uo nequaq ut hic dic. et. s. e. t. cum inter.
j. pr. c. interlocuti sunt. et male q si h eet pbatu
no repellerentur q excoicato v criminoso uetatu e
defende tam se q ecclam suam. et. s. e. c. inter et e.
a. t. q n dz quis admitti ad pband quo pbato
no prodest. C. de pbat. ad pbatonem. et. s. de of. de
l. cum attingat ad finem s de h. si res se ht hic
hs q contra exceptonem doli no datur replicato de do
lo. sic. ff. de doli exceptone. apd celsum. c. marcel

tus. sz contra hs. s. e. cum certa dica. et. j. de diuortijs. signi
ficasti. et. j. de adulterijs intelleximus. et. o secunt. et. xxxij.
q. vi. nichil iniquius. sz lutatr inspecta n sunt contra.
quo ad finem q una est finis siue effcs s. i. replico
mutuis. vel h
detur doli. sn denegetur. s. ne alt de suo dolo amod
leret. in cau psenti no datur replico ad h ne alt.
s. actor agere possit cu sit excoicatus. si admitteret
hic replicato. sic actor excoicatus ad mitteretur ad
agend q ee non dz et ita communis delcum nocet uni
et alti no. vn non obest ei excoicato et ita intellige
lex pdca. c. marcellus. id ibi no datur replicone
s. q quis maliua alti sit lucro alti i id dampno.
s. g. dolo induxi te ad ad pmittend. deni tu i du
xisti me dolo ad remittend. et sic utqz e in dolo. q
cau si ago contra te. ad id q pmisisti m p dolum
meu. potis michi opponse doli exceptonem. qua ex
ceptonem n possu remouere p meam replicatonem.
si daretur mc replico repelleretur reus actor uero
maneret in lucro de dolo suo. q ee non dz. et id i le
ge illa no datur replicato. in contrarijs datur repli
cato ppt eandem cam ut pz in adulterio uiri et u
xoris. s. g. mulier repetit uiru suu. ipe opponit ei
adulterium excipiendo contra eam. et ipa replicat ad
eum q et ipe simile est adulteratus. hic admitter
replicato mulieris. id. s. ne ille lucrum ferat de su
o adulterio. si replicato mulieris n admitteret sic reti
neret maritus in lucro de dolo suo et uxore repulse
ret et ita uni noceret adulterium et alti no. q ee n dz.
et sic intellige. s. e. cum ecclastice et ita pz q id e da
re replicatonem q denegare. et sit io ead ratio ubi
q. et est hic io contra que redi in lra. et melius. s. e.
cum inter.

Aplice sedis et. j. Sane nob a p. se. ap. q
situmus. quedam suspitionis et a mo
tionis a beneficijs. sine sunt in mod excepto
nis obiecte. quas licet pponetis uos posse ul
las ee p testes y doneos et instrumenta pbare. nec tn
ordinatonem pragen. ecce. ppo quam uenati
sunt obiectonis obstaculo contingeret retardi
ri. sntias illas relaxamus ad cautela. Idem
lincolin. dec.

Aplice et. j. h est peximus. j. de electo. ex aplice. a
situmus. ut tractaretis de electione fca v facienda
ordinatonem. q in psentia dni ppe fi debebat pi
stos et nomine ordinato fu elco ecce ipeditur ab
solumus eos ad cautela. contingeret retardari. ex h
ut q suspensus ab offo et beneficio non possit age
tanq excoicatus eet maiori e x. ar. s. de consuetudi
ne cum dilc. et. s. de electone cu inter. R. ibi suspensi
no pot eligi. et sic electus non possz age p sua electone.
ar. contra. j. de electo. exa. mi. o vlt. ibi. n. tes q suspensi
elige possint et sic possint age p sua electione. s
et excercere ea q sunt iurisdonis. et. s. de elco. illa. solo
contra ista locuntur in diuiso cau. hic locunt de suspe
sione iudicis et i accordantij. seod modo. contra loqr
de suspitione canonis et cano. inicius agit qua
minister iuris. ff. de arbitris. celsus. et. l. pcedenti in
fi. cui g isti suspensi dicantur p sntiam toles ab of

¶ Dilci filij [illegible] per excepcionem [illegible] [illegible] uo dz qd
et sua ul [illegible] suo defensione repelli
[illegible] excoicatus admitteret defendere ecclam suam

¶ Aplice [illegible] per excepcionem suspensionis [illegible] [illegible]
[illegible] replicare ordinacio [illegible] retardari [illegible] abso
lucio ad cautela

tito et visitatio iam non interest ipsorum agere pro eccl-
ciam ab ipsius beneficio privati sint. et precipue cum
agant pro re spirituali. scilicet pro ordinatione ecclesie a qua pri-
vati sunt per suspensionem. unde cum non possent eli-
gere vel eligi non possint per sequens eam electionis. quia non
possunt agere pro eo quod possidere non possunt. ut supra se-
vel pro alio. ar. j. de cler. ex. mi. si celebrat. In aliis
autem negotiis spiritualibus ut ecclesie civilibus si mandato ecclesie
agerent bene admitterentur qui non sunt privati corone
tempore. s. e. a nob. sed quia privati sunt corone sacramen-
torum ad spiritualia sacramenta non admittuntur. nisi pri-
us fuerint restituti et ideo fuerunt absoluti ne attingeret
ordinationem ecclesie impediri quam in presentia domini pape si
deberent per istos et ideo ne ordinatio sine electione ecclesie impedi-
retur. absoluit eos ad cautelam. b. ad cautelam sic.
s. de testibus veniens infra. et j. de ap. ad presentiam.
et j. de sententia ex. per tuas. et xxiiij. q. i. audivimus.

Dilectis in Christo filiabus priorissa et conventui
de campesia nobis significare curarunt
quod cum inter ipsas ex una parte et priorem et
conventum de vintellia ex altera super quibusdam
decimis et rebus aliis per quibus questio verteretur ab illis
coram abbate sancti benedicti et eius collegis auctoritate apostolica
causa verteretur. et ipse ad nos ex sufficienti gra-
vamine appellassent. ac nuntium suum ad
apostolicam misissent per sequendam prefati iudices pos-
modum tulerunt excommunicationis sententiam in easdem
Postea ergo litteris sedis apostolice prefata non facta
mentione de excommunicatione per eundem nuntium
ad priorem de angle et suos coniudices impetra-
tis. pars adversa ex eo se appellasse proponens
quod ipsi iudices exceptionem excommunicationis predicte contra
ipsas ab ea propositam admittere denegarent.
ad priorem de gennemie et suos coniudices litteras
super hoc impetravit. coram quibus ex parte ip-
sarum fuit excipiendo propositum. quod cum post ap.
legitimam dicta sententia lata fuerit. et cum
huiusmodi excommunicatio defensionis auxilium competere
dinoscatur. memorati iudices exceptionem
partis contrarie sicut nec debebant admittere noluerunt
set cum dictus prior de gennemie et coniudi-
ces sui talem exceptionem non recipiente
eamdem ipse nostram audientiam appellarunt
Quo circa mandamus quatenus si est ita. revocato in statum
debitum quicquid post ipsam ap. inveneritis at-
temptatum. in eodem negotio iuxta prioris man-
dati ad prefatum priorem de gennemie et coniudi-
ces suos directi tenorem previa ratione procedatis.

Idem albati sancti salvatoris papiensis et vercel-
lensi preposito.

Dilecte et c. ex sufficienti gravamine. sic s. ut li-
te non contestata. accedens. sed die gravaminis expresso coram
iudicibus. alias ad appellationem non admittitur nisi causa proba-
bili allegata que si esset probata deberet legitima reputari.
j. de ap. ut debitus. et c. interposita. et c. cum speciali. et
c. cum causam. et c. dilecto. denegarent. et b non ut. j. se-
cundum. infra. quia licet excommunicati sunt ab initio et ab
aliis iudicibus nichilominus poterant appellare si

gravaminis et litteras impetrare. s. e. cum int. et j. e. c. pastoralis.
et c. ult. unde littere super hoc impetrate non valent ut.
j. sequitur exceptionem. non recipiente. et male fecerunt.
quia debebant illam admittere. quia sicut sepius dictum est
excommunicati a sua defensione repelli non debent. quod isti fa-
cere noluerunt et ideo quicquid fecerunt post appellationem
revocatur in statum pristinum. si est ita. vel quod prior de
gennemie non recepit exceptionem priorisse. iuxta prio-
ris mandati ad prefatum priorem de gennemie. quod
fuit primum respectu istius hoc fuit secundum man-
datum respectu primi directi ad abbatem sancti benedicti
et iste litere decernimus. postquam constiterit sibi de appellatione
priorisse interposita coram priore gennemie pro eo quod
exceptionem priorisse non recipiebant. debet cognoscere su-
per eo de quo prior de gennemie debuit. scilicet an appellatio
monachorum legitima fuerit vel non. et si iste invenerit
legitime appellasse monachos procedet. si minus
legitime condempnabit priorem et conventum ad ex-
pensas restituendas priorisse et remittet partes ad pri-
orem de angle prout hic dicitur. quia ea est forma ap-
pellationis que interponitur a gravamine. j. de ap. cum
in ecclesia. et c. ut debitus. et ille prior de angle postea
cognoscet de appellatione sibi commissa. interposita ab abbate
sancti benedicti.

Significavit nobis capitulum de tornaco quod
cum. p. in suum archipresbyterum elegisset
mediolanensis archiepiscopus presentatam sibi electionem
renuens confirmare. et. s. clericum in archipresbyterum
instituit. ecclesie supradicte. qui ipsis ad sedem apostolicam ap-
pellantibus. preposito sancti stephani eam super huiusmodi dici-
tur commisisse. cum electionem [illegible] ipsorum confirmans.
et pronuntians ius eligendi ad ipsum capitulum per-
tinere. partem adversam ab impetitione ipsorum
absoluit. a qua sententia partes ad sedem apostolicam appel-
lantes. causam ipsam nobis obtinuere committi. sed
a parte altera exceptione excommunicationis oppo-
sita contra capitulum. memorati suos minus pro-
vide attendentes quod propter excommunicationis opposite
persecutionem ap. non debeat quis excludi. cum omnis
legitima defensio excommunicato in iudicio reser-
vetur. partem adversam non esse cogendam ad
respondendum eisdem propterea decreverunt. propter quod dictum
capitulum nostram audientiam appellarunt. et j. quatenus
si est ita. exceptione ipsa non obstante in
eodem negotio procedatis. Idem.

Significavit et j. renuens confirmare. quod fa-
cere potuit si non erat ydoneus et illos potuit pri-
vare iure eligendi. unde si hoc fuit tenebatur archiepiscopus
instituere. s. de elect. nichil est et c. quia propter. ad ipsum. n.
pertinet examinatio et confirmare electum vel reprobare. ut
ibi dicitur. iniusta fuit appellatio electorum quod patuit postea
per sententiam vel. ideo hic eam noluit confirmare quia dice-
bat archiepiscopus ad ipsum spectare ius eligendi archi-
presbyterum in plebe et hoc apparet per sententiam iudicis dele-
gati. confirmavit electionem capituli. pronuntiavit ius e-
ligendi ad ipsum capitulum pertinere. absoluit sup-
quo fuit hoc absolutio hic non dicitur potuit esse quod
capitulum petebat a parte adversa expensas vel forte

petebat suditus preceptos ab illo instituto qui peti po-
stant ut quilibet non habet vocem comitatonis in e-
lectione et sic hic appellauit capitulum contra ad confirmatio-
nem electionis, tunc eligendi appellauit pars altera et sic
ab eadem sententia potest utraque pars appellare. sic. j. de testa-
mentis. relatum. et c. raynaldus. qui sunt in sententia pla-
cita. alias non habet locum duplex appellatio ab utraque
parte. a prosecutione appellationis non debeat quis exclu-
di. ut. s. e. § ex. et c. cum in ecclesia et c. ult. de sententia. extra
intera ut quod isti de capitulo erant rei ex eo quod dicit legi-
tima defensio, sed ex ipso facto appareat quod erant acto-
res qui petebant electionem suam confirmari et ius eli-
gendi ad se spectare dicebant in isti si obtinuerint
in tota petitione succubuerunt sic quia appellauerunt.
Et ex eo est quod dicat partem aduersam non esse cogendam
ad respondendum illis de capitulo et sic erant actores sed actor
excommunicatus non admittitur et sic est ar. quod excommunicatus
admittatur ad agendum, dicas eo quod condempnati fuerunt
qui rei intelliguntur, ne igitur suum ius amitterent
per iniquam sententiam admittuntur ad defensionem
iuris quod amiserant per sententiam et sic quicquid fa-
ciunt totum est ad suam defensionem et ideo admitti-
tur non obstante exceptione excommunicationis, quia preterea
excommunicatus non est aliquis condempnandus in iudicio aut est
absoluendus, propter talem. n. sententiam iniquam amitteret
isti ius suum si non audirentur contra sententiam et sic
transisset in rem iudicatam quia et eadem ratione non pos-
sent appellare, sed quilibet condempnatus potest appellare.
ut. s. e. cum inter et preterea. ap. j. e. c. ult. secus esset si es-
set lata pro ipso sententia quia tunc non ualeret sententia si esset
excommunicatus actor. sed tamen causa propterea non perit quia eo ab-
soluto agere posset, sic ergo isti sunt audiendi, quid
facient iudices si inueniant sententiam iniquam, debent
illam cassare, sed numquid condempnabunt alteram
partem ipsi excommunicato uidetur quod sic quia tunc ad officium eius
qui cognoscit de ap. pertinet et sic fertur sententia pro acto-
re excommunicato ex certa scientia, sed contra. j. e. c. ex. insinuationis, nisi for-
te possit dici quod condempnatio differtur in tempus absolu-
tionis ex quo tamen elatum est grauamen, in casu is-
tius capituli credo quod capitulum fuit excommunicatum post ap.
pro alia causa et ab aliis iudicibus et sic mihi attineret
dubitationis, sed non est idem quod feratur pro excommunicato quia
non constat illum excommunicatum esse, immo repellitur excipi-
ens nec auditur uolens probare excommunicationem et
sic potest iudex ferre sententiam pro tali, sed si post sententiam
latam uellet probare quod actor erat excommunicatus audi-
retur quia exceptio excommunicationis in qualibet parte litis admit-
titur. ut. j. e. § ex. sed sententia que precessit non minus ro-
bur optinet firmitatis et executio sola impeditur.
sed post rem iudicatam excommunicatio probatur ut in decre-
tali Innocentii iiij. que incipit pia consideratione. i. infra. B. ✠

[P]inotentius. iiij. in concilio lugduni. hodie in vj.to
Pia consideratione statuit mater ecclesia quod ma-
ioris excommunicationis exceptio in quacumque parte
iudiciorum opposita: litem differat et repel-
lat agentes. Ut ex hoc censura magis ecclesiastica
timeatur excommunicationis euitetur periculum et
euidentis contumacie reprimatur uitium. expr
✠ procedatis hic remitti cum ad eos a quibus fuit appel-
latum, contra id quod habes in de sen. ex. prelatis. Sed hoc uolunt
appellans alias non remittere sed appellatione accepta et c. in est.
pontis quando n. B.

cati dilationis actibus excluditur in rubore
suffusi: ad humilitatis gratiam reconciliationis
affectum facilius inclinentur. Sed ipsum sue cre-
scente malitia: quod prouisum est ad remedium ten-
dit ad nocumentum. n. in causis ecclesiasticis hec ex-
ceptio ponitur frequenter per malitiam contingit
differri negotium et partes fatigari laboribus et ex-
pensis, proinde quod morbus iste contra communis interpres sit.
dignum duximus remedium adhibere. in edale.
Si quis igitur excommunicationem opponat speciem ipsi-
us et nomen excommunicatoris exprimat sciturus e-
am rem sese deferre in publicam notitiam quod infra
viij. dierum spatium die in quo proponitur
minime computato probare ualeat. apertissimis do-
cumentis. Quod si probauerit iudex in causa procedere non
omittat reum in expensis quas actor ob hoc
diebus illis se fecisse docuerit per ipsum taxatio-
ne condempnans. Si uero postmodum instantia
durante iudicii et probandi copiam succeden-
te de eadem excommunicatione uel alia excipiatur
item et probetur: actor in sequentibus excludatur:
donec meruit absolutionis gratiam optinere.
Iudiciis que precesserunt.

Exceptionem excommunicationis in dilatoriis proponendi
reus scienter omittens. in quarum par-
tis oppositione minime prohibetur quod est in hac
exceptione specialiter obseruandum. ne quis
in periculum anime sue excommunicato communicare co-
gatur, quia si eam omiserit ut actor labori-
bus et sumptibus fatigetur, in expensis legiti-
mis condempnandus. Excommunicatus autem publi-
ce et si nulla exceptio non opponatur nichilominus est ex
officio iudicis repellendus. Item.

Exceptionem et c. j. In dilatoriis. ad intelligentiam
huius no. quod exceptionum. alia est dilatoria. alia per-
emptoria, sed dilatoriarum alia est declinatoria iudi-
cis. alia dilatoria solutionis, declinatoria iudicii du-
plex est nam ponitur contra iudicem suum contra se primum siue contra in-
petrantem. inter quas primo loco proponenda est recusa-
tio iudicis. ar. s. de proba. cum dilecti in qua dicitur quod qui il-
lam omittit transeundo ad alias, ad illam postea
non uidetur posse redire quia litigando coram ipso se a-
lijs personam iudicis approbare uidetur. sed alie dilato-
rie ante ingressum litis deberent proponi. j. de re iudi.
inter monasterium et c. de except. l. ult. et. j. de ap. cum
causa et c. de procurat. ita demum, ad hoc est factum. c. de iud.
sancimus infra. cum post litis con. aut est post terminum
statutum ad dilatorias proponendas proponi non possunt.
s. e. pastoralis nisi de nouo exorte fuerint. ut ibi dicitur et s.
de of. del. insinuante dilatoria solutionis ante litis
con. proponi debet, sed probanda est postquam actor fundauit in-
tentionem suam. c. de probat. exceptionem et. iij. q. vi.
c. exceptionum et cum proponitur et in causa appellationis. s. de
fide instrumentorum cum Iohannes. c. de except. si quid, excep-
tio peremptoria proponi potest quandocumque ante sententiam siue
est antequam sit in causa conclusum et post protestatum et ante litis
con. ut hic et c. de exceptione exceptionum et. j. de pre-
scriptionibus audiatis et. s. de testibus. c. de testibus. i. fi.
Exceptionem reus in qualibet parte litis excommunicationis
obiciens actori obiciens audietur et si ea obiecta
nequiter distulerit in expensis condempnatur et licet non
excipiat iudex (?) ex officio suo probatam contra eum repellat

ad agendum. ut. j. e. § ex. qui et qui sui admittuntur

et post sententiam in ca. ap. C. sententiam rescindi non posse. l. ij. est et alia dilatoria que primo accedit ad naturam vere dilatorie et postmodum ad naturam peremptorie sicut est exceptio excommunicationis que potest proponi cum et ante litem contestatam et post litem et etiam post sententiam et si non appellatur. quia tunc facit iudicium nullum ut hic et j. de re iud. ad probandum. et ideo dilatoria est quia ea probata iudicium sive processus nullus sed actio remanet salva ut in predicta decretali ad probandum. et speciale est in hac exceptione propter periculum anime ut hic dicitur. Et quodammodo similis est huic exceptio falsi procuratoris quia et illa potest proponi quandoque et post sententiam. s. de procur. in nostra et C. e. t. l. j. cum si eam omiserit. non quidam speciale in hac exceptione quod in aliis non invenitur quia si ex certa scientia illam omittat nichilominus eam potest opponere quandocumque postea sed in aliis non est ita. s. de of. del. insinuante et j. de re iud. int. et iij. q. v. quia suspicionis. puniuntur tamen in expensis litis propter dolum suum. Sed est hic ar. manifeste quod nemo iuri publico potest derogare seu renunciare. s. de foro compe. si diligenti non de hoc et s. de feriis. c. ult. ar. et j. de sententia ex. attingit. a deponendus. et si excommunicatio probata fuit processus habitus non valebit et hoc innuit tamen ista ut actor laboribus et sumptibus fatigetur ab curare puniretur in expensis reus si processus tenet. Sed per decretalem no. j. e. pia instantia indistincte excommunicationis sententia opponatur et probetur processus habitus valebit sed in sequentibus actor non auditur donec sit absolutus et per hoc obviatur maliciis eorum qui scienter obmittunt excommunicationis exceptionem ab initio et dolose et sic dolosa sunt per istam decretalem pia et id intelligo et si per maliciam non admittitur. Secus credo de illa excommunicatione que proponitur contra iudicem publice excommunicatum in quo cadit nulla intentio. unde dicunt sic est excommunicatus non tenet processus ut dixi. j. de re iud. ad probandum. de hoc no. in decretali pia que incipit. sed in publice. no. et id quod in hoc est ar. quod nulli licet ignorare quod publice factum est. xvi. di. quod dictis et s. de postulationibus ad hoc et ideo non prodest alicui si dicat se ignorasse ut in predicta et simile publice j. de re iudi. ad probandum. Unde collige quod si occulte quis excommunicet quod postea non revocatur sententia sive processus optime ar. j. de cler. excom. mi. si celebrat. a plice. Sed de hoc quia de occultis non cogimur divinare. j. ut ecclesiastica beneficia ut nemini et ff. ad l. acquil. si putator. et ff. mandati si fideiussor. § si cum debitor qui non tenetur ad eius observationem nisi post publicationem. s. de constit. rec que culpa caret et lxxxij. di. proposuisti. Et dico eam publice latam si iudex tulit sententiam illam in loco ubi publice iudicare consuevit presentibus officialibus suis et partibus vel altera absente per contumaciam. C. quomodo et quando iudex si ut proponis. l. i. ar. Si occulte non obstet quoniam ad hoc multa ar. possunt induci quam ea que occulte fiant. xix. di. anastasius et s. de of. del. consuluit. ff. de ritu nuptiarum. palam. officio iudicis. sic de officio suo prelatus examinare debet electum vel presentatum. s. de elec. cum in cunctis. e. t. c. cum nobis olim et pretor quos prohibet in totum prohibet et si pars non opponat. ff.

de postulando quos prohibet et ff. de procuratoribus filiusfamilias. § veterani. Sic et iudex admittit contestationem. sed pars hoc non petat. ff. de pet. her. l. ult. et ff. de iniuriis a pud latronem. C. si quis alterius publici officii fuerit. quod esse non debet. s. de foro compe. si diligenti. C. de procur. militem. ff. locati milites. iudex enim quod sciret actorem excommunicatum non debet ei participare et sic tamen per se quam per alios illum repellat ex officio suo sic et quedam possunt obici post sententiam. C. de iure et facti ig. l. i. et ff. ad macedo. l. in.

Ca. Non obstit exceptio rei iudicate reo absoluto qui tempore solucionis non possidebat vel reus acquisit possidet

Adversario tuo per iudicem absoluto. Actam tempore mote litis rem petitam ab ipso sine dolo desierat possidere. Si eam modo possideat tibi petenti denuo rei iudicate exceptio non obsistet. Idem.

Adversario et j. tempore mote litis. nota quod ad hoc ut sequatur a dempnatio reus debet possidere tempore litis contestate et quo res iudicatur. sed si tempore litis contestate possidebat cum res iudicatur sine dolo malo amisit possessionem absolvitur. ff. de rei vend. sin autem. § i. Item sufficit possidere cum res iudicatur ut ibi dicitur. sine dolo. Sed cuius probabit quod sine dolo. lex dicit quod id eum desiit possidere. ff. de except. rei iud. si rem meam de qua. leg. sumpta est hec decretalis. sed contra videtur quod adversarius. nam qui dolum allegat dolum probare debet. ff. de probatione cum. § cum dolo qualiter. Et debes legi predicte quae dicit quod ipse debeat probare. Sed credo hoc ipso quod actum non probetur satis probat ipse quod sine dolo desiit possidere. C. cum mili. n. po. cessitur. ar. C. de testamentis omnium. Sic probat bene mittus eo ipso quod non probatur de mittus. ff. de l. ij. l. cum pater. § rogo. Sed dicitur sine dolo. quia si dolo desierit possidere condempnabitur tamquam possideret quia dolus pro possessione habetur. ff. de re. iu. qui dolo et l. parere et ff. de rei vend. quod si dolo et l. sin autem § sed et is. ff. de pet. her. nec ullam. § is autem et l. et § Item si quis et l. sed et si legem. § sin autem et § pretium. Ego dico quod eo ipso quod tempore litis contestate possidebat si postea dicat se non possidere ut absolvatur presumitur contra ipsum quod de dolo desiit possidere ad hoc ut absolvatur ut dicit lex predicta si rem meam ab a deprnaretur tamquam possideret. Sed si quis non possideat et offerat se liti actore ignorante condempnabitur ac si possideret. ff. de rei vend. si cum in principio et l. is qui se liti. sed si actor sciret illum non possidere secus esset ut in l. is qui se. Sed si agat ad exhibendum et absolvatur reus quia non possidebat et iterum incipiat possidere non obstat exceptio rei iudicate. ff. de except. rei iu. si quis ad exhibendum. ad hoc ut exceptio rei iudicate obstat oportet ad minus quod tria concurrant. scilicet quidem sit corpus sive eadem quantitas et idem ius sibi petendi et eadem conditio personarum. ff. de except. rei iud. cum et l. sequenti et l. cum de hoc. Sed et quod ille cum absolvitur possideat rem tempore sententie ut hic dicitur et ff. de except. rei iud. si rem meam et ff. de rei vend. sin autem. § i.

De gratia huius glosa vide quod no. in spe. de instru. § ij. v. item si ...

Venerabilem fratrem nostrum archiepiscopum Narbonensem cum a iudicibus ex sufficienti gravamine ad apostolicam sedem se appellans ad nos se venit ap.

Venerabilem ... vero ab uno qui supposuit ... appellatione ... si de causa ... aliis iudicibus ... appellacionem ... eciam si fuit ab alia ... ab aliis iudicibus

a appellationi iudex ... appellatione ... exceptionis ... ca. ... cum fallit

sua nr̃ãs lr̃as reptauit. & si ex causis aliis
tp̃r impetrati rescripti. q in illo fuit excōicatō
nis astrictus. de quibȝ ibi mentō non hr̃.
ad prosequendum per easdem litteras. ap. pre
dictam decreuimus admittend. q nichil ex
cōicato appellare pdesset si non posset ap. p
suã cã psequi & super ea litteras impetrare.
Venerabilem. & .j. ex sufficienti. sic s.
e. dilecte. & intellige q expressit cãm grauaminis
coram iudice a quo appellauit ut ibi dr̃ al' n̄
admittitur appll'o. j. de ap. ut debitus. ·J impetrati
rescripti. nō q supra cepi dcm̄ est q reus excōicatus
siue a iudicibȝ siue ab aliis tp̃r impetrati resp
ti nō prohibetur psequi appllonem. & appllare
iij. q. ix. reuera. & .j. de sen. excōis per tuas. & s. e. c̃
inter dilcē significauerunt. & lr̃as impetrare & oia
facere q̃ ptinent ad suam defensionē. ut h oi
a patent p tua pacã h non faciat mentōnem
de sua excōicatione. & sꝫ ipã excōicatione pot lit
tas impetrare. ut dic. infi. De p̃scriptōnibȝ.
Placuit ut qui Ex conc. africano.
P quam anq; locum ad catholicam u
nitatem conuerterit. si eum p triennium
nemine repetente tenuit. ulterius ab eo n̄ re
petatur. si tn̄ p ipm̄ triennium fuit eps̄
qui posset repetere & tacuit. Si a non fuerit
non p̃iudicetur matrici ecce. sꝫ liceat cum
locus acceperit epm̄. ex ipõ die infra trien
nium repetere. ·J t si fuit eps̄ ad catholicã
fidem ex donati parte cũsus non ei p̃iudi
cet p̃finitum tp̄s. sꝫ ex quo die cũsus est
hac p triennium potestatem repetendi loc
qui ad ipam cathedram ptinebat. Ex
registro greg. ytalice pitie. De p̃scriptōibȝ.
Placuit. & .j. p triennium signatur. ar̄. xvi. q. iij.
placuit. ut quicȝ ibi dicitur q qui post. vi m̄
ses negligunt plebes cũtere ad catholicã unita
tē qui postea potuit eas conuertere hãt ipas. so
lutō illō capl'm & istud sunt eiusdē cõcilij. & i
dȝ intelligi p suppletōnem istius & eã. Vicini epi
admoneant epm̄ ut plebem suã cũertat ad
fidem catholicam. & si negligens fuit p. vi. m̄
ses a tpr̄ amonitōis fcē cõputandos. qui potuit
eam postea cũtere hãt eam cõputato isto tri
ennio post illos. vi. menses. & sic hñt. vi. mẽses
pmo & postea triennium. & sic nullũ q̃ & ita hec
hic p̃scriptōnem trium an. & vi. mẽsium q̃ ec
tiam q est cc̃ illud. j. e. de quarta. & xvi. q. iij. c. q̃s
actōnes. sꝫ h introductũ fuit fauore fidi catho
lice. si aũ non fuit. & ita uacante eccã nō currit
ei p̃scriptō. ·J t si eps̄ fuerit hereticus. n̄ currit p̃
scriptō. s. in. c. secũm. q tunc q̃i uacante ītll'r.
sꝫ ur̃ q debeat currere qi uacante eccã ipi yco
nomus pot cũuenire & cũueniri. ut ur̃. ar. xij. q.
ij. indẽnitatẽ. nos ergo ur̃ q currat p̃scriptō nō
ẽ uim q yconomus possit agere l' cũueniri. uacã
te eccã q tunc caret legittimo defensore. j. ne
sede uacante p totum & iō non currit imo dr̃

mit intim p̃scripti. Legittime impeditis nō currit tp̄s p̃scriptōis prescriptio nō currit q̃ odientes sꝫ cōt negligentes
Nichil pdest & .j. sicut cum scandalo. ni
chil cum forali strepitu nobilium nos
uelle de cais pauperum diffinire uob scripsis
se meminimus. Sꝫ illud scire uos credimus.
taciturnitatē atqȝ patiãm nr̃am futuris
post me pontificibȝ in rebȝ pauperum preiu
dicium non facturam. Gregorius.
Nichil & .j. cum scandalo. ar. q ppt scandalum
decidendum est a iure suo. s. de tempe. ord. ad au
res q̃ de ij. & x. q. iij. cauend. & xi. q. iij. noli te. & c
dñs cum sciret n̄ deberet soluere tributum tn̄ ppter
scãdalum soluit. & apl's ne q̃s scandalizaret p
priis manibȝ uictum sibi q̃rebat. xxvij. q. i. ta
mino. Set sunt finem & ppt scandalum cõsuetudo lo
ci seruanda ē ut fecit mr̃ augº. di. xij. illa. in fi. ar.
q̃. j. de regl' iur. qui scandalizauit. Cais pauperum.
sic bona eccarum pauperum sr̃. xvi. q. i. cum quic
quid. & xxiij. q. vij. q aũt. & q. viij. cũuenior ecca
prim & iō pauperum ec̃ dicunt q tpr̄ necitatis oia sr̃
cõucanda. xlij. di. sic hij. & xij. q. i. c. ij. & uictu
& uestitu hñs contenti simus. x. q. ij. eps̄. & xij. q. ij.
aũt. Patiãm nr̃am futuris. ar. est q negligentia
a uel taciturnitas plati non p̃iudicat successori
q delictum p̃ & ē. s. e. pr̃. cum uenerabilis & xvi.
q. vi. si epm̄ sic & tempe plati male alienatis n̄
currit p̃scriptō. xvi. q. iij. si sacerdos. & platus adi
tōem ecce deteriorem facẽ non pot. j. de donat. fint
nitatem. ar. q̃. s. e. c. pr̃. & j. e. auditis in fi. so. ne
gligentia plati uel taciturnitã bñ p̃iudicat ecce
q̃n ppt taciturnitatē currit p̃scriptō ut pz. i. cũ
p totum. & s. e. pr̃. & iō intellige cũtum ad cete
nariam p̃scriptōm q̃ sola currit ecce romane. x
vij. q. iiij. nemo. & j. e. cũ nob. q nō potit p̃scribẽ
tempe suo. p. c. an. & in autẽ. ut romana eccã ga
udeat & c. s. i. coll. ij sꝫ pot intelligi de re inuasa
q̃ uba patricia inuaserat uiolenter in q̃ n̄ currit
p̃scriptō. xvi. q. iij. lz in regul' & xxiij. di. illō & h
prestatio fuit q̃i quedam institutō quã fec prin
ceps principi. sꝫ h non facit illã quam lēs. & xvi.
q. iij. c. pot. c. hijs aũ cũius. & c. de annali excep
tione ut p fatus.
Sedis prim̄ scōnes statuentes cõfirma
uerunt & nos irrefragabilr̄ cõfirma
mus uob om̄s possōnes ad singulas pũtia
tionis fem̄ ptinentes. a quibȝ p. xxx. annos
possesse sunt quiete & sincere absqȝ synoda
li pclamatōne ppetuo teneantur. Alex. iij.
Sabinē archiepo. nō si ista dec' intell' de bonis ...
Scōr patrum ad hoc ut teneat decretal. Sic po
ne casum. rector cuiusdam ecce possedit p. xxx. ã
nos quiete quasdam possōnes cuiusdam militis
q si p̃scripsissꝫ. s. eo. ut leg & sic non tollit p.
c. sequens. Nam ibi loquit q̃i eccã p̃scribit q̃ ali
am hic q̃n eccã q̃ puatum. & iste cas pbatur p.
c. xvi. q. iij. c. pot. p scōnes. ut xvi. q. iij. c. i. & ij.
& c. q̃cũqȝ. & c. placuit. c. pclamatōem. Absqȝ syno
dali. p istam synodalem pclamatōem fit inter

Placuit ...

ruptio praescriptionis si tamen non possit litem contestari, ut C. de annali except. l. ult. § ult. Arg. non videtur C. de praescriptione xxx an. sicut in rem. a. Quiete et sincere. quiete, id est sine interruptione aliqua et sine molestia. b. Sincere, id est bona fide, quae praesumitur eo ipso quod non probatur contrarium. arg. C. qui militare non poss. l. fi. licet et qui malam fidem allegat eam probare debet. arg. xvi. q. iii. Volumus. et ff. de probat. Quotiens. § qui dolo. et quod dicit de xxx an. praescrip. non tenet hodie, ut infra e. De quarta. et c. Ad aures. c.

De quarta decimae et oblationis defunctorum clericus ab impetitione episcopi quadragenaria praescriptione temporis se posse tueri, nisi forte interim pastorali sede caruisset pastore qui iura ecclesiae suae exigere debuisset. Sed a. vo. ec. tricennalem praescriptionem contra ecclesiam non admittit. Idem.

De quarta et c. Quadragenaria. hodie non inter omnium sola xl. an. praescriptio currit contra alias ecclesias nulla distinctione facta inter ecclesias et monasteria, ut hic patet et infra e. in pluribus. et C. et xvi. q. iii. § quas actiones, prout dicitur quaternus et male in illo. § post. xvi. q. iii. usus finem. primam compnam (?) usu in canonibus non et c. b. Caruisset. quia tunc ecclesia caret legitimo defensore, infra ne sede vacante. c. i. et ult. et in quarta non currit praescriptio. et 9. e. c. i. et istud tempus subducitur de praescriptionibus, infra e. Auditis. et c. cum vobis. se posse tueri. Sed videtur quod non possit se tueri, quia ista quarta decimarum de iure communi videtur ad episcopum pertinere. x. q. iii. Inno. § si clericus iste cessavit in solutione illius quartae, fuit malae fidei possessor, et ideo non praescripsit, infra e. c. pen. et infra e. cum et c. Si diligenti. Intellige quod ab isto clerico non incepit praescriptio, nec habuit titulum talem qui dedisset ei causam praescribendi, de quo dicitur infra e. Si diligenti. sed ab antiquo predecessore fuit inchoata, et ipse inveniens ecclesiam in possessione habuit bonam fidem credens quod antiquitus iusta causa possideret, unde complevit praescriptionem, quia qui in locum alterius succedit iustam habet ignorantiae causam. ff. de reg. iuris qui in alterius, vel potuit habere titulum contra intentionem episcopi tamen, unde praescripsit occasione illius tituli, licet minus iustus, ut dicitur infra e. Si diligenti.

Vigilanti studio cavendum est ne malae fidei possessores simus in praediis alienis, quoniam nulla antiqua dierum possessio iuvat aliquem malae fidei possessorem, nisi resipuerit postquam se noverit aliena possidere, cum bonae fidei possessor dici non possit. Unde respondetur ei. Legislator solus providit tandem miserorum segnitiem et longi temporis errorem et confusionem primus decennali praescriptioni vel quadragenali vigorem legis imposuit. Novavit tamen in rebus cognitis etiam latentibus placuit non habere vigorem. Idem Mantuano episcopo. [illegible]

Vigilanti et c. malae fidei possessores. sic infra e. cum et c. Si diligenti et c. Veniens. in fi. et xvi. q. iii. licet et xxxiiii. q. i. si virgo et xxxiiii. q. v. quod deo. et hic non contingit contra. Sic non tollit obligationem

[illegible marginal notes]

De quarta decime. [illegible]

tra nec inducit. ff. de actionibus et obligationibus l. obligationum. § placet. et hic per canones, secus secundum leges. C. de praescript. xxx vel xl an. Si quis emptionis. et xvi. q. iii. § post. o. Postquam se alienum noverit. quod est intelligendum si ante impletam praescriptionem habuit malam fidem, quoniam qui mala fide possidet non praescribit ut dictum est. Sed pone quod post completam praescriptionem incipiat habere malam fidem, si quid tenetur ipsam rem reddere vero domino, videtur quod sic, quia iam scit quod res non est sua, et non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. xiiii. q. vi. si res. et infra de usuris cum tu. Sed contra videtur, quia completa praescriptione iam suus est dominus utroque iure, ut 9. e. c. pen. et infra e. c. pen. cum omnes. insti. et in pluribus aliis locis. ergo iure possidet. si iure ergo iuste et bona (?) ut xiiii. q. iiii. quid dicam. nec iam dicitur alienum ut ibi. Praeterea iura faciunt hunc meum esse illud tempus. viii. di. quo iure. Sed conditor canonis vel legis potest mihi dare rem alienam et tutus ero. ff. de eviction. Lucius. et C. de quadriennii praescriptione l. bene a Zenone et per totum. et sic multo fortius potuit inducere hanc praescriptionem in odium negligentium. Quidam dicunt quod cum antequam habuit conscientiam rei alienae tenetur eam restituere, alias peccat. Alii dicunt quod videtur verius quod non tenetur eam amplius reddere, cum iam non est aliena immo sua et iuste eam possidet, quia iure. xiiii. q. iiii. quid dicam. sicut qui ab actore praetore possidet iuste possidet. ff. de acquirendis pos. iuste. Alii dixerunt quod si ex causa lucrativa rem habuit semper eam reddere tenetur. arg. ff. de inst. cum in fraudem credi. quod aut. § si quid cum pupillo. si vero ex causa non lucrativa, puta quod emit ab eo quem credebat dominum, non tenetur. arg. xiiii. q. i. quod debetur. t. Ephesius. imperator forsitan fuit huius principis qui legem hanc primus edidit. q. Segnitiem. intandam. s. ne rerum dominia essent incerta. ff. de usurp. l. i. et inst. de usucap. in prin. r. Cognitis ipsi domino quod ab alio possideantur. s. Latentibus. quia verus dominus rem illam nescit ad se pertinere. Placuit. sed intellige in malae fidei possessore qui praescribere non potest. Si verus dominus sciat rem illam ad se pertinere, sui ignorantia (?) ut xxxiiii. q. ii. si virgo et ff. de pet. hered. licet et si lege. § de eo. [illegible marginal note]

Ad aures nostras pervenit duas ecclesias litigasse super decimis quas una earum in alterius parochia annis xl possedit et c. sed innotescat quod de iure melior est conditio possidentis, quia quadragenalis praescriptio omnem praescriptionem excludit. Idem Pictaviensi episcopo. [illegible marginal note]

Ad aures et c. De iure canonico et civili. 9. de praescriptionibus ex litteris. infra de iure patro. quod aut. xiii. q. ii. si sane. et C. de rei vend. Quotiens. ff. de reg. iur. cum par. ff. de condict. ob turpem causam si ob turpem. v. Quadragenali. Sic patet quod una ecclesia potest praescribere decimas in parochia alterius licet titulum non ostendat. ar. 9. c. de quarta et infra e. Veniens. ar. contra i. de decimis. Dudum. ubi dicitur quod titulus est necessarius. de hoc dicitur infra e. Si diligenti. x. Actionem. ar. quod actio secundum canones sit perpetua, de hoc dicitur 9. de iud. dilec. et c. examinata. et quod dicit omnem actionem excludit, intellige quod talis sit actio quae posset praescribi, quia quaedam sunt quae praescribi non possunt.

.i. e. c. p̄x. ⁊. c. accedentes. ⁊. c. cum nō liceat ꝟ notat̄ in quibȝ casibȝ nō currit p̄scriptō. b.

Causam que inter reginen̄ archid. ⁊ nobilem uir̄. G. s̄r decimis uertitur ⁊. i. ideo q̄z. c̄h. q̄. causā ipsam debito sine decidas nō obstante p̄scriptione temporis ꝟ q̄ exceptione eccl̄astice sc̄lari sue p̄sone. si idem. G. eā opponere uoluerit q̄ cum layci decimas detinere non possint eas nulla ualent p̄scribere ratione. Idem.

Quamqȝ ⁊. i. concessione. supple fc̄ā post lat. a. cil. in quo cauetur q̄ laici decimas cū p̄iculo aīarum detinēre nō possunt. i. de decimis p̄hibemus. ⁊ melius p̄ t. q̄ uis sit grauis. Vn̄ ho die ep̄i decimā laycis in feud̄ concedere nō possunt q̄ ius decimarum cum sit sp̄uale nō cadit in laycū ut hic i fine sanis p̄ de h dicetur in dec. q̄ uis sit. scd̄m iste. i. de deci. tua nos ⁊. i. de decimis diud. detinere. sic. xvi. q. vij. c. i. ⁊ dic detinēre. s. ciuil̄r naturalit̄ aut̄ de fc̄o possident layci ⁊ in p̄iclm aīarȝ exig̃ q̄ ciuil̄r possō ad p̄scriptōnem ut p̄sona sit tal' in qua possit cadere tn̄ possō de iure in laycū. n. ius sp̄uale non cadit. s. de elc̄ sacro scā. ⁊. c. massana. ⁊. xcvi. di. bn̄ quidem. Cal. quidem possō g̃minat p̄lem. ar. inst. p q̄s p̄sn ob. acquirit. §. sȝ tone fidei. l. ⁊ iō q̄ nō possident non p̄scribunt. q̄ sine possōne p̄scriptō non p̄cedit. ff. de usuc. l. iij. ⁊ melius. l. sine possōne ⁊ p̄scriptōne obicē non pot̄ n̄ cum possidȝ. s. de p̄bat. ex litt̄is infi. g̃ layci nō possunt nob obicere p̄scriptōm in iis sp̄ualibȝ q̄ n̄ possident ciuil̄r decimas.

Illud ⁊. i. aut te scire uolum̄ ⁊ tenēre q̄ ad dīuersus eccl̄ias minorem p̄scriptōem q̄. xl. annorum. ec. nō admittit. licet cum dā canones q̄ptent decennalē ⁊ eccl̄a se pot̄ ad dīuersus eccl̄iam quadragenaria p̄scriptione temporis se p̄scriptōne tuīi de illa re quam in geuisse. xl. an. noscitur possedisse. Verum si p̄scriptōe ⁊ interruptōne inter partes fuit mota q̄o ab utraq̄ parte testes recipi debent. ⁊ si p̄bata fuit interruptō. prescriptō non tenebit. Idem.

Illud ⁊. i. Quam. xl. s. e. de quita ad aures ⁊. i. e. p̄x. canones. xvi. q. iij. c. i. ⁊. c. ij. quinqȝ ⁊. c. placuit que ho die n̄ tenent. s. e. c. tao. b. adūsus eccl̄iam. h iō dicit q̄ adūsus p̄uatum bn̄ tuetur se eccl̄a spatō. xxx. an. ne q̄ in eius fauorē nosc̄it īdultum ad eius lesionē retorq̄ri atingat. C. de legibȝ q̄ fauore. l. i. inconcusse. quiete ⁊ sn̄ aliq interruptione. ⁊. i. e. audītis ⁊ secunt. i. ut sine aliqua synodali q̄ p̄clamatōne p quā interrupta ē p̄scriptō. s. e. scd̄m. ab utraq̄ pte. s. p̄scriptōne ⁊ interruptōne. ut. i. e. auditis. interruptō. nō q̄ interruptō sit plibȝ modis naturali ⁊ ciuil̄r. naturali duobȝ modis p inundatōm maris ꝟ flumi s̄. ut. ff. de acquir̄. pos. qui uniūsas. §. it̄ latro ⁊. l. possiden. §. latro. it̄ p detectōm ⁊ ex expulsionē. ff. de usuc. naturalit̄ ciuilit̄ uō multis modis i

interrupt̄ p̄scriptō ⁊ p̄mo p libellum p̄ncipi oblatum in actōne annali. C. q̄n libellus principi datus. ut. q. fa. l. ij. it̄. p lit̄. con. q̄ hī locum in p̄petuis actōnibȝ. xvi. q. iij. §. post ⁊. §. q̄n. ⁊ coram suo iudice. C. ne de statu functorȝ. l. plt̄. it̄ si non pot̄. lit̄. c. suffic̄ iudicem adire ⁊ libellum offerre ut absente ꝟ cum qui cuēn̄ nō pot̄ aliqua de cā ⁊ in c̄tr̄ monia deducē ius sui ul' coram publicis p̄sonis ꝟ ad domicilium rei cū iudex hn̄ non pot̄ p̄ponat. ⁊ sic interrupta est p̄scriptō. C. de annali excep. ut p̄fatus ⁊ p̄dictō. §. p̄. §. si aut̄. it̄ p sacrū oraclm oblatum p̄ncipi ⁊ p executorē postea executa sunt q̄stio. C. de p̄script. xxx. an. sit in re. it̄ p solutōem usurarȝ. C. de p̄script. xxx. an. sicut empti. infi. it̄ p synodalem p̄clamatōne. s. e. scd̄m. it̄ p scd̄am cautōnem a debitore fc̄ā. C. de p̄script. xxx. an. cū notissimi. §. sȝ ⁊ si q̄s p deniūtiacōem fc̄am colono. s. ut lite. nō. c. q̄m frequēnt. §. q̄ si f̄r ⁊. C. in rem actō. l. ij. b.

Quia iudicante a lr̄e. C. compni inter Petrum ⁊ albertum scē lucie exortam de finibȝ q̄onem a gunesariis distinctōne ulā p̄sp̄eximus finiendam. hortamur igitur ut ad loca de quibȝ est contentō accedentes eā in inrā faciatis presentia terminari. xl. tm̄. an. prescriptōne utrīq̄ pti seruata. Vcā tertius.

Quia iudicante ⁊. i. agri mensoris qui tenet̄ de modo finium actōne i fcm̄ si male renunciauit dū m̄ dolose hoc faciat de culpa. n. ꝟ negligentia nō tenet̄. ff. si mensor fl̄m mod̄ dixit. l. iij. §. i. la. ad loca. ut loca diuidenda subiciat oculis. ff. finium regun. si interruptōne infi. C. finii regund. si quis ⁊ ex h pot̄ sumi. ar. q̄ iudex pot̄ iudicare ꝟ q̄ nouit ⁊ n̄ scd̄m allegata. Co nō q̄ iudex qui q̄ ascā ul' q̄ iustitiam in grauam̄ alterius ad fecit p grām ul' sordes p̄mum ammī noluit se susp̄itum. ⁊ si durante susp̄nsione ingesserit se diuinis irregularis effic̄it cum quo solus pp̄ dispensat. ⁊ in ueram hūis extimatōnē q̄ de p̄na hi. ut dic̄ de ro. immoc. iij. cū clerici ⁊. xl. tm̄ annorȝ. sicut g̃ ut q̄ fines p̄scribi possunt. ut. xvi. q. iij. nolum̄. ⁊. q. iij. int̄ memoratos. ⁊. s. e. ad aures. ⁊. s. de p̄batōibȝ ex litt̄is. s. q̄ uidet̄ q̄ fines p̄scribi n̄ possunt. ut. xvi. q. iij. sȝ in regul. ⁊. i. de procurās fc̄ eo ⁊. xvi. q. iij. q̄cumq̄ ⁊. c. int̄ memoratos. sc̄ hoc dicas ubi fines dyocesium sū procuratum cōstat distinctos fuisse ul' ē pot̄ p̄bari p libros antiquos ⁊ testes ⁊ famam ⁊ alia adminicula. ut. s. de p̄bōnibȝ cum cām. fines p̄dci dyocesis sū prouincie aū p̄uincie n̄ possunt p̄scribi ⁊ sic loqunt̄ capl'a illa. xvi. q. iij. licȝ ⁊. c. q̄cumq̄ ⁊. i. de procurās fc̄ eo. ⁊ iō est. s. ne p̄uintiarȝ termini confundantur. xvi. q. iij. cuiqȝ ⁊ sic limes p̄scribi nō pot̄. n̄ ea q̄ limitibȝ adherent. ff. de rei. uen. d. q̄ religiosis. ⁊. ff. de contrahen. empt. in modicis. ꝟ uō n̄ cōstat nec pot̄ p̄bari de diuisiōe limitis ⁊ ea q̄ s adherent bn̄ possunt p̄scribi ⁊ s distingt̄ illud.

int. §. c. sc̄dm. que i isto casu habet intelligi

Item

p̄x

e. xvi. q. iii. inter memoratos. finem uero priorum uerbi prescribunt: in quo casu loquitur illud capitulum extra eodem. de probatione in quo casu et potest intelligi illud capitulum xvi. q. iiii. uolumus. et illud quod hic dicitur si uis intelligere hic de finibus prochiarum intellige quod fines hic si erant distincti. xvi. habet locum prescriptio. ut dicit c. inter memoratos illud scias quod licet limes prescribi non possit tamen ea que sunt infra limitem limiti non adherentia prescribuntur spatia et tempora. et sic loquitur supra eodem. ad aures. et infra eodem. auditis. ubi una ecclesia prescripsit decimas in prochia alterius. b. et tunc necesse est titulus ut in quadam extrauagante bituricensi ut infra eodem. si diligenti. et hic nota.

Ex transmissa conquestione abbatis et monachorum de Haueri. accepimus quod cum ecclesia de Cameniaco ad ius eorum pertineat. et potestatem dimittendi et instituendi ipsius ecclesie clerici qui predictas habuit ecclesias inmunitati omne ius prochiale preter ius funerandi matrici ecclesie subtraxerunt. et infra. decimas et oblationes cum aliis obuentionibus memorate matrici ecclesie prescriptione hostilitatis tempore non currente. restitui faciatis. Innocentius tertius abbati de Cene.

Ex transmissa. et infra. ecclesia de ea que prochialis erat ecclesia matrix pertinens ad monachos et alie erant sub illa et ita iste ecclesie pertinebant ad monasterium mediante matrice ecclesia et ita maior ecclesia potest agere pro iure subditarum ecclesiarum. sic infra eodem. auditis. et xvi. q. iii. inter memoratos. inmunitatem. frustrati iure suo contendentes agunt. xiii. q. i. § hiis ita. ultra unam columpnam et est quoddam genus alluuionis quo priorum status immutatur aliquid auferendo paulatim. aliquid dando latenter. C. de alluuionibus. l. i. et ii. funerandi. ius funerandi consistit in sepulturis mortuorum et exequiis oblationibus inde prouenientibus. illud ius non subtraxerant matrici ecclesie de hoc iure habes infra de sepulturis per totum. decimas. et sic patet quod dicitur de iure communi matrix ecclesia percipere decimam infra fines sue limitationis. et sic capelle nichil debent habere quod est uerum. nisi per specialem indulgentiam uel prescriptionem. infra de decimis cum contingat. et xvi. q. i. decimis. tempore non currente. tempore hostilitatis non currit immo illud tempus deducitur de prescriptione. sic xvi. q. iii. prima actione. ff. de captiuis et post. l. ii. reuersus post liminium. et C. eodem. ab hostibus. et in aliis casibus supra eodem. c. i.

Accedentes ad presentiam nostram. R. prepositus sancti Nazarii. et A. canonicus sancti Stephani sindici. et procuratores prouincie et clericorum mediolanensis de ordinariis maioris ecclesie grauiter sunt conquesti. quod cum ipsi legatos et nuncios apostolice sedis deuote recipiant et procurent dicti ordinarii procuratores ipsos renuunt, et procurantibus ad expensas subsidium impertiri. et infra. Volentes autem ut quod omnibus imminet ab omnibus comprobetur. mandamus quatenus dictos ordinarios per specialem permissionem apostolice sedis a prestandis procurationibus ostenderint se immunes. et si longissimo tempore procurationis officium non impenderint. cum in talibus prescriptio sibi locum nequeat uendicare. ipsos ad procurationis faciendam ordine debito compellatis. Idem de costa et de Cocinato prioribus.

Accedentes. et infra. ab omnibus comprobetur. arg. quod omnes tangit ab omnibus est approbandum. lxvi. di. c. i. et supra de tem. pibus ordi. si archiepiscopus. et ff. de aqua pluuia. l. accedendo. et C. de auctoritate prestanda. l. ult. Item quando ibi emolumentum. xii. q. ii. caritatem. et instit. de legitima patronorum tu. § i. et C. de furtis manifestissimum. § sin autem et meius. C. de caduc. toll. § pro so. cum in talibus. procurationes quae debentur ratione uisitationis non currit prescriptio. infra eodem. cum ex officii. et hic patet. sed illa quae datur ratione institutionis uel currit de qua loquitur et c. xviii. q. ii. eleutherius. Item et in illa que datur ratione consuetudinis. ii. xviii. q. ii. seruitium.

Cum non liceat a capite membra recedere non sufficimus admirari quod sicut referente brachiensi archiepiscopo nobis est intimatum. clerici ecclesiarum uestrarum in ipsius sunt diocesi constitute. uobis obedire sibi tanquam episcopo suo contumaciter recusatis. et infra. Ideoque mandamus quatenus prefato archiepiscopo et ecclesie brachiensi obedientiam et reuerentiam debitam sicut alii clerici sue diocesis faciunt impendatis prescriptionis tempore non obstante. Idem nobili uiro matheo feloni.

Cum non liceat. et infra. recedere. nisi ubi incidit in heresim. xxiiii. q. i. sane. uel scisma. supra de electione ex diligentia. et in crimine notorio fornicationis. et in symoniaco in ordine si possit probari. xxxii. di. § uerum. et i. q. i. si quis a symoniacis. in aliis autem criminibus et si sunt notoria expectanda est sententia. xv. q. vii. scicitantibus. viii. q. iiii. nonne. et supra ut lite pendente. laudabilem. et memoria. infra de diuor. porro. et est ratio quia fornicarii notorii et symoniaci sunt suspensi ipso iure. i. q. i. reperiuntur. sed nonne patiis criminibus prohibetur quis a participatione corporis domini de con. di. i. cotidie. et ab immolatione lxxxi. di. testassimum. et ergo quare potest ei ista crimina tunc dicendum. solo canon dicit quod istos symoniacos et fornicarios uitare possumus iure merito. sed alios non nisi essent excommunicati uel suspensi uel depositi. vi. sue diocesis. eo. r. ipso debent sibi subesse. xvi. q. vii. omnes basilice. et xviii. q. ii. monasteria non ostendant se exemptos. infra de confirmatione cum dilecta. ad finem. et hic ideo quia possessor non cogitur probare titulum sue possessionis. C. de rei uen. l. ult. C. de pet. her. cogi. et ii. q. vi. § i. quia ius illud de communi iure pertinet ad episcopum in omnibus clericis sue diocesis. ut hic patet. tempore non obstante. non tunc casus in quibus non currit prescriptio. primo in obedientia ut hic. in procuratione ratione uisitationis. supra eodem. c. proxima. Item in decimis a laico possessis. supra eodem. cumque. Item in matrimonio. infra de consanguinitate non debet. Item in tributis seu publicis functionibus. et hoc homo non prescribit. xvi. q. iii. § post. C. quod si primatus et sequenti. § Item tempore uacantis ecclesie non currit prescriptio nec tempore scismatis. supra eodem. c. proxima. et C. de ecclesia. et infra eodem. cum nobis. Item tempore hostilitatis non currit. supra eodem. ex transmissa. xvi. q. iii. prima. Item non contra neruum ecclesiastice discipline. supra de consuetudine. cum inter nos. Item in re que iure communi possideri non potest. xxiiii. di. i. de

Notat.
Item.
[illegible] hostilitas [illegible]
r. s. de of. ord. l. ad h.
r. c. etc.
C. de prescriptione xxx. uel xl. an.
de prescriptionibus

[illegible] sup. tempore hostilitatis non currit prescriptio
Accedentes sup. procurationes que debentur legatis et nuncios sedis apostolice prescribi non possunt
[illegible] sup. subditos ab obedientia non prescribit [illegible]

¶ c.

n
banna. s. ut ipse posset bannare ul' mittere i seclusum & bona ban
s. applicarentur. & qd ipse debet recipe illd qd puenieb*at* qn ab
absolueb
banno. &

&. c. di. qm mor̃. Jt' uices. xvi. q. iij. l3 & c. de prochi
is sr̃ eo. Jt' nec in re spuali iniusto tytulo c̃ sitã.
9. de transact. p̃terea. Jt' nec uia publica. ff. de
uia publica. Siam. Jt' nec c̃ ius publicũ. C. de o
peribz publicis pscripto. Jt' res sacra. res fiscal. Jn
stit. de usuc. § i. & § res fisci. Jt' res psidi. data cõ. l.
repetũdaz. Jt' res pupillaris. ff. de accni ẽ. re. do
tone. Jt' fundus total. ff. de fundo. si fund. Jt' res
peculiares. ut ũ. C. ne de statu defunctoz. l. ult.
Jt' pupillo si currit pscripto. C. cuibz in integ.
rest. nõ est necẽ. l. ult. Jt' uxori durante matrimo
nio ñ currit pscripto. si maritus ñ gat ad inio
piam. C. de iure do. in rebz. § omis. Jt' in rebz q̃
sb cõditone debentur nõ currit ñ a tempe cõditõ
nis extantis. C. de pscript. xxx. an. cũ noti ssimi.
§. illd aũt. Jt' tempe suspensionis plati ñ cur
rit pscripto. j. de concess. p̃. cũ diuinitatem. Jt' tẽ
filius famĩ non currit pscripto dum est ĩ po
testate pris. C. de annali exceptione. l. i. § ult. &
C. de bonis q̃ liberis q̃cumq3 ad finem. & C. de
bo. matns. l. i. in fi. Jt' quidam sr̃ eum pscribẽ ñ
possunt ut pcario tenentes. x. q. iij. cũ cognouis.
Jt' colonis. xvi. q. i. elia. & c. secunt. C. de pscrip
t. xxx. an. male agitur. Jt' qui nomĩe alieno pos
sidet. j. e. si diligenti. usufructuarius. Jnst. p q̃s
psonas nob acqui. § fructuarius. nec creditor
pscribit pignus. ff. de usucap. nõ solum. § cum
pignori. & C. de pig. act. nec creditores. & h' intel
lige de longa prescriptõne nõ de lõgissima.
ar. q' q̃ olediam pscribitur. j. de priuil. c. oli.
s3 i tãnt priuil. annis rõne pscripsit. & p̃terea
sub erat romane ecc̃e que ipam olediam ab
eptm post pscripsit sic j. e. c. ex offitij.

Ad audiam. ap. n. puenit & j. scone
titur ex parte tua. alex. pp. p̃. n. t. i
castro pilaroti concessisse singul' annis
xl. sol. den. papien. quos. ro. ec. ibi asuerit
recipe annuatim. Jn sr̃ concessiones. ban
na placita forisfca. & omnia iura q̃ ibi. ap.
se. hebat. S3 ea t nulla rõne deberi castella
nus eiusdem castri constantissime asserebat.
ad q' pbãdum induceb*as* preteri. pp̃e priuil.
& librum. ro. ec. censualem. h' t intendis p
bare p testes qui dicebant se uidisse pscrip
tum censum nuntijs. ro. pon. a. l. an. & j. fu
isse solutum. S3 inter alia fuit ex aduerso
responsum. q' nec priuil. nec liber censual. t
aliq' amodum asserebat. cum priuilo u
sus non fuerit spatio annoz. xxx. & lib. cẽ
sual. suspectus existeret. q' non fuerat in
cam̃a nostra repertus ad scamarium alio in
scrip sisse3 dcã testium quam dixisset. Nõs
g' mag. auct. priuil. quam depõnes tes
tium attendentes considerantes & libz cẽ
sualem. qui non su spectũ hẽmus. l3 ñ
in ura. S3 in cardinal' sci adriani camia
sit inuentus. q' cum qñ camerarius fu
erit. de camera bi petri suscepit. nec ere

deret ipm scamatium cũ iuratus sit offi
tium suum fidelr exequi. aliud scrip sisse
quam a testibz dicetur. Respicientes insup
q' ẽ longe ualidius i priuilegiũ tangere.
principalr. ro. ec. q̃ quam non ñ centena
ria pscripto currit. in solone predcã census
& alioz reddiioz adepnauimus ptem aduer
sam immingentes eidem ut t non tanq̃ t.
s3 tãquam. ec. ro. cuius auct. debes pcipe. cũ
t. ppe. predcã uassallus extitis sũ difficultate
psoluat. Idem. tex. & sr̃. albibz.

Ad audiam. & j. placita. i. iudicia. coñi casz. fores
fca. i. pecuniarias penas delinquentiũ. ar. j. de pe
nis pbri. scamatius. scamaz applicant tabll'iões
& ẽ uulgare romanoz. mag. auct. ar. q̃. C. de fi.
instroz in extendis. s. de fide instro. cum iohs. Sõ
lutõ. illd generale est. istud spale. pp̃ter antiqui
tatem sũ. ff. de plur. census. & sr̃ semp spãlia ob
uiantia illi generali. § quicumq3 scriptura ẽ necẽ.
3. xxvij. di. nobilissimus. C. de mand. pri. l. una.
s. de of. del. cũ minor. C. si minor se maior dixit.
sicalr nus. ff. quicumq3 priul. allegatur. ar. j. de p
riul. porro q̃dam. ii. melius pbatur p instrũ q' p
testes ut dcm est de h. s. de prũt. tertio. & h' sequit
q̃ dicit asiderantes & librum cẽsu. & ẽ. libz censu
alem. sic ii. p libros antiquos pbatur dimisso
dyocesum. s. de pbibz cum causam. & instro p
ducto de archino pũ. creditur. C. de fide instr. aut
ad h. ar. xx. q. i. puenit. & publice testionium di
tur ẽ ex quo magistratus ofitetur illd de archino
pũ. ee. ut h'. & si manu. q. metam ẽ. et signa ipo
ta sr̃ asueta. ar. ff. de iure fisci in fundẽ. § quo
niens. & C. de fide instr. plures. ff. de pbat. cẽsus.
C. arbitrum tutele. l. ult. & sufficit q' in lib aute
nemo scriptũ est. vi. q. iij. scriptum est in lege. &
ff. qui & a qui. ma. nõ si fiant. l. pr. iuratus.
s. gpsumitr p aliena rõne iurantis. i. q. vij. sci
enis. s. de psump. illd. Jt' rõne honestatis sue. s.
de fide instroz cum dilcõ. principalr. secus si se
cundario. j. de re iud. o plr. & ar. j. de priuil. si de tra.
& c. accedentibz. post3 iste castellanus pscribẽ ut
teneret eam & ee feudatariũ ecc̃e ro. & uille q' p
h ñ piudicatur ecc̃e sic. xvi. q. iiij. uolumus. ar.
C. de pscript. xxx. annũ. q piroz. & xvi. q. iij. § pot.
& l. iubemus. xvi. q. iij. nemo. & j. e. pr. & C. de sac
ta ec. l. ult. centenaria. xvi. q. iij. nemo. & j. e. pr.
& C. de sacro. sec. l. ult. si tanquã tibi. ar. q' a
liquis facit ad nõ tanq' ipe s3 tanq' alii. s. de ele
ti. int canonicos. & ff. de adoptione si pr. § qui
duos. ff. de in. of. testo. papinian. § s3 nec i pu
bis. ff. qñ ap. sit. l. i. § solet & j. de rebz ecc̃e nõ
alien. si quis pbroz. Sic aũtius facit ad i n eo
q' homo & aliud in eo q' rex. xxiij. q. iiij. si ecc̃a. i fi.

Cum in uob. & j. licet tam legali
q' canonica sit diffinitione statut.
ut. q̃. ro. ec. q' gaudet priuil. spali. ñ n. c.
an. pscriptio locum sibi ualeat uendica
re. tpã tu intercedentium sesimam que s

Margin notes (left): ¶ ius repetendaz. ff. ad l. iul. repetendaz. q' g l. — infi. — item — sm longos
Margin notes (right): bus fica — ista — pscript — & mel i sign actoni

tro. ec. tm dicit pp. quod non vult computare tempora scismatis in
prescriptione, sed de medio deduci.

interim ordinem cursum prescriptionis impe-
diunt. nolumus aliquatenus computari. sed di-
ligenti consideratione adhibita de ipsa suppu-
tatione deduci. Idem helyen. et wor. epis.

Cum nobis. et i. Casus hic despiciens
episcopus mouebat questionem subiectionis contra monasti-
um de graden. et ecclesiam romanam dicens quod prescripse-
rat subiectionem contra libertatem monasterii. Commisit papa
causam quibusdam abbatibus ut reciperent testes episcopi ad pro-
bandam prescriptionem contra libertatem monasterii. sed
probatam fuit inchoata prescriptio contra monasterium
scismate tunc scismatum fuit in ecclesia ro. nunc re-
scribit papa eisdem iudicibus dicens quod tam iure canoni-
co quam ciuili ro. ecclesia gaudet priuilegio speciali ut non
nisi prescriptione c. annorum currit legali. C. de sacro s.
ecclesia in integrum diminui et inanit. ut ro. ecclesia. c. au. §.
quod aut coll. ii. canonica. xvi. q. iii. nemo. et s. e.
proxima et i. e. si diligenti sine centum annorum. hic prescrip-
tio optinet in rebus et possessionibus sed in priuilegio pre-
lationis cum sit alius ecclesias optinet principatum
nulla currit ei prescriptio. xxii. di. qui cathedram.
xxiiii. q. i. quod ex sola. rogamus. scisma. quia hic esset pre-
scribere obedientiam quod esse non potest. s. e. cum non li-
ceat. quia nemo debet esse sine capite. xcii. di. nulla. vi.
Sed uideretur certe inpossibile probari prescriptionem cente-
narian et idem est ac si diceret papa nolo quod currat pre-
scriptio contra romanam ecclesiam. si. ii. q. iiii. presul. sed qui
probabit se possedisse spatio. c. an. per instrumenta non po-
test hic probari. quia per instrumenta non probatur possessio. s. de fi-
de instrumentorum. Inter dilectos. per testes non possunt probari nisi
testes haberent ad minus c. xiiii. annos. vii. di.
quod sufficiat probare per tempus cuius non extat memoria
quia a tanto tempore res alie prescribuntur. quia alias hic non
prescribuntur. ff. de aqua co. et esti. hic iure. §. ductus
aque. uel quod testes dicant se sic audiuisse a suis
maioribus et nemo sit qui uiderit uel audiuerit aliud
sic non probatur de antiquitate. ff. de proba. si arbi-
trio. et ff. de aqua plu. ar. in summa. §. item. ideo. sed nunc
recedendo a uerbis istis sic necesse est probare centen-
nariam prescriptionem et sufficit quod ita placuit legis-
latori. ff. qui et a quibus presente. et vi. q. iii. scriptum
est in lege. tempore scismatis. quando currit prescriptio et quando
non dicitur s. e. cum non liceat. deduci. tempus enim scisma-
tis deducitur ad prescriptionem. primum sit medium
ultimum. ne. C. de prescript. longi temporis in autenti. quod
quibusdam et. C. de test. milit. quod tempore. ff. qui bus
ex causis maior nec non. §. si quis sepius.

Auditis et intellectis meritis cause que uer-
titur inter wigornensem episcopum et abbatem
de euesham super ecclesiis in ualle de eueshan. quas
episcopus asserit ad se dyocesana lege spectare. ab-
bas aut eas esse ab eius iurisdictione penitus
exemptas et i. Verum tanto tempore probant
per testes ab abbatibus de euesham pleno iure pos-
sesse ut uideantur in eis episcopale ius legitime
prescripsisse. et i. Quo circa causa quasi in spiritualibus pro-
uis. tite. et os. regum que abbas super premissa
libertate asserit se habere si per illa asserit
quod ualle de euesham sit ille locus cum c. p. n.
libertati donauit absoluatis. abbatem ab in-
petitione episcopi super ecclesiis memoratis. ad iudica-
ret eidem abbati eas pleno iure subiectas. episcopo
super illis silentium imponatis. quod si abbas in
hac probatione defecerit audiatis probationes super tem-
pore quo. i. xl. an. sedes episcopalis uacauit. et si per tanti
temporis uacasse constiterit in illo subiecto non
sit quadragenaria completa prescriptio. uos in ul-
terius ius episcopale adiudicetis episcopo. et super illo per-
petuum silentium imponatis abbati. Si aut ex
ceptionem hanc episcopus non probauit. quod tamen interrup-
tionem probauit contra processionem penteco-
stalem in uilla et ecclesia de mortana. et receptio-
nem et petitionem archidiaconi. nec non solutionem
denariorum sancti petri in ualle de euesham. et cogni-
tionem quorundam criminum matrimonialium et capel-
lani suspensionem in predicta uilla de morta-
na et interdictum capellani in predicta uilla de e-
uesham. uos super hiis ius episcopale adiudicetis
eidem. Si tamen esset suspensionem et interdictum hic.
i. xl. an. interrupto secta fuit in ceteris ei silen-
tium imponeretis que abbas prescripsisse pro-
batur. Idem presule episcopo.

Auditis et i. dyocesana lege. hic lex dyocesana compre-
hendit et legem iurisdictionis. de hiis plene dicitur
s. de of. ord. dilectus. abbas aut. sic ergo cum agitur de
subiectione aliquorum non illi sed ille qui dicit illos
sibi subiectos esse conuenit debet. xvi. q. iii. Inter memora-
tas personas. et s. ut lite non con. cum. §. quod si. et ff. de
liberis exhiben. l. i. §. ff. de seruit. l. i. §. in fi. et ff.
si seruitus uen. l. si cum familia. sic et per illum agitur pro-
s. e. ex transmissa et subditus est conuentur. s. de elec. quo-
relam. sed ibi conuentur sub dicto suo nomine. et xii. q. ii.
quod uero mihi. sed si petere uellet procurationem uel censum a
capellanis eos conueniret. ar. ff. de usufructu si pendente.
§. plu. et l. vsufructu relicto. et l. vsu. legato. §. tunc
temus. et i. de censibus cum instantia. ius episcopale. hic
ergo manifeste patet quod iura episcopalia prescribuntur. et i. e.
cum olim. de hoc dicitur. xvi. q. iii. quicunque. Sed uidetur quod abbas
non potuit prescribere sine exemptionem et illud s. e.
cum non liceat. et s. de arbitris. cum intra. Sed uere po-
tuit prescribere illas ecclesias si legitimo tempore illas pos-
sedit. ut s. e. de causa. et sic abbas illas tenebit pleno
iure. sed abbas suam ipsam libertatem prescribere non
posset sed alius cum nomine ipsam allegaret. i. e. cum
ex officio. si sic tunc habuit equale priuilegium. ar. s. de con-
suet. cum dilectus. et i. de priuil. cum olim. Item patet quod omnia
iura que alterius potest possidere potest prescribere. i. e. cum olim.
sed si alia quam enumerantur. lxviii. di. quamuis corepiscopi. Vnde
ea quam ad utramque legem spectant potest prescribere ut
hic patet. cognitio. n. criminum matrimonialium non de se
communi spectat ad iurisdictionem episcopi. i. de excessibus pre. ac
cedentibus. quam prescribit abbas ut i. sequitur. subiec-
to. sic s. e. c. i. et c. de quarta et c. cum nobis. quia tunc de-
fensione carebat sic. C. quando et quam iudex si prescrip.
et absenti adminus tot annis quod fuit absens. C.
de prescript. longi temporis autenti. quod si. completa prescrip-

t. c. conquerente.

q. Audiens Ras[?] prescriptione subleuatur quia quo uacant ca-
... qua prescribit

to. sic g° alterius iste tuebatur se duplici iure. s. ex emptionis et iure p̄scriptionis q̄ iura contraria sunt. j. e. ueniens. q2 si iure erat iure priuilegii nō pot̄ p̄scribere q2 inerem ē ex una cā ex alia meum fi non pot̄. s. de fide instrumentorum. inter dilectos. sꝫ dicas q2 simul nō ꝑposuit ista duo sꝫ de una exceptione transiuit ad aliā q2 pot̄ fi. a. r. xxiiij. q. i. quicūqꝫ. ff. de except. nemo. C. de transactionibꝫ. in ꝑpositas. s. de cā. pos. pastoral. et s. de testibꝫ. significauit. et. ff. de acquir. pos. naturalit̄. §. nichil. g° generali h̄ntium ē de una defensione transire ad aliam. ar. tomi. s. de ꝓbat. lꝫ. et. j. e. cū olim. nō s'ius ꝑhibꝫ. ff. de regul. iur. nemo ex his si sub disiunctione simul ꝓposita fuerant. usq̄ h̄ uel illud ꝓbauit. albas obtineat. nō forte ꝑ tm̄ tp̄is spatium eccā uacauit sꝫ si ꝑ illa. Celestinus exemerat a iurisdictione epi loca que isti reges donauerant libera cū assit ꝑ priuilegia celest. nō ḡstat q2 ualuit de euesham in qua ep̄c petebat i ep̄ale eēt de illis locis donatis libera ab aliis regibꝫ mandat ꝓ inspici priuilegia illorum regū. et si ꝑ illa priuilegia assit q2 ualle de euesham sit de illis locis. appꝫ q2 celestinus exemit loca illum. s. ualle de euesham et sic apparet abbas optinebit. nec h̄ebit locū postea ꝓbō uacantis ecce. et sic p̄ cognosci dꝫ de h̄ articulo tanquam p̄iudiciali. b. ius ep̄ale. ius ep̄ale genus ē et h̄t multas spēs sub se q̄ eximantur. s. de of. ord. cum ꝯtingente. f. ꝑ illa. celest. exim̄at a iurisd. epi loca q̄ isti reges donauerant nō forte ꝑ tm̄ tp̄c eccā uacauerat sꝫ. et. ꝗdam cauiant. nō dic̄ circa ꝓcessionem. exceptionū. i. replicationū uel interruptionem. i. interruptione. sꝫ cōmuniter uī q2 si interrupit quo ad q̄dam g° quo ad oīa ex iure ep̄ali ꝑ uidentia. nā q̄ aute. tetigit totum tetigisse uī. de. pe. di. i. uulgaris. ar. C. de duobꝫ reis. l. ult. h̄ tm̄ ut sciens se h̄re ius ep̄ale utit̄ tm̄ uno ar. ff. de seruitutib' ru. p̄. una est uia. et. ff. q̄admodum seruit. amittat̄. stillicidiū. §. ult. et. ff. de seruitutibꝫ ut pomiū. sꝫ nō ē ita ut hic pꝫ. et. j. de capl'is monachorum. dilecti. lꝫ. n. p̄scribatur i uno capl'o nō p̄scribit̄ in alio. uel si fiat interruptō non ꝓdest in alio. scī petri. forte p̄pediebatur noīe. to. ex. j. e. si diligenti. sꝫ allegat abbas ad se ptinere misteriū p̄ceptionis. s'. s. e. ad audiam. i ponentes. sibi imputet ep̄s qui tanto tp̄e gesta taciturnitate firmauit. C. de tijs q̄ a nō dño manu. l. ult. infi. et sic pꝫ q2 negligentia p̄lati nocet ecce. ar. ꝯ q2 taciturnitas non uī nocere successori. s. e. nichil. § de h̄ et. ar. ad h̄. ff. de pet. h̄e. si quid possessor. §. si quid aut. sꝫ nūquid ei qui nō pot̄ agere curret p̄scriptō. uī q2 sic. sꝫ restituit̄. ff. de min. ē actuqꝫ p̄ua. l. i. §. si quis ꝓ. et. ff. de seruit. rusti. p̄. et attēhanti. sꝫ contra uī. ar. j. de ap. ex ratōe. et. ff. de annali except. l. i. infi. q2 nō nulla petitō nulla mora. ff. de. s. ob. si pupillus. fine. et. ff. si certum petatur. lecta est. dicas g° p̄scriptō sp currit. sꝫ si leditur q'̄s restituit̄ ex iusta cā. ff. ex quibꝫ cāis maio. l. i. infi. et. l. aut ꝑtor. §. i. et. ij. nō lex impediat cursum p̄scriptionis ut in. l. C.

Juste impedire non currit tempꝫ adq° dur

de annali except. l. i. infi. et in casibꝫ qui notantur. s. e. cū non liceat. et. ff. de iudic. l. ij. §. ult. in cāu tm̄ nō fit restitutō cū currit p̄scriptō. cum pot̄ h̄re recursū ꝯ impedientē cui dolo res ꝑijt. ff. de dolo. arbitro. §. dolo. et h̄ si ē soluendo ille dolosus. al' sit restitutō ꝯ aduersarium. ff. de dolo el egant. §. si dolo. et tm̄ scias q2 sꝫ quis ledit in p̄scriptione restitutionē petere dꝫ infra q̄driennium. C. de tempibꝫ in integ. res. l. ult. § uō non currit sp seruatur illesus. nec ē aliq° restitutō ibi facienda lau. sꝫ tm̄ h̄ dic ut notat. s. de in int. re. auditis. i notula illa. eccā enī et. c.

C

Cum ex officii tui debito Senonensi ꝓuinciam uisitaret archiep̄s Senon. ꝑ par. dyoc. transitum faciens. ad abbas sci mag. lorij pōtis de castris et quorundam aliorum eccas ꝯnecessitē h̄ntur declinare. a quibꝫ cū ꝓcurationem eius dyocē sibi debitam postularet ipi eam inhumaniter negauerunt. ad sue negōis deffensionem h̄ solū allegantes q2 nō meminerāt se ꝓcurationem tm̄ p̄decessoribꝫ eiusdem archiepi exsoluisse. nec ab eis aliqn̄ fuisse petitam. et. j. nos g° p̄missam allegationem eorum nullā penitus reputantes cū contra ꝓcurationem que rōne uisitationis debetur p̄scribi nequiuerit q̄admodum nec ꝯ uisitationem ipam pot̄ aliquo modo p̄scribi. sꝫ et abbas cētum p̄scribere posset utramqꝫ. c. ij. q. tuam quam in h̄i̇s rectores antiqua metropolitana ꝯsuetudine tulit archiep̄c memoratus usqꝫ ad satisfactionem adiungam faciatis obseruari. q2 s'. ap̄s. qui spirit' alia seminat nō est magnū si metat carnalia. cū nemo cogatur suis stipendijs militare. si quid tn̄ aliud quam fuit allegatū ꝯ intentionem archiepi obice uoluerint. et ꝓbare nō eis faciemus iusticiam exhiberi. Idem pisano archiep̄o.

C

Cum ex officij. et. j. inhumaniter denegauerunt q2 tenebantur ad hospitalitatem. xlij. di. §. i. et c. q̄escentes. allegantes. et male q2 tp̄e non ē modus tollende obligationis. ff. de actōibꝫ et obl. obligationū. §. placet. ar. ꝯ. C. de agricol. et cen. l. cū h̄ntibꝫ. petitam. ꝓpter q. archiep̄c eos excōicauit. nullam penitus. quidā notauerunt in loco isto q2 lꝫ ꝓcuratō non possit p̄scribi tm̄ si ep̄c uisitat et nullam recipiat ꝓcurationem tunc pot̄ p̄scribi ꝓcuratō. ar. a d h̄. j. de cēsib'. sopite. cum. n. ꝓcuratō tal' possit amittari ut. x. q. iij. relatum. g° et remitti. sꝫ nō est uīm q2 ex p̄sse nō posset ep̄c ꝓcurationem illā remittere. j. de censibꝫ. cū ue nerabil'. ar. et. j. de donat. pastoral. sꝫ tn̄ leg° obuiat eis. nam q̄ diu quis h̄t ius et seruitutem dꝫ h̄re. ff. de seruit. ru. p̄. l. iij. §. ult. et lꝫ ag° sit steril' ita q2 nichil inde p̄cipiam tm̄ retineo usufructū in eo. ff. de usufructu. accōribꝫ. §. ult. jo. ꝯ ꝓcurationem. ff. de of. p̄sidis. plebiscite. et. ff. de of. ꝓcul. solet. §. ult. et. l. obseruandē. rōne uisitationis. sic. s. e. accedentes. § de h̄. ꝯ uisitationem illud esset p̄scribere obedientiam q2 ee non pot̄. s. e. cum nō liceat. et. s.

de acq. re. cum mit. et sic p3 q2 id iuris est in accesso
rio q2 in principali. ut si in principale nō possz prescribi
nō accessorium sz uisitatō nō prescribit. g° nec procurō
q2 accedit uisitatoni. si. s. de foro. cpe. si diligenti. et.
s. de of. del. prudentiam ad. fi. sic et q2 correctōm
nō sz suffragium querere. j. de ap. reprehensibil. et. c. ad
meam. de antiq. metropol. consuetudine prescripta. xv.
q. iij. e questius imo de iure coi. j. de censibz sopi
te cū de iure coi deberet uisitare cum epc est ne
gligens. ix. q. iij. cū simus. et de iure coi dz tunc
uiet patronem ut hic p3 qr nemo suis stipendiis
cogitur militare. ut hic dic. et x. q. ij. precipue. et.
xiij. q. i. §. visita. et xxiij. q. i. ratinne. in fi. et.
j. de symo. cū sit romana. alð. ut priuilm. s. e.
accedentes ul si aliqn absoluti fuissent. ar. j. de
censibz sopite. ·dictus

Si diligenti et j. cum iudex calaritan
ad ius et proprietatem bi petri ptineat
sicut tota sardinia nullo ptinet mediante
et non liceat pecca ma ul p te a marchio
ne mas[s]e iudice calaritano fidelitatis exige
iuramentum. et j. Nos igitur qui e minti tuis
proponere noluit plenius circumspectis. nō
intelligimus te l ecclesiam tuam sz h aliquo
iure cubnyam cum auct. se. ap. nō osten
das. p quam a iudicibz calaritanis tu et a
tecessores tui fidelitatis exigitis iuramenta.
nec prescriptione aliqua muniaris. cum p a
fessonem tuam non eet pisana eccā. l tu fu
is in qsi possone iuris exigendi tri iuramentū.
q2 p se. ap. a b ipsis iudicibz receptū fuisse
satis p q2 constat. ec. ro. semp in qsi. posso
ne ep fuisse cum propterea in ministro tuo et
ancessorz tuorz exactum fuit et prestitū iu
ramentum et is et possidere dicatur cuius no
mine possidetur. Si uo dicatur q2 noie tuo
et ancessorz tuorz et non noie nrō et ec. ro.
fuit iuramentum exactum. possz inferri q2
iuramentum prestitum de conseruando iure et.
ro. se. ap. fuit uiolatum. ut si tenium non po
sset q2 q2 iuramentum tri fuit scient optentū
qr et sz h locum prescriptio hrē non possz. cū
in prescriptione rerum ecclasticar. bona fides
et iustus tytulus exigatur. et si et locum po
sset hrē prescripto non credimus centenariā
prescriptionem que sola currit a dūsus. ro. ec.
posse probari. Idem epō lucano.

Si diligenti et j. archiepc pisan fecit s prestare
iuramentum fidelitatis noie suo et ecce pisane
a marchione mas[s]e iudice calaritano pillo
iudicatu cum tu iudicatus ptineat ad. ro. eccā.
nos h intelligens mādamus archiepō pisano ut
eum absoluet ab illo iuramento. ut illo pt mod
exhiberet. ro. ecce eo nō obstante. ut nō archiepc mi
sit nuntios suos ad dnm ppm ut se h ee excusa
ret. rndit eis q2 postq ipse fuit assumptus in ar
chiepm iuramentum illd fidelitatis recepit a b
illo iudice p eccā. ro. et h idem fecit ancessor tu

pp uo audita responsione et alia q2 nuntij sui pro
ponere ad eis excusatōm uoluerit rescribit eis ar
chiepō p ut p3 in lrā. b. tota sardinia. ar. q2 eod
priuilio censeant membra et caput. s. e. cū nō li
ceat. xij. di. de his. et. c. nō liceat. j. de cognat. spu
li. e. ro. q2fessionem. q2 preiudicauit in h. s. de q2fessis
cum se. et. c. ult. q2 de h. nō non potest prescribere si scien
tem ad alium ptinere. ut. j. dr. in qsi possone. h ido
dicit q2 incorpalia nō possidentur sz qsi possidentur.
s. de cā. pos. cum eccā. et. ff. de usuc. sequitur. §. uia.
cuius noie possidet. et ita illa possidere intellr cuius noie
alius possidz. s. de restit. spol. cum ueniset. et. ff.
de acquir. pos. q2 in eo. ff. q2a dm seruitus amit
tatur. l. ij. usu retinet. noie tuo. ip e non pot ha
bere locum nō quasi sciret ul crederet h iuramentū
ptinere ad. ro. eccam. et h ipse archiepc q2fitebatur
q2 ancessores sui noie romane ecce receperant iu
ramentum. ut sequitur q2 si dicat q2 noie suo recep
iuramentum sic fecit q2 fidelitate usurpando i. ro.
ec. et ido dic q2 prescribere non possz cum nō ostendat
tytulum et hat malam fidem q2 n. sciat re ad a
lium ptinere ul credit non pot prescribere nō hat
tytlm cum auct. prescribunt sz ute nō ostenderet
aut. se. ap. qsi prescribere nō potest. b. bona fides. et i
generali. uerum e q2 s canones bona fides prescri
bentis necia e siue de re spirituali siue ciuili. j. e.
qm. et. s. e. uigilanti. et. xxxiij. q. ij. si uirgo. et bona
fides intellr cum q2s credit tradentem ee dnm l
hrē ius distrahendi. sz erret in sco. ff. de. §. lig.
si bone fidei. et h bona fides sp presumitur nō ptest
q2trarium cum lex dicat presumi ignorantiā nō pbe
tur scia. ff. de prob. §. uis q2 in presumitur q2triu.
pp denuntiatois uigore. C. de rei uen. si fund.
ul qr mcatur aliquid q2 leges. ff. de agricol. et
censi. q2a dm. ul si emit a procuratore meo p col
lusione ul qr emit a me prodigo ul luxurioso
cui bonis interdictū est cum scireo ptinuis illū a
sumptum pecuniā. ff. p emptore. qui fund. §.
cum sciens. et l. siquis q2 in tri cuius ht asciam rei
aliene et tn usuc. ut si decretū iudicis intuetur.
ff. de noxalibz actoibz et generali. et. xvi. q. iij. pl
acuit. ut q2uiq2. et. s. e. c. j. illd tn scias q2 nō obstat
accipienti re mala fides tradentis. ff. de diuisis te
porlibz prescript. an utilū. ar. q2. C. de prescript. xxx.
annorz. auti. male fidei. sz illd intellr de prescrip
t. x. ul. xx. an. ubi bona fides ab utraq3 pte exig
sz in. xxx. ul in. xl. an. prescripto p leges non no
cet. xvi. q. iij. §. pot. et. §. cum si mala fides. C. de
prescript. xxx. an. sicut is emptionis. s. e. uigilanti.
It dicitur bona fides sz quis erret in iure. ar. j. de
iure patr. cum. sz illd intellr ali ut ibi dr. et. ff. de
pet. her. sz et si. §. scire. sz secus sit in usucaptione.
ff. de usuc. nunq. It si hat asciam dubiam bone
fidei emptor dr. ff. de usuc. cum scit. §. bone fidei.
iustus tytulus. ex h ur q2 bona fides nō sufficiat sn
iusto tytulo. sic. j. de decimis duo. qr ex solo cursu
tpis ius nō q2stituit sic nec tollit. ff. de. §. ob. o
bligōnum. §. placet. sz q2 ur q2 bona fides tm

sufficiat in his p̄scriptoibꝫ. ·j· e· cum omīe. ꝫ. s· e· uigi
lantii. ꝫ· c· de quarta· in quibꝫ tn̄ sufficē uidet̄ bōa
fides tn̄ cum de titulo nulla fiat mentō ibi· imo
uīr q· ista ōia sine· si· n· aliquis hꝫ iustū titulum
puta p̄uilm̄ sui acessōnem iam securus est· unde
postea non est ei nc̄ia p̄scriptō. ul' si iam p̄scrips̄
non est nccē ipetrare p̄uilm̄ imo ipetrando uimi
alij terminare ur̄. ·j· e· uiciens· ꝫ q· semel meū ē ex
alia cā meum ēē non pot̄. s· de fide instr̄. ¶ nt̄ dil.
ꝫ inst̄. de act̄. ¶ sic itaqꝫ. ꝫ ff̄. de acquir̄. posso· pos
sideri. ¶ ex plis ꝫ ad hoc pot̄ dici q· titulus p̄tanto
dr̄ iustus q̄ dat cām p̄scribendi· lꝫ in ūitate ñ sit
iustus q̄ tē nulla ēēt p̄scriptō nc̄ia· ¶ ñ minus
iustus titulus dat cām p̄scribendi si ad sit bona
fides· ut ille credat talem titulum sufficē ꝫ cred̄
tradentem ēē dnm̄ ꝫ sic pot̄ intelligi q· dr̄· s· e· de
quarta ꝫ· s· de csuetudie cum dilc̄. ꝫ· ¶ de empt̄.
ꝫ uen· puenit· ff̄· p emptore q· uulgo· ꝫ ff̄· p le
gato· l· iij· ꝫ ult̄· ¶ sꝫ cū in casu isto nō ostendit a
lici titulum· ꝫ sciret rē ad aliuum ptiñe ut pꝫ p
cfessōnem illius· nō poterit p̄scribere io dic̄ q· bo
na fides ꝫ iustus titulus requirunt̄ in p̄scriptiō
rei ecc̄astice· ¶ o· dix̄ q· circa in corpalia non ē ncc̄e
allegare titulū ut notat̄ Io. cum ann· s· de cā· pos·
cum ecc̄a ¶ ut g° sciās qn̄ sit nccius iustus titulus
ꝫ qn̄ sufficiat bona fides inspiciend̄ est an talia
sīt quibꝫ allegatur p̄scriptō iure coi ualeant ab
ipō possideri· ñec ne· ¶ si· n· iure coi possint possidi·
sufficit bona fides ad p̄scribend̄· ꝫ sic intelligun̄
t̄ qn̄ otā iura istius tituli· ꝫ· xvi· q· iij· ꝫ· q· iiij·
p totū· eo saluo q· dcm̄ ē de limite· s· e· ¶ si uo rē
coi possidi ñ possunt a b eo qui obijt p̄scriptoni·
cunc̄ū qꝫ hēat bonam fidem nō p̄scribit· q̄ p̄scrip
tō ius creatum aducat· nouū aū non creat ut· c·
di· ā morem· xxiij· di· illd̄· ¶ sic ius decimaꝝ ñ cad̄
in laycū ꝫ io nulla uꝫ ibi p̄scriptō· xvi· q· i· c· ult̄.
ꝫ· c· iij· ¶ pot̄· s· q· si priuatus· ꝫ· q· vij· c· i· ꝫ· s· e·
cām qꝫ ꝫ non pdest titulus· ꝫ· i· q· iij· cstitui· ¶ sic ius
eligendi ñ cadit in laycū· s· de ele· sacro scā· ¶ ꝫ sic
intellige· ·j· de decimis dudū· q̄ ꝫ illi hospitalarij
de iure coi decimas possidē ñ possunt· ¶ cpllebant
t̄· ostendē titulum ex quo innitent cām p̄scribē
di ¶ sic in monastio si monachi nollent subee epō
q̄ allegarent p̄scriptoēm cum de iure coi obiectō
nem euitare nō possint· ꝫ generalī optinꝫ hꝫ i
hijs ꝫ alijs omnibꝫ q̄ iure coi possidi ñ posse
ab hijs qui ea detinēt· ¶ ꝫ h pꝫ ex hoc q̄ talia ipe
trātur p priuilegiū g° de iure coi nō possidentur·
c· di· ā morem· ¶ sic ēēt in prochia alius epi ñ
pot̄ decimas ꝫ ecc̄as possidē de iure coi· ¶ ul ñ si alle
garet p̄scriptoēm in decimis ꝫ ecc̄ijs in dyocesi al
terius dꝫ allegare titulū ꝫ pbare· ¶ h pbatur i qua
dam decretali noua g̃g̃· q̄ incipit uenabilui· ꝫ
cā de h fuit int̄ archiepm̄ rothomagensē ꝫ epm̄
lexouiensē ¶ ꝫ io est de alijs prochijs inferioribꝫ ut
una ecc̄a in prochia alterius ecc̄e ñ p̄scribat sīn ti
tulo ꝫ sic intelligitē· s· e· ad aures ut illa ecc̄a q̄ p̄
scripserit hūit titulum· b.

Cum olim ff̄ epē cum abbē ꝫ monachi
scī saluatoris de sicheto sr̄ plebe sala
maiane· ꝫ ecc̄ adiacentibꝫ capllis illis· in tua
p̄· litigando institutōem in eis· ꝫ alia ad ius
epale ptinentia uendicares ¶ ad fundandā i
tentōnem tuam ius coē principalī allega
bas· cum canōe dicente uniūsa spūalia in
p̄dcis locis q̄ sunt in dyoc̄ tua cstituta ad
te tanq̄ ad dyocesianū epm̄ ptinere· ¶ arbitri
um sr̄ea sr̄ hꝫ pmulgatū a pistoriensī e
pō· archi pbro· ac p̄micīo lucanis allegans·
¶ ad eū dn̄ dcm̄ aut intentōem tuam abbas
greg̃· vij· pp̄· priuil· exhibuit q· p̄ dcm̄ arbi
trium multo uidebatur tpr̄ pcessisse· p q̄ō
tā monastium quam plebs ꝫ caplle predc̄e
uidebant̄ libertati donate ꝫ ¶ aliorꝫ quorꝫ rō
ñ pōt̄ dcus abbas priuil· utebatur· post arbi
trium pmulgatū obtentis· qui libertati p̄
uilr̄· s̄ concedere uidebantur· ꝫ ¶ q̄ p̄dcus abbas
sufficient̄ ostendit monastium suum sr̄ i
stitutoibꝫ· destitutoibꝫ· ꝫ ordinatoibꝫ· ꝫ ordi
natijs plebani ꝫ clicorꝫ bapō· pnia in leriom
bꝫ culpis· sepultura decimar̄ pceptōne· ac di
uis offitijs celebrandis· tam in plebe quā in
capellis· predcis· in excoicando atq3 interdicendo ꝫ
ꝫ absoluendo legitima p̄scriptōne munitū·
abbem i pm̄ ab impetitōe tua sr̄ iam dcis
auc̄ite dixi absoluendū· sr̄ ill' ē ppetuum
silentium imponendo· ¶ sr̄ alijs oībꝫ q̄ ad ius
epale ptiñe noscuntur iuxta tenorē arbitrij
eundem abbem quo ad plebem ꝫ capllas p̄
dcas sentalr̄ cdepnantes· ¶ Item

Cum olim ꝫ· ·j· tua dyoc̄· xvi· q· vij· omīs basili
cē· ꝫ· xviij· q· ij· monasteria· s· e· cū nō liceat· p̄s
criptōne munitū· ꝫ ita pꝫ q· ñ abbas p̄scripsit·
pcca· pnūdicatū fuisꝫ ei p arbitrium circa priui
lia ut dixi in secunda glō ¶ ꝫ· ño abbas pot̄ p̄scribē
iura epalia cc̄ epm̄· ut· s· e· auditis ꝫ de hꝫ· ¶ ꝫ sic
abbas q̄ amisit parbitrium recupauit in p̄scrip
tōne ¶ ꝫ intelligo q· abbas ignorabat arbitrium al'
ñ p̄scriberet cum hēret malam fidē ¶ ·j· c· px̄· sꝫ ore
diam nō poslꝫ abbas p̄scribē in sua psona· lꝫ ali
cuī noiē allegaret p̄scriptonē· s· e· cū ex offitio· te
norē ꝫ ita sñia fuerat p abbate in hijs tn̄ in q̄
bꝫ prescripsit in alijs statur arbitro ꝫ fertur sñia
a p epō nec in mīto q̄ parbitrium recessū fuit
a priuilio· g̃g̃· ad minus in hijs q̄ faciunt p ab
bate sꝫ libertati ñ potuit abbas renūtiare p arbi
trium· sine licentia pp̄· s· de arbitris cū tpr̄ alia ū
ñ ualuīt tanq̄ pmendatiū ipetrata post arbi
triū· ·j· de decimis· c· ex multiplici· ¶ ꝫ dicas q· ab
bas hēbat priuilm̄ post arbitrium ipetratū loco
tituli qui ignorabat arbitrium al' ñ p̄scripsisꝫ·
s· e· px̄· ¶ ꝫ quius ñ ualeret p̄uilia nō erant irri
ta ipō iure sꝫ p sniam quius ñ faceret de arbitro
mentōnē· s· de rescptis· sup litis· b.

Veniens ad· ap· se· n· abbas scī martini
de pānonia ꝫ ¶ petijt a nob' p̄ tuo d̄

Cum olim ... abbas in capell' ... [illegible]
... [illegible]
Veniens ... [illegible]
... [illegible]

idem abbas. Et vespinensi episcopo non impediat
vel impediri faciat quominus homines qui in
simagiensi parrochia vel comitatu consistunt de
omnibus que possident decimas sibi solvant. sicut
in privilegiis paschalis pape secundi et sancti regis stephani con-
tinetur. Prefatus vero episcopus postulavit, ut decimas
simagiensis comitatus que sue diocesis esse constituta
quas detinet idem abbas sibi restitui faceret nisi
aliquo iure spirituali se ipsas possidere monstraret.
Et quia crisma vero oleum sanctum consecrationes altari-
um sive basilicarum ordinationes clericorum qui ad
sacros ordines promovendi fuerint clerici eccle-
siarum vel capellarum ipsius monasterii quod est
in vespinensi diocesi constituti a vespinensi
episcopo postulavit si quidem catholicus fuerit et gra-
tiam sedis apostolice habuerit et ea gratis sine pravitate a-
liqua voluerit exhibere. Alioquin ab alio
quem maluerint presule catholico suscipiendi
ea liberam habeant facultatem. sicut in privilegiis
domini paschalis et alexandri pape secundi perspeximus contineri.
non obstante privilegio clementis pape. per quod privilegiis
suorum predecessorum non extitit derogatum. cum de ipsis
nullam fecerit mentionem. presertim cum
tempore clementis privilegium illud concesserit salvis
statutis. non solum romanorum pontificum sed ipsius et legatorum non
obstare poterat prescriptio. quam idem abbas in
suum subsidium opponebat que si consumma-
ta erat. cum ab alexandro papa privilegium impetravit
iuri prescriptionis renuntiasse videtur. presertim cum
coram nobis privilegio illo sit usus. quod sue inten-
tioni quantum ad hunc articulum contradicit. si vero
nondum consummata erat prescriptio sed erat in pre-
scribendo post impetratum hoc privilegium bonam fi-
dem non habuit et ideo sermones non prescripsit.

Idem in concilio generali.

Veniens et infra impediat intentabat abbas uti po-
tentis. regis stephani ar. quod reges possunt dare privi-
legia decimarum et de rebus spiritualibus ar. xvi di. constan-
tinus in principio sed contrarium. supra est. j. de decimis. tua
nos et c. dudum. postulavit secundum libellum. ideo non for-
matur sententia sed secundum hanc partem libelli ipsius abbatis in
qua petiit ut clerici ecclesiarum monasterii libere possint
recipere sacramenta quoque continuant infra ut crisma et cetera
et hic incipit formare sententiam secundum libellum. mich. ut dicit inter-
dum. que non pertinent ad hunc titulum. de episcopali.
argumentatur r. c. di. ante morem sed hic abbas osten-
debat privilegium iteratum. Et intellige quod arbitrium non
tangit illa capitula secundum quibus fertur sententia pro abbate
in quibus prescripsit contra episcopum. alias non potuisset. preterea
tere presertim quia presumitur malam habuisse fidem et ma-
lam fidem habens non prescribit. j. e. c. ult. et hoc plu-
ries presertim sequitur. vero dicit iuxta tenorem arbitrii et c.
c. v. domini paschalis. idem videtur quod de iure ab alio possit
petere et si illa clausula non esset apposita. quia propter ne-
gligentiam sive desidiam iudicis delegati devolvi-
tur potestas ad eum qui iudex non est. s. de off.
ord. significavit et s. de foro compe. ex transmissa.
et c. ex tenore et lxv. di. si forte et infra. hic non

est non plus sine et sub isto § de falcata fuit plus sine secundum
decimis petitis. et infra. supple et quod episcopus petebat
quod abbas et clerici non reciperent ab eo sicut a diocesa-
no ecclesiastica sacramenta sed ad eliminandam intentionem su-
am abbas ostendit privilegia paschalis pape et alexandri pape
in quibus continebatur quod abbas reciperet sacramenta ec-
clesiastica ab episcopo si esset catholicus vel gratiam sedis ap.
haberet et ipse ea sine pravitate vellet conferre. Item osten-
dit aliud privilegium clementis pape in quo indistincte
fuerat monasterio indultum ut a quocumque ecclesia
possent recipere sacramenta quod non valuit quia de pre-
decessoris privilegiis paschalis et alexandri non faciebat aliquam
mentionem. In secundum prescriptionem legitimam alle-
gavit. contra papa pronuntiat ut sequitur. sed quid de deci-
mis quia in sententia de ipsis mentio non est facta. sed quod non
papa de ipsis pronuntiavit non habemus. sed si abbas pro-
bavit de iure suo secundum ipsis obtinuit alias succubuit
quia actore non probante et c. S. de iur. iur. c. ult. pril-
lam fecerit. sic patet expresse quod privilegium debet facere
mentionem de primo ad hoc ut revocet illud de hoc
dum est plene. s. de rescriptis. c. i. quidam tamen dicunt aliud
esse in privilegio quam in rescriptis. cum privilegium sit lex pri-
vata. iij. di. privilegia. et una lex non debet de alia fa-
cere mentionem. sed illud optime in legibus communibus
quas princeps habet in scrinio pectoris sui. C. de te-
stis. omnium in legibus privatis quarum non habet
memoriam. s. de off. del. ex parte. sic non habet me-
moriam scriptorum. opponebat. secundum privilegium faciens
recipiendi ab alio episcopo v. renuntiasse. non quod
privilegium et prescriptio contraria sunt ex quo simul
haberi non possunt et dicta. s. e. si diligenti. et c. audi-
tis quia ingressus unius alterius operatur egressum.
si. xxxij. q. i. cum renuntiatur. c. di. cum morem. ff. de se-
pulcro l. i. § illud sciendum. ff. de minor. in cau-
sa in prin. et ff. ad municipal. l. i. ff. de l. i. Si quis
C. de thesauris l. una. l. x. sicut eo intendo iure com-
muni renuntiat privilegio. s. de consti. cum accessisset et j. de
prebend. pro illorum et j. de privil. si de terra et c. accedenti-
bus et C. de iure do. impetrando l. ij. et ff. rem ratam
haberi l. iij. § falsus procurator sed videtur quod simul iure
communi et privilegio possit quis uti. s. de consuetud. cum
dilectus. nec renuntiat eis iuri in dubio sed utitur
iure communi. ff. de mili. testa. l. iij. et xxxij. di. quoniam
in pri. et ff. de privil. credi. l. ait plus. sicut iuri et
et consuetudini renuntiatur. xcv. di. olim. et j. de
tensibus sopite potest dici quod hic recessum fuit a iure
communi et prescriptione quia impetravit abbas privi-
legium donationis. et ex diversis causis non potest idem
dominium. s. de fide instru. Inter dilectos. sed si impetrasset
privilegium confirmationis illud non obstaret quia con-
firmaret ius quo utebatur. et prescriptionem. Inten-
tionem. dicebat abbas quod licebat clericis ecclesiarum suarum
recipere sacramenta a quocumque episcopo vellent iure prescriptio-
nis et privilegio alexandri. dicebat quod primo a diocesano
suo et ita privilegium illud contrarium ad hunc articulum
contradicit et ita impetrando contrarium privilegium renuntiavit
prescriptioni. et presertim quia usus est in iudicio privi-
legio alexandri. et idem esset si privilegio illo non fuisset usus.

et eo ipso quod impetravit privilegium renunciavit praescriptioni. et ideo habuit malam fidem. et ita non potuit praescribere post impetrationem privilegii. si non dum erat completa praescriptio. ut littera dicit. sed si nullum privilegium allegasset non solum praescriptionem inquid alii expositores praescribere collationi istorum sacerdotum. ex hac littera unde quod sic. contrarium infra. eodem. si diligenti. quia in talibus quae fiunt contra ius communem titulus necessarius videtur ut infra notatur. et infra. de decimis duduum. et in decretali venerabilium. v. quae dicitur infra. de concess. praebend. ex tenore. et supra. de filiis presbyterorum in tantum imputari.

Quoniam omne quod non est ex fide est peccatum: synodali iudicio diffinimus, ut nulla valeat absque bona fide praescriptio tam canonica quam civilis, cum generaliter sit omni constitutioni atque consuetudini derogandum quae absque mortali peccato non potest observari. Unde oportet ut qui praescribit in nulla temporis parte rei habeat conscientiam alienae. Gregorius.

Quoniam omne. et infra. ex fide. id est ex conscientia. sic exponitur. de poen. di. iii. ad fi. §. illud. quod autem. et supra. de resti. spol. litteras. xxviii. q. i. §. ex his. bona fide. arg. contra. infra. de iure patronatus. cum clericus dicatur habere bonam fidem donec est. supra. eodem. si diligenti in notula illud generaliter et civilibus praesumitur habere bonam fidem. Sed quid si adversarius velit probare ipsum nullo titulo possedisse. sed potius per violentiam et sic mala fide incipit possidere videtur quod debeat audiri ex quo vult probare originem praescriptionis vitiosam. C. de pig. no act. nec creditores. et C. de praescrip. lon. tem. auth. male fidei. C. de distract. pig. et cum sub ymagine. et xvi. q. iii. si sacerdotes et c. sequenti. et c. l. et c. primum infra. et xiii. di. illud. C. de praescrip. xxx. an. si quis emptionis. §. sed hoc arg. quod supra. eodem. ad aures. quia ut ibi dicitur quadragenalis praescriptio omnem tollit actionem. et C. de praescript. xxx. an. l. pen. et ult. ad hoc potest dici quod bene debet audiri qui vult probare malam fidem ab initio fuisse quia postea praescribere non potuit. supra. eodem. per. infra. et c. vigilanti. et c. si diligenti. et hic si quid tenens hoc docere de titulo cum hic contra dicat ex fine, de hoc dictum est. supra. eodem. si diligenti in notula ex hoc.

quam civilis. ex eo quod dicit tam canonica quam civilis videtur quod papa voluit praeiudicare praescriptione laycorum quae praescripto locum habet quamvis et habuit malam fidem in praescriptione xxx. vel xl. an. supra. eodem. vigilanti. et xvi. q. iii. §. p. et §. quod si mala dicebat. Jo. quod ratione peccati hoc statuit papa de praescriptionibus laycorum. quia omnis causa ratione peccati saltem indirecte pertinet ad ecclesiam. supra. de iudic. novit. et per hoc omnia civilia iura quae tradant de praescriptione xxx. vel xl. an. in malefidei possessoribus non tenent hodie. sed hoc non credo quod per istam constitutionem papa voluit praeiudicare legibus. Sed quo ad ius divinum verum est illud quia sine mortali peccato laycus male fidei praescribens talem rem retinere non potest. xiiii. q. vi. c. i. et littera ista sic intellige. tam canonica. id est tam de re spirituali quam civili. et hoc sunt dicere ille qui praescribit bonam fidem habere debet sive res quam praescribit spiritualis sit vel civilis vel intra canonica. et sic nil statuit contra legem. vel dicas quod

dixit Jo. et lex aliud consideravit quam canon. lex enim consideravit negligentiam non petentis rem suam. supra. eodem. vigilanti. Sed canon consideravit peccatum praescribentis mala fide quod non excusat negligentiam non petentis rem suam. et ideo dicit hic quod nulla tam praescriptio canonica vel civilis quae sine mortali peccato conservari non potest. unde potius standum est canoni quam legi in hoc casu. quia praescribens non excusatur per rationem legis. et ideo canon voluit propter periculum animarum in hoc leges corrigere. licet non servetur in iudicio secularium sicut dicitur de legibus permittentibus usuras quae hodie non tenentur ut notatur infra. de usur. quia in omnibus. et constitutio ista respicit tamen futura cum de praeteritis nil dicat. supra. de constit. c. ult. Quid de hoc. in nulla temporis. Quid si praescriptionis sit non post completam praescriptionem sciat rem alienam non ideo dicitur mala fide possidere de hoc dictum est. supra. eodem. vigilanti. Sed quid si tempore praescriptionis habuit conscientiam lesam postea incipiat habere non lesam numquid per hoc est interrupta praescriptio. non videtur quia erronea fuit. unde eam deponere debet. infra. de symo. per tuas. ii. et xi. q. iii. cum est illata. Item quid si dubitat an res sit sua et habet iustam causam dubitationis adhuc dicitur bonae fidei possessor et utetur fructibus. ff. de usur. qui scit. §. bonae fidei. et hoc casu praescribit. licet habeat conscientiam dubiam quia nescit adhuc an sit aliena inquirere debet ab aliis de re illa ut sic perveniat ad veritatem. arg. xxxvii. di. §. ult. et xxiii. q. v. occidit. Item quid si praelatus lesam habet conscientiam rei quam possidet si ecclesia habet bonam fidem numquid tenetur dimittere illam. Credo non. sed significabit illi cuius est ut petat et sic purgavit conscientiam suam nec in tempore videtur fraudem facere. ff. de neg. ge. at qui natura. §. cum me absente. et ff. mandati. cum mutuis. Sed si ille veniat et petat in iudicio et praelatus confiteatur numquid praeiudicat ecclesie quae habet bonam fidem. Si non praelatus constitutus a collegio ad defendendum confitetur tamquam syndicus in iudicio videtur praeiudicabit ecclesiae quia tunc sustinet personam totius capituli alias non credo quod confessio praelati praeiudicet ecclesiae nisi forte confiteretur de eo quod ipse met fecit. sed arg. xxv. q. ii. postquam de hac sunt dicta. supra. de elect. dudum. Vincentius.

De sententia et re iudicata.

Sententia contra leges canonesve prolata, licet non sit appellatione suspensa, non potest subsistere ipso iure. Idem.

Sententia et infra. decretalis ista loquitur de materia illa. xvi. q. i. frater noster. et extra. i. de sententia et re iudicata. c. pen. Collige casum. contra leges. Sed quid dices ubi ecclesia habet utramque iurisdictionem si quid iudicabit secundum laycos vel canones de hiis praescript. videtur quod sic auctoritate illius constitutionis et quia non debet impugnare quod statuit observandum et quod alias probatur. infra. de nat. ex li. ventre. c. ii. et non. et quod exigit in aliis multo fortius in se exigere debet. ff. de neg. ge. si pupilli. C. si. et ff. de admini. tu. quotiens. §. Item si a temporali sed ecclesie est civium credo cum habeat iurisdictionem ab imperatore. arg. viii. di. quo iure. quod dicit quod sententia a non suo iudice lata non tenet. C. si a non competenti iudice. l. i. ii. et ult. et ii. q. i. in primis. et de persona. xi. q. i. c. pen. et supra. de iudic. at si clerici. et xvi. q. i. frater noster. Item sententia lata contra leges. id est ius constitutionis ita quod hoc in sententia ex

[illegible]

pmatiu. nulla est ipō iure. ⁊ cētia. ap. recandit
ut hic p3. ⁊. j. e. cum int̄ infi. ⁊. j. e. int̄ ceteras. ⁊.
ij. q. vi. ⸿. diffinitiua. ℣. Jt̄ si sn̄ia q̄ iur̄ sc̄ptum ē.
⁊. ff. de ap. l. si exp̄ssim. ⁊. ff. q̄ sine cā ap. recin.
l. i. ⸿. i. ⁊. j. de sn̄ia. ex. p̄tuas. nec efficitur aliq̄ p.
ap. ut in. l. p̄ cā. s3 exp̄ssim. ar. q̄ q̄ efficiatur ali
qua p appllōnem. ff. rem ratam hri. l. iij. ⸿. fals3.
⁊. ff. de iudic. l3. s3 non ē ita. ibi. n. lata est sn̄ia
in psonam fl̄i pcuratoris. q̄ ab initiō tenz sn̄ia
q̄ dm̄ n̄o constat de fl̄o pcuratore. ⁊ si dn̄s recurrat
ad cōmune auxiliū appllōnis intell̄r apparere fac
tum fl̄i pcuratoris. ⁊ iō p. ap. efficit aliqua. q̄ p
exceptōnem potat irritari. secus ē ab initio nulla
ē. ubi ubi est defcūs in iurdōne. ibi p. ap. n̄ q̄
firmatur ut hic. ⁊ in q̄cordantijs. s3 in. ⸿. fals3.
⁊ in. l. l3 non fuit def̄c in iurdōne.

Litigantium contouersias · celi sn̄ia t̄mina
te. ⁊ equitati conuenit ⁊ rigori. Idem.

Litigantium ⁊. j. celi sententia. c. ij. q. i. sic
⁊ C. de iud. pperandū. in prin. ⁊. s. de dolo ⁊ q̄. fi
nem. ⁊ c. uenerabil. ar. q̄ xi. q. iij. cum ap. illō
intell̄r q̄n sententia lata est ad mortē. ⁊ ibi dif
fertur executō ex cā ut ibi dr̄. nec tn̄ cum nimia
festinatōne ferenda est sn̄ia anq̄uam iudex pō
sit eē instruct̄. s. de in integ. rest. cum ex litis. q̄
ipm̄ o3 cuncta rimari. xxx. q. ult̄. ℣lt. ⸿. ℣lt. al̄.
n. ad ueritatem puenire non pōst. xxij. q. ℣lt. c̄
cidit sz imolatoria p cunctatōne al̄ q̄ certatōne
cum examinabit. ff. de administra. tu. tutor. q̄. ⸿. i.

Non pot̄ quiquam a sacerdotali
gradu n̄ iustis ex cāis q̄cors sacer
dotum sn̄ia submouere. Idem.

Non pot̄ ⁊. j. concors. q̄ plures o3 eē sic. s. de tm̄
l. inter corpa sacerdotum. i. epōz triuum in cā
dyaconi in cā p̄bri. vi. ad minus. xv. q. vij. si at
felix. s3 nunquid debent omēs q̄cordare ad h̄ ut
teneat sn̄ia. uit̄ q̄ sic. ex eo q̄ dicit q̄cors. s3 suffi
cit q̄ maior ps q̄cordet in unam sn̄iam. ⁊ satis
dicetur tūc concors q̄ q̄ maior ps facit. vt. ff. ad
municipal. q̄ maior. lxv. di. c. i. ij. ⁊. iij. l3 in cā
epi non tenz sn̄ia n̄ omnes q̄cordauint iudices
cuius cā p ppm̄ cōmittitur. vi. q. iiij. si quis epūs
criminal̄. c. i. ⁊ est spāle in cā epi. aliud spāle
q̄ non tenz sn̄ia plurium. s. de sc̄ptis pastoral.
in p̄n. concors. q̄ plures dz eē. s. de transac̄. c. i. tū
cōpnia.

Ea q̄ iuxta ecclāsticum morem iuste
⁊ rōnabil̄r fuerunt diffinita ntā q̄
q3 sn̄ia roborentur. Alex. iij. ebor. ar
chiepō.

Ea que ⁊. j. morem. i. s̄ canones. roborentur
si postulatum fuit ea roborari. vt. xxv. q. ij.
oimodis. ⁊. ij. q. i. sic ⁊. s. de pactis quot. ⁊. s. de
transac̄. c. i. ⁊ h̄ quidem q̄firmatō si fcā fuerit
ex certa sciā. ⁊ cum cāe cognitōne non potit p̄t
ea inferior iudex de illa iudicare. j. de q̄fir. uti
l. c. i. ⁊. ij. ⸿. de h̄.

De cetero nouerit q̄ si sn̄iam a nob la
[gloss, partly illegible]

tam scripimus p aliq̄ executoi mandari
⁊ fratris interuenerit non est facultas exe
cutori de toto negō cognoscendi. s3 deferri
qōnes q̄ inciderint ad se. ap. optebit. Idē
norwicēn. epō.

De cetero ⁊. j. fraus. circa negotiū pricipale q̄ op
timuit sn̄iam p fraudem. puta p fl̄os testes uł p
fl̄a instrūa. si h̄ obiciant̄ corā executore. ut executō
differat nō est ei facultas de h̄ cognoscēdi ut h̄ di
cit q̄ si q̄ assumet ptes iudicis q̄ eē non dz. C. de e
xecutōne rei iudi. si ut ppon is. n̄ sn̄iam dz mādari
re executōni. s3 h̄ referre dz superiori ut dr̄ hic. ⁊. i. de
falsarijs fr̄ eo. ar. cō h̄ q̄ iste executor possit de hoc co
gnoscē. xxv. q. ij. ⁊ si nō cognitō. sō. h̄ de capsin de
mero executore intell̄r cum nullam h̄t cognitōm q̄
nexam n̄ solam executōm sic intell̄r. j. de falsarijs
fr̄ eo. lex p̄ dcā intell̄r de illo executore qui h̄t cognitō
nem de hac mācia plene tractatur. s. de of. del.
pastoral. ⸿. q̄ uō.

Cum aliquibus est ad iudicata possō. n̄
sufficiat eis dari pignora. n̄ corpali pō
sessione letentur. Idem eid. ⁊ W. archid.

Cum aliquib3 ⁊. j. non sufficit pignora.
sic. ff. de consit. pecunia. l. pmiscor. ⸿. cōstituto.
⁊. ff. de pignor. acc. non est n̄ dr̄ pignus nō al̄
cōstituitur n̄ uentum fuit in possōne. si. ff. de acq̄
r̄. pos. possideri in p̄n. ⁊ h̄ iō ne lites de litibus ori
antur. ff. de re iud. l. a iij. ⸿. ait p̄tor. — si serūo obtulerit

Lator p̄sen. lr̄a nob insinuatcē intimā
uit. q̄ cum quādam mulierem legi
time desponcasset ⁊ carnalis copla subse
cuta inter eos scandal̄ ē subortum cui occō
ne debitum ei subtraxē q̄sanguineū uō mu
lieris. h̄ molestum hnites qōnem mouerēt. ppo
nentes q̄ mulierem inuitam ⁊ renitentē. nec
etatis apte. suum q̄stituerit dnisz uxorem.
⁊ cum idem uiam cupierit age dissolutā
dem n̄ utroqz studio interueniente fuerē min̄
rationabil̄r sepati. Volentes g̃ sn̄ia ca
nonice attracta leuitate quadam dissolui
q̄. q̄. si nob constitit eos p iudim eccē nō
fuisse legitime separatos. eccāq3 deceptā
ipōs faciatis sicē uir̄ ⁊ uxorem in simul per
manere. Idem.

Lator ⁊. j. insinuatōne iū. collige ex h̄ loco q̄
in causis in quibus uertitur piclm āie pot̄ q̄uis
ueire q̄ fcm̄ suū ut reuocetur sn̄ia q̄ ferri pcura
uit. ⁊ si q̄stiterit eccām fuisse deceptam reuocabit̄
sn̄ia. j. e. q̄sanguinei. ⁊. s. de testib3. sic. ⁊. xxv. q. ex
hys ita al̄. turpitudinem suam allegans nō au
dit̄. j. de donatōib3 int̄ dilcōs. ⁊. j. de concess. p. c. sc̄. — in fi.
q̄ inuitam renitentē. h̄ uioltia nāli ut post
modū in q̄sensū p carnalē copulā subsecutam. j.
de spon. ad id q̄. nec etatis apte. ⁊ h̄ q̄dicit ei q̄
p̄misit de carnali copula. s3 h̄ fuit allegō. ⁊ ex
alia cā fuit m̄rimonium sepatū. simul p manere.
n̄ obstante sn̄ia p̄us lata q̄ eē n̄ulli non cur
rit p̄scriptō. xxxiij. q. v. q̄ deo ⁊ si ab ipā sn̄ia n̄

[gloss, partly illegible] ... nō sufficit donatio pignoris

fuit appellatum quia sniā lata contra matrimonium non tran-
sit in rem iudicatam quin non reuocetur sniā quando contra errorem
sniē detectus fuerit ut hic probatur et j. de frigidis et ma-
le. fecitans et xxxv. q. ix. graue et C. tunc ita. sic
nullo tractu temporis matrimonium confirmatur in gradu
prohibito contractum. j. de consan. non debet quod dicitur consueuit. sed
tertia matrimonij non transit in rem iudicatam. Item
est quod ubi coniuncti indebite separantur quia quos deus con-
iunxit homo separare non debet nec potest et ideo cumque contractum
legitime constitit sniā lata valebit. Item est cum in
gradu prohibito aliqui sunt coniuncti uel aliquo a-
lio perpetuo impedimento quia nullum est ibi matrimonium
nullius consensus potest matrimonium inducere inter eos sed ubi
sniā fertur pro matrimonio non nisi sub est impedimentum
si ab ea non fuit appellatum transit in rem iu-
dicatam quia iudicantis acquieuisse uidetur. j. e. quod ad con-
sultationem. unde non postea non audietur immo compelletur
tur alteri adherere.

Cum ecclesia que sita est inter uos et G. et a.
laycos super domo quadam eis ab archi-
presbitero uestro uendita ad examen. j. ap. se lega-
ti delata fuisset post ap. ad nos interpositam
et receptis induciis eam j. tamen terminum sibi
t. ad ipsam prosequendam prefixum. et uos ar-
ripuerit. contra te sniam proferens memora-
tis G. et a. prefatam domum sub nomine ci-
uitatis consuetudinem adiudicare curauit.
deinde cum causa fuisset ad nos per ap. delata. dicti
eius epo delegatus a nobis sententiam contra uos
supra forma canonum secundum eandem consuetudinem
quod prefatus legatus fecerat promulgauit.
nos causa considerantes quod licet usus uel consuetudinis
non minima sit auctoritas numquam tamen ueritati
aut legi preiudicat. prescriptam sniam reuo-
cauimus et uos ab impetitione absoluentes
illorum uobis et ecclesie uestre domum adiudicaui-
mus sepedictam. Idem ebor. archiepo.

Cum causa que etc. j. non interpueras. ex quo
aliquis non prosequitur ap. j. terminum sibi prefixum
ex tunc iudex procedere potest tanquam citatus peremptorie
non uenisset. j. de ap. sepe contingit quia perinde est ac si
non appellasset. j. de appell. cum sit romana. unde in hoc
non peccauit iudex. promulgauit. ecce hic optimum
consuetudo uis contradictio. iudicio ergo debuit ualere.
ff. de legibus cum de consuetudine. et j. de uerb. sig. c. abbate.
sed hec consuetudo fuit contra ius et mala in preiudicium
ecclesie ideo non fuit seruanda. unde non ad ultimum cassatur ta-
lis sniā. alias si bona fuisset consuetudo seruaretur. s. de eo qui
mittitur in pos. cum uenissent. forte talis erat illa con-
suetudo quod quicumque emit a prelato ecclesie solo tenetur uendi-
tor eorum tamen preter pretium in utilitatem ecclesie uersum esse
contra illud. x. q. ij. hoc ius porrectum. xij. q. ij. sine excep-
tione. b. uel consuetudinis. sic xi. di. consuetudinis. et s. de con-
suetudine. c. ult. non exponitur hoc auctoritas. legi preiu-
dicet. unde est quod consuetudo non preiudicat legi nisi sit
rationabilis et legitime sit prescripta. uel tamen tunc non
preiudicat legi. s. de consuet. c. ult. ubi plene de hac
materia et hec consuetudo non fuit rationabilis nec prescripta.

Inter ceteras etc. j. sed cum aliqua causa ap. remota
mittitur et sniā fertur iniqua. eam euacuari oportet.
nec ei debet stari si iniquitatem contineat mani-
festam. Clement. iij.

Inter cetera etc. j. iniqua puta quia lata est contra ius
scriptum. s. contra leges uel canones. s. e. c. j. ita quod
in ipsa sniā contineatur error. ij. q. vj. C. diffinitiua.
sed si sniā contra ius scriptum. et j. de consti. ex consilio.
et j. de sniā excom. per tuas et hic in fine et ita ipso iure
nulla est talis sniā. ut s. e. c. j. non de hoc ad est cum lata
est contra ius litigatoris quia tunc transit in rem iudicatam.
si non fuit appellatum. j. e. cum inter uos et si per iniuriam
iudicis dampnatus fuit potest agere contra iudicem qui fe-
cit litem suam ad interesse. ff. de iudic. filius familias
et ff. de uariis et extraord. cogn. si per imprudentiam et j. de emp. et uen.
c. ult. et infamis efficiatur. C. de pena iudicis qui ma-
le iudicat. l. ij. euacuari. cum sententia tenuit et ap-
pellatum fuit postea uel euacuetur defecto. cum est nulla
sisse. j. de rebus ec. non al. si quis presbiterorum. manifestam
puta quia lata est et est per ut dicitur in glo. p. b.

Tenorem litterarum t. ostendit quod cum inter
R. et m. mulierem quod matrimonium uerteretur.
et causa ipso epo commissa fuisset. idem eundem R. mu-
liere absente ab impetitione ipsius absoluit.
Cetera eadem mulier a nobis ad te litteras impe-
trauit. ut de causa cognosceres et eam fine de-
bito terminares. et dictus uero R. a te uocatus
ad eam in infirmitate detentus non affuit sed
quia nocte sequente illam sibi copulare presump-
sit in eum excommunicationis sniam promulgasti. acqua
postmodum absolutus ad te ueniens ostendit
litteras epi memorati. quibus eum ab inquie-
tatione ipsius absolutum fuisse patebat. quia g
mulier suos testes offerret ad probandum quod idem R.
eam desponsationis anulo publice subarra-
set tu quid super [illegible] debeas postulas edoceri.
ideoque dis. v. t. R. quod non obstante illicita ab-
solutione quam epo fecit in eam procedas eidem
R. sub pena excommunicationis arcius interdicens ne ad eam
quam super matrimonio accedat. prius quam fuerit causa
decisa. Idem.

Tenorem etc. j. infirmitate. quia si unus fuisset iusta
erat excusatio. s. de presbi. clericalium. et v. q. ij. si egrotans.
immo nec tunc reus iud. censetur. ff. de re iud. quasi
tunc. l. et ij. R. nec mandanda est sniā executioni infirmi-
tate preuenta. ff. de iud. si pretor. infirmitate. sed hic ficto alle-
gauit ut bene declarant sequentia. promulgasti et me-
rito tanquam contra contumacem cum ex facto sequenti appareat
quod maliciose pretenderet infirmitatem et ita sequens
presumptio elidit primam. sic ff. de in integrum rest. di-
uus. subarrasset. i. fidem consensus de presenti dedisset.
al. si loqueretur de consensu de futuro non mandaret pp
unionem separari ab illa cum qua postea de presenti con-
traxit quia sic soluta erunt priora sponsalia. j. de spon. c. pst.
et ult. et j. de matrimonio contracto contra inter. ecc. c. ij. et est uul-
gare loci illius. sic xxvij. q. ij. si quis uxorem. uel pot-
dici quod subarratio fit per immissionem anuli in uir-
ueniente consensu tacite uel expresse ut hic dicitur dic.

tacite. ut in muto. expresse ut in loquente. et stabit
tunc sub conditione nec quod diu contrarium prohibit quia presumit
pro matrimonio. ar. xxvii. di. quod interrogasti. xxx. q. v. no
strates. et c. femine. nichil enim interest an factis vel verbo
quis declaret voluntatem suam. ar. xliii. di. c. i. et xlv.
di. c. et de pe. di. i. in actione. et infra de pe. omnis utriusque. c.
ult. et ff. de legibus de quibus. nisi probet se animo non atten
dendi id fecisse. ar. c. xxxii. q. ii. quam et ff. de actionibus et
oblig. obligationum fere. illicita absolutione. facta contra
mulierem absentem ut supra proxime. et ita sententia lata
contra absentem non contumacem nulla est in quo casu ne
gotii quia ea non obstante citra aliquam appellationem cog
noscitur de causa et hoc probatur iii. q. ix. caveant ordinarii
absente. temera absens. et si citatus esset aliquis ad sen
tentiam et iusta causa impeditus venire non posset
revocaretur sententia. infra e. cum dilecto. alias si fuisset contumax
non revocaretur sententia. xxiv. q. iii. de illicita. iii. q. ix.
c. ii. In ante. ut omnes obed. iud. si vero in collusio
accedat. sed qualiter mulier illa secunda probatur vivente suo.
ante finem esse contra illos. s. ut lite pen. laudabi
lem. et xvii. q. iiii. nec. So. cum aliquis cum aliqua
contraxerit in facie ecclesie approbante ecclesia si postea ma
trimonium accusetur locum habet illa decretalis laudabilem
et alia similia. contra si cum aliquis contrahit lite pen
dente cum alia vel contra prohibitionem ecclesie tunc locum
habet quod hic dicitur et infra de matrimonio contracto contra inter. ec.
c. i. et ult. quia res facta est litigiosa non debet in aliam
transferri personam. xi. q. i. quia res. C. de litigiosis.
l. ult. t. cum summarie sicut precedens

Consanguinei relatus presentis. sicut tuis
litteris intimasti consanguinitatem inter
ipsam et virum suum legitime probavit. ita
quod inter eos divortii sententiam protulisti. pro
dicta. eius cum sit tibi postmodum confessa quod ei
carnaliter in veritate ante sententiam non fuisset
post separationem consanguinitatem cum eo contraxit.
et tandem ad secundas nuptias convolavit.
et infra. et c. R. quod propter solam confessionem mu
lieris non est recedendum a sententia per iudicem ecclesie
canonibus promulgata nisi legitime in contrarium
probaretur. Innocentius tertius archid. et
sacriste magalon.

Consanguinitatem et infra. legitime. quoad ordinem
iuris non quoad veritatem. canonibus. et istud re
feras quo ad ordinem tantum. in contrarium. probavit
per legitimos et ydoneos testes. et non per illos qui
primo falsum tulerunt testimonium cum periuri sint. s. de
testibus. sicut. sic. s. e. lator. vel de hac materia. ad confessio
nem mulieris et infra. mera confessionem mulieris non re
vocatur sententia per ecclesiam lata secundum ordinem iuris sicut nec
ad eorum confessionem matrimonium separatur. infra de eo qui cog
novit consan. ux. sue eo.

Cum olim magalon. episcopus P. de castro
novo ad vacantem archid. eiusdem
ecclesie nominasset preposito ut nullus in
[eligeret]
prius dupplici voce sibi concessa institueretur
tur per ap. interpositam inhibente episcopo d. eiusdem
P. de archid. per anulum investiuit. Et postmodum

Cum olim [illegible] presentium sua provisione [illegible]
[illegible] subreptum [illegible] collatio [illegible] non tenet

vero alium ad eundem archid. nominare presump
sit. Tandem pre. n. quod factum fuerat ab utraque par
te cassavit. protestans quod alicui vel scribet. ut
tam episcopum quam personas ad ordinandam concordi
ter archidyaconatum moverent. et eorum forte mo
nitis non admissis hoc ipsi executioni differrent.
post hoc vero dictus P. n. G. qui nondum ad dya
conatus promotus officium preter conscientiam prelati
toris episcopi ap. se ap. tunc mortuus se ipsum ar
chidyaconatum contra provisionem suam contulit
sic ordinem committens. Nos igitur in sententes ve
stigiis. pre. n. diffinitivam sententiam. in ecclesia. cum a
liquid fuit subreptum posse in melius commu
tari. quod de predicto G. factum est non obstante do
natione etiam ab eiusdem episcopo inclusionem do
nationis ap. nup. dicitur recepisse. irritum revo
camus. et ei nos absunt cum de sub recone n. ei
do constet. suis duos archid. perpetuum silentium
imponentes. pre. eius. quod sepedictum archidyacona
tum per certam commissionem qui presentes fuerint in
ecclesia interveniente concordia ordinare curetis. Id
albi. et conventui sancti zenon. et vero n.

Cum olim et infra. dupplici forte hoc dicebant se habere de
consuetudine ratione dignitatis. unam ratione prepo
siture. et aliam ratione canonie. sed non videtur quod de propter
pluralitatem stipendiorum plures habeat voces. tamen vox u
nius potior est etiam vox alterius ratione dignitatis.
sicut in testibus. s. de testibus in presentia. vel aliquis forte
amiserat ei vices suas quod licet hodie secundum tenorem illius con
stitutionis. s. de ele. quia propter. ad dyaconatum. hoc allega
tio non valeret si erat archidyaconus. s. de etate et qualitate c. prelata.
et c. a multis. sed assumunt illam non curam. et cum c
ueniens. non quod presumitur committente qui mutat inter
locutoriam suam quod tamen in preiudicium alterius per
inique interloquitur mutare debet. infra de ap. cum cessante. s. de ele. cum quer. de li.
Et videtur quod si aliquis impetret occulte litteras cum adver
sarius est presens quod non valeat tamquam tacita veritate
impetrate. s. de re. pro. cessante. ar. v. contra. quod licitum est cuilibet vi
gilare pro commodo suo contra in hoc alterius preiudicium. ff. de ins.
qui in fraudem credi. publice. et C. depositi l. ult. sed quia
tenebatur requirere adversarium cum eius factum cas
satum fuit. Io. dixit quod forte ideo quia erat conventus procura
tor ad revocandam cassationem hoc non fuit ideo sed hoc
potest esse quia ipse. pronunciasset quod scriberet aliquibus qui in
ducerent episcopum et capitulum ut eligerent iam interat
epi et canonicorum ne aliquem tale in contrarium impetrare
tur. et ideo videbatur quod procurator illorum debuit requi
ri. vel illa fuit potior causa quia ille in impetratione lit
terarum tacuit de pronunciatione domini pape. quod si dixisset
non misisset litteras quia non fecissent mentionem de il
la pronunciatione et sic circumvenit papam. sed quod ad teneba
tur requirere adversarium suum non est verum. immo si
imputet quod non contradixit in audientia in qua debuit in
teresse quia littere transierunt. exclusionem donationis. hoc
forte potuit esse quia fecit se concedi ipse G. archidya
conatum ab episcopo post concessionem se factam a papa
ut sic optineret archidyaconatum potius per episcopum quam
per papam. et ideo dicit inclusionem domini pape. c. sed absentia.

Sic de electione dud. ar. q. g. ubi lite n̄ atestata. c. i.
ꝯ lit. nō nō. n̄ procedatur ꝯ absentem. sō. pot dici
q hic fuit sic ar. ut dixit quidā sꝫ ex trā nō collr̄
ul' hic fuit citatus ut expectar̄ ꝟinc. ar. ad h. s.
de dolo. cū olim. ⁊ si fuit citatus ⁊ noluit uenire
recte potuit ꝓcedi lit. non ꝯt. qr de electōne ꝑlan
agebatur. s. ut lite nō. c. cū ul' qr ꝓp ꝯtrē de
subreptōne id ei absenti lꝫ nō citato ipsuit ei si
lentium ꝓpt fraudem suam. qr decepit ꝓpm. sub
reptōnem. q̄ p subreptōnē eliciūt ipetrate ualē
non debent. s. de elc. cum dilcā. ⁊. xxxv. q. ix. sñia
romane. q̄ ꝑsentes. imo ⁊ absentes uocandi sūt
sꝫ si comode uocari possunt. s. de elc. q. sic. ⁊ c. qr
ꝓp n̄ ꝯsuetudo eēt in ꝯtrium q absentes nō uocau
er id forte dic̄ q ꝑsentes fuunt. ⁊ q dic̄ oīm no
strū ut maioris ptis supple qr q maior ps ⁊ sa
nior fecit ualꝫ ⁊ canoīcum reputar̄. s. de elc. qr
ꝓpt. ⁊. j. de his q̄ fiunt a maio. pte capli. c. i.
Cum inter uos ꝑ eccā uestra ⁊ archipres
biterum ⁊ clericos scī pauli. ex ꝯtrā
tione eiusdem eccē q̄ uerteretur, ex pte ue
stra fuit ꝓpositum q tota eccā monasterio ue
stro pleno iure dꝫ esse subiecta. uidelicꝫ i i
stitutione destitutione. inuestitura archi
pbrī. ⁊ eiusdem fidelitate ipius ⁊ fcm̄ obe
dientia. correctione repsentatione ad ordi
nes consecratōne susceptione crismatis le
tanijs ⁊ alijs similibꝫ p cuius plena subiec
tio declaratur ad q ꝓbandum instrm̄ pri
bilō concessionis. b. quondam ꝟon̄ epi ꝑs
ura in medium deducentes quam ꝯcessio
nem successor eiusdē. b. ratam hūit ⁊ ꝯ
firmauit. s. et hijs quoꝫ. tam. io. pon. q pri
archar̄ aquileg. priuil. ⁊ ꝯfirmatōnes in
duxit quorū unus de subiectione plenaria
in priuilō suo euidenter exp̄ssit q̄ ꝯces
sio. R. quondam ꝟeron̄ epi qui eiusō eccē
archipbrī extiterat fcm̄ fuerat ⁊ ꝯpleta ⁊ in
eo a priore scī zenonis mandauit sua uice
subscribi. adiecit ꝑ ps urā q int quondam
albem eiusdem monastij ⁊ s. archipbrm
⁊ fres ipius precedente tempe de fidelitate ⁊
obedienā manuali ꝯtrouersia fuit exorta. ad q̄
duo illi se dumtaxat teñi negabant ⁊ s
hijs testes pducti fuerunt. tandem ꝑfatus.
b. ꝟeron̄ epc̄ quidam cardinalē sequūs a q̄
id fuerat iudicatum. q l' archipbr dimit
teret eccam. aut albi obedienam repmitteret
sñialr̄ diffiniuit. cuius sñia cum nulla fu
it applōne suspensa. in rem transijt iudi
catam ⁊. j. Quamuis forte dcō instrō donā
tionis n̄ sit prestiti inniten. nec ꝯfirm̄
tionibꝫ l' priuil. q̄ de ipō cām ⁊ originem
acceperunt. attendentes tñ q ꝯstitum ad li
tigantes ipōs ius ex sñia fcm̄ fuit postq
in rem transijt iudicatam ⁊ si q̄ ius li
tigatoris lata fuisꝫ. cum ꝯtra iūs ꝯstitu
tionis expresse lata non fuit. ueritate ges

tor. sermonibꝫ ꝑualente q̄ ꝑsumitur rite
p oīā celebrata. diffiniuim̄ ut archipbr scī p
auli qui p tpr̄ fuerit fidelitatē ⁊ obedientiam ꝑ
stet albi scī zenonis. Idem canoīcis nauar̄.
Cum int uos ⁊. j. pleno iure in spūalibꝫ
⁊ temporalibꝫ. xvi. q. ij. uisis. ⁊. j. de priuil. cū p ꝯ
fessionem. filijbꝫ ⁊ in albs hi intra epālia possidē
pot in eccijs ⁊ ꝑscribere. s. t. ps. auditis. ⁊. c. cū olī
ꝯ testō. ar. n̄ ualeret qr priarcha l' archiepc̄ i dyo
c̄. suffraganei sui nichil disponē pot nisi ꝯtum ca
nones illr̄ ꝯcedunt. j. de excessi. ꝑ. sic unire. ⁊. s. de
of. ord. pastoral. ꝟ de h. ⁊. c. romana ⁊. ix. q. iij. ꝯ
questus. sua uice. c. n. p q̄s subscribe p se l' palium.
ar. ff. de adminis tra. tu. ita tñ. ꝟ gessisse ar. ꝯ. C.
de testis. l. ꝯsultissima in pri. sꝫ illō ē cum ipi
sciunt scribē sic ꝑ cum alieno anulo possit sig
re testamentum. C. e. si un̄. cardinalē. qui delega
tus fuit ad cām illam sꝫ forte fuit appllatum
ab ipō. donatōnis. qr donatō n̄ ualebat q̄ n̄ fu
it fcā ꝑ formam iuris. xij. q. ij. sine exceptōne.
⁊. j. de donat. pastoral. ⁊ id ꝯfirmatōnes ul' priui
lia q̄ illam donatoīm ꝯfirmabāt n̄ ualebant
qr si pncipale n̄ tenꝫ nec accessoriū. s. de fi. instr.
int dilc ⁊. C. de leg. nō dubium. ad litigantes. sec
quo ad alios. C. de excep. ꝓportōne. ⁊. j. e. cum sc̄.
⁊. s. de testibꝫ ueniens ⁊. j. e. c. plr. n̄ in casibꝫ in
cā filiatoīs. ff. de liberis agno. l. i. ꝟ ult. ⁊ diabꝫ
legibꝫ sequentibꝫ. ⁊ in cā testamentoria. ff. de in. of.
tes. qui repudiantis ⁊. l. postum. ꝟ. i. in cā libe.
ff. de statu hoīm ingenium. l. i. iudicatā. h̄ est
ps. x. dies. j. e. q. ad ꝯsultatoīm ⁊. s. de electōne ē
dilcā in. fi. ij. q. vi. ꝟ diffinitiua. ff. de ꝯditōnibꝫ
elegantr. ꝟ. i. ꝟn̄ postea retractari p applatoīm l'
supplicatoīm non pot. l. ꝯ ius ꝯstitutōnis. illa.
n. nec transit i rem iudicatam. nec ē necē appel
lare ab ea. ij. q. vi. ꝟ diffinitiua ⁊ intellige qn̄ i
sñia error exprimitur. ut. j. de sñia excois ꝑ tuas.
⁊. ff. de app. si expssim ⁊. s. e. int ceteras ꝟ de h. ⁊.
c. i. ⁊ in. ꝟ diffinitiua. sermoibꝫ ꝑua forte. h̄ id
dic̄ qr res alr̄ fuit narrata q̄ sic. ff. de re. iud. ac
toꝫ ⁊ intas rerum erroribꝫ gestoꝫ nō uiciatur.
ff. de of. psi. illicitas. ꝟ. i. h̄ innuit dic̄ s id. qr n̄
ta sit sermo donatoīs nō ꝯcordabant sñie sen
tit uincere tal' est sñia hic appllatur ueritas gesto
rum. qr res iudicata p ueritate accipit. ff. de statu
hoīm ingeniū sermones h̄ appellat illa q̄ alle
gabantur. s. donationes priuilia ⁊ ꝯfirmatōnes
sꝫ donatōne q̄ nichil ualebant ⁊ ita ueritas gesto
rum. i. sñia q̄ lata fuit ꝯtra gestoꝫ q̄ in cā ꝑ
pbata fuerit q̄ ꝑsumitur legitime acta ꝑualꝫ
sermoibꝫ ꝑdcīs donatoibꝫ ⁊ ꝯfirmatoibꝫ nichil
ualentibꝫ ⁊ ita ꝓp sñiat ꝑ pmam sñiam tm̄ i
duobꝫ articul' qui ꝯtinebantur in sñia ⁊ sc̄ itel
lectum pbat. l. p. ff. de of. psi. illicitas. ꝟ. i.
Causam que int uos ⁊. a. clicū.
Cum super prebenda nauar̄ eccē uertebar̄
laudeñ. epo de consensu ptium ꝯmisimus
terminandā qui p uob ꝯtradam. a. clericū.

Lite non ꝯtestata ... lata ... litigatoris ... appellatione ... sñia

Lite ... sufficiat ad firmitatem ... nichil ... aliquid nō ꝓbet

diffinitiuam sniam pmulgauit. a qua
fuit ad nram aud. applatum. et j. licz ex
pte ipius s. a. fuisz ppositum q cº formā mā
dati nri dnus epē sententiā pmulgauit. s lō
p attestōnes intendatur pbare qr tn iudicis a
nimū nō sumpsit ad unam pbōnis spem inclī
natur. et ipā sniā nich continebat iniquū. et ei
dem iudici de comuni ptiū assensu fuat cā
commissa. qui ut sniam ferret post examina
tōm caē a b utraq pte fuerat requisit. sniā
am ipius curauimus cofirmare. Id est
epō.
Cum q. et j. cº formā mandati. si h pbati fuis
set sententia non ualeret. s. de re ptis. c. dilca.
et s. de of. del. venerabil. et j. de cfirmatōne utili
examinata. al's eēt si pter formā. s. de of. del. ex
pte. s. de elō. In cais. et ff. iudicatū sol. iam tn. §.
pltr. et ff. mandati. l. vlt. et ff. de priuat. ad re ad
legatum. et iudex cui comissa ē inquisitō pmo
requirere dz de fama h de h nō dicatur in litis.
j de accusat. cum oporteat. nitebatur. et ita qui appl
lat pbare dz de iniquitate snie. j. de ap. cū in
ecca. et C. de ap. qui ad ciuilia. sz cº uidetur dre.
In aut. de hiis qui ingrediuntur ad ap. §. j. coll. v.
dic ut dcm est. s. de renuntiatōne in presentia.
ad unam spem. sic. s. de renuntiat. in psentia.
et s. de testib. c. in nra. et iij. q. iij. si testes. et ff.
de test. ob carmen. §. ult. et nō q psa me iuden
t facere p ipā snia. §. q nich continebat iniquū.
et q de comuni csensu ptium fuit cā comissa.
et q requisitus fuit a b utraq pte ut ille iudex
sniam ferret qui oz q̄dam nichil opant ad hut
teneat snia ul non teneat siue de cui csensu
cā fuit comissa siue n. h nich facit ut mag ua
leat snia ul nō nec et q fuerit requisit n cum
cā eēt comissa. j. certū tempus et prorogata iurisdcō
ne infra tpē. et post tpē requisitus csensit ut f
ret sniam. tc. n. ur prorogare iurisdcōm. s. de of.
del. de cais. qr istis non obstantib possz appel
lare si ar. snia eēt iniqua. pmum g faciebat
p cfirmatōne snie. §. q nō cotinebat iniquū. et
qr ille a. sniam illam nō potuit ipugnare. q
eēt lata cº formā mandati ut allegauit. unde
merito debuit cfirmari. qr semp statur snie q
diu in cºrium ostendatur ut in dec. p s. in pre
sentia.
Quod ad csultatōem et j. Oz postulasti
utrum. ap. sit clerici deferendū. qui
purgōnem indcam sibi p sniam et ipius
receptōnem terminum cpetentem. puta. x.
dies et amplius sū curatōne recipiens. et ad
diem ueniens. ant appellat. cum non exp
mens appellandi. nec sit locus n purgōi re
cipiende. et executōi sententie a cuius pla
tione et purgatōne iniuncta ultra decen
dium dicitur effluxisse. talr duxit rendū. q
cum post. x. dierum spatiū. snia in auctē
rei transeat iudicate. cum ad puocōnis cō
sidni §. id tempis nō recurrit. applandi
sibi aditū denegauit. cū p h uideatur pi
cpiretatōm iuris late snie patuisse. pterea
v cū non redditur. applandū sz nec ipius
executōm snie iō euenit retardari. licz ad
h agendū quadrimestre tpē regalr sit statu
tum. Cr id arctari pot non minq. a sedente
in medio et t. prorogari. et qui ab initō spōte
recepit terminum breuiorē imputare s pot
et dz. cum ex h uideatur cºplius bfitiū con
tempsisse. vñ talr non audietur. applans.
n forte aduersus eum excessis modus cano
nicus. excedatur. Idem decano. cancellr. et
C. canonico lugd.
Quod ad csultatōnem et j. Casus in dcā fuit p
gatio cuidam usz a d. xx. dies. et ab ipō recepta. i
adueniente. xx. die applauit. nulla cā adiecta
di q eius. a p. n est admittenda cum j. x. dies. n
applauerit. qr p h acquieuit snie iuris intp
tatōne. Jt adempnat ē fuit in cā pecuniaria. et
q ad eund. terminum soluet ipē nolent soluē. n p qr
j. quadrimestre tpē q datur rei iud. di q ppt h n
ē differenda executō snie ppter talem appllōne
et si ppter h applauit non audit applans qr i
tpō pot arctari et elongari iuxta re cā et talem ter
minū sponte suscipiendo quadrimestri tpū renū
tiasse ur tn tunc iudex excesserit in execucō
potit applare. vñ. cum nō exprimens. cum a grauamine
applatur an sniam cā grauaminis ppt q
applatur sp ē exprimenda. j. de applōne ut de
bitus. et c. dilcō. et c. constitutis sz cū quis appellat a
diffinitiua nō sufficit dre applō ab iniqua snia.
ff. de minorib. p̄ fil pronō. et ij. q. vi. §. forma. et.
l. antiochz. sz in casu presenti n ualeret applō si
exprimeret sū n cum terminus. a p. eēt elapsus. nec
sit locus. h iō dicit qr petendo inducias ut app
tare sententiam. s. de of. del. grati. et s. de testib.
cū uenissent. C. de re iud. ad solutōm. ff. de pre
tale. §. i. C. de iniūo. in pe. l. ij. ar. ij. q. vi. §. bidu
um in fine et sic exp̄sse dr. ar. c. iij. q. iij. offerat
ipius snie. non ipius de cºmento fcā est. §. de
purgatione pstanda. sz alterius late in pecuniari
a. cā. f q dr in casu. arctari pot. sic. ff. de re. iud. l. ij.
filij. et j. de app. oblate. et ff. de re iud. l. iiij. §. si
quis cdepnatus. so. q dr tnc. et ff. e. l. ij. intellig
qn ex iusta cā prorogatur ul et arctatur tpē quadrimes
tre. l. ex cºa intelligitur qn iudex nulla cā assig
ta arctat tpē q facere non dz. vñ te tpē supplet
a lege. emedatur. sic. ij. q. vj. §. sunt quoz. §. ab
executione. et C. quoz. ap. n recipitur ab execu
tōne. et s. de of. del. sr qonum. §. nos an sz qn
excedit mod qr aut facit q mandatr et sic n ex
cedit. aut facit al's. et tc nulla est snia sua. vñ
n est necē applare. s. e. c. i. qr n seruat formā
mandati. s. de re ptis. c. dilca. et j. de cfirmatōne.
examinata. s iudex pot excedere mod faciendo
q mandatur. et plus aggrauando illū cº q fit
executō. et tunc tenz sententia. vñ necia ē appl

Quod et j. Quia p lapsu x dierum ... in re iudi- catam ... dicti ... temporis quadrimestre ... appellandi ad ... ... prorogare pr

⁄. s. de test. [illegible] in eccl. us. iii. [illegible]

tato. Item et in alio casu si uendicauit preses iudicium. C. de exceptione rei iud. l. si ut proponis et de sententia nulla ut ibi. Item si obiciatur excommunicatio. xi. q. iii. cum excommunicato. et s. de except. cum inter. Item si innouato facta esset post rem iudicatam et mutatur ordo executionis. ff. de re iud. l. iiii. §. si ex questione. Item si uelit punire tempore quadrimestre. ff. e. l. iiii. §. si quis condempnatus. Item si male interpretatur sententiam. ff. de ap. ab executore. Item si obiciatur quod falsis s. de elec. de ceteo. C. si ex falsis instrumentis iudicatum. et i. de falsariis. sicut eo. Item si obiciatur exceptio per quam tertio mutuum fiat iudicium. s. de procurat. in nostra. ar. contra ff. mandati diligenter in principio. §. di. qui excessit aliud quod facere uel.

⁄. indicatum

Sicut nobis intimastis cum causa que inter H. ciuem [illegible] et H. presbyterum [illegible] fratrum modis uertebatur ipsi ciui de pannos singulos exsoluendis uobis commissa fuisset et restitutionem sibi fieri postularet. Cum dictus supradictus ad uersarius se non teneri. Sed nobis cum alia uice sub hac questione fuit sententialiter absolutus quod ostendere uoluit duorum testium ex quorum depositione constitit quod magister A. auditor episcopi lugdunensis ipsum absoluit ab impetitione cuius memorati. Sed in qua testium ipsorum quasi unde prolatum fuerat. cum de causis que iudicem mouere solent ad sententiam proferendam nichil dixerit quod tenendum sit super hoc apostolicis duxistis consulendam. Cum autem in pluribus locis in quibus copia prudentum habetur id moris existat quod omnia que iudicem mouent non exprimantur in sententiis proferendis. Respondemus quod cum ex depositionibus testium predictorum constitit sententiam a iudice suo prolatam prout tenor auctoritate iudicatam presumi debeat omnia legitime precessisse. Idem a stone et albi [illegible] suo

doni legion. [illegible]

Sicut et i. de caus. ut quod testis debeat assignare causam testimonii sui absolutus hic excepto de re iud. l. prodit lit. cont. s. de lit. cont. c. ult. unum teneri tantum contrahi probari iste si non proposuit ut in dicto prenta que incepit exceptionis ter. ut s. de testibus. c. cum causam de causis mandatur. item. et. iiii. q. iii. §. solam. al. si non presentur ad ueritatem. xxii. q. ult. occis. nec sufficit testi dicere se scire nisi assignet causam scientie sue cum multa sunt genera sciendi. xxii. q. v. hic nisi quod licet est si testis interrogatus fuit et non interrogatus si fuit ubi uel dum eius licet fuit male prolatum ut hic ar. ff. de noui operis nunci. de pupillo. §. qui opus non exprimantur. sed numquid iudex tenetur assignare causam que ipsum mouet in sententia proferenda. ar. quod sic. xxi. di. in tantum. ff. de iniuriis que notantur. infra. art. pretor. §. ignominie. C. de iudic. preparand. l. illud. ff. de curatoribus fu. et furioso. §. i. contra quod scitur quid mouit iudicem ad sententiam ad hoc ut emptor possit agere de euictione. ff. de euictione hinc. l. sequitur ad hoc potest dici quod iudex potest apponere causam que ipsum moueat si tamen non apponitur ubi tenet sententia. j. e. cum Bertoldus. in fine et hic non si fuit apposita in causa uero appellationis bene debet apponi

seam

⁄. circa fi. alius. l.

ris cum asserit scientiam debet probare. Et cum qualitatem scientie asserit debet etiam probare qualis sit scientia

in causa contra reuocatur propter sententiam ut per hoc probabitur iudicibus non imputetur sic s. de fide instrumentorum cum Io. in fi. et i. de priuil. cum olim. et sufficit tenere fuisse redditam si fuit in causa redditionis eius non. ff. de edil. e. dic. quod si nolit. §. in fine. et ita statur sententie iudicis si causa fuit apposita sine non similiter et in instrumentis aliorum presumuntur omnia esse sollempniter acta. ar. instit. de fide instru. §. ult. et instit. de inutil. stip. §. si scriptum. et. §. preterea. et ff. de §. o bli. sciendum scilicet in hoc est differentia quod si in instrumentis non exprimitur causa non presumitur pro ipso instrumento. s. de fide instrumentorum si cautio. et ff. de probat. cum de indebito. §. sin autem. Ar. autem cum allegat sollempnitatem suam circa sententiam sui contra instrumentum ipsam. prout xxx. q. i. lotharius in prin. ff. de publiciana. §. quamquam infi. et si si non appareant instrumenta sollempnitatibus acta possit probari per testes. C. de usur. l. i. et s. de testi. significauit et c. albi. sic et in maleficiis presumitur potius iniuste fieri quam iuste. s. de presumpt. c. i. et C. de iniuriis si non contra iniurias numquid contra talem presumptionem admittitur probatio. dico quod sic. ff. de probationibus uir gentium. §. et fere. et ff. de probat. cum de indebito. §. ult. et s. de fide instru. si cautio. Io. presumi debet sic s. e. cum te. s. de electione bone et s. de renuntiatione in presentia. ar. q. s. de probat. quia ubi de hoc ad finem.

⁄. tali

Cum super controuersia que inter [illegible] episcopum et monasterium celle noue super statu ipsius uertebatur per episcopum diuerse sententie late fuissent inmunitus contra episcopi per eas ouentum ecclesiam lesam grauiter conquerebatur et ad concordiam proponeret monasterium pertinere. et i. Cum ex parte monasterii nichil probabile fuerit propositum et obtentum quod sententia per episcopum promulgata debuit irritari. eam tamen ad monasterium duximus confirmandam. et i. cas. quod si constiterit ap. pro ouetensi ecclesia legitime interpositam et ad eam prosequendam tempus eius. i. tempore legitimum destinatum fuisse executio sententie differatur ne ecclesia possessionem ouetensi ecclesia detinentium patiatur. Alioquin sicut ius postulat executioni absque ouetensi ecclesie preiudicio demandetur. eo que premissa sunt non preiudicant quominus sua consecutionem ualeat cum res inter alios acta non noceat regulariter aliis iuxta constitutiones canonicas et ciuiles. Idem.

Cum sit et i. contra quod ad monasterium et ita tenet sententia quo ad unam personam et non quo ad aliam. sic et ultima uoluntas defuncti destituta sollempnitate uimis tenet quo ad filios et non quo ad extraneum. C. famil. hercis. l. ult. et C. de testi. et a. consultissima. §. ex in presto ar. q. i. de donat. inter dil. et i. de cappli. mo. diles. et i. e. si borta et s. de arbitris cum tempore et xxix. di. c. ult. sententia per eg. s. monasterium uel episcopo subiectum esset tonabiliter interpositam. sed contra conpelli iste probare se iuste appellasse cum non magis teneretur si contra ipsum esset lata sententia sed si hoc probauit numquid cassabitur sententia. dicatur quod non cogitur plene probare causam appellandi. sed sufficit probare quod aliquo modo sua interest. s. de test.

[illegible] sup. [illegible] quo ad [illegible] appellante [illegible] nichil doceat differre in executione sententie ipsius [illegible] de [illegible] doceat

e ueniens, nec cassabit statim sententia, sed differetur e
xecutio sententie si probabit quod iuste appellauit et postea
admittetur tam super principali quam super sententia. sic s. de
testibus ueniens. quia prouinciam non sit adhuc mag
num preiudicium. sed per executionem. sic s. de of. del. super eo. et
ita sententia inter alios lata non obstet alij. tamen tale quod
sit preiudicium fiat alij ut hic patet ar. C. de liberali causa in
terminis. sed non uidetur quod a sententia lata inter alios possit
appellare. ff. de app. a sententia. in prin. immo potest ut hic
patet ut p. ap. executio differatur. sed pone quod sententia man
detur executioni per episcopum in quicquid episcopus prestabit cau
tionem ecclesie de cella quod ipsam defendet esse conuentum uidetur
quod sic quia si duo petant rem ab uno uictor prestabit
cautionem quod defendet uicti conuentum. ff. de exce
ptione rei non iudicate. ff. de pen. tyr. hi. l. plene. sed hic non
est ita quia agit hic non tamen ecclesia conuentum. jo. non noce
at. haec illa contradicit satis ubi dicit. tue cura posses
sionem debes et c. quod dicit hic non uocat. sed non est contrarium
ad superatem. sed ibi de preiudicio quo ad possessionem et.
j. non contradicit si. C. de liberali causa in terminis. canoni
cis. s. de fi. instru. inter dilectos et j. e. c. plt. et j. de do
nat. inter uir. C. res inter alios acta pro totum. ff.
de re iud. sepe.

Cum bertoldus miles curiam suam p.
multi pignori obligasset et eod. p.
sublato de medio a nepos eius. cui succes
sit eidem. uacante ecclesia eiusdem loci. asse
rens quod ius patronatus cum uniuersitate tunc si
set in eum et d. clericum eiusdem loci archidi
acono ad supradictam ecclesiam presentauit qui
de consensu episcopi ipsum instituit in ead. in pos
sessionem eum induci faciens corporalem. pre
dictus uero b. dominus fundi. t. sacerdotem memo
rato episcopo presentauit. sed ipsum episcopus non admi
sit. cum autem dictus t. aduersus memoratum d.
super predicta ecclesia deponeret questionem Remensi ar
chiepiscopo a p. se. le. iudicibus negotium delegauit
ad quem cum attestationes utrimque receptas
per partes postmodum remisissent et prefato d.
cum suis attestatoribus accedente dictus t. non
per se nec per responsalem ydoneum comparere cu
rauit. ipse attestationibus inspectis dictum memo
ratum ipsum ab impetitione sepedicti t. sententialiter
reddidit absolutum eidem t. imponens silen
tium super ecclesia memorata. Post modum autem idem
presbyter ad archiepiscopum presentiam. j. breue tempore ac
cedens. iustam causam absentie allegauit. ar
chiepiscopus uero argentin. electo et alte siluie et tu de
berti eius abbatibus dedit litteris in mandatis
ut si iustam absentie causam ille ostenderet co
ram eis predictam sententiam nullius decernerent
esse ualoris. et causam fine debito terminarent.
Alioquin facerent sententiam obseruari. Verum
dictus electus et prefatis abbatibus amittentibus alijs
uices suas. ipsi subdelegati testes super predicto
articulo receperunt a quibus dictus clericus uocem
ad nos appellationem emisit. et. Sicut autem iustam causam
absentie minus sufficienter probauit. ne tamen

preiudicaret opido ueritati. R. diaconus cardinalis eis
concessimus auditorem. cum quo nobis omnia fideliter
retulisset ex tenore sententie archiepiscopi inuenimus
contineri quod quia continebatur in illa quod pat
testationes ipsius clerici fuerat sufficienter probatum.
cum quod prefatus a. in possessione iuris patrona
tus exstitit cum eundem ad eandem ecclesiam pre
sentauit. cum tamen per attestationes illas nichil aliud
ostensum fuit. nisi quod per quodam iure quod de illa ec
clesia consueuit ex antiquo patronis predicti p. et a.
annuatim x. sol. acceperunt. tum quia in eadem
sententia dicitur quod dictus t. in probatione defecit. cum per at
testationes suas appareat ipsum suam inten
tionem sufficienter probauisse. tum etiam quia causam non
recepit sufficienter instructam. cum utrius
tamen partis attestationes recepit. quod partium facie
bant ad causam. Ideo sententiam ipsam duximus irritan
dam. memorato t. adiudicantes ecclesiam su
pradictam. cum per attestationes nobis constitit eun
dem ipsum a uero patrono fuisse ad sepedictam
ecclesiam presentatum. Item.

Cum bertoldus et j. cum uniuersitate. j. de iure
patro. ex litteris. ff. de contra. em. emp. si aque
ductus et l. dotia. de consensu episcopi alij non possent.
s. de of. archid. cum satis. nisi hoc intersit de precep
ta consuetudine. s. de of. ar. c. ult. et j. de excessibus
prelatorum ad hoc. aduersus memoratum. Sed qualiter potuit
agere iste cum ex sola presentatione non habeat muni
tionem uidetur quod contra episcopum deberet agere ad interesse. j. de iure
patro. pastoralis. Responsio. unum acquiritur ius presentato a
uero patrono. licet episcopus eum non admittat dummodo pro
mus suam uoluntatem non mutet. et sic potest agere
ut sua presentatio confirmetur ut hic patet. sicut electus
potest agere ut sua electio confirmetur. s. de ele. postulata.
et c. publicato. remisissent. assignato termino peremptorio
ad sententiam audiendam ut patet in antiquis
alibi non terminis. sententia lata contra absentem. ff. quod sunt e
sen. ap. rescin. l. i. C. ex eo edicto et ea quae aduersus absen
tes non peremptoria statuuntur non tenent. C. quo.
et cum index ea quae sed hic tenuit sententia ut patet per seque
ntia. et hoc propter terminum statutum peremptorie ad sententiam.
sed quia probauit iustam causam absentie reuocatur sententia.
et iij. q. ix. caueant. tempore breue. et ita uidetur quod mora
possit purgari in iudicijs. ff. si certum cautionibus et si
post tres quod locum habet cum non creditur ubi ius actoris
non est factum deterius. uo dicitur l. illa. sed hic non propter bre
ue tempus. sed quia probauit iustam causam absentie fuit
auditus. iustam causam. alioquin non fuisset auditus.
ar. s. de in integrum resti. ex litteris. sed illud fuit in fa
uorem matrimonij et quia non poterat hic recursum
dolosum cum in eo fuit non soluendo. ar. s. de pu
rgatione canonica. et j. q. iij. si egrotans. et ita reuocatur
sententia si iuste impeditus uenire non potuit. ff. de disp.
infec. si fiunt. C. si forte. nec dicitur iudicatum non iu
sta causa detentus presens esse non potuit. ff. de re iud.
questum. nec mandari debet talis sententia executioni. ff.
de iudic. si preto. in fi. et est notabile illud quod re
uocatur sententia cum interesse non potuit. et sic est.

ar. q. iudex nō dz nimiū festinare ad sn̄iam ut
dic. l. ff. si finita. §. si forte. mens. detinerent. sz q̄ui
sn̄iam potuit iste legatus retractare sn̄iam cū nullus iu
dex possit h̄ facere dū modo nō sit lata. q̄. iūs. C.
sn̄iam. rescin. non pos. l. i. et̄ non pot̄ retractare
n̄ p in integrū rest. ff. de minorib; in cāe. §. ult. et.
l. sequenti prefe. pretorio. ul n̄ ipō iure sit nulla. C. de
act. q. iiij. vn̄ hic fuit retractata p integ. rest. et i
monitu ipē potuit hic nullis. n̄ qz tal̄ sententia uū renz
quo usz fuit reuocata. jo. aliis committentib; et q̄
ut̄ delegatus ab alio quam a principe committit.
alij uices suas sc̄ illud. s. de of. del. sc̄ qm̄ uim. §.
si uō. et. C. de iudiciis a iudice. quidā dicunt q. h̄
erat lis contestata coram delegatis. vn̄ cū uide
ant̄ sn̄ q̄ dn̄i litis possunt alijs cōmittere uice su
as ad similitudinem procuratoris. qui post lit̄ cont.
alium constituere pot̄. ar. C. de procurat. nulla l.
et l. neque tutores. dic q. hic n̄ fuit oppositum. et iō talit̄ de facto proces
sum fuit et hodie stari dz p̄ceis iuniib;. C. de iudici
b; a iudice. et. of. qm̄ uim et ē expssum. j. de. ap.
cum causa. vn̄ non ualz hodie q. hic dr̄. minus
sufficientē. et tn̄ admissus fuit p talē. p cōm ne n̄
itari oppinio p̄ualeret ut sequit̄. sic argum
tum colli. hic quimus sufficiens. p tō admit
tit. ex pluribus alijs cais fuit iste auditus qz eui
ctus fuit iste legatus ex pluribus cais qz q̄ i
sn̄ia ptinetur. p̄mo dr̄ q. ille. a. fuit in possōne
iuris patronatus. et h̄ fīm fuit. s̄c dicebatur i sn̄ia
q. T. in p̄bōne defecerat. et h̄ fīm fuit. ut. j. dr̄. sc
qz cā non fuerat sufficientr̄ instructa ad legat̄
remissa. qz attestōnes illius n̄ fuit remisse ad
legatū. p ut ipē mandauat. vn̄ manifeste appa
ret legatum circūuentum fuisse. h̄. quodā in
qd te fuit p h̄ q. fuit in possōm ptis q. fuit in pos
sessōne totius. ff. de ser. p̄d. una est uia. et qui in
miam ptem fundi possidz totum possidē. ut. ff.
de acq. uel. pos. possidi. sz nō est ita. s. de p̄scrip
tōne audiuis. ul de h̄ et j. de capell. mo. dilec. qz
perceptō pensionis. nec pensionem. ptīt nec dn̄i
dist. ex. si. um. s. de. fi. instr. Jnt. et. ff. de acq. p. quāuis. §.
i. qz alia ē possō pensionis et alia possō presenta
tionis. et iō errauit car. in sn̄ia credens h̄ sufficere
et h̄ pensio siue census pot̄ constitui prono i fu
datōne ecce. de auct. epi. xvi. q. ij. eleutherius.
et j. de iure patro. preterea. et h̄ an̄ consecratōm ecce
post consecratōm uō non pot̄ ei aliq. tomus i poi
qz res consecrate n̄ iponunt̄ seruitus. ut. ff. de seruit
r. seruitutes. §. ult. q. humani iuris ee desinit
seruitutē non recipit. ff. com. p̄dor. caueri. jo.
Et p talem pceptōnem n̄ fuit in possōne iuris
patronatus. cum h̄ non fuit de fructib; iuris pro
natus. sz pter ius patronatus pot̄ tal̄ census cō
stitui prono in ipā fundatōne ut p̄deis caplis
eleutherius. et. c. preterea. quid intelligatur noīe
iuris patronatus. colli. j. de iure. patronatus. nob. fuit.
institutōm. §. q. fiat p̄sentatis a uō prono ut
dicit insti. a n̄ patrono. p h̄ pz q. patronus de
obligatōne quam fecit excepit ius patronatus.

alioqn transit cum uniūsitate. j. de iure. pro. ex
lris. ar. ff. de contrahen. emp. in modicis. sic et i fūdo
uendito accedunt seruitutes et alia iura. ff. de contr.
emp. si aq̄ ductus. et l. sequenti. et l. dohasic et fund. do
tal. trāsit cū uniūsitate. ff. de fūdo dotali. l. ij. sz ali
a res est in emptore ul feudatorio q. directū ul utile
dn̄ium h̄nt in re et aliō in creditore. qz si ius p̄se
tandi consistit in fructu eo ipō q. creditor utit̄ tali
fructu ex toneratr̄ dz quātitas debiti. C. de pigno. ac
t. l. i. et ij. et j. de usur. c. i. et. ij. sz tal̄ fructus extimari
nō pot̄. vn̄ n̄ non diminuit quātitatem debiti. Jt̄ nec a
lijs iurib; utit̄ creditor n̄ h̄ conuenit. cōiūm hunc sig
natur. ff. de pig. act. cum et. Jt̄ qz soluto pignore oī
a iura tolluntur. ff. quib; modis pignus uel ipō soluit.
l. i. et. C. si pig. pignori datum fuit. l. i. et. ij. et s. pre
sentatus soluto debito deet de eccā remouend. q. est
q̄ illō. xvi. q. vij. inuentū. et. l. vi. di. sat. presum. et.
j. de excessib; p̄latorum. c. ult. Jt̄ qz creditor peccat uten
do pignore. ff. de furtis creditoris. ar. incipit si pig
nore. nec. et creditor rem s̄ obligatā possit locare.
vt. ff. de. pig. creditor tn̄ fructus cōputabit s̄ i sor
tem. j. de pigno. cum ā̄lz. et. in uenditōne sū i fe
udatōne omnia iura trāseant. ar. ff. de. of. p̄fect
urbis. l. i. in usu cum urbem nostram. §. iij. nō tn̄
in obligatōne gn̄ali ueniunt q̄ spali non obliga
rentur. ff. de pig. obligōne. et l. sequenti. ff. de peculio.
qui peculium. et. C. quae res. pig. ob. pos. l. i. ar. q̄ ista
s. q. fructus deminuat sortem quin ē seruit. quāz n̄
utile ē. ff. de seruit. ea qui fundo. sz ius patronat. uū
non cum in pignoribus
transit cū uniūsitate n̄ spēnt exspiratur. j. de iu
re patronatus cū. s. et. c. ex litteris.

In causis q̄ summi. pon. iudicio decidunt̄. et or
ut inibi regitur
do iuris et rigor equitatis est sb̄tilr̄ obseruā
dus. cum in similib; casib; ceteri teneantur
simīl iudicare. n̄ forte cū aliquid cā necessitatis
et utilitatis inspecta dispensatiue duxt̄ statu
end. Idem conuentui scī leodij.

In causis et j. in similib;. et sic pz q. in diffinitiua
sn̄ia principis trahenda est ad sequēdā ex quo alij si
mil̄ iudicare debent. sz interlocutoria non. C. de legi
b;. l. uli. et l. si imperialis. ar. cō q. interlocutoria uī legis
ex. si. hāt. ff. . q. metus cā metū. §. sz q. ait p̄tor. q. um n̄
ē n̄ interlocutoria in corpe iuris tā uīt. et ē simile hu
ic. xvi. q. iij. lz. l.

Inter monasterium scī. a. tornacen. et uirū sup
modo eligendi abbatem in monasterio uō fuit
q̄ō agitata. et j. cum asserit nob p̄mam cō
missionem non fuisse p ultimā reuocatā. cū
qz cae suspitois in iure expoite friuole uide
bantur. quas etiam tanquam dilatorias an̄ litis
ingressum opponere debuissent. quib; corā de
legatis eisd. secundo iudicium ventilasse uiuē
tum et qm̄ de p̄uilē. ap. se et pressū negotii
coram p̄mis iudicib; nichil in eodē litis di
cebatur. q. si fuisz expssum optinē minime
potuissent. non obstante sn̄ia q̄ p monasteri
o scī. a. dicebatur fuisse plata. q̄ tn̄ nob os
tensa n̄ fuit. cum si predcis iudicib; fuisz

In eodē [illegible] in sūniis [illegible] ordine iuris obseruato
nisi necessitas aliud induceret
Ante eā [illegible] sedes sua diffinitio [illegible] p̄mo si de
primo no fuit [illegible] et [illegible] appellat̄ et h̄ melior
gl.

ostensa. ea prohibita contrarium statuissent. Alio-
quin eam obicientibus imputetur cum ob pre-
textu nouorum instrumentorum lites non debeant in-
staurari. finitam priorum iudicum ratum et fir-
mum habemus et eorum sententiam confirmantes e-
lecto a uobis tibi ipi benedictionis munus sal-
uo iure dyocesani curauimus exhibere. I Dec. epo
decano et cancell. par.

Inter monasterium et c. Casus uacante monasterio
sancti leufredi monachi elegerunt quendam de gremio
suo monasterii in abbatem. et dum peterent confirmatio-
nem sue electionis monachi sancti audoeni se opposuerunt
dicentes illam electionem esse cassatam. quia dyocesanus episcopus ip-
sam distulit confirmare tandem sed hec causa fuit commissa
quibusdam iudicibus ad petitionem monasterii sancti laufre-
di coram quibus iudicibus partes lite contestata fuit et processum
fuit in causa et testes recepti sunt demum monachi sancti
audoeni ad alios iudices litteras impetrant contine-
tes quod primi iudices erant eis certa ratione suspecti. unde pro-
posuerunt quasdam exceptiones friuolas contra illos quas
cum iudices illas admittere nollent illi appella-
uerunt iudices uidentes quod prime littere non reuoca-
bantur per secundas processerunt in causa non obstante appellatio-
ne eorum et confirmauerunt electionem factam per monachos
sancti leufredi. unde occasione appellationis premisse delata est
causa ad dominum papam coram quo obiecerunt contra sententiam
quod lata erat a suspectis iudicibus et quod causa fuerat aliis
iudicibus delegata et post appellationem. et allegabant
et sententiam que lata erat prius pro eis super electione ipsa. dominus papa
auditis hinc inde propositis quia constitit ei quod secunde littere
non reuocabant primas. et quia cause suspitionis friuo-
le fuerant que debuerant proponi ante litis ingressum et io
renuntiasse uidentur eisdem et quia nec de processu nec
priuilegio apostolice sedis fecerant mentionem. que si fuisset
expressa litteras nullatenus habuissent. confirmauit
sententiam a primis iudicibus latam non obstante sententia
que allegabatur: quia nec fuit ostensa domino pape nec pri-
mis iudicibus. que et si fuisset uel ostensa nichilominus
contrarium statuissent eadem proposita. si autem ualebat. et
eam non opposuerunt eis imputetur cum lites pretextu
nouorum instrumentorum non debeant instaurari. electo. sal-
uo iure dioc. munus benedictionis exhibuit. ante litis in-
gressum. s. de exceptionibus pastoralis. iii. q. vi. § excep-
tio. et C. de iud. aptissimi. et l. cum specialis. renuntia-
sse. ar. quod tacite siue ipso facto renuntiat quis iuri
suo. sic s. de of. del. gratum et c. insinuante. et i. de
hiis que fi. a maio. p. c. ex ore. u. ar. plura inuenies.
de h. a. subeundo iudicium. quia et habet plures ex-
ceptiones dilatorias. primo debet apponere illam de iu-
dice suspecto. illa enim precedit naturaliter. ut pz. s. de
probat. cum ex ordine uerborum ut ibi dem. est si p. n.
proponeret exceptionem contra personam aduersarii puta
quod ipse sit excommunicatus post litteras impetratas que m.
n. est admittendo et sententia feratur pro ipso sic approbat
personam iudicis. unde ipsum postea recusare non pot. iii.
q. iii. § si quis testibus et iii. q. viii. cum in agendo.
enim aliis defensionibus usus est. non pot. redi-
re ad istam. ff. de iudiciis. l. z et si susceperit. et preterea

speciali caueatur de hac exceptione quod usque ad xx dies
proponatur. iii. q. iii. offeratur et si iudex sit absens
et uolo recusare illum debeo protestari. C. de iudiciis
cum specialis. sed contra uidetur quod per hoc n. assentiret in iudicem. hic
enim quis dedit fideiussorem standi iuri adhuc potest
iudicem recusare. ut iii. q. iii. offeratur. preterea uidetur
quod exceptio excommunicationis uel de seruitute sicut naturaliter prece-
dant. quia n. receptum teneat. n. pot. iudex aliqua
iurisdictione uti. Item si aduersarius esset excommunicatus non
pot. eligere arbitros pro iudicis recusatione uel et alios
iudices eligere. unde uidetur quod primo inquirat de recepto sui
de excommunicatione aduersarii antequam ad alias proce-
dat. sed hoc dicunt quidam sic. c. quod omissa exceptione
de iudice suspecto proposuit aliam siue succubuerit siue
optinuerit non pot. redire postea ad illam de suspecto
iudice. quia per hoc uidetur tacite approbare personam iudicis ex
quo consentit litigare sub ipso. ar. s. de of. del. insinu-
ante. maxime in illa protestatione premissa quod papa non
renuntiat exceptioni de suspecto. io. innuebat. sed non
per se distinguendo si succubuit in aliqua excep-
tione adhuc pot. redire ad illam de suspecto. quia ad
hoc intendere uidebatur iudicium. unde non plene assentit
in iudicem. ar. C. de in of. . cum maiores. secus esset si
optinuerit in aliqua exceptione. quia tunc approbauit sententiam
iudicis. unde illum postea recusare non potuit. ut d.
in pri. notule. et illud uerius credo. de priuil. p. q.
s. leufredi de suo monasterio se inde dicebant. sic. s. de
consuetudine. cum dilectus. quia n. debuit taceri. ar. s. de
prescrip. cum ord. de processu. nam et de processu negotii
et de exceptione si qua proponitur mentio fit debet. s. de pro-
cura. in ma. non obstante sententia. que non tenebatur for-
te lata a iudice suo non. uel non seruato ordine iu-
diciario. unde sequitur quod si fuisset ostensa contrarium statu-
issent. l. prohibita. sic expo. h. littera. p. t. ea hita. l. ea. in-
sa. p. i. postea contrarium statuissent quia statuerit. q. d. si
iudices illam uidissent statuissent contrarium eius quod fe-
cerunt quia n. confirmassent electionem et io. dicit alioquin.
i. si non fuit uel ostensa imputent sibi que debuerit o-
stendere. sed hec expo. contradicit notule. la. prime po-
site. unde per notulam. la. sic expone prohibita. i. proposita.
sit una dco. sic exponitur. xxxii. q. iiii. dixit sarra ibi
coniugalem post initum thorum. i. post positum coniuga-
lem thorum paccessit ad ancillam. sic. C. de excep-
tione militaris annone. l. ii. infi. l. xii. q. d. si sententia
fuisset iudicibus ostensa illam post posuissent sed ex-
uissent et statuissent contra ipsam sic statuunt. quia n.
tenebat alioquin. i. si tenuisset et eam non opposuerunt
imputetur eis. uel alioquin. i. si non fuisset postposita.
siue spreta quia sententia tenebat imputatur eis quia
amodo pretextu nouorum instrumentorum. i. reptorum. de no-
uo sententia non retractabitur et iste est uerior intellectus.
et hec expo. probatur. i. c. px. uersum in mie. et ff. de ne-
g. g. si aut. § ii. et ff. de compen. q. in die. § i. no-
uorum. i. de nouo reptorum. i. c. px. eorum sententiam confir-
mantes. et ita tenet hic sententia contra res prius iudicatam.
quia hic monachi eam omiserunt post sententiam ea u-
ti n. possunt quia pretextu nouorum instrumentorum non retrac-
tatur sententia. ff. de re iud. imperatores. et C. de tra.

[Left margin:] econtra quod de monasterio sancti audoeni est facienda.
[Left margin:] quia non ualebat
[Left margin:] / c. s.
[Left margin:] / probat
[Left margin:] / Item

[Right margin:] / et hec sunt equiua. tamen credo stando opinioni contrarie quia litigando cum ipso approbat personam iudicis
/ tenebat | semel ei ostensa et c. siue pro eo siue contra
sententia fuit. ut hic patet. b.

cate. sub pretextu nec exceptio peremptoria hz locum p
-sniam n appellatum sit. C. snia rescindi. no. pos. l. ij. s.
de fide instrō. cum. Jo. Jt iure minoris conuenit
ecce in hac exceptione. s. de in integr. rest. c. i. sz h
nō fuit petitum. Jt non pot opponi snia si fuit os-
tensa iudicibz et ipi eam reprobauerit ueluti nullā.
j. e. pxa. et ff. de compen. q in diem. §. i. Jt ē in alio ca-
su tenz snia cōtr res prius iudicatas si qō sit an sit i
iudicatum. ul n. et iudex pnunciat iudicat. nō ē
rescindit prima snia. ff. que snia sine app. resci.
l. i. in prin. Jt in alio casu tenz snia cōtr res pri iudi-
catas. ut in negō publico. ff. de re iud. imperatore.
et in alio casu. ff. de iniur. admonendi. Jt u n
titur pictura, ale tenz snia cōtr pmam et si ostenda-
tur sententia in iuditō. s. e. lator a sanguinii. sl.
sz uir q in inita fuit fcā istis monachis q obtine-
bant sniam qr si fuerit anulla isti monachi ap-
pellauint a iudicibz qui tulerit sniam. sz in cā ap-
pellonis ut dcm est pot pponi exceptio peremptoria
omissa in prima cā. ergo isti deberent audiri i
sua exne. jo. dix q h dec. lo in eo casu cum as sat
se hr exceptionem rei iudicate et in fraud et do-
lo eam omittat uolens fatigare aduersarium suu.
al si ignorabit tunc exceptionem sibi cpete bn
pot eam tunc opponere qñcumqz qr tc n retracta-
tur snia. imo nulla pnunciat. Hz q dic. jo. non
colligitur aliquo modo ex littera ista ul in decisa. ymo
sophisiant dicas q n audiunt monachi ut obti-
ant sniam et si uera fuit monachi appellauerit
a iudicibz an sniam occone intraz q nō uale-
bant quarū an ualerint. p. ii. q. iudices recusa-
te q fac pz p hinc dec. in prin. et in pte decisa
q h expsse dicitur q monachi isti appellauerit qr
n admittebantur recusatones. et qr dicebant sca-
das litteras uale et ita recesserit cōtumaces nō ex-
pectata snia. tal appellato nulla fuit sz a snia di-
finitiua non fuit appellatum. nec ē potant qr q
tumax n ō auditur appellans. ij. q. vi. §. sunt qz.
et h est cā qr nō admittunt et imputent s q non
opposuint sniam coram iudicibz si ualebat iudi-
cium restitutoris nō petierunt qr admissi fuissent
ut dcm ē. s. et q dicit snia cōtr res prius iudicatas nō
tenz locum hō q n in iudito allegat et ostendit
snia cōtr si iudices nolunt admittere sniam dū n
teneat snia et iudicant cōtr pmam sniam nulla ē
ipō iure nec est appellare nccē et sic loquitur lex.
ij. q. vi. §. diffinitiua. versu. Jt si snia lata fuit
cōtr tō et. C. qn pnotare non est ncce. l. i. et ibi. jo.
aliz intelligit hanc dec. et illam l. ut. s. dixit sz
tu intellige hanc dec. et illam legē ut diximus.
et ita plana erit. et ita intelligit uinc. ut i pri-
uilius notule. et ita siue sciens siue ignorans
eam omiserint nō postea opponi. ex quo n ē pba
appellatum et tc pretextu nouorz instrōz nō in-
staurantur lites finite. preterea hic n fuit ostē-
sa snia domino pp. sz allegata tm. nec ē sui o-
stensa primis iudicibz.

S y bona int meldeii epm et monast

[red gloss: ...ubi oo... ... sup... lcra ... priulegii ... ... nō ... si ... nō fuit appellatum ul supplicatum]

um attrabaten sci ypius monastij coniectio-
ne tm qōnis et pcuratoribz ptium litigan-
tibz coram nob qr p confessionem ptis aduer-
se constitit eundem epm cū possonem obe-
dientie in eod monasterio habuisse ipm re-
stituend decreuimus ad eandem. Stm qr priuil-
innoc. pp. p. n. libertate monastij plenariā
exprimentem decano suessionē et suis cōiudicibz
dedimus in mandatis. ut epō in cū obedien-
e possone restituto si contra priuilm tonabi-
le aliqd obiceret et pbaret sē coniectione mona-
sterij sibi silentium imponere curarent. et ī
iudicibz aut cām instructam remittentibz qr
cognouimus efficatores epi rones coniectionē
eid adiudicauimus memorati monasterij
ut ibidem hāt tanquam dyoc epī potatē
ita tm ut nullum p h. ap. se. priudm generet
quo minus si uoluit suam iusticiam pse-
quatur. nimirm si pfati innoc. priuil. alex.
fuit in iudito psentatum et ipe tulit sniā
atra illd sed intellt reprobasse. si uero non fuit ex-
hibitum pretextu priuil. de nouo repti pdcā nō
dz snia retractari. Idem scē mar. in sag. et
tali scoriie albibz.

S y bona et. j. p cafessionem. no. afessonem pcura-
toris domino priudicare de hoc dcm est. s. ut. lite
nō. a. c. i. uicij possone. h ideo dic qr in corpalia
nō possident. sz cū. ar. s. de pscript. si diligenti.
et. s. de cā. pos. cum eccā. et. ff. de usuc. securi. §. ui
am. restituto. nō qrre cā libertas sit priudicialis
m qō possonis ei priudicat ut hic pz. et. C. de ordi-
ne cognitionum. l. ult. psequatur. ar. de ptes. pre
mittenda si. j. de donationibz. Jnr et ix. q. iij. cana-
ta. et. s. de electone cumana. §. i. nimiru. ho. tacite qō
nis dicet aliquis none priuilium innoc. debuit
monasterium tueri. Et dicit pp q nō. e q secuti in littera.
alexan. qui sr eadem qone sniauit p epō. ut ha-
betur in pte decisa. reprobasse. nō q instrm sit ille
reprobatum eo ipō q cum iudici. ostendit cām iu-
dicat. sic tacite reprobatur eo ipō q iudex cōtr ipm iu-
dicat. ar. s. de oz. cogni. cum dilect. et. ff. de inus q no
tā infa. lucius. sic ex quo qō sibi monet et iudex q
trum iudicat enim intelligitur reprobasse. C. si ex
fls instrs. l. i. secus ē in copensatone qr si iudex n
admittit copensatonem post sniam pot opponi. sz
si expsse eam reprobat postea opponi non pot. ff. de
copensa. q in diem. §. i. ita hic qr alex. reprobauit p
uil. innoc. si fuit ostensum in iudito. sic. s. e. pxi.
Jt est h. ar. q ipō fcō et si non uerbo potitur priuilm.
s. de off. del. gratum. et. j. de inus q fiunt a maio. p
te. c. ex ore. retractari. s. e. px. ff. de re iud. impato-
res. C. de transac. sub pretextu. n in casu ut in lege
p. imperatores. ff. de iur. iur. admonendi. et sic tolli
priuilm p sniam sic p quentionem. j. de decis. ex
multiplici. et p arbitrium. s. e. px. cū oli.

C um. j. et. a. canonica scā dyonisij remen.
ex pte quorzdam canonicorz eiusd
ecce nos apellatum reseratum q albas eorz

[margin: sentencia]

[margin: et ff. de acq. l. si seruus corporales.]

[margin: dilc. inst.]

[margin: q sniam ... iam iudi... hibuit et ... pp. de q sic ... cio.]

[margin: et ff. de neg. sin autem. iudicio.]

§. si agebat est possessorio de quo constitit p confessionem ptis aduerse. sz ps ad
uersa p priuilm innoc. ynn mandat pp. ipm restitui a petitorio. sz de hac n
pbauit ēe coram pp. ydo imposuit silencium epō nisi contr priuilm aliquid
pbetur. et ita qui optinet in pprietate optinet finaliter. licet alter pbet de
possone. s. de cā pos. cum dilectus. et hac cū utroqz iudico actum est. sz qr
pp. tulit sniam p monasterio cū p priuilm incontinenti pbatum ēet qd e
rat liberum et exemptum. et ex pte epi nichil ostensum ēet nec q priuile-
gium tacitum ēet ab epō possessorio et petitorio. s. de cā. pos.
pensio. Ergo coram pp. psecutus fuit tm possessorium. petitorium
dicias ad pbandum contra priuilegium innoc. ul ipe ex off
noluit punire epō. al n recte processisset pp. ul si possessorio ta
fuit. albas petijt eam cōmitti. contrarium ad petitorium cum p
legitim cuius intencio pbatur. b.

super dilapidatione, periurio, symonia et quibusdam aliis erat multipliciter infamatus, nos Cathalaunensi episcopo et eius collegis dedimus in mandatis, ut ad ecclesiam personaliter accedentes tam in capite quam in membris corrigerent corrigenda et statuerent quae statuenda viderent. Iudices autem abbatis et canonicorum iuramenta recipientes, abbatem ab administratione in spiritualibus et temporalibus per sententiam removerunt, correctione aliorum dilata, quam tunc poterant expedire. A qua sententia cum procurator praedicti ad nostram audientiam appellavit, proposuit dictam sententiam reprobandam, tum quia iudices licet non essent in ipso negotio processerant, tum quia iuramenta conspiratorum contra ipsum recipientes, depositionibus coram partibus minime publicatis, nec ostensis eisdem, ad sententiam procedere praesumpserunt. Et quia de conspirationis articulo nobis non potuit fieri plena fides, mandamus quatenus si vobis constiterit quod illi conspiratores fuerint, quorum constat a iudicibus iuramenta recepta, quod abbas probare voluit coram eis, et eorum dicta iudices secuti taliter cum per alios ea probata non essent, sententiam protulerunt, vos irritantes processum eorum in negotio iuxta praedictam formam comprehensam in prioribus litteris procedatis. Si vero eos conspiratores fuisse nequiverint comprobare, vel licet de hoc constaret, apparet tamen illos nichil esse nisi deposuisse, per quod idem fuit abbas amotus, vel si aliquorum esse nisi deposuerit, ea tamen per aliorum dicta fuerant sufficienter ostensa, processum ipsorum iudicum confirmetis. Quia licet adversus abbatem non debuerint conspiratores admitti, iuramenta tamen ipsorum de veritate dicenda super statu ipsius domus recipi potuerunt, ut per ipsorum dicta, si aliis fides possit tamen, quae abbatem minime contingebant, praesertim cum tunc probatum non esset eos conspiratores fuisse. Idem H. de castro Wartinz.

Cum I. et A. et I. presbyter. in hoc casu non possent isti committere vices suas ut s. de officio delegati quam aplica. § Si autem aliis in aliis cum ibi poniturus est in loco ipso, sed si inquisitio non moram illi de quorum ui ta. quam xlvii. di. de petro et ii. q. i. sed omnipotens. xxiiii. q. i. pudenda et xxiiii. di. illud. et s. de elect. postea. recipientes. § formam quam hoc s. i. de acc. qualiter et quando. i. § formam et c. cum dilectus. dilata. per hoc patet quod licet inquisitor de quibusdam tulerit sententiam de quibusdam non quod non ideo expirat officium eius quin de aliis possit cognoscere et pronuntiare, idem est in ordinario. ff. de doli excep. ap. § item quaeritur. et ff. de neg. g. sin autem. § plus. ar. in capitulo licet statis vis et in arbitro. Iudex nisi datum sit ut de omnibus simul pronuntiet, si tunc de quibusdam pronuntiavit nichil egit de novo post pronuntiare. ff. de ar. quotiens. licet non. q. hoc exceptio efficax non est quia, licet tonc post prediminte non. q. ut. s. ut. li. non. q. cum fecerint. § sunt et alii si minaciter se absentes tamen citati sunt et expectanda est sibi omnia quae contra ipsum obiiciuntur. i. de accu. qualiter et quando. § de. conspiratorum. qui nullo modo recipiendi sunt. i. de symo. per tuas. nec ostensis. et illud ei non debuit denegari immo omnia quae sibi obiiciuntur et dicta testium sunt danda eidem. i. de accusat. qualiter et quando. § de. et c. olim. § si vero et ita tamen ex hac causa quam ex pretenti tenuit appellatio. propterea tenuit se tantum ad illum articulum de conspiratione quia de aliis ei constitit. conspiratores. qui non malo zelo moventur ad testimonium admitti non debent. i. de acc. cum oportet. et i. de sy. per tuas. et xi. q. i. conspirationem. et c. cum contra dominum. et hoc. iuramenta recepta. sed non videtur quod sufficiat hoc non hoc fuisset obiectum coram iudicibus et quod abbas probare voluit ut dicit littera ista. Item nec sufficit quod sit obiectum et quod optulit se probaturum nisi et modo probentur conspiratores. et ita non cassatur sententia nisi probetur quod causa exposita fuit ita sic s. de testibus. ex parte a de. § de hoc de. i. t. prae. interposita licet illud continetur in c. ex parte a de et est hic ar. quod exceptio quae ponitur contra personam testis obiicienda est et probanda ante sententiam non per indicem stetit ut hic satis innuitur sic s. de excep. denique § de hoc. secuti. patet quod non sufficit probare conspirationem vel conspiratorem ut vitiatem testis ubi nisi non probetur iudicem secutum fuisse dicta falsorum seu conspiratorum testium seu instrumentum. c. si ex falsis instrumentis. falsam et ar. s. de testibus. licet et licet de hoc constaret. ex hoc patet quod per appellationem non revocantur nisi ea quae minus legitime facta fuerunt. s. de testibus. super audita et est mirabile quod sententiam latam post appellationem legitime interpositam et non causa legitima et probabili opposita fuit quod est contra l. s. de officio del. super quonam in suis appellatio ista licet fuisset legitima prima facie cum causa sufficiens erat eam tamen non probavit quia debuit probare omnes testes qui contra ipsum deposuerunt conspiratores fuisse ut hic patet et sic modo appareat quod appellatio non fuit legitima unde non revocatur sententia sed confirmatur. s. de testibus. ex parte a de. recipi potuerunt. ut hic quod minus idonei testes admittantur in causa inquisitionis sic in causa compurgationis. s. de praesumpt. litteras. et i. de purg. can. constitutus sed hoc ideo est quia de facto suo agitur et servi facto creditur cum de facto suo interrogantur. iii. q. iii. § Item servi facto. sed nomine aliorum de ecclesia qui forte sunt ydonei possunt illos repellere cum sit criminosi nec detrahant aliqui probare criminosos post dicit quod sic. et quod hic dicitur quod tales admitti possunt intelligo non quantum ad plenam fidem faciendam sed ad praesumptionem quia et si dicta ipsorum debilitentur in aliquo non tamen evacuantur ex toto et sic est a liis animalibus probabunt. i. de sy. per tuas isti. ubi post dicit quod praeiudicatur aliis qui hucusque tolleraverunt eos nec aliquid contra obiecerunt eis. i. de accusat. mulier. licet tamen verum est quod contra extraneum non possent idonei testes de ecclesia non erunt ydonei. xxiiii. q. ii. sed prudentia et ii. q. i. deus omnipotens. Item praeterea eo tempore quo recepti sunt non constabat eos conspiratores fuisse ut hic in fine dicitur.

De appellationibus.

Cum tra. b. iniuriarū actōne cuē | retur eo q' dixit equū tuū non ēe mino | ris pretii quam capillos illius. Judices qui | eā h cognoscebant, de m. x. sol. a te in pnas | sent, tu timens ne tuor sententia te nota | ret infamia. beneficiū testimonis ad famā | a se ap. imploraster. Nos a̅ttendentes q' ut | la fuerit l' minima fcā iniuria, uolumu | te p predcām snīam infamia non notari.

Idem.

Cum tor. J. a. b. fuisti ccit dici planū est. s; ex | littera non uidetur ubi potuit pp talem i fami | am. si q̄ fuit remoue. y. q. uj. ¶ notand in fi. | s; si erant layci non ui q' pp̄ non potuit infamiā p | auulem iudicē remoue qi q̄ etiam aiac z ē in | famiā tn̄ abolere n̄ possumus. y. q. uj. ¶ hic col | ligit s; dic q' ibi sunt quo ad temporalē iurisdcōnē | domino pp̄ z sic planum ē infamia. actō. n. i | iuriarz infamat. siu ciuili siu criminali agat. | ff. de hijs qui notā infa. athletas. ¶ ult. si quis | quenat de actōne famosa si uit euitare infa | miā qstitue ꝓcuratorem. ff. de hijs qui notā i | fa. sunt. iniuria. qi nō omnia talia uba p iniu | a st tenda, si ex repentino aio h dixit. y. q. uj. | si quis iratus de pe. di. i. diuortium qi nec lub | cum lingue ad penam facile trahend est. ff. ad | l. iuliani male famosi. ¶ nec lubricū. z in cō | sultus calor calūpnie. uno cato. y. q. uj. ¶ notā | dum. Jt illd teneūt q' sit ēe bonos mores. ff. de | in iuriis. Jt ap. ¶ i. z ¶ aditur. z ita tes. ar. h. | q' p minio non datur actō in iuriarz sicut nec ac | tō de dolo datur p modica. ff. de dolo si olm. i. fi. | z. l. sequen. z restitutō p modico nō dat. ff. de in | integ. scio illd s; actio furti p modico dat. xuij. | q. vi. i. c. ult. z instit. de f. di. ¶ gallinaz.

Ad pbanī qd ꝓcurator dn̄e. z. J. Vos at | intentiam cognoscatis de qfirmatōe sen | tentia q̄ lata est a iudicibz delegatis de e | lectōne custodis ut eam sic de iur fuerit | faciend qfirmare ul' infirmare curetis. ita | ut si p eo q' iūnic ex delegatis iudicibz q̄ | eandem snīam ptulerūt excois uinculo | eēt publice innodatus q̄n snīa lata fuit | sicut p metropolitani litteras phibetur. aut | ex alia iusta cā. eandem snīam constitit | infirmandā ipā cassata de ipius elcōne ē | todis. iterum cognoscatis. Greg. ix.

Ad pbanī z. J. publice i nodatus. sic. s. de excep. | exceptōnem ad fi. ǀ de toc. al. si occulte. qi tc̄ n̄ | ipē nec alij ipm̄ tenerunt uitare qi dūmtaxat n̄ | potant. J. ut ecclīastica bn̄. vt nim. vn̄ cum coi o | pinione sib z absolutus tenetur z ccdatur qcqd | interim facit ualz. iij. q. vij. ¶ vni. si seruus. z. ff. | de of. ptor. barbarius. z. C. de testamentis. l. i. z. J. de | iure patro. consultatoibz. z. J. de clico excō. mi. a pli | te. p litteras metro. a quo di excoicatus. z ita ē ar. | q' litteris epi credimus. s. de ptat. post cessōnem. | ¶ de h. ex ana iusta cā. puta q' illa similis esset | electa

Ad pbanī . . .

excoicata. ul' p symoniā electa fuisset; aut q' iustic | z insufficiens eēt. J. de appll. consuluiis. s. de ele. p i | quisitōem. J. q. i. ¶ ecce cum bonorum. z. s. de etate | z quali. c. ult. z. s. de of. custodis. c. i. ul' q' nō fuit | seruata forma. s. de ele. q' pp̄ z. c. cum p' petita. l' | q' n̄ fuisset seruatus ordo iur. q' si fuisset. ut. q. s. | ut lite n̄. q. c. ij. q' melius ut ut p h nō p iudice | tur principali negō. s; tn̄ pcessus cassetur. s. de ele | duo. ij. cassata. z sic pz q' retractatur snīa si detegat | impedimentum post snīam. ar. viij. di. ueritate. xxix. | q. ij. si quis ingenuus z ē h ctra illa iura. iij. q. vij. ¶ ita. x. | vn̄. cū aliis concordantibz ibi positis. s. in sp̄a no | tula. z. i. q. i. si quis a symoniacis; s; ald in eis e | ut q' retractatur snīa quo ad alios qui legitimā | pm̄ habent. sic. s. de of. del. cum sic io retractatur | snīa q' impedimentum ecō notoriū p snīam publi | ce lata. vn̄ nulla in eum potuit cade iurisdictō. z | ita ē sibi z alijs qui iter cā amissa fuisset; duo sn̄ | ipo iurisdictōnem n̄ potant exere. vn̄ pp̄ contraria | tem reuocatō fit quo ad oēs q' n̄ potuit tene se | tentia quo ad quosdā z non quo ad alios cū illi p | se n̄ huissent iurisdictōnem. si. ff. de ar. pedi. in fi. ar. | ce. ff. q' cum fl̄o tuto. l. i. ¶ i. z. s. de ele. cū wintoni. Jt | ar. hic q' uale p mitile uiciat. s. de of. del. cū fe z. | c. sc̄ q̄ dominum. ¶ si uero. ¶ de h. iterum cognoscatis. z | sic pz q' h snīa siue pcessus cassetur actio tn̄ salua | remanet. vn̄. iterum cognoscetur ex integro de cā q' | prion iudicato fietur si. c. z quo z qui iudex si in | ponis h exceptō excoicatois in qualibz pte litis ē | opponi z si fuit omissa scient. s. de except. exceptō | nem. Ext. bonon.

Quamuis regulariter nō noceat res inter | alios iudicata. ei tn̄ qui ē q' primū | de ea re actō ul' defensio qpetebat, sustinu | it sequentem agere. at illi z qui passus ē eū | a quo cām habuit expiri est p iudiciū ge | neratum. Idem.

Quamuis z. J. ext. bonon. autat in archid yaco | natum obiectum fuit in q' ego erā filius sac | dotis z ptat in iudiciō q' ut h snīa debeat pre | iudicare epō q' admittat potatem qferendi illā | dignitatem illa uice q' ut res sit acta inter alios | dicē q' sic z imputet s. q' dimisit aliū age cū s a | petebat actō z defensio illi archid yaconat. Secō po | q' actō fuit q̄ epm qui contulerat m̄ archid yaco | natū z pbatur q' erā filius sacerdotis q̄ uniquid | illd michi p iudicet ē sit int alios actum l' dicē q' | sic. res inter alios. h regl'a res int alios acta alijs | non noceat hī. C. res inter alios acta. l. i. z i ipā rc | ca. z. s. de fide instru. inter dilcos. ¶ z. s. e. cum sup. | z. ¶ quibz res iudi. nō nocz. l. i. z. ij. h regl'a fallit | in multis casibz. ¶ cum eāe sunt qnexe. lxxx. di. | tantis daniel. z. iij. q. vi. h quippe. z. J. de actō. ad pe | titōem. z. J. de purga. ca. c. plē. in hijs. n. res int a | lios acta alijs noceat. Jt z in eo casu in qrela i officiō | si testamenti. ff. de in of. test. papinian. ¶ meminis | se. ibi res int alios acta pdest fisco. Jt in cā liber | tatis. ff. de statu hominum. ingenuū. Jt in cā filiatō

N. Si uero tamen petat a te fundum quem credo ad | me spectare nō tu ab eo nec a te . . . licet me | sciente agat z pnunciet michi nō obest. ff. c. sepe | . . .

nis. ff. de liberis agnoscendis. l. i. in fi. et l. ii. et iii. in pri. Item in re indiuisibili. ff. si seruitus uendi. loca. §. si fundus. Item iure com. cum pupillo. ff. quando ad eum. et eius aduers. si commune. et ii. q. vi. §. diffinitiua. §. cum quis plures et in hiis tribus concordantiis regula ista inter alios acta prodest aliis et ubi res comis est cum fisco. C. de comun rerum alienatione. l. ii. Item fallit in casibus hic contentis quod pronunciatur aliis preter alterius. puta si actor uel defensio primo loco pertineat ad aliquem et ipse sciens patiatur sequentem experiri de re illa intelligitur suo renuntiare. uerbi gratia si debitor passus sit ex peri creditorem de proprietate pignoris uel eam si creditor passus sit debitorem uel si maritus patiatur experiri sororem uel uxorem de proprietate rei in dotem accepte uel si emptor patiatur uenditorem experiri de proprietate rei uendite a quo causam mutuat. uel e contrario tam preterminum ut hic plenius. ff. de re iud. sepe. unde sumpta est hec decretalis. et in eadem l. ubi dicitur. i. si creditor. Aliud dicit esse si debitor. et litteram pisanam et secundum pisanam litteram sed hic exemplum de debitore et creditore et sic hec non contradicit legi ille. ff. de pignoribus si superatus. et. C. e. et preterea illi legi. sepe sic aliam litteram signantur contra sed leges ille intelliguntur quando debitor superatus est ignorante creditore. Sic ergo regula ista est intelligenda res inter alios acta non nocet aliis. exceptis hiis. quando non nocet in principalibus. l. sepe. quando nocet aliis hiis in eadem. l. et hec quando et prodest ut patet. s. et ubi uni illud experiri quo ad exempla de uxore et socero et uenditore possunt in ipse. s. pro defensione quia illis non datur rei uen. C. de rei. ue. dote ancillam hec secundum eos qui dicunt quod uxor constante matrimonio non est domina rei dotalis. unde non competit ei rei uendicatio ut in l. preterea dote. et quod experiri potuit pro defensione potest colligi. per l. pre. sepe. uerum. circa. et sic eam defendere potest pro agere. C. de test. l. i. et ff. de alienationibus iudicii mutandi causa facta. l. plus. et potest poni ipse quia et si agere non potuit tamen pronunciat michi sententia lata contra eos quia potui prohibere quo minus agant. et quia ex uoluntate mea iudicatum uidetur de iure quo minus ex parte agentis sed in parte debitoris et creditoris ubi uni experiri potest proprietatem uni rei uendicato et alteri ypotecaria competit. arg. quod res iud. aliis noceat. tes. s. de test. ueniens.

Duobus iudicibus ut accepimus diuersas sententias proferentibus si ex iurisdictione ordinaria processerunt tenet pro reo. non pro actore sententia nisi in causa fauorabili. puta matrimonii. libertate. dote. siue testamento. pro ipso fuit promulgata. Si uero ex delegata potestate utraque pendet sententia ex arbitrio delegantis. Que si ex compromisso neutra debet habere uigorem. Alex. iii. Exonien. episcopo et decano Landonen.

Duobus et. i. diuersas sententias proferentibus hic intelligere cum omnes sunt presentes alias uno absente alius sententiam ferre non potest immo nulla est si ferat. s. de of. del. causam matrimonii. et ii. q. vi. §. diffinitiua. §. Item si plures diuinatio illa que hic in §. diffinitiua secundum uersiculo. Item si plures. et in dec. predicta. causam matrimonii. prout tota in dec. presenti. si ergo plures sunt iudices sui sint ordinarii siue del. siue arbitri et omnes presentes sunt tenet sententia maioris partis. lxv. di. c. i. et ii. et ff. de re iud. duo ex tribus. et ff. de arbitris. si in tres. et l. secundum. et l. diem. §. si plures. fallit in casu ubi non tenet sententia maioris partis. s. de his que fiunt a maiori parte. pastoralis. i. re. Item fallit in causa criminali eorum quos dicit quia non tenet ibi sententia nisi omnes concordant. vi. q. iiii. c. i. et c. si quis episcopus criminaliter cum uero iudices equali numero discordant in sententia. puta unus ex una parte et alius ex alia. uel duo ex una et duo ex alia locum habet dec. presens. si ergo sunt ordinarii et predicto modo discordant tenet sententia pro reo ut hic dicitur quia promptiora sunt iura ad absoluendum quam ad condempnandum. s. de probat. ex litteris. et. s. de fide instrumentorum. inter dilectos in fi. et ff. de act. et ob. arrianus. nisi in quatuor casibus. hic. continetur primo fauore matrimonii. xv. xxxii. q. i. si quis accepit. et. i. de spon. in puberum continetur de libertate uel in predicta dec. ex litteris. et ff. de re iud. inter pares. de testamento. uel. ff. de in of. test. si pars iudicatum uel alius casus de dote inducitur fauore dotis ut hic dicitur quia mulieribus maximum fauoris defertur in dotibus. sic. i. de dote post diuortium resti. nup. et i. de pigno. c. ex litteris. et sic isti iiii. casus. ex delegata. in delegata iurisdictione secus quam in ordinaria quia utraque pendet a sententia sui delegatoris. ut. ff. de re iud. duo iudices. in compromisso uero neutra ualet ut ff. de arbitris. s. diem. §. si plures. sed quare est ratio diuersitatis quod sententia ordinariorum teneat uel non delegatorum sed pendet a maiore et sententia arbitrorum nulla dicatur quia in ordinaria iurisdictione non est superior ad quem recurratur nisi lex mortua et ideo lex uoluit sub alio remedio quod talis sententia teneret pro reo in fauorem ipsius in delegatis potest haberi recursus ad delegantem ut ipse approbet quod uiderit ad prouidendum et ideo in pendenti. In sententia arbitrorum si est causa superior nec habent iurisdictionem a lege et ideo nulla est.

De appellationibus et relationibus et recusationibus.

Dilecti filii prior et clerici de Giseb. grauem querimoniam transmiserunt. quod Eboracen. archiepiscopus appellatione se leuante eundem priorem post appellationem suspendit. et eius ecclesias interdixit et canonicos suos eo tamen quod potius obedirent excommunicatos denuntiauit. et quia super quibus sinistrate per ydoneas personas et famam loci sollicita inquisita inuenimus ecclesiarum concessiones factas. si prior et canonici maliciose dissimulerint eas quantum ad se pertinet ordinare in irritum reuocetis easdem. Id archiepiscopo remenens.

De appellationibus et relationibus et recusationibus.

Dilecti filii et i. grauem querimoniam deberet deponi archiepiscopus qui non detulit appellationi. ii. q. vi. decreto. post appellationem. Que si legittima fuit sententia suspensionis uel interdicti postea lata non tenuit. i. de sententia. ex parte. si eidem. si canonici appellant ante conditionem certantem suspensa erit excom. i. e. preterea. ii. per ydoneas. hec solum sufficeret sine fama loci per duos uel tres. t. de testi. l. famam. fama per se non sufficit. iiii. q. iii. §. Item sepe fit. sed cum aliis adminiculis sufficeret puta cum uno teste. cum aliis legittimis argu.

Dile. filii sollicitum benefici post et i. appell. legittimis

Non est uerum quod sit deponendus qui non defert appellationi et c. de decreto. nisi dicit hoc ex alia crimina obiecta fuerunt propter que deponendus erat.

mentis. s. de prob. cum causa. et s. de presumptione illo
et c. iii. et s. de rest. preterea. fratres. post ap. premissam.
a fore distulisint ultra .vi. menses si eis elapsis
accessiones fecerint fuissent ualent quia potestas ad ar
chiepiscopum est translata. j. de conces. pre. et c. ex multa. et i
ta per negligentiam perdit quis ius suum. sic. j. de se
pultu. cum. et c. cum propter discordias. et prope ini
tium. s. de elec. cum in cunctis. et c. cum Wintonien. et c. quia
propter. [illegible]

Inter cetera et j. s. eo quod abbas sancti appollina
ris in claustro a. te. ap. interposuit generalem
scilicet omni causa que aduersus eum posset mo
ueri. ipsum ex in tedarguimus. nec hic. ap.
duximus admittendam. Idem albi sancti
petri.

Inter cetera et j. uel etiam appellationem generalem app.
non ualet ut hic patet. nisi specialis nisi causa probabilis sit ex
posita qua non admissa tenet. a pp. generalis. j. e. non
debitus. ar. contra. j. e. consuluit. ubi ap. generalis ualet ut
ibi et est. ar. quod non ualet in genere ualet in specie. ff. de
pactis si unus. contra. predicta. et contra illud. et ff. cum inita
pro dotibus intradendis. ff. si quis cautionibus. sed et si quis.
contra. constitutum. ar. contra. s. de off. ord. si sacerdos. et j. de pre
ben. relatum. Item a futuro grauamine non est appel
landum ut hic patet. nisi a grauamine comminato uel il
lato. j. e. cum cessante. ubi appellant talia iudicia.

Ad nostram et j. Quia non remedium. ap.
non ideo est inuentum ut aliqua
religionis et ordinis obseruantia exorbi
tanti debeat in sua nequitia patrocinium
exhibere. ideo. ceterum. si quam quilibet ex ordinis tuo
rum ad remedium ap. euolauit non ideo
minus eum iuxta tenorem mandati. ex
in predicta regula continetur et institutionem or
dinis corrigas et castiges. Idem norwi
cen. epo. [illegible]

Ad nostram et j. in sua nequitia. app. n. non est in
uenta ut sit iniquitatis uinculum sed oppressorum
releuamen. j. e. cum speciali. contra. porro. et ff. de mi.
perfecti pretorio. et sic nutrimentum non est iniquitati
uindicem. s. de in integrum restitu. quinto. et xxii. q. iiii. inter ce
tera. Item non querendum est aliquid ad eum usum ad
quod illud fuit institutum. xxii. q. ii. si cum. et xlv. di. licet.
et s. de translat. inter corpora. et j. e. suggestum. infra.
non ideo minus. a correctione. n. non appellatur.
j. e. reprehensibilis. et c. cum speciali. in fi. et s. de off. ord.
licet non excedat modum in corrigendo. j. de fore. et s. de
off. del. ff. quoniam. contra. nos autem. sic appellatur ab
executore cum modum excedit. s. de re iud. quod ad con
sultationem infra. a quo alias appellari non potest.
j. e. nouit. et ii. q. vi. contra. sunt quorum non sunt. ab exe
cutore et ideo non admittitur. a p. a correctione quia
quia sit ad penitentiam et extra formam iudicii. ar. xx
vii. q. i. si uero. et xl. v. di. cum beatus. nec est admi
ttitur recusatio. j. e. cum speciali infra. et hic locum
habet in omnibus regularibus. ut in aliis. cum spe
ciali. infra.

Personas ecclesiarum et j. si aliquis ad
[illegible]

tractam audiam appellauit. et ap. sue termi
num prefixerit. prorsum. tunc ei diem infra quem
cum ap. se conuenienter possit adire assignes
ad quam si uenire contempserit. tu ulterius
ex tunc iudicio tuo super hiis que in tempore
uenerint sine contradictione aliqua stare compel
las. si autem cuiusquam ap. sue prefigat termi
num competentem. nec tamen causam ad diem ap.
fuit prosecutus ipsum iudicio minus ex te sente
ntie sicut de alio diximus. a p. re. pere con
stringas. Idem remen. archiepo.

Personas et j. prefixerit. et sic appellans potest sibi
statuere terminum ad ap. prosequendam et iudex e
tiam modo. j. e. oblate. et j. c. proxi. et c. ad hec. et c. peruenit. ti
bi diem. j. quia hic statuitur dies ad representandum se
iudici. et j. e. secundo. quia statuit ad iter arripiendum.
j. e. peruenit. et s. c. proxi. cum causam. quia statuit termi
nus a lege annus uel ex iusta causa biennium. j. e. c. p
et terminum non statutum a parte uel iudice neu
tra pars potest preuenire. j. e. sepe. et c. oblate terminum
statutum a lege potest utraque pars preuenire dum tamen
appellatum dolose non preueniat appellantem. ut j.
e. oblate. et de termino dato a lege potest intelligi. j. e.
ex insinuatione. ubi dicitur io. quod non est uerum ut ibi
dicitur. ex te iudicio. i. post terminum elapsum et pro
cedere potest ac si peremptorie uocatus non uenisset.
j. e. sepe. et j. e. consuluit. nos infra.

Cum sit romana et j. f. t. duxerit. sed nos quod
si ante sententiam uel postea fuit appella
tum hiis appellantibus annus indulgetur.
aut ex necessitate et eundem causa biennium. si forte
iudex a quo appellatum fuit secundum locorum di
stantiam et personarum et negotii qualita
tem certum iuris tempus fuit moderatum. quod si is
qui appellauerit causam. ap. non fuit prosecutus
tenebit sententia. si post sententiam appellauit. et a
causa sua cecidisse uidetur. nec amplius super eodem
negotio audietur appellans. Si uero a grauami
ne et ante litis ingressum fuit appellatum hic
audietur appellans. cum sacri canones et con
uersum passim appellare permittunt nec
colerit hic dicta appellationes. sed prouocationes ad
causam. Si autem ante sententiam quis appellauit.
cogitur illius stare iudicio a quo noscitur
appellasse. preterea si raptor sit et uiolentus dete
ntor aliene rei cum appellat. hic ap. secundum in iu
dicio apud ecclesiasticas personas solum ar. dici non
forte manifestus raptor uel fornicator exi
stat sic ille cum absentem et irrequisitum ap
pellans excommunicauit. Idem eidem.

Cum sit romana et j. annis indulgetur. ii. q.
vi. si quis appellauerit. et c. de temporibus. ap. ante ei
cui appellat et si iusta causa extiterit indulgetur
biennium. ut ibi dicitur. al' ei daretur. j. e. constitutis.
imo et terminum datur. j. e. ex ratione. et locorum di
stantia ista sunt considerande ad moderandum tempus secundum
locorum distantia. l. xii. di. cum longe. et xii. q. ii.
uerum. et qualitas personarum et negotii. ff. de dap.
[illegible]

ar. quod non licet in genere licet in specie.

i. e. consuluit.

set oppressor et c.

al' ei q appellat

infer. qui tona. §. ult. & l. secunti & l. si finita. §.
iij. & ff. de iud. si minor. & ff. de re iud. l. ij. certe
suis. i. breui tempore ar. q. iudex pot abuiare indu
tias datas a lege sic ff. de re iud. l. ij. & §. e. obla
te. & s. t. px. q. ad consultationem ar. q. q. non posset.
xxviij. di. de infis. & ff. de re iud. l. iiij. §. si quis adep
natus. & iij. q. iij. de induciis imo arbitrio iudicis
ista uidentur committi ar. §. q. iij. si egrotauis. iij. q. ij.
si eps. ff. de iud. si nunquam sed inducie que dantur
a lege uel canone seruande sunt nisi iusta causa interuenit.
que sint abuiande & tunc committitur arbitrio iudicis
ut hic & ff. de v. ob. continuus. §. ij. & h magis pot
arbitrio iudicis discerni quam aliqua elocutione ex
primi. ff. de solutionibus tantum & ff. rem ratam ha.
quo. n. §. iulianus & j. de don. a pslice & ita ex causa
h faciend est. s. t. px. q. ad consultationem & ff. de re
iud. l. ij. & s. de dilationibus. c. i. quidam tamen inducie sunt
iniure statute que diminui siue mutari non possunt.
nec augeri ut est tempus. x. dierum datum ad appel
land quod est & j. q. peti dz integre restitutio & terminari
§. iiij. annorum ut ij. q. vi. anniorum & C. de tempib
in integr. res. l. ult. de hac materia dictum est. s. de di
latoribus. preterea sed in quid e istud ita simplicem
intelligend ut iudex possit diminuere de anno
appellationis ut appellans teneatur causam appellationis
finire. j. minus tempore anno uel biennio quidam dicunt q.
uere pot iudex imponere hanc necessitatem appellanti.
ut ipse debeat finire causam appellationis quantum est in
se si remanet per iudicem uel aliam iustam causam non
est ei imputandum. j. e. ex insinuatione & n. q. vi. a
tiorum. §. ad hec & sic intelligunt q. dicunt non forte
iudex tecensus tempore fuit moderatus. j. q. finiat causam
suam. sunt qui dicas q. iudex non pot istud tempus ab
uiare quantum ad h ut appellans teneat causam fi
nire. j. tempus statutum a iudice imo annum inte
grum habebit uel biennium ex iusta causa ad finiendam causam
quo elapso lata manebit sententia. ut hic dic. & C.
de tempibus ap. l. ult. sed pretanto dicitur iudex posse re
cusare tempus moderari q. iudex pot compellere appellantem
sibi terminum statuere illi ut se representet in termi
no illo coram superiore ad quem appellauit. uel quod
accipiat litteras ad prosequendam appellationem coram illo.
ad quem appellauit q. si non fecerit si lata est sententia post
illam mandare executioni quia & statim tenetur ac si
appellatum non esset. si appellauit ante sententiam pote
est procedat in causa quia terminus talis est optimus uice per
emptorium. j. e. sepe & s. se. px. & quantum ad h com
pot iudex tecensus tempus moderari. si non mulium termi
num statuit appellanti tunc habet annum a lege. et
iudex tunc per totum annum non pot procedere ad exequen
dam sententiam. uel sed principali anno elapso pot. §.
q. pot cum terminus statuitur & h satis colligitur. j. e. re
prehensibile. §. i. & c. consuluit infra & h statutum propter
maliciam appellantium qui maliciose appellant
causa impediendi executionem uel processum iudicis &
per h ei consulitur contra quem appellatur. si uero non grauamine.
causa grauaminis probabilis allegata que si
esset probata sententia esset. alias non auditur. j. e. ut debitus.

ante litis h pot intelligi cum appellatur sed aliqua ex
ceptione dilatoria coram iudice. j. e. ex parte & & pe.
j. e. sed eo. & ij. q. vi. non ita sed secundum leges ut ibi. persona
l. quamcumque grauamine non expresso & sed illi ca
nones ij. q. vi. ad romanam & c. sequentibus. si quis ad ro
manam placuit. hodie necesse est allegare causam probabi
lem q. si esset & c. cumque sit fra. j. e. ut debitus & c. cum
speciali & §. porro non solent. per sumpto uocabulo
q. appellatio non sit nisi a iudice. s. de off. del. sup
quoniam & §. nos ar. & pot dici appellatio contra querelam
inique sententie. ff. de minor. preterea proprio loquitur g.
de appellationibus quas aliqui cives faciunt cum dicit
ego appello te ad curiam uel uenias ad iudicem ut fa
cias michi iustitiam sed ille non tenetur ire sicut de
nuntiatio facta ipsi domino in foro non tenetur sed iure ip
sa dz fieri. ff. de noui op. n. de pupillo. §. si quis for
te sed dicas q. loquitur de appellationibus que fiunt extra iu
dicium ab aduersario ne faciat aliquid in preiudi
cium appellantis sed eo per quod appellat & tales ap. cum
prouocationes sunt ad causam & talibus appellationibus est
deferendum. j. e. bone & tales appellationes faciunt clerici
frequenter inter se & in electionibus & aliis negotiis ec
clesie. s. de ele. considerauimus. bone audit. & j. de
his que fiunt a maio. p. c. c. i. ante sententiam post litem in
gressum ut deferat a procedendo. uersu cogitur sed non in
q. sit appellando. C. de ap. eos. infra ibi dicitur q. necesse
compellitur prosequi ap. imo pot penitere ij. q. vi. §.
si quis litigatoribus compellit alternatiue. j. e. consuluit
& c. sepe audita. j. e. peruenit manifestus. j. notorius.
i. e. peruenit ad nostram notoriis. n. non admittit ap
pellatio. ut in dicto manifestum. ar. q. in notoriis non e aliqua
uocandus ar. ij. q. i. de manifesta. xi. q. i. statuimus ar.
contra xij. q. ij. indigne. & nemo e excomunicandus nisi prima
admonitione premissa. j. de sen. excom. sacro dic q.
non fuit requisitus per edictum peremptorium ad iudicium
admonuit tamen eum ad penitentiam & quia crimen notori
um erat non uocauit eum quia nec expediebat ex quo
nolebat se corrigere uel irrequisitum illa uice ut tradi
tur eum per appellationem discipulum suum.

Ad h si in una causa quis appellauit & pen
dente ap. aliquod crimen committat uel per q.
misisse dicatur. uel modo e accuset. aut con
ueniatur de alia re. sed q. non sit appella
tum. & illam preterea contingat ad audientiam
iudicis a quo in alio negotio appellauit cum
pot si noluit tanquam suspectum uitare
alioquin debebit eius stare iudicio. maxime
si suus ordinarius iudex existat. Idem.

Ad h & j. tanquam suspectum. s. io. j. e.
proposuit. sed uidetur q. non possit eum uitare tanquam
suspectum quia non pot h pretendere quod habeat eum of
fensum. ff. apud eum a quo ap. l. ij. uua secundum leges non
recusantur iudices ita in distinctione tamen si aliquod cri
men enorme iniuriam & manifeste commiserit non poterit
tamen uitare. j. e. proposuit & c. preterea. cum sit eius or
dinarius. sed quid fiet tunc de causis ill. sed cuius nec
nisi pendente ap. ex. tunc delegabit causas alii sic
sit cum alias tanquam suspectus recusatur. xi. q. i.

Quod iudice a quo in una causa appellatum est in alia iudicium nisi recuset eum ut suspectum

Si duobus ... ad ... appellant si ignorat ... appellasse ad ... teneo ... ad ... de simili ... ad ... appella ad ...

pueniri · et · j · e · cum spali · et · s · de foro competenti · si quis contra clericum.

Si duobus coram iudice suo litigantibus · alter ad nostram · alter ad sui iudicis audientiam super eodem negotio appellauit · et ille qui ad sui iudicem appellauit ad diem appellationis ueniens · se ad eum appellasse proponens · eo tanto quod aduersarius eius ad audientiam ro · pon · appellarat · si legittime citatus · nec uenit nec sentalem misit · aut alias parere contempnit · tenebit excommunicationis sententia in eum pro contumacia promulgata · si iudex cognouit eum ad audientiam ro · pon · appellasse. Idem.

Quod quis si a ciuili iudice ad iudicem uel postea ad nostram fuit audientiam appellatum · an ius appellationis teneat · tenemus quidem in his que sunt iure temporali iurisdictioni subiecta. In aliis uero · et si de consuetudine ecclesie teneat eodem iuris rigorem · credimus non tenere. Idem plebano et clericis sancti nazarii de albert.

Si duobus · et · j · ad nostram · quod si post omisso quolibet medio · ij · q · vij · metropolitani · a · v · secul · et leges · ff · de · ap · imperatores · ad sui iudicis · hoc potest intelligi dupliciter · uel litigantem coram archidiacono qui suus iudex est · et alter ad suum iudicem · scilicet episcopum · alter ad papam · uel coram episcopo · et alter appellauit ad archiepiscopum qui suus iudex est · alter ad papam · per appellationem · j · de sententia excommunicationis per tuas · et · s · de off · leg · c · i · tenebit · sed uidetur quod non teneat quia lata est post appellationem · unde non tenet · j · de sententia excommunicationis per tuas · et iam non erat suus iudex · unde non potest illum excommunicare · ix · q · ij · c · i · sed quia uocatur ad maius tribunal · ff · de re iud · cum pupillum · § · i · sed hoc tenet sententia propter contumaciam ut hic dicit · quia debuit uenire et allegare priuilegium suum · j · e · compari · et · ff · de iud · si quis ex aliena · et quamuis causa cuius uocetur ire debet ad pretorem · ff · si quis in ius uocatus · l · ij · si cognouit · quod si notum erat · ubi quod non esset de sua iurisdictione non tenet sententia · ille non tenebatur uenire ex quo sciebat iudicem hoc scire · ar · ff · si quis ius · uo · l · ij · § · qui scit cotorari non debuit · ff · de act · et empt · et uen · l · i · infi · s · de elect · cum inter uniuersas · b · iure temporali · ut · s · de iure iur · uenientes · et · s · de fide instr · cum Io · h · tenere non credimus · quod temporalis non pertinet ad ecclesiam nec de ea debet se intromittere in preiudicium iudicis secularis · s · de iudiciis nouit · in princ · j · qui fil · sint legitimi · lator · et · j · de priuil · c · ij · non enim uacat in priuum · s · de foro · compet · licet · nunc · propter defectum iudicis secularis bene appellabitur ad papam · ar · xxiij · q · v · ad ministratores · et · s · de foro · compet · ex tenore.

Ex ratione · et · j · Uerum si appellationem biennio elapso interpositam a sententia contra uos prolata prosequi non estis · dummodo prosecutionem ipsius per impotentiam uos constiterit omisisse · nolumus quod iustitie uestre debeat preiudicium generare. Idem Wigorn. episcopo.

Ex ratione · et · j · per impotentiam · hec impotentia pluribus modis potest intelligi · ut per propriam impotentiam quia fuit impediti iusta de causa · uel per iudicem stetit · unde non imputatur ei · ij · q · vi · anterior · § · ad hec · et · § · biduum · et · § · si forte · et · j · e · ex insinuatione · idem esset et si medio tempore arbitros elegerit · propter hoc · C · de temporibus · ap · aut · si tamen · et in his casibus seruatur appellans illesus · ipso iure · nec currit tempus · nec indiget restitutione · si non dolo aliquo prosequi contempnentur appellationem · nec appellationem non fuit prosecutus et currit tempora appellationis · sed ut mutuum est dolosum ad interesse · ff · de dolo · l · arbitrio · § · dolo cum · et si soluendo non fuerit restituitur appellans ad prosecutionem sue appellationis · ff · de eo pro quo fieri · l · ex hoc edicto · et · ff · de dolo · elegant · § · si dolo · dicit tamen quidam quod isti auditi fuerunt beneficio restitutionis quia illud biennium currit continue et impedito agere si non potuit habere copiam iudicis quia noluit procedere quia potuit facere quod appellet · C · de temporibus · ap · l · ult · § · ult · sed hoc ex littera non colligitur · et hic non steterunt per negligentiam iudicis sed ex propria impotentia · unde non habet hic locum lex illa · C · de temporibus · ap · et ita no · hic illud generale quod si per me non stat michi non imputatur · et que iure isti seruantur illesi · v ·

Meminimus · et · j · Ceterum cum aliquam causam contingat · et ap · re committi · et aduersa pars post citationem iter arripuit ad sedem · ap · ueniendi non minimus potius in negotio secundum iuris formam procedere · quod si ante citationem iter arripuit non est aliquatenus procedendum. Idem.

Meminimus · et · j · ante citationem · uel ante sciam litterarum impetratam contra eum · j · e · suggestum · et · c · ad hoc · sed cum hodie ista non habet locum quia non potest allegare quod premiserit nuntium aut et si dixerit se scire hoc litteras hic quod non sint iudici presentate · j · e · ut de bis · et · ij · q · vi · § · ecce quoniam · sed quando si non mittit nuntium sed in propria persona iuit Romam procedetur contra eum si quis uexatur coram ordinario uel delegato secundum eo procuratorem · quod si non sit qui defendat eum cum debuit dimisisse procuratorem procedetur contra eum non obstante quod iuit propter hoc quia et si iam cum litteris reuersus esset non procederet tamquam ab aduersario iam preuentus · j · e · ut debitus · et · s · de foro · c · c · pli · at · ex · j · e · dilecti · et · c · ut nostrum · quia plus est facto appellare quam uerbo ut ibi · sed ibi ante iter arreptum iam litigauit · unde ibi non tenetur contra per appellationem · sed hic iuit ad curiam nulla causa mota · uel comminata per litteras impetrandis · unde si aduersarius eum preuenerit sibi imputet quia debuit esse diligens · et ipsum preuenisse · et dixi quod non debet procedi contra illum non iuit fraude uel dolo · et · n · propter dolum suum non expectabitur.

Super eo quod sollicitudo tua requisiuit prudentie tue duximus respondendum quod si de aliqua exceptione quo oritur et ex inde appellationem contingat eiusdem exceptionis erit finito sententia sedendum · et si principalis causa sine illa terminari non potest · ei nichilominus esse cedatur. Si autem aduersa pars de falsi suggestione in ap · prorupit non est sententia sed hoc differenda. Idem.

Super eo · et · j · appellationem · hoc potest habere locum tam ante

litem contestatam quam post · ut si ante litem contestatam obiciatur aliqua exceptio dilatoria · que si esset probata · et iudex illam admittere noluit · super hoc appellet · iudex uel non debet procedere uel reuocare grauamen · j · e · ut debitores · et · c · cum cessante · a · uel reuocabitur totum quod fecerit · de hoc habes multa exempla · j · e · exparte · et · c · significauit · et · c · significantibus · ibi infinita exempla inuenies · post litem contestatam eodem modo pone exemplum · s · de ord · cog · c · i · Sine illa principalis causa terminari non potest · tunc non procedit super principali · et in preiudicialibus exceptionibus hoc habet locum plura exempla · ponuntur · iij · q · xi · § · aliquando · terminari non potest · uidetur ergo quod si principalis causa possit expediri sine illa · quod non obstante illa et appellatione procedere possit in principali · et ita uidetur quod teneor litigare sub illo qui me grauauit · a quo appellaui iusta de causa · s · e · ad hoc · j · e · proposuit · satis eidem quod uacat hic ar · contra a contrario sensu · quia cum certa ratione iam me grauauit quomodo poterit postea procedere et

memento nostri · iij · q · v · quia suspecti · de falsi suggestione · hoc intellige quidam cum probare nolebat · sed allegabat tantum · et ideo non debet ap · uel dicas hoc capitulo de falsi sugg · post litem contestatam non est admittenda cum sit dilatoria · ante litem contestatam quia sola sententia erat scinda · unde non debet differri sententia propter talem ap · uel quam ab initio fuerat proponenda · ut · s · de re iud · inter monasterium · sic · C · de falsi · n · et · C · de leg · sine fraude · ubi non differtur executio propter sugg · falsi.

De appellationibus pro causis minimis interpositis · uolumus te tenere quod eis pro quacumque causa fiunt non minus est quam si pro maioribus fieret deferendum.

De appellationibus · et · j · minimis · minima causa dicitur pro duobus aureis quod p

lit. ar. de appellatione que fit ante sententiam intellige secundum illam decretalem. j. e. ut debite. post sententiam uero in differentibus appellatur nulla causa expressa sed sufficit dicere ab iniqua sententia appello. ij. q. vj. § forte. nisi in casibus. ii. ij. q. vj. § ante sententiam. sine appellatione. sine appellatione causa probabili non expressa non admittitur. j. ut debitus sic nec recusatio admittitur causa recusationis probabili non expressa. j. e. cum speciali. et melius. j. e. nouit. recepisse dicere receptionis non intimata. ff. si quis cautionibus. l. i. ff. de requirendis reis. l. annus. xv. q. iiij. c. nullus sic dies in quo exceptionis exceptor qui intra. viij. dies probari debet. non computatur in illis. viij. diebus. secundum quod extra. termino est iuri pia consideratione. ar. contra. ff. de uerborum obli. continuus actus. l. i. § cum plenis.

Peruenit ad nos quod cum clerici se conquerantur ab aliquibus uulneratos. uel alias esse lesos. qui impetuntur. ap. se appellant. et. j. f. t. cum quo. si eorum excessus publice non sit et notorius. eos ex. cen. compellas. ut. j. tempus continens. ap. interpositam prosequantur. Si uero publicus est et notorius. ap. obtentu non pretermittas quin eos excommunicatos denunties. ipsosque facias sine excommunicatos cautius euitari. donec passis iniuriam satisfaciant. et cum litteris tuis apostolice se conspectui representent. Idem archiepiscopo tolet.

Peruenit. et. j. notorius. quia si esset notorius iudex deberet procedere contra ipsum. s. de iure. iur. ad nram. et nullam appellationem admittat. s. e. cum sit romana. § ult. compellas. alterna. uel. s. ut si prosequatur appellationem. et termino constituto a iudice uel eo elapso coram eo se teneat. sic. j. e. pre. et sic intellige. s. e. cum sit romana. § si uero ante. ar. nemo potest appellare prosecuti appellationem. § e. t. eos. infi. h. et. j. e. pre. et hinc ex hac decretali quod excommunicatus appellare potest. ij. q. ix. terra. et. s. de except. cum inter. pretermittas. contra. s. de testibus cogen. peruenit quod uidetur quod iudex non possit compellere testes secundum h. so. j. et dic quod non uidetur prodesse talis uindicto nisi habet cohertionem. s. de of. del. ex litteris. uel dic quod teneri potest ibi compellere testes nomine. n. rei ecclesiastica intelligunt. clerici. statim ut habeat quod possit ex hoc sententiare. quod idem cognoscere. quia qui potest de causa cognoscere potest in sententiare. et ecc. s. de of. del. c. i. preterea. donec passis. in h. casu cum iniuria est manifesta primo debet satisfacere quam absoluatur. j. de sen. exc. ex parte. ii. j. de sententia excommunicationis per tochnanos. Con. [illegible] notorie [illegible] appellatio

Consuluit nos tua fra. et. j. Con. t. du(subiecit) pliciter. quod si aliqui quos manifestum sit et notorium uxorem alterius detinere. aut iniecisse uiolentas manus in clericum. appellauerint. eorum. ap. non est aliquatenus deferendum. sed cum multa dicantur notoria que non sunt. prius te de testes. ne quod dubium est pro notorio uideatur haberi. Illos autem qui appellant a presentia tua cogere debes infra tempus continens. ap. interpositam prosequi. aut iudicio tuo. ap. te. parere. Ide.

Consuluit. et. j. si est aliquatenus. sic. s. e. c. pre. et. c. cum sit ro. notoria. notorium dicitur tribus modis. j. de cohabitatione clericorum. c. ult. uel de h. coge. sub alternatione. ut. h. prosequatur appellationem in termino statuto uel eo elapso se teneat coram eo ut. s. e. pre. et. c. cum sit ro. et. j. e. sepe. et. c. ad h. [illegible]

Suggestum est auribus nostris. quod cum oppressi. ad presidium. ap. se recurrunt. et appellatione facta iter arripiunt. aduersarii eorum. ap. interpositam cognoscentes. nec ad presentiam nram accedunt. nec se in talem transmittunt. Cum autem senserint illos nras litteras reportasse in uocem. ap. prorumpunt. et iter ad nos ueniendi arripiunt ut sic eorum sollicitudinem a quibus impetuntur eludant. Con. t. R. ut si aliquis de presentibus fuit h. ex fraude uel malitia facere. ap. eius non deferas. uerum ob id causam tibi commissam terminare postponas quia decretalem epistolam quam tales muniti uitur non ad reprimendam equitatem iustitiam. sed remouendum grauamen nos tenere cognoscas. Idem ebor. archiepiscopo.

Suggestum est. et. j. in uocem appellationis. ar. hinc quod aliquis possit appellare in absentia iudicis. ar. s. de alienatione mutatam iudi. c. i. quia ex quo quis sit appellandum est. ij. q. vj. biduum. et. c. quo et cum iudex ab eo. et. ff. quam appellandum sit. l. i. § si aduersus. uel uero quod si ego meus uellet me excommunicare absque appellatione si ferat sententiam non tenet tamen in casu isto quia ignorat me appellasse non punitur per capitula. ij. q. vj. de certo. et. xxiiij. q. iij. de illicita. lau. et est h. ar. quod talis appellatio uerum dum modo non fiat malitiose. sed hodie non in appellatio tal. j. e. ut debitus. et. c. cum speciali. si quis de presentibus. sed quis probabit istum malitiose appellasse. aduersarius qui h. obicit. ff. de probat. ab ea. et. l. in exceptionibus. quia qui fraudem allegat eam probet. ff. de probat. quotiens. § qui dolo ipso facto uidetur quod sit probata malitia. epistolam. s. e. meminimus. j. e. ad h. sic. asserit remouendum. ii. s. e. ad nram. et. j. e. cum speciali. § porro quod n. prouisum est ad concordiam non debet uigere ad nostram. xl v. di. licet et uir occo ad iniquum compendium tamen non debet. c. de usucap. pro emptore cum. qui et. j. de presumptione uel quod non mittit in. et. s. de sep. ii nulli. et ideo [illegible] pendente [illegible] appellationis [illegible] absolui ad cautelam [illegible] cum legittime appellasset [illegible] media [illegible] celebrare

Ad presentiam nram. R. presbitero ueniente episcopo tusculano. et. p. sancte susanne card. nram et ipsius causam commisimus terminandam. qui ad o(audientiam) nram nec. R. presbiter non esset excommunicatus de iure. de facto tamen eum fecerunt absolui. ideoque. cum. quod. predictum presbiterum pro eo quod post contra excommunicationem. ap. factam diuina celebrauit nullatenus inquietes. sed ad eum statum reducas omnia in quo erant tempore. ap. emisse. Idem. cant. archiepiscopo.

Ad presentiam. et. j. absolui. ad cautelam. sic. s. de testibus ueniens infi. et istud sepe fit licet excommunicato de iure non teneatur. j. de sententia ex. parte. et. c. uenerabilibus. et. c. solet autem nullis. et. s. de of. del. cum contingat. xxiiij. q. i. audiuimus. si. ff. de pennis. l. una. c. de ingenuis. l. ij. j. de sen. ex. solet autem nulli quam appellationem. s. legitimam. uel non tenuit excommunicatio. quia

Suggestum. Si reus post citationem uel notitiam [illegible] [illegible] curia [illegible] [illegible]

Super eo. et. j. Sacri canones. ante et post litem contestatam singulis facultatem tribuunt appellandi. leges autem seculares. ap. nisi in casibus ante sententiam non admittunt. In causis quoque ecclesiasticis ubi ap. remedium tollitur. sic appellandi iter et recusationis non est aliquatenus deferendum Si autem infra certum tempus lis decidenda committitur ex tunc in cepisse tempus currere. cum iudices contingerit litteras recepisse. Ideo.

Super eo. et. j. ante et post. [illegible] in capitulo h[illegible] folio

o dat actio de dolo. ut ff. de dolo. si olerum. et l. j. uel. et. x. aureorum. ut ff. si in plus quam per. l. fal. l. iij. § quamuis. uel. l. solidorum. C. de defen. ciuit. l. ij. uel uel in minima que ad expensas uel sumptus iudiciales non suffic. ij. q. vi. anti. § illud. et ita per quod quod causa appellat. quia ita potest quis grauari in paruo sicut in magno. quantitas enim non facit. quia introducta est ap. sed inique grauatis. g. ad nram. j. e. cum speciali. § porro. sic etiam in minimo magis furtum committitur. xiiij. q. ult. c. ult. quia non furtum sed furantis intentio consideratur. ar. quod in modicis est dandus libellus. Idem

anon illis

ex eo p3. q2 desso fuit absolut. vn cessare adminis.
n debuit. j. de sen. ex. p tuas. 7 c. sol3. in eum statu
sic. j. e. bone. 7 s. de of. del. s3 q3 omnium insi. 7 ij. q.
vi. g. appellatione interposita. 7 ff. nich i noua. ap. int.
l. una. 7 s. de iur. iur. uenientes. 7 de elec. cum canonicos.

Cum teneamur. 7 j. Quia nos consulere uoluisti utrum si eorum possessio qui ad audiam nostram. ap. turbata fuit t eam liceat te formare eo de quo erat appellatio pretermisso spiri. t. t. R. q si ex inde ad te querela puenit id ordine et iu diciario uidebit. Idem epo. 7 archidiacono londonien.

Cum teneamur. 7 j. te forte. p seruu t turbata possessio potest recuperari absente domino. C. si p vi. ul aliquo modo. l. i. h. pretermisso. 7 s nec q in eo tm articulo s3 quo appellatur exemptus e a iurisdictione sui iudicis ordinarij. j. e. p posuit. 7. s. e. ad h. 7 cu enim ex ill dec. colligit. 7 ad h. ff. ap. eum a quo. ap. l. una. vn pot possessionem illam reformare nec p h intell renunciare appellationi ut in ipo delegato secus. q ex cuo appellatur ab ipo ex legitima ca nulla remanet ei iurisdictio. j. e. vt debitus. si rediret ad delegatum remanare intell. ap. s. de of. del. gratum. 7 s. de testibus. c. cu uenissent.

Consuluit. 7 j. consul. t. t. R. q si generaliter. ap. cuius interponeret ab omni grauamine q sibi posset contingere. h. ap. tenen non d3. si no ab aliquo iudice super omni grauamine q in omni ca sibi posset inferri. q etiam generat. ap. sit interposita. ap. tn eius e ab eodem iudice deferend. Id camoren. epo.

Consuluit. 7 j. generat. hic admittit generat. ap. cont. s. e. c. ij. v non admittit. s3 q dic hic i una ca soluit cont ibi loqr de ap. gnali que fit in qual3 ca. s3 nec istud ten3 q ca tamen pbabil sp e exponenda. al n admittitur ap. siue gnal sit siu spal. j. s ut debitus. 7 c. cum spali. g. porro.

Cum parati essemus tuas petitiones admittere. j. d'ac. card. olim. ap. sede. pposuit q cum ad eius uocationem contempsisses accedere in psonam tuam excoicationis sniam pmulgauit. 7 j. Cumque R. canonicus sci iacobi firmit asseueraret q in legatione regis eet. 7 io non potuisses ad eius uocationem predci card. accedere. card. eam asseruit q non in legatione regis s3 in salamantina ecca te sum nuntius inuenisse. 7 j. Nos g attendentes q te no decuit contempnere optentu. ap. aduocationem uenire legati. precipimus. q. l in psona ppia l p nuntios ydoneos aplico te conspectui representes innocentiam tuam si poteris ostensuris. Idem. cant. archiepo.

Cum parati. 7 j. pmulgauit. ppt contumatiam. iur. xi. q. iij. certum. 7 s. e. sigt duobus. no in legatione regis. ar. q excusaret eu auctoritas regis. s3 in legatione regis inuentus fuiss3. ar. xviij. di. si epc. lxxij. di. salonitane. 7 in auct. q modo optreat epos. s. illud. coll. i. xxiij. q. vlt. si at nob. ar. a. q no excusat. xxiij. q. vlt. quo ausu. 7. c. reprehensibile. xxv. q. i. omne q. xj. q. iij. quicumque militum. solo. si mandatu regis pueniat mandatum cuius3 plati post dmn ppm te regi o ptempnando est. si ab ipo teneat regalia. xxiij. q. vlt. s. ecce q si pp uocat eum t postea exemplo petri de iudicii oibus t regalibus secuatur ppm. vn t iste si fuisset debuit uenire ad cardinale exemplo petri qui uicem pp gerebat. tui nuncii. ar. q simplici nuntio credendo est t in altius piudicium. ff. de reb3 eor3 qui sub tutela l cura l. mag. s. illd. ar. a. s. de of. del. prudentiam q d ibi p certu nuntiu litteratorie destinatu. 7 uni testi in altius piudicium credi n d3. s. de testi. ueniens. 7. c. l3. solo nuntio pro pplico iurato fidel3 exequi ofcm suu. bn creditur circa citationes al no crederet. ar. s. de pscrip. illd. 7 ar. pdce leg. obtentu appllonis. 7 sic duplici defensione defendebatur iste. q auctoritate regis. 7 p. ap. q nemo pibetur plib3 defensionibus uti. ff. de. excep. nemo. 7 s. de pscript. audms. pterea si appellato tenuit 7 cardinal sciuit illu appllasse sntia cardinal n tenuit. s. e. si duob3. q ergo pp no admittit talem appllonem. q no gstabat q applasset uel q iusta fuisset appllo h allegaret. 7 potius debuit credi cardinali 7 nuntio suo q illi qui istum allegauit. 7 pterea debuit ire 7 allegare puilegium suum. ff. de iudiciis si quis ex aliena. 7 s. e. si duob3 maxime si in sua legatione inueniebat. ff. de. iur. o. iud. l. vlt. ostensuris. s3 q2 pp mandat q ueniat ad curiam cum cardinal recipiat ce eu ut uir p id q dic in pn. parati eram petitiones illius admitte s3 p exceptionem repelli tm debuit si puiret. s. de ce. corp. c. ij. cardinalis si simplr excipiebat i mo denuntiabat dno pp contumaciam suam 7 excoicationem suam ut inde puniret 7 repelleretur a petitoribus suis tamq excoicatus quare pp ipm no audiuit pp excoicationem l ppt contumatiam 7 contemptum. sed. ap. uocat ipm ad ap. se. j. de accusat. ueniens. insi. B.

Ad hec. 7 j. p de hijs qui iurauerunt p stare q ecce stabunt iudicio. 7 postea appellant. id tua sollicitudo puideat. ut eos seruare qd iurarent l. j. xl. dies. post. ap. interpositam iter arripere ad ipm psequendam appellas. Idem carn. epo.

Ad hoc. 7 j. postea appellat. s3 q2 n appllaunt precise stare iudicio ecce s q iurauerunt io no ppellunt q grauabatur al n admitteret hodie. ap. j. e. ut debitus. 7 io no uidet deserere iuramentu cu ex iusta ca dimittat illd. ff. qui sat. dare cogunt. l. vlt. j. xl. no arctatur ad h s3 diq scdm q uisu fuerit iudici. ut. s. e. cum sit. ro. iter arripere h pfigitur dies ad iter arripiend. ti. s. e. psonas. ubi de h psequendam. i. c. px. h soluitur ibi.

Questioni quam facis utrum. ap. ipi

lit deferend9 qui sic motus est pstito iuram
to absolui meretur. et anq̃uam ei mande
tur aliquid. l mandato recepto cã sbterfu
gij applauerit. R q. ap. cũ iuramento ei
debeat derogare non est in aliquo deferend9.
s3 statim erit in eandem reducendus snĩa.
que donec mandatum susceptit. et suscep
tum pposse fuerit psecutus d3 firmiter ob
seruari. Idem winton. epo.

Questioni t. j. deferend9. s. e. p. c. ubi inc. de cã
appellauit tnc cã subterfugij ut lrã dicit. et lrãs sol
uit. ãuil sic intllige diuisitatem istarũ decretalium.
ibi iurauit stare iudito. qr ppt contumaciã fuat ex
coicatus et l3 applãret ex cã pbabili iudicio stare
intllr qr facit q ius sibi pmittit. j. e. ut debite. ar.
ff. iudicatum solui. l. cum aps. §. in hac stipulato
ne. et ff. rem ra. hri. l. iij. §. falsus. tnc erat excoicat9
p aliquo delicto. in quo iacebat forte qr detineb9
uxorem alterius. et sic h iurauit stare mãdatis ecce.
s3 statim añ mandatũ l mandato fco q illã ulti
us dimitteret in ctinenti applauit tali applsoni n
e aliquatenus deferend9 qr pjudicat iuram̃to suo. et
h satis pot colligi ex ipã litera q dicit applsoni q
iuramento eius debeat derogare qr sine iuram̃to
tali applsoni non e deferend9 p quã in sua iniq
tate remaneat. j. e. p. t. s. e. cõsuluit. t. c. cũ sit ro.
insi. reducendus. sic j. de snĩa excoĩs sacro usus fi
nem. s. de of. or. ad reprimĩdam in fi. s3 nequid i
tm recipiet iuramentum ab eo standi mandato ec
clesie cũ iam semel degerauit. lau. dix. qd sic e.
ar. op. s. de maio. t. ob. cum in eccijs. ar. ã. xxij.
q. v. puuli. t. vi. q. i. q̃cũqz. t. s. de psumpt. litẽras.
s3 ibi admittit ad iuramentum ut possit testificari
p aliquo in ob pbrium ipõrz qui piuri sr. sic. s. de
test. testim. ff. ar. c. ij. q. vij. nõ pot. s3 illud intllr.
anq̃uam peniteat. et dicerent q aliam cautõnem
d3 ab isto recipe pter iuratoriam fideiussoriã cau
tõnem ul pignoraticiã. ff. mandati. l. si mãdati.
§. ult. et ff. de fidei. cõm. l. iij. §. additi. ar. illius dec.
psript. lrãs. s3 illd locutr cum suspectus e de fuga. vñ eccã
recipit fideiussoriã cautõnem ad dãpnum illius.
et alia. h idem sentiebat. ar. s. de iurat. c. i. t. s. de p
sumpt. scribã dico cum alia. q tm isti iurabt in a
fusione ipõrz. et qr forma e tal. q cũ iuram̃to absol
uitr. j. de snĩa excõis. ex tenore. t. c. cũ deciderent in fi.
t. c. sic eo. q pposse. al. nõ cpelle. xiiij. q. vi. si res.
t. xxij. q. viij. pessimã. j. de usuris. cũ tuy. qr ipossi
bile pceptum nõ obligat. ff. que snĩe. sii. ap. re.
l. paulus. simile. s. de pac. c. ult.

Preterea de hijs qui ad ap. se applant
et postea grauia cmittentes se dum
puniuntur appellatione tuentur duxi. R.n9.
q eos non d3 ap. in sua iniquitate tueri
quo minus eoz excessus censura canonica
puniantur. Idem graden. patriarche. et sci
uital. pbro card.

Preterea t. j. grauia. maxime. qm si sr articlo
aliquo applo fcã est ad ea q postea emergunt.

nõ extendit qr in alijs remanz sub iurisdcõne sui iu
dicis sui. j. e. pposuit. t. s. e. cũ teneamur. g nisi fo
tius applo illos n defendit i enormibz. ut. j. e. ppo
suit. iniquitate tua. sic. s. e. ad mam. t. c. cũ sit in
fine. et puenit consuluit.

Constitutis in psentia nrã. a tlr sca feli
cis et pbro. R. p controusia q de electo
ne torcell ecce est suborta. t. j. logz. c. q. si ar
chid. post. ap. et denuntiatõm excois ad noiã
tõnem sepedci c. pcessit. et primicius cũ cano
nicis et plebanis cum assensu cli epatus l
maioris et sanioris ptis pnominatũ j. in e
pm et pastorem elegerunt non obstante ap.
pfati archid. s3 ipse ap. p sie non detulit e
lcõnem de predcõ j. fcam. ap. auct. cfirmetis.
Idem ebor. archiepo.

Constitutus t. j. excois. id e cor si suspensus. nã
suspensi et excoicati nec elige nec eligi possunt. s.
de csuetudine cum dilcs. t. s. de elc. cum int. R. t. ix.
q. i. nos in irritem. ar. c. j. de clico. ex. iiij. si celebrare
s3 ibi soluit. noiatõnem. si fuit simplex noiatõ.
nllm ius fuit acquisitũ noiato. s. de elc. q sic. t.
ij. q. vi. §. noiatõnes. vñ nulltũ potuit i pedimentũ
pstare secutũ elcõni. maioris. s. de elc. qr pp t. c
eccã nrã. ubi de h. non obstante ap. qr frustra legs
iplorat auxilium qui cmittit in legẽ. j. e. an sit.
j. de usuris qr frustra. ff. de mi. auxiliũ. insi. s. de
elc. bone. t. c. de rebz cred. generalr. §. i. ar. c. s. de
elc. c sicnum. j. de immunit. ec. c. vlt. t. c. audiuis.
dicas q hic por nominato sii fuit elcõ sii noiã
tio nulla fuit tribz de causis. qr post applsõm int
positam post denuntiatõm excois cũ excoicati de e
lectõ ipõ iure nulla sit. et a longe minori pte fca a quia
na uõ q a tota eccã. vñ mito pualuit. t. ap. obi
cere ille nõ potuit cum ille applsoni nõ detulit.
ut. s. de elc. bone. t. j. e. an sit.

Preposuit nob. q. clericus tuus qd se
pe ctingit q cum aliquis cr aliq cã
appellat in alijs causis in quibz non e ap
pellatum rndere recusz. s quo cful. t. t. R.
q licet p illa applsone nõ minus teneatur
in alijs sr quibz applatum e non rnde in
dex tm a quo appellatur qr illi odo suspectus
est eum non d3 sr alijs ad rnd. compllre n
p crimine a deo graui et maifesto quo ipso
actu mito sit dampnand9. Idem caut. ar
chiepo.

Proposuit t. j. in alijs. t. j. p3 q applo nõ exi n minus tenet
mit applantem iurisdcõne iudicis nisi in eo ni
sr quo applatur. sic. s. e. cũ teneam. t. c. ad h. nõ
d3 h nouum d3 ncitatem inportat. sic. xi. q. iij. de
tent. vñ si applans uult eũ recusare pot qr illi
suspectus e ut hic dic. t. s. e. ad h. anoctũ si nol
let eũ recusare tenet rndere corã illo qr suus iu
dex e. s3 quid si applant a delegato et pendẽte ap
pellatõne tm̃ datur iudex c. tnc in alia cã nu
quid potõ ipm̃ recusare ppt illam applsonem.
tñ q sic. ar. istius. c. dicas q h recusatõ pendente

prior appellatione e impendenti nam si p̄nunciet ap-
pellationem tenuisse apparet q eum grauauit. et sic ad-
mittit recusatio in secunda causa. ar. j. e. postremo si uero p̄-
nunciat male appellatum apparet q illum non gra-
uauit. ergo remittit ad primum iudicem. j. e. cum in eccl'ia.
et c. ut debitus. et sic non potest eum recusare in alia in-
ui secto. l'res hic q in notoriis non est locus recusatio-
ni sicut nec appellationi. s. e. cum sit. et c. peruenit. et c. consulu-
it. ar. extra. ij. q. vj. q suspectis s illo de manifestis non de
notoriis h decimam secto q e notorium.

Qua fronte nos consulere ualeas non uide-
mus cum dicatur ordinem iuris peruer-
tere. tam. n. non ineccl'ia sic est canonicum et ho-
nestum. non est in palatio non in camera tira-
ni in camera regis q debitum iuris et pontifi-
calis officij dignitatem episcoporum electiones deb-
confirmare. et j. Sane si quis p contumacia
uel alia causa qualibet interdicti uel excommunicatione te-
netur astrictus et offert se ad iusticiam de
hiis p quibus sententiam ipsam excepit. iudex e-
um ne in excommunicatione decedat absoluere
potest. et si pars aduersa ne absoluatur obsta-
culum appellationis interponat. ab ipso tamen ante
absolutionem sufficientem cautione recep-
ta q uel in. s. to. pon. ad cuius audiam ap-
pellatur si maluit aduersarius. uel coram iu-
dice cui causam del egauerit iuris perat ecitati.
De illis est qui conqueruntur se irrationabiliter ex-
communicati uel interdictos suppositos illud idem dicimus est si
hij qui sententiam p tulerunt sententiam. ad se ap. du-
xerint appellandum. Idem in concilio lat.

Qua fronte. et j. peruertere. nam iure possis
ei dici peccasti quiesce. ar. ij. q. vij. uel alia q̄lz
causa. q si aliquis est excommunicatus p manifesta offensa non
absoluitur ante satisfactionem. j. de v. sig. ex parte.
c. tua. in fi. et c. ex aut. versus. idem testatur. ca-
nonicum. q hij spiritualia in eccl'ia siue in capell'
ad hoc deputatis si detent. xxiij. di. in nomine. et ij.
q. ij. preceptum. et xxiij. q. vlt. quemor. et s. de ele-
ctione tua. c. q sit. et j. de censi. et c. i. et c. cum eccl'ia.
ar. q debitum iuris. confirmatio. n. talem cognitionem
desiderat. xxiij. di. i. xl viij. di. de petro. et ideo de pla-
no expediri non potest. ij. q. iij. c. spatium. c. a iu-
dice. et ij. q. iij. c. notandum. s. p tribunali. et v. ita
de plano. et ff. de of. p consul. nec quicquam. c. de
sententiis et interlocutionibus iud. cum sententiam. ff. de re-
iur. omnia quecumque et talia si non debent nisi p-
missa diligenti examinatione tam persone q de
modo electionis. s. de elc. nichil est. et h si non debet
sine consilio et consensu c. sui uel maioris partis. j. de
hiis q fiunt a pla. sine consensu ca. nouit. et c. q-
to. uel alia qualibet causa. q si aliquis est excommunicatus p ma-
nifesta offensa non absoluitur ante satisfactionem.
j. de v. sig. ex parte. p contumacia. j. de uerborum sig.
ex parte. b. decedat. q propter peccatum ipso cicius mo-
ri presumitur. xi. q. iij. episcopi si sacerdotalis. ar. xij.
q. i. c. ij. et tollit deus maiores de medio. ne peccatum
eorum augeatur. xxiij. q. iiij. ca. inmitare. s. mag.

[illegible]
[illegible]

autem et sanum uiri. sic tollit bonos ne malitia mutet
intellectum eorum. de penitentia. di. iiij. si ex bono. et ideo propter
periculum mortis admittitur hic ap. nec inimicis q di-
latationem non capiunt. ff. de ap. rescriptum. dist. uel non.
l. vlt. et ij. q. vj. c. sunt quorum. et si quis autem. c. de
sepulturis. uero. l. ult. ff. de feriis. l. i. c. ij. et l. solet. p-
terea nichil decipit aduersario si absoluatur. et ei p̄ter
quo casu non est ei maliciae indulgendum. ff. de rei
uen. in fundo. et ff. de aq. plu. ar. in summa. c. item ua-
rus sic propter periculum mortis citius absoluatur. j. de sen-
tentia excommunicationis sacro. et c. imp. cautione g non iuratoria
a q nomine cautionis simplex p̄missio intelligitur.
j. de v. sig. sanctissimo iuratoria cautio p̄stat
in absolutione cum illa sit forma h. ec. generaliter statuta.
j. de sententia excommunicationis. ex tenore cum desideres. s. eo q in mo.
et in casu isto cum excommunicatur quis q non patet in-
ti non debet absolui nisi p̄stita sufficienti cautione quod
iuri parebit sicut cum restituitur possessio. s. de re-
stitutione. c. i. infi. s in aliis excommunicationibus sufficit
cautio iuratoria a uel uidetur si iniuria aduersario
conqueritur. coram superiori excommunicatore cum p̄ sipli
tam querelam de excommunicatione cognoscere pot. p-
bat de of. ord. ad reprimendam. et j. de sententia exc. sac.
illud idem. q absoluatur. s. non obstante ap. illi.
cum ipsum excommunicauit. ar. q. j. e. sollicitudinem. co-
ntiro ibi.

Reprehensibilis et j. presenti decreto statu-
imus ut nec prelati nisi canonica con-
monitione p̄missa suspensionis uel excommunicationis
sententiam p̄ferant in subiectos nisi forte talis
sit culpa que ipso suo genere suspensionis uel
excommunicationis penam inducat. nec subiecti contra disci-
plinam eccl'iasticam in uocem ap. erumpant.
Si uero quisquam p sui necessitate crediderit
appellandum competens ei ad p̄sequendam ap.
terminus p̄figatur. infra quem si forte ne-
glexerit p̄sequi. tunc episcopus libere sua auctoritate
utatur. Si autem in quocumque negotio aliquis ap-
pellauerit. et eo cum appellatus fuerit ueniente.
et qui appellat uenire neglexerit si quid p-
prium habuit competentem illi recompensatio-
nem faciat expensarum. ut hoc saltem timore p-
territus in grauamen alterius non facile quis ap-
pellet. precipue uero hoc in religiosis uolu-
mus obseruari. ne religiosi cum p aliquo
excessu fuerint corrigendi. contra regularem p̄
lati sui et capituli disciplinam appellare p̄su-
mant. sed humiliter ac deuote suscipiant q p
salute sua sibi eiusdem iniungitur. Idem.

Reprehensibilis. et j. canonica commo-
nitione. s. illa. n. canonica dicitur. xvi. q. vij. omnes deci-
me. et xvij. q. iiij. de p̄bro de canonica admonitio-
ne. t'es. s. de iudiciis nouit. et ij. q. i. si peccauerit.
et si quis ea omissa aliquem excommunicauit p unum
mensem ingressum eccl'ie sibi nouit interdictum. j. de
sententia. ex. sacro. et in odium p̄latorum qui excommunica-
uerint non p̄missa admonitione contra illos enim ma-
nauit illa constitutio. sacro q. c. cum medicinalis.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

q̄ iponit ipō iure penam illā. plati. b. pferant.
tenet tñ lʒ c̄c̄ h faciant. xi. q. iii. sniā pastoris ñ
in duobʒ casibʒ. j. de sniā. ex. ptuas. ubi tēx duos
casus. tertium tēs in. c. statuimus. ⁊ q̄rtum tēs. xx
iiii. q. i. audiuimus. ⁊ sic sunt q̄tuor casus. i q̄
bʒ non tenʒ sniā pastoris. ipō iure q̄rte. i. ipō fcō. s.
e. pposuit. infi. ut. xvii. q. iiii. si quis sua dente. lr
xxi. di. si quis sacerdotum. si quis a mō. i. q. i. rep
iuntur. ⁊. j. de sniā excōis si concubine. ⁊. c. nup. tē.
n. possunt puniri sine amonitōne. ⁊ sine pena
illius cstitutōis sacro puniri. b. nec correcti. qz
correcti cstitutōnem istam nō seruauerint imo i
differenter applauerunt nō expectata aliqua āmo
nitōne. ⁊ nulla cā pmissa alia cstitutō edita ē
contra ipōs q̄ ill' imponit silētium. j. e. cum spā
li. ⁊ sic pʒ q' subditi c̄c̄ ecclāsticam disciplinā non
applant. si grauarētur ⁊ iniuste p tenore illiꝰ
cstitutōis cum spāli. cōpetens. s. cōm tenorē illiꝰ
dec̄. ħ. e. cum sit. si exposuit cam. pbabilē sue ap
pellōnis ante sniam. j. e. ut debitus post sniam
non est nccē allegare aliquam cām. tunc exp̄.
qz p inde est ac si non applauit. s. e. cum sit. ⁊. j.
e. sepe si quid ppinn. punitur applans qui nō
psequitur. ap. in expensis alti pti ex eo qꝫ ipm ad
iuditium puocauit ⁊ non uenit. ⁊ si psequitur fu
isʒ p pparatorē non ad tractandā litem sʒ ad i
petrandū litteras aduersario legitime psequite ad
totam cām sibi cōtempnat qz ñ uenit sufficien
t̄. j. e. nicholao. sʒ si non hēt ppinn ab. puniet̄ ē
arbitrii iudicis. xiii. q. vi. si res. ⁊. s. de do. ⁊. c. fi
nem. li. ff. de iudic̄. eum qꝫ temere. ⁊. s. de r̄ptis.
certum ⁊. c. ult. c̄c̄ regularem. sic. s. e. ad uram. ubi
de hoc.

Ad h' ⁊. j. cum a te sē aliqua cā fuerit
applatum. fas ē sit applantes. ap.
te cōpelle. ut ut. ap. interpositam psequāt.
ut coram te uiris pant equitati. aut si al
tutra ptium te suspectum hūit. te iniūcte
te iudicem eligant qui ppositam int̄ eōs ua
leat dirime cōnem. Idem salebirien. epō.

Ad h' ⁊. j. compelle. sub altnatōne. ut
dcm est. s. e. cōsuluit. ⁊. c. puenit. sic altnatiue
cōpllitur quis ad cōtinentiā. ut. xxvii. q. ii. mi
tor. te suspectū. ⁊ ita ordinarius pot̄ recusari de
hac suspitione tene ut dr. j. e. cum spāli.

Peruenit ad nos q̄d cum. W. ecce tue
canonic̄ ut in ea residentiam faceret
monuisses. in. ap. ppiput. ⁊. j. cum ā frust̄
torie dilationis causa uideatur dcus canoi
cus applasse. m. q̄. eum studiose moueas
ut in eadem eccā residentiam faciat ł inf̄
terimini. ap. eam psequimus is ad uos acci
piat ueniendi. Interim uō aliam honeste p
sone uices eius in eccā pparata cōmittas. et
ei de beneficiis illius assignes unū possit cō
grue sustentari. qꝫ si prefatus. W. altū is
torū adimplē neglexerit tu pbenda sua p
ues eundē ⁊ eam alii psone p̄ donec a ce

das. Idem.

Peruenit ⁊. j. residentiam. quā quilibʒ clicus
de iure coī facere dʒ. vi. q. i. si qui in celo. ⁊. xxi. di.
eleutherius. j. de clicis nō resi. qz si multi ñ iusta
de cā excusantur puta infirmitate ut si atē deh
centia plati sui. j. de clericis nō resi. relatum. frust̄
torie. ⁊ ita admittit̄ hic frustratoria. ap. que hodi
e nō recipit̄ ñ cā pbabilis exponatur in. ap. i. e. ut
debitus cum spāli. Interposita. accipiat terminū ide
dcm fuit ad lr̄ accipiend. non ad psentand se
iudici de h dcm est. s. e. psonas. ad h tn̄ precise a
pelli non pot̄. c. de ap. eos infi. sʒ sub altnatōne
ut sepius dcm est. assignes. sʒ ex quo applō ē
admittit̄ quare dicit pp̄ qz bñficia illius aliꝫ in
terim assignent̄ cum. ap. interposita ē recipitur in
ch immouan oz. ii. q. vi. c. applōne hoc iō fit qz ec
cā interim non dʒ carere suffragio clici. ⁊ iō ne ꝫ
uitium ecce pp̄ter applōm illius diminuat̄ cō
trahit̄ illi ⁊ assignatur alii qui interim officiat
ecclām uice sua. ⁊ qz frustratoria uidebatur applō.
priuet eundē. ex h pʒ qꝫ in eccā sua nō uult reside
tiam facere pot̄ a prelato suo ea puari ñ iusta cā
fuit impeditus q̄re reside non possit. j. de clericis
nō residentibʒ. inter. uu. ⁊. c. ult. de hac mat̄ia dcm
ē. s. ut lite nō. c. qm̄ frequent̄. Extra comm' non
[illegible]

Consuluit nos. t. f. utrum sit a appellatō
nibʒ deferendū a rege francorꝫ p iu
deis interpositis ut mancipia detineant xpi
ana. ⁊. j. non cōuenit ut p h' applōnibʒ a
cōseruatōne decreti debeas abstinere. Idem ia
nuen. archiepō. [illegible]

Consuluit ⁊. j. hm̄ applōnibʒ. hm̄. ap. nō est defe
rendum c̄c̄ canonicas sanctiones. l. iiii. di. in accipi
a de quo decreto fit hic mentō. ⁊. j. de iudeis multo
tiū. ⁊. c. iudi. ⁊. c. cū sit nimis. ⁊ sic pʒ qꝫ applō q̄ fit
c̄c̄ leges ut canones ñ est aliquatenus admittenda.

Ad h' sic assertis ⁊. j. Rō qꝫ iudex
si ei constiterit a applantem a nequā
pter essent citate. ut delegatō cāe puenisʒ
ad ipm. qui. ap. interponat obstaculū. mi
tium ad se. ap. destinasse. sic dʒ. ap. deferre.
sʒ si post citatōm fuerit destinatus satis pot̄
exequi q̄d mandatur. Idem.

Ad h' sicut ⁊. j. ul' delegatō. i. cognitō. delegatō
nis sic. ad sede. ap. destinasse. hodie nō admittit̄
tal' applō. qz si traxeret litteras sr̄ eodem negotō.
nō pdessent si sīdum eent iudici psentate. j. e. ut
debitus. simile tēs. s. e. meminimus p de h.

De priore ⁊. j. ceterum si pfatus canoi
cus priorem pp̄ter suas enormitates
manifestas q̄ ipm notabilem reddunt. ad.
se. ap. applauit. ⁊ ipē talem. ap. deferre con
tempsit. cum cum litteris tuis ueritatem cōti
nentibʒ de tanto excessu certificatum. ad. se.
ap. uenire cōpellas. Idem.

De priore ⁊. j. deferre cōtempsit. ex h pʒ qꝫ si plat̄
modū excedit in correctione qꝫ bñ admittit̄ ap
pellō a tali correctōne. s. de. of. ord. irrefr. a correc

[illegible marginal notes at the foot of the left column:]
q̄ pos[illegible] appell[illegible] [illegible] quo appell[illegible]
[illegible]
[illegible] ad appell[illegible]
[illegible] de fructibus [illegible]
ubi plura consilia [illegible]

[illegible marginal notes at the foot of the right column:]
Ad h' sic [illegible] ad sede. ap. destinat [illegible] appellar[illegible]
[illegible]
De priore [illegible] ap. [illegible]
[illegible]

tione nō appellatur. s. e. ad m̄am. ⁊. s. e. reprehensi
bil. 1. 𝔣e. ⁊. ͻ. e. cum spūali infi. excessu. ⁊ sic pꝫ q̄ q̄
nō defert legitime appellatōni dꝫ puniri ut si
clericus fuit deponi dꝫ. ij. q. vi. decreto. si laycus. xx.
pondo auri mulctari. C. de ap. q̄m iudices. ala.

Quia nos ⁊. ͻ. vt abbates quidā alii
publica infamia publice respsi. aū
conuicti ⁊ demū in aūi caplō amoniti p la
tioni cedere noluerunt. appellandi non habeant
facultatem. Idem.

Quia ut supple statuimꝰ. publica infamia de
qua purgare se nequiunt. ii. q. v. pbr̄ si. ͻ. de sym
o. de hauit. cunctis. de plano ⁊ ordine iudiciario
p oīa non seruato. ͻ. de acc. olim. qr regulares hi
de facili possunt a sua administratōibꝫ amoueri.
⁊ ex leuibꝫ causis. ͻ. de acc. qualiter ⁊ q̄n infi. ⁊. ͻ. de
symonia ptuas infi. in uoī caplō. q̄ facere de
bent abbates ⁊ priores de triennio in triennium. ͻ. de
statu regularium in singul. ⁊ si sponte cedere nolu
erint tūc p̄sidentes caplō denuntient epō diocē. q̄
ipsū remoueat. ͻ. de statu regularium in singulis.
⁊. e. secūdū. ͻ. i. ⁊ in tali casu non hꝫ locū h̄ app.
cū hi correctiōnem maxime cū publice sit infa
mati ut p talem applōnem remaneant in īfam
ia. si. s. e. asuluit. sic ⁊ a pena legis appllari nō
pot. ff. de ͻ. sig. l. aū. pst.

Ad aures nr̄as. ⁊. ͻ. appellanti ad p̄secu
tiōnem appellationis t̄minus a gnu
us p̄figatur. ͻ q̄m si ap. non fuit p̄secu
tus ex tunc ꝙpllatur stare iudicio delegati.
Idem abulen̄. epō.

Ad aures ⁊. ͻ. appellat t̄minus. hiam sepi dic
tum est. s. e. p̄tonas. ⁊. e. sequenti. ⁊. ͻ. e. sepe. ⁊. c.
oblate. qr̄ p inde est. ac si non eēt appllatum.

Ad audientiam nr̄am nouis p̄ueisse.
q̄ cū zamoren̄. epē. G. pbrm eccē sci ia
cobi zamoren̄. multipl̄r molestaret tand̄
idem pbr̄. se ⁊ eccām nr̄e p̄tectōi subiecit. ⁊.
ͻ. licꝫ aūt p̄dictus pbr̄ ex simplicitate for
te uerbum. ap. non expresserit. qr̄ tm̄ postq̄
se ⁊ sua nr̄e subiecerit p̄tectioni. nō debuit
sīi cāe cognitione aliqua sñia adu̇ep̄uari. ꝙ.
q̄. si ita tibi constitit sñiam quam p̄fatus
epē in eundem pbr̄m tulit decernimus non
tenere. Idem archiepō terracon̄.

Ad audiam ⁊. ͻ. eccē sci iacobi. q̄ est ꝙp̄a a per
cellane ecclesie. ex simplicitate. v̄ū ei p̄tend̄ fu
it. lxxxvi. di. tanta. ⁊. ff. de uir. o. iud. siquis id.
ͻ. doli. ⁊. ff. siquis in ius uocatus nō ierit. l. ij.
ͻ. i. C. de testam̄. l. ult. ⁊. s. de re. pb. sr̄ litt̄s. nr̄e
p̄tectōi. ar. cō. i. de priuil. ex pte. ibi nō c̄tinit
aliquis h̄ nr̄e litteras p̄tectōnis dn̄i pp̄. a iur̄
dcōne sui iudicis ibi loquit̄ de gñali p̄tectōne.
hic spāl. fuit p̄tectō q̄ obtinuit uicem appello
nis ⁊ p̄terea ibi constat illos subeē suis plati.
hic sacerdos iste nō erat de iurisdcōne zamoren̄.
epi. imo dicebat se sub eē eccē sci iacobi ꝙpos
tell. ⁊ erat in possōne libertatis ⁊ allegabat sē

[illegible]

h̄ priuilegiū ꝙpostellane eccē q̄ sñia zamoren̄. nō
tenuit. v̄ū sīi cause cognitōne ius sibi dcē nō de
buit in pbr̄m illum. ipō. n. fcō applāuit. ͻ. e. di
lci. ⁊. ar. ⁊. c. ut tm̄. eē cognitōne. delegate a pp.
qr̄ ipē non possꝫ cognoscere de hoc an iusta fuisꝫ
hic p̄tectō ut nō ul̄ an haberet iurisdcōm in ipm̄ qr̄
nemo s̄ ius dcē pot. C. ne quis in sua cā. l. una.
decernimus sīi tenere. ⁊ sic nulla fuit sñia tanq̄
a nō suo iudice fcā post tm̄ p̄tectōm. ac si uerbū
ap. exp̄ssisset. sic. ͻ. de sñia excōis p̄tuas.

Accepta ꝙqōne canonicoꝝ pampilon̄.
⁊. ͻ. si dꝫ ad eos eā remitti nisi p̄tes ꝙ
senserint. a quibꝫ dinoscitur appllatum.
Lr̄ cius uī. v̄ altero l̄neolnen̄. epō.

Accepta ⁊. ͻ. ad eos. ut. ij. q. vi. ͻ. ult. ⁊. c. si epē
accusatus ⁊. C. de ap. eos qui. ⁊. ͻ. de sñia excōis p
tuas. cū. s. de excep. c. olim. ni p̄tes. i. ps appellans
cū nō obstante ꝙtradictōne alterius ptis pot ap
pellatis redire ad p̄orem iudicem. ͻ. e. inp̄osita. ͻ.
ij. tm̄ appllans ꝙdem pnabꝫ a duersario in exp̄nsis
alti pti. si c̄tradicente aduersario reuertitur ad eund̄
iudicē ut ibi dꝫ.

Postremo. G. t. litteris p̄sentibꝫ īitima
uimus q̄ si cā alicui fuerit delegata q̄
consanguineus sit illius. qui litteras impe
trauit aut in eodem nego aduocati offo
functus ul̄ alia iusta causa suspectus. hi
delegatus non inmerito pot recusari. q̄
uis. ap. re. fuit ei negm̄ delegatum. Id uoꝛ

Postremo. ⁊. ͻ. aduocati offō. q ui. n. uicen̄. epō.
fuit aduocatus in causa postea iudex eē nō dꝫ
aut assessor ne effectōnis sue aduocatōis medi
incorrupti iudicis nō possit nom̄ p̄ferre. C. de. of.
assessoꝝ. nemo. infi. ⁊ si hꝫ silem cām remoue
t̄. s. de iudic. cām. ꝙsanguineus. sꝫ usqꝫ ad q̄ grad̄
intelligemus istam ꝙsanguinitatem. uīr q̄ usꝫ ad.
vij. qr̄ usqꝫ ad illum gradū succedet un alis defi
nientibꝫ. xxxv. q. v. ad sedem in p̄ma colūpna. v̄ū
cū remaneat affcō pot recusari usꝫ ad illum grad̄.
in quo possꝫ ei succedē. ar. cō. qr̄ hodie ꝙsanguinitas
ultra. iiij. gdum nō extenditur. ͻ. de ꝙsanguinitate
⁊. affi. nō dꝫ. ar. illius ꝙstitutōis nō dꝫ posset dici
q̄ ultra. iiij. gradum nō possꝫ recusari ut suspect̄
sꝫ certe tenerem̄ reputo q̄ in sñoribꝫ ad h̄ repellant
qr̄ sp affcō ⁊ dilcō p̄ma remanꝫ ⁊ succederet ei
ut dcā est modica. n. cā repellit iudicē puta fa
miliaritas. s. de of. del. insinuante. ⁊ piclosū est
sub iudice litigare suspecto. ⁊. iij. q. v. qr̄ suspecti.
⁊. C. de iudic. apertissimi quod si iudex equalis esset
ꝙsanguineus utriusqꝫ tūc par affcōnis cā suspicō
nem remouꝫ. ff. de re iu. iurispr. nō solum. ͻ. de uno.
ͻ remouetur iudex si eēt dns̄ petrantis. s. de o. f. de
l. cam̄. ͻ plures cas̄ notant. ͻ de h̄ plures cas̄ in
uenies. s. ut lite nō ꝙ. accedens. id si ab ipō appl
latur in alia cā. s. e. ad h̄. ⁊. c. ꝓposuit ex eo q̄ inc
dꝫ. ⁊. s. de of. del. cām q̄. ⁊ in decreta p̄dicā acce
dens plene inuenies de h̄.

Ad h̄ q̄m sub interdcō aliquī ꝙstituti

[illegible]

appellant. et dein illud servare. Item pone quid in hoc casu servandum sit consule volumus. Moveri igitur et sicut post ap. excommunicari nequeunt. sic interdici non possunt cum ante ap. eos contingat suppositos declinare.

Clemens iii.

Ad hec quesitum est. i. sic interdictum non est excommunicatio et interdictum equiparantur in hoc ut sententia excom. post ap. non tenet. j. de sen. excom. preterea ita et interdictum est immissum post appellationem obsequentem non suspendit ut h. pz et ex. j. e. pastoralis. si sub conditione ponatur interdictum sine sententia feratur de medio tempore post appellationem. j. e. preterea et j. e. dilecti. Sed quid si aliqua ecclesia interdicta est et episcopus relaxat ad tempus interdictum ut in ea celebretur. Sed aliquis tunc appellat si quid in appellatione quia non licet relaxare interdictum ad tempus ut in ea celebretur interdicto tamen existente ecclesia non celebratur. j. de privil. cum et plantare. Sed preterea ut privilegia et exceptis et preiudicari. j. de sen. excom. si sed. e. cum voluntate. i. sed non. i. nonnum est interdictum licet eius execucio suspendatur. ar. ex de peculio. si si manere. ex de peculio peculium. Sed si certe ita appellatio non suspendit interdictum et sic episcopus potest suspendere suum interdictum nec potest appellare medio tempore et hoc dicunt la. et hu. et [illegible] j. e. dilecti. Sed quod aliqui dixerunt licet Guil. naso. quod episcopus nunquam potest suspendere suum interdictum quin tollat illud ex toto si tunc appelletur et iusta sit appellatio defertur per ap. et illud quod inducunt predicti doctores ad hoc probandum non probat hoc decretalis cum et plantare non probat quod illud sit auctoritate specialis domini pape si aliqui ad consecrationem tales non possunt ut possit facere quod celebretur in ecclesia interdicta de iure tamen servatur opinio predictorum doctorum. Et quod possit hoc probatur. j. e. dilecti. Sed quod de hoc de ap. sed dum suspendi interdictum dic ut notatur in predicto. Sed quod dixi et quod si ecclesia interdicatur tale interdictum potest suspendi. sed si homo interdicatur tale interdictum potest suspendi. quin tollatur in totum. quod non potest esse in ecclesia et extra eodem tempore. non credo quod episcopus possit dare alicui privilegium celebrandi in ecclesia interdicta quod illud pertinet ad papam et est ar. per eis. s. de of. ord. irrefragabili. et est hoc quod expressum in textu et glo. j. e. dilecti declinare. j. e. pastoralis.

Cum in ecclesia romana et j. accepimus quod quidam clerici de generali ordinatione indicti tui quod velle observare se iactant lingonensis episcopi iudicis ordinarii in causa notabili cognitionem evitant. unde mandamus quod si quando contingerit aliquem de clericis a prefato episcopo ad dimandiam appellare non ante ap. admittas quam tibi constiterit eam vel a gravamine vel iniusta condempnatione porrectam. Alioquin ipsum quod predicti episcopi audiant tentas ap. et eius iudicio permittatis. Idem.

Cum in ecclesia et j. iudicium tuum quod observare quod de iure facere non possunt nisi per appellationem

[illegible]

et in certis aliis casibus quod notatur. s. de of. ord. pastoralis. loquitur pro archiepiscopo contra ea et a gravamine expresso in appellatione in quo casu non tenet appellatio ante sententiam. j. e. ut debitus. et e. cum causam iuxta et e. cum causam iuxta. et e. dilecti. iniusta condempnatione. in casu isto cum appellatur a diffinitiva sententia non est necesse causam exprimere nisi quod dicat appello ab iniusta sententia. et est similiter de cognoscere vel alii cognitione per arbitrium suum. Alioquin. i. si ap. non sit legittima remittitur ad illum a quo appellavit ut procedat in causa ab quo appellavit a gravamine vel quod extra sententiam quam ipse affirmavit et sic est hic optimum ar. quod iudex appellatoris qui affirmat sententiam quam alius tulit non debet ipsum mandare executioni sed primo de iure non tractatur. s. de of. del. pastoralis. Sed preterea remittas. al. causa ad eum a quo appellatum est remittatur non dz non de consensu appellantis. s. e. accepta et j. e. imposita. et j. eius iudicio. ita quod omne ius salvum sit eo quod fuit appellatum ut si ille fuit minor nunc autem sit maior iure minoris utetur. Ex de minoribus in tantum. i. sed. permittatur. nam archiepiscopi non mittunt iudicio suo subditos suffraganeorum suorum nisi in certis casibus. s. de of. or. c. pastoralis. et duo sunt auctoritate

Directe nobis tue littere declaraverunt quod cum in tua presentia causa est dam inimicum tractaretur in qua pars una consanguinitatis vinculum opponebat et [illegible] a d. se ap. appellans nec ap. suam prefixo [illegible] postmodum ea terminante ap. quam fecerat tu in ea cognitione procedens de parentela testimonia recepisti. Sed quia iterum pars illa appellavit postulas utrum ad calcium sine procedere valeas edoceri. Ex quo quod licet iuxta decretum lat. concil. post termino prosequende appellationis statuto appellans suam ap. non fuerit prosecutus auctoritate tua littere posset uti tamen quia iterum appellavit cum sit iusta ei liceat in eadem causa appellare secundo a iudicio ne tua se fecit exemptam presertim cum hoc ad separationem inimicum quod est res favorabilis intuitu iuris procedat. Cel. iii.

Directe et j. terminante. et j. s. de of. del. gravamen ipso. i. sed terminavit testes producendo. si. j. de iure quod fuerunt a maiori parte. c. ex ore. j. de privil. si de terra accedentibus. lat. q. s. e. reprehensibilis et j. e. sepe. sic. de temporibus ap. l. y. se. Sed ut in eadem causa appellare secundo. sic ii. q. vi. si quis in criminali. Et e. ne liceat in una eademque causa. i. una et quod dicit appellare secundo intellige a diffinitiva a qua secundo appellare primum est et non ultra. j. e. sua et ut dicunt infra precedentes et hoc idem locum habet ante sententiam si gravatur quis pluries sed uno articulo secundo posset appellare sed illo et uno ante sententiam quis posset appellare pluries quam secundo vel tertio vel quarto quotiens sed diversis articulis gravatur quia sed unoquoque articulo licitum est appellare si gravetur. res favorabilis. j. q. nisi accusare prohibetur.

Preterea requisiti fuimus si quis iudex

[illegible]

[illegible]

ita ptulerit sniam. n. sententia infra .xx.
dies satisfeceris te excoicatum l' suspensum
aut interdictum ee cognoscas. ille inuentus fere
snia medio tempore appellans ad diem statu-
tum minime satisfecerit utrum ille snia ta-
li liget aut interpositione appellonis tueatur e-
xistit. vr a nobis q hi sententiam ap. ob-
staculum debeat impedire. Idem.

Preterea .x. .j. satisfeceris. quid sit satisface res. ff. q
satisdare cogitur. l. i. z ff. de pigno. actio si rem alie-
nam. § omnes lau. impedire. z ita suspendat sni-
a. q si dum tenz si. n. tenebit n exstante conditone.
j. de snia excois. a nob. ex quo aut teneret no sus
penderetur. cuius arg. p. ap. j. e. pastoral. in fi. ar. ad.
q3 ucz conditio extiterit p in retur ac si ab initio fe
contrahit. ff. qui potiores i pigno. l. potior. z ita snia
excois conditone pot ferri z statim currunt tpra ap
pllonis. vn statim appllandum est an diem conditio-
nis ut tunc pz sic z alie snie sub conditone possunt
ferri. s3 ibi l. .j. x. dies est appllando. post x. dies n au-
ditur appllans l3 ad tunc no exstet condito. ij. q. vi. bi
duum z ill'. no. q si pendente condicone efficiatur
de alieno foro is in quem lata e tn snia pnta q
tn stulit do malum alio nichominus ligatus erit ex-
stente conditone si an conditonem appllauerit. ar. C. de
testamenti. nat. manumis. statu libero s. ar. op. ad hoc
s. de foro. cpe. c. plt. l.

Secundo requiris cum plib3 articlis in
una cmissone ponis in uno tm co
tingit. ap. pcipue uetari. utr ap. teneat si
sunt s' alijs appellatum. In quo .t. R. q cu
s' bm greg. uetita intentoi desinuit z h' s
tm intentio ut de omnib3 articlis qui i a
missone ponunt iustitia sua aseruat ef
fem in omnib3. ap. intelli' interdicta. nich. n.
interest utrum in inueatur. p. an. secdo. me-
dio. an in fine. cum sic utrius q3 iuris argu-
menta nos docent ea q in principio sut ad
medium z ad finem. illa uero que in me-
dio ponitur ad finem atq3 pncipium sepe
referri contingat. Tertio postulas edoceri z
j. a sul. t. R. q cum aliquis iudicem se ppo
nit hre suspectum. suspitonis cam coram
eodem allegare tenetur. s3 p tes ut in aliqs
non ualde remotos ueniant p eunde iudice
debent cogi coram quib3 si ca suspitois j tm
a petitem pbata non fuit. tunc demu auct.
sua iudex utatur. et si coram ipis ca suspi
tionis pbata fuerit cae cognitioni se sedere
tenebitur. recusatus. ipa namq3 ro dcat q
inimici z suspecti iudices ee non debent. Id.

Secdo requiris z .j. uetita intentoi.
xxij. q. v. humane. z. j. de sponz. sig. intelligitur.
in omnib3 applso. j. e. inquisitoni. Absolue h a.
q dicat hic locum h3 cu est unu negotiu pnci
pale s3 plures articlos cotinz pendentes ex negotio
principali. exemplu pone. s. de sepulis cu dilecta.
z. s. de of. del. uenerabil. illud aut q d j. e. i dec.

greg. loq. cum plura sunt negotia oio diuisa i
una cmissone cotenta exemplu pone de h. ij. q.
v. i pmisstunc l3 sit pbita in uno no tn est pro
bita in alio. n h dicatur in dec. greg. ar. ad hoc
ff. de minorib3 z. § i. z. C. de repudijs. l. uita. sed
hodie ipo iure remota est applso. j. e. ut debitus
utrius q3 iuris canonica z ciuil. xxxi. q. vij. ap
pellans. ff. de pactis. Iteq3. § ult. ff. de C. ob. turpia.
§ i. C. famil. tris. quot. C. de pro petens. ff. si c
tum petatur. lecta est. ff. de l. i. si seruus plurium
in fine. Suspitonis cam coram eo d' allegare.
no q h dec loquit de iudice del. s3 j. e. cum spali
lo. in ordinario. vn no q qui iudice recusare i
tendit cam iuste recusatonis d3 allegare coram
ipo ut hic dic talem iudex q si ect pbata debaret
legitima reputari. j. e. cum spali. sic in. ap. j. e.
ut debitus z recusato danda est in scriptis. s. de
pbat. qm z an litem. c. d3 ppom cu sit dilatoria.
iij. q. iij. offerat. z. s. de re iud. int monasterium z.
C. de iudic. aptissime. ul' saltem. j. termini statu
ti a iudice ad dilatorias ppendas. s. de excep. pa
storalis. n ex noua ca superueniente post litem. c. ppom
n pot. s. de of. del. isinuante. s leges pot ppom n
q3 ad. xx. dies. ut in sc'a auten. offeratur. z. C. de
litis z itr. iudic. aut. z a sequntur ca uero suspito
nis coram arbitris a ptib3 elcis est pbanda. s. de of.
del. suspitonis. z. j. e. cum spali. z. s. de foro. cpe.
l3 ca uo recusatonis no pbata delegatus in ca p
cedat ea uo pbata se sedere d3 iudex ne amplius
se intromittat cu appareat ipm non hre int
dorm post pmintatonem arbitror in ordinario sec
est q pot amittere cam illam psone no suspec
te ul illam remittere ad suorem. j. e. cu spali. z i
de h. in aliquos. l. arbitru ul arbitros an tales
ut arbitri dicantur dem est. s. de of. del. suspito
nis. debebunt cogi. ar. co. ff. de iud. si quis ex alien.
s3 ibi dubitatur an iudex sit hic arbitro cum co
stet de iurisdictone s3 ptenditur recusato. l aut. ter
minum. cpe. sic in ista no iudex s3 arbitri
statuere debent. s. de of. del. suspitonis. hodie uo
d3 iudex assignare tm ut in decretali inno. iij.
legittima in hoc eod. t. v. se sedere. credit lex q l3
iudex del. recusetur pot cam alij delegare. C. de
iudic. cum spali ibi non pbatur ca suspitonis.
s3 allegata suspitone delegatur ca alij z q no
grauatur in aliqua psone pmittit a lege ut de
legatus deleger alij s3 hic nece h3 pbare cam s
pmois. z io q h grauatur releuatur ut pbata
suspitone amplius no cmittat. z nos ald' sen
mus secdm canones. suspa z ini. sic. iij. q. v. q
suspa. z. C. de iud. aptissime.

An sit deferendu. ap. illi qui aduersari
de expoliatione post ap. legitime i
terpositam sibi fca paratus est i ti cotinenti
cuincere nos dupis ptuos nuntios asilen
dos. R. q c in eo puniendo sit in quo deli
quit qui. ap. deferre neglexit. se ubis. red
didit. ap. indignu. Innoc. iij. illustri re

[illegible] pro respectu connexitatis [illegible] articuli [illegible] in uno ap. [illegible] in alijs [illegible] suspectus est [illegible] iudex a quo appellatur [illegible] z [illegible] probari

[illegible] appellari [illegible] si [illegible] deferri [illegible] secundum [illegible] appellari non [illegible] alijs deferendum [illegible]

gl. francorum.

An sic. et. j. in continenti. sed qualiter intelligis istud in continenti an usque ad triduum. C. de errore aduocati. l. i. uel an sub interuallo. s. de testi. cogendis. preterea. et. s. de elec. cum pro. et. s. de uerbo. significatione. tras. et. s. de testibus uenientes an quam cito p. ff. de statu liberum si pecu. tium. §. ult. et. ff. ad turpill. l. ij. §. afecti. solo hoc post commitit arbitrio iudicis. ut dixi. ala. ego dico quod hic supplendo est maxime quia idem esset si agnito tempore h. preteret quia frustra implorat auxilium legis cum co mittit in legem. s. e. constitutis. et. s. de elec. tone. me. et. ff. de minio. auxilium insti. et hic expresse dicitur non tempore sponte se obligaret ut hoc preteret in continenti quia posset uiri suo terminare. si. s. de rest. spol. c. i. indignum. nunquid ille qui non detulit appellationi in una causa et repelli debet in alia a beneficio appellationis. sic arguitur quod sic. s. de excep. cum ecclesiastice. et. s. de elec. to. insi. et. j. de usuris. cum frustra. ff. quod cuiusque uniuers. l. iij. §. hoc pe na. secundo non debet in alia causa ab illo uel ab alio repelli. et sufficit quod semel punitus est. a. r. s. de elec. cum in cunctis. §. clerici. et. c. cum in cunctis. et hic tres quod quis puniatur in eo in quo deliquid. sic. j. de iure. patro. pa storal. et. s. de temporibus ord. litteras.

Nouit ille qui nichil ignorat. et. j. p. int. dicitur sententiam cassatio. non edidit sed potius publicauit. nec fuit dictator ipsius sed uerus executor. unde cum sit ius ab executoribus appel lari non possit. nisi forsitan modum excederent exe cutionis. post. et in litteris directis ad ipsum. ap. obstaculum iuramenti inhibere. appellationi ab eo interposite non fuerat deferendum. De suspi tionis aut obiectu. sed eum eo merito suspec tum non fuisse credamus non tamen et si fuisset propter ap. interpositam ab eo desistere debuisset. ad quod non proprio motu sed uero potius precepto pro cessit. Idem.

Nouit ille. et. j. non edidit. sed dicitur propter tulit sententiam illam. publicauit. sic et actum non fuit hic dic tator noui erroris. sed ueteris imitator. xxiiij. q. i. achacius. et. xij. di. preceptis. et. j. de feud. c. ij. si. j. de priuil. quia inuentoris qui. n. rem producit in lucem. potius rem declarat quam aliquid noui faciat. ff. de acquir. re. do. a. uo quidem. §. cum quis. s. in si. ff. de testamentis heredes. §. i. ff. si seruitus uen. fructu. §. distant al. sed et si qui. sumus. tam canonici quam ciuile. s. de re iud. ad consultationem. et. ij. q. vi. §. sunt quorum.

§. quorum ap. non rec. ab executore. (margin)

§. ab executore. ab executoribus hoc intelligendum est. de mero executore qui nullam habet cognitionem sed tantum executionem. s. de of. del. pastoral. §. quia uero non de hoc. et. s. t. proxime. de cetero. tales fuit iste. modum excedit. sic. s. t. proxime. quod ad consultationem. §. de hoc. non debuisset. ex hoc uidetur quod sicut non potest appellari a mero execu tore ita non potest recusari. sed si non esset merus executor tunc posset appellari ab ipso et recusari. j. o. sed uero poci dicitur littera ista quod si quis appellat a suspecto quod prop terea non debeat dimittere quin procedat. quia primo re cusatio est proponenda et si iudex illam non admit tat si sit iusta tunc est appellandum. quia tunc ipsum gra uat. suspitio. n. proponenda est secundum formam illius decre tal. s. e. t. so. requisitis. j. e. cum speciali.

Sepe contingit cum ad nostram audientiam ap pellatur propter defectum partis alterius. in pre sentia nostra per se uel per sufficientem responsalem ydoneum. ap. interpositam pro sequentis. uel forsitan ex malitia seu falsis. man datum procuratorum occultantis lites que de faci li poterant terminari remaneant indecise. cum frequenter iuris quod moueant causis. ap. nos pro bationes necesse non existunt. et interdum etiam factum quod de leui posset partibus presentibus comprobari. unde sed in lat. concil. fuit constitutum. ut si in causa quam negotio aliquis appellauerit. et eo cum appel latus fuerat ueniente qui appellauit uenire neglexerit. competentem illi recompensationem faci at expensarum. ut hoc saltem timore deterritus in grauamen alterius non facile quis appellet. quia tamen propter hoc questiones nichilominus prorogantur. presenti decreto statuimus. ut si hui. ap. uel a iudice recepta. uel a parte fuit approbata. post terminum. ap. prosequendi. edictum peremptorium iure optinuit ita uidelicet. ut ex tunc in absentem perinde pro cedatur. ac si peremptorie uocatus ad iudicium extitisset. quod si forsitan interposita prouocatio in aliquo se recepta uel approbata non fuerit cum constituit legitime prouocatum. nichilominus eam uigo rem uolumus optinere. Saluis constitutionibus de prouocantibus. post sententiam. promulgatis. quibus. ap. suam prosequi non curantibus post terminum. ap. prosequende. sententiam rata manet sententia que fuerat. ap. suspensa. Cum quis autem citationem peremptoriam. posset ab absente proponi. aduersus ap. non ualeat allegari. Si quis autem terminum. ap. pro uenientis tacita ueritate litteras impetrauerit. et care at impetratis et penam contumacie non euadat. hoc autem in litibus. cum iurisdictionis exercendis uo lumus obseruari. Idem timoniceri et car moneri. epis.

Sepe contingit. et. j. seu. tal. sic uidetur quod negligentia siue dolus procuratoris noceat domino quod hoc contra est ut lite non. c. c. i. iuris quod. de hoc poteris inuenire plura exempla. s. u trum laicus uel aliquis in minoribus ord. eligi possit ad dignitatem uel minor xxv. an. uel alias possit inuenire i pla beneficia de iure communi de hoc nulla probatio. ap. propter necessaria cum ipse ius habeat in scrinio pectoris sui. c. de test. omnium. factum quod. quod factum presentibus partibus quando de le ui posset probari puta per confessionem partium uel per instrumenta que haberent uel testes presentes. In lat. c. s. e. reprehensi bil. qui appellauerit. istud. no. quod cum appellat si ap pellatio sua recipiatur a iudice uel ab aduersario approbetur tenetur illam prosequi sufficientem contra ad totum alias si terminum mittat ad impetrandum tantum uel similem mittat pro alia prosequente condempnabitur in ex pensis alterius partis. j. e. nicholao. et. c. imposita. §. i. al. si non approbetur appellatio a iudice aut ab aduersario suf ficit mittere procuratorem ad impetrandum sed alia pars sit pre sens ut in dec. imposita. §. i. sec. n. est de appellatio. quia ei non imponit prosecutioni necessitas non uenire uelit et sol

negocium (margin)

Nouit ... executoris non recusetur ... et eo appel ... nisi modum in procedendo excedat ... a iudice suspecto ... non recedit ... executore non modum excedit

Sepe contingit. appellatio recipitur a iudice uel approbatur a parte ... ad prosequendum ... peremptorie ... procurat ...

vel cum adversario ut .ij. q. vi. appellatore. et post negli-
gere causam si vult cum sit ipso possit causam appellationis
tractari si contumax fuit. C. de tempore. ap. l. ult. § i.
et plus citato. j. e. pastoralis. et no. quod qui appellat a gra-
vamine causam inscriptis assignare tenetur et petat
apostolos in quibus videt causam exprimere appellationis. et
cum appellatio non sit admissa vel si forsitan appella-
torum sit delatum postea statuat terminum appellanti. et si
appellatus noluerit pres. debent per se vel per procurato-
res instructos ad causam tractandam accedere. quod si ap-
pellans non fecerit reputabitur non appellans. et ad pri-
mum iudicem remittetur et in expensis parti alteri con-
dempnabitur. et si appellatus hoc contempserit. et ipse in
expensis condempnabitur ut in decretali Innoc. iiij. Cordi no-
bis est. Optineat. ipsa appellatio sibi terminum statutum
a iudice ad ipsam prosequendam erit loco perempto-
rij ut eo elapso procedat iudex in causa si non fuerit.
ap. prosecutus. ac si peremptorie. ut si lis non est con.
excommunicetur tamquam absens qui appellavit vel mittatur
in pos. causa rei servande. si est lis con. post feratur diffini-
tiva sententia. si liquet de causa vel si non liquet. absolvatur
reus possessor. s. de do. et con. per totum. et s. ut lite non con. quoniam.
§ in aliis. si actor est absens qui appellavit proce-
datur quo ad ipsum ad testium receptionem et ad diffini-
tivam sententiam. ut s. de do. et con. quoniam. C. quomodo et quando iu-
dex. aut. qui semel. plenius notatur in decretali. per totum. Et
in alio habet appellatio similitudinem cum citatione perem-
toria. ut sicut peremptorie citatus qui non venit non
auditur appellans. xxiiij. q. iij. de illicita. sic nec
appellans qui non prosequitur appellationem. s. e. personas. et c.
cum sit romana. in hoc tamen differunt quod peremptorie
citato iudex potest facere gratiam. s. de of. dele. consuluit.
Sed si quis non prosequitur appellationem statim tenet sententia.
ut s. e. cum sit. nec amplius auditur appellans.
ut ibi dicitur et hic usu. Salvis et c. et hoc intellige cum
notum est hoc iudici quod appellans non est prosecutus
appellationem in termino constituto. quia ipse non apparet in
presentia iudicis in ipso termino alias non posset procedere
contra absentem. Salvis constitutionibus. hoc recipit id quod
dixi. s. ut tunc in absentem plenius procedatur et c. sed
hic post sententiam statim rata manet sententia. et procedit
iudex ad executionem tamen hoc tunc ante sententiam alius
est modus procedendi ut dictum est in novella ista. ut si
lis non est et c. Rata maneat. sic s. e. cum sit romana. et
ij. q. vi. appellatore. cum non prosequitur appellationem
fingitur non appellasse. C. de tempore. ap. l. ult. § ult.
Unde et reus notatur infamis. ff. de hiis qui no.
infa. furti. sed numquid est idem in sententia excommunicationis ut si
aliquis fuit excommunicatus post appellationem et eam non prosequitur
ut tunc rata maneat sententia excommunicationis. et fingatur
non appellasse. videtur quod sic quod reus notatur infamis
a quo condempnatur de furto. nec prosequitur appellationem.
ut in l. predicta furti. sed hoc non est idem in sententia excommunicationis.
quia aut appellatio tenuit aut non. si tenuit excommunicatio
postea ipso iure nulla fuit. j. de sententia ex. per tuas. et
ita sive prosequitur appellationem sive non: non efficitur
postea a[…]. ff. de reg. iur. quod ab initio. et xvi.
q. iij. § post ultimam. col. Si appellatio non tenu-
it quia excommunicatio lata non tenuit postea. et aliud est in
sententia excommunicationis quam aliis. quia effectus aliarum sen-
tentiarum suspenditur si appelletur. ff. ad turpill. l. i. in
fi. sed effectus excommunicationis non suspenditur per ap. j. e. pastoralis.
ex hoc sequitur absurditas quod aliquis reus esset excommunicatus.
sequeretur enim quod aliquis canonice electus esset et tamen cassa-
ri deberet eius electio. secundum medio tempore. Jo. Sed pone aliquem
episcopum depositum. statim post sententiam appellat. appel-
latione pendente excommunicat subditum suum. numquid ta-
lis excommunicatio tenet. viii. dixi quod si episcopus non appellavit vel
si appellavit et si fuit prosecutus appellationem excommunicatio
non tenuit. arg. legis predicte. ff. de hiis qui no. infa.
furti. quia fingitur non appellasse. C. de temporibus. ap. l.
ult. § ult. si fuit prosecutus sed confirmetur sententia sua
non tenuit excommunicatio. t. dixi. et melius quod ex quo ap-
pellavit remansit in officio suo quia qui appellat non
dicitur dampnatus. ff. de penis. l. ij. § ult. integri est status
eius ut interim fungatur honoribus. ff. ap. int. no. con.
ff. nichil innovari. l. una. § integri. et id sive prosequatur
sive non prosequatur appellationem excommunicatio tenuit
et hoc secundum predictam rationem. quam Jo. assignavit. si
vero non appellavit. acquievit sententie et sic per sententiam
amisit omnem iurisdictionem. Unde si tulit postea sententiam
nulla fuit. Ab absente procuratori. hoc vult dicere tamen ista
sicut absens peremptorie vocatus qui non potuit ve-
nire. ita de causa detentus audiatur allegans impedimentum
suum. ita quod verificat quod causam eum fuisse est. s. t. pr. cum
bartholo. et ff. de iudic. Si prior. et iij. q. v. quisquis.
sic appellans si non potuit appellationem suam prosequi. in
termino constituto auditur volens probare impedimen-
tum. s. e. cum sit ro. et c. ex ratione. et C. de temporibus. ap. l.
ult. § illud. Pervenientis. hoc intellige de termino statuto
a iudice vel ab appellante. secus est de termino statu-
to a lege quia non potest quis pervenire ij. q. vi. appellatore
dum tamen appellatus minus non procurat appellationem
in commissione impetranda supplantet. j. e. obla-
te. Tacita veritate. quia tacuit impetrando quod terminus
statutus fuisset a iudice vel a se ipso. Careat impetratis
iste cum prefigitur tempus ab homine non potest ante terminum
illum impetrare. Sed numquid tempus illud currit in anno appel-
lationis. non videtur quia tunc non est in mora quod si vellet
procedere non posset ut hic dicitur et ei qui agere non potest
non currit tempus ut dicit lex. C. de annali excep. l. i. §
ult. Contumacie. quia punitur in expensis. s. e. reprehen-
sibilis. et iudex cui sit commissio illum condempnabit ad
expensas. j. e. ut debitus honor. In litibus. et non con-
tinuatur iuris ordo ut in notoriis. s. de iur. iur. ad
nostram et in causa inquisitionis. s. ut lite non con. quoniam et que
crimina patenter corriguntur. s. e. reprehensibilis. et c.
cum sit romana. infra.

Constitutus in presentia nostra archidiaconus claromontensis no-
bis exposuit quod claromontensi decanatu va-
cante quidam canonici vota sua in episcopum tran-
stulerunt et episcopus cum quibusdam aliis expresse
consentientibus in eundem archidiaconum ei contulit de-
canatum. xi. canonicis post appellantibus ne quis
assumeretur preter assensum omnium in decanum. et
electioni eius. xxv. cum per se cum episcopo medio q[…]

Constitutus. casus. Quidam appellantes in causa electionis [illegible] ap-
[illegible] negligentes non prosequi iudex ex officio debet
[illegible] inquirere

centirent. Cumque sancti marcelli presbiter card. tunc ap. se le. per partes illas transitum fa-
cit non ut appellationi interposite derogaret. sed
ut instructam ad nos transmitteret causam. sancti
illidii ⁊ sancti andree abbatibus examinationem de-
legauit eiusdem ⁊ mandauit eisdem ut parte
contradicentem electioni decani citarent ad ipsam a
dictionis sue causam in eius presentia ostensuram.
⁊ j. Intellecto quod per assertionem card. quod sub ea
forma fuerat appellatum. ne sine assensu omni-
um procederetur in electione decani ⁊ quod appellan-
tes ap. infra annum non fuerant prosecuti. non
erat quod biennium esset eis indulgendum.
cum sicut bis infra tempus legitimum simpli-
cem nuntium ad se ap. destinarant sic po-
tuissent saltem semel in anno procurato-
rem ydoneum destinasse. ne tamen perem-
torias exceptiones ex eorum parte propositas uide-
amur sub silentio preterire. cas. et. Si uo-
bis constiterit archid. secundo epi. ex quo ninum
sponte renuntiasse uel predictum epm. processe
sisse ad electionem ipsius pretermissis predictis
suis quibus ne procederet in illa translatione uo-
luntatem exigebantur archid. proponit esse
actum ei super decanatu silentium imponatis.
Alioquin nominationem siue electionem tali fac-
tam de alio ⁊ quicquid fuit secutum ex ipsa
denuntietis irritum ⁊ inane. Idem can-
cell. meten.

Conquestus est ... quod cum decanatus locus de nouitia illi-
us de testibus ueniens transtulerit ⁊ quidam alii re-
tinuerint penes se potestatem eligendi. sed actus in ipsa
translatione quia expectati sunt alii ad electionem non procede-
ret ut i. de his. omnium. l. preter assensum requisitum quod
os sunt uocandi. s. de elec. quod sic. ⁊ c. quia propter ⁊ c. bo-
ne ii. Si uelles intelligere assensum omnium. c. tantum
in electione non ualeret appellatio. cum non est necesse
quod omnes consentiant. quia sufficit assensus maioris
⁊ sanioris partis. c. in electionibus. ex quo uocati sunt
omnes ut die illa constituto quia propter ⁊ multa alia sa
eius c. titulo. ⁊ j. de his que fiunt a ma. p. c. c. i. s.
uata forma illius. c. quia propter derogaret. quia nec pos-
set si uellet ex quo appellatum est ad superiorem uel
delatum. s. de off. leg. l. ⁊ s. de postu. bone. dele-
gauit. Sed quare potuit iste legatus delegare cau-
sam aliis cum iam esset delata ad ipsum papam a-
id. s. de off. leg. studiensi. ⁊ c. licet. Jo. dixit. quod spu-
le est in causa ubi appellatur ab elect. quod alie reco-
gnoscere possit. v. dixit ⁊ melius quod hic facere non
pot. non de assensu primum. cum crederet hic intue-
nisse ad hoc ut causam magis instructam remitteret
ad ipsum per uiam predictam ⁊ c. de relationibus. l. i. et.
ii. ⁊ i. e. inimicasti. indulgendo. quia nichil gerit non
de ni ex iusta causa. s. e. cum sit. potuisset. sic. s. de
elec. bone ⁊ s. de do. ⁊ c. cum dilecti. exceptiones
duas uidelicet quas statim subiungit quas iu-
dex ex officio suo debito tempore appellationis admi-
tit ⁊ de eis mandat inquiri. ne per subreptionem
pmoueat. ar. s. de electione. cum dilecti. sic s. de tem-
pore. ap. l. ii. infra. in his electionibus precipue ualet
officium iudicis. s. de elec. cum nobis olim. ⁊ c. nichil est.
renuntiasse quod ei licuit. xvii. q. i. cum periculosum. ⁊ c.
de pactis. si quis in conscribendo. xvi amplius
non est audiendus. ar. j. de institutionibus cum uenisset.
processisse excedendo fines commissi ⁊ ita nichil egit.
s. de elec. cum dilecti. ⁊ j. de confirmatione examina-
ta ⁊ ff. de arbitris pedi. pretermissis predictis. xi. cano-
nicis sine quibus procedere non debebat per ut expressum
fuit in transitione uoluntatum. ut dicit hic ita. fac-
tam de alio ab illis xi. pendente electione decani
de qua ⁊ si dubitaret an teneret non est alia faci-
enda. ar. C. quando tu. uel cura. post. l. i. § et si
notorium. s. e. constitutis ⁊ j. de iure patro. c. illud.
viii.

Const. cas. frustratoria appellatio non impedit confir-
mationem electi.

Constitutis in presentia n. decano sancti saluato-
ris ⁊ cantore meten. ⁊ j. Meten. epc
intimauit quod sancti saluatoris prepositura ua-
cante die electionis prefixo per patrem ⁊ f. ⁊ s. s.
in uirtute obedientie ac sub anime periculo
canonicos adiurauit ut secundum deum ⁊ iuxta
conscientiam suam unum eligerent de duobus in
quos partes uidebantur oculos suos extendis-
se. quem esse ⁊ magis utilem ⁊ ydoneum re-
putarent. Decanus autem cum duobus dyacon-
ibus ⁊ subd. tribus dominum cantorem in prepositum
nominauit. Cantor uero ipse cum presbiterali offi-
cio fungitur ⁊ custos cum scolastico ⁊ ma-
gistro h. sacerdotibus leuitis duobus ⁊ subd. v. te.
concorditer elegerunt cuius electionem tanquam
a maiori ⁊ saniori parte c. factam. cum de per-
sone sue honestate constaret predictus epc con-
firmauit ⁊ cum tibi uellet donum et inuestitu-
ram porrigere ut est moris. decanus ad se ap.
appellauit a te in potentiam allegans dum ta-
xat. proponendo te in partibus illis esse penitus
impotentem in quibus prepositure possessiones exi-
stunt. addens quod alia tibi obiceret in presentia
nostra que tunc in presentia iudicis suspecti
noluit explicare. Nos igitur quia constitit eiusdem
sibi illam ap. causam. que fuit expressa rationabilem
non fuisse. aliam autem tunc non expressit.
⁊ si dixit idem decanus quod alia uellet obicere
coram nobis decreuimus tue confirmationis ef-
fectum non debere per ea que sunt proposita impedi-
ri. Si quid non contra te ui minoris electionis ⁊ con- exceptio ad impedien.
firmationis effectum sed in modum denuntia-
tionis. uel accusationis duxerit proponendum. postea
pacificam ipsius prepositure possessionem fueris
assecutus. proponendi licentiam non negamus.

Idem wigorn. epo.

Constitutis ⁊ j. meten. ex una parte abiura-
uit. tal. adiuratio loco iuramenti tenetur. xxii. q. v.
Si quis pbr. j. de purga. ca. magis utilem. ad hoc q.
dem de iure tenetur. ille n. qui est doctior ⁊ sanc-
tior est eligendus. viii. q. i. l. sed quamuis comprior ceteri
gerere dicantur. xxv. di. nunc autem ⁊ i. q. i. nullus.

et .lxi. di. in sacerdotibus. Licet tamen sit eligendus sufficit si est ydoneus quia quiescens scientia tollatur in prelato. s. de elec. cum nobis olim. et sufficit quod non sit malus. xvi. q. vii. monasterium. j. de presumpt. dud. maiori et sanior. quia ad duas partes. unde merito debuit preualere quod semper optinet in electionibus. s. de electioni bus quia propter et in aliis ecclesie negociis ecce si a paucioribus aliquid rationabile ostenderetur. j. de hiis que fiunt a maiori parte ca. c. i. impotentiam. impotentia proueniens ex senectute uel nimia corporis debilitate bene repellit a promotione. lxxxv. di. ardui. Sed hic non obiciatur talis impotentia ut patet ex littera. Set numquid est attenda etiam potentia in electionibus siue diuiciarum siue nobilitatis sicut attenditur etiam dignitatis. ar. quod sicut i. q. iii. in testibus. xxx. di. et hii scripsimus. lxxvii. di. nobilissimus. xli. di. non cogantur. xxiii. q. i. quid culpatur. In autentica de defensoribus. q. § et tollatur. iii. et j. de preben. de multa. ff. de custo. rec. l. i. et ff. familiaris. si quis et ff. de fide instru. l. ult. et c. qui bonis cedere. post. l. ult. Sed certe uidetur ut paupertas preferatur. xii. q. ii. gloria episcopi. et c. socientes. xx. q. i. illa infi. ff. de uaca. et extra. or. cog. l. i. § est quidam uel sacerrima. So. Si omnes alie circumstantie pares essent tunc in tantum potest attendi ad diuitias seu potentiam ut per ea tolleretur ecclesia per nimia predia. Et patet hic quod non attenditur ad dignitatem cum minus est longe maior ex altera parte. s. de electione dud. jo. rationabilem. et ex hoc patet quod episcopus non tenebatur deferre appellationi predicte quia licet alius sit potentior non fuit inde causa appellandi dum tamen alius sit ydoneus et sic potentia hic uel nobilitas non preferetur. Sed ideo deuilite quia diceret se uelle aliam proponere coram papa. Quam aliam uellet. ex hac littera satis colligitur quod aliam exceptionem siue aliam causam possum proponere coram iudice appellationis quam expressserim coram illo a quo appellaui. ar. ff. de ap. solo cum iam et noua instrumenta et allegationes possum inducere in causa ap. c. de tempori bus ap. per hanc. Sed contra j. e. dilecto. et c. ut debitus quia non admittitur appellatio nisi sit rationabilis causa expressa ut ibi dicitur. Ergo si illam non expressit postea non potest aliam exprimere propter quam non appellauit. in casu presenti dico quod coram iudice appellationis possum opponere quamcumque causam rationabilem uolo. siue illam expressserim in appellatione siue non. s. ut lite non contestata accedens. i. et s. de fide instrumentorum cum iohannes. et de hiis. s. de exceptionibus denique et multo fortius si protestatus sum me uelle tunc aliam proponere ut hic et si deceamus aliam proposuimus. bene fuisset auditus. Sed nullam proposuit quia non tenebat quid obiceret. uel mutauit consilium suum et superior tenebatur illam admittere quia et si nichil opponeretur ipse ex officio suo teneretur inquirere de ipsa electione. et minus sola. s. de el. cum nobis olim et c. nichil est et c. cuncta bilem. immo si aduersarius negligens esset superior debet inquirere de excep. peremptoriis. s. e. c. pe. ne per subreptionem aliquis adipiscatur honores. s. de ele. cum dilecti. et s. e. cum olim. quid iuris sit in aliis casibus ab isto dicetur j. e. dilecto. in hac summa

quantum ad casum presentem erat et alii ut jo. et da. colligebant ex hac littera quod in casu isto non potest opponi alia exceptio quam fuisset expressa cum succumbit in una nec licet uariare ne ecclesia diu uacet uel hii non fuit admissus quia presumit calumpniose aliam proponere. ar. q. x. placuit. quod purus dominum retineas. in modum exceptionis. Sic j. de concess. pre. post electionem infi. Sed cum isti detur actio ad impugnandum electionem. multo fortius exceptio debet dari ad impediendum. s. de iure iurando quod admittitur qui turpius eicitur et cui datur actio multo fortius exceptio. ff. de sificiebus. l. i. § ius autem et ff. de reg. iur. minimus. § cui damus. preterea qualiter potest iste electus pendente lite recipere dignitatem. arg. contra id. lxxxi. di. tantis. j. de accusat. dudum dig. et s. de testi. c. ulti. et ff. de re mili. qui status eo dig. quod hii id statuunt quia presumit quod calumpniose et differendi causa obiciat. ar. s. de ele. cum dilecti. et s. de rest. spol. literas immo uidetur quod cum in modum exceptionis obiciatur crimen electo. electus publice sit infamatus de illo crimine quia differenda sit exceptio. j. de accusat. accedens. ar. c. de edicto diui adri. tol. l. ii. et c. de filiis. l. ii. et sic uidetur quod iste sub conditione recipiat dignitatem. si innocens repertus fuerit. ff. de tu. et cu. datis ei qui. Item patet hic quod licet aliquis sit exclusus a iure excipiendi non tamen a iure denunciandi uel accusandi. sic s. de iureiur. quam admittitur infi. s. j. de conces. pre. post elc. infi. Sed quia iste est post confirmationem non potest obicere crimen in modum exceptionis. ut j. de accusat. licet heli. § eo. tamen presumptionis honoratur dimicari in agendi. quia de facili repellitur quis a denunciando ut si fuerit inimicus uel criminosus qui desinare non potest cum se non correxerit. uel si non premonuit. si sibi ditum est a gerere criminaliter propter penam talionis. Sed excipere potest quilibet criminosus et excommunicatus. s. de except. dilecti. infi. jo. alia tamen ratio est quare ultimus non possit obicere crimen in modum exceptionis per confirmationem quod iste nunc et possessionem corporalem quam mandat papa dare nunc consequitur iste plenum ius a quo repelli non potest nisi per denunciationem uel accusationem. unde exceptio locum non habet quia per exceptionem repellitur quis ab optinendo. ut dicitur illa decre. supra hii. et licet ibi sit confirmatus et habeat possessionem. nondum tamen habet plenum ius. unde adhuc habet locum exceptio. Sed hic non est ita. in decre. accedens erat ille iam institutus per papam et nondum deerat ei nisi sola executio quam papa mandat. si non publice infamatus esset. quia executio non debet differri pretextu exceptionis opposite. si opponeretur de. ffo. s. e. pe. de cetero et j. de falsariis licet eo.

Ex parte tua et j. presenti pagina. Responsio quod cum excusetur idonee qui ad presentiam delegatorum iudicum non potest secure uenire citatus. iii. Item tu. quotiens ad illos iudices uos euocari contingerit ad quorum presentiam uobis periculosum est ire. licite potestis appellare. et si in litteris commissionis appellatione fuerit remedium interclusum nisi iudices assignent uobis locum ydoneum et securum. Idem episcopo. decano et precentori herford.

Ex parte et j. periculum est ire. non quod ibi iudex di-

[gloss] ... non credat. fac. s. e. cum causam. s. de re iu. dilecto de testa. reynaldus. de cog. spi. c. fi. de nom. op. nu. c. ii. circa perdit app. sic. aliquando sufficit quod dolus conuincitur re. ipsa. ff. de uerbo. ob. si quis. Sed numquid facit mihi quod iudex asserenti sibi locum non esse tutum non debet credere nisi hoc ille probet. Iste si hoc est quod ualeat app. postea coram iudice a quo appellatur ... sic si ulla culpa abdicta ab ipso ... quod est absurdum ... ut sic a contra ... testes ... falsum uel simulia ... non admissa ... non credat ... Immo possit locum habere. quando est periculum quod primo uel alium possimus.

em prefigere debet. uel partes sine periculo possunt accedere. et omnes similiter sine testes sine aduocati. xxxiiii. q. ii. si in de coniugiis. et iii. q. ix. hortamur. ii. q. ii. c. ult. et ff. de iudic. si locus. Immo nec altera pars que non potest honeste uenire. tenetur ire ad locum inhonestum. ff. de arbitri. si cum dies. § si arbit. Item non solum debet locus in commodus propter inimicitias. sed et si excedit duas dietas. ut. s. de rescriptis. nonnulli. Item nec extra prouinciam citatio non est facienda. iii. q. vi. nemine. nisi ex spe(cia)li iussione principis. C. de epis. et cle. aut. sed hodie. C. de ap. cum pro. In aut. ut omnes obedientes iu(dicibus). § ii. coll. v. et ubi citatur quis ad locum periculosum. non sufficit prestare ducatum. s. ut lite non contestata. accedens. so. ii. iudices. Nota. ar. iudicem posse reuocare grauamen ut appellans cogatur recedere ab appellatione legitima. i. e. cum cessante.

Significauit nobis magister hospitalis Ebor(acensis). et infra. Preterea capitulum Ebor(acense) auctoritate quarundam litterarum in quarum sigillo continebatur sigillum capituli ad citationes tantum cum aliud sigillum capituli illud noscatur habere quedam constituerunt actorem. Sed licet idem magister allegauit quod occasione litterarum illarum actor non debuerit admitti. et insuper adiunxisset quod auctoritate litterarum quarundam a nobis ad alios iudices optentarum prius conuentus non debuit per litteras posteriores in quibus nulla fiebat mentio de prioribus conueniri. Iudices tamen has exceptiones admittere noluerunt. propter quod uocem ap. emisit ad nos. Quo circa mandamus quatinus si uobis constiterit ob dictas causas uel earum aliquam ad nostram fuisse audientiam appellatum. reuocato in irritum quicquid post ap. inueneritis esse factum. partes et c. Idem magistro G. archid. et S. normanno canonicis Eboracensis.

Significauit et infra. ad citationes faciendas quando capitulum citabat aliquos sigillabat litteras illo sigillo. sed per illud sigillum non debebant constituere actorem ad causam. Immo cum sigillo noto et autentico uel cum citabant mittebant nuntium cum sigillo illo nec tamen sufficiebat sigillum ad litteram totam. constituebat auctorem. ad hunc poterat obici huic auctori quod non erat constitutus de auctoritate archiepiscopi Eboracensis. quia si capitulum conueniat aliquem uel conueniatur auctoritas prelati debet interuenire. et si prelatus sit. agat. uel conueniatur debet habere consensum capituli. s. de iudiciis. cum. et s. de prescrip. c. i. § de hoc. sed si capitulum agit contra prelatum suum uel conueniatur ab ipso. tunc dabit capitulo auctorem ad litem. auctoritate iudicis ad instar minoris qui si uult litigare contra curatorem suum dabit iudex minori auctorem. instit. de aucto. tu. § ult. et instit. de curato. § ult. cum. n. ecclesia equiparetur minori et capitulum dicatur ecclesia. i. de testib. cum nisi. ergo et capitulum equiparatur minori. Set hic agebat capitulum contra archiepiscopum et contra rectorem hospitalis qui per archiepiscopum fuerat institutus qui dicebat ordinationem hospitalis ad se spectare. capitulum uero contrarium dicebat. unde in casu isto archiepiscopus non prestaret auctorem capitulo contra

se. et sic iudicis auctoritate poterit constitui per capitulum iste auctor siue procurator ut dictum est. Prius conuentus. hoc allegatio efficax erat. s. de rescript. ex tenore. et s. de foro compe. c. pen. et i. e. ut debitus. uel ob causam aliquam. ar. quod qui plura narrat in libello suo quorum unum per se sufficeret. sufficit unum probare. i. de pre(sum)p. ten. cum iam dudum. et i. de accusat. accedens. et s. de rescript. Inter. ff. de condic. et demon. falsa. § i. et i. de priuil. ut priuilegia. ar. contra. s. de rescript. ex parte ii. de hoc. ff. de excusat. tu. cum testo. et s. de rescript. olim. et s. de probat. hoc. sed ibi se obligauit ad probandum utrumque ut ibi dictum est. et hic utraque istarum legitima fuit ad appellandum.

Significantibus. t. et R. fratribus nostris fuit a platum (?) delegatum quod cum inter ipsos ex una parte et W. ex altera super quadam terra coram iudicibus dele(gatis) questio uerteretur. ipsi cum plures terras haberent. ut terra illa super qua questio uertebatur ostenderetur eis eidem a iudicibus postularunt. quod cum ipsi facere denegarent ad nostram audientiam appellarunt. Quo circa mandamus quatinus si est ita reuocatis in statum debitum si quid post ap. inueneritis attemptatum et c. Idem abric. epo. et de luc. et de monte molli. abbatibus.

Significantibus. et infra. hoc dicitur. ponitur. s. de libelli oblatione et ibi exponitur. quod cum ipsi facere denegarunt. et ita pronunciandum est super incidenti hoc quod non erat incidens sed potius emergens. de hoc plane dicitur. s. de ordine cogni. c. i.

Ex insinuatione prioris et canonicorum sancte Barbare nobis innotuit quod cum inter ipsos ex una parte et W. cantuarium de tanigari (?) ex altera super quodam matrimonio coram iudice ordinario questio uerteretur et idem camerarius ad nostram audientiam appellauerit. ap. terminum non prefigens dictus iudex qui causam illius uidebatur fouere pro eo quod quidam clericus a mensa eius dicti camerarii in eadem causa fuerat aduocatus. hic terminum ap. prefixit. ut utraque pars ad festum purificationis esset ab. ap. prosecutione recessura licet nobis non potuit legem imponere ut cum teneamur infra dictum terminum expedire causam et per legitimas occasiones. lis que in consistorio principis tractatur inferri absque dampno more interdicta permaneat donec ipsam faciat iusto dicto. et a precedentibus diuturnum iuxta morem. Iudicium autem memoratus camerarius proueniens terminum eorum. nec ipso usque ad terminum legitimum expectato impetrauit litteras et recessit. quia uero fraus et dolus alicui patrocinari non debent. mandamus quatinus si est ita partibus conuocatis audias causam et c. Idem de roferi. et london. epis.

Ex insinuatione. et i. aduocatus. ex hoc sumebat quidam ar. quod iudex possit recusari si aduocatus alterius partis est amicus ipsius. sed non est sufficiens causa recusandi. s. de of. iud. c. i. sed si altera pars est amicus siue familiaris iudicis. tunc potest recusari. s. de of. del. Insinuante. recusari hoc facere non potuit. quia sic esset imponere legem domino pape. ut hic dicitur. et ii.

¶ Significauit. casus. dicitur appellat uel si non audit ... quod procurator ... non habeat sufficientes mandatum ... et quod ... non ... per litteras ... impetratas si non ... de ...

¶ Significantibus. casus. habet appellat ... qui non audit ... petens sibi ... in libello ...
¶ Ex insinuatione. casus. iudex a quo appellatur non ... ad ... cum ... unde ... si ... ad ... iudex ... appellatur

q. vi. antiochen. § ad h. no potuit. si. xxi. di. inferior.
et s. de electione. innotuit. ff. de minoribus. minor.
ff. de interdi. ille a quo. § tempestivum. et s. de ma
io. et obe. cum inferior. expectato. de termino constituto
do dum eis. s. e. p. sonat. quia triplex est terminus. ut in
dicit. sed de quo termino intellige quod dicit. in de anno appel
lationis non potest intelligi. quia terminus ille unus potest pre
veniri. dummodo termini adversarius non preveniat. j. e.
oblate. jo. intelligit terminum istum de termino le
gali sed de illo non potest intelligi. quia si non prosecutus
fuerit appellationem usque ad annum postea non potest prosequi
quia rata manet sententia. vel iudex procedit in principali. s.
e. cum sit romana. et sic necesse est ut intelligatur de
termino statuto a iudice ut intelligamus quod ut
que ad festum purificationis. alias prius expectare debe
bat. nec antea debebat litteras impetrare quod cum non
fecit. non valent littere ante terminum illum impetrate ut hic
dicit. et s. e. sepe. et sic terminus iste statutus fuit
ad presentandum se iudici. sed alia fuisset intentio sta
tuentis terminum ipsum. et sic quia non poterat statuere
illum terminum. valeat quod statuere potuit. quia si
non valet ut ago valeat ut valere potest. C. plus va
let quod agitur. l. i. et pro toto. et quod de tali termino intel
ligatur patet ex littera. que dicit. Infra terminum autem et quod ante ter
minum ab ipso iudice. vel non valent littere. Audien
tiam. ut si de iniis astruerit litteras cantuarienses non valebit.
ut. s. e. sepe. et iste procedet in causa secundum iuris ordinem ali
oquin remittuntur partes ad iudices cantuarienses et
puniendi in expensis. s. de rescriptis. cetero. et s. de do. et
contumacia. explicetis.

Bone memorie. O. de cantia. persona ecclesie
de farn. viam universe carnis ingresso.
abbas sancti augustini cantuariensis eiusdem ecclesie quam ad
se asserit pertinere per quosdam monachos secundo
per se ipsum possessionem ingressus a nobis voce
apostolica emisit. ne quis eum super possessione ipsius ec
clesie presumeret molestare. Cumque aliquamdi
u predictam ecclesiam pacifice possedisset quidam
layci cantuariensis dyocesis ipsum abbatem et monachos
de possessione ipsius ecclesie per violentiam eiecerunt.
et infra. parrator vero archidiaconus proposuit ex adverso
quod defuncta persona ecclesie archidiacono eiusdem datur ei
custodia. Immo archidiaconi qui fuerunt pro tempore
tam de iure communi quam generali consuetu
dine tam in illa ecclesia quam in aliis ecclesiis
eiusdem dyocesis hoc iure semper usi sunt. predicti
prestatis. o. nomine archidiaconi. ecclesiam possede
eandem ut procuratori eius in ea paratonem. et v.
sol. nomine ecclesie annis singulis exsolvebat.
et infra. premissis igitur diligenter inspectis predictos ab
batem et monachos in eum statum in quo
tempore appellationis facte extiterant. et probabilibus causis ad
nos legitime interposite fuisse noscuntur. proprieta
tis pro utilibus. Salvo iure decernimus reducen
dos. ac fructus medii temporis censuimus pre
assignandos eisdem. Idem sancti augustini et sancti gregorii
prioribus.

Bone et infra. Ingesse. ut quod male. infra. de privil. pa

storalis. quod unum est non spoliatus hic esset eis accessum. ut in
de. pastoralis. ubi non clericus pro nominibus eorum nomine pos
sedisset. s. de rest. spoliatorum. cum venissent. ut ibi de iure
co. hoc non videtur spectare ad ipsum de iure. lxiii. di. si in
plebibus. j. de instit. cum venissent. immo potius ad ar
chiepiscopum. ut ibi dicit. quia archidiaconus tunc tenebat ex dona
tione archiepiscopi. nomine archidiaconi. et ita archidiaconus in
telligebatur possidere pallium. quia cum pallium possidebis
possidere intelligeris. in dicto. de iudic. § possidere. et s. de res
tit. spol. cum venissent. et s. de prescriptione. si diligenti. ut
tam patronum. hoc ideo non fuit sufficiens. quia solo re
sionis nec dominium nec possessionem probat nec privat aliquem
sua possessione. s. de fide instr. Inter dilectos. ad finem et s.
de ... cum bertoldus. ff. de acquir. possessione. quamvis. § i.
jo. In eum statum. sed cum abbas et monachi spoliati fuis
sent per laycos illos et per archidiaconum. quomodo competit eis inte
grum. vel in quantum archidiaconum. nec enim videtur fecisse contra
appellationem monachorum. et sic est contra s. de restitutione
spoliatorum. cum ad sedem. in fine. potest dici quod monachi
restituuntur hic non ex vi interdicti sed iudicis officio. ar
ii. q. i. in primis. vel removetur tenuis qui successerit iam
defuncto. et forsitan asserit proprio quod aliis possidebat
cum appellatio fuit ab ipso interposita. vel forte hoc factum fue
rat per laycos mandante archidiacono vel ratum habu
it. ut tenetur. ff. de vi. et vi. ar. l. i. § deiecisse. et §.
si et si quis. et s. de restit. spol. cum ad sedem. la. vel quia
sciens archidiaconus recepit rem quam monachi fuerant spo
liati et ita successit in vitium. s. de rest. spol. sepe. et.
s. de iudic. quia ss. et hoc unus pro toto. non tenetur ad ipsam
rem restituendam cum fructibus medio tempore perceptis.
ut hic dicit. et non solum perceptis sed etiam percipi potuerunt
s. de rest. spol. gravis. et quia post appellationem rem recepit
ab illis laycis. vel non omnino restituuntur in pristinum sta
tum tempore appellationis facte. Verisimilibus. Sufficit igitur quod
sit probabilis causa appellationis licet non sit iusta vel necessa
ria. unde licet dicere que si esset probata legitima esset. tunc
valet appellatio. infra e. ut debitus.

Dilecti filii. i. et h. priores monachorum cantuariensis
ecclesie nimium retulerunt quod cum pro causa que
interdictos priorem et monachos et cantuariensis archie
piscopum super capella de lamech vertebatur ab ipsis
ad sedem apostolicam mitterentur. idem archiepiscopus post iter ar
reptum in eos excommunicationis sententiam promulgavit. Cum
autem plus sit ad sedem apostolicam facto provocare quam verbo
et ipsis propter dictam causam venientibus ad romanam
ecclesiam intelligatur ad sedem apostolicam provocatum. quocirca
si est ita dictos i. et h. denuntietis excommunicationis vin
culo non teneri. Idem episcopo helyensi.

Dilecti et infra. facto appellare. cum plus est factis demon
strare quam verbo dicere. ff. de edil. edic. si venditor. § ei.
qui et. ff. de legibus. unum. et s. e. ad audientiam. et infra e. ut
nemo. sic facto renuntiat quis iuri suo. infra de iniis. quod si
unt ante a. p. ca. ex ore. et s. de of. del. quoniam et factis
renuntiatur. xxii. q. v. caveat et factis asserit quis. infra de
adult. ap. pro tuas. et ipso facto asserit quis malum. clau
di. sic rector. Sed tunc quid aliud est quam tacendo erga
probuisse. et ... et factis quis probatur in arrives. xxviii.
di. presciamus. et xii. q. ii. viii. factis est ratum tenemus. ff.

tem tatam hn. l. iij. § fallitur et facit negamus dist. xi. q. iij. extimant. et ita sic non tenet excõicato pt. ap. j. de snia ex co. p tuas. sic ñ tenet excõicato pt iter arreptum ad sup̃m. sed non ē ita in archiepõ qr sup̃ uocatus ē in plenitudinē potestatis alij in ptē sollicitudis. ij. q. vi. qui se scit. et s. de usu pallij. ad honorē. jo. dix̃ aliam rõm. s. qr uttitur ad archiepiscopi p cerimoniã. sed h est sl̃m. j. e. sollicitudinē. et s. de of. ord. ad reprimendã. sed uir̃ q iter arreptũ non sufficiat p apptione ñ iusta cã allegetur tal q si e set pbata. et e. j. e. ut debitus. cum alit nõ ualeat appllatio sed post sñiam diffinitiuã nõ sufficit iter arreptum. nisi iuuetra uoce appllet qr ē ibi ops sũo. ar. j. de snia excois. a nob. q non pdest iter arreptum in pte decisa. al. nich operatur. et iscri ptis appllando. e. ij. q. vi. forma. et j. e. cordi. et ff. de ap. a snia. § ult. et alõ añ sñiam qr excõicatus post iter arreptum et ita p in itetur. ac si excõicaretur post. appll. ut hic. et pterea archiepc non potat eē iudex in cã ppria. cũ inter ipsm et caplm eboracen. eet a trouersia sr capla ista j. de no. op. nũ. c. ij. p q mod. cũ isti iuit ad curiam cũ excõicatio nulla fuit pt iter arreptum et sic ñ obstat q dr iter arreptũ nõ suffic p appllone in iudicio. qr hic ñ erat iudex archiepc ut dixi et credo idem eē si caplm habeat cãm cum epõ. ut si caplm mittat ad archiepm p cã ista et epc excõicat nuntium post iter arreptum q snia non tenet cum archiepc in h casu sit iudex epi. b.

Pastoralis officij diligentia. et j. Quesiuisti utrum qñ imponitur ap. i sep to frustratoria tm in hmõi uidatur. sed nos gl attendentes q p. ap. frustratoriã ē si non fuisset in hmõi negotium non debeat ipediri. sed q cilz puocatio intellr remoui qñ a iure nõ indulgetur expresse. sed si appellans fuerit grauamis inuuste grauamen hm p sũorem potit emendari. Ceterum qr multociens eum ad iudm p. ap. legitimã. a iudicis sui quo ad aliquem certum articulum eximitur potestate. consuluisti nos utrum si quis excõis snia innodatus añ denuntiationem ipsius. ab eo tamquam nimis onerabile pmulgata in eo casu añ sñiam. in quo ap. interponi nuisset tutauite puocare eo q p. ap. interposi tam excõicantis uir iudicis contemtasse s ipse denuntiare possit eundem. et ad ipse eccastice beneficijs clicum spoliare. sed nos itaq rñ. q cum excõicatio secum trahat et excõicatus p denuntiatiõm amplius nõ ligetur. ipsm excõicatum denuntiare pot. ut ab alijs euitetur. et illi puentus ecclastici iuto otrahuntur. cui eo quiõ denegatur. Idem epõ parisien.

Pastoralis. et j. ñ indulgetur expsse. ar. q oia intelliguntur phita que ñ ueniuntur siure acessa. s. de transl. int corpalia. q de h expsse indulgetur appllo. et si remota sit appllo. i scpto.

Sz quod si dicat̃ excõ p manifesta offensa et iudex appellat mandat q nõ denuncietur excõicatum ...

non ratam si delegat restitutiõm spoliato. s. de rest. spol. ex cõmissione. It si ñ uult admittere recusatiõm consanguinitatis. s. e. postremo. It si ñ facit exprimi tres personas in libello. s. e. significantibus. It si citat ptes ad locũ nõ tutum. s. e. ex pte. si cogit ptes litigare coram sbdelegato suspecto. s. de of. del. sr qdnum in fine. multa ex. posses assignare in quibus rõ apptio lz sit remota sp̃ pto uerumqz ius pmittat applare p antiq una. ubi admittebat appllo. lz siue ñ exprimeret. dũ modo non eet manifeste frustratoria de q intellige q dic. ubi. attendentes. q p frustratoriã ē si non fuisset et ē i. manifeste frustratoriã. ar. si lebat ɋleniciqz excusatiõm potat applare. dũ modo ñ cõstaret ipam frustratoriã. ij. q. vi. ad romanã. et pluribz alijs. sed hodie nõ cum sit remota appllo siue nõ. in sp̃ pto. non pot. applari. ñ pbabil cã fuit allegata tal q si foret et c. It siue sit expssa. in iure siue nõ cã sp̃ quam applatur dũ modo sit pbabil. tene tenz. ap. j. e. ut debitus. et ita asitutõ illa addit hinc decretali q si cã pbabil sp̃ quam. ap. nõ sit expssa. vz. ap. si hanc decretalem nõ ualebat quid opetur remotõ applloni hodie dicetur. j. e. ut debitus. emdari. nõ. n. debũ applari ob eē q ñ fuit sue applloni delatũ cã. ap. eius iusta fuit. ij. q. vi. applone. et s. e. sepe. hodie nõ non stamus huic sz ei q dr. j. e. ut debit ut uideliz teneat appllo siue grauam sit expressum in iure siue ñ. dum tñ pbabile. ad ipso. cum ñ applat a iudice ordinario sr aliqua cã ad ipse tñ exemptus est a b ipso quantum ad illũ articulum. sz in alijs remanz iudex. et tñ pendete illa cã pot eum si uoluit in illa cã tanquã suspectũ recusare. s. e. ad h. si iuuna. et c. ppsuit. et c. cũ teneam in delegatis scus. In eo casu h dicit ipse cum ia notoria in quibz non admittitur appllatio. s. o. e sit romana. et c. consuluit. dormitasse. § ne ult nus sit pdendum qr appellatõne inposita exeguitur puntiatum. ut ff. ad turpill. l. i. infi. executorii. h rõ non est sufficiens. qr non applletur a sententia excois. nam cum quis absoluit ab impetrõe alicuius tñ snia secũ trahit executõnem. et tñ ab ea appllatur. s. de exceptõibz. signicauit. et ab executore appllatur si mod excedat. ij. q. vi. § ab executore. et ibi. et. pr q ad consultatõe. It snia furti trahit secũ suam infamiã. ff. de furtis nõ pot. et ff. de hijs qui notantur infa. furti. q ē g cã. p. constituimus dix. q dõ ligat et nõ rõ. xi. q. iij. nemo q de h. et a principe ñ appllatur. illa uidetur uior rõ q rõ crescat p timum parendo liquet sine. ar. viij. q. i. licet. et. xi. q. iij. quid go. et ut magis timeat disciplina ecclastica. l. jo. dix q constitutõ ecclesie h facit ut mag timeatur sic n. constitutõ hominũ facit q snia que cito ligat quo ad effcũ ē tardius liget. ij. q. vi. anterior. et. xi. q. iij. cũ. ap. io. Sz nõ uir q non sit drã inter sñiam excõis et alias sñias. in mõ. q. g. cum dico excõ te. statim es excõicatus. ita q nich ad est necẽ. id est cum dico

condemptio de ut soluat .iiii. x. quia statim est condempnatus et si appelletur ab ista sententia condempnatio non remouetur per appellationem immo remanet condempnatus quamuis appellet sic ille remanet excommunicatus qui post excommunicationem appellat. quod patet per sententiam appellationis in qua dicitur confirmo uel casso primam sententiam et sic sententia semper durat utroque casu in aliis sententiis appellatio retardare id quod non extat. si solutionem uel tradere quam condempnatus facta est traditione quia uerum est istum esse condempnatum. sed non est uerum istum adhuc soluisse et si statim condempnatus solueret. et preterea appellaret nichil releuaret talis appellatio non in euentu esse appellationis. ff. de ap. cum ex causa in excommunicatione nichil est quod appellatio possit retardare. quia effectus sententie est ut condempnatus soluat quia ad hoc agitur et finis excommunicationis est ut sit excommunicatus et in ipsa prolatione peruenitur ad istum finem sed in aliis sententiis condempnatoriis non statim per sententiam consequitur finem .i. iudicatum et ap. impedit solam executionem. quia adhuc est opus facto. licet condempnatio sit facta. sed in sententia excommunicationis non est opus facto quo ad suum effectum nisi ut publicetur. secum trahit. ex hoc patet quod sententia excommunicationis uel statim ligat uel statim nulla est.

¶ sed quid si aliquis excommunicatur post ap. probabilem aut iste est excommunicatus aut non. probo quod non est excommunicatus. quia excommunicatus est post ap. probabilem. quam legitima est ergo non est excommunicatus. j. de sententia excommunicationis per tuas. et j. e. dilectis. sed quandoque uidetur sic quia iudex appellationis pronuntiat appellationem non tenere ergo per consequens pronuntiat excommunicationem tenuisse. sed s. dubitatur an ta[lis] excommunicatio teneat uel non ex futuro pendet an teneat sic ex futuro pendet an teneat. idem. s. uel non. j. de fi. et male. seruitiis. s. cum hec argumentatio non ualet iste est excommunicatus post ap. probabilem quam sic probata esset et est ergo excommunicatio nulla est. immo est inferendum. ergo pro excommunicato non est habendus tamen uera excommunicatus est. quia statim ligat sententia excommunicationis. uel statim nulla est. tamen sic ab medio tempore a deputus esset ecclesiam non uel quod esset ea priuandus. quia ipsum probabilis error excusat. j. de sententia ex. facto. cum inter nos te [...]catur ei in ordinibus sacrandis. j. e. dilectis. et quid tunc facit ualet. iii. q. vii. inimicus. et C. de testi. l. i. Item quia medio tempore status eius integer est. ff. nichil innouari appellatione pendente. l. una. s. integer. nec dampnatus dicitur qui appellauit. ff. de penis. l. ii. s. i. jo. Substrahantur. quia in ecclesiam est nichil nomine esse potest possidere. viii. di. quo iure. et xii. q. vii. c. ii. et iii. et xxxii. di. eos. preter hoc si tamen non habet aliud. unde uiuat. dico ei tantum prouidendum de bonis ecclesie. et quia deposito prouidetur. l. di. studat. tenenda est. ratio ne egeat. ff. de re iudic. inter eos. [...] ne cogatur tunc ob pauperis mendicare. xx. iii. di. his omnibus. licet uideatur quod male tamen pro-[...]gestate debeant laborare. ff. depositi bona fide. Item alio potest intelligi in eo casu qui in sententia hic exprimatur quod bona ecclesie ei subtrahantur. cum non excommunicatum contemnimus relegato. et relegato ad tempus non subtrahuntur bona. nisi hoc in sententia exprimatur. C. de penis. l. deportatorum. et sic in excommunicato idem uel [...] quamdiu uniuersalis titulorum bonis potest astringi. non sunt ei subtrahenda stipendia. C. de executione rei iudicate stipendia. xvi. q. vi. illos. qui autem excommunicatus est in una ecclesia. excommunicatus est quantum ad alias. xi. q. iii. c. ii. et iii. et iiii. et s. cum illis. s. de off. ord. ad reprimendam. sed numquid est idem in suspensio. ut si suspensus est ab uno episcopo quod suspensus habeatur quantum ad alios. sic si est suspensus ab officio. quia illa sententia facit ius quantum ad omnes. xix. q. ii. due sunt. et vii. q. i. si quis presbyter. ff. de interdictis et relegatis. l. ad relegatorum. s. interdicere. et s. sequenti. possum distinguere utrum suspensus esset per crimine quod irrogat infamiam ut tunc ubique sit suspensus. si non irrogat infamiam. tunc non ubique est habendus pro suspenso. ar. ff. de postulando ex ea. sed prius dictum preualet. quia suspensus ab officio in dubio ab officio ecclesiastico intelligitur. alias est deponendus et in hoc equiparatur excommunicato. j. de clerico excommunicato uel suspenso. c. ii. et iii. sed si suspensus est a beneficio. tunc dico quod in alio loco potest habere beneficium. ut. xviii. di. placuit. lviii. di. c. ii. sed numquid absolutus potest petere uel petere fructus medii temporis est sublatos. distingue utrum iuste an iniuste sit excommunicatus. si iniuste potest. ii. q. v. si cas. et ff. de re mili. l. plt. et s. de concess. preben. quia diuersitatem. Si iuste fuit excommunicatus non potest. C. de re mili. cum allegans. lib. xii. ad hoc dicitur contrarium facit. j. de sententia ex. facto. alioquin spe restitutionis facilius delinquetur. l. di. c. i. quia facilitas uenie incentiuum tribuit delinquendi. xxiii. q. iiii. est iniusta pene. u. multe solent repeti. ff. de adimon. in debita pene. ff. de primatoribus quia pro. s. ut in ceteris. jo. ego non credo quod quid dixit. jo. licet deposito prouideri ne i[s] clerici ob pauperium mendicare cogatur quod excommunicato in nullo sit prouidendum quod contempnit claues ecclesie. cum per priuandus non est non forte fame pereat tamen debet ei subueniri quia potest adhuc ad ecclesiam redire.

Sollicitudinem pastoralis officii et j. Sane cum sit recepimus duobus coram suo episcopo litigantibus alter eorum ad se ap. appellasset. episcopus appellantem reputans contumacem ipsum excommunicationis uinculo innodauit qui coram metropolitano de episcopo sibi petiit iustitiam exhiberi asserens quod post ap. ad nos legitime interpositam ipsum excommunicauerat. et petens se ad eum statum in quo fuerat ap. tempore a metropolitano reduci. denuntiari uidelicet absolutum. adiciens et quod ap. non renuntiauerat obiectis. sed prelatus uolebat eandem et j. Nos igitur inquisitione et c. R. quod sicut metropolitanus de ap. ad nos interposita cognoscere omnino non ualet. sic nec de hiis que post ap. fuerant innouata. quomodo de aliis cognoscere non posset nisi de ap. prius cognosceretur. uel de hiis que ap. causam contingere dinoscuntur in quo casu si metropolitanus ad cognoscendum fortem presertim interponere presumeret episcopus posset ad ap. beneficium conuolare. Tamen ad officium est cum de ap. cognitum est prius pendente contingere quod contra ipsum inueniuntur attemptata

Si uo notorium existeret q mandatu epi in discretum fuerat l iniustum. c non tenebatur subditus obedire. ac p arctiam ei licuit euidenter subditu legittime puocasse. p archiepc auctoritate metropol declarare subditum irronabilr extitisse anathatis uinculo percussum. Cum a excoicatus qui appellauerat iuxta p scriptam forma coram archiepo deponit contra eum qonem metropol. ad cognoscend de ca pot interpone ptet suas. cum ille ap. psecutoi renunciare tacite uidatur. s; si uerbo ul fco. a p. se uelle pseq ptestetur. no est tanqua adusa petens. t s attratiuus audiendus. Idem epo t cantori trecen.

Sollicitudinem t. j. tali. sc. pme qonis q fuiunt utrum metropolitanus de hi qone ualeat cognosce. v. cognosceret dubitatois ca fuit h. q h fuit noua iniuria. ynn opus erat noua qrela. ff. de excep. rei iud. si mat. ꝗ eande. s; secus est q si fit noua iniuria tn pendet ex pcedenti fco. nec poss; de illa cognosci u cognosceretur. de ap. si. s. e. cu teneamur. t sic p; q si suspndatur iurisdo alicui in pncipali t in accessorio. ꝗ e. px. ꝗ. pterea. Sicut in delegato pncipali delegatur accessoriu. s. de of. del. pterea. t. e. prudentia. jo. de trys q. tic nec priuile. dni. pp. s. de iudic. cum uenissent. u de ca ad ppm delegata. s. de of. legati. l; nec de ca spuali alij committas. s. de of. del. studuisti. t. ff. de iudic. iudiciu sim. t est ar. q id iuris est in accessorio q i pncipali. s. j. e. c. px. In quo casu. hic innuit solom tcie qonis q fuit utr si epc appellauit ab archiepo an teneat applio. epo poss. s; quare poss epc applare cum ipe dicat applsom illius nulla t excoicauit pt illam. ap. Solo io applat q si est aliqua p sniore ad q est applatum d; cognosci t corrigi q postea intimis legittime fcm est. t q si metropolitan pcederet t inueniret epm in culpa puniret illu. t io auditur applans tanq cui interest. vi. s; a. s. e. q fronte. ꝗ. de trys. v no auditur epc applans ne absoluat excoicatus ab ipo illo intelligitur de eo qui petebat ab archiepo absolom offerendo cautonem. t io non tenz ibi applio epi pter piclm ne decedet in excoicatone t q eius non interest ne absoluatur hic uo ut cognoscat utru sit iuste excoicatus l iniuste. t eius interest ne archiepc de hoc cognosc. tunc n. oio diuisi casus. t q iste no uult recedere ab applone. ynn non pot se intromittere archiepc. si uellet recede ab applone bn pot arcepc imponere penas suas t cognosce de excoicatone t illum absoluere. s; q iudex no pot cognoscere de ap. ab ipo fca sic cognoscet an sua sit iurisdo. ff. de iudic. Si quis ex aliena. ff. si quis in ius uocatus n ierit. l. ij. t. s. e. cum parati. t io no pot cognosce de ap. q si pbabit ca exposita est i appellone iam exemptus e a iurisdone illi. t e illi suspcs. ut. s. e. ad h si t. c. pposuit. t psumpto est p ipo q semp uell; iudicare p sua iurisdone. t e

adem e ca quare arbit cognoscant de suspitone t no ipe iudex. s; cu dubitat de iurisdone secus e q de h ipo an sit iudex agit. q semp psumitur p iurisdone alicq in ptrarium ostndatur ex quo appz delegato ul ordinaria iurisdo. s. de re pmis si te tres. infi. Si uo notoriu. qui. n. al no h; iurisdonem. si tamen est notorium ht. s. e. pueit. existeret. hic innuit solom tcie qonis q fuit utrum archiepc denunciare debeat istu absolutu si iuenerit eu iuste applasse. dic q si notoriu est mandatu epi fuisse in discretum l iniustu tunc pot h facere. declarare. s; nuquid pot pnuntiare sniam epi iniustam l denuntiare illu non ligat uir q sic cu notu sit ei epm deliquisse. s; no credo q sic pnuntiaret applsom fuisse iustam t sic usurparet offm sniors. si aut uellet renuntiare appellatoni sue. tc archiepo poss; pnuntiare sniam iniusta. imo pnuntiaret sniam nullam t denunciare illum absolut q applio precessit. s. de of. del. cu contingat. Cum autem hic dat ueram snionem q pmit pcta t est solom pme qonis q fuit utru metropol. cognosce ualeat de hi qone quam facit iste applans. coram eo deposuit. q epm qonem. t ita magistratus pot face iniuriam subdito. ff. ad l. aquil. q adm. ꝗ. magistratus. t ff. q metus ca. l. ij. renuntiasse tacite. si. C. de iurisiur. si quis. t. s. de of. del. qrum. t. j. de iuris q fiunt ama p ca. ex ore. v de hoc. t. j. de priuile. accedentib; t. C. de iur. do. ipe. l. ij. tanq aduersa. no q non auditur pponens adusa. xxiij. q. v. q aute. t. xxiij. q. ij. q ppositum. t. s. de psumptone litteras. l. xxiiij. digesta. C. de iurisiuribz pnmoniorz pfecto. l. x. ar. q. j. de regularib; sic. ff. de of. tes. pp. ꝗ. s; nec in pub. is. s. de pscript. audiuis. t e hic ar. q si as attestantem dicat illa uba. salua. lte. atestatoe. nichil pmissa est iuris attestato. a r. s. de constitutoib;. cum. c. ferrat. ar. c. v. xxij. q. ij. saluo. ff. quib; mod. pignus ul ypo. soluit. Si debitor. ꝗ. Si inuendicte. ff. ad sil. l. iij. ff. de acquire. h. p herede. vij. q. i. pontifices. s. de electone cumana. ꝗ. ptestatur.

Dil. f. dec. altisiod. ac magro. R. altisiod. epi pcuratore in nostra psentia constitutis. idem magr ppposuit q cum dcs epc pbrm domus dei in qua dispsom plenaria optinere dinoscit decim faceret uinculis mancipatum. p eo q bona qdam eiusdem domus que furtiue subtraxerat restitue detrectaret. pter q t ab eodem epo fuerat excois uinculo innodatus. t supradcs decanus epm monuiss; ut ei restitueret ul saltem red dec pbrm memoratum. q ad iurisdictom suam spectare firmiter assererent. epc metuiens ne decanus aliquid in suum piudm attemptaret. se ac suos statum ecce t ciuitatis protectoi metropolitani supponens ad eius audientiam appellauit. Verum decanus pximo die ipe interdictum hi pmulgauit. ut epo in ciuitate presente a diuinis in altisiod. eccia cessaretur. post mod uero cum die ap. pti

[illegible]

xv. 2 paruissent partes coram officiali cie
senon. decanus allegans q ap. ab epo in
terposite io non dixerat deferend. cum psbr
supradictus adhuc in uinculis teneretur ad no
ucem ap. emisit. officialis aut iudicauit
irritum interdictu a decano post ap. epi pro
mulgatum + j. Cu io idem eps diuersos mo
dos expressit. scdm quos decanus parat fu
it sup captione psbri iusticiam exhibe ad
metropol. se appellans decanus no potuit p
h ferre sniam interdci + io sniam ipm ab
eo post ap. legitime interpositam pmulga
tam irritam decrevimus + inanem non ob
stante q decanus ad excusacoem sua qm ua
riando pposuit q pnscienciam epi appellaciz se
tenciam tulerat cuius effcu ad tpe dixerat
suspendend. cum intim ap. interposita pcede
non debuit ad sniam exequenda. officialis pre
sum qui post ap. lsi sniam interdci irrita
+ inanem decreuit temerarium iudicam. cu
ap. ad nos interposita nich debuit innouari.
Cu ls excois sententia in decan p epm pro
mulgata rite lata prima facie uideatur. cu
p dictum officialem eet phitum ne celebrare
tur in eccia interdicta + decanus ne celebrare
tur in eccia. phitendo diminuidetur offm p
turbare. qm tm p ap. ad nos interpositam ex
pte decani e etiam officialis dixerat deferre
dum apl9s. accedendo. non sol principale i
negm s; accessoria ad nem referebant ex
amen. eand sniam post ap. lsi. pmulgata
decrevimus uirib; caruisse. Cum lz archie
pe post ap. p decanu de cura s p officialis tras
innotuat decan denunciat euitand. Se
non tn canonicos cum saniori duci csilio q
caut eid ap. ut ad nos interpoite mag q
denunciatoi ab archiepo fce deferrent i cul
pa biles iudicamus. Idem mediol. archie
Ex. fi + j. dem si faceret. in h casu | pro.
non incidit in canonem late snie. j. de deposito
gu. j. de snia ex. ut fame. Aliquid nez laycs ca
nt detine clicum tmen administratori ipius. ar.
j. ne clia ul monachi. c. ij. s; no credo. expone ibi
deprehendatur in fraude. verbo. s reddendo tom ad
ministratois ecclie ll. qui tali deprehendunt in fraude
n tribuunt. qr post phitcom eccie h fecerit ut i dic
tis uolebant uiol cape ibm in uto. de pe. di. v.
c. i. ut hij. n. a deo h + c. fi. ff. de pig. act. l. ult. in
terdci hi. h facere potuit decan ex spali cuetudi
ne ut ciuitate ul eccam maiore supponet inter
dco. spam de iure coi secus est. j. de hijs q fiunt
a ma. p ca q sunt. tenebatur. qr du qs manz in
ermine s quo appellat non est audiend. s. e. c
si uult + c. cu sit ro. insi. iudicauit irritu. q fa
ce no debuit p ap. decani. ut j. sequitur. + tn i
terdcm. non tenebat ppt appllz epi. qr qui fac
q ad ipm no ptinz + si bonu sit ipunitur. xxvi.
di. b si quidam. t. diuersos modos. qui fuant illi
no dr h forsitan dixit eps cui parat erat dimitte | 1
sacerdote pstita cautone de restituendis reb; eccie l
de cseruando eccam in depne ul si decan osti deo
eccam illa + sacerdote ad se ptine + ista fuit ap
pello iusta. vn scdm ios + csiles modos uolebat
ei face iusticiam + io no tenuit interdcm qu ti e
tat notoriu captom psbri iniuriosa ee. vn no ob
stat. s. e. csuluit. p ap. legitime. no q uocat ap. le
gitima ppt pbabiles causas quas exp sit appel
lans. q sp facere dz appellans. j. e. ut debit. + c. cu
spali. § 1 + s. e. bone. variando. vn no debuit audi
ri. s. c. pt. insi. iij. q. iij. § qui fid. lxxiij. di. gesta.
xxiij. q. vij. q at. j. de penis si hijs + j. ut eccastica
bnficia ut nem. Suspendend. s; no ur q snia int | 1
dci possit suspendi cum n. interdcm + excoicato pa
ri passu ambulant + s. e. ad h. + excoicato no post
suspendi. s. e. pastoralis. g nec interdcm. snia n. sta
tim csequitur suu effcm. nam sci quid no in arbi
trio + c. ij. q. iij. § notand. nec iudex pot efficere qn | 1
dampnat de furto sequatur infamia. ff. de furt. si
pot ad h dicas q snia interdci quam tulit decan ita
non fuit sub cdicone ul in diem plata qr suspe
dit eccam quiaz eps eet psens. si. ff. de hered. insti
tuendis. § si quis ita + tal snia bn pot suspendi.
p. a p. s. e. pterea + io cum ap. interposita fuit an
diem cdiconis. imo appllo pcessit sniam no de
buit postea. nec potuit ferre nec exequi snia in
terdci pot dici q cumuliz pmu sit interdcm pot
suspendi + in h differt ab excoicatone sic effcs o
riginalis pcti suspendit. licz ipm originale ma
neat de. q. di. iiij. c. ij. sic executo dignitatis alie
suspenditur. xv. q. vij. Si quis psbr. sic effcs ac
ceptilatois suspenditur. lz no ipa acceptilo. ut. ff.
de donat. int uiru + uxorem cum h statuis. § si
aut. vn si relaxatu est interdcm ad tps ipm tam
manz nec est opus ut itm renouetur. xxvi. q. vi.
qui recedunt + c. de cura furi cum aliis + in ca
su isto si appellatur no suspenditur interdcm ii dom
e. s. e. ad h cum. s; lra sequens cu intim + c. adic
exprsse. vn si tempe suspensiois appllatur no dz
postea seruari interdcm ut hic dic du modo appllo
sit legitima. cuium tn dixit. lau. vin + t u dic
tu est. s. e. ad h cum. s; ista lra obstat eis. b. effcus
no excois suspendi non pot. qr c cito quisqz exco | 1
catus est mebrum dyab. + est puatus sacramentis
acone fidelium. vn ad h ut efficiat mbr di necia
est absolo. xi. q. iij. excellentissim. pp tn poss; ei ef
feru suspende. j. de snia ex. snie. qr de nulla snia | 1
fac aliq. iij. q. vi. h quippe. mal. n. est de nich ad
face quam de aliquo ald ul nich. de. a. di. iiij. de
ua. Jo. de mana ista uites. s. e. ad h cum sub int
dco. exequendam. qr applone interposita nich est in
nouand. ij. q. vij. applonem + ff. nich innoua. l.
vna. ex h pz q iudex post ap. diffinitiua sniam n
dz executoi mandare. al loqn restituat posso ap
pellanti anqua de ap. cognoscat. s. de iur. iur. ue
mentes + id dic h infernus. qr ap. interposita nich dz
innouari. perturbare. q turbat diuinu offm sui pe

na excoīs pot eici de ecclā. ī. de snīa excoīs. c. eiens. ⁊.
c. cū uoluntate. §. sicut uo. deferen d. primo n̄ de
tulit. s; denūtiauit interdcm̄ illis. ut. s. d. Ꝑterea
detulit quo ad pressū principal' cāe ⁊ aplos con
cessit ut hic dr̄. principale. capto p̄ba fuit nego
tiū principale accessoria fuit interdcm̄ ⁊ eī obser
uato ⁊ sic p; qd̄ iuris dz ēē in accessorio q̄ ī prin
cipali. s. de of. del. Ꝑterea. ⁊. c. prudentiam ad. fi. ⁊.
ff. de iur. o. iud. l. ij. ff. de reg. iur. cū principal'.
⁊. s. e. pr. §. nos igitur. ꝑ. ap. in̄. dic appellone leg
timā ⁊ tn̄ ꝑm̄ decani fuit minus legitimū. sic e.
ī. de acces. p. cūstituꝰ quātum ad pte decani ⁊ sic
ur̄ q̄ appllo minus legitima īpediat effcm̄ ex
coīs. h; satis potuit ēē ut ꝑm̄ decani fuisz minus
legitimū ⁊ tn̄ decanus ex alia cā postea potuit
legitime appllare q̄ denuntiatori. hic ur̄ q̄ in
dubio magis stetur applloni q̄ denuntiatori ex
coīs ⁊ quam ipi sine cum tn̄ potius ꝑsumendū ē
p snīa quam p appllone. q̄ appllans tenet̄ ꝓbare
snīam iniustam. ut. s. e. cum eccā ⁊ ē sic. ff. de mi
nor. minor. xxv. an. in fi. Jo. credo q̄ cū dubitat̄ an
tem; appllo potius uitandꝰ est quam ī dubio ei
ↄtcandū. ar. ī. de clerico excoīcato illd.

Ut nulli pdeat de uultu dī iudm̄. ⁊. ī.
Judicib; dedimus in mandatis. ut si
post ꝓ mandat̄ p q̄ totius cognitone nego
tij ad urm̄ iudm̄ reuocauimus. tradicone
sigilli dcō. h. a te cognoscerent ēē factā. eam
decernerent irritam ⁊ inanem. inhibente
illi ne quomodo li; uti eo ꝑsumeret. cū plus
sit. ro. pon. ad se aliqd̄ euocare negm̄ quā
q̄nquam ad eum ꝑ aliquo negō ꝓuocare.

Idem abbi sci felicis ⁊. G. canonico to
noy.

Ut nulli ⁊. ī. h decretal' ē p̄s illius quam les.
ī. ut eccāstica. bn̄. ut nulli ⁊ p illā intellige istā.
reuocauimꝰ. ⁊ ita quicquid postea ꝑm̄ fuit nō te
nuit ⁊ ita etiā tradcō sigilli postea fcā non ualuit
tanq̄ a nō suo iudice. s. ut lite pendete. eccā scē
marie. ⁊. s. de of. del. l; ⁊. s. de postul. tone. cū pl'
sit. sic ꝑbō negat aliquis clicatum. ī. de snīa ex
coīs atingit. ⁊. ī. de uita ⁊ ho. clicoꝝ. c. ult. plus ē
reuocare negm̄ ad se quam sit appllare. s; post
appllom nich est inouandū. s. o. pr. ⁊. c. tone. g.
multo forti postquam sr̄ior ad se negotiū reuo
cat. inferior nich agere pot. ij. q. i. nom. ⁊ si iudex
dicat se uelle referre negm̄ sr̄iori: statim tenet̄
ptibz tradere acta. ī. e. intimasti. Si ptes h appella
uunt. C. de relationibz. l. ij. sic. s. e. dilā. § de re.

Oblate nob. ure littere atine
bant q̄ cum quidā iudices quibz cā
inter turoco ⁊ sanmbri. plebes uertebat̄ fu
erat. ab. ap. se. commissa. pro plebe sanmbri sē
tentiam ptulissent. ⁊ a procuratore plebis
de turoco ad nos fuit sine t'mino appella
tū. nec delatum. ap. fuisz. nec ad ꝓsecutō
nem ipius t'minus a iudicibz assignatus
ptibz. plebanus de sanmbri ꝑ obseruatone

predce snīe sic rōnabili lata erat. lrās ad
uos litteras ⁊ alia ꝑ saluas commissois lrās
a nob ꝑ eadem infirmāda postmodū ad ali
os iudices impetrauit. nulla in postionibz l; is
de poribz hīta mentone. §. n̄ in dubione reuo
cato. an posiores iudices. l' uos de illa debeā
tis cognosce nos ꝑ h consulere uoluistis ⁊. ī.
lic; igitur appllanti legis a snīa indulge
atur annus a lege. aut ex iusta cā biennium
ad. ap. interpositam ꝓsequendam q̄ tn̄ t'
minus pot restringi non sol' a ꝓuocante.
§. n̄ ⁊ a iudice a cuius snīa ꝓuocatur. cū id
sit admittitum. nō ut t'minus ipe ꝓueniri
non possit. s; ne ualeat ꝓrogari. credimꝰ
distinguendū. in quo casu litere impetrent̄.
⁊ quando cum certus t'minus ab appllante ul'
iudice. ap. ꝑ. igitur ꝓsequnte. Si eo tacito. ap
pellatus literas impetrauit. in lre tanq̄ ta
cita ueritate cōrepte optime nō debent an
q̄ firmitatem. si uo non sit aliquis ꝑ a iu
dice l' appellante ꝑfixus. ꝑs applata infra
tn̄ constitutū a lege d' modo niminū nō ꝓ
curat. ut applantem in commissone impec
candi supplantet commissonis litteras poterit
impetrare. cōtinuam auct. in. ap. cā. legitime
ꝓsequatur: ita q̄ si applans noluit in cā. ap.
ꝓcedere oportebit. eum agere sub iudice sic op
tento non possit eum legis recusare q̄ si a
gere noluit applatus pot nichominꝰ ꝓ ceci
cam ipam maxime si sentiat ꝑ ex dilatone
iminēe grauamē. Sr̄ior quoq; iudex si uidit
ex dilatione piclm̄ iminēe pot. ⁊ d; nemo
ꝓsequente. ap. occurre. ut picul' in euitetur.
pura si a snīa lata ꝑ confirmatone alic' eccā
fuit ꝓuocatū ⁊ utraq; ꝑs uelit ꝑ ad annū.
⁊ ꝓsecutōem. ap. differre. pot utiq; īmo d;
sr̄ior iudex ad quem fuerat applatum:
t'minum ꝓuide moderari. ne gregi dnīco diu
desit cura pastoris. ex hijs igitur. consul. tu. no
uerim ēē rn̄sum. q̄ p posteriores nō derogat̄
pōribz legitime īpetratis. p quas ad confirm
andam snīam ul' infirmandā ꝑina potest
tone ꝓcedi. Idem.

Oblate ⁊. ī. biennium. s. e. cū sit romana ⁊. c. cō
stitutus. ꝓuocante. s. e. ꝑs. ꝓrogari. n̄ ex iusta cā.
s. e. ex ratione. ⁊. c. cū sit romana ⁊ hic. Impetra
uit an t'minū item ē de appllante. s. e. ex insi
nuatone. ⁊. s. e. sepe. tacita ueritate. sic. s. e. sepe.
ꝑs applata. n̄ pot ꝓuenire t'minū legalē. h ꝑ
q̄ hic dicitur ⁊. ij. q. vi. appllatore. t'minū uero
statutū ab hoīe neutra ꝑs pot ꝓuenire. s. e. se
pe. ꝑs applans. ī. t'minū legalem qm̄q; pot ⁊
uulo pot lrās impetre. cū in eius fauore ann'
acedatur eid. ī. de confirmat. tone. ꝑ illd̄ casus q̄ ī
fra t'minū legalem d; cā applonis ēē t'minata
nec ultra ꝑtendi. ij. q. vij. ei cui applat. ⁊. C. de
tpr. ap. l. vlt. § ult. ⁊. l. nemo n̄ ex iusta cā ꝓro
getur. s. e. cum sit ⁊. c. constitut. ⁊ hic. ꝑsentiat. ⁊

Ut nulli [illegible] ad se aliq negotiu reuo
cat [illegible] postea [illegible] per mortem
sic [illegible] legitime appellar
Oblate [illegible] appellationis [illegible]
[illegible]
[illegible] potest appellans [illegible] appellat
[illegible]

sic nemo debet preuenire diligentiam alterius. capitulo de .si. xvi. q. iii. placuit. et in authentica ad hec. l. ii. § si matrem. l. eum. s. appellantem prosequi. et altera parte absente ea tantum pronunciata. ut hic patet. et ii. q. vi. appellatore. et s. de sententia et re iudicata. cum Bertoldus. et c. de temporibus appellationum. § illud. et e contrario expressum. i. c. proximo. preiudicium ne tamen in spiritualibus uel temporalibus ex mora detrimentum sustineat in quo casu post sententiam lite non contestata. ut s. eo. titulo. non contestata. § i. ar. s. e. constitutus. temporibus. hoc intelligendum tamen poterit tractare de alterius appellatione partis se ceterum tractationem. al' si ualeret uel certe tacita prestare. .i. de confirmatione utili uel inutili. et s. de rescriptis. ex parte.

Casus quod parte absente iudices delegati appellacione remota negocium principale diffinire [illegible]

Per tuas litteras intimasti utrum si post latam sententiam. uel saltem post depositiones testium publicatas fuit ad sedem apostolicam appellatum. hii cum sint delegati a nobis. si altera partium eorum se noluerit conspectibus presentare causam sibi delegatam iudiciali possint calculo terminare. Nos igitur consultationi tue taliter respondemus quod cum lis sit super eodem negotio coram primis iudicibus legitime contestata. poterunt iudices delegati eo qui conuenit se per contumaciam absentante. cum eis de meritis cause liquebit commissum sibi negotium diffinire. Idem in concilio generali.

Calculo .i. cum iudicis sententia. calculo sententie. Calculus est quedam lapillus rotundus... [illegible]

Per tuas. et infra. liquebit. non quod si iudici non liquet de causa tunc debet absoluere presentem possessorem non audietur aduersarius de proprietate. ut c. cum olim et quod eo iudex assentaneum. uel scilicet procedat ad diffinitiuam sententiam. et hoc intellige in casu alto istius decretalis cum fuit appellatum testibus publicatis ante sententiam. ut s. de eo. t. c. per ut quod de hac materia plene dicitur. Item si possessor est presens et actor absens tunc siue lis sit contestata siue non: potest dari diffinitiua sententia. si constet de meritis cause. sic intellige. s. de do. et contumacia. causam quam. et sic potest intelligi. s. de testibus. cum post auditam. et c. cum olim. et quoniam iudex aliud. cum semel. sed si non liquet ei de causa absoluat reum ab obseruatione iudicii et in expensis condempnabit. siue actorem. c. de iudic. properandum. § et sic inde. nec obstat quod dicitur actore non presente reus et si nichil probauit obtinebit. vi. q. vi. actor. et infra ut ecclesiastica beneficia. ut nunc. et s. de causa pos. et proprietate. cum ecclesia illa regula locum habet cum ambo sunt presentes. sed in alio casu istius decretalis cum appellatur a sententia debet illam confirmare uel infirmare. ii. q. vi. in fi. sed pone quod iudices potest qui tulerunt sententiam condempnatoriam crediderunt actorem bene probasse intentionem suam cum in ueritate non probasset in causa appellationis altera pars que appellauit est absens per contumaciam ut hic dicitur et ille pro quo lata est sententia est presens iudicibus constat quod presens non probauit. uel non sententiam confirmare non possunt. credo quod cassanda sit sententia. et quia ille reus est contumax adiudicabit presenti possessionem seruata ratione proprietatis absenti sicut facerent ante sententiam. uel dic quod sufficit quod tantum sententiam infirment condempnando absentem in expensis. ii. q. vi. appellatore.

Ut debitus honor deferatur iudicibus et litigatoribus consulatur super laboribus et expensis statuimus ut si quis coram ordinario iudice conuenerit aduersarium ille causa non rationabili ante sententiam ad superiorem iudicem absque rationabili causa non prouocet, sed coram illo suam iustitiam prosequatur, non obstante si dicat quod ad superiorem iudicem nuntium destinauit, aut litteras impetrauit ab eodem priusquam delegato fuerint assignate. Cum autem ex rationabili causa putauerit appellandum, coram eodem iudice causa probabili appellationis exposita, tali uidelicet que si probata foret deberet legitima reputari, superior de appellatione cognoscat. et si minus rationabiliter eum appellasse constiterit, illum ad inferiorem remittat, et in expensis alteri parti condempnet. alioquin ipse procedat saluis constitutionibus de maioribus causis ad sedem apostolicam referendis. Idem in eodem.

Ut debitus et infra. deferatur. si. c. cum prouocare non est necesse omnem honorem et sic ar. quod iudices honorandi sunt propter suam dignitatem. coram ordinario. hoc ideo dicit quia si conueniatur coram non suo iudice non obstat ei quia debet allegare priuilegium fori nec preiudicatur ei quod facit coram eo. s. de iudiciis. at si clerici. et s. de foro. c. si diligenti. et c. significasti. et est ar. ad communionem in scripto facta fuit per litteras coram non suo iudice. et quod non sit in scripto facta. ut c. ne de statu defunctorum si per ante sententiam. non quod dicitur ante sententiam. ergo de appellatione post sententiam nichil statuit. quia quod de uno dicitur de alio negatur. xxv. di. qualiter. et s. de presumptionibus. nonne. quod uerum credo et ita patet quod hodie id iuris est in omnibus delegatis et subdelegatis et ordinariis in quibus non potest appellari nisi causa rationabili allegata scripta uel non scripta. quia dicit coram ordinario iudice et sic non habet locum hodie decretalis illa. s. eo. c. omnium. § si uero. dico quod dicit quod si delegatus aliquis committat uices suas ab illo potest appellari. licet causa sit ap. re. commissa. sed contrarium ad ante dicta uerum est. cum ergo remota sit appellatio ante sententiam ipso iure ut hic probatur quid operatur remotio appellationis. que in rescriptis semper ponitur ap. re. Io. dixit quod remotio appellationis hodie operatur ut post sententiam appellari non possit quin iudex possit mandare sententiam executioni non obstante appellatione nisi habeat causam probabilem appellandi. Sed si non est remota appellatio tunc potest appellari post sententiam sine quod appellatur ante constitutionem istam. s. de of. del. si eo. sed hoc non est uerum. quia de appellatione post sententiam nichil statuitur per istam constitutionem ut dixi. et Io. etiam non probat in hoc immo dicit quod si remota est appellatio non potest appellari nisi in casibus expressis a iure. s. e. pastoralis. et si non est remota: tunc appellatur antequam habeat probabilem causam appellandi. talem que si esset probata et c. non potest dici quod id operatur hodie remotio appellationis. cum apponitur in litteris quod olim operabatur quia potest appellari tantum in casibus expressis a iure licet sit remota appellatio in non expressis non potest appellari. ut s. e. pastoralis. § notant quidam de illis casibus et ita per remotionem appellationis non

non possit hodie appellari in casibus non expressis. sed in aliis possit ex vi remotionis. Sed ex vi huius constitutionis potest appellare ubicumque quis aggravatur. licet gravamen non sit expressum in iure, et quia iniquum erat quod aliquis evidenter gravatus non possit appellare qui haberet probabilem causam appellandi et casus ille non esset expressum in iure emanavit ista constitutio qua cavetur quod quicumque habet probabilem causam appellandi talem que si esset probata etc. licet illud gravamen non sit expressum in iure possit appellare et ita hec constitutio ad alia extenditur quam illa decretalis pastoralis. quotiens enim nova lex constituitur ad eam species pertinere non videtur quibus specialiter ipsa lege pena addita est. ff. de penis sanctio legum et ita constitutio ista permittit appellare non remotio appellationis prohibebat. ergo sive sit remota appellatio in litteris sive non idem iuris est. Si enim non est remota appellatio potest appellari. Sed cum permittitur appellatio per iura specialia ut s. e. postremo. et c. ex parte. et c. significantibus. et in omnibus casibus qui exprimuntur in decretali quod possit appellari et beneficio istius constitutionis potest appellari in omnibus aliis casibus non expressis qui exprimuntur talis causa que si foret probata legitima esset licet illa non sit scripta in iure et ita patet quod remotio appellationis quo ad veritatem nichil operatur sed potius apponitur ad cautelam quia solet plus timeri quod specialiter prohibetur quam quod generaliter imperatur. xxv. di. quamquam. et consuetudo est contra. et tam in principalibus questionibus quam incidentibus remota est appellatio per istam constitutionem et coram quocumque iudice qui quemquam gravat in casibus expressis vel non expressis et sic papa removet id quod iam remotum est de iure sicut concedit papa quod de iure communi concessum est. s. de iure iurando. et si Christi in fine. absque rationabili causa. Sic ergo remota est per istam constitutionem quelibet appellatio que absque rationabili causa ponitur. Quid ergo operatur clausula de remotione appellationis que tota die apponitur in rescriptis. Dicunt quidam quod nichil. Sed apponitur ad cautelam quia solet plus timeri quod specialiter iniungitur quam quod generaliter imperatur. j. de rescr. Si adversus. et xxv. di. quamquam. Contra istos opponitur quod secundum eos predicta clausula frustra membranas occupat, contra illud quod legitur. xix. di. Si romanorum. Item pro nichilo est facta decretalis que distinguit an predicta clausula ponatur in medio narrationis et sic tunc tantum premissa amplectitur an ponatur in fine ut sic omnia premissa comprehendat. j. e. Inquisitioni. que post hanc constitutionem emanavit. Ideo alii dixerunt quod hec constitutio tantum in ordinario locum habet. contraria autem in delegato loquitur. Sed propter hoc non est soluta questio: quid predicta clausula operetur. Tercii dicunt quod ante sententiam nichil operatur. quia remota est appellatio per istam constitutionem. Sed post sententiam impedit executionem sententie si causa expressa in iure fuit appellatum. s. e. pastoralis. pro ista sententia facit optime. s. de off. del. sane eo. infra. ibi enim dicit quod si ille cui est causa commissa a. p. re. suam sententiam velit executioni mandare in preiudicium alterius partium inter quos vertitur potest appellari. Vnde tenent ibi

appellatio facta ab episcopo vel archidiacono et coniungitur ibi ro. quia non vel episcopo vel archidiacono sed partibus inter quas causa vertitur appellationis remedium est sublatum et sic auditur ibi episcopus vel archidiaconus appellans quia non est ei appellatio interdicta. ergo per oppositum partes inter quas causa vertitur non poterunt appellare quia eis appellationis remedium est sublatum. et sic non obstante partium appellatione sententia mandabitur executioni quia prohibite sunt appellare. cum alias appellatione pendente non esset predicta clausula non possit sententia executioni mandari. s. de iur. iur. venientes. s. e. t. dilectis. Istorum sententia impugnatur in eo quod dicit quod ante sententiam nichil operatur. est enim reperire casum in quo habet necessario operari. nam secundum canones omissis omnibus mediis potest ad papam appellari. s. e. sollicitudinem. et c. si duobus. ii. q. vi. ad romanam. cum duobus c. precedentibus et duobus sequentibus. Pone ergo quod mihi a papa est causa commissa a. p. re. remoto vel litteris etc. tamen in ceteris reservatis. facta litteris etc. coram te in iis testes recipe. et sic finem mandati excedis et ideo potest altera pars appellari. sed ad quem appellabitur: ad papam cum ad eum omnibus omissis mediis appellari valeat. ut dictum est. s. certe non. et si fieret appellatio non valeret quia ex virtute predicte clausule ad me est tantummodo appellandum quia mihi de vi decisione reservavit. s. de off. del. ex coram. Item porro. s. si causa ei sit a. p. re. commissa. et est ergo a contrario sensu si causa non esset a. p. re. commissa possit appellari ad papam propter predicta. nec opponas de presenti constitutione quia non potest ex causa non probabili ibidem appellari, quia ego pono quod ex causa probabili appellatur quia finem mandati excedis et sic secundum hanc constitutionem appellatur. sed non potest appellari ad papam quia inhibita est appellatio in rescripto et appellatur hic ante sententiam diffinitivam. vel non per istum. Item tamen ista sententia quam prima et impugnatur. Vnde dicit quidam quod ante sententiam et post sententiam id operatur videlicet quod non possit appellari nisi ex causa in iure expressa. pro istis est casus dec. s. e. pastoralis. quod intelligo quod non possit appellari nisi ex causa expressa in iure quantum ad hoc quod processus iudicis per appellationem valeat impediri. sed gravatus ex causa non expressa in iure de causa probabili potest appellare et si de gravamine constiterit. potest per superiorem removeri ut ibi dicitur. nec obstat hec. nam hec dicit quod ex causa probabili appellari potest et illa dicit idem. Sed dicit illa quod iudex non tenetur appellationi deferre ex quo causa non est expressa in iure nec ista dicit quod teneatur. et ideo non contradicunt. patet ex premissis quod omnibus omissis potest appellari ad principem et tamen recipit instantiam in preallegato. Item porro. Vnde ut ista materia planius et plenius pateat ita est distinguendum. quia appellatur quandoque ab ordinario, quandoque a delegato, quandoque a subdelegato. Si ab ordinario: planum est quod ad proximum superiorem est appellandum. ii. q. vi. placuit. i. et l. canonizata antiquorum. Item ad hoc cum sunt concordantie tamen nichilominus omissis mediis potest appellari ad papam. s. e. si duobus. et c. sollicitudinem. ii. q. vi. ad romanam. cum duobus c. precedentibus et duobus sequentibus. Si autem appellatur a delegato: distinguens quia aut est delegatus ad universitatem causarum aut ad unam causam tantum. si ad universitatem causarum ut est vicarius episcopi non appellavit ad episcopum sed ad eum

ad quem appellatum est ab episcopo, scilicet ad archiepiscopum, ut in extra. innocentii iii. eidem. cum romana. tamen omisso archiepiscopo et aliis mediis possit appellari ad papam ut dictum est. §. Si autem appelletur a delegato ad unam causam tantum si est delegatus a principe tantum ad principem appellabitur. Si est delegatus ab alio appellabitur ad eum qui ipsum delegavit. ff. quis et a quo ap. l. i. in prin. sed et illo omisso appellari posset ad principem ut dictum est. §. Si vero appelletur a subdel. sub distingue quia aut est subdelegatus delegati a principe vel aut subdel. delegati a non principe. Si est subdel. delegati a principe aut ille delegatus subdelegavit totam causam et tunc potest tantum appellari ad principem. aut sibi aliquid de iurisdictione retinuit et tunc si est remota appellatio in rescripto non potest appellari ad papam vel ad principem. i. sed ad delegantem tantum qui subdelegavit. sed si non est remota appellatio possit appellari ad delegantem qui subdelegavit et nichilominus ad papam eo omisso. ut s. de of. del. c. quoniam. §. porro et per iura premissa quibus probatur quod omnibus omissis potest appellari ad papam. Si autem appelletur a subdelegato delegati a non principe potest appellari ad eum qui delegavit. ff. quis et a quo ap. l. i. in prin. l. ult. et nichilominus eo omisso ad papam ut per iura predicta probatur. Pal legata patet si queras quando delegatus a non principe potest alii causam delegare. quod id quod legitur in dec. cum causam que de ap. scio. i. intelligo quando alicui causarum universitas est commissa sicut est vicarius episcopi qui potest alii causam delegare. ff. de iudic. cum pretor. et in const. innoc. iiii. de foro compe. romana. §. sed a meo sensu quod ait superius dictum est quod omnibus omissis potest ad principem appellari. Intelligo secundum canones et veterum sed secundum l. i. si fuit omisso medio ad principem appellatum remittit princeps causam appellationis ad eum ad quem debuit appellari. ff. de ap. imperatores. Item quod dictum est s. quod a subdel. delegati a principe qui totam causam subdelegavit vel cui non erat appellatione remota commissa potest appellari ad principem. Intellige secundum canones non secundum l. i. in contrarium casum appellaretur ad delegantem qui subdelegavit. C. qui pro sua iurisdictione da. pos. l. i. ad fi. vel solve contrarietatem illius l. ut notatur in predicta dec. ex quoniam in §. porro. Si dicat et si appellaverit non admittitur eius appellatio. ii. q. vi. §. eiusdem. ff. de ap. rei est que et sic correcta sunt iura illa. s. e. meminimus et c. ad hec sicut et s. de of. del. cum causa et ii. q. vi. §. et quia quia non prodest minimum premisisse ad superiorem nec prodest tradere litteras quod plus est quam non dum fuerint iudici presentate ut hic dicitur. vero hec constitutionis fuit ne quis sine causa declinet examen ordinarii iudicis suo volunt. ipse quoque honor debitus iudicibus deferatur. C. qui provocare non est necesse omnem honorem. unde sic non potest declinari iudicium eius per appellationem frustratoriam. sic nec premissionem minimum quia premissionem minimum non intelligitur provocasse secundum vel vetitum cum causa nondum esset mota nec comminata nec ad iudicem aliquo modo insinuata. unde sicut vetitum est adversario ad iudicium provocare et ius suum prosequi coram ordinario et ita provenire adversarium. nec prodest illi litteras allegare si non dum sint iudici presentate. et ita qui provenerit oportet eum coram ordinario respondere. quia iudicem illum non potest dicitur iurisdictionem recepisse. non quia ei non presentetur. s. e. sicut eo. infi. n. sed cum eius citat si post ea pendente citatione mutavit domicilium qui provenerit oportebit eum respondere. s. de foro comp. c. proposuit. sic et iste qui iam habebat litteras in archa sua provenitur est. preterea cum per rescriptum non tollatur iurisdictio delegata nisi de ea fiat mentio. multo fortius videtur quod non tollatur ordinaria nisi de ipsa fiat mentio. facilius non tollitur extra ordinaria quam ordinaria. ii. q. iii. §. ei autem. Si vero hic dicatur quod si iurisdictio ordinaria tamen cepta est per solam citationem amodo non potest tolli quantum ad causam illam per litteras postea nisi de hoc fiat mentio in rescripto sicut et in delegata. sed si ordinaria iurisdictio non est cepta per citationem. unde provenitur per rescriptum prout cotidie fit. nec est necesse fieri mentionem in rescripto de ordinaria. et hoc ideo ut dixi. Io. quia ordinaria iurisdictio generalis est. unde non tollitur per specialem quantum ad illam speciem que delegatur. s. de rescr. pastoralis. a. v. et c. ist eo ipso quod papa scienter committit causam eam transfert a potestate ordinarii. s. de of. del. pastoralis. §. preterea. et si dicas aliam rationem meliorem. cum non dicitur papa sit iudex ordinarius omnium hominum. ut ix. q. iii. cuncta. per quilibet ipsum adire per simplicem querelam. de iteg. et ipse potest cognoscere vel delegare. nec est necesse quod faciat mentionem de iurisdictione minoris et per ap. infra ad ipsum. sic contingit in legato de quo minus videtur. s. de of. del. c. i. Item et hic corrigitur illud. s. de rescriptis. plerique quia ut statim possit quis alium provenire infra tempus tres litteras scilicet non sunt iudici presentate. de hoc dixi. s. de rescriptis. c. i. et ita patet quod ille qui primo suas litteras exhibet iudici sive provenit alium in citatione facienda per ordinarium ille optinebit. ad hoc facit. s. de rescriptis. capitulum sancte crucis. et ita non refert quod sint prime vel secunde re integra existente. et sic intellige ista constitutio. re non integra existente locum habent alia iura in quibus cavetur quod non valeat secundum rescriptum nisi faciat mentionem de primo. delegato fuerint assignate. et ita si prime littere delegato fuerint assignate non possunt provenire per secundas nisi fiat mentio de primis. sed quid si non procedant primi iudices. nunquid valebunt secunde. vel quantum debent expectare secundi si non possent primi procedere impediti iusta de causa. potest dici quod in hoc casu locum habeat decretalis illa plerique. s. de rescriptis. ut si non procedant primi iusta causa cessante valeant secunde. Sed si non curant procedere. et moneantur per ordinarium vel per superiorem delegatum ut procedant. Item minimi competentem. quia iudex propter negligentiam amittat iurisdictionem. et alter postea procedit in causa. s. de of. ord. significavit. et s. de of. del. prudentiam in fine. et s. de foro compe. licet. et c. ex tenore. nec de dolo vel malitia per talem commodum consequatur. quia dignum est ut propter negligentiam sine dolum perdat iurisdictionem. quod quia non appellat a gravamine sui iudicis. sui extra causam rationabilem debet allegare et inspecies secundum tenorem constitutionis. innoc. iiii. e. t. cordi nobis. alias reputabitur non appellans ut ibi dicitur. ex rationabili causa. colligitur evidenter ex hac littera quod semper causa appellationis talis que si esset probata legitima esset: proponenda esset

cora iudice a quo applatur. x. j. e. cum causa. in fi.
.qo. v dr de h. Sz pot queri q ca dicatur pbabil. utru il
la q ur iudici ul alijs. vr q h no sit referend ad o
pinione iudicis. j. de sen. ex facto. sic nec ad opio
ne iudicis refert quid dicat manifestu. sz ad ipam
rei ueritatem. j. de ubor. sig. cu olim ad id fac. ij. q.
vij. iudices. sententiabit n. iudex in h. q s uidebi
tur ta cu collone sapienti si n est certus. ar. ff. de
arbitr. s. qtem iudex extimabit ex opione ai su
i ea q pmittitur. iiij. q. iij. §. it sepe fit. Si no iu
dex dubius remanet q iudex non pot certificari.
an sit pbabil ul no in tali dubio deferat appel
latoni. j. de se. ex facto. ad fi. assignate. Sz nequid
sola psentato literarum siue assignato suffic. ut
n possit pueniri ab ordinario. si alio delegato
ex iure litra ur q sic. sz ce patris. vr q sola presen
tato non sufficiat. tam uideo q si duo sunt ordina
rij possu puenire aduersariu meu coram alio q
uoluero elige no obstante si aduersarius dicat q
uolebat me auenire coram alio. si i prius citatio
puenis. sz x ide credo in delegatis. si in delegato x
ordinario re integra. x rem intelligo integra an
citatoem p quam iurisdico ppetuata e. vn q dic p
uentuam x e supplend e maxie. q id est post p
sentatoin an citatoem n aliud uidem. x h dr. isti.
illius. no. x si ppea p sola citatoem l psentatoem
ordinarij nulla fca citatone n est puentus aduer
sarius sz p citatoin puentus e. s. de fo. c. c. plt. x
p sola citatoin iurisdico ppetuatur. x no p sola pse
tatoin. sz alibi inueniis n dicatur q psentatio
sufficiat. reducas illa ad illud q hic dr. v. Si mini
to nabilz. q ca quam pposuit i n applando no
fuit pbabil ut ex euentu cae apparet. quid at
debeat ptine applans in ca applonis. dr. j. e. i
tposita v de h. Sz qualr remittit ad illu a quo
applauit cum hut eum suspectu. s. e. ad h. sz
non pot dre illum suspectu cum ex ppa cpa
pcesserit illa suspito sic ille qui no psecuit
ap. s. e. p lonas. x. e. cum sit. In expensis. h gene
ral r optinet q qui deficit in applone puniat
in expensis. s. de testib. significauit. de expens i
ctis plene dr. s. de do. x. q. fine. x. s. de rept. c. vlt.
Alioquin. hic pz q si iudex applonis pnuntiat
applom tenere q pp hoc no expirat eius offin.
sz quiescit. x potit postea cognosce de ca pncipali.
C. de reb. creditis. generali. §. fin aut. x in aute.
de scissimis epis. §. si quis a aliq. dicas q hoc
locu ht qn applatur a grauamie an sniam.
q nunc iudex datur q sub aditone quo ad pn
cipalem cam. vn pmo cognoscit de grauamie.
x si inueniat. ap. legitima. re. pnuntiabit legi
time applatum fuisse. x postea pcedet sr pri
cipali. Si male applauerit. pnuntiabit male
applatum. x remittet ptes ad pores iudices i
expensis applante. qdempnado ut hic dr. x sb
tuo forma semp rescribit qn applatur a gra
uamie. Si no applatur a snia diffinitiua te
iudex dz cognoscere de iusticia cause x uide an bn

ut male sit iudicatum. x si bn sit iudicatu. afir
mabit sniam. ul cassabit si male iudicatu fu
it. ut. ij. q. vi. in fi. x. c. de ap. eos. in quibz dr qd
iudex tm pnuntiare dz sniam iustam ul iniusta.
Si no plura capla sunt in snia siue pies articuli
iudex p parte pot afirmare x p pte cassare x re
formare sniam sc q iustu fuit. j. de testamentis. i
Raimundus. x. c. Raynaldus. de maioribz causis ille
n. semp sit referende ad. ap. se. j. de tepo. maiore.
q dicantur maiores cae notatur. s. de of. del. q.
transiom.

Cum ca cessante cesset effectus statuim
ut siue iudex ordinarius siue dele
gatus aliquid cominando l interloquendo
ptulerit quo executoi mandato alt litiga
tium grauaretur x sano usus consilio ab hmoi
interlocutionis l cominatois effcu destiterit licere
in cae cognitione pcedat. non obstante si a
tali cominatoe ul interlocutione fuit appl
latum. d modo non sit ex alia legitima ca
suspectus. ne pcessus negotij friuolis occa
sionibz retardetur. Idem in eod.

nemo pt dare consilium in pr[e]iudicium alterius

Cum cessante ca. x. j. cominando. ut g qd si
iudex cominatoria uerba ptulerit pti q ex h psit.
ap. n de h satis faciat iudex q tm non e uim q ex
offo suo cominari dz. ff. de iudicijs. in peremptorio.
s. de test. in integr. cum ex litis. in fi. nec e dz statis
qs moui pp asperitatem uerbor. s. de reptis. si qn.
sz qualr pot iudex mutare qsiliu in alterius iniuri
am q regulam istam. ff. de reg. iur. nemo sz de
eo in quo applans pot mutare qsiliu. ut. ij. q.
vi. Sicut libellos. sic x iudex x intellige si appel
lans adhuc no fecit sumpt ad psequendam appl
lonem. ff. de a dicta. p. ob cam si pecunia in prin.
sz si sumpt uellet resumde ad huc pot reuocare g
uame q iam interest alterius. j. e. interposita. §. ij. sz
nunquid iudex post. x. dies pot mutare sua inte
locutoria. ur q no q postea transit in re iudica
ta sic x diffinitiua. s. de electione cum dilca. x. s.
de test. signauerit. ad fi. ar. a. ff. de re iud. q iussit
pot dici q licet transeat in rem iud. quo ad h
q post. x. dies no possit applari no tm quo ad iu
dicem quin possit reuocare suam interlocutoria.
q x applans post. x. dies possz renuntiare appl
latoni. q ipo facto renuntiat eo ipso q no psequitur
tpam. s. e. psonas. aduitat tn qualr corrigat se
tentiam suam sui errorem q si ita dicat ego re
uoco sniam meam sui corrigo errore meu sic fa
tetur se errasse x sic ille hut pbabile cam ap
pellandi. x sic ur q iurisdico ab illo translata sit. x
sic cum no possit sibi redere iurisdicom cui fate
atur cam a se translatam cum alius g dicat no
credo te grauisse sz si grauaui te i aliquo illd reuo
co. ar. colli ex hac decretali q interlocutoria no tm
sit in re iudicata. Sz uiu est q no transit ut dem
e quin iudex illa possit reuocare bn re integra
sz qtu ad illu a quem lata e si no applet. j. x.
dies bn transit. x s imputet q no applauit. q

*q item esst clas iudex in pnoptali pcedz si reuocat grauamen ps q ab eo fuit appellatu
not. omne preceptum indiir an diffinitiuum dr interlocutio*

sine acquievisse. ut ar. C. xx. q. ad assultatorum. Io.
Item est hic ar. quod actio semel extincta reviviscat. ar.
ff. de bonor. pos. secundum tabulas. l. plo. § qui testo et e contra
ut de. q. di. iiii. quis et ff. de solutionibus cum reus. Sed
artam. Sed hoc est beneficio huius constitutionis quod licitum
est corrigere quod minus legitime fecit. Infra de accusat.
qualiter et quando et alia iura plura hoc dicunt.

Cum speciali prohibitione sit provisum ne quis
in aliquos excommunicationis sententiam sine competenti mo-
nitione premissa promulgare presumat. volen-
tes quoque providere ne forte commoniti frustrato-
rie recusationis vel appellationis obtentu mo-
nitionis possint declinare examen: statuimus
ut si allegaverit se iudicem habere suspectum
coram eodem causam iuste suspicionis assig-
net. et ipse cum adversario vel si forte adversa-
rium non habet cum iudice communiter arbitros
eligat. aut si communiter convenire non possunt
absque malitia ipse unum et ille alium eligat.
qui de suspicionis causa cognoscant. et si nequi-
verint in unam concordare sententiam advocent ter-
tium. ut quod duo ex ipsis decreverint robur
obtineat firmitatis. Sciantque se ad id fideliter
exequendum ex iniuncto a nobis in virtute obe-
dientie sub obtestatione divini iudicii distric-
to precepto teneri. Causa vero suspicionis legitima
coram ipsis infra competentem terminum non pro-
bata sua iurisdictione iudex utatur. at ipsa proba-
ta legitime de recusatoris assensu committat
persone ydonee vel ad superiorem
transmittat. ut in eo ipse procedat secundum quod fuerit
procedendum. Porro commonito ad appellationis obstacu-
lum convolante si eius excessus evidentia rei
vel ipsius confessione aut alio modo legitimo
fuerit manifestus cum appellationis remedium non sit
ad deffensionem iniquitatis sed ad presidium
innocentie institutum non est huiusmodi appellationi
deferendum. Excessu quoque dubio existente ne fri-
vole appellationis diffugio appellans iudicis processum
impediat coram eodem causam probabilem appellationis
exponat talem videlicet que si foret probata deberet
legitima reputari. et tunc si habuerit adversa-
rium infra terminum secundum locorum distantiam
et temporis qualitatem et naturam negotii ab
eodem iudice moderandum appellationis causam prosequatur. quam
si prosequi non curaverit extunc ipse iudex appellatione
non obstante procedat. Nullo autem adversario
comparente cum iudex ex suo procedat officio appellationis
causa coram superiore probata superior sue iurisdictionis
officium exequatur. Sed si appellans in eius probatio-
ne defecerit ad eum a quo ipsum maliciose
appellasse constiterit remittatur. Ceterum pre-
dictas constitutiones premissas nolumus ad regu-
lares extendi contra suas observantias specia-
les. Honorius tertius decano cancellario et ca-
pitulo Lincolniensi.

Cum speciali et infra prohibitione. quod habes infra de sententia ex-
communicationis sacro. H. competenti trina. s. ut xi. q. iii. omnis de-

Cum speciali [illegible] iudex [illegible] suspicionis recusa-
tiones et appellationes [illegible] a prelatis [illegible]
ponat ut [illegible] eludant [illegible]

cime xvi. q. iiii. de presbiterorum et xxiiii. q. iii. de illicita.
coram eodem. s. e. secundo. iuste suspicionis. quid si
dubitetur an sit iusta causa non est in iure expressa
et aliquas dubitetur et arbitri electi de hoc cognoscant
primo an sit iusta quia omnia que ad hunc articulum per-
tinent ad arbitros pertinent. s. de of. del. suspicionis.
cum iudice. hoc intellige cum iudex ordinarius procedit ex officio
suo citra aliquem ad famam vel clamorem. infra de accusat.
qualiter et quando et sic loquitur ista constitutio in ordinario
ut verbum declarant sequentia alias intelligi non potest
et ita tam in ordinario iudice quam extra ordinario
inquirendo potest iudex recusari. advocent tertium.
Sed hec forma non potest compromitti in duos ut si
dissentiant tertium eligant. s. de arbitris in nostra.
et ff. de ar. item si unus. § si in duos. sed si in duos
simpliciter compromittatur. si dissentiunt pretor eos coge-
dus ut concordent vel tertium assumant. ff. de ar. item
si unus. § principaliter. et s. de of. del. suspicionis. § i.
Item ar. quod arbiter quantum ad hunc casum possit cogi
fines iniunctos quia unum est auctoritate huius constitutionis ar. quod
non potest. s. de arbitris cum dilecta. et ff. de ar. non di-
stinguemus. § ult. districto precepto. et sic videtur quod id
faciat preceptum canonis quod facit preceptum iudi-
cis ut beneficio huius canonis teneantur concordare vel
alium eligere. sed quia canon iste penam non imponit
iudex recusatus compellat illos et eis penam imponat
si non concordant. s. de of. del. suspicionis istum quem sit
potestas istorum arbitrorum dic ut sup. e. suspicionis. In-
fra competentem. tamen ab ipso iudice prefigendum infra
quem arbiter suspicionis terminare negotium. per ca-
tenus. i. e. t. ultima in concilio lugdunensi quod corrigit illam sus-
picionis in hoc tamen et merito iudex recusatus tamen ar-
bitris prefigere tamen appellanti infra quem causam appella-
tionis prosequatur alioquin in causa procedet. ut infra § secun-
ti. t. s. e. sepe et eadem ratio est in utroque casu. s. ne pro-
terea frivole appellationis vel recusationis negotium
prorogetur et ideo decretalis illa suspicionis corrigitur quantum ad
hunc articulum. vel de recusatoris. non ergo quod hec con-
stitutio loquitur in ordinario quod ex eo probatur quod
iudex recusatus committat alii negotium illud quod
non potest facere delegatus. s. e. super eo. immo statim evan-
escit potestas ipsius ut ibi dictum est quod loquitur in
delegato tamen sic. s. de foro c. si quis contra clericum et
xi. q. i. pervenit. et s. e. ad hoc. et infra. super ordinarius recusa-
tus committat alii causam probata primo suspicione
secundum tenorem huius constitutionis. sed contra s. de foro c. sed
super ordinarius recusatus non committat negotium in
tamen in occurrit ad alium iudicem. sed illa loquitur
secundum consuetudinem loci cui vacat in prium. nec contra-
rius communiter. et sic patet ex hac constitutione quod ordi-
narius potest recusari et causa suspicionis probanda est
coram arbitris et secundum determinationem istius intelli-
ge iura predicta que loquuntur de recusatione ordinariorum
et nota quod hec clausula de recusatoris assensu super eo
si determinetur totalem dismissionem committat negotium
vel ad superiorem remittat in optione recusatoris est
aut velit negotium committi aut ad superiorem referri
et dic ut io. quod intelligas iste probabile est si determinat

primam partem tamen tunc tantum uult quod de uoluntate
recusatoris eligenda sit persona cui committat negotium
dummodo non sit suspecta intellige iuste non uero probabiliter. immo
improbabiliter iniquum enim esset quod actor ad uoluntatem
ipsius rei eum audiat nam pro modica causa quandoque trahere eum
ad propinquum ut illum fatigaret laboribus et expensis sic
posset sepe attingere quia potius renuntiaret liti quam uellet
taliter laborare uel posset eligere talem licet illum recusa-
re non possit qui causam suam male tractaret. unde dicas
de recusatoris assensu et etiam de assensu actoris ut de
utriusque partis assensu committat negotium recusatus quod
probatur supra de foro competenti si quis contra et supra eodem ad hec et infra. uer-
dum de insistente iudicem eligant. ipse non partes communi assen-
su iudices eligere debent cum ordinarius recusatur xi. q. i.
puenit si partes non concordauerint tunc iudex committat a-
licui propter neutri parti suspecte et quod dicit de recusatoris
assensu specialiter intellige requirendus est assensus
recusatoris ne iterum recuset illum ex quo assensit in
illum supra de officio delegati insinuante et c. fraternitatis quoniam. § non.
et § sane et iii q. ii. offerentur et sibi assensus actoris
requirendus est ne ipsum postea recuset quia licet sit actor
posset eum recusare ut supra de foro competenti si quis contra
fuit intentio domini pape quod potestas committendi resi-
det penes recusatorem in potestate iudicis est remitte-
re negotium ad superiorem uel committere de assensu recu-
satoris et etiam actoris ut dictum est et hec determinatio de as-
sensu recusatoris determinat tamen hec ubi committat. confes-
sionem et ita patet quod non admittitur appellatio contra confessionem
uel si excessus sit manifestus euidentia rei uel alio legi-
timo modo puta per sententiam uel tribus modis fit dictum
notorium infra de cohabitatione clericorum et mulierum c. ult. confessus non
auditur appellans ii q. vi. quicumque constiterit tamen dicit quod
sola confessio non impedit in criminali quin possit appella-
ri ii q. vi. § sunt quorum in ciuili tamen si uellet probare
errorem auditur ff. de confessis cum fidei commissum et supra de
confessis c. ult. sed hic non admittitur quia a correctione non
appellatur extra ordinem agitur hic infra. criminum. nota quod tri-
plex est criminis ut notatur supra eodem in personas ibi uide
uideas. procedat. ad petitionem aduersarii ut differat
a sequenti quando iudex ex officio suo procedit. coram superiore.
sed quare procedet superior quando extra procedit ex officio numquid
uocabitur extra credo quod sit uocandus ut defendat processum
suum si noluerit non uocaretur aduersarius in alio casu
cum est ibi actor et reus nec tunc necesse est iudicem esse
presentem qui tulit sententiam quod uices non leditur arg. ii.
q. vi. hec et defecerit. et sic uidetur quod appellans teneatur proba-
re se iuste appellasse quod est uerum et sic presumitur pro sen-
tentia iudicis supra de renuntiatione in presentia arg. contra
supra de probationibus quoniam contra sed dic quod presumitur pro sententia ex
quo apparet sed pro processu non presumitur si dubitetur
de ipso nisi contentis constiterit ut in constitutione illa
quoniam contra falsas constitutiones. § presente et illam infra de sententia
excommunicationis sacro. regulares supra eodem reprehensibilis et supra eodem c. ii.

Cum causam que inter
abbatem et fratres de ualle sancti iohannis ex
parte una et priorem et canonicos de nouo
loco ex altera super ecclesia de ... uertitur R.
sancti angeli diacono cardinali commiserimus au-

diendam et infra. procurator prioris et canonicorum
tum proposuit quod cum coram subdelegatis iu-
dicum delegatorum inducias ad proponendas excep-
tiones dilatorias petiisset quia aduocatus ipsius
ductus errore respondit quod ecclesiam de nouo loco et
ecclesiam de qua erat quod per xl annos et amplius
pacifice possidebat licet ipse eadem die aduoca-
ti errorem corrigens ipsius responsionem que fuerat pe-
titioni contraria uidebatur nec per eam aliquis preiudicium pos-
set generare pro eo quod ante litis contestationem sunt ex-
ceptiones dilatorie proponende coram eisdem iudici-
bus reuocauit iudices tamen per huiusmodi responsionem errone-
am aduocati litem contestatam fore credentes
ad receptionem testium partis alterius processerunt
et infra. ch. quod si domini prioris et canonici legittime pro-
bauerint quod per procuratorem ipsorum eodem die aduo-
cati responsio extitit renouata quia sic per consequens
litis contestatio non fuit uel quod delegati testes re-
ceptos a subdelegatis subdelegatorum suorum ap-
probauerint cum non sit delegatus a prin-
cipe causam ualeat alii delegare quicquid
ab ipsis post appellationem eorum factum est dum-
modo hec in appellatione ipsa expressa fuerint sicut est
irritum et inane. Idem decano et thesaurario
et P. sancti petri canonico ambianensi.

Cum causam et infra. inducias ad proponendas quod iu-
dex ex officio et facere debet supra de exceptionibus pastora-
lis. ante litis contestationem quod uerum est ut iii q. vi. §
exceptionis et supra eodem tertio pastoralis inter monasterium. C. de exceptionibus si
quis aduocatus processerunt et infra. mandauimus quod et miserit
receptionem quorundam testium quibus dominus quod postea ui-
ces suas aliis iudices delegati commiserit et illi re-
ceperunt quosdam testes quibus receptis iudices dele-
gati examinationem quorundam testium commiserit quibus
dam cum uices suas aliis commiserit et illi quosdam te-
stes receperunt primi iudices delegati approbauerunt re-
ceptionem illorum testium cum de iure talis receptio non ua-
leret quod grauamina extitit appellantium quos testes appro-
bauerunt primi delegati a papa et sic iterum grauamen in-
tulerunt papa quod appellantium fuit ad papam eadem die ad-
uocati sed numquid est istud necessarium ut eadem die de-
beat reuocari uel quandocumque ante sententiam uidetur quod quando-
cumque ante sententiam ut supra de confessis c. ult. et C. de iuris
et facti ignorantia error facti et infra de censibus olim § de hoc uel
saltem usque ad terminum C. de errore aduocati l. ii.
in casu isto uero quod eadem die debeat reuocari uel sal-
tem antequam fiat aliquid in causa per quod uideatur ap-
probare hanc confessionem puta si producerentur testes
uel ad aliud quod tamen post litem contestatam fit debet. lis contestata
non fuit. ergo uidetur quod si non probabit quod confessio eadem
die reuocata fuit per consequens lis fuit contestata et sic per in-
directam confessionem aduocati et fit litis contestatio. si supra de
dolo et contumacia. puta arg. supra de electione dudum et supra de lite contestata c. ii.
no. § dicit quod per narrationem et responsionem fit litis contestatio.
delegatus a principe. C. de iudiciis a iudice et supra de
officio delegati fraternitatis quoniam. § si non per hoc patet quod reprobata est o-
pinio illorum qui dicunt quod subdelegatus post litem contestatam
potest alii uices suas subdelegare ad instar puta

no. de confessione reuocanda

Cum enim ... confessione aduocati eadem die re-
uocetur per litis contestationem ... processum
factum a subdelegatis subdelegati ...

dom qui litt. cz. fz est dnc inis. v n pot postea da
re aliu pcuratore. c de pcuratoribz nulla. et l. nz.
et sic volunt intellige illam dec. s. c. px. cu v bolo
q expsse ctradic huic sz illa no atinz nisi qntum
ad h. nec fuit obiectu. et ita p pacciam tollat. s. de
pben. cu iam duo q ius n atineat pz p h q dicit
hic no nisi delegatus a pncipe cam pot alij dele
gare no dirigendo a n litt. cz. ul post litt. et ita
ibi no potuit delegari de iure eius q tenendo q. sb
delegatus alij sub delegare no pot. qz sic et illi
possent itm sbdelegare q ee non dz et illae de ex
coicatione q no transit in tcciam psona. et q dr
delegatus ab alio qua a pncipe non pot alij de
legare intellige de eo qui est delegatus ad una
cam tm nam si eet ei delegata vniusitas caz
vn poss vnam cam alij sub delegare. ff. de iu
dic. cum ptor. c. i. al non pot. ff. de. of. p. c. et le
g. legatus. dummodo h. sz ricuatri posuit in ca
applonis pponere aliam cam q expssit in ap
pellando videtur q sic. s. e. astitutis. It et nova ca
pot oppom in ca applonis et nova instra et al
legationes. s. de fide instr. cum io. ff. de ap. ido.
s. de testibz fenitatis. et c de tempibz ap. p hinc.
et s. ut lite no at. accedens. sz a ur expssum. s. e.
ut debitus. s. dicitur qui applat cam applonis
pp quam applat dz allegare cora iudice. et hic
expsse id dicit littera ista dummodo h in applo
nis ca expssa fuit. et j. c. px. se h ita distingue
aut applatur a gravamine an sniam diffinitiva
aut a snia diffinitiva. si a gravamine an sniam
tc nece est allegare cora iudice applonis
cam sui gravaminis talem q si eet pbata eet le
gittima ul q eet expssa in iure. et tc in ca ap
pellatois no pot aliam allegare ut hic dic. s.
e. ut debitus. et est ro q non applatur n a gra
vamine. sz pp tunc cam quam de novo vult
pponere coram iudice ap. no gravabat nec ppt
h applavit. et iudex ap. cognoscere dz tm se eo p
quo applavit et pp. sp ita rescribit in applato
nibz an sniam si ita est. si vo aliqs applat a
diffinitiva tc non est nece aliqua cam allega
re cum applat sz sufficit dic. applo ab iniqua
snia et tunc in ca applonis pot oppone novam
cam. et nova instra. et sic loquit. s. de fide instro
ru cum io. et l. ido et l. p hinc dec. illa. s. e. astitut
spali intellige ut ibi di in dec. illam accedens itl
ligi ut di ibi. It in alijs ap. extra iudiciu facie
dis expmenda est ca ppt quam applat. j. de in
st. q. fi. ama p. ca. c. i. et s. e. dne. et s. de elcone. c.
nob. et s. e. dilcs.

Dilco filio. G. capellano nro. d. pbro. et.
j. capli salamintini pcuratori a nob
auditore concesso pcurator capli pposuit co
ram eo q cum dcus pbr se receptione sua
in salamantina ecca executoras a nob lit
teras ad archid. iacomum et collegas ei im
petrasset coram eisfuit ex pte capli allega
tum q cum in ipa sit ecclesia nus canoni

coz iuramto firmat de quo in litt. ad eos
directis mentio no fiebat p eas no debebant
a eos pcedere. et ne alit facerent fuit ad sedem
audiam applatum. et j. cum g. et si p afesso
nem p bri fcam coram auditore p dco astit
re salamantina eccam hre certum canonicoz
num iuramento firmatu. et ipam exceptione co
ram executoribz fuisse ppositam. et q appella
tu extitit ab eisdem. q tm non astitit q ppt
exceptonem h no admissam alia ne legit
tima fuit applatum. c. q. si nob astitit p
fatam exceptonem de certo canonicoz numero
iuramto firmato ul alias exceptones legiti
mas fuisse ppositas coram ipis executoribz n
admissas. ac id ptem capli applasse tpoz
pcessum executoz denuncias irritum et inane.

Idem sci andree archid. et magro. j. canonico
de inikelden.

Dilco et j. fuisse ppositas sic pz q ca ppt qua ap
pellatur pponenda est coram iudice a quo applat
et sic fuit ca ista legitima qz n est verisimile q pp ex
certa scia mandasz illu recipi a iuramta canoi
coz. imo ur pp civiuenit. s. de rcptis astitut in
pte decisa. Idem eet et si statutu canoicoz afirmat
fuisz solumodo p sedem apsicam et sine iuramen
to de consuet. cu accessissent. ar. j. de priuil. ex pte.
et s. de rcptis cu ordinem. It pz hic q lz excepto et
legittima pposita no admittat si no sit applatu
ppter ipam licet applatum sit n dz retractari p
textu illius exceptonis q fem est q snia lata a iu
litigatoris vn tenz a q non e applatu. lz no tene
at a iur astitutonis. s. c. px. cum int nos. et ij. q.
vi. s. diffinitiva. s. sui. It si snia et c qm pvoca. no
est nec. l. ij. et. ff. que snie sine ap. re. l. i. s. i. It ex h
pz q si quis applat a gravamine non tm expmit ca
illam in applo ne pp qua applavit sz alia illa
psequi no pot qz ppt illam non applavit de h
dcm est. s. c. px. It videtur q in ca applonis suffi
ciat pbare cam pbabilem fuisse ppositam cora iudi
ce a quo applavit et no admissa h intelligendu e
s. q dr. j. e. i interposita.

Nicholao militi ac fri. e. monacho mona
sterij sce marie scl adriani dyac. car
dinalem acessimus auditore in cuius presentia
cum dcus monachus si n ad impetrand. et a
dicendo pcurator fuit institut suplicavi mi
miliz idem miles ut a ipos tanquam a atum
ces pcedere desermus. et j. c. q. si nob constiterit
dictos abbatem et conventum a p. sue terminu
pfixisse. cum ad psequendam eand sufficiente
pcuratorem no miserint memorato militi
ipam psonalr psequente ipos ad restituendas
expensas a tempore applonis. fcas eid mili
ti a dem pretus.

Idem epo nanmn et p. ca
nonico tuscan.

Nicholao et j. applonis sue. pot. n. statuere terminu
ad psequendam applonem suam. s. e. c. psonas. et c.
oblate et cu applans ab interlocutoria statuit termi

niu ad suam appellationem prosequendam tenetur appellans ap
pellationem prosequi per se vel per sufficientem procuratorem ad causam
alia parte presente vel condempnabitur in expensis. extra. de ap
pellationibus ut debitus et hoc intellige de diffinitiva ut cum
appellans statuit terminum ad prosequendam app. suam
tenetur et appellatus mittere sufficientem ad causam defen
dendam alioquin procedetur ad confirmandam vel infirmandam sen
tentiam contra prefinite ut s. de re iudi. veniens. si vero
appellans non prefixit terminum ap. sue prosequende nec a
iudice nec ab adversario appellatio fuit approbata tunc
sufficit appellanti mittere procuratorem ad impetrandum et audi
endum altera parte et absente prefinite j. e. c. interposita.
§. i. ad hoc facit j. e. c. cordi ut dicit si appellatus nolue
rit quod approbat appellationem et ideo neque mittere sibi ut in dic.
sed et si appellatus noluerit prosequi appellationem quia eam non
approbavit tunc sufficit appellanti mittere simplicem
nuntium ad impetrandum et contradicendum a contrario sensu
horum verborum. ei appellat stare. et ita hoc decretum et illa interpo
sita. §. i. loquitur in diverso tamen et non contrario. et non quod termi
nus statutus ad prosequendam appellationem a iudice vel ab
adversario vicem optinet peremptorii. s. e. c. sepe. de
hac materia pleno. s. de termino. veniens. in glo. que inci
pit. sed non videtur appellationi sue. post. n. cuius appel
lator tamen sue terminum statuere ad ipsam prosequendam.
s. e. personas. et c. oblate. et si talis appellatio a iudice vel
ab adversario fuit approbata tunc appellans tenetur
prosequi causam per sufficientem procuratorem parte altera eam
prosequente alioquin in expensis punietur tamquam contumax
ut hoc dicit et hic miles iste approbavit appellationem
saltem ipso facto vel et iudex quod patet ex eo quod ipse eam fuit
personaliter prosecutus alioquin stabitur illi decretum j. e. inter
posita. et sic corrigitur ista in hoc si non appellatio nec a iu
dice nec ab adversario fuit approbata tunc appellans
potest simpliciter constituere procuratorem ad impetrandum et audi
endum sed parte altera eam sufficienter prosequi sit parata.
j. e. interposita. §. i. a tempore ap. factas. quia extra fuit
contumax ex quo non misit sufficientem procuratorem.
quia extra videtur citatus ad causam. simile. s. de do. et
contu. cum dilecti. et s. e. reprehensibilis. et c. sepe.

Sua nobis R. tutor quondam filiorum b.
civis tuscanensis. petitione monstravit
quod cum inter ipsum ex parte una et f. p se
et c. p. tutorem quondam filii. b. ex altera
super quadam pecunie summa coram iudice
tuscanensi. quod vertebatur. ibi diffinitivam pro e
odem. R. sententiam promulgavit. que bis fuit per
iudices delegatos a sede ap. confirmata et j. sed
pars adversa que semel et iterum appella
verat. tertio vocem ad nos emittens ap. et
eius college cognitionem in prius sententie a no
bis obtinuit delegari et j. Cumque R. sce. m.
in consumnd. dyac. omnis cardinalis. super appel
latione. tertio ad nos emissa. utrique parti a
nobis datus auditor interlocutus fuit il
los non potuisse de iure tertio appellare. nos
predicto. p. et eius college dedimus in manda
tis ut in negotio ipso nequaquam procedere attemp
tarent. Idem magistro. G. archid. et offici

ali lemonicensis.

Sua nobis et j. item. sed uxor item dicat vices significat
exponitur item. i. quotiens opus esset. extra. de edendo uenturi.
tertio ap. bene interlocutus fuit. ut. ii. q. vi. si quis in q. n.
et c. ne liceat in una eademque causa tertio appellare. l. u
na. ex hoc et predictis iuribus patet quod non licet tertio appellare sed
contra ii. q. vi. quotiens vel dicit quotiens putaverint se gravari ad
romanam sedem appellant. et ii. q. vi. pulsatus sed dic
quotiens. i. secundo non ultra in diffinitiva sententia sive secundum eodem
capitulo sic. s. e. directe vel de hoc et sic illud quotiens restrin
gitur sibi in. n. generale sepe restringitur. xviii. di. pla
cuit. lxxv. di. quod die. in fi. et xii. q. ii. sine exceptione in
pri. et s. de rescriptis sedes. Sed contra. xxx. q. ii. lotharius.
ubi dicitur quod tebga et appellavit sed exponi convenit ter appel
lavit. i. ter vocem appellationis emisit dicendo appello
ter.

Dilecti filii prior et conventus de lacu rubeo
diocesis missa nobis petitione monstraverunt et j.
ex parte decanorum prioris et conventus fuit excipien
do propositum quod cum omisso dyocesano episcopo fuisset ad
archiepiscopum appellatum ad quem gradatim fu
erat appellandum in causa ipsa de iure procedere non de
bebat. sed quia officialis archiepiscopi huius exceptionem
admittere denegabat ipsi ad nostram audientiam
appellarunt. et j. Quod decrevimus quod sententias post hu
ius appellationem latas in eos denunciatis penitus
non tenere. Gregorius. ix. magistro scolarum. h.
et G. de rup. canonicis sancti audoeni morinensis
dyocesis.

Dilecti filii et j. post hoc ap. ex hoc patet quod gradatim est ap
pellandum. ar. ii. q. vi. metropolitanum. et q. vi. anti
quorum. §. illo. videlicet et s. de of. del. super quoniam. §. por
ro. et. extra. de ap. imperatores. c. de ap. precipimus. extra. de.
et a quo appelletur. l. i. §. fo. supra. h. ca. j. de prendo. refe
rente ibi appellatum fuit ad archiepiscopum omisso
episcopo. et. extra. quis et a quo appelletur. l. i. §. i. et j. de no
vi operis nunci. significantibus. non omittitur medius.
dicas quod gradatim est appellandum et de iure et canone
nes tamen si omittat medius et non opponatur exceptio
coram illo superiore bene valet quod per ipsum fit et sic intelli
gunt predicte decretum referente significantibus vel forte in
optinet de consuetudine prescripta ut ad illos archie
piscopos appelletur omissis mediis si non apponatur ex
ceptio non valet quod postea fit si per hoc appelletur si
consuetudo non obstet et ita intellige quod hic dicitur. sed lex
illa. extra. quis et a quo. l. i. §. i. multum contradicit quod dicit
quod generaliter debet appellari ad primum delegantem et non
ultimum qui delegavit. sed intellige. l. illam in delega
tis ut si appellatur ab aliquo subdelegato cui com
missa fuit tota causa a delegato ad universitatem causarum
appellari debet ad primum delegantem et sic intellige il
lam. l. per illam decretum supra quoniam. §. porro. sed si appel
letur a delegato tamen sive sit delegatus ad universi
tatem causarum sicut sunt huius officiales episcoporum si sit delega
tus ad unam causam tamen super de iure appellandum est ad
suum delegantem et sic intellige quod dicit hic et lege per contra.
extra. quis et a quo. l. i. contra. sed ii. q. vi. alie non leges
locuntur in ordinariis et est metropolitani. illud

generale est quod ad papam potest appellari omisso medio propter
plenitudinem potestatis. ii. q. vi. quotiens. ad romanam
et in pluribus aliis capitulis ibidem quia per simplicem que-
relam per aditur cum ipse sit iudex ordinarius singu-
lorum. ix. q. iii. cuncta per principale non in causa illis dele-
gate commune. § porro. et sic omnia plana sunt. de appel-
lationibus interponendis ab officialibus episcoporum vel ar-
chidiaconorum vel aliorum inferiorum dicas quod cum idem
sit auditorium sive curia episcoporum et eorum officialium unde si
appelletur ab officialibus episcoporum appellandum est ad
archiepiscopum de iure et non ad episcopum. et si appelletur
ab archidiacono vel eius officiali appellandum est
ad episcopum et non ad archiepiscopum. tamen si consuetudo est
quod appelletur ab archidiacono vel eius officiali
ad archiepiscopum omisso episcopo valet appellatio ut hoc
totum habes in quadam decretali inno. c. iiii. e. t. que
incipit romana et ideo credo ut si consuetudo sit ut
appelletur ab officiali episcopi ad episcopum quod teneat ap-
pellatio non obstante quod dicitur in illa decretali romana
ne a se ipsis ad eosdem videatur appellatum. xx-
vii. di. multis non appellatur ab aliquo ad se ipsum
cum aliis. s. i. ab archiepiscopo ad hoc nos ubi ipse est tan-
quam caput et est simile. ff. quando appellandum sit. l. i.
§ solent non appellatur ab ordine et presides ad ipsum
presidem. et decretales predicte referente et signantibus lo-
cuntur de consuetudine cum illa decretali romana quia
ibi admittitur appellatio ab archidyacono ad archie-
piscopum omisso episcopo. sed hec decretalis videtur esse contraria predic-
tis decretalibus ubi tenet appellatio omisso episcopo et hic
non tenet. sed tu dicas quod debuit hic appellari ad episcopum
et non ad archiepiscopum. quia hic non fuit appellatum ab of-
ficiali episcopi sed a quodam magistro R. canonico clare
montensi. cui episcopus specialiter causam commiserat quia non
erat de curia dyocesani episcopi. et ideo ad episcopum quo commi-
sit causam gradatim fuerat appellandum et hoc tenetur in
antiqua decretali in parte decisa. B.

Ex parte. iii. domine de toleb nobis fuit
oblata querela. quod cum nobilis mulier
domina de lebiton. super quibusdam terris in personam nomi-
ne filiorum suorum coram iudicibus auctoritate nostra
traxisset in causam eadem in iudicio ipsorum per
sentiam excipi fecit quod cum res de quibus in iu-
dicio agebatur. et predicti filii eius sub potestate
ac tutela ipsius minime permanerent. cum
iam ad secunda vota transisset super hiis ei non
tenebatur respondere nomine quorum tutrix esse de-
sierat. Sed demum quia dicti iudices. hac exceptione
neglecta. nichilominus ad hoc compellebant ea-
dem ipsa sentiens se gravari nostram audi-
entiam appellavit. ideoque. mandamus quatinus. si est ita
revocato in statum quicquid post hoc in-
venietis attemptatum audiatis hinc inde
proposita et c. ID magistro et filiis domini mortineti.

Ex parte. iii. et i. sub potestate et tutela. filii non
dicuntur esse in potestate matris sed patris quia nulli ad
nis patrie potestatis instit. de patria potestate. § i.
aut. quia familiam patris sequitur. et non matris instit.
de legitima agnatorum tutela. § i. et i. de cursio. insti.

c. ult. sed per officium tutele bene recedit filius in po-
testate matris in tantum ut regulariter est idem quod femina tu-
trix esse non potest quia virile officium est. C. quando mulier tutele
officio fungi potest. l. i. et ff. de legi. tut. l. i. et s. de arbi-
tris dilatum non a principe tutelam impetraverit. et ff. de
tutel. l. ult. tamen si mater maior est et nullus tutor legi-
timus sit vel datus non sit in publicum in testamento vel si sit
excusatus potest petere tutelam filii et debet iurare quod ipsa non
transibit ad secundas nuptias et renuntiet velleiano et
ypoteca rerum suarum. C. quando mulier tutele officio fungi potest.
l. ii. et iii. olim sic observabatur hodie tamen per aut. conce-
ditur matri omnibus tutoribus legitimis et dativis sed
non testamentariis renuntiando simpliciter secundis
nuptiis et senatusconsulto velleiano et omni alio au-
xilio ut si obligaverit se pro pupillo non iuvetur. C. quando
mulier. tu. of. autem. matri et avie et in autem. de hedi-
tatibus que ab intestato venit. § ex hiis coll. ix. et in autem.
ut matres sine prohibitione tu. gerant. § quia vero. coll. vii.
et. C. quasi mulier. tu. of. autem. sacramentum et quod cito ad se-
cundum matrimonium convolaverit soluta est tutela quamvis mortu-
a esset ut in dicto. § quia vero. et ita patet quod mulier ista bene excu-
piebat quia tutrix esse desierat transeundo ad secundas nu-
ptias. Item si transeat ad secundas nuptias non reddita
ratione tutele bona sua dicta et mariti secundi tacite sunt fi-
liis obligata. C. in quibus causis pignus tacite contra-
hitur. l. si mater et in autem. de nupt. coll. iiii. § sed tute-
lam. Item in principio debet facere inventarium et satis dare
rem pupilli salvam fore ut in autem. ut sine prohibi-
tione. § ult.

Intimasti et i. per hospitalariis ignorantibus et
non facta eis copiam de inquisitionis processu.
ad vos relationem transmisisse noscuntur cui
iuxta legitimas sanctiones quotiens relaturus
se iudex quilibet pollicetur illico litigatoribus
ac alia consultationis exemplum edere tenetur.

Idem archiepiscopo et archidiacono et G. canonico tu-
ron.

Intimasti et i. de inquisitionibus. hic processum fuit super
excessibus istorum puniendis in modum inquisitionis
et ideo sive causa sit criminalis sive civilis potest iudex refer-
re causam superiori si iudex dubitat qualiter in causa debeat
iudicare talis relatio approbatur si non vult evita-
re honus iudicandi tunc non debet admitti relatio. In
aut. de iudicibus. § ult. et ff. de iudiciis cum quidam redierunt.
§ i. de iure enim debet et non de facto ut ibi dicit quia non cri-
mina sed vindicta potius ad nos debent pervenire.
C. de of. prefecti orientis. l. iii. et xxvii. q. i. si custos.
et c. si vero si non iudex dubitat de iure et vult refer-
re negotium superiori exemplum consultationis illico tene-
tur edere partibus ut si forte minus plene referat vel
contrarium quam debeat vel in preiudicium alterius partis
partes contradicere possint et appellare. C. de relationibus.
l. i. et ii. et hic si autem tunc si appellavit postea cum
princeps rescripserit non potest appellare. ii. q. vi. §.
biduum. insti. quia approbasse videtur relationem ut i-
bi et ff. quando appellandum sit. l. i. § si. et quia hospitalariis
ignorantibus relatio facta fuit non tenuit relatio
quia exemplum relationis ostendi debet litigatoribus ut

uo dnis leges precedentes quibus inc fit mentio.

Significante aurel. epo nos nouerimus accepisse quod cum decanus et capitulum maguntin. ipsum super eo quod dicebant alibi quam in stallis decani et capituli predictorum carnifices carnes uendere non debere coram iudicibus auctoritate apostolica conuenissent, petentibus tandem decano et capitulo nominatis iudicium officium implorando. Idem epo post citationem carnes in stallis alijs uendi fecisset quod per eum super hoc factum fuerat in statum pristinum reuocarent pro parte ipsius fuit propositum quod cum lis predictum non fuisset super negotio contestata locum non habebat huiusmodi imploratio adiciens quod cum de assensu partium coram dictis iudicibus ad litigandum super eodem negotio certus dies statutus fuisset et continuum ad illum diem solutum fuisset iudicium ordinem preuenire diem ipsum ac audire partem aduersam in tali imploratione absque partium consensu non debebant et quod super hijs non audiebant eundem nostram audientiam appellauit. Et licet procuratore suum infra annum ad huiusmodi appellationem miserit prosequendam quia tamen dictus procurator ut credimus circumuentus contra inhibitionem epi contra super hoc ad quosdam iudices certa ratione suspectos litteras impetrauit dictus epo hijs uti noluit sic optentis. petens non obstante lapsu anni ad prosecutionem appellationis admitti. Ideoque consultationi respondemus quod. Si de inhibitione huiusmodi et premissis causis appellatum uel eorum altera extiterit reuocato in irritum quicquid post appellationem eum inuenietis attemptatum et cetera in iam dicto negotio iuxta continentiam priorum litterarum et cetera. I d.

Significante et infra. post citationem. nec ante citationem nec post debuit epc molestari super possessione carnificum lite pendente si ipse possidebat cum capitulum super hoc quereret epm. unde patet quod erat in possessione de qua non debuit eici lite pendente. ut li. pen. c. i. et. iij. et xvi. q. iij. Volumus. unde male petebat capitulum. uel sicut capitulum possidebat agens contra epm ne inquietaretur adhuc non poterat implorare officium iudicis lite non contestata. ut infra sequitur quod magis in eo predictum. hoc est maxime quia nec pendente lite contestata debuit ei auferri possessio si ipse possidebat. sed uincitur quod capitulum possidebat ut dixi. preuenire diem. quod facere non poterat quia pendente dilatione iudicis officium adiectat. nisi partes consentiant. extra de dilationibus sicut ex causa dilatio conceditur. ff. de arbitris diem autem infra et ar. ff. de re iudi. quod iussit et s. e. cum cessante. ar. et est notabile quod iudex data dilatione nichil facere potest ante terminum altera parte inuita. super hijs non audiebant. sed quia iudices litte non contestata reducere noluerunt carnes in pristinum statum ut non uenderent carnes alibi quam in stallis capituli quod facere non debebant cum admittere possent recusari lite non contestata. iij. q. iij. offeratur. et ita non licet iudex delegatus circa principale nichil facere potest. ar. s. de cognitione pretextu. super hoc litteris et secundum eo quod pendente dilatione procedere noluerunt quod facere non poterat. ut ualuit appellatio. ar. contra s. de of. iudicis c. ij. infra. potest dici quod illa loquitur in ordinario cuius iurisdictio fundata est cum et officium ante litem contestatam et post implorari potest ipsi a petente. sed non dilatione pendente aduersario non consentiente ut hic dicitur et s. de dilationibus sicut hic de delegato cuius iurisdictio non est firma ante litem contestatam quia eius officium implorari non potest ante litem contestatam et maxime dilatione pendente ut hic patet. uel uenius dicas quod ibi loquitur de alio officio iudicis quod petitur innocenti fauore minoris uel alterius qui uinitur iure minoris hic de alio quod eum respicit principale factum quod innitatum est ab aduersario et quod contra petet mino ri post litem contestatam coram delegato sed non ante nec pendente dilatione. ut contra dictum est. de inhibitione huiusmodi et sic patet quod procurator non potest excedere fines mandati. alias non nocet dno. ff. de procuratore. si procurator et s. de of. del. cum olim. si uero simpliciter constitutus fuisset nulla forma data super de iudicibus impetrandis non posset eos recusare quos procurator impetrasset. s. de causa possessionis cum oli et hic a contrario sensu super de hoc. sed uidetur quod non sit amplius audiendus post annum et ita imputet qui tali commisit negotia sua. ff. de minoribus cum mandato infra. agat quod epc contra procuratorem uel contra eum qui circumuenit ipsum. ff. de dolo. eleganter. ff. dolo. hic procurator aut circumuentor forte non erat soluendo et ita restituitur contra aduersarium. ff. de eo per quem factum erit. l. ult. ff. i. uel auditus fuit epc ex generali clausula si qua iusta causa mihi uidebitur in integrum restitutionem. ff. quibus ex causis maio. l. i. in fi. ar. s. de in integrum rest. ex litteris. ar. i. de pignoribus significante. continuum. id est. in ipso fuit bene prosecutus fuit ap. et ita auditur epc triplici ratione quod audit post annum hec fuit propter factum procuratoris quod fuit iusta causa quare i dulgetur biennium ut s. e. cum sit romana ex alijs duabus causis prosecutus tenuit appellatio aut ex altera earum et est. ar. quia plura mandamus coniunctim quorum alterum per se sufficeret et alterum sufficiet propterea de hoc dictum fuit. s. de rescript. ex parte.

Interposita appellatione ex causa probabili non sufficit appellanti probare quod ex causa huiusmodi prouocauerit si eam non doceat esse ueram. et hoc se offerens probaturum non fuisset admissus. eidem quoque permittitur si non recipiatur appellatio. eius a iudice. nec ab aduersario approbetur. super prosecutione appellationis per procuratorem ad impetrandum et ad dicendum consuetum litteras impetrare. licet per alterum per se uel per procuratorem ydoneum iudicium super hoc appellatione appellationis tempore sit paratus. ille denique qui uocem appellationis emisit et nondum est alij cognitio delegata ad petitionem eiusdem ad eum a quo prouocauit de iure remittitur contradictione partis alterius non obstante in legitimis expensis aduersario quas eum propter hoc fecisse constiterit condempnandus. Sane parato aliquo pro parte grauamine propterea quod dixerat appellandum. et parte aduersa se contumaciter absentante post super hoc lite non contestata procedi. licet non dum litis contestatio facta fuit in ipso appellationis articulo uel negotio principali. quia cum in hoc casu in contumacia pronis iudicis principaliter arguatur.

non est rigor iuris ex quo sequi possit causa
complexitas requirendo. Idem.

Interposita et ii. probabili. tali quasi foret probata re
putaretur legitima. s. e. ut debitus. et c. cum speciali.
§. i. non deceat esse uetam. ii. s. de test. ex parte ante. et.
s. e. per eum. i. et ar. esse. s. de off. del. cum causa. et. s. e.
ut debitus. et c. dilecto. h. si te offerens tunc ubi si
gnatur esse. s. de testibus ex parte ante. quia ille ad eam
optulit se probaturum nec fuit admissus et ante se
tentiam. et tamen in causa appellationis debet probare causam ap
tam fuisse solue h. secundum quod ibi dixi ex h. u. apparet
a parti grauamen quod oppono tamen probabile. et eam of
fero me probaturum. sed non admittor et ideo sufficit h. p
bare in causa ap. quia h. probato satis probat grauamen.
quia perinde fuit ac si causa allegata quam uolebat
probare esset uera et me repellat secus si eam simpliciter
causam allegat quia tunc ut id quod malitiose fecisse. unde
illam causam tenetur probare ueram fuisse. ar. s. e. sed
eo. §. si autem aduersa dum de iure mutatia plene dam
e in dec. ex parte ante. et. s. de except. olim. eidem. s. ap
pellanti. tempore iudicium sit paratum. si puto quod ii
approbauit appellationem ex quo eam a prosequendo secedem.
ap. prosequi noluit si approbasset appellationem uel ipse
iudex te. n. tenetur sufficienter prosequi. al. puni
tur in expensis. s. e. in. ut dolo. Fit ergo contra qui ap
pellat circa duo. primo quod cum appellat ex causa probabili quam
offerat eam se probaturum quod in appellatione releuabit
quia non oportebit eum probare causam esse ueram. Et i a
tio quod recipit appellationem a iudice uel ab aduersario
prosequatur causam suam per sufficientem procuratorem ad
totam causam ne condempnetur alii parti eam prosequen
ti in expensis ad petitionem eius. sic s. e. accepta. ar.
n. non debet causa remitti ad eum a quo est appellatum.
C. de appellationibus eos. et. ii. q. vi. in fi. §. ab eo. et. j.
de sen. ex. per tuas. actione parti alterius. per appellata
a iudice non potest quia iudicem non habet suspectum
quin per ea tuit sinam cum ipsum per h. approbauit
u. unde ipsum reprobare non potest. iii. q. iii. §. si quis tec
tibus in fauore tamen appellantis statutum fuit quod ad
eum non remittatur a quo appellauit huic fauori quod
pro eo introducitur potest renuntiare cum h. liceat sit uni
cuique. C. de pactis. si quis in conscribendo. j. de regulari
bus ad appellantem condempnatur tamen alii parti in expensis
tamquam contumax. quia malitiose ipsum traxit appella
do ipsum ad superiorem quia perinde est ac si ipse non fuisset
prosecutus alio prosequente. s. e. reprehensibilis. l. et. ii. ar.
hic habes nominatum casum in quo potest procedi lite non
contestata alium habes. s. de off. iud. c. ii. aliis notantur.
s. ut lite non. c. quoniam frequenter non tamen reddit illa
quia agitur de iniquitate iudicis non de negotio principa
li uel de offo aduersarii. unde equum fuit ut de h. co
gnoscatur non obstante absentia aduersarii. et ita col
ligitur ex hac littera a contrario sensu si esset presens quod ex
ceptione deberet lis contestari quod non credo. ut nota
in. s. de off. del. prudentiam. rigor iuris. rigor est ut
non procedatur lite non contestata tamen rigor in hoc casu non est
seruandus cum principaliter agatur de iniquitate iu
dicis sed in aliis casibus cum agitur principaliter de iniquita

te aduersarii propter eius contumaciam procedendus est actor in
principali causa. Et sic ut expedicando sed non debet sic in h. casu quia de ini
quitate iudicis agitur sed propter h. possit primam non debet.
unde si non possit cognosci de h. grauamine lite non contestata
esset contra causam complexitas quia cum non constet adhuc utrum
appellatio sit legitima non potest se intromittere de princi
pali quaestione in quo casu tamen et non ante h. uideretur
de principali quia non potest procedere in principali nec pe
nam imponere aduersario cum ipse non peccauerit. et si
puniret illum faceret contra conscientiam sed propter contumaciam
uero puniendus et ideo ut h. complexitas euitetur potest iu
dex cognoscere de grauamine lite non contestata. s. de in iqui
tate iudicis probato uero grauamine reuocabit grauamen
et postea iudex citabit absentem. et si citatus non ue
nerit propter illius contumaciam procedet contra ipsum et sic nulla
est complexitas. Si uero appellatio non ualuit remittetur ad il
lum a quo appellauit. quod in negotiis ecclesiasticis ri
gor iuris non sit seruandus sed potius equitas sic s.
de do. et c. o. i. et. s. de test. ex. sepe. et. s. iudic. dilecti.

Inquisitioni tue taliter Re. quod quoties
clausula per quam tollitur ap. remedium in
medio ponitur literarum si sunt plura negoti
a continentes contingentia premissa tamen comprehendi
tur si forte in fine literarum predicta clausula in
seretur. Idem.

In sequentibus et ii. premissa tamen. ar. esse. s. e. secundo rescriptis.
R. i. ubi dicitur quod non refert an ponatur in medio
principio uel fine tenorem appellationis. quia ad omnia refer
tur. solo est ibi. quia hic sunt diuersa negotia non se
tangentia ibi unum negotium sed habet plures articulos.
Et est ar. quod determinationes respiciunt tamen precedentia et
non sequentia ar. contra. ff. de l. i. si seruus plurium. §. ult. et.
xxxii. q. vii. aptis.

Una sententia pluribus condempnatis si unus eorum
ad ap. beneficium conuolauit illius uicto
ria iure communi ceteris suffragatur si communi
iure uim eorum idemque negotium et eadem causa
defensionis existat. Idem.

Contra sententiam et ii. sententiam hanc decretal. habes ii. q. vi. §.
sunt quorum. et. §. quin. et. C. si unus ex pluribus ap. l. i.
et. ii. unde ut intelligas quod hic dicitur nota quod si res communis sit
pluribus et corporalis nec diuersitas sit separationum recep
tiones in duobus casibus si omnes condempnati sunt. et unica
sententia uictoria unius omnibus prodest ut hic dicitur. et. ii. q. vi.
§. quin. et. C. si unus ex pluribus. ap. l. ii. et sit talis quod
non inuenitur beneficio restitutionis si uero unius fauore
in integrum etatis contra sententiam impetraret beneficium restitutionis
h. non prodest aliis ut in l. prima. C. si unus ex pluribus. l. ii.
et. ii. q. vi. §. quod et si etatis et ideo dicit hic si iure communi iu
uetur si uero res sit incorporalis et communis et in diuidua tamen
uictoria minoris prodest maiori. ff. quemadmodum seruitutes amittuntur.
si communem. l. Re. ut seruitus in diuidua tamen usufructu sed con
tra si sit diuidi potest. ff. ad l. fal. l. i. §. si ususfructus. Idem
negotium et eadem causa. pone exemplum tres erant tu
tores habentes administrationem in diuiduam gerentes con
dempnati sunt. unus appellauit et optinuit ceteris prodest
quia idem negotium esse et eadem causa defensionis si autem unus
gessit et alter non sed ille qui non gessit appellauit

iniquum est. quod eius appellatio preesset ei qui gessit. ut
ff. de ap. l. si quis. § ult. ex quo. § liminis. Similiter i
sexto. et c. firmius extra per se bonorum ap. l. i. et ii. q. vi. § quartum et i
dem est si sunt diversas administrationes. tunc enim pro
appellatione uniuscuiusque alteri ar. ad hoc. C. de divers. re. l. i.

Si iudicis metus quo minus appellaveris
te excusat ad appellationem reputaris distinctum
iudicasse dummodo infra tempus quo licite
provocatur coram iudice a quo appellasse vo
lueras. et si hec ipsius copiam nequiveris in
presentia bonorum virorum attestatione sed hoc proposi
ta causas appellationis duxeris exprimendas.
Celestinus tertius albiensi episcopo.

Si iudicis etc. excusat te ar. quod ea que per metum fi
unt non obligant de hoc dixi. s. quod metus causa altas.
et ita pro appellante habetur sed illud non sufficit nisi et illud pro
tenditur. C. de his qui per metum iudicis non appellant
l. ii. et ff. de appellationibus eam quidem de quibus l. supra
est hec decretal. et ita currit tempus ei qui agere non potest non
illud protestetur. sic s. de of. ord. pastoralis in fi. et xvi.
q. iii. § post. § i. sanctius. et s. de electione c. ult. et C.
de annali exceptione ut perfectius. et C. de epali. au
di. l. ult. et interrumpit prescriptionem per protestationem co
ram iudice a quo. non quod si potest habere copiam iu
dicis a quo debet provocare non debet coram alio protesta
ri. sed tunc demum cum iudicem illum habere non potest
ut hic dicit et sic ex eodem verborum argumentando ar.
xciii. di. sit rector in fi. causas appellationis duxeris exp
mendas. sed quod compellitur exprimere causam appellationis cum suf
ficiat dicere appello. ii. q. vi. § forma. hoc intellige cum
appellatur ante sententiam ab aliquo gravamine. quia tunc
causa appellationis debet exprimi. s. e. ut debitus. et c. cum causam.
sed quod quasi sit exprimenda causa appellationis et quando non dic
quod idem est in diffinitiva. C. de his qui per metum iudicis
non appellant. l. ii. et supple maxime quia non est necesse
causas appellationis exprimere nisi velit. ff. de ap. scio quod
sententiam vel quod dicit causas duxerit exprimendas intellige
in genere hoc modo talis tulit iniquam sententiam attamen
nec audeo appellare et hoc protestor coram vobis. De peregrinationibus.

Conquerente I. presbytero. intel
leximus etc. licet presbyter idem res suas
et ecclesie sue in protectione nostra non posue
rit quia ad nos accessit cum hiis qui accedunt
ad presentiam nostram cum rebus eorum debeant
esse sub apostolica protectione securi. Ch. quod. quic
quid eidem presbytero post iter arreptum ad nos
veniendi contractum est vel ablatum ei resti
tui faciatis. Alexander iii. episcopo exon. De peregrinationibus.

Conquerente etc. non posuit. expressa voce.
sed expressit ipso facto quod plus est. s. e. pr. dila. et c. ut
nostrum. et c. ad audiam sed qui accedunt ad se. n.
causa peregrinationis supple ut faciat ad textum qui
interim sub apostolica protectione assistunt. xxiiii. q.
iii. Si quis romipetas patronorum. illi qui primum. C.
si primum vel alio modo absentis possessio turbata
est. l. i. et C. de emanci. pi. liberorum nitentes. et ff. de
tuto. et cu. datis ab hiis. l. ult. faciatis in hoc casu.
possessio absentis tali turbatur sive amicus pro eum

Conquerente. Casus. Clerici peregrinantes [illegible] cum
rebus sub apostolica protectione sunt.

colonus perceperit possunt. ut possessio restituatur ut in l. pre
dicta. C. si primum vel alio modo. l. i. De confirmatione utili vel inutili.

Si quis rei litigiose confir
mationem impetraverit, ab ap. se non minus
iudex potest de causa cognoscere et eam fine debito
terminare. sed si rem tamen pacifice possidetur cum
inde confirmationem obtinuit non est lici
tum iudici de questione postea exorta decernere
aut eam diffinire absque ap. se mandato. Idem
Lingonensi episcopo. De confirmatione utili vel inutili.

Si quis rei etc. litigiose. res litigiosa est de qua
dominii causa movetur inter petitorem et possessorem iudi
ciaria conventione. ut traditur. C. de litig. auth. litigiosa
res est et sic controversia sed post exorta non facit
rem litigiosam quia iam est et sed re litigiosa novum pre
iudicium impetrari non potest. s. de rescriptis. causamque. et s. ut
lite pen. c. i. et ult. in alteram debet transferri personam
xi. q. i. quia res. et s. ut lite pen. ecclesia sce. et in antiqua.
ut in medio litis sacras iussiones non fi. § si vero
tamen d. coll. viii. et non obstante tali privilegio sine in
dulgentia iudex procedere debet confirmationem. non quod
confirmatio impetrata sub forma communi sive est inno
vatio nichil novi iuris tribuit. sed solummodo vetus
conservat. xii. di. preceptis. ar. xxx. q. iii. c. ult. et j. eo
cum dilecta. et c. sequenti vero. et j. de privil. quia inten
tionis. non per talem confirmationem vel innovationem
non impeditur petitio alterius vel iudicis cognitio. j. de
concess. preben. quia diversitatem. ar. xi. q. iii. conquestus.
nunc vero et s. de of. ord. sed et ff. ne quid in lo.
publ. l. ii. § si quis a principe. et C. e. quia hoc facit papa sine
preiudicio alterius ut patet per predicta quid generaliter
confirmationes tamen parum valent nisi quia solum plus ti
meri. et specialiter et est xxiii. di. c. quod. De questione postea
exorta. quod dicit hoc non est licitum iudici cognoscere
de causa questione exorta sine mandato pape dic. vi. q. si super
confirmationem moveatur ei questio an licite optineat
beneficium an non est licitum iudici de hoc cognoscere sine
mandato pape. sed si ei obicitur crimen non impeditur
propter confirmationem iudicis cognitio. sed certe non est verum
si confirmatio sit facta in forma communi. si autem cum cause
cognitione confirmatio sit facta tunc certum est quod dicit
et idem dicit quod T. lau. dicit quod si moveatur questio an talis
confirmatio iuste vel non de hoc non potest cognoscere iudex
inferior quod verum est. et distinguit. et melius aut n. confir
matio facta fuit sine cause cognitione in forma communi
et tunc non impeditur petitio alterius vel cognitio in quo
casu loquuntur iura supra assignata. si non confirma
tio fiat de beneficio alicuius vel de aliqua sententia cum cause
cognitione. et hoc cognito papa ex certa scientia et confirmat
beneficium tantum vel sententiam latam de questione illa si per
modum questio suboriatur nullus potest iudicare sine speciali
mandato. et hoc intellige extra ipsam confirmationem. quia tunc sim
pliciter confirmat nulla conditione apposita de tali confirma
tione. tres. s. de of. del. cum olim. et s. de transact.
c. i. et s. de pactis quotiens. et s. de testibus veniens.
et s. de of. del. coram in fine. et j. de testamentis. ta
nimus. et c. raynaldus. et j. de instit. ex frequentibus
in aliis confirmationibus cum dicit confirmamus sicut rite

Si quis. Casus. confirmatio facta [illegible] super re litigiosa
non [illegible] mandatum
[illegible] suggestionem [illegible]
[illegible]
sequens c.

possidet potest cognoscere. sic exponit̄ .i. si. J. de concess.
p̄. qr diuersitatem. ⁊ istas duas decretales intelligebō.
t. de afirmatōne q̄ fit cum cā cognitōe ex ċta scia
pp̄ tn̄ si certum eēt q᷑ p falsi suggestionē afirmatō
fit obtenta nō ualebit hm̄ afirmatō .j. c. pxı̄. ⁊ sic pō
sunt intelligi iste due decretales.

De afirmationibꝫ aūt ro. pon. uolum̄
dce tenere qd̄ contra illas. ñ ñ omnin.
ap. se. ꝓcedit mandat aūt certum sit q᷑ sit
p fłsi suggestionem eliquere non ē aliquate
nus iudicandum. Cel. iij.

De afirmatōibꝫ iudicandū. ñ p eum q̄ acessit
ł successorem ut notatum est in glo. precedētis
decretalis.

Bone memorie .a. canonicus nr̄ ꝓpo
suit sn̄iam a delegatis iudicibꝫ pla
tam fuisse. ⁊ .j. x. diem ille q̄ cuem sn̄ia
tum fuerat ab illa sn̄ia appellauit iudices
tn̄ nichominus sn̄iam executōi mādauit.
Ceterum appellans. itinere statim ad. ap.
se. arrepto. litteras de retractando sn̄iam ī
petrauit. ad ūsarius aūt ipm̄ eāncē puēi
ens priuilgate sn̄ie sc̄ptum fuerat assecu
tus. in quo de. ap. fc̄a. nulla mentio habe
batur. ita qꝫ recenti fuit cuiusquibꝫ litteris
preiudicium faciant. R. igitur q᷑ posteriorē
debent prioribꝫ preiudiciū generare. Cum
si dicatur nullis litteris ueritati ⁊ iusti
e p̄iudicantibꝫ ł sub alia forma ū bꝫ ð
modo nil dr̄ de litteris afirmationis
expresse dicāt tādiu suum debeant hr̄e ī
uigorem. donec de iniqua sn̄ia cognitio
plenior habeatur. Innoc̄. iij. decano pade
burn̄.

Bone. ⁊ .j. mandauit qd̄ facere nō debuerit
qr appellone interposita nich ē innouand. ij. q.
vi. appellone. ⁊ .ff. nichil innouari. ap. pē. l. una
immo reuocari dꝫ executō a ñcīiam de appellōne co
gnoscatur. s. de ñuo iuē nenientes. ⁊ s. de appellō
ne dilc̄a. cauto q᷑ facit p̄natiue nō dꝫ ut appellan
tē in amissione ī petranda supplantet. s. eꝫ. pxō. o
blate secus si nō p̄ueniat diligentiam appellantis.
i. e. o. C. fīni. qr tunc ualent p̄me ut ibi. initio in
beatur. ⁊ io non ualiete. s. de rescriptōne. ex pte
qr tacita ūitate. si. s. de appellatione sepe. infi. ⁊ i
ta pꝫ q᷑ si cīs nō facit mētionem de appellone ad
ū. se p̄us nō ualent lr̄e q᷑ est notabile. si. s. de
sc̄pē. ex pte ū de hoc generare. in hoc. s. qr nō obstā
tibꝫ p̄mis litteris afirmationis iudicex dati ad
appellonem cognoscens de ea. s. e. c. i. ⁊ .j. c. pxı̄. ad
fi. b. si dicatur in secundis lr̄is impetratis ab
appellante. ⁊ q᷑ dicit si dicatur. nullius lr̄is. p hāc
generalitatē. nich reuocatur. s. de do. ⁊ cōn. ex
litteris. ⁊ .ff. a d. l. cor. de fal. diuus. nec ualꝫ le
gatū ut ipso ingenere fc̄ū nullo fundo demō
strato. ff. de ure do. pt̄ diuortiū. C. gener a sce
ro. ⁊ .ff. de iure fisci ita fidei cōmissam eū debent
facere mentionem de p̄mis ad hoc ut reuocentur
s. de of. del. c. ex litteris. sub alia forma .i. in form
cōi. nil diceretur. q᷑ eas reuocaret tamdiu. ista lit
t̄a multum uīr contradicē p̄ori cum dic̄ post po
sitiores debent p̄iudicare p̄oribꝫ ⁊ hoc innuit q᷑ ua
lent lr̄e afirmatōis p̄me. g᷑ nō est opus ut ī po
tibꝫ fiat mentō de ap. ⁊ ita nō refert utrū ī scdis
fiat mentō de p̄mis uł nō. ðsn̄ dꝫ intelligi. C. iste in
eo casu cū prime ualent cū appellans nō p̄uenit di
ligentiam appellantis s; expectauit legitimo tp̄e ⁊
sine lr̄e sine aliquo mtō. ⁊ sic precedent p̄mi iudicē
ad afirmandā ł infirmandā sn̄iam ut. s. de. ap.
oblate ad fi. qr p talē generalitatem nō reuocantur
p̄me legittime impetrate ut dr̄ in pr̄a notula ī p̄
eā nō ualent p qr appellatus p̄uenit diligentiā
appellantis nec fecit mentionem de appellone ut pꝫ
ex tpā littā. uł dic q᷑ iudices supdicti appellone de
bent cognoscē de iniquitate sn̄ie ⁊ lr̄e afirmatō
nis tamdiu ualebunt quousqꝫ cōstet de iniquitate sn̄ia.
⁊ si sn̄ia afirmet̄ remanebit afirmatō in statu
suo. si ū cassetur afirmatō non ualebit. s. de fi. in
str̄. accepimus. C. iuxtum. ⁊ .j. c. pxı̄. in fi. ar. ad h̄
sensum lr̄a ista ɔpetitius ad aptatur. ⁊ ita sunt
simpliciter afirmatō sn̄ie quam fecit pp̄ in form̄ cōi
sicut iuste lata erat. uł qr q᷑ fuisset posita hec dec
cal. in titulo isto potius debuisset poni in titulo.
de. ap. si debetet intelligi ł illam decretalē. oblate.
⁊ ex littera utriusqꝫ decretal. pꝫ intellectus iste. ⁊ illa o
blate. dr̄ plenius de cambreio sr̄ obseruatione
sn̄ie litteras ad iudices ī petrauit sic rōnabiliter
lata est. ⁊ hic dr̄ sc̄ptum afirmatōis fuerat assecu
tus qr pp̄ eā afirmauit in form̄ cōi. ⁊ sic nō intellig
ista ł illam. b. de iniqua. ut dic̄ appellans.

Cum dilcē in xp̄o filie abbissa ⁊ sorore
ecc̄e de granden. sua cupient priuili
a innouari. pp̄ uiar discrimina. quattuor
epis ⁊ abbibꝫ totidem ut ea in sp̄ireret di
ligent. ⁊ tenorem ipsorꝫ fideliter transcribē
tes sub sigillis suis nob remitterēt. dixēmꝫ in
iungendum. ⁊ .j. nos ā tam legato qui cū
sigillo ꝓprio ea nob fecit conspectui p̄senta
ri quam inquisitoribꝫ ipsis fidem debitam
adhibentes. licꝫ nō uiderem̄ q̄ nō deberent
eadem priuilā innouari. qr tn̄ capłm ma
ioris ecc̄e. ⁊ .j. sc̄e crucis canonū. ꝓposuerit hyl
desn̄. ecc̄am in possōne cōrectionis ipius ī
monasterij p. cannos ⁊ ampliꝰ extitisse. p̄
uilā ipā tunc nō duximus inouanda. sꝫ
iudicibꝫ dedimus in mandatis ut ad loc̄ p̄
donēum accedentes citatis qui fuerint euocā
di inquireret sr̄ hiis diligentius ueritatē.
a quibꝫ ps hyldesn̄. ecc̄e ad se. ap. appellaū
ꝓuipauīt iterato petijt predicta abbatissa
quatenus deberemus sue ecc̄e priuilā ino
uare. ex aduiso uero sunt postulatū. ut cau
sam ipam discretis uiris cōmittē dignare
mur qui testes reciperent quos ā priuilia
monasterij. ⁊ ad p̄iurnō p̄scriptōnem leg̃
timam inducere ꝓmiserint. Nos g᷑ atten

Bone. cas. Cum appellās impetrauit litteras ɔfirmacionis
sue pro eo latis ⁊ appellans q᷑ contra litteras in
petrauit super appellacione sua ad iudices delegatos
dicitur secundis p̄cedere [illegible] ɔfirmacio p̄mittebat
in suspenso donec de appellacione constabit

dentes q iure sit ciuili statutu ut qui pi
cium testiu formidatur. ne sintas o cellentur
et p brem di copia fortunis casib; ebtiabuntur
et lite no est. ualitudinatij et alij de quib; exa
ticinatatio rationabili ea timetur ad testionu
admittantur eiusd equitatis silitudie e p
uocati. predca priuilia cu iam nimia uetu
state consumpta cum sunt no in pgameno
s; in papiro acepta dixus innouanda. no
lentes q ex innouatone e ius nouum in moa
sterio acquiratur: s; antiquu si q ht. p inoua
tionem priuilij asseruetur. Cu uero p fa
tu monasterium ad ius et ppetatem ap. se p
priuil; p. n. ptinere monstratur. ne i ecce
ro. remaneat in defensum eand abbissam
pcuratricem ipius diximus statuendam.
ut cum aduersus ecce ro. possessores et iura
no nisi centenaria curtat prescripto ipsa
sr h et alijs ince mea pcuret que coram te
fuerint in iudicio pcuranda. Volentes g
q de statu eiusdem monasterij diutius dubi
tetur. cu q. locum tuum et cnodiu eligens
recipias testes quos ad pscriptom pbandam
hildesemen. ecca. ul ad interruptoem osten
dendam cenobium duxerit pducendos. et
si legittimam pscriptom pbauerit ut in
tendit n pbata fuerit interrupto ex adu'so
subiectonem ipius monasterij a iudices epo
memorato. cum constet ipm in sua dyoc.
assitum. priuilia q monasterio innouari
fecimus corrigendo. alioquin eid sr h p
petuum iponendo silentium monasterium
ptinentes spetia libertate gaude uos s p
uiso. resignato. Idem epo. et preposito uu
cen.

Cum dilce et j. no uidemus. nec potat iudi
c non erat ut. xxv. q. v. ad sedem ultra uina
col. usus. tnc g euigilant et e et tpe id non pote
rat uide qr innouatio nich noui iuris tribuit. j.
de puilijs ex parte et c. qr intentois. et si origi
nale enstatur. sit et innouato sine afirmatio.
ut. s. de. fi. instrom inter dilc. et s. de re iud. cu
int nos. iure ciuili. In autu. de testib;. § multe.
et § et h uero de test. in integ. diuisi. et C. de usur.
pupillarib; l. ult. et iure canonico. s. ut lit. no. ce
qm. l. fi. et s. de testib; significauit. et c. cu oli.
silitudine puo. simil. n. equitatis ro similia ia
suadere uidetur. ar. s. de cstitutone. nam accepi
centiam. et C. ad l. fal. l. ult. ff. ad l. aql. illud.
et s. de transcat. inter corporalia. et C. de ask. pet.
l. vlt. Ite ar. eandem ee rationem in testib; et in
strumentis. C. de fide instrom et exercendis. et s.
de testib; cogendis puenit. duximus innouan
da. ut si uetustate csumantur nulla fides ei
adhibeatur. ar. s. de fide instrom inter dilc. ar.
q. q instrumis uetustate csumptis ul amiitio;
corrosis sit adhibenda fides. ff. de bonor. pos.
s tabulas. l. i. § si rose. et s. de fide instru. c. ult.

ar. ius noui. si. xij. di. pceptis. pcuratorem. sic g
femina pot ee pcuratrix sic et arbit. s. de arbitris
dilci filij et iudex. xij. q. ij. cu deuotissima nam et
monachs de mandato abbis pot ee pcurator. xvi.
q. i. moachi. ul dic q ratone administratois pot ee p
curatrix sic abbas. s. de transactoe cotigit. et j. de ce
sib; copetenl. io potuit ee pcuratrix ecce sue sicut
miles in ca matrimonij sui. ff. de pcuratorib;. fili
famil. § ueteri. ul sius est q pp ecca scia csti
tuit ea pcuratricem. xvi. de h no est disputand. xvi.
q. iij. § cum aut. et C. de crimine sacrilegij. l. ij. ff. de
re iudi. quida csulebant. s. de of. del. cu uicesi tn.
ar. femina no pot ee pcuratrix. iij. q. vij. § tria. C.
de pcuratori aliena. ff. de re iud. l. ij. s; si pp i sua
psona uellet age coram quo age dz sr h elige ar
bitros l delegare cam alij. ar. ff. de iurdcone o. iu
d. pretor. ul posit ee iudex in ca ecce sue de h dcm
est. s. de iudic. cum uenisset. ad interruptoem. sic. s.
de pscriptone illud. et c. auditis. § de h. legitima
s. c annor. q sola curit. ee ro. ec. et s. de prescript.
cum nob. in sua dyoc. ut. xvi. q. vij. omnes basi
lice. xviij. q. ij. monasterijs. et j. de religosis domi
b; cstitue.

Ad audiam nram pposito nemausi
cen. ecce sigficante puenit q quida
canonici nemausien. ecce a nob litteras
afirmationis sr administratoib; suis ob
tinere laborant religionis sue cditione
suppressa. Cu igitur regularib; psonis n
csueuerit a p. se aliquam psonalr cfir
mare cu q. afirmatones circas ab ipis ca
nonicis tam regulares existantes noiunt sr tal;
i petratas decernimus irritas et ianes. Ide.

Ad audiam. et j. psonalr. s. tacita
ueritate q sit regularis. et si expmerent sr sre
littere qr talib; psonis administrato n cfirmat.
j. c. pxe. secus eet si reali aliqua ccedatur seu
cfirmetur. cr te ualent fauore n. religiois mi
ta eis ccedimus. j. de priuil. ex pte pastoralr. diud.
et sunna est rato q religionem facit. ff. de religos
sis. et sump. funer. psone.

Porrecta nob ex parte tua petito cti
nebat q plures ex religiosis qui po
ratib; ul alijs administratoib; psunt a no
b sr ipis quo adiuerunt possidendis cfir
mationis litteras se asserunt ipetrasse et
j. Cu igitur a cancellaria nra non creda
mus hmoi litteras emanasse. cu q. illo
qui tales litteras exhibuunt in quib; po
ratus ul administrationes tanqua religo
sis cfirmari eos puniatis tanq falsitati auc
tores. Si uo in eis no fit mento religiois
ipor illas tanq tacita ueritate subreptas
decernimus non ualere. Id nobili uiro m
theo de riuaria.

Porrecta nob. et j. impetrare. tacita uitate qr
tales prioratus no cfirmantur. s. c. pxe. no cre
dimus nam oiu hre memoria. et in nullo pe

nis peccare possit est diuinitatis quam humanitatis. C. de ueteri iure enucleando. l. ij. § si quid autem. Confirmantes. l. n. Porrectus aliqui professi sunt. j. de statu regularium monachi non possunt remoueri sine ordine iuris ut ibi notatur non confirmantes ut hic et s. e. c. prox. Similiter nec episcopus confirmari consueuerunt licet sint professi. e. n. ro ciuitate confirmatur quia regularis non est qui non est professus. j. de statu regul. cum ad monasterium. Non remouentur pro uoluntate abbatis ut ibi dicitur et quia de facili non regulares et si sint professi remouentur. j. de sy. prelatis infra. Sed si fiat ad administrationem ex certa scientia et cum cause cognitione esset aliter confirmata. non posset uidere remoueri sine mandato pape. ut. s. e. c. i. et ij. et xvi. q. i. peruenit. Sed si confirmetur et in literis fiat mentio de ipsis porrectionibus non ualent littere immo sunt false ut hic dicitur et sunt puniendi tanquam falsarij nisi euidenter appareat quod ex certa scientia domini pape hoc processerit. Si uero non fiat mentio de porrectionibus tacita ueritate sit impetratae et ita utroque casu non possunt ut hic patet. Falsitatis. Qualiter falsarij puniendi sunt. i. de falsarijs. ad falsariorum.

Ex tenuissima causa que uertitur inter te ac milites Campanie super terra sancti Angeli compendimus arbitrium quod uicedominus Sabin. dicebatur se eodem negotio promulgasse contra formam nostris et compromissi fuisse dictatum. Non non obstante confirmatione. C. Ipse. p. n. qui confirmauerat illud sicut prouide latum fuerat et ab utraque parte receptum decreuimus ipsum irritum et inane. Honorius. iij. illustri regi. baronibus. militibus et aliis hominibus Cypri.

Examinata et j. contra formam nostris et compromissi. Duplici ergo ratione non ualuit arbitrium primo. quia contra ius fuit lata arbitrium forte per sordes uel per gratiam et ideo nullum. C. de arbitrijs. l. ij. sic et optime in alijs iudicibus si ferunt sententiam contra ius scriptum non tenet. ij. q. vi. § diffinitiua. Plus. item si contra ius. Sed contra ius litigatoris lata ualet tamen sententia a qua non est appellatum ut ibidem dicitur et s. de re iud. cum inter nos. Et id intellige in arbitrio contra formam compromissi nichil potest facere arbiter. s. de arbitr. cum dilectus. ff. de arbitris pedium. infra. et l. non distinguemus. § de. of. Non obstante confirmatione et ita patet quod confirmatio non est ullo modo operatur quia si quid fuerit confirmat illud aliter nichil operatur. j. de confes. p. quia diuersitatem et sic patet quod confirmatio sub forma communi non impedit petitionem alterius nec cognitionem iudicis de hoc dictum est s. e. c. i. ar. quod si principale cassatur et accessorium. s. de fi. instr. inter dilectos et s. de re iud. cum inter nos. Sicut prouide. H. n. uerba sicut prouide in confirmationibus posita conditionalia intelliguntur ut hic patet et j. de concessione p. quia diuersitatem. ar. contra. i. c. prox. secus si ponantur in priuilegio quia cum priuilegium sit lex priuata certum dicitur ibi poni ut ad concedit princeps. j. de § sig. a latere alias esset inutile. j. de priuilegiis in his. ar. s. de of. del. cum a tua. et s. de elec. cum monasterium. Jo.

§ [illegible]

Venerabiles fratres nostri archiepiscopus Nicosiensis et suffraganei eius transmissa nobis petitione monstrauerunt quod inter ipsos et uos super quibusdam decimis mediante Albanensi episcopo tunc legato amicabilis compositio interuenit. ex parte sedis apostolice quam eius auctoritate confirmari contingeret statim deberet executioni mandari. Verum licet sit per nos confirmata et ad maiorem eundem confirmationis tenor compositionis insertus ipsam tamen renuitis obseruare occasionem friuolam pretendentes. eo quod ex eo quod in litteris nostris confirmationis iuxta stilum eccle. procedit. tum quia clausula consueta. s. sicut sine prauitate prouide facta est in eisdem litteris continetur et j. ch. cum si premissis ueritas suffragatur compositionem eandem adimplere curetis. Idem uniuersis abbatibus et prelatis ac conuentibus et clericis in Constantinopol. dyoc. constitutis.

Venerabiles et j. amicabilis compositio. Vbi dicit amicabilis compositio quam transactio super decimis ut aliquid temporale detur pro decimis non ualet. j. de re. permutatione. c. ult. nec super alio spirituali. s. de transactionibus constitutus. Sed contra quod ubi interuenit in decimis et alijs spiritualibus. s. de transactionibus statuimus et c. de cetero et j. de decimis ex multiplici. Tenor compositionis insertus. ut per hoc appareat quod compositam legitima fuit et non possit de ea dubitari. ar. s. e. c. i. et ij. Non non possit alius iudex ulterius de questione sublata cognoscere ut ibi dicitur quia papa ex certa scientia cum eam uiderit confirmauit. Immo si compositio alias non ualet ex quo papa eam ex certa scientia confirmat. ualet. s. de transactione c. i. et cum uenientes. si non tenor compositionis non esset ibi insertus nec ipse uidisset compositionem et eam confirmasset sicut prouide facta est nichil operaretur. ut s. e. c. prox. et tamen est. s. e. c. i. Sed si quid necesse erat ostendere de certo instrumento compositionis penes quem consideret confirmatio pape. i. quia continet tenor compositionis. ar. quod sic. s. de fide instrumentorum. c. i. et C. de edendo omni. si quis in alio. Sed non credo quod de cetero expediat ostendere instrumentum compositionis de ueritate cum auctoritate pape transcriptum sit et redactum in publicam confirmationem. C. de testibus publ. et j. de priuil. cum olim centenus. ar. et. s. de fide instrumentorum. c. ult. de hoc notatur. j. de § sig. a latere. Sicut sine prauitate. per ista uerba que in confirmationibus conditionalis intelliguntur ut dictum est. s. e. c. prox. dubitabatur an teneret compositio quia non uidetur eam confirmasse simpliciter. Non eam seruare timebant. sed errabant quia illud intelligitur. cum papa confirmat illa que non uidet et ideo dicit confirmationibus sicut sine prauitate. Sed cum cognoscit de compositione et uidet eam quam confirmat tunc licet illa uerba ponantur in confirmatione non intelligantur conditionalia sed causatiue et sic intelligitur sicut sine prauitate. i. quia sine prauitate facta fuit compositio. Si premissis ueritas. i. compositio talis fuit facta et confirmata tenore compositionis inserto quod per hoc apparet quod ipsam approbauit. Non mandat eam seruari.

Sua nobis patriarcha Constantinopol. conquestione monstrauit quod cum quidam uentum sumentes occasionem ex eo quod j. pbr. card.

[illegible]

tunc legatus quibusdam aliis ecclesiis et capellis in hospitalibus et templariis contulit monasteria eorum ipsi patriarche obedire recusant et ei de iuribus prelationibus respondere in sue presumptionis adiutorium inducentes confirmationes collationum huiusmodi a sede apostolica impetratas. Cum ergo nolimus iura que dyocesanis debentur per collationes seu confirmationes predictas minui seu ledi, mandamus quatinus occasione huiusmodi non obstante ipsi patriarche reverentiam et obedientiam exhibere curent et eius de iustitiis suis integre respondere.

Qua nob. et. j. minui. qr nō dz inde pcede in iniuriam occo. vn iura nascant. C. vn ui. meminimus et. j. de accusatoribus qualiter et qn et. qr si sua sacramenta unicuique epo nō servantur quod aliud est quam ut ordo ecclasticus confundatur. s. xi. q. i. pervenit. nec fuit intentio domini pp per confirmationem huius aliquid detrahere dyocesano epo neque per provisionem cardinalis. immo retentis iuribus salvum dyocesano epo. j. de relig. domibus. c. ij. et dicit pp nec honorem meum deputo in quo fratrum meorum honorem suum perdere cognosco. xc. xcix. di. ecce et infra per confirmationem ius alterius nō tollitur. sic et licet pp recipiat aliquem sub sua protectione nō eximitur a iurisdictione sui epi. j. de privil. ex parte. sic licet aliquem assumant in confraternitate et hospitalariorum et templariorum nō eximuntur a iurisdictione eorum suorum. j. de privil. cum et plantare. C. pli. et. c. pli. **Incipit liber tertius de vita et honestate clericorum.**

secus altare qui sacra mi. Ex concilio magistratus. Ex concilio magi... secus altare qui sacra misteria celebrantur stare vel sedere inter clericos nō presumant. sed pars illa que cancellis ab altari dividitur tantum psallentibus pateat clericis. ad orandum vero et communicandum laycis et feminis sicut mos est pateant sancta sanctorum. **De vita et honestate clericorum.**

Ut laici. statuimus supple. secus altare laici. n. ibi stare nō debent sed tantum clerici neque ad divinum officium ut sacerdos. dyaconus. subdyaconus et hoc est rō ut liberius intendant divinis. de c. di. ij. sacerdotum. et sacrate et mulieres incensum circa altare portare nō debent. xxiij. di. sacratas et i. c. si liceat de c. di. j. in sancta. j. t. pr. c. i. infra. sed pars illa. i. chorus in quo morantur clerici ad cantandum qui dividitur ab altari per cancellos ut patet exemplum in ecclesia lugdunensi et locus intra cancellos appellatur sacrarium. unde non sine dyaconum faciant ibi sacra vasa attingere nō debent. de c. di. i. in sancta et appellatur sacrarium dyaconum eo quod dyaconus ibi ministrat altari. xxiij. di. nō oportet. dr et presbiterium. de c. di. i. sa.

certorum. sancta sanctorum. appellatur. In quo solummodo sacerdos intrabat sed hodie et layci et femine adorandum et communicandum tantum possunt intrare sed alias ibi stare nō debent. sicut mos est et ita est sed ar. per consuetudinem. sanctorum. i. maior pars ecclesie que per alia vulgariter dicitur cancellum. Ex concilio pictaviensi.

Clerici arma portantes et usurarii excommunicentur.

Clerici arma portantes. clerici arma portare nō debent. xxiij. q. viij. clerici et c. quicumque sine iusta causa. intellige iustam causam ut intelligitur dz si per loca periculosa transitum faciant quia tunc portare arma ad terrorem latronum possunt licet percutere non debeant. ar. xxiij. q. iij. maximianus. alias portare nō debent et si moniti non destiterint perdunt privilegium illius canonis. xvij. q. iiij. si quis suadente dyabolo. j. de sententia excommunicationis. i. audientia et c. attingit. usurarii. sed intellige de laycis qui sunt excommunicandi nisi restituant usuras. j. de usuris. c. preterea et clerici ab officio et beneficio suspendi debent. magis puniuntur clerici. ut ibi dicitur et repellendi sunt a dignitatibus ut. j. de etate. presbiterorum. c. inter dilectos et deponi debent. si de hoc convincuntur. xlvij. di. quoniam multi nichominus excommunicandi sunt. Ex concilio maticensi.

Ut quisque presbiter qui plebem regit clericum habeat qui secum cantet et epistolam et lectionem legat et qui possit scolas tenere et admonere suos parrochianos ut filios suos ad discendam fidem mittant ad ecclesiam quos ipse cum omni castitate erudiat.

Ut quisque et c. qui plebem. i. populum. quicumque sit ecclesia. sive plebs. sive capella. j. s. de fil. presbiterorum. c. ad aposto- sunt. clericum habeat. ar. quod ecclesia dedicari non debet nisi dos per duobus ad minus constituatur presbitero videlicet et clerico. i. q. ij. placuit et de c. di. i. nemo. b. et de hoc dicit. j. de alee. ecclesie. ut al. t. cum sic in glo. nec et epistolam et sic acolitus debet legere epistolam. si quod xxxij. di. si subdyaconus. sed intellige in necessitate in ecclesiis illis in quibus non sunt subdyaconi. alias intellige illud lxix. di. quoniam videmus nec dyaconus et legere debet epistolam quia nisi ab ordine suo recedere. lxxiij. di. si quis clericus. ar. de c. di. i. c. i. infra et xxiij. di. in sancta sed pone quod non sit in subdyaconis sed presbiter dyaconus et acolitus quis dicet epistolam acolitus et dyaconus dicat evangelium quod est officium eius. sed si acolitus dixit epistolam dyaconus dicet epistolam. scolas tenere. docendo pueros psalterium et cantare ad fidem dis. i. simbolum credo in deum quod antiquitus ante baptismum didicerunt baptizandi de c. di. iiij. ante xx. dies et x. q. iij. placuit. admoneat in quo casu minus dz audire officium illi in quo casu loquitur prima auctoritas minus audiat et c. Gregorius.

Siquis ex clericis comam relaxaverit anathema sit.

Siquis et c. capitulum istud tenes. xxiij. di. si quis ex clericis. relaxaverit. habitum semel susceptum nō dz quis dimittere. xx. q. iij. presens nisi ex iusta causa. j. e. c. clerici. unde. Cum quidam reprehenderetur a pp quod habitum dimiserat clericalem respondit. Timui ne perderem caput ob primam gine comam. Fas fuit ut sic clericum nutriret comam. anathema sit. i. fiat nō ii. est excommunicatus ipso iure. sic xx. di. quasi per totum. Ex concilio carthaginensi.

Clericus nec comam nutriat nec barbam.

Clericus et c. nutriat nisi ex iusta causa ut dictum est. i. e. pr. et j. e. clerici. immo de tonso capite et patentibus

aribz incedere dz. xxiij. di. nō n ceat. ij. c. x. q. iij. tributum.

Clericus si tonsura dimissa uxorē acce
perit cum quō sit sine gradu. nec mo
nasterio a parentibz traditus. uxorem p̄mi
tatur hr̄e. & iterū tondeatur nec inuita sua
uxorem suam dimitte audeat.

Clericus. Si tonsura. & j. sine gradu. c. facto. xx.
xxxij. di. si quis eoꝝ traditus. Si n. tradito & in ona
chatus. remisisset non posset hr̄e uxorē quā post
mōd acceperit. ita q. ipā tradito tenuit. & mona
chatus. ar. non phibetur redire ad sclm. j. de regl.
ar. & transe. ad. rel. c. cū simus. xx. q. i. c. pgenito
res. xxxij. di. c. placuit. seruatum. si quis uō tondea
tur. ar. ē hic q. clericus coniugatus dz portare coronā.
ar. ad h. xx. q. iij. eos qui & c. plerumq. ar. c. j. de cli.
coniug. c. johēs. & de h. Alex. iij. cantuar. ar
chiepō.

Clericis & j. clici qui comam nutriunt
& tractum & inuita suis archid. ton
deantur.

Clericis & j. Capl'm istud ponit in. xxiij. di. c. cli
ci. b. & inuiti. ar. q. aliquis cogendus ē ad tonsu.
& ad id precipue q. iam suscepit. xlv. di. de iudeis.
infi. j. de corpō & eius effic. c. maiores. uersus fi. ar
nemo dz aplli ad tonsū ut ibi. & xxiij. q. v. ad fidē.
Jt. ar. q. bn̄ficia a ferrnīe inuitis. xlv. di. c. & q. e
mendat. & xxiij. q. v. nō uos certa medicū. & q. iiij. di
plicet. lxxiiij. di. placuit. c. fuluit. b.

Idem in concil. lat.

Monasteria sctīmonialiū si quisq̄ clericus
cū manifesta & rōnabili cā frequēta
re p̄sumpserit: p epm arceatur. & si nō desti
terit: ab offō eccastico reddatur immunis. si
layci: excoi subdantur & a cetu fideliū fiat
penitus alieni.

Monasteria & c. rōnabili cā. xviij. q. iij. c. puidē sā.
& c. diffinimus. lxxi. di. c. clicus solus nec suffic
cā rōnabil' n sit manifesta ut ij uē. ar. xi. q. iij.
nō sine. xij. q. ij. uolo. frequētare. Solā frequētiam
repbare uī. s; frequentia uidetur ex duabz uicibz.
xxij. q. v. c. ita nos. ar. optimū. xxvi. di. una tm̄. n
repetita q. remissionē uenie crimina n seml' con
missa non mēr. C. de epali. aud. l. iij. Sic g ultra
unā uicem. nō sine manifesta & rōnabili cā
mittūs illuc ire dz q. statim malū p̄sumit. Nō
destitit. ar. q. amonitō dz p̄cedere sp ut se corri
gat quis. aliquam puniat. xij. q. ij. indigne. b.

Gregorius. ix.

Quoniam ut ait scriptura & j. statuimus.
Ut facultatibz eccarum uicinaꝝ atq.
puentibz & expensis diligent inspectis cer
tum in eis ualeatis ponē numeꝝ clicoꝝ & sta
tuere ut bona eoꝝ ueniant in cōe in unā
domo uescantur atq. sub uno tecto dormi
ant & quiescant si qui uō contradictores ex
titerint. uestrum sit uob: p suspensionem of
ficij & beneficij aut grauiori & pena si opus

sūt ad hunc obseruantiā eos. ap. cōpescare
n obstante. Indulgemus & ut si quisq.
eoꝝ qui siml' uiuunt p mam sinceroꝝ
in scientia cōione meruit sī alterius: re
cōciliandi & pniām impendi potestatē ple
nariam hātis. n forte atrocitas sui. penam
grauiorem exposcet.

Quoniam & c. puentibz & expensis. Jstd notabile ē
q. in facultatibz estimandis hn̄da ē rō expensa
rum q. fiunt in hospitalitate ad q. tenent ecce.
Jt in epalibz uicibz psoluendis. j. de prtend. c.
de monachis & recepe minos & legatos aplice sed.
j. de censibz. cū instantia. & ar. ad h. xij. q. ij. uob.
illi. n. fruct estimādi sunt qui sī sunt deductis ex
pensis. C. de fructibz & lit. ex. l. i. & ita tot sunt pōn
di in ecciis quot ex fructibz illis possunt honeste
sustentari ut hic euidenter pz. & j. de īstitut. c. i. & c.
auctoritas. j. de conces. p̄ben. c. ex pte. Jn fi. & de. cler.
c. cū q. fec. j. de. p. sig. c. illē. & tec excepto de expensis.
f. & facultatibz legitima ē cū facultates ecce non
sufficiunt sū sunt distincte p̄bende sū nō in ecciā.
b. ar. sū sunt distincte mūs canonicoꝝ. Jn unā domo
uesce. Sic. xxiij. c. di. p̄ter h. de. c. di. v. c. in omnibz.
xij. q. i. necaria. ar. cōe. xij. q. i. c. q. tua. & xxxij. di. c.
si cū uō. Solo q. dr̄ h incōcord. signatis. i. cōe est.
& honestū ē ut seruaret. s; derogat hinc mire p cōtrā
cōsuetudinē cōtinuam ad seculares q. pp. sunt & tolerat
illa duo. Capla q. loquunt̄ s antiqua tpā de q. dā
clicis coniugatis quibz dabatur bn̄ficia extra cōsortiū
alioꝝ potius de grā quā de iure. q. de nouo cōsi
stunt & loquuntur in utroq. c. aug. epō anglioꝝ. Sic.
xxv. q. iij. q. dam lex. Si uis uiuē. c. istd de regla
ribz plenū est. q. non dī hic de quibz loqr̄. & h uē
ex eo q. dic. j. Jndulgemus. ut si quisq. eoꝝ qui
siml' & c. q. qui siml' in eodē refectorio comedere
& in eodē dormitorio dormire debent. j. de statu. re
gl. c. cū ad monasterium. Qui siml' uiuūt. ex h uē
q. loquat̄. c. de reglaribz q. siml' uiuunt & dormi
unt. quibz tm̄ concessū est. ut a suis platis possīt
absolui. j. de sen. ex. c. monachi. & c. cū illoꝝ & h id
priuilm hospitalariis & templaris ē cōcessū ut p suū
priorem qui sacerdos ē absoluant. j. de sen. ex. cano
nica. infi. alij uō platū sclarium eccaꝝ h p̄uilm
non hn̄t. q. cum reglaribz tm̄ cōcedi ut pz p ura
p̄tea. alijs denegantur. xxv. di. c. qual. ar. s. de p̄sup
t. c. sine. Nō. n. q. uni psone sigillati p̄uilm cōced.
alijs cōuenit. xvi. q. i. hinc & in fine. & vij. q. i. petisti.
omnibz. n. istud bn̄ficium ē phibitum n spaliter
sit eis cōcessum. & sic intell. h. c. tm̄ de regularibz. a
uctoritas. h sp excipitur. j. de sen. ex. c. cū illoꝝ. b.

Innocentius iij.

Cum ad omni spē mala p̄cipiat ap̄.
abstinere & j. Sane ad aud. ap. nr̄i
puenit q. cum ex delegatione ura cās susci
ptis ptractandas more sclariū sī decima
uel pte alia p diuisa fratrum cōsuetudi
ne p̄ter expensas iudicialium cū litigātibz
receptis pignoribz p salario cōuenitis. nō

Vrō q. q. sī bona que ulla intentione pnt ee mala ut
deū diligē. q. sī mala que ulla intentiōe pnt ee bona
ut fornicari &c. cōueda sī bona que ex intencione pnt
mala ut dare elemosinā dare p iactanciā. q. sī indifferentia bona
uel mala ut leuare festucā de terra ...

attendentes q' ad hoc uob' & alijs clericis
sint ecclesiastici redditus deputati ut ex ipsis
honeste uiuere debeatis & j. id eo. eo. q. ab his
exactionibus abstinentes de cetero: uigorem
iudiciarium gratis studeatis litigantibus impen-
dere. non obstante q' in feriando a quibusdam
proponitur q' d' id exigatur noie assessorum. cum
nec iustum iudicium iudici uendere liceat
& uenales sunt ipsis & secularibus legibus repro
bantur.

Cum ab omni & c. abstinere n' q' quis redimit
ius suum. v. i. q. ij. c. questum. j. de symon. dilec. ar.
sp'm p'sumitur ee malum. vt. i. q. i. c. illis. l. & n' ma-
nifeste probatur. ee videtur n. corrumpere iudicem. l3 sit ar.
ee. xiiij. q. v. c. non sane. Moleschannum. mos ista
de decima parte litis exigenda. contra legem est. In aut.
de iudic. §. ne aut. coll. vi. ibi delegatus a principe
non habet n' duos aureos in principio litis & duos
in fine & hanc cam excedit. c. aureos. ar. n' vt ibi
di. ar. C. de testis. l. consulta. Ordinarius aut n' d3
habere n' sportulas. ij. q. iij. §. offeratur. ar. a. C. de
epis. & cle. aut. generali. s3 ibi decima p's datur
aduersario nō iudici. vn' non attradie. aduocatis
& sic certa parte litis cum cliente pascisci non d3.
C. de postul. l. si qui ss aduocatorum. B. preter expen-
sas. delegati. n. iudices expensas debent habere qn
proficiscuntur extra domicilium suum. sic teste. iiij.
q. iij. It in criminali. §. uenientes. q2 nemo cogitur su-
is sumptibus militare. j. de symon. cum sit romana.
s. de p'scrip. cum ex offo. xxviij. q. i. c. iam nunc
& de suo n' tenetur q's facere b'n'ficium. x. q. ij. p' cau
e nimia. n. n' sumptus p'hibet. i. q. i. c. iudices & iudi
ces modica exennia recipe possunt. ff. de of. p'si.
l. plebiscita. exennia. n. n' sunt lucra. ff. de of. p
consul. l. solent. §. ult. ea tm moderatione ne p'ducan
tur ad nimiam quantitatem ut in & litigatoribus enor
me dispendium infligant. ar. x. q. iij. c. illud. Immo
si pauperes sunt litigantes & debent iudices a sumpti
bus expensarum abstinere. q2 nec tunc ordinarius habz
sportulas. In aut. de mandat. prin. §. si t' quorum coll. iij.
Ordinarius aut nunquam d3 habere sportulas. j. ex
pensas. nam stipendia id sunt ei constituta. xxiij. q. i.
c. militare. imo & cum mandato principis ad aliam p
uinciam proficiscitur d3 ordinarius expendere illa q' domi
expenderet. In aut. de mand. prin. §. illud. iii coll. iii.
quando ordinarius recip' expensas cum ecclesiam consecrat. j. de
symon. cum sit romana & cum instent prouinciam su
am. j. de censibus. c. cum apl's & c. sopite & c. cum
inp. It si ordinarius dat delegatum. tenetur ipse d3
ei facere expensas. s. de of. ord. c. inter cetera. l3
quidam epi non faciant. q' tm facere non deberet.
vn' possunt ab eis repeti tamquam indebitum.
ar. j. de magist. c. prohibeat. & j. de censibus. c. pro-
curationes in fi. & xviij. di. c. cum & c. secundum. B. Gratis.
Gratis g'o d3 iudex iudiciarium ordinem impendere. non
tm propterea repetentur expense. Testis n. gratis d3
ferre testimonium. & tm recipit expensas. v. iiij. q. iij.
§. uenientes. Sic & peccatori non prohibetur sumptus

acipere. s3 pascisci de certa parte litis prohibetur. ff. de pact.
l. sumpt. & fideiussori prohibetur de certa parte litis pa
cisci q' fide iusserit iudicatum solui. ff. mandati. l.
si remunerandi. §. quarti. B. nomine assessorum. asses
sor. n. bn' pot mercede cape q2 suis sumptibus ad h
nō cogitur. v. xxviij. q. i. iam nunc. nemo. n. de su
o beneficium facere cogitur. x. q. ij. precarie. s. de p'scrip.
cum ex off. & merces p' labore s' constitui d3. xij. q.
ij. c. caritatem & iuris peritus bn' pot uendere rectum
consilium. v. xi. q. iij. c. nō licet. xiiij. q. v. c. n' sane.
& lex dicit q' spe premiorum iuuandus est assessor. C. de
assessorum. l. i. repletur. ita q' non sit opus appella
re. v. ij. q. v. §. uenales. C. qn prouocare nō e nece.
l. uenales. Si aut sint sine arbitri teneri. s3 ages
ex ea repelli doli exceptione. C. de arbitr. l. iij. B.

Idem lincolniensi epo & eis qui e ipso fratribus.

Deus qui ecclesiam suam noua
semper prole fecundat. & j. neq' si dispar
in uobis obseruantia sunt & dissimilis habitus
apud eos quibus unum euangelium predicatur
scandalum suscitetur. eo. q. eo non obstante
q' inter uos monachi sunt et canonici regula
res uel alij & regularem uitam sub alia dis
trictione professio omnes p't in unum regulare
propositum & honestum habitum. quantum ad
hoc spectat obseruantiam conformetis.

Deus qui & c. professi. ar. q' sicut in quolibet iu
ramento auctoritatis supioris intelligitur excepta. s. de sept.
c. constitutus a quo sensu. & s. de iur. iur. c. venientes.
ita & in professione. ar. j. de regul. & tm ad relig. c.
q2 i insul. h' uero intelligo q' ad sollempnitates. sec
tm est in hijs q' sunt de substantia ordinis. j. de statu regu
l. c. cum ad monasterium in fi. Cum aut isti sint diuer
sarum professionum simul nō possunt ee in una ecclia.
q2 dic canon homines diuerse professionis n' locabis
in uno eodemque offo. xvi. q. vij. c. in noua. q2 quilibet
conformare se d3 moribus eorum inter quos uiuit. vt. xli.
di. c. quisquis. Nam ex diuersitate habitus scandalum
generabitur. xxiij. q. v. c. q' deo. Conformabunt aut isti
se in superiori habitu. s3 inferius ferent uestes conuenientes
sue religioni & est hic ar. p' oppinione hug. q' dic.
q' canonicus reglaris possit fieri canonicus in eccia
seculari. ar. lxxiiij. di. quorundam & lviij. di. c. ij. sicut
monachus pot ee epus in ecclia seculari. vt. xviij. q. i.
c. i. Jo.

Idem.

Cum decorem domus dei & j. interdum lu
di fiunt in ecclijs theatrales & non solum
ad ludibriorum spectacula introducuntur in eas
monstra larvarum. uerum & in aliquibus festiui
tatibus dyac. presbri. ac subdyac. insanie sue
ludibria exercere presumunt. & j. f. h. m. q.
ne per hanc turpitudinem eccle inquinetur
honestas. preliberatam ludibriorum consuetudi
nem uel potius corruptelam curetis a uris
ecclijs extirpare.

Cum decorem & j. monstra larvarum. prohibitum e
& ea ludibria habitu monachali uti uel alio religio
so & grauiter punitur qui h' facit. vt in aut. de sanc

tinuit epis. § ult. coll. x. ar. C. de episcopali aud. l. nimie. nec tamen propter hoc representare presepe domini. herodem. magos. et qualiter rachel ploravit filios suos. et est quod tangit festivitates illas de quibus hic fit mentio. cum talia potius inducant homines ad compunctionem quam ad lasciviam vel voluptatem. sicut in pascha sepulcrum. et alia representantur ad devotionem excitandam. et quod hoc possit fieri. est ar. de con. di. ii. seniores. et di. iiii. c. quis. et si ultra finem et quolibet festum est signum et representatio precedentium rerum. ut. lxxv. di. c. quod die dominico. festivitatibus. scilicet sancti stephani et sancti iohannis et innocentium. vel potius corruptela. turpis consuetudo potius dicitur corruptela quam consuetudo quia talis est extirpanda. viii. di. mala consuetudo. supra de consuetud. c. cum inter vos. et c. cum venerabilis. infra de excess. prelat. inter dilectos. Idem in concil. gen. [illegible]

Ut clericorum mores et actus in melius reformentur. continenter et caste vivere studeant universi. presertim in sacris ordinibus constituti ab omni libidinis vitio precaventes maxime illo propter quod venit ira dei in filios diffidentie. ut in conspectu dei omnipotentis dei puro corde et mundo corpore valeant ministrare. Ne vero venie facilitas incentivum tribuat delinquendi statuimus ut qui deprehensi fuerint incontinentie vitio laborare prout magis aut minus peccaverint puniantur secundum canonicas sanctiones. quas efficacius et districtius precipimus observari. ut quos divinus timor a malo non revocat temporalis saltem pena cohibeat a peccato. Si quis igitur hac de causa suspensus presumpserit celebrare divina non solum ecclesiasticis beneficiis spolietur verum etiam pro hac duplici culpa perpetuo deponatur. Prelati vero qui tales presumpserint in suis iniquitatibus sustinere maxime obtentu pecunie vel alterius commodi temporalis pari subiaceant ultioni. Qui autem secundum regionis sue morem non abdicarunt copulam coniugalem si lapsi fuerint gravius puniantur. cum legitimo matrimonio possint uti. [illegible]

Ut clericorum. supple statuimus. ita dicitur infra de excess. prelat. c. clerici. et xxxii. q. vii. c. flagitia. Illi autem vel non fornicantur contra naturam. Coll. xi. § sunt autem et tales ultimo supplicio puniuntur. C. de adult. cum vir nubit. femina sueverit. ut. xxiiii. q. iii. est iniusta. infra. et si ea que male usurpant omittunt excessivam aliis apponimus. ut. xxv. q. ix. c. loci et xxxiii. di. c. pervenit. vel pena cohibeat. simile dicit lex quos ad vite decora domestice laudis exempla non revocant saltem correctionis medicina compellat. C. de emendatione propinquorum l. una. et supra de elect. c. cum in cunctis. infra. et lxii. di. c. docendus. ut esto propositis et alibi necesse est ut ferro abscindantur vulnera que et c. vel. lxxxii. di. c. plurimos. infra et fere quod propter mitis et c. vii. q. i. § cum autem. perpetuo deponatur. ecce quanta est pena illius qui celebrat suspensus. et infra de cler. ex. mi. c. clerici et c. latores. secundum regio

[illegible]

nis sue morem. hoc dicit propter orientales qui utuntur matrimonio iam contracto et in sacris ordinibus. infra de clericis. coniug. c. cum olim. et xxxi. di. c. aliter. vel. Idem in eodem. [illegible]

A crapula et ebrietate omnes clerici diligenter se abstineant. unde vinum sibi temperent et se vino nec ad hoc ullus quispiam incitetur cum ebrietas et mentis inducat exilium et libidinis provocet incentivum. Unde illum abusum penitus decernimus abolendum. quo in quibusdam partibus ad potus equales suo modo se obligant potatores et ille iudicio talium plus laudatur qui plures inebriat et calices fecundiores exhaurit. Si quis autem super his se culpabilem exhibuerit nisi a superiore commonitus satisfecerit ab officio vel beneficio suspendatur. [illegible]

A crapula. ii. di. iiii. c. denique. crapula dicitur quando sumitur ad superfluitatem ciborum et dicitur crapula quasi dei epula. ebrietas quantum ad potum. et dicitur ebrietas. a re que est sine et bria quod est mensura. unde ebrius quasi sine mensura bibens. unde oratius fecundi calices quem non fecere disertum. Idem in eodem.

Clerici officia vel commercia secularia non exerceant maxime inhonesta. mimis. ioculatoribus et histrionibus non intendant. et tabernas prorsus evitent. nisi forte causa necessitatis in itinere constituti. ad aleas et taxillos non ludant. nec huiusmodi ludis intersint. coronam et tonsuram habeant congruentem. et se in officiis ecclesiasticis et aliis bonis studiis exerceant diligenter. clausa deferant desuper indumenta nimia brevitate vel longitudine non notanda. pannis rubeis aut viridibus necnon manicis aut sotularibus consutitiis seu rostratis. frenis sellis pectoralibus calcaribus deauratis aut aliam superfluitatem gerentibus non utantur. cappas manicatas ad divinum officium intra ecclesiam non gerant. sed nec alibi qui sunt in sacerdotio et personatibus constituti nisi iusta causa timoris exegerit habitum transformari. fibulas omnino non ferant neque corrigias auri vel argenti ornatum habentes. sed nec anulos nisi quibus competit ex officio dignitatis. pontifices autem in publico et ecclesia superindumentis lineis omnes utantur. nisi monachi fuerint quos oportet ferre habitum monachalem. palliis diffibulatis non utantur in publico. sed vel post collum vel ante pectus hinc inde annexis. [illegible]

Clerici et c. exerceant. et qui fecerint ab officio degradentur. xxi. di. c. clericus. immo nunquam de manu sua exeat plasturum. infra de q. di. v. c. nunquam in pu. tabernas. ut. xliiii. di. c. clerici. ad aleas. hic propter decentiam tamen sed ne vitia sit laudo. et cum publice aleator est repellitur a promotione. infra de excess. prel. c. inter dil. nec debet esse inspector laudi. hoc in aut. de sanctissimis epis. § interdicimus et tribus annis arceatur a ministerio. ut ibi

[illegible]

arguit ibi et tunc paup cornua sumit. et bnfo. hic relinquitur ar
gu superioris ut delinquentem suspendat ab offo. al' bnfo. q d si
... suspendo te. dic de hoc ut no. j. de cle. ex. mi. latores. ju no. que
pte. et add.

di. s; iui q fo sit admouendo clicus a nq priu
at. xxx. di. c. i. s; h erdo in bnficio optento. sec
in optinendo q uista i pedunt pmouendo q n
decuit ia pmoti. xv. q. i. §. f. et. s. de inst. inst.
c. q admos. et j. de excess. p. inter dil. s; numquid pot
repeti q pditur in alea. dnt quida q n. s; paupi
bz e eroganda pecunia illa. ar. xiiij. q. v. no sane.
cu turpitudo usatur ex utraq pte melior e codi
to possidentis. ff. de condi. ob tur. ca m. l. j. s; ali dic.
h sint oppi placent. aliq dnt q possit repeti et me
lius. vt. ff. de aleatoribz. l. ult. in fi. v dr q si suu
v filius famil amiserit pecunia sic lu patri v
dno dabitur repetitio. et usq ad l. annos. v dic gnal
r stitutio. C. de aleatoribz q incip alear lud. et si
quis existens in aleatem suam vendidit. no
tenetur de euictione. vt. ff. quarum rer acto non dat.
l. ij. §. i. Congruente. vt induantur differre a mo
nachis. non notandi. ar. p medio spectando. s.
de of. del. c. qui ex erant. ff. de ad quir. rer. do. l. a do.
§. cum quis. v. calciatibz decantatis. h et sine licen
tia principis layci induere non debent. C. de uesti
bz. et ... au. l. nemo. l. xi. tm conformabunt se i uesti
bz consuetudini regionis ne indantur p po carte.
vt. xx. di. c. si quis iunior. et iiij. di. c. erit aut. ne
uilescat dignitas clericalis. lxxx. di. epi. de loc in
dz. xxi. q. iiij. in summa. n ca rimonis tunc n. hic
monachil. ppter h susceptus non piudicat. ut.
s. q metus ca. c. platum. et ita clicus induta de ca p
postponere hitum clicalem. nec censetur apostata.
s; nec amilos. p amilu n psumit. mui. vt. ar.
xx. q. v. femine. s. de psump. c. illo. n monachi.
ar. q monachus fcs epc no penitus soluitur a re
gla monachili. de h notatur. xvi. q. vij. c. iuentu.
ar. ce. xviij. q. i. c. statutu. golo. Honorius iij.
ambianensi epo.

Ex litteris prudentie tue intelleximus
q quidam clerici terre sue potius secul
aribz negotiationibz quam offitiis diui
nis intendunt. et gaudere uolentes priui
lio clericali nolunt statutis patrie quibz
quotiens expedit sicut layci se tuentur. i
negotiationum suarum questibz subiacere. et j.
ch. q. si tales a te tertio moniti ab his non
resipuerint. s; pretermissis diuinis offitiis ne
gotiationibz institerint supradictis cu fcs
priuilegium abicerint clericale. Et in quo minus
iuris se implicant de illis facultatibz statu
tis et consuetudinibz patrie subiaceant. no
defendas eosdem.

Ex litteris et c. se tuentur. cu isti statuta patre
approbant. p se tenentur ea recipe q se. vt. xx. di.
c. si romanor. et iiij. q. iij. §. si quis testium. et ij.
q. viij. cui in agendo. et j. de censibz. c. olim. c. de
rebz cred. l. generaliter. i. ... infra. ar. ce. x. di. c. i. et
xxxij. di. c. si quid uero. et ij. q. vij. c. si heretic ar.
s. de except. c. cum uenerabil. a te tertio moniti.
h e canonica amonitio. xxiiij. q. iij. c. si qs pbr
or. et xiiij. q. iij. c. de illicita. pterea n debite

tuo pdunt priuilegium illi canonis. xvij. q. iiij. si
qs suadente dia. et j. de sen. ex. c. inaudita. et c. cu
git. ij amonitio. n sp dz pcedere inndiam. xi. q.
ij. indigne. et xvij. q. vij. omnes decime. et j. de se.
ex. c. sacro in pn. vel impti h non lo de illo priui
lio si quis suadente negotiatoribz. Talia n clias
sunt phita. s. e. t. clerici. et lxxxviij. ... fornicari. et
xiiij. q. iiij. clui. j. ne cli. ul mo. proinde. cum fcs. p.
Nota q ipo fco amittit qs priuilegium suu ut hic pz.
et j. de sen. ex. contingit. vn frustra iplorat ecce au
xilium. et c. vt. j. e. contingit. q frustra i plorat auxi
liu legis q amittit in legem. j. de usur. q frustra.
et se ipos reddunt indignos priuilegio suo. si j. de
immunitate ecce. c. f. et sic xvij. q. iiij. c. fi. et coepc
sic ipo fco appllatur. s. de appellat. c. dilcti. et c. ut
nrm. et fco renuntiat qui s appllatoi. s. de of. del.
gtum. j. de iurs q. fi. a maiori. p. ca. c. ex ore. s;
ipo uerbo n fco clericus suo priuilegio renunciare n
pot. s. de foro qpe. si diligenti. j. de sen. ex. contigit. v.
de suis fact. vn dicit suis. q ppter h facultatibz
ecclesie non fit piudiciu. q delictum psone c. xvi. q.
vi. si epm. et nota q dic. dum huiusmodi se implicant
q. d. si no implicant se huiusmodi priuilegio gaudebunt
ecclastico in rebz suis sicut i n rebz ecce. q e bn no
tanda. q res clicor et ecctarum eodem priuilegio ga
udent. v. xij. q. ij. c. ecctarum seruos. et xvi. q. i. c. si ist.
Si uo se no implicant. tc cessat priuilegium. et ita s
pendit priuilegium quandoq ad tps. ppter delictum. xv. q.
vi. iuratos. et c. nos scor. s. j. de sponsal. non e no
v. suse. C. de ciuc. fur. l. cum aliis. j. de sen. ex. c. sa
cro. et lxxx. di. c. si qui sunt. et c. sequenti. Sic potesta
absoluendi suspendi s; no expirat. j. de sen. ex.
c. duobz de eod priuilegio. dic dec. q clicus uxoratus
et tonsoratus priuilegio clicali gaude no pot. j. de clic
coniug. c. iohes. De cohabitatione clicor et mulierum.

Ex concil. maguntin.

Sententiam est ut nullus sacerdos feminas de
quibz suspitio potest esse retineat. S; et illas qs
canones concedunt. matrem amitam et sororem.
q instigante dyabolo. et in illis scelus ppe
tratum repitur. aut et in pedisequis earundem.
S; si etiam de his necessitatem habent pbri. habeant
aut in uico aut in uilla domum longe a habi
tatione sua. et ibi eis q sunt necessaria subministrent.

Prohibendum etiam est ut nulla femina ad
altare presumat accedere aut pbro ministrare
aut infra cancellos stare siue sedere.

Inhibendum et c. i. inhibemus nullus sacerdos. et
c. i. inhibemus. vt. xxxij. di. c. interdixit. et c. nullus.
et c. preter h. et lxxxi. di. cu omnibz. canones acced.
xxxij. di. interdixit. lxxxi. di. cu omnibz. vn q cano i
ste corrigat illos canones cu illi pmittebant has femi
nas cum clicis habitare. s. matre. sorore. amitam. et isti
pmittit. Immo e. j. e. c. ambi. quodam sponsibz canoi
bz sic solue contrarietatem hanc q dic hic intellige de
suspectis clericis et iuuenibz. et de mulieribz suspectis. q
si suspecte sunt no debent secu manere. xxxiij. di. q
rundam. ar. ce. loquuntur de illis mulieribz de quibz nulla

lanc. C. Si clericus moniti concubinas non dimiserint suspendendi sunt a beneficiis, et si se adhuc non corrigunt deponantur. Et sunt contra [illegible] quod clerici fornicarii moneantur, quod nisi dimiserint suspendantur, et certe [illegible] ubi durante contumacia beneficiis priventur. [illegible] Tertia ibi Et si eas. al. [illegible]
Satisfactionem. [illegible] si dimisit [illegible] et penitentiam egit cum deo, cum quo peccavit [illegible] pro peccatis [illegible] satisfacere. Et est [illegible] suspenso [illegible] sit suspensus officio suo [illegible]

est suspicio mali. quia in talibus naturale fedus nichil sevi criminis suspicari permittit. ut. e. a nobis. C. de episcopis et clericis. eum quis. C. nuptiarum. de presumptione. cum in iuventute. Et in linea transversali usque ad tertium gradum possunt habere consanguineas. ut. lxxxi. di. c. cum omnibus in descendenti vel ascendenti infinite quia usque ad quartum gradum. quia videtur quod ibi potest amplius extendi permissio quam in collaterali. B. et in illis. i. occasione illarum. quia alie immorantur cum illis. unde dicit augustinus. si omnes quae cum sorore mea sunt sorores mee sunt. lxxxi. di. legi. vel intellige propter ut textus dicit. vel hic inde littera secunda aut in prohibitione earum et cetera. necessaria committerent. et sic patet quod clerici possunt sustentare consanguineos pauperes de quibus intellige. e quibus potius quam extraneis tenentur. lxxxvi. di. c. si satis. al. si divites sunt parentes vel ut divites eos faciant. ut e. c. et. xii. q. ii. quinque. ad idem. xxx. di. dicta. presumat altare accedere. ut. xxxii. di. sanctitas. de. q. di. i. in sententia. Ex decreto eugenii pape.

Si quisquam sacerdotum. i. presbyter. diaconus vel subdiaconus de quacumque femina crimine fornicationis suspectus post primam secundam et tertiam amonitionem inveniatur fabulari vel aliquo modo conversari cum ea. excommunicetur. subdatur. femina vero canonice iudicetur.

Si quisquam sacerdotum. nomine sacerdotis intelliguntur inferiores. ut patet hic quia inferiora intelliguntur in superioribus. ut. xxxii. di. legimus. infra. et. xxiii. q. v. c. penale. ff. de regulis iuris. l. in toto. sic. l. i. di. c. i. et eadem appellatione clericorum seniores intelliguntur. xi. q. i. de persona ad finem. tertiam monitionem. sic infra ut noceat mater et amita. C. plt. et f. coll. viii. ut de sen. ex. in presentia. et cum audiat. et c. cum. ug. s. t. pr. c. ult. canonice iudicetur. i. in monasterio ponatur. xxxii. di. c. fraternitatis. alii exponunt. i. in servitute redigatur. ut. xxxii. di. e. c. f. imo et ipsa concubina si sit publica. est excommunicanda. ut. de sen. ex. si concubine. Alex. iii. Cant. archiepiscopo.

Clericos in sacris ordinibus constitutos qui publice detinent concubinas. ad eas abiurandas nolumus aliqua severitate compelli. ne in eandem fornicationem instinctu diabolice recidentes periurii reatum incurrant. verum ipsos per suspensionis et interdicti sententiam debes artius cogere ut mulieres ipsas ita a se removeant quod de illis sinistra suspicio non possit haberi. et si qui eorum ad ipsas redire vel alias accipere forte presumpserint. in aliquos eorum debes perpetuam excommunicationis sententiam proferre. ut alii eorum exemplo a similibus arceantur.

Clericos et cetera. publice detinent concubinas. quia sic excommunicandi. de ex quo publicum est. ut de sen. ex. si concubine. B. ad eas abiurandas. ne accepto iuramento redeant ad eas propter presumptionem ut secundum alios [illegible] clericus vel non. ex. tuarum. ut ibi abiurat sed ibi contraxit matrimonium cum ea cum qua non potuit licet de facto cum esset subdiaconus. et quia aliquis ab uxore separatur. sic dicit iam te. ff. xxxv. q. vi. c. ab ipso die in antea. vel intellige hoc de suspensis [illegible] ille. c. extranea. de suspensis de quibus

in infinitum est quod debeat iuramentum servare. B. iudicialiter reatum periurii. ar. collige ex hac littera quod si est iniungendum alicui per iuramentum quod iniustum est quod non debent servari. ar. xxii. q. ii. ita quis. et c. non est. ut. de sen. ex. ex tenore. s. de presumptionibus. c. litteras. C. de iudicata viduitate. l. ii. et hic est causa quare et in iuvenibus si iniungitur solemnis penitentia. vi. l. di. c. penitentes. B. perpetuam debes donec resipiscant. sic infra. loc. C. a te. et ff. de penis. l. id vestimentum. ut de iudicio. quod. certe. in iudicio. et c. de militare. sile. x. q. i. quia sacerdotes ut ceteri timerent. et ibi dicitur quod alii eorum exemplo. pena. i. unius debet esse metus alterius. ut. ff. de penis. l. capitalium. C. famosos. xlv. di. sic. ii. q. vii. c. nam pape. et ut de excessibus prelatorum. tanta. et. x. q. i. quod sacerdotes infra. Idem Cantuariensi archiepiscopo et eius suffraganeis.

Sicut ad extirpandas et cetera. ut. s. e. u. ex. quia clericos vestre iurisdictionis qui in diaconatu et supra fornicarias habent studiose monere curetis. ut a se illas removeant. eas ulterius minime admissuri. Si non acquiescere voluerint. eos ab ecclesiasticis beneficiis usque ad satisfactionem condignam suspendatis. et si eas suspensi presumpserint detinere. ipsos ab eisdem beneficiis perpetuo removere curetis.

Sicut ad extirpandas et cetera. qui in subdiaconatu alii nichilominus sunt compellendi licet non cum tanto rigore. vel ut retineant. vel ut versus dimittant. ut. e. sicut. et. xxxii. di. c. lectores. suspendatis. et ita isti si sunt suspensi ipso iure. unde infra. c. xxxii. di. c. nullus. et c. preter hoc. so. quod dicitur hic et ut e. c. si autem. et illi de iure quia adhuc tolerantur ab ecclesia. quia illi ipso iure non sunt suspensi quod dicitur in c. totum licet quod sentiendo non est vel quoniam sunt condempnati per sententiam. quantumvis quod sit criminosus non est evitandus. ut e. nostra. ut. xxxii. di. consulendum. ut e. c. ult. B. removere curetis. quia crescente contumacia crescere debet et pena. s. ut in ut. non a. e. cum ad finem. et. ff. de penis. l. relegati. Idem Eboracensi archiepiscopo.

Super eo vero quod asseris a presbytero fornicariam detinentem propter hoc ab officio suo suspensum et cetera. Porro si litteras a nobis obtinuerint que fidem sententie non contineant. nolumus illas sibi prodesse.

Super eo et cetera. suspensum ab episcopo suo. sententiam. s. quare fuit excommunicatus vel suspensus per fornicariam. vel si ex alia causa. ut exprimat et omnes causas excommunicationis vel suspensionis. al. non intelligitur per absolutio. ut de sen. ex. cum pro causa. s. de of. ord. c. ex parte. al. licet essent impetrate tanta veritate unde non valerent. ut. s. de rescriptis. c. sedes. c. literas. et c. cum dilectus. Idem Londoniensi episcopo.

Si autem clerici tue iurisdictionis sive in sacris ordinibus sive inferioribus constituti fornicarias detinent. si eas ad secundam vel tertiam amonitionem a se dimiserint. eas tamen de cetero attempturi. liceat tibi eos ecclesiasticis vel earum portionibus appellatione postposita spoliare officio ipsis nichilominus interdicto.

Si autem et cetera. ecclesiis cum clerici plati mag. portionibus

cum non habeant prelationem in ecclesia vel prebenda. spoliare quam spoliatio pena maior sit ex quo sine tempore prefinito est. hoc dicit .c. de penis .l. seruus. sed contra .iii. q. et sic predictum post admonitionem suspenduntur a communione priuantur ecclesiis et hoc statim post admonitionem spoliantur. solutio. hoc intellige si non presuspendant et postea si se non correxerint spoliantur. sed de iure fit quod hic dicit .s. si se non corrigerent post commonitionem recte possunt spoliari beneficio. et quod ibi suspenduntur intellige quod fiat ex gratia ut sic expectentur ad hoc officio ipsis cum sint prelati eorum.

Lucius tertius.

Vestra devotio duxit inquirendum. et .i. alicubi dicitur nullus audiat missam sacerdotis quem scit concubinam indubitanter habere. alibi vero legitur. non potest aliquis quantumcumque pollutus diuina polluere sacramenta que purgatoria cunctarum contagionum existunt. queramus namque. vero sit sacerdos quia que sancta sunt coinquinari non possunt. sumite ergo ab omni sacerdote christi misteria. quia omnia in christi purgantur. ceterum aliud est crimen notorium. aliud occultum. notorium diffinitur. de quo presbiter canonice condempnatur. occultum quod ab ecclesia tolleratur. Ceterum aliud est cum crimen notorium non diffitetur presbiter. vel de ipso est canonice condempnatus. aliud est pene occultum quod ab ecclesia tolleratur. Et aliud est a talium officiis abstinere. ut peccandi licentia ceteris auferatur. et hii ad penitentie fructum trahantur. atque aliud: Si talium tanquam in fornicatione iacentium ministeria respuantur. Vestra quoque sine dubitatione teneatis quod a clericis et presbiteris concubinam fornicariis quos diu tolerant non habent opus eundem tanquam licite diuina ministeria audiantur. et alia recipiantur ecclesiastica sacramenta.

Vestra duxit. et cetera. Nullus audiat. xxxii. di. nullus. et .c. preter hoc. contumeliam .xv. q. vlt. c. vlt. nisi in contemptum. In christi fide. id est per fidem christi. hinc usque ibi verba sunt capituli. quod inducit contrarium. hic incipit soluere distinguendo inter crimen notorium et occultum. Notorium diffinit. ad intelligentiam eorum que dicuntur nota quod aliud est fama. aliud manifestum. aliud notorium. fama consueuit sic describi. fama est illese dignitatis status vita et moribus comprobatus. et in nullo diminutus. ff. de variis et extra. or. cognationibus. § estimatio. et qui talem famam negligit crudelis est. xii. q. i. c. nolo. fama ideo quandoque ex scientia. quandoque ex suspitione procedit quandoque ex certo auctore. quandoque ex incerto. de .c. di .iii. c. scitum est. manifestum dicitur quod ex scientia et certo auctore procedit. et quod potest probari. ff. de testibus. et qui de fama possunt. l. testes palam. xi. q. iii. eorum qui accusantur. Et et quandoque dicitur occultum quod potest probari. c. de appellationibus. l. eos. § si quis autem. sed et manifestum dicitur de quo quandoque constat per confessionem vel probationem. vel per euidentiam facti. i. de v. sig. cum olim. sed tale manifestum dicitur potius notorium. vt .i. e. c. vlt. ergo circa notorium distingue notorium. aliud est notorium facti. aliud iuris. aliud presumptionis. Notorium facti est quod ita est cri-

ter se conspectui ipsum quod nulla potest tergiuersatione celari .i. e. c. prox. et c. vlt. et de tali hoc intellige in quo nullus auditur appellans. s. de appellationibus. c. cum sit romana. i. si. et .c. peruenit. et in tali notorio creditur simplici officiali referenti ut .iii. q. iii. § aliquando. nec requiritur scientia olim sed presumitur. ut etiam contra omnes admissum scelus proclamant. ii. q. i. scelus. et .c. de manifesta. Notorium iuris est de quo quis condempnatus vel est in iure confessus. ut hic hoc modo. et ff. de statu ho. l. vlt. et ff. de re iu. l. res iudicata. i. e. c. vlt. In hoc notorio quandoque requiritur probatio sine egere. vt. s. de re iud. c. sic. Notorium facti per simpliciter ut est pluralitas filiationis. ff. de minus nota. quia semper. s. de fi. presbiterorum. c. conferente. et consanguinitas dicitur notoria presumpta. i. de diuortiis. c. porro. § i. et quod aliquis sit filius alterius non potest nisi probari. vt. ff. de condic. et demon. l. heredes. vel. condempnatur. In quo casu nullus debet audire officium illius in quo casu loquitur prima auctoritas nullus audeat. et est hoc est notorium iuris. non diffitetur immo confitetur in iure et sic est notorium iuris et sic duobus modis dicitur notorium iuris per confessionem et sententiam. i. e. c. vlt. vel dicitur innotuit. ad intelligentiam et cetera. et hic. vel. pene occultum. quod non habet vindictam quia latentia peccata vindictam non habent. xxxii. q. v. christiana. et tamdiu reputatur occultum licet plures sciant quod diu ab ecclesia tolleratur. hoc dicit .ii. xv. q. vlt. c. vlt. si talium. § quod pene occulti sunt seu ab ecclesia tollerati ab officiis talium abstinere bono zelo ut per hoc ad penitentiam reuertantur permittitur. sed ex precepto abstinendum non est quia licet in fornicatione lateant non sunt contempnendi ut sequitur aliud est si tanquam iacentium et cetera. quia illud non licet. vel. tolleratur. in quo casu loquitur secunda auctoritas non potest aliquis et cetera. opus eundem. hic explicit notorium facti in quo casu et in duobus premissis cum sit condempnatus vel confessus in iure officia ipsorum sunt respuenda. i. e. c. vlt.

Idem ep. iii. exon. epo.

Tua nos duxit. fraternitas consulendos si de clericis publice concubinas habentibus qui cum a te conuenerint se esse concubinarios diffitentur si apparet quod eos similiter accusator credendum sit testio bonorum virorum inter quos viuere dinoscuntur. nos igitur. e. t. t. R. quod si crimen eorum ita publicum est ut merito debeat appellari notorium in eo casu nec testis nec accusator est necessarius cum huiusmodi crimen nulla possit tergiuersatione celari. Si vero publicum est non ex euidentia. sed ex fama in eo casu ad condempnationem eorum sola testium non sufficiunt cum si sit testimoniis. sed testibus indicandus sit si de clericis illis talis habetur suspitio ut ex ea scandalum generetur in populo. licet quod ipsos non apparuerit accusator eis tamen est canonica purgatio indicenda. quam si prestare noluerint vel defecerint in prestanda. eos debetis canonica animaduersione punire.

Tua et cetera. conuenerint id est interrogantur. credendum sit testio. simplici dato siue iurato. Inter quos viuere. ideo magis presumuntur quod vitam illorum cognouerint

xxiij. q. i. c. paratus. s. de presumpt. c. quosdam. et c. accepi-
tam. et c. cum. et xxij. q. ij. c. qui in muliere. xvi. di. c.
quod dicitis. nec accusator. ij. q. i. c. manifesta. j. de ac-
cusat. c. euidentia. s. de iureiur. c. ad nostram. signi-
ficatione celari. quia et si uellet celare negatio nulla est.
C. de pen. l. quam sententiam. ff. de tributor. ac illud. § plus.
non ex euidentia. sed si constet aliquem suspectam habere
mulierem secum in domo eo ipso uidetur presumi forni-
catio. s. e. si quisquam. et c. clericos. et si publice eam
detineat eo ipso conuictus est ut in c. clericos. ar. n. non
possit esse actum nisi per his presumptiones. s. presumptiones.
s. de presump. c. litteras. et c. tertio. ergo si hec notoria non
sunt sed tamen fama sit testimonia requirimus ut sequitur
in ba. s. testibus iudicamus. ff. de testibus. l. iij. § ideo
diuus. iiij. q. iij. § alia est fides. In aut. de fide in-
str. et cautio. § si uero. valent tamen talia testimonia
ad infamiam alicuius. ar. de. a. di. i. c. iubemus. xx
iiij. di. c. v. ij. q. vij. cum pastoris. Scandalum ge-
neretur. ex hoc uidetur quod propter solam suspitionem si-
ue famam non est indicenda purgatio nisi scan-
dalum inde oriatur. ar. ij. q. v. c. presbyter. iij. q. ij. au-
diuimus. ij. q. i. c. nomen. j. de accusa. c. qualiter
et quando. Idem wistoriensi episcopo.

A nobis. &c. requisiuit. et j. cum clericis
quosdam non permittas mulierculas inha-
bitare nisi forte de illis personis existant in quibus
naturale fedus nichil permittit seui criminis
suspicari.

A nobis. &c. et c. mulierculas inhabitare. xxxij. di. c. inter-
dixit. lxxxi. di. cum omnibus. de illis personis. ar. a con-
trario. c. i. dic ergo sic uenatria ut ibi notatur. naturale
fedus. sic. s. de presumpt. c. cum in iuuentute. c. de episc.
et cl. l. eum qui. Greg. ix.

Quesitum est de clericis in fornicatione
lapsis si eorum sit officium presbyteri et
penitentiam audiendum. Sum et si quelibet
per mortali peccato quo ad se ipsum constat esse sus-
pensum. non debet tamen in officijs euitari quia quan-
tum ad alios et in casu proposito suspensus
non est nisi peccatum eius sit notorium per sententiam
seu confessionem factam in iure aut euiden-
tiam rei que tergiuersatione aliqua celari non
possit.

Quesitum est et c. audiendum. Nota quod aliquis dicitur suspen-
sus quo ad se tantum et non quo ad alios ut qui-
libet in mortali peccato constitutus. v. vi. di. c. testimonium. i. q. v.
c. sacerdotes. infra. s. de temporibus ord. c. ult. et hoc. et s.
e. c. uestra. aliquis quantum ad se et quantum ad alios. i.
xxxij. di. nullus. pot. et j. de symon. c. tanta. et hoc in-
fra. et s. e. c. uestra. aliquis autem dicitur suspensus quo ad a-
lios et non quo ad se ut cum ciuitas uel uilla est in-
terdicta propter delictum ciuium uel secularis potestatis cle-
rici non sunt suspensi quo ad se quia in alio lo-
co possunt celebrare non interdicto. sic. s. de excess.
prelat. c. tue. v. quo ad se ipsum quod esse suspensus et ita
si aliquis sit criminosus non debet in officijs seui-
tari quod diu tolleratur in ecclesia. s. e. c. uestra. et xv.
q. v. le. c. ult. nisi in tribus casibus sequentibus. cum quis

de hoc sit condempnatus uel in iure confessus. uel euidentia
rei sit factum notorium et de hoc satis dictum est. s. e. c. uestra.
In casu proposito. uidelicet in casu proposito. i. de fornica-
tione ut in prin. c. in isto cum casu magis uidetur in tanto
quod in aliis cum in aliis non sit quis ipso iure suspen-
sus quantumcunque crimina sint notoria excepto criminie sy-
monie. suspensus est quis ipso iure. si tamen sit occultum. xxx
ij. di. c. i. q. i. reperiuntur. j. de sym. tanta. et sic nota-
uit vincentius. per sententiam. s. diffinitiuam. s. de or. cog. c. dilecti.
et s. de except. denique. Alexander iij. De clericis co-

Si qui clericorum. j. subdiaconi. niugatis.
tium acceperint uxores ipsos ad reli-
quenda beneficia ecclesiastica et retinendas uxores.
dis. ec. compellatis. Sed si in subdyaconatu et a-
liis superioribus ordinibus uxores accepisse no-
scuntur. eos uxores dimittere et penitentiam agere
de commisso per suspensionis et excommunicationis sententiam
compellere procuretis. De clericis coniugatis.

Si qui clericorum. et c. ad relinquenda. et tamen compel-
lendi sunt ut ea dimittant. quia uacant in eis ul-
tra ipso iure. vel quo ad factum solum. scilicet ad possessionem
retorquetur ista compulsio. sic j. de accus. p. et ec. non.
ita c. l. tras. et c. cum uniuersis. j. io. n. facto uni suo renuntia-
uerit. ar. C. de fund. l. i. ar. ff. de tribut. l. qui in heredem.
§ erge. sunt ipso facto renunciat quo ad priuilegio clerica-
li. s. de vi. et ho. cl. c. ult. et j. de sen. ex. coniugium. ar.
contra. xxxij. di. si quis uero. xij. q. i. c. si qui tria illa cotta.
in talibus de misericordia et hodie si tenent ipso iure ergo cle-
ricus coniugatus beneficium amittit ut dictum est nec alicui
coniugato pot conferri et si conferatur post priuari ipso
iure ut j. c. prox. et c. quia te. et c. sane. et c. diuersis falla-
ciis. et ita nisi est quod quia hoc statuit. vxores dimittere.
quia si tenent. uniuersum. priuandi sunt beneficiis suis nisi
cum eis dispensetur. vt. j. e. c. sane. et xxxiij. di. c. presbyterum.

Idem hereford episcopo.

Sane et j. prouideas attentius ne de in-
cepto clericus coniugatus ad ecclesiastica be-
neficia uel sacros ordines aut administra-
tiones ecclesiasticas admittatur nisi forte cas-
titatem uouerit perpetuam. qui quondam unicam
et uirginem habuisset uxorem.

Sane et c. sacros. xxviij. di. c. nullum. et xxi. di. a-
te triennium. ar. a d ij. s. de uoto et uoti. c. quidam castitatem. sequestrato transiens cubiculo. ut lxxvij.
di. c. episcopum. distinctionem. hoc intelligo cum ambo pro-
cesserunt in dies suos ut si ne omni suspitione
possint simul manere. alias si essent iuuenes non pos-
sent promoueri nisi ambo pariter ad religionem transi-
rent. § j. de conuersione coniug. c. cum sis preditus. et
c. ad apostolicam uel dic prout notatur. j. de con. coniu.
coniugatus in seculo quod incipit. sed mulier. non. virginem.
ar. quod qui corrumpit uxorem suam antequam eam
duceret promoueri non pot. et xxxiij. di. c. curandum.
et c. precipimus. et desponsata debet esse in uirginitate. vt.
xxx. q. v. c. aliter. ar. contra. xxxiij. di. c. ualentino. et ii.
s. de bigamis. c. debitum. quidam dicunt quod iste non pro
promoueri uerum est quod post promoueri quia causa impedimenti
cessat quia iste non diuisit carnem suam in plures

Si qui clericorum [illegible] in sacris [illegible] nec [illegible]
[illegible] si in minoribus [illegible] in [illegible] coniugatus
[illegible] coniugatus ad [illegible] beneficia [illegible]
[illegible] non debet nisi [illegible] [illegible]

sun bn pot per nouam ar. pro eorum c. valentino. et c.
debitum. b. Idem Silvanecten. epo.

Quod a te et c. vitium clerici et subd.
ordinem constituti qui antique car-
nis devicti uitio non valentes uxores ac-
cipiunt ecclesiastico beneficio canonice debe-
ant spoliari. id volumus te tenere quod cum
sint voluptatibus et carnalibus desideriis ac
divinis et ecclesiasticis obsequiis vacare non
valeant ob immunditiam suam ecclesiasticis
sacramentis indigni tractandis ecclesiasticis
procul dubio beneficiis sunt privandi. sane
si eorum quibus attitulati fuerint de posses-
sionibus aut aliis bonis aliqua attulisse no-
scuntur cum ab earumdem ecclesiarum ministerio
fuerint et beneficio sequestrati ad ipsos recta
via absque contradictione debent redire.

Quod a te et c. vitio non valentes propter consuetu-
dinem. quia difficile continentiam servat qui iam
to accubitu maculari non desinit. ut xxxiiij. di. §.
quid uo. ob immunditiam suam. que tamen castitas
est cum propria uxore. ut xxxi. di. c. lucena. sed hic appl-
atur immunditia quo ad obsequium ecclesie. unde illi
quibus licitum est habere uxores pro eis temporibus quando vi-
cis sue de templo non discedebant ut non iunge-
rentur uxoribus. xxxi. di. c. tenere. sed hodie semper est ab-
stinendum. ut e. di. § cum et c. sequenti. et c. cos. b. Sunt
privandi. s. e. c. i. j. e. dixisti. fal. absque contradictione
redire. sile. xvi. q. vi. c. de lapsis. et c. agnovimus.
et c. illud. j. de renuntiat. ex transmissa. et xvij. q.
iiij. c. ult. ff. de colleg. illic. l. i. infi. ar. contra quod non
debeant ad eum redire. xij. q. ij. c. nulli liceat. et
xvij. q. iiij. si quis opes. j. de cond. appo. c. ii. j.
aut de monachis. § si uo. relinquens coll. i.
sed hic diverse solutiones recitari consueverunt. aliud
est cum quis sua sponte recedit et tunc ei nichil resti-
tuitur in quo casu loquuntur contraria. aliud cum iudicis
auctoritate. in quo casu intelligitur hic c. et accordantie
hic signate sed huic solutioni opponitur iste culpa
sua ad hunc casum pervenit. ergo ei debet imputari. ar.
s. de eta. et quali. c. i. propter hoc dicunt quidam quod
omnis donatio facta ecclesie vel monasterio tempore ingressus ta-
citam habet conditionem. ut durent eo in eodem perseveran-
te ad instar dotis. C. de rei. ux. act. l. una. § cum
aut. j. de dote post divor. re. c. nup. et c. donatio.
et sic clerico recedente quacumque modo restituuntur ei bona
sua et idem in monacho ut illa transferat secundo mo-
nasterio ad quod transit secus est si aliquis donat alicui
ecclesie ad illam non transiens quia tunc non
revocatur donatio. quia perfecta donatio amplius
non revocatur. xvij. q. ij. c. non n. C. de revoc. do-
nat. l. ij. et iij. et l. generaliter. C. de donationibus que
sub modo vel. ar. l. perfecta. nisi aliqua conditio fuis-
set in donatione expressa. j. de condic. appo. c.
verum. verius tamen est quod c. istud tantum loquatur
de dispensatione sive de dignitate et c. silia. alia
uo de iure stricto vel pot dici quod si expresse res do-
nate sunt tempore ingressus sicquam ff. postea

restituende nisi gratiam vellet facere clericis. si uero
tacite dicens tamen quod licet nunc in monasterio res secre-
tur personam et sic pot intelligi quod hic dicit quia bona
res sunt accessoria et ideo principale sequuntur. ita
solonem posuit azo. C. de sacro s. ec. si quis aut in
gressi. Idem.

Sane sacerdotes illi qui nuptias contraxerunt
que non nuptie sed concubinia sunt po-
tius nuncupanda. post longam penitentiam et vi-
tam laudabilem continentes officio suo restitu-
i poterunt et ex indulgentia sui epi eius exe-
cutionem habere.

Sane et c. sed concubinia potius in pre. s. ut nos
proprie dicuntur concubinia. C. de incestis nupt. l.
cum ancillis de pena talium servorum. lxxx. xv. q.
ult. c. cum multe. officio suo rest. to. ar. contra xxviij. di.
c. presbyterum. solo illud de rigore et ante penitentiam. hoc de
gratia et post penitentiam peractam. ex indulgentia sui e-
pi et sic epi possunt cum talibus sacerdotibus dispen-
sare qui contrahunt in sacerdotio. ar. contra s. de biga-
mis. c. nup. sed illud intellige de illo qui prius in habi-
tu laicali iniit uxorem et postea sacerdos contrahit
ille tamquam bigamus reputatur propter intentio-
nem cum opere subsecuto. unde ibi non possunt
epi dispensare. hic uero de his tamen qui contrahunt
post ordinem susceptum et cum virgine.

Innoc. iij. Norwic. epo.

Diversis fallaciis et j. accepimus autem
quod quidam clerici tue dyoc. cum ma-
trimonia contraxerint ecclesiastica beneficia de-
tinere attendunt et quorum causatione cytha-
ra cum psalterio male concordat. cum qui cogi-
tet quomodo placere possit uxori et ideo minus
que dei sunt valeat cogitare. cum qui divisus
in duo plenam sui non habeat potestatem. ut
ei a quo stipendium receperit plenius fa-
muletur. mandamus quatenus clericos ecclesiasticis beneficiis
que in tua dyoc. sunt adepti. premissis ap-
pellatione postposita cum rerum ecclesiasticarum sub ua so-
leat depre p tales si forte talibus scienter
tuleris ecclesiastica beneficia quibus eos non p te-
sed p superiorem decernimus spoliandos.

Diversis fal. et c. cythara cum psalt. per cytharam
intellige vitam activam sive laycalem per
psalterium contemplativam sive clericalem. sed aliquis non
potest esse simul contemplativus et activus. et sic ar-
gatur hic clericum non debere quia non bene conveniunt.
s. e. c. quia te ca. s. de renunt. nisi cum preterea quis
pot esse contemplativus pariter et activus sed de alia contem-
platione dicit hoc cum qui divisus in duo. quia pluribus
intentus minor est ad singula sensus et est et dicit
ad utrumque festinat neutri bene paget. xvi. q. i.
c. presbiteros. C. de assessori. l. nemo. b. Solet depre-
ri. xxviij. di. c. de syracusane. b. Scienter. secus si
ignoranter quia tunc posset eo privare. s. de elec.
cum nuncon. non per te. sed per superiorem. ar. quod nemo
pot venire contra factum suum. s. de fi. pst. veni-
ens. xij. q. ij. c. monem. et ff. de adopt. l. pt mor.

tem. et ff. de seruitutib' i. po. l. p fund. et s. de electi. oes. c. nosti. i. de preben. c. cum nō ignores. et i. de re bz ecce non al. c. sicut p'bro. et l. y. di. penitētes. et. xxxv. q. ix. c. qinqs. et c. q' q's. C. de agricol. et censit. l. q'admod. l. xi. et ad h' dyt. jo. q' ubi agit' de reuo catione rei male alienate ille qui alienauit p re pete qm̄ quib; in alienatōe rei ecc'astice auditur no lens attradicē. xii. q. ii. c. nō liceat. cum in fauorem ecc'e tñ in odium illi' qui recipit. rem ecc'e nisi le gitime. q' agitur de repetitōe bn̄ficij secus ē. et h' iō ne det' ita facultas uolentib; reuocare liberalitatē suas. xvi. q. ij. c. nisi. C. de donat. si q's argentum. C. ult. q2 hic tm̄ fauore et nō odio. laui. ē. dix. q' s̄ tm̄ reprobatur a iure ipē qui fecit pot uenire ꝯt factū suum n̄ in penā eius indicatur ei. ut hic et i ue cum diam epi h' fit. qui sciens talib; ꝯtulit bene ficium. ubi aut' factū non tenet ex alia cā putaret ꝯ. ibi qui concessit non pot uenire ꝯt ut i. l. p fun dum. q2 q' suū p'prium erat ꝯcesserat. et c. illud. et eu eis loquit' dispensatiue et illud soluit. et c. monem q' intell' postquam iā depositus ē alienator ne sit ꝯ. c. illud. xxxv. q. vi. q' q's amisit. b. decreuimꝰ sponsatos. s3 cuius ꝯferret illa bn̄ficia post sponsationē. credo q' ꝯfirmacōe debeant p distinctōem illius. c. s. de elect. c. cū in cunctis infra. et c. nichil est. q' si canonici ꝯsensérit epō: p archiepm̄ ꝯferantur si n̄ ꝯsenserit ꝯferāt p. c. et h' in ill' beneficijs in quib; deuoluit' potestas a caplō ad epm̄ et ea in alijs p archiepm̄. p q' i. si remouetur. b. I. d' archiepo epō.

Cum ad nostram olim aud. peruenisset q' canonici anglonen cantorem ecclesie suae elegerant in pastorem et i. li. de form. electionis canonice ac p'donietate p'sone in alijs constitisset. nouit te tñ q' cum pr eius ꝯiugatus fuit et iuxta ritus grecorum uxorem du xerit in minorib; ordinib; ꝯstitutus cantorē ipm̄ ex uxore legitima in sacerdotio suscepisset. nos g' attendentes q' oriental' ecc'a uotū ꝯtinentie non admisit. cum orientales in minorib; ordinib; ꝯtrahant et in sacris ordinib; utantur matrimonio iam contracto. ꝯs. q'. n̄ p eo q' int' latinos greci h' ꝯuersantur re gionis ꝯsuetudo repugnet. si aliud nō ob sistat ad ꝯfirmationem et ꝯsecratōnem eiusd. sine dubitatione procedas.

Cum olim et ē in minorib; ut. xxxij. di. si quis eor'. uotum ꝯtinentie. ut. xxxi. di. ut tenera qm̄ et. c. aliter. et sic est. ar. ꝯ. ex h' q' occidentales clici uo to i romani ad ꝯtinentiā tenent'. et qui dam negant dicentes q' tm̄ ex ꝯstitutōne ecc'e. ar. lxxxiij. di. c. cū in p'sbiterato. vn̄ dicunt q' pp̄ posset dispensare ut q's ꝯtraheret in sacro ordine. et si ꝯcederetur q' ꝯ uotum dis pensare n̄ possit. sine dix. q' n̄ clicus in ordine mō p'mo tōe exprimit uotū tenetur ad id. et si pp̄ dispensaret cum hijs q' uotum dispensaret. si uō n̄ exprimit si p'mouendus est inuitus p'tius. cū n̄ tenet. si inuitus iniscius ē n̄ tenetur ex uoto s3 ex constitutōe. et si pp̄ dispē sat cum tali. non intell' dispensare ꝯt uotum. s3

ꝯt ꝯstitutōem. eccia tñ non dispensat q' q's in sac ordine contrahat. illud uerū est q' ex ꝯstitutōe ecc'e introductum est ut cum ad sacros uenit ordines p'mo u'l p'us ꝯtinentiā debz p'fiteri expresse. ut. xxviij. di. c. nul lum. aut ē tacite ut eadem di. c. diaconi. b. eo. ii. ipō q' q's p'mouet' ad sacrum ordinē tacite intell' uouere ꝯtinentiā. si nulla fiat mentō de uoto ꝯtinentie. ꝯsu etudo repugnet. sic g' ꝯsuetudo fac' ineligibilē. q' est al' legitimus et eligibil' ē. sic et q' legitimū ē ad tm̄ ꝯtrahendū p ꝯsuetudinem fit illegitimū. s. de ꝯ gnat. sp'ali. c. fi. eo. et. xij. di. placuit et sic ꝯsuetu do ē artat et ampliat iurisdictōm. s. de off. leg. c. q' d translatōem. ff. q' uicaū clam. l. iij. C. si tm̄. et sic ꝯsu etudo p'cipue in electione ꝯsidatur. s. de cā. pos. c. cū eccia. s. de consuetud. c. cum dilc'. et xxxiij. q. i. c. pu denda. ff. de inutil'. l. non tm̄. ar. ꝯ. s. de ꝯsuetud. c. cum uenerabil'. I. Idem epō pictauien.

Iohannes ꝯtendo nob' monstrauit q' d tu eum q' quam iam dudum liniam direxit eo q' p'us in acolitum fuerat ordinatus. ꝯpl' lere n̄ nisis ut tonsuram deferat clicalem. ex q' inter ipm̄ et uxorem suam posset scandalum generari. cum de ꝯsuetudine terre sue clerici uxorati nō cogantur inuiti portare tonsurā. q' m̄ g' id ē tonsoratus priuil'. non pot clica li gaudere. ꝯ q' ipm̄ sup tonsoratōne hm̄ n̄ molestes. dum modo nullū p'cipiat ecc'astic' beneficiū. cuius rōne teneatur clicalem defer re tonsuram. q2 cum eum opteat secularib; ne gocijs in missa tonsura ipsius secularia exercē tis uisetur p'fecto ē in mēn' ipsij uti uitupi um redundare. I. De Cum decorē et i. eos q' sunt p'p'plice uxorati n̄ admittatis de cetero a d ecc'asticas dignitates dimissis ab eis q' s n̄ possunt sine prauo exemplo et g'ui scādalo retinere.

Ioēs nob'. et ē. q' m̄ g' id tonsorat'. ar. ꝯ. q2 clic' ē non tonsoratus gaudet priuilō clicali ut3 ad s'uam amonitōem. ut. i. de sen. exā. c. si uō aliās. et c. i p'sentia. et c. ꝯting'. imo nec posset remittere. ut e. t. c. ꝯtigit. et s. de foro ꝯpe. si diligēti g' mul to fortius tonsoratus retinz p'uilm et clicus uxorat' tenet' portare coronā. ut. s. de ui. et ho. cliq. c. clicis. de cuio g' priuilō intell' dicas q' n̄ loquit' de p'ui legio illo. xvij. q. iiij. si q's suadente. q' clicus tonso ratus uolens uti priuilō clicali ē uxoratus h'ns i tentōm̄ redeundi ad clicatū uti priuilō renūtiare nō pot. et p'cipue si recipiat bn̄ficiū ecc'asticū ut pz p uimā p'ctā. et tal' tenetur portare tonsurā. s. de ui. et ho. cli. c. clicis. cum ē depositus teneatur uiuē s' regulam ecc'e. ut. lxxxi. di. c. dcm̄. q' uō clicus ꝯiuga tus nūm pap' bn̄ficium ecc'asticū et qui nullam h'nt spem redeundi ad clicatum nullo priuilō clica li gaudere dz n̄ sunt ꝯpellendi aliquis de clero ordēe. ut illi qui ꝯtrahunt cum uidua. ut. lxxxiij. di. c. sicut. vn̄ iste n̄ erat ꝯpellendus ad tonsurā. cū nullum bene ficiū ecc'asticum h'rēt. ut. i. e. c. ult. q' g' dicit ē ton sorat' nō pot clicali priuilō gaudere intell' de p'uilō

Quoniam decreverit et non admittatis. ut. s. e. c. sane. dimissis ab eis. quo
coniugati simplicia bn̄ficia ecclesiastica possidere non debent nec possunt. et eo
sunt privandi. s. e. c. i. et c. diversis fallaciis. et c. quia aetate. et e. c. sane. scandalo.
... solum repellitur quia quod a bn̄ficio quod de pb. cum teneamur. qui non est
scandalo faci...

q. brevis clerici ne uexent aliquibus exactionibus in p̄.
... rebus propriis. e. de episc. et c. i. et c. hoc privilegium pro ...
... post trinam amonitionem. s. de ui. et tp. cle. c. s. j.
e. c. ex parte. quod multo fortius coniugatus et tonsoratus
cum exercet negotia secularia isto privilegio gaudere
non potest de quo loquitur decr. privilegium clericale in
multis consistit et licet unum amittat in alio adhuc
retinetur. Honorius iij. h. quondam regi
ne anglorum.

Ex parte tua sunt proposita quod si multi
interdum clerici terre tue habitu et tonsura cle
ricali relictis publice ducunt uxores. et j. ut
tibi consuetis iustitiis et debitis obsequiis se de
fendere. tonsuram resumunt abiectam. et j.
quidam et accepta prima tonsura filii conta
hunt et eandem tonsuram deferunt ut eodem
pretextu excusari ualeant a predictis. et j. cum quae
reddenda sunt que sunt cesaris cesari et que sunt
dei deo equanimiter dirimus tollerandum. cum
a talibus iustitias debitas uel ab aliis uxo
ratis exigas et seruitia consueta.

Ex parte tua et e. obsequiis. i. angariis et p. a
gariis a quibus clerici debent esse immunes. j. de e
manum. ec. ii immunes. e. de episc. et c. i. et j. xxi. q. i.
c. nouatum. inditus pretextu huius clericatus clerici tech
nant debere iuditium regine nec nolunt ibi re
dere causam consistentem. que sunt de iure ista uba. sunt. xx
iii. q. uiii. c. ecce. infra. c. seruientem. uni ecclesia de age
tuis ... ... in potiori. xi. q. i. c. si tribut.
et c. magnum. xxiij. q. e. c. tributum. et e. ad uitionem si a
talibus iustitiae debite et sic patet quod clericus coniugatus et ton
soratus non gaudet privilegio clericali. ut. s. e. c. jo
hannes. de hac materia dic ut ibi. immo et clerici non
coniugati possunt privilegium dici se imiscent negotiis
cesaribus. ut. s. de uita. et ho. cle. c. ult. et j. et ar.
... j. de sent. ex. cum contingat. Idem

Ut consultationi tue breviter satisfiat. si uni
versitate tue dyoc. qui olim in minori constitu
tus etate tonsuram tm̄ et coronam clericalem
assumpsit non est cogendus deferre habitum
clericalem.

Et consultationi. et e. in minori constituto etate. ob
hoc innuit quidam ar. quod in minori etate ex
cusetur ne portet coronam. sed non e. uerum. ut dicas
materie. s. e. c. iohes. sed de non est cogendus. quod
uerum est terminare hinc privilegio clericali cum
nullum recipiat bn̄ficium eccle. cum ut. s. e. t. io
hannes. Ex concil. carth. De clericis non

Non liceat episcopo relicta in ecclesia
de ciuitate sua uel pretenda
transire ad aliam manifesta. u. est causa p. quo
facit. hoc attemptat. cum nullus sit inuentus
episcopus cum ad minorem de maiori ciuitate
transiret. De clericis non residentibus in ecclesia

Non liceat episcopo et e. transire ad aliam pretem
sine licentia pape. vii. q. i. c. si quis. Da.
ar. preter titulum et scripturam. s. de translat. c. i.
et corpora. et c. quanto. nec alii inferiores sine li

certia sui epi. s. de renuntiat. c. admonet. Mai
festa. u. ca. c. ambitio maioris dignitatis. et e. inc. ar.
dubia in peiorem partem interpretanda. et s. de elect. c.
ij. ar. j. de reg. iur. c. eodem traducere ad minorem.
nec. u. i faciendum est cum quis transit de minori ad mai
orem. de. v. c. xxiij. di. c. legitimum. infra. c. de translat.
c. i. et lxxij. di. c. gesta. ar. facilius. u. dispensatur
ut quis transeat ad maiorem quam ad parem. ul minorem.
propter maiorem utilitatem. s. de translat. c. licet.

Leo tercius.

Agelius et j. in synodo anastasius pbr.
cardinalis tituli beati marcelli ab omnibus ca
nonice depositus eo quod prochiam patrochie. v. ann.
canonica instituta deseruit. et in alienis usque
hodie demoratur.

Ex gestis et j. ab omnibus. i. omnibus approbantibus cu
iam depositionem. quam totum pp eum deposuit. est depositus.
i. a dignitate sua remotus. eo primo legitime mo
nito ut rediret. j. e. c. inter quatuor. et e. ult. ar. u. n.
... parem cōmitibus uagabundus discurrat. ut. j. e. c.
ex tue. Ex concil. lat.

Quia non nulli modum auaritie non ponen
tes diuersas dignitates ecclesiasticas et
plures ecclesias prochiales contra sacrorum canonum in
stituta nituntur accipere, ut cum unum officium
tm̄ implere sufficiant stipendia sibi uen
dicent plurimorum, ne id de cetero fiat distric
tius inhibemus. cum quod ecclesia uel ecclesiasticum mini
sterium committi debuerit, tales ad hoc p̄ queratur.
qui residere in loco et curam eius per se ipsum ua
leat exercere. quod si aliter actum fuerit et qui re
cepit quod contra sacros canones accepit amittat.
et qui dederit largiendi potestate priuetur.

Quia non nulli et e. diuersas dignitates
dignitates. u. cum dicatur quidam prerogativa in ecclesia
quae alio nomine personatus appellatur ut hic. s. de scp
e. c. ad aures. et j. de preb. c. de multa, quia et acci
pit pro solari prerogativa. ut. xxij. q. v. c. administrato
res. et lxxij. di. c. i. intuitum pro potestate accipit. ar. de
ois. clerici. i. munica in pbr. intuitum per ordine. iij. di.
deinde quia pro additione accipitur. uestire. u. d. fruc
tuarius seruos. ... dignitatem eorum. i. pro additione. ar. de
usuf. et eo a dm̄ quia ut fru. si si quid. c. usque pena
illorum qui retinent plures dignitates uideas. j. de preb. e.
de multa. et s. de elect. c. dudum. et j. e. c. referente. u.
inc. canonum instituta. xxi. q. i. pro totum. et x. q. iij. c.
unio. et xvi. q. vii. c. placuit. et lxxxix. di. c. singula.
s. de etate. et qual. e. ea te. ut implere sufficiant. ut.
xvi. q. i. c. presbiteros. c. de aflerendi. i. nemo. et curam
eius per se ipsum. sed quid iuris ad est. ut in ea ecclesia
in qua instituatur est detrat deseruire. xx. q. i.
c. i. lxx. di. c. sco. et c. clericos. et xxi. di. c. clericus
quia tm̄ in causam pot quis seruire puicatim. ut e p
to chiar. ecclesia annexa e dignitati. ul prebende. j. de p
tend. e. ex parte. ... u. o. et. c. ex postulati. sunt
autem quidam personatus qui non possunt deseruire uel
officium in ecclesia nisi in casibus ut dixi ut ine pt. et.
ar. de const. inter artifices. et s. de of. del. c. quia a.

Ut clerici coniugati ... ...
non est cogendus deferre tonsuram ut habitum clericalem
Non liceat episcopo ... ...

Quia ... ...
... ...
... ...

plica. ff. ij. ar. ij. q. iij. § ab obitio. q(ua)ndam uo(lun)t uno q(ui) p(er) alios s(e) possunt. ut. C. de cadu(cis) toll. l. i. una. § auc(toritate) b(ea)t. potestate p(ri)uentur. j. de preben(dis). c. de multa. (et) ibi augetur pena (et) hic priuatur ea ui(r)c.

Alex(ander) iij. Eboracen(si) archiep(iscop)o.

Relatum e(st) nob(is) q(uod) cu(m) in lateran(ensi) conc(ilio) sit statutum ut p(er)sone tali ecc(lesi)e (et) b(e)n(e)ficium eccl(esi)asticum auferatur; q(ui) resi(de)re i loco (et) curam eius p(er) se ualeat exercere, no(n) nulli ad eccl(esi)as p(re)sentati h(ec) se posse affirmant, sed efficere contradicunt (et) j(nfra). cum g(ra)tia uerba accipienda sunt cum effectu. tales si presentati fuerint no(n) admitti (et) admissi poterit amoueri. n(isi) forte de licentia suor(um) p(re)lator(um) ul(tra) studio litterar(um) ul(tra) p(ro) aliis honestis cau(sis) a(b)ssent. eo(s) ab e(is): nec p(ro)curati d(ebe)t eis ap(pellationis) diffugium si q(ui) h(uius) intentionem decreti sunt infecti.

Relatum (et) c. j(n) lateran(ensi). q. s(upra). e. c. p(ro)x(imo).
(et) efficere contradicunt. i(n) p(ro)c(ess)u recedendo. § accipienda sunt cum effectu. no(ta). q(uod) uerba cum effectu sunt accipienda. ff. de pe(nis). di. i. c. h(ec) aut(em) uerba. ff. ne qui(s) eum q(ui) in ius uoc(atus). no(n) ierit. l. si palium. § doc(e). ff. q(uod) quisq(ue) iur(is). l. i. § h(ec) aut(em) uerba (et). c. q(uonia)m d(e)l(ecto). l. ij. xvij. q. iiij. si quis suadente. (et) xxiij. di. c. psalmi(stam). xvi. q. i. c. in canonib(us). § custodes carcer(is) (et) c. ex quo. n(on). intitulati sunt debet ibi p(er)petuo p(er)manere. lxx. di. c. sc(an)c(t)or(um). (et) lxxi. di. c. cl(er)icos (et) xx. q. i. c. i. potuit amoueri. ut. j. de preben(dis). c. qui in eccl(esi)a (et) c. cum non ignores p(er)missa tu(n)c amonit(ione). j. e. int(er) (et) c. ult. (et) c. ex tue. forte de licentia p(re)l(ati). cl(er)icus n(on). sin(e) licentia p(re)lati ab e(cclesi)a non d(ebe)t (et) ex iusta ca(usa) siu(e) ca(usa) studiorum ut hic p(atet) s(e)u aliis iustis cau(sis). puta ca(usa) peregrinatio(n)is. de c(ons.) di. v. c. no(n) oportet. (et) p(ro) negotiis (e)ccl(esi)e. vij. q. i. p(re)sentium. g(ra)tia multo minus ab e(cclesi)a d(ebe)t ex iniusta ca(usa). diffugium app(ellationis). ar. c(ontra). s(upra). de ap(pellationibus). c. p(er)uenit. solo hic de eo qui h(abe)t curam a(n)i(m)ar(um) (et) qui ex(pres)se p(ro)misit re(si)dere. ibi de simplici benefic(i)o (et) qui ex(pres)se non p(ro)misit resid(ere). ibi t(ame)n pendente app(ellati)one p(ro)uidetur in eccl(esi)a de beneficio illius. Idem.

Fraternitati tue (et) j(nfra). cl(er)ic(is) alterius dioc(esis). ab(s)q(ue) com(m)endatitiis litteris sui ep(iscop)i non debes recipere. n(isi) p(ro) eo receperis. a(b). ap(pellatione) se ma(n)datum.

Fraternitati. c. (et) c. ab(s)q(ue) com(m)endatitiis litt(er)is. l(itte)re co(m)endatitie siue dimissorie quib(us) cl(er)icis dimitti(tu)r (et) absoluit(ur) a potestate sui ep(iscop)i in quib(us) p(er)hibetur testimoniu(m) de uita (et) ordinib(us) illi(us). de in(st)itutis sanctis. lxxi. di. c. p(ri)mat(es) (et) c. extraneo (et) duob(us). c. sequentib(us) (et) s(i)n(e) istis litteris ep(iscop)i non d(ebe)t cl(er)ici reci(pi) p(er) alium ep(iscopu)m ut ibi dic(itur) nec ordinare nec reti(ne)re. § lxxij. di. p(re)torium (et) cl(er)icus s(i)n(e) licentia sui ep(iscop)i ecclesiam suam dimitte(re) no(n) d(ebe)t. s(upra). de renu(n)c(iatione). c. admonet. B. l(itte)re d(icu)nt(u)r dimissorie q(ue) dantur app(e)llantib(us) q(ue) uulgo apli dicunt(ur). ff. de § sig(nificatione) dimissorie. Id(em).

Conquerente nob(is). R. p(res)b(ite)ro accepim(us) q(uod). G. cl(er)icus ab eo p(ro) eccl(esi)a sua de qua uite necc(essari)a non pot(est) p(er)cipere annuatim m. xx. sol(idos) extorquere conatur asserens b(e)n(e)ficium illud in eadem eccl(esi)a fuisse s(ibi) collatum (et) j(nfra). f(ra)t(ernitati). q(ua)t(enus). s(i). t(ibi) constiterit q(uod) dic(tu)s. G. h(abe)at eccl(esi)astica beneficia sibi sufficientia ul(tra) quod eid(em) ecc(lesi)e non deseruiat s(upe)r p(re)scripto benef(ici)o silentium sublato impedim(en)to ap(pellationis) i(m)ponas.

Conquerente (et) c. de qua nec(essari)a uite. u(nde) sunt s(ibi) pot(est) co(n)ueniend(us). ar. j. de censib(us). c. licet. c. ne noua uectigal(ia). l. i. (et) x. q. iij. c. unio. p(er)cipere ad hunc allegatio(nem) n(on) se refert p(ro)p(ter) in seq(ue)ntib(us) (et) h(ec) id q(uo)d p(r)incipaliter collo(ca)tus pot(est) illud opponere. si postea. viij. q. ij. dilectissimi. (et) ex quo co(n)sentit in eum l(ice)t p(ro)p(ter) p(ro)prietate laboret n(on) pot(est) dissentire. xvi. di. cl(er)icus. u(nde) ine(st). sibi sufficientia. j(nfra). hec sufficientia co(n)sideratur p(ro)ut ea nobilitas sc(ient)ia. q(ui) tales s(unt) maiorib(us) reddit(ib)us sunt honora(n)de. ut. j. c. p(ro)x(imo). c. de multa. in fi(ne) (et) dignitas co(n)siderand(a) e(st). ff. de usuf(ructu). l(ice)t (et) si q(uis). § ita q(uod) possit sufficere s(ibi) (et) suis (et) hospitalitate(m) co(n)seruare (et) nita ep(iscop)alia co(n)fi(rm)e. j. t. p(ro)x(imo). c. de monachis. ul(tra) q(uod) eidem ecc(lesi)e non deseruiat. q(uod) d(omi)ni (et) cuiq(ue) istorum co(n)tigerit sufficit ad repulsione(m) ipsius. ar. s(upra). de rep(er)t. c. int(er) cetera (et) sic p(atet) q(uod) cl(er)icus residentiam face(re) d(ebe)t in eccl(esi)a sua, al(iter) pot(est) ea de iure eius p(ri)uari. s(upra). de ap(pellationibus). c. p(er)uenit. j. e. c. inter (et) c. ult. (et) p(re)cipue qui h(abe)t in eccl(esi)a aliqua(m) dignitate(m). ut. j. e. c. ex p(ar)te. nec in absentia aliquid p(er)cipere d(ebe)t. u(t). j. c. p(ro)x(imo). ar. (con)tra n(isi) co(n)suetudo in c(ontrariu)m se habeat. s(upra). de constit(utionibus). cum om(ne)s. j. e. ad audientiam. ar. (con)tra ibi n(on) e(st) iuram(en)to firmatu(m), et e(st). ar. q(uod) de iure co(mmun)i nullus pot(est) h(abe)re plura b(e)n(e)ficia q(uo)rum alteru(m) sufficiat. j. e. t. c. cu(m) teneamur. (et) s(upra). de rep(er)t. c. cum a deo. B. Idem.

De cetero (et) j(nfra). statuim(us) ne canonicas do(mu)s nec in seruitio tuo sunt quicquam subtrahi debeat ul(tra) auferri. q(uod) de co(mmun)itatis s(ibi) b(e)n(e)ficio debetur. n(isi) forte uictualia sit q(uo)n(iam) co(n)sueuerunt absentib(us) exhiberi.

De cetero (et) j(nfra). in seruitio tuo sunt. no(ta) q(uod) q(ui) e(st) in seruitio ep(iscop)i p(ro) presente h(abe)t(ur) quo ad p(er)ceptione(m) b(e)n(e)ficii sui (et) ecc(lesi)e seruire intelli(gi)t(ur). ar. vij. q. i. c. scire. vi. q. i. c. sic. xij. q. ij. c. hic hui(us) placiti. (et) j. e. t. ad audientiam. ff. de excu(sationibus) tu(torum). l. iuris p(er)itos. C. de excu(sationibus) tu(torum). l. A. f(ra)t(res) (et) qui e(st) in seruitio ep(iscop)i p(re)sente h(abe)t(ur). ut. j. e. c. cu(m) dilectus. n(isi) forte sint uictualia. h(ec) uictualia s(e)u distributiones non dantur nisi studentib(us) in theologia. j. de preben(dis). c. licet. C(ele)st(inus) iij.

Ex parte u(est)ra n(obis) fuit app(e)llatum rese(r)ratum q(uod) ecc(lesi)e u(est)re decanus q(ui) in p(ar)tib(us) gallicanis sibi potius h(ab)itationem elegit, iam p(er) x. annor(um) spatium eccl(esi)a u(est)ra ipsius p(re)sentiam habere nequiuit. q(ui)a igit(ur) nolumus ut eadem eccl(esi)a decani officio defraudetur; q(ua)t(enus). q(uod). seruatis eidem q(ua)sui u(est)ri ibid(em) officium ut decanus debeat exercere, q(uod) si uocatus uenire co(n)tempserit, eligendi aliu(m) q(ui) p(re)esse ecc(lesi)e ueste ualeat (et) p(ro)desse uob(is) ex to(to) co(n)cedimus liberam facultatem.

Ex p(ar)te (et) c. iam p(er) x. annor(um) spac(ium) (et) sic eccl(esi)am uidebatur habere p(ro) derelicto. p(ro) minus spatiu(m) p(ri)uari potuit. s(upra). e. c. ij. (et) xvi. q. i. c. p(re)sentium. t(ame)n p(ri)o d(ebe)t moueri ut redeat. j. e. c. p(ro)x(imo) (et) c. int(er) (et) c. ult. ar.

non dz puari iure suo nō citatus nō conuictus l' confessus l' p contumaciā absens. s. de maior. & obe. c. inf. iiij. immo & si eēnt uagabundi primo ad ecclām suam citari dz. ut. j. e. c. extue & sic pz q cumcumq3 tempe aliqs sit absens ab eccā sua sep ē monend' ut redeat tū cum alibi se in tytulā ti pmisit. s' bnficium recipiendo. ipo iure uidet uacare p'mum pot q3 puari ipo cumtum ad possessionem j. de conces. p. c. litteras. & c. cum nris. decani officio defraudet. quid sit offim decani. ex consuetudine potius colligitur q de iure & sic decanus ad residentiā tenetur. al' puatur de cana tu ut hic pz. Vos ex tunc conced. si redierit ad terminum sibi pfixum. psentium ex te. i. post eiusmodi annum eligant. b. Concedimus. si iustam cam ostendo io quare uenire non possit. j. e. c. inf. &. c. ult.

Innoc. iij. cepiso ragusini.

Qualiter archiepus tue ciuitate pprie sine licentia ppe eorum recessit ab eccia ragusien. nec iam ultra quadriennium expectatus redierit p litteras s' nostras reuocatus. & j. dis. ii. cō. q. si forte iam redierit uos post mensem a receptione psentium psonam uobis ydoneam in archiepm eligatis.

Qualiter &c. Jam ultra quadriennium. immo ultra annum ab esse non dz nisi iussio imperialis eū detineat. j. aut. quomodo opter epos. s. illud. ii. diffinimus coll. i. & in aut. de sanctissimis epis. s. interdicimus tū q diu nō remaneat clicus sp e. & hz uagetur si tū hz ecclam p coniucto si contrahit cum ā negotiatorem. ut si fiat miles. uel si contrahit matrim. v. s. de cler. coniug. c. i. & in. c. diuersis falla ciis uel si amonitus nō redierit. j. e. c. ex. & c. ult. & vij. q. i. puenit. Jā redierit. sufficit si reus fuerit tpe receptionis litteraz l' uslz ad mense reuertatur post receptionem lrarum q. ē notabile. ut tpe receptionis considererur. ar. s. de fo. cpe. licz. s. de ap pell. c. cū eo j. t. px. e. dilcis. ij. s. de h. s. de rept. cā te & j. de usur. c. q frustra. Jn litteris q si simr non considerat tpe subscriptionis non tpe date. ar. cō. s. de resp. c. eam te & c. constitutus q sonet. j. t. px. dilcs. vos post mensem. adhuc indulget ei unum mensem. post receptionem lrarum si si fit reuersus.

Idem constantinopol' patriarche.

Inter quatuor &c alia. & j. de clericis q eccas. l' pretendas sibi concessas sine iusta & necessaria cā deserunt tuo pcettum non ac cedente consensu hoc tibi duximus respond. q postquam congruo tpr fuerint expectati si redierint ad illas possunt eis iuste priuari. d' modo non sint iusto impedimento detenti.

Jnter quatuor &c. sine iusta & neci cā. q facere non dz. immo & si iusta cā subsit dz pete licentiam ab epo suo. s. e. c. relatum. & de. q. di. v. c. si oportet. & sic non ē. arga aio sensu. c. si iusta cā possint eē absentes sine licentia. plan. immo ē. ar. q tomum ē. nō est faciendum sine licentia.

ar. s. e. c. relatum. & xvi. q. i. c. monachi. & h' io ne obediā contempnatur q ppt obediam tomum ē. dz inuitum. xi. q. iij. quid ergo. Deserunt. hic clica q ita deserunt eccas suas desertores appllantur. in canone. xxi. q. ij. c. placuit & capi possunt ab his q3 consortium declinare nituntur. ar. xvij. q. ij. c. ab dicentes. b. postquam congruo tempe. h' ad arbitrum epi refertur. considerans circumstantijs uiarz & distantie. ar. s. de ap. c. cum sit ro. Possunt eis iuste puari. si redierint in termino eis constituto post amonitionem. j. e. c. ult. & s. e. c. px. infi. iusto impedimento cessante ut dicit lrā sequens. Jmpedimento. quo p tunc eēnt restituendi. vij. q. i. psentium. i. e. c. ult.

Idem archiepo pracen.

Ex tue deuotionis &. j. in eccijs eorum qui se fraudulenter absentant nec ad ipos ualet citatio puenire. tune citatois edictum facias publicari. & si nec sic curauerint obedire & ultra. vi. menses suas deserunt eccias eis debent merito spoliari. cura eos ē predat. ut ipos p suspensionis & excois sniam ad tuā obedientiam uenire compellas. q si nec sic illorum malitia poterit emolliri eos. b. sce sustine. pbr. card. apo. se. le. a spualium amministratione remoueat & quibz presunt eccijs de psonis eccasticis ydoneis faciat piudi. sz in eos degradationis sniam nō pmulget ut cum eis misericordie si expediat facilius agi possit.

Ex tue &c. facias publicari. sic. s. de do. & cōn. c. cam. que & c. ult. &. ff. de dampno. infec. l. iiij. s. ptor. & ff. de tribus agnos. l. i. i. ex. si obstat. ff. q sine sine ap. cā. l. i. s. sic cum ex edco ca si ibi fuit sollempniter positum ē ecctum & ultra. vi. menses. ar. cō. s. e. ij. & c. cum alr. & in aut. de scis sim. epis. s. interdicimus. ar. cō. solo h' tpe statutum ab homine interpellat & loco amonitionis hr. j. de locato. c. potuit. xvi. q. iij. c. placuit. vñ in casu isto mora nō purgatur. ar. xx. q. ij. c. puella. si nisi tū impedimentum ostenderit quare uenire si potuit. vij. q. i. psentium & j. e. c. ult. ar. cō. q. mora nō purgetur. c. di. c. quia & ar. lxxxvij. di. c. platum. Spoliari. iuxta cā. sanctiones administratione temporalium predatur cō eos p ut sentiū in lrā eos. b. it s. vagabundos platos q hic loquitur de platis cantum & pz ex eo q dicit ab administratione spualium remoueat & quibz psunt eccijs qualr sit predend q istos & alios absentes plane dictum est. s. ut lite nō. cont. c. cum frequentes. s. porro. a spualium amministratione. amoueat ex isto mandato spali si sunt epi. al' non possz legatus ex mandato genali. s. de of. leg. c. q translatom. quo ad alios platos pot ex generali mādato & lit. non cont. puantur eccijs suis. vt. s. ut lite non cont. cum frequentes. secus si de criminε ageret. vt no. s. de do. & cōn. si tatis in mora magis. Facilius agi possit. sz siquid sbrogati cb mouentur nō credo. sz dispensabit cum eis si necce fuit. ut in ordinibz tollerentur. ar. ē h' q ille q depositi sunt nō possit restitue. ar. de.

pe. di. vi. c. placuit. in fi. ff. de questionibus. l. i. in fi. ff. de pen. l. omnium. fiet. ar. ex. xi. q. iii. c. exe. et vii. di. c. maledictus. b. Idem altisiodoren. epo.

Tue f. discretio postulavit. et i. q. consu preterea ut cum interdum canonici civibus studiorum gratia est indultum ut in absentia ipsi sua percipiant fructus prebendarum suarum accepta licentia se ad villas transferunt vel castella in quibus minimum est vel minus competens exercitium studiorum ut tamen prebendarum suarum fructus sub talibus conferendi ad quod videlicet respondens eis qui sub fraude committunt cum fraus et dolus nemini debeant patrocinium imperti prefatam indulgentiam competere non debere.

Tue f. et e. Indultum. ab epo suo. s. et relatum. vel dic indultum a pp. se ad villas. In regiis. n. civitatibus et non in parvis villis fuit docenda. lex. sic in pemio. ff. et ar. ex. xii. q. ii. c. gloria epi. ff. de of. pre. sed. l. sed licet. competens exercitium studiorum. licet in determinate dixerit studium. de meliori intelligendum est. ar. s. de iur. iur. c. quanto. ar. ex. s. de elec. c. cum nobis olim. i. de censibus. c. ex parte. ff. de regul. iur. l. semper in stipulationibus. ar. quia idem est esse minus competens et esse nullum. ar. s. de translat. c. inter corporalia. sic ff. de auc. tu. l. ii. ff. quia satis dare. co. l. quod. ff. ad velle. l. quamvis. et si autem sed sufficit si sit studium competens sive mediocre. ff. de edil. edic. l. a scien dum. et illud. et l. secundo. et venditor. Fraudem committunt. ff. de fur. l. itaque fallo. et sed nemo. et ff. de arbitr. l. ita demum. et s. de rescript. c. sedes apostolica. Idem.

Cum decorem domus dei et i. eos cum sint publice uxorati non admittas de cetero ad ecclesiasticas dignitates dimissis ab eis quas non possunt sine pravo exemplo et gravi scandalo retinere.

Ex parte tua et e. cum ex hoc censeri debeas residens. quia censetur residens qui non est ut me et. i. c. pro. sic ff. de captivis et post liminio reversis. l. retro dicere. et quia dicitur presens qui in curia est. ff. de procur. l. presens. et qui est in eadem provincia presens reputatur. C. de prescript. longi temporis. l. ult. sic quia fingitur monachus qui non est. i. de regularibus. c. in dua. et xxvii. di. q. interrogasti. periurium non incurri. vide qualiter benigne interpretatur iuramentum ne de periurio notetur. sic s. de testibus. cum tu. ita tamen quod fraudulenter se non absentet. quia tunc periurium incurreret. sic i. de sen. ex. c. relatum. et si esset in servitio epi periurium non incurreret. s. e. de cetero. quia presente censetur. quia ecclesie servire tunc intelligitur. xii. q. i. scire debes. Idem esset si vocaretur a pp. quia eius auctoritas in iuramento illo intelligitur excepta. i. c. pro. et s. de iur. iur. c. venientes. et ix. q. iii. c. per principalem. ff. ad municipalem. l. imperatores. Item ipse me ar. quod iuramentum extendit ad ea de quibus non fuit dictum vel cogitatum. ar. ex. s. de iur. iur. c. post. Item pro negotio proprio potest esse absens nec incurrit periurium. s. de iur. iur. c. petitio. et ii. q. i. c. pluries. ubi multis propter iuramentum accusare pluries. tamen non obstante iuramento causam suam vel suorum prosequi possunt. in hoc. n. iuramento exceptum intelligitur proprium factum quia generali sermone proloquentis intelligitur excepta. c. de contrahen. l. in quantitato. ff. de adit. et demonstr. l. quod tradi. et plurimus. quia ordinata caritas a se incipit. xxiii. q. v. c. si non licet. Honorius. iii. preposito de valentinis.

Ex parte tua fuit propositum quod tempore quo recepisti prepositurum de vall. prestitisti de facienda residentia iuramentum. et i. postul. e. t. Respondemus quod si te non absentando in fraudem prepositure tue iura fideliter prosequaris. cum ex hoc censeri debeas residens periurium non incurras.

Cum dilecti et e. non ob constitutionem non hoc deum fuisset non valuisset rescriptum. s. de rescript. c. constitutus. s. de of. del. c. ex parte. i. de decimis. c. ex multiplici. fructus prebende assignet eidem. Sed numquid victualia quae tamen presentibus conveniunt dari debent hiis. non. s. e. c. de cetero. et i. e. pro. c. licet. Nam si de illis intellexisset mandasset ut tamquam uni de residentibus providerent eis. i. de verborum sig. c. olim. ar. s. de translat. inter corporalia. et i. de decimis. c. ad audientiam. C. de caducis. toll. l. una. et si non infi. et ar. C. de rei uxor. act. l. una. et sciendum. Familiares. Nam et ipsi pars corporis eius esse intelliguntur. vi. q. i. et verum. ut quisquis. c. ad legem iul. mag. l. quisquis. Obsequiales. ex eo conditio eorum deterior esse non debet immo tunc gaudent privilegio quia excusantur a tutela. ff. de excu. tu. l. licet. procos. C. e. t. l. f. et sic dicuntur presentes qui in servitio pape sunt. et qui sunt in servitio epi sunt. s. e. de cetero. b. Idem capitulo meten.

Cum dilecti f. magister oto. et i. cum q. non obstante constitutione que contra absentes canonicos inter vos dicitur emanasse. fructus prebende sue assignatis eidem in nostro servitio commoranti cum familiares nostri quae contra non se obsequiales exhibent universitate minori non debeant prerogativa gaudere etiam inter singulos quorum negotia per ipsos sepius promoventur. Idem melden. epo.

Ad audientiam nostram pervenit quod cum in melden. ecclesia quedam sit constitutio vallata iuramento. et auctoritate se. ap. confirmata ut canonici qui non resident in eadem suarum proventibus fructibus prebendarum illis exceptis quos infirmitas excusaret. sive in ap. se. servitio contigerit detineri. et i. decrevimus ut duo ex canonicis ecclesie memorate in tuo servitio existentes suarum fructus integre percipiant prebendarum. cum absentes dici non debeant. sed presentes qui tecum pro tuo et ipsius ecclesie servitio commorantur.

Ad audientiam. et i. constitutio. in constitutione statuit. et iuramentum servare in ae. absentes. u. nichil percipere debent. non sit de consuetudine approbata. s. de constit. cum omnes. quos infirmitas excusat. hoc ipso satis puniuntur quia non debet addi afflictio afflicto. vii. q. i. c. cum percussio. i. de clerico egroto. c. i. non. n. debet ei pena inferri inculpato. v. di. v. c. i. et c. ad eius. non immo potius est miserendus et compatiendus quod contrarium

faciendo. ut iii. q. ix. c. iudicas. et extra. de censib. c. lz
non duplici dampno dz quis affici. ff. de iur. do. l. iure
succursum est. ff. de adiec. ob caus. l. si pecuniam. §. sz
si accep. unde prelatus infirmus non replicitur. sz dat
ei coadiutor. ut vii. q. i. c. quamuis. et famuli egri quos
curamus nob seruire intellr. ff. de statu lib. l. iiii.
§. stichus. et tpr infirmitatis patiendi sz. ff. de mod.
l. in reb. §. possint. In ap. se seruicio. et si h non fuit
sz a proposito non declinauit sub intelligeret. qr pre
sens censetur. ut s. e. c. px. et s. e. ex pte. et enim audias
sp intellr excepta. ut s. de iur. iur. c. venientes. et ff.
ad municipales. l. imperatores. decreuimus ut duo
de canonicis. p h intellige. c. s. e. de cetero ut duo ex
canonicis possint esse in seruicio epi. ita qd non
preuentur beneficio suo minim. qui uo plures essent
priuarentur ex eo q concedit de duob intellr. plures
de pluribus. ar. xxv. di. qualis. s. de presumptione. nonne
et credo h statutum fuisse ne in fraudem eccie aliqd p
curent. et eccie seruicium diminuerent pp illorum ab
senciam. et ex h uir q ultra duos non poss cogere
eps ut in seruicio suo essent. Fructus integre perpi
ant. non tn percipiant cotidiana que tm presentib
dantur. ut s. e. c. de cetero. et extra. t. px. c. licet. ammoran
tur. et ita qui est in seruicio epi. seruire eccie intel
ligitur. ut s. e. c. de cetero. ut de h. Greg. ix. pa
triarche antiochie. a po. se. le.

Cum ad h sint ecclesiastica beneficia de
putata. et i. Sane nob innotuit qd
ecclesia antiochena multis ex seruitoribus e
absentib est fere destituta ministris. unde
cum. q. non obstantib ap. indulgentiis et
pdecessorum tuorum licencia absentes canonicos. et ab
asios reuoces ad residend in eccia supradca.
et si non uenerint ciuicos ipsorum beneficiis qui ab
sentes fuerint ipi eccie facias agitue desui
re in utilitatem eiusdem q ex pfatis bn
ficiis sensuit queriendo.

Cum ad h et c. destituta ministris. h est iusta causa
reuocandi eos ii. xxi. q. i. c. placuit. et qi in eo mi
nistere debent in quo uocati sunt. ut e. t. q. i. c. i. b. non
obstantib. ap. et indulgentiis. non h diceret. non
poss eos pretextu illarum lras reuocare. cum de
indulgentia concessa si facerent mencionem. ut s. de
prescript. c. veniens. Indulgentiis. silicet reuocatis e.
i. de decimis suggestum. et pdecessorum tuorum licencia.
et si de h non fuisz facta mencio nichilominus
interere isse rabuissent. qr indulgencia non exten
debitur post mortem illorum. uel statim expirauit cum
in preiudicium eccie eam facere posset. q si fecit succes
sor poss reuocare. extra. de donat. c. ii. et c. pst. b. et a
sisios reuoces. vocat assisios bnficiatos q non
sunt canonici qui deseruire debent eccie. nec uo
cantur ad omnes tractatus cum canonicis. et dm as
sisii cum assidui in multis ecciis sunt plures ta
les qui mansionarii dnr. et si non uenerint. in. ar. c.
s. e. c. inter quatuor. et c. tue. s. de ap. c. peruenit.
vii. q. i. c. presentium. ut ex toto priuantur si non re
deant ad terminum s prefixum. h pp uoluit inti

Cum ad hoc etc. Si prelatus ecclesie ministris destituta
priuilegium super absencia habet dicentes indulget
faciendi ... cognitur

agere cum eis pp indulgenciam. unde non priuantur stati
tuc illi qui non hnt indulgenciam. extra. c. px. et satis priuan
tur qr bnficia eis contrahuntur ex toto ut sic in diuite
frante nolentes participationem bnficiorum. sic. s. de crato
et q. c. quis. tn si diu perdurarent in sua contumacia ill
citatis posset illos ex toto priuare pena pdca. et extra. c.
px. Item.

Clericos in ecciis tue iurisdictionis bnficia
que residenciam exigunt assecutos si
ad alterius dyoc. absqz licencia tua morandi
di causa transierint liceat tibi si moniti non re
dierint de eis beneficiis si excusationem rato
nabilem ostenderint spoliare.

Clericos in eccia et c. absqz licencia tua. sine li
cencia epi clericus se absentare non dz. ut. s. e. inter
quatuor. et iusta de cau. ut. s. e. c. relatum. de c. di. v. c. si
oportet. b. licz tibi si moniti non rede. Nota q clericus sui
de licencia sui epi siue sine licencia epi sit absens.
prius e mouendus ut redeat antiq priuetur. ut hic patet.
et s. e. c. int. et c. ex tue. sz h tn distingue. qr aut ht
ecciam p derelicto aut non. si ht eam p derelicto.
puta qr quater mim. uel fcus est miles uel iocilator e
de h constitit epo statim pot esse eccia ipius ali
conferre. s. de cler. coniug. c. i. uel si recepit aliam eccia
habentem curam animarum cum p talem int. extra. t. px. c.
de multa. si uo non ht eam p derelicto mouen
dus e si apparet. tunc fiat p ut hic dicit si non appareat
qr uagabundus discurrit. tunc fiat q di. s. e. c. ex
tue. de tnio matiam dem est. s. ut lit. non at. c. cum f
quiter. §. porro. excusationem rationabilem osd. puta. qr erat
infirmus. unde uenire non potuit. ut. vii. q. i. presenti
um. uel qr ht ibi capitales inimicos. ita q illuc
uenire non audet. s. esc. c. bone. uel alia quacumqz iusta cau
sa. q uenire non possit. tc si preceret eccia ipsum non
preiudicaretur ei. ut s. de testib. c. in noie. et ar. est
hic semp bonum reddendam de oibus. sic. s. de rescript.
c. si qn. b. Ex concil. pictauien. De pre

Ut nullus de clericis sui de bendis et digni
pplo ecclesiastica bona iure consan tatibus.
guinitatis sibi requirat habenda. In corre
canon. Non liceat ulli epo ordinare clericos
et nullas eis alimonias pstare. Sz duorum alte
rum eligat uel non faciat clericos uel si fe
cerit det illis unde uiuere possint. De prebendis

Ut nulli de clero. s. statuimus. et dignitatibus.
iure consanguinitatis. s. h intellige de bonis ecclesiasticis
ut dicit littera. uel de hiis q intuitu eccie ad clericos ita
sunt. Ita uiz ex testamento uiz ab intestato transe
unt ad consanguineos. sui sunt bona mobilia. sui non.
sz eccie remanent. alia uo bona q intuitu p. uel de
hereditate aliunde peruenit ad eos transeunt ad consan
guineos ab intestato uel ex testamento f dispositionem cli
corum. extra. de testis. c. i. et c. cum in officiis. et c. ad h. et c. re
latum. et ita hereditaria successio in eccia locum non
ht. viii. q. i. c. aplica. s. de fi. pst. c. presentium. et c. a
quirente. et c. ex transmissa. et extra. de decis. c. ad h. b.
Non liceat et c. ul non faciat clericos. In distincte
de omnib. et ibi uidetur q de omnibus teneat

Clericus certi prouidi ... clericos non residentes ...
... est ... non ...

in q̄rtacumq; ordib; ar. s. de fi. p̄s. c. ꝓposuit. ⁊. xc.
viij. di. de his applicatione. n. clicorꝫ omīs in maio
rib; ⁊ minorib; ordinib; ↄtinētur. xi. q. i. de psona.
xi. di. clericos. ⁊ clicos sⁱ n̄ hāt de suo un̄ uiuē possit. vt.
j. e. ep̄s. ⁊ c. tuis. eccā tn̄ romana. n̄ ↄsueuit cogere
ep̄os n̄ p̄hys qui sunt in sacris ordib; vt. j. e. cū s
apsm. b. vn̄ uiuē possint. ar. c̄c. lxx. di. c. i. ⁊. ij. tē
tum illd corrigitur. i. odium ep̄orꝫ. j. e. cū s.

Greg. archiepīo subd.

Rato nulla pmittit ut q; p cōi utili
tate datum esse agnoscitur ꝓprijs
cuiuscumq; usib; applicetur.

(*)pleatur

Nulla rō ⁊ c. ꝓprijs cuiuscumq; usib; applicetur.
i. appꝛietur. i. ut ꝓpriū reputet q; est eccie. ⁊ sic
non obuiat q; hic di. diuisioni ptendarꝫ. ⁊ s; ex
ponit. xxv. q. i. c. ad ꝓpetuam. ⁊. xij. q. ij. § lig.

Alex. iij. in concil. lat.

Eps̄ si aliquem sn̄ certo tytulo de quo
necria uite pcipiat in dyacon̄ ul' pb̄rm
ordinauerit tamdiu ei necria subministret
donec in aliqua eccā ei ↄuenientia stipendia
militie clerical' assignet n̄ tal' ordinatus de
sua ul' paterna hereditate subsidium uite
possit habere.

Eps̄ si aliquem ⁊ c. de quo uite necā. ↄsideratis
facultatib; eccie ⁊ dignitate i pꝛuis clerici. ar. ff.
de cibarijs ⁊ alimentis legatis. l. cū alimenta. ff.
de iur. dotū. l. q̄tro. s. de uita ⁊ ho. cl. i. c. qm̄. ff. de
usufructu. l. s; ⁊ si quid. § i. j. e. c. de multa. b. j
dyaconū ul' ps. jdem est de subd. v. j. e. c. cū s.
⁊ idem uidetur de minorib; ordib;. s. e. non liceat
⁊ c. ut ibi. sbsidium uite. jnnuit h q; aliquis si
ne tytulo eccāstico possit ordinari ex quo ht. vn̄
de suo uiuē possit. ⁊ ē un̄. vt. j. e. c. tuis. ⁊ facit ad
h. xij. q. ij. c. ult. qm. ⁊. xvi. q. i. c. ult. ⁊. i. q. ij. c. clicos.
qi intelligitur ordinari ad tytulū sui pꝛimonij.
⁊ tal' censetur in psona ⁊ reb; pꝛiuilo clicali qi
de foro eccie fcs̄ est. l; non hat eccam. Idē eod̄e.

Quia in tm̄ quorūdam pressit
ambitio ut non duas ul' tres s; ples
plurimū hēantur ecclesias habere cum nec dua
b; possint debitam puisionem impēdere
p fratres ⁊ coepōs nostros hoc emendari preci
pimus. ⁊ de multitudine canonib; inimi
ca. q̄ dissolutionis materiam ⁊ euagationis
induc̄. certumq; periculū ↄtinet animarū qui
eccijs deseruire ualeant indigentiam sub
leuari.

Quia in tm̄ ⁊ c. s; plures eccas. Quid nunc sit de
h plene dx̄. s. de elect. c. dudum. ij. s; q̄d si quis
ht plura bn̄ficia p dispensationē. siquid uocab'
ad capitlm utriusq; eccie p negotijs sui electorib;.
credo q; sic. si est in tali loco. vn̄ comode uocari p
sit n̄ ↄsuetudo eccie approbata faceret in ↄtrium. q;
ex quo dispensatur cum aliquo in eccā. p consequens
in omib; accessorijs dispensatur. ⁊ sic ↄuatur et
coram uno epō ↄuenietur tm̄ de hijs q̄ ad illam
eccam ptinent sic ↄuenitur. quis rōne possessio.

[illegible] ... ordinatur aliquos sn̄ tytulo ad ... ordines ... [illegible] ... donec tytulum ... [illegible]

mis q; cum sit. tri uel dicatōne. licet ibi non ha
beat domiciliū. vt. c. de his in rem actō exerceri de
bent. l. ult. s. de foro ↄpe. c. lane ⁊ c. ult. l' sic q̄ ht
duas eccas in diuisis ep̄atib;. ubiq; intellr̄ hrē
domicilium. ar. s. de sepl. c. dilectus. fi. io. nec duab;
ps. sic s. de ps. c. qi nonnulli. ⁊. xxi. q. i. c. pb̄rm.
canonib; inimica. quos hēs. lxx. di. c. sc̄orꝫ. ⁊. xxi.
q. i. c. i. ⁊ p totam qom̄. pcesim au̅t. n̄ p dispensa
tōm̄ optineant illa. s. de electio. c. dudum. Idē.

Cum teneamur ⁊ j. si man
datum nrm̄ p aliquas puisione re
ceperis cum aliud beneficium hat de quo ua
leat comode sustentari. ń forte in litteris ip
sis de h mentio hatur. aut si nō potes ei sn̄
scandalo pūidere equanimit̄ sustinemus
si p eo mandatū nrm̄ non duxeris exequendū.

Cum teneamur ⁊ c. cum aliud bn̄f ⁊
ita si quis ius ald pot excipi ↄ eum ut. s. de
sepltis cum a rō ⁊ c. si aliqui n̄ v de hic materia ple
ne inuenies. n̄ excipiens habeat sibi psa bn̄ficia
s. de except. c. cum eccā. comode ualeat sustentari.
vo ergo q; si non pot comode sustentari non oꝫ si
mentionē. satis uūr enim. s; nimis ē ut de rō facia
at mentionē ↄsuetumq; sit modicū. qr uideretur
dolose tacuisse ut sibi optināt hrās. qr si imp̄hōe
si appl'auerit circum bn̄ficiatum. si nō dixisset
se multum bn̄fm assecutū cum hūerit tenue n̄
ualent. s. de sepltis. c. si ꝓponente aliquo. b. aū si
nō potes ei. ar. id solum fi posse. q; comode ul' iu
re fit. ⁊ sine scandalo. ff. de c. lig. l. nepos. ꝓculo.
ff. de usu ⁊ habitatione. l. nō aliter. ⁊. xxii. q. ij. c. fa
ciat hō. ⁊ sic ꝓpr scandalū recedit quia a iure. eq
nimit̄ sustinemus. ar. q; mādatum superioris n̄ ē
necesse adimpleri. vbi nō non adimplendi pot reddi.
ar. s. de sepl. c. si qn̄ ⁊. s. t. ps. c. ult. Idem.

Referente .j. pb̄ro accepimus q;
cum duas haberet ecclas archid. tu
us ipsum altera spoliauit ⁊ cuidam pb̄ro.
G. nomine assignauit eandem p dictus a.
j. sentiens se in hac pte grauari. ad met
politanū remensem archiepm̄ uidelicet appel
lauit. cumq; de mandato eiusdē in predcā
eccā restitutus fuisset. pfatus archid. eundē.
j. eo q; ad psentiam suam uocat uenire cō
tempsit uinculo excōis astringit nos ante
ipsū a sua eccā tenebatur facientes ab sol
ui. tn̄ q. preceipto. j. de predcis eccijs una
quam noluerit relicta alteram prefato. G.
si eccam non ht non deferas assignare. aut
alium ipsm̄ alteri psone ydonee bn̄ficio ec
clesiastico carenti in constanti assignes.

Referente ⁊ c. assignari eandē. q; hic dic
uidetur de iure comuni spectare ad epm̄. vt. xvi.
q. vij. c. nullus. s. de of. archid. c. cū satis. n̄ hoc
hat archidyac. de ↄsuetudine pscripta. ar. j. de ex
cess. p. c. ij. s. de of. archidi. c. ult. de hac materia. c
re. s. de of. ord. pastoral. archiepm̄ appellauit. ⁊
s omittit medius. sic j. de noui opis. nunc. c.

[illegible] ... cum teneamur ... [illegible] ... assignare ... [illegible]
... scandalo prouidere ...
Referente ... [illegible] ... eligat ...
... [illegible]

significantibz. ar. s. de appll. dilci fil. dic ut i-
tauit. dixit q. id qr omisit mediu non tenuit ap-
plló. vn postea tenuit sententia ex lata ab ar-
chid. in pbrm. sz h non est iuu. qr app illa firm-
ta erat postqua fuit restitut sacerdos in pstini
statum. & archid post illam restitutonem itru
it citauit pbrm ad se. & qr non uenit ipm exco
cauit & sic tenuit sententia no obstante applló-
ne q diu firmata erat & finita. Vinculo excois
astrinxit. & sic patet q. posit archid excoicare.
& j. de eo qui furtiue ord. recep. c. i. Vna quam no-
uiter relicta. Si de uoluerit utramqz tenere. sz ui-
q utramqz debuerat spoliari. vt. vii. q. i. c. si qs epc.
q concederit ala & dispensatiue retentuabit ei.
altra. q no credo. qr illd decreti spalit loquit in
epo & licz no debuerit iste recipe s. tn non debebat
ppterea pdere utramqz s illa tempa. sz altam t.
v. j. e. c. pterea. hodie no illud iuri est. q qui reci-
pit s curam aiaz hntem. cum pus talem ha-
beret. ipo iure uacat p. & si utramqz retine cte-
derit spolietur utraqz. v. j. e. c. de multa. Al' nichi
adiceret astitutio illa. B. beneficio & carenti. ar.
q qui ht aliud benefiu non pot optinere s l
litteras impetrare. n de pimo faciat mtionem. vt.
s. e. c. px. & s. de scpt. c. cum a deo. & c. si aliqn qr
insti beneficium dare nichi ald est q pdere. vt. i.
q. ij. c. pastor. n p dispensatonem. vt. s. de elect.
c. dudum. j. Idem in concil turon.

Maiori bz eccie beneficiis in sua integ-
tate manentibus in decoz nimis
uideri fuit in minoz clericoz prebende pa-
tiantur sectoni. Idcirco ut sic in magnis
i quoz in minimis mbas suis firmam eccie-
hat unitatem diuisonem prebendaz aut
dignitatum pmutationem fi phibemus.

Relatum e &. j. qm igitur dignum
est ut postquam magr. j. in eccia tua canoicus
e institutus & a te hnit in pmissis.

Maioribz & c. Ita quoz i minimis. ar. q. id iuris
est in paruis & in magnis. ii. xxiij. q. vlt. c. ult.
& s. de appll. c. de applonibz. & ita magni iudi-
cabis ut paruum. s. de iud. c. nouit. Jc. ar. id iuris
ee in pte q i totum. ar. i. q. i. si quis epc. & s. de
scipt. si diligenti. diuisonem pbendaz. sine iusta
ca. ut. j. e. c. cum eam ex iusta ca pot una pben-
da diuidi in duas cum uacat. si facultates suf-
ficiant. v. j. e. c. vacante. ar. j. e. c. significatu. j.
de eccijs edificiend. c. ad audiam. & sic erit duo
uita sz duo a diuiam pbendam eligi no pos-
suut. vt unus una medietatem hat & alt al-
teram. l q unus expectet quousz alia uacabit.
imo tal electo est cassanda. vt. j. e. c. tue frnitati.
& c. de lito. aut dignitatu pmutatom fi phi. p-
mutato pbendatum. aut dignitatum sui auc-
toritate sriois fi non potest. q qui fecerint eis ce
spoliandi. j. de rer. pmutat. c. cu olim. n dispen-
satum fuit cum illis. v. e. t. c. cum uniuersoz su-
prior uo si uidte expedire. h facere pot. vt. e. t. c.
[illegible]

calitum. j. Idem cant archiepo.

Relatum est & j. qm g dignum est ut
postquam magr. j. en eccia tua ca-
nonicus e institutus & a te hnit in pmis-
sis de cferenda s pa prebenda. cum in eccia
ipa uacaret. vt debeat prebende integrita-
te gaudere. cu. q. si idem. j. in eccia tua est
canonice institutus & in choro caplo & aliy
quoz cois est usus potatem sicut canonic
ht ei prebendam si qua nunc uacat l cu i
primo uacauerit s pmissonem tuam co-
cedas liberalit & assignes qr non est cgruu
ut pbenda careat qui in canonic nosat
ee receptus. [illegible]

Relatum & c. a te hnerit in pmissone. ar. q ea
q pmittuntur ope sunt adimplenda. vt. s. de
pactis. c. qualit & xij. q. v. c. qr loses. & xxij. q. vlt.
c. ult. sz uir q tal pmisso non teneat. qr bnfi-
cium non pot pmitti l concedi antequam uacz.
j. de conces. preben. c. nulla. so dicas q h pmisso
licita fuit. qr h fuit pmo receptus in canonicu
& in fratem. & eo pure recepto pmisit ei epc cfe-
re pmam pbendam uacaturam. & h non est q iur.
imo ad h tenebatur. ar. epc de iure qr eo ipo q d
dedit ei canonicatu p csequens obligauit se ad
pbendam t sine pmissone expssa. qr altm sni al-
tero diu ee non pot. v. i. q. iij. c. si quis obierit.
ff. de decur. l. heremu. vn iste tali institutus pot
agere ctra archiepm ut cferat ei pbendam in
eccia illa in qua est receptus ut dic infi. pmisso
no sui collato beneficij no uacantis. nulla e & s
loquit c. j. de conces. pben. c. nulla. c. relatu & c.
ex tenore & c. nulla. & iste nullam ht petitone
ex tali pmissione seu collatone. uacare. ar. j. e.
dilcs tene ibi solut. B. concedas liberalit. Immo
uidetur q ex ncitate illud facere tenebitur. qr
archiepc non ht liberalitate ncarie electonis.
v. ar. ff. de l. ij. vnum ex familia & in ncitate ne-
mo liberal exsistit. ff. de adimend. leg. l. rem lega-
tam & ff. de donat. int uiru & uxorem. l. si qs p
uxore. qr nec eam s pot retine. s. de of. archi pbri.
c. ut singule. solo. liberalitas e ut ei sui cadone
puideat. & licet ncce ut teat cfre bnfiu. non tn
hz ncce cferre isti ul illi. & ita si cferat ei gram fa-
cit. cu eam s non tenetur cferre. & sic liberalitas
& ncitas circa diusa referuntur isti. sz h ncce tenetur
cferre cu tam ee institutus & pmiserit ei cferre
pmam pbendam q uacaret ibidem. Idem ca-
nonicis regularibz & monachis eborac dy-
oc. [illegible]

Auaritie q est ydoloz seruitus & j. ind-
lerimus q in eccijs uris de quibz cta
pensiones csueuistis pcipere portiones ul a-
liquos redditus innouastis. quos non nisi
clerici eccarum ipsarum olim hnisse nosca-
tur. & j. deo qz. cu. q. si quas portones ul a-
liquos redditus clericoz sui csensu archie-
pi nri minuere l parrochias diuide psump

lisitis ad integritatem pristinam reuocetis.
Avaritie et c. q est ydolorum seruit. ẏ. xxviij. q. i.
c. ydolatria et. xlvij. di. c. bonorum et in aut. ut iudi
ces sine quoquo suffrag. § cogitato. ultra medi
um. col. ij. q. si quas portiones. h pot intelligi
qn monachi certam portionem p'bus assignant.
q sup e appriant usibz suis. vl antiquos reddi
tus minori. h intellige qn monachi certam portio
nem percipiunt et totum aliud dimittunt capella
nis et tunc idem eet si clericus certam ptem perp
et et monachi totum aliud et neutro casu dimin
uere debent q relinquit capellanis suis sin assen
su archiepi. ul epi sui. ex eo q dicit sine assensu
archiepi. ul q de assensu ipsius h facere possint
diminuere et prochias diuidere q uim e iusta
de ca. j. de ecclesiis. edif. c. ad audiam. et. j. de
excess. prel. sic unire. xvi. q. i. § sicut duo. et. ar. j.
de his q. fi. a p. sin consensu cap. c. cum a plica
et. j. de censibz. c. quanto et sic possunt diuidere
prochiam iusta de ca. ut patet p iura p dca. pos
sunt et redditus diminuere puta si ecce facultates
eent ampliate ut sic de augmento monachi
sentiant utilitatem cum hi ecce subsint eis quo
ad temporalia. qui de his uidetur loqui. c. j. e. de mo
nachis. Item preposito et capellano m
silensi.
Significatum e q cuidam sacerdoti
prebendam unam in ecca ura coi uo
luntate dedistis. j. q missam de sca maria
n corpis infirmitate grauatus sit debeat
cotidie celebrare et eccam uram non h
tam ppositi cum capli consensu possit dim
tere. ul cuiquam prebende illius annuatim
delegare. quam sicut … constitutio
nem eatenus afirmamus. ut pdcs sacerdo
n corpis infirmitate fuit inpeditus assi
due debeat obsequium suum inpendere ec
clesie memorate et quanto frequentius potest
salua honestate sua et debita deuotione miss
sarum sollempnia celebrare. nec sibi liceat h
illi contraire. sin ca uoluptatis sui se ad ali
am eccam transferendo.
Significatum e et c. ita q missam de sca. m. a.
q alicuit hic notari q in spualibz pot inter
uenire pactio siue aditio. ut. s. de elect. c. signi
ficasti. ar. s. de transact. c. ij. ar. c. s. de pactis. c.
ult. et. i. q. ij. c. q pro. s o. vt nulla sit dubitatio sic
intellige q nulla pactio ul conditio apposita fuit
cum aliqua psona. sz capli in uacante illa pre
benda constituunt. vt qui ad illam pbendam e
ligeretur honus istud subiret ut res sic transiret
cum suo onere. ff. de pignoratii. act. l. si conuenit.
§. ij. j. de pignori. c. ex litteris. ff. de usufr. leg. l.
usufr. et. l. si pendentes. § plane et optimum. ar. j. vt
ecca sinea benef. c. ut nostrum ad finem. et h aditio li
cita e et honesta. h posito q eet aditio p diuino o
ffi apposita. Quidam et dicunt q simplr posset
eligi tali aditione apposita. sz quid eet si aditio
eet illicita: ut q conditione facta collatio siue insti
tutio teneat. ar. Innoc. de hered. instit. § heres et se
vt. j. e. c. dilectus et turpis conditio pni adiecta. j. de
condit. appo. c. ult. licet uia eent n obstaret symoi
a. vincent. sz. ar. q sacerdos pot recipe pecuniam ut
celebret diuina qui sic operas suas ut potius locare.
ar. x. q. iij. c. relatum. xij. q. ij. c. caritate. j. de symo
n. c. cum sit. et. i. q. ij. c. ult. qui sine stipendiis h fa
cere no cogitur. s. de pscript. cum ex officij. ar. c.
j. de symon. c. cum in eccie corpe. sz si nullum ht
eccasticum beneficium tone cum ad h teneatur
pot locari operas suas ad tem tpe et recipe mercede
p labore suo n symoniam committeret alias si hret
beneficium non liceret ei h facere. tam ppositi q capli.
h pter ius appositum fuit qui sufficit assensus p
lati. s. de renunciat. c. admonet. potest salua hon.
h id dicit q si eet honestum ut bis ul ter missam
in die celebret. de c. di. i. c. suffic. B. ca uoluptatis.
n religionis ca posset ad aliam eccam se transferre
te petita licentia et n obtenta. j. de regular. c. licet
quibzdam. B. Idem Wigorn. epo.
De monachis qui uicarios prochiali
um eccarum grauant ut hospitali
tatem tenere non possint eam prudentia
huius q ad psentationem monachorum nisi
recipias n tm ei de prouentibz ecce coram te
fuerit assignatum unde iura epalia possit
psoluere et congruam sustentationem hre.
De monachis et c. vt hospitalitatem tene. n p.
ad quam precipue clerici tenentur. xlij. di. § i.
lxxxv. di. c. florentinum. q quicqd hnt clici paupe
rum e. vt. xvi. q. i. c. ult. B. tm ei de prouentibz ecce.
p h patet q locuntur de eccis q sunt monachorum
quo ad temporalia in quibz possunt monachi oia
sibi appriare reseruata honesta sustentatione p'bro ut
hic dicit multo mag. q hnt eccias quo ad tpralia
et spualia. si uo hnt eccam ex acessione layci et
confirmatione epi idem e q et temporalia tunc hnt.
ar. xvi. q. i. c. ult. j. de priuil. c. cum et plantare. §
in eccis. si no accedit assensus epi. nich ualet
accessio layci. j. de iure patron. c. q autem. infi. et. c. i.
Si hnt eccam ex concessione epor: si certa form
fuit apposita illa seruetur. ff. de pactis. l. iurisdic
tionibz. Si pleno iure ipam acuilerit pleno iure
hnt eam. si simplr acuilerit eccam: cathedraticum
et collectionem hz eps et retinet. vt. j. de donat. c. pasto
ral. Si uo ex fundatione monachi eccam optinent
hnt et eam tm quo ad temporalia. ẏ. xvi. di. c. ij. et.
c. plt. et ult. n eent priuilegiati cum oibz capellis tunc
et hnt diis et si no hnt priuilegium sic hebunt tempora
lia reseruata sustentatione sufficienti p'bro et epo
hz ibi institutionem ad psentationem monachorum et
ei subest quo ad spualia et sic pot intelligi h dec.
et. j. de priuil. c. cum et plantare. § in eccis. cum
monachi hnt ius patronatus tm. et tunc nich hnt.
n solam psentationem. vt. j. de iure patro. c. cum secun
dum transeat cum uniuersitate. ẏ. ibi. In quo g certum
locum hz q dicitur q census ul pensio no augeatur.

s. de pact. c. cum dilci. et j. de censib. c. p̄hibem.
et s. e. c. auaritie. pot dici q̄ si monachi habēt
eccl̄as ex donatiōe epōr̄ quo ad temporalia ead̄
census p̄mo īpositus non dz augeri. Si uero ex
donatiōne laycor̄ ius tm̄ recipiunt patrona-
tus census qui ab initio siue ibi positus augi
non dz. s. j. de censib. c. sciētes tn̄ iusta et rō-
nabili cā et de consensu epi ut dictū est. s. e. c.
auaritie. In aliis uero casib. puta cum pleno
iure hnt eccl̄as quo ad temporalia et sp̄ualia
plene hnt eas possidere possunt. ita tn̄ mo-
nachi totum applicant usib. suis reseruata
honesta sustentatione p̄bro ut hic dr̄ ptem
certam recipiunt. siui certam dimittūt p̄bro
aut totum sibi retinent. ut s. e. c. auaritie. et hec
s. consuetudinem diuersorum locor̄. Idem ca-
str. archiepō.

Adhuc tz. j. illud est omni roni contrariū
ut unus clericus in una uel diuer-
sis eccl̄is plures dignitates uł psonatus
obtineat cum singula officia in ecclesiis
assiduitatem exigant psonar̄.

Adhuc t. c. In una uel diuersis. j. e. c. de multa.
infr. Idem in diuersis ut ibi. et j. e. c. px̄. s. e. c. qr̄
in tm̄. s. de cleric. non residen. c. qr̄ non nulli.
singula officia. i. dignitates. uł psonatus. ut.
lxxxix. di. c. singula. et xxi. q. ii. c. sicut. j. e. c. de
multa cum nō ignores. j. e. c. de multa. n. p
dispensatōnem. ap. se ut i. et s. de elcē. c. dud.

Idem burdegalen. archiepō.

Preterea de G. qui in tua et tolosana
eccā est archid. constitutus. et i utra-
qz eccā regulariter pfessus. ea. q. eundē
altero quem maluerit archidyaconatu
facias esse contentum.

Preterea t. c. regularit pfessus. ar. q̄ canoni-
cus regulariter potest fieri archidyaconus. ar.
lxiii. di. c. i. et lxxiii. di. c. quorumdam. j. de statu
regular. c. q̄ dei timore. sic nec monachus in
diuersis monasteriis eē potest nec abbas p̄fici.
ut. j. de relig. do. e. f. sic non potest hīre plures
psonatus in eadem eccā. aut etiam in diuers.
ut. j. e. c. de multa. et s. e. c. px̄. alto quē maluit.
sic s. e. c. referente. et sic hz optionem ł ista iā
hodie non hīt optōm immo recipiendo eam
dignitatem ipō iure uacat p̄ma et si eam cō-
tenderit retinere p̄uaretur utraqz. j. e. c. de mul-
ta. cum. n. militie sint distincte et p ill̄ depu-
tare debent eē distincte. unde nemo pot eē i du-
ob. collegiis simul. ff. de colleg. illic. l. i. §
ult. nec duas militias habere. C. qui milit. n.
pos. l. iii. C. i positum. l. xii. nec duos honores.
ff. ad municipal. l. ii. tercius. C. p̄scripto. q. mul-
to fortius hec sunt in sp̄ualib. honorib. obser-
uanda. Idem ianuen. archiepō.

Cum non ignores q̄ una eccā unū
eē debeat sacerdotis. et j. cum igitur
martin. p̄bri qui in duab. eccl̄is locum
habere contendit. et quidam clici alterius
eccl̄e ad p̄sentiam tuam accesserit. qr̄ eū
nos attendentes non eē conuenient. ut idē
p̄br̄ locum in duab. eccl̄is hīat. ea. q. ipm̄
beneficio q̄ hīt facias manere contentum. qr̄
si forte archip̄br̄. et clici alterius eccē in eū
consenserint eis nunc dissentientib. cū ipō-
rum scandalo non dz locē in eccā ipā que-
rere uł hīre.

Cum non ignores. et c. qr̄ una eccā unī. hec
generaliter uīm est. q̄ unius dz eē sacerdos unī.
ii. s. e. c. px̄. et j. e. c. de multa. de hac matia dictē.
s. de elcē. c. dudum hīre contendit. unde hodie pri-
uari dz utraqz. ut j. e. c. de multa. V. facias ma-
nere contentum. ut. s. e. t. c. px̄imo. et c. ad h. In
eum consenserint eis nunc. si semel consenserit
in eum non possunt amplius dissentire. ii. s.
de elcē. c. cum int canonicos. et viii. q. ii. c. dile-
ctissimi. et xxxii. q. v. c. horrendus. quid est q̄ q̄-
dicit. eis nunc dissidentib. et sic contradicit h. decē.
predictis iurib. so. sic intellige q̄ hīc dr̄. sacdos
iste electus fuit ad curam animar̄ et contiua
residentiam. ad quam de iure tenetur. ut s. de
cleric. non. resi. c. qr̄ non nulli. sz ipē uolunt
retinere p̄orem eccam cum illa. ad quam elc̄-
erat so ab archip̄bro et clericis. unde cum ipē nol-
let p̄mam dimittere licite in sint clici ab ip-
sius electōne recedere et inuito. qr̄ utramqz hīre
de iure nō poterat. si aut̄ uellet p̄mam dimit-
tere et scam recipere. tunc n̄ possent clici ab eius
electōne discedere ex quo semel in eū consensert.
et sic intelliguntur iura p̄dcā. Cum ipor̄ scan-
dalo. ar. q̄ ppt scandalum quis recedit a iu-
re. sic. s. e. c. cum teneamur. et s. de temporib. ord.
c. ad aures. V. Innocē. iii. zamoren. epō.

Cum scdm aplm qui altari
seruit et uiuere dz de altari. et qui ad
honus eligitur repelli non debeat a mer-
cede. patet a simili ut clerici uiuere debeāt
de patrimonio ihu xp̄i cuius obsequio de-
putantur. ut ipā nominis rō psuadet. c.
n. a cleros q̄ est sors uł hereditas clici appel-
lentur qr̄ in sui ordinatōne uł assumūt
in hereditatem dn̄i uł assequuntur heredi-
tatem in ipō ut uere possint p sallē cum
pphā. dns ps hereditatis mee. dignum ē
ut eccl̄e stipendiis sustententur in qua uł
p quam diuinis obsequiis ascribuntur.
licz aūt predecē. nri ordinationes eor̄ que
sine certo tytulo pmouētur in iniuriam
ordinantium irritas esse uoluerunt et in-
anes. nos tn̄ benignius agere cupientes
tamdiu p ordinatores uł successores eor̄
puideri uolumus ordinatis donec p eos
eccāstica beneficia assequantur. illi est q̄
c. G. lator p̄sentium a p̄dec. tuo fuit in
subd. nullo presentante pmotus. ea. q. si
eum hīi quib. examinatōni ipius dux

Ierusalem intelligis & tam
sup ydoneitate

amitteret dam, de statu legitime ut pte ip
ul' ydoneum etate psone quam & sr q
titate ac qualitate beneficii pponere t' lice
at quicquid dcnabitur duxeris pponend.
ydoneum ee repererint: tamdiu ei vite
necia subministres congrue donec pte in
zamoren. eccia. ul' alia fuerit opetens eccla
stic beneficium assecutus. Cauturus p certo
q si p examinatonem illoz fuit repertus
ydoneus & tu ei iuxta mandatum nostrum
neglexeris puidere cum hoc nob p litteras
eorum innotuerit ad id exequend te per
districtionem ecclasticam opellemus.

Cum s aplm & d. vivere dz de altari. Sic. xij.
q. ij. c. ex tuis. repelli non debeat ad quem spectat
honus & emolumentum. xij. q. ij. c. caritatem & c. q
q; & c. eccliasticis & ext. no. ii. est ferend qui lucrum am
plectitur: honus aut subire recusat. C. de caducis
toll. l. una. §. p so. cuius obsequio deputatur non
sibi sz dno gravis est que servit egestas. ar. xxiij.
di. c. dyaconi. l. nominis tom su. xxi. di. c. clericos
l' clericos. & xvi. q. i. c. sicut pisce & nomina debent ee
osonantia rebz. Inst. de donat. §. est & alo. q e
sors ul' hered. xij. q. i. c. cui porto tunc est. vl' as
cuinuntur in hered. vt qui ordinantur sine
beneficio. l' assequuntur. c. qui ad beneficium
recipiuntur. dignum est ut. vt. xxij. q. ij. c. eccla
stice licet aut pres. nec lxx. di. c. neminem & c.
scorz. ordinationes. n sit pmotus ad tytulum pri
monij sui. j. e. c. tuis. s. e. ex. si iritas. quo ad
executionem no quo a dignitatem qui ordinem no
amittunt. vl' successores eorz. Sz qre cuenit hic
successor ex delicto defuncti cum regulariter cri
mina morte extinguantur. vt. xxiij. di. c. quorumdam. C.
si reus. ul' ac. mor. fu. l. ij. & successor n tenetur
ex delicto defuncti. C. ne ex delic. defunc. l. una.
ff. eo. Jo ne in cleri obprobrium mendicare cogan
tur. xxiij. di. c. dyaconi. ar. s. de clericis coniug. c.
iohes. infi. ul' dic q non tam successor q eccla
punitur in h casu q no restitit epo in tali pmotione.
nam sine consilio eccie non facit ordinatoin. v.
xxiij. di. c. plt. vn punitur si ei delinquenti no res
titit. v. ij. q. vij. c. cura pp & h intellige qn ipe eps
examinavit. Si a alij examinaverint: ipi tene
buntur. lxiij. di. c. si servus. xxiiij. di. qn & h intuo
q dr infra nullo psentante. Et in hac puisione
dignitas pmoti e attendenda. ar. xl. di. c. no co
gnitio & ff. de ind. l. sz & si suscepit. §. ij. ff. de usur.
l. sz & si quid. §. i. & j. e. c. de multa. ff. de donatoi
bz. l. filius. & Jt osiderantur facultates eccie. ar. ff.
de exeu. tu. l. cum plures. §. cui tutor & ff. de reli
g. & sup. fu. l. si quis sepulcrum. §. sumptus. & h in
ferius. pponere tibi liceat. si scriberet ipi ordiato
ri. ipe non posse aliquid obicere n h in lris co
netetur. qr quos ydoneos reputavit ad ordines
dz & reputare ydoneos ad benefin. s. de etate &
qualit. c. accepimus. sz successor pot. & ita semel
approbatus tam reprobatur sic medius. ff. de mu

nib; & hono. l. iii. gradatim. §. repetiti & virgo se
mel pbata tam reprobatur. xxvij. q. i. c. nec aliqua.
& melius. s. de pbnd. c. plt. & ij. q. v. c. hic h contrarium.
& c. mensam. Sz h totum q est. qr de fco unius
sepius qn non dz. ff. naute. cau. po. sta. licet. in fi.
Si non e psumi dz p ordinato. sic n. s. de pbnd. c.
post cessionem. n pletur cc. It qualit cognoscat
postea de eius ydoneitate cum sentia epi q eum
pnunciavit ipm ydoneum transivit in rem iu
dicatam a q non fuit appllatum. s. de elect. c.
dilco. in fi. R. totum fit de gra. ul' dicas q tm
de nova ca qui postea emergente. ar. s. de etate &
qual. c. i. accepimus. donec pte insani. Quid si
eps ordinavit eu ad aliquem tytulum & ille est
evictus ab eo. Nunquid tenetur eps de evictione. ar.
q no. qr donator no tenetur de evictione. ff. de e
dil. edicto. l. ad res donatas. ar. c. vij. q. i. c. psen
tium. j. e. int ceteri. dix vinc. q non tenet epc
spali sic non tenetur si dedit ei bnficium suffi
ciens & factum est non sufficiens & exinanitum. suf
ficit. n. minori ab initio adire locupletem heredi
tatem. v. ff. de minor. l. item. §. locupletem. tene
tur tn generali obligatione qr tenet puide cli
cis & ordinare omnes ecclas sui epatus. de. q. di. q. §.
omnes. Tu dicas melius cum tenet eum teneri si
abstulit ei fraudulent beneficium alteius quo a
lius non fuit iuste privatus sive alij debitum.
& ille cui abstulit h ignoravit. tunc spali tenetur
eps ei puide in equalenti bnficio. ar. vij. q. i. c. p
sentium. j. e. c. int. j. de iure patro. c. pastoral.

Idem archiepo senon.

Inter cetera & j. fca resignatione a. ss. quo
dam canonico laudun. de pbenda eius de
eccie que p amutatonem pbendarum. h. tunc
si duneri. canonico auct. ap. assignari de
beret mag. p. p laudun. epm de preten
da fuit investitus eadem. sup quo cum i
ter magistrum ipm & dictum. h. controversia
suborta fuisset p. c. pp. p. n. ora retractata.
fuisset & j. supradco epo dedimus in pcep
tis ut donec idem mag. fuerit in eadem
eccia prebendale (benefitium) offitium assecutus nulli
alij pretendam assignare psumat qd si
forte psumpserit id irritum decrevimus.
& inane. dec. n. ut qr pbendam ei qua de
de iure non potuit assignavit eam q de
iure pot assignet ne pretendam ei fraudu
lent tulisse assignasse.

Inter cetera & j. Calus. ss. & h. pmuicatorem
quarum pbendarum affectantes eas i manu
pape renunciavunt. postmod mandavit pp re
mensi archiepo. v pbenda. ss. investiret. h. sed
eps loci h intelligens contulit ea magro. p. vn or
taliter inter magistrum. p. & h. pp. revocavit prefa
tam renunciatoin z utrisqz restituit bnficia sua.
& ne mag. p. remaneret frustratus spe sua. ma
dat pp epo ut pbendam alicui no aferat don
magist. p. bnficium pbendale in eadem eccia

Inter cetera ca. Jo qui hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut pbendam q[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
alicui [illegible] [illegible]

fuit assecutus. et si que fuerit illos cassat ne fraudu-
lenter usus sit ille contulisse prebendam. v. assig-
nari debeat ex quo. Si resignauit tali tamen ut daretur
hec et non fuit ei data. si magister p. non uidebitur ei
renunciasse. si uidetur eam perdidisse. sic non a-
mittit possessionem qui eam sub modo alii tradit si
modus existat. vi. n. sub conditione eam tradidisse.
s. de restitut. spol. c. olim. ff. de adquir. pos. l. quod
absenti. § si quis. et qui sub conditione recedit de
possessione non perdit eam. ff. e. l. si alienem. Consimile
non uidebatur amisisse portionem beneficii sui.
Sed certe uerum est quod amisit presumpcionem. Set quod pre-
ea ex officio suo utrumque restituit propter discordiam sus-
citatam. Dominium debuimus. sic C. de legibus. l. si du-
bium. C. de rebus al. non al. l. cauimus. et x. di. c. ui-
des. § ii. Sed si hoc non contineretur in litteris et ipse afferret.
uidetur quod concessio teneret. licet esset facta contra mandatum pape.
i. e. o. dilecto fil. G. quod de iure eam quam de iure potest.
as. hic expresse notes quod si episcopus concesserit in benefi-
cium quod michi accedere non potuit tenetur michi
ad aliud assimile. vii. q. i. c. presentium. de hoc dicitur s. c.
px. sic. s. de fil. presbiterorum. c. ueniens. ar. ff. de pigno-
raticia act. l. elegantem. § qui reprobos et. ff. ad uelleianum l.
quamuis. § si conuenerit. ff. qui sat. da. co. l. quod.
ff. de ver. o. l. filius. § si aliquid alicui. ff. de ver. ii. l. in
contractibus. § labeo. quia adiuuari nos beneficiis oportet
et non decipi. ff. comod. l. in comodato. § sic impu-
i. de comodato. c. uno. infra et sic esset ar. contra id quod dicitur
lex quod donator non tenetur de euictione. ff. de edilicio
e. dic. l. ad res donatas. Sed hic in rei ueritate non dicitur
donare quia necesse habet eam donare et in necessitatibus ne-
mo liberalis existit. ff. de adimendis leg. l. rem legata-
tam. de hoc dictum est. s. e. c. relatum. et hoc intellige quando
episcopus sciuit quod eam dare non potuit et ille qui recepit
ignorauit. ut di. xx. s. c. px. Si u. recipiens hoc scie-
bat non credo quod haberet petitionem contra episcopum ad a-
liam prebendam ad instar illius qui emit libe-
rum hominem sciens eum liberum nulla fuit emptio.
secus si ignoranter emit. ff. de contrahenda empt. l.
liberi hominis. B. Idem episcopo et cantori Tornacensi.

Cum iam dudum et c. | cens.

Cum causa ab. R. Lichinensi canonico. I.
de bituria quedam obiecta fuerit multitu-
do uidelicet tam dignitatum quam et pre-
bendarum. ambitionis et auaritie uitium
et nos finem imponens contra diffinitionis no-
stre tenorem et lat. statuta concil. ad optinen-
dum prepositiuram Lichinensem se ingessit et i-
gessit. et quod die institutionis sue ante confirma-
tionem eius presumpserunt ministrare. sic et post con-
firmationem cassatam. et cetera. Quod si inuenistis pre-
dictum I. habere plures alias dignitates atque
prebendas cum aliquod aliud premissorum quod ad cas-
sationem eius sufficiat inueneritis esse uerum ei si-
lentium dictam prepositura silentium imponatis. a b.
petitione ipsius. Lichinensem etiam absoluen-
tes. cum multa per patientiam tollerentur que si
deducta fuerint in iudicium exigente iustitia.
non debeant tollerari.

Cum iam dudum et c. multitudo uidelicet tamen iste
Jo. canonicus huius xxiii. dignitates et xxiiii. pre-
bendas ut patet in antiqua est canonibus in unica. s. e. quia
multitudo. que in tamen ambitionis et auaritie. quod am-
bitio a promissione repellit. vt. lxxxix. di. c. florenti-
num. que est dicit lex legitimis istibus feriendo. vt. C. i
of. rectoris. si quis. suo. et est seruitus ydolorum. s. e. c. a-
uaritie quod diffinitionis nostre tenorem. quam non habes in
hac compilatione. quod tamen olim fuit de institut. c. tua
mip. concilii. s. e. quia in tamen ante confirmationem. hoc ita
intellige quod si hic electione fuit causa amissa ad petitio-
nem istius electi. et iudices illi electionem confirmaue-
runt. et alii iudices quibus eadem causa fuit commissa
confirmationem illam cassauerunt. sic hoc totum continetur
in compilatione Innocentii. de re iudic. c. i. de quibus hic fit
mentio. habere alias plures dig. de hoc dictum est. s. de
elect. c. dudum. aut aliquod aliud premissorum. s. quod
ante confirmationem ministrauit. vt. s. de elect. quia.
b quod ministrauit post cassationem electionis quia papa in to-
tum cassauit quamuis enim fuit primi iudices fortes et
potiores. si sustineretur absoluentes. et ita uidetur quod ec-
clesia que ipsum elegit sciens eum habere plures dig-
nitates atque prebendas possit eum repellere. ar. s. e. c.
cum non ignores. ar. contra s. de except. c. cum ecclesiastice.
et melius. s. de elect. cum inter canonicos. et xvii.
q. ii. c. dilectissimi. et xxxii. q. v. c. ostendo. i. de accus.
presben. c. cum sit quotiens. s. de clericis coniug. c. diuersis
fallaciis. et i. de donat. c. inter dilectos. Sed hic locum
non habet quia iste non fuit electus ab ecclesia. immo ecclesia
se sibi opponebat et electus fuit a v. solo. aliis ap-
pellantibus et quibusdam absentibus ut patet in decretali
in compilat. Innoc. de re iud. c. i. hec decretalis de illa ele-
ctione loquitur. cum multa per patientiam. sustinet tacite
quoniam diceret aliquis. multi sunt plures ha-
bentes beneficia quare istum repellis dicit papa et ille sustinet.
multa per patientiam et cetera et tamen per talem patientiam non fit
dispensatio. ar. i. de cognat. spiritual. c. si eo. et s.
de iureiur. c. mihi. ar. tal. patientia uoluntatem requirit.
vt. ff. de tributoria l. i. Idem archiepiscopo et ar-
chid. Senonensi.

Dilectus filius T. canonicus Lingonensis propo-
suit quod cum de mandato c. pape. p. n.
Lingonensis episcopus quandam prebendam assignauisset
ei eidem in ecclesia Lingonensi quia capitulum ipsum ad
eandem recipere contempnebant. et i. ad instan-
tiam tamen archiepiscopi prenominati a. po. se le. et
auctoritate ipsius tal. inter eum et episcopum et canoni-
cos Lingonenses compositio intercessit quod ipso ab eis
recepto in canonicum et concesso sibi stallo in cho-
ro et participatione qualibet diuinorum id fructus
prebende percipere non deberet si loco pro uaca-
turo. et i. cum g. dictum t. in canonicum recipi ca-
nonicas non obuiet institutis et uacaturam
expectare prebendam lat. q. non sit dubium
obuiare nos ergo eiusdem legati illicito pla-
to quod est licitum approbantes quia uidetur indignum
ut receptus in canonicum prebende beneficio de-

frauder. arg. q̄. duos ep̄m & canonicos ut ei
p̄bendam c̄ se facultas obtulerit non dif
ferant assignare. ap. post appellationis factē
tes eidem portiones cotidianas que sunt i
eccā memorata. sn̄ diminutiōe qualz as
signari.

Quicq̄. f. t. & c. parte nō deberet. illd fuit contra arg.
i. de conces. preben. c. nulla. sz contrarium uir. s. e. re
latum ubi tenet p̄missio uacature p̄bende. so.
h̄ nich̄ p̄cipiebat sz ibi sic ut pz ex illo uo inte
gritate p̄bende gaudere. & ex eo q̄ dic̄ quorz cois
est usus. & h̄ hic solum addit q̄ p̄cipiat ea q̄ de
coi contulerunt. & ita nō contradicit sz concordat. illi
cito recepto. ar. ex. s. de constit. cum. cc. ꝯ. iiij. re
ceperunt. so. ꝓp. illd receperunt. vn̄ p̄cipit q̄ ei ꝓ
uidatur ex fructibus excrescentibz. & c̄. & ita concordat cū i
sta. q̄ e licitum approbantes. ar. q̄ ista sū dona
tō p parte tenet. & p parte non tenet. sic. s. de ar
bitr. c. cum tempore. & xxi. q. ij. c. si quos. & xvij. q.
iiij. c. q̄sti. & xxij. q. iiij. c. inter cetera. caueas tn̄
qualiter fiat electio si dicatur eligimus te ad p̄mam
uacaturā. nulla ē electio. i. de conces. p̄b. c. nulla.
& c. relatum. & c. ex tenore. Si aut̄ dicatur eligi
mus te in frēm & socium & p̄mittim̄ t̄ conferre
beneficium cum p̄mū uacauit. tenet tal electō. s.
e. c. relatum. i. de conces. p̄ben. cum sr̄ quonem a
signatam eidem condignas distribui. vt aut q̄
pellantur ad h̄ ut dicitur hic in fi. & iste intellr̄
electus ad quoddam ius de nouo creatum. i. e. dilco.
& illd ius petit q̄ cito assignet bn̄ficium uacans
ti cū diu possz manere tale ius sine re corporali.
ꝯ. i. q. iij. c. si quis obiecerit. & tal canonia augz
numerum canonicorz sz nō p̄bendarz. Sz nūquid
plures tales possunt eligi. si duo possunt eligi
pari rōne & plures. ꝯ. tres ul iiij. l quotcūqz
& dix. jo. q̄ ꝑ numerum p̄bendarz possunt plures
l pauciores eligi. Sz certe non uidetur q̄ tot pos
sint eligi quot sunt ibi canonici. ꝓp. diutinā
expectationem. h̄ sufficit si pauci eligant saltem
duo. l tres. ul. ꝯ. ut. s. de constitut. c. cū. cc. de fu
detur. u. s. e. c. relatum. cum se facultas optule
rit. hic idem erat ei p̄missum in illa compōe. h̄ ar
chiep̄i auctoritatem p̄stare nō potuit. imo illd
solum cassatur q̄ nich̄ p̄cipere deberet ibi. Sed ex
eo q̄ hic dic̄ pz q̄ legatus non pot̄ dispensare contra
concilium. i. de concessione p̄ben. c. nulla. sz solu
ꝓp. Sed aliud est dicere cum facultas se optulerit. & a
cum bn̄ficium uacauit ut hic pz. & i. de conces.
p̄ben. & ex. ñ. ua. c. accedens. sine diminutiōe qualz
assignari. h̄ idem poterat consequi ex compositione
illa ut uidetur dicit. jo. q̄ nō. qr tempore compōis
uacabant ibi bn̄ficia & uolebant ipm expecta
re ꝑx̄ uacaturā. Sed illud addit compōi q̄ ipe hē
bat cotidianas distributiones sū uictualia q̄
de annuum contulerunt. q̄ dantur tm̄ p̄sentibz. s.
de clericis nō resid. c. de cetero. i. e. c. licz p ceptō n.
talium p̄bendarū nō facit canonicum. qr so
la salarij p ceptō nō facit decurionē. ff. decur. l.

sola. i. e. c. dilco. Idem ep̄o burdeū.

Tue. f. deuotō. & i. cum sepe contingat q̄
ad unam p̄bendam duo clici ꝑpt im
portunitatē petentium eliguntur nos at
tendentes q̄ si duo unā preben dā tenent i
esse contra concil. turon. q̄d p̄bendarz inhibet
sectionem & si unius illorz optineret ipsam p̄
bendam sub expectatione alterius contra lat. sta
tuta concil. remaneret. inqui. t. t. R. q̄ ta
lis electio de rigore iuris penitus est cassanda.

Tue sinceritatis. & c̄. ꝓp importunitatē
petent. electio facta ad importunū clamorē n̄ ualz.
ar. s. de elect. c. osius. & lxiij. di. c. nullam. & p im
portunitatē petentium n̄ concedenda concedimus.
dic̄ imperator. C. de petitionibus bonorz sublatis. l. i. l. x. &
contra turon. s. e. maioribz. & i. ut ecclastica benef.
r. s. ꝯ. rem. & i. q. iij. c. si quis p̄bendas. B. in inter
sectionem. sz cum una parrochia possit diuidi in du
as. vt. xvi. q. i. c. p̄cepimus. & x. q. iij. c. vnio. & de
con. di. i. c. omnes. & i. de eccl. edi. c. ad audiam. q̄
re nō pot̄ una p̄benda diuidi in duas. Rn̄deo. due
parrochie licet sunt ex una inita cā interueniēte
ita q̄ utraqz sit parrochia p se. & habeat ppriam
limitationem. sz q̄ due sint sub una limitatōne
non pot̄ eē. vt. xvi. q. i. c. plures. & eodē modo unā
p̄benda pot̄ diuidi in duas ita q̄ perpetuo sic duo
canonici dū modo facultates illius prebēde suf
ficiant competent duobz. i. e. c. uacante. sicut una
domus pot̄ diuidi. & de cetero erunt due. & fund
si diuidatur. erunt duo fundi. C. comu. p̄dior. qs
al duas vinas. ꝯ. i. sz p̄benda diuidi nō dz ut sb
nomine unius p̄bende censeatur utraqz cū dimi
dius canonicus. qr unitas nō recip diuisionem.
xxiiij. q. i. c. loquitur. nulla. n. seruitus diuiditr sz
usus fructus diuidatur. ff. ad leg. falcid. l. i. ꝯ. si usus f.
& ff. de usu & habitat. l. usus p part. sz nūquid hoc
modo pot̄ diuidi p̄benda q̄ id ius apd utrūqz re
maneat. qr & iura corporalia apd plures in solidū
possunt reside. vt. i. de iur. patro. c. i. ff. de seruitu
t. l. iiij. ff. de bonis lib. l. si libertus. in fi. In p̄ben
da h̄ eē non pot̄. ut dicū est. & i. e. c. dilco. licz at
dicatur idem ius eē apd plures re uera tn̄ quilz
spale & separatum ius hz. ff. quadmod seruit.
amitt. l. aq̄. & nota q̄ sicut de una p̄benda pos
sunt fi due si facultas sufficiat sibi ex necessaria
cā possunt & debent diminui. p̄bend. i. de ꝯ. sig.
c. si. B. contra statuta latē. q. i. de conces. p. c. nulla. B.
de rigore iuris. Innuit q̄ de gratia possit tolerari
& confirmari. q. dispensando q̄ satis pot̄ concedi. qr
tal dispensatō non est perpetua. sz ad tps. nec p
prie dicitur facē contra concilium. ad q̄d ergo dicet
de rigore iuris al simplr̄ rndissz dicendo tal
electō est cassanda. & multe tales electiones to
lerantur. & ex cā possz rigor iuris relaxari. ar. v. op.
i. e. cū uacante. ꝯ tenetur integrare p̄bendā tali
modo collatā nec mādatur cassari. Idem.

Nisi essent uiri puidi & honesti tā q̄
ordinationem fecerūt. quam illi cca

quos est facta ordinatio in ecclesia uestra super negotio prioratus ordinationem istam ualde suspectam propter exempli perniciem timemus. Et quia post a certatione diutinam ordinatum est circa unum de duobus electis ut ipse habeat prioratum non ex iurisdictione delegata sed institutionis esse statutum quod autem ordinatum est ecclesie tellensi ut ipse .xx. lib. de redditibus capituli et .xl. de prouentibus prioratus percipiat annuatim non sic prouidentiam intelligitur esse preceptum ex arbitraria potestate cum in delegatos fuerit compromissum qui auctoritate nostra retinendo amicitiam se pro bono pacis et utilitatis hoc ordinasse fatentur. Quia igitur hec ordinatio ab omnibus est recepta possumusque licite priori et capitulum de prouentibus suis propter causas predictas non quidem ex pactione partium sed ex iussione iudicum prouisionem hanc exhibere hoc eam adhibito moderamine tolleramus ut ad prestationem .xl. lib. persona non dignitas prioratus maneat honerata. nec forte circa prouentus aliqua uideatur facta sectio prioratus. ita quod ipso priore defuncto successor ipsius ad prestationem .xl. lib. minime teneatur.

Nisi essent et c. uni prouidi. ex qualitate prouidentie presumitur factum licitum quod alias esset illicitum. argumentum .q. iij. c. lugdunensis. B. ex arbitraria potestate. et ita aliquis potest uti simul et arbitraria et delegata potestate. sic supra de presumpt. c. litteras. sed istud non uidetur posse stare. quia si ratione potestatis delegate adiudicauerunt alteri prioratum sed hoc constabat eum esse canonice electum. quasi ergo per arbitrium potuerunt ipsum compellere ad soluendum alteri indebitum. cum alii solui non possit quod est alii debitum. supra de iure iur. c. cum te. quia et si prioratus fuit isti debitus constat quod solutio pecunie est isti inde. Magister potest dici quod isti non fuerunt arbitri ueri. sed arbitratores i. compositores quorum arbitrium si iniquum sit auctoritate superioris retractatur. supra de arbitris. c. non sine. Vel reducitur ad arbitrium boni uiri. ff. pro socio. l. si societatem. Sed non quod ratione talis arbitrii possent ipsi adiudicare alteri prioratum. argumentum quod sic supra de transact. c. de cetero. Sed non est uerum quia talia spiritualia compromitti non possunt nisi ex institutione canonica. ij. q. i. c. leg. Sic non in tertio possunt interuenire arbitrium. supra de transact. c. fi. supra de testi. c. plt. infra et hoc. Ergo ex iurisdictione delegata et c. Sed ex iussione iudicum. ex pactione partium non liceret nec illam tollerasset papa. supra de pact. c. cum pridem. sed quia iudicis auctoritate factum fuit et ad tempus sustinetur. supra de transact. c. de cetero. Sic non excusatur ab infamia qui iussu iudicis paciscitur de furto. ff. de his qui no. infa. l. furti adeo. qui iussu. et quod papa tolerauit hanc compositionem sic fecit propter causas predictas pro bono pacis et utilitatis et quia placuit omnibus. et si papa compositionem non tolerasset auctoritas iudicis non sufficiebat quia de iure hoc facere non poterant.

ut dicat papa ad cautelam nos eam hoc adhibito moderamine toleramus et ad hoc tamen ut securius cessatione huius compromissionis assumunt quia aliqui causam malefaciendi. non dignitas prioratus. si hoc esset appositum compositio talis siue tolerantia fuisset realis. ar. supra de transact. c. ueniens et infra de uita cum uenissent. ne forte circa prouentus. quia sicut ius diuidi non potest. sic nec fructus. i. q. iij. c. ult. infra. ut ecclesiastica bene. c. ut nemo. xvi. q. i. c. symoniaci. De uacantibus episcopo et alibi uacantibus.

Pro illorum prouisione et c. Burdegalensi archiepiscopo mandauimus ut magistro P. in aliqua ecclesiarum suarum ubi ei expedire cognosceret competenter faceret beneficium assignari contradictores ecclesiastica districtione compescens. qui decano et capitulo xantonensi auctoritate nostra mandauit ut ipsum admitterent in canonicum et in fratrem. cumque reluctarentur canonici ac indulgentiam de .xl. canonicorum numero ei opponerent. quia archiepiscopus cognouit illos in elusionem mandati nostri indulgentia concessa eis incurrerent abuti predictum magistrum de prebenda et canonica sanctione ecclesie inuestiuit. contradictores uinculo excommunicationis astringens. et infra. Quia uero quod per dictum archiepiscopum de memorato magistro auctoritate nostra prouide factum est firmitatem uolumus optinere. quia si uobis constiterit predictos canonicos indulgentiam quam habent de certo canonicorum numero non seruasse et aliquem uel ultra constitutum in canonicum auctoritate propria recepisse cum nobis legem imponere non debeant quam ipsi negligunt obseruare latam in ipsos excommunicationis sententiam a predicto archiepiscopo tamdiu nuncietis sub. ap. ob. obseruandam donec se prefatum magistrum recipiant in canonicum et ea que ad canonicatum pertinent cum stallo chori et loco capituli ei studeant assignare.

Pro illorum et c. in aliqua ecclesiarum suarum. sub hoc termino ecclesiarum suarum comprehenduntur omnes ecclesie ipsius prouincie et episcopales ut hic patet. et supra de usu pallii. c. i. siue intrat in illis ius conferendi sui non. sed in aliqua prelatura per hanc formam ei prouideri non potest. infra e. c. ult. et hoc in quibus non habet secus in aliis. secus si dixisset in aliqua ecclesiarum prouincie tue. quia tunc non referret utrum intrat ibi uel non ratione ordinarie potestatis tamen auctoritas talis generalior est quam alia. tamen papa in hoc reprobat factum archiepiscopi et sic large sumitur quod dicitur suarum. Contradictores hec sua non comprehendunt nisi presentes et alii etiam qui de facto contradicunt et non de iure. Indulgentiam mandati. non conuicte non iure hominibus hodie ad mantua. In aut. de nupt. et minores in fi. coll. iiij. Inuestiuit. per talem inuestituram non adipiscitur quis possessionem non corporalem in possessionem mittatur. i. de donat. per tuas de tali inuestitura habes. supra de re. iu. cum olim. et infra de his que fi. a ma. p. c. ex ore. et hoc patet per hoc quod papa mandat

q᷑ snīa lata in eos obseruet᷑ donec dn̄i magr̄i re
cipiant in frēm. s. n. in possōnem missus fuisꝫ
pp̄ mandasꝫ ut in possōm defenderetur ī ductus. ⁊
sic ꝑ hanc decretalem nō ꝓbatur q᷑ ꝑ hāc formā
mādamus ut talem facias recipi in canoīcū ⁊ in
fratrem tal. eē ādic. ꝑ cen. ⁊ ē. l. facias ꝯpetēs bn̄
ficium assignari q᷑ possit mitti in possōm ipius
eccē. nec inuestiri cum h̄ ei nō mandet̄ cum certa
sbt̄ ꝗ quam p̄cedere dꝫ sit ꝑfixa. quidam tn̄ ꝑ hāc
dec. dicunt q᷑ ꝑ talem formā pot̄ mitti in possō
nem q᷑ ego non credo ꝑut notatur. j. de conces.
p̄. cum uēis. ar. cē. s̄. de excep̄t. cum eccē. non ē ꝗ.
q᷑ ille. ja. fuit ꝑ app̄. inuestitus ⁊ in corpalē pos
sessōm de mandato ipius inductus ut pꝫ ītegra.
⁊ q᷑ dic̄ h̄ inuestiuit fecit ultra formā sibi datā
q᷑ pꝫ ꝑ sc̄onem pp̄. q᷑ de hac inuestitura nullam fe
cit mentionem s; de excoicatione q᷑ ꝑ cepit obs̄
uari quousq; ipm̄ reciperint. pro uide excusauit e
um pp̄. s; tn̄ non bene p̄cessit inuestiendo ⁊
iō dixit p̄uide. Refero. n. utrum mandet̄ facias ꝑ
uideri. ul̄ facias bn̄ficium assignari. In p̄mo ca
su delegatus non pot̄ inuestire q᷑ ꝓuisō nō ē
sibi demandata. s; q᷑ faciat ꝓuideri. In scđo pot̄
ꝓuidē ⁊ facere ei bn̄ficium assignari. q᷑ modo
est ꝗ ꝓuisio reseruata ⁊ illi sic inuestito fructus
postea debebuntur. s. e. c. cum dilc̄. ⁊. c. relatum.
⁊ h̄ q᷑ forma rescripti seruanda ē. s. de rescp̄.
c. cum dilcā. cum similibꝫ. auc̄. ꝓpria recepisse. ⁊
ita cum semel fuit eē priuilm̄ suum sibi ꝑiu
dicat in illo. s̄. de rescp̄t. c. cui ꝯstitutus. s̄. de constitut.
c. cū. ⁊. c. cum accessisset. ꝗ de h̄. ar. eē. j. de ꝑiuil.
c. accedentibꝫ. ⁊. c. si de terra. ꝗ. i. c. de excu. tu. l. uo
luntarie. ⁊ h̄ attende q᷑ ꝺ auctitate ꝓpa q᷑ si de
auctitate pp̄ h̄ fecissent. n̄ intelligerent̄ fecisse ꝯ
priuilm̄ suum. ꝗ si eēt iuramento firmatū. q᷑ auc
toritas pp̄ē s p intell̄r excepta. s̄. de iur. iur. c. ueni
entes. S; quid si uenissent eē indulgn̄tiam auc̄.
cardinal. ap. se. le. numquid excusarent̄. non
credo q᷑ non possꝫ illos ad h̄ ꝯpellere ut ꝯ indl
gn̄tiam pp̄ē alicuem recipere. recipiant ī ca
nonicū. ⁊ ita excoicati recipiunt aliq᷑ in cano
nicum ⁊ uꝫ tal̄ recepto. de. excep. cum int̄. sic ex
coicatur quis n̄ in cā p̄cedit. s. de of. orđ. c. sig
nificauit. ⁊ q᷑ isti n̄ debent absolui n̄ satisfaciāt.
s̄. de. of. del. c. ex litteris. s; satisfacē nō possunt
n̄ ipm̄ recipiant nec ꝑ talem ꝑticipatōm erit
excōicatus. Sic excoicati admittunt̄ ad iuramē
tum antꝫ aliquam absoluātur. j. de snīa. exc.
c. ex tenore. s. de rescp̄t. c. ab excoicato. tn̄ ꝑ hāc re
ceptōm ius non uīr adquiri. hunc cū iam auc
toritate pp̄ fuit institutus. s; ad finē potī refert̄.
Sic. j. de iure patro. c. si uero. Idem bisun
tin̄. archiepō.

Cum ꝗonibꝫ. R. q᷑ clīcos in minoribꝫ
ordinibꝫ constitutos de pr̄imoniali
bꝫ bonis hn̄tes un̄ possint ꝯgrue sustentari.
⁊ si nondum fuerint eccāsticum benefīn as
secuti ꝺ modo aliud canonicē non obsist̄
ad sc̄iores potis ordines ꝓmouē.

vel expone donec dn̄m
magr̄m. i. donec cautī
onem p̄stent q᷑ uiri pa
rebunt. ⁊ hoc ubi hn̄t cāꝫ
defensionis. s; ī hac dec.
n̄ h̄ebant iustam cām
defensionis. imo sciam.
ut lr̄a dicit.

Cum ꝗonibꝫ ⁊ c. de patrimonialibꝫ bonis hn̄
hn̄t ergo isti pr̄imoniū ꝑ titulo. sic. s̄. e. c. epc̄.
sic nec debent ab epō petere bn̄ficiū. ex quo tali m̄
intitulati sūt ⁊ nutritum ꝗ mādūcant ⁊ bibunt
qui de suo hn̄t ⁊ aliena recipiunt. xvi. q. i. c. q̄ꝗcuq᷑.
xi. q. iii. c. ⁊ si illi. s; q᷑ si pr̄imoniū illoꝝ ꝑiret casi
mate ul̄ alluuione numquid epc̄ tenebit᷑ istis ꝓuidē
dn̄i cal̄ q᷑ ꝯsueuit eē. tn̄ hodie satis uīr q᷑ epc̄ de
beat eis ꝓuidē in benefō eccāstico. q᷑ cū isti ad se
culū redire n̄ possunt redundaret in obꝑbium
ordinis clericalis. ar. xxiii. di. c. dyaconi. ⁊. s̄. de cli
cis coniug. c. ioss̄es. s. de temꝑiꝫ ad supplicatōm. l.
vn̄ possint ꝯgrue sustentari. al̄ non dꝫ ipm̄ ꝑ
mouere q᷑ si fecerit tenetur ei ad supplementum.
vt. s̄. e. c. ii. c. cum s apl̄m s; numquid tenet̄ soluē
decimas de tali pr̄imonio ad q᷑ ē ꝓmot̄ cū ad.
t. ar. q᷑ nō. ꝗ. xvi. q. i. c. sil̄r. ⁊. j. de decīs. c. nouum
genus. ar. eē. xvi. q. i. sicut laycus. ar. ē. q᷑ nō
debeat soluē. j. de symon. tua. t. dix. q᷑ si ab ali
is clericis recipit diuinum offitiū ⁊ alia sacram
ta dꝫ eis soluere decimā. alioquin eē. q᷑ de bn̄ fo
suo n̄ tenetur soluē decimas ego credo q᷑ pp̄ cl̄i
catum istius ⁊ licet sit ordinatus ad pr̄imoniū
suum eccā ꝓochial̄ q᷑ p̄mo recipiebat decimas
ꝑdiales iure suo non dꝫ defraudari. q᷑ res semꝑ
remanꝫ cum sua cā ⁊ sn̄ culpa sua ꝑuari nō dꝫ.
nec est iusta cā quare ꝑuari dꝫ. Itē q᷑ an iste m̄
sire possit ad aliā eccām sn̄ licentia epi. ⁊ dicas
q᷑ nō. lxxi. di. ꝑmatus. S; numquid pot̄ uendere
pr̄imonium tale. uīr q᷑ n̄. q᷑ inde uiuē dꝫ ⁊ bo
nus eccāsticum sustinē. q᷑ ꝯfitetur ꝑ uic. t. dix.
q᷑ pot̄ uendere q᷑ cum ꝑtio fruit̄ rem uīr hr̄e. ff.
de usufr. l. q᷑ cum ꝑtio. ⁊ pot̄ illud donare q᷑ ī bn̄
ficiō eccāstico pot̄ renunciare q᷑ ꝺ credo uīus. b.
Idem epō latīn.
Accedens ad aplicam sedē. ⁊. j. inc̄. t.
R. q᷑ clericus absens pallium ul̄ aliū
magis ꝑ ipō poterit de beneficiō eccāstico ī
uestiri.
Accedens ⁊. j. ꝑ alium. sic uii nc nōīe alterius
possidꝫ. ff. de adquirend. pos. l. q̄nq᷑. ⁊ ꝗqꝫ. n.
possidꝫ. ff. e. t. q᷑ in eo. s̄. de restitut. spol. cū ueīs
sent. s̄. de p̄scrpt. c. si diligenti. ita ⁊ utꝗ pot̄
dici inuestiri. S; q̄ fuit dubitatō. forte iste epc̄ ī
dubitauit an carnale ꝯtractum int̄ absentes
ꝯtrahatur ⁊ iō dubitauit an spūale. ꝑma q᷑ð
expeditur. xxvi. q. ii. c. ignorant. ⁊. j. de ꝗ. sig. c. ex
ꝑte. ff. de ritu nupt. l. denique. scđa dubitatō h̄ exph
catur ul̄ dubitatō fuit illa an inuestiret̄ q᷑s pro
absente ⁊ ignorante ⁊ certe bn̄. ⁊ ad quirit ei
possōm. ⁊ cum iste sciuit rebit cam̄ usucapiē
di. c. de adquirē. ꝑ. l. i. sine. ul̄ iō dubitauit q᷑
sic̄ hereditas tempal̄ ꝑ ꝓcuratorē adquiri n̄ pot̄.
vt. ff. de adquir. hē. l. ꝑ ꝓcuratorē. ita uidebat̄
q᷑ hereditas spūal̄ adquiri nō possꝫ. s; non uīr q᷑
diuum sit ꝯsimum ꝑ traditōm absenti. ff. de ad
quir. rer. do. l. res ex mandato. Itē nec possō pot̄

adquiri p inuestitura. j. de his q. fi. a ma. p. ca.
c. ex ore. et j. de donat. p tuas. tu dicas. q si dans
l accipiens intendit adquirere non d(omi)nium abse(n)
ti est ei q(ue)situm. sic loquitur. ff. de adquir. rer. do.
si p p(ro)curatore. ff. de donat. cum in donatum. sed si
uenit h intendit. n statim adquiritur d(omi)nium. et de h
loquitur. ff. de adquir. re. do. l. res ex mandato d(omi)ni
tu ul p(ro)c(urat)o(r) non adquirit p gestore negotiorum. ff. de
neg. ges. l. si ego. Jo. Idem tercen. ep(iscop)o.

Dilecto f. p. s(an)c(t)e pudentiane p(res)b(ite)ro. card.
celerario trecen. et R. p(ro)curatori suo au
ditore concesso idem celerarius p(ro)posuit cora(m)
eo q cum in manibus ven(erabili)s fr(atr)is archiepi. te.
ap. se. le. intendentis p(ro)uidere G. nepti suo
in trecen. eccl(es)iam p(re)bendam q(ua)m ibi opti
nebat liberaliter resignasset. d(omi)n(u)s legatus p(re)fa
tum G. et eundem celerarium in canonicos
trecen. instituit et amb(ob)us capl(itu)m trecen.
stallum in choro et locum in capl(itul)o et idem
archiep(iscop)us supradicte p(re)bende fructus diui
dendos c(om)muniter assignarunt. donec ide(m)
G. integrum esset p(re)bendale stipendium
assecutus. et j. quoru(m) receptione p(ro)curator
generalis p(re)dicti tu(n)c inconstante(r) partibus
tunc agentis postmod(um) approbauit. d(omi)n(u)s quoz
celerarius lectionem et euangelium in ebdo
mada sua legisse dinoscitur et tam deca
ni quam ep(iscop)i electioni et aliorum negotioru(m)
tractatibus sicut canonicus trecen. interfuit
et domum quandam p capl(itu)m memoratum i
obtinuit q(uam) non n(is)i canonico c(on)sueuerat
assignari, tu q cum ad eande(m) accessisses
ecclesiam c(on)seratus eu(m) cum canonicis aliis
ad osc(u)l(u)m recepisti. cum tunc non n(is)i cano
nici ad osculum admittantur. et eidem de
supradictis non molesti p bie(n)niu(m). q(ua)re n(ost)re
p(ro)pter q petiit ut te ab ipsius s(upe)r h(oc) molès
tatione indebita c(om)pescere dignaremur. et.
j. p(ro)curator tunc p(ro)posuit ex aduerso q ad u
nic(um) sp(irit)uale ius q uacca(ue)rit ibid(em) insimul du
os canonicos instituere p(re)dicto legato no(n)
licuit. nam si duo unicam p(re)bendam ha
berent id esset c(ontr)a turon. concil. q p(re)bendam i
(...) sectionem. si uero duobus receptis uni
tantu(m) p(re)benda daretur sub expectatione alt(er)i
q(uod) lat. c(on)cil. remaneret. p(re)terea licet in eccl(es)ia
in qua non e(st) certus numerus p(re)bendar(um) et
nulla uaccante in canonic(um) quis possit as
sumi cum nulli gratur ad q(ua)ndam sic eli
gi q ex electoru(m) assensu de nouo datur et cu(m)
electo in canonicum nascitur et desinit e(ss)e de
functo. in eccl(es)ia t(ame)n q(ue) determinat h(abe)t nu(merum)
p(re)bendarum uno in diuiduo iure uacca(n)te
duo simul eligi no(n) possunt ad illud. eo q h(oc)
sp(irit)uale ius diuidi seu annullari negat in
ter eos. q(ue) quam indouium. h(uius)ij ad quos spec
tat electio de c(om)muni c(on)sensu augmentare
ualeant nu(merum) p(re)bendarum q(ua)dam sp(irit)ua
le iure de nouo c(re)ando n(is)i forte statutu(m) aliq(uo)d
ordinaret q esset iuramento firmatu(m). l cui se
ap. c(on)firmatio accessisset. h(uius)i clausula p(ro)hibitio
nis adiecta ut si c(on)tingeret q(uod) id fieret no(n) ua
leret. p(ro)pter q institutionem p(re)fatam nullam
fuisse d(omi)n(u)s asseruit p(ro)curator. cu(m) in trecen. ec
clesia certus sit p(re)bendarum nu(merus) que(m) capl(itu)m
ul legatus augmentare minime intendebant
ul ius aliquod de nouo c(re)are. p(ro)p(ter) q(uod) d(omi)n(u)m celer(ariu)m
tu(n)c ad restitutionem eoru(m) que ro(ati)ne p(re)dicte
institutionis tenebat s(e)n(tent)ialiter diximus c(on)dep
nand(um) ei s(upe)r p(re)benda ip(s)a ul eius p(ar)te silenti
um imponentes. ita q p h(oc) p(re)dicto G. nullu(m)
p(re)iudicium generetur. cum res int(er) alios
acta regulariter aliis no(n) obsistat.

Dilecto et j. resignaret. p ire et sine aliqua c(on)ditio
ne et modo. al symoniacum fuisset. ut. i. q. ij. q(ui)
pro. s. de pactis. c. pactiones. p(ro)curator generalis.
p(ro)p(ter) q(uod) uidebatur q d(omi)n(u)s c(ontr)a factum p(ro)curatoris uenire n(on)
deberet. ar. s. de. of. del. cum olim. q(ui)a factum p(ro)curato
ris qui g(e)n(er)alem h(ab)et administrationem d(omi)no p(re)iudi
cat. ff. de iur. iur. Jusiurand(um). § ult. et ff. de pact.
l. nam et no(n) cete. s(ed) t(ame)n secus est q(ui)a g(e)n(er)ali ma(n)dato
non u(idetu)r mandasse n(is)i id q legitime fi(eri) pot. ff. de
condict. inde. s(ed) p(ro)curator. ff. de his. q. in fraud. cre
d. si pat. ul q fraudulenter aliquid faciat. ff. ma(n)
d. l. creditor. § lucius. p(ro)p(ter) q(uod) cum tal. institutio c(ontr)a i(us)
esset non tenebatur ep(iscop)us eam ratam h(ab)ere. p(ro)p(ter) s. e.
tit. et c. maioribus. ad osc(u)l(u)m recep. p h(oc) u(idetu)r debebat c(on)
sentire institutioni ipsius. sic. lxxiiij. di. c. adua
mus. et j. de his q. fi. a ma. p. ca. ex ore. j. de p(re)nit.
cu(m) olim. et ar. C. ad uell. auth. siue a me. j. de sp(o)n
sal. c. ad id q te. qui in p(re)sentia sua gessit se tan
q(uam) canonicus. p(ro)p(ter) q(uod) q(ui)a ip(su)m no(n) remouit statim.
u(idetu)r ip(su)m approbasse. ar. s. de. of. del. coram. C. de
adquir. pos. l. i. C. pe patr. po. si filium. xx. q. i.
c. p(ro)genitores. tal. p(ra)c(ti)ca non facit canonic(um) s(ed)
t(ame)n canonica electio. ff. de verb. o(bl). stipulatio i. j. de insti
t. ex frequentibus. C. de liberali ca. l. no(n) id circo. q(uo)d
ad unicum. q(ui)a unitas non capit diuisionem. xx
iiij. q. i. loquitur de h(oc) dicta est. s. e. tit. ff. molesta
tione. et sic agetur interdicto uti possidetis. c(ontr)a
turon. c(oncilium). s. e. maioribus. c(ontr)a lat(eranense). c. j. de c(on)ces. p(re)be(n).
c. nulla. augmentare. s. de const. cum. c(ontr)a h(anc) clausu
la. immo et si illa clausula non esset t(ame)n s(ine) eius auc
toritate non uidetur q posset c(on)tra uenire ex quo
c(on)firmatio p(a)p(e) accessit. s. de c(on)fir. c. i. et. ij. nam nisi
princeps c(on)firmat idem e(st) ac si ferat s(ententi)am. C. de
uet. iu. enucl. l. i. § s(ed) q(uia). § omnia t(ame)n factum et cu(m)
s(e)nt(enti)a est q non obstat eis c(on)firmatio tal. cu(m) eoru(m)
fauore facta sit quin possint c(ontr)a uenire si uoluer(int).
s. de elec. c. cu(m). et c. cum accessissent. n(is)i clausula h(uius)
apposita de c(on)tra(r)io iterum et i(deo) ait Jo. augmentare
intendebant. h(oc) fuit sufficiens ro(ati)o q(ui)a intendebant co(n)
tra ius et eandem p(re)bendam c(on)ferre pluribus q(ua)re n(on) ua
luit. s. e. tit. s(ed) si intendissent utiq(ue) eligere i(n) ca
nonic(um). tal. electio ualuisset. s. e. dilec. in fi. et e. rela
tum. q(ui)a ad duo iura intelligitur eos elegisse. ita t(ame)n

Dilecto ... ad unam p(re)bendam c(on)tra canonicum ... duo receperunt no(n) ... ...

q(uod) facultates sufficerent duob(us). i(nfra) c. p(ro)x(imo). cum teci
b(us) alios. (et) e(st) hanc regulam (et) eius expo(sitionem) habes. s(upra) de
re iud(icata). c. pl(ures). S(ed) u(idetu)r q(uod) ce(ssa)t istor(um) ita sunt q(ui)a in re q(uod) se(n)-
tentia lata c(ontra) unum obstet alii. sic ii. q. vi. b. q(uod) p(ro)p(ter)
f(us)e. lxxxi. di. tantis. i(nfra) de accusatio(nibus). ad petitio(n)em. lx. di.
ordinatos. s(ed) secus e(st) in agendo q(uod) unum no(n) ag(it)
de iure alterius. s(ed) in p(re)missis casib(us) agitur. sic de
utroq(ue). i. de adult(eriis). significasti. ff. de adult(eriis). den(un)-
ciasse. s(ed) quid si postea agitur c(ontra) s(ecun)d(u)m (et) ille se-
cundus optinet nu(m)quid p(ro)dest aliis ut p(ro) hoc re-
tractetur s(enten)tia lata. u(idetu)r q(uod) sic q(ui)a s(enten)tia lata p(ro) uno
ex sociis p(ro)dest aliis. ii. q. vi. §. diffinitiua. §. q(uonia)m
s(upra). de ap(pellationibus). c. pl(ures). ff. si seruitus uendi(cetur). l. loci. §.
ii. S(ed) non est ita q(ui)a illa int(e)llig(itu)r cum p(ro)fuit se(n)-
tentia c(ontra) omnes (et) in co(mmun)i ca(usa). lex illa loci. §. ii. sic
loquitur de seruitute q(ue) c(aus)a est (et) indiuidua. (et) p(ro)
p(ar)te quis age(re) non p(otes)t. p(ro) h(oc) est istam b(e)n(e) u(idetu)r solu-
tio q(uo)d q(ue)ritur. Duo fratres ex eod(em) patre (et) eade(m)
matre contraxerunt m(atrimoniu)m cum duab(us) sororib(us) ex
eodem patre (et) eadem matre. lata est s(enten)tia c(ontra)
m(atrimoniu)m int(er) unum (et) uxorem eius p(ro)p(te)r consangui-
tatem q(uer)itur an s(enten)tia p(re)iudicet alteri fr(atr)i (et) eius u-
xori qui no(n) fuerunt in lite. dicas q(uod) no(n) sit eis
p(re)iudiciu(m). Idem.

Uacante quadam p(re)benda in eccl(esi)a tu-
a duas ex ea constituens ad illas de
assensu capituli tui duos canonicos assump-
sisti quor(um) altero uiam uniu(er)se carnis in-
gresso prebendam quam defunctus tenebat
quidam clericus nomine ypolitus sibi
aucto(ritate). se. ap(ostolica). assecutus. (et) cum idem i(nfra). te. s(upe)r
integritate p(re)bende p(er) quasdam n(ost)ras l(itte)ras
inquieteret (et) alius idem ius ad d(i)uisum te se
habere p(ro)ponat quid facere debeat requisi-
sti. s(ed) quo sic duximus. r(espondendu)m q(uod) cum statu-
ta turon(ensis) concil(ii). s(ecun)d(u)m co(n)stitutionem inhibeant p(re)-
bendarum tenerius utriq(ue) de hiis q(ue) uacca-
re contigerit integrare prebendam. n(on) ratio-
nabili ca(usa) de uacante supradicta prebenda
due fuerint constitute. ac tot sint utrius(que)
p(ro)uentus q(uod) p(ro) utraq(ue) sit utriq(ue) p(ro)uisum
in beneficio co(m)petenti.

Uacante. (et) i(nfra). Integrare p(re)bendam. S(ed) c(ontra) tene-
tur integrare cum talis electio nulla fuit. s(upra). e. c.
p(ro)x(imo). R(esponsio). isti duo simpliciter fuerunt electi in canoni-
cos. unde tenuit electio. s(upra). e. relatum. (et) c. dilectus. io.
dicit q(uod) licet no(n) ualuit talis electio ep(iscop)us tamen tenetur
integrare p(re)bendam. cum ip(s)e non possit reuocare
q(uod) fecerat. ar(gumentum). i(nfra). de donat(ionibus) inter uir(um) et uxorem. i(nfra). de concess(ione)
p(re)ben(de). cum s(e)c(un)d(u)m. s(upra). de clericis coniugatis. diuersis fallaciis.
u(e)l alia r(ati)o p(otes)t reddi. isti fuerunt electi ad duo (prebendas) sic
de nouo creata (et) n(on) ad unitatem. (et) no(n) intendebat
ep(iscopu)s facere c(ontra) c(on)cilium. cum duas constituit p(re)ben-
das ex una credens sufficere facultates ad du-
as. unde si reperiatur q(uod) n(on) sufficiat duob(us) tene(tur)
integrare de uacantib(us). i(nfra). e. cum c(um)i (et) sic u(idetu)r
q(uod) ep(iscopu)s possit collare si q(uem) aliquem eliga(n)t ad
unum b(e)n(e)f(iciu)m. ut di(ci)t(ur). s(upra). e. c. tue. b. due fiunt c(anonice)

sic. h(ic) ergo p(atet) q(uod) de una p(re)benda possunt fi(eri) due (et)
s(ic) ipso erunt duo noua iura. sic una prochia p(otes)t
diuidi in duas. xvi. q. i. frequens. i(nfra). de eccl(esiis) edif(icandis). ad
aud(ientiam). de h(oc) dictum est. s(upra). e. tue. Idem Uercellen(si) ep(iscop)o.

Dilectus filius clericus. G. nob(is)
p(ro)posuit conquerendo q(uod) cum p(ro) eo ad
nouarien(se) capitulum mandatum ap(osto)licum mi-
sissemus. ut eum in canonic(um) reciperent (et) i(n)
fratrem. p(re)bendam si qua tunc uacabat
conferentes eid(em) (et) i(nfra). f. t. c(apitu)li q(uod) si tibi constiterit
q(uod) in nouarien(si) eccl(esi)a prebenda uacauerit te(m)-
pore quo eiusdem eccl(es)ie canonici n(ost)ras lit-
teras receperunt. cum eam alii in elusione(m)
mandati n(ost)ri duxerunt conferendam eund(em) cle-
ric(um) si non h(abe)t sufficiens b(e)n(e)ficium ecclesiasticum
in canonic(um) recipi facias (et) s(ecun)d(u)m de reddditib(us) ec-
cl(es)ie singulis annis assignari p(ro)uentus. do-
nec ei sit in beneficio prebendali p(ro)uisum.

Dilectus. (et) i(nfra). p(re)benda uacante. q(uod) uidetur a c(on)trario
sensu si tunc nulla uacabit no(n) tenetur tu(n)c il-
lius mandati eum recipe(re) (et) sic u(idetu)r tamen unum mandat(um).
S(ed) u(idetu)r q(uod) duo. q(ui)a mandauit eum recipi in fr(atr)em q(uod)
e(st) unum mandatu(m) (et) p(re)bendam conferri (et) unu(m) e(st)
consequens alterius. unde statim tenebantur illu(m) recipe(re)
(et) postea benefi(ciu)m conferre. u(e)l statim. u(e)l q(uam) cito po(s)-
sent. receperunt. h(ic) c(on)sideratur t(em)p(u)s receptionis litterar(um)
(et) non datam. sic. s(upra). de fo(ro) c(om)pe(tenti). licet. s(upra). de r(e)s(criptis) p(ro). c.
c(um) e(st) crucis. sic in litteris impetratis c(ontra) usurarios.
i(nfra). de usur(is). q(uod) frustra. sic q(uonia)m c(on)sideratur t(em)p(u)s obla-
ti libelli licet tunc no(n) recte agitur. si tamen post ea
incipit i(n) c(om)petere p(ro)ficit p(otes)t iudicium. ff. de pignor(atitia)
act(ione). si rem. §. ult. (et) ff. de re(bus) credit(is). cum an(tea). §. i.
ar(gumentum) c(ontra). q(ui)a t(em)p(u)s date e(st) considerand(um). s(upra). de r(e)s(criptis) cum
te. (et) c. constitutus. (et) ar(gumentum) c(ontra). ff. ad exhib(endum). l. tigni. §.
ult. i(nfra) uocat h(ic). io. ar(gumentum) q(uod) si iudex t(em)p(or)e impetrati r(e)sc(rip)-
ti sit excommunicatus (et) t(em)p(or)e receptionis absolutus.
q(uod) ualeant littere. ar(gumentum). s(upra). de ap(pellationibus). s(e)c(un)d(u)m eo. s(upra). de r(e)s(criptis). p(ro)pter pa-
storal(is). ad fi(nem). (et) ff. de iudic(iis). cum furios(us). s(upra). de eta-
te (et) qual(itate). p(re)terea. ff. de adquir(enda) her(editate). i(nter) mut(os). io. q(uo)d
no(n) credo imo littere no(n) ualent cum ab initio nulle
fuissent. unde postea p(er) absolutionem conualescere no(n)
possunt. q(uer)e ergo potius c(on)siderat hic t(em)p(u)s receptio-
nis (et) in illis eam te. (et) c. constitutus t(em)p(u)s date. h(ic) c(on)-
sideratur t(em)p(u)s receptionis (et) no(n) date q(ui)a q(uam) cito ua-
cat b(e)n(e)f(iciu)m p(er)tinet collatio ad capitulum seu ep(iscopu)m (et) sta-
tim possunt b(e)n(e)f(iciu)m conferre. quous(que) int(er)dicat(ur)
eis u(e)l mandatum recipiant s(ed) h(ic). unde si uacat t(em)p(or)e
quo littere dabantur no(n) p(re)iudicat capitulo quo u(sque)
q(uod) ad ip(s)os mandatu(m) p(er)ueniat q(ui)a no(n) tenentur diui-
nare. i(nfra). ut eccl(esiastic)i benef(icia). ut n(ost)rum. unde collatio medi-
o t(em)p(or)e legitima f(a)c(t)a est. s(ed) mandato recepto te(m)-
p(or)e p(re)iudicatur eis. unde postea n(on) debent c(ontra) face(re).
q(uod) si fecerint p(ro)ceditur c(ontra) eos p(ro)ut di(ci)t(ur) h(ic) n(on) diceret
i(n) mandato. q(uod) si secus feceritis illos decernimus irritu(m)
(et) inane. s(upra). e. int(er) cetera. (et) c. dilecto. In illa dec(retali) eam
te c(on)siderabatur t(em)p(u)s date. q(ui)a tempore date (et) t(em)p(or)e recep-
tionis uacauit p(re)benda. (et) q(ui)a mandatum fuit ca-
pitulo de conferenda p(re)benda. (et) capitulum non poterat

[illegible] [illegible] de una p(re)benda [illegible] due [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliqui ut integr(are) tene(tur)
[illegible] dimidio

[illegible] [illegible] [illegible] alium ad q(uod) [illegible]
[illegible] [illegible] p(re)bendam [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]

conferre quia non pertinebat ad ipsum sed ad episcopum et ar-
chidiaconum suum postea electus et sic mandatum sedis
ubi illum qui potuit conferre et satis mandabatur illi quo-
modo mandabatur capitulum cum ipse tempore date esset de capitulo.
unde ille tunc non poterat se excusare quia non recepisset
mandatum in illa constitutus. dicas cum aliquis im-
petrat litteras super beneficio tunc si minus statutum est in
iuramento firmatum in ecclesia quam impetrat illud debet
tunc dicere alias non valerent. sed si tunc nullus statutus
esset de eo quod quia non est mentio sed non potest. unde si postea
medio tempore statuatur non preiudicat impetranti. duxe-
rint conferendum. unde quia talis collatio non teneat. arg. infra de
concessione prebende. proposuit. quia papa ibi consimilem donationem cassa-
vit. et eo ipso quod papa precepit isti dari prohibuit alii
dari. ff. de cond. et dem. cum ita. et ff. de peculio. si pro-
curator. sed ius quid si talis electio facta est contra legem animatam
que dicitur magis quam inanimata. ff. de arbitr. celsus.
et i. preced. infra. et ita videretur nulla. x. di. vides. et no-
ne precedentes denuntiationis non valent quod factum est. C. de
rei vend. si fundum. infra de no. op. nun. c. ii. ff. ad l. fal.
dolo. ff. de edendo quedam. C. ...autem est quod
hec collatio tenuit licet contra mandatum pape fiat ut satis
patet infra et infra de conces. preben. proposuit. non solum man-
datum sufficit ad hoc ut ius tribuat. ff. de pignor. act.
non est mirum. supra de re iud. cum aliquibus. et licet
canonici obligati videantur ipsa prebenda non est
illi obligata. arg. ff. de pollicitat. l. ii. ff. de contrahen.
empt. l. i. infra. et ita electio talis quoad canonicos est iniuste
canonica. sed quantum ad electum. sic sicut sacerdos in
mortali existens quoad se illicite celebrat quo ad a-
lios licite. supra de cohab. vi. et xv. di. ult. sic donatio potest esse
vitiosa et tamen dominium tenet. arg. infra de iure pa. cura pa-
storali. et C. de rei vend. quod est. ubi licet peccent recede-
do a mandato pape non tamen peccant alium eligen-
do. sic xxxii. q. i. nuptiarum. et ideo puniuntur quia con-
temnuntur ipsum recipere per quo mandatum recepe-
runt. et hoc est verum quia licet papa mandet beneficium vacans
vel cum primo vacaverit alicui concedi licet tamen collatio
alii facta non clausula illa adiecta fuit quod si quid fece-
ritis id decernimus irritum et inane. supra e. int ce-
tera. et supra e. dilecto. non licet sufficiens. et infra si non sit
sufficiens non nocet si de illo non fecit mentionem.
arg. est hoc. et supra e. cum teneamur de hoc dicta. supra de exp.
t. si proponente et c. cum ad eo. recipi fac. et sic patet
quod prior electus non removetur ut dictum est licet contra
mandatum sit receptus. sic infra de mis. c. si a. ma.
per ea. ex ore. puerunt sic supra e. dilec. infra.

Idem in concilio generali.

De multa providentia fuit in lat. c. ci-
prohibitum ut nullus diversas digni-
tates ecclesiasticas et plures ecclesias parochiales
reciperet contra sacrorum canonum instituta. alio-
quin recipiens sic acceptum amitteret. et
largiendi potestate conferens privaretur.
quia vero propter presumptiones et quorundam cupi-
ditates nullus hactenus aut rarus de predicto
statuto fructus provenit. nos evidentius et
expressius occurrere cupientes. presenti decreto

statuimus ut quicumque receperit aliquod benefi-
cium curam habens animarum adnexam. si prius
tale beneficium obtinebat. eo sit ipso iure privatus.
et si forte illud retinere contenderit et alio spo-
lietur. Is quoque ad quem prioris spectat dona-
tio illud post receptionem alterius libere confe-
rat cui merito viderit conferendum. et si ultra sex menses
conferre distulerit non solum ad alios. secundum lat. con-
statutum eius collatio devolvatur. verum etiam tan-
tum de suis cogatur proventibus in utilitatem ecclesie
cuius est illud beneficium assignare quantum a tem-
pore consecrationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc
idem in personatibus esse decernimus observandum.
addentes ut in eadem ecclesia nullus plures
dignitates aut personatus habere presumat et si
curam non habeant animarum. circa sublimes tamen
et litteratas personas que maioribus sunt benefi-
ciis honorande cum ratio postulaverit per sedem apostolicam
poterit dispensari.

De multa. et infra lat. supra de clericis non resi. quia non
nulli. contenderit. i. in iure contentiose retinere volu-
erit. si non animo lite contestata destiterit non privabitur ipso iure
sic est et in aliis statutis sub pena. ff. de re. ra. ha. am-
plius. hoc ff. de iur. vo. l. quivis. sic ponitur. xxi. q.
i. statuimus. et sic ipso iure hodie privatus est qui recepit
beneficium habens curam animarum. si prius tale obtinebat
olim tenebat optionem utrum primum vel secundum vellet reti-
nere. supra e. referente. et c. preterea. post receptionem talem in
episcopum quia non statim vacant priora beneficia nisi post
tempus consecrationis. supra de elect. cum in cunctis. nec per solam
receptionem perdit primum sed perceptionem corporalem ut hic
dicitur. et xxi. q. ii. si quis iam translatus. qui non habet
plures prius sine dispensatione apostolice sedis ineligibi-
lis est. supra de elect. dudum. et de rescrip. in satis. dicto lat. c.
i. de conces. pre. et ec. non vaca. nulla. de suis proventibus
unde dicitur de suis. i. propriis. si proprium habet. supra de ap. repre-
hensibilis. aliorum delictum pena et c. supra de except. ve-
nientibus. et xvi. q. vi. si episcopum. alias si proprium non habet
puniatur alia pena ad arbitrium iudicis. xvi. q.
vi. illud. et xxiii. q. vi. si res. vel repetatur ab eo qui re-
cepit illud tamquam indebitum. quia tamquam invasor pos-
sidebat cum vacavit ipso iure post receptionem secundi.
et est male fidei. unde et fructus ab eo tempore restituere
debet. C. de rei vend. certum. Hoc idem in personatibus. quia
de similibus simile debet esse iudicium. supra de elect. dudum.
que facit mentionem de hoc. et supra de translat. inter corpa-
lia. supra de confirmat. cum dilecta. In eadem ecclesia.
nota quod non facit mentionem de premissa pena. unde videtur
quod si quis in eadem ecclesia recipiat plures dignitates.
non ideo perdit priorem. quia pene potius sunt arcende.
quam et c. de pe. di. i. pene. ff. de pen. leg. interpretatione.
hoc consentiuntur. Io. contrarium credo quia idem iudicium habendum
est de prioribus non habentibus curam animarum et sic habentibus.
supra de elect. dudum. ii. et pena premissa repeti-
ta intelligitur quia que in prelationibus premittuntur repetita
intelliguntur. ff. de v. ob. l. continua. c. i. et
xxxii. q. vii. apostolus. sublimes et litteratas. est ergo argumen-
tum quod secundum qualitatem personarum beneficia sunt

constituenda. ar. xl. di. nõ cogantur. ff. de usur. l. & si quid. C. i. & xii. q. ii. uiuiterane. & c. sequenti. & xx iiii. di. quilibet. & i. q. iii. c. ule. & st gradus ceteros antecellat quod stipendia longiora & labor plurib9 fecerit ante ire. C. de of. magis. of. l. nemo. & s. de maio. & obe. c. statuimus quod de h. ar. ex. xvi. q. vii. c. l. & s. de consti. cum omnis. & ita sua nobilitate lucretur quod precio numario comparari non pot. ff. de var. & extra ord. cog. l. i. § cum quid. & si ius applicari philosophi non debet eo auarus. C. de munerib9 pal. p̄fectos p se ap. ex eo quod dicit p se ap. pz a contrario sensu quod pater non pot in talibus dispensari. qr quod de uno accedit de alio negatur sic quod de uno negatur de alio accedit. xxv. di. qualis. & s. de p̄sumpt. nõ ne. & ar. xv. di. illud. & j. de interessę ff. a pl. su. a. ca. cum a p̄lica. & ff. de cond. & de. cum ita & sic restricta est potestas epōr circa dispensationem in beneficiorum. immo post istam constitutionem uidetur quod dispensare non possint qr epi priuabantur potestate conferendi illud beneficium quod illud confecerat (?) infra consile. s. de clicis non resid. qr non nulli. unde sequitur quod non potat dispensare qr si possz. non punietur. & sic planum est dicere quod solus pp in talibus pot dispensare. quod ita sit intelligenda ista constitutio. probatur a pre. s. de elect. dudum quod de h. jo. notauit ho. quod epi adhuc poterant in talibus beneficiis dispensare. & uaga & indiscreta dispensatio tamen plures epis & propter hanc constitutionem ut dixi. & posuit hic magnam notulam quod non mirum est hic nec olim per antiqua iura bene dispensabant epi ut aliquis teneret plura beneficia curam animarum habentia. ut. lxx. di. sanctorum sed illud hodie recepit immutationem per hanc constitutionem & h immutatum fuit propter indiscretas & stultas dispensationes epōrum. Et illud notab qr interim prohibet dispensare in prebendis & beneficiis curam habentibus animarum. & ita est circa alia beneficia possunt epi dispensare. sic plus qr unum negando aliud concessisse ui. s. de p̄sump. c. nomine. de h dixi in dec. predicta dudum. alii dicunt idem est in beneficiis indistinctum. nam canon antiquus prohibet dispensationem epi in prebendis. lxx. di. sanctorum. & si expresse corrigatur uetus ius remanet simile cum nouo. C. s. de ap. pastoralis. & quod nova actio inducitur uetus non tollitur. ff. de act. & ob. quod est. & ar. s. e. cum iam dudum quod dicit pp. multa p patiam & est. & j. de conces. p̄be. litteras quod beneficiat ad h. b.

Idem in eod.

Graue nimis est & absurdum quod quidam ecclesiarum prelati cum possint uiros idoneos ad ecclesiastica beneficia promouere assumere non uerentur indignos quibus nec morum honestas nec litterarum scientia suffragatur carnalitatis sequentes affectum non iudicium rationis. unde quanta ecclesiis dampna prouenerint nemo sane mentis ignorat. uolentes igitur huic morbo adhibere medelam precipimus ut pretermissis indignis idoneos assumant qui deo & ecclesiis uelint & ualeant gratum impendere famulatum. fiat quoque de hoc in prouinciali concilio diligens inquisitio annuatim. ita ut cum qui post primam & secundam correctionem fuit repertus culpabilis a beneficiis conferendis per ipsum concilium suspendatur. instituta in eodem concilio persona prouida & honesta que suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis. sed et hoc ipsum circa capitula que in his deliquerint obseruetur. metropolitani uero delictum superioris iudicio relinquatur ex parte concilii nuntiandum. ut autem hec salubris prouisio pleniorem consequatur effectum huiusmodi suspensionis sententia preter romani pontificis auctoritatem aut proprii patriarche minime relaxetur. ut in hoc quoque quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur.

Graue & j. Inquisitio. cum per famam & clamorem ad superiorem h peruenerit. immo ex officio suo pot inquirere superior semper plene inquirendo. j. de acc. sic olim. sed correctionem. cum ergo in h casu possit epc se corrigere non uidetur eo ipso quod confert bñficium indigno quod perdat ius conferendi. & sic est contra s. de elect. nichil est & c. cum in cunctis. jo. dixit quod illa constitutio nichil intelligenda est cum tota iniusta. sed tu solue ut dixi illa constitutione & h & illa in diuersis casibus & loquitur ista & illa & circa maiora maius periculum uertitur. ff. ad carbon. l. i. § si quis uero. & xlii. di. quiescamus & id plus ibi punitur. suspendatur & & ordinari quod non sunt idonei remouentur. ut iii. sed h non dicatur. sed uiuit tamen quod isti non remouentur nisi forsan essent irregulares. ar. non habet locum admonitio. concilio p. ar. ex. j. de p̄bend. nulla & quod transferre potestas ad capitulum sed illud contingit propter negligentiam qr non eligunt. j. e. statutum illud propter culpam qr eligunt indignos. j. e. sed propter culpam prelati non transfertur potestas ad cap. j. de concel. p̄ben. qr diuisitatem. sic nec uacante sede. j. ne sede uacante. c. ii. Et ar. ex. s. de elec. cum in cunctis infra & in alio casu locum ibi quod non relaxatur. ex h pz quod ut aditor canonum si reseruauit sibi absolutionem ceteris indulsisse. ut j. de sen. ex. mrp.

Idem in eodem.

Extirpande consuetudinis uitium in quibusdam partibus inoleuit quod scilicet parochialium patroni ecclesiarum & alie quedam persone prouentus ipsarum sibi penitus uendicantes presbiteris earundem seruitiis deputatis relinquunt adeo exiguam portionem quod ex ea nequeant congrue sustentari. nam ut pro certo didicimus in quibusdam regionibus parochiales presbiteri pro sua sustentatione non optinent nisi quartam quarte id est sextam decimam decimarum. unde fit ut in his regionibus pene nullus inueniatur parochialis sacerdos qui uel modicam habeat peritiam litterarum. cum igitur os bouis ligari non debeat triturantis. sed qui altario seruit de altari uiuere debeat statuimus ut consuetudine qualibet epi uel patroni seu cuiuslibet alterius non obstante portio presbiteris ipsis sufficiens assignetur. qui uero parochialem habet ecclesiam non per uicarium sed per se ipsum illi deseruiat in ordine quem ipsius

[illegible]

ecce curam requirit. si forte dignitati uel p
bende prochialis ecclesia sit adnexa. in quo casu
concedimus ut cum talem tam prebendam uel dig
nitatem cum optat eum in maiori ecclesia deseruire
in ipsa ecclesia prochiali ydoneum et perpetu
um habeat uicarium canonice institutum qui uti
predictum est congruentem habeat de ipsius ecclesie pro
uentibus portionem. alioquin illa se sciat au
ctoritate huius decreti priuatum libere aliis conferenda
qui uelit et possit quod dictum est adimplere. Il
lud autem penitus interdicimus ne quis in fu
dem de prouentibus ecclesie que curam habere debet
proprii sacerdotis pensionem alii quasi pro beneficio
conferre presumat.

Extirpande et infra persone i. epi. et alii cum habeat ius
instituendi ut i. sequitur. tantum uicarios. xii. q. i. §
et non alligabit. sufficiens. sic infra de expositum. talem
qui sufficiat sibi et suis. l. di. studeat. et unde honeste
et sufficienter possit se parare et recipere hospites. ?. e. t.
de monachis tamen hec sufficientia perpenditur ex qualita
te personarum. ?. e. de multa. in fi. et quod mihi sufficit
pauperi et diuiti. xli. di. non cogantur. in ordine. ?. de
cl. non resid. ex multis et ?. de elect. cum in cunctis.
et ?. de eta. et qual. c. i. xxiii. di. presbiteri. talem hec p
benda ex hac litera colligitur quod si quis habet curam a
nimarum et recipiat talem prebendam quod ipso iure non ua
cat prima immo licite potest utramque habere ex dispensatio
ne epi. ut hic dicitur et hoc quidam concedunt quod cessat ro
prohibitionis ut dicit quod in tali ecclesia adnexa prebende
non debet residere et sic illa constitutio de multa non habet
locum in hoc casu ut dicunt contra eos. b. in maiori. hec
manifeste uidetur quod non potest quis simul ecclesiam et p
bendam tenere dummodo ecclesia sit sufficiens de hoc di. ?.
de elect. dudum. ii. perpetuum. eo ipso intelligitur perpetuus
quia de auctoritate epi est institutus. ?. de of. uicar. ad hec.
In istis ergo duobus casibus tantum licitum est constituere
uicarium al. si. priuatur ipso iure sic ?. e. de multa
quod debet intelligi post admonitionem al. ?. s. de cleric.
non re. ex tue. cum suis similibus uel possit referri ad p
ximum dictum de illis qui per uicarios seruire debent cum
quibus dictum est agendum. uel dic et sunt alioquin i. si non
resideat per se ipsum in ecclesia que dignitati uel prebende non
est adnexa sciat se priuatum illa ipso iure et sic res
piciat principium et finem. si forte dignitati et c. et ita
siue aliqua amonitione priuatus est et sic uidetur
correcta iura predicta ubi dicitur quod prius mouendus est
quis antequam priuetur ecclesia quod est honestius. sed hic
est rigor quod hic statuitur ut ipso iure sit priuatus.
uel quod dicitur alioquin potest respicere utrumque casum. s. cum
per se debet deseruire et cum per uicarium. sed certum est
quod tantum primum casum respicit et non si ut. pro bene
ficio hoc. n. posset esse in possessionem perpetuo suum ecclesie. ?. de
ar. prouen. que ecclesia uideretur quasi censualis uel por
tio presbiteri diminueretur quod esse non debet. ?. e. auaritie.

Idem in eodem.

In lateranensi concilio noscitur fuisse prohibitum ne
quilibet regulares ecclesias seu decimas sine eorum
assensu de manu laica presumant accipe

[illegible marginal note] … decimas … ecclesie … ad illos … [illegible]

nec excommunicatos uel nominatim interdictos admit
tant aliquatenus ad diuina. nos autem id fortius
inhibentes transgressores digna curabimus
animaduersione puniri. statuentes nichilomi
nus in ecclesiis que ad ipsos pleno iure non per
tinent iuxta eiusdem concilii statuta epis insti
tuendos presbiteros representent ut illis de plebis
cura respondeant. ipsis uero pro rebus temporalibus
rationem exhibeant competentem. institutos uero
remouere non audeant epis inconsultis. Sa
ne addicimus ut illos representare procurent
quos illos conuersatio notos reddit uel commendat
probabile testimonium prelatorum.

In lateranensi concilio. i. infra de priuil. cum et plantare. laycorum.
xvi. q. i. quasi quicunque. Sane. unicuique sunt uerba con
cilii et ab hoc loco posita a dicto predicto concilio. conuersatio.
hoc ideo dicit quod promouendus debet esse bone fame et oppio
nis ita ut in nullo sinistra uacillet eius opinio. xxxiiii. di. lai
ci. ad id facit xxiiii. di. quasi. prelatorum. et ab huiusmodi qui
foris sunt debet promouendus bonum habere testimonium.
viii. q. i. licet ergo. et lxiii. di. nota quinum. b. Ho

norius. iii. abbati et priori sancte genouefe.

Licet uobis direximus scripta nostra ut
magistro R. ebroicensi archidiacono in sacra
pagina cupienti studere prouentus suos eccle
siasticos faciatis integre ministrari. nolumus
tamen ut cotidianas distributiones que tantum resi
dentibus in ecclesiis et his qui intersunt horis ca
nonicis exhibentur ei tribui faciatis.

Licet nobis et infra distributiones. tales. ?. de cle. non
resid. de cetero. vi. de qualiter ista decretalis interpretatur il
lam constitutionem sed specula. infra de magistris. que licet dicat
integre percipiant fructus suarum prebendarum non tamen
percipiunt integre quod de his distributionibus sui de
nari qui datur illis qui intersunt horis statim non
intelligit papa. sed de corpore prebende sue. quod alias de iure
communi in absentia sua percipere non deberent clerici. ar. ?.
de consue. cum omnis. et sic intelligitur illa indulgentia.
et ita presentes uirtute indulgentie possunt habere prebendam
integre ac si essent presentes ubi sunt hee distribu
tiones in quibusdam ecclesiis consuetudo seruatur ut pro
prebendam qui horis intersunt certum quid percipiant.
et ita quod hic dicitur respiciat consuetudinem ecclesie. In quib
dam uero non est talis consuetudo qui non intersunt ho
ris non percipiunt aliquid de his distributionibus. licet sint pre
sentes. ergo multo fortius in absentia non debent ta
lia percipere et sic intelligi debet hec constitutio quod principis
benef. potius debent ampliari quam restringi. infra de ?. sig.
olim. ff. de const. princ. l. ult. quod quod dicit largus est
non debemus esse tenaces. xvi. q. vii. alligant. sed
quid dices quod preben. distincte non sunt sed omnia perci
piunt de eis nec datur aliquid illis qui non intersunt
horis et tunc credo quod integre debeant habere benef. in
theologia studentes intra rationem uictus cotidiani
aliter parum ualeret talis indulgentia quantum ad illos
qui non habent beneficia distincta. Idem uespri

mensi epo.

Exposuisti nobis quod ecclesie tue canonici di

[illegible marginal note] … in studio theologie … fructus
… cotidianas … distributiones …
… prebendas …
… capellanos …
… reseruata …

minuta ꝑsonaꝝ ꝑ uisione a tempꝫe ccil. gña
hs. cum et ex tunc non fuit ad eoꝝ ↄsuetē
tationem concesse cappelle sicut an̄ fi ↄsu-
euit de reddit(ibus) p̄bendarum suaꝝ nequi-
unt sustentari. ꝫ. J. si euidens necessitas ł
utilitas exigat prebendas ecc̄e tue potius de
cappell. in ꝑpetuum ād(m)ittendis eisd̄e. sicut
discretione ꝑ uira expedire uidis augmen-
tare reseruata tn̄ congrua capell(an)arum pb̄ri
portione.

Expo(situm) fuisti. ccil. general. s. e. extirpād. a n̄. fi. ꝫ
intell(igit)e q(uod) capelle iste non erant annexe p̄bendis
q(uia) nō sustenit ꝑuati canoīa si annexe fuissent.
sꝫ de ceto erunt annexe. ut dicit lrā i ꝑpetuū adm̄-
tendis ꝫ c. necessitas ul utilitas. ista duo dispensa-
tōnem frequenter inducunt. ut. j. q. vij. tali. pp̄ nccā
tatē licitum est alicui ii(n)ē duas ecc̄as. x. q. iij. vnī-
o. ꝫ. s. de etate ꝫ qual. eā te. ꝫ pp̄ hanc nccītatem
ad iungitur capelle p̄bendis maioris ecc̄e reser-
uata ↄgrua portōne pb̄ro ꝫ credo q(uod) canoīci isti
erunt prelati illarum capellaꝝ. ꝫ sacerdos erit lo-
co ipsius uicarius ꝑpetu. s. c. extirpande. ¶ i. ꝫ ita ex
cā capella siue ecc̄a prochial potest adiungi p̄ben-
de sic et eadem cā una ecc̄a unitur alij. x. q. iij.
vnio. cum suis concord. ul dic q(uod) si c̄lici. isti cer-
tam portōem recipiunt de capellis. nec exercēt
ibi interdum aliquam sꝫ sacerdos hꝫ ibi curā
spiritualem. sacerdos erit platus. ꝫ hꝫ ibi curam
aïaꝝ ꝫ instituitur ꝑ epm nescio tn̄ q(uod) istoꝝ i
seruetur sꝫ inuscindetur q(uod) sacerdos sit loco uica
rij ut in. c. extirpande. discretione ꝑuia. q(uod) ē mr̄
oim uirtutū. s̄. de off. custod. c. i. ꝫ. i. q. v. plurimū.
augmentare. ꝫ ita tenetur ep̄s redintegrare p̄bē
dam si fuerit diminuta ł diuisa sn̄ iusta cā. s̄.
e. uacante. ꝫ. J. e. cum cām. ↄgrua. sn̄ iura epā
lia soluē possit ꝫ hospites recipere. s̄. e. de mona
chis. ¶ de h. Item ep̄o ꝫ priori ꝫ archidia
c̄. de heref.

Dilc̄s fi. G. clericus coram nob̄ ꝑposuit.
qd cum decano ꝫ capl̄o andegauen̄.
p̄ces direxerimus ꝫ precepta. ut ipm ↄtinti
co facultas se offerret in canoīcum reciperē
ꝫ in fratrem uob̄ ꝫ tūc executoribꝫ s̄ datis.
q(uia) decani ꝫ capl̄i parator excipiendo ꝑposuit
litteras non ualē. ꝑ eo q(uod) in eis mentio non
fieret q(uod) prefatus decanus ex donatōne regis
p̄bendarum eiusdem ecc̄e collatōem habet.
uos mandati uri executores non eē interlo
cutendo dixistis ꝫ sic due prebende q(uod) medio tē
pore uacauerunt aliis sunt collate. ꝫ. J. ↄ. q.
occōne hi(us) quam reputamus friuolā non
obstante mandatum urm̄ exequi p(ro)curetis.
Dilc̄s ꝫ. J. ex donatione regis. h
to mouit uos ad exceptōni hi(us) ꝑponendā. q(uia)
si rex ↄferret rōne iuris patronatus hi(us) non possꝫ
ↄpelli ad h ꝑ ppm̄ de iure. J. de iure pa. cū dilc̄s.
vel decanus cum succedit in h iure regi nō de-
beret ↄpelli ad h. q(uia) qui in locū alt(eri)us succedit u-

dilcus eccl(esi)e reg(is) c(ollat)a(m) ex donatione ... beneficii conferri ... in imperio sup ... de ... incontin(enti) ... (marginal note, partly illegible)

cit eodem iure. C. de tpl̄ibꝫ. t(ri)m̄i. res. ea q̄. ar. sꝫ
h non est uim in cāu isto. q(uia) ex quo collatō istoꝝ
b(e)n(e)ficioꝝ incip(it) ptinere ad ecclasticam ꝑsonā sta-
tim res sortit naturam alioꝝ b(e)n(e)ficioꝝ. q(uia) res ec-
clesiastica non dꝫ duplici iure censeri. xij. q. ij. q(uia)
ↄgnouimus ꝫ. J. de decimis cum intua. ꝫ ita h ex-
ceptō nō ualuit vel male interlocuti sunt isti iu-
dices. sꝫ colla. ar. q(uod) si pp̄ mandauit alicui dare p̄-
bendā ꝫ canonica eam alij ↄferāt tenet collō. l3
ↄ q(uod) mādatum ppe ꝫ de h dixi est. s. e. inter cetera. sic
s. e. dilc̄s filius friuolam ꝫ illo q(uod) tā incipit pre-
sentare decanus ex donatōne non tanq̄ laycus
sꝫ tanq̄ c̄licus ꝫ ita subest dn̄o pp̄. nec p̄iudicat
patro sꝫ cōtz ꝫ ꝑ se. ap. se. aliquis instituat eo i-
ↄsulto. s. de. off. leg. dilc̄s. exequi sꝫ qualr exequē
tur mandatū istud numquid dabit nunc aliquā
de p(re)dictis p̄ben. q(uae) alijs sunt collate nō credo sꝫ exe-
quantur mādatum q(uod) faciunt illū statim recipi
in frēm quam cito facultas se obtulerit. ꝫ faci-
ent ei beneficiū assignari ł ꝑ ordinem potius māda
ti ꝫ iste non recepit aliquam istaꝝ p̄mā uacā
tem. sꝫ sic de h dixi. s. e. dilc̄s. licet quidā dicāt
ↄtrarium. Greg. ix. argentino ep̄o.

Super inordinata ordinatione ꝫ. J. cu-
ant illi sunt in ecclijs ydonei reputā-
di qui seruire possunt ↄ(n)uolt in ipis ↄfer. t.
t. res. q(uod) pueri ꝫ beneficiati qui non possunt i-
eadem ecc̄a deseruire in eadem non debet y-
donei reputari. pueri ꝑ beneficium non sunt ydonei ad beneficium consequendum ... (marginal note)

Sup inordinata ꝫ. J. pueri. sꝫ quos dn̄s pueros
usꝫ ad. xiiij. annum dicitur quis puer. xxij. q.
v. pueri. ꝫ. s. de etate ꝫ qual. ꝫ decoꝝ. ꝫ. c. ex rōne. sꝫ
tales bn̄ possunt hr̄e beneficia ꝫ ordinari usꝫ
ad sacros ordines. xxviij. di. de hijs. ꝫ. lxxvij. di.
in singul. ꝫ. c. ↄtinuit. quid est ergo q(uod) dicit q(uod) pu-
eri n̄ sunt ydonei q(uia) seruire n̄ possunt. dicas q(uod)
pueri hic appellantur quam cum ad h usꝫ ad. vij. an.
q(uia) tc̄ seruire nō possunt nec discretōm hnt. vel
nō reputant ydonei. post. vij. an. bn̄ reputant
ydonei qui sunt doli capaces. J. de delic. pu. pu-
eris. ꝫ h ꝑ nra p̄dcā de hijs ꝫ. c. in singulis. et
ↄtinuit ul potest intelligi quantum ad dignitatē
ad q(ua)m nō reputatur ydoneus. i. q. i. pueri. ꝫ. c. esto.
ꝫ. s̄. de etate ꝫ qual. ex rōne. ꝫ. c. sicut. ꝫ. s̄. de
elect. cū in cunctis sꝫ nunc stand ē tanquā po-
tiori ut ad receptom̄ talium. nisi sint ↄpellē-
di ē seruire nō possint ut hic dic. q(uia) pp̄ seruiti-
um datur b(e)n(e)ficiū. J. inuenis di qui p̄cedit adole-
scentiā ꝫ durat quo adusꝫ potest inter seniores
ↄputari. ff. de leg. iii. non alr. b(e)n(e)ficiati. nō ergo
q(uod) quis hꝫ b(e)n(e)ficium sufficiens non reputatur
ydoneus ad aliud b(e)n(e)ficiū. p̄mo recepto. q(uia) in utroqꝫ
seruire nō pot. q(uia) dum ad utrūqꝫ ꝫ c. xvi. q. i.
pbros ꝫ sic patet q(uod) in duabꝫ ecclijs de iure quis i
titulari non potest. ar. s. e. extirpande. ¶. i. ꝫ. lxx.
di. sanctoꝝ. s̄. de elect. dudum. ii. de hoc ꝫ est h. ar.
q(uod) q(ui) non facit residentiā de b(e)n(e)ficio suo nō ualent
h. s. e. cū teneamur. ꝫ. s̄. de rep. si ꝑponente. b.

Idem archid. et magistro R. tituli.

Cum causa que inter aurelianen. epm. et I. de Vlteis canonicum scē crucis sup integritate prebende ipsius canonia uertebatur nob dixerimus committendā et I. asserit q nre intentionis non exstitit ut p integratione prebende supradicti canonia prebenda aliqua de nouo scinderetur.

Cum causa et I. nre intentois. ii q. recitatend ad intentionem mandamus. s. e c. ult. s. de pu. e. petito. s. de arbitris exposita. s. de test. sp. audita. b. integratē et ita pbenda diuidi non d3 s3 integra conferri. s. e uacante. et i. q. r. c. si e ut ecclesie tenere ii tam q si fiat ille qui h3 tecit ten et illam redintegrate de uacantib3 ut h p3. et s. e uacante et non alio tenetur diuidere. s hic insi. dicit. et est ar. q si sectio aliqua fiat p benda q tollatur possit quo ii sc3 redintegret de h dix. s. e. ne fraternitatis. Idem.

Vesi. fratr. n. portuien. epc supplicauit ut cum quandam prebendam que i argentinen eccā tamdiu uacauerat q do tino eius erat ad se ap deuoluta. et I. electo aim lent dum in illis partib3 legationis officio fungeretur suam collationem benigno p cessimus effectui. Verum pcurator argentinen capli proposuit ex aduerso q idem capim h audito cosuetudinem allegans antiquam inuiolabilr obseruata iuxta quam nulli ii nobilem liberum et ab utroq3 parēte illustre honeste conuersationis et eminentis scie i suum consortium hactenus admiserat ne cum h fieret maxime cum nulla te prebēda uacaret antequā monitorias uel executorias litteras recepisset ad se ap appellauit et I. Nos igitur attendentes q non generis s3 uirtutum nobilitas uiteq3 honestas gratum deo faciunt et ydoneum seruitorem ad cuius regimē non multos ē carnem nobiles et potentes elegit s3 ignobiles ac pauperes et q non est psonarum acceptio apd ipm et uix ad culmina dignitatum ul ad pbendas uiri eminentis sciētie ualeāt repiri exceptōnes h3 non diximus admittendas et I. dis. ii. q3 q si nobis constitit pretā prebendam uacasse qu ipsam do. I. epc contulit memoratu ipm ad eam recipi faciatis.

Venerabili. et I. cosuetudinē. h3 cosuetudo qmūcumq3 sit obtenta et antiqua non ē obseruāda q in talib3 nulla distinctio nobilitatis est considerāda. s3 utrū nati fuīt legitime dutū honeste uite sint adm iam di. sunt. xl. di. nos. cum. et l vi. di. ysiciumq3. et c. nuqua. I. de mis. ad decorē. q nō sanguini s3 uite nitus bificia sunt cōferenda. viij. q. i. moyses. et h teg. ii nos gr libri. h3 fuit bona excepto q serui pmoui non possunt. ii libertatem pmo fuit assecuti. s. de seruis. non ord. d. l. et l. et liiij. dimittis. et c. q(ui) p totum. s3 hic ii assumit liberum eo q ille fuit seruus q si fuisset bona fui c3 excepto. gratie. ii nobilitas generis s3 uirtutum. ut. xxxi. q. iiij. c. hiis ita. ii multos. hic dic xpc paucū et beatum iacob. qui nobiles fuerunt. alij uo apli ignobiles et pauperes fuerunt et tñ electi fuerunt ad regimen ecce. q apud deum non gradus s3 uite melioris actio approbatur. xxij. q. iij. sic. excellentiam nec considerandum ē cuius maior sit in loco ul ordine s3 q's inferior. xl. di. ii loca. et c. nichil. insi. ar. ce. xx. di. c. ult. et s. e. de multa insi. eminentis. sufficit. n. in plato q sit sufficientis scie. l3 non eminentis. s. de elect. cum nob. ar. pauca ad dignitates pmoueri ut hic dicit. et ita nisi formis tal. tollatur mediocris eccā in beneficiato ut hic dic. in uno q h3 excep. et cosuetudo ii fuit ad prebenda. b. psonarum. s. de iud. nouit. et xxxi. q. iiij. c. hiis ita. et iij. q. v. c. ult. et iiij. q. iij. c. ij. qmz ipsum do. i. contulit. ar. nō potuit ei beneficiū non uacans conferre. s. de conces. p. nulla. Solus pp h facere posset. pot tñ donatori sue reseruare pmam uacaturam. s. de iur. patro. cū dilectus. Idem.

Cum olim priori scē marie dederimus in mandatis ut. G. diacono in aliqua eccā ciuitatis uel dyoc. lucan. auc. ap. prouideret. idem prioratum. G. ecce scā petri de uico rectorem auct. hmōi uisus est assignare. i cuius rector ab eiusdem ecce clericis eligi consueuit. excois sniam in eo minus pferens i rebelles. Cum igitur mandatum hmōi se ad taliā non extendat nec ad rectoriā ul dignitatem mā feratur intentio cum p simplici beneficio iussio mā manat. q. q. tam institutionem huiusmōi quam excois sniam xpc ter latam denuncies non tenere. Responsum quo mandatur alicui de beneficio prouideri rectoria uel dignitate non includit.

Cum olim. et I. uel dyoc. ii h adiungitur nō posset ei prouidere nisi in aliqua eccā ciuitatis. s. de rsptis. ra. diui fui. prouideri cū mandat sec hac forma prouideas tali in aliqua eccā ciuitat. uel dyoc. ul conferas tali beneficium i aliqua eccā ciuitatis uel dyoc. et ē potestas prouidendi ē data i assignare. et p consequens pp absoluit potatem prouidendi canonicis illius ecce q dicit absoluit potestatem prouidendi h intellige potest executorii. insinuauit illi ad q potestas ptinet conferendi. q uellet conferri pbendam illi p eo mandat collato illius in te dicendo ul decernendo irritū si secus fieret. ut h parat. et I. de conces. pben. q in cunctis. s3 antequam h fiant p executore bn pot conferre pbendam ille ad q collatio ptinet ii obstante tali mandato. ut dic. dec. q cunctis. s. ex pte. et ar. illi dec. I. de accus. ptent. inter reseruare pben tibi pmam uacaturā ul iudice ne eligant. et decernere irritū q qa fieret scie uideo in generali legato cum pot s reseruare donationem pme uacante. I. de iur. patro. cū dilect

constituitur pot. talis

Cum cum causa pro unius integritate prebende alt. dr. nisi
Venerabili causa clerici ignobiles et non eminentis scie esse
prebendarum ob hoc repelli non debent in casibus in quibus
illos recipi nunc consuetum

Cum olim causa Responsum quo mandatur alicui de
beneficio prouideri rectoria uel dignitate non includit

yacature certus est si datus est executor ad cpl'endum tunc non pot interdicere nec conferre nec inuestire. sed tantum per exequicationem explere. et si canonici alium eligant valet electio illius beneficii. s. e. dilectus filius. e. de h. q. n. s. de rescript. altem. in glo. pertinere ad talia s. dignitates. quia nec intentio committi pp fuit tal. q nec intentio iudicis seu nec executoris alia esse debet. s. e. cum tam. et s. de ac. exposita. et eadem ratio que mouet delegantem moueat delegatum. s. de rescript. ex litteris. infi. et formam mandati diligenter seruari debet. s. de rescript. cum dilecta. s. de off. del. cum olim. et c. venerabili. e. de prima. si proctorem. quod quicquid fieri est contra formam mandati non tenet. et ita in exequicatione. nec institutio talis tenetur quia uiles mandati non patiebantur. et sic patet quod cum papa mandat alicui prouideri de simplici beneficio tantum intelligendum est. nisi in litteris hoc contineatur. s. de rescript. altem. infi. quia non omnis qui censetur dignus ad beneficium est dignus ad dignitatem uel personatum quia pueri simplex beneficium habere possunt non tamen dignitatem. s. de eta te et qual. ex ratione. et c. in decorum. et s. e. ext. i ord. s. di. de h. et indignitatibus. si gradus etatis antecedit querelator. et d. e. de off. magn. off. ne mo. et lxxxij. di. miramur. h. quod di. hic quod pueri possunt habere beneficium intelligere per quod notatur. s. e. ex. in fine illius glose. sed quos et d. Gregorius candido epo uiu uiennen. De clerico egrotante uel debilitate.

Cum in percussio cor- poralis et infra. e. t. hortamur quia timus latorem presen. ad percipienda que consueta sunt ab ecclesia tua egritudo sua non debeat impedire. quia si alii eius essent exemplo deterriti forte non posset qui militaret ecclesie inueniri. sed secundum eius ordinem que cumque ei si sanus esset poterant ministrari de ipsa e- cclesie dignitate que ecclesie pot accedere fraternitas tua prebeat egrotanti. De clerico egrotante uel debilitate.

Cum in percussio et infra impedire. vij. q. i. cum percussio. et iij. q. ix. indicas. et v. di. ad eius u. militaret. xxiij. q. i. militare. et i. q. iij. saluator. circa medium. et e. de episc. et c. aut. sed to die ordinem. uel ordinem cuiuscumque et dignitatem constituenda sunt beneficia. xij. q. ij. accessio. de h. dix. s. de maiori et obed. statuimus. egrotanti. quia famuli egri quos curamus seruire nobis intellige. ff. de statu lib. l. iiij. e. similis. et tpri infirmitatis. pascendi sunt. ff. ∗ ∗ in rebus commod. e. possit. ∗ ∗ et clerici in egritudine stipendiis suis priuari non debent. Gregorius pp.

Pridem cum suis duos digitos cum medie tate palme a predone abscisos significasti missam non permittimus celebrare. qui nec serente propter debilitatem nec sine scandalo propter deformitatem membri h. si forte confidimus ipsum ceteris officiis sacerdotalibus fungi minime prohibemus.

Pridem et infra permittimus. ar. quod ab initio ualuit ex post

facto infirmatur. xxxij. di. uel ad id. et c. animus distinximus. ar. ce. q. ij. finem est vetere ex sequenti delicto corrumpi non pot. ff. de mino. adducitur prima. l. nec n. scandalo propter scandalum n. uitia sunt dimittenda. i. c. px. s. de tempor. ord. ad aures. et s. e. c. p. x. cui teneamur deformitatem. ex h. nec ∗ apparet quod deformitas impediat ordinandum cum suis pristinis datis ordinatum h. tamen potius ipso facto pot suspendi. ex aliqua statuto exprimi. sic infra de don. a pl. ice. b. Tua. iij.

De rectoribus ecclesiarum lepre macula dusque adeo infectis quod altari seruire non possint. nec sine magno scandalo eorum qui sani sunt ecclesias ingredi h. uolumus te tenere quod eis dandus est coadiutor qui curam habeat animarum et de facultatibus ecclesie ad sustentationem suam congruam recipiat portionem.

[illegible]

De rectoribus et infra scandalo. nota cum scandalo non esse faciendum. s. e. c. px. dum modo sine mortali peccato possunt omitti. infra de no. opis. nu. cum ex iniuncto. coadiutor. et ita uidetur quod propter lepram non remouetur prelatus. sed contra infra. e. px. s. de toc dix. curam animarum. ergo iste coadiutor uidetur esse prelatus postquam habet curam animarum. i. c. px. b. portionem. et sic prouidebitur de bonis ecclesie. i. e. c. px. sed pone quod ecclesia non possit sufficere utrique. ille qui seruit ecclesie habebit redditus. et illi infirmo prouidebit episcopus. lxxxij. di. c. i. et c. i. et c. et ex h. uerbo est ar. quod non sit prelatus ex eo quod dicit congruam recipiat portionem.

Clemens. iij.

Tua nos duxit fraternitas consulendos et infra de sacerdote qui diuino iudicio lepre morbo repercussus in parrochiali ecclesia prelationis officio fungitur. dicimus quod per scandalo et abhominatione populi ab administrationis debet officio remoueri. ita quod iuxta facultates ecclesie sibi necessaria quamdiu uixerit ministrentur.

Tua nos et infra scandalo. s. e. c. px. administrationis. ex h. uidetur quod propter morbum lepre remouetur prelatus. sed contra. s. e. c. px. et ita sine culpa punitur quod esse non debet. lvi. di. satis peruersum. et xxiij. q. vij. inuenimus. s. h. diuersitas est inter doctores. hug. dix. quod numquam constituitur aliquis uiuo non eo renuntiante. et in hac oppinione fuit laur. et dand. est hic coadiutor. s. s. c. px. i. e. c. p. s. et uile. et ad dic. hic ab administrationis officio debet remoueri dic. laur. ab off. quod est in actu. sed quoad ius retinebit. officium seruantes distinguitur nam morbus siue curabilis uel incurabilis. dicas cum vinc. et t. quod quamdiu aliquis pot remanere in collegio suo sine scandalo et horrore non substituitur ei alius. alias est ei substituendus ut hic qui erit prelatus in totum et infirmo prouidebitur de bonis ecclesie. et s. c. px. ad idem satis concordat quia talis coadiutor prelatus est ex toto. et h. patet ex eo quod hic dic. quod habet curam animarum. et est speciale in lepra propter abhominationem populi et scandalum. sic quod iudex commutatur ei non pot dare optimum iud. ff. de iud. si longius. alias aut optimum sicut. h. et lau. et dat tunc

[illegible]

[illegible]

coadiutor. i. c. pen. et sic est casus ubi aliquis punitur sine culpa. sed non sine causa. ut hic. nec ob. quod legitur C. si non ab. infir. in quibus casibus punitur aliquis sine culpa di. i. de privil. antiqua. § iniurient. s. c. pen. ex quo ei infirmitas. non tamen adducit. vii. q. i. quamvis triste. qui non est addenda afflictis afflictio. vii. q. i. cum percussio. criminosus. non dignus est ut erigatur. ff. depositi. l. bona fides. lau.

Innocentius iii. Atrebatensi archiepiscopo.

Ex parte tua fuit propositum quod cum venerabilis frater noster episcopus gravi et incurabili morbo fere per quadriennium laboravit, ita quod pastorale officium non potest ullatenus exercere, princeps terre illius ac cives civitatis eiusdem a te postulant incessanter ut ipsis cum sis metropolitanus eorum studeas providere. Verum cum ipsum ad cessionem compellere non possis nec debeas ullo modo, nec afflicto afflictio sit addenda, immo potius misereri ipsius misericordiam eo quod idem bonus extiterit et ecclesiam salubriter commissam gubernavit, nos volentes tam episcopo quam ecclesie providere, mandamus quatenus illi coadiutorem associes virum providum et honestum per quem tam episcopo quam ipsi ecclesie consulatur.

Ex parte. et i. quer. vii. q. ii. nup. nec possis. vii. q. i. scripsit taliter. et c. quamvis triste. afflictio. sic vii. q. i. cum percussio. et iii. q. ix. indicas. v. di. ad eius vero. ff. ad leg. rod. de iactu. l. navis. § cum autem. In lepso secus. consuetum dicitur a quibusdam. ut s. c. pen. quod de hoc id. io. dixi circa lepsum. eo. h. et lau. coadiutor. sic s. e. c. pen. quod patet quod propter infirmitatem supervenientem non privatur prelatus. quia ecclesiastica beneficia non sunt temporalia. v. l. v. di. precepta. et ff. de adopt. si t. ff. de hered. inst. l. hereditas. et ff. de re iud. a divo legitimum. sic ff. de manumissis testa. l. libertas. ff. de peculio. l. peculium. § ii. quantum est. ar. con. ff. de of. p. si forte. et vii. q. i. pastoralis. xii. q. ii. nob. coso. Verum est quod ecclesiastica beneficia perpetua sunt. et ideo propter casum supervenientem sine culpa non privatur prelatus. sed datur ei coadiutor. quod in c. patet. et in c. sequenti. In casu tamen alius invenitur substituitur secundum quosdam. s. c. pen. quod de hoc et vii. q. i. pastoralis. omni tamen casu providebitur infirmo de bonis ecclesie. et coadiutor iste datur et invito. ar. v. i. de eccl. edif. ad audientiam. b.

Hono. iii. episcopo aduercan.

Consultationibus. Archid. autem quem morbo paralitico laborantem officium lingue asseris amisisse coadiutor est merito adhibendus.

Consultationibus. et i. officio lingue. id est si amisisset officium oculorum. ar. lo. di. si evangelica. et qui est oculus episcopi. xciii. di. dyaconi ecclesie. coadiutorem de hoc dictum est in pre. duobus c.

Ex concil. affricano. De institutionibus.

Non amplius suscipiant in monasterio monachorum aut clericorum seu et puellarum quam quod se de bonis ecclesie absque penuria possint. De institutionibus.

Non amplius et i. absque penuria. Semper enim considerandi sunt redditus ecclesiarum quod secundum eos clerici instituantur in eis. s. de iu. et io. di. c. qui. quod de hoc. item et quod hospitalitatem servare possit. et bonis ecclesia. s. de preben. c. de monachis. s. de suppl. negl. pre. c. sic nob. et ex. tot sunt ponendi quot possunt commode sustentari ex ipsis facultatibus. s. de consti. cum. ex. fere et i. c. auctoritate. a contrario sensu. i. de censibus. cum instantia. ar. xii. q. i. c. precipimus. xvi. q. vii. omnis basilice. tamen propter minimum incrementum non credo recedendum a numero consueto. ar. ff. de alluvionum. l. pre. et ult. quod tamen debet esse augmentum de quo alius equale stipendium cum aliis habeat vel saltem sufficiens et honestum. s. de constitut. c. cum. ex. fere.

Eugenius pp.

In ecclesia vestra certum numerum canonicorum sicut nobis innotuit instituere contra cirautensis et i. cum non laici non debeant in canonicorum numero computari, nec vos debeatis differre quo minus statutum numerum de aliis clericorum personis ydoneis suppleatis. tales ad supplendum numerum invenire curetis per quos deo in divinis officiis per ecclesiasticos ordines congrue serviatur.

1 In ecclesia. et i. laici non debeant. et merito qui homines diverse professionis in eodem officio locari non debent. xvi. q. vii. in nova actione. et s. de elec. cum causam. differre. contra vi. mises. alioquin transfertur potestas ad superiorem. i. c. pen. nulla. ydoneis. qui dicuntur ydonei tres. s. de preben. c. ex ordinato. tales qui sunt ydonei morum honestate et literarum scientia. s. de preb. grave. ar. providentur quod ibi dicitur de hoc fuit quod utrum laycus intitulari in ecclesia ista posset computari in numero clericorum. et dicit quod non quia non reputantur ydonei cum sint layci. et ita ius canonie non cadit nisi in clericum. sic ius eligendi in collegiata ecclesia non cadit in laycum. s. de elect. sacrosancta. et c. massana. hoc tamen intelligendum est de laycis professione et habitu non de conversis. si enim aliquis conversus alicui ecclesie incedit tonsoratus volens esse clericus cum iam animum destinaverit sic clericus. xxiii. q. i. paratus. iam ecclesiastica persona censetur. unde tale ius cadit in eum. et ius conferendi spirituale est. unde qui emit illud symoniam committit. i. q. iii. salvator. lay.

Alex. iii. Cantuariensi

Ex frequentibus querelis didicimus in partibus tuis consuetudinem pravam a multis retro temporibus invaluisse quod clerici ecclesiastica beneficia sine assensu episcopi dyocesani vel officialium suorum cum hoc de iure possunt recipiunt minus quam deceat cogitantes. Quomodo id secundum patrum est institutionibus alienum et ecclesiastice contrarium honestati. unde cum tu frater archiepiscopus ex officio tibi commisso tam iniquam consuetudinem de provincia tua velis sicut debes radicitus extirpare, tam in illos qui ecclesiastica beneficia taliter occupata scienter detinent quam in eos qui de cetero occupare presumpserint

tiant ex eo illi sniam pmulg. Nos itaq3 eand
sniam ratam habentes et eam auc. ap. co
firmantes. eo q clericos ipsos qui ipam se
tentiam incurrert nisi egrue satisfecerit ab
solui mime pcipimus.

Ex frequentibus et c. offitialium. offitiales dnt qb3
epi committunt uices suas qui possunt institue ui
ce epo3 ut hic dr. recipiunt. a layis recipiat
suspensi ipo iure p canones antiquos uidentur.
xvi. q. vii. Siquis deinceps. ar. cõ. j. de iure patr.
cura. cu statur. Sic g patet q auctitas institue
di est penes epm. lz capitulu que eligat. j. e. pre. nl
la tn de consensu cap. epc institue dz. j. de his
q fiunt a p. nouit. nec obstat. lxx. di. sctor. q2 i
bi capelle addite sunt pposito quo ad institone
n quo ad admistratom tibi. legatois. e ad suffra
ganeos. dyoc. s. de of. del. c. i. l aut. Sacient detin
ent. vn nullam hic possunt excusatom quan
tocuq3 tempe ea tenuint. q2 diuturnitas tpis pec
catum n minuit sz auget. j. de symon. n satis.
et. xxiiii. q. i. scisma. s. de cosuetud. c. cu tanto. Sec
si ignorant q2 ignorantia n sit crassa et supina
tales excusat. s. de epo qui renun. epa. c. i. viii. di.
cosuetudo. confirmantes. post cofirmatom archi
epc sententiam relaxare non posz n illd q se
quit fuisz appositum. ar. s. de cofir. vtili. ul i
uti. c. i. et ii. et de co. di. ii. c. vlt. et s. de tempib. or.
cum in distribuendis. Clemens. iii. elco co
stantin.

Audit se. ap. et j. statuim in sup ut nl
lus in eccis suis ultra qua facultates
eccle3 sufficiant uob instituat inuitis.

Ad doto se. ap. facultates. hoc spi sunt conside
rande. ut s. e. c. i. vbi de hoc et s. de uit. et ho. cleri.
cum vel similz de h. Instituatur. Institue e ius ca
nonicu in eccia ul ecclastico benefo tribue. j. de
sec. c. ex innuendo. Inuestire est q' possoni illiu
iuris conferre in different tn unum p alio ponit.
ala. & g. Institue e spualis iuris do n situz l dig
tatis corpalem possom trade. s. de of. ar. ad hec.
et c. ut unum. q spectat de iure q ad archid. ut i
dz. et sic. i. e. c. ii. Inuestire e ius canonie l dig
tates tribue q pot fi p anulum et libz. h p h n
adipiscitur as possonem. n postea corpali in
stituatur. B. Inuitis. nullus dand e inuitis. lxi.
di. nlls. dum tamen iustam cam ostendant g
eis uolentib3 pot dari licet facultates ecce n suf
ficiant et ita possunt. s. in h pudicare et uit
tn sibi postea grauant. xci. di. clicus. uictum et c.
sequent. Item oc. iii. p. sci marcelli et sce
susanne card. ap. se. le.

Ad decorem et j. Sicut nris est auribz
suggestum constantinopol. patriarcha
aliaz natonum clicos spernens uenetos tm
in constantinopol eccis satagit collocare. n
attendens q in omni gente qui facit iusti
tiam acceptus est deo. nec seclarium do iure
querit hereditario possidi. Quo cu eo q' mo

neatis eund. ut uiros litteratos et alias ydo
neos. unaciuq3 originem duxint in pdcis
eccis. et maxime in maiori institue no p
ponat. Alioquin indignu se reddet ut nos
natonum clicos aliaz ad eas ordinatam compescati
nec dissimulare poteris qn hoc uris auribz
intimetis. ut ex hijs animaduertu sit q sup
h de uenetis. di. pmisisse conite ualeamus.

Ad decorem et j. acceptus. xxi. q. iiij.
Sunt ita. hereditario. Sic. viij. q. i. apslin. et c. ul.
q n solum ad filios. s3 ad collaterales ecclastica be
neficia n succedant. j. de iur. patro. c. conuluit. s3
nn possunt. ar. s. de of. del. ex pte dn modo no
fiat iure successiois. v. s. de elect. c. venerabile
vers. fi. 10. vnicuiq3. ar. q nichil refert de q loco
natus sit clericus ul de quibz parentibz. ar. xl. di.
nos qui et c. n loca. lvi. di. vnicuiq3 et c. nati.
et c. dnis. ar. cõ. s. de seruis non or. c. i. et s. de fi. psb.
c. i. et ii. p totum et xxviii. di. consulos. s. de clicis pe
gri. c. f. ? dr. q pla quida instituebat clicos de
alienis epatibz ignorante epo q ee non dz. s3 h
omnes erant extranei ta ueneti q alij et io vni
cuiq3 ee debebat in eccia constantinopol in
stitui. et n ueneti tm. Vnde q locus non obstat
cum constat de bonitate p. illd. c. consulos de in ag
nitis loquit. Si aut ex dampnato coitu natus
sit as no obest ei qntum ad uitam eterna. sed
qntum ad optinendu beneficiu ecclasticu. ar. s.
de elc. inotuit. c. Indignu. j. de usur. q2 fruct.
ij. q. vi. qui se scit. et est hic ar. culpam culpe co
pensandam. xv. di. esto. ff. ad l. aquil. ite mela.
i. ke. j. de diuort. significam. j. de adult. c. plt. et ult.
j. de pen. admit. b. compellatis. h primo petierat pri
archa a dno pp. poteris. i. debetis. sic xxi. q. ii. fa
ciat hō q pot. pmisisse. q ee iniquum q2 nllo
pacto nulla admone beneficia ecclastica cofe
renda. i. q. ii. quam pio. s. de pact. pactoes. j. vo.
ec. benef. cu di i. a. c. vt istm. v. symoniaci ee.

Item elien. epo. et archid. norwicen.
Cum uenissent ad ap. se. archid.
richemundie et procuratores eboracen. ar
chiepi. ex parte archiepi fuit ppositum q
institutio psonaz et custodia eccarum ua
cantiu ad eum in dyoc. sua spectat ta de
iure coi quam de consuetudie generali. Vnde
quidam pdecessores ipius quibz da archi
d. richemundie ta institutonem q custo
diam psonalz amisert. et j. Inter alia uo
archid. ipe rndit. q archiepc tam insti
tutiones quam custodias non psonant
archid qui tunc erat. s3 pretio de consensu
capli archidiaconatui reali concessione
donauit. Cum aut archid. ipe in continua
possone ta istarum quam aliaz libtatu
multoz archiepoz et archidyaconoz tem
pibz extitisz. et archiepc sine admone qua
libz concessisz ipm eidem. post accessione

custodiis vacantium ecclesiarum exceptis. Ipse tamen nimis, ne si negaret expoliatus, cum non de archidiacono esset possessionem adeptus, vel impediretur fortasse eius petitio vel diutius differetur. Et ideo non solum de illo sed de omnibus redditibus sui faceret quod sibi placeret. Et infra. Nos igitur interlocuti fuimus archidiaconum esse in plena libertatum earundem archidiaconatus possessione tuendum, donec fuit probatum legitimis ex adverso libertates ipsas archidiaconi ab archiepiscopis concessas, cum in hac causa tam ante quam post et in ipsa concessione archiepiscopus eas retinere potuit vivere vel non retractam quam suas. Et donec legitime probatum fuit easdem libertates archidiaconum abiurasse. Sed in hoc casu si concessio fuit illa realis archiepiscopo non iuris vel utilitatis accedet, quia nos vel ad petitionem Eboracensis ecclesie vel pro nobis ipsos seu archidiaconatum consulemus. Si quod alterutrum ipsorum fuit legitime comprobatum: archidiaconus seu libertatibus ipsis certis neutri archiepiscopo silentium imponatur.

Cum venissent. Et infra. Spectat. Arg. ad hoc. supra de officio ordinarii. cum nos. Et lxx. di. c. ii. Arg. contra lxiii. di. si in plebibus. De iure communi. i. q. iii. c. ii. c. res ecclesie. Et c. pervenit. xvi. q. vii. nullus ordo. Et c. quia de iure communi institutio personarum et custodia vacantium ecclesiarum spectat ad archiepiscopum supra de officio archid. ad hoc. Et lxiii. di. si in plebibus non consuetudo repugnet ut hic vel ad fi. c. Et ex concessione archiepiscopi hoc potest colligi. Et hoc ideo de institutione competit quia collatio dignitatum et prebendarum pertinet ad archiepiscopum. supra e. ti. xx. quia diversitatem. Et c. post electionem. b. Custodiam. i. vacantium ecclesiarum ipsum scilicet

.b. archidiaconum. Ipse vero scilicet archidiaconus donec probatum. Sed quare incumbit onus probandi archiepiscopo cum de iure communi hec spectent ad ipsum ut hic dicitur? Unde eo ipso intentio fundata eius in ... xvi. q. vii. omnes basilice. Et de probat. si non. Et de censibus c. olim. Et ideo potest hic due fuerunt presumptiones bone pro archidiacono contra archiepiscopum, quia archidiaconus ipse et antecessores sui fuerunt in quieta possessione. Unde presumitur concessionem fuisse realem. Et quia archiepiscopus confessus fuit quod antecessores sui concesserunt illas dignitates sed personaliter. Et archidiaconus dicebat concessionem fuisse realem. Unde presumitur contra archiepiscopum. Et ideo onus probandi ei archiepiscopo incumbit, quia concessio fuit personalis. Et licet pro inserata pacto non est ideo personale sed ut ostenditur cum qua persona sit factum. ff. de pac. iuris gentium. §. pretor. Et l. tale pactum. Et pro hoc. Et consulimus successoribus, sicut et nobis. ff. de probat. si pactum. Sed transactio presumitur potius personalis quam realis, nisi fuit per fidem affirmata. supra de transact. c. veniens. Et c. de cetero. supra de prebend. Non tamen adiecto quod si episcopus aliquid per certum ecclesie posset presumitur donatio realis quam personalis. x. q. ii. hoc ius porrectum. xvi. q. i. possessiones. Sed si dat ecclesie presumitur realis donatio et perpetuo donasse. xvi. q. i. c. fi. Et de his que fi. a prelato. cum apostolica. Arg. hoc ideo quia ecclesia non potest mori. xii. q. ii. libertas. Sed hic presumitur concessionem fuisse realem ut dixi, quia archidiaconus iste et antecessores sui fuerunt in quieta possessione quieta. Io.

a Personaliter fuisse. Presumitur hic concessionem fuisse realem ex quo est in possessione. Et ideo tuendus est in illa quousque probet contrarium concessionem fuisse personalem, immo si persone facta fuit presumitur de personali si dignitati realis. Io. Abiurasse. Obiciebatur archidiacono quod abiuraverat has libertates. Unde contra iuramentum non fuit audiendus. Sed quare non auditur? licet abiuraverit has libertates, cum iuramentum hoc temerarium fuerit. Et in preiudicium archidiaconatus. Et ideo non est servandum. ii. supra de iureiur. lic. Et c. intellecto. Lau. de. quod quamvis in civilium tangat rem familiarem observandum est, ut nichil utilitatis vel honestatis vel honoris preveniat ad ipsum ratione illarum dignitatum. Sicut abiuravit. Arg. supra de iureiur. quod ad nos. Vel dic quod bene potuit abiurare et renuntiare in instituendis ut ipse sequeretur eo, tamen dignitati suo hoc non preiudicat, quia ecclesia tunc posset uti illo iure ut hic colligitur. Et supra. Potest servari iuramentum sine preiudicio ecclesie et sine interitu salutis eterne. supra de iureiur. si vero. Sic infra de sponsal. cum in sui. Abiuratio talis sui renuntiatio non tenet in dampnum ecclesie. Tria notabilia notantur hic. Primum quod factum prelati non preiudicat ecclesie. Secundum quod iuramentum prestitum a prelato in dampnum ecclesie servatur ab ipso prelato quod est contra id. supra de iureiur. c. sicut. Tertium quod ecclesia contra prelatum sine ipso agere potest quod est contra id quod dicitur consuevit quod nec prelatus sine consensu capituli nec capitulum sine consensu prelati agere potest. supra de pactis. c. i. Et supra de iudic. cum a. Et supra de his que fiunt a prelatis. edoceri.

Idem episcopo Treveren. et archid. Paris.

Cum ad nostram. Et infra. Illud quod vos nolumus ignorare quod postea quam fuit a vobis electus custodiam de iure non potuit obtinere quia cum ratione alterius ad ipsum pertineat donatio tam custodie quam aliarum dignitatum ac dignitatum in ecclesia Petracen. custodiam ipsam recipere non potuit a se ipso, cum inter dantem et recipientem debeat esse distinctio personalis. Sed nec ab alio cum ius conferendi alius non haberet.

Cum ad nostram. Et infra. Ad ipsum. Alterum c. dantem et accipientem. Sic xxiii. q. i. didicimus. Infra de iure patronatus. Non per nostras. Infra de deposito. c. debitum. ff. de auctoritate tu. l. i. ff. de tu. et cu. da. ab his qui ius dandi. §. preterea. supra de preben. de multa. infra. Nemo enim vicem plurium personarum sustinet. xvi. q. i. presbiteros. Et de assessoribus l. nemo. lxxxix. di. c. singula. ff. pactis l. i. si plures. ff. de officio procon. l. f. Arg. contra ff. ad poster. l. ... supra de elect. quia intra universas. Sed quid si ille alius conferret potestatem conferendi illam dignitatem, nunquid posset ab illo illam recipere a se ipso? Non. Arg. supra de testibus c. licet. Arg. xvi. q. iiii. quasi ... ff. de auctor. tu. pupill. ff. de re militari l. milites. §. i. ff. de administr. rerum ad civi. pertin. l. ii. §. i. supra de preben. de multa. infra. Arg. contra quia multa possumus per alios que non possumus per nos. lxxxviii. di. episcopus. v. q. iii. c. ult. ff. quod res pig. obl. pos. ob. pos. l. aristo. infra. Clasius presbitero adto.

De concessione prebende et ecclesie non vacantis.

Qui in uiuor sacerdotum loco ponuntur qui ipsi sunt ab ecclesiastica colone pellendi quo se passi sunt successores uiuis sacerdotibus adhiberi. de concessione prebende et ecce.

Qui in uiuor colone. i. ptiapitate cor si uacanis pelli et sanguis dni. vij. q. i. cum qui et j. pellendi sunt. si pss. ij. q. i. in primis. viij. q. i. si fure. nisi ignorans quis instituatur alio remoto quo cau. ... ff. depositi. l. si quis inficiatus. et eps tenetur ei in alio bnficio puide. vij. q. i. psentium et s. de preb. inter cetera. sz pone q aliquis e in iuste depositus alius h ignorat in locum ipsius substituitur et stent ibi p. xl. an. pe ea sat de iure ad alium ptine. in quid dz cede et illi restitue. vz q sic. s. de pscript. vigilanti et c. si diligenti. xxxiij. q. ij. si uirgo. s. de re. iud. a sanguini. et c. lator. ar. ce. xvi. q. iij. c. quassatones et s. de pscript. de quarta. solo dixit theologi q quandocumq sciuo rem ad alium ptine tenetur restitue rem. de h dtm est. s. de pscript. vigilanti. sz h non credo q teneat dimitte q eo ipso qd a dempnatus nd appellauit adquieuit sentie et ita transiuit in rem iudicata et sic alius in sde fuit institutus. vnus n iusta cone depositus. vij. q. i. eos. l. di. postq.

Ex concil. lateran.

Nulla ecclesiastica ministeria seu etiam beneficia ecce tribuantur alicui seu pmittantur anteq uacent ne desiderare q s mortem primi uideatur in cuius locum et bnficium se credidit successurum. Cum n et i ipsis legibus gentium inueniatur inhibitum turpe e et diuini plena animaduersione iudicio si locum ple nam in ecca dei future successiois expectatonem habeat quam ipsi et gentiles condempnare curarunt. Cum uo prebendas ecclesiasticas seu quelibus officia in aliqua eccla uacare contigerit n diu maneant in suspenso sz infra. vi. menses personis que digne amministrare ualeant conferantur. Si autem eps n ad eum spectat conferre distulerit per caplm ordinetur. Qz si ad caplm ptinuerit et infra pscriptum terminu h non fecerit eps scdm dm hoc cum religiosorum uirorum consilio exequatur. uel si forte omnes neglexerint metropolitanus de ipsis s dm absq illor contradictione disponat.

Nulla ministeria. i. officia et j. vacent. nd q bnficium alicuiam uacet non pot pmitti. q si fecerit non ualet. j. c. px. et j. e. t. ex tenore. et sic obligato nulla contrahitur ex tali pmissione. q e contra ius. ar. contrarium. s. de pben. relatum. sz ibi soluit imo ibi receptus fuit statim in fratrem. condempnare curarunt. q pactum de futura successione non tenz. c. de inutil. stipul. ex eo instrumento. c. de pact. l. f. n de consensu eius cuius e hereditas ut in illa l. c. de pact. eod modo n tenz pmissio de pbenda n uacante et de consensu eius q ea tenz cum nlli eam posit concede. j. de iur. patr. q aut insi. sile in libro feudorum in prin. tytuli. s. si nd archiepe. vi. menses. tpo istud. vi. mensium generalz incip currere a tempe scie et non a tpe uacationis. j. e. q insi. ar. ff. de calump. annus. c. q admitti ad bon. pos. pos. l. ij. et q scit ecclorari n dz. ff. de act. emp. l. i. et e expssum. s. de supplen. neg. pl. licet. s. de pretend. de multa. s. i. ar. j. e. tpe i utile e et tpe illo non currit tpe suspensionis cu quo elige non possunt. j. e. q diuisitate ar. ce. q currat. licet eligere non possint. s. de elect. c. ult. j. e. nunquid possunt canonici elige post tps elapsum q dam dnt q sic. sz ce. est uim q n possunt et si eligant nd tenet electio. s. de supplen. neg. p. lz et c. ult. n p pcuram tollettur. c. uitras. q p nd dato tps q datur ab eo qui de iure dom re non pot. j. de iur. patr. q au insi. ar. ce. ff. si quis caue et si post tres et ff. de arbitris. l. celsus. et auctoritate h canonis statim tpe semestri elapso pot elige ad quem fuit potestas eligendi deuoluta nulla licentia a sciore petita et a statuto ista tm locum ht n sunt distincte pbende et certis mis canonicorum assitur. j. e. ex pte. j. e. locum ht in dignitatibus et in psonatibus oibz. sz in epatibus et archiepatibus olim locum non habebat. j. e. dilcs. hodie uero locum ht in archiepatibus epatibus alteris sit ut potestas eligendi transferatur ad sciorem. sz minus tps datur istis s. b. uni mensium. s. de elect. ne p defcu. et ita in h equiparantur et discernunt a minoribus dignitatibus et bnficiis q minus tps datur pp maius pculm. q mora periculosa est in talibus. s. de elect. cum inter. s. s. lite nd ac. q in fit p caplm. s. de elect. cu in cunctis. ix. q. iij. cu simus. religiosorum. sic. s. de elect. ne p defcu. vbi dic qualiter h uerba intelligunt. x. di. oterunt vz q de h. b.

Alex. iij. ebor archiepo.

Relatum e auribus nris et j. a sul. rt. t. R. q cum in lat. concil. a pmissiones fite in eccijs non uacantibus sint cassate pretextu ap. eorum cum dtas pmissionibus innitunt omitti non dz quin ecce cum uacauint de psonis ydoneis ordinentur.

Relatum et j. in lat. c. s. c. px. pretextu ap. ca li appellationi non est deferend cum eorum n in esse. ij. q. vi. n solent. s. de elect. cum int q ex tali pmissione nich iuris ad que tic nec emptor ht a ctoni suti in re uendita contracta. si res ei nd fuit tradita. ff. de furtis. eu q emit.

Innoc. iij.

Proposuit nob. r. p. b. qd cum. c. p. n. p receptione ipsius in fratrem et assignatione prebende ad donatonem uram spectantis in eccla ura primo uacante mandatum aplicum uob destinasset decano tenien exeeutore q cesso. decanus uos contumaces inueniens ipm de pbenda pmo uacatura in eccla ura que ad donatonem capli ptinz auc ap. inuestiuit et j. sz cum pbenda que ad donatonem uram spectabat in eccla camerace uacaret eam alij assignastis. et j. Iste

aut p̄ de. n. qd ab eodem decano fcm̄ fue
tat ratum uolens hr̄i collatōnem fc̄am p̄
tende a uob penitus irritauit. ⁊ eū de ipā
panulum inuestiuit. licz aūt inter uos
hec non sit inuestituras de uacaturis fcās
q̄ canonum instituta. ratas hre cum ꝑ ple
nitudinem potestatis de iure possumus s̄ 12
illis dispensare. attendētes tn̄ q idem pbr̄
nō de uacatura. sz de uacante p p̄te. n. fu
erat inuestitus. ut pote q̄ post cassatōnem
concessionis a uob fc̄e. intelligebatur uac
care. arg. q̄ amoto ab ea prebenda quolibz
detentore eam ipi cum plenitudie hono
ris canonici assignetis.

Propositum ⁊ .i. alij assignatis. vn̄ uir q nichil
fiabit. s. de prebend. inter cetera ꝯ de h. ratum.
cum effcū. irritauit. i. irritū nūntiauit. jo. imo
ꝓprie c̄ ut sententia, ꝓbant. b. de uacaturis. in
noc. ⁊ cel. uident dissi innoc. non uult hre ra
tum fcm̄ celestini cessis ut hre ratam uestiturā
de p̄benda uacatura fcā p decanū n̄ dicit ratam
uolens fcm̄ decani hre cum tn̄ decanus n̄ hēt
in mandatis. immo. noluit hre ratā inuestitu
rā fcām p decanū non ā p cel. q illam pseqū
de uacatura q cel. inuestiuat pbrm de uacāte
p̄ cassionem concessionis. ⁊ sic n. potat ratā hre
institutorū de uacatā. immo quo ad uestiturā
suam hz rat̄ non in eo q huit ratū fcm̄ decan.
s. cum iam ēēt inuestitus de uacante p cel. ex hc̄
decretali uoluit quidam dic̄ q si pp̄ mandat a
niq̄ recipi in ca. ⁊ ā recipiatur q dz cassari ut
hic fecit celest. vn̄ sigitur ā de p rebe. dilc̄. sz h
facit celest ex plenitudie potatis. ⁊ iniuriā fecit
illi instituto q̄ cassauit cū de iure tenū elcō ut
hic coll. ꝯ instituta. s. e. c. i. ⁊. 8. de p̄ben. dilcis.
Supradicti. p nichilo dicit h. q h nō dispensat. sz
ꝓpter hoc dic̄ q decan̄ n̄ inuestiuit eū de ua
catura ⁊ potat illam eandē confirmare. ⁊ ita dis
pensaslz sup i. s. h non hē in c locū. q cel. pp. ip
sum postea inuestiuit de uacāte. dispēcare. nam
ā aplm dispensauit. xxxiij. di. lector. ⁊ c̄ cano
nem apli. lxxxij. pbr. ꝯ c̄ uetus testamētū in
decimis non dandis. j. de decimis ex parte. c. se
quitur. ꝯ e in uoto j. de uoto. c. i. ꝯ e in iuramento. xv.
q. vi. c. ij. s. de re pe. constitut. de iniscduobz diu.
s. de iur. iur. c. quanto. tn̄ c̄ vniūsalem sta
tutum ecc̄e dispensare non pot. xxv. q. i. nec or
sum. nec pot dispensare ut monachus hat pp̄
um. j. de statu monach. cu ad monasterium. infi. n̄
ā. iiij. euangelia. xv. di. sic. nec c̄ p̄ceptum apli.
xxv. q. i. sic quidā q intelligo in hijs q̄ spectant
ad articulos fidei. ꝯ e quosdā non dispensat in
secdō gradu consanguinitatis s. de rest. spol. c. tras.
q n̄ est uiū. j. de diuorc̄. deniq. q intelligo de
collaterali. jo. cassare. quo ad fcm̄ referas. ꝯ. jo. p̄te
concessionis. ar. expressum q si pp̄. mandat alicui
dari prebendā ⁊ datur alij. tenet collato. lz con̄
mandatū. de h dī. s. de prebend. dilc̄. intelligē

batur uacare. sic g̊ ur pensam q statim per
datur dominium insti. de of. iud. ꝯ. ult. qd est c̄ id.
ff. de rei. uen. ī fundo. C. de pactis traditoibz. si in
insti. de re. di. p traditum. sz ib qr pp̄ cassauit il
lam. ac si nō non appsatur. vn̄ statim p dido
dominium. assignetis. i. collatā dinūtiatis ut intel
ligē conferatis. tam de feo. sic. j. de iur. patro. si u
ꝑ istam assignatoem potes referre quo ad posse
sionem. cū de iure eam huit p celestinū p̄mo. ⁊ ā
p decanum de mādato celestini. vn̄ dī. s. ratum
uolens hre q ab eodem decano fcm̄ fuerat. ut
dicebat. jo. Idem lyncolnensi canonico p. scē
matie in uia lata. dy. ac. eand. ap. se. le.

Quia diuisitatem corpoꝝ diuersitas
cepe sequitur animoꝝ. ⁊ .j. conquerētis
inter cetera eboꝝ archiepc. q cum ad eū i
eborac. eccā. ⁊ alijs ecc̄ijs suis collato ptine
at p̄bendaꝝ tempe suspensionis ipius eo
postmodū ē quidam preter eius auct. se in
truserit in ipās. ⁊ .j. cas. q̄. eos qui p̄bendas ⁊
dignitates eboracen. ecc̄ie. ul aliam ad do
natonem eius spectantes preter auct. accep
int ipius ad eas resignendas monitoe pre
missa p excois sniam ⁊ cōtractōnem alioꝝ
beneficioꝝ non obstante confirmatōne a se.
ap. obtenta sub forma coi. que confirmat be
neficia ⁊ prebendas sicut iuste ⁊ pacifice po
sidentur. ap. te. compellas. n̄ forte aliqui ea ul
spāli mandato. a p. se. ul auct. lat. concil. a b e
borac. capso sint adepti sic tn̄ ut tpe suspen
sionis in. vi. mensibz nullatenus computetur.
tum lat. constitutio q̄ negligentes tm̄ sunt pmul
gata ⁊ tc̄ si noluit n̄ tamē ualuit archieps ip
se in conferendis p̄bendis uti ꝓpria potate. cū
⁊ si fuit culpa sua suspensus n̄ tn̄ ad ipm̄. c.
ex illa culpa erat p̄bendaꝝ donatō deuoluta.
sz ad illum tempe suspensiois p̄bendaꝝ dona
tio ptinebat. qui p̄ter eius desidiam ⁊ neg
ligentiam poterat p̄bendas donare tempo
in quo ad se. ap. accessit. ⁊ apd illā ꝑmāsit ul recessit
ab illa infra. vi. menses nullatenus computet.
semestre aūt tempus nō a tempe uacatois
p̄bendarum sz notitie potius ipius uolumꝰ com
putari.

Quia diuisitatem corp ⁊ .j. qr quot sūt capita tot
sensus. de. c. di. iiij. sicut in sacramentis. ff. de arbitr.
i. ꝯ e si uni. C. principales ⁊ uoluntates hoim uarie
sunt. ff. ad trebell. qr potat ⁊ illos uelle suū cuiqz
ē. nec uoto uiuitur uno. ꝯ e ouidi. pectoribz mores
tot sunt quot in orbe figure. jo. ⁊ alijs eccijs. sic.
j. de exces. p. c. ad aures. xvi. q. vij. nullus odo. alio
rum beneficioꝝ. sic hs. s. de etate ⁊ qual. ⁊. c. quis.
xxij. q. i. ꝯ. i. circa. fi. ꝯ. nedum q̄ritas usurpare
q tamē non ē. sub for. comuni. p confirmatōnem. n.
n̄ creatur ius nouum. s. de confir. utili. cū dilcā. ⁊.
c. i. ⁊ q̄ p totum. sic ⁊ inouatō p̄uilegij. j. de pri
uil. qr intentionis. qr q̄ confirmat non donat. s.
de fide instr. inter dilcōs. ff. de infirmatōne oī nō

non currit. ezh. s. de elect. c. ult.

& q2 uīm ipt̄i tria opatur cfirmatō p cfirmatō
nem fit maioris auctoritatis. xi. di. cuius necdat.
& si fuit minus ualida: fit magis ualida p cfirma
tōm si ex certa sciā h faciat. s. de transact. c. i. ┐
q2 ills. pret. auctoritate cfirmātis pot̄ de illo iudi
care. s. de cfir. c. i. & ij. cuia h intelligatur ibi ex
ponit. latē. q. s. e. t. nulla suspensionis. & ita tpē
in quo cuius elige non pot̄. Sic impedito agē n̄
currit. C. de annali. except. l. i. ℨ. f. C. de iur. dōe.
l. in reb3. Sic nec tpē deliberatōis iputatur cdi
torib3. C. de iur. delib. l. scimus. ℨ. donec. infi. ar.
ff. q̄ ad mī seruitus amitt. si quis arta. ℨ. ult. &
l. si locus q n̄ nō currat pscriptō. dart est. s. de p
script. illō & h dicit littera ista. si an̄ suspensionē
l' post absolutionē capl'm supplerit negligē
tiam archiepi. ualebit sm̄ capli. & ad h q2 tpē
istud n̄ currit intellige cum non ē negligēs in
petenda absolutionē. sic iste archiepc̄ non fuit
negligens. q2 statim post suspensionē suam
iuit ad curiam p absolutionē al' iputaret̄ ei. ar. c.
di. quam. s. de scrpt. si aut. ff. de regul. iur. qui
pot̄. ff. de re milit. non omis. ℨ. cum capt. l. ne
gligentes. sic cete psumptōnes. s. de preccipē.
vigilanti. xvi. q. iij. ℨ. pot̄. non tñ ualuit. archie.
h iō dona esse iō nec pudicat n̄ ei. C. de annali.
excep. l. i. ℨ. ult. ff. de usur. l. cum quidā. ℨ. si pu
pillo. ar. cē. ff. ex quib3 cās maior. ita inci. ┐
signatur. cē. q suspensus eligat. ┐. de cl'ico. excō
mi. si celebrat. ibi soluit. B. acqua. ex h loco col
li. q archiepc̄ eēt suspensus ab offitō. & ministrō
ne ut dicebat. lau. & io. culpa sua. sic uīr q2 licz
culpa sua incideret in suspensionem nō imputa
tur ei q ex illa culpa pcessert. xv. q. i. si concupia
& c. inebriaūnt. & ē simile. ℨ. culpa pcedit. & tñ
nō imputanī ei ea q ex culpa pcedunt. ┐. de spō
sa. veniens. ff. de furt. l. um. & l. q2 iniurie i pn.
& ff. de pupilian. & nec. l. si hij. cum. ℨ. sū aut. ar.
cē. l. di. c. sepe. & c. studeat. ff. q. l' metus cā. l. sili.
io. cum pter eī desidiam. q2 dnīs pp pot̄ dare pre
tendis siue sit negligens. siue sit uigilans. ar.
ix. q. iij. p pncipalem. C. de quadrie. pscrip. bn̄
a zenone & s. e. pposuit. ┐. ar. est hic. q bona cli
ci dampnati deuolūenda sit in fiscū ecce. ad se.
ap. accessit. sic miles cmeatur a cepto rei publi
ce. i. stipendiis quib3 cōmeatu. i. a b ire dz rei pu
blice cā obēē uidetur quousq3 in domo sua p
ueniat cum ē in domo nō abest cā rei publice q
diu ē in itinere ut puinsi. ff. ex qb3 maio. l.
miles & l. q mittunt infi. io. sic & totum istud
tpē quous3 recepit se in domū nō currit. Sz no
tate pori. s. de supplenda neglig. p. l3 de h dic
tum est. s. e. c. nulla. nam is cum necat potesta
tem expeundi non ht. ff. de calup. l. annus &.
ij. q. vi. biduū. ff. de edil. edcō. cum sex.

Id' tesin̄. epō. & albi scē marie.

Cum uris olim fuerit auribus itimat
q ppositura ecce lausan̄ tanto tem
pore uacasset ut sedm statuta lat. concil'.

Cum [illegible] sta valeat litt̄ ad suisionem inpetrate que
de alicuo calour̄s sti possessione nō fecerunt mentionem.

ad nos eēt eius donatō deuoluta epō & ca
nonicis lausan̄ mandauim' ut ppositurā
ipsam thesaurario lausan̄ cferrent. cuib3
dam sē h executorib3 deputatis & ┐. vm p
fati epc̄ & canonici litteris nris receptis p dcā
ppositurā non uacare dixunt. q2 licz ille
cui ppositus fuerat in epm̄ fuisset assump
tus ad ipam tñ ppositurā post cseratōnē
suam denuo fuerat ab ipis elcō & eam sic
antea possideret. q dcī executores dicentes
ātimū eē uiri ipsum ppositurā de iure ua
cante. auc. ap. prefato thesaurario assignā
runt & ┐. auditor igitur sup hoc dat a no
bis de mandato nrō decreuit ut q a memo
ratis executorib3 sm̄ fuerat obtentu litteraz
nrāz eo q p fl'i suggestōnem & ueri suppsi
sionem fuerant impetrate cum ppositura
illa non uacaret decsō. q2 talis possō plus hz
fcī quam iuris. habere irritum & inane. pro
uero sñiam eiusdē ratam hntes. cñ. q. n̄ p
dcūs epc̄ sufficient ostenderit q ul' ex indl'
gentia se. ap. spali. ul' ex alia iusta cā & ne
cessaria sibi post cseratōnem suam ppsi
tura concessa fuit memorata ipm̄ ad resi
gnatōnem ipius si sponte noluerit cpulsā
tis. deinde lausan̄. capl'm ad cferendā eam
thesaurario supradcō diligentius pnētis in
ducere. ~~magistro. h. archid~~

Cum nri colim. & ┐. de iure uac. de fcō tñ ua
cabat. ut ┐ sequitur. thesaurario assignarunt.
Sz numquid possunt h facere executores quib3
h solū mandatur ut alios cpllant aliq recī
pe in frēm eosdem si noluerint cpllendo ut q
sic cum oiā accessoria intelligant̄ cmissa. s.
de o f. del. c. pterea. & c. prudentiā. ff. de pour. ad
rem mobilē & l. ad legatum. sz n̄ est ita q2 forā
mandati ē obseruanda. s. de scrpt. cum dilcā.
s. de o f. del. venerabil. & xxv. ij. q. i. si custodō. sz
si mandetur sub hac forma. mandatū nrm̄ ex
sequi n̄ tardetis q q mādabit istis executorib3
ut pz i integra tunc possūt facere q. dic lrā i
sta. & q isti fecerūt sz fuor3 sm̄ effcm̄ nō hnit
q2 n̄ uacabat ppositura de fcō & hēc non ualeb
ant tacita ueritate impetrate ut dic infi. Si nō
simplr̄ mandetur sub tali forma. cñ. v. tales
cplleatis ut talem recipiāt in canonicū & in fra
trem tñ non possunt illum ponē in possōnē
sui mestre. sz simplr̄ cpellere h uid: de fcō. sz
si mandēt ut illum mittant i pos. pterea. nū
quid possunt excoicare cntradcōres & i pedientes.
io. dic. q. nō. q2 excōicatō tñ & non cohitio ē eis
demandata. ego credo q possunt. q2 tal' execu
tō nulla eēt si cohitionem aliq non hret. s. de
o f. del. ex litt. B. suggestōnem. ex h uī. q si c
missō p falsi suggestōnem sit ipetrata & iu
dex eam secutus tulit sñiam. q sñia tenat ip
so iure. s. de scriptis constitut. s. de re iud. c. i. j.
& c. a. & C. si ex fal. instr. l. falsam. secus ē si cā

no secuit. extra. e. ca. j. et. a. de h dam eod. s. de scrip
tis ad audiam de feo. ex h uis q scriptu non fit in
totum. nam non solum ea que inicis sut narranda sc.
sz ea que sunt facti parti tone uit q si scriptu no fa
ciat mentione prioris scripti inualidi q no ualeat
sz no est ita. s. de afirmat. util. v inutil. tone. q
licet priores no intentur prioris sz nulle poti excep
tione opposita. xij. q. i. factum est. nec l ttere que no ualent
debent impedimentum prestare sedis que ualent ut. j.
de in re. pa. illo. ff. de l. i. si quis. et si seruus. ff. de v.
o. b. si dari stipulet. nec stipulso que pot elidi p
exceptionem impedit scdam. sic possessio non de
uacua quam alt possidet. q cumqz iur possidet
v detinet. licz tercia minus sit possessor. ff. de act.
empt. l. ij. b. plus ht fa. no. q alicui adquiri
t posso quia que ht plimum iuris et minimu
fa. et si adquirit in posso precarium ut p eu q
teo in potate. ff. de adquir. pos. l. possessor quoqz.
et tituit ignoranti adquiritur posso q uim e in
peculiaribz. et quia cum t usucapio. ff. p soluto.
l. ij. quia possesso hz multum iuris et fa cum adq
iritur p patratore et ignoranti adquirit sz usu
capio non procedit ni scienti. c. de adquir. pos. l. i.
et. ff. p soluto. l. ij. quia posso ht parum iuris et
multum fa. ut illa que corpe suo adquirit q i
animus non est necius. c. de adquir. pos. l. nec.
et tn usucapio non procedit sn corpali possone etc.
ff. ex quibz cau maior. denique si emptor cu. l. se
quitur. et tal est hec posso. q plus ht fa que iuris.
imo nichil iuris hic ht nisi ostendat q post a
secratoem prepositura uista de ca fuit ei concessa.
q tunc alique iuris no qpelletur ad renunciando
sn ca. xvi. q. vij. c. inuentum. lvi. di. satis puersum. Jt
i adquirenda possone plurimum fa consistit. et pa
tu iuris quia sine corpali actu procedit. ut. l. preda.
lz. i retinendo plimum iuris e quia solo aio reti
net. c. de adquir. pos. l. nemo ambigit. et. l. li
cet. et solo. no perditur. ff. de adquir. pos. l. possidi
et. i amittenda. Justa ca. pot quis hie plures di
gnitates et antiqua iura in asulto dno pp. et
colligitur h. hodie uo non licet cu spali dispe
satoe dni pp. s. de preb. de multa. In iusta
ca. posz ee paupertas epat. ar. x. q. ij. unio. et s.
de. preb. exposuisti. sz pone as inus bnficiu cu
cura a sacz recipit aliud bnficium cu cura al
maioz et inconpmimus redditz p q uacat ipso iur.
al. dez bnficium impetuit litteras a dno pp ad
delegatu ut bnficium i sibi conferat si est ita
nulla mentione facta in litteris de tali possone. nu
quid ualet litte tal impetre credo q ualeant.
et sic ille ad que ptinz collo illius bnficij pot t i
conferre possessore irrequisito. ut dic dec. illa. de
multa. et s. de elc. ir. cu in cunctis q loq in epo
sic hic ita delegat. iste pot conferre bnficiu illo
cum in h eandem hat potestate non obstante
q de h in littis mentio non fiebat. sz hinc n
ualuint litte. q ex noua ca potuit eligi de n
ouo pt suam consecratoem ad prepositura eando

uacantem p ut pp mandat in cca. sz si n fuisset
postea elc. sz prepositura retinuisz ex p concessione eo
q tenuisz collo executoz p dec. p dcas. et v dica lit
teras tales uale iure nouo. ar. illi dec. de multa. et
sd credo in psonatibz et bnficijs cura aiarz hntibz
secus in beneficijs simplicibz. aut si unu bnfici
um sit cu cura v psonatu et ald sine cura v psoa
tu. tc e facienda mentio de possone ea. ar. no ua
lent. preterea si induce. et nuquid possut eos ad h c
pellere. ut eum recipiant. et q possunt ipm qpelle.
ut renunciet. no credo q possint eos compellere. q mo
nitores tn ee uidentur. Idem magistro. h.
archid. richem.

Post elconem et confirmatoem epi eli
ensis uacante archidiaconatu richm
die quem tenuerat archiepe eborac eum e
ppria uoluntate concessit dauid eboracensi caplo
in mandatis ut te in archid. reciperet. quia uero
eius mandato noluit parere. q pdc. n. int
alia q decano et capitulo eboraceni suo puri
lio noscitur indulsisse ordinatoem canoi
coz seu psonaz liberam ee decreuit. ut in
dl. ydonea et honesta psona cui archiepe ua
cantem in ecca eboracensi. prebendam uel di
gnitatem duceret conferendam. et antiquam ipi
us ecce consuetudinem psentaretur decano et ca
plo supradcis et j. et si quis contra consuetudinem
tn ecca ipi eisz p aliquem introducet. nec p
psona nec p canonico haberet. q si archiepe
infra terminum. lat. c. et formam pscriptam
psone ydonee non conferret. liceret decano
et caplo. auc. ap. iuxta eiusd concil. statuta
conferre. Cu igitur in litteris archiepi directis
caplo de decano mentio nullatenus haberet
p e mam debebas in caplo inuestiri ei ma
dato extitit contradictum et j. j. prius q in institu
tione pp pmissas rationes a caplo reproba
ta. ipi intelligentes archid. donationem eius
ad eos tam. auc. lat. concil. quam indulti p
nisij deuolutam. R. de sco eadmundo illu unani
miter contulerit inuestientes eum de ipo et sol
lempniter installantes. processu uo temporis p
fatus archiepe post resignationem et abiuratio
nem a te factam et receptam ab ipo eid. R. ar
chid. contulit antedcm. cui archid. ipm tam
ratione prime quam scde concessionis sibi
assignatum p se. ap. petijt confirmari et j. quia
constituit nob archid. predcm e p eboracen.
archiepm primitus fuisse concessum. et qd i
stitutione facta p ipm et iuris ordinem tamen
reprobata archid. non uacans no potuit n
debuit in alium ipse transferri memorato.
R. cum contra iustitie regulam in archid. al
terius preuenti se consensit sup eo dicimus sile
tium imponendo similiter decernentes ut i
stitutio facta p archiepm de te fortiatur effec
tum ex iam si sup renuntiatoe v ab iuratoe
v alicuo pmissorum aliquis que uelit et uale

at adusulte quinq; dixetio ꝓonend' or
dine potit inditatio exspirit.

Post electionem ⁊ .j. ↄfirmatoīn supl. ↄsecrato
nem. q2 alr non dicitur uacare plene. s. de. elco
ne. cū in cunctis l' ipe elect' asensit ut archnō ep
sius darē magro. io. ⁊ sicut ex uacatur. ordina
toīn. i. institutōin. ci. j. e. c. s. q'ti archiepē l' for
mam p̄notatā p̄ ydonee. si transferetur collato
ad capsm. s; ad decanum ptinz institutō in p̄
benda ⁊ i dignitate ⁊ collatō beneficij l' digni
tatis. s. j. e. c. s. psone ydonee. uiro nullatenꝰ.
nec erat necē facē institonem de pte. ⁊ de toto
cū ps ↄtineat in toto. xxiij. di. legimus. in fi.
xiiij. q. s. c. penale. de. c. di. ij. ñ mediocrit. ff. q
metus cā. l. i. ff. de iud. l. in toto sic. ⁊ epē. i ecca.
vij. q. i. c. scire. sic noīe ppli ↄtinetur senatorē
j. ff. de iur. naturali. §. plebs. sic ⁊ familie ap
pellone ipe dominus familie ↄtinetur. ff. de. s.
sig. l. familie. cū noīe ecce non ↄprehenditur
epc. l. an. di. §. ex ius. j. de. s. sig. cum dict. c. xvi.
di. aplica. j. de testib; requisiti. ar. c. preta. q
principales spāns nominato q generali. xxij.
di. q' ena cum sint concord. s. de. scpt. secē a
plica. cū sint concord. reprobata. ⁊ ñ admissa. lat.
2. s. e. c. nulla. ce. ⁊ c. tam te post resignationem
h; ponetur. s; nō fuit ptatū. s; si ptatur q2 tn̄
cum peteret ↄfirmatō tōne prie ↄcessionis ↄ nō
tenuit nec ptest. ci optinuis; tōne p̄e ↄcessiōnis
ab archiepō fcā imo nū q nonum iū locū uiuere
seint occupauit. i. q. i. in prius. sicut. p. in. ↄtir
mari. ex iniuta. ut q. s. erat in posslone archid.
⁊ io. peterent ipm ↄ tesinu q2 agetur possorio.
s. ut dm̄ in glo. de iur. ↄ. cū dicit decē. s. de testib'
assistit s' dī q ion. epoltari uī. s. s; uita illa in
ferior. b; sē co dictum siliuum iponend' ⁊ ē potī
ostendit q agetur de ppetate q iniuī puto si ac
tū fuisz possorio. ↄ. s. s. fuisz ad ptiat' scep
tōē archid. s; sī posslonī ipius. l' ↄ assistit. p ↄ
sessionem. s. ⁊ q institutōne fcā p. i. de re fcā
minime reprobata. que primo debuit reprobari ā
tecē mācius fiet ad scōam. s. de. elect. c. alida
uimus. ⁊ c. bone memorie. q ce institute reg. s. e. c.
i. vij. q. i. ñ fuere de te ↄsecrate. efferi. q' i nō asi
tit q tempus. v' ñ sum fuisset elapsu. ex senten
tie regi. vt p; i antiqua. si ff. renuntiatē. de
iud. ii. coram ep̄ fuit promissum. s; non pbatū
ut dī. s. io. dī. q sine h̄ pbari fuit sine nō.
q quo inde ptelit ad summam ā plus audiri
ñ de; s. de re. iud. c. in monasterium. ⁊ c. e'hortā.
⁊ io ñ admisit eū in modū exceptionis. q2 calp
niore h obice nō debat. v' ñ lic; nō admittatur i
modū exceptionis admittitur in modū ↄtestatōis.
sic. s. de. ap. admittūt insi. s' de iur. ut intendē
batur possorium. v' ñ nō obstat huic tal exceptō.
s. de rescript. epol. c. ij. ex antiqua bn̄ colligitur q d
possorium inniti debatur l' io nō fuit auditus
iste. q ⁊ si uellet pbaret q alt renuntiasz. ut ab
iuiasz. ppea non obtinuisz. ex quo sua ele

cō nō tenebat. ar. s. de. scpt. c. olim. ⁊ io. s. ni
tebat q ↄcessione capli ut illa ē potior eā ↄtre
h; possunt postea opponi. ne p subreptoīn nūt
dignitate. q2 si renuntiauit l' abiurauit l' pt
tpē elapsum elc fuit ñ potāt inde tenari e
q2 non hit canoīcum ingssum. s. de. elect. cū
dilcī. s. de. appl. constitut. ⁊ sic p; q tal scīta l'
ↄfirmatō nich; noui tribuit. si pbauit aliq de
pmissis. ⁊ ita cū sub ↄditōne sīnauit. pp. j. te res
tine q mora nō pot purgari. de h dixi. s. e. c. ul
ia. s.

Idem. c. canonico turon.

Cum sup q̄stione turon p̄bende. ⁊. j.
cum aut consteret rem canonicū ecce
turon fuisse receptum lic; receptorem tuā
scām. ā lat. q. ps adusa ꝓponat. q2 nī p
batum nō extitit. nec ipi canoīci in debi
tur ē hoc ꝓponere posse de iure. qm̄ se fa
tetur te ↄtra statuta pfati concil. recepis
se. sīnando decreuimus ut tertiam cito se
facultas obuiluerit p̄bendale bn̄fm i tu
ron. eccā ↄferatur. cum ex quo receptus es
in canonicū non debeas carere p̄benda.

Cum te ⁊ .j. tam. q. s. e. c. ij. pbatum
nō extitit. io dixi. nec; c. de pbat. cum preclar.
s; non ipi ↄsentiunt. de. fide. instr. l. ij. vn
pnum possent tamq ↄfessi. s. de ↄfessis. de. l.
tum sī. posse de iure. q frustra quis legis ino
cat auxilium qui ↄmittit in legē. j. de. s. iur.
q frustra ⁊ mutua delicta pari ↄpensatōe de
letur. j. de. adult. c. plt. ⁊ ult. ff. de dolo. l. si duo.
⁊ ff. soluto mīo. l. vir. s. de except. cū ecclastice.
ar. co. j. de symon. uenienꝰ. j. e. ex tenore. s' de h.
ptera turpitudinem suam allegatur. v' ñ de
bebunt audiri. j. de donat. c. inter dilcōs. ⁊ s. ob
stat alien ꝓpium fim h; sit inutil. sic. s. de. cli
nug. dilcī sit falus. s. de fi. p. veiens. xxiij. di.
dyaconi. ff. de ado. pf. l. post mortē. ff. de seruitu
t. r. p. pfundū. ar. ↄ. i. v. di. c. penitentes. xxv.
q. ix. q eius. s. de p̄ben. cū nō ignores. s; ñ ne
i pari cā turpitudinis potor est ↄditō ex pientis.
ff. de condict. ob turpem cām. l. sic. s. de p̄ben
telatū. ⁊ c. dilc. s' aut. ff. co. i. e. ex tenore. solō.
dicās ide tam erat receptus in canonicū. ⁊ io
potor fuit eius ↄditō. seculi si pmissionē solā
huisz. l' receptus fuisz ad ptimā uacaturā.
ↄ nō tenet. s. j. e. ex tenore. s. e. c. ij. ⁊ .iij. ⁊ q
pbatū nō fuit q ↄtra ↄsiliū receptus fuis
set ⁊ h pot solū ↄtinum. ñ debeat carere preb.
carere p̄benda. nō. q cum receptus ē in canonicē.
dm̄ prebenda carere ñ d;. s; illa ā dē ut i. n. m
andat pp q distributōnes cotidiane ↄferuntur
⁊ inc expectat quousq; uacauit bn̄fm cū ñ ma
dat hic dari distribuitoes s; o inc fuit recept' si
pl. in fram ⁊ locum illā mentem h̄ita de alia
uacatura ut inc di ⁊ induct. dilcs fuit recepti
in fram ita q nich perpet ñ in loco prie uacatē.
q nō licuit ⁊ illis fuit cessatum. v' ñ pp nolu
q illi darent eccaicas distributōes. ppt uicuū

expressum quod certo fuisse ex gratia hic noluit facere hanc
gratiam quam iste. c. fuit receptus in fratrem vacavit pre-
benda et quod eam habuit ut habetur in integro. l. Idem
episcopo Hildesemensi.

Litteras vestras recepimus quod cum per dilectum
vobis scripserimus ut eum de prebenda
vacante per mortem Wilardi Breuiensis quam dicebat ad
nostram donationem fuisse iuxta Lateranensis concilii statuta
devolutam conferretis auctoritate apostolica investire et cetera de
facto fuit propositum coram nobis quod H. prepositus
quondam simplex canonicus eiusdem ecclesie
de ipsa in maioris ecclesie canonicum est electus
et postmodum anni spatio evoluto in ipsa ecclesia
sancti Wicardi in prepositum est assumptus priorem
prebendam nichilominus detinens quam in ipsa
ecclesia tunc habebat. Sed prepositus allegabat eam
quod erat ex consuetudine generali quod unus in e-
adem ecclesia plures prebendas haberet et cum ar-
chiepiscopus Breuiensis prepositum ipsum de prepositura
in plena synodo investiret eam preposituram cum
prebendam illam de consensu canonicorum confirma-
vit assensu et cetera. Verum cum tibi dubium videa-
tur utrum cum aliquis de una ecclesia eligitur
ad aliam statim prior vacare incipiat an per
sententiam debeat ab iudicari eidem an propter confir-
mationem tamen quod superius est expressa prebenda illa
dici debeat non vacare nos consulere voluisti. Cum
igitur si est prebenda illa ita et si non de facto cum de
iure vacare noscatur eam quam dictum prepositum ut
illam sine difficultate resignet et per te co-
gatis. quod cum de facto vacaverit dilecto memora-
to conferre curetis.

Litteras et cetera in canonicum est electus et nichilominus re-
tinuit prebendam et canoniam inferioris ecclesie per
ut sequitur ex consuetudine. hec consuetudo potius censen-
da est corruptela. supra de consuetudinibus ad nostram et du-
obus. c. sequentibus. quia cum tot prebende vel personatus sunt
in ecclesia tot canonici debent illi constitui. arg. supra e-
xtra. supra de institutionibus in ecclesia. i. lxxxix. di. c. singula.
supra de prebendis de multa. B. confirmavit quod facere non po-
tuit. supra de electione dudum. vacare noscatur. per hoc videtur quod
episcopus non possit alicui conferre plura beneficia quia non per
dispensare quod ad hoc habent plures prebendas in titulata.
lxx. di. sanctorum. Item eo ipso quod transivit ad secundam ecclesiam
vacavit prima. xx. q. ii. si quis tam translatus. supra de
elect. cum in cunctis. supra de prebendis. c. de multa. et est
simile. ff. de re iud. l. iiii. § si quis ex consentiente. et ff. de
divortiis. l. ult. in fine. et hec que dicta sunt locum habent quando
recipit secundam ecclesiam tamquam intitulatam cum cura
animarum secus si recipiat simplex beneficium. quia per
constitutionem illam. supra de prebendis. de multa non vi-
detur episcopis adempta dispensandi facultas circa benefi-
cia simplicia vel circa beneficium ecclesiasticum sed in perso-
natibus et beneficiis curam animarum habentibus. Sed ut in e-
adem ecclesia plura quis habeat beneficia episcopus dispensa-
re non potest ut hic colligitur cum dicatur quod talis pre-
benda de iure vacet non obstante confirmatione archie-
piscopi. Preterea simile supra e. c. cum nostris. ff. ad muni-

cipalem. l. municipes. ii. C. de pactis dotalibus. sed si mu-
lier. xvi. di. decimus. in fine. arg. contra. ff. de acc. et o b. quot.
in fine. C. de rei uxorie actione l. i. § sciendum. Jo. de hac dispen-
satione dicitur. supra de prebendis. de multa. Sed melius. S.
de elect. dudum. ii. in glo. vel dic quod ideo non tenuit confirma-
tio quia per talem confirmationem non intendebat dis-
pensare cum illo quod super est necessarium ut dispensatio expri-
matur. i. de schisma. c. ii. et ita confirmatio non valuit
cum iam vacaret de iure licet non de facto nec archiepiscopus
dispensare intendebat et si causa subfuisset poterat dispen-
sare cum ipso arg. supra e. cum nostris. B. Idem episcopo et
archidiacono Papiensi.

Ex parte Astensis ecclesie nostris est auribus in-
timatum quod cum quedam prebende in ipsa per
iiii. annos et amplius vacavissent Astensis
episcopus quosdam ibidem instituit credens sibi hoc ex
concilii Lateranensis licere. Institutionem quidam scientes constitutionem
non esse firmam hoc ad Mediolanensem archiepiscopum
retulerunt. qui eosdem in canonicos Astensis ecclesie
ordinavit et in corporalem possessionem prebenda-
rum induxit capitulo eiusdem ecclesie prebente as-
sensum tribus tamen exceptis qui se institutioni huic
opponere curaverunt et cetera. Tandem utraque pars con-
cordit est confessa quod in predicta ecclesia non erant
distincte prebende nec canonicorum numerus erat
certus. Nos igitur intelleximus evidenter statutum Lateranensis
concilii de beneficiis ultra vi. menses vacantibus
in hoc locum aliquo nullatenus invenisse et si for-
te Astensis ecclesia canonicorum patiatur defectum. Utrum
institutio per archiepiscopum vel per episcopum facta occasio-
ne concilii memorati careat debito robore firmitatis.
quia non totum capitulum tribus exceptis predictorum re-
ceptionem affectat. nec ab illis tribus aliquid ratio-
nabile contra ipsos obiectum est et ostensum. cum quod
si Astensis ecclesie suppetunt facultates secundum consuetu-
dinem hactenus observatam predictos clericos
pro canonicis faciatis haberi.

Ex parte Astensis. hii institutioni opponere curaverunt
vi ergo quod duo vel tres de collegio defendere possent
collegium ipsum invitis aliis licet a ge. xii. q. ii.
non liceat. ff. de literali causa l. ii. et iii. Sed cum isti rep-
tarant causam suam quia nichil rationabile ostende-
runt. quare possent ceteris obviare. et est arg. quod si unus
canonicus velit agere pro ecclesia quod si sic necesse ostende-
re causas de rato. sed hoc non est verum. supra de iud. cum. supra de
of. del. cum. et est hic notandum quod unus vel duo possunt
se opponere pro defensione ecclesie si rationabilem causam
ostendant. infra de hiis que fiunt a ma. p. ca. cum in cunc-
tis et hic c. v. utraque pars. no. quod dominus papa supplet hic
de facto de hoc dictum est. supra de elect. cum nobis. et. s. de-
ap. bone. i. distincte. et ita quod prebende si sunt dis-
tincte nec certus canonicorum numerus diffinitus non
dicitur vacare prebenda. ut locum habeat illa constitutio. supra
e. nulla. ut hic probatur. sic et de civ. in vicinibus. quod non
debent facere portiones inter se. arg. xii. q. ii. quia tua.
ibi igitur non dicitur vacare prebenda. sed non certum quid coti-
die datur cuilibet persone pro se viventi. et ubi cer-
tus est numerus vel certus numerus tamen constitui debet. totum

capl'm. ar. q' si ali q̄ nō allegat̄. et alia nō moiz iudicem q̄ nō allegatur iudex ex officio suo. pt eā supplere et s' illam pcede. s. de elc. c. nob. ff. de pcur. q̄situm. §. plt. et ff. de pos. l. 1. §. si ap. et ff. de pct. le. l. vlt. ar. c̄. s. de iud. examinata. suppetiit. h' sp a sideranda est. s. de instit. c. 1. et c. auctate. C. de sacro. s. ec. l. ecclesie. et s. de uita et ho. cl. qm ut ait. et ita optinz hic p' sista nō ex illa cā quā allegauit p se. s. instituc epi et archiepi. s; q' pp' inueit eos istitutos p epm de cōsensu. c. et si certus eēt tūs astitut adhuc n ualent instituto epi l' arepi cū potestas oferendi pbendas illas tñslata fuis sz ad ppm cū iam p. iiij. annos uacauissēt. s. eod. nulla. consuetudine. ⁋ ō et cum dns pp' sedit p anno eligendo sp faciendā e inspectato sa sue illi ecce. s. de consue. cū olim. nec. n. minuendi iš asuet reddit. j. de cen. phinis et quilz cū g̃dum et honore retinat. q̄ ex consue. pste ad dois tinuit. C. de of. p fec. ur. l. ult. et ita lz nō sit nūerū astitut tñ sunt ibi istituendi quot asueuit ī ee dum tñ sufficiant facultates. al' si n sufficeret debeet reduci nūs ille ad eum nūm q' posset. agrue sustentari. in aut. ut deteminat sit nūs. cl. ult. collimpna. coll. 4.

Idem epō et capl'o laudun.

Constitutus in presentia nrā. H. ecce uire canonicus nobis intimauit q' tu fr̄ epe potestatem ipsi dedisti sacerdotalē oferēdi prebendam q̄ primo in eccā urā esset uacatura. et tamen archiepe tunc ap. se. le. nob. fil. capli auctē urā preceptit ut cum pbenda ipa uacaret psonā illam cui uellet eā id. h. oferre sine inpōne alius psone recipetis ad ipam. et j. Quocirca cū q̄ psonā illam cui memoratus h. sacerdotalē pbendam. cū ontigit eā uacare duxit canonice oferendā sine contradcōne oilz admitteretis. et tu inthim fr̄ archiepe pbendā tm sc̄d formam concessionis tue oferre aliē nō psumas. et j. Quia nō acessiones tales si ad asequtiam traherentur fi posset in fraudē canonice sanctois p quam phibetur ecclā sīca bnficia concedi siue pmitti anteqm uacent. nolum' q' tu oc̄one mandati q' gram tuiz psonalem firmitē adhibere uolemus licentia conferatur.

Constitutus. et j. canonice. h. n. intelligebat' ut ea acessione ut psone ydonee et nō canonico illā oferret. s. de elc. cum cāin. q̄. ar. j. ut eccla bn ut nūm. ff. de seruit. si cui. ff. de tran. nup. q̄ quā sz cum si ille oferat idigno nūc' itm pos sz dare: ēte nō. s. de elc. cū in cunctis. j' d' credo si elc' ille si nulo asentiente q' ius redit ad psimū statū. s. de elc. cum ōpintor. ar. sz sicut epc et cap. eam dare possint ita. q' dolus pcuratorū nō obest dno. ff. de dolo. elegant. §. plt. s. de in int. rest. c. ij. et s. ut lit. nō ōt. c. 1. § de hoc vl. sz pone q' epc ai collonem ipius h. eā aferet. in quid tz colso. si clausula illa. q' si aferrett ducanū itutu. et iam adiecta fuisz: nō posz aferre. s. de pben. inter cetera. al' si epc aferret credo q' collo tenet. s. de pben. dilc' filius. G. v. oc formā acessionis. si. s. de pben. relatū. nō. n. reuocatur. pstā donatō. xvij. q. ij. nō. n. et C. de usur. p donator. l. vlt. et C. ob casū dator cū ancilla n obculpā donatarij. xvij. q. vij. inuētum. et l vi. di. sat puerum. et j. de donat. c. vlt. C. de reuo. donat. l. ult. et inst. de donat. §. sacendo. sz si an istud mādatum illā otulisset epc et capitulo si cū pbenda uacasset ualeret colso. q' tal' donato n tenuit ut hic pz si. s. e. relatū. et j. e. c. ult. It h' tēs q' concesso ē nulla ē efficac' ualida pasensū pp. s. c. iij. q. vi. h' cum pp. sz intendo epc pot istud ius delegare alij cū illo sibi opetat. ar. q' sic. s. de e se. suffraganis de q. di. 1. missa e. et c. nlls. n. in pxime cū institue sit iurisdcois nō epal' officij. s. de elc. nosti. et c. tūmissa q' deo. in gnle pot epc ex cā delegare tā institucōm q' administratom rerū suarz. xvi. q. 1. statuimi. et s. de inst. ex ōmonis. sz nō in spe phanc dec. et j. e. c. ult. q' illo posz si in fraudē constitucois. s. e. nlla. ōcupit ius istituendi l' aliqua eccā donare posz. j. de dona. pastoral. ar. c. ista ē. j. de iure pa. cum dilcs. § legatus reseruat s donatom pime uacature. jo. In fraudē. Nota hic ar. q' si aliq' phibet' una uia non acedit' alia uia q' fraus fit legi. sic s. de pcur. tue. f. § de h. et opti m tec h. ff. de tu. et cu. sicut. §. 1. et ff. de ad. inst. que sub adcōne. §. si q̄s. et ff. de do. int. q̄. et e si mancipū uenit. ne. pstituat. l. ult. et ff. ad macedoñ. l. ij. §. si aut. infi. et ff. de spō. ord. j. de priuil. quito § de h.

Idem.

Dilc' f. magr̄ W. canonicus nr̄ nobis suggessit q' epō uro uiam uniuerse carnis ingresso archiepc scē seuine asserens q' pp negligentiam urām ad ipm erat eligendi auctoritas deuoluta in epm unū elegit ē uno. Nos g̃ attendentes q' canon lat. ocil. ab alex. pp. otra negligentes: editus ad archiepatum ul' epatum non solz extendi sz ad prouinatus alios et minora ecclastica bnficia coartari elcōnem hmōi inuitam cassauimus exigente.

Dilcus. et j. nō solet extendi. hodie nō si cathedral. ec. ul' regulars ptēe sinēt uacaur eligendi potas deuoluit ad pximū suprorē. s. de elec. ne p desēu et ita hodie ualeret tal' elc. fca pt tenores astitutō illā. s. e. nlla. loqr de minorib' dignitatib' et bnfi. vn nō extēdebat' ad epatus ul' archiepatus. vn nō ualuit h' elcō. fca auctē ipius illa ne p desēu loquit tz tm in epatib' et archiepatib' et albatis.

Idem fon osen. et suppriori scē frid.

Ex tenore litterarum urārz accepimus q' cum causa q̄ inter . clericum ex una pte et alteram et auētum de bello ex altā sz pinsone uertebatur ipius. et j. dcus clericus post lit. otestatā quidam monachorz exhibuit attinētem prima eccam ad donatōem suā spectatem assignarj eid. et j. Nos g̃ attendentes q̄d

permissio predicta non tenet ut prope. a. lat. e. ita
ut ita attemptata. ea. q. memorato clerico lite h
silentium imponentes ab impetitione ipsius decetero
absterrent et monachos absoluatis.

Ex tenore et. i. cartam quandam imputet que carta
hic esse se exhibuit. cum potuit prouidere an ei prodesset
an obesset. si. i. de fide instr. i. putaui. a. statuta. e.
e. nisi. et c. relatum. hic audiri fuerunt monachi isti
turpitudinem suam allegantes. in odium illius recipientis
turpem permissionem. xxviii. di. dyaconi. sic audiri
cum quis uenerit proclinat se allegando turpitudinem
suam. e. de re iud. latores. et c. consanguinei. immo ge
neraliter excipiendo. ubi potest quis allegare turpitudinem.
ff. de a. di. ob. tur. c. pro tui. et c. in agendo cum e
am allegat que eum cum ea exegit. C. de iur. inst.
l. i. et ii. ar. contra. s. e. cum sit clerico. sed ibi sonuit pro
fuit ibi professum. cum recepit in canonicum. non sola
permissio interuenit. et quia ibi non fuit probatum quod ad
aliquem receptus fuisset. alioquin ubi fuisset re
pulsus. Idem.

Accedens ad ap. se. p. clericus sua nobis i
sinuatione monstrauit: quod cum permi
seritis uos prouisuros eidem in ecclesiastico bene
ficio cum possetis licet per litteras iudicium deleg.
unde a sedis ascendo apparebat et. i. nos a
considerantes quod aliud est prelatum permittere
beneficii collationem cum poterit aliud cum
uacabit cum in multis casibus se facultas of
ferre possit in quibus collatio non esset in expec
tatione uacantium beneficiorum differenda. ea. q.
memorato. R. cum poterit ecclesiasticum beneficium
um assignetis.

Accedens et. i. in multis casibus. generalior. n. est
ista. concessio cum potero. quam ista cum uacabit.
nec enim in ea cogit expectare mortem alicuius licet in
alia. nam possunt aliqui iuste priuari ecclesiis. s. de
preben. referente. Item quia alicui renunciauit. Item quia
possunt aliqui adiungi aliis ecclesiis certa. loci i eccl.
Item de una prebenda possunt fieri due. s. de preben. ua
cante. Item quia possunt augeri facultates ex testamento ante
uel donatione. et sic non semper timendum quod ars desideret mortem
alterius quod fuit causa in prohibitionis. ut. s. e. c. ii. sepe. n.
permittitur aliquid in genere quod non permittitur in specie. xii.
q. ii. non estimemus. xxiii. q. iiii. non potest. et. ff. de con
dictionibus. l. i. C. dom. et. s. de of. or. si sacerdos. e. in o.
uero quod hec permissio ualeat permitto tibi beneficium ecclesiasticum
cum sit generale. Idem.

Postulastis per se. ap. edoceri ut cum ad uos
similiter et archiepiscopum uestrum donatio prebe
darum pertineat uestre ecclesie: utrum prebende ua
cantis donatio penes archiepiscopum ipsum remaneat
neat si eam infra semestre tempus neglexeritis
ordinare. ad quod breuiter R. quod si uos et idem archiepiscopus
fuistis infra tempus prescriptum circa hoc negligentes
extitistis sicut nec ab illo ad uos. ita nec a
uobis ad illum potestas deuoluitur conferendi.
sed statuta lat. concilii ad superiorem transit do
natio nisi forte archiepiscopus sit ut prelatus sed ut

canonicus uobis tamen interuenerat conferendi. et in
hoc casu cum dolose impedierit dolus ei suf
fragari non debet.

Postulastis et. i. sed ut canonicus. hic patet quod ius
eligendi committitur pariter ad episcopum et capitulum. ius
eligendi non deuoluitur de uno ad alium. de hoc et
dictum est. e. s. de of. or. irrefragabili. sed quandoque potest
episcopus stare in capitulo. q. canonicus. quod quando fuit conse
cratus in episcopum uacant forte ubi fuit. s. de elec. cum
in cunctis. et minime cepisse desinit esse senatoria dig
nitatem adeptus. ff. ad municipale. municeps. nec
potest dici quod eligi possit postea in canonicum. quia sic hoc
debet ipsum confirmare suam propriam electionem. quod esse non potest.
e. de inst. cum ad nostram potest dici quod licet dignitates
fortes possidet nisi tamen canonica retinet non tamen quod prius
habebat. sed quod episcopo consueuerint hic prouidenti eo ipso quod
cuius eligitur in episcopum eligitur ad tale ius cano
nici de consuet. loci. et ex causa intelligo hanc consue
introductam fuisse ar. s. e. cum nostris sed obiicio for
tius si episcopus eligitur. q. canonicus de nouo elegi. quod in
eligendo non habet primam uocem. quia sic eligeret se
ipsum. quod esse non debet. s. de inst. cum ad nostram. dix
io. quod illud ius canonici ad quod electus est episcopus cum priui
legiatum et excedit alia iura et hoc ideo quia istud ius an
nexum est episcopali dignitati et ratione annexitatis se
pe sortitur alicuius priuilegium. ut. xvi. q. iiii. clericis con
tumax. ff. de rei uen. que religionis et. s. de iud.
quanto. quod prius dictum est uerius est. quia si nullus eligitur
ad utrumque eo ipso quod eligitur in episcopum eligitur in
canonicum. et de spali. consue. hoc. dolus ei. si quando optinet
non eligitur. i. tempore statuti procurante episcopo: non deuol
uitur propter hoc eligendi potestas ad episcopum. et dolus ei
non obesset capitulo. quia illud restituendum est capitulo. ff. ex
qui. ca. ma. aut pretor. C. ult. et. l. sed et si. C. sed
s. de in int. resti. ex litteris sed si dolo alterius hoc factum
esset tunc ageretur contra illum qui dolum fecit. ff. de do
l. arbitro. C. plt. si esset soluendo. sed in casu isto do
losus non est soluendo et ideo restituitur capitulo prelatio
nis. ff. de eo per quem factum erit. l. ult. et. ff. de dolo
elegantur. C. plt. io. contrarium credo et si sentiunt quia
non elegerunt. i. tempore fit ut eligere non possunt. et tamen
currit tempus. s. de elec. c. ult. et potestas eligendi non
deuoluitur ad episcopum propter dolum suum. si ad superiorem
ut littera dicit. Hono. iii. episcopo. et preposito. et
sancti camerac.

Cum dil. in Christo filia comitissa Fla
drensis fecerit permissiones de non uacan
tibus beneficiis ecclesiasticis in quibus obtinet ius
patronatus et donationes eorum in manibus
posuerit alienis. ea. q. id irritum decerne
tes inhibeatis eidem ne similia de cetero attempta
re presumat.

Cum dilecta et. i. permissiones. tales permissiones ir
rite sunt. s. e. nulla. et. c. relatum. et. c. ex teno
re. et. c. constitutos infra. donationes. tales donationes non
tenuit facta de re non uacante. quod non ea non obstante
potuit comitissa presentare uacantibus ecclesiis illis
i. de iur. pa. illud et propter tales donationes fieri in fraudem

canonice sanctiois. s. e. constituit. y ñ nō tenz ñ co
firmatiō a pp. ut ivi. sz uir q commissa nō potat
h allegare q turpitudinē suā in h pponetur. s. e.
tum sc qōne. x. j. de donat. int. vir. x. c. de trans
fitta. x. c. de reuo. d. do. tū psitearis. x. q in legē
cmisit fraūta. l. in plo. auz. j. de usur. q frustr.
ff. de mīo auxilium. sz dicas q in casū isto bñ au
diret commissa. cū mīsu iur sit adhuc acqsitū
donatariis. ut. s. e. cum sc qōne. v forte h conu
tissa mēdō ageret sz fīni tpius q erat cē iur in
notuit dño pp. y ñ pp illud decreuit irriti. x mā
dat de cetō. ut talia nō debeat attēptare cū illō
sit cōtrā in iuri. Innoc. iij. priori x cōuē
tui glasten. Ne sede uacante aliquid in
Nouit ille q̄ scrutator est cor noueti.
dium q licet. C. p dē. n. eccām uram
cetererat cathedralē ipsam aconiensi ecclie
uniendo ut idem eet eps utriusq. q tñ h
unio assereretur a nobis in graue p̄iuditiū
glastoñ ecclē redundare: cum p ipsam dissol
ueretur religio. fraudaretur elemosina. x hos
pital' tolleretur. nos ad releuandū ecclē ure
statum cepimus intendere diligent. x. j.
vos q post obitum aconiensi epi humilit.
postulastis ut q tpē aduenit quo sine scā
dalo ecclē ure ruina poterat releuari: cum
bathoñ eccā id ipm pariter postularet: rex
quoq cum regni magnatib. x quidam epi
cum multis albib. deposcerent illō idem ut
unione penitus dissoluta monasterium ue
strum reduceremus in statū antiquū sub
albis regimine gubnandō. Attendentes g q
epali sede uacante non dz aliquid innoua
ri cum non sit qui epale ius tueatur ma
xime ne plus causisse psone quam ecclie
uideremur si quod eo uiuente concessim p
obitum eius subito mutaremus petitionem
uram nequiuim exaudire. Aud. p sen. in
dulgentes ut cum bathon. eccā de p̄stule fu
erit ordinata. i. uim apd se ap. p sequendi
facultatem liberam habeas. Interim aut sb
cura prioris idē monasterium gubnetur.
Nouit ille. x. j. scrutator. xxxj. Ne sede uacante a
di. erubescant. x. xxiij. q. iij. deus q. liquid inno
vniendo. nō. q tribz modis sit vnio ecclaz. uetur.
vno modo sic. ut una subiciat alii. x s h erit sedē.
ap illam cui subiciat. v sic pot uniri ut ex dua
bz dignitatibz fiat una. x s h uni q sunt in uñ eccā
canonici sunt in alia. x tam isti q illi interiut
in elec. plati. x aliis negotiis. sz in hac unione
distiguit q aut una eccā unitur alii. aut ille
due vniuntur simul q duo diuisa sunt. sz si uñ v
nitur alii s h illius naturā. x csue x priuil. a
sumit q unit. j. de statu. mo. recolentes. C. s. lic. si
aut. simul. uniunt. te csuetudies. x p̄uilia que
meliora st. x mīaniora. in alti eas debet retiñ
i. ar. de. pe. di. i. medicamtū. xxxij. q. i. nō est q
pand. sic impator vnit acconi: bone fidi. x sic
ti iuris. vnitū retinz ea q meliora sunt in altera
accone. ut. C. de rei. vxo. act. l. una. i pñ. sili cū
legata. x si di. cumissa. vniuit id q humanū eēt
i una q in alta retinuit illō unitū. C. comia. de
l. l. ij. circa fi. tertio modo pot vniri. ita q utrq reñ
neat. epāle. x s h sunt duo capitulis. lz idem sit eps
utriusq eccē. ut. xvi. q. i. x respons q̄ntas. x s h si il
le ecce seruant diuisi metropol. pp illam vnio
nē neut metropol pp illam pdit ius suū. j. de
reli. do. q monasterium. io. solueretur religio. q ex
erat atoiis uñ nō posz conuenient seruari religio
cum eent diuse pfessiois. q nō debent pmisceri
actib. turtur. ostā. ar. C. de testa. q sic animalia.
diuersa. x. lxxix. di. singla. It q odio materiam
discordie exercere solz. ff. de l. cum pi. C. dulcissimū
x naturale uinclū est negligi. q cōiter possidetur.
C. qsi x cunctis. qtra ps dauinoni debet. l. ij. v. x. ex
hi cais uidetur vnio dāpnosa. io. hospitalitas.
ad q p̄cipue cliti x monachi. tenetur. s. de pre
ben. de monachis. x. xvi. q. i. qm quicq. epō n. red
ditus illos perpetuet de quibz etiā fit csueuit. ce
piam. mandauit Inocentius qui bzdā ut mona
sterium ipm sub psis regimie gubnet. x epō ces
redditibz eē cōtentus. vnione manente. x q epō
ut monasterij nō expenderet. nec epō bona eccē ua
cantis sz sede alienare pot. Io dic ad releuarū
eccē. cepimus intende. x c. x h innoc. ad petitionem
bacon. epi suo priuilio csirmauit. io dic. j. si q
eo uiuete cessimus. x e. ad h intelligas q dic in
prin. Nouit ille qui scrutator e cor q. li. x c. no.
q a ñ uacatorū istam dns innoc. pcep. qbz dā
iudicab. ut deberent istiue porem in illo moā
sio p q fani monasti regeretur. x ita fim fuit.
x postea uacante eccā tunc petitio a dño pp. ut
ipe solueret unionē. bathon. epi. de isto epō noie
sanatico dx quidā uersificator. hospes erit mūdo
pmundū speundo. sic supprima dies sit s p
ma quies. It dū describeretur debita sua dix
quidā alius dñe me pone editorem in legie.
sede uacante. vacante. n. eccā clici nō possunt di
ponere aliquid de rebz. ec. xij. q. ij. si qua de rebz.
s de h. x. x. q. ij. si quis eps. x. lxxx. di. qm. hug.
tñ dicebat q si sit magna necitas clici posse a
liquia alienare x inducebat ad h. lxxi. di. fiunta
tē. q potē contradic. x. x. q. ij. pcarie. dū tñ ad sit
auctās metropol. sz ñ est ille cā in quo me
tropol debeat se intromittere de clicis suffragani
orū suorū. x c. ar. q iudex pstat auctē sed mino
ris eo tempe quo ñ hz curatorē. C. q admi. tu
to. pos. l. bonorū. It in minoribz ecclis pot eps
aliquia alienare pp necitatem mortuo sacerdo
te. x. q. ij. sicut eps. It si canoici faciunt aliq
contractum mortuo epō. dic. io. q tenet cōtractus. lz de
beat rescindi. si lesa e eccā. xij. q. ij. si qua de reb
sic in contractu minoris qui nō hz curatorē. C. de i
tegri. re. minorū. si curatorē. h ego ñ credo. imo
tal' contractus nullus est cū alicuia restitutione
reuocat quatenus de sco pcessit. q id esset si ha

Sicut tunc bathonie eccā ... non mutetur
... sic loquit ... C. nec vellet ... sic ...
... loq ... C. nec ... collationem
plan ... quo ... sic ... tyrulo

uerit platum ⁊ h̄ ē dico p dcm̄ capl'm. si q̄ de reb3
q̄ datur opto epo ute nescit stare cōtui ul ti. c
tra aliq̄ restitucōm. ⁊ h̄ fauore ecce. ⁊ sic intellig̃
hugo illō. c. incip. de tenere tal cōtus si epc ra
tum hat. ⁊ q̄ h̄ sit uim. p3. j. e. c. ult. ⁊ attestatō
nes recepte. ua. ec ñ ualent. ⁊ j. e. px. ar. ⁊ hic ⁊
q̄ sede ua. nich̄ ē in nouand. Jt nec m3 sciam
ce ecc̄am ce lata sit nec ē minore qui non ht
curatore ul tutore. ff. de re iud. acta. ⁊ ult. c.
q̄ dare tuto. pot. i iniusis. q̄ ecce. plus. n. utilitā
ecce. q̄ psone sunt attendenda. ar. xij. q. ⁊ q. 10.
Nec ās dz inuenire uiam. ad ipugnand indīta
sua. ar. ff. de. mili. test. l. uj. nequinimus. ⁊ iō pō
dāpnum uim̄ q̄ infamiā uiam p elegimus.
s. de usu palli ñ spūl. Indulgētes. indulgentia
fuit ⁊ h̄. q̄ ymo illa fcā fuit aucte capli. ⁊ p
dnm̄ innoc. ⁊ p suum priuilm̄ ↄfirmata ut
p3 i antiqua. ⁊ bn̄ fm̄ principis dz ee ppetuum.
xxv. q. ij. c. i. ⁊ ij. ⁊ in aut. ↄstō. q̄ dignitas libe
rat patria potestate. ⁊ illō. coll. vi. jo.

Honorius iij. epō caluen.
Illa deuotionis sinceritas ⁊ j. ecc̄am ca leue
sij de qua magrm̄ R. donationis nr̄e grā p̄
cedente pretende nomīe de mandato nr̄o
capuanus archiepc inuestiuit sibi dignitū
ↄfirmandam non obstante ↄcessione p capi
tulum fcā aliij seu ↄfirmatione nr̄a si qua
in forma cōi apparet obtenta. cū uniuq̄
inuieniatur cautū iure q̄ capl'm ua cāte
sede fungatur uice epi in collatōib3 p̄ beda
rū. nec in eodem casū pot dici potestas ↄferēdi
p̄bendas. ad capl'm p supioris negligentiam
deuoluta. cū non fuerit i supior qui eas pō
s3 de fcō ul de iure conferre.

Illa deuotōis. ⁊ j. ↄfirmandā. h̄ dn̄s pp ex cca
scia ↄfirmauit tunc ecce istam. q̄ ñ plenū iurs ↄ
secut fuit necerit licitū aliqui de epō iudicare. s.
ↄfir. c. i. ⁊ ij. ⁊ de h̄. infor coi. sic. s. de ↄces. p̄be.
q̄ diuīsitatem. ⁊ sic p3 q̄ tal ↄfirmatō modicū
opat. de h̄ dcm̄ est. s. de ↄfir. c. i. cū mūq̄ inueniat.
⁊ ita intellr ee p̄stitum. q̄ nō inueitur ↄcessū sic.
s. de translat. inf. cōna. ⁊. l. vi. di. si euangelica. ⁊.
ij. q. ⁊. ↄsuluisti. ⁊ xxxi. q. i. q̄ si dormierit. cē q̄ q̄
ñ ē p̄stitum intellē ↄcessū. dic sc̄ h̄ ut dcm̄ est. s.
de transl. inf. cor. In collōnib3. ⁊ de h̄ dubitari
ↄsueuit utr̄ uacante sede deuoluat ad capl'm
collō p̄bendar3 q̄ h̄ determinat. ar. ↄ. s. de maio.
⁊ obe. hijs q̄ ⁊ c. cū olim ñ uacante sede iur pla
ti deuoluit ad capl'm ⁊ ibi soluit h̄ ↄtietas. Jt
an potās absoluendi deuoluat ad capl'm sede
uacante dubitari ↄsueuit. ar. q̄ nō. q̄ h̄ facit
successor. xi. q. iij. si epc ait nug. dicit q̄ sic. ppt
p̄ciūm aie. ar. q̄ pot. j. de sn̄. ad abolendā. j. R.
q̄ ca. se. ua. ↄdempnat de heresi. ⁊ ita si pot ↄ
dēpnare mltofortū absolue. xxi. di. i ferior. alie
nare ā non pot. de h̄ dixi. s. e. c. px. dic ut nota
tū. in. c. cū olim innoc. negligēciam. pp negligē
tiam solā transferto potās eligendi ad sup̄iore

st. s. ⁊. px. nulla ⁊ c. q̄ ul cū indignū eligunt. s.
de elc. cū in cunctis. s3 ñ multis ē platus nō est
negligā ut hic ul ē cum elige non pot. s. ⁊. p̄x. q̄.

Constitutis coram. ⁊. Jde epō eboracen.
p. n. pcuratore ecce. s. marie
de caluoson ⁊ bragen epō pirede tuo dcs p̄c
ator peteret ab eodem epō restitutōnem sr̄
libertate sr̄ eligendi platum. pos q̄ depone
testium qui uacante burgeñ. ecca ⁊ carere
legittio defensore fuerit recepti dixim̄. rep
bandas.

Constitutis ⁊ j. q̄ uacante. hic patet manifeste
q̄ ecca que caret legitio defensore ↄueiti ñ p̄.
q̄ ea uacante nich̄ est in nouand. q̄ nō h3 defē
sore. s. e. c. j. nec ē alienatō. ff. ut dcm̄ ē. s. e. c. l
lau. dix. q̄ uac. se. p conom. ecce pot inim age.
ar. ñ. s. de iur. calu. p. ē p tractandis s3 in fauore
ecce expectat quousq3 hat platum. s3 ñ est ūm
ut hic p3 ⁊ j. ua. se. nich̄ ñ dz ui postit ei p̄iu
dicari. In aliis uō in quib3 ñ est p̄iudicat. epō p̄
capl'm supplere. uicem epi. s. de ma. ⁊ obe. hijs q̄
⁊ c. cū olim. ⁊ de h̄. Ex concil. apud ua
lentiā. De hijs q̄ fiunt a plato sine ↄsensu
Irrita erit epoz donatō ⁊ uenditō ul cōmu
tatio rei eccastice absq3 collaudatōe ⁊ sub
scriptione clericoz. De hijs q̄ fiunt a p. sine

Irrita. ⁊ j. xij. q. ij. sine exceptōne. ecce rei mig
ne puam asi rem sine cōllempnitate alien
re pot. xij. q. ij. tūlas. ⁊ j. de donat. certum sbscrip
tōne. al ñ tenz. xij. q. ij. nō liceat. ⁊ c. alienatio
nes ⁊ c. sine. Alex. iij. norinic. epō.

Continebatur. ⁊ j. ↄsil. ⁊. ⁊. h̄. q̄ con
cessō decime a ba tbista pri fcā si quē
tu sciente ⁊ non ↄtradicente fcā est rob fir
mum dz hre. s m si ignorante ↄuētu aut
ↄtradicente decima p̄ius. h̄. pcess ↄcessit. ⁊ nō
post mltum tempis de assensu ↄuentus eā
dem decimam tradidit eid scdā ↄcessō dz p̄
iudicare p̄ori. Cas9 in capit. absentrone q̄ fit platus r̄uentus p̄ssit ...

Continebatur ⁊ j. ñ ↄdicente. ⁊ ita i uenditō
ne rei eo. taciturnitas p ↄsensu hetur. ar. ↄ. s.
c. px. ⁊. xij. q. ij. sine exceptōe. ⁊. x. q. ij. h̄ ius. insi.
so. h̄. ad tpe fcā fuit ↄcessō alicui clico p bn̄fi
tō. in ↄtrium i ppetuū. ⁊ iō nccius ē ibi. expssū
asens. ⁊ subscriptō p q̄ apparet de ↄsensu ⁊ ē. si.
l. iiij. di. si seruus. ↄtradicēte. j. ⁊. px. post multū.
ar. q̄ si mltum tpe elapsum eet ⁊ ↄuentus sp
tacuissz ut ↄsensisse. ar. j. de priuil. si de tra q̄
nō credo. s3 solum fcm̄ hic narrat. q̄ sp hio pō
sunt ↄtradice tali ↄctui. imo nō poss3 p̄scribe
qui emit a solo plato. cum sciat ipm nō hre
ius. distrahendi. q̄ ce leges fuecatur. ⁊ iō nō p̄
scribit. C. de agr. ⁊ cen. queadm. p̄iudicare. s3
uir q̄ donatō tal. nō teneat. q̄ platus non pot
uende ul donare ñ ut meliora pspiciat. xij. q. ij.
sine. ar. xvi. q. iij. si sacerdotes. ā solutum ē h̄ nō
fuit donatō ppetua s3 tempal. Jd Grigor.
Cum nos iam pridē ⁊ j. certū est. epō.

de rigore iuris accessionem illā non tene q̄
reclamante caplo p̄ p̄decessorem tuū cō
stat factam fuisse ñ eam ratam postmod ha
buissent.

Cum nos. 7 .j. reclamante. 7 .i. p3 q̄ i nego. ecce. ne
cessarius est consensus uniuersitatis l' maioris p̄tis.
s. c. p̄x. 7 .xij. q. ij. cū 7 i nordinato̅ clicoꝝ. sīr. xx
iij. di. ep̄s. sñ 7 indignatiōib3 cōferendis. j. e. c. p̄x.
7 .xcij. di. legim̄ incāꝝ uentilato̅. xv. q. vij. ep̄s
nulli. felix. 7 .c. si aūt. ratam. 7 ita alienato q̄ de
iure ñ tenet rati h̄itatione confirmat. xvi. q. i. c.
ult. 7 .j. de iure p̄t. q̄ctia. 7 .xij. q. ij. si q̄ de reb3. ar.
q̄. i insti. de aūc. tuto. §. tutor aū. 7 .ff. e. t. i pubi.
§. ar. q̄ ea q̄ ab initio nō ualent ex post fc̄o conua
lescunt. j. de coniug. ser. p̄posuit. ut j. de despon.
i pu. de illis. xxxi. q. ij. c. i. 7 .ij. 7 .ff. de ritu. nup. si
quis i senatorio. 7 .i. q. i. §. cum ergo. eccā. fi. ar. c.
xxiij. q. i. scisma. j. de. sy. nō satis. ff. de reg. iur.
q̄ ab initio. xxxij. q. vij. flagicia. 7 .xvi. q. iij. §.
pot. §. q̄ p̄uatus p̄ma secura est q̄rr3 in ma
leficijs ut teneatur ex maleficio qui ratum h̄t
sic qui ab initio mandauit. s. de testi. sp̄o. cū ad
sedem in fi. In negotijs ā 7 sacramentis q̄ de iure
sortiunt effctm̄ eius rati h̄itatione pot. res rata
h̄ri. ab eo qui tali ab initio mandare potuit si ei
noīe fcm̄ est. ff. rem. ra. ha. l. iij. §. f. 7 .ix. q. iij.
lugdunen. 7 .ff. de nō. l3 uim 7 hīc. 7 .j. de dona
t. pastoral. in fi. In hijs ā que p̄ alios explicari
non poss. sic est ut quis palium ferat sīliam
l' testm̄ faciat non h̄t locum rati h̄itato. C. de
senijs ex perdō. testandis. l. i. 7 .ij. ñ sit illud q̄ p̄.
ut ibi 7 in hijs q̄ cōe naturam fiunt 7 q̄ sñ p̄ceo
dentiū uł fi uł possidi nō possunt 7 q̄ ip̄o iure nul
la sunt ab initio 7 sic locum̄ continua.

Idem ierosolimitano patriarche.

Nouitate discretionis prudentia qualr
tu 7 f̄res tui unum corp̄ sitis. ita q̄ tu
caput 7 illi membra esse p̄bentur. vn non
decet te omissis mebris aliorum consilio in ecce tu
e negotijs uti. cum id ñ sit dubium 7 hone
stati tue 7 sc̄oꝝ patrum institutionib3 contre.
Innotuit siquidem auribus nr̄is q̄ tu sñ consilio
f̄rm̄ tuoꝝ abbes abbatissas 7 alias eccasticas
p̄sonas instituis 7 destituis. 7 .j. ideoq3 id. auc.
ap. p̄hibemus. 7 .j. ñ os. ei. tales institutiōes
7 destitutiones carere decernimus robore firmi
tatis.

Nouit. 7 .j. tu cap̄ ñ nichil eq̄ audio sñ his
capli. de rato nolens agere. p̄ eccā sua de h̄ dic. ñ
tam ē. s. de p̄mī. c. i. 7 .s. de rescriptis. eod. q̄. nō dec3.
xij. di. nō decet. xij. q. ij. alienationes. xv. q. vij. ep̄c.
7 .s. de p̄scrip. cū non liceat. 7 .ar. lxxxvi. di. si quid
de quocz. 7 .j. c. p̄x. de quib3 constitutionib3 hic fit m̄
tio. carere. s3 nichil ip̄o iure tales institutiōes ir
rite sunt ut q̄ sic ex hec litt̄a. sat. pot. concedi. q̄r
sunt fce contra iura. C. de leg. ñ dubium. Idem eid.

Quanto. 7 .j. f. t. cū q̄ in accessionib3
confirmatoib3 7 alijs eccijs tue negotij

fr̄es tuos requiras 7 cum eoꝝ consilio uł sa
nioris p̄tis eadem pagas 7 p̄tractes. 7 q̄ sta
tuenda fiunt statuens errata corrigas 7 e
uellenda dissipes 7 euellas absentium quoꝝ
fr̄m̄ nom̄a uisccribas ñ facias q̄r talia munim̄
ta irrita sunt 7 falsa 7 tu 7 exinde q̄stionem
falsi merito poteris formidare.

Quanto. 7 .j. accessionib3 7 confirmatoib3. s. c. p̄x.
cum alijs concor. ibi positis 7 .j. c. p̄x. 7 ita p3 q̄
ep̄s negotia ecce sue cum consilio canonicoꝝ suo
rum tractare debent. xij. q. ij. sñ 7 .c. alienatoēs.
7 .lxxxvi. di. si quid. xvi. q. i. eccā h̄r. senatū. ab
sentium. no. q̄ de crimine f̄ri tenet. qui nomina
absentium f̄m̄ facit inseri. C. ad. l. cor. de fal.
qui uolum. 7 ip̄a instrā sunt irrita. C. de testis. l.
iubemus. de testimonijs. C. h̄erenn̄. 7 in aucti. de fi. in
str. 7 caute. §. ij. coll. vij. non tn̄ oz teste scire q̄ i
carta uł intestio contineatur cū sigillū apponit. ff. de
pig. ac. Gaj. C. de testis. hic consultissima nec i h̄
casu fit ei p̄iudim quin postea possit contradicere si su
a interfuit ut in. l. Gajus. si uō sciret postea recla
mare nō poss. ff. de pigno. 7 .yp̄o. si fideiussor. §.
i. 7 .l. q. vij. talibus. s. de transac. ex litt̄is. 7 .xxvij.
q. i. oms femine. 7 .xx. q. i. uidua sic 7 ciuen. f̄ri
lamur q̄ sigillum scribit fuerit noīe capituli.
s. de testib3 tam lais 7 qui litt̄as iudic. aprīt. s.
de. of. del. cū olim. 7 .s. de sep. olim. vn̄ tales depo
nendi sunt p̄iura p̄ dcā. Cel. iij.

Ea noscitur. 7 .j. Cum in p̄uincia tua se
pe contingat q̄ ad eccas in quib3 colle
gia nr̄s p̄sentandi h̄ntur noscatur eoꝝ ab
bates aut p̄ se aut p̄ litt̄as p̄sonas ydoneas
ep̄is dyoc. p̄sentent 7 eis presentatis 7 recep
tis aliqn̄ ante aliqn̄ post monachi contradicat.
Rā. q̄ in p̄sentatoib3 p̄latoꝝ intelligi d3 q̄
requirit collegioꝝ suoꝝ assensu sñ quo ñ ob
tinent firmitatem. vn̄ si constiterit quenq
maioris l' sanioris p̄tis non affuisse assen
sum institutiones h̄mōi carent uacari. nisi
ex antiqua 7 approbata consuetudine l' concessa
liberate aliqui eoꝝ p̄sumit contra. si s col
legij nō debere in eccarum seu b̄n̄ficioꝝ col
lationib3 requirere consensum.

Ea noscitur. 7 .j. p̄ litt̄as. pot g° quis p̄ litt̄as p̄
sentari. ar. lxiij. di. c. i. ij. 7 .iij. q̄ si contradicatur h̄is
stabit eis donec contrarium p̄bet. s. de p̄b. post cessio
nem. §. de h̄. 7 .s. de testib3 cum a nob. cōdit. cum
ab initio necesse. ar. non uid̄ q̄ postea contradice
possint. s. e. c. ij. Intelligi debent. p̄sumptiue q̄r ñ
est u'simile q̄ h̄ faciant sñ consilio f̄rm̄ suoꝝ
s. e. c. p̄xi. s. h̄ p̄sumptio p̄bm̄ recipit in contrarium
ut hic dr̄ secus esset si esset iur. 7 de iur. j. de sp̄o. ad
id q̄. 7 .liij. di. firmitatem. 7 .j. de nō. u. c. ult. ma
ioris 7 sanioris. s3 sine eo q̄ p̄o maior ē. q̄ ē sani
or. xxxi. di. uicena. 7 .j. de hijs q̄. fi. a ma. p. c. i.
7 .xl. di. ult. in fi. dic q̄ ubi al' nō est sana. puta
q̄r idigniū elegit l' q̄r in dāpnum ecce. aliq̄ fac.
ibi dico maiorem p̄te illam q̄ sanior ē. 7 p̄ferre

ca est. s. de postulat. graciam. al. ut utraque pars in electione
eet sana no statim dicem maiore saniore. imo
quamvis minore et preponendi maiore. s. de. elc. eccam nra
ut maior pars no optinz. et. s. de ap. cstitutus. b. uacam.
cum no sint fre plius. sz contemptus ille q requiri debet.
s. de. elc. q sic. et. c. qr pp. et. s. e. nouit. et. c. cum vo de
hiis expressum. consuetudinem. dummodo sit talis q iuri
com non preiudicet. l. pscripta. s. de cnsue. cum dilcs. et. c. vlt.
qr te pscripsit platus tuus instituendi canonicos fres
suos. libertate. puta qr permissum hz platus q solus
sui asensu suum instituat. et ita e in car. expressum
q in eligendo de iure com simul ptinet ad epm et cap.
cum epo sit cap capli. s. e. nouit. ni consuetudo contrariu
inducat. uel priuilegium ut hic pz de h dicit. s. de. elec.
cum eccla sulterana. b. Innoc. iij. p biticensi.

Cvm aplica. se. et. i. Sane sicut
accepimus cum ex una pte capslm sancti
stephi. et ex alia monachi de platea se decima
quadam in ueiu compromiserit arbitrium dicti mo
nachi proponebant donatonem ipsius decime
e a quodam milite factam et bitur. archiepi. et
dyoc. eius accedente consensu. cfirmatam fu
isse secz aucte ieron imi mintos existe qui
scribens ad damascum ait si aliqua fuerunt
a laicis male detenta que dinimittitur ee nos
cuntur. et in usum transierunt monachorum epo
loci pbende assensum constabunt eis oia ppe
tua firmitate subnixa. e contro pars allegabat
adusa assensum epi sin cleri consensu minus
sufficere aucte. leonis pp dicentis ne qs epis
de rebz eccle quicquam donare uel comutare
uel uendere audeat. ni forte aliq horum faciat
ut meliora pspiciat. et cum totius cleri assensu
atqz tractatu id eligat q no sit dubium eccle
pfuturum. Qr nos uero consule uoluistis utri
tet qn decima tenetur a layco si conferat eccle
ad cfirmandam donatonem assensus epi sin
assensu cleri sufficiat. t. R. q monendus est lay
cus qui detinz decimam ut eam restituat ec
clie ad q spectat cui si forte induci nequi
uit et eam cum dyoc. consensu alii eccle as
signauit. pscertim religoso conuentui astabi
ipa donatio ppetua firmitate subnixa. aucte.
n. pmisse lz diuerse sint. non tn aduse. cum
aliud sit alienare q ab eccla possidet. et a
q detinetur ad usum a layco ecclasticum reuo
care. In alienatone cuiorz iuxta leonis pp de
cretum consensus epi sine clericorum assensu no
suffic. In reuocatone aut iuxta scriptum iero
nimi sufficit assensus epi cum p utrqz utili
tati eccle consulatur. Nam et in lat concil est in
bitum ne quilibz religoso psona ecclas et de
cimas de manu laycorum sin asensu epor reci
piat. p q in directe datur intelligi q sufficiat
asensus epi. ut licitum sit eccle decimas de
manu recipe laicorum. h aut de ille decimis i
telligimus q laycis in feudum ppetuo sunt
concesse.

Cum aplica. et. i. Jeronimi. xvi. q. i. qm quicquid.
leonis. xij. q. ij. sine exceptone. uendere. ni forte q
patria et steril posso. ut. xij. q. ij. terrulas. totius uel mi
noris ptis ibidem seruientis. x. q. ij. h in. cleri. i. capli
sui. dona. n. altaris ecclarum uende non dz sz uendi
tonii audictatem pstare. xij. q. ij. alibis. et. xvij. q. iiij.
in uenditoibz eccle. s. epali. pfuturum. quantum ad o
pinione tn iporum et sic tenebit alienato quius contra
rium euelat. ff. de admistra. tu. tutor qui repto
rium. §. ij. tn si pbaret lesio restitueret. s. de in int.
re. c. i. tenet de fco qr ueram. pos. hic non potest
cum layci decima possie de iure n possunt. s. de
pscrip. cam q. et. xvi. q. vij. c. i. tn tollat eccla q lai
ci decimas qas antiquitus habuerunt in feudum detine
ant de quibz loqr h decretal. ut in fine dr. monendus
e et c. et. i. cpellendus cum mortali peccet. vi. q. i. illi q.
ec. xxij. q. i. c. vlt. uel h intellige de eo cum scandalum
timetur. xxij. q. iiij. no pot. Nam si h esz uim pscer
ete p laicos. multas ecclas spoliare. et al. ditare. q
si faceret appllandus esz. cum h sibi no liceat. j. de
rebz ec. no alienandis. c. i. laurencius. h intellit de de
cimis no in feudum concessis hoc. sz decretal loquit
de decimis in feudo concessis ut dic infra. pscertim. i.
maxie qr ad h agitur ut de manu laici reuocet.
ppetua. et ita uir i tale donato sine assensu. c. sz h id
est qr pter h utilitati eccle consulit. et illi q decimam
detinebat. qr h solum b n agitur ut uita hominum cor
rigatur. ut. xxiij. q. v. pdest seuitas. al. sp tamen tn
dz asensus capli. s. e. p totum. b. alienare. Ideo non
intelligit alienare. qr transfertur de layco ad ec
clesiam sic non dr alienato qn transfertur de fre
ad sororem. sic dixit lex. si testator phibuit re alien
ri. dando sorori non uir alienare. C. de fidi. c. uolun
tas. ff. de le. ij. §. mi. ex familia. §. ij. et. l. peto. §. fratrem.
et q transfert cohipitas de uno loco ad aliud loc ei
dem ciuitatis. no uir fca translato. C. de edifitijs. priuati
si cuius pr. sz reua tal reuocato est qdam alienato.
xij. q. ij. aplicas. et. i. c. pr. qr si remansisz apd suum
laycum. decima illa spe eet q posz redire ad pore
eccam ad q spectat si decederet sin herede n heredes i
succedat in decimis. si sint collaterales sin descende
tes. et e sile q deus magis noluit sibi hostias imolari
q demonibz. xxij. q. i. cfidia. jo. lat. conc. j. de pnib
cum et plantare. Nec laici in alios laycos decimam po
sunt transferre. j. de deci. phmis. b. datur intelligi
a contro sensu. et e fortissimum. ar. ff. de of. eius cui e
man. e iurisdic. l. i. et. xxv. di. qualis. et. xlv. di. discip
plina. vsu. descende peccauit pplus tuus. q. d. gns non
meus. ex quo peccauit. qr p pcm recedit a deo. xxv
ij. q. i. cum renunciat. l. asensus epi. inde mod ar
guendi ex quo dic de epo ergo tm de epo intelli
gendum est. sic. xxv. di. qual. et. xxv. di. illd. ff. de. a
di. et demo. cum ita. ar. contro qr alid est dicere epm et a
solum epm. j. de testib tam ipsum. et ita h e uni cas
in quo solus eps pot alienare. alios tres. xij. q. ij. t
nulas. et tribz. c. sequentibz. et. xij. q. ij. bone. In feud.
de aliis uo non eet iura. q hic dr. qr eccla pot illas
uendicare. qn ille nullum ius hat. sz h eccla. ad q

Cum aplica ... [marginal note, partly illegible] ... de decimis ... in feudum ... concessis

11A 9 fuit ... [marginal note, illegible]

spectabatur non potest petere propter ius feudi. quod autem tenuitur ex causa fuit permissum. quia episcopus ius unius ecclesie non potest alii dare. j. de rebus ec. non alienandis. c. i. jo. Idem meten. archid.

Tua nobis et j. adiectum et utrum episcopus vel electo cum solo archid. preter assensum maioris ecclesie cum ab ipsa eligatur episcopus et archid. assumatur de ipsa cenobiis vel ecclesiis conventualibus ad quas ius pertinet patronatus liceat conferre perpetuo vacantes ecclesias vel capellas. et j. alterius et questionis solutio ex epistola leonis pape et colligitur evidenter in qua legitur ne quis episcopus de rebus ecclesie quicquam donare vel permutare vel vendere audeat nisi forte aliquid horum faciat ut meliora prospiciat et totius cleri tractatu atque consensu id eligat quod non sit dubium ecclesie profuturum. j. infra. n. episcoporum donatio vel venditio et commutatio rei ecclesiastice erit absque conniventia et subscriptione clericorum. per hoc n. noveris solutam solo co propositam questionem cum concessiones ecclesiarum perpetuas ad alienationes non sit dubium pertinere. [illegible]

Tua nobis et j. casus. Queritur archid. metensium utrum episcopus sive electus de consensu archid. tantum sine capitulo possit conferre vacantem ecclesiam baptismalem alicui monasterio vel alii ecclesie cui tenet i. pa. in illa ecclesia vacante et ponderetur quod non potest auctoritate leonis pape. quia concessio vacantium ecclesiarum pertinet ad alienationem vel conferre ut monachi habeant fructus illarum et retineant ecclesias ad usus suos et sic lederetur ecclesia. Sed non licet talis concessio. alterius i. individui presentis questionis. sed ideo dicit alterius. quia alia questio precedit que ponebatur in antiqua compilatione in titulo de institutionibus. sed in hac non ponitur. v. leonis. xii. q. ii. sine exceptione et s. e. c. proximo. vendere. nisi forte sit res que servando servari non possit. C. de administra. tu. lex que infi. tractatu. sed qualiter fieri debeat audiant omnes et unusquisque dicat quod sibi videtur. C. de to. q. ali. l. consult. l. xi. et titulo sequenti l. ult. et hoc de imobilibus vel de mobilibus preciosis. quia si sunt preciosa necessaria est sollempnitas. C. de administra. tu. lex. que secus de hiis que servando servari non possunt. ut. l. p. et ff. de pec. hz. dimus. dubium esse i. opinioni canonicorum probabili indicio. licet secus forte contingeret. ar. ff. de numero. sed unum. et si locupleti et intellige non sit dubium quantum ad se. quia sufficit ab initio tenere gestum. ff. de neg. g. sed an ultro. et i. si. p. hoc. etiam presentem leonis. perpetuas. perpetue n. intelliguntur ex eo quod fiunt ecclesiis et non personis. ut s. e. c. proximo. ff. de administratione leg. annua et xii. q. ii. liberti. quia ecclesia non moritur. ut ibi dicitur et s. de instit. cum venisset. si fiunt personis sive temporis prefinitione durabunt in eorum vitam. x. q. ii. hoc ius. prestatio et xvi. q. i. possessores. b.

Idem episcopo belluen.

Pastoralis officii diligentia et j. preterea quesivisti cum auctoritate dyocesani fiunt prochie limitate quatenus singularis prochia-

[illegible]

tum proventus in usus ecclesie cederent necnon et stipendia ministrorum. si episcopo liceat sine auctoritate summi pon. vel saltem sui capituli sine voluntate viris religiosis conferre ad vocationes aliquas prochialis ecclesie sustentatione vicarii reservata. et cum lat. con. statuta prohibeant ecclesiis novum imponi vel augeri veterem pensionem postulas edoceri an episcopus valeat religiosis consentiente patrono totam ecclesiam vel de novo conferre aliquam portionem ad quod dicitur R. quod salva constitutione canonica de concedendis pensionibus. Quinquagesimam portionem proventuum secundum tenorem potest episcopus nisi de licentia ro. pon. preter sui capituli voluntatem.

Pastoralis et j. obventiones. i. fructus vel redditus retenta sibi ecclesia cum sustentatione vicarii. dyonisii. xvi. q. i. ecclesia. sustentatione sufficientem. s. de prebendis. de monachis. et de his et s. de sup. ne. pre. sic. lat. con. j. de censibus prohibemus. constitutione canonica. xii. q. ii. bone rei. ex hac littera videtur manifeste quod episcopus possit dare quinquagesimam vel centesimam partem sine capituli ut in predicto c. bone rei. non obstante iuramento de non alienandis rebus ec. j. de ec. edificanda et s. de iure iur. et s. de iure iur. intellecto. nec n. potest episcopum accusare de eo quod templum dei edificat. xii. q. ii. aurum. Sed quod sufficit scire a iure fuisse concessum. sed non est necesse ulterius ad ire probare. ff. de ad. instrumentum que sub additione. et ult. ar. contra j. de donat. pastoralis et s. e. c. proximo. xii. q. ii. si episcopus et s. e. c. non. sed t. b. tamen eo dicit quod etiam in hoc casu requiritur assensus c. sed n. ei permittat a iure alienare causa necessitatis vel utilitatis. requiritur tamen assensus. c. xii. q. ii. sine exceptione. licet tamen ista contra dicit et j. jo. idem dicit se illo c. bone rei. illud quando secutum est dicit et exponere tantum quod tamen exponit. salva constitutione canonica. quia non derogatur per istud scriptum illi canonica bone. nec dicit ibi quod episcopus possit illam donationem facere sine assensu canonicorum. sed hic littera innuit contrarium. et j. de donat. apostolice. et de h. v. quinquagesimam. immo quamvis maiorem portionem. et multum habundaret quamvis si tantum uni quamvis nichil gravatur ecclesia. j. de donat. aplice. jo.

Hono. iii. archiepiscopo senon. et eius suffra.

Et si membra corporis et j. prioritate se non. capitula cathedralium ecclesiarum ad nos querimoniam transmiserunt quod archiepiscopus senon. et suffraganei eius procuratores nuper ad provinciale concilium convocatos ad tractatum eorum admittere noluerunt. et j. visum fuit nobis et fratribus nostris ut capitula ipsa ad huiusmodi concilia debeant invitari et eorum nuntii ad tractatum admitti maxime super illis que ipsa capitula contingere noscuntur. eorum

Et si membra et j. provinciale concilium. de quo tes. xviii. di. propterea et j. de accusat. sicut olim. de concilio monachorum in. j. de statu regu. in singulis et c. ea que. contingere et immo quia quod omnes tangit ab omni-

[illegible]

bz de cohabitat. lxxiij. di. c. i. et lxxvi. di. c. i. et viij. q. i.
nec g. et s. de tempib; ord. si archiepc. v. bi de iure. ff.
de adopt. nam ita. ff. de minor. in ee. § ca. et l. f. §.
ult. ff. de iur. auctorz amit. divus et ff. de aq. plu.
ar. i. qcedendo et in aut. ut sponsal. lar. § et h q²
coll. viij. la pa uo tn conciliis interee nō debent
n speciale innitere. lxiij. di. adrianus. in fi. et n̄ trac
tetur ca fidei. xcvi. di. ubinam. ubi n trataret de
mo quamuis tales tē eos tangat. possunt intee.
xxv. q. v. ad sedem. Ex concilio lat. De hi

Cum in cunctis ec. is q̄ fiunt a maio
q̄ pluribz et sanioribz re pte capli.
fratibz uisum fuit incitant debeat obseruari
ti graue nimis est et rep̄hensione dignissim
q̄ p quasdam ecclas pauci qndz non tam de
ratione quam de ppria uoluntate ordina
tōnem ecclasticam procedere nō pmittunt. Quo
cc̄ p̄senti decreto statuimus ut n a pauciorib
et inferioribz aliquid tōnabile obiectum
fuerit et ostensum. ap. re. p̄ualeat semp et
suum p̄sequatur effectum. q̄ a maiori et
saniori pte capli fuerit cstitutum. nec cō
stitutionem nram impediat. si forte aliqis
ad cseruandam ecce sue csuetudinē se iu
ramento dicat astrictum. non. n. iuramenta s
potius piuria sunt dicenda q̄ cc̄ utilitatem
ecclasticam et scōrz patrum ueniunt institu
ta. si quis aut hui csuetudines q̄ nec tōne
iuuantur. nec sacris cgruunt institutis ui
rare p̄sumpserit donec dignam egit peni
am a pceptōne sit dominica corpis alienus.

Cum in cunctis et. j. pluribz. De hiis q̄ fiunt a
tes. di. c. i. ij. et iij. s. de elect. licet. maiore pte capli.
xxiij. di. in noie dni. xx. di. de quibz. ff. de iud. du
obz ex tbz. nō pmittut applicando et i pediando
de fcō. tōnabile. ar. q̄ non sp statur maiori pti
nec pluralitati. ut hic et xxxi. di. nicena. et s. de elc
t. eccā uaā. lx. di. sana quippe. de seruitu t. §. p
fundū. xij. di. n liceat. ff. de pactis. maiorē. ar. cc̄
lxiij. di. plebs. Jnst. de satisdat. tu. § . s; si ex testa
mto. Solo illd regulare ē ut semp stet minori p
ti. s; maior p̄s ē illa q̄ maiori tōne et pietate in
nititr. lx. di. sana quippe. xl. di. misti. in fi. et iiij. q.
iij. § . Jt ne iur. p̄sumitr p pluralitate. lx. di. ubi
hic n in ctrium pbetur: ut hic pz. et xxiij. di. illd
s de elect. dudum. R. cstitutum. g nō suffic obiice
n pbetur et h pbatur coram supiore cstituti. et
ita caplm pot cstitutōnem facere dum tn sint
omis p̄sentes quos cstitutō tangit. s. de cstit. c
omis et ar. p̄sentes in p̄iudicium absentium n
cstitui possunt ut ibi. circa alia negotia admi
nus due ptes debent cē p̄sentes. ff. q̄ cuiqz uniu
si. l. nulli. et l. plane. ff. de dec. ab ord. facit. l. iij.
v. iuramenta. sic s. de iur. iur. sic nus. et ita si iura
menta ista sint ferā in gnle restringenda sunt cca
tonas et licitas csuetudines. ar. s. de iur. iur. cp
to et c. ad nram. si sp̄ialit iurant. statim sunt p
iur. B.

Ex ij. claren. epo.

Peruenit et j. et eo q̄ ecclam tuam q̄ dā
ex canoniciis et minimis. q̄ pensio debi
ta ecce nō redderetur. ubi clericus aliquis aut p
rochianus deliquid sn tuo et alioz canonicoz
assensu interdco supponit. et j. f. t. t. R. q̄ interdic
tum in aliqua ecclesia p alique ul aliquos de
canonicis tuis siue tuo et alioz fratrm assensu
positum obseruare nō debes. nec ē sustinē ut
ab aliis obseruet. et j. e. s; si quis in hiis deliquerit
ecclastice cohrtioni subiaceant cum pena suō auc
tores tenere debeant. nec pena sit ultius ptra
henda quā delictum fuit in excedente repti.

Peruenit et j. ecclam tuā. i. tue iurisdco
subiectam. sic s. de usurpat. c. i. et infra. h u cano
nicō non ht ius epale. in ipā eccā. ar. si mee et ei de
negaret debita pensō l' aliqua offensa digna ecā
catōne cmitteretur bn supponet ecclam interdco.
s n ego tn rōnestius p̄sonas interdicere. nō. n. ecce
deliquunt s; p̄. in aut. de ma. prin. § oz. coll. iij.
et j. de pen. l; xvi. q. vi. illd. h dixit. laur. s; q̄ ecca
pp delictum alicui interdici nō debeat. s; ille q̄ deli
quit puniat q̄ illi qui n peccarunt n debet puni
ri n ille qui delinquit sit dns loci. q̄ tc̄ ppt fcm
eius tra subiacet interdco. j. de spō. non ē. nob. v. as
sensu. q̄ tal sententia n tenz cum lata sit ab eo q̄
non ht iurisdcōm. ij. q. i. in primis. c. si a nō. cpe.
iud. l. i. c. de csuetud. ad nram. b. delinquit. xvi. q.
vi. cgnouimus et c. illd. q̄ pena suos auctores ppō.
vice uersa. auctores ppos sua crimina iure tenebt
nllis plectetur n qui peccor hz. ut hic dic. et c. de
penis. sancimus. c. ne ux p marito. ob marito. zx
q. iij. illd. j. de sen. ex romana. s; cc̄ ur. q̄ pit f̄t
cū impio de. q. di. i. in scā. xv. q. f. cū multe. so. q. h
dī. locum ht in pena spūali q̄ dī in ctraris ht locū
i pena tpali. q̄ qndz i ponit alti p pccō alterius. i. q.
iij. §. Jt p pec. ur h reglare illa casuana siut.

Jnnoc. iij. aug. preposito.

Ex ore sedentis. et j. accedentibz ad p. n.
te. ac b. august. canonico. p cōne q̄ i
ter uos sr p̄positura augusten. ecclesie uertebā
t ex pte ipius. b. fuit p̄positum q̄ pr eiusdm
a. c. p. n. decano et caplo augusten. lrās op
tinuit destinari. ut j. spatium mensis unius
eundem eligerent et assumerent in p̄positum au
gusten. in signum inuestiture anulo aureo
destinato et quibz mandati apo. executoribz
cstitutis: caplm memoratū cum audissent.
q̄. c. quondam eoz p̄positus in epm brixin. e
lectus cfirmatus fuisse; s; dcās litteras suscepis
sent in ctemptu tn eoz assigto p̄ius tmio. j.
qpi debent sr mandato aplico rnde. h. te
august. decanū in p̄positum elegerunt et j. Qz
uō legittime cstitit q̄ p̄fatus. b. de p̄positura
n fuit aliquatenus inuestitus et si mandat
fuit ut de ea inuestiret. de qua ē si inuestit
fuisse: inuestitura eius p. p. n. cca fuit tōne
cassata. que nec ē si cassata fuisse. p hoc q̄ dcō

h. reuerentiam exhibuit q̄ deletur ꝑposito iu
ri suo renunciasse uı̄. Nos attendentes q̄ s̄ nō
potuisse de iure expetere ut p. a p. ob. interposi
tam cōmunē ordinatōem eccē impedirz intel
ligentes ł te a maiori pte tam dignitate q̄
numero eoꝝ quos eligendi ius cōstabat hr̄e elc
tum fuisse canonice in ꝑpositū elcōnem tu
am. auc ap. cōfirmauimus ꝑ fato. b. sı̄ ꝑpōi
tura silentium imponentes.

Ex ore ł j. amulo. sic s̄. de re. iud. cum olim. ꝑpt
hoc tamen non fuit inuestitꝰ cū in possessiō mis
non fuit ut. j. sequitur. Nō tenuo ꝑmū n̄ sunt in
tere s. Tunc aug. cū. h. dēs. h. reuerentiā exhibuit
tāquam preposito ut sequitur. j. tamen cū idem. h. m
ortuus est. eo mortuo: capłm statim elegit istū i
ꝑpositum. dōs. h. ꝑus appellante. q̄ ipm nō elige
rent cum ad ipm ꝑpositura spectaret. de hac appl
latione fit mentō inferius ut h oīa hr̄. ł integra.

Jnuestitꝰ. i. missus in possessōm. sz pz q̄ ꝑp talem
inuestiturā quam fac̄ cum anulo nō efficit q̄s
possessor. j. de donat. ꝑ tuas. ar. s̄. de re. iud. cū a
liquibz. q̄ in adipiscenda possōne actus corpal
requiritur. ff. de adquir. pos. l. possideri. § in adm
tenda. ar. cō. s. de consuetud. ex litt. ł. xvi. q. vij. ā
loꝝ ł. q. i. moderamine. ł. C. de sacro scīs. ec. ut īt
diuinū. ff. de cōtrahen. empt. ł uend. clauibz. C.
de bonis auc. iud. pos. quāuis. s̄. de do. ł cōtu. cōti
git. ff. de damp. infec. si finita. § f. ſt pz hic q̄ si
ꝑp mandaret alicui dari ꝑbendā ł cā. alium eli
git tenz elcō de h dari est. s̄. de preben. dilc. fil.
jo. cōtra rōne. q̄r eēt in minoribz ordībz cōstitutus.
ut pz in integ. ł q̄r reuerentiā faciendo illi. h.
iure suo renunciauit ut hic secū. b. renunciasse. nō hic ar. de tacito cōsensu ł licet uerbis nō
renunciet. aut nō cōsentiet. sciat ipo fcō tn̄ cōsentit.
xxxij. q. ij. honorant. s̄. de transact. ex litis. ł. xlij.
di. sit rector. ff. de mandat. si precedente. § lucius.
ff. ad municipal. l. ij. s̄. de of. del. grauem ł. C. cū oli
m. a quo sensu. ff. de in. of. t. si ꝑponas. § i. ł. l.
in elz. ł. l. ff. f. de purpuraria. si ego. § i. ł ff. de in io
v. si filius. ł. C. de iur. do. i pe. l. ij. ar. cō. ff. de decur.
hiremius. f. § ult. ł. s. de ꝑben. dilc. jo. ꝑterea lz re
nunciatō sit tacita uz ł contra auctoritatem sñori.
licz expssa non ualeat sine auctāte sñoris. s̄.
de renunc. admonet. sic plus ualet tacita ꝑhi
tō q̄ expresso cū scilicz intē cōtractor. ff. de sol. si q̄s
stipulatus. x. in malle. ff. e. t. ꝑo puratori. l. sz
q̄ si alius ageret cōtra ꝑpositum ł cassaret il
lius elcōm. nūquid iste qui exhibuit reuerentiā
potit agere ꝑpositura. n̄. q̄r sicut ex hoc datur si
approbauit testamentum ꝑus non pot postea īpu
gnare. C. de inof. test. ꝑentibz. ł si alius. īpugnāt
testam̄ ipe. tn̄ non pot petere ulta quam s̄ relictū
ē. ff. de l. ꝑ. cō. te. si cui. vi. ſt. ar. q̄ actō semel ex
tincta n̄ reuiuiscit. ff. de sol. cum res. § aream. ł.
de. q. di. iiij. quis. ſt. ar. q̄ licz res deueniat ad eū
casum a quo potuit hr̄e principiū non uz. b.
appel. sic s̄. de elect. cum inter. R. q̄r eius n̄ in

terat appellare post reuerentiā ꝑstitam. ij. q. vi. n̄
solent. app. n. nō impedit. ne id fiat q̄ ꝑtio eius
decimitur. ff. de ap. recip. uł n̄ l. ult. l. Idem.

Ex parte tua nob̄ fuit fr̄ archiepē inti
matum qd ad restaurandā fabricam
rothomagen. eccē tractatum cōuenit hūīs
nis. te postulante ut quinz canonicoꝝ decium
parte aliquā suoꝝ redditū porcōnem opera
tam pro ł nōīo deputarz ł. j. statuim̄ si qui
uerō tunc fr̄ archiepē ł maioris ł sanioris pti
capli statutis sr̄ hoc duxit resistendum op
tineat snia plurimoꝝ.

Ex parte ł j. fabricam. licz n. solus ille tenea
tur ad restitucōm fabrice qui ptē deputatā fa
brice recepit. x. q. iij. ꝑnio. ł. q. i. decreuimus tn̄ ł il
li cōferre tenēt. xvi. q. i. si monach. j. de ec. edi. c. i.
plurimoꝝ. hic ergo ualz snia plurimoꝝ. q̄r euidēs ē
illos ratōne iuuari. s̄. e. c. i. sic. lxv. di. c. i. ł ij. s̄. de
tpz. ord. nec epi. b. Innoc. iij. archiepō me
diolan. Ut ecctā beneficia sine diminu
cione cōferantur.

Ut imm̄ pdeat de | uultu di iudicium ł. j. pterea ꝑpoē
ris q̄ cum nullius debeat sine accusatione
dampnari. n̄ aliquid circa negotium illd̄ sit
actum in forma iudicij. depositōnes testium.
nō poterant tibi ꝑiudicium gn̄are. Qr nō
n̄ allegatō psonam tuam tangere uidebat
dignum duxit eam cōmisisse inquisitōnis.
ł ordinem plenius explicare. ne quis quom
nibz suspicetur. q̄ nos in h negō ꝑperam p
cessimus. ꝑsertim cum tō assignanda dere
at eē possis ꝑ summa. cum. n. nulli sit explo
ratū q̄ actore non pbante is qui cōuenitur ł
si nich ꝑstitit dz absolui. iudi ponit qd̄ nos ē
cum cōuenieremus a nob̄ mandōe uel in dis
crete ꝑonis ꝑsōnis sup hoz ꝑmissis articlis
ꝑpositum. uidelz ut ostenderis q̄ ꝑdcām can
cellariam psone ydonee. modo canoīco. ł tē
pore cōpetenti donasses. ꝑpo tū donatō fui
set occulta ł idō suspitōne nō careat. ł elap
so iam anno nullus oīno cancellarius appz
nō in merito credebamus qd̄ scōm iāē q̄ sta
tuta: ad nos eēt ipius cancellarie donatio
deuoluta. ł idō potuissem eam sine culpa
cōferre. Qm̄ ł si locum dī teneamus in ttis.
non tn̄ de occultis possimus diuinare. Qr
g̊ cē illd̄ q̄ ꝑma facie iuste ꝑsumebat pro
nob̄. ꝑsertim cum scīderet ꝑma uice qd̄ cā
cellariam alicui non contuleras. facultatem
ē ꝑ parte ꝑtendi concessim̄ non fuit grā
uamen. sz grā. nec ex malitia. sz ex benigta
te ꝑcessit. q̄ ł de modo canoīco si dē nobis
n̄ mādauimus. tu cām ꝑstitisti mandato.
qui sepe nob̄ plrās intimasti p testes. qd̄
retentis ē ꝑuentibz offm̄ concesseras memo
ratū ex quo nō in merito contra talē cōces
sōnem fuimus suspicati. ł idō nos qui n̄
tam ex plenitudine potestatis quā ex of

Gc ꝑt̄ eius plaus cu ipsis mıłones ꝑ capłi ꝑdicent
uncon ꝑtenrer ꝑ vc. ad reparatōm fabrice quilibz
canonicꝰ de suo contribuet

Ut nem eius cōsulueret est summa capłi illi summitr
ad certā benficiū collatō uelz si ñ legitime ꝑficerū
s̄ sic nō fecit ad cyth

fitij debito possumus et debemus de subditorum ex
cessibus ad correctionem inquirere ueritatem te
maxime tamen precedente clamosa insinuatione. inquisito
nem commissam faciendam. Omnibus ergo auditis
diligenter te in tribus comperimus fuisse culpabi
lem. circa conuersationem fratris. quia non solum nobi
lis nec cuiquam debuisses ex certa scientia committa
re uidere circa carnalitatem animi. quia non
ab affectione carnali set discretione iudicio debuisti ec
clesiasticum officium et beneficium in persona ma
gis idonea dispensare et considerare honestatem fratris quia
non licuit ex pactione uel conuentione quacumque
sed modo uel tenore prescripto. concedere nudum
officium et tibi retinere prouentus. cum et in lat. con
sit prohibitum ne quis conferendo ecclesiasticum bene
ficium partem prouentuum suis usibus retinere pre
sumat et alibi caueatur expressum in canone. quod ec
clesiastica beneficia debent sine diminutione conferri.
Unde credimus distinguendum, utrum cum dat
spirituale beneficium prouentus temporales ante dona
tionem perceperit. Nam si prouentus ante donatio
nem non percepit ipse. sed alius ex donatione con
cessit ut ipse prouentus percipiat. non est du
bium intercedere symoniacam prauitatem. Si
uero ante donationem percepit ipse prouentus: cre
dimus distinguendum utrum ante donationem
conueniat. ut ipsi prouentus retineantur ad tempus
pro causa iusta et necessaria. an conueniat cum eo qui ac
cepit beneficium seu cum mediatore quocumque
ut officio illo concesso: retineat ipse sibi prouentus.
Primum non inuicem credimus esse licitum. Secundum autem
dicimus non licere. ne uiam aperiamus hijs
qui prauitatem suam satagunt palliare.

Ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Ut nostra. et. i. Ut plane intelligas textum decretalis sic
pone casum. Audisti non bene intelliges. intellexit do
minus papa quod cancellaria mediolanensis. ecce uacauit ultra annum
et sic potestas conferendi illam deuoluta fuerat ad
papam. Unde mandauit papa mediolanensi archiepiscopo ut ipse
conferret cuidam. h. familiari domini pape. et si post receptio
nem litterarum aliquid faceret in contrarium illud cassaret.
Archiepiscopus receptis litteris. rescripsit quod ipse cancellariam non con
tulerat. quia propter grauamina debitorum retinuerat fruc
tus ipsius. de cuius responsione frater fuit perplexus
inscriptis. uisis litteris die sequenti. rescripsit quod mandatum domini
pape non poterat adimplere quia reseruans sibi prouen
tibus iam .x. mensibus elapsis contulerat eam cuidam.
h. nomine et de hac uersione scriptum fuerat aliud instrumentum.
ista relata fuerunt domino pape et instrumenta ostensa. papa
uero intelligens uarietatem huius uersionis statim
mandauit archiepiscopo ut ad presentiam suam mitte
ret procuratorem ydoneum et ostenderet quod ipse cancel
lariam contulisset persone ydonee et modo canoni
co et tempore sibi competenti et idem. h. ueniret si uellet
defendere ius suum. accessit procurator archiepiscopi et il
le. h. et produxit duos testes in presentia pape qui
iurati dixerunt quod parum post mortem cancellarii
archiepiscopus contulit cancellariam dicto. h. reseruans sibi

prouentibus et illum inuestiuit per librum. precipiendo quod illud
esset secretum. et unus testis adiecit quod post mandatum
domini pape eo uidente tradidit ei sigillum. Alter dixit se
hoc audiuisse. et procurator hoc idem fuit confessus. papa uero
considerans extra casum audiens mandauit quibusdam quod si
post suum mandatum per totum negotium reuocabat ad
curiam et tradidit sigillum talem traditionem decer
nent nullam esse. et in muneret illud. h. nec sigillo ulterius .h.
uteretur quod totum factum est. prestitit fuit nec sigillo p ucet
hoc intellige. illam. s. de ap. ut nostra. circa est pars ista
Eo illam debes hic legere in principio quia precedit istam ut
in antiqua apparet. ab isto loco in antea littere in littera
que precedunt. sunt in parte decisa propter hoc archiepiscopus mi
sit minores sollempniter ad curiam. curiam .h.

Nullus debet sine accusatore dampnari. Fallit. i. ix. casibus.
Si suspecta scriptura in iudicio pro
feratur. Si testis periurus fuit et uacil
lans. Si tutor suspectus fuit. Si ma
ritus accusat uxorem suam adulterii. et u
xor replicat lenocinium. Si iudex reperi
at accusantem calumpniatorem. Si inqui
ratur de crimine per modum inquisitionis. Si infamatus
deficit in purgatione. Si crimen est notorium. Si corrum
pantur testes aduersarii.

Actore non probante reus absoluitur. quod uerum est nisi in
sex casibus.
Ratione presumptionis cum actor fun
dauit intentionem suam iure com
muni. Si reus assumpsit sponte onus pro
bandi. Similiter rei. In omnibus iudicijs.
In crimine falsi. In crimine lese maie
statis. In sacramentis deferendis. In pro
ditione patrie. In crimine peculatus.
Permissio actionis. delicto rei, pro nega
tiuam que habet in se implicitam af
firmatiuam.

Post multas allegationes et excusationes .A.
nes ipsius archiepiscopi ultimo proposuit
dicto. h. quod cum nullus debeat sine accusatore dampna
ri. nec ad sit actum in predicto negotio in foro iudi
cij. testes contra eum recepti non poterant ei preiudicare.
quia has allegationes uidebantur tangere personam domini pape. ap
tius uult exprimere in hac decretali. causam quare manda
uit inquiri de predictis. ne quis crederet quod in facto i
sto processerat precipitanter. et prosequatur postea ut sequitur in
littera. hoc intellecto quod prius sumus e. satis patet intellectus. c.
sed nec supplectione non bene intelligeres et hoc omnia et alia
que continentur in integra. B. de multa dei iudicio. qui ex
iudicat semper secundum ueritatem per oculi uel iure. ff. de eo quod cer
to loco. l. quod si certis. ff. i summa. et. iiij. q. iiij. c. i. sine
accusatore. hoc generale est. v. ij. q. i. de manifesta. et.
xxiij. q. iiij. quilibet potestatem excipiunt quidam
casus. primo si suspecta scriptura in iudicio proferatur.
C. de probat. l. in bellicis. Si periurus testis fuit. et uacil
lauit in iure. C. de testibus. nullum. et. de periuris. se
cundum si tutor suspectus est. ff. de suspec. tu. l. iij. C. p
terea uidendum. Si maritus accusauit uxorem de ad
ulterio et ipsa replicat de lenocinio. ff. de adult. l. i.
C. si publico. Si iudex percipiat accusatorem calum
pniari. ff. ad turpil. l. i. C. i. et. ij. q. iij. C. notandum. et.
de calump. c. i. et. ij. et si in modum inquisitionis cogno

sit de crimi'e. ꝫ. de acc. qualit' & qn̄ & c. inquisitio
nis. si infamat' defic' in purgatōe. ꝫ. de symon.
de h' cum sus concord'. si crim̄ est notoriū. ij. q. i.
de manif. ꝫ. de acc. euidentia. si corrūpit testes ad
sistariꝫ. iij. q. vij. ꝗ tria. ꝙ si quis. ar. jo. casu amisis
se quia pp̄ pp̄ mandatū inquisitioni fieri cōtra ar
chiepm̄ an tradidit illi. h' sigillum post h' māda
tum ut dixi in casu & q' p'uenco illa tria q̄ sequūt.
actore n̄ p'bante. simile. vi. q. v'lt. actor. h' regula
fallit. nam ratione p'sumptōnis aliq'n tn̄ ne'c
tur p'bo ad reum. ut in o & S. de p'ric. ex insinua
tōne & S. de eu'c. inc. c. ult. ff. de donat. int' uiru' &
ux. quinc' mutuus. ꝫ cum actor fundatur int'o
tōm suam iure q' l. c. di. ā more. xvi. q. vij. o'nibꝫ
basilice. C. de p'bat. sine possidentis. ꝫ cum re' sp̄o
te assumit onus p'bandi. ff. de p'bat. circa. ꝫ in
criminibꝫ uidelicet utriusq' p'batio audit'. S. de p'
bat. ex l'iteris. ꝫ cum uterq' dicit se possidē. S. de
p'bat. lꝫ. ff. de ui. d. arrib. ꝫ in crimine ffi utrius
q' testes audiunt'. C. de falsis. ꝙ. ꝫ in crimi'e. le
mag. in sacramentis desertis & in p'ditōe patrie
& in crimine peculatus utriusq' testes audiun
tur. C. de adult. fallaci. nisi. jo. ꝫ p'uileg'm acto
ris transfert onus p'bandi in reum. puta si pu
pillus ul' mul'r ul' miles repetat solutū tanq'
in debitum reus tenetur p'bare debitum. ff. de p'
bat. cum de in debito. ꝗ sin aut. ꝫ delictum ip̄i
us rei transfert onus rei p'bandi in ip̄m q' p'
bata solutōne si eam negauit tenetur p'bare se
debitum recepisse in. l. pretea. cum de in debito
circa prin. & ꝫ. de solut. si quis. ꝫ negatiua q' in
se affirmatiuam implicitam p'bari dꝫ a reo. S. de re
sti. int'. ff. de uo. ꝫ. de succes. ab intest. cum dilc'. ar. ff.
de p'bat. ab ea pte. ꝗ si quis & l. si filius. iij. q. ix.
iudicas. c. porro cum nemo uelit assignare cām a
misisse inquisitōnis & p' h'. ad tiam obiectōe.
occulta. n'o q' p'sumitur h' contra occulte dantes
ul' facientes ul' iudicantes. S. de of. del. c̄sulint. ro
di. anastasius. ff. de inf. fil. ita si dei i pn̄. ff. de
ad minist'. tu. si quis tamen. xxiij. q. ij. pur'o sāp'
tenebre apte sunt ad fabricandum f'lm. ff. de ue
tre inspic'. l. i. ꝗ de inspiciendo. tn̄ si ille cui da
tum ē occulte sit capax occulta donatō n̄o uitiat.
donatoñ. C. de delatoribꝫ. l. i. l'. x. & elcōnes cl'ā de
sine n̄ ualent. S. de elc. q' p'pter mi. c. late. q. S.
de conces. p'ben. nulla. diuinare. sic paulus licꝫ
sp̄u dei eēt plenus. n̄ potuit tn̄ secreta diuini c̄
silij agnoscē. xxij. q. ij. beatus. nec tn̄ tenet' c̄s
diuinare. ff. mandati si fideiussor. ꝗ si cum de
bitor & ff. ad. l. aquil. si putator. grauiam. im
mo de iure fuit. C. de p'bat. sin. sꝫ grauia. tamen
prime c̄fessōni ip̄ius esset standum. S. de p'bat.
p' uras & S. de p'sump'. litteras. n̄ p'bauit se errat
se. ꝫ. de censibꝫ olim. C. de errore aduoc. l. f. S. de
ap. ꝗ cum cām. S. de confes. c. ult. sꝫ in h' n̄ uir
ep's potꝫ errare q' de fcō suo ctus eē dꝫ. S. de re'pti.
ab ep'o dicato. eu uacante g' re'psi. p'sumitur
q' istum archiepm̄. iiij. q. ij. ꝗ qui fco ul' uerū
e. ꝫ. de penis. sc' hijs. ff. de ac'onibꝫ. de minore. ꝗ.
tortura. nisi & l. ex libro in prin. io. q' & h' inc. s. se
cum de obiectōni archiepi. p' testes p'ductos in pre
sentia ppē ut dixi in casu & io nos. hic ex. ad id q'd
dicit q' muniri dꝫ sn̄ accusatore dāpnari. ostē
dendo cām q'r amisit inquisitōnem. inquisitō
nem. s. uim sigillum dedissꝫ archiepē illi. h'. post
h' mādatum pp̄ q' reuocauit ad se inquisitōni in
quirendo & discutiendo negotii i iniūgendo. p'ba
ret sc' tribꝫ articul' uidelꝫ si cōmuniss' p'sone ydō
nee modo cā & tempe c̄petenti. c̄uetatem sanguini
cam qui allegat contra non dꝫ audiri. C. de li
berali cā cum p'cium. S. de appll'. sollicitudinē.
& l. xxiij. di. gesta. l. carnalitatem. ꝫ in hoc casu di
ar lanus ep'm symon. c̄mittere si p'pter c̄sā
guinitatem c̄ced' alicui beneficiū. al' non accusar'
q' in iustus cordis amor & c. i. q. i. si quis iꝫ. ar.
ꝫ. de symon. veniens & c. tua. nam ex quo fauor
tu' ul' mistum minimum fauoris inducit multo
magis fauor illi' qui ordinatur. i. q. i. sꝫ n̄ nihi
lum & sic c̄sanguinitas inducit suspitoñ q' dona
tō sit uiciosa. x. q. ij. exc. lxxx. di. de tent. nam i
clā destinis & domesticis donatōibꝫ facile q' c̄fin
gi' p' negotii qualitate. C. de donat. l. donatō. ꝗ.
i. sicut al'. c̄sanguinitas elidit' suspitoñ. S. de co
hi. di. & m. a nobis tua & par affcōnis cā suspitō
nem elidit. ff. de ritu nupt. l. nō solum. ꝗ de uno.
io. sub modo. n̄o q' sic conditō induc' symonia.
i. q. ij. quam pio. & S. de pact. pactōnes ita & mo
dus ex & modus equipollet c̄ditōi. ꝫ. de c̄diōē ap
positis. c. ij. & iij. & xxv. iij. q. ij. sufficit & C. de hi
is q̄ sub modo lega' ul' fidei c. relinqu'r. l. i. immo
mag' est obligatus sub modo q' sub c̄ditōne.
nam cum ad relinquit' sub modo. ill'd statī p'
pete. si caueat de eo ad impletō. ff. de fidei c. lib.
l. cum in testō. ff. de condic' & de quibꝫ diebꝫ. ꝗ ult.
si uō sub conditōne ād relinquit' nō pot' peti n̄
c̄ditōne existente. ff. de cond'. & demonstr'. q' fedi.
ꝗ ult. jo. prem. ꝫ. de censibꝫ. p'hibem'. sn̄ diminu
tione. i. q. iij. siquis prebendas. & S. de prebend.
maioribꝫ & c. vacante & c. cum cām. c̄sequitur.
ex pactōne in ea app'ōita. vi. n̄ ip̄e donator ul' ali'
qui p'cipiebat. vl. constituat cum caplo suo. nō
cum eo qui inst'itutus est benefitiū & h' puplice fa
ac ut uitetur omnis suspitō. sic pot' intelligi. S.
de p'ben. significat & sic pꝫ q' ep's pot' ad tpē ex c̄
tra cā retinere fructus uacantis ul' n̄ fitis si forte g'
uit' debitis. ar. ꝫ. de v. sig. c. p'lt. Ex concil. lu
gd.

De rebꝫ ecc(lesi)e non alienandis.

Non lꝫ ep'o ul' abbi terram iuriis ecc(lesi)e
c̄uertere ad aliam: quamuis ambe i
eius sint potestate tam̄ si cōmutare uolu
it tras earum cum consensu ambarꝫ faci
at.

De rebꝫ ecclesie non alienandis.

Non liceat & ꝫ. vertere ad aliam. passim & sn̄
cā ex cā tamen potꝫ. ar. xij. q. ij. bone rei. ꝫ. de
ec. edif. ad aud. xvi. q. i. ꝗ sicut duo. ꝫ. de exces. p'
lc' unire quidā tn̄ hoc nō c̄cedunt. ꝙ al'a. de h'

Nō liceat ecc'e ep'is nō p'r [illegible] uni' ecc'e [illegible]

Nulli liceat. Quod res ecclesie alienari non debent. Io. an.

dicitur .i. de relig. dom. constitutus. cinitate xii. q. ii. hi iure. § h. et permutare v. Ex eodem

Qui res ecclesie petunt a regibus et horrende cupiditatis impulsu egentium substantiam rapiunt irrita habeantur que optinent et a comunione ecclesie cuius facultatem auferre cupiunt excludantur.

Qui res et .i. a regibus xvi. q. i. canonibus. egentium. xvi. q. i. cum quicquid. irrita xii. q. ii. quicumque militum et c. de re. ar. contra C. de quadrien. prescrip. sed a zenone. so. lex illa non optinet set canones vincunt. excludantur. sic puniatur in quo deliquerunt. supra de temp. ord. litteras et .i. de iur. patr. c. pastoralis. v. xvii. q. iiii. si et c. sequenti et .i. de immunit. ec. c. ult. Ex concil. tolletano

Consensus totius concilii diffinimus ut sacerdotes qui aut ecclesie sua relinquunt aut nichil habentes aliqua predia vel familias ecclesiis suis acquisiuerint liceat illis aliquos de familia eiusdem ecclesie manumittere iuxta collate modum quem antiqui canones decreuerunt ita ut cum peculio et posteritate sua sub patrocinio ecclesie remaneant utilitates iniunctas sibi iuxta quod possunt peragentes.

Consensus et .i. de familia. non bene meritos quod bene meritos manumittere possunt licet ecclesie nichil contulerint. xii. q. ii. si quos de seruis et h. assensu epi. xii. q. ii. c. placuit ala. modum .i. quantitatem vel extimationem in duplum. ut res quam dedit valeat duplum quam mancipium ut canones dicunt. xii. q. ii. epc. cum mancipium. de quibus hic fit mentio. et posteritate cum parentibus manumissa quod post manumissionem proles a liberto suscepta illius patrocinio est obnoxia. C. de opis lib. l. an. ple. vel est speciale in prole liberti ecclesie et semper sit ecclesie obnoxia ut hic et xii. q. ii. liberti. longinquitate idem est in aliis ut quidam legisse dicunt dum uiuit patronus et pater libertine conditionis. C. de lib. et eorum li. l. ult. sed illam l. intelligunt quidam de filiis manumissis eam prole. sed melius quod speciale sit hic alias. utilitates .i. operas tempore manumissionis impositas ipsi liberto a domino. ff. de opis. lib. l. ii. et iiii. et v. quod tamen imponi non debent. vel ueniunt ad dicatum. liiii. di. quicumque v. Ex eodem.

Episcopi qui nichil ex proprio ecclesie christi contulerunt liberos ex familiis ecclesie ad condempnationem suam facere non presumant. Impium enim est ut qui res suas ecclesie non contulerit dampnum inferant. Tales igitur libertos successores episcopi absque ulla oppositione ad ius ecclesie reuocabit.

Episcopi qui et .i. hic est presumunt. xii. q. ii. et si illi. contulerunt ergo a contrario sensu si de suis contulit aliquos manumittere possunt. supra c. proximo. xii. q. ii. epc. qui et. inferat ar. contra xii. q. ii. si quos solo. ibi de assensu capituli. hic non. uel ibi de bene merito hic de male merito. successor. dic ut .i. de precar. c. ii. xxv. q. ix. quicumque v.

Ex concil. apud siluan.

Nulli liceat alienare rem immobilem ecclesie siue domum agrum siue rusticum mancipium vel speciali ypotece titulo obligare. alienationis enim uerbum continet conditionem donationem uenditionem permutationem et emphiteusis perpetuum contractum. ut omnes sacerdotes ab huiusmodi alienatione abstineant penas timentes quas diua leoniana constitutio comminatur.

Nulli liceat et .i. alienare non pro utilitate ecclesie. xii. q. ii. sine exceptione et cum iuris sollempnitate quod habetur. x. q. ii. hoc ius. ala. immobilem. mobilia uero que seruanda seruari non possunt potest prelatus alienare ad instar tutoris. C. de administr. tu. l. ex quo. insti. et c. quod decreto opus non est. l. ult. insti. et ypotece. ypotheca est obligatio rei immobilis. pignus est rei mobilis. quia a pugno. insti. de act. § item pignus. et alienationis. uerbum alienationis in hoc loco largissime accipitur. sic C. de rebus al. non al. sancimus et in aucten. de non al. re. ec. § nos g. coll. ii. alibi strictius accipitur pro eo contractu quo dominium transfertur. C. de fundo do. l. i. ff. de § sig. l. alienationis. ff. de al. iud. mu. ca. fac. ex hoc § ii. C. de iure emph. l. i. ala. et ita nec uendere nec sub conditione tradere nec permutare nec dare uel emphitoticum contractum potest facere prelatus. leoniana C. de sacrosanc. ec. iubemus § yconomus laud.

Symachus papa.

Si quis presbiterorum diaconorum seu defensorum alienati predium ecclesie subscripserit. quod uitalis dominus animas perimit anathemate feriatur. non forte alienator et qui accepit et qui restitutionem presumpserit qui sub timore anime sue causa remedium oblitum neglexerit. preter penam sed hi acceptam confectum et inde documentum iuribus quamuis ab initio nullas habuerunt uacuetur. sed et liceat quibuscumque ecclesiasticis personis uocem contradictionis offerre et ut cum fructibus possint alienata reposcere ecclesiastica auctoritate fulti.

Si quis presbiterorum et .i. defensorum .i. aduocatorum et iuratorum. xv. q. i. presertim. ala. subscripserit ar. quod qui sciens alius subscribit assentire uidetur. ff. de in re. v. l. pl. ff. quod iussu. l. i. § et. fi. xii. q. ii. non liceat quod redemptor. ar. contra ff. de pignor. act. gayus. sed ibi ignorauit quid continebatur. sed uerum est non ad auctoritatem contractus subscriptio desideratur quod intelligatur hic distinctione quod aut subscribit quis alieno nomine aut suo si alieno non obligatur qui subscribit nec intelligitur assentire. ff. de instit. act. l. fi. ff. de rescin. uend. l. cum. si nomine suo et sciens tunc obligatur et assentire uidetur ut hic et in premissis concordantiis. ff. de pignorat. act. fideiussoribus. § i. si ignorant non uidetur assentire nec ei nocet. C. plus ualere quod agitur. l. ult. C. de donat. non ignoras et l. preced. gayus. iratus humano more loquitur quem sibi irascitur. xxiii. q. iiii. i. comitabitur. et alienator qui contenit in preiudicium ecclesie et si iurauit non repetere reuocare debet alienationem non obstante iuramento cum sit illicitum. supra de iureiur. intellecto ar. contra. supra de institut. cum uenissent. si alias.

Rusticum .i. seruum rustico operi deputatum. nam talia inter immobilia computantur in aut. c. u. § ii. coll. ii. hic ost. Egidius allegat ff. de dol. et cump. pignor. l. ii.

Specialis dic egidius quod uidetur primo generalis et dic hoc contra ... de alie. et emphi. ... sed ... quod ... speciali ... non sine auctoritate epi. C. de hiis qui bene. eta. l. penult.

Conditionem .i. quando transfertur sub conditione. ut si nauis ex asia uenerit ... dominium constituit ... tributarium ... sed non soluat tributum ... quidam non intelligunt ... nullo modo sit alienari ... intelligunt ... ad magnum tempus ... ad audientiam ... ad annos ... Et sic non ob. de loca. c. ii. ... ff. ... l. penult. § ... in gle. antepenult.

Perpetuum .i. ... ad annos ... hic de seruitute ... sed ... expositionem ... perpetuum ... quasi ad ... glo. ... x. q. ii. hoc ius ... perpetua in prima glo. Et ... C. de sac. ecc. aut si quas ... monasterii.

Cum res ecclesie legi res ecclesie ... non possunt et qui ... illis ... [illegible]

Consensus ... bene meritos ... rem duplo estimatione ... seruum ecclesie manumittere ... cum posteritate sua sub ... ecclesie

Episcopi ... ecclesie nil dat de suo ... manumittere non tenet ... [illegible]

Si quis ... alienato rei ecclesiastice ... et qui alienauit et qui alienationi consensit ... et quilibet ... ecclesie ... et ... cum fructibus reposcere.

... dominium alienatum ... [illegible]

poterat casuli ecce p. c. in tec. dilco. non erat alius per quem posset casuli regno. b. celeri. s. de locato. c. plt. et vlt. § di. qualiter intelligatur celeri. celerat intelligo i h[oc] casu aliquam ledatur eccla ex tali alienatione. p[er]pe tuum perpetuum. et ita qui male alienavit tem ecce pot repetere. ut hic p[atet] et xxxv. q. ix. q d quis. s. de elect. nosti. q[uo]d vim est. si in administratione tolera t[ur] seculi si remot[us] fuit. xij. q. ij. monem. alia reme dium. et ita e. ar. q si dilapidator vult conservare eccl[es]iam in dempne q no removeatur. de h[oc] d. xx. s. de elect. q sicut. b. penam. t. depos. xij. q. ij. dyaconi. et. C. de sacrosan. ec. jubemus. § yconomi. et si satis face non possit excolcabitur quousque satisfeat. b. ab inno. iniquas. ex h[oc] manifeste p[atet] q alienatio q fit contra formam iuris nulla est ipso iure. s. de imm. eccle. cum ecclesia. et. s. de hijs q. fi. a maiori. p. ca. c. i. et. xij. q. ij. sine exceptione. ar. cc. xij. q. ij. si qua de reb[us] h solum. s. ne sede vac. c. i. b. eccastical p[er]sonis. i. clericis omnibus et comitis in patronis. xvi. q. vij. fi lijs ac nepotibus et proximis q[ui]a eorum interest. et p[er]sone alterius ecce no admittentur cum sit pri vatum iudicium. ff. alienata. de feo. q[ui]a de iure no tenet. ut dictum est. et no. q eccla h[abe]t actionem p[er]so nalem c[ontra] alienatorem. et e convento. v. in rem act. c[ontra] possessorem. xij. q. ij. aplicos. et e expssum. C. si tutor. vl. cu. l. iii. et ult. s[ed] si optineret contra v num alt[er] liberatur. ff. de eo p quem facti erit. l. i. § si plures. et si velat unum no fit ei p[re]iudicium q ad alium. sola. n. solo impon[itu]r ei silentium. ff. de positi. l. i. § si apud. et C. si tu. vl. cu. l. ult. s[ed] n[on] q eccla tenetur cedere actiones suas cum c[ontra] alium. ti cum. n. queratur ex delicto suo vel ex malefitio non pot petere cessionem actionis. ff. de admi. tu. si plures. tutelam. preterea alienator pot petere ut h dicit. s[ed] cu. ur. q non sit audiendus cum teneatur de e victione. et dicitur. et q. de evictione tenet actio ipsum age tem repellit exceptio. C. de evict. except. et l. ob ca. cc. illud generale e. s[ed] hic si replicatur replicabit q tem ecce repetat q[ui]a contractus nullus e. et ido no tenet. sic excepit c[ontra] mulierem de re vendita et tradita. s[ed] ipa replicat facti ee contra vell. ff. ad vell. si mulier. § et si mulier. nec mirum si h contingo in plato. q[ui]a in com[m]unem accido in p[ri]vato. C. de agricol. et censi. l. quem admodum l. xi. et est sp[eci]alis casus. et si michi h[abe]t platus si dabit p[re]mium. C. de rei vend. si mancipiu. vi. ex hoc. c. dicunt quidam q platus vl' et quilibet de eccla pot a gere p eccla si intersit de rato de h di. xx. s. de pri. c. i. s. de rept. ecci. si. et xij. q. ij. si liceat. et sunt ei dem auctoritatis. ^{cc monemus et deb[et]} Alex. iij. Vigorn. epo.

Ad aures et j. illas t[er]ras que de silvis ex tirpate sunt arabiles facte hereditario iu re poteris concedere sub annuo censu tenendas a quib[us] suo vel parentum suorum labore astu it extirpatas nisi forte tunc possint aliis ad maiorem ecce utilitatem cum eodem labo re et honere conferri. concessis

Ad aures. et j. hereditario. i. i emphiteosim p petuam. x. q. ij. h ius. § p[er]petua quorum. t. n forte

Ad aures. c[ontra] ... in servilis ... in emphyte osim ... studio ... ad ...

t. tempore contractus. sic j. de empt. et vend. cum dilc. et. s. de elect. dudum. c. i. ff. de evict. ex mille. § i. et sic spectatur initium contractus et si tc ledit eccla restitu it. al. si postea fieret melior res p sollicitudinem coloni sic et isti coloni si possessiones istas reddiderint meliores n expellant ex quo i principio eccla decep ta non fuit. C. locati. etiam q. C. de rescind. vend. ad rescindendam ne diligentia sua sit eis dapnosa. C. de alluvion. l. ult.

Vel. iij. ravenn. archiepo.

Vt sup[r]a et j. sane quesivisti a nob si possessiones seu redditus regalium dev[eni]matorium et alium de ex contractis locis p venientes quos. p. t. quousque diem clausit ex tremum ad manus suas tenuit. et in p[ro]prium u sum excepit nec in alijs infeudavit demu sa sint archiepi intelligendi. et de eis cum ex sacramento fidelitatis teneatur. i. c. a p. se. nich alienare contractus alienationis cuilibet po sit inivenire. tue g[rati]e inquisitioni taliter R. q sive intelligantur de mensa sive no ut n alienentur consultius estimamus. possessio nes que ecce tue minus sunt utiles alijs u tilioribus et de fratrum tuorum vel sanioris partis assen su et assensu alienandi seu commutanda li beram concedimus facultatem.

Vt sup[r]a aliqua. et j. possessiones colent. u. plerique re ges possessiones et redditus certos dare ecce loco decim[a]rum. et h satis pot fi. de decimis contractis sui re[n]tentis. s[ed] p[re]sumitur. n. ut admittenda talis commutatio. j. de re rum p[er]mu. c. ult. alia. excep. i. recepit. sic. xxiij. q. v. n est nimia. et s. ut lite non contestata. cum. ex sacramento. na quilibet epo qui dno pp immediate subest iurat fidelitatem et q n alienabit bona ecce. nec in feu dabit de novo. et ide iuramentu p[re]stant alij epi suis metropolitanis. alienatoi l. large sumpto vocablo sui transferat dominium sui no. s. e. nulli. et. C. de reb[us] al. n al. ter miserl. intelligant. ad q[uo]d m p[ri]mam n de det forte id q[ui]a non expressit q[ua]nto tpr tenuit. et vtr bona sive vel mala. sic j. de sponsal. de illis. alia. su no. p[re]sumitur tn ee de mensa archiepi. cum sit i po sessione earum. C. de rei vend. l. ult. l. consultius. i. utilius. q[ui]a tenet. j. de sponsal. c. iuvenis. l. assensu. xij. q. ij. titulus. cc. so. hic vocat possessiones minus u tiles comparatione magis utilium ibi no minus utiles dicit simplr et absolute. vi ij. hic e necessarius assen sus capli. ibi no. v. ex honestate requirit in hijs. ti ex necessitate. ut ibi. Idem exon. epo.

Ad audiam. n. noveris pervenisse qd q[ui]dam de canonicis exon. ecce quedam p[re]dia eiusdem in consultis alijs fratribus in dap num eius in perpetuum locaverit. ideo q[ui]a q[uo]d g si verum e q asseritur locationes illas legi time revocare. procures ita q si eadem predia non aliter revocari potuit. eos quos nominis hac locat auctores ad susceptam inde pecuniam aduc torib[us] refundendam. a p. re compellas.

Ad audiam. et j. in consultis. vi ij. contractus

... n[on] valent ... de quib[us] ... de ...
... in utilib[us] ...
... commutare ...
... audiencia ... de ... contra ...
... no ...

nullus. s. e. c. i. et xij. q. ij. sine et c. alienationes. reuocare. de suo quia ipso iure non tenuit actus. s. de his que fi. a pre. sine con. ca. c. tua. ar. xxiiij. q. i. audiuimus. Sic ar. expomitur separati. i. si fuerunt mixta bona patria et matria. C. de leg. her. l. ij. l. defuncte. Sz in quibus sunt a donis de iure tales aduictores (contra) locatores ad pecuniam repetendam. sic si sunt bone fidei. xij. q. ij. uulterarie. Jn aut. de reb. ec. non al. §. si quis. Si male fi. fuerunt non. xvi. q. iij. §. post. Nunc uniuersas. C. de ue. re. do. templ. l. uniuersas. x. q. ij. hoc ius inst. §. que uero non sibi detinctione persequntur. C. de euict. si fund. Jn casu tamen speciali male fidei emptor agit ad pretium. C. commu. del. l. ult. §. ult. laui.

Jnnoc. iij. archiepo tinomis regal.

Possessiones ad mensam tuam uel capli pertinentes alienare non debes aut ecclesias in quibus monachi ministrare consueuerunt clericis uel laycis assignare.

Possessiones. et j. alienare. s. e. ut sr. aliqua. ar. con. xij. q. ij. c. ult. Solutio. hic prohibetur perpetua alienatio possessionum. ibi conceditur temporalis reruz ad terminum uel quia ibi dicitur quod pot alienare interueniente assensu capli si eam subiecit. jo. monachi. eas bene possunt seculares amoui ad aliena ecclesia et in eam inuestiri regulares si epi dicunt consensus accesserit dum tamen clericis alibi eam prouideatur. j. de eccliis edif. ad audiam. Si tamen intelligas istud inuitis clericis faciendo. Jtem. n. usufructuario non pot proprietatem deteriorem eam ei facere et in meliorem statum mutando. ff. de usu. et hii. l. ult. l. consueuit. ut collegium. j. de re. relig. domibus. lit. iiij. clericis. quandam possunt in ecclesia tales regulares niginam ponendi sunt ibi seculares. j. de relig. do. int. quatuor. laycis. hoc ideo dicit quia postquam factum est religiosus locus amplius ad seculares usus redire non debet sic et de uestimentis altaris et de lignis ecclesiarum. j. de relig. do. ad hec et de con. di. i. ligna. et c. altaris. b.

Jdem epo manien et preposito ultien.

Ad nostram noueritis audiam peruenisse. quod cum tusien. monasterium de prouincia ... honere maximo debitorum abbas et conuentus eiusdem uillam quandam necessitate coacti. ber. layco concesserunt in feudum tali adiectione apposita quod idem octoginta libras pro sol ueret pro quibus eadem extiterat obligata quod non distulit effectui mancipare et j. qui nobis humiliter supplicarunt ut feudum predictum facere mus ad utilitatem monasterii renouari presertim cum idem laycus primo anno de ipsius prouentibus ultra summam perceperit prestitutam et per multos postmodum annos perceperit eius fructus et j. quo circa mandamus quatinus si predictum monasterium propter hoc inueneritis enorme dispendium incurrisse, dictum laycum ut pecuniam quam pro exoneratione feudi seu et pro utilitate ipsius monasterii expendisse noscitur ab eisdem abbate et conuentu receptam cum de fructibus perceptis sufficere debeant pro labore: prefatum feudum eidem monasterio dimittat li

[illegible] restituunt [illegible] quo enormiter lesa est

terum et quiete a pro posita compellatis.

Ad mensam. et j. per multos. forte per duos uel tres quia pluralis locutio duorum numero contenta est. iiij. q. iij. §. numerus. hoc ideo dicit quia post quadriennium non conueniretur ecclesia per beneficium restitutionis. C. de tempibus in int. rest. l. ult. enorme. hoc ideo dicit quia pro se dampno non datur restitutio. ff. de mino. rest. scio. s. de min. rest. c. i. sz mi cuius in hoc casu cum enormiter leditur subuenitur ei per beneficium min. rest. uel ipso iure nulla est. dico quod ex quo assensus capli affuit et accedente uel (ui)ta alienatione tenuit actus. licet lesa sit ecclesia. j. de empt. et uen. c. dilecti. et xij. q. ij. sine. sz post restitui si lesa sit enormiter. s. de min. rest. c. i. sz si decepta esset ultra dimidiam partem iusti pretii conuenitur ei iure ciuili et canonibus. C. de resc. uend. l. ij. et j. de empt. et uend. cum dilecti. et c. cum causa. et sic hic usque ad legitimam prescriptionem pot agere. licet quidam dicunt quod in hoc casu agendo sit iudicis officio. jo. sufficere. sz non uidetur quod iste debeat lucrari fructus perceptos supra id quod ipse dedit ecclesie. nam cum quis restituitur omnia debet restitui in pristinum statum ut neutra pars sit in dampno uel in lucro. C. de re. pu. l. i. ff. de minor. quod si minor. §. restitutio. sz hoc est propter laborem suum ut hic dicit. non. n. omnino emptor dampno afficiendus est. §. i. l. predeci. §. restitutio. et quia bona fide percepit. ff. de ad quir. re. do. l. bone fi. j. de feud. c. i. ar. xij. q. ij. militare. jo. et sic intelliget perceperit mercede laboris. necessariam tamen re stitutione fructus qui excederent laborem. ff. de rei uend. sumpt. et sic est ar. quod nemo cogitur suis stipendiis militare et de labore suo quisque mercedem recipere debet. xij. q. ij. caritate. et c. ecclesiasticis. x. q. ij. precarie. b.

Jdem in concil. generali.

Cum laycis quamuis religiosis sit disponendi de rebus ecclesie nulla sit attributa potestas quos subsequenda necessitas non auctoritas imponendi dolemus in quibusdam ex illis sic refrigescere caritatem quod inmunitatem ecclesiastice libertatis quam non tantum sancti patres sed et principes seculares multis priuilegiis munierunt non formidant suis constitutionibus uel potius destitutionibus impugnare non solum de alienatione feudorum ac aliarum possessionum ecclesiasticarum et usurpatione iurisdictionum sed et de mortuariis nec non et aliis que iuri spirituali annexa uidentur illicite presumendo. Volentes igitur hiis in depnitatibus consulere ecclesiarum ac tantis grauaminibus prouidere constitutiones et uenditiones talium feudorum seu ecclesiasticorum aliorum bonorum sine legitimo (?) ecclesiasticarum assensu presumptas occasione constitutionis laice potestatis cum non constitutio sed destitutio uel destructio dici possit nec non usurpatio iurisdictionum sacri approbatione concilii decernimus non tenere presumptoribus. preter ec. compescendis.

Cum laycis. et j. xvi. di. ubi quid. s. de constit. ecclesia. et xvi. q. vii. laicis. et c. si placuit. principes. no. ar. quod laici principes possunt dare ecclesiis priuilegia. xvi. q. i. generaliter. xvij. di. §. hinc. et j. de immunit. ec. non minus. ar. imo ut uidetur possunt dare priuilegia inter

Cum laycus eas alienauit de feudis et aliis rebus ec... [illegible]

[illegible]

pleni

Quum laici. C. Alienatis de feudis ... [illegible]

[illegible]

De alienatione ... [illegible]

[illegible]

conciliu. di. In synodo. et meli. c. agatho. sa. a. ar. ff. de mino. restit. audini. ar. c. x. q. i. nouint. io. alienatio. ff. de constit. q. in ecclesiarum annexa- uit ius patron. ff. de iud. quanto. b. assensu. ff. e. t. i. xii. q. ii. sn exceptione. b. Ex concil. ap. telua- ce.

De precariis.

Precarie de quinquennio in quinquenni- um (consuetudinem) fiant et antiquam renouentur.

Precarium. precarium e qd precibus pe (de precariis) tenti utendum conceditur tadiu quamdiu is qui concessit patitur. ff. de precar. l. i. in. e. c. f. preca- ria dr ad preces aliquorum usq ad quinquennium concessa in multis ut h. Item dr precaria ad preces facta donatio usq ad mortem accipientis. xii. q. ii. sepe. xvi. q. iii. dicta. Item precarium dr contractus ad preces factus usq ad mortem accipientis cuius contractus natura talis est. q. in. xii. q. ii. precarie. et. in. e. c. ult. qui contractus innoua- tus est l. In quinquennium. Quid si elapso quinquen- nio sub taciturnitate pretereatur. intellig. contractu innouari. ff. de precar. in rebus. ff. ult. c. loco l. quod. ar. c. xii. q. ii. longinquitate. l. Ex concil. car- taginen.

Cap. precarii predecessore irritus non est successore in (ut) iure perire premisse reuocare

De precariis irrationabiliter factis a rectoribus eccla- rum se suosque successores pena graui obligantibus ut facta ipsorum dissoluere nequeant precipimus ut nemo successor antecessoris sui pena sit obligatus sed sue prudentie sit concessum ut si antecessor eius res ecclie irratio- nabiliter distribuit ab eo ad ius eiusdem ec- clesie reuocentur.

De precariis s. precaria hic accipitur pro contractu de quo uide de quibus fit mentio in notula precedenti. c. pena pro- missa ff. contractu irreuocabiliter habito. in hoc n. casu lo- quitur capitulum. cum n. contractus n ualeat. nec pena ei apposita. C. de legibus n dubium. ff. de fo. cpe. si di- ligenti. xv. q. vi. c. i. et ii. C. de condic. ob causam dat. l. i. sed si contractus rationabilis initus e. ualet pene adiectio. ar. ff. de arb. l. dilecti. tamen si ecclia n agnouit contractum in solidum n tenetur. ff. de pig. act. si pignore. ff. ult. ff. de instit. illud. ff. ult. ar. c. ff. de mi. fi. l. si pre- at. oz. cesar. alia ab eo et q ab eo q alienauit si tollatur. ff. de rebus ec. non al. sicuti prelatorum et i- ta successor pot reuocare qd predecessor illicite fec. xxxv. q. ix. quisquis. b. Gregorius.

Precarium utendi conceditur quamdiu patitur qui concessit. soluitur quoque obitu eius cui concessum est uel qui concedentis (Alio eo uo puo in ordinato pla in ordinatio sequitur) aut cum ipsum alienari contingit alicui h re- uocare uolenti. qui per conuentionem ius non habent rem alienam inuito domino possidere. Cetero precarie que quibusdam de ecclesiarum possessionibus fieri solent non sunt pro uoluntate concedentium reuocande.

certa sibi uiri decreto ac constat

Precarium. Est aut precarium ut dicitur e. in. c. primo. qd precibus ad utendum datur et tadiu durat quam- diu patitur qui concessit ut hic et. ff. e. l. i. unde sumptum e tot e et est simile in comodato. qui n. comodat rem suam. sic comodat ut n faciat eam accipientis. sed ut permittat ei uti re comodata et sic reuocatur precarium et comodatum. ut. ff. e. l. i. sed distat in hoc qd comodatum n reuocatur intempestiue. ff. como- dati. l. comodato. ff. sic. ii. post usum completum. i. t. pt. c. uno. ff. i. precarium uo etiam reuocat et si ad certum tempus sit concessum. ff. e. cum precario. Consistit aut pre- carium tam in re mobili quam imobili. et in seruituti- bus ut si me rogaueris ut per fundum meum ire uel agere tibi liceat ut i tectum meum uel aream edium mearum ti- gnum uel stillicidium in missum habeas. ff. e. l. ii. ff. ult. et. l. iii. et. iiii. in prin. Item in re propria n consistit precarium ut. ff. e. l. iiii. C. Item si rem n cum debitor pignus rogat precario a creditore possidere. ff. e. si debitor. et ratione pos- sessionis. et non proprietatis. ff. e. cre. ff. ult. Item tam il- le qui concedit precarium quam qui rogat possidet unus ciuiliter. et alter naturaliter. ff. e. et. ht. plu. sed duo in so- lidum precario possidere n possunt. ff. e. duo et residu- um precarium in personam cum alia contemplatione in- tuitu quantum inest fuit actionis. ff. e. cum. C. ex h inter- dicto et precarium constituitur inter presentes et absentes. et per epistolam. ff. e. precario. Item si precario durante pro- gatur in ulterius tempus. n mutat causam possessionis. ff. e. sed et si manente. ff. n non dr precarium nouum. Item qui precario rogat dolum et culpam dolo proximam pre- stat. ff. e. quamuis. ff. et illud. b. Soluitur. obitu eius cui concedit precarium finitur et n concedentis imo ad he- redes eius cui concessit transit. ff. e. cum precario. ff. precariis. et. l. constitutum. ff. q. actio. qui tpi n sunt i tea pretores conce- dunt ubi dr. et h idem dicit. Item finitur si concedens preca- rium rem alienauit ii uoluntate noui domini res eadem permaneat penes eum. ff. e. cum. ff. q. a tp. c. i. o. et. ff. illud. Item soluitur precarium pignoris debitoris eodem soluente pecuniam creditori. ff. e. debitor. ar. c. ff. lo- cati. l. iiii. ibi finitur precarium morte concedentis. sed tre io est q ille cui concessit precarium. h uoluit et expressit uoluntatem concedendo precarium. et io fini- tur per morte ipsius. C. h. et ff. de precariis. l. cum precarij. ff. i. simpliciter concessum fuit precarium sn tempus prefi- nitum. et io n finitur per morte concedentis. b. per con- uentionem. et si ad certum tempus precarium concessum e. intra terminum an tempus illud potest reuocari. ff. e. cum preca- rio. C. sunt ista uera. i. b. non. sed rem alienam et c. et culpam n prestat sed dolum tantum et e culpam si do- lo sit proxima. ff. q. cum. ff. et illud. b. Precarie. in alia significatione accipitur h h nomen precarie. pro a contra- ff. de possessionibus ecclesiarum. de quo dr. ff. e. t. c. i. et ii. t. x. q. ii. h ius ad fi. et c. precarie. nec pot reuocari a- te tempus constitutum. ut h. et irrationabili sit fca tali contractus. ff. e. c. ii. et ita aliud est precarium et aliud precarie sed precaria. b. sn uersus. Rie. Ria. Rium. Tria sunt quibus e cap unum. Rie cum moritur rei. sed uult renoua- ri. Ria magis uiuit post lustrum quisque renascens. Rium sic ego morit cum uult finit actor.

De comodato.

Gregorius ix. (ac aut et sm pactum)

Cum gratia sui tantum quis comodatum accep- (qd diligentissime) de leuissima et culpa tenetur licet (in contractis) casus fortuitus. n accidetur culpa sua uel inter- (h' non et no exceptum) ueneriat pactum. seu in mora fuisset. s no

Si uemet no uemet si no uemet uemet

Cas. fortuitus e inopinate rei euentus qui et diligentissimo pruden[ti] no pot pre[uideri] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hostium [illegible] medio tempestas et inundatio et consimile [illegible] posui librum in cista mea [illegible] [illegible] fortuito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortuitos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diligentissimo no sufficit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Leuissima implicat culpa leue et lata [illegible] (qz sit negligentia) leuissima et de lata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consuetudines solicitudine prudentie et solicitudine prudentie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ille qui [illegible] [illegible] in lata culpa ut si re comodata ponet in platea et amittet et tunc dicit qd negligentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et leuis et e neglig[entia] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diligens fuerit ut si re [illegible]

debeat imputari. q cum quoz recte amo
dati non agitur n post usum expletum
cuius gratia fuerat amodata: cum non
decipi deceptio nos opteat sz iuuari.
Cum gratia. & j. amodatum. Est at amodatu a
ccomius rei ad aliquem certum usum gratui
to fca concessio. & non translatio. & io dicit fca con
cessio & n translatio. qr is qui amodat dominium reti
net & possessionem. ff. e. l. rei amodate. & dr amodatu
qsi utentis amodo datum. & io dr gratuito qr si
interueniat merces transit in locationem. vl in actu i
nominatum do. ut facias. Ju ff. mandati. §. ult. ad
aliqm usum io dixi. ut noteter differentia int precari
um & amodatum. precarium n. conceditur. sine prefini
tone certi usus. & n quandocumq; pot reuocari precari
um. ff. de precar. l. cum precario. & j. e. t. p. c. ult.
sic & depositum. j. e. t. p. bona fides. amodatu at
ad certum usu conceditur. qr statim subiectus usus
ad q res amodatur ut amodaui equu ut ad ui
lam duceres & tu duxisti ad bellum. teneberis qr ad
alium usum direxisti quam dixisti. ff. e. sz ut e
to. §. si in dum. & cuisit amodatu in rebz mo
bilibz & se mouentibz & i immobilibz. & in corpa
libz puta seruitute habitandi. ff. e. l. i. qr ibi dicit
amodari re mobilem & & soli. & ad dicit uinari
& habitationem posse amodari & in hiisce rebz asimi
precarium ut dixi. s. e. t. p. c. ult. sz q usu cosumit
n amodatur n ad pompam. & dictor appareat. ff.
e. l. iij. §. ult. & l. sequenti. & qui pot obligari pot
amodare & ei amodari. vn pupillus n est obli
gatus. sz alius ei obligatur. ff. de act. empt. l. in
lianus. §. an plc. B. de leuissima. cum n. gra sui
tm quis amodatu accepit tenetur de dolo & la
ta culpa. leui & leuissima. ut h dic qr exacta di
ligentiam quale in suis rebz adhibet dz. ff. e. in
rebz imo non sufficit talem adhibere quale in
suis rebz. si tn alius diligentior custodire potuit.
ff. de act. & ob. l. i. §. is au & dolum & culpa. ff. e.
si ut certo. §. amodatu. si uo gra dantis tm amo
datu detur: tunc uenit dolus & lata culpa. ff. e.
si ut certo. §. interdum. & si me ca. ff. de obli. & act.
l. i. §. is quoz ap quem. si uo gra utriusq; re p
stat dolum & latam culpam. ff. e. in rebz. i. ff. ad.
fi. & l. sine certo. §. nunc uidendu ad. fi. casus uo for
tuitu q preuideri no possunt no ueniunt. C. e. l. i. &
ff. e in rebz. & ff. de act. & ob. l. i. §. is. au. j. de hoi
cid iores. & c. ult. n culpa pactum vl mora. n ista
tria alo inducant. ut in precedo. §. is quoz cui i
fi. & l. in rebz. ff. de regulis iur. contractus. & h. & j.
e. t. p. c. ij. C. e. l. i. culpam pot imputari si rem s a
modata remiserit michi p n ydoneam. psona.
ff. e. qui n tam ydoneum secus si p ydonea lz a
tium euenit. ff. e. argentum. & j. de pignor. c. si
gnificante. Jt ex pacto prestantur casus fortuiti u
hic dic. & ff. amod. l. i. ita qr casus fortuiti conu
meretur spaliter. & ff. si quis caue. sz & si. §. quid.
& mora imputatur puta si mora fecit in restitue
do. j. e. t. p. bona fides. & intelligendum e & si apd e

dolus & studiosa machinatio ad alium decipiendum adhibita
... ...

modante res fuisset eodem in pictura. ff. de l. i. l. cu
res. §. ult. & in aut. de deposito. & in ciu pac. mcab.
l. ff. ad. fi. coll. vi. & amodatu restitui dz ad prefi
nitam diem. ff. e. sz m. §. i. al. cum intest ei a dep
natur ut ibi dr. b. post usum. ff. e. i amodato. §.
sic. si in precario contrarium est. s. e. t. p. c. ult. & ff. de p
cario. cum precario. Jt cum amodauit uasa uitiosa
tenetur contraria actione p uino effuso. ignorans tn ex
cusatur. ff. e. in rebz. §. possunt. & §. qui sciens. & l.
plc. B. cum non decipi. ff. e. in amodato. §. sic. in fi.

Alex. iij. lond. epo. De deposito.

Grauis illa querimonia usz ad nos fr de
posito tuo c hactenus denegato: peruc
nit. & j. cum. n. non consistet pecuniam tuam
quam ille uir behal fixatus est in eccle uti
litatem conuisam non debemus de iure a ca
nonicos eiusdem eccle premisse iunitate institio
nis instantia ut tibi eandem reddant pec
cuniam psone non eccle amodatam. Quo cir
suademus ut in illum finem tuam dirigas
actionem. eo qr audiuimus loculos iiii. et
ea que i subrepta sunt asportauit. sra et
iudicibz dedimus in mandatis ut illu ma
gistrum sub censuris ad rationem ponant & si
oportuit uinculis alligatum ut dictam pecu
niam reddere compellatur. & j. Si aut cum eis
amicabiliter potius decreuimus preceptione pacis
ei noimus. id nob acceptum. De deposito.

Grauis. & j. utilitatem. & si in utilitatem eccle
uersa esset licet apd eccam deposita non fuit te
netur eccia in quantum in rem eius uersum est. ar. j.
de fideiussor. qr cum bz di. a. r. C. q cu eo qui i. ar.
po. l. ei. q. x. q. ij. h ius. §. is creditor. & ff. depo. l. i.
§. an i pupillum ala. psone. & ita depositum fuit
p n obligat ecam. qr delictum p in dapnu & e.
s. de instit. cu uenisset. xvi. q. vi. si epm. & c. epo n
licz. s. de except. cum uenerab. sz quali dr amoda
ta eccle. sz eo qr inferre in thesaurum eccle. sic eo ipso
qr res misse sunt in naue tenetur nauta & dz ha
bere custodiam omnium que sunt in eccia & illata. ff. na
ute caupa. l. pru refert. §. recep. & ignorans teni
tur. C. de hiis qui latro occultant. l. i. ff. de furto ad
uersus nautas. l. una tn qr no credo n de ipso fca sic i
presentia plan. & cap. vi. actorum. i. petitorum. ut. s. de
iud. dilec. § de h. loculos & dominus loculos tenit
ut indigentibz subueniret. xii. q. i. habent. questionibz.
no. qr suspecti sunt torquendi & in uinclis detine
di & uerberibz afficiendi uel subiciendi. xxiii. q.
vi. si res. & xii. q. ij. fraternitas. & xxiij. q. v. c. i. & v.
q. v. illi qui. & j. de raptor. in archiepiscopatu. c. red
dere cu nota infamie. actio n. depositi infamat.
§. depositi. l. qui depositum. Greg. ix.

Bona fides ab eo postulatur, si rebz tui
s. aliis exceptis rebz depositas amisisti de
culpa quoz teneris si te ipsum deposito opti
nuisti. vel si aliquid p custodia receperis, pac
to uel culpa. u vl mora precedentibz: casus e
fortuitus imputatur. Sane depositum liciut

p custodia. no tu tunc tenet actione depositi ... ...
... ...
... ...
Recepisses. Item in casibus sequentibus ... ...
... ...
Culpa ... ... deposi
ti ... ... Abb. no ponit
...
Pacto. ... ...
Culpa. ... ...
exempla collige p glo.

Bona. C. no ... ...
... ...
... ...
Amisisti. ... ...
... ...
... ...
... ...
De culpa ... ...
... ...
Obmisisti ... ...
... ...
... ...

p uoluntate sua depositum reuocare. quod quia compensationi l. deductioni locus non sit. ut contractus qui ex bona fide oritur ad perfidiam minime referatur. licet compensatio admittatur in aliis. si causa ex qua postulatur sit liquida. ita quod facilem exitum credatur habere.

Bona fide et. i. rebus tuis saluis. ex hac presumptione condempnabitur. Sic C. loc. l. i. et ff. e. t. quod si ita. quia si minorem diligentiam quam in rebus suis prestare debet. ut in l. quod neruia. Sic ff. comod. si ut certo. § quod uero senectute. et ita si bona fides abest dolus adesse presumitur. secundum quam contra sunt. C. de rescind. uend. si dolo. et est simile. xxxi. q. i. cum renunciat. et presumptio sufficit ad condempnationem in casu isto. xxxii. q. i. dixit dominus. et lxxxiii. di. fraternitatem. i. de iudic. c. ult. b. de culpa. no. quod depositarius tenetur de dolo solo si dolose uersatus est in deposito. ff. e. l. i. § in conductio. et § ult. et ff. comod. si ut certo. § ii. et ff. de reg. iur. l. contractus. et de lata culpa quia similiter dicit dolum esse. ff. e. quod similiter quod azo. intelligit dolum presumptum. ff. mand. si fideiussor. l. sequitur. id sic exponitur. quia in eadem l. dicitur contrarium preter dolum esse. et ff. dep. l. cum res. § plus. et ff. de act. et oblig. l. i. § is quoque cap. quod et alibi dicitur latam culpam dolo comparari. ff. si mensor fal. mod. di. l. i. § lata. et ita non est dolus quia nichil etiam id est proprium est simile quibus tamen in casibus prestat culpam depositarius si ipse se obtulerit deposito ut hic. et ff. e. l. i. § sepe. id si mercedem acciperat pro custodia ut hic. et ff. e. l. i. § si quis se. in. et in tercio casu si conueniat inter eos. ff. e. l. i. § si conueniat. et ff. comod. si ut certo. § nec uidendum. Sed si conueniat ne dolus prestetur hec conuentio non ualet quia contra bonos mores est. ff. e. § sed conueniat. et ff. de pact. si unus. § illud. Item et in alio si causa depositarius res penes se depositas sit. ff. e. l. i. § si pecuniam. et ff. si certum pe. l. si quis nec. et tunc uenit leuissima culpa. et si moram faciat in restituendo. ff. e. si in alia. § ult. presumitur autem lata culpa l. dolus si non adhibeat diligentiam qualem in suis rebus. ff. e. quod nerua l. quia res sue salue sunt et deposite non apparent ut ibi dicitur et hoc exemplum pone res suas ponebat in archa secura res depositas dimittebat in domo sed bancas casus tamen fortuitus non imputatur sicut nec in comodato. s. e. t. pro. c. uno. et ff. comod. in rebus non in casibus hic contrarius ut si pactum interuenerit ut prestetur. C. e. l. i. contractus. n. ex conuentione legem accipiunt et seruari debent non in probatum sit a iure. ff. e. t. l. i. § si conueniat. ff. de reg. iur. contractus. ita tamen quod casus nominentur in pacto. sicut dixi in comodato. s. id. s. c. pro. propter culpam l. dolum casus imputatur ut hic dicitur. si n. rem depositam uendidit et fraudem eam redimat ut eam habeat in causa depositi et si sine dolo malo illius perit. tenetur quia sufficit semel dolum amisisse. ff. e. l. i. § si rem. Item propter moram precedentem casus imputatur et si apud deponentem perisset. Sufficit n. quod res potuit non perire. ff. de l. i. cum res. § ult. ff. e. si in alio. § ult. ff. de const. pec. quod autem. § ii. et ex eisdem causis imputantur casus in deposito. s. e. t. pro. c. uno. Item res deposita non deteriorata debet reddi. al. reddita non uidetur. ff. e. l. i. § si res deposita. sic in comodato. ff. comod. si ut. § i. consistit autem depositum in rebus mobilibus et se mouentibus tamen forte non apud sequestrum deponitur cum res aliqua inter plures in controuersiam deducitur. s. de iud. examinata. et tale depositum non potest fieri in apsibus. ff. e. l. ii. i. sequitur. Item rei deposite sicut comodate proprietatem retinemus et possessionem. ff. e. l. iii. § i. et ff. comod. l. rei comodatam. reuocare quandocumque potest reuocari depositum ut hic dicitur et ff. e. l. i. § est autem. et § plus. et si non restituerit condempnatus suo nomine infamis efficitur. C. depom. quod depositum. ff. de his qui no. infa. sunt. § illud et precarium quandocumque reuocatur. s. de prec. c. ult. secus in comodato quod non reuocatur nisi post usum expletum. s. de comod. c. uno. ff. e. in comodato. § sicut. b. contra. no. quod contra depositum non admittitur compensatio. ff. e. t. si quis pecunias. ut in summa. § ult. nec est depositum cum deposito compensatur. sed quod primo deposuit prius recipiat. § ibi dicitur. et C. de compens. l. ult. et quod dicit compensationi s. in toto deductionem l. pro parte et ita nec in toto nec in parte admittitur compensatio contra depositum. et in hoc priuilegiata est actio depositi quia et pro boni restitui debet depositum. ff. e. l. i. § si prodoni. tamen si dominus cum fure simul petat domino restitui debet de equitate. ff. e. bona fides. et sic non erit perfidia cum sit actus bone fidei. quare dicuntur bone fidei. dixi. s. de exceptionibus cum uenerabilis. b. in aliis. s. contractibus sed in realibus et personalibus si causa sit liquida. C. de compensat. l. f. in princ. et si non liqueat in continenti. debent tamen posse liquere infra duos menses. ff. de inu. fis. auferetur. § quod compensationem. et nota quod compensatio fit in pecunia et in pondere et in quantitate. C. de compensat. si constat. et non in speciebus ad pecuniam. ff. de pig. ac. si conuenit. ff. de condict. inde. si non sortem. § si centum. C. de rei. uend. si ex ea pecunia. absurdum est n. diminutionem rerum fieri propter pecuniam. ff. de compen. in re. do. et quod dicitur. i. re. contra tamen uidetur. C. de compensat. l. ult. in prin. § dicitur tam in rem quam in personam. illud intellige si agatur in rem et res restitui non possit potest admitti compensatio estimationis in pecunia et in delictis fit et compensatio. xxxii. q. vi. nichil iniquius. et i. de adult. c. plus. et ult. et ff. soluto matrimonio uiro atque uxore. b.

Ex concil. apud alii. De emptione et uenditione.

Placuit ut presbiteri plebes suas admoneant ut et ipsi hospitales sint et non carius uendant transeuntibus quam in mercato uendere possunt alioquin ad presbiterum transeuntes hec referant ut illius iussu cum humanitate uendant.

Placuit et i. hospitales possunt et ad hec compelli. per excommunicationem. xlii. di. § hinc et ala. ad presbiterum. i. episcopum. xcv. di. olim. et c. cum forte. per hoc c. debet hoc agnoscere potest. sed consuetudo non est in usu. c.

Ex concil. maguntino.

Ut mensure et pondera iusta fiant. et i. si quis iustas mensuras et iusta pondera non cum unitate presumpserit. xxx dies.

in pane et aqua peniteat.

Vt mensure et c. ponda. xxiiii. q. i. n. afferamus. et q. iii. si quis. domi pecas. xl. v. di. omnis qui. ff. de peni. in decre. et c. ne di. ul. mo. c. multa. peniteat. et in sup lege corneli. de fal. pmm. de. ff. de extraord. crimi. ibz annona. insi. ala. Alex. iii. attrebatensi.

Cvm dil. f. beluac. canonici ecc) epo. Galterum et fr. karoli loca proponerent q. siluam que nigra uall. di. a quibzdam eo rum ignorante caplo. x. libris. xl. marcharum tc ualentem comparasent. eam ipam mo nen. epo. decano remen. amisimus termi nandam: aduertentes q. si utrq3 cause cog nitioni interee nequiret: alt in eodem negotio procedere non differet. et c. tandem idem deca nus in illius cause cognitione processit. et e ei constitisset q. predicti fratres siluam minus dimidia iusti pretij comparasent uendito nem et non tenere et siluam bel uac. ecce ad iudicauit canonicos in possonem induxit. et c. Qr uero in arbitrio emptoris est si uelit supplere iustum pretium. aut uendi tonem rescindere cum res minus dimidi a iusti pretij comparatur. siluam ipam tam quam iure contrariam irritantes possone monachis iudicauimus ee reddendam. fal ua qone canonicis sup deceptione pretij ul assensu capli in uendicione non hito. et alia ca rationabili quam canonici ct monachos duxerint proponendam.

Cvm dilca. et c. ignorante cap. vn no tenuit uenditio ipso iure. et si deceptio non fuisset in pretio. xii. q. ii. si l. et s. de trs. q. fi. a p. c. i. x. q. ii. h ius. vn in fine reseruat. h excepto caplo. t. tc ualente. s. tempe attractus. sz po. q. tpr uen ditionis ualeret. x. tempe litis. at. ualeret. xxx. sui studio monachoz sui anno m. mcquid texuo cabr uendito: n. qr tpe uendicionis spectand est. ff. de eunct. ex mille. s. i. C. de rescind. uend. si uo luntate. s. de elect. dudum. et c. dudu. et si detior fca eet non peterent. et c. cum petitum no eent a tium: nec melioratoem petere debent. C. de solu t. l. plt. ff. de dampno in fco. cum bona. s. si quis. qr vi. In arbitrio. Sic. c. e. cum eam. et. C. de resci d. uend. l. ii. reddendam. sz cu uendito nlla fu it qr fca fuerit ignorante caplo. et ulti. dimidia decepta e eccia: nullum ius adquisitum fuit mo nasterio. eqi fit restituto monasterio: R. si ad h actu fuisset. non fuisset restituto fca. sz qr piniquam siluam spoliati fuerunt monachi: restituuntur. nec fuit uendito iudicata nulla q non agebat ad h. vn dicitur hic. q in arbitrio sit emptori et c. n fit condempnato n agatur ad h. s. de ord. cognit. cum dilec. t. salua qone. h io dic. qr qui rem petit ex una ca expressa et succubuit eande rem ex alia ca petere non phir. ff. de except. rei. iud. et an eadem. et s. de ca. pos. c. ult. de hac m satis dr. s. de libelli ob. c. ii. de exceptione. cu do

lus dat cam contractui. puta dolo inductus es ad uende dam rem aliq aliter no uenditurus. n tenz attractus. ff. de dolo. elegant. et ar. xxii. q. ii. quisquis. ex. insi. et c. de res. pmu. cu uniuersorz. Si uo incidit in contractu. qr uendituus eram. sz p dolu tuum minus uendi di. ul p dolu meum plus emisti. tenz quid attractus sz agitur ad supplementum residui. ff. de act. emp t. et uen. s. sz si uenditor. Si uo dolus non dat cam contractui nec incidit in contractum. sz deceptus fui ultra dimidiam iusti pretij in uenditone. optinz q h di. et c. e. cum ca. et. C. de rescindend. uend. l. ii. Si aut sum decept minus dimidia iusti pretij. n possum a gere ad aliquid. qr licitum e contrahentibus se se ad inuice decipe usq3 ad dimidiam iusti pretij. ff. de mi nor. in causae. s. in pretio. al idem pro p. et hz loc. et h in contractibus bone fidei. In contractibus stricti iuris et si do lus dat cam contractui tenet contractus. sz agens ex eo eliditur ope exceptonis. ff. de. s. ob. sicuius cum al. C. de pactis. cum postea etiam. et no. q in contractib bo. fi. si dolus dat cam contractui. n p contrahentes. sz p int mediam ptem tenz contractus. sz dat a do de dolo contra mediatorem. ff. de dolo. elegant. s. i. In quolz tn contractu bona fides exigitur. C. de a cte. et ob. bona. et no. q. etiam non tenz contractus. et tn ex ea agitur. ff. de act. empt. iul. s. si qs colluden te. l. Celest. iii.

Peruenit ad nos q. p. miles. a. uxori su e quandam domum in donatoem pp nup tias assignatam inscie ipa expressum dan te assensum. b. militi uendidit p certa pecu nie quantitatem. et c. pnominato uero milite uiam uniuerse carnis ingresso relicta eius contra h uenire presumit. allegans dcam do mum tytulo donationis pp nuptias s co cessam alienari no potuisse. lz eius assens ipi noscatur contractui accessisse. p fata uo. b. ex eo nititur se tueri. qr. xxx. an. constante illorz matrimonio domum illam bona fide iu stoq3 tytulo possedit. et qr in codes eius uiri et uxoris illius pretium est conuersum ac fere ue ditionis tempre. vn s prefata mlr consulere potuisset: in uiri facultatibus consistebat. Qr igitur sr h nos consule curauisti. R. p dictam emptricem si ita sunt q premisimus pscriptis occoibus sr ipa domo no debe ul terius fatigari.

Peruenit. et c. fatigari. vr q dns pp nupti bn pnuntiauit. hic. qm res donate uxori pp nup c. alienari n possunt et assentiente uxore nec currit ei pscripto in rebz dotalibz. C. de iur. do. in rebz. n soluto mro ut ibi dr. et. C. de annali. excep. l. i. s. ult. et. C. de p. xxx. an. cu notissimi. s. illo. n suf fic q in acc uiris pretium uersum e qr p pte tm ti n potuit obligari. C. ad uell. aut. si qua mlr. Ron deo. si ius. ut omis obiecto conuenerit dicat q mlr illa donatoem istam lucrari no potuit nec debuit qr sic dos soluto mro debeat redire ad u xorem ul eius heredes ita donatio pp nupt. ad

mariti uel eius heredes. C. de pactis. l. auten. si. de.
l. pl. et ult. et aut. equalitas non ex pacto deluci
da dote uel donatione uel de consuetudine locum opti
neat. ff. de don. inter uirum et uxo. c. ult. C. de rei
ux. act. l. i. §. illo proculdubio. in quo casu intellig.
illa aut. C. ad sui. a me. s. illo casu quando ex pacto uel
ex consuetudine donationis lucratur. ff. non uero si ven
der pro. uel simili dederat lucrari hanc donationem in
tellige de hac. hanc sillam aut. que tunc erat in bonis
mariti. non poterat sibi consulere. et post bienni
um fuit donatori alienationi tacite uel expresse presumit
consensisse ratione tanti temporis. ar. ff. de iur. patro.
cura. C. de pe. here. si filius. illa uero non ead
militum efficax quia immunes uero pretium est cu
sum. non uelis dicere quoniam uir et uxor habent omnia dap
na et lucra communia. ar. ff. de donat. inter uir. et ux. et
de do. post di. te. c. ii. et imo quia soluto matrimonio uel ce
dit in subiectum uiri uel communibus liberis applicatur.
dono propter nupt. in aut. §. imobilia ante nuptiale
donat. §. et hoc dicens coll. v. et ideo non intererat mu
lieris pretium matrimonio soluto sublato. ex quo non habe
bat liberos aut et haberet b.

Lucenoe. iii. epo. pall.

Ad nostram noueris audientiam peruenis
se quod cum. R. laycus a b. quondam mutuum
accipere uoluisset creditor ne per canonem de
usurarios editum posset in posterum conueni
ri domos et oliuas recepit ab eodem ti
tulo emptionis cum re uera contractus usura
rius ageretur quod patet ex eo quod creditor de
bitori promisit ut quandocumque a septembrio usque ad
nouembrium daret lx. uncias tarenorum que uix
dimidiam iusti precii attingebant domos
eius restitueret et oliuas quia igitur fraus et
dolus alicui patrocinari non debent. arg. quod si
res ita se habet instructo uenditione contractu in frau
dem canonis promulgati contra usurarios non ob
stante predicto quod ad restituendas domos et o
liuas ei ad quem debent hereditario iure deuol
ui cum debitor sit uiam uniuerse carnis in
gressus per penam in lateranensi concilio contra usurarios pro
mulgatam. appellatione remota compellas.

Ad nostram et ff. canonem. ff. de usur. quia in omnibus
emptionis emptione pignoris causa facta non quod
scriptum sed quod gestum est inspicitur. C. plus uale.
quod agitur. l. iii. ff. qui filii sunt legi. per totas. partes.
l. presumitur. ff. de pignor. illo nos. t. si aut ageret
in fraudem secus esset et haberet emptor fructus licet
uenditio rescinderetur et tunc esset uendita iusto pretio.
C. de pactis. inter emptorem et uen. l. ii. et ita potius
considerandum est quid agitur inter contrahentes. ar. x.
viii. q. ii. eleutherius. ff. de. §. ob. cui. cum hic. ff.
de adie. appo. §. in. lau. dimidiam et ff. quantitas
precii est. ar. doli. ff. de transact. cum hii. §. modum.
Sic ar. s. de posito. bona fide et cessio simulata pre
sumitur propter modicum pretium. C. manib. per diuisas.
ar. con. ff. de spinto et si quoniam. C. de rescind. vend.
l. domus et ff. de iur. do. c. si usur. lau. in lateranensi ff.

de usur. Quia et maiorem in inponenda pot. ff. de usur.
consuetis. tuas. dudum. §. per excommunicationem. s. de iur. iur.
ad nostram. et ideo in omnibus conmissionibus sit initio
de pena illius concilii. ut ab ea iudex incipiat
siue debet expedire ad aliam postmodum procedimus
sed hic innuit. et c. c. ut hic. non est. cum. sit. §. ult.

Item epo. et archid. viterbien.

Cum causa que inter yconomum monasterii
sancti martini de monte ex parte una
ac ciues viterbien. s. a. . . sancti ex alia uer
tebatur fuisset aliquamdiu uentilata. cum con
stitisset nobis monasterium in uenditione ultra
dimidiam iusti precii fuisse deceptum sententi
ando decreuimus ut prefati ciues aut predio po
sessiones restituant memoratas aut suppl
eant quantum constaret legittime uenditionis
tempore iusto precio defuisse.

Cum causa et ff. ultra dimidiam. istud sic est intellige
dum. ecce res ualet x. vendidi eam pro iiii.
patet quod tu es deceptus in vi. sed vi. sunt plus quam dimi
dia iusti precii que est v. et ita es deceptus in dimidia
que est v. et plus in uno. sufficit si in uno plus ualeat nummo
tunc omni casu. tamen et hic intellige in uenditore qui de
cipitur in precio et sic est in emptore decepto pono
quod res ualet x. et emptor soluit xvi. potest agere ad
pretium recipiendum quod plus dedit uel in toto recedere
a contractu quia sic patet quod est deceptus ultra dimidiam i
usti precii. soluit enim vi. ultra dimidiam iusti precii que
fuit v. si enim decipitur in v. tantum non ageret quia v.
sunt dimidia x. et ita non est deceptus emptor in a
liquo ultra dimidiam iusti precii. sed quia vi. dedit
ultra dimidiam ideo aget. azo intelligit ista uerba i
ta. alii dicunt quod necesse est ut duplum in precio et
ultra dederit emptor. §. ecce res ualet x. ego emi
pro xxi. quod nulla lex dicit quod nec dominus quod dicunt quia hic
decipitur emptor in plus quam sit totum iustum pretium.
sed primus uerius est et dominus iacobus dicit eodem modo cum
domino azone. restitueret. et ita agebatur hic ad re
scisionem contractus. nisi emptor uellet supple
re iustum pretium. s. c. cum dilecti. et hic. C. de rescind.
vend. l. ii. secus est in transactionibus. §. quosdam. et in
est transactio licet quis decipiatur ultra dimidiam iusti
precii. ar. ff. de relig. dom. constituit. §. epo omnia iura
dimisit solummodo viii. denar. pro pensione recitis et
c. expressum est quod si post transactionem inueniuntur
puplica instrumenta per que apparet quod deceptus est tra
sigens in quadruplum non tamen rescinditur transactio.
ff. ad trebell. l. inter. §. ult. et est ideo in transactione
quia hoc ipso quod aliter recederet magnum commodum est si non i
debitum solutum ob transactionem non repetitur. C. de
transact. l. ii. ff. de condict. inde. in summa. vi. in c.
et hic non est non aliquis uelit agere iudicis officio in
minor uel ecclesia quia si ledatur in transactione res
tituitur sicut si lesus est in sententia. uel in alio contractu.
C. si aduersus transact. l. i. sed directe uelit agere contra
transactionem secus esset. io. sed quo iure agere hic
ad rescindendum contractum dicit quidam quod iudicis of
ficio. C. de rescind. uend. l. ii. C. de act. empt. l. iiii.

Cas. fictus emptor qui
uerus est creditor cogitur
restituere rem in utraque pigno
ratam si ficte reddita uen
ditam si satisfactum est ei
de sorte fructibus computatis. ca
conuenit. ex forma h. casus p
sumitur eo ipso quod mutuum
petit bonorum inecor offerens
ypothecam et creditor
dicit non mutuabo sed paro
sum emere a te eodem pro
usque ad certum tempus red
dere. presumitur usurarius
maxime si modicum pretium int
uenit ut hic ad idem. ff.
de reb. cred. cuius. §. si quis esset
sed qui cum est dicit hoc quod
omne genus contractus usu
rarius sive solutus ad tem
pus reputatur fraudulentus
ar. de act. emp. ex. ven.
l. Iuliano. §. Item si pro Et
omne uirium tunc habet suffic
ti. de rem. . . . de hec re
mittens de iur. iur. . . . debi
tores Et dicit de facili con
tra usurarios presumitur quod pes
simum genus hominum sic
pessime expedit animabus
ipsorum ar. de spon. iuuenis
de usur. ii. cum ff. de re
iud. non omnis. §. a barbaris
§. de usuris cum aliis et de pre
scrip. ven. l. cuius. fatetur
. . . multas barattarias
nunc precium emendo nunc
precium uendendo. quod est fiunt
baratterie. nouella.

& ꝟ h agetur tn̄ usque ad quadriennium· quia usque ad tempus illud competit in integrum restitutio· C· de temporibus in integrum rest· l· ult· h fuit oppinio plac· alij dicunt quod adic̄· ex illa l· C· de rescind· vend· l· ij· & ꝟ h usque ad ·xxx· annos· quia omnes actiones cum sint personales perpetue sunt· Credit tamen quod agatur a dic̄· ex eo contractu· ex vendito vel ad supplendum alternatiue iustum pretium vel rescindendam venditionem· nec est mirum si per actionem ex eo contractu agitur ut recedatur a contractu· ff· de act· empti· l· ex empto· § sicuius virginem· vi· quia in contractibus bone fidei multa veniunt· de quibus nec est dictum nec cogitatum· ac ff· de actiones empt· cum et· & l· sequenti· § si & siquid· C· de act· emp· l· & ·jo· h fuit oppinio ioh· b· secundum quod diceres si maior iurauit se non venire contra venditionem· non tamen excluditur quia deceptus est ultra dimid· non credo quod audiendus sit· licet de minore quod per iuramentum non excluditur beneficium etatis· non tamen renuntiat iuri suo· & ita potest agere vel ad supplementum pretij· vel ad rescindendum contractum· sed restitutionem in integrum petere non potest quia iuramentum representat eum maiorem· si iuraret si petere tamen ex eo quod deceptus esset ultra dimidiam· tamen utraque via est ei preclusa propter iuramentum· b·

Greg· ix·

Si venditori post institutam contra se iudicium citatus obmiserit ut rem venditam sibi defenderet nuntiare seu contumacia ab fuit tempore sententie promulgate seu per iniuriam sententia lata fuit de euictione iuxta sanctiones legitimas agere non valebit.

Si venditori & j· post institut· non gloss· per emptore ad hoc ut venditor teneatur ei de euictione debet ei denuntiare ut ipsum defendat super re ab ipso sibi vendita de qua quis ei mouetur alioquin non tenetur. C· de euict· emptor fundi & l· a actore· nec fideiussores tenentur quos per euictione recepit ut ibi dicitur & si actor sit absens denuntietur fideiussori· ꝟ ex preced· l· tenetur· quidam tamen dicunt quod non tenetur denuntiare fideiussori & h denuntiatio potest fieri quolibet tempore· dum modo non nimis iuxta sententiam· ff· de euict· si tem· § quolibet tempore· & illud scias quod si per venditorem steterit quominus ei sit denuntiatum· puta quia latitat vel quia impedit· nec possit ad eum citatio peruenire nichilominus tenetur· ff· de euict· si id· § prelenti· & l· si dum· § si presente· & id est si denuntiatum fideiussori presente venditore· ꝟ in eod· § si presente· ar· ad h· § ut lit· non cont· quin· § porro· Item si emptor reportauit venditor non tenetur· ff· de euict· si dum· § si compromisero· Item si emptor potuit usucapere & non usucepit imputatur ei· quia & venditor ei non tenetur si res euincatur ab eo· ꝟ in· l· si dum· § sic potest contumacia· si contumax fuit emptor· quia citatus non venit ad sententiam sibi imputet· si lata fuerit contra ipsum· quia tamen venditor non tenetur ei de euict· quia videtur condempnatus potius propter suam contumaciam quam propter causam· ff· de euict· si ideo· l· re· C· e· t· emptor fundi non potest comprobare tamen quod contumax· xxiij· q· iij· de illicita· ij· q· vi· lex quia

propter iniuriam· C· de euict· empt· fundi· ꝟ in fin· supra est h decretum & hoc ideo quia iniuria quam sit emptori non attingit venditorem· ff· de euict· si per imprudentiam· sic iudex per iniuriam pronuntiat contra heredem non nocet legatarijs· ff· de l· j· si seruus plurium· § j· sanctiones· de quibus tam supra missum est emptor fundi· & si per imprudentiam & sic in tribus casibus hic contentis non tenetur venditor emptori si non renuntiauit si contumax fuit si per iniuriam iudicis condempnatus tamen iudex facit litem suam & ipse tenetur· ff· de iud· fil· fam· & C· de pena iud· qui male iudicauit· l· ij· & ·xxiij· q· ij· c· j· & ij· b·

Clementis· De locato et conducto.

Ex rescripto litterarum tusculan· episcopi nobis innotuit quod cum ciuitatem bononiensem tempore sue legationis intrasset & iuxta constitutionem factam ab episcopo portuensi apostolice sedis legato & a predecessore tusculan· postmodum confirmatam videlicet ut nullus magistrorum seu scolarium sed aduenientes aliorum hospitijs in lesionem vel preiudicium habitantium audeat hospitem conuenire non prius constiterit tempore conductionis elapsum vel inquilinum in hoc suum fauorem prestiterit· a consilium cum eodem portuensi sub excommunicatione h prohibuit· & alij sub pena anathematis idem decreuit obseruandum ratam esse decreuimus & auctoritate apostolica confirmamus statuentes ut a te frater episcope & tuo quolibet successore h singulis annis in communi audientia magistrorum atque scolarium recitetur.

De loc· & cond·

Ex rescripto & j· hab· huic dominus propter fidem adhibuit cum asseruerint prelato bononiensis quod portuensis sic prestatuerat alij postea prima constitutio de qua fit h mentio exhibita esset· s· de fide instr· c· i· C· de eden· cum si quis in aliquo non alias de illa constare possit· s· de di· cis pegri propter nos· cum scolarium· soli gloss· magistri & scolares prohibentur aducere hospitia aliorum scolarium· sed alij non prohibentur aducere hospitia scolarium· propter preterea constitutio ista emanauit· & per hanc litteram vel quod scriptores qui scolares non sunt sed illuminatores non ligentur hic constitutione· ar· de ill· fit mentio· l· dix· tunc penam extendi ad eos qui gaudent priuilegio scolastico large sumpto scolarium vocabulo· & gratia scolarium ibi sunt dum modo non sint meretrices que non sunt digne lacis legum· C· de adult· l· que adult· nec obstat quod pena non debet extendi· quia odia & pene quoque ampliantur· ff· de hijs quibus ut indig· l· iij· § exercitus & ar· ad h· j· de § sig· l· cum in partibus la· sed non credo quod ad scriptores illuminatores extendatur ista constitutio licet sint propter scolares eadem ratione extenderetur ad cartarios & cartarum rasores· b· vel excommunicatione· ex h uno colligitur quod fuerat constitutio late sententie & facit ad h· lxiij· di· salonitane· j· de eo qui fur· ord· recep· c· i· ita & obseruauimus & tenemus quod sit canon late sententie & tuscul· sub pena anathematis h obseruandum decreuit ut secundum in litteram· sed quare non ipsum legem locatoribus &c· quia non habebat iurisdictionem in eis sed in scolaribus cum clerici sunt pro maiori parte· s· ille· lxxix· di· iudicatum· Item quia noluit legi derogare· C· locati· nec cui· in ea· aud· hoc non debet propter

[illegible]

illos qui astitutionem ignorant si quo ad illos nō qz sufficit q̄uis ubicumq̄z lateant et sine aliqua attestatione. ff. de admi. tu. quidam. §. ex quo. et q̄ scit debeat si debuit. ff. de act. emp. et uē. l. i. in fi. immo certe uidetur q̄ omnes teneantur ex quo astitutio fuit semel publice promulgata. xvi. di. q̄ dicitur. vii. potius ad cautelam fit hec tractatio nemini salte de facto dicat se ignorasse. sic ff. de instit. § et si pupillus. §. i. et. ii. et. s. de. te. insti. pastoralis. b. Honorius. iii. abbati et conuentui sancti petri de pratell. lexon. dyoc.

Uestra nobis relatio declarauit q̄ cum ad firmam fructus uestrarum decime asuetis decimarum et infra. dyocesanorum episcoporum statuto contrario. non obstante uestrarum decimarum prouentus liberē locare potestis. cum quibus certe interdum ad domum positi facere meliore. ita tamen q̄ huius locatio ad feudum uel ad alienationem non uideatur extendi.

Uestra nobis et infra. episcoporum stat. statuunt episcopi q̄ hii decime prochialibus personis solummodo locarent p quod utilitas ecclesiarum non modicum impediebatur pretereaque isti monachi sibi scribere hec puidi: episcopi non debent possunt facere statutum. de. c. di. iii. c. i. et. s. de maiori. et obed. si quis uenerit. infra. de sent. ex a nobis fuit. sed quia illud uertebatur in preiudicium ecclesiarum et q̄ non est contra ius ut hic patet expresse q̄ fructus decimarum talibus ad tempus locentur. ideo potest tollere statutum illud. licet ius decimarum tale uendi uel locari non possit cum spirituale sit. infra. de iure patr. i. c. de iure infra. de symo. querelam. b. ad feudum. et ita patet q̄ prelati ecclesiarum in feudare non possunt de nouo. infra. de feud. c. ii. alienationem perpetuam. s. q̄ dicitur alienatio est actus per quem dominium transfertur. C. de fundo dotali. l. i. quamuis uerbum alienationis large accipitur. s. de rebus ec. al. uel non liceat. C. de rebus al. non al. sciunt. et in aut. de re. ec. non al. §. nos igitur coll. ii. et eodem modo hic large accipitur ut in c. nulli. Greg. ix.

Propter sterilitatem afficientem magno incommodo conductores uitio rei sine culpa coloni seu casu fortuito contingentem. colonis ecclesie tue prata est pensionis remissio facienda. nisi cum ubertate precedentis uel sequentis anni ualeat sterilitas compensari. Sed inquilino domum inhabitare uel reficere potest si necessitas que tamen non iminebat locationis tempore id exposcat remissa est pro residuo tempore pensione cum et inde commode ualeat commoueri. Si prius fuit ibi usitatus uel cum canonem per biennium non soluisset de satisfactione celi non prouidit.

Propter et infra. magno incommodo. quando magno incommodo afficitur conductor: tunc fit remissio pensionis. C. ex aducto. §. i. uidetur. si omnem fructum tulerit. ut fructus et semen non superfit. et l. si uno. §. licet. et. C. ei. l. licet. et l. excepto. non aliud in locatione sit actum ut in l. licet. alioquin. l. si talem dampnum non in emersit. ff. e. si merces. §. uis maior. quia modicum dampnum debet sustinere. uidetur ibi dicitur. et l. habitatores. intellige q̄ hic dicit de eo colono qui etiam pecuniam animati debet uel certe cetera et non de parciario qui cum domino lucrum et dampnum partitur ut dicitur in §. uis maior. quia pro modico dampno non datur restitutio. ut ff. de min. rest. scio. et. s. de min. restit. c. i. et. s. de rebus ec. non al. ad nostram et modicum dampnum ecclesia sustinere debet. xii. q. ii. bone rei non pro modico retractatur uenditio. ff. de contrahen. empt. l. rem bona. non pro modico datur actio de dolo. ff. de do. si oleum in fi. Uitio. quia forsitan non potuit pati multam pluuiam nec multam siccitatem nec potuit colonus occurrere quin suffocaretur. sed certe uerum. ff. e. ex aducto. §. i. uidetur. si uitia ex ipsa re oriuntur dampnum esse coloni. ut si uinum coacuit uel si herbis segetes corrupte sunt. ibi potuit colonus occurrere in ceteris q̄ patet ex eo q̄ dicitur hic sine culpa coloni. casus et fortuitus domino nocet et non colono. uidetur non habent pensionem non prata. et si michi precepto: nichil soluat ita q̄ remissio facienda est in totum uel in partem. nisi ubertas precedentis anni uel sequentis possit compensari. C. e. licet et hec et si dominus remisit pensionem propter sterilitatem si anno sequenti contingit ubertas petere potest pensionem integram. ff. e. si uno anno. b. in uno. hoc sumptum est ex illa l. C. e. certe q̄ q̄ tamen omni tempore non iminebat. hoc potuit esse necessitas q̄ postea suuenit si domus corruit uel iminatur ruinam quam reficere uult uel forsitan uxorem duxit et indiget domo alia. uel licenciam alicuius necessitas q̄ tunc non iminebat. ar. ff. §. i. pos. uel. si ut a q. §. plane. ar. est lex. ff. de interrog. act. de etate. §. ex ca. et. s. de of. del. illuminante. et est hic ar. q̄ principium considerandum est. s. t. pr. cum dilecti. s. de elect. dud. uide hic. prius. isto casu dicit quidam nichil remittendum esse cum compensando sed non est uerum. quia potest dicere agendo inquilinum pro dato dampno actione legis aquilie de locato. canonem. hoc intellige qui ad longum tempus conduxit puta ad x. annos uel et plus uel minus. vi. uel. v. ff. e. quero. §. inter. b. celeri. sic. s. de rebus ec. non al. sicut prioribus. et infra. e. c. pr. uidetur quale hoc nobis sit in talindum. et ita in iiii. casibus expellitur inquilinus. b. uidetur q̄ emphiteosis sit locatio ex eo q̄ ponitur in titulo de locato hoc non est uerum inst. locati. §. ad eo locato. et. ponitur tamen de rebus mobilibus q̄ immobilibus et se mouentibus emphiteosis. non tamen de immobilibus. b. Idem.

Potuit emphiteota ecclesie prius requisita ei comminato quantum ab aliis offerretur si nolle se emere dixerit uel si a denunciationis tempore duorum mensium spatium sit elapsum meliorationes et ius sibi competens aliis uendere cum ab emptione hec minime prohibetur. Emphiteota quorum secus presumendo uel cessando in solutione canonis per biennium non celeri satisfactione postmodum sed consilio studuisset. inde potuisset expelli. non obstante q̄ ei uel canonem soluere non exegit recusatum cum in hoc casu dies statuta pro domino interpellet.

Potuit et infra. emphiteota. uidetur q̄ actus emphiteote.

Potuit. hic Jo. an. Gregorianum dicit se sumat. Notatur. Osti. hec ex textu q̄ requirunt ut emphiteota meliorationes uendere possit. primo q̄ requirunt ecclesiam. Secundo q̄ nunciet quod offerent. Tercio q̄ id q̄ alius uerum offert. Quarto q̄ ecclesia non respondente lapsi sunt duo menses. Quinto q̄ uendat solum ius sibi competens. Sexto q̄ non uendat personis prohibitis. Septimo q̄ non cessauit per biennium a canonis solutione ut hec omnia patebunt.

Primo. idest quod si uendat non tamen prius q̄ uenale exponat per id quod seq. uidetur.

Offerretur. uel uenit. C. de iur. emphi. l. fi. Osti. al. prude est ac si non denunciasset et de hoc in spe. e. ti. §. nunc aliqua de iure emphiteoticis. b. lxxxxii.

Dixerit. tunc ergo non expectabit finem duorum mensium ex quo eius constat de uoluntate non est locus deliberationi et quod de app. ab eo. ii. ff. li. vi. duorum uero casuum quo currit contra ecclesiam post lapsum duorum mensium fuit per remissionem de hoc re. de consti. cum accessisset si. fi. penult. glo.

est medius inter venditionem et locationem in hoc accedit ad venditionem quia quando talis contractus celebratur aliquid datur sicut in venditione datur pretium. sed tamen differunt quia per venditionem transfertur dominium. sed hic dominus retinet dominium, sed magis videtur accedere ad naturam locationis quia sicut locator retinet dominium et singulis annis aliquid recipit ita et hic quia emphiteota ecclesie singulis annis solvit canonem constitutum et ideo potius ponitur hic de eo in hoc titulo quam in precedenti. requisitum hic sumptum fuit C. de iure emph. l. ult. Primo requiri debet dominus ab emphiteota an emere meliorationes illius velit, sed quod hic dicitur alias caderet a iure suo ut in l. predicta. b. alias vendere. sed si quid possit donare videtur quod non quia quandam continet [?]. alii dicunt quod donare possunt et sine assensu domini. C. de fund. pat. l. i. et pignori dare. ff. de pigno. c. lex vectigalis et ff. de pig. act. l. tutor. § si emphiteuticum. sed quid per [?] emphiteuta ab huiusmodi emptione potest dici quod servi ecclesie capitanei et omnes potentiores maiores qui non sunt idonei facilitate conveniendi et unde possit dominus preiudicium pati. ff. qui satisda. co. l. ii. b. biennium. x. q. ii. hoc ius. § cum tamen in privato triennium requiritur. C. de iure emph. l. ii. sed si promisit solvere penam rato manente pacto si non solvat pensionem et petat penam et nichilominus vult eum expellere numquid potest. dicas quod sic ar. ff. de transact. cum fidem et l. pacto. C. de pactis. cum proponas in favorem domini datum est. et hoc facit ad hoc ff. de reg. iuris. cum par. b. celeri. et ita patet quod emphiteota potest purgare moram offerendo canonem post biennium. sic s. c. proxime. sic et alienator. s. de rebus ec. al. vel non. si quis priorum. ar. s. de elect. quod sicut in fi. ff. de §. ob. iudicium § ult. sed quantum tempus dabitur ad purgandam istam moram videtur quod annum sententiam. ff. de inoff. test. l. papinianus § meminisse et C. quibus ut indig. aliena e. vel et vel ad lit. ar. ff. rem rata haberi l. amplius. C. de plus pet. l. una. s. e. t. b. vno. vel modicum tempus dabitur forsitan x. dierum. ff. de const. pec. l. promissor. § i. et ff. ex quibus causis ma. ab vestibus § sed si simplex. ff. si quis caut. et si post tres vel quatuor cito potuit. ff. ad treb. l. ii. § confestim et s. de elect. quia super hoc in pluribus argumenta de hoc invenies. quidam dicunt quod usque ad litem contestatam emphiteota vitare penam huius constitutionis offerendo canonem post iura predicta. non credo quod usque ad litem contestatam possit purgare moram ideo quia potest differri usque ad duos annos vel unum vel tres vel plures ultra tempus statutum biennii et ita non esset celeritas et preterea hoc videretur potius facere timore pene quam voluntate et interpellatur coram iudice sed tempus statutum ipsum interpellat ut dicit in fi. et ult. sed debet offerre. C. de iure emph. l. ii. dato ei modico tempore post biennium elapsum. tamen celeritas ad modicum tempus refertur post biennium respectu ipsius biennii sicut hoc adiectio plus ad modicam quantitatem refertur respectu quantitatis nominate. ff. de v. sig. hoc adiectio et illud modicum quasi da-

bit arbitrio iudicis ex quo determinatum non est in iure. s. de of. del. de causis. ff. de iur. deli. l. i. § an pretor. potuisset expelli. sed numquid autem tempora potest dominus expellere emphiteotam si canonem debito tempore non persolvat. videtur quod sic. C. de iure emph. l. ii. sed potest dici quod sic auctoritate huius decretalis et predicte l. et x. q. ii. hoc ius patronatus § qui rem huius dicit. et lex ne permittatur cum sua arbitrium voluntatis sue sciat accessum. C. de mercatis devotum. l. xii. ar. ff. de pign. l. lex vectigal. et ar. C. si servus expor. ve. l. i. et ii. sed melius facit si auctoritatem iudicis hoc fecerit. C. de pig. l. iii. et s. de privil. pastoralis. sed si alii tradidit possessionem vel ab alio expellatur non deiciet possessorem auctoritate sua. ar. de ui. et ui. ar. l. colonus. Item emphit. cessavit per biennium et tamen amplius quod non potest purgare moram sed dominus postea recepit pensionem numquid postea potuit expellere emphiteotam. Respondeo. Primo prelatum est quod recipiendo pensionem iure suo renuntiavit. ff. de lege commissa. post diem. et in precedenti § sed quod non renuntiat iuri suo. s. de his que fi. a prela. p. c. ex ore cum suis concor. sed quid dicet de ecclesia. Respondeo si prelatus de assensu capituli recipiat pensionem repellere non potest postea emphi. cum liberum sit ecclesie vel emphi. expellere vel petere pensionem. Item autem debet ab et emphi. contractibus § si non quis locator coll. ix. et eligendo unum alterum renuntiasse videtur ut predictas l. post diem et l. precedenti § ult. sed si solus prelatus sine assensu capituli recipit pensionem non credo quod obsit ecclesie quominus possit expellere emphiteotam nisi postea esset assensus. ar. s. de his que fiunt a pla. sine c. c. pastoralis. cum suis consimilibus et si unus sit sacerdos sive rector solus in ecclesia sive in capella et recipiat eandem pensionem credo quod ammodo non potest emphi. expellere ut dictum est. Item quid si dicat dominus recipio pensionem salvo iure meo ut per hoc non fiat mihi preiudicium quominus possim [illegible]tate expellere. credo quod valeat protestatio nec per hoc preiudicatur ei quia et si ipsum velit expellere nichilominus potest petere pensionem. x. q. iii. § hoc ius po. § qui rem. et ar. ad hoc. ff. si quis caut. l. ii. i. Respondeo et ff. de eo quod certo loco. l. ult. Item si fundus emphi. clade vel casu [?] perierit ultra medietatem vel plus vel minus numquid debet pensio diminui. dicunt quidam quod si ultra medietatem perierit emphit. non tenetur solvere integram pensionem. C. de iure emphi. l. i. ex eo quod ibi dicitur si non particulare dampnum et c. et nomine partis medietas intelligitur. ff. de v. sig. nomine filiarum § i. ff. de usufructu et partis. alii dicunt et melius quod totam pensionem solvere debet ad sententiam istius legis ubi dicitur ex certa non ipsa re penitus sed a[?] subleditur et infra. io. § a deo. infra. sed hoc signatur. C. de aliis. l. ii. sed illud speciale est in tributo sed minus per sterilitatem rei emphiteoticarie debet pensio diminui et ecce non licet aliud sit in locatione. s. c. proxime. Item si sunt plures coheredes et unus non solvit pensionem numquid per hoc fit preiudicium aliis. non credo si solvant pensionem.

et quod dicit expelli respiciat aliam partem distinctionis scilicet cum canonem non solvit. quod in alio casu scilicet cum alienant domino irrequisito emptor non potest expelli sine iudicis auctoritate.

totam postea quod coherere agant iudicio famil. herc. ff. famil. her. heredes. § si. iiii. Bernardus parmensis. dies statuta. non est ergo requirendus emphiteota quia tempus ipsum admonet. C. de contrahen. stip. l. magnam. C. de iur. emph. l. ii. Sed sumuntur ista verba. Sic et creditor ad petitionem augmenti non potest. C. de pignor. l. creditor. ff. de admi. tu. l. quidam. § ult. et C. si propter publicas functiones venditio fuit celebrata. l. ult. in fi.

Ex concil. apud siluan. De rerum permutatione.

Si princeps voluerit rem immobilem sacerdotis prestare et accipere ab eis aliam immobilem eo quod modo de communi voluntate permutationem contraherent: liceat ei hoc facere si causa rationabilis idem exposcat et res quam percepit maior fuit vel equalis pragmatica sanctione sua hoc promulgata. *(marg.: impatorem posse commutare cum ecclesia ... permutare ...)*

Si princeps id est communi voluntate ab ecclesia non posset. sicut communi consensu emptio contrahitur et communi dissolvitur. C. de act. et obl. sicut in initio. liceat. Sic. x. q. ii. hoc ius. § sed permutare. rationabilis puta quod utilitas ecclesie in hac permutatione pensatur. et non debet fieri in c. prox. sic nec alienatio fieri debet nisi meliora prospiciat. xii. q. ii. sine except. supra de his que fi. a pre. cum apostolica. pragmatica. pragma id est quod causa. Sed pragmatica sanctio est constitutio super aliqua re promulgata. hic tamen ponitur pro confirmatione sive scriptura facta ab imperatore cum cognitione super tali permutatione ... alia. Ex concil. tolet.

Commutationes rerum ecclesiasticarum que ab antecessore inconsulte facte sunt ab eo qui successor est emendentur.

Commutationes supple statuimus. inconsulte. id est dampnum ecclesie quia emendari debet. immo rationabilis causa debet subesse ad hoc ut fiat commutatio. s. e. c. prox. Sed successor revocabit inconsultam permutationem. Simile supra de precar. c. ii. immo et ille qui fecit et successor revocare potest quia in dampnum ecclesie datum est sive alienatum. xxv. q. ix. quia quis communis. s. de rebus ec. non al. si quis presbiterorum. xii. q. ii. monemus. dum tamen toleretur in administratione. B.

Ex concil. apud siluan.

Mancipia ecclesiastica nisi ad libertatem non convenit commutari. videlicet ut mancipia que per ecclesiastico domine dabuntur in ecclesie servitute permaneant et ecclesiastici ipsi qui commutantur fruantur perpetua libertate. Quod enim semel deo consecratum est ad humanos usus transferri non decet. Ex eodem. *(interl.: sine manifesta ca.)*

Mancipia id est commutari. x. q. ii. precarie in fi. ar. contra. sed hoc determinat illud favore libertatis hoc fiat. semel deo consecratum. xii. q. ii. ecce qui. et c. nulli licet. xvii. q. iiii. que semel. id est de re. deo. ad hoc ar. contra. l. iii. di. ex antiquis. So. illud est preter regulam statutum circa eos qui ordinati sunt qui in hoc ideo derelinquuntur et maxime ad terrorem ne alii hac occasione subtraherent se dominis suis. ar. ii. q. vii. que per. et ff. de pen. l. capitalium. § famosos. ad humanos. id est seculares. de c. di. l. ligna vestimenta. sed contra. ar. xii.

(marg.: Mancipia ecclesie consecrata nisi ad libertatem permutari non possunt. hoc c. dicit. c. sequens)

q. ii. ecclesias. quia servus ecclesie seculari per datur. quod misto forte permutari potest. de alia. quia loquitur hoc c. et sequens de servo ecclesie dato et consecrato deo qui cum sit deo religiosa per seculari pro servitute non debet lauri. dicit quod ex causa prohibitum fuit quia ad laicorum suggestionem sepe utilia mancipia pro inutilibus permutabantur. quod ne fiat statutum est. ut non nisi ad libertatem committerentur. sed cessante causa cessabit constitutio. l. xi. di. § hiis igitur omnibus. ff. de prebendis quod dam. ut sit sanum principis non est trahendum ad consequentia. ipse non non subiacitur legibus. sic lo. contrarium in principe. Ex eodem.

Iniustum videtur et impium ut mancipia que fideles deo et sancti eius pro anime sue remedio consecrauerunt cuiuscumque muneris mancipio vel commutationis commercio. Iterum in servitute secularium redigantur cum canonica auctoritas servos tantummodo permittat distrahi fugitivos. et ideo ecclesiarum rectores summo opere timeant ne elemosina unius alterius peccatum fiat. et est absurdum ut ab ecclesiastica dignitate servus discedens humane sit obnoxius servituti.

Iniustum id est fugitivos. xii. q. ii. fugitivi. ar. contra. C. ad leg. fal. de plag. in fuga. Solo. dum est in fuga non debet vendi. sed cum fuerit reversus et paterfamilias vindictio emptori ne postea fiat redditio. ff. de contrahen. empt. quod si sepe. § si quis amico. § ult. Re. humane. Sic. s. c. prox. cum suis concord. ibi positis. et ut est et alia ratio que assignatur in servis minorum. C. de admi. tu. lex que tutores. ff. de fidei. commis. lib. ext. qui. § furiosi. l. Vincentius.

Quesitum est ex parte tua si commutationes sive valeant prebendarum cum commutatio dignitatum in turon. con. fuerit interdicta. et id est Generaliter itaque teneas quod commutationes prebendarum de iure fieri non possunt presertim pactione premissa que circa spiritualia vel annexa spiritualibus labem semper continet symonie. Si autem episcopus causam inspexerit necessariam licite poterit de uno loco ad alium transferre personas ut qui uno loco minus sunt utiles alibi se valeant utilius exercere. *(interl.: corporalia vel similia; incorporalia; vel utile ex iusta causa; prebendarum permutatio fieri potest mediante superiore sine pravi cohercione)*

Quesitum est et id est dignitatum et prebendarum. supra e. proximo ten. d. maioribus quod est concil. turon. de quo fit hic mentio. non possunt. id est e. cum universorum. et c. cum olim. nisi hoc fieret auctoritate superioris. s. de preben. et cetera et hic pro ut sentiunt symonie quia in spiritualibus vel spiritualibus annexis nullo pacto vel conventio debet intervenire. i. q. ii. quam pio. s. de pact. cum pridem. et c. ult. In spiritualibus annexis ut ius patronatus. s. de iud. quanto. et s. de preben. significasti. dic ut ibi. Si autem episcopus. Innocentius iii. dixit quod cum isti commutare volentes aut mittunt prebendas in diversis ecclesiis vel in eadem. si ii. prebende sint omnis annexa. sic intelligatur hoc c. Si autem in eadem et sine onere re potest permutare auctoritate propria et potest esse ratio licet ipse non assignet que sequitur in capitulo. lxx. di. sanctorum. et lxxiiii. di. quo tandem. nunc. vii. q. i. mutationes. et c. scitat omnis qui et valet indiviim mutatio loci. lxxi. di. iii. B. *(marg.: divisio)*

(marg.: Licet sine causa clerici prebendas absque pactione premissa mutare non possint ... quod cum possit permutare personas de uno loco ad alium)

Clement. iii.

Ad q̄ones soluendas et c. Intelleximus ex litteris tuis q' due conuentuales eccl'ie sunt in tua dyoc. constitute q̄rum utraq3 prochialem h3 eccl'iam cum possessionib3 mag' alt'i curam ħ utraq3. Illi autem eas desiderantib3 pmutare cum illar3 alt'a respectu melior. puentuū plus habundet et id ħ postulet addi summam pecunie [certam] mīate ut sic ad equalitatē pmutatoīs ualeant puenire. Ite posset id licite fi exstitit dubitatum et c. R° q' cum de duab3 prochialib3 eccl'iis p se q̄dam cāmutato celebrari et in pmutatoē possessionum p se non sit inhibitum si altera poss[rōne] essionum alt'i sponderet pecuniam posse refundi de ipa[rum] possessionib3 ad inuicē puenti uisum fuit expedire refusa cte pecunie q̄titate potius attractus pmutatoīs uiti sic tn̄ q' contractus nequaquam ħ inuicē misceantur.

Ad q̄ones et c. puentuū temporalium [seu q' contractus fiunt separatim] q̄ admittitur in temporalib3 cāmutato q' alit' nō fieret. j. e. c. ult. et h' p ut sequit' p̄fertur et ita spuale cum spūali pot cāmutari sicut temporale cū temporali de h' dixi. ħ. de transact. ſt eo. ar. xvi. q. vlt. nemini et h' auctoritate scōns ar. ff. de his qui no. infa. furti. § cum iussu et cū idemptitate utriusq3 x. q. ii. h' ius. alit' non liceret. ħ. de p'ben. maiorib3 xii. q. ii. dyaconi et c. sine alt. ū. j. e. c. f. G. Itē no. q' ad h' ut aliquid ħatur tanq' bn̄fm̄ non pot ex pmutatoē puenire q' eet munus a manu. sic nec transactōne. ħ. de transact. ſt eo. Itē licet pmutatō locum ħat in spūalib3 non tn̄ emptō l' uendito. et est rō q' nulla est emptio sn̄ precio. Inst. de empt. § Itē pcium q' in q̄ntitate et numerata pecunia consistit. C. de empt. et uend. empti. fides. q' si est in pmutatoē. ff. de rer. p. l. i. si utq3 est q̄ emptor et uenditor. ff. de edil. edict. l. sciend. § emptorē. laur. inhibitum uñ ut' concessū ar. xxx. q. iii. cum spūalem. j. de sponsal. cum apd. ff. de pcurat. l. mutū. § i. de h' dr̄. ħ. de transact. inter corpal. contractus duo n' erunt contractus nō se aliquid tn̄ tangentes tn̄ si una uilla cāmutaret cum alia ita q' utraq3 eccl'a eet accessoria ad uillas bñ pmutarent cū uniuersitate ar. j. de iure pa. ex lris et c. cum scām ad instar fundi dotal. ff. de fundo dotali. l. i. C. e. t. l. ii. nec ād intelligitur eē precium eccl'e sic nec pcium peculii cū seruus uendit' cum peculio. ff. de pecul. si ex duob3 § ult. et l. sequenti. laur.

Innoc. iii. senon. archiepo.

Cum olim mag'r. s. et b. archidyaconi tum et ppositurā ad inuicem cāmutassent et c. l3 predcūs mag'r a b. ūntō spō [dicit q' uicarius cāmutasse] te fuit de pmutatōne cōsessus. Idem tn̄ b. eam infirmabitur ōīo [negatione] pponens q' ipe ppoi [l' inueniens] turam sn̄ condicōe qualib3 resignauit. et pt resignatōnem predcī mag'ri archidiaconatum fuerat assecutus et c. Cum ergo nob' constaret q' ipe suum. b. pstiterit pmutatoī assensum predcūs aut' mag'r suum publice fatetur errorem. Et inde ppositura et illū archidyaconatu curauimus spoliare. s. h' diffinitiuam contra eos sn̄iam pferentes.

[Coso uult iudex pnunciare alteri ut fuit pferat]

Cum olim et c. Confessus. q' confessio ei pjudicauit. ħ. de confes. c. ii. et iii. s3 aduersario non d3 pjudicare. j. de adult. significasti. et ii. q. v. interrogatum et consensu. et sic fuit p[ri]ceps symonie ȳn debuit priuari dignitate illa. ħ. e. cetrum. diffinitiuā. q° in ciuilem aliq' sunt ptes iudicis in confitentē sn̄ et in criminali. ii. q. i. noc in quer. nec obstat. ff. ad leg. aquil. pinde nā mille sūt in cognoscendo s3 aliq' sunt in pmutando. jo. sic q° p3 in h' e. et ħ. e. certum q' nulli possunt de iure sua auctē. ad inuicē. sua bñficia pmutare j. e. c. px. et illa pot eē rō q' n' attrahit pmutatoīm q' in alienā rem tradit. ff. e. l. i. § ult. et ar. ad h'. ff. de adil. ed. ca data. l. ult. s3 tene. sn̄ non pot possidi tanq' ppetuas q' nulls dr̄ dnīum tē sui tenētur. cum q' usucaptio etiā cōparatur. s3 eccl'ā tene pot possidi ab alia eccl'a tanq' ppetas. uñ possunt bn̄ ad inuicē pmutari. ħ. e. ad q̄ones. Itē pmutatō est uicina emptoī. ff. e. l. ult. et q' successit pmutatoī. ff. e. l. i. s3 spūalia emi ul uendi nō possunt. j. de symo. q' relam. i. q. i. q' studet. b.

Idem archiepō et preposito scī andree colon.

Cum uniuersor3 et c. Intelleximus. G. canonico referente q' cum ipe et l. clicus de pmutatōne p'bendar3 suar3 inter se tractare cepissent quam utilitati utriusq3 in mine credebant tandem idem l. p'bendā eiusdē G. [?] eandem suo cōsanguineo assignata p'bendam suam ei sic pmiserat noluit resignare et c. Cū g° decepti et nō decipientib3 iura subueniant l3 ipi p se de iure non possent eccl'astica bn̄ficia pmutare ut tn̄ simplicitati uenia tribuatur. q' si constit' p'ratum. G. tal' fuisse deceptum amoto a p'benda sua cōsanguineo ipsius l. ul' quol3 alio illicito detentore ea restitui faciatis eidem.

Cum uniuersor3 et c. attractare q' n' licet a possessore p'bende ul' dignitatis. ħ. de p'bend. inno tib3. s3 c'uor h' facere pot. ħ. e. certum. b. utilitati utriusq3 q' alt'a alt'i magis uicina erat' alia cōueniens ea sit. ħ. e. ad q̄ones. x. q. ii. h' ius. § s3 et pmutare. ħ. e. c. i. et. noluit resignare et sic decep eum ȳn iura ei nō subueniuntur. j. dr̄. deceptis. sic ħ. de rept. si litteris. ff. ad uellian. l. ii. § uerba. C. e. t. si tn̄ quo. q' dulus n' consueuit succurri s3 errantib3. ff. de iur. et fac. ignor. l. ult. § si quis i. et c. si minor se ma. dix. si is. et j. de donat. inter dilectaus. simplicitati. cū p̄dūnt ē. ħ. de rept. supertiatis. in aut. de incestis. cunt. § h' aut oīa. ff. si quis in ī. uo. non icitt. l. ii. ff. de eden. l. i. § ult. ff. de iurē. o. iud. si quis id. § doli. lxxxvi. di. tanta nequitia. ħ. de translat. int corpalia. b. s3 de iure d3 utq3 suam amittē p'bendā. ħ. e. px. et c. certum.

Ad q̄ones etc. Sunt inter q̄stiones de licet ad inuicem pmutari et possessiones et premiis uolentib3 precium supplebunt

Cum olim etc. consequentes licet p dicunt que ea ppia auctē pmutatōm nisi ei eis sunt de consensu ut in c. se quti q' i sic sunt est

licet unum est. Sed quia aliter non renuntiavit. Vide tamen quod iste .G. de iure possit repetere suam quia actus talis reprobatur. Supra de preben. maioribus et supra e. dictum. quomodo potest venire contra. C. de agricol. et cen. quemadmodum l. xi. cum quia non fuit rec[i]pienda secuta propter quam data est. C. e. t. l. i. et rebus lau. sed contra dicitur quod non potest eam per se repetere. arg. supra de renuntiatione. quod in dubiis. vel detentore. sic supra de conces. preb. proposuit et sic continet glo[ss]am. b. G. reg. tit. de recon. et fu. gitivis. Albertus.

Exhibita nobis abbatis et conventus sancti martini de Pannonia petitio continebat quod cum super causa que inter ipsos ex una parte et prepositum Albensem ex altera super quibusdam decimationibus vertebatur ad C. capellanum nostrum tunc in Ungaria commorantem nostras litteras impetrassent ipse ac magister C. in quos utrimque tanquam in arbitros extitit compromissum arbitrati fuerunt quod si dictus prepositus obtineret decem milia salinum a rege Ungarie concedi monasterio memorato: ipsi ab eisdem decimationibus in perpetuum cessarent et infra. Quocirca etc. Si vobis constiterit de premissis cum permutatio de spiritualibus ad temporalia impleatur: predictum arbitrium et quicquid secutum est ex eo vel ob id irritum decernatis.

Exhibita et infra compromissum et sic patet quod de re spirituali potest in arbitros compromitti sic supra de arbit. cum olim et c. contingit et c. pen. arbitrati et male per ut sequitur. ad temporalia. quoniam temporalia cum spiritualibus permutari non possunt. supra e. ad questiones. quia nec vendi nec redimi. infra de symo. querelam. et ita non permutari sed cum alio spirituali bene. supra e. c. ad questiones. et supra de transact. statuimus. sit et transactio dummodo spirituale detur pro spirituali. sic et permutatio. Sed fructus decimarum bene possunt vendi et locari. supra t. prox. c. ii. sed ipsum ius nequaquam. vel dicas quod recitum et sic patet quod arbitrium nullum fuit ipso iure. quia contra formam iuris prolatum fuit et de re spirituali ad temporalem. sic supra de elect. examinata et sic si principale non tenet nec accessorium. supra de elect. qualiter. supra de fo. c. si diligenti et si iuramentum intervenisset ut ibi et C. de legibus non dubium. supra de si. instr. inter dilectos. et xvi. q. vii. et hoc dicimus. et sic patet quod temporale non potest dari loco decimarum. arg. contra supra de rebus ec. non al. vt. fi. Sed dicimus quod temporale possit dari pro decimis. sed ibi soluitur et tunc decime soluuntur quod quidem multum occurrit de facto quia aliqui volunt certas possessiones tradere quo ad proprietatem et usumfructum ecclesiis quibus tenentur soluere decimas possessionum suarum ut alie possessiones libere remaneant ab exactione decimarum. patet quod hoc fieri non potest et hoc idem habemus in antiqua compilatione de decimis intelleximus quod non debuit removeri. B.

Innoc. iii. Mantuano episcopo. De feudis.

Insinuatione presentium declaramus quod grangia quam de feudo ecclesie tue a b. m. dinosceris recepisse a te potest libere retineri fructibus non computatis in sortem ita videlicet ut cum quidam fructus illos perceperis in sortem minime computandos. idem. c. a secundo in quo et ecclesie tue pro feudo ipso te interim sit immunis.

Insinuatione et infra grangia. id est pignus sive feodum et est vulgare theutonicorum c. immunis. in hoc casu permittitur ecclesie fructus non computari in sortem ut res illa citius perueniat ad ecclesiam. sic supra de usur. c. i. et c. conquestus. et in alio casu non computantur fructus in sortem. vide et t. salubriter. sed et infra de usur. quid si ille vellet seruire ecclesie ad hoc ut computarentur fructus in sortem. dico quod in hoc casu non est audiendus. Jo.

Idem archiepiscopo Mediolanensi.

Ex parte tua nobis est appellatum reseratum quod sepius dubitasti utrum cum contingit vassallum decedere et ad te feudum ipsius redire feudum eius alii liceat tibi dare cuius iuramento teneatis astrictus non infeudare de novo ecclesie predicte inconsulto. Ad hoc si vassallum tuum feudum alienare contingat an ipsius filium vel consanguineum consortem eiusdem feudi de ipso valeas investire. Alia quoque dubitatio continebat utrum cum feudum alienatum repetis quod per te facile recuperare non potes utrum possis alicui layco in feudum illud concedere qui et illud recuperet et in feudum perpetuum recognoscat. et infra. In primo ergo casu feudum decedentis tibi si iudicas expedire concedas. ac in secundo filium vel consanguineum alienantis investiens. In tertio feudum alienatum ei poteris licenter concedere per quem ipsum ecclesia valeat retinere.

Ex parte et infra ad te feudum. feudum alienari non potest. sed in dotem dari potest uxori invita feudatarii. infra de donat. inter vir. et ux. et de do. post di. re. insup. Jo. alienante si vassallus aliene totum feudum suum vel maiorem partem. perdit feudum et dominus a quolibet possessore potest illud revocare. Si vero minorem partem eius dat in libellum vel obligat pignori dummodo terra fiat in servitio domini propter hoc non perdit feudum. ut in libro feudorum. quibus modis feudum amittitur. § i. ii. et iii. c. consortem. qui iure accrescendi. ff. de usufr. accres. per totum. lau. et in libro feud. quibus mod. feud. amitt. § preterea. B. investire videbatur. non quia talem alienantis feudum sine domini licentia reciperet hunc consortem vel filium vel illud moveret quoniam quia videbatur sufficere ut haberet iure successionis nec haberet necesse eum investire. Jo. G. t. dixerit quod qui aliene feudum domino inconsulto ius feudi perdit et consanguineus non habet ius in feudo illo ut in libro feudorum. si clientulus et in constitutione Frederici. imperiale. § g. hoc consilio. et ex quo sacramento tenetur non alienare bona ecclesie sine licentia domini propter potest tali consorti illud in feudum dare non obstante sacramento predicto quia aliud est alienare de novo aliud antiquum concedere. ar. infra de iudeis. consuluit. ff. de no. op. nun. l. i. § opus novum. infra de donat. pervenit. xxiiii. q. i. accitum. et xix. di. precepta. c. filium. utrum quod ob delictum patris non debeat filius feudum amittere. ar. ff. de in ius voc. adoptivum. in fi. ff. de decur. l. ii. § ultimum. ff. de bonis damnatorum. cum ro. natural. § si plene. et ar. ff. de bon. que lib. quibus et C. de quibus. diuo. ff. de iure patro. si iurauo. ar. contra e. t. cum a legem. Jo. de hoc scire debes quod si vassallus infra annum et diem investituram feudi ab heredibus domini non quesierit vel domino petente iuramentum fidelitatis et ad amonitione non prestiterit vel aliquam feloniam commiserit

Insinuatione capitulum quod ecclesia recipit feudum a vassallo [illegible] pignus [illegible] sive [illegible] non [illegible] fructus feudi computetur in sortem

Ex parte capitulum [illegible] in quibus non [illegible] de non infeudando de novo [illegible] in feudare [illegible] de antiquo feudo [illegible]

tem iuramentum fidelitatis fecit perdit feudum et reu ertitur ad dominum. Si uero aliud quid quod ad dominum spectauit puta preem eius uel fratrem interfecerit uel aliud graue. Si feudum est patrimonium perdit illud et non ad dominum set ad consfeudatarios suos pertinet ut in libro feudorum quibus modis feudi amittitur § ult. set ad filios cu ius non pertinet. t. E x concil. tern. De pig noribus et aliis cau tionibus.

Nullus presbiter presu mat calicem uel patenam uel ue stimentum sacerdotale aut librum ecclesiasticum tabernario aut negotiatori aut cuilibet layco uel femine in uadium dare nisi iustissima ne cessitate urgente. De pignoribus et aliis cautionibus.

Nullus presbiter et c. aut librum non permittit obli gari quasi sacri quia non tenendum libri. set id quia ex quo fuerint in sacro usu ad manus laicorum ue nire non debent de con. di. i. ligna altaris palla. ue stimenta in scam. uel eodem modo permittit obligari lib ca hoc sic alie res ecclesie nisi in omnibus necessitatis. supra de rebus ec. al. uel non nulli. ut hic patet. t. necessitate. que erit illa necessitas puta si parochiani illius ecclesie ca perentur. xii. q. ii. sic oro et pro pauperibus alendis et exsilibus xii. q. ii. aurum habet et causa captiuitatis pi gnori dari possunt in auctentico de non al. rebus ec. § in eodem penitus coll. ii. set contra uidetur C. que res pig. ob. pos. l. iii. et ff. e. t. l. i. § eam rem et ff. de pignori. set et q. § que emptorum cum contrario sensu set canones pre ualent. t. Greg. scatio defensori.

Lator presentium et c. lex habet ut homo liber pro debito non teneatur et si res desunt que possunt pro debito adici.

Lator presentium. lex habet C. de act. et obl. presentium et c. C. que res pig. ob. poss. qui filios ff. de et l. i. senat. § ult. in auct. ut nulli iud. § quia uero coll. ix. nisi in casibus ut quia ab hostibus detinetur. C. de postl. re. l. ab hostibus et l. ult. pater enim potest filium obligare quia et uendere potest in magna necessitate. C. de patribus qui filios distr. l. ii. item ex consensu libera persona obligari potest. s. in ostagio. supra de iur. iur. ex rescripto al. ordinarium est. ut qui bonis cedit in bi uadit quo uult. C. qui bonis cedere poss. l. i. et i. de sol. odardus al. addic. i. ad iudi cium quoniam est si bonis cedat. al. in carcere detru datur. C. qui bonis cedere possunt. l. i. i. R.

Alex. iii. epo exon.

Ex presentium insinuatione latoris acce pimus quod sacerdos ecclesie de offo. calicem argenteum et medietatem unius breuiarii eiusdem ecclesie pro sua necessitate pignori obligauit et eo morte preuentus minime recollegit. Unde quia indignum est ut eidem ecclesie res sue presertim cum sacris ministeriis deputate sunt taliter debeant deperire. quocirca. mandamus quatenus si ita est quod assertis filium eius qui ex successione ipsius patri monii ius dicitur optinere moneas et compellas. ut eas recolligat et restituat ecclesie memorate.

Ex presentium et c. sua necessitate. si pro sua necessitate obligauit non tenuit obligatio. ar. C. si res al. pig. da. fu. l. curator et C. que res pig. ob. pos. filios quia non obligantur nisi quatenus de rebus sunt obnoxia facit. quare ergo precipitur quod heres luat cum ecclesia li bere a creditore possit repetere. xii. q. ii. hii § cum uo tes. supra de rebus ec. al. uel non. si quis presbiterorum. forte de facto non recolligeretur ecclesia de iure non posset uel uoluit hic pro creditori prospicere quia aliter ab herede presbiteri suum debitum consequi non potuit uel est in optione ecclesie utrum uelit alienatorem uel recipientem conuenire. xii. q. ii. si qua de rebus si quis quarumlibet al. a. et C. si tutor uel cur. l. i. et l. ult. ad instar minoris. ut ibi dicitur. B. ex successione. ex facto defuncti conueniuntur heredes. C. de euict. si parentes. xii. q. ii. ex quo filio et quia pater eius ecclesie curator fuit heres eius in solidum tenetur. C. de tu. l. ult. R. Innoc. iii. G. ob. tino. et b. can. pisan.

Illo uos eodemmus scientie dono uige et c. pane intimastis nobis quod cum que uertitur int. h. et b. filios G. de cola ex una parte et G. filiam t. et heredes ipsius ex altera super quibusdam terris preterea personis pro xxiii. libris pignori o bligatis uobis dignemus committendam et c. ex parte predicte G. et heredes eius fuit propositum quod terras easdem h. et b. repetebant ab eis non esse pignori obligatas set pure uenditas sicut in stro confecto exinde continetur. prefatis uero h. e contra asserentibus terras non esse pure uenditas set pignori obligatas et uen ditori predicto tale fuerit adiecta conditio ut si a tempore contractus usque ad duos primos annos pro facto t. emptori displiceret. G. pater h. ab inde usque ad annum xxvi. lib. perceptis fructibus computatis in ipsis dare deberet. Unde quia ambigatis utrum pura sit et absoluta uenditio an prefatus contractus pignus debeat iudicari. R. quod quarum cumque fuerit intentio contrahentium et ex forma contractus uenditio non appareat conditionalis set pura quamuis possit pro conditionem recol ligi ex duobus tamen que in pacto fuerint expressa uidelicet quod fructus percepti deberent in soluenda pecunia numerari et quod ultra summam recep tam. xl. sol. deberent persolui quia ipsum emptorem presumitur uehementer presertim cum usu ras consueuit exercere.

Illo uos et c. obligasset. eo consideratio quod inter contrahentes agebatur ff. de § ob. eum qui kalend. quia non quod scriptum set quod gestum est inspicitur. C. plus ua lere quod agitur quam quod simulate concipitur. l. ii. et iii. et i. qui filii sunt legittimi pertinas et heredum. i. filiorum eius quia non dicitur hereditas uiuentis set defuncti. ff. de he. l. ac. uen. l. i. primos annos. cum contractus hic forma celebratur ut liceat emptori a con tractibus discedere si emptori displiceat tunc usque ad lx. dies potest emptor a contractu discedere et non ultra nisi hoc dictum sit quod tamen cumque uelit possit discedere a contractu. ff. de edil. ed. quod si nolit. § ult. io. displi ceret. ff. de res. uend. si conuenit. pura. i. certa uend. l. ut a uend. non discedatur. pignus. s. inter contra hentium consideratur. l. i. ex forma. forma tamen in

In glo. pe. c. Illo vos. ibi. restituet. r. ad vendi tor p̃ciũ cum usuris restit uit. ut ibi no. p. l. illud § ult. ff. de edil. edic. Et in fine Et fuat per pactũ appositũ de resoluenda vẽ ditione si alius meliorem cõdi cionem afferret. vel si esset pactum de ea resoluenda si displiceret venditori, q̃ nunc emptor suos fac. fruc tus suos. n̄c tenet restitu ere nisi receptos post ob latam consignatam & deposi tam a venditore q̃ntitatem de qua conuenit. C. de pac. int. emp. & ven. l. ij. r. l. si a te. & sic nõ ꝯdic glo. q̃ premittit. & pro. Et est ro q̃r p̃ncipaliter agit de utilitate vendi toris. ff. de solo ipignora tio

Tu glo. ult. in fi. psumit ergo q̃ usurarii. fenera cognit fi. glo. s. Et venire sup hoc debitores. n̄ cogẽt creditores habundãt a i. c. de fina. debitores pueniunt quicq̃d credito res soluit. & petit ut pecuniam qua indigeat qualitercunq̃ possunt here Ideo at usurariis de finali ẽ psumẽd. maxime cũ nõ ẽ sit q̃ ipsos si ipsos expe diat cumulati. C. de pignor. conuenis. & de emp. & ve. ad maximum. Jo. an.

spitienda nõ est. ex quo constat de actu. C. plus ualere quod agitur. l. i. & iij. Sed aut dubium esset stand ẽ scripture. ff. de exercitor. ac. l. i. § licet quilibet ianam tam. pactionem. C. de edil. ac. si pdium. ff. de act. vend. empt. l. iij. ff. de lege comis. l. i. ff. de in diẽ adiect. l. ij. fructus percepti. Hic uidetur potius facie p̃ ipso q̃ contractus usurarius nõ fuerit. Sed hic fuit cõ natura pacti q̃r si quis rem uendat eo pacto ut quan documque pretium restituerit rem ipsam recipiat emptor lucratur fructus perceptos quousq̃ pecuniam recipi at. C. de pactis int. empt. & uend. l. si fundum. & hoc p̃sumptio erat cõ istum q̃ nõ fuit uenditio sed pi gnus q̃r in pignore computant fructus sed in uen ditione nõ computant. s. de re. ec. al. ul. nõ ad uiam. & in legibus predictis. s. ultima sũmam. Hic fuit ex parte usurarium. xiiij. q. iiij. plerique putant. pre sumitur. Sed uidetur q̃ hoc non debeat obstare emp tori q̃ aliquid ultra recepit ex quo fructus p ceptos computant in pecuniam recipiendam. nam percipiendo fructus suos facit. ff. de in diẽ adiect. l. ij. & ẽ vim ẽ. sed nõ tenentur eos restituẽ. ff. de in diem adiect. l. si q̃s dom. & hic est unum quod alias emp tor meliorem conditionem attulit. Jo. consueuit. ita qualitate p. p̃sumitur ex tali contractus in fraudem usurarum factus. Idem pot dici in actu ubi pena apponi q̃ excedit legitimum modum usurarum. ff. de act. empt. ul. § i. dan. C. de usur. cum allegas. & ẽ simile quod p̃ sumitur q̃ aliquis ex eo q̃ facere consueuit. ff. de pigno. & act. l. uniuersam. ff. de usur. qui semisses. § i. ff. ad maced. l. i. § q̃d dicitur. ff. de sub. iij. nũmis in dimit te. Jo. Item epõ aquilian.

Ex litteris tue fraternitatis accepimus q̃ cum quedam uenerit mulier & duc cum mittendam. & infra. sicut nobis probatum ẽ q̃ p fati note a marito p redemptione mulieris commisso. eo fugam petente. tam fratres maritum p̃fatus ui delicet R. quam ipsam mulierem. sed nũ iuste a regis iusticiario capti fuerunt & de ipsius manda to omni bonorum delinquentis fecerit distractio. et soluta pecunia mercatori qui a marito mu lieris uulneratus fuerat. & rebus propriis spoliatus. sed quedam possessiones illius penes eundem R. rema serunt quas id de mandato curie retinuit soluta per eis pecunia mercatori predicto. cũ ep̃s alius ꝑ possessionum immunitas nõ extra bat. ps ud mulieris estimationem dotis instanter petebat sibi restitui uel in possessiones q̃ mariti fu erant ex officio delegationis induci. & infra. ex. q. Si ẽ constiterit ex his q̃ in presentia tua fu erit proposita & probata q̃ mulier dicto uiro dedisse in dotem & predictum R. de dotis fuisse aliqua po sidere. cum mulieribus fauor multus in recipien dis dotibus debeatur. & cautum sit in iure q̃ ꝑ maleficium uiri mulier teneatur non debeat in dotata cum & bona uiri p̃ dote mulieri tacite obligata cum suo honore transierit ad quemlibet possidentem. R. predictum eidem mulieri ad restitutio nem dotis eatenus cõdempnes q̃tenus de bo

nis fuit sui p̃fati noscat possidere.

Ex litteris. & infra. immunitas. & ẽ simile q̃ exactio et solutio pretium non nimia in commoda uerit ut ff. famil. erc. plane. Uiro dedisse de duobus cõstare debuit quanta fuit dos. q̃r aliter non pot fieri restitutio. ipsius. & q̃ ille R. aliqua possideret de bonis mariti illius mulieris ut eatenus condempnetur. Fauor mulie. quem mulieri p̃fertur omnibus creditoribus qui habent p̃so nales actiones uel qui habent tacitas ypothecas quantum ad dotem. sed nõ quo ad donationem propter nuptias. C. qui poti. ipig. hã. assiduis. sed non p̃fertur cre ditoribus habentibus expressas ypothecas. ita fiscus habet simile priuilegium cum muliere. C. de priuil. fisci. l. quiuis. & fiscus nõ p̃fertur prioribus creditoribus habenti bus expressas ypothecas. ff. qui pot. ipig. si pignus. & nec mulier p̃fertur eis. p̃cipua est. n. causa dotis. ff. solut. mat. l. i. Jo. ꝑ maleficium uiri. propter male ficium uiri mulier puniri nõ debet. C. de don. int. uir. & ux. l. res. uxoris. & C. ne uxor p marito. l. ij. & C. ad. l. iul. mag. quisquis. § uxores. C. de bonis damp. si quis. l. ij. & aut. bona. nec ẽ ꝑ delictum patris. C. solu. mat. l. ij. in causa. C. quibus mod. pig. ta. con. satis. obligata. Hoc priuilegium dotis q̃ omnia bona uiri sunt obligata uxori. uidetur extendi ad patrimonium. C. de pat. quem tam sup do. l. ult. nec ad donationem propter nuptias. C. qui. po. in pig. ha. l. ult. infi. Sic omnia bona prelati sunt obligata ecclesie si male administrauerit. & forte ob hoc dicit. C. q̃ res epi eodem priuilegio gaudent quo & res ecclesie. xvi. q. i. si. sic & res tutoris pupillo. C. quibus ex causis pig. ta. con. si mat. hoc priuilegium non habet mulier q̃ catholica nõ perceperit connentionem. C. de heretic. l. i. & aut. insignato. l. cum suo omne. Jo. c. de decimis pastoralis. & c. cũ non sit in homine. xvi. q. i. sicut laycis. C. de distract. pig. si debitor. C. quibus mod. pig. ta. con. l. ij. & iij. ff. de rescind. empt. l. alienũ. ff. de pactis inter debitorem. b. Idem R. de monte forum.

Cum contra G. Ninẽ magister R. posses sionibus quibusdam quas quondam p̃dictus l. de saul. p certa quantitate pecunie ob ligarat. & ipsi creditoris heredes predictos G. pi gnorauerint. molestiles in nostra presentia que stionem legitime probauerit q̃ ex earum prouenti bus tantum fuerat tum ab eo tẽ. G. tum ab alijs q̃ eas tenuerant a tempore quo fuerant obligate perceptum q̃ fructus sorti poterant adequari. Nos igitur attendentes q̃ in talibus perceptio fructuum in solutione sortis accedit. cũ sm̃ canonicas sanctiones fructus restitui & in sortem debeant computari. considerantes & q̃ pos sessiones ipse tam extenuassent penitus tota lis non & debitum annullassent ipsas & restituendas esse decreuimus. & te p mandatum nostrum in pos. in duci fecimus corporalem.

Cum ẽ. & infra. perceptum. unde q̃ sapi potuit computandum est. C. de pa. pig. & omni cã. l. ij. fructus. fructus intelligitur cum sup sunt deducti

Possessiones mulier agit p dote . . . possessores bonorum mariti . . . q̃ in eis tacita ypotheca i. tacitum ꝯs mariti sibi uxori ypothecata p bonis dote pignus

Cum interest creditor sit is qui ꝑ ab eo pignus perceperit de fructibus q̃ satisfactum est. sorti dz pignus restitui debitori

expensis. C. de fruc. et lit. exp. l. i. canonic. J. de u-
sur. quam et C. de pig. act. l. i. et ii. computari non in capi-
bus. S. de feud. c. ii. J. de usur. c. i. et c. conquestus et c. salu-
bris. examinasset. non enim potuit primus creditor in
plus obligare pignus secundo creditori quam ei fuerat obli-
gatum. J. de donat. int. vir. et ux. nup. ff. de regul.
iur. l. nemo plus iuris. ar. con. ff. de usur. quod minor. J. de iure-
iurando. quod aut. infra. ar. con. ff. de acquir. rer. do. non est
novum. et restituendis tenetur. n. creditor pigneraticia
actione si pignus deterioravit. C. de pignor. act. l. ii.
sic et res commodata reddita non videtur si deteriorata red-
datur. ff. commod. si ut cer. § i. Idem.

Significante R. cive pisano nobis inno-
tuit quod cum dominum G. pisanum per ce. l. lib.
pignori obligasset ac promisisset prestito iura-
mento quod nisi dominum ipsam statuto termino
recolligeret creditorem ulterius super ea minime
molestaret. J. statutum tempus per certum et fide-
lem nuntium, prout videbatur, creditori pecuni-
am numeratam remisit quam idem nuntius
infideliter agens sicut ei iniunctum fuerat non
persolvit. et postmodum idem R. ab imperatore de-
tentus dicto G. satisfacere non potuit ut debe-
bat. et J. cum igitur pactum legis commissorie
sit in pignoribus improbatum. et predictus R. quan-
tum in eo fuit iuramentum debitum adimple-
vit cum per eum quem certum nuntium esse spe-
rabat pecuniam remiserat termino constituto sed
in captione detentus satisfacere non potuit cre-
ditori. con. quam si est ita predictum creditorem sorte
contentum pensionibus pignoris computatis in eam
illud prestare R. omni prorsus dilatione resignet pac-
to tali vel iuramento nequaquam obstante ec-
clesiastica censura cogatis.

Significante et J. recolligeret. i. redimeret. commis-
sorie. pactum legis commissorie fit hoc modo vendo
tibi fundum titianum certo precio. puta. C. de his que ab inte-
stato de sec. aut. in successione. x. quod pacto tali adiecto
quod si usque ad diem non solvis. x. fundus sit inemptus
hic quod pure venditum est pot sub conditione resolvi et est
in potestate venditoris utrum velit venditionem resolvi
quia istud pactum venditionis causa apponitur. ff. de lege
commissoria. l. i. et ii. ar. con. quod sit conditionalis talis venditio.
ff. de pignoribus fundus et ff. de contrahenda empt. l.
si i. ke. sed non potius conditionalis venditio contrahitur. Sed
pactum istud legis commissorie in pignoribus improbatur
per legem. C. de pactis pignorum l. i. et iii. ut dicitur. incer-
tum quod non imputatur domino malitia nuntii vel pecca-
toris si tamen crederetur idoneus ut hic dicitur et ff. comm.
v. l. argentum. Sic. C. qui pe. tu. cum a matribus. ar.
con. S. de off. del. cum olim. ff. de prescrip. verb. apud. §.
ult. et iii. q. vii. in gravibus. jo. Si est ita. ar. quod iu-
ramentum. con. l. sum servandum est q. d. si non est ita
servabitur iuramentum verba ista si ita est referuntur
ad id quod dicit per eum quem certum nuntium et e. ar. con. S. de
fo. compe. si diligenti. infra. de hoc. iuramentum. ar. con.
S. de iur. iur. c. cum contingat ibi solutum ibi
solvit. Greg. ix.

Cum constet. J. mulierem uxorem oggeri-
quo ad dictum fructum filio suo successis-
se in bonis quorum proprietas ad eum. mulierem uxo-
rem. C. dinoscatur pertinere. sch. q. cum ad cau-
tionem ydoneam exhibendam quod utetur et fruetur
salva rerum substantia in mobilibus rebus que usu non con-
sumuntur ad arbitrium boni viri pecuniam vero
si eam habet. vel sequitur ad estimationem bono-
rum que consumuntur usu et in hereditate inven-
ta fuerunt in morte sua. dicte eum vel heredibus
suis restituat per ten. ec. compellatis.

Cum constet et J. successive. s. ex testamento sit. quia si
ab intestato decederet et filius non minus descen-
dentes pervenerit in totum succedunt secundum tenorem illarum au-
t. C. ad treb. aut. de fundo et aut. in successione et in
aut. de hered. ab intes. ve[illegible] nibus. § alcanus et § i.
et ii. coll. ix. unde sumpte sunt aut. C. de his que ab in-
testa. de se. aut. in successione. ydoneam. nomine cautio-
nis nuda promissio intelligitur. ff. de v. sig. satisdare. sed
cum additur ydoneam vel sufficiens pigneraticia vel fideiusso-
ria intelligitur. ff. mand. si mandato. § ult. et ff. de fi-
dei. c. tib. l. iiii. § adici. Inst. de rer. divi. § vendite
et sit in casu isto pignora vel fideiussores dantur. Sic. e.
S. de sequestr. ad hoc satisdationem decidat. hoc cau-
tio ad arbitrium boni viri. C. de usuf. l. usufructu constitu-
to. et hoc cautio non pot a testatore remitti. C. e. l. i.
et C. e. in pos. l. scire. cum favore heredis sit introduc-
ta. sed ipse heres pot. ff. ad l. fal. pot. b. utetur usuf.
est ius utendi fruendi re aliena salva rerum substantia. ff. de
usuf. l. i. et est ius in corpore quo sublato et ipsum tolli
necesse est. ff. e. l. ii. et ideo dicitur rebus alienis. quia res sua ne-
mini servit. ff. de servit. urb. p. in re. co. et ff. si
usuf. pe. l. uti frui. utetur ideo dicitur ad differentiam utilis
domini. quod in rebus alienis habet ut est emphiteoticarius et feuda-
tarius qui habet utile dominium fruetur hoc dicitur ad diffe-
rentiam nudi usus qui minus est in usu. quod in usufruc-
tu. inst. de usu et ha. § minus et clica possunt
dici usuarii qui nec possunt vendere testari donare
sed victu tamen et vestitu contenti esse debent. x. q. ii. exp.
habet. b. salva rerum. i. ne in totum pereat substantia. unde tene-
tur efficere rem quam ad eum omnis fructus pertinet.
ff. de usuf. l. usuf. legato. et l. hactenus. ar. e. § ul-
timo leg. et C. e. l. cum ad quem. unde cautio prestatur. inmo-
bilibus. hoc autem cautio imponitur sive res sit mobilis
sive inmobilis sive fundi ut hic et ff. usuf. quemadmodum ca-
l. i. et appellatione mobilium et se se moventia conti-
netur. ff. de v. sig. moventium. et arbitrio boni vi-
ri prestari debet ut hic dicitur et C. de usuf. l. usuf. ff. e. §
si fundi. et continet cautio ista duas causas. unam de u-
tendo fruendo arbitrio boni viri aliam de restituendo
finito usuf. ff. usuf. quemadmodum ca. l. i. ke. et § hoc sti-
pulatio quia tamen remittitur hoc cautio cui certum est proprietatem
redire ad fructuarium. ff. usuf. quemadmodum ca. l. si usuf.
§ plane. Item fisco fructuario. ff. ut legatorum seu fidi.
c. ca. caveatur l. i. § si ad fiscum. Item cum usuf. pertinet
ad patrem in rebus filii. C. de bon. que lib. l. ult. § pe-
dubio constitutum autem usuf. in fundo rustico et in e-
dibus et in servis et ceteris rebus. § geminus. commulis lib. s.

[illegible marginal notes]

ff. e. l. z. et sicuti d. § i. et ii. et l. statue et l. Item si fundi in
pi. § i. et l. iii. § i. et i. ff. pecuniam vero. Item iuris vero que
usu consumuntur proprie usufr. non pot constitui. quia nec
naturali iure quia non pot esse salua rei substantia. tamen cauili-
quia rei dantur usufructuario vt fiant eius. et recipiunt
nomine usufr. puta uinum oleum frumentum et consilia. Item pec
cunia numerata quia assidua permutatione et commixtione
consumitur. Inst. de usufr. § constituitur. ff. de sol. si a-
lieni utilitatis tamen causa constituitur quasi usufr. quia ille cui
datur tamen res satis dat de tanta pecunia restituen-
da vel estimatione aliarum rerum. § inde dic. et inst. de usu
fr. § constituitur et ff. de usu earum rerum que usu consu. l. i.
et ii. et iii. et l. si uini. et finitur morte fructuarii et
capitis diminutione. ut deca. l. si uini. maxima et me
dia. Inst. e. § finitur. conpellatur. sed si non pot satis
dare quid erit. dicunt quidam quod sufficit si iuret aut
ut nulli liceat habere loca seruatorem. § si vero certum. ar.
azo. d. quod non habebit usumfr. ff. de usufr. l. i. § pro-
b. Ex concilio cant. De fideiussionibus.

Clericus fideiussionibus inseruiens a clero
abiciatur. De fideiussionibus.

Clericus et j. inseruiens frequentiam denotat. vel
uerum est quod clericus fideiussor esse non debet. xi. q. ii. de
quibus. si tamen fideiusserit tenetur. j. e. pe. et c. constitutus.
Sic et regulares fideiubere non debent. j. e. quibus
dam. b. Lucius iii. elien. epo. et archid. nor
uic.

Peruenit ad nos ex relatione R. clerici quod cum
ipse p. et f. clericis in creditoribus con-
fideiussissent illis prescriptam pecuniam non sol
uentibus coactus est satisfacere de eadem. Ne ig-
dispendium patiatur. vestre uniuersitati per apostolica scripta mandamus
se con. epo dedimus in mandatis ut si debitis
illis instrumenta que sunt apud creditores inspiciat.
et eorum transcripta suo sigillo signata uobis
mittere non postponat. ceterum uestre dis. u. q. si ex
confessione predictorum clericorum vel aliis
legitimis uobis constiterit de iure consistit indica
tis eosdem ut memorato R. pecuniam quam pro eis
soluit restituant. et pignora que seruient in dampnum
aliquin de redditibus eorum prescripta debita facia
tis exsolui et dampna et que propter hoc pertulit re
sarciri. aut predictos redditus sibi assignetis
tam diu sine molestia detinendos donec ipsa dam
na resarcita fuerint et debita sine diminutione
soluta. Prefatos uero clericos si religionem fidei
et iuramenti sui eos uiolasse constiterit ab officio
et beneficio suspendatis.

Peruenit ad nos. et j. soluentibus. ff. fuit in optione
creditoris quem uellet primo conuenire principalem vel
fideiussorem. C. de fideiussoribus. iure nostro. sed hodie corrigitur
illud per aut. quia quamdiu principalis inuenitur fideiussor non
molestatur. C. e. t. auctentica. presente vero ipse fideiussor renun
tiauit huic iuri. C. duobus reis stipulandi auct. hoc ita
tamen et huic iuri renuntiant fideiussores et constitutioni
diui adri. que est C. de constitutione pecunie diui adri. et hu
iusmodi iste clericus fideiussor renuntiauit. b. dispendi
um. ar. officium suum nulli debet esse dampnosum. ff. de furt.
si seruus coms. § quod vero. xiii. q. iii. § uentum. ff. ad uel
l. i. ii. et § i. et ff. quando de in rem uerso. ff.
ex quibus causis maiores. l. videlicet. et ii. q. vi. hoc et pla
cuit sic. s. de renunt. sane. sil. eam non debet penitus con-
sequi. vii. penam meretur. xvi. q. i. legi. ff. de neg. gest.
si hereditaria. ar. contra. ff. de iuris quibus ut indig. aut.
hoc l. i. et inde sigillo non autenticam scripturam illam que
continet sigillum epi. ar. s. de fide instr. scripta. alia.
ex confessione. confessus in iure pro iudicato habetur. C. de confes.
l. i. s. de confessis cum ser. et c. ult. et spernitur confessio
ni que se fecit. xxiii. q. iii. § i. ff. de interrog. act. de etate.
§ si cuius. t. et s. j. de confes. c. ult. seruient in dampnum.
quod petit usuras si eas soluit creditoribus. sed oppono tamen
usure in debite fuerint. s. de iur. iur. debitores. quod si ad
eas soluendas fuit condempnatus exceptione opposita vel per
iniuriam iudicis factum est quare principalis debitor non re
neret ei ad hoc. ff. de fideiussor. exceptione. ff. de euict.
si per imprudentiam. et s. de empt. si venditori. et ff. man
dati. quia de mutua. § generaliter. vel dicunt exceptio que competet
reo et fideiussori et si eam sciens omittat ei est imputandum.
ff. de excep. omnes exceptiones. Item debitor non intelligitur mandasse
se ut soluat indebitum. ff. de adiect. i. vero. sed petentori
sic dicam quod si fideiussor iurauit soluere sortem et usuram
propter iuramentum exceptionem proponere non poterat. s. de iur.
iur. debitores vel postquam impetrasset absolutionem iuramenti.
s. e. t. ex administrationis. unde satis pot petere usuras et
expensas quas fecit quia totum est interesse suum. ff. man
d. si mandato. § si fideiussor. ff. de administr. tut. ad
em. p. l. ii. § ult. et hic per terminum sequitur. et j. e. c. pe. sed ob
stat ei illa dec. debitores. quia ipse debet repetere usuras. sed
si non iurasset et potuit opponere exceptionem et non oppo
suit non repetet usuras quia indebitum soluit. hoc dixit ala.
vel dic quod idem est cum iurauit quia debuit petere absolutio
nem iuramenti antequam solueret usuras si potuit.
si non potuit ipsum repetat ab usurario aliquid ut t. c.
dixi de redditibus. non clericus ob causam iudicati cotidia
na stipendia uendat. ff. de re iud. a diuo pius. pignora.
ar. contra. que res pig. obl. possunt. ipse eorum pignora. sed hec spiritualia con
uentione non possunt obligari. s. l. pe. cum ex causa iudi
cati a iudice possunt per iudicem obligari. ar. C. de ex
secut. rei iud. stipendia. C. de predijs minorum non alie.
l. ff. de rebus eorum. qui sub tu. vel cu. mag. sine. relig.
fidei et iuramenti. periurium non debet quia periurii sunt infa
mes secundum canones. vi. q. i. quicumque. xxii. q. v. si quis. s.
de iur. iur. querelam. C. de transact. si quis maior. et.
s. de iur. iur. querelam. et idem est uenire contra fidem promis
sam sine iuramentum ut hic patet. et s. quod metus causa.
ad audientiam quia inter simplicem loquelam et iuramentum non
facit deus differentiam. xxii. q. v. iuramenti. b. sed quare man
dat eos suspendi cum ad hoc non sit actum pot dici quod
hoc fecit ex officio suo cum per denuntiationem ad papam per
uenit. quia nimirumque crimina clariora puniendum est.
xxiii. q. iii. ecce crimina. Idem cant. archid.

Constitutus in presentia nostra magister
g. sua nobis assertione monstrauit quod
pro cancellario tuo tempore lat. concilii in quadam
summa pecunie intercessit quam quidem modo de
bitor non persoluit se asserat plurimas a credi

Constitutus coram decano ecclesiasticum … clericus debitor fideiussorie a fideiussione liberatur qui dat creditoribus molestatur

toribz bonorū molestias ptulisse. et debitū
augmitatum. Ideoque cum. cū. c. Si legitime tibi de
hac assertione constiterit p̄fatum debitorē
ut eum a predcā intercessione sine dilatione p̄
sus absoluat. ec. dis. epistolas. P̄sertim quoque
audc̄. intelligimus ut si debitum illud actes
si idē ille negauit consuetudine que est legi q̄
tra nō obstante iuramentum calūpnie su
bire cogat. Preterea cum difficile foret intercesso
ri suos testes in angliam ducere iudicibz. uo
strum satisdatione ydonea a cancellario ipso ac
cepta q ad testes audiendos uadat. uel mitt
tat. Interim nūc petitem litteris tuis significetis
ut eos uice tua recipiant et examinent di
ligenter et depōnes eorum transmittentes inclu
sas significent quanta fides possit indictis
uel testibz adhiberi.

Constitut. et in. absoluat. et ita pot fideiussor
agere contra principalem debitorē ut eum liberet.
et si diu stetit in obligatione. ar. c. in. e. c. ult. § de h.
accessiones. et sic est. ar. fideiussores teneri ad usu
ras. ar. ec. C. e. t. fideiussor distingue inter fideiussor
secit in omni casu. et sic teneo. al. nō. ff. locati. q
to an si fideiussor et ff. e. fideiussores magistratu
um. § i. cc. tamen iure et canones. s. de iur. iur. debi
tores. et s. c. pro. dei. legi. C. de inofficioso. tp. eab. dan.
l. i. et ii. et iure canonico est cum quantum ad casus ci
uiles. s. de iur. cal. c. i. et ult. et c. i. p tractadic. et c.
secundum consonat tamen canonibz. ii. q. v. c. i. et ii. Inter
cessori. i. fideiussori satisdatione. h si uoluit. al. non
compellitur. sz sufficit q ei denuntietur ut mittat uel
uadat ad eos uidendos. al. trea petitur in bn. s. co
stituto. s. de testibz. In nomine domini. et q dicit audien
dos. i. uidendos iurare. b. l. uel forte co. cantonum pparare
dz quia p̄sumptio erat contra cancellarium ne in
fraudem et maliciose debitum negauit. ut aduer
sarium fatigaret laboribz et expensis. immo dz co
pelli ut uadat uel mittat ut et ipse magis puniat
quam nunc grauatur in suis propriis expensis. et ī aduer
sarii. transmittentes. h fieri pot in causis ciuilib
secus in criminalibz in quibz testes in p̄sentia
iudicis suum testimonium dicere debent. C. de fi. in
str. iudices. et aut. apud el. ocinitissimum. t. quanta fi
des. h ideo dicit quia ille qui testes examinat melius
scire potest quanta fides sit eis adhibenda. ff. de
test. testiū. i. R. infi. t. Innoc. iii. in con
cil. generali.

Quod quibzdam religiosis a se ap. e
prohibitum uolumus. et eciam ad uniu
sos extendi, nequis uidelz religiosus absque
maioris ptis cap. et abbatis sui licentia p a
liquo fideiubeat, uel ab aliquo pecuniam
mutuam accipiat ultra summam de com. pru
dentia constitutam. alioquin nō teneatur co
nentus p hiis aliquatenus respondere. nisi forte
in utilitatem domus ipsius manifeste con
stiterit redundasse. et qui contra illud statutum
uenire p̄sumpserit, grauiori discipline co

[marginal note, later hand:] Quod cap. o. sii licencia plan et maiores percepcio religiosus fideiusserit uel mutuo receperit [illegible] teneri et re ligiosus pruniam nisi vel [illegible] in utilitate [illegible]

[illegible]s. si debet ipse scilicet testibz e fides adhibenda. sz scribet de honestate et
[illegible] qualitate p̄sonarum testium. ut p hoc appareat quantum sit eis credendo. cg.

ditur.

Quod quibzdam et in. fideiubeat. nec clericus nec
monachus fideiubere dz. s. e. c. i. xi. q. i. de quib.
si necessitas sit. tunc tenetur ex pietate subuenire aliis.
lxxxvi. di. nō satis. sz p ecclesiis suis possunt fide
iubere § h dicitur. et in aut. de sanctis epis. § alias aut.
coll. ix. et h de licentia cap. uel maioris ptis. ut hic
dicit. al. monachus nichil ageret nisi in utilitatem
monasterii pecunia esset conuersa. et pinde est ac si capi
tulum obligaret. Item clerici inter se possunt fideiu
bere cum conueniunt. C. de epis. et cl. omnis. § in his.
Item nec astrictus curie pot fideiubere. C. locati. cum
uel. io. In utilitatem. Illud dicit notabile est quod creditor
probet in utilitatem esse credidisse. x. q. ii. § h i.
§ is creditor. Sz si tunc agit ex illo contractu cum ille
nullus sit credendo monacho sine assensu capituli.
sz agitur actione de in rem uerso ut h p3 et ff. de in
rem. § l. i. et l. si p p̄cia contrario sensu uidetur quibz ad
summam a capitulo constitutam non teneatur debitor
probare in utilitatem esse processisse ex eo quod de alia
probare tenetur. ut hic dicit grauiori. sz ad arbit
rium iudicis cum hic nō possit certa pena statuta.
s. de of. del. de causis. Greg. ix.

Cum p quo te fideiussorie obligasti si
diu in debiti solutione cessauit, aut
dissipare bona sua cepit, seu contra h antemp
natus fuisti iure potis conuenire ut te a fi
deiussione debeat liberare.

Cum p quo. et in. si diu. Ro. quod hic sunt tres casus
in quibz fideiussor potest agere contra principalem
debitorem ut eum liberet a fideiussione. primus est 1
si diu stetit in obligatione. ff. mandati. l. uel. tria.
secundus si reus incipit uergere ad inopiam. § i. l. lucius. 2
tercius et C. mand. si p ea. a quo tercius si fideiussor 3
condempnatus sit. ut in l. si p ea. a q et istos tres ca
sus hic hos quartus est si diu ab initio conuenit. § i. 4
l. preca. si p ea. et ff. de fideiussor. si fideiussor p
uenditore. et ita in casibz ante solutionem pot agere fi
deiussor ut liberetur. ar. ff. mand. si mandato. §
quod. ff. comod. sii eo loco. § item dedi. al. nō
pot. quia h ipsum uidetur ei mandatum ut soluat. et h p
misit et sunt cum duo mandata. ut se obliget et ut
soluat. ynde ad utrumque tenetur. ar. ff. de adiect. in l.
in debita. et est simile. s. de do. et cont. cum dilecti. §
duo intelligi mandata. ff. de arbitr. celsus et quia
intempestiue nō dz reuocare beneficium suum ne oio
inutile fuisset. quia adimarci nos beneficiis et nō
decipi dz. s. de comod. c. uno. ff. e. in comodato.
§ sicut. secus est in pecario. s. de pcar. c. ult.
b. et quod dicit diu referendum est ad arbitrium iudi
cis si illud celerit. s. de locat. et conduc. c. potuit. b.
dissipare in casu isto pot mulier petere dotem consta
te matrimonio. C. de iur. do. l. § al. non pot. C. si co
stante matrimonio dos soluta fuit. l. una. b. Alex. iii.
decano et capitulo nouiom. De solutionibz.

Ad hoc in aplice. et in. sic filius debita
patris soluere tenetur in platus sui p
decessoris p ecclesie necessitate contracta.

[marginal notes, later hand:] Cap. successor tenet de debito predecessoris. Cum pro quo cap. in quibus casibus fideiussor possit agere contra debitorem ut a fideiussione liberetur.

Ad hec. i. Si filius. h(ic) u(bi) n(on) est si e(st) here(s) tenetur. De solutionibus.
tes debita omnia. si no(n) fecit inventariu(m). si fecit. tu(n)c
no(n) tenetur nisi quantum vires hereditatis se extende
dit. C. de iur. delib. scimus. iam dicas et h(ic) indebi
tis ex co(n)tractu defuncti vel q(uod) si ex delicto ut q(uod) p(ro)
cedunt no(n) tenet(ur) n(is)i q(uan)tum ad eum pervenit vel n(is)i
cu(m) defuncto lis fuit co(n)test(ata). C. ex delic. defunc. l. una.
al(ia) s(unt) canones ut q(uod) h(er)es teneat(ur) ex delicto defuncti.
i. de sepultur. c. ult. i. de raptoribus in lite. c. et. i.
de usuris. i. p(ro)torum. p(re)decessoris. est. n. q(uod) h(er)es ip
sius. xiiii. q. vii. cu(m) tenor. et. xii. q. ii. c. ult. al(ia) a ne
cessitate. al(ia). n. no(n) tenetur eccl(es)ia. x. q. ii. h(oc) ius. s(ed) is
creditor. s(upra). t. px. q(uod) quibusdam. s(upra). de deposito. gravis.
et sic successor ad id tenetur q(uod) p(re)decessor facere de
buit. xii. q. v. q(uoniam) ideo h(oc). xvi. q. vi. illud. B.

Greg. ix. universis ecclesiarum prelatis.

Et quorundam. et. i. firmis in hiberniis tre
Si quis p(re)sumat ecclesiam s(ub) co(m)missa(m) sibi pa
ventis gravare debitis aut litteras alicui seu
sigilla co(n)cedere quibus possent eccl(esi)e obligari de
cernentes si secus fuit attemptatum ad solutio
nem talium debitorum eccl(esi)as non teneri. Si q(ui)s
au(tem) (contra) p(re)missa de cetero venire p(re)sumpserit
ab administratione spiritualium et temporalium
noverit se suspensum.

Si quorundam. et. i. litteras alicui seu sigilla. arg. q(uod) si
litteris prelatorum credatur. s(upra). de p(ro)bat. post cessio
nem. xi. q. iii. c(apitulo) s(upra). de fide instr. c. ii. et. o. de di
cis pegni. c. i. et sigillo eccl(esi)e credit(ur). lxxiii. di. in no
mine d(omi)ni infi. ar. in. ce. s(upra). de p(ro)bat. q(uonia)m co. fal.
Sed q(uid) si e(st) dic(it) h(oc) p(ro) aliis cum is creditor intellig(i)t(ur) et c.
x. q. ii. h(oc) ius. v(el) is creditor. et s(upra). t. px. q(uod) quibusdam.
s(upra). de deposito gravis. et sic nec no(m)i(n)e suo nec alie
no tenetur eccl(esi)a. ad fin(em) referas h(oc) q(ui)a sic eccl(esi)a fa
tigaretur de facto. et si n(on) de iure. b. n(on) teneri n(is)i quatenus
versum est in utilitatem eccl(esi)e. s(upra). de. t. px. q(uod) q(ui)b(us)
dam. suspensum ip(s)o iure et in sup(er) ecclesiam reddo
dat in dampnum. si in aliquo gravata est. s(upra). de re
bus ec. al(ie)n. si quis p(res)biterorum. et e(st) ar. op. q. si quis dela
pidat ecclesiam hic valet eam reddere in dampnum. in
co(m)modum removendus est de h(oc) dici. s(upra). de elect. q(uod) sic
infi. et sic ip(s)o iure suspensus e(st). ita ut ip(s)o iure
restitutus cum ecclesiam reddiderit in dampnum. ar. lxxi.
di. si qui sunt. xvi. q. vii. ligas deinceps. et. xv. q.
vi. nos s(an)c(t)orum. s(ed) no(n) credo q(uod) p(ro)p(ter) h(oc) sit restitut(us) q(ui)a
tam suspectus e(st) et satisdatio no(n) i(m)mutat malivolu(m)
animu(m) tutoris. inst. de suspec. tu. §. liberis. ff. e. t.
suspectus. et. l. sequenti immo removendus esse p(er) s(enten)tiam.
si administrationem no(n) dimisit. ff. de suspec. tu. sus
pect. de h(oc) diximus. s(upra). de off. del. venerabilis. B.

Od decano. et. l. canonico tullij.
Odardus clericus p(ro)posuit q(uo)d cum p(ro) clerico
d. laycus et quidam alij ip(s)um coram
officiali archid(iaconi) tervanen(sis). se quibusdam debitis co(n)
venissent ide(m) in eum recognoscente h(ec) debita
s(ed) p(ro)p(ter) su(am) inopiam solvere non valente excommunicationis
s(enten)tiam p(ro)mulgavit. et. i. co(n)sequens. q(uod) si constiterit q(uod)
predictus. o. in totum vel p(ro) parte non possit solvere

Cu(m) quasdam ecc(lesi)as ... [illegible] ... suspensus est ab administratione
spiritualium et temporalium ... eccl(es)ia no(n) tenet(ur)
[illegible] ... debitor qui no(n) est solvendo ... [illegible]
q(uod) no(n) solvit ... absolvetur ... [illegible]
s(i) ad pinguiorem fortunam p(er)venit ...

debita sup(ra)scripta: s(enten)tiam ip(s)i s(ecundu)m difficultate(m) ... [illegible]
te q(ua)lit(er) relaxetis recepta p(ri)us ab ip(s)o y(d)onea cau
tione ut si ad pinguiorem fortunam devenerit
debita p(re)d(ic)ta p(er)solvat.

Odardus. et. i. officiali. officialis d(icitu)r ille cui ep(iscopu)s vices
suas committit. s(upra). de instr. ex (con)trimonijs. recognos
cente. i. co(n)fitente debita. qui. n. cedit bonis aut recu(s)at
recognoscit debitum vel q(uod) a(nte) q(u)am (con)dempnetur an
iure (con)fiteatur debitu(m) audiri d(ebe)t. ff. de cessione bono
rum. l. p(enu)lt. no(n) valente. et id inanis e(st) actio (contra) debitores
in opia expendit. ff. de dolo. na(m) is. s(upra). de test. spol. oli.
q(ui)a qui nichil h(abe)t nichil dare p(otes)t. i. q. vii. da p(res)b(ite)rum. et
cuius p(re)cio nichil est. ff. de fur. itaq(ue) fullo in prin.
s(ed) n(on) ut q(uod) n(on) tenuit excommunicatio. debuit expectare quo
usq(ue) solvere posset. ar. de. p(re)dicti. o(mn)ino in possibile p(re)cep
tum n(on) obligat. ff. q(ui) s(ententia) s(ine) ap. re. post. l. paulus.
et in possibilium nulla est obligatio. ff. de reg. iur.
in possibilium. s(ed) h(ic) tenuit s(enten)tia forte p(ro)p(ter) dubiu(m). q(ui)a
n(on) plene co(n)stabat an in totum vel in p(ar)tem posset sol
vere et ideo cum de h(oc) co(n)stiterit relaxet ut hic d(icitu)r. si certus
esset iudex q(uod) nichil solvere posset. vel si cessisset bonis s(enten)tia
no(n) tenuisset. vel si tenuisset iniusta tamen fuit. et ideo sine dif
ficultate d(ebe)t absolvi. et iudex tenet(ur). s(upra). ad interesse. i.
de sen. ex. sacro. h(ic) tantum e(st) y(d)onea. et ita ut q(ui)a pig
nora vel fideiussores. ff. mandati. si mandato. §. f. s(upra).
s(upra). de pignor. cum co(n)tra. h(oc) intelligo si pot(est) al(io)q(uin) s(u)ffic(it)
q(ui)a poterit. s(upra). iuratoria. i. de dote. p(ost) divor. re. p(er) unum.
i. de. §. sig. ex p(ar)te. b. ad pinguiore(m). et ita p(ate)t q(uod) lic(et) q(ui)s
cedat bonis n(on) ideo liberatus est. s(ed) obligatio remanet
in efficax p(ro)p(ter) inopiam. s(ed) in h(oc) p(ro)dest ei. q(uod) n(on) detrudit(ur)
in carcerem. C. qui bon. ced. pos. l. i. s(ed) si postea p(er)ve
nit ad pinguiorem fortunam ut hic d(icitu)r. solvere d(ebe)t. ff. de
ces. bon. is qui. s(ed) n(on) in totum. n(on) in q(ua)ntum facere pot(est).
§. in. l. is qui. h(ab)ita r(ati)one ne egeat. q(ui)a n(on) est fraudan
dus alimentis cotidianis. ff. e. l. qui bo. et inst. de ac
t. §. ult. et ff. de reg. i. in condempnatione. s(ed) q(uod) d(icitu)r. s(upra). de
fideiuss. pervenit ibi de redditibus eccl(esi)e satis fit credi
toribus quare n(on) hic eod(em) modo: forte q(ui)a p(ro)uni(?)o
tant id redditus assignantur creditoribus dignu(m) e(st)
n. ut male tracti egestate laborent. ff. de p(ro)m. l. bona
fides. lxxxvi. di. non satis. b. vel h(oc) non fuit actu(m) ad
h(oc). lxxxi. di. n(on) satis an medium. Idem.

Is qui co(n)vi(n)citur in debitam pecuniam se sol
visse p(ro)bare tenetur q(uod) indebite sit soluta n(is)i eius
adversarius solutionem infitians ex(inde) convicat(ur)
tunc n. diffitenti ipsi incumbit p(ro)bandi q(uo)d
debitum recepisset.

Is qui. et. i. in debitam. i(de)o q(uia) i(n)debitum aliud d(icitu)r de se
civili tantum. et aliud de iure naturali. aliud iure naturali
et civili. qui solvit indebitum iure civili p(er) ignorantiam
facti repetere pot(est) illud. quale e(st) illud q(uod) pot(est) perimi
p(er) legem fal. C. de iur. et facti ig. cum q(ui)s. et. C. ad l.
fal. error. q(uia) credidit se plus h(abe)re in hereditate q(uam) h(ab)et.
s(ed) p(er) ignorantiam iuris n(on) repetit. s(upra). i. l. p(re)d(ic)ta fallit
cum p(ro)p(ter) factionem repetitionem. ff. ad velle. l. una. §. in
tercess. C. si adversus. l. si. in debitum iure naturali tantum ut e(st)
illud quo p(er) cirographu(m) obligamur spe future nu
merationis qui tale indebitum solvit repetere no(n) h(abe)t.

Cag repetenti indebitum incumbit p(ro)bare q(uod) indebitum solvit ... [illegible] solucio allegavit

et .i. q. iiij. § notandum quod de h. et ff. de pbat. cum de in de
bito .l. sed et si in summa fuit h decr. ff. de condict. ind. l. in
debitum et ff. de constit. pe. quod si maritus. § i. et inst.
quib. mod. re con. ob. § i. s. quoque et h. verum est an biennium
uel post quia tunc est possessio pecuniae cum effectu. ut in insti
tuta de lra. ob. in fi. et C. de non num. pe. l. in contractibus.
Solutum uero in debitum iuris ignorantia
repetitur. C. de condict. inde. l. i. quod tamen est uerum et in pre
cedenti membro fallit in casibus quos h. inst. de
obli. que ex delict. nascuntur. § ex quibus dicit et in textu
et in glo. assignata. si sciens se debere non soluit non re
petit quia donare uidetur. ff. de condict. ind. l. i. et ff. de reg.
iur. cuius per errorem. aliud uero dicitur indebitum quod per except.
et indebitum iure naturali. siue ciuili. siue utroque. h. ex
ceptio aut est temporalis aut perpetua si est temporalis cessat re
petitio. ff. de condict. ind. in diem. et l. nam si maritus. et l.
nam si cum moriatur. Si uero exceptio est perpetua distingui
tur aut est fauorabilis aut odiosa si est fauorabilis
per errorem solutum repetit. C. ad uell. quamuis. ff. de con
dict. ind. qui exceptionem. si est odiosa ut macedonia
ni que datur in odium creditoris solutum non repeti
tur. siue ignorantia siue sci. ff. de condict. ind. quod ex
cept. et l. si is qui. Aliud est indebitum ad iuris rigorem
seruandum me sciens. si soluit non repetit. ff. de condict.
inde. iudex. et l. iulianus quia sententia de iure ciuili est.
et id ea que iuris naturalis sunt tollere non potest quare
si soluat non repetit. ut in l. iul. Si uero in totum est
an exceptio sit temporalis an perpetua procedat ac si es
set perpetua. ff. de condict. ind. sufficit. Ciuilis tamen dicitur
obligatio quam spe future numerationis me per cirogra
phum obligaui. inst. de litterarum obligat. in
prin. naturalis tamen que re ipsa oritur ut puta numera
tione pecunie et nudo pacto. siue est numerato tollitur
sine numeratione pecunie. ff. de sol. stich. § natura
liter. probare tenetur qui presumit eum debitum soluis
se nisi probet quod qui non est uerisimile quod aliquis diligens pe
cuniam suam iactet. ff. de pbat. cum de indebito.
l. et h. intellige de eo qui maior est xxv. annorum.
Secus est in priuilegiatis personis. puta pupillus. si
minor. mulier. miles. et agricultor. et simplicitate gau
dens. isti enim post non tenentur probare pecuniam indebi
tam sed ille qui recepit tenetur probare pecuniam de
bitam fuisse. ff. de pbat. cum de indebito. § si nam.
conuicatur legitimis probationibus. ff. de pbat. cum de
indebito. in prin. probandi. sio. quod omnis probationis
onus in cassum ...
legis aquil. per infitiationem crescit in duplum. ff. ad.
l. aquil. in ueracius. § h. actio. et alibi punitur in
ficiator. C. de non numerata pecu. aut. contra cum propriam et
manu descripserit et seruisse. § illud. quoque. et cum ab
presumptio contra eum transfertur probatio in ipsum. C. de
pbat. l. siue possessionem de hac materia dictum est. s. ut ec. be
nef. ut inmu. b. De donationibus.

Greg. a patricio gallorum.

Prudentes. et infra. hinc sibi quodammodo in
pleg. in post nobilitatis. ut debere se. quod
sponte tribuit estimet. et non in beneficiis suis
teneant uel se prestitisse putet. De donationibus.

Prudentes. et infra. pone h. casum in h. c. per decr. quod tres infra.
de consecra. et. l. altaris cum similibus ut debere sum dix
dist. tenius est dare quam accipere. xvi. q. i. predicator. et.
infra. de cele. miss. cum marthe. sum maxima tot replendo
quam dat cum tota die discurrit per hospitia aliorum. Sec
uolatu commedis a prodomis multis apud te. alterius
siccas patella. nemo tua. aut tu redde uicem aut de
sine uelle uocari. dedecus est semper sumere. nilque da
re uicem. tenuit saltem. per bonam uoluntatem. quia ylarem
datorem diligit deus. et cui dat christus presentem
prudorem et rem et mutuum perdit. xxiii. q. vi. § ex his
omnibus et. Alex. iii. parisien. epo.

Fraternitatem tuam credimus non latere quod
cum episcopus et ceteri prelati ecclesiarum curam
sit procurator non dominus administrationum ecclesie meliora
re potest facere ut deteriorem non debet. Accepimus
autem quod predecessor tuus quasdam donationes de rebus
episcopatus fecit in detrimentum ecclesie sue canonicis.
in consultis. Unde quia donationes huiusmodi de iure non
tenent indulgemus ut tibi liceat donationes
huiusmodi tam a clericis quam a laycis legitime reuo
care.

Fraternitatem. et infra. procurator. prelatus enim ecclesie procura
tor est. et non dominus. xii. q. i. c. ult. et q. ii. sine excep
tione. et x. q. ii. casellas. deteriorem. sic. s. de mun. tenet.
c. i. Sile. ff. peremptore qui fundum. § si tutor. ff. de
pour. ignorantis. non debet in faciendo. siue in omittendo
tamen potest. xvi. q. iii. placuit. s. de prescript. c. i. in facie
do est modice. nam modicum donare potest. si de consuetudine
est. s. e. c. pro. et in h. differt a procuratore. quia procurator non
donare potest et generalissimam habet administrationem. ff.
de procurator. procurator totorum a la. quasdam uero a contrario
sensu si non sunt graues non reuocantur quod uerum est. ut.
infra. c. pro. t. quod si per minutas et plures donationes eccla
ledat uel modicum excedit uidetur quod totum debet reuoca
ri. ff. de iur. patro. si libertus. § si quis plures imo quod
ultimum tantum est reuocat. ar. C. de donat. si quis argentum.
et § in seruis autem xii. q. ii. si quos de seruis. sed in
huiusmodi omnibus imo uidetur quod non sit attendenda in coaceruatio
sed singularis quantitas. ar. ff. de iud. omnium iud. si idem.
ar. contra. ff. de ap. si quis separatim. § si quis cum una.
ff. de pactis. si plures. l. in consultis. maxime cum nec
cum eorum consilio potest facere donationem dampnosam ecclesie.
x. q. ii. huius. § qui res xii. q. ii. sine exceptione. t. in
dulgemus. i. indultum esse ostendimus. quia de iure cum h.
facere poterat. ut xxv. q. ix. quod quis animus. s. de rebus
ec. non al. si quis presbyterorum. et s. de pecca. c. ii. si uerum in
dulgentiam uires. s. de uic. iur. et si xpc. in fi. s. de
usu palli. ex parte b. Idem Hugoni epo.

Cetum si alteritatem donationem cum pri
ore et quibusdam de conuentu uel colum alteri
tem facere contigit et postea conuentus postea reclamare
uenit date rei quantitas et illius terre consuetudo
que tamen sacris canonibus non obuiet est ei diligentius
attendenda. et secundum h. est donationem ratum uel irritum
iudicandum.

Cetum. et infra. consuetudo. xi. di. in his catholica. s.
de his que fi. a pre. sine con. ca. ea noscitur. et ix. q. iii.

consistit, quod tamen non sit canonibus inimica, ut supra de consuetudine cum inter, ut dicitur supra de rescriptis et infra de sepulturis, et ff. de sepul. vio. l. ij. § diuus. certum. et ita ut quod alteri possit facere donationem, sed contra videtur quia nichil habet, ergo nichil potest dare, i. q. vij. daybertum. lxxxvij. di. altum et xij. q. ij. quicumque. infra de iure patronatus quod autem infra de statu monachorum cum ad monasterium in fine. Item procurator est non dominus, xij. q. i. si privatus, ergo dare non potest. C. de administratione tu. non omnibus et ff. eo. tit. presbyter dicit alia, quod illud potest intelligi de pauperum erogatione, quam facere potest, quilibet prelatus ecclesie. Ita tamen quod non porrigatur ad nimiam quantitatem, ut supra innuitur, et c. lxxxvi. di. non satis et ff. de of. pro. c. solent. § ult. considerata consuetudine et facultate ecclesie, infra de censibus cum apostolus in fine, vel potest intelligi de ea donatione quam potest facere prelatus, si consuetudo loci hoc habet; nam consuetudo dat iurisdictionem et liberiorem tribuit administrationem, ff. quod in auctam. plurimum § non tamen, supra de transactionibus, quod si a predecessore, contra ea. ea noscitur. Ita tamen quod ecclesia enormiter non gravetur, supra e. c. presbyter. B.

Idem Albinensi abbati.

Consultationibus et infra, donationes vel concessiones ecclesiarum, si que fiant a privatis personis viventibus illis, que ipsas ecclesias possident, nullius debent esse momenti. Si religiosis fiant locis ab episcopo vel eius auctoritate, debent teneri, ita quod persone que iam dictas ecclesias possident, sine ipsorum assensu eis in vita sua non debeant spoliari.

Consultationibus et infra, viventibus, supra de conces. preben. c. ij. et iij. et c. ult. B. eius auctoritate. Alias si valere, infra de iure patronatus quod autem in fine et c. illis. et infra de iure patronatus. i. quidam dominus, quod patronus sine assensu episcopi ius patronatus potest donare loco religioso, et sic loquitur contra ecclesia. non est tamen impius concordia. Et hoc de hoc dicitur in c. illud. spoliari, quia sine culpa non est aliquis privandus beneficio suo, supra de consti. agnoscentes et lxxxi. di. satis perversum. et xvi. q. ult. c. inventum. B.

Innocentius iij. episcopo Florentino.

Per tuas litteras nobis intimasti, quod cum quidam nobiles Florentini tempore scismatis episcopum Florentinum in domo sua tenuissent, idem episcopus sedata scismatis tempestate, de mandato Alexandri pape iiij. modios terre in feudum concessit eisdem, et successor ipsius, prout est moris, de eodem feudo prefatos nobiles investivit. Sed cum ipsis assignatam terram mensurari fecisset, non nisi duos modios invenerunt, feudum integrari cum instantia postulantes. Super quo dubitas, eo quod non sunt in possessione ipsius, ne de novo videaris illud conferre. Et infra. Nos igitur attendentes quod ecclesia in actibus suis fraudem non debet aliquatenus adhibere, respondemus quod feudum ipsum secure potes integrare, cum tamen illa quatuor modiorum ipsis fuit assignata.

Per tuas et infra, concessit. Sic et papa concedit quandoque privilegium ob gratiam prestiti obsequij, xxv. q. i. § ult. circa fi. l. mores et de iniuriis ut si constitutione fuerit dicta ipsa talem. § preterea investiverunt, non quod si vendi quis decipitur in quantitate rei, agitur ad supplementum.

Consultationibus [illegible]

[illegible] de concessu [illegible] episcopi [illegible] pro [illegible]

et si decepto fuit citra dimidiam rei, quod minus est, si fuisset tantum appositus ad mensurandum terram illam, et cum tamen accepit terminavit de quantitate, ff. de contrahendo emptione. quia fundus sensus est si decipiatur in precio, quia dolus accidit ad dimidiam iusti precij, supra de empt. et vend. c. dilecti et c. cum causa et C. de rescind. vend. l. ij. in possessione, ergo non adipiscitur eius possessionem ex investitura, supra de transactionibus quod si a secunda. pro ca. ex ore, de novo, quia forte timebat non infeudare de novo, sed hoc non obstaret, supra de feudis ex parte, infra de censibus cum venerabilis, quia non de novo quod ab antiquo fuit factum. Item alia ratione, quia licite potuit perficere donationem, licet eam non potuit inchoare, infra de iudiciis consuluit. ff. de no. op. nun. l. i. § opus novum. ff. de donat. int. vi. et ux. si donare § si sponsus. nichil enim nunc dat, sed datum declarat, ut ibi dicitur, et ff. de testis. heredes palam. § i. Item quia ista permittuntur, si ex post facto accidat, quia consumatio § ad vel s. similiter ff. de minor. l. iiij. § scio. Jo. quia de mandato pape hoc factum fuit ab initio, in fraudem sic xx. q. iij. constituit, infra de transactionibus quod vi. cum dilecti. inter ecclesiam debet alicui innocenti laqueum et xxvij. q. i. de viduis. integrare, sic supra de consti. c. i. supra de preben. vacante et c. cum causam, quia iuvari nos debet beneficijs et non decipi. ff. e. l. immodesto § sic infra sic xxv. q. ij. cum quod. Jo.

H. de Gedeburg. et G. Driburgen. abbatibus.

Cum dilecti filii abbas et monachi de Meltros proposuerint coram nobis, quod nobilis vir Alanus quasdam terras a patre ipsius ecclesie in eleemosinam assignatas violenter redigere cupiat in forestam, et infra, quatenus ad sententiam pro ipso monasterio proferendam appellatione postposita procedatis, si ex tenore instrumenti evidenter appareat, quod hec fuerit mens et intentio donatoris, ut clausula de foresta, que in fine ponitur instrumenti, non ad restringendam donationem, que tam libera et pura fuit, ut liberius esset ab exactione et consuetudine seculari, sed ad uberiorem concessionem, quam personarum et determinationem sit inserta, in ipsa sanius referri debeat intellectum, quia in contractibus plena, in testamentis plenior, in beneficiis autem plenissima interpretatio adhibenda est.

Cum dilecti et infra, forestam, foresta est locus ubi fere inhabitant et hoc quibus usum venandi. Sic mens et intentio, et sic semper recurrendum est ad intentionem donantis sive scribentis, supra de rescriptis ad aures, supra de preben. c. ult. et c. cum causam. ff. de condi. ob. cau. cum in contrahentibus. ad uberiorem, sed contra non spectat illa determinatio ad omnia precedentia, supra de ap. sedo requiritis. ff. de leg. ij. si quis in primo. ff. de leg. i. tal. § ult. et l. seruum. Sed hoc ideo dicit, quia verba donationis largissime interpretanda sunt, ut hic dicitur. Et plures fuerunt hic donationes, una pura et sine aliqua adiectione, de qua hic dicit; altera sub adiectione ut liceret ei et heredibus suis possessiones illas quandocumque vellent redigere in forestam. B. prout hic seculi, quia corrupta est alia glossa, quia plures fuerunt hic donationes, una pura et sine aliqua adiectione, de qua hic dicit; alia sub adiectione, et illam respicit clausula illa de foresta. Forsitan adiectio apposita erat in ultima donatione, ut possit ibi habere potestatem venandi et illam adiectionem volebat non

bilis iste conferri. refertur ad primam donationem. Et sic clausula de forensica respicit precedentia. plena. C. quod rex. pig. ob. §. l. ult. ff. si certum pe. l. iij. Si emptio si vinum quod est in dolio venditum fuit. hoc videtur actum ut in tempore competenti expediantur dolia propter vindemiam novam. ff. de pericu. et como. rei vend. l. i. in fi. et l. ij. l. pleniori. ff. de regul. iur. in testis. ff. de vino et tri. l. iij. beneficii. s. j. de sen. sig. olim. xvi. q. ij. visis. et q. i. frater noster. j. de deci. ex parte. j. de privil. quia circa. xij. q. iij. § notandum in fi. ff. de iur. emphy. l. iij. C. de usuf. l. antiquitas. ff. de constit. prin. l. beneficium. Io. de telyen.

Pastoralis officii et j. Tua nos duxit discretio consulendos si episcopus consentiente patrono viris religiosis aliquam ecclesiam concedendo hac utatur simplicitate verborum: concedimus vobis illam ecclesiam, utrum eo ipso videatur in eorum usus fuisse concessa vel ius tantummodo patronatus. Et ideo inquit t. dixi in dc. quod si episcopus ecclesiam illis conferat de assensu patroni personis petitionis quod suum est conferre, vel ius videlicet patronatus et episcopus quod temporalia optineant in eadem, ut si fructuum eiusdem ecclesie recipiat aliquam portionem in eorum usus illa portio convertatur quod si ex ipsius proventibus militaverit debeat portionem habere omnes proventus preter cathedraticum in eorum usus credi convertendos, sed ut episcopi donatio sit legitima assensus est sui capituli requirendus.

Pastoralis et j. Ex suum. cum quis concedit ecclesiam quod suum est intelligitur concessisse. j. de iur. patro. ex aut. § 1. ff. de contrahen. empt. cum tabernas. ff. de le. i. si domus § ult. ff. de usu et hab. si ita. et ar. co. ff. de le. ij. l. Mevius § ult. Sed quid si laycus concedit ecclesiam de assensu episcopi in eo casu non videtur episcopus ad eos cessisse, sed donationem layci tantum ratam habuisse in eo quod laycus donare potuit. j. de iur. patro. ex aut. io. optineant temporalia. per hoc reprobat quod consueverit dici xvi. q. ij. c. i. scilicet idem est si episcopus concedit ecclesiam cum omni iure suo vel simpliciter dicat concedo vobis ecclesiam. nam ut hic patet aliud verum est hic in uno et aliud in alio, sic aliud est si quis committit societatem simpliciter et aliud si committit societatem omnium bonorum. ff. pro soc. l. iij. § 1. et l. coiri societatem. sic aliud est dicere communem et aliud ab omnibus communem. i. q. i. sunt nonnulli. ar. co. xxx. q. i. quod si dominicetur. ff. de servitut. sicut. j. de iur. patro. ex his. ff. de contrahen. empt. si aquam ductum. io. preter cathedraticum. si ita generaliter dat episcopus ecclesiam tunc est dedisse intelligitur ius instituendi. xvi. q. ij. visis. Sed cum tamen generaliter eximat episcopus ecclesiam a se semper intelligitur sibi retinuisse correctionem. § in c. visis. procurationem et visitationem. j. de cens. cum venerabilis et cathedraticum. § hinc nec obstat. j. de relig. do. constitutus. videtur quod episcopus in totum possit eximere ecclesiam. quia illa donatio fuit confirmata ex certa scientia per dominum papam. sic videtur quod quamvis generaliter proprie remittat ius patronatus tamen quedam iura retineat in libro. C. de don. l. ult. et mirum videtur quod episcopus plus intelligitur dedisse quam minus habet, sed hoc verum est quia donationem interpretari debemus ut potius valeat quam pereat. j. de privil. In his. j. de sen. sig. ex alia parte. ff. de rebus dub. quotiens et § de fi. instr. inter dilectos. io. capituli. alias non valeret. § de his que fi. a pre. cum nos et c. tua et c. pastoralis. B.

Ad Florentinum et Fesulanum episcopos.

Inter dilectos filios hospitalarios sancti Sepulcri ac fratres hospitalis sancti Allucii super eodem hospitali questione suborta, cum hii de hospitalariis super possessorio quam semel et iterum ex causis tamen dissimilibus intentarunt, sententiam sibi reportassent, demum ad petitorium recurrentes proponere curaverunt quod cum G. quondam rector et fratres ac patroni eiusdem hospitalis habito cum ipsis tractatu deliberassent hospitale ipsum hospitalariis supponere supradictis, commiserunt in hoc tribus personis vices suas, communiter statuentes ut quod per ipsos fieret acceptarent. Qui cum eisdem talem statuissent ut ad ipsum hospitale aliquos mitterent qui eorum nomine reciperent assignationem ipsius. G. Cum autem duos illuc de suis fratribus transmisissent ipsi donationem et assignationem hospitalis [ipsius] tam a magistro quam a supradictis procuratoribus et aliis fratribus eiusdem domus receperunt. et j. Procurator autem partis alterius ex adverso respondit quod predicta donatio debebat tamen irritum revocari, cum multis ex fratribus inconsultis a predicto rectore ac patronis fratribus excommunicatis et patronis de re litigiosa in fraudem plebani de Piscia qui super eodem hospitali moverat questionem fuerat celebrata. et j. Attendentes igitur quod fratres et patroni sancti Allucii per se immo potius contra se turpitudinem allegabant videlicet propriam [suam] excommunicationem et fraudem, non utique contra ipsos sed ab ipsis commissam, et intelligentes donationem ab eis hospitalariis factam puram ac simplicem extitisse, quia tamen deceptoribus et deceptis iura subveniunt, videlicet per ea que superius proposita sunt se contra factum proprium legitime defendere tamen valebant, hospitale predictum cum pertinentiis suis hospitalariis sancti Sepulcri adiudicare curavimus. in quo per hanc sententiam dyocesano episcopo et plebano de Piscia nullum preiudicium generetur, cum res inter alios acta non debeat aliis preiudicium generare.

Inter dilectos et j. similibus. quia licite sibi potest ut non negatur de adipiscenda possessione quod nunquam habuit et sequi de recuperanda. sic ff. de adquir. re. pos. l. naturaliter § nichil. et eadem res ex diversis causis potest peti. § de iud. examinata. § de ca. pos. c. ult. et C. de pet. hereditatis l. hereditas. ff. de excep. rei iud. cum quis et l. an eadem. io. ad petitorium. § de ca. pos. pastoralis. § de testi. significaverunt sed ibi est modo. eorum nomine. talia non possunt fieri per procuratorem. § de preben. accedens. § de procurat. si diligenti. io. questionem. et ita rem litigiosam transtulerunt in alium. videtur non valuit translatio. C. de litig. l. ij. et C. com. di. l. i. in fi. § tit.

lite pendente. certa. vel litigiosa. quod si reservatur ius fu-
um plebano de piscaria sit hic questione in fine. xi. q. ii.
vel litigiosa. turpitudinem. arg. quod allegans turpitudi-
nem suam non est audiendus. C. de secun. pign. da-
ma. si creditoribus. C. de revocand. donat. cum profi-
tearis. C. de transact. transactione finita. ff. de l. i. si
servus. plurium. xv. q. iii. nemini. supra de accus. praeten-
cium sit questione supra de testibus. sicut. arg. contra. C. de lib. cau.
l. i. et l. interrogata. et xxv. q. ii. extra ordinaria. supra de
re iud. lator. et c. consanguinitatis. Solutio generale est illud
quod allegans turpitudinem suam non est audiendus. ff. de
adict. obtinet casum. l. iii. et xiiii. q. v. non sane. arg. ni-
si ubi vertitur periculum anime ut i. c. lator. et c. consan-
guinitatis. vel nisi propter favorem ecclesie. xxv. q. ix. quod quis
commisit. vel favorem libertatis. ut in l. interrogata. B.

§.1. deceptoribus. supra de rer. permut. cum universorum. et C. si
minor se maior dix. l. ii. et ff. ad vell. l. ii. et ad iudi-
care. Sed qualiter poterant isti se supponere cum talia
ad episcopum spectent. infra de excess. prel. sicut unire. et arg. supra de
consuetud. cum dilectus. nec etiam aliquis potest eximere
a se iurisdictionem sui prelati. supra de foro compe. si diligenti
et c. significasti. Respondeo licet isti non potuerint se subicere
tamen per talem convencionem quod poterat fieri preiudicium sic.
supra de renunc. quod in dubiis. vii. q. i. sicut presbiteri. con-
ditione tamen possunt subicere se. supra de test. spol. oli-
ue et personas suas possunt subicere. supra. quod metus causa.
cum dilecti. Io. preiudicium. sic. infra de capell. mo-
nach. c. ii. et supra de re iud. suborta. inter alios. supra de fid.
instr. inter dilectos. et supra de re iud. c. pen. ubi ponitur
hec regula. et ibi de hoc. Idem episcopo sancti andree.

Apostolice sedis oraculo. et infra. Inquiri-
tur. Sed quamvis sit in canone diffinitum ut
si quis episcoporum in parochia sua monasterium con-
struere voluerit. et de rebus ecclesie cui presidet ipsum

magnificare voluit dotare non amplius ibidem quam quinquage-
simam ecclesie vel quam monasticus regularis (vel monachos) in-
formare vel preces sepulturis non amplius quam
centesimam partem census ecclesie cui preest debe-
at elargiri. quia tamen in eodem canone consequenter
adiungitur ut hec temperantie equitas observetur
quod cui tribuit competens subsidium conferat et cui tol-
lit dampna gravia non infligat. ea quidem
cautela servata ut unam tantummodo quam pla-
cuerit ex his duabus terminationibus assumet. hoc
semper est observandum quod unus episcopus vel alius non solum
non debet amplius sed nec tamen nec minus cum
gravi ecclesie sue detrimento conferre. sive simul et se-
mel id facere velit. sive per vices successive eisdem
vel diversis ecclesiis conferendo. Quod cum grave de-
trimentum sive de possessionibus sive de proventibus in-
ad episcopalem mensam vel cathedralem ecclesiam
pertinentibus in quantacumque portione constiterit esse col-
latum. poterit legitime revocari. nisi prescriptione
vel alia exceptione legitima tamen actio excluda-
tur. nam et si prima facie presumatur quod collatio
quinquagesime vel centesime partis grave non in-
ferat detrimentum. quia tamen non solum si sepe
sed et si semel id fiat ex variis circumstantiis de-

prehendi potest et interdum valde dampnosum quod quidam
magis potest ex ostensione facti quam expressione
nec alicuius statuti cognosci. nec quinquage-
sima nec centesima semel aut successive de-
cium quidem dampnosa ecclesie conferri. Sed nec in tan-
tum indiget episcopus. ut sine dampno ecclesie sue possit
amplius et quam per quinquagesimam vel
centesimam partem necessitati alterius ecclesie con-
venire. quamvis per se non debeat summam ex-
cedere a canone prefinitam. pro cautela in caute
largiri volentibus est occursum. de cetero tamen
auctoritate potest et in maiori summa inopie
alterius provideri.

Hpplice. et infra. Rendemus. quod fuit de hoc episcopi successi-
ue locis religionis de redditibus ecclesiarum suarum confe-
runt ultra quinquagesimam porcionem quin usque ad ter-
ciam vel quartam partem conferuntur utrum successor
possit revocare quod ultra quinquagesimam datum est
ad idem. c. Respondeo. patet sequitur. In canone. xii. q. ii. de re. ecclesie.
ecclesie secularibus tam astute debeat elargiri. et hoc per
facere sine consensu. c. sufficit enim a iure semel consensu
fuisse. ff. de adi. inst. quod sub condicione. et ult. et supra
de his que fiunt a prelatis sine consensu capituli. c. pastoral. ubi de hoc quia ut
determinare hanc dubitationem. et infra eodem. ubi dicitur per se
non debet excedere ergo per alium illam concedere potest. quia
quod de uno negatur de alio conceditur. xxv. di. qualis.
supra de presumpt. fine. supra de his que fi. a prelatis sine con. ca. cum
apostolica in aliis alienationibus semper debet quod consensus ca-
pituli requiritur. supra. c. pastoral. xii. q. ii. sine. supra de his
que fi. a prelatis. cum nos quidam dicunt. ut l. et t. et Io.
secundum illud. c. bone rei quod tunc donationem facere debet de con-
sensu capituli. arg. illius. c. xii. q. ii. si episcopus. Hug. dat.
quod hoc potest fieri de consensu clericorum. et ideo post mortem
episcopi non revocatur vel sine consensu clericorum et tunc
revocatur post mortem episcopi per successorem. et ita quin-
quagesimam vel centesimam partem census. et ita intel-
ligit Hug. si. c. bone rei et de fructibus. forma fi-
quod. Sed contradicere videtur maior littera. ut dicit sive de
possessionibus. et Io. intelligit quod et de possessionibus pre-
cio possit donare centesimam vel quinquagesim-
am. et hoc satis potest concedi et est arg. ubi dicitur. nisi pre-
scriptione legitima et c. ita tamen hoc facere potest sive
de redditibus sive de possessionibus quod ecclesia non leditur.
B. poterit legitime revocari. hoc Reddet quod et revo-
cabitur tamen ultimum si plures fuerint facte alienatio-
nes. ff. de inoff. testamen. si liberatus. et l. i. sed innata tamen fu-
enormis de ipsi tenebitur quod plus est. xii. q. ii. si
quos de servis. l. nisi prescriptione. Sed videtur quod hoc stare
non potest. quia dicit lex quod contra hanc legem machinatur ma-
le fidei possessor dicitur. et ideo non prescribit. C. de
agricol. et cen. quam admodum. l. xi. et nulla temporis longi-
tudo vitiat malefidei possessorem. supra de prescript.
vigilanti. et c. si diligenti. et c. cum omne et inus
ignorantia non prodest in usucapione. ff. de iu-
ris et fac. igno. l. ignorantia. ff. de usucap. nunquam.
Respondeo. hic est ignorantia facti et non iuris. facti enim quod
est incertum leditur ecclesia graviter. et ideo ecclesia quam reci-
pit cum habet iustum titulum. et bonam fidem

Quilibet casus donatio quinquagesime vel centesime partis quia hoc sit
episcopo in quo dampnum ecclesie habet potest revocari nisi per
prescriptione vel alia exceptione legitima huius actio eludatur

prestabat pot. vel quia hic dicitur et quia h donatio permissa est
per canonem illam bone rei. t. exceptionem. puta rei in
dicate. s. de re. iud. cum inter uos. ff. de excep. l. ij.
nam et si. Respondet tacite quoniam exomissione ut si o
stendatur ecclesiam esse alieno grauata uel grauis mu
tuo expensas in primo uel quia deficit ecclesia in expen
sis consuetis propter talem donationem quod si non fecisset le
uius subiret expensas sine grauamine. v. quam ex
pressione. quedam enim sunt que melius possunt intel
lectu percipi quam elocutione exprimi. ff. de solut.
tutum. et. ff. rem ra. hri. quo enim timore. § uit. ca
none. predicto bone rei. per se non debat. ex eo quod dicit
per se non debet excedere summam a canone prefinitam.
quod illam per se facere pot ut s. dixi. Greg. ix.

Propter eius ingratitudinem in quem
liberalitas est collata donatoris per de
gnorem ipsius eam potuit reuocare si forte ip
sum impias manus iniecit aut si atroces in
iurias seu graue rerum suarum dampnum uel ui
te periculum inferre presumpsit quod tamen ad donatorum
qui hoc tacuit non extenditur successores.

Propter et. j. ingratitudinem hoc decretale supra sunt
ex lege. C. de reuoc. donat. l. ult. non. quod donatio
semel perfecta non reuocatur et propter tantum impias uel. sup
ra. C. de reuocand. do. si donationum. et xxix. q. ij. non. n.
nec ex sola penitentia reuocatur. C. e. possessorem nec tamen p
adit. postea perfecta donatio. C. de donat. quod sub in p
fecta donatio in casibus tamen reuocatur propter ingratitudinem.
non distingue an non donat quis liberto suo aut ex
traneo si liberto reuocatur donatio sola bone obsequij
non prestiti et est mirabile quod reuocatur empta et ex pec
cunia donata. C. de reuo. do. l. j. sed libertas non reuo
catur solo obsequio non prestito. C. de libert. ea solo.
sed propter eosdem casus quibus donatio reuocatur. libertas
etiam in seruitutem reuocatur. xij. q. ij. octauia dicas
sio et manumissi liberti de certo aureo anulo. non ege
ant. § illud coll. vi. reuocatur et donatio tota propter lib
tos susceptos a patrono. C. de reuoc. don. si unquam.
Sic xvij. q. vlt. c. ult. sed illud iure poli non iure fo
ri. alius autem donum non reuocat. C. de in. of. do. si to
tas. Si autem extraneo collata sit donatio reuocatur
ex ingratitudine cum creatur esse hic notantur puta
ta si donatarius impias manus in donatorem iniecit
ipsum uulnerando aut atrocem iniuriam ei intulerit au
fustibus cedendo seu graue dampnum rerum suarum uel peri
culum uite inferre presumpserit et adde quintam quando me
non ponit si conditionem appositam non adimpleuit.
vel hoc totum hoc. C. de reuoc. don. l. ult. et j. de c. di.
appo. sui. Si uero mater donationem filio faciat et poste
a transeat ad secundas nuptias ex tribus tamen casibus eam do
nationem potest reuocare puta si uite eius insidiatur
est si atroces manus iniecerit in eam si rerum eius totum
mollitur est iacturam. C. de reuoc. don. aut hoc quoque et in
aut. de nupt. coll. iiij. § mat. tamen alias non fit reuo
catio. Inst. de donat. § alie. reuocare. reuocatur autem
donatio utili rei uendicatione uel conditione ex lege.
C. de reuocand. don. inst. sol. et C. de condicion. ex
cum res. ff. de don. causa mor. l. si mortis causa. atro ceg.

quod abdicare sit temeraria donatio anuncias iusto ab
ipso ex causis sibi competentibus et ex persona.
Inst. de iniur. § atrox. successores hoc ius reuocandi
personale est quia non competit primordium hoc esse heredibus do
natoris. uel esse heredes uel successores donatarij quod hoc in
uita sua tacuit ut hic dicitur et. C. de reuoc. do. l. ult.
ad. fi. et l. j. in fi. quia per taciturnitatem remissum uidetur et s
est ar. quod feudum non est auferendum filio propter feloniam
patris si patri quod mota non fuit. Sic. C. de in. of. t. o
mod. ar. ff. ad sillenanum. l. j. § ult. v. De peculio
Ex concil. Arelat. clericorum.

Inuestigandum est si nichil patrimonii habens presbyter qui
prouectus est ad ecclesiasticum ordinem postea emit
ille predia cuius iuris sint quia ecclesie ad quam nichil
habens prouectus est esse debent iuxta canonicam auctoritatem.

Inuestigandum. est. et. j. a iudicio. De peculiis clericorum.
hoc qui de hoc cognoscit ad quem. Sic. xij. q. iij. placui.
et. q. iiij. quicumque et. q. v. nulli et. c. sequenti. debent. quia
presumatur de bonis ecclesie empta. xij. q. iij. c. j. C. de don
inter uir. et ux. l. et. ff. e. quintus mutius. sed esse tunc
presumptionem admittit probatio. xij. q. j. ff maiste et. q. iiij.
c. j. et ij. Ex eod.

Presbyter autem qui postea tenere de hiis que sibi emit
uult ad ipsius ecclesie non scripturam faciat aut
ab eius ordinatione discedat.

Presbyter et. j. h. c. hic. xij. q. iiij. c. ult. emit de rebus ecclesie tantum
quam si de suis rebus et rebus ecclesie emisset per ratam p
tis res diuideretur inter ecclesiam et heredes presbyteri si de hoc con
staret. xij. q. iiij. c. j. et ita per eadem parte faciat instrumen
tum per se tuendus est quod non faciat instrumentum commune. sed sep
aratim. t. aut. non datur ei optio. sed comminatio est. v.

Ex epistola Pij pape.

Quicumque presbyteri uel quales post diem con
secrationis acquisierint proprie ecclesie relinquant.

Quicumque suple statuimus. acqui
sierit occasione ecclesie. j. t. px. qui uos et c. requisisti.
et est ar. quod teneor restituere quod occasione rei tue
ad me peruenit. ar. s. de nat. uite. ad nostram et. ff. man
d. ex mandato et l. idemque. § j. et ij. et ff. de pact. l. quod
spatio. § pactator ut in c. ex. Ex c. remens.

Inquirendum est si quis presbyterorum de redditibus
ecclesie uel obsoniis uel nomine fidelium alieno nomi
ne res comparauit quia sicut nec suo nec alieno no
mine presbyter fraudem facere de facultatibus ecclesiarum
eius debet quoniam hoc sacrilegium est et par eorum iniu
stitie qui sacras oblationes asportabit et furantur.

Inquirendum est a plane ecclesie compenient suple si hoc
fecerit puniendus est et ecclesia poterit eas uendicare
licet sue non sint et est speciale in ecclesia. Sic et miles. C. de
rei. uend. si ut proponis et pupillus. C. arbitrium tute
le. l. iij. In aliis non secus est de iure ci. C. de rei. uend.
si ex ea. C. de donat. inter uirum et ux. et si de rea. C.
quia utriusque indiuit. si patruus tuus ala. alieno. s.
xvi. di. sue non suo. sacrilegium. large sumpto uoca
bulo sacrilegij. Sic. xij. q. ij. predia. et c. glia epi. s.
de fo. cpe. consuetus. asportauit. Sic. xvij. q. iiij. q. g.
xvij. q. iiij. si forte. v. Ex c. Tol.

Si quis sane clericorum agellum uel uineolas

infra eccl(esi)e sibi fecisse p(ro) uit(a) sustentand(a) ui
te c(ui) us(que) ad diem obitus sui possidat. Verum
post suum decessum eccl(esi)e restituat nec testa
mentario aut successorio iure eq(ui)uam heredum p(er)
heredes ne relinq(ui)t n(isi) forsan cui ep(iscopu)s p(ro) seruitijs
a c(om)pensatione eccl(esi)e largiri uoluit.

Si quis sane. et i(nfra) terra. que steril(is) erat p(ri)us eqm.
n(on) est ill(i) relinqui quor(um) labore ad fertilitate(m) reduc
ta e(st) ut s(upra) de reb(us) eccl(esi)e al(ienandis) ad aures. et C. de alluuio
nib(us) l. ult. l(oquitur) de t(er)ra p(ri)us culta et dico pro
b(e)n(e)ficio assignata xvi q. i. possessiones. et q. iii. clerici. q(uia)
l(ice)t. obitus. ar(gumentum) q(uod) b(e)n(e)ficiati ab eccl(es)ijs usufructua
rijs c(om)parantur na(m) et morte finitur usuf(ructus). inst. de u
suf(ructu) § finit(ur) s(i)l(icet) morte clerici. ui(de) inf(ra) et s(upra) de pig(noribus). c.
ult. s(ed) n(on) o(mn)i(n)o c(om)parant(ur) clerici usufructuario. q(uia) de ara
toria pot(est) hic facere uineam q(uod) illi n(on) l(ice)t. ff. de u(su)s
f(ructu). q(uonia)m si usufructuarius. It(em) usufructuari(us) p(er)ci
endo fructus facit illos suos et in(de) pot(est) testari q(uod) n(on) pot(est)
clericus. i(nfra) e(odem) t(itulo) p(ro)x(imo). cu(m) uos. xii q. v. q(uonia)m. Io(annes) n(on) cum quoda(m)
modamine q(uod) in(fra) i(nfra) e(odem) t(itulo) p(ro)x(imo) ad h(oc) et c. relatum. § l(ice)t
i(m)mo potius clerici possunt c(om)parari usuarijs quib(us)
tu(n)c ad usum cotidianum uti l(ice)t. Inst. de usu et
h(abitatione) § i. h(oc). p(ro) h(e)redum. p(ro) herede est. qui putat se heredem
e(ss)e cum non sit. ff. de pet(itione) h(ereditatis). p(ro) herede. et inst. de in
her(e)di(tatis) § adipiscende ul(timo) pot(est) applicari h(ic). p(ro) quor(um)
descendentium post primum heredem uel p(ro) quor(um) descente(n)
ti cui relinquitur aliq(ui)d. u(e)l. p(ro) seruitijs ac c(om)pensatione
i. p(ro) seruitijs c(om)pensat(i)s eccl(esi)e. i(nfra) e(odem) t(itulo) p(ro)x(imo) relatum. § l(ice)t. q(uia)
forte pot(est) possessionem illam assignare alicui cl(er)i
co p(ro) b(e)n(e)ficio us(que) ad t(em)p(o)r(a) uite sue. xvi q. i. possessiones.
et q. iii. clerici. b. Greg(orius) aut(em) subd(it).

De testamentis et ultimis uoluntatibus.

Quondam Uelonie ad nos peruenit. q. i(nfra) ante
late ciuitatis ep(iscopu)s condito testame(n)to in o(mn)ibus
bonis suis sue i(m)mu(n)e heredem instituit eccl(esi)am
suam in residuis quatuor hortamur q(ua)t(en)us ut
sollicite h(oc) discutias et quicquid ip(su)m habuisse
patrimonio a quac(um)q(ue) p(ar)te d(e)uenit nullatenus pati
aris. n(on) h(oc) solum q(uo)d cum an(te) ep(iscopa)tus ordinem p(ro)
prium habuisse constiterit. quicq(ui)d u(er)o eccl(esi)e an(te)
ip(s)ius consecratione(m) fuisse cognouistis u(e)l in ep(iscop)atus
ordine predictu(m) ep(iscopu)m acquisisse in eius(dem)
eccl(esi)e d(omi)nio c(on)seruetur.

De testamentis et ult(imis) uoluntatib(us).

Quondam et i(nfra) octo uncijs. i. duab(us) p(ar)tib(us) here
ditatis. cu(m) hereditas que dic(itur) as. et in xii uncias
diuidi(tur). Inst. de hered(ibus) Inst. § hereditas. et. hortam(ur).
i. p(re)cipim(us). ipso i. testamentum suum patiaris. h(oc) n(on) te(ne)
bit locum in reb(us) ab ip(s)o alienatis. si eccl(esi)a agno
scat hereditatem illi(us) tenetur ratum h(abe)re q(uo)d ip(s)e fa
cit p(ro) ea p(ar)te p(ro) qua e(st) heres. xii q. ii. ep(iscopu)s qui sinos. ff.
de reg(ulis) iur(is). ex qua persona. C. de reb(us) al(ienis) n(on) al(ienandis) ue
di(tis) n(isi) fecit eccl(esi)a inuentariu(m) tunc n(on) n(on) tenet(ur) n(isi) in
q(uan)tum uires hereditatis se extendunt. C. de iure deli
b(erandi) l. scimus. § sin aut(em) l. ali(us). an(te) simile. xxviii di. de
Syracusane. xii q. v. nulli. C. de ep(iscop)is et cl(ericis) aut(em) lice
t(ia)m et aut(em) p(re)sbiterum. habuisse. h(oc) i(d) dicit q(uia) testam(en)t(u)m
p(ro)prijs. l(ice)t quicquid postea uenit totum fuit a tem
p(or)e c(on)s(ecratio)ne eccl(esi)e et n(on) p(er)sone ad q(uesi)tum. Al(ias) ad q(uesi)tum

Quondam e(x)t(ra) ep(iscop)us testari n(on) p(otes)t de reb(us) eccl(esi)e [illegible] et [illegible]

se intuitu eccl(esi)e u(e)l de reb(us) eius secus e(st) de alijs. xii q. ii.
c. ii. et q. v. statuimus. et i(nfra) e(odem) t(itulo) q(uonia)m nos. b. Idem.

Pia ingredientib(us) et i(nfra) Gabrina abbissa c(on)
q(ue)sta est. q(uo)d quondam abbissam mona
sterij sui postq(ua)m regendi suscepit officiu(m) con(di)
to testame(n)to legata quib(us)da(m) reliquisse dicer(et)
eam us(que) in diem obitus sui n(on) induisse ha
bitum monachale(m) s(ed) in uestib(us) quib(us) utuntur
loci illius p(res)b(ite)ri p(er)mansisse et sic illa que an
tequam fuerat abbissa et h(oc) pene ex c(on)suetudine
licuisse et i(nfra) nec(essariu)m q(uo)d uisum e(st) postq(ua)m abbissa
ordinata e(st) et in monast(er)io p(er) annos plurimos
us(que) ad obitum p(re)fuit uestis qualitatem ad
culpam forte ep(iscop)i p(er)tinere qui eam sic e(ss)e p(er)mi
sit. n(on) tamen potuisse p(re)iudicium monasterio irro
gare. s(ed) res ip(s)ius eidem loco ex quo ibi c(on)gre
ga(ta) et abbissa c(on)stituta (fuerat) de iure c(om)petere. est

Pia ingredientib(us) et i(nfra) cond(ito) testamentum e(st) testatio
mentis qua disponitur quid de reb(us) suis fieri uelit p(ost)
suu(m) decessum. xiii q. ii. § i. aliud. i(nfra) de cele(bratione) miss(arum) c(um) m(ar)
the. Inst. de testam(entis) ord(inandis) in pri(ncipio). t. legata. legatu(m) est do
natio q(ue)dam a testatore relicta. Inst. de leg(atis) § i. ex
c(on)suetudine. h(ec) consuetudo non p(ro)dest. q(uia) ex c(on)suet(udine)
non quid fiat s(ed) quid fieri debeat c(on)siderandu(m) est. xii q.
ii. gl(ori)a ep(iscop)i. sile(ntium). s(upra) de elect(ione) cum c(on)sid(eratione). ff. de off(icio) presid(is).
s(ed) l(ice)t et sem(per) usurpatam p(re)scriptione(m) n(on) inducit. xxii
di. illud. xvi q. iii. l(ice)t et in talib(us) nulla(m) minimis a(n)no
(rum) defendet. xxxiii q. v. q(uo)d deo. ordinata. i. b(e)n(e)dicta u(e)l c(on)
secrata. q(uia) abbissa u(e)l monial(is) non recip(it) ordinem
p(ro)pt(er) uilitatem sex(us). ar(gumentum) i(nfra) de penit(entiis) et remiss(ionibus). noua. for
te. n(on) est nota dubitatio(n)is s(ed) assertionis. xii q. ult. in
tent illi et in euangelio. si cognouissetis me forsitan
et patrem meum. et c. ff. de rei uend(icatione). §. si. § i. et ff. de
arbit(ris). si duo. ff. de pact(is). filius f(amilias) et de pe(nitentia) di. i. q(uod) obe(rat).
et xxxiii q. ii. admonere. s(upra) de parr(ochiis). nuic (?) fine. p(re)iudiciu(m)
notum. n(on) p(re)scriptione(m) n(on) tollit. xxxiii q. v. q(uo)d d(e)o pa
ti. c(om)petere. ip(s)o n(on) ingressu se et sua dedicauit d(e)o xix.
q. ult. q(ui)a ingredientib(us) q(uod) e(st) p(er) h(oc) c. et aut(em). si q(ua)m nullu(m).
et c. de sacro(sanctis) ec(clesiis). aut(em) ingressi. xii q. i. uolo. n(on) dica
tis. b. Idem.

Ep(iscopu)s p(ro)t(er) negligentia(m) her(e)d(is) ep(iscop)us p(ote)rit uoluntate(m) exequi testatoris

Nos quid et i(nfra) peruenit ad nos. s(upra) de h(ac) ui
ce migrantem suppreme uoluntatis eulo
gio monasterium precepisse fundari e(t) desideriu(m)
ad religiosa femina eius herede p(re)termittit. Qua(m)
obrem hortam(ur) te ut illa(m) c(om)moneas. q. i(nfra) an
nu(m) monasterium q(uo)d iussum est debeat ordina
re et cuncta p(ro) uoluntate defuncti sui c(on)structio
ne construere. q(uod) si i(nfra) p(re)dictu(m) t(em)p(u)s tu(n)c in loco q(uo)
c(on)stitutu(m) fuerat seu si ibi non pot(est) et alibi
placeat ordinari rerum imple(re) neglexerit tu
p(er) te edificetur et o(mn)ia p(er) te loco ip(s)i sine dimi
nutione qualib(et) assignentur. sic n(on) s(ecundum) p(ro)piss(i)mas
leges dilatas defunctor(um) pias uoluntates e
piscopali decens e(st) studio adimpleri.

Nos quid et i(nfra) elogio. i. testamento. C. de testis. l. iu
beamus. p(re)trahitur. i. differt(ur). i(nfra) annum. i(nfra) an(num). d(icitu)r ma
dati executori uoluntatis testatoris. C. de fidei c(ommissis). ar(gumentum) a(d)
plius h(abe)t. et in aut(entica) de ec(clesiasticis) ti(tulis). § si q(ui)s in edificatione coll(egii).

Quod e(x)t(ra) abbatissa testari n(on) p(otes)t et si [illegible] n(on) induit [illegible]

p annu ad antiq tempa se refert. non .n. monas
terio nu temporis possent .s. infra annu in loco de
monstrato uel conpetenso a defuncto. Si .n. de loco in
certus sit. non uidetur obligatus ad faciendum. sicut promissione liquidum est. ff. de eo quod certo loco. l. iii. § si quis insulam. ff. de v. ob. l. qui insulam. Sed aliud
quid dicatur tamen religionis et extreme uoluntatis fa
uore. lau. et alii dicunt quod si incertus est locus quo de
buit edificari ad hanc causam relictum fieret cadu
cum. C. de cadu. toll. l. i. § si uero. et ff. de donat. l. ii.
§ ult. et id dicit h' in loco quo constitutum fuerat. t. dic.
quod non erit caducum quia testamenta sunt interpretanda ple
nius. s. de don. cum dilecta. infra. et res ad pias causas
relicte libere sunt a lucratiuorum inscriptionibus. xxiii.
q. viii. quamuis. et in l. sancimus. t. leges. C. de epis. et
cle. nulli. i. heres quod episcopus debet illud facere. Idem pe
tro subd. [quod debeat legatum uidus … a testatore relictum]
Indicante .n. cognouimus. R. referente quod mo
riens uxor redempti contra argenteam uiudi
uerb iussit uenundari et suis dari libertas.
et scutellam argenteam eiusdem monasterio
reliquit. in cuius uoluntate eius pro omnia uo
luimus adimpleri.
Indicante .n. uidis tale legatum. iii. et .s. leges.
C. de fidei. l. ult. et est ar. quod pro uida sua quis obli
gatur. ar. xii. q. ii. quicumque suffragio. xxii. q. v. iura
mentum. C. de suffrag. l. una. monasterio. pone quod reli
quit monasterio sancte marie. et sed non determinauit
cui cum sint plura monasteria sancte marie dabitur
pauperiori. ar. in aut. de ec. ti. § si quis in nomine. Item
pone quod plures erant scutellas sed una est melior a
lia. cuius erit optio. potest dici quod legatarii. ff. de leg. i. si do
mus. et melius. l. cum duos. sed contra. ff. e. t. l. si quis a fi
lio. § si tamen. § quod heredis est electio. et ff. de con. dict. in.
si quis seruum. ff. de leg. i. l. legato. et ff. de seruit. in.
ff. l. sunt quibus statui seruia loquitur quando heres est in
mora. t. si seruus legatus est in fuga tempore testi. que
ret eum heres sua impensa. ff. de leg. i. fundo legato. §
fi. Si post testam. et ante mortem querit eum heres sum
ptu legatarii. ff. e. t. si seruus legatus. si post aditam
hereditatem si culpa heredis salus estimationem. al.
si cauebit. ff. e. t. l. quod res. § itaque. Item pone quod lega
uit seruum in fuga constitutum cum expensis quis inue
nietur quod legatarius quia ad ipsum spectat emolumentum et lu
crum. C. de cadu. toll. l. i. § pro so. infra. immo heredes.
ff. de leg. i. cum seruus. et l. sequentem. laur. [… debeantur]
Idem. G. episcopo. [… qui testator … legat alienum]
Filius noster .F. conquestus est quod quondam pater
suus aliquam ecclesie nostre sue sepulture gra
tia iuris alieni reliquid. et quidam leges secu
li habent ut heres ad soluendum cogatur si auctor ei
rem legauit alienam. sed quia lege dei non au
lege uiuis seculi. ualde tamen uidetur iniustum ut res
relegate quam cuiusdam ecclesie esse prohibetur a te
teneantur quia aliena restituere debuisti.
Filius noster. Sed quid ad eum cum res
essent aliene. forte intererat ipsius quia res ipse de
positasunt penes patrem suum uel pignori obliga

te. a. iuris alieni. cum quis sciens legat alienum re
heres tenetur rem redimere uel legatario precium da
re. si sit res talis que uendi possit. al. non inst. de leg. §
non solum. et § ceterum. Si ignorans legat rem alie
nam non ualet legatum nisi cum legatur coniuncte persone. C.
de leg. cum alienam. et legatarius debet probare sciam. §.
in § quod aut. et ff. de prob. uerius. r. alienam sciebat.
restituere. de benignitate canonica. Si c. xvii. q. iiii.
quicumque de iure stricto non teneretur reddere iuxta
premissam distinctionem. t. immo reddere tenetur sed
potest agere contra heredem si sciens res illas legauit.
Ex concil. maguntin.
Si heredes iussa testatoris non adimple
uerint ab episcopo loci illius omnis res que eis
relicta est canonice interdicatur cum fructibus
et ceteris emolumentis ut uota defuncti im
pleantur. [Si heres non exequitur uoluntatem defuncti … ei … emolumentum hereditatis]
Si heredes .n. ad impleuerint .i. annum. C. de fi
dei. c. aut amplius. s. e. nos quidem. ab episcopo. C. de
testis. consulta diualia. et so. publicatio testamen
ti non pertinet ad episcopum ut ibi dicitur. pertinet tamen ad eum
testamenti defensio seu executio testamenti ut uoluntas defunc
ti seruetur. ff. de pet. hered. l. hereditas. § si defuncto.
ar. s. e. nos quidem. et .n. e. iohes. et h' precipue in hiis que
ad pias causas relinquntur. .n. e. tua. interdicatur. § le
ge antiqua. heres qui non adimpleuit uoluntatem de
functi priuabatur omni successione. C. de fidei. c. l. ult. et xii.
q. i. siluester. hodie aut tenet h' in extraneo herede si fi
lius institutus heres non ad implens uoluntatem defunc
ti priuatur successione relicta tamen sibi legitima. C. de
fidei. c. aut ampli. h'. et preualet forte lex in hoc casu
canonibus. in h' tamen uidetur innocentius concordare predo ca
noni sinistram. et huic decr. et .n. de uoto. licet infra. quod de
h'. sed illud ideo contingit quia regnum diuidi non potest sicut
nec alie dignitates. s. de preben. maioribus. et in con
stitutione frederici de feudis. § preterea. B. et hic non dicit
expresse priuentur heredes sed interdicatur eis emolumentum quod
relictum est ut sic indirecte compellantur ad implendum uo
luntatem defuncti uel h' reducitur ad aut. ut saltem re
seruetur heredibus legitima. ut in aut. de heredibus et fal.
§ primum. et § si quis non implens. alia ar. uidetur dicere
quod his qui relicta ad pias causas ad monitus conferre
distulit totum admittere debet in aut. de ecclesiasticis ti
tul. § si ciuitas aut. pro redemptione. § si aut quis et in
isto casu potest intelligi h' decr. et h' intellige in ex
traneo herede. B. Ex concil. lat.
Cum in officiis caritatis primo loco illis
teneamur obnoxii a quibus beneficium nos
cognoscimur recepisse. econtra quidam clerici cum
ab ecclesiis suis multa beneficia perceperint bona
per eos acquisita in alios transferre presumunt.
hoc igitur quia antiquis canonibus constat inhibitum
nos et indempnitati ecclesiarum prouidere uolentes
siue intestati decesserint siue aliis conferre uolu
erint penes ecclesias eadem bona precipimus remanere.
Cum in officiis .n. teneatur donatarius. [… donatori]
ex donatione naturaliter est obligatus ad antido
ta. ff. de pet. hered. sed et si lege. § consuluit. et viii.
[Cum clerici … de bonis per eam acquisitis testari … possit]

q. i. illd' ala adquisita. q. n. adquit sacerdos l' aliis alius clicus intuitu ecce ad eccam ptinz. s. e quoniam et j. e. ad h. et c. q2 nos. ff. de castr. esi. pe. l. castrense. et xij. q. iij. o. ia. ij. de qb3 canonibz h loquitr. t. canonibz. xij. q. ij. placuit. et c. quicumqz. et q. v. obitum et quasi ptotum. b. penes ecclas. s. j. e. secutibz de quibz canoibz h loquitur.

Alex. iij. [Cl'ici etiã de bonis eccle acquisitis et mobilibz modica elemosinam facere possunt p testam.]

Ad h' psentibz innotescat q' clici de mobilibz q' p ecclam sunt adepti de iure testari n' possunt uiuentes tn̄ et sui compotes modicã ualent aliqua de bonis ipsis non nomine testamti. s3 elemosine intuitu erogare in egritudine constituti.

Adito e. et j. de mobilibz. nisi forte nec de immobilibz. ala testari non possunt. possunt i morte largiri tam consanguineis quã extraneis intuitu seruitij recepti de mobilibz. j. e relatu. s. licz. et xij. q. ij. ecclasticas. t. erogare. ar. q. admittitur causa una uia. quamuis alia uia reptãtur. i. q. ij. c. i. ff. de in of. test. papinian. s. si qs. ar. cc. s. de pcurat. tue. s. de h. et ff. de admi. tu. sare. ff. de don. li. b. q. b. Id' uigilen. epo.

Quia nos et j. con. t. R. q' l3 clerici de iis que paterne successionis ul' cognationis intuitu aut de artificio sunt adepti seu dono consanguineorum a ii amicorum non hmo respcu ad ecclam puenerit ad ipsos libere disponere ualeant de iis tn̄ q' consideratione eccle peperit nullu de iure possunt facere testamentum.

Quia nos et j. dispone. xij. q. iij. c. i. et ij. et j. e. relatum. s. ceterum et c. requisisti. s. illd'. testamentum. clici. n. de rebz eccle nullum possunt face testamentum cum eorum ppetas n' sit sua. cu soli usui trint s3 tm̄ uictu et uestitu contenti ee debent. xij. q. i. clicis cum et c. duo et x. q. ij. epc. et totum supfluum e erogandu paupibz. xij. q. ij. c. ult. modicam tn̄ donatoem cã seruitij recepti face possunt. j. e. relatum. s. licz. cu quasi filio fam. cpatur. qui non pot face testamentu n' de castrensi peculio. C. de assessoribz. l. uelut. et C. de aduocat. diu. iud. l. fori. b. Idem hostien. epo.

Cum esses in nra presentia constitut pposuisti talem in tuo epatu consuetudine optinere q2 testamenta q' fiunt in ultima uoluntate penitus rescinduntur n' cum subscriptione. vij. aut v. testiu fiant s' q' leges humane declarant. q2 uo a diuina lege et scorum patrum institutis et a generali eccle consuetudine id noscatur ee alienum cum scriptu sit in ore duorum l' triu testiu stet omne ubum pscriptam consuetudinem impbam. et testamenta q' pochiani coram pbro suo et tribz l' duabz aliis psonis ydoneis in extrema fecerint uoluntate. firma decernimus pmanere sub interminatione anathematis phibentes ne qs hm̄ audeat rescindere testamenta.

Cum esses et j. e. leges. C. de testis. l. ii. uii. et l. ult. scriptum. in lege moysi. et in euangelio. ij. q. iiij. c. i. s. i. et s. de testibz. licz uniusis. b. Improbam. set relicte ecce. et ista dec. intellr p sequentem q2 de eo. fco eiusde loq loquitur. na i hijs q' p ecclam ca relinquuntur minus sollepnis uoluntas suffic in testamtis sic et intelli. cetros. C. de testis. hac consultissima. s. ex imp fco. C. famil. hrc. l. ult. et C. de fidi. comis. l. ult. In hijs n. cessat falcidia. C. ad l. falc. aut. sili. et in aut. de ecci. ci. s. si aut hoc coll. ix. et in hijs canoica porco nõ ducitur. j. e. t. c. o. fenitatis. quidã tn̄ dicit q' p h' caplm q' gnrãlr loquitur derogatur oibz legibz q' dicit minus sollempne uoluntate non ualere. q' n' credo q2 n' est insimile q' dicit pp uoluit unico uto legibz derogare. ar. C. de in of. tes. sic qui. nec forte posset tollere leges. q' tantum ad eos q' nõ sunt de sua tempali iurisdicõne. ar. s. de ap. si duobz et s. de iud. nouit q' leges ne quid fitatis in testamtis committetur uoluno q' causa mis testiu adhibetur. C. de fidi. co. l. ult. et ita credo q' istud locum hnt in relictis ecce. s. cu ad piaz cãs fauore religiois. j. e. pp. et sic n' derogabit legibz. l' dicas q' pp statuit h' tm̄ in hijs obseruandu in quibz ht tempalem iurisdicoem. q2 quantum ad illos potuit legibz derogare. ciuitas ista ullen esse ptinz ad ppm quo ad utraqz iurisdicoem. s3 ulius ur q' p'mo dixi. alij uolunt dice q' si agatur in foro sclari seruanda est legal' l' sollepnitas si in ecclastico: stabitur istis decretalibz. s3 p'ius dcm mag' placet. b. Sub interminatione. et ita ur q' qui cã faciat sit excoicatus. s. de locato. c. i. quam dec. tenemus canone late sniae et ff ibi eadem ubi qi. et. lxxij. di. salonitane. ar. co. j. de iu. r. patron. relatum. s. de h. n' credo q' sit canon sniae late s3 ferende p. c. relatum. b. Idem iudicibz uelletren.

Relatum e q' cum ad urum examen sup relictis eccle ca deducitur uos n' vij. ul' v. ydonei testes interuenerint inde pponitis iudicare. et j. e. cu. q. cum aliqua ca tal' ad urum fuit examen deducta eam non s' leges s3 s' decretorum statuta tractetis tribz aut duobz testibz requisitis q2 scriptum e in ore duorum l' triu testium stet omne ubum. [Cum relictis legatis cau ad pias causas duobz testibus fiunt]

Relatum et j. relictum eccle ad hunc casum testi ge. c. pp. in quo fauore eccle sufficiunt duo l' tres testes. decretorum q' dicunt q' in ore duorum l' triu testium stet omne ubum. ij. q. iiij. s. i. et c. i. et xl. vij. di. quam multa. et sic nota cas ultime uoluntatis defunctorum ad ecclasticum iudicem ptine q' ubi e in relictis ecce et paupibz. xiij. q. ij. clica. q' obloq nem et C. de epis. et cli. nulli licere. t. p q' capla confirmatur q' dixi. s. in pp. c. q' tm̄ de relictis ad pias cas intellndum est q' h' et ibi di. Id' elco et caplo castanen.

Relatum e auribz nris q' q2 statuimus in lat. c. ut bona p ecclam acquisita ad eam in clicorum obitu deuoluantur dubitatis q' h' sit de immobilibz tm̄ l' de mo

[illegible]

[illegible]

[Top gloss:] Et ex. inter. hospitium dic hic si unum ecclesie ... no sit disputatio de paup. persona. C. e. l. indignum nam ad pias causas abusive loquitur testatores. ff. de l. iij. ii alt. ... ad fin. e. ti. § qualiter consistat. x. no refert. Immo vero dic hoc c. loqui qui expresse iubet in pias causas sua bona erogari, quia non in talibus succedit heres. vel in testamento non falcidia deducatur. de epis. et cle. si quis ad declinand. Idem si tacite hoc agit. nam per hec verba extrema voluntate mea quicquid dispono talis. videtur voluisse quod omnia bona sua in pauperes et in pias causas expendantur. et

bus contendendum est. j. R. quod generaliter bona que ... libus per ecclesiam acquisita eis debent iure suo laici que ... sibi acquirentis obitum remanere nomine alicuius ecclesie non episcopi vel successor eius moventis ubi est collegium clericorum, sed cum congregatio intelligitur que sub illarum dumtaxat canonicam distributionem et curam manet. ubi autem in loco defuncti tantum unus est ordinandus, ei ea bona sunt et alia in pium ecclesie in diti ... dispensetur. Clericorum autem mobilia per ecclesiam acquisita de iure in alios per movientis arbitrio transferri non possunt. Consuetudinis tamen est non in perpetuum, ut de hiis pauperibus et religiosis locis et illis qui ei viventi servierant sive consanguinei sint sive alii aliqua iuxta servitii meritum conferantur. Cetera que ex hereditate vel amicitia aut doctrina pervenerint distribuantur pro arbitrio decedentis. Quid vero non nulli in diversis ecclesiis beneficia possident dividant que relinquant per estimationem equalem inter ipsas.

Relatum. et j. latum. s. e. cum in officiis. generaliter bona. ar. in diffinitione deum generaliter accipiendo. xi. x. di. si romanorum. j. de privile. quia circa. j. de § sig. cum a. et e. c. circum. ff. de contra. empt. in lege. et ff. de servitut. § p. servit. iuxta laic. q. s. e. cum in officiis. remanere. sic xij. q. ij. per totum. v. non episcopi. quia cum est in ecclesia et ecclesia in episcopo. vij. q. i. scire. congregatio. hic unum dicunt. xij. q. ij. de laycis. C. de hered. deceden. l. i. et ij. laici. tantum unus. sed nunquid bona episcopi debent devolvi ad collegium maioris ecclesie in oriente episcopo. dicas quod non immo servanda sunt successori. xij. q. ij. bone rei placuit. de laycis illud. sed nunquid est idem de bonis archidiaconi. dixit quidam quod non sed collegio ecclesie devolvuntur. alii distinguunt et melius si bona archidiaconatus distincta sint et divisa a rebus canonicorum tunc successori servanda sunt. ar. s. de rescript. ecclesia. si vero confusa sunt omnia bona archidiaconi et canonicorum tunc ad capitulum devolvuntur. ar. xij. q. ij. quia cognovimus. et j. de decimis. cum in tua. et xviij. di. quia ante mores. c. conferantur. sicut s. e. ad hec. si est ita arctare istud prohibitum est. sicut dicit lex. ff. de donat. inter virum et uxorem. l. si id quod. § si quis servum operas tamen. per arbitrium. s. e. ex nostris. equalem. ut ei plus detur aliqua plus percipit. videtur attendendo utrum uni magis quam alteri servierit. ar. s. de feud. c. i. et ar. s. de preben. cum secundum apostolum. qui dicit quod altario servit de altario vivere debet. quod si non servivit vel si parum servivit plus ei restituere tenetur. la. Ita nota. iii.

Cum tibi de benignitate. et j. In ea ratione dicitur quod qui extremam voluntatem in alterius dispositione committit non videtur decedere intestatus.

Cum tibi. et j. in sola. per manum testis. j. de § sig. cum tibi. disponere. licet de benignitate canonica videatur testamentum fecisse: revera non est testatus quia nullum est testamentum ubi nomen heredis non exprimitur. C. de testis. l. i. internus. § quod si non fuit observatum circa finem. et ff. de hiis que in testamento delentur. l. pene. et institutio heredis totius testamenti est fundamentum. Inst. de leg. § ante heredis. sed sic tamen possunt aliqua relinqui. C. de fidei. q. et in epistola. et ff. de leg. iij. nutu. et sic tamen depender voluntas obmutescentis. xxvi. q. vi. que recedunt. sic tamen de equitate canonica fit testamentum sicut et sufficit ad locationem alterius quod quis annuat testibus presentibus et dicitur decedere testatus et tale testamentum dicitur nuncupatum. Similiter testis facere potest hic alterius similiter licite potest quis voluntatem alterius committere factionem testamenti sui. distinguitur tamen. quia aut in voluntate heredis committo factionem testamenti aut in voluntate alterius. sed in voluntate heredis licite possum sed expresse eius voluntati committam. ff. de adit. inst. verba. ij. sed si conferam in expressam voluntatem alterius non valet ut si dicam institutio heredem quem Ticius voluerit. ff. de hered. inst. illa institutio. et l. si quis Sempronium. et l. captatorias. immo captatoria appellatur. C. de testo. milit. captatorias secus si tacite. ff. de hered. et inst. l. ille institutiones. ut si dicam institutio te heredem si Ticius ascenderit capitolium. ff. de hered. inst. si quis Sempronium. et ff. de adit. et demonstr. non tamen eodem modo. sed legatum potest committi arbitrio alterius tacite. ff. de leg. ij. l. i. sed alterius arbitrio expresse non potest committi. ff. de leg. i. l. captatorie. et l. pen. ff. de leg. ij. l. ij. In ea ratione. unde posset institui heredes ut institutio pauperes heredes. C. de episcopis et cle. si quis ad declinandum. et l. nulli. jo. Idem in decretalem in vicina pro pro. card.

Officii. et j. secundum consuetudinem cum quis in testamento relinquit episcopo propriam portionem et alia multa monasteriis vel ecclesiis utrum episcopus ex illa legitimam possit petere portionem. et j. q. t. t. R. quod si portionem illam cum adiectione legavit episcopo ut esset ea sola contentus et episcopus acceptavit quod per hoc aliis renuntiasse videtur. de ceteris non potest exigere portionem. quod si eam ipsi absolute reliquit portionem sibi debitam potest nichilominus de ceteris vendicare. Si vero constiterit quod in fraude modicum constituit mortuarium ut in ceteris episcopus portione debita fraudaretur. Quia fraus et dolus alicui patrocinari non debent episcopus portionem ex illis potest exigere a canone constitutam salvis indulgentiis romanorum pontificum que quibusdam regularibus sunt concesse.

Officii. et j. legitimam que secundum variam locorum consuetudinem variata est et diversa. j. de sepulturis. certificari. vi. renuntiasse. ff. de in. of. test. si pro. § ult. et l. sem. et l. ult. et C. e. t. l. parentibus. v. absolute. cum non absolute relinquit potest episcopus utramque consequi. j. e. proximo. et in hoc notare quia si episcopus simpliciter det aliquid beneficium ei qui prius aliud tenebat non videtur ei prius ademisse. ff. ad municipales. l. municipes. l. vendicare. ar. quod recipiendo unum non videtur alii renuntiasse. sicut in hoc sit casus. ff. de act. et oblig. quod est. sic uxor recipiendo legatum non videtur renuntiasse doti. C. de rei uxorie act. § sciendum. a. c. C. de pact. convent. similiter ar. contra. ff. de in. of. test. l. ult. ff. ad leg. fal. l. si debitor. constituit. et apponendo conditionem aut si ipsum acceptaverit. si postea de fraude constiterit quod non potuit testator auferre illam partem episcopo que sibi ex constitutione debetur. j. e. proximo. fraudaretur. videtur quod debeat agere ad supplementum episcopo in hoc casu sicut in

[Gloss:] officiosi causa querele ... pro sua parte ... si aliquid fuit ... relictum ... ut eo ipso sit ... et religiosi ... ubi non in fraude non fuit ... canonica portione fraudenti

[Gloss:] Et ibi verba. hec verba. hic tamen si noluit sit heres. in necessario herede additio fatuitur. in voluntario sit si ...
Et ibi de. testa. mili. captatorias. captatorias sunt institutiones et in milit. testo nullius esse momenti manifestum est
Et ibi ille institutiones. que in preteritum non in futurum institutio est collata non est captatoria ut si dicatur quia preterito me heredem instituit Mevius heres esto
Et ibi nonnunquam loquitur in legato et ponit utrumque casum de tacito et expresso qui seq.
Et ibi captatorie. sequitur ... in hereditatibus vero in legatis valet
Nota. ij. ibi testamentum. hoc vero quod ad excludendum ... episcopi ... cum tibi de verborum sig. que est per hunc ... et sic cessat ... Dic quod episcopus intendens testari dic hec verba omnia bona mea quicquid disponi ... in hiis sic intelligi testatorem ad hoc ... sufficit ... ad que vel ad quos bona sua vult pervenire. C. e. ... sic sufficit dicere heres ... mee dominus esto licet non dicat institutio. ff. de here. insti. hiis verbis.

que est /.

[Right margin gloss:] si quis voluisset videtur decedere intestatus. Quid si precepit quicquid ... omnia preter pauca in non pias causas expendi, pauca vero in pias. dicunt quidam quod ... pauca videtur testatus decedere. ff. de l. ij. si quis ... dicatur et verius melius immo quod ... in pias causas alia omnia habebit heres ab intestato qui debita solvet legata ... testatoris ... Ita si quis pauperes ... heredes instituit habebunt hereditatem pauperes ... Et aliis solvet legata et fideicommissa que mandavit testator ut in. l. si quis ad declinandum. immo quia ... ex plano intelligitur ... per hec verba quicquid tibi mea ultima voluntas constituat illum heredem. ff. de l. ij. cum pater. § donationis ... non dat ei potestatem alium instituendi quod ... esset captatoria. C. de testa. mili. l. captatorias.
Et ibi arbitrio. expresso vel tacito. Si vero dicat lego tibi quod arbitrio alicuius valet ... ad bonum viri arbitrium ... ff. de l. ij. l. i. libertas vero alterius collata expresse vel tacite valet. ff. de fideicommissariis libertatibus. ij. ...
Et in fine. Et de quibus pauperibus ... intelligantur ibi ... glo. ... Jo. an.

nus reliquit ei legitima portione. C. de in. of. testo. si quis. et generaliter. et l. omni modo. quia non admittatur gratia tum ista portio sicut et quarta debita iure nature. arg. ff. de adopt. si arrogator. §. sed an in pubi. lau. canone loquitur de illo canone. x. q. i. decernimus. et c. de his. Indulgentiis. i. de sepulturis. in presentia. i. e. c. ult. Idem

Requisisti a nobis de his que testator pro anima sua legat in ultima voluntate. qualiter sint inter episcopum et ecclesiam dividenda. et quid iuris est quod episcopus debet de his que diversas consuetudines terciam vel quartam portionem habet sed considerandus est diligenter utrum testator leget hoc modo. relinquo istud episcopo. aut relinquo istud ecclesie vel relinquo istud episcopo et ecclesie aut relinquo illud episcopo et illud ecclesie. In primo casu distinguendum est utrum relinquatur episcopo ab extraneo an propinquo. si ab extraneo generaliter verum est quod presumitur esse relictum intuitu ecclesie non persone. unde et cathedralis ecclesia canonicam de illo potest petere portionem que ad mensam episcopi sua competit portio. Si aliquid ecclesie relinquatur. et hoc verum est nisi testator exprimat quod velit illud tantum esse episcopi non ecclesie in quo casu est servanda dispositio testatoris. secus autem est si exprimat quod velit illud esse tantum ecclesie non episcopi. quia privata dispositio testatoris non potest generalem constitutionem canonis immutare. nec est contrarium quod in canone legitur videlicet quod pontifices quibus ab extraneis aliquid aut cum ecclesia aut sequestratim dimittitur et donatur. quia hoc ille qui donat pro redemptione anime sue non pro commodo sacerdotis probatur offerre. non quasi suum proprium sed quasi dimissum ecclesie inter facultates ecclesie deputabunt. quia hoc verum est cum testator ita generaliter legat illud episcopo quod non exprimit utrum velit hoc ad episcopum tantummodo an ad ecclesiam pertinere. Si vero relinquatur illud episcopo a propinquo presumitur esse relictum non intuitu ecclesie sed persone nisi forte contrarium probaretur. sed de isto nichil potest petere ecclesia invito eo. quod si relinquatur episcopo et ecclesie de illo canonica inter ipsos est divisio facienda. si vero istud episcopo et illud ecclesie relinquatur sive equalia sive inequalia sint relicta reducenda sunt ad divisionem canonicam inter episcopum et ecclesiam cathedralem nisi ambo velint esse testatoris dispositione contenti. quod propter ultime voluntatis favorem satis est decens observare ut in fraudis incidentem in dolus nec quicquam nimium defraudentur debita portione. Secus autem est si aliquid lege episcopo et alicui capitulis vel monasteriis aut aliis piis locis. nam in hoc casu quod legatur episcopo eius est proprium cum ecclesia cathedrali que adimi sicut et aliis legatur. et de his que illis legantur portionem canonicam nichilominus optinebit. cum non est tanta communio inter episcopum et capitulas vel monasteria seu alia pia loca quanta est inter ipsum et ecclesiam cathedralem cum est spirituali coniugio copulatus. unde et que acquirit episcopus non illi sed isti tantum acquirit. Istud autem est generaliter observandum circa eum qui potest proprium possidere presbiterum vel administratorem ecclesie non habentem quod si ei aliquid specialiter relinquatur non solum a propinquo verum etiam ab extraneo intelligitur esse relictum non intuitu ecclesie sed persone nisi probetur in contrarium apparere. et ideo circa de illo nec episcopus nec ecclesia potest invito eo sibi aliquid vendicare. et hoc intelligitur esse verum cum fructus in mensa porrigit quod si detecta fuit prodigari non debet.

Requisisti a nobis etc. quomodo aliqua legantur ecclesie dividendo et subdividendo ... procedit canonica divisio inter episcopum et ecclesiam

Requisisti. et i. terciam. x. q. i. decernimus. et c. de his i. de sepulturis. c. i. vel quartam. xii. q. ii. nobis. concessio. quatuor. et i. §. de sepulturis. cum sec. quia et medietas appellatur. i. de sepulturis. c. ii. et x. q. i. antiquos. in his. nam consuetudo loci servanda est. i. de sepulturis. certificari. capitula tamen quedam dicunt decem ecclesie dividendas in iiii. partes de matricularibus ecclesiis loquitur. vi. et ecclesie continentem. illud et ecclesie separatim. presumitur. presumptione iuris et non de iure. unde probatio in contrarium admittitur. puta si magna et longa fuit dilectio. xxii. q. ii. c. ii. sed ecclesia si relinquitur a propinquo: presumitur relictum intuitu persone. i. e. c. § si vero. ecclesie. § e. c. quia nos. et hoc verum est. s. quod ecclesia habeat partem suam de his que legantur episcopo. et illud non refertur ad partem decani. sed ad totius. si vero ecclesie hinc explicat secundum maiorem distinctionem. tantum episcopi. i. proprium laus. Secus autem si exprimat. sed que est ratio huius diversitatis quod cum relinquitur aliquid ecclesie tantum quod episcopus habet inde suam partem et si relinquatur episcopo tantum ecclesia nichil habet cum episcopus sit in ecclesia et ecclesia in episcopo. vii. q. i. scire. lau. dicit hoc evenire propter iuris impossibilitatem quoniam ius non offendit. si episcopo legetur tantum. sed si tantum ecclesie legaretur excluso episcopo offendit ius. arg. ff. de le. i. nec potest et potest dici quod nomine ecclesie intelligitur episcopus tanquam caput. §. de his que fi. a pre. si. c. novit. et cum scribitur capitulo scribitur decano qui est caput capituli. §. de conces. pre. post electionem. licet qui prest exercitum de ipso exercitu intelligitur. ff. de his qui no. infa. l. ii. sile. ff. quis et a quo appell. l. i. § si plures. et appellatione familie princeps continetur. ff. de v. sig. familie. nomine vero episcopi quis intelligitur ecclesia ut in eo quod remittavit exercitu. §. de trans lat. int. corpor. et §. de eo qui resig. episcopatui. c. i. et quod aliquid datur ecclesie nulla portione determinate intelligitur datum. ergo episcopus debet habere inde partem. cum sit caput ecclesie. sed cum relinquitur tantum episcopo intuitu persone ipsius tantum relictum intelligitur. et ideo ecclesia nichil inde debet. in uno episcopus non potest facere testamentum. §. e. quia nos. v. constitutionem canonis. xii. q. iii. pontifices. x. q. i. sic cavendum est. xvi. q. i. ad hoc. sic nemo facere potest quod in testamento suo leges locum non habeant. ff. de le. i. nemo potest. et ff. de pact. inter debitorem. et l. ius publicum. ff. ad leg. falcid. quod de bonis. i. et ff. de adit. inserti. l. ii. §. de fo. compe. si diligenti. i. de sen. ex. cum ingeniti. nec est hoc contra tacite quod que possit fieri per canonem illum. xii. q. iii. pontifices. cuius verba hoc ponuntur. et hoc distinctio sumitur ex illo canone. et licet relinquatur episcopo sub proprio nomine. presumitur tamen intuitu ecclesie relictum esse. ff. de annuis legatis. l. annua

q intellr circa relicta ultima uoluntate ab extraneo
relictis si ad detur epo int uiuos ut psumit intuitu
amicitie datum· puta si loga dilcio et amicitia fu
it int eos uel ppter spem alicuius remunatois· ar· ex·
xij· q· ij· simus· et c· precedenti· ff· aliud est dice relin
quo h ecce et aliud relinquo h canonicis· In pº cau re
stituit ecce in fo no ar· ex· ff· de reb dub· cum hi· jo.
ff· de a· di· et de· i· municipibz· jo· h uim est· q dr i· c·
pontifices· et c· q eccla hat ptem suam de hiis q legan
tur epo et i h non referas ad pxim dem· s ad suis
appinquos· usq ad quartum gradum· C· de epis· et cli·
aut licentiam et in aut· de eccasticis· ti· §· i nidicium
coll· ix· et j· de cosan· et affin· non d· quidam dicut
q usq ad· vij· cum canon no distinguat h xij· q·
iij· c· i· s· e· q nos· sz p· quare nich debetur ecce ar·
ff· de pet· he· ff· uenimus· §· ff· non solum· Quid si ta
nm tribz distinctois· v· si uo· quartum tribz distinc
tois· c· dispone fauore ultime uoluntatis· xiij· q·
ij· c· i· ff· p soc· cum duob itc· al· incip si int fres·
§· idem· R· jo· contempti· s· c· pxo decens e· sz no nec
cium· decens· n· est ut p modico non attendat· ff·
locatum· si merces· §· uis maior· et l· hitatores· et i
ta militum oparur repetito ubi· h si cum dr relin
quo h epo et relinquo illud ecce lauc· legat epo·
q h est ius preceptum ut diuidat illud cum cathe
drali· vii· c· ill· s· monasteriis ut capitls· b· canoi
cam· s· tertiam uel quartam· s· dr in prin· c· et· s· e·
c· px· qum non est· h est ro quare secus e· quarta est·
ar· q non dr de gino ecce qui eligitur de mino
ribz eccijs· lz fit ciuis ciuitatis· ar· j· de s· sig· cu
clin· ad quintum· xviij· q· i· c· i· illud aut q sciz· si in
ten· siue intrat hui ecce sui non vi· In uita e
post mortem hui si intestatus decedat· ar· j· de suc
cessi· ab intest· cum dilcs· ita tn q non hat pp in
quos· xij· q· v· lt· c· ult· et· q· ij· sint manifeste· Indul
gentiis· j· de sepultur· in psentia· sile· j· e· c· ult· B.

Idem epo tuscon. postmodus c q pt ... ille publice c ...

Ramuntius de clera duas hns filias al
tiochiam uidelz et adiectam matrem i se
cleram et uxorem noie adelasiam in extremis
positus condidit testamentum· Altioche filie pu
bi ultra dotem quam ei dederat domui et q da
ortum in eodem testamento relinquens adiecte
si in pubi reliquid cetera bona sua adiciens
ut altiocha et soboles quam gestabat i uo
eidem in pubi succederent· si absq libis mo
reretur· mortuo itaq testatore tutores i pu
beris eam cum omnibz bonis eidem relictis a
patre iure hntundo· cuidam p noie tradi
derunt q filium ex eo suscipiens tande sn lib
is e defuncta cuius bona idem p maritus ei
sup stes aliquanto tempe possedit i pace· qui
cum aliam uxore duxisset· contrahens et filios susci
piens ex ead diem clausit extremum· Postmod
inter altiocham et filium eius· ex una pte·
ac filios eiusdem· p· et raineriuum tutore eor
ex alta se bonis predcis eiusdem adiecte sus
citata materia qonis ceperunt coram· G· iudi

ce tuscan· ad inuicem litigare· coram q al
tiocha et filius ei bona quondam ramuntij
tanquam ex ca fidei amisse uel substitutonis
s debita petierunt tutore filior pdc· p· ex
aduso dicte qd obstabat illis cum ab pscrip
to usucapio p dote ac longi tempis silen
tium diuturnum· In fr allegabant q de bonis
ille tri tertia clere matris testatoris et tcia ade
lasie uxoris eiusdem quarta· iiij· p trebell·
noie ipius adiecte an omnia erant dedu
cende· deals uo iudex sup dcm raineriu tuto
rio nomine pupillor in restitutone bonorum
ramuntij condempnauit· iij· clere pmo deduc
ta quam adiecte ac uiro suo donauat de
qua in substitutone quam fecit ramuntius
non ut aliquatenus cogitasse· deducta quoq·
iij· adelasie quam ipa p· uendiderat s dco·
pcepit idem iudex de hiis reb illas tercias etiam
deducendas· de quibz potant deduci s tuscam
consuetudinem ciuitatis deduci quartam· Preterea
p trebell· id iudex inmiscuit· cum et quaibz
extraneus restitutione grauatus eam deduce
potuisset· Sz utraq ps ab illa sma puocauit·
et j· Cum aut coram· G· dyacon· card· audito
re a nob concesso fuisset diuti litigatum ip
se de mandato nro sententiam supra dicti
iudicis in eo q dixit tertiam clere et tcia m ade
lasie· integra h deducendas pnuntiaui i iu
stam et ab ea legitime puocatum· diffinies
sic illas tertias deducendas ut legitima porto
iure nature debita altioche illi salua sit in
utraq· ad e restitutoni dcm raineriu condep
nauit· in eo uo q quartam p trebell· id iudex
censuit retinendam sniam confirmauit eiusde·
ita uidelz q fructus de bonis ipis a tpe lati
q· pcepti· a· p· predco et filiis eius post mor
tem adiecte oputentur in eo quin si suffec
int ad quartam et fructus ei eo nomine alia
deductio nulla fiat· alioquin iuxta quantitate
fructuum pceptor oputatois ro heatur·
q u pr adiecte ipam in legitima si potuit
aggrauare legitimam ipam uidelz ei pars
que s debebatur ab intestato deducenda ce
suit et e retinendam· j· q deductio fiat tn
modo de hiis reb de quibz sedm tuscam
consuetudinem ciuitatis fieri consueuit· In eo at
q pnoiatus iudex condempnauit raineriu
nomine pupillor ad residui restitutoem
altioche ac eius filie faciendam ipius sente
tiam confirmauit· Nos g eiusdem card· sen
tentiam ratam hntes ipam auct· a p· confirma
mus.

Ramuntius et· j· adelasiam matrem puellar· de
quibz sequitur· Ramuntius· et· j· ad intelligenti
am h decretal· pone q tota hereditas b· ualuit·
luij· oibz oputatis in quibz clera mr ipius ha
buit tertiam ptem· s· xviij· q tertia deducebat ie
lumbardo· nu remanet xxxvi· in quibz adelasia

Ramuncius ceta In bonis patris ... et dicit ... tantum debitum iure nature quod ... no pt ... [illegible] restituere hereditate ... debita iure ne ... quartam trebellianicam ... fructus ... trebellianica

uxor eiusdem. R. habuit sibi terciam partem. s. xij. que tercia sibi deducebatur iure hereditario in terra tenent. xxiiij. Sed in. xviij. que sunt tercia pars clere habuit altochia terciam debitam iure nature in qua grauari non potuit que tercia sunt tria. quia medietas de. xviij. sunt. ix. de quibus tercia pars sunt tria. et tantum habuit altochia in tercia clere modo remanent tutori pro adiecta. xv. de tercia clere. Item in. xij. que sunt tercia pars adalasie eodem modo habuit altochia terciam debitam iure nature. scilicet duo. quia medietas de. xij. sunt. vj. de quibus tercia pars sunt duo tutori hec. x. in ista tercia adalasie. habuit ergo altochia in tercia clere et adalasie. v. et ita sibi ista tercia cadit. Tutor uero habuit in illis terciis. xxv. q. xv. habuit pro tercia clere et. x. pro tercia adalasie que omnia sunt. xxv. Item in. xxiiij. que remanebant pro hereditate. R. quia tercio soror habebat suam terciam debitam iure nature que est. iiij. modo altochia potest sibi computare pro domo. orto et dote illa. iiij. pro sua legittima si tamen ualuerunt et tutor pro adiecta tantum recipiet alia. iiij. remanent hereditas. R. xvj. s. que restituenda sunt altechie tamen tutor extrahet inde quartam per testamentum. s. iiij. et hoc uerum est quantum ad in fructibus quia si esset aliquid in fructibus tutor extrahet falcidiam tantum pro rata fructibus computatis in ea et residuum dabitur altechie et ita remanent. xij. pro hereditate. R. que erant. xxiiij. extractis terciis matris et auie et. iiij. habuit pro sua legittima in illis. xxiij. ecce. xvj. et habuit ex terciis matris et auie. v. que omnia sunt. xxj. que tantum habuit altechia. Tutor uero habuit ex terciis clere et adalasie. xxv. et. iiij. ex hereditate. R. pro legittima adiecte et. iiij. pro trebellianica que omnia xxxiij. si addes. xxj. sunt. liiij. et hec est tota hereditas. R. sic est plana decretalis ista. B. relinquens. Si michi in testamento reliquisset non ualuisset testamentum. C. de inoff. test. omni modo et l. sequenti et tamen dotem quam legatum computabit l. legittimam. C. e. t. quod nouella et l. si quando et l. generali et si non sufficeret agere posset ad supplementum ut in. l. predictis et quod dicit relinquentis intellige quod instituit eam heredem in illis rebus alias non ualuisset testamentum uiuente nouissimo. In aut. cum de appellatione co. §. aliud quoque et §. hec aut. coll. viij. alia aut. et seruisse §. frequenter. coll. ij. concordat ueteribus legibus sed stando est illi aut. cum. ap. co. tanquam posteriori. C. de in. off. t. sunt ille due aut. et tales qui in certis rebus instituuntur loco legatario habetur nec tenentur creditoribus. C. de heredibus inst. quociens. Si absque liberis. ex hoc uero quod hec substitutio fuit compendiosa. s. si quandocumque decederet sine liberis ei succederet soror cum sobole. unde no. quod est quedam substitutio uulgaris quedam pupillaris. quedam exemplaris. quedam compendiosa et tales substitutiones dicuntur directe. Item est fidei commissaria substitutio. Vulgaris est que ab omnibus uulgaribus sit et fit sub hac forma. Instituo te heredem. et si tu non eris heres. ille uel sit heres. Inst. de uulg. subst. in prin. pupillaris est que fit talibus uerbis filius meus michi heres esto et si tu non eris heres uel si tu non eris heres et infra tempus pubertatis decesseris. ille sit heres. Inst. de pupill. subst. in prin. Exemplaris est que fit ad exemplum pupillaris que fit furioso in hiis uerbis. si filius meus decesserit priusquam peruenerit ad sanam mentem ille sit heres. C. de impub. et al. subst. humanitatis et in inst. de pupill. §. i. compendiosa fit talibus uerbis quandocumque filius meus decesserit ille sit heres. C. de impub. et al. subst. precibus. fidei commissaria que fit sic instituo te heredem et rogo te ut restituas hereditatem tali uel tali die uel sub tali conditione et ita substitutio hec fit per uolo. mando. uel rogo. et hec substitutio potest fieri a quocumque et cuicumque et quandocumque et ante pubertatem et post. Inst. de pupillari subst. §. ult. et ff. de uulg. si coheredi. §. cum filie. tales sunt substitutiones et substitutio uulgaris. Vulgaris substitutio exspirat quam cito adita est hereditas. C. de impub. et al. subst. post aditam. pupillaris statim exspirat post tempus pubertatis. Inst. de pupillari substitut. in prin. ff. de uulgari subst. l. in pupillari. hic fuit fidei commissaria substitutio secundum presentia Jo. et hoc in eorum adiectionis potuit soror remittere sorori. l. sed quod uoluntatem testatoris. C. de pact. l. i. et l. cum proponas et hoc propter uotum captande mortis. C. de transact. de fidei commisso. nec potest alienare tali grauatus. C. comm. de leg. l. ult. §. in omnibus et in aut. ibi posita res que in casibus in aut. potest libertatem tamen prestare potest precio soluto. ff. ad trebell. l. quidam. §. ult. nec diceretur mori sine liberis si monasterio dederit se et sua. S. de probat. in presentia. § de hoc uinc. filium ex eo. qui decessit ea uiua et ita perinde ac si non fuisset. j. de §. signa et ego cum mortis tempore non haberet. ff. ad trebell. ex facto. §. si quis aut. suscepit nec habuit ex illo nepotem superuiuentem quia tunc idem esset ac si haberet filium. C. de ad. inserti l. i. et C. ad trebell. in bern. §. si aut. ult. est defuncta et intellige quod tempus institutionis et tunc soror admittitur ex causa fidei commis. ut secundum. j. si uero non instituisset eum tunc soror peteret et totam hereditatem ab intestato. C. de fidei. c. si in persona et maritus non fuit indigens. al. non tenuisset institutio. C. de in off. t. fratres. vinc. clausit lit. ... cum altochia et filio eius ... infra u a tempore litis cont. precepti a ... et filios eius. possedit. per hoc no. quod petito uiuente mota fuit ei quod et ... suscitata. non dico orta sed suscitata quia petito uiuente fuit orta suscitare est ortum ad mortuum suscitare. l. substitutionis. Sed uidetur quod isti petere non possunt quia substitutio euanuit statim post tempus pubertatis quia pupillaris uidetur fuisse substitutio. dico quod non. quia substitutio facta talibus uerbis quandocumque ista decesserit sine liberis substitutio altochiam in hoc casu est post tempus pubertatis tenet substitutio quia illud ... substitutio trahitur ad fidei commissariam substitutionem. ff. ad trebell. sceuola. Si autem substitutio fuisset facta talibus uerbis. si ista non sit heres altochia sit heres uel sic post ... quandocumque adiecta filia mea impubes decesserit ei al

tero ctra sic heres. tunc n ad testa decederet infra pubertatem alioquin si succederet ei n testator filio intestato. ff. de uulgari substit. centurio. ¶. l. i. diuis. &. C. de i pu. &. aliis substit. preciba. qr tal substitutio non pot fieri n a milite ut in l. centurio. ¶. dicas sic dum est in notula ex h qr h fuit fidei commissaria substitutio ut innuit h tra tanqua ex ca fidei c. uel sub. io. annal. prescripto. h allegato hodie cessat. Inst. de usucap. circa prin. C. de annali except. l. i. i pri. usucapio p dote. tunc pdest usucapio p dote qn res in estimata traditur in dotem & sequitur uinum de iure & de facto. s; si res estimate traduntur tc res usucapiuntur p emptore. ff. de usucap. p dote l. i. & ii. & an. & C. e. t. l. una. io. Sz quare n pfuit h prescripto. ex actio psonal q competit ex testo non tollitur n spatio xxx. annorum. psonal e. C. coia de legatis. l. i. & i ff. de legatis in prin. & actio psonal. nec currit prescripto qr eum n ex quo cep competere. i. ex quo potuit age ex testo. C. coia de l. l. i. & inst. de l. in pri. C. de prescript. xxx. an. sic in rem. C. de int. do. l. in reb;. t. longi temporis. longum tps dr spatium x. int presentes & inter absentes xxx. annorum. C. de prescript. longi temporis sc longi. tam terra dere. Sz quid ad matrem & uxorem de bonis ramuntii. cu descenderet sp excludant matrem. ¶. in aut. de hered. q ab intestato deferunt in pn. coll. ix. sili uxor exclud. C. und uir & ux. l. una. s; dic qr istud erat sc consuetudinem ciuitatis q matri & uxori defert terciam in bonis mariti & si filios n hret qnq tm datur uxori quarta ps in bonis mariti & si filios hnt qn tm defertur uxori. iii. ps in bonis mariti. h ipa e in ops. C. und uir & uxor aut preterea. Itc cum uir eam sine ca dimittit. C. de repudiis nitenti. ¶. i. io. Set tu dicas qr iste tre no deducunt sc ius ciuile s; sc ius lumbardum ut hic dr. s. in tra y dic iure lumbardo tiam cautu e in lumbardia qr si marit moritur aliquam uxor lucratur terciam ptem bonorum mariti. und tam mat quam uxor deducunt illas tercias. & sc lege lombardam & in ciuitate tuscan. sc quam lex illa & consuetudo e sc illam. l. ut dic in pri glose secundum tuscan. consuetudo. forte consuetudo erat qr de mobilib; no deducerentur tamen. utraq; ps. a. p. sic. J. e. rainald. & s. de ap. si duob;. C. de ap. l. ult. integrali deducendas. petierat n. aliquota legitimam in bonis matris & auie in quib; ipa legitimam hre debebant. Inst. de exhr. fil. ¶. mat. & in aut. de hered; & falc. ¶. i. itaq; & ff. de in. of. t. l. i. & l. filius quis. Sz qre reuocat donato decre de re i pre h quod fuit in offitiosa. i. ctr offitiu pietatis. C. de in of. do. l. i. & ii. Io. n. credo qr uenditio a delasie fca fuit in fraudem simulate uenditois. und non debuit obesse alteri de quintum ad legitima y hic dicit. donato & uenditio in morte fca fuit. und aliquota pnari no potuit sua legitima. J. de sepultur. de his u de h. &. ff. de contrahen. empt. & uen. nuda & ymaginaria debita. i. tam iuris natural. quartam ptrebell. sco gs qr quartaru alia est debita iure nature que dr bonorum subsidium & h debet filii

tm qui sn ca exheredari n possunt. C. de i. of. to. si totas. &. C. de in. of. test. parentib; & in aut. cum de appellone cognoscet. ¶. cas n exinantur cae ex hr dicatois. xiiii. & hinc quartae nullum grauam pot iponi. C. e. t. oimodo & diuab;. l. scimus & h hodie est redacta ad tertiam & semisse sc numerum filiorum ut si sint quatuor filii & tunc debent hre terciam ptem si sunt. v. uel ultra debent hre medietate eius qr ei debebat ab intestato. C. e. t. aut. nouissima & in aut. de triente & semisse. ¶. h uos coll. iii & i. in hac ueniunt oia q p fca sunt ab eo cui fuit hereditas & computantur in ipa. C. de in. of. test. qm nouella. & l. si qn. ¶. & generali. & C. de coll. l. pl. Itc & e alia quarta trebellianica ut cum as institutus e heres & rogatus ut alii restituat hereditatem si moriat. cu heres ut hic fuit. iste tali institutus pot retinere quartam pte de tota hereditate p trebell. & sic appellata e trebellianica a trebelliano auctore de h les. Inst. de fidei c. her. ¶. h auia. & C. ad trebell. p totum & h trebell detrahit de uniuersitate hereditatis & in tc computantur legata donatoes. ff. ad legem. falc. in quarta & itc est alia quarta q debetur iure institutois ut cum as e institutus heres & illa hereditas est exhausta p legata & fidei commissa. tc institutus pot detrahere quartam ptem de singul legatis & fidei commissis. ff. ad leg. falcid. p totum & J. e. raynaldus ad. fi. ¶ & falcid. Est & alia quarta q debetur arrogato in bonis arrogatoris. ff. de adopt. l. si arrogator. Iusta sola hereditaria computantur no legata uel donata seu fidei commissa. ff. ad l. fal. ne se unus & l. id qr & l. q aut. & l. in quartam. und uerius. tc rebellaonis cum redere cauta grauab.

Olim quarta fuit semis & tercia i unce. Quatuor. aut. J. dant natis intra tentem. Semissem uero dant natis. v. uel ultra arbitrium sequi; sed tercia ptis. a tpe lit. cont. ex quo a tpe lit. cont. fuit in mora computat fructus in quarta. & quicquid hr ex eis s quartam restituit. Simil & cum e in mora si pcip fructus ex uoluntate defuncti. ut qr post tps rogatus te stuie hereditatem eos computat in quarta. Sz qr sc e supra quartam n restituit. Si aut heres pcipiat fructus negligentia sua n petentis fidei c. tc no computat in quartam nec restituit h p tanc. ff. ad trebell. in fidei comis. & l. uiu. ¶. si heres. & l. ita tn. ¶. heres ex asse. h obicit qr dec. istam. sine h filia primi grad rogata erat restituere hereditate sorori. & dic lex qr sc cuius primi gradus rogatus e restituere hereditate filiis suis uel fratrib;. si decesserit sine libris dr retinere quartam no p computatoem fructuum. licet h testator rogauit. s; in ipis hereditatis reb;. retinebit quartam & dodrans restituit. ¶. C. ad trebell. l. iubemus. at h dr qr fructus debet computari in quartam. dicas qr lex illa intelligit loquitur de fructib; ante lit. cont. pceptis & illi n computantur filiis primi gradus. s; pcepti post lit. cont. computant in quartam qr post lit. cont. dr male fidei possessor. und illos tenetur restituere. C. de rei uend. cautu e & i ta n attradidit. io. prec. p h colligit qr cum ipo petro

sed in ut de facultate cum p legata grauab.

uel .xx. facta sunt ut dixi .s. si potuit. C. de in. of. test. quoniam in prioribus. legitimam ipsam. legitima porro debita est iure nature est .iii. pars illius partis siue totalitatis que peruenisset ab intestato retinebit ergo istas duas falcidias unam debitam iure nature et aliam trebellianicam quartam .s. quam retinet quilibet commissum restitutione grauatus. ut .j. e. raynaldus. quod et de iure ciuili hoc possit esse probatur pluribus argumentis. et primo quia pater dum rogat filium de restituenda hereditate non grauat eum in legitima quia non potest. unde fidei commissum in illa legitima non tenet ipso iure quia in ea nullum grauamen potest filio imponi. C. de in. of. test. quoniam in prior. et ideo in alio rogatus tantum et pro eo in quo est rogatus debet quartam deducere. In aut. de restit. et ea que parit. §. quamobrem coll. iiii. et in aut. de test. §. uolo aut. coll. viii. et est ar. ad hoc ex eo quod dicit lex quod si legatum relinquitur alicui ultra id quod capere possit et lex falcidia locum habet postea deducitur falcidia et si id quod remanet excedit summam quam capere potest totum debetur. et ff. ad leg. falcid. quod e. l. eundem. ff. ad trebell. cum aut. item legitimam iure naturali capit ut debitum quoddam in aut. de hered. et fal. §. primum itaque. et §. si quis .n. non in plures. et hic dicitur iure nature debita alioquin unde de residuo licet quod detrahit quartam. ar. C. ad leg. fal. in titulum. et est ar. ad hoc. ff. ad trebell. l. pater a filia. et in hac oppinione fuit innocentius. hoc et greg. j. e. rainaldus. et ita tenendum est secundum canonicam equitatem in qua oppinione fuit innocentius et dominus iacobus baldewini dicebat quod de iure ciuili filius tantum una falcid. debet esse contentus hac ratione quia si eligit habere quartam trebell. illam habet de bonis patris non ses ipsam ergo tenetur in computare in legitimam que iure nature debetur nam in ea computat ea que capit de bonis patris iure hereditario et in alio modo. C. de in. of. testo. quoniam nouella tantum si eligit illam legitimam que iure nature debetur illam debet computare in quartam trebellianicam. nam si eligit illam habere que iure nature ei debetur negari non potest quin iure institutionis capiat eam quia in ea fuit institutus sicut in aliis bonis. sic C. de in. of. test. cum quer. et l. si pater. et l. ex tribus. Cum ergo constat quod eam capiat iure institutionis constat patenter quod eam debet in quartam trebell. computare. quia in ea imputantur ea que institutionis iure capiuntur. ff. ad l. fal. in quartam. et l. acceptis. et ff. ad trebell. deducta. et §. minime. nec obstat quod dicitur quod illam legitimam capit ut debitum quia nichilominus est quod eam capit ut heres. in ea tamen institutio non est tamen debitum a patre licet pro hoc sit aliqua actio que competat filio contra patrem. sed ex natura debitum dicitur est quod pater filium non defraudet non iustam ingratitudinem cum committat filius uel non in illa institui potest et tamen institutio. Cum ergo una in illa computetur manifeste apparet quod ambabus deductionibus uti non potest. item dicit lex quod in testamento patris et filii una sola deductio quarte sufficit. ff. ad leg. falcid. in ratione §. quod uulgo. et ff. de in of. test. pap. §. a diuo. et §. si quis impub. et ff. ad trebell. l. mulier. §. si heres. et l. scribit celsus. tamen si elegit trebell. nichilominus et illam que debetur iure nature habere potest. sed quantitas plus est in ea quam in trebell. et econtra. et hec est communis oppinio doctorum legum. sed magis equa uidetur oppinio canonica pro ut hic dixi. et .j. e. rainaldus in qua oppinione fuit ca. et ceteri sequaces. alii uoluerunt distinguere utrum pure et simpliciter filius rogetur de restituenda hereditate an sub conditione uel in diem ut si pure tamen unam falcidiam tantum habebit si in diem uel sub conditione tunc utramque habebit. h. quamdiu in diem. et si consueuerint deduci in quartam rebus hereditariis et non de fructibus. sed si deductio fiat lex tamen uult quod fructus in ea computentur. ff. de in. of. test. cum ueteranus. §. si ad idem. unde tamen est. s. e. t. residuum excipitur debent iura sepulcrorum et operarum actiones. ff. ad trebell. cum. §. pro inde. §. restituta. et l. si priori. l. sed et actiones quas aduersus heredem habuit plus credendo pro curia hereditariam uel pignus accipiendo pro debito. si transeunt ex sola restitutione non cedantur. ff. ad trebell. si heres pecuniam. sed actiones habet ut cedantur ut in dicta lege.

Gregorius .ix. episcopo nouien.

Tua nobis fraternitas intimauit quod non nisi tam religiosi quam clerici seculares et laici pecuniam et alia bona que paramus eorum ex testamentis decedentium debent in usus pios expendi non dubitant aliis usibus applicare. Cum igitur in omnibus piis uoluntatibus sit per locorum episcopos prouidendum ut secundum defuncti uoluntatem uniuersa procedant licet etiam a testatoribus id contingeret interdici. mandamus quatenus executores testamentorum huiusmodi ut bona ipsa fideliter et plenarie in usus predictos expendant. monitione premissa compellas.

Tua nos. et .i. piis uoluntatibus. no. quod relicta ad pias causas per diocesanum episcopum debent executioni mandari si illi quibus hoc commissum fuit non adimpleuerint. j. e. johannes. ff. de pet. her. hereditas. §. i. C. de epis. et clericis nulli. et .s. e. si heredes. que ad hunc casum restringitur in quo et casu duo uel tres testes sufficiunt. s. e. c. cum esses. et c. relatum. ut ibi dixi. et hoc quod hic dicitur sumptum fuit de aut. de eccl. tit. §. si quis autem pro redemptione coll. ix. ubi dicit imperator in omnibus talibus piis uoluntatibus defunctorum uolumus sanctissimos episcopos prouidere ut secundum uoluntatem defuncti omnia procedant licet testatores uel donatores hoc prohibuerint. uoluntatem que omnino seruanda est. xiii. q. ii. ultima uoluntas. et ultimum testamentum bonis immobile perseuerat. j. de celebratione miss. cum marthe. et in C. est quod magis debetur bonis tamen ut supreme uoluntatis liber sit stilus. C. de sacros. ec. l. i. et tamen quod lex ultime uoluntatis seruari debet In aut. de nupt. §. disponat. et hoc intellige cum uoluntas est rationabilis. nam si quis uult filium suum exheredare sine causa talis uoluntas non est seruanda. In aut. ut cum de app. cog. §. aliud quoque enumerantur cause ex quibus filius potest exheredari. Item si quis precepit ossa sua proici in mare talis uoluntas non est seruanda. ff. de condit. instit. quidam. sed uoluntatem talem moriens potest mutare quia deambulatoria est uoluntas defuncti quousque morte confirmetur. ff. de adimen. leg. l. ii. et in predicta dec. e. marche. Item si quandoque testator .n. non potest prohibere quod expresse non executetur hic uoluntatem. ut in aut. de eccl. tit. §.

si quis aut. §. in omnibus et est ratio quia privata dispositio
testatoris non potest generalem constitutionem legis vel nomi-
nis immutare. ff. e. requisisti et ff. de le. i. nemo potest sic ex-
quo .i. sicut quidam. sic et lex falcidia contra voluntatem testa-
toris inducitur. C. ad. l. fal. si ut allegas et ar. ff. ad. l.
fal. in tertia et l. testamento infirmi et i. e. extra. infi. vel de his. ratio-
tione quod semper precedere debet vindemiam. xii. q. ii. indig-
ne. b. et si hi facere non debent pre omne victum quia vi-
de extra. fiterum et extra illud postea execuntur ut in prin-
dictum cap. de crcalibus. ca. Raynaldus. ad intelligentiam
huius decretalis raynaldus pone quod tota hereditas
peponis valuit lxiiii. in xxxii. fuit factum compromissum.
et laudum arbitrium et in ipsis habuit raynaldus tertiam
iure nature debitam et quartam trebellianam. tamen quod faciunt
medietatem alia vero medietas pertinebat ad patru-
um ex testamento peponis. deducat ergo medietatem suam primo
patruus scilicet xvi. nunc remanent alia xvi. raynal-
do. iste autem testamentum dimisit ista xvi. per me-
dium et legavit octo avunculis pro legato suo quia
summatum est pro eis. dabit ergo eis patruus medi-
etatem. quatuor scilicet quia confessum est pro medietate
se possidere predictam et de istis quatuor deducet quartam
partem pro falcidiam unum scilicet habebunt ergo quatuor
avunculi et patruus .i. aliam vero medietatem legati
scilicet quatuor dabunt filii quia et ipsi instituti sunt heredes
in bonis raynaldi sicut et patruus et non deducent inde
falcidiam quia falcidia non deducitur nisi tamen hereditas
est exhausta. habebunt ergo avunculi quatuor a filiis et
tres a patruo et ita vii. et patruus unam pro falcidi-
am et ecce completa sunt viii. que reynaldus legavit a-
vunculis. nunc videamus de aliis viii. in quibus institutum
patruum et filios. de istis detur iiii. filiis sine aliqua
diminutione. alia vero quatuor debebat habere patruus.
quia si quis instituit patrem et filios heredes tamen debet habere
pars loquens quantum omnis filii. ut. ff. de usuf. accres.
si quis ita. sed quia patruus venit contra testamentum quia puniendus
et dabunt illa quatuor avunculis nec deducet inde
falcidiam. in penis locum non habet. ergo habent avun-
culi vii. ex legato et quatuor ex pena et ita xi. et filii
habent iiii. ecce xv. et patruus unum quod deduxit pro fala-
diam et ita sunt xvi. et sic divisa sunt ista xxx-
ii. secundum quibus fuit compromissum. Nunc videamus de a-
liis xxxii. in illis filii R. habebant medietatem ratione te-
rcie et quarte et patruus aliam medietatem ex testamento pe-
ponis. deducat ergo patruum primo suam medietatem.
scilicet xvi. nunc remanent alia xvi. ray. in quibus insti-
tuit heredes patruum et filios. sed quia patruus per eum
veniens contra testamentum R. ut iam dictum est puniendus
est et dabitur pars sua scilicet viii. avunculis. de quibus viii.
nichil deducet patruus. quia in penam solvit illam
ut dictum est de aliis quatuor. alia vero octo dabunt
filiis tunc ergo patruus ex prima computatione xvi. ex te-
stamento peponis et .i. quem extraxit de legato pro falcidiam et
ita x et vii. ex secunda computatione habent xvi. et ita
omnibus computatis habent xxxiii. avunculi vero ex prima com-
putatione habent xi. et ex secunda viii. ratione pene et i-
ta habent xix. filii vero ex prima computatione habent qua-
tuor et ex secunda habent viii. et sic habent xii. In iudi-
tia quia xii. filiorum cum xix. avunculorum faciunt xxxi.
sic ergo iniungas xxxi. cum xxxiii. que habet patruus habe-
bis lxiiii. cum aliqua fractura uncie vel dimidie vel
quarte vel octave vel intellige quod super istam computationem
avunculi debebant habere viii. de toto legato si patru-
us non venisset contra voluntatem. R. sed quia contra venit perdidit
totam partem suam quam debuit in bonis habere ray. scilicet xii.
propter penam sed recuperavit unum propter falcidiam de aliis
quatuor que restituit avunculis pro medietate legati
eis debiti ex testamento ray. et ita perdidit xi. et ita xi. acce-
verunt avunculis et ita habent nunc xix. propter penam. b. Id.

Raynaldus peponis filius heres ab
ipso institutus hoc modo ut patruis suis
hereditatem restitueret si absque filiis masculis mo-
reretur. cum eis pepone mortuo super quibusdam bonis
hereditatis eiusdem in tres arbitros compromisisset
tum duo mortuo reliquo pro ut ex forma compro-
missi poterant pronuntiantes talis fuerant arbitrati
quod neutra pars haberet licentiam transferendi
quocumque modo in alium res predictas nisi in eorum
filios masculos ex ipsis legitime descenden-
tes et quod contra hoc fieret non valeret. porro dictus R.
prolem non habens condidit testamentum in quo me-
dietatem partis sue de rebus predictis quibusdam a-
vunculis suis. aliam vero medietatem et reli-
qua bona paterna uni ex patruis suis et eius
filiis legavit adiciens ut bona in quibus ex
testamento vel ab intestato dicti heredes R. postea
succedere si venirent contra legatum dictis avunculis
suis debitum ad ipsos pro dictis portionibus deve-
nirent. defuncto eodem R. nature debitum persolven-
te ac uno ex patruis hereditatem adeunte pre-
dictam. cum dicti avunculi adversus eundem patru-
um ac filios eius coram iudice civium urbe-
vetanorum movissent questionem. petendo prorata que
ipsos contingit legatum predictum et restitui eis si
contra ipsum illi venirent quacumque occasione testa-
menti eiusdem. R. ad ipsos pervenerant vel poterant
pervenisse prefatus iudex ab illorum impetitione super
legato ipsos absolvens ad restitutionem aliorum
bonorum sententialiter condempnavit eosdem. a qua sententia cum
ambe partes nostram audientiam appellassent. pe-
tente utraque parte dicti iudicis sententiam infirmari.
quatenus contra se fuerat promulgata et quatenus pro
se faciebat executioni mandari. dil. fil. n-
o sancti nicholai in carcere tulliano diac. card. ii
te coram se legitime co. quia idem R. habebat
in bonis quondam peponis patris sui tertiam
partem debitam iure nature in qua gravari
nequivit nec non quartam trebellianicam quam
quilibet extraneus restitutione gravatus deducere
potuisset. propter quod in rebus predictis avunculis
legatis easdem portiones habuit. R. prefatus e-
asque potuit in ultima voluntate legare. ac
per hoc legatum tenuit usque ad tertiam et quar-
tam prefatas licet ipsas non expresserit in lega-
to pronuntiavit non obstante premisso ar-
bitrio quod nec legatum teneret nec posset i-

Raynaldus cuius filius rogatus restituere hereditatem
de tertia [illegible] debitam iure nature et
quartam trebellianicam in quibus [illegible] legata relinquere
[illegible] et [illegible] falcidiam [illegible]
[illegible] quartam per falcidiam [illegible]
[illegible] voluntatem testatoris [illegible]

pedire iudicem ipsum in eo quod sit hoc dictum pa-
truum in totum absoluit qui confessus est in
medietate possidere predia per papam iudicans
se condempnavitque ipsum ad restitutionem me-
dietatis tertie et quarte partis ipsius legati pro
rata quod duos avunculos de ipso contingit et in resi-
duo prefati iudicis sententiam confirmavit. Ce-
terum in eo quod idem iudex dictum patruum et
eius filios totaliter in aliis que in secundo articul-
o petita fuerant condempnavit male ipsum pro-
nuntiasse decrevit. quia filii eius contra voluntatem te-
statoris si inveniuntur aliquid amisisse est
nichil de petitis recepti fuerunt possidere. Item in
portione quam patruus habuit in bonis illis
bonis quarte et tertie predictum quas ha-
buit in bonis eisdem in quibus eius institutionem
et legatorum ac adiectionem pene tenebant pro rata eos-
dem avunculos contingente de pretio legato
confirmavit sententiam iudicis supradicti eodem pa-
truo et eius filiis in residuo absolutis et sal-
vo ei nichilominus ex iure institutionis beneficio
legis falcidie in restitutione legati prestati. si. pro
in tempus legitimum voluntati paruerit tes-
tatoris. cum inventarium fecerit. et quod volun-
tatem testatoris lex falcidia indicatur. Nos
tamen quia ipsius cardinalis sententiam ratam ha-
bentes eam auctoritate apostolica confirmamus.

Raynaldus et c. sub modo. id est hac conditione. scilicet si sine li-
beris masculis moreretur et ita modus pro conditione ser-
vatur. C. de his que sub modo relinquuntur. l. i. quia sepe dica-
tur modus et conditio dicitur in c. de condit. ap. Item
et hec verba sub modo potius fuerunt verba illius qui condidit in-
dex. filiis masculis. nec sufficit ipsum filios masculos
habuisse nisi tempore mortis superstites fuerint. ff. e. ranu-
tius secundum Hug. dic. ii. ff. de pro. in presentia et fuit hoc
restitutio fidei commissaria. et de hoc dic. ut. ff. e. raynu-
tium eius. patruus. quibusdam bonis. isti patrui forte
aliqua possidebant de bonis peponis ex institutio-
ne vel ex causa legati vel et sic aliqua. et ideo dic. in quod ne-
utra pars habet licentiam transferendi in aliam pro-
pter forsitan ille raynaldus omnia possidebat quia forsitan
remanserat indivisa inter peponem et fratres. ex forma
compromissi. quia dictum fuit in compromisso ut si omnes inter-
esse non possent duo arbitrentur alias non possent. ff.
et cum plures sunt iudices. ff. de offic. del. uno delegato-
rum dicit ibi. neutra pars. in forma huius arbitrii non est
ius faciendi. quia nichilominus transferri posset bona
illa. quia sententia arbitri non statuit non metu pene. C. de
arbitr. l. i. et sic non obstante illo arbitrio tenuit le-
gatum. et in. d. sed illud potest queri an pena sit commissa.
si aliquas de rebus illis legavit avunculis suis pro non
est ac si inter vivos alienasset et videtur quod pena compromissi com-
mittatur. ff. de v. o. si ita quis promiserit. et i. de verbo.
ff. i. ar. ff. de l. ii. pro. et ult. Est tamen contra ff. de l. ii. pro.
ff. fundus. unde dicit card. quod non obstante arbitrio reti-
nuit legatum. nec alienatio alia per arbitrium
potuit impediri. sed pena compromissi committatur non dic-
tum est. iudex tamen qui primo tulit sententiam hoc non pu-

tavit immo credidit quod arbitrium impediret legatum.
et ideo heredes absoluit ut sententia dicit. rei predictas-
se quibus fiat compromissum de aliis vero arbitri nichil
dicere potuissent. ff. de arbitr. non distinguemus. et. de
offic. et ff. de arbitr. cum dies. legitime. id est et quod
naturales filii debent intelligi per hoc verbum quia et
ipsi excludunt substitutum ut si quis sit rogatus resti-
tuere hereditatem si decesserit sine filiis si habet natura-
lem evanescit substitutio. ff. ad trebell. ex facto. et si quis
rogatus et l. heredibus ad finem. C. de instit. et substit. ge-
neralis. infi. ff. de l. ii. cum pater. et volo. si decesserit sine
liberis unde hic locum quod dicitur de naturali. sed ex quo addi-
dit legitimis intelligendum est tamen de natis ex legi-
timo matrimonio alias nichil operatur hoc adiectio legitimis
ar. ff. de l. i. si quando quis uxori. medietatem. scilicet tertie et quar-
te quam poterat legare cuius dominium transiuit. alias
transiuit in legatarios. adita hereditate. sed si inten-
disset legare medietatem omnium rerum sue partis
quia medietas pertinebat ad patruum ex testamento pepo-
nis tamen dominium illarum rerum non transisset in lega-
tarios. cum de ille sint patrui et illud hic locum cum
testator rem suam legat. sed legatarius potest agere contra
heredem actione ex testamento ad totam rem vel estimatio-
nem et non actione in rem. sed quantum pertinet ad casum
presentem. non est contra. hic mirum curavit quia raynal-
dus non legavit avunculis ultra illas partes. quas po-
terat legare et tertiam et quartam habebat in bonis patris.
que faciunt dimidiam totius hereditatis. nam sua pars
erat tertia et quarta et ipse legavit avunculis medieta-
tem sue partis. id est tertie et quarte et sic non possunt avun-
culi agere contra heredem nisi ad medietatem tertie et quarte et
hoc notare voluit. id est ubi dicit quod in rebus predictis et c. ut
quia id est pronuntiavit et c. vel. de rebus predictis. de quibus erat
compromissum. unus ex patruis. qui forte solus supererat
et alii mortui fuerant. unde non fidei commissum illi soli quod
superstes erat debetur qui tempore existentis conditionis
solus invenitur ei debetur in totum preterea et filiis pre-
mortuorum non debetur cum sint mortui ante diem fidei com-
missi cedentem. scilicet antequam ille raynaldus esset mor-
tuus. ff. C. de cadu. toll. l. una. et si autem aliquid.
vel. ar. C. de fidei. c. si in pa. et. ff. de l. i. cum filio famil.
insti. ff. ad trebell. l. alius. et iterum et accedet ad hoc
quod totum ei debeatur. ff. de condic. et demo. si quis le-
gat. et i. et contra legatur patruo et filiis eius. patruus
habebit solus dimidiam et filii coniunctim aliam dimidi-
am. ff. de usufr. accrescendo si quis tytio. et si alii pa-
trui sint et esset hic potuit instituere quod voluit de patru-
is bone tertie et quarte hoc fidei commissum debetur omnibus
patruis. vel. legavit. istud verbum ponitur proprie et im-
proprie. proprie quantum ad avunculos quibus legavit.
improprie quantum ad patruos et filios eius quibus non
legavit sed eos instituit heredes. unde in. vocat eos heredes.
sic. ff. de offic. presid. et l. ii. et dic. manumitti tam
servi quam liberi. sic. xviii. di. plurimum. et in. e. c. et ibi exe-
cutori mandati et avunculi egerunt contra eos tanquam
contra heredes petentes legata alias non valuisset testamentum.
quia non inveniretur aliquis substitutus. Inst. de l. et
ante heredum institutio non dicitur esset si non valuit inter.

tamen valeat saltem ratione cuiuslibet ultime voluntatis C. de codicillis l. f. § illud quoque. et si alii patrui superessent hic potuit quod voluit de patrui ratione facere et quidem sed fideicommissum debetur omnibus patruis. ut ff. de aditienis. hoc enim potuit facere testator quia penam imponere potuit heredibus si non pareant voluntati sue ... ins. de l. § pene quoque nomine. et § ult. et C. de hiis que pene nomine apponuntur l. una. dum tamen non sit turpe vel inhonestum quod testator precepit ut ibi dicitur et ff. de condic. institut. quidam. et C. de institut. et substitut. respiciendum de ... ad ipsos scilicet avunculos. ut uno ex patruis illo scilicet qui fuit institutus. unde planius dixisset patruo adeunte hereditatem predictam et sic quasi patrem et filios instituit heredes tamen habeat solus quartam et omnes filii. ff. de usufr. accres. si cuius tertio adeunte et sic locum habet legati petitio nam si ex testamento non adeatur hereditas deficit legatum nisi sit ita relictum quod advenientibus ab intestato prestetur. ff. de testam. tutel. si nemo ab est § sub lege precedenti et C. de fidei. c. eam quam pro parte sua. petende legatum scilicet ab herede petendo est. C. de fidei c. eam que et si est voluntate heredis legatarii occupet legatum tenetur in interdicto quorum legatorum ad ipsum restituendo heredi. ff. quorum legatorum l. i. in prin. tamen postquam adita est hereditas ipso iure dominium rei legate transit ad legatarium recta via. ff. de furt. a tertio. ff. de le. i. si tibi homo. § cum servum. unde legata fiduni ... datur legatario rei vendicatio pro ipso legato. C. comm. de le. l. i. ff. de condict. furti. si nec legatarius et si agebat pro legato rei vendicatione pro tota i. pro dimidia. si esse ... veniret. sed nunquid potuit ita formari libellus de iure peto talem rem et si contradixerit in peto ... et videtur quod non quia iudicium non debet esse incertum. ff. de iud. non quemadmodum dicunt quidam esse et lex illa loquitur in hiis que pendent ab extrinsecis non ex hiis que ipso iudicio aguntur et quod possit sic formari libellus est ar. C. locati. conductores quod satis precedit ar. h. c. et pro lites dirimendas. Cuiuscumque occasione ad hoc agebatur actione ex testamento et non rei vendicatione quia illud erat quasi fidei c. universitatis quia qui rogatus est restituere quicquid pervenit ad eum de hereditate rogatus videtur. ff. ad trebell. l. cogi. et l. precedentibus. unde non transit dominium in fidei commiss. nisi facta restitutione rei et ... vel saltem ... ff. e. restituta vel facta restitutione tunc dominium transit in fidei commissarium et si non dum sit nactus possessionem. ff. ad trebell. facta. hec est differentia inter singulare fidei c. et universale quia in singulari sine aliqua restitutione transit dominium in fidei. c. sicut in legatarium. C. comm. de le. l. i. et ii. secus in fidei. c. universitatis ibi non transit dominium nisi facta restitutione. unde ista alia non petebatur rei vendicatione. sed actione ex testamento. aliorum bonorum scilicet omnium et hec fecit iudex preter verba testatoris qui dixit quod si patruus et filii venirent esse legatum quemcumque ad ipsos ex successione potrant pervenire devolveretur ad avunculos. sed quare non dixit sibi de rebus legatis sicut

de aliis quod devenirent ad ipsos avunculos. potest responderi quod de rebus legatis non dixit quia non putabat iudex quod hec deberent vel possent in alium transire aliquo modo et hoc propter preceptum arbitrorum vel forte ideo non dixit de rebus illis quia non putavit iudex quod testator senserit de rebus illis legatis dum dixit quod bona illa in quibus ex testamento vel ab intestato dicti heredes possent succedere devenirent ad avunculos quia ista generalia verba non pertinerent ad res de quibus dixerat specialiter. ar. ff. de. ... do. li. clausula. nec unquam fuit iudici quod easdem res voluit illos avunculos habere cum aliis rebus. ar. ff. de pen. scilicet legum et ar. ff. de le. iii. si heres meus. § i. illa. et videtur esse melior ratio quia nulla fuisset absolutio de rebus legatis si postea adempnatio facta fuisset in eisdem et sic delusoria ne alia via fiat quod alia via non prohibetur. ut dicit quod patruus totum percipere debet et satis colligitur per hanc literam avunculorum bonorum et j. §. verum in portione et c. quia quicquid patruus portavit capere ex testamento. Respondeo debuit percipere non obstante arbitrio ut j. dic. et illud totum fuit petitum per avunculos. condempnavit eosdem scilicet patruum et filios in hoc satis quod filios condempnavit et in alio est pronunciatum ita iudicem male iudicasse. Ante partes ... e. ranuntius. s. de ap. si duobus. contestata. et ita videtur quod lis contestata facienda sit coram iudice appellationis. sed esse videtur dicere lex quod non debeat fieri contestatio cum iam sit facta in prima causa scilicet principali. C. de temporibus ap. l. ult. § illud. s. de appell. pro tua. Satis potest dici quod in causa ap. fiat contestatio de novo. ut c. vi. si quis in quacumque nec tamen debet fieri propter hoc super principali quia satis alio videtur fieri contestatio quam in principali que fuit facta contradicta sive repetita. in causa vero appellationis super ipsa sententia quod sit iusta vel iniusta et super aliis que admittuntur super quibus nulla fuit contestatio in prima causa tamen altera parte absente vel nota non veniente potest iudex procedere sine lite contestata. nec dicat lex predicta. C. de temporibus ap. et dec. pro tuas de appell. ut s. de termin. veniens. nequiverunt. hoc planum est quia in legitimam que iure nature debetur nullum gravamen nulla conditio potest poni. prout adiecto ... si apponatur. C. de in. of. test. quoniam in prioribus et in aut. de hered. et falci. § primum itaque et § si quis autem non in plures. s. e. ranuntius. trebellianicam. et ita due quarte debent deduci. de hoc dicitur s. e. ranuntius. ut et hic dicitur. portiones easdem habuit. immo habuit rei ipsarum totum. nam quamdiu vivus fuit habuit dominium rerum omnium. in rebus ... scilicet facultatem deducendi easdem portiones. dicitur autem habuisse portiones easdem. in singulis rebus quia de singulis rebus debet fieri deductio quarte et quarte. licet quidam contrarium dicant quod filius in una re tantum deducere possit legitimam iure nature et quartam trebellianicam. ar. C. famil. her. filium et ff. de le. i. pot. et ff. ad l. fal. si ex pluribus. sed verum est quod de singulis rebus debet fieri deductio et illa l. filium non obstat quia illud fuit ex voluntate patris et illa lex potest non obstare quia illud fuit ex voluntate heredis quia ibi loquitur cum legata erant post hereditatis. unde unum legatum censetur vel illud contingit de voluntate delegatarii et heredis vel ex officio iudicis ut ibi dicitur illa ex

plurib; pot intelligi qui uni plures res legate sunt. tc si soluit aliqs in integrali in aliis penam fal cidiam retinere pot p doli exceptionem. easq; .s. partes terciam uidel; et quartam. licet ipsis non expresserit et si legauit terciam et quartam expresse dicendo de tercia et quarta immo dixit de dimidia. Vn si recte fiat computatio tercia et quarta quantum dimidia est et eo. Vbi gratia hereditas diuidit in xij uncias. Inst. de hered. inst. § hereditas. si filius detrahit terciam iure tra tur detrahet iiij uncias. remanet viij. de illis viij. dz detrahe quartam. s; quarta de viij in qui b; uir quod teneat fidei. c. et de illis detrahit quarta .s. due uncie et ita tercia et quarta faciunt vi. et sic habit dimi diam totius hereditatis peponis. et sic intelligere .s. e. tamquam pronunciauit .s. cardinal. condempna uit ipsum .s. patruum. ratam quod dicis quidem ra ta inutil est. nam cum una res pluribus legatur. quilibet habet ibi uirile porcionem nisi alia mens appare at testatoris. ff. de le. i. si pluribus. in recid. p fa. uid. de quo residuo absoluat prior iudex patruum et filios. Iam .n. primus iudex in totum absol uit patruum et filios in legato et male. s; cardi nal. condempnauit patruum p parte fidei .q. .s. in di midia ipsius legati tercie et quarte. ratam et in hoc affirmauit sententiam prioris iudicis. In residuo autem infirmauit et hoc totum intellige quantum ad lega tum possessionum que legate sunt de quibus compro missum fuit. In alia autem parte sentencie statim sequi tur qualiter processit card. v. Ceterum et c. secundo articulo. du o sunt articuli. primus qui petebantur res legate. se cundus qui petebantur oia que ad patruum et filios po terant puenire ex testamento raynaldi. si uenerat quod legatum auunculo relictum male ipsum puni. quan tum ad personas filiorum male pronunciauit in to tum qui non uenerat contra uoluntatem testatoris in a liquo. male et pronunciauit contra patruum qui condemp nauit eum de omnibus aliis que pertinebant ad eum ex testamento peponis et raynaldi. qui in hiis que sub tracerant restitutori ipsum non debuit condempnare. s; de hiis tantum attingebant eum ratione fratris et quar te p una parte confirmatur sententia. p alia que debebat restitui ei infirmauit in . dicitur. cum nichil de pe titis hoc est ratio quia hic agebatur rei uendicati one saltem quoad legatum ut dictum est. cum il li nichil possident non poterant conueniri rei uendicatione. C. de rei uind. ca. ff. l. una. et .s. de iud. examinata. quod sic ageret patet ex eo quod dicit quod patruus fuit confes sus se possidere qui in reali actione querendum est an possideat conuentus. ut non. ff. de rei. uend. qui petito rio. et quia non dum adierant hereditatem. Vn non po terant conueniri b. et an lit. e. hoc dz teneri ne delusorium sit iudicium ut hic patet. secunt. ratione illius institu tionis quam fecit. R. de ipso. in toti cilli. § i. aliis to tius exceptis et exceptis rebus legatis v. possit intelli gi de omnibus. In totis enim. In singul. .n. reb; habuit terciam et quartam ut dixi. in quibus instituto et l. quo niam quod in sola tercia et quarta teneat institutio quod falsum est. Immo tenet in omnibus. C. ad. l. fal. tercium.

s; dicit in eis teneo quia in eis pot institutus patruus gra uari. In eo uero quod subiacet institutioni grauari non pot. imo illud deducit tamquam eis alienum residuum uero diui dit inter patruum et filios eius fidei. .n. commissum heredita tis ex testo peponis soli patruo debebat. non autem filiis raynaldi autem instituit patruum cum hereditate peponis restitutione tenebat. Vn illud quod est patruo res tituendum ex testo peponis illud iure suo habuit. et in p deducit sic eis alienum. ut in l. precia rerum. in quo quod adiecto pene non tenuit. illud autem quod raynaldus restitutione non tenebat et in quo grauare non potuit quod est ter cia et quarta. illud diuidit inter patruum et filios eius quos raynaldus instituit sibi heredes. C. ad l. fal. quo quam et in hoc solo .s. tercia et quarta tenuit adiecto pe ne ut hic dicit. ratam eosdem. q. d. p quia parte legatum attingit eos. s; de auunculo p ea parte quilibet attingit i quod pene eum adimit illi patruo qui patruus noluit parere testatori dando legatum auunculo. ideo parte dz illud quod capere potuit ex testo raynaldi. In residuo .s. in eo quod dz habere ex testo peponis. Istud residuum p intelligi dupliciter quo ad bona peponis quantum ad pa truum. cum in illo condempnato iudicis non tenuit quod attingebant patruum p restitucionem ex testo peponis in quibus nullam penam potuit imponere raynaldum et ideo absoluit patruus. Est quo ad bona raynaldi quan tum ad filios quos raynaldus instituit. et qui non ue niant contra uoluntatem testatoris. et nichil inuenti sunt possidere de rebus petitis condempnari non debuit. Vn ab soluti sunt p card. saluo nichilominus ei .s. patruo. beneficio leg. falcid. illud est ita intelligendum. patruus. id quod sibi restituendum fuit p puro eis alienum ut dixi. de ducit de rebus illis de quibus compromissum fuit que continebantur in primo articulo de residuo quod est tercia et quarta tenetur prestare legata et de illis detrahet quartam trebell. p falcid. est ad legem fal. imponenda. et l. in tertium. et l. quo quam. ff. ad leg. fal. quod de bonis. § cum fidei. et C. de tot. auc. uid. post l. i. deducet autem falcid. de rebus le gatis et forte intellexit cardinal. quia deducto et de a liis quod eum pene adimunt eis. qui et illa legata sibi ille auunculo si fieret ei controuersia de alio relicto et in for te dicit. J. de falcid. quod inducit contra uoluntatem testato ris. quia hoc non est uerum quia id quod pene cum accreuit non i cadit in l. falcid. ff. ad l. falcid. Cum pater in fi. et l. secunda. ar. op. et quod puritum est ad penam non dz thi ad gratiam .s. de transact. Inter corporalia restitutionem. l. prestatione tpe legitimo. qui dicitur tempus anni computandum a tempore iudicis. si autem infra illud tempus non perueniret non pot uti beneficio falcidie immo pdit omnia. excep to illo quod debetur ex fidei commisso. In aut. de her. et fal. § illud quoque. Inuentarium. alias .n. beneficio leg. fal. non pot uti. ii dicit autem de her. et fal. § si uero fecerit inuentarium. contra uoluntatem testatoris. hoc ideo dicit quia contra uoluntatem testatoris uult hic retinere falcid. de rebus specialiter legatis quia illas uoluit omnimodo testa tor prestari auunculo ita quod nullam condicionem fieret eis. Vn contra eius uoluntatem falcidia retineret. et tamen retinetur nichilominus. quia contra uoluntatem testatoris inducitur fal cid. ff. ad l. fal. tercia. s; et in aliis rebus que eum pene

auferendo sicut verum est quod quartam retineat in ducendo contra voluntatem testatoris, sed non videtur quod quartam retinebit in hiis que tamen pene auferuntur ut dixi supra eodem in notula istud est et est. nam testator et cetera pene omnia volunt adimendis prestari. Inducitur ergo falcidia contra voluntatem defuncti. C. ad leg. falc. sicut allegas. et l. plt. et ff. eodem quod de bonis. C. ult. hodie vero falcidia non potest induci contra voluntatem testatoris expressam si testator certus de quantitate patrimonii sui prohibeat. infra autem de her. et fal. § si vero expressim. Sed tacitam vero inducitur ut dicunt leges per dote si in alegris et secretis. Idem.

Omnes clericos et presbyteros executores ultime voluntatis O. clerici sancte crucis cum venerabilibus et piis locis de bonis suis in ultima voluntate legavit mandamus in sententia satisfaciat creditoribus per eosdem post mandatum susceptum per dyocesanum cogi debere testatoris explere ultimam voluntatem.

Omnes et infra piis in quibus sufficit minus legitima voluntas. supra eodem omnes et c. relatum. De bonis suis propriis scilicet quia de rebus ecclesie nichil possunt legare. et c. ad nos pervenisse est supra eodem t. quia nos per dyocesanum. sic intelligo supra eodem si heredes et c. tua nobis vel de hoc mandatum. mandatum suscipere nemo cogitur susceptum vero necesse est adimplere. ff. comodati in comodato. § sic et ff. mandati si quis alicui § qui mandatum. C. de pact. invit. ff. de arbitr. l. iii. C. i. b. per dyocesanum sic intelligo supra eodem si heredes et c. tua nobis et de h. Idem.

De hiis que in ornamentis vel per eis seu fabrica luminaribus anniversario vii. xx. xxx. seu aliis ad preciosum et divinum cultum legantur ecclesiis vel reliquiis piis locis canonica portio dummodo in fraudem non fiat vel ea episcopi seu parrochialis ecclesia debeat defraudari deduci non debet.

De hiis et infra canonica portio. Ista divisio modo dedicitur secundum varias consuetudines locorum. infra de sepulturis certificari supra eodem requisisti quamvis ii. media quamque tertia. infra de sepulturis c. i. et ii. et xi. q. i. de hiis antiquos decrevimus et quamvis quarta. infra de sepulturis cum sepe. In fraudem tunc non preteritur supra eodem officii de ducendo hoc dictum est propter reverentiam divini cultus multa enim propter religionem omitti solent. nam summa est quod religionem facit. ff. de relig. et sumptibus fun. Sunt persone inferiores in casu isto minus legitima voluntas sufficit. supra eodem cum esses et c. relatum. Sic et in hiis que ad pias causas relinquuntur cessat falcidia. C. ad l. falc. aut similis et in aut. de ecclesiasticis ti. § si aut. § vero sumptum est aut pre dicti. Sic et cessat falcidia in testamento militis privilegio militari. C. de testamento militis in testamento. C. ad l. falc. in testamento. Et cessat deductio minus partis in equis et armis favore terre sancte. infra de sepulturis. in terra. et hoc idem quod dicit lex. infra de ver. sig. ex parte. Extra. sit ap. alr. hiro.

De successionibus ab intestato.

Sed hoc ibidem invenitur est de

episcopi presbyteri et clericis si per hereditatem vel alio modo intuitu persone ad acquisierint donare eis liceat cum voluerint dum vivunt. si autem ante obierint quam hoc perficiant altaris cui servierint omnia proventio sacrificentur et in iure eius tradantur.

De successionibus ab intestato.

Sed hoc et infra intuitu persone supra eodem quia nos sacrificentur id est tamquam sacra omnibus statuto ab intestato deputentur. sic supra de rer. permut. in ancipia. xii. q. ii. de lucris et q. iii. quicumque. Ala tradantur intellige hoc cum non habet consanguineos qui eis ab intestato succedant illi enim admittentur. et vero ecclesia xii. q. v. ult. c. ult. et q. iii. quicumque. Ex ca. tributum.

Sed concilio allatum est quod quidam layci in parte agant contra presbyteros suos ut de morientium presbyterorum obviam partes sibi vendicent sic de propriis servis. Interdicimus itaque ne hoc ulterius fiat sed sicut liberi facti sunt ad suscipiendum gradum et agendum divinum officium. ita nil ab eis preter divinum officium exigatur. peculium vero ipsorum dividatur in quatuor partes. quarum una episcopo altera ecclesie tertia pauperibus iiii. parentibus assignetur. et si non sint ydonei parentes episcopus eam accipiat et in usum ecclesie diligenter distribuat. et si quis contra hoc presumpserit anathematizetur.

Secundum concilium et infra morientium. cum decedunt presbyteri de omnibus tamen acquisitis presbyterorum quod post ad quisita intuitu persone liberam habent potestatem. supra eodem c. proxime et supra de testamentis quia nos et xii. q. iii. quicumque et q. v. fiat. In aut. de ecc. t. § interdicimus. si vero decedat intestatus si sunt distincte res eius consanguinei sibi succedunt. xii. q. i. sunt manifeste. Si vero res presbyteri fuerint permixte cum rebus ecclesie tunc distingue quia aut dubitatur an habuerit proprium an acquisitum est quod habuit si dubitetur sic per ecclesia est presumendum et totum vendicabit ecclesia. ar. xii. q. iii. quicumque et ff. de rebus dubiis. Sic in uxore. ff. de don. inter vir. et ux. quintus. contra et C. e. t. Si vero certum est quod aliquid habuit sed nescitur quantum obtinet hoc c. distinctio nec immerito. quia nullus heres nobis propinquior est quam cui nos deo sociavit. infra de pen. presbyterorum. licet a tradicione videatur xii. q. iiii. c. i. Verumtamen dicunt quod si sit dubium quod ecclesia fieri debeat distributio inter ecclesiam et heredes sacerdotis. Sed dic quod in alio casu loquitur hoc c. quod illud. hoc c. intelligo de hiis presbyteris qui ex servis facti sunt presbyteri quod non retinent ut dicit laur. Non credo quod hodie habeat locum talis divisio immo credo quod si ad habet intuitu persone quod consanguinei succedunt ei ab intestato si consanguineos non habet tunc ecclesia ei succedet. xii. q. ult. c. ult. et infra c. proxime b. preter dimidium. ar. quod patronus potest retinere operas spirituales in libertis quos manumittit ad clericatum. ar. supra de servis non ord. mulier. liiii. di. frequens. al. ydoneis puta tertia. xxiii. q. ii. sane proferetur. infra de heret. si quis episcopus v. s. Innocentius iii. Florentino episcopo.

Cum dilectus filius abbas de brusia pro causa quam adversus episcopum edvensem natale

uat diuini expectaris; alibi . proposuit autem quod archipresbyter de alterio ad participationem oratinum monasterio de brusia obtulit se et sua. et infra. sufficienter intelleximus esse probatum quod dictus archipresbyter agens in extremis uolens in ultimam exprimens uoluntatem asseruit se et sua monasterio contulisse. unde cum requisitus esset ut conderet testamentum. respondit se non posse testari quia se et sua contulerat monasterio sepedicto et licet unus testis solus dixerit se uidisse quod se et sua optulit monasterio. quia tamen alii testes dixerunt se audisse ipsum in aliis presentia quod predictum est confitentem non tamen sufficienter probantes sed tanquam uehementer adminiculantes assertionem eius aliis plurimum adminiculantibus. Quod uero pars episcopi asserebat se uelle probare quod dictus archipresbyter in extremis laborans tanquam freneticus alienatus erat a mente unde non ualuit quod expressit. Nos tamen ipsam tibi sub hac forma duximus committendam quod si prefatus episcopus legittime probauerit sepedictum archipresbyterum sue mentis compotem non fuisse cum ultimam uoluntatem expressit set in petitione monasterii perpetuum ei silentium imponatur et appellatur restitue monasterio quecumque de bonis ipsius archipresbyteri ubi est monasterio occupauit. si uero legitime probauerit archipresbyterum que sunt ultimam uoluntatem premissa sicut alienata mente dixisse ad faciendam ei nomine prochialis ecclesie cuius administrationem gesserat dum uixit restitutionem bonorum que ipsius archipresbyteri fuerant monasterium compellet cum idem archipresbyter ab intestato decesserit ipsiz monasterio super impetitione episcopi silentium imponatur.

Cum dilectus et infra. contulerat monasterio. unde si ex tunc eius cessat iudicium. xix. q. ult. aut. si qua mulier. Unus testis solus. solus testis non sufficit ad probationem. s. de testibus licet uniuersis. iiii. q. iii. ff. iure iurandi. nisi alie presumptiones assint suffic. ut hic est arg. et s. de testibus preterea et s. de presumpt. litteras et c. iii. Non uidetur sufficere hic ad minicula ad probandum intentionem aliis. s. quia dictus archipresbyter monasterio optulit se et sua. cum tamen dicat non tamen sufficienter probantes sed ad minicantes et cum non debuit episcopus admitti ad probandum quod archipresbyter fuisset mente alienatus quando in extremis agens dicebat quod non posset facere testamentum. ubi dic quod ista adminicula sufficiunt cum unico teste et ideo auditus est episcopus ad probandum quod iste archipresbyter erat furiosus cum illa uerba expressit quo probato solus testis remanet et sic optinebit episcopus. Alii tamen dicunt quia optulit se probatum per dictum mosei gendius. ff. de probat. confitentem. uel certe alias confessio debet sufficere ad hoc ut testatus decessisse dicatur. licet nullum aliud testamentum appareret. ff. de donat. ex hac scriptura. unde odo statuit libris testamentis. queritur ergo tenentur hic alia probatio. Respondeo non potest quod lex illa locum habet in eo casu quando per talia uerba exprimat uoluntatem ultimam. Alias talibus uerbis non esse credendum nisi hic sic intestatus esset intestato. C. de probat. aut hic autem optinet et tunc debet necesse habent stare illi uoluntati. C. de fidei. c. aut amplius hic uiuente scriptura illius. C. sollempnitate facta fuit dum uiuebat testator qui fecerat testamentum. sed ille archipresbyter dum uiuebat nullam fecit scripturam de uerbis istis et ideo post mortem confessio illa debet probari per testes per ut alias dicebant in sua petitione ad hoc ut sufficeret unius testis et cum se sufficerent. Uel probantes. s. quod optulit se et sua. compotem. hic ideo dicit quia furiosus non potest facere testamentum. C. qui testamentum facere possunt. l. furiosum. et ita episcopus ille probabit istam negatiuam et hoc est quod habet in se implicatam affirmatiuam. s. quod tunc erat furiosus. sic. s. de renunt. super hoc et. C. de codicill. l. nec codicillum. et ff. de condic. inst. l. quidam decedens. ff. de probat. l. si filius. et iii. q. ix. indicas. Sed hic archiepiscopus tenebatur probare episcopum illum fuisse sane mentis quia constabat illum prius fuisse furiosum et. Ultimam uoluntatem. testamentum enim. ipsius morte confirmatur et immobile perseuerat post mortem. infra. de celebrat. miss. cum marche. et xiii. q. ii. ultima uoluntas et. C. de sacrosanct. ec. l. i. laus. Restitue bonorum. si intelligis donationem hanc factam de bonis. ex de quibus intelligendum non est illa certa donare non potuit. s. de testamentis cum in officiis et c. quia nos. si de patrimonialibus in istis michi uidetur episcopus. dicas quod de propriis sui et de patrimonialibus est intelligendum. et loquitur in eo casu cum non apparet heres. xii. q. ult. c. ult. eccam. si premium esset heres. infra. de pen. presb. sic. s. e. c. i. Jo. Super impetitione. Sed nomine episcopi dixit sibi ius quod debuit cadere a iure suo. Sed hoc non debet redundare in dampnum ecclesie. xvi. q. vi. si episcopus. immo uerius dicas quod pena illius constitutionis. sicquis in tantum. C. si non licet locum in bonis iacentis hereditatis. unde legatarius qui legatum aufert sua capit cum adita hereditatem non punitur in anno. non quia restituit possessionem. ff. quorum legatorum. l. i. ff. i. secus est si post aditam hereditatem. C. de legibus non dubium. Silentium. si per sana mente sua quod optulit deo nomine debet propter uerecundiam donationem inter uiuos. licet in morte non fuerit sane mentis cum adhuc in corpore posito indiligat durare. infra. de bapt. maiores ap. fi. preterea cum ille qui ab intestato debet succedere in fraudem donationem defuncti reuocare. si in totum reuocat. sed quantum ad certam sufficiat. C. de in. of. do. l. i. et. s. t. preterea mutuus. immo in uita sua omnia donare potuit. s. e. c. i. Si alius non probauit donationem factam fuisse inter uiuos. illa autem obiectio de in. of. do. non habet locum. quia querela de in. of. do. non datur. Nisi illis quibus debet relinqui necesse est. C. de in. of. do. si totas. Sed si ecclesie sacerdotes non tenentur aliquid legare de suis propriis non uelint. laur.

Leo III. **De sepulturis.**

Nos instituta maiorum patrum considerantes statuimus ut mancipiisque in maiorum suorum sepulcris iacere ut patriarcharum exitus docet. nulli tamen negamus propriam eligere sepulturam et alienam. dicit. n. et magis alie

Nos casus. decedens intestatus sepelliri in sepulcris maiorum suorum uel sepeliatur ubi elegit sepelire. sed in parrochiali ecclesia debet canonicam portionem de bonis relinquere ecclesie in qua elegit sepulturam.

Marginal gloss (left): ad participationem. per hoc non fuit monachus non tamen in habitu monachali ut appareat ex antiqua cum hoc non sufficiat ad monachatum. Se et sua. Et postmodum in extremis agens confitebatur publice quod non poterat facere testamentum quia se et sua contulerat monasterio. et hoc ultimum probauit alias per testes. primum probauit articulum non probauit nisi per unicum testem quod non sufficit. b. Ultimam. quasi dicat. et si hoc non expresse hic dicatur cum tamen uim optinet. b. monasterio contulisse. contra eum. b. Per hanc probationem optinuit alias. si ex non probauit archipresbyterum. tunc ista alienata mente dixisse. Nec intelligas quod ex his uerbis probatur dictum archipresbyterum fuisse oblatum dicto monasterio cum rebus suis siue monachum fuisse. sed probatur quod uoluit bona sua ad monasterium peruenisse. ut quelibet uerba per que declaratur intencio testantis sufficere. vi. ff. de fundo instruc. et instru. legat. l. habeo. ad fi. nemo existimandus est dixisse quod non mente agitauerit. b.

cum de clamoris s. esiuna ad fi. et ff. de suppellec. legata. l.

de clamo. Di. 1. e. contra (?)

Marginal note (right): xvii. q. xxxi.

nam elegit. ut propriam. sed quia dignus est operarius
mercede sua etiam partem sui iudicii illi ecclesie
dari censemus in qua celesti pabulo refici consueuit. ut iuxta capitulum sunt aliquorum consortii ut fuerant parrochianorum. et sic demum unusquisque
fuerit liberum eligat sepulturam. alias ne fiat
auctoritate diuina quia per prophetam locutus est
dicens. Ne transgrediaris terminos antiquos
quos posuerunt patres tui sub anathemate uel eo
detestamur et adicimus. De sepulturis.

Nos instituta et c. maiorum suorum et maloque deinde
generis tamen. patriarche. qui in sepulcris patrum suorum sunt sepulti. xiii. q. ii. § ioseph. propriam eligere
et sic uult quod quilibet adultus et discretus possit sibi eligere sepulturam. si uoluerit. arg. i. e. in ma. hoc uerum est dummodo
tamen eligat locum magis religiosum. i. e. fraternitatem.
ubi de hoc et c. c. xx. ar. alienam elegit. quia natus in
bethleem nutritus in nazareth. sepultus fuit in
ierusalem in sepulcro ioseph. et etiam partem. in sequenti c. dicitur de medietate. et i. e. cum sup. dicitur de quarta hoc diuersitas siue quantitas determinatur secundum diuersas
consuetudines locorum. i. e. certificari. sociis aliorum
ad quos spectat ius et emolumentum. xii. q. ii. ecclesiasticis et c. caritatem. xiii. q. i. § i. al. et xvi. q.
vi. de lapsis. ff. de reg. iur. secundum naturam. contra priuilegium et
capituli. transgrediaris. transgreditur quis terminos patrum suorum qui parrochianum alterius admittit
ad sepulturam ut hic. Item cum alterius iudicium exsecat. uel incidit. ix. q. ii. c. i. et ii. item cum euellit radio
possessionum uicini sui. lxxxvi. di. tanta nequitia.
item cum predicat contrarium fidei. xxiiii. q. iii. transferunt. Item cum alterius parrochianum recipit ad penitentiam de penit. di. vi. placuit. i. de penit. et remiss. utriusque uirtute. Leo papa omnibus fratribus per dardaniam et c.

Relatum est auribus nostris et c. cum ut quaque quamodo in monasterio conuiti uoluerit sibi in morte sui in uita omnium rerum et possessionum quas pro salute anime sue decreuit
disponere medietatem ecclesie ad quam dinoscitur pertinere relinquat.

Relatum et c. in monasterio. ar. quod quis debet eligere locum religiosum ad sepulturam. sui iuxta.
in egritudine tamen de qua decedit alioquin nichil daretur ecclesie prochiali. i. de his. decreuit. supple ecclesiis non relinquat ornamentis ecclesie et sic in fraude et
ecclesie nichil detrahitur. § de testis. c. ult. aut si relinquit
pauperibus uel consanguineis pro remedio anime sue non detrahitur inde ut dixi alia. Item de armis et equis
pro subsidio terre sancte relictis nichil detrahitur. i. e. i
ma. medietatem et hoc standum est consuetudini. i. e. certificari. b. Innocentius iii. Januarensi archiepiscopo.

Fraternitatem tuam non credimus ignorare mortuorum sepultura et conuiuia
apud illas ecclesias et monasteria ex antiquo esse disposita in quibus religiosorum fratrum conuentus
sunt constituti et orationes atque missarum sollempnia tam pro uiuis quam pro defunctis frequentius celebrantur. unde tempore deuotorum et extreme
uoluntati cum ab his ecclesias sepeliri desiderant minime contradicendum est. Qui uero relictis antiquis ecclesiis et primum aliorumque parentum suorum sepulcris consuetudinem patrum uiolans. v.
qui cum patribus suis sepulti esse leguntur ad
noua et minus religiosa loca se transferunt
irrationabiliter et contra antiquam institutionem facere
uidentur. unde si p. de castello contra antiquam et rationabilem consuetudinem aliud de corpore suo sepeliendo mandauit hoc non preiudicat uobis sed
iuribus debet carere. Quo circa ch. quondam corpus predicti
monachis sancti stephani reddi faciatis et cum suis
patribus sepeliri.

Fraternitatem et c. ex antiquo. § e. c. i. religiosorum.
xiii. q. ii. utcumque et c. placuit. frequentius. hoc est ratio
quare potius sepeliuntur homines in locis religiosis. quia
frequentius ibi diuina officia celebrantur. Sed nonne
tamen in generali oratio continetur specialis. ita de c. di. v.
non mediocriter. quia specialiter ad mensuram non datur de c.
di. iiii. contra. presumptio non est quod plus prosit specialis oratio
quam generalis et quidam honor amplius non defertur
illis pro quibus specialiter fit oratio. parentum. xiii. q. i. c.
ebron. et § ioseph. ad noua et minus relig. ex hoc c.
patet quod qui uult eligere sibi sepulturam sua relicta debet eligere magis religiosam. ar. § e. c. xx. l. in hac
opinione fuit t. et a. et h. et michi hoc idem uult. et facit
ad hoc. xiii. q. ii. utcumque et est simile qui non de una religione transit ad aliam astrictiorem non ad laxiorem.
transire debet. i. de regul. uel trans. ad relig. sane et c.
licet alii dicunt ut laur. viii. et io. quod liberum est unicuique eligere sepulturam et ad locum minus religiosum. ar. i. e. in ma. et si qua contraria inueniantur
intelliguntur cum illectus fuit uel cum ex simultate uel ex contemptu transiuit uel cum debitam portionem non relinquit
sue ecclesie et sic intelligunt illud. c. primam oppinionem
preferro et ex dic. i. e. in ma. non contradicitur. quia illud contingit propter priuilegium quod habent illi hospitalarii et templarii ut liberum sit cuique apud eos eligere sepulturam. ut ibi patet. sic et predicatores habent idem priuilegium. al. non possent eos recipere ad sepulturam. debet
carere. cum non legitima uoluntas defuncti defendi non debet. ff. de c. dic. inst. filius. quidam. et xii.
q. v. c. i. et ff. de relig. et sump. fu. et si quis. § hoc autem
quamquam non minus legitima uoluntas quo ad sollempnitatem testium defenditur. puta in relictis piis locis. § de testis. relatum. et c. sequenti. contra. sic. i. e. e.
libertas et oblationes quas prius ecclesie tribuerunt. i. e. in ma.
et c. cum liberum. e. t. Alex. iii. ispalensi episcopo.

De his qui in infirmitate uel sanitate cum bonis suis ad religiosa loca
se transferunt nichil tibi uel ecclesiis a quibus receperunt salutis pabula relinquentes hoc ducimus presentibus innotescere. quod si in egritudine ipsa ad religionem transeant. dummodo
de egritudine illa decedunt. de bonis suis ecclesiis ipsis a quibus assumpti fuerint canonica
debet portio exhiberi. si uero ad religiosa loca se in

Qui in minus religioso loco eligit sepulturam non ualet. c.

De his autem qui in egritudine in qua decessit ... hec facit

canitate transtulerit. de hijs q̄ locis ipsis cō
ferent cogi nō possunt ad p̄scriptis eccl'ijs i
ptim q2 licitū est eis tunc bona sua nō soli
religiosis. Sz ⁊ cum bz p̄uatis cōferre p sois.
De hijs ⁊ ·j· ex egritudine decedant.
q2 tunc donatō cā mortis cōfirmas. ff. de donat.
cā· mor· n iiij· ⁊ ē· ar· q2 n licet alicui in morte q̄ i
uita n liceret· ar· s̄· de testib· ad h· nec mirū· q2 pot
qui sanus ē omnia bona sua cōsumere· in morte tñ
nō pot filios suos ul' nepotes p̄terire· Inst. de i· off.
test· ⁊ de ex hered· liberoz· fi· ⁊ quibz assumpti· ec
ce iste audit diuina offitia in hac eccā ⁊ i alia
hz sepulturā ⁊ sui maiores ab antiquis tempib'
elegerunt altā sepulturā in alia terra· q̄ illarū
eccēarum debet canonicā portom̄ sui iudicij· Rn̄
o· diuide debent illam canonicam portom̄· ar· s.
e· c· i· ⁊· s· de testib· relatum· in fi· n̄ cōsuetudo repu
gnet· ar· j· e· certificari ⁊· c· de uxore in fi· ⁊ ·j· de de
cimis cum sint homines ⁊ ·j· t· px· c· ult· t· hug·
dixit ⁊ melius q2 illa eccā in qua ē sua sepultā
dz hr̄e canonicam portōm· ⁊ non illa i qua au
dit diuina officiā· n· iniuria fcā est ei hr̄e sepulte
electe in alia eccā q2 non dicitur de relicta nec
offensa nec ex tali electōne ius acq'ritur illi· v.
Itē quid si in una eccā p'cepit sacramenta ⁊ in a
lia est sua canonica sepultura q̄ illaz debet ca
nonicam portom̄· ul' si in capl'la audiuit diui
na in baptismali· eccāstica sacram̄ta p'cepit.
Rn̄ o· eod' modo diuide debent illam canonicā por
tōnem· ar· s· e· c· i· ⁊· ij· ⁊ ar· ad h· s· de testib· rela
tum in fi· n̄ cōsuetudo repugnet· ar· j· e· certifica
ri ⁊· c· de uxore ⁊ ·j· de decimis cum sit homines.
si q̄ sua eccā solebat aliquid p'cipe de iudicio
sui p'rochiani cum sepeliebatur in illa eccā a
q̄ parentes sui· cū in aliam sepulturā elegit
p uita eī q2 solebat accipe accipiet de canonica
ptōe que debetur p'rochiali eccē· h notatur p hu
g· xiij· q· ij· §· sz aliud. q̄ scitia ipius· alij dicunt
contrarium scilicet q2 eccā in qua consueuit sepe
liri nichil dz hr̄e sz p'rochialis in q̄ cōsueuit au
dire diuina q2 in non ī· v· trāstulerit se ⁊ sua·
reddendo aut corpus suum tm̄ tradens sepeliend'·
c· si aut corpus suum tm̄ tradere· sepeliendum
post mortem· ⁊ relinquat ei ad de h dz dari le
gittima· lau· p'uatis· i· onestis tm̄· l· xxxi· di· don
re ⁊ si hereticis· C· de apostatis· l· iiij· qui· t.

Idem.

Ex pte canonicoz obrigen· uob· inti
matum ē q2 prior de insula qndam
p'rochianum suū· post· ap· ad nos fcām in
sua eccā sepeliuit· ⁊ ·j· eiz· q̄· p̄fatum priorem
cōpllas ut memoratis canonicis predcī pro
chiani· corpus restituat· ⁊ ex inde amicabiliter
conueniat cum eisd'.

Ex pte ⁊ ·j· p'rochianum· iste p'rochianꝰ nō ele
gerat sepulturam apud eccām dcī prioris· l' fuit
dolo inductus· l' fuit ·j· legitimos annos ⁊ iō cor
illi dz restitui cum reb; p'ceptis occasione illi· ar

ex pte cas. cum sepeliuit alienū p'rochianū q̄ se
pelliri nō debuit corpus restituere· p'cellum
⁊ oīa que eius occasione sepulture obuenerūt ⁊ h'
⁊ in mundic sepus. e.

tm̄ q̄rtam ul' tciam ul' medietatē ẽ cōsuetudinem
loci ·j· e· in mā ·j· e· certificari ⁊ q2 dī de ap· id esset
sñ alicuia ap· ·vij· supple maxime t· post appell
ar· cē· C· de sepl· uiol· aut· qui domū ⁊ in aut· sz
necam ⁊ sic iste ar in aut b §· cum de ap· ag· §· plz.
coll· ·vij· ⁊ in aut· §· ut defuncti seu funera defuncto
rum iuuient ut defunctoz corpa· circa pñ· coll·
·vj· solo hic appllatum fuit ne pōr intrade ius
canonicoz in alterius a n nō recipit ap· ne corpa
sepeliant ⁊ i nō contradicit q2 dūmmodo de locum
t· t· ex inde· i· de cetis q̄ obuenint occasione illi'
corpis amicabiliter cōueniant· al' tenet ea restitue
·j· e· px· ⁊ e· in mā· v. Idem decano ⁊ magrō.
t· canensi.

Cum in libro sit ⁊ ·j· ad nr̄am audiam p
uenit ex q'stōne abbis ⁊ frm̄ scī mar
tini laudun· q2 cum pbr̄ quidam cor cuius
dam mulieris, pñt in ultimā uoluntate di
posuit ad eccām eandem sepeliend' se defer
ret· monachi scī uincentij laudun· corpus
ipius uiolenter rape ⁊ in eccā sua sepelire
minime dubitarunt ⁊ ·j· eiz· q̄· si i esse in
uenentis prefatos monachos cōpllatis ut os
sa p̄fate mulieris ⁊ beneficia que occōne se
pulture ipius recepisse noscuntur memoratis
frīb; cum integritate restituant ⁊ de cetero
similia n̄ p̄sumant.

Cum in libro ⁊ ·j· disposuit ⁊ sic mlr ista elegit
sepulturam apd eccām scī martini que erat
mag' religiosa q2 eccā scī uincentij cuius erat mlr
ista p'rochiana· al' non potrat ibi eligere sepul
turā sua relicta· s· e· fraternitatem· l' forsitan n eīs
eoz p'rochianꝰ q2 uiuus puto ex eo q2 pp non re
seruat eis canonicam portom̄· v. beneficia· i· obl
atōnes ⁊ quicq' pp h receperunt· sic· s· e· ex pte
·j· e· in mā ⁊ agent isti ad repetend' corpus et
beneficia ista adicio ex canone isto ⁊ s· e· frnita
tem ⁊ e· ex pte §· n· iure nouo obligō inducit
nec cauetur ibi quo gn̄e actōis agendū sit.
est ex adictōe ex illo canone· l' ex lege agend'.
ff. de condict· ex lege· l· una· p'cepisse· l' que de re
p'cipe potuit sic attingit de uiolento possessore.
s· de rest· spol· grauis o· C· unde ui· si depos· ff· de
pet· hered· l· i· in fi· v. Lucius tercius.

De uxore uo utr̄ q̄ cadem uir n habm in
lecte debeat sepulturam nob ur q2 nl
la fit h int̄ uirum ⁊ mulierē sit facienda
distinctō· Sz utriqz in casu isto equalē eē cre
dimus facultatem cum elcō ista ad eū pō sta
tū pmaneat in quo mlr soluitur a lege
uiri· Sz̄ aut pī quo mag' uolunt minore
filios ualeat sepelire non inuenimus a scīs
patribz diffinitum ⁊ p̄fata cōsuetudi re
linquend' decreuimus.

De uxore ⁊ ·j· eqlem· ar· cē· xiij· q· ij· q̄ r ds cō
iunxit· ⁊ e· in aliquē· so· illd· intellige istud· l'
sic· istud int̄ locum cum mlr eligit s sepultu
ram· si uō non eligat hz locum q2 dī ibi· ar· C·

de uxore cas. qualiter mulier licite potest eligere
sepulturam potest ⁊ potest maiores filios sepelire quo uult
si h hz cosuetudo

de dignit. mulieres. ff. ad municipal. filij. i. § .
et l. ult. a lege iiii. xv. vij. q. i. sic. et. C. de donat. an
nupt. q sponte. ff. de donat. inter uir. et ux. sic u
xori. §. ult. et l. sequenti. diffinimus. et hec si sit dif
finitum ius tñ q filio possit elige sepulturā qz
pot facere ei testamentum Inst. de pupill. subst.
§. igitur et pot concedi dum modo et ipe eligat s se
pulturā tñ consuetudini loci relinquendum est ut
hic dr. consuetudini. sz consuetudo. si ipugnat se
peliunt in sepulcro maiorum. ar. j. e. in nrā. infi.

Idem preposito et caplo fauent.
Cum sc quondam caplo et j. plenitudinem
auct. statuimus ut si aliquem pro
chianorum uestrorum alibi contigerit elige sepl
turam de testo ipius quarta uob porcio re
linquatur.
Cum sc et j. de testamto. i. de his q testator re
linquit p sua anima iure legati illi ecce in q
eligit sepulturā et de oblonibz quarta porcio re
linquatur illi ecce a qua corpa mortuorum assumu
tur. j. e. c. pxo et. c. in nrā. u. quarta l medietas.
seu tercia ps s loci consuetudinem j. e. c. px. ista
quarta semp dz deduci n in casu j. e. in nrā. s. de
testis. c. ult. et est ar. q maior eccā cathedral no
sit mag religiosa q monastia s illam oppionē
q dic q semp eligendus est locus mag religos.
v. Clemens tercius.
Certificari uoluisti a nob quo illa cla
usula q in priuilegijs colz appoi sal
ua iusticia illarum eccarum a quibz mor
tuorum corpa assumuntur intelligi debeat et ex
poni. cum aut sr h articlo diuersa ancesso
rum nrorum manauerint instituta leone ter
ciam illam qsz terciam ptem qsz medi
ā et urbano quartam censentibz nos tale
ptermus in hac uarietate sensum. ut sic
vs leo. In quit unaqq puincia in suo
sensu habundet s ronabilem consuetudine
regionis illa iusticia circa medietatē. uel ter
ciam. u l quartam. p locorum diuersitatibz at
tendatur. Cas in quibus ecce tenetur q debet prochialis ecce consuetudo spectu
Certificari et j. salua iusticia. q exhibi dz illis
eccijs a quibz diminuerant recipiebant eccā
stica sacramta de bonis illr q in testō relinquunt
ecce ii elig sepeliri. terciam. s. e. c. i. mediā. s. e. re
latum. quartam. caplm urbani non tenemus
sz huij tercij. s. e. c. px. leonimi. caplm ionimi
tes. lxvi. di. unam. consuetudinē quid si de asu
etudine dubitetur l uarie sint consuetudies i ui
cinis eccijs. s. de minori summa est intelligendum q i
illa omis concordant. ff. de arbitr. diem pferre §.
si plures. Innoc. iij. epo claremonten et
abbi mauricen.
In nrā presencia constitutis pcre ecce motis
ferrandi et procuratore hospi. claremonten
dyoc. idem pcr proposuit q predā hospitala
rij quosdam prochianos suos quorum duo
erant. j. legitimos annos receperunt ad eccā

Pri ... priuilegiati sunt inuite fundandi sepeliri
pont qui apud ipsos eligunt sepulturam salua portione
canonica ecce prochialis si alios sepeliunt resti
tuere tenentur quicquid ratione funeris perceperunt

sticam sepulturam. eq predc pposuit pc
ator q tam ex priuilegio quam ex indulge
tia spāli licz hospitalarijs. dc passim pt
excōicatos et interdctos ad eccāsticam sepl
turam recipe cum ap illos elegerint sepeli
ri fidij cum ista in ultima uoluntate relic
ta possint licent accipere soluta tm modo
quarta prochia ecce de quibz prochia mor
tuorum corpa assumuntur pter quam de eqs
et armis que indulta sunt ipis in subsidi
um tre sce de quibz quartam deduce non
tenerentur. et j. talem sup hijs diximus sñi
am pferendam q p dicti hospitalarij de ce
tero non recipiant prochianos ecce sup dce
ad eccāsticam sepulturā n apd eos elege
rint sepeliri et tunc prochial eccā de obla
tionibz lectis et alijs q defunctus p aīa sua
in ultima dispōne relinquit pterquam de
equis et armis recipiat quartam ptem et hos
pitalarij residuum habeant n dolo l fraude eo
rum defunctus fuit inductus ad dispōnem
hm faciendam ni dominus ipis hospitala
rijs iniungentes ut de quarta tum milium
solidorum prioris satisfeceruut memorato cum q
ster eos a prochianis illos solidos recepisse
nec sit sufficient ostensum q eorum oblati ul
commisi fuissent. Eisdem preterea duximus
iniungendum q n ptrauerint q. ss. prochia
nus prioris qui fuit interfectus in campis ap
ipos elegerit sepulturam uniūsa q ipius
intuitu receperint priori restituant memora
to alioquin quartam ptem solmodo restitu
ere teneantur pillr uero quos constat j anos
legitimos decessisse q sepulture eorum grā re
ceperunt restituant uniūsa.
In nrā et j. prochianos. nā a monachi hnt
eplm. xvi. q. i. agapitus. annos legitimos.
qm non poterant sibi eligere sepulturam. qz
nec testm facere potuissent. s. de pbat. i nrā.
et. ij. q. vij. §. diffinitiua. sz pr potest elige sepl
turam filio ut dcm ē. s. e. de uxore. cui pot ei fa
cere testm. Inst. de pupill. subst. §. g q um ē
si ipe faciat s. al si non fecit s. nec filio impu
bi face pot. Inst. de pupill. subst. §. nbis. et ff.
de in of. tes. pap. §. sz nec in pubis. et. de cui p
rochia. sic. s. e. c. px. de equis et armis. h inducti
fuit in fauorem terre sce. sic de his q relicti
tur in ornamtis ecce sui ad cultum diuinum n
ch deducitur. s. de testis. c. ult. de certo et fictiae
futuri temporis ad iudicem spectat. sic. s. e. cum
libem. infi. et sic est contrario. ff. de usur. l. i. §. i.
q optinet in hijs uicibz et seruitutibz et in an
nuis pstationibz. qr in talibz actō ptinet ad
futura. ff. si seruitus uend. l. iiij. et l. labeo. et lex
illa de usuris n attendic. qr ibi non constabat ad
huc de usuris futuri tpis. n recipiant. imo
debent carere iz p se iz p alios successores eorum
h facturos. et h est expectato iudicis quo ad fu

titium tpe. ar. ff. si seruus vend. hered. & a iudice
possz iniungi sub pena excois. ne h facerent. n
apd eos. & ita uult q quis possit s eligere sepultu-
ram. apd locum minus religosum. qr hospi-
talarij minus religosi sunt q monachi. ar. xij.
q. ij. hone rei. ar. d. s. e. fraternitatem dic ut ibi no-
tatum e de hac materia. cum quis uult elige se-
pulturam illius ordinem seruabit q traditur. xij.
q. ij. sicut ecclesie capitulum quidam intelligunt de pegri-
nis qui non hnt ppriam sepulturam. hug. in-
telligit illud de illis qui hnt ppriam sepulturam
in ecclam maiori q minori debent dimittere sm iu-
sta ca ut ibi d. al psumitur illectus l ex con-
temptu l ex temeritate transire. ut plene dixi.
s. e. fraternitatem. in dolo. & ita dolus superueniens
in spiritualibz rescindit contractum q est contra id. s. qd
metus ca. cum dilcs fil. s de h & tunc nich de re-
bz debent hre hospitalarij. ar. xx. q. iij. constituit.
ff. si quis caue. si duo. ar. s. de testibz requisiti. &
c. offitij. & s. de arbitris si duo. & sic ppe dolum ce-
sat priuilegium. a prochianis. qui elegerunt sepl-
turam apd hospitale. & ideo quartam debet re-
stituere prochiali eccle. i. annos. isti n elegerunt
sepulturam. nec eligere potuit. unde restitue de-
bent hospitalarij preter quicquid ipsorum occasione
perceperint. b. Idem archiepo turon.

Ex parte parentum. cy. nob. est intima-
tum q cum nobilis uir dominus de
insula eidem posuisset insidias quam solli-
citauit sepe de stupro & rp. gatiombz qui
eam rape intendunt sr quendam pontem
occurreret tandem fugiens manus illorum i
amnem de ponte cadens fuit casu submersa q
circa. cum q. cum illa no sponte pcipitauit
se de ponte sz sicut supius est expressum cau-
tela debet corpus tradi facias ecclastice sepul-
ture presertim cum ex honesta causa fugis-
se noscatur & cui coicabatur uiuenti coica-
dum sit iam defuncte.

Ex parte & i. non sponte qr si sponte non esset se-
pelienda in cimitio ecclesie. xxiij. q. v. placuit. sz
si sic crederet euadere posse no imputaret ei si
sponte pcipitasset de ponte u uidebit q euade-
re possz. ar. xiij. di. nerui cum ptono. ali licito h
facere possz. unde si quid contrarium eueniat no im-
putatur. ar. xxiij. q. v. de occidendis. & & cui coica-
batur. uel communicare debuimus. qm tunc post
mortem absoluetur excoicatus & ei postea coi-
caretur. i. de sen. excoi. a nob. si se. xxiij. q. ij. c.
i. & c. sane & ita fallit h regula in furibz & latro-
nibz. i. de furt. fures. It in hijs qui moriuntur
in torneamentis. i. de torneamentis. c. i. It i rap-
toribz. i. de raptor. sup eo. It in hijs qui se ipsos
interficiunt uel suis sceleribz interficiuntur. xxiij.
q. v. placuit. It in hijs qui prbros in testo insti-
tuunt tutores filijs suis. lxxxix. di. nr. ap. It in
quorum quem constat in mortali decessisse. xij.
q. ij. n estimemus. & c. p obitum uiri. It in hijs

Ex parte cas. De ponte cadens si ... sub... no pri-
uatur ecclastica sepultura

no quibus denegata sepultura

qui post mortem inueniuntur de heresi. xxiij. & ij. fa-
ne pferetur. t. Idem indrosien. epo.

Sacris est canonibz institutum ut quibz
non coicauimus uiuis no coicemus
defunctis & ut careant ecclastica sepultura
qui prius ab ecclastica unitate presciti nec
in articulo mortis eccle reconciliati fuint. Unde
si contingat in dubium quorum l excoicatorum corpa
p insolentiam aliquorum uel alio casu in ci-
miterio ecclastico tumulantur si ab aliorum
corporibz discerni potuerint exhumari debent.
& pcul ab ecclastica sepultura iactari. q si
discerni non poterunt expedire non credimus
ut cum excoicatorum ossibz corpa exhumu-
lentur fidelium cum licet non obsit iustis
sepultura nulla uel uilis impijs tamen celebris
uel speciosa non psit.

Sacris & i. non coicauimus. sic xxiij. q. ij. c. i. &
ij. nisi uiuentes reconciliationem petierint n p eos
steterit sz. i. de sententia. excoi. a nob. & xxvi. q. vi. q
recedunt. In cimitio. cimiterium di a cimi-
gain q e cunctum & ceton q e terra inde & cimi-
terium aurea terra. qr ceteris e preciosior. t. exhu-
mari. Imo forte nec religiosum locum fac ca-
dauer excoicati. si pignorantiam sacerdotis l
eo inuito inferatur. ar. ff. de relig. & sump. fu.
sunt psone lauu. & ossa inde pitienda sunt an-
quam consecretur. de c. di. i. ut ecclam. cum excoica-
torum. no. ar. q ratione dubietatis aliquid admit-
titur q alias n admitteretur. xi. q. iij. nolite. & xiij.
q. ij. no estimemus. & ff. de admi. l. l. ij. §. si du-
obz. Id contingit ratione incertitatis. xiiij. q. v. deni-
qz. & lxxxi. di. cum omibz. & ff. de solut. si alieni
nummi. & ff. de minor. & idem re difficilis sepa-
rationis. ff. de neg. g. cum actu. & ff. de administr. tu-
t. tutorem qui tutelam. ar. e. de pe. di. v. sunt q.
c. ij. e. ff. ad l. aquil. ita uulneratus. ff. de testam-
ta. u. tu. duo sunt tij. ff. de manum. test. cum ex pli-
bz. jo. sponsa. xiij. q. ij. anime defunctorum. b O
norius iij. epo magalon.

Abolende consuetudinis prauitas apud
montem pessulani ut dr inoleuit ut
decedentibz non prius pmittatur effodi sepl-
tura quam p terra in qua sepeliendi sunt
certum pretium eccle psoluatur & i. cum q. cum
loci dyocesanus expitas inhibeas clericis ne
quicquam odio psumant exigere hac de ca.

Abolende & i. sepultura di locus siu terra
in qua fit sepultura. si in tali terra nunquam aliquis
fuit sepultus nec al e locus sacer ut cimiterium
licite pot uendi & ex ea pretium recipi. qr nemo co-
pellendus est de suo facere beneficium. x. q. ij. precariu &
quilz rei sue moderator & arbiter est. C. mand. in
re mandata. & iustum e unicuiqz sua committe. C.
de iudeis. l. nemo extius. pot. g tal terra uendi q
no sit religiosa uel sacra. sz prius di tal loc. ff.
de relig. l. ij. § prius autem & c. e. t. l. locum. & xij.
q. ij. autem. si. n. in tali terra aliquis fuit sepultus

Sacris cas. qr ossa sepultorum excoicatorum discerni possunt ex-
humari debent. 2 cas.
Abolende cas. Terra cimiterij pro sepultura consuetudine
uendi non debet

& de uoluntate ei cui erat locus sacr̄ est. C. de re lig. l. ij. ff. e. l. ij. § sz & si alius. q̄re uendi non pōt l obligari ut in l. preced. C. & ff. de rer. di. sacra loca. infi. & i. q. i. dei ii. de tali t̄ra pōt hic intelligi l de t̄ra cimitīj q̄ religiosa & sacra dr̄. lz in ea nullus sepultus sit. ar. ff. de rei uend. q̄ religiosis. & xvij. q. iiij. c. quisq̄s & c. sic antiquit̄ & tal t̄rra uendi non pōt. xij. q. ij. q̄sta est & c. p̄cipie'. dū. Jt dr̄ sepultura offitium sepulture. q' silit uendi non pōt. si cl'ici ad h̄ teneant̄ cum h̄ant b̄nfiī ab ipā ecc̄a imo symoniā cōmittūt. j. de symon. non satis & c. cum in eccīe corpe & xij. q. ij. in ecc̄astico & c. questa ē. si u'o non teneantur ad h̄ rōe benefitīj possunt inde accipe p̄tiū. q2 de suo h̄ facere n̄ tenentur. xij. q. ij. caritatē. §. de precaripē. cum ex offitīj exigere. lic3 cl'ici nō possint laȳci tn̄ q̄pli possunt pias & laudables q̄suetudines obseruare. si qua sit h̄ fiūt. j. de symo. ad apliciam. iusta n. in honeste petitur q̄re capi possunt honeste xviij. di. de eulegys. xij. q. ij. q̄sta. i. q. ij. c. placuit & c. q̄ pio. ff. de ȳar. & ex ord. cog. l. i. § & est quidem.

Greg. ix. epō. ij.

Parrochiano tuo qui exigiunt peccatus p manifestis excessibz uidelz homicidio incendio uiolenta manuū in iectione in psonas ecc̄asticas ecc̄arum uiolatione l incestu fuit dum ageret i extremis p p̄brm suum iuxta formam ecc̄e absolutus non debent cimitīum & alia ecc̄astica suffragia denegari. s3 eius heredes & ppinqui ad quos bona puenerunt ipius ut p eodem satisfaciant censura sunt ecc̄ q̄pellendi.

Parrochiano & j. incendio. Incendiarij ut̄ sunt ipō iure excommunicati dicetur. j. de sen. ex. tua nos. psonas ecc̄asticas. uiri ipō iure st̄ excōicati. xvij. q. iiij. si quis suadente. ecc̄arum uiol̄ ỽiolatores ecc̄arum n̄ sunt ipō iure excōicati. s3 tanq̄ sacrilegi excōicandi. xvij. q. iiij. sic antiq̄ t. & c. si quis domū. Jtem ē si quis rec ecc̄e inuad. tanquam sacrilegus excōicetur. §. de fo. cpe. cō ctus. iuxta formam. de qua rēs. j. de sent. excōi. ex tenore & c. cum desideres. i. ex. denegari. q2 ex quo excōicamus ei uiuo & mortuo cōmunicare debemus. §. e. ex pte. & xxiij. q. ij. sane. Jt est h̄ arg. cui uni sacramentum negatur l cōcedit̄ & alia intelliḡ concessa ul negata. ỽ. di. ad eius u'o. et xxv. di. illud & xxiij. q. ij. c. ult. sc̄. j. de torneamentis. c. i. & j. de raptor. sup eo. ỽ concedit̄ pnia l eucharistia & tn̄ denegatur ecc̄astica sepultura. s3 illd̄ fit ad terrorem alioꝝ. s3 eius heredes. si idem casum rēs. j. de raptor. in litteris & ita ex hoc c. & illo rēs & p3 q' heredes cōuenium̄ ex malefō defuncti. lz nich puenit ex in ad eos. q̄uis lex. al. nō sunt cū defuncto ad eos bona defuncti puenerunt ut hic dicit & xvi. q. ỽ. si epc. j. de usur. tua nos & intellige heredem ec̄ heredis herede. ff. de ỽ. sig. heredis. nō heres heredis testatoris ē heres. C. de hered. inst. l. ult. nam & s legem. h. ec. te

Censura scc̄a. nō heredes ibi q̄uenendos. ubi testator debuit q̄ueniri ... (remainder of this gloss only partly legible)

nec adiect̄ furcā. ff. de con dic. fur. si p fure. § adio tō & in casū h̄ tenetur filius p p̄re lz non sit h̄res. C. de p̄mipilo. cum ex sola. di. lxij. quelz n. actō ad heredes aduersus heredē trāsmittit̄. C. de cōtrahe. & cōmit. stip. ỽ eteris. C. ỽ actiones ab heredibz & c. heredes incipiant. l. una & in delictis. lz ad heredē nich puenit. ar. i. q. iiij. § Jt pcō istitaz. ỽ maxime cum ex eo utilitas deferatur ignorātū tn̄ s leges n̄ tenetur heres ex delicto defuncti n̄ q̄ntū ad ipm̄ puenit. uel n̄ lis fuit q̄t. cum defuncto. C. si ex delicto. defunc. l. una. s3 q̄ntū defuncti heres in distincte tenetur. ff. de act. & ob. l. ex depositi. & ff. de reg. iur. ad ea. § in cōtrib3 n̄ in duobz casibz. ỽnus est. ff. si mensor. fal. mo. dix. l. si duob'. § ult. alius est. ff. de tribut. illō. § ult. de prochijs & alienis prochianis.

Ex concil. affricani.

Si epc̄ ex donatistis ad catholicam ē unitatem q̄uersus equalit̄ inter se diuidant eas q̄ sic fuunt i inuente ubi ambe ptes fuerunt. i. ut alia loca ad illum alia ad alium ptineant. ita ut ille diuidat qui amplius temporis in epatu h̄t. & minor eligat q' si forte unus fuerit locus ad eum ptineat quem plebs elegerit. et si antiqui catholici suum uoluerint & illi suum qui ex donatistis conuersi sunt plurimoꝝ uoluntas peticionibz p̄feratur. si at ptes equales sunt maioris temporis epō deputetur. Si aut̄ ita plurima loco inueniunt in quibz ambe ptes fuerunt ut non possit equalit̄ diuidi uel uno si impari nū'o fuerint distribui tis locis qui pare nūt ullum quicū qz locus remanserit h̄ in eo seruet̄ q' dcm̄ ē cum de uno loco surpius tractaretur. de prochijs & alienis prochianis.

Si epc̄ & j. casus sic pōt poni. epc̄ alicui ciuitatis cū magna pte plebis i uad' in heresim donatistar. ỽn̄ ec̄ preciti ab ecc̄a in plebe residua q̄stituit̄ ē nouis epc̄. post̄ea reuertente ad fidem ȳū p multitudine secū reuertentiū. tunc p utilitate dispensat̄ cum eo ut digitatem recipiat. s3 q2 alr̄ canonice ordinatus ē. non dz ex toto deponi. s3 int̄ se diuidant ȳōā ut p3 in lr̄a. R. hodie u'o non fieret tal dispensatio & n̄ contine iuris h̄ capl'in. epc̄. i. epāt. & sic pōt q̄trium p tinente sicut eā q̄tinens p q̄tento. de. q. di. ij. cū omne. R. ex donatistis. q' dr̄ in. c. isto dispensatiē dcm̄ est. xxiij. q. iiij. ipā pietas. q̄uersus. cum alius epc̄ in illo epatu tā erat catus. lau. diuidant eos. i. uillas l prochias ul plebes. lau. ambe ptes. i. equales. n oīe. n. ptis medietas intellr̄. ff. de ỽ. sig. nomi. ff. de usuf. & ptis. minor. no meliorem q̄ditionē minoris. eligat. ut si pes sunt petitores mulis moribz & genere. is potoꝝ estimetur q' ē q̄sules approbauerit. C. de nup. ỽidue. elegerit. ut si pares sunt q̄petitores mulieris. sibi s̄ q̄sulentis sit electō. C. de nupt. ỽidue. plurimoꝝ. lxv. di. c. i. ij. & iij. §. de hijs q̄ fiunt a maiori pte. c. e. i. §. de.

hiis que fluvio a maiori parte. c. e. § de elect. licet. Minoris
temporis. et hoc ideo dicit quia presumitur citius mori. xiii. q.
ii. illud. et in hoc est melioris conditionis deputetur quod si non
[illegible] iste se: [illegible] annis percipiant fructus et red-
dit. ff. cum dividendo. l. cum dividendo. § cum de usu-
fructu. Ex concil. Triburiensi.

Ut dominicis vel festivis diebus presbyteri ante-
quam missam celebrent plebem in-
terrogent si alterius parrochianus in ecclesia sit, qui
proprio contempto presbytero ibi missam velit audi-
re. quos si invenerint statim ab ecclesia abiciant.

Ut dicitur et infra. si alterius. Alterius parrochianus
dicitur. nec ibi comparaverit domum non causa inhabitandi
solam. vel possessionem comparet in aliena civitate non
facit domicilium. ff. ad municip. l. tibutis. § sola
sed si in utraque causa inhabitandi. ff. e. assumpto. vii.
Contempto. bene dixit contempto quia ex iusta causa absens
vere potest audire divina in ecclesia ad quam venit. arg. vii.
q. i. episcopi vel presbyteri. xciii. di. c. ult. et est simile. de pe. di.
vi. placuit. et lxxi. di. si primatus. et ix. q. ii. per totum.

Adrianus papa.

Nullus episcopus alterius parrochianum iudicare
presumat. et infra. nam quem eum ordinare
non potuit nec iudicare potest.

Nullus. et infra. episcopus. i. capitulum. et sic ponitur continentem
pro contento. sicut econtra continens pro contento. de. c. di.
ii. cum esset. ff. presumat. non ibi domicilium transtulerit.
c. de incol. et § civis domicilium habet si in patria. ix.
x. et i. de delinquerunt. i. de rapt. c. i. Ordinare. sic ix. q.
ii. per totum. ar. contra. xcv. di. plerique. § dicitur. quod ar-
chidiaconus potest iudicare. sed non ordinare. illud sic expone.
dicit episcopus non potest alienum parrochianum ordinare.
ita nec iudicare. secus est de inferioribus iudicibus
ut archidiaconus et ceteri prelati qui possunt iudicare sed
non ordinare. et ita ar. hic quod sententia a non suo iudi-
ce lata non tenet. § de iud. at si clerici. § de his. et c. si
a non. compe. iud. l. iii. et § de consuetud. ad nostram. vel
in casibus qui notantur § de foro compe. cum sit gene-
rale. Urbanus iii. [marginal note:] De parrochialibus finibus et quae finibus adherent de quibus constat presbyteri non possunt [illegible]

Super eo vero quod apud vos intelleximus du-
bitatum an quod de finibus et hiis qui fini-
bus coherent non prescribendis statutum per cano-
nes esse dinoscitur sit in parrochiarum limitibus
sicut in provincialibus admittendum. respondemus quod ve-
rius in utroque servandum sit fines legitima pro-
batione vel antiquas indubitata fide constitutos ec-
clesiastica ordinatione statutos.

Super eo et infra. coherent. principaliter. sicut intellige illud
quae religiosis adherent religiosa sunt. ff. de rei
vend. quae religiosis. ff. de contrahend. empt. in modi-
cis. vi. per canones. qui dicunt quod limites prescribi non pos-
sunt provinciarum termini confunduntur. xvi. q. iii. quicumque.
et c. licet in regul. et c. confunduntur. Item memora-
tos quod dicitur parrochiarum exponunt quidam i. capitulum. nam
canones preallegati quicumque de provincialibus terminorum limiti-
bus loquuntur vel sed hoc non tradit ad de capitulis. sed non
videtur rationem fuisse propositam a parrochianis de
parrochiis. nam canones preallegati loquuntur de diocesi-
bus. i. capitulis. et quod dicit sicut in provincialibus potest expo-
ni i. capitulis. sed ideo intelligo in limitibus provinciarum
capitulorum et parrochiarum. ex quo ibi distincti sunt fines
prescribi non possunt prima parte. cum eadem ratio sit in
omnibus. et quod idem sit in omnibus satis patet ex hac decretali. In
utroque. ar. quod idem iuris est in minoribus quod in maiori-
bus. ar. § de prelen. maioribus. et § de ap. c. de ap. § item. ar.
quod de filiis idem dicitur esse iudicium. § de sepult. inter ceteras. et.
§ de translat. inter corporalia. ff. de legibus non possunt.
Item quia ubi est eadem ratio idem debet esse ius. § de consti. cum dilecti.
§ de constitut. translato. et c. nam concupiscentiam. ar. et ff.
ad l. aquil. illud. et c. ad l. acquil. Celestinus iii.

Significavit nobis acconensis episcopus quod cum post
recuperationem acconensis civitatis ad habitandum
in ea se quamplurimi contulissent qui ante genera-
lem occupationem terre sancte in aliis civitatibus
regni ierosolimitani elegant mansionem.
et infra. et c. quibus predictorum locorum prelatos ut sibi
nullam in predictos acconenses habitatores iurisdictio-
nem usurpent nec ab eis temporalia exigant
quibus spiritualia non ministrant districtione qua
convenit compellatis. ita quod si de agris in eorum paro-
chia constitutis fructus percipiunt. et in ultra-
marinis partibus ratione prediorum decime per-
solvuntur deinceps eis ipsas cum integrita-
te persolvant. de novo vero acconensi tanquam dyo-
cesano suo cogantur de ceteris respondere.

Significavit et infra. habitatorem iuris. quia translato
domicilio contrahi sunt eorum iurisdictioni. § de fo. c.
pe. proposuisti. xii. q. i. § qui agro et ibi dicitur quis habe-
re domicilium videatur. ff. ad municipales. l. muni-
cipes. § miles. sed non contradicit quedam lex. ff. de sena-
t. senatores. § dicitur. quod licet senatores domicilium ha-
beant in urbe retinent tamen in provincia. § vero sunt ori-
undi. sed illud verum est quo ad honores non quo ad io-
nera. ff. ad municip. l. municipes. l. an. Ratione predi-
orum. non quia decime prediales sequuntur illi ecclesie debent
dari in cuius parrochia predia sunt sita. ar. xvi. q. i. sicut
laycis. et infra. de decim. cum et c. cum contingat. sicut et civita-
ti tributum solvendum est ubi sunt agri. ff. de censibus. for-
ma. § si vero personales decime vero illi ecclesie debent dari
in qua audiunt divina officia. xvi. q. i. cum sacerdotes. et hoc
intelligo dicit sed quod de illis qui inhabitant civitatem.
et habent vineas et predia extra. si sunt in parrochia a-
lia. sed in terminis civitatis vel esse in episcopi potestate.
infra. de decim. quoniam. quia non potest negari quin sit in parrochia
a cum non tamen ratione comment est in tunc ratione domi-
cilii decime persolvantur si consuetudo. infra. de decim. ad a-
postolice. et c. in aliquibus. infra. Ieronimus super ezechielem. [marginal note:] Ita se habet ... enim pro ... consuetudo ...

De decimis primitiis et oblationibus.

Decimam partem omnium frugum leuitice tribui populis ex lege debebant. rursus ex ipsis de-
cimis leuitice hoc est inferiorum ministrorum gradus
decimas dabant sacerdotibus. erant quoque a-
lie decime quas unusquisque de populo israel in suis
prediis separabat ut comederet eas cum veniret in
templum in urbe ierusalem et in vestibulo templi sa-
cerdotes et leuitas ad convivium invitaret. Erat

[marginal notes:] primitia et ... frugum deo ... · xviii. q. · ... vineis ... · locus ubi ... templi ... · ... refecta ...
Significavit ... parrochialium ... presbiteri ... possunt ... decimas ... per ... prelatos ...
Decimam ... decime et primitie dari debent

aut et alie quas pauperibus decimo debebant. at ubi
primitie quas de frugibus offerebant non erant
speciali nomine diffinite sed offerentium arbi
trio derelicte. traditionem quoque accepimus
hebreorum non lege scriptum sed arbitrio ma
iorum inolitam quod qui plurimum xl partem da
bant sacerdotibus qui minimum lx. inter xl et
lx licebat quecumque voluissent offerre. quod quia
in pentatheuco dubium derelictum est modo
specialiter diffinitur propter sacerdotum avariti
am ne amplius a populo exigant in primitiis
offerendis. De decimis primitiis et oblationibus

Decimam etc. s. quantum. xvi q. i. § ii. ita diffi
nite in qua quantitate dari deberet. maiorum. no.
hic ar. quod oppiniones maiorum sunt sequende. unde contra
nos oppinionibus maiorum non multum derogare. s. de re
sc. spol. litteras et s. de sen. ex. officii et dicit lex quod ius
constare non potest nisi sit aliquis iuris peritus per quem pos
sit in melius produci. ff. de orig. iur. l. i. § i. post
originem. lau. licebit non licentia dispensationis
sed nunc eis. a pentatheuco liber est sic dictus a penta quod
est v et theca quod est mandatum quia in uno volumine
v libri moysi continentur. ala. a primitiis. primitie tantum
quod debite exigunt sic et decime ar. xvi q. i. revertimini
mini. xxxii di. preter hoc. sed numquid in pecudibus
datur primogenitum. hug. dicit. de ducentis unum
dandum loco primitiarum. sed quid si tot non habet
capita. solvat tunc estimationem per qualitatem
temporis suo arbitrio. videtur dare primogenitum
si forte non habet ultra duo capita vel tria al. et
ecce minimum si habet quadrigentia. vel l. sine
mille. lau. Paschal. ii.

Novum genus exactionis est ut clerici a
clericis decimas exigant cum nusquam
in lege domini hoc legamus. non enim levite a
levitis decimas accepisse leguntur. illi pro
fecto clerici qui a clericis spiritualium ministeriorum
labores accipiunt decimas eis debent.

Novum genus etc. s. a clericis. hoc intellige de dote
ecclesie de qua clerici non debent dare decimas. ut xvi
q. i. quesitum. sed de prediis propriis sive patrimonialibus clerici
debent solvere decimas xvi q. i. si quis laycus et hoc
si predia sint in propria parochia clericorum sive in alien[a].
vel a levitis. i. patribus. quin summo sacerdoti isto
res decimas solvebant. s. e. c. px. vel non accipie
bant levite a levitis quibus spiritualia non ministra
bant. et decimas solvant. ut in tradice principio. i.
sed intellige principium. c. de dote ecclesie ut dixi. et
quod hic dicit intellige de patrimonialibus vel posses in
telligere quod dicit hic de clericis coniugatis qui ab a
liis clericis spiritualia recipiunt et hoc innuit tex. et i
ta planum est. b.

Adrianus wigorn. et her
ford. episcopis.

Ex multiplici questione que presbiter acce
pimus quod cum inter abbatem de bru
eria de assensu totius conventus et predictum
presbiterum talis intercessisset conventio scripto mo
nachorum autentico roborata quod monachi dicto

presbitero et ecclesie sue de blado et universis legumi
nibus quamdiu viveret decimas persolverent ex
ceptis minutis decimis quas idem presbiter contes
tas clamavit idem abbas a nobis privilegium
obtinuit ut de laboribus quos propriis manibus
aut sumptibus excolunt nulli decimas sol
vere tenerentur et s. unde quia non fuit mentis inten
tionis per privilegium nostrum conventioni derogare pre
dicte. mandamus quatenus abbatem et monachos ut eandem
conventionem non obstante dicto privilegio sicut de ip
sa continetur in eo inviolabiliter teneant et
observent. vel ex inde secum pacifice conveni
ant. ap. post. compellatis.

Ex multiplici etc. s. quamdiu viveret. hic simpliciter et
pure facta fuit compositio super decimis. quod de omnibus pre
sentibus et futuris intelligendum est. unde et si postea ali
as possessiones monachi adquisierunt sub eadem compositione
includuntur. s. de privil. cum circa. quietas clamavit.
ar. quod rebus nondum habitis possit quis renuntiare. ff.
de adquir. hered. l. si qui. ar. contra. ff. de reg. iur.
qui pot. eo. non potest quis renuntiare iuri antequam
competat ut ibi dicitur pacisci tamen pot. ut ff. de pact. et he
di. § filius. fa. et C. de pact. l. i. et hic. et. intentionis. no.
quod intentionem domini pape privilegium fore intelligendum. sic etiam
rescriptum quo conceditur beneficium. sic s. de preben.
c. ult. et s. de rescr. mandatum. sed ar. quod papa per suum
privilegium seu rescriptum non vult facere alicui preiudi
cium. s. de off. ord. licet et s. de usu pall. ex tenore.
s. de off. del. cum eo. et hoc ideo est hic quia privilegium in fu
tura veritate impetratum. unde non valuit. quod si dici
tur privilegium non fuisse concessum. s. de rescr. sedes ...
tis eandem conventionem et ita patet quod compositio sine conventio
potest intervenire in spiritualibus saltem inter ecclesiasticas
personas. s. e. suggestum et c. in pr. abbas. et s. de trans
act. c. ii. sed ad hoc ut compositio sit perpetua debet auctoritas
episcopi intervenire. s. de transact. de cetero. et c. ii. al. erat
personalis. ii. s. de transact. conveniens. et hic compositio plus
fuit. quia auctoritas superioris non intervenit ut patet ex
eo quod dixit. s. quamdiu viveret. et sic in vita tantum sa
cerdotis duravit compositio. continuatur. nam si de compositione
facta fuisset mentio in privilegiis et ex certa scientia papa de
rogasset illi compositioni. ar. s. de rescr. non nisi et s. de
capell. mona. ex pre.

Idem sancto thome can
tuariensi archiepiscopo.

Commissam nobis etc. s. pervenit ad
nos quod monachi de boxle ecclesie tue
in cuius parochia commorantur decimas ex
integro non persolvunt ea propter [illegible] quatenus eos ut
decimas de terris cultis in quibus olim domi
cilia constructe fuerant prestare ecclesie cum ea integri
tate persolvant cum a principio in eadem parochi
a morarentur solebant persolvere compellas et sicut
et de pascuis olim decime solvebantur ita
nunc de eisdem ad frugum fertilitatem cul
tatis decimas volumus absque diminutione per
solvi.

Commissam etc. s. monachi. non dicit de quibus
monachis. unde sic intelligis. c. de quest. loquitur.

de·pos. qn nō excoluunt eius sūptibz ⁊ laborībz de
quibz debent solūe decimas. ·ī· e· ex pte. ⁊ si forte p
possessionū istarū decimas prochiales ecctā enormit̃
lederētur q̃ eē non dz. ·ī· de· §· sig· quid p nouale· ar
§ de prīlib; imp· os· quod ē scripta· sicut intellige de
alijs monachis p lānuin ē. q̃ decimas soluūt n̄
de noualibz cultis suis sumptibz ⁊ de nutrimētis
aliiim· ·ī· e· ex pte· cū integritate· sic ·ī· e· c· pt̃· ⁊· c·
n̄ est· ⁊· c· cū homines· ⁊· c· tua nob· ⁊ xvi· q· i· sicut
laycis· ff· de publicanis ⁊ uectigal· l· imperatores·
pascuis· Que ergo dicuntur noualia quibz om̄es
religiosi sunt exempti dicas q̄ illa dicunt noualia
quorum n̄ existit memoria q̃ culta fuisset. ·ī· de· §·
sig· quid p nouale ⁊ q̄ prius erant cū inculta· §
montana ⁊ paludes· vn̄ parrochiales ecctā nichil
ante recipiebant l' ita modicū q̄ sine lesione po
tuit amittere illud ⁊ ita ista pascua n̄ erant prius
in inculta ut ante sū domus· l' n̄ deberent dici no
ualia p· c· quid p nouale· v. Alex· iij· cant·
archiepō· ⁊ eius suffrag.

Peruenit ad nos ⁊· ·ī· eā· q̄· prochia
nos uros monere curetis· ⁊ si opus
fuerit sub excommunicationis districtione
compellere ut de prouentibz molendinorum pi
scationum feno ⁊ lana decimas ecclesijs quibz de
bentur cum integritate psoluant.

Peruenit ⁊· ·ī· molendinorum ⁊ si sunt aduentitia
·ī· e· ex transmissa ⁊ feno. de omnibz· n· q̄ fidel' tō
ad quirat dz soluere decimas· ·ī· e· ex trāsmissa ⁊ de
uenatione ⁊ de milicia· xvi· q· i· decimas ⁊· q· vij· q̄
cumqz· lana· in pēdiū fructu· lac· lanaqz fetus
fetuum· laue. Idem Wintoñ· epō.

Nuntios ⁊· ·ī· eā· q̄· prochianos tuos
de apibz ⁊ de omni fructu decimas
psoluere ecc· di· compellas.

Nuntios ⁊· ·ī· de apibz ⁊ omni fructu· licite ad
quisito· ·ī· e· ex transmissa· siū de animalibz· s· c·
pt̃· siū intuitu pdiorum siū intuitu p· s· de proch·
c· ult· ·ī· e· pastoral. Id· exoñ· epō.

Cum homines de Tortona de frugibz.
ex· ptibz sibi retentis decimam eccē
cuiqz prochiani sunt sū diminutione soluē
teneantur· ⁊ aliquā id faciant seruienti
bz ⁊ mercennarijs suis de frugibz n̄ decima
tis debita totius anni p seruitio suo ī pendāt
te demum de residuo decimam psoluentes.
eā· q̄· eos cogatis ut decimas statim fructibz
collectis psoluant atqz de contractis ⁊ retentis
dignam in satisfactionem exhibē paratent.

Cum homines ⁊· ·ī· prochiani· a· r· decimas
esse dandas illi ecctie § quis recipit ecctastica
sacramenta ⁊ pdiales· tn̄ cīminum ē idem· vn̄ ut q̃ p
diales potius dari debent illi eccē in cuius territorio si
ta sunt pdia· s· t· pt̃· c· ult· n̄ asuetudo in cōtrariū
eēt· ·ī· e· cum sit homines· n̄ decimans· de oībz· n· fa ...ſi' mat'
tis ⁊ plantatis· ⁊ de oībz fructibz possessionum ⁊ aīa
lium ⁊ de omnibz fructibz bone pdiorum puenien
tibz nullis expensis deductis decime sunt soluende.

·ī· e· nō est in potestate ⁊· c· tua nob· de alijs n̄ q̄ p
ueniunt ex negotiatione ⁊ artificio deducende sūt
expense de residuo decima psoluenda· ·ī· e· pastora
l'· statim fructibz collectis· i· q̄ citius ⁊ competentius
solui possunt· q̄ tardius dare peccatum ē· xvi· q· i· deci
me q̄ cum n̄ fecerit statim· ī mora mittit· vn̄ pericu
lū decimarum ad ipm spectat· ff· de l'· i· cū res· § ult· s·
de amod· c· uno· sz si sacerdos tē recipe rem nolūt
tē non ē piculū illius· ff· de solut· qui· p· s i tn̄ poste
a sacerdos noluit eas recipe tunc incip eē eius ē in
mora· ff· de act· empt· ⁊ uend· si pempto· cē· § q d.
ff· de· no· op· nū· pretor· § plt· ff· quorum l· l· ij· § ult·
semp· n· possior mora nocet· p q̄ mora fit· ff· de pi ... ēi
clo· ⁊ amo· rei uend· illud· ff· de usur· debitor· ala·
Satisfactionē· xvi· q· vij· q̄cumqz· ⁊· c· os decime ⁊ q· i·
si monachus. Id· monachis de nouo loco.

Dil· fil· abbas ⁊ fratres scē crucis
sua nob questione monstrarunt.
q̄ pdia vn̄ decimas ⁊ in magna pte sustē
tationē asueuerāt hr̄e a plerisqz laycis adqui
sistis ⁊ recepistis ad firmam· vn̄ cum hui' dē
fratres ex h grauantur enormiter nec fuit
intentionis nrē aut antecessorum nrorum ut
de possessionibz quas adquiris decimas nō sol
uatis· eā· q̄· de predijs q̄ conduxistis a laicis
in prochijs suis de quibz asueuerat decimā
percipere plenarie soluatis ei idem uel cū ipis
amicabiliter componatis.

Dilā ⁊· ·ī· conduxistis· si ppa n̄ sufficiunt licitū
ē clericis conducere aliena ppria ut hic pz ⁊ ī aut·
de sāc epis· § aliud ⁊ sic n̄ obstante q̄ asueuit sig
n̄ p ārris· ·ī· ne cli· uel mo· c· i· ij· ⁊ iij· ⁊ lxxxvi· di·
puerit· enormiter h casu pdiunt p'uilm· ·ī· c· pt̃· ·ī· de·
§· sig· quid p nouale· nec fuit intentionis· forte rē
bant isti monachi priuilm· ut de laboribz suis
decimas n̄ darent· sz istud p'uilm nō uult pp ex
tendi ad adquisitas possessiones ⁊ sic dz asiderari se
bentis intentio· s· de scpt· mādatum· ⁊ c· ad aures·
⁊ s· de prebend· c· ult· ⁊· c· cum cām· ⁊ xxxv· q· iij· q̄
scripsi· ⁊ s· e· c· ij· componatis ⁊ sic apō dū pot̃ n̄ sē
decimis de h dixi· s· e· c· ex multiplici. Idem albi
⁊ frībz dolen.

Suggestum est ex pte nrā q̄ abbas et
fratres monasterij scuttini decimas a
nobis auferre conantur ⁊ ·ī· dis· ii· eā· q̄· cū
predcō abbe ⁊ frībz sē ipis decimis componatis.
nam qn̄ nos eccā ordini uro priuilia de deci
mis dederat ita erant tunc abbatie uri ordi
nis q̄ ex inde nulli poterat de iure scanda
lum sub oriri· sz nuncinterim augmentate
sunt ac possessionibz ditate q̄ multi uiri eccā
stici de uob apud nos querelam sepe pponūt.

Suggestum ⁊· ·ī· priuilia· a· r· q̄ p diu
sitatem tpm ⁊ uarietatem rerum priuilia sūt ua
rianda· ar· lxiij· di· § um ⁊ ·ī· de elang· ⁊· a· f· n̄
dz· xi· q· i· videntes· sz cē q̄ priuilia firmitate cō
stare debent· xxv· q· ij· c· i ⁊ ij· so· q̄ ibi dr̄· sim ē ⁊
gnale· q̄ ppetua sunt ⁊ inmutabilia· sz q̄ hic dicit

Dilā ca͛ p'uilegium sup decimis nō dandis de pdijs
ab alijs conductis decimās saluare tenent
Suggestū ca͛ p'uilegiū sr̄ decimis nō dandis reuo
catur cum incipit de nouo

casuale e. et ex ea noua suenienti vel pdict. priule
gium puta si qs abutatur priuilo. xi. q. iij. priule
giu. lxxiiij. di. § ista dicitur. Et pp delcin cuiuu p
dit priuilm. ii. xxv. q. ij. ita nos. et p negligentia
spatij. x. annoz. ff. de nundinis. l. i. et p casum i
fra. s. de preben. p illoz. s. de ass. cum accessisset.
j. de priuil. si de terra. et cu enorme piudin aliud
inducit ut hic. et j. de v. sig. quid p nouale. circa
deponit. v. n. priuilm. ex p sco recab ad ilium
principis e examinato. ff. de reg. iur. ueniat i
fi. qr bnfitia pncipalia ipi principes sol et int
pretari. ff. de uulg. et pub. ex fco. sic lxxij. di. §
uin. b. Id. terracon. archi.

Ex pte tua ad nos noueris puenisse q
albi monachi et nigri et quida alij
religosi eccas tue iurisdon is redditibz deci
tum occasione priuilioz que sibi ro. idul
sit eccia spoliare psumunt. Sane nolumu
te latere. que predecessores nri fere oibz
religosis decimas laboz suoz acceserat. sz
p. n. adriamus solis fribz cistere. ordis et te
plarijs et hospitalarijs decimas laboz suoz
quos ppijs manibz ul sumptibz colunt
indulsit. ceteris uo ut de noualibz suis q p
prijs manibus l sumptibz excolunt. et de
nutrimtis alium suoz et de ortis suis deci
mas n psoluant. q sumus scr hijs imitati.
qr hij quibz h indultum e hac occasione de
cimas de alijs rebz eccie sue non possunt sub
trahe. ul sibi aliquid ultius uendicare.

Ex parte et j. pdecessores. i. paschal. ij.
et greg. xvi. q. i. decimas. xij. q. i. qr tua. laboz su
oz h intellige de ppijs pos. et n de aductis ad fir
mam. s. e. dilecti. Qr uo de decimis monachoz i
uarie loquat iura. so. no. q monachi i pmit
eccia decimas debent de pdijs et de laboribz
suis tanq laici. xvi. q. i. ania ca. et c. generali. et xij.
q. i. duo sunt. ubi ad tpe paschal. ij. postea uo idem
paschal. i cciis magistino statuit q n monachi
nec religosi nec aliqui aliter uiuentes decimas de
suis laboribz soluent. xvi. q. i. q sti. et c. decimas. te
pe uo pcedentes. adrianus pp. solis cisterci. hospi
talarijs sci iohis ierosol. et templarijs accessit h
priuilm ut de laboribz suis quos ppijs manibz
excolunt decimas solue no tenerentur. alijs uero
monachijs accessit tm decimas de noualibz q co
lunt suis manibz et ortis et nutrimtis aliu suoz
ut hic dr. et sic modo seruat. et ita e tenend. q cist
e. templar. et hospitalar. decimas de suis ppijs pos
sonibz quas de suis laboribz excolunt solue no
tenentur. ut hic dr. et in duobz c. pxi. sequntibz nisi
pacto ad h teneant. s. e. ex mltiplici l n procurat
eccia enormit lederetur s. e. dilci. et c. suggestu. et j.
de v. sig. q p nouale. et n soluendo tenuntaue
rit priuilo suo. j. de priuil. accedentibz. et c. si de te
ra. et h que dca sunt ura sunt de monachis q ppln
no regant. Sz et si monachi mit ppln vel n possut
recipe decimas ples et pdiales. xvi. q. i. mocamie

Ex pte cui Cistercien templarij et hospitalarij decimas [illegible] suoz no soluunt alij uo religiosi de ortis suis et pascuis [illegible] et noualibz decimas no psoluunt que ppijs laboribz excolunt

hodie uo abbates cistere. et alij qui simili gaudent pri
uilo de possonibz quas ad q sieet post generale ccil.
ul de cetero adquirent. solue tenentur decimas. j. e.
tunc. t. de noualibz. q sit nouale dr. j. de v. sig. q
p nouale. et j. de priuil. c. ult. Idem.

Licet de benignitate se ap. sit uob idul
tum ut de laboribz quos ppijs manibz
ul sumptibz colitis nemini decimas solue
teneamini. pp h tn non est uob licitum de
cimas de terris uris subtrahere quas alijs tra
ditis excolendas.

Licet et j. ppijs manibz et sic loqr de cist. hos
pital. et templ. quibz hoc priuilm cessu e. s.
e. c. pxi. traditis ad hoc n. no extendit priuilm
nec ad illas quas aducunt a b alijs in firmam.
s. e. dilci. et sic priuilm intellr de ppijs possoni
bz q colunt ppijs sumptibz. b. Idem.

Ad audiam nram et j. illud priuilegij
capslm. pua quidam interpretatione
puertentes quo cisterci. indulgetur ne de la
boribz quos ppijs manibz aut sumptibz ex
colunt aliquis ab eis decimas exigat asserit
q p laboribz noualia intelligi debent. et j.
ch. q. non pmittatis h fi. nam si intelligere
mus tummodo de noualibz ubi ponimus de
laboribz de noualibz poneremus.

Ad audiam et j. praua interpretatione et male. qr
priuilm principis largissime interptandu est.
j. de v. sig. olim. C. de don. que sub. ca. in sta. li.
ff. de ass. pn. l. ult. et ff. de regul. iur. quida cesu
lebant. et infamiam uiris irrogat q priuilm pnci
pis astute interpretat. C. de legibz. l. ij. et liba calp
nianda no sunt. ff. ad exhib. l. pst. asseritur. et m
le qr si ubum eet ambiguu latissima eet inter
pratio facienda. ff. de const. prin. bnfim ul ipe ide
princeps debet suum priuilm interptari. C. de le
g. l. ult. j. de sen. ex. int alia. s. de iud. cu uenisset.
xi. q. iij. § ex hijs et priuilm ad dz accede al inutile
eet. j. de priuil. in hijs. intelleximus. ar. q a form
libloz sui ca certa non est recedend. xxxi. di. oio. et.
ff. de l. iij. no ali. et xxxi. q. i. § cum uirginibz. C.
de cadu. toll. l. una. § si uo. et de. c. di. iiij. si quis
pbr. s. de translat. int corpal. et C. de petit. eis qui
libertatem meruit. l. una. et xxxiij. q. i. sic ij. § cu
uo q dicit ego dico no dominus. b. Idem bu
tisen. epo.

[illegible] decime noualium debent [illegible] in cui [illegible] sunt [illegible] si no [illegible] in cuius [illegible] debent [illegible]

Qm a nob sollicitudo tua recerit cpo
de decimis noualium tue dyoc tibi
ut statuendo. R. ut si terre que arabiles s
intra certam aliquius eccie prochia fuerint
decimas earum tua pte retentas eidem eccie
facias assignari. alioquin ipas p discretio
nem a deo t datam alij eccie deputare ul
ad opus tuum potis retinere.

Qm et j. prochiam. cum si sunt insule a side
ndum est cui puintie adhereant et de illa p
uintia sunt. et ibi debent decimas. et ibi iudicen
t. ff. de iud. l. insule. tua pte. eande q de antiqs

Liq cui priuilegium [illegible] sup decimis laboru suoz no sol
uendis decimas soluere debent de terris qs alijs
tradunt excolendas

Ad audienciam cui priuilegiu sup decimis laboru et [illegible] st
noualibz [illegible]

papis. & si maiorem quia non debet in hiis dispendia se
ceteri. xii. q. ii. quia cognouimus. infra e. cum in tua. & infra
de censibus. ecclesias. hoc est per contraria. & x. q. iii. vnio. vel
intellige secundum diuersam consuetudinem locorum. supra de sepl-
turis. certificari. ar. contra infra e. cum contingat. quod dicit quod de ce-
nsu ad prochiales ecclesias pertinet preceptio decimarum
& ibi colliguntur. eidem ecclesie. sed nomine dabunt qui co-
loni recipiunt spiritualia xvi. q. i. quesitum. R. ii. quia
decime & tributa dantur ratione prediorum. & non persone.
ff. de prescriptione. & uerbi. imperatores. & xvi. q. i. si cui-
libet. & c. decime. & infra e. de terris. & ff. de censibus
forma censuali. § unde si quis. R. Idem remensi
arch.

Parrochianos. & infra. Cum decime non
ab homine sed ab ipso domino sint insti-
tute quasi debitum exigi possunt.

Parrochianos. & infra. ab ipso domino. xvi. q. i. reuer-
timini. & c. decime. & q. vii. omnes decime quia debi-
tam expressimum est ueritatis sicut illud quod unigeni-
tum a patre. & ex debito requirunt. infra e. tua nos. &
xvi. q. i. decime. & c. statuimus. & xiii. q. ii. cum obla-
tiones. Id ambianensi episcopo.

Ad hec donationem decime quam ab
bas sancti. S. de monasteriis cuidam la-
yco concessit per successionem tenendam. quo-
niam iure hereditario possideri non debet.
uiribus carere decernas & laycum ut decimam ip-
sam ipsi ecclesie libere resignauit uinculo
excommunicationis astringas.

Ad hec. & infra. statuimus. xvi. q. i. apostolica. infra de iure
patronatus. consuluit. resignauit & ita laycus decimas
possidere non potest. xvi. q. vii. c. i. & supra de prescriptione. cau-
sam que. sic in feudum dari non possunt de hoc dicetur.
infra e. quamuis. & ideo si non restituat debet excommunicari. Id
marsiliensi episcopo.

De terris quas iudei colunt tue per. R.
uit eos ad decimas persoluendas uel pos-
sessiones penitus renuntiandas cum omni dis-
trictione compellas. ne forte occasione illa ecclesie
ualeant suo iure fraudari.

De terris. & infra. persoluendas. scilicet. ii. ad quem spectat fruc-
tuum preceptio fructuum honera subire compellitur.
ff. de usufructu. si pendentes. § prescriptio. & l. hactenus. ff.
de pactis inter debitorem. & ff. de censibus. l. formu-
la. § si non quis. & ita ratione prediorum soluere debent deci-
mas. & non ratione personarum quia si sint de corpore ecclesie.
uel personales decimas non soluunt. compellas. per iure est
dictum. infra de usuris. post miserabilem. & c. quanto.
Idem. Casus pro uiribus presbyteris qui sibi oblationes uel decimas donant

Quamuis sit graue nimis & diuini di-
gnum animaduersione iudicis habea-
tur quod laici quidem que sacerdotum est in ec-
clesiasticis rebus usurpant maiorem tamen incutit
formidinem quod fomite sui erroris donati ipso
clero aliquotiens inueniuntur dum quidam pre-
latorum ecclesie decimas & ecclesias disponere eis in-
dulgent & eos in deuia mortis compellunt.
cum predicatione eorum ad uiam uite fuerant

reuocandi. & infra. statuimus ut si quis alicui la-
yco in seculo remanenti ecclesiam uel decimam obl-
ationemque concesserit a statu suo sic casurus
quousque iniuste facta occupat succedat & donec
ei reddet dolore sue iaceat sine persona.

Quamuis. & infra. disponere. quod ideo eis non licet quia de
rebus ecclesiasticis nulla est laycis attributa potestas.
xcvi. di. bene quidem. & xvi. q. vii. laicos. supra de consti-
tutione. & supra de rebus ecclesie non alienandis. cum a laycis. & lxxx.
di. quoniam in quibusdam. & c. iudicatum. & tales layci ex-
communicandi sunt. xvi. q. ult. nullus laycorum. concessit.
layci. & sic proprio retinere decimas non possunt. x. q. i.
peruenit. & infra e. prohibemus. Sed numquid possunt dari
laycis in feudum dicendum est quod non. quia decime sunt
clericis in domino dominum. xvi. q. i. reuertimini. & debent eis
dari a quibus spiritualia recipiuntur. xiii. q. i. § hiis
ita. & preterea feudum transit ad heredes. sed decime non.
supra e. ad hec. & ita laycis concedi non possunt. in feud-
um quia eas possidere non possunt. supra de prescriptione. causam que.
& xvi. q. vii. c. i. & q. iii. § pot. & § item decime deo
mandante & est & hoc ideo quia dantur intuitu diuini mi-
nisterii obsequii. xiii. q. i. § hiis ita. & xvi. q. i. quesitum. supra e.
nouum. infra e. tua nos. uel in laycum eadem non pos-
sunt sicut nec ius eligendi. supra de electione. sacrosancta & c.
massana. fructus uero decimarum bene possent con-
cedi layco ex causa in tempore uite sue. sed non in feu-
dum. supra de locato. c. ii. quia non possent uendi ad tempus.
infra ne prelati uices suas. c. ult. sed ius percipiendi quod est
mere spirituale non potest eis in feudum dari uel etiam ad
tempus. rationibus premissis concedi. & est simile cum dicimus
utilium fructuum uacare demonstraui non ius sed
corpus. ff. de euictione. uacue. & sic hodie decime in feu-
dum dari non possunt. sic nec alia feuda. supra de fe-
udis. c. i. & ea sunt causa quare olim licet clerici antiquis
temporibus dabant in feudum laycis. & alia etiam feu-
da ut inde licet defenderent ecclesias ab terrenis &
aliis oppressoribus. postea uero ut causa cessauit non fu-
erunt concesse. immo expresse sunt prohibitum. quia sine
peccato non possunt layci eas detinere. supra de hiis que fi.
a prelatis. c. ca. cum apostolica. infra e. prohibemus. & decimas
ab antiquo concessas adhuc possidere layci. et
eorum successores tamen si alicui nouaria a surgunt in
decimationem laicorum non accrescunt eis. infra e. tua nobis.
pro ratione que ibi redditur in fi. succedat. uel suspen-
datur ut innuit littera sequens. donec & est uel succeda-
tur. i. deponatur. & hoc expresse probatur. xxiii. q. iiii. ipsa
pietas. sed primum uerius est. Idem.

Cum sint homines in prochia uniu-
s ecclesie sic assensus qui terras in alia p-
rochia excolunt tua discretio nos consuluit
cui ecclesie de terris illis decimas soluere debeant
& infra. sane non est nobis facile super hoc certum
dare responsum cum auctores canonum peritum &
sint diuerse. & ideo in hac dubitatione ad con-
suetudinem duximus recurrendum & atten-
dendum est & si ille ecclesie in uno sint uel in di-
uersis episcopatibus constitute. quia difficile nimis uel
ut una ecclesia in episcopatu alterius recipiat deci-

Ad hec casus decimas layco hereditario iure tenendas concedi non debet. De terris casus iudei compellantur decimas prediales soluere & predia dimittere.

Cum sint casus et rectius secundum consuetudinem dum coloni soluant decimas ecclesie ubi audiunt diuina & ecclesiastica sacramenta percipiunt dum in cuius parochia situm est predium.

mitas

in hoc casu

mas cum ex hiis episcopatuum fines confundi vi[de]
rentur uideretur.

Cum sint. et infra. non est facile. quia quod a canonibus pro[uisum] est non est diffinitum nec nos diffinire debemus. [x]ii. q. v. consuluisti. et quod apostolus non diffinivit, ne nos diffinire debemus. xxxi. q. i. quod si dormierit. diuisae. non tamen aduersae. sic supra de his quae fiunt a prelatis sine consensu capituli. c. cum apostolica. quidam tamen ibi dicunt dandas esse decimas ubi recipiunt ecclesiastica sacramenta. supra e. nouum genus. et xvi. q. i. quoniam. alii dicunt quod ibi debent dari ubi predia sita sunt. supra e. cum. et supra de parochiis. c. ult. et xvi. q. i. si quis laicus. sed facile est soluere hanc diuersitatem. ibi debent dari personales decime ubi quis recipit ecclesiastica sacramenta et si habet predia in alia parochia ibi debet dare decimas illorum prediorum. supra de parochiis. c. ult. et infra e. ad apostolice. si habet predia in eadem parochia ubi audit diuina debet dare prediales et ibidem personales et sic diuersitas illa potest intelligi. nisi consuetudo prescripta sit contraria. ut hic dicit. ad consuetudinem. ff. quod in decimis persoluendis consuetudo attenditur. sic infra e. ad apostolice. et c. in aliquibus infra. et intelligo quod illa consuetudo sit prescripta per quam ius commune derogatur. et quod est optima legum interpres. alias non credo locum habere consuetudinem. supra de consuetudine. cum dilectus. difficile non tamen impossibile quia quandoque fit. tamen fit. ff. de iudiciis. si ex certis quia si decime ille sunt in limites alterius episcopatus non adherentes limiti, dummodo non possunt tunc prescribi dummodo intersunt ex quo causam habent prescribendi. infra e. duobus. supra de prescriptione. ad aures. quod sic intelligatur si uis intelligere difficile. i. impossibile quia quod non possit percipere decimas in alieno episcopatu. tenet in sigle de decimis in limite positis et limiti adherentibus quia ille prescribi non possunt. quia sic percipiunt et limites prescribi possunt quia si non possent fines episcopatuum confundantur ut hic dicit et xvi. q. iii. quicumque. et c. olim. in registro. et c. inter memoratos. et idem esset in parochiis limitatis. supra de parochiis. sed eo. et sic intellige quod hic dicit. vel et infra e. c. ult. et hug. dixit et melius quia illa ecclesia in qua est sua sepultura debet habere canonicam portionem et non illa in qua audit diuina nulla tamen iniuria facta est ei. tamen sepulture electe in alia ecclesia quid debet derelicta nec offensa. nec ex tali electione ius acquiretur illi. b. Ex concilio lateran. [illegible]

Prohibemus ne laici decimas cum animarum suarum periculo detinentes in alios laicos possint aliquo modo transferre. si quis uero receperit et ecclesie non reddiderit christiana sepultura priuetur. [illegible]

Prohibemus. et infra. periculo sic xvi. q. i. c. ult. supra de his quae fiunt a prelatis sine consensu capituli. c. cum apostolica. ad. In aliquos laicos. nec etiam in clericos sine auctoritate episcopi. xvi. q. i. c. ult. et supra de his quae fiunt a prelatis. cum apostolica. et infra de iure patronatus. nullus. sed nunquid de consensu episcopi possunt transferre in alios laicos si laici isti habent decimas in feudum ab antiquo. saluis uero quod illas possint dare in alios laicos de consensu episcopi in feudum. sic ipsi habent. si dicas episcopus non dare illas in feudum. sic supra de feudis. c. ii. sed si alias de facto possident illas. nec in laicos. nec in clericos possunt illas transferre. et de consensu episcopi. ut dicit decretum predictum. cum apostolica. in fine. sepultura. sic ergo qui decimas quas iniuste detinet non restituit ecclesie ad quam spectant christiana sepultura priuari debet sic in usurariis. infra de usuris. quia in omnibus. b. Lucius iii. strigonensi archiepiscopo.

Ad apostolice sedis regimen. et infra. intelleximus quod quedam consuetudo in Ungaria inoleuit ut multitudo populi plerumque de parochia unius episcopi in diocesim alterius transferatur in qua licet per multa tempora moram traxerit utique tamen eorum tam circa curam parochianam quam circa decimationem reliquerunt. Ideoque tua nos duxit fraternitas consulendos cui potius decime sint reddende. Nouerit ergo quod equum est ut illi ecclesie decime personales reddantur ab eis in qua ecclesiastica percipiunt sacramenta. decimas uero messium uel fructuum arborum si coluerint in alia parochia quam in ea in qua habitant. cum a diuersis diuersa consuetudo teneatur tu eligas in hoc casu quod per consuetudinem diu obtentam ibidem nouis obseruatum.

Ad apostolice. et infra. transferatur. xii. q. i. pro totum. et supra de parochiis. c. ult. personales. hic ergo probatur quod decime personales semper dande sunt ubi quis percipit ecclesiastica sacramenta. sic supra de parochiis. c. ult. et dicuntur personales decime que potius a certa persona persoluuntur ut puta negotiatione artificio militia. xvi. q. i. decime. et infra e. non est. et c. pastoralis. de quibus expense ante solutionem decimarum deducende sunt. ut infra e. c. pastoralis. sed decime animalium an inter personales an inter prediales computantur. potest dici quod inter prediales. si ergo pascantur animalia ibi decime solui debent. ar. supra e. cum in tua. ff. de seruitutibus. iniuria. predii. pecoris pascendi. C. de [illegible] sig. l. ii. sed quid si per medietatem anni in territorio unius ecclesie et per aliam medietatem in territorio alterius ecclesie pascantur. equum est ut diuidantur. ar. supra de testibus relatum. infra. et i. q. ii. c. ult. et xii. q. ii. uiduitate eodem modo si animalia iaceant hic et pascatur animalia ibi. ar. ff. ad municipalem. l. assumpto. Idem esset si aliqui iacerent in una parochia et laborem haberent in alia. debent diuidere decimas personales et oblationes. diuersa consuetudo. ius tamen commune est in primis quod illi ecclesie debent dari in cuius territorio sunt predia. supra de parochiis. c. ult. et supra e. cum in statuitur consuetudini loci si est prescripta ut dixi. supra e. cum sint. homines et multi habent ibi minora prediomonialia. i. habent patrimonium suum sunt predia. a personalia uero ubi habent domicilium. C. de incolis. ubi quis loco munia seruit ut grauitas et honores agnoscunt. l. i. l. x. laurentius. Clemens iii.

Ex parte canonicorum ecclesie tue nobis est querela proposita quod quidam a grad[illegible]

[illegible]

tores cuius sunt uel diuisis temporibus anni in
eodem orto uel agro diuersa semina spse-
runt n. nisi de unius illorum seminum fruc-
tibus decimas illi psoluunt. et .i. eis. q. si te-
noueris taliter se habere agricultores illos
ut de omnibus prediorum fructibus decimas ab-
sque diminutione psoluant cen. ec. cpllas.
Ex parte. et .i. de uinis. et male qr a
tatione soluunt de uno semine. et de alio sic
eodem tempore sed diuiso eiusdem anni qr una. et ea-
dem res diuiso iure censeri n. dz. et eadem res
diuiso iure. xii. q. ii. qr agnouimus. i. e. cum in
tua. de. c. di. ii. exponimus. de omnibus prediorum et in
arborum. s. e. px. et de feudo. et de tano. s. e. puenit.
i. o. px. sine diminutione. i. nullis expensis deduc-
tis. s. e. cum homines. i. e. tua nos. et .i. e. px. b.
Cel. iii. <u>decime solvende sunt deducta expensa</u>
Non est in potestate hominum cum plantant
arbores uel aliqua semina terre manda-
dant. et .i. sicut ea sicut sancti patres in sunt tra-
diderunt scripturis de uino grano fructibus
arborum. pecoribus ortis negotiatione de ipsa et
militia de uenatione. et de omnibus bonis de-
cime sunt ministris ecclesie tribuende. ita ut
qui de hiis eas soluere neglexerint ecclesiastica
debeant districtione percelli. et .i. uolumus quoque
et districte precipimus quatinus aliquam de-
ducatis de bonis predictis expensas decimas ec-
clesiis ad quas pertinent cum integritate de-
bita psoluatis.
Non est in potestate. et .i. de omnibus sic xvi. q. i. decime.
e. q. vii. quicumque. et c. omnes decime. percelli. et
possunt et ecclesiastica sepultura priuari cum decimis
non restituunt. s. e. p hibernus. et qui decimam non
soluit ad decimam parte ut dicit aug. reuocari
meretur. xvi. q. i. decime. et in fame. et penuria ma-
ledictus erit. v. e. ca. q. i. c. reuertimini. aliquam deduc.
expen. h uim est in predialibus decimis. s. s. c. px.
i. e. tua nos secus in psonalibus. i. e. pastoral.
Idem. <u>Cap. de fructibus molendini aduenientibus soluende sunt decime</u>
Ex transmissa querela rectoris ecclesie de s.
intelleximus. et .i. qr fidelis quo de omnibus
que licite potest acquirere decimas erroga-
re tenetur. eis. q. h. militem ad solutionem de-
cimarum de hiis que de molendino aduentu
puenitunt sine diminutione aliqua cpllatis.
Ex transmissa. et .i. de omnibus que licite
quod uidetur quod de illicite adquisitis non teneant-
tur decimam soluere. ar. i. q. i. non est putanda.
s de h. et sic meretrix de meretricio suo decimam
soluere non dz. iuxta illud. non accipias mercedem
p stibuli. ysaias. n accipias mercedem meretricis
nec pretium sanguinis. et illud honorabis dominum de-
um tuum de tuis iustis laboribus. ut i. c. non est
putandum et illicite adquisita n sunt in bonis
nris. f. p soe. cum duobus. c. ult. et ar. contra quod mere-
trix dz decimam soluere. qr non turpiter accipit. ff.
de condict. ob tur. cam. idem et hic. c. quoque. prea

delictum n prestat immunitatem. ff. de incendiis. et
rei eq. i. religatorum. c. ult. criminosum. n. si dig-
tas. sz pena dz augmentari. C. de aue neque. et . lex. et
illud euang. facit uobis amicos de mamona et c. xiiii. q. v.
qui fecis. et c. sequenti. quidam dicunt quod de illicite
adquisito potest fieri elemosina uel et decima solui et sic
meretrix nec aleator symoniacus nec istrio potest
facere elemosinam uel decimam dare de tali lucro ppter
ora. iura. et e. ar. ex hac litera. alii dicunt quod uinus credo.
quod de illicite adquisitis potest elemosina fieri et dari de-
cima. si de illicite n competat repetitio. et dominium trans-
feratur. et sic meretrix hystrio symoniacus et qui de
mamona iniquitatis uiuunt. i. p sollicitudinem
temporalem acquirunt debent decimam dare et facere elemo-
sinam et de eo quod extorquetur ratione officii. xiiii. q. v. <u>v. de his in summa</u>
non sane qr in hiis dominium transfertur. et non competit
repetitio. sacerdos tamen non dz recipere decimam a meretri-
ce ne uideatur ei impunitatem prestare sic quorum
oblationes aliquorum respuuntur ratione criminis. xc. di.
oblationes. xvii. q. iiii. minor. al. si dominium n trans-
fertur aut si transfertur et competat repetitio. non potest
inde fieri elemosina uel dari decima cum non sit illius.
qr aliena non potest alicuius accedere preter domini uolun-
tatem. i. e. tua nos. v. in usura. et in symonia. s. de
iure iur. debitores. et .i. de symon. de h. et c. ueniens
in furto. in rapina. decime autem que dantur ratione p-
diorum iuste accipiuntur etiam a quodam et inuasore ex quo
n dantur ratione psone ecclesia. n. suum recipit. de mole
d. s. e. puenit. et .i. e. pastoral. b. Innoc. iii.
pistoriensi epo. <u>Cap. laicis et clericis tenentur ad decimas nisi se immunes ostendant</u>
A nobis tua fraternitas requisiuit. et .i. cum
quilibet decimas soluere teneatur n
a prestatione spiritum specialiter sit exemptus.
f. t. t. ff. quod a dantibus et recipientibus possessio-
nes ad firmam de fructibus quos percipiunt de-
cime sunt soluende n ab eis ostendatur quare
ab his sint immunes.
A nobis. et .i. quibus laycis. in distincte nulla tem-
poris prescriptione obstante. s. de prescript. cum que
clerici non tenentur sed quod dz. s. e. nouum exempt. cum. n.
decime sunt tributa egentium animarum et eas insig-
num uniuersalis domini sed tenentur. xvi. q. i. decime. i. e. tu-
a nos. et quod debent diuina constitutione. i. e. tua. quo potest
concedere priuilegium de n dandis decimis cum preceptum di-
uine legis. quam quam dispensare n potest in omnibus ad
animam et sanguinem defendere dz. xxv. q. i. sunt quidam.
et s. di. i. prin. xiiii. di. quod contra timores. dic quod n datur pri-
uilegium alicui de non dandis decimis. sz conceditur ei admi-
nistrationem decimarum ut inde incipiat sustentatio-
nem et residuum conuertat in usus pauperum. tali
modo concedit monachis. sic posset et layco concedere.
uel dic quod cum ius naturale dispensare potest remittere
do decimas alicui specialiter non tamen constitutionem pos-
set facere que omnino tolleret illud preceptum. qr ius na-
turale immutabile permanet. v. di. i. pn. sum est similis
sz n in dominiis. i. non potest omnino tolli. sz potest in quibus-
dam remitti. sic illud naturale quod omnes sunt libi-
ri ab initio in aliquibus. mo. naturales. ff. i. le.

i. §. si quis vero. ff. postea vero coll. vi. et est in glo. immutatum est in quibusdam. sed non in omnibus. h. n. fuit impossibile quod omnes essent sine pp naturam correlativorum a dantibus et recipientibus. sic j. e. tua nos. ostendam puta privilegium exemptionis a prestatione decimarum vel non haberent decimas illas in feudum ab antiquo tempore dominus illas retineret. s. hodie non possunt dari in feudum. u. dyx. s. e. quamvis. b. Idem vercellen. epo.

Tua et j. porro cum laycis nulla sit de spiritualibus concedendi vel disponendi facultas imperialis concessio quantumcumque generaliter fiat neminem potest a solutione decimarum eximere que divina constitutione debentur. nec occasione decimationis antique licet in feudum decime sint concesse sint decime novalium usurpande cum in talibus non sit extendenda licentia sed potius restringenda.

Tua et j. de spiritualibus. nec de temporalibus et si ad quemcumque decretum recipiant. xvi. di. ubi quis. et s. de iud. decernimus. In quibus tamen layca potestatem habet se dicit de licentia ecclesie. j. de fals. e. ad falsariorum in clerico deposito incorrigibili. s. de iud. cum non ab homine. et ff. qui scisma faciunt cum non possunt corrigi per ecclesiam. xvii. di. non licuit. xxiii. q. v. de liguribus. j. de senten. ex. quia fame. et generaliter. puta cum dicit concedimus cum omni honore et districtu et tales possessiones sicut aliquo bone vel germanie per talem concessionem non conced decimas et si specialiter decimas concederet quia ipsius non potest aliquid de iure concedere. j. e. dudum. quia lex humana non est supra legem dei. sed contra. x. di. lege imperatoris. divina constitutione debentur. quia ex debito. s. e. parochianos. et j. e. pr. qui detinent ea abs domo domini. xvi. q. i. revertimini. et q. iii. c. pot. et est decime deo mandate et sunt tributa egentium animarum. s. e. q. i. decime. extendenda. sed ideo dicit quia layca sine pro decimas possidere non possunt. xvi. q. i. e. ulte. et s. e. phinehas. et s. e. quamvis. et ideo licentia ista non potest extendi ad novalia. ar. contra j. e. ex parte. ibi solvuntur. sic. s. de re. pe. non nulli. quia odiosa est restringenda et favor ampliandus. ff. de lib. et posthumis cum quidam. privilegium optinet in minore et in milite nec obstat quod dicitur ff. de pollicitationibus. l. ii. infi. ubi dicit quod si decima sit segregata ab aliis non dat in bonis possessoris domini. sed aliud cum decima debetur ex voto ut ibi et aliud tamen debetur de iure ut hic. vel pertinet ad rationem ex canone. xvi. q. i. decime. et c. revertimini. ar. ff. de adi. ex. l. i. vel una deterioris. immo melioris. quia plus primitive et plus benefacere potest. C. de nu. ni. si occursus. eos et xx. q. iii. qui resistit. si sua est. xvi. q. i. revertimini. sic et dicit. hic intellige cum recipit partem suam ante solutionem decimarum secus si partem. quia tunc illa tam decimata est hic vero est cum dominus aliquam partem fructuum puta tertiam vel quartam vel medietatem percepit. tunc utrique et colonus et dominus tenentur solvere decimam de parte sua. sic. s. e. a nob. si vero est tam partem puta duos cortes ut tres tamen colonus reddit domino quantumcumque percipiat ipse colonus tunc dominus de illis tenetur solvere decimam quia per illa non est decimam non diminuta sed a decimato a quo descendit. sed si possessor quidem an danda sit decima de illis vel duobus cortibus. isti credunt in quantum territorio certa est illa fructa non quia tam recepit decimam totius a colono. et est secus quam illam regulam. ff. de re. iur. bona fides non patitur ut bis idem exigatur. ff. de re. iur. bona fides parochiali ecclesie non debet dari quia non est decima ista plus sat. potest dici quod debet dari ratione predicti sed descendentes a decimato acervo. sic si aliquis donet aliquam huic cordem decimatum ille tamen tenetur tamen solvere decimam quia ex lucro hoc colonus vero qui duos illos cortes vel tres tamen solvit. tanto minus potest solvere parochiali ecclesie de toto acervo ut ut. ar. j. e. cum non sit in fi. et in ecclesia ut tamen certam potest convenire possessorem. sive suo sive alieno nomine sit in possessione sive sit creditor. xvi. q. i. si quis laycus. ff. de usufruc. hactenus decima. n. tamquam honus sequitur possessorem. quia res transit cum honere suo. j. e. cum non sit. et s. de pig. ex hiis. nec et pactum tuetur possessorem. s. de pactis. pl. ff. de pac. inter debitorem. preterea vero neque hic ideo dicit quia decime potius dantur intuitu ecclesie quam persone. sed numquid teneor dare decimas personales ei quem scio esse symoniacum. cum ipse suspensus sit. xxxii. di. §. nunc. decime dantur ratione divini obsequii ut hic dicit. s. in uno illius quibus eas pastu suo accessit. et s. e. nonnum. et xvi. q. i. quoniam. et ordines non detent ab eo recipi. j. de symo. per tuas. dico quod decime date sunt illi nam et inde prestat personales quacumque sed non omnes sed non ratione divini obsequii et predicales. j. de usur. quoniam. et s. e. de ter. jo. et per quendam dec. si erat in antiquis compilat. ad audientiam. e. x. aliena. l. ecclesiastica. xvi. q. i. in canonibus. et q. iii. placuit. et xxi. q. i. expedit. ecclesia vero potest princeps concedere alii. c. de quadri. prescrip. per totum excepto creditorem. ff. de acquir. rer. do. non est novum. et in alio casu. xix. q. iii. si qua mulier. vinc. domini voluntatem quia non remittitur peccatum hic debitum sed augetur. s. de iur. iur. cum te. compellas. excommunicari debeat qui decimas admoniti non solvunt. s. e. c. et xxxii. di. preter hoc et damnum domini per compont. xvi. q. i. statuimus. Idem eidem.

Tua nobis fraternitas intimavit quod quidam layci decimas ecclesiis et clericis cuius predicti machinationibus contraire moliuntur quidam. n. ex eis semina et sumptus qui fiunt in agricultura dicunt primitus deducendos. et de residuo impendendam decimam asserunt. alii vero de portione fructuum quam a colonis accipiunt partem decime separantes eam capellis suis aut aliis clericis aut etiam pauperibus conferre pro in usus alios pro sua voluntate convertunt. non nulli et ut tam clericorum tamquam abhominabilem detestantes decimas eis ob hoc contrahere non verentur. et j. c. cum si ad deum a quo bona cuncta procedunt assertores tamen debitum respectum inferent iure ecclesiam diminuere non attendentes. nec decimas que tributa sunt egen

b. [illegible] nobis cap. [illegible] de decima [illegible] sumptus et fructus [illegible] dominus et colonus debent dare decimas et non [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] ecclesie [illegible] [illegible] nec [illegible] [illegible] clericis
a. [illegible] et j. porro cap. [illegible] ut [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] non [illegible] decime non [illegible] [illegible] [illegible] decimas [illegible] in feudum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tium aliarum pertinerent detinere. cum enim dei
cuius est terra et plenitudo eius. ora et c. ut in. cum .ii. ca.
decionis additionis esse non debeat quam dominis
temporalibus cuius statutum de terris quas exhibere
aliis exsoluendas non quibus deductis sumptibus
cum semine seperato uocatio cum integritate
persoluitur. nimis profecto esset iniquum si de
cime quas deus in signum uniuersalis dominii sibi
reddi precepit suas esse decimas et primitias
asseuerans occasione permissa uel excogita
ta magis fraude deminui ualeant. cum do
debita sit solutio decimarum. mandamus ut ad eas
clericis exhibendas quibus eas ipse pro suo dominii
concessit laici si moniti noluerint ecclesiastica sunt
districtione cogendi. et cum de cunctis quibus pro
uenientibus decime sint reddende sicut colonus
de parte fructuum que sibi remanet ratione culture
sic et dominus de portione quam percipit ratione
terre decimam reddere sine diminutione tene
tur. preterea uero nonnulle clericorum nequeunt eas
non quibus ex mandato diuino debentur pro
suo arbitrio erogare. cum nulli sit licitum
aliena cuiquam concedere preter domini uolun
tatem. et infra. quam quod pati nolumus ut ecclesiarum
et clericorum iura presumptione qualibet minuan
tur. c. q. omnes qui in ratione personarum aut
prediorum decimas ecclesiis et clericis tue diocesis
exhibere tenentur ad eas cum integritate red
dendas appellatione remota compellas.

Tua nobis et infra. quod tributa. ut xvi. q. i. decime. sed
in proprie dicuntur tributa quia in tributis non ad
mittitur appellatio. ut ii. q. vi. c. diffinitiua et c. quo
tiens. sed in decimis bene admittitur sicut in aliis
causis quandocumque quis grauatur. s. de ap. ut debitus.
Item in tributis non currit prescriptio. xvi. q. iii. c. pot.
sed ad hoc ecclesia. sed in decimis bene currit. s. de prescript.
de quarta et c. ad aures. sed quia ad ecclesias pertinent deci
me. dicitur. io. quod petantur per actionem confessoriam
quia ius prestandi decimas est quedam seruitus.
uel potest dici quod petuntur rei uendicatione. xvi. q. i. cum
decimis et c. reuertimini. Accursius. nota quod dominium
decimarum licet nondum habuit possessionem ut quidam
dicunt. et satis tollerabile est. sed uerum est quod in hoc
consistit principaliter ecclesie ut licet nondum tradita ipsa
fuerit sit domina. ar. s. de consuetudine. Ex litteris et c. de sac
sanc. ec. in ine diuinum. sic. c. arbi. tu. l. iii. c.
de rei uend. sicut exponis ubi h. Idem albi
sce columbe senon.

Ex parte tua et infra. Cum tibi quod maius est sit
concessum ut uidelicet decimas de labo
ribus terre prochiarum tuarum cum integritate
percipias de nouallibus eas exigere saltem po
tes quia ubi maius conceditur et minus conces
sum esse uidetur.

Ex parte et infra. maius continet sic xii. q. ii. cogno
uimus et xvi. q. ii. uisis et xcv. di. illud. ff. de reg.
iur. non debet. de dote post di. in primis et econtra
quia non iudicatur minus et maius prohibitum esse. ut.

Ex parte capitulum priuilegii de decimis laborum et noualium percipiendis

p. de seru. ex. cum illorum ar. lxxxiiii. di. gesta. et ff.
de senat. qui indignus et ff. de seruit. expor. cu.
Item ar. quod beneficia largissime sunt interpretanda. i. de
s. sig. olim. s. de do. cum dilectus. in fi. ff. de constit. prin. l.
ult. ar. contra s. e. tua et infra. sed ibi donatio decimarum lay
co facta odiosa est et cum peccato et ideo non est extenden
da licentia. sed est restringenda ut ibi dicitur. minus conces
sum. ar. contra. i. e. cum contingat. sed ibi soluitur. Idem e
lyen. epo.

Pastoralis officii et infra. explicari postulasti
utrum quis possit de molendinis et
piscariis necessarias expensas deducere priusquam sol
uat decimas ex eisdem. sicut est in negotiatio
ne concessum. ad quod sine preiudicio melioris sen
tentie respondemus quod licet circa res acquisitas uel factas de
pecunia decimata cum ipse uendiuntur creda
mus deducendas expensas et de residuo quod de
lucro decimas persoluendas. ut si uendatur do
mus ager uinea clibanus molendinum uel
aut quelibet merces. expensas tamen que fiunt pro
fructibus percipiendis ex illis de quibus fructus
proueniunt non credimus deducendas et si fi
unt decimate. quum salua decima fructus effi
ciuntur eorum qui faciunt ipsas expensas. fruc
tus autem ipsos alienari posse non credimus
non cum onere decimarum nec pro restaurando
detrimento quarumlibet rerum ex quibus deci
me persoluuntur credimus deducendas expen
sas de prouentibus decimandis. quia penes dominum
res permanent restaurate. ut si per aliquem mo
riatur armentum decidit uinea porcio ui
tiatis depereat uel totus clibanus destruatur.

Pastoralis et infra. casus aliquis habet molendinum.
piscatorias quas facit ibi expensas necessarias ad con
seruationem ipsarum tamen querebat episcopus helyensis u
trum expense iste necessarie sint deducende de fructibus
illarum rerum antequam decime persoluantur sicut quod in
negotiatione deducuntur antequam. respondeat hunc
questioni ostendit quid iuris sit de illis expensis que fiunt
circa res emptas de pecunia decimata causa negoti
ationis et dicit quod ille expense que fiunt in rebus illis de
bent deduci cum res ille uendiuntur et de residuo quod
de lucro decima est persoluenda. sed expense que fiunt pro
percipiendis fructibus illarum rerum non sunt deducen
de quamuis res ille sint empte de pecunia decimata
quia fructus illi sunt illorum qui faciunt expensas sal
ua decima et fructus illi non possunt alienari sine
onere decimarum deinde respondet ad questionem propositam di
cens quod expense que fiunt pro restauratione molendi
norum siue piscatorum et aliarum rerum non sunt dedu
cende de prouentibus decimandis quia res ille sic res
taurate remanent penes dominos. De molendinis et pis
cariis. permanentibus non emptis cum patrimonii. ne
cessarias necessarie dicuntur expense sine quibus res
fit deterior. ff. de impensis in rebus do. fac. l. i. penses.
et l. quod dari et ff. de. si ut impense. necessarias. non
iure scripto sed consuetudine approbata. uel ratione quia est
optima legum interpres. s. de consuetudine cum dilectus.

Pastoralis capitulum. ... de ... decimarum soluendarum deductis expensis que fiunt de pecunia decimata de fructibus non deducuntur expensis factis pro fructibus percipiendis uel recipiendis ...

sine preiudicio quod non iudex loqui diffiniendo. sic et loquitur. s. de rescrip. sepe. litteras tamen eius sententia per iure seruanda est cum respondeat ad consultationem. s. de re iud. in causis. Acquir. uel factas cum matrimonij. deducendas. hoc est ratio quare deducuntur expense de matrimonij. et non de fructibus et redditibus aliarum rerum. quia in negotiatione operatur manus hominis sed in aliis operibus principaliter manus dei. ar. lvi. di. nasci. et s. e. non est. et j. e. cum non sit. hanc rationem assignat Hug. et tu adde aliam ne bis eadem res decimaretur. quia tunc sunt decime personales expensas. s. factas in eundo et redeundo. et negotiando et faciendo rem meliorem. quam de lucro. ex hoc habes quod de omni eo quod peruenit ad aliquem gratuito titulo decima est soluenda sic ergo heres legatarius donatarius de hereditate legato et donato debet soluere decimas quia de omni licite acquisito decime sunt soluende. s. e. ex transmissa. et ar. xvi. q. i. decime. et q. vij. c. in. sed hoc dicas quod suus heres decimam de hereditate dare non debet. quia una persona reputatur cum patre. s. de impub. de aliis subst. si quid duobus. q. ult. et. xxxv. q. iij. § Hac auctoritate quia interuenit nature debita est. unde uiuente patre dominus est intelligitur. de heredib. qualiter et differentie. § sed si quidem et sola administratio ei decernitur. ff. de lib. et postum. l. in suis quidam dicunt. quod extraneus heres legatarius donatarius. quia totum est ei lucrum decimam dare debet alij dicunt et melius quod in nobilibus nullus tenetur soluere decimam quia res ad quoslibet possessorem transit cum onere suo. ut j. e. cum non sit quoniam cum deus terram alienam dedit filiis israel tamen de fructibus suis decimas dari mandauit. et si de possessionibus decima detur cito possessiones deuoluerentur ad ecclesiam sed nunquid doctor de collecta aduocatus de aduocatione mercenarius de mercede tenetur soluere decimas utique. xvi. q. i. decime. merces. emptas cum matrimonij de pecunia decimata. non credi deducendas. quia tunc intelligunt esse prediales decime. decimate. et si possessiones ille sunt empte de pecunia decimata et sic si expense ille sunt facte de pecunia decimata quod melius uidetur. cum illud quod potuit illatione quod exactione. potuit iam alias preter melius non cum onere suo. quia res transit cum onere suo. xvi. q. i. si quis laicus. ff. de contrahen. empt. alienatio. j. e. cum non sit. et s. de pig. ex litteris. in principio. R. quomodo supposite. credi deducendas. hoc est speciale in decimis quod non deducuntur expense pro fructibus colligendis. uel etiam pro conseruatione rei alicuius alias etiam male fidei possessor deducat sumptus necessarios. ff. de pet. her. si a domino. § ult. et s. de inst. et requisiuit. et ff. so. ma. factus. lo. decimandis. sed si emissem ad hoc ut uenderem aliquam rem illam uendam facta est sumptus pro ipsa conseruanda debent deducere sumptus. magistratus a pplio expresse quod ad res mobiles pertinet. ff. de sev. si merces a populo. decerpat. si ad expedit necessario ad illius conseruationem illud non deducit.

Cum dam est. s. Idem.

Cum contingat interdum in tua dyoc.

et j. Cum in quibusdam parochijs ad quasdam ecclesias uel personas ecclesiasticas ab antiquo pertineat perceptio decimarum et de nouo fiant nouala in eisdem: quare a nobis ad quem hec noualium decima incipiat pertinere. § unde in q. et c. hec. quod cum perceptio decimarum ad parochiales ecclesias de iure communi pertineat decime noualium que fiunt in parochijs earundem ad eas procul dubio pertinere noscuntur. nisi ab hijs qui alias percipiunt decimas causa rationabilis ostendatur per quam appareat noualium ad eos decimas pertinere.

Cum contingat. et j. ab antiquo forte ex prescriptione. s. de prescript. ad aures. de iure communi. patet hic expresse quod decime de iure communi pertinent ad parochiales ecclesias ut. xvi. q. i. statuimus. et c. de decimis non ergo spectant ad episcopum. unde in decimis parochialium ecclesiarum non debet episcopus habere aliquam portionem nam capitula que dant episcopo partem decimarum loquuntur de decimis episcopalis ecclesie. sed quid s. e. cum ui dicit quod episcopus potest retinere partem suam de noualibus que consurgunt in parochia alicuius ecclesie ut j. e. dudum. ubi episcopus petit decimas in dyoc. sua potestas fundata intentione sua de iure communi et in non pertinent de iure communi ad parochiales ecclesias et in optinet episcopus dicas quod de iure communi baptismalibus ecclesiis decime debent dari. xvi. q. i. decimas per ut notat hug. ibi et c. statuimus. quod ergo. R. illi decretali quod dicis quod illa intelligitur de ista. uel potius loquitur secundum consuetudinem loci. et illa dudum. i. c. potest intelligi de decimis in parochia episcopi positis quia ille pertinent ad illum de iure communi. et ex illis debet facere iiij. partes. xij. q. ij. iiij. et c. uult tamen. et c. nob. et c. concesso. et ille decime quas petebat episcopus non erant in parochia alicuius parochialis ecclesie. unde ad episcopum de iure communi pertinebant quia decime in potestate episcopi sunt. xvi. q. i. in sacris. et s. e. cum et dic quod ista dec. dudum. loquitur de consuetudine ut innotatur infra illius glo. que incipit sic. noualium hoc ad alium pertinet noualia ad alium. decime. § non sequitur. contra s. e. ex parte illud intelligitur cum aliquis optinet decimas per priuilegium in quo casu debet habere noualia. quia ex quo concesse sunt decime simpliciter et noualia que postea insurgent. j. de priuil. quia cum certam iam ibi generali simpliciter posito significari decimas presentis temporis et futuri. ff. de seruit. urba. si seruitus et sequente. pig. o. p. l. ult. et xxx. di. si romanorum sed hoc loquitur cum habet decimam ex prescriptione. quia per hoc non prescribit noualia. et sic intelligitur c. sequens. hoc et intellige allegato titulo et prelato. j. e. dudum. et in quadam decretali extra concil. que incipit uenerabilium. rationabilis causa. puta priuilegium aliud non possent ostendere cum de iure communi pertineant ad parochialem ecclesiam. et prescriptio allegari non potest. Idem episcopo beluac.

Cum in tua dyoc. quedam monasteria et conuentuales ecclesie in nostris parochijs maiores decimas percipiant et minutas de quibusdam fructibus annuatim perceptis

non fuerit decime persolute. et i. l3 quod si fructus
predicti de illa terra prouenerunt de qua monasterium
a l. conuentuales ecclesie aliquos perceperunt ratione
ne decimarum prouentus eis procul dubio decime
fructuum debentur eorum cum ipsis terra illa
ab antiquo fuerat decimalis. et non debeat u-
na eademque ecclesia diuerso iure censeri. alio-
quin prochialibus ecclesias exsoluuntur ad quas
de iure communi spectat perceptio decimarum.
Cyminum. et i. minutas minute
decime appellantur per psalmum. et de pullis. et o-
uis. et cetera. ut s. e. ex parte de quibus. et loquitur s. e.
ex multiplici. ab antiquo. quia prescripserit decimas
illas. et s. e. ex. censemus. xvi. q. i. cognouimus. i. de
priuil. quia circa. et s. e. ex parte. ff. de usufr. cum q
insti. ar. a. ff. de peculio. hinc quaeritur. § i. u dicitur quod
peculium quasi duplici iure censetur. Idem
uespriniensi. epo.
Dudum ad nostrus fratres ierosolimitani ho-
spitalis sancti stephani te proponente in nostra
presentia questionem quod ipsi decimas de labo-
ribus rusticorum suorum uespriniensi ecclesie debi-
tas non permitterent tibi decimas persolui. et i.
comparentibus quod te ac ipsis statuto termino co-
ram nobis s. presbiterum cardinalem tibi et eis conces-
simus auditorem coram quo decimas ter-
rarum que per rusticos hospitalis uespriniensis dy-
ocesis excoluntur. et de siluarum. et de nouaclari-
a ecclesias que per ipsos hospitalarios detinentur inten-
tione tua de iure communi fundata petisti.
prior autem hospitalis in predictis decimis et ec-
clesiis prescriptionem allegans proposuit se non te-
neri tibi super hiis respondere. quod cum per auditorem
ad nostram audientiam peruenisset mandauimus
quod idem prior prescriptionis titulum quam al-
legauit probaret. qui u. b. regis ac regine un-
garie priuilegia exhibuit. cum ecclesiam sancti ste-
phani ad quam dicte ecclesie cum eisdem decimis perti-
nebant in perpetuam elemosinam hospitali donati-
onis titulo concesserunt. confirmationis. c. ip-
p. n. scriptum exhibens per quod probare uolebat
concessionem predictam plenum habere uigorem.
et i. ceterum ex parte tua fuit propositum quod in
decimis et ecclesiis a rege et regina donatis prescrip-
tionem non poterat opponere pars aduersa. quia nec
a donatione ipsorum initium habere poterat
nec a confirmatione prefata tamen effluxit tempus
quod possit prescriptio confirmari. et sic donationis re-
gis ac regine allegatus titulus nullius erat
cum sacrilegii crimen incurrat qui ecclesias. et
ecclesiasticum beneficium a manu recepit laicali.
et i. Nos igitur cum donatores predicti conferre nequi-
uerint aliis que ipsi de iure non poterant possi-
dere et per confirmationem predictam. c. fr ecclesia sancti ste-
phani hospitalis cum decimis et aliis pertinentibus
ad se fuerit et si contentionem apparet. nostri
episcopali nullatenus derogetur sententiam. prohi-
bemus. ne fratres hospitalis presumant ulterius i

pedire quominus decimas percipias memora-
tas et pacifice possideas in futurum.
Dudum et i. decimas sine inquietatione et libere per-
cipi posse. talis fuisse uidetur petitio. proferri lata. ut
dicitur insti. de iure co. s. xvi. q. vii. omnes basilice. et
xviii. q. ii. monasteria. licet uideretur quod de iure co. per-
tineat perceptio decimarum ad episcopos sed quod s. e. c. per. et c. cui
contingat ii de h dicitur est ubi per dicta et uidetur uerius que
h allegatio non potuit nisi contentum ad decimas et
sit fundatum contentum et de consuetudine loci pertinebant
ad episcopum et non de iure co. sed contentum ad ecclesias quas
petebant erat fundata eius intentio sua de iure co.
s. ius puto quod decime iste si erant inter terminos p.och
tam alie prochialis ecclesie licet dicatur. i. e. quod pertine-
bant ad ecclesiam sancti stephani. ut dixi s. e. cum contingat
in glo. post h. quam ille probaret. h a parte uidetur quod qui
allegat prescriptionem tenetur probare titulum
ex quo habet causam prescribendi. s. de probat. l3. ar.
ex psalmum uidetur s. de prescript. si diligenti. nam si
canonice longa et longissima prescriptio non dif-
ferunt sed in longa prescriptione debet probari titulum.
c. de prescript. lon. temp. diutina. et c. de usuc. p-
tered. i. ul. g. et in longissima sed canones. ar. co.
s. de prescrip. quoniam omne et c. uigilanti. u uidetur suffi-
cere bona fides. et e quod id quod dici consueuit quod sufficit
allegare titulum sed non debet probari. io. dicit quod isti
erant suspecti et ideo oportuit eos probare tempus et titulum.
quia propter suspitionem quarum transferetur probatio ad alium
uo dixi quia al. non cogitur. s. ut. ec. bn uo uiri
u de h notatur. sed sit h dico ut dixi in c. si diligen-
ti. s. de prescript. c. inuenies quo casu probari debe-
at titulus et quo non. concessionem predictam. quam si
propter ex certa scientia confirmasse ualuisset et ex ea suspisset
sed uigorem h per se nulla fuit. ar. s. de pac. quod
et s. de transac. c. i. et xxxi. di. bn qui et ii. q. i. in
primis. laycali. ut xvi. q. vii. si quis deinceps. ut titu-
tulus talis habetur pro non titulo. si potuit aliis. i.
q. vii. da y bnum. i. de do. in titulum et ux. inp.
quia pro non dato habetur quod ab illo donatur qui non potest
de iure donare. i. de iure pa. quod aut. insti. ar. co.
ff. de acquir. rer. do. ff. de usufructo quod nemo. et ff.
de contrahenda empt. rem alienam. possidere. xvi. q.
vii. c. i. et s. de prescript. cumque quia spiritualia non ca-
dunt in laycum. s. de cle. sacro sanc. et c. massa-
na. et xxxi. di. bn quid. ii do illo numquam liceat la-
yco anathema dare. nullatenus derogetur. sic
n. intelligitur derogari uni alteri nisi h exprima-
tur. lxxx. di. florentini. et xxx. di. eccle. et s. de auc.
et usu pall. ex tuarum. s. de of. del. sic eo. prohibemus.
ex hac sententia uidetur quod actum sit iudicio uti possidetis
et ex eo quod dixit s. in prin. ii permitterent tibi solui. sed
per petitionem epi uidetur actum petitorio. sed standum est
sententie. talia n. sunt subiecta. qualia permittat predica-
ta. Id in concil. generali.
In aliquibus regionibus quidam permixte sunt
gentes que secundum suos ritus decimas de
more non soluunt quamuis censeantur no-
mine christiano. hiis non nulli domini prediorum

Dudum cur. Laycus decimas ut ecclesie concedere non possunt nec per eius concessione est in sol ... confirmare per ipsum p-
terea titulus prescribendi

In aliquibus casi domini prediorum cogi possunt ut ... prediis ... soluenda que sunt ... decimas persoluunt

ea tribuendo excolenda ut decimis defraudantes ecclesias maiores inde redditus assequantur. Volentes igitur huiusmodi excessum in detrimentum ecclesiarum provide statuimus, ut ipsi domini talibus personis et talia sua praedia excolenda committant, quod absque contradictione ecclesiis decimas cum integritate persolvant, et ad id si necesse fuerit per censuram ecclesiasticam compellantur. Illae quippe decimae necessario sunt solvendae quae debentur ex lege divina vel loci consuetudine approbata.

Id est aliquibus, et infra. compellantur. pactum. non noceat ecclesie quin a quolibet possessore possit petere decimam, quia et domus quae servitur transit cum re, s. e. pastoralis, et i. c. praeterea, et s. de prescript. plerique, et ff. de pac. int. de dic. et iiii. ff. de institutoria. si cum villico, ar. contra ff. de pac. epla. § pactum. si possessor partem fructuum recipit et dominus partem utique conveniendus est, s. e. a nobis et c. tua nos. ex lege divina. quas dominus suo dominio servavit tamquam debita requirunt, s. e. parochianos et c. tua nobis et xvi. q. i. decime. loci consuetudinem. sic ergo attenditur consuetudo in decimis, nec mirum, quia et in baptismo attenditur de c. di. iiii. de trina et in matrimonio, j. de cognatione spirituali c. ex eo. et merito servatur consuetudo, quia eque punitur transgressor consuetudinis sicut transgressor legis, xi. di. in his rebus. et hoc potest intelligi de consuetudine illa de qua dicitur s. e. cum sint homines et c. ad apostolice. vel de hac dic de consuetudine approbata et prescripta, ar. non obstat consuetudo, s. de consuetud. c. ult. si non consuetudo est quae detur xii. pars vel minor, talis consuetudo non sufficit nisi sit approbata a iure, quia non iuste consuetudo quae absque mortali peccato servari non potest quantumcumque longa, s. de prescript. c. ult. omne. sed hoc non possunt contra iura quae de iure divino debentur, et ita non possunt prescribere, ergo nec consuetudo locum potest habere. hoc dico quod laycas, quia clerici contra clericos non solum partem sed et totam decimam prescribere possunt. unde dicitur decretum quicumque dedit decimas non emendat, xvi. q. vii. quicumque. Idem in eodem.

Primo solvende sunt decime quam tributa vel census reddantur quia si indecimata percipit decimarum [illegible]

Cum non sit in homine quod semen serenti respondeat, quoniam iuxta verbum apostoli neque qui plantat est aliquid neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus, ipso qui de mortificato semine plurimum fructum affert, nimis avare quidam in decimis defraudare nituntur, census et tributa quae interdum indecimata praetereunt de frugibus primitus deducentes. Cum autem in signum universalis dominii quasi quodam titulo speciali sibi dominus decimas reservaverit, nos et ecclesiarum dispendiis et animarum periculis obviare volentes statuimus ut in praerogativa dominii generalis exactionem tributorum et censuum praecedat solutio decimarum, vel saltem hii ad quos census vel tributa indecimata pervenerint, quoniam res cum onere suo transit, per censuram ecclesiasticam decimare cogantur ecclesiis quibus de iure debentur.

Cum non sit, et infra. praecedat solutio. quia ut dicitur illas dominus in signum universalis dominii reservavit, s. e. tua nobis. et id sine aliqua diminutione expensarum, s. e. tua nobis, et id solvende ut i. di. et c. cum homines. sed non refert in ultimum utrum praecedat solutio decimarum exactionem tributorum vel census, quia et dominus de parte sua et colonus de sua tenetur, s. e. a nobis et c. tua nobis. [illegible] potest licet utique [illegible] sed convenit melius et commodius est ecclesie convenire unum quam plures, ff. de exercitoria l. i. § ult. et l. sequenti. distinguitur in casu isto utrum dominus certam partem frugum vel certam summam vel duos modios vel tres tantum recipiat. de hoc di. s. e. tua nobis, quum domine sic, s. e. pastoralis, ff. de contr. emp. alienato, et s. de pignor. ex litteris. Idem in eodem.

Nuper abbates Cisterciensis ordinis in generali concilio congregati ad commonitionem nostram provide statuerunt ne de cetero fratres ipsius ordinis emant possessiones de quibus decimae debeantur ecclesiis, nisi forte pro monasteriis noviter fundandis. Et si tales possessiones eis fuerint pia fidelium devotione collatae aut emptae pro monasteriis de novo fundandis, committantur aliis excolendae a quibus ecclesiis decimae persolvantur. Et ne occasione privilegiorum suorum ecclesiae ulterius praegraventur, decernimus ut de alienis terris et amodo acquirendis, etsi eas propriis manibus aut sumptibus excoluerint, decimas persolvant ecclesiis quibus ratione praediorum antea solvebantur, nisi cum ipsis aliter ecclesiis duxerint componendum. Et hoc ipsum ad alios religiosos qui gaudent similibus privilegiis extendi volumus, et mandamus ut ecclesiarum praelati promptiores et efficaciores existant ad exhibendum eis de suis malefactoribus iustitiae complementum, eorumque privilegia diligentius studeant observare.

Nuper, et infra. non forte pro monasteriis noviter. et ita in casu isto optinet adhuc privilegium antiquum. et si tales, scilicet de quibus decime solvi debent. committantur, id est etiam antequam edificentur ecclesie, ut illi coloni solvant decimas de illis terris. idem esset si ipsi idem colerent eas. i. e. c. duxerint componendum. et sic compositio in decimis potest fieri per sacerdotem, s. e. ex multiplici, quae prius vero non per successorem suum fuit confirmata, s. de transac. veniens. sed numquid cistercienses et alii monachi non habentes privilegium possunt prescribere decimam? non videtur, cum decimas de iure habere non possunt, ut xvi. q. i. pervenit, ergo eas non possunt prescribere, s. de prescript. cum in [illegible]. sed videtur ex quo nomine compositionis eas possunt habere quare eas possint prescribere, satis possunt. sed multi dicunt quod non possunt prescribere decimas, ar. praedictorum c. ar. s. e. dudum. decime enim intuitu divini officii tamen debito sunt iure divino, s. e. tua nobis. sed isti nemini spiritualia administrant, et decime istis tamen per privilegium conceduntur, quia iure communi eas possidere non possunt; alias superfluum esset privilegium, quia quod de iure communi competunt superfluum est [illegible] impetrare, C. de thesaur. l. i. l. x. ff. ad municipalem l. i. unde si isti allegarent prescriptionem, necesse haberent ostendere titulum qui daret eis causam prescribendi, s. e. dudum, quae loquitur de hospitalariis Ierosolimitanis.

Religiosi cistercienses templarii et hospitalarii de fructibus possessionum quas post generale concilium acquisierunt tenentur solvere decimas si prius de illis decime solvebantur

miratus qui de iure co[mmun]i decimas possidere no[n] possu[n]t
et ideo in hiis que de iure co[mmun]i possideri non possunt nece[ssa]
rius est titulus et sic pot[est] intelligi. s[upra] de p[re]script[ionibus] si di
ligenti. ubi de h[oc]. Ex reg[istro] .ix.
Prohibemus universis p[er]sonis eccl[es]iasticis ut de
cimas detentas a laycis ad alienas eccl[es]ias p[er]ti
nentes in pignus recipere ab eisdem laycis n[on]
p[re]sumant.

Laici qui decimas tenuerunt ... in pignus recipere non debent

Prohibemus et c[etera]. ad al[iam] eccl[es]iam p[er]tin[entes]. istud pot[est] in
telligi de decimis laycis in feudum concessis ut ul
la eccl[es]iastica p[er]sona ad quam non p[er]tinent illas in pig
nus recipiat ut si penes laycum remaneant citius
redeant ad eccl[es]iam ad quam p[er]tinent saltem p[os]t
mortem eius in decimis non habet locum successio. s[ed]
e[st] ad h[oc] q[uod] succedunt heredes in decimis antiquitus
concessis in feudum et ex ratione sufficit si laycus de
assensu ep[iscop]i decimas tales alii eccl[es]ie donaverit. s[upra] de
hiis que fi[unt] a p[re]la[tis] sine co[nsensu] c[apituli]. cum apostolica. eccl[es]ia uero ad quam p[er]
tinent uti pot[est] eas in pignus recipere. quia p[ro] hoc redemit
re se bit decimas suas cum tunc non teneatur compu
tare fructus in sortem. i[nfra] de usur[is]. c. i. et c. conquestus.
et s[upra] de feud[is]. c. i. idem esset multo fortius si de fe[udo] lay[ci] e[ss]e[n]t
tantum modo decimas detineret et h[oc] fuit causa p[ro]hibitionis
ut p[ro] h[oc] p[ro]uideretur eccl[es]iis ad quas ista decima p[er]ti
nere d[icitu]r. Ex concil[io] maguntin[o]. De regulari
bus et transeuntibus ad religionem.

Nullus tondeatur
nisi legittima eta
te et spontanea uoluntate. De regularibus et transeuntibus ad religio[nem].

Nullus et c[etera]. tondeat[ur].
s[cilicet] ad p[ro]fitendum ut sit monachus. xx. q. i. ne
uero clericus pot[est] tamen si statim. post. vii. an[nos] quia tunc est do
li capax. xx. xxviii. di. de hiis. et lxxvii. di. quicumque in
singulis. ar[gumentum] contra s[upra] de p[re]ben[dis]. c[apitulo]. rel[atum] ubi dicitur quod pueri non sunt
ydonei ad beneficium optinend[um]. in legitima. i[d est]. xiiii.
an[norum]. spontanea. quia si coactus non ualeret. xx. q. iii.
p[re]sens clericus. Ex eodem.

Si quis ante annos legittimos tonsoratus
est sine consensu parentum suorum si paren
tes ipsius infra annum non reclamaverint ad
principem aut p[ro]prium ep[iscopu]m uel ad missum
dominicum in clericatu p[er]maneat. Si u[ero] post le
gittimos annos p[ro]prium clericus factus est et nec
ipse nec parentes eius infra annum ad memo
ratas p[er]sonas reclamaverint in clericatu p[er]ma
neat sicut is de quo superius dictum est.

Si quis et c[etera]. tonsoratus. ut fiat monachus uel re
gularis canonicus. xx. q. ii. si in qualibet. i[nfra]. annum et
diem. xx. q. ii. puella et tutor contradicere potest. i[nfra]. dicitur
tunc ut ibi. ad principem. i[d est]. p[ro]prium. s[upra] de co[n]s[ecratione] di. i.
corpori uel p[re]latum ecc[lesi]e. missum. i[d est]. uicarium ep[iscop]i qui
gerit uices eius. s[upra] de instit[utionibus]. ex frequentibus. p[er]mane
at quo ad parentes. quia post annum filium reuocare
non possunt ut hic p[ate]t. xx. q. ii. puella. ipse uero pu
er quandoque usque ad finem. xiiii. anni. i[nfra] e[odem]. significatum
post desinit. et c. cum simus. postea uero non potest exire.
xx. q. i. illud. p[ro]prium illatum sibi uel parentibus. p[er]mane
at quia ex mora tanti temporis p[re]sumitur consensisse et
intelligi si potuit reclamare. et i[nfra]. de spons[alibus]. ad id. i. q.

Si quis est impubes non ingressus post annum ... parentibus ... uero ... si pubes per annum ingressus post annum ... parentibus uero ...

i. constat. et i[nfra]. de despon[satione] impub[erum]. de ill[is]. et al[ias]. autem
non teneret monachatus. s[upra] e[odem] q[uod] metus causa p[er]latum. Ex
concil[io]. tol[etano].

Ut clerici qui se fingunt habitu et nomine mo
nachos et non sunt corrigantur ut uel mo
nachi sint uel ueri clerici.

Ut clerici et c[etera]. fingunt. non quia quia ficto fuit simplo sit
ex honesta causa quia ex inhonesta. Ex honesta. xxii. q.
xxii. q. ii. utilem. et xxii. q. ii. domine. et si aliquis simulat
religionem ex honesta causa. ita quod p[re]textu p[re]dicti
non noceat. s[upra] de hiis que ui metusue causa fi[unt]. p[er]latum. ubi
de h[oc]. simulato uero ex inhonesta causa facit monachum. i[d est]. com
pellitur redire ad monasterium p[ro]pter dolum suum.
xxvii. di. quia interrogasti. xxvii. q. i. uidue. et i[nfra]. e[odem]. p[re]terea
et isti clerici fingunt se monachos esse ex causa in ho
nesta. sic et dico in matrimonio si aliquis ex eo p[ro]posito
consentit alicui mulieri quod nolit stare legittime cum ea.
et h[oc] sit paratus p[ro]bare non est audiendus quia in sp[ir]itua
libus siue in minimis reuertitur ad ueram intelli
gentiam. s[upra] eod[em] t[itulo]. i. de spon[salibus]. ex litteris. ar[gumentum] contra ad con[uersione]
illius qui finxit se mulierem et suscepit habitum in
monasterio monialium. ut possit corrumpere moniales
et c[etera]. in. c. interrogasti. uel ueri clerici. et sic datur eis
optio an uelint esse monachi an clerici sic s[upra] de e
le[ctione] cum causam. ar[gumentum]. xvi. q. i. nemo. pot[est] ar[gumentum] con[tra]. i. c. p[re]s[biter].
et xxvii. di. quia interrogasti. quod compellitur in mona
sterio remanere sic pot[est] solui. hic constabat eos. ta
les esse. licet starent in habitu monachali in contrarium
constabat immo tamquam in monachi tradant et seg
gabant. non audiuntur uolentes iurare contrarium.
Ex concil[io] aurel[ianensi].

Vidua si sponte uelum continentie quam
uis non sacratum sibi imposuit et in eccl[es]ia
inter uelatas oblationem deo obtulerit ue
lit nolit sanctimonie habitum ulterius debet ha
bere licet sacramento firmare uelit eo teno
re uelamen sibi imposuisse ut deponere posset.

Vidua et c[etera]. sponte. secus si p[ro]prium. s[upra] de
hiis que ui metusue causa p[er]latum. imposuit. tamen
quia uidua uelum continentie sibi imponere ut hic
p[ate]t. et xxvii. q. i. viduas. pot[est] et illud recipere a sacerdo
te. i[nfra]. quia clerici. uel non consulitur. xx. q. i. vidua aut ab
ep[iscop]o. s[upra]. q[uod] metus causa p[er]latum. velum consecrationis
a nullo recipiunt. xx. q. i. de uotis. sole uirgines con
secrantur. in. c. deuotis et c. placuit. e[adem] q. oblationes
deo obtulerit. respicit loci consuetudinem ubi forte ue
late offerunt panem ad eucharistiam faciendam
sile. xxvii. q. i. uidua. et ita eo ip[s]o quod sic stetit cum aliis
in eccl[es]ia monacha iudicatur. xxvii. di. q[uia] interrogasti.
et xx. q. i. c[ontra]. p[ro]genitores. si uero alias habitasset in eo lo
co tamen non iudicatur monacha. in aut[entica]. constitu
to quam interp[re]tatur constitutionem. circa medium coll. vi.
et ideo consueuit dici quod habitus sine p[ro]fessione non fa
cit monachum. i[nfra] e[odem]. porrectum. licet sacramento. tamen s[ecundum]
h[oc] si adinueniatur aliquis concedis p[re]sumptionibus immo for
te ad plenam p[ro]bationem et p[er]sona honesta. s[upra]. possit
sibi deferri sacramentum. C[odice] de rebus creditis in tex[tu]. fi.
et s[upra] de p[ro]bat[ionibus]. sicut consuetudo. s[upra] de iur[e]iur[ando]. c. u[lt]i[mo] et c.

Vidua est Monacha que sustinuit scienter se ingredi ... professam per hoc intelligitur esse professa

monachi

sine iuramento si habet alias probationes. s. et inter cetera
platum. sed hic vidua ista probare non potuit per legi-
timas probationes. sed allegavit fictionem ex alia causa
honesta et iurare volebat sed iuramentum non suf-
ficit. et ideo remanet in monasterio. et sic hic intelligitur.
hoc c. et illa palea. xxvij. q. i. viduitatem de fictione ex
honesta causa alias si fictio ex inhonesta causa fuis-
set. nulla probatio istius audiretur propter dolum suum.
et si illud probaretur sic potest intelligi. c. illud. xxvij. di.
quia interrogasti ut dicit. s. e. t. proxime. quicumque quod ficte mo-
nasterium vult intrare ex honesta causa. illud probet te-
stibus presentibus testibus ut fecit illa in c. placuit. et c.
illud quia interrogasti. potest intelligi in eodem casu cum ista
decretali. ut intelligatur de fictione ex causa honesta. sed
mulier illa hic probare non potuit. et ideo compellitur redi-
re ad monasterium. per ut hic intelligitur. G regum
aut subdiaconus. [illegible]

Monachus frater et c. presenti iussione man-
damus ut nec monachum de mona-
sterio in monasterium temere migrare lice-
at nec eorum aliquem peculiare quicquam habere.
sed si hoc presumpserit monasterio quo ab initio
mancipatus est sub abbatis sui regula compe-
tenti correctione reddatur.

Monachus et c. monasterium. hoc c. loquitur de hiis qui
causa levitatis transeunt alias licitum est transire ad
artiorem religionem petita licentia. licet non obten-
ta. et c. licet. peculiare. sine causa administrationis. s. de
statu monachorum. monachi. alias si in morte resi-
gnatus. cum ipsa pecunia in sterquilinio sub-
terretur. s. de statu relig. cum ad monasterium. et c.
super quodam. reddatur quia tenetur abbas recipere.
ne vagabundus in anime detrimentum incurrat.
et compellitur abbas si noluit. s. e. c. ult. et ar. xviij.
q. ij. abbates. Et signatur contra. xvij. q. i. si quis monachorum.
et c. si quis rapuit. Quod dicit quia monachi deli-
quentes debent artiori tradi monasterio. Solo illa
intelligitur cum propria monasteria detinguntur.
et de dissolutione hodie fit de istis fugitivis.
quia dicit s. e. c. ultimo. G ex registro Greg.

Quia in insulis dicta est congrega-
tio monachorum pueros in eorum mona-
steriis ante xviij. annum suscipi prohibemus.

Quia et c. hoc c. in quibusdam libris
habetur pro palea. xx. q. i. pueros. non hic quia puer
dicitur usque ad x. et vij. an. contra i. de spon. impub. im-
puberes. xviij. annum. hoc speciale est propter asperita-
tem locorum. alias regulare est quia post tempus pubertatis
tam masculi quam femine possunt profiteri. xx.
q. i. c. i. et q. ij. si in qualibet. et c. puella. Alexan-
der archiepiscopo et aliis ecclesiarum prelatis per Gal-
liam constitutis.

Non est vobis dubium et c. pro universitati
vestre mandamus quatenus monachos vel conversos
Cistercien. ordinis post professionem sine licen-
tia abbatum suorum per exitus vestros recipi
nullatenus permittatis. et si qui ex eis sine
licentia abbatum suorum de monasterio exire

suo

presumpserint et amoniti celeriter non redie-
rint eos regredi compellatis.

Non est vobis et c. recipi permittatis. et merito. quia
qui mutat locum de minori ad maiorem mutare
debet. xxiij. di. legitimus. in fi. et s. de transla. licet. et ca.
et hic ideo percipitur quia non recipitur asperior et quia dicit licen-
tia. supple maxime quia nec abbas posset in hoc di-
spensare. ut ad minorem transiret. vel intellige quia de
licentia abbatis possit transire ad equalem iusta de cau-
sa. licet. post amonitionem et celeritas ista ad arbitrium
iudicis refertur ex quo non determinatur. s. de offi. dele.
de causis. et ff. de iur. delib. l. i. infi. de istis vagabun-
dis tene ut dicit s. e. c. ult. de hoc celeriter dicit s. de dolo et
contu. c. ultimo. Item magistro F. civitatem
castri. [illegible]

Admiratum nobis audiam pervenisse quod
heremite de monte forti quosdam pueros
seduxerunt in terra quia quibusdam suasionibus eorum
assensum prebentes statim religionis habitum
in ipsorum monasteriis susceperunt. quorum unus
t. nomine statim penituit quod habitum indu-
isset et c. Quo circa. quod. si constiterit quod pre-
fatus t. ante consummationem xiiij. anni. su-
ceptum habitum deposuerit. aut si post xiiij.
annum habitum ipsum sine probatione sus-
cepit. et infra triduum deposuit eum ab im-
petitione predictorum heremitarum denuncies absolu-
tum et eam quam postquam exivit intravit
accipere in uxorem licere posse traducere. si a-
liud rationabile non obsistat.

Ad nostram et c. statim penituit. ar. non dicitur fecisse
quod non durat fecisse. i. q. i. cessat. ff. quod cum eo qui i
al. po. si filius. et ff. de in rem verso si pro pre. c. c.
sum. et xxij. q. vi. vides. ar. contra quia ex quo semel
placuit displicere non potest. xxxiij. q. v. horrendo.
c. de contrahen. empt. non idcirco. et iij. di. certa. et
xvij. q. ij. dilectissimi. so. ubi constat de facto et de qua-
litate non est credendum de eius perseverantia nam sufficit
quod ab initio assentit cum non de facto constat sed de inten-
tione necesse recurrimus ad presumptionem perseve-
rantie. ut in casu isto et in consimilibus. ante consummationem
xiiij. anni non ex hoc verbo quia in casu isto annus in-
ceptus pro completo tenetur. xx. q. i. illud. et q. ij. si in qua-
libet. et c. significatum. et in alio casu. s. de ele. cum in
cunctis. ar. contra. ff. de mu. et ho. ad rem pub. et l. x.
xviij. di. presbiteri et iij. c. predic. cum in cunctis. Sed in
feriora solo in dignitatibus favore consideratur. et ideo
annus inceptus pro completo tenetur. sed in eo est spe-
ciale in regularis observationis gravitas est et labor et
sic ordinum. et ideo completus annus exigitur. ar. s. e.
quia in insulis. infra triduum. ar. contra. xx. q. i. c. final.
et xvij. q. i. protinus. xx. q. iij. eos. qui semel. so.
quidam dicunt quia istud dispensative datum est. alias
regulare est quia puberes ingrediens et post monasterium
exire non potest. ut dixit contraria. sed hoc solo non rec.
quia contra votum continentie si admittit dispensatio.
quia continentia castitatis et abdicatio proprietatis ita an-
nexe sunt ossibus monachorum ut nec summus pontifex

ualeat dispensare. j. de statu monachorum. cum ad
monasterium insi. dicas quod quod iste sine deliberatione et
quasi mentis impetu intrauit. et illectus fuit. et ita quod ad
deum non fuit obligatus qui considerat cor et non opus.
et. xxiij. q. v. si quis inuentus. et. xv. q. vi. c. j. et ideo nec
apostolicus eccam cum hoc certa iudicia de tali uoto in
petuose ex eo quod sine probatione habitum suscepit.
et quia .j. triduum penituit. et quia propter penitentiam sui
iure quod eo in tempore ipsum absoluere debuit. et ita non
fuit obligatus quantum ad deum. et eius ecclesiam. ar.
xxij. q. iiij. unusquisque. et. xv. q. j. sane. et. ar. xvij. q.
iiij. sunt qui opes. Idem elyen. epo.

Super eo quod quesitum fuit de clericis qui re-
ligionis habitum susceperunt et ante pro-
fessionem ad priorem sunt statum reuersi. R.
quod si austeritatem religionis ad quam migra-
se noscuntur seruare noluerint ad mino-
rem religionem sunt cogendi transire. nec a
prius in ecclesiis secularibus debent assumi. ne
contra uotum quod domino fecerunt uenire presumant.
Sum si ante susceptum habitum positi in
probatione recedere uoluerint. per regulam bi-
ten edi non uiderentur prohibiti ad priorem sta-
tum redire. quod uidetur precipere ut in eadem
ueste in qua uenerunt recedantur.

Super eo. et. j. religionis habitum susceperunt eo anno
ut ad seculum non redirent. nulla ibi facta professione.
sione. j. e. statuimus. ita quod de hoc constabat ut ibi di-
ne contra uotum quo renunciauerunt seculo generaliter si de
facta professione alicuius religionis. tunc cogendi sunt
remanere uel ibi uel ad minorem transire. si sponte
noluerint ut hic dicitur. et. j. e. consulti. habitum. de quo
premisit quo renunciauerunt seculo. redire. moribus eun-
dem. j. e. consulti. in eadem ueste. scilicet in qua ueste po-
siti in probatione debent esse. uel quod in illa in qua
uenerunt. liiij. di. multas. et. liij. di. legem. ar. xvij.
q. ij. si quis in cognitum. dic quod in monachali habitu
ut hic dicitur. et. j. e. statuimus. alioquin non possent pro-
bare austeritatem monachalem que in uestibus pro ma-
gna parte consistit. et quod dicitur. infra. in eadem ueste recedat
in qua uenerunt. sic intellige quod finita probatione
si noluerint ibi remanere restituentur eis uestes in
quibus uenerunt. et cum eis recedent. et sic seruatur secundum re-
gulam monachorum. et. c. quod dicit quod probati debent in ue-
ste laycali non seruant. sed intelligas de ueste id est quod
ueste uel dico in ueste laycali. id est in ueste nouitiorum
que sunt in probatione que differunt ab illis que dantur pro-
fitentibus. j. e. statuimus. Idem ambian.
epo.

Sane de canonico qui in ecclesia aroma-
cen. professionem fecerat et fugerat
ab eadem in monachum a quodam abbate re-
cepto. ita tue f. significamus quod si locus ubi
nunc permanet maioris religionis quam
ecclesia arromacen. existit ipsum in eodem loco
cum pura conscientia remanere permittas alio-
quin eum ad priorem ecclesiam redire com-
pellas.

Sane et. j. remanere permittas. sed contra infra. xix. q. iij.
mandamus. uel dicas quod si canonicus regularis ad
monasterium transeat ad canonicam reducatur. et in
intitulum memorabilem cautelam oportet. sed illud in-
tellige quando causa leuitatis seu uanitatis non petita
licentia transit. hic quando causa maioris religionis.
et bono zelo. j. e. licet. Idem teluacen. epo.

Significatum est nobis et. j. consulti. q.
si iuuenis quod. G. non fuisset a paren-
tibus oblatus et infra. xiiij. annum fragili uoto pe-
nitens a religione recessit ab illo uoto pro-
fessionis quod fecit denuncies absolutum. Si autem
a parentibus fuit oblatus seu. xiiij. annum
compleuit cum religionem intrauit seu post.
xiiij. annum professionem a se prius factam ra-
tam habuit eum ad eandem uel ad aliam re-
ligionem transire compellas.

Significatum et. j. a parentibus oblatus. si fuis-
set a parentibus oblatus ante. xiiij. an. exire non
debuit. sed post. xiiij. an. ibi stare non cogitur. j. e. cum
simus. ar. si non fuissent tradita a parentibus quamuis
uellet possent exire ut hic innuitur. si non fuit o-
blatus. maritus intrauit. quia tunc tenet quod fecit. xx.
q. j. et illud. ratum autem habuerit. quod intelligo
si expresse consentiat. immo certe et si tacite si ultra
ad tempus remanserit. ar. j. de sponsalibus. litteras. et. c. accessit.
et tamen causa maioris certitudinis. in principio. xv. anni
uoluntas eius est requirenda. xx. q. j. illud. et sic con-
tinue plurimae religiosi et uoti. Set est hic ar. quod ea
que ab initio non ualent tractu temporis conuales-
cunt. si. j. de sponsalibus. in pub. de illa. n. sed dic ut ex
tunc et non ex nunc. ff. de of. procon. et le. obseruare in
fi. ad aliam religionem. hic non uidetur quod si fecit profes-
sionem ibi ad aliam transire postea non potest
minorem. ar. s. e. non est. sed dic ad aliam eiusdem religio-
nis. Clemens. iij.

Cum uirum et. j. uirum eam que infra
discretionis annos a parentibus in monasterio
tradita habitum religionis induens bene-
dictionem accepit et exiens postmodum se cuidam
militi copulauit ad monasterium redire co-
gatur. Con. t. t. R. quod cum iuxta con. tol. cen-
suram monachum aut paterna deuotio aut
propria professio faciat quicquid horum fuit alle-
gatum tenebit reuertendi ad seculum aditum
penitus interdicto. non. n. uidetur illa monasticae pro-
fessionis a se posse iugum excutere cum eam in-
cassum euidenter contradixisse cum benedictionem
acceperit quam non nisi in etate discretionis reci-
piunt que uelantur presertim si tanti habitu
ne seruauerit et si eam quamuis contradixisse con-
stiterit quod autem gestum fuerat roboratur nec
obloquitur quod de pontifice leonis pape constitutione
pro consensum sensum sustinet ut puelle que coac-
te pentum in proposito uirginitatis habitum su-
sceperint ipsum possint sine preuaricatione deserere.
cum de ea possit intelligi que in etate nubili
nosceretur astricta. tunc. et quia liberum hic

Gup. cas. sed cum recepit habitum professionis ubi habitus sic
districti ubi uel alibi religiosus cum professus si eos recep-
tum noluerint tunc redire per eos festum

Cum uirum et. j. quod monachus etc. Cum uero [illegible] infra discretionis tradita religionem
quod professione non obligatur

arbitrium in electione proposito sequi parentum
non cogitur voluntatem.
Cum virum et i. dic. annos. i. infra annos ad vo-
tum vel ad ini. attrahendum aptos. q. sunt in pu-
ella. xii. in puero. xiiii. ut. xx. q. i. c. i. et ii. nam ante
dicit carere iudicio. ff. de iudic. cum pretor. §. non aut.
et iii. q. vii. §. tria in pri. et dic in dicto. i. discretione
sed quo ad beneficium restitutionis in plorando usque ad
xxv. annos dicitur esse fragile et infirmum hoc etatis con-
silium. ff. de minoribus. l. i. lau. tollerat. a ceb. xx. q.
i. monachum. paterna devotio. paterna devotio autem
facit monachum occasionaliter alioquin ii. filii ob-
tempat pater ne devotioni ex debito conpetentis non ne-
cessitatis. xx. q. i. illud. et c. puelle. sic in simino in-
telligere. i. de despon. inpub. c. i. ar. non cogitur filius
ad hoc obtemperare patri. ut hic infra et c. puelle et i. e.
cum simus. quia res est non et non preceptum. xxxii. q. i. in
tegritas et expone aut. p. et qui paterna devotio facit
monachum cum sequitur ratihabitio filii et eadem
expositio fit. c. de §. sig. l. ult. vel ponitur aut p. ec. que
quod fore ex vero ut quod alterum fore sufficiat
per se. sed non est verum. unde sic intellige paterna devo-
tio cum rati habitione filii adulti sufficiat. propria profes-
sio filii sine patris devotione sufficiat. et ita si in-
cipiatur a primo utrumque necesse est si a secundo suf-
ficit secundum tantum. ut s. de regularibus. olim. cum dixisse
presumitur ii. c. cum religioni consentire nisi eundem
qui dicat recipiunt. sed quid si ante recipiendo non
obstat expressa nolenti quia non tenet professio intra discre-
tionis annos. xx. q. i. illud. et c. i. et s. e. significatum et i.
e. cum simus. sic nec ... ... supplet malitia eta-
tem. i. de despo. inpub. puberes. et c. a nobis et c. ult.
roboratur. ar. quod ea que ab initio non tenent attractu
temporis convalescunt et sic s. e. significatum et i. de spon.
de illis. i. q. i. constat. dic quod ex nunc incipit valere et
non ut ex tunc ut dixi. in c. significatum. nec oblava
tur. i. non eradicatur. h. re. tacite quod cum possunt sic p
illud. c. puelle. xx. q. i. a contrario sensu ibi dicitur quod pu-
elle que susceperunt habitum virginitatis non coacte im-
pio premium deserere non possunt habitum susceptum ergo
si coacte fuisset a contrario sensu. bene possunt dese-
rere. at ista fuit coacta non dicitur compulsi ad ... non
obstat illud. c. a contrario sensu inductum illud intelli-
ge de adultis. qui non possunt habitum semel suscep-
tum relinquere et hic loquitur de ea que adhuc erat. i.
an. discretionis. que facta adulta professionem fecit nec
contradixit si coacta fuit postea consensit. unde exire
non potest et est simile. c. quod metus causa. l. ii. et s. de his
que vi metusve causa fi. ad audiam. Idem.

Porrectum nobis ex parte tua petitio-
nis continebat quod i. canonicus a ch
eronimus infirmitate gravatus votum ut
fieret monachus se asserit emisisse. unde
metuens ne voto decederet non conpleto iuc-
tis manibus tamen se reddidit in monachum et in
fratrem et i. inquit. c. t. h. quod cum monachum fa-
ciat non habitus sed professio regularis ex quo a
vertendo votum emittitur et recipitur
ab abbate talis ut fiat monachus et reddat
domino quod promisit erit utique compellendus.

Porrectum et i. non habitus. hic evident apparet quod
habitus non facit monachum sed sola professio regula-
ris. sic i. qui clerici vel vo. consulte et i. e. ex parte et s. e.
ut clerici. sed contra xxvii. di. quod interrogasti et s. e. vidua.
et c. sex eo. so. illud. verum est quod habitus sine professione non
facit monachum. sed sola professio vera vel presumpta mo-
nachum facit et sollempnizat votum. dicas ergo quod que
utique facit professionem in manu abbatis seu et alicuius
monachi et utrumque dummodo recipiatur eius professio ab
abbate et fratribus monachus est et sollempnizatum est votum illius.
i. qui clerici vel nonne insinuate et h. et illa. c. quod interroga-
sti. vidua intelligunt de presumpta professione ex quo
ii. moratur inter alias moniales et gerunt se tamquam
monachi sive monache sunt censende. xx. q. i. que preteri-
tores et quia ab initio eo proposito et animo intraverunt in mo-
nachi erunt tacite ex quo nullam protestationem fece-
runt et misso tempore ibi fuerunt saltem per annum in habitu pro-
fessorum. i. e. ex parte. unde postea non audiuntur si velint
intrare contra illud. c. sex eo. intellige de illis qui habitum re-
cipiendo renunciaverunt seculo tacite vel expresse ut in di.
et i. e. consulti. et c. statuimus. quod et in eo casu loquitur
ut cum illo ea consulti professio que hic intercessit.
ex eo quod dicit iunctis manibus tamen se reddit in mona-
chum et fratrem saltem tacite. sed forte non expressit
formam professionis quam tres. xx. q. i. vidua et primum
fuit ac si formam illam servasset. sed tamen sequitur ut
contradicere huic. tal. ut fiat monachus et reddat domino
quod promisit et c. sed tu expone fiat monachus. i. servet et
imitet ut monachus vel intellige qui votum fecit solum
tamen ut fieret monachus tradendo se in manibus abbatis.
ut i. de voto et voti re. proutas. ubi fuit similis professio
et hoc probat littera ex quo avertendo votum emittitur ut s.
fiat monachus talis ergo quod sic promittit et novet quod in
travit religionem. compellendus est ut fiat monachus
et reddat domino promissum et votum suum et sic plane
sonat littera et ita collige ex hoc quod quod promittit se intratu-
rum aliquam religionem tenetur complere promissum et pot. et
debet compelli. i. de voto proutas quod prout dixi. verius puto
quia reddendo se in manibus abbatis in monachum et
fratrem statim fuit monachus ut fiat. ut vivat et sic
ut monachus. Cel. iii.

Cum simus et i. sane nobis auribus est
relatum quod cum b. miles se cum suo
filio discretionis annos nullatenus attin-
gente ad quemdam monasterium cum bonis suis
contulisset deinde filium suum fecit habitum
suscipere monachalem et i. dis. t. t. h. quod si dictus
puer ad annos discretionis pervenit et habitum
retinere noluit monachalem si ad hoc idonea
necessitate non est nullatenus compellendus. quia tamen
liberum ei erit eum dimittere et bona paterna
que ipsi successione pervenerunt postulare.

Cum simus et i. discretionis. dic de hoc ut dicitur e.
s. e. cum virum. ad annos discretionis. xiiii. s. quia tunc li-
berum et est eis stare si volunt remanere vel recede-
re si eis placet. xx. q. i. illud et q. ii. si in qualibet et bona pro

paruolus etc. habitus non facit monachum sed professio

cum simus etc. qui per plures annos est in monasterio fili-
ationis melior puerit quam monasterium

na cuiusque personati non potuit legitima iure naturae reliqua parte monasterium exprimente quod ipso ingressu competit monasterio. xviii. q. ii. si qua mulier. quod erit facta illius personae si sit ab intestato deceditur vel medietas si unum filiorum. C. de sacrosanctis ecclesiis. authentica novissima. pervenit. ut supra. de testamentis. Raynutius et Raynaldus. Innocentius iii. episcopo et capitulo Tarraconensi.

Sicut tenor litterarum etc. usque in finem. Hic dicitur quod licet ista duo inter se repugnantia videantur ut quisquam scilicet sit extra se positus de praesenti vita desperet si tamen eo tempore quo praefatus sacerdos lator praesentium positus est extra mentem assentiente indutus fuit habitu monachali, tum alienatus non servat ac per hoc non valeat consentire eum denunciatis ab observatione monastici ordinis absolutum nisi postquam mentis suae factus est compos spontanea voluntate professionem fecerit monachalem.

Sicut etc. sacerdos. Iste sacerdos infirmitate gravissima laboravit ita quod extra se positus penitus desperaret de vita praesenti et in tali articulo assentiente indutus fuit habitu monachali et ad monasterium deportatus. Tandem convaluit et habitum dimisit et de abbatis licentia dereliquit monasterium et consuluit dominus papa quid esset hic sacerdoti faciendum et ideo facit. Et secundum in littera repugnantia. quod non videbatur audiendus. ut supra de ap. sollicitudinem. xxiii. q. vii. quod autem. C. de liberali causa. cum personam. extra mentem. si autem integrum iudicium haberet licet gravissimam pateretur infirmitatem bene obligaretur si voveret. ar. instit. quibus non est permissum facere testamentum. § praeterea. tenebatur autem hic probare se tunc temporis extra mentem fuisse. supra de success. ab intestato. cum dilecta. ar. C. iii. q. ix. indicas. tali habitu monachali. ita quod votum fecisset quia solus habitus non facit monachum sed professio. supra e. porrectum et j. e. ex parte. absolutum. et ita nullum est votum sive obligatio quae sit mente alienata. Sic xvii. q. i. consaldus. Idem Pisano archiepiscopo.

Ad apostolicam etc. usque Cum monachum sit annus unius anni probationis regularis institutionis interdicatur et infra. Quaestionibus vestris taliter respondemus quod licet tempus probationis a sanctis patribus sit indultum non solum in favorem conversi sed et monasterii ut et ille asperitates ipsius et isti mores illius valeant experiri quilibet tamen diligenter est observandum. praeterea cum ab utroque de reliquo certa notitia non habetur si tamen ante tempus probationis regularis praefinitum is qui converti desiderat habitum recepit et professionem emittit alter per se vel per alium professionem recipiente monasticam et monachalem habitum accedente utrique renuntiare videtur ei quod pro se noscitur introductum. Ideo obligatur per professionem emissam penitus et acceptam ad observantiam regularem et vere monachus est censendus. quia multa fieri prohibentur quae si facta fuerint obtinent firmitatem. Prohibendus est autem abbatibus ne passim ante tempus probationis quoslibet ad professionem recipiant et si contra formam praescriptam quoslibet indiscrete receperint animadversione sunt debita corrigendi. cum in consideratione fragilitatis humanae spatium probationis sit regularis institutum.

Ad apostolicam etc. usque unius anni. xvii. q. i. a. c. alibi quidem statuitur biennium. xx. q. ii. monasterium quidam triennium. xvi. q. ii. si quis in agone. et est ratio quia diversa tempora statuuntur ut esset arbitrium quod satis potest accedi. quia et statim possit recipi et renuntiare beneficio huius probationis. ut j. e. c. dix. et infra. Constitutum dicit consuevit quod clericus non notus et laycus notus probantur per biennium sed clericus notus per annum et sic intelligi consueverunt capitula praedicta sed non credo quod hodie servetur illa diversitas. Immo cuilibet statim potest admitti ubi certum est. Sed et monasterium quod alter alteri invito hinc inde renuntiare non potest quod est verum quia constat favore utriusque introductum fuit et quod favore alicuius introductum est non debet in eius laesionem retorqueri. C. de legibus quod favore et in re constat. potior est conditio prohibentis. ar. ff. de servit. rustic. praedi. per fundum et ff. communi dividundo. Sabinus. et de quo tamen consensu potest utique renuntiare invito uno ut hic dicitur cum sit personale et singulare beneficium. supra de offi. del. quantum et C. de pactis. si quis in conscribendo. ff. de minoribus. si index et xvii. q. i. quam periculosum. secus si esset communi beneficio et favore omnium introductum. supra de foro comp. si diligenti. xxiii. q. iii. § paratus. ut de reg. iur. obtinent firmitatem. ut xvii. q. i. nos novimus et xxvii. di. si vir et ii. q. vii. § videmus. prohibendus quia grave est inexpertos dei servitio applicare. xix. q. iii. monasterium. C. de mutilat. test. cum puerperium. ff. de vacat. munerum. praetor. § ult. et tenetur quis de mala electione. ar. xxiii. di. tales. ff. stante causa. l. ult. § hi. C. de colleg. illicit. l. i. lib. xi. ut tenetur quis eo tempore quo admisit ignotum corrigendi arbitrio iudicis ex quo poena non additur. ut supra de off. del. de causis. ff. de iur. delib. l. i. in fi. Idem Acconensi episcopo.

Sicut nobis fuit expositum quidam clericus cum aegritudine nimia laboraret quasi de morte securus et recuperanda sanitate desperans habitum canonicorum regularium petiit et accepit sed nec ad claustrum transiit ipse nec vestibus illis uti cessavit videntibus et scientibus episcopo et canonicis ecclesiae Nazarenae, a quibus habitum susceperat regularem et infra. Hic dicitur quod si regularem habitum se postulante suscepit et ad observantiam religionis canonicae sua se professione ligavit ad resumendum habitum etc. est districtius cogendus. cui quod tanto tempore extra canonicam manserit non in excusationem eius sed in maioris transgressionis augmentum merito valeat allegari.

Sicut nobis. etc. de morte securus. si tamen sanae mentis fuit alias non obligaretur. supra e. sicut tenor. xvii. q. i. consaldus. et xxxii. q. v. tria sunt bona. C. de transact. sanum mente. sed quare alias mortis timore in professo monachum. supra quod metus causa perlatum et non hic. Responsio. monachus ibi ut evadat mortem corporis sed hic non monachatur ut evadat mortem corporis sed potius ut evadat mortem animae. [illegible] dictus. Sic xxvii. q. i. si quis rapuerit et scientibus.

ante

laycus sig[illegible] per triennium

Sicut tenor casus furiosus profitendo religioni non obligatur nisi [illegible]
Ad apostolicam casus professio regularis [illegible] anni [illegible]
[illegible] casus qui in professione fecit et habitum recepit [illegible] in seculo [illegible] ad servanda religione [illegible]

ri. tenebitur eum reuocare. j. e. c. ult. Sed ad uotum ipsius si mortuus esset et ipsum non reuocauit aspirare non debet quia quod uiuus contempserit non possit mortuus suum dare. C. de latina lib. toll. l. una. §. Sed et scimus. et j. de infantibus et lan. expo. t. uno. sua professione alii constitutus non facit eum monachum. §. e. porrectum. B. tanto tempore. nullius nunc amorum ipsum excusat. xxxij. q. v. quando pium imo tanto grauius deliquit. §. de consuetud. c. ult. et j. de symon. non satis et ridiculum est ut dicat lex meliorem esse fures conditionem propter continuationem furti. ff. de furtis infitiendo. §. infans. Sicut hunc tex. §. de testib. cum ingredientibus. B. mansit. s. de consuetudine. Idem priori et conuentui dunolmensi.

Licet quibusdam monachis et canonicis nec non et hospitalariis et templariis a se. ap. sit indultum ne post factam eorum professionem fuerit apud eos ad alium locum possit ipsis inconsultis transire et religionis obtentu transire, ut innuisemus secundum apostolum in ea uocatione permaneat in qua dinoscitur esse uocatus. quia tamen ubi spiritus dei est ibi libertas et qui spiritu dei aguntur non sunt sub lege, quia lex non est posita iusto, ea ratione uidetur illis fuisse concessum: ne quis ex temeritate uel leuitate in iacturam uel ruinam sui ordinis sub pretextu maioris religionis ad alium ordinem transuolaret sicut frequenter a multis constat esse presumptum. Non quod uetet ei transeundi licentia denegetur qui eam cum humilitate ac puritate duxerit postulandam. ut non ficte sed uere ad frugem melioris uite ualeat transmigrare. talis ergo postquam a prelato suo transeundi licentiam postulauerit et ex lege priuata que publice legi preiudicat absolute libere potest sanctioris uite propositum adimplere. non obstante peruersa in discreti contradictione prelati quia priuilegium meretur amittere qui concessa sibi abutitur potestate. Cum et ro. pon. qui super personam optinet in ecclesia potestatem archiepiscopis et episcopis cedendi licentiam esse iusta causa petentibus sine difficultate concedat. Quo circa nolumus uniuersi quibus hoc priuilegium est concessum, se ad concedendam transeundi licentiam taliter postulantibus de iure teneri quia sicut subditus a prelato cum humilitate et puritate debet transeundi licentiam postulare, ne bonum obedientie contemptus uideatur; sic profecto prelatus subdito sine difficultate et prauitate qualibet debet transeundi licentiam indulgere, ne uideatur propositum impedire diuinitus inspiratum. Si uero probabiliter dubitetur, utrum quis uelit ad ordinem artiorem an laxiorem ex caritate an ex temeritate transire, superioris est iudicium inquirendum, ne forte angelus sathane in lucis angelum se transformet. illa super regula inuiolabiliter obseruata. ut nullus absque licentia ro. pon. presumat occasione quacumque deserere presulatum. quem sic mauult bonum mi-

siz. cap. Professus religionis priuilegiate ... de illa ad artiorem transire non posse petens licentiam superioris ... absque [illegible] ... artioris regulam ... professus [illegible]

nori bono proponitur, ita communis utilitas speciali utilitati prefertur, et in hoc casu teste proponitur doctrina silentio, sollicitudo contemplationi et labor quieti. ad quem utique designandum unigenitus dei filius ihesus christus non de rachele secundum carnem natus est sed de lya. nec legitur eum in domum suam maria excepisse sed martha. Unde cum potest episcopus preesse prodesse et prodesse non debet cedendi postulare licentiam aut etiam obtinere. Cum ergo B. monachus uester ad fratres cistercienses ordinis transmigrauit non ut ordini uestro aliquatenus derogaret sed ut apud eos uitam duceret artiorem. cum quia secundum quod eo quod de corde puro et conscientia bona et fide non ficta fecisse dinoscatur eum nullatenus molestetis quia caritas est forma preceptorum, cui non communicat alienus.

Licet et j. monachis. s. e. non est canonicis. xix. q. ij. statuimus et c. mandamus. in ea uocatione. xxi. q. i. c. i. et q. ij. placuit et vij. q. i. non oportet. sub lege. xix. q. ij. due sunt. ex temeritate aduerte quod interpretatur priuilegium istorum. s. quia nullus taliter possit transire ad strictiorem religionem. hoc est uerum ut dicat temeritatis causa. sic eum perhibet interpretatum. tamen contrarium innititur priuilegium. xxij. q. i. ita quod licentiam postulauit sufficit quod petere licentiam licet non optineat. sic. s. de arbitr. cum olim et s. de locato. propter. C. de iure emph. l. ult. ar. contra s. de elect. cum in nostra et ad idem et possit induci circa principium. sed quid si quis non petita licentia recessit ad strictiorem uitam non quid est reuocandus consueuit dici quod si dum tamen leuitatis causa non transeat uel hoc innuit. Sed obstat. xix. q. ij. mandamus. illud potest intelligi quando leuitatis causa transiuit. ad hoc uide contra s. de etate et qual. ord. intellexi. tamen sunt quidam sine licentia ad aliud monasterium. nec in de puniuntur. uel sed qualiter potest quis inuito prelato suo personam suam alienare quam rem alienare non possit et maior sit alienatio persone quam rei. xij. q. i. precipimus et xvij. q. i. c. ij. cum forte clericus teneatur iuramento obedire. vij. q. i. sciendum. nec etiam potest peregrinari sine licentia episcopi de con. di. v. non oportet et supra propter obedientiam bonum inmittitur. xi. q. iij. quid ergo cum obediendum sit utrumque non est contra preceptum dei. uel dubium sit quod uisit contra preceptum domini. xxiij. q. i. quid culpatur in fi. sed istud auctoritate canonis fit et instinctu spiritus sancti et ita non astringitur per legem. xix. q. ij. due. ar. j. de diuorc. gaudemus. jo. ex lege priuata que est amor dei siue caritas. de qua dicit. tene caritatem et fac quicquid uis. de pe. di. ij. radicata. l. absolutus. ab hac uniuersitate excipitur uxor carnaliter cognita. l. puberes et seruus. j. de con. coniug. quidam intrauit. xx. q. ij. c. i. et ij. et liiij. di. si seruus. Item excipitur episcopus. j. e. c. et tamen astrictus. l. iij. di. legem. uidetur committere. xi. q. iij. priuilegium. lxxiiij. di. § ista. c. de iudeis. l. iudeos. ex iusta causa. que sit iusta causa et quod non ostenditur. s. de renunc. nisi cum pridem. superioris est. Sic. xi. q. i. pueris. j. de iud. patr. multum. In aut. de sanct. epis. §. si a clero. vinc. in lucis. xxvi. q. v. nimium et xxix. q. i. c. i. ita communis utilitas. Sic vij. q. i. scias et in aut. de test. et ea que petere. §.

uicat. coll. v. t. s. de postul. p. c. ii. h in aliqu. cum
p(er) publicam n(on) impedit priuata. q(uia) ordinata ca-
ritas a se incipit. xxiii. q. v. si no(n) li(cet). et de pe. di. iii. q(ui)
uult. et xix. q. ii. due. et lxxxiii. di. q(ui) att(endit). ex. de iud. si lo-
gius. ex. de p(re)scrip. v(er)o qui seruandam. sic non d(e)b(et)
p(re)latus sua negotia p(ro)ponere negotiis eccl(esi)e. xxi. q.
ii. qui ep(iscop)i. de h(oc) dicitur et s. de postul. c. ii. sollicitu-
do atemp(lationis). i. uita actiua in h(oc) casu p(re)ponitur conte-
platiue. de rachele. Rachel significat uita(m) contem-
platiuam que formosa est sicut illa fuit. Lya si-
gnificat actiuam q(ue) fecunda e(st) in sobole. et i(de)o p(re)fer-
tur pulcritudini rachelis. s. de renunc. n(isi) cu(m) p(ro) deni-
corde puro q(ui)a p(re)sumitur p(ri)ma facie ip(s)o f(ac)to. q(uia) h(abe)t
spem boni n(on) p(re)tereat. c(ontra). s. de seruitiis. c. uno. et s. de
p(re)sumpt. dudum. no(n) dicat alienus. s. a caritate.
de pe. di. i. §. ut xp(ist)i. arg. b. Idem p(ro)posito de-
c(ano). et scolastico de mitten. coloten. dyoc.

Veniens ad ap. se. G. mulier supplica-
tionis insinuatione monstrauit q(uo)d
cum uiru(m). eum. G. in facie eccl(esi)e contraxisset et
diutius cohitasset eidem orta e(st) dissensio in-
ter ip(s)os in tantu(m) q(uo)d deinceps alt(er) non requireret
alterum utq(ue) corporalit(er) prestitit sacrame(n)-
tum. et hanc uir ip(s)e diuortii causam assignans
q(uo)d quandam i(n) p(r)ius mulierem carnalit(er) cognouis-
set nunquam eam duceret in uxorem. q(uo)d
licet asserererent quam plurimi non fuit s(ed) h(oc)
eccl(esi)e f(a)c(t)a fides. cum au(tem) postmodu(m) ad secu(n)da uo-
ta conuolasset uterq(ue) secundo uiro uiam u-
niuerse carnis ingresso priore s(e)c(un)d(u)m dicta mu-
lier se fecit in quo loco ad p(re)stitam agenda(m)
includi postulans ut ei dignaremur ip(s)e
dere absolutum salutare. Nos ig(itur) attendentes
q(uod) illud fuit illicitum iuramentum. a(utem) q(ue). p(ro)
fatum uirum. mo. p(ro). rogatis ut ea cauti-
sione dicta exclusa p(ro)fatam recipiat mulierem.
audiuimus postmodum siquidem fuit coniunctus si
no(n) contra. tantu(m). nichil fuerit ordinatum. et uir
s(e)c(u)lo derelicto maluerit ad regularem uitam
migrare uos ei sup(er) h(oc) licentiam tribuatis.
ut et illa possit in suo p(ro)posito p(er)manere.
Veniens et i. carnalit(er) cognouit. s(ed) si hoc
fuit uetitum. non fuit uotum. quo ad d(i)m. v. n(on)
si p(ro)mitteret separetur. v. i. de eo qui cog. c. san-
xit uos siue. sup(er) eo a(utem). si separarentur. v. e. c. de illo.
illicitu(m) iuramentum. et id non seruand(um). sic s. de
iur. iur. tua. s(ed) n(on)quid possunt aliqui licite se
abiurare et p(ro)mittere p(er)petuam continentiam. ut q(ui) sic
q(uia) talia uota sanctiora sunt aliis. xxxiii. q. v. q(uo)d
deo. ad h(oc) dicunt quidam q(uod) tales n(on) no(n) possunt se ab-
iurare ut remaneant in s(e)c(u)lo n(isi) transeat ad religio-
nem. arg. i. t. c. ex parte tua. ad h(oc). io. tu(m) contra dicit.
et isti si abiurauerant se p(ro)p(ter) continentia(m) p(er)petua(m) s(ed)
ut possent adulterari et q(uia) neut(er) alteru(m) accusaret
tal(is) abiuratio p(ro)hibet(ur). et s. de iur. tua. imo sine a-
liquo iuramento se possent obligare. ad p(er)pe-
tuam continentia(m). arg. p(re)dic. c. q(uo)d deo. pa. illi. m.
n. iuramentum obstat quin alt(er) carnem alteriu(s)

Veniens ca(usa) cong(ruit) religione p(ro)fitendo abiurare
diuortio possunt s(ed) aliter mutuo se abiurare
n(on) possunt

saltem denuntiare possi(t). s. de iur. iur. q(uod) ad nos.
p(re)fatam recipiat. arg. c(ontra). i. de diuort. significasti.
s(ed) hic locum h(abe)t nil in ul(tra) ego t(un)c catellina. celle
go. xxxii. q. vi. p(ro)positum. s. de iur. iur. tua. i. de adul-
t(eriis). c. p(ro)p(ter) t(ame)n ult. et ex. soluto m(atrimoni)o uiro atq(ue) uxori au-
dituri postmod(um). et ita cu(m) restitutionis procede d(e)b(et). s.
de rest. spol. ex conq(ue)stione. et s. de ordi(ne). c. g. sup(er)
sp(oli)atione. possit in suo p(ro)posito. et compellenda esset in
p(ro)posito remanere si maritus uellet ratu(m) h(abe)re et ob-
seruare p(ro)positum. arg. i. t. p(ro). quida(m) intrauit. et xx-
xiii. q. v. q(uod) deo. b. Idem albi de astigeri. et
magro. R. et G. canonicis traiecten.

Consulti sumus frequenter a multis
utrum is qui monasterium est ingres-
sus habitum sumendo nouitii si an(te) p(ro)fessio-
nem emissam infra t(em)p(u)s p(ro)bationis exire uo-
luit licite possit absq(ue) apostasie nota ul-
tra p(ro)cedere cum debita mor(um) correctione
ad s(e)c(u)l(u)m remeare. licet autem sup(er) h(oc) diuersi
senserint diuersa nos tamen credimus distingue(n)-
dum utrum is qui conuersus p(ro)posuit ab-
solute uitam mutare ut sub habitu regul-
ari omnipotenti deo de cetero famuletur. an
admonaret experiri obseruantiam regula-
rem ut ita demum si sibi placuerit p(ro)fitea-
tur ordinis disciplinam. aut si forte no(n) pla-
cuerit moribus emendatus ad statum redeatur
p(ri)stinum. In primo casu d(e)b(et) ut regularis uiuit
ad laborem saltem regulam p(er)mittere. In secundo
post ad s(e)c(u)l(u)m non tamen ut uiuat secularit(er) remea-
re. ut g(ra)t(i)a q(ue) sit eius intentio plenius agnoscan-
tur p(ro)positum suum in principio p(ro)fitetur.
Consulti et i. nouitii. i. ca(usa) p(ro)bationis
habitus nouitior(um) d(e)b(et) discerni ab habitu p(ro)fessor(um). i.
e. statuimus. in primo casu. sic intell(igitur). s. e. sup(er) eo.
eo. n. ip(s)o q(uod) absolute religionem intrauit l(ice)t n(on)
fecit p(ro)fessionem intell(igitur) renuntiasse s(e)c(u)lo. cu(m) nul-
lam p(er)miserit protestationem. v(er)u(m) t(ame)n ibi remanere d(e)b(et)
u(e)l ad laborem transire ut dictu(m) est in. c. si. eo. arg.
c(ontra). i. e. statuimus. i. de h(oc) secularit(er). i. dissolute. arg.
lxxxi. di. dum. remeare. nunquam licebit tali contra
inimi. ex quo h(abe)t ei redire ad s(e)c(u)l(u)m. dicu(n)t quida(m) q(uod) n(on).
cum sit simplex uotum. xvii. q. i. nos nouimus.
Si au(tem) contraxerit tenet. xxvii. di. si uir. et xxvii. q. i.
nuptiar(um). i. qui clerici. ul(tra) uo. contrariis. q(uia) n(on) est u(otu)m.
q(uia) nec fuit uotum expressum nec tacitum contine(n)-
tie t(ame)n sub cond(ition)e nouit(ii). sic nec obligat qui
sub cond(ition)e nouit(ii) contraxit n(isi) cond(ition)e des(ist)ente.
i. de cond(itionibus) app(ositis). de ill. io. p(ro)testet(ur). q(uo)d si n(on) p(ro)testetur
tacitu(m) p(re)sumitur p(ro) religione u(er)o q(uia) su(m)ma e(st) ro(ti)o — sit q(uia)
q(ue) p(ro) religione facit. ex. de relig. et sumptib(us). fuit
sunt p(ro). dic. io. q(uod) p(re)sumi d(e)b(et) q(uod) potius uoluit ab-
solute mutare s(e)c(u)l(u)m quam cond(ition)al(ite)r. n(isi) p(ro)testa-
tio p(ro)cedit. et sic est h(ic). arg. q(uod) p(ro)testatio necessaria e(st). s. de
his q(ue) ui metusue ca(usa) fi(unt). p(er)latum. xxi. q. ii. Io(hannes) ter-
tius. v. ii. q. i. pontifices. s. de elect. cumana. arg.
c(ontra). s. de consuet. cum. c(ontra). s. de ap. sollicitudine. q(uia)
n(on) ualet p(ro)testatio n(on) contra illam factu(m). et ita p(ro).

Consulti c(ontr)a. Qui ad monasterium uenerit ...
... assumendo ... p(ro)batio ... p(ro)batio(n)is ...
s(e)c(u)l(u)m redire ... n(on) ... absolute ...

tinnuit hin dubio in seruitute ptem. qr religio sec ior e. J. de reg. inter estote et. ff. e. t. semp in obscuris. Sic tamen dubitat an aliquis sit excoicatus pfumitur ipse excoicatum ut absoluat saltem ad cautelam. et ite poti debz abstinere ratione dubij. J. de clico. ex. illo. J. de sent. ex. p tuas. Sz contra uir ex quo assumit habitum nouitij nec facit pfessionem. nec renuntiat seclo expsse. tn si intendit se obligare simplr. J. e. statuimus. et de h dr. v. euidenter apparet q tales et c. q innest. et sic intellige istam dec. J. illam. J. de.

Postulasti et J. Tertio quesiuisti utrum illi qui in annis minoribz positi nouitioz habitum susceperunt et J. anum post modum non facta pfessione ad seculum sunt reuersi et epis uel cis tamen bz ad sacros ordines sunt pmoti sustinere debeant in illis eccijs ministrare in quibz sunt ab eisd epis instituti. J. os. f. t. t. Re. q ppter h nd sunt ab ipsis eccijs amouendi. sz in eis possunt h tero ministrare.

Postulasti et J. s. annis minoribz. h qd nd bz dubitatem qr si erant. J. xiiij. an. nd tenuit igitur sus. et ita possunt libe exire. s. e. ad nram signif. cum sciamus et xx. c. i. illos. sz tn ubium illd dubium e. qr pot intelligi q sunt. J. xiiij. an. et sic si ut qd et q sunt minores. xxv. et maior. xiiij. s. de p bendis. in presentia et tunc dicas q si astrauit eu dem. q solum uellent mutare qm habitum suscep unt qr possunt redire ad pristinum statum. J. e. sta tuimus. si uis intelligere q essent. J. xiiij. annum h potuit ee dubitatio qr forte erant doli capaces. et sic uideretur q malitia suppleret etatem. sic in mi trimonio carnali. J. de spo. inpu. a nobis. et c. due. qr et potant se obligare dyabolo et deo. J. de delictis puoz. pueris. sz tm sc. q libere possint ministrare i eccijs sz et post receptis. et sic nd obligantur an. xiiij. an. h nd dicerent q bn obligantur doli capax et tenebat monachus qr potat obligare dyabolo. p. c. illd. pueris et innoc. fuit in eadem oppone quin dec. ista. ff. q ingressus tenuit si malitia suppleret etatem ut in antiqua dec. patet. ho norius. iij. epo uenetei.

Ex parte tua fuit ppositum q si illi sunt quibz pluribz annis gestaue runt habitum monachalem pfessionem tn monasticam non fecerunt. Unde cum se eo q habet pprium et alias irregulariter uiuunt a te et ab alijs arguuntur non erubescant dicere se ad castitatem ppriz et atinentiam ac alias regulares obseruantias non teneri. e habitus non faciat monachum. sz pfessio regularis. et J. J. deo q. f. t. q. quosli z i le ge dyocesiana obiectos qui predco modo tenam duabz uijs ingredi non uerentur ut postquam pannum gestauerint habitu monachalem regularem secundum formam ordinis pfiteantur. et seruent. ec. cen. q pellas.

Religio c [illegible] Postulasti [illegible] pfessione [illegible] [illegible]

Ex parte et J. habitus non facit mo. s. e. porrectum. J. de uoto et J. qui cle. ut uo. assuluit. lege dyoc. i. le ge iurisdcois. nam regulares si subsunt epo quantum ad legem dyocesianam. xvi. q. i. pitilitate lege iurisdcois q dra sit int legem dyocesianam et legem iurisdcois. di. e. de. of. or. adherente ord. dilec. duabz uijs. et male. qr immo eodem qz offo non dz ee dispar pfesso. xvi. q. vij. noua actione. sic s. de cle. cum causam. et e simile q dr usqz claudicatis i du as ptes. xlij. di. c. ulti. et nemo pot duobz dnis ser uire. xxvi. di. acutum. et de pe. di. i. J. J. e ut. xpe ait. J. e. ar. q allegans caria nd est audiendus. s. de ap. sollicitudinem. et xxiij. q. vij. q a et id isti si fue runt auditi. pannum. h id dr qr pannum dz qui ee in ptone anteq fiat monachus. xvij. q. i. asaldus et s. e. ad apliam si renuntiet illi bnfo. ut ibi dr et i. e. p x. qui g post annum remanet in habitu monachali et si reclamat intelligitur te ipso ses tacite noui. Unde postea exire non pot. ut hic p z imo ipe emittitur pfiteri expresse si ptestatio poet sisse. s. q metu ca. platum. et e presumptio iu tis et de iure ita q si admittit ptio in contrarium ex quo nulla ptestatio precessit. xxvij. di. q integra sti. s. e. vidua. xx. q. i. q. pgenitores. sisis p sepio. J. de sponsa. ad id q. et c. eis qui. et J. de iudeis. c. ulti. et liij. di. frn'itatem. et q dic pannum potz suppleri mazio si intelligatur de habitu monacha li qui dari pfitentibz assueuit. J. e. p x. ar. loc bz q dr de anno. v. non e distinctus habitus nouito rum ab habitu pfessoz. J. reg. i x.

Statuimus nouitios in pbatione posi tos ante susceptum religiosis habitum qui dari pfitentibz assueuit uel ante pfesso nem emissam ad pristinum statum redire pos se libere. J. annum. u euidenter appareat q d ta les absolute mutare uitam uoluerint et in re ligione ppetua domino deseruire. e quibz renuntiare ualeat ei qd p se noscitur intro ductum. nichilominus statuentes ad omnem am biguitatem penitus amouendam. qd cum in quibz dam locis religiosis nouitioz ha bitus si distinguatur ab habitu pfessoz pfes sionis tempre bndicantur uestes que pfitentibz conceduntur ut nouitiorum et pfessoz ha bitu discernatur.

Statuimus et J. qui dari pfitentibz nd q et habitus pfessionis qui uotum hz annexum et eo ipso q quis recepit talem habitum monachus efficitur et ptalem habitum intrado religionem sol lempnizat uotum quare postea reclamare si p. ex quo cepit cum alijs caritate et de tali habitu h loqr. et sic pot intelligi. s. e. vidua. et xxvij. di. q integrasti. et xvij. q. i. uidua. et xx. q. i. q. pgenito res. et tal habitus impedit et dirimit matrimonium. xxvij. q. i. c. i. J. e. est habitus pbois qui differt ab habitu pfessoz ut h infra dr q tal habitus si obstat quo minus possit redire ad seclm J. an. ante fac tam pfessionem ut hic dic. s. e. assulti. si euide

[illegible] In anno pbationis [illegible] [illegible] nouitiorum [illegible] pfessorum [illegible]

tur apparebat quod voluit seculum mutare ut statim dicitur.
sed ponere dicitur esse in probatione numquid expectabit episcopus
usque ad tempus probationis ut conferat beneficium cum ecclesia
vacare non debeat ultra vi menses. extra de con. pre. c. nulla.
dixi. io. quod si ante episcopi recessit vir et dedisse licentiam
usque ad tempus probationis. si vero sine licentia recessit tunc
potest eum privare vel inito tempore elapso vel dicas quod si
evidenter apparet quod voluit absolute mutare seculum
statim potest beneficium illius episcopus conferre. si vero non stet
de hoc tunc vir quod episcopus teneatur ipsum expectare usque
ad tempus probationis cum non sit illud tempus a iure concessum. ille
supra e. ad apostolicam et dicit decretum. quod licentiam ab a-
postolo datam nemini auferre presumimus. xxvii. di. de
viris. et si iudex minus tempus dederit quod sit in iure sta-
tutum suppletur a lege. ff. de re iud. l. iiii. § si
quis. quod vir iusta de causa abesse. unde non debet privari. supra
de clericis non resid. in tantum quatuor et c. ult. unus tamen
credo quod si episcopus non vult eum tamen expectare in ecclesia
propter huius absentiam dampnum incurrat. debet eum
citare ut redeat vel profiteatur et si ad tempus non redie-
rit potest ordinare ecclesiam per iura preallegata. sed nec
dico illam esse iustam causam expectandi quia privata
utilitas non debet preferri communi utili. et supra e. licet et supra de
eo qui spon. c. iii. idem credo servandum si alter sponsus intro-
religionem quod infra certum tempus profiteatur alioquin compel-
letur redire ad sponsum. quia et ibi periculum imminet
fornicationis. infra de conv. con. ex publico. ar. supra ut lite
non. c. quoniam § i. satis potest dici quod episcopus non possit illum
privare usque ad tempus statutum et intus faciat deservi-
re in ecclesiam per alium cui provideat de bonis ecclesie. ar.
supra de ap. pastoralis et supra de cler. non resi. c. pen. sed tamen in hi-
is ecclesie tamen consuli intus non potest hoc enim in favore
religionis. summa. non est eo quod religionem facit. ff. de re-
lig. et sump. fu. l. sed. professionem evidenter apparebat. ex hoc
videtur quod qui simpliciter intrat religionem et tamen non fa-
ciat professionem vel non recipiat vestes que professis
conceduntur licet nullam faciat protestationem quod li-
ceat ei redire ad seculum si ei displiceat quod semper possit
redire ad pristinum statum. infra c. an et sic presumitur
quod ad monasterium voluit experiri observantiam regula-
rem si apparebat evidenter quod seculum mutare volu-
it. si quasi appareret quod hoc voluit dico quod si terminata
sunt scilicet expresse vel si aliud dicat vel faciat. per quod vo-
luntas eius appareat. vel si statim recipiat vestes
que tamen dantur professis. sed si nichil dicat vel faciat.
non appareret evidenter quod voluit mutare seculum. infra quin
clerici vel mo. consuluit et optime facit et sic potest intelli-
gi. supra e. consulti et sic non presumitur pro religione
si voluit redire ad pristinum statum. quia non est
verisimile quod sit immemor sue salutis. i. q. vii. sta-
tuimus et quod ei sit credendum est. ar. infra de rapt. cum causa.
et infra non presumitur pro religione ubi simpliciter intravit.
ex quo vult animum exire immo presumitur
quod ad monasterium habitum assumpsit sic ergo debet apparere quod
voluit seculum mutare quod patet ex eo quod dicit cum quibus
venientem valeat ei quod professione est. quod dicit supra e. consulti.
in fi. propositum suum in principium protestetur. supra quod ult. secu-
lum mutare hoc expresse dicito in eorum tamen consueverunt

in dica per vir dixi. io. et sic intelligimus illam supra ista.
ca professorum habitu discernatur. sic patet quod alius est habitus pro-
fessionis et illius probationis scilicet novitiorum. ut dixi supra per hoc
apparebat qui sunt professi et qui non. Idem. De con-

Ne religiosi vagandi versione coniugato-
occasionem habentes salutis proprie detri-
mentum incurrant et sanguinis illorum de pla-
torum manibus requiratur: statuimus ut presiden-
tes capitulis celebrandis secundum statutum concilii generalis seu
patres abbates sive priores fugitivos et eiectos de or-
dine suo requirant sollicite annuatim qui si
in monasteriis suis recipi possunt secundum ordinem
regularem abbates seu priores eorum per censuram ecclesiasticam com-
pellantur ad receptionem ipsorum salva ordinis
disciplina. quod si hoc regularis ordo non patitur auc-
toritate nostra provideant ut apud eadem mona-
steria in locis competentibus si absque gravi scandalo
fieri poterit. alioquin in aliis religiosis do-
mibus eiusdem ordinis ad agendam penitentiam
talibus vite necessaria ministrentur. Si vero huiusmodi fugi-
tivos vel eiectos inobedientes invenerint eos ex-
communicent et tam diu faciant ab ecclesiarum prelatis
excommunicatos publice nuntiari donec ad man-
datum ipsorum humiliter revertantur. De conversione

Ne religiosi et infra de platorum mani- coniugatorum
bus requiratur. et ita prelati tenentur de suis sub-
ditis nisi eum contempserit. supra de off. ord. irrefragabili.
et infra de statu monachorum cum ad monasterium ad fi. et
ii. di. ephesiis. competentibus. quod res. supra statu mo. in sin-
gulis. salva ordinis disciplina. hoc est dicere imposita eis pe-
nitentia secundum quod regula illius ordinis requirit et precipit.
si absque scandalo. nichil enim cum scandalo faciendum est.
supra de tempore or. ad aures et supra de prescriptionibus non prodest
et ne ipsi illi per quem scandalum venit. infra de vo. o. uni. c.
ex litteris. vite necessaria ministrentur. et quis ministrabit
ei necessaria abbas prioris monasterii vel sicut credo quod ab-
bas prioris monasterii ut si admittit de suo provideat
ei de illo. xvi. q. vi. de lapsis. et si non admittit ad. pro-
debit monacho suo tempore penitentie ab monasterium in
quo est gravaretur. Alexander iii. Bergensi episcopo.

Preterea utrum laycus uxoratus qui
presentibus sacerdotibus et monachis ig-
norante episcopo de licentia et permissione uxoris mo-
nasterium ingressus professionem fecit uxore in
seculari habitu remanente nec transeunte ad re-
ligionem aut promittente continentiam nolen-
te ab episcopo suo possit ad thorum revocari. et uxo-
ris an illa compellenda sit continentiam observare.
dicimus quod nisi uxor ad religionem transierit aut
propter etatem castitatem servare promiserit vir potest
et debet de monasterio revocari. De conversione coniugatorum

Preterea et infra transierit. cum non possit esse in seculo
sine suspitione turpitudinis. xxvii. q. ii. scripsit. ff. a
dixit. promiserit manendo in domo propria. si est senex.
infra e. cum sis et c. ad apostolicam. revocari. sic patet quod non
sufficit uxoris licentia ut vir possit intrare monaste-
rium. sic infra e. ex parte. xxxiii. q. v. notificasti. et infra e. con-
iugatus. sed contra. xxxiii. q. v. cum uxore. xxvii. q. ii. c.

Ne religiosi etc. Religiosi si fugitivi sunt diligenter
sunt revocandi et compellendi ut ad monasteria revertantur.
Preterea etc. Hic dicit de licentia coniugum professionem religionis
... ... suspecta et voto continentie ... ... in
religione ingredi ... ...
... ... in fine vel glo.

gathsa. so. dicas q si talis est uxor q n posit ee i sclo sn suspitoe fornicois n suffic sola licta uxoris n & ipa sib conuertat quo casu pot intelligi h dec. & oia silia. sic st intelligenda. si uo senex e sufficit sola licentia interueniete auct epi ut ipa uoueat. & remanat in sclo. ut e cum sit. & c. ad aplica. & c. uxoratus. & in casu isto intellige uera q uidentur dicere q alt coniugum pot ad religonem trasire de asensu uxoris ea in sclo remanete. alij uoluerut dice q sufficiat uxoris licentia. e. ex pte. & c. asuluit. & h. c loquitur de licentia extorta l q fuit uitis ignata. s3 tene pmum. e st sigtur. ce. j. e ueniens. so. illa fuit fornicata. & ita obstabit ea excepto fornicois. 9ic xxvij. q. ij. agathosa. Ide salernitano epo.

Uerum post asensum legitimu de presenti licitum est alti altio e repugnante elige monasteriu sic sci quidam de nuptijs uocati fuerunt d modo carnal comixtio non interuenerit inter eos. & alti remanenti si amonitus continentia seruare noluerit licitum est ad sa uota transire q e non fuissent una caro simul effci satis pot unus ad dnm transire. & alt in sclo remanere.

Ueium. & i. monasterium. xxvij. q. ij. de desponsata ma. & j. e. ex publico. at. ce. j. de spōsa. amissu. ibi soluitur. quidam scs. sic bs macharius. & alex. xxvij. q. ij. § ecce. & etiam alij mite. renuntie. & cum alia contra he. j. e. ex. pu. & dut quidam q nichomin reman3 uinclm pouis uxxij. s3 prs inefficax pp ingressum. & sic hebit duas uxores. s3 no ote tale uinclm. ar. de ase. di. iiij. c. ij. s3 ce eo fiet. xxx. q. i. q uirgi oz. & j. de diuor. gaudem. ubi pmi uirij uinclm solui pingressum. in auct. de scis. e. § si uo astitem ad huc uo imo. Idem pisan archiepo.

Quidam intrauit monasterium inuita uxore q ipm repetente coactus e ad eam redire ea mortua queritur a ipe cogatur redire ad monasterium a aliam posit duce in uxorem qdni. t. t. s3 qd uotum n tenuit. vn tone uoti ad monasterium non tenetur redire. Ulterius uo non poterit uxore accipere. pmisit. n. se non exigere debitu ad i eius erat potestate & ideo quo ad h uotu tenuit non reddere au t non erat in ea. s3 in mulieris potestate. vn apls. ait. vir non h3 potatem sui corporis s3 mult.

Quidam intrauit. & j. uotum n tenuit. plene tenuit tn quo ad ea que erant in eius potestate s. no exigere debitum carnis. q in ipius fuerunt potate. s. i. e. placet. vn 9pell contine s3 no 9pellr ad monasterium redire ut in c. placet. ar. ce. i. e ex pte & c. asuluit. n 9pllr ad monasteriu redire i soluitur. non tenetur. i. n dz ab eccla 9pelli ipe tn peccat si non pficit q uouit ex quo i pedimentum cessauit. ar. xvij. q. ij. nos uotum.

[Later hand, faint: Ud. ca9 Vir cu uxore copulam ... pr religione ... ad sclm uora ... ; Quidam ca9 Vir uxore sua inuita professione fec ... postea restitutus ... no ... ad monasterium redire]

no exige. sic. j. e placet s3 h tō non uit bona. sic n bā maria n debuisset atrahe cum pposuis3 se no exige. xvij. q. ij. bā maria. & tn sime cotrapit ut i dr. ss. imo bona est h tō. q post tale uotum atrahe no debuit pp puritate quam huit exigedi debitum. & q dr de bā maria h fecit ex reuelatoe diuina. s3 po ne q contraxerit quid erit t. dix q t3 m. n t3. & debent separari. j. e ex pte. asuluit. & h iuuis uir q quitum ad continentiam seruanda sat sollepnizauit uotum ipa p suam pfessonem. l sim dr. q tn n teneat ipe tn ab uxore debitu exige no dz quius redde debeat exact q faceret a asciam. ar. e. de rest. spo. lras. & j. de asen. epo. Inquisitoni sic q uiuium mlr poss3 intrare monasterium. i casu isto inuito uiro. h pot distingui an sit reconciliatus ei. & eductus de monasterio. & tunc non pot eo inuito intre. ar. xxxiij. q. v. q do pat. si uo no est reconciliatus pot transire ad religonem eo inuito. xxvij. q. ij. agathosa. & xxxiij. q. v. q uxore. yl. s3 non uit q non obstante eo q e reconciliat q ipa posit intrare religonem eo inuito q ipe n pot ab ea iam exige debitum. & sic ille ea iura renunciauit exactoin debiti 9iugal. ita & ipa eo inuito. pot renunciare seruituti qua ht in ipm h uim e quitum ad h seruitute. q & ipe dz ad monasteriu redire q fecit pfessionem. & j. e. placet. quo ad alia tn q inter dz uxori & ea. non uit q eo inuito posit transire postq illa eduxit eu de monasterio & ei e recoalliatus. q n solum tenentur 9iugati ad debitum carnale reddendū. s3 ad mutuū auxiliu & obsequium. q in quibz da inui e. legr. obsequiu. xxvij. q. i. nuptiarum. Idem exon. epo.

Cum sic pditus scla litterarum ignorate non debes scdum patrum 9stitutioni ee 9trarium ut uir uxore sua aut uxor uiro eius non asumente religonis h3 tum debeat ad religonem transire. & j. in est q aucte apo. phibemus. ne in expatium uo uir l uxorem nisi utq3 ad religonem immigrauit transire pmittas. Cum si uxor ita senex e & steril q sine suspitone posit ee i sclo dissimulare poteris ut ea in sclo remanete & castitatem pmittete ad religonem transeat uir eiusdem.

Cum sic. & j. Constitucō. xxvij. q. ij. s q dut agathosa. q agato. & c. scripsit nob. & in istis 9stitutoibz dr q cum uir & uxor posta p copulatone 9iugij una caro sunt effci. non pot alt ad religonem transire altio in sclo manete. steril. tone etatis & non ne qm uilte stiles st & iuuene q 9tine n possunt nec uolut. sn suspitoe. sic. j. e. uxorat. & c. ad aplicam. dissisare. dissimulatoe 9pbatois. q tal transitus bene 9pbatur. si asensit mlr. j. e. uxoratus. ad aplicam. Idem strigonien. & coloccen. epo.

Constitutus. & j. multus 9iugatoz e ad sacros ordines pmouedus. n ab uxore 9tinentiam. pfitente fuit absolut

[Later hand, faint: Cum sic ca9 ... si uxor ... religione ingredi nisi sit senex ... suspecta ... ; Constitutus ca9 ... uxore professione fec ... postea restitutus est ... non ingredi no cogatur.]

[Right margin gloss: q uotum n fuit solempne. ar. j. qui clici ul uouentes. alij dicunt q matrimonium]

Coniugatus. et infra ad sacros. ex eo quod prohibetur quod coniugatus non promoveatur ad sacros ordines datur intelligi quod possit ad minores. quia quod de uno negatur de alio concessum intelligitur ut patet xxv di. curandum [?]. sed non est verum quod coniugati promoveri non debent. supra de cle. coniug. diversis falla. [?] immo si clerici sunt in minoribus ordinibus debent beneficiis privari. et c. i. ab uxore continentiam. sed numquid sufficit hoc verum quod sic xxxii di. seriatim [?] et lxxvii di. episcopi. tenendum [?] potius contradicit. sed ibi exponitur religionem. i. castitatem sic supra de cle. coniu. sane quod videbatur alia. si vir remaneret in seculo. alii dicunt quod ordinati non debet nisi ad religionem convertatur. utrumque quod dicitur hic intelligo in eo casu cum est senex et similis ita quod nulla est suspitio de uxoris incontinentia. sic intellige illa sane. supra de cle. coniu. nam cum promovetur ad sacros ordines eo ipso intelligitur continentiam profiteri. si iuvenis esset uxor presumptio esset contra utrumque. infra e. ex parte. in fi. videtur non debet promoveri talis nisi ambo transeant ad religionem secus si sit senex et sine suspitione. vel dicas quod aliud est in eo qui promovetur ad sacros ordines remanendo in seculo. quia sufficit quod cum consensu continentiam promittat ut dicitur iura [?] ipso inducta. quia et cum consensu sine susceptione ordinum post continentiam professam remanendo in seculo. xxvii q. ii quod deo [?] preteri [?] et aliud est in hiis qui convertuntur quia ibi locum habet quod dicitur supra e. ex parte. i. e. ad apostolicam. b.

Idem eisdem.

Sane si coniugati consenserint ordinari uxoris voluntas prius requirenda est. et infra f. [?] ii. auctoritate apostolica prohibemus ne uxoratum presumatis in episcopum ordinare nisi uxor prius professa continentiam sacrum sibi velamen imponi et religiosam vestem assumat.

Sane. et infra et rogatum. si de fraude non sit suspectus ratione uxoris et filiorum a prelatura et ab administratione non repellitur. in quo hic intelligitur et xxxi di. omnino. secus si suspectus quia sepe per tales ecclesiastica bona deperire solent. xxviii di. de siracusane et supra de cle. coniu. diversis fal. sacrum velamen. sed quid si esset vetula. numquid sufficit si continentiam profiteatur. infra e. uxoratus et infra e. ad apostolicam. credo non sufficit nisi convertatur et est speciale in uxore episcopi. alias contradiceret c. precedens.

Idem bruxien. [?] episcopo.

Ex publico instrumento nobis innotuit quod cum venerabilis episcopus cenisam [?] monasterii quandam inter ceterum [?] et quandam mulierem vertebatur suscepisset terminandam. iudicio mali [?] sua tandem a proprio viro et eidem mulieri precepit ut ad virum rediens exhiberet eidem coniugalem affectum. quod cum renuit sicut vinculo excommunicationis astricta. Ceterum quia licet a prefato viro desponsata fuit adhuc tamen sicut asserit ab ipso est incognita. consultationi tue taliter respondemus quod si predictus vir ipsam carnaliter non cognovit et eadem ad religionem transire voluerit recepta ab ea sufficienti cautione quod vel ad religionem transire vel ad virum suum redire. infra duorum mensium spatium debeat ipsam a sententia qua tenetur absolvas. infra quod si ad religionem transierit uterque restituat alteri quod ab eo noscitur recepisse et cetera.

Sane. et infra ad sacrum [?]. Cum sacerdos [?] ... [illegible]

Sane quod dicitur in evangelio dicat non licet viro nisi ob fornicationis causam uxorem suam dimittere intelligendum est secundum interpretationem sacri eloquii de hiis quorum matrimonium carnali est copula consummatum sine qua consummari non potest.

Ex parte. et infra ad relig. quid si vellet remanere in domo propria et servare religionem. non est audienda. infra e. ex parte. in fi. quia ad bonum et ad malum se posset trahere et ideo quod tutius est tenendum est. infra de spon. iuvenis. et de pe. di. vii. si quis. sufficienti. nomine sufficientis cautionis intelligimus pignora vel fideiussores. ff. mand. si man. § ult. sat [?] putarem in casu isto dare cautionem ad arbitrium iudicis. Infra duorum. sic quod tempus iste est ordinarium et regulare ut spatium temporis indulgeatur et nisi minus licet dicatur de duobus mensibus credo quod istud committeretur arbitrio iudicis ut plus vel minus temporis indulgeat ad profitendum dicentem se velle intrare religionem et currit a tempore illo quo iudex statuit terminum. sed pone quod elapsum est statutum tempus numquid potest adhuc intrare religionem dico quod sic semper ante carnalem copulam. iudex tamen debet prefigere terminum peremptorium. infra e. cum profiteatur. consumat [?] ad virum alioquin illam excommunicet non dabit ei tempus prolixius et non maritus consentiat. de hoc dixi supra e. ex parte. statutum. restituat quod optime utrumque matrimonium dissolvitur ex iusta causa. infra de dote post divor. restituenda. c. i. et de coniug. servorum. proposuit. C. de spon. l. ult. C. de temp. et c. dudum nobis. copula consummatum. sed certe verum quod matrimonium mandato dei perficitur. xxvi di. deinde [?] non opponitur. solo est consummatum quia sit quo ad unitatem [?] essentiam quod fuit facta in paradiso ab ipso domino per coniunctionem animorum quod designat conformitatem fidelis anime ad christum ut ibi et est consummatio quo ad sacramentum et ad eternam per incarnationem unionis dei in utero virginali quod designatur per illud matrimonium quod est carnali copula consummatum ut hic et supra de bigamis. debitum et xxvii q. ii. in omni. sed vel saltem quo ad hoc impedire possit propositum religionis laude notavit [?]. hec alia quod matrimonium non consummatum sortitur naturam ex constitutione ecclesie et ideo circa illud latissime patet potestas. potest supra i. dicto quod papa per dispensationem possit dissolvere tale matrimonium possit et statuere quod per matrimonium rumpetur secus est de consummato quod ab ipso domino vim suam sortitur et ideo sola interpretatione circa illud pertinet ad papam non dispensatione vel contraria constituendo. certe tamen arg. infra de sponsa. duorum. c. ult.

Idem priori et fratribus sancti iohannis.

Uxoratus sine licentia uxoris inter vos nullatenus recipiatur quin integre opinionis. infra e. consulit. quod nulla marito suspitio habeatur eam ad secunda vota velle migrare vel quod minus continenter debeat vivere. quod si talis extiterit marito eius in consortio vestro recepto ipsa publice in conspectu ecclesie continentiam professa in domo propria cum filiis suis et familia poterit permanere. Si autem talis fuerit quod suspitione non careat voto continentie celebrato a seculari tamen se conversatione removeat et in loco religioso ubi deo serviat perpetuo commoretur. Mittitur virum mulierem a licito [?]

Sane ca. ... quod vir non potest nisi uxor ... religionem ingrediatur et profiteatur. Ex publico ca. ... sponsa de presenti non cognita ... se velle religionem ingredi ... debet ut infra ... religionem profiteri vel ... redire ... [illegible]

torate ul' ad h'itandum sec' p'sumat assumere.

Exoratus ꝛ. i. Recipiatur sz pone q' de licentia uxoris recipiatur ꝛ p'fessionem faciat sollempniter ꝛ h'itum recepit. sz uxor nō p'mittit continentiam nec p'misit transire ad religionem. sumpsit iuuenis. liim senex in utraq' tenz monachatus. ē sic ꝫtraria forma. h'. ꝛ. ut. s. e. cum sis ꝛ. i. e. ad ap'licam. ego credo q' monachus sit ꝛ uotum sollempnizauit omnino quo ad se ita q' nō possit exire monasterium. nec uxor eum pt' eum repetere iure ꝫiunctus. q' renūtiauit illi ꝫiunctū dando ei licentiam. ep'c tamen p' officiū suum pot' illū reuocare ꝛ de monasterio ꝛ reddere uxori ne illa incidat in fornicationem cuius ad ip'm p'tineat. si suspecta est. lxxiij. di. dyaconi ꝛ ita intelligant iura de hac materia loquentia. sz ea mortua ꝫpellere tur redire ad monasterium ꝛ sic intelligitur. s. e. c. i. ꝛ. i. e. ex p'te. ꝛ. c. ꝫsuluit ꝛ. s. q' metus. ca. c. i. ꝛ licz dicatur hic. ꝛ. s. e. c. cum sit ꝛ. i. ead' ap'licam q' alt' coniugum non recipiatur n' alter transeat ad religionem l' p'mittat continentiā. uerum est h' q' n' dz recipi. nec ille ē dz transire tn' si recipiatur p'dc'o modo tenet monachatus. ut dcm ē. quia multa fi non debent. fca tn' manent. de h' notatur. i. e. c. nec dicatur i' aliqua istaz decretalium q' monachus. sz q' ita debeat fi. v. minus continens. s. e. cū sis ꝛ. i. e. ad ap'licam. familia. si. xx. q. i. vidua. xxvij. q. i. mulieres. ar. cō eadem ca. q. ij. sicripsit. tonsorare. xxx. di. si qua mlr' ad h'itandū. q' tn' duplicitas rep'batur. xxij. q. ij. diffinimus ꝛ. xxxij. di. interdicimus. xij. q. i. cognouimus. ar.

Vrbanus. iij. p'iori sce' crucis.

Ex parte albis sci petri ad aurē nr'am p'uenit q' cum. d. in infirmitate positus ꝫsentiente uxore uotum uouerit castitatis ꝛ monachilem h'itum suscepisset postmod' liberatus uxorem retinuit ꝛ aliā ea defuncta ꝫ tenere copulauit. q' uo licz p'dcs. d. uxore sua remanente in sclo de iure ad religionem nequiuit p'ficisci: ea tn' sublata de medio uotum sū castitatis sue p'dco non potuit uiolare. qm' q. si ita est q' asseritur p'dcm. d. p' excōicatōnem ꝫpellas ut mulierem dimissa ad suum monasterium redeat ꝛ regulari h'itu de cetero dn'o seruiturus.

Ex parte ꝛ. i. ꝫsentiente. q' sz esto q' sic iuuenis numquid nō dz dando licentiā tn' non pot' in sclo remanere. s. e. cū sic laurē. dic. q' si sciat ius ul' ei dicatur intellē nouerē. al' nō adiocasen. ꝛ p'mittere intrare religionem. xxvij. q. ij. agathosa. ar. de iure. ad relig': collig'. h'. ar. ad uxoris licentia non sufficiat ad hoc ut ad monasterium possit transire. sic. s. e. c. i. ꝛ. xxxiij. q. v. non sicasti. sz cō ut xxvij. q. ij. agathosa ꝛ. xxxiij. q. v. qui uxorē. quidam dicunt q' licentia uxoris n' sufficit n' ꝛ ipā ꝫtinetur ꝛ. o. qui ip'e lo. de ꝫsilio. ꝛ. c. agathosa. exponitur ita q' hinc dco' concordat.

Ex pte' c..., ... ꝫfessus religionē de ꝫsensu ... fuit ... restitui ... moriatur ꝫpellitur religio/

Alij dicunt q' sufficit licentia uxor' ꝛ q' dando licentiam intellē sollempnē uotum. ar. xxxij. di. seriatim. xxviij. di. dyaconi ꝛ. c. si q'a uidua ꝛ h'. c. ꝛ. filia lo. de licentia extorta ꝛ. ꝛ. q'dam aliij dicunt q' h' intelligi dz p' distinc. illius. c. s. e. cum sis ꝛ. i. e. ad ap'lica. sz h' distinctio non ut' h' hēre locum q' si fuit iuuenis nō sufficiebat dare l'ciam. n' ipā ꝫtineretur. ut ibi di. v'n nō tenuit uotum nec dz ꝫpelli redire ad monasterium ut. s. e. quidā si erat senex bn' potuit transire de licentia uxor' ꝛ eadem iura dicunt ꝛ h' dic q' de iure transire non debuit. hug' dicebat q' illa dco' quidā intrauit n' tenebat. q' bn' debebat ille ꝫpelli redire ad monasterium q' uotū tenuit ꝛ h' id pot' dici s'm eum de illa. i. e. placet. xxx. finē. q' n' o cogit' redire ad monasterium ꝛ sic stabit hinc ꝛ. i. e. c. xx. hoc sat' uidetur. sz dicamus q' illa q'dā intrauit tenet ꝛ ille non ꝫpellitur redire ad monasterium q' uotū non fuit sollempne ꝛ q' in uita uxore h' fecit nec fecit s'bi p'fessionem. h' uo ꝫsentiente uxore ꝛ p'fessionem fecit. i. c. xx. ꝛ sic oīno q' potuit sollempnizari uotum. v'n quamuis nō debuit transire uxorem in sclo remanēte tamen ꝫpellitur redire p'pt'a que dixi illa. i. e. placet. i' sil' nō fuit uotum sollempne q' nec i'bi q' fecerit p'fessionem nec h'uit licentiam uiri. v'n nec illa ꝫpellitur redire ad monasterium.

Clemens. iij.

Consuluit nos. G. sacerdos utrū uir ad religionem transiens ꝛ in ea p' annum ꝛ amplius moram faciens uxore sua postq' ad domum transierat regul'arē desp'ecta uita sublata scl'arem h'itum resumere ualeat ꝛ alteram ducere in uxorē. ul' si ducta ei liceat retinere. q. h'. t. h'. q' p'dcs uir nec h'itum pot' abicere quem assumpsit nec aliquam ē in matrio copulare. q' si ꝫtraxerit matrimonium ip'm decernimus dirimendum.

Consuluit ꝛ. i. transiens. de ꝫsensu uxoris q' senex erat ul' p'misit uitam mutare. xxvij. q. ij. agathosa. l' ip'e post mortē uxoris ratum h'uit q' p'us fecerat. ut. s. q' metus cā. platum. v. transierit regularem. ꝛ ip'e manet ꝛ ita idem ē in canonico tn' q' in monacho cū p'ua sit differētia i'nt eos. xx. q. iij. p'sens. d'ictis. i. de statu mo. q' di timore. dirimus. q' uotum eius fuit sollēpne ex quo separat matrimonium. i. qui cli. ul' uo. tract'. q' uiri puto q' de licentia uxoris intrauit ꝛ ita tenuit ingressus s' ab ēēt c. i. e. placet infi.

Celestinus. iij.

Karissimus ꝛ. i. ꝛ. ij. cū. q. si inueniatur uxorem regis sue uite grauis infirmitate desperatam continentiam nouisse ꝛ uirē eius ad hoc prebuisse ꝫsensum maxime. si n' idem uir continentiam nouit p'petuam eandem ub cohitare faciatis ꝛ utrumq' in tem maritali affectione tractare.

Karissimus ꝛ. i. p'buisse ꝫsensū. ar. q' sufficiat alterius ꝫsensus ad h' ut alt' possit intrare religionē de h' dic ut dcm est. s. e. c. i. ꝛ ex eo q' dic ad h'c uir si simpl' licentiam dedisz q' sufficiet ꝛ ex eo

Consuluit c... ambo iugges ꝫfitebantur religionē alter ... in sclo remanēt nō ... ... alt' iugū in p'iudicium alterius lic' ad quos ꝫsensit

qui dixit maxime si uir eius continentiam uouisset. quia uerum est quod uir et uxor communi consensu possunt continentiam uouere preterito remanendo in domo sua. xxvii. q. v. quod deo pari et ad tempus. xxxiii. q. iiii. apostolus. Idem.

Placet nobis et infra. sollicitudo tua consuluit utrum mulier que credens mortuum maritum habitum religionis assumpsit et eo reuerso de monasterio educta fuit post obitum uiri sui sit ad regularem obseruantiam compellenda. Super quo respondemus quod licet uotum eius usquequaque non tenuerit eatenus tamen fuit obligatorium quia se poterat obligare. permisit enim intrando monasterium seu exactionem carnis debitum quod erat in potestate ipsius. reddere uero quia tunc in eius potestate non erat. Sed in potestate mariti et ideo quantum ad ipsum tenuit uotum quod post uiri obitum tenere non desinit. cum ad eum casum a quo poterat efficax habere principium peruenisse noscatur. Consultius tamen credimus et consulimus ad salutem ut ad monasterium redeat non coacta ducta in religione professionem fecit et habitum religionis accepit. Si uero ad hoc induci non poterit ipsam inuitam credimus non cogendam.

Placet et infra. licet quia non tenuit. quia remansit obligata uiro ad debitum reddendum. xxxiii. q. iiii. si dicit. et in potestate ipsius. sic s. e. quidam intrauit. in eius potestate non erat. et sic auctoritate propria reddere non poterat. quid si exinde de facto nunquid esset compellenda redire uidetur quod non propter id quod dicitur infra. quantum ad ipsam tenuit. arg. quod sententia pro parte tenet et pro parte non tenet. ff. de re iud. de uno quoque. ff. de minori. l. si ar. c. c. de replicat. l. una. ff. familie herciscunde. In hoc tamen dicto de i. di. ii. capitulus dicit quod si sententia continet plures articulos sub pluribus capitulis diuisa potest pro parte ualere et pro parte non. et sic potest pro parte confirmari et pro parte infirmari exempla patent. s. de testimoniis. tanta ut. et c. raynaldus et i. fo. et al. aut tota confirmatur aut tota cassatur ut infra. de c. di. ii. capitulum. dicitur ut s. de in integrum rest. ex oblatis infra. a quo poterat. sic econtra solutum. Iudum quod firmum erat non ad eum statum deuenit a quo incipere non potuit. ff. de iud. si a me et. l. si alius. seruus est in min. lo. xxxii. q. vii. illi qui fuerunt et c. in fin. de eo qui a. c. ux. sue. discretionem. credimus non cogendam. sed nunquid tenetur tamen. si nam. et ista contrahere. dicit ut dictum est. s. e. quidam intrauit. hic non fuit uotum sollempne. quia non colligitur quod fecit professionem. nec mutat uoluntatem uiri. quare non compulsa redire ad monasterium. sic s. e. c. quidam.

Innocentius iii. pisano archiepiscopo.

Ad apostolicam sedem et infra. cum autem uir et uxor una caro sint per copulam coniugalem effecti nec una pars conuerti possit ad dominum et altera in seculo remanere. profecto non est alter coniugum recipiendus ad obseruantiam regularem. ut reliquo perpetuam continentiam repromittat. Sed et uitam debet mutare non forte sit eius etatis ut sine suspitione in continentia ualeat in seculo remanere.

Ad apostolicam et infra. ut sine suspitione. sic s. e. cum sis. et c. ignoratus. sed est plus illius quam hoc. s. de tribus. ad apostolicam. Idem lugdunensi archiepiscopo.

Ex parte tua est intimatum quod cum quedam esset mulier uelum uiduitatis coram duobus abbatibus assumpsisset benedictione sollempni in celebratione misse ac letania fieri debuit accedente quidam nobilis proponebat se prius mulierem ipsam mediantibus inter eos per uerba de presenti arra et interposita desponsasse et infra. at illa se in eum consensisse confessa dicit quod audierat eum esse leprosum percussum et ob hoc eius fuerat abhominata amplexus et infra. nos autem inquit et c. et quia si posset non in consulte uideri quod ex quo inter legitimas personas per uerba de presenti contrahitur illis uiuentibus in nullo possit casu dissolui ut uiuente reliquo alter ad sancta uota transmigret et si unus fidelium inter quos est ratum coniugium fieret leprosus et nollet permanere cum altero sine contumelia creatoris nisi forte te eius fieret ex reuelatione diuina que superat omnem legem sicut a quibusdam sanctis legitur esse factum. nos tamen nolentes a predecessorum nostrorum uestigiis declinare qui respondere consulti antequam matrimonium sit per carnalem copulam consummatum licere alteri coniugum reliquo inconsulto ad religionem transire. ita quod relictus extunc legitime possit alteri copulari. hoc ipsum tibi consulimus obseruandum in articulo predicto. quamuis ista sit causa per quam ad susceptionem predictam mulier esse inducta cum sine qualibet tali causa id ipsum religionis obtentu facere potuisset. Porro licet predicta mulier uideatur in ueli susceptione religionis habitum assumpsisse. Si tamen uelit in domo propria permanere cum propositum castitatis in seculo seruatur nichilominus consummandum est matrimonium iam contractum nisi se uoto astrinxerit ad obseruantiam regularem. In quo casu compelli potest ut relicto seculo religionis propositum exequatur.

Ex parte tua et infra. uelum uiduitatis. i. uelum quod datur uiduis. ar. xxvii. q. i. uiduas quorum non dicitur quod uotum emiserint. ymo postea distinguitur. contra. si. iii. c. porro. nec dicitur uelum professionis. licet non sit assumat habitum sine uelum religionis presumitur tamen quod uouerit. sed non est sufficiens presumptio non de uouerat se alicui religioni. ut dicitur infra. lau. Inter nuntios. non quod matrimonium potest contrahi per nuntios inter absentes ut hic sic et xxxii. q. ii. honorantur. et ff. de spo. sufficit. et l. ult. et ff. de ritu nup. mulierem. arra. licet arra possit apponi in contractu et matrimonii. non tamen per ea. c. de spo. l. ult. et ff. de. g. o. tutela et infra. de spo. gemma mulier et hic arra postquam mulier intrauit monasterium potest repeti a uiro et exigi. s. e. ex parte. c. de epis. et cle. deo nobis. ut hic olim non poterat ut ibi dicitur. complexus. querebant utrum ueli susceptio impedit matrimonium i. to. ratum coniugium. quia contumelia creatoris

nõ soluit ius m̃rimonij inter fideles. lʒ alt iã uit̃ i tercium. qr m̃rimonium ratum ẽ inter eos. lʒ duoꝝ cõiugium infidelium si alter cõuertat̃ ad fidẽ tunc cõtumelia creatoris soluit ius m̃rimonij ꝑ q' d'i. i. de diuor. quanto. Io. q̃ superat omnẽ legem. xx. q. ij. due sunt. ⁊ s. de regularibꝫ. lʒ ⁊ i. de diuor. gaudemus. a quibꝫ scis. s. e. ꝯm. xxvij. q. ij. ꝯ. it. u's. demonstratõ. fc̃a sit cã. fc̃a n. demonstratõ ꝑ cã legatum non pimit. C. de fc̃a cã. ad iecta. l. ij. ff. de condit. ⁊ demõ. fc̃a demonstratõ ñ in dũtõ obligantis impedit obligatõm. ar. i. e. uenĩens. ff. de pig. ac. l. i. ⁊ l. si rem alienã. ⁊ nec uitiat dispensatõm. i. de cõsan. qr circa ⁊ ita ñ cõsidatur qr fuit cã impulsiua. ar. s. de iure iur. q̃ admod'. ꝯ. ult. ar. cõ. i. de uo. ⁊ uo. re. magne. ũsi in hĩ sp̃ualibꝫ ⁊ totus a dĩusaꝛ ñ uiciat cõtum. s. de hijs q̃ ui. me. ca. cum dil'ci. ⁊ i. e. uñd'. nec cõsidatur cã ul' intentõ cõtrahẽtis. C. de cõd. ob. c. da. si repetendi. ⁊ s. de regl'aribꝫ uidua. xxvij. di. q' i interrogasti. in ueli susceptõe. sic ĩ. qui cl'i. ul' uo. cõsimilit. xxxiij. q. v. q' deo. tamen solus h'itũ ñ facit monachum. lʒ ꝑfessio. s. e. ꝑx. porrectum. ñ ferantur pannum. s. de regl'aribꝫ ex pte tua ul' ñ sit h'itus ꝑfessionis qui datur ꝑfitentibꝫ. s. e. ꝑx. statuimus ⁊ c. uidua. ⁊ xx. q. i. ꝯ. ꝑgenitores. Io. ⁊ ẽ. ar. q' susceptõ ueli. sũ h'itus non facit monachũ. q̃ ꝓpositum casti. b'n dicit cũ ꝓpositum. qr si uc uotum castitatis deuouet aliq̃ religioi augusti. ul' tenedũ. in ꝓpa domo manendo bñ sollepnizaretur uotum. xxvij. q. i. de uiduis ⁊ c. uiliercs. ⁊ xx. q. i. vidua. i. cum cl'i. ul' uo. Insinuãte ul' dic q' tal' religio non soluit spõsalia depñti. licẽ ñ dissoluentur si uir fiet cl'icus. xxvij. di. si uir. de uita h'emitica dñt quidã q' soluit. ar. xxvij. q. ij. ꝯ. ecce. alij dicunt q' nõ. vñ si h'emitica cõtraxet m̃rim. teneret. qr pot' inẽ ꝓpim. xxx. q. ij. ꝯ. cõ. Io. lʒ q' si in ũitate leprosus fuisset si sit sponsa de futo soluunt' sponsalia ꝑ lepram. vñ non tẽ cõtrahẽ. s. de iur. iur. q̃ adm̃. si eẽt sponsa depñti. bñ cõpelleretur cõsũmare m̃rim. ñ uellet intrare religõnẽ. sic h' immut̃ ñ se uoto. i. ꝑfessione. Idem iudi. cñ. epõ.

Constitutus in ꝑsentia nr̃a. h. lua nobis cõquestione monstrauit q' in acolitatus ordine cõstitutus quendam puellã. R. nomine in facie eccẽ desponsasset. quam cum carnalit' cognouisset orta discordia inter eum ⁊ amicos puelle ipa fuit cuidam alij. v. nomine copulata ⁊ tu memoratũ. h. usque ad gradum sacerdotij ordinasti. c. aũt cum sua cõsciã remorderet h'itum ordĩs cistercien. assumpsit ⁊ ĩ. Ideoq3 cõs. q̃. Si res ita se h'z predcãm mulierem ut a dcõ. v. recedat nup adulterium ẽ cõiuncta. nec ꝑdcm̃ monachum impetrat quo minus regulare uotũ ualeat adimple. ꝑ cen. ec. cogere non obstãtas.

Constitutus ⁊ ĩ. sacerdotij gradũ. q' bñ ẽ ꝑo-

tuit cum illa uxor sua ꝑ ẽ. fuit adulterata. vñ amisit ius q' h'ebat in eum. i. de diuor. significasti. Itẽ si fuissz uidua ⁊ ab alio cog'ta ꝑmouẽri ñ debuit. xxxiij. di. curand'. si cuius cõiuge. lʒ uit̃ q' tal' cõiunctõ ei obeẽ non debeat quominus repetat uir. qr in facie ec. nupsit tollante. ec. q' diu saltẽ appareat an fuit m̃rim. inter illos. ar. i. de frigi. et ma. fr̃atatis. ⁊ i. de diuor. gaudemus. in fi. R'eo. ñ excusatur ꝑp h'ymino mag' dꝫ puniri q' tali nupsit nulla snĩa sepatõis ꝑmissa. vñ illa debeter sepai ab illo. c. iuncta fuit ꝑ adulteriũ qr uiuente ꝑore uiro alti non potuit copulari licet ꝑdidit ius q' h'ebat in illum qr manet cõiugẽ ẽ separi ꝑp adulterium. xxxij. q. vij. c. i. ⁊ ij. ⁊ sic obstat ei exceptõ fornicatõnis. i. e. ꝑx. ⁊ xxvij. q. ij. agatho sa. al'. si fornicata non fuisset posset ꝑpm̃ repetere. vt in. c. agathosa. ñ de cõsensu illi. ꝑmotus fuisset. vt ibi. ⁊ xxx. q. v. q̃ uxorẽ. Idẽ epõ pictauien. ⁊ abbi de bonaualle pictauien. dyoc.

Veniens ad ꝑsentiam nr̃am nobis . i . l . intimauit q' cum olim inter di monasterium concepisset ꝓpositum pluribꝫ sacerdotibꝫ ꝑsentibꝫ a p uxorem suam institit ut sibi h' suum impertiret assensum ⁊ ĩ. ipa demũ tã ipius quam multoꝝ astantium ꝑcibꝫ flectibꝫq3 deuicta caput eius altari supposuit manu sua qui ea presente ibidẽ monasterium adijt tonsoratus ⁊ finito ꝑbõnis tpr̃ ꝑfessõnem fecit sollempnit' monachalẽ. illa uero ⁊ sclõ remanens in honestos amatores admisit ⁊ ĩ. quo circa cõs. q. si est ĩ. ꝑdcm̃. i. in monasterio q' intrauit ꝑseuerare lib'e ꝑmittatis. lʒ n. in h' uideatur ñ modicẽ deliquisse quem captiõsse asserit. qr ñ s eadem cõsentire tam s quam toti mundo se inutilem redderet ⁊ cum ꝑbros exorauit ne predcẽ mulieri exponeret q' eam d relinquere sclm̃ oporteret. Si forte licentiã daret uiro ex quo tamen eadem capd' uiri altari sponte supposuit ⁊ postmod' nõ cõtimuit se reuocatõne ipius non est aliquatenus audienda. cum ipius intentio exceptõe posito cõmisse fornicatõnis elidi. maxime cũ ãtequam fuit fornicata ipm non duxerat repetendum.

Veniens ⁊ ĩ. manu sua ⁊ ita uiri suo renũciauit. ar. s. de consuetud'. ex litteris. ꝑfessõnẽ fecit. q' facẽ nõ debuit ea in sclõ remanẽte. i. e. cũ sis. ⁊ c. ad aplicam. cum eẽt iuuenis. secus si senex. v' ibi dr̃. q' captõse. hic est. ar. q' licet dolus interueniat in sp̃ualibꝫ tenet cõtractus. ĩ. e. dud'. ⁊ s. de hijs q̃ ui metus. ve. cã. si. cum dil'cã. v' de h'. ã si minis inducta fuit ut daret licẽntiã. uiro talis licentia nulla ẽ. xxxiij. q. v. notificasti. ideo ꝑiudicatum ẽ huic mulieri. qr nõ cõtinuit. h' i honestos amatores admisit ut ex ꝑsse dr̃. infra. al'. si cõtinuisset. ñ ꝑiudicasset s ꝑ h' q' fecit cum ñ ꝑmis-

re transire ad religionem. nec ꝑmiserit continen-
tiam cum esset iuuenis. s. e. ad apostolicam. et. s. e. c. i. Jo. in
sp̄o. supposuit. benedicite sponte qui si ui in uita i-
nisse intrasset religionem. licet tales ingressus nullus
fuit. s. i. e. ꝑx. si tamen postea fornicetur. non potest ipsum
postea repetere. xxvii. q. ii. agathosa. contra. i. de diuor-
tiis. significasti. Sed pone quod uir uelit excipere. qui non com-
pellitur excipere. C. ut nemo inuitus agere uel accusare
compellatur. l. i. et quibus uita suo potest renuntiare.
s. de regular. ad apostolicam. et c. statuimus. quod ergo dicit di-
cas quod monasterium eo inuito potest excipere et eum de-
fendere ne ꝑmittat illum in peiorem statum. Thi.
ff. de liberali ca. l. i. et ii. licet enim primo non tenuit
uotum tamen quantum ad ipsum uouentem tenuit
s. e. quidam intrauit. et c. placet. et quod cito ipsa fuit
fornicata statim perdidit ius exigendi. quod cum sit li-
beratus a seruitute mulieris statim monasterium habet ple-
num ius in eo. et sic excepto quod competit uiro ad quem
est monasterio cum res ad eum statum deuenit a quo
potuit habere principium. s. e. c. placet. Sed quid si ex-
iret et nollet excipere. quod potest ei renuntiare. s. de iur-
iur. quam adimus. infra. certe quod bene potest eam recipere non
obstante contradictione monachi quod uotum ex
toto non tenuit cum decepta fuit. nec ipsa est uouit.
arg. op. s. e. c. i. non uir professionem fecisset postquam illa
fuit fornicata. tunc posset illum de monasterio edu-
cere nec eum compellere ut eam reciperet post forni-
cationem. Sed quod eciam ut sequitur. Sed quid si uir for-
nicetur in monasterio cui mulier dedit licentiam
numquid ipsum repetere potest. sic. xxxii. q. v. quod
deo. quod perdidit omne ius quod habuit in uiro. quod propter
consequens delictum seruitus amissa non renascitur
de. q. di. iii. quis. licet secus esset si antiquo essent in se-
cundo et propter fornicationem alterius essent dimissi. i. de diuortiis.
ex litteris. sic s. de natiuitate. et ex tua. et h. io. quod ius quod
monasterium habet in ipso propter suum delictum perdere non
potest. io. repetendum. potuit quod prius eum repetere.
et ita est arg. quod si cuius ignorantis uiri illud. quod si de-
derit licentiam uiro teneatur relinquere seculum. sed
potest eum repetere et ita conuenitur ignorantia iuris
naturale. la. Idem.

Accedens ad presentiam nostram. I. mulier
proposuit quod cum. s. uir eius eam sibi
matrimonio copulasset uolens tandem idem uir as-
sumere habitum monachalem. postulauerat hu-
militer ab eadem ut tam pio proposito fauere
ipsius que propter multa uerba et alia grauamina
minima que deus uir inferebat eidem se ip-
sam asserens dimissurum annuit uotis eius.
cumque idem uir in domo de sanctis cisterciensis
ordinis religionis habitum assumpsisset mulier
in domo monialium nullo ibi habitu reli-
gionis assumpto uel uoto continentie emisso
permansit. processu uero temporis est idem uir ad
seculum rediens religionis habitum reliquisset. ea-
dem mulier se instanter ab eo petiit readmitti.
et i. quo circa. dis. ii. c. ii. q. si res ita se habet dic-
tum uirum ut eam accipiat ei quod affectu

exhibeat coniugalem. a. p. te cogatis.

Accedens. et. i. annuit uotis inuita et coacta. s. z
sed per uerba premissa. sed uotum uiri non tenuit. quod
alter altero inuito uouere non potest. s. e. quidam. xxvii.
q. ii. agathosa. et xxxiii. q. v. notificasti. et c. si dicit.
sed idem casus ponitur. processu uero temporis. sed uidetur quod per
spatium sequentis temporis et per patientiam ipsius mulieris
ratificasset ingressum uiri. arg. i. qui di. l. uo. insi-
nuante. cum utique post ingressum tanto tempore tacuit.
et patientiam adhibuit non uidetur quod postea audiatur. i.
mo uir deberet compelli redire ad monasterium. ad i. de
sponsal. ad id quod et i. de fug. et malef. c. i. arg. et i. q. i.
absit. sed hoc non est uerum. immo cum ipsa non mutauit
uitam nec ꝑmiserit continentiam semper adhuc intel-
ligitur dissentire quod apparet ex eo quod ergo cito exiuit eum
recepit. et sic per primum et ultimum colligitur quod medio tem-
pore consensit. Sic. xxviii. di. quod sunt culpe. et per capitulum
cum presumatur ex hoc cum fuit iuuenis. sed non sit iu-
uenis sed uetula. nunquam debet intrare sine licentia uxo-
ris. sed seruatur quod dicitur. s. e. ad apostolicam. sed numquid
iste cum fuit redditus uxori potest exigere debitum.
dicas quod non potest quod renuntiauit illi iuri quod habe-
bat in uxore intrando monasterium. quod fuit in eius
potestate. sed exactus reddere debet ut dixi. s. e. quidam in-
trauit. de hac materia consueuit tractari. xxvii. q. ii.
agathosa. et xxxiii. q. v. quod uxorem. Hono. iii.
episcopo decano et thesaurario lingonen.

Significauit nobis. A. mulier quod cum ipsa.
s. f. uiro suo coram decano sancti quiria-
ci et archiepiscopi senonen. in hac parte fungente
licentiam concesserit religionem intrandi con-
tinentie tamen uoto eidem iniuncto et recepta fi-
de ab ipsa quod perpetuo contineret. id decanus
post eiusdem professionem a uiro predicto in mo-
nasterio in quo habitum assumpserat mona-
chalem. asseruit ipsam debere religionem intra-
re. quam quia in id primo non expressisset eidem.
et hec expresso illi licentiam non dedisset. et i. quo
circa. c. h. q. Si est ita et est talis etatis de qua se-
pedicto habeatur non possit. ipsam uotum continentie
obseruantem intrare monasterium compelli
non permittatis inuitam.

Significauit. et. i. talis etatis de qua suspicio. et i-
ta uidetur quod si mulier iuuenis sit non sufficit quod contine-
tiam ꝑmittat ad hoc ut maritus possit religio-
nem intrare nisi et ipsa mutauit suam uitam. s. e. ad
apostolicam. et c. cum sic. ex eo. ii. q. dicit si suspicio
de ea tamen non potest. non debet compelli. intelligo quod si sus-
pecta est debet compelli religionem intrare ex quo ꝑmisit
continentiam cum uixisse non sit quod eam seruet si re-
manserit in seculo. arg. s. e. ex parte. in fi. sed si intenderet
ab initio religionem intrare. et arg. ad hoc. xxvii. q. ii.
quod uxorem quia eo ipso quod licentiam dedit uiro et ꝑmi-
sit continentiam. intelligitur tacite ꝑmisisse intrare religio-
nem cum sit iuuenis. arg. C. de don. s. e. uiens. s. finem et quod
sum quod contra uolentes sine condicione colimant. xxxii.
q. vii. c. ult. et dominus exigit oblatum et non exigant
offerendo. xxvii. q. i. nuptiarum. infra. et. xl. di. de iu-

Accedens casus uxor inuita ꝑfessum repetere non ob-
stante licentia quod per metum ei dedit
littera expresse

Significauit casus sed compelli religionem ingredi uxor
iuuenis continentia non sufficienti que dedit uiro licentiam
religionem ꝑfitendi

deis. et sic cum teneatur ad continentiam per suam promis-
sionem tenetur ad id sine quo eam seruare non pot-
est. ff. de of. del. preterea. et c. prudentiam. ad fi. et sic i-
uita compellitur intrare religionem. quia fecit id propter quod co-
pellitur. sic quando quis ex facto suo compellitur intrare mona-
sterium. l. di. si ille. xxvii. q. i. si quis rapuerit. et c. de
adult. aut. nouo iure. et in auth. si hodie. et i. c. proxi. a-
lii dicunt quod debet uir restitui. ex officio iudicis. s. e. c. i. quo
sat post diui. ff. eo. s. e. c. i. uxoratus. v. Greg. ix.

Gaudemus in domino. et i. infra
Quieret uero que relicto maritali thoro
lapsu carnis ceciderunt: si mariti earum a te di-
ligenter amoniti eas ad frugem melioris uite
conuersas noluerint recipere: propter quod in claustris
cum religiosis mulieribus studeas collocare
ut perpetuam penitentiam ibi agant.

Gaudemus. et i. ceciderunt et sunt adeo priuate per
sententiam. uel adulterium earum puplicum et notorium
est. quia non eas recipere non coguntur. i. de diuort. sig-
nificasti. et si sine emendate ut hic di. in claustris cum reli.
et ita mulier de adulterio condempnata uel puplice depre-
hensa detrudit in claustrum ad faciendam perpetuam penitentiam
si eam emendatam uir recipere noluerit. tamen infra bi-
ennium post eam recipere si uult. Si uero noluerit uir
eam recipere uel si prius moriatur quam eam recipiat.
tunc tondeatur et habitum monachalem recipiat ibi
perpetuo moratura ut expresse habetur. In aut. ut nulli iud.
li. inter loci seruatorem. § si uero. quando adulterii crimen
col. ix. quia sumpta fuit hoc dec. et c. de adult. aut.
sed hodie cum rebus suis ne sit onerosa monasterio.
et in auth. illa sed hodie continet. et sic quandoque propter culpam
suam aliquis compellitur intrare monasterium ad penitentiam
peragendam. l. di. si ille. et xvi. q. vi. de lapsis. xxvii.
q. i. si quis rapuerit et idem uidetur dicendum de decretum. xxxi. q. i. de
benedicto. et ii. q. i. in primis. quia seruus pri. et xxxiiii. di. fra-
ternitatis. infi. Olim uero alia pena puniebantur ad-
ultere quia lapidabatur consulta de adulterio secundum legem
mosaycam. xxxii. q. v. hec ymago. C. de adulter. ca-
stitati. quia legittimis penis subiciebantur sed hec pena non im-
ponitur cum non agitur criminaliter. s. de de paru. tue
fraternitatis. v. Innocentius. Idem moniali monasterii
de plonta.

Dudum a. C. layco monita quod te quam uxo-
rem suam dicebat marita quondam R.
sce. cy. in confundit. dyac. card. dedimus au-
ditorem coram quo dictus C. comparendo propo-
nens quod indebite recusabas eidem cuius uxor
eras per assensum de presenti et carnis copu-
lam subsecutam matrimonialiter adherere te sibi
restitui postulauit ad quod fuit responsum quod ipse
pro remedio anime sue pura et spontanea uolun-
tate presentibus duobus religiosis sacerdotibus
et adhibitis v. testibus fide dignis omni iuri
quod in te habuerat renuntiauit omnino resigna-
do illud in manibus alterius ex sacerdotibus supra-
dictis cum in persona eorum resignationem huiusmodi re-
cipere peruauit et quod ibi C. se castitatem seruat-
urum promisit pauperumque hospital. de ponte ob

sequuto se deuouit promittens uoto sollempni.
omnia et singula supradicta et tribuens tibi licentiam
ad monasterium transeundi se uica uice sibi
promittente ac tribuente illi licentiam et ius quod
tibi resignante sicut hec omnia dicebantur per publi-
cum instrumentum esse probata manu b. notarii aretini con-
fectum. Ex in pronominatus C. proposuit quod casu
amisso instrumento prefato: illud in quarta persona quod per
uiceerat in tota inserens pluribus munito aliter quod ta-
lio fuit ab ipso formatum et in iratus esse finisset.
sicut uerba et uerba indicabant non de calore ira-
die conquiescente quondam tempore deceptione alex-
uit proponentes eidem quod in hospitali predicto cibo
ad libitum posset uti ac proprium retinere preter fa-
to. b. s. nichilominus promittente quod non solum
ardorem. Sed et appetitum libidinis extingueret
in eodem propter quod quicquid in hac parte fecisse di-
noscitur iratus seductus partim et illectus. et
sub spe promissionis ac sub ea condicione ut tamen
si posset continentiam obseruare asseruit a se
factum. Sed ad ista respondebatur ex aduerso quod cum tabellio
in tertia persona instrumentum confitiat uel in prima dummodo
non mutetur sententia ueritatis nil interesse uidetur.
In super quamuis aliquam spem memorato C. da-
ta fuisset. postquam ad hec se proponit in dubium.
eo tamen tempore quo talia facta fuerunt pure sim-
pliciter ac uoluntarie pro amore dei et remedio a-
nime sue solummodo ad uotum et alia supra-
dicta noscitur processisse propter quod a consortio secularium
uolens debet discedere uitamque mutare cum se illi-
citatis esse proponat. ut sine suspicione in continen-
tiam non ualeat in seculo remanere. nos itaque
habito fratrum nostrorum consilio te ab impetitione dicti
C. sententialiter diximus absoluendam. perpetuum illi
super hoc silentium imponentes.

Dudum. et i. renuntiauit omnino quod ei licuit. et si non
renuntiasset uotum ex toto quia hoc erat in potestate ip-
sius. s. e. quidam. et c. placet. s. i omnino. s. de respon. cum con-
tingat. ff. de fideiussoribus. l. grege. § illud. quia di. si debi-
tor in ductorem cum non obligatur omnino. obsecro se se
deuouit. et sic sollempnizauit uotum de uouendo
se religioni illius hospital. quia non compelli debet ut relicto
seculo suum propositum executioni. s. e. ex parte insi. calore
iracundie. si hoc esset uerum. non teneret uotum. quia in
consultus calor iracundie uiolo caret. ii. q. iii. § notan-
dum et c. si quis iratus. quia ira furoris iustum putat esse
quod facit. xi. q. iii. illa peruersorum et ita sepe innocentes
ad crimen adducit. e. ca. et e. quoniam ita sepe et lubri-
cum lingue facile ad assertionem trahi non debet. ff.
ad. l. iul. mag. l. famosi. ar. con. xvii. q. iiii. sunt qui
opes. et hoc uerum est non post calorem iracundie conse-
ntiat. ut in c. si quis iratus. et s. de reg. la. sic insi.
latur uerba ueritatis. hoc erat satis bona defensio quia ni-
chil refert narrandi difficultas uel eadem dum. i. de sig.
sig. nichil obstat sic quod ubi genere locanda formata
instrumento ualet si modo per eam liquet uolunta-
tis intentio. C. de testis. l. indignum. et est ar. preter-
tibus diuerso modo narrantibus dum tamen in summa sibi

xxxiii. q. iiii. c. in re

Gaudemus et c. adultera si uir eam repellat non uult ei dedere ad monasterium ad penitentiam ... Dudum et c. coniuges se mutuo ... principio ... religione mundo ... uiuere ...

non discordant. xxvii. q. i. in scriptura. et de adul. ii. con
dic. aliqua spes. non obstat. ar. immo quod expressum est quod in
his spiritualibus dolus ad ducatum ei vitiat actum
sic. s. de his que vi metusve causa fi. cum dilectus. et s.
e. ex parte. et c. veniens. ar. si dolus dat causam contractui
non tenet contractus. ff. de dolo. eleganter. sed quod hic et in his
spiritualibus licet dolus alius interveniat non vitiat
contractus quia talis dolus bonus dolus et bonus dolus
non prohibetur. ff. de dolo. l. i. dolus calliditatis ad decipien
dum dicitur ut in l. predicta. sed per talem dolum non decipitur
nec ad malum producitur immo conditionem suam fa
cit meliorem et ideo non vitiat contractum. tertio nota quod
si quis renuntiatoris tempore non habet metum vel violen
tiam. licet precesserit vis vel metus non aget inter eos quod
vi metusve causa. fi. l. ii. et hoc a voluntarie. et sic li
cet ab initio deceptione inductus fuisset ex quo
sponte postea hoc fecit prima causa turpitudinis obviata
esse videtur. sic infra de desponsat. impu. de illis. infra. et c.
quod metus causa. l. ii. et. ff. de adil. ob turpem causam. si ob
turpem. suspitione. unde compelli debet ad vitam mutare.
s. e. significavit. maxime cum hoc promiserit. ut
patet. s. Idem.

Mulier que in fide remansit potest nolente
viro qui ab infidelitate revertitur potius
quam ab eo fuerat iudicio ecclesie separata
ad religionem transire vel secundo nubere.

Mulier. et infra. remansit. viro transeunte ad infi
deles puta sarracenis vel iudeos vel et hereticos. iu
dicio ecclesie. ergo a contrario sensu videtur quod si non sit iu
dicio ecclesie separata quod eo invito religionem intrare non
possit et ita aliud est quando iudicio ecclesie fuit separata
ab illo et aliud quando non fuit separata sed ab illo propria
auctoritate recessit. sic infra de divor. de illa. sed si nol
let intrare religionem compelli debet ad ipsum redire
utroque casu si fuit iudicio ecclesie absoluta si non.
infra de divor. quanto in fi. non obstante illa spirituali for
nicatione cum iam sit emendatus et incipiat esse quod
non fuit. l. di. ferrum. sicut in carnali fornicatione
si iudicio ecclesie sit separata sive prius sit fornicata
non tenetur illam recipere. non velit quamvis sit emenda
ta. s. e. gaudemus. et hoc separatio est quo ad mutu
am servitutem quia vinculum matrimonii non dissolvitur in hoc
casu cum alter fidelium transit ad fidelitatem. ut l.
c. preced. quanto. sed quod est ratio quare in fornicatio
ne carnali non compellitur maritus recipere uxorem et emen
datam. sed in spirituali compellitur. hoc potest esse ratio si maritus
cognoscit uxorem post carnalem fornicationem postea
promovere non posset ea mortua. propter defectum sacramenti.
et sic preiudicium ei fieret. xxxiiii. di. si laycus. sed hoc non con
tingit in fornicatione spirituali. quia per penitentiam purga
ta est. Item alia est ratio in fornicatione carnali anima
et corpus polluitur. sed in spirituali tantum anima. In forni
catione carnali non tantum fit in anima quod displiceat marito.
sed et in corpore quod non fit in spirituali. et viri magis scanda
lizatur ex eo quod fit in corpore et magis offenditur quam
ex eo quod fit in anima et ita causa maioris scandali illati
viro fit. ut post carnalem fornicationem non compellatur sed
post spiritualem fornicationem compellitur non ad religionem

nem transire voluit ut hic dicitur. Clemens. iii.

Laudabilem. et infra. De conversione infidelium.
Interrogasti de sarracenis qui [lin.]
in captivitate erant quorundam christianorum vi
ros eorum insidiis et machinationibus occiderunt
utrum quod postea per papas ad fidem christianam conversi
sunt. eas de iure possint accipere in uxores. vel si
duxerint coniugium teneant eorum de hoc tribus. q. c.
Interim sumus asserimus. quod si in morte virorum
maliciose fuerunt machinate. licet eorum studio ad
fidem accesserint tamen nec eis adherere debent. nec si
si adheserint sunt tollerandi. est tale dampnum ta
li lucro eorum compensare non velit. Cum de hoc sarra
ceni quidam in bello suos christianos interfecisse
notati et christiani sibi sarracenos. postea vero sarra
ceni ad fidem conversi uxores eorum quos in belli
certamine occiderunt sibi matrimonialiter copulaverunt et
id ipsum christiani de sarracenis mulieribus conversis
ad fidem fecisse noscuntur. quia postquam de pri
orum virorum morte conpiunt veritatem divortium
instanter expostulant. In huiusmodi ergo. Ratio quia cum tales
non patraverint virorum interitum defunctorum ma
trimonium inter tales personas licite potest contrahi et
talis copulati divortium nequeunt postulare.

Laudabilem. et infra. tribuitur quod De conversione infidelium.
quod habes. xxxi. q. i. si quis vivente. quia eas non [lin.]
possunt habere si in morte virorum aliquid machinate
fuerant ut hic dicitur. Idem est si fidem dederint. ii. e. c. et q.
relatum. et infra. de eo qui duxit in matrimonio. c. i. vel si de
facto contraxit. u. j. e. sicut hic et c. cum haberet. Ita tamen quod post
fidem datam cognovit ut eandem uxorem suam vi
vente. alias sola fides data non impedit. matrimonium. infra. de eo
qui duxit in matrimonium quam pol. a. d. e. si. tale dampnum
tali lucro. sic xxiii. di. quia aliter. et xxxii. q. v. si dicat.
sic. i. q. i. non est putanda. et infra. de usur. sicut eo modo. et.
xxiii. q. ii. ne quis arbitretur. et christiani sibi. pu
gnantes pro fide et pro patria ob quod patriam vel fidem pi
in filium et filius in patrem surgere debet. ff. de relig.
et sump. fu. minime. et maritus in uxorem. xxiii. q. i. ux.
infra. et xxiii. q. ult. l. si commatrem. non patraverint.
ex eo quod hic dicit. et xxxi. q. i. si quis vivente. et infra. de eo qui
duxit in matrimonium. c. ult. ad hoc ut matrimonium impediatur duo.
requiruntur. affectus. s. cum opere subsecuto. et est simile. ff.
de condic. et demo. l. ii. in fi. hoc non tenentur puniuntur
cum ex corde ad hoc prodierint. xv. q. vi. c. i. in fi. quia
tamen punitur opus sine affectu quo ad legem promotionis.
xv. q. i. si quis non iratus. quia affectus sine opere. i. q.
i. quod studeret. et s. de bigami. nup. ibi tamen intuetur opus.
non cum effectu. quid ergo si tantum habuerit eum inter
fectum esse. idem videtur. quia in maleficiis ratihabitio
retro trahitur et mandato comparatur. ff. de vi. et vi. ar.
l. i. § sed et si. cum quis conferto. ar. infra. de sponsal. c. ap.
cum ecclesiam de matrimonio contrahendo prohibitorium sed ubi.

Gregorius. ix. argentinensi episcopo.
Ex litteris tuis accepimus quod quidam
de iudaice cecitatis errore ad Christum
veniens lumen adductus uxore sua in iuda
ismo relicta in iudicio postulavit instanter

Laudabilem [...] que ad [...] christiane
[...] si [...] in ipsa
[...] fide [...] si in
bello [...] ipsum occiderit
[...] in iudaismo [...]
ad fidem [...]

ut cor. filius quadrimus assignatur
ei ad fidem catholicam quam ipse susce
perat producendus ad quam illa redit. quia cum puer
adhuc infans existat potius quia magis matre
indiget solatio quam patre scilicet quia ante partum
honerosius dolorosius in partu ac post partum
laboriosus fuisse noscatur. ac ex hoc summa quia
iunctio maris et femine magis matrimonium quia patrimonium
nominum nuncupetur. debet puer apud eam
deducere quietius remanere et infra. cum autem filius
in potestate patris consistat eiusque sequitur fa
miliam et non matris et in etate tali quia non
debeat apud illas remanere post de tribus possit
suspitio esse quia saluti vel vite insidientur illius
et puer post triennium non apud patrem non sus
pectum alii debeant et morari matrique puer
si eum remanere attingeret apud ipsam pos
set illum adducere ad infidelitatis errorem
in favorem maxime christiane fidei. Respondemus pa
tri eundem puerum assignandum.

Ex litteris et infra producendus iusta fuit causa peti
tionis et honesta et ita sumitur hic arg. quod causa peti
tionis semper est inserenda in ipsa petitione alias repel
litur. s. de libell. obla. c. ii et iii. contra de h. sz. no. quia pater
potest petere filium in potestate sua constitutum per in
terdictum de liberis exhibendis contra matrem et contra quoslibet de
tinentem. mater tamen habet quandam exceptionem contra maritum.
puta si est minor triennio cum apud eam esse debeat
educari vel si iudicatum esset in contrarium. ff. de lib. ex
hib. l. i. et in alio casu habet exceptionem ob nequitiam
patris ut sit diminutione patrie potestatis apud eam
filius moretur. ff. eo. dein. §. et si maxime circa hoc dis
tingue aut filius a matre detinetur aut ab alio
volens aut invitus. primo casu petere posset per officium iu
dicis. ff. de lib. exhib. l. iii. §. hic autem. si ab alio no
lens detinetur potest peti rei vendicatione adiecta causa de
iure quiritium cognitione pretorio. ff. de rei vend.
l. i. §. i. quia ius proprie romanorum est. Inst. de patria po.
§. i. In tertio autem casu locum habet interdictum de lib.
exhib. ut ff. de liberis exhib. l. i. et l. i. et ff. de rei
vend. l. i. §. i. no. quod filius adhibetur patris vel matris an
si ad fidem sequi debet xxviii. q. i. iudei et in hoc casu
filius infans doli capax non debet baptizari nisi sponte
xxiii. q. v. ad fidem quamvis tamen sequi debet meliorem con
ditionem s. matris si serva sit. xxxii. q. iiii. c. ult.
v. legitima coniunctio matrimonium di legitima coniunctio
maris et femine individuam vite consuetudinem
retinens. xxvii. q. ii. §. i. et Inst. de patri. po. in prin.
hoc est ratio quia consuevit a doctoribus assignari quare potius
dicatur matrimonium quia patrimonium illa coniunctio. pat
no. s. de presumpt. illud. In patris potestate. per hoc dicit
habere filium in potestate et non matris. Inst. de
patria pot. et c. de adopt. l. mulierem. quia filius fa
miliam patris et non matris sequitur. Inst. de legit.
agn. tu. §. i. quia ista verba fuerunt sumpta et expone
familiam i. agnationem licet alias hoc nomen famil.
multas habeat significationes. ff. de v. sig. pronuntia
tio. §. familie et facit ad hoc Inst. de patria po. §. fi.

et C. de v. sig. l. ult. non enim denominatur filius a co
gnatione matris sed patris. arg. ff. ad municip. l. i. sa
luti vel vite insidientur. non quia mortuo patre pupillus
non debet educari apud illas personas que ipsius pudi
citie possint insidiari. ff. ubi pupillus educari vel mo
rari debeat. l. ult. pretor vero decernere debet ut sit illa
suspitione alatur potius et contra voluntatem patris. ff.
eo. l. i. et estimabit ex affectu singulorum quis magis
ad suspitionem et spem successionis sit propior. C. eo. l.
ii. secundum tamen educatio pupilli nulli magis committen
da est quam matri nisi vitricum ei inducat. C. eo.
l. i. si non vivo patre quod est apud quem educentur filii
facto divortio. olim estimabat pretor an apud patrem
an apud matrem alatur. C. de divortio facto. l. una. ho
die distinguitur ut si pater causam divortii prestitit infra de
divor. quanto et c. gaudemus alii dicunt apud matrem. si
non mater prestat causam divortii tunc alii dicunt apud pa
trem. C. e. aut. si pater. quod dicit hic alii apud patrem quia
mater prestat causam divortii quod non sequitur maritum
conversum ad fidem quod debet sequi. xxiii. q. ii. sana quia quia
et quia insidiaretur vite pueri ut hic dicitur puerum pre
terea. post triennium. filius minor triennio apud
matrem debet ali maior triennio apud patrem. C. de
patria po. nec filium. arg. C. de infant. expo. l. ii. et infra
de his qui filios occid. c. i. et c. ii. ad infidelitatis errorem. hac de causa et si
esset minor triennio et pater vellet eum perducere
ad fidem cum sit in eius potestate puer debuit as
signari in favorem fidei christiane cum alias si esset
maior et proclamaret se velle fieri christianum debet
de manibus illorum eripi arg. infra de iudeis sicut iudei.

Alex. iii. exon. epo. *De voto et voti re*
De peregrinationis votis *demptione.*
que elemosinis redimi possint vel pro
necessitate in aliud commutari. Respondemus quia ab eius
qui presidet pendet arbitrio. ut consideret di
ligentius qualitatem personarum et causam commutationis
licet quia ex infirmitate seu affluentia divitiarum
aut alia causa probabili peregrinationis an re
compensatio melior fuerit. et ideo magis accepta.
et infra hic debet exinde dispensare. *De voto et voti redemp*
De peregrinationis et infra dependet arbitrio. *tione*
arg. de pene commutatione. lxxxii. di. presbiter. et xxii.
q. iiii. innocens. de pe. di. i. medicina et xxvi. q.
i. de raptoribus. xli. di. non cogantur. et infra de maledicis.
c. ii. xii. q. ii. fraternitas. arg. contra xvi. q. i. decime et c.
de decimis. et xxxii. q. ult. c. ult. solo commutatio pe
ne admittenda est quamvis hic consideratione personarum. quia illud
quod vice commutationis prestatur ita tamen vel amplius
sit deo acceptum ut hic infra et infra e. scripture. et est ar.
quod episcopi possunt dispensare in voto. causam commu
tationis ipsi considerari debet quare fiat pene commutatio
arg. infra e. magne in fi. et c. ex tenore. recompensatio. i. omni
voto sui consistat in faciendo sive non in faciendo si
sit sollempne sive sit simplex potest tamen locum recompen
satio. dum modo cum votum fuerit libere voluntatis.
hic debet propter articulos fidei quos simul et voveo in
baptismo. quia illud votum ante baptismum est necessitatis. quia
in voto continentie secus est cum eque bonum sit mali

De peregrinationis ... quod ... pro voto ... in
aliud quod deo magis sit acceptum

inveniri non potest. arg. xxxij. q. vij. c. ult. et castitas sola est que potens est deo animas presentare. In aut. de lenonibus. § sentimus. et quam tuendi potest impari non potest. xxxij. q. i. integritas. et i. de statu monachorum. cum ad monasterium. Idem novicensi episcopo.

Venientis ad nos. G. narratione accepimus quod in pueritie etate constitutus ierusalimitanam disposuit peregrinationem. Civitatem quoque qui sepulcrum domini cum proposuerat visitare fide devenit et suam recepit ab eo quod sibi iniunctum invia a toto fideles expresserent. et i. nos autem ipsum a voto quod in etate tenera facilitate potius quam ex arbitrio discretionis promisit absolvimus. intra quod id votum esse credimus. et iurisdictionem consilium intrinsecus toto vite sue tempore uni pauperum christi dummodo ad hoc sue facultates sue sufficiant debeat providere.

Venientis et i. in pueritie in etate quod erat doli incapax. alioquin compensatio que sequitur non esset in promptu. vel forsitan in maiori etate ratum habuit et sic tenebatur id adimplere. arg. non. xx. q. i. illud. § de regular. significatum. disposuit. procedendo ad actum exteriorem ut patet ex littera sequenti. et sic peccasset mortaliter non complevisset votum si cum mutatio non fuisset obsecuta. arg. xvij. q. i. cum bona. sotij fideles. set numquid papa potuit eum absolvere ab obligatione qua tenebatur solito. videtur quod. arg. ix. q. iij. per principale. et. c. de quadriennij prescript. bene a zenone. c. de precibus imperatori. offer. quod non et. nec erit dicendus voti transgressor. et i. e. non est. ala. facilitate. arg. quod voti cum facilitate emissum obligat. sic. xxij. q. iiij. sunt qui ope. arg. contra. § de regul. ad nostram. xx. q. iiij. unicuique et. xxvij. q. i. nuptiarum. et hoc ut dictum est postea ratum habuit. facultates maiori sufficiant. nam possibilitas semper condicio. § de iur. iur. querelam. et c. brevi. arg. iiij. di. erit autem. et. ff. de statu. lib. cum heres. § stichus. et. xlvij. di. quod ad nos. Sic in proposito preceptum non obligat. ff. quia sive sit. a pretio. l. paulus. lau. Idem magistro. a. de nu. de forde.

Literaturam tuam et i. cum ex quadam inmimutione nimio fuisses mortis pavore perterritus hoc verba protulisti non diu hominorator proponens in animo quod religionis habitum esset aliquando suscepturus. et i. Tibi igitur hoc quod si plus non est in voto processum transgressor iudicari non poteris si non impleas quod dixisti.

Literaturam et i. proponens in animo. non tamen animo obligandi. nec firmiter hoc promittendo vel eligendo. tunc non mortaliter peccasset si non implevisset propositum. xvij. q. i. qui bona. et § i. § e. c. pro. quod dicit disposuit peregrinationem. et ideo dicit i. si plus non est in voto processum quod non dixit hoc animo obligandi. et non fuit mandatum. xxij. q. ij. quia autem. et nemo se obligat nisi cum animum habet se obligandi. ff. de act. et oblig. l. obligationum. arg. ff. si pro certum pe. et ego. quod dixisti. arg. contra. xxij. q. v. i animum. Item arg. quod ex nudo pacto non oritur actio.

et nec sit. ff. nu. q. i. quicumque milites et. q. v. quia iurabo. et xxv. ij. q. i. hec ut. infra. Idem.

Scripture et i. Hec tractio voti aliquatenus non censetur qui temporale obsequium in perpetuam nosceretur religionis observantiam commutare.

Scripture et i. temporale obsequium. non. n. est illi necessaria delicti satisfactio cuius totum vite tempus obedientie impenditur sui auditorius de pe. di. i. § his auctoritatibus. sic non frangit propositum qui illud in melius commutat. § de iur. iur. pervenit. et ita est arg. quod intranti monasterium non est imponenda penitentia pro preteritis commissis. sic enim remittitur a maiori penitentia. pro. si monasterium voluit ingredi. xxiij. q. ij. admoneat. et hoc pro continuatione penitentie et exercitij in quo semper debent esse monachi. arg. xvi. q. i. nos autem. si vero postquam monasterium ingressi fuerint delinquunt. bene subiciuntur penitentie et discipline abbatis secundum regulam illius loci. § de regul. c. ult. et i. de sent. excom. cum illorum. b. Innocentius iij. strigonien. archiepiscopo.

Non est voti dicendus transgressor qui quod vovit auctoritate sedis apostolice distulit adimplere. Sane significavit nobis rex ungarie quod cum in regni tuitione consilium et auxilium tuum sibi senserit hactenus profuisse utilitati eius non modice derogaretur si ierusalimam sicut ex voto teneris regno pergens in pacato. et i. Ideoque. q. non plus iter arripias ierusalimam ad eundi quam regnum ipsum fuerit tranquillitati pristine restitutum. vel sic hoc recepis. a. b. apostolice sedis mandato.

Non est. et i. auctoritate sedis apostolice. ar. quod papa potest dispensare in voto et episcopus. § e. c. i. set cum vota ex sollempnitate sunt solvenda. xvij. q. i. c. i. et de iure naturali non videtur quod ibi habeat locum dispensatio quod dictum est vovete et reddite domino vota vestra. i. e. magne. et. c. pro. et sic in his votis non dispensat set declarat. Cum enim quis vovet peregrinationem sub intelligitur si commode fieri potest. § de iur. iur. quanto vero de hoc et de voto et iuramento dic ut ibi. sic nec frangit votum qui illud in melius commutat. § e. c. pro. de hoc dictum est. § e. c. i. adimplere si causa iusta subest. § e. c. i. aliter non est securus quo ad deum ex quo papa dispensat non sublata causa dispensandi sicut nec dicitur absolutus qui causam excommunicationis supprimit. § de off. ord. ex parte. et i. de sent. excom. cum causa. Item tamen exceptionem quo ad ecclesiam ille cum quo sine causa dispensatum est. arg. ff. de fur. l. inter omnes. § plane. quo ad deum autem allegatio non valebit. qui iudicabit eo teste quod iudice. ix. q. iij. si aliorum. commune. regnum ipsum. Sic ergo papa prefert utilitatem privatam communi utilitati. contra id quod legitur. § de postulatione. et. vij. q. i. scias. et. viij. q. i. in scripturis. et § de regular. licet non sunt contra. quia hic non prefert privatam utilitatem. set differt et quod differtur non aufertur. xxij. q. ij. ancillam. de pe. di. v. nemo. b. Idem andree duci.

Licet universis liberum sit arbitrium in vovendo usque adeo tamen solo necessaria est post votum ut sine proprie salutis dispendio alicui non liceat resilire. accepimus siquidem quod cum

rex Ungarie pater tuus agens in extremis votum quod voverat domino Ierosolimitanam provinciam in forti manu corde humili visitare et in fulminatione maledictionis paterne commisit tue fidei exequendum et tu assumpto crucis signaculo te id impleturum sine dilatione qualibet promisisti et infra. Quod postpositis ceteris sollicitudinibus usque ad festum exaltationis sancte crucis debitum accepte crucis exsolvens propositum tuum accipias et humiliter prosequaris ne si tonus tibi a patre iniunctum et a te sponte susceptum occasione qualibet detractaveris proprie te reddas successione indignum et hereditatis emolumento privatus cuius recusaveris honera supportare. Scituris quod ex tunc anathematis te vinculo subiacere et iure quod tibi si decus rex suus prole decederet in regno Ungarie competebat ordine geniture privandus et regnum ipsum ad minorem fratrem tuum appositione post devolvendus.

Licet et infra. liberum arbitrium. unde dicit Augustinus quod si recepit dehiteret que egressa est plueveret xvii. q. i. nec spontanium et ideo sunt in nostris officiis gratiora quod cum liceat nobis non impendere ea tamen dilectionis impendimus. xxxii. q. i. tam nunc reatu. in aliis tamen potest committi de auctoritate superioris ut infra de censibus. s. e. c. i. et ii. i. e. c. magne. commisit tue fidei exequendum. arguitur quod aliquis potest ieiunare pro alio et votum ad alterius implere quod mortuus solvit votum suum per se. inde arguitur xxiii. q. ii. anime defunctorum et xxvi. q. vi. si quis fuit. et occasione qualibet. supple nisi ydonea. quod in generali sunt sub intelligitur. ar. s. de elect. cum quidam. s. de off. del. ex parte. ff. de minori. in ipse. quod quod. s. de iure iur. veniens et c. quintavall. decus rex. scilicet ipsius dicitur quod quoniam dux ipse miserat aciem bellatorum quod quasi inimicos crucis dirigere simulavit. tibi privandus. dicit hic Innocentius quod si heres non adimplet voluntatem defuncti tota hereditas sit ei auferenda et id dicit canon xi. q. i. filiam et hic concordat legi antique. C. de fidei. i. ult. in fi. aut. tamen illud observat in extraneo herede sed si filius institutus heres non adimpleat voluntatem defuncti non ideo perdit totum sed reservatur ei legitima. C. de fidei. q. aut. hec amplius et satis potest dici quod lex in hoc casu prevaleat canoni ratione equitatis vel hoc auxit penam legis ob favorem terre sancte vel melius dic quod hic quod dicit lex de legittima relinquenda non potest habere locum in his dignitatibus cum dividi non possint quia regnum unicum debet esse et si contingeret quod tale diminueretur cito destrueretur sed alie hereditates bene dividuntur inter heredes sed hic unus tantum debet esse rex et ideo dicit quod totum regnum devolvetur ad alium fratrem. s. de iure iur. i. intellecto. b.

Item Trecensi episcopo.

Magne devotionis et infra. cum Trecensis ecclesia que libertatem ecclesiasticam sicam gravaretur nec pallium quam per Campanie comitem, in ultra marinis partibus constitutum, eius ecclesie credens posse de facili subvenire ad ipsum proposuisti accedere ac in signum peregrinationis et devotionem terre orientalis dominicam crucem assumpsisti et infra. quamvis autem audita morte ipsius intentionem tuam aspiceres iam frustratam noluisti tamen sine consilio apostolice sedis ad propria remeare sed ingressus viam intentionis tue propositum ac statum Trecensis ecclesie nobis humiliter exposuisti et infra. et quidam tamen precipue duximus in hoc negotio attendendum quid liceat secundum equitatem, quid deceat secundum honestatem, et quid expediat secundum utilitatem. Sane non videbatur quod votum licitum uti veteres cum vox clamet prophetica. Vovete et reddite domino deo vestro ut primum ad cultum secundum ad imperium referatur sed nec decens videbatur cum sit scriptum in evangelio. Nemo mittens manum ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei. Preterea non videbatur expedire, cum ex absolutione tua scandalum posset laycorum mentibus generari dicentium quod est deus clericorum in hoc exemplo recedentium se a voto et observantiam non teneri. quia que aguntur a prelatis facile trahuntur a subditis in exemplum, iuxta quod dominus inquit ad Moysen in Levitico. Si sacerdos qui est unctus peccaverit, faciet delinquere populum. sed in etatis vite senescentis defectus atque canities quam vix labores et dolores suos tollerare possunt, in contrarium allegabant et ecclesie Trecensis suspitia. cui vinculo pastoralis sollicitudinis est ligatus, sine cuius assensu votum peregrinationis emittere forsitan non debueras et infra. ipsum tamen votum quod ex sua forma sanctum et honestum erat ex persona voventis minus licitum videbatur, cum secundum instituta canonica clericus absque sui episcopi licentia peregrinari non debeat et episcopus non minus immo potius sedi apostolice sit astrictus, iudicari merito poterat, quod absque generali vel speciali licentia votum peregrinationis quia terra domini absentares emittere non deberes et infra. cum igitur in lege veteri in qua non minus preceptum domini obligavit quam votum hodie obliget in ecclesia primogenita que domino mandabantur offerri, que etiam domino reddebentur, ut primogenita levitarum quedam redimerentur, ut alia animalium tribuum quedam commutarentur in alia sicut primogenitum asini in ove commutabatur, ex hoc attendentes quod votum commutari possit in opus aliud pietatis non timentes quod de os loquimur sicut quis loquatur dum tamen non recedamus a limite veritatis de illius autem secuti qui cum audissent a discipulis nomine scias quia Pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt etc. Sinite illos ceci sunt et duces cecorum, tibi pro te et familiaribus tuis misericorditer licentiam concedimus votum peregrinationis tale commutare, ut expensas quas fueras in eundo et morando et redeundo facturus aliqui religioso committas in necessarios usus terre illius sine diminutione qualibet transferendas et infra. laboribus vero et laboribus tercensis sollicitus instando vigiliis devotius vacans orationibus et in ieiuniis fortius te exercens. ad hanc autem indulgentiam te facien dam specialiter

Magne devotionis quod voluit est pro ipsa votum alicuius in aliud opus convertere maxime si est desyt ipsi quod commisse est expensis tamen in vias faciens in eundo redeundo in usus terre sancte mittendo

nos inducit quod cum pro libertate terre ecclesie pro dampni communitatem assequenda precipue uoti peregrinationis emiserit eo sublato de medio. quia cessante causa facilius cessare potuit et effectus.

Magne deuotionis et c. Ex. Uoluntatis. §. ueniendo iuramentum suum uel uotum debet implere. ut. de elect. uenerabilem et j. e. ex multa. non tamen esset quod non esset obligatus. ar. j. de sent. excom. inquisitionis. v. Quod licet hic tria semper consideranda sunt. ar. xi. q. i. aliud et iiii. di. denique infra. Sane non hic maior ostendit quod uotum suum perficere tenetur. Ueniret non obstante quod causa uoti cessat. cum et si sua causa uouisset nichilominus teneretur. ut. de usu. c. i. uers. ex parte. facilius tamen potest dispensari cessante causa ut dicit infra. causa non impedit non exprimatur. C. de adiect. ob causam. si repetendi non a iure sed intelligatur. ff. de iure. dot. l. stipulationem. Jo. Prophetica. id est diuino. Primum. id est uouere. secundum. id est reddere. sed nec decens uidebatur ut uerteret causam uotum. retro. simile. j. de apostatis. quidam apostatando. statim apostata dicitur retro. Sed contra. xxvi. q. vii. non obseruetis et iii. q. iiii. beatus. de pe. di. ii. permata. agmina plane. iuxta illud quod ponitur oculus regis ad exemplum. xi. q. iii. precipue. nam plani sunt tamquam signum positi ad sagittam. unde inferiores uitam eorum respiciunt. j. de acc. qualiter et quando. uerum etiam. hic allegatur quod non teneatur perficere uotum. forsitan non deberetas. manere ad loca remota. ar. vii. q. i. presentium. ff. de off. presid. illud obseruandum et xvii. q. i. sicut in clero. de. c. di. ut non oportet. nec istud forsitan est dubitandum. Sic. xxiii. q. ii. admonere. ut. de pari. tue fraternitatis. Jo. Premanent. de. c. di. ut si oportet. sit instructus. quia sicut clericus sine licentia sui episcopi ab ecclesia non debet abesse uel recedere ab eadem. vii. q. i. presentium et ut. de renunc. admonet. sic et episcopus sine licentia pape. ut. de translat. inter corporalia. Cum igitur hic incipit ostendere quod uotum commutari possit. commutari possit. Cum ergo mandatum domini et uotum petri passu ambularent. ut hic dicit et mandatum domini adimplere potest per aliud equipollens. ut. xxii. q. iiii. innocens. ergo et uotum. Sic argumentatur hic Innoc. Jo. Sincere illos. ut xi. q. iii. inter uerba. redeundo firmius. hic tria tempora considerantur cum autem condempnatur alius in expensis sicut in preceden. da appellatione. ut. de ap. reprehensibilis. C. qui accusare non possunt. qui tamen. sic. ut. de acc. peruen. quia diuersitatem. Sine diminutione. preter illam diminutionem que fiet in pecunia transferenda. quia ille qui eam portabit suis expensis si militauit. ut. de prescript. cum ex officii. xi. q. ii. caritatem. uel intellige quod hic pecunia mitti debet per aliquem religiosum qui alias

causa illuc esset iturus. ut infra. cessante. ar. quod cessante causa cessat preuilegium. j. de ui. sig. a tabate. infra et xvi. q. i. generaliter et xxv. q. ii. §. ult. et inst. de auc. tu. §. ult. C. de testis. l. ult. ut. de decimis suggestum. Jo. et ut. de renunc. post translat. non de his et ut. de iur. iur. et si christus. infra. Idem cantuarien. archiepiscopo.

Quod super his et c. Quesiuisti de his qui pro succursu terre sancte signo crucis assump-

to pro infirmitatem uel paupertatem uel aliam iustam causam uotum non possunt uiribus adimplere. cum sine distinctione recepisset in mandatis. ut eos qui signum crucis assumptum abiecerunt ad resumptionem ipsius et executionem uoti compellas. Nota a inequiu. t. c. hic quod debiles et inopes magis illuc inde ferunt quam ad profectum accedunt. cum isti pugnare non possint. et illi mendicare cogantur. nisi forte sint nobiles et magnates qui suis secum expensis bellatores adducant. uel artifices et agricole qui de laboribus suis possunt adquirere necessaria et subsidia terre ministrare. quamuis non multi talium propter breuitatem possessionum et paucitatem in terram illam ibi sint oportuni. unde credimus distinguendum inter illos qui temporalem et eos qui perpetuam impedimenti causam obtinent. hic quod primus est in diligenda. ac rerum facultate pensata quas possunt. aut quas secum essent expensas pro se attenturi. preterea compensato labore in subsidium terre sancte transmittant expensas per alios quod per se nequeunt adimplere. Censuimus inter illos qui pro defensione terre sancte uotum peregrinationis emiserunt. et eos quibus pro satisfactione suorum criminum iter peregrinationis iniungitur credimus distinguendum. quod circa primos terre sancte succursus. et circa secundos plus laborum itineris sed intentionem uouentis. uel penitentis debet attendi. unde si quis hoc modo nouerit eum esse inutilem ad pugnandum quamuis habilem ad eundum melius est redimere uotum cum expensas assumere quod et de penitente qui propter debilitatem non potest iter iniunctum peregrinationis implere. Sane non intelligi. nec a de illo qui quamuis sit impotens ad bellandum. potens tamen est ad eundum. et j. De mulieribus ita credimus obseruandum ut que remanere noluerint uiros suos sequantur. cum recedere uero si forte sint diuites. que secum in suis expensis possint ducere bellatores uotum redimant quod uouerunt.

Quod super his et j. cum isti. id est debiles. et illi. id est inopes. qui temporalem. eandem distinctionem facit lex de iudice. ut si non potest interesse propter temporale impedimentum expectandus est. si habet perpetuum impedimentum remouendus est. ff. de uacat. mun. l. ult. et ff. de iud. si longius. ar. ad idem. ut. de rescript. sollicitatis. Jo. Dilatio. expectandi non sunt quousque causa impediti cessauerit. Sic j. de sen. excom. de cetero et c. quis infra. Id est si pro fortuitos casus impeditur nichilominus cum potest tenetur adimplere. ff. de u. o. v. inter stipulantem. §. sacram. non certa res esset promissa non in genere. C. si certum pe. l. in creditum. Jo. Recompensato labore ieiuniis et orationibus. ut. ut. c. pe. circa fi. lau. uel uere quod tamen minime teneantur pro quanto nollent sustinere laborem nunc. sed ipse potest estimari. prima expo. inter et melior. circa primos. id est qui pro succursu terre sancte uotum emiserunt. circa secundos. id est qui pro satisfactione suorum criminum labor est peregrinationis iniunctus. Uouentium. id est sponte et non per penam iniuncta.

quam uis sit debilis. h' formatur secunda q° sequentis
capli. §. secundo quesisti. po°ns ca. vii. non subest
ca cur debeat innitare al' q° innitur. l' cuiusz minor
eo ta posset innitare i. u. ergo. sz in innitatore h' pei
tentie ut reseruari h' s. illi quibz a se ap. spali i
iungit. et e spale. j. e. px. vi. de muneribz. no noue
tibz. s. de uiros suos. et hic formauit archiepc tota
q°o. j. e. px. §. q° aut eunte qui de uxor licentia
uouint. l' ex ca concedit papa q' uiri possint uo
uere se uiuos in subsidium terre sce in uitis uxo
tibz. j. e. px. §. tanta quoz. cetere uo. s. no nouen
tes. B. Idem eidem.

Ex multa tue sollicitudinis prudentia.
et. j. ex qsultatione quam ad inquisi
tionem tuam super negocio cruce signatorz olie
didimus uiam inuenisti ad alias qones ut
trum q' in ea dz iu constituat generale. ut
possim prelatis quibz sz illos secundu for
mam expressam absoluere liceat qui cor
sunt iudicomi omissi sollicite requisisti. ad
h igitur hz q' in consultatione uestra iur e
ditur. et sz ad quales ad quos tamen specia
liter eius spectet executio minus latenus ex
plicatur. ill' a solummodo iur tue executo
in q bit. qui ser h mandatum receperint a se. apo.
spale. sic ergo illi est inquisi. Rursum qua c
sequenter tua fraternitas requisiuit de q bz
religiosis h intelligend est. utz s. ibi religiosi
uocentur hiz qui tm religionis habitum sus
ceperunt quoz plures y diote sunt et uiris ig
nari. an epi qui sicut dignitate pcell ut sic
religione debent aliys preminere. nam ad ne
utros illius executo uit spectat. n pse appo.
eis spaliter delegetur. Secundo quesiuisti u
trum q' dz si quis uonetum est in utilis ad
pugnand quamuis sit debilis adeundum
melius e ut redimat uotum q° assumpsit ex
pensas generalz accipi debeat. ut nobiles. et
magnates qui sunt qsilio strenui et multos
secum possunt trahe bellatores. an minores.
tm modo uerbis h' modi qprendat. Verum si
ad sctora ocm qsiderationis tue extendas
qonem istam inuenies in serie qsultatonis
nre solutam ubi dr q' debiles et inopes magis
ad defen terre sce quam ad eius pfcn at
tendunt et c. quamuis possit ali ferri. q' no
sunt inutiles ad pugnand. qui et si pse pu
gnare n possunt maturitatem tm qsili y ad
esse ualent pugnantibz et psone defen p
alios releuare et j. q' autem surpius ponitur
mulieres que remanere uoluerint et c. de
ill' intelligend ee ut que se ad pegrinatois
propositum nullius uoti uinclo astrinxerunt. et j.
in tanta quoz necessitate ppli xpiani ne
terre sce impediatur subsidium uiri preter
uxor assensum h' pegrinatois propositum
uouere libere ualent. et q' uouerunt lice ad
implere ut a qsentiant sunt attenti amo

nende. De clericis uo dicimus sacerd. q' e di
catus officii eos reddat inhabiles ad pugn
and n ut consilio strenui l' offo predicatio
nis instructi a magnatum sit obsequio depu
tati aut ut a deo diuites existunt et potentes ut
in expensis suis aliquos terre sce ualeant dirige
bellatores. magis ab eis expeds redemptione
accipe quam ad uotum illos cogere pfeqund.
si necessitas exigit ut utilitas psuadet hoc
aut de uouentibz dr non de hijs quibz labor
peregrinatois in pnia est iniunctus.
Ex multa et j. ad quales. s. uiros religiosos de
quibz fiebat mentio in. c. px. q' sr. sz illa clau
sula remota fuit. incumbit. cerne hic unu mira
bile q' h est l a iure ut dispenset in uoto cu
debilibz et h' ar. s. e. c. i. et tm eius executo n pmit
titur alicui. n cui pp spali qmisit q' tm restri n
gend est circa uotum. h' s. p sucursu terre sce emis
sum. q° cum hic pp s dispensatoin reseruet i a
lijs uotis epis dispensatoin indulget. ar. s. e. c. i.
j. de sen. exc. nup. b. religiosi. religiosi dr no so
lum monachi et regulares. sz etiam clici. i. q. i. nl'
lus. et et layci dicuntur religiosi. xxviij. di. si q° iudu
a. sic religione. i. q. i. iudicissimus. viij. q. i. qualis
erit. ad neutros. ar. generalz dem n ll' sit ee dem. s. de
of. del. ex parte. ar. C. de pignor. l. ij. jo. tm qsilij. sd
dicit lex in aduocatis qui n minus prudent genui
humano q° si patriam armis defenderent. C. de aduo
c. diuisor iudicum. l. aduocati. et lex dicit q' oibz
eqz post liminii e. n solum hijs qui pugnare po
sunt. sz omnibz qui eius nate sunt ut qsilio l' alijs
mod usui ee possint. ff. de capt. et pr. reu. post li
minii. § ult. et qsilio pollet cui uim natura nega
uit. et e simile. ff. de uacat. mun. l. ij. § qui eta. et.
§ secundi. Surpius poz. s. e. px. infi. et h statim seq
viii pret uxor. spalissimus e casus iste q' uir pot
emittere uotum pter licentiam uxoris q' illa ut
ra. xxxiij. q. v. q' deo. et xxvij. q. ij. si tu abstines. et p
h ut q' aliq uotum sit maius uoto qtinentie na
pp qtinentiam et ad tps non liceret. h. xxxiij. q. v.
c. i. sz in uoto abstinentie secus ut dum tn p ta
le uotum neutri fiat piudm. xxxiij. q. iiij. uo
tum. jo. inhabiles ad pugnand. clici uo pugna
re n debent. arma n. clericoz sunt lacrime. xxiij.
q. viij. di. quamqz et c. quenior. sz n minus pu
gnet qui consilio pugnat ut dem est. in notula
id dicat lex. offo deputati. q. ex debito al' obsequio
offo eos sequi tenentur. j. de sen. ex. int alia. j
pnia e iniunctum. vi q° q' qmutato uoti n pos
sit fieri in hijs penitentijs iponendis. ar. c. lxxxij.
di. pbr. si fornicoinibz. Idem.

Per tuas nob litteras intimasti in gla
tino qpolitana ecca suscipiendi h'
tum regularem uotum sollempnit emisi
se et postea pmisisse in manibz plati eius
ecce. te j. duos menses postmam ab apo se
red dixes. uotum q' emiserat impleturu. qz
termino ipo transacto non curasz qd uoue

tas adimplere. tandem existens voti trans-
gressor vocatus fuisti ad regimen ecclesie ge-
benen. et nos igitur t. dis. consulimus. ut si
tuam sanare desideras conscientiam regimen
resignes ecclesie memorate. ac reddas altissimo
vota tua. quod si capitulum eiusdem gebenen. ec-
clesie te postmodum canonice duxerit eligendum
electionem recipere poteris de te factam.

Per tuas. et .j. Infra duos. si hoc non a professis
preterea dominus teneretur suscipere habitum regula-
rem et debet ad hoc compelli. cum ad hoc voto sollempni
se astrinxerit. s. de regulari. porrectum. Sed quid si pre-
latus et fratres predicti loci. nollent ipsum postea re-
cipere. tunc non diceretur transgressor voti. si per eum non
stetit quominus impleretur statutum. illud ad implen-
dum. .j. de spon. lic. sed ipsi compelli possunt ut recipiant
ex quo promiserat illum recipere quia qua ratione compelli-
tur ad votum complendum. per decre. predictum porrectum. eadem
ratione et illi ex quo votum suum emittit. eo
recipitur ad alterum. ar. s. de regularibus c. ult. nisi a-
liquid rationabile obsistat. reddas altissimo
vota. s. e. c. magne. cum hoc sit preceptum ut
ibi quia dominus exigit oblatum quod non exigat
offerendum. xvij. q. i. nuptiarum. infra. canonice dux-
it eligendum. et sic patet quod canonicus regularis potest
eligi ad regimen ecclesie secularis. quia hec gebenen. ecclesia
secularis est. al' quare diceret redde domino vo-
ta tua. et de iure cum ex quo dixit duxerit eligendum
ad idem facit .j. e. pro. qui dei timore. ubi de hoc cum
eo potest sumi. ar. de iure cum quod dicit sic annuendum
duximus postulationi. sed cum aliud videtur hoc quia ecclesia ge-
benen. cathedralis est et monachi regulares de iure cum
possint eligi in episcopos. et sic non probatur per hanc
decretalem quod de iure communi eligi possint ad infe-
riores dignitates cum aliarum. huiusmodi et c. Ho-
norius. iij. haberien. et feregraden. episcopis.

Postulasti an nobis professis
ordinem regularem quorum aliqui cru-
ce signati est et reliqui crucis caractere de-
siderat insigniri. liceat vicesimam proventu-
um ecclesiarum vestrarum deputatam succur-
sui terre sancte deferre nobiscum. et .j. dis. ij. c. Sec. quod
si ecclesie vestre per absentiam vestram enormiter
ledantur et nos utiles fueritis terre sancte subvo
peritis. et exemplo quod conscientie vestre dimittimus
religiosorum dimissis procuratoribus ydoneis
in ecclesiis vestris potestis et tenemini votum peregri-
nationis implere. et sic potestis in usus vestros
transferre vicesimam ecclesiarum vestrarum terre
sancte subsidio deputatam.

Postulasti. et .j. vicesimam. quam solvere tene-
bantur omnes tam clerici quam regulares. ad
subsidium terre sancte. secundum quod fuerat constitutum. in concilio
generali. in dec. illa ad liberandam. que non est in hac
compilatione. sed qui erant cruce signati vel qui vellent
et insigniri non tenebantur ad hoc immo sibi poterant
retinere ut hic dicitur. enormiter. et ita non vult pro pro-
curationum terre sancte ecclesias vestras enormiter ag-

gravare in absentia vestra in quo casu cessat pro-
hibitio. s. de decimis. suggestum. et .j. de . c. sig. quod
pro novale. et si non potest aliter subveniri quin alte-
ledatur commodius est verius cuivis iuvare quam alteram ledere. xx-
iiij. q. v. denique. et xxij. q. ij. primum. ff. de adicto .i.
de nam hoc naturam. sic non quod vicem prefert pu-
blicas privatum. ar. ad hoc. s. e. non est. et c. cum id. s. vij.
q. i. scias. et s. de postul. c. iij. quod de hoc . . . vel predica-
tores. qui licet per officium suum invitati sunt ad pu-
gnandum possunt tamen in aliis utiliter se inmiscere. s. e. ex
multa. exemplo. bone vite. s. quia hoc et ex. di-
cimur predicare. xliij. di. sit rector. conscientie vestre. ecce quod
aliquis relinquitur proprie conscientie. s. de . xxxiij. q. iiij.
unum cum proprie. et s. de renunti. in cum pridem. infra.
et xxxij. di. nullus. et .iiij. di. denique. et xv. q. vi. c.
i. quia de nemine presumendum est quod sit in inmemor sue
salutis. i. q. vij. quotiens. procuratoribus. no. ar. quod
quando prelatus absentat se ab ecclesia sua iusta de
causa et de licentia superioris debet dimittere procuratorem lo-
co sui qui procuret utilitatem ecclesie. tenemini. sed
quare dicit tenemini. cum aliter istorum non dum
fecerit votum. sed dicit. tamen desiderat insigniri. sic
dic quod licet iste votum adhuc non emiserit iam in animo
plene deliberaverat et propositum suum in hoc firma-
verat sic per eo quod venire non poterat. xvij. q. i. quod voca-
sic. s. e. veniens. al' non diceretur transgressor. s. e.
litteram. B. De statu monachorum et canoni-
corum regularium.

Gregorius archiepiscopo neapol'.

Theodosius et .j. aliqui monasterio
nec tunice prebitum preter diligen-
tiam discipline aliquid molestie inferatis.
aut si quid illis per diversorum devotione acce-
serit vos vendicare estimetis cum monachis
ibi servientibus debeat proficere quicquid a
fidelibus taliter offertur contingit. De statu mo-
nachorum et canonicorum regularium.

Theodosius et .j. discipline. hoc intellige cum monachi populum non habent quia tunc solam disciplinam
observare debent. xvi. q. i. cum pro utilitate. in sito
honestum debitum servitium ex consuetudine vel consuetu-
dine. xvij. q. ij. servitium. et . q. iij. quintum. s. i. n. habent
populum. tunc monasteria subsunt episcopo ratione populi. quo
ad legem diocesanam. xviij. q. ij. clericus. de hoc dicitur est. s.
de off. ord. dilectis filii. inferatis. non hoc solum quod cano-
nes iubent. xvij. q. ij. hoc tantum. quod sit liturgia.
accesserit. in vita. quia si in morte causa sepulture
aliquid ibi relinquatur. episcopo non debetur nisi canonica
portio. s. de sepulturis. de his. et c. cum sup. s. de
testis. requisisti. Ex concil. lat.

Monachi non pretio recipiantur in mo-
nasterio nec peculium permittatur
habere. non singuli per villas et oppida per quasi-
cumque parrochiales ecclesias ponantur. sed in
maiori conventu aut cum aliquibus fratribus
maneant. nec soli inter seculares homines
spiritualium hostium conflictum expectent salo-
mone dicente. ve soli quia si ceciderit non est
qui sublevet eum. Si quis a exactus p

Theodosius [illegible] [illegible] sibi vendicare non per [illegible]
[illegible] offeruntur
Monachi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Theodosius Monachorum monasteria exempta sunt
a lege diocesana sed non a lege iurisdictionis

sua receptione aliquid dederit. ad sacros ordines non ascendat. is uero qui eum recepit officij suspensione mulctetur. Qui uero peculium habuit nisi ab abbate ei fuerit pro iniuncta administratione permissum a comunione remoueatur altaris. et qui in extremis cum peculio inuentus fuit. et digne non penituit nec oblatio pro eo fiat. nec inter fratres accipiat sepulturam. quod etiam de uniuersis religiosis precipimus obseruari. abbas uero qui diligenter ista non cauerit officij sui iacturam se nouerit incursurum. Prioratus quoque seu abbatie pretij donatione nulli tradantur. alioquin dantes et accipientes a ministerio fiat ecclesiastico alieni. priores autem cum in ecclesijs conuentualibus per electionem capitulorum suorum canonice fuerint instituti. nisi per manifesta causa et rationabili non mutentur. videlicet si fuerint dilapidatores. si incontinenter uixerint aut tale aliquid egerint. pro quo amouendi merito iudicantur. aut si etiam pro necessitate maioris officij de consilio fratrum fuerint transferendi. *In cod. … symonie … pariter … reperies*

Monachi. et infra. preter. infra. de symo. cum symo. peculium. nisi pro iniuncta administratione. vt infra secundum. prochiales. et sic patet quod monachi singuli in ecclesijs parochialibus esse non debent. et istud quidem ius comune est. quod hic dicitur ex dispensatione tamen uult quod monachus possit preferri prochiali ecclesie. xvi. q. i. in prochia. cum pro utilitate doctos. si monachi. si quis monachus in collegiata ecclesia non uult quod de iure non possint eligi. infra. e. quod dei timorem. et extra. pre. pro ratias. et ve soli. vij. q. i. illud. lxxi. di. in omnibus. ad sacros. et in sup de monasterio expellatur. sicut quod tradit. infra. de symon. quum symoniaca. ubi dicitur si pecunia restitui. et intret aliud monasterium. infra. e. ueniens. administratione permissum aliter proprium habere non potest. xij. q. ij. non dicatis. xxvij. q. i. monachi. xviij. q. i. c. i. et infra. e. cum ad monasterium. ar. contra. xxvij. q. i. de indiuiduis illud planum est quod monachus proprium habere non potest. immo et si sub ea conditione fieret monachus ut haberet proprium conditio frangitur. et remanebit monachus. ar. infra. de condic. ap. quecumque. vbi tamen matrimonium et conditio frangitur. ar. ad hoc. ff. si usufr. pe. l. i. ff. i. ut. ff. de usu et hi. sed neque. et. c. de inst. quod sub conditione reprehendenda. ar. contra manifestum. e. et. c. ult. vbi dicitur si conditio que fit contra substantiam matrimonij apponatur in matrimonio. matrimonium nullum est. sed hec conditio de proprio retinendo est contra substantiam monachatus ut uidetur. quod dominus papa in eo dispensare non potest. sicut nec in continentia. infra. e. cum ad monasterium. in fine. et est ar. ad hoc. xxij. q. ij. solet. in hac opinione fuit hug. et idem credo quod non sit monachatus quia proprietatis abdicatio et continentia castitatis sunt de substantia monachatus sicut in matrimonio carnali. ar. contra. 3. de conuers. coniug. dudum. sepulturam. sicut infra. e. cum ad monasterium. et c. super quodam. sed non locum habet in quibus constat decessisse in mortali peccato. lxxxiij. di. in ap. xxiij. q. ij. pro obeuntibus. et xxiij. q. v. placuit. nulli tradantur. vt fiat in custo.

diendis prioratibus. et q. i. siquis episcopus. et q. iij. saluator. si inuenti. sed intellige de illis qui eliguntur precio per canonicam electionem capituli et confirmationem superioris. isti sine certa causa remoueri non debent quia sine culpa sua nemo priuari debet iure suo. lvi. di. sacerdotum. et xvi. q. vlt. inuentum. et s. de iud. c. i. alij priores qui per electionem canonicam non eliguntur ad uoluntatem abbatum suorum remouentur. infra. e. cum ad monasterium. ita tales. et talibus si confirmati prioratus. s. de confir. preterea. dilapidatores. propter hoc enim remouentur. xij. q. ij. quia ea quam. et infra. de symo. sed tenetur. et e. pro ratias. et sic si proberetur. et propter incontinentiam remouetur abbas. xviij. q. ij. si quis abbas. Alex. iij. abbatibus et conuentibus cisterciensi ordinis.

Recolentes qualiter sit sacra plantatio et ordo recolentes dicimus quod et si non ab omnibus nec in omnibus aplicis tamen et in pluribus ab illa sacra institutione dicitur declinatum in tantum ut aliqui ex uobis prime institutionis obliti quod ordinis uestri regulam uillas ecclesiam et altaria possident fidelitates et hominia suscepunt. iusticiarias et tributarias tenere etc. infra. ideo quod per pribus et monitis exortamur quatinus domus ille que a prima sui origine in ipso ordine sunt fundate constitutionum terminis sint contente etc. infra. si est relictis originalibus ordinis institutis ad communia uoluntatis aliorum monasteriorum iura diuertere oportebit. nos communi iure censeri. quia dignum est ut qui silem cum alijs uitam suscepunt silem seruant in legibus disciplinam. Ceterum domus ille que de alijs religionibus ad uestrum ordinem se transtulerint uel cotidie se satagant conformare et relictis possessionibus uel etiam communitatis quas institutio uestra non recipit sic se in omnibus religioni uestre coaptent ut quemadmodum gaudent se in societatem ordinis et habitus deputatam assumptas sicut etiam in paupertate sectatorum uestre se letentur uestris institutionibus conformatas. *clas … donec … ut … institutionis …*

Recolentes. et infra. obliti. qui eam seruetis. ecclesias quas possint tenere nigri monachi. altaria. i. q. iij. quicumque ecclesie uulgari uocabulo altaria nocupantur. sed hic restringitur ad decimas propter iudicium illius ecclesias. quod est. hominia. a uassallis feudum ab eis tenentibus. iusticiarias. i. officia iudicium secularium qui iusticiarij in aliquibus locis appellantur. tributarias. i. officia colligentium tributa. qui enim deseruiunt deo talibus se implicare non debent. xxi. q. iij. c. i. et ij. et iij. constitutionum terminis. quia quilibet debet esse contentus terminis suis. xiij. q. i. c. i. et s. de sepl. c. i. communi iure censeri. quia per hoc priuilegio suo renuntiare uidentur ex quo abutuntur eo. xi. q. iij. priuileg. et s. de uita et ho. clericorum. c. ult. et s. de clericis coniug. ex parte. quia duplici iure censeri non debent. xij. q. ij. cognouimus. infra. et s. de decimis cum in tua. uel communitatis. dati uillis pagis. et que uillas tenere non debent. ut s. dictum coaptent. et ita id quod aggatur alij ipsius naturam imitari debet. xvi. q. i. et temporis qualitate.

xo. c. et s. ne se ya. c. i. ubi notatur de hac unione
et supra. pre. c. ii. Clemens iii.

Super quodam canonico regulari qui
in articulo mortis agens licet a priore suo
commonitus proprium quod contra regulam la-
tenter habuit noluerit resignare et sic diem clau-
sit extremum et fuit inter alios fratres traditus
sepulture et infra. inquit. et c. respondemus quod ille canonicus
non tantum fuit christiana sepultura privandus.
verum etiam si sine maximo scandalo potuit fieri
de ipsa prohibita dignus est ecclesia. hoc autem cum
forte contigerit in similibus est agendum.

Super quodam et infra. proprium quod cum
talibus non dignatur fieri dominus per eorum. xii.
q. i. clericus et c. nolo. christiana sepultura. pro eo quod
in mortali peccato mortuus est. sic s. e. monachi. et
quia et infra e. c. ii. pro talibus. ii. non orat ecclesia. xxiii. q.
ii. pro obeuntibus et xxiii. q. v. placuit. sine maximo
scandalo. pro quo vitando multa fiunt et obmit-
tuntur. dum modo sine mortali peccato possunt fieri
vel omitti. infra. de no. o. nunci. cum ex iniuncto. precipue
si ossa illius possunt discerni ab aliis. s. de sepul-
turis. in similibus. sic s. de rescriptis. inter ceteras.
et ita de similibus procedendum est ff. de leg. non possunt.

ad silia — Innocentius iii. v. plebano sancti gauini.

Quod dei timorem pre oculis habeas
ex fructibus tuis colligitur evidenter.
cum opera que facis testimonium perhibeant
veritati. Sane quondam desiderans ad fru-
gem melioris vite transire officium pleba-
ni resignans coram fratribus sancti victoris bono-
niensis promissionem de tua conversione fecisti. licet pro-
fessionem sollempnem promittens licet habitum
religionis assumeres. sed parochiani plebis eiusdem
attendentes te laudabiliter prefuisse a florenti-
no episcopo impetrarunt ut ministrares ibidem h.
et p. pbr. card. tunc apo. se. le. proponitur an-
nuisse quod iam dicti parochiani a nobis ratum haberi
suppliciter postularunt presertim cum de licentia
prioris sancti victoris noscaris hactenus id fe-
cisse. licet quia in lat. c. de monachis caveatur
ne singuli per villas et oppida per quascumque pa-
rochiales ponantur ecclesias et c. quia tamen istud de
canonicis regularibus specialiter non cavetur.
cum etsi a cetu monachorum consortio separen-
tur sed sinceri regule tamen inserviunt la-
tiori. et per antiquos canones et monachi pos-
sunt ad ecclesiarum parochialium regimen in
presbyteros ordinari ex quo debent predicationis of-
ficium quod privilegiatum est exercere. sic a-
minendum duximus postulatis. ut exercens
plebani officium. si amodo sine poterit unum
canonicum regularem tecum habeas ad cau-
telam cuius in hiis que dei sunt et regularis ob-
servantie tam consortio quam solatio per-
fruaris.

Quod dicitur et infra. promissionem. ex qua obligatus fuit
ad observantiam regularem servandam licet non
fecerit professionem. ymmo potest compelli ex sua promis-
sione si nolit. s. de regular. porrectum. et s. e. pre.
per tuas. preterea dicit hic circa prin. quod iste plebanus pro-
missionem fecerat solummodo de sua conversione. sed
professionem fecit nec habitum religionis assumpsit. et i-
ta non fuit canonicus regularis. nec amplius fuit in
voto professus. quod apparet per hanc litteram. quia quod papa
non mandat. quod votum suum reddat domino. ne dicatur
voti transgressor papa quod significatur. c. s. e. pre. per tuas.
ubi dicit papa quod resignet regimen ecclesie gabeni et reddat
domino vota sua et postea si electus fuit electorum potest
recipere de se factam per sententiam ubi necesse habebat resig-
nare capitulum. alias non poterat sine monachus. aut
regularis canonicus. cum ecclesia gabeni esset secularis. et
postmodum sine aliqua dispensatione potest eligi in episcopum
cuius cathedralis ecclesia sit regularis ecclesia. sive secularis.
propter excellentiam episcopalis dignitatis. sic clericus secula-
ris potest eligi in episcopum. sive sit ecclesia secularis sive regula-
ris. hic vero etsi esset iam canonicus regularis dispen-
satione poterat assumi in plebanum. ergo multo fortius
poterat ibi remanere de licentia episcopi et prioris dispensa-
tive. sed quia promissionem non poterat dispensare et i-
ta papa dispensat cum ipso propter promissionem. ut
remaneat in officio plebani propter maius bonum non
facta aliqua professione et ex hac promissione dicitur tantum
regularis tanquam professus ut dicitur infra. eundem
tamen dicunt quod fecerat professionem. sed hoc ex littera non
colligitur. v. sed in illa decretali per tuas non petebatur dis-
pensatio ut ibi remaneret tanquam monachus. sed pete-
bat consilium quid ei faciendum esset super voto quod fecerat.
et papa respondit ei de iure quod reddat domino vota sua. et sic non
contradicit huic. Et si idem fuisset hic petitum. idem fuisset
sed responsum. ministratores ibidem. alias non poterat ibi mini-
strare nisi de licentia episcopi. cum iam renuntiavit of-
ficio plebanie quantum in se fuit. s. de renunc. quod in
dubiis. tamen intelligo quod renuntiatio non tenuit. con-
tra lat. s. e. monachi. v. inserviunt latiori. alias equi-
parantur monachi et canonici regulares in multis.
xx. q. iii. presens clericus et infra ne cle. vel mo. ex speci-
ali. et s. de postulando ex parte. v. antiquos canones.
xvi. q. i. doctos in parochia et lv. di. presbyteros. regimen in
presbyteros. utrum monachi de iure communi vel dispensatio-
ne possunt ad regimen animarum assumi dubitari ex
consuevit. dicunt quidam quod hodie possunt de iure com-
muni non ex dispensatione. ut lv. di. presbyteros. alii dicunt
quod nec hodie possunt nisi ex dispensatione. cum lat. c.
hoc prohibeat. s. e. c. ii. satis potest dici quod olim monachi
non poterant presbyteri ecclesiis nisi ex necessitate. ut lv. di. pres-
byteros. hodie possunt utilitate suadente. sed regulares non
hic dicit licite possunt eligi ad regimen ecclesiarum uti-
litatis causa. et de iure communi. ut not. s. e. pre. per tuas. sed hec
est differentia inter monachos et canonicos regulares. quod
monachus tenetur secum habere socios sui ordinis. s. e.
v. c. ii. et i. de capell. mo. c. pre. et ult. sed regulares
canonici ad hoc non tenentur. nisi amodo possit. ut
hic dicitur. sed littera sequens contrarium innuit. quia dicit se in
tuendum et c. et hic titulus est dicendum. quod est privilegiatum.
tamen hoc est privilegiatum officium. officium predicandi.

ex

Super quod [illegible] canonicus regularis qui proprium non resignavit in
morte [illegible] sepultura [illegible] sepultus [illegible]
[illegible] scandalo [illegible] ossa eius [illegible] aliis [illegible]
[illegible] possunt
Quod dei [illegible] canonicus regularis [illegible]
[illegible] secularis [illegible] sui ordinis debet [illegible]
[illegible]

c. quia nemo de potestate sibi commissa ab episcopo locari ab apostolo. extra. de excessibus praelatorum. excommunicamus. Quia vero et illi qui ad hoc per electionem eliguntur et regulares sunt, et ideo tenentur regulam observare propter illam promissionem dico quam sic induxi supra eodem c. in principio. et ita patet quod per solam promissionem obligatur quis ad observantiam regularem. b. ¶ Idem abbatum et conventuum sublatum.

Cum ad monasterium sublatum et infra. Firmiter inhibemus ne de cetero monachorum lineis camisiis utatur. et infra. Prohibemus quoque districte in virtute obedientiae sub obtestatione divini iudicii, ne quis monachorum proprium aliquo modo possideat. et si quis aliquid habet proprii, totum in continenti resignet. Si vero post hanc proprietatem aliquis fuerit deprehensus habere, regulari monitione praemissa de monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius nisi poeniteat secundum monasticam disciplinam. Quod si proprietas apud quemquam inventa fuerit in morte, ipsa cum eo in signum perditionis extra monasterium in sterquilinio subterretur, secundum quod beatus Gregorius narrat in dyalogo se fecisse. Verum si cuiquam quod quam aliquid fuerit specialiter destinatum, non praesumat istud accipere, sed abbati vel priori aut cellerario assignetur. ¶ In oratorio vero, refectorio et dormitorio continuum semper silentium observetur; in claustro quoque certis horis et locis secundum antiquam consuetudinem monasterii laudabiliter observatam. ¶ In refectorio quoque nullus omnino carne vescatur, nisi in quibusdam sollempnitatibus, sicut aliquando consueverunt, conventus exeat cum abbate, paucis ibi relictis, ut extra refectorium edant carnes, cum in illis diebus praecipue regularis disciplina sit studiosius observanda. Sed nec extra refectorium nisi in infirmitorio esum carnium credant sibi licere, quamquam ex indulgentia possit abbas interdum aliquos fratrum nunc hos nunc illos prout necessitas postulaverit advocare, ipsosque secum in camera sua melius et plenius exhibere. Porro debiles et infirmi qui minutione indigent in aliqua medicina, non seorsum in cameris, sed omnes in infirmitorio quae necessaria fuerint tam in carnibus quam in aliis recipiant competenter. Quod si quis eorum debilis fuerit aut delicatus, ut non possit communibus cibis esse contentus, sic ei provideatur sine scandalo aliorum, ut si abbas vel prior voluerit in refectorio unam facere specialem, cibum alicui appetentem non ante illum, sed ante se faciat apportari, de qua ille sibi faciat pitantiam pro sustentatione naturae. ¶ Tales quoque ad agenda officia monasterii deputentur, qui fideles sint et discreti, nec alicui committatur aliqua obedientia pretio possidenda, tanquam in vita sua vel ut vita locetur. Sed cum oportuit amoveri sine admonitione qualibet revocetur. ¶ Prior autem praecessis post abbatem potens sit in opere et sermone, ut exemplo vitae verboque doctrinae fratres suos et instruere possit in bono et a malo revocare, zelum religionis habens secundum scientiam, ut delinquentes corripiat et castiget, obedientes foveat et confortet. Abbates vero communes in omnibus reverenter obediant. Quanto frequentius potest sit cum fratribus in conventu, vigilem curam et diligentem sollicitudinem gerens de omnibus, ut de officio sibi commisso dignam deo possit reddere rationem. Quod si praevaricator ordinis fuerit aut contemptor seu negligens amoveri, noverit se non solum ab officio deponendum, sed et alio modo secundum regulam castigandum, cum offensa non solum propria, verum et aliena de suis manibus requiratur. Nec existimet abbas quod super habenda proprietate possit cum aliquo monacho dispensare, quia abdicatio proprietatis sicut et custodia castitatis adeo est annexa regulae monachali, ut contra eam nec summus pontifex possit licentiam indulgere.

Cum ad monasterium et infra. proprium. sic supra eodem c. ii. et c. super quodam. b. resignet. supra eodem monachi. expellatur et ab altaris ministerio removendus est in vita, nisi potius tamen in arctius monasterium [illegible] ne evagetur, ut sic poeniteat et restituat illum. arg. xvi. q. vi. de lapsis. et xxvii. q. i. sicut. rapinte. in morte. secus in vita, quia tunc deus cum in unitatem ecclesiae. supra de off. ord. quanto. et xviii. q. ii. abbates. in sterquilinio. sic supra eodem monachi et c. [illegible] quondam. quia in mortali peccato decessit, quod dicitur de hoc arg. contra xxiii. q. ult. quamquam, sed illud intelligitur de poenitente, sed ad terrorem aliorum non orat pro eo ecclesia, sicut contingit de hiis qui moriuntur in torneamentis. infra de torneamentis. c. i. infra de rapt. c. ii. carne vescatur. de con. di. v. carnem. indulgentia. sic quoque abbas potest dispensare in regula monachali quo ad esum carnium, ut hic et arg. de con. di. v. carnem. Item in cella specialiter existentia. xx. q. v. Item monachum. Item dispensat in ordine. infra de eo qui fur. ordi. re. c. ii. Item dispensat cum eo qui excommunicatus ordines suscepit. infra de sen. excom. cum illorum. Delicatus. arg. ad hoc xli. di. si cogantur. ff. ad l. fa. de plag. l. ult. pretio. hoc verum est quod non eligitur canonice a capitulo, sed abbas committit ei administrationem. de hoc dicitur supra eodem c. iii. amoveri. ubi regulares canonice electi ex levibus causis removentur. infra de symo. per tuas. In omnibus. quia tota potestas monasterii ad abbatem pertinet. xviii. q. ii. nullum. et si dubium est mandatum ei parendum est. xxiii. q. i. quid culpatur. negligens. quod pro negligentia potest removeri. xviii. q. ii. si quis abbas. et lxxxi. di. c. i. et xi. q. iii. placuit. et c. di. quam[illegible] et i. q. i. ¶ Ecce cum honores. et C. de off. praef. ori. si quos. ff. de custo. exi. re. carceri. et l. milites quis

dum. et lxxxvi. di.

tum est· si est magna neglia· ff· de· v· sig· magna.
io· de suis mai bz· sic· s· de of· ord· irrefragabili· v· i
uenies· in cor· de· h· abdicatio proprietatis· ⁊ ita tenet h
q pp in istis preter articulos fidei dispensare pot·
s· ut monachus proprium habeat· ⁊ in uoto continentie· sic
in ?o gradu consanguinitatis· s· de resti· spo· litteras.
Sic nec contra aplm· xxv· q· i· sunt quidam· sic nec contra iiij·
concilia· xv· di· sicut q uz quatuor euangelia non est· quia pp dis
pensat contra multa statuta quatuor conciliorum contra que
concilia non audeat tepescere· ⁊ tn q dicit hic uer
e q pp non pot in hijs dispensare· quia abdicatio
proprietatis ⁊ custodia castitatis sic de stta monacha
tus· vnde· ⁊ io· dixerunt q pp non pot dispensare
ut monachus habeat proprium existendo monachus·
sz de monacho pot facere non monachum· alij dicunt
q pot dispensare pp propter plenitudinem potestatis·
q2 monachus habet proprium· quia pot auferre sub
stantiam· rei· ar· C· de rei· ux· ac· l· i· in prin· ⁊ de
nichilo pot aliquid facere· iij· q· vi· hec quippe· ar· de
q· di· ij· tesa· ⁊ expone q hic dicit· non pot licen
tiam indulgere· i· non congruit potestati illius si· xxij·
q· v· si paulus· puto uerum esse q pp in hijs duo
bz non pot licentiam indulgere· ut littera ista· ē si
uelit· nam contraria uotum castitatis dispensa
re non pot· q2 nullum inuenitur eā bonum in q
possit commutatio fieri· q2 nichil est melius continentia·
q2 uirginitas replet paradisum· xxij· q· i· nuptie·
⁊ castitas sola est que cum fiducia pt deo animas p
sentare· i· aut· de lenonibz· ⁊ sanimus· coll· ij· ⁊
nullam commutationem ipe pot dare p anima sua· cum sit
preciosior omnibz rebz· xxiiij· q· iij· si hos· ar· xij· q· i·
precipimus· sic· no· q monachatus preiudicat omnibz
uotis· uoto· s· pegrina· s· de uoto scripture· sic preiudi
cat ⁊ iuramento· j· de spon· commissum· sic maior e q
promisse iposito· xxiij· q· ij· admoneres· sic preiudicare
matrimonio an copulam carnalem· s· de conu· coniugatorum·
ex publico· b. Idem in concil· generali.

In singulis regnis siue prouintijs fiat de tri
ennio in triennium saluo iure dyocesano
rum pontificum commune capitulum abbatum: atqz
priorum abbates proprios non habentium qui non consueuerunt
tale capitulum celebrare· ad q uniuersi conueniant
prepedimentum canonicum non habentes apud u
num de monasterijs ad hoc aptum· hoc adhibito
moderamine ut nullus eorum plusquam· vi·
euectiones ⁊ viij· personas adducat· aduocent
autem in hac nouitatis primordijs duos cistercien·
ordinis uicinos abbates ad prestandum sibi consilium
et auxilium opportunum cum sint in huiusmodi capitulis
celebrandis ex longa consuetudine plenius
informati· qui absque contradictione duos sibi de
ipsis associent quos uiderint expedire· ac ipsi
quatuor presint capitulo uniuerso· Itaque ex hoc nulli
eorum sibi auctoritatem prelationis assumat· vnde cum ex
pedierit prudenti possit deliberatione mutari·
huiusmodi uero capitulum aliquot certis diebz continue
iuxta morem cistercien· ord· celebretur· in
quo diligens habeatur tractatus de reforma
tione ordinis ⁊ obseruantia regulari· ⁊ quod sta
tutum fuerit· illis· iiij· approbantibz· inuiolabiliter
obseruetur· omni excusatione contradictione ⁊ appellatione
remotis· prouiso nichilominus ubi sequenti termino de
beat capitulum celebrari· ⁊ qui conuenerint uitam du
cant communem ⁊ faciant proportionaliter simul omnes
communes expensas· ita q si non omnes potuerint in eisdem
saltem plures simul in diuersis domibz commoren
tur· ordinentur ⁊ in eodem capitulo religiose ac
circumspecte persone que singulas abbatias eiusdem
regni siue prouintie non solum monachorum· Sz ⁊ mo
nialium· secundum formam sibi prefixam uice nostra stu
deant uisitare corrigentes ⁊ reformantes que cor
rectionis ⁊ reformationis officio uiderint indige
re q si rectorem loci cognouerint ab administra
tione penitus amouendum· denuncient episcopo pro
prio ut illum amouere procuret q si non fecerit ui
sitatores hoc referant ad apostolice sedis examen· hoc ipsum
regulares canonicos secundum ordinem suum uolumus
⁊ precipimus obseruare· Si uero in hac nouita
te quicquam difficultatis emerserit q per predictas
personas nequeat expediri ad apostolice sedis iudicium
absque scandalo referatur· ceteris irrefraga
biliter obseruatis que concordi fuerint deliberatione
prouisa· Porro dyocesani episcopi monasteria sibi
subiecta ita studeant reformare ut cum ad ea
predicti uisitatores accesserint plus in illis in
ueniant q commendatione quam q correctione
sit dignum attentissime precauentes ne per eos
dicta monasteria indebitis honeribz degrauentur·
q sic uolumus superiorum iura seruari ut inferi
ores nolumus iniurias sustinere· Ad hoc distric
te precipimus tam dyocesanis episcopis quam perso
nis que preerunt capitulis celebrandis ut per cen· ec·
ap· re· compescant aduocatos patronos uicedo
minos· rectores ⁊ consules magnates ⁊ mili
tes seu quoslibet alios ne monasteria presumant
offendere in personis aut rebz· ⁊ si forsan offen
dint eos ad satisfactionem compellere non omittant·
ut liberius ⁊ quietius deo ualeant famulari.
In singulis· ⁊· j· eodem ti· dyoc· in uisita
tionibz procurationibz ⁊ correctionibz· ⁊ est ar· q x
testatio necessaria est· sic· ix· q· iij· saluo· ⁊· xvj· q· i· pon
tifices· qui non consueuerunt per hoc uidetur q abbates exempti te
neantur uenire ad tale capitulum· quod est sūm· j· o·
pro· ⁊ si uero ⁊ ⁊ q si abbas· quatuor quid iuris est·
quia plures iudices sunt· ⁊ impar uel impar· mio dis
cordant d· s· de re· iud· c· ult· sz ibi non iur dele
gati· h pro ordinarij auctoritate hij constitutores· a· se ap·
vnde sz h· si dissentiunt in maio pr· tenz sna eorz qui
absoluunt· ff· de re iud· int pes· ⁊ s· de re iud· c·
ult· et ap· re· inquisito ista fiat cum correctionis ⁊ re
formationis· que locum non habet appellatio· s· de app·
reprehensibilis ⁊ c cum spali· infra ⁊ s· de of· ord·
irrefragabili· si forsan modum excederet· v· i· s· de
h· nec ī recusare possunt· q2 cum eos elegerunt· eorz
personas approbauerunt· iij· q· i· offerat· ⁊· s· de ca· po
ē olim· h ex noua cā· suenientū· s· de of· del· Insi

ad hec aptum hr
conuenientia
ad omnes loca
cui longe sit

fuit

nitante. q2 iusta recusatio nulli est deneganda.
xi. iii. q. v. q2 suspctu x. C. de sent. & interlo. iij. l. ult.
proportionali. i. p numero psonarum & facultates cu
iuslz sicut in naui fit collo p portionem & estimatione
rerum. ff. ad. l. rodi. l. ij. §. cum in eadem naue. singulas
abbias. & sic exceptas. lic. s. pxi. §. q2 si abbas. §. h
eadem. uice nra. tanquam delegati aucte hui con
stitutionis. li. s. de. of. ord. irrefragabili. numquid p h
fit piudicium epo loci uidetur q2 n p id q2 dicit.
in prin. saluo iure. & c. s. sn cat posit dici. qd ista
te demum corrigent cum eps est negligens. q2
al nulla uisitatio l correctio est necia. Immo gra
uarentur monasteria ex eorum accessu & aliorum iu
risdictione usurparent. cum sua iurisdictio epo non
seruatur. inde ordo epor confunditur. xi. q. i. pertinet.
vel. s. q si eps eet negligens. q primo debeat admo
neri. ar. s. de. of. ord. quanto & ix. q. iij. nunc uo.
sz uerius est q si aliqua admonitione possint
uisitare & q2 melius sciunt. h. q epi. nec epo fit
piudicium. q2 si inuenient aliq admonendo. demi
ttant epo. vt illum admoneat. & s. saluo. iure.
epi. h officium exercent tm si eps uellz uisitare
locum & ipi ponentur epo. q2 uidetur. q2 eps
maliciose h faceret causa impediendi eos monasteria
uo exempta sm aliqua distinctione uisitabunt. j. e.
c. pxi. immo non obstante uisitatione epor ipi e
xercent officium suum. ut dicit inferius. j. e.
c. §. porro. denunciant epo proprio. sic. j. e. pxi. §. si
uo. ut cum dni uisitatores accesserint. hic. p. q.
uisitatores isti possunt uisitare & si epi no fu
erint negligentes. iniurias sustinere. ne inde
nascatur iniuria. unde iura nascuntur. j. de
acc. qualiter & qn. & C. si in ui. tne. Honori. iij.
abbatibus & monachis in lombardia et
marchia constitutis.

hon

Ea que p religionis statu. & j. porro c
uisitatores secundum statutum ge
neralis concil. ordinati a generali abbm ca
plo processerint ad uisitationis officium exercendo.
de statu monasteriorum & obseruantiis regla
ribus diligenter inquirant & tam in spualibus
q in temporalibus corrigant & reforment q
uiderint corrigenda. s. tamen q monachos
delinquentes p abbatem loci corrigi faciant.
eisq3 iniungi pniam salutarem. iuxta bti be
nedicti regulam & aplica instituta non scdm
normam praue consuetudinis que cum p lege
in quibusdam ecclijs inoleuit. ipi & uisitato
res monachos quos contumaces inuenerint. et
rebelles iuxtam od culpe uice nra regularicen
sura percellant. abs3 psonarum delectu no parcen
do rebellibus. ob suam ptinaciam ul potenti
am amicorum. cum ouem morbidam eiciant ab
ouili ne inficiat sanas oues. Si uo abbate
in corrigendis iuxta uisitatorum mandatum &
regularia statuta se ipis cum monachis in
uenti fuerint negligentes. p clamentur et
corripiantur & s. puniantur. prout in eo. generali.

qd pena illorum sit alijs in exemplum. Qd
si abbas n exemptus fuit a uisitatoribus ta
mis negligens & remissus inuentus id loci
dyocesano denuncient sine mora. & p illum
detur ei fidelis & prudens coadiutor usq ad ca
plm generale. Si autem dilapidator inuen
tus fuerit. ul alias merito amouendus. p dyoce
sanum postquam hoc s a uisitatoribus denunciat
fuit amoueatur. absq3 iudiciorum strepitu a
regimine abbatie. ac monasterio prouideatur
interim administrator ydoneus. qui tpalium
curam gerat. donec ipi monasterio fuit de ab
bate prouisum. q si forsan eps h adimplere
noluerit ul neglexerit uisitatores ul psidentes
caplo generali defectum epi. a po. se. no dif
ferant intimare. h eadem circa exemptos ab
bates fieri pcipimus p uisitatores ul psidentes.
caplo generali. depositione ipor. sedi. aplice. reser
uata. ita ut abbe qui amouendus uidebit
interim p uisitatores ul in caplo psidentes ab
administratione suspenso. administrator ydone
monasterio deputetur. Illorum q excessus & alia
q uisa fuerint intimanda caplo psidentes no
h denuncient p fideles nuncios & prudentes. qbus
de communi contributione abbm iuxta cuiuslz
facultatem sufficientes expense ministrentur.
Sequentes q uisitatores pquirant priori
uisitatorum uestigia diligenter. & eorum negli
gentias & excessus referant secum caplo ge
nerali. ut iuxta culpam publice debitam pe
nam portent. Idem & de abbibus psidentibus
generali caplo pcipimus obseruari. pcipim
quoque ut in monasterio nullo ad prebendas re
cipiant abbes de cetero & monachi clericos secularem
nec hij qui iam recepti sunt loc l uocem i ca
plo dormitorio l refectorio seu claustro sibi
uendicare contendant. seu monachorum cetibus i
pomune se misceie psumant. sz beneficijs a
cessis contenti. consentiur contende. optima obse
quia in monasterijs fideliter impendentes. nichilq3
ultra in spualibus aut temporalibus exigant in
ipis monasterijs sul usurpent. Si qui uo tali
um a uisitatoribus inuenti fuerint criminosi. p
dyocesanum in non exemptis & p uisitatores l
psidentes generali caplo in exemptis beneficijs
priuentur eisdem. Hec a omnia & in monaste
rijs q non hnt abbates priores. sz priores nec
non in monasterijs monialium q ad articulos
abbatissis l monialibus congruentes pcipimus
obseruari.

Ea que & s. abbatem loci. mnnt. h. correctio mo
nachi primo loco spectat ad abbatem. s. de. of. ord.
quanto. qui si negligens fuit deuoluit potas ad
superiorem. vt i. & ea punietur de negligentia. vt se
quitur. j. §. pxi. modum culpe. ut i quo minor
fuit culpa maior exerceatur uindicta. l. di. q2 tra.
& xxiiij. q. i. si afferamus iustificationem & si stultus fuit
in culpa sapiens sit in pena. xxxvij. di. q2 ca.

nec pena amplius extendatur quam delictum fuit rep
tum. s. de his que fi. a ma. par. c. quesiuit. et. C. de pen.
sancimus. personarum delectum. sic s. de iud. nouit. et s. de
preben. c. plerique. ar. contra qui plus punitur quam unusquisque alius.
xxiiii. q. i. cum excommunicatio pacem. xl. di. ipse christianus. xi. q. iii.
precipue. xxv. q. i. nulli. C. de trie. nullo eos. infra. hoc
ergo non habet locum dum in delictis personarum cum omnes sint equa
les. nec aliquis censetur ambo nobilis uel potens. quia
tamen non habet propriam uoluntatem. xii. q. i. si dicatis. et
xx. q. iii. presens clericus. et xxii. q. ii. scripsit. et ideo sunt
delicta personarum excellendi. quia in delinquunt. ar.
tu. ce. s. e. t. cum ad monasterium. rebellibus. quia in a
nimarum presentibus uos euenire esse senior. ii. q.
vii. quando. si uero sine scandalo hec fieri non possent. referan
tur. ad. apostolice iudicium. ar. s. e. c. prox. §. ult. si uero
in hac nouitate. ouem morbidam. quia resecande sunt
putride carnes. xxiiii. q. iii. resecande. quia una ouis
morbida totum gregem inficit. xl. v. di. sed illud. se ip
sis similiora. §. ii. debent se ipsos corrigere. arg. ex. de
num monachos. xl iii. di. §. i. et. xl v. ii. di. si necesse
si. ff. de nego. ges. si pupilli. §. ult. et. ff. de pactis. cum
in eo. ff. de fideius. tutorum. ex quo dicitur suos mona
chos prohibere. multo fortius et se ipsum. ff. si seruis
tus. v. en. alti. non potest alios corrigere cum taci
tus reddeatur eadem ratione corripit. arg. iniustus se.
xxv. di. primum. et. xxv ii. di. una tantum. quia prius debet eice
re trabem de oculo suo quam festucam de oculo fratris.
ii. q. vii. §. porro. infra. et. i. q. i. multi. publice in ca.
quia publice delinquunt. et qui admoniti fuerant
negligentes. ar. ii. q. i. si peccauit. et exemplum. et.
ii. q. vii. quam ppt. et. C. ad. l. iul. repetun. l. i. et. ff.
de penis. l. capitalium. ff. famosos. ff. de poli. bo
na. si. l. §. e. infra. iudiciorum strepitu. quia de plano. et sine
strepitu iudiciorum. j. de acc. olim. et hoc ideo quia hii re
gulares de facili remouentur a suis administratio
nibus. j. de symo. per tuas. et non est ordo iudiciarius
seruandus in his inquisitionibus regularium. j. de accus. qualiter et quando. infra. et in casu isto non
est amplius exigendum de talibus cum iam constet per in
quisitionem uisitatorum. quia de delicto unius tornis
sepius exigendum non est. ff. nau. cau. sta. sed infra. j. te
stes hic quod iudex potest de causa cognoscere non tamen potest
sententiam ferre sine. in ca. episcoporum. ii. q. vi. dudum. sed hoc
ideo fit ne preiudicaretur episcopo diocesano et in hoc casu sal
uum est ius eorum. s. e. c. prox. in prin. idem est et
in exemptis. quorum depositio sedi apostolice reseruatur.
ut. j. de. ii. de com. attributione. sine. ff. ad. l. rodia.

de iac. l. nauis. in prin. et. §. cum arie. iactus. et. l. i. et. ii.
in prin. et eorum negligentiam. et sic aliquis post depo
sitionem officium tenetur reddere rationem de hiis
que gessit uel que male administrauit. sic curator
tenetur de sua administratione. et cauetur post
depositum officium. ff. de transac. l. iii. sic et magi
stratus rei publice de lata negligentia tenetur. ff.
de admi. re. ad. c. pti. magistratus. clericos relea
tes. quia in uno eodemque negotio officio dispar non
debet esse perfectio. nec est. ar. in dubio in boue et asino.
cum xvi. q. vii. in noua. et s. de elec. cum. De religiosis

domibus ut episcopo sint subiecte. Gre
gorius uictori archiepiscopo neapol.

Nunc autem ad basilicam que dedicanda est
debet discutiri cuius ciuitatis episcopi antiquitus
fundaretur baptizauit incolas ad cuius assig
nationem sub anima deuotione cumcurrerit. si in
terminis hanc locus conuenit diffiniri. sed ille
ad consecrationem uocetur. cui per hunc modum que
scripsimus constat debere pertinere. De religiosis

Nunc autem. et. j. dedicanda domibus ut episcopo sit subiec
ta. i. consecranda. tunc enim proprie appellatur ecclesia. re
sicut electus in consecratione nomen assumit episcopi. sic i
monachus tunc dedicatur deo cum facit professionem.
xxvii. q. i. uirginibus. et c. si quis. tacito. ad cuius assigna
tionem. ex istis duobus. l. quod dicit baptizauit. et ad quem
assigna. l. ob animarum deuotione concurrerit. apparebit
ad cuius iurisdictionem debeat pertinere. xvi. q. iii. sed in
regula. et. j. q. v. c. postquam territorii. et hoc uerum tamen loquitur.
quando limites ciuitatis prouincias non distinguunt. sed si limites
distincti essent non uidentur dubito cuius esset consecrare. uel al
ter preceptum est ipsum terminus distinctus inter ciuita
tes per annos. x. di. lege. et iii. q. vi. hanc questionem. uel ter
minus nomen. i. gratia antiquis ubi diffinitur.
ar. s. de prouinciis sic eo. et. xvi. q. iii. inter medi
tas. dilectio. io. locus. i. proprietate locorum. quia proprietas
loci non facit diocesim. xvi. q. iii. sed. et. c. postquam. et. q. v.
si quis episcoporum. cuius igitur auctoritate consecrauit ecclesiam
cum ipso hec duo sacramenta ob animarum assignatione.
contulit. uocetur. et si ei cum moueatur intimi in fo
ro defenderetur. xvi. q. iiii. ratione. et s. ut lite pen.
a memoria. et c. fecisti. B. Idem aggarii albi.

Quia monasterium quod in fundo mara
nio situm est hostilitate faciente de
desolatum illud tuo monasterio cum omni
bus rebus suis uel que ei competunt accioibus per
peximus uniendum. et. j. ipsum autem monasterium
sic tue nos ordinationi commisisse cognosceas.
ut tamen iurisdictionem illic non episcopi sumentinus
in cuius ciuitate monasterium tuum est situm
sed in cuius cuius est diocesis uindicet. nam sic
hec loci ordinationem disposuimus ut tamen iura su
a singulis episcopis inuiolata seruemus.

Quia monasterium. et. j. uniendo. de hoc unice
dic. ut. s. ne. sede. ua. c. i. cuius est diocesis per hanc
unionem. non fit preiudicium episcopo in cuius territo
rio est. et sic est. ar. quod papa non intendit iuri alterius
derogare plenum priuilegium. s. de consuet. cum olim
et. j. de usu pal. ex tuarum. et s. de of. ord. sed. et. ff.
ne quid in loco pu. l. i. §. si quis a principe. s. de
maio. et obe. cum inferior. quia sicut iura episcoporum sua
iurisdictio non seruatur ordo ecclesiasticus confunditur. xi.
q. i. peruenit. sic s. de donationibus. inter dilectos. B. ex
decretis eug. pape.

De xenodochiis et aliis similibus locis
per sollicitudinem episcoporum in quorum diocesi
existunt ad eas dicti utilitates quibus constituta
sunt ordinentur.

De xenodochiis. i. monasteriis pro suppli statu

quiuis
cum
cum

mus. ut planior sit hec. in quorumdam dyoc. hic manifeste patet q. monasteria et alia loca religiosa pertinent ad episcopum loci de iure com. et xvi. q. v. si quis episcoporum et q. vii. omnis basilice et xviii. q. ii. monasteria non ostendant exemptionem. xviii. q. ii. abbates et s. de prescrip. cum non liceat. ad eandem. i. ad eundem sensum loquitur. qui fuit compositus in fundatione debeant dare. j. de censi. plerumque. xviii. q. ii. eleutherius. vel ex prescriptione. xvi. q. iii. servitium. vel ex visitatione. j. de prescrip. cum ex officii. ordinantur. i. ordinate disponuntur. vel regantur. b.

Urbanus iii. Armenensi episcopo.

Ad hec et j. inquit. t. t. re. q. si locus ad hospitalitatis usum et pauperum provisione fuerit sicut mos est auctoritate pon. destinatus et sit religiosus non debet mundanis usibus deputari sicut de vestibus et ligneis vasis et aliis utensilibus ad cultum religiosis per pontificem deputatis antiqua consuetudo indubitanter observat et venerabilium patrum edocent sanctiones.

Ad hec et j. auctoritate pontificis. et ideo dicit qr privati locum non facit sacrum. ff. de re. di. in tan. § sacre. ff. de sepul. uio. l. iii. § si quis in sepulchro. de loca. et § si quis in sepulchro. mundanis usibus. q. n. quod deo dedicatum est ad humanos usus amplius redire non debet. xii. q. ii. nulli liceat. s. de re. per. c. mancipia. et c. sequenti. de con. di. i. ligna vetustata. et xix. q. iii. que semel. et ff. de relig. et sump. fu. si quis sepulchrum. § i. et ar. c. liiii. di. ex antiquis. fere contra c. prima. re. ya. regulam. contra loquitur de his quod eo ipso quod privati sunt dicis eorum ignorantibus peccaverunt id in eo puniuntur. qr revocatur in servitutem excepto sacerdote. dyacono et subdyacono qui redimunt se. dyaconus dabit vicarium. ut l. c. ex antiquis. et subdyaconus eodem privilegio gaudet cum dyacono. s. de huiusmodi ordi. miramur. secus est in possessionibus ecclesiasticis que spirituales non sunt. quia et ille possunt alienari si expedit. xii. q. ii. sine exceptione. et x. q. ii. § hinc.

Item albi et fratribus sancte petre ferrate. Innoc. iii. Constantinopol. patriarche.

Insuper quatuor alia. et. j. que diu monasteria per regulares potuerunt ordinari non sunt ad seculares clericos transferenda. et si regulares defuerint propter eorum defectum in eis seculares clerici potuerunt ordinari.

Insuper quatuor. et j. per regulares in ecclesia regulari. non potest episcopus ponere canonicos seculares. ut hic patet et xix. q. iii. quod semel. et xviii. q. ii. puelle. s. de sta. mo. ea que. et hominem distinctionis vite sunt imponendi. vel alterius religionis. j. ne cle. vel mo. relati. dum tamen ibi possint. alias ponerentur seculares. unde hic dicitur qr necesse non habet legem. s. de consue. quanto. j. de reg. iur. quod non est. et de c. di. i. sic ecclesia de secularis ecclesia potest fieri monasterium. j. de ec. edifi. ad audientiam.

Item albati iii et fratribus sancte petre ferrate.

Constitutus in presentia venerabilis episcopus albanensis in ecclesia castri quod privati dicit in qua ius patronatus monasterio vestro recognoscebat a vobis ius episcopale petebat cum sita erat in dyoc. albanensi et ideo de iure com. ei tenebatur in episcopalibus servire. et j. § in yconomus vester proposuit ex adverso quod si ecclesia sita esset in dyoc. albanensi ei tamen non tenebatur in aliquo servire. cum dilectus lavicanus episcopus qui fuerat episcopus albanensis universas ecclesias ad vestrum monasterium pertinentes in dyoc. eius sitas et quicquid iuris tam in monasterio vestro quam in eis habebat in emphiteosim sub annua viii. denariorum usualium pensione monasterio vestro concessit ita videlicet ut liceret albati et fratribus a quocumque vellent episcopo tam ordinationem clericorum quam consecrationem altarium in ipso monasterio et predictis ecclesiis obtinere in quibus et vobis terciam partem mortuariorum indulsit. et c. ipse § n. q. ab eo factum fuerat affirmavit. § in et si ecclesia ipsa fuisset aliqua ecclesie albanensis concessa monasterio tamen vestro tamen inconiuncius legitima se potuit prescriptione tueri. cum per xl. annos ipsam pacifice possedisset. Ceterum yconomus episcopi concessionem episcopi lavicani non tenere dicebat ut pote continentem symoniacam pravitatem. Cum n. terciam mortuariorum monasterio concessisset et tam in ordinationibus clericorum quam in altarium consecrationibus indulsisset ei plenariam libertatem non est dubium quin eum spiritualia sic existant. eo ipso quod sic iuris recompensatione certe pensionis accepit committerit vitium symonie. § n. contractus sic nullam optinet firmitatem. Confirmatio autem apostolica si fuerat per subreptionem obtenta. cum in ea de pensione nulla mentio habeatur. et j. Cum autem nec in contractu sit nec nominetur cum episcopi ecclesias concesserint piis locis ad sibi reservent in eis nomine pensionis. nos quod cum libertatis privilegium vel protectionis presidium aliquibus ecclesiis indulgemus gratis accipiamus censum gratis oblatum et in litteris nostris ad successorum nostrorum memoriam censum exprimamus et quantitatem auditis propositis yconomi monasterii vestri yconomo eiusdem episcopi ecclesie nomine in solutione pensionis predicte iuxta ratam que contingit predictam ecclesiam et restitutionem contractus a xl. an. ratam eandem per diffinitivam sententiam condempnamus et eandem ec. vel eundem yconomum vestrum ab impetitione yconomi eiusdem episcopi super aliis reddimus absolutum. perpetuum illi silentium imponentes.

Constitutus et j. recognoscebat. i. confessus fuit ius patronatus ad ipsam ecclesiam pertinere. ius episcopale quod sit ius episcopale et in quibus consistat hec. s. de of. ord. conquerente. de iure com. xvi. q. vii. omnes basilice et xviii. q. ii. monasteria. et s. e. de senodochiis. albanensis. forte diversis temporibus vel uno tempore potuit habere per dispensationem domini pape. xxi. q. i. relatum. pertinentes. et non pleno iure. uerbum pertinere latissimam habet significationem. ff. de v. sig. §

bium prie. pensione .i. censu .a quocumq3 .ij. ur q epc psit aliquam eccam eximere a se in totum a iure epali .i. de censib3 cu venerabil. ar. q ii est usu. ut ibi no. et ar. ad h. s. de don. pastoral. cum epi possint cferre p'uilia .s. de hijs q. fi. a p. in .c. c. cum te et s. de re iud. cum int. 3 in piudm alioz, priuilm cferre no pot. ut ur. q2 solus princeps pot auferre uni et dare alti. xx. q. iij. nunc uero. et .o. p principilem et .C. de quadri. pscript. bene a zenone. nam epc rem uni eccie alti eccie dare n pot. s. de reb3. ec. no al. c. i. et epc in piudm archidiaconi. aliqs priuilegiato non pot. j. de excess. pla. ad h. ar. s. de hijs que fi. a pla. cum aplica .jo. dixit q epc bene pot dare priuilm uni eccie in p iudm alterius et inducebat. xvi. q. i. statuimus. s dicit q nullus pot cferre epi dz dare decias extra baptalem eccam. un argumentatur a cario sensu. q de csensu epi pot. et gramus sic argumentatur. iij. q. § h. tn dicit cc. q hoc non pot epc et intellig. c. statuimus de decimis ad epm ptinentib3. Sil credo q dic hug. q epc non possit dare res uni us eccie aliis inuitis alterius eccie p iura pmis sa n certa ca et rationabil ostenderetur. q2 3 pn ceps h possit. epi tamen h non possint. b. certa mortuatioz sc csuetudinem illius loci. s. de testis. requisiti. confirmamus. ex certa scia supple. yconomus epi. in principio fuit epc albanus in ca ca. vt dicitur in prin. sed cauit yconom. ut hic innuit. recompensatom. sic q symoniace fuit tal ccess. et precipue si pactum interuenit. q2 tem pale p spuali dari non pot. s. de re. pmut. ad qo nes et c. ult. 3 cu pro est ar. q possit. s. ut eccastic. bn. c. uno. q2 ergo in dubio sic interpretatur cciu non ee symoniace. h q2 in dubio accipiend e id q uitio caret. ff. de legib3 l. ambigua. n dico q n cmittitur h. aut in csimilib3 in exemptionib3 symoria. q2 plus percipit epc tempal amodo ab illa eccia q erant isti denarij et ita potuit remit tere totum retentis s. viij. denarijs et ideo n di pripe p aliquam recompensatom. 3 po in sign. w iectois. jo. aliquid s q pot. q2 et patronus h fa cere pot. j. de iure patro. preterea. et j. de censib3. c. venerabil. xvi. q. ij. uisis et s. de don. pastoral. no mine pensiois. i. censu. yconomu. iiij. et ita formatur hic sna in psonam yconomi mo nastij et yconomi epi. ut in principio fuit in ca epc. ut in pn. cap. pz et sic est q suani. or. de hac matia dic. vt dixi. s. de elc. querelam. sna tn mandab3 executos in psonam dni. ff. de re iud. l. iiij. § i. pensionis .i. census. iuxta tatam. h ideo dicit q2 pensio ista p pluribz eccijs soluebatur. Jt est hic. ar. q si quis steterit ultra biennium. q n soluit canone. q n cadit a iure suo. q2 illi c dempnant ad restitutom pensionis cotracte. a .xl. annis. cit. 3 h ideo contingit. q2 no fuit minus actum illo iure .i. ad reuocatom rei em phiteocarie imo satis ur actum ad h pretexto iura epalia que epc csenserat monastio. 3 no

expsse. q2 pz ex petito epi ut die q ure debuit p ua ri monastium iure q serat in predca ccessione. si uo ccus ille fuisset emphiteotic. ex eo q n soluit pensionem debito tempe. s. de locato. p sgmine. et addi fuisst ad h. q2 p mod agedi. iij. de accusatoib3. q h et cti et j. de symo. 3 bene. § fi. 3 re uera hic no fuit ccus emphiteotic in quo ccu no transfert dni um directum in emphiteotam. s3 utile. h fuit cen sual ccus in quo directu et utile dnium tra siu in monastium et h apparet ex illa lra. u dicit. et quidquid iuris tam in monastio q in eccijs i dyo c. eius sitis et c. ysu cmutamq3 tpr trecit q censu n soluat no pdit p hoc res donatas. s3 ceru to tius tempis tenetur restitue. et bn fuit censu pen tis petendo i epale ut pz in principio. et io c dep natum fuit monastium ad integra pensione. i. cesum totius tempis cotracti. fca in sub hac pe titioe pcto i epale n solum c pstendit ius epale. q ipo iure coi debetur. 3 et q csistit e pacto uel co suetudie. s. de p. auditis. ar. et uicumq3 inueis in dec. hac pensionem. glosa .i. cesum. et h expo plut p id q p dicit gtis censum accepimus. et § dic censuc expmi illius qntitate. et i. plana est h dec. sc alijs .i. sc uirtib3 epalib3. b. et ita penso ista c p ten debitur in pettione epi. b. Jtem a tbi. et conuentu flen.

Cum uen. f. n. j. sabien. epc eccam sci angeli de cantia cum suis ptinetijs et possonib3 petijsset asserens eam ad se ta in spualib3 quam in tempalib3 ptinere. alle gauit asi omnia iuris cose. q2 cum cstituta s in dyoc. sabinen. sub ipius debeat consiste potate. Jn tempalib3 quoz ad se dcam eccam ptine nitebatur ostendere p publicu instru mentum in quo continetur expresse. j. sabi nen. epm. h. farfen. abbi et duab3 ps post ip dcam eccam cum suis ptinetijs locauisse, p annua. iiij. sol. papien. pensione. s3 par ura pposuit instro predco nullam fide pbet adhibendam, ppter sup lineatem scriptura. et rasuram loco suspecto fcam ubi uidel3 ano tato tempis recenseretur. et j. q2 g nob cstitit eccam supradcam constitutam in dyoc. sabi n. epale ius in omnib3 spualib3 eidem epo ad iudicauimus in eadem. ille tn exceptis q p autem ea scripta ei dinoscitur esse cotracta. et j. q2 uo instrumentum pdcm p q epc eccam i tendebat quo ad tempalia uendicare ad fa ciendam sr h fidem inualidam ee cognoui mus ut pote p predca de iure suspec. uos ab impetitione ipsius quo ad tempalia eiusde ecce duximus absoluendos.

Cum uenerabil. et j. eccam sci. hic ur q si una eccia agat de subiectione alterius q non sit agend ctra ipum eccam. h potius ctra illam eccam q e in possone illius ad id facit. s. de elc. querela. et xvi. q. iij. int memoratos. et s. de pscrip. auditi. § de h. ff. de lib. exhi. l. ult. et ff. de fui. l. ult. et h ex.

dum [illegible] q[illegible] [illegible] eadem pleno iure optinz in spualib3 eo quo q dyoc eam in dyoc sua sciat nisi sit cesumpta in spualib3 [illegible] nisi [illegible] docceatur de iure suo

ff. si servi. vel. si cui familia. arg. con. s. de app. ad
audiam. et s. ut lit. non cont. cum sic inter. §. q. si.
xxi. q. ii. quicumque militum. et s. de ele. querelam. sed in
venitur conditus nomine suo et non nomine eccle. pertinen
tis. preterea ista nimis larga videtur. sic s. de rest. spol.
cum ad sedem. qui librum pertinere late patet. ff. de fi. sig.
librum pertinere quid iuris sit. de hoc dictum est. s. de li.
oblat. c. ii. et s. de donationibus. inter dilectos. anno
tatio in annis domini. vel in datione in qua citius depre
henditur falsitas. s. de fide instr. inter dilectos. in
dispositione. cap. vii. item annum ad eum spectabat. s.
c. sinodochius et xviii. q. ii. monasteria. et xvi. q.
vii. omnes basilice. c. di. a. morem. vel. episcopale vi
detur in multis consistit ut s. de off. ordina. conquerente
te. supra preterea. s. supra rasuram in loco suspecto et
super linearem scripturam. sic s. de fide instr. inter
dilectos. ad hoc. ut credatur instrumento. oportet quod sit sine
omni suspitione. arg. s. de script. cum a nobis. et c. ad
audiam. et C. de edic. divi. a. toll. l. ult. sed quid
si rasura reposita fuit de eadem manu non videtur quod
obsistat. arg. i. de privil. cum olim. C. de fide instr. ex
cationes. si constet quod de eadem manu. et in loco non
suspecto non obest. Item quid si rasum sit in loco u
no. et tamen pauca que posita sunt in instrumento. probe
tur propositum. videtur quod sufficiat ad probandum. arg. dom.
s. de re iud. cum. i. et a. C. si ex fal. in. l. iii. et hoc
satis potest concedi. quia non est presumptio quod in
fraudem factum sit. quia et sine illa rasura constabat. sed
hoc tempore quod instrumentum falsatum fuerat sufficiebat ad im
ponendum ei silentium. s. de script. cum olim. Idem.

Cum dilec. fi. et in. quia causa non poterat termi
nari in nostra presentia cum nuntius
monasterii sine procuratione vel rati habitione lit
teras non haberet eam nos duximus exami
ni committendam. mandantes quatenus si constiterit ab
batem a dicto. se. apo. antequam exceptus in eum sus
pensionis vel excommunicationis vel in monasterium inter
dicti sententias tulisset sine appellasse et monasteri
um a iurisdictione episcopi eiusdem exemptum eo
non obstante quod abbas ab eo conventus preter
fratrum suorum assensum ei obedientiam repromisit.
cum fraus et dolus ei patrocinari non debeat
in dicentes illas sententias non tenere. quod si abbas in
exemptionis probatione defecerit. nec legittima
se poterit prescriptione tueri. licet preter se an. pre
dictas sententias appellasse. nichilominus tamen mo
nasterium iudicetis annuente eccle. subiacere. in cuius
dioc. est fundatum. sublato in probatione appel
lationis deficiente. Si vobis constiterit de excep
tione vel legittima prescriptione tam abba
tem quam monasterium ab impetitione episcopi absol
vatis. Cum causa monasterium subiectum est episcopo in cuius dyocesi est situm nisi ostendat illud esse exemptum

Cum dilec. et in. rati habitione. notare videtur differentiam
inter litteras procuratorias et litteras de rato. sed
quod aliquis simpliciter constituitur procurator licet generali
ter constituatur tamen transigere seu componere non potest. ut
s. de arbi. procuras. et C. de transact. l. transactionis.
et sic intellige. ff. de proc. mandato. sed si adiciatur

clausula illa. et quicquid ab eo actum fuerit super hoc ratum
habebit. tunc potest transigere sive componere. alias nichil oporteret
teretur illa adiectio. et sic intelligitur. ff. de proc. si procura
tore. et sic differentie videntur ista. arg. ff. iudi. sol. l. iii. §.
procuratorem similiter hiis. ff. de off. del. cora. vel dic quod non
est differentia inter mandatum procuratorium et litteras de rato.
et mandatum procuratorium ampliat hoc litteras de rato.
et sic intellige s. de off. del. coram. s. de transact. contin
git. et ideo dicuntur littere de rato. quia in mandato procura
torio constituens se paciscitur in fine quod ratum habebit pro
curator quicquid fecerit secundum illa causa ad quam datus est. ff. de pro
cur. si procuratorem. permisit. si non potuit hoc renuntia
re privilegio suo. s. de arbitris. cum tempore. et quia non
habuit assensum fratrum suorum non obfuit monasterio quia
delictum personae et c. xxi. q. vi. si episcopum. s. de excep.
cum venerabilis. prescriptione tueri. hic de una defen
sione seu exceptione transit ad aliam. sic s. de pre
scrip. auditis. ff. de except. nemo. sicut de una ac
tione transitur ad aliam. arg. s. de iud. C. de in
off. test. quam maiores. arg. contra. quia qui proponit contraria non
est audiendus. s. de ap. sollicitudinem. ff. de tribut.
quod in heredem. § eligere. C. de non numerata pec. autem contra
qui propriam. sed quid si debuit proponere omnes excep
tiones. i. terminum non videtur quod postea sit au
diendus. s. de except. pastoralis. et qui in uno ex
cusatione succubuit volens aliam proponere non audi
tur. si hoc faciat. i. terminum prefixum ut inst. de
excu. tu. § qui autem dicas quod si aliud conpetit plures
exceptiones quam si sunt contrarie in eo casu. si non proponit omnes.
i. terminum. postea non audietur. et sic intellige. § in inst.
de excu. tu. § qui autem non per tenorem illius dec. pa
storalis. si autem sunt contrarie. puta quia primo dixit se exemptum.
et succubuit postea potest aliam proponere puta prescrip
tionem sicut hic. et c. auditis. et l. preterea. contra maiores.
contra tamen est in actionibus. quia tunc ab initio eligere debe
at qua cuius actione agere debet ut vult. alias postea non
auditur volens aliam intentare. contrariam. ut l. pre
dicta. quod in heredem. § eligere. Idem in concil.
generali. sc. Innocentius

Ne nimia religionum diversitas gravem
in ecclesia dei confusionem inducat firmi
ter prohibemus ne quis de cetero novam reli
gionem inveniat. sed quicumque ad religionem
converti voluerit unam de approbatis assumat.
similiter qui voluerit domum religiosam de no
vo fundare regularem et institutionem acci
piat de approbatis ~~monasteriis~~. Illud etiam prohibemus
ne quis in diversis monasteriis locum monachi ha
bere presumat. nec unus abbas pluribus mo
nasteriis presidere.

Ne nimia et in. novam relig. nam novum collegi
um non potest institui inconsulto principe. ff. de
coll. illi. l. iii. sed nec nova dignitas. s. de consue.
cum olim. et xxii. di. c. i. de approbatis. sic qui novam
dignitatem constituit in ecclesia. constituet eam per con
suetudinem aliarum dignitatum. s. de consue. cum olim
similiter nova ecclesia debet regi per consuetudinem aliarum. i. de
censibus. sed eo. pluribus monasteriis. sic patet quod nulli

duo

examinata

pot esse monachus vel abbas in pluribus monasteriis. sic et de iure nullus pot prebendari in diversis ecclesiis secularibus. s. de preben. de multa. nec simul prebendam et dignitatem. infra. s. de concess. preben. cum nostris. et c. litteras. nec abbas cum fratribus possunt dispensare ut monachus habeat locum in diversis monasteriis. ar. s. de elec. constitutus.

De capellis monachorum et aliorum religiosorum.

In ecclesiis ubi. Urbanus iii. lugdunensi. Si monachi habitant populus per monachum non regatur. sed capellanus qui populum regat ab episcopo per consilium monachorum instituatur. ita ut ex solius episcopi arbitrio tam ordinatio eius quam depositio et totius vite pendeat correptio.

De capellis monachorum et aliorum religiosorum.

In ecclesiis. et. j. per monachum. in hoc ius commune videtur. ut. s. de statu monachorum. lugdunensi. monachi. quod prohibentur poni per prochias singulariter. xvi. q. i. doctos. vos autem in prochia. so. quod hic dicit intellige de monacho claustrali qui non est a populo electus nec ab episcopo institutus. monachi debent habere capellanum qui ministret populo sacramenta ab episcopo institutum de consilio monachorum. ut hic dicit qui teneat prochiam de die et de nocte cum necesse fuit quod monachi facere non debent vel de vel quod perstituuntur prochialibus ecclesiis per episcopum hic non. et hic. c. loquitur. quod est congregatio monachorum. ex solius episcopi. hoc ideo dicit. quia monachi non possunt eum removere. sed si delinquerit per episcopum debet removeri ordine iudiciario et ita excluduntur monachi quod ad hoc licet si debet deponi. et necessarii essent alii. xv. q. vii. felix. lugdunensis si quis tumidus.

In nostra. iii. archipresbytero et clericis sancte cecilie.

Dilectus filius. c. sindicus ecclesie vestre ab yconomo sancti laurentii de piscinula in scrutinii et baptismi capellis et similibus subiectionem postulans. possessorium et petitorium intentabat. Cum enim ecclesia sancti laurentii sit in prochia vestra sita. debet de iure communi ecclesie vestre in predictis omnibus subiacere. quia nec privilegium exceptionis habet. nec prescriptionem pro se poterat allegare cum illa ecclesia sancte cecilie prescripsisset licet per testes diceret legitime comprobatum. preterea cum coram. c. papa. p. n. super predictis inter vestram et predictam ecclesiam quo verteretur. c. presbyter eiusdem ecclesie fuit sponte confessus quod ecclesie sancte cecilie scrutinium et baptismum debebat. Cumque plures vestri testes cum se illum ad capellam diversis temporibus vocasse ipsum que venisse asserent. in medium produxisset. eis iurare paratus. predictus presbyter se vocatum venisse ad capellam est confessus. Nos predictis predecessoribus vestris eccam vestram capello quam se conquesta fuerit spoliatam salvo iure proprietatis ecclesie sancti laurentii revestire curavimus. sicut in eius litteris continetur. post hoc quoque proprietatem quo ad scrutinium et baptismum et possessionem quo ad capellam vestram voluit syndicus comprobare ad hoc yconomus sancti laurentii ex adverso respondit. quod ecclesia ipsa nullo medio ad ecclesiam romanam pertinebat. cum enim monasterium monialium fuit

et generalis servetur in urbe ut nullum monasterium sive ecclesiam in quo ipso sit subiectum. in contrarium in debentur ut regulares secularibus supponantur. preterea usque hodie nos in ea institutionem et destitutionem liberam exercemus. et. j. Nos quoque auditis propositis yconomum sancti laurentii syndicum vestrum in baptismo et scrutinio condempnavimus. ita ut per hoc ecclesie romane nullum preiudicium generetur. si quod forte ius suum dixerit presequendum. In institutione autem et destitutione et capello yconomum ipsum ab impetitione syndici vestri penitus absolvimus syndico vestro super hoc perpetuum silentium imponentes.

Dilectus et. j. In scrutinii. sic. s. de ma. et obe. his que. scrutinium hic et infra appellatur cathecismum sive exorcismi qui fiunt baptizandis. per. xx. dies ante baptismum. de quibus legitur de con. di. iiii. ante baptismum. et. c. ante viginti. et. x. q. i. pervenit. et est vulgare romanorum. vel aliter accipitur scrutinium. s. de scrutinio. c. uno. et aliter scrutinium lugdunensis s. de elec. in electionibus. et. c. quia propter. capitulum. i. de synodo. sancti quentini. quod vitia corriguntur. et petitorium. scilicet diversis capellis. i. petitorium quo ad scrutinium et baptisma. possessorium. quo ad capellam. et sic due actiones in eodem libello simul possunt proponi sicut et depos. soli. inmodic. quoniam ibi posuit exempli. et de rebus vi ablatis ad exhibendum. vel in. ro. cap. ff. de vi. et vi. ar. l. i. fundus a quo. et per eandem re p. — S. si
sunt ista duo simul intentari et ab eadem parte. u. s. de cau. pos. c. ii. iii. et iiii. et c. cum dilectus. quod non ita expendit in. c. pastoralis. ff. et unum iudicium sufficit ad plures societates. ff. pro socio. cum duobus. C. si plures. alias incipit lex illa ubi cum est iste. C. si inter fratres. ar. ff. famil. hercis. heredes. C. de pluribus. et. C. sequenti et hoc fit causa diminuendarum litium. ff. de acc. exceptio. ti. si est novum. et. s. de cau. pos. adulterii. verteretur. s. diversis capitulis. s. petitorio quo ad scrutinium et baptisma et possessorio quo ad capellam. ut patet ex ipsa litera. sed modo coram innocentio agebatur. pos. et petitorio et quia non fuit tunc probatum de proprietate quo ad capellam absolvitur ecclesia sancti lau. quo ad capellam. — ut
cum ecclesia romana habuit institutionem et destitutionem. et sic ecclesia sancte cecilie illa solummodo habebit preterea quod presbyter confessus fuit quantum ad proprietatem coram celestino papa. in omnibus aliis ecclesia sancti laurentii pertineat ad ecclesiam romanam. ut in fine patet. vocavit. per hoc probatur possessio obedientie quod aliquis vocatus ad synodum venit. ar. s. de his que fiunt a maio. p. c. ex ore. h. ar. contra s. de rest. spol. cum olim. b. curavimus eodem iure debuit pronunciare diffinitive super predictis duobus articulis. sed noluit. vel discretionum. s. n. p. . constituit. prescriptionem. immo et si allegasset eam non iuvaret vel allegaret eam ex alterius persona. s. de prescript. cum ex officii. confessus. et sic confessio presbyteri procuratoris preiudicat domino iste presbyter procurator erat ecclesie sancti laurentii de hoc notatur. s. ut lite non contestata. c. i. sponte dicit quod secus si coactus. j. de acc. si auditur. et confessio in uno iudicio facta coram celestino licet hoc in alio coram innocentio. ut in fine patet. b. spoliatam. per hoc probatur possessio obedientie quod aliquis citatus ad sy

[illegible]

nodum uetat ar. s. de his que fi. a ma. p. ca. ex ore. ar.
cc. s. de test. spol. olim io. scrutinium. et bapis.
in his duobus optinuit in aliis omnibus succu
buit. ut sequitur. j. tytulo. i. plebi seculari. xviij.
q. vlt. puenit. et c. dudum. sz nonne subiacet epo
cui e secularis. sz illud est ut dixit. vi. propter excellen
tiam dignitatis. imo uniuersitas. ut t. dixit q de se
col monachi possunt sub eo tytulo. i. plebi. secülari.
xvi. q. i. alia. et c. eccam uz. lex legi. ar. xiij. di. a subdy
acono. yconomum sci laure. hic formatur sententia i
psona patronus sui yconomi si tamen ipse conuenerit
l conuenietur. act. iudicati. non esset defensor tamen ul
datus in rem suam. ff. de pact. planti. ar. cc. quod
in psonam dni fertur sententia. s. de pbat. licet de h
tuis di. s. de elc. querelam. gnetur et ita pp indicat
q ei no obsit excepto rei iudicate. sc. s. de re iu
di. c. sborta. vii uel preterea ratio monasterium
exemptum spacio sanio. xl. an. lz non esse ppm. xvi.
q. iij. uolumus. i institutione. hic pz q in quib
dam iurib epalib potest prescribi ita q non pp
h in aliis. et ita fallit r illa q p ptem tota ser
uitus retinetur. ut. ff. de s. r. predi. una e uia.
de h di. s. de pscript. audiuis et h ideo est qr iur
epale e genus uniuersitatis hns spes sub se que misere
enuant. s. de offi. ordi. accedente. et c. dilcs i glosa.

Idem epo veneten. honoriꝰ. iij.

Ex parte tua fuit ppositum. et. j. albas
et conuentus riuen. dyoc. veneten. occa
tone lrarum. a po. se asserunt sibi esse concesse
sum. ut in singulis eorum prioratibus singuli
monachi commorentur. si plurib facultates non
suppetunt eorundem. cum aut id obtinet. lat. q.
de quo nulla mentio est in lris antedictis. f. t.
ui. ka. q hi litteras ab. apo. se. non credimus e
manasse q si p occupationem forsitan em
nauint uolumus p hoc derogari concilio su
pradco.

Ex pte. et. j. lrarum. lre iste tales fuint. ipetra
uerant isti monachi litteras ad quosdam iudi
ces. ne epo dyoc. compelleret eos plures institue
i quibusdam prioratib suis. vbi singuli monachi e
se consueuint. cum pluribus non sufficerent facultate
eorundem pius inquisita ueritate de facultatib priora
tuum occone talium lrarum dicebant se q. i. sus
continetur. asbunt et male qr licet in eccis illis
non possent esse plures monachi. non tamen pp concederet
q soli monachi in singulis prioratib singulariter
ponerentur. qr illud esset contra concil. lat. s. de sta
tu. mo. c. ij. et e expressum. j. c. px. vii lre iste de q
ca pp no emanauint. b. de quo nulla. et sic pz
q si quis lras impetrat contra aliquod consilium non
ualent si ibi fiat mentio de illo iure. s. de de re
scriptis. si nulli. et s. de cta. et qua. eam te occu
patoni. sic. j. de sen. excō. si alis. c. de libali cā. iu
lemus. idem esset si ppri optimitate petentis. c.
de peti. to. suffra. l. i. k. x. ar. s. de re pt. si quando. uo
lumus. tamen si uelit uel non potest dispensare contra conci
lium. qr actor illius concilij impar non mutet

potatem. s. de elc. innotuit. et pp maiore q concilium.
s. de elc. significasti. Idem bitigaten. archiepo.

Ad audientiam n. puenit q non nisi
monachi lege tua dyocesiana sibi ecclesi
in quibusdam prioratibus hitant solitarij q
statutum. q. ge. j. deo qz. cas. q. ipsorum alteros
seu priores ut uel ipos ad claustrum reuocent
facientes in ipis eccijs deseruiri p clicos secula
res. uel alios monachos eisdem associent cum
quibus uitam possunt ducere regularem. mo.
p. ptem. ec. compellatis.

Ad audiatam. et. j. dyoc. i. iurisdictionis. de tua lege
notatur. s. de of. ordi. cum dilcs. general. h
uocat pp. lat. concil. generale. q habes. s. de sta
tu. mo. c. ij si concil. innoc. sp sic appellatur. e
isdem associent. et ita epi compellere debent alteros
ne monachos p uillas solos dimittant. sec i ca
nonib tamen. si eligentur ad regimen aiarum. nam
illi non compellantur alios secum habere non id commode
facere possunt. s. de statu. mo. q dei timore. sz i est
collegium. vii idem iur de regularib. s. q non debe
rent esse soli in capell. Ex concil. mediomaticis. De iure patronatus R.

Pelatum est. et. j. nob uisum q eccam
int heredes patroni non diuidi no
debeat. et si simultates inter eos surrexerint pp
quas sacerdos suo i officio canonice fungi
non possit. et aliter preiudi non potest pca
piatur ab epo ut nullo modo ibi missarum
sollempnia celebretur. donec ad concordiam re
deant. et eccam sacerdotem canonice habeat q
libere suum ministerium ualeat exercere.

Pelatum. et. j. diuidi non debeat. qr ad mirabili
tatem mundanarum necitatum eccam tirbari non
dz. x. di. lege. et. iij. q. vi. h quippe. et. o. di. c. i. et. j.
e. q. timoniam. et no q i. pa. a p umiquinqz habuit
est i solidum quo ad omnem eius effectum ff.
de donis int. b. sinceritatis. infi. pter sacerdotis psen
tatonem que e ap omnes. ita q ap nullum. ut h
pz. et. j. c. px. sic electo. qr res simplex est. et i diuisi
bilis. et sic ad quelibet heredum in solidum et si ex diui   tiusit
sis et i equalib ptibus sunt heredes. ar. ff. de sunt.
ine. c. de relig. R. i sepulcrum. et ff. e. l. q sic diuidi
usufructus. ff. ad. l. fal. l. i. c. si usufr. et. ff. de u
su. et h. i. usus qr incorpalia diui non possunt.
ar. vij. q. i. nichil. quid si non aueniant potest ne   qo
pacisci ad inuicem. ut altius uicib psentaret.
ar. q sic. ff. de usufr. quociens. et. ff. de seruit. uia.
infi. simultates. i. latentia odia. celebretur. sic.
xvi. q. vij. considerandum. et. c. si plures. sz hoc hodi
e seruari no dz. si aliquo modo sine scandalo po
sit eccam ordinari. j. e. quoniam. b. Ex concil. turonen.

Quecumqz eccam. et. j. si contingat
p eccam dissidere patronos ut eam no
luit sub uno pbro permitti epo. si i aliter non
potest ipi consulere tollat. inde reliquias
atqz eiusdem ecce claudat ostia ut sacrum
misterium nullus in ea celebret a liquam

usque eligatur persona qui sacrosancta sit idoneus
parrate

Pro cuiusque et c. dissencione i. discordantie quidam dissen
sio melendus. quod h. c. non tenet et illa ca. sibi non te
nent. xvi. q. vii. consideranda si plures p. c. seqs
c m et c eam te. n forsitan ex facto epi magnum sca
dalum oriretur tunc posset seruari quod hic dicitur ad
tpi quod satis ut. jo. fa. diceret tollat reliquias. i.
non ponat ala. intelli de reliquiis que sunt in capel
lis extra altare quod est simile quod de illis que sunt in alta
re non intelligitur. Ex concil. lat.

Quoniam in quibusdam locis fundatores ecclesiarum
aut heredes eorum potestate in qua
eos ecclesia hunc usque sustinuit abutuntur et cum
una ecclesia unius debeat esse rectoris pro sua dis
sensione plurimos representant. presenti decre
to statuimus ut si forte in plures partes fun
datorum se uota diuiserint ille preficiatur eccle
sie qui maioribus iuuatur meritis et plurimorum e
ligitur et approbatur assensu. Si autem hoc
sine scandalo esse nequiuerit: ordinet antistes
ecclesiam sicut melius eam secundum deum uidit ordinan
dam. et id ipsum et faciat si de iure patronatus
questio emerserit inter aliquos et cui competit. in quatuor
mensibus non fuerit diffinitum.

Quoniam in quibusdam et c. fundatores. nota quod ex
fundatione ecclesie acquiritur ius pa. ut hic. xvi.
q. vii. filiis et c. e. nob. sed ex dotatione uel reparatione
non acquiritur ut diceret lau. ar. ff. ne quid in lo
co pu. l. pretor. § iniunales ea uidetur ratione quod huma
ni iuris esse desiit seruitutem non recipit. Econtra. p.
ta. ur. quod nisi. i. casum quod intelligo cum omnino non est
destructum monasterium uel ecclesia sed si omnino fundi. est de
structum sit et de assensu epi aliquis uelit redifi
care ecclesiam credo quod acquirit ius pa. quod pro inde est
ac si ab initio ecclesiam construxisset. j. de iudeis. assu
luit. ar. ff. quid si reedificata est ecclesia de eadem
tamen nunquam uidetur prior patronatus remanet patronus. Sed quod
sic quia eadem ecclesia intelligitur. ff. de iudic. proponebatur. et vii.
q. i. denique. et ar. ff. de usufr. si in area. et ff. de ser
uit. ur. predi. seruitutes. § si cloacam. et hec eadem loco po
tius succedit. vii. eadem intelligitur. ar. ff. si quis cautie. si
cum. § quamuis ar. et ff. si ex ca. noxali. l. ii. isti.
ff. de usufr. domus in prin. ff. de seruit. c. p. et accili
am. ar. con. quia desiit esse patronus et actio quod semel
extincta et c. ff. de sol. qui res. § aream. et de c. di.
iii. quis. quod semel uir. abutitur. et ita prius tenent
priuilegium. xi. q. iii. priuilegium. et l. xxiiii. di. ii. dedi
cata. qui maioribus. s. lxiii. di. si forte. sed nunquid
requiritur quod maioris sit meriti et quod plures eum p
sentent. h. ut uelle hunc tenerem. sed ut sufficere si sit
ydoneus. dum tamen trahat maiorem partem. sed alii sit
melior de hac materia dicitur s. de elec. ecclesia uestra. et s. de of.
custo. c. ii. sine scandalo. ar. quod propter scandalum re
ceditur a iure. s. de preben. cum teneamur. et j.
de nouis opis. nunciat. cum ex iniuncto. et s. de
temp. ord. ad aures. § de hoc. ordinet antistes. presen
do in rectorem. ita quod ipsum postea representet si

uoluerit. ar. j. e. si uero. infra. iiii. j. e. cum propter. con. j. e.
eam te ibi soluitur. Ex eodem.

Preterea quia in tantum quorumdam laycorum pro
cessit audacia ut episcoporum auctoritate neglec
ta clericos instituant in ecclesiis et remoueant
cum uoluerint possessionem quoque atque alia ec
clesiastica bona pro sua uoluntate plerique dis
tribuant ipsos anathemate decernimus feriendos. clericus qui ecclesiam per laycos sine proprii epi
auctoritate recepit communione priuetur. et si per
stiterit a ministerio ecclesiastico et ordine deponatur.

Preterea et c. instituant. xvi. q. vii. c.
laycis. et c. per laycos. ecclesiastica. xvi. q. vii. decimas.
per laycos. i. de priuile. cum et plantare. communione
priuetur. et ita non est ipso iure suspensus qui re
cipit ecclesiam a layco. et per hoc intelligere illos canones.
xvi. q. vii. si quis deinceps. cum aliis. c. sequentibus
que hoc dicere uidentur. Et alia pena imponitur ei qui per
abusum laycorum assentit sue electioni quia fit ineligi
bilis. s. de elect. quisquis. et con. j. e. contra. quia si ecclesiam
posuit tamen per laycum in soluitur. Alex. iii. ebo
racensi. archiepo.

Quod a consuluisti si clericus ydoneus ad
uacantem ecclesiam presentatus non fu
it ab epo dyocesiano admissus et postmodum
alius ydoneus presentatus et institutus ab epo
possessionem tenuerit corporalem. an predicto ecclesiam
petente debeat posterior remoueri uel posterior po
ti preferri. dubium non est quin in casu isto
melior sit conditio possidentis cum in antiqua
presentatio per dyocesianum epm approbetur: ta
tum non est quod a patrono fuit inchoatum.
De cetero tue prudentie. re. quod si layci clericis uel colle
giis de concessionibus uel donationibus instrumenta con
cesserint in hec uerba uel similia concessi uel dedi
ecclesiam et presenti carta firmaui si assensus epi
non accesserit nichil agi uidetur. quia pro non dato ha
betur quod ab eo datur qui non potest de iure do
nare.

Quod a et c. conditio possidentis. sic. j. e. pastoralis.
hoc tamen intellige cum laycus presentat sed si eccla
stica persona cum tali uariatione non sed. j. e. cum autem.
sed ex quo preuenitur ut in c. pastoral. et est simile quod dicitur C. de
rei uen. quotiens. s. de rescrip. ad aures. et ita ille
potior est in iure qui prior possessioni est adeptus. de
hac materia tractatur. s. de of. ord. cum uos. et melius. et s.
de of. leg. dilectos. de concessionibus ecclesiarum. ii. j. e.
illud. non accesserit. et ita si consensus epi accessit ua
tet donatio uel concessio. j. e. nullus. et c. illud. sed
quid intelligit dare patronus ecclesiam dare non potest
quia ad eum non pertinet immo ad epm. lau. dixit quod ius
pa. solummodo intelligitur donare quod suum est de assensu
tamen epi. s. de donat. pastoral. ar. ff. de l. i. si dom.
§ ult. et hoc probatur ex eo quod dicit pro non dato tamen et c. pro
non dato. sic ergo pro non dato tamen quod ab illo datur quod de
iure dare non pot. ff. de acquir. rer. do. tradone
et C. de ferns. l. ii. ff. e. l. ii. § ult. et j. de donat. pro
diuort. de nup. iudices dari possunt et c. quod per sua

Quoniam casus cum patroni discordant in presentando. ille preponi
debet si sit ydoneus qui plurimorum iuuatur assensu. si sine scandalo
esse non potest cum patroni non concordant episcopus statuetur
quis ecclesiam ordinabitur

Quod a casus cum patronus laycus duos presentauit sic
successiue potior est conditio illius qui per epm est admissus
et si sit sed hic laycus sine assensu epi religiosis ecclesiam
concedere non potest hoc

[illegible]

instrũone. l. una ꝛ. i. q. vij. dapsbitum. ar. cõ. j. e. cã mellius. e. a sultatoribꝫ. supple ħ nec est ĩ pos. ul qĩ. ar. si eẽt in qĩ. pos. ñ. vi. ñ clam ñ precario nl la qõne s mota q tẽ ius acquirit p̃sentato ꝛ op tinꝫ. j. e. ex lrĩs. ꝛ. c. a sultatoribꝫ. ħ isti layci erãt ĩ pos. saltem de fco. ꝛ ñ consensus epi accessit nõ iꝫ donato. ꝛ ita concordat cum illa. j. e. cã. I de exoñ. epõ.

Quia clerici quidam aduocatias eccãꝝ optinant uł quocũqꝫ modo possunt acquirere. ut postmodũ eoꝝ filij ł nepotes ad easdem eccãs p̃sententur. p̃cipimus ut id actus in irritũ reuocent eosdem aducatoribꝫ taliter acquisitis. a. p. post spoliando.

Quia clici ꝛ. j. aducatias. i. ius pronatus. qd qñqꝫ dicitur aduocatio. ut hic qñqꝫ uice d̃natus. ł custodia. sũ gardia. ut. j. e. p̃terea. § dr̃ ius frequentatõnis uł pcessionis. xvi. q. vij. pie mẽtis. frequentius. qñqꝫ grã. xvi. q. v. si quis epõꝝ. ł. q. pat. p se tñ q eẽ non pot. cum sit spũali annexum. i. e. de iur. ħ cum uniũsitate pot obligari. j. e. p̃ ꝛ uend. j. e. cum fm. ad instar fundi total. ff. de fundo. do. l. i. ff. de acquir. re. do. l. quidam. filij licet alicuius sic pronus se p̃sentare non pot. j. e. p nras. filios aut satis credo q possit p̃sentare. ff. q cuiusqꝫ iniũsi. illd notand. ar. cõ. j. e. a sultatoribꝫ. § de roc. spoliando. ħ cui applicatur pt dici. q eccẽ cui p hĩ emptionẽ fcã est symoniaca iniuria. ar. j. de sy. de ħ. ꝛ. xvij. q. iiij. si quis. ĩ ato. ꝛ sic eccã erit patrona sui ipius. ħ quid si ipã eadem eccãa emisset ius pronatus a suo prono nũquid amisisset? pronus ius pronatus. ut sic remaneat ap ipam eccam. ar. q ñ. j. e. illd. qi uenditõ ñ tenuit. qr spũale uł spũali ãnexum uendi ñ pot. j. de sy. qrelam. ꝛ. j. e. de sepa. ꝛ sic remanebit prĩs pronum restituta pecunia. ar. cõ. possꝫ hic colligi. ħ hic dr̃. q emptor spolietur. ꝛ ñ uenditor. vñ eo ipõ q imponit penã emptori ꝛ nõ uenditori. uĩr remanẽ ius pronatus penes ipm patronum. qr si uoluissꝫ ipm priuari. ħ dixissꝫ sic de alio. ł dic q p̃us dixi. Idem ħftoden. epõ. ꝛ abbi de forde.

Ex litteris. j. caltoien. epi accepimꝰ qd defuncta psona eccĩe de latoñ. G. miles qui uillam in qua eccã sita est a monasterio de vint. ad firmam tenebat; ad eandẽ uacantem. W. clericum predcõ epõ presentauit. postmodũ abbissa predci monasterij aliũ p̃sentauit eidem ad eccam supra scriptam. q nolente p̃sentatum ab ea recipe. apd cantuarien. archiepm grauit de epõ deposuit qõnẽ ꝛ. j. q̃. q. si uob constiterit q p̃fato militi p̃scripta uilla fuit non excepto iure pronatꝰ ad firmam concessa. uł ãñquam de iurẽ patronatus inter abbissam ꝛ militem controũsia eẽt suborta. p̃fatus. v. in p̃scripta eccã p epĩscopum ad presentationẽ militis institutus fuissꝫ; eid modo alias sit p̃fectus. ad iudi

[illegible]

ceris eccãm ita q si abbissa optineat aduersus militem; illi de temporalibꝫ deleat satisfe.

Ex lrĩs. ꝛ. j. ad firmam. dicit quidã q talẽ actum celebrauerunt inter se q utile dñium transiret in conductorem. ꝛ sic in ipm trãsiuit ius pronatus. sicẽ in creditore. s. de re. iud. cum bertold. b. p̃sentauit supple. ꝛ epc ipm recepit. apd cantuar. archiepm. qui sec p̃mum remouit. ꝛ instituit p̃sentatum p abbissam. v ñ ouca fuit cõtrouo. int eos. ñ excepto. ar. qcessum uidetur q ñ ẽ nota tum exceptum. j. de spõ. cum ap. § ar. q id iur ẽ in totum ꝛ in pte. ff. de of. p. ur. l. i. §. iij. ꝛ. xij. q. ij. cognouimus. de ħ tractatur. s. de transl. ĩ ter cor. ł ãñquã. ar. est ino. q res litigiosa ñ dꝫ ĩ aliam transferri psonam lite p̃dente. xi. q. i. qr res. ꝛ. xvi. q. iiij. nolumus. ꝛ. s. vt lite pen. a medio. ꝛ cũ p totum. ꝛ ita uĩr q si mouet aliquis qõ. de iure pa. ꝛ interim uacet eccã q p̃sentare nõ possit an finem cãe. ħ ñ est uẽm ħ ẽ quosdã. p ut dr̃. s. de i integẽ. rest. cum uenissent. ꝛ ita si qui ẽ inquieta pos. p̃sentandi ñ dꝫ inde ãmoui. ut dicit quidam. usqꝫ ad finem cãe. xvi. q. iiij. nolumus. ꝛ. s. ut lit. pen. a medio. ꝛ suffic eẽ ĩ pos. j. e. a sultatoribꝫ. ꝛ supplent ħ maxime. ħ lrã ista maifeste contradicit. ꝛ certe uiuus uĩr q eligere uł p̃sentare quis ñ possit. p̃quam mouet ei qõ se ppetate. ł si dicatur q possit p̃sentare lite mota. tñ p̃sentatus ñ dꝫ institui pendẽte controũsia. ex q̃ pendet. s. de rest. in integẽ. c. ij. ꝛ. c. ar. op. s. de elc. cumana. ubi clici ꝛ capĩli erant in qĩ. pos. eligendi. ꝛ mota fuit eis qd sit iurẽ eligendi. uaccante eccã. q ñ p̃termit de iur. ñ ualuit coꝝ uox. nec obstant aũr q̃ dicit. q lite pendẽte ñ est priuand possor sua possõne. qr ĩ alia to est. ibi. n. oĩa restituũtur. ꝛ fructus post litem q̃t. ħ ħ nõ debent restitui fructus p̃sentatoꝛ. qr canonice institutus ñ remouet sñ culpa. ꝛ ħ uiuus credo. cõtñ notatur p. io. s. de uite rest. cũ uenissent. §. q. p̃uare eligẽ qui est inquieta possõne ħ monaria ei qõ. ħ ħ uerius credo. ꝛ ita si fuit iste p̃sentatus añ qõnem motã optineo. qr ille credebat pronus cum eẽt in possõne totius uille. ꝛ ita credebat se eẽ pronum ꝛ bona fide. sic. j. e. a sultatoribꝫ. ꝛ si postea obtineat abbissa in iure pronatus. qr p̃babit. q excepit ius. pa. satisfacere debet illi de temporalibꝫ. xvi. q. ij. sane. ꝛ. j. de priuil. cũ ꝛ plãtare. §. in ecclijs. ꝛ ħ dic hic insi. cõ ħ tñ est. s. de re iud. cum bertold. ꝛ. j. e. a sultatoribꝫ. § dic. si tẽpe p̃sentatõis sue. ĩ. pa. eccẽ possidebat. ħ ħ non erat ĩ p̃. iur. pa. ħ possideret uillam. qr ħ nõ colligitur p̃ lrãm. ħ intellige q erat ĩ pos. patro. ꝛ sic cessant oĩa ꝛ satis bene colli q miles erat ĩ pos. iur. pa. ex eo q dic insi. ita q si abbissa optineat adũsus militẽ dõs guill. sꝰ deat illi de temporalibꝫ. ex ħ apparet q miles reus eẽt. ꝛ abbissa ageret ꝛ sic relinquit q miles credebatur pronus. ꝛ sic ageret. ut pronus. v ñ tenuit p̃sentatõ ꝛ institutõ eo tempe fcã quo quiete

[illegible]

contra militem

[illegible]

iur. pa. eccle possidebat. j. e. consulta. et s. de ele. cum olim
et ita lite mota non debet presentare. vel si presentat suspen-
dendus institutio in eventum sentencie. ut dictum est. Idem
Wintonensi episcopo.

Illud preterea non diximus quod si laycus laicus episcopo
inconsulto ecclesiam non vacantem concedit re-
ligiose domui et postea cum vacaverit ad pre-
sentationem eiusdem layci clericus in fuit per dy-
ocesanum episcopum institutus: prior concessio secun-
dam institutionem quominus habeatur rata et
firma: non potest aliquatenus inpedire cum illa
concessio de iure nullius possit esse momenti.
tum quod de re non vacante facta est. tum quia laycus
sine auctoritate episcopi nemini potest ecclesias dare licet
religioso loco patronatus ius conferendi libe-
ram habeat facultatem. Si vero ius patronatus
ecclesie vacante religioso loco contulerit et ad
sui presentationem fratrum eiusdem loci fuit in
ipsa ecclesia institutus: eius secundum rigorem iuris: est
institutio irritanda.

Illud et j. ecclesiam. quidam intelligunt quod per hanc
concessionem laycus iste intendebat dare ecclesiam
quo ad proprietatem vel in usus proprium quod facere non
poterat. s. de don. pastoralis. x. q. i. non est. et c. sic quo-
dam cum alius eam possideret. secus si dedisset
ius patronatus sine assensu episcopi. ut notatur in e. c.
in vero et littera innuit. aliquatenus impedire. ar. quod non
prestat impedimentum quod de iure non sortitur effectum. ar.
s. e. quod a. s. de ele. bone. ar. contra s. de ele. consideravimus.
et c. auditis. et j. de spo. ad audientiam. de re non va-
cante et ita patet quod ecclesia non vacans conferri non
potest private persone. vt. s. de don. consultationibus.
sed loco religioso auctoritate episcopi ecclesia non vacans potest
concedi. ut in dec. consultationibus. sed religioso. sed littera
innuit quod laycus possit dare ius patro. loco re-
ligioso sine auctoritate episcopi. sed ecclesiam non. ar. xvi. q. vlt.
nemini integrum. sed non credo. vnde supple hic de con-
sensu episcopi. quod sine concedat ecclesiam sine ius patronatus
necessaria est auctoritas episcopi. s. e. quod autem. et s. de don. con-
sultationibus. et j. e. nullus. religioso loco contulerit.
de auctoritate episcopi. ut dixi. sed numquid laycus potest dari
i. pa. vel dixit quod sic. ar. j. e. ex insinuatione. sed ibi
non fuit donatio. sed tamen cessit suum ius suum sive renunci-
avit et continuum ad se ius presentandi. et ita non
fuit donatio. cum ipse in solidum esset patronus. ut
ibi dicetur. sed cum universitate bonorum potest donari vel vendi
vel obligari. s. e. ex litteris. et j. e. cum seculum. Idem
eisdem.

Quoniam in multis. et j. absurdum videtur omnino. ut
ad singulas patronorum secundum humanam
conditionem mutationes mutentur et ecclesiarum
ordinationes et vicissitudines ecclesiarum advo-
catis vel aliis presumantur.

Quoniam in multis. et j. mutationes. sed patroni mu-
tentur successione. vel alio modo ecclesie status propter
hoc mutari non debet cum in ipsorum dispositione ecclesia non
sit sed potius episcoporum nec possunt illam extrahere de
sua potestate x. q. i. sic quidam. et c. noverint. ar.
xvi. q. vlt. decernimus. et c. filiis. sed habent tamen potes-
tatem defendendi ecclesiam et denunciare sacerdotis
excessus episcopo. sed in rebus nullam habent potestatem. s. e. pre-
terea. et mutetur. ff. x. di. lege. et c. i. preterea. et iii. q. vi.
hec quippe. Idem archiepiscopo eboracensi.

Cum laici episcopis nescientibus aut non con-
sentientibus ecclesias clericis concedunt in qui-
bus habent ius patronatus et postea prima duci a-
vos ad eandem episcopis representant et illi ad eorum
presentationem in eisdem ecclesiis ab episcopis institu-
untur: eorundem institutio stare. qui auctoritate sunt
episcopi instituti. concessione priori que nulla est: omnino
evacuata. non enim licet laycis clericos in ecclesiis
presumptione propria: ordinare.

Cum laici. et j. prima duci. et in licitum est peni-
tere et esse factum suum venire. ut. s. de ele. nosti. et ii.
q. vi. c. si quis iratus. xii. q. i. certe. ff. de minori-
bus minor. c. qui bonis de pos. l. ii. ff. de mu. et bo-
vt gradati. c. reperitur. ff. deposi. l. i. c. si depositio.
et s. deposi bona fides. et ff. de act. empti et vend.
si sterilis. c. vlt. et s. de filiis. pres. veniens. et s. de cle.
aiug. divisis fallaciis. et xv. ii. q. iiii. sed cum opor-
tet. j. de desp. ipu. de illis. et iii. q. iii. offeratur. solo
non est locus penitencie non in casibus pura si iusta causa
est. xii. q. i. certe. et l. iiii. di. c. cum vel si aliquid
in opiatum exigat. xiii. q. ii. nequis arbitretur. et in
omnibus delictis et maleficiis. ar. l. di. ponderet. et s.
de rebus ec. ar. vel non si quis presbiterorum. vel in hiis que
favore sui tamen sunt introducta quibus renunciare
potest. xii. q. i. ex piculosum. et in hiis que cepta non sunt
plene. ff. de iur. om. iu. c. si avenit. vnde et in
casu isto. ut hic patet et j. e. cum autem. et c. pastoralis. que
nulla est sic. s. e. illud. et ita electio que nulla est non impedit
sequentem. s. de ele. bone memorie. et c. cum aggrato. et s. de ap. con-
stitutus. ar. contra s. de ele. auditis. vbi colligitur quod electio que
nulla est impediat sequentem. sed illa littera exponitur in la-
ycis. nec in laycis patronis sed ecclesiam ordinare. vnde
tres sicut casum de clericis ei quod dicitur hic de laycis.
j. e. c. vlt. Idem abbatibus prioribus et clericis q.
per archiepiscopum eboracensem constitutis.

Cura pastorali. et j. cum que ex donatione
laycorum sine auctoritate dyocesani episcopi et assensus
ad iura nimis item aliquas sibi ecclesias ven-
dicare presumat. vel retinere: tali acquisita
non legittima fuit prescriptione munita. aut
dyocesani episcopi habuit postea assensum. tamen non
layci non possunt in aliquos nisi ius quod habent tamen
ferre. huiusmodi concessiones irritas penitus esse cen-
semus.

Cura. et j. ex donatione laycorum. layci non conferre
ecclesias non possunt. xvi. q. vlt. si quis deinceps.
si quis ex eo. si quis clericus per laycos. et j. de privi-
legiis et plantare. nec debent interesse electionibus. ut
in tantum vocem. s. de ele. massana. et c. sacro sancta
ima. i. quadragenaria que sola currit contra ecclesiam. ut
xvi. q. iii. c. pt. s. quas actiones. sed o. dicatur quod hic
monachi vel clerici qui prescripserunt has ecclesias aut
habuerunt bonam fidem. aut malam. si dicatur bo-

nam h non pot ee n qr ignorabant l. s3 ignora
tia iur no pdest ad usucapiend. ff. de usucap. l.
nunquam. 7 qui a legitimi interdca mcatur n p
scribit. C. de agr. 7 censi. q. a dm l. xi. 7 isti ce inter
dca canonu receperunt eccas. xvi. q. vii. si quis dein
ceps. si quis eps. si quis clicus p laycos. 7. s. e. pterea.
7. c. q. aut. 7. c. q. illd. 7 ita pscribere n possunt. si m
lam fidem huerunt. nulla precept. innant. s. de
pscript. vigilanti. 7. c. cum omne. xxxiii. q. iii. ii.
si uingo pot dici q h tollatur precepto vl ppt
scandalum. qr ecce non potant revocari si scada
lo. dnt quidam q eo ipo. q epo sciente 7 n contra
dicente possidunt intellt epo asentire. 7 q sequi
aut dy oe huit postea asensum supplet expss
sum. 7 tc non est ncca prescripto cum hnt asse
sum epi. vl pot dici q illi qui eccas receperunt
de manibz laycoz n possent pscribere. qr ce ui
ta receperunt. s3 eorum successores prescribe pnt.
qui h ignorant 7 bonam fidem hnt ex quo in
ueniunt eccam in possone. qr qui in locum alt
us succedit iustam hnt ignorantie cam. ff. de
reg. iur. qui in alt ius. asensum. ar. q rati hito
retro trahit. xvi. q. i. c. ult. ar. ce. ff. de reg. iur. l.
pls. n ius pro. nco ei pot plus iur in aliu tns
ferre quam ipe hz. ff. de reg. iur. nemo. j. de do
te. p. di. nup. ff. de acquir. rer. do. n est nouum.
C. de distract. pig. quamdiu. 7. l. si cessante. ff.
de usufr. q uestium. ff. de acquir. pos. interdu.
colo. primum ium est 7 ita oia spalia sunt. nec
7 istud ius q hnt. s. ius pronatus possunt asse
cu aucte epi ut dpr. s. e. illd. 7. j. e. nullus. i. d
lingonen. epo.

Si uero ordinatio alicuius ecce ad tua
institutionem spectat 7 p controusia
laycoz de iure patronatus inter se discep
tantium progatur. fac e sit app. re. in ea
dem psonam ydoneam instituere i qd re
psentetur ab eo: cuius eunit pronatus.

Si vero. 7. j. progatur ultra quatuor mses.
s. e. quam. 7. j. e. cum ppter. representetur s3 quid
ualz ei h presentatio. cum iam sit institut. et
ius hat p hanc psentatoem nlsm iucacquirit
hinc. s3 psentatur ut pronus p h sit in qa. pos
sit iuris. ne postea uexetur de fco. Idem hos
pitalarijs.

Cum sedm relinquimi c 7. j. phibemus
ne cum tone feudoz emptoz alit
ue adquisitoz. vl 7 alio modo ius patro
natus in eccijs parrochialibz adquisieritis.
epo ius prochiale minuere: psumatis.

Cum sedm. 7. j. emptoz. sic ergo ius pa.
transfertur venditione cum uniusitate 7 h
um est n spaliter sit exceptum. s. e. ex littis.
7 uenditio feudi fca intelligitur de uolitate i
dni feudi. alr non ualeret in asone fredia de
feudi transferetur 7 successione. s. e. quam in q
bzdam. 7. c. i. 7. ii. 7 xvii. q. ii. si filius 7 pmutatoe.
xvi. q. ult. nemini regum 7 alienatoe uniusi

[illegible]

tatis. ut h 7 donatone asensu epi fca. s. e. q aut.
7. c. illd. 7. j. e. nullus. vn usus iura pronatu tra
sire fac nouis. hs. res pmutata donato. uenditio
de h ha. xvi. q. vii. pie.
nequ. b. minie. 7 ita nich pls iur detent isti reli
giosi hre quam illi a quibz ius huerunt. 7 sic eps
ius suu integru hebit. qr p tale mutatoin ecce
ordinato mutari non dz. s. e. quoniam. 7. s. e. ca
sus. s. de donat. inter dilcos. 7. s. de relig. domibz. qr
monastium. Idem.

Ex insinuatoe o. clica accepim q cum
fe ei suu pronatus q in quibzdam ec
clesijs habebat. liberali contulisz: eas qde
cu ipius asensu occuperit. 7 detinent occupa
tas. 7. j. q. q. si est. j. earum detentores. ut eas
dem predco clerico restituant. p eum libere
ordinandas: mo. p. cpellas.

Ex insinuatoe. 7. j. liberali contulisz. sic g ur
q laycus ius patronatus possit donare puato 7
sn asensu epi. s3 supple q de asensu epi. h fecit
siuis ur. q hic non fuit usa donato. qr intep usoz
fum erat pronus in solid. s. e. c. i. 7. ff. de opis lib.
si libertus insi. qr res est in diui sibit. ar. ff. si seruit
uen. loci co. C. si fundo. 7 ideo nich dedit in uitate.
s3 cessit fri tm hiterim ordinatoim eccaz. ut ipe
solus possit psentare. 7 est sise. ff. de seruit. seruu
tutes. C. seruitus. restituant. qr n huerunt canoi
cum ingressum. vn debent expelli sic xvi. q. ult. de
cimus. Idem adon. epo.

Consuluit nos 7. j. cum sciatinum di
iure hereditario teri non posit: no
decz aliquatenus sustini: ut clici eccas a p
entibz suis fundatas. ppa aucte: detineat a
layci filijs ul aliquibz alijs: a cedat eas.

Consuluit. 7. j. hereditario. successio
hereditaria in ecclesia esse non dz. viii. q. i. apli
ca. 7. s. de filijs. ps. ex transmissa extirpandas.
ppria aucte scz eu si ad psentatoem pentum. qr
ipe se presentare n posz. j. e. pturas. vn n ur h p
hibi presentato filij. vn pmitti intelligr. ar. j. de
epo. cum ap. layci filijs acedant aucte ppa. ide
intelligend est de clericis. j. e. ti. c. ult. s3 epo prese
tare pot patron filium ut dcm est. qr suffragiu
pat uz filio. ff. q cuiqz unius. illd notand. s3 si ples
sint patroni nuquid possit unum de se psentare
credo q sic. ar. s. de elc. cum in iure. Idem.

De iure uo patronatus 7. j. cq. q.
si. fi. illud cpatrauit cum in aueni
ens sic uendi ius patronatus ce e spuali a
nexum: attractum illum irritum ee decer
nas. [illegible]

De iure. 7. j. uendi. p se tm. s3 cum uniusitate
bn potest uendi. s. e. cum sedm. 7 eccam obligari.
s. e. ex lris. annexum. s. de iudic. quito. irritum
ipo iure. qr spirituale e vl spuali annexum ue
di non pot nec redimi. j. de sy. cum clam. ff. de
contrahen. epc. l. qr res sacra n recipit estimatoe.
ff. de re di. sacra loca insi. si tn res sacra ad igno
rante ematur ab i merce ager ex ceu. ff. de ac

[illegible]

V

ten. empt. l. iii. et ff. et insti. e. ti. § ult. sz quis
debit ius istud numquid ille q̃ uendidit. pdit ḯ
sz ipo q̃ uendidit n̄ credo de h dixi. s. e. q̃ c̄ia. Id

Nullus laycus decimas aut
ecc̃am aut quicquid ecc̃astici iuris
est sine ɔcessione sui pontificis. monastīc
ł canonicis offerat et si quis ep̄c in pbitati
ul auaritie ca ɔsentire noluit. to. pō. mi
tietur. et tā offerendum ē. tunc eius licētia
offeratur.

Nullus et. i. decimas. s. de his q̃. fi. a p. sn. ɔ. ca.
cum aplica. ecc̃am. s. e. q. aut in fi. et expone ec
c̃iam. i. ius patronatus. q̄r donādo ecc̃am ex su
um ē donare intellc̄ de consensu epi. s. ius pro
natus. s. de donat. pastoral. ecc̃astica iuris. ł spu
alis. q̄r si eet tempale ius nullius auctoritas req̃
ritur. dn̄ tamen rex sit donantis. dn̄t quidā
tm̄ sic. s. m. q. ius pa. pt laycus donare loco re
ligoso et sn̄ auctē epi. s. e. illud. sz ut dixi ī. offe
rat si tn̄ contulit et obseruatur postea ɔsensus
epi tene. ut donatio. xvi. q. i. c. ult. et. i. e. sug
gestum. et. s. e. cum et. s. c. q̄a ar̄ h offeratur. n̄ ius
ta cā subsit q̄r ep̄c h denegauit q̄r tunc pp̄ nō
ɔcederet. nec epm̄ ɔpelleret ad dandam licen
ciam. ar. lxiii. di. litteras et lxxxv. di. archidyaco
num. insi. Idem.

Significasti et. i. si epi p̄ p̄mo tōnem
suam p̄sentationes p̄sonarz ad ecc̃as
a patronis earz p ecc̃am sibi ɔmissis adep
ti fuerint. psone ydonee quas ad eas uacā
tes p̄sentauerint sunt admittende.

Significasti et. i. casus est tal. quidam ep̄o no
mine suo ecclesie optinuit ius pa. in capella
aliqua dyoc. alterius ecclesie quem ipe re p̄sen
tauit ille ad quem spectat ɔfirmatō recipe. te
ī de aliquo capitu. psone. ut. s. e. illd. q. ut ɔ
cordetur opioni vi. presentauit epis. ut alius
inferiorib̄z platis in quorz parrochiis ecc̃e site
sunt et clericum cuiuscumq; dyoc. possunt p̄sēta
re. ut. xvi. q. v. si quis ep̄orz. sic intellie hug. ī.
c. et est priuilm epi ut dicit. sz ↄ illud n̄ dic
ep̄s se. sz dic ordinet quos desiderat clicos ī pone.
et sic est contra illd. lxxi. di. toretam. et. c. clicos. et.
s. de clericis pegri. c. ult. Idem albi cā albi.

Consultationib̄z et. i. si alicuius
clericus ab ordinario iudice in ecc̃a
fuerit institutus ad p̄sentatōnem illius q
eiusdem patronus ee credebatur. et postea ius
pronatus alius euicerit in iuditō. institu
tus non dz ab ipa pp̄ter h remoueri. si tē
pore presentationis sue ille qui eum p̄
sentauit ius patronatus ecc̃e possidebat. ↄ
ex h ei qui de iure possidere dz. nullū in
posterum p̄iuditium generetur. si uo nō po
sidebat. sz tn̄ credebatur ee patronus. ↄ n̄
eet. potit ab eadem ecc̃a remoueri.

Consultatōib̄z et. i. credebatur et erat in q̄
pos. iur. pa. q̃ tūc [illegible] terz. presentatō ē si in

[illegible marginal note in a later cursive hand: ... Consultationib̄z ... presentationem ... possidebat ... remouere ... euicerit ... possidebat ... patronus ... non eet]

c cl[illegible]

intate n̄ sit patron. s. de ele. cum dilectam et. s. de cā.
pos. cū olim et hic. ↄ et hic est. ar. q. plus iz q̄ ē
in opione q̄ q̄ est in ūitate. i. q. i. si quis simo
niacus. iii. q. vii. ↄ tra. sz tradcōne. s. e. q. aut ī
fi. lxiii. di. albi. ar. cc. ff. de acquire. re. do. nō ē no
men iuris qui ali. n̄ iz. § cū ueri. i. qui filii sunt
sim cū int. et. c. p̄teras. et. s. de big. nup. ī fi. ar. cc.
xxv. iii. q. ii. si quis. et. viii. di. ūitate. et ita sola po
sessōne ɔcinuat tytulus. iz ille do non sit qui
p̄sentat. sz h facit bona fides remoueri q̄r q. sime
fcm̄ est n̄ dz initari. iz ad eum casū deueciat a q̄
incipe n̄ potuit. lv. di. p̄cepta. ff. de inue actiq;
p̄a. ii. et. ff. de posst. l. i. § casu. xxii. q. vii. iz furio
sos et illd q. tēre s leges fcm̄ est ex alio euētu re
suscitari n̄ dz. c. de admi. tu. l. sanctus. et q. sime
fcm̄ est pecam n̄ meretr. c. de adult. grat. pos
sidebit bona fide ut dixi et nō. vi. ar. c. de p̄sc.
xxx. ul. xl. an. si quis emptōis. ↄ sz h et xvi. q.
iii. iz in regulis. sz numquid iste qui est in q̄si
possōne p̄sentandi si ei moueatur qō petatis.
potit in tm̄ p̄sentare an̄ sniam. dic de h ū dixi.
s. e. ex litt. pp̄ter h tn̄ nullum fit p̄iuditiū
uo patrono in posm̄. ut hic dic. remoueri. q̄r n̄
est p̄sentatus a patrono. xvi. q. vii. decernimus.
et sic credulitas sn̄ possōne n̄ pdest. Idem ebo
racen. archiep̄o.

Suggestum ē q. cum ecc̃e quedam de
assensu dn̄i fundi. auct ebora cen. ar
chiepi ecc̃e sc̄i petri eboracen. ɔcesse et assig
nate sint in prebendam. canonici de nouo
burgo. ɔcessionem illam irritare indūt
occasione donationis quam s assertunt p
us fcām. sz iz in donatōib̄z ecc̃arum requi
rendus sit et expectandus patronorz ɔsens.
q̄r tn̄ ecc̃e n̄ auctās interueniente pontificalis.
canonice ɔcedi n̄ possunt. significamus q.
pōr concessio si cum assensu patroni et auc
toritate dyoc. fcā est. aut eius assensus fuit
postea assecutus. posteriori ɔcessioni p̄fertur.
alioquin illa dz preferri. quamuis posterius
fcā. q̄ concessu dn̄i fundi et epi auctoritate
fulcitur.

Suggestum et. i. p̄ius fcm̄ sisem. ca. su. res.
s. de his q. fi. a p̄ p̄o continentur. auctās epal.
s. e. q. ā et. c. illd et. c. nullus. et. s. de donat. ɔsul
tatōib̄z et. c. cum et lit. et. c. p̄terea et. c. significātib̄z.
obsecutus. ar. q. ab initō erat inualidum p ob
sequentem ɔsensum ɔfirmatur et fit ualidū.
s. e. cū. et. xvi. q. i. c. ult. si. s. de his q̄. fi. a p̄. sn.
ɔ. ca. cum uos et. s. de don. pastoral. et. s. e. cū.
quāuis posterius. ar. q. lr̄e que possunt elidi p
exceptō. nō prestant impedimentum sic q̄ ius
de primis n̄ faciant mentōn. s. de ɔfir. bone
fulcitur. ar. q. n̄ plura faciunt p alīq q. cc. ob
tinere non dz. ar. xii. di. duo mala et. c. ueniu.
ff. de iur. et fct. ig. l. i. et. s. de re. iudicata. cam
q. ubi sunt. ar. de h. ar. centum. xxii. q. i. mouz
te.

Idem archiepis p angliam ꝯstitutis.
Relatum est nob q non nulli
occasione layce recognitois non re
quisita epi audsa. beneficia eccastica sibi
psumunt in usus pprios uendicare. quia
g hi psone non intrant p hostium. s; aliun
de ascendunt: ac p h indigni sunt pasto
ris noie l pogatiua gaudere. ch. q. eos si a
moniti pdca minime resignauunt. n epa
li accessione minuti fuint: a b offo reddatis.
& beneficio alienos &. ī. ad h qui quidam la
yci eccas possonibz spoliant. ut sic uiros
eccasticos faciant coram seculari iudice li
tigare: ꝯ ob iniungimus. ut id publice ꝯ
in terminatos currens anathatis p hibere. si
quis at ꝯphitionis uie ꝯtemptor extitit: eu
excoi subdatis.
Relatum &. ī. recognitois. i. ꝯfessonis. in iure
sce donationis ul confessiois pi sce de re qcunq;
& e uulgare anglicoꝝ. alia. p hostium. vij. q. i.
no sunt. & xxij. q. iiij. tres psonas. & i. q. i. ordia
tiones ascedunt. & sic sunt sunt. s. de ele. dudu.
Indigni intantum q depoi debent & excoicatoi
subiciendi sunt. xvi. q. vij. si quis deinceps. si
quis aut epe si quis clericus ho die n impoitur
pena pdcorum canonum. s; statur ei q h di.
& si quis alienat elconi de se sce pabusu lay
coꝝ in eligibil fit nec pot ꝯmoueri sn dispe
satione. s. de ele. cunsquis. coram sclari. f illa
regulam actoꝝ foꝝ rei sequatur. s. de foro ꝯpe.
cum sit gnale. & xi. q. i. experientie. s; n ne comic
tunt isti sacrilegium qui tal expoliant eccas.
sic g p eccam sunt iudicandi. ut ꝯbatur. s. de
foro ꝯpe. ꝯqstus. & a. v. xij. q. ij. nulli liceat. p
dia & lomiciae duo. xij. q. ij. qui abstulerit. est
g um q isti malefcores sub eccastico iudice st
ꝯueniendi. & fauore ecce est h introductu ut.
s. de foro ꝯpe. cum sit generale. & sic f illa re
gula n ꝯsequitur intentom suam. s; pe qd
eccia agat ce eos coram iudice sclari & ipi laya
uolunt reꝯuenire eccam. q forte h erat inte
tio ipoꝝ nunquid st audiendi dicas q non. ꝯ
de iud. l. ij. ꝯ. s; si agant & alia & rone. q qd
spoliatanis priuiliata est. ut eam intentas re
ꝯueniri non possit n de alia spoliate. s. de or
d. cog. ce spoliat. & s. de iud. significauit. sub
datis. h pz q sicut ꝯfeatur sub pena anathā
tis siue excois. l; quis faciat ce non est excoica
tus. s; dz excoicari secus ur si dicatur sub īna
tione anathematis. ī. de eo qui furtiue ordi. ꝯ.
c. i. ul si dicatur sub excois interpone. q q
ce facit excoicatus est. l. xij. di. salomitan. & s.
de locato. & aductio. c. i. q p illa uba innuitur
q excois snia lata sit die de h. ut di. ī. de sy
licat. Idem.
Eam te decet. &. ī. Illas aut eccas de q
rum patronatu ꝯtrouisia fuerint.
si ī. vi. menses postquam uacauunt n fuit

ꝯp terminata. liceatum tibi sit de p ydonea
ordinare.
Eam te &. ī. vi. ce. s. e. qm. & s. e. cum ꝯp ubi da
tur tm quatuor menses. & xvi. q. vij. si plures. ꝯ
siderand. & s. e. quicunq; de h notatur. p io. iii. c.
si plures. so. cu est contento de ele. int patronos
ce optinz q di. s. e. cum. i. ꝯ. si aut eccia ordinari
n possz sn nimio scandalo patronoꝝ ce satis po
s; dici q epe tollat inde reliquias & claudat hos
tia. & sic possimus tene decreta pdca. si plures.
& c. ꝯsiderand. q ꝯpt magnu scandalu ea q sn
pcco mortali possunt omitti qnz omittuntur. ī. de
no. op. nu. cum ex iniucto a l ꝯpt modice scada
lum no dimittat epe ordinare eccam ut di ī. c.
qm tn ꝯsueuit dici q n statur hodie illis dec. s;
illi qm. si uo contento est inter aliquos q sunt
patroni tunc epe expectet usz ad. vi. menses. & i. de iure p̄sonatus.
tunc auctte sua ordinet eccam si infra. vi. me
ses pquam uacauit illa qo non fuit diffini
ta. ut hic dicit. saluo iure illi qui postea eui
cerit ī. pa. in possum. s. e. si uo. & c. ꝯsult. & ī. e.
cum ꝯpt. s; si non uult tm expectare. post. iiij.
menses ordinet eccam. s. e. qm. & ī. e. quia. & ī.
e. cum ꝯpt. quibz ꝯtrario est. ut dicit lau. q l;
illa dec. qm precesserit istam innoc. tn acordat
cum illa dec. qm que est lat. concil. quida tn
ita dicebant q h ꝯputantur. vi. menses a tepe
uacois. & ita concor. concil. lat. s. de ꝯcess. p. nulla.
& illa qm. & c. cum ꝯpt. intelligunt a tempe mo
te litis. q satis pot concedi. & h satis innuitur p lit
tam illaꝝ dec. in quibz di. si qo emiserit. & di p   hic
q uacauit. tn epe pot facere q istoꝝ mag placz
si uo ꝯtento sit inter epm & patronos. puta e
pe dicit psentatum idignum pronus ydoneu.
ce epe ponat i ycōnomu p fructibz ꝯseruandis
quousz illud fuit expeditum. s. de of. ord. c. nos.
q dicit lau. si epe uoluit. & q di a tempe mote
litis n iur hic tamen. q sic possz uacare eccia
qi. p. viij. mses. & decretal ista pcessit tempe il
lam dec. qm. s. e. l; hic sit potior in titulo. q
st ambe eiusdem auctoris. b. I. y. ciui. iij.
Preterea qm aduocati eccarum
ius aduocatonis. donationis. ul ep
tionis titulo aliis q; p sua uoluntate con
tractibz in alios transferre presumunt. Frodi
um atq garciat. regu & similia. tamq a p
prijs rusticis a b ecclesijs extorquentes. pre
senti decreto statuimus eos siue aduocati
su patroni. uel uicedomini. siue custodes. l
guardias hntes. seu quocunq; alio nomie
censeantur a grauaminibz eccaꝝ cessare. tu
cheq; in ipis. pret antiquos & moderatos red
ditus a locoꝝ epis institutos. & aut si ad ex
egint excoicationi subdantur. atractus q;
hi quos fecerunt ul facient in futuꝝ. tu a
tiquam decreuimus n hre.
Preterea &. ī. aduocati. i. patroni i aduocato
nis. i. ius. pa. emptionis. qualiter ius. pa. tra

Transcelans

seu emptione seu aliis modis dictum est. s. e. cum
secundum. fordium. fordium est collecta que imponebatur
uel patroni ecclesias. et est uulgare lumbardorum. albergarias. i. pactiones que debentur pro comestionibus. regnum
quod regi debebatur seu tributum regi debitum. xi. q.
i. si tributum. et xxiii. q. viii. conuenior. a locorum episcopis
statum quod possunt redditus patrono uice tributi
seu pensionis. ut h. pz. et xxiii. q. ult. tributum. et ar.
xviii. q. ii. eleutherius. et h. ar. consecratorem ecclesie.
et ii. post ar. C. de don. que sub mo. l. perfecta. et xvi.
q. ult. filiis. possunt et statui uice usufructus. et ar.
et post xvi. q. vi. illud. et q. i. possessiones. et q. iii. dicit
et c. si episcopus amplius non tenet non debet quam reperiatur in iure permissum. i. de penis in quibusdam quod
si presumpserint puniantur. ut hic dicitur et in. c.
in quibusdam. et s. de statu mo. in singul. infra.
contractus quod hic. de quibus permissum est. s. uenditionis donationis et aliis. et sic pz. quod i. pa. uendi. non pot. s. e. quia clerici. et c. de iure. l. domani sine
assensu epi. s. e. nullus. ar. ec. s. e. illud ibi soluit.

Idem nouicen. episcopo.

Cum autem aduocatus clericum ydoneum
episcopo presentauit et postulauit postmodum eo non refutato alium eque ydoneum
in ecclesia eadem admitti cuius eorum alteri preferatur iudicio episcopi credimus relinquendum. si laycus fuit: cum ius competit presentandi uel si
collegium. uel ecclesiastica persona presentationem
mittens qui prior est tempore iure potior esse uidetur.

Cum autem et i. alium dando fuit uidetur
recedere a priori sicut ille qui plures constituit procuratores diuersis temporibus. ff. de procur. si quis cum procuratorio. ult. et s. de proc. si iniuste. iudicio epi.
et sic locus est gratificationi. ff. loc. i. nauis infra. s. de
of. del. de causis. ar. xxvi. q. vii. tempora. ff. de reli.
l. ult. ff. qui sanctior. co. de die. sed contra est. i. e. ti.
infra. et c. de dilat. cum plerumque. ff. de fidei. g. lib.
generaliter. si quis quod so. cum dubitatur quis potior
sit in iure locus est gratificationi uel cum ais non pot
conuenire utrique. ff. ad sill. si quis in graui. si
cum omnis ecclesiastica persona. quia clerici patroni pingi in hac quam laycis. a v. xvi. q. v. si quis eorum
uel quia clerici uariare non debent in penam eorum h. statutum est. qui prior est tempore. sic. i. e. pastoralis. et itaque hic quod qui prior est tempore potior est uides. s.
de ma. et obe. c. i. v. de h. Clemens. iii.

Nobis fuit et i. incipit. t. t. damus hic
quod si quis ecclesiam cum assensu dyocesani construxerit: ex eo ius patronatus
adquirit. Ceterum in conuentuali ecclesia si
electioni prelati faciende licet iam fere ydonei
patroni postulatur assensus. non alter de sua
institutione optineat: ut preces suas interponere
debeat electioni tractande. secus tamen est in capella: in qua presbiter unus a patrono eligitur.
et per institutione ydonea. loci episcopo presentatur.
Cum per fundationem quorundam honor possessionis fundatori seruatur. et si ad inopiam uergat:

ab ecclesia illi modeste succurritur. sicut in sacris
est canonibus institutum.

Nobis et i. assensu dyocesani al. non pot. de. c. di.
i. nemo. et in auten. de monach. illud. coll. i.
construxit. et tamen ex constitutione acquiritur i. pa. xvi. q.
vii. frigentii. et c. pie mentis. et c. filiis. In conuentuali. conuentualis dicitur ex quo duo uel tres in collegio
sunt. s. de elec. c. i. sed uidetur quod tres ad minus debeant
esse. ff. de v. sig. si neratius. cum in uno retineri ius
collegii. ff. quod cuiusque uniuersi. sic. ult. quidam dicunt esse. ydoneus. immo necesse est quod requiratur ut in.
s. de elec. cum terra. et melius e. ti. sacro sancta. quia posset excipere contra ipsum si non esset ydoneus et post confirmationem si male uiuatur se denunciare episcopo. xvi.
q. vii. filiis. et ar. op. xviii. q. ii. abbatem. non alter de
sua institutione non uidetur quod istud stare non possit.
quia si intelligas h. generaliter de quocumque patrono
obstat manifeste. c. s. de elec. sacro. sancta. et c. consanguinea. in tres. quod ius pa. non cadit in laycum in collegiata
ecclesia. nec ualet aliqua consuetudo ut laycus intersit
cum clericis. in elec. prelati. et hic uidetur permitti. aliter quod
tendebimus contrariis pot. dici secundum quod notauit h. t. quod h.
intelligi debet cum ecclesiastica persona ius obtinet patronatus puta abbas uel ecclesiastica persona. quia hee persone alia
bene possunt interesse electioni faciende cum clericis.
ex quo consueuerunt interesse. uel quia in fundatione se reseruauerit istud ius de consensu epi. et sic de institutione sua interesse possunt. ar. xviii. q. ii. eleutherius. et sic non contradicit. ut notatur in c. sacro sancta. uel possit
h. intelligi generaliter et de layco. uel expone de sua institutione specialiter sed concessa in ipsa fundatione quod concessionem ostendere debet. ar. c. di. c. morem. et ab eo
cui hoc concedere potuit. s. a domino papa. quia episcopus non
posset concedere. sic credo. ar. pro dicto decreto. eleutherii. et h.
non probatur. xvi. q. i. hinc non fuit datum tale priuilegium quod rex simul cum monachis eligat abbatem. aliter uel
patronus in elec. esse non debet et sic utroque modo cessat
predicta contraria consuetudo. non h. pro decret. In capella. sed numquid inuito patrono posset si h. capella collegiata ecclesia tamen sic admittere presentationem. non uidetur. ar. ad
h. ff. si seruien. uel est familia. infra. et x. q. i. c. i. ar. con. e.
e. ca. q. i. decimum non ordinato ecclesie pertinet ad episcopum
et c. noluimus. et ff. de usu. et h. l. l. ult. infra. talis presbiter
concedi quod posset in seniorem ecclesie. et sic puniretur patronus sine culpa. sed non sine ca. s. ut lit. non ar. cum
frequenter. c. si uero infra. et xxii. di. renouantes in aliis
omnibus teneantur patronis pertinent in electione plati in ipsa. n. fundatione h. euenire posse. patroni prospicere debuit et se cauere per scriptorem. ff. locati si quis domum. c. i. et xxiii. di. in nomine domini. et
s. de elec. licet. sed his non obstantibus uidetur quod inuito
patrono capella in prebendam patroni non possit sed
collegiata ecclesia ut uidetur bene probari. xvi. q. vii. monasterium. et c. sequenti. quod expresse dicit quod episcopus non
pot auferre ecclesiam a dispositione patroni. et ita eo
inuito collegiata sed non pot. sic eo inuito non pot.
ei auferre directe ius presentandi. xvi. q. vii. decernimus. et i. Cum dilectus. v. de h. quod nec indirecte.   qd

[illegible] Laycus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] h. i.
in ecclesia collegiata laycus patronus platum non eligit
eligitur in capella h. ii. patrono debetur honor [illegible] [illegible]
[illegible] et alimentum [illegible] ad inopiam h. iii.
Patronum faciunt dos edificatio fundus. patrono debetur honor onus emolumentum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

faciendo ecclesiam collegiatam hoc credo verum et equum et honestum. ut per hoc laycis intentetur ad destructionem ecclesiarum sicut per eorum a provisione ecclesiarum revocarentur. et ita patrono invito capitulum non potest fieri collegiata sicut dominus rei non potest usum rei immutare et in melius invito usufructuario. ut dicit lex preallegata. ff. de usu et habitatione l. ult. in fi. sed dato quod domino alicuius quod capitulum possit fieri collegiata invito patrono non propter hoc perderet ius presentandi rectorem. si non consentiat ut fiat collegiata sed presentatione iuris sui in eo casu dicam electionem rectoris ad collegium tamen pertinere. et hoc est tempore fundationis fieri potuit. ar. s. e. preterea. et .xviii. q. ii. eleutherius. et tamen in casu remanet patronus cum ad alia et h. c. et alia iura que dicunt quod in ecclesia collegiata patronus esse non debet. intelliguntur in illis ecclesiis que ab initio de voluntate patroni facte sunt collegiate. B. modeste. habito respectu ad facultates ecclesie et qualitatem persone. x. q. iii. c. ult. et ff. de usufr. h. et si cum f. i. videtur usus patrono debetur honor honus utilitasque. presentet per se defendat alatur egenus. canonice. xvi. q. vii. quicumque. Innocentius III. Rothomagensi archiepiscopo. Clericus patronus ecclesie vacantis ad eam se presentare non potest.

Per tuas postulasti litteras edoceri utrum clericus ad vacantem ecclesiam in qua ius patronatus obtinet se ipsum si est ydoneus valeat presentare. Cum igitur nullus se ingerere debeat ecclesiastice prelationis officiis. respondemus quod nullus potest se ad personatum ecclesie alicuius presentare quantumcumque ydoneus sit et quibuscumque studiis et virtutibus adiuvetur.

Per tuas et c. ingerere. hoc ipso tanquam ambitiosus debet repelli. viii. q. i. in scripturis et i. q. vi. sicut in q. si. ff. de e. et e. si quemquam. et ff. de xxii. qui dicta quia non in ambitione sed labore unumquemque ad honorem convenit pervenire. C. de re mili. l. et publica. l. xii. et l. x. Di. miramur ad fi. ar. contra s. de ele. cum in iure. presentare. quia diversa debet esse inter presentatum et presentantem dantem et recipientem. s. de insti. cum ad nostram. et inter baptizatum et baptizantem. i. de bap. et eius effectu debitum et ff. de cu. et cu. da. ab his. c. pro tor. et ff. de offic. pretoris l. ult. et hec est ratio quia persona electa non est computanda inter eligentes ut augeat numerum eligentium. quia a se ipso ortum non debet. xxiii. q. i. didicimus et inter ortus occidit. i. q. i. quibusdam. Idem Cameracensi episcopo.

Cum propter discordias laycorum et c. Extra. q. si de iure patronatus quod emerserit inter aliquos et tempus competens .i. iiii. menses non fuit diffinitum: ex tunc ipsam ecclesiam de persona non differas ydonea ordinare. i. quod illi ex hoc non debeat in posterum preiudicium generari qui ius evicerit patronatus.

Cum propter et c. quatuor. s. e. cum a. r. contra s. e. ca. te. ibi solvitur quod dicitur hic intellige pro id quod dicitur s. e. quoniam et c. eam te. Idem archidiacono et cancellario Altissiodorensi.

Cum dilectus filius et c. cum [illegible]

Cum dil(ectus) ... legatus de ... ecclesiam cuius ... collatio est ... patronus ... collatio ... non vacet ... vacaverit ...

Hostiensi episcopo tunc apostolice sedis legato archidiaconus Carnotensis mandaverit ut ecclesiam quam in archidiaconatu suo primo vacare contingeret donationi sue servaret, in hiltensis ne alium conferret eandem, de qua G. clerico disposuerat, postmodum et ecclesia de Berouilla ibi vacasset: idem archidiaconus contra mandatum eius legati ad ipsam G. clericum presentavit, cum facto ab eodem legato cassato: ipse prefato G. concessit ecclesiam sic vacantem et c. vacante vero quadam prebenda in ecclesia sancti Martini Carnotensis dyocesani episcopi dictam ecclesiam ad presentationem archidiaconi H. clerico prebendam vero prefato G. assignare curavit. unde ipse H. supplicavit eandem sibi ecclesiam confirmari. ut pote quam ad presentationem archidiaconi veri patroni se dicebat adeptum et c. Nos igitur attendentes quod si prefatus archidiaconus memoratum G. tanquam laycus ad illam ecclesiam presentasset, quia tamen per dyocesanum episcopum admissus non fuit. sed dictus H. ab eodem archidiacono presentatus a dyocesano episcopo institutus iuxta statutum Alexandri pape non primus sed secundus ius est assecutus in ecclesia memorata. et si archidiaconus prefatum G. tanquam clericus presentavit, cum in eo quod tanquam clericus faciebat subierat iurisdictioni legati. unde postquam idem legatus donationem illius ecclesie sibi decreverat reservandam. ad eam tanquam clericus non potuit quempiam presentare: presentationem ipsius minus canonice factam decrevimus. et ea non obstante concessionem eiusdem ecclesie factam prenominato H. presumptivam canonicam extitisse. adiudicantes eidem prefatam ecclesiam cum fructibus medio tempore perceptis ex ea plene ac pacifice possidendam. predicto G. super hoc perpetuum silentium imponendo.

Cum dilectus et c. presentavit episcopo dyocesano sed hic non fuit admissus. ut ibi sequitur. dictam ecclesiam de Bacheuilla. scilicet in qua legatus instituerat predictum G. sed dyocesanus episcopus fecit ibi quandam commutationem de assensu partium prebenda illa que vacabat in ecclesia sancti Martini Carnotensis debebat assignari H. clerico. unde G. renuntiavit illi ecclesie de Bacheuilla quam habuit a legato et episcopus contulit ei illam prebendam in ecclesia sancti Martini quam debuit habere H. et illam ecclesiam de Bacheuilla sic vacantem ad presentationem predicti archidiaconi contulit H. clerico. unde orta fuit contentio inter istum H. et predictum G. quod ipso presentavit archidiaconus contra mandatum legati tanquam laycus ratione patronii et ideo argumentatur duobus modis et utroque modo vincatur ille ad inconveniens sic ipso intro si presentavit eum tanquam laycus melior est conditio possidentis. s. e. quia auctoritate. i. sed si tanquam clericus presentavit non tenuit quia erat interdicta per legatum et ita pro non dato habetur. s. e. quod a. inst. iuxta statutum Alexandri. s. e. quia auctoritate. i. decernant reservandas. sed quid si exiret provinciam et vacaret credo quod archidiaconus tunc possit illam conferre quia egrediendo provin-

s. legati.

s. ille legati

nam finitur legato. s. de of. le. nouit. & c. ult. sed si reseruasset donationi pp. tunc non credo quod possit illam conferre sed in negotiis iam ceptis antequam egrediatur prouinciam. s. de of. le. c. ult. quempiam presentare. & ita patet hic quod legatus potest reseruare sue donationi primam uacaturam. & si hoc fiat non uidetur sed uidetur quod talis prouisio non ualeat. ar. s. de preben. dilec. quia concessio de prima uacatura facta a legato non tenuit. i. sed non est hoc. quia hic non dedit sed reseruauit sue donationi. sed ibi dedit preterea illud uidetur fieri in fraudem canonis. ergo non debent ualere. s. de consensu preben. constitutus. so. aliud est de episcopo. quia non habet tantam potestatem sicut legatus. ergo episcopus non possit sibi reseruare primam uacaturam. cum talem potestatem non habeat. immo si uacaret cum ad eum non pertinet conferre non possit. Item uidetur quod liberam electionem possit legatus auferre capitulo. quia qua ratione potest sibi reseruare primam uacaturam & secundam. & tertiam. et sic non exigent dicas quod liberam electionem non potest auferre. quia sic esset priuare eos in totum quod non posset. licet tempore sue legationis possit interdicere. & sibi reseruare electiones. sed nunquid legatus possit dare ecclesiam inuito patrono layco. quod uidetur quia plus iuris habet hic non concessione prelatus quam in presentatione patronus. s. de of. leg. dilec. quia quidquid habet promisit etiam habet patronatum subest legato quantum ad ius pa. ar. s. de iudic. c. quinto. sed hic uidetur speciale in legato domini pp. quia episcopus inuito patrono non possit ecclesiam dare. xvi. q. vii. decernimus. sed contra quamuis promisit subsit legato quantum ad ius pa. non tamen uidetur quod possit ei auferre presentationem prouenientem ratione patrimonii. licet non prouenientem ratione ecclesie. & hic innuitur hic. & ex hac distinctione alia quia distinguitur inter presentatum a layco uel clerico licet. non pp concederet quod legatus conferret ecclesias inuitis patronis non tamen sequitur quod concessit inuitis patronis laycis ius patronatus ratione patrimonii. ar. ff. ne quid in loco pu. l. i. si quis a principe quidam preferunt primum dem. sed istud maiori nititur equitate. ut patronum ratione patrimonii qui dicunt ecclesiam non priuetur iure suo nec fiat ei hic iniuria. & propter hoc contradicetur. & ipse & alii a fundatione ecclesiarum cum fructibus in preceptis. quia male fidei possessor fuit ex quo precesserat mandatum. nec fuat per episcopum admissus. ut dicitur hic. & ita nullam habet excusationem. C. de rei. uen. cautum. immo & quod percipere potuisset legitime institutus. quia est uiolentus possessor. s. de rest. spol. grauis. & de hoc. v.

Idem terhuen. episcopo.

Pastoralis officii. & j. postulasti edoceri. an clericus ad aliquam ecclesiam a patrono layco presentatus. si dyocesanus episcopus ipsum non duxerit admittendum. ex tali presentatione aliquid iuris assequatur in illa. & si forte idem ad sedem apostolicam appellauerit. & post ap. ab ipso interpositam. sed patronus alium curauerit presentare. ac secundum instituerit episcopus presentatum. idem ab ipsa ecclesia debeat amoueri. nos quod alex. pp. uestigiis inherentes qui inter presentatos a layco & a clerico patronis distinguens inter presentatos a layco conditionem possidentis censuit meliorem. dicimus quod instituto presentato secundo loco a layco patrono robur optineat firmitatis. Sed propter constitutionem ut episcopus qui presentatum ydoneum maliciose recusauit admittere ad prouidendum eidem in competenti beneficio compellatur. & puniatur in eo in quo dubium non est ipsum deliquisse.

Pastoralis. & j. appellauit. similiter a pplis. j. e. c. illud. sed nunquid tali appellationi erit deferendum. videtur quod sic. quia ex sola presentatione facta a uero patrono acquiritur ius presentato. ita quod si alium non presentauit optime debet aduersus alium institutum. s. de re. iud. cum bertoldus. & ita tenet appellatio. cum nullus alius sit adhuc presentatus potest dici quod appellatio ab initio tenet. sed si postea patronus alium presentauit. & episcopus instituit ipsum iam non obstat appellatio. cum ei sit permissum animo uariare. s. e. quod aut. & c. cum aut. episcopus uero punitur qui illum primum presentatum non admisit ut hic dicitur. sed non ex ui appellationis. sed quia maliciose ipsum repulit. B. distinguens. s. e. cum aut. censuit. s. e. quod aut. robur optineat. ecce una differentia inter presentatum a layco & presentatum a clerico. quia laycus uariare potest clericus non. s. e. cum aut. Item nota quod si laycus presentet indignum non perdat ius eligendi. ar. s. de of. ord. cum nos. & de re maliciose. sed cuius perhibet quod maliciose non admiserit eum episcopus. non quia pro ipso facto presumitur. s. de elec. bone. s. de preb. post cessionem. Item nullo modo obtinere ipse potest eum repellere. s. de elec. uenerabilem. & c. cum nobis olim. ar. xxviii. di. priusquam. & xxix. di. petrus. sed pro contrarium est uerum. quia cum maliciam obiciat eam debet probare. ff. de prob. quotiens. ff. qui dolo. & xv. q. ii. placuit. & c. si tamen. dicendum est hic quod episcopus debet ostendere quod ille non sit ydoneus. quia cuilibet presumitur bonus non probetur malus. s. de scru. in or. fa. c. uno. & s. de presumpt. dudum. ar. malitia episcopi presumitur. ff. de rei. uen. is qui dolo. & fuit hic nouum ius. & extra sim ut episcopus propter dolum suum teneatur ei prouidere. ar. ff. de. l. is qui dolo. & in hoc preiudicat successori. sicut si ordinaret illum sine titulo. s. de preben. cum secundum apostolum. & est simile qui non recusat ydoneum fideiussorem tenetur actione iniuriarum. ff. qui satis dare cog. si uero insti. & eo ipso probatur malitia quod eum repulisset nulla facta examinatione de ipso. in quo. sic quo punitur ac in eo in quo peccauit. s. de tit. l. quanto & c. inter corporalia. & j. de immunitate eccle. c. ult. xvii. q. iiii. si. & eo epc.

Idem auntian. episcopo.

Postulasti per se apostolicam edoceri. cum rectores parochialium ecclesiarum. quosdam presentent ad suarum ecclesiarum titulos ordinandos. utrum electio talium ad ipsos rectores pertineat. uel etiam ad patronos. & si in huiusmodi patronorum sit requirendus assensus. utrum

Pastoralis. laicus qui prouidit layco [illegible] [illegible] [illegible] duos presentat & eque ydoneos uel substantia [illegible] de his [illegible] [illegible] appellans [illegible] [illegible] primo si [illegible] [illegible] [illegible] repulit ei tenetur de ipse [illegible] [illegible] prouidere

Postulasti [illegible] ad presentationem [illegible] [illegible] ad ecclesiam aliquis fuit ordinandus [illegible] patronus qui non consensit ad ipsum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] michonii

nus illud saluum maneat eligendi. ut cum ipsas ecclesias uacare contigit. in titulati hi non sunt alijs preferendi. ad quod facit. ff. quod per intitulationem hiis nullum patronis preiudicium generetur. quin possint alios ad illas ecclesias cum uacauerint presentare. non de patronorum precesserit assensu.

Postulasti. et j. extra eadem. circa duo proponuntur questiones. una est si sacerdos prochialis possit aliquos ordinandos presentare ad titulum ecclesie sue inrequisito patrono. secunda est si uacante ecclesia ille sic intitulatus sit alijs preferendus quem patronus presentauerit. ad primam questionem non uidetur respondere. ad secundam respondet quod non fit preiudicium patrono quin possit presentare quem uoluerit. et per hoc potest dici quod utraque questio soluta est. ut si illi intitulati maneant in ecclesia. patronus tamen potest presentare quem uult. qui erit prelatus ecclesie. et isti intitulati nichil iuris habent in ecclesia. quia non sunt ibi ut collegium. sed simpliciter sustentationem habent nec eorum assensus requiritur in electione sacerdotis. sed solus patronus eliget. et ita non fit preiudicium patrono per talem intitulationem. quod ad presentationem cum eo inuito possint intitulari. si assentiret intitulationi tunc fit ei preiudicium. quia postea tenetur illum presentare. ut dicitur infra. et quod hoc non possit inuito patrono. est arg. s. de filijs presbiterorum. proposuit. et. vij. q. i. illud autem uidetur ut patrono episcopo. xvi. q. v. si quis episcoporum. si quid si presente et non contradicente patrono intitulatur. uidetur consentire ex quo non protestatur ius suum. arg. ff. loquendi. si seruus. ff. de exercitoribus. l. i. §. magistrum. ff. ad municipalem. l. ij. sed hoc non est uerum. quia non nocet ei taciturnitas. si eo inuito non possunt talia. uel possumus intelligi aliter. quod dicitur j. ut illis patronis preiudicium generetur. dicit Io. non preiudicatur quod non possunt remoueri ab ipsis patronis post mortem sacerdotis. sed uidetur quod successor in dominium tenetur illis prouidere. s. de preben. cum secundum apostolum. et hoc dicit quia ad patronum uidetur spectare. non tantum presentatio sacerdotis. sed aliorum clericorum. lxiij. di. principalis. et. xviij. q. ij. eleutherius. et. xvi. q. v. si quis episcoporum. et in auth. de sanctissimis episcopis. §. si quis oratorium domum. dummodo assit assensus prelati. arg. s. de filijs presbiterorum. c. proposuit. nam patroni iudicium minus est secundum quem ita dilexit ecclesiam. ut ei sua conferret. arg. ff. de adquirenda. tu. si patronus. Io. contrarium. tamen notauit Io. in c. principali. quod electio clericorum non pertineat ad patronum. sed ad prelatum. extra j. de ... standum. per hoc notatur quod non tamen sunt duo in ecclesia. scilicet rector et clericus quem patronus presentet utramque. cum ecclesia non dicitur collegiata. ut no. s. de elec. c. i. sed in collegiata ecclesia nullum potest presentare. B.

Gregorius. ix. archiepiscopo eboracensi.

Transmisse ad nos tue littere continebant quod cum capitulum eboracense ecclesiam de G'neforde uacantem. in qua ius obtinet patronatus. R. clerico concessisset. I. presbiter postmodum. T. L. clericum ad eandem ecclesiam presentauit.

[illegible] concessisse ecclesiam patronus clericus eccam [illegible] non [illegible] legem ad quam posse pertinere

post appellationem ab eodem R. ad sedem apostolicam interiectam et. j. eodem t. t. R. quod cum ex ui iuris patronatus non concessio. sed presentatio pertineat ad patronum presentatum. si ei aliquid non obsistat canonicum. est instituere in ipsa ecclesia poteris. ut potest potiorem.

Transmisse. et j. post appellationem. que appellatio non tenuit. cum nullum ius haberet. cum ad ipsum non pertineat concessio. sed presentatio. ut j. sequitur. quia pro non dato habetur. et. C. s. e. quod autem infra. et ita non interierant eum appellare. quia non solent audiri. et. c. ij. q. vi. non solent. s. de elec. cum inter R. et. s. de hijs que fiunt a ma. p. ca. c. ex ore. ex ui iuris patro. non ergo quod uim et potestatem quam habet patronus. quia patronus non in eo quod patronus ecclesiam donare non potest. s. e. quod autem. et. c. illud. sed solam habet presentationem. ut hic patet. unde non aliud sibi uendicare debet. s. e. cum secundum. et ita concessio ista nulla fuit. unde non prestitit impedimentum presentationi quam idem capitulum postea fecit. sic. s. e. illud. et est arg. hic quod non prestat impedimentum quod de iure non sortitur effectum. sed uidetur quod capitulum eboracense faciendo quod non licet. concedendo ecclesiam priuari debuit potestate presentandi saltem illa uice. quia dixit sibi ius. ut puniatur in eo in quo peccauit. s. e. pastoralis. et. s. de transactionibus. quito. et. arg. xvi. q. vi. placuit. pro hoc non preualent. quia et ipsi idem correxerunt factum suum presentando prius debebant. nec est iste casus in quo priuetur quis potestate eligendi. quia cum illud pena non debet imponi nisi exprimatur quod sit imponenda. preterea non peccauerunt eligendo. quia non eligunt. igitur puniri non debent in eo in quo non peccauerunt. potiorem. et uere potior est. quia nullum ius habuit alter ut dictum est. sit

Ex concilio apud Wormaciam.

De censibus exactionibus et procurationibus.

Sancitum est ut unicuique ecclesie unus mansus integer absque ullo seruitio tribuatur. et presbiteri in eis constituti non de decimis neque de oblationibus fidelium. non de domibus. neque de atrijs. uel de ortis iuxta ecclesiam positis. neque de prescripto manso aliquod seruitium faciant. preter ecclesiasticum. et si amplius aliquid habuerint. inde senioribus debitum seruitium impendant.

De censibus exactionibus et procurationibus.

Sancitum. et j. illud. c. tres. xxiij. q. vlt. integrum. §. terminum. mansum. uocat hic agrum unde percipitur frumentum. et uinum ad eucharistiam faciendam. de tali nunquam prestatur tributum. C. de sacrosanctis ecclesijs. l. placet. mansus dicitur uulgare ytalicum quantitas terre que sufficit duobus bobus in anno ad laborandum. nullo seruitio. sed quid dicis si mansus ille primo fuit tributarius ecclesie. quia ecclesia alia parochialis decimas inde percipiebat. al. dixi. quod mansus ille in fauorem ecclesie a tributo liberatur sicut seruus factus presbiter a seruitute liberatur. ad hoc in dec. xxiij. q. vlt. si canonica. alia autem predia collata ecclesie a tributo ecclesie non liberantur. ut hic infra. quia res transit cum suo onere. s. de pig. ex litteris. et. s. de decimis. cum non sit. et. C. sine censu. uel reliquis. l. i.

mansus est locus in quo homines manent. uel [illegible] fundus

et .ii. et .iii. ff. de pignor. act. sane et l. secundum. C. si suos.
et .xxiii. q. viii. tributum et .xi. q. i. si tributum. C. de e
pis. et cle. l. iii. s. forsitan quid specialiter dicatur in doto
ecclesie. arg. s. de decis. nouum genus. sed super curto ad
mansus ille qui datur ecclesie et in ipsa sua datione
si primo erat tributarius uel si soluebantur decime de
ipso ecclesie parochiali non debet ecclesia propter hoc suo iure pri
uari. xvi. q. i. ecclesie antiquitus. et .xxiii. q. viii. tributum.
si forte modicum lederetur quod de facili possit pati. sed si
ex hoc lederetur non debet suo iure priuari. quia timendum est per uni
sum perditur per enorme detrimentum. i. de s. sig.
quid personale. et hoc verisimile est quia tale tributum ec
clesiasticum appellari potest ad quod tenetur ecclesia. ut. i. se
quitur. preter ecclesiasticum. ecce quod ecclesia potest soluere tri
butum ecclesiasticum. arg. xviii. q. ii. fruitum. et .xi.
q. ii. ecclesiarum. et .xi. q. i. si tributum. xxiii. q. viii. tri
butum uel decimi est. senioribus. i. patronis. i. domi
nis est. arg. quod res transit cum honere suo. xvi. q. i.
si quis laicus. c. di. tonis. b. Aug. super epla
ad ro. Cas. Soluto tributi subiectione prelat

Omnis anima sublimioribus potestatibus sub
dita sit. et .i. et uos subditi esse debetis.
ideo et tributa prestatis. quia hoc est subiectio
nis probatio.
Omnis anima. et .i. uos subditi. hoc decretum fuit lay
cis. sicut illud. xi. q. i. c. magnum. et s. de maior.
et obed. solite. et potest extendi ad ecclesiasticos clericos
circa exteriora. xxiii. q. viii. tributum. uel quia obedire de
bent prelatis suis. xxiii. di. quamquam. et s. de elec. sig
nificasti. vi. pro. x. q. iii. illud. C. de epis. et cle. l. milli.
Greg. steph. cantori. Cas. Epus non pt monasterio nouum censum imponere.

Scientes et .i. accreuit predictus abbas presbi
terum uiuere nouas monasterio
consuetudines uelle imponere. et .i. ext. q. si ab
initio hoc non fuit. et latentibus temporibus ali
quid noui non permittas imponi. nouitates prohibendo
Scientes. et .i. presbiterum. i. xxiii. di. legimus. et .xcv.
di. ecce. et .viii. q. ii. hoc tamen ab initio. sic ergo ab initio
potest imponi census ab ipso patrono de assensu epi.
s. c. px. preterea. et .xviii. q. ii. eleutherii. i. e. cum
postea uero imponi non potest nec impositus augeri. i. e. p
hibemus. et ita est. arg. initium esse spectandum. C.
de bon. q. li. cum ex infi. ff. de penis si quis. C. q
a bonis. et .i. q. i. quibusdam. C. com. de usuc. l. i. et
ult. de q. di. i. placuit. ff. armo l. i. infi. et .vi. di. te
nui. et s. de loc. et educ. propter sterilitatem. C. i. et ff.
de neg. g. sed an ultro. C. i. infi. ff. de s. ob. atinu.
C. cum quis. ff. de ce. m. quid ergo. C. suffic. arg. con
finem esse spectandum. i. cum filii sint legi. tanta.
i. autem. de nupt. C. contra uero colla. iiii. xxii. q. ii. q
ar. ff. qui satis. da. co. si ansquam. de pe. di. iii.
C. i. infi. vii. q. i. suggestum. et s. de renuntiat. c. i.
arg. contra. medium esse spectandum. ut illud cum me
dio sp gaudebat inde forma maior. et medius
gradus rebus inest. et s. de testibus. cum tu. l. o. di. discip
plina. et c. sed namque. et s. de of. del. quereti. et .xx
iii. q. iiii. quidam. cum honor in fi. ff. de penis
respiciendum. C. de pe. et ex. reorum. l. si quis. arg. contra

quod medium non sit spectandum. ff. de heredibus. inst. sed
si. C. solemus. co. medium spectandum est in distinctione
opinionum et opinio media magis est amplectanda.
s. de of. del. querenti. et quod dicitur initium esse spectandum et fi
nem esse spectandum. soluitur. s. de elec. c. i. dando uero. s. de
hoc inuenies et omnino alias concordantias. Idem co
stant. epo. Cas. Episcopus non permittas nouum pertinent... Cas. Clericos ad collectas personales non teneri.

Licet multum et .i. dixit quod predic
tus clericus quod ad collectas inter alios parit
compellatur. quod si non permittas. quia eum quod sua
certas grauat. inhumanum est nimis in collec
tione affligere. cui debuerat ex collectis si esset
necessitas misereri.
Licet multum. et .i. si permittas. quid ad propri
um de isto ceco cum non uideatur esse de sua inmodere
sed ad societatem. immo cum sit miserabilis persona eius
protectio pertinet ad ecclesiam. lxxxvii. di. c. i. et .ii. et ratio
ne pecunie saltem pertinet omnes ad ecclesiam. s. de iu
dic. nouit. et arg. xi. q. i. relatum. vi. misereri. sed potest
esse assulendo tantum quod auferendo. C. ne. no. u. eccl. l. i.
qui in morbo corporali laborant a personalibus mu
neribus excusantur. C. qui co. mor. excu. l. i. et .ii. l. x.
sed priuilegium illud non extenditur ad filios. C. e. l. ult. eos
sancimus affligitur. nec debet amplius affligi. s. de cleri.
egro. c. i. et .vii. q. i. cum percussio. et .iii. q. i. xi. iudicas.
Paschal. ii. comitisse matilde. Cas. ... petitio censusque debet ...

Peruenit ad nos. et .i. inquit. et c. ... quod
census ignorantie nec diuinis nec
humanis legibus inuenitur. oportet quippe
ut omnis census ad quid et quando persolui de
beat. pdicatur. Cas. ... debet census ...
Peruenit. et .i. casus abbas sancti uictoris fuit de
predatus ecclesiam carpen. occasione cuiusdam census
quod abbas petebat ab ecclesia carpen. dicebat autem presbiteri carpen
quod nesciebat eam quare deberet soluere illum censum. quia ui
uit a principio quid inuis esset. et ipse scriptor per ut sequitur
in hac ista due ecclesie sunt in diocese mutin. et comi
tissa matildis fuit domina et patrona in utraque ecclesia.
Ignorantie. i. cuius causa ignoratur. ff. de fidei. si quis
posita. et .i. si cuius per eo. et ff. quando dies le. c. l. tamen lega
tum. sed nisi quid talis census sit consile seruitium potest
acquiri tempore uero quod si quia tale tempus non tollit obliga
tionem. s. ff. de act. et ob. l. obligationum. C. placet. ita
nec inducit. C. de pactis. si certis annis. et .i. q. i. nulls
n. exc. ad si. quo. s. de hoc. x. q. iii. quia cognouimus. C.
ne uxor pro marito. l. ult. arg. contra. xvii. q. ii. diuinum.
i. q. iii. cum infi. ff. de usuc. cum de in rem uerso.
ff. de aqua. plu. ar. l. ult. ff. si seruitus. si quis diu
turno iure si perceperit ut in d. sed ex tempore non
acquiratur obligatio tamen seruitia sicut seruitutes
uere acquiruntur. et si non habent tamen eam. C.
de s. et aq. l. i. et .ii. ff. de aqua. plu. arc. l. ult. et de
seruitutis tempore acquirendis loquitur lex. C. de
agri. et censi. libris l. xi. arg. xviii. q. ii. fruitum. et
ideo hec seruitia acquiri possunt spatio .xl. annorum.
et hoc intellige de iuris quod iure communi possideri non
ualent. alia uero que possideri non possunt non prescribun
tur sine titulo. ut dixi. s. de prescrip. si diligenti.

quia nec possessor in talibus defenderetur. et si quis petat
ad tale sibi debitum sufficit allegare causam in libello.
quamvis illam non probet. dummodo tamen probet rem. ar. ff. si cer-
tum petatur. l. si quis diuturno. ut dixi. s. de consue-
tudine. c. vlt. alii dicunt quod non est necesse aliquam causam expri-
mere. sed hic tamen in fine contradicit. et ad quid solum debeat spe-
ctari. sed forte duo concordat. divinis. i. canonicis.
ii. q. v. quia suspitio inveniuntur. supple. quod solum debe-
at sibi causa. et ideo qui petit causam allegat ut dixi. Ex
concil. lateran.

Cum apostolus se et suos propriis manibus de-
creverit exhibendos. ut locum predicandi
auferret pseudo apostolis. et illis quibus predica-
bat non existeret onerosus. grave nimis esse di-
noscitur. quod quidam prelatorum in procurationibus
graves existant. ut interdum ecclesiastica ornamen-
ta subditi exponere compellantur. et longi tem-
poris victum brevis hora consumat. quocirca
statuimus. quod archiepiscopi provincias visitantes
pro diversitate provinciarum et facultatibus ecclesiarum.
xl. vel l. evectionum numerum. episcopi autem xx. vel
xxx. cardinales. xxv. nullatenus excedant. archidia-
coni. v. aut vii. decani constituti sub ipsis du-
obus equis contenti existant. nec cum canibus ve-
natoriis et avibus proficiscantur. sed ita procedant.
non ut que sua sunt. sed que ihesu christi querere
videantur. nec sumptuosas epulas querant.
sed cum gratiarum actione recipiant. quod honeste
et competenter fuerit ministratum. Prohibe-
mus etiam ne subditos suos talliis et exactionibus
episcopi gravare presumant. sustinemus autem pro mul-
tis necessitatibus que aliquotiens superveniunt. ut
si manifesta et rationabilis causa extiterit. cum ca-
ritate moderatum valeant ab eis auxilium
postulare. cum enim dicat apostolus. non debent fi-
lii thesaurizare parentibus. sed parentes filiis.
longe nimium a paterna pietate videtur. si prepositi
suis subditis existant graves. quos in cunctis
necessitatibus pastoris debent more fovere. archidiaconi
vero sive decani. nullas exactiones seu tallias
in presbyteros sive in clericos exercere presumant.
Sane quod de predicto numero evectionum secundum
tollerantiam dictum est. in illis locis poterit ob-
servari. in quibus ampliores sunt redditus et
ecclesie facultates. in pauperioribus autem locis tantam
volumus teneri mensuram. ut ex accessu
maiorum minores merito non doleant se gra-
vari. nec sub tali indulgentia illi qui pau-
cioribus equis uti solebant hactenus. plurimam
sibi credant potestatem indultam.

Cum apostolus. et i. exhibendos. i. parandos. xxviii.
q. i. iam nunc. infra. et xvi. q. i. c. i. graves. i. one-
rosi quod facere non debent. immo et si gravatur ec-
clesia suis expensis debet visitare. x. q. iii. cavendum.
et i. q. ii. placuit. consumat. usque ad [illegible]
exinde utriusque. x. q. iii. placuit inter cetera. archie-
pi. ar. quod archiepiscopi debent visitare provinciam. et pro-
curationes a subditis suffraganeorum suorum exige-
re. i. e. sophiste. episcopi autem. xx. vel xxx. x. q. iii. inter cetera.
cum. ubi dicitur quod l. sed illud corrigitur per istud. decani.
i. archipresbyteri ruralis. contenti existant. quid ergo si plures
eis dicant. iniquum potuit in superfluo prohiberi. ut x. q.
sic. ff. de aqua cotidiana et estiva. l. i. § trebatius. et x. q. iii.
cum cognovimus. lxxxiv. di. quia per ambitiones. et i. de ex-
cessibus prelatorum. cum ad quorundam. potest dici quod potest denegari in
sextum. sed si propterea subditus excommunicetur. tenet forte
sententia. quia sententia pastoris sive iusta sive iniusta sit tenenda.
xi. q. iii. c. i. et ii. et illa decretalis. cum ad quorundam. continet
specialem indulgentiam. ut quidam dicunt. et cum cani-
bus. i. de cle. ve. c. i. et ii. et xxxiv. di. quorundam. lxxxvi.
di. esau et campanatis. xxxv. c. quid prodest. quod sumptuosas. lx-
iii. di. nosse. et viii. q. i. sunt in ecclesia. xlv. di. licet.
sumptuosas. xxxv. di. ecce principes. et iiii. di. denique.
quia sed episcopi in contrarium faciunt. sciam vix candela
dominorum eorum eos potest satiare. vii dicit lex quod exe-
nia in gurgitatione olet. ff. de edil. edic. quod clamitum.
§ si cum testis quod pauperem cibum. xlii. di. c. ult.
xxxv. di. ecce principes. xii. q. ii. gloria episcopi. rationa-
bilis. si de hoc dubitetur. superioris arbitrio termi-
netur. ar. x. q. iii. quia cognovimus. et xi. q. i. si clerici.
parentes filiis. xvi. q. i. predicator. ordine naturae
filius succedit patri et non econtra. ff. vi. tibi scripto. §.
non sic parentibus. iste tamen ordo plerumque turbatur. ff.
de in. off. te. nam et si unum dixit vulgo cum unicus
sinus filius decessisset ordine turbato succedit in
vulgare nato. et sic nota pro filiis. exactiones. ad
opus suum sine mandato episcopi. vel supple ubi in
casu permisso. nam cum permittuntur in superiore in
datis repetita intelliguntur. ff. de § ob turpem. § i. et
xxxii. q. vii. apostolus. et s. de app. sollicitudo. potestate
quia quod permissum est ad levamen extendi non debet ad
gravamen. xlv. di. licet. et s. de app. cum speciali. et c.
suggestum. et i. de penis. in quibusdam. b. Ex eod.

Prohibemus insuper ne ab
abbatibus episcopis vel aliis prelatis novi
census imponantur ecclesiis. nec veteres auge-
antur. nec partem redituum suis usibus ap-
propriare presumant. sed libertatem quam sibi
maiores conservare desiderant. minoribus quoque
suis bona voluntate conservent. Si aliquis
vero aliter fecerit. irritum quod egit habeatur.

Prohibemus. et i. novi. i. de novo cum
ab initio impositi non fuerunt. s. e. t. licentes.
et qui ab aliis ecclesiis non solvuntur. i. e. ecclesiis. nec
veteres. nota quod census non esse augendos sive impo-
nendos de novo. C. de pascuis. p. l. i. l. xi. et s. de
transact. de cetero. ar. ff. de acquir. rer. do. l. aper.
et s. de preben. avaritie. § et de hoc tangitur. et C. ne
nova vectigalia. l. i. et ii. et iii. ubi dicitur quod nova vectiga-
lia impositi non possunt nisi a principe. i. e. significavit.
et i. de § sig. et quibusdam. et xviii. q. ii. servitium.
ubi de hoc. et i. q. i. multis experte gravamen. infra. C. de al-
luvio. l. ult. ar. cum. ff. de fidei. com. l. ii. l. generali.
§ si quis alienum. ff. de flu. l. i. § ripa. et ff. qui
et a quibus. si monitis. et i. e. quanto. sol. si pro ubiore
fructum fiat incrementum clericorum sit causa forum

Cum apostolus causam decrevit contra nimia equorum quod secum possunt
ducere visitantes. prohibet nec cum venatoribus et epulis
sumptuosis et prohibet ne prelati subditos talliis gravent. permittit
tamen ab eis exigere auxilium moderatum
urgente causa. in fine

Prohibemus causam. novi census non debent imponi ecclesiis
nec veteres augeri

it. et dubius. C. de usur. et ea lege. ppt h augi no
dz census. Sz si accedat novu pdium nova pro
chia vl aliq tale iusta ur hic. dom eius. ff. de ru.
l. l. §. capi. ap. ff. de usufr. Jt si fundi. §. Sz si usuf
la. ar. s. de vita et ho. clicor. cum ut a iu. et j. e. ti. q
do lau. census. qui iponitur in ipa fundatoe. pu
ta ut singulis annis solvat unu cereum seu libr
am cere vl pipis seu certam qntitatem pecunie.
puta. x. sol. vl minus. vl plus qui pstatur
in signum subiectois. s. e. c. ij. et iij. et s. de ca. pos.
c. ult. augeantur. non credo q possit augi ab e
po. vl altius h augeantur pensiones ceaus in p
curatone. j. e. cuarto. qr curato non dz ppue
census h pensio ut q possit inpoi. sn augi. auc
toritate epi. j. e. p. h intellige si iusta ca subs
at n. appriate psumant. q tn censum hic de
tent. et est. ar. q expc fructus prochialiu eccar
seu pbendare sibi retinere non dz ultra mod p
permissum. x. q. iij. q cognovimus. et s. ut ecca. bn
f. c. uno. ar. ad h. s. de decimis. cum ala. in mino
ribz. xcv. di. esto. et xvi. q. v. de forma. et si iura
uniuscuiusqz ecce non sequentur ecclasticus ordo cfu
ditur. xi. q. i. pueniente. in fi. ierum. et si innaiue
h. j. e. gravis. et c. significavit. B. Alex. iij. Wi
gorn. epo.

Preterea illi epo ignorante quicte sua.
Pensionem animam de eccis quada
illusione soluunt. sive receperint eis defunc
tis in receptione pensionis. non sit aliqua
tenus audiendi. si pontificis vl alterius. qui de
iure id facere potuit auctoritatem et assensum
se h. sr intervenisse constiterit. non n. siplices
sacerdotes possunt vl clerici eccas quibz psunt
auctoritate sua. psertim post decessum suu
effi cere censuales.

Preterea. et j. ignorante. aliq esset si sciente. et
iusta causa sub esset illusione. pone ex q n vo
lunt isti sacerdotes constitue censum. ut eor c
sanguinii succedant p mortem illor. j. e. cu di
ci. solunt. sup. sunt puniendi. j. e. cum dici su
receperint sive non. eis defunctis. q pensio illa n
ligabit successorem cum eccam non potuit cfi
tuere censualem. ut dic hic. infi. et s. de transact.
de cetero. xvi. et si petant monachi pensione a succes
sore n dz solue. qui de iure id facere potuerit. hic
e. ar. contra q census de auctoritate epi de no
vo possit inponi. seu sr augeri. dic ut. s. e. c. p. ex.

Idem carnoten. epo. Cap. continet. Inf. Cum clic
nec nos surripuit

Ecclesiis quas de novo epi de manib
laicorum eripiunt preter cathedra
ticum et iura omnia que aliis imponitur. ex
actionem prohibemus inponi.

Eccis. et j. aliis eccis. ut. x. q. iij. illud. prohibe
mus. p decimum lat. concil. s. e. prohibemus. et xvi.
q. ij. h tn. ar. est q hic q csuetudo aliar eccar
servari dz. j. e. c. ex eo. ar. s. de csue. cu olim. Idem.

Innovamus. et j. ne quisquam. pedagium est pretio q a pomo vl rebz q...
alicui novas pedagior exactiones sn auc

Preterea. Cap. preterea auctoritate sua psertim post mortem sua non pnt constituere eccam censualem sine sn epi licen. et auctor.

contate et csensu reg et principu statuere
aliquo modo psumat. Si quis a contra h fe
cerit. et cmonitus n destiterit. donec satisfa
ciat. comone careat xpiana.

Innovamus. et j. innovam. q iam statutu
erat. xxiij. q. iij. si quis romipetas. et c. pastinac. re
gum. reges. n. et principes tm potatem hnt nova
pedagia instituendi. ff. de publi. et vectig. l. vectiga
lia. et C. veno. vecti. l. i. et ij. et iij. Alia oia pedagia
interdica intelliguntur n ex csuetudine cuius no ex
tat memoria erigantur. j. de v. sig. sr quibzda.
§. i. comone careat. hic est pena canonica sr leges
exilio puniri dz. C. ne no. nec. l. ult. B. Id
cantuarien. archiepo et suffraganeis ei.

Cum clerici. et j. ad h qr clerici quidam
cum religiosis collusione facta extra auc
toritatem dyoc. epi eccas quas tenent eis csti
tuunt censuales. ut post decessum eor eed
ecce p representatonem eor de religiosor ad
filios vl nepotes clicorum ipor possint trans
ferri. pcipimus. ut si qui inventi fuint fa
cere talia. eos a prescriptis eccis non differa
tis. ap. pos. removere.

Videtur. et j. collusione. collusio est int actor
em et reum occulta et illicita pactio p q in iu
dicio se superari pmittit. s. s. e. preterea. citra auctori
tatem epi. et maxime qr cu collusio mala sit n
excusaretur auctoritate epi. qr nec ipe pt novu
censum seu pensionem inponere. s. e. prohibemus. n de
h al. iusta et honesta ca intueniente. ut q possit
ut ibidem di. ad filios vl nepotes. h est ca. q i
ta cstituerunt. et mala. et ideo eius causam illiu
e. cum n ca mala e ipm quoz malu est. q n pu
niunt. ut h di. Idem.

Ea que de avaritie. et j. cum vos pt vi pet
visitatonem. denarior collectam p
archidyaconatus vros feceritis. eccas vl pro
chias n gravetis. q si secus psumpseritis id
q indemini hic auferetur a vob.

Ea que. et j. collectam. pstatio quedam e. q
anglici prestant romane ecce. et dz ee moda
ta n enim et determinatu quid detur. ff. de dap.
infec. ex damni. ar. C. de iudis. iudeos. ala. gra
vetis. cum sub spe tributor n debent illicite exac
tiones fi. ut ine pz. et ff. de of. p. l. illicitas. §. illi
citas. auferetur. ne diuturnitatis usurpare q ve
strum non est pdimus. q vob competere videbatur. xvj.
q. i. §. i. circa. fi. cominis. et xxv. q. ij. sic decet. qr p
vl meretur amittere. et c. xi. q. iij. privil. Lu
cius. iij.

Significavit nob. t. rector ecce de ful
tig. q e a monachis de clausag. ad
regimen ipius ecce fuisset electus. de solue
do eis annuo censum tium marchar. q s p
dec. eius solverat. pstitit sacramentum. post
mod epe dyoc. ne ipm censum monachis
solueret. n prius constaret qd epali auctore
fuisset inpositus. in picim ordis interdixit.

Cum clerici. Cap. clerici sue psumunt qui p collusionem eccam cstituunt censualem.
Ea que. Cap. collectores facient extra. offico pstabuntur.
Significavit. Cap. qui recep. ... de solvendo sibi censu novu inponendo ecce ...

et. j. quo circa. eo. ti. Si preter statutum canonem auctoritate presul. et si de nouo impositum fuisse constiterit: ergo precipias. ut prohitionem suam dilone relaxet. Si uero census sit de nouo impositus. cum auctoritate episcopi hoc fieri fuit. suum non eosdem monachos. ut clerici a iuramento absoluant. ap. te. epistolas.

Significauit. et. j. episcopi auctoritate. quia uero sufficit iusta tamen de ca. s. e. preterea et. s. de preben. cum ante. ar. j. de eccl. edi. ad audiam. intelleximus. sed in hoc uero dubito non postea debuit obtemperare uidetur quod ergo. xi. q. iij. qui resistit. et. xxiij. q. i. quid culpatur. sed uero quod post seruare debeat iuramentum maxime cum tenet prebabilem causam. quia predecessor soluit. et quod erat monachi uel post. unde non debent priuari usque constet. s. ut lite. pen. c. i. lau. dixit quod post seruare debet mandatum episcopi et littera illa precedat. ar. ad hoc. ut prohibitionem relaxet. quod satis potest concedi. quia conditio intelligebatur in iuramento nisi aliquid rationabile impediat. et quia presumptio est contra eos ex eo quod ipsum iurare fecerunt ad quod non fiat compellendus. et si de iure solui debeat. et si de nouo. et ista ab initio potest imponi. s. e. sciente. et. s. de iure pa. preterea. et. ar. s. ut ec. be. c. uno. nec est pro compositione s. de transact. de cetero. sed quem dicas censum nouum potest dici nouus qui non est impositus in ipsius ecclesie fundatione. xviij. q. ij. eleutherius. et. s. de iure pa. preterea. uel qui non est prestitus tanto tempore quo ad legitimam prescriptionem non peruenit. sed multum referre uidetur qui allegetur prescriptionem. quia ea probata optinet licet in ueritate fuit nouus. an uero censum fuisse ab initio constitutum. quia tunc non nocet tempus. non constet quod sine fuit constitutus. uel potest appellari nouus. qui impositus fuit post lat. conc. j. e. grauis. sine auctoritate episcopi. hoc euidenter apparet. quod episcopi nouum censum non possunt imponere. et tu supple. sine causa rationabili et iusta causa. ut notatur. s. e. prohibemus. dicitur ibi.

Idem fauentino archiepiscopo.

Sopite. et. j. Sane tamen inter te et monasteria bononiensia super procurationibus quas ab eis exegeras contro uersia uertetur. et. j. abbas sancti pauli omnium aliorum procurator sicut ex litteris quas portauit apparuit se hoc diutius litigauit. et. j. Si tu procurationes ipsas in aliis monasteriis tue prouincie asserens esse sub tua iurisdictione prestari eas predecessoribus tuis in monasteriis bononiensibus exhibitas per testes ydoneos probauisti. Inde utique uidimus intentionem tuam: iure communi et predecessorum tuorum consuetudine adiuuari. ea propter monasteria supradicta condempnauimus ad procurationem secundum facultates eorum tibi tuisque successoribus exhibendam

Sopite. et. j. procurator et tamen constitutus est ab uniuersitatibus pluribus. sed procurator proprie dicitur qui mandato domini rei ipsius tractat. ff. de procurat. l. i. non est dicta in nobis secundum canones dum tamen constet quod ei detur potestas agendi. s. de proc. petito non de hoc. et. i. autem. de consue. epis. c. alium ante. et. c. si uero epi.

et. i. q. iij. caluator. in aliis. g. et in monasteriis. bononiensis. quia idem ius debet tenere in istis et aliis. s. e. et. j. e. super eo. quia una et eadem res diuersa iure censeri iure non debet. xij. q. ij. cognouimus. et. s. de decis. cum in tua. et ita hic est. ar. ex eo quod alii faciunt quod censent eodem iure. et tu facere debes. non ostendas contra. c. di. cum more. iure communi. quod solum sufficit et hoc est ius. x. q. i. decernimus episcopum. et. c. placuit non obstat quod di. gz. xvj. q. ij. luminosa quia illud intelligitur de exempto. et consuetudinem. et sic duplici iure unde fortius debuit pro ipso iudicari cum utrumque per se sufficeret. C. de eccl. d. i. ad. tol. l. si. facultates. quod quidem est considerandum. s. e. cum apostolus. x. q. iij. cauendum. inter cetera. et. c. ult. et. j. e. quanto. et. c. cum ueniss. et hoc intellige non causa uisitationis et correctionis accedit. j. e. cum uenisset. sed si ex alia causa puta pro negotiis propriis. tunc non habebit procurationem. ar. x. q. iij. relatum. et. j. e. c. procurationes.

Clemens. iij.

Grauis ad nos et. j. ecclesiastice persone cum eccl. contigerit uacare contigit non aliquem quam ad ipsarum regimen noluerit uocare. aut nouum censum ecclesiis imponent aut ueterem contra institutionem concilii lat. augmentant ad ipsius solutionem instituendos pluries iuratoria uel fideiussoria cautione cogentes. et. j. dis. iure. eo. ti. quicumque constiterit contra constitutionem predictam clericis ecclesiis uel eandem censum a tempore constitutionis huius attemptata in irritum reuocantes. presbiteros quos clericis huius iuramenta illicita prestitisse noueritis. congrua satisfactione imposita faciatis absolui eos qui de cetero contra formam canonicam se huiusmodi uenire presumpserint: canonice puniendos.

Grauis et. j. concilii lat. s. e. prohibemus. et. c. preterea. iuratoria. quod post periurium cum a periurantibus potest dici. s. de iureiur. sicut nostris. fideiussoria. hoc fideiussio non tenet cum sit accessoria eius quod non tenet. sic. C. de leg. non dubium. et. s. de foro compe. si diligenti. et. s. de re. pe. c. ult. et. s. de fide instru. inter dilectos. et. C. de sa. s. ec. sancimus nemini. ff. de condic. sine causa. uniuerso. et. j. de dote post diuor. et si necesse fallit hoc. s. de iureiur. debitores. et. c. cum contingat. C. si aduersus uen. l. i. ff. quibus modo usufructus amitt. quid tamen. ff. l. a tempore constitutionis. ar. constitutiones ad futurum tempus extendi. s. de constitu. cognoscentes. non dicatur in eis quod prestita respiciant. s. de consti. c. ult. non de hoc et de hoc habes. lxxxij. di. c. ij. et. iij. et. xxxij. q. iiij. dixit. uel de hoc. absolui. ar. contra. s. de iureiur. cum nos. hic uero unum fuit iuramentum et temerarium in uno duo ita quod periurium uitari non potest. et ideo in ab eccl. remouentur puniendos. pena uero illorum qui contra canones ueniunt multiplex est. prout notatur. s. de ele. non est. et. s. de of. ord. ad reprimendam. sed qualiter puniuntur in casu isto potest dici. quod eccl. priuabuntur ex eo quod scienter contra prohibitionem contrarium faciunt.

Innoc. iij. albi. et consentiu. belle uille.

Quando caton et. j. accepimus quod ab ipso domus uestre primordio de

fundatoris voluntate processit, ut fratribus suis per
terciam procurationem unam annis singulis libe-
raliter exhiberet, cum nichil teneatis ex eis. propter quod
hanc procurationem ipsius debeant ad libitum. Sed in te propter
fortunam servientium paucitatem, te dominum
terram talem procurationem non gravabat. Sed nunc in tantum
excrevit numerus eorundem, quod ad procurationem
eorum .iiij. marche sufficerent, que prima sic con-
suevit. et .j. Indulgemus quod nec ultra primam
mensuram in procuratione ipsa sitis ulterius
predictis fratribus obligati. Sed expensis ipsis que con-
sueverunt sufficere sint contenti. nisi facul-
tates ecclesie in tantum excreverint quod sine gravamine
amplificato sumptu illo ad solvendum debitum
procurationis extendi possit quantitas expen-
sarum.

Quanto et .j. primordio. i. ante consecrationem .xvi. q.
ultima filius. voluntate. sic ergo patet quod ab initio de vo-
luntate fundatoris potest imponi census. supra de in-
pa. preterea. et .xviij. q. ij. eleuthius. et arg. .xvi. q. ultima
filiis. c. decernimus teneantur. et ita sine causa constituta
est. Si vero non ut teneatur. supra e. pervenit. Sed bene servan-
da est hec liberalitas. arg. supra de dona. per totum. C. de dona.
si quis. arg. C. ff. a. indulgemus. in hoc fuit indulgen-
tia. quia constituta fuit simpliciter nulla certa quantita-
te taxata pro illa procuratione. Sed simpliciter tenebantur
procurare fratres illos quotquot essent. arg. j. de pri-
vilegiis. quia certa. et ff. de servit. urb. pred. si servitus
sibium simpliciter positum generaliter est intelligen-
dum ut in .xix. di. si romanorum. Sed ex eo quod non determina-
tur delectantur quiescens sine mediocris. ff. de auro.
et arg. le. qui lancem. ff. de edi. edic. sciendum. §. i.
et ff. de leg. iij. nummis. et C. commu. de leg. l. duobus. §. sed
et si quis. eo quod gravatur ecclesia da vel tantum ad primam
mensuram. et tot fratres procurabunt tantum quot ab ini-
tio consueverunt. Si vero certa quantitas constituta fuit
sed per ipsam procurationem non augetur. et aucti sunt facul-
tatibus. arg. x. q. ij. relata. hoc dictum. et .xx. si quod
statutum fuit ab initio momento quorum inuita-
retur. arg. C. de donis. quoniam. l. ult. §. non a pluribus non ei
quod tite. et ff. leges ab initio actum est ex alio even-
tu resuscitari debet. C. de admi. tu. sancimus. in tantum ex-
creverint. si vero plurimi crescerent non augetur pro-
curatio nec modicum tamen aufertur. conductori.
quia et modice dampnum sustinet. ff. loca. si merces.
§. vis maior. est contendens. arg. quod si excrescat res
debet procuratio crescere sicut et diminuitur propter steri-
litatem. ff. loca. si unico. et supra e. ti. propter sterilitatem. colono-
rum eadem est disciplina. arg. ff. de §. ob. i. inter stip-
ulantem. §. sacram remedium. j. inter de iure. qui sun-
ulari. vel aliud vero fuerit in prima illa locum habet cum per
diligentiam cultorum res vel fructus augmentantur.
hic cum divina provisione et fidelium oblatione res au-
gmentantur. sic contingit quod cum casu fortuito res de-
teriorantur merces remittitur. si vero vitio rei sine cul-
pa coloni puta quia vinum acuit vel si segetes herba
corrupte sint conductori obest. ff. loca. et quod .l. ex con-
ducto. §. i. vitio tamen rei sine culpa coloni dampnum

contingens non obest colono. supra e. ti. propter sterilitatem. sed con-
tra. arg. optimum quod crescentibus facultatibus ecclesie crescere de-
beat. et si sit numerus canonicorum statutus. supra de const.
c. cum. ex. quod non admittit hanc distinctionem. ut facul-
tates crescant provisione divina diligentia hominum.
quod et nec in causa vero debet admitti sufficit non ex quo res
augmentate sunt laurentius. Idem parmensis et
alio mediol.

Cum instantia tua cotidiana. et .j. postu-
lationi interdicere taliter. quod cum omnes ecclesie
legatis et nuntiis sedis apostolice procurationes impendere
teneantur. ab earum prestatione nullam habere
volumus excusatam nisi forte per speciale privi-
legium sedis apostolice quod non credimus: sit exempta.
et si longissimo tempore procurationis obsequi-
um non impenderit. cum in talibus prescriptio sibi
locum nequeat vendicare. quia nos a pontificis
pastoralis sollicitudinis circa omnes ecclesias: non
quam omnibus cessamus. Sane in hiis exigen-
dis eum modum et ordinem volumus observari:
ut nulla ecclesia vel prelatus se indebite pregra-
vari rationabiliter conqueratur. Si vero de col col-
lecta legatorum et nuntiorum nostrorum expensas du-
xeritis faciendas quod vobis non diximus inhi-
bendum. ex hoc nobis et nostris nullum preiudicium volu-
mus generari quo minus possint a quocumque ma-
luerint procurationes secundum debitas postulare. ita quod
si exactis ultra suam gravatus fuit faculta-
tem secundum ab aliis restauretur. nuntiis nostris mi-
nime necessariis extendendis: pateat evidenter fuit
requisitum. ita quod in fraudem nichil penitus
attemptetur. nec postmodum ministros procurationis
absentium si noluerint recipere compellantur. quod
vero contumaces eis duxerint resistendum. discretione
etica sunt compellendi.

Cum instantia. et .j. cotidiana. quia pro re publi-
ca noctes duce insompnes. In auten. ut iud. sine
quoquo. suffra. in prin. coll. ij. et voluntarios la-
bores appetimus dicit imperator ut quietem aliis prepare-
mus. in auten. ut divine iur. coll. ix. in prin. Non cre-
dimus. quia romana ecclesia non solet aliquid privili-
are contra se. arg. C. de sa. s. ec. mleteinus ullam. arg. supra
de prescript. cum ex officii. et in et dicit quod in procuratione
non currit prescriptio. indebite pregravari. illud semper est
observandum. ut secundum facultates ecclesiarum procuratio
exhibeatur. x. q. iij. inter cetera. et c. ult. et supra e. cum
apostolus. et j. e. cum imp. et c. pre. si non tenuis est parata
extra ordinatio auxilio iuvanda est. C. ne vo-
ta uecti. l. i. immo a paupere non debet exigere. i. q. ij.
placuit. quia nec iudex exigit sportulas a pauperibus.
In auten. de man. prin. §. sit tibi quoque. coll. iij.
nec est tenuis vice homines sub adventu offici-
alium inimicus affici debent. ff. de off. p. illicita.
§. ij. et supra e. ea que dabitur. non legatis licet ad bibend-
um dicit ieronimus ne rubentibus buccis predicent ieiunio
tum doctrina. .xxxv. di. sexto die. et c. ecclesie. nec bibere
ultra etiam vicem. .xliiij. di. in illa palea. cum
pedibus et comedere lardum et carnes cum aceto. c.

de egrotante. tutori amione. l. i. et. xii. ar. con. xli. di.
si cogant. cui stat. et h casu esset eis negandum. si ult
uiret petent. j. de. excess. prel. cum ad quorundam. ff. de
aqua. cott. et esti. l. i. §. credenti. et. x. q. iii. quia cogno
uimus. et. s. de. of. ord. conquerente. tenentur prestare. j. e. p
curationes. ab aliis. cessis sibi actionibus a legato.
ar. ff. de censi. cum possessor. ubi dic. conditionem. ex hoc ca
none. ar. ff. de condict. ex lege. l. una. dabit. et
legatus uictus suas illi qui eum procurauit quod ab
aliis recipiat quod ultra partem suam expendit. sic ob
seruant. de feo. ar. l. precedent. cum possessor. requisiti
et in prouincia in qua non est legatus in eundo.
et redeundo. s. de iureiur. ego. n. compellant. quia p
ticulares exactiones et solo. non modica sunt in commoda.
ff. fami. hercis. l. plane. ar. con. ff. ad. l. falc. l. in ea.
et l. planum. et. ff. de pact. epla. §. ult. et. c. de pactis.
l. debitori. Idem amoren. et sal. mot. epis.

Ex parte conpostell. archiepi. fuit
propositum quod cum hii qui uota bti ia
cobi continue persoluerunt ad certam terre sue
mensuram. cum quia uidelicet emunt et uendunt
ipsa persoluunt hactenus et persoluant. quidam
qui a longis temporibus ab eorum solutione cessa
runt: nunc quandam mensuram exhibent
prouissimam et ignotam. et. j. cum ergo non con
stet ad quam mensuram antecessores eorum p
dicta uota persoluerunt: credimus distingu
endum. utrum habitatores religionis ipsius
qui ea continue persoluerunt: ad unam et ea
dem mensuram. hii uota persoluunt. an ad ua
rias et diuersas. In primo. n. casu ad eandem et illi
soluere cogendi. in secundo uolentes soluere ad
minorem: non sunt cogendi ut ad maiorem
persoluant. quoniam cum hi uota gratuita fuerint
ab initio. benignius sunt a uiris ecclasticis e
xigenda. ne tanquam exactores ui deantur
uiris temporalibus inhiare.

Ex parte. et. j. uota. annua ab hyspanis tempe
cadis promissa. l. prauissimam. quod facere non debent
cum omnes ad communem mensuram terre soluere de
bent. ff. de contrahen. empt. imperatores. pro con. i pro
casu. s. cum omnes ad eandem mensuram soluunt.
et ita quod maior pars fac. illi seruare tenentur. c. di.
con. morem. et. s. de capell. mo. dilectis. et. ar. s. e. to
pite. It. ar. quod in dubiis seruanda est consuetudo ui
cinorum. ar. s. de consue. cum olim. et. j. e. sic eo. et. ff.
de. l. i. si seruus plurium. §. ult. It in dubiis non sequitur
quod maximum est. sed quod minimum. ff. de l. iii. minimis. et.
ff. de reg. iur. semper in stipulationibus. ar. tamen est hic.
quod mediocritas est sequenda de h notantur pl'a.
ar. s. e. quanto in notula in h. sunt cogendi sim
ple. si soluentes sunt plures non soluentibus.
s. de hiis que fi. a ma. p. c. c. ult. et. s. de elec. dud.
et. xix. di. in canonicis. ff. de pact. et cum heredem.
insti. ubi et per dignitate precellentes. s. de testibus
in nra. et. ff. de pact. maiorem. s. ius ius quod si sunt
plures sui pauciores ex cuius non apparet de mensura
antecessorum sequi debet mensuram soluentium. illam.

n. presumo fuisse institutam. et ad eos et a sunt minoris
prouenisse. vi. ab initio. si. s. de uoto. et uo. re. sed in pri.
ideo. n. p eas bona fit interpretatio. ne ipsorum munifi
centia erga ecclas retardetur. ar. C. de bonis que li. l. ij.
al. bona. plenius sunt interpretanda. C. de don. cum dilec
tus. ne ex cogitata fraude aliquis possit obuiare
sue donationi. xvi. q. ii. uisis. xvii. q. iiii. si quis o pre.
et. c. de do. siquis. ar. §. ult. Idem cesarien. epo.

Cum olim et. j. quia nobis fides
facta fuit quod ecclesie de uima et de ter in tua
sunt dyoc. constitute non solum parrochiali iure et
p hoc ipsum quod in instrumentis compositionum continetur.
expresse quod abbas sci iohis prelatensis tam de iiii.
decimarum quam de ceteris epalibus te debeat re
dere abbatem ipsum ad integram solutionem iiii
orum decimarum nullis factis deductionibus et
ad prestationem procurationum et aliorum epa
lium iurium in predictis eccliis condempnamus.
licet. n. ex forma sue compositionis deductiones essent
alique faciende: quia tamen compositionem idem abbas
nullatenus approbauit. sed studuit multipliciter
inpugnare: ex ea non debuit beneficium
consequi. cui renuntiasse tacite uidebatur: et
absonum erat preterea ut negaret illam. ecclesiam
in tua dyoc. constitutam: super qua instrumentum p dec
tum ostendebat in iure monasterio fuisse con
cessa p quod ius epale petebat expresse.

Cum olim et. j. casus epi. cesarien. conquestus est do
mino pape de abbate sci. jo. qui eum defrauda
bat sic quartis decimarum et quibusdam aliis que debebat de
bat in ecclesiis quibusdam que spectabant ad ipsum quo
ad ius patro. que omnia abbas sibi denegauit dicendo illas
non esse in sua dyoc. quare dictus epus de dyoc. proba
uit. et idem abbas produxit quandam instrumentum p se in quibus
continebatur quod abbas compositiat cum ipso epo sic pre
dictis tanquam cum dyoc. ecclesiarum quia dns pp. de
consilio fratrum suorum condempnauit predictum abbatem in omnibus
petitis ab epo. sine deductionibus aliquibus faciendis
ab abbate in predictis ecclesiis. quamuis. n. abbas potuisset
aliqua deducere de petitis. occasione compositionis cuiusdam
inite inter predictum epm et monasterium ipsum. quia tamen
tamen abbas non approbauit eam compositionem. sed inpugnauit
sicut potuit. quia uidetur illi tacite renuntiasse. et nihilominus
inde commodum sentire preterea negare non potest. ar.
quod non essent de dyoc. illius epi ille ecclesie sic quibus in
strumentum ostendebat. quia ille ecclesie concesse fuerant a p
decessoribus epi monasterio p que petebat abbas
p epo et est p eo probatur non ex proposito. uel directe. sed
p quandam consequentiam. p alia. forte p testes. instru
mentis ex quo continebatur in aliqua scriptura
publicam de finibus alicuius epatus ei standum est
donec probetur contrarium sed illa scriptura principaliter facta
sit ob aliud. ar. C. de contrahen. empt. et optimam.
et. c. de mi. deli. cum as. et. s. de presumpt. illud. et p
libros antiquos probatur confines epatus. s. de probat.
cum causam. contra omnem. h i diuisum est quia di me
dietas. x. q. i. antiquos. quia tercia. ut. e. ca. q. i. de
hiis quia circa. xvi. q. i. constitutum. et. s. de prescript.

Ex parte cas[...] ad unam mensuram soluere quod debe[...]
[...] ad illam soluere si ad diuersas soluere [...]
(liberaliter)

Cum olim cas[...] tenen[...] epo in aud[...] dyoc[...]
[...] de [...] quartis decimarum et aliis iuribus
episcopalibus

de quarta. et h quia dicit quod nichil debet habere. xvi. q. iii. c.
i. et c. statuimus. dixi quod ista loquitur secundum diuersa tem-
pora. episcopus debet habere medietatem omnium redditum episcopalis ecclesie
de parochialibus ecclesiis tertiam. postea ista tertia mu-
tata est in quartam. xii. q. ii. quatuor autem concesse de reddi-
tibus decimarum statutum fuit quod nichil perciperent nisi uel si co-
tre totius fabrice. x. q. iii. c. i. et c. statuimus. hodie po-
tius locum habet consuetudo. sicut dictum est de quarta uel ter-
tia uel medietate testamentorum que seruatur consuetudo
loci. s. de sepul. certificari. quid iuris sit de decimis dixi
s. de decimis. cum contingat. et c. cum in tua. et c. du-
dum. licet. Remissio tacite quo ius. multis factis deduc-
tis contingit culpa abbatis qui repetiuit quan-
tum in eo fuit instrumentum quo continebatur quod de-
ductiones fieri poterant. ut. i. sequitur. uel sisitium conse-
qui. secundum nota quod alias fructum ex eo consequi non debet
quod nititur reprobare. ar. xii. q. ii. c. precarium.
et s. de testibus presentium quoniam est si uis ad sententiam
perseuerauit. ff. de in. of. te. pap. §. meminisse.
et C. de inis quibus ut indig. alia est. Item licet me-
que instrumentum quod quis approbat pro se tenetur reci-
pere contra se. et iii. q. ii. §. si quis testibus. xix. di. si ro-
manorum. et ii. q. vii. cuiuis in agendo. et C. de re-
bus credi. generaliter. ar. contra. xxxvii. di. si quid uni. et ii.
q. vii. si heretici. tacite. C. de rebus c. si quis tus
iurando. C. ad. l. cor. de fal. qui falsas. et s. de iu-
re. fi. a. ma. p. ca. que fiunt ex ore. §. de ioc. petebat
alias pateret. et melius ostendebat erat. uel. ipse ab-
bas contrarius sibi. et ideo non erat audiendus saltem
in eadem instantia iudicii. ar. s. de app. solli-
citudine. infi. in instrumentis istis continebatur quod episcopo
ecclesiam istam concesserat monasterio uel aliquid
iuris concesserat in ecclesia. et non per hoc apparebat quod esset
in eius diocesi. Idem spoletano episcopo.

Olim causam quam aduersus clericos
plebis turpini. super synodatico proponebas
tu decessor episcopus et collegiis suis commisimus ter-
minandam. coram quibus ex parte tua fuit pro-
positum. quod cum idem clerici predecessori tuo. tres
in festo natiuitatis. et tres resurrectionis dominice
pro synodatico soluerunt denarios papienses. nunc tan-
tum tres lucenses pro singulis denariis papiensibus
persoluerent. cum tamen papiensis ualeat. ii.
lucenses. unde petebas eos ad papiensis solutionem com-
pelli. cum et sibi lucenses primo anno recepisses.
semper tamen postmodum ius tuum fuisset frustra protestatus.
et infra. Cum igitur constet quod papienses olim
pro synodatico soluebantur quod ex eo est secutum
quod lucenses soluti sunt postmodum per eisdem. cum ex
dictis testium et confessione aduocati alterius partis
non reuocata. postmodum appareat euidenter quod
tempore. l. predecessoris tui pro synodatico fuit pa-
piensis moneta soluta. et a tempore dicti. l. non
nisi. xxxvi. anni ad plus effluxerint. et sit legitime
comprobatum quod tres lucenses qui pro uno papiensi post
mortem ipsius. l. soluebantur. quinque. uel. vi. uale-
bant ex illis qui hodie sunt in usu. intelli-
gentes ex hoc quod per monete declinationem ac-

Olim causa soluendus sit census ad magis monetam in qua constitutus fuit nisi in alterum sit prescriptum

cidunt ut uix ad tertium tuum siue si dati fue-
rint pro synodatico sicut in usu erat. procurato-
rem aduerse partis nomine clericorum plebis predicte
et ad solutionem denariorum papiensium uel extimationis eorum
pro synodatico. per diffinitiuam sententiam condem-
pnamus.

Olim causam et c. protestatus. hic dicitur quod si protestatio
protestato. cum aliquis in contrarium facit per id quod
dictum est infra. quod si prescriptio completa fuisset dici oportet
nisi enim non obstante tali protestatione. si. s. de consue.
cum. ex. et s. de app. sollicitudine. ad. fi. non re-
uocata. et sic patet quod confessio aduocati sicut et pro-
pria confessio preiudicat nisi fuerit reuocata ut hic
patet. et s. de app. cum causam quod. que tamen confessio reuo-
cari potest quando ante sententiam. C. de iur. et fac. ig. l. er-
ror facti. et s. de confessis. c. ult. et hoc intellige si probet
quis se errasse. ff. ad. l. aquil. inde ueteres. §. ult.
et ff. de confessis. non fatetur qui errat. sed si confes-
sio aduocati reuocata fuit in continenti seu eadem
die. quod tunc non uideor eam ratam habere ex quo
eadem die ea confessio reuocata est sufficit reuoca-
tio simplex. ut in decretali predicta. cum causam quod. sed uide
quod ante litem contestatam. postea indistincte error reuocari
aduocati patet ita si negauit seruum in sua potestate
esse potest postea confiteri ante litem contestatam. ff. de nox. act.
electio. §. pen. et infra post. si nulla captio est aduersa-
rii. ff. de inter. act. de etate. §. ult. quando uero post
sententiam reuocatur error probabitur. ff. quando act. de pe-
cul. est an. l. ii. ab §. ult. in prima. l. nec obstat
quod dicitur de triduo. C. de errore aduo. l. iii. quod sic in a-
tingit de facto et non potuit in. io. non nisi. xxx. annos ex hoc
contingit quod si lucenses recepti fuissent per pap. xl. annos
quod prescriptum esset in solutione tempore. et sic protesta-
tio non ualuisset. ut dixi. s. in prima. nota. nam sicut
unum alia actio quam inter partes conuenit prescrip-
tum est in illa. ff. quod adm. seruit. amitt. si cuius a-
lia. et. l. si cum. §. i. et si quis partoribus uiribus
utitur pro pluribus prescriptum est pro pluribus. s. de pre-
script. auditis. ff. de s. e. p. una est uia sed quia ius
quod non esset prescriptum in papiensium iure. secundum quod qui ad
recepit loco alterius illud recipere uidetur. xxi. di. in no-
uo. et contra. di. c. i. et. s. de precript. auditis. et. ff. de
admi. tu. Ita tamen. §. gessisse. Item cum pro seruo.
et re sua utitur. ff. de usufructu. l. qui pro. et penes
cum est peculium penes quod est proprium. ff. de pecul.
sed si quis seruum. sed contra. uerum est ut patet per primam
accord. uel extimationis. ar. ad idem dominum calem
quod ad antiquam monetam et mensuram antiquam
facienda est solutio. licet noua sit melior. ut. s. de i-
iuriis. quanto. et est expressum. i. e. cum canonicis.
et. ar. ff. si certum pe. l. iii. et ar. contra. xxxii. q. iiii.
quicumque ignorent. et. ar. ff. de contrahen. empt. imp-
atores. idem esset si moneta minor sit modo in
usu quod solui debent estimationem antiquam. ut hic.
Idem priori sancti stephani.

Cum uenerabilis. et c. nos fauentini. episcopus et i. co-
gnouimus quod prefatus episcopus capellas
quas ab eadem ecclesia. tam ipse quam predec.

Cum venerabilis fr. n. fuen. episcopus et c. causa ...

cum recipere consueverant. ecclesie predicte remisit.
et statuit quod aliud ei servitium non imponeretur.
salva ecclesie sue annuatim trium librarum cere.
pensionis nomine reservato. quia ergo visitationi
annexa est procuratio et episcopus ratione episcopalis iuris
dictionis teneatur ecclesiam visitare predic
tam: nec intelligatur quasi novum imponi
quod ab ipsa fundatione de communi fuerat iure im
positum decrevimus. quod idem episcopus cum ad ipsam
ecclesiam causa correctionis accesserit: moderatam
ab eo procurationem accipiat bis in anno. sed
nichil aliud preter pensionem et procurationem
nec prelibatas: ab eadem ecclesia exigere vel
extorquere presumat.

Cum venerabilis. et infra annexa est procuratio. et quod
non currit prescriptio. ut supra e. cum instantia.
et supra de prescript. cum ex officii. causa correctionis. hic
patet quod quibuscumque generalibus verbis episcopus exi
mat aliquam ecclesiam tamen semper retinentur cathedra
ticum et procurationem et visitationem. arg. extra cum
quod habes. xvi. q. ii. visis infra et supra de donat. pastora
lis. nec obstat illud contrarium. quod habes supra de relig.
do. constitutus. Videtur quod generalis possit eximere. quia
illud fuit confirmatum auctoritate pape. sic. ii. sed dic
non potest aliquis recipere iurisdictionem episcopalem. supra de
foro compe. si diligenti. et supra de renunc. admonet.
sic nec prelatus suam iurisdictionem. ff. de of. presi-
legatus. Item nec patronus quantumcumque generalibus
verbis utatur aliqua iura repetitur in libro. C.
de donis lib. l. iii. Io. de communi fuerat iure. ergo de iu
re communi procuratio peti potest. supra e. sopite. et ita non fuit
remissa procuratio per verba illa aliud servitium non im
ponent. et sic est arg. quod in generali remissione non
veniunt ea que specialiter non remitterentur sicut in o
bligatione generali. C. que res pig. ob. l. i. et ff. de
pig. obligatione. moderatam. supra e. cum apostolus. et
e. cum instantia. bis in anno. hoc novum videtur quia
semel in anno sufficit visitare. supra de of. archid.
mandamus. et hic sic liqueat esse necesse sic non. ut
videtur x. q. i. decrevimus episcopum placuit. ut dixit vi. sed
non credo. quia si certum est quod ecclesia non indigeat vi
sitatione non debet eam visitare. quia causa correctionis eam
visitare debet. ut hic dicitur. ergo causa illa cessante cessabit
effectus. ergo quod dicitur hic bis in anno intelligo si totiens opus
fuit. xviii. q. ii. visitandi. vel semel. et x. q. i. redi
genda. et sollempnis procuratio semel tamen in anno
dari debet. videlicet cum episcopus solito ordine antecessorum su
orum visitat. ff. de of. procon. observare. alie
dabuntur vel cum tanta sollempnitate. quia et dantur
hospitibus. arg. supra de preben. de monachis. vel forte tamen
hic servitia fuit imposita ab ipsa fundatione. arg. ex
littera illa. nec intelligatur imponi quasi novum ab
ipsa fundatione de communi iure fuit impositum. et
cum ecclesiam non visitavit nichil recipiat. i. e. pro
curationes. et x. q. i. relata. Idem compostell. ar
chiepo.

Super eo quod te. nos consulere voluis
ti quia cum tota provincia compostell. de
novo est ad iurisdictionem ecclesie tue conversa: qualiter
tu provinciam vel partem provincie visitanti ob
servari debeat et serviri. nec nos et in procurationi
bus providere tibi duximus sic duximus. quod illud observare
teneatur quod in vicinis provinciis observatur.

Super eo. et infra in vicinis. Nota quod in procurationibus
faciendis et aliis servitiis si certum quid statutum
non sit consuetudo vicinarum ecclesiarum est attendenda.
ut supra de eccl. et supra e. sopite. et supra de capellis mo. c.
ii. et supra de consue. cum olim. et supra de elec. cum ecclesia vul
terana. et i. de cog. spirituali sed eo. arg. contra xii. di. illa. et c.
illud. et lxxvi. di. utinam. de con. di. i. cotidie. Solo
prima pars vera est. certa vero signata non attendimus.
quia unusquisque locus suam habet consuetudinem. sed
hic non erat certum quid statutum esset vel de consuetudine
obtentum et ita non obstant. Idem in concil.
generali.

Procurationes que ratione visitationis
debentur. episcopis vel archid. vel quibus
dam aliis. et a po. se. le. aut nuntiis absque ma
nifesta et necessaria causa nullatenus exigan
tur. nisi quando personaliter officium visitationis im
pendunt. et tunc evectionum et personarum me
diocritatem observent. in lat. c. diffinita.
tot adhibito moderamine. circa legatos et nun
tios. ut cum oportuerit eos apud aliquem locum
moram facere necessariam. ne locus ille pro procura
tionibus aggravetur: procurationes recipiant
moderatas ab ecclesiis aliis. vel personis: que nondum
fuerant de suis procurationibus aggravate. ita
quod numerus procurationum numerum dierum quibus huiusmodi mo
ram fecerint: non excedat. et cum aliqua non
sufficeret per se ipsam: due vel plures coniunga
tur in unam. Porro visitationis officium exer
centes. non querant que sua sunt: sed que
ihesu christi. predicationi et exhortationi correctio
ni et reformationi vacando ut fructum re
ferant qui non perit. Qui autem contra hoc venire temp
taverit et quod acceperit reddat: et ecclesie quam taliter
aggravavit tantumdem impendat.

Procurationes. et infra visitationes. sed ideo forte dicit
quia triplex est procuratio una que ratione visitatio
nis debetur. ut hic. et supra e. cum venerabilis. et i. e. cum
inp. alia ratione consuetudinis. xviii. q. ii. servitium. al. eleutherius
tertia ratione pacti quod appositum fuit in ipsa funda
tione. supra e. ex parte. preterea. supra e. quanto. et xviii. q. ii.
eleutherius. debentur episcopis. sed dicit ad differentiam procura
tionum que dantur ratione census. ut albigane.
supra ii. parte. preterea. quando personaliter. vel et per alium. et hoc
interest non possit propter latam et diffusam dyoc.
supra de of. ord. inter cetera. et procuratio exigi non debet nisi cum
visitat. supra e. cum venerabilis. concilio. supra e. cum apostolus.
non que sua sunt. lxxxii. di. c. nolite. et xviii. q. i. ff.
in ecclesia. et x. q. iii. quia cognovimus. et c. cavendum. et
supra de renunc. quidam impendat. sic ergo qui gravat
ecclesiam in procurationibus punitur in duplum. et qui gra
vat eam in exeniis punitur in quadruplum.
xviii. di. quoniam. et i. de immunit. ec. quia plerique ibi

Procurationes. Cavendum prelati debent cum personaliter visitant procurari et tenentur lateranensis concilium observare predicationi correctioni et informationi vacare ... dierum quibus moram fecerint ... duplicatum

colunt. Honorius. iij. de tp'ion. & de iosa
phat albatibz.

Venerabili. f. n. cenomanī epō accepimꝰ
conquerente q cum cā que int̄ ipm
ex parte una & albem & cuentum de cultura
ex altā. sr̄ procurationibz quas ab eis petit id
epē. noscitur agitari. uob fuerit a b. ap. se.
cmissa. albas & cuentus ex eo frustrari in
tentōnem eiusdem epi moliunt. q eorz mo
nasterium. in cenomanī. uilla. situm ēē dinō
citur. & ipi procuratōnem. hactenus nō solue
runt & .j. dis. ii. cā. q. nisi aliquid rōnablē
ostenderint. uos eos ad exhibendā eam sic ui
deritis expedire compellatis.

Venerabili. & .j. in cenomanī. uilla. h allega
tio erat pō cē monachos quam p eis. q si mona
sterium situm erat in dyoc. cenomanī. sui inci
uitate cenomanī. g. int̄ eos fuerat epō. xvi. q.
vlt. omnes basilice. & xviij. q. ij. monasteria. & s.
de relig. do. se senodochijs. hactenus n̄ soluerē.
h excusatō non ualebat. q in procuratione que
rōne uisitatoīs debetur non currit pscriptō. s.
de pscript. cum ex offitij. s. e. cū in instantia. sicut
neo cē ipam uisitatōnem alius tn̄ platus. ps
pscribē minimq cē epm. ut ibi dr̄ sic. & cē p cu
ratōem q debetur legatis domini pp non pscri
bit. s. e. cum instantia. iō dyx ratione uisita
toīs. q in procuratōne q cpetit rōne institutoīs.
sii csuetudinis. bene currit pscriptō. ar. xvij.
q. ij. elentheriꝰ. & c. secundum. ald rōnable. pu
ta priuilm. s. e. cū instantia. l si allegarēt pr
scriptōm n omīe alius. & pbarent. s. de pscript.
cum ex offitij. al se tueri nō possint ut n alle
garent tantam paupertatem q ipm procurare n
possent. de n. suis sumptibz dz uisitare. ar. x. q.
iij. cauend. & xxviij. q. ij. iam nūc de h dr̄. s. e. c.
instantia. Gregorius. ix.

Cum nup archiepē beneuentanī beneuē
tanā puinciam uisitaret. & .j. cā. q.
cum eundem archiepm. cū auctate ppa
cius nrā. bñuentanā puinciam ctingit
uisitare procurationes ratione uisitationis
debitas iuxta facultates eccarum iuxtaz ex
hibeatis eidem. alioquin snīam quā ipē
tite tulerit in rebelles: ratam hēbimus &
faciemus auctore domino inuiolablr ob
seruarj.

Cum nup & .j. auctate ppa q ei cpetit de iure
coi. s. e. sopite. & h intellige. cum epē est neglig
ens. al se intromittē non dz. ar. ix. q. iij. cū scī
mus. & c. cqstus. in quibz casibz archiepē possit
se intromittē auctē metropolica de sbditis suf
fraganeorz suorz. notatur. s. de of. ord. pastora
l. auctē nrā in quo casu pot se intromittē cū
cunq auctoritate priuilij & tunc pot a diri
ta p. appo. q p simplicem qrelam. q nō pot
in alio casu. sic. s. de offo. le. cum n ignore ui
sitatoīs. al. non te. s. e. procurōnes. & c. uenerabil.

iuxta facultates q sp in hijs csiderande sr̄. s. e. so
pite ubi de h. Idem.

Cum canonicis maioris eccē. quidā su
mam pecuñe p pensione eccē tue de
bitam aliquot annis psoluis & id summā il
lam ex integro de meliori moneta exigat. di
mus tuēc interis in mandatis. ut canonicos
illos solutone prioris pecuñe: l si non sit i u
su. extimatōne pensionis antiq. faciat ma
nere contentos.

Cum canonicis & .j. aliquot ānis. ut q duo
sufficiant q pluralis locutō numerorz duorz c
tenta est. iiij. q. iij. § tē. s. mīs. & de. c. di. i. h quoz.
& si post annos liber ēē uisus est post biennium li
b erit. ff. de man. test. libertas. § ult. & si data fu
gōd in diebz si nich adiciatur biduo cōm impli
oz. ff. de v. sig. inter illam insi. imo exigit q le
gitiō tempe pscita sit ad h ut in futurū teneat.
n cā ēē in euidenti. de h dr̄. s. e. puenit. solone po
ris pecuñe. q ab initō fuit cstituta & nō ad nouā
que maior est. si moneta diminuta fuisz. illā
recipe nolient. s. e. olim. cū g minorem recipere
nolient maiorē exige non debent. ff. de damp. i
fec. qm bona. § si quis. q & C. de sol. l. plr̄. si nō
est in usu. de estimatōm illius antiq soluant.
ut. s. e. olim. ipsi. sz nūquid pnia possz solui si
inueniretur. si n inuī uz. q n est in usu nō pot
solui cū reptra moneta n liberat soluentē. ff. de
pig. act. elegant. § cum reptos silē. ff. ad uell.
quamuis. § si cueniit. & ff. cum sac deb. co. l. quot.

Alex. iij. De csecratōe eccē l altaris.

Ad h si altare motum fuit aū
lapis ille solummodo suppositus qui
sigillū ctinet cfractus aut ē diminutus: dz
denuo csecrari. testare uō necnā q pp h su
am csecratōnem eccā csueuit. lz id quidā
canones innuere uideantur. De csecratōe eccē l altaris.

Ad h. & .j. altare. i. mensa altaris sic expo
nitur. de. cse. di. i. si motū. q̄ tabula csecra
de loco ad locum mouetur. nec tn̄ csecratur. de. c.
di. i. ccedimꝰ & q dicit. motū. i. mutatū quo ad
formā ita q formā amisit. l diminutōm uel
augmentum. cum h sit forma rei. ar. x. q. ij. § h
i. idem si mensa fit altaris enormit̄ fracta q
csecrand ē altare. j. e. cū in dubijs & c. ligneis c se
cratō altaris pcipue intlligit̄ in ciunctōe mēse.
& lapidis sriōris & structure inferioris. & ita si mē
sa fuit mota. l ad de lapidibz tangens ipā mē
sam cretum est altare & dz itm csecrari. sz si ad
a datur altari n csecratur. sz sacrū trahit ad se n
sacrum. j. e. q in dubijs. sigillum. q in lapide fit
i csecratōe. cfractus aū diminutus. enormit̄. j. e.
q in dubijs csecrari. ipm altare. & non eccā. alia
est. n. csecratio ecclesie & alia altaris. ut lecti in
littā. canones. de. c. di. i. si motū n innuit q ec
clesia debeat csecrari dū dicit si motū fuit alta
re denuo csecretur eccā. sz exponitur altare. i. mēsa
sū tabula. eccā. i. altare q est dre si mota fuit

tabula consecratur altare. Idem.

Auctoritate presentium inhibemus ne quis pro eo quod in oratoriis que in grangiis vestris sunt interdum aliqui vestrum celebrant procurationes que ratione visitationis debentur a vobis exigere vel extorquere presumat.

Auctoritate et c. ratione visitationis talis procuratio non prestatur nisi quando personaliter visitant locum causa correctionis s. e. procurationes. sed in grangiis istis nulla fit visitatio licet ibi quandoque celebret monachi. sed ad caput accedit prelatus causa visitatoris et ibi non consueverit morari monachi. sed aut si causa colendi agros suos et ita cum in illa fiat visitatio nulla propter hoc quod ibi aliquando celebratur debetur procuratio. Innoc. iii. tornacen. e.

Tua fraternitas et c. Inquit t. pro. t. R. quod in diocesi tua licet tibi ecclesias dedicationem impendere tam diebus dominicis quam privatis.

Tua et c. quam privatis quolibet ergo die possunt fieri consecrationes ecclesiarum vel altarium virgines et propter necessitatem diebus privatis velum sacrum accipere possunt. xx. q. i. devotis. quia necessitas legem non habet. de c. di. i. sicut et sic magna necessitas hoc inducit ut ibi dicitur et c. de reg. iur. quod non est. ordines vero sacri non conferuntur nisi certis diebus. s. de temp. or. c. i. et ii. et lxxv. di. c. ult. et crisma certo tempore conficitur. de c. di. iiii. omni tempore quod in senitie post cedit. sed exponitur omni tempore. i. omni anno certo die et quia ista certis temporibus conferuntur dubitavit an idem esset de consecratione ecclesiarum. Id est nicosien. epo.

Quod in dubiis et c. altare vero in quo tabula cum consecrationis benedictione pontificali ministerio adhibetur. si mota fuerit vel enormiter fracta: debet non immerito consecrari. nec negamus quin olim non consecratum: consecratio possit oleo conficere.

Quod in dubiis et c. si mota de c. di. i. si motum et s. e. c. i. consecrari de hac consecratione dicitur ut. s. e. c. i. per quod intellige quod hic dicitur. consecratio. et ita sacrum tamen quod dignum trahit ad se non sacrum. xii. q. ii. non estimemus. ff. de rei vend. que religiosis. si. ff. de sol. si alienum. ff. de usucap. eum qui edes. secus si vinum apponatur sanguini. s. ti. px. cum marthe. ff. cinnisti. §. preterea ar. est quod minus dignum trahit ad se magis dignum. s. de iure pa. ex litteris. et c. cum s. ar. s. de offi. del. sed cum communi. §. si vero duo sf. ff. ar. quod in reficiendis sacris vestibus sicut non sacrum sui pannum non sacrum pot. apponi. nec est opus nova consecratione. Idem compostell. archid.

Proposuisti quod venientibus ad ecclesiam bi iacobi ex diversis regionibus peregrinis et volentibus a suis ab aliis pro accubitiones et iuxta altaris de nocte custodiam vendicere homicidia contingunt interdum et aliquando multa inferuntur et c. f. t. br. R. quod manente ecclesia et altari ipsi reconciliari possit per aquam cum vino et cinere benedictam.

Proposuisti et c. reconciliare. Sed quando ecclesia debeat consecrari vel reconciliari primo si dubitatur an sit consecrata id est de altari propter dubium debet consecrari. de c. di. i. ecclesie vel altaria. quia non dicitur iteratum. quod nescitur esse factum. de c. di. i. sollempnitates. et sic est in temp. s. de bap. c. ii. et sicut lxviii. di. pbri quos et §. secundum. Item si ecclesia exusta est tota vel maior pars debet iterum consecrari de c. di. i. ecclesiis semel. ar. ff. de acquir. emp. t. domum. si vero tectum cumlitur et parietes illesi remaneant. vel et modicum de ipsis parietibus destructum sunt. non debet propter hoc consecrari. s. e. ligneis. et si tota ecclesia simul destructa est vel maior pars debet consecrari si successive suffic. aspersio aque benedicte. de c. di. i. de fabrica vel per remotionem altaris vel fracturam enormem non re consecratur ecclesia. ut. s. e. i. per sanguinis effusionem et per adulterio debet tamen reconciliari. ut hic patet et. s. de adulteriis. significasti. et ar. s. e. c. ult. ar. con. de c. di. i. ecclesiis semel. sed illud intellige hic scilicet per sanguinis effusionem vel seminis pollutione non consecratur. per quod debet sicut hoc reconciliatio. dicitur. s. e. aqua. sed pone quod quis se ipsum vel aliquis alium aliquando in ecclesia suspendat quid dices non videtur reconsecranda ut hic. sed reconciliandi. Idem.

Cum sis et c. noveris ergo quod plura in una ecclesia altaria et plures episcopos simul potestis consecrare.

Cum sis et c. plura altaria. ar. contra basianum qui dixit quod consecrato maiori altari omnia alia essent consecrata. si digito demonstrentur. ar. ff. de acquir. pos. quod ideo. §. si prediorum. c. de naturali li. si quis hunc sic plures clerici possunt ordinari. s. de temporibus or. de eo. et lxxv. di. quod a pribus et plures episcopos possunt consecrare modicum fuit hoc dubium. sed non credebat quod liceret eis plures clericos possent ordinare quod possent plura altaria vel episcopos consecrare. B. Idem.

Ligneis edificiis ecclesie vestre cum conscriptis parietibus tamen illesis ac mensa principalis altaris in sua extremitate modicam passa fracturam. Inquit t. dixim. R. quod cum parietes in sua integritate permanserint et tabula altaris mota vel enormiter lesa non fuerit: ob dictam predictam: nec ecclesia nec altare debet denuo consecrari.

Ligneis et c. parietes. quod dum parietes integri sunt non est ecclesia consecranda. quia in parietibus consecratur ecclesia. et si interdum omnes si successive reparati essent de c. di. i. de fabrica. de hoc dictum est. s. e. proposuisti. et tabula. s. e. c. i. et quod in dicta sunt hoc possunt dici. H.

Consuluisti et c. cimiteria in quibus excommunicatorum corpora sepeliri contingit reconcilianda erunt: aspersione aque sollempniter benedicte. sicut in dedicationibus ecclesiarum fieri consuevit.

Consuluisti. cimiteria. sicut ergo ecclesia reconciliatur ita et cimiterium cum sit consecratum. ut hoc patet et illa corpora si discerni possunt sunt exhumanda. et extra

minium piacenda. s. de sepl. satis. et eadem gaudet ecclesia emunitate et immunitate xvii. q. iiii. si quis contumax. et c. sequenti. et ita idem iuris est in accessorio quod in principali. s. de off. del. prudentiam. § ult. cum sunt concor. sic. et in dedicationibus. s. e. proposuisti. de c. di. i. si motum. et c. sequenti. b.

Honorius iii. regine Hungarie.

Cum sicut ex relatione capituli Oradiensis nobis innotuit quod eorum feceris ecclesiam consecrari et tamen non sit ecclesia sua de dote ei provisum fuit: consecranda eo liberali ad dotandum predictam ecclesiam a pie manus munificentie tue debes: quo ad hoc fortius tamquam ex debito iam teneris.

Cas. qui fecit ecclesiam consecrari illam dotare tenetur.

Cum sic et tamen hoc decretum ponit casum qui deberet poni in principio. t. de donationibus. consecranda. nec est fundanda nisi primo competens dos fuit eis assignata de c. di. i. nemo et in auth. ut nullus fa. ora. do. § i. coll. v. et in auth. ut de. sit. n. cle. § i. l. si hoc amissum sit in fundatione sic tunc non debet consecrari nisi dos ei fuit prius assignata. vt. xvi. q. ult. pie menti. § i. q. ii. placuit. et hic cum ad hoc ex debito teneatur fundator ut dicitur infra. hoc quantum erit competens dos si sit monasterium. tunc dos debet esse tanta quod presbyteri de spacio et ... cantores et lectores possint ibi esse prout traditur in auth. ut de. sit. n. cle. § i. si vero alia ecclesia collegiata vel non hic dos ad minus debet esse pro duobus. ar. s. de filiis. pre. proposuisti. vii. q. i. illud aut tres. de c. di. i. hoc quoque et quod possit recipere hospites et episcopalia iura persolvere. s. de preben. de monachis. s. de supplen. neg. pre. c. i. sed quid si episcopus consecrat ubi fundator non assignata dote dixerunt tamen ... quod episcopus tenetur dotare ecclesiam. sicut tenetur providere illi quem ordinat sine titulo. s. de preben. c. ii. et c. episcopus et c. cum secundum apostolum. et hoc credo. dum modo sine lesione ecclesie sue hoc facere possit. al. si nichil habet propter quod delictum persone et c. xvi. q. vi. si episcopus. s. de except. cum venerabilis. et tunc fundator dotabit illam. et post sed ad hoc compelli. ar. xvi. q. ult. pie mentis. ar. ad hoc. ff. de ritu nupt. qui liberos. et heredes fundatoris ad hoc tenentur. In auth. de ecclesiasticis. ti. § si aut. et § si quis edificationem. b. coll. ix.

Gregorius ix. Astoricensi episcopo.

Aqua per episcopum benedicta ecclesiam reconciliari posse per alium episcopum non negamus. Per sacerdotes simplices hoc fieri decetero prohibentes. non obstante consuetudine provincie Bracharensis. que dicenda est potius corruptela. quia licet episcopus committere valeat que iurisdictionis existunt. que ordinis tamen episcopalis sunt non potest inferioris gradus clericis demandare. quia autem mandantibus episcopis sic reconciliatarum fuit ecclesie hactenus per eosdem: misericorditer tolleramus.

Aqua etc. et consue. Nota ergo quod consuetudo que est contra iuris naturam non preiudicat et contra ius ... non potest prescribi. s. de consue. c. inter nos. et c. cum venerabilis. et c. quanto. et c. ult. nisi de hoc iurisdictionis. puta in dicere congregationes de causis instituere. beneficia conferre et omnia alia que consistunt in confirmatione. ar. s. de elec. tuis missa hoc omnia committere potest et delegare cuicumque minori vel maiori. sed illa que sunt episcopalis ordinis demandare non potest inferioribus puta clericos ordinare, virgines consecrare, crisma conficere et consimilia que ministerium consecrationis desiderant. sed que est ratio quare illa que sunt iurisdictionis possit committere clericis inferioris gradus et non illa que sunt ordinis demandare. hoc potest esse ratio quia iurisdictio sola voluntate et verbo committitur sive delegatur sive ordinatur et revocatur. s. de off. del. licet quoniam. § intentionis et § porro. s. de iudic. in dubium. sed collatio sacramentorum non confertur sola voluntate vel verbo. immo factum est opus. quia necessaria est invisibilis unctio et exterior que est signum interioris unctionis in corde. s. de sacra unctione. c. uno. quod perpetua est et committi non potest. licet executio eius suspendatur i. q. i. quidam. § si forte in fine. et c. et ita patet quod non possunt talia demandari sicut iurisdictio vel revocari. et talia conferri non possunt nisi ab eis qui habent ea per collationem. lxviii. di. presbyteri quos. et sic reconciliatio talis nulla est. cum sacerdotes illi non habuerint potestatem illam per talem demandationem que est ordinis episcopalis. sicut consecratio. sed unus episcopus alii episcopo potest demandare hoc. ut per hanc demandationem nichil ei committit. cum episcopus habeat ea que ministerium consecrationis desiderant. et ei deest tamen auctoritas. quia in alienam messem falcem mittere non debet nisi de mandato et voluntate eius cuius est diocesis. vi. q. iii. scriptum est. tollamus. sed videtur quod sola ista tolerantia non sufficiat nisi iterum reconcilietur per episcopum. quia nulla fuit reconciliatio. ergo iterum debet reconciliari. sicut si aliquis ordinatur ab eo qui ordinandi potestatem non habebat debet iterum ordinari. lxviii. di. presbyteri. i. de presbytero non bap. c. i. et iii. sed dic quod per talem tolerantiam ratam habet talem reconciliationem et in perpetuum valere ex hoc cum prima nulla fuisset. et ita de nichilo facit aliquid. sic. iii. q. vi. hoc quippe. et de c. di. i. tecta. quia potest mutare naturam rei. C. de rei ux. ac. l. una. ecclesia pri. b.

Idem eidem.

Si ecclesia non consecrata cuiusque fuit semine aut sanguinis effusione polluta. aqua prius exorcizata lavetur. ne divine laudis organa suspendantur. et tamen quam citius sit poterit consecranda.

Si ecclesia etc. non consecrata. nota quod dicit non consecrata. ergo multo fortius consecrata. ii. s. e. proposuisti. sic et contrarium. sed si talis polluatur reconciliari debet ut. s. e. consuluisti. et si aliquis excommunicatus vel paganus in ea sepultus sit inde eiciendus. nec in ea debet celebrari ante ... et aspersionem aque benedicte licet consecrata prius non fuit. et parietes radendi. et de c. di. i. ecclesiam. § et c. sequenti. et ita ecclesia non consecrata gaudet eodem privilegio quo et consecrata. ut hic patet. et est hoc expressum i. de immu. ec. c. pen. et ita si aliquis confugerit debet ab ecclesia defendi. et hoc ideo quia locus ille auctoritate episcopi dedicatus est. et divino cultui deputatur. et quod semel deo dedicatum est ad prophanos usus redire non debet. xii. q. ii. nulli liceat. et s. de reb. pmu. mancipia. tamen gravius peccat qui sic delinquit quam in non consecrata sic magis peccat et gravius punitur qui in maiorem personam quam qui in minorem nam et persona consideratur in iniuria. ff. de iniu. illud.

Aqua etc. ... polluta per simplicem sacerdotem ... valet ... aqua per episcopum benedicta

de iniurijs. c. atrox. j. de sent. ex. c. illorum. et crimen auget dignitate constituti. xl. de re. iu. omne delictum. c. i. et numquid isti violatores sunt dicendi sacrilegi secundum distinctionem sacrilegij. ut xvij. q. iiij. c. sacrilegium. et credo quod tamquam sacrilegi iudicandi sunt. et locus ad hunc consecratus si sit. ar. s. de foro com. c. questus. et quia eodem privilegio gaudet ac si esset consecrata. j. de immu. ec. c. pls. lavetur. et per hoc dicit lavari ut quod per episcopum. s. c. prox. in hoc casu sanctum credo quod per sacerdotem possit lavari. quia si intellexisset quod per episcopum deberet lavari illud dixisset sicut cum dixit in prox. c. precedenti. cum quod in ut q. c. scribit eidem. et quia dixit aqua exorcizata que fit per simplicem sacerdotem. et si cum aqua benedicta est vino et cinere est qua reconciliatur ecclesia consecrata. s. e. proposuisti. et ar. ad hoc. s. de temp. ord. cum in distribuendis. et ar. de con. di. ij. c. ult. ar. con. j. de emunit. et c. pls.

Ex concil. agath. De celebratione misse et sacramento eucharistie et divinis officiis.

Presbyteri mane matutinali officio contemplato pensum servitutis sue videlicet primam. secundam et terciam. vi. ix. vesperamque persolvat. ita tamen ut horas competentibus iuxta possibilitatem aut a se aut a scolaribus publice compleant. deinde pro actis horis et infirmis visitatis si voluerit exeat ad opus rurale ieiunus ut necessitatibus peregrinorum et hospitum diversorum commeantium infirmorum atque defunctorum succurrere possit usque ad statutam horam pro temporis qualitate propheta dicente septies in die laudem dixit. qui septenarius numerus a nobis impletur. si matutini prime tercie sexte none vespere completorii tempore nostre servitutis officia persolvamus. nam de nocturnis vigilijs idem ipse propheta ait. media nocte surgebam ad con. et c. ergo hijs temporibus laudes creatori nostro super iudicia iustitie sue referamus.

Presbyteri. et j. nunc. persolvat. consilium est ut similiter dicatur omnes hore supervenientibus occupationibus aliquam horam dimittat. et intelligitur de parrochialibus clericis quos ad opus rurale oportet exire ut in hac parte alibi suo loco. et tempore dicende sunt singule hore competentibus signatis campana vel alio signo. s. de cle. in causis. s. de of. iu. c. i. et. l. di. nullus militare. a scolaribus. hoc exaudio est aliqua cenelente necessitate ipse officium perficere officium non potest. vij. q. i. illud facit ad hoc. s. de vi. et ho. cle. ut quisque ad rurale clericus vero circa non sufficit ex artificio suo victum et vestitum querat. xci. di. clericus. ieiunus. abs. of. sive detinento. xij. q. i. c. i. vel ieiunus. de con. di. i. hoc aliqui et de con. di. ij. ut ieiuni. et vij. q. i. nichil. vel sue cure missam celebrando usque ad statutam horam ut hic dicitur i. nonam. de con. di. i. solent. vel usque ad terciam quia ante dici non liceat. hoc in diebus communibus. septenarius. sunt vij. hore sic. vij. sunt dona spiritus sancti. xxx. q. i. prevenit. vij. dies sunt. et vij. etates quibus completus fuit mundus. vij. petitiones in oratione dominica. vij. psalmi penitenciales sunt. vij. dyaconi sunt. vij. candelabra. xciij. di. dyaconi. quia et ita. vij. sunt hore.

ad quas tenentur sacerdotes de alijs clericis nichil dicit. ymo videtur quod si teneantur. et tenentur. ar. s. de presbit. cum sic apostolus. xci. di. c. iiij. v. Ex concilio tributiensi.

Quidam laycorum tenent in consuetudine ut per singulos dies audiant evangelium in principio erat verbum. et missas peculiariter scilicet de sancta trinitate. et de sancto michaele. ideo statutum est in eodem concilio ut ultimus hoc fiat in suo tempore. et si aliquis velit propter reverentiam sancte trinitatis non pro alia devotione audire. et si voluerint ut sibi misse cantentur pro salute vivorum et defunctorum de eorum die missas audiant.

Quidam. et j. peculiares. i. speciales. de con. di. i. et hoc attendendum. non fiat. non quod malum sit audire tales missas. sed malum est propter tales dimittere canonice statutas missas de die ut dicitur infra. sic. xci. di. denique. vel presbiter minori vel dicere presente maiore et dare clam si est peccatum. sed dare ad iactantiam malum est. i. q. i. si est putanda. et c. inde. quest. et ita est. ar. quod ad phitones non propter hoc quod malum sit. sed per id quod ex eo sequi potest. s. de iur. iur. et si clerici. et xv. ij. q. i. in novo. et xi. q. iij. nolite. lxiij. di. c. cum non. pro alia devotione. quod melius sit audire missas istas quam canonicas de die. Innoc. iij. Ugoni. epo.

Consuluisti. et j. hoc. quod excepto die nativitatis dominice nisi causa necessitatis suadeat sufficit sacerdoti semel in die unam missam solummodo celebrare.

Consuluisti. et j. nativitatis. die nativitatis domini plures misse celebrantur. de con. di. i. nocte sancta. et celebrantur tres propter misterium. quia per illas tres missas representantur triplex status. i. status ante legem sub lege et status gratie. illa que cantatur in nocte representat statum illum qui fuit ante legem. quia omnes in tenebris fuerunt. unde dicitur in missa illa propheta. populus gentium qui ambulabat in tenebris. secunda que dicitur in aurora representat statum et tempus sub lege in quo iam incipiebat ex parte scire christum. sed non plene propter decalogis et prophetis. et ideo cantatur inter noctem et diem. et dicitur officium lux fulgebit hodie. tercia dicitur in die per quam designatur tempus gratie. s. presens. unde dicitur officium. puer natus est et c. quod potes intelligere hijs versibus tres in natali misse debent celebrari. quarum prima sacram christi signat genituram. altera venturi designat gaudia christi. tercia iam factum quod lex fore sacta designat. necessitatis. sed quam dicas necessitatem. sed o. si celebravit de die et postea moriatur aliquis. vel et causa honestatis et utilitatis ut in deum missa intervenat aliqua magna persona que velit missam audire. ar. s. e. c. i. et hoc. ar. ergo sufficit quod unam missam celebret quis in die. de con. di. i. sufficit. et j. e. c. referente. nec expresse prohibetur quin plures possint celebrare ex eo quod dicitur sufficit. unde potest unam celebrare de die et aliam pro defunctis. et quotiens celebrat totiens corpus sumat et sanguinem de con. di. ij. comperimus. et c.

Ex conciliis tributiensibus. Id archiepo bracharensi.

Consilium nostrum. et j. necessitas urgente.

in diebus profestis in quibus ad honorem sancte Marie virginis et sancte crucis missam celebrare contingit: ymnus angelicus, symbolum et prefatio propria debeat decantari, et c. inquit. R. Hoc queritur. Ex his apparet. nos in diebus profestis cum missarum sollempnia in honore beate virginis celebrantur, nec ymnus angelicus nec symbolum decantatur, sed in missa propria prefatio decantetur, ut inter commemorationem et sollempnitatem distinctionem ostendat. Unde et Te deum laudamus regulariter dimittitur: quando dicatur in laudibus matutinis.

Consilium et c. profestis, id est privatis, cum proprium a festo. ymnus angelicus, scilicet gloria in excelsis deo. symbolum, id est credo in unum deum. prefatio, prefatio beate virginis dicetur. lxx. di. sanctorum reliquias. tres de consec. di. i. invenimus. regulariter, id est regulare est ut dimittatur. sic ut dicatur. si. vii. q. i. factum autem. in contrarium post electionem. hic ponitur negative. sic mini. i. ff. de ter. divisione illud. Idem clericus scilicet per magalonum.

Ex parte vestra et c. prestiterit et c.

Hoc quod semper sacerdos vino perfundere debet postquam totum accepit eucharistie sacramentum. non cum eodem die aliam missam debuerit celebrare. ne si forte vini perfusionis acceperet: celebrationem aliam impediret.

Ex parte et c. vino queretur quo perfundere debet sacerdos. Ideo quod vino perfundere manus. scilicet post perceptionem corporis et sanguinis domini. totum. ubi non dicat quod totum recipiat vel nichil. de consec. di. ii. comperimus. ne si forte. quia si sacramentum a ieiunis sit percipienda. vii. q. i. nichil de consec. di. v. ut ieiuni. lxxv. di. quod a patribus. de tempo. or. litteras. sed dic forte quia quotidie est opinio quia quicquid commiscetur sanguini sanguis efficitur. ar. s. e. proximo. quod in diversis et vel illos qui perfusionem accepit ieiunus erit. sed post vero dubitatur illud forte et illa opinio hic enervatur. sed magis affirmative. ut hic ponitur quod consuetudo interpretatur quia sic observatur quod optima est legum interpres. s. de consue. cum dilectus. sic post. xxxiii. q. ii. admonere. s. de pen. c. tue. et sic est ar. hoc quod non est ieiunus quis postquam bibit. sed post medicinam sumptam non est quod nichilominus possit celebrare. quia non computatur inter alimenta. ff. de peni. le. non esse. sed non est verum. quia si non debet post perfusionem multominus post medicinam. quia in honore tanti sacramenti prius debet sumi corpus et sanguis domini. de consec. di. ii. liquido. vii. q. i. nichil et antequam cibus digestus sit corpus Christi sumi non debet. de consec. di. ii. tribus. quid si conficeret aliquis sacerdos post cibum vel potum sumptum male faceret tamen conficeret. de consec. di. ii. liquido. Item quondam archiepiscopus lugdunensis.

Cum marthe et c. etsi numquam consuevit formam verborum quam ipse Christus expressit cum in corpus et sanguinem suum panem transsubstantiavit et vinum illud in canone misse quo ecclesia utitur generaliter adiectum quod nullus evangelistarum legitur expressisse. Cum enim in evangelio sic legatur. accipiens calicem benedixit agens gratias et dedit discipulis suis dicens. bibite ex hoc omnes. hic

est enim sanguis meus novi testamenti qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum. In canone misse sermo iste. videlicet misterium fidei interpositus invenitur. Unde cum non evangelista Christum hoc dixisse referetur miraris quod quis asseverare temptaverit eum ad plus dixisse quam evangelistarum quis asseveret. unde si formam ipsius canonis diligenter inspiceres preter hoc de quo tua fraternitas requisivit: alia duo videlicet elevatis oculis in celum et eterni testamenti posita in ipso canone reperies que in textu evangelico non leguntur. Sane multa tam de verbis quam de factis dominicis invenimus ab evangelistis omissa quam apostoli vel supplevisse verbo vel facto expressisse leguntur. Paulus enim in actibus apostolorum sic ait. meminisse vos oportet verbi domini Ihesu quod dixit. beatius est magis dare quam accipere. hoc nullus evangelistarum iiii. scripsit. nullus earum expressit: quod Paulus de Christo ad corinthios scribens ait. visus est plusquam quingentis fratribus simul. deinde visus Iacobo. novissime autem tamquam abortivo visus est et michi. Ipsi quoque evangeliste inter se mutuo supplevisse leguntur. quod ab eorum aliquo vel aliquibus sunt omissa. Unde cum tres evangeliste posuerint. hoc est corpus meum. solus lucas adiecit. quod pro vobis tradetur. et cum matheus et marchus dicant pro multis. lucas dicit pro vobis. matheus autem in remissionem peccatorum: adiunxit. Ceterum ea que adduntur in canone misse possunt ex aliis locis evangelii comprobari. Iohannes enim suscitationem lazari describens. Ihesum sursum oculos levasse asserit et dixisse. pater gratias ago tibi quoniam audisti me et c. Si te igitur in celum oculos levavit ad patrem cum ad corpus exanime animam lazari revocavit: probabilius esse videtur quod tunc oculos levavit ad patrem in celum cum panem et vinum in corpus et sanguinem proprium commutavit. Ceterum sicut superius est expositum. cum in textu evangelico novi testamenti ponatur. hoc inter presens et eternum nam vetus testamentum quod hyrcorum et vitulorum fuit sanguine dedicatum. temporalia promittebat. novum autem quod est Christi sanguine consecratum promittat eterna. et ideo testamentum illud fuit vetus et transitorium. hoc autem novum est et eternum. vel ut utamur a ratione. Unde novum. id est ultimum esse dicitur. vel in eternum. id est perpetuum comprobatur. novissimum et non temporis testamentum immobile perseverat. quia testatoris obitu confirmatur. iuxta quod apostolus testamentum in morte asserit confirmatum. Alioquin non valet dum vivit qui testatur. Preterea non solum scriptura. sed et promissio dicitur testamentum. iuxta quod apostolus ipse perscribit. Ideo novi testamenti mediator est: ut repromissionem accipiant qui vocati sunt hereditatis eterne. Sic ergo intelligi debet: quod in ipso canone reperitur. hic est sanguis meus novi testamenti et eterni. nove ac eterne promissionis. scilicet confirmator. sicut dominus repromittit. qui manducat inquiens carnem meam et sanguinem meum bibit. habet

in est. Ex eodem autem verbo de quo modo
dictum est occasionem videlicet mysterium fidei, nonnulli
tum erroris quidam traxere, putaverunt, dicentes:
In sacramento altaris non esse corporis Christi et san-
guinis veritatem, sed imaginem tantum et speciem et fi-
guram, pro eo quod scriptura interdum commemorat
id quod in altari suscipitur esse sacramentum et mi-
sterium et exemplum. Sed tales ex eo laqueum er-
roris incurrunt, quod nec auctoritates scripture conve-
nienter intelligere, nec sacramenta Dei suscipi-
unt reverenter. Si enim quia figura est sacramen-
tum altaris veritas esse negatur, ergo nec mors
nec resurrectio Christi, cum figura sit, veritas est
credenda. Siquidem mortem et resurrectionem
Christi similitudinem et imaginem esse apostolus ma-
nifestat. Christus, inquiens, mortuus est propter delicta no-
stra, et resurrexit propter iustificationem nostram. A-
postolorum quoque princeps Petrus sic in epistola sua scribit:
Christus passus est pro vobis, vobis relinquens exem-
plum, ut sequamini vestigia eius. Sicque tam
mors Christi quam eius resurrectio est exemplum,
ut et nos peccato mortui iustitie iam vivamus. Quod
si non fuerit veritas quia fuit exemplum, ergo nec
vere ~~fuit~~ mortuus fuit Christus nec vere resurre-
xit. Sed absit a fidelium cordibus error iste, cum
propheta de ipso testetur quod vere languores nostros
ipse tulit et dolores nostros ipse portavit. Dicitur tamen mi-
sterium fidei, quoniam ibi aliud creditur quam cernitur,
aliud cernitur quam creditur. Cernitur species panis
et vini, et creditur veritas carnis et sanguinis
Christi ac virtus unitatis et caritatis. Et ideo distin-
guendum est tam subtiliter inter tria que sunt in hoc
sacramento discreta, videlicet formam visibilem,
veritatem corporis et virtutem spiritualem. Forma
est panis et vini, veritas carnis et sanguinis, vir-
tus unitatis et caritatis. Primum est sacramentum
et non res; secundum est sacramentum et res; tertium est
res et non sacramentum. Sed primum est sacramen-
tum gemine rei, secundum est sacramentum unius et
alterius res existit, tertium est res gemini sacra-
menti. Credimus ergo quod formam verborum sicut re-
peritur in canone et a Christo apostoli et ab ipsis eorum
acceperunt successores. Quesivisti etiam utrum
aqua cum vino in sanguinem convertatur. Super
hoc autem opiniones apud scolasticos variantur.
Aliquibus enim videtur quod cum de latere Christi duo pre-
cipua effluxerint sacramenta, redemptionis in san-
guine ac regenerationis in aqua, in illa duo vi-
num et aqua que commiscentur in calice divina
virtute mutantur, ut in hoc sacramento ple-
ne sit veritas et figura. Alii vero tenent quod aqua
cum vino transsubstantiatur in sanguinem, cum in vi-
num transeat mixta vino. Sed physica eorum
assentiunt qui aquam a vino per artificium pos-
se asserunt separari. Preterea potest dici quod aqua
non transit in sanguinem, sed remanet prioris vi-
ni accidentibus circumfusa, et vini saporem as-
sumit, quod vino admiscetur, quia si post calicis conse-
crationem aliud vinum mittatur in calice, illud quidem
non transit in sanguinem nec sanguini commisce-
tur, sed accidentibus prioris vini commixtum corpori quod
sub eis latet undique circumfunditur, non madidans
circumfusum. Ipsa tamen accidentia vinum appositum
videntur afficere, quia si aqua fuerit apposita
vino, vini saporem assumit. Contingit igitur ac-
cidentia mutare subiectum, sicut et subiectum contingit ac-
cidentia permutare. Cedit quippe natura miraculo,
et virtus supra consuetudinem operatur. Sed nec inco-
nvenienter creditur aut absurdum, si aqua in corpore
Christi esse credatur, cum legatur de ipsius corpore
processisse. Et ideo. Verum inter opiniones predictas
illa probabilior iudicatur que asserit aquam cum vino
in sanguinem transmutari, ut expressius eluce-
at proprietas sacramenti. Nam cum aque multe sint
populi multi iuxta quod alibi dicitur, beati qui seminant
super aquas, ideo vino aqua unitur, ut Christo populus
adiungatur; per hoc enim qui suscepit ipse de nostro et
accepimus ipsi de suo, tam insolubili nexu
coniungimur, ut qui est unum cum patre per in-
effabilem unitatem, fiat unum nobiscum per ad-
mirabilem unionem, ac per hoc ipso communicante me-
diante cum patre unum efficiamur. Pater, inquit,
sancte, serva eos quos dedisti michi, ut sint unum si-
cut et nos. Non pro his rogo tantum, sed pro eis qui cre-
dituri sunt per verbum eorum in me, ut et ipsi in
nobis unum sint, et mundus credat quia tu me mi-
sisti. Tertio loco tua fraternitas requisivit quis fuerit mutator
quod in secreta beati Leonis, sicut antiquiores codices con-
tinent. Sic videlicet: Annue nobis domine ut anime fam-
uli tui Leonis, secundum antiquiores codices, hec prosit
oblatio, cum in modernis sacramentariis habeatur: An-
nue nobis quesumus domine ut intercessione beati Le-
onis hec nobis prosit oblatio. Sed quo. Respondemus quod cum sa-
cre scripture dicat auctoritas quod iniuriam facit
martyri qui orat pro martyre, idem est ratione con-
simile de sanctis aliis sentiendum, quia orationibus nostris
non indigent, pro eo quod cum sint perfecte beati, omnia eis
ad vota succedunt. Sed nos potius orationibus eo-
rum indigemus, quod cum miseri simus undique
mala nostra perturbant. Unde cum in plerisque oratio-
nibus contineatur: prosit vel proficiat huic sancto vel illi
talis oblatio ad gloriam et honorem, ita debet intel-
ligi ut ad hoc prosit quod magis ac magis fidelibus
glorificentur in terris, licet plerique repu-
tent non indignum sanctorum gloriam usque ad
iudicium augmentari, et ideo ecclesiam interim
sane posse augmentum glorificationis eorum op-
tare. Verum utrum in hoc articulo locum in-
veniat illa distinctio qua docetur quod defunctorum
alii sunt valde boni, alii sunt valde mali,
alii mediocriter boni, alii mediocriter mali,
unde suffragia que fiunt a fidelibus in ecclesia pro val-
de bonis actiones sunt gratiarum, pro valde malis
et consolationes vivorum, expiationes vero pro me-
diocriter bonis, et propitiationes pro mediocriter ma-
lis, tua discretio investiget.

hec ostendit quare dicatur missarum.

Cum marthe et iohannis. missarum. istud est verbum de quo
dicitur. s. cuius auctor illud in canone misse. pns
dnm ar. ii. q. v. a fuluisti. s. de transl. inter corporalia.
sed hoc cum ratione additum est xxxiii. q. ii. quos deus. et i. e.
c. §. ex eo interp. Alia duo. s. elevatis oculis in celum
et eterni testi pro ut servitur. multa. multa servat ecclesia
que nec ab apostolis sunt tradita que tamen cum sit longa
consuetudine approbata non sunt minoris auctoritatis. xi. di.
ecclesiarum. beatius est dare. xvi. q. i. predicator qui dando
placet ipso accipiendo displicet. vii. usus. tempi
bus nostris quamcumque placere labore det capiat. querat.
plurima pauca. nichil abortivo. paulus appellat se
ipsum abortivum quia sic factus abortivus cum labore
et angustia et attractione ad lucem attrahitur. ita
paulus venit ad fidem. xxiii. q. iiii. displicet. et c. quos
nos. Et omissa. petam quod legibus omissum est supplen
dum est a iudice. ff. de test. quoniam. s. de ele. c. no
vis et dominus cum diminute dixit. xvi. q. vii. et hoc dixerunt.
et ipsius facta supplevit et cetera facit sunt facimus.
et iuste presumi ecclesiae diu tenti ad hoc ut iustum presu
mi debeat. de c. di. ii. liquido. et sufficit quod aliquid
sit diu servatum ad hoc ut presumi debeat vel apostolum
vel alium iustum actorem habuisse. xii. di. ecclesiarum.
io. probabilis. no. ar. ex quo quis levavit quod pecca
levaverit. i. q. i. iudices infi. et est ar. ex eo quod quis
facere assueverit. vt. xxviii. di. qui sunt culpe. s. de
pig. illo. vos. ff. de usur. cum se misses. i. et ff.
de v. iii. et o. leg. ex usu. quum. §. precedenti. ff. de
peri. le. duo sunt. §. testo. ff. de fideiu. instruc. c. de
lanioribus plurium. §. asinam. ff. de le. i. si servum plus.
§. si nunc. nuorum. ff. ad mac. item. §. quod dixit. io. et eternum
hic ostendit quare adiectum fuit et eterni. immobile
perseverat. C. de sacro. et eccles. l. i. C. de testis. cum in
dignum. xiii. q. ii. c. ult. voluntas non iii. ambulatoria. n.
est voluntas defuncti usque ad finem exitum supre
mum. ff. de adimen. le. l. iii. ff. de do. inter virum
et uxorem. cum hic status. §. primam. C. de codi. l. ii.
C. qui testa. fa. pos. si quis. vii. pot. mutari et si
pactum intervenerit ne possit mutari. C. de pact. vel
pact. quod in dotali. et si fuit per principem affirmatum
ar. C. de testis omnium. qui nemo hanc legem sibi in dicere
pot. ut a priori testo sibi recedere non liceat. ff. de le.
iii. si quis in prin. i. et de c. di. ii. ego berengarius.

dicentes sanguinis unitatem. de corpore christi tres sunt opiniones.
vna dicit quod illa substantia que fuit prius panis et vi
num postea fit corpus et sanguis christi. de c. di. ii. pa
nis est in altari et c. quia corpus. secunda tenet quod substantia
panis et vini desinit esse et tamen accidentia ipsorum re
manet. s. sapor et color et pondus et sub illis acciden

etiam tibus est corpus christi et hoc approbatur. s. de sum. tri. et
fi. ca. c. i. tertia dicit quod remanet substantia panis et vi
ni eodem loco et sub eadem specie est corpus christi. io.
et exemplum. de c. di. ii. vos. ii. et c. forte dicas. et
c. in quibus. et c. semel. mortuus est. figura est sacramentum
v. q. i. multi seclarium. de c. di. ii. sacrificium. non
fuit veritas sicut ipsi heretici dicunt. mistum fidei
de c. di. ii. forte dicas. et c. in quibus. et c. semel mor
tuus. sacramentum. i. sacre rei signum. de c. di. ii. sacrifi

cium. secundum est sacramentum. de c. di. ii. hoc est quod dicimus.
et c. duplex. sed primum. s. forma panis et vini est
sacramentum gemine rei. i. corporis christi et unitatis. et ita
est figurans tantum. secundum. i. corpus christi est sacramentum. s. u
nitatis. et est res sacramenti. s. specierum panis et vini.
et ita est signans et signatum. tertium. vero. s. unitas.
est res sed signatum gemini sacramenti. i. duorum sacramentorum
precedentium. s. corporis christi quod est sacramentum unitatis. et
specierum panis et vini. que sunt sacramentum corporis christi. et
ita istud tertium est tantum signatum per illa duo sacramenta spe
cies panis et vini et per corpus christi. primum vero est tantum
sacramentum signans. secundum est signans et signatum.
tertium est signatum tantum. concedimus quod concludit ex pre
missis secundum principalem conclusionem et de hac tres xi. di
ecclesiarum. Illa duo sacramenta que fluxerunt de latere christi. s. aquam
et sanguinem. id est in quadam veritas. i. caro et sanguis
et figura. i. species panis et vini transubstantiantur. ita quod de
sinit ibi esse aqua et vinum. pluribus qui dicunt quod aqua
et vinum non amiserunt pomnia. i. non ita quod in sepa
rata sint. sed tales separatio impossibilis vel difficilis. in
postea ubi admixta sunt. ar. ff. de acqui. re. do.
ab eo. §. cum quis. et de c. di. ii. cum omne. § sus. fi. l.
preterea potest dici. hoc est tertia opinio. non transit. que in
transitu est. quia si quis sumpserit hanc aquam cum san
guine iam non erit ieiunus et ita die illa non potest c
ficere. s. o. ex parte. sed contra e. de c. di. ii. relatum. et s. e. c. c
subiunxit. accidentibus tantum. licet logici dicant quod acci
dentia non possunt permutare subiectum quod verum est secundum na
turam. sed hoc natura cedit miraculo. ut lex dicit. presen
tiste et i. tb. hoc infra ponitur alia opinio in antiqua com
pilatione. item. e. t. in quadam. illa probabilior. numquid hoc
diffinit. ut presumit nobis pluries alias probationes. aut ut
doctor. ut non imponat nobis necessitatem eius. quo opinio
est amplectenda. li. s. de feriis. c. capellanus et in
non usu alienam reprehendere. s. de test. sponsal. liras. c. vino.
i. vini aquaticum. non ii. transeunt duo in sangui
nem. sed unum quod aqua sibi incorporatur et ita exponeat
quod cum vino. i. comprehendit ex eis. hec expo est secundum illam
opi. que asserit quod aqua cum vino transubstantiatur in san
guinem. et illa probabilior est. ut dicit inno. ppli. misti. de
c. di. ii. cum omne. et di. iiii. ipse suscepit ipse. de c.
di. ii. in christo pi. idem est ratione. ar. quod non eadem est
eo dicitur esse idem ius. ff. ad l. acquil. illud. equitatis.
ii. eo filia tua suade iii. C. ad l. fal. l. ult. et s. de
cler. utili. cum dilecta. § de hoc inuestiget. sed quare potest
presumi in hanc dubitationem. secundum habeat hic locum
illa distinctio vel non. cum augustinus dicat quod pro non val
de malis propitiationes sunt. xiii. q. ii. tempe. vel dubi forte ideo quia
bonum est qui mediocriter mali appellantur si tamen il
li appellantur mediocriter mali. qui non decesserunt
in aliquo mortali peccato. sed tamen in venialibus peccatis.
per hoc idem est quod mediocriter boni. si autem illos appellat
mediocriter malos qui decesserunt in aliquibus peccatis
mortalibus. sed tamen valde magnis obstat. xiii. q. ii.
pro obeuntibus ubi dicitur quod pro nullo est orandum quod decessit
in mortali peccato. item si preces valent pro ipsis qui de
cesserunt in mortali peccato pone quod aliquem ecclesie
et orationes valeant ad tollendum partem illius pene

ledim h tot posset coronones + elie fi. q pnia tollat
tota + ita dampnatus saluabi. ad h posset dici. q
mediocrit mali dnr qui mista hnt uenialia me
diocrit boni qui peruca. l melius dicas q medio
crit mali dnr qui mortalia comiserit. prea lz le
uia + i quibz fi est necia in scripto. ff. de accus. l. le
uia + i quibz peccator asstui pot. ff. an. p alium
cae applionis exerci possunt. l. i + f h dicas. q licz
unus denarius aliquam ptem pene tollat au
quanti sit tam. scds tollet tm. tm dico in ppor
tee f h + f totus mund effundaret. tp ad terra
ueret. ad pt dici de indulgentiis q fiut in dedica
toibz ecclesiarum. jo. Idem rectoribz. tom. fra
tern.

cas grauius peccat f qui simulat se conficere + non / iste q qui conficit in mortali

De homie + j. Quesiuistis. n. quid de
incauto pbro uideatur qui cu se sa
at in mortali crimine astitutum in issarz
sollempnia que non pot ppter n cessitatem
quamlibet intermittere ppter sui facino
ris asciam dubitat celebrare p a dicsqz cete
ris circumstantiis missam celebrare se fin
git + suppressis uerbis quibz afficitur corps
xpi panem + uinum tmmodo purum sumit.
ita credens p id q pretendit ppls satisfacere
ut p h q intendit deum non debeat puoca
re. cum ergo falsa sint abstinenda remedia
que uera sint pericul grauiora licet is q p
sui criminis consciam reputat se indignu pec
cet grauit si se ingerat irreuerent ad illd.
grauius tm uidetur offende qui sic fraudu
lent illd pterimpserit simulare. cum ille i
solius misedis dei manu incidat iste uero
n solum deo cui non uetetur illude. sz pplo
q decipit se astringat.

simulatio / equiuocatio / duplex / [illegible]

De hoie + f uocitatem. qr forte dies festus imi
net. l funus alicuius. q libz. i. aliq. quamuqz
illa sit. xxi. q. i. nihil. + i. q. vij. si quis omem. sup
pssis. i. tacitis. qr si dic illa uerba. quibz a ficit cor
xpi. ptendit. i. fingit se celebrare. falsa. qr ppls
uana simulatione non est fallendus. xxvij. di.
q integrandi. + C. de latt. lib. tol. l. una. § lz + q
sunt uera grauiora. jo. sic exponit. i. mai fedis pi
cul grauiora qd diceret grauius est peccare occlte q
manifeste. xi. q. ij. certe. xi. q. iij. precipue. q. i h.
n. piculosi est. qr occlte peccans non ht q eu
corrigat. Alio autem r magis peccat qui publi
ce. qui pstat aliis delinquendi exemplu. ut. c. preca
pue tm qr peccatu suum tuetur ronibz. + sic intell
illd. xxxij. q. iiij. nemo + xiiij. q. v. plane. c. l. i
tellt. ut iacz in ltra. qm grauius peccat sacdos crim
nosus qui silat celebrare + si celebraret. q si crimi
nosus celebret. qr in pmo casu in plibz delinqt.
deu offendit + pximu decipit. in so casu solum
deum offendit. + iste est tonus intelles. qr talia
remedia. nlls dz inuenire qr ffa sunt ex eo q n
afic. cum uideatur aficere. + ido grauiora sr q
ua picla peccons cum afic + h imuit bsi ltra se
cuns. grauit peccet. sic pz q quamuqz est inor

tali pecco celebrare n dz. vi. di. testamentum. + de. c. di.
ij. cotidie. i. q. i. sacerdotes sacrosca + ois tal suspen
sus est quo ad se. s. de cohi. cli. + mu. c. ult. lz n q
ad alios ut i. n sit symoniac l notori fornicator
qm illi suspensi st quo ad se + quo ad alios. ut
xxxij. di. § fm multis + c. pret h. + j. de symo. ta
ta. sz nuquid tal sacerdos pot celebrare si hat a
tritoem cordis. qr forsitan du instat necitas cele
brandi n pot hre c afiteatur. sat pot dici qd sic
dum tm hat ppositum satfaciendi + illd postea q
cito pot afiteatur. a r. j. de. sen. excõ. de ceto. c. quaus.
+ xxvi. q. vi. qui recedit de. c. di. ij. cotidie. I de
fere. epo.

In quadam nra epla decretali asseris te legis
se illd ee nefarium opinari q quida dice
re psumpserit in sacramento uidelz eucharis
tie aquam in fleuma aüti. nam + de late
xpi non aquam sz humore aquaticu men
tiuntur exisse + j. Nos g ad tue supplicois
instantiam. Sz q quidam dixerunt sz erraue
runt xpm non fuisse uerum dm sz adopti
uum ut miseri arriani. Alij xpm non fuis
se uerum hoiem sz fantasticum ut ipij ma
nichei. sz aduersus hos heretes iohes apls i epla
sua loquitur dicens. tres sunt qui testimo
nium dant in celo. pr + uerbum + spc scs.
+ hij tres unum sunt. p h intendens ostende
q xpc sit uerus ds. Et tres sunt qui testimo
nium dant in terra. spc aqua + sanguis. p
h intendens ostendere qd xpc uerus sit ho. na
ad ee hoiis duo principali exigunt. uidelz
corpus + aia. ex quoz aiunctione uerus ho
subsistit. p h autem q in articlo mortis incli
nato capite xpc tradidit spm de quo uoce m
gna clamauerat. pater in manus. t. c. s. m.
manifeste pbatur q ipe spm hebat no solu
uitalem flatum. sz aiam rationabile de q p
dixerat. tristis est aia mea usz ad morte. + po
testatem habeo ponendi aiam meam + ite
rum sumendi eam. p h au q unus militu
lancea latus eius apuit + atinuo exiuit sa
guis + aq pbatur a pte q xpc uerum corpu
hebat. nam de fantastico corpe nec sanguis
nec aqua potuissz exire. vn ille qui uidit te
stimonium phibuit + testionium eius e ue
rum. qr tres sunt qui testimoniu dant i tra
spc aqua + sanguis. q uidelz xpc uerus sit ho.
ex anima rationali subsistens pbatur ex
eo q spm talem emisit. + uero corpe pbatur
qm ex eo sanguis exiuit + aqua. rationalis
quippe aia non possz uiuificare n corpus h
umanum ex quibz uerus ho asistit. Certum
sicut fuit uerus spc + uerus sanguis. ita p
cul dubio uera aqua. cum xpc sit ueritas. +
a ueritate omnis sit falsa penitus aliena. Na
si no fuissz aq sz fleuma q de late saluatoris
exiuit ille qui uidit. + testimonium uerum
phibuit. pfecto non aquam sz fleuma di

i humana carne

In quadam [illegible] opinionem [illegible] aqua pbat in fleuma [illegible]

xisset nec in hoc tamen regenerationis sacramen
tum fuisset ostensum cum per sacramentum bapti
smi non regeneremur in flegmate sed in aqua. nec per
hoc non posset argumento probari quod in sacramento
eucharistie admiscenda sit aqua uino si de
latere Christi non aqua sed flegma cum sanguine
profluxisset. Sed nec uera fuisset figura que supra littera
te precessit in ueteri testamento cum moyses
uirga percussit silicem et ex ea non flegma
sed aqua manauit. Restat ergo ut quandocumque
fuerit illa aqua siue naturalis siue miraculo fa
cta de nouo diuina uirtute creata. siue de compo
nentibus ex parte aliqua resoluta procul dubi
o uera fuit cum naturalis posset et compositum in
componentia et elementatum in elementa resol
ui. quemadmodum exiuit sudor ipsius sicut gutte san
decurrentis in terram. Cum autem ad compositionem
humani corporis. iiii. elementa concurrant. ui
delicet terra. aqua. aer et ignis. et ad uegeratio
nem eiusdem corporis quatuor humores con
similes illis conueniant. uidelicet. sanguis. colera.
flegma et melencolia. ut ueritatem humani
corporis expressius demonstraret unum ex illis
et unum ex istis losses expressit. illaque pocius
ex illis et istis que magis misterio congruebant.
ex elementis aquam et ex humoribus sangui
nem. In quibus duobus duo maxime sacramen
ta. redemptionis et regenerationis elucent.

In quadam et infra. versus. s. e. c. marcie. sed opido illa re
mota est in uide. Agentem ad cognitionem magistri hug.
episcopi ferrariensis qui opinionem predictam secutus fuit. dicebat
enim hug. si illa fuit uera aqua que exiuit de latere Christi.
non intelligebat qualiter per illam probetur quod Christus sit
uerus homo. nec intelligebat per hoc illam auctoritatem
Io. apostoli. nec glosam ibi positam. tres sunt qui testimo
nium dant in terra. spiritus. aqua et sanguis. et hii tres
unum sunt. et glosa super loco illo. sic se habet spiritus. id est humana
anima quam emisit in passione aqua et sanguis que fluxerunt
de latere Christi. sed dico quod ista aqua non fuisset aquea
sed aquatica humor humani corporis tamen auctoritas apostoli quod
glosa intelligi debet sicut uidebitur: unde quamuis a domino spi
ritus exponeret illi. precedens auctoritas et glosa. et spiritus reddebat
arrianum et donosianum. xxiiii. q. iii. quidam. ff. donosi
ani sicut arriani qui dixerunt filium non coeternum patri. xxiiii.
q. iii. quidam. ff. arriani de secta manicheorum non
leguntur. xxiiii. q. iii. quidam. sed forte alii patri. ff. dum pater
dedit testimonium deitati cum dixit. hic est filius meus
dilectus. in quo michi bene complacuit. filius dedit testimonium
deitatis cum in monte transfiguratus potenciam diuinita
tis. et spem eterne beatitudinis ostendit. spiritus sanctus dedit.
cum super baptizatum in specie columbe descendit. uel quando ad
inuocationem nominis christi corda credentium impleuit. duo
principia. et ita Christus est duo nempe genus. quia et est deus.
et homo. id est de trinitate. cum Christus tamen sit cum unctione. id est ex quibus
coniunctis inuisibiliter. non solum uitalem. per quod philosophi
diuidunt spiritum uitalem. per et animam. id est humana
num cum non posset habitare in sicco. ar. xxvi. q. ii.
moyses. nec corpus humanum uegetari potest nisi per an

imam. sed si aliquando spiritus malignus corpus mortui ho
minis sibi intrauerit ut. xxvi. q. v. nec mirum. non tamen ipsum
uiuificat nec unum cum illo efficitur. sed mouet illud ad
instar uenti quod lanam commouet et mouet quandam laue
sed flegma dixisset. sic s. de transac. inter corporalia et s.
de deci. ad audientiam et c. ar. non esse recedendum de facili
a forma. ff. i. de spon. ex litteris. c. de libris preteritis.
l. iii. ff. de iur. totis. presumendo et hoc si nichil communi conson
at ad intellectum proprium interpretationem recurrendum est. ff. de u
sufr. legato. l. si alii. et ar. s. de concessione ex litteris. i. de ce
tero si preterea. ff. de leg. iii. non aliter. moyses. sic de con
di. ii. texta. hic ergo exigitur expressa similitudo inter ea ea
que fiunt in nouo testamento et que facta sunt in ueteri. alibi
non exigitur dissimilitas ne uideamur iudaizare. ar. s. de
sacra unctione. c. uno. ff. cum uero. in decretis. l. a. consilii.
s. in frigiditate et caliditate. siccitate. et humiditate. quod con
ueniencia philosophorum est assignare quos labor mun
di exagitat ut dicit auctor. Idem in concilio
generali.

Dolentes referimus quod non solum minores
quidam clerici. uerum etiam aliqui ecclesiarum
prelati circa comessationes superfluas et confabu
lationes illicitas. ut de aliis taceamus fere
medietatem noctis expendunt. et sompno resi
duum relinquentes uix ad diurnum concentum
auium excitantur. transcurrendo undique continu
a sincopa matutinum. Sunt et alii qui missa
rum sollempnia uix celebrant quater in anno.
et quod deterius est interesse contempnunt. et si quando dum
hec celebrantur intersint chori silencium fugientes
intendunt exterius collocutionibus laicorum. dumque
auditum ad indebitos sermones effundunt au
res intentas non porrigunt ad diuina. hec igitur et si
milia sub pena suspensionis penitus inhi
bemus districte precipientes in uirtute obedien
tie ut diuinum officium nocturnum pariter ac diur
num quantum eis deus dederit studiose pariter ce
lebrent et deuote.

Dolentes et infra. Sincopa. sicut de con. di. iiii. retulerit. hic
copa de medio tollit quod ex pretereis auget de illis fi
guris dicta. i. de v. sig. forus. pena. et ita non est cano
late sine. sed post ferende. ut. s. de iur. pa. relatum. ff.
de hoc diuinum officium. ad quod est cum precepto illo tenentur.
s. e. presbiter. et ita cum contra hoc preceptum faciunt in obedientiam
incurrunt. unde non ut quod sunt suis beneficiis priuandi. sed
in obedientiam. ar. s. de maio. et obe. illud. quod peccatum pa
ganitatis incurrit quisquis sedi apostolice obedire con
tempnit. lxxxi. di. si qui sunt presbiteri. et infidelis esse conui
citur et si fidelis uideatur. viii. q. i. sciendum. si hoc est ue
rum. immo quia est. michi puniuntur de inobedientia que
grauissimum peccatum est. ut patet per iura predicta. sed dicas
quod a canonis inobedientiam incurrit cum eo nunc agitur.
quod qui iudicis inobedientiam incurrit. ar. i. de cle. ex.
mi. si celebrat. et ff. de arbi. l. celsus. Hono. iii.

Sane cum olim et infra. propter
incuriam sacerdotum diuina indignatio
grauius exardescat districte precipiendo. etc. quod
a sacerdotibus eucharistia in loco singulari mun

vetus
glutinis decurrentis
uidelicet
officii
ea

a transferuntur res iste &c. debent dici antequam hostia eleuetur. neque hic sanguis meus &c. postea non debent dici. cum iam sint in corpus conuersa.

to et signato sub honorifice collocata deuote ac fideliter conseruetur. Sacerdos uero quilibet frequenter doceat plebem suam, ut cum in celebratione missarum eleuatur hostia salutaris se reuerenter inclinet, idem faciens cum eam portat presbiter ad infirmum. quam in decenti habitu superposito mundo uelamine ferat et referat manifeste ac honorifice ante pectus cum omni reuerentia et timore, semper lumine precedente, cum sit candor lucis eterne, ut ex hoc apud omnes fides et deuotio augeatur. prelati autem huiusmodi mandati grauiter punire non differant transgressores, si et ipsi diuinam et nostram uolunt effugere ultionem.

Sane conseruet sub fidelibus clauibus ne similis manus ad ea possit extendi. i. de custodia eucharistie c. i. inclinet. flexis genibus et potest dicere uerba ista salue salus. uel rex mundi uerbum patris hostia uera uiua caro deitas integra uerus homo. uel ista mutabantur res iste in corpus et sanguinem tuum domine ad honorem et laudem nominis tui ad confessionem peccatorum et ad salutem animarum nostrarum. uel dicat orationem dominicam. punire. ad arbitrium iudicis punientur qui hoc non obseruauerint cum pena hic certa non statuatur. s. de of. del. de cau. ff. de iur. de n. l. i. infi. ubicumque pena non statuitur ad arbitrium iudicis imponitur. Idem uniuersis ecclesiarum prelatis.

Cum creatura non habeat quod proximis fedeat creatori et. i. quasi. q. nullum in uos torporem negligentie obrepere permittatis, eo minus et pro anniuersariis defunctorum et pro festo uel feria secundum temporum congruentiam missarum sollempnia consuetudinaliter celebretis.

Cum creatura et. i. anniuersariis. anniuersarium dicitur quod fit pro defuncto anno reuoluto a die mortis sue. sed hic dicitur anniuersarium officium et. quod fit cotidie pro defunctis quod facere debent sacerdotes. quia anime defunctorum soluuntur aut orationibus et sacrificiis sacerdotum aut precibus sanctorum aut ieiuniis aut elemosinis cognatorum. xiii. q. ii. anime defunctorum et quia nescimus quibus prosunt pro omnibus hec sunt facienda. e. ca. et. e. q. non estimemus. non pro illis quos constat in mortali decessisse. xxiii. q. v. placuit. isti n. negligentes erant in officiis mortuorum. unde mandat papa quod torporem negligentie abiciant et missarum sollempnia celebrent pro anniuersariis defunctorum consuetudinaliter et pro festo cum aduenerit et missam de feria celebrent quando non est festum. ita quod non dimittant officia mortuorum et in conuentu non singulariter. cum pauci forsitan uolebant plures missas dicere. Idem.

Te referente et. i. Cum cuilibet sacerdoti quacumque dignitate prefulgeat unam in die celebrare missam sufficiat, nam et ualde felix est et qui celebrat digne unam. f. t. ex. quod die cene domini in ecclesia sancti pontiani dum tamen uat. in qua teneris crisma conficere missarum studeas sollempnia celebrare.

[illegible]

Te referente et. i. sufficiat. de c. di. i. sufficit. et s. e. consulisti. nisi in natiuitate domini ut in dicitur. digne unam. et melius est celebrare illam de die quam aliam. s. e. quam dam. sancti pontiani. archiepiscopus sancti pontiani in die cene domini de antiqua consuetudine tenetur conficere crisma in ecclesia sancti pontiani. sed idem archiepiscopus eodem die mane de consuetudine accedit ad garganitanam ecclesiam ut ibi recipiat peregrinos uniuersi loci et in a clero et populo celebrare compellitur. unde super hoc implorauit consilium pape et papa rescribit quod tamen in ecclesia sancti pontiani in qua tenetur crisma conficere debeat celebrare et sic est ar. quod missa est de substantia confectionis crismatis. sic dici consueuit quod sic de substantia collationis ordinum. ar. s. de tempore ordinum. inter corporalia. Idem episcopo ybalen. illa

Perniciosus in tuis partibus inoleuit abusus uidelicet quod in maiori quantitate de aqua ponitur in sacrificio quam de uino, cum secundum rationabilem consuetudinem ecclesie generalis plus in ipso sit de uino quam de aqua ponendum. Ideoque fraternitati tue mandamus quatinus id non facias nec in tua prouincia fieri patiaris.

Perniciosus et. i. consuetudinem. nota quod consuetudo attenditur in sacramento altaris. sic et consuetudo attenditur in baptismo. de c. di. iiii. de trina. et in ipsa immersione consuetudo metropolitane ecclesie et in aliis diuinis officiis ab aliis sue prouincie debet obseruari. de c. di. ii. instituta. et xii. di. c. ult. sic et in matrimonio. i. de cognatione spirituali. sed eo. et in ieiunio. i. de obser. ieiunii. c. ii. et. i. et sic patet generalem ecclesie consuetudinem ab omnibus esse seruandam. c. di. contra morem. et sic saltem credamus quod hec consuetudo a sanctis patribus ecclesie fuit instituta. quedam n. consuetudines solius usus approbauit. xi. di. ecclesiasticarum. et ita solo usu antiquorum patrum ponitur plus de uino quam de aqua. et alia ratio potest assignari. uinum delectabilius est quam aqua. et ideo plus ponitur. ne si plus poneretur de aqua non ita suauiter pertransiret. ne torporem generaret. unde prudens posset immunire. quia aqua in bibitum stomachum facit quam aqua misceatur cum uino dicitur. s. e. cum marthe. ¶ cum uinum ad. fi. sic dicitur de sanguine. et quod in sua alta similitudine Christi sanguinem bibis. ne horror accidat sic. de c. di. ii. panis et. c. quid sit sanguis. Idem brixien. episcopo. Ad bibendum

Litteras tuas recepimus continentes quod cum a te expressius presbiter ecclesie sancte brigide brixien. inquireres confessus est quod cum quadam die hostiam et calicem non haberet in pane fermentato et cipho ligneo missarum sollempnia celebrare presumpsit et. i. Intellecto tenentur quod predictam ecclesiam per maliciam dicti presbiteri multipliciter ledebatur inquisitionis officium iterans ex eius confessionibus inuenisti quod idem sine igne sacrificabat et aqua. Cum igitur uel ex aperta malicia uel nimia desipientia peccasse probetur. quasi. q. officio et beneficio perpetuo ipsum priues.

Litteras et. i. confessus. ergo pro conuicto habendus dicitur. s. de confessis. cum sup. c. e. l. ii. na. fermentato. quod quamuis non licet. cum scriptum est. non in fermento ueteri. sed in azimis sinceritatis et ueritatis et c. unde dicit hug. quod si

[illegible]

quis conficeret de fermentato in ecclesia occidentali nichil fieret. de con. di. ii. in sacramento. ligneo. quia licet de con. di. i. vasa quibus tamen non minus conficeretur quia olim in vasis ligneis conficiebant sacerdotes. sed postea decius cesar papa silvester papa viii. instituit ut vasa argentea essent in ecclesia ut de con. di. i. vasa de quibus. aut auricalco non fiat calix quia ob viriditatem erugiem parit et vomitum provocat. nec hodie de ligno vitreo de con. di. i. calix. stanneus. non licet hiis criminibus scilicet quibus prius inquisitio facta fuit. sed licet aliis. ut de accus. de hiis et i. de collus. c. ult. quia crimina semel remissa tamen in ultorem ne redire si patiuntur. xxiii. q. iiii. sed illic et de delicto que tunc temporis non est sepius crendum. ff. nau. c. iiii. sed c. ult. sine igne quia si non dicitur quia legitur ignis in altari meo semper ardebit et ille ignis versus est aqua. hec autem nisi qui extinctus fuit antiochio venientes sacerdotium iasoni. i. q. i. sicut echiacus. ut nec sine aqua sacrificare potuit. sed utrumque in calice mixtum esse debuit. quia utrumque de latere salvatoris exivit. s. e. in quadam et de con. di. ii. c. i. ii. et iii. alios errores de isto sacramento habes de con. di. ii. c. omne crimen. desipientia. unde ei pretendi non fuit quia poterat ab aliis querere. xxxvii. di. c. ult. et xxxviii. di. qui ea et de con. di. ii. c. iii.

Alex. iii. De baptismo et eius effectu.

Si quis puerum ter in aqua immerserit in nomine patris et filii et spiritus sancti amen et non dixerit ego baptizo te in nomine patris et filii et spiritus sancti non est puer baptizatus. De bapt. et eius effectu.

Siquis etc. i. immerserit. i. in mergendo dixerit in nomine p. et f. et s. s. ego bapt. intellectum pronum est de sua forte. s. quia plenum sensum generat hec vox bapt. sed per nomine. ar. de con. di. iiii. retulerunt. Quod dicit si quis ita dixerit baptizo te in nomine patrias et filias et spiritus sanctas quia baptizatus est ex quo baptizare intendit in si potius pronomen in nomine patris. sic de con. di. iiii. in synodo. michi dicit fuisse ex causa in primitiva ecclesia ut ampliaretur nomen christi illo tempore quia nomen hominis tunc abhorrebatur. et tunc implicite dicebatur modo explicite debet dici nominibus trium personarum expressis ut dicit in hoc decreto. ab. ii. papa nicholaus decepisset illos quibus scribit illos esse baptizatos qui baptizati erant in nomine trinitatis vel in nomine christi tamen in primitiva ecclesia legitur ut in actibus apostolorum ut dicit in. c. predicto a quodam quod hug. manifeste approbat formam quam hec tamen dicit ostendendo tamen quia in primitiva ecclesia tempore apostolorum baptizabant in hac forma in nomine trinitatis sed in nomine christi tamen et nicolaus in sua relatione quam fecit in c. a quodam retulit se ad tempus primitive ecclesie. dicit hug. quod de hac forma que hic traditur nichil est mutandum vel diminuendum sed quia notavit de con. di. iiii. multi. b. ar. contra di. e. solo illa littera. in nomine trinitatis intelligitur explicite et quia scriptum in nomine christi tamen dispositum fuit illud ab apostolis ex causa. ut in principio baptizarent in nomine christi. in quo verbo intelligitur. unde ungens et per quem ungitur. s. pater et f. et s. s. sed hodie non servatur forma illa. tamen si aliquis sic hodie baptizaretur baptizatus esset licet non deberet ut dicit io. in c. illo a quodam. hec est forma baptismi quam hic traditur quam servat ecclesia et qui omittit hanc formam nichil agit. i. c. proximo veniens. salvo eo quod dicit in nomine christi quia intelligitur implicite quod est in ista explicite. baptizat. ar. quia non aliquid deest de substantia eius quod exigitur ad esse rei nichil actum est. ar. i. q. vii. daybertum. ar. contra s. de sac. non ite. c. i. et ult. quod supplentur que omissa erant. sed illa unctio non est de substantia sacramenti. i. d.

De quibus dubium est an baptizati fuerint baptizentur his verbis premissis. si baptizatus es non te rebaptizo. si nondum baptizatus es ego baptizo te etc.

De quibus etc. i. dubium. sic ar. de con. di. iiii. si nulla et di. prima sollempnitates et c. ecce vel altare. Id et in ordine lxviii. di. presbiteri. quos et c. sequenti. rebaptizato. dicunt quidam quod si prius baptizatus est unum caracterem iterum non est inconveniens. ut reiteretur. ar. illius c. lxviii. di. presbiteri. quia nichil fac. et dicunt sicut quod eadem possessio ex pluribus causis acquiritur. ff. de acq. poss. possidi. c. si ex pluribus. sed hoc non est verum quia si primo fuit baptizatus nichil secundo additur. sed ad vocem refertur talis reiteratio et est signum solum quod sit baptizatus. ar. ad hoc lxviii. di. c. quod quidam. quod gratis hoc dicitur. ar. c. de indic. iii. d. iudic. l. ii. quod dicit sam manumissorum adde ut detrahatur. ala.

Innoc. iii. arelatensi archiepiscopo.

Maiores ecclesie causas presertim articulos fidei contingentes ad petri sedem referendas intelligit. qui eum querenti domino quem discipuli dicerent ipsum esse respondisse notatur tu es christus filius dei vivi. et pro eo dominum exorasse ne deficiat fides eius. Quibusdam igitur questionibus quas articulos heretici moveant nos postulas respondere. asserunt enim parvulis inutiliter baptisma conferri. quia tentantur probare illud primo et propheticae inducentes quod cum per verbum iacobi apostoli dicentis in epistola sua. caritas operit multitudinem peccatorum et iuxta testimonium veritatis in evangelio de peccatrice quae ipsius pedes laverat prohibentis. dimissa sunt ei peccata multa quia dilexit multum non nisi per caritatem et in caritate crimina dimittuntur. parvulis qui nec sentiunt nec assentiunt et caritatem non habent que sentientibus et assentientibus tamen infunditur peccatum non dimittitur in baptismo. et infra. Ad id autem et c. hec. quod baptisma circumcisioni successit absit enim. ut in illam dampnatam heresim incidamus que perperam affirmabat legem cum evangelio et circumcisionem cum baptismo servandam. cum per apostolum dicentem ad galatas. si circumcidimini christus vobis nichil proderit. Cum ergo circumcisio tam adultis quam parvulis ex precepto domini conferretur: ne baptismus qui successit loco ipsius et generaliori tamen existit cum tam viri quam femine baptizentur. minoris videatur efficacie tam adultis et quam parvulis est conferendus. Sic nostri distinctione quarta mosayca lex clamabat. anima cuius preputii caro circumcisa non fuerit peribit de populo suo. ita nec indistincte vox

[illegible]

intonat evangelica: Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, non intrabit in regnum Dei; a qua generalitate nec sexum, nec etatem excludens. Ea vite tamen notandum est, quantum plus baptismus hodie conferat Christianis, quam quondam Iudeis circumcisio contulisset. Dominus enim in fine predicte auctoritatis inducit de veteri lege: peribit de populo suo. In evangelica vero veritate coniunctum est: non intrabit in regnum Dei. Quia etsi originalis culpa remittebatur per circumcisionis misterium, et dampnationis periculum vitabatur, non tamen perveniebatur ad regnum celorum, quod usque ad mortem Christi fuit omnibus obseratum. Sed per sacramentum baptismi Christi sanguine rubricati culpa remittitur, vitatur periculum, et ad regnum celorum pervenitur, cuius ianuam Christi sanguis fidelibus suis misericorditer reseravit. Absit enim, ut universi parvuli pereant, quorum cotidie tanta multitudo moritur, quin et ipsis misericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuraverit ad salutem. Ceterum ex illa littera satis patet predictas auctoritates intelligendas esse tantummodo de adultis, qui habent multitudinem peccatorum, cum de parvulis non possit intelligi, qui peccato tantum originali tenentur. Sicut et illa auctoritas est solvenda: Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit, cum non possint credere parvuli, sed adulti. Et ob hoc tota auctoritas hec intelligenda est de adultis, ne ad alios prima, et ad alios secunda clausula referatur. Quamvis non nulli asserant, quod parvuli credunt, non per usum, sed per habitum fidei, quem susceperunt in baptismo. Sic et alia multa verba secundum communem usum loquendi non ad actum, sed ad aptitudinem referuntur. Illud vero, quod opponentes inducunt, fidem aut caritatem aliasque virtutes parvulis, utpote non consentientibus, non infundi, a plerisque non conceditur absolute, cum propter hoc inter doctores theologos questio referatur, aliis asserentibus per virtutem baptismi parvulis quidem culpam remitti, sed gratiam non conferri, non nullis dicentibus, et remitti peccatum, et virtutes infundi habentibus illas quoad habitum, non quoad usum, donec perveniant ad etatem adultam. Verum quidam ex hac solutione invenisse se credunt viam ad alias questiones argumentantes ex eo, quod dicitis parvulis in baptismo peccatum originale dimitti, quod adultis dormientibus vel amentibus peccatum, si baptizentur, ratione simili dimittatur. Cum enim neutri sentiant tunc vel consentiant, dicunt id in similibus iudicandum. Hic vero dicimus distinguendum, quod peccatum est duplex: originale scilicet et actuale: originale, quod absque consensu contrahitur, actuale, quod committitur cum consensu. Originale igitur, quod sine consensu contrahitur, sine consensu per vim remittitur sacramenti; actuale vero, quod cum consensu contrahitur, sine consensu minime relaxatur. Sed adhuc queritur, quod non saltem originale peccatum amentibus et dormientibus in baptismo sic per vim dimittatur. Ad hoc est respondendum, quod Deus, qui totum hominem sanum fecit in sabbato, opus imperfectionis non novit, et ob hoc peccatum non ex parte, sed ex toto dimittat. Preterea pena originalis peccati est carentia visionis Dei, actualis vero pena peccati est gehenne perpetue cruciatus. Unde si primum dimitteretur, altero non dimisso, talis non careret visione Dei propter originale dimissum, et cruciaretur in gehenna perpetuo propter reatum criminis actualis. Sed hec tanquam impossibilia sese minime patiuntur, immo sese mutuo adversantur. Id quoque utrum dormientibus et amentibus sacramentum saltem character in baptismate imprimatur, ut excitati a sompno vel ab egritudine liberati non sint denuo baptizandi. Sunt autem non nulli, qui dicunt, quod sacramenta, que per se sortiuntur effectum, ut baptismus et ordo, et cetera quoque similia, non solum dormientibus et amentibus, sed invitis et contradicentibus, et si non quantum ad rem, quantum tamen ad caracterem conferuntur, cum non solum parvuli, qui non consentiunt, sed ficti, qui quamvis non ore, corde tamen dissentiunt, recipiant sacramentum. Sed opponitur talibus, quod qui fuissent invitum et renitentes in mersi, ratione saltem sacramenti ad iurisdictionem ecclesiasticam pertinerent. Unde ad servandam regulam fidei Christiane forent rationabiliter compellendi. Sed in id est religioni Christiane contrarium, ut semper invitus penitus et contradicens ad recipiendam et servandam Christianitatem aliquis compellatur. Propter quod inter invitum et invitum, coactum et non coactum alii non absurde distinguunt, quod is, qui terroribus atque suppliciis violenter attrahitur, et ne detrimentum incurrat, baptismi suscipiat sacramentum, talis sicut et is, qui ficte ad baptismum accedit, caracterem suscipit Christianitatis impressum, et ipse tanquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, cogendus est ad observantiam fidei Christiane. In quo casu debet intelligi decretum concilii Toletani, ubi dicitur, quod qui iam pridem ad Christianitatem coacti sunt, sicut factum est temporibus religiosissimi principis Sisebuti, quia iam constat eos sacramentis divinis associatos, et baptismi gratiam suscepisse, et crismate unctos esse, et corporis Domini extitisse participes, oportet, ut fidem, quam necessitate susceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphemetur, et fides, quam susceperunt, vilis ac contemptibilis habeatur. Ille vero, qui numquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem nec caracterem suscipit sacramenti, quia plus est expresse contradicere, quam minime consentire. Sicut nec ille notam alicuius criminis incurrit, qui contradicens penitus et reclamans thurificare ydolis cogitur violenter. Dormientes autem et amentes, si priusquam amentiam incurrerent aut dormirent, in contradictione

tione psciterant. qz in eis intelligitur contra
dictionis propositum preordinate. Si autem sic i mi
si. caracterem non suscipiunt sacramenti. Sed
aut si priusque cathecuminis existerent et ha
buissent propositum baptizandi. et non tales in ne
cessitatis articulo consueuit ecclesia baptizare/tunc
ergo caracterem sacramentalem in priuatione ope
ratio cum obicem uoluntatis contrarie non in
uenit obsistentem.

Maiores et c. caritas. xvii. di. h. sedi. xxiiii. q. i. que
cum. i. peccatum ne deficiat ex h. patitur quod ecclesia non
potest esse nulla. xxiiii. q. i. pudenda. in fi. et aug. h
probat ad idem. xxi. di. c. i. ad fi. et ego pro te rogaui
et c. caritas. operit h. est prima obiectio hereticorum quod si
si habuimus et si sanguinem nostrum fudimus et
nostram substantiam totam dedimus pauperibus magis ad
tormenta quam corona uictorie. i. q. i. vide contum
tomium. unde dicitur caritas est recta uoluntas ab omnibus terre
nis ac presentibus separata adunata. de pe. di. ii. caritas.
successit circumcisioni. que supplebat uicem bapti
in paruulis qui erant de stirpe abrahe. in aliis fi
des parentum de c. di. iiii. quod ap. et c. ex quo. circumci
dimini. xxviii. q. i. sic et circa fi. preparatam colo
nam. et ecce ego paulus et c. ex precepto. in ueteri
testamento. femine. sed circumcisio ad feminam
non pertinebat. sed offerebantur. xiiii. die in templum
et ibi nomen imponebatur. unde baptismus generatior est.
de spiritu sancto. hinc colligitur quod per circumcisionem sanaban
tur in ueteri t. sic de c. di. iiii. quod apostolus et c. ex quo.
sed contra de pe. di. i. et item ut ipse ait in fi. et dicitur quod circum
cisio data est abrahe in signum iustitie. et in causam i
ustificationis. sed illud intelligitur quo ad ipsum abraham
qui iam iustificatus erat et non quo ad alios. uel
exponitur illatiua et suppletur et solum. uel tamen c.
non intrabit. de c. di. iiii. firmissime excludens.
immo includit. quam sub nomine masculino dum
dixit nisi quis renatus et c. femina comprehenditur. ff. de
v. si. l. i. et de pe. di. i. si quis cum telo. culpa remitti
tur. i. originale peccatum. non tamen penitus. adhuc est
consolatum. sed manet in homine non tamen obest. de c.
di. iiii. c. ii. preueniuntur. de c. di. iiii. per aquam. reserauit.
de c. di. iiii. preterea auctoritates predictas. Iacobi.
c. caritas operit multitudinem peccatorum et c. et illa e
uangelii de peccatrice dimissa sunt ei et c. et tal
ius est. qui autem non crediderit nec baptizatus fuerit
condempnabitur. tota auctoritas uniformis debet esse
cuius auctoris intellectus. ar. xvi. q. vii. et h. diximus.
ar. contra. iii. q. iiii. hii enim. ad aptitudinem sic et in
principium retinens quod ponitur in descriptione ma
trimonii que legitur. xxvii. q. ii. c. i. ita item est coniunc
tio maris et femine in indiuiduam uite consuetudi
nem retinens. retinens intellige quod uis non retineat.
quo ad actum. quo ad aptitudinem retinet. sic
dicitur consueuit de iustitia. ff. de iustitia et iure. l. i. iusti
cia. et quod iustitia est in creatura laudatur absolute. i. in
differenter. l. ex hac solutione. sic s. de uoto et uo
ta. In similibus. ar. quod de similibus similiter debet esse iudicium.
s. de rescriptis. inter ceteras et s. de transac. inter corpa

lia et s. de re iud. in causis et ff. de legibus. non possunt.
et c. de leg. l. ult. et s. de constit. cum dilecta. quia ubi eadem
ratio et idem ius ut in. et s. de c. p. cum manere. et ff.
dupli de q. di. iiii. non ex quo. sui assensu pretium. i. de
reg. iur. omnes res. in professionis duplicitatis. nam de
est alspirator. xxii. q. v. c. hiis omnibus. non ex parte.
de c. di. iiii. regenerante de pe. di. ii. et plures et c. ar.
quod si aliquis sit excommunicatus pluribus excommunicationibus. si absolu
tio est ab solutus. ar. contra. i. de sent. ex. cum pro causa et. ii. q.
iii. c. preuaricator. et si plura crimina. item c. ar. quod nichil
reputatur actum dum aliquid restat ad agendum. vii.
q. i. nichil. xxviii. di. quod ipsis. c. ad sallamanum. l. ult.
et ar. quod sententia non debet pro parte ualere et pro parte non ualere.
ff. famil. herc. in h. iudicio. item non ii. pro parte ad
fi. non ideo totum fiat. ff. de procur. in causis. ff. pro delic
to. l. iii. ff. de transac. cum hii. sic nec liberatur pig
nus sed de parte debiti sit satisfactum. c. de distrac. pig.
quod diu. et qui aliquid debet facere faciendo pro parte non li
beratur. ff. de v. ob. in executionibus. c. plus. et in pietas.
est ab eo qui iniuste dimidiam sperare ueniam. ut
in prealligato c. sunt plures. carentia uisionis. puni
ti. et qui sine baptismo decedunt in tenebris manent. de
c. di. iiii. nulla preter. et pena illa mitissima est omnium.
de c. di. iiii. regenerante et tamen sempiterno igne puni
untur. di. e. firmissime. sed mitis dicitur pena illa respectu ali
arum. sed mors perpetua dicitur. xxx. q. i. ad limina. propter
originale. sed nonne et propter actuale debetur care
ntia uisionis dei adulto. quid ergo h. impedit origi
nale dimitti tantum et si dimittatur tamen debetur caren
tia uisionis dei ob aliud. s. actuale. nam et non aliquid
debetur ex pluribus causis. una remissa alia petitio rec
tat. unde qui repudiauit successionem pro unde libe
ri admittitur ad successionem pro unde cognati. ff. de suc
cessorio edicto. l. i. c. sed uidendum ar. ff. de ser. urb. p. si
domus pro et contra ar. s. de ca. pos. pastoralis et s. de
iud. examinata/ potest dici quod h. ratio superficialis est et
minor est. quia deus opus in professionis non nouit. quia in baptismo.
omnia crimina dimittuntur. de c. di. iiii. regenerante.
et h. diuisifica per actuali non reuera debetur non solum
carentia uisionis dei. sed et maior pena. et ita non dic
te. sed pro originali debetur tamen carentia uisionis dei
directe. et sic non prodest dimissio originalis peccati. cum
sequatur actuale sequentem. tamquam manus de quo non
penitet. quia qui peccat in uno factus est omnium reus s.
i. de reg. iu. defleat. de pe. di. v. c. i. sed paruuli nullum
peccatum actuale habent et ideo non est simile de amentibus
et dormientibus qui originali et actuali grauantur.
et ideo et originale non tollitur quia non prodesset. quia nec debet
probari quo probato non prodest. c. de probat. ad probatio
nem. in compatibilia. ar. quod eadem res non operatur
diuersos et contrarios effectus. l. vii. di. si quis in egritu
dine. presumitur ii. in quod peccata non sunt dimissa ei. quod tunc
re egritudinis baptizatur quod presumptio non tollitur
per baptismum. cum baptismum ipsum inducit. unde opera
tur ipsi contrarios effectus. sic eadem res non potest liberare.
et repentinum. ff. de solutionibus. qui ipsum. c. ult.
continuit. i. absque assensu accipientis/ contrarium. i. quod
tum ad absolutionem peccatorum. l. si fiebat. ut. i. q. i. sic

dicitur quod ex solutione.
ad ... m

ficti. ꝛ de. c. di. iiij. solꝫ quí. xpiane cetuum. qr ad fi-
dem nullus a pli dꝫ inuitus. sꝫ sic libera uolū-
tate pergere. ꝛ ita libero arbitrio conuertat. xlv. di. deinde
ist. ꝛ c. qui sincera. ꝛ. xxiij. q. v. ad fidē. ar. cō. xxiij.
q. vi. c. i. v. dī. q paulus coactus uenit ad fidē illud
de diuino iudicio fuit fuit. cui fidē ad consequendam
trahi ñ debent. ꝛ spiale in ipso fuit. ꝛ ita paulus
psequebatur fideles. ꝛ inter ipsa flagella fuit mu-
tatus. ꝛ fcūs uolens. xxiij. q. iiij. displicet. v. quare
paulus ꝛ ē. uolens. ꝛ sic coacta uolūtas. volūtas
est. xv. q. i. merito. cū ꝛ ita coactio condicionalis ñ ipedit
sacrm̄ bapi ut hic pꝫ. sic non impedire sacramē-
tum ordinis. lxxiiij. di. v. ista. ꝛ. xlv. di. de iudeis.
nec sacramentum matrimonij. xxij. q. iiij. inter cetera.
ꝛ. j. de sponsal. veniens. tamen ñ sacramenta sunt i-
termin saluti eterne seruari ñ possunt. s. de iur. iur.
v. si uero ꝛ c. cui contingat. ipedit tñ matrimonium spū-
ale. s. q metu causa platum. sꝫ i fuit iustus metus
mortis. t qui cadit i constantem uirum. In predictis
uero accidentibus ñ fuit metus qui cadit in constan-
tē uirum. sꝫ coactio quodam condicionalis q̄ nō ipedit
matrimonium spuale. sꝫ carnale. qr idem est
i utroqꝫ. sꝫ nūquid ille qui condicionali coactione rece-
pit ordinem tenetur continere. vñ uī q sic. qr co-
acta uoluntas ē uoluntas. xv. q. i. merito ꝛ max.
si dicatur q uotum est annexum ordini. xxviij. di. dy-
aconi. ꝛ. lxxxij. di. cum in preterito. q casus uī. qd
continere compellatur. qr lꝫ quodam modo inuitus ordinē
recepit uolens tñ fuit. vñ ratione illius in directe
uoluntatis cogitur continere. jo. dixit. q ñ cogitur.
qr integritas corporis res est uoti ꝛ ñ precepti. xxxij.
q. i. integritas. ꝛ s. q metu causa. platum. nā contine-
tia ñ est ñ uoluntaria. xxxi. di. ante triennium. ꝛ ar.
xx. q. iij. presens clericus. ꝛ sic ordinatus non lꝫ pnu-
lem clerici. si tñ uult eo uti potest. secus dicē in bapo. qr
illud est sacramentum necessitatis. sic non uꝫ testam̄
eius qui inuitus testatur. t si testes teneantur inui-
ti. ff. de testis. qui testo. §. ult. contra. xlv. di. de
iudeis. quibus uiri assumit. plus ē sic ē. j. de sy. sic.
j. de symo. petrus. ꝛ. j. q. iiij. qr presulatus. ar. ff. de
arbi. ñ cogendi. insti. C. de fil. fa. l. i. l. x. sile est in
psonis amentis q age possunt sui mandato. s. de
re pt. nō nulli. ꝛ c. ex parte. ff. de acqui. pomp. insti.
sꝫ commandatum nō possunt. ff. e. sꝫ tre psone. pda-
re. si. i. de scīa. ex a nob. nam sp presumitur durare
uoluntas ñ pbetur mutata. s. de hys q. ui. me-
tus ca. fi. platum. ff. de pbat. eum qui. ff. de lib.
liberis. insti. l. sꝫ quid si aliquis ab infantia fuit
amens. siquid pdest ei. si baptizetur. ar. qd sic.
ff. de l. ij. c. pater. §. sido. ꝛ qr pinde h. ac si nō
sit infans. qr nullo pctō grauatur ñ originali.
iij. q. ix. indicas. sꝫ qr amens. t dormiens ñ su-
cipit sacrm̄ bapi. ꝛ ille qui coactione absoluta
cogitur. cum in bapto nō requiratur intentio bap-
tizati. sꝫ baptizantis. i. q. i. sicut ficti. de. c. di. iiij.
Solet. ñ quod quam mouet hic. jo. soluit pluta-
am. qr amens. ꝛ dormiens qui ante catecumini
fuerunt bñ recipiunt sacrm̄. qui uero sp inuiti

fuerunt. ꝛ contradixerunt nō recipiunt. vñ adhuc pseu-
erunt inuiti. ꝛ nemo inuitus ad fidem compellitur.
ut dcīs. s. ꝛ. c. sic ficti. ꝛ. c. colet. ñ contradixit. qr illi ore
exprimunt. lꝫ corde dissentiāt. ꝛ ideo sacrm̄ recipiunt.
qr ecclā dare intendit. sꝫ tale sacrm̄ non pdest ad re-
missionem pctōrum. ñ cum illa fictio recesserit. de. c. di.
iiij. tunc ualere. nō suscepiunt. sꝫ quid si excitati a
sōpno ñ ratum habuit non pdest. qr uī recipit. ꝛ id
ñ est quid ratum habeat. ñ item baptizetur tales. s.
catecuminos. obsistentem. ñ de. c. di. iiij. queris a
me. ꝛ. ff. ad se. c. mac. si filius. ff. de acquir. he. l.
vi. §. si is. Idem meten. epō.

Debitum ꝛ. j. Sane intimasti qd qui-
dam iudeus in mortis articulo constitutus.
cum inter iudeos tm̄ existeret in aquam se
ipsum immisit dicendo. Ego baptizo me in noīe p.
ꝛ filij. ꝛ. s. s. ꝛ. j. Rñ. q cum inter baptizantē
ꝛ baptizatum debeat eē discretio. sic ex uerbis
dni colligitur dicentis apls. ite ꝛ baptizate oēs
gentes. in nomine pris ꝛ. f. ꝛ. s. s. memorat'
iudeus ē denuo baptizandus ab alio ut ostē-
datur q alius est qui baptizatur. ꝛ alius qui
baptizat. ad qd designandum ipse xpc̄. non a se
ipso. sꝫ a ioh̄e uoluit baptizari. quamuis si ta-
lis continuo decessisset. ad patriam protinus euolas-
set. ppt sacramenti fidē. ꝛ si nō ppt fidei sacramē-
tum. In bapto quippe illa spualis generatio ce-
lebratur. de qua ueritas ait. oportet uos nasci
denuo. qr ñ quis renatus fuerit ex aqua ꝛ. s.
s. ñ intrabit in regnum celorum. sicut ergo in carnali ge-
neratione qua ples ex uiro ꝛ femina nascitur.
alius ē qui carnaliter gignit. ꝛ alius qui carna-
liter gignitur. sic ꝛ in sacramentali generatione
qua soboles ex aqua ꝛ spu scō renascitur.
alius dꝫ eē qui spualiter generet. ꝛ alius qui
spualiter generetur. Sane cum corpus exterius
sit cum cor interius baptizatur oꝫ. ut utrobi-
qꝫ puritas ꝛ filiatio ualeat inueniri. quibꝫ
baptizans ꝛ baptizatus ad inuicem referantur.

Debitum ꝛ. j. debeat eē discretio. sic
inter presentatum ꝛ presentantem. s. de iur. pa-
tronas. ꝛ int dantem ꝛ recipientē. s. de instit. c.
ult. qr nemo dꝫ a se ipso ordinari. xxiij. q. i. didicimus.
potest tñ apud semꝫ ipsum emancipari. ff. de adopt.
si consul. a iohe. de. c. di. iiij. pacē catecumini. ta-
lis. s. iudeus ille euolasset. de pe. di. vij. c. ult. nul- ñ nullus
lus expectet qn peccare non potest. Sicut ait. i. q.
i. firmissime. in carnali. sic alia est similitudo inter
carnalem ꝛ spiritualem generationem. ut sic uir ñ
pt sibi querere filium carnalē legitimum cui uxor
mr nō sit. ita nec spualem quin uxor eius comma-
ter sit parentibꝫ illius. xxx. q. iiij. si quis unū. j. de
cogn. spua. martinus. btam. lau. referantur natura n.
correlatorum est. q simul ñ compatiantur se in eodem ctō.
ar. xxxv. q. i. c. i. lau. Idem strido sien. epō.

Non ut apponeret ꝛ. j. postulasti
utrum pueruli sint pro xpianis habendi.
quos in articulo mortis constitutos pp aq

penitentiam et absentiam sacerdotis aliquorum simplicitas in capa. ac pectus ac inter scapulas per bapo salutē aspsione. liniunt. Respon. qd cum in bapo duo semp videlz verbū et elementum necio requirantur. iuxta quod de uerbo ueritas ait. Euntes in mundū uniūsū baptizantes omnes gentes in noie. p. et. fi. et. s. s. eademque dicat de elemento. ni quis renatus fuerit ex aqua et s. s. non intra. in reg. ce. dubitare non debes illos uerū non hre baptismū in quibus n̄ solum utrumque predcōrū. sz eorum alterū est omissum.

Non ut. et. j. verbum et elem. i. q. i. detrahe. Ꝙ de hi. ista duo necia sunt in bapo aq. secus in bapo sanguinis vel flaminis. de. c. di. iiij. bapi vicem. ex dic uerbis. sic intellige si quis baptizat. et n̄ dic. i. no. pa. et. fi. et. s. s. non est baptizat. quia nec elementum nec uerba tm̄ sufficiunt. vel uerbum. i. filiū. q. d. si quis baptizat. et nō addit in noie filij n̄ est baptizatus de. c. di. iiij. in synodo. vel verbum. i. forme. q. d. si n̄ seruatur forma q̄ tradit̄. g. e. c. i. et h non est baptis. elem. i. aq. et sic non ē bapti. sn̄ aqua. veritas ait. ut de. c. di. iiij. propie. de elo. et de. c. di. iiij. c. i. et. i. q. i. firmissime. hic n̄. exprimitur forma bapi. que si obseruata non fuit. nō est baps. de h dcm̄ est. g. e. c. i. utrumque. s. aqua. et uerbum. Idem in concil. generali.

Licet grecos diebus nrīs ad obediam. se. ap. reuertentes fouere ac honorare uelimus. mores ac ritus eorum in quantum ē dno possumus sustinendo: in hijs tn̄ illis deferre nec uolumus nec debemus. q̄ pictlm generant aiaꝝ: et ecclastice derogant honestati. Postquam. n. grecorum ecca cum quibusdam complicibus et fautoribus suis ab obedia. se. ap. se subtraxit. in tm̄ greci ceperunt abhominari latinos quod inter alia que in derogatōnem eorum impie committebant. Si qn̄ sacerdotes latini sup eorum celebrassent altaria: n̄ prius ipi sacrificabant in ipis: quam ea tamqȝ per hoc inquinata: lauissent. baptizatos et a latinis ipi greci rebaptizare ausu temerario presumebant. et adhuc sicut accepimus quidam hoc agere: nō uerentur. Volentes ergo tm̄ scandalum ab eccā dei amouere. sacro suadente concilio districte precipimus: ut talia de cetero n̄ presumant. conformantes se tanquam filij obedie. sacro sce. ro. eccē. matri sue. ut sit unum ouile et unus pastor. si quis aut̄ tale quid presumpserit. excōicationis mucrone percussus: ab omni offo. et beneficio ecclastico deponatur.

Licet grecos. et. j. reuertentes. de iure. n. ecclesia grecorum subiecta est romane eccle. xxiiij. q. i. rogamus. Ex concil. ap. compendium. De pbro non baptizato.

Si quis pbr ordinatus depꝑenderit se non ēē baptizatum baptizetur. et iterum ordinetur. De pbro non baptizato.

Si quis pbr. et. j. ordinatur. de sco. qr qui de iure ordinatus non est. pbr non est censendus. ut. i. q. i. si quis confugit. si quis per ignorantiam. item ordiētur. ex h pz quod nullum ordinem recepit. sic. j. e. ueniens. qr baps ē ianua oīm sacrorum. xxxij. di. Ꝙ. Ꝙm. et. j. e. ueniens. si ergo primo ordinem suscepisset. item n̄ ordinaretur. i. q. i. quidam. Innoc. iij. epo cremon.

Apostolicam sedem consulere decreuisti. et. j. vnde in nīqui. et. Responsio. pbrm quem sine unda baptatis extremū diem clausisse significasti. qr in sce matris eccē fide et xpi nominis confessione pseuerauit: ab originali pcco solutum. et celestis patre gaudium esse adeptum. asseruimus incunctanter. Ex. viij. libro. aug. de ciuitate dei. ubi inter cetera legitur. baps inuisibiliter ministratur. quem non contemptus religionis. sz terminus necitatis excludit. libro et bi ambrosij de obitu ualentiniani. id asserentis reuolue. Sopitis igitur questionibus doctorum patrum sniam teneas. et in eccā tua iuges preces hostiasque deo offerri iubeas: pro pbro memorato.

Apostolicam. et. j. ab originali. et ī a bactualibus. de. c. di. iiij. cathecuminum. sz contra. de. c. di. iiij. firmissime. et. xv. q. i. firmissime in quibus dr̄ quod sine bapo nemo saluatur. quod uerum est de eo qui potest baptizari. et n̄ baptizatur. iste uo se credebat baptizatum. et in fide illa saluatur. et iste n̄ contempsit. et ē triplex baps. s. fluis. flamis. et sanguis. hic aut̄ bapto. baptizante sanguis atque lympha fideque inuisibilis fuit baptizatus per fidem quam huit de bapo. fi. s. n. pz. debitum. augustini. per ut hes de. c. di. iiij. uicem bapi. et. c. cathecuminū. et. c. n̄ dubito. et. bi ambro. legitur bm̄ ambrosiū dixisse de ualentiniano. qui dum properaret ad bapm in itine decessit. uentrē meum doleo. qr quod regeneraturus eram perdidi. ille eum gram quam poposcerat n̄ amisit. l. sic ergo pz quod iste in sola fide quam hebat de bapo saluus ē. iste credebat se sacerdotē fuisse. sz n̄ erat in ueritate. s. e. c. pz. j. e. c. pz. nichil conficiebat n̄ in ueritate. sz quo ad se bene conficiebat. et quo ad alios q̄ hoc credebant. et tamquam uerū sacm̄ conficeret s. et recipientibus ab ipo. credo proficiebat. de hac m̄ di. s. de elc. dudum. Innoc. iij. ferē. epo.

Veniens ad. ap. se. j. lator presentium nobis exposuit quod cum ad gradū sacerdotij ascendisset: compit tandem quod non fuerit sub formam euangelij baptatus. vnde nos eum rite fecimus baptari. Cumque sr̄ ordinibus fuisset diutius disputatum. quidam in eam declinarunt sniam. ut cum baps sit fundamentum sacramentorum. an susceptionem bapi non suscipiatur aliud sacramentum. tamquam in fundamentum non est: sr̄ edificium non potest. porro eam uideri posset. nam cum quis non solum per sacramentum fidei: sz per fidem et sacramenti efficiatur proculdubio membrū xpi.

et cum christianus sit per fidem. et si baptismum non habeat. sit
utique fundamentum. preter quod aliud poni non
potest. quod est christus ihesus. super edificari posse videtur. sicut
salutifera opera. sic et que libet ecclesiastica sacramen
ta. cum illud non sit generale unum. tam de
novis tam de veteribus sacramentis. quod baptismus
sit fundamentum illorum. quamvis et sacramentum
coniugii et eucharistie ante baptismum recipi potest.
Preterea sacramentum ordinis non solum ponti
ficale sed sacerdotale est et leviticum ex institutione
sua. precessit baptismum. propter quod forsitan videtur quod
ante baptismum huiusmodi ordines possent recte confer
ri. maxime hiis qui baptizati creduntur. et in
quo vero in concilio apud compendium legitur con
stitutum. quod si quis in presbiterum ordinatus depre
henderit se non esse baptizatum. baptizetur et i
terum ordinetur. nos circa latorem presenti
um in hoc dubitabili casu quod tutius est seque
tes. consulimus quod ipsum per singulos ordines usque ad sa
cerdotium promovere procures. et permittas eum
in sacerdotio ministrare. quia non intelligitur
iteratum. quod ambigitur esse factum. nec male de
sacramento sentitur. cum illud non religionis
contemptus. sed articulus necessitatis excludit. et
certe de illo qui natus de christianis parentibus. in
ter christianos est fideliter conversatus. tam vi
olenter presumitur quod fuerit baptizatus. ut hec
presumptio pro certitudine sit habenda. donec evi
dentissimis forsitan argumentis contrarium pro
betur.

Veniens. et cetera. formam evangelii. Ite in mundum
universum. baptizate omnes gentes in nomine patris et filii et spiritus
sancti. quam tenes. secundum tancredum. prout non ut appones. et cetera. debi
tum. de consecratione di. iiii. preter omnium sacramentorum. xxxii. di. sed
verum. sic edificari. i. q. i. et paulus. per sacramen
tum fidei in cuius perceptione gratia confertur. secus
in sacramento matrimonii quod est et apud infideles.
infra de divortiis. gaudemus. et xxviii. di. deinde opponitur.
sed per fidem quam quis habet de ipso sacramento. sed ipsum sa
cramentum non habeat. sed credit se habere. secundum tancredum. et secundum
tancredum debitum. et ita talis baptismus dicitur baptismus flami
nis. id est in baptismo sanguinis. per quem salvati sunt
innocentes. de novis. i. de sacramentis novi testa
menti. de veteribus. i. de sacramentis veteris testamenti. sacramentum coniugii. infra
de divortiis. gaudemus. et c. quanto. et xxvi. di. dei
de. ante baptizatis. baptismo fluminis. sed baptismo flami
nis baptizans cum illi quo ad gratiam baptiza
ti intelligantur. unum recipere possunt sacramen
tum eucharistie. videtur. sed non est verum quod asse
ritur. ut supra proximo. sed allegando dicit. sed in concilio a
pud compendium. secundum c. i. et hic ponit quoniam solutionem per a
lia. apud compendium celebratum. usque inclusive. per hoc quod
sequitur ordinare. sed obicitur ille credebat se ba
ptizatum. et sic habebat sacramentum fidei. ergo fuit or
dinatus. arg. secundum c. prout. et secundum c. quare ergo ordinatur
cum per hoc fiat iniuria sacramento. i. q. i. quod quidam. hec ob
iectio non valet. quia licet aliquis habeat sacramentum per fidem. quam
cito incipit scire se non habere sacramentum bapti

et contemptum illud tempus amittit. statim sacramentum
fidei. unum tamen ordinatur. quia certus est quod non receperat
ordines ante baptismum. sed forma servabitur circa istum. que
si omnino certum esset quod non fuit baptizatus. tamen communis forma
servabitur. quam tenes. secundum tancredum. prout non ut appones. sed si
illud dubium fuerit servabitur forma illa. secundum tancredum. c. i.
intelligitur iteratum. sic de consecratione di. i. sollempnitates. non
veniale. tacita responsio videtur quod diceret licet dicamus istum
baptizandum. non ideo male sentimus de sacramento baptismi quia
si aliquis in articulo mortis vellet baptizari. nec est
qui possit eum baptizare. propter hoc non minus esset sal
vus. secundum tancredum. debitum. de consecratione di. iiii. cathecuminum.
cum illud non religionis contemptus. sed necessitatis articulus
impedivit. necessitatis. vel ignorantia facti que excusat. secundum
tancredum. contrarium. probatur. non violentam presumptionem ad
mittere. probatur in contrarium. xxxv. q. vi. extra ordina
riam. et xxvii. q. i. nec aliqua. secundum de presumptione. proposuisti.
et c. cum in matrimonio.

Innocentius iii. in concilio
generali. De custodia crismatis eucharistie

Statuimus de crismatis et aliorum sacramentorum
ut in cunctis ecclesiis crisma et eu
charistia sub fideli custodia clavibus adhi
bitis conserventur. ne possit ad illa temeraria
manus extendi ad aliqua horribilia vel ne
faria exercenda. Si vero ad quem spectat cu
stodia ea incaute reliquerit. tribus mensibus
ab officio suspendatur. et si per eius incuriam ad
nefandum inde fieri contingerit. graviori subia
ceat ultioni. De custodia eucharistie.

Statuimus. et cetera. fideli custodia. secundum de cele. mis.
sane et presbiteros ad infirmos non debet deferri si presbiter
facere debet. de consecratione di. ii. pervenit. vel per dyaconum si necesse est.
xciii. di. presentem. et c. dyaconos. secundum formam illam que
traditur. secundum de cele. mis. sane. graviori. arg. quod propter culpam
tenetur quis ad omnia illa que consecuntur ex illa culpa.
xv. q. i. de neptis. et i. q. i. placuit. arg. contra xv. q. i. ine
briaverunt. loth. et de fur. si. et ff. ar. quod qui occasionem
dampni dat dampnum dedisse videtur. l. di. si quis. et ff. ad.
l. aquiliam. qui occidit. et in hac et hoc pena erit ad ar
bitrium iudicis ex quo non determinat. secundum de officio deleg. de
causis. sed super imponit certa pena tum in sium.

Idem in eodem.

Relinqui nolumus incorrectum quod qui
dam clerici ecclesias sic exponunt suppe
lectilibus propriis et et alienis. ut potius domus
laice quam dei basilice videantur. non consi
derantes quod dominus non sinebat ut vas trans
ferretur per templum. Sunt et alii qui non solum
ecclesias dimittunt inculta. verum et vasa
ministerii et vestimenta ministrorum ac pal
las altaris. nec non et ipsa corporalia tam immun
da relinquunt. quod interdum aliquibus sunt horrori.
quia ideo zelus nos comedit domus dei firmiter prohibe
mus ne huiusmodi supellectilia in ecclesias admittantur. nisi pro
pter hostiles incursus aut incendia repentina. seu
alias necessitates urgentes. ad eas oportet habere
refugium. sic tamen ut necessitate cessante. res in
loca pristina reportentur. precipimus quoque ut

Relinqui. casus. supellectilia in ecclesia poni non debent nisi
urgente necessitate quibus cessantibus inde reportentur. et vasa
et cetera ornamenta munda servari debent.

oratoria. uasa corporalia et uestimenta p[re]dic-
ta munda et n[itid]a conseruentur. nimis .n. uidet[ur]
absurdu[m]. in sacris sordes negligere. que dedecent
et in prophanis.

Relinquu[n]t .i. ecc[lesi]a[stica] in eccl[esi]is tu[n]c pot[est] et d[ebet] i[ste] iudi
tium eccl[esi]asticum exercere. ii. q. ii. [pre]ceptum. s[ed] no[n]
s[e]c[u]laria .i. de im[munitate] ecc[lesie]. c. i. Vestimenta. Vestim[en]ta ecc[lesie]
honesta et munda debent esse. de c[onsecratione] di. i. uestime[n]ta.
I[n] p[ro]phanis .i. in p[ri]uatoru[m] uestib[us] et ita est ar[gumentum] q[uod] cl[er]i-
ci debent incedere ornati uestib[us]. du[m] t[ame]n n[on] ad iacta[n]-
tiam. xxi. q. iiii. om[ni]s iactantia q[ui]a dissolutos et fract-
os uestib[us] n[on] recipimus. xli. di. p[er] symonia[m]. et i[ta] q[uod] c[u]l[t]us
q[ui] corp[or]is in carnalitate[m] iudicat uitiis. ut di. c. ...
ulti[mo] in fine nec t[ame]n p[ro]bitas p[ro]tare debent. s[upra] de ui-
[ta] et ho[nestate] cl[ericorum] cl[er]ici. Alex[ander] iii. de reliquiis et ue-

Audiuimus q[uod] qui- neratione s[an]c[t]orum.
dam inter uos dyabolica fraude de-
cepti. hominem q[ue]ndam in potatione et ebrietate
occisum. q[uasi] s[an]c[tu]m more infidelium uenerant
cum uix p[ro] talib[us] in ebrietatib[us] p[er]emptis ec-
clesia p[er]mittat orare. dicit enim ap[osto]l[u]s ebriosi
regnum dei non possidebunt. Illum ergo n[on]
presumatis de cetero cole[re]. cum [etiam] si p[er] eum
miracula fierent non liceret uobis ipsum p[ro]
s[an]c[t]o absq[ue] auct[oritate] ro[mane] ec[clesie] uenerari. de reliquiis et

Audiuimus et .i. cum uix. q. d. ueneratione s[an]c[t]or[um].
non in omni casu. q[uia] tunc non orat eccl[esi]a p[ro] eo.
cum ebrietas fuit mortale pecc[atum]. ut puta. assi-
dua. de c[onsecratione] di. v. nullus. et xxv. di. [§] alias. ea demu[m].
et xxxv. di. ep[iscop]o. secus cum ebrietas fuit ueniale p[e]c-
catum ut. xxv. di. [§] alias. [§] quod e[st] a inebrietate i[n]
ebrietate. n[on] no[n] potuit deme[re]i. xv. q. i. sane. et c. si
ceperit. ita nec m[eri]tum auge[re] ar[gumentum] h[ic]. et xxii. q. iiii.
unusquisq[ue]. miracula. t[ame]n miracula q[ue]q[ue] fuit p[er] ma-
los .i. q. i. teneamus. ido non d[ebet] uenerari p[ro] s[an]c[t]o quis
quis miracula facit n[isi] ab eccl[esi]a ro[mana]. p[ri]us fuit p[er] teste[s]
legitimos approbatus. ut hic dic[itur] et .i. c. pe[nultimo]. et s[upra] de
testib[us] uenerabili. [§] testes s[upe]r uita et miraculis rec-
ipiuntur. q[uia] q[uo]d ip[s]a reprobat reprobandu[m] est. et q[uo]d ap-
probat approbandu[m] est. xxiiii. q. i. h[ec] est fides. et c.
q[uonia]m uetus. et q. ii. sane p[ro]fertur. Innoc[entius] iii. in
c[onsilio] generali.

Cum ex eo q[uod] quidam s[an]c[t]or[um] reliquias ex-
ponunt uenales et eas passim osten-
dunt. [christ]iane religioni detractum sepius
sit. ne in posterum detrahatur. p[re]senti decre-
to statuimus. ut antique reliquie amodo
extra capsam. nullatenus ostendantur. nec
exponantur uenales. Inuentas a de nouo ne-
mo publice uenerari p[re]sumat. n[isi] p[ri]us aucto-
ritate ro[mani] pon[tificis] fuerint approbate. P[re]lati uero
n[on] p[er]mittant eos qui ad eoru[m] eccl[esi]as causa uener-
ationis accedunt. uariis figmentis. aut falsis
documentis decipi. sicut in plerisq[ue] locis occa-
sione questus fieri consueuit.

Cum ex eo .i. uenales. q[uo]d e[ss]e non d[ebet]. q[uia] reliq[ui]e
s[an]c[t]orum martyrum. ubi ipsi martyres uendi non
possunt. c. de sacro. s[an]c[t]is ec[clesiis]. nemo. q[uia] sac[r]e res n[on] rec[i]p[iunt]
estimatione[m]. ff. de re[rum] di[uisione]. sacra loca. [§] ult[imo]. et ideo no[n]
pot[est] uendi. q[uia] uendi s[ine] p[re]tio n[on] [con]sistit in sum[ma]. de
emp[tione] et uen[ditione]. [§] p[re]tium. et ff. e. l. ii. [§] s[ine] p[re]tio. et sp[irit]u-
alia uendi n[on] possunt. l[ibet] et sp[irit]ualib[us] adnexa .i. de-
h[ac]. c[ausa] relatum. et s[upra] de iur[e] pa[tronatus]. de iure imo qui sp[irit]uali-
a uendit. capitale crim[en]. cum symonia[m] [com]mittit. i.
q. i. qui studet. ideo q[uia] reliquie sacre uendi p[ro]hibent[ur].
ut .i. sequit[ur]. aucto[ritate] ro[mani] p[ontificis]. s[upra] e. c. pe[nultimo]. receptis testib[us].
s[upe]r uita et miraculis illius. s[upra] de te[stibus] venerabili. de ob-

Innoc[entius] iii. clericis s[an]c[t]i petri s[er]uatione ieiunio-
magalon[ensis]. r[um].

Ex parte u[est]ra fuit q[ue]situm. utru[m] si natiui-
tatem d[omi]ni uel assumptione[m] beate
marie. l[ibet] festiuitatem alicuius ap[osto]lor[um] in ii. fe-
ria contigerit euenire. die sabbati precedentis
uigiliam debeat ieiunari. et utrum in uigilia
b[ea]ti mathie ap[osto]li sit ieiunium iniungendu[m].
Ad quod u[estre] r[espondemus]. q[uod] die sabbati festiuitates pl[ur]i-
taras secunde ferie precedentis. et b[ea]ti mathie a-
postoli d[ebet] uigilia ieiunari. de obseruatione ie-

Ex parte .i. die sabbi. s[upra] .i. de s[upra]. si q[ui] iuniorum.
ut sic ui[deretur] q[uod] die sabbati debeat s[upra]mitti die lune.
s[ed] q[ui] dies d[omi]nica qui est medius impedire d[ebet] illam
seruitutem. nam locus sac[er] interueniens i[m]pedit ser-
uitutem. ff. de seruitutib[us]. l. seruitutes. [§] sac[er] et me-
dium p[re]dium q[uod] n[on] fuit in seruitute i[m]pedit seru-
tutem. ff. de ser[uitutibus]. [§] p[er] cum sella. [§] in rusticis. s[ed] ideo
n[on] est seruitus. imo est debitum q[uo]dam. unde t[ame]n no[n]
posset solui una die d[ebet] solui alia. ar[gumentum] lxxvi. di. ie-
iunium. ut et h[ic] s[ecundum] l[egem] creditor. sic s[upra] de dolo. cum dil[ectus]. et
ff. de arbi[tris]. celsus. [§] i. q[uia] ad duo tenetur ieiunare
uigiliam ap[osto]li et ieiunare. unde si non pot[est] ieiuna-
re uigiliam ob reuerentiam die d[omi]nice ieiunet die
sabbi. ar[gumentum] l. p[er] et ff. de usur[is]. debitor. et .i. de dolo et c[on]-
tu[macia]. cum dil[ectus]. Idem brachinen[si] archiep[iscop]o.

Consilium u[est]ri et .i. con[tra] r[ationem].
R[espondemus] q[uod] omnium ap[osto]lor[um] uigilie sunt i[n]
obseruatione ieiunii celebrande. p[re]ter uigi-
lias ap[osto]lorum philippi et iacobi. et b[ea]ti iohannis
euuang[eliste]. q[uia] illor[um] festiuitas .i. sollempnita-
tem paschalem. illius aut[em] .i. natale d[omi]ni cele-
bratur. ieiunium et apud nos in aduentu
d[omi]ni agitur. Sed eor[um] quor[um] uigilie quor[um] fe-
stiuitates oportet s[e]c[un]da feria celebrari. in prece-
denti sunt sabb[at]o ieiunande. De festiuitate uero
b[ea]ti bartholomei ap[osto]li de cuius celebratione diu[er]-
sitas oritur ap[u]d quosdam. R[espondemus] q[uod] i[n] h[oc] consuetu-
dinem tue regionis obserues. et .i. Cu[m] aut[em]
quesieris q[ue] sit illis pena iniungenda q[ui] die-
b[us] quadragesimalib[us] tempore cuiusdam fami[s]
in edia ingrueret q[uod] magna p[ar]s p[o]p[u]li p[ro]p[ter] ino-
piam a[n]none periret. carnes comedere sunt
coacti. R[espondemus] q[uod] in tali articulo illos n[on] credimus
puniendos. p[ro]cet tamen d[omi]no p[ro] ill[is] et c[um] ill[is] ef-
fundas. ne ip[s]i aliquatenus imputetur. q[uia] q[uod]
uorax in ieiunium est i[n] timere cui p[e]n[a]. ubi cul-
pa minime reperitur. Item de hiis qui p[ro]p[ter]
debilitatem in sabb[at]o carnes sumunt. q[uod] i[n] p[ri]-

Audiuimus cas[us] cum homine ... ebriet[atis] uener[ar]i ...
Cum ex eo cas[us] ... reliquie uendi ... passim ostendi ... no[n] debet
... reliquie ... uendende ... ostendende

Ex parte cas[us] uigilia occurrens in dominica ieiunari
debet in sabbato et uigilia s[an]c[t]i mathie ieiunari debet

bus tuis nullatenus est asuetum: cum h ab aliis moleste feratur et oriatur inde illis occasio detrahendi: Respondemus quod sic super hoc consuetudinem tue regionis facias observari. Sic tamen quod debilibus et infirmis propter huiusmodi periculum non immergatur. Preterea de illis qui in xl. vel aliis ieiuniis collempnibus infirmantur et petunt se esum carnium indulgeri: Respondemus quod cum non sit subiaceat legi necessitas: desiderium infirmorum cum urgens necessitas exigit: sub portare potes et debes. ut maius in eis periculum evitetur.

Consilium. et. j. omnium apostolorum qui omnium dixit nichil excepit nisi tres vigilias que sequuntur. quod in omnibus aliis est ieiunandum non asuetum. contra sit. T. e. pre. ex quo excepit tantum de istis ergo de omnibus aliis intelligendum est. quia doli clausula non refertur ad ea de quibus specialiter cautum est. ff. de. c. ob. doli. clausula. non obstantibus verbis illis. petrus et an. et pau. cum symone iudas. ut ieiunemus nos admonent atque in th. pascalem. inter quam nullum ieiunium necessarium. e. lxxvi. di. c. ideo autem non rogationes et vigilia pentecostes de. q. di. iiii. rogationes. in precedenti sabbato. s. e. pre. et. j. de. c. li quinte. asuetudinem. contra asuetudinem cuiusque regionis servandum. xij. di. illa. s. de sepul. certificari. lxxvi. di. utinam. et. j. e. c. c. item punientos et sic necessitas excusat que legem non habet. de. q. di. i. sic et. j. e. c. c. ult. tonatum. c. di. ad eius. insi. tamen propter ambiguum duplicitatis pro talibus penitentia imponi. xxiij. q. v. excoricatorum. xxiiij. q. ij. in lectum. in salto. que in salto comedi non debent de. q. di. iij. salteto. et ar. xij. di. illa. asue. a qua recedi non debet sine magna causa. cum ex h scandalum generetur. imo tanquam contemptores legum puniendi sunt qui contra faciunt. xi. di. in his. si tamen periculum attingit non est servanda ut h dicit infra. quia utilius scandalum nasci permittitur quam veritas relinquatur. j. de reg. iur. qui scandalizaverit. indulgeri. non ex debito. sed ex humanitate. necessitas de. q. di. i. sic. et. j. de reg. iur. quod non est. ut maius periculum et mortis. ut olim permittebatur dare libellum repudii. ut maius malum vitaretur. yt. xxxiij. q. ij. sicut unius.

Hono. iij. pragen. episcopo.

Explicari per se ap. postulasti. et. j. Respondemus quod illi qui nec voto nec regulari observantia sunt astricti: in sexta feria. si festum nativitatis dominice die ipso venire contigerit: carnibus propter festi excellentiam: uti possunt secundum asuetudinem ecclesie generalis. nec tamen hii reprehendendi sunt: qui ob devotionem: noluerint abstinere.

Explicari. et. j. nec voto. quod si voto tenentur non debent comedere carnes quia quod sine conditione vovetur sine aditione solvantur. xxxij. q. ult. c. ult. quia ex quo in voto emisso non exceperunt generaliter tenentur. ar. j. de privil. quia circa. et. ff. de ser. ur. p. si servitus. secundum consue. que pro lege servari debet xi. di. in his rebus. et. xij. di. diutuini. et sic asuetudo ecclesie generalis servanda est tanquam lex. 9.

de cele. mis. pro intolsus. voluerit. imo magis laudandi sunt quia ea sunt in missis officiis gratiora que cum h nobis non inpende ea tamen cum dilectionis impendimus. xxiii. q. i. iam misericordia quia maioris glorie est offerre quod non debes quam reddere quod teneris. xxij. q. iiij. quicumque. alias est ideo illo quando salvabitur quia nemo in necessitatibus liberalis existit. ff. de adimi. le. re. legatam. et. ff. de don. inter vir. et uxo. si quis pro uxore. Innoc. iij. armacan. episcopo. De purificatione post partum.

Veniens. et. j. licet secundum legem moysi certi dies determinati fuissent quibus mulieres post partum a templi cessarent ingressu: quia tamen lex per moysen data est. Gratia et veritas per ihesum christum facta est. Inquit. et. t. Respondemus quod postquam umbra legis evanuit et illuxit veritas evangelii: si mulieres post prolem emissam actiture gratias ecclesiam intrare voluerint: nulla per hoc peccati mole gravientur: nec ecclesiarum est eis aditus denegandus. nec peccatum illic commisit videatur in culpam. Si tamen ex veneratione voluerint aliquamdiu abstinere: devotionem earum non credimus improbandam.

Veniens. et. j. certa dies. De purificatione post partum. scilicet pro masculo. xl. dies. si pro femina. lxx. di. viij. tamen tamque. c. i. et ideo ad litteram h fiebat. quia reputabantur inmunde. usque ad tempus illud. intrare voluerint. prohiberi non debent ne pena eis inferatur. in culpam. vi. di. similiter et c. ad eius vo. et. vij. q. ij. est periculo. ex veneratione. de. q. di. ij. cotidie. et quia donans meritum est. et c. 9. t. pre. consilium. c. ij. ad eius vo. v. di. Ex concil. maguntin. De ecclesiis edificandis vel reparandis.

Quicumque ecclesiasticum beneficium habent omnino adiuvent: ad tecta ecclesie restituenda. vel ipsas ecclesias emendandas.

Quicumque. et. j. ad De ecclesiis edificandis vel reparandis tecta nam ubi est emolumentum ibi debet esse onus. Adice quia non est ferendus is qui lucrum amplectitur. onus autem ei annexum recusat. C. de ca. tol. l. fina. c. pro so. insi. et. c. ne aut. versus insi. vel tal. sit ad quem spectat periculum et emolumentum. C. de fur. manifestissimi. c. plt. insi. sic s. de iniis que fi. a ma. p. c. c. ult. et. j. e. de ius. nam et ipse fructuari tenetur ad sacra tecta. C. de usufr. cum ad quem. et. ff. e. l. usufructu legato. i. recta. insi. et. c. hactenus. alias est lex. et h intelligo cum quanta ad h deputata non sufficit. de quadam. x. q. iij. primo alias si sufficeret non tenetur. Ex concil. lateran.

Cum dicat apostolus. et. j. Statuimus. ut ubicumque simul tot leprosi sub communi vita fuerint aggregati. quod ecclesiam cum cimiterio sibi construere. et proprio valeant gaudere presbitero: sine contradictione aliqua permittantur habere. caveant tamen ut in iniuriosi veteribus ecclesiis de iure parochiali nequaquam existant. quod enim eis pietate conceditur: ad aliorum iniuriam nolumus redundare. statuimus etiam ut de ortis et nutrimentis animalium suorum: decimas tribuere non cogantur.

Cum dicat et j. eo. § quot sufficiant forte x. ut. xvi. q. ij. unio ubi est parrochie. dummodo uelint ecclesiam dotare ar. de c. di. i. nemo. ueteribus ecclesiis propter nouas ledi non debent xvi. q. i. quia ecclesie de decimis tamen modicum dampnum possunt sustinere. j. e. c. proximo. aliorum iniuriam. ar. nullius inopiam releuari cum alterius iactura xxij. q. ij. primo. et ff. de adio. in. nam hoc ar. xiiij. q. v. denique. ar. C. de eman. li. uetorum. nec alius quia et si princeps concedat aliquem edificare in loco publico. hoc intelligitur facere sine dampno alterius. ff. ne quid in loco publico. l. ij. § siquis a principe. et ff. ad tre. § cum ab herede. ff. de admi. tu. in publi. et j. e. ad audiam. sic et interpretanda sunt beneficia principis. ut non incipiant esse iniqua. ff. de uul. & sub. ex fid. et ff. de pro. su. l. paulus. ff. ex quibus causis ma. sa. c. a. s. de usu pal. ex tenore. et s. de off. ord. c. nutrimentis. de aliis autem omnibus soluent decimas. ex quo de istis tamen prohibetur. quia quod de uno prohibetur de alio concessum intelligitur. xxv. di. qualiter. si religionem aliquorum assumerent tunc gauderent eorum priuilegio. s. de statu mo. recolentes. infra. et ar. s. de decimis. ex parte. jo. Alexander iij. eboracensi archiepiscopo.

Ad audiam nostram noueris peruenisse. quod uilla que dicitur h. tantum prohibetur ab ecclesia parrochiali distare. ut tempore hyemali cum pluuie inundant. non possunt parrochiani sine magna difficultate ipsam adire. unde non ualent congruo tempore ecclesiasticis officiis interesse. quia igitur dicta ecclesia ita dicitur redditibus habundare. quod preter istius uille prouentus. ministrer illius ualeat conuenienter sustentationem habere. mandamus quatinus. si res ita se habet. ecclesiam ibi edifices. et in ea sacerdotem sub. ap. ob. ad presentationem rectoris ecclesie maioris cum canonico fundatoris assensu. instituas. ad sustentationem suam eiusdem uille obuentiones ecclesiasticas perpetuo percipiendas. tamen ut competens in ea honor pro facultate loci ecclesie matrici seruetur. quod quidem fieri posse uidetur. cum eiusdem uille dominus xx. acras terre frugifere uelit ad usus sacerdotis conferre. Si uero persona matricis ecclesie uirum ydoneum presentare distulerit. uel opus illud uoluerit impedire. tu nichilominus facias idem opus ad perfectionem deduci. et uirum bonum. contradictione et ap. diffugio. instituere non omittas.

Ad audiam et j. magna difficultate. hoc est ergo iusta causa constituendi ecclesiam in alterius parrochia. et in eius preiudicium et ita difficultas aliquando permittit quod alias prohibetur. s. lxxij. di. cum longe. et xxiij. di. iusta. et ff. de iudic. si locus. ff. de arbi. sic dic. § si arbiter. et C. in quibus casibus. tamen datur. l. propter latro. et l. cum ob. augmentum. et s. de rescrip. nonnulli. s. de ele. nichil est. § ult. et vij. q. i. temporis qualitas. conuenient ar. si permittitur. xvi. q. i. quicumque ecclesie de decimis. s. e. c. proximo. et xij. q. ij. bone rei.

obuentiones ecclesiasticas. Et ita uidetur quod debeant habere decimas illius uille. sed contra. xvi. q. i. quicumque ecclesie non sint. et c. quia propter hoc fecit ex plenitudine potestatis. et hoc ideo quia preter prouentus illius uille rector maioris ecclesie potest competenter sustentari. ut s. dixi. sed quare hoc facere non posset nisi de consensu rectoris ecclesie quia non potest una unius ecclesie dare alteri. s. de rebus ecclesie non al. c. i. et ar. xvi. q. ult. constitutum. et § sicut duo. Granus tamen contra uidetur dicere. ut colligitur ex illo § sicut duo. a contrario sensu precedentium capitulorum. uel posset

rectoris ecclesie. rectoris presentatio est necessaria quia ille est ei subiectus. ar. xxiiij. di. c. l. di. in capite. et quod ipse tangit approbare debet. s. de temporibus ord. c. si archiepiscopus. et C. de aue. presta. l. ult. et xvi. q. ul. statuimus. s. de off. archid. ad hec in fi. sed quia presentatio non spectat principaliter ad patronum. ut s. de iure pa. p. totum. potest dici quod ideo spectat ad maiorem ecclesiam. quia in eius preiudicium fundatur alia in eius parrochia. xvi. q. quadam compensatione presentat cum assensu patroni. et hoc prouidit forte de assensu patroni. uel potest dici quod patronus tamen eliget. et presentabit clericum rectori maioris ecclesie qui illum postea episcopo presentabit. ar. xxiiij. di. c. l. sed prius iuris uidetur. sed quid si patronus non concordat cum illo rectore et in istam causam contradictionis ostendat. et noceat. uel dic quod ambo sunt patroni et ambo debent simul eligere quia de bonis utriusque dotatur ecclesia. et presbiterum presentabunt archiepiscopo et in tua et si propter de illis intelligere secundum expressionem. ar. s. de dec. ad audiam. sic expressit de obuentionibus expressis de decimis. ar. c. j. de § sig. cum inter nos acras. mensura est. et est uulgare anglicorum et normannorum. honor. s. ut aliquid annuatim in signum subiectionis prestetur. ar. s. de censi. omnis anima. moderandus ad arbitrium archiepiscopi. Item exoniensi episcopo.

Dilectus cum parrochiales ecclesias habeat. diximus respondendum. quod ad reparationem et institutionem ecclesiarum cogi debent cum opus fuerit. de bonis que sunt ipsius ecclesie. si eis super sint conferre. ut eorum exemplo ceteri inuitentur.

De hiis et j. cogi debent. si per penam fabrice recipiant ar. x. q. i. decernimus. et q. iij. unio. immo etiam et sine illa si possunt. ut colli. s. de hiis que fi. a ma. p. ca. c. ult. et ar. xij. q. ij. pontifices. et s. de testis. cum in officiis. et s. e. c. ubi de hiis exemplo. qui alium inuitat ad id faciendum in se debet habere. quod predicat. xxvi. di. una tamen. et xxv. di. primum. et ff. de neg. ge. si pupilli. § ult. et ff. de fideius. tutor. et ff. si s. uen. alterius. et lxi. di. miramur. xlij. di. § i. et xlvij. di. § nec. Urbanus iij.

Ad audiam nostram peruenit quod tu in ecclesia de qua in episcopum uocatus fuisti regulares canonicos desiderans ordinare. inde siquidem est. quod hoc deuotioni tue auctoritate ap. indulgemus. Sit tamen episcopi dyocesanus. consensus in hac parte. uerum si clerici seculares in ea adhuc super esse noscuntur. uolumus eos ut sunt ibi uel alibi necessaria percipiant. Licet autem nobis instantius supplicatis. ut ecclesie predicte confirmationis priuilegium faceremus. tamen non possumus de iure deferre cum nulli canonici adhuc ibidem existant. quibus priuilegium concedatur.

Ad audiam et j. indulgemus. sed quid ualet ei hoc indulgentia. cum hoc non possit sine licentia dyocesani. quia et hoc idem poterat sine nostra licentia et plurimum communem adipiscere per me. et non quia episcopus ciuitatis

dici. quod papa non intellexit de decimis personalibus. sed obuentionibus aliis. scilicet oblationibus. et de personalibus decimis que de his quibus accrescunt ad eandem. et ex mortuariis et consimilibus. uel communi precio decimarum pertinet ad maiorem ecclesiam. s. supra de decimis.

moueb(itu)r ad assentiendum. et si non assentiret facile compelleret. ar(gumentum) s(upra) de iure pa(tronatus) nullus. sed in hoc p(re)dest q(ui)a hoc facere potest clericis inuitis. d(icitu)r modo u(e)l i(bi) u(e)l alibi eis prouideat e(pisco)pus, ar(gumentum) eis inuitis. sed non posset si-
mil(ite)r indulgentia e(st) s(upra) de usu pallij. ex tuarum. et est
optimum ar(gumentum) q(uod) p(a)p(a) non intelligit facere alicui p(re)iu-
dicium p(er) simplex priuilegium. de hoc notantur p(re)dicta ar(gumenta).
s(upra) e(odem) c(apitulo) dicat. i(d est) sed hoc u(idetu)r contra ius q(ui)a homines diuersarum professionum in eodem officio non debent asso-
ciari. xvi. q. ult. in nouo actore. s(upra) de ele(ctione) cum causam.
ar(gumentum) s(upra) de postul(atione) c(apitulo) i. in fi(ne). i(d est) potestate istius ep(iscop)i erit an
uelit eis prouidere ibi u(e)l alibi. sed honestius est q(uod) ali-
bi eis prouideat. f(acit) ar(gumentum) est hic q(uod) alicuius punitur
sine culpa q(uod) esse non d(ebe)t. lvi. di(stinctio) satis peruersum. et xvi.
q. ult. inuentum. et hoc quidem regulare est. sed hoc facit
p(a)p(a) ex speciali indulgentia. ut remoueant fauo-
re religionis. et est summa r(ati)o que religionem facit.
ff. de relig. sunt persone p(a)p(a) etiam multa fiunt que
al(ite)r non fierent. j. de apost(atis) c. ij. et s(upra) de filijs p(res)b(iterorum) c.
i. non possumus. sic ergo p(ate)t q(uod) rei que nondum est n(on)
datur priuil(egium). non n(am) ratio ani querenda est q(ua)m p(er)-
sona. ff. de iure codicill. quidam referunt. ff. co(mmunia)
p(re)d(iorum) l. i. et j. de spon(salibus) impu(berum) ad dissoluendum. sic exemptio
non datur ad lites que nondum sunt. s(upra) de except(ionibus)
c. ult. s(ed) plures concordantie sunt ad hoc. ar(gumentum) contra. ff. de ser-
uit(utibus) p(re)d(iorum) si seruitus. c(ontra) futuro. solue istud contrarium cum
suis concordantiis et dic q(uod) futuro edificio non potest ser-
uitus constitui ut statim sit seruiens q(ui)a non est
que seruiat. sed aliquis potest obligari ad eam constitu-
endam cum fuit edificium. ar(gumentum) ff. fam(ilie) h(er)ci(scunde). here-
des. c. an ea scripsio. **Celestinus. iij.**

Tua nos duxit et j(nfra). preterea q(ui)a occ(asi)one
iuramenti q(uod) de rebus ecclesie non alie-
nandis te asseris prestitisse. in locis tui ep(iscop)atus
in quibus populi habitantes oratorijs egere uiden-
tur. ne pretextu nouationum ecclesiarum antiqua et
ecclesia destitui uideatur. ecclesias formidas erigere.
f(raternitati) t(ue) m(andamus) q(uatinus) illius iuramenti occasione nulla-
tenus pretermittas quin p(o)p(u)lo indigenti super
basilicarum institutione studeas salubriter proui-
dere.

Tua et j(nfra). alienandis. si. xxvij. di(stinctio) de syracusane
ex. q. ult. c. ult. et s(upra) de reb(us) ec(clesie) non al(ienandis). intellectum sup(er)ficie
et rex in coronatione sua iurat regni iura illi-
bata seruare. s(upra) de iureiur(ando) intellecto. destitui uidea-
tur. trepidauit ubi non erat timor. si. j. de s(ymonia) et si
questiones in parte. in hoc facto uidebatur preiudicium
fieri ecclesie sue q(ui)a parochiani illi forte ueniebant ad ec-
clesiam suam. iuramenti. iuramentum n(am) non
extendebatur ad hunc casum. sed illi erant p(ar)o-
chiani sui ex quo p(o)p(u)l(u)s indigebat. ar(gumentum) s(upra) de ele(ctione).
cum ex(pediat) et s(upra) e(odem) ad audientiam. nec potest illud iuramen-
tum seruari sine periculo animarum p(ro)p(ter) carentiam sacer-
dotum. uel si p(ro)p(ter) negligentiam ep(iscop)i alia pirent i(d est) pu-
tarentur ipsi. xxvi. q. vi. si p(res)b(ite)r et c. sequenti. indige-
ti. ecce causa quare noua potest constitui ecclesia et in p(re)-
iudicium alterius. sic s(upra) e(odem) c. ij. xvi. q. i. p(re)cipimus et
q. vij. ecclesias. **Ex synodo iohannis p(a)p(e).**

Ut in domibus etc. **De emunitate ec-
clesiarum.** uel inuisus. sed comes. **clericus.**
uel iudex publicus uel minister q(ui) p(er) consuetu-
dinem placitum uel hospitium uendicet.
sed in publicis locis domos construant in quibus
placitum teneant et hospitentur. **De emuni-**
Ut in domibus et j(nfra). supple statuimus. **tate ecclesiarum.**
inuisus. i(d est) executor uel officialis. uulgare est ytalie.
placitum. et ita placita secularia in ecclesia non sunt
tractanda. sed ecclesiastica. si. c. ij. q. iiij. c. ult. nec hospi-
tium. C. de epis(copis) et cle(ricis) l. i. infi(ne). qui debitum non de-
bent inde. sed caritatiuum hospitium prestare possunt a
clericis ad quem tenentur. xlij. di(stinctio) c. i. s(upra) de supplen(da) neg(ligentia)
p(re)la(torum) si c(apitulo) et s(upra) de p(re)ben(dis) de monachis. **Greg. agnel-
to ep(iscop)o trani.**

Peruenit et j(nfra). fraternitatis tua nullum
per nomen uel ecclesie sue nomen. aut alio
modo excusari annuentibus uigilijs patiatur. sed
omnes ad hoc generaliter compellantur q(ui) cunctis
uigilantibus melius ualeat ciuitatis custo-
dia prouideri.

Peruenit et j(nfra). nullum de hominibus ecclesie aut alio
modo. i(d est) sub hoc pretextu excusari q(uod) sit homo ecclesie
tue uel uestre. omnes. n(isi) sint senes ut eo pretextu
excusentur. C. de decur(ionibus). si uilica. l. xij. et xij. q. ij. ec-
clesiarum seruos. c(ontra). sed hic est speciale. uigilantibus uici-
sim et successiue uel et simul si periculum imminet. q(ui)a
expedit rei publice plures habere defensores. ff. de no(ui)
op(eris) nunciat(ione). nam rei publice. et
defensori sardinie.

Indicatum est et j(nfra). dictum est nobis q(uod) rustici eccle-
sie cura eius deserentes. in priuatorum possessio-
nibus culturam exhibeant q(uod) experientia tua fi-
eri non permittat.

Indicatum et j(nfra). rustici ecclesie. de illis intellige qui
glebe sunt astricti ut recedere non possunt. C. de
agr(icolis) et censi(tis). cum satis. et l. omnes col(oni). l. xi. de quibus
habes. j. de iudeis. multorum. c. i. **Ex conc(ilio) lat(eranensi).**

Non minus et j(nfra). in diuersis
mundi partibus consules ciuitatum
et rectores. nec non et alij qui potentem habere
uidentur. tot onera frequenter imponunt
ecclesijs. ut deterioris conditionis factum sub eis sacer-
dotium uideatur. quam sub pharaone fuerit
qui legis diuine notitiam non habebat. ille
quidem omnibus alijs seruituti subactis. sacer-
dotes et possessiones eorum in pristina libertate
dimisit. et de publico eis alimoniam ministra-
uit. isti uero honera sua fere uniuersa supponunt
ecclesijs. et tot angarijs eas affligunt. ut eis que
ieremias deplorat competere uideatur. princeps
prouinciarum facta est sub tributo. siue quidem
fossata seu expeditiones. seu alia quelibet sibi ar-
bitrentur agenda. de bonis ecclesiarum et clericorum et
pauperum xpi usibus deputatis uolunt fere cunc-
ta compleri. iurisdictionem etiam et auctoritatem prelatorum
ita euacuant. ut nichil potestatis eis in suis ui-
deatur hominibus remansisse. quo circa eos

Non minus. c(ontra). laici collectas imponunt ecclesijs ...

anathematis districtione si de cetero talia p-
hibemus. n. ext. et clerus tantam necessitatem
l' utilitatem aspexerint. ut absq; ulla coac-
tione. ad releuandas communes utilitates l'
necessitates ubi laycorum non suppetunt facul-
tates. subsidia p eccl'as estiment conferenda. si aut
consules. aut alii de cetero ista commiserint. et com-
moniti desistere noluerint. tam ipi quam fau-
tores eorum: excommunicationi se nouerint subiacere.
nec communioni reddantur: donec satisfactionem
fecerint competentem.

Non minus. et j. non licet. et sic minus pecca-
uit. viii. apl's. in iam tunc. q2 ignorans fecit. viii.
di. consuetudo. sz isti hanc excusationem habere n. posse.
subactis. i. redactis angariis. angarie dicuntur p sona-
lia obsequia ppriis sumptibus pstita. p angarie
 psona sue sumptibus alienis. ff. de mun. et hon. l.
ho. tamen. ij. et j. nec. et ar. contra angarias ecq; p
angarias. sub tributo. ar. q sacerdotes et ecclesia de-
bent ee immunes et ab omni exactione seculari. xxiii. q.
viii. quem ior. et §. conuenimus. C. de sa. sc'is. ec. l. ad
instructiones eccl'e. et l. placet. et xi. q. i. si tributum.
et xvi. q. i. §. nonarum. et xi. q. i. sacerdotibus. ar. contra
xxiii. q. viii. tributum. xi. q. i. magnum. s. de censib.
c. i. in fi. et C. de epis. et c. de iuris. ff. de publi. et
uectig. imperatores. sed q ubi ecclesie deputantur.
quo ad fundationem eccl'arum et cimiterium et do-
mos et ortos iuxta positos. immunia debet ee ab omni
exactione. eccl'a aut cum suo onere transeunt
ad eccl'am. ar. s. de censi. c. i. et de h. tantam necessita-
tem. et ita ex arbitrio epi pendet inspice hanc ne-
cessitatem. tamen aliquid conferre n. dz. n. sit h' p'us
romanus pontifex consulat. j. e. aduersus. i. e. §. x. i. fi.
releuandas conferre n. debent sic et alii possessores
ad it' faciendum uel pontem edificandum. l' reficiendum.
in autent. de eccl'asticis. tit. tutius. §. ad hec. coll. ix. et C. de
sa. s. ec. ad instructiones. commoniti. admonitio sp' dz
pcedere uindictam. xi. q. ii. indigne. et n. se correx-
it post admonitionem sunt ipo iure excommunicati. ut
hic dic. et fautores ipsorum et successores ipsorum. si
non satisfecerint infra mensem. j. e. aduersus. §. ult.

vel pontem faciendum

Idem. iii.

Cum eccl'a dei secundum euangelicam ueri-
tatem domus orationis esse debeat:
non spelunca latronum. aut sanguis ef-
fusione et corporali pena agitur. in eccl'iis uel
cimiteriis agitare sub interminatione ana-
thematis: pinhibemus. absurdum enim est et crude-
le. ibi iudicium sanguinis exerceri. ubi est
tutela refugii constituta.

Cum eccl'a. et j. hic ergo pp reuerentiam loci non
tractantur cause speculariorum in eccl'a. et s. e. c. i.
sic et alibi expelluntur de eccl'a. ii. q. vii. accusa-
to. alibi ius de reuerentia fidei in quo casu et de
consensu partium cause tractari n. possunt. xv. q. iii.
c. i. C. de feriis omnes et melius. s. de fer. c. ult. et.
de. c. di. ii. c. i. effusione. maxime. q2 nec alie ci-
uiles cause. s. e. c. i. secus de eccl'asticis. ii. q. ii. pceptum.

ar. s. de cap. q fronte. quid si ali pti uel utraq; c-
ser interdicti ingressus eccl'e. sz in eo dnimus posse
intrare. q2 interdictum non extendit ad hunc casum.
ar. q2 est post uotum uel iuramentum de carne n. co-
medenda. comedere dz. ut se purget si est suspectus.
xx. di. c. ult. et ar. s. de ass. cum. c. j. et s. e. pxi. c. ult.
uel tunc causa tractatur extra eccl'am. ut illic senie-
tur interdictum. q2 indicta in iudicium. nec e p-
ceptum. ita q n. possit alibi tractari. quam in eccl'a.
sz de honestate dictum est. ut pp loci reuerentiam magis
caue aut forte a prmiis et a mandatis. cimiteriis.
q eodem priuilegio gaudent cum eccl'a. xvii. q. iiii. q-
cumq; et c. id constituimus. et s. de elec. ec. uel alta. consulu-
isti. l'. anathematis. n. credo q sint excommunicati ipo iure.
sz post admonitionem sunt excommunicandi. tutela. sic con-
fugiens ad eccl'am tutus ee dz. q2 est tutela refugii.
ut hic dic. et j. e. pxi. et xvii. q. iiii. diffinimus. i. n.
non. iii. illustri regi conante.

Inter alia et j. tunc quomodo rendentes iuxta
sanctorum statuta canonum institutionem et
traditiones legum ciuilium. ita dixeimus di-
stinguendum q fugiens ad eccl'am. aut lib. aut
seruus existat. si lib quantumcumq; grauia ma-
leficia pperauit: non est uiolenter ab eccl'a ex-
trahendus. nec inde dampnari dz ad mortem: uel
ad penam. sz rectores eccl'arum sibi obtinere
membra debent et uitam. sup eo tamen q inique
fecit: est alias legittime puniendus. et h ue-
rum est: nisi publicus latro fuit l' nocturnus
depopulator agrorum. qui dum itinera frequentata. l'
publicas stratas obsidet aggressionis insidiis.
ab eccl'a extrahi pot impunitate non pstita.
p canonicas sanctiones. Si uero seruus fuit
qui confugit ad eccl'am: postquam de impuni-
tate sua dominus eius clericis iuramentum pstite-
rit: ad seruitium domini sui redire compellitur.
et inuitus. alioquin a dno poterit occupari.

Inter alia et j. canonum. xvii. q. iiii.
diffinimus. constituit reum ad eccl'am metuentes le-
gum. C. de iis qui ad ec. confu. pseni. extrahendum
et iudeus. dummodo absit simulatio. C. de his q ad.
ec. confu. l. i. ad penam. ab omni genere penarum in-
tim sc' secum. xvii. q. iiii. reum. id constituimus. pu-
niendo pecuniarie dumtaxat. l' alia castigatione pt
penam corporalem. xvii. q. iiii. reum. id constituimus.
n. publicus latro. ut. xv. q. iiii. sic antiquitus lex
tamen plures psonas excipit. in autent. de man. prin.
§. et si delinquentes. coll. iii. et §. iii. aut. s. homicide.
adulteri raptores uirginum extrahuntur ab eccl'a. s' ca-
nonum de quibus h dz. sz dec. tamen duas psonas extrahi.
ut hic. et canon expresse pstat immunitatem raptori-
bus uirginum. xxxvi. q. i. de raptoribus. et sic in canonibus
isto derogatur illi autentico pterea ista omnibus aliis
immunitatem pstat n. in canonem j. e. c. ult. publicos.
n. latrones cls. impune occidere licet et sui proxi. xxiii. q.
v. cum h. C. quando liceat unicuique sine iudi. se uindi. l. i. et tales
famosi latrones capti in furca suspendentur. ff. de
penis. l. capitalium. §. famosos. sz si famosus. n.

ē tunc iubet castigari vel fustigari. sed nec uitā nec membrum perdit. C. de seruis fu. aut. i. sed nouo. propl'ator de istis duobus tex. C. qui liceat unicuique l. i. cū ueritati tñc sunt. et l. ij. canonicas signatas in priore. Compellitur. xvij. q. iiij. metuentes. id constituimus. et C. de his qui ad ec. cofu. si seruus.

Idem in eodem generali.

Aduersus consules et rectores ciuitatum et alios qui ecclesias et uiros ecclesiasticos talliis seu collectis et exactionibus aliis aggrauare nituntur, volens immunitati ecclesiastice lateranense concilium prouidere, presumptionem huiusmodi sub anathematis districtione prohibuit, transgressores et fautores eorum excommunicationi subiacere precepit. donec satisfactionem impenderint competentem. Verum si quando forte episcopus simul cum clericis tantam necessitatem vel utilitatem prospexerint, ut absque ulla coactione ad releuandas utilitates et necessitates communes, ubi laycorum non suppetunt facultates, subsidia per ecclesias ducerent conferenda, predicti layci humiliter et deuote recipiant cum gratiarum actione. propter imprudentiam tamen quorumdam, romanus pontifex prius consulatur, cuius interest communibus utilitatibus prouidere. Quoniam uero nec sic quorumdam malitia contra dei ecclesiam conquieuit, adicimus ut constitutiones et sententie que a talibus uel de ipsorum mandato fuerint promulgate, inanes et irrite habeantur, nullo umquam tempore ualiture. Ceterum quia fraus et dolus alicui patrocinari non debent, nullus uano decipiatur errore, ut infra tempus regiminis sustineat anathema, quasi post illud non sit ad satisfactionis debitum compellendus. nam et ipsum qui satisfacere recusauerit et successorem eius, nisi satisfecerit infra mensem, manere decernimus ecclesiastica censura conclusum, donec satisfecerit competenter. cum succedat in onere qui substituitur in honore.

Aduersus. et infra lat. concil. s. e. nō minus cuius uerba hic inferius ponuntur. excōmunicationi. s. post admonitionem. s. e. nō minus. propter imprudentiam. ab hoc loco usque ad finem addit papa quod consilio lat. tempore ualiture. sic ergo patet quod sententia tempore excōis lata nulla est. j. de sententiis excōicamus. credentes. nec est conualescere potest. ut hic patet. immo et si denegatur per sententiam quod ante sunt publice excōicatus retractatur sententia. s. de re iud. ad probandum. quia hic ex inequalitate partis litis potest opponi. s. de except. et post rem iudicatam ante executionem sententie. s. de excep. exceptionem. immo nec priuilegia ipsorum ualent. iij. q. iiij. nullus. infra tempus. et ita est hic ar. quod iudex post officium depositum conueniri potest. et hic ideo quia conuenitur ex maleficio quod commisit in ipso officio. secus si conueniretur ex contractu. Item administratores ciuitatum et tutores et curatores non conueniuntur post depositum officium ex contractu quod fecerunt nomine ciuitatis vel pupilli. ff. de admi. tu. ad. a. pri. ca tores. et in eum. et C. de administra. tu. cum queritur. ff. de eius. iud. et i. si ex maleficio conuenitur deposito officio. i. q. i. interim. et l. sequentibus. ad. fi. quod ois. et ē illa l. C. ad l. iul. repe. interim. tamen procurator negociorum bene conuenitur deposito officio. ff. de procu. procurator. cum per eius actorem successorem. et ita delictum predecessoris preiudicet successori. sed hic non est uerum. immo iam est proprium delictum ex quo ipsum non purgat quod consentit. et sic incipit esse proprium delictum. unde punitur eadem pena cum predecessore. si. s. ut lit. nō con. et i. infra. preterea iste generalis successor fertur. unde si succedit in uitium eadem sententia ligatur. ff. de diui. et temp. prescrip. cum tres et uitia a maioribus contracta perdurant. C. de acquir. pos. iuncta. ff. de acquir. pos. pomp. et i. et sic actoris successor dampnatur heredis. i. q. i. certo tempore. tamen si iste successor prius consentit ei in crimine statim sunt excōicatus. j. de sen. ex. imp. et c. si concubine. sed cum ille iudex non excōicatur expresso nomine curare non statim non transit ad successorem. s. de of. del. quoniam abbas. et s. de of. ord. pastoral. et hic prouenit ex delicto. unde non descendit statim ad alios. xxiij. q. iiij. si heres. sed datur tempus infra quod purget uitium illud quo elapso uel hic fecerit presumitur consentire. i. q. i. constat. quia ex quo succedit in honore debet succedere in onere ut dicitur infra.

Idem in eodem.

Quia plerique prelati ut procurationem aut seruitium aliquod impendant legato vel alii plus extorquent a subditis quam soluant, et in eorum dampnis lucra sectantes querunt predam potius quam subsidium in subiectis, id de cetero fieri prohibemus. quod si quis forte presumpserit, et sic extorta restituat, et tantundem cogatur pauperibus elargiri. Superior autem cui fuerit querela deposita, si negligens fuerit in huius executione statuti, canonice subiaceat ultioni.

Quia. et j. pauperibus. s. de censi. procurationes. contra ubi dicit quod illud debet dari ecclesie a qua illud accepit. quod hic datur pauperibus. ideo hic ignoratur quantum quilibet contulit. et ideo iubetur dari pauperibus. ut dicitur. ideo sed hic. ideo non est uera. quia sic restituunt sic extorta ultra quam debuit certa possunt eisdem a quibus recepit tantundem dare et ita non est uerum quod dicit. ideo quod ignoratur quantum quilibet contulit. quia inde potuit fieri scriptura a principio et quilibet sciat quantum dedit. unde dicas quod illud c. procurationes loquitur in alio casu. i. cum prelatus uisitat ecclesiam suam subiectam si tunc exigit plures procurationes quam sint dies quibus ibi moratur grauius delinquit quam in casu presenti et plus grauat ecclesiam et dicitur committere crimen concussionis. unde possunt puniri in quadruplum. xvij. di. quoniam quondam. infra et i. q. i. vij. et xxiij. q. i. militare. quia optime dicit hic. quia tamquam calumpniator et concussor tales puniri debent. sed in c. procurationes punit illos pena dupli in casu isto. nec ita excedit concussionis crimen. quia ab illo exigit ultra quam soluat. sed facta coacervatione plus recepit. sufficit ergo istis ut recipiant quod illi dederunt et ille in penam suam tantundem soluat pauperibus. sic j. de iudis. ad li

Quia prelati plus debito a subditis extorquentes ratione procurationis vel alterius similis impensi legato vel alteri hoc restituent et tantundem pauperibus erogabunt.

vũ si eum q; scieu. l' san
guine fuit polluta d; a
q; ex orcizata lauari.

terandam. Greg. ix. astoricensi ep̄o.
Ecc̃e in qua diuina misteria celebrant.
s; adhuc non extitit consecrata. nullo
iure priuilegium immunitatis adimitur. q; ob
sequijs diuinis dedicata. nullius est teme
ritatis ausibus prophananda.
Ecc̃e. i. celebrantur. ex h' ui' q; si adhuc ibi nõ
sint diuina officia celebrata. n̄ dum gaudeat pri
uilio illarum in quibus celebrant diuina. q; n̄ dum
plene dedicata ui' diuinis obsequijs. unde sacri
legium i n̄ diceretur comitti. nec d; a sp̄gi s; p't hoc.
q; nullum diuinum officium fuit i celebratum. a sp
gi n̄ debent si ad tempe i fcm̄ eet antequam i cele
braretur. adimitur. sic ergo p; q; eccl'a n̄ dum consecrata e
odem gaud; priuilio quo et consecrata ratione diui
officij. quo ad priuilegium emunitatis antiq. celebret.
in ea. s. de. cse. ec. ul' al'. c. ult. et de. c. di. i. ecclesiam et a
fugientes ad ipsam priuilegium immunitatis. ac si ec
cet consecrata. debunt. s. e. ti. inter aliam cum sui a
cord. obsequijs diuinis dedicata. cum eccl'a. ii. d'uo c
secratur. fcm̄ scõrum erit domino. xij. q. ij. nulli li
ceat ad usus prophanos aut humanos redire n̄ d;.
s. de. re. pium. mancipia. et. s. de relig. do. ad h'. i d'
tolletan. et compostell. archiepis.
Immunitatem ecclesiasticam. et. s. non nulli im
punitatem suorum excessuum p defensionem
ecc̃e obtinere sperantes homicidia et mutu
lationes membrorum in ipsis eccl'ijs uel earum ci
miterijs committere non uerentur. qui e n̄ p ec
clesiam ad quam confugiunt crederent se de
fendi. nullatenus fuerant commissuri. et j. cu'
in eo in quo delinquit puniri quis debeat.
et frustra legis auxilium inuocet q̄ committit
in legem. cij. q. publice miniciens. tales nõ
debere gaudere immunitatis priuilio. quo fa
ciunt se indignos.
Immunitatem. et. j. optime sperantes. nemo n.
sub spe uenie peccare d;. j. de cl'i. ex. iiij. illud et de
c. di. iiij. qm̄ quis. q; facilitas uenie incentiuũ
tribuit delinquendi. xxiij. q. iiij. e iniusta. et. s. de.
yi. et. in. cl'i. ui. clicorum. in eo in quo deliquit. s.
s. de temp. or. tras. et. s. de iure. pa. pastoral. cum
suis concord. frustra legis. j. de usur. q; frustra. j.
de sen. ex. inaudiã. et. ff. de mi. auxilium. inf. im
munitatis. i. defensionis. quo faciunt se idignos.
et merito q; n̄ iure ad supplicand' d; admitti n̄
committe sacrilegiũ non expauit. xvij. q. iiij. ff. de
pe. et. c. sequentem. ym̄ h' sumptũ fuit. id dicit lex.
quomodo ill' qui in eccl'a scelus studuerunt perpetre p
mittim' aliquod auxilium ex immunitate ecclesiastica inue
nire. i autem. ut. li. nra. et. a. s. q; uo ita coll. viij.
et e h' cc. h. qui dix' fc' illo. c. ff. coeps. g. et ibi debet
h'ere priuilegium emunitatis si a fugiunt ad eccl'am. et
n̄ satisfecerint n̄ admittuntur postea ad supplicand'.
l' et orandũ in eccl'a. et p eo est. s. e. inter alia. s. tm̄
due psone excipiuntur. xvij. q. iiij. sic antiquitus.
s' canon publicum tm̄ latronem excepit. et ita

h' citra dic' p decisionibus primis. et hu. dicat. q; n̄ au'
dicunt q; illa dec. inter. et oia illa intra q̄ illud dicit
intelligunt qui a fugientes ad eccl'am n̄ delinquunt
in eccl'a ul' cimiterijs s; alibi uñ eccl'a prestat eis e
immunitatem. et hu. maledix. et ibi nõ tedunt i
munitate ab eccl'a. q; reddiderunt se indignos ei
presidio. et si fuerint simili inculpa sunt sapientes in
pena. xxxvij. di. qui ea. s; quare publicus latro
et depopulator potius extrahuntur de eccl'a quam alius
malefcor. quia forte detior est. q; plurium interest il
los puniri q̄ alios malefcores. cum plures excessa co
gitant q̄ alij. xxiij. q. iiij. e iniusta. Ex conca
magnum. Ne clerici ul' monachi secularibus ne
Multa sunt negotia gotijs se immisceant.
Necessaria de quibus pauca p sitim. titulus
gamus ad que ptinet omnis carnalis con
piscentia. quicquid plus iusto appetit ibi et
pe lucrum est munera iniusta accipere. l' et da
re. p aliquo seculari questu. ptio aliquo. addu
cere contentiones ul' lites l' rixas amare. in
placitis secularibus disputare. excepta defensi
onem orphanorum aut uiduarum. conducto
res autem procuratores esse secularium rerum. turpis lu
cri l' fcri esse ioculatorem. ul' ioce secularem
diligere. aleas amare. ornamentum aliquod i c
nenient. proposito suo querere. in delitijs. uel
le uiuere. gulam et ebrietatem sequi. pondera
iniusta l' mensuras habere. negotium iniusc
tum exercere. nec tamen iustum negotium.
contradicimus. propter diuersas necessitates. q;
legimus sanctos apostolos negotiatos fuisse. et in
regula bi benedicti precipitur prouideri. p quorum
manus negotia monasterij procurentur. Ca
nes ul' aues sequi ad uenandum. et omnibus
quibuslibet causis secularis interesse. ecce talia.
et his similia. ministris altaris domini. nec non
et monachis. oio contradicimus. de quibus ait
apostolus. nemo militans deo. implicat se secula
ribus negotijs. Ne clerici l' m. secularibus negotijs se. i. m.
Multa. et. j. pauca ut corum ex nomia similia caue
antur. et exempla pauca sunt exprimenda. xxv.
di. c. cunctis a ppl'o. et. xxiij. q. v. de liguribus. et.
ff. ad. l. aquil. ita uulneratus. c. ult. sic q; vni
d; omnibus dictum intelligitur. lxi. di. miramur. et. de.
pe. di. i. nunc autem. appetit. xxxij. q. iiij. origo. mun
a. xiiij. q. iiij. clerici. et. c. quicumque. xi. q. iij. nõ licet.
et. xviij. di. qm̄ quidem. dare. xiiij. q. v. n̄ sane. a
ducere. ad peccand' q; non l;. xxij. q. iiij. si ad pec
cand'. l' p seculari questu plerisque clericis. q; nec p se.
nec p alium licet. lxxxviij. di. negotiatorem. et. c. for
nicari. lites. xi. q. i. te quidem. et q; crimibus uictam
dare noscuntur. c. de iudic. procurand. in prin. rixas. cl
ci. di. c. i. et in alijs protinus secularibus. s. de postu
lando. clerici orphanorum. lxxxvij. di. c. i. et. lxxxviij. di.
c. i. et in alijs pluribus. c. conductores. si tm̄ conducto
ri succedunt l' n̄ possunt in conductione tenta
re. ff. de decur. l. decurio. ar. procuratores. i nego

nis secularibus. sed per ecclesiasticas possunt in auten. de sanctis. episcopis. Casuum autem. coll. ix. et. xxi. q. iii. cum. et c. cyprianus. et ii. e. par. Ioculatorem. xi. di. clerici. cantilenam. aleas. xxxv. di. c. i. et ult. et in auten. de sanctis. episcopis. Interdicimus. coll. ix. et. s. de. vi. et. lv. di. c. clerici. in ingenuis. xxi. q. iiii. c. i. et. ii. et. s. de. vi. et. lxxxviii. di. clerici. In delitiis. xxxv. di. ecce. principes. ro. da. s. de. empt. et uen. ut mensure. a plos. pauluum. s. xi. q. i. c. i. infi. cautes. i. de clerico. ue. c. i. et. ii. et. lxxxvi. di. qui uenatoribus et clau amputatis. nemo militans. xxi. q. iii. c. i. ii. et. iii. et. i. e. sed ex. Eug. pp. iuc. epo.

Sacerdotibus et clericis tunc denuntietur pene ministri laycorum fiant, ne in rebus eorum procuratores existant, quia si postmodum facere presumpserint: et occasione ipsius administrationis propter pecuniariam causam deprehendantur in fraude indignum est eis ab ecclesia subueniri. per quos constat in ecclesia scandalum generari.

Sacerdotibus et. i. procuratores. sic. s. c. par. altari. ii. dei sacerdotes uacare debent assidue. xxi. di. sacerdotibus. et. ff. de arbi. non distinguemus. § iii. ab ecclesia subueniri. quia se fecerunt indignos ueniendo contra ipsius prohibitionem administrationem secularem recipiendo. et frustra legis implorat auxilium qui committit in legem. ut. s. t. par. c. ult. et ex hac littera sumitur quod damnatur quod laycus auctoritate huius canonis possit clericum occasione administrationis causa pecuniaria cessante priuilegio dicere quod est contra quod prohibiti sunt layci aduocare clericos a diuinis officiis. xxi. q. iii. cyprianus et. lxxxviii. di. c. vlt. inde si contra fecerint non debent ex delicto proprio commodum reportare. ar. xvi. q. i. legi. et ff. de don. int. uir. et ux. l. iii. § i. et. ff. de regul. iur. non fraudantur. § nemo. ff. de furtis. itaque § sed nemo et. vii. ii. di. priuilegium. hic non debent. xxii. q. i. dicimus. intellige ergo quod tali clerico non conuenitur ab ecclesia postquam fuerit admonitus. ut hic dicitur in principio. sed post ter. tio tertio amotus ab ecclesia sit alienus si non desistat. ar. i. de sen. excom. in audientia. et ut non debet ei ecclesia conuenire in fraude commissa in administratione nec pecunia nec alio auxilio cum ab ecclesia teneatur clericos deffendere ab oppressione laycorum. Alex. iii. i. a. turon.

Non magno opere antiqui hostis inuidia et i. inde nimis est quod in angelum lucis se more solito transfigurans. sub obtentu languentium fratrum consulendi corporibus. et ecclesiastica negotia fidelius pertractandi: regulares quosdam ad legendas leges et confectiones fisicales ponderandas. de claustris suis educit. vnde ne occasione scientie spirituales uiri mundanis exterius actionibus inuoluantur. statuimus ut nulli omnino post uotum religionis. post factam in aliquo loco religioso professionem: ad physicam. leges ue mundanas legendas permittantur exire. Si uero exierint. et ad claustrum suum infra duorum mensium spatium non redierint: sicut excommunicati ab omnibus euitentur. et in nulla causa si patrocinium prestare uoluerint: audiantur. Reuersi autem in choro capitulo. mensa. et ceteris: ultimi fratrum existant. et nisi forte ex misericordia sedis apostolice: totius spem promotionis amittant.

Non magno. et i. sub optentu langue. ar. quod pretextu boni sui compensatione malum non est faciendum. i. q. i. non est putanda. xiiii. q. v. forte. xxvii. q. ii. si tu abstines. i. de usur. sic eo. xxxii. q. iiii. sicut sancti est. et. xxii. q. ii. primum. ne quis arbitretur. a. c. contra. xi. q. iii. quod predecessor. xxxiii. q. v. tunc saluabitur. s. de iur. iur. peruenit. so. multiplex est recompensatio. quia. u. recompensatur minus malum. ut maius euitetur ut cum quis admittit minus malum. ut maius euitetur et hec compensatio penitus uitetur. xiiii. di. quod ait. infi. ii. forte in vna et eadem persona. xiiii. di. c. i. et. ii. et. xxxii. q. ii. si quietius. quia malum compensatur propter sequelam alicuius boni. ut cum quis committit furtum uel rapinam ut pascat pauperes uel contrahit debitum uxori causa continentie. uel facit contra uotum. uel contra matrimonium. vt aliquis efficiatur christiana omnis talis exceptio in iubetur. ut in primis concord. et. xxx. q. i. noscere. et. xxxiii. q. v. si dicat. et. xxxii. q. iiii. sic non sunt quia compensatur dampnum corporale propter bonum spirituale et hec compensatio permittitur. l. v. di. si euangelica. quia compensatur dampnum corporale propter bonum corporale. ut cum femina amittit florem uirginitatis. ut ei recompensetur in fructu fecunditatis hec non reprobatur: sed laudatur. ut. xxxiii. q. v. tunc saluabitur. quia relaxatio iuris ecclesiastici recompensatur per acquisitionem aliquorum et hec sic admittitur. xxiii. q. iiii. ipsa pietas. § sed inquiunt donatiste quia illicita cosa contrahimus recompensatur per acquisitionem personarum. i. q. i. multi. xi. q. iii. antecessor. quod predecessor uel potest dici quod primum non est. sed sic exponitur sub compensatione boni malum est faciendum illud quod est de genere malorum. quod alias esset malum. non canonis auctoritate excusaretur. ut patet per contraria signata. Infra duorum. verba ista sequuntur. i. e. c. ult. et i. de hiis. misericordia sedis. Nota quod abbates uel episcopi cum talibus dispensare non possunt. ar. contra. i. de sen. ex. cum illorum. infi. sed hec ad terrorem maiorum et cautelam statutum fuit uel quo ad dignitates hec intelligitur. Idem in conc. l. lat.

Sed nec procurationes uillarum aut iurisdictiones etiam seculares. sub aliquibus principibus et secularibus uiris. ut iustitiarii eorum fiat: clericorum quisquam exercere presumat. Si quis autem aduersus hec uenire temptauerit: quia contra doctrinam apostoli dicentis. nemo militans deo implicat se secularibus negotiis. seculariter agitur. ab ecclesiastico fiat ministerio alienus. pro eo quod officio clericali neglecto: fluctibus seculi. ut potestatibus placeat: se immergit. districtius autem decreuimus puniendum. si religiosorum quisquam: aliquid predictorum ausus fuerit attemptare.

Sed nec et i. procuratores illarum. xvi. q. i. precentium. xxi. q. iii. c. ii. et. iii. et. s. e. c. i. et. ii. cum accord. i. postmis. nemo militans. s. e. c. i. et. xxi. q. iii. c. i. et. ii. et. iii. districtius. ar. quod dignitas persone aggrauat

uat pari. xxiij. q. v. quum uident. s. de iuriu. cum quidam. & de h. c. xl. di. xpianus. & xxv. q. i. nulli. fas. **I**dem cant. archiepo.

Clericis in sacris ordinibus constitutis extoli .i. iudicium sanguinis agitare non licet. Unde prohibemus ne aut per se truncationes membrorum faciant. aut iudicent inferendas. quod si quis tale fecerit: honore priuetur & loco. **I**niungimus & sub interminatione anathematis ne quis sacerdos officium habeat uice comitis: aut prepositi secularis. **S**i quis autem contra h. uenire presumpserit & amonitus emendare noluerit: ex officio subiaceat.

Clericis. & i. tolletana. xxiij. q. vlt. his a quibus. i. e. sententiam. i. de raptoribus in archiepatu. & xxiij. q. iij. illud sane. aut iudicent. per se quod iudicare non debet prelatus aut clericus quicumque qui habet iurisdictionem uel ipse mittere inferre. uel alium dare. aut sententiam dictare nec interesse. i. e. sententiam que efficeretur irregularis & deponitur. i. de excessi. prela. ex litteris. & hic debet ergo prelatus habens iurisdictionem temporalem committere generalem alicui layco. ut faciat de omnibus malefactoribus uindictam iuxta illud homicidas & maleficos non puniri. xxiij. q. v. rex debet. si homicidium. qui malos homicidas. cum multa licent in genere que non licent in specie. s. de off. ord. si sacerdos. viij. q. i. que aut. de c. di. ij. non prohibeat. & si ex mandato generali aliquos interficiat. non imputaretur ei. xxiij. q. v. de occidendis. ar. & q. viij. ortatu omni timore. Sed quid si ad eum appellaretur qui delegauit item delegaret alii. qui per se h. facere non debet. ut hic dic. & xxiij. q. vlt. his a quibus. & i. e. sententiam. prepositi secularis. s. e. c. prox. & s. de vi. & ho. cle. clericis excommunicatione & sic uidetur quod sit candidate sentencie. s. n. prox. non minus. **I**dem ludoui. epo.

Secundum instituta predecessorum nostrorum sub interminatione anathematis prohibemus. ne monachi uel clerici causa lucri negotientur. & ne monachi a clericis uel monachi suo nomine firmas teneant: nec laici ecclesias ad firmas teneant.

Secundum. & i. cum licet. sed cum necessitatis postulat. s. e. c. i. ad fi. sed firmas tenere quia suspectorum necessitatis ... ditatis. & cum negotiatio est. ar. s. e. c. i. h. intellige suo nomine. ut hic dic. sed nomine monasterii sed causa necessitatis licitum est. s. e. c. i. in fi. nec layca. nullam dispensationem de rebus ecclesiasticis layci habere debent. s. de eta & quali. ex ratione quibus obsequendi manet necessitas non auctoritas imperandi. xvi. q. vij. non placuit. & c. sequenti. & s. de consti. eccla. s. de h. & s. de rebus ec. non ali. c. fi. **I**dem eid.

Relatum est quod monachi de .h. seculariter uiuunt & a nostro exemplo corrumpuntur. ideo quia q. eos ad obseruantiam regule. ap. re. appellas. uel si tibi resistunt ausu temerario eis electis fratres alterius ordinis. si non potest pro prescriptum monasterium in suo ordine reformari. in illud inducas. ut latores impiorum iusti edant. & illi tandem rubore confusi: ad sui ordinis obseruantiam reuertantur.

Relatum. & i. ap. temora. maxime quia id esset si non apponatur. quia in his correctoribus non admittitur. ap. s. de app. reprehensibilis. & c. cum spali. i. fi. & c. ad nostram. eis electis in penam illorum est. non audere sua facere possent. ar. xvi. q. vi. de lapsis. xviij. q. ij. abbates. sed si non delinquunt eos expellere non potest. xvi. q. vlt. inuentum. & l. vi. di. satis peruersum. nec tamen artiorem regulam potest eis imponere. ar. xxxiij. q. i. integritas. s. de eccl. edi. ad audiam. contra. ar. h. quod uniuersitas delinquere potest. ar. xxv. q. ij. ita nos. & vij. q. i. sicut uir. & contra quod metus causa. met. c. aiad uenerab. introducas. sed contra ibi enim refert qualis introducuntur & quales illi expulsi amoueantur an in perpetuum. an ad tempus donec illi corrigantur & reuertantur. ar. i. de diuor. de illa. C. de penis. l. finis. & lxxxi. di. dictum. & hic in fi. dicitur. impiorum. xxiij. q. vij. quicumque. & c. sequenti. **I**nno. iij. epo. esculan.

Sicut te accepimus referente & i. t. cl. s. quod clericis in sacris ordinibus constitutis tabellionatus officium per bullam seculorum contradictionem ap. post. interdicas.

Sicut. & i. clericis in sacris. sed quare prohibetur isti exercere officium tabellionatus. dum tamen abstineant a scribendis sententiis sanguinis. dicas quod isti passim utebantur officio illo in omnibus causis in quocumque foro. ut tenentur in integra. uel uidetur est illa ratio officium illud exhibitum est ab officio clericorum: saltem in ordine sacro. xx. q. iij. eos. quia genus negotiationis est & abstinendo a criminalibus. & maxime si competentia beneficia habent. ar. s. de postul. c. i. sed numquid in causa ecclesiastica sine spirituali coram ecclesiastico iudice possunt esse tabelliones. uidetur quod non. quia simpliciter prohibentur. ubi generaliter intelligendum est. ar. xix. di. si romanorum. & s. de priuil. quia cetera. contra. de seruit. ur. p. di. l. si utilis. ar. contra. s. de preb. cum. xxvij. q. ij. uxorem. **I**dem in concil. gen.

Sententiam sanguinis nullus clericus dictet: aut proferat. sed nec sanguinis uindictam exerceat. aut ubi exerceatur: intersit. Si quis autem huius occasione statuti. ecclesiis uel ecclesiasticis personis aliquod presumpserit inferre dispendium: per censuram ecclesiasticam compescatur. nec quisquam clericus litteras dictet: aut scribat. pro uindicta sanguinis destinandas: unde in curiis principum hec sollicitudo non clericis. sed laycis committatur. nullus quoque clericus ruptariis uel balistariis aut huiusmodi uiris sanguinum preponatur. nec illam cyrurgie artem subdyaconus. dyaconus. aut sacerdos exerceat: que ad ustionem uel incisionem inducit. nec quisquam purgationi aque feruentis uel frigide seu ferri candentis ritum cuiuslibet benedictionis aut consecrationis impendat. saluis nichilominus prohibitionibus.

de monomachiis siue duellis antea promul-
gatis.
Sententiam .i. sanguinis epi non possunt sente-
tias sanguinis ferre .i. de excessi. prel. ex litteris et s.
e. clericis. vnde de hoc nec dare auxilium nec interesse nec
dictare nec scribere sententiam. ut hic dicit et xxiii. q. iiii.
i. sed alii debent necessarias amittere. ut dictum est .s. e.
clericis. et ar. predicti decreti. illud et. ii. q. vii. sicut licet
secundum leges non possit deligari non cum iudex sententiam tul-
lit pertinacem .i. de of. ei cui man est. int. l. i. sed
si interesset tamen in aliquo propter hoc efficitur irregularis.
ut propter hoc deponatur non videtur quod debeat deponi
sed alias puniri. quia infringit certum preceptum hoc canonis.
principium. s. e. clericis. et c. sed nec aduisionem. ex hoc videtur
quod certam penam adustionis infligere non debet. et
sic est contra illud .i. de fals. ad audientiam vbi dicitur quod no-
ta cum ferro candenti imponitur in fronte. sed illud in-
telligitur ita quod ad effusionem sanguinis non procedit.
de monachis .i. batalliis indicatur b. Honor.
iii.
Super specula et .i. extra religiosas personas.
exeuntes ad audiendum leges aut physi-
cam. a. predecessor noster olim statuit in concilio turo-
nensi. ut nisi infra duorum mensium spatium ad clau-
strum redierint: sicut excommunicati ab omnibus
euitentur: et in nulla causa si patrocinium prestare
re voluerint: audiantur. Reuersi autem in choro
et mensa capitulo et ceteris ultimi fiant ex-
stante: et nisi forte ex misericordia sedis apostolice totius spem
promotionis amittant. Verum quia non nulli ex
talibus propter quorundam opiniones diuersas ex-
cusationis aliquid assumebant: nos volen-
tes ut decreto ipso facto sententiam excommunicationis incurrant.
dis. p. ch. q. tam a diocesanis et capitulis ep-
iscoporum quam a ceteris episcopis in quorum diocesibus
in hiis studente: tales excommunicati et predictis penis
obnoxii publice nuntientur. Ceterum quia theo-
logie studium cupimus ampliari: ut dila-
tato sui tentorii loco funiculos suos faciat
longiores: ut sit fides catholica circumdata muro
inexpugnabili bellatorum quibus resistere va-
leat ascendentibus ex aduerso: a d archid. de-
canos. plebanos. prepositos. cantores. et ali-
os clericos personatus habentes: nec non presbi-
teros: nisi ab hiis infra spatium prescrip-
tum destiterint: hec extendi volumus et ap.
h. firmiter obseruari.
Super specula et .i. leges vel physicam. c. de epis.
et clericis. repetita et .l. parabolam. duorum mensium.
a tempore scientie huius constitutionis siue publicationis com-
putand. et non destiterint ipso iure sententiam excommunicationis incur-
runt. vt in sequenti. Verba ista que hic ponuntur. vsque
ibi. Verum quia sunt turonen. concilii .s. e. non magno. audi-
antur tanquam ipso iure excommunicati. alias et monachi
et canonici regulares ab aduocatione repelluntur. s. de
postul. c. ii. et. xvi. q. i. alia est. placuit monachi de
precentium. et xv. q. ii. c. i. nisi pro utilitate ecclesie sue. ab-
bate nichilominus imperante. vt in predicto. c. monachi.

admittantur. dic ut .s. e. c. non magno. ipso facto. sic ip-
so facto negamus dominium. xxii. q. v. c. caue. et ipso facto amit-
tit quis priuilegium suum. s. de vi. et ho. cle. c. ult. vbi
tres plures concord. de hoc. predictis penis. s. quod promoueri non
possunt sine dispensatione ap. se. et aliis tamen sunt pretermis-
sis. bellatorum .i. predicatorum qui possunt hereticis resistere
auctoritate diuine scripture qui contra nos surgunt ex aduer-
so. et impugnant nos quos prelati ecclesiarum de sua diocese
expellere tenentur in tantum quod si negligentes extiterint ad ad-
ministratione remouantur .i. de hereticis. excommunicamus ita.
presbiteros ad omnes predictas personas pena ista extendit.
et si hii personatus curam animarum non habeant. quia idem
iudicium est de personatibus curam animarum non habentibus
sicut de beneficiis curam animarum habentibus annexam. s. de
elec. dudum. et quod hii etiam curam animarum tenentur presbiteri.
quia qui ad curam animarum eligitur debet promoueri ad ordinem
sacerdotii alias fit ea ipso iure priuatus. s. de preben. extir-
pande. Sed cum non et in propria persona deseruire non in du-
obus casibus. ut in dicto [c.] et idem iudicium de personatibus et de
habentibus curam animarum est hodie. ut in predicto dec. du-
dum. et .s. de preben. de multa. maior tamen ratio est de
habentibus curam animarum quam de personatibus non
habentibus curam animarum. credo ergo quod nullus archidi-
aconus. decanus. plebanus. prepositus. cantor. et nul-
li qui habent personatus et qui habent curam animarum pos-
sunt audire leges vel physicam preter penam istius
constitutionis nulla facta distinctione ex quo tales sec-
cundum aliam interpretationem hoc videtur. quia papa nullam ad-
hibuit interpretationem ergo nec nos admittere debemus.
ii. q. v. consuluisti. s. de transl. inter corporalia. sufficit. ii.
q. ita scriptum est. ut. xvi. q. iii. scriptum est in lege.
et ff. qui et a quibus ma. li. fi. l. prospexit. ab hiis.
s. legibus vel physica de quibus permissum est sup. b.
spatium prescriptum. duorum mensium annumerandorum a
tempore publicationis huius constitutionis: quia ante publicationem
nemo tenetur. ar. s. de consti. c. ii. ex quo non consti-
tutio promulgata est et publicata quilibet se ad eius
obseruantiam post duos menses in antiqui. ut facere
noue constitutiones. extra prin. coll. v. xvi. di. quod dicitis.
s. de postul. c. i. sed ante non. ar. xxiii. q. iiii. dixit sar-
ra. lxxxii. di. proposuisti. sed cum ista constitutio iam diu
publicata sit. nullus habet excusationem. sed nunc quid
epi possunt tales absoluere. credo quod sic. quia conditor
huius constitutionis non retinuit sibi absolutionem. i. de sen. ex-
comm. et ar. i. de falsarium dura. et s. de prebend. de
multa. infra. hec extendi. s. premisse pene de quibus
superius facta est mentio. s. quod sint excommunicati et in
nulla causa si patrocinium prestare voluerint
audiantur. et ita videtur quod isti spem promotionis amit-
tant. nisi cum eis per sedem ap. fuerit dispensatum.
sicut dicit. s. de monachis. quia hoc pronomen hec ostendit
omnes penas supradictas. sed hoc non credo. quod isti propter hoc
sine dispensatione domini pape promoueri non possunt.
et quod dicit hec extendi et est respicit tamen quod dixit .s. excommuni-
cati. et quod in nulla causa illorum patrocinium admittatur.
quia si hoc voluisset. hoc dixisset de istis. quod dixit de illis.
ar. s. de transl. inter corporalia. s. de decis. ad audi-
entiam. et pene non sunt ampliande sed odia. sed

recitingenda. de. pe. di. i. pene. ff. de liberis. et postu- / tumis cum quidam. ff. de heredib. insti. l. v. § ult. et illa claucula si forte ex mea et c. respiciat tm̄ pcedē- tia et nō subsequentia. ar. s. de app. inquisitioni. tñ ē dicē q' inquantū oīs penas predc̄as. cum hā hec expsse dicat dum dō h extendi et c. et s. § diē. p dc̄as penis obnoxij.

Incipit liber. iiij. de sponsalibus et matrimonio.

Ex q'rela tributien.

quidam nobilem mulierem de saxonia lege saxonum duxit uxorem. Sin qr̄ ñ hu9 dem minimū legib' saxones et franci. c̄atus est q' eam non sua. i. non francorum lege desponsauerat dimissaq3 illa aliam supduxit. diffinimus s'r h' sca synodus. ut ille transgressor euangelice legis subiciatur penitentie. et q'd a secunda coniuge separetur. et ad priorem redire cogatur.

De sponsalibus et matrimonio.

De francia et ī. lege saxon. i. csuetudine. legib'. i. csuetudinib'. ñ francorum lege. quam putabat esse de substantia matrimonij. ar. xxx. q. v. ali. § uidetur q' matrim. obmissis sollēpnitatib' nō ualeat. s3 non ē uerum qr̄ illa potius ad sollēpnitates referunt quam ad utitatem q' tñ seruande sunt. s3 quāuis nō seruēt. tenz matri. qr̄ solus consensus facit matri. xxvij. q. ij. sufficiat. Dimissaq3 illa. q' facere nō debuit auctē sua. vt. xxxiij. q. ij. seculares. et. xxxv. q. vi. i. multorum. et si ipedimētum manifestum subeēt. q de diuor. porro. Euangelice legis. qua dicit. nullus dimittat uxorem suam excepta cā fornicationis. xxxij. q. i. dixit dominus. et. ī. e. ex pte. penitentie. p eo q' pmam dimisit et secundam duxit. Innoc. iij. exon. epō.

Preterea hij qui de matrimonio cōtrahendo pure et sine omni conditione fidem dederit cō- mouendi s'r et modis omnib' inducendi ut. pstitam fidem obseruent. Si aūt se ad inuicem admittē noluerint ne forte deterius inde contingat ut talem s. ducat quam odio habēt. uī q' ad instar eorum qui societatē interpositione fidei contrahunt. et postea eandem sibi remittunt h' possit in patientia tolerari.

Preterea et ī. sine conditione p h ut q' solui ñ possint qr̄ que sine cōditione pmittunt. cū cōditione soluantur. xxxij. q. vlt. c. ult. et. xxij. q. iiij. int cetera. Inducendi et cōpellendi si iurasent. ī. e. ex tue. pter piculum iuramenti. ar. ā. i. e. requisiuit s3 illud soluit ibi. s3 ē uidetur. ī. e. c. v. dē q' de pacientia possint tolerari. noluerint. i. absolute recusent. deterius inde. s. adulterium cum scō. ul q' eā forte interficeret. Quam odio qr̄ q' quis ñ dili-

git facile attemptat. xx. q. iij. psens clericus. et. xxxi. q. ij. § i. Interpositione fidei. siue p iuramentum et qr̄ equipollent. s. de fideiussionib' puenit. et. xxij. q. v. iuramentum huiu' cā. Societatem. ff. p soco. l. i. § ult. et. l. actione. § dicimus. In pacia tolerari. h' iō dicit qr̄ ex quo non ē prestitum ad inui- cē qn̄ uoluntate accedente possunt se inuicē absoluē. ut ur. Quā omnis res pquamq3 cāt nascitur. et c. ī. de reg. iur. omnis res. et. ff. de reg. iur. nichil tam naturale. Qr̄ in tali fide psita siue iuramento s'r intelligenda ē cōditio. s. si in eadē uoluntate pmanserit. ar. s. de iureiur. quēadm. et. xxij. q. ij. nequis arbitretur. h' fuit opio. t. dicentis q' hec decr. atinebat ī animo hug. dicebat et bñ q' loquitur de cōparatiua pmissione. vt. ī. quū dilc. t. uouētes. c. ueniens. q'd et m ur. et loquitur dispensatiue. et h' a pte indicant ista uba. h' possit in pacia tolerari: ne deterius inde contingat. Nam multa per paciam toleramus. et c. s. de pben. cum iā dud. al. de iure mero deberent cōpelli. ut fidem sñ iuramentum seruarent. de h' dī. j. e. ex lris. Hug. pp.

Iuuenis qui puellam nondum septēnē duxit quāuis etas repugnaret ex humana tñ fragilitate forsan temptauit. q' cōplere non potuit. qr̄ igitur in hu9 que dubia sunt q' certius estimamus tenere debemus. tñ pp honestatem eccē. qr̄ ipsā cōiunx ipsius fuisse dī. tñ pter predictam dubitationem. cōsanguineam ipsius puelle quam postmodū duxit diuidas ab eodem.

Iuuenis et ī. duxit. et sic cessat illd cōiunum. s. de test. spol. ex parte. Dubia. Sic ergo pz q' l dubijs semp certius est tenendū. de pe. di. vij. c. ij. vbi dī. tene certum et dimitte incertum. et ī. de homicid. ad audiam. et. xxiij. di. sic. Et in re dubia certa ñ pot ferri sña. xi. q. iij. grauem. Et. xxxiij. di. hūisse et. xxv. q. vlt. § ult. et instit. de rerum diuis. § illd cōstitutum. quia tñ cum obscura sunt iura ptinuum cōta fertur sña. s. de fide instr. Inter dilectos. s. infi. s3 non dī ibi res dubia. qr̄ actor non pbauit clare. et ita p possessore iudicari dz. s3 quare dic̄ in hu9 q' dubia sunt. qr̄ ex toto an̄ septennium ducta fuit. et post. vij. an. nō cōsensit. t ante recessit. vnde res non ē dubia s3 certa. qr̄ nō impedimur matri. cū cōsanguinea et cum matre ī. t. p. interas. acce- sit. si post. vij. an. cōsensit: sponsalia tenuerunt. et ita non ē res dubia. ī. e. sponsam. et. ī. t. p. cō- tinebatur. § Si uō soluto. Sic intellige puella ista post. vij. an. nō cōsensit t nō cōstabat de cō- sensu qr̄ statim recessit ab eo ul mortua ē. vel nimpta qr̄ temptauit forsitan q' cōplere ñ po- tuit: psumitur q' erat doli capax. siue qr̄ ma- litia suppleuit etatem. quo ad spōsalia sic sup- plet malitia quo ad matrimonia ī. t. p. de illis. et c. ult. vñ ppt h' dubium. qr̄ h' nō plene cōstabat. tñ ppt honestatem eccē non pot' inire cōsobrinā illi. ī. e. p. ar. ab. non ur q' possz stare h' lrā. si di- ceremus q' post. vij. an. consensit. ut di. t. qr̄

sic non esset dubia. coniunx. i. sponsa. diuidas. ar.
ar. xxxv. q. iii. extra ordinaria. Ibi extra naturali
a eam posuit. et non maritali affectu. hic uero sep
tauit in naturali bus et maritali affectu. b. ¶ Alex.
iii. papiensi. episcopo. [Cas. de sponsalibus contractis ut sanguinitate ... publice honestatis iustitia]

Ad audientiam tuam apostolatus peruenit
quod cum. h. papiensis. ciuis eandem filiam
... l. dare uellet uxorem: iurauit quod si il
le eam habere casu aliquo interueniente non
posset: alii filio quem de alia uxore genuerat
eandem matrimonio copularet. Contractis autem
a filio priore sponsalibus: quidam consanguini
tatem inter eos esse iuramentis interpositis fir
mauerunt. Ideoque prefatus. h. eandem dare al
teri filio nititur ut iurauit: sed cum scriptum
est quod sponsam fratris frater habere non potest. ar. q.
eum suum implere propositum non permittas.
sed ut penitentiam agat de illicito iuramento. mo.
p. ec. distric. compellas.

Adaudientiam. et. i. quod si ille. sed condicio nulla fuit.
quia ex quo desponsatur uni fratrum: alius eam habere
non potest. xxvii. q. ii. si quis uxorem. et c. i. nisi forte
ante septennium contracta essent sponsalia. i. e. pre. lit
teras. accessit. et c. duo pueri. cessante eo quod di. s. e. c.
pre. habere non potest. sed uidetur quod iuratio nulla fuit. quia tu
eos nullum obligatorium uinculum de iure fuit
contractum cum consanguinitate impediente. quia impossibi
lium nulla est obligatio. Instit. de inutili. stip.
¶ si impossibilis. et ff. que sunt sine app. rescin
penitus. sed impossibile est id quod contra bonos mores
est. ff. de cond. instit. filius. et xxii. q. ii. faciat ho.
Et eius quod esse uel non esse non potest: nulla est pro
missio. Instit. de inutil. stip. ¶ i. et optime ar. i
dec. grego. s. de pactis c. ult. ergo hic nulla sponsalia
fuerant. que sunt promissio futurarum nuptiarum. xxx.
q. v. nostrates. ff. de sponsal. l. i. ergo nulla fuit pacta
sponsalia. ergo non parant impedimentum quo minus
illa posset contrahere cum alio fratre. i. e. pre. literas.
accessit. sed contra matrimonium plerumque attenditur quod
acto fuit non iure. s. de bigamis. sup. et c. de ad
ult. cum qui. plus. et in talibus attenditur quod opi
nio quam ueritas. i. qui filii sint leg. Cum inter.
Io. Quid ergo dicendum: potest dici quod publice hone
statis iustitia impedit. ut s. e. pre. Sponsam fratris [xxvii. q. ii. Si quis uxorem]
xvi. di. ¶ idcirco. xxvii. q. ii. si quis desponsauerit
ar. q. viii. q. i. omnino. Et i. de diuor. c. ult. solutio.
Illud iustitium fuit et optinuit in fratre sine sobole
defuncto: hodie secus. propositum. quod illicitum fuit et so
non seruandum. xxii. q. iiii. in malis. compellas. ar
quod quis compelli potest ad satisfaciendum de quolibet cri
mine. xxiii. q. iii. itaque. et vi. q. i. illi quid. et. xxii. q.
i. predicandum. et ad ecclesiam pertinet decernere de quolibet
peccato et corripere quemlibet christianum. s. de iudiciis.
nouit. ¶ Idem panormitano. archiepiscopo.

De illis autem qui prestito iuramento pro
mittunt se aliquas mulieres ducturos. et postea eis incognitis dimittunt transeuntes
se ad partes alias transferentes: hic tibi uolu

mus innotescere quod liberum erit mulieribus ipsis si
non est amplius in facto processum ad alia se uo
ta transferre: recepta tamen de periurio penitentia. si per
eas steterit quo minus matrimonium fuit consummatum.

De illis. et. i. transferentes. unde non tenentur
sequi sponsum uagabundum. ff. de opis lib. quod nisi
fiat. ¶ ex prouincia. Et sic de sponsa intelligitur quod di
illud. c. xxxii. q. ii. si quis. sed non est uerum. immo de uxo
re iam cognita liberum erit. post tres annos et leges. [si semper uondarium est ... minime]
C. de repud. l. ii. Et hoc intellige in sponsa de futuro
de qua hic loquitur. secus in sponsa de presenti. i. e. in pre
sentia. et. i. de secundis nupt. dum nostri. Si per eas steterit.
unde in culpa fuit. quia imponitur eis penitentia. sed si per eas
steterit. quia dat eis ecclesia licentiam contrahendi. credendo.
ne deterius inde contingat. s. periculum fornicationis. si.
i. qui clerici uel uo. ueniens. sed si per eas non steterit quo
minus matrimonium compleuissent: non imputaretur eis periu
rium. i. e. sicut. si hic certum esset. si uero dubium esset.
propter tale dubium imponeret eis penitentiam saltem ad cau
telam. tres ergo inuenimus casus. in quo sponsalia de fu
turo soluuntur. alium tres. s. de iur. iur. quod ad nostram. et
si contraxerit cum alia puella de presenti. i. e. Si inter
uirum et uxorem. et. i. de sponsa duorum. c. i. ¶ Idem pa
duano episcopo. [Cas. In dubia petitione ...]

De muliere que est inuita tradita uiro et
detenta: cum inter uirum et uirum sit dif
ferentia: et utrum postea consensus interesserit
certum nobis nichil postea expressisti nichil
inde tibi possumus rescribere. [sic. s. de eo de dubiis ... c. sponsal. host.]

De muliere. et. i. Inter uirum et uirum. hoc ideo dicit quia du
plex est inter uirum metus. qui cadit in constantem ui
rum. et ille metus excusat nisi postea consentiret. i. e.
pre. de illis. et alius uanus metus siue uis. et illa
uis non excusat. i. e. ueniens. et. c. consultationi. et s. de
his que ui. metus ue causa fiunt. cum dilecta. ff. de re.
iud. si quis ab alio. et. ff. quod metus causa. l. metum
autem. certum. quia nesciuit que uiolentia fuit illata.
unde certum non potuit dare responsum. xi. q. iii.
grauiter. et xx. q. ult. ¶ ult. et s. e. i. ueniens. poterat
tamen si uoluisset rescribere distinguendo inter uirum et
uirum. sed. i. e. ueniens. et. c. consultationi. li. s. de eo qui
renuntiauit ecclesiam. c. i. unde dicitur. ut congruum possi
dare responsum: insere pacti exemplum. C. de tran
sact. in summa. ¶ Idem cantuariensi archiepiscopo.

Ex litteris. et. i. de his autem quod consului
sti quid debeat obseruari cum inter ali
quos sponsalia contrahuntur: nec intelligit
alter quod alter proponit. respondeo quod inspiciendum est iudi
ci matrimonium contracturi ad id faciendum sit ydo
neus sensu et etate quo cognito si alter non intel
ligit quod alter proposuit ad communem uerbi intelligen
tiam recurratur et cogatur uterque uerba prolata in
eodem sensu retinere quem solent recte intelli
gentibus generare.

Ex litteris. et. i. scias. i. discrete. nam furiosus
contrahere non potest. quia non habet consensum. xxxii. q. vii.
neque furiosus. et. i. e. dilecti. nisi per interualla dilucida
laboraret. vii. q. i. quamuis triste. et iii. q. ix. indi

cas. Etate. xij. annorum in muliere. et. xiiij. an. in viro.
j. t. px. attestationes. et. c. continebat. vt cum malitia
suppleat etatem. j. t. px. de illis. et. c. ultimo. Non intel
lexit. i. dicat se non intellexisse siue p se siue p in
terpretem. ff. de uerborum obl. l. i. in fi. propositio. Nota quod
sec. canones si actor tamen dolum adhibet: intelligenda
sunt uerba ut reus intelligit qui dolum non adhibet.
Nota. xxij. q. v. c. Quacumque. Contra obiicitur. et. c. quamuis. si non reus
tamen tunc sec. quod actor intelligit. xxij. q. v. c. ex his. et. c.
quacumque. et. q. ij. Nequis. Si ergo utrique dolum adhi
beret: loquimur hic quod hic dicitur. vt uerba prolata in suo pro
prio sensu intelligantur. Et sic est ar. quod non est re
cedendum a significatione uerborum nisi cum constet testa
torem aliud uoluisse. ff. de leg. iij. non aliter. et. j.
de uerborum sig. intelligentia. ar. de. c. di. iiij. Retule
runt. et. ff. qui et a quibus leg. lator. ma. l. non fit pr. sed communi quod
non ex opinionibus singulorum sed ex communi usu nomina sunt intel
ligenda. ff. de supp. leg. lateo. et. s. de decis. ad au
dientiam. ar. contra. C. de uerborum sig. cum quidam. et.
de. c. di. ij. in calice. Intelligentia. Hic ambigui
tas uerborum cum incidit in iudiciis cum in contracti
bus. In iudiciis: circa litis exordium plus creditur
actori etiam reo. C. de uerborum obl. Inter stipulan
tem. c. i. postea in confessionibus ingeri dz confitens:
ut certum confiteatur. Alioquin: id accipietur quod
magis expedit aduersario. ff. de confessis. certum. et. ff. de
interrog. act. de etate. c. nichil. In contractibus et pactis
distinguitur. aut certum est quod consenserunt et tunc ualet
quod agitur. aut certum est quod non consenserunt et tunc non
ualet quod agitur. ff. de contrahen. empt. In uendi
toribus. et. xx. q. ij. ubi. aut dubitatur quid senserunt.
runt. Et tunc sub distingue. quia aut ualet sec. unam partem
intellectum: aut sec. utramque. Si sec. unam partem: commodius
est id accipi ut res de qua agitur magis ualeat quam
pereat. ff. de reg. iur. quotiens idem sermo. Et. ff.
de uerborum obl. l. quotiens. et. s. de fide instr. Inter
dilectos. et. j. de uerborum sig. abbate. Si sec. utramque: tunc id quod
uerisimilius est accipiendum est. ff. de uerborum ob. cum quis
kalendis. et. quod quis consueuit accidere. xxiiij. di. de
Hiraclitane. vel si ambigua sit interpretatio cum pactum
apposuit qui debuit legem apertius conscribere. taliter
pactam apertius exponendo. ff. de pactis ueteribus pl
acet. Et sec. promissorem fit interpretatio. quia liberum
fuit stipulatori uerba late concipere. et. ff. de uerborum
obl. cumquid. de hac materia notatur. ff. de. s. o
bli. quot. in stipulationibus. Item Vigilien. epo.

Sponsam alterius maxime si est
nubili etati proxima nullus consan
guineorum aliquando sibi potest matrimonio copu
lare.

Sponsam. et. j. maxime si est nubili. Et illud maxime
ponitur comparatiue ex quo hic. vij. annos: tenent sponsalia. Et ita nullus consanguine
orum potest eam ducere. j. t. px. littera sed accessit. ergo mul
to fortius impedit cum est proxima nubili etati. Id
uero si est proxima septennio. et doli capax. s. e. iuue
nis. Id albibus. s. eadmundi et dem.
Ex parte. G. mulieris nobis intimatum

est quod andreas iuramentum prestitit quod eam
ab eo tempore pro coniuge teneret. et ei sicut u
xori fidem seruaret. ipsa quoque eidem consimiliter
iurauit se illum pro marito habituram. et fidem
ei tanquam uiro proprio seruaturam. quo facto predictus
nominatus A. reliquit eandem. quia igitur nemi
ni licet uxorem suam sine manifesta causa for
nicationis dimittere. et tunc eam sine reconcilia
re debet aut ipsa iniuente continere. mandamus quatenus eundem A.
ut sit inducta dimissa ad uxorem suam re
deat. et eam maritali affectione pertractet.
monitione premissa per ecclesiasticam censuram cogatis.

Ex parte. et. j. pro coniuge teneret. et sic contractum fu
it matrimonium inter eos. sed numquid prestita uerba tamen at
tendantur. Immo quod de recto uerbo de presenti per legitima con
iuge. et ea. et. c. s. omnium quod in extra ista futurum tempus tan
tum respicere uidentur. Ideo quod ponitur. xxx. q. v. c.
si quis diuinis. Et dicat Jo. quod est matrimonium sec. quod ex il
la nouella satis patet. et h. iug. uerba habent intelligere
illa uerba. s. quod post matrimonium contractum de presenti accce
dant illa uerba. Et notauit ibi ar. contra. o. e. de illis.
Siue manifesta. prolata. s. et sententia subsecuta. quia aliter
non licet dimittere. xxxij. q. ij. seculares. et. c. i. ij.
et. xxx. q. v. i. nuptiarum. et. j. de diuortiis. Porro. Con
tinere. quia non potest cum alia contrahere. xxxij. q. i. dixit.
Et si cum alia postea fornicaretur: compelleretur postea
a redire ad ipsam non obstante sententia. j. de diuor.
ex litteris. Cogatis. et si inductam si nollet ab
ea recedere uel si impedimentum prestaret. posset excommu
nicare. j. e. veniens. in fi. Id praetauien. epo.

Ex litteris siluan. epi accepimus
quod cum duo nobiles uiri sui episcopatus.
v. s. demonstr. et. b. filios et filias impuberes
haberent: inter se conuenerunt quod eos ad inuicem
matrimoniis copularent. et hii tam patres quam
filii sub iuramento se promisere facturos. in
ter quos siquidem. G. filiam alterius consentiente
patre se iurauit ducere in uxorem. quo uo
lente ad alia uota migrare eum episcopus compel
lere noluit ut quod iurauerat adimpleret.
quia igitur predicto. G. persolutum est quod suum iura
mentum uenire f. t. m. quod si hoc tibi constiterit
eum moneas. et si non acquieuerit monitis ec
clesiasticam censuram compellas ut ipsam nisi rationabilis causa ob
sistit in uxorem recipiat. et maritali affec
tione pertractet.

Ex litteris. et. j. tam patres. sile. xxx. q. iij. si quis
parentes. sed uidetur quod istud iuramentum non ua
leat. et sit anceps periurium cum sit de facto alterius.
ff. de re. amotarum. marcell. c. i. et. ff. de in litem iuran
do. predamus. et. ar. ad hoc. ff. de uerborum. obl. stipulatio i
sta. quia ut ibi dicitur. cum pactum suum promittitur: non o
bligatur tamen suum potius promisisse. ut pararent
bona fide quod filii contraherent ut eadem. l. et. l. in illa
stipulatione. Quam filii sub iuramento. Isti erant
impuberes unde non tenuit iuramentum. xxij.
q. v. pueri. et. c. pueri. et. iiij. q. iij. c. i. sed illa intelli
gitur cum ad testimonium perhibendum inducuntur.

s. alii si sint doli capaces uel tenet iuramentum. j. de delictis puerorum. pueris. Sed posuit lauren. talem questionem. Aliquis iurauit accipere in uxorem unam de filiabus titii. et postmodum dormiuit cum una illarum. queritur an per hoc debeat compelli illam ducere. cum aliam ducere non possit. arg. quod sic. ff. de contrahend. empt. l. si in emptionem. §. si emptor. et ff. de solutionibus. Sticum aut pamphilum. et ipse se ad hoc artauit. ff. de contrah. l. ij. §. ult. xv. q. i. Sicut insaniens. immo uidetur quod statim sit matrimonium. j. de adulteriis. accepto. de illis. et j. e. is qui. ar. contra ff. de ritu nupt. generaliter. ff. si quis caute. sed et si §. quantum. et ff. de usufr. quod est. Quidam dicunt eum non compellendum. quia inuite nuptie etc. xxxi. q. ij. §. i. et c. i. et s. e. preterea. Sed contra est uerum quod debeat compelli. licet illud tamen praesumptum solummodo uideatur. contra quod praesumptionem probatio non admittatur in contrarium. j. e. is qui fidem. Sed uidetur quod sit compellendus eam recipere. Quia in ueritate nec sponsalia precesserunt. nec tamen quia dumtaxat dixit. Iuro accipere unam de filiabus titii. nulla sponsalia cum aliqua illarum contracta sunt. quia in personam certam consentire debuit. Et incerta sponsalia non sunt sponsalia. ar. xxxi. q. v. nuttus. ar. ff. de testamentaria tutela. l. duo sunt titii. et si dico ex legato unum de filiis meis cum plures habeam nullum est ex hoc datus. ff. de liberis et posthu. nominatim. et certum debet esse heres. alioquin non ualet testamentum. ff. de heredibus instit. l. in tempore. §. quotiens. et ff. de manumiss. testa. l. Cum ex pluribus. dic quod non compellitur ex ui sponsaliorum. Sed propter iuramentum forte debet compelli. Sed ad illam recipiendam non se obligauit directe. non debet ei inde contingere. ut notatur s. e. preterea. et j. in glo. quae incipit. ar. contrarium. Et si monitis non acquieuerit. ar. quod admonitio semper debet precedere uindictam. xi. q. iij. indigne. et j. de sen. excom. sacro. compellas. ar. contra j. e. Requisiuit. hoc consueuit intelligi pluribus modis. quod hic dicitur de rigore. ibi de misericordia. ne deterius inde contingat. ar. s. e. preterea. uel conditionali sunt cogendi. ut de nolentibus fiant uolentes. Sed non finaliter. xxiij. q. vi. uices. Sed neutra solutio uidetur sufficere. quia iste mortaliter peccat ueniendo contra iuramentum. Ergo potest compelli finaliter. xxiiij. q. iij. tam sacerdotes etc. crimina. Sed quotiens potest iste excommunicari qui fidem uenit contra iuramentum. possem dicere quod ille qui iurauit de iure communi compelli debet ut iuramentum seruet. licet fidem transgressus sit. quia post transgressionem contrahendo cum alia per uerba de presenti non potest ulterius compelli. cum iam fortius uinculum superuenit. Et etiam non solum peccata commissa puniri debent ut dicit iura preterea. Sed et committenda prohibere ut si uideat aliquem uicinum peccare uel paratum ad peccandum. xxiij. di. diacon. et xxiij. q. iiij. ipsa pietas. et xxiij. q. v. de uita. alioquin consentire uidetur. lxxxiij. di. qui potest. et sic debet etiam excommunicare et facere quod potest. quia excommunicatio medicinalis est. ij. q. i. multi. et xxiiij. q. iij. corripiantur. et c. notandum. Et hoc solum ubi agitur ut uita hominum corrigatur. xxiij. q. v. prodest.

sed tamen ius commune est casus tamen potest esse quod non compellitur finaliter. ex causa. ut in c. requisiuit. j. e. et causam reddidit in littera illius c. requisiuit. et s. e. preterea. Et causa quia detrahitur libertati. l. di. ut constitueretur. uel potest exponi littera illius c. requisiuit. potius monenda quam cogenda. i. prius monenda et postea cogenda. si necesse fuerit. et non contradicit isto modo. immo concordat cum ista. si tenabit eam. puta consanguinitas uel affinitas. uel aliud ad aliud impedimentum. b.

Idem archiepiscopo et aliis prelatis per angliam constitutis. c. compellitur pater per censuram ecclesiasticam filio reddere uxorem eius quam detinet

Non est nobis sicut arbitramur incognitum quod illustris rex anglorum pro discordia quae inter ipsum et suos filios est orta uxores eorum detineat. et j. Nos itaque attendentes iustum et honestum esse ut uiri suas petant uxores. eam. ac eundem regem ad eas restituendas sollicite moneatis. et si iuxta admonitionem uestram filiis suis uxores suas infra terminum non restituerit. ex tunc in quacumque parte potestatis uestrae detinentur. uel mittentur. donec ibi fuerint nulla diuina officia praeter baptisma paruulorum. et penitentias morientium celebretis. uel paruitatis aliquatenus celebrari.

Non est nobis. et j. petant uxores. possunt filii regis petere uxores suas per interdictum de liberis exhibendis. immo de uxore exhibenda. ff. de liberis exhi. l. immo. et c. e. t. ad instar. et c. de nupt. si inuita. Et hoc locum habet cum inuita detinetur uxor. sic hic. Si uero uolens detinetur. tunc per officium iudicis uel episcopi loci. Cum ei uolens detinetur alius. non datur interdictum de liberis exhibendis. nisi inter duos qui dicunt se esse patres uel dominos. et contradicta est. ff. de lib. exhi. l. ult. paruitatis. sic ergo per delicto unius tota prouincia interdicitur. ut s. de off. del. sane. donec ibi fuerint. ergo uidetur quod postquam inde recesserint possunt celebrare. ar. ff. de postul. imperator. c. quibus ex causis infa. irrogat. si seruos. ar. contra c. e. t. ad tempus. dico quod hic est suspensio iuris. et est temporis dispositione. et ideo tempore elapso non indiget absolutione. Et ita illis recedentibus celebrabunt. si. lxxxi. di. si qui sunt presbiteri. uide. Sed nunquid tunc ipsi possunt celebrare submissa uoce et ianuis clausis. non. nisi essent priuilegiati. j. de priuil. ex quibusdam. Et singuli in ecclesiis bini et bini possunt dicere horas suas. uel legere uidentur potius quam cantare. j. de penitentiis. et remiss. quod in te. baptisma paruulorum. ista duo sacramenta semper excipiuntur de quibuslibet interdictis. quia sunt sacramenta necessitatis. i. q. i. §. Sed notandum est et §. ecce. si clericus et melius. xxxij. di. §. uerum. unde etiam in necessitate possunt recipi ab heretico. xxiiij. q. i. Si quem forte. ar. §. Sed illud ibi notatur. secus de aliis. xxiiij. q. i. cepit. morientium. et preter communionem quae uiaticum appellatur. j. de pen. et remiss. quod in te. Et etiam suscipientibus signum crucis et peregrinis penitentia conceditur. ut in capitulo. quod in te. Idem episcopo sancte agathe.

Preterea de muliere que a uiro impetitur
cuius consanguineus cum ea se deliquisse
proponit. sed h publice confiteri recusat propter me-
tum et potentiam mulieris. Re. demiss. uir
tuo. ipsum fieri si iuramentum interuenisset
distincte prohibeas ne deterius inde contigat.

Preterea et infra. publice confiteri reatum. Quod si pu-
confiteretur. duplici ratione non deb. ei credi. primo.
quia unius confessio in alieno facto nulla est. iii. q. iii.
§. item in criminali. §. item unius testimonium. et s.
de testib. veniens. secundo. quia turpitudinem suam
confitetur. s. de donat. Inter dilect. xxii. q. v. si sane.
Et infra. de eo qui dux. in matri. quam pol. p adult. c. i. Sed
consanguineus reuelare tenetur. xxxv. q. vi. Si aut
hoc. nisi iuramentum interuenisset. Et ita si iuramentum in
teruenit. non deb. matrim. prohibere propter confessionem
illius secretam. nisi alias probaretur. Nam si legiti
me probaretur affinitas: impediretur matrim. non
obstante iuramento illo. quod huiusmodi conditionem an
nexam. scilicet si iusta causa prohiberat. s. de iur. iur. quam ad
mod. Immo tamen contractum separaretur. infra. de eo qui
cog. consang. ux. sue. de illo. Si uero iuramentum non
interuenisset. ad testimonium unius siue ad fa
mam non impediretur matrim. contra hoc. e. de testi
bz. Super eo. §. i. Et infra. de consang. et affi. super eo et hoc. Id.

Veniens ad apostolice sedis clementiam supplici nobis pro
insinuatione monstrauit quod quandam
adolescentem adamauit in tantum quod uterque de
matrimonio contrahendo coram trium personarum testimo-
nio prestitit iuramentum. quod parentes ipsius igno
rantes eam inuitam et reclamantem in u
xorem alii tradiderunt. quem ita exhorruit
quod se ab eo nullo modo cognosci permisit.
cumque publice fateretur. quod a priore uiro co
gnita esset atque iurata. episcopus Toran. cognito quod
prima inter eos esset linea consangui
nitatis ipsos ab inuicem separauit. Cum autem
cum ipsa tractaretur. et uiro cui tradita fuerat
a parentibus consentire nollet. ipse aliam in
uxorem tradidit. et illa cuidam nomine
publice et conspectu ecclesie nupsit. sane cum
de illo filiam genuisset. pater ipsius T. ei
opposuit quod filium suum non potuit in
uirum habere eo quod ab alio qui defunctus
est prius desponsata fuisset. et infra. Ideoque si in
ueneritis quod predicta mulier a priori uiro
iudicio ecclesie fuerit separata. et ab eodem T.
sine contradictione ecclesie in uxorem tra
dita. et ille cui a parentibus copulata fuit
de presenti uita decessit. predictum T. per mo. co.
ut prefatam M. recipiat et studeat maritali
affectione tractare. Alioquin eum et
super inductam et prefatam ipsius si hunc
uel restiterit excommunicationi subdatis.

Veniens et infra. inuitam et reclamantem. Ergo non
fuit matrim. xxxi. q. ii. c. i. et ii. et infra. e. c. prox. Cog
nosci permisit. quod si fecisset amplius reclamare
non posset. infra. de eo qui dux. in matri. quam. pol.
p adult. c. ii. et infra. qui sunt accusare. pos. in lic. infra
ter eos. scilicet inter ipsam mulierem et primum uirum.
Separauit. xxxv. q. ii. nullam penitus in iudicia
mus. Cum ipsa. cum secundo uel potius cum primo. i.
Nupsit. quod fieri non debuit lite pendente. ar. infra. de
sponsa duorum. tua fraternitas. De his uero. infra. e. cum
in apostolica. vita decessit. maxime quia idem esset si
uiueret. quia inuita tradita ei fuit. nullum fuit ma
trimonium. infra. e. c. prox. Recipiat. quod propter scandalum
non separatur matrim. quod iudicium ecclesie non ex
pectauit. infra. e. Cum in apostolica. et infra. de matrimonio contra
cto contra interdic. ecclesie. c. i. et ii. Et ecclesia hic non prestat
impedimentum quod de iure non sortitur effectum. et
s. de iur. patro. illud. cum sunt a contra. Restiterit.
Omnes impedientes iudicis sententiam possunt
excommunicari. s. de off. del. c. i. et s. de testib. tam lit.

Idem Papiensi episcopo.

Cum in locum non habeat consensus ubi
metus uel coactio interuenit necesse est
ut ubi assensus cuiusquam requiritur coac
tionis materia repellatur. Matrimonium
autem solo consensu contrahitur. et ubi de ipso
queritur plena debet securitate gaudere cuius
est animus indagandus ne per timorem di
cat sibi placere quod odit. et sequatur exitus
qui de inuitis solet nuptiis prouenire. Que
circa. et infra. quandam puellam de cuius matri
monio quod uentilatur in domo in qua nichil
eam timere oporteat facias honeste teneri
donec predicta causa terminata sententia sine con
tradictione cuiusquam ualeat executioni mandari.

Cum locum et infra. metus. cum possit cadere in uirum
constantem. infra. e. c. prox. et c. consultationi. infra. et ff. quod me
tus causa. metum. minor tamen metus excusat feminam
quam uirum. ar. xxxii. q. vi. Indignantur. Et ar. infra. de
homicid. Sicut dignum. i. Re. Solo assensu. xxvii.
q. ii. sufficiat. et ita dicta que dicuntur. xxx. q. v. aliter.
et c. nostrates. referuntur tamen ad sollempnitatem.
Plena debet. ille uel illa qui ualium assentire debet uel in
aliam. Indagandus. i. inquirendus. ad consentiend.
Prouenire. Quod quis non diligit facile contempnit.
xx. q. iii. presens. s. e. preterea. et infra. e. Requisiuit et xx
i. q. ii. §. i. Nichil timere. Et ergo hic ar. quod ad officium
iudicis pertinet locum securum assignare probibus
et honestum. iii. q. ix. hortamur. et xxxii. q. ii. Sicut
et ff. de arbitris. Si cum dies. §. si arbiter. Alioquin ui
pot appellari. si requisitus iudex hoc non fecit. s. ut
lit. non cont. accedens. s. de appell. ex parte. Donec. i.
quousque constet de matrimonio istius puelle. inter eos
qui illam petunt. et cui ipsa consenserit: sic stabit
quasi in sequestro in loco tuto. Ita puella timebatur
inferri uiolentiam a quibusdam nobilibus ciuibus
papiensibus et ideo ne raperetur ab illis ponitur in loco se
curo postquam constitutum cui consenserit tradetur ei.
ut hic dicitur infra.

Idem.

Veniens ad nos. W. sua nobis relatione
monstrauit quod in domo sua tunc

quandam receptio de qua plenam habuit et
cum fidem coram pluribus prestitit quod eam du-
ceret in uxorem. interim autem cum apud do-
mum. uiciam sui pernoctauit eius filia no-
cte illa secum concubuit quos pater puelle si-
mul in uno lecto inueniens ipsum eam per
uerba de presenti desponsare coegit. Ideoque
mandamus quatenus si inueneris quod primam post fidem prestitam
cognouerit ipsum. cum ea facias
remanere. alioquin secunde nisi metu co-
actus qui posset in constantem cadere
eam desponsauerit adherere facias ut uxori.

Veniens et infra. recepit ut concubinam. prestitit post
plenam susceptam et sic sponsalia de futuro tracta
fuerunt. unde si postea antequam contraxisset cum alia
illam cognouit indubitanter fuit matrimonium presumptum
quod presumptionem probatio in contrarium non admittit.
infra e. ii. cum et infra de condi. ap. de illis. pernoctauit. pernoc-
tare totam noctem signat. ff. de verborum sig. urbana. ff.
pernoctare. sic infra de actu si confugerit. post. si pre
cognouit quod si est matrimonium est inter eos. ut dixi quod uis
non credat tali tacito assensu contrahere uelut
si asse filium familias estimauit cum sit pater familias po-
terit acquirere hereditatem. ff. de adquirenda hereditate et in libro
interesse. in constantem. quia tunc fuit nullum
matrimonium. infra e. consultationi. quia libertatem debet habere qui
consentit. s. e. per. quis metus excuset. et quis non
dicitur est. s. de his que ui. in. se. e. si. e. dilectus. et e.
albs. ut uxori quia fortius uinculum fruciens pre
iudicat. infra de spon. duorum. c. i. sic matrimonium adoptioni.
ff. de ritu. nup. non solum. c. ii. et est hic ar. quod licet
culpa mea inciderim in metum nichilominus
excusor propter metum. ar. ff. quod me. causa. nec timore.
e. l. sequenti. ar. contra. ff. e. similiter. Idem exo-
niensi episcopo.

Commissum et infra. significauit nobis
f. t. quod cum quandam cuidam nisi de contra-
hendo matrimonio. fidem dedit. et se cum ea in fu-
turum matrimonium per uerba de presenti contracturum
prestito iuramento firmauit. nunc autem pri-
uata lege ductus ad frugem melioris ui-
te suspirat. et infra. f. t. t. respondemus quod tutius est ei religio-
ne iuramenti seruata prius contrahere. et postea
si elegerit ad religionem migrare. si tamen post
desponsationem copula non dinoscatur in-
teruenisse carnalis.

Commissum et infra. priuata lege. xix. q. ii. due sunt.
s. de reg. licet. et s. de renunc. ii. cum pro eo. c. sed dicit.
tutius. sed contra uidetur quia dicitur qui dat nuptui
bene facit qui non dat nuptui melius facit ut xx-
xiii. q. i. sic ii. iii. et utrumque expedit. sed unum minus
alterum magis. xx. iii. q. i. sic iii. et sic tutius esset
non contrahere saltem propter paritatem exigendi post
ea debitum. non contradicit quia faciendo hoc potest ser-
uare utrumque et iuramentum et propositum suum.
et ideo dicit tutius saltem. quo ad opinionem ne
de facto dicatur iste uenit contra iuramentum preterea non

uult infringere iuramentum cum illud in melius co-
mutat. s. de iur. i. peruenit. s. de uoto scripture. et
sic ille iurando religionem seruat iuramenti et i-
tutius est non contrahere. et qui bona agunt si meli-
ora debita non faciunt ceciderunt in conspectu dei.
xviii. q. i. qui bona. et si contrahit uult facere contra
conscientiam. et sic peccat. ergo non est tutius. xxviii. q. i.
ff. ex his. sed dicas iste nullum uotum emisit sed
ad uotum suspirat. unde non debet dici transgressor
et si non iuraret si amplius non processit. s. de uoto
uo. licet uniuersitatem. et non facit contra propositum suum quia
licet gerat in corde uirginitatem consentire potest in
matrimonio. xxvii. q. ii. beata maria. potest ergo ser-
uare utrumque ut dixi si uult tamen suum propositum possit in-
trare religionem et non contrahere. b. Lucius iii.
rapulensi episcopo.

Requisiuit a nobis t. f. quia cum fuerit mu-
lier compelli debeat quod iuramenti iurandi re-
ligione neglecta nubere renuit cui se nup-
turam interposito iuramento firmauit. et infra
ad quod breuiter respondemus quod cum libera debeant esse matri-
monia monenda est potius quam cogenda.
cum coactiones difficiles soleant exitus fre-
quenter habere.

Requisiuit et infra. cum libera. s. e. cum locum. et. ar. s.
de pe. accedens. s. e. preterea. xxxi. q. ii. c. i. et c. i. et
iii. et xx. q. iii. presens. sed numquid erit minus li-
bera si compellatur. ex post facto ad quod iur. se astrin-
xit. uidetur quod non. quia non inuitus creatur ad ordines de-
qui propter iam suscepit beneficium ad ordines urgetur
tendi inmonarchii. s. de eta. et qualit. e. i. et c. quis. cum
sponte suscepit beneficium. et non dicitur inuitus qui
propter nominatiuam promissionem urgetur ad proma-
si solonem. xxii. q. ii. quamuis. ii. si ff. propter delictum pre-
dens quibus quis compellitur ad matrimonium. infra de eo qui duxit in matrimonium quam
pol. e. i. et infra. uidetur quod ista compellenda sit. s. e. ex litteris. ar.
xxii. q. iiii. inter cetera. sed littera ista que dicit potius
mouenda quam cogenda. exceptione potius mouenda.
prius mouenda et postea cogenda. propter iuramentum
suum simile. extra. xxii. q. iiii. non inuenitur infi-
dic sed hic ut dixi. s. e. ex litteris. b. Urbanus iii.

Cum in apostolica et infra. intelleximus
quod cum inter willelmum de h. et uxo-
rem eius quod matrimonii tractaretur ante publi-
cationem testium willelmus reuersus ad propria
publice inter se et uxorem suam proposuit
sententiam diuortii in odio ecclesie promulgatam et
sic falsitate suggesta quandam aliam feminam ne-
ctam sibi copulare presumpsit postmodum
uero super prioris matrimonii questione litteris
impetratis delegati iudices sententiam diuortii
protulerunt. uerum quia willelmus et mulier ecce
quam sibi induxit pendente lite iureiurando uxoris
inuicem assensu consensisse. et infra. respondemus quod in po-
sita uiro penitentia competenti et infra. prius te carna-
li commercio interdicto postmodum in maritali co-
pula poterunt remanere.

Cum in apostolica et infra. suggesta numquid debuit ei cre-

dixi non absque litteris iudic. viij. q. v. c. i. ille. viij. q. iiij. i me. C. de mand. pri. l. una. cum ergo excusat mulier. cum lit. pen. nichil debeat innouari. ut. s. ut lit. pen. c. i. ideo excusatur quia omnes ita credebant et uiuit quia nullum erat matrimonium cum prima. necata. et ideo uidetur quod marito prima non debuit. mortua prima et si fuisset matrimonium cum prima. i. de eo qui dux. in ma. c. i. et xxxi. q. ij. nos nouimus. item. i posita uiro prima. sed que imponitur uiro prima. cum nullum fuit matrimonium primum. ideo quia lite pen. contraxit cum secunda in contemptum ecclesie sic i. de ma. que c. a. inter ecclesie. c. i. ij. et iij. interueniente carnali commixtione uiuum. sed quare punitur hic mulier in debito suo. pot. dici quod ipsa ex post facto consensit. ut presumitur. quia postea cum tacita fuit. uel punitur uir in exigendo sed non in reddendo si exigatur debitum ab uxore. s. i. de clerico excommunicato ministrante. et i. de secundis nup. dilecti. si uero illa scienter

contra contrahit ut dixi. i. de matrimonio contracto inter ecclesie. c. ij. et iij. remanere sic patet quod si aliquis habens uxorem sed ea uiuente et lite etiam pen. contrahat cum alia soluto primo matrimonio tenet. p. s. ex hoc enim licet primum matrimonium nullum fuit. ut hic et s. e. ueniens et sciente secunda uxore et quod dicitur. s. e. fi. necessario dicas magis quia non obstat impedimentum quod de iure non sortitur effectum. ut hic. et s. de iur. pa. illud. et c. cum laica. cum suis concor. i. de desp.

t. c. impu. interea accessit. et tunc primo apparet per sententiam quod nullum primum fuit matrimonium. i. de fri. et ma. fraternitatis. infi. ar. que s. e. ad audiam. s. de biga. nu. p. si uero contrahat cum secunda ignorante de prima uxore cum qua de iure tenuit matrimonium. tunc nullum est matrimonium cum secunda. sed mortua prima pot. remanere cum secunda. si ipsa uoluerit. et uir compellitur eam recipere propter dolum suum. i. de eo qui duxit in matrimonium quam pol. c. i. et si post mortem prioris scienter consentiat in illum. ex primo inducitur matrimonium. i. de eo qui duxit in ma. quam. veniens. et c. significauit. i. de c. seruorum. proposuit. si uero scienter contrahit contrahit cum illo. tunc nullum est matrimonium. nec esse potest et post mortem prioris. i. de eo qui d. in ma. extuarum. cum haberet. v. que pol.

Clemens. iij. Cesar. augustan. epo.

In presentia nostra quesisti quid agendum sit de mulieribus que uiros suos causa captiuitatis uel peregrinationis absentes ultra septennium expectauerint. nec certificari possunt de uita uel morte ipsorum. licet super hoc sollicitudinem adhibuerint diligentem. et propter iuuenili etate seu fragilitate carnis nequeunt continere. petentes aliis matrimonio copulari. Con. ergo t. t. R. quod quantocumque annorum numero ita remaneant. uiuentibus uiris suis non possunt ad aliorum consortium canonice conuolare. nec auctoritate ecclesie permittas contrahere donec certum nuntium recipiat de morte uirorum.

In presentia. et i. quotcumque. ar. contra ff. de diuor. uxores. ubi dicitur quod per quinquennium debet expectari. lex illa et consimiles non tenent. p. aut. C. de repu. dixi. hodie. viuentibus uiris. si tamen uerisimiliter presumitur

In presenti casu uxor non certificata de morte mariti ... non potest ... quid sit de marito qui longo tempore ... ignoratur

mihi de morte sine nubat excusatur. et uiro reuerso si sponte redeant statim ad uirum primo sunt reuocande. xxxiiij. q. ij. c. p bellicam. si uero in primo contractu dubitet de morte non exigant debitum sed reddant. et si postea certificate fuerint de uita statim recedant. i. de secundis nup. dominus. donec certum nuntium. sic. i. de secundis nup. dilecti. et C. de repu. aut. hodie. in aut. ut liceat. mat. et a me. § quod autem. coll. viij. sed pone quod sunt alias in exercitu sarracenorum uel in aliis. nec est reuersus. nec pot. certificari mulier de morte per magistrum militum uel per alium. tunc mittat ad locum ubi si pot. uel ad uicina loca. et inquirat si pot. al. expectet quod diu certa fuit de morte. ut patet hic. et plura predicta. Idem.

Inter opera caritatis non minimum est errantem ab erroris sui semita reuocare. et i. statuimus ut omnibus qui publicas mulieres de lupanari extraxerint et duxerint in uxores quod agunt in remissionem proficiat peccatorum.

Inter opera. et i. reuocare. hoc est unum genus elemosinarum. xlv. di. tria sunt genera. et hoc quintum inter est. xliij. di. ephesius. et p. de al. inordinata esset tale. ela. vn dicitur aug. qui uult dare elemosinam a se debet incipere. vnde scriptum est miserere anime tue placens deo. de pen. di. iij. § sed uerba. et c. qui ult. sine hac ela nulla iuuat ad uitam. ad hoc et precipue tenentur prelati. v. c. xxiij. q. iiij. ita plane. hoc tamen cum meretrices sub dissimulatione permittit ecclesia publicas. nulla necessitas eas excusat. ff. de riti. nup. palam. § non est. xxxij. q. v. ita ne. ar. i. de pe. et remis. cum infirmitas. infi. quas et uilitas uite indignas fecit legum obseruatione. C. de adulteriis. l. que adulterium. infi. et dicitur meretrix que multorum libidini patet. al. patet. iij. q. iij. § sed et in munerum. et xxxiiij. di. uidua. a. uel quarum publice uenalis est turpitudo. xxxij. q. iiij. meretrices in uxores. xxxij. q. i. si est cum pa. ar. contra e. ca. et q. i. c. i. s. o. que loquitur de illa que meretricari non desinit. et illa non est retinenda ne patronus turpitudinis uideatur. hic de ea que amplius liberet uelit si inuenerit qui eam ducet in uxorem. Id.

Ad id quod per tuas litteras intimasti. de quadam prochiana tua que sinus cuidam teutonico matrimonialiter copulauit. t. R. quod quamuis xi. annos habens ab illo inuita fuisset ei tradita. et renitens tamen quia postmodum per annum et dimidium secum cohabitans consensisse uidetur ad ipsum est cogenda redire. nec de cetero recipiendi sunt testes si quos memorata mulier ad probandum quod non consensit in eundem nominauit producendos cum mora tanti temporis eam probationem excludit. que. que. ut propter hoc non omittas quo minus utrumque compellas ad alterum maritali affectione tractandum si forte uellent ad religionem pariter conuolare penitentia eis iniuncta pro eo quod ad alienos et illicitos concubitus uterque transiuit.

Ad id quod et i. xi. annos. et sic i. xij. pot. esse uxor. et hoc si malitia supplet etatem. i. t. pe. de ill. et c. ult.

Ad id casus ... sponsalia ...

p annu et dimid. et ita p pacatam tempis secutus
prima ca sublata est p asensum sequentem. sic. j.
e. pos de ill. et. j. de eo qui dux in ma. sigunt. et. j. q.
ma. ac. pos. in sup. et eo ipso q in domu viri traduc
ta pacient pfecit etatem. et ampli psumitur asensi
se. ff. de riti. nup. minore. q quam psumptionem
pbo in atrium n admittit. j. e. is qui. j. de. adi. ap.
de ill. et pcipue qr h non poss pbare se virginem.
si vir dicat q eam cognouit p aspam corpis cu
iam sit corrupta. ut dic. infi. j. est. ar. ad multa
de tacito asensu. j. q. i. astat. l. di. pbros. ff. de lib
is. ex. l. ult. vn neruus effugere cum potius ne asen
sisse puteris. Item si pstitis alius uxor eius. vtq
transiuit. vn n neut pot alii obicere adulterium. qr
pia delicta mutua qpensatoe tolluntur. j. de ad
ult. c. plt. et ult. ff. so. matrimonio. uno atq ux.
et. xxxij. q. vi. iudic. Inno. iij. feren. epo.

Sicut ex litteris. t. f. accepimus q cum. l.
prochianus tuus. p. mulierem se duc
turum in coniugem in manus pris eiusde.
p. iurauisset q eam sibi traderet in uxorem
pprio iuramento firmauit nec p iuratum sce
terit. s p mulierem potius quo minus in
ter eos matrimonial sollempnitas sit se
cuta. suu postmodum. l. v. annis elapsis. id.
l. b. mulierem p uerba de presenti ut eius a
sanguinei asserunt desponsauit. et. j. postu
l. t. t. R. q si tibi constiterit q idem. l. p. p
uerba de futuro. b. n p uerba desponsaue
rit de presenti imposita ei penitentia qpete
ti qr primam fidem irritam fecit si forsan
in iuramento suo certum terminum infra q
dictam. p. duceret in uxorem pfixit. nec p
eum stetit quin ad statutu termini. tum
qsumauerit. tunc. fo loco atractum legit
timum iudices. et ad illud seruand qpsllas
eundem. q n forte p uerba de futuro spon
salia cum utraq atraxit iuramentum pmu
sicut licite fcm est ipsum seruare qpellas.
de secundo ei pnitam iniuncturus. q si de
hiis non constat ad plenum tam diu ad
huc cognoscas de ca donec super hiis suffici
enter instruaris.

Sicut. et. j. iurauis. hic ur primu fcm alius.
et q alteri possit stipulato fieri. s a inst. de. inuti
li. stipul. §. alii. et. ff. de. uerbor oblig. l. stipulo ista.
et. l. stipulatione. et si puella nollet illi nube no
ba pi piurus dumodo p patrem no stet. qr h so
lum intelligit iurare se facturum et conatum. ut
et illa atrahat cum illo si potit. ar. eet piurus. de
h di. s. e. ex litteris. s p mulierem. vn non fuit
ei ipputand. si h uerum fuit. ar. s. de of. or. pasto
ral. et. xlviij. di. cum ad nos. et. s. e. de ill. immo
p apleta h inda est ado. ff. de adi. et demo. de iure
ciuili. v. annis. n teneb atur spo sus tam diu ex
pectare nisi uellet. C. de sponsal. l. ij. n ea sb eet.
ff. e. l. plt. §. et h si terminus fuiss appositus. ut. j.
sequitur. n iuramentum interueit. ad statut. s

ur q nichominus et post terminum teneatur. ar.
s. de dolo. et. cu. cum dilcs. ff. de arb. l. celsus. §. i.
s aliud est in termino. qr ret ipa non capit tantam
dilationem ppt periculu fornicationis. s. ut lit. n
ar. qm. §. i. et ut termi apponitur. ultra terminum n
tenetur ad atrahend. ar. nich operaretur appo ter
mini. § terminu n apponitur ei nocet qui ultra e i
mora. ff. de amod. et. pi. rei. uen. illud sciend et qr
hic nulla contracta est oblig de presenti. j. h i
atratis obligatio est pura et de psenti. qr oblig
non tollitur pter lapsum terminum. s solutio
ne eius q debetur. ar. ff. de ac. et ob. oblig omnium.
§. placet. et ita sunt ista dissimilia. seruare qpel
las. s. e. ex litteris. ar. a. s. e. requisiuit. dic ut di
xi. s. e. in. e. ex litteris. tamdiu sit. sic. s. de pbatio
nib cam matrimonij. et. j. de. asan. et af. ex lit
teris. xxx. q. v. iudicantem. et ita e hic. ar. q i ca
matrimoniali secundo inducantur testes. sic eod.
ar. titulo. ut in pdcis capitlis. Item arelat.
archiepo.

Cum apud se. ap. et. j. sane asuluisti
nos utrum mutus et surdus alicui p
sit matrimonialiter copulari. ad quod tibi. R.
q cum phibitorium sit edictum de matri
monio atrahendo. ut quicumq non phibe
tur p asequentiam admittatur. et sufficiat
ad matrimonium solus consensus illorum de
quorum quorumcumq coniunctionibus agitur. ur
q si talis uelit contrahere sibi non possit ul
debeat denegari. cum quod uerbis non pot
signis ualeat declarare.

Cum apd. et. j. Qui surdus. qui prius no aud.
qr de alio non est dubium. qm pot postulare. ff.
de postu. l. i. §. pter casum. sic g surdus et muti
possunt atrahere. sim. ff. de iure doti. mutu. et. j. e.
tue. q fuit g dubio huius questiois illa potu esse
dubitato. qr certa forma e expressa ad atrahend.
j. e. si ist. et. j. de sponsa. duorum. l. et qr isti n possunt
seruare illam. dubitabat quid iuris. et q isti ad ec
clesiam uba sunt neca. j. e. t. tue. vn alio sb. certe
to n uidetur termi. ar. j. q. i. deitale. s n est ita.
qr solus consensus sufficit ut hic dic. et. xxvij. q. ij.
sufficiat. vn si non pot exprimi p uerba exprimat
p nutum l signum ut hic p infi. et. j. e. tue. phi
torium. qr certe psone phibentur. ut hic hes. et
ut. xxx. q. iij. qm spualem. vn omnes admittun
t qui expsse non phibetur. si. ff. de pui. mutus.
si. ff. de testi. l. i. aliter accipitur phitorium. ff. de
no. op. non. pitior. §. h interdum. non phibetur.
ar. id. q non phibetur. a cessum iudi. xxvij. q. ij.
lex diuine dispositionis palea est. ar. a. ff. de col
leg. illi. l. ij. et. ij. q. v. asuluisti. de h tradit. s.
de tranct. int corporalia. Id. vercell. epo.

Dilectus. f. R. pposuit q filiam
suam cuidam matrimonialiter copu
lauit. et. j. Cum au eadem mulier cum ipo
uiro qui continuo furore laborat morari
n possit. et pter alienationem furoris le mentis

gittimus non potuit interueniente assensus. c. q. quia si rem noueris ita esse prefatas personas curet ab inuicem separare

Dilecte. ⁊ .j. copulauit. ignorans q. ille esset furiosus. continuo furore. si tempore contracti matrimonii. talis laborabat non fuit matrimonium. xxxij. q. vij. neque furiosus. ff. s. de regu. iur. si tamen tempore sane mentis que dixit durat. ut in. c. iij. q. ij. ⁊ tenet dignitatem. ff. de statu ho. qui furere. ⁊ tenet filios in potestate. ff. de his qui sui vel alieni iuris. pre furioso. sed quomodo potuit hoc esse. quia si quando mulier ista contraxit laborauit furore stulta fuit. sed hoc non est inuerisimile q. aliqua cum tali contraheret. si tunc non laborabat furore tenuit matrimonium. ut non adueniente furore non dissoluitur. ergo non debent isti separari. quia initium considerandum est. ut. xxxij. q. vij. hij qui. ⁊ c. neque. potest dici q. ille tempore contractus erat furiosus. ⁊ pater iste ⁊ filia ignorabant illum furiosum. sepe enim furiosi sunt constituti in conspectu umbrate quietis. ff. de acquiren. pos. q. meo. §. si furioso. nec tamen sunt sane mentis sed uideantur. ⁊ si tunc mulier ista cum eo contraxerit non tenuit matrimonium. ⁊ qui hoc probauit separabuntur. ⁊ qui tali furioso tradit possessionem non transferet eam in ipsum. nec adipiscitur possessionem. sed tradens eam perdit sufficienter. n. si existimat se transferre. §. de acquirere pos. q. in eo. §. si furioso. quia tamen furiosus per dilucida interualla redit ad sanam mentem. ⁊ tunc si contrahit tenet. ar. vij. q. i. quamuis. ⁊ iij. q. ix. iudicas. ff. de of. presi. diuus. ⁊ C. de cura. fu. l. penult. sed pone quod mulier contrahet cum furioso. si assentiat in eam postquam reuersus est ad sanam mentem. numquid est matrimonium. uidetur q. sic. j. de eo qui duxit in ma. quam. c. i. ⁊ c. ueniens ⁊ .j. de condi. ap. posuit. Jo. dixit q. non est matrimonium. quia ibi non fuit consensus. xxx. q. ij. § non est. ff. de §. ob. l. i. uerum est q. dixit Jo. si referas te ad primum consensum. t. dixit q. est matrimonium ⁊ melius q. intellige. non ex tunc ut referas te ad primum. sed ut ex nunc ex nouo consensu. Idem epo brixien.

Tue. f. ⁊ .j. postulasti utrum ex solis uerbis ⁊ ex quibus matrimonium contrahatur. Nos igitur inquirit. t. t. Re. q. matrimonium in ueritate contrahitur per legittimum uiri ⁊ mulieris assensum. sed necessaria sunt quantum ad ecclesiam uerba assensum exprimentia de presenti. nam ⁊ muti possunt contrahere matrimonium per assensum mutuum sine uerbis. ⁊ pueri ante annos legittimos per uerba sola non contrahunt cum intelligantur minime consentire.

Tue. f. ⁊ .j. assensus. xxvij. q. ij. sufficiat. ⁊ s. e. cum locum. uerba. licet n. solo assensu matrimonium contrahitur sine uerbis ut in mutis. s. e. cum apud. tamen hij qui loqui possunt non contrahunt sine uerbis. per que exprimatur assensus que ad hoc sunt inuenta. xxij. q. ij. is qui. nec in eo casu. nutu uel per aliquod aliud putat ipso facto per quod uoluit assentire contraheretur matrimonium. sic dicit l. ex de fidei commisso. q. nutu relinqui possit dum tamen possit loqui. C. de fidei. commis. ff. de l. iij. nutu. si tamen preterea contrahat

per filios presentibus ⁊ scientibus sufficiat eorum taciturnitas. xxxij. q. ij. honorantur. ff. de spon. sed que patitur ⁊ in mutis solus consensus non sufficiat. immo signa necessaria sunt exprimentia consensum. ⁊ ita id faciunt signa in mutis q. uerba in loquentibus. s. e. c. ap. ⁊ hoc intelligo cum matrimonium contrahitur solis uerbis exprimentibus assensum mutuum de presenti. ⁊ hoc expresse apparet ex forma consultationis dum dicit utrum ex solis uerbis. ⁊ ad hoc. Re. secus in matrimonio presumpto quod ipso facto presumptiue contrahetur. j. e. is qui. sed q. non. j. c. per. c. ult. ⁊ s. de re iud. tenor. ⁊ idem credo si per alios contrahatur subsequente subarratione ut. no. j. c. penult. in pri. notula. ⁊ melius. j. t. de. c. ult. Nam. illud necessario respicit q. dixit. s. per legittimum uiri ⁊ mulieris assensum. quia muti contrahunt per assensum sine uerbis. sed non sine signis uel nutibus. s. e. c. ap. per sola uerba. ergo patet q. duo sunt necessaria ad istud sacramentum. s. uerba uel signa. ⁊ assensus. ⁊ altero subtracto non est matrimonium. sic. de. de baptismo. j. q. i. detrahe. non contrahunt. quia non possunt reddere debitum. j. de fri. ⁊ male. q. sedem. ⁊ quia assensum non habent ut hic dicit. quia etas illa ignorat quid uideat. C. de fal. mo. l. j. Idem.

Tua nos duxit. f. assulendos. ⁊ .j. consequenter quesiuisti cum quandam mulierem quidam alter inducere nequiuisset ut sibi commisceretur carnaliter non desponsaret eandem nulla sollempnitate adhibita uel aliquius presentia dixit illi. te Iohannes desponsat. cum ipse Iohannes non uocaretur sed finxit se uocari Iohannem non credens esse coniugium eo q. ipse non uocaretur hoc nomine nec haberet propositum contrahendi sed copulam tantum extorquendi carnalem inter predictos sit matrimonium celebratum cum mulier consenserit in eundem. ⁊ ille dissenserit ⁊ dissimulat. nec aliud quicquam egerit quam supra est expressum non q. cognouit eandem ad quod tale. Re. q. cum prefatus uir predictam desponsauerit mulierem in propria persona ⁊ sub nomine alieno quo tunc uocari se finxit. ⁊ inter eos sit carnalis copula subsecuta. uidetur forte per coniugio presumendum. nisi tu nobis expresse scripsisses q. ille nec proposuit consentire illam ducere in uxorem. q. qualiter tibi assertum non uidemus. Nos autem quod uiris sit in rescribentes dicimus q. si res ita se habuit uidetur q. ille eam non proposuit ducere in uxorem nec unquam consensit in predictam personam non debet ex illo facto coniugium iudicari. cum in eo nec substantia coniugalis contractus. nec forma contrahendi coniugium ualeat inueniri. quoniam ex altera parte dolus solummodo affuit. ⁊ defuit omnino consensus sine quo cetera nequeunt fedus perficere coniugale.

Tua nos. ⁊ .j. desponsauit mulierem. si iste desponsauit istam quibuscumque uerbis usus fuit potius considerandum est q. fuerit factum quam quid dictum. ar. s. de ap. ad audientiam. ⁊ .j. de §. sig. in his.

c. plus ualet q agit. i. si cuius. Extra. silatio sui dolus no
impedit mri. spuale. xxvij. di. q interrogasti. g. si
carnale. sz h non pedimt. q silate nuptie no st
nuptie. ff. de ritu nup. simulate. et pp rom que iste
90 riuis reddit. sz pone q ans presetur coram plibz et di
cat q oia que dicet l faciet non faciet aio contrahe
di mri. et post ea pru dicat asensio ince. nuquid
e ibi mri. l non. in casu isto dico q eccia iudicare
dz p mo. q2 recurrendo est ad cumune uerboz itel
ligenciam. s. e. ex mrs. talia. n. uerba si possunt
seruire sue intencioni. pterea et si pbet q illa uba
p protestatus fuit. potuit postea recede ab illa no
et asentire in illam. et h uir p illud q postea pu
facit. et si dicat quod adhuc tempe contractus erat
in eadem uo. non creditur ei. q2 contra eum fieri
dz interpratio. cum dolum adhibet ut dcm est. s.
e. ex litteris. copula subsecuta. p h uidebatur asse
sisse. Extra. e. is qui. Extra. de adr. capo. de illr. et. c. ptuas. uel
forte. quibzdam non recte intellimibz. sz recte intel
ligentibz. non est dubium. qualz consiteant imo
bn potuit sibi constare q iur ille roe ei confiteba
tur. q2 h dicimur scire q ab aliis audimus. xv.
ij. q. v. h uir l q2 ille fuit h confessus ei in pnali
iudicio in quo ei est credendo. ut Extra. de pni. sigcasti.
q2 sibi soli sit piudicium. un non est uisimile q
sit in memor sue salutis. j. q. vij. sanius. sz in iu
dicio p tribunali non crederetur ei in piudicium
alterius. nec forma. no q ad ee mrij. duo st neca.
T s. substantia et forma. sile ad ee hominis. p subsi
est ibi asensus. et p forma uerba ad exprimendu
asensum deputata. quam formam tes. Extra. e. si
int. Extra. de sponsa. duoz. licz pret. et q2 hic defuit
uba et forma. nullum fuit mri. idem eet. et si al
terum deeet. s. e. cum apud. et. c. tue et. Extra. de fria
mato. q sedem. et m matrimonium quamuis du
o exigat tamen res simplex est. et in diuidua. xx
vij. q. ij. §. i. et in mrimonio presumpto ipm fac
tum hz p uba p q psumitur asensus sufficiat. j.
e. ii. cum. sui quis. s. e. cum loc. xxvij. q. ij. sufficiat.

Idem epo uel uac.

Cum in tua dyoc. et. Extra. Sane q2 contig
interdum q aliquibz uolentibz mri
trimonium contrahere bannis ut tuis ubis
utimur in ecciis edis ac nullo a dictore pu
blice opparente licet fama priuatum ipe
dimentum deferat parentele. cum ex pte
contrahentium iuramenta maioz de sua p
pinquitate ut suspitionis tollatur mate
ria offeruntur quid sit faciendum in ca
sibz tm quesiuisti. a d q. t. R. ad si psona
grauis cui fides sit adhibenda tibi denun
tiet q hij qui sunt matrimonio copulan
di se ppinquitate contingant. et de fama l
scandalo doceat. aut i pte ipsum possis
certificari de plano non solum debet iura
menta parentum sponte oblata no recipe
re sz in etiam eos qui sic contrahere nituntur
si moniti indici nequiuerit cpellere pote

ut a tali contractu desistant uel contra famam
tm secundum tue discretonis arbitrium iura
menta exhibeant ppinquioz. aliognin si p
denuntians non extiterit tal ut diximus uel
de fama uel scandalo non potit edocere a d
desistend monere poteris non cpellere contra
hentes.

Cum in tua. et. Extra. bannis. i. denuntiatoibz. et hodie
consuetudo ista reducta est ad ius coe. Extra. de cla. desp.
desp. cum in hito. licz fama puata. et sic fama e
est ad q di occultum sii priuatum. s. de clo. cle. et mu
tatura. et io dicitur fama priuat. ipedimentum. q2
p famam solam no cstat de impedimento ii alia
pbo adsit ut in. e tua. sz si fama hic erat de cosan
guinitate qn non interd mri. ut. Extra. de cosan. et
af. si eo q sigtur p contrario. sz non est contrarium. q2
hic non constabat de fama ut. Extra. sequitur. sz denu
tiatur fama uel puatum ipedimentum deferebat.
un primo dz inquiri de fama. contrarium intelle qn
constat de fama. psona grauis. immo et turpis
psona uir admitti ad impediend. s. e. preterea
p. sz illd optinet cum impedimentum oritur a p
denuntiante cosanguinea. que tenetur reuelare i
pedimentum. a sanguineo. xxxv. q. iij. si a homo. e   Extra
ergo hic. ar. q criminosi non admittuntur a d de
nunciatoem criminum. ar. xxxv. q. vi. ex in sy
nodo. et. s. de testibz cog. preterea. §. i. de h no. ij. q.
i. si peccauit. de fama. ergo fama pbari pot. s. de
testibz tam litteris. et. c. cum cam. ar. q. Extra. de accu.
inquisitionis. infi. Extra. sola denuntiato non impe
dit mri. ii ad sit fama. et ita sola fama non im
pedit. Extra. de cosan. et. af. si eo. et iuuis testis. s. de tes
tibz. super eo. sz ille denuntians non testificabatur.
scandalo no q ppt scandalum impeditur mri.
ut hic pz. sic. Extra. de cog. spu. super eo. in fi. et ita ha
bes q scandalum siue cosuetudo reddit aliquos
in hiles ad contrahend. de plano. summaria cogni
to sufficit hic. sic. Extra. de accusat. sicut olim. et c. oli.
Et sic eode modo uidetur q iudex possit inquire
de fama alicuius de plano siue iuditoz strepi
tu. multiplex n. clamor famam inducit. ita ut
platum moueat ad inquirend. Extra. de accusat. c.
licet ei et qn. ubi et famam. Nota hic q si ples fa
mam cc aliquem q potest pbare contrarium et debet ad
mitti ad tollendam famam. Et ita si ptrali aliq
ee male fame ipe potest pbare se ee boe fame.

Honor. iij. epo resguon.

Consultationi. t. R. q mulieres q
ueniunt ad ualuas ecce benedicende
cum sponsis et ibi reclamantes affirmant
se nunquam in eoz mri. asensisse. auditi
sponsis legittime pbantibz contrarium no opz
cum legitimis et idoneis testibz no debat
illarum simplex asserto praualere. Sane
illis que benedictione recepta mox a sponsis
aufugiunt. cui carnis copulam subsecuta
asserentes se nunquam in illos uerracit co
sensisse. sz metu illato copulas sibi ptul

vel oio

te asensus licet aio dissentirent, nõ statim est audientia deneganda, sz de illato metu est cum diligentia inquirendũ. & si talis metus inueniatur illatus qui cadere potuit in constantem uirum erant non in merito audiende.

Consultationi. & j. Simplex assertio. assertioni illarum non est credendum. sz potius testibz qui iurati phibuerunt consensum. g° si uellent pbare contrarium uidetur q sint audiende. sz non ideo q possent h pbare cum sit negatiua scilz q nunquam consenserunt. s. de elec. bone me. immo posset pbari do metum ut dic. insta. ante carnalem copulam. secus si post. q tunc consensisse uidentur. Ita q postea in contrarium reclamantes nõ audiuntur. s. e. ad id q. & j. Qui matri. accusare pos. in si. Cum diligentia. Ideo q dicit cum diligentia q ubi maius periculum uertitur cautius est & diligentius agendũ. xvij. q. ij. c. ult. Et certa maiora maius periculum uertitur. xl ij. di. quiescamus. ff. ad carbonianum. l. i. §. Si quis. & §. iij. & xl. ij. di. miramur. Unde cause matrimoniales non sunt committende nisi iure peritis & qui potestatem habeant iudicandi. j. de consan. et affi. Ex litteris. in fi. Et et pot compromitti in matrimonio. s. de transact. c. ult. & s. de resti. in integrũ. c. pen. In constantem. sic s. e. ueniens. Et talis metus cum mortis periculum uel corporis cruciatum. C. de transact. Interpositas. s. de his que ui metusue ca. fi. Cum dilecta. & c. plerumque. xxxi. q. i. Lotharius & eadem ca. q. ij. Si uir. al. Uanus timor nõ excusat. ff. q metus ca. Metum autem. ff. de re iudic. Si quis ab alio. Quoniam autem dicatur arbitrario iudicantis. ff. quibus ex cau. ma. l. metus. Gre. reg. ist.

Gemina mulier nobis exposuit. q cum. T. filia eius cum. G. contraxit matrimonium. b. de al ferio ea coram inter. p. filium suum & predictam puellam infra septennium constitutos sponsalia contracta fuerunt, penam in soluendam a parte que contueniret in stipulatione appositam, ab ipsa nititur extorquere, cum itaque libera matrimonia esse debeant & ideo talis stipulatio propter pene interpositionem sit fitto improbanda, ch. q si est ita eundem. B. ut ab exactione predicte pene desistat. ec. cen. cõpet.

Gemina. & j. Infra vij. ann. non tenuerunt sponsalia. j. e. proxi. litteras accessit. & s. de resti. spol. Ex parte. g° pena que si licita fuisset. al. nõ tenuit. Q si principale non tenet. nec accessorium. s. de re iud. Cum inter. §. quoniam forte. C. de legibz. Nõ dubium cum suis concord. Sz si post vij. an. forte consenserit & tenuerit sponsalia. pena tamen non tenuit. Libera debent. ab omni coactione. s. e. cum locum. & c. requisiuit. & i a pena pecuniaria. ut hic pz. talis stipulo. stipulo pene in sponsalibz apposita non tenet propter rationem que redditur in littera. sz arras data pro sponsalibz perdiendis amittet qui resilit sine iusta causa. C. de spon. sal. l. ult. & ff. de. §. ob. Theodosia. vij. hec decre. supp.

fuit. & C. de inutil. stipul. l. ij. & hic sz ut q id q in arra q dicit de pena q eadem est ro introbique. g° eadem dz esse pbibitio & idem ius. s. de confirmat. Cum dilectus cum aliis concord. i potius. & s. de translat. Inter corporalia. sz secus est sedm leges ut dicit lex predicta de sponsal. in. C. uel dic q arra est res fauorabilis & et matrimonii. & ideo arra pot esse in matrimonio. pena uero nõ q res est odiosa. ut ibidem dicit. Is de contrario. matri. cõ qui fidem dedit. m. mulieri se matrimonio contrahendo carnali copula subsecuta. & si in facie ecclesie ducat aliam & cognouerit, ad priorem redire tenetur, q licz presumptum tamen hic non est pbo admittenda, ex quo sequitur q nec uerum nec aliquid censetur matrimonium, q de futuro est postmodũ subsecutum.

Is qui. & j. Redire te. sic s. e. veniens. & j. de adit. appo. de illis. & c. pterea. Contra presumptionem. Nota tamen presumptiones. presumptio. n. alia est iuris & canonis siue legis alia hominis. alia nature. alia facti. presumptio iuris & canonis siue legis siue iuris & de iure. q idest nõ recipit pbonem in contrarium ut lex presumit mulierem dotem stipulatam. & reddi que non est stipulata. & si quis uellet pbare contrarium nõ auditur. C. de rei uxo. act. l. i. §. j. Idem est in arrogato qui semper intelligitur stipulatus contra patrem de bonis arrogatoris si emancipetur. ff. de adopt. sz arrogator & de tali loquitur hic. & ita presumptionem dicit istud matrimonium. Similis presumptio est. xi. q. i. Si quis clericorum. & j. qui matri. accusare pos. i si. & s. e. ad id q. & l. xiij. di. fraternitatem. & j. de iudi. c. ult. q idem in eodem casu. cum. c. fraternitatem. Presumptio hominis est cum presumit de aliquo homine pro malam famam contra hanc presumptionem bn admittitur pbatio in contrarium mala fama. j. de purg. cano. Cum. p. & ff. q metus ca. Non est uisile. Presumptio nature est ut cum ex hereditate filium meum presumitur contra me q iniuste exheredauimus eum & hoc propter naturam. Et ideo heredes mei pbare tenentur q iuste exheredauimus eum. C. de in. of. testo. auten. sz hodie, non liceat pri. Presumptio facti alia precedentis circa futura ut si semel calumpniatus es contra me & iterum uelis me accusare. presumitur modo te uelle calumpniari. ff. de accusat. Si cau. §. hi isti. & iij. q. x. plerumque & c. si accusator. & s. de presumpt. mandata. & c. scribam eis. Presumptio facti subsequentis circa preterita est. ut si aliqui fuissent accusati de crimine adulterii q depellerant propter tu primitatis. si postea in matrimonio se contraxerint manifeste presumitur facinus in quo accusati fuerunt ante. C. de adult. Si quis adulterii. & ff. ad maced. Is est si filius al. incipit. sz iulianus. §. in tercio. contra. fi. & in auten. ut nulli iudic. §. si quis uero. Coll. ix. Est & alia presumptio iuris tamen ut si uir diu cohitet uxori presumitur ab eo cognita. xxxij. q. i. dixit dñs. & xxvij. q. i. Nec aliqua. Et contra hanc & pbatio admittitur. s. de pbat. proposuisti. & ff. de pbat. Si chirographum. sz hic nõ fit contra & forma coniugalis contractus. de qua dicit. j. e. tua.

Is qui. C. Sponsalia de futuro transeunt in matrimonium per carnalem copulam subsecutam, s nõ per nisi carnalis copula. ut in. j. e. c. ult.

Subsecuta. Et sic ipso facto consensus [illegible] sic enim debeat esse, [illegible] alia [illegible] nõ pt. unde uulgariter [illegible] quod de una filia nõ pt facere duos generos [illegible].

Ad primam. [illegible] quod copula [illegible] nõ solum professione [illegible] matrimonii nõ [illegible] [illegible] nõ pt fieri fides [illegible] de carnis copula [illegible]

pti non est m̄m̄. Satis dr̄ hic finisse cū̄a ⁊ formi
q̄ ⁊ asensus ⁊ forma fuit in e licet de futuro q̄ p
carnalem copulam subsecutam fuit de p̄senti p̄-
sumptiue. sz p carnalem copulam subsequentem
p̄sumitur p uerba p̄cedentia designatur fo. hez
illa ab initio fuit de futuro. I D.

Si inter uirum ⁊ mulierem legitimus
consensus interueniat. de p̄senti ita q̄d
unus alium mutuo asensu uerbis asuetis
expresso recipiat utroqz dicente. Ego accipi
o te in meam ⁊ ego te in meum ul̄ alia
uerba asensum exprimentia de p̄senti siue
sit iuramentum interpositum siue non. n̄ licet
ei alteri ad alia uota transire q̄ si fecerit
scdm̄ m̄m̄. de f̄cō attractum ⁊ si sit carnal'
copla subsecuta separari dz ⁊ p̄mum in
sua firmitate manere. Verum si int̄ ip̄os
accessit tm̄ p̄missio de futuro utroqz dice-
te alteri. ego te recipiam in meam ⁊ ego
te in meum seu uerba similia si ali̅ muli-
erem illam p uerba desponsauit de p̄senti.
⁊ si inter ipsam ⁊ primum iuramentum in-
teruenerit sic diximus de futuro tn̄ despon-
sationis intuitu scdm̄ m̄m̄. non potest se-
parari sz ei est de uiolatione fidei p̄mia in-
iungenda.

Si inter ⁊ .j. utroqz dicente. q̄ altero loquente
tm̄ non est m̄m̄. Quia uero loquens suum asens̄.
nō exprimit. ar. xxx. q. ij. c. i. Jt. ar. q̄ qui tacet
nō consentit q̄ uerba sunt necessaria asensū ex-
primentia. s. e. tit. simile. ff. de paut. Si filij. fa.
m̄. C. In uniu. Et si asensū exp̄mat alt̄. aliq̄ sig-
no ul̄ nutu hez nichil exp̄mat ore. tanc ut̄ Jt. ar.
cē. q̄ non sit m̄m̄. Qr stipulō non contrahit n̄ u-
traqz loquente ⁊ si annuat siue ubis. ff. de. v. ob. l.
i. in p̄n. ⁊ C. sequenti. v. cum p̄sens. v. si quis ita
q̄ idem in m̄m̄o. ar. istius litt̄e. utroqz dicente.
muti tam̄ sub ista forma contrahē possunt dū tn̄
asensū exp̄mant. signis. s. e. cum apd. ⁊ ff. de
iur̄. dot. comunis. ar. ff. de tutel. mutō. Et illa sig̃
equipolent huic forme. Et ita nō refert q̄ modo
consensus exp̄matur ⁊ in loquente subsecuta sepa-
ratione p imissionem anuli ma̅rie p̄sentibz. xx-
xij. q. ij. honorantur. Nam multe p̄pter uerecundi-
am annuunt potius quam loquuntur ut i. di. Siue
sit iuramentum. Et ita iuramentum non est de subs̄
m̄m̄ij. ad alia uota. ad religionem tn̄ bn̄ possz
an̄ carnalem copulam transire. s. de cōuersione co-
iug̃. ex publico. Non pōt separari. q̄ forti uin-
dm̄ seruenit. Et sic soluuntur sponsalia. n̄ ob-
stante ⁊ iuramento sic ⁊ uotū simplex soluit̄
sequente m̄m̄o. xxvij. di. Si uir ⁊ xxvij. q. i.
nuptiarum. Et minus punitur p̄pter bonū m̄m̄ij.
subsequentis. ut. c. si uir. Idem.

Adolescens qui desponsatā sibi p u̅
ba de futuro hez sepe iniuus fuit car-
naliter non cognoscens cum alia p̄t mo-
dū p uerba de presenti contraxit nō primā

cum q̄ nec fuit uerum m̄m̄ ex forma contr̄
tus nec p̄sumptū cum conatus non habue-
rit effectū sz secundam dz h̄re uxorē.

Adolescens ⁊ .j. de p̄senti contraxit ⁊ sic soluta
fuerint priora sponsalia. s. e. p̄x. ⁊ .j. de. sp̄o. du-
orum. duobz. Et sic remanebit cum scdā ⁊ aget pe-
nitentiam de fide mentita. ut dic̄ c. duobz. Nec pre-
sumpti. Verum non fuit. q̄ ibi nō fuit asensus de
presenti p̄sumptū nō fuit. q̄ nō fuit carnal' co-
pula. sub secuta. de p̄sumpto m̄m̄o tes̄. s. e. Js q̄.
⁊ s. de re iud. tenor. v. de h. ⁊ xxvij. q. ij. si quis u-
xorem. Cum conatus. Nota q̄ conatus ul' uolūtas
cū effectū non nocz ut hic pz ⁊ de pe. di. i. C. si aut̄
uerba. ⁊ C. cogitatoīs penam ⁊ ff. quibz mod. pig.
ul' hyp. sol. Sicut. C. si uoluntate ⁊ xxvij. q. iiij. si
quis suadente ⁊ ff. q̄ quisqz iur̄. l. i. in fi. ⁊ eū co-
dampnatū accipe debem̄ tm̄ qui iure cōdempnat̄
est. Jta ut snīa teneat ⁊ si nulla ē snīa non dr̄
cōdempnatus. ff. de re iud. Si se. C. a cōdempnatum. Jt.
ar. q̄ uba cum effectū sunt accipienda. s. de elect.
nō iecid. relatum ⁊ ff. ne quis eum qui ī ius uo-
cauit eximat. l. p̄t̄. C. docere. ar. cē. q̄ uoluntas siue
conatus delinquentis puniri debeat quamuis sit siue
effectū. s. de bigamis. sup. ⁊ c. ult̄ ⁊ l. di. Si quis p̄t
accept̄. ⁊ de pen. di. i. Si quis nō dicam. Si q̄s cum
telo ⁊ iiij. C. sequentibz ⁊ ff. de extra. or. criminibz.
l. i. in prin. ⁊ s. e. inuenis. De desponsatione
impuberum. Eusebio epō.

Tua f. requisiuit de adulto filio q̄ p̄r
m̄m̄ uult contrahere si sui uoluntate
adulti filij facere p̄ad q̄ dimis si aliq̄ modo
nō asentit filius si non posse potest aū fi-
lium nondum adultum yoluntas cui dic̄e-
ni non pōt p̄r cui uult m̄m̄o tradere ⁊ p̄
quam filius puenit ad p̄fcām etatem oīo
dz h adimplere. De desponsatione ī puberum.

Tua ⁊ .j. Non asentit. Si coactione patria ducē
asentiret in aliquam quam al' nō eēt ducturus
eam uoluisse uīr ⁊ est m̄m̄. ff. de ritu. nupt. Si
pr̄o. Cogi tn̄ non dz. ff. e. non cogatur ⁊ C. de np̄
t. Nec filium. Nec pōt eum compellē inuitū. ff. de
sp̄o sal'. fil'. fam. Quia inuite nuptie difficiles
exitus asueuerunt h̄re. s. e. p̄x. requisiuit ⁊ xxxi. q.
ij. v. i. sequitur ut̄ de filia p leges. Nam illa cē dicē
non potest n̄ pater dederit ei turpem ul' moribz
suis indignū. ff. de sponsal'. Sz que p̄us. sec̄ tn̄
p canones. s. e. p̄x. Cū locū ad is. ⁊ xxvij. q. ij. suf-
ficiat. Debet debito honestatis nō necitati s. s. de te-
stibz. c. i. Nicholaus pp̄.

Ubi non est asensus ⁊ .j. districtiꝰ inhi-
bemus ne aliquorum quorz utrqz ul' alt̄
ad etatem legibz ul' canonibz determinatā
non puenerit coniungantur. n̄ forte aliq̄
urgentissima necitate interueniente ut po-
te p bono pacis talis coniunctio toleret̄.

Ubi non est ⁊ .j. Consensus. Verus ul' p̄-
sumptus. legibz ul' canonibz. Etas ad m̄m̄ at-
tendum tam scdm̄ leges q̄ secundum canones.

est .xii. an. in femina. ff. de ritu. nupt. minorem. & i. e. continebat. In uiro .xiiii. an. i. e. attestationes. continuum ad sponsalia etas .vii. annorum. ff. de sponsalibus. In sponsalibus. & i. e. litteras. accessit. & c. duo. Coniungantur matrimonialiter qui consentire non possunt. i. de frigid. & malef. Quod secus uel intellige quantum ad sponsalia. & ideo prohibentur. quia sepe mutant postea uoluntatem. Unde propterea oritur discordia inter ipsos & diuertentes consanguineis copulantur. ut. s. t. proxime. Inuenit quod esse non potest. s. t. proxime. sponsam. pacis. Nota pro bono pacis admittendum quod alias prohibetur. ii. q. vii. hec quippe. Unde uersus. Pax ut seruetur moderamen iuris tenetur. Ysidorus.

Pubertes a pube sunt uocati. i. a pudenda corporis nuncupati. quia hec loca primo lanuginem ducunt. quidam tamen ex annis pubertatem estimant. eum esse puberem qui .xiiii. annos impleuit quamuis tardissime pubescat. certum est autem eum puberem esse qui ex habitu corporis pubertatem ostendit & generare iam potest. & puerpere sunt que in annis puerilibus pariunt.

Puberes. & i. .xiiii. an. xx. q. i. Illud. & s. de regularibus. ad uestram. Tardissime. quid si iste qui iam compleuit .xiiii. an. talis appareat quod nullo modo possit generare. contrahet. Numquid est matrimonii. dicunt quidam quod tenet matrimonium. contrarium credo. Quia nec est pubes. ut. i. di. Nec in eo reperiuntur tria bona matrimonii. que sunt fides. proles & sacramentum. xxvii. q. ii. q. ii. Omne itaque iste non est talis qui possit habere prolem. quod est satis patet per litteram sequentem. ar. contra. i. e. de illis. ostendet & generare. ergo pubertas ex uigore naturali non ex annorum numero approbatur. Quod uerum est quo ad matrimonium contrahendum non dubium. & i. e. de illis. & c. ult. Ubi malitia supplet etatem. Ex quibus est probatur quod matrimonium consideratur ex pubertate tantum. & non ex annorum numero quo ad tutelam uel curam. etas annorum tantum consideratur. C. qui. tu. & c. ii. esse te in decoriam obligatione. & inst. quibus mod. fi. tu. in prin. Sed quo ad matrimonium bene inspiciatur si uir an sint apti ad matrimonium. xxvii. q. i. Nec aliqua. & s. de prebendis. proposuisti. & c. causam matrimonii. Alex. iii. Hereford. epo.

Litteras t. f. recepimus ex quarum tenore comprehendimus quod quidam cum esset in plene etatis. quandam puellam in cunabulis desponsauit. procedente uero tempore matrem puelle cognouit. & eam in uxorem accepit. & i. con. t. t. hec. quod si prefatus uir matrem puelle antequam septimum annum complesset in uxorem accepit. matrimonium non dissolua. quia cum desponsationes huiusmodi sint quasi inanes fuerint. Sin si postquam puella septimum annum compleuit predictus uir matrem eius accepit in uxorem. cum sponsalia ex tunc placere consueuerint inter eos sententiam diuortii non differas promulgare. nec

ipsum filiam seu matrem habere permittas.

Litteras. & i. Non dissoluas. ar. quod sponsalia de facto contracta non inducunt publice honestatis iustitiam. ar. contra. s. t. proxime. ad audiam. & de hiis. & c. Iuuenis. Ex tunc c. post .vii. an. xxx. q. ii. c. i. placere consueuerint. Et si placuerint sola tantum intentione confirmantur licet ab initio nulla fuissent. & intelliguntur ratum habere nisi expresse contradixerint etate legitima adueniente. ut hic colligitur. Sed intelligo quod sponsalia debeant placere cum simul cohabitant quia tunc intelliguntur consentire ex quo non contradicunt. ff. de ritu. nup. minorem. Secus credo quod seorsum habitant quia tunc non intelliguntur consentire. nisi uel uerbo uel ipso facto puta quia uadit ad domum suam uel dat aliqua munuscula & consilia que sponsi facere consueuerunt. ar. ad hoc. i. c. proxime. in prin. Ubi dicitur & postea in eum non consenserit. Nota. ar. ad ea que frequentius accidunt iura adaptari. xxviii. di. de Syracusane. & s. de clericis coniug. diuersis fallaciis. C. de latina lib. toll. l. i. §. Sed & si quis. & xiiii. q. §. denique. & inst. de rerum diuisi. §. illud. & xxx. q. ii. due sunt. & ff. de seruit. ru. pred. Cum essent. §. cum plurimum. ff. de usucap. l. iusto. i. fio. insti. ff. de legibus. Nam ad ea. & ii. q. v. accusatores. & nimio quia ad ea que numquam uel raro accidunt. ff. si pars. hered. pet. l. antiqui. xxx. di. In canonicis. insti. ff. de reg. iur. ea que raro. de c. di. iiii. i. Sanctum est baptisma. insti. C. de leg. hered. si minor. & l. di. qui in aliquo. §. quamque. ff. de statu ho. Non sunt. & l. sequenti. Solo. Regulariter optime probata secta contraria casualia sunt que negotiis non cohereant. ff. de reg. iur. ea que raro. Filiam. quam habere non potest propter affinitatem superuenientem. xxxv. q. iii. Nec eam quia nec matrem propter publice honestatis iustitiam. ut. i. c. proxime. & s. t. proxime. ad audientiam. & i. e. continebatur. c. ult. Idem Eboracen. archiepo.

Accessit ad presentiam n. & i. f. t. c. q. si tibi constiterit quod puella non esset septennis quando desponsata fuit. & postea in eum non consenserit. & quod idem. ab huiusmodi desponsatione per te fuit absolutus. matrimonium inter eundem .v. & matrem puelle celebratum precipias inuiolabiliter obseruari. & eorum prolem denunties esse legitimam. quia desponsationes & matrimonia ante .vii. annos fieri non possunt si consensus postea non accedit. Sane si prefata puella ante desponsationem septimum annum compleuerat licet predictus uir a desponsatione ipsius puelle iure fuerit absolutus cum ea in eum consentire noluerit in honestum tamen uidetur ut matrem eius habeat cuius filia sibi fuerat desponsata.

Accessit. & i. Non consenserit. dic ut hic ut. s. c. proxime. absolutus. Maxime hec absolutio tamen tantum respicit cum nulla fuissent. s. c. proxime. prolem. ar. ubi matrimonium legitimum est & filii legitimi erunt. xxxiiii. di. si quis uiduam. & xxxii. q. iiii. dicat aliquis.

Ita est si minor reputatur legitimus licet non sit. filii inveniuntur legitimi. infra qui filii sint leg. Cum inter nos die est idem optinet denuntiatorem premissa. infra de clandestina desp. cum inhibitio. non accedit. tacite vel expresse ut dixi s. e. prox. an. desponsationem. ipsius puelle. ipso iure. hoc ideo dicit quia cum maior contrahit sponsalia cum minore a dueiente etate si minor noluit consentire in matrimonium ab ecclesia debent absolvi et quia illa noluit consentire fuit absolutus ab episcopo. nec intelligas ipso iure id est sponsalia nulla fuerunt ipso iure ut quidam dixerunt quia ipsa non consensit in sponsalibus sed hoc stare non potest quia si hoc fuisset non separarentur tamen. contrarium cum mere cum nulla fuissent sponsalia ut patet per principium. c. ubi non separantur. in honestum. quia nullum de consanguinitate illius puelle poterit recipere in uxorem. ergo multo minus matrem s. e. prox. ad audiam. et c. sponsam. et c. iuvenis cum illa puella fuit sponsa illius. ut infra e. prox. in fi. Idem Wigorniensi episcopo.

Continebatur in litteris tuis quod cum quedam puella infra nubiles annos cuidam in uxorem tradita fuerit, et ab ipso traducta, sed ad nubiles annos perveniens alii licentiam nubendi postulavit, asserens se in eundem nullatenus consensisse. et infra con. t. t. Ad hoc quod in decretis habetur expressum, quod si vir dixerit quod uxorem suam cognoverit et mulier negaverit, viri standum est veritati, prefato viro qui dicit se mulierem ipsam cognovisse fides est adhibenda, si id firmaverit iuramento. Si autem fuerit etati proxima, ut in xi. vel circa xii. annum, et cum suo assensu desponsata et cognita ab eodem viro separari non debet, presertim cum parentes eius ipsam fuisse etatis legitime fateantur. Si vero puella infra nubiles annos alicui desponsata fuerit, non licet alicui de consanguinitate illius cui desponsata fuit eam ducere in uxorem. nec fas est eidem sponso de consanguinitate sponse sibi aliquam copulare.

Continebatur et infra in decretis. xxxiii. q. i. si quis uxorem acceperit. § i. viri standum. ar. contra xxxiii. q. ii. quod interrogasti. et xxxiii. q. i. Requisisti. so. vir dicit se cognovisse uxorem et ipsa negat: statur dicto viri ut hic et xxxiii. q. i. si quis uxorem acceperit. sed c. requisisti. intelligitur quando uterque confitetur quod carnaliter iungi propter frigiditatem non possunt. et uterque septima manu propinquorum debet iurare quod non possunt carnaliter commisceri. c. quod interrogasti. intelligitur quando maritus non dicit quod uxorem cognoverit. vel non auditur mulier. preterea quod dicit hic fides est adhibenda viro si iuraverit hoc intellige quando mulier non probat se virginem per aspectum corporis quia tunc bene auditur s. de prob. Consultationi. et c. causam. firmaverit iuramento. sed quare compellitur iste iurare cum sit reus. s. i. q. ii. actor. infra ideo compellitur iurare ne hoc diceret in fraudem et in preiudicium

mulieris. nec credere tenetur ei mulier sine iuramento precipue in causa matrimonii. propter periculum anime. ideo dixi quod ideo quia fundata videbatur intentio mulieris quia traducta mulier fuerat minor. vel ut ad tollendam illam presumptionem debet iurare. Secus esset si mulier omnino nichil probasset. ut s. de iure. iur. c. ult. et de his. simile. infra e. t. attestationes. et sic est ar. et verum est quod in causis matrimonialibus non debet obmitti iuramentum ne in fraudem ad accipetur. s. de testibus. Tunc questionibus. etati proxima. sed quando dicitur etati proxima: potest dici quod quidam habent est distat a pubertate per sex menses vel minus. infra e. attestationes. et ff. de excusat. tu. Non tamen. sic et proximi pubertati furti obligatur. Inst. de oblig. que ex delic. nas. § in summa. Et intellige nichilominus quod malicia supplebat etatem. alias non esset numerum et post xii annum. ut dixi s. e. puberes. presertim. i. maxime et quod parentes confitebantur illam legitime etatis multum facit pro viro et contra puellam. aliquo de consanguinitate. illius. sic s. e. accessit. in fi. s. e. prox. ad audientiam. et c. iuvenis. et c. sponsam. Idem Bathoniensi episcopo.

De illis qui infra annos aptos matrimonio contrahendis sponsalia contrahunt: si uterque suo alteri reclamaverit antequam ad annos matrimonii aptos pervenerint, et postulent separari, non sunt nullatenus audiendi. Si vero alter eorum ad annos pubertatis pervenerit, infra eosdem annos altero existente, cum sponsalia contrahuntur, sed is qui minoris etatis est cum ad annos illos pervenerit reclamaverit, nec in alterum voluerit consentire, iudicio ecclesie possunt ab invicem separari. Mulier autem que postremo annos nubiles attigit ei qui vidua ad annos aptos matrimonii venerat nupsit, cum in eum semel consenserit, amplius non poterit dissentire, nisi ipse eam nupsisset priusquam ad legitimam etatem pervenerit, et eam suum negaverit prebere assensum.

De illis et infra annos. tres articuli continentur in textu. primus est de illis usque si vero secundus est ibi. Si vero alter usque. tertius est ibi. Mulier autem. b. Cum sponsalia contrahuntur. i. altero existente infra annos pubertatis. Sicut contingit quando sponsalia contrahebantur si alter pervenerat ad etatem non est audiendus si petat separari. sed expectabit quousque alter ad etatem pervenit. Quidam dicebant quod alter eorum erat maior et alter minor quando sponsalia contrahebantur. sed hic non differet a sequenti versu. a. alia. nullatenus. audiendi. propter fragilitatem etatis et est ar. quod impubes de eo quod facit ante pubertatem reclamare non valet. ar. xxvii. di. de his. et xx. q. i. illud. et ff. de neg. ge. pomponius. et ar. ad hoc. ff. de minoribus denique. § i. b. minoris etatis. ut quod in optione istius qui ultimo ad etatem pervenit sit reclamare. et tu dic quod idem iuris est de alio quod potest reclamare et si minor velit consentire. aliter non differet a sequenti versu. iudicio ecclesie. sic infra e. c. prox. Et ita patet quod sponsalia

De illis. c. fin. contra. Puer xii. annorum et puella x. sunt inguntur quousque annus in utroque fuit completus [illegible] Sed si puer xiiii annorum cum predicta puella contrahit et tenuit eam xiiii annum non reclamavit [illegible] puelle remanet ad tenendum ad etatem debitam solvitur sponsalia sic contra. Mulier vero xii. annorum contrahens cum puero reclamare non potest sed expectare tenetur donec puer ad etatem veniens dixerit reclamando.
Annos aptos. ergo per minus annorum probatur pubertas de hoc s. e. puberes. contra.
Antequam. ipsa cum puberes essent audiretur ut sequitur et p. iii dies an ut p. ut no. s. e. pro. contra.
Non sunt. quo ad separationem non reclamacio est frustra in quo [illegible] forsitan presumet [illegible] nisi [illegible] de Bap. maiores. § fi. et i. c. de illis et c. ex litteris. contra. [illegible] consulit quod semper reclamet et [illegible] sibi fiat. ar. s. de [illegible] ut [illegible] eidemque [illegible]
Idem. puerorum [illegible] ponere quod pueri xiiii annorum [illegible] x. et sic [illegible]
contrahendis a pre. a sequenti casu. contra.
Pervenit. an eo solo quod non reclamavit perfecta etate dicatur matrimonium confirmat. dic ut i. e. c. i. li. vi.
Negaverit. in preterito [illegible] sponsi [illegible] tunc dissentiat vel consentiat.
Ad evidentiam tamen huius materie sic distingue. aut intervenit quis sponsalia aut non. Si intervenit aut non [illegible] subdistingue aut uterque vult a sponsalibus resilire quod cum cogendi non sunt. s. e. c. ii. aut alter tantum dissentit. Et tunc subdistingue aut allegat iustam causam contrahendis sponsalibus et tunc auditur. de [illegible] aut non allegat quo casu si timet scandalum de eius compulsione ecclesia non cogit eum. s. de sp. requisivit. si non timet cogitur indistincte. s. e. [illegible] ubi de hoc.
Si vero in sponsalibus non intervenit iuramentum aut contrahit per se aut per parentes si per se tunc quod hic dicit. Quod si uterque non est impubes non admittitur ante etatem legitimam. Si alter pubes alter impubes reclamat non auditur ante etatem legitimam ut hic. Si autem pubes reclamat non auditur ex quo semel consensit ut hic. Si parentes distingue aut hii per quibus contrahunt sunt mancipati et tunc non compelluntur nisi velint habere rata sponsalia. i. e. c. ex litteris. aut minores et tunc valent. s. e. c. i. quod intellige si verbo vel facto consenserint. i. e. c. i. li. vi. Et ex quo venerint ad etatem legitimam poterunt resilire. ut hec abb. et po. Quidam vero hic dicebant non esse cavendum [illegible] si intervenit ut no. xxxii. q. ii. in [illegible] de pac. c. i. de ar. [illegible] tias

Continebatur [illegible] in [illegible] de sponsalibus [illegible]
[illegible]

De illis [illegible] duo [illegible] pubertatem [illegible]
[illegible]

dissolui debent iudicio ecclesie tamen non fortius dicendum
sententiam puta si matrimonium cum alio vel votum sollemp
ne tunc ipso iure soluta sunt s. e. pa. si inter et ibi
de sponsa duorum c. i. ar. contra ibi e. Ex litteris. Item sol
uuntur sponsalia antequam alter peruenerat ad e
tatem. Sed non est contra quia ibi non tenuerunt sponsa
lia ut patet ex fine. Immo uero tenuerunt. Item si les. s.
t. pa. preterea et c. requisiuit quod si unus soluunt
sponsalia ne deinde contingat et ita sponsa
lia contrahentes si uolunt utrique uel alter perficere matrimonium
non sunt compellendi ut colligitur per hec iura. Sed contra
est expressum quod omnino sunt compellendi per ecclesiasticam
censuram s. t. pa. Ex litteris ii. et c. Sicut. Quid
ergo Gandulphus dicat quod illa decretalis Ex literis et c. sic loquitur
quando iuramentum interuenit licet illi essent impu
beres sed erant doli capaces ita quod tenuit iuramen
tum unde ipso preceptum iuramenti compelli debet ad
contrahendum. Et illa decretalis Requisiuit reducitur ad il
lam Ex litteris ut ibi plene dictum est. Et quod dicit illa
decretalis preterea. potius est dispensatio ut ibi dictum
est. Et quia utrique dissentiebat ideo facilius tolleratur. Hec
ergo loquitur de sponsalibus minorum si iuramentum
interueniat compellendi sunt perficere matrimonium siue sint
maiores siue minores dummodo tamen fuerint doli ca
paces quia etas illa plena est pruritus. i. de delictis
puerorum pueris. Si uero iuramentum non interuenit
in sponsalibus non sunt inuiti compellendi quia in
te in (?) difficiles exitus consueuerunt habere et ita pl
anum est Impubes i. sponsalia contraxit quia matrimonium
contrahere non poterat. sic. ibi. c. pa. Semel consense
rit. ar. quod semel probatum est non possum am
plius reprobare. iii. q. iii. offeratur. et viii. q. ii. di
lectissimi et xx. q. iii. eos qui. xxxii. q. v. horrendum
et iii. di. in istis et s. de ca. pos. Cum olim. ff. de ne
g. g. Pomponius et ff. de adult. Si uxor. infi. ar. contra
ff. de mino. et ho. ut gradatim. C. reprobari. Item ar. quod
contractus claudicat a r. s. de elec. Postulasti. et xxxii. q.
v. Proposito. et q. ii. aliquis et xxxii. q. v. manifestum
xii. q. ii. Si qua de rebus. et insti. de aucto. tutorum. C.
i. et. c. de pact. Non eo minus. ar. contra ff. de arbi. Si
cum dies. C. Sed et si et l. Sed interpellatur. C. Vlt. xx.
i. q. v. Si quis cum sit (?) liber. et iii. q. v. Quisquis so.
lutum est quod multi contractus et claudicant et ex
una parte possunt tenere et ex altera non. Vt si
pupillus contrahit cum maiore sine tutoris auctoritate
Insti. de aucto. tuto. C. i. et l. precaria. ff. eo. minus.
et c. Si qua de rebus. Secus in matrimonio. quia illud
uinculum non potest constare nisi ex duobus consensibus.
s. t. pa. tua et quod dicit hic non obstat quia ille tene
tur expectare non ratione matrimonii sed ratione
sue promissionis unde si contraheret cum alia teneret
et si iuramentum interuenisset. s. t. pa. si inter. Idem
eidem.

A nobis tua discretio requisiuit utrum
his qui infra nubiles annos matri
monii nomine coniunguntur uel eorum alteri an
quam ad annos aptos matrimonio perueniant
liceat a matrimonio tali discedere. ad quod respondemus
quod pro eo quod ante nubiles annos coniugalem
consensum non habent usque ad legitimam eta
tem expectare tenentur et tunc aut consumentur
matrimonium aut si simul esse nolunt separentur
nisi carnis commixtio ante interuenerit cum inter
dum illa tempus anticipare soleat pubertatis.
A nobis et ibi matrimonii nomine. s.
futuri quia loquitur de sponsalibus sic. s. e. pa. consen
sum non habent quousque perueniant ad etatem fir
mam sic est in noto xx. q. i. firma. ibi de frigid. et male.
ficiatis. Ex sede. Sed pone quod dicant accipio te in meum
et ego te in meam intendentes contrahere matrimonium. Re
sponsio non contrahunt etate prohibente sponsalia nisi
contrahunt quia nolunt. ff. de sponsal. quesitum ar. contra
s. de of. del. Cum sup. et c. Si quam alii uel sibi mu
tuum inter est. Si in eadem uoluntate persistant usque
ad legitimam etatem matrimonium prius inutile ra
ti habitione tacita uel expressa confirmatur. ar. ibi. e. c.
pa. et ff. de sponsal. quesitum ff. de ritu nupt. minorem.
tem. post tamen per breuiloquium dicas quod sponsalia contrahunt
unius potestate licet ea contrahere non intendant.
i. e. attestationes et c. duo alia. tenetur. s. c. pa. et xx.
q. i. illud et xxvii. di. de his. anticipare. ibi. c. pa. et
c. ult. et s. e. puberes. Idem tarraconensi archiepiscopo.

De illis qui in minori etate des
ponsantur et ibi respondemus quod si ita fuerint e
tati proximi quod potuerint copula carnali coniun
gi minoris etatis intuitu separari non de
bent si unus in alium uisus fuerit consensis
se cum in eis etatem suppleuisse malitia
uideatur. Sed cuiuscumque sint etatis se possunt
per illatam uiolentiam excusare nisi post uiole
tiam consensus accedat.
De illis et ibi desponsantur et traducuntur in domum
postea allegant minorem etatem per uiolentiam co
pula carnali coniungi. hec solum consideratur ut pos
sint coniugali uinculo sociari et non minus ante non.
s. e. puberes. consensisse quod facere potuerunt. licet si non
peruenerint ad etatem cum pubertas peruenisset eta
tem. malitia. alii appellatur prudentia. ibi. e. c. ult.
si. C. si. mi. se ma. dixerit. l. iii. excusare. sic. s. t. pa.
veniens et c. consultationi. consensus. expressus uel pre
sumptus ut si patiens cohiteret illi. talis uiolentia
transit in consensum s. t. pa. ad id. quod. ibi. qui de
te uo. insinuante et c. quod me. ca. l. ii. uel si carnalis
copula subsequatur. ibi. eo qui duxit in matrimonium. sig
uit et ibi. cum inter ac pos. in sup. Veracensi uel
cenomanensi episcopo.
Attestationes sunt causa matrimonii que inter h.
iuuenem et G. mulierem uertitur acce
pimus et ipsis inspectis nobis innotuit quod pre
dictus iuuenis nondum xii. annum attigerat
cum prefatam G. accepit in uxorem et licet nisus
fuerit sicut utrique confessi sunt ipsam corrumpe
re tamen credit se uirginem euasisse. Verum ipse
antequam ad annum xiiii. peruenisset a memo
rata muliere recessit. quam cum xvii. annos ha
beat eadem proinde sibi uendicare contendit.

¶ Con· t· t· l3· q d simul3 p p̄ doneos testes p
bare nequiuerit/ q d post· xiiij· annum etatis
sue ul' circa finem· xiiij· anni predcs iuue
nis asensit3 in eam/ ab ipō iuramento recep
to/ q posteq ad legitimam etatem peruenit
ipam hr̄e non asensit uxorem/ ab impetito ē
mulieris eum potes & debes absolue/ & ad ali
a uota utriq3 dare licentiam trāseundi·

Attestationes· & j· cisus fuisit3 & ita
conatus non p iudicat cum non huit effcm· s· t·
pr̄ e· ult· ubi de h· euasisse· an creditur in h q ēē se
afitebantur· xxiij· q· ij· ¶· i· & · ℞ de int· act· de etate·
¶· i· al' stareatur sibo uiri· ut· s· e· atinebatur p ite
i dz· p testes· q facere potit non obstante publica
tione alioz testium ē iste sit alius artics· s· de
testib3 fraternitatis & c· cum cām· & c· ex tenore· sen
es· circa finem· forte p· vi· menses· ℞ de excusat· tu·
non tm̄· ℞ de mu· & · tp· ad tem publicā· & · s· e· an
nebatur/ ar· cc· xx· q· i· illd h intellige si iuuenis iste
tunc eēt uiri potens q̄ malitia preuenit etatem·
qm3· s· e· c· pr̄· al' non tenz· iuui· & si aplenisit3 xiiij·
an· ut· s· e· puberes· dcm est· ab ipō iuramento· s3 cu
exigatur iuramentum cum ipe sit reus· xxii· q· vlt· ac
tor· io defertur ei iuramentum· q2 p sumptio erat p
muliere q constabat· q cum ea attraxerat & q a s
pirauāt ad carnalem copulam· ℞ ex tpe erat p
sumptio eē illum sic· s· e· atinebatur dicit i· qm
debeat iuramentum deferri reo l' a ctori· quere illd·
s· de iur· iur· c· ult· & io iurat q potuerat ēē q p̄t·
xiiij· an· asensit3 in illam· & timore iuramenti
afitebatur uitatem· ¶ Idem pisan· archiepō·

Ex litteris· t· f· accepimus q
puella quedam· a fi· xij· iurata fuit
& desponsata cuidam puero· ix· ul'· x· an &
tempe ꝑcedente de uoluntate parentum poti
quam de sua sic assecit ad domum patris
p iii ducta ubi nolens & inuita minis pa
rentum impulsa moram fecit· p annum·
& amplius & tandem inde recedens ad dom
ꝓpriam ē regressa & j· Cum au dcs puer
nō dum· ad· xiiij· annum peruenit nec ad
eandem carnal3 accessum huit· dis· t· t· R
q si puella amonita ut donec apleat id
puer· xiiij· an· expectet non dixerit expectā
dum ei & ea que ꝓposita sunt sunt accipi
endi alium uirum literam tribuas facul
tatem·

Ex litteris & j· desponsata· ea nō asentiente· po
tius· eldue & non aparatiue· p annum· si h fec
set sponte sic tenuissent spōsalia ex pacia secu
tis tempis· s· t· pr̄· ad id· & sic non fuisit3 audita
quousq3 al' peruenisit3 ad etatem· s· e· de ill' carn
lit· q si fecisit3 statim p sumetur· asensisse· j· de eo
qui dix̄ in intm̄· si· ḡ rauit· tribuas· ar· ā· s· e· de
illic & · c· a nob· so· illd uerum est qm certum est
q sponsalia tenuint· h non tenuint· & ideo absol
uitur· Clemens· iij·

Duo pueri· ℞ & ℞ in trimial3 ℞ cuie

ti puero· vi· puella ii· vij· annum· a gente
qui simil' p tres annos mansit/ tunc pr̄
puelle abstrahens eam sponso i p̄am alti· a
tioē copulauit· cum quo p· vij· annos q ete
pmansit· ipē uo tunc reliquit eandem· q2 ē
debet eam alium uirum hr̄e/ illum· s· cui p
us fuerat desponsata/ post au sponsus ad ā
nos discretōnis peruenit a p decessore tuo q
tendi cum alia licentiam impetrauit· qui q
dam nomie· s· asobrinam posuis in uxorē
accepit· & cum ea p aliquod tpē existens eā
ut ipē fatetur carnalit' non cognouit· licet
illa se ab eo cognitam asseueret/ dum aut pr̄
memorate· ℞ eam uidisit3 a secundo uiro·
relictam p nominatū· ℞ cui p̄ius eam des
ponsauāt apulit ut· s· neptē suam oīo di
mitteret & ad· ℞ suam desponsatā rediret/ q
postmod' p biennii cohitauit eid'/ q̄ q̄· q·
t faciend' sit postulas edoceri· bz· ℞ q impedi
ente puerili etate uiui· i inter· ℞ & ℞ non
fuit & l3 idem postquā illa nupsit aliḡ po
tuerit aliam ducere in uxorem/ tn̄ q2 dcam·
s· duxit asobrinam mulieris eiusd' sui eam
cognouit sui/ non dz cum eadem· s· pp pu
tonestatis iustitiam remanē/ nec ad p̄mā
tmō regressum· q2 alti fuit legitime copu
lata & j· Cum u uir capd' sit mulis & ℞·
dicat se non cognouisse pūs· s· supradcam
aliam si uoluerit potit ducere in uxorē·
& s· uiro legitimo copulari· post separati
onem u p uitando ppli scandalo ad tpē u
triq3 est pnia iniungenda/ Si uo legitime
astrahet ipam· s· ab eo sui post sui antea co
gnitam extitisse tieutu uiuente alio dabit
licentia atrahendi· remanebit q· ℞· cui ar·
ipposita ipi· ar· ad tpē penitentia apetem·
qui p sola opinione sua· ℞· iudicio ecce
ti requisito dimisit·

Pro· & j· in trimonial3· i· ut trimial3 iunge
rentur etate a ueniente· ¶· spōsalia attrahendo·
p tres· an· & i tenuint sponsalia· sati· hitoē ses
ti· s· e· ex litis· & qui pri in sponsal· nō attradic
asentire ur· ℞ de sponsalib3· s3 q p̄us· in uxorē
quam hr̄e nō potuit· s· t· pr̄· sponsam· rediret·
redijt iste pr̄ ad id q dam pmauat· xxvi· q· v·
nec miū· p̄ili etate iuui· h sponsalia tn̄ fue
tunt ure potestate· q si non uz ut ago ualeat
ut ualere pot intendebant· n obligari ad iu
cem· & io interpretatō h dz ut res potius ualeat
q peat· s· de fide instr· inter dilcōs ut dcm est·
s· e· a nob· & h p3 p sequntia· ar· ā· ℞ de· ac· & ob·
obligōnum· sba· ¶ uerborum obligō· lp· i iusti
tiam· q impedit iuui· atrahendū & & dirimit
iam actum q̄ ille ℞ ills non pot hr̄e aliq
de asanguinitate· ℞ ills· s· t· pr̄· ad audiam· iu
uenis sponsam & s· e· accessit· insi· & c· lras· in
quib3 dam tm̄ sblata est pu· tonestatis istā
ut in sobole suscepta ex secundis nupt· & in te

cundo et tercio gradu affinitatis. j. de consan. et aff. si dz.
legitime. i. p matrim. quod tanq fortius uinclm solui
sponsalia. s. e. c. px. si inter. j. de sponsa. duoz. c. i. alr
non contrax legitime qr nō debuit frangere fidem
de qua dz agere p iniam ut. e. si int. exp. sic. xxvij.
q. v. cum exp. vn sibi potius crederet quam ux. s. e. c.
tinebatur. et. xxxij. q. i. si quis acceperit. dicat se. fa
tis fuit de facili ēdō qr tunc iur. acquirebat alr
uiri qr sine cognouit sui non eam inē pot iur. s.
pz secus si coacta fuerit ad pbtionem obligationis.
j. de fri. c. i. sui an. i. postquam fuit expulsus redi
re ad Will. sui ante expulsionem sui post cognouit
stephanam. neutri dabitur. sz qr h ē inter Will. et.
Will. non fuit matrim. potest dici qr pter scandalum
ut innuit lrā precedens uel potius pp delictum
utriusqz pter sponsalia qui pcesserant int eos
et sic orta erat publice honestatis iusticia uñ non
poterant. Wyll. et steph. ultius carnaliter coniungi et
id phibetur qr ex certa sciā contraxerunt. et carnaliter co
iuncti fuerunt et tñ si contrahant tenebit matrim. j.
de matrio contracto. cōe. i. cum. q. ñ noluit eam re
pellere pretextu adulterij. non requisito. sed qr
sñ iudicio ecce. nullus dz dimittere ux. suam. c
sit pena q nulli est inferenda ñ p iudicē. xxx
iij. q. ij. seculares. et. c. in h. c. et. xxxv. q. vi. nisto
quantumcumqz ē impedimentum sit manifestu.
j. de diuor. porro tunc circa continu distingue. j.
de sen. excoi. inquisitoni. Innoc. iij. p. et. c.
filijs quondam malebrance.

Ad dissoluendum qd facti fuerat i
ter. j. et. s. et. j. accusatione p puella
sr consanguinitate pposita p fatus. j. multas
exceptiones pposuit p quas nitebatur nos
ab accusatione multiplr remouere. et. j. int
loquendo pnunciauimus inter iuuenem
et puellam. nec matrim. nec sponsalia fuisse
contracta cum constet puellam nondum ad
septennium peruenisse. quo circa nec accusa
tio locum habebat cum non eet qd posst le
gittime accusari. denunciari tñ poterat co
sanguinitas ut interdiceretur matrim. contrahē
dum. ad denunciatōem ergo legittime p
bandam terminum assignauimus saluis
exceptionibz nō solum ppositis. sz et pponen
dis. ne ū quicquam in puellam. interim
attemptetur auct. ap. interdicimus ne in
negotio de nouo pcedatur ultius donec uel
a denunciatione cessetur. uel ea p tatem or
dine iudiciario pcedatur. qd si contra inter
dictū tuum in pudicium ipius aliquid i
fuerit attemptatum id irritū ee decernimus
et uiribz oio carere.

Ad dissoluend. et. j. accusatione. h i intelige i
ta quidam. jo. nomine contraxit cum quadam
puella. j. septennium constituta tandem ex pte
puelle accusatur. matrim. pp consanguitatem et
dum uellet pducere testes ad pbandā consangui
nitatem ñ illos accusatores exceptiones ppoite

fuerunt p ex parte uiri ut ab accusatione repellerentur
sr h pnunciat pp. s qd lrā sequitur. nec matrim. sic
s. de test. spol. ex parte. nec assensit post. vij. an.
qr si post assensisset tenuisset sponsalia ñ consan
guitas impediret. s. e. tras. accessit. si. s. de iud. exa
minata sic isti inempta pposuint accusatōem. s
adhuc possunt ppone aptam. s. denunciare. leg
time accusari. ubi dic qr primo dz existe in rerum
natura. id de quo agitur. nec añ ius id quā
psona. querenda ē. ff. de iure codicillorz quidam
referunt. c. i. sic et collegio qd nondum est. ñ datur
priuil. s. de ex. cdi. ad audiam. nec receptum dat
ad lites futuras. s. de rept. c. ulto. et nulli nec pot
dominium qd nūquam fuit de pen. di. ij. infi. nec de
mortuū qd nondum incipit. xxxij. q. ij. qd nō. et. j. de ho
micid. sic ex tractum et testim qd nondum est tumpi
non pot. ff. de iniusto. rup. te nam et si sub condici
one ar. ff. de edic. edco tollen. c. ult. sicut aq ā
nondum apparet non pot constitui aque ductus.
ff. si ser. uen. l. ult. et ei qd nondum natum ē non
pscribi. c. de an. excep. l. i. c. nemo. ff. qadmod.
ser. amit. si quis aliā ū di quādiu paries non ē s
ictus nō acquirit al amittitur. ar. ā qr edificio qd
nondum ē prescribi. ff. de ser. ur. p. si seruit. c. fu
turo et. ff. de ser. ru. p. lateo. et usuras futuris p scrib.
c. de usur. eos et. ar. s. de confue. cū olim. uñ est qd
rei. ā nondum est non pot seruit constitui ut dicit
prime. acor. pot tamen obligo acquiri de ipā co
stituenda cum res fuit in rē natura. et sic intelligē
cōtra. denunciari. et i denunciari pot crimen nondū
commissum. xxiij. di. dyaconi. ff. de damp. infec. l. ij. i
mo unius solius pot impedire. matrim. s. e. px. pterea.
et iz denunciato in prin. nam statim dicitur male
fidi possores. ar. ff. c. de rei uen. si fund. et in initio
contrahendo id qd certius ē tenend ē. ff. de ritu. nup.
adoptiu. c. i. infi. et. s. e. t. px. iuuenis. ad hanc denti
atōem non admittitur ñ grauis et honesta p. s. e. t.
px. cum in tua. et quilz tenetur ad hac denuncia
tōem. j. de cogna. spū. tua. nos. et ē admittitur
qui et denunciant famam. s. e. t. px. cum i tua. et
de auditu. xxij. q. v. sz h iur et sñ aliqua diminu
tōe premissa qd non fit in alijs denunciatōibz.
ij. q. i. si peccauit. et. s. de iud. nouit. et ē iur cōe qd
quilz tenetur et pt denunciā. j. de clā. desp. cum
inhibitio. saluis excep. sic pz qd ē uariatur modis
agendi possunt oppoi exceptiones obtinuisse in p
iuditio. sic s. de testibz. veniens. vñ non obstat. s.
de excep. pastoral. id. sz ā fuerunt hi modi ex
ceptiones. pot ee qd excipiebat uir qd accusatores
erant criminosi l male fame. ul forsitan di
cebat qd admonitio non pcesserat. sz in casu isto
nō est nce admonitionem pcedere l forte dicebat
nō sunt admittendi ad accusand. tanquam suspā
qr tempe contractus tunc dixerunt et erant psentes qñ
denunciatum fuit matrim. contrahend. j. qui. matrim. ac
cusa. p cum in tua. Interdicimus. Ista qd si p extor
sionem l uiolentiam quicquam fieret in pudi
tium puelle. sñ in iudicio sñ extra nō pudicare

tur ei· imitium quo ad iuditium q' moueretur.
in pindim ipuil. si· s· de pten· inter cetera secus e
sed si clausula illa non apponatur lz pp· mandet
aliquid fi· s· de preten· dilc'· t· c· dilc'· sz quid si
contraxerint· mrim· contra interdim pp· numquid re
nitabit· mrim· dico q' no sz separabunt ad tpe· s·
de sponsal· cum in aplica· quonz cognoscatur
de ipedimento· j· de mrimonio contracto· ex litis
de muliere nam fortius est mrim· quam interdic
tum pp. Idem epo altitaden.

Tue nobis exhibite littere continebat
q' quidam filiam suam circiter xi.
annos habentem cuidam nobili desponsa
uit· qui sub arrauit eandem assensu mu
tuo accedente· t· j· qz u nob' constare non
potuit cuius etatis eet puella· cum eid ui
to extitit desponsata· cum dicatur q' circiter
xi· annos habebat· utrum ne prudentia te
illa suppleret etatem· R°· q' si puella nubi
lis non erat etatis cum sepefatus uir despo
sauit eandem· t etatem in ea prudentia no
supplebat· procul dubio inter eos non coniugi
um· sz sponsalia contracta fuerunt· quamuis
ab ipo uiro eadem fuerit subarrata.

Tue· t· j· subarrauit· sic· xxvij· q· ij· si quis uxo
rem· t· c· sequenti· t hec subarratio qn fit i p
missionem anuli· iux illud anulo suo subarra
uit me· qrz donationem aliarum rer' l' alioz
insignium· t qnz fit tal' subarratio interueniente co
sensu· ut hic qnz e non interueniente· sz siu int
ueniat siu non dum modo constet de subarratione
psumuntur mrimu donec pbetur contrarium· ar· xxx·
q· v· uestes· t· c· femine· xxvij· di· q' interrogasti· s·
de sponsa· is qui qr michi interest an fco an uo
quis declarz· uo· suam· xluj· di· c· i· i pastore tec
ta timuisse dicere quid ald est quam tegra tace
do pbuisse ul' i nestimata sacerdotis. quid ald
quam recta opa t c· ff· de legib· de quib· t· s·
de regularib· c· ple· op· ar· t si fiat a patre pre
sumitur sponsalia· ut· c· mares si int sponsos
psumitur· mrim· ut hic insi· n asuetudo in co
trarium eet· ar· s· de psumpt· illud circiter· sic s· e· co
tinebatur· t c· attestationes ad modicam qntita
tem refertur h dicto circiter t consiles· ff· de v· si
h adiecto· nubiles· No· nubil' etas in uiro e xiiij·
an· in femina· xij· ut dix· s· e· ubi t ita si n fuit
tal' non fuit mrim· inter eos· lz sponsalia· tn
n malitia suppleret etatem ut j· sequit· pruden
tia· i· crimal' accipia· ar· xxxij· q· i· non· n· alibi
appellatur malitia· s· e· de ill· sic e in delictis
doli capacitas supplet etatem j· de delic· pu· pu
is· t inst· de ob· que ex delic· na· ¶· in summa ar
ca· fi· t· ff· ad le· a quil· t si quamuis· ¶· i· t si mi
nor· ma· se· dix· l· iij· simile· lxxvij· di· monach
nouitius· t· C· de insi q· ue· eta· ipe· l· ij· subarra
ta· t ita collige q' sub arratione contracta mrim· ve
rum l' psumptum· ut dix in pn· n etas repug
net ut hic pz t est unicat· manifm q' si minor

Cum uiri ... qui per uba de pnti contrahit ... impubes in quo malitia non suppleat etatem non ... sponsalia intelligunt ...

in contrahendo utatur uerbis pertinentib ad mrim·
contrahendi contra hic sponsalia. Ex concil
lateran. De clandestina desponsatione.

Si quis clam desponsauit aliqua· t mlr
Sub uir negat hui desponsationem ui
to incumbit ptatio. De clandestina despon
Si quis· t· j· viro incumbit pbo· qr cap e satione
mulieris· xxxij· q· vi· no mechaberis· t· xxxiij· q· v·
cum caput· t· q· i· si quis uxorem· h dixit B· ca· ex
hac litera innuit q' siu uir neget desponsationem
siu mlr semper uiro incumbit pbo· sz hoc non ut qr
negantis fcm nulla est directa pbo· vi· q· iij· ac
tor· t· ¶· ult· t· s· de elec· bo· me· t ei qui dic non q
negat incumbit pbo· ff· de pbat· ei· qui dix· a· qd
uiro incumbit pbo ipe u negat clandestine ductam
ee uxorem· qr potius negat pbare dz· ff· de pbat·
ab ea parte sz ille intellectus non placz· qr ex q
publice asistitur fem coram eccia approbatur mrim·
j· c· pximo dixit· T· qr legitur ¶ q' dicat gratianus· xxx
ij· q· vij· ¶· sz illud ambrosij· ut uir dicatur hic a
uirtute· ff· a uirilitate q' stat p mrimo t non a
sexu· t mlr a mollitie cuius· t dic uiro· i· ei q stat
p mrimo l' dicas q· c· legitur cum reduplicatione
littere h modo si quis clam desponsauit aliquam
t mlr negat desponsationem uiro incumbit pbo· t si uir
t ido non resumpsit expresse· qr id iuditium e
de muliere q' de uiro sic· xxxij· q· vij· aplis· t h ue
rum e t sic seruatur si uir negat· mrim· mlr ia
uit pioto t econuerso. Alex· iij· Beluac· epo.

Quod nob· t· j· si matrimonia
Qita occulte contrahuntur q' exinde
legittima pbatio no appareat· hij qui ea
contrahunt non sunt ab eccia aliquaten co
pellendi· vin si psone contrahentium h nolu
erint publicare· n rationabil' ca impediat
ab eccia recipienda sunt t approbanda tanq
a principio in ecce conspectu contracta.

Quod aut· t· j· no sunt compellendi· si alt
ul' utrqz negauerit se contraxisse non debet co
pelli ut simul maneant ex quo n pbatur qz
eccia non iudicat de occultis· xxxij· di· erubescant· et·
xxxij· q· v· xpiana t h· immo potius sunt ab inui
cem separandi· qr contubernia u stup psumitur·
xxx· q· v· c· i· rationabil' ca· puta consanguinitas· xxx
ij· q· v· porrectus· xxxv· q· iij· addicimus l' affinita
ul' ald mrim· n principio· ar· q· ab initio non ua
lebat tractu temporis conualescit· s· de elec· dud· j· v· de
his· s· de censib· sciences sz hic a principio ualebat
quo ad deum lz no quo ad ecciam· sz nunc pbat de
claratur sic· j· de fra· fratrnitatis· insi· si· ff· si cer·
pen· sic· a· t· ¶· lz si qr· ff· de acquir· rerum· a do· ¶·
cum quis· insi. Innoc· iij· in c· ge·

Cum inhibitio copule coniugal' sit i
ultimis trib gradib reuocata· ea
in aliis uolumus districte obseruari· vn pre
decessor nror uestigiis inherendo clandesti
na coniugia penitus inhibemus· phibentes
e nequis sacerdos talib interesse psumat

Cum ... matrimonium clandestinum contrahen ... hoc petentis ... impedimento cessante ... ecclesie ...

pbi expsso consensu expsso ... ut hec ... nubilia ... i q' ... negat ... pma litera ... 2a litera ... 3a litera ... si uir negat desponsatum mlr ... pbo ... impedimentum q' sic· ar· q· s· de elc·

que sp̄alem quorundam locorum consuetudinem
ad alia generaliter prorogando statuimus ut
cum matrimonia fuerint contrahenda in ecclesiis
per presbiteros proponantur competenti termino prefinito.
ut infra illum qui voluerit et valuerit legit
timum impedimentum opponat. et ipsi presbiteri ni
chilominus investigent utrum aliquod impedi
mentum obsistat. cum autem apparuerit probabi
lis coniectura contra copulam contrahendam contractus
interdicatur expresse donec quid fieri debeat
super eo manifestis constiterit documentis. Siquis
vero huiusmodi clandestina vel interdicta coniugia ini
re presumpserint in gradu prohibito etiam ignoranter
soboles de tali coniunctione suscepta prorsus il
legitima censeatur de parentum ignorantia
nullum habitura subsidium cum illi taliter
contrahendo non expertes scientie vel saltem af
fectatores ignorantie videantur. pari modo
proles illegitima censeatur. Si ambo parentes
impedimentum scientes legitimum preter
omne interdictum etiam in conspectu ecclesie contra
here presumpserint. Sane si parrochialis sacer
dos tales coniunctiones prohibere contempserit.
aut quilibet etiam regularis qui eis presumpserit in
esse per triennium ab officio suspendatur. gra
vius puniendus si culpe qualitas postulaverit.
Sed hiis qui taliter presumpserint etiam in gra
du concesso copulari condigna penitentia iniunga
tur. Si quis autem ad impediendam legit
timam copulam malitiose impedimentum
obiecerit canonicam non effugiet ultionem.

Cum inhibitio. et infra. revocata. predictam
constitutionem. j. de consangui. non debet. predecessorum. s. e. c.
proxime. et. xxx. q. v. c. i. b. clandestina. clandestinum dicitur
matrimonium tribus modis. Uno modo cum non habentur te
stes. s. e. proxime. Secundo modo cum non fit cum sollep
nitate. xxx. q. v. aliter. tercio modo dicitur clandestinum quod
fit contra tenorem huius constitutionis. videlicet non premissa
denuntiatione. tenet tamen quo ad ecclesiam filii nati inde
de tecto impedimento illegitimi erunt. ut infra. secundo. loco
rum. q. quod matrimonium. a c. pos. cum in tua et. s. de sponsal. cum
in tua. qui voluerit. quod publicum ex hoc videtur quia quilibet
admittitur. immo quilibet tenetur saltem denuntiare.
j. de cogna. spirituali. tua. et. s. despon. cum in tua. vel etiam
de hiis consanguineis tamen potius admittuntur quam extranei.
xxxv. q. vi. c. i. Sed pone matrimonium contractum nulla premis
sa denuntiatione tali aliquibus presentibus contra
hentibus et scientibus impedimentum et nichil obicientibus nunquid
quid isti debent admitti postea ad accusandum. vel
testificandum contra illud matrimonium. post mortem in vita.
videtur quod non. quia qui sciunt certiorari non debuit. ff. de
act. empt. et vendi. l. i. quia denuntiatio non fit nisi propter
ignorantes. sed licet contrahentes fuerint in culpa tacentes
tamen impedimentum fuerit in dolo. et dolus preponderat
culpe. ff. ad legem aquil. l. item mela. in prin. et ex quo
publice factum est non admittitur contradictor. viii. q. i.
licet ergo. quibus videntibus et scientibus impedimentum
matrimonium contractum est non debent amplius admitti quia

non videntur carere suspitione. qui quare debeant admitti
. preter denuntiationem dicitur. j. qui matrimonium accusare possunt. cum in
tua. post mortem et admittitur accusatio propter hereditatem.
j. qui filii sunt legitimi. causam. C. ne de statu defunctorum
quamvis. probabilis coniectura. non quod probabilis causa impe
dit matrimonium contrahendum. ut. s. de sponsal. preterea. et c. cum
in tua. et infra. de consan. et affi. super eo. huiusmodi clandestina. scilicet
non premissa denuntiatione. ut dictum est. s. vel interdicta
post causam probabilem allegatam. nec finitam. de tali.
s. clandestina vel interdicta. Si ambo parentes. et ita non
prodest opposito cetere si ambo parentes sciant impedimen
tum quin filii sint illegitimi. Sed quid si unus sciat et
alter nesciat. dixit hug. et lau. quod quantum ad scientem
sunt illegitimi quantum ad ignorantem legitimi. ar. c.
de incestis nuptiis. cum. et quod non credo. immo legitimi sunt.
j. qui filii sunt legit. ex tenore. inconveniens esset quod
aliquis esset pro parte legitimus et pro parte illegitimus. sicut qui
pro parte esset servus et pro parte liber. ff. de statu li. si duobus.
et hoc innuitur dum dicit ambo parentes. condigna pe
nitentia. non quod puniuntur contrahentes et tamen nullum
subest impedimentum. sed illud ideo fit quia contrahunt contra
interdictum ecclesie. unde puniuntur non propter impedimentum.
sed quia mandatum ecclesie contempserunt. j. de matrimonio. contracto contra
inter. ec. c. i. mandatum. et iudicis contemptui non debet
ut ibi. et. ff. nequid in loco publico. l. ult. et ita est
ar. quod iudex potest punire illum qui ad eius citatio
nem contempsit venire. ff. si quis in ius vocatus
non ierit. l. ii. malitiose. qui non calumpniose dene
tiat punitur. ut hic dicit. et hec pena arbitrio iudicis
committitur. s. de o. f. del. de cetero. cum clericus qui calump
niose denuntiat ab officio et beneficio suspenditur. j. de ca
lumpniatoribus. c. ii. Aug. de fide pactio
nis et consensus. De sponsa duorum et econ

Duobus modis dicitur fides pactio verso.
nis et consensus. Si aliquis alicui mu
lieri fidem fecerit pactionis. non debet aliam ducere
si aliam duxerit prima in debet agere de fide mi
tia. maneat tamen cum illa quam duxit. non enim
rescindi debet tamen sacramentum. si autem fecerit fidem
consensus non licet ei aliam ducere. Si aliam du
xerit dimittet illam et adherebit priori. Est
autem fides pactionis quando aliquis promittit ali
cui fidem quod eam ducet si promiserit eum tem
secum habere. vel etiam per consensum. fides autem consensus
est quando etsi non stringit manum corde tamen
et ore consentit ducere et mutuo se concedunt u
nus alii et mutuo se suscipiunt. De sp̄osa du

Duobus et infra. pactionis et consensus. hic est orum et eco.
dicere una est fides desponsationis de futuro et al
tera consensus de presenti. non debet tamen si duxerit tenet et
agat prima de fide mentita ut hic dicitur et. s. de spon
sal. Si inter. infra. prima. forte trium annorum. xxvii.
di. si vir. sacramentum. de isto sacramento dicitur. s. de
bigamis. debitum. quod dissolvi non debet per sponsalia
que sunt minus vinclum. ar. ff. de fideius. si debi
tori. priori. iteratione. non obstante aliqua consuetudine in
contrarium. j. e. c. ult. est etiam. exponit quod dicitur in prin.
si promiserit. si de fornicario coitu intelligas ad

turpis est. et ideo pro non adiecta dicitur. extra. i. t. prox. c. i. et c. ult. vel si postea rem secum habuit statim est matrimonium. s. t. prox. de illis. et c. per tuas. si de simo intelligas multo fortius tenet matrimonium. si coitus subsequatur. ff. de ri. nup. donatio. i. quod prius traditur ei rem secum habere. si. ff. de ritu nuptiarum. ala. et. dixi quod istud si fit conditionale. sed tantum quod in solo matrimonio hic casu scilicet carnalis copula debet interuenire. et alias quod ad propositum. xxvii. q. ii. § cum igitur. v. beata maria. si. i. quia promiserat. sic est. s. de elec. significasti. in uno si diligit me. lau. dixit. quod per hoc quod dixit si promiseris et cetera non conditionalem fidem pactionis per hoc quod sequitur. vel et pro consensu notatur simplicem et absolutam fidem pactionis. vel per intelligas non quod fides pactionis et sponsalia sub conditione contracta duobus modis transit in fidem consensus. i. in matrimonium de presenti. scilicet per carnalem copulam vel per consensum de presenti. ut. i. t. prox. de illis. et c. per tuas. et si non stringit. forte per annuli immissionem. xxx. q. v. femine cum. n. stringit manum signum est dilectionis. vel forte alludit consuetudini alicuius loci. Ex bocardo libro. xxx.

Accepisti illam in uxorem tibi quam alter sibi habuerat desponsatam. dimitte illam quia nunquam poterit esse tibi legitima. et. xl. dies in pane et aqua quod carinam quadragesimam uocant cum. vii. sequentibus annis peniteas.

Accepisti. et i. desponsatam. puerum de presenti. ut. s. c. prox. nunquam tibi potest. arg. quod ab initio non ualet tractu temporis non conualescit. s. de elec. audiuis. et c. du. d. et arg. xvi. q. iii. § plus. § quod si priuatus. et ff. de reg. iur. plerumque. arg. contra s. t. prox. c. ii. et s. de elec. quod sic. carinam uulgare est ytalicorum. et dicitur carina a carentia hominum. i. et cetera. nam in illis. xl. diebus includuntur in aliquo loco secreto. ita quod etiam ibi non habent consortium hominum. Alex. iii. salernitano archiepiscopo.

Licet preter solitum. et i. con. t. t. licet quod si inter uirum et uxorem legitimus consensus interueniat de presenti ita quidem quod unus alterum in suo mutuo consensu uerbis consuetis expresse recipiat utroque dicente. Ego accipio te in meam. et ego te in meum. siue sit iuramentum interpositum siue non: non licet mulieri alii nubere et si nupserit et si carnalis copula sit secuta ab eo separari debet. et ut ad primum redeat. ecclesiastica districtione compelli. quamuis aliter a quibusdam predecessoribus nostris sit aliquando iudicatum.

Licet preter. et i. quod dicitur hic huius. s. de sponsal. si inter. iudicatum. consuetudo super hoc fuit olim mutinensi et bononiensi ciuitatibus. sed illa correcta est. i. e. c. ult. Idem ianuensi archiepiscopo.

Tua f. nos consuluit. et i. de his uero qui coram te sunt desponsatione facta per consensum mutuum de presenti controuersia mouerit. et ap. pendente quam ante sententiam uel cognitionem cause ad se ap. interponunt acceperunt alias in uxores hoc arbitramur agendum ut si alii in tali casu duxerint appellandum eis in ecclesia publice indicas ne ante decisionem cause aliud attemptare matrimonium. et si contra interdictum ecclesie ita publice factum uenire presumpserit matrimonium. tamen presumptuose contractum potius irritare.

Tua. et i. ante decisionem appellatione. n. pendente nichil innouari debet. ii. q. vi. § appellatione. et ff. nichil innouari appellatione pen. l. i. potius irritare. sic s. de despo. impu. ad dissoluendum. infra. ex quibus colligitur quod matrimonium contra interdictum ecclesie contractum sit omnino dirimendum. xxxv. q. iii. contradicimus. et xxxiii. q. iiii. si dicitur. ii. et x. di. uides. et c. de legibus. non dubium. et xxv. q. ii. imperiali. et c. quod pro sua uoluntate. l. una. arg. contra i. de matrimonio contracto contra interdictum ecclesie. c. i. ii. et iii. solutio cum matrimonium interdicitur ab ecclesia aut causa prohibitionis est perpetua aut temporalis. si est perpetua separantur a cohabitatione quousque cognoscatur de impedimento quo probato separantur ex toto. lata sententia diuortii inter eos. i. de matrimonio contracto de muliere. et sic intelligitur. c. contradicimus. uides. et l. non dubium. et sic intellige hic quod dicit. et c. ad dissoluendum. quo non probato remanebunt simul. si non causa prohibitionis fuit temporalis. puta tempore in quo matrimonium contrahi prohibetur propter reuerentiam diuinam uel consensus de futuro cum alio tunc non debet separari. sed pena eis debet imponi. quia contra interdictum ecclesie hoc fecerunt. et de matrimonio contracto contra interdictum ec. c. ii. tamen necessarium iudicis contemptus uidetur. si nullo modo illos separare ad tempus et sic intelligitur. c. non obstante. ut. i. de matrimonio contracto contra inter. ec. c. i. interdictum. n. ecclesie non est tante efficacie ut separetur matrimonium contra illud contractum si subsit causa perpetua. tamen pena debet eis imponi siue causa sit perpetua siue non. propter contemptum ecclesie ut patet per inita. i. de matrimonio contracto. per totum. et s. t. prox. c. iii. Item eidem mutinensi episcopo.

Tuas dudum. et i. de consuetudine diu in mutinensi optinuit ciuitate ut si quis iuraret aliquam et citra carnis copulam desponsasset si quis postea desponsasset aliam et cognouisset. primo cognita adiudicaretur uiro non quae prius extitit desponsata. et i. Sed cum uero turpis est pro quam suo non agitur uniuerso. et ecclesia mutinensis tenere debeat humiliter et seruare quod beati petri sedes et suam metropolitanam sequi uiderit et docere in matrimoniis de cetero contrahendis illud te uolumus obseruare ut postquam inter legitimas personas consensus legitimus interuenerit de presenti qui sufficit in talibus iuxta canonicas sanctiones et si solus defuerit cetera et cum ipso coitu celebrata frustrantur. si persone inuicem legitime cum aliis postea de facto contraxerint quod prius de iure factum fuerat non poterit irritari.

Tuas dudum. et i. et cognouisset. uidebatur quod secundus ideo esset potior quia illi tradita esset possessio. sicut est in uenditione donatione. c. de rei. uen. quotiens. et in matrimonio spirituali. s. de iure pa. quod contra et c. pastoralis. et in obligatione pignoris. ff. qui potiores in pig. h. potior. sed non est ita immo qui potior est tempore potior est iure. s. de ma. et ob. c. i. quia tamen contractus perfectus est per solum consensum licet cum secundo perfectum sit ad carnalem

copulam que matrimonium non facit sine assensu. ut. i. eodem. c. si.
§. de iure pa. q. aut. et. ff. locati in opis. licet hoc contra
matrimonium non steterit consuetudo. alias tamen servatur consuetudo
ut qui similis est ad matrimonium. consuetudo facit illegit
timum. i. de cognatione spirituali. c. eo. ne uno turpis.
sic viii. di. que contra mores. et. xl. di. nolite. et. xii. di. c.
i. et. s. de prescript. cum non liceat. ubi petri sedem et
suam metropolim. hoc vetita sunt. xl. di. nolite. et.
xii. di. c. ult. et. s. de postul. c. i. et si solus. solus con
sensus facit matrimonium. s. de sponsal. cum locum. et. xx
vii. q. ii. sufficiat. E x. c. affrican. de condicioni

bus appositis in desponsatione vel aliis contractibus.

Quicumque sub condi tionis nomine aliquam desponsaverit et eam relinquere voluerit
dicimus quod frangatur condicio et desponsatio
irrefragabiliter teneatur. de condicionibus appositis et c.

Quicumque et. i. frangatur. intellige hoc. c. de conditione
turpi que tamen non sit contra naturam matrimonii. ut. j. e.
c. ult. per quod intellige hoc. c. ut puta si furtum fecit. si ho
minem interfecerit talis condicio non impedit matri
monio propter non adiecta dicitur tamen. ut. j. e. c. ult. ii. de hoc.

Greg. epo spoletan.

Cum sit preterea. et. j. h. presb. c. quod sit nobis
ostensum quendam manumisisse duo
mancipia sub hac condicione ut monachi
fierent et in eo monasterio ubi ipse fuerat per
manerent adiciens ut si quis contra faceret ser
vitutis statim subderetur. atque unum ex his con
dicione despecta monasterium deseruisse et se
inter clericos sociasse. tu ergo si ita esse reperis
te exhibe ut nec illi monasterium deserendi sit
facultas et manumittentis voluntas non vale
at preterire.

Cum sit et. j. hac condicione. ar. c. i. q. ii. cum pio et.
s. de pactis. pactiones dixerunt quidam quod libera
est res spiritualis et ideo potest venire in conventionem cum a
lio spirituali. ar. s. de servis non ord. nullus. vel quod
non contradicunt. quia monachatus non hic datur sub
condicione sed libertas datur si voluerint esse monachi.
aliter non erunt isti liberi. nec possent ad hoc compelli.
xxxii. q. i. integritas. ubi ipse fuerat. potest intelli
gi quod ipse fuerit clericus vel patronus. xx. q. iii. pre
sens. et non monachus. quia monachus libertatem
donare non potest cum nichil habeat. liiii. di. alibi. nisi
proprium servum potest hic. xii. q. i. non dicatis. non hoc se
cundum in ipso ingressu. vel quod dicit ipse fuerat. i. ipse presb.
et sic planum est. servitutis. sic quod videtur quod in ser
vitutem redigi posse si inde exierint ex quo hac
condicione liberi facti sunt. ar. de servis non or. de fam
ul. et. c. nullus. et. c. de epis. et cle. cum. si servus
quod quidam concedunt. et lau. et. t. dixerunt quod hoc vetita
si hoc faceret et enim fuerunt efficatia ad revocandam
libertatem. et sic remanebit voluntatem lib. et iudi
cis officio compelli debet iuxta testatoris voluntatem ad im
plere. ar. ff. de manumiss. testa. mentia. et. l. i. pa
tores. et lra. c. continuat ad hoc. c. ut nec illi dese
rendi et c. alia ratio non videtur fuisse quare iste non revocatur
in servitutem. iste quam cito acceptavit condicionem

nem fuit liber et monachus. et sic monachatum alterius de
serere non potuit. et si vellet redire in servitutem. im
mo papa cum ipso dispensare non posset ut monachus
non esset. s. de statu monachorum. cum ad monasterium. in fi.
unde dicit. j. sic te exhibe ut nec illi deserendi monasterium
sit facultas ex quo enim semel fuit monachus semper erit mo
nachus et ideo condicione apposita non potest revocare il
lum in servitutem sed compelli debet ut in monasterio perseu
eret secus esset circa alios contractus qui revocari possent
si pactum sive modus appositus non servetur. j. e. per x. et se
cus in hiis qui promoventur ad clericatum. s. de ser
vis non ord. de famul. et. c. nullus. Alex. iii. pa
normitan. archiepo.

De illis autem et. j. Si vero aliquis sub his
verbis iuramentum alicui mulieri prestiterit. ego te in uxorem accipiam si tantum mi
chi donaveris vel parentes tui non tenebuntur si eam
volentem sibi solvere quod sibi dari petiit non ac
cepit in uxorem non consensus de presenti aut
carnalis sit inter eos commixtio subsecuta.

De illis et. j. hii verbis. statim condicione adiecta. ab
ex intervallo adiecta non dicitur. c. de donat. que sub
mo. l. perfecta. sed tamen talis condicio licita est in sponsalibus
ut hic patet et hoc si pater meo placuerit. j. e. t. sicut eo. et. c.
per tuas. sed tamen in modo pene adiciatur. ut si tecum non
contraxero dabo centum. non tenet. s. de sponsal. gemma.
et. c. de sponsal. l. ult. et. ff. de verborum obli. stipulatio. et. c.
de inutili stipul. l. ii. consensus de presenti. tunc enim recedit
a condicione apposita et simpliciter intelligitur consentire.
s. de despon. impub. de illis. in fi. carnalis. et per hoc videtur rece
sisse a condicione. j. e. per tuas. et sic est matrimonii presumptum
quod non admittit probationem in contrarium. s. de sponsal. is qui.
et sic duobus modis recedit a condicione. j. e. t. sicut eo. Id.

Verum cum alicui ecclesie possessio
quelibet interposita condicione donatur a
donatore domini postea revocari non potest nisi
forte tali sit condicione collatum quod ea cessante
debeat revocari possessio.

Verum et. j. quelibet. i. aliqua de quibuslibet sic. xv. q.
i. mulier. et. i. q. vii. si quis omnem condicionem donatur.
si quis donet aliquod predium ecclesie sub aliqua condicione
puta ut illud restituatur episcopo si casus fieret vel consili
statim tenet donatio vel quod restituatur eidem qui dona
uit vel heredibus suis domini revocari non potest nisi condicio
ne adveniente. sic. xii. q. ii. pontifices. in fi. quilibet enim
in traditione sue rei potest apponere pactum legibus non im
plicatum. ff. de pactis in traditionibus. et. c. de contrahen.
emp. l. iii. infi. et sic donatio statim tenet licet possit per con
dicionem resolvi. sic venditio. s. de pig. illo vos. et. ff.
de condit. a dictis. l. ii. secundum hunc intellectum quod dicit ver
bum quod est in fine ea cessante. vel non expone interposita
condicione. i. modo vel pacto. vel non differunt inter dona
tionem sub condicione et donationem sub modo. donatio enim
sub condicione facta non tenet nisi adveniente condicione sic. ea im
pleta. ff. de condi. et demon. qui heredi. c. ult. et. l. a
sub condicione. sic et venditio. ff. de contrahen. empt. hoc
venditio. ff. de leg. iii. si tibi legatum. ff. locati. Iulia
nam. c. ult. et. j. e. sicut eo. et. c. per tuas. et de tali non in

alle. h. decretal. donatio cuiusmodo statim tenz et nō
reuocat quamdiu mod' seruat, modo illo non ex
tante pot reuocari, p ut dixi est. ab initio si h. dicti
sit ut reuocet' si modus nō seruet' ut dicit. infi. C. de
donat. que subinō. l. i. et. ij. et de tali donatione loquit'
dec. ista. et huic donatōi concordat q dicit ea cessante
debeat reuocari. sic g expone condicōe. i. modo l' pacto.
expositio h. ponitur. ff. de manumis. test. l. menia. et fit sic do
no t' h. ut singul' annis h. facias l' aliq. consile tu
ut alimenta p̄stes alioquin reuocet' donatio. dona
tio sub condicōne sic fit dono t' l' lego si h. feceris. vii. u
sus. s. cito q ut modo est. si condicio qz ea debeat reuocari.
Sic g pz q lex in donatione dicta seruari dz al'. reuoca
tur. C. de condicōne ob causam datoz. dixi legem ea le
ge. et. l. si ut. et. C. de reuo. do. l. i. et. ij. et. C. de donatio
num. q̄ sub mon. l. i. ar. C. de rescind. uend. ea c
di. h. ibi nō fuit dixi ut uenditio non ualeret. si
n satisfecerit rei. p. v n ibi agit tm ad interest uo fi
at q euenit. ff. de ma. te. l. menia. ex h. uit q res
tali modo donata alienari nō possit. q si fiat nō
reuocabit. Sz pone casum necessitatis t' imminē alie
nandi puta debitum ul' redemptōm captiuoz
si quid potest res ista alienari l' alia q̄ sit tradita
est ne alienetur ul' reuocet'. vr q sic qz tal' condicōne
liceat alienare rem meam reprobatur a iure. ff. de
pactis. l. plt. et casus isti necessitatis excipiunt a iure.
x. q. ij. C. h. ius. ar. a expressum est q alienari n p.
ex quo phibetur a donatore. In auth. de alie. et
emphiteoticis. a. te. Sanccimus. et. C. de rebz. ali. l. plt.
et. C. de pactis. int. empt. et uend. l. vlt. e. et alij qui
dam dicunt q in tali casu res tali modo sub condicōe do
nata esse ne alienetur bn pot alienari. dum modo
alias possessiones non hat extra quas si alias haret nō
possz alienari pp inhibitōm testatoris sui donato
ris. in quo casu dicunt intelligendam auth. C. Sac
simas qz ut dicit canon p captiuoz redemptione
res eccle alienentur. xij. q. ij. auth. alij dicunt q ue
nius uit q res tali modo donata. ne alienetur ali
enari nō pot. et p redemptōe captiuoz ut dix. au
th. C. sacsimas. qz nō inuenitur expresse q̄ tu
in eo casu g illi stabimus. et. c. auth. nō loquit' de
talibz rebz h. de uasis tm loqui uit. V. tbatum.
uij.

SVper eo uo q postulasti utrum ille q
in quandā mulierem consensit si pat
eius suum p̄stare assensum sit ad consum
mand. mrm. compellendus. h. q cum consensu
ius dici non possit qui in alieno arbitrio re
seruatur ac condicōnem ipam canonica nō ip
bent instituta si uoluntas patris postmod' i
tercedit nequaquam cogendus est ad mrm
contrahend. nam licet alex. pp. scripserit q spon
salia interposita condicione contracta ipa non i
pleta si consensus de p̄senti intercedat l' carna
lis copla subsequatur dissolui nō debent h.
firmiter obseruari. nequaquam est uite diffi
nitōi aduersum cum hmōi consensus non
sit de p̄senti hndus. lz puerba de p̄senti e
uidenti exprimat' qui in alieno arbitrio nō
habito h. habendo consentit.

Super eo. et. j. si pz. sic. j. e. c. px. sic g mrm contrah
sub condicione sicut et emptio ul' alij contractus. ff. de
contrahen. emp. h. uenditio nec obstat. ff. de regl. iur.
act. legittim. actus. n. illi nō sunt actus. h. qui cons.
alieno arbitrio. v. n. cuiusa contractus confertur in arbi
trio expresse p̄sone non uz actus si ille arbitret.
C. de contrahen. emp. s. rebz h. testamentum in alterius
uoluntate expsse commissū non uz. ut si ita dica in
stituo te heredem si ticius uoluit. ff. de heredi. insti. si ti
tius primus. et. ff. de condi. et demō. nō nunq. sic nec le
gatum expsse commissū in alterius uo. h. ut arbitreo
bn. ff. de leg. n. l. ii. Sz pone iste significauit h. pri ab
senti h. antequam pz consentiat mutat uoluntatē et
dic q nullo modo uult illam et si pz h. consentiret pz
h. ignorans consentit numquid est mrm. inter eos uit
q sic. ff. mandati. si mandauero. et. s. de scriptis. ex p
te. et. s. de procur. mandato dico q ex quo pz consensit
apsli dz uo illam recipiat. ar. s. de despō. i pu. de il
lis. infi. nō tm est mrm. inter illos. v n si contrahat
cum alia tenebit. qz nō dz consensus n sit tpe quo
pz consensit nec dz habere talem potestatem n cui co
cessa durat. ar. ff. q cuiusqz uniu. et eoz. C. q si ac
tor. qz n deest legitimus consensus nō est mrm. h.
nō implent. ar. c. s. e. c. i. ibi loq i de condicōe hone
sta que tamen non e contra sbam mrmij. i. e. c. ult.
b. alex. s. e. de ill. et. i. e. px. consensus de p̄senti. sic. s.
e. de illis. et. j. c. px. nequaquam. sit h. facere con
dicio apposita q suspendit actum usz in tpe condicōis
extantis ut dixi est. s. e. um. Innoc. iij. mas
can. epō.

Per tuas nob litteras intimasti qd cum
q̄dam mulier. p. nomine. s. postula
ret in uirum asserens int se mutuum de p
senti consensum et carnalem copulā accessisse
uir ipe quamuis contracta sponsalia et carnalē
coplam non negaret asserebat se tm illam
in uxorem ducere non teni. qz sponsalia in
t ipos sub hac condicōne fuerunt contracta si pz
eius et patruus sponsalibz consentiret. sz ipi q
cito nouerunt et sponso contradixerunt et spōse.
Pro mul. replicabat q licz fides p̄stita fuit
ab utroqz sub hac condicione p̄scripta nō tm
sibi fuerat a patre uiri l' patruo aliqn contra
dicti et an tempus contradictōis expssum a te
stibz. et post dicebat inter se carnalem copu
lam accessisse et. j. Con. t. t. h. q cum liquido
constet q post contracta sponsalia carnal' e in
ter eos copla consecuta p mrmo e p̄sumend.
qz uidentur a condicione apposita recessisse. nā
et si pbatum sit q postquam pz et patruus
uiri contradixerunt sponsalibz. id uir mulierem
illam carnali commixtione cognouit. nō e tm
aliquo modo pbatum q antequā ipe cogno
uisset eandem pz eius et patruus contradicere cu
rauissent.

Per tuas. et. j. nō negaret. h. asserebat ex tali c.

fessione predi'a ipm q' non pbauit cõdõnem an carnalem copulã. copula obsecuta. p'lies al' nõ ui detur bñ sinatum cum pbatum fuit p testes ui si post cõdõm pat'is eã cognouit. sic s. de fide. istru. cum tolles ad finem. psumendo s; q' psumit isti recessisse a cõdicione q' n' est psumendo alique rece dere a iure suo. s. de renunt. c. h' cum proce dens cõ sensus diuine intelligat. ar. s. de baptis. maiores. ad fi. & ex eo q' primo & ultimo contrahere presumitur q' medio tpe non consensit. xxvii. di. q' sunt qui pe. & s. de cele. mis. cum marcie. § fi. Si te agit in celis & i. q. i. iudices. infi. & pcedens uoluntas pba tur pcedentem. xxiii. q. i. cum p bellicam. pterea si pendente condicione res tradat' & postea nõ existat cõdicio res tradita nõ repetit'. ff. de cõdi. in debi. sub cõdicione. ff. de periclo & cõmo. rei uen. q' si pterea cõdi tionalis consensus nullus est ante cõdicionem existentẽ. ff. de v. sig. cede diem. Si g' nullus pcessit consen sus solus coitus matrimonium non facit. s. c. px. c. ult. di cas g' consensus pcessit de futuro ut pz infi. & tunc cõ tra copula obsecuta inducit matrimonium psumptum. s. de sponsal. is qui. & s. e. de illi. & s. c. px. & fauore. matrimonii inducta ẽ h' psumptio. q' p copulã carna lem tpe sed uix consensum exprimere de pteriti. & a cõ dicione recedere sic p puram cõdicionem recedit a cõdi tionali. ff. de contrahen. emp. si celsus. § ult. s; quid si an coitum ptestetur se uelle ppter h' recede a cõdicione. nec illud pcessit. s. de cõstit. cum ey. & s. de appll. sollicitudinem. Et quid si dicat contraho tecũ si te uirginẽ inuenio uir q' sit matrimonium s. e. c. i. & i. c. px. & xxxii. q. ii. solet. q' nec talis error dirimit matrimonium xx viii. q. ii. solet. § i. nec dirimit emptionem. ff. de con tra. emp. aliocquin. § i. dico q' talis cõdicio nõ impe dit matrimonium s. e. c. c. Et quid si contraho cum aliq' sub cõdicione deinde cum alia pure teneat matrimonium s; ponit q' postea existat cõdicio. vr' q' teneat primum q' pri us ac si a principio pure contraxisset. ff. q' potiores in pig. ha. potior. ar. i. de frigidis & maleficiatis. infi. s; sec in matrimonio q' nõ contrahitur retro q' ab initio si fuit conditum tñ ad filios legitimã dos retro trahi uir. Jo. qui filii sunt legit. tanta. Et quid si contrahat ma trimonium sub condicione que olo extat pmi ac si pe contraxisset. ff. de cõdi. in de. q' si & r' lpe. hoc ẽ matrimonium ãnequam existat cõdicio. s; dic q' nõ est ibi matrimonium si expectatur euentus cõdicionis. & cõ primo erit. & si me dio tpe contraheret cum alia teneret matrimonium. l; uideat' q' ex futuro euentu pendeat an sit matrimonium ut dixit. Jo. p decr. i. de frigidis & maleficiatis. b. contradicere sponsa libz. g' si contraxissent an carnalem copulam cõ itus postea nich operaret' q' nich est ibi puer. l' cõditionale q' cõfirmet uel ducat ẽẽ talis coitus. s. c. px. c. ult. infi. ar. s. de cõfir. examinata. b. n' est tamen aliquo modo pbatum. no. q' cũ cum sit interpretatio qui testes pduxit. cum expsse nõ pbauit id ad q' inducitur. s; obscure. sic s. de p bat. In psentia & q; p cõfessionem utriusq; con trabat. q' post sponsalia õtra carnal' copula fu it obsecuta. & sõ q' non expsse constant p testes q'

contra dicto patris confessit copulam fit interpretatio pro matrimonio psumpto cum iam ẽẽ fundata intentio mu lieris. G. reg. ix.

Si cõdiciones ã sub'am cõiugii interantur. puta si alt' dicat alti contraho tecũ si generationem ples euites. uel donec inueniã aliã honore uel facultatibz digniorem. aut si p questu ad adulterandam te tradas matrimonialis contractus. quantumcumq; sit fauorabilis caret effectu. l; alie cõdiciones apposite in matrimonio. si turpes aut impos sibiles fuerint debeant ppter eius fauorẽ p nõ ad iectis hri.

Si condiciones. & i. ã sub'am cõiugii. q' dr hic sup tum fuit de illo canone. xxxii. q. ii. solet. & c. aliquan do g' cr' ciãm. cõdiciones apponi posse in matrimo. licite ã a iure admittunt puta si centũ m' dedis. si pri meo placuit. ut. s. e. de illis. & eo p titas. his. n. cõdiciones honeste sunt nec sunt cõ sbam matrimonii. q' pot ẽẽ cum illis & sine illis. § nib' n' phibebat h' ẽẽ q' ad h' attingit ab eẽ. s. de translat. Inter corpalia. ẽ & alia cõdicio honesta ã est de sba matrimonii ut cũ xpianus dicit iudee ul' heretice ãtp tecum si uis fi xpiana sed ista n' tenet matrimonium xxviii. q. i. non oz. & c. caue. Sunt & alie cõdiciones inhoneste & turpes de ãbz hic fit mentio. & illarum ãdam sit cõ sub'am matri monii. ita ut illis appositis non tz matrimonium de quibz tes hic i pn. & c. pcedens. Solz aliqn. Sunt & alie in honeste turpes aut impossibiles ut si dicat contraho te cũ si furtũ feceris. si homicidiũ feceris. iste n. sunt turpes. id ẽ si sit impossibilis ut si dicat ãtp tecum si dederis m' imperium. si digito celum tetigis. ff. de iniusto. rup. te. cum in scdo. h' cõdiciones nõ sunt cõ sbam. matrimonii. & de talibz intelli. q' dr infine. si turpes aut inpossibiles. & id si apponantur pri cõdi tis hri debent ut dr infine. & s. e. c. i. & q' de h' cõdi tionibz intelli' & matrimonium tenz. & sic uir q' ois cõdicio ã est cõ naturam contractus. ipm impediat si apponatur. & h' est rõ. cum tria debeant esse bona matrimonii. s. alterũ quo ad ppositum. s. fides. ples & sacramentum. xxvii. q. ii. omne itaq;. p istas tres cõdiciones extinguntur illa tria bona ã in quolz matrimonio uero reperiuntur. al' n' erit matrimonium ut hic pz. s; ãt uir. x. q. i. c. ii. § ubi tenz ãctus nõ obstante cõdicione ã naturã contractus. & ar. ã. xxviii. di. dyaconi. § tenz ordinato quãuis dicat se uelle hre uxorem. q' ẽ cõ ordinis sub'am. Et quid si dicat pfiteor talem religionem ita q' possim ppium retinere & uti matrimonium. vr' q' teneat mo nachatus. j. t. px. Insinuatione. si credo q' teneat mo nachatus sub hac cõdicione. q' & illa est cõ sbam mo nachatus. s. de statu mo. cũ ad mo. & ar. s. de cõ uer. con. dud. h' fuit opio hug. quã inuenies. xx. q. vii. § nunc ad alii contradicit. impossibiles. si. s. de pact. c. ult. sic & i testamento turpis cõdicio. p nõ ad iecta hr. C. de condit. l. subsit. reprehendenda. & ff. de cõdit. insti. quidã. & ff. de hiis ã pro noie rel in cauunt. l. una. infi. & ff. de leg. i. turpia. ff. de usu. & hr. s; rz. sic turpis siue impossibil' sit plo & i a tiis ãctibz si obligat. ff. de v. ob. generalit' & l. se

astu. et ff. de. act. et obl. nõ solum. in stit. de inutil. stip. §. i. possibilit. b. pp. eius fauorem. sic gº matrimonium fauorabile est. unde pp. eius fauorem pl. et iam in ipsius prerogatiua ad testimonium admittuntur. qui in aliis contractibus repelluntur. i. qui matrim. acc. pos. ut. infra. et plura alia specialia ibi obseruabantur. ut notaui. s. ut lite non. ct. c. i. Alex. iii. remensi archiepõ. Quicumque uel nouerentes mat

De dyacono qui in casto sco monium

Dalium dyaconem uulnerauit et ecclesie post uxorem accepit. h. t. pri. hec quod si contrito et humiliato corde ad ecclesiam redire uoluerit dimissa illa quam accepit uxorem et absolutione obtenta iniunctaque sibi penitentia de utroque excessu postea pacta dispensatiue potes ei dyaconatus officium reddere. et si perfecte uite et conuersationis fuerit eum in presbiterum ordinare. Subdyaconum autem siue sororem interfecit scire non ignorans non posse attrahere sacrorum canonum censura demonstrat.

Dsdyacono et. i. uxorem accepit. uirginem de seo. quod non potuit de iure. xxxii. di. erubescant. placuit. b. contrito et humiliato. al' non est recipiendus. quia uenia non datur nisi correctis. xxiii. q. ii. legatur. nec pot. gaudere se correctum nisi prius doleat se fuisse peruersum. xxii. q. vii. cum adm. et dicat lex. delicti ueniam petentibus indulgem. c. de heret. manicheos. et de pe. di. i. nemine. et de. a. di. iii. omnis qui. et dixit salomon qui abscondit peccata sua non uidebit lumen in eternum. absolutione obtenta. a quo dz peti. non dicit a quo. unde uidetur quod a pp. tantum. xvii. q. iiii. si quis suadente. et proprie pp. auctoritatem sua. unde et si esset monachus abbas ipsum absoluere non posset. i. de sen. ex. cum illorum. uel forte ex ista indulgentia speciali ipsum potuit absoluere quod est uerum ut pz in antiqua. dispensatiue. et ita epi possunt dispensare cum clericis constitutis in sacris ordinibus si contrahunt de facto. sic. s. de clericis qui. sane. ar. contra s. de bigamis. nuper si illud intelligatur de illo qui in seculari habitu uiuit et habuit de iure uxorem et in sacro contraxit cum alia tamquam cum bigamo non potest dispensari. ar. contra i. c. pe. solo. ibi. b. interfecit. putabant enim forte iste archiepiscopus quod pp. homicidium eum degradare deberet. et quod amisisset ordinem quod non est uerum. quia caracter in anima impressus non tollitur. vi. i. q. i. quod quidam. unde non potest attrahere et pp. delictum non est alicui conueniendus. ff. quibus ex caus. ma. sed et si. § a ctº. non multi melioris conditionis debent esse quam pia. ff. q. in. au. dam. seruus. nemo enim delinquendo fit melior. ff. ad. l. fal. petra. et xvi. q. i. legi. i. sic maleficio potiori non debet esse melioris conditionis quam bone fidei. ff. de pet. he. si a pre. § si predo. canon. xxxii. di. si quis eorum. et c. de illo. et c. i. et lxxxii. di. cum in preterito. b.

Idem cenomanensi epo.

Ex litterarum tuarum tenore accepimus quod lator presentium in subdyaconatus officio constitutus quandam sibi in coniugium copulauit quem eidem abiurare fecisti. sup quo peti. t. in dño. ridimus mandantes. q. si

ad ordinem transire uoluerit et ẽ post laudabilem conuersationem ipsius uisum fuit eum ad maiores ordines promoueri aceeas. quod si ad religionem se conferre noluerit eum tamen in subdyaconatu ministrare. tamen ad uulniores permittas ordines promoueri. in minoribus tamen ordinibus poterit ministrare.

Ex litterarum. et. i. abiurare. ar. contra s. de cohi. di. et m. clericos. illud intelligendum est quod suspicio tamen de priuio ut sepe faciunt concubinarii non exigitur iuramentum ut ibi satis colligitur uel illud circa concubinarium. h. in diuortio cuiuscumque matrimonii. xxxv. q. vi. ab isto die. In subdyacono ministrare. contra s. e. c. px. quod dispensatur cum eo qui in pluribus deliquerat quam iste quod fuit gº ideo placuit hi domino pp ut maiorem gratiam faciat illi quam isti illa potuit esse ratio. quod non uidebatur uere penitens et presumptio erat contra ipsum de sua incontinentia. et cum talibus non est dispensandum dum prouisionis spe pene actionis desidia concipere non formidant. di. l. c. i. et c. ut constituetur. et ideo pp. prohibet ne cum ipso dispensetur et alii suo iure dispensare possit. ut. s. e. c. px. sed si intrare noluit religionem tunc fauore religionis potest circa ordines dispensare. sic. i. de apostat. c. ii. uel dic quod de consilio loquitur cum de iure possit epus dispensare cum ipso. s. e. c. px. et. s. de cler. coniuga. sane/ in minoribus. si. di. l. placuit. xv. q. viii. si quis pbr. b.

Idem Wigorn. epo.

Meminimus et. i. hec quod si quisque qui se religioni deuouit. et habitu suscepto professionem fecit postmodum sibi aliquam copulauerit est cogendus ab ea recedere. et ad ecclesiam quam se contulit sine contradictione redire. Verum si nec habitum suscepit nec professionem. sed uotum solummodo fecit et se ad religionem transiturum promisit licet postea matrimonium contraxerit non est cogendus ad religionem transire. et matrimonii uotum rescindere.

Meminimus. et. i. casus quidam promisit transire ad religionem postea contraxit matrimonium. quaerit quid iuris sit. h. pp. pro ut sequitur in littera. b. professionem. quod sola facit monachum. s. de regla. porrectum. unde in seculo remanere non debuit nec contrahere immo compelli dz redire ad monasterium. s. de regla. sic ut hic dicit. ar. xxvii. di. quod interrogasti. et. xxvii. q. i. qui pro toto. nec habitum. maxime quod solus habitus non facit monachum sed professio. s. de regla. porrectum. non gestarum habitum monachalem cum stetit cum aliis per annum tunc presumitur professionem fecisse. ut postea ei exire non liceat. s. de regla. ex parte. transiturum promisit. et ita notum fuit simplex tamen quod per fortius uinculum tollitur. i. e. tit. xxvii. di. si uir. xxvii. q. ii. nos nouimus. equale tamen cum solleptum obligat apud deum. ut dicit illa decretalis. rursus. i. de h. di.

Idem lucensi epõ.

Consuluit nos. t. f. quid faciendum sit de nobili muliere quae uestibus pretiosis abiectis mutauit habitum et de manu presbiteri uelamen assumpsit sed non renuntiauit propriis. nec intrauit claustrum nec in manu alicuius epi

abbis uel abbatisse. aut s' altare p̄fessa est
uel ordinem p̄misit. postmod' uiro elapso an-
no abiecto religionis habitu cuidam .p. no-
bili nupsit. con. t. t. h' q' sic simplex uotū
m'm impedit contrahend'. et non dirimit contrac-
tum. ita habitus sine p̄fessione susceptus ne
contrahatur impedit. s3 contractum nequaq' dis-
soluit.

Consuluit. et .j. mutauit habitum. nulla tñ p̄fes-
sione uel uoto. v'n nō impeditur m'm. xvij. q. ij.
gonsaldus. et .s. e. p̄x. p̄bri uelamen .s. p̄fessionis q' dis-
tinctus est ab habitu p̄fessoz. s. de regla. c. p'st. q2
n' dirimit m'm iam contractum ē .s. c. p̄x. et .j. e. tue.
nō renuntiauit p'h. que h' renuntiantur p3 q' n' as-
sumpsit religionem nec habuit p̄positum mutandi se-
culum. v'n libere exire potuit .j. annum. et in anno
cōpleto .s. de regul. c. p'st. v' di' ex euident' d3 appa-
rere si se'm mutare uolunt. et ita signa mutatio-
nis euident' debent apparere. ad h' ut aliquis cē'se-
atur monachus. alr exire potest. infra annū. et an-
no finito. xx. q. j. illud. sup altare. vide qualr quis
pot p̄fitri in manu epi. xxvij. q. j. viduitat'. et in
manu ł monachi. j. e. insinuante. et coram sacdo-
te p ipsius b'ndictionem. xxvij. q. j. sciend'. et xx. q. j.
uidua. et s' altare ut hic dicit. nō dirimit. xxvij.
di. c. h' io distinguend'. et. e. si uir. et .j. e. tue. et .s.
de regla. porrectus. suspectus. s3 uir q' eo tp̄e q' sus-
cepit habitum et uelamen uotum suum sollepni-
zauit ita ut ad monasterium redire cogat'. ar. s. de
regula. vidua. xxvij. di. q' interrogasti q' lrā uldut'
c. sonat. satis soluit c'tra. illa constabat q' absolu-
te habitum n' mutauit. ibi uō eo aio et p̄posito habitū.
et uelam̄ susceperunt ut monache eēnt. v'n p̄te-
a n' audiunt' ł si c'trium uellent iurare. b. I d.

Veniens ad p̄sentiam n'ram.
Uch. h'e in ita p̄posuit q' .j. mulr cuidam
uiro absenti fide data se nupturam p̄misit
s3 postmod' audiens plura de seuitate ipsi no-
luit ei copulari. cum itaq3 timeret ne illi nu-
bere cogeretur in manib3 suis uotum continētie
p̄misit. n' tñ locum aut ueste mutauit.
quo audito uir sibi aliam copulauit. Nos
itaq3 attendētes tucius eē ut prefata mulr
post fidem et uotum simplr oblatū m'm con-
trahat q' fornicationis reatum incurrat. c' h'. q. si pl'
non p̄cessit sibi de fide mentita et uoto uio-
lato cōgruam satisf'cionem indicas. et ei cui
uult in dño nubendi licentiam tribuere nō
postponas.

Veniens. et .j. absenti. ar. q' m'm. inter absentes
contrahi pot. xxxij. q. ij. honorem. et. xxx. q. v. n' illud.
et .s. de cuisi. cum ex parte. et eod modo spōsalia u'
h'. b. de seueritate. timor iste uanus erat. v'n n' ex-
cusatur quo minus debeat cōplere ad m'm contrahend'.
p' fidem datam s3 ille cum alia nō c'traxisset nō ob-
stante uoto simplici. ar. s. de sponsal. ex lr'is. pri-
ma. n. fides seruari d3. s. de sponsal. sic n' fortius
uinculum seruetur. ut. s. de sponsal. si inf'. continētie

uotum. mulr ista uouit cōtinentiā. nec mutauit lo-
cum nec uestem. nec ł fecit p̄fessionem. et tñ post
uotū continentie de p̄senti contrahe pot. et i ē. ar. op. q'
uotum nō sollempnizat' p uotū cōtinentie tm̄. de
h' di'. j. e. p̄x. fornicationis. ar. minus malū tolerand' u'
maius euitetur. xxxij. q. j. si quid ueri. xxvj. q. ij. hy.
qui. xxij. q. j. cōsiderata. et .iiij. di. denique. uoto uiola-
to. i. uiolando. si. s' de iur' iur'. admonendi. in uer-
to. absolutus. i. absoluend'. ł dic uiolato. cū dedia-
tor' ei p̄cedit s' dare licentiam contrahendi. nec intelligo
q' inponatur pnīa n' sub ea adiect' si contraxit ł ipso facto
p̄seruam cōmittit. ł ł de uoluntate in uita agit pnīa.
ar. xvij. q. iiij. s' qui opes. n' postponas. s3 cuiali da-
tur hunc licentia contrahendi contra uotum continentie. lic3
simplr cum ap' deū equalr obliget cū sollempni. j.
e. p̄x. g' debuit cōplisi ut seruet uotū sicut fit in spō-
salib3. s. de sponsal. ex litteris dicas q' h' non dat ecc'a
licentiam contrahendi directe s3 est h' quedā cōpatiua p-
missio ne deterius inde contingeret. ut ex lrā p3. et q2 in p-
turbatione cū uotum emisit. ar. xvij. q. ij. gonsaldus.
v'n datur ei licentia contrahendi. al. n' daretur. nam
uotum continentie seruand' ē ł a coniugatis. xxxiij. q.
v. q' deo pati. C elestinus. iij.

Rusticus quidam uotum castitatis emit-
tens. iurauit se quandam ducturū post-
ea in uxorem. v'n. a. f. t. requisiti arbitram'.
q' ē simp' uotum ap' deū non minus obligz
q' sollempne. p eo q' iurauit teme. pnīā a-
gat. et uotum q' deo fecit studeat obseruare.
q' si postq' tñ p̄sume iuramentum ad nuptias
motu p̄prio conuolasse. et uotum simp'. m'm i-
pediat contrahend'. non tñ dirimat iam contrac-
tum ambiguitatis q' tua cōtine uir.

Rusticus. et .j. castitatis. simplr. s. c. p̄x. ap' deū. q'
uidetur equalr obseruand' ut sollempne q' s'm
ē q' sollempne seruatur pt' actum. m'm. j. c. p̄x.
et h' in fine istud nō non. xxvij. di. si uir. et hic dicas
q' ab initio sunt equalr obseruanda et utrumq3 in tm̄
obligat q' qui c'tra uenit peccat mortalr. et dic n' mi-
nus. i. n' minori tempe q' utrumq3 imppetuū obligat'
et utriusq3 fractio est mortale pctm s3 minus uni'
peccet alio q' p3 ex minori pnīa. xxvij. di. si uir. et.
xxvij. q. j. uirginib3. et c. deuotam. ł id contingit p'p'
ad lectum. s. p' tomum miiij. ar. xxvij. q. j. nup-
tiar3. et ē simile q' di'. Inter simplicē loquelā et iu-
ramentum nō facit d's differentiā. xxij. q. v. iuramenta. et
collige ex h' q' hic di' q' uotum ex sui natā nō diri-
mit m'm. s3 constitutione tñ s' uoto. q2 h' sit mentio de
uoto simplici et sollempni. unde quid sit utrumq3
uotum sollempne ē q' fit interueniente aliquā istarū
sollepnitatum. uidelz p susceptionem sacri ordinis. xx-
viij. di. d'yaconi. et lxxxiiij. di. cū in p̄terito. Itē per
susceptionem sacre uestis q' tm̄ p̄fitentib3 dari d3. s.
de regla. statuim'. et maxime si cū aliis incipiat
cantare et oblationem facere in ecc'a. xxvij. q. j. vidu-
a. et .s. de regla. vidua. et xxvij. di. q' interrogasti. ter-
cio tñ. cum p. p̄fessionem deuouet se alicui religio-
ni in manu abbis ł abbisse. ł ē in manu mona-

chis. s. de regla. statuimus. et s. eod. cesiluit. et i. c. px.
in presentibus testibus per quos possit probari professio. ut il
le negaret. et ne hoc negari possit fiat inde publica
scriptura. xxvii. q. i. omnes femine in qua scriptura p
fiteantur se velle religiose vivere. xx. q. i. vidua. tale
votum impedit matrimonium contrahendum. et dirimit iam contrac
tum. xxvii. q. i. c. i. et per totum. usque ad c. nuptiarum.
alii autem votum continentie factum quamvis coram mul
tis dicitur simplex. quia non vestitum sub instituti ali
cuius sollempnitate. et tale votum impedit matrimonium contra
hendum. sed non dirimit iam contractum. qui deberet non debet con
trahere post tale votum. tamen si contraxit tenet. s. e. cesilu
it. et c. veniens. et xxvii. q. i. nuptiarum. cum sequentibus c.
et post hoc votum continentie cum quis dicit. voveo con
tinentiam dat ecclesia licentiam contrahendi. s. e. c. px. et c.
veniens. hec opinio hodie communis est. et in hac op
pinione fuit gratianus. xxvii. di. c. ult. et c. ult. hug.
vero dixit quod votum continentie perpetue inter omnia vota i
pedit matrimonium et dirimit iam contractum. et in nullo casu
est matrimonium post votum perpetue continentie quo ad deum.
et si postea contrahit de solo facto contrahit et mortaliter pec
cat. et hoc dicit esse verum si votum continentie proprie te
neatur. proprie dicitur votum continentie cum dico voveo per
petuam continentiam. quod est dicere votum de presenti im
proprie cum dicitur voveo tibi promitto quod post annum sive post
mortem uxoris mee vovebo perpetuam continentiam.
quod est dicere votum de futuro. et dicit hic quod sollempnita
tes premisse non sunt de substantia voti. sed signa et proba
tiones voti. si votum revocetur in dubium. Ideo dixit quod
si aliquis coram tota ecclesia dixerit voveo perpetuam contine
tiam si sollempnizavit votum non aliquid de pre
missis intervenit. Unde si postea contrahit tenet matrimonium.
hug. vero. contra ut patet. sed certe quod dicit hug. magis vi
detur. licet non aliquis non efficiatur monachus tamen potest
se obligare ad continentiam perpetuam per votum sicut
potest se obligare ad alia vota quia votum continentie
excedit omnia alia vota. Unde non potest commutari in
maius bonum. ar. xxii. q. i. nuptie. Unde et si coniugati
continentiam promittant eam servare tenentur. xxxiii.
q. v. quod deo pari. Dicendo sacre vestis et voti religiosis.
publice suscepta reddunt sollempni votum. hug. contra
dicit alexandro. s. e. px. cui potius standum est. observa
re quid si prius contraxisset. et postea votum simplex e
misisset. tene quod dicitur. s. de sponsal. cum illum. Unde quod re
manebit cum illa. s. e. cesiluit. Innocentius iii. Vi
licen. et colibrien. episcopis.

Insinuante. i. nobili muliere. nobis est a prelatis
reseratum. quod a quibusdam carnalibus. fuit re
gi legionensi. proprius copula. supplicatum. quod cum
ad consanguineorum eius notitiam pervenisset. ut
maximum acciperet ei sub obtestatione regia
suggesserunt. Ipsa vero quod tunc nollet invite pro
tectionis consilium accepit ab eis. quod votum emit
teret castitatis. quod in manibus cuiusdam fratris de
aug. eo fecit adiecto tenore. ut in domo sua
propria cum omni sua substantia remaneret. Sane
in eiusdem ordinis habitu biennio permansit.
licet id invitam fecisse asserat. et coactam tam
metu regio quam parentum. et i. tandem attendens
quod in vita votum emiserat. eo dimisso. de pa
rentum consilio. p. michael. presbyter fuit matrimonium copu
lata de quo iiii. suscepit filios. tempore procedent
te. et i. Nos igitur attendentes quod in emissione
voti quod precesserat. nulla vel modica coactio affui
it. quam patientia et perseverantia sequentis temp
oris penitus effugavit. et quod secundus coniunctio. potius
iniqua fuit et violenter extorta. Mandamus quatenus si primus
sit vitae suffragatur. prefatam mulierem ad
male dimissum religionis habitum resumendum.
et servandum quod vovit. monere et inducere procure
tis. et si opus fuerit. per cen. ec. cohercere.

Insinuante. et i. supplicatum. contra illa iura. nam a
principe non est petenda uxor. xxxvi. q. ii. tallis. et pe
nam deportationis meretur. C. si nuptie. ex rescripto petantur.
l. i. et quia debent esse libera matrimonia. non compulsa. s. de spon
sal. gemma. et c. preterea. et c. iohanna. et c. tertius. quod
in manibus. et sic sollempnizavit votum continentie tra
dendo se ordini sancti augustini in manibus illius monachi.
ut i. patet. et habitum professorum suscipiendo per biennium
manendo. ut in domo propria. quia non erat monacha.
ex quo potuit propositum retinere. ar. s. de statu. mo. cum
ad monasterium. infra. cum talis a parte sit quasi subam
monachatus. s. de adi. appo. c. finali. et xxxii. q. ii. so
let. et c. sequenti. et ar. ff. de actionibus. et obli. si solu
ar. C. x. q. i. sic quidam. et s. de adi. appo. c. i. talis. n.
additio est esse subaim monachus. Unde ea retenta im
pedit monachatum. quidam tamen dicunt quod ea adiec
ta tenet monachatus. et per non adiecta habetur dicit. ar. infra.
eodem de hoc dixi. s. de adit. ap. c. ult. veritas vita. In do
mo propria cum omni sua substantia. sic expone. i. cum usu
fructu sue substantie. olim sive alii monachatum ut de usu
fructu illarum sibi victum et vestitum haberet in vita su
a. quicquid. n. superest debet esse et est monasterii. et si quid
deesset suppleretur ei a monasterio. simile. n. expone in.
xxvii. q. i. si quis rapuerit. et sic ista erit monacha.
et potest remanere in domo quondam sua cum usu re
rum quas misit monasterio. sic. xxvii. q. i. de vi
duis. metu regio. ar. quod imperium regium non suf
ficit ad iustum metum. ar. C. quod metus causa ad iu
diciam. contra. C. e. t. l. ult. et xxii. q. viii. quemor. simile im
perium parentum non sufficit. ff. de ritu nupt. si pre. xx
ii. q. vii. omnes actiones. vel modica coactio. no. quod le
vis metus non excusat. in voto ut hic. et s. quod metus
causa cum dilecti. sed in elect. levis metus sufficit. i. q. vii.
si quis se perpetuum sibi in matrimonio ut iur. quia plena debet secu
ritate gaudere. s. de spon. cum loc. ff. de ritu. nupt. si
patre tamen talis debet esse qui possit cadere in constantem virum.
ar. non excusat. s. de spon. veniens. et c. consultationi. pa
tientia. no. quod non temporis evanescat exceptio quia presumi
tur consentire. i. q. i. constat. s. de spon. ad id. et i. de
frigid. c. i. C. quod metus causa. l. ii. ff. de adit. ob turpem
causam. si ob turpem. ff. de ritu. nup. si pa. Alex.
iii. albi canonico albanensi. De eo qui duxit in matrimonium

Propositum est nobis. quod dominus. quam polluit per
vir quidam uxorem habens. cum alia adul
terium hoc tum incestam copulavit. sed prima tantum.

mortua. tn̄ tenetur discedere a secũ. Et j. licet aũt
in canonibus caueatur ut nullus copuletur matrimonio
quam prius polluerat adulterio: et illam maxime
cui fidem dederat uxore sua uiuente. uel que machi-
nata est in mortem uxoris: quia tamen prefata mu-
lier erat inscia quod ille aliam haberet uxo-
rem uiuentem. nec dignum est ut preiudici-
um qui sciens contra canones uenerat. lucrum
de suo dolo reportet: consul. t. t. hoc. quod non mulier
diuortium petat. ad petitionem uiri: non sunt
aliquatenus separandi.

Propositum. et j. in scã hic excusauit mulierem ab
adulterio. quia ignorans non committit adulterium. xxx-
iiij. q. ij. in lectum. et ff. de adult. l. vlt. alioquin
si fuisset conscia non posset postea cum eo remanere. j. e. cum
haberet. imo plus prodest ignorantia. quia filij ex tali ma-
trimonio legitimi sunt censendi propter bonam fidem uxoris.
j. qui filij sunt legitimi. ex tenore. et c. cum inter. et tamen non fu-
it matrimonium inter eos. et post mortem prime uxoris. licet non i-
sta crederet eum liberum. ligatus tamen erat. et in primo consen-
su qui nullus fuit intelligitur perdurare. sicut nec matrimonium quod
habet cum seruo. licet credatur liber. alias non contraheret. si postea
ea manumittitur ea ignorante. quia post manumissio-
nem seruam manendo cum eo approbare sed intelligitur
primum consensum qui erroneus fuit. et ideo alium
matrimonium non precedit ex nouo consensu. arg. contra. ff. de-
ob. et act. pro aliis. obseruare. ¶ ult. imo uir expressum
ff. de iur. dot. profectus. § deni. verum est tamen si mulier
ult. compellitur ipsam ducere propter dolum et fraudem illius
ut infra dicit. In canonibus. xxxi. q. i. c. i. et ij. e. ex tenore.
cum haberet. j. e. ult. i. infra. fidem dederat. uel si de facto eam
duxit. j. e. cum haberet et supple et eam cognouit uiuen-
te sua uxore. alias non impediretur contrahere cum eo. j. e. c.
ult. machinata. xxxi. q. i. si quis uiuente. et j. eodem
scẽ tu. de suo dolo. s. de rescriptis. sedes apostolica. et xxx.
q. i. dom. nisi mulier. et ita compellitur uir remanere cum
ea si uoluerit propter culpam et dolum ipsius uiri et
non econtra. j. de adulteriis. c. ij. et i. e. h. arg. quod contractus
ex parte tenet. et ex parte non. s. de spon. i. pu. de illis.
ff. mandati. pot. ¶ de resci. ven. l. ij. et inst. de auc-
to. circa prin. ff. locati. sic empto. ¶ interdum. et ff.
de contrahen. empt. iulianus. ¶ si quis a pupillo.
xxix. q. ij. si quis ingenuus. xxxij. q. v. proposito. et xx
ij. q. ij. aliquando. et xxvij. q. ij. ¶ i. et xxxi. q. ij. c. i. et.
ij.

Idem albi de fontibus.

Significauit nobis. O. andegauensis. et j.
ex hoc. quod si constiterit quod eidem. O. tanta
uis illata fuerit quod non sponte in primam con-
senserit. nec post prestitum iuramentum ipsam
carnaliter cognouerit: propter hoc non dimittas. quin
ad aliam quam postea in uxorem accepit:
reuertendi liberam tribuas facultatem. alio-
quin si ne ad secundam reuertatur. eos inter-
minatione anathematis inhibens. dei ei licen-
tiam ducendi aliam in uxorem.

Significauit et j. iste conductus fuit quandam despon-
sare in uxorem prestito iuramento. postea uero contra-
xit cum alia spontanea uoluntate. prima petit il-

lum in ius coram eboracensi archiepiscopo qui ipsum compu-
lit redire ad eam. prestito iuramento donec lis esset iudicio
ecclesie terminata inter ipsum et primam. lite pendente mor-
tua est prima dubitauit episcopus. O. an deberet redire ad
eam quam sponte duxerat in uxorem. Et dicit papa quod ut
secundam. tanta uis. que possit cadere in constantem uirum. s.
de spon. veniens. et c. consultationi. si. s. quod metus cum p-
latum. et c. cum dilecti. arg. contra. xv. q. i. sicut. merito. et s.
de iur. iur. si uero iuramentum iusto potuit seruari sine
interitu anime quod debuit seruari ut ibi dicitur. hoc non intelligit
hic locum. quia matrimonia libera debent esse. et non coacta.
s. de spo. cum locum. et c. preterea. redierunt gemma.
cognouerit. quod si fecit aliquam contraxisset cum ea conse-
sisse uidetur. ideo amplius eam habere non posset. s. de spo.
ad id quod. et s. de spo. imp. i. de illis. et j. qui matrimonium accu-
sare possunt. in sẽ. et est arg. quod ratum habito retrotrahitur. si.
s. de regularibus. Significamus. ad. sic. ij. q. i. consta. tu
uj. di. salonitane. j. de amigio seruorum proposuit. et s.
quod metus causa platum. ne ad secundam conuolare hoc fit. alias
bene posset eam habere. s. e. c. prox. reuertatur. arg. est hic quod id quod ab
initio non ualet tractu temporis non conualescit. licet p-
ueniat ad eum casum a quo potuit habere initium
in inst. de leg. ¶ an seruo. ij. q. i. in primis. circa prin.
inst. qui testamenta facere non possunt. ¶ ult. xxxvi. q.
ij. c. ult. ar. contra. xxx. q. i. ad limina. ff. de seruitut.
ut possit. xxxiij. q. ij. in lectum primam. sic locum licet
cum premium subest impedimentum contra ad aptan-
tur ad hanc tamen multa impediunt faciendo que iam
facta non dirimunt. quia quod ab initio licite factum est ex
superuenienti delicto non mutatur. ff. de ritu. nup. quia prima
uo leg. in lege uel canone id exprimatur ut premissum p-
contra quod precedentes presentes si quoslibet casu superueniente
prohibendo durat ut in primis a concordantiis. et j. e. c. prox.

Idem banatensi episcopo.

Super hoc uero quod quesisti an liceat alicui
cum ea contrahere matrimonium. quam uxore sua
uiuente de facto matrimonio copulauit: t. hec quoque
si adultera est in mortem uxoris aut machinata:
sui fidem dederit. quod ea defuncta: hanc esset duc-
turus. secundum canones: ab eius consortio prohibetur. et hoc
prohibitio: proculdubio est seruanda.

Super hoc. et j. de facto matrimonio copula. et eam uiuen-
te sua uxore cognouit. alias si prohibentur. j. e. c. vlt.
et ea sciente quod haberet uxorem secus si ignoraret.
s. e. c. i. et ij. et j. e. ex tenore. cum haberet. machinata.
xxxi. q. i. si quis uiuente. et s. e. c. i. intellige cum effectu
ut dicit capitulum si quis uiuente quod dicit machinata.
quia uerba cum effectu sunt accipienda. s. de clericis non re-
sidentibus. relatum. et s. de spon. c. ult. de pe. di. i. ¶
hoc aut uerum. et ff. quod quisque iur. l. i. ¶ hoc arg. et arg. j.
e. c. ult. quidam dicunt quod sufficit conatus sine effectu.
et sufficit quod ita scriptum est. ff. cui. et a quibus. plis. pre.
et vi. q. iij. scriptum est. quod non est uerum. j. e. c. ult. quid si
aliquis interficiat aliquem in bello non eo proposito quod uelit u-
xorem eius sumere numquid poterit illam ducere in uxo-
rem dicas quod sic. s. de conuersione infidelium. laudabi-
lem. fidem dedit. xxxi. q. i. relatum. et j. e. Signifi-
cauit.

Clement. iij.
Ex litterarum tuarum insinuatione accepimus
quod .T. uxorem suam in adulterio depre-
hensam de tui antecessoris assensu a b(?)iec. quam
postmodum accepit habitum monachalem. Sed deinde
tamquam illa decederet: aliam sibi duxit et
plures suscepit filios: ex ea d. et .i. f. t. g. R.
quod illos debes ab inuicem separare .i. de uiro iniun-
iuncta ei de adulterio penitentia: aliam ducere po-
terit in uxorem.

Ex litterarum et .i. deprehensam .i. conuictam. sola enim dep-
hensio non sufficit ad hoc ut separentur. ij. q. i. c. ij.
et .iij. licet sufficiat ad infamiam. ff. de ritu nupt. palam
§ ult. aliam sibi duxit in uxorem quam fuit consocia quod a-
liam haberet uxorem alias si nocerent .s. e. c. i. et .i. e.
ueniens. separare .i. e. pro. et c. significasti xxxi. q. i. rela-
tum. aliam poterit ducere acta penitentia. ar. s. de spon-
sa(?) apostolica. uel in parte penitentie si timetur de incon-
tinentia. xxxiij. q. ij. in adolescentia. Idem.

Cum haberet uxorem legitimam .a. nomine
.l. lator presentium cum .m.: adulterium
perpetrauit. cumque sic et fuisset in ius uocatus:
obiurauit adulteram et postmodum iuramento
contempto: uiuente legittima: cum ea matrim.
contrahere et ipsi diu cohabitare: presumpsit. de
inde predicta .a. de presenti uita subtracta: ine
moratus .i. cum adultera per decennium commo-
ratus: de qua .x. filios procreauit. Tale quoque dam-
nasse. t. sensum. ut separentur omnino et eis in-
iuncta penitentia perpetua continentia indicatur. pre-
sertim cum in dies suos: animo processerit et tam
diu publice in adulterio et periurio contra ecclesie scientiam
perdurantes ecclesiam in graui scandalo perturba-
rent. Post. n. quod leo pp statuit. ut nullus ducat
in matrimonium. quam adulterio polluit. et quod hoc plus
processum fuit: quam si fides prestita dumta-
xat fuisset adultere. ut defuncta legittima eam
duceret in uxorem. cum eadem enim uiuente con-
trahere matrimonium. meche. mech. adherere presumpsit.
et sacramentum suum temere uiolare. quod utique
amborum uel utrumque nulla intercessit religio iu-
ramenti tam greg. pp. quam triburien. sy-
nodus detestatur. et utrumque hoc modo coniunc-
tum: precepit publice penitentie subici. ac perpetu-
o sine ulla spe coniugij permanere. nec aliquid eis-
dem .i. et .m. auxilium afferunt ut simul
maneant quod decennio cohabitauerunt. ac .x. fi-
lios susceperunt cum multiplicatas plus ita
suscepte: magis crimen eorum exaggerent. et diu-
turnitas temporis peccatum non minuat: sed au-
gmentet. sollicitudinis tamen tue intererit. ut u-
trisque suis literis secundum quod eis suppetunt facultates:
necessaria subministret.

Cum tales et .i. perpetua continentia. hoc fit propter causas
que hic ponuntur: et quia animo processerant in dies
suos tamen si timeretur de ipsorum incontinentia. puta si
essent iuuenes daretur licentia contrahendi. xxxiij. q. ij.
in adolescentia. et c. ult. sed contra ur. s. e. pro. non datur li-

centia contrahendi in tali casu. sed hoc redditur in ratio-
nem quia plus isti peccauerunt quam alij. et ideo plus puniun-
tur. et quia senes uidebantur. leo pp. xxxi. q. i. c. i. et quod hic
plus. sic .i. e. c. ult. sed uidetur quod casus iste non sit alius
ab alijs duobus de quibus habes .s. e. sic hoc. quia si ducat
illam fidem dat illi et ita id est ducere eam sic de
facto quod fidem dare sed potest dici quod iste casus non est
diuersus ab illis et hoc non dicitur quod sit alius omnino sed quod plus
est hoc quam si fides tantum detur. quia hoc primo interuenit fi-
des in desponsatione tali de facto et postea eam duxit. sed
ueri est quod est diuersus et ubi differt ab aliis quia hic est fides
de presenti contrahendo cum ea quatenus potest. sed in alio
casu est tantum fides de futuro et est similis differentia sicut inter
sponsalia et matrimonium. ar. .i. e. c. ult. et plus est hoc quam fidem
dare ut hic dicitur et plus peccant. Iuramenti. Iuramentum
illud quod fecit iste ut ei ultius non adhereret non suf-
ficit quod eam habere non possit quia idem esset si eam non
obiurasset cum aliud subsit impedimentum ut patet
per hanc literam. tam greg. quam tribu. xxxi. q. i. re-
latum. et c. sequenti. multiplicatas. quia tamen fauore
filiorum quod desponsationem induceret. xxxv. q. viij. de gra-
dibus. et .ff. de ritu nupt. qui in prouincia. alias incipit.
diminuis. non minuat. .i. de symonia. si cat. et c. sequen-
ti. et .s. de consuetudine. c. ult. Intererit. apud quem de-
beant demorari filij facto diuortio tres. c. diuortio
facto .i. una et apud talem commorari debent cuius com-
muniter uel sanguinis non insidietur. .s. de conuersione infide- *apud quem moram debeat*
lium. c. ult. ubi de hoc. secundum facultates. hoc est regu-
lare quod secundum alimenta ministrentur. ff. de libis agnos- *facultates*
cendis si quis a liberis .i. se. et § si quis ex hijs et § alimenta et
c. de alendis libis. sed a petenti et .l. ult. sic et patra-
to exhibi debet secundum facultates ecclesie .s. de censibus. sopte-
et c. cum inp. et non quod filius minor triennio alidi a-
pud matrem maior triennio apud patrem .c. de
patria potestate. si filius sibi .s. de conu. infi. c. ult. et.
ar. ff. de libis. ag. si quis a libis. § non tamen in solas
quod sicut parentes alere debent filios .i. di. ius naturale.
sic et filij parentes si egeant. .iij. l. § si quis a li-
beris in pri. et § si impuberes. et c. de alendis libis.
l. i. et ij. et xxx. di. c. i. xxij. q. iiij. inter cetera sed tamen recu-
sare potest pater alere filium iusta de causa si forte eum accu-
sauit ut in .l. § sicut a libis. § si quis ex hijs in-
fi. si autem pater et filius egerit matri a plerisque ale ut eadem.
l. § item et .l. pl. et .c. de alendis liberis aut contradictio
dicitur et in auctentica. ut liceat matri et auie § illud. coll. si quis naturalem (uiij)
filium dum pater habundat potest repetere expensas
si hoc fuit protestata. ff. de neg. ges. ne sempronius post
triennium tamen sed hoc que dicta sunt intelligitur de le-
timis. uerum legitur contrarium in auctentica. quibus modis
naturales. § ult. et .c. de incestis nupt. auctentica. ex com- *sint et*
plexu. et .c. de naturalibus libis. aucten. licet patri et .i. qui-
si sint liberi per uenerabilem. insti. solo tamen illa contra-
ria intelligitur de rigore iuris ciuilis quod uerum indulti in de-
testatorem criminis. hoc quod dicitur hic intelligitur de benignitate
canonica quam rigorem sumit a iure naturali nam
educatio filiorum de iure naturali est .i. di. ius natura-
le. et ex instinctu nature procedit. unde ius istud pre-
fertur ciuili tamen filij non succedent in bonis patris.

i. quis. De sumat ... Jo. an.
fide data. q pro morte ... conficeret. Post
quam recepta bonā fidem habet. nō ... s. e.
c. p̃x. Idem est et si fides simpl' data fuit quod dic ut
no. s. e. cum haberet. b. o.
[illegible]. dic ergo. Gof. et phil. q̃ replicat hic opp. hu-
qui dixit solam fidedationem sine adulterio impedire ma-
trimonium quia de re nō ... [illegible]
[illegible] ... de machinatione
Quid aut in machinatione dixit Gof. dixi de ... [illegible]

alium fuit. s. de clandestina desp. cum inhibitio. §. i.

Innocē. iii. Spoletan. epō.

Significasti nob q̃ cum. p. ciuis spoleta-
nus quandā mulierem legittime du-
xisset in uxorem: ea relicta. quandam meretri-
ci adhesit. et. j. Sed cum ipsius uxor uiam eēt
uniuerse carnis ingressa. meretricē. q̃ ad here at.
desponsauit. Nos igitur inquirat. t. t. Et q̃ si
alt eorum in mortem uxoris defuncte fuit ma-
chinatus. uel ea uiuente sibi fidem dedit de matrim.
contrahendo: legitimum iudices. sum. sup̃ detis
ex quibus eo: minus absolutionis si petierit iux-
ta formam eccē impensurus.

Significasti. et. j. adhesit. et q̃ eam nō dimittebat
fuit excoicatus. et io dicit infra. si petierit absolutio-
nem ipm absoluas. machinat. ut. xxxi. q. i. si quis
uiuente. et. s. e. c. sr̃ h. fidem dedit. xxxi. q. i. relatum.
et. j. e. c. ult. id est si de fco eam in uxorē ducat. s.
c. pl. et h uerum ē cum mr̃ ista sciat illum aliā
hr̃e. al' nō noceret quo minus post mortē uxoris
posset secum remanere. s. e. c. i. et. j. c. p̃x. si petierit. in
mo ut q̃ compulsi dz. ar. xxiii. q. i. predicandū. et. xxiii.
di. dyaconi. sz qualiter potest cum iam sit excoicatus.
h modo ut alij compellantur ne ei cōicent. i. de usur.
post miserabilem alij dicunt q̃ si est absoluend'
si petat ut ista lrā satis innuit. q̃ in penitentia nō
datur remissio. xxiii. q. ii. legatur. et. xxiii. q. vii.
quemadmod'. sz h non est contrarietas quia utrumque si
potest ut ille in directe compellatur. et sic petet absol-
ui et satisfaciat. Idem messan. capl'o.

Ueniens ad presentiam nrām. G. layc̄.
humili insinuatiōe mōstrauit: q'd cū
in ciuitate lemouicen. quandam sibi matrimonialiter
copulasset: ab ea discedens. messanā adueni-
ens. ui. ca. mulierem in scīa q' aliam hr̄et uxo-
rem: sibi sollempniter copulauit. Sed cum eid
fuisset penitentia iniuncta. ut ad legittimā redi-
ret uxorem. et ipse propter h in suam priam
redijsset uxorem suam inueniens carnis de-
bita exsoluisse: ad messanā rediit ciuitatē.
et predcē. ca. tanquam legittime cohitauit
uxori. et. j. lz aūt uiuente uxore legitimā pre-
dcām. ca. sibi copulare nequiuerit in uxorē:
q̃ tñ uxore defuncta. ut pote a lege ipius
solutus: in eandem. ca. potuit de nouo ma-
trimonialiter consentire. d' modo non prestitit
fidem adultere. l' machinatus fuit in mor-
tem uxoris: caū. q. si ita est. eidem. G. ut sup̃
dcē. ca. affcū adhereat coniugali: licentiā con-
cedatis.

Ueniens. et. j. in sciam. si h fuit tunc tñe poterit
remanere cum illo. si. s. e. c. i. de nouo. ar. sic tene-
at simil. ut ex tunc si illa uoluerit in eum consen-
tire. al' si compellerentur. sz iiii. s. e. c. i. sic et transactio de-
lo alterius tñ inuita ab eo reuocari non pot. c. de
transact. transactōe. si. ff. de. of. p asul. obseruare.
c. ult. sic. ff. de l. iii. l. i. §. i. fidem adulte. h io dicat
q̃ et si h illa sciuisset. et q' haberet aliam uxorē. aliā

Significasti ... aliquis ... matrimonium legitime ...
... fidem ...
... machinatus

dicerec̄. uel si non possit eē cum illo pp fidem datā
et q̃ k plus fuit me q̃ in uxorem eā dux̄. s. e. cū
hr̄et. sz q̃ h fuit ignorans adulterium si commisit.
xxxiii. q. ii. in lectum. ff. de adulterijs. l. pl. et de
gorius. ix. fri. R.

Si quis uxore uiuente. fide data. pmi-
serit aliam se ducturum. uel cū ipā de
fco contraxit. sz nec ante. nec post legittimā eius
sentite. cognouit eandē: quamuis utrique ipor
p eo q' in h grauiter deliquerunt. sit penitentia in-
iungenda: non est tamen matrim. q' cum ea
contraxit post uxoris obitum: dirimendū. Ce-
terum tolerari non dz. si prius et postea d' uiuēte
uxor illius: illam adulterio polluisset.

Si quis. et. j. cognouit eandē. sic pz
q' sola fidei data uel tñ de fco contracta si impedit ma-
trimonium. uxore defuncta si ad carnalē copulā sit
processum. et sic intellige oīa illa iura q̃ dicit q' nullus
ducat in matrim. cui fidem dedit de ea ducenda post
mortem uxoris. uel ē quia contraxit de fco. et ita est. ar.
q' uoluntas sui fcm̄ si fuit subsecutus effcs nō nocet.
q̃ nō obfuit conatus si iniuria nō hūit effcū s. de
spon. c. ult. si de h. et. ar. xxxii. q. v. extra ordinaria.
et. ff. de cuiusque iur. l. i. infi. ar. cē. xxxii. q. v. q' uidetur.
et. s. de bigamis. nup. et c. ult. et. l. di. si quis p ac-
ceptum. et de pe. di. i. si quis cum telo. s. de spō. iu-
uenis. et id intellige. de eo l' ea q' machinata ē in mor-
tem alterius. s. cum effcū. ut. xxxi. q. i. si quis uiuente.
al' solus conatus si impediret. ar. istius. c. q̃ eadē
ro ut utrobique. Alex. iii. De coniugio leprosorum

Peruenit ad nos. q' cum hij q'ui A.
lepre morbū incurrunt. de consuetu-
dine generali. a communione hoium separentur.
nec uxores uiros. nec uiri uxores tales egrotā-
tes: secuntur. Cum igitur cum uir et uxor sint
una caro. non dz unus sine altero eē diutius.
ca. q'. ut uxores uiros et uiri uxores qui lepre
morbū incurrunt sequantur: et eis coniugali af-
fectiōe ministrent sollicitis exhortationibz inducere
non postponas. Si uero ad hoc induci nō po-
terunt: eis arctius iniungas. ut uterque altero ui-
uente: continentiam seruet. quos si mandatū
tuum seruare contempserint: uinculo excois
astringas.

Peruenit. et. j. de consuetudine q' est iure canonico
approbata. s. de ec edifi. cum dicat q' ut ibi pz
cum alijs habitare nō debent. et. ff. de iure uerus testa.
xxxii. q. ii. h ipm. sz in h q' uiri sani nō sequūtur
uxores uel ecō. mala erat consuetudo. ut. j. seq. et. j. c.
p̃x. una caro. h expositum. ē. s. de bigamis. debitū.
sine alio. xxxiii. q. ii. si quis nuptijs. et. xxxii. q. v. si
uxorem. diutius. h nō determinat quantum extendā-
tur diutius. et io in arbitrio boni uiri consistit. supra
de. of. del. de causis. et. ff. de iure deliberandi. at pretor.
pmittunt tñ maritis quia ab uxoribz recedere et ab
eē p multa tempa in fauorem tñ terre scē. s. de
uoto ex multa ad. si. diutius quia extendimus usque ad
biennium. ff. locati. cum domini horreorum. quia usque ad

[illegible]

quinquennium. ff. de separationibus. l. i. §. quod dicitur. sequen-
do. quia uir tenetur sequi uxorem sicut ea eum non ad
impia inducentem. xxxii. q. i. si quis uxorem. infra. et hoc
cum ex iusta causa recedit alias retineat eam maritali
potestate. xxxii. q. v. cum caput. manifestum. noluit.
et mulier uirum. xii. q. ii. ut nanque non ipsam trahere uel-
let ad infidelitatem. infra de diuortiis. quanto. uel non effici-
atur uagabundus. xxxiii. q. ii. si quis in euitabili ne-
cessitate. arg. ff. de operis libertorum. quod non infra. ministrare.
numquid in eodem lecto et domo morari debent. non debet
ad lectum continue compelli sed sufficit leproso quod suo de-
bito non fraudetur. sed quare non compellitur precise. xxx-
iii. q. v. ii. Resp. forte ideo ne leprosi nimis in opere efficiantur
in exactione sue iniusticie si sani eis cohabitare recusarent. ut non
compellentur. sed primo exhortandi sunt ut hic dicitur quod infra.
patet et infra c. proximo. infra. nam istud non potest referri ad
continentiam quod suaderi potest imperari uero minime. xxxi.
q. i. integritas. et unam solam causam excepit dominus. infra c. proximo.
et xxxii. q. vii. omnes causationes. Item Valoe.
episcopo.

Quoniam nemini licet excepta causa fornicationis
uxorem dimittere. constat quod siue mulier
lepra percussa fuerit. siue aliqua graui infir-
mitate detenta: non est propter ea a uiro sepa-
randa. uel dimittenda. leprosi autem si conti-
nere nolunt et aliquam que sibi nubere ue-
lint inuenerint. liberum est ad nuptias conuo-
lare. Quod si uir siue uxorem leprosum fieri contigerit.
et infirmus a sano carnale debitum exigit.
generali precepto apostoli quod exigitur est soluen-
dum. cui precepto nulla in hoc casu exceptio
inuenitur.

Quoniam et infra causa fornicationis. xxxii. q. i. dixit dominus et q. vii.
apostolus et c. omnes causationes. lepra. sic propter lepram
alter alterum dimittere non potest. s. c. proximo. et s. de iure-
iurando quemadmodum. sed sponsa de futuro dimitti potest propter
lepram superuenientem ut i. l. quemadmodum. et infra c. proximo. gra-
ui infirmitate. xxxii. q. vii. hii qui sani. et q. v. si u-
xorem quis. sed s. de clerico egrotante. c. i. et iii. et ult.
ff. de tu. et cu. hec ille et vii. q. i. pontifices. arg. contra s.
de clerico egrotante. sed ibi soluitur. liberum. cum non sit
ei prohibitum contrahere de matrimonio prohibitorium est s.
de sponsalibus. cum apud. generali precepto. non quod generale
dicitur generale esse intelligendum. de c. di. iiii. ut ostende-
remus. et ff. de procuratoribus. procurator cui. xii. q. i. dilectissi-
mis. ff. mandati. creditor. §. lucius. immo et indefinita
generaliter intelligitur. xix. di. si romanorum et xxiii. q. v.
si non licet. et i. de priuilegiis quia ecclesia. ff. de seruitutibus. ur. p. si
seruitus. et ff. de acceptil. pluribus. arg. contra. quod indefini-
ta non equipollet uniuersali. s. de decimis ad audientiam.
ff. de leg. iii. non aliter. de c. di. ii. liquido. item contra quod ge-
nerale uerbum restringitur. ut ii. q. ii. omnis. le. et di. i.
omnes leges. et i. de sententia excommunicationis. si uero. §. si uero. et
ff. ad l. aquil. scientiam. §. qui cum aliter. ff. de pigno-
raticia actione. obligatione. so. uerbum generale intelligendum est
generaliter per ut hic dicitur et in primis concordantiis hoc ca-
dunt contentem uel testatorem aliter intellexisse de quibus
dicitur. C. de transact. age cum geminiano uel si sentu-

si peccaturum in ultimis concordantiis. et quod dicitur indefinita
equipollet uniuersali intellige optime in iure si lege
uel canone non diffiniatur. xxxi. q. i. quod si dormierit. Resp. ex-
ceptio. et ideo nos ex sensu nostro excipere non debemus. ii. q.
v. consuluisti. et l. v. di. si euangelica. et lxi. di. miramur.
vii. q. i. scripsit. vi. q. iii. scriptum est et xxxi. q. i. quod si
dormierit. et s. de translatione. inter corporalia. arg. de c. di.
ii. liquido. Urbanus. iii. episcopo florentino.

Litteras et infra quia postulasti utrum si post
sponsalia de futuro inter legitimas per-
sonas contracta aliquam a uiro mulier educatam
alterum eorum lepre morbum incurrat. alius ad consum-
mandum copulam maritalem compelli debeat. Resp.
quod ad eam accipiendam cogi non debet. cum nondum
inter eos fuit matrimonium consummatum.

Litteras et infra. cogi non debet. sic ergo patet quod lepra superueniens
soluit sponsalia de futuro. et eadem ratione quelibet a-
lia enormis deformitas. ut s. de iureiurando. quemadmodum
licet in matrimonio de presenti ut patet ex precedentibus capitulis. s. e. et c.
quemadmodum infra. arg. quod ea que de nouo emergunt auxilio in-
digent. ff. de integrum restitutione. de etate. §. ex causa. et s. de officio dele-
gati. sustinante. et ff. ad uell. si mulier in iure. Adrianus
papa sareburgensi archiepiscopo. De coniugio seruorum.

Dignum est et infra. Sane iuxta uerbum
apostoli. sicut in christo ihesu nec liber
nec seruus est a sacramentis ecclesie remouen-
dus: ita nec inter seruos matrimonia debent ullatenus
prohiberi et si dominis contradicentibus et inuitis
contracta fuerint: nulla ratione sunt propter hoc
dissoluenda. debita tamen et consueta seruitia: non
debent minus propriis dominis exhiberi. De coniugio
seruorum.

Dignum est et infra. in christo ihesu. i. in fide christi.
suscipienda. a sacramentis. que suscipientis gratia con-
feruntur ut baptismus confirmatio sacramentum eucharistie
uiaticum penitentia ab istis sacramentis nullus fidelis debet exclu-
di. immo tenentur ea recipere. i. de pe. et remis. omnis u-
triusque sexus a matrimonio nullus debet excludi. quia eodem de
matrimonio prohibitorium est s. de spon. cum apud. s. de coniug.
lepro. quam secus de aliis sacramentis ut ordo qui tonsure
aliorum datur. quoniam nullus seruus debet ordinari preter domini
uoluntatem. supra de seruis non ordinandis. consuluit. et per totum ti-
tulum nullus illegitime natus. s. de filiis presbyterorum. c. i. et per
totum. hoc probatur. i. q. i. §. si ergo sacramenta. et §. ecce.
si clericus. remouendus. i. tam de monachis. §. hic
autem colligitur. inter seruos. nec et inter liberum et ancillam
si contrahere uoluerint scienter. xxix. q. ii. si quis inge-
nuus et infra c. proximo. dissoluenda. aut non a coniuge sepa-
rari non debet. Communia utriusque iudicium possessionum partium
tamen penes dominum ancille remaneant. ff. de statu lib. l. et
seruorum. seruitia. quid si dominus seruitium exigit et uxor de-
bitum a uiro petit eodem tempore domino est potius obe-
diendum domino quidam quod post est obediendum domino si periculum
lum fornicationis timeatur uel magnum preiudicium fiat
uxori. sed post uir quod uxori prius reddat debitum cum per
hoc nullum preiudicium uel saltem modicum fiat domino propter
moram modici temporis. ff. de iud. si dilatorium. non forte dominus
in aliquibus persone petit seruum suum quia si dominus uellet
uendere seruum suum alicui qui uellet eum ducere ad extre-

neas ⁊ remotas ptes forte in grecia. d. i. x. ala. qd
pot ⁊ uxor se cum sequi Sitis uit uel alij dicunt
q tal uenditio phibenda est. ar. C. coia utriusqz
iudicij possessionum. ar. lui. di. sanctitatem ⁊ ar. j.
de iudeis. c. ult. Interest. i. nequius se sua male u
tatur. Inst. de hijs qui sui l. alie iur. §. plz. ⁊ ff.
e. t. si dominus. Alex. iij. preposito ⁊ prio
ri mortari.

Proposuit nob. ex. tris. q cum uir eā
cum ea diutius pmansisset: notam ei
conditionis obiecit asserens eam esse ancillam:
quam liberam esse credebat. cum eam duxit
in uxorem ⁊ j. et. i. q. Si constiterit q id uir
pfatam mulierem: postquam illam audiuit
esse ancillam carnaliter cognouit: ipsum mo. p.
compel: ut eam sicut uxorem: maritali affectione
pertractet. Si uero aliter fuerit ⁊ sniam diuor
tij pferre contingat: mulieri pecuniam quam
prefato uiro p dote concessit: restitui facia
tis.

Proposuit ⁊ j. liberam esse credebat ⁊ sic nullum
fuit mrim. si erat ancilla quam credebat liberam.
xxix. q. ij. p totum error. n. conditois ipedit. mrim.
xxix. q. i. §. hijs ita. Audiuit. suple ⁊ credidit si
u. eius referenti credere tē. ar. xxiii. q. iiij. quia ma
gnum ⁊ ff. q cum fi. d. tit. l. ij. titubans. n. pig
norante hunduis est. C. de adit. uidebimus. l. ult. ff.
de lib. co. exhi. l. iij. §. si qui. ar. j. de sendis nupt.
dō. ⁊ xxxiij. q. ij. cum p bellicam. ar. c. xxij. q. iiij.
innocens ⁊ ff. de pet. here. sit uelmt. §. cū an
quam ptes. dic. q si iste hz consciam seruitutis
ex pbabili causa ⁊ discreta tunc piudicat ei si car
naliter eam cognoscat si ex leui ⁊ temeraria cau cre
di n dz non uñ q ei piudicet. ar. j. de snia excois.
Inquisitioi ⁊ j. e. c. ult. sz pone iste monet ei lite
de conditoie ipa petit q lite pendente reddat ei de
bitum cum lite pendente iure suo puari nō debat.
s. ut lite pen. c. i. ⁊ ij. xvi. q. iiij. volum. viij. q.
iij. nōne nunquid eccā dz ei pcipe. ut debitum red
dat q uñ p iura pdcā dicunt quidā q bn tene
t redde debitum ad mandatum ecce sz ipse non dz
exige. nec ei sit piudm. t. dixit q non dz exige
nec exigenti redde qz ei fieret piudm q uñ p i
stam liām ⁊ si applatur non reddat. qz si eā
cognosce uxorio affcu fit ei piudm. si hēat asciē
tiam ex causa pbabili ⁊ discreta ⁊ sic esset statim. mrim.
si fornicario affcu peccaret mortaliter q face n dz.
imo pp hoc dz excoicationem. s. de rest. spo. lras.
⁊ h dix. ar. illius decretal. inquisitois. sz tat uidet
q possit redde ad mandatum ecce ut ex pmo c
sensu ei coniungat quamdiu ciidet p sniam de i
pedimento conditois ⁊ hoc uñ ē certus l ez aliqas
inde hēat psumptiones seqt si teret p certo ⁊ qd
dic lra ista postquam illam audiuit ancillam
cognouit eande intellige ani intem morā ⁊ sui
mandato ecce. tunc. n. intelle cosentire nō obstante
illo ipedimento ⁊ ita securus uñ si ad mandatum ecce
eam cognoscit. p dote. i. uice dotis. nō. n. fuit dos

si fuit ancilla. ff. de iur. iur. si mr. §. ult. ar. p. uil.
Urbanus iij. amian. epo.

Licet ⁊ j. Sane si eo qd fuit ppositum.
an mr possit diuortium postulare:
p eo q uir cum quo sue conditonis ignara c
tt. seruus monasterij pponatur. cum eum id
uir patrem suum cuius conditonem f leges pro
uincie sequeretur: tpe mortis p libo se gessi
se ⁊ iam elapso decennio: nec pretes nec su
o noie se status controuiam pacium astan
t affirment: uī nobis ratione tempis ⁊ fauo
re libertatis: p parte uiri securius iudicatis.
Licet ⁊ j. f legem puincie. innuit
ant esse de iure coi q uetium e. C. de. rei. uen. p
tui. ff. de statu. ho. l. ⁊ seruor. ⁊ s. de seruis. nō. ord.
c. ult. § de h. decennio. sufficeret tm quinquennium.
C. ne de statu defunctorz. si pi. ⁊ l. i. h h ita ingro
de fco. fauore libertatis. fauore. n. libtatis multa
cont rigorem iuris statuta sunt. ff. de fidei. c. libta.
generaliter. §. si quis seruo. C. coia de manumissoib.
l. i. s. de pbat. ex litteris ⁊ s. de re iudic. c. ult. xij. q.
ij. cum redemptor. Innoc. epo. ij.

Ad nram noueris audientiam peruenisse:
q. G. pbr card. ap. se. R. miles c
a muliere quadam pp conditionis: sepauit
errorem. Jo qz exi. q. si constiterit q miles ig
norans contraxit cum ancilla: ita q postqz
intellexit conditionem ipsius. nec fco nec uerbo
consenserit in eandem: pp qd non p card. eun
dem ab eius fuit consortio separatus: cum ta
tendi cum alia liberam ipi concedas: auct.
ap. facultatem.

Ad nram ⁊ j. conditonis separauit q bn potuit.
s. e. pposuit ⁊ xxix. q. ij. si quis ingenuus. qz erra
tis consensus nullus est eadem cā. q. i. §. hijs. ff. de
iurisdic. oi iudi. si p errorem ⁊ C. de iur. ⁊ fa. ignor.
n id circo. nec fco. puta carnaliter cognoscendo eā p
quam intellexit illam esse ancillam. s. e. pposui. xx
ix. q. ij. si quis igenuus. s. de condic. appo. de illis ⁊ s. de
spo. is qui ⁊ ita ipo fco mrim. contrahit sicut ⁊ uerbo.
xxxij. q. ij. honorantur ⁊ ff. de spo. sz qr. sit qz hic q
mrim. q nisi est actu tempis confirmatur. si. s. de
desp. ipu. lras accessit ⁊ s. e. pposuit. ff. de ritu. n
upt. si quis sz ā uñ q ūba necia sunt. s. de spo. tue
⁊ c. si inter ⁊ de c. di. iiij. cum p piuilg. In hijs q lo
qui poss. necia sunt ūba. ff. de l. in. mutu. sic in sol
uendo mrimo. requiritur expssius consensus. ff. de ri
tu. nup. i eo. pterea. pot consensus non face mrim. qz
nullus fuit h nouus requiritur. s. de eo qui dux in
mrim. ueniens ⁊ c. i ⁊ ita ūb antiquis p durante n no
uus exprimatur. Si. s. de carpt. maiores isi. ff. de pra
tio. sz si manere. ff. de arbitris. si cui dies. i pn ⁊ l. la
teo. §. plz ⁊ ff. de s. o b. l. i. §. adiat. dicas qd de fco
re contrahit mrim. qn aliqua ūba pcesserit ad spo sa
ta ul. mrim. sz tunc n haberet effcm postea uero
ipo fco contrahit mrim. cui sponsalia. s. de spo. ipu.
lras accessit ⁊ ff. de spo. sz que pns ⁊ tale mrim. p
sumptum appllatur. s. de spon. is qui sz pone ceo. Gof.

as contraxit cu ancilla ignorans et co postea illam
manumittat uiro ignorante. nunquid est in matrimonio
quod non. quia adhuc consentiret ei ex post consensu quod nul
lus fuit. ar. C. ad vell. quamuis si mulier. ij. ff. de
minoribus. l. iij. § sed et si sciens ancille tanquam liberam a
lieni tradat in uxorem qui lib est eo ipso intelligitur ei
dedisse libertatem. in auct. de nupt. § si uero ab initio
sed pone libera contraxit cum eo quem credebat liberum.
postea sciuit illum esse seruum tunc homines uult
esse cum eo. sed ille non uult remanere. dixit Jo. quod non esset
matrimonium. tunc ille debet compelli exinde uelit cum eo esse. ls. s.
de eo qui duxit in matrimonium. c. ij. Gregorius. de na

Si cetens esse credimus tis ex libero uentre
ut primogeniti ex libera seu libera filij
ad seruitium retrahuntur. propterea tibi precipi
mus. ut si documenta nulla sunt ab ecclesie parte
que documentis hiis debeant obuiare: ab eis
molestia si aliqua retractatione: compescas eadem
dumtaxat. est ut si alij pro mercede libertates
tribuunt. ab ecclesia aequa tueri debent: reuo
centur. de natis ex libero uentre.

Si cetens. et j. ex libera. fallit tamen in casibus. xv. q. ult.
quam multe. Item et in alio casu. xxxij. di. eos. Item in alio casu
de iudeis. ita quorundam. hiis documentis quia dicebat
mulier ista se me de manumissione matris sue que
dam instrumenta que forte ostendit propter quibus instrumentis stabi
non ex parte ecclesie contraria instrumenta ostendantur. et sic e.
a. c. quod instrumentum publicum instrumentum possit reprobari. et
per alias personas possit ecclesia reprobare hiis documen
ta. ab ecclesia. lxxxvij. di. libertas. equa tueri. ar. quod
non debeo id facere a quo teneor alium prohibere
et qui deffendere me tenetur me non debet impugnare. ff. si
seruitus uen. altius. ff. de adop. inde est a frater. et xx
vi. di. una tantum. et xxv. di. c. ult. xxij. q. i. siluester.
ff. de fideius. tutorum. et xlij. di. § i. ff. de admi. tutorum.
quod. § ij. ff. de neg. g. si pupilli. § uidamus. se
cus in marito qui alios ab uxore prohibere debet. iij. q.
vi. quamuis. so. in priuilegio in primisso generali sup
pletur non sit tale factum quod sibi soli ex officio competebat.

Alex. iij. Solemnitan. archiepiscopo. de cognati
Utrum ante filij ante uel post one spirituali
compaternitatem geniti. possint ad inui
cem copulari: canones. et diuersorum locorum con
suetudines: diuersi inueniuntur. et quia licet
primus canon: ex tunc editus. natos post compa
ternitatem ad inuicem copulari prohibeat: alter
tamen canon postius editus: primum uidetur corrigere
per quem statuitur. ut siue ante. siue post compat
ernitatem geniti sunt: simul possint coniungi.
excepta illa persona dumtaxat. per quam ad
compaternitatem deuenitur. Unde nobis uidetur. ut per po
steriorem canonem debeat observari: nisi consu
etudo esset. que scandalum generet: aliter se ha
bere noscatur. de cognatione spirituali.

Utrum ante et j. posterius. primus. canon est. xxx.
q. iij. post susceptum. et debet esse paschalis primi liber
in quibusdam libris dicitur paschalis. sed secundus ca
non posterior editus est eadem causa et questione eadem. sed

quibus. quod corrigit primum ut hic dicitur. sed canon ille
ita potest legi quod teneat per ut ibi exponitur. sed alex. ali
illum intellexit ut hic patet. nisi consuetudo que scandalum.
hugo dixit quod alexander maledixit hic. quia innuit hic
quod licite coniuncti debeant separari quod esse non debet propter
aliquam consuetudinem uel scandalum quia a deo sunt
coniuncti. et quos deus coniungit homo non separet. xxxiij. q.
ij. quos deus. et e. ar. pro eo de sponsa duorum. c. ult. ubi non sta
tur consuetudini. sed potest dici. ar. contra quod consuetudo red
dat personas licitas ad contrahendum illicitas. j. e. sed
eo. et s. de consang. cum olim. et ar. xxxij. di. pla
cuit. sed potest dici quod hic loquitur hic in matrimonio contrahendo.
et propter scandalum impeditur contrahendum quod alias licitum est.
sed non dirimitur iam contractum propter scandalum. et hoc
satis patet ex consultatione. et non dicit alex. quod coniuncti
separentur. sed hoc quod coniungi non debent si scandalum est
nam multa si prohibentur fieri tamen manent. s. de iure.
iur. quadam. et s. de regularibus ad apostolicam. et xxx.
q. v. § si obiciatur. et xv. q. i. § ult. uel dic quod propter scan
dalum derogatur iuri ut propter scandalum separantur
sed de iure non debent. ut j. e. sed eo. sed primum uerius
uidetur quia propter scandalum matrimonium quod deo auctore in paradi
so institutum fuit peccatum dissolui non debet. xxvi. di. dei
de oppositione. et ita remanet contraria illa decretalis sed eo. sed
intellige hic per ut ibi soluitur. Item eidem.

Si uir uel mulier sciens uel ignorans filium
suum de sacro fonte susceperit. an propter
hoc separari debeant: consul. t. t. R. quod quamuis
generaliter sit institutum. ut debeant separari:
quidam tamen humani sentientes: aliter statuerunt.
Ideo quia nobis uidetur quod si ex ignorantia siue ex malitia
hoc fecerint: non sunt ab inuicem separandi. nec
alter alteri: debitum subtrahere. nisi ad continen
tiam seruandam: possint induci. quia si ex ig
norantia id factum est. eos ignorantia excusare
uidetur. si ex malitia: eis sua fraus patrocinari
non debet: uel dolus.

Si uir uel mulier. et j. institutum. xxx. q. i. c. i. et ij. sta
tuerunt. xxx. q. i. dictum de eo ad limina. debitum
subtrahere. sed numquid potest exigere. potest dici quod ille
qui hoc fecit ignorans poterit reddere. et exigere. quia
non peccauit. qui uero sciens satis uidetur quod non debet exigere
sed reddere tenetur. tamen non inuenimus prohibitum in hoc
casu quod non exigat. quare nec nos prohibemus. si ex ig
norantia. probabili alias non excusaretur a peccato. s. de
eo qui renuntiauit ecclesiam. c. i. infi. et j. de clerico
excommunicato. minis. a plice. et est argumentum ad hoc quod igno
rantia excusat. ut ibidem et i. q. iiij. § ult. et viij. di.
consuetudo. patrocinari. s. de eo qui duxit in matrimonio. c.
i. et j. de collusione. audiuimus. xxx. q. i. de his. de
sepulturis sedes apostolica. Idem vigilien. episcopo.

Super eo quod a nobis t. t. requisiuit
de duorum compatrum filijs: R. quod si tales fi
lij fuerint. per quorum alterum uel utrumque parentes
ad compaternitatem uenerint: eos coniungi nulla
ratione sustineas. et coniunctos pontificali auc
toritate non differas separare. Ceterum si per ne
utrum illorum ad compaternitatem uentum fuit

vtriusque

de hiis te volumus. consuetudinem tue metro
politane ecclesie et aliarum archiepiscopatuum, inquire
et diligentius imitari. ita quod si eadem ecclesie con
suetudo hoc inter eos non sustineret coniugium
fieri. nec firmitatis robur habere. tu sibi in
in ecclesia tua commissa. coniugium huius non per
mittas. et si quos taliter coniunctos inveneris.
iuxta earumdem ecclesiarum consuetudinem. ipsos
separari ab invicem: non omittas. Si vero si
de consuetudine habetur. ut talia coniugia per
vantur: in dicta ecclesia tua dissimulare poteris. i
ta quod nec contradicere: nec tuum videaris p
stare assensum. quia sicut grave est antiquam con
suetudinem contra canonum ecclesiarum
sed inis contempnere: sic quoque gravius est. si
propter eas: his coniugiis tuum indulges con
sensum. cum possit sic. in exemplum assumi.

Sup eo. et c. alterum ultimumque. s. e. c. i.
et xxx. q. iii. sed quibus separare. quia sed canones coniunc
ti sunt. vel separandi sunt. x. di. inde. et c. vel non
dubium. et xxxv. q. iii. addicimus. consuetudinem metropol.
sic. xii. di. de hiis. sed et videtur quod consuetudo ro. ec. potius
sit sequenda. de. q. di. iiii. decima. xi. di. qui nesciat.
insi. contra intellige. de forma sacramentorum servanda.
quam quilibet tenetur servare et credere. ut extra. ro. ec. i. de heret.
ad abolendam. i. sed. Item ar. est. quod prius recurrendum est
ad consuetudinem metropolitane ecclesie quam ali
arum ad quarum consuetudinem recurrendum est. s. de ce
sibus sed eo. demum ad romanam. ar. ff. de l. de quibus
vel potius ad ius scriptum. si eadem ecclesie. consuetudo. et i
telligo de tali consuetudine que scandalum generet. ti
sint observata. s. e. c. i. insi. surgit consuetudo ista
ex quadam affinitate contra ex parentitate unius filio
rum. ut et alii coniungi non possint. ut olim observa
batur sed in illam alex. iii. s. e. c. i. et xxx. q. iii. post
susceptum. sed illud ius mutatum fuit ut omnes possint
coniungi preter illas personas quibus mediantibus compa
ternitas contracta fuit. xxx. q. iii. c. i. sed quibus. et s. e. c. i. et
sic si scandalum magnum sit in aliquo quod tales
coniugantur vel remaneant coniuncti. adhuc propter
scandalum servabitur ibi illud non obstante constitu
tione que emanavit postea in contrarium. Sed forte
sic modo posset dici. si in aliquo loco esset magnum
scandalum et horror quod aliquis contraheret in quinto
gradu illud non tolleraretur non obstante constitu
tione illa. s. de consan. non debet. quia propter scandalum multa
contra ius obtinentur. ergo multo fortius in alia ratio
ne esse videtur. et ita h. et. s. e. c. i. scandalum impedimentum
et dirimit. et est simile quod consuetudo facit aliquid illi
tum ad eligendum. s. de electis coniugatis. cum olim.
in prohibitione tali minus nullum est periculum. ergo si scan
dalum est si coniungantur: propter scandalum prohiben
di. sed. ar. i. de novi operis. nunc. cum ex iniunctio
si contracta prohibitio numquam fuisset inter tales persona
contractum tamen non deberet dissolvi propter scandalum.
quia talis dissolutio sine mortali peccato fieri non posset.
ar. de pre. dec. cum ex iniuncto. quidam tamen volunt
intelligere videlicet scilicet ita quod si eiusdem ecclesie

et c. de primis personis de quibus permisit in principio c. quia
inter eos de quibus loquitur dictatum est. in tamen. ut s. e. c.
i. tamen de tali tamen dicit alex. quod sit ad dissimulandum.
ne in exemplum trahatur. cum ecclesia talia minima ap
probet. Generalius credo premium dictum. Simpliciter si con
suetudo habet. ut postquam contracta sunt. tolerentur. pot
est ibi dissimulare. ita quod nec consentiat nec contradicere
videatur. propter rationem que ita sequitur. dissimulare. talis
dissimulatio loco approbationis tacite habetur. cum ne
tum sit occulti impedimentum. nec contradicere. non quod qui
tacet. nec consentit nec negat. ff. de reg. iur. qui ta
cet. quandoque tamen taciturnitas tenetur pro assensu. l. iiii. di
si servus. s. de presumpt. nomine et aliquando pro contra
dictione. de con. di. iiii. cum pro parvulis. ff. de pre. filius
fa. c. nimium. l. di. si forte. contra iacentium. et i
ta vicinorum locorum non est contempnenda consuetudo. i
mo servanda. ne scandalum fieret. sumetur inde ex
emplum quia cum ista consuetudo satis sit honesta. non
debuit iste videri auctor. ut alii recedant. ab illa
consuetudine. ita taceat. si sine scandalo. id sustineant. c.

b. Clemens. iii.

Martinus tertiam duxit uxorem. teb. gam
quam copulavit. lotharius. qui tertie et
martini filium: de sacro fonte suscepit. l. vero
et b. sublatis de medio: contra eum. t. predicta: con
traxit. Nos autem consul. t. duximus. respondendum. quod cum
per verbum domini. vir et mulier efficiantur per
coniugium una caro: liquidum est. t. non posse
sine ambiguitate copulari: quia qui compater eius fuerit.
cum quo una caro teb. gam. nascitur extitisse.

Martinus. et. ec. c. per conubium. i. per carna
lem copulam. xxvii. q. ii. agathosa. una caro. xxx.
q. iiii. licitare. et. c. sicut unus. eius. s. lotharii.
cum quo. s. lothario. notandum quod post matrimonium carnali
copula consumatum quo casu intellige quod hic dicit.
si alter coniugum suscepit filium alterius de sacro fon
te ambo coniuges compatres efficiuntur parentibus infantis.
et ita vir suscipiendo filium alterius de sacro fonte
uxor ipso mediante viro contrahat efficitur parentibus infan
tis et mater illius spiritualis efficitur. et eo. xxx. q. iiii. sicut tate.
et. c. si quis unus. si vero compaternitas precessit matrimonii sive car.
copulam puta suscepisti filium berte et maritus de sa
cro fonte postea contraxisti cum teb. ga. et eam cognovi
sti. vel licet contraxisti. si dum tamen illam cer. cognovisti quod
ius illam postea cognosceas uxor tua non efficitur com
parentibus illius infantis. quia nondum eras effectus una ca
ro cum ea. quia per unionem carnis compaternitatem. non tran
sitivit ad unionem spiritualem precedentem matrimonium. Si te mor
tuo et mortua uxore mar. quorum filium antequam te
tes teb. gam de sacro fon. levaveras. mar. potest in
terre teb. gam uxorem. xxx. q. iii. qui spirituale. et. c.
post obitum et sic teb. potest habere duos compatres unum
post alium non non necesse quod michi. et c. mea. fratrum de
fonte levavit hic mea coniux sine numquam vivat uxor
sicut mee fratrum non ex fonte levavit hanc post fata
mee non inde vetabor habere. sic cum sed suo. alter
coniugum sollempnizat votum alterius. puta vir
cum volente uxore ordinem suscepit. xxvii. di. quia sed.

Clericus quidam habens ... an duo levantes sint... compaternitatem ... dicit quod non quia hoc non ... compatres ... potest ...

Idem.

Contracto matrimonio inter P. et A. uxorem suam quidam consanguinei eius A. contra matrimonium obiecerunt quod eadem in primo sacra- ti salis pabulo filium quondam concubine ip- sius P. tenuit et cetera. Verum si constaret uim esse quam diximus non ideo tamen contractum matrimonium solueretur: quia dolus eius contrahendo matrimonio impedimentum afferret. Ideoque mandamus quatinus prefato P. auctoritate nostra iniungas: ut memo- ratam A. sicut uxorem maritali affectione pertrac- tet et carnale debitum ab ea licenter exigat et persoluat: sed ipsam ante matrimonium contractum cum P. sed postea confiteretur hoc egisse dum tamen si in fraudem hoc fecerit causa tamen matrimonii separandi penitentiam pro presumptione accipiat matrimonio in sua firmitate durante.

Contracto et cetera. sacrati salis. de co. di. iiii. sal celes- tis. concubine. Quidam dicunt quod ille filius tunc e- rat filius concubine ipsius P. de alio uiro dicentes quod compaternitas attrahitur per illud sacramentum sac- ti salis. Sed si hoc nulla fuisset quod uix contrahendo ex hoc ni- si quod pollicita precedunt infra non contrahatur com- paternitas. ar. xxxii. di. Cum in iure. ubi dicit quod baptismus est ianua sacramentorum. Item preter cathacismum non sit quis aptus contrahere matrimonium. xxviii. q. i. caue. Item si decre- deret sui tempore non potest ei cathecismus cum preteri- o dampnaretur. de co. di. iiii. firmissime et c. nulla. et sic est adhuc infidelium. ergo non potest esse fi- lius spiritualis. ar. contra quod contrahatur compaternitas per cathe- cismum. xxx. q. i. c. i. ubi dicitur quod a primo pabulo sacrati salis usque ad confirmationem contrahitur compaternitas per ca- thacismum et est contra q. iiii. si quis. unde de co. di. iiii. in ca- thacismo. nam et ianua dicitur postquam est cathecizatus. xxx. q. i. hoc dicit et c. illud pueris. xxx. q. i. quod sicut vii. dona spiritus sancti et vii. dona recipit et per quelibet illorum contrahitur compaternitas. ita quod impedit et dirimit. Primum est collatio sacrati salis. de co. di. iiii. ex hinc secundum aurium et narium linitio cum sputo. di. e. post ea tanguntur. tertium in fronte et in pectore crucis si- gnatio. die postea signatur. quartum olei sacrati per- unctio. di. e. deinde. quintum ablutio bapt. di. e. ue- nit. Sextum est in uertice crismatis punctio a sacer- dote. di. e. postremum ascendit. vii. confirmatio crisma- tis in fronte per episcopum. di. e. presbyter. et illi qui secuntur hoc dicunt quod ille filius non fuit filius pretextu sed tamen con- cubine dicunt hanc decretalem non tenere. alii dicunt quod per tria sacramenta tamen contrahitur compaternitas. scilicet per cathacismum baptismum et confirmationem. de co. di. iiii. in cathecismo. xxx. q. iiii. si quis unus et hic miles non te- nuit illum filium ad totum cathacismum. sed tamen ad missionem salis quod satis apparet per hanc literam. Alii dicunt quod hic per cathacismum contrahatur compaternitas per illam tamen non dirimitur matrimonium contractum. pro ut innuitur per hanc literam tali ratione quia baptismus est ianua sa- cramentorum omnium non datum est ut. xxxii. di. de presbyteris non bapt. c. i. et ii. ergo si ianua non est aperta nullum sacramentum recipi. Item alia ratione quia ante

baptismum non est filius ecclesie quia sine eo nullus salua- tur ut dictum est. ergo si non est filius ecclesie non est spiritualis filius. scilicet spiritualis et si non est filius spiritualis nulla penitus spiritualis cognatio est contracta. ergo propter hoc non debet matrimonium separa- ri. Sed certe est contra istos qui dicunt quod per cathecismum non di- rimatur matrimonium manifeste faciunt illa duo c. si quis u- nus et c. in cathecismo quia ibi equiparantur ista tria cathe- cismus baptismus et confirmatio. unde de credo in hoc. est hoc. quod si quis teneat filium in toto cathacismo. in quo unus pa- trinus debet esse quia ille sit compater eiusdem parentibus infantis. sed hic miles non tenuit illum infantem nisi in primo pa- bulo sacrati salis. nec expresse dicit litera quod fuerat filius p. et ideo quod cathacismus impedit et dirimit. Item dicitur quod compa- ternitas per cathecismum contracta inualida est ad separationem matrimonii quod sanctus potest tollerari tamen esse predicta.

Innocentius iii. episcopo et archidiacono Lincolniensi.

Veniens ad apostolicam sedem C. anglicus et cetera. Cum quandam mulierem que per dictum uirum filium de sacro fonte leuasse. aliquando eam desponsasset uxorem: uos inter eos diuortium apostolica post celebretis.

Veniens et cetera. de sacro fonte. id est si tenuisset eum in ca- techismo et in confirmatione. ut s. c. prox. dictum est. aliquando prohibuit. aliquando. quod si post contractum matrimonium hoc fecisset non separentur. s. e. si uir. xxx. q. i. ad limina. dictum de eo.

Idem magistro S. canonico Tetford.

Tua nos duxit discretio consulendos an na- tus ante compaternitatem filiam compatris sui uel commatris possit maritali copulare. et si contraxit an debeant separari: et an conscii talis matrimonii teneantur illud in publico accusare. Sed quo. t. re. quod hii persone non possunt matrimonio co- pulare. et si contrahunt possunt ab inuicem se- parari: et qui contractum sciunt: debent illud ecclesie nunciare.

Tua nos et cetera. filiam spiritualem. per quam compaternitas est con- tracta. s. c. i. et s. i. et eo in principio et xxx. q. iii. qui spiritu- alem possunt et debere dicere. s. e. c. i. et c. i. et eo in principio. nun- ciare. no. ar. quod denunciatio criminum ad omnes spectat. et si tamen ad prelatos. Item pro illis qui sciuerant ante matrimonium non admittuntur ad accusationem matrimonii aut ad testifi- cationem. i. q. iii. uia. ac po. contra non tamen repelluntur a denunciatione ubi hic probatur et tamen hic contra. id est per denunciatio- nem in hoc casu quod per accusationem non enim potest peniten- tie ille cui denuntiabit tale crimen non remota uxore. xxiiii. q. vi. si res. ar. Item ad uia excluduntur et ad admittuntur. sic. s. de iure iur. c. admo. et s. de despo. i. pu. ad dissoluend. ar. contra. s. de pacti. tue. uel de hoc.

Gregorius ix.

Ex litteris tuis accepimus quod cum C. miles coram officiali Cantuariensi Alanam peteret in u- xorem se affidatam ab eo ac carnaliter cogni- tam per testes ydoneos probauisset. dictorum tandem testium depositionibus publicatis idem A. exceptionem proposuit quod eam ducere non poterat in uxorem. pro eo quod ipsum patrem mulieris eiusdem qui sacerdos extitit baptizauit. Sed cum idem officialis exceptione hac non admissa diffinitiuam tulit sententiam contra ipsum et idem se ad apostolicam appellauit. Et quia si est ita

eundem. a. te. h. ab in petitione mulieris absol
vatis i principio eius mulieri: preterium silentium
imponentes.

Ex litteris. et .i. baptizavit. et ita sunt filii spiritual.
ipsius sacerdotis. xxx. q. i. omnes quos n. de h. et. c. n.
dz. et. q. iiii. si quis unus. ar. g. talis illius cum esset
ta e soror spiritual. vitii ac si ipsam sacerdos de sacro fo
te levasset. qr nunc illam habere in uxorem si posset cum
ea mediante compaternitas esset contracta. s. e. c. i. et. c. se eo. et.
xxx. q. iiii. Sed quibusdam videtur multo fortius cum sit pater illi spiritu
alis | sed quid movit istum officialem ad sententiam divi. p
timmio. h. potuit esse ca. qr etiam de munio pibitorum
e. s. de sponsa. cum apud. sz h non inveniebant prohibit. ex
presse verbis de hiis qui baptizavit. et filiis eorum ta
libus non possz contrahere. sz licet non esset expresse prohi
bitum satis videbatur esse prohibitum. ex quo pater est ip
sius spiritual. qr in eo comminius e. prohibitio inveniet.
in filio illius qui aliam de sacro fonte levavit
simile e q dicit invenitur nulla ratione prohibit in
venitur quod vir et uxor simul n. possint filium al
terius de fonte suscipere. xxx. q. iiii. quod aut h e v in
venis expressus. sz ingenie prohibitum esse dum prohibe
tur quod plures simul non suscipiant puerum de sa
cro fonte. de. c. di. iiii. non plures. et qr prohibetur q
mi fieri spirituali. si. c. predictis non dz | sz numquid filii
sacerdotis pot contrahere cum filia illius cuius recep
ad penitentiam. videtur quod si. qr et illa est filia sua spiritual. sic
illa quam baptizat. xxx. q. i. omnes quos. sz n e ita
qr non contrahitur tanta affinitas in penitentia si
cut in baptismo | qr per penitentiam non efficiuntur filii sa
cerdotis affines filiis eorum quibus penitentiam iniungit |
nec usquam invenitur prohibitum directe vel indi
recte. g. intelligit esse concessum. s. de spo. c. apud. Ni
cholaus ad consulta bulgarorum. De cog
nat. legali.

Si qua per adoptionem so
ror michi esse cepit: quamdiu
durat adoptio. inter me et ipsam: nuptie con
sistere non possunt. De cognatione legali.

Si qua. et .i. quamdiu sic. xxx. q. iii. ita diligere
g. ea finita cum ea possim contrahere. inst. de nupt.
§. sz si qua. Ite. ar. ve. quod causa cessante cessat effect.
s. de temin. post translationem. s. de iure iur. et si x.
ad. fi. et. bx. di. §. hiis omnibus. ff. de ri. nup. p ad
optionem. no. ad intelligentiam h. q. cognatio q
dam spiritual. de qua di. s. t. px. et quedam legal. de
qua h. dr. legal. cognatio fit duobus modis. vel per ad
optionem. vel per arrogationem dicuntur aut arroga
re illum qui sui iuris est. per arrogationem transit i
manum potestatem et fit arrogatio principis auctori
tate. adoptio fit per quemlibet magistratum. i. institu
de adoptio. §. i. et iiii. si transit in potestatem adop
tantis. c. de adopt. l. ult. et inst. e. t. §. sz hodie. sz
remanent in potestate sui patris. et tam arrogati quam
adoptati. dicuntur filii adoptivi sui fratres inter fratres:
adoptivos et naturales sui legitimos filios im
peditur matrimonium quamdiu durat adoptio ut hic. et. ff.
de ritu. nup. per adoptionem. et. xxx. q. iii. ita. dilige.
sz inter ascendentes et descendentes. i. inter adopta

tem et adoptatum. sp impedit matrimonium. ff. de ri. nup.
adoptivus licet solvat adoptio. ff. e. t. quin et. Ite posset
dici quod filius adoptantis posset copulari filie adopta
tis cum adoptatus non transeat in potestatem adop
tantis. ut inst. de adopt. §. ii. sic et pot dici quod filius
illegitimus pot copulari filie adoptive. qr illegiti
mus n est in potestate patris inst. de nup. § ult. ille
gitimus non pot copulari filie spirituali. Alii dicunt
quod optivus non pot copulari filie adoptantis. qr licet
adoptatus n transeat in potestatem adoptantis ac
quirunt tamen et quedam iura ex adoptione que dissolvi
t per emancipationem. C. de adopt. l. plt. § sin aut.
et h videtur probare istam que in distincte loquitur de
adoptione non distinguendo inter arrogat. et adoptat.
et h impedimentum desinit esse per emancipationem alteri
us. ff. de adopt. in omni. ff. de ri. nup. p adoptionem.
sz numquid filii adopt. possunt contrahere inter se di
ci pot quod sic qr n invenitur prohibitum. Ite cod. si.
adoptivus durante adoptione contrahat cum legi
timo dicunt quidam quod si dissolvitur matrimonium. cum istud
impedimentum sit temporale. h. dic. quod non est matrimonium
non obstat quod temporale sit impedimentum. et induct
simile. hodie n possum contrahere cum ista que tamen tu
tum tamen eras post mortem viri sui. Ex concil. a
pud Mechiam. De eo qui cognovit consanguineam uxoris sue.

Si quis cum filiastra sua
scienter fornicatus fuerit: nec a matre de
bit petere. nec filiam unquam. post habere uxorem.
nec filiastra. nec ille ullo unquam tempore
alii se poterunt matrimonio copulare. De eo qui

Si quis cum filiastra. et .i. consanguineam uxoris
xxvii. q. vii. quidam qui dormierit. Si quis vidu sue
am scienter. secus si ignoranter. xxxiiii. q. ii. in lectum.
a matre debitum petere. exactus tamen reddere tenetur. i. e.
transmisse. non obstante affinitate iniqua ex
post facto contracta. et sua culpa privari iure suo. non dz.
i. e. discretionem et c. ult. et c. tue. nec ille. post mor
tem uxoris. copulare. sp incestum. xxxii. q. vii. quidam
dormierit. et .i. e. ex litteris. tamen si contraheret teneret ma
trimonium. et si ecclesiam invenerit dispensaret cum eis. xxxiii.
q. ii. in adolescentia. Alex. iii. Pictaviensi epo.

Veniens ad nos presentium lator
et .i. Veniens. e. t. Ro. quod si matrem sponse
sue cognovit si sponse nunquam carnaliter ad
hesit. imponenda est ei penitentia. paulo maior:
quam per adulterio qua pacta vel parte ipsius
potest ex dispensatione: cum alia contrahere ma
trimonium. Ceterum si sponsam cognovit ante
matrem. vel post: nunquam eam vel aliam pot
accipere in uxorem.

Veniens. et .i. matrem sponse. § de futuro unde affi
nitate superveniente illam in uxorem habere non potest.
solutis sponsalibus. i. de sang. et aff. c. ii. et .i. ex lris.
ad hesit. postquam cognovit matrem. paulo maior quam per
adulterio. quare maior in penitentia imponitur quam
per adulterio. e tamen publice honestatis iustitiam violavit
e illa esset tamen sponsa de futuro dicas quod si solum vio
lavit publice honestatis iustitiam. sz adulterium com

Margin notes (left column): quo. — filie — Quod confessor filia spirituali non contrahere

Margin notes (right column): ex p.p. linea cacionis — de futuro

Interlinear notes: vel post sponsam cognovit ... adhesit ... filia ... cum alio viro ...

Lower margin notes (later hands, partly illegible): Si quis sublatis carnales et legales filios non ... matrimonium ... adoptione durante — Si quis ... affinitatis superveniens dissolvit sponsalia de futuro ... incestuosus ... tenz ...

sit cum matre sponse sue que nupta erat patri suo ut patet in antiqua. ar. si mater sponse non esset coniugata. ti puniretur plus tamen tantum. Sed iste multum plus debet puniri quam pro adulterio propter tria puniri debet propter honestatis iustitiam propter adulterium est et propter cognoscendo affinem primigenius et primi grad. vel parte. ar. quod sufficit aliquid inchoare et si non du sit completum. s. de elec. cum in iure. § inferiori ex dispensatione intelligo si. ti. contrahere sed dispensat cum eo qui iuuenis erat alias sine prole non posset contrahere. xxxii. q. ii. in adolescentia. tamen si contrahere eo casu aliquam dispensationem tenet matrimonium. cogno uit ante quam matrem. et non statim fuit matrimonium perfectum. s. de spon. is qui. s. de condit. ap. de illis. vel matrem illius vel tertiam habere non posset et si non esset coniugata et hoc idem esset quod si nunquam cognouisset sponsam. s. de sponsal. sponsam. ea. s. matrem ut dictum est. vel dic eam. i. sponsam suam et per hoc non tenet. in. e. c. dissolutionem. et c. ult. aliam post mortem illius qui ex quo eam cognouit aliquam matrem. non dissoluitur matrimonium. licet postea cognouit matrem. in. e. dissolutionem. et c. plt. et ult. sed ea mortua. propter incestum alia est alia contrahere non debet. in. e. transmisse in fi. **Id.**

De illo qui uxorem filiis alicuiam
dei iungeretur matrimonio. se proposuit cogno uisse. Respondemus quod nisi hoc publicum et notorium fuit. aut per ydoneos testibus probatum. predictum ma trimonium occasione illa. ipsum impetere non permittas.

De illo et in. occasione quia confessio illa sola non preiudicat et si rumor uicinie consentiat. in. e. si eo tenus esset in matrimonio contrahendo. s. de spon. preterea et in. c. primo c. ii. **Celestinus. iii.**

Transmisse nobis tue littere declararunt quod. S. uxore sua defuncta. filiam eius priuignam uidelicet propriam copula carnali cogno uit. postmodum aliam accipiens in uxorem cum priuigna publice tanquam canis ad uomi tum rediens. illicitam rem committere non expauit. Quia uero super hiis consilium requisisti presenti pagina. Respondemus quod legitime uxori cohi tans et uices coniugalis amministrans. non cognoscat eam quamdiu uixerit. nisi ab ea fuerit requi situs et tunc ad eam non sine graui cordis dolore accedat. cum ipse per incestum et adulterio donec cum ea permanserit. iuxta moderami nem arbitrii. penitentiam agens. postmodum si superuixerit ei. penitentio sit spe coniugii permane bit.

Transmisse et in. illicitam rem incestum adulteri um adiungendo. legitime et sic patet quod incestus non impedit quominus matrimonium. sic legitimum licet contra here debeat sic uotum simplex. s. qui de. vel. uo uens talia non crimina impediunt matrimonium contrahendum. Sed non dirimunt tamen contractum nisi in tribus casibus. Si ma chinatus in mortem alterius et dedit fidem adultere. Si duxit eam de facto. s. de eo qui du. in ma. quam pol lu. per adul. et c. sed si. fuit requisitus. sic intellige. s. e. o. i.

sine spe. conuii. xxxi. q. i. si quis uiduam. xxvii. q. v. de incestis. et s. e. ut mens. et in. de pro. di. et re. c. i. § de hiis. **Idem.**

Super eo quod postulasti utrum coniugatus qui ante contractum matrimonium uxoris sue consan guineam carnali commixtione cognouit. cum id fateatur uterque. et aliqua preuiaente fama acclam te dicatur. sit ab uxore sua iudicio ecclesie sep arandus. Respondemus quod propter eorum confessionem tan tum et rumorem uicinie separari non debent. cum et quia non nulli inter se matrimonium uelint collu dere et ad confessionem incestus facile prosili rent. ut suo iudicio crederent pro iudicium ecclesie accurrendum. rumor autem uicinie. non adeo est iudicandus ualidus. quod si rationabiles et fi de digne probationes accedant. possit uinculum con tractum matrimonium. iterari.

Super eo et in. confessionem. sed uidetur quod confessioni stan dum sit. quia confessio in iure pro iudicato ha betur. c. de confes. l. una. ff. e. t. l. i. et l. certum et s. de. ren. olim. tamen dicas quod in casu isto non statur confessioni contra matrimonium. propter rationem que hic in littera redditur. et est alia quia esse quis qui testificari potest pro se non minime. xx xiii. q. ii. § i. ff. de inter. ac de etate. § i. c. et preterea iste non confitetur contra se immo pro se unde iure com muni non prodest illi talis confessio iste petit separari ab u xore quia dicit se cognouisse consanguineam eius si con fiteretur aliquid contra hoc propter quod ei preiudicaret tunc uidetur standum sue confessioni. sed ut dixi speciale est in matrimonio ut non creditur uiro uel uxori in preiudicium con iugii. sed pro matrimonio tenendo confitetur ubique credi tur confessioni. puta si peto aliquam in uxorem. si ipsa con fitetur matrimonium preiudicatur ei. licet ipsa nollet me. Sed cum modo directe confitetur contra se tenus in confessione. non sit quantum ad thori separationem propter adulterium ubi non statur confessioni. in. de diuor. ex litteris. ar. contra xxxv. q. vi. si duo ibi confitentur consanguinitatem esse in ter eos. et fama publica confessioni coniungitur fecit. et c. quod statur fame et confessioni. sed hic tamen rumor et non est fama. et aliud rumor ut hic uidetur. inquirendo. quod faciendum non est propter rationem hic expressam. immo de colludio puniri debent. ii. q. iii. si quandoque. et in. de collu. c. i. ii. Sed rumor. ar. s. de presumpt. illud. h. et c. tertio ut dixi aliud est rumor quam fama et illa tertio loquitur de matrimonio contrahendo quod ad solam fa mam impedit. in. c. pre. ff. eo. **Innocentius iii. preposito magdeburgensi.**

Dilectionem tuam et in. Sane ex parte tu a fuit propositum quod quidam cum mulie re quadam legitime puerum de presenti contra xit. quam postmodum a se incognitam. cuidam consanguineo suo tradidit. in quantum potuit consentientem. Ille uero cum illa licet inuita. ma trimonii sollempnia celebrauit. sed mulier quod quanto fuit reddita libertati. aufugit ab eo et se priori uiro restitui postulauit. Nos igitur mandamus. Respondemus quod et uiro pro tam turpi facinore grauis est pena iniungenda et mulier propter publi

blicam poenitentiam e[st] amouenda sollicite
ut nec primum repetat cuius consanguineam
eam scilicet inuitam cognouit: nec redeat ad
secundam cui non potest propter reatum adulterii
amissam: si in continentia maneat: donec fu-
erit prior uiam uniuerse carnis ingressus
que si forsan ad id induci nequiuerit: uir
prior cogatur et redire ad ipsam: et marita-
li affectione pertractare. cum adulterium ei non
possit obicere: qui eam adulterandam tradi-
dit presertim inuitam. Nam et si secundum euangelicam
licet ueritatem nunquam nisi propter forni-
cationis causam: aut uir uxorem: aut uxor
possit dimittere uirum. non tamen semper propter eandem
causam. uel uxor uirum. uel uir potest dimittere uxo-
rem. cum possit exceptione uel replicatione
tertia impediri. Sed nec affinitas que post con-
tractum sumit initium inter uirum et uxorem in-
cassum contrahitur: ei debet officere. que huius iniqui-
tatis particeps non existit cum suo iure non
debeat sine culpa sua priuari. quamquam
a predecessore nostro quodam p. n. dicatur non
debeat quodam dicatur in simili casu fuis-
se distinctum. utrum incestus uel adulterium
manifestum fuerit uel occultum. aliis as-
serentibus inter gradum proximum et remotum esse
potius distinguendum.

Discretioni etc. Tradidit. et ideo non potest illi oppo-
nere adulterium. ar. xxxii. q. v. c. i. et c. v. et iiii. Non
adulterium dicitur hic commisisse. ut ibi dicitur. quia non assensit
et hoc patet ex eo quod quam cito potuit aufugit. ut sequitur.
ar. i. q. i. constat. secus esset si occasionem adulterandi
ei dedisset quia nichominus imputaretur ei. ar. xxxii.
q. ii. agathosa et c. situ abstines. Extra de diuor. signi-
ficasti. ff. so. ma. cum mulier. ff. de adult. l. ii. c. i.
Sed contra ar. uidetur per c. predictum si tu abstines. et.
ar. xxxii. q. iiii. nabuchodonosor. et in aut. ut he-
ma. et a. § quia non plurimos insti. col. viii. Vir ii.
dicitur mulieri esse auctor colendi uetitos mores. ff. de
adult. si uxor. c. si iudex. xxxii. q. vi. indignantur
alioquin esset detrahenda a uiri potestate. C. de episcopali
au. Si lenones. Pu[b]li[c]e honestatem. i. affinitatem que
iniquitate contracta est. reatum adulterii. quia primus est ma-
Nullus ritus et non secundus et est hic notabile. quia adulterium
committitur cum sponsa non dum a uiro cognita
uiro. si. ar. amisisset adulterium. posset accusari a
sponso. ff. de adult. miles. c. querebatur. s. de se-
cundo iu. quemadmodum quia iniuria facta est ei. ff. de in-
iuriis. Extra. apud. c. sponsum. Presertim. i. etiam. quia in
talibus que sine proprio motu committuntur non possunt
mandatum non obligat. xxxii. q. v. ita ne. s. que
me. cau. factis. nam et si responsio uel tacite consen-
fornicationis. xxxii. q. vii. omnis accusationes. excep-
tione. pretextu quia ipse tradidit eam inuitam. et quia ipse
non similiter fornicatus est. i. i. de adult. c. penult. et ult. xx-
xii. q. vi. nichil. nec affinitas. hic reprobatur illorum op-
pinio qui dicebant quod per fornicarium coitum non
contrahitur affinitas. Extra. e. c. penult. et ult. xxxv. q. iii.
ar.

nec eam. ar. contra. ff. de gradibus. non facile. c. secundo.
et c. a affines sed illas non obstant. officere. ar. quod le-
gittime factum est non irritatur. sed deueniat ad eum ca-
sum a quo non potuit incipere principium. ff. de iur. ac-
phiat. non n. ff. de postu. l. i. c. casum. et xxx. q. i. ad lu-
minaria. ar. contra. ff. de iud. si a me. sine culpa. hic genera-
le est sic. Extra e. c. ult. si enim contraria sunt casualia
sunt. predecessore. i. alex. sed illa decretalis remota est de li-
bro. Idem bisuntino archiepiscopo.

Fraternitati tue etc. Diuortii sententiam ap-
probamus: quam in eum canonice
promulgasti. qui illam quam postea copulare sibi
presumpsit: cuius ante eam sororem adhuc septe-
nem contractis sponsalibus: extra ordinaria
libidine noscitur polluisse.

Fraternitatis etc. Contractis sponsalibus. et sic ma-
trimoniali effectu cum esset sponsa ipsius eam pollui-
sic. s. de spon. iuuenis. Extra. non est contrarium. xxvii. q.
ii. extra ordinaria. i. extra naturalia. cum non dum
esset ydonea. Idem episcopo Grund.

Ex litteris fraternitatis tue accepimus. quod cum la-
tor earum matrem puelle quam infra
nubiles annos desponsauerat in uxorem se-
pe carnaliter cognouit: et postmodum carnali com-
mixtione puellam tractauit adultam. Nos
quia eidem uiro priuam in iungi fecimus
per procurationem. sentences quod eis ab inuicem
separatis: mulier alteri uiro non nubat. si per-
quam nouit uiri et matris deliquentum et non etiu
bunt amissa. uir et mater mulieris. nunquam
debent ad alias nuptias conuolare. sed semper
continentiam seruare tenentur. et enorme de-
licte delictum: quod propter tam nefanda libidine con-
traxerunt. presertim si tales personas hinc de lapsu car-
nis minime timeatur.

Ex litteris etc. In uxorem. i. futuram. carnali
commixtione post contractam affinitatem nunquam
illam habere in uxorem non poterat. priuam. pro i-
cestu. sed maior dicitur imponi quam pro adulterio quia ince-
stus uincit adulterium. xxxii. q. vii. adulterio. et s. e. c.
ii. separatis. non quod affinitas superueniens sponsalibus
de futuro rumpit ea. s. e. c. ii. et t. px. c. ii. sed est
summo. s. e. discretionem. et Extra. e. c. t. penult. et ult. xxxiii.
q. ii. in lectum. nunquam debent. incestuosi contra-
here non debent propter enormitatem delicti. ut dictum est.
s. e. c. ii. de lapsu carnis. si timetur de hoc dispen-
satur cum eis. s. e. c. i. et xxxiii. q. ii. i. adolescentia.

Idem magdeburgensi archiepiscopo.

Veniens ad apostolicam sedem. C. lator presentium nobis propo-
suit. quod cum tempore infantie sue quan-
dam puellam se ducturum iurauerat in u-
xorem. quam cito ad legitimam peruenisset
etatem: patre puelle confederatione hic. fide uero
obligatione hinc inde firmata: eum in do-
mo propria suscepit. et nutriuit infra: cum puel-
la demum ex conuersatione diuturna: sorori pu-
elle carnaliter se coniunxit. tandem amicorum suorum
deuictus instantia: quam iurauerat in uxo-

xorem accepit et nuptiis celebratis: cum se il-
li oportunitas ingereret: cognosceret utramque.
Set cum in presentia tua super hoc fuit accusatus:
ausus tamen non potuit. nec suum commissum celare
uoluit. nunc autem reuersus ad cor. penitens
de amissis: salutis sue consilium: requirit im-
pendi. Cumque non tantum a malo sed ab omni specie
mali precipiat apostolus abstinere: cum ergo. q. .p
dicto. c. propter huius enormitatis excessu. iniuncta pe-
nitentia competenti: consulas ei moneas illum sa-
lubriter et inducens: ut abstineat de cetero ab
utraque.

Veniens et. j. infantie. infantia. n. dicitur usque ad
septennium. C. de iure deli. si infanti sed tales ia-
de non debent. nec tenet iuramentum ipsorum cum ipsi
non intelligant. xxij. q. v. paruuli. nam et furtum
non cadit in infantem. ff. de fur. in pubere. secus
post infantiam si sit doli capax. arg. ibi et. j. de delic-
tis. pu. c. pueris. sed hic potius uidetur sumi pro etate
puberi. post. vij. an. firmata obligatio. que intuetur
in matrimonio sed recipit. pene adiectionem. s. de spon. ge-
mma. C. e. t. l. ult. de iunget. sti. litteram. ff. de. v. ob
spe cia. et sed alienum fuit in matrimonio promittat tamen
promittens non tenetur ad aliud nisi ut det operam que
pot. ff. de. v. obsti. pul. o ista et l. titia. in prin. carna-
liter. et ideo affinitate interueniente illam quam de-
sponsauerat habere non potuit de iure nec illam ea-
dem quam cognouit. s. e. firmatam. et. s. de spon.
sponsam in uxorem. de facto quod de iure non potuit eo
quod uiam precludente utramque licentiam iniqui-
tati fieri. s. e. transmisse. affinem. tamen talis affectio non
prius sed ut matrimonium separetur in facie ecclesie
actum nisi aliter probetur. s. e. si ex eo. a malo. s. de
uita et. ho. cle. cum ab omni specie. consulas hic intel-
lige esse tantum in iudicio anime ut ad neutram ac-
cedit. et si propterea excommunicationem sustineat potius
excommunicationi quam ueniat contra conscientiam. et. j.
de sen. ex inquisitioni. s. de test. spo. litteras. sed in
iudicio ecclesie precipietur ut ei debitum reddat et i-
ta aliud est iudicium ecclesie et aliud iudicium anime. s. de
os. or. si sacerdos. Idem archiepiscopo strigonien.

Tue fraternitatis deuotio et postulauit utrum is
qui cum sorore legitime coniugis for-
nicatur: cum uxore possit postmodum com-
mo zari et exigere debitum: ac soluere requisi-
tus. Nos igitur respondemus quod uxor ut a commixtione
uiri abstineat: propter publicam honestatem
et in continentia maneat donec uir uiam
uniuerse carnis ingressus fuit: diligentius
est mouenda. Quod si forte commonitioni parere recu-
sans: talis fuerit. ut de lapsu timeatur ip-
sius. uir eius poterit et debebit cum dei timo-
re: debitum ei soluere coniugale. cum affinitatem
post matrimonium inique contractam. illi nocere non de-
beat. qui iniquitatis princeps non existit.

Tue f. et. j. honestatem. i. affinitatem. s. e.
discretionem. et s. e. prior. coniuge. sed non exigere. et
j. c. proxime. s. e. c. i. ij. j. de sen. ex. ex quo inquisitoi

affinitas. s. e. discretionem. et ita. c. proxi. Gregorius. ix.
episcopo pictauien.

Ordane mulieris petitio continebat. quod cum laycus
cum ipsa qui non decimum etatis sue annum com-
pleuerat: per uerba de futuro contraxit et ea infra
eiusdem anni spatium carnaliter cognita: ma-
trem ipsius sibi matrimonialiter copulare: ac ad
dampnate commixtionis amplexus procedere non
expauit et. j. cum prefata. j. supplicauit. ut cum
carnis stimulis resistere nequeat. sibi ne iure su-
o sine culpa propria fraudetur: prouidere salubriter
dignaremur. ea propter cum ergo. q. si res ita se habet: utri-
usque ipsorum ad mouendam perpetuam. continen-
tiam: attente moneas et inducas et si ad eam
induci nequiuerint: memorati. j. iniuncta
ei primitus pro commisso incestu penitentia competenti.
ut eidem cohabitet et coniugale debitum reddat
exactus. ec. cen. epistolas.

Iordane et. j. carnaliter cognita. et sic statim fuit ma-
trimonium supplente etatem. s. de despon. impu. a no-
bis et ult. sine propria culpa. nemo sine culpa iure
suo debet priuari. si. s. e. discretionem. lxi. di. sat pro-
missum. xxvi. q. ult. inuentum. ar. cc. s. ue. li. no. q. qui
fuerint. et si uo. inf. j. de priuilegiis. antiqua. xxij. di.
renouantes. non sed ibi causa subest quare puniuntur sine
culpa. penitentia et maior debet imponi quam pro adulterio.
s. e. c. ij. quod incestus uincit adulterium. xxxij. q. vij.
adulterij. exactus. sed exigere ipse non debet. si. s. e. c. i. et. e.
transmisse et post mortem uxoris iste contrahere non debet.
s. e. c. ij. et. c. ex litteris. Alex. iij. cassan. albi.

Ex litteris tuis de consanguinitate et affinitate.
accepimus: quod cum quidam
secrecto quandam uiduam desponsasset et car-
naliter cognouisset. et. j. Tandem cum uir pa-
terne esset eam in conspectu ecclesie sibi desponsare.
surrexerunt duo. proponentes: quod iste qui eam de-
sponsare uolebat: priorem uirum eius quarto gradu
consanguinitatis attingit: et sic et ita se audisse
iurauerunt: alii noluerunt id iuramento firmare. et.
j. Nunc quod penitentia tenuit et iurauit duo coram
archiepiscopo panormitano: quod primus uir fuit super-
stiti in quinto consanguinitatis que. Quocirca
cum ergo. q. utramque partem ante presentiam tuam
conuoces et facias testes coram te iurare. et. j. In-
quisita uero diligentius ueritate: si per testes cir-
cumspectos omni exceptione maiores: in-
ueneris quod primus uir superstitem quarto gradu
consanguinitatis attingat: non differas diuor-
tij sententiam promulgare: eo quod. n. ut canones
dicunt. abstinendum est. a consanguinitate uxo-
ris et e conuerso. Cetera tuam prudentiam uo-
lumus non latere. quod non sunt causae matrimonij tractande:
per quosdam nisi per iudices discretos: qui po-
testatem habent iudicandi et statuta canonum
non ignorent: de consanguinitate et affinitate.

Ex litteris et. j. ciuitatensis. si super de despon. impu-
c. ult. ubi de hoc. quarto gradu. consan. et non mihi illi-
me non poterat cum esset ei affinis in primo genere

Quibus uidetur quod qui sciret quid deus esset ad plenum omnia sciret. [illegible] … canonista … theologia … Non ignorent … xix. di. sin. iij. q. vij. Iudices. host.

affinitatis et in quarto gradu. xxxv. q. v. porro. Sed
quod dicit papa quod separentur si sunt in quarto gradu
uir iste et maritus. post mortuus sine idem esset si ex
tent in quinto uel ulteriori. sed illa tempora dic quod dispen
satiue tolleratum est in quinto et ulterioribus si igno
rantes attraxerunt. xxxv. q. viii. de gradibus. et ideo dicit
quod separentur in quarto et non in quinto uel ulteriori. uo
luit iurare et sic tamen attraxerunt coram archipresbitero
forte ad hoc delegato uel de loci consuetudine que tribuit iuris
dictionem. s. de of. archid. c. ult. et C. de eman. li. l. i. et ult.
quinto. etiam gratia. primo dixerat de quarto. non necesse
quia aliud iudicium fuit illud nec fuit approbatum coram
te iurare. sed quia post publicationem testium induceretur
testes contra illos. in aut. de test. § illud. et s. de testi. fraternitatis
dicunt quidam quod hoc est speciale in matrimonio. uel di
cas quod si iurant tamen quia isti erant accusatores. et non
necesse habebant testes producere et nulli testes inducen
ti fuerant in causa ista. et hoc notatur arg. quod in causa ma
trimoniali tamen recipiuntur testes post publicatio
nem. arg. ad hoc. s. de spon. sic infra. et s. de ser. c. ult.
et s. de plur. causa matrimonio. maiores illi dicuntur ma
iores omni excepto. uel maiores qui repelli non possunt
aliqua exceptione. ut canones. xxxv. q. iii. § ecce licet
nullum de propinquis. infra. quod san. uxoris. ideo dicit
si contraxisti sponsalia sive tamen cum aliqua muli
ere. illa nullam potes ducere postea in uxorem de
cognatione illius et ea illa sponsa uel uxor tua. te mor
tuo nullum potest habere de tua consanguinitate. s.
de spo. sponsam. sic ergo nulla ista. non poterat habere
illum virum qui fuerat sponsus eius suo in quar
to sive in quinto uel ulterioribus coniuncta. et contra in
fra ho. die ult. ecclesiam unum impedit. j. e. non debet
potestatem. uero quod duo exiguntur ad cognoscendum et
iudicandum de causa matrimoniali. § scientia canonum
et quod habeat iurisdictionem ordinariam uel delegatam. arg. xvi. di.
§. istam. arg. quod causa non est delegandam nisi perito et excitato.
et arg. ii. q. ii. c. ult. de pe. di. vi. c. i. in prin. et C. de iudic. cum
ipse habes. in ea. arg. quod causa matrimonialis non potest in arbi
trium compromitti. et est expressum. s. de transac. c. ult. et s.
de in integ. rest. c. pl. infra. et arg. ff. de arbi. si di
stinguemus. § Julianus. et. c. certum. et potest esse ideo ar
bitrium cum non contingit sine metu pene. C. de ar
bi. l. i. sed pena non debet apponi in matrimonio. s. de spon.
gemma. cum liberi debeant esse. et ne alia uia fiat
quod alia uia prohibetur. sed de pe. tue cum sint eo
cordes. uel quia tamen ab auctore fuit institutum. j. e. p
et. c. ult. non potest dissolui quo ad ecclesiam nisi per illum
qui habet auctoritatem cum iurisdictione. quam non
habet arbiter. **V**enerabilis. iii. Vintegalis archiepiscopo.

Super eo quod iuuenem asseris
puellam quandam nondum nubilem
fide interposita desponsasse, qui tamen facta nubili
eam repetit. et ipse excipit. dicens se non debere
eam ducere. pro eo quod postquam puellam af
fidauit eandem. carnaliter propinquam ipsius
cognouit. inquiunt. et c. Respondemus quod si manifestum est
iuuenem cognouisse propinquam predicte pu
elle. uel si non est manifestum: fama tamen loca

hoc habet cum esset sponsa tantummodo de futuro. ideo ab
eius impetitione debet absolui.
Super eo et j. nondum nubilem. legitimam matrimonium contra
hunt ad sponsalia fide. i. iuramento ex quo magis
fortius uinculum eam petendi illum argumentum. s. de spo.
preterea. uiam suam. ita quod notorium. ii. q. i. de manifesta.
cognouisse si cognouit propinquam quam soluta fuerint
sponsalia. s. e. proximo. et ii. et c. ex litteris. fama tamen non quod
fama impedit matrimonium contrahendum. s. de spo. cum in tua.
et plus facit fama hic quam dictum unius ubi in
famium inueniunt. s. de spo. preterea. alias dictum u
nius sicut et fama impedit matrimonium contrahendum. s. de test.
super eo. § i. **C**el. iii.

Quod dilecto et j. quesiuisti utrum is qui a
stipite per descendentem lineam. vi. uel vii.
gradu distat, possit ei qui ex altera parte per line
am descendentem ab eodem stipite. ii. uel iii. gradu
distat matrimonialiter copulari: propter indulgentiam ap.
te. le. qua permissum est hominibus tue diocesis in vi.
gradu coniungi. uidetur posse fieri per tamen quia debet quo
to gradu quis distat a stipite et a quolibet per
aliam lineam descendentium ab eodem. cum tamen
de consuetudine terre si quando talis casus emerserit.
incole propter priorem gradum coniunctos sepa
rent et impediunt copulari uolentes. Nos ita
que respondemus quod indulgentia illa sic est intelligenda. quod
utroque coniungendorum distet a stipite vi. gradu. si
uero alter. vi. uel vii. gradu distet a stipite. alter
autem. ii. uel iii. coniungi non debent. Verum in hac parte con
sulti duximus multitudini et obseruate consuetu
dini deferendum. quam aliud in dissensionem et
scandalum statuendo quadam ad hoc uota no
uitate.

Quod dilecto et j. stipite. appellatur. cuius parens a
quo plures descenderunt sicut Ysaac fuit stipes Esa
u et Iacob. et stipes non facit gradum de hoc stipite.
habes. i. e. c. ult. per lineam descendentem. hic ergo habet du
as lineas descendentes. sic j. e. c. ult. iste due linee
descendentes unam faciunt transuersalem. indulgenti
am. que de auctoritate domini pape specialiter facta fuit. arg. non te
nuisse. quia solus papa in tali casu dispensat. j. e. quia circa.
et s. de transact. c. ult. et a quolibet. hanc regulam habes
j. e. c. ult. et intellige usque ad lineam equalitatis.
quia in sequentibus gradibus non dicitur. propter priorem.
i. propter eum qui est in gradu priori ad stipitem.
utroque coniungendorum. arg. contra. ff. de constit. prin.
l. ult. et s. de donat. cum dilecti. infra. et j. de v. sig.
Olim. et j. e. c. ult. Solo. beneficium principis lati
sime interpretandum est ab aliis. sed ab eo a quo in
dultum est uel cuius auctoritate potest interpretari pro ut
ei placet. ff. de leg. l. i. ideo arg. j. de sen. ex. in ea.
Et ideo iste interpretatur indulgentiam. quia sic obser
uabatur de consuetudine ut utroque esset in sexto gradu
a stipite. aliter scandalum erat. sed hodie non habet lo
cum indulgentia. j. e. non debet. non debent. quia quanto
remotiores sunt a stipite tanto minor consangui
nitas tenetur. et hic considerabatur. et xxxv. q. iii. de consan
guinitate et c. in copulatione. obseruate consuetudini.

No. q antiqua consuetudo q tn non sit a iure reprobata seruanda e. et pcipue ppt scandalum. ix. q. iij. Conquestus. Et mos fidelissime uetustatis seruandus e. C. de testis. Tertia. et ff. de public. et uectig. licitato. C. eorz. et s. de consuetud. Cum dilcs. Et in mrimonio seruatur consuetudo. s. de cog. spuali. c. i. infi. et c. sr eo. Item ar. pro scandalo uitando. s. de regularib. c. ult. et j. de noui opis nunciat. Cum ex iniuncto. nouitate. No. nouitates uitandas. s. de consuetudine. Cum consuetudis. et xi. di. Quis nescit. Item no. iij. archiep. et caplo. tyren.

De infidelib ad fidem conuersis utrum si ani conuectionem suam p legis ueteris instituta ex gradus consanguinitatis a canone denotatos cuncti fuint: separari debeant post baptism. consul. t. t. duximus rndo. ex mrii sic contracti. non est pt baptismi lauacrum separandi. cum a iudeis dnis requisitus. si liceret ex quacumque ca uxorem dimittere: ipsi cuios deus coniuxit hō nō separet. p h innuens ee mrim. inter eos.

De infidelib. et j. conuersis. supple consuetum. a canone. xxx. q. ij. c. i. et ij. et c. contradicimus. et in alijs. c. ibidem. et q. v. ad sedem. dominus requisit. xxvi. di. deinde opponitur. ee mrim inter eos. Si matrimonium est inter iudeos ibi est in diuidua coniunctio. xxvij. q. ij. c. i. Sz ipsi separant dato libello repudij. xxxiij. q. ij. Non tantis. ergo n est mrimonium inter eos. Sz h non fit sn pcio. j. de diuortijs. Gaudemus. Jt alter infidelium. Si autem tatur ad religionem reliquo nolete illi cohitare. sine contumelia creatoris soluit mrimonium. j. de diuor. Gaudemus. ad fi. et c. Quanto. ergo nō est int eos in diuidua coniunctio et sic nō est matrimonium. Sz pot exponi in diuidua. i. apta n diuidi. l intellige illam descriptionem de mrimonio rato et consumato q e tm inter fideles. Jt alia rone non e mrimonium int eos. q ipi n. contrahunt eo proposito ut cu uoluerint separentur dato libello repudij. Sz h est contra sbam mrimonij. xxxij. q. ij. Soler aliqui. et s. de condic. appo. c. ult. Ro. Si h pactum exprimatur in ipo contractu nec int eos nec int xpianos ee mrimonium. Sz nō copulantur eo pacto licz postea abiciant uxores de fco est mrimonium ergo inter eos. Sz n ratum. j. de diuorc. Quanto. Idem ratam. arc pd.

Quod sr inst. et j. Super eo q q pr et fils. cum matre et filia. et duo cognati cum duab cognatis. auunculus et nepos cum duab sororib contrahunt mrimonia: t. t. duximus rndo. q lz omnes consanguinei sint affines uxoris et omnes consanguinei uxoris sit uiri affines: inter consanguineos tm uxoris eo uiri: ex eo cum nd. i. uiri et uxoris coniugio nulla prius affinitas est contracta. ppt quam mrim inter eos debeat impediri. Ne aut infra grad prohibitos mrim contrahatur: debes publice inhibere et presumptores ecclastica districtione punire. non obstante consuetudine: que dicenda est potius corruptela.

Quod sr et j. impediri affinitas n. contracta inter consanguineos uiri et uxorem ipius si uia q ad consanguineos uxoris nec eo nūco. unde pt legitime copulari. non obstante consuetudine. q consuetudo non excusat in mrimonio. s. de sponsa duorz. c. ult. ar. cā. s. de cognat. spuali. c. i. et c. sr eo. et xxxij. q. iiij. Obtinuit. Et consuetudo cuiqz ppt scandalum legitimas psonas ad contrahend facit illegitimas. et sic loquitur ille decr. s. de cogna. spi. et c. Obtinuit. si contradiceret. q cum mos ille erat crimen non erat contrahere cum illis psonis. Sz modo est. Sz consuetudo quantumlibet longa non pot psonas illegitimas ad contrahend facere legitimas. p ut hic intelligitur nulla consuetudo possz facere mrimonia inter consanguineos licita immo quanto plus sunt ecnt: tato grauius peccarent. j. e. non dz. Idem.

Quia cc et j. porro de nobili uiro. Jt. p cuius dispensatione. i. indulgenda. s. remanendi cum ea. q ipsum quarto gradu consanguinitatis attingit. a. se. ap. optineda: fla nob ca fuerat allegata. ples uidelz. cum tn ante dispensationem obtentam filia unica quam tenebat uiam fuisz uniuerse carnis ingressa: p ut tua consultatio continebat. dissimulare poteris. ut remaneant in copla. iam contracta. cum ex separatione sic asseris: graue uideas scandalum iminere.

Quia circa et j. in quarto. hodie non est nec in gradu isto alia qua indulgentia. j. e. Non debet. a sede aplica. Nota q solus pp potest dispensare circa gradus consanguinitatis. nec et legatus. s. de transact. c. ult. et xxxv. q. iij. Quedam lex. et c. scplsit. ar. cā. s. e. Q dilco. ibi soluitur. Fla cā. Nota q fla cā allegata non uiciat dispensationē. sic et fla cā non impedit religionem. s. de conuersio. coniugatorz. Ex pte. et fla demonstrato non pimit legatum. C. de fla cā adiec. l. ij. et ff. de condic. et demon. fla demonstrato. et l. cum tale. C. falsam. et inst. delegatis. C. huic prima. et C. longe. et ff. de legatis. i. si sic. C. i. Jt cā semel pbata. Cum e uera sine fla concessum ex illa cā non reuocatur. inst. cui et quib ex cais manumittere nō. pos. C. semel. Sz contra uidetur q isti ex tali dispensatione non sunt securi q tacita uitate et fco suggesto dispensatio est obtenta. v n n dz ualere. s. de rescrip. s r litteris. et expssum uidet. j. de sen. exo. Cum p cā. vbi de h. lic. et in noto. s. de fide instrumz. Q sr et ij. q. iij. C. notandum. ar. e in h q dicit dissimulare q fla cā non uiciat dispensationem. Jt tres hic q ples e cā dispensandi in gradu phibito. sic xxxv. q. viij. c. i. Sz contra. ff. de ritu. nupc. Q in primia non credo q nasuisz ista dispensatio sic obtenta nisi h decretal postea emanasz. et ita ex ista dissimulatione ex cā

q consuetudo ubi ozz irāabilis potest si an sūpco sūsi scadalo iuri pīudicat exeplū hīas. s. de cognatoe spi. sr eo. i. s. e. q dilco.

q̄ hic subiacitur licite possunt simul ee. al' n̄o erūt. Idem.

Tua nos duxit f. aĉsulendos. utrum il-
loꝝ sufficiat testim̄ ad matrim̄. dirimē-
dum: qui consanguinitatis gradus ab auū-
culo et nepote videlicet fratris filio uel sororis.
inceperint ↄputare. Nos g̃ inquit. et c. S; q̄
cum ↄiugium multum fauoris obtinare
testes qui ad diuortium celebrand pducti.
ↄsanguinitatis gradus ↄputant: a stipite
debent incipere. i. a parentibus uel germanis.
et sic p ordinem: distinguere gradus nōib;
ppriis. uel equipollentibus indiciis: designan-
do psonas. Pterea cum sepe testim̄ phibe-
ant de auditu q̄ qz minus ē ualid. nō est
in articulo isto minimum relaxanda facultā.
cum qua ratione ↄputatōnem inceperint
a scdā eadem ab ulterioribz includerent.

Tua nos et i. multum fauoris. s.
de condit. appo. c. ult. et i. cum matri accusare. pō.
uidetur. l germanis. Et ita non ē necē incipere
a stipite. sz sufficit a fratribz. s. de testibz. series.
et c. licz in prin. et xxxv. q. v. c. i. et i. de diuor. porro.
ad finem. Sic ergo pz q̄ omnes gradus et psoē
sunt designandi. et xxxv. q. vi. de parentela. et s.
de testibz. licet. equipollentibz. non refert an p
prio nomine uel p circumlocutionem exprimam
ad exprimatur que equipollent pprio nōi. s.
de testibz. licet. et ff. si certum peta. Certi. Idē
in concil generali.

Non dz reprehensibile iudicari: si s
uarietatem temporum: statuta quāq;
uarientur humana. pterim cum urgens
necessitas l euidens utilitas id exposcit: qm̄ ip-
se deus ex hiis que ipē statuerat in ueti. t.
non nulla mutauit in nouo. Cum ergo p-
hibitiones de coniugio in secundo et tercio af-
finitatis genere minime ↄtrahendo. et de so-
bole suscepta ex secundis nuptiis cognatoi
uiri non copulanda prioris. et difficultatem
frequenter inducant. et aliqñ periculum pi-
ant aiarum. cum cessante phitione cesset
effectus: ↄstitutiones sr̄ hoc editas. sacri appro-
batione concilii reuocantes: presenti ↄstitu-
tione decernimus. ut sic ↄtrahentes: de cetero
libere copulentur. Phitō quoq; copule con-
iugal. quartum ↄsanguinitatis gradū et af-
finitatis. de cetero non excedat. qm̄ in ulterio-
ribz gradibz iam non pot absz graui dis-
pendio. hm̄ phibitio generalit obseruari. q̄
ternarius uero numerus bene agit phi-
tioni ↄiugii corporal. de quo dicit ap. qd
uir non habet potestatem corporis sui. sed
mlr. nec mulier hz potestatem corporis sui
s; uir. qz quatuor sunt humores in corpore.
q̄ et constat ex quatuor elīs. Cum ergo iam
usq; ad quartum gradū phitio ↄiugal co-
pule sit restricta. eam uolumus eē ppetuā.

non obstantibz ↄsuetudinibz sr̄ h' duō editis
l ab aliis uel a nobis. ut si quis ↄtra hm̄ phitō-
nem psumpserit copulari. nulla longinqui-
tate defendatur annoꝝ. cum diuturnitas tempo-
rū n̄ minuit peccm̄. sz augz. tantoqz sr̄ grauio-
ra crimina: quanto diutius infelicē aiam
detinent alligatam.

Non dz et i. temporum. xix. di. sciend. iuj. di-
cit autem. et xxxi. q. iuj. Quis ignoret. et c. obtinu-
tur. et xxij. q. viij. Concedit. et s. de translac. et i. de
sen. ex. sr̄ eo. mutauit. de pe. di. i. Sicut dz. xxij.
q. iuj. In ↄmutabil. in secundo et tcio. ut melius in-
telligas hanc litam. uideas quid sit primū ge-
nus affinitatis quid scdm̄. et quid tcium genus af-
finitatis. primum s. et tcium inuenire debes p hanc
regulam. psona addita psone p carnis copulam
mutat genus et n̄ gradum. genus dico attinentie.
Exempli grā. Ego et fr̄ meus sumus ↄsanguinei in p̄
gradu ↄsanguinitatis. fr̄ meus ducit uxorē. illa
ē psona addita psone p carnis copulā. illa mu-
tat genus attinentie. i. alio genere attinentie
attinet michi quam fr̄ meus. qz ille ē michi ↄ-
sanguineus illa ē michi affinis. s; n̄ mutat g̃-
dum. qz sicut fr̄ est ↄsanguineus in p̄mo gdu.
Sic et illa mediante frē est michi affinis in p̄
gradu prime affinitatis. ergo si uis habere pri-
mum genus affinitatis adde p carnis copulā
alicui de tua ↄsanguinitate aliquam psonā et il-
la psona ē affinis omnibz ↄsanguineis uiri sui i
primo gnē affinitatis. et h' genus tm̄ hodie hz
phibitionem. Nam mortuo uiro illius mulieris puta
frē tuo. illa non pot nubē alicui de ↄsanguinitate
uiri sui. ergo pz q̄ omes ↄsanguinei et ↄsanguinee
uxoris mee sunt michi affines in p̄mo gnē af-
finitatis. Si uis habere s genus affinitatis: adde
psonam p carnis copulam primo gnū. h' modo.
uxor frīs mei ē michi in primo gnē affinitatis. m-
ortuo frē meo adde illi alium uirum ille erit m̄
affinis in scdō genere affinitatis. et ille s ↄiuga
tua mortua illa non poterat accipe aliq̄ de ↄsā-
guinitate prioris mariti usz ad quartum gradū et de
isto gnē secundo. ter. xxxv. q. iij. De ppinquis. Sed
hodie non phibetur ut hic dr̄. Si uis habē tercium
genus adde psonam p carnis copulā scdo generi
et sic habebis tcium genus. Exempli grā. Sempronius fuit ma-
ritus relicte frīs tui. mortua illa relicta: maritus
eius qui ē tibi in secundo gnē accipit aliā. illa
est tibi in tercio genere. et illa olim mortuo uiro
suo non poterat copulari alicui de ↄsanguinitate
tua. cum illa eēt tibi et ↄsanguineis frīs tui in t-
cio genere usz ad s gradum. de h' genere ter. xxxv.
q. iij. c. porro. Et p̄mum genus ↄtrahitur tm̄ ex
una pte s et tcium genus. qnz ex una pte ut l p̄-
dcīs exemplis. qnz ex utraqz ut in uxoribz duoꝝ
fratrum q̄ sunt int se in secundo gnē ex utraq;
pte ↄpositum altero frē mortuo. Si illa copula-
tur alteri ille erit in tercio gnē uxori alterius frīs.
Primum genus dr̄ qz p̄mo emanat de ↄsang'

nitate. vel quia una persona mediante contrahitur. Secundum dicitur quia secundo loco emanat post primum. vel quia duabus personis mediantibus fiebat: quia tercio loco vel quia tribus personis mediantibus emanat. Sic intellige quod dicit hic. Sed numquid publica honestas est sublata? videtur quod non. quia de ea nichil dixit. Sed contra videtur per capitulum xxxv. q. iii. porro. ubi prohibetur secundum genus et preter illud impedimentum est ubi publica honestas ut in uxoribus duorum fratrum. sive consobrinorum. Sed secundum genus remotum est: ergo et illa publica honestas potest dici quod ubi publica honestas sit incidit in eundem casum cum secundo vel tercio genere. ut in uxoribus duorum fratrum sive consobrinorum: uno sublato: tollitur et aliud per hanc constitutionem. Quotiens enim utrumque ex una radice nascitur: consequens est ut una lege tollatur. C. de nupt. l. ult. in fi. et ff. de in integrum. duobus. C. coloniis. et ff. actorum furtum certarum. Si coloniis. ar. et alia publice honestas ut soboles suscepta ex secundis nuptiis. non copulanda cognationi viri prioris sublata est ut statim dicit littera sequens. alia vero publica honestas adhuc est. s. de despon. impu. duo pueri. secundis nuptiis. hoc ita intellige sicut meus habebat uxorem eo mortuo relicta eius contrahebat cum secundo. soboles nata de illis secundis nuptiis olim copulari alicui de consanguinitate prioris mariti et hoc propter publice honestatis causam quod hodie sublata est: in hoc casu. In alio vero casu durat ut dixi in sponsa de futuro. Sed in matrimoniis numquid liceat. Sed quid honestum est considerari debet. ff. de ritu nupt. semper. Et ideo frater impeditur sumere sponsam fratris propter publicam honestatem. Sed scriptum est sponsam fratris frater meus non potest. s. de sponsalibus. ad audientiam. et ar. ad hoc ff. de adopt. Qui in adoptione. Jo. dixit quod publica honestas in omnibus est sublata nisi in sponsa de futuro. Ego intelligo esse tamen sublatam in casibus qui hic ponuntur et non in aliis. revocantur. gregorius tamen dicit qui dissolvit hec genera affinitatis negat verbum dei in canonum mane. xxxv. q. x. fraternitatis. vel medium usus fine. Qualiter quod innocentius dissolvit hoc. hoc intellige sine causa. et ab alio quam a successore gregorii. de cetero libere. Sic ergo videtur quod matrimonium illorum qui ante constitutionem istam contraxerant in quinto vel sexto gradu non confirmetur hic. quia constitutiones matrimonii non trahuntur ad preterita matrimonia. xxxv. q. iii. de incestis. et xxxi. di. ante triennium. Et generales constitutiones non trahuntur ad preterita nisi hoc ibi dicatur. s. de constit. c. ult. Sed pone quod post istam constitutionem publicatam simul steterunt. scienter dico quod hoc ipso intelliguntur habere ratum matrimonium. arg. s. de coniug. servorum. proposuit. et s. de despon. impu. litteras. accessit. et ff. de ritu nupt. si quis in senatorio. quia et si primus consensus nullus fuit. postea potest confirmari. in aut. de nupt. C. si vero ab initio. Sed videtur quod verba necessaria sint. s. de spon. tue. et xxx. q. ii. Si quis

ingenuus. Et novus consensus requiritur. s. de eo qui duxit in matrimonium. c. veniens. nisi expresse consentiant: antiquus consensus videtur probare qui nullus fuit. ff. de precario. Sed si manente. ff. de arbitris. Si cum dies in prin. et l. labeo. C. plus. et ff. de v. oblig. l. i. C. cum adicit. Jo. dicit quod pro matrimonio standum est ex quo ex certa scientia post publicatam constitutionem simul steterunt. Ipso enim facto matrimonium inducit presumptionem. quatuor sunt humores in corpore. de quibus tes. s. de celebra. missarum. In quadam in fi. nulla longinquitate. et ita nulla prescriptio currit contra matrimonium. Sicut olim currebat. sic et contra votum nulla currit prescriptio. xxxiii. q. v. Quod deo pari. et s. de regularibus. sicut nobis. in fi. in felicem. lic. s. de consuetud. c. ult. et c. quanto. et i. de symonia. non satis. et c. sequenti. G. reg. ix.

De uno qui a stipite quarto gradu desponsarat.

Vir qui a stipite quarto gradu et mulier que ex alio latere distat quinto. et secundum regulam approbatam qua dicitur quoto gradu remotior differt a stipite et a quolibet per aliam lineam descendentium ex eodem: licite possunt matrimonialiter copulari.

De uno qui a stipite quarto gradu desponsarat.

Vir qui et i. quarto. idem est si secundo vel tercio secundum regulam sequentem. quia non attinet ei qui est ex alia linea in quinto licet magis appropinquet communi parenti. approbatam. Nota quod regula olim a magistris tradita approbatur hic a iure. et sic pro iure servabimus istam regulam. ar. s. e. Quod dilectio. remotior. Si vis scire in quo gradu alique due persone diversarum linearum se attinent: recurre ad communem parentem sive stipitem a quo descendunt et descende equaliter et computando per ambas lineas quousque alter illarum primo occurrat. et si ambo simul occurrant erunt in eodem gradu primo secundo vel quarto. et iste persone que equaliter descendunt non dicuntur distare gradu. sed potius esse in gradu equali. descendentes a communi parente equaliter. et si sunt infra quartum gradum: non possunt matrimonialiter coniungi. Sed si una primo occurrat quam altera descende per lineam alterius usque ad illam. et semper post illum gradum in quo occurrit prima persona addatur gradus pro matrimonio personarum. et sic scies quoto gradu una distat ab altera. et iste persone non dicuntur esse in gradu. sed distant gradu sicut iste persone de quibus hic dicitur. cum una distet quarto gradu et alia quinto a communi parente. quod planum est videre in quoto gradu remotior persona distat a communi parente toto distat a quolibet alio descendenti per aliam lineam. Exempli gratia. communis parens istorum fuit petrus. eius filii fuerunt martinus. et berta. qui sunt in primo gradu. de martino descendit iohannes. De berta ex alia parte natus fuit robertus. qui iohannes et robertus sunt in secundo gradu equaliter descendentes a petro. De iohanne natus est stephanus. De roberto est albertus qui sunt in iii. gradu. et equaliter descenderunt a petro. Tercio gradu a stephano natus est vir iste de quo hic agitur. De alberto natus est mulier que est in quarto cum viro isto equaliter

De frigidis et maleficiatis

[illegible]

distantes a petro. primo loco occurrit tibi uir iste qui distat quarto gradu a petro. Et sic est ultima persona in consanguinitate petri ex una linea. et tertius ex alia linea de tertio nata est hec mulier de qua hic queritur et distat a petro quinto gradu. Et sic exiuit iam consanguinitatem petri. ergo eodem gradu distat a quolibet descendenti per aliam lineam. et sic distat quinto gradu a martino. io. stephanum et ab isto uiro licet filio stephani. ideo quia tercie post illum heredem in uirum et quemlibet descendentem a petro per aliam lineam possit accipere. Cum omnes ille persone sint nunc in quinto gradu. hec in arbore melius uidentur. Innocentius tertius in libro .xx.

De frigidis et maleficiatis et de impotentia coeundi.

Accepisti mulierem et per aliquod tempus habuisti per mensem aut per tres. aut per annum. et nunc primum dixisti te esse frigide nature ita ut non posses coire cum illa. nec cum aliqua alia. sed illa que uxor tua esse debuit eadem affirmat que tu dicis. et propterea per uerum iudicium potest esse ita ut dicatis separari potestis. ea tamen ratione. ut si postea aliam acceperis. tenus periurii iudiceris. et iterum post peractam penitentiam priora coniugia reparare debetis. Illa autem si prior post annum aut dimidium ad episcopum aut eius missum proclamauerit dicens quod non cognouisset eam. tu autem contrarium affirmas. tibi credendum est. eo quod caput es mulieris. quia si proclamare uoluit cur tamdiu tacuit. cito enim et in paruo tempore scire potuit. si tecum coire potuisses. Si autem statim in ipsa nouitate post mensem aut duos ad episcopum aut eius missum proclamauit dicens. nolo esse mater. uolo filios procreare. et ideo maritum accepi. sed uir quem accepi frigide non est. uel non potest illa facere. propter que illum accepi. et si probari potest per uerum iudicium separari potestis. et illa si uult nubat in domino.

De frigidis et maleficiatis.

Accepisti et i. iudicium. talis quod uterque iuret septima manu propinquorum .xxxiii. q. i. c. ii. de iudiciis. Nota contrarii operis euidentia mendacium conuinci et s. de presumpt. litteras et ar. s. de maioritate et obe. legebatur et .xxii. q. v. Cauete. reparare. nota quod sententia contra matrimonium lata non transit in rem iudicatam cum appareat ex post facto ecclesiam fuisse deceptam. sic s. de re iud. lator. Consanguinei et i. e. fraternitatis. Caute priora matrimonia restaurantur et muliere contradicente. Si fraudis fuit conscia. ff. de adult. Si uxor. C. iudex. et C. ult. ut dixi alias. Si non conscia fraudis non fuit potest repellere si uoluit contra adulterum ar. .xxxii. q. i. de benedicto et q. vi. nichil. Sed non credo quod ideo obstet quin matrimonia priora debeant restaurari. i. e. laudabilem et c. fraternitatis. Sed ar. contra .xxxiii. q. i. Si per sortiarias. Sed ibi separantur propter maleficium non propter frigiditatem. missum. sic s. de regularibus. c. ii. et expone i. uicarium qui fungitur uice episcopi. s. de instit. c. iii. affirmes. quod eam cognouisti. caput. s. de despon. impu. Continebatur .xxxiii. q. ii. Si quis acceperit.

[illegible]

Et hoc intellige nisi ipsa uellet probare se uirginem per aspectum corporis. s. de prob. proposuisti et c. causam matrimonii. tacuit. ergo uidetur quod post annum et dimidium reclamare non potest. Sed contra uidetur C. de repudiis. In causis. ubi dicitur quod usque ad duos annos potest reclamare imo usque ad triennium. in auth. de nupt. C. per occasionem et i. e. laudabilem. quod dicitur in istis duabus ultimis concordantiis tenendum est. et non tenet quod hic dicitur de anno et dimidio et ar. est. Si quis taceat usque ad completam prescriptionem. ad prescriptionem que gesta tantum in uita firmatur. C. de his qui a non dominis manumittuntur. l. ult. plurimi potest hoc ideo dicitur quia standum est eorum confessioni contra matrimonium. et si uterque fateatur non uidetur credendum ne in fraudem hoc dicerentur. s. de eo qui cognouit consanguineam uxoris sue super eo. nisi quod asserunt probauerint septima manu propinquorum .xxxiii. q. i. c. ii. Sed pro matrimonio bene creditur eis. s. de clandestina desp. c. ii. Et quod dicit non creditur eis contra matrimonium. uerum est quantum ad hoc ut contrahendi facultatem acquirant. Sed si uellent in continentia manere creditur eis .xxxiii. q. v. Quod deo pari. Alexander iii. ambianensi episcopo.

Quod sedem et i. sicut puer qui non potest reddere debitum non est aptus coniugio: sic impotentes minime apti ad contrahenda coniugia reputantur.

Quod sedem et i. aptus. s. de despon. impu. a nobis. et ar. e. c. pueros ubi de hoc. impotentes. hac ratione uidetur quod senes qui naturali calore defecerunt non possunt contrahere. sed contrarium est uerum. C. de nupt. sancimus. .xxvii. q. i. nuptiarum. Quia in senibus dicitur humanitatis solatium legis obseruari. ut ibi et .xxx. q. i. apiant. quod si dormierit. Sed hic non loquitur de tali impotentia. sed de eo qui sectus est qui perpetuo impotens est. Sed senes aliquando aliquo beneficio moueantur. Idem.

Ex litteris tuis accepimus quod cum quidam .xvi. annorum quandam annorum .xiii. duxit in uxorem. qui cum debitum reddere non posset. mulier tam grauem infirmitatem incurrit ut omni uiro sit facta inutilis. et instrumentum eius impeditum. ita quod uir ei commisceri non potest. Rogo quod si mulier uitium illud ante incurrit. nec ope medicorum potest adiuuari: uiro aliam accipiendi liberam tribuas facultatem.

Ex litteris et i. contraxit. i. contraxisse apparet. Vnde uerisimile est quod uitium contraxit ex eo quod contra naturam uim forsitan intulit. quia apta non fuit. unde nullo modo ei potuit commisceri. unde magis inhabilis reddita fuit. et sic non fuit matrimonium i. e. fraternitatis. Sed non loquitur de impedimento precedente matrimonium stare non posse quod dicitur infra .xxxiii. q. i. Dixit. et q. v. Si uxorem. et s. de coniugio leprosorum. c. i. et ii. a natura. quia erat arcta ut dixit. medicorum. i. e. fraternitatis et ita non fuit matrimonium. et intellige quod dicit non potest adiuuari ope medicorum sine periculo corporali. alias non deberet separari. imo modicam incontinentiam debet sustinere ut ar. i. e. c. fraternitatis.

[illegible]

Et si talis fuit non leuit, propositum reddendi debitum exacta vel exigendi et sic nullum matrimonium. xxxiii. q. i. sol. et c. aliquis. et s. de condic. appo. c. ult. Et si legere est in ca. redibitoriis. ff. de edilitio edic. Que si mulierem. arg. contra. i. c. primo.

Lucius. iii.

Consultationi tue qua nos consuluisti utrum femine clause impotentes cum maribus misceri possint contrahere et si contraxerint utrum debeant rescindi: taliter respondemus. quod licet incredibile videatur quod aliquis cum talibus contrahat. nisi forte tamen ecclesia consuevit in consimilibus iudicare ut quas tanquam uxores habere non possunt: habeant ut sorores.

Consultationi et i. incredibile quia addicionem contra se sciens non contraheret de levi. iudicare quasi et non iudicare debemus. s. de re iud. In causis. quia non est ei ipsa sic precepit iudicandum. arg. xi. q. iii. at. bene permittitur aliter si. xi. di. Quis nesciat. sed hic non precepit eius consuetudinem esse servandam. sed potius consilium est. tamen intellige quod hic dicitur per illam decretalem. i. e. frigiditatis et dixi. s. c. primo.

Celestinus. iii.

Laudabilem et i. Requisisti quantum tempus indulgendum sit naturaliter frigidis ad experientiam copule nuptialis. et i. Nos vero in presenti consultatione sentimus ut a tempore celebrati coniugii si frigiditas probari non possit: cohabitent per triennium. quo elapso si nec tunc cohabitare noluerint et iuxta decretum Gregorii mulier per iustum iudicium de viro probare potuerit quod cum ea coire non possit: accipiat alium. Si autem ille aliam acceperit: separentur. quod si ambo consenserint simul esse. vir eam et si non ut uxorem. saltem habeat ut sororem. Si autem quod numquam se invicem cognoverint ambo fatentur cum. vii. manu propinquorum vel vicinorum bone fame. si propinqui defuerint. tactis sacrosanctis evangeliis: utique iure iurando dicant quod nunquam per carnis copulam: una caro effecti fuissent. et tunc videtur quod mulier valeat ad secundas nuptias convolare. verum si ille aliam duxerit: tunc hii qui iuraverant rei periurii teneantur. et peracta penitentia: cogantur ad priora connubia redire.

Laudabilem et i. celebratia tempore cohabitationis. nec sufficit cohabitare. nisi dederint operam carnali operi. xxxiii. q. i. de his. requisisti. frigiditas. quod hic dicitur de frigido: idem intelligo de maleficiato. ut videlicet ad terminum expectet maxime quia magis separandum est quod impedimentum removeri possit quod non possit a naturalibus. prius probari. arg. quod si prius possit probari impedimentum: non expectabitur per terminum. i. e. c. proximo. Si vero manifeste non constet: et cohabitent simul per triennium continuum in quo debent dare operam carnali operi. ut hic et arg. i. e. c. ult. et lanteri. de impub. Que per occasionem. greci. ut. xxxiii. q. i. quod autem. iustum iudicium. i. per testes vel aspectum corporis. arg. s. de probat. proposuisti. et i. e. c. ult. Separentur per naturalem frigiditatem. secus si propter maleficium.

xxxiii. q. i. Si per sortiarias. quod si ambo. vel solummodo. mulier. Ille enim qui sciens contraxit non videtur contradicere. arg. s. de eo qui dux. in matrimonium. c. i. ff. de lege commissoria. l. ii. vel dicas et unus quod necesse est ut ambo consentiant. sufficit quod ita scriptum est. ut si per quam diminutum est. ff. qui et a quibus. l. prospexit. et. xi. q. iii. scriptum est. Quia cum nullum sit matrimonium non tenetur alter. Septima manu. sic i. e. c. ult. et. xxxiii. q. i. requisisti. utique iure iurando. utique vir et mulier iurare debent quod fide bona dederunt operam copule carnali per triennium. nec una caro effici potuerunt. propinqui iurabunt quod credunt eos verum iurasse. arg. i. de purg. canonica. Quotiens. hii qui. s. scilicet vir et uxor et non alii compurgatores. Si qui bona fide iuraverint. redire. cum per frigiditatem separantur. secus si propter maleficium. xxxiii. q. i. si per sortiarias.

Innocentius. iii. altissiodorensi episcopo.

Fraternitatis tue litteras recepimus continentes quod. o. mulier cuidam viro matrimonialiter nupserat cum quo per multos annos morata: non potuit carnaliter ab ipso cognosci. licet autem per archipresbiterum tuum sicut hii fuisset edoctus. tu tamen volens habere certitudinem pleniorem: quasdam matronas prochie sue providas et honestas: ad tuam presentiam evocasti: districte illis iniungens. sub periculo animarum: ut mulierem ipsam prudenter inspicerent. et perquirerent diligenter. utrum idonea esset ad viriles amplexus. vel neque tandem in fide sua et assuete constanter quod eadem nunquam potuit esse mater. aut quoniam tanquam cui deerat naturale instrumentum. Verum divortium inter ipsam et virum celebrasti. mulierem inducens ut ad aliquam se religionem transferret. perpetuam continentiam servatura. et viro licentiam tribuisti ut uxorem duceret: quam prius si cupiebat. Contingit autem postea quod mulier inveniens qui seras sibi reseravit. et abiciens continentiam quam promisit. Prelatori presentium seu nupsit. Quamvis igitur semiplene nobis expresseris quod dicta mulier se promiserit continentiam servaturam. utrum scilicet simplici voto an voto sollempni. utrum ne ad religionem transiret. ut promisit. an ante promissionem: in domo remanserit. et qualiter seras illas fecerit reserari. utrum videlicet artificio medici an accubitu viri. seu aliquo quolibet modo: Nos tamen perspicaciter attendentes. quod impedimentum illud non erat perpetuum. quod preter divinum miraculum per opus humanum absque corporali periculo potuit removeri: sententiam divortii per errorem. licet probabilem: novimus esse prolatam. cum pateat ex post facto quod ipsa cognoscibilis erat illi: cuius filia cognoscitur. et ideo inter ipsam et primum virum dicimus nimis extitisse. quod inter eam et prelatum. Verum matrimonium. non esse censemus. eosque precipimus separari abinvicem. et si predicta mulier ad religionem transierit: primus vir qui non cognovit eandem: cum ea remaneat: tum quam per modum

De frig. et malefic.

ecce auctate contraxit. alioquin ea dimissa: dz ad illam redire: cum quia p̄ contraxit. n̄ se uoto mis astrinxerit. ad continentiã obseruandam. ut intelligatur p h cum p̄ cõ. SS. fornicata fuisse. ul' n̄ se fornicatio modo. alij uiro conmiscuit. ut primus p̄textu fornicationis. eius uelit consortium declinare. i nam 7 si simplici tñ uoto pmisit se continentiam seruaturam: 7 postea in cõspectu ecce nupsit memorato: S: quamdiu concilus i dubitabilis erat. p̄sumi non dz. q for nicaretur cum illo. s; a modo non dz aliq̄ modo cum ea remanere. ¶ P h aut questionem illam nouerīs ee solutam. q̄ qr utrũ ea que a deo arta est ut nulli possit carnali copula. n̄ p incisionem aut alio modo ẽ uiolentia inferatur. nõ solũmodo leuis: s; forte tam grauis ut ex ea mortis piclm timeatur. ad m̃m contrahend. debeat ydonea phiberi. ¶ Simili illa que uiro nupserat a deo arcta est. ut nunquam ab eo ualeat deflorari: s; si ab eo pnditum ecce separata nubat alti. ẽ arta non sit. 7 p frequentem usum scdi reddatur 7 apta primo utrum debeat ad eum redire. cum quo p̄ius fedus inierat coniugale. de talib; ã non est facile iudicand. cũ finale iudicium: pendeat ex futuro.

¶ Arctatitati 7 j. matronas. talib; credendum est si honeste sint 7 pite inacte illa. ff. de uentre isp. l. i. in prin. 7 s. de pbat. pposuisti 7 c. cam 7 j. e. c. px. Oculus. n. in talib; sepe fallitur. xxvij. q. i. nec aliqua. Cum in h casu nõ requirat iuramentum. xpinquior. Sic in frigidate. ut s. e. c. px. Diiudicũ. p iuramentum. h non ẽ recommendũ iuramentum istis testib;. ne ad in fraudẽ m̃rimonij dicere. s. de eo qui cog. cosan. ux. s. eo. 7 j. c. px. poterat ee. s; qualr h poterit pbari cum sit negatiua. sic potuit pbari dicendo q h mulr caret membro apto ad copulam carnalẽ. Qualr negatiua pbatur. s. de elc. bone. dam est. decerat. nota q non dz ee q inutile est. s. de translat. sicũ corporalia. 7 ff. q cuiusq; uniuer. l. i. c. 7 quod. nec dz hre actõem qui h; inutilem. ff. de dolo. stam ic. 7 s. de restit. spol. Olim nob. 7 ar. s. de solutionib;. c. plt. inuenit n̄ dicat q medicum humanũ diuinũ miraclm. ar. q nullum malefitium ẽ ppetuum cum possit remoui p̄ter diuinũ miraclm. salte pillũ q ipse indixit. Qr quicquid ligatur dissolubile ẽ. i aut. de nupt. c. nuptias 7 p h non ten; illd capituli. si p sortiarias. xxxiij. q. i. ut quidam dixit. pot dici q aliud ẽ cum allegatur in potentia ex pte mulieris ut hic 7 aliud ubi ex pte uiri allegatur malefitium ut in caplo. si p sortiarias. 7 hic allegata fuit cã arta ut postea apparuit. vñ p̄terea dz restitui uiro. ar. s. de re. iudic. lator 7 c. Cõsanguin. ad hunc cãm refertur tex rõ attendentis q impedimentum 7 c. vl' pot dici q malefitiũ ẽ ppetuum. ex quo. n. mulier cohitauit uiro p tri

ennium 7 dederat opam copie carnali. nec potuit conmiscã: p̄sumitur ppetuum impedimentum. Et postunt separari 7 alti nubere. ut. c. Si p sortiarias. qr pot aliquis maleficiatus ee. cu una 7 nõ cum alia. Et h intellige de malefitiõ q p̄cessit m̃rimonium. Nam pt m̃rimonium contum si s̃ueñiat impedimentum nõ debet separari. xxxij. q. vij. hij qui sam 7 q. v. Si uxorem. Si nõ post separatõnem eam cognoscet. m̃rimonium dz reintegrari. ut hic pz. qr ipedimentum n̄ erat ppetuum. corpali periclo. Si nõ g̃ue piclm timeretur non ẽ m̃rimonium. s; ubi leue piclo pot remoui: pot illd pati. j. e. c. c. ppe. a contrario sensu. p errorem. p quẽ excusatur iud. j. de snia. ex. sacto. Et intellige q error iste interuenit in aspcũ corporis in quo matrone decepte fuerint. qr manus 7 ocls obstetricum sepe falluntr. s. de pbat. Cam m̃rimonij 7. xxvij. q. i. Nec aliq. Et sic pz q snia p errorem lata a qua nõ est appellatum reuocatur si error pbabilr postea detegatur. j. de purge. uulg. Sigtam ub; 7 ff. de cond. sine cã. l. ij. Item hes hic q snia p errorem lata circa m̃rimonium nõ transit in rem iudicatam q̃ m̃ũ possit reuocari qñcumq; apparuit eccãm deceptam fuisse. ut hic pz 7 s. de re. iud. lator 7 c. cõsanguin. 7 j. e. c. px. 7 s. e. c. i. 7 c. px. erat illi. scil; p̄mo uiro a quo fuerat separata. cuius fiẽ. sic. xxxiij. q. v. Reminiscitur. Et innuitur hic in fine huiũ capli q si prior uir nõ possit eam cognoscere sine graui periclo q n̄ sit reddenda p̄mo uiro licet ex post facto p consuetudinem secundi uiri reddita sit apta primo q bñ pot concedi. qr n̄ fuit m̃rimonium int eos ut dixerunt vinc. jo. 7 tanc. remaneat. qr n̄ ingressa fuit 7 pfessa: statim solutũ fuit m̃rimonium si q fuit int eos. s. de quisione coniug. ex publico. secus si ingressa fuit cã pfonis. qr si iste ad secm redire compellitur red dire uiro p̄ori. alioquin. s. si nõ transiuit cum effcũ. se uoto. sollempni. s. 7 tunc dz explsi uotum seruare 7 p hec intelligitur fornicata cum sedo. cũ ipã contrahe nõ potuit. post uotum sollempne. fornicatio. qr si sine contraxiss; cum alto illud ei obicit non ps; nec p̄textu tal fornicõnis posit; repllsi a uiro. ar. j. de diuor. gaudemus. imo uir q nullam fornicõnem ei obicere poss;. nullam. n. iniuriã fec. nec i tendebat face uiro qr fornicata fuit tãq solita. 7. xxv. q. i. illd. ff. locati. si ignorans. quis nã ad ulteriorem n̄ admittit suo dolo. xxxij. q. ij. in lecte. ff. de adult. l. plt. Jt si aliqui sint separati p sniam ecce 7 postea alt cox fornicetur: minorẽ iniuriã committit 7 minus peccat. xxij. q. vij. quadm. p̄terea p p̄mam fornicõnem. n̄ fuit apta p̄mo uiro. s; forte nec p multas contras. g illam solam pot ei oppõne cum reddita fuit apta uiro p̄mo q̄ pt ea secuta ẽ. qr tc primũ leditur ius m̃rij. ar. s. de donat. ap̃tice. pot dici q sic ex futuro euẽtu appz retro fuisse m̃ũ. ut dz infi. sic ex futuro euentu apparet retro fuisse factam iniuriã p̄ori uiro. ff. de captis 7 p̄l in redito. c. i. 7 ff. ad mace

[illegible]

dotis l. i. § i. sed quid si post primum coitum cum secundo postea repetit eam. dico quod est ei reddenda. et si non invenit eam aptam est restituenda secundo. et sic et post secundum vel tertium coitum secundi. et sic in infinitum. ut dix. io. et dixi. usque ad tertiam vicem tantum. et non ultra debet restitui. post. sed remanere debet cum secundo. quia tantum due sententie post primam sunt ferende. arg. ad hoc appellare non licet. ii. q. vi. siquis in quacumque. et s. de ap. tua nobis. presumi non. si. xxxiiii. q. ii. est proterviam. et i. de divor. gaudemus. a modo. scilicet veritate revelata quod fuit uxor primi. solutam. ar. a contrario sensu supra eo. ex illo vero. s. e. c. ibi. absque corporali periculo. et c. et e. ar. iuris a contrario sensu. s. de his que fiunt a p. cum apostolica. infra. et s. de ver. cum venerabilis. y-donea. prohiberi. et certe non. sed, tesimme. prohibetur non vetas quoniam illam esse solutam. quia quod utrum illam quod viro cum et c. debeant quoniam dicatur. non debet. hoc tamen intelligo post diffinitionem premissam an sit congruum preiudicium. si reddatur apta vel non. xvi. ne. de talibus. si. s. de in integrum rest. cum venissent. non est facile. quia nescitur an sit apta primo viro et hoc a liquido iure comprehendi non potest. sed potius per experientiam sciri. si. s. de donat. apostolice cum sint a cord. ex futuro. sic ff. de reb. dubiis. quedam sunt. et ff. si certum petatur. proinde. et ff. qui potiores in pignore habeantur. l. potior. ff. ad maced. l. i. § i. nec intelligo quod matrimonium retrotrahatur. sed hoc ideo dicit. quia in dubio est an sit matrimonium cum primo. nec intelligas quod tunc primo incipiat esse matrimonium. et primo cum incipiat esse apta. sed tunc primo declaratur fuisse matrimonium. si. ff. si servitus vendicetur. sicuti. § sed si quis. et ff. de acquirendo re. do. a do. § cum quis. ita vero dicitur quod qui contraxit non facit novam spem. sed eam quam erat detegit. et xxxiii. q. i. de his requisisti.

Honorius tertius.

Litterae vestrae nobis exhibitae continebant. quod cum causa matrimonii que inter C. mulierem et A. eius virum vertitur nobis fuisset a bone memorie I. papa predecessore nostro commissa. dicta C. proposuit. quod cum octo annis elapsis dicto A. fuisset matrimonialiter copulata. et diu cohabitasset eidem *in domo et lecto* adhuc integra permanebat. eo quod predictus vir eius non habebat potentiam coeundi. quare petebat divortium celebrari. predictus vero A. fatebatur quod illam nunquam cognoverat. tamen se habere potentiam cognoscendi alias asserebat. Vos vero ne id asseveraretur in fraudem. a matronis bone opinionis fide dignis ac expertis in opere nuptiali. dictam fecistis inspici mulierem. que perhibuerunt testimonium. ipsam adhuc virginem permanere. postmodum per probationem de causis per vos cognita vir excessit fecistis inquiri. utrum ipse aliquam cognovisset. nec per inquisitionem ipsam nobis constare potuit. aliquam esse carnaliter cognitam ab eodem. muliere autem requirente divortium. et dicente quod mater esse volebat et filios procreare. proponente vero viro. quod paratus erat stare consilio ecclesie. in iniunxistis eisdem

[illegible]

[illegible]

ut agerent penitentiam de commissis. et si forte placeret deo qui matrimonii fuit institutor. et auctor. ut opus coniugii consumarent. qui post plures terminos ad vestram presentiam reversi. concorditer dixerunt. quod non poterant carnaliter commisceri. Quocirca mandamus quatinus si est ita. et constiterit vobis prefatos virum et mulierem infra predictos. viii. annos per continuum triennium in simul cohabitasse. cum septima propinquorum manibus iuramento firmantibus se carnaliter commisceri nequivisse. proferatis divortii sententiam inter eos.

Litterae. et i. adhuc integra. et intelligo quod hic fuit vir potens. quia vitium patitur potatur. sed esset virgo dicitur vir potens. ff. de v. sig. mulieris. in prin. cognoscendi alias. et ita allegavit iste maleficium quantum ad istam. et non quantum ad alias. et non frigiditatem. quia si quis est frigidus quo ad unam. et quo ad omnes est frigidus. cum impedimentum a natura procedat. ar. s. e. ex litteris. sed secus in maleficiato. ut dictum est. s. e. proximo. vnde postea constitit de maleficiato post terminum debent separari. et ad alia vota transire. xxxiii. q. i. si per sortiarias. secus in frigido. ut s. e. c. i. et c. laudabilem. et xxxiii. q. i. de his requisisti. in fraudem. a confessioni coniugum quantum ad matrimonium non est credendum propter collusionem quam multi facerent. s. de eo qui cog. consan. uxoris sue. c. ii. et eo. fide dignis. s. e. proximo. et de hoc. penitentiam de commissis. quia infirmitas corporalis frequenter provenit ex peccato. et sic causa cessante forte cessabit effectus. i. de pen. c. et remissionis est infirmitas. institutor. si. xxvi. di. deinde opponitur. et ar. s. e. proximo. de infidelibus. et xxxii. q. ii. §. is ita. et quidam dicunt quod hic vero fuit institutum matrimonium quando os ex ossibus et c. sed illa verba prolata sunt ab adam. ut s. de biga. debitum. vnde verius quod prius illa verba crescite et multiplicamini ab ipso deo prolata. continuum terminum. qui non separantur propter frigiditatem naturalem per triennium continuum debent cohabitare simul. et dare operam carnali. s. e. laudabilem. et i. const. de nuptiis. § porro. idem credo dando maleficiato. et multo fortius cum sit accidentale illud impedimentum. vii. manu. sed quare requiruntur iuramenta propinquorum. cum sufficere debeat iuramentum viri et mulieris cum iuramento illarum que illam virginem asserebant. ut s. de probat. proposuisti. et c. causam matrimonii. vel et iuramentum propinquorum sufficiunt. cum uterque id asseveretur. xxxiii. q. i. de his requisisti. sed hic uterque asseverabat. sed hoc ideo quia sepe fallitur. et manus et oculus obstetricis. xxvii. q. i. nec aliquis. ideo iuramenta propinquorum requiruntur omnis in cautela que adhiberi potest in talibus est adhibenda propter periculum anime. et ideo circa maiora cautius est agendum. ar. vii. q. ii. c. ult. et xiiii. di. quecumque. et ff. ad tertullianum. l. i. § ii. et lxi. di. miramur. tamen si aliquid omittetur. nichilominus valeret sententia. ut c. de his requisisti. et c. proposuisti. et c. causam matrimonii.

Alex. iii. Papiensi epo.

Litterae quas *de mandato nostro interventu* nobis t. f. destinavit *ecclesie contracto*. expresse declarant. quod cum quidam sororem suam iam nubilem cuidam se detur

[illegible]

ducturum in uxorem ea presente et consentiente pre-
stito iuramento firmasset: et illa non post
multos dies dona et munera uiri sponte susci-
piens secundum morem terre ipsum tanquam proprium uirum
sepe amplexata fuisset: tandem mortuo fratre a
proprio uiro sui fratris se desponsari permisit et quod
ab eo cognita fuisset mendaciter asserat. Cumque
ei prohibuisses publice ne cum illorum uel aliquo
se copularet et ipsa spretis uerbis tuis monitis tuis a-
liis nubere non expauit: dein cum nobis pre-
cepisses ut ad domum matris rediret ipsam
nostram audientiam appellauit et infra. Mandamus quatinus si est ita prefa-
tam mulierem ne mandatum tuum contemp-
tibile uideatur: ad domum matris redire com-
pellas et imposita sibi de tanto excessu condigna
penitentia. postquam in domo matris per mensem
steterit ad tuum reuerti permittas. De matrimonio contra interdictum ecclesie contracto.

Litteras et infra. Quandam in uxorem futuram scilicet cum sponsalia tantum contraherentur
presente et consentiente expresse et hoc agebat quod me-
diante fratre tanquam per procuratorem sponsalia contra-
hentur quod fieri potest. Extra de spon. l. ult. ar. Si per fratrem tamen
contraheretur non ualerent nisi ipsa postea consentiret
sed frater ad hoc tamen obligatur ut sororem inducat ut cum
illo matrimonium contrahat. Extra de pro. ob. in illa stipulatione et l.
quotiens quis alium. Dona et munera dicta est inter do-
num et munus. Extra de si. sig. inter donum tamen quod in uiri
spe futuri matrimonii non rei presentis et ita non est
nimium et hoc patet per finem et hoc ipso et non ipsa absente
contracta fuissent sponsalia consentire uidetur ipso facto. Uiri
id est sponsi. sic. xxvii. q. ii. genuit. Permisit et male quod
facere non debuit. s. de spon. ad audiam et c. sponsa-
prohibuisset et bene s. de sponsal. duorum. tua et c. sequen-
tibus. Alii id est tertio. Mandatum tuum. Scilicet quod remitteret
causam ad eum a quo appellatum est. uel non tenuit ap-
pellatio uel quia ipsa non fuit prosecuta suam appellationem et e-
piscopus factum ratificauit propter hoc. Unde mandat ei ut sic-
ut ipsum compellat redire ad domum matris quia ipsa con-
tempsit mandatum ecclesie a tertio uiro propterea non se-
parabitur et est hic ar. quod mandatum iudicis non est
contemnendum. xxxiiii. di. c. i. ar. et. xvii. q. i. sciendum et xi.
q. iii. si autem nobis et c. cum. g. et. Extra ne quid in loco pu.
l. ult. et puniri debent contemptores ut hic patet et i. c. proxima
et l. preca. et ar. Extra si quis ius dicenti non obtempe-
rauerit. l. una. ar. de resolutionum uidetur eadem indi-
cas. De tanto excessu. s. de fide uiolenta ipsius sponsi
et quia desponsari se permisit a fratre sponsi et quia man-
datum ecclesie contempsit et sic patet quod iudex potest puni-
re contumacem ut dictum est. Item Magdi. et bac-
chonensi episcopis.

Ex litteris cantuariensis archiepiscopi ad nos peruenit
quod cum G. de sancto leodegario cum filiam
suam absentem cuidam R. nomine despon-
sasset et infra. postea orta suspicione quod prefatus R.
ad alia desideraret uota transire: ad exami-
nandum archiepiscopi fuit causa prelata qui sub anathema-
tis interminatione prohibuit ne aliquam de-
nego precepto plene constaret: uir ad secunda

uota transiret. Sed ipse precepta prohibitione con-
tempta: filiam. W. in facie ecclesie sibi sollempni-
ter copulauit in uxorem et infra. Cumque archiepiscopus
uellet de matrimonio cognoscere pro parte eius ad apostolicam uo-
cem emisit. G. ad apostolicam archiepiscopo deferens eidem sub
excommunicationis districtius inhibuit inter dicit. contradixit.
in interminatione ne contraherent donec causa ipsa
sententiam debitum sortiretur. ipsa tamen de remedio.
apostolice confisa: cuidam alii W. nomine nupsit.
et infra. Mandamus quatinus si nichil constiterit quod impediat preter
assensum de futuro qui inter prefatum R. et eum
asseritur processisse. secunda matrimonia inuiolabiliter
obseruanda. sub apostolica op. indicens. sed R. quia in-
terdictum ecclesie ad secunda uota transire non de-
buit: non est tamen consensus ut ob id soluantur sacramen-
tum coniugii dissonatur. congrua tamen eis penitentia:
debebit imponi. quia contra prohibitionem ecclesie: hoc
fecerunt.

De litteris et infra. Absentem que postea consensit. Alias
non tenuissent sponsalia et ita etiam absentes contra-
hunt sponsalia et matrimonium. Extra de sponsa. l. ult. et. xxxii.
q. ii. honoratur. Sub interminatione. Comminatoria tamen fuit
non sententia. ar. contra i. de eo qui furtum. o. re. c. i. et s. de loca-
to. c. i. Prohibuit. quod fieri debuit s. c. proxima et i. c. proxima. Distric-
tius. non quod licet iudex deferat appellationi nichilominus
potest michi interdicere ne faciam id propter quod appellaui ut
quod ex eo sequitur. nec mirum cum sit ordinarius potest et
statim terminum appellanti. s. de appellatione sepe contingit.
De causa tamen inuito appellante postquam detulit appellationi
cognoscere non potest. quia iam remisit eam ad superiorem. ii.
q. i. nonne et s. de offic. leg. sed donec causa ipsa. hic fertur
sententia sub conditione. lxiii. di. salonitane. v. q. i. quedam.
xvii. q. iiii. si quis suadente et s. de appellatione preterea. ar. contra
ii. q. vi. biduum. sententia excommunicationis bene potest ferri sub condi-
tione ut i. c. preterea. alie uero sententie non debent ferri sub
conditione tamen tenet ut in. c. predicto biduum. Ob id.
sic patet quod interdictum ecclesie non dissoluit matrimonium ut s.
c. proxima quia non est perpetuum impedimentum ut dixi s. de
spo. duorum. tua. sed penitentia debet ei imponi quia mandatum
ecclesie contempsit. s. c. proxima. Item paduensi episcopo.

De muliere et infra. Illos autem qui
per consanguinitatem prohibentur coniungi et
postea contra interdictum ecclesie se receperint,
excommunicationi debes subicere, donec tamdiu separen-
tur. quousque legitime cognoscatur utrum eorum
matrimonium possit et debeat iure stare.

De muliere et infra. Contra interdictum. quod fieri non de-
buit ut s. c. proxima et s. de spon. duorum. tua. Unde de hoc
xxxiiii. q. iiii. non oportet. Donec separentur. hec sententia est
ad tempus. unde extempore tollitur sicut omnis alia absolu-
ne ut hic uidetur ar. s. de spon. non est nobis et. lxxx. di-
si quis etc. sed tutius est quod et post separationem absoluan-
tur saltem ad cautelam. sed uidentur excommunicati tamen
dum sic manent. Quousque. ar. contra s. de spon. duorum.
tua. infra. sed ibi soluitur qualiter illud et ea que in hoc capitulo
dicuntur intelliguntur circa tamen separationem. Alexander iii. Qui filii sint legitimi.

Conquestus est nobis. h. quod cum quandam mulierem

in uxorem acceperit. R. patruus mulieris ipsam exheredare conatur: eo quod ante desponsationem matris sue nata fuit, licet postea pater mulieris prefate matrem ipsius acceperit in uxorem. Ideoque mandamus quatinus si est ita: eam legitimam iudicetis. predictum R. inhibentes: ne dicte mulieri hac occasione super hereditate paterna: molestiam inferat uel grauamen. si autem contra hoc uenire presumpserit eum seueritate ecclesiastica compellatis.

Qui filii sint legitimi.

Conquestus est nobis I. accepit in uxorem et sic legitima fuit per subsequens matrimonium. I. e. tanta. legitimam. inst. de nup. § ult. in auth. qui mo. na. effi. le. et sui. § scie. coll. vi. et I. e. tanta. xxx. q. v. nullum. hac occasione. quia ex quo per matrimonium facta fuerit legitima cessabit occasio ista. Sed si propter hoc uellet eam molestare potest et debet ab ecclesia excommunicari cum causa iniuriarum ad ecclesiam spectet et per consequens legitimatio que est accessoria, ar. e. ti. I. e. cum que non est contra. in principali committitur causa sicut questione spoliationis que ad forum non pertinet inter eos qui non sunt sue iurisdictionis. sed ad iudicem secularem. ut in pre. et vii. di. quo iure. sed hic in principali committebatur causa filiationis que ad ecclesiam pertinet, et ea determinata per consequens causa inquietationis que fiebat huic mulieri debet cessare eo quod illegitima dicebatur, et ita cessante illa causa patet quod iniusta esset ulterius inquietatio ex illa causa. Sed propter rationem saltem peccati potest se intromittere. s. de iud. nouit. et ar. ii. q. i. si peccauit, uel propter leuem materiam iurisdictionem. ar. s. de app. si duobus. et ita nulla obiectio.

Idem.

Cum inter I. uetetem et T. mulierem diuortii sententia canonice sit prolata: filii eorum non debent ex hoc sustinere iacturam. cum parentes eorum publice et sine contradictione ecclesie: inter se contraxisse noscantur. Ideoque mandamus ut filii eorum quos ante diuortium habuerunt et qui concepti fuerant ante latam sententiam: non minus habeantur legitimi. et quod in bona paterna hereditario iure succedant. et de parentum facultate nutriantur.

Cum inter et I. publice. § denuntiatione premissa. publice in ecclesia al. hodie di. clandestina. s. de clan. desp. cum inhibitio. sine contradictione. si quis contrahit sine premissa denuntiatione. uel ea premissa contingit matrimonium ex iusta causa interdici, et non obstante contradictione contrahat si postea impedimentum probetur filii medio tempore nati illegitimi erunt. et ideo dicit hic publice et sine contradictione ut hic totum habes in alia constitutione cum inhibitio. aceptus fuit. sic ergo tempus conceptionis spectandum est cum de commodo alicuius tractatur. ff. de statu hom. paulus. et quociens de commodo alicuius tractatur pro iam nato habetur. ff. e. qui in utero est. ff. de senatoribus emancipatum. § si quis aceptus sit. et c. et inst. de ingen. § ex attratio. ar. e. ti. xv. q. vii. cum misse. et de. co. di. iii. firmiter. ar. c. ff. de decurionibus. l. ii. § in filiis. et § legitime. et prima parte. et xvi. q. iiii. § infi. so. quod primo dicitur uetitum est propter fauorem filiorum et libertatis. contra tamen

aliterat odium primum. ut l. c. cum misse. contrarium illud quod locum habet. ut uarietas fatorum adaptetur diuersitati morum. ante latam sententiam. pro iam nato habetur ante sententiam sit conceptus. ut dictum est. ar. e. C. de lib. cau. l. ult. sed isti qui nascuntur post litem contestatam actione matris uiuunt. uiuunt. xxx. di. si quis uel iam. i. di. iuus natale. § de infantibus expositis. c. uno quali filii alendi sunt. dicitur s. de adu. infi. c. ult. et s. de eo qui dux. in matrimonium. sed quid si moueatur questio alicuius priuo uel infanti quod non sit filius illius cuius dicitur iudex summarie cognoscere debet et alatur rebus illius forsitan alienis. C. de car. edic. l. ult. et ff. ad carbon. l. iii. § cause cognitio. laus.

Idem toletano archiepiscopo.

Transmisse nobis tue littere continebant quod cum I. ii. uir ad iuuentutem quendam primum nutriuisset. uxore sua. eidem tunc non desponsata sed cohabitante. postmodum ipsam legitime desponsauit: et filios suscepit ex eadem. quibus paternam hereditatem petentibus: predictus iuuenis contradicit. gerens se filium et heredem. quamuis a uicinia qui ipsum filium eorum esse crederent: spurius esse diceretur. predictus uero I. et eius uxor prefatum uero iuuenem spurium suum aut legitimum filium esse negauerunt. sed dicebant quod pietatis intuitu eum nutriuissent, cum autem quod coram te motum esset: et predictus iuuenis per eo quod iuri stare nollebat. uinculo fuit excommunicationis astrictus. Quia uero t. d. respondemus quod in tali casu standum est uerbo uiri et mulieris. in certis indiciis et testibus tunc constiterit: esse filium iuuenem memoratum.

Transmisse et I. auiana. mistum uz in talibus formauicinie. s. de presumpt. illud et s. de pb. per tuas. iiii. q. iii. § item sepe. xxxv. q. vi. § si duo. spurium. i. non legitimum. uel naturalem quia forte susceperat eum de alia muliere. uel ante matrimonium. uel durante matrimonio et ita spurius. negauerunt. talis negatio presumptionem contra illum inducit. sed preiudicium non generaret. quia licet a se negetur filius nichilominus de inofficioso agere potest. ff. de in. of. so. te. si instituta. § i. sic causa. licet applicetur filius non tamen succedet cum aliis si probabitur quod non sit filius. C. de testis. tz per fesso. et C. de heredibus. inst. si pat. et C. de pb. non nudis. quod mota. sed cuius prouocauit hic ad iudicium. planum est quia filii legitimi prouocauerunt. ut patet per litteram. s. § dicit quibus paternam hereditatem petentibus. et ex eo quod dicit noluit stare iuri fuit excommunicatus. ipse non hereditatem possidebat. totam uel partem. sed isti petebant illam dicentes ipsum non fuisse legitimum, sed quomodo isti potant agere cum parentes istorum uiuerent. ut uidetur: ex eo quod dicit standum est uerbo uiri et mulieris. quia de hereditate uiuentis agi uel paciscei non potest. C. de pactis. l. ult. nec dicitur hereditas uiuentis mortuo eo cuius fuit. ff. de act. uel heredi. uendi. l. i. dicitur tamen quod illi erant facti monachi. uel forsitan pater concesserat eis hereditatem totam retentis aliquibus fructibus pro uictu suo et uxoris. uel potest dici quod iam mortui isti erant. et quod dicitur standum est uerbo uiri et mulieris. s. quod dicebant illum publice filium suum non esse dum uiuerent. al. quo ubi.

uiuebant. ar. s. de pb. p tuas. et iii ut statur uiro
illorum. quia non est uisimile quod paterna pietas esse eum mo
ra fuisset. si filius sint. c. de presumpt. afferte. C. de
adopt. l. plt. §. si uero. et ff. de in of. te. si m. et xxx
iij. q. iiij. ea uim. dicta certa. pn. et nullus affect uiuit.
ptinum. C. de curat. furiosi. l. ult. §. i. et affcio eam
suspitionis remouet. ff. de ritu nupt. nd solum. §.
de uno. et ideo est eis creditur quod iste tantum fuit in po
ssessione filiationis. quia inuenie fama hec sequeretur cum tali
bus credit tamen uerbo uiri et mulieris. ar. s. de presumpt.
illud et xxx. q. vi. si duo. indiciis. p indicia fit. n.
probatio. C. de rei uen. indicia. et l. cum ff. et. C. de fide
instr. l. i. et s. de prob. p tuas. et. C. famil. hercisc. l. i
ipius. et. C. de pact. pactum. quia ex quo negat filii
cum non sit in possessione filiationis eum probare oportet
se esse filium. C. de prob. l. i. et ij. et l. ult. et uidere
tur sufficere hic indicia si probet quod illi tenebat eum
p filio. et ille eos p parentibus. et maxime si fama ui
cinie consentiret. ut dicit dec. p tuas. et quia natus est de
illorum matrimonio. quia is filius est quem nuptie demonstrant.
ff. de inius. vo. quia uix dicat. tamen lex quod difficile est ali
quem probare se filium alicuius. ff. de. ad. et de. liber
tis ut probatur. ff. de liberis et postu. si postumi. §. ult.
ff. de his qui sui. uel ali. iuris sunt nepotes. §. filius.
ar. ab est lex et testibus quibus probentur indicia. quia re
ista uix probari non potest nisi p indicia exteriora. ut
dem est. et est contra. quod statur presumptioni. §. de prosc.
et matris. donec probetur contrarium. i. q. i. si quis a sym
oniacis. et quia presumptio contrariam admittat probationem.
s. de presump. quia uerisimile. et ar. s. de renunc. sed
hec. et ff. quod metus causa. non est ar. contra s. quod presumptio
presumptione uincitur. xi. q. iij. absit. et xxxiij. di.
quorumdam. et s. de presumpt. cum in iuuentute. et. C.
de epis. et clericis. cum quis. et ff. de in integrum rest.
dimis. fortiori presumptioni. sed p statur. de hac ma
teria dicitur. s. de spon. is qui. Idem exoniensi et Syl
uestri episcopis et abbati tetford.

Causam que et j. Si constiterit quod agata de
Caneto muliere tempore alani uiri sui suscep
ta cum eodem tanquam cum uiro suo morante
R. R. pres. predicte agathe ipsam a. a domine hu
tem uir publice tenente nata fuit. eam non
fuisse legitimam eiusdem. R. filiam iudicetis.
quia non potuit esse uxor eiusdem quem uiri sui thorum
maculans alij dum ille uiueret copulari pre
sumpsit.

Causam que et j. misterium et de. R. p ut sequitur la
tia clausula sed quia queritur modo de natiuitate a
gathe. utrum sit nata de uero matrimonio uel non. s. o.
ideo quia de hereditate patris ipsius agathe que succes
sit est in hereditate agebatur. inter R. filium agathe
et f. quandam magnum ipsius R. qui f. fuit frat
pris agathe et iste f. spoliauit eum. R. heredita
te aui sui. ut. j. e. eam que et iste due eam que et illa
ut. s. de dolo. et cum eam que et s. de of. del. eam q.
loquitur de eodem facto et olim hec. et ille due s. erat.
contraria dec. in hoc titulo tempore alani. contra post mor
tem alani si R. contraxisset cum aurelina legit
timam non posset post sequens matrimonium. j. e. tanta. publice
tenentem tanquam uxorem uiri sui s. alani. alij s. R. pa
tri agathe scienti quia illa tenebat alium uirum s. alanum
contra non posset esse uxor illius et post mortem alani ui
ri sui quia plus est eam ducere de facto quam fide dare. s.
de eo qui duxit in matrimonium cum hereditate sciens si ignorasset
illam habere alium uirum ex quo cum fide et publice
contraxisset cum illa filij sic suscepti iudicentur legitimi.
j. e. ex tenore et cum ea post mortem mariti remanere pos
set. s. de eo qui duxit in matrimonium. c. i. et. c. ueniens. Idem
exoniensi episcopo et abbati tetford.

Lator presentium et j. Cum autem idem R. et
hec. coram seculari iudice super hereditate
aui eiusdem R. patris dicti hec. traxisset in causam
ille se simpsit obicere quod pater eius non fuisset
de legitimo matrimonio natus et ideo de hereditate aui
sui nichil posset iure successorio uendicare tandem
cum super questione natiuitatis coram norwic.
episcopo tractatum fuisset ad nostram fuit audien
tiam appellatum et j. deo quare conquestus est eam super questio
ne natiuitatis patris eiusdem R. infra duos
menses sub ap. ob. terminetis si uero infra du
os menses prefatus hec. non poterit probare legi
timo quod obicit ex tunc seculari domino sub cuius
iudicio de hereditate causa uertitur intimetis. ut
p questione natiuitatis non dimittat quin causam
super hereditate audiat et decidat.

Lator et j. iure successorio. quod intelligitur est si esset natu
ralis ex quodam plebs ei scilicet erat aliter non filius natalis
succedit patri ab intestato in duabus unciis. C. de na
turalibus liberis. autem licet patri. et in autem quibus mo.
na. effi. legi. §. si quis autem. coll. vij. de quo lo. C. e.
t. l. nec que ab illegitimi in nichilum succedunt. appella
tum ex parte ipsius. sed sequitur altera parte non prosequente
questione natiuitatis. que ad iudicium ecclesie tantum pertinet.
j. e. causam que et s. c. c. c. i. et tanquam presidentialis principa
liter primo determinari tanquam incidenter quod hereditatis
s. de ord. cog. tuam. j. duos. Nota quod terminus certus sta
tui potest a superiore uolenti agere postmodum non audi
tur iusta causa cessante. s. de clandest. desp. cum in tuo.
et j. cum nuntij. ac pos. cum in tua. et. C. de ingenui manu.
l. diffamari. nec isto tempore potuit prorogari. preter consen
sum partium. s. de of. del. de caus. legitime probare. sed uir
quod iste non deberat probare patrem suum fuisse legitimum.
et presumitur adulterium non probetur cum uir. xxx. q. v.
aliter. sed agitur contra clam. a. nuncios. contra presumitur post
adulterium. hic pater ipsius erat in possessione filiationis
quia habebatur p filio. et possidebat bona patris et natus
fuerat de ea que credebatur uxor. eo mortuo. hec. iste
cepit totam hereditatem possidere. non dimittas. sed
uir quod iudex secularis posset cognoscere de questione nati
tatis. C. de iudiciis quotiens. et. C. de ordine iudiciorum. adi
te. contra quod non possit iudex iste dic quod cum causa ista
sit mere spiritualis principaliter spectat ad ecclesiam. s. de or.
cog. tuam. contra secularis iudex nec incidenter non ali
o modo potest de ea cognoscere. j. e. causam. nec annexo i
spirituali. s. de iud. quanto. Idem exoniensi epis
copo.

Tanta est vis matrimonii ut qui antea sunt geniti post contractum matrimonium legitimi habeantur. Si autem vir vivente uxore sua aliam cognoverit et ex ea prolem susceperit licet post mortem uxoris eandem duxerit nichilominus spurius erit filius et ab hereditate repellendus presertim si in mortem prioris uxoris alteruter eorum fuerit machinatus.

Tanta etc. id est legitimi. Ecce quanta est vis matrimonii ut illegitimos faciat legitimos [illegible] et in auth. quibus modis naturales efficiuntur sui. § si quis igitur dotalia. coll. vi. et C. de naturalibus liberis. cum quis. [illegible] de heredibus qui ab intestato veniunt. nec nos. [illegible] quid dicet tales legitimos quo ad ordines et honores [illegible] ut ex. qui filii sint legitimi. [illegible] ad omnia quia matrimonium omnia purgat precedentia [illegible] [illegible] de adulterio [illegible] si ignorante [illegible] eo qui duxit in matrimonium [illegible] [illegible] post mortem [illegible] [illegible] hunc in parte repellendus. nota quod quidam filii legitimi dicuntur tantum ut adoptivi [illegible] naturales ut nati ex legitimo matrimonio [illegible] spurii [illegible] ex adulterio vel vulgo concepti [illegible]

Idem Landavensi et Wigorniensi episcopis.

Causam que inter R. et R. super eo quod idem R. dicitur non fuisse de legitimo matrimonio natus agitari dinoscitur vobis commisimus terminandam. Verum quia licet nuper fecimus ut sepefato R. possessionem omnium quorum possessor extitit quando a nobis sumpsit [illegible] proficiscendi Ierosolimam et arripuit ante principalem causam in integrum restitui faceretis si eadem possessione fuisset per violentiam spoliatus nos attendentes quod ad regem pertinet non ad ecclesiam de talibus possessionibus iudicare ne videamur illustris regis Anglorum detrahere qui ipsarum iudicium ad se asserit pertinere [illegible] regi possessionum iudicium relinquentes de causa principali videlicet utrum memoratus R. de legitimo matrimonio sit natus plenius cognoscentes et causam [illegible] licet in agnitum videatur ut matrimonium genitricis post factum [illegible] impetravit quod ea vivente non fuit ut dicitur impetitum.

Causam etc. id est non ordinem huius facti. Radulfus de [illegible] [illegible] Radulfus iste suscepit Agathum de Avelina muliere. Agatha ista de matrimonio legitimo suscepit [illegible] [illegible] Radulfus fuit avunculus [illegible] [illegible] mare et dimittit [illegible] et Agatham matrem ipsius et filiam ipsius Radulfi. [illegible] possessione omnium bonorum ipsius audito [illegible] [illegible] ultra mare [illegible] statim spoliavit [illegible] [illegible] possessione omnium bonorum Radulfi [illegible] [illegible] Agatham neptem suam [illegible] [illegible] de legitimo matrimonio [illegible] [illegible] filius debebat succedere Radulfo [illegible] [illegible] spoliatus [illegible] [illegible] impetravit [illegible] testimonio [illegible] episcopi Londoniensis et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad regem et mandat ut [illegible] [illegible] episcopi Oxoniensis [illegible] episcopum Londoniensem [illegible] [illegible] ad regem [illegible] spiritualia distincta sunt et divisa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imperator a solo deo habet potestatem in temporalibus, papa vero in spiritualibus [illegible] imperator quod coronam recipit a papa et gladium ab altari [illegible] imperator habet imperium a solo deo [illegible] [illegible] gladii temporalis recipit ab ecclesia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] moysen [illegible] successor est papa [illegible] [illegible] venerabilem [illegible] Verum utrum [illegible] Agatham in agnitum [illegible] morte extinguitur [illegible]

ij. et iij. et xxij. di. quorundam. xxiij. q. ij. admonere. et id
post mortem nullus accusari pot. nisi in tribus casi-
bus de quibus. xxiiij. q. ij. sane. preteritur. et forte in cri-
mine lese maiestatis propter bona et filios. ar. vi. q. iij.
al. §. si quis cum militibus et hic bone bonorum cum
de delicto aliquorum post mortem. s. utrum agatha
fuit nata de licito matrimonio. diceretur enim nata de
auelina et radulfo et matrimonium queritur. utrum inter eos fuit licitum
matrimonium. sic. s. e. lator. et de statu alie. C. de liberali cau-
sa principalis. C. ne de statu defunctorum. et in isto ut matrimonio
generaliter. i. matrimonium de quo nata est agatha generaliter
prefati. Item dicta et si de matrimonio de quo natus fuit.
R. quia de illo non agitur. Idem episcopo et archiepiscopo
vincentie.

Perlatum est ad audientiam nostram quod cu-
m ad partes constantinopolitanas transisset.
et ibi moram per decennium et amplius fa-
cere. ad . I. uxorem suam non rediret. ipsa apud
bone memorie vincentie episcopum adversus eum
querelam deposuit. et quod eum non posset diu-
tius expectare. nichominus allegavit. episcopus
vero sicut dicitur prudens et discretus parentibus
eius mandavit ut pro eo mitterent. et ipsum ad
propria revocarent. cumque elapso longi temporis
spatio vir non remearet ad propria. episcopus in a-
spectu ecclesie. auditis rationibus mulieris. inter
eos sententiam divortii promulgavit. et nubendi
alium ducere facultatem indulsit. Ideoque
quod si constiterit quod episcopus sententiam divor-
tii tulerit inter eos. filios quos suscepit de
alio. ad cuius copulam auctoritate episcopi processit mulier
. legitimos iudicetis. eos hac occasione ab
hereditate non permittentes excludi.

Perlatum et ij. parentibus et amicis. sibi mitte de-
buit. Ex quibus causis maiores in uxores la. ge
et eadem pu. pro pris. s. de do. et c. cum que et c. ult. sed
in casu isto non est tale. procedendo non se per annum
iam absentasset. s. in lite non ac. cum frequenter. C. por-
ro. et. §. sententia. promulgavit. pro recto impedimento pre-
stito. sed nunquid episcopus iste bene processit licet non ac.
ar. quod sic. j. e. pro. §. c. i. hoc illud frequenter ut ex necessita-
te ne mulier remaneret preter sed contra. s. in lite non ac.
quoniam. §. porro. et. §. sententiam. C. hodie stamdum est.
sed utrum episcopus bene vel male processerit non querebatur.
sed tamen utrum filij nati de alio viro cum quo auctoritate
episcopi contraxit licitum erant et respondetur quod sic. et non ad a.
ar. ff. si quid in fraudem patroni. l. i. §. si quid
in fraudem. et quod de illo questum non fuit respon-
sum non exstitit. s. de elec. innotuit. ad fi. et ideo filij isti
licitum erant quia auctoritate ecclesie et publice contraxerunt. s. e.
c. ij. Idem tolletano episcopo.

Quod nobis et j. s. quia auit de clandes-
tino matrimonio. postmodum ab ecclesia approba-
to. generati sunt. eos legitimos iudices fi-
lios et heredes.

Quod nobis et j. de clandestino. quotmodis ma-
trimonium dicitur clandestinum. di. s. de clande-
stino matrimonio. cum in tito. generati sunt. post

approbatum matrimonium ab ecclesia servata sollempnitate que tra-
ditur. s. de clandestino matrimonio. cum in tito. quia li-
citum erunt et si postea matrimonium separetur iusta de ca. sec. si
autem approbationem generati sunt de clandestino matrimonio
ab ecclesia non approbato. vel non servata forma predicta
contraxerunt. quia filii non excusantur si contra matrimonium ad postea
probetur in predicta constitutione. c. inhibitio. tales quod fi-
lij. s. de clandestino matrimonio. cum approbationem ecclesie matrimonium
post approbationem licitum erunt. xxxij. q. iiij. dicitur ad.
et. s. e. tanta. a. r. si postea contra matrimonium ad non probetur
de quibus hic mittere. s. de clandestino matrimonio. c. ij. cum
pr. e. h. Celestinus. iij. eboracensi archiepiscopo.

Referente nobis et j. d. t. R. quod publice
honestatis iustitia prohibente. matrimonium in-
ter eos contrahi non potuit. et attractum: de-
buit separari. ac per hoc eorum filij. nec per ecclesie
permissionem. nec per patrum ignorantiam
excusentur. ad successionem paternorum bono-
rum: non sunt aliquatenus admittendi.

Referente et j. pone casum pro illam. s.
de despon. impu. duo pu. sic quidam contraxit
sponsalia de futuro cum quadam tandem illa mu-
tata voluntate contraxit per verba de presenti matrimonium cum
alia et sic soluta fuerunt sponsalia priora. ille vero
qui sponsalia cum ea contraxerat matrimonium cum quadam
consanguinea illius ex certa scientia utriusque contraxit
de tali matrimonio nati sunt filii querebatur utrum sint li-
citi. et respondetur quod non. quia publice honestatis iu-
stitia impediente non potuit esse matrimonium inter eos nec
ignorantia excusat eos. quia parentes scienter contra-
xerunt. nec dispensatione ecclesie. separari. sic patet quod impe-
dimentum istud perpetuum est ex quo impedit et di-
rimit matrimonium iam contractum. sic. s. de spon. ad au-
dientiam et c. iuvenis. permissionem. i. ecclesia non ap-
probante tale matrimonium. vel permissionem. i. dispensa-
tionem. quia postea cum eis ecclesia non dispensavit per di-
spensationem ecclesie approbatur matrimonium. ca. filiorum. s. de consan.
et af. quia circa. j. e. per venerabilem. xxxv. q. viij. c. i. ig-
norantiam. parentum. nam ignorantia utriusque vel alterius
tantum excusat filios sive legitimat. j. ex tenore. et.
s. e. c. ij. Et sic contra matrimonium. s. e. tanta. et c. i. Et licitum
non principis. j. e. per venerabilem. hodie vero parentum i-
gnorantia non excusat filios omissa illa sollempnitate. s. de clandestina desponsatione. cum in tito. Id.

Pervenit sane ad nos
ex insinuatione lucie viduce. quod cum
inter G. patrem suum et A. matrem suam
matrimonium fuisset legitime celebratum et quod diu
in pace quiete permanserunt: post illorum deces-
sum quidam asserentes eam non de legi-
timo matrimonio fuisse susceptam a paterna here-
ditate: tanquam illegitimam: amovere con-
tendunt. quocirca quod itaque si est ita. eandem viduam le-
gitimam iudicetis.

Pervenit et j. si est ita. ar. contra. s. e. causam que in man-
dat inquiri de matrimonio. post mortem coniugum. hic
autem videtur denegari. nam alanus dicit quod hic lapsus
erat quinquennium a morte coniugum in non. ar. ff. ne

[illegible]

de statu defunctorum. l. i. et ii. C. e. t. si is qui et per to
tum. uel hic diceretur mater nata de non legitimo matrimonio.
impediente statu. unde post mortem queri non debet. sed hic
diuinare. unde dicas quod ex quo constat matrimonium in facie
ecclesie contractum et bona fide filii legitimi sunt. ut hic et ideo
dicit si est ita. quod legitime contractum sit. et hic nihil probare
debet et sic intelligitur quod hic dicit. sed in non constabat de matrimonio.
quia dicebantur quod agatha nata eo tempore fuit quo a
uelina mater eius habebat alium uirum. et hic adul
terinus probare debebat. ut s. e. causam que. et hic si ne
gatur quin alia pars possit probare contractum si uo
luit. unde si nichil probat eo ipso quod parentes uiri in fa
cie ecclesie contraxerunt et approbante ecclesia filii fuerint usque
ad mortem presumuntur legitimum matrimonium inter eos. qui fi
lii esse legitimi habendi. quousque contrarium ostendatur. aliud
esse fortius si igitur. s. e. lator. et s. de ord. cog. tua. in
ille opponit aduersus non legitime natum debet hic probare
hoc esse quod non inimicum potest dici. quod hic non constabat de
matrimonio patrum istius uidue. nec erant aliquis oppido
quod illi fuissent legitime coniuncti. et ideo nihil debet probare
re narrationem suam. unde dicit papa. si est ita. ar. ad
predicta. i. c. px. Innoc. iii.

Per tuas litteras intimasti. quod. R. ex mu
liere quadam preter opinionem maioris par
tis uicinie in concubinam tenebat: prolem suscep
tam. quandam postea et aliam ea defuncta du
xit in uxorem. et ea de qua prolem susceperat
uiro alium copulauit. processu uero temporis
idem. R. in presentia multorum firmauit iu
ramento proprio. quod eam quam multis uisus fu
erat concubinam: prius affidauerat in uxorem
quam ex ea filium genuisset. et postea dum ageret
in extremis eum quem ex ea susceperat in tes
tamento heredem instituens. filium legitimum
appellauit. Cum autem fuisset tue inquisitioni
commissum. an filius sic susceptus legitimus
esset heres ipsius. R. et ad eius patrimonium ad
mittendus. tu pretextu id quod ex quadam decreta
li bo. me. alex. pape predecessoris nostri standum esse super hoc
uerbo uiri et mulieris credebas. receptis testibus
a filio eiusdem. R. productis quibus legitime com
probauit: predictum R. matrem suam in capel
la sancti sergii affidasse eum ipsius. R. heredem
esse legitimum iudicasti. Nos igitur attendentes
quod plus est quod in ueritate agitur. quam quod
simulate concipitur: licet dictus. R. et dimissa ea quam
ut concubinam habuerat. ad alia uota transiuit.
uideatur ipso facto matrimonium quod inter eos celebratum
fuerat denegasse: quia tamen desponsatio per
testes legitimos approbata. eos matrimonialiter
fuisse coniunctos ostendit: siue desponsatio
ipsa fuit de presenti. ut per assensum legitimum
per uerba de presenti expressum. copula coniugalis
inter eos fuisse celebrata: siue per uerba de futuro.
carnali copula subsecuta. et non tantum decre
tali domini predecessoris nostri. que in casu dissimili loquitur.
quam inductis probationibus innitentes: te
processisse legitime. R. sententiam tuam auctoritate apostolica

confirmantes.

Per tuas. i. ea s. uxore quam dixisti illa concubina di
missa. affidauerat. i. fidem dederat quod eam duceret
in uxorem. ex ea. quam affidauerat. filium appel
lauit. eo ipso quod eius filium naturalem in extrema
uoluntate nominauit filium in heredem instituit. in
telligitur eum legitimasse. C. de naturalibus liberis. aut. Item si quis
et hic intellige cum alios legitimos non habeat. in autem. quibus
modis naturales effi. legitimi. §. si uero. non iniuste. coll. vii.
Item si pater offerat filium naturalem imperatori. et fiat cu
rialis legitimus erit. in autem. quibus modis na. effi. sui. §. si
quis igitur. coll. vii. Item si nullo alio filio existente ipse filium
naturalem pro defuncto offerat se ipsum curie legitimus
efficitur. in autem. e. ti. §. i. et §. si quis igitur. Item si pater fili
um naturalem in publico instrumento uel cum subscriptione
testium uocauit filium. nec adiecit naturalem le
gitimus est. in autem. ut liceat matri et auie. §. ad hec. col
l. viii. Item est hic ar. quod ex sola nominatione aliquis ac
quirit ius. xxxii. q. iiii. dicat aliquis. et ar. s. de
presump. illud. et s. de pro. per tuas. infra de adopt. §.
ult. et ff. de probat. l. ult. ar. contra. ii. q. i. multi. infra.
xxvii. q. ii. inuenta. xiii. q. v. forte. et C. de probat.
ne et. l. non epistolis. et C. de lib. cau. iubemus. De hoc dic
tum fuit s. e. transmisse. amissum. i. a iudice se
culari cum filiationis fuit hinc remissa. ar. s. e. la
tor. uel forte a papa fuit ei causa amissa. ex quadam decretali.
s. e. transmisse. comprobauit. sic uidetur quod aliquis possit proba
re se filium alicuius. s. de filiis presbyterorum. michael.
de hoc dictum s. e. transmisse. affidasse. supple aliquam
ipsum suscepisset ex ea. unde postea per carnalem copu
lam subsecutam fuit matrimonium presumptum inductum contra
quam presumptionem non admittitur probatio in contrarium. s. de
spon. is qui. ar. si simpliciter probasset quod eam affidasset
non determinando tempus insufficiens fuisset talis probatio. s.
de probat. in presen. s. de cond. ap. per tuas. agitur. C.
plus ualet quod agitur per totum. et in rubro et in nigro. ip
so facto. sic negatur matrimonium. sic et ipso facto renunciat
matrimonio spirituali. siue priuilegio clericali. s. de
uita et ho. cle. c. ult. sic facto uel opere contrario negamus
Christum. xxii. q. ult. cauete. et xi. q. iii. existimant. et
sic presumitur quod a prima odio recessit. xxxii. q. i. re
quisisti. et q. ii. c. i. In casu dissimili. nam in precedenti
testificabatur contra illum qui dicebat se eorum fili
um. hic uero pro ipso filio. et ita multum presumebat filio
dem parentum. ff. de probat. et ff. de liber. agnos.
l. i. §. iulianus. et s. de presumpt. afferte. et C. de rei.
ux. act. l. una. §. si liceat. et ff. de probat. l. ult. ff. de
canto. l. i. §. si quis et l. lateo. Idem nobili uiro.

G. montis pessulani.

Per uenerabilem fratrem nostrum arelatensem archie
piscopum tua nobis humilitas supplicauit
ut filios tuos dignaremur titulo legitima
tionis decorare. quatinus eas quo minus tibi
succederent natalium obiectio non noceret.
Quod autem sit hoc apostolica sedes plenam habeat potestatem:
ex illo uidetur. quod diuersis causis inspectis: cum qui
busdam minus legitime genitis. non na
turalibus tantum: sed adulterinis etiam dispensauit. Sic

ad actus spirituales illos legitimans, ut possint in episcopos promoveri. Ex quo non solum creditur, sed et probabilius reputatur, ut eos ad actus legitimare valeat seculares, presertim cum preter Romanum pontificem inter homines superiorem non cognoscant, qui legitimandi habeat potestatem: quia cum maior in spiritualibus tam prudentia quam auctoritas et ydoneitas requiratur, quod in maiori conceditur, licitum esse videtur et in minori. Per simile quoque id nobis posse probatur, cum eo ipso quod aliquis ad apicem dignitatis episcopalis attollitur, eximitur a patria potestate. Porro et si simplex episcopus scienter servum alterius in presbyterum ordinaret, licet ordinator satisfacere domino teneretur, ordinatus tamen iugum evaderet servitutis. Sed et videretur si quid monstruosum, ut qui legitimus ad spirituales fieret actiones, circa seculares actus illegitimus remaneret. Unde cum in spiritualibus dispensatur, consequenter intelligitur in temporalibus dispensatum. Id autem in patrimonio beati Petri libere potest apostolica sedes efficere, in quo et summi pontificis auctoritatem exercet et summi principis exequitur potestatem. Videbatur autem ex eo trahere maiorem audaciam postulandi, quia cum rex Francorum reginam suam dimiserit et ex alia postmodum superinducta pueros susceperit et puellam, et tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam, ex qua filios suscepisti, et sicut cum filiis regis eiusdem, sic cum tuis credebat de benignitate sedis apostolice dispensandum. Verum si veritas diligenter inspicitur, non est simile, sed valde dissimile invenitur. Nam rex ipse a regina per Remensem archiepiscopum apostolice sedis legatum fuit per sententiam separatus; tu vero uxorem tuam a te temeritate propria separasti. Ipse quoque postquam ad eum prohibitio de non attrahendo cum altera pervenisset, aliam superduxit, ex qua prolem geminam noscitur suscepisse. Sed tu in contemptum ecclesie aliam superducere attentasti. Porro rex ipse cum nuntii ipsius impedimentum affinitatis obiecerint et coram prefato archiepiscopo testes induxerint, cuius sententia cassata fuit eo modo propter iudiciarium ordinem non servatum. Nos post restitutionem regine alios cognitores duximus deputandos. Tu vero uxori tue nichil ad divortium inducendum obiecisti, cum et si fides thori sit una de tribus bonis coniugii, non tamen eius violatio coniugale vinculum violasset. De filiis quoque eiusdem regis utrum legitimi vel illegitimi fuerint, quamdiu pendet quod affinitatis obiecte, potest non immerito dubitari. Nam si affinitas fuerit comprobata, predictam reginam non esse regis coniugem apparebit, et per consequens alia videbitur legitime copulata, et filios ei legitimos peperisse. Insuper cum rex ipse superiorem in temporalibus minime recognoscat, sine iuris alterius lesione in eo se iurisdictioni nostre subicere potuit, in quo videretur aliquibus quod per se ipsum, non tanquam pater cum filiis, sed tanquam princeps cum subditis potuit dispensare. Tu autem quia noscens aliis subiacere et in aliis ... Rationibus his inducti regi gratiam fecimus requisiti, causam tam ex veteri quam ex novo testamento attrahentes, quod non solum in ecclesie patrimonio, super quo plenam in temporalibus gerimus potestatem, verum etiam in aliis regionibus, certis causis inspectis, temporalem iurisdictionem casualiter exercemus, non quod alieno iuri preiudicare velimus, sed quia in Deuteronomio continetur: Si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem, causam et causam, lepram et lepram, et iudicium inter portas videris variari, veniens ad sacerdotes levitici generis et ad iudicem qui fuerit illo tempore, qui iudicabunt tibi iudicii veritatem, et facies quecumque dixerint qui presunt loco quem elegit Dominus, et sequeris eorum sententiam. Qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, et decreto iudicis, morietur. Sane cum Deuteronomium lex secunda interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur, ut quod ibi decernitur in novo testamento debeat observari. Locus enim quem elegit Dominus apostolica sedes esse cognoscitur. Cum enim Petrus urbem fugiens exivisset, volens eum Dominus ad locum quem elegerat revocare, interrogatus ab eo: Domine, quo vadis? respondit: Venio Romam iterum crucifigi. Qui intelligens pro se dictum, ad locum ipsum protinus remeavit. Sunt autem sacerdotes levitici generis fratres nostri, qui nobis iure levitico in executione sacerdotalis officii coadiutores existunt. Is vero super eos sacerdos sive iudex existit, cui Dominus inquit in Petro: Quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in celis, eius vicarius qui est sacerdos in eternum secundum ordinem Melchisedech, constitutus a Deo iudex vivorum et mortuorum. Tria quippe distinguit iudicia: primum inter sanguinem et sanguinem, per quod criminale intelligitur et civile; ultimum inter lepram et lepram, per quod ecclesiasticum et criminale notatur; medium inter causam et causam, quod ad utrumque refertur tam ecclesiasticum quam civile, in quibus cum aliquid fuerit difficile vel ambiguum, ad iudicium est sedis apostolice recurrendum; cuius sententiam qui superbiens contempserit observare, mori precipitur, id est per excommunicationis sententiam velut mortuus a communione fidelium separari. Paulus etiam, ut plenitudinem potestatis exponeret, ad Corinthios scribens ait: Nescitis quoniam angelos iudicabimus? quanto magis secularia? Sic igitur cum filiis regis sepedicti, de quibus an fuerint legitimi ab initio dubitatur, duximus dispensandum, quam tam lex Mosayca quam canonica sobolem ex adulterio detestatur, teste Domino quod manseres et spurii usque in decimam generationem in ecclesiam non intrabunt. Canon

ueiro uetante: tales ad sacros ordines promo
ueri: secularibus quorum legibus non solum repellen
tur eos a successione paterna: sed negantibus
eis et alimenta: petitionem tuam non du
ximus admittendam.

Per venerabilem et c. archiepiscopum. Innocentius olim fuit
decretalis extra. xv. q. ii. Arnaldus et fuit suffraga
neus Narbonensis. ut in textu potestatem. ex eo non quod legitimet
aliquem in spiritualibus per consequentiam et in temporalibus
sed ut ipse papa arguit hic. probatur tamen quod legitimat
aliquem in spiritualibus non probatur quod habeat iurisdictionem
in temporalibus. legitimare enim pertinet ad voluntariam
iurisdictionem. ff. de off. pro consul. l. ii. Item quia ad papam non
spectat de temporalibus. supra e. causam que et c. lator et supra
de iud. novit. nisi in casibus. supra de foro comp. licet et c.
ex tenore ut ibi dicitur et sic videtur quod papa quo ad temporali
a legitimare non possit ubi non habet temporalem iuris
dictionem ad hoc dixit Io. quod dicit papa non habet potestatem
legitimandi in temporalibus. sed eo ipso quod legitimat aliquem quo
ad spiritualia per consequentiam legitimat eum ad temporali
a que sunt minus digna et sic legitimat per consequentiam sed
non directe. sepe enim permittitur ad indirecte quod
non permittitur directe. ar. iii. q. iii. §. tunc. i. ff. de pro.
et ff. de auctoritate tu. l. i. Io. adhesit allegationi
quam ponit hic dominus papa. sed contrarium credo.
scilicet quod papa non possit legitimare aliquem quantum ad
hoc ut succedat in hereditate tanquam legitimus heres
qui non sit dito de sua temporali iurisdictione. sic esset
mittere falcem in messem alienam et usur
pare alienam iurisdictionem quod esse non debet. supra de iud.
novit. et vi. q. iii. scriptum est. et privare aliquem iu
re succedendi. unde non credo quod possit legitimare. nisi
quo ad actus spirituales. tamen quidam talem legitimatio
nem extendunt ad honores seculares. ut puta hic intelli
gatur esse legitimatus. ut possit esse iudex. et hic tantum
honores temporales quos tamen non possit. alii et in hac
summa fuerunt lau. xviii. c. si naturalibus natales
large appellantur omnes preter adoptivos. et spuri
ales xxx. q. ii. §. i. plerumque enim illi tantum qui ex
liberis aliquibus nascuntur. ut hic et xxxii. q. iiii.
libi. adulterinis. ut puta filii presbyterorum cum enim for
nicantur adulterantur cum sint cum mariti eccl
esiarum. ut l. vi. di. cenomanenses. preter eum. i. cum hic
§. io. et alios. preter eum. i. tamen superiorem. papa enim supra
omnes est. xcvi. di. duo sunt. et ix. q. iii. cuncta et
supra de maio. et obe. solite. requiratur. supple consensus
ad temporalia. in minori. xcv. di. illud. xvi. q. i. c. ii.
et supra de decimis. ex parte et eo quod cui interdicitur minus
et maius interdictum esse videtur. i. de ten. ex. cum illorum.
et lxxxiii. di. gesta. ff. de inst. et re. l. relegatorum. §. so
let. ff. de servis expor. §. cui a patria potestate. l.
iiii. di. si servus et in auth. que dignitas liberat
a patria po. palam est. coll. ix. ordinatur. liiii. di. §.
si servus absente et c. ex antiquis. vi. petri. dice
bat Io. maxime. sed tu dic tantum ut dixi. s. quod quo
ad forum seculare non potest legitimare nisi princeps ei per
mitteret in servo ordinato tacente servus est. sed ipse
tenetur domino satisfacere ut hic dicitur. per sententiam. cum sta

erat donec in contrarium proferretur. supra de re iud. sic et supra
de testamentis. in sententia. sed iniqua. ff. de iustitia et iure.
l. ples. §. i. lau. separasset. quod facere non debuit nisi causa
esset manifesta. i. de divor. porro cum talis separatio
sit pena que non debet inferri nisi per iudicem. xxxiii. q. ii.
§. in hoc. non servatis. ut ii. q. vi. §. diffinitiva et ar. supra
de prescr. quoniam et supra de elec. dudum. et supra ut lite non
contestata. accedens. ar. contra supra ut lite non contestata. c. i. et c. quoniam.
§. i. §. dicitur quod ordo iudiciarius non usquequaque servatur
in causis matrimonialibus. sed hoc cassata fuit propter hoc summa il
la attenta. maxime cum altera pars est absens propter con
tumaciam. tamen non ordo iuris non servatur. pro omnia in
mo testes recipiuntur. lite non contestata. et fertur summa propter
periculum fornicationis ut in c. quoniam. sed ubi altera pars non
est absens. sed presens est utraque pars. debet ordo iuris ser
vari. alias non valet summa ut hic. et dic cassata. i. cassa
et irrita nunciata. ut supra c. accedens. de tribus vero
non quod vera sunt bona matrimonii. ut hic dicitur. §. fides. pro
les et sacramentum. xxvii. q. ii. omne itaque et xxxii. q. i.
non. nec sola fides. quia nullum adulterium et dicitur
fides thori coniugalis. ut c. non. ii. proles. i. ipsa dicitur. sacra
mentum. quia nullum debet esse divortium. ut c. omne. §. al
terum istorum non servatur frangitur lex matrimonii. is
te non servavit. l. e. ista tria. s. fidem. quia cum alia ad
ulterium commisit. sed rex Francie non fecit hoc propter
summam et cetera. unius fides non servetur tamen tantum dicto.
ut hic dicitur. violasset. i. dissolvisset. quia in nullo casu
solvitur matrimonium fidelium post carnalem copulam. nisi
in casibus. i. de divor. gaudemus. dubitari et sic ex
futuro eventu pendet an sint legitimi iudicandi. ar.
supra de frigi. dis. fraternitatis. l. fi. sed certe contrarium videtur si pro
matrimonio contracto fuit auctoritate ecclesie. ex vi summe late et tol
lerantie fuit lite pen. filii legitimi erunt. supra e. plani et
c. cum inter et c. referente. ar. et ita sine aliqua dispensa
tione legitimi erant. approbata. matrimonii quia et si fuit ap
probata et redintegratur iure tamen filii proles legitime est
nata ex eo tempore quam auctoritate ecclesie recepit per sum
am latam. ut dixi in prima notula. sed non est
unum quia summa non tenuit propter ordo iudiciarium non ser
vatum et ideo necessaria esset dispensatio et si non pro haberetur
affinitas. recognoscere. de facto. de iure tamen subest ro
mano imperio. vii. q. i. in apibus. de hoc dicitur. supra de elec.
venerabilem. subiacere potuit. ff. de iurisdictione. om.
iudi. est receptum. tanquam princeps. sic quod facit
ad hoc non tanquam rex. si. supra de elec. quod sicut §. pst. et c. cum i
ter canonicos et xxiii. q. iiii. si eccl. infi. ff. de ad
opt. si consul. ff. quod cuiusque universi. Item cor. §. i.
et ita rex erit hic actor et iudex proprii facti et licet for
te rex hoc facere possit. melius tamen facit si abstin
at a talibus. ff. de off. pro consul. nec quamquam. ne vide
atur prestare auctoritatem suo facto. probatur. ut supra de iur.
c. ult. et supra de iure patro. per nostras. Io. tecum. quia
non potuit rex legitimare filium suum licet possit alie
num. ul. quia licet possit legitimare ut predictum est. ut
succederet alii. non tamen ut succederet. ar. viii. q. i. in
scripturis et xxiii. q. i. di. dicimus. immo videtur quod
ipso iure legitimi erant cum nati fuissent de matrimonio in
auctoritate ecclesie contracto. sed non est ita. ut supra dictum est.

in nouella maxime. patrimonio eius deinde de primo nio suo firmare potest. ut dictum est. s. e. certis de cau. s. e. requirimus. et hic probatur auctoritate deutronomij. si cum uariatum est inter iudices sui ambiguum est recurratur ad iudicium ecclesie ut. j. sequitur. et licet ex talibus causis non ideo est ordinatius quo ad temporalia s. de off. ord. pastoralis. l. ff. sed causa ut dicitur ita. s. de foro. e. q. l. et. iiij. di. l. et. c. ex tenore. et c. ex parte et ita est hic. ar. de iurisdictione distincta. s. e. causam. § de his. et s. de iud. nouit. inter sang. hec uerba exponuntur in sensu. uidelicet uariatum. inter iudices sui sapientes. intelligas. hec uerba exponuntur in sensu. ueniens ad sacerdotem. ar. quod ex defectu iudicis secularis recurritur ad ecclesiasticum. s. de foro. compe. licet. i. et. xxiij. q. v. administratores. sane hic incipit papa exponere auctoritatem deutronomij. ex iii uocabulis. interpretatur. et. noua lex antiquam. reuersus. ipse petrus. et in postmodum martirium sustinuit. ij. q. vij. beatus petrus et paulus. inter sang. et sang. hoc est expo eius quod premisit auctoritate deutronomij. ciuile. hoc est seculare iudicium. criminale. i. ecclesiasticum. mori precipitur. xx. q. iij. absit. mortuus. xi. q. iij. nichil et c. sic. dz. et. xxiij. q. iij. corripiantur. canonica. l. vi. di. c. i. et. s. de fi. pre. c. i. et. xv. q. viij. cum multe. detestatur. cum eis fuit dispensatum. l. vi. di. cenomanensem. marcerenses. de his dictum est. s. de renunt. nisi cum pridem. § pro canone. s. de elec. cum in cunctis. et alimenta. c. de naturalibus liberis. cum licet. c. de incestis nupt. cum ex complexu. ar. contra. s. de eo qui duxit in matrimonium quam polluerat. so. i. Idem. h. et. R. canonicis ecclesie.

Ex tenore literarum uestrarum nobis innotuit quod cum G. uidua hereditatem quondam R. mariti sui sibi et pupillo filio suo restitui postularet: pars aduersa. petitionem eius nitebatur excludere. pro eo quod R. maritum ipsius induc de adulterio genitum: asserebat. et. j. intelligentes quod pater predicti R. matrem ipsius in facie ecclesie. ignaram quod ipse sibi aliam matrimonialiter copulasset. duxerit in uxorem et de ipsa genuerit ipsius legitima putaretur. dictum R. suscepit ex ead in fauorem prolis potius declaramus memoratum R. legitimum reputantes.

Ex tenore et. j. restitui postulatur. tam quam tutrix cum mulier tutele officio fungatur. l. ij. et. aut. in tui. oli. si mater curam uel tutelam filiorum subire uolebat oportebat eam iurare quod non transiret ad secundas nuptias. hodie non remittitur illud sacramentum. quia uidebatur contra ius. sed renunciant beneficio uelleiani. in aut. ut sui prohibitione matres tutelam gerant. § quia mulierem. coll. vij. et. prestita aut. iuri. et si contraxit statim expellitur a tutela. c. e. ti. aut. sacramentum. et. s. de. app. ex parte. § de hoc. ignaram. quia hec ignorantia facit quod filij legitimi sunt censendi. alias non essent legitimi. s. e. referente. § de hoc. legitimum. ex hoc patet quod sufficit alterius parentis. ut filij dicantur legitimi. et si nascantur ante moram legitimi sunt. licet postea sepenitet. uel si ante sententiam sit conceptus. s. e. cum inter. contra in sententie

tiam uel ignorantiam tenendum est. ut dicitur. s. de clandest. desp. cum inhibitio. sed numquid idem esset si alter crederet eum esse seruum. uel filium eius propter oppositionem ecclesie iudicetur hoc. et similiter quo ad ordines. non ut. c. so. luto. ma. l. iij. ar. contra. ff. soluto. ma. l. si cum dotem. § ult. Idem epo tyb.

Gaudemus et. j. Ceterum, prolem de infidelium amplexibus natam qui secundo uel tertio uel ulteriore gradu secundum opinionem illorum consanguinitatis contraxerunt a fidelium: post fidem receptam in iniquitate publica sua dicente: legitimam uolumus reputari.

Gaudemus et. j. coniunctionibus. s. paganorum uel iudeorum ad fidem postea conuersorum. ut. s. de consang. et affi. de infidelibus. et. j. de diuor. gaudemus. cuius prima pars est. oppositum. tale oppositum non liminat. sed prestat occasionem limandi. ar. s. e. c. per. et. c. per uenerabilem. ff. de ritu nupt. cum in prouincia. sed numquid est matrimonium inter tales. § si quis sic. xxxi. di. deniquz. et. s. de consa. et affi. de infidelibus. solutionem. e. collige. j. de diuor. gaudemus. o. pars est hoc. et dicitur ante illum. § qui autem. et. c. ut procedat. § primo de coniunctis cum secundis post diuortium factum adhuc uiuentibus repudiatis. in quibus non est matrimonium. ut ibi dicitur. filij tamen illorum ab ecclesia reputantur legitimi utilitate prolis suadente ut alij facilius conuertantur. sed si intelligatur de filijs illorum de quibus dicitur in principio illius. c. gaudemus. tunc planum est quod inter illos est matrimonium. ut ibi patet. et sic non decidit ante. § quia uero quod post credo. et filij talium legitimi sunt. b. Alexander iij. pannonensi epo. Qui matrimonium accusare possunt uel contra testificari.

Relatum est quod cum pater cuiusdam puelle eam eundem cuidam primum nuptum tradidisset: maritus post aliquot annos quibus cum uxore permansit. propter homicidium quod amisit de ciuitate timore mortis exiuit. Nunc autem dicitur posse probari quod pater puelle eum de sacro fonte leuauit. sed testis eius consensus: numquam potuit inueniri. licet quinquennium sit transactum. et. j. Cetera. c. fil. t. t. R. quod si manifestum est quod asseritur: aut legitimi accusatores. et testes appareant postquam inuenti sunt inuentis cum omni diligentia requisitis et si nequiuerit inueniri: testes recipere poteris. et sine canonico iudicio terminare. Qui matrimonium accusare possunt uel contra testificari.

Relatum et. j. aliquot annos. sed de quot annis intelligis. potest dici. quod de duobus. quia pluralis locutio duorum numero contenta est. iiij. q. iij. § si. nisi numerus. et. ff. de. § tig. inter illam. insti. et. ff. de manumissis testo. libera. § ult. ff. de testi. § numerus. exiuit. sine illam. secum tenerent. quod uir xxij. xij. q. ij. vnaqueque. xxxiij. q. ij. sicut in cuitabili. et potest dici. quod teneretur. quia in remanere non potuit iusta de causa nisi forte uagabundus discederet. quia tunc non possit eum sequi. ar. ff. de opis lib. torum. quod ui. § ex prouincia. manifestum. ita quod notorium. et. c. al non bene sentient aut liminare. quia quod manifestum est probatur. x. q. iij. eorum qui iste. limi. uel quod traditur. i. e. cum in tua. testes. quia altera parte absente. et si per contumaciam testes recipiuntur et sententia feratur.

ut hic dicitur. nam ordo iuris in casu isto non est usquequaque servandus. s. ut lite non contestata. c. i. sed contra. s. ut lite non contestata. cum. §. ii. cum iste non sit absens per contumaciam. ut in posterum dici quod cum iste propter culpam suam absens fuerit. nec possit inveniri culpa illa loco contumacie tenetur. ut esse eum precedatur. nec debeat multa obesse que in culpa non fuit. et iniquum est alium alterius odio pregravari. C. de in off. te. si quis suo ad finem. nec propter hoc ius mulieris debet perire. maxime cum tunc [illegible] testes et accusatores. et tanto tempore fuit expectatus et requisitus cum diligentia. unde non credi potuit esse eum et ita dec. quoniam non adest. si tu bene videas illam. quia idem cum sine culpa sit absens et non malitiosa voluntate. hic ergo culpa et malitia facientibus est absens. sed presumptio in hoc videtur esse mulierem quod eo non presente tanto tempore tacuit. sed presumptio tollitur. si testes et accusatores [illegible] sint. ut dicitur. i. e. cum in tua. quidam dicunt quod hic corrigitur per illam. quoniam et ei standum est. Secus esse videtur. s. ti. ex pre. pla. sed ibi non agitur an sententia teneat vel non. sed an filii legitimi essent. Clemens iii.

Nobis est quesitum utrum aliqui super accusatione matrimonii nichil voce propria deponentes debeant per solam cartule conscriptionem admitti. Ad hoc respondemus quod in talibus non quantum ad presumptionem nullius momenti est conscriptio quo ad sententiam proferendam nisi alia legitima suffragentur.

Nobis et i. accusatione. licet littera videatur intelligenda de accusatore tamen de teste potest intelligi de utroque tamen est verum. de accusatore habemus. ii. q. viii. per scripta. et de teste verum similiter testibus. ii. et non testimoniis est credendum. iii. q. ix. testes. s. de cohabitatione clericorum et mulierum. tua nos. et quod debeat intelligi de teste colligitur. et illa littera non quantum ad presumptionem et est usque in finem quia sententia addicta dicta accusatoris ad presumptionem. non quod presumptio non probat nisi sit violenta. xxiii. q. i. dixit. ut. ii. q. i. primo et est hoc regulare. ff. de testibus. l. iii. §. divus et iii. q. ix. testes et supra de cohabitatione clericorum. tua. tamen presumptio quo adiuvat. sed assunt alia suffragia. s. de successionibus ab intestato. cum dilecti. et s. de testibus. preterea. et s. de presumptionibus. c. tertio. et propter presumptionem defertur iuramentum. tamen actori quam reo. s. de iure iurando. c. ult. hic esse non defertur iuramentum. s. de eo qui duxit in matrimonium. c. sicut eo. b. Celestinus iii. Florentino episcopo.

Videtur nobis et i. quod parentes fratres et cognati utriusque sexus in testificatione filiorum suorum ad matrimonium coniungendum et dirimendum admittantur. tam antiqua consuetudine quam legibus approbatur. id est maxime parentes. et si desunt parentes. proximiores admittuntur. quoniam unusquisque genealogiam suam cum testibus et cartis. tum etiam ex relatione maiorum scire laborat. Qui enim melius recipi debent. quam illi qui melius sciunt et quorum est interesse ita ut si non interfuerint et consensum non adhibuerint secundum leges nullum fiat matrimonium. Quod vero lege pater non recipiatur in causa filii. nec filius in causa patris.

et in criminalibus causis et contractibus verum est. In matrimonio coniungendo et disiungendo ex ipsius coniugii prerogativa et quia favorabile est. etiam genere admittuntur.

Videtur nobis et i. q. i. quod licet. iii. q. v. quia suspecti. antiqua consuetudine. nota quod antiqua consuetudo pro lege servanda est. vi. di. in hiis. et xi. di. q. i. diuturni. et xi. q. iii. consuetudinis et fidelissime vetustatis servanda est. C. de testamentis. testamenta. et hec consuetudo servatur quo ad parentes tamen in matrimonio coniungendo fallit. cum alter scilicet ex nobilitate potentia vel divitiis parentes inferioris non admittuntur pro matrimonio coniungendo. s. de testibus. super eo. quia suspectum est tunc testimonium illorum. sed hec decretalis non videtur loqui in eo loco. in eo casu. ut dicitur ii. legibus. i. canonibus. sic xxxv. di. vicena. et idem de illis canonibus. xxxv. q. vi. c. i. et ii. et sic tamen de consuetudine approbata quam per canones admittuntur. si vis intelligere de legibus civilibus. dicas quod ad probandum quod admittuntur non obstante consanguinitate. et ad dirimendum matrimonium propter consanguinitatem est arg. quod parentes et consanguinei sunt admittendi. quia melius sciunt suam proximitatem quam extranei. C. de integri restitutione minorum. de tutela. et C. de lib. causa. si filium. et ff. de probationibus. et quod alii preferantur est arg. ff. de adulteriis. si maritus. genealogiam. hoc est ideo quia tunc persone admittantur et alii preferantur. xxxv. q. vi. c. i. et ii. sed littera secus loquitur de ipso contractu. scilicet consanguinitate. s. et per hoc videtur quod non idem de testimonio ferendo pro ipso contractu quia si extraneus interesset eque bene sciret sicut pater et mater. an consistit tunc admittit. illum sic. xxx. q. v. aliter. ff. de ritu nuptiarum. l. ii. non recipiatur. iiii. q. iii. §. item testis ydoneus et ff. de testibus. licet testis ydoneus. coniungendo. ex hoc videtur quod ad probandum matrimonium esse contractum admittantur parentes. ad hoc inducitur a pluribus. sic. s. de testibus. super eo. sed non loquitur in eo casu. sed quod dicitur et coniungendo intellige si dicitur quod essent consanguinei illi qui contrahere volunt. vel fama esset de hoc pater et mater et consanguinei admittuntur ad improbandum consanguinitatem. s. de despon. cum in tua. intellige locum habere decretalem. quoniam propter consanguinitatem tunc dicitur quod non possunt coniungi. et quando non propter consanguinitatem debent separari. et hec casus colliguntur ex textu. consuetudine tamen indicat quod pater et mater admittantur ad probandum ipsum contractum matrimonii quod verum est et distinctionem illius decretalis super eo. favorabilis. s. de accusationibus. appo. c. ult. et arg. ff. de regulis iuris. in ambiguis. et s. de bap. directe. Idem.

Insuper adiecisti quod aliquis cum quadam in nubili puella contraxit. que tandem etatis metas attingens ab illo cognita pluries. ad matrimonium proclamavit. asserens se per ab initio dissensisse. quod presentes probat fama et conversatione preclara. In hoc itaque casu sentimus quod adversus matrimonium audiri non debet. quia ante cognitionem sui legitimum annum attingens. et potuit minime reclamavit. licet enim ante consensum legitimum qui in xii. anno expectatur potuit dissentire. sic postquam legitimo tempore accedente semel et copule carnali consensit. ex rati habitione sibi secundum hoc silentium

uim si ambigr induxisse.

In se. ꝛ. ꝭ. pter. i. pterit intendite iupra illud. ē michi pßo sepe q̄ eē potest. l. au. fama. talet. n. debent eē testes sn̄ omni suspitiō infamie. iij. q. vij. testes. Cum potuit. si. n. sp̄ iniuria detecta fuis set. ꝛ uerbo ꝛ fc̄o contradixisset audiret. q̄ñ annis postea. ar. xvi. q. i. ptina. si ex tempe p̄sumitur attra ctum. sic. s. de sponsal. l. pu. ad id. q. ar. i. q. v. co stat. anno. xij. in muliere. ff. de ritu nupt. min no rem. xiiij. in uiro. s. de desponsa. l. pu. attestatione. xxi. ꝭ. vir cum ceno mulier nubit duodeno. carnali copula. ex quo n. carnali copule ꝯsensit oīs inolē tia sblata intellige ꝛ ita m̄m̄ tenet. s. de spō. l. pu. de ill. ꝯ. de eo qui dux. in m̄m̄. c. ij. ꝛ ꝯ. de. spō. ueniens. ꝛ ita tam uiro ꝯfirmat sn̄ ualidē facit q̄ ab iuo n̄ ualebant. si. s. de regularibꝫ qui uinu. Inno cē tius. archiepō ꝛ preposito ꝛ pori scē mar. de altari.

Significante. eij. de camilla uiō ē. ap. declaratum q̄ cum. ij. legitime dux set in uxorem. s. mater eius iusa ē m̄m̄. ac cusare. ut ab eo pecunia extorqueret. ꝛ licꝫ i. Astau suo prauia non possint opa fr̄ndere. tn̄ d̄ominus. uult hr̄e pecuniam. ut ab ac cusatione desistat. Cum igitur non sit ma licie d̄ominū indulgendum. ch̄. q̄. si est ita. ipam ab accusatione m̄m̄ repellentes eid. sc̄. h̄ silentium imponatis.

Significante. ꝛ. ꝭ. q̄alitijs. ff. de rei uen. i. fini to. ꝛ. ff. de arbitris ita demum. ꝛ. s. de sepē. sedes ap̄lica. q̄z tn̄ auditur qui nō facit n̄ ut no ceat ut dx̄ lau. ar. induat. C. de naturalibꝫ liberis cum. l. 2. sic. ꝛ. pōt pma fc̄a nō pdest. ꝛ tn̄ au ferr uisū sequitur. de pe. di. iij. in saliciꝫ. repellente. nō q̄ repllit accusatorꝫ ppt turpem q̄stum. si. ij. q. i. plerum. ꝭ repllit. si infra statutū tp̄s nō ac cusauit. i. e. c. ꝑ. n̄ infra de ci. ut i. est. ar. q̄d sp̄ mora animi possit in m̄m̄o. c sit sp̄uale. sꝫ a dici ꝯsueuit q̄ i gr̄a non ꝯfertur. Idem.

Cum in tua dyoc. ꝛ. ꝭ. si uō post attractum. m̄m̄. aliquis appareat accusator. cum non pdierit in publica cū tatingꝫ ꝯsuetudinem in ecclijs celebratur. utr̄ uox sue debeat accusationis admitti. m̄m̄o q̄n pot. sc̄ quo sic dixe distinguend. q̄ si tp̄e denuntiationis premisse. is qui iam ꝯiunctos impetit. extra dyoc. extiterit. ꝟ alias denun tiatio non potuit ad eius notitiam puenire. ut puta si nimie infirmitatis fuore laborās. sane mentis patiebatur exilium. ꝟ in an̄s tam teneris constitutus q̄ ad ꝯprensionē tali um. eius etas sufficere non ualebat. tn̄ alia cā legitima. fuit impeditus ei accusatio dꝫ audiri. Alioq̄n cum rōnabile p̄sumatur. q̄ denuntiationē publice factam. id existens i ipā dyoc. minime ignorauit. tāquam suspectus ē pculdubio. repellendus. n̄ pprio iuramento firmauit. q̄ postea didicerit ea que obiecit ꝛ ad h̄ ex malitia. nō pcedat. q̄ tunc ꝛ si di diasꝫ ab ill. q̄ui denuntiationis tp̄e. sibi uitiū. audiri n̄ dꝫ eis admiss accusandi. qm̄ ꝛ si ab impetitis h̄i culpa de silentio tali contracta. illos excluderet. iste tn̄ amodo n̄ requireret. cū culpabili nō existat.

Cum in tua. ꝛ. ꝭ. ꝯsuetudinē. h̄ ꝯsuetudo ꝯsona fuit iuri. xvi. id die pture q̄ m̄m̄ ꝯtrahere. q̄ ꝯiunc ta si postea i pedimentum appareant filij nō erunt. sim. s. de clandest. desponsat. cum inhibitio. sic. s. de spō. cum in tua. q̄ est ꝑ. sui. ꝛ h̄ ei ꝯtinuatur. Integra. nō potuit. q̄ erat in remotis ptibꝫ. si uō. ij. q. ij. si quis in cognitis. seniore. xv. q. i. illa. ꝛ. xvij. q. i. ꝯsald. ꝛ. s. de regularibꝫ. sicut tenor. in annis. sꝫ quō pot h̄ eē. q̄ iste in talibꝫ annis denuntia tionē factam nō ꝯprendat. ꝛ h̄ıbil uideat ad ipe dimentum ꝯprendens. q̄ uix q̄ i pedimentum debu sare tempe ꝯtā m̄m̄. sꝫ pot eē q̄ tunc necie b̄r. nec sufficiebat etas ad h̄ sicut nec ad ꝯphensio nem denuntiationis. ꝛ tn̄ postea potuit scire i pedim̄ tum. uel. i. sequitur. cum tempe denuntiationis eius etā sufficiē nō ualebat. q̄ etas illa nescit quid uideat. C. de sca. mo. l. i. ar. s. de spō. tue fr̄. publice. ꝛ id nullus pot ignorare. xvi. di. q̄ diuinis. ꝛ. xij. q. ij. cum ꝛ humanis. ꝛ. s. de postul. c. i. ar. lxiij. di. ꝑ. posuisti. Repellendus. ꝛ ita cum infra tp̄s ꝯstitutū nō opposuit ius suum. postea repellitur. ꝛ ab accusatione ꝛ testimonio. ar. s. de clandestina desp. cū inhibitio. ꝛ. C. de ingenuis. ma. diffamari. ꝛ. s. de pbat. l. 2. sꝫ nūquid admittet ad denuntiā dum. v̄r q̄ sic cū ꝛ iuramentum ei n̄ obstaret. s. de iur. iur. q̄adm. ꝛ. ar. s. de cognat. sp̄uali. tua. di cas q̄ n̄ est admittend. cum sit suspect. ut h̄ dr̄. ꝛ suspē p̄ remouantur a denuntiatiōe sic ab ac cusat. i. de acc. cum dilcc̄ fil. ꝛ. ꝯ. de. spō. cum in tua. nam cum una uia ad plerum alia uia ad eā nō dꝫ admitti. s. de pcur. tue. cum sint. ꝯcor. di politis ꝛ ita taciturnitas nocꝫ accusare uolenti. n̄ forte tacuit. q̄ forte nō h̄uit pbōnes. tunc. ij. q. vij. pleriq̄z. ꝛ cō dixi ibi forte. q̄ licet tē non hr̄et testes. ipē met potuit i pedire m̄m̄ ꝯtrahend. vn̄ pdest q̄ ppt h̄ tacuit. s. de spō. preterea. ꝛ. s. de testibꝫ. sc̄ eo. ꝛ sola fama impedit m̄m̄. s. de. ꝯsā. ꝛ affi. c. ij. taciturnitas uō ipoꝝ ꝯtrahentium nō p̄iudicē eis. ar. s. de testit. sp̄ol. ex ꝯq̄stione. ꝛ. s. de. clandest. despō. cū inhibitio. ꝛ. ꝭ. de sen. ex. inquisitionis iura mento. sic. s. de testibꝫ. p̄sentium. ꝛ. s. de except. pa storalis. ꝭ nota hic. q̄ plus in iuramentū uniꝰ q̄ p̄sumptiō iuris. q̄ p̄istud iuramentum elidi iuris p̄sumptiō. xxxv. q. iij. ex ordinatā. excluderet. h̄ tex q̄ aīs admittet ad accusand. cuius actor repllit. secus ē incede. ꝯ. de testiꝫ. l. 2. ꝛ. ꝭ. de t̄stitis. fr̄iitatis. ar. sꝫ q̄ est uō h̄ diuisitatis. dic q̄ aliud est i accusa tore. ꝛ aliud i incede. modicū sit p̄iudiciū. si accusator admittit. cui actor repllit ppter culpā ppriā. iste culpabilis nō existit ꝛ pdictū accusationis nulla sit ꝯ dempnatio. n̄ assunt enim testes. sꝫ ad dem̄ testis q̄s ꝯdempnatur. ꝛ id debent eē tales auctores. S ipoꝝ.

Cum in tua. Cas̄ expellitur ab accusatione coniugij qui tpe denuntiationis tacuit nisi denuntiationi dixit ignorasse et p̄sumitur ignorasse. vel iuret se didicisse que iure de nouo obicit. l. q. h̄. ... ... (marginal note, faint)

Cas̄ expellitur accusans mm̄ ppt questum

dam sufficeret ad h ut illi dimittantur. quia cum in-
uiunt ab eis. ar. c. de accus. pos. ylaa. sz tamen cum
statim termino elapso obstauit tal taciturnitas
ut q in crimin. n infra terminum accusatz. xxxii. q.
ii mlr. ar. s. de off. del. cum olim. ff. del. ii. cum quidam.
infi. ff. ad maced. si filius. ar. a. xx. q. ii. puella. us-
qz ad annum ut i. ul saltem. usqz ad. x. dies. ff. de
ass. pec. priuilegi. 7. c. quo 7 qn iudex ab eo. io. di-
at. qa taciturnitas ista cum quodam tempore. in-
telligi dz. ar. ff. de conf. q dns. 7. ff. ex cunctis cans.
maio. ab tociby. c. ult. 7 bn fac. ad h. s. de loca-
to. c. pro. 7 ult. ego credo q quamdiu res e integra
q pot 7 dz admitti. attento uo matrio. de presenti
non uir audiendus tamquam suspectus si potuit.
i. tpe. precedere 7 denunciare impedimentum. Ex con-
cilio apud Narmaciam. De diuortiis.

Si qua mulier in mortem mariti sui
cum aliis consiliata est. 7 ipse aliqz il-
lorum se defendendo occiderit: pot ipse post mor-
tem uxoris. si uoluerit. aliam ducere. ipa aut
insidiatrix: penite. absqz spe coniugii. stet obscura.
Si qua 7. i. si uoluerit. qa contrarium ad De diuortiis.
h c quo minus contrahe possit post morte uxoris.
cum tale homicidium directe non fuit uoluntarium
n impedit. 7 homicidium no impedit fuit. a trahe-
dum n in canibz. xxxii. q. ii. interfectores. 7 c. admo-
ne. i. de penite. 7 remis. c. ii. si fuit iuuenes. yt. c.
interfectores. 7 c. ea. c. in adolescentia. 7 tt dispen-
satie. Insidiatrix. lz ult ista no fuisz consulta af-
fectu. nichominus punitur quo ad legem coniugii.
7 e. ar. q conatus sn effectu punitur. sile. l. di. tias
post. 7 de. pe. di. i. si quis cum telo. 7. s. de bigami.
nup. 7. c. ult. ar. c. s. de spo. c. ult. cum sunt concord.
i positis. s de h. sz si contraherent. teneret. Alex. iii.

Quesiuit a nob. 7. i. si ositaqz
Q tali. R. q mulier p furto l alio crimine
uiri sui n fidei sue religionem corrumpe ue-
lit. ab eo separari non dz. uerum si coniugem suam
ad infidelitatis maleficium trahe: a uiro
potest separari. ita qd ei uiuente aliu no liceb.
qa lz separentur: tn sep coniuges erunt. In ui-
tac quoqz presentis sententie forma seruet.
Quesiuit q. 7. i. furto ul alio crimine.
p nullo crimine pot uir dimittere uxorem. ul
uxor uirum. p alio q ei contingat. xxxii. q. i. In co-
ingio. 7 q. s. si quis uxorem p. crepit. p ceptum. 7 q.
yii. omis cationes. n p crimine fornicatois. ut l. c. p
dis. 7 p spirituali fornicatione. xxviii. q. i. ydolatria. 7 h
7 si uiro suo morte machinet. s. o. px. 7 si tal tur-
pis qd in matrio apponitur. si furtum feceris. p no
adiecta tn. de adtionibz. a ppo. c. ult. non licebit.
cum fm eorum sit ratum. 7 consumatum. secus e
de matrimonio infidelium. i. e. quanto. 7 c. gaudemus. con-
iuges erunt. qa uinculum coniugii semel initum numquam
admittitur uiuentibz coniugibz. 7 separatis. xxxii. q.
yii. c. i. ii. 7 iii. sic nec bapm. nec ordo. i. q. i. q quidam.
s. cum indamus. 7 c. iniutias. qa uir 7 uxor no ad
impia iudicantur. xxxii. q. i. si quis uxore. 7. q. yi. p

cepit. 7. q. yii. apostolus. Idem albia. epo.

Porro de comite pontiuo qui. b.
uxorem suam absqz iudicio ecce dimisit.
qa eam cognatam fuisse uxoris defuncte pposi-
erit. 7 cognoscat. q si 7 parentela eet publica.
7 notoria absqz iudicio ecce. ab ea non potuit
separari. compellas ad eam recipiendam. que pet
restitutionem. ipius dicitur de conpellas. quam si
recipere noluerit. eum 7 se indutam. uinculo excol
astringas. Ceterum de h. qui cognatam suam
duxit uxorem. R. q non apparentibz accusato
ribz. 7 parentela manifesta sn publica existe-
te. q credibile non est si essent in p gradu
ul secundo: tui officii interest. si unita illa. ad
hyta grauitate dissoluere. que illicite contracta
noscuntur.

Porro 7. i. notoria. ar. q in notoriis ordo iuris
seruandus est. ar. xi. q. iii. eorum. 7 xxiii. q. i. pudē
da. infi. 7 ii. q. s. qa suspcis. ar. a. q. s. de maifesta.
7. i. de acc. euidentia. 7. s. de iureiur. ad nram. ii.
ff. ad. l. acquil. pm. infi. Sed quo ad sniam sp e
seruandus e ordo iur. quamuis a d alia n. separi. xx-
ii. q. ii. sclares. 7 xxxv. q. yi. multorum. 7 est ratio.
qa. qa snia diuortii pena est. 7 pena non e inferen-
da n p iudicem. xxxii. q. ii. c. in hoc ec. ut nemo
nisi dicat. c. de iudeis. nullus. petit testionem. testo.
n. pius facienda est. s. de off. del. cum matrimonii.
7. s. de rest. spol. ex questione. 7. s. ut lite no cont. acce-
dens. infi. ar. cont. s. de rest. spol. litteras. s dic. si p bone
continenti sunt parate non e facienda testo. qd ml
communis e facienda. s notorium e impedimentum. ut
hic dic q facienda e prius quam ad carnale copulam.
ut intelligat iterum dec. s illam. se inductam. sic. s. de
sponsat. veniens. publica. 7 si manifesta no eet.
l publica. dum modo fama eet q eent consanguinii.
in gradu phito ex offo suo potz epc inquire. 7 co-
pellere ut quamuis ueritatem scire pheat testionium.
xxxv. q. yi. epc in synodo. 7. s. de testibz. cogendis. pre
terea. 7 j. de accus. olim. 7. s. de off. ord. c. i. 7. ii. q.
i. ds omnipotens. imo quilz tenet denunciare ecce.
s. de cogna. spuali. tua. ul seco. 7 ita uir q consang-
uinitas ultra s gradum non possit ee notoria. sz fa-
ma ee publica pot. xxxv. q. yi. si duo. interest. i. ad
officium tuum ptinet. Idem.

Significasti q quidam uxore sua sn
iudicio ecce dimissa. p eo q suggestum
sibi fuerat ipm incestum cum quodam a
sanguineo suo commisisse: uinculo fuit ex tx-
ecōis astrictus. uerum mulier no contunt. sz colo
lem de alio uiro: suscepit. n minus postulat
uiro restitui. asserens se ab ipo: iniuste dimis-
sam. 7 eund sibi materiam adulterandi dedis-
se. Con. t. t. R. q si notorium e mulierem ipam
adulterium commisisse ad eam recipiendam: p
dictus uir cogi n dz. n constaret ipm e alia ad
ulterium commisisse.

Significasti 7. i. materiam q uir: qa ipse dedit ei
materiam adulterandi. qa imputet s uir. ar. xx

Porro ... uxor ... iudicio ecce dimissa ...

xxii. q. ii. si tu abstines. et ff. de minor. cum mandato. et ff. so. ma. l. cum mulier. quod magis. Io. accedebat quia qui occasionem dampni dat dampnum dedisse videtur. l. di. studeat sepe. et ff. ad l. aquil. qui occidit. § i ter. et in de iniur. et dampno dato. c. ult. in fi. arg. ad hoc. 9. de eo qui cog. consan. discretionem. sed conuinci est inimicus quia mulier ad hoc multa donationem adduci. xxxv. q. ii. ita ne est ignoscendum ei qui pretextu paupertatis turpissimam uitam ducit. ff. de ritu nupt. palam. § non est. nec obstat si publicaret se illa. ff. de adult. l. i. § si publico vel eam inuitam tradidit ad ulterandam. tunc non esset ei obicere. possit adulterium. ut in dec. discretioni. i. sed pone quod mulier recessit a uiro audacia propria et nichilominus petit restitui uidetur quod non sit audienda quia ipsa non fuit electa. sed ipsa se eiecit dico quod est audienda. quia eo ipso quod rediens non admittitur spoliata intelligitur. ff. de acq. re. pos. cum possidere. § ult. et l. si id quod. § ult. et ff. de vi et vi ar. l. i. § sicut aut. sed numquid potest petere a uiro expensas quas fecerat. postquam ipsa recessit ab eo non credo cum maritus eam non expulit. sed si eam reuertentem non admittit postea tenetur. notorium. quid si occultum et in modum exceptionis ei obiciat illud adulterium petenti restitutionem dico quod non auditur quousque fuit restituta. s. de rest. spo. v. i et cum quis. et c. ii. et c. in literis. secus in petitorio. xxvii. q. ii. agatho sa. non astaret. in quod esset notorium adulterium uiri. ab ipsam opteret prius probare adulterium uiri et sic mutua crimina pari compensatione tolluntur. xxxii. q. vi. nich. et in de adult. c. plerumque et ult. ff. so. ma. viro atque. xxv. di. primum. xxvi. di. sunt tamen. et xvi. q. i. qui crimen. ff. de eo per quem factum erit. l. ult. § sed si ii. et ff. de adult. si uxor. § iudex. ar. contra. ff. de doli excep. apud celsum. § marcellus ti[ti]. cum solutum. s. de except. cum dilecti.

Idem.

Ex litteris tuis accepimus quod V. quandam duxit uxorem. cum qua paucis temporibus fuerit concordes. proponebat n. id. V. quod illam per uiolentiam sibi illatam. metu et mediante duxisset et in tandem uir uxorem suam de crimine fornicationis. inuenire curauit quam nesciatur quo ducta spiritu cepit confiteri publice. quod cum ei negaret uir in necessitatis pendere. crimen compulsa est incurrere memoratum. Cumque a te fuisset diligentius ammonita. ne ad suggestionem alicuius illud tam turpe contra se proponeret. ipsa id manifeste asserere. Sane tu conuocato capitulo tuo. cum ex eorum consilio utrique priuatam continentiam in uniuersis obseruandam. ita quod caste uiuerent in inuicem segregati. memoratus V. firmum est alia sponsalia et nuptias contrahere celebrauit. [glossed: non] cum fratrum inquirere laborares supradictus V. rei seriem explicans et exponens. ad audientiam nostram dicit appellasse. V. n. E. t. consulimus quod si res ita processerit. memoratum uirum ad legitimam uxorem redire compellas.

Ex literis et c. compulsa est non ideo tamen excusanda erat.

[marginal note, faint]

quia non est ignoscendum ei qui pretextu paupertatis turpiter degit. ff. de ritu nupt. palam. § non est. et potius debuit omnia mala pati quam malo consentire. xxxii. q. v. ita ne. ar. contra. C. de pat. qui filios distraxerunt. l. ult. C. de i. of. te. aut. sed si pater. xxvii. q. ii. si tu abstines. admonita. sed numquid debuit iudex hoc fecisse. cum hoc ipsum fieri respicere uideatur. sed pone quod de consilio alicuius hoc dixisset numquid potest reuocare hanc confessionem. cum in tali facto non possit dici ignorans propter dicere quod sic cum hec causa criminalis sit. vel mixta. 9. de pro. cur. tue. confessio. n. in crimine non preiudicat non perseueret. ff. de questionibus. l. i. § diuus. et § si quis ultro. sed lex illa loquitur de confessione que extorquetur per tormentum. lau. dicit quod potest reuocari. sed si fiat ex deliberatione et non ex calore iracundie. non uidetur quod reuocari possit. quia non possit probare eandem. inuicem segregati. ex hoc uidetur quod sententia diuortii lata fuit. et de consilio capituli fecisse quod sine capitulo facta sit. d. xv. q. vii. episcopus nullius. lxxvi. di. si quid uero. et hoc notabile est quod delictum superuenientis rei iudicate preiudicat ei pro quo lata est sententia quod uerum est et si uitassent se ulterius non receptiuos. arg. s. de iniur. tua nos. b. redire compellas. quia non contrauenit propter uim ei. fuit iniunctum. et ideo eam recipere compellitur. 9. c. prox. xxxii. q. vi. nich. si sententia lata fuit hoc ut uir propter adulterium. numquid ille potest illam sibi reconciliare inuitam et uidetur quod sic. arg. C. de legibus. quod fauore innocentis est non priuatur seruitute quod habet in eo qui peccauit. C. de adult. autem. sed hodie uir non potest illam adulteram sibi reconciliare si nolit. s. de. cons. coniuga. gaudemus. et arg. ff. de re. iud. rei iudicandi. pena. n. non prestat immunitatem. ff. de interdictis et rel. eg. l. relegatorum. § ult. preterea uir solummodo fuit absolutus a seruitute quam ipsa prius debebat in ipsum et non contra. uel adhuc remansit salua in eo seruitus que huic in muliere. cum tamen ipsa fuit condempnata. arg. s. de conuersi. coniug. quidam intrauit. et xxvii. q. ii. qui dormierit. Item si hoc esset uerum quod non possit sic darentur mulieribus occasio delinquendi. ut a uiris separentur. sic. s. de consuet. ex parte. vii. rep. licita fuit illa consuetudo. et i. e. cum. infi. et ff. de reg. iur. nec fraudatur. arg. xxxiii. q. v. hec ymago. arg. contra. quod non. quia sententia contra eum lata est pro muliere. arg. vi. q. iiii. qui semel. sepe. n. condempnatus ex sententia commodum sentit in duobus reditibus condempnatis. ut. ff. de re iud. l. paulus. dicas quod uir non potest illam reconciliare sibi inuitam. ut lau. dixit. hug. dixit quod si uxor publice sit fornicata ante iudicium ecclesie potest illam sibi reconciliare et inuitam. nec possit intrare religionem eo inuito. sed postquam sententia diuortii auctoritate ecclesie lata est neuter tenetur alteri. et utrique altero inuito monasterium intrare potest. quia neuter in separatione cessit iuri suo. ar. xxvii. q. i. quod periculosum est. nec uir potest uxorem inuitam reconciliare. sed hoc decretum contra sententiam hug. non stando est per ut dicit lau. uel nota hic quod delictum superueniens rei iudicate preiudicat sine. ut sententia non obstante reuertatur. in 18. i. de adult. c. ult. et de hoc. arg. contra. quia ea que sine facta sunt. ex superuenienti delicto non retractantur. ff. de iniuste. actuque. p. n. n. tamen sta.

dium e ei q i dicitur. Urbanus iij. Florentino epo.
De illa que uiro suo latente
in heresim. ipsius consortium et iudicio
ecclesie declinauit: uidetur nobis quod nisi maxime
si ea intentione discessit: ut lapsus in heresim te
dio parit & confusione: absterreat se ab errore suo
auerteret: ei cum reuersus fuit est reddenda.
que et si reuerti noluit: compellatur. Si uero iu
dicio ecclesie ab eo discessit: ad recipiend eum nul
latenus dnus compellendam.
De illa & i. confusione est ad similitudinem contum
ris qui possessione priuatur. ut tedio affectus ueniat re
suruis. ut s. ut lit. non cont. cum. § in aliis & c. de
prescript. xx. uel xl. annorum sicuti emptoris. § sed
sicuti non primum reddenda. & mito quod per predicam
e senatus. xxxij. q. i. q. aut reuersus & i. compellen
da. compellendam. in alio casu compellitur & sic aliud est
ante iudicium ecclesie & aliud post eandem diuersitatem dic
hugo. in carnali fornicatione. ut s. di. c. px. sed co.
j. o. px. infi. & de h & pot dici quod ei stand est. ut in
utroque casu compellatur redire ad uirum nisi cum iu
dicio ecclesie separata uoluit religionem intrare. s. de
conu. coniug. c. ult. Innoc. iij. Ferrarien. epo.
Quanto te nouimus in canonico iure
peritum. & i. Sane tua fraternitas intima
uit: quod altero coniugum ad heresim transeunte.
qui relinquitur: ad secunda uota desiderat
conuolare. quod utrum possit fieri. nos duxisti per tu
as litteras consulendos. nos quod con. t. sentes
distinguimus. sed quidam predecessor noster a
liter sensisse uidetur. an ex duobus infideli
bus: alter ad fidem catholicam conuertatur. uel ex
duobus fidelibus: alter labatur in heresim. uel deca
dat in gentilitatis errorem. Si n. alter infide
lium coniugum ad fidem catholicam conuertatur.
altero uel nullo modo uel non sine blasphemia
a diuini nominis uel ut eum pertrahat ad mor
tem ei cohitare nolente. qui relinquitur si uo
luit ad secunda uota transibit. & in h casu intel
ligimus quod ait ap. Si infidelis discedit: disce
dat. fr. n. uel soror: non est seruituti subiectus
in h. & canonem & in quo dr. Contumelia
creatoris soluit ius matrimonij: circa eum qui relinq.
Si uero alter fidelium coniugum uel labatur
in heresim uel transeat ad gentilitatis errorem.
non credimus quod in h casu is qui relinquitur: ui
uente altero possit ad secundas nuptias conuo
lare. sed in h casu maior appareat contumelia
creatoris. Etiam & si matrimonium uerum inter infide
les existat. non e tamen ratum. Inter fideles a. a
mittitur. immo ratum & firmum existit. quod sa
cramentum fidei quod semel admissum e. numquam
amittitur immo ratum efficit: coniugii sacramen
tum. ut ipsum in coniugibus illo durante: per
et nec obstat quod a quibusdam forsan obi. quod
fidelis relictus: non debeat iure suo sine culpa
priuari. cum in multis casibus h contingat. ut
si alter coniugum inciadatur per hanc rationem quod
[illegible]
dam malitie obuiat. cum modum coniugum
& qua se inuicem displicerent. uel si eas possint
in tali casu dimittere simularent heresim. ut ab
ipsis nubentibus coniugibus: resilirent. per hanc ipsam
rationem: illa soluitur quod quia quidem utrum ad e
um qui ab heresi uel infidelitate reuertitur. is qui
permansit in fide: redire cogatur.
Quanto & i. distinguimus. hanc distinctionem ponit
gratianus. xxviij. q. ij. § distinguendum. predecessor. s. ce
lestinus. dam eius tamen olim in dec. s. de conu. co
niug. infi. laudabilem & maledicte celestinus. dic ap
postolus. xxviij. q. i. si infidelis & canonem. xxviij. q.
ij. si infidelis. contumelia. iuxta istud. deserere spernente.
uel blasphemare nolentem. uel te credentem scelus ad
mortale trahentem. soluunt absque mora sic uincla
turpia pora. qui relinquitur. § qui conuertitur & circa
eum qui relinquitur. quod non pot ei iudicare nimi. sed
uero potius dic de eo qui relinquitur. quod ille solus per
catrice sui proprio ille qui relinquitur transeuntem ad fi
dem peccato & sola contumelia creatoris soluitur & non
peccatum & statim soluitur quam cito non uult co
hitare sine mos qui tradi. j. e. c. px. ad finem & quam cito
puenit ad notitiam alterius de heresi adhibe testes.
quod illa non uult cohitare ei ne impediatur postea
contentius si autem antequam contrahet cum alia conuer
tatur ad fidem uir ipsam recipere tenet. j. c. px. § plt.
& ut nouum matrimonium. ut ibi dicetur. casu maior. ma
gis n. delinquunt fideles apostatando quam infi
deles in infidelitate remanendo. xxxij. q. iiij. i eo for
nicator & nemo respiciens retro aptus est regno
dei. s. de uoto. magne. sic de pe. di. iiij. si refugierit
sic magis delinquo cum interrupta iterum lite desit.
quam qui semel acceptam delinquit. i aucten. de litig.
§ omnem. in fi. coll. viij. tamen ratum. quod pot dissol
ui. ut h. & xxviij. q. ij. § sed illud. numquam admitti
tur. xxxij. q. vij. c. i. & ij. & i. q. i. quod quidem. sine
culpa. nemo sine culpa iure suo priuari de. xvi.
q. vlt. inuentum & lvi. di. sanis puerum & s. de eo
qui cog. consan. vx. § discretioni & c. ult. & o. de cas.
c. ij. sed si causa subest priuatur quis quandoque iure suo. ut.
s. de lite. ti. ac. cum. § ij. & j. de priuil. antiqua.
& xxij. di. renouantes & hic subest causa quod subiectur
inferius. multis casibus. in quibus quis iure suo.
xxxij. q. vi. i. primus & liiij. di. frequens. xxxiij. di. si
e. & xvi. q. vij. decreuimus. lxx. di. neminem. xvij.
q. ij. diffinimus. s. de clerico egroto. tua. scandat. xxxij.
q. vij. illi qui simularent. heresim. h est causa quod priua
tur quis iure suo sine culpa. si. xxxij. q. i. dixit do.
redire cogatur & te uera cogi de si uelit religionem
intrare cum iudicio ecclesie separati fuint. s. de conu.
coniug. c. ult. laur. dic eam non cogendam redire ad
eum cum distinctione illius dec. s. e. de illa. sed uerius
e quod in distincte de compelli si eum uult intrare religi
onem uel uitam dec. s. de conuers. coniug. i. fi. c. ult.
Idem Tyberiaden. epo.
Gaudemus in domino & i. Utrum pagani
uxores accipientes in ij. uel iij. uel ulte
riore gradu se contingentes. sic coniuncti debe
[illegible]

ante post conversionem suam in simul remanere vel ab invicem separari. Et hoc quidem per scriptum apostoli cum postulasti. Sed quod tibi respondemus? quod cum sacramentum coniugii apud fideles et infideles existat quod ad hoc ostendit apostolus dicens. Si quis frater infidelem habet uxorem et hec consentit habitare cum eo, non illam dimittat. Et in permissis gradibus a paganis quo ad eos matrimonium licite sit contractum quod eis constitutionibus canonicis non arctantur. Quid enim ad nos secundum eundem apostolum de hiis qui foris sunt iudicare. In favorem precipue christiane religionis et fidei a cuius perceptione per uxores se deseri timentes viri possunt facile revocari. Fideles huiusmodi matrimonialiter copulati libere possunt et licite remanere coniuncti cum per sacramentum baptismi non solvantur coniugia, sed crimina dimittantur. Cum vero pagani circa plures simul feminas affectum dividunt coniugalem, utrum post conversionem omnes vel quam ex omnibus retinere valeant, non immerito dubitatur. Et infra. Sed in absonum hoc videtur et inimicum fidei christiane cum ab initio una costa in unam feminam sit conversa et scriptura divina testetur: quod propter hoc relinquet homo patrem et matrem et adherebit uxori sue et erunt duo in carne una. Non dixit tres vel plures, sed duo. Nec dixit adherebit uxoribus, sed uxori. Et infra. Nec ulli unquam licuit plures simul uxores habere nisi cui fuit divina revelatione concessum quod mos quandoque interdum et fas censetur, per quam sicut Iacob a mendacio, Israelite a furto, Sampson ab homicidio, sic et patriarche et alii viri iusti qui plures leguntur simul habuisse uxores ab adulterio excusantur. Sane sententia hec etiam probatur et testimonio veritatis testantis in evangelio. Quicumque dimiserit uxorem suam ob fornicationem et aliam duxerit mechatur. Si ergo uxore dimissa ducere aliam de iure non potest, fortius et ipsa retenta. Per quod evidenter apparet pluralitatem in utroque sexu cum non ad impar iudicentur esse, non reprobandam. Qui autem secundum ritum suum legitimam repudiavit uxorem, cum tale repudium veritas in evangelio reprobaverit, nunquam ea vivente licite poterit aliam etiam ad fidem christi conversus habere, nisi post conversionem ipsius illa renuat habitare cum ipso, aut etiam si consentiat, non tamen absque contumelia creatoris, vel ut eum pertrahat ad mortale peccatum. In quo casu restitutionem petenti, quamvis de iniusta spoliatione constaret, restitutio negaretur. Quia secundum apostolum frater aut soror non est in huiusmodi subiectus servituti. Quod si conversum ad fidem et illa conversa sequatur antequam propter causas predictas legitimam ille ducat uxorem, eam recipere compelletur. Quamvis secundum evangelicam veritatem qui duxerit dimissam mechatur, non tamen dimissor poterit obicere fornicationem dimisse pro eo quod nupserit alii post repudium nisi alias fuerit fornicata.

Gaudemus et infra. In secundo non prohibito, quod secundus gradus erat prohibitus, sed non omnis iste enim prohibiti erant prohibite in lege mosaica: soror, neptis, amita, matertera, uxor patris et uxor fratris, filia et privigna, de hiis dictum est de rest. spol. litteras. Existat xxviii di. deinde et s. de consang. et affi. de infidelibus. Constitutionibus, quod non arctantur illi illos quod sibi directe. ss. sed in directe vel consequenter. i. de usur. post miserabilem et c. quanto et i. de iudeis et si iudeos. quod enim ii. q. i. multum interpositio est. Remanere coniuncti. s. de consang. de infidelibus. Sed crimina dimittuntur xxvi di. deinde. vel quia ad istam questionem non respondet directe, sed indirecte satis respondetur quod prima sit uxor ex eo quod dicit pluralitatem in utroque sexu reprobandam. infra. iuxta. §. c. absonum. Hic ostendit quod unam tantum debeat habere. In carne una. s. de bigamis debitum. Duo. hic pluralis minus ponitur ad exclusionem maioris pluralitatis. ar. contra xxx. q. i. cum de his dormierit. quandoque ponitur ad exclusionem minoris numeri ut cum dicitur unus et idem est alium, sed in omnium duorum stetit omne iudicium. ut s. de testi. licet universis. infra. Plures uxores. quod enim et lex plura coniugia prohibeo iudeis. C. de iudeis. nemo iudeorum infra et C. de incestis nuptiis. l. ii. C. de don. ante nupt. ea quod divina. non ergo sunt sufficientes excusationes quas ponit xxxii. q. iiii. dicit sara et c. obitionem. sed illud fuit ante legem. In decreto. xxxii. q. ii. §. Item opponitur. Furto. xiiii. q. v. dixit dominus. Homicidio. xxiii. q. v. si non licet. Circa finem et q. viii. contradicit. Pluralitatem. hic innuit solum quod omnis q. d. primum est uxor. ut dixi s. non ad imparia. i. quod ad mutuam servitutem et debitum carnis et fidem servandam. xxxii. q. i. si quis uxorem. et q. v. precepit. ar. pene familia est uxor xxxiii. q. v. hec ymago. In evangelio. dicendo excepta causa fornicationis uxorem non esse dimittendam. xxxii. q. i. dixit dominus in evangelio et q. v. apostolus et q. vii. omnes causationes et c. apostolus et xxviii. q. ii. si infidelis. Absque contumelia. s. e. c. proximo. In quo casu. in quolibet casu premissorum enim negaretur. hic ponit casum in quo denegatur restitutio quamvis constet de iniusta spoliatione. alium ponit s. e. si gratia. Item in exceptione de a spoliatione. s. de ordine cog. ex. spol. Item in timetur de sevitia viri. xxxiii. q. ii. cum de coniugii et. s. de rest. spol. l. ex transmissa et c. lras. s. de hiis et xxxii. q. i. de benedicto. Secundum apostolum. xxviii. q. i. si infidelis. compelletur ex hoc videtur quod contumelia creatoris non solvit ius matrimonii ipso iure. al. si solutum fuisset ius matrimonii non compelletur eam recipere. ideo dicat quod ipso iure solutum est matrimonium contumelia creatoris ea volente viro cohabitare. ut s. e. c. proximo. licet matrimonium sit solutum tamen restituitur quasi iure postliminii. ar. xxxiii. q. ii. cum per bellicam. sic heretico reverso restituuntur alia bona. C. de heret. in auctoritate. id est de nestorianis et l. sed licet sit matrimonium, tamen cogitur eam recipere compellitur ex sententia propter ius matrimonii in favorem fidei. alii dicunt quod matrimonium ipso iure non solvitur, sed ius matrimonii solvitur. i. ius petendi debitum et hoc satis videtur dicere littera s. e. c. proximo. in contumelia creatoris solvit ius matrimonii et ideo primo non solvitur matrimonium quia contrahit cum secunda et non an. quia si esset ex toto solutum non compelleretur eam recipere et est ar. ad hoc quod dicit infra. quod propter ei obicere fornicationem. quia si ex toto vel ideo esset so-

uirum nunc non possit ei oppone fornicationem prece-
dentem. s. de iur. iur. quemadmodum. sed si umquam pos-
set intrare religionem ea inuita antequam contraxit cum
alia. dico quod sic. ar. s. con. aug. c. ult. infra. potero
uidere quod intellige sine contraxisse. quia ante legit.
contraxit. xxvij. q. iij. qui peccat. et ar. s. de frigid. fe.
circa fi. et ff. de acquir. pos. iuste possidetur. sed numquid quan-
do qualiter possit ei obicere fornicationem ante baptismum com-
missam cum omne peccatum et sequela peccati in baptismo dele-
atur. xxvi. di. deinde. xxxiij. q. i. quod autem. cum dona
baptismi sunt sine omni lucri. de con. di. iiij. c. ij. et c. si-
ne penitentia. dicas quod omne crimen tollitur in baptismo quo ad
deum quod quisque contraxit ante uel adulterando seu forni-
cando. sed quatenus illa fornicatio respiciebat uirum non
tollitur in baptismo quia illud crimen non tantum iure quam uxore
annectat. xxxij. q. i. in coniugio et sic uir quod competere-
bat uiro ex illa fornicatione remanet ei saluum et sic
potest excipere contra illam sicut per penitentiam tollitur crimen quod
mulier contraxit fornicando quo ad deum et tamen post con-
tractam penitentiam potest illam accusare. xxxij. q. ij. ad-
mouere nec eam tenetur recipere compellitur post penitentiam.
s. de conuersi. coniu. gaudemus. Iniquum esset quod baptismus
tolleret beneficium alicui competens sic in libertate de-
lictum. ii. quod amisit quia in se per libertatem tollitur.
sed delictum quod amisit in alio non tollitur. ff. de hiis
qui no. infa. l. pe. et l. ad testes. C. pro pomius uel ex-
pone quod dicitur si alias fuit fornicata. s. ar. i. alio tempore
prius baptismum. sed prius uerius. Io. Idem Innocentius
episcopo et eis qui cum ipso sunt fratribus.

Deus qui ecclesiam suam et cetera quod dispar est
ratio illi non de nouo ad fidem catholi-
cam conuersorum a modo propter infirmitatem
gentis eiusdem concedimus ut tantum secundum et tertius
cum relictis fratrum utantur. Si tamen fratribus decede-
tibus sine prole ut semen defuncti iuxta legem
mosaycam suscitarent cum talibus contrax-
unt. ne tales de cetero postquam ad fidem ue-
nerint copulentur prohibentes.

Deus qui et cetera accedimus propter nouitatem fidei dispen-
satur circa gradus prohibitos. sic xxx. q. iij. quidam
lex. et c. quod scripsi. s. de con. de infidelibus ii. s. quod filii
sunt le. c. ult. sed post fidem receptam contrahere non de-
bent ut dicitur infra. ut semen defuncti. hac de causa tamen
olim accessum fuit ut frater uxorem fratris sumeret in u-
xorem. xiij. q. i. olim. ar. ii. Ex concilio habito a-
pud Wormatiam. De donationibus inter uirum

Mulieres cum per aliqua lici et uxorem.
ta causa a propriis uiris fuerint separate
totam dotem precipimus eis reddi. De dona-

Mulieres et cetera licita. puta tionibus inter uirum et uxorem.
consanguinitatis uel alia simi. et ignorantes contra-
xerunt tunc restitui debet quicquid alter ab altero habuit.
s. de coniugio seruorum proposuit quod nullum fuit matrimonium.
ar. si scienter contraxissent perdere debent quicquid alter
alteri dederit et fisco applicatur non errore aut mino-
ri etate excusentur. C. de incestis nuptiis. qui contra. ar. s.
e. et si necesse quod de ij. totam. si totam reddere potest. al.
in quantum facere potest. C. de rei ux. ac. l. una. §.

cum autem et ff. de re iud. non tantum si dolo diminuit
suam substantiam ut in eos. §. cum autem. et si peruenit ad pin-
guiorem fortunam totam restituet ut ibidem et s. de
solutionibus. odardus. et si maritus paciscatur ut totum
restituat tale pactum non ualet cum sit contra bonos mores.
ff. soluto. matrimonio. cum ea. §. i. sicut solutum repetere non
potest. ff. de condit. inde. nam et si maritus. sed numquid fru-
ctus restitui debent quod non. ff. de reg. iur. in contemp-
natione. sed non restituuntur nisi illi qui ante matrimonium obuene-
runt quia illi ipso iure augent dotem. sed post matrimonium
obuenientes non restituuntur. sed fiunt mariti sed propter ho-
nera matrimonii supportanda. ff. de iure dot. dotis fructus.
et i. de usuris. salubriter. et expense necessarie minuunt
dotem ipso iure utiles uero non sed petitur actione manda-
ti uel neg. ge. uoluntarie expense perimuntur ab
eadi. sine lesione formis status. C. de rei uxo. ac. §. si
tacet. et ff. de inpensis in rebus do. fac. l. i. et l. quod dicitur. et hoc
uerum est cum sit separatio quo ad fedus matrimonii. secus
si quo ad thorum propter adulterium. i. e. plerumque in de h.

Urbanus iij. decano precentori et capitulo
Lexouiensi.

Significauit per litteras quod H. cuius loco ui-
ri tenebatur diuortio inter eos sollemp-
niter celebrato dotem suam illicite detinet
et reddere contradicit possessiones et que ipsi dum
simul uiuerent cuiuslibet contractus titulo ac-
quisierunt ea penitus exclusa sibi nititur uendi-
care. Ideoque quod si est ita et non est aliud quod
obsistat ipsi ad restitutionem dotis et diuisio-
nem eorum que olim communiter habuerunt di-
ete compellatis.

Significauit et cetera celebrato ex licita causa s. c. pro.
uendicare i. retinere non est alius puta pacti uel a
suetudo quod restitui non debeat. j. e. c. ult. ff. ad exhibendum
in hac actione. §. ibidem et C. de pactis conuen. l. ex m-
ore. uel si propter adulterium quo ad mutuam seruitu-
tem diuortium sit factum. j. e. plerumque. et si sententia la-
ta esset sed aqua non esset appellatum. ij. q. vi. §. di-
finitiua. ff. fami. herc. cum putaret uiuere. diuisionem
sed intellige de hiis quod communiter empta fuerint de bonis
communibus utriusque et sic constat aliter non omnia presu-
muntur esse de bonis mariti. ff. de donat. inter uir. et
ux. quintus mutius. et C. e. t. l. et est simile quicquid presbiter
ecclesie acquirit totum intuitu ecclesie acquisitum uidetur nisi
appareat contrarium. xij. q. iij. sacerdotes. et s. de pec-
culio cleri. c. i. et ij. ar. et xij. q. i. licet manifeste. Cle-
mens iij.

De prudentia uestra miramur quod cum uobis
causam matrimonii que uertebatur inter H. et
cum commisissemus terminandam et uos consangu-
initatem inter eos inuenientes sententiam diuor-
tii tulissetis de dote quam a uiro mulier repe-
tebat quicquam statuere distulistis quod quia
uos qui de causa principali cognouistis et de
dote que est causa incidens accessorie cognos-
cere ualuistis et sententialiter diffinire mandamus quatenus pre-
dictum H. modo predicto cogatis ut predicte mulieri totam do-
tem sicut canonicum fuerit restituere non moretur.

De prudentia 7 .j. repetebat. s; q actione agebat in
ul; p dote sua. actione de dote n; qr nullu fuit matri
q nulla dos. ff. de iur. do. l. iij 7 sic agit de adit. sin
ca. ff. de condit. sin ca. l. ult. 7 C. de adit ob cam da
tor. l. i. qr ca secuta no fuit p quam dos dabat. sol
recipiebat mul dote. annua. bima. trima die. hodie u
ultimo restituunt imobilia mobilia us; ad anu. C.
de rei. ux. act. l. una. § cum at. in tali accessione be
nedicat. accessorie qr si n est matri. nec dos. ff. de iur.
do. l. iij 7 sic accedit matrio. § si 7 dos pmissa pmi
l metu no tz. ff. q metus ca. si mul. § si dos sic nec
matri. s de sponsal. veniens 7 c. cum locu 7 c. asul
tatoni. 7 sic qui cognouit de principali. cognoscere
dz de accessorio ut hic dr 7 s. de off. del. pterea 7 c.
prudentiam. § septam. insi 7 c. suspitionis. ff. de iu
r. o. iudi. l. ij 7 si al cognosce non possz incidenter
tn possz. C. de iudic quor. 7 C. ii 7 aps quos. l. ult.
7 s. de in integr rest. c. ult 7 sic ca dotis ad iudice
ecclesie spectat. s e. c. i 7 ij 7 h u iudex ecclesie de
matrio cognoscit. Si uo constante matrio. agit mul
de dote. qr forte maritus labitur facultatib; ul
dissipat bona sua ul qr mortuus e tunc ca illa
agi dz coram iudice seculari. qr modo ca dotis
principal e. C. de iure do. u 7 l. sequi. 7 ff. de iu
re do. mul § i 7 l. q admod. § i. al constante ma
trimonio. dos peti non pot. C. ut constante matrio dos
soluta sit. l. una 7 sic qui cognouit de principali
cognosce dz de accessorio 7 lata sna sr principa
li. ut hic innuit s; siquid pcedent isti auctre pri
mi mandati. n uir. qr functi sr semel offo suo su
b n sui male. s. de off. del. in litis 7. ff. de re iud.
iudex pcederet. n. ex isto secdo mandato. cca n. fa
uore dotis sr ipam causa delegat. qr publice utile
e mulieres dotes saluas hre. ppter quas nube pos
sint. ff. de iure do. l. ij 7. ff. soluto matrio. l. i 7 4
ps simpli causa dotis comittit. p alue tudine ecce.
7 .j. c. ult. s; h pcedit mul dote s restitui tanq ac
cessorium principali q one. 7 io debuit renuntiare
sr dote. n uir q auctate p scripti pcede possint.
s; melius e dre q auctitate istarum litterarum pce
dunt qr functa sunt offo suo sr principali. ubi cu
tunc nich dixerunt sr accessorio ultius non uir.
q p primas litteras pcede possint sr accessorio.
tit canonice. h e si nich obsistat q impediat 7 si
totum restituere possit hita rone ne egeat. u dici. Go.
s. c. i 7 ij. C el. iij.

mulier

Plerumq; 7 .j. Si ob cam fornicationis
iudicio ecce aut ppria uoluntate a
uiro recesserit. nec reconciliata postea sit ei
d: dotem l dotalitium repete no ualebit.
Plerumq; 7 .j. iudicio ecce. al non h
7 si nota esset fornicatio. s. t. px. porro. ut i dr.
7 c. ex litis. ppria uoluntate. resume ob hac cam
fornicationis al non liceret. nec reconciliata. ad q
a ptisi non pot 7 post ptiam. s. de conuersi. coniu
datus. s; si reconciliata fuit postea fornicatio
nem illam obice non potit. qr ei h remisit q ei
h s euangelicam ueritatem. s. de iur. iur. q a d.

7 xxxij. q. i. q aute. 7 c. no ext 7 qr uxores illi iam p
bauit. ff. de adulteriis. si uxor insi 7 xxxij. q. v. hor
dus. n postea fornicet. dotalitiu 7 donationem ppter
nuptias. s; h exposito non uidetur uera. qr donatio pp
nuptias dz redire ad uiru. sic dos ad mulierem. j. c. ult.
insi 7 i non possz repete dotalitiu 7 gl. p separatione
s; pot h intelligi cum mul lucrat donationem l ptem
ex pacto .j. e. c. ult. 7 sic illam donationem q ex pacto
uiuis s; pte dz ul applicatur h dotalitiu res p asse
nales ad quam restitutionem te mariti. C. de pactis.
.90. conuentis. l. ult. repete n ualebit. s; pone snam la
tam ee quo ad thori separationem pp fornicationem 7 sic
amisit dotem mul dein pbatur a sanguinitas int
eos 7 pnuntiat matri nullum fuisse inter eos. mul
repetit dotem tanq n amiserit adulterium. qr an
posite cum effcu 7 q posit. pbatur qr ex sitino o
uentu pz q n fuit matri 7 si no fuit matri. no fuit
adulterium s de frigidis sentitatis insi 7 ueritate tm
infestata no obstat res iudicata .j. de purga. uul.
c. ij 7 xuij. di. ueritate 7 ff. de adit. sin ca. si fullo 7 l.
amicus. ff. de re iud. l. i 7 ff. de n sus legato l. u
xori. ij. ex quo n. nullum fuit matri. nulla fuit dos.
C. de adit. ob cam. l. i. .j. ex noua ca tolle p snia
s. t. px. ex litis 7 .j. e. c. px. ergo quicquid datu fu
nomine dotis pot repeti q pz nullum fuisse adulte
rium 7 sic ecca decepta fuit in illa snia q reuocari
dz. s. de frigidis sentitatis. Item p secdam snam tol
lio pma. s. de re iud. int monasterium 7 o sequi.
s; ce res iudicata p ueritate accipiat. ff. de re. iud.
res iudicata 7 ff. famil. herc. cum putarem 7 ex se
ntentia iur fcm e inter ptes. s. de re iud. cum sr uo.
7 ff. de liberis agnoscendis. sui interpretari in prin
7 secda snia ce res prius iudicatas a quib; applatu
no fuit nulla e. ij. q. vi. § diffinitiua. pterea adultia
sit 7 alia crimina s intentione iudicantur 7 ex cor
de pcedunt. xv. q. vi. c. i 7 xxxij. q. ij. in lectu 7 de
pe. di. i. sic tribus. ff. de furtis. ex inimice 7 .j. de sna
ex. cu uoluntate 7 iniuria ex affcu mentis fit. xv.
q. i. i p ecclie negari no pot. qm mul ista ex affcu
mentis iniuriam faceret ei quem p uiro mariti te
nebat. 7 ita dolu comisit sine quo n fit adulteriu.
ff. ad l. iul. de adult. is l. plc in crimini p pma
pte allegari pot uis quid ob fuit i uitia n con
tus no hic esttus. s. de sponsal. adolescens. n de h.
Go. sr h dixit quidam ut t. q mul ista dote sui dotali
um suum repete pot. Alij dicunt ut la ue. q no
e ulterius audienda l; appareat q non fuit matri.
qr uicioruu punin dz ppt intentionem cum o pere
cbsecuto. fecit. n. q n potuit. s. de bigamis. nup.
7 c. ult 7. ff. de adulteriis. si uxor. § i 7. ar. h capli.
7 eo ipso q uxor adeptuata e de adulterio. uir dz
hre an nuptias donationem 7 dote. Item aut. uo lice
at mul 7 aine. § si de adulterio. al e ut sub illo. §
qr uo plimas coll. viij 7 illud uerius credo pncipi
um. n. a siderari dz in talib; 7 no ipius uo p hoc
certis delinquendi audatia auferat. s; si h eet sim
possz amitti in ptione impedimti. p oppio ma
gis benigna appareret. s; n est extendenda licentia.

Innoc. iij. compostell. archiepo. et uniu. episc. in regno legion. constitutis.

Et si nece sit et j. Cu nos castra quedam que rex legion. filie regis castelle in dotem dederit dicitur promittur. ita ut si eam aliquo occasione relinqueret ipsa cederent in ius eius impedimentum preterea uidetur tum copule dissoluende. cum castra ipsa non tam ob turpem. quam ob multam causam sint data ut pote cum inter eos matrimonium non extitat. et ideo nec dos nec donatio propter dotem. nec ad commodum ei cedat quod debet in penam eius potius retorqueri. castra ipsa restitui uolumus. et ad id puellam per censuram ecclesiasticam compellatis.

Et si nece et j. In dotem. i. in donationem propter nuptias quam facit maritus uxori. per ut fecit iste. j. e. pe. infi. ut si eam sub tali forma prohibetur contrahi matrimonium. ff. de v. obl. si stipulatio et. C. de inutili stipula. liba. et. s. de spo. gemma. v. de h. et illud pactum pro non habetur ac si non fuisset appositum. C. de condic. ob causam. l. i. pactum. n. cum bonos mores sit ut ff. soluto matrimonio. alia. §. i. et. C. de pactis. pacta que. et. xxiij. di. qui cum more. ob nullam. ff. de condic. sine causa cum. in penam. si. xv. q. i. legi. et. ff. de neg. ge. sine. et ex improbitate nemo consequitur actionem. ff. de furtis h. est itaque furto. restitui ex h. ut quia si contra canones uel contra precepta et constitutiones principium contrahitur matrimonium. soluto matrimonio. licite repetitur quicquid dotis nomine uel donationis datum est. ut. ff. de condic. sine causa cum. et. ff. ritu nupt. si preter. et. C. de condic. ob causam. l. i. Sed contra uidetur quia qui nascuntur contra preceptum legum et consuetudinem principium nuptias contrahunt. quicquid aliud datum est debet ei auferri et fisco applicari. C. de incestis nup. qui contra. ff. de donat. int. uir. et ux. cum hic status et instit. de nuptiis. §. si aduersus. quidam dicunt quod si ignorabant se esse consanguineos tunc repetitur quod datum est alteri. C. soluto matrimonio. si quis ignorans. et. l. preced. C. de incestis nup. qui contra. istud satis uerum. sed obuiat h. exemplum quia isti bene sciebant se esse consanguineos. nec ignorare poterant in tali gradu erant. ar. C. de liberali causa. si filium. et. C. de in integ. resti. minorum. de tutela. dix. io. quod si aliqui sciunt se esse consanguineos sed credunt quod liceat se ad inuicem contrahere matrimonium tunc competit repetitio. ff. de adulteriis. si adulterium. §. stupr. et. §. fratres. et. §. incestum. et in eo casu pot intelligi quod hic dicitur. si autem sciebant se non posse contrahere. tunc non repetunt quod dederunt sed fisco applicatur. C. de incest. nup. cum incestas. et. l. qui contra. dix. quod h. non est excusatio quia isti sciebant se esse tales quod non poterant contrahere. ut dictum est. unde debebant perdere quicquid hinc inde datum erat. et primo h. dico propter bono pacis. quia nisi castra restituerentur non poterat pax inter eos reformari. et alia ratio est h. non poterat seruari pena statuta. quia non erat cui applicarentur dona illa cum nullum haberet illi regem superiorem seu fiscum. unde merito et iure restitui debuerunt illa castra. et alia que data sunt alteri ne in luto remanerent. unde quo primitus debuit. si sciorem hunc

[illegible]

[illegible]

[illegible]

set. et h. satis tollitur per litteram. et quia rex castabilium contraheret non recederet. ut dixi illa terra. ne ad commodum cederet. et c. et sic cessant contraria.

Idem archidiacono sancti andree de scocia.

Nup a nobis tua discretio requisiuit. si aliqua terra data fuit alicui non in hereditatem uel feudum sed tantum quo aduixerit possidenda. et ipse postmodum terciam partem uxori sue in dotem concesserit. uiuum eo defuncto. prefatam dotem uxor dum uixerit habere debeat. et tenetur cum ecclesia dotes protegere teneatur uiduarum. postulasti preterea si qua terra data fuit alicui et heredi quem de uxore legitima procrearet in hereditatem uel feudum. et ipse uxori sue quadam parte ipsius in dotem concessa. decesserit. pro modo suo prole an mulier dotem eandem de iure possit habere. Nos autem consul. t. t. R. quod cum regulariter nullus plus iuris in alium transferre possit quam eum constet habere. uir contra predicto modo concedimus. in pot uxori relinquere quod ei non licuit. nisi quo ad uixerit possidere. nec licet uxori sue partem illius terre in donationem propter nuptias. ex uiri concessione tenere. nisi donator ille ad quem spectat dominium illius terre noluerit consentire. Quo autem de prima consultatione dicimus h. R. de secunda. natam licet ecclesia in casu uiduarum se fauorabilem debeat exhibere. contra iustitiam tamen non est eis fauor ecclesiasticus concedendus. istud uos te nouimus ignorare quod uxor dicitur uiro dato dotem. uir autem uxori donationem facere propter nuptias secundum legitimas sanctiones.

Nup t. j. quo aduixerit. si. x. q. ij. §. ?oconom. C. de usu et ha. si patri. tertiam. Idem eo si totum. i. dotem. i. donationem. uiduarum. tamquam miserabilium personarum. lxxxvij. di. §. i. et. c. et de h. di. s. de foro. c. ex tenore. nullus plus iuris. v. j. q. vij. daps buti. ff. de regul. iur. nemo plus. ff. de acquir. re. do. traditio. et. s. de iur. patro. quod autem insti. b. e. cure ar. cum. ff. de usuf. quoniam non est. ff. de acquir. rer. do. non est nouum contra casualia ff. quo aduixerit. et sic tres quod feudum pot alienari ad tempus. alii non pot alienari. s. de feudis. c. ij. v. de h. consentire. ex quo alienatori consentit renim postea reuocare non pot. ar. ff. quibus modis. pignus soluitur siue re corporali. §. si uoluntate. et. §. si permiserit. et. l. si debitor. §. si in uenditorem. fauorabilem. lxxxvij. di. epi. C. quando imperator inter pupillum et uiduam. l. una. s. de foro. compe. ex tenore. v. de h. sanctiones. C. de donat. ante nup. l. i. et ult. et dos. ad uxorem. et donatio ad uirum soluto matrimonio reuertatur nisi ex pacto conuentum. j. e. c. ult.

Idem archiepo. et archid. tamuen.

Per uestras litteras intimastis quod cum magistrum R. super quadam summa pecunie. per h. petere aucte nostra curauimus conueniri. quam id. h. pro dote uxoris sue requireret ab eo. dictus R. exceptionem opposuit contra ipsum. quod uxorem suam a se repulerat. et tacita ueritate super h. litteras impetrauit. quia cum super eadem dote

[illegible]

[illegible]

alia vice coram iudice civitatis asulibus questio mota esset: ipsi primitiavere. ut cum id est ad inopiam vergere videretur. dos illa non assignaretur eidem. nisi cautionem ydoneam de ipsa non prestita: prestare. et si vos ei ut des salvanda dote caveretis. et uxorem suam recipere precepistis et c. Cum ergo satis possit ei credi in odicum dotis. et creditum est corpus uxoris: cum dotem assignari faciatis eidem: et ea quam post cautionem prestare. vel saltem alicui mercatori committi: ut de parte honesti lucri dominus vir bona possit. iniunctum: sustentare. ne occasione dotis detente. uxor a viro dimissa. fuit vir qui dimisit uxorem: adulterii reatum incurrat.

Per viam et c. convenire. id est ad iudicium evocare ad petitionem. h. repulerat. et ideo audiri non debuit. nisi primo ipsum restitueret. s. de rest. spol. ex conquestione. et s. de or. cogni. licet spoliat. et c. cum dilecti. tacita voluntate. de presumptione negotii. ut scilicet sic s. de re. iud. inter monasterium. ad inopiam. et dotem videbatur illa prius. nato. qui ex suo maritus incipiebat labi facultatibus. vel re sua male uti cogendus erat eam restituere. C. de iure do. ubi et i. ff. de equalitate dotis. C. ult. coll. vii. simo. et sequestranda est cum prinimus vir eam dissipaturus. ff. so. ma. si cum dote. C. si in dote. si quod tenetur eam reddere quod non potest eam repetere. s. de iure iur. quadem. qui turpis eicitur et c. et dolo petis qui petit quod restituere statim debet. ff. de reg. iu. in condempnatione. infi. f. h. non habet locum in casu isto ut h. dicitur cum et casu fiunt uxor ei cum consensu ministro fortius et dotem s. amittere debet sub ea quam quod post cautionem prestare ut sequitur. C. de pactis conventis. hac lege. et est si. xxi. q. i. perpimus. imo uxor tenetur alere virum suum egentem de dote. ff. de iure do. iure. C. manente. et premissa locum habent cum maritus suspectus est de lapidatione qui male utatur re sua et non cum paupertate laborat ut hic faciebat. et ita restituetur hinc dos. p ut h. di. laut. et i. Sed cum ipse cautionem prestare non possit. ad instantiam tamen dio pp. rescribere circumitus. sub ea quam p iuratoriam. f. in aut. ut nulli liceat iure loci servatorem. C. si non cum. u. di. quod si mulier accuset de crimine p quo debeat custodiri debet dare fideiussorem. si fideiussorem dare non potest. iuratoriam cautionem prestet et sufficiat. C. de epis. et cle. generaliter. et in aut. de leg. in C. ad excludendas. sui supertum est h generalis. coll. viii. cautione. l. ex. n. pxtibus fideiussorem dari p dote. C. ne fideiussores dotium dentur. l. i. et ii. sed in alio casu intelligitur honeste lucri. non et te fenerari dotem. et de usuris alere uxorem. arg. C. de administrat. tuto. l. cum non ignoras. sed committat eam in societatem honestam vel alicui committi. et ex lucro honesto eam alat. arg. in aut. ut qui obligatas prohibetur iure tenuiori. C. qui cum indemnis. coll. vi. ibi tamen di. quod si minor sit hec non vivat. sed tamen pecuniam te curator cogitur fenerari. lau honesta. ff. de iure do. si is qui durat. C. i

[illis.]

dos. et c. de usuris salubriter. Gregorius ix.

Donatio quam constante matrimonio inter coniugem dici esse facta. ex causa alter locupletior et pauperior alter efficitur. firmitatem non habet. nisi donatoris obitu confirmetur: quam tamen penitus evanescat: si revocetur ab eo tacite vel expresse. vel qui donatum accepit prius debitum nature persolvat. Sane soluto matrimonio. sicut dos ad mulierem: sic et donatio propter nuptias. redit ad virum. nisi de consuetudine servis obtineat. vel ex pacto vel de lucranda dote et donatione propter nuptias: quod ecclesie tamen sic tamen hinc inde communium induceatur.

Donatio et c. constante no. quod donatio inter virum et uxorem moribus prohibita est ne mutuo amore invicem spoliarent. non obtemperando donationibus maiores. nisi. h prohibuere amorem honestum solis animis estimantes. ne per donationes et ne alter in paupertatem incideret et alter ditior fieret. et nec esset illis studium filios educandi. ff. de donat. inter vir. et ux. l. i. ii. et iii. et nulla est donatio h in. terminis. et non mini. in terra donatio de iuris rigore. vel sed fas non est tales donationes ratas esse ne melioris conditionis videantur esse delinquentes quam qui non delinquentium attalendo. ff. e. l. iii. C. i. et C. e. si ex voluntate. sed inter sponsum et sponsam tenet donatio. ff. e. inter eos. et l. cum hic status. et C. si quis sponsam tamen si donator in eadem voluntate usque ad supremum vite exitum perduravit. valet donatio. C. e. l. i. et ii. et h non dicitur nisi donatoris obitu confirmetur. et si donatio legitimum modum excedebat et non fuit insinuata usque ad legitimum modum valebit si permanserit in ea voluntate usque ad mortem. C. e. l. do. natores. locupletior donatio ex causa h attingit nulla. est. ff. e. l. iii. i. fere et ex eo quod dicitur ex causa alter locupletior et alter pauperior datur intelligi quod donatio teneat hiis cessantibus. quod verum est si quod maritus non sit pauperior tamen donatio ut si maritus sit institutus hic et repudiet hereditatem donationis causa ut deferatur uxori s. substitute si repudiet legatum ut remaneat penes uxorem honoratam p legato prestando vel si rogatus est restituere hereditatem uxori nec detrahit quartam eam donationis tunc tamen donatio ff. eodem. si sponsus. et si maritus. et C. si quis sit si donavit uxori rem alienam. ff. e. sed et si constante. Item licet pauperior sit donator et accipiens non fiet locupletior tamen donatio ut si emit in unguenta. ff. e. quod autem. C. i. Item licet quamvis donatio licet donator fiat pauperior et accipiens locupletior. si in usum funeris sit collata sed an tempore illud non efficiatur donata donatarii. sed differtur in tempus quo mulier a lege viri soluta est. ff. e. si eum. C. ult. et l. quod et l. sed. Item in alio casu licet donatio licet alter fiat pauperior et alter ditior. ff. e. quod si vir sit aut revocatio donationis quam tenuis donator pauperior et accipiens locupletior factus est. ff. e. si sponsus. C. ult. tacite vel expresse tacite autem fit revocatio p divortium nisi in divortio non donatorem valens. ff. e. sed interim. C. si maritus. et l. cum hic status. C. si divortium et C. e. amatio. Item tacite fit revocatio. si prius cui libertatem acceperit decesserit quam is concurrunt ut in lege preallegata aurario si non prius decedit is qui donavit vel revocavit donationem

[qui]

dotem confirmatur per mortem precedentium. C. e. donationes. et l. i. et ii. si autem simul moriantur puta naufragio vel ruina, valet donatio. ff. e. cum hic status. § si ambo. expresse revocaverit donationem cum donator eam revocat. C. e. a marito. vel peniteat eum revocasse donationem. nec tunc supremum iudicium eius cum voluntatem spectemus. ff. e. cum hic status. § puta. Item expresse fit revocatio si maritus ea que donavit postea pignori dedit vel alii donavit vel alio modo alienavit. C. e. si tu. tacitus tuus. ff. s. de donat. non invicem. et hoc que dicta sunt de donat. inter virum et uxorem inter parentes et liberos pene intelligi debent inter quos prohibita est donatio cum una pars intelligatur. C. de impu. et aliis substit. l. ult. et xxxv. q. iiii. § hac auctoritate. in interrogat. qui donatum. ut. C. e. e marito. et ff. e. cum hic status. § si ambo. et ista verba tacite vel expresse. vel qui donatum accepit. et que sumpta sunt ex istis duabus legibus. sicut dos. dos enim datur viro a muliere et donatio datur sponse a viro. s. e. nup. infi. C. de donat. ante nupt. l. i. et ult. et ideo redire debent ad eos ut hic dicitur et dos et donatio propter nupt. esse equales hic in C. de pact. convent. aut equalitas. et in aut. de equalitate dotis. § hic agitur. et § de cetero. et verum est quod ista debent redire ad mulierem et virum si consuetudo sit in contrarium ut hic dicitur vel si pactum de dote vel donatione lucranda vel parte sit factum inter eos. ut hic dicit. et C. de pactis convent. ex morte et aut. equalitas. et in aut. de equalitate dotis. § hic gratia. et C. de rei uxor. act. l. una. § ille procul dubio. et istud pactum debet esse equale hinc inde. et si non sit equale maior pars tunc ad minorem debet reduci ut legibus probatur. ex morte. et aut. equalitas. et l. lege leonis. C. de pact. convent. **Alex. iii.** De secundis nuptiis.

Capellanum quem benedictionem cum secunda consiteatur celebrasse: ab officio beneficioque suspensum. cum literarum tuarum testimonio: ad sedem apostolicam nullatenus destinare postponas. De secundis nuptiis.

Capellanum et c. cum secunda. secunde nuptie benedicende non sunt. j. e. vir autem et secundam accipere s. licet tamen venie fornicatio est. xxxi. q. i. hac ratione. sed illud intellige. prima vivente. et non debet benedici secunde nuptie ad exhortationem continentie. et sacerdos interesse non debet nuptiis clandestinis. arg. s. de clandestina desponsatione. cum inhibitio. § sane. nichilominus debet illas benedicere. et alia est ratio quare sacramentum iterari non debet. j. e. vir autem. Ut hic notat. **V**rbanus iii. Christianis in captivitate saracenorum positis.

Dominus ac redemptor noster et c. Sane. sicut intelleximus. cum quidam ex vobis non dum habita obeuntis coniugis certitudine contraxerunt: id vobis respondemus ut nullus amodo ad secundas nuptias migrare presumat: donec ei constet quod ab hac vita migraverit coniux eius. Si vero aliquis vel aliqua id hactenus non servaverit. et de morte prioris coniugis adhuc sese estimat dubitandum. ei que sibi nupsit de

bitum non deneget postulatum. quod a se tamen nouerit nullatenus exigendum. quod si post hoc de prioris coniugis vita constiterit. relictis adulterinis amplexibus. ad priorem coniugem revertatur.

Dominus et c. ei constet. s. de sponsal. in presentia. non vero quod iurata sit de hac materia. et C. de repudiis. aut. hodie. et in aut. ut liceat matri et avie. § quod autem coll. viii. non deneget. et ita propter dubium presumitur pro matrimonio. quod sic debet. s. de sponsal. iuvenis. et ar. s. de matrimo. contra. c. i. et ff. de regul. iur. in ambiguis. et ff. de iur. do. in ambiguis. non quando dubitatur an contrarium sit. matrimonium quod clandestinum est quo casu potius presumitur adulterium. xxx. q. v. aliter. et ar. s. de clandestina desp. c. ii. nullatenus exigendum. hoc est propter conscientiam dubiam ex probabili causa. s. tit. j. de sententia excom. inquisitioni. in fi. adulterinis. hoc intellige si postea intellexerit pro certo de vita prioris mariti cum secundo remaneat. quod statim est adulterium et non ante. xxxiiii. q. ii. cum per bellicam. et est ar. matrimonium quod ab initio valuit contractu temporis infirmatur. ff. de iudiciis. si alter. sed non fuit matrimonium ab initio in veritate si nunc primo declaratur matrimonium non fuisse sicut ecce ex futuro eventu apparet matrimonium ab initio fuisse. s. de frigidis et malefic. in fi. **V**ir. et c. benedici. s. e. c. i. Ut de hoc iterari. sacramenta enim iterari non debent. i. q. i. hanc regulam. et c. hiis qui ne fiat eis iniuria. i. q. i. quod quidam. et de con. di. iiii. ostendit. xxiii. q. vii. quemadmodum. et C. ne sanctum baptisma iteretur. l. i. et ii. videtur enim quod sacramentum tunc non fuisset collatum vel quod inefficax fuisset oratio. et sic fieret iniuria ei. q. i. sacramenta tamen penitentia vero iteratur. de pe. di. iii. adhuc instant. fallit tamen secundum quosdam in extrema unctione. quod enim impedimento hanc iterari cum non sit sacramentum sed oratio sicut dominice. i. q. i. mani. et sollempnis penitentia non iteratur. l. di. quamvis. gravius. tamen dicit quod iteratur secundum consuetudinem quorundam. de pe. di. iii. § ex persona. et benedictio ista cum quis secundam ducit virginem iteratur secundum quorundam consuetudinem locorum. et hoc si propter sciat talem consuetudinem ar. non. **S**i illa. et c. nubat in domino. j. c. prox. quia cum apostolus nullum tempus admittat nec nos addere debemus. xxxi. q. i. quod si dormierit. et ii. q. v. consuluisti. et s. de tran. pre. inter corporalia. solius gratia honestatis sue consulat mulier. quod scilicet ex quo tempore non admittit. in aut. de § ob. § puto. plurium que intellige in tuenire eo ipso quod non prohibetur. ff. xvi. q. i. sic non nulli. infamia. j. c. prox. **Innoc. iii.** pro nobili muliere.

Cum secundum apostolum mulier mortuo viro ab eius lege soluta et nubendi cui vult tamen in domino liberam habeat facultatem: non debet legalis infamie sustinere iacturam. que licet post viri obitum infra tempus luctus. scilicet unius anni spatium nubat: concessa sibi tamen ab apostolo utitur potestate. cum in hiis presertim seculares leges non dedignentur sacros canones imitari.

Cum secundum et c. cui vult. s. c. viii. q. i. sicut alius. et sic s. e. c. prox. legalis infamie. quam infligit lex ei que nubit infra annum ne turbaretur sanguinis. et de prole dubitaretur. C. de repudiis. consensu. § si vero. et non quod

Vrbanus iii. Vigilien. episcopo.

Vir autem et mulier ad bigamiam transiens non debet a presbytero benedici. quia cum alia vice benedicti sint eorum benedictio iterari non debet. **Idem** eidem episcopo.

Super illa questione qua quesitum est. an mulier possit sine infamia alii nubere infra tempus luctus secundum legem diffinitum

Respondemus quod cum apostolus dicat. mulier viro suo mortuo soluta est a lege viri sui. in domino nubat cui voluerit per licentiam et auctoritatem apostoli eius infamia aboletur.

canones isti nō solum talem mulierem liberant ob infamia sȝ ē ab omni pena q̄ exprimit. lex. C. de secundis nupt. l. i. ꝛ in auth. hiis q̄ de penis ꝛ in aut. de testi. ꝛ ea q̄ perit. §. ult. coll. iiij. nō dicit dȝ infamis in foro ciuili ex quo penitentiam ꝛ lumiam apli remissa ē. ar. s. qui fi. sic. l. e. per uenerabilē. ꝛ. ij. q. iij. §. tunc collē. d. quidam tn̄ dicunt q̄ ppea nō euadit penā illam q̄ priuatur an̄ nuptiali donatiō ꝛ aut. predā de testi. ꝛ ea que pit. §. ult. q̄ uir suum ita uelocē dehonestauit ut appareat ē eo uiuente nō caste uixisse. §. n̄ ibid dicitur. ꝛ id pdere dȝ quicquid ex liberalitate uiri ad eā potuit puenire necessā in h̄ potuit penā illam tollē q̄ quondam in grauitudinem uir eius cōmisisse. ar. s. de donat. ꝑ eius. non est h̄ c̄ aplm. ar. s. de diuor. gaudemus. concessa tamen ab aplo. quam aliē auferre nō possimus. xxxiij. di. de hijs. būsm. et iniust nemini ē auferend. v. di. ad eius. §. ff. de re iud. l. iiij. §. si quis condempnat. ꝛ būsmum principi latissime interpretand est. ff. de cst. princi. beneficium. ꝛ sic ad omnes mulieres h̄ benefim extēditur. eū. f. hijs. s. eiusdem. concalendis in quibȝ sacre leges ꝛ sacri canones imitantur in auth. quō opteat epōs. §. ult. coll. i. ꝛ i auth. ut clerici apd̄ ꝓprios epōs. §. ult. coll. vi. ꝛ. s. de iudic. cū ꝛ in auth. de ecclasticis titulis. circa prin. coll. ix.

Felix pp. Incipit liber .V. de accusationibus. inquisitionibus ꝛ denunciationibus.

non fuit accusator non fatigetur accusatus. Incipit lib. v. de accusationibus inquisitionibus ꝛ denunciationibus.

Si legitimus ꝛ. i. legitimus id dicitur qui si sit criminosus non pot aliuni accusare. ij. q. vij. qui sine ꝛ. c. postulat. ꝛ qui traitē gestat i oclō festucam de oclō frīs. non pot euelere. e. ca. ꝛ. q. sunt ā. §. porro. ad. fi. ꝛ. i. q. v. nisi. ꝛ. vi. q. i. ēmen. si quis n. aliū accusat dȝ eē bone fame nō suspectus ꝑ iuria pccā. si. n. ad denuntiand uile ꝑ n̄ admittuntur. ut. s. de sponsal. cū in tua. multo fortī. nec ad accusand. Itē nec debet eē inimicus. j. e. cum opteat. ꝛ. j. e. cū p. man. ꝛ. e. meruimus dȝ n. eē sn̄ crimine nō inimicē. bone fame ꝛ opionis qui aliuni accusat. al' non est dimus accusator criminosus. n. criminosū accusare nō pot aut ē denuntiare. fatigetur. sȝ repellatur accusator ꝛ absoluatur reus ab obseruatione iudicij. vi. q. ult. c. ult. actor nisi fuit infamatus. tuc dȝ iudici purgō. ij. q. v. pbr̄ si a plebe. ꝛ. j. e. cū. p. ꝛ h̄ dec. ptinz ad p̄mam ptem. se pte. Id̄ epit.

Si quis eptē ab illis ac ꝑ galliā cōstituti accusatoribus qui recipiendi fuunt ac

cusatus fuerit postea q̄m ab eis caritatiue admonitus fuit ut cam̄ emendet. ꝛ eā corrigē noluit. n̄ olim. sȝ nunc ad p̄mates cause eius canonice deferantur.

Si quis eptē ꝛ. j. accusatoribus. i. denuntiatoribus. accusatus. i. denuntiatus. caritatiue. ar. q. admonitio sp est p̄mittenda an̄ accusationē. ꝛ an̄ iudicatam. xij. q. ij. indigne. ꝛ. xvi. q. i. quidā monachi. ꝛ. q. vij. os deinne. ꝛ. xxiiij. q. iij. de illicita. ꝛ. j. de sn̄ia. ex. sacro. cū agitur in mod denuntiatoīs ad p̄nam. tc necā ē admonitō ꝑ euangelicam ueritatem. s. de iudic. nouit. ꝛ. ij. q. i. si peccauit. ꝛ. j. de sy. mo. lȝ. heli. ꝛ. i. o. ē dilec. in quo cam̄ loquitur h̄ caplm. ꝛ ita ptinet ad ultimam ptē sectē. ꝛ. ꝙ dicit. accusatoribus. expone. i. denuntiatoribus. accusatus. i. denuntiatus. ut dcm̄ est. q. uenitus. i. admonitus ut sequitur ira indicat. nō olim. i. non an̄ admonitoīm admittatur ad denuntiand. sȝ nc̄. i. ꝑ admonitoēm dȝ admitti ut dcm̄ ē. Gregorius duci campanie.

Illa p̄positorum ꝛ. j. Si uero aliquis ē de monasterio predcō auctis qui possit dicē aliquid q̄ ad culpam reatumque eius ptinet. uos ē eis quorum interesse cām uolumus districte pscrutari ut ꝑ cōdempnetur ꝑ absoluatur.

Illa p̄positorum ꝛ. j. dicē. i. accusare. j. e. ex pte. ꝛ. i. q. iij. euthimiū. sȝ pō loquitur in mod inquisitoīs cū denuntiatoīs. in quo cam̄ tenetur ad denuntiand. ut. ij. q. vij. quia pp. ꝛ. ar. s. de cogna. spuali cū a. ad h̄. n. quilȝ tē ē si iurasset nō denuntiare. s. de iur. iur. q̄ ad hn̄. quorum interest. i. frm̄ suorum. l. xxxvi. di. si quis. nō. q. non debent admitti ad denuntiand nisi illi quorum interest ut monachi ut h̄. aut ē parrochiani. xvi. q. vij. filijs. aut ē prochiani. lxij. di. uota ciuium. ꝛ. vij. q. i. fcē est. cōdempnetur. h̄ semp accipe dȝ diffinitiua sn̄ia cōdempnatoīm ꝑ absoloīm. al' n̄ tz. ij. q. vi. §. diffinitiā. ꝛ. xxiij. q. iiij. i ē ꝑ eam nō possit. j. de. §. sig. in hijs. ꝛ. ff. de arbitris quid tn̄. §. si arbit. sic ē ē in alijs cāis ꝛ sn̄ia q̄ sine cta quātitate pfertur nulla est nec in aliqua pte actorum h̄ repiatur. C. de sn̄ia que sn̄ certa cōti. pfer. l. pl. ꝛ ult. j. de cōstantie aug.

Omnipotens deus ꝛ. j. ualde graue est ut uir de quo tanta ꝛ talia nuntiantur. cum an̄ requiri ꝛ discuti debeant honoret.

Omnipotens ꝛ. j. nuntiat. ꝛ sic ad ultimam ptē titili ptinz. cum. n. aliquis accusat aut denuntiatur ꝑ ē inquiritur grauata ē statim eius opiō iuterim non debeat p̄moueri. lxi. di. cautus. daniel. ꝛ. s. de testibus. c. ult. C. de postulat. reum. ꝛ. ff. de iniuri. ꝛ. iu. l. reus. i. sȝ n̄ post annum. ut eadem. l. reus. §. cū. honoretur ad honorē ꝑ moueatur. Paschal' pp.

Nulli episcoporum ab accusatione sua repellere liceat quos aliquam se ab eis impetend cognoscerent a sua cum familiaritate neglexerit separare.

Nulli epōrum ꝛ. j. repellere. iudex tn̄ ex offo suo ꝑ repellere accusatorem. si non fuit ydoneus. ar. ij. q. vij. alieni. si qui sunt. cētend. ff. de postulando.

quos phibet. ff. s. de exceptōibz exceptōnem ad fi.
ff. de pet. hered. l. ult. a r. familiaritate. non. n.
modo pot. deprehendere mores quos prius approbauit.
ff. de adulteriis. si uxor insi. & xxxii. q. v. horrendū. &
s. de filiis p̄sb. veniens. ff. de neg. g. sōpō. sz c̄. ii. q.
vii. alieni. & iii. q. ult. §. si quis ex familiaribz. &
C. qui accusare n. pos. iniquū. imo uīr q̄ criminō
sus criminosum accusare possit. ii. q. vii. §. in h. &
C. de hereticis. cūm & C. de in offō testa. l. arena. ar.
q. nullus criminosus. l. infamia psona reputatur ad accusan
dū l. denunciandū ut dixi. s. e. c. i. ar. C. de adulteriis.
qm̄ xxxii. q. vi. nil iniquius. C. de liberali cā. si filii.
t forsitan ipē epc accusauit de crimine excepto. qz
erat male famie. ii. q. i. in primis. sim admittebātur
uiles p̄ c̄ eum. sz dicas q̄ spāle sit in epis. q̄ odium
epōz. statutum. qz debent secum habere honestas p
sonas qui phibeant testimonium de uita ipōz. ii.
q. vii. cū pastoralis. & ido si prauos & uiles habet secum
& impudens al' uilis psona nō est audienda ut dixi.
s. e. c. i. uel forte s̄rior ex offō suo posset tales repelle
re ut dr̄ in prin. Ex concil. magunt.

De hiis criminibz de quibz absolut^9
est accusatus non pot accusatio re
plicari.

De hiis & j. replicari. qr si pbato crimīe iudex
cum eo dispensauit. si fuit tale crimē q̄ potuit di
spensare. crimina semel dimissa itm̄ in ultione.
diuina clementia uenire nō patit. de pe. di. iiii. di
uina clementia. ad. hi. di. xxxii. q. iiii. si ille. & de h. & ii.
q. iii. §. notandū. si uero absolutus est. qz accusator
nō probauit tunc est. qr de delicto uniuc lotis sepi q̄
ti n̄ dz. ff. naute caupones stabularii. l. iz. §. ult. &
xxxv. q. ix. ueniam. & h uerum ē. n̄ in duobz casibz.
puta si scds accusator doceat primū puaricatum ee.
ff. de puaric. l. iii. C. de accusat. si quis ipsa dū. & h
si simm dolorem psequat ignorans accusatōm j
a b alio institutā. ff. de accusa. si cui. §. iniusto. & h
intellige cum actum ē in forma iudicii. si aut pe
nitentiam egit sz occulte quo ad dm̄ absolutus ē.
sz accusatō in iudicō facienda nō cessat ppter hoc.
xxxiii. q. ii. admonere. vi. Stephs pp.

Repellantur ab accusatione cohita
tes inimicis qr infestatōnes blasfe
mie affectū solz amicitie incitare.

Repellantur & j. cohitantes. n̄ solum inimici. sz
eis cohitantes repelluntur. qz ex h inimici psumū
tur. iii. q. v. §. testes. & j. e. cum oz. & C. de in. of. t.
nbi. xxii. di. si inimicus. ar. c̄. socius socii mei. nō
ē socius meus. ff. p socio. nam socius & lxxxi. di. lec.
& ē. ar. ex cohitatione psumendū p aliquo l' c̄
aliqm. xv. iii. q. ii. diffinimus. & s. e. nulli & s. de of.
del. insinuante. iii. q. v. accusatoribz. amicitie. iii.
q. v. accusatori. ppt amicitiam l odium huma
num iudicium sepe puertit. xi. q. iii. quatuor. quatuor
ista timor odium dilecō census. iste solent hoīm rec
tos puertere sensus. Ex broc. l. xliii.

Accusasti aliquem & ptinam accusa
tōnem occisus est nisi p pace. xl. di

es in pane & aq̄ q̄ quarentena uocat. cum
vii. sequentibz annis. si aut ptinam delatu
ram debilitatus est ptres deles. xl. penite.

Accusasti & j. ptinam tm̄ accusatōm. ca
lumpniosā. & non culpa sua. nam si quis iuste ac
cuset criminosum & crimine sibi pbato interficiat re.
immunis ē accusator. xxiii. q. iiii. i. & iudex minister.
xxiii. q. v. cum hō. qui malos. & iudex qui hoī dat. ni
si. n̄ p pace. nō tenetur ppter illud. n̄ qr si ppter se
queretur q̄ p pace posset quis accusare aliū iniuste.
q̄ n̄ est uerum. simile n̄ hō. ii. q. i. notum. sz p pace s
uanda licitum ē accusare. ut hoī quiete uiuat. xx
iii. q. v. n̄ frustra. al' accusare aliū mortale pecm̄
ē. s. calumpniose. carina. uulgare est lumbardie.
& dr̄ a carentia hōim. qz tales recludunt solitarii.
p. xl. dies ad agendam pniam. de qua pnia hō. l.
di. in capite. debilitatus. i. mutilatus in membro.

Aug. sr̄ gen. de morte abel.

Euidentia patrati sceleris non indigz
clamore accusatoris.

Euidentia & j. sceleris. i. scelus q̄ notorium ē p o
peris euidentiam. & est unus modus notorii q̄ & a
nos. hō. s. de coh. cli. c. ult. clamore. i. nō indiget
aliquo ppōnere accusatōm qr factum ipm se oste
dit. ar. ff. de in integ. re. l. i. in afessum. n. nulle st̄
ptes iudicis. ff. ad l. aquil. pinde n̄ quo ad sn̄i
am tm̄ & que in iudicio publicanda nō requiritur
accusatōm aut i. ptōm. ff. de adult. l. ii. §. si pu
& C. de test. multum. sic in quoz notorio tm̄ snia
sp ē ncia. vi. Alex. iii. Gauen. elcō.

Cum p. mantonella pbr ex una pte.
& bonus pbr & j. bonus cocci laycus
fr̄ eius. ex altera. in nrā essent. psen. a stitu
ti. eundem. j. qr laycus erat in dci. p. accusa
tōem nō duximus admittendū. Cumz p̄fa
tus. b. eundem. p. sr̄ crimine symonie con
stanter accusaret. pos eum qz intestinū illius
cāe adductus fuerat. & qr predictus. j. fr̄ eius.
ipm̄. p. coram te p̄' accusauerat. ab accusa
tione repulimus. presertim cum sr̄. p. meō
ratum. b. antea de cā a sibi accusatz. sim q̄
niam unus post aliū predcm̄. p. instanti
uiassitudie accusauit. neutrū ad eius accu
satōem admisimus. sz utrq pbro de obiectis
criminibz purgatōnem duxi indicendam. j. ōq z
qh. q. utrq illoz cum tribz sacerdotibz faciat
se purgare.

Cum p & j. qr laycus. nō q̄ laycis in accusatōne
l' testimonium clericoz nō sunt admittendi. di. &
h regulare ē. n̄ suam uel suoz iniuriam psequāt.
iii. q. v. omnibz. n. q. i. phibentur. nec tunc ad tes
tm̄. qr in facto suo nemo testis ydoneus ē. s. de test.
de cetō. & ii. q. i. phibentur. & iii. q. iii. §. sed tribz. & n̄
in criminibz exceptis ut ē crimen symonie. heresis.
lese magestatis. s. de symo. tanta. & ii. q. vii. sac
dotes. & c. oues. xv. q. iii. sane. & C. de epis. & cli. si
quam. & in hiis casibz & similibz admittantur.
si bono zelo. & non ex odio procedant. qr tc̄ nec ad

accusando · nec ad testificandum admittuntur · j · de sy · tz testib · et c · per tuas · et · i · e · meminimus · et c · cum oporteat · in fra · in nullo casu admittuntur in hiis exceptis criminibus sed si layci sunt male fame et viles p̄ · te distingue · si dicatur iste illo crimine sit infamatus et male opinionis quia tunc admittuntur layci et viles · si uero sit bone fame et opinionis si admittuntur uel non · ut · ij · b · n · coll · ij · q · i · in primis · ad · fi · et · j · de symo · tanta · et · c · per tuas · et hic exceptis conspiratoribus et similibus · ut dicit · et excipitur proceps criminis · s · de test · veniens · et testibus vilibus sine corporali tormento credi non debet · ij · q · i · in primis · ad · fi · sed accusator non cogitur · iij · q · iij · §. si ea re · et sic idem iste qui layci uel clerici non admittuntur. tunc dicitur sed quare repellitur cum accusaret illum de symonia cum est crimen exceptum et quia est erat infamatus ut patet ex eo quod indicitur purgatio ill · sed ideo quia erat inimicus quod bene colligitur propter inimicicias accusatoris et officia per misera · ut patet ex ipsa littera · illustratur · c · ioh · tunc fuit · b · iste n · ioh · prius accusauerat forte ipsum · p · coram epo · et · b · fratrem suum induxit in testem · ut h · ut · et ideo ipse repellitur tanquam inimicus · j · e · meminimus · purgationem · quia ut ita fuerat infamatus · j · de symo · de hoc · et · c · insinuante. Ubi non est indicenda purgatio · xv · q · v · de crimine. cum tribus arbitrantis · n · est numerus compurgatorum sed arbitrium presidentis et qualitate infamationis · ar · ij · q · v · omnibus · pbr · fi · et · j · de purga · canonica · collationes · nunquid potest episcopus diminuere de numero ex quo prefigitur a papa · ex quo est arbitrarium · dicas quod non postquam papa statuit · ut · ar · s · de of · del · de causis · quid si non potest inuenire compurgatores · distingue · si non attingo ex eo quod talis est infamatus · tunc puniri debet tanquam conuictus · j · e · de symonia · insinuante · et · j · de purga · ca · cum p · eius est plus uinculis si uero non potest inuenire quia est aduena potest credi suo iuramento cessante presumptione · ar · s · de iureiurando · cum · et · §. de hiis qui no · infa · sunt · accipe · §. qui iussu · §. sed si uere in aliis · ut militis · h · uenit loci senatores · §. si non crimen coll · ix · §. decet · quod dicta et extra · nec nec aliter · non nomine quia si ipse donis laycos · creto quod debent admitti · ar · ij · q · i · in primis · fi ·

Idem Wigornensi episcopo.

Ex parte tua et · j · prudentie tue · significatum quod monachi non alia rationabili causa proponitur eo quod de obedientia et subiectione abbatis esse noscuntur ab eius accusatione non sunt uel lateris repellendi · sed alios accusare non possunt quibus si quidem cum proprium non habeant de rebus monasterij expense debentur necessarie donec causam debitum finem accipiat ministrari.

Ex parte · et · j · rationabilis · puta quod esset excommunicatus · uel si essent inimici · uel conspiratores · j · e · meminimus · et · j · de symo · per tuas · et · j · e · cum oporteat · et in eam · j · e · ueniens · ut dixi · s · e · t · c · i · sed per eo quod obedientiam promisit non repellitur ab eius accusatione · In hoc · n · quod malus est non tenetur ei obedire · immo potest tenetur illum accusare sui dominatione cum eorum interest · s · e · illa · xi · q · iij · non semper · ut · ar · s · de maio · et obe · di lectis · infra · et · ij · q · vij · cum papa · x · q · ij · esse · xvij · q · iiij · cum sit · et quia utilitatem ecclesie procurant debent eis expense ab ecclesia ministrari · ut hic dicit · et · j · e · olim · et ipse abbas debet habere expensas ut se defendat usque ad finem cause · sed alios · alios uero accusare non possunt nisi interesset monasterij de licentia tamen abbatis · xvi · q · i · monachi · cum mortui sint mundo · e · ca · q · i · placuit · non tamen humanis uocibus · sed diuinis monitu · sed · ij · q · vij · placuit · sunt nec [ista est corpus] uox ut in dicto · i · sup flere debent et tacere esse · xvi · q · i · placuit · denuntiare autem possunt ad penitentiam quod sed christianum quia cuilibet dominus uult · si peccauerit in te et · c · nulla fit exceptio · maxime si dicit esse preceptum · ut · s · de iur · iur · quod ad nostram · sed esse ut predictum · c · placuit · § dicit quod monasterium exire non debet · sed tanquam mortuus ibi esse · Sed pone monachus est in locis de licentia abbatis · nunquid potest accusare uel aliud agere · sed ideo potest si eius interest · quia eo ipso quod monachus de licentia abbatis est in loco per consequens omnia concessa ei intelliguntur sine quibus ibi commode esse non possit · ut · s · de of · del · preterea sed prudentiam · §. sexta · et · c · suspitionis · tamen alienis debitis confitens non potest · ut per hoc monasterium obligaretur cum hoc intellexit abbas · ar · s · de fideiusso · quod qui ex eo · et · s · de solutionibus · si quorum non continuum pertinet ad propriam necessitatem · expense necessarie · ar · aduocatum · aduersario compellendo · in expensis puniendis esse · ar · ff · de in offi · t · si intitulata · §. i · c · de cauto · edic · l · ult · c · de ord · cog · l · ult · §. tamen si tales et iste expense necessarie tamen erunt sine quibus causa explicari non potest · de expen · lat · hes · s · de dolo · fine.

Idem.

Si constiterit quod · b · ecclesia non proprio consensu sed ad tempus fuerit commendata et de uiolentia et quod in taberna predicauit ita quod altera die nulla premissa confessione missam cantauit et · j · Si de hoc rationabiliter conuictus fuerit in iuditio ante episcopum suum cum accusatus uel ad rationem positus sine coactione fuerit confessus · ei sic eadem ecclesia proprium silentium imponatis · ipsum ab impetitione · G · desisto compellentes · Ceterum si eidem fuit ecclesia ipsa canonice concessa et tradita et postea de crimine alio quo non fuit conuictus papa quia de iure debuit spoliari uel post appellationem sic aliquam allegauit · ecclesia illa fuit spoliatus · ipsum facias ei de restitui et in pace dimitti.

Si constiterit · Sacerdos iste petebat ecclesiam sibi restitui quia de se iniuste spoliatum fuisse dicebat · i · quoniam qui erat audiens quod non fuerat spoliatus cum non tamen tytulatam sed commendatam tantum habuit ecclesiam · §. et quod quoniam ebrius in taberna predicauit nulla confessione facta illa nocte secunda die mane missam celebrauit et ideo iuste priuatus fuit per iudicem suum coram quo sed cum fuerat accusatus ipse hoc omnia negabat dicens quod canonice in ea fuit institutus et iniuste expoliatus · et post appellationem mandat papa primo inquiri de premissis quod si uera sint imponatur ei silentium sed ipsa ecclesia · Si ipse canonice fuit institutus et non conuictus de crimine · uel post appellationem fuit expoliatus restituatur ei ecclesia · commendata · sic · s · de elec · dub · et · xxi · q · i · qui plures · commendare.

n. id est deponere. ff. depositi. inciuil. et. s. de deposito. c. i.
qui n. deponit res tenet alium possessionem intellig
teñe. ff. deposi. l. iz. et quia post depositum sui rem a
mandatarii reuocare. s. de deposito bona fides. C. i. § de h.
et ff. depositi. l. i. C. plu. et ita licite hinc probo potuit
auferri etiam cum ipse non possideo. et sic non fui spo
liatus de uiolentia. quia forte stuprauit. quintum incar
bina. aliuz di. non est. pernoctauit. pernoctare totam
noctem signat. ut. ff. de C. sig. urbana. C. pernocta
re. s. de spo. ueniens. ii. dormitorium non ut iacuimus.
s. pp in digestionem sz prius celebrasse quod sit nõ dz.
de. c. di. i. sacramenta. et de. c. di. ii. liquido. ala. ante
epistolam. s. de confessis cum sit et presente aduocatio. ff. de
confesso. C. ii. quod si coram alio nõ suo iudice ñ
noceret tal confessio. s. de iudic. at si clici. sui coadiut.
tal confessio sic per coactionem extorta nimis preiudicat.
xxi. q. iii. loquimur. xv. q. vi. c. i. C. quorz. ap. nõ re
cipiunt. l. ii. et ii. q. vi. C. ex. quoz. ut. illis bona da
tum. quietus. ui pruari nõ debuit sui culpa. l. vi.
di. satis peruersum. xvi. q. vii. Inuenimus. post. ap. q.
n. post appellationem sine dz quod interposita fit dz in
irritum reuocari. s. de off. del. sz quoniam. inf.
et. s. de ap. bone. restitui cum fructibus inde receptis.
s. de rest. spol. grauis ubi de h. Idem.

Meminimus tibi mandasse ut. C. alba
tisse cuius electionem confirmauimus.
munus benedictionis impenderes. procurantes. Sz quia
h. ex parte altera a te ad nostram audientiam ap
pellauit. proponens quod de symonia accusaret eam
dem. mandatum nostrum dissimulasti effectui mancipa
re. quia nõ te non decet in hac parte ap. eiusdem. h.
deferre. cum id illius manifestus sint crimine.
et contra eam testium tuleris. c. q. cum in de fin.
requisitus per fate abbatisse munus benedictionis ñ
differas impertiri.

Meminimus. et. i. pro altera parte. i. per se ipso ex aduerso.
accusaret. sz nonne quia locum haberet ad tunc ac
cusationem cum fidem fuisset plenum ius. sz pro
debuit excipere contra eam. quod posset accedi. i. sz quia repelleretur
ab obtento posset admitti accusatio de h. di. i. e. si
tunc. criminalis. quod si non fuisset manifestus crimine.
deferendum fuit hac. quia te cum crimine symonie ex
ceptum est cum poterat accusare. ut plene de hoc
dicam. e. s. e. c. p. tulit testim. forsitan sit eadem causa ut
alia consili. alio. ipsam accusante. et h. col. o personam
et crimine. si. ut. s. e. c. p. et si. iii. q. iii. i. prin. In
nocentius iii. bisuntinensi archiepiscopo.

Licet in bono petro. et. i. Sane cum ex lit
teris. G. decani sancti stephani. et. c. et. i. et. c.
canonicorum. ecclesie bisuntinensis. ad ap. te. audien
tiam peruenisset te uaria crimina commisisse
ac ab eis fuisses per easdem litteras. sz precipue.
crimine symonie et incestu delatus. C. pp. p.
n. seruata iudiciaria grauitate et certum ter
minum assignante quo sententiis obiectis
a presentia te conspectui presentares. Cum a iurta te
nore citationis ad se ap. accessisses. nec uni
appareret qui te impeteret de premissis. ne ad

de attingentibus omittere uidemur. ab. i. et. O.
archid. in nostra presentia constitutis. cum summa
diligentia. si quid sit premissis ad uindicte per se et
aliis proponere uellent. et quod scripserant legitime dem
onstrarent. ipsi autem quod in proposito accusandi h
scripserant. renuerunt. sz quia sit quibusdam in cor
rigibilis uidebaris. quidam de. te. se. ap. dixerant in
timanda. sz uisitius cum per litteras accesserat impe
tratis mandati formam excessit. et illos quod decis
canonicis sit predicus silentium duximus imponendum.
ne te de cetero eis sit tunc accusare liceat. et in
famare. quia nõ predicti canonici contra uinculum
scriptionis desistere noluerunt eis de iuris premissio
id nõ duximus imputandum. Ne autem in absolutio
ne tua minus canonice procedere uideamur quum
potius in odore bone opinionis corporum morum quod
eorum infamia deserentur cabilonensi episcopo et albi
de firmitate inquisitionem fame tue duximus com
mittendam.

Licet. et. i. committimus. sz quia propter quod prius quesiuit
ab istis utrum uellent aliquid proponere contra ipsum si al
accusator ñ comperit in tertio post hoc amplius nõ auditur
ñ per uiam absentie causam. iii. q. v. quicquid. et.
C. qui accusare nõ possunt. si ea. et. s. de fide instrumentorum. acce
pimus. s. deo. ñ statim dz iudex absoluere presentem
licet accusator sit absens. quia post est quod habeat iustam cau
sam absentie. ut. s. ut lite. nõ contestata. cum iudex dz ma
tor uiarum. et temporis. et alius et impedimenti. ff. de
uocat. minus. ipse. ff. quibus ex causis maiores. si cui. C.
i. et. ff. de damno infec. si finita. C. si forte. et ff. de
iudic. si pretor. inst. s. de re iud. cum bertoldus. et ideo pro
istos requisiuit. quia forte crederet quod iusta causa impedi
ti taceret. ar. ii. q. vii. plerique. et nõ quod licet absenti
restituatur actio sua. ff. quibus ex causis maiores si contra
tum minor ñ restituitur ad accusandum. ff. de minori
bus. auxilium. ubi id nõ imponitur silentium accusa
tori. quia accusator prius monendus est ut procedat. C. qui
accusare non possunt. cum certum et ideo isti requisiti ?
fuint si uellent ad proponere. quia si requisitus accusator
nõ procedat a modo nõ auditur ut hic pz et per iura
predicta. sz uidetur quod isti debuerunt puniri in expensis quia fe
cerunt illum citari ad curiam maliciose. ar. l. pro dece
quin certum et ff. de inditijs eum quem temere sz excu
satur pp uitium qui formam mandati excessit. unde
nõ tenebantur. Idem uidetur dicendum si et de crimine agi
tur. ff. de iure fisci. l. iii. C. senatus. sz in negotiis
ciuilibus aliter proceditur contra absentem actorem ut. C.
de iudic. properandum. io. de h. dum est. s. de dol. p. ut. for
excessit. et ideo non ualuit nec preiudicat eis ex quo
non habuit ratum. s. de off. del. cum olim. et. s. de rep
tis cum dilecta. de certo. s. e. de tunc. iii. q. v. c. i. et. v.
q. v. illi qui. C. qui accusare nõ pos. si ea. ff. ad
turpilianum. qui destitit ñ iterato crimen committeret.
ar. vi. q. i. inimitare. nam exceptio rei iudicate nõ
obstat ñ de preteritis omissis. ff. de except. rei iu
d. si rem meam et l. certum. et C. ad exhibendum. neque
et. l. nõ ignorat. laue. et. s. de except. c. pl. contra uin
culum inscriptionis et quia ante descriptionem desisteret

eis nō imputabit an̄ q2 nemo ꝯpllit accusare· ii·
q· iii· si quem q̄· ⁊ ·c· si cuius irat̄· post libelli obl
atōnem sine pena desi stere lz· ff· ad turpill· ꝗstui̅.
ff· de in ius uocando· libertus· cui ille q̄ infamiuit
tē in iniuraz· ff· de iniuriis· Jt ap̄· § si quis nob
to· Jn ciuilibz tn̄ accusatoribz uō ꝯpllit agere p̄
libellū oblatum reo instante· C· quō ⁊ qn̄ iudex·
aut̄· qui semel· jo· delectem· ar· q· ꝓstantius ē pur
gatio bone fame q̄ male opīonis· ar· j· de purga.
ca· cum inueniunt. Idem saccebur gen̄ arch
episcopo. *(marg.: Q in mediatur aliq̄s nō admissi ab ac | accusatione repellitur)*

Veniens ad ap̄· se· a· p̄g· canonicus· ē
p̄g· ep̄m· inter alia proposuit corā no
bis· q cum esset filius sacerdotis in ecc̄am fu
erat· p̄g· intrusus ⁊ ī eiusdem ecc̄e p̄iudiciū
hōmagium duci boemie p̄stitisset· sic subtrac
prageñ· ecc̄am seruitutī ⁊ ī· ý̄ ñ predcm̄ ep̄m
ad festum resurrectōis dn̄ice peremptorie nō
meminimus citauisse. Jd uero ad suam ex
cusatōem uariarum discrimina ꝯsecratōni ecc̄
matis īminente ⁊ q filius boemie principi
eet̄ p ip̄m baptizandus tunc temporis p nuntios
⁊ litteras allegauit· licz aut̄ excusationes hi̅
sicut erant friuolas estimantes ip̄m̄ reputa
uimus contumacem nec procuratores eius posse
mus recipe in cā criminali· illis tn̄ ꝯcessimus
auditores· ut si possent illum aliquatenus
excusarent· Cumq: predcis· a· coram eis repe
tis· ꝯ obiecta fuit ex aduerso responsum· q cū oli
s· ꝯ h ad magdeburgeñ· archiep̄m līre fuiut
impetrate. Jd· a· in obiectoꝝ se uidens pro
ne deficere· depositis uestibz nudis pedibz ad
pedes eius humilis se prosternens ueniam pos
tulauit· ⁊ q aduersus eum calūpniose processe
rat ē confessus· Cetm̄ cum sē h mandato sta
re eiusdem archiep̄i iurasset· ip̄e p̄recep ei de
sub debito p̄stiti iuramenti· ut cū eundē ep̄m
de cetō proponere talia nō auderet cū g· nob ex
ip̄ius· a· confessione constaret· ip̄m̄ iuramē
tum hī p̄stitisse· ac tale recepisse mādatū
sr̄ impetrē dcū ep̄i silentium ei duxim̄ īpo
nend· ꝓp contumaciam tn̄ eidem ep̄o propter ci
tatōnem eni ⁊ purgōnem ꝓp infamiam indi
centes.

Veniens ⁊ ī· criminali· h ēs gr̄ hic expsse q in
cā criminali non interueniat procurator· nec ad a
gendū nec ad defendend· v· q· iii· in criminalib.
⁊ iii· q· ix· absens ⁊ h est generale fallit tn̄ in
caūbz ī crimine iniuriaz ut· iii· q· ix· § ñ ⁊ ·c·
de iniuriis· l· ult· sz ad excusandū l excipiend ad
mittit̄ procurator· ut hic ⁊ xxii· q· v· tres· ⁊ ·s· de· do.
cum dilā· Jt cum agitur de crimine nō crimin̄
līt̄ interuenit procurator· s· de procurat· tue· ⁊ ·j· c· px· i
fi· Jt in leuibz criminibz· ff· de accus· l· euta· ar· Jt si
crim̄ nō excedat penam relegōnis· ff· an pallū
cat· ap̄ ext̄· post· l· i· Jt in crimine suspcī tutoris·
ff· de procur̄· nō solum· § ult· Jt cum acc̄z quis
alium de ingratitudie· ff· de procur̄· sz hec p̄sone·

Jt in actōe popl̄ari interuenit procurator ad agend p p̄
uato dampno· ff· de pcur̄· lz in popl̄aribz· sz in publi
co nō interuenit procurator ad agend· sz ad defendend.
ff· de popl̄aribz act̄· cui popl̄aribz· Jt nō defendit seruū
in crimie· ff· de act̄· si c· § plā· inollendus dix̄ q ex
pte rei post lit̄· ꝯt̄· sp̄ pot̄ procurator interuenire· v· q·
iii· reos· sz ī loq̄ in procuratore ad allegandas cās ab
sentie q2 publice utile ē absentes a quibz lz defen
di ⁊ ꝯt̄ lz p eo lītē facientē audiri· ff· de pcur̄· seruū
quoz· § publice ⁊ h isti admittunt̄ ad excusand.
⁊ sic intelli· xxii· q· v· reos· jo· tale mādatum· q de
iure fi poterit· s· c· px̄· sibimim· nō q cui iurauit
se nō accusatur aliquem amplius non audit̄ c̄
illum· s· de iur̄ iur̄· ꝯadm· ⁊ maxie ñ p̄mo ca
lūpniose accusauit ut h q2 p̄sumit̄ postea ad
malo aio mouebat̄· § ñ non est ulterius audiend.
ar· iii· q· x· placuit· ul ī· si simpl̄r remisit accusa
tōm̄· xxii· q· iiii· si illic ⁊ de pe· di· iiii· dna ⁊ eo
ip̄o q quis dix̄ se nolle accusare illum āplius
nō auditur· ff· de adulteriis si maritus· § si ne
gauit· sz nūquid tal· pot ip̄m denuntiare ñ ob
stante iuramto q ūr· p dec· p̄dcām ꝯadm· ⁊ ñ
est ūm cum p̄mo calūpniat̄ fuit· q2 calup
niose innitans nō auditur· imo punitur de
calūpnia· j· de· px̄· c· ii· sz nūquid alius pot ip̄s
accusare de crimine de quo absolutus ē· de h dic.
ut· s· c· de his ⁊ q nō· res· ii· q· i· p hibetur· jo· p̄p
contumaciā· sic pz q sp̄ dz quis uenire ad iudicē
siue iuste siu iniuste uocet· al̄ punit̄ ut contump
ut h pz· ff· necquis eū qui in ius uocatus· C· ex
ma· l· an̄ plā· § Jt si quis· ff· iudicatū solui· si
rē· q ūm ē cum dubitatur an citato teneat̄· s· de·
ap· si duobz ⁊ ·c· cum parati ⁊ ff· de iudic̄· si quī
ex aliena· sz si euidens ē q citato nō ten̄ nō te
netur uenire citatus· puta si citetur ad tempore
feriato· ar· ꝯ· q· ii· c· i· ⁊ est expssum· C· de feriis· C· ult. *ut p̄dixi*
ff· de feriis· l· i· ñ eet̄ iusta cā ut ibi d dr̄ puta rē
peritura ul criminis ul ñ pietas l necitas h suadz
q ñz non iuz rōne p̄sone· ut· iiii· q· ii· § libri· qn̄
cz rōne loci in honesti· ff· de arbitris si cui dies· §
si arbit· l si eet̄ nimis remot fortē ire non tē si
citatet· q in his nō conneceet̄ illa clausula ñ ob
stante ꝯstitutōe de duabz dietis· s· de reptis· non
nulli ⁊ si euidens sit ip̄m non eē iudicem q ci
tat· s· de· of· del· ex his· ul si ordinari citat illū
qui nō est de sua iurisdicōne· nec rōne criminis· sū
ꝯtrus· s· de foro· ꝯpe· c· ult· ūcumq: dubitat̄ de
iurisdicōne dz quis ire ⁊ allegare priuilegium suum.
al tanq contumax pot puniri· ut hic pz. Jde
priori scī fridiani ⁊ magrō· v· canonico pi
sano. *(marg.: Q denuntiatori criminis nō inscribitur qui ad correctionem tendit ... inscribitur qui ad penam tendit)*

Super hijs de quibz nos ꝯsulere uolui
stis· inquisitōi uerbi· gr̄· q tribz mo
dis licz crimen oppōi· denuntiando· excipi
endo ⁊ accusando· qn̄ crimen in modū denū
tiatois opponitur· ñ est inscriptō n̄ccā· Sz cū
in mod accusatois oz inscribi· qm̄ ad depō
nem instituitur accusatio· sz ad correctionem
(marg.: ... excipiens inscribitur ad penam ordinariam ... per exceptionem ab aliquo al' nō excipiendo de crimine adulterium ...)

est denunciatio facienda. Cum autem excipiendo fuit crimen obiectum distinguendum est quare oppositum et quando. Si autem obiciatur ut ab accusatione vel testificatione aliquis repellatur non est in scribi necesse sed cum opponitur ut quis a promotione officii vel beneficii excludatur si ante affirmationem obiciatur non cogitur quicquam inscribere quia cum hoc modo probatum impedit promovendum sed non deiciat iam promotum. post affirmationem vero cum s. ordinandus fuerit aliquis aut etiam consecrandus quia ab optinendo repellit et deicit ab optento ad extraordinariam penam secundum arbitrium discreti iudicis citra vindictam exceptionis est excipiens astringendus. Si defecerit in probando pro eo quod crimine sit probato posset quis per electionem et affirmationem ei fuerat acquisitum. Sed ob hoc prius vita non amittit. licet enim agatur de crimine non est tamen iudicium quod criminale sed per purgatorem potest iure tractari.

Super hiis et sequentibus tribus modis et cetera. quantum modos tres scilicet per inquisitionem. j. e. inquisitionis et c. qualiter et quando. j. de symonia. licet exceptis notoriis ut in c. licet et lex dicit quod iiij sunt genera cognitionum quia aut agitur de crimine capitali aut de fama aut de pecunia aut de honoribus sive muneribus agendum. ff. de variis et extraordinariis cognitionibus. l. penultima. ordinem inscribi. sicut j. de symonia licet heli. non in casibus primo in crimine abigeatus. C. de abigeis. l. una. Item in levibus et privatis criminibus. ff. de accusationibus levia. Item in hiis quos apparitores referunt. C. de accusationibus ea quidem que. Item in crimine appostasie. C. de apostatis apostatarum. Item cum accusatur christianus quod contraxit cum iudea vel econverso. C. de iudeis nemo christianus. Inscribere est obligare se ad eandem penam si non probaverit quam reus debuit pati si probasset ipse accusator ut ij. q. viij. quisquis et c. qui crimen. denunciatio. quando monitione precedente. ab repellitur. j. e. cum dilectus. nisi in casibus. j. e. inquisitionis. j. licet testificationem. s. de ordine cognitionum cum dilectus. et s. de testibus super eo et c. testium et s. de exceptionibus. denique. ab accusatione. potest accusator repelli obiecto sibi maiori crimine pari vel etiam minori in modum exceptionis quia criminosus criminosum accusare non debet. s. e. c. j. et c. nulli et ij. q. vij. sicut nunc et quarendo. sed ab excipiendo non repellitur quis propter crimen seu propter excommunicationem. s. de exceptionibus. cum inter et c. dilecti filii. quia licet tenetur vel tima defensio. ut ibi dicitur. impedit promovendum et obstat etiam indignitatibus postmodum acquirendis. s. de electione. ff. eo. et ar. ij. q. j. prohibentur. s. e. c. ex parte. non deicit. j. propter hoc non privatur aliis dignitatibus sive beneficiis quia non agebatur ad hoc. s. de ordine cognitionum cum dilectus et ff. de liberis agnoscendis. l. j. infine. sed si ex tali probatione gravata sit eius opinio non promovebitur. s. de testibus testium et lxxxi. di. tantis daniel et s. e. ex parte. vel se purgaret. post affirmationem. tunc enim spirituale vinculum est attractum. s. de translatione inter corporalia. arbitrium. hoc enim generale est quod ubi certa pena expressa non est in iure arbitrio iudicis relinquitur. s. de officio delegati de causis. ff. de iure delib. l. j. infine et a tali pena imposita potest appellari. secus a pena expressa in iure. ff. de iure fisci. l. ante penultimam. sic et ubi ius expressum non est secundum equitatem est procedendum. s. de transactionibus c. ultimo. astringendus. licet enim non inscribat obligabit se ad extraordinariam penam ad arbitrium iudicis ut hoc patet et arbitrium iudicis est cum de eo. unde si excederet reducenda esset pena illa ad arbitrium boni viri. s. de iure iurando quinta vallis et c. veniens. quod criminaliter et tamen requiritur in tali causa presentia plurium episcoporum ac si esset criminaliter xxiij. di. j. et iij. q. vj. hoc quippe et in hac causa testes compellendi non sunt de hoc dixi. s. de testibus. co. c. penultimo. per purgatorem. sic s. de purgatione canonica. si non de crimine agitur criminaliter non intervenit purgator. s. e. c. proxime. ubi de hoc. Idem speculator. episcopo et albi de aleto.

Qualiter et quando et sequentibus. Si de navarien. episcopum debitum inquisitionis ordinem observantes. dilectionem in domino commendamus. Si non qualibet occasione premisistis eundem. tunc ipso tempore omnino voluimus observari. ne in nascantur iniurie. unde iniuria nascuntur. decretum. q. ad conscientiam iustitiam iudicium recurrentes. Si quare prescriptum ordinem tanquam homines excessistis non pudeat vos errorem vestrum corrigere quam positi estis ut aliorum corrigatis errores. quoniam apud districtum iudicem in qua mensura mensi fuistis remetietur vobis. Ita s. ut inveniatis occasionem aliquam congruentem per quam ne vestra vilescat auctoritas quanto cautius et prudentius potuistis sic sedeatis ad presentiam ex hiis que inordinate sunt acta non possit ordinabiliter agi. Si non predictum ordinem observastis omni gratia et timore postpositis deum solum habentes pre oculis via regia incedentes sine personarum acceptione in negotio procedatis. Formam vero inuramenti quam a clericis navarien. super inquisitione facienda in hoc negotio recepistis in similibus volumus observari. ut videlicet iurent clerici quod super hiis quod sciunt vel credunt in sua ecclesia reformanda tam in capite quam in membris. exceptis occultis criminibus. meram et plenam dicant inquisitoribus veritatem.

Qualiter et quando et sequentibus. volumus observare. ar. quod iudex qui male iudicavit non dicitur functus officio suo. sed iterum debet procedere et bene iudicare. ar. ff. de arbitris. dicere autem. C. sed si de pluribus. ar. contra. quia sive bene sive male sententiam dixit ulterius se intromittere non potest. ff. de arbitris. quia arbiter et ff. de re iud. iudex et s. de officio del. in litteris secus in casu isto. quia isti erant generales legati ad inquirendum. unde bene poterant mutare si errassent et si dum tulerant sententiam. sed erraverant in processu. nascantur iniurie. C. unde vi. meminisse. et xi. q. j. pervenit et s. de sept. non nulli. corrigere. non quod iudex potest corrigere errorem suum si male interlocutus sit. ut hoc patet et s. de appellationibus cum cessante et j. de sententia excommunicationis sacro et ff. de re iud. quod iussit et econtra cum errat mutare sententiam. s. de frigidis fraternitatis. et xxxv. q. ix. C. hiis ita et c. sententiam et c. grave et xxxij. q. iiij. magne et testis potest corrigere suum errorem.

In textu c. qualiter. sig. oo. Bene dicit criminibus exceptis de occultis. ar. contrariis manifestis criminibus. de quibus processit infamia ... ut si ab eo audivit vel audivit strepitum vel huius ... s. de testibus preterea. de presumptionibus litteras et c. iij. dicit ... quod si ... fit inquisitio infamatus est de fornicatione ... non tamen ... non debent tunc testes revelare fornicationem occultam sed ubi iuratum est ... tunc tenetur ac si iurasset non revelare quod si cum iuravit intellexit ... non revelare ut testes iurantes tenentur iuravit de crimine fals. c. j. de testibus cogendis. Si intellexit quod non revelaret nisi ... vel de hoc non cogitavit ... quod ... tenetur de iure iur. ... quo necessario modo si tamen ... in foro penitentiali non debet dicere de exceptionibus ... de officio ... si sacerdos. vide quod dicitur s. de post. ... c. j. sic ... inquisitio. Jo. an.

o- dicitur. Sed inquisitionis ab aliis iudiciis in hiis differt quia in ea recipiuntur testes licet non contestata. s. ut lite non contestata ... sunt ... aliis in aliis secus. Item hic infamia habet locum accusatoris. j. e. qualiter. in aliis non procedit sine accusatore. s. ut ecclesiastica beneficia c. j. Item hic recipiuntur testes nominati ... donec quales in causa inveniuntur quando de statu ecclesie inquiritur in capite et in membris. de ve... c. j. et c. ... ibi vide et ult. glo. in capite. Item non fit inquisitio de occultis sed de famosis ut hic. Alia iudicia de occultis instituuntur dummodo probari possint. ij. q. vij. ... Item hic inquisitoribus ... a suspensione ij. q. v. presbiter si a plebe. j. de puri. ca. inter. vel a remotione iij. q. ij. quia ea quod dicitur ... ibi et non de symonia. licet heli. in glo. quia enim in aliis secus viij. q. iiij. nonne. et xj. q. iij. ... Item ... et ... effectus. j. e. inquisitionis. j. et ... Jo. an.

s. de test. cogen. preterea. s. s. de usu pallii. c. ad hec. dic. im
pr. nos. n. erubescim. si quis melius nos a quibus ipsi
dixerimus ad invicem invenimus. & penitentem fratribus inponere
correctionem ne ab aliis corrigi expectemus. Iniunctum autem. de
tempor. circa princ. prima columpna. coll. iiii. Inordinabiliter. xiiii. q. v. c. ult. si aliquis. & c. forte. & i. q. i. non
est putandum. via regia. hec est a iustitia non declinan
tes. personarum acceptionem. sic s. de iudic. nouit.
& s. de regularibus. ea que in similibus. s. de mandat.
iud. corporal. & s. de re iud. ex causis. & ff. de legi
bus non possunt. exceptis occultis. quia scilicet nisi inquisi
tio fieret non de hiis scilicet illis tantum de quibus infamia precessit.
s. e. inquisitionis. c. i. & c. qualiter. & si testes de occultis
dicant non puniuntur. ut c. inquisitionis. quia scilicet nisi
non iuraverunt. plenam. tum iurat super hanc formam.
secus si iurant respondere tantum ad interrogata. s. e. pr.
Idem arelaten. archiepiscopo & vall. magne ab
bati.
Cum dil. f. cist. abbas & p. & fr. mona
chi fontis frigidi. ap. se. le. ad aga
th. ecclesiam accessissent ut in ea legationis of
ficium exercerent. quia de agath. episcopo per frequen
tem clamorem multa sibi fuerant insinu
ata sinistra. voluerunt descendere ac vide
re si clamorem opere conplevisset. & s. quia vero no
bis non constitit sub qua forma episcopus cum ca
nonicis agathen. coram dictis legatis prestitit
iuramentum. utrum scilicet ita iuravisset. ut scilicet sta
tu ecclesie plenam & meram dicerent veritatem. an
ut ad inquisita veraciter responderet. eis quoque. eisdem
legatis ex presentium mandantes ut sub qua forma
prestiterit iuramentum studeant fideliter invenire.
& si secundum formam ipsorum sub secunda forma iura
vit. aut ipse sufficienter probavit se sub illa
forma iurasse. aut per depositiones testium quos produxit.
aut etiam aliorum. cum depositiones ille non fuerunt
publicate. nec productionem testium renunciare
curavit. quamvis super eandem non teneatur. debito
iuramenti nisi ad inquisita solummodo respondere.
vos excusationes suas audire curetis. & si eas
probaverit. cum excusationes huiusmodi confessiones eius
non perimant. sed exponant. que tales sunt ut ad
bonum & malum valeant retorqueri. & ideo iudicari
debeant ex causa. eum sub. ap. op. absolvatis. cum
& si culpabilis repertus sit in quibusdam. ex la
bore tamen & pudore punitus quos propter hanc
causam incurrit. huiusmodi levius culpa leniter ei vale
at indulgeri. Quod si excusationes illas super di
lapidatione. naufragio. & symonia. probare
nequiverit. aut sub prima forma iuraverit.
cum secundum eandem. nec veritatem tacere. nec
admiscere debuerit falsitatem. vos non obstanti
bus excusationibus quas de novo proposuit. cum in con
fessionibus suis nullam omnino de illis fecerit men
tionem. quamvis firmiter asseruit. quod plures
ex illis. legatis exposuit. cum hec per se probare non
possit. tanquam qui solus examinabatur. ab
illis. eum ab amministratione agath. ecclesie

remotione curetis.
Cum dilecti. & s. Casus. abbas cistercien. & p. & fr. le
gati erant apostolice sedis. cum audivissent per frequentem
clamorem multa sinistra de episcopo agathen. volentes
inquirere veritatem accesserunt ad ecclesiam agathen. re
ceperunt iuramenta episcopi & canonicorum & in illa inquisi
tione episcopus confessus fuit quod ipse commiserat symoniam.
dilapidationem. & quod fuerat reus naufragii. episcopus timens
illas confessiones voluit post ea se excusare contra confessio
nes illas dicens quod iuraverat respondere tantum ad interrogata
legatorum. dicebant quod sub alia forma iuravit. s. quod di
ceret plenam & meram dicere veritatem. & quia ideo se non excusa
vit postea non debebat audiri. unde negotium illud dela
tum est ad papam. & quia iuravit respondere tantum ad interro
gata. cum a predictam sedem apostolicam quosdam testes pro
duxerit. sed quia non constitit papa sub qua forma iuravit et
depositiones ille non fuerunt publicate. nec ipse renun
tiaverat testibus producendis mandat papa. scilicet hiis iudicum
ab illis inquisitoribus sub qua forma iuravit. & si per
illorum inquisitorum responsionem asserunt quod iuravit in
secunda forma. aut si est hoc probavit per depositiones testium
quos produxit aut etiam aliorum. quia secundum illam formam
non tenebatur respondere nisi ad interrogata admittat
excusationes episcopi super confessionibus suis. quia excusationes
ille exponunt illas confessiones. & si excusationes probaverit
absolvat illum. si non excusationes non proba
verit. vel si iuravit plenam & meram dicere veritatem
removeant illum ab ecclesia agathen. non obstanti
bus exceptionibus. clamorem. ii. q. i. de omnibus. & s. e. qua
lit. & quando. & lxxxvi. di. si quid. plenam. s. quod nullum
verum debet tacere. vi. q. xi. tortamur. meram. a fal
sitate. ii. q. iiii. nihil. vi. q. ix. pura. & hec idem debet
facere testis. ut notatur. s. de test. fraternitatis. ac hoc.
& c. post. responsionem eorum. s. i. s. de elec. cum dilectus credi
mus ideo si asserantur quod iuravit ut ad inquisita
responderent. sed si contrarium dixerint post probare contra dictum eorum
ut hic probatur. & s. de test. cum a nobis. quia non creditur iu
dici. per iudicium alterius partis nisi quatenus constat per suum
documenta. s. de prob. quoniam contra. s. de iudic. c. dilecti.
sed in de necessitate statur dictis illorum. quia illi inquisitio
per alios probari non potest quia soli interrogati fuerunt
per ut hic infra dicit. valeant retorqueri. unde in hu
maniorem partem sunt intelligende. i. de reg. iuris
estote. & s. de transac. c. ult. ff. de reg. iur. semper in du
biis. & c. ex causa. causa. non semper consideranda est ex qua causa ad
sit factum. & e contra. s. de transact. c. ult. & v. q. v. non
omnis. & i. de v. sig. intelligentia. & xxii. q. viii.
accidit. & ff. de fur. qui in b. dilapidationem. episcopus iste
per formam iuramenti tria confessus fuit contra se. sy
moniam. dilapidationem & quod fuerat reus naufragii. & contra ista ad
minus non erit excusationes. potuit se excusare de di
lapidatione. interrogatus utrum alienasset bona ec
clesie vel utrum obligasset ecclesiam. hic quod sic. post for
mam iuramenti contra istam confessionem. bene non potest se
excusare. s. quia debitum imminebat. nec aliunde sol
vere poterat. x. q. ii. hoc ius. & ita si propter hanc causam a
lienavit vel obligavit ecclesiam non peccavit. & sic
iudicari debet confessio sua ex causa quia bona & licita

fuit et ad malum et ad bonum potest se hre. uel al
et si alienauit cum utilitate et ipse postea reddidit ec
clesiam in dampna sufficere uidetur. s. de elc. q. sic
ut de h. sz illud non sufficit ut ibi notatur. ut non pma
excusatio illi est. Interrogatus fuit an heretico res
naufragij redit. et sic. ym uidebantur ssfea excoictus.
i. de raptorib; excoicatoni et inducimus furtum c
umiure. ff. de acquirendo re. do. quia ratione. §. ult. In
s ut hoc erat puniendo. h confessio potest se hre ad bo
num ut. s. ut recolligeret res naufragij ut saluas
faceret et restitueret illis qui passi fuerant naufragi
um et h probare uolebat. cum intentio sua fuisset bo
na esset. quia si ad alios peruenissent cum no restituissent
illas. sz si illas tenuit ut sibi retineret h malum erat.
Interrogatus etiam fuit utrum ordinasset aliquos p symo
niam. Et dixit quod sic. et hoc se excusare uolebat quod
ordinauit aliquos p symoniam eo ignorante sz ex
pt facto h scriuit puta presentator receperat pecuniam
ut aliquis faceret ordinari. j. de symo. ex tue. in h
non peccauit l. pot ponere exemplum. j. de sy. sic. b.
primam formam quam fuit ex mera et plenam deberet ue
ritatem et tunc non presumit ille accusatores. qui tunc
debuit se excusare prout sequitur. non potest. et sine
tum fuisset quod illas exposuisset coram illis no uz
cum eas probare non possis. deficit ergo sibi no uis.
sz p uo uteris. xxxij. q. v. xpiana. ff. de testa. tunc du
o sunt testes. ff. de adi. leg. l. iij. §. si duob; ff. de
hered. inst. impub. §. i. et est simile. s. de elc. bone et
e. ar. quod testis qui est singularis in dicto suo non probat
ut dic. dec. bone. et. s. de pbat. tz. b. Idem arch
epo taceri. et albi sce. cij. de popleto et archid.
barchinon.

Cum opteat epm et j. Sane uenientib;
ad. ap. se. G. et h. canonicis ypteri. et
multa enormia contra uen. epm proponentib;
coram nob. quia illa non debemus sub dissi
mulatione transire uob inquisitionem eorum du
ximus committendam. Sed cum dictus eps aliquam
ad ipm tuam citatio peruenisset ad presentiam
tuam accedens proposuit quod illi qui enormia
de ipso suggesserant cum potius maliue quam ius
titie zelo ducti nob intimauerint. cum ipi
eius sint inimici manifesti. et cum eius ip
sib; consentiunt et sanguineos quod suos ac com
plices intendunt ad testificandum producere aduersus
ipm. qui ad denunciandum seu testificandum ad
mitti non debent ut pote iuramenti prestiti trans
gressores et alijs criminib; irretiti. et j. dic. y.
cij. q. ut si sit predicus fagitiatur ipius lesam esse
noueritis. uos ad inquisitionem illorum no su
bito procedatis. quod si ad inquisitionem fuerit proce
dendum. predictos uel alios quos ipius esse
constiterit inimicos. nec p ad procedendum inqui
tionem nec ad phibendum testim. contra ipm e
pm admittatis. sz pinuos ydoneos sed iuxta
que gesta sunt inquiratis diligentius ueritatem.
et si nichil graue probatum fuit contra ipm. uos p
gationem canonicam indicatis eid.

Cum optet cap. de uitare crimina non inquirat ipsi
prius constat de infamia 2 nec prius 4 inimica ad pro
cedam inquisitionem uel ad testificandum in est admicti
no debent sz uiri ydonei 2 crimine no probato indicat
purgatio infamidus

Cum optet et j. inimici et c. yn sunt repellendi quia
accusantur cum inimicas et sunt ipi inimica de h dic.
s. e. c. i. ar. ad h. C. de inof. te. hbi. et s. e. repellantur.
ar. s. de of. p. ur. l. i. §. cum pattor. et iij. q. v. c. iij.
ar. c. ff. p socio. nam socius et lxxi. di. Igitur ar. h.
c. qm ex in honesta accusatione consanguineos qui in
causa criminali non admittuntur ut consueuit notari. iij.
q. v. c. i. ad denunciandum sz inquo criminosi et infa
mes repelluntur a denunciando. no uidetur quia contraz te
netur ad h. ij. q. vij. qua pp. et s. de cogn. spirituali. tua.
Item tertio admittitur. xxiij. q. i. quisquis et uiles
persone admittuntur. s. de spo. preterea et qualiacunque testi
monium uidetur sufficere. xxij. q. ij. h uir. sz contra uidetur quod tan
tum honeste persone admittantur. xxv. q. vi. epo in
synodo. et. s. de testib; cogen. preterea et. s. de spo. cum
in tua et ad pplares actiones no admittuntur psone
non integri status. ff. de pplaribus actonib; pplaris.
credo quod honeste psone tantum debeant admitti ad de
nunciandum prout h dic. jo. dixit quod infamis non admi
ttitur dummodo non sit criminosa et irregularis. sed
non credo de infami. de h notatur. ij. q. i. si pecca
uit. et. s. de sponsa cum in tua. et. j. c. prox. b. famam
ipius. h ideo dicit quia no est procedendum ad inquisitio
nem contra aliquem non contra infamatum. j. e. inquisitionis. et. c.
qualiter in hac materia apertius explicatur. inimicos. pz
h quod inimici nec ad procedendam inquisitionem uel
testimonium admittuntur uel denunciandum seu accu
sandum. ut dic. s. e. c. i. et j. c. px. sz no determinatur quales
inimicitie repellantur h ab inquisitione et testimoni
o. et uidetur quod capitales et conspiratores tantum. j. de. sy. per
tuas. et. j. c. px. et inst. de excu. tu. et. §. inimicitie.
et. ff. de arbitris. sz quia no quilibet inimicus repellitur
sz ille tantum qui nimia familiaritate coniunctus est. ff.
de. f. sz late. §. amicos. quod propter leues inimicitias no
extinguntur legatum. ff. de adim. le. l. iij. infi. sz contra
uidetur quod pp leues repellantur. quia pp ciuilem actionem
repellitur cuius ab accusatione. s. de testibus. tunc cum
cuius ille dicunt graues inimicitie quam sunt de statu ho
minis uel de bonis eius. iij. q. ult. §. ult. et ar. op. s. de
do. pp eius ingratitudinem. et. C. de reuoc. do. l. ult.
et. ff. de excu. tu. ppter inte. so. arbitrio. iudicis relin
quitur qui inimicitie repellant in talib;. ar. in aut.
de testib;. §. si no dicatur. coll. vij. et. s. e. sed iuxta.
s. de of. del. de causis et dic. lex quod no semp repellitur
testis pp inimicitias. sz iudex extimabit an ei sit
credendum uel no. ff. de testib;. l. i. §. preterea liminorum.
conditioni. jo. p inuos ydoneos. ex hoc uidetur quod si ille qui
peccauit inquisitionem terrionis sit pp aliquam causam
quod alter possit psequi eandem inquisitionem. ar. ff. de in
of. te. postumus. §. i. no. n. refert p quem precesserunt
oblate. C. de p. inp. of. uniuersis nec refert
unde crimina clarescunt. xxiij. q. iij. ecce. Item quia iu
dex h ex of. suo procedit. ymo propter h in utilitatem
agentis no suspenditur eius offm quod possz forte
cedi non ex offitio suo procedit. sz aliter non audiretur.
sz contrarius uidetur ut dixit. jo. quod non possit. quia pp litem
no dedisset ad petitionem illius si talem se dixisset et ea
dem ro delegatum mouere dz contra delegantem.

preuis

mouetur. s. de rescrip. sedes inter. in fi. i. e. dix. quod ubi poterat iudex procedere. Io. melius dicit ut mihi uidetur et quia hic procedere possunt non est ex ui processuum sed scandalum. b. comprobatum et ita leuia potest leuiter indulgere. s. e. proximo. t. s. de penis resipiscendo in principio. Idem.

Cum dil. f. t. i. Si nobis constiterit prefatos quorum nomine sunt excessus huiusmodi de episcopo nunciati publice concubinarios tunc fuisse propter quod in eos fuit ex officio sententia promulgata, uel prefatum episcopum de iam dictis excessibus non fuisse premotum ab eisdem, uel ipsos conspirasse in eum a denunciatione repellatis eosdem. Alioquin audiatis que fuerint hinc inde proposita eidem episcopo auctoritate nostra nichilominus prohibentes ne super hiis super quibus ad audientiam nostram fuit legitime appellatum prefatos clericos indebite grauare presumat donec causa supradicta iuxta formam mandati nostri fuerit terminata.

Cum dil. f. t. i. concubinarios sicut propterea ceclebantur suam iniuriam quia non admittitur ad denunciandum cum admittentur ad accusandum quantumque criminosi sint. iii. q. vi. omnibus. secundo. non proponebant iniuriam propriam sed cum essent publice concubinarii non erant admittendi ad aliena peccata denuncianda cum suspecti sint. xxxii. di. Preter hec. Similiter nec uile persone non admittuntur ad denunciandum ut sepius dictum est. s. e. c. i. et s. de spo. cum in tua. premonitum qui non admonuit repellitur a denunciatione. s. e. c. ii. et i. e. qualiter. et ad corrigendos. et i. de sy. licet heli. conspiratores isti nullatenus sunt admittendi. i. de sy. per tuas. et s. de re iu. cum i. et a. donec causa predicta quia tunc presumitur quod ex odio procedentes et merito possent eum recusare tanquam suspectum. ar. s. de ap. proposuit. Idem episcopo Sibinicensi.

Inquisitionis negotium quam de episcopo et canonicis ualent. uobis committimus faciendam. et i. Secundo quesiuisti quid uobis sit statuendum. Si quem ipsum per inquisitionem probatum fuerit tale crimen quod deponeretur accusatum criminaliter et quidem in quo quandoque dirimunt distinguendum utrum sit tale crimen quod ordinis executionem suscepti aut retentionem beneficii et post peractam penitentiam impediret, puta si testimonium amisisset uel adeptus esset ordinem aut beneficium uitio symonie quo casu est sicut in accusationis iudicio procedendum. Alioquin secundum persone merita et qualitatem excessus penam poterit iudicantis discretio moderari.

Tertie dubitationis articulus continebat utrum cum duo uel plures iurati affirmant aliquem crimen eidem indicentibus commisisse de quo alia infamia non laborat aliquam illi penam infligere debeatis et utrum ad petitionem quorundam quasdam cedulas nobis occulte tradentium infamationem episcopi continentes sit ad inquisitionem eorum que in ipsis continentur cedulis procedendum et an fides eorum dictis debeat adhibiri

qui post iuramentum interrogati secreto utrum sint eorum de quibus inquiritur inimici. responderent quod non diligunt illos. uel directe inimicos se asserunt eorumdem. aut si ante iuramentum id publice affitentur nullas inimicitiarum causas probabiles ostendentes. Ad hoc respondemus nullum esse pro crimine super quo aliqua non laborat infamia seu clamosa insinuatio non processerit. propter dicta huiusmodi puniendum. quinimmo depositiones contra eum recipi nec debere cum inquisitio fieri debeat solummodo super illis de quibus clamores aliqui processerunt. Nec ad petitionem eorum qui libellum infamatoris porrigunt in occulto procedendum est ad inquisitionem super contemptis ibidem criminibus faciendam. Aut si aduersus eos contra quos fit inquisitio fides adhibenda est dictis eorum qui post iuramentum uel ante tacite uel expresse inimicos se asserunt eorumdem. Non forsan ante iuramentum id facere presumantur. Quesiuisti et quid statui debeat si nichil per certam scientiam sed tantum per famam et eorum qui fuerunt inquisiti credulitatem iuratam contigerit inueniri et utrum aliquis super eo crimine deputari debeat infamatus de quo ipsum duo uel tres aut etiam plures dixerunt infamatum. licet nichil sinistri de episcopo in publico audiatur. ad quod est responsio. secundo. quod propter earum deponentium credulitatem dumtaxat non erit ad depositionis sententiam procedendum. sed infamato canonica potest iudici purgatio secundum arbitrium iudicantis que propter dicta paucorum eum infamatum reputare non debet cum apud bonos et graues sinistra opinio non existit.

Inquisitionis. et i. si communicationi hoc conformatur quod dici consueuit quod in nullo occulto crimine impedit executio post peractam penitentiam preter etiam in homicidio. et hoc idem probatur. s. de tempo. or. et consi. quasitum. et i. sy. de hoc notari consueuit. l. di. de hiis. in accusationis. uidetur quod in casibus istis denuncians debeat se obligare ad penam talionis cum ex puniantur ac si accusarentur. s. e. super hiis. ar. sed non credo. Item nec uidetur hic tractare locum admonitio quia non potest se corrigere retento beneficio si quis uelit denunciare in hiis casibus. item id est si quis per hoc adeptus est beneficium siue et ordinem ut hic dicit. sicut contra. de sy. dilectus. uero dico quod si in modum accusationis conuincitur quis de sy. ponitur si in modum inquisitionis conuincitur remouetur ab illo ecclesie et in actionibus ponitur ad peragendam penitentiam. et i. de sy. de regularibus. et hic puniuntur sicut si directe accusarentur. quod dicit ita procedendum esse sicut in accusationis iudicio potest dici uerum esse quantum ad hoc ut priuentur officio et beneficio non tamen quantum ad depositionem quia aliter agere penitentiam non possunt. quia depositio non est effectus inquisitionis sed priuatio administrationis uel beneficii. i. e. qualiter. i. de sy. per tuas. Non istud sic non notat omnimodam similitudinem quia illis debet puniri certa pena. non ad hoc actum sit. s. de or. cog. cum dilectus. et per formam iudicii formari debet sententia. i. de sy. licet. ad hoc intelligere quod hic dicit de secularibus contra locantur de re

Cum discordia a denunciatione repellitur publicus ... [illegible]

gularibus circa quos seruatur quod dicitur. j. de sy. quam sit symo
niaca. vel possit dici quod et per inquisitionem deponuntur
seculares propter enormitatem criminis ut hic. ita uelle uidetur.
et. s. de. co. et. q. dignitates. si deponitur extra in modum inqui
toris cum prelatum fuit homicidium in modum denunciatio
nis. de regularibus fiat sicut dicit in illa constitutione. cum non
dicetur de hoc. v. alioquin. i. si aliquod crimen ab istis duo
bus sit, probatur in modum inquisitoris. quod non impediat or
dinis executionem et post peractam penitentiam tunc procedat in
dex secundum quod sibi uidebitur. sed non in officio uel beneficio cum in
aliis duobus casibus non puniatur in plus ut dixi. jo.
in pre. notula. regulares tamen non remouentur prelati quod
pro modicis causis remouentur ab administratione. j. de. sy.
per tuas. v. secreto. exemplo danielis. ar. ad hoc. C. de tes
tibus. nullum. et si. s. de ele. quia propter. et est expressum quod
sigillatim debent testes examinari. s. de testibus. ve
nerabili. v. solummodo scire uel. ex hoc notes quod de occultis non
est inquirendum nec scire uel iuratur. s. e. qualiter. vnde si di
cant testes se scire non ualent talia dicta. ut pote non
iurata. s. de testibus. c. de testibus. quia ad hoc non inducun
tur. si. ff. de iure. iur. si duobus. §. j. et. pomp. fama
quod alicuius pro ciuilesa debet esse. s. e. cum oporteat. et. j. e.
qualiter. v. in occulto. immo tales sunt puniendi. vi. q.
i. quidam. et deteriores sunt tales quam illi qui scibas.
et per dia aliorum diripiunt. vi. q. i. deteriores. et. c. ex summo.
et illud detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar.
xxij. q. iiij. nimium scire. et. c. qui peccat. v. inimicos
se asse. iudex non debet interrogare testem an sit inimicus
alteri parti. ut. iiij. q. iij. §. item testium. quia inimici testes
esse non debent. s. e. cum oportet non de hoc. sed numquid debet
inquiri aliquid an sit criminosus de hoc notatur. s. de testi
bus cum causam. iiij. q. iij. §. si testes. presumatur quia for
te nollent ferre testimonium et ideo ante iuramentum
dicunt se esse inimicos illorum. quid si post iuramentum
dicit se esse inimicum crederetur ei. certe non immo remo
uebitur sicut ordinatus qui asseritur criminosus in scruti
nio. s. de ele. et. cum. ante. v. depositionis. i. remotionis
ab. offi. et benefi. dicta paucorum. no. quod dicta paucorum non
infamant sed non inducunt famam. vnde prelatus propter
hoc non mouebitur ad inquirendum famam. non debet esse per uil
lam sui propinquam ad hoc ut fiat inquisitio. j. e. qualiter.
et. ij. q. i. de omni re. sed quot appellabis paucos ut non
dicatur infamatus pauci dicuntur. xl. j. de cle. excommunicatorum.
et. xxiij. multa dicuntur pauca. xlv. di. disciplina. credo quod
maior prelatus consideratione requiratur. quia fama loci requiritur
non fama aliquorum. s. de presump. illud. et. s. de elan.
et aff. c. ij. ut ex hoc scandalum generetur. et hoc innuitur.
vbi. j. e. qualiter. jo. Item epo et decano silvanecten.

Ad peticionem Galteri quon
dam corbien. albis. et. p. canonicas
nouion. a nobis dudum correctione comissa.
et. j. venimus dil. f. G. tit. s. l. ponticu. diac. card.
tunc a. ap. se. le. do. G. presente nec reclamante
super statum monasterii cepit inquirere diligenter. et
cum inquisitione finita eum personas uocasset proponen
dum contra inquisitionem eandem si quid rationa
bile duceret proponendum. idem presentiam eius ad
tens allegauit quod in monasterium correctione pre

dere non ualebat. quod predictis iudicibus prius fuerat
audiendi. ita comissa et card. ipsum ex iustis causis
se asserens grauatum sentiebat ad nos. a. p. e
misit. quem cardinalis inspectis que probata fu
erant quod eum amouit a regimine abbatie. dein
di fratribus eiusdem loci liberam facultatem alium e
ligendi. qui priorem de argentolio elegerunt. a cor
dum in abbatem. et. j. Cum igitur uobis de talibus facta
fuit fides propter quod prefatus. G. erat iuste amo
uendus et si restituendus staret propter iudiciarium
ordinem non seruatum ipsum prouidimus manere
priuatum regimine abbatie. Supradictum priorem in
cum per eo quod prefato. G. propter iuris ordinem non
seruatum in ordinate remoto. intelleximus ob
eandem causam per sententiam minus legitime
constitutum. per sententiam amouentes. quem quia non
propter personae uitium uel defectum. sed propter iuris
sollempnitatem pretermissam amouimus. ipsum
postmodum restituimus in abbatem.

Ad peticionem. et. j. nec reclamante. per hoc uidebatur re
cessisse a beneficio iuris consentiendo inquisitionem
legati tacite renunciando. s. de. of. del. gratum. et. s. de.
ap. sollicitudinem. et. ff. de ar. sed et si in seruum. infra.
l. si quis rem. C. annua uenditur. que. iij. l. ij. et. C. de ins
truendi dicto ma. l. ult. infra. sed contra uidetur quod non asentit in
iudicem qui pecit indutias uel causam absentie alle
gat coram ipso. s. ut lite non con. accedens. l. qui po
stulat sibi edi genus actionis. ff. de iud. non uel et preter
ea legatus generalis non potest se intromittere generali
te causam spiritualem aliter comissa. s. de. of. le. studuisti. non ua
luit quod fecit iste legatus contra quasi satisfactis elc. audire
tamen plus est hic. ar. quod qui tacet non asentit. ff. de ser
uit. ur. pro. inuitum. et. ff. de pign. filius fa. §. inuitum.
ar. con. liiij. di. si seruus. et. xxvi. di. diaconus. jo. facta
fides no. quod probationes facte coram eo qui non est iudex
faciunt fidem in alio iudicio ut hic patet ij. q. i. in pre
missis. et. ij. q. vi. hi quippe. contra illud. s. de iud. at si cleri
ci. tamen hic quod sententia que nulla est ipso iure rata fuit
a principe ut hic patet. et in c. preallegato. sed hoc est propter plenitu
dinem potestatis quia ipse mutat substantiam rei. C. de rei
uxo. ac. l. unica. in prin. alias talis sententia nulla esset. jo. uel
dic quod non propter acta que facta sunt coram legato uo
luit papa ipsum manere priuatum quia nulla erat. sed papa fu
it facta fides de talibus propter que sententiam legati noluit ta
men hic ut hic innuitur. v. et si restituendus. no. non de
tinet fuiat restituendus propter iudiciarium ordinem non
seruatum. sed papa de. of. sue potestatis uoluit eum ma
nere priuatum et forte propter scandalum restitutio cuius dif
fertur ut dici asueuit. ij. q. vi. hi quippe ut factum le
gati palliaret contra tamen sequitur. s. e. qualiter. ut dicit papa.
quod ordo iuris qui seruatus non fuit corrigatur. jo. pro
uidimus. de plenitudine potestatis. sed non de iure.
v. non seruatum. no. quod in inquisitionibus seruandus est
ordo iuris. j. e. qualiter. §. debet sicut in aliis iudiciis or
dinariis sed hoc est uerum circa seculares secus in regularibus
ubi non usquequaque seruatur. j. e. qualiter. infra. quia de plano
et sine strepitu iudiciorum debet cum eis procedi. j. e. c. ult. sed
hic peccatum est in alio ordine. s. in iudice qui cognoscere

non debuit. s. de off. legati. studuisti. h. inordinate. i. per eum ad quem nec spectabat cum dicto G. a sententia in legatum per conniventiam. sic ergo sententia lata contra unum preiudicat alii propter connexitatem negotiorum. si. lxxxi. di. tantis. et. iii. q. vi. hec quippe. et. si. lix. di. ordinantes. et. vi. q. i. presentium. arg. s. de ap. in ima sile. s. de prebend. privatus vel per primum presumitur conniventia. b. arg. s. de preben. dilecto. amovimus. quia cuidam clerico manu. si. s. de ca. pos. cum ecclesia. et. ff. de iure codic. l. c. quedam privis citato alio non procederetur contra absentem. Idem.

Accedens ad presentiam nostram G. nepos quondam H. subdiaconi nostri sua nobis conquestione monstravit quod cum idem H. apud sedem apostolicam viam universe carnis ingressus fuisset, prebendam quam in ecclesia Tren. habuit decedens ei duximus conferendam. Et infra. Cumque non profectus esset, G. super obiectis eidem in modum exceptionis criminibus, videlicet periurio et homicidio fuit publice infamatus, collationem nostram sustinens factam executioni mandetis. Deinde si legitimus accusator apparuerit, audiatis que fuerint hinc inde proposita, et si predicta crimina vel eorum aliquod legitime probatum fuerit contra eum, ipsi super eadem prebenda silentium imponatis. Si vero contra eum legitimus non apparuerit accusator, et ipse super predictis criminibus dinoscitur respersus infamia, purgationem ei canonicam indicatis, in qua si defecerit, imponatis ei silentium. Si autem prestiterit, eum contradictores ab eius molestia compescatis, et eos qui eum voluerint impedire in expensis legitimis condempnantes.

Accedens. et i. publice. h. vides quod si aliqua exceptio obiciatur electo quod differenda sit donec electus fuerit admissus nisi ipse sit de ea publice infamatus. arg. s. de ap. constitutus. in fi. C. de fals. l. ii. C. de edicto divi adriani tollendo. l. ii. arg. s. e. omnipotens. et. lxxxi. di. tantis. C. de exc. rei iu. l. sed in electo si obiciatur exceptio statim est audienda antequam confirmetur. sed hic alia ratio est quia iam erat ei collatum beneficium cum iste iam fuerit institutus per dominum papam, nec deerat ei nisi sola possessio. Si vero non esset in possessione non esset publice infamatus propter quod differretur. et quia etsi iam esset in possessione propter tantam infamiam et scandalum deberet suspendi usque ad purgationem. ii. q. v. presbiter. et si mala fama, sed ubi non est infamatus non debet differri executio, secus in his qui adhuc non habent plenum ius. B. indicatis. ut infamia expurgetur. in expensis. quia non exceptionem opponit fundata intentione actoris et eam non probat punitur in expensis. ut hic. et s. de do. et contu. finem. et de h. et s. de iudic. c. ult. quia maliciose eam opponere videtur. B. Idem in concilio generali.

Qualiter et quando debeat prelatus procedere ad inquirendum et puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus novi et veteris testamenti colligitur evidenter, ex quibus postea processerunt canonice sanctiones, sicut olim aperte distinximus et nunc sacri approbatione concilii confirmamus. Legitur enim in evangelio quod villicus ille qui diffamatus erat apud dominum suum quod dissipasset bona ipsius, audivit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tue, iam enim non poteris amplius villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverint. Ex quibus auctoritatibus manifeste probatur quod non solum cum subditus, verum etiam cum prelatus excedit, si per clamorem et famam ad aures superioris pervenerit, non quidem a malivolis et maledicis, sed a providis et honestis, nec semel tantum, sed sepe, quod clamor innuit et diffamatio manifestat, debet coram ecclesie senioribus veritatem diligentius perscrutari, ut si rei poposcerit qualitas, canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam idem sit actor et iudex, sed quasi denuntiante fama vel deferente clamore officii sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit observandum in subditis, diligentius tamen est observandum in prelatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cum ex officio non solum teneantur non solum arguere, sed etiam increpare, quin etiam interdum suspendere, nonnunquam vero ligare, frequenter odium multorum incurrunt et insidias patiuntur. Et ideo sancti patres provide statuerunt ut accusatio prelatorum non facile admittatur, ne concussis columpnis corruat edificium, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solum false, sed etiam maligne criminationi ianua precludatur. Sic autem voluerunt providere prelatis ne criminarentur iniuste, ut tamen caverent ne delinquerent insolenter, contra morbum utrumque invenientes congruam medicinam, videlicet ut criminalis accusatio que ad diminutionem capitis, id est ad degradationem intenditur, nisi legitima precedat inscriptio nullatenus admittatur. Sed cum super excessibus suis quisquam fuerit infamatus, ut iam clamor ascendat qui diutius sine scandalo dissimulari non possit vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo ad inquirendum et puniendum eius excessus non ex odii fomite, sed caritatis procedatur affectu, quatinus si fuerit gravis excessus, etsi non degradetur ab ordine, ab administratione tamen amoveatur omnino, quod est secundum sententiam evangelicam a villicatione villicum amoveri, qui non potest villicationis sue dignam reddere rationem. Debet igitur esse presens is contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentaverit, et exponenda sunt illa capitula de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi se ipsum, et non solum dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, ut quid et a quo sit dictum appareat, publicanda, nec non et exceptiones et replicationes legitime admittende, ne per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum vero exclusionem deponendi falsum audacia prebeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus tanto diligentius debet prelatus assurgere, quanto dampnabilius eorum offensas desereret incorrectas. Contra quos ut de notoriis excessibus taceatur:

et sic tribus modis possit procedi, per accusationem videlicet, denuntiationem et inquisitionem. Ita tamen ut in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne forte per leve compendium ad grave dispendium veniatur. Sicut accusationem legitimam debet precedere inscriptio, sic et denuntiationem caritativa monitio, et inquisitionem clamosa insinuatio prevenire, illo semper adhibito moderamine ut iuxta formam iudicii sententie quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa regulares personas non credimus usquequaque servandum, qui cum causa requirit facilius et liberius a suis possunt administrationibus amoveri.

Qualiter et quando et a quo ad inquirendum. Videamus qualiter et quando prelatus procedere debeat ad inquisitionem faciendam et quali pena sit puniendus qui convincitur in modo inquisitionis. Tunc autem debet prelatus procedere ad inquirendum cum per famam et frequentem clamorem intelligit de excessibus alicuius seu etiam aliquorum, prout patet ex tenore istius constitutionis, ita quod sit infamatus non a malivolis et maledicis sed a bonis et discretis, ut hic dicitur et j. de pur. ca. cum in iuventute et xi. q. iii. in tantum. Et tunc distingue quia aut procedit ex officio suo aut aliquo postulante inquisitionem. Si ex officio suo, tunc prelatus cum aliquibus de canonicis suis debet descendere ad locum, ii. q. i. ds. opt. lxxxvi. di. si quid, quia ibi potest melius inquiri. xxiii. q. i. prudenda et xxxii. di. illud et s. de ele. postquam et xxiii. q. i. paratus, usu tamen prudentia qui in eos ... fuit et est ... prelati et clericorum sed statim ecclesie cum ecclesia est infamata vel et cum prelatus, ut s. e. cum dilecti filii, illam formam s. e. qualiter. Et sic recipiat dicta illorum, et ille contra quem fit inquisitio debet esse presens et omnes contra quos procedit, nisi per contumaciam se absentent, et ea que obiciuntur et nomina testium sunt illi exponenda ut in e. dec. § debent et v. q. ii. si primates. Tunc si ille contra quem fit inquisitio habet iudicem suspectum potest illum recusare ut s. de ap. c. cum speciali et j. e. c. postulasti non ex odii fomite, vel si iudex sit criminosus ar. iii. q. vii. iudicet et xv. di. c. ult. et xvi. di. inimicum, et contra testes excipere potest in § debent et dicta et depositiones testium sunt publicanda ut ille possit defendere, j. e. olim et § debent. Et si testes dicant super his de quibus infamia non precessit non valent, s. e. inquisitionis § i. Crimine vero sic probato, si prelatus est debet removeri ab administratione secundum quod in illo a iusticia removetur ut j. di. Alii vero puniuntur per arbitrium iudicis secundum personarum et qualitatem excessus, si tale crimen probatum fuerit quod post penitentiam peractam impediat ordinis executionem ut ... et hic de procedendo est. At si in modo accusationis probatum fuit sed tamen ut s. e. inquisitionis ... et in de quali puniuntur de ... s. de tempor. or. c. ult. de pena reg. propter symoniam commissam ab eis dic ut j. de sy. dilectus et c. quam symoniaca iudicatur quasi contra eos procedat. Si vero crimen probatum non fuit et mala fama perdurat purgationem indicat iudex infamato per quam

volentibus offendere purgari si nullus appareat.

[t]alitatem per et infamie. In qua si defecerit puniatur j. de sy. de his, insinuatum et j. de pur. ca. cum per. Si vero infamatus contumax fuerit et non comparet, iudex non contra eum testes recipiat, iure non ast., et eum puniat, s. ut lit. non cont. quoniam § fine et alii et j. e. c. § debent. Quales testes recipi debeant dictum est s. e. cum oporteat. Quales debeant esse qui recipiuntur contra reos dicitur j. de sy. per tuas. Si vero procedat iudex ad petitionem alicuius postulantis inquisitionem, seu sit ordinarius seu delegatus, ad locum accedat si potest vel vocet illum contra quem procedere debet, et tunc recipiat testes quos ille producet qui impetravit inquisitionem. Tamen si ille negaret infamiam precessisse, cognoscet primo inter utrum sit infamatus et postea procedat super his que denuntiata sunt, alias non procedet nisi primo constet quod infamatus sit et postea procedet s. e. Cum ob. et c. qualiter. Et si actor probet illum esse infamatum, reus potest probare quod sit bone fame ar. j. de pur. ca. cum in iuventute, cum potius sit presumendum bone fame quam infamie ar. s. e. licet ... Si vero crimen probetur puniatur ut s. dictum est. Si autem non probet puniri debet qui impetravit inquisitionem ut j. t. pe. c. ii. Et ita tamen quantum ad penam qui procedit ad petitionem alicuius prosequentis inquisitionem sicut qui procedit per officium iudicis ad famam vel clamorem. Et cum procedit ad denuntiationem alicuius prosequentis inquisitionem non credo necessariam admonitionem, quia non agitur ad penitentiam, in quo casu necessaria est admonitio per formam evangelii. Sed in predictis duobus casibus agitur ad penam ut predictum est, et aliter formatur petitio denuntiationis cum agit ad penam et aliter cum quis denuntiat ad penitentiam. Qui tamen agit ad penitentiam per agendam non ad penam imponendam officii vel beneficii, sic intellige finem illius que s. j. que incipit sic j. de symo. licet Heli. De hoc nota in glo. predicta. Sed numquid reus potest petere a iudice ut reconveniat contra illum qui impetravit inquisitionem, sicut contingit in aliis iudiciis vel admittetur reconventio, s. de mutuis petitionibus per totum. Dicas quod non, quia inquisitio iudicis officio expeditur non iure actionis, sic nec re denuntiatio aut re accusatio, quia tamen presumitur quod ex odio hic fiat ut s. e. cum p. et iii. q. v. c. ii, et non relatione criminis sed innocentia et reus purgatur. ff. de publi. iudi. l. si cum. Tamen testes compelli possunt ad prestandum inquisitionem s. de testibus cogendis, sed tamen in iudiciis ordinariis compelli non debeant in criminibus si qua principaliter vel incidenter obiciantur ut e. t. dilectorum in de his. Et illud potest facere prelatus cum infamia est antequam ad ipsum perveniat, ut prefigat terminum volentibus accusare, et si quis apparuerit accusator audiat illum et procedat legitime in accusatione s. e. pe. et xv. q. vi. c. i. et j. de pur. ca. ex tuarum. Si autem non apparuit tunc potest procedere ad inquirendum ut s. dicitur, indicere purgationem in qua si defecerit puniatur ut s. e. pe. Sed melius est quod inquirat quia periculosum est accusare, quia de facili vitiosa accusaretur. Quid si quis alterius dioc. vel de alia parrochia hic crimen commiserit, potest inquisitionem vel denuntiationem et numquid debet audiri, et videtur quod non.

xij. q. ij. gl(ori)a ep(iscop)i & ij. q. vi. accusatio b. pre.

cum ipsi non intersit plurimum et non caritatis denu(n)ciet vel impetret inquisitionem. unde credo illum repellendum. ar(gumentum) s(upra) de testibus ex parte a. in libro tacito quod miles et c. distinctam in parte decisa ab illa dec(retali) s(upra) e(odem) qualiter cum uero hic ponuntur uel ad quod debeat uel ad reddendum rationem. sed qualiter debet reddere rationem prelatus administrationis. prelatus enim debet reddere rationem sue administrationis tamquam tutor. C. de iud. l. ij. quia comparatur tutori et prelatus est non dominus. s(upra) de donat. c. ij. potest dici quod statutum suo iuramento si autem non potest reddere rationem ar(gumentum) C. de donat. l. pe. et C. quando non si quis et ij. q. i. in primis et s(upra) de his que uiui me ne c. fi. c. ult. v. fama. ar(gumentum) famam per se nichil probare. xxxv. q. vi. si duo. s(upra) de eo qui cog. consan. sue eo. ar(gumentum) contra s(upra) de presump. illud et s(upra) de cland. c. ij. et iiij. q. iij. C. sepe. a maliuolis. xi. q. iij. in cunctis si hoc constaret quod a talibus esset orta. ar(gumentum) difficile est probare famam ortam esse a talibus cum fama ab incerto auctore procedat. de q. di. iiij. tamen est unum tamen potest dici quod indicenda est purgatio uniuscuiusque precedat infamia saltem propter scandalum. ar(gumentum) j. de pu(rgatione) ca. accedens. v. quamuis columpnius. cedat in scriptis. sic s(upra) e(odem) cum litteris et j. de sy. licet heli. prelatis et ad quem ex hoc collligitur manifeste quod ordo iuris seruandus est inquisitione facienda. s(upra) e(odem) ad petitionem. sed hoc uerum est circa seculares circa regulares non est uel quam seruandus ut dic(itur) infra. iudicij formam. sic. j. de sy. licet forma ista triplex est. s(upra) cum procedimur accusando denuntiando et inquirendo ut si agatur modo accusatoris et probetur crimen deponatur quia hic est effectus accusationis. ut s(upra) di(ximus) in libro. ut criminalis accusatio quam ad diminutionem capitis i. degradationem. cum agitur per inquisitionem alia pena imponitur ut dictum est in illa notula et magna unde uidetur quod si per inquisitionem probetur symonia uel homicidium quod non deponatur quia ad hoc non est actum. s(upra) de or. cog. c. dilect. ar(gumentum) contra s(upra) e(odem) inquisitionis. i. et x. ij. de hoc et s(upra) de do. et contu. exceptionis dic ut ibi cum per denuntiationem ad penitentiam agitur per agendam et tunc est puniendus sic cum agitur in predictis duobus casibus per inquisitionem et tunc est necessaria admonitio. s(upra) e(odem) cum dilectus. b. In aliis uero casibus cum agitur per inquisitionem punitur ad arbitrium iudicis. s(upra) e(odem) inquisitionis. i. ex. infra. et j. e. c. ult. ar(gumentum) j. e. px. c. ult. denuntiatio uero irregularis fit ad penitentiam peragendam et eius effectus est irregularis penitentie impositio. et tunc caritatiua necessaria est admonitio. ut hic dic(itur) et s(upra) e(odem) cum dilect. et c. ij. ar(gumentum) repellitur denuntiatori ut i. di. et illud quod secundum in antiqua gl. ar(gumentum) a contrario et s(upra) e(odem) super his. ar(gumentum) ii punitur cuius excipit effectum iste denuntiationis sine regularis est pene impositio exceptis duobus casibus predictis. v. et tunc necessaria est admonitio ut hic di(citur) et s(upra) e(odem) cum dilec. et c. ij. ar(gumentum) repellitur denuntians ubi di. et faciliter. j. de sy. per tuas. circa fi. uel hoc. ar(gumentum) quod dignior est ceteris clericorum quam ceteris monachorum. uel. xv. q. i. legi.

Item in eodem.

Sicut olim a sanctis patribus noscitur institutum metropolitani singulis annis cum suis suffraganeis prouincialia non omittant concilia celebrare in quibus de corrigendis excessibus et moribus reformandis presertim in clero diligentem habeant cum dei timore tractatum canonicas regulas et maxime que statute sunt in hoc generali concilio relegentes ut eas faciant obseruari debitam penam transgressoribus infligendo. Ut autem id ualeat efficacius adimpleri per singulas dyoceses statuant personas ydoneas prouidas uidelicet et honestas que per totum annum simpliciter et de plano absque ulla iurisdictione sollicite inuestigent que correctione uel reformatione sint digna et ea fideliter perferant ad metropolitanum et suffraganeos et ad alios in concilio subsequenti sic super his et aliis prout utilitati et honestati congruerit prouida deliberatione procedant. et que statuerint faciant obseruari. publicaturi ea in episcopalibus synodis annuatim per singulas dyoceses celebrandis. Quicumque autem hoc salutare statutum neglexerit adimplere a suis executione officii suspendatur.

Sicut et j. institutum xviij. di. cum quidem. concilia celebrare. sic abbates et priores abbates propositi priorati non habentes de triennio in triennium celebrant capitula sua. s(upra) de statu regularium in singulis et c. sequenti. statuant. isti erunt quasi testes synodales. si. s(upra) de testibus cogendis preterea et xxxv. q. vi. episcopus in synodo et debent esse de eodem episcopatu honesti et discreti quia tales melius possunt inuestigare ueritatem quam extranei. ar(gumentum) s(upra) de testibus ueniens. infra et xxxv. q. vi. c. i. et ij. et s(upra) quod timmi ac. pos. uel et isti appellantur uisitatores qui circuire totam prochiam de uilla in uillam debent. ut. lxxx. di. non debe. unde non hic sumptum uel et illi qui procurabunt per parrochias ad quas attenderunt quia sunt stipendiis hoc facere non deberent. s(upra) de prebend. cum ex officij. et xxviij. q. i. iam nunc infra. et xij. q. ij. caritatem et officium suum non debet eis esse dampnosum. ar(gumentum) iiij. q. iij. si uelis. ar(gumentum) contra quod episcopus debeat eos procurare. s(upra) de of. ord. inter cetera. et xxiij. q. i. militare. pro quibus concordantiis credo standum moderatos tamen sumptus petent. Jo. nulla iurisdic(tione). si isti non habent iurisdictionem ergo non possunt aliquos cogere uel citare ut ueniant uel respondeant. immo possunt eis dicere ingressus es ut aduena. numquid ut iudices nos. iij. q. vi. leges. item uidetur quod deberent esse iurati. xxxv. q. vi. episcopus in synodo. sed sufficit quod sint honeste persone quibus merito sit credendum super his que referuntur in concilio prouinciali. fit quia primo denuntiatur hoc metropolitano quam episcopo cum iste debeat stare episcopo ab archid. xcv. di. ple(risque). excessus deinde si episcopus esset negligens archiepiscopo. ix. q. iij. cum simus. conceditur et per hoc dicitur ordo confunditur si ita iurisdictio episcopo non seruatur. xi. q. i. peruenit dicas quod isti inquisitores solam famam referunt metropolitano quod intelligitur et inquirunt sine aliqua iurisdictione per alios ut ad denuntiationem ipsorum possit uisitare prouinciam quia ex hoc apparet episcopus negligens. tamen si episcopus uellet corrigere illos excessus non preteret suam iurisdictionem nisi tunc demum cum negligens apparet. ix. q. iij. cum simus. C. ult. eo ipso quod hic

referunt metropolitano apparet q̄ mīsta sīt ap
epōs q̄ egent correctōe. xviij. di. puenit. vñ uī eē
diminuta iurīdcō metropolitanorum in h̄ q̄ olī po
tant decerne ut inquirerēt an epi eēnt negligētes
nō ut statim inquirerēt de criminibus nī postquā con
staret de negligentia sic pōt intelligi. s. de censibus
sopite. ≠ s. de prescript. cum ex officij. hodie uero
nō possunt nī ū p̄o eis p alios referātur ꝑ q̄ hīc
statuitur alias superflua ≠ honerosa fuiss; ista cō
stitutō ≠ istis inquisitoribus minus credit̄ q̄ aliis
officijs q̄ aliis creditur quam quousq; contrarium ꝓ
betur. iiij. q. iiij. ꝗ. aliquā. ff. de of. p̄. ur. l. i. ꝗ. aces
s. de. ap. cum parati. ar. ff. de reb; eorum qui sub
tutela. ꝟ cura. l. mag. ꝗ. illō. ff. de custodia. ≠ ex
hi. re. l. diuus h̄ iō q̄ ista solam famā referunt
nec sunt iurati s; illi iurati sīt ≠ famā nō refert
in ipsū stm̄. ≠ isti inquisitores nō debēt omitte
officiū suum quamuis p̄lati inquirāt ≠ corrigāt.
≠ reformant ut referent metropolitano an op
teat ipm̄ supplere negligentiam epōrum aliā nec
cit. ≠ ita non impedietur ipsorum inquisitō ꝑp
terea epōrum. v. Gregorius. ix. archiepō ≠
priori scē. c. tortoni.

Olim. j. ≠ xv. ≠. p. ord. q̄ tonen. ≠. j. ne g̃
reformatio monasterij ualeat retar
dari. cm̄. q̄ relaxatis excoīcationum sentētijs.
seu suspensionū si quas idem abbas pmulsit ꝟ p
quoscumq; iudices pmulgari fecit. post inceptū
negotium in eos ≠ adherentes eisdem. ac eis
restitutis quos idem abbas negotō ipō pende
te iustitiam spoliauit. in negō de plano ≠ abs
q; iudiciorum strepitu pcedentes. cū talibus inspiē
in h̄ casu non deceat dei seruos inuolui. inq̄ra
tis q̄ cē psonas ≠ obseruantias regulares iudi
tis in quirenda corrigentes ≠ refor. tā in capi
te q̄ in membris. que cor. ≠ re offō. no iuris
indigere iuramentis. Si qua de tacenda ūi
tate alicuis extorserat relaxatis. puiso ut ne
gō ipō pendente p̄fati monachi eidem abbi
obediant ≠ intendant. ita tā q̄ p h̄ psecutio
negotij non ualeat impediri. Si uero testes
q̄ eundem abbem pducti fuerint decorum ipsorū
ei copiam faciatis. Ceterum predictis monachis

fcās ꝓpter h̄ tribus uel quatuor istis ꝟ aliis
quos ydoneos ad dem̄ negotium psequen
dum duxeritis assumendos. faciatis de bonis
eiusdem monasterij faciendas expensas ad
psecutōnem tam̄ negotij necessarias deputatis.
si qua ꝓpter h̄ receperunt de bonis monasterij
cum pprium non habeant ministrari. contra
res ≠ c̄.

Olim ≠. j. relaxatis ut si oportuit possit ferre tes
timonium in negō inquisitōis cum p eos melius
quam p alios possit ūitas inquiri. s. de testibus ue
niens dum tā ex alia cā non possunt repelli. j. de.
sy. pnias ≠ s. de re iu. cum. i. ≠. a. b. post inceptū
ue. no. q̄ lite pendente non ē aliquid inouand. s.
ut lite pen. a memoria ≠ p totū. ≠. s. de iure. pac

ex litis. ar. ≠. xvj. q. iiij. uolumus. Jt est. ar. q̄ cā cepta
inter p̄latum ≠ subditos suspensa ē iurisdictō prelati.
ac si eēt appellatum ab eo. s. e. cum dilc̄ ≠ totū iudi
ciū suum ad maiorē iudicem delatū est. uñ facit
in iniuriā iudici sub quo eorum cē negotiū pendet. ar.
ij. q. i. nī ≠ iudex totum dz reuocare siquid faciat
in eis ut hic uī cum ex odio uideatur pcedē negotō
cepto. ar. c̄. viij. q. iiij. nōne q̄ usq; ad finem cāe
nō possunt recedere a sua iurisdictōne ut ibi d̄. ≠. ar.
xv. q. ult. c. ult. ≠ obedientiam exhibē. ut. j. dz q̄ si si fa
ciant p iudicem cōpellantur. ut. j. dz ū su. p iu. cor.
rpē aut cōpellere eos non dz si tā iudices in h̄ eēnt
negligentes ipēmet p̄latus posset excoīcare si nō obe
dirent ꝟ alias cōpelleret. ar. s. de of. or. significaui
ut. s. de. of. del. prudentiā. ꝗ. septā al' soluerēt obe
dientia q̄ eē non dz s; ex eo q̄ dicit. j. q̄ iustitiam
spoliauit uī a contrario q̄ si iusta fuisset cā q̄ eos puni
re posset. q̄ credo. honest̄ tā eēt si p iudices h̄ fieret.
≠ q̄ dicit relaxatis ≠ c̄. pmisit cām ne reformatio
monasterij retardet ut possit fr̄e testim̄. s. de test. ve
niens. adherentes. ar. q̄ id iuris ē in accessorio q̄ i
principali. ut. s. de. of. del. prudentiā. ꝗ. fi. ū de
h̄. ≠ sublato pn̄. ≠ accessorium ≠ q̄ adherēt religō
sis religōsa sunt. ff. de rei. uen. que religōsis. b. de
plano ≠ absq; iudiciorum. sic s. de regularibus ea q̄ ≠ ita
ordo iudiciarius non uidetur usq; quaq; seruandus
circa regulares. ut. s. e. qualiter. infi. q̄ de facili remo
ueretur. ut. i. ≠. j. de. sy. pnias. cū summaria cogn̄ uī
sufficē ex eo q̄ dicit de plano. s; mag̃ iudice sedē
te p tribunali. ij. q. iij. ꝗ. puaricator ≠. iij. q. iij. ꝗ.
spatium. ꝗ. ad iudicem ≠ manifestissimus pbōnibus.
v. q. vi. ephiphanium ≠. C. de pbōnibus. l. ult. ≠ ordo
iuris seruandus ē. s. e. qualiter. ꝗ. debet. b. tacenda
ūitate. h̄ ipō suspectus erat abbas. talia iuramenta
non tenēt. s. de testibus cōmittis. immo talia iura
menta relaxanda sunt ut ūitas reuelet̄. si. s. de te
stibus. co. c. ult. ≠ sīn pcō seruari nō possunt. q̄ cela
re ūitatem mortale pc̄m est. xi. q. iij. quisquis. ≠. j.
de crimine. fal. c. i. expedit. n. rpā nocentiū nota
eē. ff. de iniur. eum qui. ꝗ. i. b. copiam facia. sic.
s. e. qualiter. ꝗ. dz ≠ ē h̄ notabile c̄ quosdam qui ñ
faciunt copiam dictorum ≠ supprimunt testiū noīa
iuste possz appellari. l; dicatur q̄ nō usquequaq; serua
ri dz ordo iuris tā in h̄ bū dz seruari. b. faciant de
bonis. s. e. ex pte ū de h̄. Idem epō caseri. de
albo. ≠ de sale abbatibus.

Prelatorum excessus. ≠. j. sane dil. fil.
c. ≠ quatuor alij canonici fisingen.
denunciando innotuerunt q̄ frisingen̄ eccē
sia sub eccatis. quem ut dicunt sine mini
canonice assecutus adeo grauiter dilapidat
≠ consumit q̄ ū celeriter adhibeatur remedi
um eccatis idem peium ad irreparabil' desō
lutionis obprobrium deducetur. nec solūmo
do rerum. ꝟ etiam ≠ fame sue pdigus ≠ salutis.
uitam ducit enormiter dissolutam ≠. j. dis.
ꝟ. cm̄. q̄ psonaliter accedentes ad locū inquira
tis sollicite ūitatem ≠ eam fideliter conscribētes.

sub sigill' uri nob transmittatis inclusam eidem epo terminu assignantes quo nro se cospectui representet. p meritis receptus potestate uendendi. dandi. infeudandi seu quomodolibet alienandi bona ipsius ecclesie interim eius penitus interdicta.

Prelator. et c. adhibeatur reme. si qr n iustitia conatus cupiditatis reprimetur ius litigator excl gueret. s. in prin. inconst. greg. pdiguer. si in predca cas. psonali. in casu istius astit. non possent alij committere uices suas. de hoc tes. s. de of. del. c. ult. § ij. p meritis recep. ut pena docente agnoscat q'h ipse excesserit in pmissis si. xxvij. q. i. si ho ecc. et s. de of. legati. n spal' ut sapiens sit i pena q stulte fuit in culpa. xxxvij. di. qr ea et quot di timor no reuocat a malo et c. s. de elc. cu in cunctis et nece e ut ferro abscindatur. et c. ff. lxxxj. di. psimos. B. potestate uen. no q' licz alicuius tenimetur su atcircam ut suspectus de dilapidatione non dz statim remoueri. j. de fi. lz. sz interdici dz eidem omne genus alienandi ut hic pz. et s. de of. del. uenerabilis ii de h. imo sibi debitur interim coadiutor sine cuius assilio nich faciat si suspectus e ut i di. §. Gregorius Aureli. subd. De calupniatoribz

Cum fortius puniendia sint crimina que in sontibz et maxime sacratis hominibz inferuntur. quam sicut culpabiles que in ca. Jo. diac. tuc edisti c. attende ut hyllarium criminatorem ipsius nulla ex distinctione uiam pena ueniens castigares et j. Ergo tante nequitie mal' sit digna no dz ulto re transire. iubemus eundem h. p' cb diaconatus quo indignus fungitur offo priuari et uerberibz publice castigatum in exilium deportari.

Cum fortiu et j. insontibz. xxiij. q. v. si non lz. et xvij. q. iiij. sicut cuius. maxime sacratis. ar. qd ex p'sona agrauat iniuria. instit. de iniur. § atrox. et j. de sen. excois cum illorum et qui ppositio suo manus iniuleret capite punitur. et augetur crim dignitate prositi. ff. de re mili. omne delictu. § i. et ius publicum offendit. i. di. ius publicu. uni qui ledit sacerdotes tamquam p publico crimine puniunt. ij. q. i. in pmis. culpabiles. g' iudex qui no punit deficientem in accusatione peccat et culpam contrahit cu puniri debeat pena talionis. ij. q. iij. c. i. et ij. et iij. l. tuc edisti. ut iudices. priuari offo. sz ur hoc co ius scriptu esse ex quo n statim non fuit de calumpnia adempnatus non dz postea adempnari n ce eum item inscribat. c. de calumpniatoribz. l. i. pot dici q' spale e et scitu principis ad alectiam trahi non dz. instit. de iure naturali. § plane l' forte iudices adempnauit eum. sz pena non imposuint l' uetius ut q' ca exempli hoc scriptu sit ne alij inde sumant exemplu. et pretera negligentia iudicis n dz ei pdesse ut remaneat calupnia impunita. ala. l' dic q' hic fuit dimissum pp culpam iudicis licz coram eo prutu fuisset et ideo p se

iorem imponet. ar. C. au. p uo. non est noce de tuta. op. ij. q. vi. a pplo qr sui recepta fuit. su ut nichil obtent appellanti. uerberibz. sn supplemento pene. v. q. vi. qr. in exilium. quam penam ecca ipone. l. di. accedens. ar. lxxij. di. in synodo. et xvij. q. iiij. attendendum Innoc. iij. zamoren. segobien. et abulen. epis.

Cum dil. f. mag. scol. paletin. ad se ap. accessisset et de epo suo excessus uarios nuntiasset examinationem criminum excessuum obiectorum et j. Cum aut processit negotij examinauimus diligent. nec intelligere potuimus pbatum sufficient aliq' de predcis eundem epm absoluentes decreuimus ab obiectis. Vobis mandantes q. memoratum magistrum scolas donec canonice suam purgauit innocentiam. f. q' no calumpniandi aio ad hi crimina pponenda processit ab offo et beneficio suspendatis ut ceteri sili pena pterriti ad infamiam suorum non psiliant facile platorum

Cum dilce. et j. nuntiassz. cu ad denuntiatorum alicuius pp cuitur inquisitonem no procedit iudex n denuntians pbet l' ma. admonitorum. j. e. px. lz. rel'. no calupniandi. sic pz q' si denuntians non pbat q' intendit calupniari presumitur sic in accusatore. e. ij. q. iij. qui no pbauit. C. de aduocatis diuersor iudicium. l. i. sz qualr pbabit q' no calumpniose denunciauit. ut q' p sacramentum suum pbari poss; ut hic colligit. ar. s. de test. pstermu. et s. de except. pastoralis et in pre dz hic calumpnia cu calumpniator punitur silitudine supplitij. ij. q. iij. quisquis. et e qui crim. et s. e. px. se hij s. et c. q'h ij. pena g'illius qui denuntiat si non pbat erit suspensio offitij et bnfitij ut hic pz donec se purgauit et tm purgo pstauit ad arbitrium iudicis ex quo hic n determinatur. s. de of. del. de causis. et pterea a purgone et hodie arbitrarie sit. s. e. px. inquisitois in fine. sili pena. h et est ca. qr puniuntur ut alij n sumant inde exemplu infamati. di. platos suos. et ita pena unius e metus alius. ij. q. vij. cum a ppt. ff. de penis. l. capitalium. § famosi. s. de of. or. uestra grauis. Gregorius generali synodo presidens. De simonia. ne quid p spiritualibz exigatur

In ordinando et j. sic non dz eps manu quam imponit. ita nec minister l' notarius in ordinatione eius uocem l' calamen uendere. p ordinatione g' l' ulipallij. sui cartis atqz pittaciis. eum cum ordinatur oio aliquid dare phitemus.

In ordinando et j. manum q' uel exigatur. imponit. h sumptum fuit ex illo canone. B j. q. ij. sic epm. nec minister. i. archidiaconus qui examinat pmouendos. s. de of. archid. ad h. uende. uerbum uendicois no accipitur gnrum contractum qr uendicio no procedit sn precio. ff. de contrahen. empt. l. ij. § sine precio. et C. e. t. empti fides. Instit. e. t. § pretium. sz qr notarius no pot uendere opas suas ul cartam cum de suo nemo bnficu facere compellitur. x. q. ij. precarie dict quidam q' optime

Cum ... dat ... Denuntiatori ... in platum defficiente ... ab offitio et bnfitio suspendendum donec fuit innocentiam purgauit

Cum fortior ... cum diaconum calumpniose accusasset ... subdiaconum ... fustigatus et uerberatus ... in exilium deportatur

u notatur papit salarium de pu lau. dico q
et si nichil papiat de publico nichil dz recipe p tali
scriptura qz symoniam committet et e spale i odiu
symoie ne fraus possit pantari ex pacto. n. nichil
accipe dz sz si grati sa sponte ad offerant sn omi
intentione a b initio ad h accessit non credo q peccarz
notatur la pars. ar. j. e. cum sit romana. et e ex
pssum. i. q. ij. sicut epatum. b. pascel. i. q. iij. si
quis obicit nec in frautem ad fiat no obstante
aliq consuetudine. i. q. i. emendam. et j. e. jacob. vi.

Ex concil. magunt.

Quisi alium in eccia ordinatum p pecu
niam expulerit eamqz s taliter ue
dicauit oimode depoatur.

Qui alium. et. j. expulerit. dupl. n. peccat recipie
do pecuniam et qz locum uiuentis occupat ar.
j. e. nemo. et. vij. q. i. cum et. s. de acces. p. c. i. Ado

datus pp.

Si dominus et magr oium qui sn pcco
fuit accusandi licentiam uiri dedit.
et j. Non igitur quilz catholicus est respuen
dus. sz ut ueritatem asserat ad pellendam
symoniacam rabiem magnus est pcibz
exortandus.

aliud

Si dominus. et. j. vni. s. uide scelatissimo e d ips
si. n. male locutus sum. et e. ij. q. vij. s. ecce. no g.
ar. h a minori. q. d. si iudas qui malus erat ad
mittit ad testim c dnm multo fortius catholici
admittunt ut ueritatem asserat c symoniaca pra
uitatem si. ar. s. de elc. cum in cunctis. i puin. ca
tholic. ar. q quilz catholicus admittit ad testim
c symoniaci nulla distinctione facta. ar. j. e. tanta.
dic. ut. s. de accusa. cum. p. g a arrio. s. hereticus
l paganus no admittuntur q u m est. b. exorad.
si. lxxx. di. siquis pp. et ex eo q dicit exorandus.
e. ar. q teste in criminibz no cpllsuntur. s. de te
sti. cogen. dilcoum v de h. Idem.

Accusatum symoniacum nece phibe
mus ne missarum sollempnia
celebraret donec quid eet uerius qsciuisz.

Accusatum. et. j. ne missarum sollepnia
c. h. et sequens intellige de eo qui erat publice
i famatus. al no deberent suspendi. ij. q. v. pbr.
si et. c. si mala sz no ne erant isti suspnsi ipo iure
cur suspendiuntur. j. e. tanta. et. xxxij. di. s. um. et. i.
q. i. quibzda. et. c. repiunt. Ro de fco suspndunt
cum ipo iur sunt suspensi. symoiaci. n. i ordie
qmmunq sit occultus est ipo iure suspnsus. n
pot missam cantare. j. e. tanta. qui ipm carecte
rem hz uitiosum in quo casu locuntur h duo cap.
v n cum eent isti se h infamati intro ipo fco de
buit suspendi. si no occultu eet lz sit suspnsus q
ad se sic quilz in mortali pcco qstitut. s. de cohi
tatione clicorz. et. cy. c. ult. i. q. i. sacerdotes no tn quo
ad alios est suspensus. ar. j. e marteus. et. c. ex tu
e. b. Idem.

Quotiens. et. j. puenit ad nos q p symo
niacam heresim filius ordinatus. pp

terea nece te huimus phibere ne missar sol
lempnia celebrare debuisses donec quid sit
uerius disceremus.

Quotiens. et. j. puenit. p famam. s. et. jo. de h uolunt
incurrere de excessibz subditorz. s. de. of. or. c. i. et. i.
de collusione. crimina. xi. q. iij. papue alioqui.
eis imputat. xliij. di. ephesijs. b. Lycius pp.

Sicut symoniaca pestis sui mag
nitudine alios morbos uincit ita sn
dilatione mox ut eius signa p aliquam p
sonam claruint de eccia dei dz eliminari atqz
expelli.

Sicut. et. j. uincit. qz respectu eius cetera crimina
p nichilo reputant. i. q. vii. c. ult. et. ar. j. c. px.
ar. c. xxxij. q. vij. quid in omibz. sz ibi soluitur
q dicit ibi grauius. i. coius. et. s. de actu. i nquisitio
nis ubi equipant homicidiu symoie quo ad pe
nam. horibilius tn est hoicidium. cu quo nuq
dispensat. l. di. miror. sn dilatione. i. q. i. qcquis.
et. c. repiunt. xxiij. q. iiij. si ea. et. xxxv. q. ix. loca. p
aliquam psonam. q de iure admitti debeat. ut
dixi. s. de acc. c. i. et. c. cum. p. et. c. cum opteat. da
turre. xxiij. q. ij. ecce. Deus dedit.

Tanta est labes huius criminis q et s
ui adusus dominos. et quilz criminosi
admittuntur ad accusationem. Et omis pccor
missam cantare pot preter symoniacum
quem quilz ut ab ordine male accepto re
moueatur accusare pot ul et meretrix.

Tanta e. et. j. ad accusationem. si accusat
fuit infamatus. de hoc dcm est. s. de accusat. c. p.
et. c. i. omnis pccor. n o preclusus ab eccia p snam
iudicis l canonis tollatur. et penitens. et sic n est
obiecto de excoicatis et suspensis ut notatur forni
cary. xxxij. di. nullus. nec de suspensis quo ad se
na quilz qstitut in mortali suspnsus e quo ad
se. s. de cohit. cli. c. ult. et. i. q. i. sacerdotes. sacro sca.
et sic omnes alij possunt cantare missa pret sy
moniacu ul q dic omis pccor pot cantare mis
sam pot referri ad facultate dispensadi. q. d. ret
facilius dispensat. cum omibz alijs criminosis
pt homicida qua cum symoiaco ul h dcm e in
detestatoin criminis et sic dato dico q ois pccor po
sit celebrare symoniac tn non pot qsiderato ii
to. qz symoniac in pio sui intro qmissiois sus
pensus e. ut. i. q. i. repiunt. et intus ortus occidit. et
in ipa sui radice necatur. i. q. i. quibzda. et sic ex
eo tempe quo cum symoie qmittit dapnat e.
vn postea celebrare no pot. q non qtingit i ali
is criminibz et ita plana est lra ista qsiderato into
cuiuscumqz pccoris. si. c. ad. l. iiix. mate qcquis.
vsu. donationes quarlz postremo alienationes
ex eo tpr. et e et ita symoniac celebrare non pot.
n cum eo dispenset quis possit dispensare dcm e.
s. de renunt. post translationem nec pot agere pe
nitentiam n renuntiet tenetso et exercitoi. s. de accat.
Inquisitionis. postq no renuntiauit. et pniam eg
it potit cum eo dispensari si placuit sciou. et sic

q2 platoz est inqui
rere.

licate potuit postea exercere officium suum. ar. ff. de fra-
cete. § i. vl. iam possidet ex noua accessione. ar. ff.
e. ex insinuatione. et ff. de euict. si seruus. § i. isti. b.
& meretrix. que alias non est admittenda ad accusa-
tionem vel testimonium propter vilitatem eius. C. de adult. q.
adulterium. et ff. de test. l. iiij. et lege iulia. eadem
ratione nec alium similem. arg. Alex. iij. in
concilio turon.

Non satis et ii. phibemus g. ne ab hys
qui ad religionem transire volunt
aliqua pecunia requiratur. nec porratus.
vel capellanie que sunt monachorum aut clericorum.
annua distractione vendantur. nec ab eo
cui regimen ipsarum committitur pro earum commis-
sione nullum pretium exigatur. Si quis
contra hoc decretum attemptare presumpserit tam
ille qui dederit quam qui receperit vel assentit
partem se non dubitet cum symone habiturum.
pro sepultura quorum et crismatis et olei perceptione
nulla cuiusque pretii exactio attemptetur. nec
sub optentu cuiusquam consuetudinis reatum
suum quis teneatur. quia diuturnitas temporis
non minuit peccatum sed auget.

Non satis et ii. requiratur. aliquo pacto. i. e. veni-
ens. et c. tua nos tamen si sponte sua aliqua admoni-
ne et pura intentione aliquid dare voluerint non
phibetur. ut c. tua nos. sed si monasterium esset ita te-
nue quod non posset sufficere. ar. est quod tunc posset exigere tem-
pore. sed scias quod nos non possumus providere si vult
intrare. porta tecum. sed nunc possit. ut. i. q. ij. sicut
episcopus hoc in symonia. y. et vinitis amor lucri phibetur. et
xiiij. q. iiij. si quis oblitus. vi. porratus. i. q. i. sicut
episcopi. et q. iij. saluator. et s. de statu re. c. ij. pro sepultu-
ra. quot modis dicatur sepultura dictum est s. de se-
pulturis c. ult. diuturnitas. si. i. c. px. et s. de consue-
tudine quanto. et c. ult. ad idem. i. q. iij. c. ult. diuturni-
tas temporis peccatum non excusat. xxiiij. q. i. scisma.
et i. q. i. nullus episcopus. grauamen. ff. de act. et obli-
obligationem. § i. ar. contra. ceterumque locum in prescrip-
tio. et xxxij. q. iiij. obtinuit. so. de hoc dictum est. s. de con-
sue. c. ult. et s. de temporibus or. c. ij. b. Ex con-
cil. lat.

Cum in corpore ecclesie et ii. horribile nimium
est quod in quibusdam ecclesiis locum ve-
nalitas phibetur habere. ita ut pro episcopis vel
abbatibus. seu quibuscumque personis ecclesiasticis
ponendis in sedem. seu introducendis presbiteris
in ecclesiam. nec non et pro sepulturis et exequi-
is mortuorum et benedictionibus nubentium.
seu aliis sacramentis aliquid requiratur. pu-
tant autem plures ex hoc licere quia legem mor-
tis de longe inualuisse consuetudine arbitran-
tur. non attendentes quod tanto grauiora sunt cri-
mina quanto diutius in felicem animam de-
tinent alligatam. ne igitur hec de cetero fiant vel
pro personis ecclesiasticis deducendis in sedem. vel sa-
cerdotibus instituendis. aut sepeliendis mor-
tuis. seu benedicendis nubentibus. seu aliis
sacramentis aliquid exigatur districtius phibe-
mus. si quis autem contra hoc venire presumpserit
portionem cum giezi se nouerit habiturum.

Cum in eccl. et ii. introducendis. i. q. iij.
si quis obiecerit. presbiteris in ecclesiam. vel quod talis consue-
tudo non sit reprobanda ut pro receptione canonici vel
introductione presbiteri in ecclesiam aliquid recipiatur. in aut. de
sanctis episcopis. § consuetudinibus dum tamen non detur ex pac-
to. aut exigatur. sed sponte ex post facto offeratur. et
est optima. ar. i. q. ij. sicut episcopum. et xviij. di. de eulogiis.
et i. e. dilecto. sed hoc requirebatur ex consuetudine que est peri-
culosa imperando. i. e. iacobus b. benedictionibus nubentium.
tie. i. e. suam pro benedictionibus nubentium accipi ali-
quid phibetur. quia pro eas gratia confertur. sed pro matri-
monio aliquid dare vel recipere non est peccatum. i. q. i.
quicquid. et xxxij. q. ij. honorantur. quia licet sit sacramen-
tum proprium tamen gratia non confertur. a. r. xxxij. q. i. nup-
tiarum. xxxij. q. ij. connubia. Sed est ar. quod non idem
iuris est in accessorio quod in principali. ar. quod pro exequi-
is mortuorum licitum sit recipere. i. e. suam. ala. in
felicem. s. de consue. c. ult. vnde hec et male ad huius-
te consuetudines. nullo tempore confirmatur. In aut.
ut nulli iudic. § i. coll. ix. giezi. qui primo in ve-
teri testamento symoniam inuenit. Sed fuit lepra per-
cussus. i. q. i. qui studet. et c. cito turpem. symoni-
aci dicuntur a symone mago. Idem vigiliensi episcopo.

Cum sit romana et ii. con. et c.
Sed quod nichil pro ecclesiarum consecratione po-
tes vel debes preter procurationem exigere.

Cum sit et ii. preter procurationem. hanc procurationem recipere
potest. sed non pro aliquo sacramento. quia hoc est symoni-
acum. ut i. q. i. statuimus. i. sed pro labore immo
nec pro labore. sed ista procuratio permissa est a iure sicut
et alie procurationes que fiunt ratione visitationis. Sed nullam
symoniam committit quia cum peccat non peccat nisi le-
gis auctoritate. xvij. q. v. cum peccare et ista procuratio prestan-
da de facultatibus ecclesie sicut et alie. s. de censibus so pro-
curatione. et c. cum inter. immo si ecclesia procurare non posset episcopum
ipse suis sumptibus ecclesiam consecrabit. x. q. iij. ca-
uendum. et i. q. ij. placuit. ar. in auctoritate de mandatis
principum. § sit tibi. b. Idem col. archiepiscopo.

De hac autem quod episcopus oxon. archid.
D beneficium. et cuidam clerico ante electio-
nem suam porratum dicitur promisisse ut vtique con-
sentiret eidem tue prudentie. Sed quod si manifestum
est eundem archidiaconum et clericum ob causam illam
promissa recepisse. aut exinde confessi fuerint
in iure vel legitime conuicti vel confessi fuerint
ab altaris ministerio sunt perpetuo deponendi.

Si vero id manifestum est nec tamen conuicti vel
confessi fuerint. sed tamen publica laborant infami-
a eis canonica purgatio debet indici. in qua si
defecerint tanquam auctores tanti sceleris sunt
puniendi. reges autem et principes eius debes in-
ducere ut si que receperint a prefato episcopo ut ei
electioni prestarent assensum ecclesie oxon. sine di-
minutione restituant. cum ea sine graui sue sa-
lutis periculo retinere non possint.

Pro sacramentis pro spiritualibus non debet exigi pecunia quia
symoniacum est et si hoc fecerit puniendus est et quo modo sequitur

De hoc dicitur promittens aliquem beneficium vel ecclesiam vt electioni
consentiat symoniacus est et dans et recipiens

De h et j recepisse maxime ar. s. de afes. c. ij.
et i. c. nobis manifestum i. notorium al' secus xi. q.
iij. eorum cum accusantur et iij. q. v. qui suspecti a fes
si fuerint iniure. al' afessio extra iudicium non pre
iudicat de h notatur. s. de afessis. c. ult. ff. ar. c.
hic quod nunquam agitur cum confesso quam cum cuic
to. ij. q. i. nos. s. de confessis. cum sit et ff. de afessis.
l. i. ar. c. l. di. probam xij. q. i. non dicatis et ar. l. di.
si quis sponsam ij. q. i. in primis. in prin. solo. cum
sponte confesso mitius agitur. sed non pretereo spon
te afesso minus timore. prodimum. non n. e bene
ficium quod fit ex necessitate. ff. de reru. mut. l. pater.
sed ea sunt in nostris officiis gratiora que cum impen
dere non teneamur ea tamen liberalitatis impen
dimus. xxiij. q. i. iam nunc ergo qui inuitus a
fitetur non renunciatur. ex deponendi. h e pena
symoniacorum. sic. s. de confessis cum sup. cum a
gitur in modum accusationis. immo id uidetur si ag
tur in modum inquisitionis. s. de accusat. inquisitio
nis. i. ex manifestum est. non tamen notorium quam
tunc secus. ut patet s. e. c. vn ponitur manifestum pro
notorio. alia littera habet non notorium. canonica
purga. propter infamiam. j. e. insinuatum. s. de accu
cum. p. tegem aut pam. hic rex et princeps ius
habebant in electione tanquam patroni quorum assen
sus dz requiri. s. de elec. sacro sca. ita uidelicet n quod
si prestitissent asensum. non afirmabatur electio. et
sic ius habebant. vn nec an nec post electionem lici
tum fuit redimere asensum illorum. vi. q. iij.
talia. et i. q. iij. si quis prebendas. et q. i. eos. et j. e.
matheus. restituant. et sic peccato eam retinere n pos
sunt ut hic patet et cum pena dupli deberent restitu
ere eam. in aut. de sanctis epis. in sca. calup. §. si
uero laycus. et §. si a secularis. j. e. audiuimus. et.
s. de immunitate. c. quia plurimorum et h non. quod ecclesie re
tinere dz cui facta fuit iniuria. ar. xvj. q. iiij. si clericus
in actio. et xxvij. q. i. si quis rapuerit. et autem de
sanctis epis. §. si quis autem in sa corrump. et ecclesia pot
uendicare illam pecuniam. in aut. e. c. §. si uero
laycus. et §. sz nec xenodochium. ar. contra j. e. ueni
ens. ibi restituitur ei qui dedit. alia. dixi quod in dec.
veniens restituta fuit ei qui dedit de mandato et h
quod hic dicit est ius commune. tu dicas alibi ista ueni
ens loquitur de monacho qui pecuniam dedit pro
sua receptione et illud e ius et hoc similiter. si ergo aliquis
det pecuniam monasterio ut recipiatur symonia
committitur. i. e. cum symoniaca ei ergo qui dedit dz
restitui pecunia tam indigne a monachis ac
cepta ut cum ea in aliud monasterium intret l
ne sit honerosus suo monasterio. ar. xvi. q. vi. de
lapsis et xxvij. q. i. si quis rapuerit et ubicumque sine
monasterio siue ecclesie seculari pecunia taliter data et
accepta fuit pro ut dicit dec. ueniens. restituenda e
pecunia ei qui dedit. nec ecclesia uel monasterium
dz cum tali fraude esse in lucro cum ipsi clerici uel
monachi in h ita communiter delinquunt cum ipsi cle
rici de h sunt puniendi et ex eodem facto penam et p
mium consequi non debeant. ff. de neg. g. si tu heredi
tatem et h contingeret illam fraudibus a principio quod esse non
dz. xxiij. di. preuenit. et xxxv. q. ix. loca. infra et tale lu
crum ecclesia non dz habere nec possent clerici uel monachi peti
tere n restituerent quod symoniace receperunt uel potest dici
quod si clerici seculares sit communiter delinquunt ecclesia dz
applicari et clerici sunt omnes ab ecclesia remouendi. c. uero
pecunia datur alicui puta prelato soli uel alij clericorum ita uel
ecclesia non e in culpa tunc locum habet quod hic dicit quod ille
qui pecuniam recepit dz illam restituere ecclesie in cuius ig
nominiam data fuit. nec dz ei restitui qui dedit et pre
cipue si sit sciatis in quo casu intelliguntur auctores pro dec.
de regularibus potest dici quod et tamen non dz ei restitui si
possit sed assignanda e suo monasterio. a d ce transire ut eo
uiuente habeat usum illius. ar. pro decimorum. c. de lapsis. si
quis rapuerit. b. et h cum ecclesia fuit in culpa. Idem
eboracensi archiepiscopo.

Cum eertit in nostra presentia constituti R.
clericus et nobilis uir G. moram diu
tius facere non potuerat pro se in ea illa sufficien
tem constituit R. talem. Cumque ab ore pfati
R. intelleximus quod memoratus miles promiserit
ei dare ecclesiam. si quandam negotium eiusdem ptz
in nostra presentia promouere. ac per h promissionem
ipsam continere symoniacam prauitatem. eid. R.
super eadem ecclesia silentium duximus imponendum.

Cum ecclesiam et j. promiserat. h promissio
sub pactio illicita et symoniaca fuit. s. de pact. c.
ult. et j. e. tua. et j. q. ij. quam pio. vn miles per talem
promissionem non obligatur. quia ipsi R. imponit
silentium si uero sine aliqua pactione promouisset nego
tium illi uel al' seruuisset eidem bene potuit eum remu
nerare sine representando ipsum ad aliquod beneficium sine aliquo
modo. ar. lxiij. di. quod prodit. immo naturaliter erat ei obli
gatus. ff. de pe. her. sz si lege. §. consuluit et ar. ij. q. ij.
hic tamen placiti potest licite quilibet seruire episcopo uel alij
spe future remunerationis. nec symonia committitur
in tali spe cum sine omni pactione uel conditione seruiat.
dummodo principaliter hac intentione non seruiat n
episcopo directe pro hoc seruitio ei prouideat in beneficio uendat
dat. quia sic esset munus ab obsequio. i. q. i. ordinatio
nes. et c. ex. non multi. aliter non sperare tamen remunera
tionem qualiter seruire ei. cum ex debito ei non teneatur
immo cum dignus e et potest sperare eptatum et alios ho
nores. lix. di. si officia. lxxiiij. di. consuluit. silentium.
et bene quia si ecclesiam tali modo adeptus fuisset eam renun
tiare tenetur. i. q. i. si quis nec et in alia pena sp esse
ut ibi quam non agere non possit ea retenta. s. de
accusat. inquisitionis. Idem cistrensi episcopo.

Insinuatum est quod in ecclesiis tui episcopatus
plurimi clerici per symoniam dicuntur habere
ingressum et infamia inde res pro gi. vn. c. q.
si qui fuerint quos in predictis ecclesiis publice et
notorium e symoniace intrasse eos amoue
as ab ecclesiis taliter acquisitis. illis autem quorum
crimen non e publicum et notorium. sz pu
blica laborant infamia. cum. v. l. vi. manu
sui ordinis purgationem indicas. in qua si de
fecerint hi beneficiis ecclesiarum spetio priuet eorundem.

Insinuatum est. clericus symoniacus notorius a beneficio deponi
tur ... de infamato qui se purgare non potest

Insinuatum et j. tit. ingressum. non fuerit sed latrones. qui non intrant per hostium. s. de iur. pa. delatum et xxij. q. iiij. tres personas et i. q. i. ordinationes. vij. q. i. non furem. notorium. s. de cohitat. cle. c. ult. et ideo nulla probatio est necessaria. s. de accusat. evidentia et ij. q. i. de manifesta. v. ult. vi. ar. contra ij. q. v. presbiter. et c. si mala et c. omnibus. Solo regulare est quod episcopus se purgare cum xij. presbiteris. presbiter cum v. dyaconus cum tribus vel iiij. tertius. Pontifices per iiij. minus expurgent duodena. Quinta sacerdote levita tria pena. aut maior maiori minor est adhibenda minori. quia tamen sunt presumptiones. s. de accusato cum p. i. q. v. omnibus quia plures. j. de purga. c. inter sollicitudines. hodie numerus compurgatorum arbitrarius est secundum arbitrium iudicis competentes presbiter. nota quod deficiens in purgatione punitur ut hic patet et s. c. de his et j. de purgat. c. cum p. sed purgatio indicitur propter probabilem presumptionem ortam ex fama. quod vero quod ex probabili presumptione possit diffinitiva sententia proferri quod non est verum. sed ista probabilis presumptio transit in violentiam. ex eo quod non habet testes sue honestatis. Idem.

Nemo presbiterorum exenium vel emolumentum quodlibet temporale immo spirituali detrimentum a quocumque publice peccante accipiat ut episcopo vel ministris eius peccatum illius celet. nec pro respectu cuiuscumque persone consanguinitatis vel aut familiaritatis alicuius communicans peccatis his episcopo innotescere detrectet. nec quemquam penitentem vel minus digne gratia vel favore ad reconciliationem adducat et testimonium reconciliationis ferat eidem vel quocumque livore digne penitentem a reconciliatione removeat. quia symoniacum est utrumque.

Nemo et j. quodlibet. i. aliquid de quibus. si. xx. q. i. non et s. de condit. appo. verum et i. q. vij. si quis est in pres. v. illius celet. no. quod symoniam committit qui pro aliquo temporali celat peccatum alterius quod corrigere vel denunciare tenetur episcopo sicut symoniacum est aliquid recipere ut ordinandus non ordinetur vel ut electus quis non consentiat. i. q. i. c. qui aliter et c. secundum. a. d. si. quonis. et est hic ar. quod celare est aliquid facere. ut xxxvi. di. si quis vult. ar. contra ff. de pecul. verb. solent et ff. de adict. obtur. c. l. iiij. j. ult. sed illa non tangunt istam materiam hic loquitur de iudicio quod fit ad penitentiam ad quod tenetur quilibet. unde nichil potest quis propter hoc accipere cum sit spirituale. non de iudicio quod fit ad furem capiendum vel servum fugitivum pro quo recipere potest mercedem labores. ala. consanguinitatis. quod vero quod consanguinitas symoniam inducat quia non refert an iniuste cordis amor an sordide preces intueantur. i. q. i. si quis. alicuius communicans. lxxxiij. di. quidam et lxxx. v. di. c. iij. reconciliationis pro reconciliatione sui absolutione precium exigi non debet. j. e. ad aures. utrumque presbiter s. minus digne penitentem gratia vel favore adducere ad reconciliationem. aliud est digne penitentem removere a reconciliatione aliquo livore utrumque istorum symoniacum est et ita respicit istos duos modos tantum et

quod pro dicto symoniacum esse. licet ut dixi. ibi vel potest respicere omnia precedentia ut ista duo ultima quia per modo replicentur et quod pro dixit celet et innotescere detractet. non idem sunt et sic isto utrumque potest respicere illa sic continentia b. Idem Wigorniensi episcopo et priori et albi de pertica.

Quia ecclesiam monachorum de acra recepimus quod cum ipsi quoddam manerium cum pertinentiis suis et ecclesiam de geneu. a monachis de cadomo sub annuo censu xv. lib. fuissent adepti et inde cartam a dictis monachis habuissent postmodum eorum capitulo inconsulto prescriptum manerium et cartam monachis de cadomo accepta pecunia resignavit. verum quia prefati monachi de acra se asserunt iniuste gravatos. mandamus quatinus partibus convocatis prescriptam cartam concordia vel iudicio terminetis. scituri quod sicut emi non potuit ita nec redimi ecclesia memorata. Si vero monachi de cadomo legitime citati ad vestram presentiam accedere et iudicio vestro stare contempserint vos ipsos monachos de acra in possessionem eorum de quibus controversia vertitur inducatis. non permittatis eos exinde absque ordine iudiciario molestari.

Quia ecclesiam et j. capitulo inconsulto. verum non iure resignatio. xij. q. ij. sine exceptione. s. de empt. et vend. cum dilec. concordia. v. q. iij. si primates et s. de transact. c. ult. et plures concordantias invenies de hoc. emi non potuit. quia nullum spirituale et spirituali annexum potest vendi. vel emi. s. de iur. patro. de iure et s. de preb. cum pridem et c. ult. et s. de transac. sicut eo et xvi. q. vij. de quibus. ergo nec redimi. sed hic non videtur habere locum. quia ecclesia vel spirituali annexum potest vendi cum universitate et obligari. s. de iure pa. ex litteris et c. cum seculum. sed manerium fuit ut ius principale in quo erat ecclesia et ita potuit redimi tamquam accessorium. dicas quod manerium cum pertinentiis suis et ecclesia fuit monachis concessa. ita quod neutrum fuit accessorium alterius et hoc colligitur unde extra non dicit in principio quod quoddam manerium cum pertinentiis suis et ecclesiam et ita ecclesia non fuit pertinens manerio. quia separata fuit a pertinentiis et ita redemptio quantum ad ecclesiam nulla fuit ipso iure. sed hic non habet locum in manerio. quia bene potest vendi et redimi et ita hic illa non possunt revocare manerium. qualiter ergo agent pro manerio dicas quod contractus sive redemptio quo ad manerium nullus fuit ipso iure ex alia causa. quia hoc factum fuit inrequisito capitulo. si. s. de empt. et vend. cum dilecti et xij. q. ij. sine exceptione. nec eadem ratione non tenuit redemptio ecclesie. et ita etiam si ecclesia fuisset accessoria ad manerium. idem esset. v. in possessionem. causa rei servande. silicet non fuit q. s. ut lite non contestata. quia non. j. in aliis et silicet quia esset et non liqueret de causa ad iudicaretur ei possessio salva questione proprietatis. absentibus. s. de do. et con. per. ut et de hoc quam possessionem debent ei defendere iudices. cum remaneant adhuc iudices de illa re. usque ad diffinitivam sententiam. ut dicitur infra. v. et s. de testi. ex parte ii. de tuo. Idem

Ea que circa et j. audivimus quod firmo

p[ro] crismate ab eccl[es]iis extorqueretis. quos nunc
cathedraticam aliqui pascalem p[re]stationem
in modum ep[iscop]alem consuetudinem appellatis.
Ex q[u]o h[oc] symoniacum esse cognoscitur. cu[m] q[uae]
p[re]textu alicuius consuetudinis. v[e]l prelationis
precaptos denuo[s] nullatenus exigatis. p[ro] eo
tantum. q[uod] si h[oc] p[re]sumpseritis periculum ordinis
et dignitatis potius non inmerito formida-
te.

Ea que. et .i. crismate. p[ro] crismate nummos acci-
pe non acceditur immo symoniacus est. ut .i. q. ii.
c. ult. et .i. e. inuam. et .s. e. no[n] satis. et c. cum in eccl[es]ia.
et .i. e. ad n[ost]ram. appellatis. firmit[er] uariatio no[min]is. j.
c. in tan. h[oc] tota denominatio malum no[n] excusat
immo mag[is] accusat. q[uia] q[uo]cumq[ue] nom[en] imponas
symonia e[st]. sicut in usura. xiiij. q. iij. plerique. et .c.
cet[er]a. v. a[con]suetudinis. a[con]suetudo ista q[ua]ntumcumq[ue] longa
no[n] excusat. immo mag[is] accusat. s. e. non satis. et
c. cum in. e. et .s. de [con]sue. c. ult. cum sit [contr]a ea q[uae] in
ueteri testamento p[ro]hibita sunt. et in sui n[atur]a mala
ut uendere sacramenta. i. q. i. cum studeo. et c. sicut
eunuchus. secus de illa a[con]suetudine q[uae] inducta est
[contr]a ius positiuum. s. de [con]sue. c. ult. ubi de h[oc] b. pericu-
lum ordinis. l. de depositione. q[uia] pena symoniaco-
rum est depositio. s. e. de h[oc]. et c. insinuari. et .s. de
accusat. inquisitionis. i. e. v. Idem.

Ex diligenti tua relatione innotuit.
q[uod] c. cant[uariensis] archid[iaconus] te induxit ut ho-
minium ei faceres. et fidelitatem prestares
ita q[uod] ipse tibi beneficium eccl[es]iasticum a[n]nis
singulis exhiberet. unde q[uonia]m h[uius]modi obligatio illicita
et [contr]a salutis tue nec non et sue p[ro]fectum ex-
stitit absolui a nob[is] instantius postulasti. a-
diciens q[uod] ab eo deinceps nil o[mn]i[n]o accipere de
beneficio constituto. Quo circa nos tuam petitio-
nem honestam et fauorabilem attendentes
te a p[re]fati archid[iaconi] dominio et fidelitate. p[re]ser-
tim cum h[oc] tali prestita diuinis et humanis le-
gib[us] [contr]arie noscantur absoluimus. ita q[uod] ab
ep[iscop]o v[e]l sacerdote discreto penitentiam inde a digna[m]
recipias. Verum ne aliqua p[ro]pter h[oc] notatum
infamiam possit respergi. absolutionis n[ost]re
litteras tibi duximus indulgendas. quib[us] at-
lantium morsus caueas. et p[re]muniatus existas.
et quas in testimonium indulgentie n[ost]re ua-
leas demonstrare.

Ex diligenti. et .i. illicita obligatio. obligatio ista t[e]m-
p[or]is fuit. et illicita. et io[c]o t[ame]n de iure. t[ame]n de f[act]o ligat.
s. de pact[is]. c. ult. et e[st] istud minus ab obsequio in de-
bito impenso. unde symoniam inducit. i. q. i. sunt n[on]-
nulli. p[ro] sp[irit]ualib[us] n[on] homagium exigi no[n] d[ebet]. i. regul[a]
iuris. c. ult. b. [contr]a salutis. iuramentum istud uergit in
dispendium salutis eterne. q[uia] p[re]stitum e[st] p[ro] re spi-
rituali. p[ro] eccl[es]iastico beneficio. s. uni non pot[est] seruiri.
s. de iur. iur. si uero. et .s. q[uod] metus ca[usa] cum dilect[us].
et .xxij. q. iiij. si aliquid. ala. nil o[mn]i[n]o. al[ioquin] certe peni-
tentiam ag[er]e non posset. s. de accusat. inquisitionis. q[uia]
uenia non datur n[isi] correcto. xxiiij. q. ij. legatum.

xxij. q. vij. q[uo]cumq[ue] modo. s[ed] penitentie non pot[est] n[isi] retinuer-
it illud beneficium. ut dixi in precedenti dec[retali]. inquisitionis.
diuinis. i. canonicas sic exponis. ij. q. v. q[uia] suspectum. et.
i. q. ij. quam pio. et .q. iij. si quis obiecerit. et .c. salua-
tor ut supra. q[ui] et h[oc] est [contr]a ueteris et nouum testamentum.
i. q. i. qui studet. humanis. C. de ep[iscop]is et cl[er]icis. si q[ui]s
[contr]a et in auten. de sanc[tissimis] ep[iscop]is circa prin[cipium]. et ¶ s[ed] n[ec] n[on]
g[raui]o[r] q[uod] crimen symonie grauissimum reputatur ex quo
diuinis et canonicis et humanis. l. a dep[ra]uat[ione] ar. j.
q. vii. c. ult. b. absoluimus. ip[s]o iure t[ame]n absolutus
erat. unde sic expone. i. ad solutum ostendimus. et potius
f[or]te respicit tal[is] absolutio discretum. no[tandum] uerbum istud. q[uod]
discretus penitentiarius e[st] querendus qui sciat soluere ac
ligare. de pe. di. vi. qui uult peccata et obtecta liceri
a plus p[ro]prij sacerdotis. i. de peni. et remissionib[us] o[mn]is utriusq[ue].
¶ i. b. infamia. symoniaci. n. infames sunt. i. q. iij.
c. ult. et h[oc] est tal[is] infamia q[uod] n[isi] cum eo dispensetur
p[er] principem ad aliq[uod] eccl[es]iasticum beneficium admitti n[on] d[ebet].
quo ad d[omi]n[u]m acta penitentia tollitur. ut .ij. q. iij. ¶ hu-
ic colligitur. v. de m[a]g[ist]re. al[ias] no[n] crederetur secum fu-
isse dispensatum nisi ostenderet indulgentiam. j. de
sacramentis. c. ij. et. Idem strigonien[si] archiep[iscop]o.

Et si q[uaesti]ones tuas de feruore religi-
onis ad nos p[ro]ferri nullatenus ignore-
mus. non tamen tibi est in h[uius]modi ultra quam de-
beat dubitandum. cum leges humane dicant.
q[uod] quidam tenui religione sacramenta et necessaria
et legittima exhibere [con]tempnunt. tenuem re-
ligionem uocantes que in talib[us] resistat. ubi
non est aliquatenus resistendum. In h[oc] itaq[ue] q[uod] p[ro]
p[res]b[yte]r orat. ap[osto]l[ic]e le[gationis] p[ro] electione tua. et ut pallium
tibi traderet ad partes istas accessit. et f[rate]r tuus
eius p[re]sciens necessitatem ei equum unum te igno-
rante transmisit. qui p[er] mare ueniens nullas
aut paucas secum equitaturas adduxerat. nul-
lo modo timere oportet. cum in accipiendis v[e]l dandis
munerib[us]. tria sint maxime attendenda p[er]sone.
s. dantis et accipientis qualitas. quantitas mu-
neris. et donationis t[em]p[u]s. qualitas p[er]sonarum ut a q[uo]
et cui. s[ed] t[ame]n an a paupere diuiti uel e conuerso
a diuite locupleti datum fuerit estimatio muneris.
et donationis t[em]p[u]s. si magni v[e]l minoris p[re]tij
res data existat. et an instante necessitate siu a-
lio tempore conferatur. Si g[ra]o p[re]dictor[um] card[inalis] et
f[rat]r[i]s tui p[er]sonam et qualitatem pensamus no[n]
fuit magnum ab eodem f[rat]re tuo card[inali] equum
unum transmitti. qui et ioculatori non petenti forsi-
tan uis et tam habundans forte donaret. Ve-
rum si temporis necessitatem attendimus. no[n] alia
intentione h[oc] [con]stat fecisse quam ut cardi-
nali conueniretur in articulo p[re]notato. et ¶ q[uod]
aut[em] scriptum e[st] b[ea]t[u]s qui excutit manus suas
ab omni munere. de illis donis d[ic]t[u]m est que
accipientis animum allicere solent v[e]l immu-
tare. Quin t[ame]n si ip[s]a et p[er]sona electi offerat ordi-
natori v[e]l [con]secratori suo eleuatum. aut de
uino suo de aliis t[ame]n que modici p[re]tij fuerit.
et q[uod] uoluntatem recipientis inclinare v[e]l mo-

Ex diligenti [illegible] pro sp[irit]ualib[us] [illegible] omagiu[m] symon[ia] [illegible] est

Et si q[uaesti]o[nes] [illegible] muneribus dandis [illegible] symoniam [illegible] p[er]sona dantis et recipientis [illegible] et quantitas muneris [illegible] et est [illegible] ordinatore non est symonia [illegible] plus [illegible] fuit [illegible] donationis [illegible]

uere nō debeant. nō tn̄ ec. to. interpretari. consueuit accipientem in hijs delinquere ꝉ donatorem.

Et si q̄ donet. et. ī. ratione religionis in lege dicitur sub tali reuerentia terra uenire iuramentum prestare ue nunc. C. de fide instrument. l. ult. ad fi. quia dr̄ uerecundia ul timiditas. ff. de adhi. pet. illud in fi. ff. de condit. instit. q̄ sub a dict. sacramenta necnon heretici. r. ueritatem ē noluit iurare. ꝑ tn̄ eo ipso tanquam heretici reputantur. j. de hereticis. excōicamus. § si cum uero. testatur. si. xxiiij. q. ij. ca. tue. et sē. in prin. et. s. de rescript. cum contingat. dandis muneribus. aliud est munus. aliud ē donum. ut. ff. de ꝗ. sig. inter donum. § muneribus dādi causa. dcis quatuor ista. quis dans. cuius ne petens. quare. q̄ cā petendi. la. considerari dz quid offeratur. xix. di. si quale. xl ix. di. c. plit. et ult. a quo ē. ar. ij. q. vij. in grauibus. et p quo. i. q. i. dam̄ est. ij. a ncausā of feratur. de. q. se. di. ij. et dixi. qua intentione. viij. q. i. in scripturis. quātum. xvij. q. i. ananias. et inca sidatur quantitas. et p dantis. et recipientis. vn̄ se neca quidam cinicus petijt a rege antigono ta lentum. Respondit rex q plus est quam cinicus pete debeat. et sic fuit repulsus. cinicus petijt denari um. Respondit rex q minus est quam deceat regem dare. et ita turpissimā cauillationi inuenit q ne utrum daret. cum possz dare talentum tanquam rex. et denarium tanquam cinico. gratia. equum unum. certe tn̄. vi. solid. symonia induuntur. j. e. ex tue. non petenti. et id gratius. vn̄ seneca. non gratis accipimus q petenti donatur. vn̄ illud apli. beatius ē dare quam accipere. xvi. q. i. p dicator. qui n. do nat alium ꝯ naturaliter obligat. ff. de precario in. 9z. et si. § absoluit. et ille cui donat exhibere reuerentiam donatori compellitur. et obedire. viij. q. ij. illud quidem. vn̄ uersus. grauis ē donum q uenit a n̄ pirates. vino donari. q de iure si nō dz. q. quod ioculatoribus donant cum uecinissime donari. lxxxvi. di. donare. intentione. hic interpr. ppter intentionē alterius p exteriora. al non possz diuinare de intentione alterius cordis. q nec ē paulus spū dei plenus potuit diuinare. xxij. q. ij. beatus. et. s. ut ecclesiastica b̄ficia uc mim. et. ff. ad l. aquil. si pictator. i fi. et q dicit h. cēsbat fam fuisse. i. p sumitur. et ē. ar. q p exteriora p sumitur de interioribz. s. de p sump. c. ij. et. iij. ē ita uero p dictam istam a cōio q si ali a intentione equum cardinali dedisset. alr nō daturus ti uero possz facilius expediri negociū suis tz eo ignorante p iudicasset ei. i. q. v. presentium ñ in odio eius tj fecisset. j. e. nob. ut ti eo p hnente. tj fecisset. i. e. sic. retentionem est. ij. in talibz ad inten tionem et ex intentione ista consideratur. in inde n. locus ē affectuis et non in hijs q̄ certa sunt. ff. de ꝯ. obli. cum iam acttus. § cum ita in fi. cum. n. res certa ē locus sit. ff. locati. 9. ad res. § i. b. q̄ equi tat. i. q. i. sunt non nulli. modica peci q̄ iuste ad iniustum quantitatem non p ducantur. ff. de. of. p consul. solent in fi. ff. de of. p sid. plebiscita. in hijs. n. interpretari ecclā symoniam non commit.

qz non est uisibile q ppter tam modica aliqs remoueretur ad aliquid iniquum faciendum. b. Idem.

Veniens ad nos. f. pbr̄ p posuit q abbas et fratres sci. R. noluerunt eum in monachum recipere quousqz. xxx. solid dare curauit. quemadmodum autem terciā sequentem die cū monachicū habitum induerit. et hijs monachi. xxx. sol. abbas uero. x. et famili. xij. p pastu asserentes h ēē de consuetudine monasterij postulauerit. Quum g9 fam hm p nitus sumiuit. qz q̄ si ita ē ē inueneris abbatem et monachos ad restituendū p fato. f. pecuniam tam indigne acceptam compellas ab batem et maiores psonas monasterij. p tante prauitatis excessu ab officij executione suspendens. p cipias. eid. f. ut in alio monasterio ī habitu monastico dño studeat deseruire.

Veniens. et. j. p pastu. In h non uz consuetudo. j. e. ia do bz. et. i. q. iij. ē ult. et tal consuetudo dicenda est potius corruptela. j. e. sic p eo. ad restituendā. ar. cō. 9. e. de h ibi hēs quid iuris sit de tali restitutione facienda. Indigne. symoniace. si. s. e. tua. et. s. de pac tis. c. ult. maiores. quorum consilio abbas regebatur. x. q. ij. hoc ius. vn̄ grauius puniuntur q sunt ac tores sed cum debebant h phibere. ar. j. de clico. ex. tatores. xiiij. q. iij. cum aliorum. si. j. e. dilectus. § de ipsos. suspendas. de pena istorum regularium qui p symoniam recipiunt et qui recipiunt h̄ē. i. e. cum. Id.

Ex tue. f. litteris et ex confessione sacerdotis presentium latoris accepimus q cum ad sacerdotij ordinem liberalis nolu isset eum eius archid. p sentare. vi. sol. solu erit et sic ordinem ipsum p eum p sentatus accepit. vn̄ ī sic duximus. Respond. ut si h nō ē publicū. sz secretum eundem sacerdotem secreto a uerit. Q̄ monens sine ulla contradictione p pensius inducens ut ordinem alicuius religionis assumat. et p petuo ab officio abstineat q illicite accepit. Alioquin nō erit tutum cum sit secretus excercere ipm inuitum ab eod officio cohibere. cum tm̄ secretam pnitam s q ē iniustum fuit iniun gere non postponas.

Ex tue. et. ī. vi. solid. nō q quantitas inuenit diui sitatem uerū nō induciat. xiiij. q. vi. c. ult. et. i. q. i. indices. et. c. placuit. et. q. iij. si quis p tendit. ut in usura quicquid sorti accedit usura ē. xiiij. q. iij. plerique. et. c. esca. al. ē. sub. c. plerique. j. de usuris consuluit. ar. cō. supra. e. et si q̄ones. Soluto intentio consideranda est. furtum. n. sine affectu nō committitur. xiiij. q. vi. c. ult. sic ē est in symo. ut dicit ē. s. e. et si q̄ones. secreto. ij. q. i. si peccauerit. vi. q. ij. si tantum et. s. de temporibz. or. ex tuarum. et. c. ult. et. j. e. t. matheus. causas phibi nō potest ut dicit iura precedā. et hic. 9z. cō. ar. q coherceri possit. s. de tempi bz ord. ad aures ul dr. q cō uoluntatem platorum suorum cō dici pmouēri nō debent. g9 eadem ratione debent abstinere illud loquitur de regularibz qui contra o bediam sui plati pmouēri nō debent nec hijs est ty tulum rōne cuius pmouēri debeant h loquitur de c

Veniens cap. Abbas et monachi suspenduntur qui pro re cipiendo in fratrem quemdam peccuniam exegerunt ꝉ receperunt recepta peccunia restituitur et ad aliud monasterium mittitur ... ... si hoc est occultum
Ex tue cap. Qui ordinandus presentori suo aliquid dedit symo... est non ... ...

recautē ordinis iam suscepti a q̄ si manifā cā a-
liq̄s tenoriū non dz. l. di. satis puūm. xvi. q.
vlt. inuectum. colrtē. ar. q. symoniac̄ non est
ip̄o iure suspensus ar. cē. s. e. tanta. & i. q. i. expiū
tur de h̄ dcm est. s. e. accusatōnum. secretā pniā.
ar. cē. xxiij. q. ij. legatur. & xxiij. q. vij. q̄adm. ar.
s. de accusa. inquisitōis. & i. e. matheus. isti. sō.
pniā ciuium ad uitam etnam sibi non pdest.
ni recedat a pcō ut dicit iura p dcā. & de pe. di. iij.
penitētes. & di. v. f̄las. tn̄ danda est ei ne indu
recat in pcō illo. i. de penten. & remissō. q. q̄dā.
& xx. di. si quis cituitatus. ar. q. forsitan timore
pnie acius renunciabit ad q. tenetur. i. q. i. siq̄s.
iiz. b. **Idem.**

Ad nrām & j. dis. ij. c̄ā. q̄. p ministerio
eccāstico exercendo siue p institutis
assignandis. siu p crismate nullatenus
pecuniam exigatis.

Ad nrām & j. p ministerio eccāstico. s. e. nō sa-
tis. tum in eccē. ea que. & j. e. in tm̄. in q̄bz h̄ hēs
plene de huis q̄ hic phibentur. **Lucius. iij.**

De symoniace ordinatis

Dictum ē non possumus dare sentē-
tiā plenius cognoscamus qualit fuerit
ordinati. cum q̄uidam licet s̄ quandā spe-
ciem symonie ut pote ipis ignorantibz sy-
moniace ordinentur. possunt q̄z symoniaci
non sint in suis ordinibz remanere.

De symoniace or. & j. remanē dispensatē
qui de iure renunciare tē postquam scieēr. ut. i.
q. v. psentium. & j. de regularibz. & c. ex insinuatē.
& c. nob. & s. de elē. c. plt. & post li bam resignatō
nem pot eps cum talibz dispensare. ut in ei tē
eccijs recipiant. ut dic c. psentium. & ē. o. i. e.
ex insinuatē. cum illi uero qui symoniā cōmi
serunt l̄ eis scientibz & csentientibz ē cōmissa
epi dispensare nō possunt. s̄z solus pp. j. e. nob.
in fine. & c. plt. de h̄ plene notat. s. de renuntia
tō. post translōnem. v. **Idem.**

Mathēs card. sua nob insinuatē mon-
strauit. q̄d cum fuisz ad eccē tue re-
gimen de uoluntate maioris ptis frm̄ ele
tus paucis ē cōtradicentibz quidam amicā
tuus de consciā tua. ex uoluntate turbata ei
qui magister discordie uidebatur ēre qñ
titatis minus soluit. & sic ēādō cōquieuit.
Nunc aūt dubitas q. non sis a labe symo
nie prorsus immunis donec in admiñstratōne
uoluens remanē. **Q**z g̃ consilium ēsim
sti. h̄. q. multum ē csulimus si admini
strationem celeriter. & sponte dimittas il
lius ubi memor existens nil pdest tibi si
totum mundum lucretur anime uō sue
detrimentum patiatur.

Mathē. & j. maioris. v̄ñ ualere debebat elctō sua
non obstante aliquoz cōtradictōe ñ aliq̄ ratō
nabile oppoñet. s. de hijs que fiūt a maio. pte
ca. cū in cunctis. de h̄ nō. s. de elcōne. eccā uestra.

paucas cēdi. l̄z pauca ēent potant tñ se opponere
q̄z forte fuerunt cōtempti. s. de elē. q. sic. & c. uenā
bilē. l̄ aliam exceptōm. potant oppone elcō forte
q. eēt maniē corrupte. & ita ius sētaunt. **N**ū nichi eis
dem debuit. & q̄z eo sciente & nō cōdicente pecunia
data ē. symoniacus est nō obstante. uoluntate tur
bata. q̄z uoluntas turbata siu coacta uoluntas ē.
s. de elcō ē int. ñ ex toto eēt mente alienat̄. xv. q. i.
merito. & ei est imputandō. xxiij. di. q. ait. q̄z malorz
mores infirmitas aī non excusat. **C**. si aduersus
delictum. l. i. si nō phibuisz quam cito h̄ intelle
xit nō imputaretur ei. j. e. sic. & ē. ar. q. turbata
uoluntas. uoluntas ē sicut coacta. b. s. de elē. cū
int. f. csulis. h̄ id dic q̄z prim occultū erat v̄ñ il
lum expsse nō poterat phibē ñ csulendo. s. de tē
pibz. or. ex tuarum. & c. ult. & s. e. ex tue. v̄ de h̄.
& l̄z dicatur csulimus necātatem tñ ī prat si uelt
saluari q. ñ renuntietur saluari non pot ū dixi.
s. e. ex tue. in fi. & h̄ idem dic tñā. infi. & illō ē sa
lutare csilium. sponte. i. q. i. si quis iiz. celeriter.
i. ī continēti. q̄z quam cito rem amplius cōtractat.
& tanto grauius peccat. s. e. cum in eccē. sic fur q̄
semp ē in mora. **ff**. de condiccō. furtiua. ī furtiua.
C. i. **Idem**

Ad aures nr̄as nouiūs puenisse q. cum.
b. de seminia ppter pecuniam quā
debebat uinculo fuisset excōis astrictus. cre
ditoribz satisfecit. s̄z excōicatoribz. ix. lib. p
absolutione querentibz non ualuit absolo
nis bñficium obtinere. **C**ū igitur indignū
est & cōtrarium tibi cōtrarium ut absolutōis
bñficium redimatur. dis. ij. cā. q̄. si pfatus
b. debitum soluit ipm gratis facias absolui.
Si excōicatores id non fecerint requisiti.

Ad aures & j. absolutōis bñficium.
beneficium absolutionis cum sit eccāsticū mi
sterium & spuale nich ē exigendō p ipō pcando. s. e.
ad audiam. & c. nemo. & c. cum in eccā. & id q̄ p
tium p ipō recipit symoniac̄ ē. i. q. iij. nō solū.
& c. ēstum. s̄z illō pot dubitari utr̄ si dedisz ād
p absolōne symoniā cōmittit. & pot dici q̄ d nō.
q̄z iniuste absolō sibi denegatur ex quo satisfe
cum uexatōm suam redimat. **j**. e. dilcō. ū de tex.
vñ posisz ab eo sine appllari cum graue imm̄
at periclm aīe. ar. s. de ap. ut debitus. g̃ nichi di
recte iudici p absolutē dandum ē secus si adū
carius pp illius cōtumatiā fecit sumptus. q̄z illos
dz soluere añquam absoluat̄. s. ut lit. non. cēt.
q. ñ. **C**. in atys & idem credo si ppt h̄ iudex fecisz
sumptus pp cōtumaciam excōicati illos re fiū dē
dz añquam absoluatur. q̄z nō dentur intuitu
absolutōis. s̄z iudicem grauauit laboribz & expē
sis. ar. j. de sniā excōis. sacro. ut puta cum iudex
pcedit ex offō suo. s. de ap. cum spali. s̄z si iniuste
illum excōicasz sn̄ omni difficultate absolui dz.
& absq̄z grauamine. **j**. de sniā. ex. sacro. b. **C**lemēs
iij.

De regularibz canonicis uel monachis

nos consulere voluistis qui per symoniam in-
gressum ipsis scientibus habuerunt. Unde cum
super hoc auctoritates multe inveniantur, expressius
non aliud quam statutum est. Respondeo ut locum
quem taliter adepti sunt omnino dimittant, et soli-
tudines sive alia monasteria districtiora adeant
in quibus tam execrabilem excessum sine inter-
missione deplorent. Si autem ignorantibus ip-
sis pecunia data fuit cogas eos ad renunti-
andum loco eidem, et postmodum in id ipsum
reducere. Si ibi absque scandalo poterit re-
manere vel in alio quod sit de ordine ipso ad
suscipiendum eos poteris collocare.

De regularibus et infra. Audientia. i. q. i. Siquis. iii. et c. Qui
studet. et in multis capitulis eiusdem questionis, et per totam illam
causam. Quem taliter. s. symoniace. Dimittant. Nunc sed
symoniacos dimittere ecclesiam sine licentia superioris. ar. quod
non. s. de renun. Nisi cum pridem. §. i. et E. e. Post translatio-
nem. §. Nimius. Sed illa loquuntur tantum in episcopo circa regulares
tene quod dicitur. i. e. cum in aliis ubi dicitur quod episcopi non possunt
renuntiare sine licentia pape. inferiores renuntient
in manibus prelatorum. ar. s. de renun. Admonet. quod si
nollent recipere renuntiationem nichilominus cedant.
ex quo sunt in tali periculo. qui non dimittit peccatum non re-
stituatur ablatum. xiiii. q. vi. Si res. quia sunt tunc in
beneficio. i. q. i. Ordinationes. et semper est in mora sicut fur.
ff. de condic. fur. in re. §. i. et l. ult. v. Ignorantibus.
ubi non sunt symoniaci sed symoniace promoti. ut
s. e. de symoniace. et ideo possunt in suis ordinibus re-
manere et post renuntiationem seu resignationem ad
beneficia restitui dispensative ut ibi dicitur. et hoc ideo dicit
ad renuntiandum. quia aliter agere penitentiam non possunt.
de pen. di. v. Falsas. ar. s. de renuntiatione. Nisi est pridem.
§. i. in id ipsum. i. e. quam. Idem.

Ex insinuatione tua nobis innotuit quod
pater tuus pecunia interveniente oli-
tibi prebende beneficium acquisivit. Cumque
ad annos discretionis perveniens accepisses in-
dulgentie cuiusdam sigilli dictam prebendam in ma-
nu episcopi et fratrum libere resignasti. Sed iidem de-
capitulo
postea
de novo te in suum canonicum
elegerunt ita videlicet quod per electionem istam
posteriorem locum in choro et in aliis obtineres.
et infra. Respondeo ut indulgentia quam fratres tui tibi
misericorditer fecisse noscuntur contentus existens ratio-
ne prime receptionis nichil audeas in ipsa ec-
clesia vendicare.

Ex insinuatione et infra. Interveniente. ex pacto. s. e. de
hiis que fiunt non debet. i. e. tua. i. q. ii. Quam pio. et s. de pac-
tis. c. ult. Olim tamen. ignorantia. ar. c. v. episcopus. cum eo di-
spensare non potuisset. i. c. proximo infra. Resignasti. post-
quam intellexisti symo. fuisse commissam. quia ad hoc
tenebatur. s. c. proximo et sic factum alterius ei preiudicat. et
sic punitur sine culpa quod est contra illud generale res quod
culpa caret. et c. Sed hoc est speciale in odium symonia-
corum quia si non punirentur nimis frequentaretur illud
crimen. Elegerunt. dispensative et ita tenes hic. ar.
quod capitulum dispensat cum symoniacis. Sed potest dici

quod capitulum non dispensat sed ipsum eligit per dispensatio-
nem episcopi. nam episcopus de consilio capituli cum talibus dis-
pensat. i. q. vii. Presentium. et s. de elec. c. pen. Observata
dispensatione ibi contra prelationes. ar. i. c. proximo et s. de iud. At
si clerici. et i. q. vii. c. ult. et i. q. i. Erga eos qui insignium
tamen ipsam symoniam non commiserunt vel consenserunt. Sed iste
de symoniace non fuit. s. e. de symoniace. et ideo non fuit
indignus. quia alieno vitio laboravit. C. de naturali-
bus liberis lege. et ideo papa vitium alienum dispensat cum
eo. Indulgentia. et ex hoc non quod capitulum dispensavit cum
illo sed potest intelligi ut dictum est in prima notula. et ex-
pone indulgentia. i. gratia. quia non tenebantur eum eligere
si nollent. et ita gratiam fecerunt ei. Ratione prime. Sic ff.
de pact. dotalibus. Cum sol. infra. ff. de statu ho. l. lib.
ho. C. de remissio. pi. l. ult. infra. et s. de renunt. Cum
int. p. et ita tenes hic quod actio semel extincta amplius
non reviviscit. de c. di. iiii. Quis. ff. de solutionibus. Qui
res. §. Aream. et C. de remis. pignorum. Cum ex causa. ar.
contra s. de app. Cum cessante v. Celestinus iii.

Nobis fuit ex parte tua intimatum
quod cum quatuor essent a capitulo consti-
tuti qui deberent quendam eligere in ple-
bano. amici eius de cuius electione spes habebatur
uni vel omnibus eligentium promiserunt se pe-
cuniam soluturos eo tamen ignorante. Qui hac
promotione interveniente postmodum est electus et
infra. Quia igitur nos super hoc consulere voluisti. ad
te. t. Respondeo quod nisi constaret illos cum promisissent ta-
le fecerunt per fraudem in dispendium ipsius
qui eligendus erat id malitiose fecisse quamvis
ipse promissionis conscius non fuit eius tamen electio
tanquam symoniaca pravitate presumpta
est penitus reprobanda. et infra. Adulterinum quod in fi-
ne tue consultationis invenimus hoc duximus sine dubio.
quod dudum in ecclesia cuiuslibet prelatum electus ut dictum est
per pravitatem symoniacam reprobatus ab episcopo
suo dispensationem aliquam obtinere de iure
non potest.

Nobis et infra. Ignorante. nec ratum. postmodum habite
quia tunc nocerer. i. e. sic. Interveniente. promiss. contin-
tur. ex hac littera quod sed pecunia promissa vel data in-
veniatur. si propter hoc ad eum eligendum non fuerunt moti
animi ad electum erant non propter hoc est electio vitio-
sa. a. r. contra. C. si ex falsis instrumentis. l. ii. et s. de re iud. cum i.
et a. Sed ubi constat quod symo. commissa est quia constat promissio-
nem intervenisse ante electionem qualitercumque fuit in-
tentio eligentium nulla promissione vel pacto debuit res
intervenire. ar. c. di. Novit. quod tamen ibi per palea. et i. q. i.
Placuit. t. Malitiose fecisse. non quod malitiis ipsius
est indulgendum. sic. i. e. Sicut. et s. qui matrimonium accusare
pos. Significante. et s. de rescriptis. Si unus. ff. de rei ven.
in fundo. et alterius odio aliquis pergravari non debet.
C. de in offic. tol. Siquis. Suo. Reprobanda. et ita ali-
enum factum alii obest. Sic alienum factum impedit usucapione
bone fidei possessoris. C. de usu capi. pro emptore. l. i.
Sed licet non peccaverit electio tamen vitiosa est propter e-
ligentes. idem est si peccant electores in forma.
Sed electus non sit in culpa. s. de electio. c. Humane. et c.

[illegible] quando electus remanet non remanet per quod ad symoniam fuit electio ad eundem de nova receptus in prima institutione nichil se potest vendicare

Probatur quod electio symoniaca est et rescindenda si electoribus est promissa pecunia licet electus ignorante [illegible] sit [illegible] electi

eccā uiā ꝛ quamuis ignorauit iste de illa symō.
eꝑ hic tunc nō pot cum illo dispensare secus in
simplici beneficio post literam resignatiōm .s. de e
lectione .c. pl'e cumsibȝ .i. alicui tñ ē .s. e. c. nemo
ī pñ .ab epō suo dis. pot. h intelligi qñ elcꝯ symoni
am comisit ul' eo sciente ul' ratum hūit. ꝓñ epē
cum tali dispensare nō pot q' erga tales nulla mīā
ē adhibenda .i. q. i. erga symoniacos .s. de. uō. ar.
si dici ut sic differat cā iste a pcedenti cum eo q̄
symoniā comisit solus pp dispensare pot cū ig
norantibȝ dispensant epi ut dr̄ .s. e. de symoniace.
ꝛ plenius .s. de renunc. post renunciatonē ul' intellige.
¶ istum in eodem casu cum primo ꝛ pma qd fu
it quod iuē eēt sr̄ electōne taliter fcā ut post in
pmo ultimo adierit si talem electom contingeret
repbari itum epē possz cum eo dispensare ut i
terum eligeretur ꝛ ad eandem platom ꝛ sendȝ
q' ñ ꝛ intellige q' non pot illa uice. q' hic que
rebatur ut dixi .s. in prin. ℣x. infi. ꝛ hūr uelle
illa trā ꝛ ue dom est p prauitatem symoniacā.
ꝛ ē ꝛ sic refert se ad pmum casum .s. qñ eo igo
rante symonia comissa fuit. b. Idem linco
linen. epō ꝛ priori de ponte fracto.

Dil'. fil'. R. prepositus nobis exposuit
q' cum eborac. archid. eum multis
grauaminibȝ afficere non cessaret pmisit
ei certam quantitatem pecunie se daturē
ut ab eius desisteret lesione. ꝓ eum dcūs
archid. pt' receptonem pecunie sē digni
tatibȝ ꝛ beneficiis eius ab eius molestia non
quieuit. ¶ Ideoqȝ. dis. cū. q̄. si res ita se hēt ar
chid. restituere q' accepit si eum cō pmissio
nem suam uenisse constitit ꝯpellatis.

Quicqd. ꝛ .ī. restitue q' accepit. cum
in debite ꝛ iniuste receperit. i. q. i. nullus epē. nō.
ex eo q' ꝑcipitur ei restituere q' accepit ei quide
dit inuitus non eē turpitudinem ex pte dantis
uis sui redimere uolentis. ar. i. de magis. pditea.
ꝛ ar. i. q. iii. cōstitum. ꝛ .ī. de usur. c. i. ꝛ .s. de feud. i
situatoē dicas q' ius suum nulli redimere lȝ in re
spuali ñ ille qui petit ius hēt in re illa q' symo
niam comittet. ut .s. e. mathes. lȝ agē dȝ p ero
tem. ar. s. e. ad aures. lȝ cum ille qui uexat nl'
lum ius hēt ñ q' eum uexat de fco maluo se ꝛ
iniuste dicunt quidam q' nullo modo pot redi
mere. ¶ Sȝ uerius ꝛ equius ur' q' cum iniuste ue
xatur q' possz redimere suam uexatom sñ pec
cato iuxta illd apli redimentes tpē qm dies
mali sunt ꝛ hic est. ar. cē. tū. q. c. xvii. q. vii.
decimas ul' dr q' epē decimas non dȝ redimere a
pplo ꝛ tñ ppls ius non lȝ retinendi. so. phibe
tur ibi q' epi decimas nō redimant a militis lȝ
nullum ius hēat. ne alii inde sumant exēplū
ꝛ ne ꝓpterea credantur se hrē ius in decimis uñ
ꝯpellant rusticos ꝛ ita intellig. c. decimas. lȝ non
comittȝ epē symoniam si qñȝ redimeret decīas.
¶ Id dd. ē de beneficio ul' offo iniuste interdco. ex
coicatione iniusta. ç. q' non comittit symoniā

Consilius clāt Qui dedit pecuniam platis suo ne
uxor suo de fco molestaret ut repetit pecuniam
si plaus pmissu nō fuer

qui dat p sua restitutoē officii ul' beneficii ul' abso
lutois excoicatiois ul' interdci. lȝ ille qui recip sy
moniam comittit qui dat nullum ius acquirē.
¶ Sȝ dat ut ius acquisitum retineat ul' redimat q' li
citum ē. ar. i. q. iii. cōstitum. ꝛ .ī. de usur. c. i. ¶ Si uero
iuste sit suspensus ul' excoicatus. si ptium dat ut
restituatur ul' absoluatur. sy. ex utraqȝ pte comit
tur. s. e. nemo. i. q. i. nullus epē. ꝛ ¶ pcedenti ꝛ .s.
e. ad aures ꝛ. i. q. iii. nō solum. b. cō pmissonem
go ur' q' si cō pmissonem nō uenissz q' nō ꝯpellē
tur restitue q' tal' accepit q' ñ est ūm supple iu
xime q' si constitit q' iniuste accepit ꝯpelles ad
restituend in crimine ꝯcussionis puniretur. ¶ C. de
aduō. obtinpem cam. q' curandi. ꝯcussō
nis ē cum quis minatur alic̄ ñ ita ul' ita faciat.
ut. xxiii. q. i. militare ꝛ. ¶ ff. de ꝯcussone. l. i. ꝛ. ii.
preterea nō dimittē pcm ñ restituatur ablatū.
xiiii. q. vi. si res ꝛ de pe di. v. ff. as ꝛ q' possit repe
tere. ē. ar. xiiii. q. v. non sane. ¶ ff. ar. ex hac lra
q' ñ seruatam fidem. fide non est seruanda. sic. ꝯ.
de iur. iur. puenit. ar. xxii. q. v. q. deo. pari. b.
Innoc. iii. abbati de uigo di ꝛ priori de i
sull'.

Clay pro fca ꝓcula ... exequiis mortuorum ... (marginal note, partly illegible)

Suam nob pro͡chiani de uilla franca
symoniam destinauerunt qd capel
lanus eoꝝ p exequiis mortuoꝝ ꝛ bñdictoi
bȝ nubentium minus licite pecuniam ab eis
exigit ꝛ extorqt ꝛ. ¶ dis. ꝓ cū. q̄. dcm capellanū
ut a tanta psumptione desistat ꝛ ē p exec
su satisfaciat ꝯ petente monueatis .s. si obedi
re noluit penam canonicam infligentes.

Suam ꝛ .ī. p exequiis lȝ nomine
licitum est sacerdoti recipe p exequiis dico q' ñ
si ei sumptus desunt. i. q. i. iudices ꝛ tñ grati dr
celebrare sic testis qui recipit sūptus. iiii. q. iii.
¶ uenientis ꝛ epē recipit ꝓcuratom p ꝯsecratone.
s. e. cum sit romana ꝛ iudex gratis indicē ꝛ tñ
recipit sumptē. ¶ ff. de of. psidis. plebiscito ꝛ .s. de.
iii. ꝛ. rp. cum ab omni nec ē in ꝯueniens q' clias
torer operas suas cum non hēt ꝓ ñ uiuat. xii. di.
c. ii. ꝛ. iii. ¶ Sȝ sacerdos qui ex offo suo ad h re ꝛ q̄
hēt uictum suum sumptibȝ suis rē spualia mi
nistrare de. a. di. i. sufficiat. si tñ ꝯsuetudo ē q' alīq
detur in obsequiis mortuoꝝ ꝛ ꝯsimilibȝ lȝ sacer
doti non detur actō ad h petend tñ pot cogi ppls
ad obseruandā honestam ꝯsuetudinē. j. e. ad a
plicam. ꝯsuetudo .n. attendit ut recipiendis mu
nibȝ circa spualia. ar. i. q. iii. cōstitum. ꝛ. lxiii. di.
agathosa. ix. q. iii. ꝯquestus ꝛ in aut. de sā. ep.
¶ p ꝯsuetudinibȝ. io. benedictōnibȝ nubentium.
q̄ sacramenta sunt. ꝓnde non reuertantur. s. de
sedis. uirp. c. i. ꝛ. ii. sic. ꝯ. e. cum in ecce ul' de hoc.
satisfaciat ꝯpetente. restituendo ablata. xiiii. q. vi.
si res ꝛ ita si satisfacere ult. ꝛ se emendare nō pu
nitur. ¶ ñ non ur' symoniam comisisse directe.
q' si eēt deponetur .s. e. de h insinuati. si ñ
desisterent punietur canonica pena. q' potest ab ec
clesia remoueri. lau.

Idem cantuar. archiepo.

Dil. fil. a. nuntius tuus ex parte tua p
posuit quod cum cant. dyoc. visitans pu
tulasse repis symoniacam pravitatem. ita
quod in eis multi precio sunt recepti. qui potius
gratis recipi debuissent. immo et ad religionis
observantiam invitari. Dubitas quid an quia
multitudo reperitur in causa sit severitati aliquid
detrahendum. Nos igitur inquisitioni t.t. R. quod si
adversus eos qui late fuerint sic maculati.
accusatio fuerit coram te canonice instituta.
postquam crimen ordine fuit iudiciario com
probatum. tam in dantes quam in recipientes ca
nonice severitatis exercens ultionem. quod si t
de h. per solam inquisitionem constiterit eos quod per
symoniacam pravitatem in locis talibus sunt
recepti. ab illis amotos ad agendam penitentiam
ad monasteria dirigas arctiora. albis videlicet aut
albis nigris. prioribus prelatis quibuslibet et offi
cialibus eorundem iniungas. penitentiam competen
tem. et donec illam peregerint eos a sacrorum
ordinum executione suspendas. iniungens epi
tius ut hanc formam per suas dyoceses studeant
ant observare. id tamen gratanter recipi potest
ut quod fuit sine taxatione gratis oblatum.

Dilect. et f. invitari. ita ut ex h.
quod in talibus non potest intervenire pecunia vel quis
est invitandus. s. de pact. c. ult. et j. e. tua. et i. q. ij.
quamvis pio ad h. n. ut ad fidem aliquis convitatur vel
potest dari pecunia. xxiij. q. iiij. c. pen. et q. vij. quod a. et
xl v. di. qui sincera. et sub tali advocare possimus
aliquam ducere in uxorem. xxviij. q. i. cave. et di
ori pensione possum aliquem invitare ut convertatur.
xxiij. q. vi. iam vero. tal. n. adeo bona. jo. multitu
do. quia multitudinem detrahendum est severitati. l. di.
ut constitueretur. et xliiij. di. ammessatores. et xxiij. q. iiij.
ni potest. et s. de temporibus ordin. c. ij. quod de h. dantes ar.
quod bonis cuiuslibet sententia lata contra dantem prejudicet
recipienti. ar. lxxxi. di. satis. ij. q. vi. quippe. l. di.
ordinantes. et s. de accusat. ad petitionem. ar. contra. j. de
adulteriis significasti. et ij. q. v. interrogatum. dixit
io. quod tunc prejudicat qui sunt presentes et sciunt
causam agi alias non. Et de re iud. sepe. de re iud. c.
pen. dic ut dixit vinc. et tancre quod prejudicat tam
accipientes quam dantes de h. accusantur et convin
cuntur alias non. Et de adulteriis. denuntiasse. §
§. si enim ad presumptionem ut si ob h. est orta infa
mia indicatur purgatio. ar. illius dec. significasti.
v. severitatis. § depositionis. s. e. de h. insinuat. amo
tos. hic patet quod convictus de crimine symonie in
modum inquisitionis non deponitur. sed tantum removetur
ab administratione sive beneficio. sic in aliis crimi
nibus fit. ut. s. de accusat. qualiter. et c. cum dilecti. et s.
e. de regularibus contra tamen lex. s. de accusat. inqui
sitionis. § de h. hodie vero standum illi c. die. j. e.
cum circa regulares symoniacos. officialibus. sic
s. e. veniens. sed quare tamen prelati officiales puni
untur et non totum capitulum. cum omnes in hoc
deliquerunt et omnes de capitulo intelliguntur scire quod sciunt eorum
maiores vel administratores. ut Et ad municipales. j.
municipes. potest dici quod ideo prelati et officiales puniun
tur quia eorum consilio et auctoritate omnia fiunt. x. q. ij. epo
c. de ap. iudicibus. et i. cum. § officiales puniuntur.
quia si restituunt iudicibus operam prestantibus. et ar. ij.
q. vij. c. pp. sed numquid collegium ipsum potest accusa
ri aut inquiri de crimine ipsius vero quod sic. xij. q. ij.
qui manumittitur. et s. e. veniens. Nam universitas
committitur bone metus. Et quod metus cause metus. § ij.
contra. n. delinquere potest. vij. q. i. sic. sed contra vero quod univer
sitas non debet excommunicare. ut xxiiij. q. iij. si lex. nec dolum
committere potest. Et de dolo. si ex dolo. § an in municipes
nec universitas dicitur aliquid possidere. Et de acq. poss.
l. i. § pen. contra e. t. l. ij. § pen. Et universitas per actorem
vel sindicum debet se defendere. sed in crimine non inter
venit procurator. v. q. iij. in criminalibus. et s. de ac
cusat. veniens. jo. dixit quod universitas non potest accusari
vel puniri. sed maiores de universitate ut hic dicit et s.
e. veniens. tancre. dixit et vin. quod sed universitas sive col
legium non possit accusari. potest inquisitio fieri de ex
cessibus collegii et canonice puniri possint. sed illi plus
quos magis in causa delicti esse constiterit. j. de eli. excom.
latores. et h. et s. e. veniens. et xliiij. di. ammessatores.
et xxv. q. ij. ita nos. et Et de condict. et demon. muni
cipibus. Suspendas. quod non esse sunt ipso iure suspen
si. sic de hoc dictum est. s. e. accusat. acta vero pri
a restituuntur. ad executionem audiens pp. taxatione.
hoc ideo dicit quia taxatio est quedam venditio. Et de iu
re doti. pluribus. § sin autem. et quia quodam pacto ut
gratis. j. e. tua. si. xviij. di. de eulogiis. Idem po
ti sci victoris. magistris. j. bonon. et . b. modi
cen. canonicis.

Licet heli. summus sacerdos in se bonus
exsisteret quia tamen filiorum excessus effica
ter non corripuit. et in se pit. et in ipsis ani
madversionis divine vindictam excepit. de fi
liis eius in bello perimptis ipse de sella corru
ens fractis cervicibus expiravit. ad corrigen
dos quod subditorum excessus tanto diligentius debet
prelatus assurgere quanto dampnabilius eorum of
fensas deseret incorrectas. a quibus ut de noto
riis excessibus taceatur. et si tribus modis procedi
possit. per accusationem. videlicet denuntiationem.
et inquisitionem. videlicet ipsorum ut tamen in omnibus
diligens adhibeatur cautela. sic accusatio
nem legitimam debet precedere inscriptio. sic
et denuntiationem caritativa correctio. et inqui
sitionem clamosa debet insinuatio prevenire. de
scendam inquit dominus et videbo. utrum clamorem
qui venit ad me. opere compleverint. tunc n. cla
mor pervenit ad prelatum. cum per publicam
famam aut insinuationem frequentem subdi
torum referuntur excessus. et tunc debet descen
dere et videre. i. mittere et inquirere utrum cla
morem veritas comitetur. Nam iuxta cano
nicas sanctiones. si quid de quocumque clico ad au
res prelati pervenerit. quod eum iuste possit offendere.

Dilectus fili. casus. Si per accusationem constat aliquos symoniace receptos recipientes et recipiens deponuntur. Si vero per inquisitionem hoc constat recepti in districtiora monasteria detrudentur et recipientes et minores iniungitur penitentia et interim ab executione sacrorum ordinum suspendantur. hec h.

Lic. heli. casus. Abbas contra regulam symoniace ... in iudicio inquisitionis ... minima et conspiratores ... excepit. cum opponit non per h. dic et concordans

non facile credere. nec ad vindictam eum vel attendere debet incognita. sed coram ecclesie senioribus diligenter est veritas perscrutanda/ ut si rei poposcerit/ qualitas culpam fiat delinquentis/ canonico districtio/ non tamen sit idem accusator et testis iudex. sed quam fama deferente/ vel denunciante clamore/ sui officii debitum exequatur/ ea sic adhibito moderamine ut iuxta iudicii formam sine fama dictet. Cum ergo de abbate pomposiani ea nobis frequenter insinuata fuissent que ab honestate regulari nimium dissonabant. monachis ad curiam presentiam accedentibus quidam ex ipsis nobis. ipsum de symonia periurio. dilapidatione ac usu fidentia detulerint. contra quos cum idem abbas exciperet. quod denunciationem caritativa monitio non precesserat secundum regulam evangelicam et idem constanter assererent quod correctionem non premisissent. sed ad probandum hec duorum monachorum iuramenta fecissent exhibita. quod tamen sic hoc ipso nondum attenderit desisterunt. nos ut prediximus. frequentibus clamoribus excitati ab officio nostro volumus inquirere de premissis. omnes monachos qui cum ipsis vel contra ipsum accesserant iuramenti vinculo astrinxissent generes ut de propositis plenam quam scirent dicerent veritatem. quorum depositiones inscriptis redacte cum publicate fuissent. super illis ceperunt multipliciter disputare. quod non tantum ex assertione monachorum. cum ex abbatis confessione cognovimus. quod ipse non modicam summam pecunie relictam a predecessore suo expenderat et in alia summa maiori monasterium obligarat. Nos eum qui de dilapidatione suspectum habentes ab administratione abbatie duximus suspendendum/ et quod symonia multis modis ad ipsum abbatem intendebatur esse probata ipse contra testes multas exceptiones opposuit super quibus fuit multipliciter disputatum. aliis asserentibus in crimine symonie. sicut in crimine lese maiestatis. omnes indifferenter tam infames quam criminosos non solum ad accusandum. sed etiam ad testificandum esse admittendos. cum ad instar publici criminis et lese maiestatis procedat accusatio symonie. aliis econtrario contendentibus quod licet hec duo crimina quantum ad accusationem in quam pari iudicentur. differt tamen in multis. cum alia pena pro uno et alia pro altero inferatur et inter personas accusatorum et testium sit utique distinguendum. cum non per accusatores. sed per testes crimina comprobentur. Ne vero vel innocentie puritas emissa succumberet vel symonie pravitas effugeret impunita non equitate pensata illas dumtaxat exceptiones oppositas probatas admisimus que probare non de zelo iustitie. sed de malignitatis fomite procedere viderentur.

doctrinam talem sibi [illegible] donare conatur [illegible] [illegible] adde modum zeli. sic distinguit [illegible] heli.

Licet et infra exceptis. i. receptis. ii. xxiii. q. v. non est vestitum. et s. ut lite non contestata. c. quoniam. § plus. filii offni et phinees. in bello. quod fuerunt filii heli cum philisteis. et. expiravit. xxxvii. di. legant. dampnabilium. lxxxi. di. dictum et s. de officio ordinarii. irrefragabili. notoriis in notoriis non est necessarius accusator vel testis aut inquisitio vel denunciatio. s. de accusat. evidentia. et. ii. q. i. de manifesta. scelus. sic. s. de accusat. qualiter. nec purgatio indicenda. i. de purg. ca. cum dilectus. ver. inscriptio. ex hoc patet quod ubi agitur in modum accusationis non debet precedere admonitio. ad quod .n. fieret admonitio cum et post penitentiam possit accusari et deponi si esset criminosus. ut. xxxiii. q. ii. admonere. et. xxv. di. primum. sed ubi de crimine civiliter agitur ad penam precedere debet admonitio et secundum loquitur illa decretalis. ii. q. vii. quod accusatio. et. c. sequenti. et s. de accus. c. ii. Item ubi agitur ad penam excommunicationis precedere debet admonitio. xvi. q. vii. omnes decime. xvii. q. iiii. de prioribus. xi. q. iii. indigne. et. i. de sen. ex. ca. cum. sed in pecuniariis causis non est necessaria admonitio. hoc sit. ar. contra. C. de pignoribus debitoris sed illud intelligitur ex honestate sic possent et intelligi predicta. c. ii. q. vii. accusatio. et. c. sequens sed cum agitur in modum inquisitionis non est necessaria admonitio sufficit sola proclamatio ut hic patet. io. descendam. ii. q. i. deus omnipotens. canonicas. lxxxvi. di. si quid vero. et iudex. non. n. potest quis esse accusator et iudex simul vel accusator et testis. ii. q. i. in primis. et. c. multi. et. iiii. q. iiii. c. i. et ii. nec in causa denunciationis. q. xi. q. iii. precipue. et s. de testibus. in omni negotio. et idem vero in causa criminis. xxv. q. vi. episcopo in synodo. sed ille talis accusator seu testis non sufficit ubi testes inducuntur. iudicii formam. sic. s. de accusat. qualiter. utilius finem et ibi expositum est/ et in iudex semper secundum finem ad quem actus agit formabit suam sententiam/ hoc est de posito in accusatione removendus ab administratione/ in inquisitione penitentie peragende/ in denuntiatione. ut. s. de or. cognitione. cum dilectus. s. de excep. c. i. et s. de accusat. super hiis. et. ff. de neg. ge. pomponius. in negotiis. infra. ff. qui. dixit ut fundum/ ar. contra. s. de accessi. per ex parte. ubi iudex aliter sententiat quam allegaretur. s. de accus. inquisitionis. i. et ibi solutum. Item. cod. ff. de edil. edic. bovem. § alienum. in quo dicitur quod licet sit actum quanto minoris iudex non potest condempnare ac si esset actum redhibitoria. io. detulerint. i. denuntiaverint. ut secunda probant. evangelicam. s. de iudic. novit. et. ii. q. i. si peccaverit. ex officio suo. quia prelatus debet purgare provinciam. s. de of. ord. c. i. et s. de accusat. qualiter. et. xxxv. q. vi. epis. in synodo. et s. de accusa. sic olim. ff. de of. presid. l. iii. ff. de suspectis tu. l. iii. § preterea et non quod dicit illi qui venerant ad denuntiandum inquisitionem testes admissi sunt. si. s. de electione. in causis. et s. de ren. post translationem. ar. contra. s. de accusationibus. c. p. et s. de elec. innotuit. ad. fi. Sed hoc non nocet. quia in illa cum .p. repelluntur propter inimicitias et inimicias accusat. hic secus. quia hic non erant inimici denuntiatores. al. non admittentur quia non possunt prohibere testium in inquisitione. quia ex quo admittuntur ad unum et ad alia propositis. i. criminibus predictis de quibus denuntiatio fiat et clamor ad papam pervenerat plenam et veram debet dicere veritatem. s. de accus. quali. i. § forma. de dila

probationes. qui non denunciatur de dilapidatione suspectus interim dum cognoscitur de dilapidatione, quia iudicia ei omne genus alienationis. et si alius est de dilapidatione suspectus, datus est ei coadiutor, tamen cum consilio nichil faciat de hiis que pertinent ad administrationem temporalem. supra de accusationibus c. ultimo, et supra de officio legati, venerabilibus, ubi plene notatur qualiter proceditur in tali casu. hoc tamen scias quod tutor qui removetur ob dolum infamis efficitur, secus si ob culpam. C. de suspectis tutoribus l. ultima. Item quid si alia crimina non probantur contra istum abbatem, numquid si velit reddere rationem indempnis remanebit in administratione abbatie. videtur quod sic. supra de rebus ecclesie non alienandis, si quis presbiterorum, et supra de electione, quod sicut, ubi hoc quod expedit dicitur, ut ibi. v. In differentem. videtur quod hec duo crimina parificentur quantum ad accusationem et testimonium. xv. q. iii. sane. Item quia symonia est maius crimen quam heresis. i. q. i. eos. et infamis efficitur. ut i. q. iii. si quis prebendas. immo maius est aliis omnibus criminibus. i. c. presbiterum. et i. q. vii. c. ultimo. sed in heresi quilibet admittuntur, ergo multo fortius in symonia quilibet admittuntur. supra e. tanta. lxxix di. si quis papa. et C. de episcopis et clericis, si quemquam. de hac materia plene dixi supra de accusationibus e. c. per. Alia pena quia in crimine lese maiestatis capite quis punitur. vi. q. i. §. verum. versus. si quis cum. Item iura privatorum sepulturorum adimuntur. ff. de suis et legitimis heredibus. l. i. §. interdum. Item non sunt lugendi. ff. de religiosis et sumptibus funerum. minime. que pena non spectat ad symoniacum, sed deponitur cum nota infamie. i. q. i. reperiuntur. et q. iii. c. ultimo. et C. de episcopis et clericis, si quemquam. Distinguendo. hoc ideo dicit quia per testes crimina probantur et non per accusatores. unde non omnes qui admittuntur ad accusandum debent admitti ad testificandum. supra de testibus, de cetero. supra quorum accusare possunt cum contra. ii. de hiis minges. v. Probandas. supra conspirationes inimicitias capitales. i. c. proxime. ubi hoc exponitur. quando Probate. i. quibus probatis. i. c. proxime. alias non inutilibus. si vii. q. i. qualiter et illud evangelii illi [illegible] cesset murmur eorum procedere videntur. de fine huius capituli remote sunt ille exceptiones supra conspirationem et inimicitie et furti adulterii et cetera, ut in capitulo sequenti.

Idem.

Per tuas litteras intimasti te dubitare super quadam epistola decretali, quam nos asseris edidisse, de testibus admittendis contra symoniacam pravitatem. Novit igitur illam epistolam que sic incipit: Quamvis ad abolendam, nos numquam edidimus, sed aliam que sic incipit: Licet Heli, nos edidisse fatemur. ad cuius intelligentiam credimus distinguendum, utrum is contra quem agitur de symoniaca pravitate denuncietur civiliter, an criminaliter accusetur; et utrum agatur secundum iuris rigorem, an secundum temperantiam equitatis. Item utrum ipse sit is qui iam renunciavit mundo, an secularis qui adhuc in mundo existit; et an inferioris gradus, an excellentioris sit dignitatis. ad hoc autem utrum fuisset clare opinionis et bone fame, an graviter infamatus et valde suspectus; et utrum de facili possit puniri, an sine scandalo nequeat contempni. Preterea utrum testes fuerint honesti an criminosi, et an sint emendati de crimine, an adhuc in crimine perseverent. Rursus si crimina sint eadem que opponunt, vel minora penitus vel maiora. utrum ne testes ex zelo iusticie an ex malignitatis fomite deposuisse credantur. Denique utrum ad pravitatem symoniacam detegendam sola dicta testium inducantur, an alia etiam adminicula suffragentur. Hec omnia sunt ad intelligentiam illius epistole distinguenda. Ille quidem compositum abbas qui tamen pridem renunciavit mundo erat de symonia, periurio, dilapidatione ac insufficientia graviter infamatus. Cumque per monachos qui invitaverant plenitudine testium veritati symonia multis modis videretur esse probata, ipse contra testes multas exceptiones opposuit, conspirationes videlicet, inimicitias capitales, furtum et adulterium, ut eos a testimonio removeret. Nos vero ne innocentie puritas succumberet, vel symonie pravitas effugeret impunita, illas dumtaxat exceptiones probandas admisimus, quibus forte probatis testes non zelo iustitie sed malignitatis fomite processisse constaret, ut conspirationes et inimicitias capitales. ceteras autem exceptiones ut furti, adulterii, propter immanitatem heresis symoniaceque, ad cuius comparationem cetera crimina quasi pro nichilo reputantur, duximus repellendas. Quoniam et si probate fidem testium debilitarent, in aliquo tamen non evacuarent ex toto, aliis autem adminiculis suffragantibus, presertim cum testes de crimine fuerint emendati. tales quidem contra talem duximus admittendos. [tali] Non secundum rigorem iuris, sed secundum temperantiam equitatis, cum ageretur non criminaliter ut deponeretur ab ordine, sed civiliter ut ab administratione amoveretur, tamquam insufficiens et dampnosus. et utique tales prelati ex levioribus causis possunt ab administrationibus amoveri. Sicut quorumdam religiosorum approbata consuetudo. Deposite ut prelationis alias non expectata sententia qui male conscius sibi cessit.

Per tuas. et cetera. casus. In precedenti decretali dicitur quod abbas compositus plures exceptiones opposuit contra testes inductos contra ipsum super crimine symonie, et papa quasdam admisit, quasdam vero non. unde videbatur quod testes criminosi admitterentur in crimine symonie. quesitum fuit a papa qualiter decretalis illa esset intelligenda. Respondit papa dicens quod illam decretalem licet eam ediderit, ad cuius intelligentiam sic distinguit. primo circa modum agendi, utrum agatur de crimine symonie criminaliter aut civiliter, et si civiliter agatur utrum de rigore aut de equitate. secundo distinguit circa personam contra quam procedit, utrum sit regularis an secularis, et si est regularis utrum sit inferioris gradus aut excellentioris dignitatis, et an ille idem sit bone opinionis vel male fame, et utrum possit puniri de facili, an sine scandalo non possit contempni. Tercio

per tuas [illegible] declaratur talem ubi [illegible]
qualiter in quali per quos que [illegible]
Adde modum zeli [illegible]
[illegible]
[illegible]

distinguit circa psonas testiu utrum sit honesti
l' emdati de crimine an pseuerent i ipo. et an te
stificent ex caritate l' odio. quarto q' crimina obicia
ant testib; utru eadem l' minora q' paria l' ma
iora. quinto at an ad sint alia adminicla q' ad
iuuent testes recollige illos quinq; modos quantu
ad altam ptem si g' agatur ciuil' de crimine sy
monie s' equitate. et p se quam agitur sit reg.
et inferioris gradus et male fame. et de facili psit
puniri. et assint a' adminicla ut cotingit i albe
pomposiano qui e' regularis et grauit infamat'.
et qui de facili potuit remoui cu talem pm led
lauit. testes qui emdati sunt de crimine l' s' alios q'
adhuc in crimine pseuerant cu alijs adminicl'
ut puta furti et adulterij q' sunt minora crimina
qui ex caritate deponunt. et hunt alia adminicla
admittunt in crimine symonie pter criminis
enormitatem. et tales testes admissi fuert cu illu
abbate pompo. no obstantib; exceptoib; furti ad
ulterij. alia s'no exceptiones. s. aspirationes et inimi
citias capitales. pp admisse. q2 eis pbatis pz q'd
ex odio testificantur. et sic dz intelligi. decreta l' pre
missa. lz tex. qumm ad testium receptoem at
symoniaca prauitatem q2 ille abbas grauit i fa
matus denuntiabatur simplr s' equitate ut re
moueretur solumodo ab aministratione. et de faci
li potat remoui ut ipe non expectata snia cessit
g' intellige a contrario si psona e quam tal'
agitur de symonia n' sit tal. tales testes nullo m
admittunt. quamuis ad abolenda. qua sebas.
e. t. olim in secunda compilone. de symoniaca. pra
pterea id uideretur ab alio crimine excepto. et hic
distinguit circa mod agendi. b. ciuil. i. in mod
denuntiatois et inquisitois. h in scdo. b. excellen
tioris. puta epo regularis cum quo non est tali
pcedend pter maius scandalum s; qual' hic dic
cum in iudicijs non debeat attendi dignitas al
 terius. ij q. ix. c. i. ulc. equalitas seruanda e in iu
dicijs. C. de pris sacroz scrinior. in sacris. li. xij. sc
deo. h id dicit pp maius scandalu. et reuerentia or
dinis excellencioris. et absurd uideret si tali remo
ueretur epc sicut abbas. et non ita de facili pcedi
c maiorem sic c minore. a. b. s. de accusat. qual'
et qn. et ubi maius scandalu su pnsim uitatur ca
utius e agend. xlij di. quiescamu. vij. q. ij. c. ulc.
et. ff. de cattio. l. i. s. ij. et al' puniunt maiores a
li minores. xxiij. q. i. qui e pacem. et. xl v. di. cum
bs. jo. infamatus. si. ij. q. i. in primis. cu scandalo.
ut ex h facinus admittitur l' repellantur. ar.
xxij. q. iiij. no pot. fuerint emdati. si. n. testis emi
datus e de crimine admitti dz. si ciuil' agitur
ut h pz. ar. l. di. qr tua et c. domine sce. et h uim
intellige si eu ex illo crimine no comitet infa
 mia et in crimine pnuij et si sit emdatus n' ad
mittitur. s. de testib; testimoniu. s; si criminal'
agit no admittat et si sit emdatus ut i dec. testi
moniu. et vi. q. i. quamen. Et ex h ur q' sit testis
cui obicitur crimen ut repellatur si uult pba

re se emdatum q' debeat audiri cum ia non sit cri
minos. s. de except. deniq;. s' de h. et ar. iij. q. vij. et.
ar. ij. q. vij. cum sine ead. ut mi. h id dicat qr si sit ea
d crimina ut puta symo. eadem de q' agit non ad
mittunt qr fortius no admittunt. s. de testib; licet ens.
b. paria. h forte dic qr lz odio repelli non possit e sit
emdati quanto maiora crimina obiciunt tanto minor
fides eis adhibetur. t. ex malig. fomite h dic pp i
nimicos capitales et aspiratores qui non debent admi
ti. ut. j. dz. adminicla. qui sine alijs adminiculis.
et psumptoib; uiles testes in crimine symoie non
sunt audiendi qr nullib; sit tormito credi no dz. iiij.
q. iij. s. si ea. tei. et. ij. q. i. in primis. et qr a tormtis n' e
incipiend. ff. de qonib;. l. i. et. j. de regul' iuris. cu in
contemplatoe. distinguenda. h est intitio pcedentiu
distinctionum. aut. n. agitur criminal'. aut ciuil'.
si criminal'. tc testes criminosi et in exceptis crimib;
c nemine audiunt. siu accusatus sit bone fame i
siu male. si aut agitur ciuil' tunc c cessarem pla
tum no sunt audiendi criminosi testes. n' sint emi
dati de crimine. et tc admittunt de equitate no de ri
gore. nec et tunc audiunt n' assint alia adminicla.
s; c regulares platos infamatos inferioris gradus
admittunt criminosi si ciuil' agitur de equitate
s; no de rigore et h intellige in testib; ad accusand
bn admittunt infames c illum q' est male fame.
ut. s. e. tanta. jo. In sufficientia. pp insufficientia re
mouet platus ab aministratoe. s. de etate et qual.
c. ulc. et. xvij. q. ij. si quis abbas. b. conspirones. as
pirao. n. grauissimu crim e ita q' meretur depoitionem. xi.
q. i. coniuratonum. et. c. aspironem qui in subusione
status alterius aspirant tanq inimici repellendi sic
et eis consentientes ut. c. pdas. et. s. de re iud. cu. i. et.
a. b. capitales. pp alias inimicitias ulo no remoue
tur quis a testio. iiij. q. iij. s. It in criminali. ibi tn
n' determinatur de qua inimicitia. et. ff. de ar. lz. in
stit. de excus. tuto. s. inimicitie. et leuis offensa no
adimit legat. ff. de adimendis leg. l. iij. i fine. s;
minor fides eis adhibet. In auth. de testib;. C. si uo
quis dicat coll. vij. et. C. de testib;. auth. si dicat. tn.
si iimici et aspiratores redeant i amicitia post recoci
liatoem ur q' debeant admitti. qr et legatum pp
capitales inimicitias l' alias grauissimas interueniente
admittit. s; si redeant i amicitia relategrat legat.
ff. de admdis. leg. l. iij. infi. et. l. sequeti ita tn q' n
in eo negotio ul' causa pcia aspirauint et reco ci
liato non sit recens. ar. ij. q. v. accusatores. v. vt
furti et adul. et sic opponebatur minora crimina
s; nunquid piuri admittentur. et dndum q' n
cumcumq; sit emdatus qr qui semel est piurij
ad turamentum amplius no auditur. xij. q. i. piui
ii. et. s. de psumptoib;. litteras. ij. q. vij. non pot qr
psumit q' tm piuret. ar. ff. de accusa. si. cu. s.
idem. et. vi. q. i. quicumq; et e expssum. s. de testib;.
testium. et q' dx furti ita q' non sunt infamatus
ut i decretali. s. testim. b. p metu. vi. i. q. vlt. c.
ulc. et. s. e. tanta. debilitatem. et ita testis qui sunt
criminosi lz sit emdatus non fac plenam pbo

nem non assint alia adminicula. criminosus non. supra hoc. ca. vulneratum. i. q. i. vetitum. quia et si peniteat quodam tamen integritatis manet quod non aboletur per penitentiam. l. di. illud. et i. q. vii. sicut omne. et ii. q. iii. § hinc colligitur. Ideoque debilitatur dictum talium testium si hec probarentur. sed hic non probantur quia adminicula non aderant aliter si nulla fuissent adminicula non sufficeret dictum eorum. et est. ar. quod non debent quis admitti ad probandum quod probato non debet prodesse. C. de probationibus ad probationis. s. de officio delegati cum contingat. ex toto. cum iam esset emendati de crimine et hic preterea. i. tamen non videretur testem infamem esse admittendum quamvis infamatum non alia indicia precederent quia a tortis non est incipiendum. ff. de regulis iuris cum contemplatione nec tales admittuntur sine quodam ii. q. i. in primis ad finem. et v. q. v. illi qui clavi. preterea. i. tamen vel alios secundum aliquem contra talem talis diximus. verba ista sic expone. tales. s. testes emendatos de crimine furti adulterii et assimilium criminum qui ex caritate testificantur cum aliis adminiculis vel si non sunt emendati admittuntur cum aliis adminiculis ut dicit in fine glo. vel alios et respicit distinctionem. s. § preterea. et similiter ne testes per aliam partem et sequentem usque § denique. contra talem. s. regularem inferioris gradus et male opinionis qui de facili potest puniri qualis fuit abbas iste et respicit secundam dis. s. usque § et inter ipsa et c. per aliam partem tamen talis. s. civiliter cum agitur in modo inquisitionis secundum temperamentum equitatis prout sequitur in lit. et respicit primam di. s. circa principium § inter. ii. et c. et ita tales testes contra talem prelatum admittuntur cum civiliter agitur secundum equitatem quod a contrario sensu quod si agatur criminaliter aut etiam civiliter secundum rigorem contra regularem et infamatum non admittuntur tales testes. et si sint emendati et cum aliis adminiculis in crimine et multo minus cum agatur contra secularem etiam civiliter secundum equitatem quia tunc tales testes non admittuntur et sic maius est privilegium clericorum quam monachorum quia in eodem modo agendi alii testes admittuntur contra clericos et alii contra monachos. ar. xvi. q. i. legi. et c. alia est causa. et lxxxii. di. a subdiacono. ar. contra. ii. q. i. in primis. Sed in distinctione dicta non distinguendo inter secularem et regularem. sed illud loquitur in accusatione et sic patet si agatur criminaliter contra secularem aut etiam regularem infamatum et de crimine synoniace sive de crimine excepto tamen tunc testes admittuntur nec sufficit si sint emendati ut per decretalem gregorii quod de iure et equitate admittendi sunt testes emendati etiam sine aliis adminiculis. cum agitur de crimine civiliter sine aliqua di. s. de testibus testium. quod in synonia multo fortius cum sit crimen exceptum quam in aliis sunt testes emendati admittendi. non in primo vel non eos infamia comitetur. ut ibi dicitur. non tu velles illam reducere ad veritatem secundum iustam. sed potius vel ut hec reducantur ad illam tamquam ad posteriorem. ff. de legibus non est novum et sic non habet locum prius dicte distinctiones. ultima pars prime distinctionis tollitur. s. ut agatur criminaliter secundum vel rigorem et c. et sic remanet utrum agatur criminaliter aut civiliter et si civiliter admittuntur testes emendati secundum tenorem presentis decretalis. secunda distinctio tollitur ex toto. s. utrum sit regularis ipse et c. et illa distinctio que fit circa personam testium remanet. quod hic remanet inquirendum utrum agatur criminaliter aut civiliter de crimine et utrum testes sint synoniaci quibus crimina obici non possunt ut illi non admittantur si criminaliter agitur aut fuerint criminosi et emendati. ut si agitur de crimine civiliter illi bene possunt admitti secundum decretalem predictam et sic difficultas huius patet in. ut dicit quod ista decretalis testium. intellige cum agitur civiliter de crimine non excepto et sic remanet ista in loco suo ut et viles testes et infames admittantur in hoc casu contra infamatos ut fuit iste abbas contra quem tales testes recepti fuerunt. ut hic patet. ar. op. s. de testibus. c. ult. et hoc dixit. t. et . io. laurentius contra. ut. s. in notula cum iam essent et c. secundum. t. et . io. postquam competenter laurentius exponit illud preterea. i. tamen. et sic utraque decretalis remanet in suo loco et hic intelligit litteram illa talis contra talem et c. et dic tales. s. viles talis dicimus et cetera et in criminosos contra talem. s. infamem et iterum. talis. s. civiliter et de equitate et non de rigore. vel. ab administratione amovetur secundum evangelicam veritatem. Si. s. de accusat. qualiter. civiliter. quo casu admittuntur mulieres. s. de testibus. cum et c. tam litteris. lenonibus. sic s. de accusat. qualiter in fi. quia non ita pingues sunt regulares sicut seculares. ar. s. de statu mo. cum ad monasterium. ar. et t. c. ii. in fine vel potius quia non est tamen scandalum pro remotione regularis et hoc est de consuetudine approbata. ut dicit in fi. t. removeri. non quis removetur pro fraudem infamis est secus si propter simplicitatem. ff. de suspect. tutoribus. l. iii. § qui ob segnitiam. et C. e t. l. ult. vel sic probamus infra de suspect. tuto. in prin. Si vero non exprimatur an pro fraude vel pro simplicitate quis amoveatur non est infamis. ff. e. tit. ii. cate. viii. cessit. et ita qui timore probationis cessit non debebit aliquid prejudicium. ar. xxiii. di. c. ult. sed numquid iudex debet desistere ab inquisitione propter ipsius cessionem. ar. q. non. ff. de iudic. sicuti postea. ar. contra. ff. de suspect. tuto. l. post finitam quia nec dolum facit qui rem deserit. ut litem effugiat. ff. de alienatione iudic. mu. causa facta. l. et si res. § et qui diffidit de se suo hoc cedit. lui. s. de postul. pre. bone. et quia iam finem inquisitionis consecuti sunt inquisitores quare non debent procedere amplius inquisitores non ut habent ratam cessionem. sic s. de elect. dudum. in fi. io. Idem abbati gemblacensi.

Sicut tunc litteris intimasti. cum in gemblacensi ecclesia fueris monachus. fuisti tandem promotus ad regimen ecclesie florensis. Sed in abbatem gemblacensem post sublato de medio. ipsa cum prius te filium habuerat in patrem per electionem canonicam revocavit. et quoniam pastore carebat leodiensis ecclesia cathedralis ad coloniensem ecclesiam que tua est metropolis. pro faciens ipsius auctoritate in gemblacensi ecclesia interim ministrasti. Ceterum postmodum in leodiensi ecclesia fuit episcopus institutus. is a te requisitus electionem de te factam noluit affirmare. verum cum hoc fieret pro extorquenda pecunia compulsus fuisti sub interminatione anathematis ne pro confirmatione tua aliqua pecunia conferretur. Sed quidam de

Hic nullus dat. Non inquirat. confirmato cum eo prohibuit pro quibus confirmatio peccavit dari fuit

fratribus te inconsulto et ignorante quod excogitans a te tunc sinistram venientes promisere pecuniam et
ex soluerunt. et sic ab episcopo invitatus institu
tionem ab eo accepisti. licere quod admitti pos
tulavis. et infra. Quamvis autem per sacrorum cano
num instituta et pontificum qui cupiditate p
entium ecclesias per pecuniam sunt adepti. eas di
mittere teneantur: quia tamen longe diversum est
non prebere assensum et expresse aliquid
prohibere talis dicimus sententiam. cum ex eo quod
contra prohibitionem vel voluntatem tuam a quia
postmodum minime recessisti. ad te penitus i
gnorante promisit pecuniam et exsolvit. pro
fectum cum et nulla sit vel consanguinitate co
niunctus. nichil tibi debet ad penam vel culpam
sicut credimus imputari. nisi postea consense
ris pecuniam solvendo promissam. aut red
dendo solutam. Alioquin contingeret quod ali
cuius factum insidias inimico pararet ei dampno
sum existeret. cum penitus displiceret. et sic
aliquis de fraude sua commodum reportaret. Illos
autem qui dederunt pecuniam vel receperunt in
tamen constat esse culpabiles quod si eorum excessus
esset ecclesie manifestus. quia non iudicat de occul
tis. pena essent canonica feriendi.

Sicut tuis et infra. per electionem canonicam. hic habes
expresse quod electio potest fieri de aliena ecclesia. de hoc no
supra de electione cum inter canonicos. ad colom
Sed quod si homines ecclesie cathedralis potuit eius electionem
confirmare et ei dare licentiam ministrandi. arguitur quod non.
lxxi. di. sanctorum. xxiiii. di. per totum. Sed nunc est vaca
te ecclesia quod capitulum potest tamen electiones confirmare. supra de ma
io. et obe. cum olim vel de hoc. Sed hic potest esse de consuetu
dine metropol. ecclesie. sub interminatione anathematis. ar
quod alius confirmatus possit excommunicare quod verum est. et pro
or est. supra de maio. et obe. cum in ecclesiis. et hic fuit sen
tentia excommunicationis et non comminatio ut sequentia probant.
et sic est ar. quod per talia verba prohibendo sub interminati
one anathematis sub excommunicatione feratur sententia.
ar. ad hoc. supra de locato. c. i. et infra. de eo qui furtive or. rece
pit. c. i. licet dicas quod excommunicatio non fuit facta sub hac
forma verborum. licet expresse excommunicavit qui contra fecerint sub
hac forma. quicumque sustinet aliquid illum excommunicato.
et ita sub interminatione excommunicationis fertur sub conditione. s.
lata fuit hic sententia et sententia excommunicationis sub conditione potest ferri.
et qui contra facit est excommunicatus. infra de sen. ex. a nobis et supra.
de ap. preterea. et propter refert hic factum prestitam formam.
unde si dicatur sub interminatione vel sub pena excommunicationis
preceptio non est excommunicatus qui contra facit. et sic est com
minatio tamen et hoc probatur. supra de iure patro. relatum. c.
i. et supra. lic. ecclesia vel mo. clericis et sic intellige omnia illa
iura. lxiii. di. salonitane et preterea. decr. de locato.
c. i. et infra. de eo qui furtive or. recepit. c. i. et alia consimilia
de hoc est dictum. infra. de sagittariis. c. uno. vel. solvunt. forte do
nos zelos non sententiam et ita continent. ex eo non. i. q. v.
presentium. supra de regularibus ex insinuatione. non pro
bere. quia sepe qui tacet consentire videtur. lxiii. di. si ser
uus sciente. C. de nupt. vel sic promisit et sic iste ab

bas consensisse presumeretur si postquam intellexisset non con
dixisset sicut ecclesia videtur contradicere qui expresse non consentit.
de consecrato. di. iiii. cum pro parvulis. ff. de parti. filii famil.
§. invitus. ff. de servitut. v. r. p. invit. supra de bapti.
maiores usus contra ff. de reg. iur. qui tacet. vii. ex eo
quod fit ecclesia quia ponitur pro q. iii. q. v. quia suspicio consangui
nitate. supra de etat. et qual. c. tuam. imputari. dixit contra
quod hic intellige cum as iam est electus et eo ignorante et re
clamante dat pecuniam consortiori. si autem non esset
electus licet eo reclamante daretur pecunia electoribus ob esset e
lectio cum pro pecunia eligitur si dantes hoc fecerint in odium
eius. ut. hic supra. et nobis. consenseris. nam si consensisset
symoniam commisisset quod consentire est quam cum consentire et an
et post sic accipere est quicumque accipere et ante et post.
i. q. i. eos infra et q. iii. si quis preb endas et c. si quis ob
tentu. quia in maleficiis sufficit rati habitio retro trahitur et man
dato comparatur. ff. de vi et vi ar. l. i. §. quod est. et supra. de rec
st. spoli. cum ad sedem in fi. et ii. q. i. votum. et ita si
canones presit habere ratum quod in eo nomine gestum est.
et q. ii. lugdunensi. et ff. l. et ff. de neg. ge. si pusilli. §.
sed quod. quidam dicunt sicut tantum quod aliquis potest habere ra
tum sed symoniam non committit quamvis graviter pro
cet. ar. i. c. proximo et in hoc quod dicit pecuniam solvendo pot
esse. ar. quod non sit symoniacus per solam rati habitionem.
parentis. sic. ff. si cum cautoribus leg. ii. §. ult. dampno
sum quod esset iniquum cum peccata suos tantum tenere auc
tores debeant. C. de penis sancimus. et supra. de his que fiunt
a maioritate capituli. cum esset. et non debuit alius in
alterius odio pregravari. C. de in. of. tes. si quis suo. vel
reportaret. quod esse non debet immo quilibet punitur in eo in quo
deliquit. supra de iure pa. pastoral. et supra de cumulatio. ecclesie. c.
ult. vel de occultis. xxxii. di. erubescant. vi. q. i. si omnia et
xxiii. q. v. christiana. i. c. proximo. vel. Idem decretalis baluen.

Tua nos duxit discretio consulendos.
et infra. devotioni tue taliter respondemus quod si quis clericus cum
conditione vel pacto largiatur aut offerat
bona sua ut illa postmodum pro prebenda re
tineat et in canonicum admittatur. huiusmodi ob
latio vel receptio si non poterit sine vitio symo
nie. cum in talibus omnis pactio atque conventio
cessare debeat iuxta canonicas sanctiones. Si vero
pure ac sine pacto et conditione qualibet offerentes
rogans humiliter ut in canonicum admittatur.
et bona sua retinere sibi liceat pro prebenda. et cle
ri eiusdem ecclesie pure consentiant. tamen recepto si
poterit absque scrupulo symoniace pravitatis.
Licet autem tales dicimus sentiendum quia nobis
datum est de manifestis tantummodo iudicare. si
tamen is qui talem donationem facit ea intentione
ducatur ut per temporalia bona que offert spiri
tualia valeat adipisci. et clerici qui eum sic fratrem ad
mittunt non essent eum nisi commoda temporalia rece
perit admissuri. Sine dubio tam iste quam illi a
pud districtum iudicem qui scrutator est cor
dium et cognitor secretorum culpabiles iudi
cantur.

Tua nos. et infra. omnis pactio. et i. q. ii. quam pio et supra de
pact. c. ult. conventio et modus. et supra. in ecclesiastica. de quia

Tua nos ... cum clericus ex pacto ... sub ... ut reciperetur in canonicum et ille bona sua ... simoniacus est secus si hoc fecit sine pacto

nesciat. c. uno. b. taxans. no. quod quis potest rogare ut in canonicum admittatur, de his precibus notatur supra de etate et qualitatem. ¶ pure consentiant. id est sine pacto vel mala intentione. hic ff. probatur quod eo tempore quo quis recipitur potest quid offerre cessante omni conditione et pacto. sed contra videtur quod non liceat tempore receptionis. arg. j. q. i. emendari. ne quod gratis fit debet pro pretio fieri videatur et sic videatur habere speciem mali a quo est abstinendum. est. j. c. audivimus. supra de vi. et vo. di. i. cum ab omni. et C. arg. ad hoc i. q. ij. quam pio. infra. Tu dic ac postmodum et c. verum est ut hic dicit quod tempore ingressus potest dari aliquid et licitum est dum tamen cesset pacto et conditione. ut hic dicit et supra de prebend. in presentia. et supra de success. ab intes. cum dilectus. et supra e. dilectus. infra. nec ideo minus donatio gratuita dicitur. arg. ff. mandati. si remunerandi. arg. i. q. i. iudices. xviij. di. de eulogiis. et arg. ff. de off. procons. solent. § ult. et supra e. dilectus. infra. vel dare sive ante sive post symonia est. i. q. i. eos in fi. sed caveat ille qui recipit et qui dat ne sub specie talium munerum fraus committatur. i. q. i. si quis neque. de manifestis. supra e. per. infra et j. sequitur. jo. culpabiles. non dicit symoniaci ad penam tamen penam tenentur propter intentionem cum opere consecuto. supra de bigamis. nup. vel isti symoniaci non dicuntur quantum ad ecclesiam non velit dicere quod sola intentio facit hominem symoniacum. arg. i. q. i. qui studet. et c. reperiuntur. et q. iij. non solum facit sicut sola spes facit hominem usurarium. xiiij. q. iij. c. i. et arg. j. de usu. consuluit. t. dicit quod sola pacto facit aliquem symoniacum. arg. h. dec. et supra ut eccl. ben. ut nun. jo. Idem prior cartusien.

Per tuas nobis litteras intimasti quod cum G. in quadam domo cartusien. ordinis susceperit habitum monachalem. a dyocesano episcopo fuit in subdyaconum ordinatus. sed post modum didicit ex relatione quorundam quod episcopus simul tenens commiserat vitium symonie propter quod idem monachus in suscepto formidat ordine ministrare volens ab eodem episcopo ad superiores ordines promoveri et j. Nos itaque r. ut idem in ordine sic suscepto ministret secure. sed quod conscientiam ad superiores ordines non ascendat. ne forte edificet ad gehennam licet ex eo quod conscientiam nimis habet scrupulosam in difficultate huiusmodi sit elapsus. quam utique non evaderet nisi deponat errorem.

Per tuas et j. ex relatione quorundam quibus credere non debuit. xxxij. di. nullus. a. v. et lxxxvi. di. si quid. no. arg. contra quia illud dicimur scire quod ab aliis audivimus. xxij. q. v. hoc ius. vel hic est quando loquitur de proprio facto et non alieno. secure ministret. cum non constaret illum symoniacum esse. alias si sciret illum symoniacum esse stultus esset quia symoniacus non habet executionem. ut. supra e. tanta. vel eam dare non potest. preterea dicit. io. q. licet quis committat symoniam non perdit eo ipso executionem nisi sit symoniacus in ordine. alii dicunt contrarium quod omnis symoniacus ipso iure suspensus est. ut. i. q. i. reperiuntur. et c. quibusdam. secundum istud verum quia sui ordinem sive beneficium adeptus est. quando loquitur de proprio facto. et non de alieno.

per symoniam impedit ordinis executionem et post per actam penitentiam. supra de accusat. inquisitionis. i. res. preterea. si iste nescit per non illum esse symoniacum. quod per non dicit ei expresse quod recipiat ordines ab eodem ut auferat errorem suum. vel quod eslaqueum iniciat quod esse non debet. xxxij. q. i. c. ult. so. preterea non debet ei dicere ut recipiat ordines ab ipso. cum hic sit contra conscientiam ecclesiam. nec preterea eius conscientiam possit instruere vel reprimere eam instaret. quia iusta conscientia non potest corrigi potest. supra xxxij. q. v. § i. et c. i. et ij. vel dicit preterea consulendo potius quam precipiendo ut contra conscientiam non promoveatur ab illo. vel primo illam deponit. quia qui facit contra conscientiam edificat ad gehennam. xxviij. q. i. § de his et sup. de restit. spol. litteras. et supra de prescripti. quoniam omne. sed numquid potest aliquis recipere ordines ab eo quem scit symoniacum in ordine. dico quod non. et recipiendo ordines ab eo non recipit executionem cum ordinator non habet executionem. supra e. tanta. et i. q. i. reperiuntur. et potius debet petere excommunicationem quam recipiat ordines ab ipso. j. de sententia excommunicationis. inquisitioni. arg. vel cum iste non esset symoniacus in ordine ut dicit per litteram. sed alias licite potest ministrare in susceptis ordinibus. si quis ignorans recipiat ordines a tali symoniaco. in ordine non recipit executionem nisi cum eo dispensetur. i. q. i. si quis a symoniacis. et supra de ordinatis ab eo qui renunciavit. c. i. et ij. qui eam non habent aliis eam dare non possunt. i. q. i. c. i. et c. qui per pecuniam. et q. vij. daibertum. h. dispensari et quicumque talibus possit dispensare. jo. Cantuarien. archiepiscopo. hs. j. e. c. plt. b.

In tantum precessit exigentibus corda quorundam symoniaca pravitas et j. Sane pervenit ad audientiam nostram quod cum olim quidam suffraganei tui pro crismate certam accipere consueverint pecunie quantitatem. metuentes penam canonicam et correctionem tuam evitare cupientes. ipso faciente solummodo anticipant recipientes in media xl. quod recipere consueverunt post pascha. et ut eam recipiendi dissimulent nomine denariorum variant denarios quos prius consules secundum paschales dicebant consuetudinem medie xl. nuncupantes et j. cum vero expressum exprimat venditionis speciem quod pro receptione pretium quantum tempus conferat pro nolam et gratis sit gratia conferenda. quam fraternitatem quod expressius taliter corrigas suprascriptos suffraganeos tuos et officiales eorum a tam illicita exactione compescens. quod aliorum culpa vel ob tuam negligentiam non impunitos ad penam. Pravam vero illam consuetudinem de tua provincia studeas abolere. per quam per decanos investiture archid. marcham argenti vel decem vaccam albam sibi dari postulant. vel certam solvi pecunie quantitatem.

In tantum et j. pro crismate sic. supra e. ea que nisi habere similem variationem nominis pro crismate non ut olo nichil est accipiendum. supra e. non satis. et qui contra fecerit pena canonica punitur ut hic dicit que est pena depositionis. cum nota infamie. i. q. iij. c. ult. b. anticipant. ex cogitata fraude de tempore ad tempus. variant talis variatio nominis non prodest quia quodcumque nomen imponat.

Per tuas dat. vide dicitur quis recipit ordines ab eo qui credit symoniacum ministrare in parte in receptis publico

Cum in das. ... vel se innescere ecclesie non est aliquid dandum vel recipiendum et consuevendo sive vanitate varie non excusat

symoniam committunt. sic in usura. xiiij. q. iij. plerique.
sic. n. faciunt usurarij nec explicant lucra. nec emo
lumentum quia penas in fraude. ar. ff. si certum pe
tatur lecta. e. si. C. de literali cau. in eternum. b. quos
prius emptor. n. prius te offerre pretium quam venditor.
et rem tradit. ff. de ac. empt. et ven. Julianus. §.
offerri. sed si venit vel fidem alii vel pretium et res de
ponatur apud sequestrum. ff. de solutionibus. si soluturus.
Jo. gratis sit gratia. i. q. i. c. i. aliorum culpa. ar. quod de
lictum subditorum imputatur prelato. sic. s. de off.
or. irrefragabili. § de h. b. consuetudinem. i. in talibus.
n. non excusat consuetudo. sed potius accusat. s. e. si
tantis. et. c. cum in ecclesie. quia male consuetudines tempore non
confirmantur. in autem. ut nulli iudicum. § i. coll.
ix. b. investitura. pro qua nichil est dandum. s. e. cum in
ecclesie. nec pro aliquo sacramento spirituali. ut ibi di
nec pastum vel pastellum dare debet. i. q. iij. si quis alias
pretendas. b. Idem.

Per tuas nobis litteras intimasti quod cum
. d. lator presentium vellet in subdyaco
num ordinari et certum tytulum non haberet
quidam presbyterum exoravit ut ipsum ad ecclesie
sue tytulum presentaret. quod cum ille facere
recusaret ipse illi firmiter repromisit. quod nunquam
si presentaret eumdem in ecclesia sua aliquam
peteret portionem. et sic ad presentationem ipsius
extitit ordinatus. nec se in hoc egisse illicitum
ad intellexit. et i. Nos inquit. t. c. h. quod si cum
eo fuit misericorditer dispensatum. nec ad
superiores ascendere. nec in suscepto debet ordine
ministrare.

Per tuas et i. intellexit. propter hoc non excusatur. in
bene sequentia notanter quia potuit consulere peritiores.
xxxvi. di. § ult. ff. de iur. et fa. igno. l. regula. § si
iur. b. dispensatum. si. i. c. pro. ubi et imponit penam
ordinatori presentatori et presentato. et i. dispensa
ri potest cum symoniaco in ordine. ar. co. i. q. i. gratia.
symoniacos. et. c. si quis neque. sed illa. c. loquitur in dig
nitate et non negatur quin possit cum talibus dis
pensari. sed nulla misericordia est adhibenda in dignitate
servanda quin oporteat eos renuntiare. quia penitentiam
ordine vel beneficio retento agere non possunt. i. q. iij.
requisitis. et s. de accusat. inquisitionis. i. r. cuius
possit cum talibus dispensare dictum est. s. e. de symo
niace et melius. s. de renunciat. post translationem.
de pena illorum debet. i. e. c. ult. b. ministrare. triplici de
causa. cum quia fuit hic munus a lingua. i. q. i. sed non
nulli. tum quia nulla conditio debet intervenire. ut. s. e.
tua. et. s. de pact. c. ult. et. i. q. iij. quam pio. tum quia per
subreptionem voluit ordinem adipisci. ar. xxiiij. di.
can. et. s. de elo. cum dilectus. § nos vero. § dicitur quod res per
nitiosa esset exemptio si per surreptionis astutiam quis
ascenderet. Jo. Idem.

Consulere et i. quicumque vicedominatum
vel aliam ecclesiasticarum rerum amminis
trationem per pecuniam obtinere voluerint tam
ementes quam vendentes cum symone per
celluntur. et ab illa ecclesia in cuius commertiam

dare pecuniam et accipere voluerint iusto ex
pelluntur.

Consule et i. administrationem. quia hic dicitur intellige pro
quod tres. i. q. iij. salvator. circa medium. e. vel tres quod nul
la administratio ecclesie sive spiritualis potest vendi. et enim preposituram, preco
nomi officium. vicedominatus. advocatia. sive castaldyo
natus. et iudicatura. aut quelibet alia administratio ecclesie. et.
c. si quis episcopum in prin. cause. b. voluerint. ar. quod sola
voluntas facit hominem symoniacum. i. q. i. qui stu
det. sed hoc non credo. quod sola voluntas facit hominem sy
moniacum dummodo contenta sit suis terminis. i. e. cult.
sed alias peccet. ut ibi. sed hic non fuit contenta suis finibus
immo processum fuit ad actum. et hic notatur quod dicit
tam ementes quam vendentes vel ad studium emendi pre
serunt quoniam in eis fuit. non tamquam symoniaci iu
dicandi sunt. i. q. i. qui studet. et sic intellige quod dicit
inf. voluerint. b. Idem in concilio generali.

Sicut pro certo didicimus in plerisque
locis a plurimisque personis qui columbas
in templo vendentibus. fiunt exactiones et ex
torsiones turpes et prave pro consecrationibus episcoporum.
benedictionibus abbatum et ordinibus clericorum. est quod
taxatum quantum sit isti vel illi. quantum
ve alii vel aliam persolvendum. et ad cumulum
dampnationis maioris. quidam cupiditatem
et pravitatem huiusmodi nituntur defendere per consu
etudinem longo tempore observatam. tantam quod
abolere volentes abusum consuetudinem huiusmodi que
magis dicenda est corruptela. penitus reprobam
firmiter statuentes ut pro hiis sive conferendis sive
collatis. nemo ad quodcumque pretextu exigere.
aut extorquere presumat. alioquin qui receperit
et qui dederit huiusmodi pretium omnino dampnatum
cum Gyezi et symone condempnatur.

Sicut et i. per consuetudinem. finguntur n. tales quod in con
secratione aliquid licite petit non per consecrationem. sed
per consuetudinem. ar. lxxxij. di. quia et sca. et. c. agatho. et i. q.
iij. consuetudinem et i. conmi. de con. epis. per consuetudinibus. sed hoc
non est verum nec excusat consuetudo in huiusmodi spiritualibus
vendendis. immo magis accusat. s. e. si tantis. et. c. cum in ec
clesie. ubi talia reprehenduntur. Jo. Gyezi et symone. Gyezite
dicuntur a Gyezi servo Helysei qui primo in veteri testa
mento vendidit gratiam sanitatis. Naaman principi
assiriorum. venditores spiritualium proprie dicuntur Gyezi
te. symoniaci dicuntur a symone mago. qui postea in no
vo testamento voluit emere gratiam spiritus sancti. i. q. i. quicumque studet.
et. c. eos. turpem. b. Idem in eodem.

Quoniam symoniaca labes adeo
plerasque moniales infecit ut vix ali
quas sine pretio recipiant in sorores. paupertatis
pretextu volentes huiusmodi vitium palliare. ne id
de cetero fiat penitus prohibemus statuentes
ut quecumque de cetero talem commiserit pravitatem
tam recipiens quam recepta. sive sit sub
dita sive prelata sine spe restitutionis de suo
monasterio expellatur in loco artioris regule
ad agendam perpetuam penitentiam retrudenda.
de huiusmodi quam ante hoc synodale statutum talem

Preterea quidam ordinatus qui prius promisit quod ab
... nil peteret in suscepto ministret nec ad superiores ...
... [illegible] ... et si peccatum non est

Sic ... Symonia est aliquid recipere pro secrationibus
episcoporum benedictionibus abbatum vel ordinationibus clericorum et
consuetudinem consuevendo ... quedam religiosi pro recipie
ndis ... de monasterio expelluntur et in arctiori
monasterio recluduntur ... istud sic fuit recipie
ndum in aliis monasteriis et ... ordinis nisi ...
sit in ...

sunt recepte ita duximus providendum ut remo-
to de monasteriis que perperam sunt ingres-
se in aliis locis eiusdem ordinis collocentur.
quod si forte propter nimiam multitudinem alibi
nequeunt commode collocari ne dampnabiliter
in seculo evagentur recipiantur in eisdem mo-
nasteriis dispensative de novo mutatis prioribus
locis et inferioribus assignatis. hoc idem circa mona-
chos vel alios regulares decernimus observandum.
verum ne per simplicitatem vel ignorantiam
se valeant excusare precipimus ut diocesani episcopi
singulis annis hoc faciant per suas dioceses pu-
blicari.

Quoniam symoniaca et c. pravitates. pretextu v[el]
paupertatis si dicit quis peccatum operari mortale. sed po[tius]
quelibet mala pati. xxxii. q. v. ita ne. et s. de hiis que vi
metus ne ca. fi. c. sacris. nec eo pretextu ignoscendum
est illis ... qui pretextu paupertatis turpissimam vi-
tam egit. ff. de ritu nupt. palam. §. non est possit
dici quod si ita pauperes sint quod non possint in alias
aliquem recipere quia non habet ibi victum sub tali
forma possent recipere non semus quid demus tamen per
victu si tu portes tecum. v[erum] si vivas dum tamen hoc sibi
non dicatur in fraudem et sine aliquo pacto. ar. i. q. ii.
si quis propter hoc. io. Sed tutius est ut nullo casu tales
vel aliqua recipiantur. expellatur. quod hoc est intelligendum
cum distinctione illius dec. s. e. dilectus. ut si directe ac-
tum sit contra tales in modum accusationis quod deponantur
si in modum inquisitionis fiat quod hic dicitur. sic distinguitur
illa dilectus. §. ar. contra s. de accusat. inquisitionis in depo-
nitur symoniacus in modum inquisitionis credo quod hodie
stando sit huic constitutioni circa regulares symoniacos
ut pena ista solummodo imponatur qualitercumque stet de
crimine ut in arctiori monasterio ad agendam per-
petuam penitentiam detrudantur sine ordinis sui executione
cum alias penitentiam agere non possunt. i. q. vii. decre-
tis. ar. s. de accusat. inquisitionis. et satis intelligunt
depositi. Item extra claustrum morari non debent ne
dampnabiliter evagentur. ut. i. de re. et ar. s. de reg. cult.
sed numquid restituetur ei pecunia potest dici quod sic. s.
e. veniens. de hoc dictum est. s. e. qui si non inveniuntur
arctiora monasteria in eodem nullus mutabuntur ea. ar.
lxxxi. di. valet. vel si visum fuit renuntiabunt locis
suis et de novo restituentur nullis dispensative pro-
ut sequitur. i. de aliis qui ante statutum hoc sunt recep-
ti ut perpetuam penitentiam ibi agant. v. retradendi. sic
i. q. i. reperiuntur et c. si quis. in hiis et tertia. cum re-
dierint ad agendam penitentiam in perpetuum carcerem de-
truduntur. i. de hereticis. c. pl. quia et symonia dicitur heresis.
vi. q. i. §. sed hic. v. multitudinem. ut propter hoc detra-
hatur severitati. sic i. de clerico. excom. latores. et s.
de temporibus. or. c. ii. v. pignorantiam. sic s. de lo-
cato. c. i. sic. lxxxii. di. proposuisti. Idem in eod.

Audivimus de quibusdam
episcopis quod decedentibus ecclesiarum rectoribus
ipsas interdicto supponunt ecclesias. nec patiuntur
alios in eisdem instituti donec ipsis certa sum-
ma pecunie persolvatur. preterea cum miles aut

clericus domum religionis ingreditur vel apud religi-
osos eligit sepulturam. et si nichil loco reli-
gioso relinquit. difficultates ingerunt et mali-
tias donec ad manus manus eorum aliquid perveniat.
cum igitur non solum a malo. sed ab omni specie mali
sit iuxta apostolum abstinendum. exactiones huiusmodi penitus
inhibemus quod si quis transgressor extiterit exac-
ta duplicata restituat in utilitatem locorum in
quorum fuerint soluta dispendium fideliter con-
vertenda.

Audivimus et c. persolvatur. numquid talis dicitur symo-
niacus qui sic solvit pecuniam. videtur quod non quia redi-
mit ius suum. ut s. e. dilectus. in plene de hoc. sic lici-
tum est alicui corrumpere accusatorem suum. xiii. q. iii. §.
notandum. io. Sed ab omni specie. ar. i. q. i. eundem. et s.
de in. et ho. cle. cum ab omni. v. exacta. si s. de cen-
sibus. canones in fi. et s. de immunitate. ec. quia plerique
et in anti. de sac. epis. in secunda collectione. §. si
vero lapsus. coll. ix. v. Idem in eodem.

Ad. ap. audientiam frequenti relatio-
ne pervenit quod quidam clerici exequiis
mortuorum et benedictione nubentium et similibus
pecuniam exigunt et extorquent et si for-
te eorum cupiditati non fuerit satisfactum impe-
dimenta ficticia fraudulenter opponunt. Econ-
verso quidam layci laudabilem consuetudinem
erga sanctam ecclesiam pia devotione fidelium
introductam ex fermento heretice pravitatis
nituntur infringere sub pretextu canonice pi-
etatis. quapropter super hiis pravas exactiones
fieri prohibemus et pias consuetudines precipimus
observari. statuentes ut libere conferantur eccle-
siastica sacramenta. sed per episcopum loci veritate co-
gnita compescantur qui maliciose nituntur
laudabilem consuetudinem immutare.

Ad apostolicam et c. libere conferantur sacramenta. v. ec-
clesiastica gratis et sine aliqua exactione sunt confere-
nda. s. e. cum in ecclesie et c. ea que. v. pietatis. pretextu pi-
etatis non est impietas committenda. i. q. i. non est pu-
tanda. et xxiii. q. v. in. n. in agro. et xxx. q. i. non sie-
nitiuntur laudabilem. quia laudabilis consuetudo servan-
da est cuius transgressor ut nimis punitur. xi. di. in
hiis. et videtur ex hac littera quod licet clerici nil petere possint
pro talibus sacramentis si consuetudo laudabilis super
hiis servari consuevit et per superiorem cogi possunt officio
iudicis implorato ad illam servandam que ex pieta-
te introducta est vel potest intelligi quod hic dicitur ut io. di-
xit. quod layci abutuntur consuetudinibus que illis pie-
tatis omne permisse sunt. ut cum presentat eis presenta-
re clericum ipsi nolunt eum instituere vel cum ipsi
requiruntur ut consentiant ipsi nolunt eligere de
quibus tres. s. de iure pa. preterea quod non credo. sed ut prius dic-
tum est. v. Honorius. iii. universis abbati-
bus et fratribus cist. ordinis.

Ne dicitur ecclesiam et c. installationis sollempni-
tates in ecclesiis abbatibus ordinis vestri fieri
prohibentes adicimus ut archiepiscopi et episcopi ea-
sint forma professionis contenti. que ab ori-

gine mo ordinis noscitur instituta. q̄ talꝭ est. Ego fr̄ abbas cist. ordinis sbiectionem & reuerentiam. & obedientiam a scis patribꝫ constitutam ꝯ regulam sci benedicti tibi domine epē. & tuis successoribꝫ canonice substituendis. & scē se ap. saluo ordine meo ꝑpetuo. me exhibituꝝ ꝓmitto.

Ne di abbates cist. ord. consueuerant dare archid. parisien̄ in sua installatione uel aliquod equipollens q͛ hic ꝓhibuit ꝓ eo maxime q͛ius abbibꝫ cist. et ne de cetero talꝭ installentur. sꝫ obedientiam faciant suis epis ꝑ ut dr̄ in littera. & ꝉ. installatois sollempnitas installare abbates & abbatissas in sede ꝑtinꝫ ad officium archid. s. de off. archid. c. ut nostrum & talꝭ installatois sollempnitas nō requirit in abbibꝫ ordinis cist. ut hic pꝫ. forma. ꝓfessionis qua ꝓmittunt se ꝓstaturos suis epis sbiectionem. & ceterum q̄ sequntur sic & archiepi eorum debent eē forma ꝓfessionis a canonibꝫ instituta. s. de mai. et obe. dilc̄ q͛ & ꝓ contentus ē ut ibi dr̄. b. successoribꝫ. & ita postquam fecit obedientiam ꝑdecessoribꝫ & amplius eam facere successoribꝫ nō dꝫ cpelli. ut. s. de iur. iur. ueniens & idem in uassallo ut ibi dr̄. b. canonice. abbas nō teneretur ꝑsumpsisset fuisse intrusus. sine assensu clericorum. xij. q. ij. alienationes. b. saluo ordine. nam contra regulam obedire non tenetur. ut hic in his que contra regulam uel q̄ illicita sunt nullus obedire tenetur. xi. q. iij. si quis epc̄ non sp. si dō. sꝫ bonum q͛ agitur quibꝫ ꝓpter obedientiam intermittitur. xi. q. iij. quid ergo. & est simile huic loco. s. de iur. iur. ego. f. ij. b. Gregorius. ix. ꝓri scē thome exculani.

Iacobꝫ canonicus exposuit q͛ cum ipse in eccā a ꝑtim sit ei receptus in canonicum & in fratrem canonici eiusdem eccē ꝑtem ꝓuentuum ac ꝑbendam sibi assignare recusant quandam consuetudinem ꝑtendentes q͛ ꝓuentuum medietatem detrahant a canonico recepto de nouo. Quo circa q̄. si est ita dcos canonicos ut tali consuetudine non obstante sicut uni ex aliis in ꝓuentibꝫ & ꝑbenda ꝓuideant. ap te cpellas.

Iacobꝫ canonicꝰ. & ꝉ. tali consuetudine. q̄ nō excusat. si. s. e. ueniens. immo potius symoniam inducit q͛ ꝓ pastu uel pastello exigi q̄d dꝫ nō ꝓ his spiritualibꝫ. s. e. c. i. & i. q. iij. si quis ꝑbendas nō obstante aliq̄ consuetudine ut ibi. & s. e. in plibꝫ capitulis. b. Idem.

Si quis ordinauit seu ad ordinem ꝑsentauerit aliq̄. ꝓmissionem uel iuramentum ab eo recipiens q͛ sr̄ ꝓmotione sua nō inquietet eundem. ordinator a collatione. ꝑsentator uero ab executione ordinum ꝑ triennium. ordinatus ab ordine sic suscepto donec dispensationem sr̄ h meruit obtinere ꝑ se ap. nouerint se suspensos.

Si quis. & ꝉ. ad iuramentum. pactum tale seu iuramentum turpe est. & iō nullam obligationem inducit. s. de pact. c. ult. & ff. de v. ob. generaliter & q͛ ꝯtrariam lꝫ eam ꝓhibitois nulla ē obligatio. ff. e. si stipulatus id & ita uides q͛ si principale nō tenꝫ nec iuramentum sr̄ h sicut. s. de fo. cpe. diligenti. infi. & C. de legibꝫ nō dubium. ar. contra s. de iur. iur. debitores. sꝫ tales obligationes nō tenuerint puniuntur ordinator a collatione ordinum ut in eo puniatur in quo peccauit. s. de iur. pa. pastoralis. cum suis concordantibꝫ. ꝑsentator ab executione ordinum ꝑ triennium & ita symoniaci iudicantur nec tm̄ deponuntur ut q͛ ad tempus suspenduntur sꝫ h forte iō q͛ nichil dat uel recipitur ꝑ ordinatione uel ꝑsentatione dici. q͛ symonia ē studiosa uoluntas emendi uel uendendi. i. q. i. q̄ studet. sꝫ emptio uel uenditio sine precio nō consistit. ff. de cp. & uen. ꝉ. precium at. & ff. e. l. ij. ꝉ. sine precio. sꝫ h nullum precium datum ē sꝫ cē iste remisit uit q͛ q̄ cpeteret ex tali ꝑsentatione contra ꝑsentatorem uel ordinatorem qui tenebatur sibi ad ꝓuisionem. s. de ꝑben. cum ꝑ aplm. sꝫ id est remittere q͛ dare. s. de testibꝫ ueniens. & ff. de calump. quin ꝉ. & ita deberet deponi. hic nichil remittit q͛ adhuc nō debetur sꝫ renuntiatur iuri q͛ in futurum posset acquiri si ꝑsentetur debito modo. sꝫ in casu remittit q͛ in ꝑsenti debetur sꝫ si h fieret talis remissio deponeretur tam dans q͛ recipiens. si conuincetur. s. e. de hanstmatur. & iō minor pena imponitur ꝓpter affectum cum ope ꝯsecuto. s. de bigamis nup. & c. ult. & h intellige si crimen sit occultum. si uō eet manifestum tunc eent suspensi. & sic accusarentur & conuicerentur deponerentur ex tali ꝓmissione uel iuramento. b. Idem.

Mandato nō recepto utrum monachis qui ꝑ symoniam dato aliquo locum in monasteriis sunt adepti ꝯ constitutionem generalis concilij. dispensares & ꝉ. consul. c. dissedentes dnus mandatum aplicum ē ad abbes extendi & ad resignationem spiritualium & temporalium q̄ nullo pacto. sꝫ affectu aliquo ꝑcedente utrumque talꝭ acquirunt. in quo casu delinquentibꝫ sufficeret ꝑ solum priam suo satisfacere creatori eos ꝑ symonia tm̄ nō teneri.

Mandato. & ꝉ. utrum actu. mandatum fuit alicui ut dispensaret cum monachis qui per symoniam monasterium sunt ingressi nulla mentione facta de abbatibꝫ & tm̄ h extendit ad abbes. & ita uides hic ar. q͛ beneficium principis largissime interpretandum est. j. de ꝟ. sig. olim. & ff. de const. prin. beneficium. & s. de donat. cum dilcs. infi. ar. q͛ in beneficiis ut ibi dr̄. plena ē interpretatio adhibenda. ꝯtra ar. ē concedi minus & maius accessum eē uir. sꝫ potius contrarium dici consueuit. s. de decis ex parte ꝉ q͛ de monachis dr̄ ad regulares extendi. s. de postul. ex pte b. dispensare. s. e. ꝑtuas nos. affectu aliquo. ergo sola uoluntas sine affectus aliquo non facit symoniacum sꝫ alꝭ peccat ut dixi. s. e. consulere. & ē simile. s. e. tua ad finem. & si. j. de usuris in ciuitate. sꝫ secus uir in usura ut sola spes usuram uir inducere. xiiij. q. iij. c. i. j. de usuris consuluit. ꝯtra uides hic q͛ affectus

Cas[us] ... consuetudinis ... canonico de novo recepto

[Gloss, top of right column, in a later cursive hand:] V ... ostendit quod in duobus casibus episcopus dat ... ordinariam iurisdictionem ... officiale ... si alio nomine appelletur ... vicarius ... et illud ... exequendo ... beneficium cum sit annexa ... de officio ordinarii ... ab ecclesia ... si ... concedi non debeat sub

sine uo. puniri: et merito, quia non ambitione, sed labore ad honorem quem (?) peruenire. C. de re militari. ce pu blicam. l. xij. et .lxi. di. miramur in fi. et talibus est ho nor auferendus. viij. q. i. in scripturis. et .i. q. vi. licet i. et hec ambitio sola penitentia purgatur sine remunitate et hic leuis symonia potest leuiter indulgeri sic. lxxiij. di. sicut. et .s. de donat. cum dilectus et ita collige quod aliquis promouetur tamen mortali nec deponitur non dicitur propter symo. tale assensu ai. v. **Alex. iij. in concil. lat.** *Ne etiam vices suas et ecclesias sub annuo censu*

Preterea cum quidam in quibusdam *concedant.* dam partibus sub precio statuantur qui decani vocantur et pro certa pecunie quantitate episcopalem iurisdictionem exerceant presenti decreto statuimus ut qui de cetero id presumpserit officio suo priuetur et episcopus conferendi hoc officium potestatem amittat. *Ne etiam vices suas et ecclesias sub annuo censu concedant.*

Preceterea et infra. decani i. archi presbyteri ruralis qui spiritualem habent iurisdictionem. l. di. in capite sic appellantur. s. de censibus. cum apostolus. et .s. de of. archid. ad hec. § ult. v. quantitate data episcopo pro iurisdictione quam emerunt isti decani quod non licet ut hic patet episcopus epis. si amittat vices suas alicui potest et debet ei consti tuere salarium suum de camera sua. cum ille ad hoc non teneatur. ar. xij. q. ij. caritatem. quandocumque. Sic est hoc ar. quod plebani seu archipresbyteri non habent iurisdictionem et hoc tamen uerum ubi non habent ex consuetudine. i. de excessibus prelatorum ad hec. ar. contra. s. de of. ord. cum ab ecclesiarum. Sed de hoc et hoc dic. et sequens patet ad primam partem capituli. et ex pone uices. i. iurisdictiones. sicut consueuit dici. committo tibi uices meas. i. iurisdictionem. v. conferendi. ut puniatur in quo peccauit. si. t. pre. c. pla. et .s. de elec. cum in cunc tis. c. ij. est. i. q. i. si quis episcopus. et .s. de temporibus ord. tras et in pluribus aliis c. i. et qui recipit officio suo priua bitur sic ergo patet quod iurisdictio uendi non potest. i. c. pre. et. xxij. q. ij. precipimus ar. contra .j. e. c. ult. non est contra quia i non loquitur de iurisdictione. sed de fructibus qui conceduntur ad firmam. v. suspensos ipso iure. **Idem in concil. turon.**

Quoniam in quibusdam partibus decani quidam vel archipresbyteri ad agendas uices episcoporum siue archidiaconorum et terminandas causas ecclesiasticas sub annuo precio statuuntur quod ad sacerdotum grauamen et subuersionem iudicio rum non est dubium redundare id ulterius fieri prohibemus quod siquis de cetero fecerit remo ueatur a clero. episcopus autem qui hoc sustinuerit et ecclesiastica iudicia sua prauitur dissimulatione peruerti districtione canonica percellatur.

Quoniam et infra. precio. quod non licet. s. c. pre. immo symoniacum est et ne subditi hac occasione ultra debitum aggrauentur ar. xxiij. q. i. militare. et uidelicet cumque episcopus debet gratis facere debet ratione officij si autem exigat symoniam committere uidetur maxime cum iurisdictio sit spiritualis ut. i. q. iij. ex multis uendentes non solum. v. statuuntur. Nunquid episcopus potest dare ordinarie iudices non. sed tamen princeps vel rex. ar. ij. q. vi. § quod de ar bitris. § de iure omni iud. et quia si ab uniuersitate de

[Gloss, foot of left column:] precei ca. C in dei ... capellam vel aliam specialem ... iurisdictionem officio illo priuandus et conferens ipsum officium conferendi facultate priuatur et alia penitentia ... puniendus hic dic et infra c.

[Gloss, left margin:] o. Tunc ... cum dicunt plac ... quando ... usque ad ... si dicunt salari ... ibi ... iurisdictionem ... a uero ... cum ... est ... sicut ... hic ... a quo ... et

ligendus est et tunc lex dat ei iurisdictionem ordinariam. ar. lxxiij. di. sine plebibus in antiqui. de defensoribus ciuitatum. § non ergo si tamen consuetudo est quod episcopus det ordinariam admittendi licet ita tamen ut precio insinuatur et non sub censu certo. ar. C. de manumiss. l. i. laurentius canonica percellatur. ut dicitur est. s. ec. pre. quia tamen deponitur lxxx. di. dein. quia uno ad tempus suspenditur. i. q. i. quicumque. et. xx. q. iiij. precipimus episcopi presbyteri. ar. s. **Idem.**

Quoniam enormis quidam consuetudo in quibusdam locis contra sanctorum patrum institutiones inoleuit ut sub annuo precio sacerdotes ad ecclesiarum regimen statuantur: ne id fiat modis omnibus prohibemus quia dum sa cerdotium sub huiusmodi mercede uenale disponitur ad eterne retributionis meritum consideratio non habetur.

Quoniam enormis. statuuntur tanquam prelati. quia symoniacum est. si pro precio ecclesiarum regimen committatur. i. q. iij. salvator sed si iusta causa absens esset uel alias episcopus intendere non posset constituere potest sibi uicarium cui de suo prouideat ut dicitur. s. e. c. i. et tali uicarius debet curam animarum delegatam alias et prohibemus. xx. q. ij. precipimus. et. i. q. iij. sicut caritas sacerdotium. i. prelatura et pertinet ad eam partem capituli. uel ecclesias. i. prelaturas. quod pro precio dari non debent non esse debent censuales. sed ecclesia bene possunt constitui ab initio censuales. s. de censibus. Sacientes et. c. prohibemus. t. **Idem exon. episcopo.**

Querelam magistri R. recepimus quod cum ecclesiam de Cepelai a G. persona eiusdem ad annuum censum tenendam per septennium suscepisset: ipse antequam eam per unius anni spatium teneret auferre pre sumpsit quamquam prestita fide firmauerit quod usque ad statutum terminum nullam ei ex inde molestiam uel grauamen inferret. Ideo quia quatenus si constiterit ita esse eum districte compel las ut prefatam ecclesiam dicto R. restituat et usque ad terminum constitutum secundum quod inter se conue nerunt ipsum eandem permittat pacifice possidere.

Querelam et infra. prestita fide. si non esset fidem et iuramentum nulla ueniret iudicatione compulsus prestari potest ecclesia. s. de iure iur. querelam. et .s. de fideius soribus peruenit. v. statutum terminum. sed pone quod infra terminum moriatur persona ecclesie qui locauit nunquid succes sor tenetur stare contractui potest dici si nomine ecclesie uel pro utilitatem ecclesie contraxisset sed pecunia inde recepta in utilitatem ecclesie conuersa fuisset tenetur succes sor stare contractui. s. de solutionibus. c. i. xij. q. ij. hoc hic plane quamcumque suffragio et. x. q. ij. hoc ius. § si cre ditor. et .s. de postu. c. ij. lxxx. di. ecce princeps. in fi. Si uero non pro utilitate ecclesie sed ut ipse tanquam prelatus percepit reddititus affirmatio successor stare non tene tur. s. de precariis. c. ij. quia ultra tempus suum ecclesiam loca re non potuit et si soluit ad ultra deinde imputet quia hoc prouidere debuit. § locatum. si quis domum. § i. prefatam ecclesiam. hoc dicitur uel contraria rubrice. et .s. c. pre. quod ecclesia sub annuo censu concedi prohibetur et hoc permittitur inde non facit ad tytulum istum. colorem per hanc distinctionem

[Gloss, foot of right column:] Q. in enormis casus. Regimine ecclesiarum sub annuo censu committi non debet. Querelam casus. Contra ... promissum ad fidem

ecclesiam multis modis dicitur. quia dicitur ecclesia malignantium. unde
psalmista. ecclesiam malignantium non introibo. et dicitur
collectio fidelium. i. de con. di. i. ecclesia. et dicitur ecclesia muro-
rum ambitus. i. de con. di. i. de fabrica dicitur ecclesia xvi q.
i. q. i. in ecclesia. et xvi. q. vi. sed illud. et dicitur ecclesia prelatus
ecclesie ipsius ut s. ii. pe. et dicitur ecclesia ipse obuentiones
ecclesiastice prouenientes occasione ecclesie ut hic et in hoc
signo ecclesia concedimus ad firmam sub annuo censu
reddendo quod licet quia nichil spirituale locatur. ita non
contradicit. c. pe. in rubrica sed quia ponitur in titulo
isto melius poneretur s. de rer. per. quod simul debere
ponit quidam. sed ideo ponitur ne uideatur pro ista
tali locatio eo quod simpliciter uidetur prohibi quod ecclesia
sub annuo censu non concedatur in titulo isto sed
quia potius prohibetur inuitatio sub censu annuo concedi.
quia illi qui iudicant nichil accipere debent. i. q. iii.
ut iudices. sicut auo suffragio. coll. ii. cum ex officio
suo ad hoc teneantur et ex administratione cum beneficia
sua ad hoc eis sint deputata. sed hic loquitur de ip-
sis fructibus qui et alios possunt uendi et distra-
hi. b. Ex concil. lat. de magistris et ne aliquid

Quoniam ecclesia dei sicut exigatur pro licentia do-
cendi. pia mater prouidere tenetur ne pauperibus qui parentum opibus iuuari
non possunt legendi et proficiendi opportunitas subtrahatur. per unamquamque cathedralem
ecclesiam magistrum qui clericos eiusdem
et scolares pauperes gratis doceat competens aliquod
beneficium prebeatur et c. Pro licen-
tia uero docendi nullus pretium exigat uel
sub obtentu alicuius consuetudinis ab eis qui do-
cent aliquid querat nec docere quemquam qui
sit ydoneus petita licentia interdicat. Qui autem
contra hoc uenire presumpserit ab ecclesiastico fiat
beneficio alienus. dignum quippe uir ut in
ecclesia fructum sui laboris non habeat qui cupi-
ditate animi dum uendit docendi licentiam ecclesia-
sticum profectum nititur impedire. de magistris et

Quoniam ecclesia et c. per unamquamque ne aliquid exigatur pro li-
centia. lxxxvii. di. de quibusdam. et i. e. [c]ertia docendi.
quia magistro. hoc nomen dicitur a monendo. sicut a monen-
do. ff. de v. sig. quibus competens beneficium. sic i. e. quia
dicitur quod doctor habere beneficium sui laboris sic tu-
tor dat alimenta preceptoribus pupilli quia non tantum
prest rebus sed moribus. ff. de adminis. tu. cum plures.
§. cum tutor et beneficium astutu dicitur pro dignitate.
et etiam sicut aduocatus. ff. de uariis et extra-
or. cogni. l. i. §. in honorariis. et ar. s. de preben. de
multa. pro tue. pretium exigat. quod si ex actum fuit
restituatur. i. e. pe. quia gratis est danda docendi
licentia cum donum dei sit. i. e. pe. consuetudinis
quam symoniacam reputat. hoc quia consuetudo locum hic
non habet sicut nec in sacramentis ecclesiasticis. §. de symo.
cum in ecclesie et in pluribus aliis. c. v. qui sit ydone-
us. quod ei qui ydoneus est non est deneganda licen-
tia docendi. quia per consentiens denegat doctrinam ig-
norantibus. ut dicitur infra. quam dispensare aliis
tenetur. ar. xvi. q. i. tertium. et si non est ydoneus
potest iuste denegari. quia malorum doctorum doctrina mala
est. i. q. vii. quotiens. et in prin. mathesos usum pro-
hibet. xxxvii. di. qui de mensa. qui alios docet ab
aliis tunc edoceri non debet. in auten. de sac. epis. §.
deinde. pena uero huius est priuatio ecclesiastici beneficii.
ut hic dicitur. b. sui laboris. fructum et pietatem ex eodem
sic uendicat non licet. ut hic. et xxiiii. di. q. iiii. minor
et c. fi. et extra. et ff. de muni. auxilium ala. Alexander
iii. wintoniensi episcopo.

Prohibeas ne in prouincia tua pro docendi
li centia exigatur aliquid. a uel et pro
fiteatur. Si quid uero postea solutum fuit
per promissum reddi promissum facias et resti-
tui. ap. cum solutum scieris quod scriptum est quod
gratis accepistis gratis date. Sane si quis
distulerint magistros in locis a gratis instrui-
ere. et liceat. ap. pro. ibi aliorum instructioni
preficere uiros prudentos et honestos.

Prohibeas et c. exigatur a uel et promittatur. et hoc uere
quia turpitudo ex utraque parte uersatur tanquam in spi-
ritualibus ut. i. q. i. quos constiterit. quid est quod quod dicitur so-
lutum restitui cum in pari causa turpitudinis potior est
conditio possidentis. ff. de condic. ob turpem causam. l. ii.
et l. si ob turpem. de xxvii. quid subuenit hunc non
in fauorem sui sed propter exigentis. et s. de sy. uel
cum sed qualiter illud intelligitur datum fuit. et e. t. ii. de hoc. et p
dici quod qui soluit licet nichil dare debuit tamen quia contra
tus tenderunt iussum non tantum deliquid. et s. potest
restitui dicitur quod remanere penes illum qui plus pec-
cauit. ut. i. q. iii. si quis dator. b. reddi. hoc bene no-
tabile est quod auctor iuris canonis non solum habet casus ex
ceptionum sed et liberationis conditionum. si. ff. de neg. g. si cer-
tam datio. ff. de contrahen. empt. puta. ff. de liberatione
lega. ei qui fund. et ff. de condic. causa data causa non
secuta. qui se. et ff. de condic. sine causa. qui sine causa. et ff.
qui metus causa. l. metu. §. hoc quod precor. et s. de iur. iur.
ex administratione. i. de usuris. si uel ut quod dicitur reddi
intelligendum de hiis qui turpes promissiones mille s. s. de
pac. c. ult. et ff. de v. oblig. generaliter. la. sic gratis
accepistis. i. q. iii. si quis episcopus et c. tertio. exter. liceat. ne-
gligentiam subditorum episcopus supplere debet. ix. q. iii. cum
simus. s. de concess. pre. nulla. s. de supplen. ne. pre.
sic. nobis. c. dilecto. a. Idem.

Quanto gallicana ecclesia et c. dignos esse
animaduersione censemus qui nomen
magistri scolarum et dignitatem assumunt. et c. sunt
eo pretio ecclesiasticis uiris docendi alios licentiam
non impendunt. Cum autem hec praua consue-
tudo a cupiditatis radice processerit et decorem
ad modum ecclesiastice honestatis confundat. et c. quod
consuetudine ipsa de uniuersis ecclesiis extirpata. sub
anathematis interminatione hec in posterum care-
tis districte precipientes ut quicunque uiri ydonei
et litterati uoluerint regere studia litterarum
sine molestia et exactione qualibet scolas
regere permittantur. Si qui uero huiusmodi prohibitionis
uel precepti extiterint transgressores eos offi-
ciis et dignitatibus spolietis.

Quanto et cetera. supra cupiditatis que est radix omnium malorum, ar.
xii. di. honorum, ydonei. si. s. e. c. i. nimii aut magni studiorum
que doctorum prauorum moribus excellere debent. dei
de facundia. C. de professoribus magistris l. x. bona. n.
consuetudinem debent habere testem doctrine. lxxii. di. ualen-
tinianus. b. regere qui simul regere in sua persona
nec licentiat alium. numquid debet compelli. ar. quod non.
xcii. di. i. credo quod nichilominus tenetur dare aliis licen-
tiam. b. officiis et di. sic s. e. c. i. transgressores. s. pla-
ne et c. ex hoc est ar. quod possunt ad hoc compelli. b. In-
nocentius iii. in concil. generali.

Quia nonnullis propter inopiam et le-
gendi studium et optimitas proficien-
di subtrahitur in lat. concil. pia fuit insti-
tutione prouisum ut per unamquamque cathe-
dralem ecclesiam magistro qui clericos eiusdem eccle-
sie aliosque scolares pauperes gratis instrueret aliquod
competens beneficium preberetur. quo et docentis
releuaretur necessitas et uia pateret discentibus
ad doctrinam. Verum quoniam in multis ecclesiis
id minime obseruatur. Nos predictum roborantes
statutum adicimus ut non solum in qualibet
cathedrali ecclesia sed et in aliis quarum sufficere
poterunt facultates constituatur magister ydo-
neus a prelato cum capitulo seu maiori et saniori
parte capituli eligendus qui clericos ecclesiarum ipsarum
gratis in gramatica facultate ac alios in-
struat iuxta posse. Sane metropol. ecclesia theo-
logum nichilominus habeat qui sacerdotes et a-
lios in sacra pagina doceat et in hiis preser-
tim informet que ad curam animarum spectare
noscuntur. Assignetur autem cuilibet magistro a
capitulo unius prebende prouentus et pro theologo
a metropolitano tantundem non quod propter hoc ef-
ficiatur canonicus. Sed tamdiu reddituum ipsos
percipiat quamdiu steterit in docendo. Quod si
forte de duobus metropol. ecclesia grauetur theo-
logo iuxta modum predictum ipsa prouideat
gramatico uero in alia ecclesia sua ciuitatis siue
dyocesis que sufficere ualeat faciat prouideri.

Quia et cetera. subtrahitur. quia non habet a quo discat. unde
habet excusationem al. non xxxvii. di. §. ult. et ff. de
iur. et fac. ig. l. regula. §. i. et ff. de bonorum pos. l. in
bonorum et quia quidam expensas non habet. unde statu-
itur quod beneficia habeant per ut sequitur. In lat. s. e. c. i. pa-
uperes. sed numquid a diuitibus potest petere collectam
uidetur quod non quia si uult dici philosophus pretium pro pec-
cuniam exemplo socratis xii. q. ii. socrates. al.
n. est sub alio. c. gl. epi. Item scientia donum dei est quare uen-
di non potest i. q. iii. non solum. Item professores uni-
licite recipiunt pecuniam sed non licite petit. ff.
de uariis et extra. or. cog. l. i. §. est quidem potest dici
quod iste cui competens beneficium constitutum est a diuitibus
potest petere collectam et hoc non prohibetur ex littera is-
ta. sed a clericis eiusdem ecclesie et a pauperibus nichil exigere
debet sed gratis docere debet quia propter illos constituitur bene-
ficium et non propter diuites. sed si ex honestate gra-
tis omnibus seruiret honeste faceret et laudandus

esset. aliis diuitibus gratis laborem suum impendere non
tenetur si uero beneficium nullum sed hoc constitutum est doctori-
bus. sic bononie licite exigunt collectam quia sunt sup-
ributus hoc facere non coguntur. s. de prescript. cum ex offi-
cii xii. q. ii. caritatem. et c. quicumque. et c. ecclesiasticis. et
xxiii. q. i. tam ue. in fi. sic iurisperitus consilium uende-
re potest xiiii. q. v. non sane. nec obstat si dicas quod gratis
debet docere quia nichilominus potest petere sui laboris merce-
dem. sic testis qui gratis testificatur licite petit sump-
tus iii. q. iii. §. ueniunt. et s. de symo. cum sit romana.
et iudex petit sumptus qui gratis debet iudicare. s. de iu-
dic. cum ab omni licite quare potest petere collectam
cui beneficium constitutum non est. io. ma. s. e. c. i. b.
minime obseruatur unde instaurandum est et curandum
ut fiat. ut. viii. di. cum esset. b. unius prebende. quid si
non uacat aliqua prebenda expectet quousque uacet.
numquid canonici tenentur alium eligere ut minime
eius sit plenus cum ille magister non sit canonicus ut
quod sic. s. de instit. in ecclesia. et ff. de decimoribus generali.
§. pl. et si canonici ad tempus in ista de ea retineant
fructus prebende nichilominus eligere debent. al. cur
serit ei tempus. s. ut ecclesiastica bene. c. ut nostrum maxime
ubi numerus certus est et iuratus. sed hoc non uidetur quia si
te elegit nichil perciperet. sed spiritualia sine temporalibus diu
esse non possunt sic nec anima sine corpore i. q. iii. si
quis obiecit dico quod canonici eligere non debent a-
lium auctoritate huius concilii nec dicuntur facere con-
tra numerum. ut iuramentum nec currit eis tempus ad eli-
gendum tenentur hoc constitutionis que dicit ibi sunt magistri
qui doceat et percipiat illud beneficium. quia nec dicitur illud bene-
ficium uacare nisi ab eo tempore quo magister ibi non fu-
erit secus dico cum ex ea retinentes prouentus ad tempus
quia tunc currit tempus ut in predicto dec. ut nostrum. quia tunc
electio modicum tempus potest expectare. Item numquid potest eligi
aliquis magister in canonicum sub ista conditione ut do-
ceret non credo quia cessare debet omnis conditio. sed si uacante
aliqua prebenda statuerant quod illud tempus esset adnexum il-
li prebende. non tunc credo quod esset symonia. ar. s. de pre-
bend. significatum. immo satis licitum. b. Hono-
rius iii.

Super specula et cetera. Volumus et mandamus
ut statutum in concil. generali. de
magistris theologis per singulas metropoles sta-
tuendis inuiolabiliter obseruetur. statuentes. ut quia
forte hoc propter raritatem magistrorum se possent for-
sitan aliqui excusare ab ecclesiarum prelatis.
et capitulis ad theologice professionis studium
aliqui docibiles destinentur qui cum docti fu-
erint in dei ecclesia uelud splendor fulgeant fir-
mamenti ex quibus postmodum copia possit haberi
doctorum qui uelut stelle et perpetuas eternitates in
mansuri ad iustitiam ualeant plurimos eru-
dire. quibus si proprii prouentus ecclesiastici non suf-
ficiunt predicti necessaria subministrent. Docentes
uero in theologica facultate dum in scolis docuerint
et studentes in ipsa integre per annos v. per-
cipiant de licentia sedis ap. prouentus prebendarum
et beneficiorum suorum non obstante aliqua alia

consuetudine vel statuto cum denario defra
udari non debeant in vinea domini operantes.
Sup specula. de. ma. in. c. generali. s. c. prox.
obseruetur: nec tamen seruatur. et ita nullus est
fructus illius statuti et aliorum propter raritatem. quia non
habent a quo discant. vnde inicit excusationem alias non. xxx
vij. di. c. ult. et ff. de iure et facto igno. l. regula. c. i.
et ff. de bonorum pos. l. in bonorum. et quia quidam expen
sas non habent. vnde statuitur quod beneficia vacant per uo
sequentis. b. docibiles. i. habiles ad docendum. et isti a ca
pitulis debent eligi ut mittantur ut postmodum doce
ant. et si propria beneficia illis non sufficiunt de bo
nis capituli suppleantur prout sequitur. sed ut quid
in doctrinis occupent. xx. di. si romanorum. cum illud
constitutionis quo ad hunc articulum nullus est effectus.
sed nec de precedenti lege iste imposite sunt libris
et non rebus cum potius contrarium sit verum. C. com. de le.
l. ij. infi. sed numquid qui docibiles sunt possunt pe
tere ut suppleatur quod eis deest. ar. quod sic. ex hac con
stitutione. b. predicta. s. prelati et capitula. et ex hoc est
ar. quod possint adhuc compelli integre. non tamen perci
pient cotidianas distributiones que tamen residenti
bus dari consueuerunt. s. de prebendis. licet. vbi de hoc.
p. v. an. numquid determinato ista determinat pro
cedentia omnia. non videtur quod primus aliquid tempore adicia
atur sed docentibus et aliis qui a capitulis non eligun
tur. et quia illi maius tempus requirunt. ad hoc ut doceant
quod satis videtur ex hoc. c. quia hic non fit mentio de illis.
sed contra. s. de ap. inquisitioni. ar. infi. quia hoc determina
to. infi. ponitur ut in dicto. de licentia. c. generali. a
cessa autem hac constitutionis. vnde non est necesse aliam in
dulgentiam impetrare. si. lxxx. di. non debere. et xvi
q. i. cum dicis. et xxx. di. quia. et. s. de translat. inter
corporalia. et ff. de condic. indeb. que sub condic.
c. ult. sed executio sola impetrari debet. si capitula hoc non
faciant quia parum valeret esse iura in ciuitate nisi
esset qui ea executatur. ff. de origine iur. l. ij. c. post
originem. b. denario. i. premio. imo qui venit extre
mus dispensatore vocante tandem recipit quantum
qui uenerat ante. ar. s. de constit. cum omnes. io.

Ex concil. matiscen. De iudeis et sarracenis et eorum seruis.

Precenti actio sancimus
ut nullum christianum mancipium
iudeo seruiat. sed datis xij. sol. pro quolibet bono
mancipio ipsum quicumque christianorum. seu ad
ingenuitatem. seu ad seruitium licentiam ha
beat redimendi. et si christianus fieri desiderat
et non permittitur. idem fiat quia nephas est
ut quem christus redemit blasphemum christi in con
uinculis teneat detinere. De iudeis et sarracenis et eorum seruis.

Presenti. et j. seruiat. nec cum iudeis et eorum seruis
christiani morentur. xxviij. q. i. iudei. et c. nullus. sed in
agro. quod cum iudeo non moratur. bene potest seruire. j. e.
ex. b. datis. xij. sic. j. e. c. ult. vel de hoc et intellige hoc ca
pitulum sed illud de mancipio empto cum nundinis
alias nullus precio dato eripitur in libertatem vel si ue
nalis infra tres menses non fuit exposit. ut j. e. b. ad
seruitium. non tamen erit seruus illius si restituet ei

precium ... Si seruus emptus a iudeo est ... mancipium ... ut si desiderat ... pro xij. sol. redimi ...
... iudeus non potest ... christianum in seruitute ...
... potest

precium. et erit omnino liberatus. ar. instit. de noxali. ac.
c. domini. et si non potest habere statim precium seruiet ei
tamen quod seruitium compenset cum precio et postea erit li
ber quo uult. C. de capt. et post. l. i. l. ult. et xxxvi. q. i. de
rapt. quid si plures emptores insimul concurrant
locus erit gratificationi. s. de iur. pa. cum autem. et ff. ad
sill. si cuius. in quo. c. sed cum omnes. quid si nullus
emptor appareat nichilominus erit liber et donatur quan
tum precium. ff. de manumissionibus. l. iiij. c. sicut aut.
autem per pecunia operas prestet ut dicit in l. predicto. b. idem si
at. prout dictum est. et j. e. c. ult. blasphemum. i. iudeum
blasphemantem christum. j. e. cum sit. Gregorius
episcopo lucensi.

Multorum ad nos et j. fuit ... iudeo liceat chri
stianum mancipium in suo retinere
dominio. sed si qui apud eos inueniuntur libertas
eis seruetur. Hij uero qui in possessionibus eo
rum sunt licet legum districtione sint liberi
tamen quia colendis terris eorum diutius adheserunt.
ut pote conditione loci debentes ad colenda
rura remaneant consuetas pensiones pre
dictis uiris prebentes. cuncta et que de colonis
vel originariis iura precipiunt peragant. et
nichil eis extra hoc oneris indicatur. Quod si quis
quam iudeorum aliquem de hiis vel ad alium
transferre locum. vel ad aliud obsequium
retinere uoluerit ipse sibi imputet qui ius
colonarium et ius dominij sui ipsius seueritate
dampnauit.

Multorum. et j. libertas. l. iiij. di. mancipia. sunt libi
ro. originarios. siue ascripticios liberos esse. C. de
agricol. et cen. l. diffinimus. quod non repellantur a le
gitimis actibus. ar. ff. de testibus. l. i. C. de postula
do. l. vlt. quod tamen est tamen ad ordines non admittantur.
ut de licentia dominorum. l. iiij. di. siquis obligatus admi
tit. a r. contra. di. e. si seruus. sed ibi nichilominus tenetur
seruire domino. a. diutius. et expone diutius. xxx. an. ad
te. ar. quod ex tempore seruitus acquiritur. et seruitia consue
ta prestari debent. xviij. q. ij. seruitium. et ff. de aqua.
plu. ar. l. i. c. sic. ff. si seruitus. vendicetur. si quod diu
turno et C. de seruit. l. i. et ij. ar. contra. i. q. i. nullus episcopus
de hoc dictum est. s. de consuet. c. ult. et s. de censibus. peruenit.
et ita lex hic quod ex tempore aliquis efficitur originarius.
s. xxx. an. C. de agricol. et cen. liberis cum sanc. e. co.
ar. contra. C. de prescript. quod pro libertate. l. ult. b. debentes
i. obligati et astricti ad colenda rura. de hiis. s. ori
ginariis. vel colonis. retinere. forte in domo ad ser
uiendum sibi quod esse non debet ut dicitur in prin. c. et s. e. c.
i. e. iudi. siue. ipse sibi imputet. s. iudeus. cum tamen
uult colonus ad alium locum vel ad aliud serui
tium imputet sibi quia hoc ipso amisit ius colonarium
quod habebat in colono et colonus liber erit ab illo iude
o et in colono ubi domus ut si dominus uelit uende
fundum et transferre colonum ad alium locum non po
test inuito. C. de agricol. et cen. si quis predium vel
si uelit diuidere aliquam agnationem colonorum vel affini
tatem transferendo eos ad aliam colonariam redin
tegrandi sunt. C. com. vtriusque iudicij. possessionum.

C. de capt. l. ult. c. v. cum. ut ibi dicitur.

et C. de agricolis et cen. l. distinimus et sic iudex sibi imputet. qui abstulit quia ius dampnauit colonatus. ipso facto uel exceptione dampnauit .i. fecit. id est quod dampnatur et aufertur ei ius colonatus. uel ipse colonus sibi imputet quia noluit agere contra iudeum qui transtulit ipsum. sed primum uerbum continuum ad alteram partem disiuncte. ut si uellet teneri contra tamen colonum. secundum in domo illius non est permittendus immo excommunicandi sunt. i. e. iudei. l. i. extra. et C. ad hoc ubi redditur causa quare. b. Iure dominii. quia mansit in gleba quo ab ea recedere non potuit. de. ii. perpetuo non fuit. quia tamen in domo est. ut s. e. c. seruitutem. ar. quod iure seueritas siue rigor seruandus est ubi est in odium illorum iudeorum. Idem Ianuen. episcopo.

Iudei de ciuitate. et i. Sicut legales. dictos iudeos nouas non patitur erigere synagogas. ita eos sine inquietudine ueteres habere permittit.

Iudei et i. legales. C. de iudeis. l. ult. habere permittit. sed si corruerint de nouo possunt illas reedificare in pristinum statum. non tamen ut ampliores faciant. i. e. consuluit. ar. ff. de noui operis nun. l. i. § opus nouum et § si cuius edificium. Alex. iii.

Quia super his et i. generaliter interdicas ut iudei hostia uel fenestras in die parasceues aperta non habeant. sed clausas teneant tota die.

Quia et i. aperte non sunt consueuerunt. nec de deride christianos in contumeliam creatoris. i. e. in nonnullis. cum non fidem nostram contempnant. nec tamen suos eis permittimus. C. de iudeis. iudeos. quia in publice exire non debent. i. e. in nonnullis. Idem ex concilio lat.

Iudei siue sarraceni. nec sub alendorum puerorum suorum obtentu. nec pro seruitio uel alia qualibet causa christiana mancipia in domibus permanere permittantur habere. excommunicentur autem qui cum eis presumpserint habitare et infra. Si qui preterea deo inspirante ad fidem se conuerterint christianam a possessionibus suis nullatenus excludantur. cum melioris admonis ad fidem conuersos esse oporteat quam antequam fidem susceperint habebantur. si autem secus fieri fuerit principibus siue potestatibus eorundem locorum iniungimus sub pena excommunicationis ut portionem hereditatis sue et bonorum suorum ex integro eis faciant exhiberi.

Iudei et i. sarraceni et ita cum sarraceno morari non licet. sicut nec cum iudeo nisi aliquis spiritualis uellet ire ut eis predicaret. quia licet ei. i. e. quod sit. et sic intellige. xi. q. iii. ad mensam. seruitio. s. e. c. i. et ii. permittantur. sed quid ad nos de his qui foris sunt. y. v. ii. q. i. multi et xlv. di. qui sincera. solutio. de hiis qui foris sunt non iudicat ecclesia ut penam spiritualem infligat in casibus tamen iudicat de eis quia repellit iudeos a communione christianorum. xxviii. q. i. sepe ne ab eis corrumpantur ut ibi et i. e. ad hec. et hic repellit. et eos a liminibus actibus. ii. q. vii. alieni. et ab officiis publicis. liiii. di. nulla officia. et i. cum sit.

et c. a plerisque et ne possint emere christiana mancipia. i. e. c. ult. et liiii. di. fraternitatem. Item non permittit eos facere nouas synagogas. i. e. consuluit. Item quod in diebus lamentationum non exeant in publicum. s. e. c. pe. et i. e. in nonnullis. Item quod soluant decimas de terris quas colunt. s. de decimis de terris. et ne mancipia christiana circumcidant. liiii. di. nulla. ne ex te de christiani aliquid capiunt. et ille christianus est excommunicandus et post mortem. xxiiii. q. ii. sane profertur. et excedentes uetentibus subduntur. i. de raptoribus. i. cum nec. hic ergo ecclesia tamen excommunicat illos christianos qui cum eis habitare presumunt. quia tamen in directe excommunicat eos qui excommunicat christianos. ne aliquid commercium cum eis habeant. i. de usuris post miserabilem. et i. e. et si. iudeis. et c. postulasti. ii. a possessionibus. non fuerint comparate de usuris quas tenentur uendere et restituere pecuniam. i. de usuris. cum tu. ex conscientia. ar. quod iudex secularis compelli poterit ad iustitiam seruandam. xxiii. q. v. administratores. et ii. uel facere tamen de fidei quod intromittat se de hereditate ab fidibus. s. qui filii sint le. causam. sed idem intelligo in quocumque casu ubi iudex secularis negligens est facere iustitiam quod ecclesia se intromittere debet et compelle ipsum. xxiii. q. v. administratores et q. ii. dist. b. ex integro. preter seruos qui eos preuenerunt in fide quos non recuperabunt. C. de epis. et cle. deo nobis. § his. ter. ala. Idem in eodem.

Ita quorundam animos occupauit seua cupiditas. ut cum glorientur nomine christiano. sarracenis arma. ferrum. et ligamina deferant galearum. pares aut etiam superiores in malitia fiant illis dum ad inpugnandos christianos arma et necessaria subministrant. Sunt etiam qui pro cupiditate sua in galeis et piraticis sarracenorum nauibus regimen et curam gubernationis exercent. tales quidem ab ecclesiastica communione precisos et excommunicationi subiectos rerum suarum per principes catholicos et consules ciuitatum priuatione mulctari et capientium si ceperint seruos censemus. precipimus etiam ut per ecclesias maritimarum urbium crebra et sollempnis in eos excommunicatio proferatur.

Ita et i. qui gloriantur. si. xxiii. q. ii. primo tam. et lxxxvi. di. tanta. ferrum. ut. i. e. ad liberandam. sed hoc totum habes quia hic dicitur non ad hostes transferri non debent. C. que res exportari non debent. l. ii. et illi sunt de capitandi ut ibi et C. de commerciis mercatores. ff. de publicanis et uectig. commercii. non habent ferrum nec arma. nam commune pirum est ea reempta sunt. et appellatione armorum intelliguntur fustes et lapides. ff. de v. sig. armorum appellatio. iam. subministrant. ar. clerici per homicidia. non qui pugnantibus arma ministrat. dum modo fiant ibi homicidia. ar. l. di. si quis uiduam. xxiii. q. v. ult. c. ult. et i. de homicid. significasti. § illi et § his qui. subiectos et sic ipso iure sunt excommunicati. i. e. quod olim. priuatione. sed potuit facere ipso quia racione criminis amisit. seruos. non. seruitutem de iure naturali inductam. xxxv. di.

xi. dis. ff. de iure gentium. di. i. ius gentium. ff. de se
cariosis. xv. q. vlt. cum multe. et hic. et. i. e. ad lite
randum. vincenti. excommunicatus. et tamen ubi ipso iure sunt
excommunicati. et sic excommunicatus potest iterum excommunicari. xi. q. iii.
engeltrudam. et ar. xi. q. iii. excellentissimus. ii. q. ii.
de viro. et. xxxii. di. eos sacri in sortibus. est ad hoc fortius
decretum. xlvii. di. quantumlibet. infra ar. contra. ii. q. i. multi.
quia de hiis qui foris sunt nichil ad nos. xxiii. q. v. c. i.
ii. et iii. et s. de iud. cum non ab homine. ff. qui est
extra ecclesiam non potest esse magis extra. xi. q. iii. omnis xpi
anus. ff. ar. contra. ff. de solu. obli. cum bis idem. dic. quod
excommunicatus amplius excommunicari non potest si destinari
potest excommunicatus. et sic intelliguntur omnia iura ubi sepius videtur
quis excommunicari. et ita hic intelligitur. sed tu dicas quod
excommunicatus tamen potest excommunicari. et sunt duo effectus excommunicationis
ut dicit quidam. primus effectus est excludendi
extra ecclesiam. secundus est detinendi extra. sicut qui est
ligatus uno vinculo alio vinculo potest ligari. ad
huc non est dubium quin excommunicatus adhuc possit
excommunicari. sicut qui est in uno peccato potest aliud committere.
et sic plus punietur. et sic potest pluries excommunicari. et magis
ex hoc punietur. et secundum excommunicatio tunc primo incipit
habere suum effectum cum absolvitur a prima. et tamen
prima absolutio non habet suum effectum propter secun
dam excommunicationem. et ita finaliter non prodest prima
absolutio. si cum absolutus fuit a sententia. de hoc dixi
s. de off. or. ex parte v. Idem.

Consuluit. et. i. Iudeos de novo constru
ere synagogas ubi non habuerunt
pati non debes. Verum si antique corruunt
vel ruinam minantur ut eas reedificent potest
equanimiter tolerari. non autem ut eas exal
tent. aut ampliores aut preciosiores faciant
quam antea. fuisse noscuntur qui utique
pro magno debent habere quod in veteribus syna
gogis et suis observantiis tolerantur.

Consuluit. et. i. antiqua. constantinus imperator
dedit libertatem ecclesiis et iudeos servituti sub
iecit postea vero iulianus imperator et apostata de
dit licentiam iudeis novas construere vel construere sy
nagogas. ut legitur in cronicis. et reedificent. sic.
s. e. iudei. C. de iudeis. l. ult. quia aliud est tueri compo
situm et aliud novum facere. ff. de usufructu. l.
usufructuarius novus. exaltent. non. enim. licet etiam pos
sessori transformari possessionem. puta usufructu
ario. ff. de usufruc. certissimum. ff. sed et colono. du.

Idem.

Ad hec omnibus xpianis qui sunt in iudais
me terra penitus interdicatis. et si necesse
fuerit. dis. ec. compellatis. ne iudeorum servitio se
assidue pro aliqua mercede exponant. quod et
obstetricibus et nutricibus eorum prohibere curetis.
ne infantes iudeorum in eorum domibus nutrire
presumant. quia iudeorum mores et nostri in nullo
concordant. et ipsi de facili ob continuam conversa
tionem et assiduam familiaritatem ad suam
supersticionem. et perfidiam simplicium animos in
clinarent.

Ad hec. et. i. servitio de assiduo. sic. s. e. c. i. et ii. et c.
iudei. et est ar. ex eo quod dicit assidue quod in transitu pos
sit servire quod intellige secundum tenorem illius. c. s. e. nul
lorum. ff. i. sed in domibus nullo modo. pro ut. i. sequitur. et in pre
dictis concordantiis. et. xxviii. q. i. iudeorum. sepe. et. i. e. et
si iudeos. in domibus. et ita ut quod extra domum iudeorum pos
sint eadem prohibitio est. i. e. et. si. concordant. xxiii. q.
viii. di sp. et in habitu differre debent a xpianis ut
possint melius evitari. i. e. in non nullis. simplicium.
quia innocens credit omni verbo. xxii. q. iii. innocens.
si. xxviii. q. i. sepe. Clemens. iii.

Sicut iudei. et. i. statuimus ut nullus in
vitos vel nolentes iudeos ad baptismum ve
nire compellat. Si quis autem ad xpianos causa fidei
confugerit postquam voluntas eius fuerit pate
facta xpianus absque calumpnia efficiatur. Quippe
fidem xpi habere non creditur qui ad xpianorum
baptismum non spontaneus sed invitus cogitur perve
nire. Nullus etiam xpianus quemlibet eorum sine iudi
cio terrene potestatis vel occidere vel vulnerare vel
suas pecunias auferre presumat. aut bonas
quas hactenus habuerunt consuetudines immutare.
Preterea in festivitatum suarum celebratione
quisquam fustibus vel lapidibus eos perturbet vel
nullatenus. nec aliquis ab eis coacta servitia
exigat nisi que ipsi tempore facere consueverunt. Ad
hoc malorum hominum pravitati avaritie ob
viantes decernimus. ut nemo cimiterium iude
orum mutilare aut invadere audeat. sive obtentu
pecunie corpora humata effodere. Si quis hujus de
creti tenore cognito quod absit temere presumpserit
honoris et officii sui periculum patiatur. aut excommunicationis
sententia plectatur nisi presumptionem suam digna
satisfactione correxerit.

Sicut. et. i. invitos. hoc ideo dicit quod nullus ad fidem
cogendus est. xxiii. q. v. ad fidem. et. xlv. di. de iudeis.
quod si simpliciter et absolute compellantur non recipiunt ca
racterem. sed si conditionaliter compellantur bene recipiunt
et compellendi sunt ut fidem sic susceptam observent.
ut. s. de bapt. maiores. et. xlv. di. de iudeis. ff. de ri
tu. nup. si preter. et. C. e. t. nullus. vel. xpi fidem habere. pro
pter eius quod nullus compelli debeat ad fidem. quia fides
ex necessitate esse non debet. xlv. di. quid autem qui sincera.
et. xxiii. q. v. ad fidem. sine iudicio terrene potestati.
nulli enim permissum est occidere vel penam infligere nisi
cui ex officio permittitur. xxiii. q. v. qui malos. et miles
et nemo. et pena non est inferenda nisi per iudicem. xx
iii. q. ii. ff. in hoc. b. bonas. secus si mala. ne delu
dant. s. xpianos. prendentibus signa lamentationis.
et ne presumpserit in contumeliam creatoris. i. e. in
non nullis. et ne annuatim similiter specie crucis exurant.
C. e. iudeos. si suas festivitates more solito celebrent.
xlv. di. qui sincera. ut hic dicit. C. e. t. nemo cimiteri
um. ar. contra. ff. de sepul. in sepulcro. s. ib. sepulcra ho
stium religiosa non sunt ut ibi dicitur. nec ideo infringes.
tradito in eodem iudei vero non imputantur hostes. xx
iii. q. viii. dispar. sed sunt hostes fidei nostre. i. e. et si iu
deos. pecunie. que in sepulcris ponenda non est.

Consuluit quod iudei veteres synagogas in pristinum statum
reparare possunt novas vero edificare non possunt.
Ad hec quod infamaliter servitio iudeorum xpianum esse non
debent et eorum vendunt.

Sicut quod iudei nolentes baptizandi sunt minime ad hoc
non sunt cogendi nec sine iudicio puniendi nec rebus suis
spoliandi. festivitates celebrantes non perturbandi in corpore festis
non sunt impediendi. cimiteria non violanda nec corpora
eorum exhumanda.

ar. ff. de relig. et sump. fu. si quis impediat. § funus. ca.
et .xiii. q. ii. no estimeri. circa medi. t. effodere. quod qui fe
cit sepulc. uiolati tenetur. ff. de sepul. uio. l. iii. § si
quis et secundum quosdam hec actio infamat. ff. de sepl.
uio. l. i. alii dicunt quod non infamat cum sit actio in fac
tum et in illa in genere ponitur actio. a. aut excois. et
ita uidetur esse in optione iudicis. quod istorum pro pena imponan
tur si non satisfecit. et si iste uult satisfacere non puni
si. xxxv. di. eps aut pbr. et .xlvii. di. c. i. et .xiii. di. c.
ult. et ita est ar. quod pro quolibet peccato non debet semper eps in
aliquem fulminare uel excoicare uel deponere. b.

Idem. Cap. hic decretalis ponit duas indulgentias eorum qui paganis predicant

Qvam sit laudabile et .i. Tunc fratres epe pe
ttionibus annuentes. et tunc socii
ad predicandum xpi fidem paganis exhibi
tis. auc. ap. concedimus. ut uobis hiis cibis cum
modestia et gratiarum actione seruata. tempore quali
tate iuxta canonicas sanctiones uti liceat quod
uobis ab ipsis infidelibus apponitur. In super indul
gemus ut quicumque religiosi siue clerici
ydonei ad annunciandum gentibus euangeli
cam ueritatem requisita et hita prelatorum su
orum licentia et uoluerint adherere id absque contra
dictione qualibet liberam exequendi habeant.
auc. ap. facultatem.
Qvam sit et .i. qualitate. ut abstineant hiis die
bus et temporibus quibus est a carnibus abstinendum secundum
canones. iiii. di. denique. et de. cse. di. iii. de esu car
nium. et c. p'satto. de quibus canonibus sit hic mentio.
h. uti liceat. alii. n. non possent illos lucrari et est licet
eis loqui et comedere cum eis exemplo dni. xxiii. q.
iiii. infideles. et .xi. q. iii. ad mensam dum modo in aliis
non coinquinentur. ar. contra. xxviii. q. i. nullus. et c. omnes.
Sol. contra intelligitur de iudeis qui discernunt cibos. hec c.
et c. ad mensam et c. infideles. de paganis intelligitur. Sed
quare potius uitamus conuiuium iudeorum quam paganorum
uero illa est. quia illi secundum iudicium discernunt cibos nostros. unde non
debemus cibis eorum uti ne uideamur inferiores illis.
ut dicit c. preterea. omnes pagani uero non discernunt
cibos. sed hodie et isti et illi discernunt. Et ita non debe
mus comedere apud eos. nec ipsi apud nos. sed hec non
contrariatur in uerbis eorum. ut patet hic et c. ad mensam.
Sed quantum ad mensam eos uitare debemus. ar. ff. de
pet. hered. l. sed et si uenerit. § ait senatus. sed quare potius
uitamus conuiuium quam colloquium. ideo loquimur
eis ut eos possimus lucrari quod aliter facere non posse
mus. ut c. infideles. sit abstineant hiis diebus et
temporibus quibus a carnibus est abstinendum secundum canones.
iiii. di. denique. et de. c. di. iii. de esu carnium et c. sab
bato de quibus canonibus sit hic mentio. apponitur
quecumque ergo apponitur uti possunt non tamen fuerit
quod sit ydol. immolatum. ut. i. q. iiii. § ult. et .xxvi.
q. ii. si de area. tunc n. cauendi est more fame quod
ydolotitus uesca. xxxii. q. iiii. sit cauendum. requisita
et hita. quia nullus pot predicare non ex officio sibi
iniuncto. uel non habet auctoritatem a suo prelato. i. de he
ret. cum ex iniuncto. et c. excoicamus. § quia uero.
nec sufficit petere licentiam non sit obtenta. ut hec patet

et ute. a. di. v. non debet. xi. q. iii. quid ergo. xi. q. ii. due
ar. s. de regularibus. l. et s. de arbitris. cum olim. Idem.
Significauit nobis. t. f. quod aliqui
tuorum ciuium in alexandriam ualeant
prohibita pro recuperandis concitiuibus suis qui illic
in captiuitate tenentur hec arbitrantur licite
posse fieri. dum modo nichil in ferris suis. uel
alio modo secum illuc deferant. unde non possit sar
racenis excepto redemptionis articulo aliquod com
modum uel subsidium peruenire. quod est coram te per in
iuramento firmabunt. Illi quorum qui post treu
gam transmarinis partibus factam cum animo
alexandriam adierunt. si detulerunt mer
ces prohibitas causa lucrandi excois uinculum non
euadunt. sit nec illi qui in propriis personis non e
untes merces eis per nuntios destinarunt. Ad
ultimum illos qui iurarunt se amplius in
terram sarracenorum cum mercibus non iturus. non
pax esset inter xpianos et ipsos. post treugam
factam uenerunt illuc. a dicto illa de pace ait
treuga facta excois uinculo non absoluit.
Significauit et .i. aliquod commodum. eodem quod di
s. e. ita quorundam. v. de h. i. e. ad liberandum. nichil
ergo in mercibus portandis est non illud unde possint re
dimere captiuos ut hic dixi. Sed quid si non possunt
redimere captiuos non portent eis arma uel ferrum nisi quod
hec facere possunt cum pena excois. ar. quod sic ex eo quod
dicit excepto redemptionis articulo. sed non credo non pro
requiratur auctoritas propter ne aliquid fraudis fiat. b.
iuramento. sed nonne sufficit pena excois potest dici
quod hec exigitur a suspicione. ar. xxviii. di. de syracusane
et .x. q. vlt. et c. ult. quorum eorum uirtute debent occurrere
prelati. xciii. di. dyaconi. et .xxii. q. v. hec ut. et ad maio
rem cautelam exigitur iuramentum et a quocumque a ex
cois. de cura et s. e. Ita quorundam et hec ideo quia sed treu
ga sit facta non tamen pax perpetua ut. i. § px. unde pln
bito non intelligitur propterea relaxata. de mercibus
prohibitis. b. per nuntios. sic s. e. px. qui per alium facit
per se facere uidetur. ut hic et .i. de snia. ex. mulier.
.xlvi. di. sit non suo. ff. de ami. tu. Ita tamen. § gessis
se. post treugam. treuga est securitas personis et rebus
ad tempus concessa. s. de treuga. c. i. et qui facit treu
gam non facit pacem. nec desistit a guerra non ad
tempus quia qui distulit non in totum desistit. ii. q. iii.
§ notandum. ff. de iudic. destitisse. non absoluit. non in
a principio. quia sed treuga sit facta non tamen pax et i
ta non exiit a dicto. unde incidit in sniam excois.
et in principium et sic treuga non est pax. b. Idem.
Qvod olim preceptum fuit et .i.
quare sed hec fuerit. in lat. ac. districte
in futurum. nos tamen illos excoi supponimus
qui amplius cum sarracenis matrimonium
inierint. uel per se uel per alios nauibus. siue quodcumque
alio ingenio. eis aliqua rerum subsidia sua
contulerint. quamdiu inter nos et illos guerra
durauerit duxerint impendenda. unde quod dicit quod
quod. nec per uos nec per uestras naues. nec alio quod
quo modo aut ingenio eis matrimonia auxili

Significauit cap. hec decretalis dicit quod non ... Quod cap. ... fuit qui ... sarra
cenis ... subsidium

a. uel alia subsidia transmittatis. ne si ali
quem in sua malitia induratum secus agere pre
sumpserint non solum ipso iure incidant in ex
communicationem illatam. verum etiam iram dei uiuentis
incurrant.

Quod olim. et infra. in laterani. s. e. ita quorundam. supp
ponimus. et iam suppositi erant per alexandrum in
concil. laterani. ita quorundam. et sic est canon late senten
tie per. infra. et ita uidetur quod qui contra faciunt duplici ex
communicatione sunt ligati. sed quis absoluet tales per
dicta quod epi ipsorum quia ex quo papa sibi hoc non retinuit
aliis indulsisse uidetur. j. de sen. ex. nuper. quia si reser
uasset. sed hoc non intendebat. s. de. pen. graue. in fi.
et j. de crimine fal. dura. b. subsidia. s. e. ita. et j.
e. ad liberandam. C. qui res. expor. non possunt. per
totum. et. C. qui res. uen. non pos. per totum. iram
dei. iratum habitis quod ab ecclesia iuste latum est. xxiiij. q.
i. quod autem. a. Innoc. iij. archiepo. senon. et
epo. par.

Et si iudeos quos propria culpa submisit per
petue seruituti. pietas xpiana recep
tet et sustineat cohabitationem illorum. ingrati tamen
nobis esse non debent. ut reddant xpianis pro
gratia contumeliam. et de familiaritate contemptum.
qui tanquam misericorditer in nostram fami
liaritatem admissi nobis illam retributio
nem impendunt quam iuxta uulgare pro
uerbium. mus in pera serpens in gremio. et ignis
in sinu suis consueuerunt hospitibus exhibere. ac
cepimus autem quod iudei faciunt xpianas filiorum
suorum nutrices. et quod non tantum dicere sed etiam nephandum
est cogitare cum in die resurrectionis dominice il
las recipere corpus et sanguinem ihesu xpi contin
gat. per triduum antequam eos lactent
lac effundere faciunt in latrinam. alia insuper
contra fidem catholicam detestabilia et inaudi
ta committunt. propter que fidelibus est uerendum ne
diuinam indignationem incurrant cum eos
perpetrare patiuntur indigne que fidei nostre con
fusionem inducunt. et infra. inhibemus ergo districte
ne de cetero nutrices uel seruientes habeant xpi
anos. ne filii libere filiis famulentur ancille.
sed tanquam serui a domino reprobati in cuius mortem ne
quiter conspirarunt se saltem per effectum operis recogno
scant seruos illorum quos xpi mors liberos et il
los seruos effecit. et infra. si uero nutrices et serui
entes non dimiserint xpianos sub excommunicationis pena in
hibeatis districte omnibus xpianis. ne cum eis
commercium aliquod audeant exercere.

Et si iudeos. et infra. ingrati. si. n. iudei sint ingrati pos
sunt priuari gratia sibi concessa. s. de. do. c. ult.
et. xij. q. ij. ostaria. discussio. et. C. de reuo. do. l. ult.
b. pro gratia. s. de fide. puenit. et. s. de termina. sane.
de familiaritate. nimia familiaritas parit con
temptum. et. ff. de. of. p. asub. nec quamquam. C. edi
ta. et. lxxxvij. di. qm. et. ff. de. of. psi. obseruandum. b.
mus in pera. ut. xij. di. C. i. usus finem. nutrices q
e non debent. s. e. iudei. et. c. ad hec. effundere. credebant

forte corpus xpi descendere in stomachum et incorporari. q
est falsum de. c. di. ij. tribus gradibus. ad hoc panis qui est
esse. di. e. credere. l. au. patiuntur. arg. quod qui pot. prohibere
et non prohibet sibi imputetur. lxxxvi. di. c. iij. et. i. de re
g. iur. c. plt. et j. e. post. et. c. ij. et. xxiij. q. vij. preterea.
et. ar. j. de sen. ex. ante presumptionem. b. filii libere. i.
ecclesie filii. non enim erit heres filius ancille cum filio li
bere. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. b. ancille. i. agar.
que significat synagogam. libera. i. sarra que significat ecclesiam.
de agar ancilla sarra descendunt. ubi qui debent esse
serui illorum qui descenderunt a sarra. in quibus ecclesia fun
data est. b. sub excommunicationis pena. immo excommunicari possunt si
communicauerint eis postea. j. de usur. post miserabilem. et j. c.
post. et sic in directe iudicet ecclesia de iudeis. de hoc dixi. s.
e. ita. b. Idem

Postulasti quid aduersus iudeum procedere de
beas qui manus iniecit in quendam clericum
uiolentas. ad quod breuiter respondemus quod si dictus iudeus tue
iurisdictionis existat ipsum pena pecuniaria uel
punias. uel alia secundum quod uiderit temporali faciens
leso satisfactionem congruam exhiberi. alioquin
eius dominum moneas et inducas. ut passo iniu
riam et ecclesie ab eo satisfieri facias competenter. quod
si dominus eius neglexerit adimplere tu xpianis
per censuram ecclesiasticam interdicas ne cum ipso iudeo
antequam satisfaciat presumant commercia e
xercere.

Postulasti. et infra. pena pecuniaria. ad arbitrium iu
dicis. s. de. of. del. de causis. quia spirituali pena ipsum
punire non potest. cum sit extra ecclesiam. quia nichil ad nos
de hiis qui foris sunt. ij. q. i. multi. quia ecclesia possit pu
nire iudeos. dictum est. s. e. ita. b. leso satisfac. hoc est re
gulare. ut semper ante absolutionem satisfiat leso. j. de
sen. ex. porro. pro christianos quasi. et in pluribus ali
is. et ecclesie satisfacere debet cui fuit facta iniuria. s. in per
sonam eius ministri. ut. ij. q. i. multi. infra. et. ij. q. vij.
accusatio. b. xpianis. et ita indirecte excommunicant iu
dei. et de hoc dic ut dictum est. s. e. ita. quorundam. b.

Idem in concil. generali.

In nonnullis prouinciis a xpianis iudeos seu
sarracenos habitus distinguit diuersitas. sed in
quibusdam sic inoleuit confusio ut nulla differentia
discernatur. unde contingit interdum quod xpiani
per errorem iudeorum seu sarracenorum et iudei seu
sarraceni xpianorum mulieribus commisceantur. ne
igitur tam dampnate commixtionis excessus per ue
lamen erroris huiusmodi ulterius excusationis possit habere
diffugium statuimus. ut tales utriusque sexus
in omni xpianorum prouincia. et omni tempore qua
litate habitus publice ab aliis populis distinguantur.
In diebus lamentationis et dominice passionis
in publicum minime prodeant. eo quod nonnulli
ex ipsis talibus diebus sicut accepimus et ornatius
non erubescunt incedere ac xpianis qui sacra
tissime passionis memoriam exhibentes lamen
tationis signa pretendunt illudere non formidant.
Illud autem districtissime inhibemus. ne in
contumeliam creatoris prosilire presumant. et

Et si iudeos etc. iudei nutrices uel famulos xpianos habere non debent. [illegible] ... xpianos [illegible]

Postulasti etc. iudeus qui percussit clericum [illegible] ... [illegible]

In nonnullis etc. iudei utriusque sexus in habitu a xpianis debent [illegible] ... in die passionis non procedant in publico nec in contumelias [illegible] prosiliant

quam illius dissimulare non debemus ob opprobrium eius qui probra nostra delevit, precipimus presumptores huiusmodi per principes seculares condigne animaduersionis adiectione compesci, ne crucifixum pro nobis aliquatenus blasphemare presumant.

Ipsi non minus etc. i. distinguntur. sic presbiterum debet distingui nouitius a professis. s. de statu regul. c. ult. et meretrix a matrona. j. de sen. ex. in audientia et ff. de iniur. item apud. § si quis uirgines et masculi a feminis per crines et uestes. xxx. di. si qua mulier. Et liber distinguitur a seruo per pilleum. C. de latina lib. tol. l. j. § et qui pilleum. Dampnate commixtiones quia nec matrimonium inter iudeum et christianum esse potest. xxviij. q. j. caueant. erroris. ergo si ignorantes commisceantur christiani iudee dummodo crassa sive affectata ignorantia excusatur in eo quod iudea. arg. xxxiiij. q. ij. in lectum et j. de cler. excom. a prelato. b. in publicum non prodeunt. s. e. quia iudei et sic reddunt nobis per gratiam contumeliam et contemptum. s. e. et si. animaduersionis. scilicet pecuniaria pena uel alia temporali, pro ut uisum fuerit iudici. s. e. post. b. blasphemare. s. e. c. j. et j. c. prox.

Idem in eodem.

Cum sit nimis absurdum ut blasphemus Christi in christianos uim potestatis exerceat, quod super hoc Tolet. concil. prouide statuit, nos propter transgressorum audaciam in hoc generali concilio innouamus, prohibentes ne iudei publicis officiis preferantur, quoniam sub tali pretextu christianis plurimum sunt infesti. Si quis autem eis officium tale commiserit, per prouinciale concilium quod singulis annis precipimus obseruari uel celebrari, monitione premissa, districtione qua conuenit compescatur. Officiali uero huiusmodi tamdiu christianorum communio in commerciis et aliis denegetur, donec in usus pauperum christianorum secundum prouidentiam diocesani episcopi conuertatur, quicquid fuerit a christianis adeptus occasione officii sic suscepti, et officium cum pudore dimittat quod irreuerenter assumpsit. Hoc idem extendimus ad paganos.

Cum sit etc. i. blasphematiuus Christi. id est iudeus blasphemans Christum. s. e. c. j. toletanum. liiij. di. nulla. et j. e. ex speciali. prouinciale concilium. s. de accusat. sicut olim. b. usus pauperum. sic ergo pauperibus restituitur hoc quod iniuste extortum est. ut. s. de immunita. ecc. quia. si uero officium licitum est tunc si uellet posset dare pauperibus iniuste extortum. xiiij. q. v. non sane. sed tunc uidetur quod restituendum sit illis a quibus est extortum et non pauperibus. j. de donat. sicut dignum. § eos. et j. de usur. cum tu. et s. de uit. iud. eam te. et s. de decimis. tua. xviij. di. quamuis ideo sit in hoc casu quia nec certi a quibus extortum sit. maior pena imponitur in secunda c. ult. qui merces prohibitas portant ad sarracenos. b.

Idem in eodem.

Ad liberandam terram sanctam etc. j. excommunicamus preterea et anathematizamus

falsos et impios christianos qui contra Christum et ipsum populum christianum sarracenis arma ferrum et lignamina deferunt galearum, eos etiam qui eis galeas uendunt uel naues, quique in piraticis sarracenorum nauibus curam gubernationis exercent uel in machinis aut quibuslibet aliis aliquod eis consilium impendunt uel auxilium in dispendium terre sancte, ipsosque rerum suarum priuatione mulctari et capientium seruos fore censemus. Precipientes ut per omnes urbes maritimas diebus dominicis et festiuis huiusmodi sententia publice innouetur, et talibus gremium non aperiatur ecclesie, nisi totum quod ex commercio tam dampnato perceperint, et tantundem de suo in subsidium terre sancte transmiserint, ut equo iudicio in quo deliquerint puniantur. Quod si forte soluendo non fuerint, sic alias reatus talium castigetur, quod in pena ipsorum aliis interdicatur audacia similia presumendi.

Ad liberandam etc. j. excommunicamus. sic. s. e. ita etc. c. quod olim. priuatione. hoc totum tres. s. e. ita. totum quod ex commercio. totum ergo lucrum quod ad eos peruenit ex hoc commercio debent dare in subsidium terre sancte in cuius detrimentum hoc fecerunt et est simile crimini usurarum in quo quicquid sorti accedit usura est et ideo totum debet restitui. j. de usuris consuluit et xiiij. q. iij. putant et c. sequentibus. immo uidetur quod maius quia isti uidentur fidem christianam impugnare. Ideo plus puniuntur quia tantundem pro pena dare coguntur in subsidium terre sancte et nemo dubitat grauius esse commissum quod est grauius iudicatum. xxiij. q. j. non affectamus et in auth. ut fratris filii. coll. ix. infra. Vel dicas in dubio non est hoc pronas esse in mitigandis penis. infra. iudicium puniemus. b. in quo deliquerint. sic. s. de eminenti. ec. c. ult. et s. de iur. patronat. et s. de temporibus or. literas et s. de iudic. nullus. si. xij. q. ij. de iniuo et xvij. q. iiij. ff. et de pe. b. sicut anguis. quia potest subita uerberibus loco pene. xiiij. q. vi. si res et xij. q. ij. fraternitas et v. q. vi. quia iusta. b. aliis interdicatur. Sic ergo pena unius est metus alterius et ij. q. vij. qua presbiteri. s. de of. or. irrefragabili et s. de transl. c. j. infra. s. de statu regul. ea que. s. de calumpniat. c. ij. ff. de penis. capitalium. § famosos. ff. depositi. bona fides. i. § si. b.

Gregorius ix. a[rchiepiscopo] Colocensi et lucr. epis.

Ex speciali quem erga illustrem regem Portugalie gerimus caritatis affectu et j. c. ij. quod regem ipsum sollicite inducatis ne in officiis publicis iudeos christianis preficiat, sicut in generali concilio continetur. Et si forte redditus suos iudeis uendiderit uel paganis, christianum tunc deputet de grauaminibus inferendis clericis et ecclesiis non suspectum, per quem iudei siue sarraceni sine christianorum iniuria iura regalia consequantur.

Ex speciali etc. j. generali concilio. s. e. cum sit et liiij. di. nulla. non suspectum. quia fidelis et sine fraude suum officium exequatur. nec per hoc fraus fiat.

Cum sit dominus papa proponens iudeum uel paganum publicis officiis per concilium prouinciale puniat et pecunia inde extortam commercium danorum dimicta officium et inde extorta restituat. Ex speciali dominus papa iudei uel pagani publicis officiis preficiendi non sunt et si eis regalia uel uendantur ad illa colligenda christianus non suspectus preficiatur.

xpianus clericus et ecclesie quales fuit ioseph. de quo
hos. xxij. q. ij. quod ait qui fuit dispensator pharaonis.
v. Idem.

Nulli iudeo xpianum licet uel ipsum uolentem
tenere liceat uel in suo seruitio retinere.
Quod si quem nondum conuersum ad fidem causa
in eius dominio teneret et postmodum factus sit ut
fieri desideret xpianus. datis pro eo .xij. solidis.
ab illius seruitio protinus sublevetur. Si autem
infra tres menses ipsum uenalem non expo
suerit uel ad se seruiendo emit eundem. nec ipse
uendere nec alius audeat comparare. sed nullo
dato precio perducatur ad premia libertatis.

Nulli et c. seruitio. s. e. c. i. et ij. et c. iudei.
immo quam cito uoluntas ipsius fuit patefacta ex
uelit fieri xpianus in libertatem modis omnibus uendi
cetur. liiij. di. fraternitatem non sit emptor causa mancipiorum.
ut ibi dicitur et hic intelligendum causa mancipiorum. in quo casu
non fraudatur ex toto iudeus suo pagianus dummo
do infra tres menses illum uenalem exponat. ut. e.
fraternitatem. v. xij. sol. sed de qua moneta dabitur.
Re. de illa que est in usu in loco illo. ar. ff. de le. ij.
nummus. ff. de l. i. si seruus plurium. § si nummos. quid
si non sit qui persoluat illos xij. sol. de hoc dictum est. s. e.
c. i. v. si autem infra tres. eo ipso quod non exposuit ipse
infra tres menses uenalem presumitur quod non cau
sa mancipiorum emerit sed ad seruiendo sibi. et tunc nullo
precio dato perducitur ad premium libertatis. nec ad
mittetur probando in contrarium cum hec sit presumptio iu
ris ex qua nunc statuitur. ut. liiij. di. fraternitatem. illud e.
intelligo pro illo et illud est quod glosa et expositio illius
illis presumptio est. s. de sponsal. is qui in hoc de pre
sumptione iuris et si alius ipsum compararet tal emptio non
ualebit et nichilominus erit liber. nullo precio dato.
si sciens emit illum. si ignorans agat ad precium si
ue ad interesse quod iudeum qui ipsum decepit. ff. de a
tralen. emptio. sibi domus. ar. no. quod fauor fidei pri
uat aliquem seruo suo ut hic patet. item priuat aliquem fi
lio suo. s. de conuersi. infi. c. ult. Item priuat aliquem uxo
re sua. s. de diuor. gaudemus. et xxviij. q. i. si ista
deb. b. Stephanus papa omnibus episcopis. de

Dubius in fide infidelis est. nec hereticis
eis omnino est credendum qui fidem ig
norant. de hereticis. uirtute

Dubius. de fide. n. nullus debet dubitare. sed firmiter
credere articulos fidei. s. de summa tri. c. i. in prin.
alias saluus esse non potest ut in psalmo. quicumque
uult. et xxiiij. di. quando est. et xxiiij. q. i. a parte. nullus
n. titubare debet in fide ut ibi dicitur. v. in fide et in tenui
articulo. C. de hereticis. l. ult. infi. sic ex leui offensa
reuocatur libertas in seruitutem. C. de libertis. et eo
rum liberis si manumissus. et hoc quo ad articulos fidei
qui continentur in symbolo. credo in deum. quibus per fi
dem solam adhibenda est credulitas quia fides est de re
non uisa. de pe. di. iiij. In domino. C. de summa tri. l. ult.
non per signa sed per fidem trinitas est colenda. de. c. di. iiij.
ueniens sacerdos. liiij. credendo est quod dubius in fide
testes esse non potest. xxiiij. q. iiij. ipsa pietas. Leo papa.

Qui alios cum potest ab errore non reuo
cat se ipsum errare demonstrat.

Qui alios. et c. non reuocat. cum potest. ff. ad leg. a
quil. sed etiam. et lxxxiij. di. error. et ar. s. e. pre. et si
iudeos. et si. et ij. q. vij. negligere. sed numquid iste per
tinet ad omnes. Re. dico de cetero. iam omisso soli pre
lati tenentur corripere. xxiiij. q. iij. duo ista. et c. ita
plane a peccato aut amittendo quilibet tenetur alium occulte
corripere. j. e. cum ex iniuncto. et ar. et xxiij. q. iiij. ipsa
pietas. et xij. q. v. hoc uir. et xciij. di. dyaconi. s. de cog.
spirituali. tua. et ij. q. vij. qua propter et hec duo induntur
in denunciatione. t. Aug. de fide catholica.

Firmissime tene et nullatenus dubi
tes omnem hereticum et scismaticum
cum dyabolo et angelis eius eterni ignis in
cendio participandum. si ante finem uite catho
lice fuerit incorporatus et reintegratus ecclesie. et prop
terea. omnium hominum qui non tenent ecclesie catholi
ce unitatem. nec baptismus nec elemosina quantumlibet copi
osa. nec mors pro nomine xpi suscepta pro fice
potest ad salutem.

Firmissime. et c. omnem hereticum. heretice multi
modis dicitur. ille .n. dicitur hereticus qui peruertit sacra
menta ecclesie ut symoniace. i. q. i. eos qui per pecuni
am. et xv. q. i. § sicut. Item ille qui scindit se ab u
nitate ecclesie. xxiiij. q. i. denique. Item omnis excommunicatus. iiij.
q. i. qui autem hij qui errant in expositione sacre scrip
ture. xxiiij. q. iij. heresis. Item qui fingit nouam sectam
uel a fictam sequitur. xxiiij. q. i. heretice. Item qui aliter se
ntit de articulis fidei quam romana ecclesia. xxiiij. q. i. hec est
fides. et c. quam ut qui male sentiunt de sacramen
tis ecclesie. j. e. ad abolendam. in prin. et iij. mors. sui a
postoli. et si tradidero corpus meum ita ut ardeat cari
tatem autem non habuero nichil mihi prodest. de. pe. di. ij.
caritas. si. e. si quis. et de q. di. iij. solet. et i. q. i. inde quan
tum bonum. v. ad salutem eternam ualent. cum ad
bona temporalia proinmittenda ar. xij. q. ij. et quomodo in
fi. et ad nummi supplicium sub eundem. de pe. di. iij.
ad. fi. § potest et. Gregorius anastasio anti
och.

Fraternitatis. uestre. et c. cum celestinum atque
pelagium in ephesina synodo sciret in
dampnati. quo potuerunt illa capitula recei
pi quorum dampnantur auctores.

Fraternitatis. et c. celestinus atque pelagius. pella
gius duo dampnati erant in synodo ephesina de
heresi dubitabit patriarcha anthiocenus. an scrip
ta ipsorum essent recipienda et dicitur quod non quia ex quo auc
tor condempnatus est et scripta illius admitti non de
bent. xvi. di. canones qui in aliqua utilia sint ibi.
ar. s. de testib. lz. ar. tamen quod est ratione bone si
ue recipi possunt. i. q. i. dicitur declarauit. et xxxviij. di. si quis
sinum. et nomina legis abrogate neccesse est. di. vij. mo
yses. et pro et arguentatur ex lege theodosiana ab
rogata. s. de iudic. § ouit. sed uerum est quod scripta isto
rum non ualent et si aliquas bona sunt non sunt recipi
enda. j. e. excommunicamus. § credentes. ar. ad hoc. xv. i.
di. dicitur quid tamen ratione bone sue scripta origenis

approbata sunt. xvi. q. vii. et h' diximus qui dampnati
fuit post mortem. xxiiii. q. ii. sane profertur. et si appro-
barentur: valerent. ar. non. ar. s. de summa tri. c. ii.
infi. Item ar. q. destructo principali destruitur accesso-
rium sicut in c. precedenti et h' diximus. b. Ex conc.
affric.

Si quis episcopus heredes instituit extraneos a
consanguinitate sua vel hereticos vel con-
sanguineos aut paganos pretulerit saltem
post mortem ei anathema dicatur: atque eius
nomen inter dei sacerdotes nullo modo recite-
tur.

Si quis episcopus. et j. sic ordina istam literam. si quis episcopus
instituerit heredes hereticos extraneos a consanguinita-
te sua. vel et instituit consanguineos hereticos aut
paganos pretulerit saltem post mortem et c. et sic re-
pete illam dictionem hereticos. et ita nullus dicitur institu-
ere sibi sit consanguineus sed non ut hic patet. et j. o. proxima.
episcopus quod instituat ex. ex quo ibi consanguineos catho-
licos. xii. q. ii. episcopus qui filios. et. c. e. cognovimus. et
in auten. ut cum de ap. cog. § omnes. § si quis. quia
isti heretici tamen non dicuntur filii vel consanguinei. Unde
dicitur in lege. si fratres tui et amici tui. et uxor tua de
pravatam voluerint veritatem. sit manus tua super
illos. xxiii. q. viii. legi. et uxor est expellenda. xxviii. q.
i. uxor. infi. h' intellige si penituerint isti consangui-
nei delicta. et veniam penitentibus non negamus. c.
e. manicheos. b. paganus. et ita idem iuris est in pa-
ganis et hereticis. et idem est de omnibus qui catholi-
ci non sunt. j. c. proxima. post mortem. sic. xxiiii. q. ii. sa-
ne profertur. et ar. C. e. l. manicheos. ar. contra. quia crimi-
na morte extinguuntur. xxiii. di. quorundam. xxiiii. q. ii.
c. i. et tamen cum pena sit extractum. C. si reus. vel ac.
mor. fu. l. ii. h' speciale est in crimine heresis in causis
detestationis ut post mortem possit accusari et excom-
municari. et ne ecclesia oret pro eo quia non fuit accusatus in
vita. b. Ex eodem.

Et eos qui catholici non sunt etiam si consanguinei
fuerint episcopi vel presbiteri nichil conferant. Deni-
que hii quia de episcopis et presbiteris dictum est idem de re-
liquis clericis exaudiri.

Et eos. et j. et si cathol. dic ut s. c. proxima. nichil conferant.
non distinguit in morte vel in vita. quod nec nos di-
stinguamus. quia nichil capere possunt ex testamento.
j. e. excommunicamus. § credentes. causa pietatis forte possunt
ei dare ne periret fame. lxxxvi. di. pasce fame. quia
adhuc possunt verti ad fidem. quia de nemine desperan-
dum est dum est in vita. de pe. di. vii. nemo. et xxiii.
q. ii. ancillam. ar. et ad h' xlii. di. quiescamus. et
xi. q. iii. quia tumultos. b. deserviunt. in h' omnes pares
sunt. ar. xvi. q. i. predicator in prin. et xxiiii. q. i. sa-
ne profertur. Alex. iii. Remensi archiepiscopo.

Cum christus perfectus deus et perfectus sit homo.
qua. q. sub anathemate interdicas
ne quis de cetero audeat dicere christum non esse
aliquid secundum quod homo. quia sicut christus verus est de-
us ita verus est homo ex anima rationali et humana car-
ne subsistens.

Cum christus. et j. sub anathemate. quicumque quod contrarium dicit
est excommunicatus quia ipso dicere hereticum est. et h' etiam sunt om-
nes excommunicati. j. e. ad abolendam excommunicamus et quia christus ve-
rus sit homo et humanam carnem habens. et s. de summa tri.
c. i. et est articulus fidei nostre de quo sic in precedenti constitutione.
et de aliis quos scire quilibet christianus tenetur per fide-
at. ad h' de. c. di. iiii. an. xx. et c. baptizandus. et c. prima.
ad illos articulos de quibus tractat in illa constitutione
firmiter credimus. omnes indistincte tenentur tam cleri-
ci quam layci ad h' sed clerici magis qui legem per scrutari
debent scire tenentur. xxxviii. di. omnes psallentes. et
iiii. di. quando episcopus quilibet quod tenetur credere secundum quod catholica
tenet ecclesia. et h' sufficiet in talibus articulis dummodo non
contrarium sentiat. j. e. ad abolendam. b. Ex concil.
lat.

Sicut ait beatus leo et j. Quia in partibus tolo-
sanis hereticorum quos alii cazaros alii
patrenos et alii aliis nominibus vocant in-
valuit dampnosa perversitas eos et receptores
et deffensores eorum anathemati decernimus sub-
iacere. et sub anathemate prohibemus ne quis
eos in domo vel terra sua tenere vel fovere aut
negotiationem exercere cum eis presumat. Si autem
in h' peccato decesserint non sub privilegiorum nostrorum
cuiuscumque indultorum obtentu nec sub
alia cuiuscumque occasione oblatio pro eis fiat aut
inter christianos accipiat sepulturam.

Sicut et j. leo. xxiiii. q. v. et omnes. defensores. i. e.
excommunicamus. § credentes. lxxx. di. si quis presbiter. ar. op-
tentum. sic quod ratione delicti perditur privilegium. j. c.
proxima infi. quia privilegium non extenditur ad illicitum ca-
sum nec tuetur aliquem in malo. j. de sen. ex. nulli.
et omni privilegio cessante mali puniendi sunt. C. ubi de
crimine agi oportet. auten. quia in provintia. b. oblatio.
quia constat eum decessisse in mortali. xxiii. q. v. pla-
cuit. et est simile. j. de usuris. quia in omnibus. Lucius
iii.

Ad abolendam et j. Universos qui de
sacramento corporis et sanguinis domini
nostri ihesu christi sive de baptismate vel peccatorum con-
fessione matrimonio vel aliis ecclesiasticis sacramentis
aliter docere aut sentire non metuunt quam sa-
crosancta romana ecclesia predicat et observat et generaliter quoscumque
eadem romana ecclesia vel singuli episcopi per dioceses suas cum
consilio clericorum vel clerici ipsi sede vacante si
oportuerit cum consilio vicinorum episcoporum hereticos
iudicaverint vinculo perpetui anathematis in-
nodamus et j. Precenti nichominus ordina-
tione sancimus ut quicumque manifeste fuerit
in heresi deprehensus si clericus est vel cuiuslibet reli-
gionis obumbratione fuscatus toties ecclesiasti-
ci ordinis prerogativa nudetur. et sic omni of-
ficio et beneficio spoliatus ecclesiastico secularis relin-
quatur arbitrio potestatis animadversione de-
bita puniendus. nisi continuo post deprehen-
sionem erroris ad fidei catholice unitatem
sponte recurrere et errorem suum ad arbitrium
episcopi regionis publice consenserit abiurare et sa-

Ext. die cas. Heretici receptatores fautores [illegible]
[illegible] decedentes in hoc peccato in [illegible]
sepeliri non debent nec pro eis debet orari

satisfactionem congruam exhibere. Laycus autem
si post ut predictum est abiurata heresi et satis-
factione exhibita confestim ad fidem refuge-
rit orthodoxam, secularis iudicis arbitrio re-
linquatur debitam recepturus pro qualitate
facinoris ultionem. et i. Illos quoque qui post
abiurationem erroris vel postquam se ut di-
ximus proprii antistitis examinatione pur-
gaverint deprehensi fuerint in abiuratam
heresim recidisse seculari iudicio sine ulla pe-
nitus audientia decernimus relinquendos.
et i. Statuimus insuper ut comites, barones,
rectores et consules civitatum et aliorum loco-
rum iuxta commonitionem episcoporum prestito cor-
poraliter iuramento promittant quod fideliter
et efficaciter cum ab eis fuerint requisiti ecclesiam
contra hereticos et eorum complices adiuvabunt bona
fide iuxta officium et posse suum. Si vero id
observare noluerint honore quem obtinent
spolientur et ad alios nullatenus assuman-
tur eis nichilominus excommunicatione ligandis
et terris ipsorum interdicto ecclesie supponendis.
Civitas autem que hiis institutis duxerit
resistendum vel contra commonitionem episcopi punire
negligentes resistentes aliarum careat com-
mercio civitatum et episcopali se noverit dignitate
privandam. et i. Si qui vero fuerint qui a le-
ge dyocesane iurisdictionis exempti soli sub-
iaceant sedis apostolice potestati, nichilominus in hiis
que sunt contra hereticorum instituta episcoporum subeant
iudicium et eis in hac parte tanquam a sede apostolica
delegatis non obstantibus libertatis sue privi-
legiis obsequantur.

Ad abolendam et i. predicat et observat. simile
xxiiii. q. iii. hereticus. Hic ergo quod romana ecclesia servat
et mandat aliis observari generaliter est observandum.
xi. di. quis nesciat. Quicumque quod non bene sentit de
sacramentis ecclesie hereticus est. Hinduis ut hic patet. ipse
sede vacante. Ius hic argumentum quod vacante ecclesia iurisdictio re-
manet penes capitulum. argumentum lxv. di. c. ult. xxiii. di. in no-
mine domini. vii. q. i. pontifices. De hac materia plene
dictum est s. de maio. et obe. hiis que. et c. olim. b. de-
prehensi. sed evidentia puta quia publice predicant here-
sim. argumentum extra de ritu nup. palam. c. ult. vel sima pro-
batione puta per testes. vel ex sua confessione. prero-
gativa. argumentum quod clericus depositus non habet privilegium cleri-
cale et hoc concedit. ala. argumentum lxxxiii. di. ex antiquis. in fi-
ne. Non est verum quia tenetur vivere regulariter quamvis
sit depositus. unde si hoc faciat adhuc gaudet privilegio
clericali. l. xxxi. di. decimum et hoc dixit hug. Si vero incor-
rigibilis esset tunc non solum perderet privilegium cleri-
cale verum et seculari curie traderetur. s. de iudic.
cum non ab homine. sed in casu isto perdit omne pri-
vilegium nisi reversus fuerit ut sequitur. b. relinquatur. in ta-
libus enim casibus relinquitur aliquis curie seculari sta-
tim post depositionem ut in crimine heresis et hoc
et i. e. excommunicamus. et in crimine falsi. i. de crimine
falsi. c. ad falsariorum et in alio. cum non ab homine calumpniam.

vel communicationem quod contulit episcopo suo ab eo depositus
est. xi. q. i. si quis sacerdotum. argumentum autem licet clericus sit depositus
non traditur statim curie immo tenetur ad hoc ut vile cle-
ricalis et ecclesia ipsum tuebitur et gaudet privilegio clericali ut
dictum est in prima notula. Si vero sit incorrigibilis
postea traditur sicut quod dicitur s. de iudic. cum non ab
homine qualiter debeat tradi dicitur de v. sig. novimus.
qualiter puniri debeant heretici dicitur i. excommunicamus. v.
sponte redierit. Sed videtur quod compelli debeat servare fidem.
xlv. di. de iudeis. postquam est adempta. Hereticus non
compellitur. Sed si vult sponte redire non debet recipi abiura-
to errore. xxiiii. q. iii. dixit apostolus. et in perpetuum carcerem
ad agendam penitentiam intrudi. i. e. c. plenius. arbitrium
episcopi. argumentum xx. i. q. vii. si quis ex. istud olim optinuit
ut in acilio tantum reciperetur. Sed hodie sufficit quod hic dicitur.
t. laici. laycus enim per ecclesiam condempnandus est de heresi.
Sed iudex secularis illum punire debet nec traditur lay-
cus curie seculari. Sed clericus solummodo. i. de v. sig. no-
vimus quia laycus semper est de foro seculari. Sed in casu isto i
sententia debet ferri per ecclesiam executio fit solummodo per iudi-
cem secularem qualiter tales puniri debeant dicetur i.
e. excommunicamus. v. audientia. simile xxiii. di. in nomine.
Sed si voluerit redire nonne debent audiri quia ecclesia non
claudit gremium volentibus redire ad ipsam. C. de
summa tri. inter claras. circa fi. et de le. ii. veniam pe-
tentibus penitentibus non negamus dicit imperator. C. e.
t. manicheos et de pe. di. iii. adhuc instant. Unde credo
quod debent recipi quia dominus non vult mortem peccatoris. xxv. q.
vi. cognovimus. Sed ut committatur et in perpetuum carce-
rem detrudatur i. e. c. plenius. Sed audientia denegatur quo
ad bona vel si alias vellet se defendere tamen licet ista adiectio
hodie servanda est per ut traditur. i. e. c. plenius. c. si qui autem.
prestito iuramento. hoc idem dicitur. i. e. excommunicamus. c. mo-
neantur. honore. quia hoc ipso quod ecclesiam contempnit vel. vii. dig-
nitate debet privari. xxiii. q. i. cum quidam precem et sile xxiii.
q. v. preceptum. ligandis. si i. e. excommunicamus. c. mo-
neantur. episcopali. propter delictum suum. si. xxv. q. ii. tra-
nos. delegatis. auctoritate generali huius decretalis. s. de
of. ord. irrefragabili. c. cetera. et sic ratione delicti per-
dunt privilegium quia privilegia non dant causam delinquen-
di. C. de privil. scol. l. ii. l. xii. nec privitas nocentes
aliquibus privilegiis uti. in autentica de mandatis princi.
c. quod si delinquentes. et s. e. pr. sic et remissio peccatorum
non dat licentiam delinquendi. i. q. vii. exigit. con-
suevit hoc allegari quod ratione delicti perditur privili-
gium quod non est verum quia si aliqui sint exempti et de-
linquunt non perdunt privilegium propter hoc sed puniri de-
bent. nec debent propterea recidere in iurisdictionem episcoporum quia non cog-
noscunt episcopi iure ordinario. Sed auctoritate sibi delegata
ut hic patet et s. de of. ord. irrefragabili. et proinde est ac
si ipse papa cognosceret vel specialiter aliis delegaret. per
abusum enim vel per negligentiam perditur privilegium. i. de pri-
vil. accedentibus. et e. c. si de terra. et xi. q. iii. privilegium. de
hoc dicitur de privil. tuarum. b. Innocentius iii.

Vergentis in senium seculi
corruptelam et i. In terris vero temp-
orali nostre iurisdictioni subiectis bona heretico-
rum statuimus publicari et in aliis preci-

mus fieri idem per principes et potestates seculares
quos ad id exequendum si forte negligentes
extiterint per cen. ec. ap. re. compelli volumus
et mandamus. Nec ad eos bona eorum devolvan-
tur. Nisi eis ad cor revertentibus et abnegantibus
hereticorum consortium misereri aliquis volu-
erit ut temporalis saltem pena corripiat quem
spiritualis non corrigit disciplina. Cum enim secundum le-
gitimas sanctiones reis lese maiestatis puni-
tis capite bona confiscentur eorum filiis suis vi-
ta solummodo ex misericordia conservata. Quanto ma-
gis qui oberrantes in fide domini dei filium
ihesum christum offendunt a capite nostro quod est christus
ecclesiastica debent districtione precidi et bonis
temporalibus spoliari cum longe sit gravius
eternam quam temporalem ledere maiesta-
tem. Nec huiusmodi severitatis censuram orthodoxo-
rum exheredatio filiorum quasi cuiusdam mi-
serationis pretextu debet ullatenus impedire
cum in multis casibus etiam secundum divinum
iudicium filii pro patribus temporaliter puniantur
et iuxta canonicas sanctiones quandoque feratur ultio
non solum in auctores scelerum sed in progeniem
dampnatorum.

Vergentis et c. Supra diximus quod facere potest papa ratione
peccati s. de iudiciis. novit et potest et eos dignitate pri-
vare ut s. e. c. pe. c. statuimus et propter alias iniqui-
tates potest etiam papa eos removere a dignitate xv. q. vi.
alius et imperium transtulit de loco ad locum. Pre-
terea qui non defenderit ecclesiam s. de ele. c. venerabilem
ut ibi notatur et iudex secularis potest excommunicari si negli-
git facere iustitiam xxiii. q. v. administratores et
hoc expresse dicitur et s. e. c. pe. c. pe. et i. de maledicis c. ii.
Misereri. de sola gratia misericordie restituuntur bona ut hic dicitur
et etiam expatus ut xxiii. q. iiii. ipsa pietas. c. licet si ini-
unt i. fi. et q. vii. quia autem et i. q. vii. convenientibus. b.
Disciplina. s. de ele. cum in cunctis. lxxxi. di. pri-
mos in fi. et C. de epis. et cle. l. ima et ar. l. di. ut a-
stitueretur. b. Bona eorum confiscentur. quod dicitur hic
tres. vi. q. i. c. verum. c. si quis cum militibus et C.
ad l. iul. maie. quisquis. Longe gravius. vii. q. iiii.
sic qui ecclesiam et xxiii. q. v. si apud et qui in reli-
gionem divinam committit in omnium fertur iniuriam
et publicum crimen committit. C. e. t. manicheos. vii. q.
unus est. Exheredatio hic expresse tres quod bona hereti-
corum confiscantur si habeant filios si non. si ca-
tholicis filiis hereticorum ad est relinquendum ut hic dicitur
sed contradicit lex C. e. manicheos et l. cognovimus et au-
ten. deuedoriams vel di. quod filii catholici propter hoc de he-
reditate paterna si priuantur statuit. vel hodie tunc
dicitur in odium criminis sicut in crimine lese ma-
iestatis in filii puniuntur quo ad bona ut hic dicitur
et vi. q. i. c. sum. c. si quis cum militibus misto fortum
in isto crimine ut hic dicitur et hoc est expresse in consti-
tutione frederici hac edictali quem olim erat in c. [annotation: antiquam]
compilatione e. t. et in alio casu filii etiam pro delicto pa-
trum puniuntur temporaliter et usque in quartam genera-
tionem. q. i. de pen. in quibusdam et in hac opinione fu- [annotation: hes]

erunt Io. et lau. Canonicas. xv. q. vii. cum multe
et i. q. iiii. c. ii. pro usitatum et s. de fil. pres. per tot. [margin: iustum dei iudicium etc.]

Idem.

Si adversus nos aliunget terra et i. quia
plus timeri solet quod specialiter iniungitur
quam quod generaliter imperatur vobis advoca-
tis et scriniariis firmiter inhibemus ne hereticis
credentibus fautoribus vel defensoribus eorundem in
aliquo prestetis auxilium consilium vel favorem
nec eis in causis vel factis vel aliquibus litigantibus
sub eorum examine vestrum patrocinium prestetis
et pro ipsis publica instrumenta vel scripta nullatenus
facere attemptetis. Quod si contra presumpseritis ab
officio vestro suspensos perpetue vos decernimus infa-
mie subiacere.

Si adversus et i. Quod specialiter. hoc sumptum est ex illo ca-
none xxiii. di. quamquam ea. n. q. notabiliter fiunt non
specialiter notentur videntur neglecta. ff. de iniuriis.
l. item apud labeonem. c. ait pretor. ar. de c. a fir. utili. vel im-
bone et s. de do. c. ii. Scriniariis. i. tabellionibus. sic. xv.
q. ii. unica. Auxilium. cum sint excommunicati. i. e. ex-
communicamus. c. credentes. et s. e. sicut. sed vero saltem si
avertatur quod non sit auxilium denegandum aut etiam in-
iusta sententia. s. de except. cum inter et in pluribus casibus. Ideo
hoc potest habere locum. i. anni. postquam vero constiterit
eos esse tales anno elapso inter hereticos computantur
nisi infra annum se correxerint. i. e. excommunicamus. c. credentes.
et sic heretici puniuntur. i. e. c. pe. c. vii. non admittuntur
etiam ad aliquam defensionem cum bona ipsorum debeant con-
fiscari sicut aliorum hereticorum immo licite eis auferuntur
sua. xv. viii. di. quo iure. xxiii. q. v. non vos. et q. vii.
c. i. melius tamen est si auctoritate iudicis hoc fiat. xxiii. q. iii.
lex sunt. et C. de pigno. l. ii. b. Infamie. et ita papa potest
infamiam irrogare quo ad forum civile qui tollere eam potest
ar. s. qui fi. sint le. per venerabilem ar. contra ii. q. iii. c.
hinc colligitur. b.

Idem universis christi fidelibus in
urbe meten. quam in eius diocesi constitutis.

Cum ex iniuncto et i.

Licet autem desiderium intelligendi divi-
nas scripturas et secundum eas studium adhortandi
reprehendendum non sit sed potius commendandum in
eo tamen apparent quidam laici merito arguen-
di quia occulta conventicula celebrant officium predi-
cationis sibi usurpant sacerdotum simplicita-
tem eludunt et eorum consortium aspernantur
qui talibus non inherent. Deus enim lux vera que omnem
hominem venientem in hunc mundum illuminat
in tantum odit opera tenebrarum ut apostolos suos in
mundum universum predicaturos evangelium
omni creature missurus precepit aperte dicens
Quod dico vobis in tenebris dicite in lumine et quod [annotation: luce]
in aure auditis predicate super tecta et i. Sicut
enim multa sunt membra corporis omnia vero non
eundem actum habent ita sunt ordines in
ecclesia sed non omnes idem habent officium quia secundum
apostolum alios deus dedit apostolos alios prophetas
alios autem doctores etc. Cum igitur doctorum ordo
sit quasi precipuus in ecclesia non debet sibi quisque

Si adversus [illegible] advocati vel notarii credentibus here-
ticis [illegible] fautoribus vel sub eis litigantibus pa-
trocinantes vel pro eis instrumenta [illegible]
[illegible] ab illo officio suspensi. Cum ex iniuncto [illegible]
non predicare [illegible] conventicula [illegible]
[illegible]

in diffenc' predicationis offitium usurpare-
nam sicut apostolus quomodo predicabunt nisi mit-
tantur. et ueritas ipsa precepit apostolis rogate
dominum messis ut mittat operarios in messem
suam. Quod si forte quis argute contendat quod in-
uisibiliter tales mittantur a deo. et si non uisibi-
liter mittantur ab homine. cum inuisibilis
missio merito sit dignior quam uisibilis. et
diuina melior longe quam humana. potest
rationabiliter responderi. quod cum illa interior missio
sit occulta non sufficit cuiquam tantum assere-
re quod ipse sit missus a deo. cum quilibet hereticus asse-
ueret. Sed oportet quod astruat illam inuisibilem mis-
sionem per operationem miraculi uel scripture
specialem testimonium. Unde cum dominus uellet mit-
tere moysen in egiptum ad filios israel ut
crederent ei quod mitteretur ab ipso dedit ei sig-
num ut uerteret uirgam in colubrum et uir-
gam iterum reformaret. Iohannes quoque baptista spe-
le sue missionis testimonium protulit de scriptura
dicens. Ego uox clamantis in deserto diri-
gite uiam domino. sicut ait ysaias propheta. et c.
Licet autem scientia sit ualde necessaria sacerdotibus
ad doctrinam. quia iuxta uerbum prophetarum
labia sacerdotis custodiunt scientiam et legem
exquirunt ex ore eius. Non est tamen simplicibus
sacerdotibus et a scolasticis detrahendum cum in eis
sacerdotale offitium debeat honorari. propter quod
dominus in lege precepit. diis non detrahes. sacer-
dotes intelligentes. qui propter excellentiam or-
dinis et offitii dignitatem deorum nomine nun-
cupantur. et c. Nec quisquam sue presump-
tionis audatiam illa defendat exemplo quod asina
lis reprehendisse prophetam. uel quod dominus ait. Quis
ex uobis arguet me de peccato cum aliud sit fratrem
in se peccantem occulte corripere. quod quisque te-
netur efficere secundum regulam euangelicam in
quo casu sane potest intelligi. quod balaam fuit
correctus ab asina. et aliud est patrem suum
delinquentem reprehendere manifeste quod utique
nulli licet secundum euangelicam ueritatem. Nam qui
dicit fratri suo fatue reus erit gehenne igni.
rursus aliud est quod prelatus sponte de sua ali-
quis innocentia subditorum accusationi supponit
in quo casu premissum domini uerbum debet in-
telligi. et aliud quod subditus non tam animo rep-
rehendendi quam detrahendi exurgit temera-
rius in prelatum cum eis potius incumbat
necessitas obsequendi. quod si forte necessitas postu-
laret ut sacerdos tanquam inutilis et indignus
a cura gregis debeat amoueri agendum est ordina-
te apud episcopum ad cuius offitium tam insti-
tutio quam destitutio sacerdotum noscitur per-
tinere.

Cum ex. et c. occulta autem. sicut aspiratores. xi. q. i. as-
piratores. lxxxix. di. si cuius presbyteri. aspirauerint contra de-
um. unde fortius sunt puniendi quam si aspirent contra ho-
minem. s. e. ligentis ad fi. simplicitatis et uile-

xxxviii. di. sedulo. deus autem. hic incipit improbare fran-
istorum. in luce. hoc est in probatio contra occulta conuenticu-
la. sicut et. hic improbat quod assumebant offitium predican-
di. non omnes. immo singula offitia singulis de-
bent esse commissa. lxxxix. di. singula. alios. sicut in c. pluris.
et xvi. q. i. adicimus quia nullus audet predicare nisi sa-
cerdos ut ibi dicitur et i. e. excommunicamus. §. qui uero uel non e-
set missi sunt ibi et xxiii. q. iiii. displicet. at ibi i-
missus est uero qualia et c. Reprimitur et priuilegiatus.
s. de statu regul. quod dilectionem. rogante. xxi. di. immo
non quod isti non erant missi nec sacerdotes predicare non
debebant. quod si forte. hic opponit quod posset ei oppo-
ni ab alio et ipse statim respondet. non sufficit. bene dicit.
quia et si martyres et aliqua mandarent non statim
esset facienda. sed arguendum est ut sciamus illos impetrare de
deo que postulant. l. di. siquis. spontanea et xlii. di. quies-
camus. at. b. miracula. nec istud statim credendum est.
cum quandoque miracula fiunt per malos. i. q. i. teneamus.
uirgam. de c. di. ii. reuera. sed autem. hic improbat quod
deludebant simplicitatem sacerdotum. labia sacerdotis.
xliii. di. sit rector. et xi. q. i. sacerdotibus. custodiunt.
i. custodire deberent. requirent. subditi. s. a scolasticis.
xxxviii. di. sedulo. lege mosayca. nec quisquam.
respondet ad obiectionem quam possent facere isti here-
tici. asina. ut ii. q. vii. sciant cuncti. et c. §. item cum ba-
laam. quod quisque tenetur. ad hanc correctionem quilibet
tenetur secundum quod hic dicitur et hoc intellige de occulta corre-
ctione siue reprehensione. at xxiiii. q. v. non putes ut di-
cit hic sed manifeste corripere pertinet ad prelatos. uel ad
eos qui habent aliquam potestatem in aliquos. xxiiii.
q. iii. duo ista. et c. forte. at. pater enim filium potest cor-
rigere et prelatus subditum. et occulte et manifeste. unde
apostolus argue obsecra et increpa. ut xlvi. di. c. i. et
viii. q. i. quod autem. sed filius non potest publice repre-
hendere sive corripere patrem. nec subditus prelatum. ut hic
sequitur in littera et xxi. di. nolite. et habetur in lege filios
castigantibus parentes. in aut. de nupt. §. si et §.
tolerabile. et hec est correctio canonica secundum euangeli-
cam ut occulta ad omnes manifesta ad prelatos. uel
ad alios aliquam potestatem habentes pertineat ut hic
distinguit. et sic potest intelligi. ii. q. i. si peccauerit. et ad
hoc est xxii. q. v. hoc uidetur. ad denuntiationem uero euange-
licam que exigit admonitionem et probationem. ut xlv. di.
sed illud. et s. de testibus in omni negotio. et ii. q. i. si
peccauerit que fit ad penitentiam uel quod quilibet tenetur. at.
ii. q. vii. que ... et s. de cogna. spiri. tua. dummodo persona
sit honesta et bone fame. quia uiles persone non admit-
tuntur ad denuntiandum. s. de spon. cum in tua. § de
hoc. b. fatue. xlv. di. si euangelica. supponit. ut ii.
q. vii. uos si in rep. premissum uerbum. s. quis
ex uobis arguet me de peccato. inutilis. sicut enim prelatus
inutilis aut negligens fuit remouendus est. s. de
of. custo. c. i. et lxxxi. di. dominus. et i. c. prox. in fi. xviii.
q. ii. si quis abbas. et c. de offi. pre. ori. si quos. ordi-
nate. denuntiando uel accusando. secundum quod tradit. s. de
accusat. qualiter. s. de sy. licet et est ar. iure ordinem
esse seruandum. tam institutio. ad quam pertinet destitutio
et destitutio. et s. de cappellis mo. c. i. et i. de penit.

cum eo plantare. § In extrav. sic examinato ad eum pertinet ad quem manus impositio spectat. s. de ele. venerabilem. et c. nichil. et c. cum nobis olim. Institutio ad episcopum pertinet. xvi. q. vii. nullus. Idem in conc. generali.

Excommunicamus itaque et anathematizamus omnem heresim extollentem se adversus hanc sanctam orthodoxam catholicam fidem quam superius exposuimus condempnantes hereticos universos quibuscumque nominibus censeantur. Facies quidem diversas habentes, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum. Dampnati vero presentibus secularibus potestatibus aut eorum ballivis relinquantur animadversione debita puniendi, clericis prius a suis ordinibus degradatis, ita quod bona huiusmodi dampnatorum si laici fuerint confiscentur. Si vero clerici applicentur ecclesiis a quibus stipendia receperunt. Qui autem inventi fuerint sola suspicione notabiles nisi iuxta considerationem suspitionis qualitatemque persone propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint anathematis gladio feriantur, et usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur, ita quod si per annum in excommunicatione perstiterint ex tunc velut heretici condempnentur. Moneantur autem et inducantur et si necesse fuerit per censuram ecclesiasticam compellantur seculares potestates quibuscumque fungantur officiis, ut sicut reputari cupiunt et haberi fideles, ita pro defensione fidei prestent publice iuramentum quod de terris sue iurisdictioni subiectis universos hereticos ab ecclesia denotatos bona fide pro viribus exterminare studebunt, ita quod amodo quandocumque quis fuerit in potestatem sive perpetuam sive temporalem assumptus hoc teneatur capitulum iuramento firmare. Si vero dominus temporalis requisitus et monitus ab ecclesia terram suam purgare neglexerit ab heretica feditate per metropolitanum et ceteros comprovinciales episcopos excommunicationis vinculo innodetur, et si satisfacere contempserit infra annum significetur hoc summo pontifici ut ex tunc ipse vassallos ab eius fidelitate denuntiet absolutos et terram exponat catholicis occupandam qui eam exterminatis hereticis absque ulla contradictione possideant et in fidei puritate conservent, salvo iure domini principalis dummodo super hoc ipse nullum prestet obstaculum nec aliquod impedimentum opponat, eadem nichilominus lege servata circa eos qui non habent dominos principales. Catholici vero qui crucis caractere assumpto ad exterminium hereticorum se accinxerint illa gaudeant indulgentia illoque privilegio sint muniti que accedentibus in terre sancte subsidium conceduntur. Credentes preterea receptatores defensores et fautores hereticorum excommunicationi decernimus subiacere, firmiter statuentes ut postquam quis talium fuerit excommunicatione notatus si satisfacere contempserit infra annum ex tunc ipso iure sit factus infamis nec ad publica officia seu consilia nec ad eligendos aliquos ad huiusmodi nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis ut nec testandi liberam habeat facultatem nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus preterea ipsi super quocumque negotio sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit eius sententia nullam obtineat firmitatem nec cause alique ad eius audientiam perferantur. Si fuerit advocatus nullatenus eius patrocinium admittatur. Si tabellio instrumenta per ipsum confecta nullius sint momenti, sed cum auctore dampnato dampnentur. Et in similibus idem precipimus observari. Si vero clericus fuerit ab omni officio et beneficio deponatur ut in quo maior est culpa gravior exerceatur vindicta. Si qui autem tales postquam ab ecclesia fuerint denotati evitare contempserint excommunicationis sententia usque ad satisfactionem idoneam percellantur. Sane clerici non exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramenta nec eos christiane presumant tradere sepulture nec elemosinas aut oblationes eorum accipiant. Alioquin suo priventur officio ad quod nunquam restituantur absque indulto sedis apostolice speciali. Similiter quilibet regulares quibus et hoc infligatur ut eorum privilegia in illa diocesi non serventur in qua tales excessus presumpserint perpetrare. Quia vero nonnulli sub specie pietatis virtutem eius iuxta quod ait apostolus abnegantes auctoritatem sibi vendicant predicandi, cum idem apostolus dicat quomodo predicabunt nisi mittantur. Omnes qui prohibiti vel non missi preter auctoritatem ab apostolica sede vel catholico loci episcopo susceptam publice vel private predicationis officium usurpare presumpserint excommunicationis vinculo innodentur, et nisi quantocius resipuerint alia competenti pena plectentur. Adicimus insuper ut quilibet archiepiscopus vel episcopus per se aut archidiaconum suum vel alias honestas idoneasque personas bis aut saltem semel in anno propriam parrochiam in qua fama fuerit hereticos habitare circueat, et ibi tres vel plures boni testimonii viros vel etiam si expedire videbitur totam viciniam iurare compellat quod si quis ibidem hereticos sciverit vel aliquos occulta conventicula celebrantes seu a communi conversatione fidelium vita et moribus dissidentes eos episcopo studeat indicare. Ipse autem episcopus ad presentiam suam convocet accusatos qui nisi se ab obiecto reatu purgaverint vel si post purgationem exhibitam in pristinam fuerint relapsi perfidiam canonice puniantur. Si qui vero ex eis iuramenti religionem obstinatione dampnabili respuentes iurare forte noluerint ex hoc ipso tanquam heretici reputentur. Volumus igitur et mandamus et in virtute obedientie districte precipimus ut ad hec efficaciter exequenda episcopi per dioceses suas diligenter invigilent, si canonicam voluerint effugere

ultionem. si quis t. epc sic expurgando de sua dyoc. heretice prauitatis fermento negligens fuerit uel remissus. cum id certis indiciis apparuerit, et ab epali officio deponatur, et in locum ipsius alter substituatur ydoneus qui uelit et possit hereticam confundere prauitatem.

Excommunicamus. et i. superius. s. de sū. tri. et fi. ca. c. i. et ii. relinquantur. qualiter h intelligitur dic s. e. ad abolendam. degradatis. j. e. c. plt. presente seculari potestate. sic j. de v. sig. nouimus. ut si noluerit redire imperpetuum carcerem teneatur. j. e. excommunicamus. aficere. de h dictum est s. e. vergentes. stipendia. si plura stipendia habent diuidantur inter ecclesias preparata. s. de testa. relatum. suspitione. i. presump. non q sola suspicio seu presumptio purgationem induciat q si non fiat puniatur ut hic pz. ar. s. de cohi. cli. tua nos. et intellige q sit probabilis presumptio. seu suspitio. alias non inducetur purgatio et sic non obstat. ii. q. i. prohi. et ita hic respicitur infamia. suspitionis h sp attendendum est ut secundum qualitatem infamie et persone indicetur expurgatio. ii. q. v. omnibus. et j. de. purg. ca. inter. condempnentur. uidetur hic q aliquis sit condempnandus de heresi licet non uideatur presumptio uiolenta contra ipsum. ar. contra s. de presumpt. litteras. ibi dicitur q licet sit uehemens presumptio non ualet pp illum condempnare de tam graui crimine hic uiolentissima est presumptio cum per probabilis fuit pp infamiam et q noluit se purgare fuit excommunicatus. et q per annum stetit in excommunicatione per quod ar. contra decreto heretici. q. iii. tuncius. et c. quicumque et licet in aliis omnibus q si bona alicuius dampnatis propter crimen annotata sunt si reus infra annum non ueniat deuoluntur ad fiscum sed quo ad crimen non obest quin postea annum possit probare innocentiam suam. ff. de requirendis reis. l. annus sed quid est q dicit q statim est condempnatus cum sepius sit admonendus. ut uidetur ar. i. q. vii. conuenientibus non creditur q licet sit condempnandus monendus est ut redeat. xxiii. q. i. que domini. v. dicitur q post admonitionem est uitandus h est uerum in h q non sunt ei secreta dei manifestanda. xliii. di. in mandatis. ut inpinguent nos ut ibi nec intelligas q si pro alio crimine seu a contumacia stetit per annum in excommunicatione q hendus sit hereticus sed tunc cum excommunicatur per suspitionem heresis. in tanto firmare. sic s. e. ad abolendam. ¶ statuimus. et non solum hoc iure tenetur sed iurare dz q ipse catholicus sit. in auct. de ius. iur. q prestatur ab his qui ad mi. susci. circa prin. coll. iii. negleg. iudex qui negligit facere iustitiam excommunicatur. xxiii. q. v. administratores. et facit litem suam. c. c. t. q. ii. dō. et. iii. q. vii. qui sine. ar. et in auct. ut differentes iud. ¶ plt. et ult. coll. ix. et ii. q. vii. sic absolutos. absolutos. j. e. c. ult. et ita pp pot. propter heresim deponere eos tam clericos quam laycos a dignitatibus suis. ut s. e. ad abolendam. ¶ statuimus. et s. e. vergentis. ii. de h. rationi iure dz. ar. q propter delictum unius alius puniri non dz. cum pen

dz suos punire auctores. s. de his q. fi. a ma. p. ca. q sicut. et C. de pen. sancimus. et iniquum est aliquem odio alterius pgrauari. C. de in. of. t. si quis suo. ar. contra uergentis. v. adamittant. ar. q. auctoritate ecclesie uelum ei per. xxxiii. q. viii. q ortatur. xv. q. vi. auctoritate. lxiii. di. adrianus. q uerum est contra inimicos fidei et contra illos qui ecclesiam impugnant. recepta et defen. cum quibus heretici diu manere non possunt. a c. ff. de off. p. agnitum. ff. de recept. l. i. unde merito isti sunt puniendi. immo grauius delinquunt qui aliorum errores et actus debent puniri defendunt. xxiii. q. iii. qui aliorum. et ideo filii pena cum hereticis puniuntur. xi. q. iii. qui consentit. et j. e. c. plt. infi. et C. de his qui latro. occul. l. i. et si essent consanguinei. ar. xxvii. q. i. de filia. et s. e. si quis eps ii. de h. sit et intestabilis. isti. n. ut hic pz a quolibet actu legitimo repelluntur nec donare nec uendere possunt. nec contrahere possunt p ut h omnia traduntur. C. e. manicheos. cum auctoritate dampnato dampnentur. s. e. fraternitatis ii. de ho c. si. s. de testi. licet. sic et scriptura uel sententia publice excommunicati non ualet. s. de re iu. d. ad probandam. et s. de excep. exceptionem nec rescriptum. s. de rescript. dilec. et h est q secuntur id in similibus percipimus obseruari tamen de rescripto impetrato ab excommunicato secus est q rescriptum non fuit auctoritate ab impetrante sed a concedente de quo dictum est. s. de except. pia. in glo. q incipit uel. v. grauior efficiatur. ut. l. di. q tua. h est ar. q qui in maiori dignitate est plus punitur. et tunc circumstantie aggrauant uindictam. ar. xxiii. q. v. qui uidit. et. xxv. q. i. nulli fas. et. xl. di. homo xpianus. sin. fi. augetur per dignitatem. ff. de re milit. omne delictum. ¶ i. et. xix. di. nulli. et qui magnus sine comparatione estus fuit sine uenia dampnatus est. de pen. di. ii. ¶ principium. ii. et s. de iur. iur. cum quidam. v. de h solutum. v. percellantur q qui participat excommunicato sciente. et non se corrigit est excommunicandus. j. de sen. ex. q in dubiis. xi. q. iii. qui colerat. q spali. hic reseruat pp sibi absolutionem seu restitutionem talium. per hoc ergo aliis prohibuisse uidetur. si. s. de pen. de multa. infi. et c. grauem. infi. sic et ea. ex quo s non reseruat dispensationem. aliis indulgere uidetur. j. de sen. ex. nup. et est ad h. ar. q episcopi dispensare possunt ii. pp non reseruat sibi dispensationem. q ergo pp sibi spaliter reseruauit talem restitutionem ii ut aliis prohiberet. et licet eps eum restituere ad officium non possit tamen reconciliare per ipsum ecclesie. s. e. ad abolendam. ¶ i. v. de h. eorum priuilegia. preterea priuil. percipere excommunicatis non possunt. j. de sen. ex. nulli. et in hoc casu possunt ab epo loci tamquam delegato a pp puniri. s. e. ad abolendam. infi. ii. de h. h imitantur. s. e. c. pe. ii. de h. alia competentem. p ut uisum fuerit sibi. s. de of. del. de causis. totam uiciniam. ar. q uniuersitas prestare per iuramentum calumpnie. si. xxv. q. vi. epc in synodo. sic s. de accusat. sicut olim. v. uita et moribus. h omnia suspensionem induunt. xli. di. quiescas. lxxxi. di. inferiorum. xxiii. q. viii. preterea. ff. ad l. aquil. sciam. et ff. de his qui no. infa. quid ergo. ¶ i. iudicare. ii. q. vii. q pp. ar. et. xxi. q. i. si quis per a

✝ Aplica. [illegible] de predicatoribus et minoribus in dec. Bonifacii innouatam. [illegible] q. ii. [illegible] de sepul. [illegible] non ergo licet abbati auctoritatem dare predicandi [illegible] Inno. ar. s. de presump. [illegible] de excess. pla. [illegible] celebrare [illegible] solenne esse probatur. s. de cle. pere. [illegible] Inno. [illegible] predicator [illegible] in theol. [illegible] in flor. no. [illegible] hic nouella.

pitulu. purgaverint. non deficientem in purgatione
puniend. s. de symo. de h. et c. insinuati. relapsi. et
isti magis puniendi sunt de iure namque dolus eius co
gnoscitur qui interruptam semel litem deserit quam qui
semel ceptam dereliquit. in aut. de litig. §. eodem
titi. v. iurare. per iuramentum de quis purgare inno
centiam suam de heresi. de ca. di. ij. ego berengarius.
et. i. q. vij. quotiens. Qui iurare non vult pro contempto
to de hui. sicut qui de calumpnia iurare non vult
actor cadit a causa. reus pro contempnato hz. s. de iura. ca
lumpn. c. ult. et. C. e. cum iudices. §. quod si actor et eo
sibi illi qui rem defendit rem exhibet et condempnat
ur emmax. ff. de noxa. quotiens. §. in potestate te
nui. n. religionem iuramenta et necessaria contemp
nuntur. s. de symo. et si quones. et. C. de fide instru.
l. ult. v. indiciis. no. quod per iudicia probatur crim
s. e. c. §. pe. ibi quod si quis et c. et. iij. q. ix. sciant. et.
xxxj. q. i. dix. dominus. et. j. de privil. cum olim.
i. et. C. de rei vend. iudicia. Item habet hic quod propter
negligentiam removetur prelatus. ar. s. e. c. pe. insi.
et. i. q. i. §. ecce v. Gregorius ix. archiepo.
mediolan.

Cum laici quicumque ordinis sint non debent predicare

Sicut in uno corpore et j. Cum quidam non
nulli laici predicare presumant et
verendum existat ne virus sub specie virtu
tum occulte subministrent. Nos attendentes quod
doctorum ordo est in ecclesia quasi precipuus. Et quia
cum dominus alios apostolos dederit alios pro
phetas. alios vero doctores interdicas laycis
universis cuiuscumque ordinis censeantur
officium predicandi.

Sicut et j. sub specie virtutum. s. e. c. pe. §. cum vero.
xli. di. sepe vicia. quia pretextu pietatis non est im
pietas admittenda. xxx. q. i. nosse. et ita nullus pro
predicare nisi mittatur. vnde dixit dominus discipulis suis.
euntes predicate evangelium omni creature. et in
benedicte domino in toto orbe displicuit. xxi. di. in novo.
vnde ysaias. ecce ego. mitte me. vij. q. i. in scriptu
ris. et. xvi. q. i. §. hi idem. ar. ff. de tu. et cu. ubi et l.
pro. v. alios dedit apostolos. ut. s. e. cum ex iniuncto.
nec universitas. alia ratione posset subsistere
nisi hui magis eam differentie ordo servaret. lxxxix.
di. ad hoc. laici quoque cuiuscumque ordinis vel meriti
sunt predicandi officium non debent assumere. v.

Idem.

Non admittit

Excommunicamus et anathematizamus universos
hereticos catharos patarinos pauperes
de lugduno. passaginos. iosepinos. arnal
distas. speronistas. et alios quibuscumque nomi
nibus censeantur. Facies quidem habentes diver
sas. sed caudas ad invicem colligatas. quia de va
nitate conveniunt in idipsum. Dampnati vero per
ecclesiam seculari iudicio relinquantur animadversio
ne debita puniendi. clericis prius a suis ordinibus
degradatis. Si qui autem de predictis postquam fue
rint deprehensi redire noluerint ad agendam
condignam penitentiam in perpetuo carcere detru
dantur. Credentes autem eorum erroribus here
ticos similiter iudicamus.

Excommunicamus et j. quecumque. s. e. excommunicamus. quia ad
eundem finem tendunt. s. deceptionis. puniendi.
et hi totum textus. s. e. excommunicamus. sed quare debent
puniri isti heretici secundum legem potius quam sunt condempna
ti per ecclesiam ut hic dicit ultimo supplicio puniuntur.
per iudices seculares cum distinctione non ut ut do
centes ultimo supplicio addiscentes vero. xx. libris
auri ut. C. e. t. quicumque ad fi. sed etiam. C. de malefi.
cum culpa. vel dic culpa similis est tam pluita discere disce
quam docere non est ita quia lex quicumque intelligit de
illis qui nondum didicerunt. sed causa addiscendi ad here
ticos accesserunt. si autem ad actum pervenissent sibi pena
punirent ut docentes. s. f. l. illam culpam. v. si quis
vero ad hunc loco. ut ad fi. additur est. aliud totum textus.
s. e. excommunicamus. et. c. ad abolendam. §. i. et ij. deprehensi
hensi. publice. ita quod notorium vel sunt condempnati.
si vero post redire noluerint recipiendi sunt. quia ecclesia
non claudit gremium redeuntibus ad ipsam. C. de sum
tri. inter claras. in fi. et delicti veniam petentibus vel
penitentibus damus. C. e. manicheos ita tamen ut in
perpetuum carcerem maneant. ut hic patet. sic et symo
niaci in monasterio sub perpetua pena detrudantur.
i. q. i. reperiantur. et. s. de symonia. quoniam. quia et ipsi here
tici censentur. i. q. i. eos qui. et. xvi. q. i. §. si sed. v. Id.

Non servavit

Absolutos se noverint a
debito fidelitatis. dominii et totius obsequii.
quicumque lapsis manifeste in heresim ali
quo pacto quacumque firmitate vallato te
nebantur astricti.

Absolutos. ipso iure. ex quo manifeste lapsi sunt.
si. xv. q. vi. iuratos. nos sanctorum. et est ar. quod papa potest
laycum absolvere a iuramento fidelitatis. ar. pre
dictorum. c. quia ad ipsum spectat interpretatio iuramenti.
s. de ele. venerabilem. aliquo pacto quod si sub pe
na quis tenetur eis aliquid solvere certa die sed non
solvat non incidit in penam et eodem modo si pro
rantium quod est verum. quia in illa obligatione et iu
ramento tacite subintelligebatur si tales permanserint
sent et communicare liceat. xxij. q. ij. nequis arbi
tretur. ff. de sola. cum quis. i. fe. s. de iureiurando. quem
admodum. et. c. excommunicamus. v. §. credentes. v. Ex
communicatis. De Scismaticis R.

Quod a predecessore nostro et j. Ordinationes ab Octo
viano et Guidone scismaticis factas et ab
ordinatis ab eis irritas esse censemus adici
entes ut qui dignitates ecclesiasticas sive beneficia
per dictos scismaticos acceperunt careant impetratis
tis. alienationes quoque que per eosdem scisma
ticos sive per laycos facte sunt de rebus ecclesiasticis omni
careant firmitate. et ad ecclesias sine omni hono
re revertantur. Si quis autem contra presump
serit excommunicatione se noverit subiacere. Illos vero qui
sponte iuramentum de tenendo scismate presti
terunt a sacris ordinibus et dignitatibus decerni
mus manere suspensos.

Quod a predecessore. Octoviano. hic Octovianus. Io
hannes maledicti vocatus. fuit victor et vixit anni.

Quod a predecessore suo fuerit ordinationes collationes beneficiorum alienationes rerum ecclesiasticarum facte a scismatici
ab ordine et dignitate suspendi debere qui iuravit se
tenere scisma

viij. et mensibus. vij. eo mortuo successit ei guido iste
qui uocatus est pascal. isti duo scismatici fuerunt.
quorum facta fuit dampnata. tamen. irritas. ut. ix. q. i.
ordinationes. et sic intellige quod dicit irritas quantum
ad executionem non cum eis fuit dispensatum. i. e. proximo. uel
non ordinatus premittit se nescuisse illum fuisse sci
smaticum qui ordinauit ut. o. ordinatores. et. i. q. i. si
quis a scismaticis. quia tunc dispensatur cum eis faci
lius. quia conferunt sacramenta dummodo in forma ecclesie.
sed non executionem quia eam non habent. b. alienationes.
sic. xij. q. ij. alienationes. firmitatem. quia ecclesia pa
storem habet hereticum uel scismaticum uacare intelligitur.
s. de concessione prebende. c. ij. et ideo non ualent que a tali prela
to fiunt in preiudicium ecclesie. xij. q. ij. si quia de rebus
sed pone quod talis prelatus acquisiuit aliquid ecclesie nu
mquid sibi quod non teneat contractus. ij. in quomodo compen
sari debet. ff. de neg. ge. si negotia. credo tamen quod aliquid
in fauorem ecclesie introductum est. quod si acquisiuit te
neat nec cassabitur quia quod fauore alicuius intro
ductum est in eius lesionem non retorquetur. retorqueri.
ut. C. de leg. quod fauore. et. ff. de mino. si uidetur. vj.

Innocentius. iij. vincentino archiepiscopo.

Fraternitati tue. et. j. priorem quem a
scismatico asseris ordinatum ab of
ficio poteris repellere in continenti. nisi legitti
me probauerit secum fuisse canonice dispen
satum. et ab ea persona que super hoc habuerit
potestatem dispensandi.

Fraternitati. et. j. dispensatum. non. quod non sufficit.
ad probandum dispensationem cum aliquo factam
quod a tali ordinatus est qui sciebat eum indignum.
et qui non eo poterat dispensare. s. de clericis diuersis.
fal. et. l. di. qui in aliquo infra. lxxxi. di. quorum ubi
deponitur concubinarius ordinatus ab eo qui se
cum poterat dispensare. exigitur ergo ut intendat
dispensare quod expressa causa presumitur. l. di. cum. ta
cente. xxi. q. i. cum pluralitate. lv. di. precas. potest
autem probari dispensatio per testes. uel si occultum est
peccatum confiteatur episcopo in secreto. et petat dispensatio
nem. et optineat litteras super hoc. si uero publicum
fuit crimen. et publice dispensatum est postea ac
cusari non poterit. s. de fi. pre. extua. et. s. de accu.
de his. si uero dispenset in occulto adhuc potest ac
cusari. quia et post penitentiam potest quis accusari. xxxij.
q. ij. admoneri. vinc. potestatem. al' nisi habeat potes
tatem nil esset actum. s. de conce. ad nostram. et. C. si
non canonice. imp. l. ult. et hoc forte ideo dicit quia iste qui
dam scismaticus assumptus ad unitatem ecclesie. et recep
tus in ordine suo cum ordinato ad se dispensa
re non posset. sicut nec episcopus symoniacus cum ordina
to a se dispensare non potest. i. q. v. presentium ibi
non episcopo. q. d. si pecunia esset data episcopo non posset
dispensare cum eo qui dedit. et quia summus pontifex non re
tinet dispensationem aliis permittere uidetur. si. n. ipse
tantum dispensare possit sibi hoc reseruasset. ut. s. o. p.
et. exorcicamus. §. sane. sed potius credo quod solus papa
possit dispensare cum eo qui scienter ordinem a
scismatico recepit. arg. s. de ele. quia diligentia sicut

papa solus dispensat cum eo qui in apostasia ordinem
recepit. j. e. proximo. c. ult. et hoc satis innuitur ex eo quod dicit.
et ab ea persona que potestatem et c. io. tamen dicit quod episcopus
dispensat cum scismatico. arg. l. di. ut constitueretur.
b. Alex. iij. De apostatis et reiterantibus bap.

Preterea clerici qui relicto ordine et ha
bitu suo in apostasia tanquam layci
conuersantur si in criminibus comprehensi te
neantur per censuram ecclesiasticam non precipimus liberari. De

Preterea. et. j. apostasia est autem apostatis et re
triplex apostasia. s. perfidie. quando quis re antibus
cedit a fide. ij. q. vij. non potest inobedientie quando bap.
quis transgreditur preceptum. s. de maio. et obe. si
quis uenerit. et c. illud. irregularitatis. cum quis recedit
ab ordine suo siue sumpte religionis. ut inc. et. l. di.
c. ult. et dicitur apostata. i. retro stans. xxvi. q. ult. non
obseruetis. et apostata testis esse non potest uel alium
accusare. ij. q. iiij. sciens a suo. et. c. bis. vi. liberari.
arg. contra. j. de sen. excom. si uero aliquis illud intelligunt
quando clericus sed tonsuram non portat. alias clericalem
se habet isti non tanquam layci ponunt se debent uel
sic non denegatur hic quando capientes tales sint excom
municati sed ecclesia non precipit prinuit illos liberari. sicut.
s. ne cleri. uel mo. c. ij. si uero tertio. erunt amoni
ti nullo priuilegio postea gaudent. j. de sen. ex. in
audientia. et si de talibus uis intelligere quod hoc dicit pla
num est tamen. Idem abbati sancte genouefe.

Ex litterarum tuarum
tenore comprehendimus quod quidam egritu
dine longa confectus insano sortilegarum i
mmo consilio credens consilio ut sanaretur per itera
tionem fecit iniuriam baptismatis sacramento
et. j. Quocirca nos tua discretio prudentia consulendos
qualiter puniri debeat acolitus quem minor etas
et intentio fraterne salutis excusare uidetur. dis
cretioni presentibus litteris respondemus. quod ad superiores
ordines promoueri si publicum est quod proponi
tur non ualebit. nisi ad religionem tran
sire uoluerit in fauore religionis ipsius cum
eum ualeat dispensari. Si uero occultum est
promoueri poterit. et excessum suum dignis
penitentie fructibus expiare.

Ex tenore. et. j. consilio. insano et malo. et
male. de. c. di. iiij. quibus. l. di. qui in aliquo.
xxiiij. q. i. §. his auctoritatibus. b. iniuriam. quod sicut non
de. i. q. i. quod quidam. di. iiij. ostenditur. et. xxiiij.
q. i. his. §. auctoritatibus. sed quid est facere iniuriam
sacramento. dicitur. vinc. aliquis infligit quandam ymagi
nem sui picturam uel caracterem. si alia ymago suppo
neretur illa prima pictura obfuscaretur. et ita uidetur
obfuscari primum sacramentum. acolitus. supple
qui ministerium prestitit rei nephande. et sic erat
in antiqua. minor etas. arg. quod etati minori subue
niatur de. c. di. iiij. cos. et. c. quibus. et. xv. q. i. §. ut ita
quod infra. et. ff. de mino. auxilium. §. in delictis. i.
enim non quatenus miseratio. et est. arg. ff. e. sed ex
ca. §. nunc uidendum. sed illud uerum est quod minor e
tas non excusat in totum. sed miseratione etatis mi

In textu dicitur quod clericus qui rebaptizari permisit [illegible] occultum est promoueri potest si publicum non potest nisi cum eo dispensetur religionem intrare.

ri puniri. ff. e. auxilium. ff. in delictis. et. j. de delic. pu-
puis. v. de h. b. intentio. vii facile attingitur hic ex
pa pro fraternam pietatem. xxi. q. ii. si qualiter. non
ualebit. nam delicti manifestatio dispensationem p
hibet saltem propter scandalum quod non est in occulto.
imo post actam penitentiam et in suscepto remanere et ad
alios promoueri potest preter reos homicidii. s. de tepi.
or. c. ult. fauore religionis. ex hoc uidetur quod ingressus
religionis non tollat irregularitatem ex quo sine
dispensatione promoueri non potest. ar. ce. s. de fil. pres.
c. i. lvi. di. c. i. et in auten. de monach. in prin. ubi dicitur
quod ingresso religionis omnem tollit irregularitatem.
tollit et ingratitudinem. xix. q. ult. non liceat. so
irregularitas illa que surgit ex proprio delicto non tollitur per
ingressum religionis. sed fauore religionis cum eo di
pensatur ut hic et j. de eo qui fur. or. re. c. i. cum non
surgit de delicto proprio. ut j. de purga. c. accedens. et per
ingressum religionis tollitur illa irregularitas. ita quod
sine dispensatione potest ad ordines promoueri ut i a
tijs. sed non ad dignitatem sine dispensatione. j. de peni-
in quibus di. et. s. de fil. pr. c. i. quidam dicunt quod in
neutro casu tollitur. sed refertur tantum ad facultatem dis
pensandi. b.   Innoc. iii.

Tue fraternitatis et. j. Super secundo ar
ticulo inquisitioni tue duximus respon
dendum. quod clerici qui sunt de apostasie cri
mine infamati. qui uidelicet abiecerunt habi
tum clericalem non sunt in seculari habitu tol
erandi. sed per districtionem ecclesiasticam cohercen
di donec deficiente probatione ad infamiam a
bolendam purgationem canonicam cura
uerint exhibere.

Tue frat. et. j. habitum clericalem. qui habitum clerica
lem abicit nisi tercia admonitione premissa ipsum
reassumat perdit priuilegium clericale. j. de sen. ex. in
audientia. et c. contingit. tan. ex tolerandi. sed quare non sunt
tollerandi in habitu seculari cum liceat illis cum sunt
in minoribus ordinibus uxorem accipere et ea amo
tam. s. de clericis. c. c. i. xxxij. di. si quis uero lectorem
seu etiam apostata non excommunicatus non est ut ceteris
omnis obiectio intellige quod hic dicitur de eo qui infa
matus est qui in ordine sacro uel in aliqua professio
ne cum non sed ultra ad seculum redire. vii non sunt
tolerandi in habitu seculari. sed potius etiam compellendi nisi se
purgauerint accusatore deficiente redire ad ordinem
uel religionem. ar. s. de ter. c. ult. et. xx. q. iii. eos qui se
mel. imo incarcerare possunt. j. e. c. ult. ne dap
nabiliter euagentur de alijs in inferioribus ordinibus con
stitutis non possum intelligi qui possunt renunciare i to
tum ordini clericali. s. de uita et ho. cle. c. ult. et. s. de di.
et iug. io. et c. ult. et ult. tant.   Item in. Q. ge
nerali.

Quidam sicut accepimus qui ad sacri
quendam capitis uoluntarie accesse
runt ueterem hominem omnino non exuunt ut
nouo perfecti induantur cum foris uestem reli
giosas retinentes christiane religionis decorem
tali amictione confundunt. Cum autem ma

terialis sit ipso qui terram duabus uijs ingreditur
et indui ueste non debeat lino lanaque contex
ta statuimus ut per prelatos eorundem talis obser
uantia ueteris ritus omnimode conpescatur ut qui
christiane religionis titulo uoluntatis arbitrium
obtulit salutifere coactionis necessitas in eius ob
seruatione contineat. cum minus malum existat uiam
domini non agnoscere quam post agnitam re
trorsum.

Quidam et. j. ut nouo. illud ut non tantum a secunde
sed ypocrite hinc dicitur quod non induunt omnino nouum
hominem ex quo reliquias foris ueteris hominis retinent.
duabus uijs. ii q. offitij. ii. q. vii. ff. tua. infi. et.
s. de presump. literas. et. ff. de rei. ue. inter. offitium.
sed id ignorauit quod preteret pro cinnum iure sua de
lana. xvi. q. vii. in noua. et. s. de elec. cum causam. et ne
mo debet claudicare in duas partes. xlix. di. c. ult. et ne
mo potest duobus dominis seruire. xxvi. di. ex aceto. et. s.
de clericis coniug. diuersis. nemo autem filius dei et dyabo-
li simul esse potest. de pe. di. i. ff. sicut ut christus ait nec duobus
dominis seruire ut ibi. b. libere uoluntatis. sic. n. libero
arbitrio homo serpenti obediens perijt. sic se gratia
dei uocante propriae mentis conuersione saluetur sed tamen si
conditionali adiectione coacti fidem susceperunt eam ser
uare coguntur. xlv. di. de iudeis. et c. i. et. ii. et. xxiii. q.
v. ad fidem. et hic. b. retrorsum quia qui posuit manum
ad aratrum et respexit retro non est aptus regno dei.
et. s. de uoto magne. et. xx. q. i. legimus. infi. de pe.
di. iii. si refugientes. usus. fi. di. b.   Honorius.
iii. archiepiscopo turon.

A nobis expetijt tua fraternitas edoceri
quid de apostatis sit agendum cum i
custodia detinentur qui minis uel blandi
tijs nullatenus possunt induci ut abiectum
habitum reassumant. ad quod tibi dicimus. Re. quod tales si
nobis potes sub graui custodia carcerare i
ta quod sola modo uita sibi misera reseruetur donec
a sue presumptionis nequitia resipiscant.

A nobis et. j. nimis. comminando.
diuinum iudicium. ii. q. i. si peccauit. xiiij. q. ult. si
res. xxvij. q. i. c. ult. et. s. de tem. or. c. ult. b. blandi
tijs. blanditijs enim et non asperitatibus ad fidem est as
ciuiitando. xlv. di. qui sincera. imo et penis compescentur.
xxiij. q. iiij. de homo tamen si isti apostate per hoc non p
ficiunt. fiat quod hic dicitur. b. quod intelligo de hijs qui sunt
in sacris ordinibus aut in aliqua professione ut. s.
e. tue. misera reseruetur. sic reseruatur uita de
mia filijs eorum cum crimen lese maiestatis committit.
vi. q. i. ff. 'uum. l. di. quicunque in multis. ut uitam
sibi penam existimet. lxxxiii. di. quorum. sed clericus post
uxorem suam legatae. xxviii. q. ii. placuit. ut sic pe
na docente humiliter debeant obedire. s. de ele. cum i
cunctis. et. xxvii. q. i. si tu esses. resipiscant. etiam
nera possunt recipi quia ecclesia non claudit gremium
redeuntibus ad eam. ff. de su. tri. inter claras. ad finem.
et. ar. i. q. vii. si quis omnem.   Item archiepiscopo
lunden.   i   . ff. q.
Consultationem. t. bis monachus ali

Tue etiam infamatus de apostasia cogitur per censuram ... de apostasia se purgare
[illegible] iudici [illegible] uicus iudicatus [illegible] [illegible]

A nobis [illegible] apostate infligi et carceri possunt ... Consultationem [illegible] [illegible] apostasia [illegible] ad sacros ordines [illegible] [illegible] ... in illis non ministret

quem sacrum ordinem in apostasia recipi-
ens quamuis postmodum suo fuerit reconciliatus abbati
et receperit penitentiam absque dispensatione romani pontificis
ministrare non potest in ordine sic suscepto.
Consul. et in. dispensatione romani pontificis.
hic ergo papa sibi reseruat dispensationem sicut s. de here-
ticis. excommunicamus. § sane. sicut s. de filiis presbiterorum c. penultimo
et ultimo. Item si iterata unctione fuit maculatus. i. q. i.
salubriter. infra. Item qui rebaptizari se. de consecratione di. iiii.
qui bis. et c. eos quos. Item et qui in subuersionem fi-
dei ordinationem receperint ab hereticis. i. q. vii. conue-
nientibus. infra. in quibus casibus solus papa dispensare
potest. tamen si ad aliam religionem transisset et ibi ordi-
nem suscepisset sine dispensatione posset in suscep-
to ordine ministrare. s. de temporibus ordinandorum.
ex parte. quia ordinem non recepisset in apostasia. b.

Alexander iii. Conuentrensi episcopo. **de hiis qui filios occiderint**

Veniens ad nos. C. mulier latorum
presentium nobis confessione monstra-
uit quod cum de quodam filium genuisset.
et ille sibi sepe turgido uultu improperasset quod
filius eius non esset ipsa iracundie calore
ducta eundem filium interfecit. et in. cum q.
eam latores inducere ut ad aliquod monaste-
rium transeat in quo peccata sua perpetua penitentia
deploret. Si autem repugnante carnis fragi-
litate ad hoc induci noluerit ei nubendi in
domino licentiam tribuas. quia cum nobis uir
ut in domino nubat uni soli quam in fornica-
tione multos admittat. **de hiis qui filios occiderint.**

Veniens et in. iracundie calore. xi. q. iii.
ita sepe. et c. cum apostolus. interfecit. sicut s. c. proximo de peni-
tentiis. C. e. t. l. una. secundum canones non ita puni-
untur. quia deus non uult mortem peccatoris sed ut conuerta-
tur et c. xxvi. q. vi. cognouimus. et xxiii. q. ult. tres
a quibus de hac pena secundum canones dicitur. s. e. c. ult. nul-
los. si. xxxi. q. i. quo iniungimus. et sic s. qui clerici. uel
uo. ueniens. Si autem non esset presumptio de ipsius in con-
tinentia non daretur ei licentia contrahendi post crimen
suum. xxxiii. q. ii. in adolescentia. Lucius iii.
parisiensi episcopo.

Intelleximus quod C. mulier filiam puram fu-
rore accensa diabolico iugulauit propter quod do-
cere maritum eius ipsam compulit abiurare
quia non illam amodo tenere filios in matrimonio.
C. quia ita scis hoc prouideas quod sui sceleris penam
luat. et saluti eius ac filiorum per tuam prouiden-
tiam consulatur. et non obstante iuramento
quod a uiro dicte domine proponitur extorsisse eam
sic expedire uideris eidem uiro restituas ita
quod filios suos uidere possit et pacifice guber-
nare.

Intelleximus et in. abiurare et male. quia quos deus
coniunxit homo non separet. xxxiii. q. ii. c. ii. et ob
hanc causam maritus eam dimittere non posset. xxxii.
q. v. quicquid. et q. vii. omnis auctoritas. non obstan-
te iuramento. tale iuramentum illicitum fuit. s.
de iure iurando. tua nos. tamen in hoc casu non minus pecca-
uit. quia compulsa hoc fecit sed potius debuit quelibet mala pa-
ti quam malo consentire. xxxii. q. v. ita ne. uel non iurare
non debuit. quia sine periculo salutis eterne seruare non po-
tuit iuramentum ... ageretur cum ea propter filios.

Idem.

De infantibus autem qui mortui reperi-
untur cum patre et matre et non ap-
paret utrum a patre uel matre oppressus sit
ipse uel suffocatus uel propria morte defunctus
non debent inde securi esse parentes. nec etiam sine
pena. sed tamen consideratio debet esse pietatis ubi non uo-
luntas sed euentus mortis causa fuit. Si autem eos
non latet ipsorum puerorum interfectores esse sci-
re debent se grauiter deliquisse. quidam
autem penitentiam trium annorum iudicant esse de-
bere. quorum unum peragant in pane et aqua.

De infantibus et in. nec sine pena
sed si non constat eos interfectos a patre uel matre. sed
euentus fuit causa mortis non debet penitentia eis imponi
quia nec peccauerunt. licet hoc non constet tamen ad cautelam tutius
est quod inde penitentiam agant. quia forsitan minorem dili-
gentiam illi adhibuerunt. arg. xxii. q. v. excommunicatorum.
et xxxiii. q. ii. in lectum mariti. quia bonarum mentium
est ibi culpam timere ubi culpa non est. s. de obser-
uantia ieiuniorum. consilium. § ii. et v. di. ad eius uero.
et in. de pe. et re. consilium. arg. s. de sponsa. iuuenis et hoc
secundum discretionem pietatis ut hic dicitur. ad arbitrium impo-
nentis ut c. consilium. Si uero sponte hoc fecerit tunc grauis-
sima pena debet eis imponi aliquantulum maior quam pro
alio homicidio quia magis peccare uidetur proprium aliquem
occidendo. arg. s. de homicidio cum iuramento. et de pe.
di. i. § aut fratrem. et secundum leges fortiori pena puniuntur.
C. e. t. l. una. et ff. ad. l. pompeiam de parricidiis. l. i. Si
sic causa sed culpa graui precedente tunc penitentia vii. uel
v. an. est imponenda. arg. l. di. si qua femina. si quis
sponte. et in. de penitentiis et remissionibus. consilium. Si uero le-
uis culpa precessit posset imponi penitentia trium an-
norum ut hic dicitur. Si autem nulla precessit culpa uel neglig-
entia de iure in nullo sunt puniendi. arg. i. de homicidi-
o ex litteris. i. sed ad cautelam ut dictum est debet imponi
propter ambiguum ... consideratis omnibus circum-
stantiis. de pe. di. v. consideret. et i. de priuilegiis et re ic.
qui et. euentus l. di. studeat. Gregorius ix.

Si a patre sui ab alio **de infantibus et lan-**
sciente ipso aut ratum **guidis et ex-**
habente relegato pietatis officio infans **positis**
expositus extiterit. hoc ipso a potestate fuit patria
liberatus. Sicut in hoc casu ingenuitate
libertus. et seruus in libertatem eripitur quod
etiam de predictis cuiuslibet etatis languidis sunt
expositi fuerint uel si alicui eorum impie ali-
menta negari contingit est dicendum. Sa-
ne qui hos susceperunt non possunt propter hoc in
eorum personis ius aliquod uendicare. **de infantibus**

Si a patre et in. sciente ipso. si. **et languidis et expositis.**
liiii. di. si seruus. sciente et s. de hiis que fi. a prelatis
c. ca. c. ii. et ita est hic ac si qui tacet consentire
uidetur. lxxxvi. di. si forte. et xxxii. di. diaconus non de

h. v. tamen hiite. tam. n. thito in maleficiis tecto tra-
hitur et mandato competitur. ff. de ui et ui. ar. l. i. §.
sed et cum quis et s. de restit. spo. cum ad sedem. Item
et guariatur dicit lex omnis tam hito tecto trahitur. C.
ad uell. si filius. fa. v. pietas officio et tesla relega-
to qui debuit uiscera eius amouere se filio suo.
s. de presumpt. afferre. et paternus affectus omnem
uincit affectum. C. de curatore fur. ult. v. liberatus.
de istis expositis tres. lxxxvij. di. c. ult. et intelligas
illud secundum istud. Nota quod si hoc aut exponitur
infans sciente patre uel domino seu patrono. aut
ignorante si sciente et non contradicente uel ratum
habente expositus sit. filii sic expositi sui iuris existunt
liberti in ingenuitatem serui in libertatem erip-
iuntur et multo magis si ipsemet ipsum exposuit.
quia nec dominus postea suum potest qui pereuntem con-
tempsit. C. e. t. l. ij et iij. tenor quarum hic comprehen-
ditur. Si n. aliter ipsum non poterat eum in xenodo-
chio mittere debuit uel alii quo poterat adiuuare. C.
de latina lib. col. l. una. § sed scimus et uide quod ta-
ciam domin... dampnetur. lxxxvij. di. c. ult.
et ff. de liberis agnos. necare. Unde expositi sangui-
nolenti dicuntur. C. e. in rubrica. Si uero ignorante uel
inuito non preiudicat ei quin possit illum repetere.
sed redditur expensas nisi a iure. C. e. l. i. et ij in prin.
Ubi dicit sciente ipso aut ratum habente quod si ignoran-
te uel contradicente non nocet patri uel domino. Et illud.
si expositus intelligit hug. quando infans expo-
situs est ab alio quam a patre uel domino ut tunc pos-
sit repeti post contestationem publice factam. Item. x. di-
es. ut ibi dicit et h. c. non contradicit. v. languidis.
idem iuris est circa paternas personas cuiuscumque
etatis sint si languide fuerint sui alimenta eis
impie negentur ut tam filii sui iuris efficiantur
quam serui et liberti in libertate eripiantur quia habent
eos pro derelictis. ff. pro derelicto. l. ult. et C. de latina.
lib. tol. l. una. § sed scimus. nec ad eorum bona umquam
aspirabunt. ut. § sed scimus. sic et abbas debet recol-
ligere monachum suum ne dampnabiliter euagetur
ne pereat. s. de statu regularium. c. ult. quod si non fece-
rit. et ille in seculo remanens aliqua acquirit et si
moriatur monasterium quod neglexit illum ab ipsius
bonis maneat segregatum. ar. predicti. § et hic est
ad h. ar. quod crederem si monasterium ipsum expu-
lit uel et si redire uoluit salua ordinis disciplina
et non fuit admissus quia sic impie alimenta ne-
gauit. v. uendicare. immo sibi erunt et que acqui-
siuit. ut. C. e. t. l. ult. . In exodo. De homicidio

S i quis per industriam o uoluntario uel
occiderit proximum suum et casuali.
per insidias. ab altari meo euelles eum ut
moriatur. De homicidio uoluntario uel casuali.
S i quis et infra per industriam. Secus si casu.
ar. xv. q. i. si quis non iratus. et infra in pluribus. c.
et per insidias. i. per insidias. si. xxiij. di. § de his.
uice cum per agressionis insidias occidit ab ecclesie e-
mmunitatem non habet de tali loquitur h. non pub-
licus latro. nec nocturnus populator. s. de immuni-
tate ec. ini alia. et C. quando liceat unicuique sine iud. se
uen. l. i. et ij. et xxiij. q. iiij. sic antiquitus. Item qui ea
spe in ecclesiam uel cimiteriis delinquunt ut ibi liberentur
non defenduntur ibidem. s. de immunita. ec. c. ult. et ita
iste euelletur ab altari sic confugit illuc. v. Ex spe-
ciali penitentiali romano.

I nterfecisti furem aut latronem non comprehen-
di poterat absque occisione quia ad ymaginem
dei creatus est per xl. dies non intres ecclesiam. et
laneca ueste indutus ab escas et potibus qui in-
terdicti sunt et a tuo gladio et equitum illos
supradictos dies abstineas. In tertia autem et quin-
ta feria et sabbato aliquo genere leguminum
uel oleribus pomis et paruis piscibus cum medi-
ocri ceruisia uti temperate. Si autem cum odii
meditatione te tuaque liberando hec diaboli
membra interfecisti pro indulgentiam dico
xpistus ymaginem dei si ad reconciliare uolueris
donum est tibi et elemosinam fac largiter. Si presbiter eadem
fecerit non deponatur. tamen quamdiu uiuit
penitentiam agat.

I nterfecisti et infra latronem. non intelligas de pu-
blico famoso. predatore agrorum quia licitum est occidere illum
C. quando liceat sine iudi. l. i. et ij. sed non dicas. ad ymaginem
ymaginem. xxiij. q. v. h. ymago. Vnde facit hoc quia
facta est ad ymaginem celestis pulcritudinis minime
maculetur. C. de penis. si quis in metallum. v. lanea
ueste. i. cilicio. l. di. in capite. ab escas. iiij. di. de-
nique. cibo quanti in ipso est ut non exigatur sed
reddat exactus. xxxiij. q. iiij. c. ult. et q. v. si dicis.
sic j. de sen. ex inquisitionibus. v. gladio. h. prohibetur
omni penitenti. xxxiij. q. ij. admonere. et de pe.
di. v. falsas. et c. dolendum. ibi dicitur quod ab omnibus illici-
tis est abstinendo non quod militare sit malum. xxiij.
q. i. militare. sed propter prauitatem peccandi prohibetur
penitentibus. ceruisia. de anglia fuit ubi fit ceruisia.
temperate. i. non ultra tertiam uicem ut in illa pa-
lea. xliiij. di. quando presbiter. donum est tibi. saltem ad ca-
utelam. quia donorum meritum est. et c. s. de obser-
uantia ieiuniorum. quilibet. § ij. et v. di. ad eius. non
deponatur. quia nec dicitur directe homicidium fecisse. tamen
irregularis credo factus est. quia potius debuit dimittere
sua quam ipsum interficere. j. e. suscepimus. sed dispen-
satur cum eo ut beneficium habeat ex misericordia sine ordi-
nis executione. ar. xxviij. di. presbiterum uel intellige. ut
dicitur. j. e. sicut in glosa que incipit. non. infra. qui non
potuit euitare. Augustinus super exodum.

S i perfodiens inuentus fuerit fur et per-
cussus mortuus fuerit non est in homici-
dium. Si autem orietur sol super eum reus erit.
Intelligitur quod non pertinere ad homicidium
si fur nocturnus occidatur. Si autem diurnus
ad homicidium pertinere. hoc est non discernit si o-
riatur sol super eum et est quia poterat decernere quod
ad furandum non ad occidendum uenisset. et
ideo non debet occidi. hoc est in antiquis legibus se-
cularibus quibus ista est antiquior inuenitur
impune occidi nocturnum furem. quodque

Interfecisti [illegible] ... latronem ... quis se pertin... aliud libere aliud perdere ... tener...
... ad cautelam. Si perfodiens ... [illegible]
... Sicut ... [illegible]

Non glo... iusto ... disp... in... pertabe... aliud fu... potuit ... casuali ... quidam ... ponitis ... in fo... ... ... gratia ... glo. am.

in modo. diurnum: quia si se telo defendit, iam non plus est quam fur.

Si perfodiens: de nocte, s. per id quod sequitur in ortu: huc usque sunt verba Exodi. postea sunt Aug. verba exponentis praedictam auctoritatem. legibus in seculari: ff. ad l. Aquil. itaque. § lex. et ff. ad l. Cor. de sic. furem. sed pone quod vult me interficere: numquid possum eum praevenire? dicunt quidam quod sic, arg. C. ad l. Cor. de sic. l. ii. iii. iiii. et ff. de iustitia et iure. ut vim. et l. praedictam. itaque. in prin. sed pone quod percussit me et recessit: numquid possum eum insequi ut percutiam? Hug. dicit quod non, quia sic iniuriam vellem ulcisci et repellere, quod non licet. xlvi. di. Seditionarios. quia in continenti licet vim vi repellere. j. de sen. excom. si vero. j. e. significasti. ii. de his. Antiquior: quia a lege divina omnis scientia sumpsit exordium. xxxvii. di. § hinc. et ita primo fuit lex divina quam secularis. telo: armorum nomine fustes et lapides intelliguntur. ff. de furtis. si pignore. § furem. et ferrum. et omne quod cum manu mittitur. instit. de publ. iudic. § item lex Cornelia. vi. Plus est: et ideo videtur quod liceat se vindicare. C. quando li. se vindi. l. i. et i. di. ius naturale. Ieronimus.

Cum iuramento pollicitus est Herodes saltatrici dare quaecumque postulasset ab eo. si ob iusiurandum fecisse dicatur. si postulasset ne infirmum postulasset, factum est an non. ergo quia in suis repudiaturus fuit contemptum debuit in propheta.

Cum iuramento et j. si obvius: ista Ieronimi sunt exponentes praedictam verba. fecisse homicidium. s. infamis esset: certe non debuit facere, quia in generali promissione sub sermone mista excipiuntur. ff. de servit. si tamen: quia omnia illicita intelligantur excepta de his rebus. pla. ar. s. de iur. iur. quadmodum. et ea quae non venirent quae specialiter non dedisset. ff. de pign. oblig. obligatione. quod non tenetur non fuit obligatus suo iuramento dare caput Iohannis. mulieri saltanti pro illa verba generalia quaecumque postulasset et c. quia si specialiter petiisset non dedisset, et ideo tale iuramentum ipsum non excusavit. b. an non. q. d. non. immo. et si fecisset in suis non id facere debuisset in aliis. nam in propriis sententia culpanda est in alienis cohibenda. ff. soluto matrimonio. si constante. § si maritus. non. n. ad minorem diligentiam tenetur in rebus alienis quam in suis. C. mandati. iure mandati. instit. quibus mo. contrahitur obl. § ar. is qui. et ff. commodati. si ut certo. et bona fides ab eo exigitur. si rebus tuis exsistentibus castris res depositas amisisti. s. deposui. bona fides. debuit. i. di. humanum genus. l. di. ponderet. ii. q. i. primo.

Ex concil. Gammaciensi.

Si aliquis causa explendae libidinis vel odii meditatione ipsi aut mulieri aliquid fecerit vel ad potandum dederit ut non possit generare aut concipere aut nasci soboles ut homicida teneatur.

Si aliquis et j. ut homicida. quantum ad poenam legalem. ff. de poenis. si aliquid. § qui abortio-

[illegible] iuramentum [illegible]
Si aliquis [illegible] homicida est qui [illegible]
[illegible]

nis. ff. ad l. Cor. de sicar. si mulierem. et quantum ad poenam spiritualem. sed non est irregularis ac si hominem interfecisset. illa n. irregularitas non contrahitur nisi actu hoc insinuatur. iam animatum. i. e. sicut et xxxii. q. ii. quod non quia nec dicitur homicidium fecisse ut ibi dicitur. et § seniori. vel si aliquis percusserit mulierem et abortivum fecit si informatum erat acceptum punitur pena ista. ut e. quod Moyses. vel tal. dicitur homicida occasionalis. lxxxvi. di. pasce fame. et lxxxvii. di. si expositus. et C. de infantibus expo. l. ult. et ff. de liberis agnos. necare. et l. di. si cuius abscidit. Alex. iii. Exon. epo.

Sicut dignum est j. Sane cum vir discretus ex istas plenius noscit quod in excessibus singulorum non solum qualitas et quantitas delicti sed etas scientia sexus atque conditio delinquentis sunt attendenda et non solum propter dicta sed secundum locum et tempus quo delictum committitur dz unicuique poena indici. cum idem excessus magis sit in uno quam in alio puniendus. Illi autem qui animo occidendi feriendi aut capiendi illum sanctum et venerabilem virum sanctum archiepiscopum contra manum in sedonem se fatentur venisse si de illa captione mors eius secuta fuisset pari poena vel fere pari existerent puniendi. Illi vero qui non ut ferirent sed ut percussoribus opem ferrent si forte. per aliorum invocationem impedirentur paulo minori deberent pena mulctari. quia cum scriptum sit qui potuit hominem liberare a morte et non liberavit eum occidit. astat ab homicidii reatu immunes non esse qui occisoribus opem contra alios prestare venerunt. nec caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obviare. Qui vero se asserunt cum regis in generali iuramento. ad odium vero homicidium fuit secutum dicere. et aspe. sed non ita severe sunt puniendi. si forte regem ipsum ad illud homicidium suis suggestionibus specialiter provocassent. Hi quorum non sunt a culpa liberi nec a pena debent esse immunes quamvis licet sint illius machinationis ignari illos tamen quos sciebant esse sicarios in castris custodiendis militium posuerunt. Eos in episcopo qui dicuntur illius sancti viri et suorum post mortem eius spolia occupasse si nihil aliud in tanto facinore admiserunt a pena mortis esse arbitramur esse immunes. sed quae occupaverunt eis quorum fuerunt tenentur in integrum ea restituere. si habeant in facultatibus unde possint ea reddere. et ipsis ex his moderata est poena iniungenda. quia licet quidam ex his quae occupaverunt fateantur se pauperibus erogasse non tamen aliena cum ipsa possiderent eis quorum sunt restituere debuerint pauperibus erogare. Illi quoque sola excommunicatorum participatione se reos esse cognoscunt. considerata temporis mora quo in eadem nequitia perduraverunt et inquisito si eis timore vel affectione communicaverunt sacerdos vel ignoranter

est p̄n̄a in dicenda. Clericos autem quos constat armatos interfuisse tanto facinori et illos qui consilium dederunt ut sacris uir capetur pretio non solum ab altaris ministerio deponendos esse censemus, sed etiam quod in ecclesiis nullo umquam tempore lectiones legant uel responsoria in choro separatim cantent. sed in psalmis de amisso apud deum satagant ueniam impetrare. Ita se in districto claustro monachorum uel canonicorum regularium. si fieri potest, se recludendi. Ita quod usque ad septennium uel quinquennium debeant ab officium i[n]timo coherceri. Lingua consilio precepto per dispensatione. uelle necesse casu duobis distingue supina.

Sicut dignum est. j. plenius nota. si. l. di. c. ult. quantitas an sit enorme uel mediocre adulterium uel incestus. quantitas. an sit occultum an manifestum. etas. xv. q. i. illud pe eque. scientia. an sit discretus. uel non sane mentis. ij. q. ix. indicas. uel minus discretus. sexus ut. xxxij. q. vi. indignantur. conditio. xxij. q. v. qui compulsus. et de pe. di. i. §. aut facta his que tunc tanguntur et alia expresse tenentur. de pe. di. v. considerer. et. j. de pe. et re. is qui. puniendo. xxij. q. v. qui uidit. et. s. de hereticis excommunicamus. §. credentes. infra et. s. de iure iurando cum quidam. et de h. aliud de cedendi. ex corde enim procedunt homicidia adulteria. xxij. q. viij. occidit. xv. q. vi. c. i. ad fi. mors. et. j. di. studeat uenisse. non quod uoluntas punitur licet non perueniat ad finem et ita propositum puniuntur consenserunt enim cooperando. xvij. q. iiij. omnes. Ideoque puniendi eadem pena ut ibi dicitur qui potuit. et ibi te si non prohibuit. lxxxiij. di. §. i. et c. error. et. s. de hereticis. c. ij. alias culpa caret. si prohibere non potuit. ff. de regul. iur. culpa caret. optime. xxij. q. vlt. si quatuor. Scrupulo. s. de testibus. c. ulti. tis occulte. lxxxvi. di. facientes. inflamasse. de persuasione tenetur quis. ff. ad l. aquil. Item si obstetrix. §. i. lxxxvi. di. tanta. ff. de seruo corr. l. i. §. ult. prouocassent. forte alias non fecissent. vnde eque tenentur quod dolo ad hoc induxerunt regem quod alias forte non fecisset. si. ff. de dolo. eleganter. sicarios sicarij dicuntur a sica que signat ferrum siue cultellum. instit. de public. iudic. §. sicarij. et sicarij etiam possunt dici qui armis uite alterius insidiantur. de pe. di. i. §. si quis cum telo. vnde tenentur. l. cor. de sic. ff. ad l. cor. de sic. l. i. ministrum. vnde quodammodo consentire uidebatur. immunes. quod pena suos tantum tenere debent auctores. C. de penis. sancimus. et. s. de his que fi. a maio. p. c. consuluit. restitue. quod non dimittitur peccatum si restituatur ablatum. si restitui potest ut hic dicitur et. xiiij. q. vi. si res. xij. q. ij. i. legibus. de pe. di. v. falsas. Si uero mittit aliquas in amis et a dolo. ff. de dolo. nam is. et. s. de restit. spo. olim nobis. Sic. j. de usur. cum tu. et. ff. de furtis. Itaque consolari. ce. ij. q. ij. fraternitas. ff. qui uoluit cede. pos. per totum. et. C. e. t. l. i. §o. h. generale est quod si non habent non tenentur. pena tamen actio non tollitur effectum. immo cum peruenerint ad pinguiorem fortunam reddere tenentur. s. de solutionibus odoardus. ff. de

cessio. bo. ii. qui bonis. ar. xvi. q. vi. is qui. et. j. de sententia ex. quamuis. infra. et. C. de cesso. infra. ii. pro eo iam sustinuisset penas corporales. vt. xiiij. q. vi. si res. et. xij. q. ij. fraternitas. non enim consurget duplex tribulatio. xxiij. q. v. quid ergo. et. ff. de iniusto rupto. l. ult. et. s. de iudic. at si clericus. infra. non tamen aliena. quod non remittitur debitum sed augetur si alijs soluatur quod alij ex debito est soluendum. s. de iur. iur. cum te. et. s. de decimis. tua. i. q. i. non est putanda. xc. di. oblationes. xiiij. q. v. c. i. ij. et. iij. et. C. elemosina. et. C. iij. et. C. de solutionibus. in uno. et h. intellige si illos quorum fuerant potuit inuenire alias sufficit immo tenetur pauperibus erogare et nichilominus est talibus penitentia impendenda ut hic dicitur propter peccatum quod ipsi contraxerunt capiendo res alienas in iuris domini. vel temporis mora. quod in h. magis grauant quod longo tempore talibus participaverunt. s. de sponso non sanis. et c. cum in ecclesia timore. h. ideo dicitur quod si timore participauerunt minus punientur sed in totum non absoluuntur. quod potius debebant omnia mala pati quam malo consentire. xxij. q. v. ita ne sed si essent uiolenter abstracti uel absolute non puniuntur ut hic proba. s. quod metus causa. facti. c. afficere. ex h. magis puniuntur quidam tamen sunt qui que sunt pena excommunicatis possunt participare. xi. q. iij. quoniam multos. et. j. de sententia. ex. inter alia. ignorantes. in h. casu non tenentur si ignoranter illos talia perpetrasse. quod si ignoras aliquem excommunicatum non peccas illi participando si illa ignorantia crassa fuit et supina. ar. s. de eo qui renuntiauit episcopatum. c. i. et. j. de clerico ex. iiij. c. plus. consilium. non quod homicidium committit secundo. consilio. precepto et defensione. l. di. si quis in diuina. et. xxiij. q. vlt. c. ult. et. j. de clericis pugn. in duello. c. ij. et. j. e. significasti. et sic distingue circa hanc materiam aut committitur homicidium uoluntate aut casu aut necessitate. Si uero uoluntate quod fit tribus modis facto consilio et precepto ut. c. proximo. si quis in diuina. et lingua sui adhortatione. s. e. §. qui uero. et. j. de penis quod in dubiis. et. de pe. di. i. periculose. in quocumque istorum casuum quis committit homicidium non solum non debet promoueri sed impetrati debet deponi. vt hic dicitur et. C. si quis uiduam. et in si paganum interficiat irregularis efficitur siue sarracenum. l. di. clericum. et. C. de his si clericus. et. j. e. c. plus. et cum tali uix umquam dispensat. l. di. minor. et si est occultum presbyter ministrare in ordine suo non potest cum omnes alij non possint. s. de temporibus. ord. c. ult. iuxta illud non edificabis mihi templum quod uir sanguinum es. i. q. vij. si quis omnium. Si casu committitur homicidium si dabat operam rei licite et adhibuit diligentiam quam potuit et debuit in nullo imputabitur ei ac si non fecisset. j. e. ex litteris. et. c. significasti. et. c. dilectus. et. l. di. si duo fratres. et. c. iiij. qui in prin. et. c. sepe. ad. fi. et. j. e. c. ult. ut non scandalum graue esset uel tamen laboraret infamia quod penitentia est in dicenda. j. e. ex litteris. Si uero non adhibuit diligentiam quam debuit imputatur ei propter negligentiam quam culpe annumeratur ut in h. ita quod nec promouetur ad ordines superiores nec ministrat iam suscepto. j. e. c. presbyterum. et. c. ad audientiam non est eo per dominum papam fuit dispensatum. l. di. clerico iactante. et. j. e. c. tua nos. Si uero non dabat operam illicite rei

Et in eadem glo. ibi de in fi. regula ... de dispensatione ... placet ... V

cum adhibuit diligentiam, cum non semper imputatur. l. di. clerico et c. si cum voluntate et j. c. continebatur. et c. dilectus in fi. et ar. xv. q. i. § ut itaque et ff. de reg. iur. culpa est. Si vero necessitate sub qua continetur quod pro dicta defensione, aut necessitas illa fuit evitabilis aut inevitabilis; si evitabilis imputatur, ita quod ad superiores ordines promoveri non potest, sed in susceptis ordinibus de mora tollatur. l. di. de his clericis. Si fuit inevitabilis potest sine omni dispensatione in ordine suo ministrare. l. di. quia te. quod intelligitur de inevitabili necessitate, puta clericus tenebat gladium in manu sua ad defensionem, paganus irruit in eum ita quod clericus nullo modo potuit vitare et ille paganus mortuus est cum gladio quem clericus tenebat preter propositum ipsius clerici. ar. j. e. lator, in quo casu potest intelligi s. e. c. ij. ad superiores non ascendat sine dispensatione. et ut dixit Jo. sed Hug. dixit contra. ar. j. e. lator. sed Jo. intelligit illam latorem de dispensatione. v. quinquennium. id est a plectanda tamquam terminum in quam omnes conveniunt. ff. de arbitriis. l. diem proferre. § si plures.

Idem.

Petrum qui quondam puerum intuitu disciplinae percussit in capite, cum post paucos dies expirasset, tam ab omni altaris ministerio debes perpetuo removere quam ab officio sacerdotali deponere, si ex ipsa percussione interiit, vel aliam infirmitatem incurrit de qua noscitur expirasse.

Petrum et j. expiraverit et ita excessit fines disciplinae, ideo in culpa fuit. ff. ad legem aquil. preceptoris. lenius n. castigatio magistri punita est. ff. e. sed et si. § ult. et l. sequenti xxiij. q. v. c. i. circa fi. j. de sent. excom. cum voluntate et c. i. ar. contra xv. q. i. si quis non iratus. sed ibi dicit quantum ad gratiam innocens est, sed non quantum promotionis ad legem et ita non contradicit quia nec iste quantum ad gratiam innocens erat cum voluntatem requirit non opus sit ibi. debes. ff. ad l. cor. de sicca. l. iiij. aliam infir. ideo mortuus fuit. l. di. studeat. quia occasionem dedit. j. e. de cetero et e. ar. quod ita punitur qui causam cause prestat sicut et qui primam causam prestat. j. e. de cetero. ar. contra ff. si quadrupes. pau. fe. l. ult. sed illud locum habet cum animal contra naturam movetur; sed numquid si postea convaluit et recidivavit tenetur magis. ita. nam semper causa sub fuit de pe. di. ij. si enim semel et j. e. ad audiam. saltem propter dubium.

Idem Cusentinensi archiepiscopo.

Continebatur in litteris tuis quod cum diaconus presentium lator et quidam alij clerici a vineis excolende opere consummato redirent, levandi laboris gratia quendam ludum imitati viatorum baculos suos studuerunt iacere in directum et alter alterius fustem ferire, et ludi solet esse conditio ut qui altius baculum percuteret cum victor pro equo uteretur. Sed prefati clerici equitandi licentia non utentes sola erant iactatione contenti, quidam autem laycus cum baculus eiusdem diaconi percussisset in caput, in eum equitaturus insilijt

et sic a falce illius diaconi qua erat accinctus mortale vulnus accepit, de quo post dies octo expiravit. Ideoque consultationi tue taliter respondemus quod eundem diaconum sine licentia Romani pontificis ad superiorem gradum ascendere vel in diaconatus officio nullo unquam tempore ministrare permittas. Sed cum dispensatione ministrare in subdiaconatus officio permittatis.

Continebatur et j. ludum. iste ludus clericis non conveniebat et ideo sic ludendo fuit in aliquanta culpa. ff. ad l. aquil. nam lusus. eiusdem diaconi. in hoc tamen fuit clericus inculpa quod ludo miscuit cum layco. ar. ij. q. vij. laycos. xxiij. di. his igitur in prin. cum ludus. periculosus non debeat esse in pueris. ff. de furtis. i. fim. a ctos. § cum eo. romani pontificis. j. e. presbiterum. contra. ibi libere promovetur ad ordines superiores hic non sine licentia pape et idem casus videtur quid ergo fines fecit diversos. So. hic dabat operam illicite rei ludendo cum layco quod non licet, vel si esset licitum esset non adhibuit diligentiam quam debuit quia cum teneret ludi conditionem non removit falcem a se. ideo fuit inculpa quare promoveri ad superiores ordines non debet sine licentia pape ut hic dicitur et in c. sequenti. ludebat cum clerico et licito ludo. et de cultello illo non sperabatur aliquid mortale et ille potius ingessit se percutiendo alium ad terram et sic non fuit inculpa. fi. xxij. q. iiij. inter cetera in fi. sed ille qui ipsum percutit. ar. ff. si quadrupes. pau. l. i. § cum ari etes. Jo. vero intelligit secundum c. sic. de dispensatione et cum eo dispensavit. sed hic reservavit que dispensationem non negatur quin dispenset cum eo. sed ex litera hoc non colligitur. vel videtur posse dici quod quando ex quadam inevitabili necessitate hoc contingit quod non impedit promovendos ut dictum est s. e. sicut dignum in prin. nos. sed idem videtur in presbiterum e. c. § ibi ludebat cum layco ut dictum est quod non licet clericis.

Idem Exoniensi episcopo.

Lator presentium P. clericus nobis cum quadam die casu cum quodam clerico luderet, contingit quod ille percussit istum ad terram, cuius cultellus quem ad latus suum ferebat in alterum incidit et fortuito occidit vulneratum. Ideoque consultationi tue taliter respondemus quod si res ita se habuit et alia iusta causa non impedit predictum P. libere permittas ad sacros ordines promoveri.

Lator et j. luderet. sed ex. quando luderet licuit ysaac xxxij. q. iiij. recurrat. lusit. et sic et joseph cum fratribus suis. xxij. q. ij. quod ait ioseph. ludus iste licitus fuit. et quia cum clerico ut dixi in precedenti capitulo percussit istum ad terram et sic passus est tamen et nichil fecit illi. ideo huic non est imputatio de [illegible] causa dictum est supra eodem sicut. libere de iure autem ut dicunt quidam quod satis videtur. alij dicunt licere per dispensationem pape. § ut dictum s. e. presbiterum.

Idem abbati sancti Benedicti de Nerea.

Suscepimus litteras tuas per quas cognovimus quod dum lator presentium in quodam castro domus cum alio fratre maneret, ingredientes de nocte quidam latrones ad eos turpiter ipsos in personis affligere et denudare vestimentis propriis presumpserunt.

Presbiterum casus. presbiter [illegible] deponitur percutiens puerum causa disciplinae si modum excessit et mortuus inde sit secuta. Continebatur casus. [illegible] casu alicui imputatur ei qui dabat operam rei illicite vel licite si non adhibuit diligentiam quam debuit.

Lator casus. homicidium casuale non imputatur ei qui non fuit in culpa. Suscepimus casus. [illegible] percutit homicidium irregularis est.

In quos isti tesumptis uirib; insurgentes ligauerunt illos. et detinere usq; ad notitiam capli uolunt. Cum aut iste rem ad tuam audiam platurus ligatos eos in fris sui custodia dimisisset et fures se soluere niterentur illos. ne ipse ab eis interimeretur occidit. Sin cum expediebat potius post tunicam relinquere pallium et rerum sustinere iacturam quam p conseruandis uilib; reb; et transitoriis. tam acriter in alios exardescere abstineat iste humilis ab altaris ministerio. et utriq; penam suam ad arbitrium tuum studeat expiare. constat tn eos contra mansuetudinem ecclesiasticam ex utriusq; ope interemptos.

Suscepimus et j. ligauerunt in hoc excesserunt fines licite defensionis cum possent alr euadere. ynn homicidium consecutum imputatur utriq; qr lz clicus latronem cape possit ut res suas recuperet. ar. xxiij. q. vi. si res et s. de posti. c. i. isti tm adhuc procedere nō debuerunt cum res suas saluas haberent. clericus uō sua defendendo non dz armis resiste. nec aliquem p res interficere. ar. xxiij. q. viij. c. i. et c. quenior. et ar. xxxvi. di. si quis uult. ar. cc. s. e. c. ij. laycus uō potest pp̄iam et res suas armis tueri et puenire tostem. ar. c. unde. ui. l. i. et xxiij. q. ij. dns. lz clicus ē armis pugnare nō dz et cc saraacenos. s. de uoto ex musta. et l. di. clicum. qui paganū. b. detinē. imo uir q licitum erat occidere cum eent nocturni latrones. s. e. si pfodiens. lz non est iam et ff. ad. l. cor. desicariis. fine. interimetur. qr tunc est infra tpē occurrere q post cam uulneratā remediū qrere. c. in quib; cans. in integ. rest. nō est. nē. l. ult. inst. et c. qm liceat uniuiq; se uin. l. i. lz h non fuit licitum ei imo potius fuge debuit dum solue se nitebantur sicut dns fugit in egiptum cum ab herode ad interficiend quereret. xxiij. q. iij. c. i. b. sustinē iacturam. xxiij. q. iij. c. i. et dic apls. non uos defendere. lz date locum ire. e. cā et q. i. c. i. lz mag fraudem patimini. q. e. ti bella. arbitrium tuū et ita ē. ar. q pnie arbitrarie sunt. xxvi. q. vij. tempa plenitudinis. utriusq; ope. alr fcō isto ope. l. ligando. et s. e. sic. c. ij. et i ta est. ar. q ita punitur qui cam pstat sicut ipē faciens. ar. s. e. pbim. et j. c. pe. Idem luten. epo.

De cetero noūs q dpat cum homicidio causam dedisse uidetur. non est ad sacerdotium pmouendus.

De cetero et j. causam dedisse. forte. alio. precepto. ul opere. l. di. si quis uiduam. et s. e. sic. c. ij. et c. ult. ul suggestione. ut. c. sic. c. qui uero. et s. c. primo. infra et ē. ar. q qui cam dampni dat dāpnum dedisse uir. l. di. studeat. ff. ad. l. aquil. qui occidit. c. ult. et ff. ad. l. cor. de sic. nichil. et j. de iniuriis. c. ult. maxie. cum pincipalis cam dedit se cus uir i remota. ar. ff. locati. qui domum sebat in si. et j. e. exhibita. idem tn uidetur in remota si aīo nocendi h fecit l minori diligentia. s. e. pbim. in. fi. c. ad. l. iul. de sicar. si quis necandi. Clemens. iij.

Ad audiam a platus tuū puenit. qd cum quidam pbr uolens corrigere quendam de familia sua. cingulo quo cingi solebat ipm uerberare temptasset. cingr q cutellus de uagina q cingulo adherebat elapsus eum in dorso aliquantulū uulnerauit. postmod uō cum ille uulnatus. aliq diu uixisset et conualuisset a uulnere grauiori ut dr infirmitate grauatus. uiam est uniuse carnis ingressus. qr uō utrum occone uulneris decesserit dubium ē. v re. dis. duxerendū. q cum in dubiis debeamus semitam eligere. nos cuenit iniunge pbro memorato ut in sacris ordinib; non ministret. iniuncta tn pnia cōgruenti. potes acedere ut minorib; sit contemptus. Si uō ex alia infirmitate ille obierit poterit sicut erat solitus diuina officia ministrare.

Ad audiam et j. corrige. quendam de famil. qd bn lz leuis etiam si sit clericus. j. de sna. ex. cū uoluntate. qr iue emendatois concesse nemo transgredi dz. c. de emendatione pinquorum. l. una infi. lz iste in discrete conex. ar. cc. s. e. lator. iste n adhibuit diligentiam remouendo cutellum ille nō tenebatur ad h qr nec ipē aliquid fecit. lz s sum fuit. in dubiis. sic s. de sponsal. iuuenis et j. e. significasti. et c. pst. et j. de cl'ico. ex. mi. illd q tene certum et dimitte incertū. vij. de pe. di. c. si quis penitus. infi. et ff. de reg. iu. in ambiguis. et in re dubita cōa non pot ferri sna. xi. q. iij. gne. et. xxx. q. v. c. ult. in eo. enim fcō q finitum ē. nō ē locus coniecturis. ff. de v. oblig. cum mus. c. cum ta. infi. ynn qui; pter ambiguū duplicatis iponitur pnia. s. de his qui filios occi. c. ult. in minorib;. dispensatiue tn. s. e. cōtinebat. Innoc. iij. epo lingon.

Dilc. f. a. capellanus pposuit qd cū quadam corporis molestia grauaretur ut comedendi appetitum aliquantulū contraheret. equū quem nutriebat ascendit. qui cum bn non pareret fenis. lz preter sessoris arbitrium. saltib; lasciuiret. ipē ut eius refrenaret impetum freno illum traxit equumz calcarib; stimulauit. cumq; fracto freno equus pprio arbitrio relictus curreret festinanter. quedam mlr ueniens ex obliquo infantulum baiulans obuiauit. in quam equus irruens pcul abiecto sessore puerum predcm oppressit. Ideoq; cons. q. si est ita cū idē capellanus. nec uoluntate. nec actu homicidium ppetrauit. nec dedit opam illicite rei nō impedias quo minus diuina possit officia celebrare.

Dilc. et j. freno. q de leui frangi nō credebat. ab inculpa est. ar. j. e. significasti. et ff. ad. l. aqil.

[illegible]

idem uir. §. i. ubi si ꝓpter imperitiam suam equus talem
lasciuiā inmittit. ad. l. aquil. §. imperitia quoque. sed uo
luntate. et ideo nō imputatur. quia uoluntas et ꝓpositum
distinguunt maleficium. ff. de furt. qui iniurie. et infra
de sententia ex. cum uoluntate. ad cor. n. respicit deus. ut.
xxiii. q. v. si quis inuenisti. et xv. q. vi. c. i. ad fi. t. sed
actu. qui tamen solus non sufficit ut reddat hominem
irregularem nisi adsit uoluntas uel culpa. l. di. his
qui. et infra e. c. pre. nisi scandalum aliud inducat ut in
in ꝓmonendo tamen secus est quia solo actu redditur inre-
gularis. xv. q. i. c. ult. de uictum mutua de. s. e. sic. nec de
dit. operam illicite rei. quia si esset imputaretur ut ple
ne dictum est in e. sicut. Idem. meten. epo.

Ex litteris. t. f. accepimus.
quod cum. h. pbr. fenum uellet de cur
ru deponere perticam superius alligatam ꝓ
iecit in terram et cum feno insisteret deponen
do. quidam quendam puerum iuxta currum
repit feminiuum in quo preter modicum li
uoris in fronte nichil inueniri potuit lesio
nis. nos autem ab eodem consuluimus sacer
dote si perticam iaceret perticam currum prospexit
collicite. an esset aliquis circa currum. quod quidem di
ligenter circumspexisset asseruit. Sed quia ui
dimus aliquem denegauit. ad te ergo remitten
tes eundem. mandamus. quatenus si res ita se habet nisi contra
eundem graue scandalum sit exortum uel cau
ta laboret infamia quod deficiente accusatore
oporteat eidem canonicam purgationem in
dici. ipsum libere permittas exequi officium sacer
dotis.

Ex litteris. et infra. circumspexisset. et sic diligentiam
adhibuit dando operam licite rei. ergo non impu
tatur ut. l. di. si duo. graue scandalum. non quod solo
tum scandalum reddit hominem irregularem sed
punitur innocens propter scandalum. s. de clerico egro
tante. tua. et s. de pretenso. cum teneamur. uel certa.
et ita aliud est infamia quam scandalum plus importat
tamen graue scandalum quam infamia. quia infamia tollitur
per purgationem ut hic. sed non est graue scandalum nisi
indicatur purgatio ut hic patet. s. de cohi. cle. tua.
nisi propter scandalum indicatur purgatio non est cerca.
quia purgatio ad animum refertur. Idem bisun
tin. archiepo.

Ex litteris. t. f. accepimus quod quidam
monachus ad deponendam de cam
panili campanam subseruiens quia lignum cor
ruit ipso monente quendam oppressit pu
erum et occidit. Quo circa mandamus quatenus si monachus
ipse rem licitam agebat. et utilem. et in loco
per quem aliquem transire non crederet. uel in
dem existere. uel etiam illuc de consuetudine uestre
quam lignum mouisse dinoscitur satis potest
per eum in monasterio ad altiores ordines ꝓ
moueri.

Ex litteris. et infra. si. i. quia rem licitam agebat. et
utilem. j. e. c. ult. transire non crederet. uel crederet
aliquem transire ubi ibi aliquem esse an casum da

tum. causa caue. j. e. c. ult. et. l. di. si duo. et. ff.
ad. l. aquil. si putator. et inst. eodem. §. si putator.
quod ponitur tenor uerborum que hic. sed si ꝓ preter imputa
retur. l. di. sepe in pn. quia non adhibuit diligen
tiam. s. e. ad audiam. per eum. i. marine. quia et a
sibi possit sine dispensatione. quia sibi imputari non debet
quod fortuitos casus qui preuideri non possunt. non preui
dit. j. e. c. ult. Idem epo paduan.

Significasti. quod cum. f. clericus equitaret
equus eius incideret tamen se quam ipse
preceret in aquam. et dictus clericus ipsum grauiter
calcaribus stimulauit. equus uero cum exiret
bucca durus preter uoluntatem sessoris rap
tus incursum quandam mulierem quod obuia
uit ex improuiso pedibus interfecit. Cumque nos
ab eodem clerico fecissemus inquiri. utrum
equum illum prius scisset illud se asseruit ig
norasse. ideoque mandamus quatenus si est ita ad cautelam
iniungas eidem penitentiam competentem quia pec
ca non imputas quo minus et in susceptis
ministret ordinibus et ad maiores ualeat ꝓ
moueri.

Significasti. et infra. ex improuiso. et sic non affuit occi
dendi uoluntas. prius non sciuisset. quia si sciret non
fuisset absque culpa. cum sciret se non sufficere ad eum
retentionem. ff. ad. l. aquil. idem iuris. §. i. Cum affectare
quisque non debeat in quo intelligit uel intelligere debet in
firmitatem suam aliis periculosam futuram ut in de.
et inst. e. t. §. imperitia quoque et ibi. sed et. s. e. dilect.
ar. hic. n. leuissima culpa facit homicidium. inuitum.
s. e. continebatur. si ita est. sed quare tractat de hoc
quia forsitan soluerat ob defectum probationis pro certo
tantum proprium faciet fidem. quia solum deus habet
cultorem. C. de rebus creditis. l. ii. et precipue cum de
tacita agitur quod statur iuramento ipsius. j. de sen
tentia. ex. si uo. et. s. de testibus. per eum. et. s. de
except. pastoralis. et. s. cum minus. accusare pos. cum
in tua. et xxii. q. ii. si unum est et precipue si est bone
fame. ff. de re militari non omnes. §. a barbaris.
et sic hoc potest adiungere compurgatores propter excellen
tiam ordinis. j. de purga. cano. ex tuarum. quia circa
maiora cautius est agendum. vii. q. i. c. ult. et ff. ad.
carbo. l. i. §. ii. et lxxii. di. quinecamus. b. ad caute
lam. j. e. significasti. propter ambiguum duplicatis.
xxiii. q. v. excommunicatorum sicut ad cautelam. quibus absoluitur. j. de sententia. ex. uenerabili. et. s. de appel.
ad presentiam. et. s. de testibus ueniens. infra. competen
tem. arbitrio superioris et leuis debet esse cum in cul
pa non fuit. Idem.

Petrus diac. et monachus sancti iohannis de
pinna sua nobis insinuatione mon
strauit quod cum ipsum quondam in secula
ri habitu in ecclesia de tiguno beneficium obtinen
tem actus illius ecclesie eodem tempore esset spoli
asset cognati et amici eius irati plurimum et a
moti nocte quadam in domum diac. con
uenerunt et cena facta dicebant quod in nundinam
uolebant sumere de alio. In isti autem expe

Petrus diac. … consenciunt homicidio … quo prohibuit … cum … homicidium fieri est

se ab eodem dyac. ne aliem excedent aliu ad
s facerent. vel ordinis sui discrimen incurre
ret. et a se detinentiu. nichilominus irruerunt
in eum et plagas imponens abierunt semiui
uo relicto. qui post dies aliquot expirauit
et. i. Quo circa. ch. q. si premissa nouit ueritas
te contra sepedicto dyacono non solum in dy
aconatus officio ministrare. sed et ad ordinem
presbyteratus ascendere si aliud canonicum non
obsistere liberam concedas. auc. ap. facul
tatem. presertim si sit h non fuit respersus in
famia cum ei non debeat imputari q. aliquis p
missionem eius expressam eo tamen vel occasionem
non dante ausu sacrilego fuit ab ipsius a
sanguineis attemptatum.

Petrus et. i. nouit ueritatem et qualis potest ei de h
pastare dic ut dixi. s. e. c. px. et si infamatus esset
se expurgeret. i. de purga. ca. ex tuarum. si graue sca
dalum esset s. e. ex litteris. i. c. px. ar. presertim. v
tamen q2 si esset infamatus debet se purgare ut dixi.
et prohibitionem. si. i. de. h. sic. imo et si non prohi
buisset dum tamen non dedisset consilium non tenetur.
i. q. iii. q2 presulatus ubi est similis casus. q2 non
de uoluntate debet aliquis se purgare. ar. contra in p. e. q2
presulatus ibi q. absque uoluntate sua. et. i. c. px.
C. de fide instrumentorum. l. ult. C. de hijs qui ad ecclesiam
confugiunt. l. presenti circa prin. q. uidetur potius. q2 si
eo audiente et non contradicente et tacente talia di
cerent consentire presumeretur. vel imputaretur ei. causam
uel occasionem. non intelligas istud. ita large ne sic
contrarium. xxiii. q. v. cum homo et. c. de occidendis. sed
de causa uel occasione propinqua. ar. s. e. ad audiam. et.
e. de eo q2 in ueritate propter eum fuit occasio. Id

q eb i scte trinitatis de maltob.

Significasti nobis quod cum quidam male
factis ingressus ecclesiam. eucharistiam
cum altarium ornamentis et libris ecclesiasti
cis extra ecclesiam asportasset. i. presbyter ecclesie canonicus
regularis. prefatum iniquitatis filium fossori
o accepto percussit | sed si ad mortem fuit lesus
hoc tamen ipse penitus ignorauit. quem prochia
ni ecclesie uidentes ornamenta ecclesie asportante
acceptis gladijs et fustibus in eodem loco p
timus occiderunt. et. i. Nos in premisso casu cre
dimus distinguendum. utrum constare pos
sit quod prefatus sacerdos non intulerit percussio
nem letalem. de qua si aliorum non fuissent
uulnera subsecuta. percussus minime interisset.
et si percussor uoluntatem non habuit occi
dendi. nec ipsius studio vel mandato percusse
runt alij contra illum. et quidem si h ita

se habet quod forsan ex eo possit ostendi. si certa ap
paruisset percussio ab eodem inflicta tam mo
dica et tam leuis in ea parte corporis in qua aliquis
de leui periculum non solet ad mortem. ut peritorum
rum iudicio medicorum talis percussio asserere
tur non fuisse letalis. cum de certis credendum
dum sit ipsi qui non accusatur. vel denun

Gujifreasti [illegible] ad legem [illegible] habetur [illegible]
[illegible] pro [illegible] de [illegible] fuit
mortale uel non si [illegible] eo percussus ab alio fuit occasus

ciatur ab aliquo. sed per se ipsum consilium appe
tit salutare. post penitentiam ad cautelam iniunc
tam in sacerdotali poterit officio ministrare | ma
xime religionis accedente fauore. cum sit cano
nicus regularis. et sine omni scandalo possit
sacerdotale officium celebrare | quod si discerni non
possit ex circumstantiis interiectis percussus in h du
bio tanquam homicida debet huiusmodi sacerdos. et si for
te homicida non sit. a sacerdotali officio debet ab
stinere. cum in h casu cessare sit tutius quam
temere celebrare. pro eo quod in altero nullum in re
liquo non magnum periculum. et. i. timeatur.
Si uero quemadmodum premittitur sacerdos iste
prius ab illo percussus sacrilego. mox cum ligo
ne in capite repercussit. quamuis uim vi re
pellere omnes leges et omnia iura permittant. quia
tamen id debet fieri cum moderamine inculpate tu
tele. non ad sumendam uindictam sed ad iniuri
am propulsandam non uidetur idem sacerdos a pena
homicidij penitus excusari | cum ratione instru
menti quo ipse percussit. quod cum graue sit. non
solet leuem plagam inferre. tamen ratione p
tis: in qua fuit ille percussus. in qua de mo
dico ictu quis letaliter solet ledi.

Significasti et. i. studio. i. suggestione vel ad orta
tione s. e. sicut. C. qui uero. et. i. de excessibus. p. ex
hijs. cum uoluntatem non habuit. ar. quod uoluntas
imputatur in homicidio licet ex suo nullus mortuus
non fuit. ar. i. q. iiii. q2 presulatus. consilio vel manda
to. de h tamen est s. e. sicut credendum sit. ar. quod in iudi
tio aliquis creditur credendum q2 non est uerisimile. quod aliquis in
memor sue salutis. i. q. vii. tamen. quod si discerni.
eandem distinctionem ponit lex. ff. a d. l. aquil. item
mela. C. sed si plures. vel h sumptum fuit | sed in hoc
est diuersitas quod si unus primo percussit. et postea alter
occidit primus non tenetur nisi de uulnerato. secundus te
netur tanquam de occiso. ff. e. huic scripture. C. i.
et. l. item mela. C. celsus scribit et canones ut h et. xxiii.
q. viii. c. ult. In h dubio. In dubijs. n. uiam debe
mus eligere tutiorem. ut hic dicitur et. i. de regulis iuris.
c. ii. et. i. e. c. pst. et. s. e. ad audiam. v. de h. uim vi
repellere licet. i. de sententia ex. si uero. i. di. ius natura
le. ff. de vi et vi. ar. l. i. C. unde vi. ff. ad legem ac
quil. scientiam. C. qui cum aliter. cum moderamine in
culpate tutele. C. unde vi. l. i. et. i. de sententia excommunicationis.
vt fame. C. ult. | tamen si defendens ex proposito non ex
cedat modum. non tenetur. xxiii. q. iii. non inferen
da. et. ff. ad legem aquil. si ex plagis. C. tabernarius.
| nec uidetur excusatus qui excedendo modum non ex p
posito repetit dictum. ar. s. de resc. ep. olim. ista
| de sen. ex. ostendimus | ar. quod non liceat vi vi
repellere. xl. vi. di. seditionarios. et. xxiii. q. i. C. i. et. c. i.
et. q. iii. C. i. et. s. suscepimus. et. xxiii. q. iiii. inter querelas.
et. C. de epis et clericis. si quis in h genus | ad h di
cas quod uim vi repellere. l. vt hic dicit. et in ecclesia
tis punitur | tamen quedam consideranda sunt in repulso
ne tali. vt in continenti fiat. et non ex interuallo. ff.
de vi et vi. armata idem est. C. cum quis. et. i. de sententia ex.

sed nō ī cā defensionis ⁊ nō ulciscendi. ff. ad. l. aq.
l. scientiam. §. plū. ⁊ xxiij. q. i. quid culpatur. ⁊ cū mo
deramine inculpate tutele. tū si quis modū exce
dit ⁊ nō ex pposito. non tenetur ut dcm̄ est in p̄
dcīs concordantiis. ala. ⁊ io. distinguūt. an fiat uis
psone. an rebꝫ. si psone tc̄ asiquam uis sit illa
ta est repellenda ⁊ si aliquis uim factam repellat
potius pūniri debet. qr defendendi. nō ulciscendi
cā id fiat. dummodo in ipō negotio fiat. ff. ad
legem aquil. si ex plagis. §. tabernarius. ⁊ h̄ si
primus percussor denuo uoluerit pcutere. Alio
quin si noluerit ipm repcutere. ⁊ alt̄ repcussit.
potius uīr eē uindcā quam repulsio īiurie. ⁊ h̄
equum uīr. seruatur n. moderamī. si illud tm̄
fiat quo omisso. uiolentia repelli non potest. Si
g° ti inuolutum interficias. si piculum mortis ab eo
uitare non potis. eum sine pena interficis. ff. ad.
l. aquil. l. iiij. ⁊ C. ad. l. cor. de sicca. l. ij. ⁊ iij. et.
ar. s. e. c. ij. Si aūt uis i inferatur rebꝫ. licitum ē
repellē illatam in cōtinenti ⁊ inferendā. ul' q̄
citius potit ⁊ sicut collectis amicis. ff. de acq̄r.
pos. ex meo. C. ult. ⁊ l. clam possidē. §. qui ad nū
dinas. ⁊ s. de restit. spol. olim. iniuriam uō rā
illata psone ex interuallo repellere non licet. ⁊
qr sic eēt uindcā ⁊ ita intelligūtur ctraria sig
nata. ij. b. Idem.

Tua nos duxit fraternitas consulendos.
⁊ .j. c. quesiuisti qd̄ sit de quodā mo
nacho sentiendū. qui credens se quandam mu
lierem a gutturis tumore curare ut chirur
gicus. cum ferro tumorem illum apuit. ⁊
cū tumor aliquantulū resedisset. ipē mulieri p̄
cepit ne se uento exponeret ullo modo. ne
forte uentus cōintrans gutturis apīonem i
causā s mortis inferret. Sꝫ mulier eius mandato
ctempto. dum messes colligeret uento se ex
posuit incaute ⁊ sic p apertiōnem gutturis
sanguis multus effluxit ⁊ mulier diem ulti
mum sic finiuit. Utrum indebeꝫ cum p̄dcūs
monachus sit sacerdos liceꝫ ei sacerdotale of
ficium exercere. Nos igitur. f. t. R. qr licet ipē
monachus deliquit alienum offm̄ usurpādo.
qr s minime congruebat si tm̄ cā pietatis ⁊
non cupiditatis id egerit ⁊ pitus erat in exer
citio chirurgie omnemqꝫ studuit quam debu
it diligentiam adhibere. non est ex eo qr p
culpam mulieris contra ꝯsilium eius acci
dit ad eo reprehendus. qr non post satisfactō
nem cōdignam cum eo misericōr agi possit. ut
diuina ualeat celebrare. aliquin interdcā
est ei sacerdotalis ordinis executio de rigore.

Ad ultimum fuit ex parte tua ppositum
qr quidam scolaris metuens ne latrones ī
hospitio suo essent. de strato consurgens repit
i furem qui non sol' ipm scolarem, pstrauit
ad terram. sꝫ pene ad mortem uulnerauit
eundē ⁊ .j. c. Mane itaqꝫ scolares latronē q̄si
uerunt eundem cum uulnatum inuentum

uincen
potestati, tradiderūt coram quo constantē nega
uit qd̄ premissa minime ppetrauit. Uñ p̄fa
tus potestas ad eundem scolarem nuntios de
stinauit. ut exponeret. si qua sciret de fure p̄
dcō l' traderet intersigna. qui cultrū quē ipi
latroni abstulerat ⁊ sotulares ab eod̄ in ipi
us domo dimissos. quos abstraxerāt. ne pedū
strepitus audiretur nuntijs tradidit in memo
ratis. Sꝫ eodem scō se nil amplius intromit
tens. potestas g° receptis talibꝫ intersignis latro
nem ipiū a apparitoribꝫ suis tradidit puniē
dum. cui s amputauerit cultra ⁊ oclos erui
erunt. latro uō ira ⁊ dolore commotus. nec po
tum sumpsit nec cibum ⁊ sic de medio est
sublatus. Uñ p̄rim oraculum postulas edoceri
utrum p̄fatus scolaris ad sacros ualeat or
dines pmoueri. Nos g° inquisitioni. t. R. qr si
p̄fatus scolaris dignis meritis adiuuatur
ip̄ p̄scriptum euentum a susceptōe sacrorꝫ
ordinum nullatenus ē arcendus.

Tua nos ⁊ .j. congruebat. s. ne clici l' monachi.
c. uj. ⁊ c. sinam sanguinis. sꝫ uñ inculpa fuit ali
enum offm̄ usurpando. ff. de reg. iur. culpa est.
diligentiam. qr si p imperitiam accidisset ei iputa
retur instit. de leg. aquil. §. ipitia quoqꝫ. sꝫ euent̄
mortalitatis nō imputatē medico. ff. de of. p̄sid.
illicitas. §. sicut. preterea n. humane fragilitatis de
lictum decipientis in periclō homines immortuum eē n̄
dꝫ. ut ibi dr̄. si. s. de etate ⁊ quali. a d auref. Uñ de
uetus. Nō est in medico semp. releuetur ut eger.
post satisfactōnem. ex h̄ patet qr fuit iculpa ⁊ ex eo
qr sequit misericōr alienum offm̄ usurpādo. ⁊ s quia
iputantē alicui aliqd̄ delictum ea tm̄ q̄ sequunt̄
ex illo nō iputantur. xv. q. i. in eortaimt loth. cl̄
pa n. mulieris huic iniputari nō dꝫ. q̄ atingit cōtra
silium ipius. si. l. di. sepe. alioquī. i. si non erāt pi
tus ⁊ si nō adhibuit diligentiam quam debuit
aut ex cupiditate. nuntiis tradidit. sꝫ uiī qr sco
laris ille potius tacere debuisset. xxij. q. ij. Ne quis.
Ite nōne dcm̄ eius est occō mortis illius. xxiij. q. v.
Sūm solum. infi. j. de excessi. prel. ex litteris. Ite pro
mouendus abstinere dꝫ ab omni eo p q. posset ad
effusionem sanguinis puenire. l. di. clericum. Ite iste
q̄i testis inductus fuit. qr nō liceꝫ clerico in cā san
guinis. xi. q. i. testimonium ⁊ s. ne clici. l'. mo. sinā.
Ad h̄ dico qr nō fuit inductus tanq̄ testis. qr n̄
ad p̄sentiam iudicis accessit. q. fit in criminibꝫ. i
aut. de testibus. §. quā infi. cum g° iste nec scō.
nec p̄cepto. nec consilio. nec defensione. nec lin
gua. nec ex auctoritate homicidium fecit. non dꝫ ab
ordinibꝫ impediri. quibꝫ modis homicidiū committit̄
⁊ iputatur. dcm̄ s. e. sicut dignum ⁊ preterea iste
se ipiū occidit. tradidit. pu. tm̄ iste non fuit auc
tor de furto. non n. eo ipō est fur qr aīo furandi
domū intrauit. ff. de furtis. uulgaris. §. q̄ furti. Idem
priori ⁊ fribꝫ cartusien.

Sicut ex litterarum tuarū tenore accepi
mus qr cum quidam pbr̄ mī ordīs

[illegible]

[illegible]

q̄ p⁹ fuerat nig᷑ monachus. q̄n dam mulie-
rem p̄gnantem cū qua contraxerat ꝯsuetu-
dinem inhonestam. ⁊ q̄ asserebat se accepis-
se ex eo q᷑ p zonam arripuit eā ludens. ipā
p h̄ sic se afflixit eē lesam. q᷑ occōne h̄ı̄ abor-
tiuit. ꝓpter q᷑ idem pb̄r p̄roꝝ uiroꝝ uꝫ ꝯsi-
lio se ipm̄ duxit ab altaris ministerio sequestran-
dū. ⁊ ı̄. nos uō deuocioni uře insinuatē pre-
sentium. R⁹. q᷑ si uiuum erat uiuificatus cō-
ceptus tūc stare poterit. alioquin dꝫ ab alta-
ris offō abstinere.

Sicut ⁊ ı̄. uiuificatus. sic xxxij. q. ij. Qꝫ uō ⁊. c.
moyses. q᷑ p utraqꝫ parte potest induci. ar. ā. ij.
q. v. ꝯsuluisti ⁊. s. e. si ās. c. ꝯsuluisti intelligitur
qn̄ puerpium iam erit animatum. ⁊ c. moyses ⁊ c.
illud. s. e. si ās. ibi exponitur istd. ⁊ c. q. uō. qn̄ nō
dum h̄ꝫ animam. sic distinguit lex. ff. de pen̄. si ad
ꝯ. qui abortiuis. tm̄ licet nō teneatur lege canōica
ut h̄ patet. nec lege mosaica teneretur tm̄ lege
cor. delicta. ff. de sicariis. si mulierē ⁊ ı̄ lege ac-
quil. ff. ad legē acquil. si seruus. ꝯ. si mist. de eo
qui ꝓcurat uenena sterilitatis. dcm̄ est. s. e. si ās
⁊ ı̄ de h̄.

Idem. s. epō.

Postulasti ⁊ ı̄. Quesiuisti p̄ utrum ā
quosdam contempta excōis sn̄ia de-
bitas ecclesiis decimas subtrahentes ī regiā
implorare liceat potestatem. cum ad solō
nem ipsarum. uix absꝫ sanguis effusione
ualeant coartari. ad q᷑ R⁹. q᷑ si de h̄ı̄ q̄ı mōi
a simplr̄ deponente. rex uel ad uindoꝝ laudē
uindictam uero maloꝝ gladium ē ꝯmissus.
in eosdem rebelles traditam s̄ exercuit po-
testatem. eoꝝ erit discrimine inputando.

Postulasti ⁊ ı̄. bonoꝝ laudem. s.
De maioritate ⁊ obedia. solite. imputando. nō q᷑
clicus pōt agere ciuilit᷑ contra lapsum coram suo
iudice de crimine. ad h̄ ut sit in ꝑpetuū carcerem.
ut puniatur penā marl. xxiij. q. v. nō nos ad. fi.
⁊. ar. s. de iudeis. ita quoꝝdam ⁊ si iudex secularī
p talem q̄relam dictus puniat. q᷑ ille nō uult
aliter iudici obedire ut me dic̄ nō. imputat̄ cli-
co. xxiij. q. ij. maximianus ⁊. q. v. nō nos ad. fi.
⁊ c. relegentes ad. fi. ⁊. ff. de bonis libtoꝝ q̄ cū ma-
ioꝝ. ꝯ. i. ⁊. ar. ff. de eunct. si p inprudentiā ⁊. ar. s.
e. tua nos ⁊ absit ut ea que ꝓpter bonum faci-
mus nob imputentur. si preť uoluntatē nr̄am
cuiq̄ malum attingat. xxiij. q. v. de occidendis. a-
lioquin paulus in effusione sanguīs suū crimī
agnosceret. et ibi dr̄. q᷑ nephas eēt dic̄. ar. ā. xxiij.
q. v. c. ij. ⁊ c. nō solum. ⁊ de pe. di. i. ꝑiculose ⁊. j.
de exces. p̄. ex litteris. v.

Honorius iij. epō eb-
ac̄.

Exhibita nob ı̄. clerici confessiō patefecit
q᷑ cū in puerili eēt ꝯstitutus etate.
cum quibꝫdam coetaneis suis ludens ⁊ ı̄-
sequens unū ex ill. lapidem post eū non aīo
ledendi. s̄ȝ timorem incutiendi ꝑiecit. qui
licet ex ꝑiecto lapide percussus non fuit tꝫ
tactus ad alium tm̄ lapidem ꝯueniens ⁊ ca-
put offendens. cum ꝓp imperitiam medicātis
tū ꝓp p̄ris intimam cui laboribꝫ ⁊ sudoribꝫ
ipsū exposuit expirauit. Qr̄ uō dictus clericus
ut mitigaret dolor patris defuncti ueniā
sibi h̄ postulauit. ab ipō. tu eum a sacroꝝ or-
dinum susceptione repellis. cumq̄ idem de-
functi p̄r in extremis laborans ī ⁊ pbr̄o c̄
suam aperuit ꝯsciam confessus fuerit. et
p̄stito firmauit iuramento michi ipm̄ ı̄ mor-
te filij sui p ut s̄ ꝯstiterat ꝯmisisse. Qr̄ i-
dem clicus postulauit a nobis ut cum de illi-
us obitu lesam non hēat ꝯsciam dignaremur
agere misericor cum eodem. cuio cū eꝫ. q̄. si ꝯ-
stiterit ita eē ipm̄ ꝓpter h̄ a susceptione sa-
croꝝ ordinum non repellas.

Exhibita ⁊ ı̄. In puerili. unde teneros tal etatis
excusatus ur̄. de q. di. iiij. eos ⁊ j. de sn̄ia excois.
c. i. qr̄ illa etas ignorat quid uideat. c. de falsa
mo. l. i. in fi. ⁊. ff. qui ⁊ a quibꝫ ma. l. pupillus
ludens. q᷑ ei liceret qr̄ ⁊ ludit ysaac ut dcm̄ est.
s. e. lator ⁊ puer ē proximum lude. i. q. i. ꝯ. ecce qn̄.
erat tm̄ doli capax. ex eo q᷑ dr̄. non aīo ledendi. ar.
michi eēt. qr̄ tal furioso ꝯparatur. xv. q. i. illd ⁊. ff.
de acquir. pos. l. i. ꝯ. i. doli proximus dr̄. qui ē pro-
ximus pubertati. ff. de reg. iur. pupillus. non aīo.
ex h̄ pbatur q᷑ erat doli capax. nec tm̄ in culpa
ꝓpter h̄ eē ur̄. qr̄ nec uoluntate nec actu homici-
dium perpetrauit. s. e. dilcō ⁊ c. significasti. qr̄ uoluntas
in maleficiis spectatur nō exitus. ff. ad l. cor. de
sic. diuus ⁊. c. e. t. l. i. ⁊ j. de sn̄ia. ex. cum uolūtate
ꝯdm̄ legem tm̄ primordis ur̄ q᷑ potius op⁹ spec-
tetur. xv. q. i. si quis non iratus. timorem incuti-
endi piecit. in h̄ ur̄ in culpa. sed nam ludus nociu⁹
in culpa est. ff. ad legem acquil. nam ludus ⁊. ar.
s. de p̄sumpt. c. i. unde uersus. non lusisse pudet.
s̄ȝ nō incidere ludū. conueniens. ipē puer qui fugie-
bat ꝓpt timorem illius. unde culpam amisisse
ur̄. Qr̄ dedit occasionem quare dampnum dedisse
ur̄. ff. ad legem acquil. qui occidit. ꝯ. ꝓbl. s. e. de
ceto ⁊ c. pbrm̄. s̄ȝ excusant ꝓpter imperitiam patris.
ar. s. e. tua ⁊ ꝓp etatem ⁊ qr̄ cā multū fuit remo-
ta. ueniam postulauit. p h̄ uidetur culpabilis
s̄ȝ non est uerum. qr̄ h̄ fecit ex benignitate. unde
epūs ꝓpter h̄ non debuit repellere ipm̄ maxime
cum pater defuncti h̄ iurasset. qr̄ ea sr̄ in nr̄is of-
ficiis gratiora q̄ cum liceret nob nō inpendere ca-
tū dilcōnis īpendimus. xxviij. q. i. iā nunc. mi-
sericordie. ar. q᷑ h̄ decretalis ꝯtineat dispensatoīn.
s̄ȝ non credo. nam quicq̄ facit eccā. totum ē mīa
⁊ ueritas. qr̄ ū iusticia obseruatur. mīa adhibe-
tur. xlv. di. disciplina q᷑ patet ex sensione v.

Idem
epō ⁊ caplō uereñ.

Iohannes sacerdos humili nob insinuatē
monstrauit qd̄ cum pulsaret campanas
ut signo dato ꝯuenret ꝓp fidelium. ad diuiā
cadens tintinnabulum percussit quendam pue-
rum coram eo qui cum mutuus eēt morta-

Postulasti glo. Ecce uinclis ...

le decessit. Nos igitur attendentes quod dicto sacerdo
ti qui dabat operam rei licite, nichil potuit
imputari, si casus omnes fortuitos non pre
uidit. dis. l. c. si quis. si constiterit ita esse, dictum sa
cerdotem sacerdotale officium exequi permittatis.

Idem. et j. Signo dato. l. di. Qui
militare. et c. de offi. custodis. c. i. et ij. licite rei.
s. e. ex litteris. et j. e. c. ult. fortuitos. j. e. c. ult. ubi
de hoc. permittatis. de iure com. absit. n. quod ea que preter
uotum facimus nobis imputentur. si preter uolunta
tem nostram aliquid occasionem mali attingat. xxiij.
q. v. de occidendis. Idem Pelagio presbitero.

Petitio tua nobis exhibita continebat quod cum
inimici dominice crucis ac blasphe
mi nominis christiani castrum quoddam in quo
morabaris grauiter inuasissent exeuntibus
in habitatoribus tam clericis quam laycis contra
eos et inuicem affligentibus hinc inde occisi
quam plurimi extiterunt. unde cum pro eo quod a
liquos percussisti irregularitatem metuas in
currisse. consultationi tue taliter respondemus. Si de interfectione cuiusdam in il
lo conflictu conscientia tua te remordeat a ministerio
altaris abstineas reuerenter cum sic consultius
in hoc dubio abstinere quam temere celebrare.

Petitio. et j. remordeat. s. quod aliquem
interfeceris. licet enim clerici alios possint hortari
ad pugnam in iusto bello contra hostes. quale fuit
istud ut. xxiij. q. ult. igitur hortari omni tempore. ut preter.
l. q. ij. dicto. et lxiij. di. Adrianus. in propria persona pugnare
non possunt. ut. xxiij. q. vlt. clericum. et c. clericum. et l.
di. clericum. qui de hiis clericis quod officium eorum reddit
inhabiles ad pugnandum. s. de uoto. ex multa. ad.
hoc in hoc dubio. sic s. e. significasti. et c. ad audientiam. et
de hoc. si. j. de clerico. ex illud et sanctius est in hac ui
ta sub inferiori habitu domino famulari quam alta in
debite appetendo dampnabiliter ministrare. l. di. de his
clericis. in fi. si. s. de temporibus ord. ad aures. Gre
gorius. ix.

Quidam ut asserit ad edificationem ecclesie
in adiutorium a presbitero exoratus, tu
ens cum lacum quod idem presbiter soluere nite
batur hac occasione rebus est humanis exemp
tus et j. Attendentes igitur quod sacerdos ipse
dabat operam rei licite studuit et cautum de
buit diligentiam adhibere circumstantibus
quibus periculum imminebat. Ita tempestiue
et alta uoce premonitis quod intelligere et fugere
potuerunt. Inquisita et c. Respondemus quod ob hanc causam uel quia
omnes casus fortuitos qui preuideri non poterunt
forsitan non preuidit. non debet quo ad officium
uel beneficium impediri.

Quidam. et j. licite rei. sic s. e. ex litteris. ubi similis
casus ponitur. et s. e. Johannes. premonitus. dicendo
caue caue. l. di. si duo. ubi si sit cautum istius mor
tuus est hinc qui ipsum premonuit non imputatur.
l. di. sepe. ad finem. preuideri non possunt. fortuitos.
n. casus nullum humanum consilium preuidere potest.
ff. de admini. tutorum. ad tutores. per. l. ij. §. si eo tempore
quo non imputandi. ff. qui et a quibus manu
missi non fiunt. l. fortuiti non imputantur
nisi culpa eius inciderit in casum. uel pacto aut mora
precedentibus casum. s. de commodato. c. uno. et s. de depo
sito. bona fides. ubi de hoc quod nemo tenetur diuinare. s.
ut ecclesiastica beneficia sine di. ut nostrum. et ff. ad legem
aquil. si putator. et ff. mandati. si fideiussor. §. si
cum debitor. et Paulus spiritu dei plenus diuinare non
potuit. xxij. q. ij. beatus. v. Ex concil. Lateranensi.

Felicis memorie Innocentij de tornea
et Eugenij predecessorum nostrorum uestigiis mentis.
inherentes. detestabiles illas nundinas uel fe
rias quas uulgo torneamenta uocant. in quibus
milites ex condicto conuenire solent. ad ostentatio
nem uirium suarum et audacie temere congredi
unde mortes hominum et pericula animarum sepius prouenire
unt fieri prohibemus. quod si quis eorum ibi mortuus
fuerit quamuis ei poscenti penitentia non nege
tur ecclesiastica tamen careat sepultura. de tornea
mentis.

Felicis. et j. ad ostentationem. uel leges
tamen licet aliquid facere ad ostentationem uirium.
ff. de aleatoribus. solent. alias non licet. ut c. l. sequenti.
nec tamen tenetur lege aquilia. ff. ad l. aquil. qua actione.
§. si quis temere. et ideo talis ludus tamquam noxius prohibe
tur hic. ff. ad l. aquil. nam ludus. prouenire. ar.
aliquid prohiberi propter consequentia. xxij. d. in nouo. et
s. de iure iur. ex parte. et de c. di. ij. prouenire. non negetur.
nec uiaticum. xxvi. q. vi. si quis de corpore. et l. di. pe
nitentes. quia et per penitentiam uiaticum intelligitur. quod
decedentibus penitentibus non negatur. j. de penitentiis.
et remis. quod in te. careat sepultura. si. j. de raptoribus.
c. ij. et sic conceditur quod est maius et quod minus est prohi
betur. ar. lxxxvij. di. ex gubernatione. ff. de riti. nup.
c. ordinatione. et i. q. i. si quis episcopi. xxij. q. ij. latorem.
C. qui impr. inst. pu. et in l. una. et lxx. di. episcopi. et in
castell. ar. contra. xliiij. di. nulli liceat. et xij. q. ult. c. ult.
ff. de senatoribus. cum et indignus. ff. de seruis expor
tandis. cum pacto. xxxij. q. vij. apostolus. in fi. xxiij.
q. i. miramur. et s. de decimis. ex parte. secundo. generale est
quod cuiuslibet maius et minus. non ab illo minore prohibe
atur ex causa ne uilipendatur honor persone. ut pa
tet per primas concordantias. hic uero alia ratio est. ut
potius consulatur unus quam defunctis. ut alij terreantur
tur et abstineant a talibus cum uiderint illos sepe
liri in campis. quia uilis sepultura illi defunctis non
nocet. s. de sepulturis. sacris. et xiij. q. ij. anime defunc
torum et sic intelligitur j. de raptoribus. c. ij. Alex. iij. A
ueten. episcopo.

Ad audientiam nostram nouis peruenisse
quod cum quidam ad locum deputatum
torneamentis causa exercendi debita acces
sissent et j. Nos attendentes quod hiis tamen ecclesiastice
sepultura debeat interdici qui ad torneamen
ta animo id faciendi tamen accedentes decedunt
ibidem. et c. consultationi tue taliter respondemus quod si tibi constiterit quod ad pre
dictum torneamentum non animo ludendi sed pa
ciendi creditum peruenit. licet ibi casu fortu
ito obierit corpus eius dispensatione ecclesie tra

di faciat sepulture. maxime si diuinam eorum suscepit. et sacri olei fuit unctione perunctus.

Ad audientiam. et .i. also. in decendi. q.

ad animum reuertendo est. qui iste mortuus fuit ad locum torneamenti denegabatur ei sepultura. et male. quia non uidebatur in torneamento. sed casu de quo mortuus est. nec ex ea causa accesserat. sed alia. et dicit intentio uoluntas. nam et propositum distinguunt maleficium. ff. de furtis. qui iniurie. et .i. de sen. excommunicationis cum uoluntate. et ad animum reuertendum est. xxii. q. ii. si autem. et c. homines. in fine. scilicet ideo non debet ei denegari sepultura ut dicit infra. fortuito casu. quod preuidere non potuit. s. e. p. primo. iohannes. et c. ult. quidem non debet obesse. xxiii. q. v. de occidendis. dispensatione. nec intelligas quod dispensetur cum isto ut sepeliatur in cimiterio ecclesie. sed ex dispensatione quam ecclesia disponit eorum ut corpora christianorum sepeliantur in cimiteriis ecclesiarum. quod olim in campis sepeliebantur. ff. de sepulcro uiolato. l. iii. § diuus. maxime si diuinam. qui id est. et si hec duo sacramenta non recepisset. dummodo penitentiam recepit. sed iste illa tria percepit. ut patet in integra.

Alex. iii. De clericis pugnantibus in duello.

Porro si clericus alicui sponte duellum obtulerit. uel oblatum susceperit. siue uictor siue uictus fuit de rigore iuris est merito deponendus. sed quantumcumque in hoc grauis sit et enormis excessus eius. circa depositionem suam. licet cum eo super eius excessu misericorditer duxerit dispensando. dummodo ex ipso duello homicidium uel membrorum diminutio non fuit obsecuta.

De clericis pugnantibus in duello.

Porro. et .i. oblatum suscepit. nec offerre. nec oblatum suscipere aliquo modo tenebatur. quia hoc prohibitum est. ii. q. v. monachi. et .i. de purgatione uulgari per totum. sed potius debet omnia mala pati quam inuicem malo. uel alii assentire. xxiii. q. v. ita ne. quia facere debent. quare iure si debet. xii. q. ii. faciat. uel defendendus. quia hi pugiles homicide existunt. j. c. proximo. cum ad hoc accesserit. non pro quibus prouocari. l. di. si quis post. nec dispensatur cum tali. si mors uel membrorum mutilatio fuit obsecuta. j. c. proximo. at potest cum tali episcopus dispensare. ut .i. sequitur.

Cel. iii.

Henricus presbiter uobis humiliter intimauit quod cum laycum quendam se furto in seculari placito conuenisset. quia testes sibi defecerunt. pugilem pro prestantia terre consuetudine introducto. qui reum ad eo uulnerauit quod coactus est expirare. Quia igitur super hoc nos consulere uoluisti. ambiguitatem tuam ratione huiusmodi remouemus. quia tales pugiles ueri homicide existunt. nec predictus sacerdos licet non ipse sed alius pro eo in duello pugnauerit. debet in sacris ordinibus ministrare. sicut tradunt sacrorum canonum instituta. homicidium aut tam facto quam precepto. siue consilio. aut defensione. non est dubium perpetrari. potest tamen cum eo coherendum beneficium misericorditer dispensari.

Henricus. et .i. presbiterum et repertum. i. de purgatione

Porro [illegible] deponendus est clericus qui init duellum si in morte uel mebri [illegible] secuta [illegible] inde epd ci eo pr dispensator

Henricus [illegible] homicida est. si pugil [illegible] in eo [illegible] nec consilium [illegible] cum [illegible] dispensator

uulgari per totum. et ii. q. v. monachum. quia deum temptare uidentur. homicide uero. quantum ad propositum uel occasionem. uel uere. quia etsi sententia lata per talem purgationem non transit in rem iudicatam. j. de purg. uulg. c. ii. secundo. nisi. iiii. modis sine lingua. ad hortatione committitur. directum homicidium. de hoc di. v. de homicidio. Sicut buusmi. l. di. studeat. et xxxii. di. preterea. sicut ne cogatur in clerico. o uel preceptum iudicare. xxiii. di. his a quo. nisi ubi iudicat infelix. et c.

Innoc. iii. De sagittariis.

Artem illam mortiferam et odibilem balistariorum et sagittariorum aduersus christianos et catholicos exerceri de cetero sub anathemate prohibemus.

De sagittariis.

Artem. et .i. christianos. secus de sarracenis a quo sentitur. et intellige de bello iniusto. ar. s. de iure iur. si constituit. quia si iustum esset. licitum esset pugnare. xxiii. q. ii. dominus. et q. v. si. ut predictum. sub anathemate. ut quod sit canon late sententie. ar. lxxii. di. salonitane. et .i. de eo qui furtiue ord. recepit. c. i. sed secus est. nam in strumentum intelligitur an lege aliquid prohibeat sub anathemate. xxx. di. per totum. an ab homine. et tunc uideretur quod sit excommunicatus. ut in c. salonitane. ar. ad hoc. ff. de arbitris. celsus. et l. sicut dies. § ult. de contrahen. empt. l. si quis scies. ut sic tamen agatur cum lege. quod cum iudex legis dicat quod si iudex dicat precipio sub pena excommunicationis. siue precipio sub comminatione excommunicationis. siue anathematis. siue sub excommunicatione. ne hoc facias non est cuiuslibet faciens excommunicatus. sed excommunicandus. et c. i. salonitane. et s. de locato. c. i. et .i. de eo qui furtiue ord. re. c. i. et omnia assilia. intelliguntur sub conditione excommunicatio lata fuit. sic excommunicatio quicumque furtiue ad ordines accesserit. et tunc quilibet faciens est excommunicatus de hoc di. xi. et s. de symon. sic. h.

In exodo. De adulterio et stupro.

Si seduxerit quis uirginem nondum desponsatam dormieritque cum illa dotabit eam. et habebit uxorem. Si uero pater uirginis dare noluerit. reddet pecuniam iuxta modum dotis quam uirgines accipere consueuerunt.

Si seduxerit. et .i. dotabit eam. et donatio. De adul. et stup.

nem propter nuptias assignauit ei. uel prius potius. qui dabit pecuniam mulieri quam retinebit semper pro dote. quod si pot. ff. de donat. inter uirum et ux. si quis uxori. C. de dote. c. q. non numerata. l. ii. et sine cum ea et non contraxerit. nichominus habebit illam pecuniam. ut secum in uirtus si uero ante matrimonium donec ei tenebitur donatio. ff. de publiciana. cum sponsus. si in tempore matrimonii porrigatur donatio non tenet. C. de donat. inter uir. et ux. quod sponse. s. e. t. c. ult. uel de hoc habebit uxorem. si pater eam sibi dare noluit. et ipsa consenserit. uel si ipse eam accipere noluit. al. puniet. j. c. proximo. iuxta modum. qui extimabitur iuxta facultates illius. et dignitatem puelle. C. de episc. audi. l. pst. C. de rei. ux. act. si quis. ff. de iure do. sed generaliter. xx. q. v. illud. sed hec fuit olim pena in exodo. hodie alia per leges. ut notatur. j. c. proximo.

Gregorius Sipontino episcopo.

Peruenit ad nos quod felix quandam uirginem stupro decepit. quod si uerum est quamuis esset de lege pena plectendus. pro

Peruenit. C. ii [illegible] Retrudatur. aut dotem det. j. c. p. Jno.

Precipue. i. reuocatur quod ad tempus hanc penam agere. uel erit [illegible] et non exhibit sed licet [illegible] placet [illegible]

In glo. i. uelleret. primo si honestus est punitur publicatione [illegible]

Et ibi [illegible] dicebat magister melius hic colligi quod pena sit [illegible] qui in [illegible] castigari ar. de ex[illegible] c. i. [illegible]

di faciās sepulture. maxime si diuinum corꝰ suscepit. et sacri olei fuit unctōe perunctus.

Ad audiam et c. ab eo in dendi quod

ad animum reuertendo est. quia uir mortuus fuit ad locum torneamenti denegabatur ei sepultura. et male. quia nō uidetur in torneamento. sed casu ab eo quo mortuus est. nec ex ea causa accesserit. sed alia. et di- cit intēta uoluntas. n. et propositum distinguit maleficium. ff. de furtis. qui iniurie. et i. de sēten. excōmunis. cū uoluntate. et ad aīm reuertendum est. xxii. q. ii. si autem. et c. tomines. in fine. et ideo non debet ei dene- gari sepultura ut dicit infi. fortuito casu. quod preui- dere nō potuit. s. e. t. primo. io. et c. ult. et uide s. non debet obesse. xxiii. q. v. de occidendis. dispensatiōe. nec intelligas quod dispensetur cū eo ut sepeliat in cimiterio ecclesie. sed ex dispensatiōe quia disponit ecclesia ut corpora christianorum sepeliantur in cimiteriis ecclesiarum. cum olim in campis sepeliebantur. ff. de sepulcro uiolato. l. iii. § diuus. maxime si diuinum. quia id est. et si hec duo sacramenta non recepisset. dum modo pe- nitentiam recepisset sed uite illa tria percepit. ut pz. in integra. Alex. iii. De clericis pugnantibus in duello.

Porro si clericus aliquis in duello sponte duellum obtulerit. uel oblatum susceperit. siue uictor siue uictus fuerit. de rigore iu- ris est merito deponendus. sed quantumcumque in hoc grauius sit et enormius excessus eius. dare potes. depositis suam. licitum eo fuisse extitit misericordiam du- xerit dispensandum. eo modo ex hoc ipso duello ho- micidium uel membrorum diminutio non fuerit subsecuta. De clericis pugnantibus in duello.

Porro et c. oblatum suscepit. nec offerre. nec obla- tum suscipere aliquo in debito. quia hoc prohibitum est. ii. q. v. monachi. et c. i. de purgatiōe uulgari per totum. sed potius debet oīa mala pati quam uincere malo. uel alii a- sentire. xxxii. q. v. ita ne. quia facere debent. qui iure si debet. xxi. q. ii. faciat hoc. defendendus. quia hii pugiles hoi- cide existunt. i. c. prox. ubi cum ad hoc accesserit. nō per quis pmouere. l. di. siquis post. nec dispensat est ca- u. si mors uel membrorum mutilatio fuit subsecuta. i. c. prox. alias post cum tali eps dispensare. et c. i. sequitur. Cel. iii.

Henricus presbiter uobis humiliter intimauit quod cum laycum quendam sibi fuisso in se- culari placito conuenisset. quia testes sui defecerūt. pugilem per prauam terre consuetudinem intro- ductam. qui reum ad eo uiriliter uulnerauit quod coac- tus est expirare. Quia igitur super hoc nos consulere uoluisti. ambiguitatem tuam sub ratione ista re- mouemus. quia tales pugiles ueri homicide ex- istunt. nec predictus sacerdos licet non ipse sed a- lius pro eo in duello pugnauerit. debet in sacris or- dinibus ministrare. sicut tradunt sacrorum cano- num instituta. homicidium autem tam facto quam precepto. siue consilio. aut defensione. non est dubium perpetrari. potest tamen cum eo contendum tenere sui misericordiam dispensari.

Henricus et c. prauam et reprobam. i. de purgatiōe

uulgari per totum. et ii. q. v. monachum. quia deum temp- tare uidetur. homicide ueri. quantum ad propositum uel occasi- onale. ut hic. quamuis et sententia lata per talem pugnationem nō transit in rem iudicatam. i. de purg. uulg. c. ii. facto. iniustus iiii. modis sine lingua. ad homicidium committitur. directum homicidium. de hoc di. s. de homicidio. Sicut bannum. l. di. studeat. et xxviii. di. presbiteri. sic ne cogatur in dicto ob presbiterum iudicare. xxiii. di. dyacon. in. ibi iudicat infelix. et c. Innoc. iii. De sagittariis.

Artem illam mortiferam et odibilem balistariorum et sagittariorum aduersus christianos et catholicos exerceri de cete- ro sub anathemate prohibemus. De sagittariis.

Artem et c. christianos. secus de sarracenis a contrario sen- su. et intellige de bello iniusto. arg. s. de iur. iur. si conuenit. quam si iustum esset. licitum esset pugnare. xxiii. q. ii. dominus. et q. v. si. ut predem. sub anathemate. uir quod sit canon late sententie. arg. lxxiii. di. salonitane. et s. de eo qui furtiue ord. recepit. c. i. sed secus est. nam multum interest an lege aliquid prohibeat sub anathema- te. xxx. di. presbiteri an ab homine. et tunc uir quod sit excommunicatus. ut in c. salonitane. arg. ad hoc. ff. de arbitris celsus. et l. sicut dies. § ult. de contrahen. empt. l. si quis sciens. ut sic mitius agatur cum lege. quam cum ministro legis. dicas quod si iudex dicat precipio sub pena excommunicationis. sine precipio sub interminatiōe excommunicationis. siue anathematis. siue sub excommunicatione. ne hoc facias nō est dicendum faciens excom- municatus. sed excommunicandus. et c. i. salonitane. et s. de loca- to. c. i. et i. de eo qui furtiue ord. re. c. i. et oia consilia. intelliguntur sub conditiōe excommunicatio lata fuit. sic ex- cōito quicumque furtiue ad ordines accesserit. et tunc cō- trarium faciens est excommunicatus de hoc dixi. et s. de symo- nia. h. In exodo. De adulterio et stupro.

Si seduxerit quis uirginem nō- dum desponsatam dormieritque cum illa dotabit eam et habebit uxorem. Si uo pater uir- ginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum dotis quam uirgines accipere consueuerunt.

Si seduxerit et c. dotabit eam. et donatio. De adult. et stup. nem propter nuptias assignabit ei uel proprie potius quia dabit pecuniam mulieri quam retinebit sibi pro dote quod fieri potest. ff. de donat. inter uirum et uxorem. si quis uxori. C. de dote. c. ii. nō numerata. l. ii. et siue cum ea et non contraxerit. nichilominus habebit illam pecuniam. ut se- cundum in littera. si uo ante matrimonium donec ei retinebit donatio. ff. de publiciana. cum sponsus. si in tempore ma- trimonii porrigatur donatio non tenet. C. de donat. inter uirum et uxorem. quod sponse. s. e. t. c. ult. et de hoc. habebit u- xorem. si pater eam sibi dare noluerit. et ipsa consenserit. uel et si ipse eam accipere noluerit. alias puniretur. i. c. prox. iuxta modum. quem extimabit iuxta facultatem illius. et dignita- tem puelle. C. de exhib. audi. l. prox. C. de rei. ux. act. l. si quis. ff. de uentre. in po. sui general. xxx. q. v. illud. hec fuit olim pena in exodo. hodie alia per leges. ut no- tatur. i. c. prox. Gregorius Ispo[…] epo.

Peruenit ad nos quod felix quandam uirginem stupro decepit. quod si iam esset quamuis esset de lege pena plectendus. Pro

Peruenit. C. ū ht. bre. Retinebat. aut doarium det … c. prox. Jno.

Perpere. i. reuocare quod ad ipsum habuit primam agere. Uel … prohibito … placet …

In glo. i. uelle … quod ad … puniet publicatio … et ubi … dicebat magister melius hic colligi quam pena sit … qui in patria … et … debeat castigari … de … c. i. …

Porro … deponendus est clericus qui … duello … si in morte uel mutilatione … inde … cum eo … dispensatio … Clementina … si pugil … nec … facienda … dispensandum …

o … furo mato illa … sperma … ad … ue. po.

De ista m… … … nemo …

ui… ur… c. i … de …

aliquatenus legis divine iam mollientes, hoc tamen disponimus, ut ab eo quam stupravit uxorem habeat; aut si renuendo putaverit corporaliter castigatus excommunicetur, atque in monasterio in quo agere penitentiam retrudatur, de quo nulla sit ei egrediendi sine precepto licentia.

Penitentiam etc. i. plectendus s. ut de lege iulia, si vir pro pena fuit verberetur, institut. de publicis iudiciis. § item si autem pri... hoc fecerit capite plectetur, institut. e. §. sin autem stupravit. stuprum proprie committitur in virgine, xxxvi. q. i. c. i. uxorem habeat, si ipsa et pater voluerit, s. c. proximo. castigatus, sed quia visum fuit indiscretum vel sic leges, ut dictum est. excommunicatus quo ad communionem sacramentorum, quoniam visum fuit satis. finaliter tamen non compellitur eam recipere, sed quia illam decepit ad tempus punietur. Ex concilio aurelianensi.

Si vir sciens uxorem suam deliquisse, que non egerit penitentiam, sed permanet in fornicatione, vixerit cum illa, reus erit, et eius peccati particeps. Quod si mulier dimissa egerit penitentiam et voluerit ad virum suum reverti, debet, sed non sepe, recipere peccatricem.

Si vir etc. i. deliquisse adulterando cum alio. reus erit. xxxii. q. i. Si quis uxorem. quia promotor est turpitudinis qui celat crimen uxoris. xxxii. q. i. c. i. et s. de iure iur. quemadmodum et C. de adulteriis l. i. et l. ii. et crimen lenocinii committit et si dimittit eam ad penitentiam mortaliter peccat. ii. q. i. si peccaverit et s. de iure iur. quemadmodum. debet debito honestatis et non necessitatis, quia et post penitentiam posset accusare eam de adulterio. xxxii. q. ii. admonere. sed non sepe. immo videtur non solum semel, sed septuagies septies. de pe. di. iii. ad hoc instant et s. de iure iur. quemadmodum ad finem. quare ergo dicit sed non sepe? dico si mulier delinquat sepius maritus expectet et potest si vult et eam recipere post penitentiam secundum evangelicam veritatem, sed ecclesia non intercedet pro ea, ex quo aliquotiens et peperit; et ideo dicit hic non sepe, ne ecclesia videatur ei dare peccandi licentiam, et ad terrorem dicitur et hoc. Infra. arg. delicta sepius commissa gravius puniuntur. C. de episcopali audientia l. iii. et ff. de re mili. l. iii. § si tironibus et ff. de penis l. iii. xxv. q. ii. Ita nos et arg. xxv. q. iii. extra ordinaria. R. Ex concilio parisiensi.

Maritus et ex suspectione uxorem accusare permissum est; et ipsis plus ceteris de adulterio et accusare possunt et defendere.

Maritus etc. i. ex suspicione violenta s. xxxii. q. i. dixit dominus. ex temeraria vero non licet, de eo quod metus causa. ii. q. i. primo. plus ceteris. xxxii. q. i. publico. vel intellige quod dicit plus ceteris, quia maritus infra lx. dies potest accusare uxorem iure mariti sine metu calumpnie, postea vero non, sicut iure extranei. C. de adulteriis l. iure mariti. sed hoc hodie non videtur habere locum. s. de pur. cano. Alex. iii.

Significasti nobis quendam presbyterum cum alterius coniuge in fra ecclesiam dormivisse, que se et illum coram sacerdoti hoc delictum confessos fuisse publice et detectum, et hoc ipsum idem sacerdos nomen adulteri declaravit in presentia tua dixit. De quo quid fieri debeat, cum negante adultero mulier in confessione persistat, consilium requisisti. Quocirca consultationi tue taliter respondemus, quod condignam penitentiam prefate imponens adultere, eam per aspersionem aque benedicte reconciliare procures. Predicto autem sacerdoti, ne contra aplin infirmorum corda mala fama ipsius perturbentur, et ne vituperetur ministerium nostrum, licet severiores provenerit sententias in presentibus in canonibus proferantur, cum in vicinis presbyteris quos se nolle pereiurare cognoveris, iuxta arbitrium tuum purgationem indicas. Quod si purgare se poterit in officio suo ministrare permittas. Alioquin ipsum ab officio suo suspendere non postponas.

Significasti etc. i. celans et vero s. de of. or. si tacito et ff. de conditionibus l. i. § qui conditionem. prefate imponens. arg. quod licet aliqua duo sint annexa, quamvis agitur de uno, non tamen de alio. ii. q. v. interrogatum. ff. ad l. iul. de adulteriis. denuntiasse. § quaeritur et ff. de liberali causa. duobus et l. liberis § si duo. arg. contra s. de of. del. preterea et c. prudentiam ad finem. reconciliare. quasi debeat reconciliare ecclesiam, et qualiter dicitur s. de consecratione ecclesie vel altaris. aqua. ne vituperetur. sic ii. q. v. si mala fama. iuxta arbitrium. et sic hoc purgationes arbitrarie sunt. ii. q. v. omnibus vobis et i. de pur. ca. ex tuarum. sed non compellitur iste ad purgationem propter confessionem mulieris contra illud C. de adult. et si crimine. cum non infametur a probis. vel contra iam leves quod mala credunt quod probari non possunt. xi. q. iii. in cunctis. dicas quod iste infamatus erat de muliere illa, at non indicitur illi purgatio propter dictum illius, quia et dictum parvorum non infamant. s. de accusationibus et inquisitionibus. ad finem. o. alioquin. non deficiente in purgatione puniti. s. de sen. de his et c. insinuatum et i. de pur. ca. c. p. Innoc. iii. turon. archiepiscopo.

Intelleximus quod cum .S. laycus tue diocesis uxorem suam a maritali consortio repulisset, diocesanus eorum audiens eandem cum quodam adultero fornicari, eam et illum vinculo excommunicationis astrinxit. Que tandem adulterum abiurans, absolutione recepta coram episcopo memorato predictum virum sibi restitui postulavit. At ille obiciens ei adulterium, et quod ab eo non expulsa, sed spontanea recessisset, restitutionem sui proposuit minime faciendam. Quod mulier inficians replicavit in ipsum quod fuerat fornicatus etc. i. Quocirca mandamus quatenus si constiterit vel per evidentiam rei vel per confessionem legitimam mulieris quod adulterata fuisset, adulterium et quod vir dicitur commisisse, pari ratione cessante, ipsum recipere compellas eandem. Quod si predicto modo de mulieris fornicatione constiterit, et testes per quos viri adulterium est probatum fuerint reprobati, cum matrimonii ius in utroque consistat et paria delicta mutua compensatione tollantur, nichilominus eum cogas ut eam recipiat et mari-

Significasti etc. sacerdos infamatus de adulterio indicitur purgatio, quod si purgaverit in officio suo ministrabit, si vero defecerit officio suo privetur.

Intelleximus etc. mulier petens restitutionem indicitur et repellitur per exceptionem adulterii manifesti si vir probaverit eam adulteram fuisse.

tali affectione pertractet. alioquin ei mihi
silentium impone non postponas.
Intelleximus et c. i. spontanea. licet mihi
de domo viri sponte recedat. si tamen volens redire
non sit admissa. intelligitur spoliata. ff. de acquir. pos-
sessione possidere. C. qui ad nundinas. instit. de inter-
dic. §. quin etiam et ideo audienda est. fornicatus. et ad hoc
testes inducit. ad quos reprobandos maritus alios
inducit. ut. i. sequitur. evidentiam. puta quia publi-
ce fuit fornicata. vel filium inde habet testem. xxxii.
di. preter hoc. et s. de adulteriis. significasti. et s. de acc. e-
videntia. et s. de cohab. cleric. et mul. c. ult. i. e. pr. q.
fessionem fratrum invitum. ut. s. de cohab. cleric. c. ult.
et sponte. quia si compulsa non obesset. xxxi. q. ii. lotharius.
et sic confessio sola sufficit ad thori separationem.
et s. de adulteriis ex litteris. cessante. eo. n. proba-
to dolus dolo compensabitur. ut hic sequitur. et i. c. pr.
et s. de divortiis. significasti. mutua compensatione.
sic. ff. soluto matrimonio. viro atque uxore. ff. de compen-
sa. si ambo. ff. de dolo. si dolo malo. et s. de ex-
cept. cum ecclesiastice. et xxxii. q. vi. nichil. arg. contra. ff. de
doli. except. apud celsum. §. marcellus. qualiter au-
tem illud sit intelligendum dixi. s. de except. dilec-
tis. vir enim uxori adulterium obicere non potest si ipse
est in simili delicto ut hic patet. Item si eam tradidit
adulterandam. s. de eo qui cognovit. a san. uxoris
dicatur eam. Item si violenter fuit oppressa. ff. de adul-
teriis. vim passa. si ignoranter cognita esset ab a-
lio cum crederet virum suum fraudulenter. arg. xxxiiii.
q. ii. in lectum. si credens virum absentem mortu-
um alteri nupserit. xxxiiii. q. ii. cum per bellicam. Item
si post adulterium reconciliavit eam sibi. s. de iure-
iur. quemadmodum. et xxxii. q. i. si illic. alioquin. i. si
absistit de adulterio mulieris. et non iniq. Idem epo
ambianensi.

Uxor a. f. requisivit virum aliquando denegan-
te uxori sue in adulterio deprehense de-
bitum coniugale si postmodum ipse eam a se pre-
ter adulterium manifeste cogi debeat ut
eam maritali affectione pertractet. Sed quo ta-
lis. Re. quod cum paria crimina compensatione mu-
tua deleantur. vir hoc fornicationis obtentu
nequit sue uxoris consortium declinare.

Uxor a. f. et i. huius fornicationis. hic fuit dubitatio
an delictum superveniens vel iudicante de iure vel
facto afferat preiudicium. et videtur quod sic ut hic prorsus
dec. videtur quod eo ipso quod alter coniugum fornicatur reliquus pos-
sit ei debitum denegare. quod verum est si publice for-
nicetur. et si postmodum alter publice fornicetur. al-
ter recuperat servitutem amissam ex delicto alterius
ut hic patet. et s. de divortiis ex litteris. et sic pa-
ria delicta mutua compensatione tolluntur. ut s. e. c.
pr. et tamen solo facto licet non sit lata sententia de adulterio.
adulterium privat iure petendi debitum. nec alter
tenetur reddere ei debitum. quia sine mora petitio nul-
la mora. ff. de v. o. pupillus. et si tamen reddit debi-
tum sibi preiudicat. ut eam postea accusare non pos-
sit. xxxii. q. i. c. i. iii. et iiii. ff. de adulteriis. si uxor.

§. ult. licet si ad mandatum ecclesie reddit debitum. te-
nendum videtur obstare. arg. s. de resti. spol. litteras. et licet uxor
contra adulterum virum reddere debitum non teneatur. expellere
eam de domo auctoritate sua non debet et si sit notorium crimen
eius. s. de divor. porro. arg. contrarium credo quod possit e-
am repellere a se ex quo notorium est crimen suum.
privata est iure quod tenuit in viro. s. de divor. signi-
ficasti. et dotem amisit. s. de donat. inter virum et uxo-
rem. plerumque. et coniugium dixi quod numquam adulterium pri-
vat aliquem iure petendi debitum. sed tamen sententia ecclesie sus-
pendente iure debitum tenetur reddere alter alteri. arg.
s. ut lite pen. laudabilem. et xxxii. q. iiii. nonne. xv.
q. vi. c. ult. xxxiii. q. ii. seculares. quia pena non est
inferenda nisi per iudicem. xxxiii. q. ii. §. in his. licet hoc
intelligo quando crimen non est notorium. quod patet per
concordantiam. Item ut dixi. ex hac decretali habetur quod propter su-
pervenientis delictum renascatur servitus amissa. et
si sententia lata sit propter adulterium. s. de iureiur. tua. et
s. de divortiis ex litteris. nam iniuria remissa et
renascatur ex delicto. xv. q. vii. d. i. de pe. di. iii. §. ex
persona. in quibusdam non est verbum illud in se-
quenti. §. aut. et sententia aequa non est appellatum
denotatur. s. de frigidis et maleficiatis. fraternitatis. i. de
purgatione vulgari. c. ii. Jo. dixit. quod sententia non retrac-
tatur propter delictum superveniens. arg. ff. de mine.
actionisque privato. nec mirum quia actio semel extincta a-
plius non renascitur. de c. di. iiii. quis. et ff. de so-
lutionibus. cum res. §. aream. nec pretextu novi ami-
cii retractatur sententia. s. de eo. in de. Item monasterium.
ut ubi cum servitus sit sublata non fit iniuria alteri per
fornicationem alterius. xxxii. q. vii. quemadmodum. licet si
sententia non sit lata. tunc renascitur. et iura per deci.
intelligendi sunt quod iudex ex officio suo eos ad in-
vicem restituat. quod prius dictum est allegando iuris
contra. s. quod illa possit petere virum non obstante sententia.
quia illi sententie renuntiavit adulterando post sententiam. de
hoc dictum est in c. ex litteris. s. de divor. b. De rapto-
ribus et incendiariis
et violatoribus ecclesiarum.
Ex concil. meld.
De illis autem qui
de loco ad locum iter faciunt ubi ra-
pinas et depredationes peragunt. placuit ut
ab illius loci prelato excommunicentur. nec
antequam ex prochia illa exeant quam digne quod
peccaverunt emendent. quorum excommunicatio proprio episcopo
significanda est nec eos recipiat antequam il-
luc redeant ubi rapinam fecerunt. et omnia ple-
ne emendent. De raptoribus et incendiariis et vio-
latoribus ecclesiarum.
De illis et c. i. excommunicentur. quia
ratione delicti sui sunt de foro illius. et ibi pos-
sunt conveniri. ut iii. q. vi. c. i. et vi. q. iii. placuit.
et s. de foro compe. postulasti. et c. ult. et. C. ubi de crimine
agi oportet. aut. qua in provincia. dicebant quidam
quod si crimen quis committat ibi debet conveniri. sed ea ter-
minabitur per suum iudicem. arg. ff. de custodia
et exhi. reorum. de militibus. sed hoc non est verum. immo
iudex illius loci ubi delinquit potest dicit
condempnare et deponere sententiam tamen executioni manda-
debitur per episcopum proprium. s. de foro. compe. postu.

De illis et c. Raptores et ab illo episcopo puniri in cuius
dyoc. rapinam commiserunt

rasti. et c. ult. et c. g. de crimi. agi. oppor. aut quod in pui
tia dicebant quidam quod ubi crimen quis amittat: ibi
debet conveniri. sed eam terminabit per suum iudicem. ar. ff. de
custodia. rcato. si velit iudici illi deferre ut ipsum remit
tat ad illum condempnandum. sicut dicitur de metropolita
no. qui potest absolvere excommunicatum a suo episcopo si velit
ei deferre. j. de sententia excommunicationis. pervenit. nec dicitur ferre sen
tentiam in alienum subditum. sed in suum ratione crimi
nis. ut dicit prime concordantie. et hec sententia videtur probari
per hanc decretalem. quia dicit debent redire illuc ubi deliqui
unt. et est ad hoc in auctentica ut nulli iudici. §. si quis
vero. coll. ix. quod hoc optime dicitur. et concordat cum hac de
cretali. tamen si crimen facile fuit. poterit de illo cog
noscere suus iudex. si vero grave fuit crimen re
mittatur ubi deliquid. ff. de re mili. desertorem.
in prin. ab hac tamen generalitate excipitur quia li
bet senior qui ubicumque crimen committit. non potest iu
dicari nisi a papa. si agatur ad deponendum. dixit hug.
quod potest iudicari a suo maiori. et non ab inferi
ore si crimen committat in sua provincia. sed si archi
episcopus committit tale crimen in provincia alterius archi
episcopi. vel episcopi suffraganei alterius archiepiscopi. dixit hu
gutio quod possit tunc iudicari ab illo archiepiscopo vel episcopo.
ar. ad hoc. xcvi. di. duo. ubi ambrosius ratione commis
si commissi in sua parrochia excommunicavit imperatorem.
quod alias non auderet. Aug. iii.

Super eo vero. et j. statuimus ut quicumque
ex hiis qui violenter surrexerit in
rapinam. seu ecclesiarum violationes. manifeste
fuerint deprehensi. nisi prius ablata restituat si po
terit vel emendandi firmam et plenam securi
tatem fecerit. penitentie beneficium ei penitus dene
getur. si vero usque ad obitum in contumacia
sua duraverit. et in extremis positus. remedium pe
nitentie humiliter postulaverit. si emendationem.
vel emendandi securitatem promiserit. ei penitentia et se
pultura ecclesiastica concedantur. Qui autem in sa
nitate obstinata mente non penituerit vel emen
daverit. et in mortem securitatem prestare ne
glexerit. sollempnitas penitentie parum prodesse videtur
sicut credimus. sed de peccato contrictio mandatum
non negetur. ita tamen ut nullus clericorum sepulture
intersit illius. nec eius elemosinam presumat accipere.
quod si quis presbiterorum vel clericorum contra hoc in vita vel
in morte penitentias dare. aut sepulture interesse
vel eorum elemosinas accipere attemptaverint. si vero hii ra
pine principes inventi fuerint. ordinis sui dispen
dium irrecuperabiliter patiantur. et ecclesiastico benefi
cio careant.

Super eo vero. et i. si posset. rendicit si potest. quia inanis
est actio. ff. de dolo. nam hiis. et s. de restit. spo.
olim. et s. de solutio. odoardus. s. de toledo. sic di
gnum. et s. de usuris. cum tu. et xxiii. q. vi. si res et in
possibilium nulla est obli. ff. de regul. iur. impossi
bilium. et xxiii. q. iiii. nabuchodonosor. denegetur.
ar. contra. quod si aliquis penitentiam petat de aliquibus cri
minibus. et non de quibusdam. penitentia tamen non est ei de
neganda. j. de pe. et remis. quod quidam. et xxvi. q. vi. cog

novimus. et de pen. di. iii. §. ult. ar. contra. xxiii. q. ii. le
gatur. et de pen. di. iii. sed queritur quid dicit quod hoc sta
tutum fuit ad errorem ut denegetur penitentia de omnibus si de il
lo satisfaciat. quia talis penitentia non est fructuosa. alii di
cunt quod melius videtur quod sed illo tamen denegabitur penitentia.
sed sed aliis imponetur. et licet non sit fructuosa quo ad
vitam eternam valebit ad minus supplicium sub eundo.
de pen. d. iii. §. ult. et c. ult. emendationem. xxiii. q. vi. li
ret. xvi. q. iii. si qui clerici. et xxiii. q. ult. quisquis. et c.
pessimam. et de pena. di. v. falsos. parum prodesse. quantum
ad penitentiam temporalem que pro peccato debetur eterna et
hoc sola cordis contritione remittitur. de pen. di. i. in prin.
xxvi. q. vi. cognovimus. et temporalis que exinde satisfactione
remittitur quod satisfactio in hac vita non fuit conple
ta. et in purgatorio conpletur. ar. xxiii. q. v. quid ergo. et i
ta sollempnitas penitentie parum prodest quo ad penam
purgatorii. valebit tamen quo ad vitam eternam. si
de peccato contritus fuit. viaticum quod omnibus penitentibus est
dandum. j. de pe. et remis. quod in te. et xxvi. q. vi. si quis de
corpore. l. di. penitentes. penitentias dare. hec referas ad
primam partem. c. de illis qui nec in vita. nec in morte
satisfacere volunt. et possunt istis deneganda est penitentia
in fine. et alia ecclesiastica sacramenta. cum in mortali de
cedat eo salvo quod dixi primo cum peccatum in vita penitentiam
de aliis criminibus. et oblationes talium non sunt reci
piende. j. de usur. quia in omnibus. et xvi. q. iii. minor.
xc di. c. ii. et xxiii. q. ii. latorem. sepulture. hoc referas ad
ult. partem. c. de illis qui in morte penituit. sed satisfa
cere non possunt. istis quo denegatur sepultura ad ter
rorem potius aliorum. ut alii cum possint satisfaciant
timore huius pene. sed eis non nocet. sic s. de torneamentis.
c. i. ubi de hoc. et ar. quod cum interdicitur quod est maius non con
ceditur quod est minus ut ibi dictum fuit. Ex concil.
lat.

Excommunicationi subiaceant qui romanos. vel alios christia
nos pro negotiatione vel aliis honestis ca
usis navigio vectos aut capere. aut rebus suis
spoliare presumpserint. Illi etiam qui christianos na
ufragium patientes quibus secundum regulam. s. fidei
auxilio esse tenentur dampnata cupiditate
spoliant rebus suis. nisi ablata reddiderint excommuni
se noverint subiacere.

Excommunicationi. et j. inhonestis. ut. xxiii. q. iii. si quis ro
mipetas. et s. de treuga. c. ii. regulam fidei. illam. s.
diligens proximum tuum sicut te ipsum. de pen. di. ii. cari
tas. et i. di. humanum genus. et l. di. ponderet. noverint
subiacere. et sic qui contra hoc faciunt sunt ipso iure excommuni
cati. et tenentur. j. animum quod duplum. C. de furtis. l. cum.
ff. de incendio. ruina. nau. l. i. et furtum ibi committi
tur. ff. de adquirenda re. quia rerum. §. ult. nec fiscus etiam a
liquid sibi vendicet in calamitate alterius. C. de nau
fra. l. i. lib. xi. committitur tamen dampnum navis recuperetur.
C. de incendio. i. nau. vel ruinis. nau. Alex. iii. panor
mitano episcopo.

In archiepiscopatu tuo quia sarraceni mulieres christi
anas et pueros rapuerunt. et eis abuti presumunt.
et quosdam etiam interdum occidere non verentur.
Cum autem expressius hii rex sicil. tibi et aliis

In dictis [?] ... pro delegatione principis de rapina et
aliis similibus ... quod de eis singulariter ...
... iudicare ...

/. falsos. dupliciter tamen pe
na debeant pro quolibet peccato.

episcopi commiserit puniendos. Consuluit. c. Respondeo quod ta-
les in iurisdictione tua existentes pecuniaria
poteris pena multare et etiam flagellis affligere
ea moderatione adhibita quod flagella in iudic-
tam sanguinis transire minime videantur.
Si uero ita fuerint grauis excessus quod mortem uel
detruncationem membrorum debeant sustinere
uindictam reseruet regie potestati.

In archiepiscopum et i. abun. propter unius uitium
ira dei uenit in filios diffidentie. j. de excessibus pre-
latorum clerici sic. l. q. di. si gens anglorum. quia non sic tri-
nes fecit dominus deus ut se illo utentur modo.
xxiij. q. ij. flagitia. commiserit puniendos. vel egare
te potest princeps prelatis eorum causas criminales.
ubi causa sanguinis non sequitur ut hic. xxiij. q.
v. ij. sepe uero iudices in causis ubi pena sanguinis
infertur clerici constitui non debent. s. ne clerici uel mo.
Sed nos. c. clericis et c. sententiam. pecuniaria potius commu-
tando penam statutam que est pena capitis. ff. ad l.
cor. de sic. l. iij. § ult. et C. de adulteriis. uir cum. C. de
raptu uirginum. l. j. et in autentica. ut non luxurien-
tur contra naturam. coll. vi. non quod iudex unam penam in
aliam possit mutare est ad hoc ff. de iniuriis. cum. no-
tiifa. quid ergo. § pena. et C. e. t. si senior. flagel-
lis. xxiij. q. v. c. j. et xij. q. ij. fraternitas. et v. q. v. illi
qui ita quod flagella ad sanguinem non procedant. xx
ij. q. v. sit hiis a quibus et c. sequenti. reseruet et sit
de leg. Si uero habet iurisdictionem temporalem detinendo
eam aliam cum hoc competat quod liceat per eationes. xxij.
q. iiij. illud. Sed non per leges non quam presbiter fiat. ff. de of.
p. cons. solicit. et ff. de of. e. t. ij. iurisdicto. l. i. omnia
non hodie amitti possunt preter ultimum supplicium aut
membri abscisionem in auct. de coll. § ad hoc adhi-
bemus. lau. Idem clarorum archiepiscopo.
Ex litteris tuis continebatur quod cum
h. multis fuisset criminibus irretitus quam ec-
clesiarum excidium al. incendium dyabolo instigante com-
miserat tandem in egritudine constitutus a con-
cepta pena de amissis primam capellani sui
fuit a sententia excommunicationis absolutus sed moriens ec-
clesiasticam sepulturam habere nequiuit quod presbiter
si ita res se habet mandamus ut corpus eius cum a pe. ect. fa-
cias in cimiterio sepeliri et heredes eius mo-
neas et compellas ut hiis quibus ille per incen-
dium uel alio modo dampna contra iustitiam
irrogauerat iuxta facultates suas condigne
satisfaciant ut sic a peccato ualeat liberari.

In littetis et i. dyabolo instigante.
xvij. q. iiij. si quis suadente. anathematis quod uero po-
tuit in extrema necessitate. xvij. q. iiij. si quis sua-
dente. et xxvi. q. v. presbiter a consulta. de. q. di. iiij. fac-
tum est. al. absolui non potuisset nisi a solo papa in-
cendiarij. n. postquam sunt per ecclesiam publicati ab a-
lio absolui non possunt. j. de sen. ex. tua nos. et in-
cendiarij excommunicati sunt ipso iure excommunicati. j. de sen-
tentia. ex. consi. per ut ibi notatur asuerit. sepeliri.
ar. contra s. e. sed hoc. Sed ibi denegatur sepultura ad ter-
rorem aliorum. nec poterat satisfacere hic poterat sat-
facere. heredes eius. hic tres quod heredes tenentur ex delic-
to defuncti. sed hoc dicas ut dixi. s. de sepulturis. c. ult. .no.
quod ponit consilem casum et idem quod de in utraque. iuxta
facultates. defuncti. s. ultra uires non tenentur heredi-
tatis si fecit inuentarium. C. de iure deliberandi. sci-
mus. § si uero et § sequenti. liberari. ar. quod. xxv. di.
qualis. id est a uenialibus et a temporali satisfactione li-
beratur quasi i alio seculo. Sed a pena eterna numquam non
ibi ala. Lucius iij. burgensi episcopo.
Cum causa que inter. e. mulierem et uxo-
rem eius uertitur et infra. Respondeo quod cum in
dicatur raptus admitti non nisi cum de nuptiis
agitur iste raptor dici non debet cum habuit mu-
lieris assensum et prius eam desponsauit quam cog-
nouit. licet parentes reclamarent a quibus eam
dicitur rapuisse et post eum post matrimonium in carnis com-
mixtione perfectum teste apostolo 1 cor. vii. vxor sui corporis
potestatem non habet sed maritus et econuerso. Si processis-
se matrimonium uel ex precationibus uiri uel ex minis conces-
sione clarueit postmodum sui assensu uiri consensu
non potuit ipsa monasterium ingredi. aut alias
continentiam profiteri. Non ergo pro eo quod per matrimonium
consummatum rapta primum in monasterio fuit
uim potest consortium declinare maxime si
probari nequeat uirum ut uxorem profitetur contine-
tiam assensisse.

Cum causa et infra quidam uolebat contrahere cum quadam
parentes eam sibi dare nolebant tamen de consensu
puelle eam rapuit et cum ea contraxit et eam carna-
liter cognouit. demum illa monasterium intrauit. et nunc
miles eam tamquam uxorem petebat. quia sine licentia sua
monasterium post carnalem copulam intrare non po-
tuit. dicebat mulier quod non tenebatur ei tamquam uiro ad-
herere quia eam rapuit et raptor cum rapta non potest
contrahere ad hoc respondet papa quod non fuit rapta cum ipsa con-
senserit et post matrimonium consummatum religionem in-
trare non potuit immo iniuriose licet rapta fuerit quia si
hoc consistent debet restitui. quia sine ipsius assensu mo-
nasterium intrare non potuit. dicatur admitti. § leg.
et in sponsa propria raptus committitur. C. de rap. uir-
g. l. una. ad medium. sed canon precendicat ut hic. et.
xxvi. q. ij. § i. et c. lex illa. quacumque autem sit
rapta non potest contrahere cum raptore. si prior dis-
sensio transeat postmodum in consensum. j. c. proxima et xx
vi. q. ij. tam. Sed raptus non est si puella consentit uel
hic patet. reclamarent. tali reclamatio non impedit
matrimonium quia solo consensu contrahitur. xxvij. q. ij. suf-
ficiat. Sed maritus. s. de conuersione coniugatorum. quidam in-
trauit. cum consensus a confessionem. quia credimus mulieris con-
fessioni in preiudicium matrimonij spiritualis quod non
fit in carnali. s. de eo qui cognatam cognouit sed eo.
Sed aliud est in matrimonio carnali et aliud in spirituali. in car-
nali matrimonio non statur confessionis uiri et u-
xoris. Si enim matrimonium confitentur quia sepe ad inuicem
colluderent et separentur ut dicit in decretali decreta
li. sed eo. Sed in spirituali matrimonio. Si aliqua de quo constat
quod fuit primo uxor ingressum monasterij postea con-
fiteatur in iudicio quod ante ingressum cognita fui-

¶ In litteris etc. Incendiarius eccie in morte penitens et per sacerdotem absolutus in cimiterio sepeliatur et eius heredes compellantur satisfacere.

Cum causa etc. Raptor cum rapta matrimonium contrahere potest et post eius consummationem illa sine assensu uiri religionem ingredi non potest.

io anno s dz restitui. qr monasterium eo inuito in
trare nō potuit. ut hic dr. Immo si alr consiceret
castitati nō posset ñ ad uirū rediret. nō est. n. c
dend q illa in meliori sit sue salutis. i. q. vij. sa
nus. ar. ad h. s. de homicidio. significasti. ii. vñ
reddenda ē uiro. sicut qz cōfitentur uir & uxor ad
dissolutionem mrī̃. carnalr nō credit illi. ñ saltē
ad sit puplica fama. xxxv. q. vi. si duo. sz ubi
cōfitentur ad dissolutionem mutue seruitutis ppt
adulterium bñ creditur eis. s. t. px. c. plē. & s. de
diuor. ex litteris. vine. assensisse. ar. q solus asen
sus sufficit ad h q alt cōiugum possit monastiui
ingdi. xxvij. q. ii. agathosa. v de h & c. siquis. & xx
iij. q. v. cum uxorem de h dcm ē satis. de conuso.
coniuga p totum. Innoc. iij. epō latori.
Accedens ad ap. se. & j. Rapta pu
ella legitime contrahere cum raptore
si prior dissensio transeat postmod in con
sensum. & q añ displicuit tand incipiat
cōplacere. dū modo ad contrahend legitime
sint psone.
Accedens. & j. cum raptore. s antiquos canone
& leges non poterat raptor cōtrahere cum rapta.
xxxvi. q. ij. de puell. & c. si aut. & c. placuit. & c.
de raptu. v. l. una. s. sin aut. hodie secus. ut hic.
& xxxvi. q. ij. deniqz. & c. tā. in assensū. s. de spō sa.
ad id q. & s. de despon. in puberum. de ill. ar. c. q
metus cā. l. ij. & ff. de condit. ob. cām. si ob tpē.
Ex exodo. De furtis.
Qui furatur hominem & uendiderit cuiuc
tus morte moriatur. De furtis.
Qui furatur. & j. hominem. s. liberum. qr q fura
tur seruum hac pena non tenetur. ff. ad. l. flam
de pla. l. ult. Sz secund canones. h pena nō i
ponitur. s. t. px. in archiepatu. & xxxiij. q. ij. tē h.
Ex concil. triburc.
Fures & latrones si in furando & depre
dando occidūtur iustum ē p eis nō ē
orand. Sz si cōprehensi aut uulnerati. pbro
l' dyacono confessi fuint cōmonem eis nō
negamus.
Fures & j. non ēē orand. q in mortali eos decer
sisse constat. xxiij. q. v. placuit. dyacono. l ne
cessitate & in layco. d c. di. iiij. scān est. d. pnīt. di.
i. q penitet. v. si. & di. v. c. i. circa. pni. coionem.
l' eucaristiam. si. i. di. penitētes. & sepultura ē de
qui cōfessi sunt. xiij. q. vlt. c. ult. Ex pniali
theodori.
Si quis p necitatem famis aut nudi
tatis furatus fuit cibaria uestem
l' pecus. peniteat ebdomadas tres si reddid
it nō cogatur ieiunare.
Si quis & j. peniteat. ex eo quo pnīa imponit.
colligit q modica fuit necitas. si. n. magna fu
isset nō imponeretur pnīa. ar. d. c. di. v. discipulos.
qr in necitate oīa sunt coīa modica pnīa impo
nit. qr modicū peccauit. ar. xlij. di. s. i. & xij. q.
i. c. i. xxiij. q. vij. q aūt. & xlvij. di. sic hij. debuit.
n. crede dñm pmissurū. instit. de act. q ex delicto
nas. s. placuit. modica pnīa. imponit qr modi
ē peccauit. Sz qr nō excusat uir a fornicōne ppt ne
cessitatem famis. ff. de ritu nu. pñam. s. non est.
sic a furto. ko. ppt necitatem res fcā est cōis q fur
or. Sz in fornicatē non est ita. immo pō dz mala
qlibz pati q malo cōsentire. ut. xxxij. q. v. ita ne.
Et quare excusor a homicidio. Sz ex necitate me
defendendo aliqm occido & nō a fornicatē. qr te ñ
iniustitio. Immo potius se interficit ipe qui me agg
dit. ar. ff. si qdrupes. pau. l. i. s. arietes. & ar. s. de
homicidio. s. lator. Lege. sē. petra b.
Qui cum fure partitur occidit aīam
suam. Non fur solū. Sz ille reus te
netur q furti conscius qēente possore nō in
dicat.
Qui cum fure ptit. p cōsensū & accipiendo l' oc
cultando. tales. n. tenentur de furto. instit. de act.
q ex delicto. nas. s. Si nō. ope. nō fur. h sunt u
ba iere. exponentis precedentia uerba salomois.
possore. i. domino. l' cuiocūqz cui intere. ff. de h.
sig. intd. Judicat. & ita hēs hic q qui s tenet iu
dicare furē. ff. de recept. iatoribz. l. i. & ij. C. de furti
ciuile ē. ar. ff. de iur. fisci. ex quibz. s. diuus. C. ad.
l. cor. de fal. maiorē. C. de hijs qui ad h. ec. cōfu. p
senti. ar. q ff. de pscrip. v. nō solent. ff. de adic. ob
turpem cām. l. iiij. s. ult. ibi nō peccat. si ād acci
piat ut indicet. secus nō s canones. ut hic pz qr
cōsentire uir. vñ dicit q. uterqz ē reus. Alex. iij.
ceenoñ. epō.
Ex litteris tuis innotuit. q. b. calicem
quendam in eccā ministrante di
uinsuum rapiens longo tempe detinē pre
sumpsit. & j. eis. q. si sponte confessus fuit.
& ex inde eccē cuius talis fuerat satisfecit. si
est sic tūc nota uel infamia manifesta tec
plus post peractam pnīam. aut cōgruam p
tem penitentie. d modo alias ydoneum ip
sum ēē cognoscas ad sacros ordines nō du
bites pmouere.
Ex litteris. sponte. ar. q miti agit cū spōte cō
fesso. q cum conuicto. l. di. pbrum. xij. q. i. si di
catis. satisfecit. ali penitē non pot dū modo psit
satisfacere. xiiij. q. vj. c. i. & s. de homicidio. sic. s. cos. & j.
t. px. cum in. Infamia. fcā q grauat opionm. ff.
de obsequijs liberis pñan. l. ij. & a pmotōe repl. ad ulns.
lit. lxxi. di. layca. & s. de accusa. omnis. post pac tantis dāiel. & xxxiij.
tam. qr iam in cepit ēē q non fuit. l. di. ferui. di.
& c. cum exaudiero. pnīe. sic. s. de temp. ord. ex hic
tarum. pmouere & de iure cūmun cum pām sit
occultum. s. de tempo. or. c. ult. & precipue s illos q
dicunt q pām occultum nō reddit hoiem irregl
arem. s alios q dicunt cōtrarium loquitur istud. c. de
dispensatē. Alex. iij. vinconī. epō. De usuris.
Plures clericorum & j. generali concil.
decreuit auctās. ut nullus cōstitutus
in clō l' h uel aliud genus usure exercere
psumat. & si quis alicuius possōnem data

Pignus clam seu occulte post restitutionem ... pena
... ... Plures ... ...
de fructibus pignoris ... ... de ...
... pignus ... ...
hoc ... ...

possessionem

pecunia sub hac spe in pignus accep. si
sortem suam deductis expensis de fructib.
iam percepit absolute [illegible] restituat debito
ri. Si autem aliquid minus habet eo recepto posses.
ad dominum libere revertatur. Quod si post hanc con
stitutionem in eodem quisquam extiterit qui detestan
dis usurarum lucris insistat ecclesiastici officii p
iculum patiatur. Si forte ecclesie beneficium fu
erit quod redimendum ei hoc modo de manu lay
ci videatur. De usuris.

Plures etc. i. generalis concilii s. turonensi cum e. h. c.
In decre. maxime quia idem e. de laycis. gen. mul
ta. n. sunt genera usurarum ar. xiiii. q. iii. c. ii. et §. eo.
expensis. deducende sunt expense et quod supra id tamen e.
fructus. ff. so. ma. fructus. ff. de pec. he. si a dno.
infra et. xii. q. ii. nob. et. C. de fructibus et litis. ex. l. i.
et ipso iure per fructus liberatur pignus. C. de distrac.
pig. l. i. C. de pig. act. l. i. et. ii. fructus. n. computan
tur semper in sortem. i. e. c. pe. et. c. conquestus et hic expense
iste non debent esse superflue ar. ff. de rei uen. in fun
do et ille tamen sunt deducende que in ipsam rem necesse
fue sunt et pro fructibus colligendis. C. de pigno. l. i.
summa. pot. quoque rem retinere donec deducat expensas.
Sed quid si restituit rem non dum deductis expensis
petat per condictionem indebiti. ff. de impensis. l. rebus
do. l. quod dic. §. si dotis per actionem actorem pigneraticiam.
ff. de pig. act. si necessarias. v. post hanc. maxime
quod idem est ante. xiiii. q. iiii. Sicut ut oblitus et.
i. e. cum tu. beneficium. hoc ita pot intelligi. puta laycus
aliquis detinet aliquam possessionem que fuerit cleri
co in beneficium assignata. licitum est clerico de ma
nu layci eam taliter retinere. licet ecclesia vel ipse clericus
fructus taliter retineat vel ecclesia vel ipse clericus fructus
taliter perceptos retineat. nec est usura cum tantum suum
recipiat. quia sic forte posses. ad ecclesiam reuerteretur hoc
modo. quia forsitan aliter recuperari non posset. Idem est
si esset feudum ecclesie. quia fructus extra non computabit.
in sortem. i. e. conquestus. Sed ecclesia infinitum seruitium
a uasallo recipere non debet. s. de feud. c. i. Non intel
ligo de layco quod hoc modo liceat sibi redimere posses
sionem de manu iniusti detentoris. alienam uel
possessionem taliter retinere non potest. quia fructus illi
sui non sunt. unde si illos retineret usura esset. Idem
esset de clerico si possessionem ecclesie que sibi non fuit per
beneficium assignata taliter in pignus reciperet uel de li
centia ecclesie hoc faceret quia percipiendo eos nomine ecclesie.

Idem cant. archiepo. et eius suffraganeis.

Quoniam non solum viris ecclesiasticis
sed et quibuslibet aliis pericu
losum est usurarum lucris intendere auctorita
te. duximus iniungendum. ut eos qui de pos
sessionibus vel arboribus quas tenere in pig
nore noscuntur sortem deductis expensis
receperunt ad eadem pignora restituenda
sine usurarum exactione ecclesiastica districtione com
pellas.

Quoniam arboribus. sic. s. c. pe. et. i. e. conquestus. et. s. de ep.
et uen. ad nostram. et. s. de pig. cum. a. C. de pig.

act. l. i. et. ii. et. C. de partu. pig. l. i. et ult. et. ff. de pig.
act. l. si quem. Idem in concil. lat.

Quia in omnibus fere locis
Quia crimen usurarum invaluit ut mul
ti aliis negotiis pretermissis quasi licite usuras
exerceant et qualiter utriusque testamenti pagina con
dempnetur nequaquam attendunt. Ideo constitui
mus ut usurarii manifesti nec ad commu
nionem admittantur altaris nec christianam si in hoc pec
cato decesserint accipiant sepulturam. sed nec
oblationes eorum quisquam accipiat. qui autem
acceperit vel christiane tradiderit sepulture et que ac
cepit reddere compellatur et donec ad arbitri
um sui episcopi satisfaciat ab officii sui mane
at executione suspensus.

Quia multi. extra quia multi se non excusant. ii. q. i. i omnibus
multi. infra et si omnes tories essent usurarii. si. xx
ii. q. vii. flagitia. cum in ue. et nouo prohibite sint usu testam
re. i. e. c. pe. Immo et iure ciuili prohibite sunt. unde nul
lo iure peti possunt. In aut. de ec. ti. in prin. coll. ix.
licet non obseruentur. quia ibi dicit iustinianus se. iiii.
generales synodos obseruare. Sed in cena synodus
est una de. iiii. principalibus. quare ita obseruari debet.
sicut. iiii. euangelia. xv. di. sicut et in nicena synodo pro
hibentur usure. xlvii. di. quoniam multi. sepulturam. id
est de quibus quoniam constat decessisse in mortali. xiii.
q. ii. pro obeuntibus et. c. quoniam constat. et. xxiiii. q. ii. sane.
placuit. xxi. q. iii. cyprianus. et. s. de statu re. in mona
chi. cum sint assimilibus. oblationes. sic. xc. di. obla
tiones et. xvii. q. iiii. uictor. et. s. de raptoribus. sunt eo.
ad. fi. et nichilominus excommunicandi sunt si non satisfaci
ant. i. e. preterea et. s. de iure. iur. debitores. et. c. sequen
ti. reddere. sed cui debet restitui. dann. non ut. xvii. q.
iiii. sunt quidam. xii. q. ii. nulli liceat. alia. dic. quod epo
loci. sed potius credo quod illi qui dedit ut ipse postea res
tituat ei a quo recep. ar. i. e. cum tu. et. s. de donat. a.
sic dignum. et eo. Idem panormitano archiepo.

Super eo vero etc.
Quia cum usurarum crimen utriusque testa
menti pagina detestetur. super hoc dispensationem aliquam
posse fieri non videmus. quia cum scriptura sa
cra prohibeat pro alterius vita mentiri. multo ma
gis prohibendus est quis. ne etiam pro redimenda
vita captivi usurarum crimine involvatur.

Super eo. dispensationem. ar.
quod preceptum boni malum fieri non debet. i. q. i. si est
putanda. xxiii. q. v. si dicat. et. xiii. q. v. c. i. ii. et.
iii. et. c. in. ar. contra. xxiiii. q. i. non oportet. dicit ut ple
ne dicitur est. i. ne cl. ul. mo. c. cum magne. mentiri.
xxii. q. ii. nequis arbitretur. Idem salernit. ar
chiepo.

Cum in manifestos usurarios in nostro de
creto quod nuper in concil. promul
gatum est communione altaris et ecclesiastica precepi
mus sepultura privandos donec reddant quod tam
prave receperunt quidam eorum ad excusandas
excusationes in peccatis imprudenter affirmant
illas dumtaxat usuras restituendas que sunt

[illegible]

post interdictum terminum recepte. et j. ff. hijs. et. c. scilicet quod siue ante siue post interdictum terminum usuras extorserunt. cogendi sunt per penam quam statuimus in concilio eas hijs a quibus extorserunt uel heredibus eorum restituere. uel hijs non superstitibus pauperibus erogare dum modo in facultatibus habeant unde ipsas possint restituere. cum iuxta uerbum beati augustini non remittatur peccatum nisi restituatur ablatum. Illi autem qui non habent in facultatibus unde usuras ualeant restituere non debent illa pena mulctari. cum eos nota paupertas euidenter excuset.

Possessiones uero que de usuris sunt comparate debent uendi et earum pretia hijs a quibus usure sunt extorte restitui ut sic non solum a pena. illa. sed et a peccato possint per quod usurariam extorsionem incurrerant liberari.

Cum tu decretum. s. e. quia in omnibus. Prestandos. et ita canon ille qui non est late sententie. sed ferende. donec. glossa quam cito restituerit sunt ipso iure restituti communioni. argumentum. lxxxi. di. si qui sunt. tamen post satisfactionem relaxandum est interdictum. ad excusandum. hec uerba sunt que ponebantur. xxi. q. i. predicator. sed nunquid potest. argumentum quod constitutio retrotrahitur. sed hic ideo dicit quia tamen istud ante istam constitutionem prohibitum erat utroque testamento. s. e. per totum. et n. diuinum fuit preceptum. xiiii. q. iiij. quoniam multi. quod autem constitutio retrotrahitur dictum est. s. de constitutionibus. c. ultimo. per penam. statutam. supra. c. quia et est per excommunicationem. j. e. preterea. sed quare fit mentio semper in omnibus constitutionibus de pena illius canonis. quia et non de excommunicatione. Respondeo quia ab illa semper incipiendum est tanquam a minori. et postea infligenda est maior. si hijs meruit paruitas contumacis. s. ut lite non contestata. quoniam. infra. non superstitibus. sed pone quod ille cui debet restitui usura longe sit absens nunquid tenetur usurarius mittere ad eum usuras. tenetur quando. sed sumptibus illius absentis. argumentum. ff. de opi. c. lib. oper. n. si autem sumptus uiuens rei summam excedant dentur pauperibus. argumentum huius canonis. et. ij. q. vi. anterior. et hic intellige si usurarius nouit ubi habitet. quia si ignoret non tenetur inquirendo uagari. argumentum. ff. de opi. s. lib. ex tamen in fi. et quoniam potest sibi restitutio illi qui soluit nunquam illa pecunia debet dari pauperibus. s. de homicidio sic dignum. et eo. t. s. de iure. iur. ea te. restituere. xiiij. q. vi. c. i. In facultatibus. et licet amiserunt usuras. nichilominus tamen tenentur propter moram quam illis nocere debet. unde omnia resumere debent. si aliter facere non possint. argumentum. ff. de in. et. in. ar. l. i. c. ted..issime. et. ff. de l. i. cum res legata. sed si nichil habent liberantur ex toto ut hic. si tamen ad pinguiorem fortunam peruenerint tenentur ut plus. s. de solo. odardus. et. ff. de cessi. bono. si debitoris. argumentum. xxvi. q. vi. si quis de corpore. et. c. de hijs uero. et in condu. nec tenetur tanto. ne egeat. licet aliter dicat lex. quod qui bonis cedit non conuenitur preterea tamen in quantum facere potest. ff. de cessi. bo. n. q. ala. Euidenter. Sed non creditur habere uel excemptis fi..tas ena- tur. ij. q. v. illi qui. xiiij. q. vi. c. i. iurauerit se non habere unde reddat ex potius uero. quia non debet ulla pena puniri ut modicat qui innans est actus. ff. de dolo nam hijs. et. s. de rebus eccle. no. olim. debent uendi. ex hoc uero ex ad quemcumque peruenitat res empta de pecunia usuraria tenetur illam restituere. hic tamen res empta ex tali pecunia peruenerat ad filios uel consanguineos usurariorum. et nichilominus uendunt ut hic dicitur. quia res illa succedit loco illius pecunie. ff. de l. ij. imperator. in fi. et. ff. de l. iij. fidei commissaria. c. si rem suam. et. s. ut lite pen. eccla. ubi de hoc quesitum est. si ex causa lucratiua res peruenit ad tertium. si uero ex alia causa quia emit secus esset forte et est speciale hic in re empta ex pecunia feneb.. aliter tamen esset quod in re empta ex pecunia mea non nomine tuo. michi iure habes. C. de rei uen. si ea pecunia. et. C. de prebend. ad personam. et. ff. de furtis. qui uas in fine. alium casum habes. C. de rei uen. si ut proponis. titium. Cathari. tu. l. iij. et. s. de peculio. cum c. inquirend. ala. ignorant

Idem tamen archiepiscopo. [illegible]

In ciuitate tua dicis sepe contingere quod cum quidam piper seu cinnamomum seu alias merces comparant que tunc ultra. v. libras non ualent. et promittunt se illis a quibus illas merces accipiunt. vi. libras statuto termino soluturos. licet autem contractus huiusmodi ex forma non possit censeri nomine usurarum. nichilominus tamen uenditores peccatum incurrunt. nisi dubium sit merces illas plus minus ue. solutionis tempore ualituras. et ideo ciues tui saluti sue bene consulerent. si a tali contractu cessarent. cum cogitationes hominum omnipotenti deo nequeant occultari.

In ciuitate comperant. non decepti in iusto precio. sed licet plus emerunt propter dilationem solutionis. si non decepti essent quod darent ultra pretium iustum. non habet speciem usure. quia licet contrahentibus ad inuicem se decipere. ff. de mino. in cause. c. in pre. usque ad dimidiam iusti pretij. s. de emp. et uen. cum dilecti. et. c. plus. et. C. de rescinden. l. ij. ala. non ualent. immo ut quantum ualeat res quantum uendi potest. ff. ad trebell. l. i. c. si heres. et. ff. ad l. fal. cirdeumur. et. ff. de furt. si quis uxori. c. fi. et. ff. de mor. causa dona. l. mortis causa. c. ult. et. ff. ad l. ro. de iac. l. ij. c. porro. pretia rerum non ex affectu singularium sed communiter extimantur. ut. ff. ad l. falcidiam. pretia. argumentum. ff. de mandat. cum seruus. non tanti fuit emptio communi estimatione. v. ex forma. si. s. de pig. illo uos. et ita forma contractus inspicienda est ad hoc ut usurarius censeatur. quia omne esse est ex forma. sed hoc non est semper uerum in casu isto. iii. j. dicitur usurarium. argumentum. quod j. e. consuluit. ubi soluit. uenditores istos propter dubium excusatur a peccato. aliter non uendunt. j. e. c. ult. infra. unde propter dubium excusatur a peccato usurarum. et expone peccatum. s. usurarum. j. e. c. ult. et similiter intellige istam. licet non ex forma non sit contractus usurarius. potest tamen fieri in fraudem usurarum. unde tamen tenetur. argumentum. s. de pig. illo uos. quia quodcumque nomen imponas usura est. xiiij. q. iij. c. i. et. ij. dubium. j. e. c. ult. uero de hoc. in tali dubio potius esset abstinendum. quia quamuis dicant se aliquid dubitare uero non est dubitandum et e conuerso. et tutior uia est eligenda. j. de cle. ex. illud. unde debent saluti sue bene consulerent.

In ciuitate [illegible]

& e. qr peccatum est in ius. occultari. qr secretorum de cognitor est. xxxii. di. erubescant. & ii. q. v. consului sti. q non latet peccati qualitas. unde peccandi affectu. xxiiii. q. iii. deus qui. Idem.

Preterea prochianis tuis usuras recipere interdicas. qui si preterite contemp serint. si clerici fuerint eos ab officio beneficioque suspendas. Si laici usque ad dignam satisfactionem ipsos vinculo excommunicationis astringas.

Preterea interdicas. xiiii. q. iii. & q. iiii. per totum & xlvii. di. quam multi. suspendas. tamen ii. replicatur a b obtento ut hic dicit. xiiii. q. iiii. Si quis oblitus. & c. quam multi & replicatur ab obtinendo multo fortius. j. de exces. pre. inter dilectos. Sed numquid est potestas cum tali dispensare dico quod sic si satisfactum est. & postea peniteant. qr hi non plectuntur & hi probantur. & quod plane decretis in antiqua dicebatur quod ad presentiam pape tales mittebantur. per hoc collige quod episcopi cum talibus misericorditer agere possunt. de hac materia notatur. s. de iud. ac si clerici. excommunicationis. primo inflicta pena illius constitutionis. s. e. qr in omnibus. Idem abbati & fratribus sancti laurentii.

Conquestus est nobis G. clericus & j. dil. n. quod cum terram suam titulo pignoris detinuerit & de fructibus eius sortem receperit predictam terram clerico memorato reddat. Si quod terra ipsa sit de feudo monasterii vestri. Computatis receptis deductis & expensis ut. s. e. c. i. & secundo sed de hoc. de feudo. in hoc casu fructus non computantur in sortem. intentum tamen non debent recipere contiuum a vassallo. nec est usura. sic. s. de feud. c. i. in quo casu potest intelligi. s. e. c. i. sed ibi illud exponitur. dic ut ibi tantum. hoc unum casum in quo non committitur usura ultra sortem recipiendo. & s. e. c. i. & hoc favore ecclesie. Item in alio casu. j. e. salubriter. al. & postea attentari quod usure possunt peti. & sed canones. ut cum vendo tibi predium & trado & recipis fructum. nec solvis tamen pretium ad tempus. a. c. de usuris. l. ii. qr tamen non sunt quasi usure. sed quasi interesse petuntur. ar. xiiii. q. iiii. quam multi. ibi ad questum. & c. Si quis oblitus ubi antiqua inveniuntur. & ff. p soc. socium qui dampna vel & interesse sed canones peti possunt. xii. q. ii. si quis de clericis. & s. de fo. competenti. dilecti. & s. de fideiussoribus. pervenit. & c. constitutus. & ar. ff. de eo quod certo loco. l. ii. sed ult. & maxime in contractibus bone fidei ubi usure veniunt ex mora. ff. de usuris. mora. sed in bone. & ff. de periculo. & co. rei vend. l. ult. & c. de emp. & ven. fructus. qr nec dicitur usura. sed potius interesse. qr non dicitur recipere ultra sortem. & quod dicitur quicquid sorti accedit usura est. illud potest intelligi in mutuo. vel in aliis excogitatur in fraudem usurarum. ~~Vel dic quod duo sunt contractus~~ Illud. no. quod duo sunt contractus qui de sui natura volunt esse gratuiti ut mutuum & commodatum. mutuum n. nisi sit gratuitum statim usura est. vide illud mutuum dantes nichil inde sperantes. j. e. consuluit. Item commodatum si non sit gratuitum.

vel hoc. s. de fideiussoribus. constitutus. j. e. salubriter. s. e. c. i. in fi. c. de usuris. l. ii.
feuda. fideiussor. pro dote. stipendia cleri. Vendico fructus. cui vellet iure nocere. Vendens sub dubio. pretium post tempora solvens. Pena. tenet in fraudem. lex commissoria. gratis dic. socii. pospr. plus sorte modii dat ibi.

Preterea hoc quod questio moventur non desistens si clericus est officio & beneficio suspendatur si est laicus excommunicetur.
Conquestus hoc quod fructus rei pignorate computentur in sortem nisi casu excepto.

et pecunia recipiat pro re commodata desinit esse commodatum & in locationem transire videtur. non tamen est usura. Item si vendo tibi fundum iusto pretio ea lege ut quandocumque tibi solverem pretium quod tibi das. fundus ad me revertatur. C. de pact. int. emp. & vend. l. ii. in casu isto intelligatur esse fructus. al. si modicum esset pretium presumitur esse contractus in fraudem usurarum. s. de emp. & ven. ad nostram. & precipue si emptor consueverit exercere usuras. s. de pig. illo vos. Item ubi pecunia datur ad penam possunt inde recipere interesse. qr non est mutuum. sed potius commodatum. sive locatio. ff. commodati. Si ut certo. sed non pot. & l. sequenti. Item ubi aliquid imponitur nomine pene dum tamen non in fraudem usurarum. xii. q. ii. fraternitas. tamen in omnibus predictis casibus non dicatur usura casibus. sed potius interesse. lau. Idem episcopo placentino.

Heredes usurarii tenentur restituere usuras.

Tua nos duxit fraternitas consulendos quid sit de usurariorum filiis observandum. qui eis in crimine usurarum defunctis succedunt. aut de extraneis ad quos bona usurariorum asseris devoluta. Tunc igitur quod per litteras presentibus respondemus quod filii ad restituendas usuras ea sunt districtione cogendi. qua parentes sui invenirent cogerentur. idipsum etiam contra heredes extraneos credimus exercendum.

Tua nos. cogendi. tenentur filii pro paternitate pro hereditaria portione & illi ad quos bona usurariorum pervenerunt. ut hic dicitur. ut. ff. de regul. iur. ex qua persona. Sed pone quod alter heredum efficiat non solvendo an restitutionem usurarum. numquid alter conveniretur in solidum non videtur. ff. de fideiussoribus. inter cos. sed cum inter. ar. contra. ff. e mod. Set michi. sed heres. & ff. de fideiussoribus. inter fideiussores. & ff. de fideius. cum duo rei. si fideiussores sed pot dici quod in solidum conveniri possit quia omnia bona defuncti erant illi obligata. ar. s. e. cum tu & precipue cum succedat in crimine heredis enim succedentis in vitium par fortuna inducta est. C. de fructibus & lit. ex. l. ii. & est here dis ignorantia defuncti vitium non excludit. ff. de diversis temporibus pre. cum heres. Si igitur heres succedit in bonis defuncti sive heredes id crimen committat sive non semper tenetur restituere usuras quas defunctus extorsit in cuntum se extendit hereditas illi. ut hic patet & e. consulto. heres pot petere usuras extortas a patre. j. e. michael. vi. Vincentius. iii.

Consuluit nos tua discretio an ille in iudicio animarum quasi usurarius debeat iudicari. qui non aliter mutuo traditurus eo proposito numeratam pecuniam credit. ut licet omni conventione cessante plus tamen sorte recipiat. & utrum eodem reatu criminis involvatur qui ut vulgo dicitur non aliter parabolam iuramenti concedit. donec quamvis sine exactione emolumentum aliquod inde percipiat. & an negotiator pena consimili debeat condempnari. qui merces suas longe maiori pretio distrahit. Si ad solutionem faciendam prolixioris temporis dilatio prorogetur. quam si ei incontinenti pretium persolvatur. Verum quia quid in his sit.

Consuluit hoc quod committendo est intere ut plus sorte recipiatur non dans parabolam iuramenti nisi aliquid inde recipiat vendens rem plus iusto pretio quod solutionem differt in iudicio animarum tenetur quod his.

usur. de pig. illo vos.

casibz tenend9 sit ex eo. luce maifeste cognoscatur in quo dr̄ date mutuū nich inde sperantes hic ꝓmittes ꝑ intentione lucri qͥ hnt ē omnis usura ⁊ sr̄ habundantia ꝓhibatur i lege iudicandi sunt male agere ⁊ ad ea q̄ taliter sunt accepta restituenda in aīa sua iudicio efficaciter inducendi.

Consuluit ⁊ ·j· concedit. ff. q metus cā ·l· ult. §. si fenerator. sperantes. supple cā mutui i spe luc principalr̄ posita secundario tn̄ aliquid spare ui de n̄ puto malum· ut ⁊ ipe sentiat illi ·ar· ·xl· di· quid ꝓdest ⁊ ·lix· di· si officia nec ē recipe ex tali spe ·ar· ·i· q· ·ij· quam pio/ immo naturalr̄ debitor ē illi obligatus ad antidota· ff. de pet. hered. §. si lege. §. consuluit ⁊ ·s· de rest. cum in officijs ala·i lege ·xiiij· q· ·iij· c· ·i· ·ij· ⁊ ·iij· mala agere ·ar· cōe ·s· ·e· in ciuitate / i intellr̄ quantum ad iudicium eccē ⁊ pot excusari illud ꝓpter dubium istud de iudicio aīe ut hic pz ⁊ ita non est· ā ibi quo ad formā contractus usurarij nō dicantur· s; isti ꝓpter intentoīm qͥ hnt iudicandi sunt in iudicio anime male age ⁊ inducendi sunt· s; nō conpellendi ut sic recepta restituant nec tāq̄m usurarij puniendi· s; tn̄ q ad dm̄ usurarij uidentur· q restitue tenentur sic accepta ⁊ ita tn̄s h maīfe qͥ intentio facit ꝓ nem usurarium intellige cum effcū· sic ⁊ expectato ·xiiij· q· ·iij· c· ·i· ⁊ q· ·iiij· si quis clericus. Inno ē ·iij· prelatis in regno francie constitutis.

Quam perniciosum ⁊ ·j· ch· q·

Quos manifestos usurarios manife quod usuris publice renuntiasse constitit· cū ads eos conuenit de usuris nulli ꝑmittatis appellationis subterfugio se tueri.

Quam perniciosum ⁊ ·j· se tueri· idem est i q̄lz crimine manifo ·s· de ap· cum sit romana· al si minime grauaretur· non est ap· deneganda· s; multociens contemptrarentur iniuste qui foret absoluendus ·s· de except. cum inter ⁊ ita intellige de hijs qui appellant excidendo in crimine ⁊ h constat ⁊ qui nō exprimunt iustam cām appellandi q ar n̄ audiretur· an̄ snīam ·s· de ap· ut debit. Idem narbon. archiepō.

Post miserabilem ⁊ ·j· Judeis ad remittendas xpianis usuras ꝑ principes ⁊ potestates compelli precipimus seculare ⁊ donec eis remiserint ab uniuersis xpi fidelibz tam in commercijs quam in alijs ꝑ excoīs snīam eis iubemus cōnem oīmoda denegari. [illegible]

Post miserabilem ⁊ ·j· principes. quoz legibz i temparalibz subiciuntur iudei· ·xvij· di· quo iure· c de iudeis· iudi· q si ad nos ueniunt ut ꝓtegantur ut ·s· de iudeis sicut ⁊ ·C· de iudis· nullus pani ro ne· quos cōe eos ꝓtegemus· ar ·s· de maiori petit. ꝑ totum· maxime· In hijs in quibz legem suā offendunt ·s· e· consuluit ⁊ ·xxiij· q· ·iiij· cum ·xl· ·a· cōnem· sic ·j· e· quanto· denegari· nō est dubiū quin pena corporali puniantur iudei ꝑ eccam ⁊ pecuniaria ·xxviij· q· ·i· sepe instī· ·xvij· q· ·iiij· constituta tn̄ q ulz ad uindictam sanguis nō procedant· ·s· de raptoribz· in archiepatu· s; cōe q nich ad nos de hijs q̄ foris sunt ·ij· q· ·i· multi ⁊ ·s· de diuor· gaudemus. Sed· q dr̄ ibi nich ad nos ⁊ i intellr̄ in quantum deū offendunt· s; in quantum ꝓxiem offendunt secus est. uel pot intelli illud de directa cohtione· qͥ i n eos n̄ exercemus secus si de indirecta· ut hic ⁊ ·s· de decimis· c· de terris ⁊ ē ꝓpter delictum efficiuntur de foro eccē ·s· de iudicijs nouit ⁊ ·s· de fo· conpe· cum sit generale ⁊ ·xi· q· ·ij· placuit ⁊ ·s· de raptor. c· ·i· de h ē dcm̄ est ·s· de iudis· ita quorundam ·b·. Idem mutin. epō.

Tuas dudum recepimus

litteras qͥ quidam usurarij eos quibz dant pecuniam ad usuram ꝓstare faciunt iuramentum qͥ usuras nō repetant ⁊ sr̄ hijs quas soluerunt nullam moueant qōnem. Nos g hr̄ ut usurarios ipsos mo· ꝓ· ꝑ· den. ec. ap· re· conpellas ante usurarū solutionem ab earum exactione desistere ul restituere ipas postquam fuint ꝑsolute· ne de dolo ⁊ fraude contingant eos amodo reptare.

Tuas ⁊ ·j· desistere· relaxato prius sacramento ·s· de iur. iur. ex administratoīs ⁊ hanc relaxatonem pot pete qui iurauit cum hunc pecoi non teneatur ·s· de renunciatcē cum iur. ꝑ ⁊ ·s· q metus cā· ad audiam· imo ⁊ si iurante nō pete absolōnē pot illud renunciare ·s· de iur. iur. q ad n̄ ⁊ l; ob ꝓuatū contraxit amodo denuncet· nō tn̄ repellr̄ ab ea q ꝓdest usurario cum pertinunt· ar ·xvij· q· ·i· sunt i eccā· ul restitue· sic ·s· de iur. iur. debitores ⁊ ·s· de emp. et uen· ad n̄ram. Idem.

Quia frustra legis auxilium inuocat qui committit in legem statuimus ut si quis usurarius a nobis litteras impetrauit sr̄ restituendis usuris· ul fructibz conputandis i sortem· n̄ ipe ꝑius restituit usuras quas ab alijs noscitur recepisse· auctoritate litterarum ꝑfatarz ul lateremus audiatur.

Quia frustra ⁊ ·j· committit in legē eandem ·l· ff. q metus cā· isti quidē ⁊ ·s· de ap· an sit ⁊ ·s· de ap· constituit· C· de iur. deliberandi scimus. §· si nō post quā· ar· cōe ·s· de ap· dilci· filijs· ū decanus qui n̄ defert ap· auditur appellans ⁊ ·s· ·e· negoto ⁊ id ut· si ı aliam delinqt· ff. de min. inipr̄. filio pronu· §· ū proxinus qui cōe interā l· uenit bn̄fm̄ alius amisit ⁊ ff. de mino auxilium· isti· ū minor delinquit bn̄ficium restitutoīs amisit· viii ⁊ ·jo· h delinquunt h disputato utrū delinqnt cōe legem una alia ꝑdat bn̄ficium ego n̄ credo qͥ ꝓpterea ꝑdat beneficium alius qͥ sic puniretur in eo in quo nō delinq̄. sufficit g q̄ committat leg beneficium quam acceptit ut dn̄t prime actor ⁊ illa lex auxiliū loquitur in crimine ū nō restituitur minor· n̄ illa filio pronu obstante iur· restituit· n̄ si quid sufficit cautio de restituendo. ·R·o· non ·ar· ·s· de re iud. cū aliquibz ⁊ ff. de pigno· ·ar· qͥ si n̄ soluitur n̄ forte magna cā interuenit ·ar· ff. de re iud. ·l· ·iiij· §· ait pretor· puta si n̄

Glo. [illegible]

[illegible]

[illegible]

cio soluendo tunc sufficit p̃bare cautionē q̃ ipse testimet. ⁊ audiri dꝫ. ut postea alij testimat. ar. s. de testi. c. por. olim. ⁊ s. de solutoibꝫ. odardus ⁊ ff. de reb. cre. si debitores. uł si ille cui debet conserrit q̃ satisfcm̃ intellig̃. ff. de pigñ. ac si rē. § oīs. ⁊ ar. s. de re iud. q̃ ad consultatōnē. Itē quid si nullus agit contra istum p usuris. dix. 10. ⁊ t. q̃ fcã denunciatone ampli⁹. si nullus apparet q̃ petat dꝫ iste audiri p litteras. sic facit cum rem inuenit alienā ad custodiendam petram sunt denuntiat publice. ut cum sit res uentas. ff. de furt. fal sus. § qui alienū. h̃ non credo sufficere. non n̄ excusatur usurari⁹ si nullus repetat ab eo. ⁊ si denunciet. immo dꝫ usurarum restitue saltē paupibꝫ si nullus apparet cui restituat. q̃ h̃ nō li berantur a pccō. ut. s. e. cum tu. ⁊ ñ cum nō sit adhuc emendat⁹. sꝫ in crimine pseuerat. tenendo alienum nō est audiendus. ⁊ h̃ pꝫ p litteram istam. q̃ si restituit uł adhuc restituat cū effect̃ g̃ beneficium legis hīre non dꝫ cum adhuc eē il lam in crimine pseueret. ⁊ ñ pōt ei dici eice p̃ trabem de oclo tuo quam festucam de oclo fr̃is tui. i. q. i. multi. ⁊ iij. q. vij. porro. ī fi. ⁊ ita iudex ñ procedat p litteras tales. ñ postquā constat q̃ plene purgatus fuit. ⁊ h̃ intellige cum ē manifestus usurarius. al' iudex nō denegaret ei audientiam. ⁊ sic iudex ex offō suo pōt eum repelle exēplo dc̃i. iij. q. vij. qua sin̄ ⁊ c. postulat. ⁊ s. de exceptoīs. exceptionē. si ⁊ i. e. c. px. ⁊ s. e. q̃ primo si. ar. idem erit si nō sit manifestus usurarius. ⁊ reus excipiat q̃ non dꝫ audiri cū eodem ream ē minis inuoluat⁹ p̃rante recepta nō audiat⁹ ñ restituat ut dixi. Itē quid si aḋs contendat in iure ē isto impetrante ⁊ appellaui. numquid expe. lect. an cam. ap. ar. ē hic. q̃ sic. ex eo q̃ dic̃ nisi prius restituit aut si usurarius impetrator appellet nō audiret̃ illum intim p litteras illas. Itē lect. h̃ q̃ litte q̃ ab initio non ualent postea conualescat. sic s. de foro. cpe. lꝫ ⁊ c. ex tenore. ⁊ h̃ ūm est. qñ ab initō non sunt nulle ipō iure. b. I de. Altisiod. epo.

Cum in dyoc. tua sint q̃ plimi usurarij. de quibꝫ minime dubitat⁹. qm̃ sic usurarij manifesti contra quos ppt̃ timorem potentium qui tuentur eosdem nullus accusator appareat. nec hij dem sunt p sentiam contempnandi. Ex t. c. R̃. q̃ liceat q̃ eos non appareat accusator. si tñ alijs argumentis illos constiterit eē usurarios manifestos in eos penam lat. concil. q̃ usurarios editam libere poteris exercere.

Cum in dyoc. ⁊ i. timore potentium. ⁊ ñ excōicari possint si prestant impedimentum uolētibꝫ agere ē illos. s. de of. dele. c. i. ⁊ xi. q. iij. ī iustū. manifestos. si intelligas manifestos. i. notorios. non est opus alijs argumentis. s. de accusatoribꝫ euidentia. s. de iur. iur. ad nram. ⁊ ij. q. i. de manifesta. si aūt loquit̃ de manifestis nō notorijs. s̃ h̃ eundem pbō requirit̃ s̃ iuris ordinē. xi. q. iij. cor. ad h̃ posꝫ dici q̃ istud notoriū non hꝫ sic pseuerantiā. ⁊ ñ aliqua requirunt̃ argumenta. uł dic q̃ solempnis fama docet ipōs usurarios. ⁊ iō p famam ⁊ aliq̃ argumenta puniunt̃. q̃ sola fama nō sufficit ad condempnatōnem. ar. xxxv. q. vi. si duo. ⁊ iiij. q. iij. § lepe sit. ⁊ s. de iur. iur. ex litt. potis. ex offō tuo ut dixi. s. c. px. licet nullus appareat accusator. I dem.

Salubriter ⁊ i. Sane generum ad fructus possessionum que sibi a socero suo pro numerata dote pignori obligate computandos in sortem non credimus compellendum. cum frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonij supportanda.

Salubrit̃ ⁊ i. computandos in sortem. h̃ est casus in quo fructus nō computant̃ in sortem aliō tres notatos. s. e. conquestus. ⁊ ponera. h̃ iō dic̃ q̃ fruct̃ dotis cedunt lucro marito. ppter hona matrimonij. C. de iur. do. pbatōibꝫ. ad h̃ autem ut maritus lucret̃ fructus rei dotał requirunt̃ q̃ sustineat hona matrimonij. ff. de doli. except. pat. in prin. Itē opꝫ q̃ possō rei dotał tradita sit. ff. soluto. matrimo. de diuisione. fructus nō percepti añ matrimonium restituuntur mulieri nec cedunt lucro marito. ff. de usuris. ⁊ iō amus. § añ. similr̃ fructus ⁊ fetus pecudum dotalium lucratur marit̃. ff. de iur. do. plerumqꝫ. § si seruus eō est in fundo cretifodino uł argentifodino. ff. soluto. ma. diuortio. § al. § si fund⁹ ⁊ duobꝫ. § sequentibꝫ. si uir in fundo. secus tñ est in fetu ancillarum dotalium qui nō cedit lucra ipī marito. ff. de iur. do. plerumqꝫ. § seruu. Itē secus in lapidifodinis. ⁊ lapis nō renascit̃. ⁊ in arborbꝫ ñ cedendis. ff. so. ma. diuor. § si fund⁹ ⁊ duobꝫ. § sequentibꝫ. Itē fallit hic illa regula. cū est emolumentum eius dꝫ eē periculum. lꝫ n̄ ad uir̃ spectet emolumentum rei dotał non tñ periculū. uł euictōnis uł deterioratōis. ff. de iur. dot. plerumqꝫ. in prin. ⁊ § i. C. e. t. l. i. tñ cum distinct̃ an res date in dotē sint estimate uł nō ut ibi distinguit̃. sꝫ h̃ uūm ē ñ res dotał consistat in numo pondē uł mensura. nam periculum talium spectat ad uir̃. ff. de iur. dot. in dotē. 10. I dem epō. wors.

Michael laycus. suam nobis querimoniā destinauit. q̃. cū ⁊ quidam alij dotori. ciues multa extorserunt ab eo. ⁊ a patre suo cuius heres extitit noīe usurar̃. ⁊ i. attentū presumsit ne aucẗ nr̃a procedas in negō eodem ñ dc̃us conquerens restituit uł adhuc restituat si qua s aliquā ipē uł pr̃ eius extorsit usuras.

Michael ⁊ i. cuius hēs extitit. al' nō tenet̃. s. e. tua nos. restituerit uł ad huc. h̃ expositum ē. s. e. q̃ frustra. ipē uł pater. hic hēs et filius tenet̃ relicto pr̃is. sit. s. e. tua nos. ⁊ agit ex sūo pr̃is. ut hic pꝫ. ⁊ sic repetitō usurarum datur hedi ⁊ cē heredem ut hic pꝫ. cum n̄ iste agat ex p̃ patris ipīū tenetur defende. ff. de reg. iur. ex qua pso

[illegible]

[illegible]

na. et ff. de procurat. servum quoque. § plane. ar. denegatur
ei actio ut di. ibi. sed pone quod iste non agit ex persona
patris numquid obstat ei si excipiatur contra ipsum quod pater uel
avus receperint usuras. uidetur quod sic quia usure repetuntur
ab herede a quocumque extraneo. s. e. tua. immo heres quantum
quis tenetur ex delicto defuncti et si nichil peruenit ad ipsum
secundum canones. s. de rapto. in literis. et s. de sepulturis. c. ult.
ubi de hoc. et. xvi. q. vi. si episcopum. xii. q. ii. cum fino.
ergo si agi potest multo fortius excipi et hoc concedit. jo. quod
non tres non conuenitur hoc ex maleficio. sed potius ex quasi
contractu rei in debiti soluti. Insti. de oblig. que ex quasi
contractu. § is autem cuius per errorem. et quod possit sic excipi
de feodo patris eo agente satis probatur per hanc literam.
sed si non fecisset ibi mentionem in literis de patre
numquid eo agente ex feodo suo potest excipi contra ipsum
quod pater fuit usurarius. nec restituit usuras. uidetur quod non.
quia per tales tres non potest agere ex feodo patris ergo nec
excipi potest contra ipsum alias iniquum uidetur. ar. contra. s. e. tua.
sed illa loquitur in ordinario. immo alia ratione uidetur
quod possit excipi. quia in uitium successit patri. ut. s. e. tua.
et sic culpam alienam fecit suam retinendo scienter
alienum. ergo antequam alium imperat debet esse illo crimine
purgatus. ut. s. de con. esse. s. e. quia frustra. satis uidetur quod
non possit excipi. ar. hoc. c. ex conuentione. et a contrario
sed quam. ii. clausula ista ponitur in literis si cum fit
de patre mentio in literis sicut hic factum fuit. sed numquam
repelli potest ab agendo. quia nomine alieno recepit u-
suras. § et quod sic. ar. lxxi. di. sicut non suo. sed hoc non
uidetur quia nichil in suam utilitatem conuersum est non contra
ipsum agetur ad usuras repetendas. immo contra illum
cum huius illam utilitatem. **Idem in concil. generali.**

Quanto amplius christiana religio ab ex-
actione compescitur usurarum. tanto gra-
uius super his iudeorum perfidia insolescit. ita quod
breui tempore christianorum exhauriunt facultates.
Volentes igitur in hac parte prospicere christiani-
ne a iudeis immaniter aggrauentur. synoda-
li decreto statuimus. ut si de cetero quocumque
pretextu iudei a christianis graues immoderatas-
ue usuras extorserint. christianorum eis participi-
um subtrahatur. donec de immoderato gra-
uamine satisfecerint competenter. christiani si
opus fuerit. per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compellantur ab
eorum commerciis abstinere. principibus autem iniun-
gimus. ut propter hoc non sint christianis infe-
sti. sed potius a tanto grauamine studeant
cohibere iudeos. hac eadem pena iudeos decer-
nimus ad satisfaciendum ecclesiis compellendos. pro
decimis et oblationibus debitis quas a christianis
de domibus et possessionibus aliis percipere consueue-
rant. antequam ad iudeos quocumque titu-
lo deuenissent. ut sic ecclesie conseruentur indem-
pnes.

Quanto et cetera. immoderatas. ergo moderatas uidetur permit-
tere a contrario sensu. xxxi. di. quacumque. ff.
de iudiciis. cum pretor. quod non est uerum. s. e. post mi-
serabilem. et ita cessat hic ar. a contrario sensu. C. de
[illegible]

epis. et cle. conuenticula. et grauiter usure dicuntur quando excedunt
centesimam modum lege statutum. C. de usuris eos. ab eorum
commerciis. sic. s. e. post miserabilem. deuenissent. et ita res
transit cum suo onere. s. de decimis. cum non sit. et s.
de pig. ex literis. et. xvi. q. i. si quis laycus. ff. de pign.
act. si conuenit. § si fundus. **Greg. ix.**

Naviganti uel eunti ad nundinas
certam mutuans pecunie quantitatem
pro eo quod suscepit in se periculum recepturus aliquid
ultra sortem usurarius est censendus. Ille quoque
qui dat. x. sol. ut alio tempore totidem sibi grani
uel olei mensure reddantur. que licet tunc
plus ualeant. utrum plus uel minus solutio-
nis tempore fuerint ualiture uerisimiliter dubitatur.
non debet ex hoc usurarius reputari. Ratione
dubii hoc etiam excusatur qui pannos granum uel
uinum oleum uel alias merces uendit ut am-
plius quam tunc ualeant in certo termino recipiat
pro eisdem. si tamen ea tempore contractus non fue-
rat uenditurus.

Naviganti et cetera. suscepit in se periculum. quia iste re-
ciperet in se periculum uidebatur quod cum quadam
compensatione licite aliquid ultra sortem recipere posset.
quia periculum pecunie mutuate pertinebat ad debi-
torem cum sua facta fuisset. nichilominus est usurarius cum
excedit naturam mutui ut dicitur. s. e. consuluit.
quia si illud periculum secutum fuit. et aliquid ultra sor-
tem recepit illud fuit usura. quia cum sit hinc inde
mutuum nil inde sperare debet iuxta illud date mutu-
um nil inde sperantes. s. e. consuluit. et. xiiii. q. iii. plerum-
que. et nulla compensatio admitti debet ut usura ex-
gatur sine dispensatione. s. e. super eo. ergo siue recipiat
in se periculum siue non. si ultra sortem recipere debet. uerisimi-
liter dubitatur. ergo si certum esset quod tempore solutionis
plus ualerent usurarius est censendus. s. e. in ciuitate.
ar. et. i. q. iii. § et ita propter dubium excusatur. quia tam
emptor quam uenditor equaliter commodum. et incommodum
ex dilatione expectat. et est simile. C. de solutionibus. l.
pl. ff. ar. hoc quod dubia in meliorem partem interpre-
tari debemus. s. de regul. iuris. c. ii. quia promptiores de-
bemus esse ad absoluendum quam ad condempnandum. s.
de presumptionibus. ex literis. sed contra uidetur quod potius in tali dubio
abstinendum esset a talibus contractibus propter periculum. ar. s.
de cle. ex. illud quidem. n. fingunt aliqui se du-
bitantes non est tamen relinquendi sunt in tali-
bus conscientie sue. ff. ar. quod ratione dubii ad permit-
titur quod ar. non licet. xiii. q. ii. non extimemus. ff.
de uentre inspi. l. i. § i. ff. de iudic. si quis ex alie-
na. C. de usuris. si ea lege. et ratione huius dubii excusa-
tur. § et in. § sequenti. tempore contractus non fuit uenditurus.
alias non excusatur quia si tunc fuerat uenditurus pro
minori et ex certa scientia plus recipiat alio tempore u-
sura est et sic intellige. s. e. in ciuitate. § et ibi dicitur.

Aug. iii. De crimine falsi.

Falsidicus testis tribus personis est ob-
noxius. primo deo cuius presentiam con-
tempnit. deinde iudici quem mentiendo fal-
lit. postremo innocenti quem falso testimonio le-
[illegible]

dit. utque re est. et qui veritatem occultat. et qui
mendacium dicit. quia ille prodesse non vult
et iste nocere desiderat. De crimine falsi.
Falsidicus. et c. obnoxii. i. obligati invidia. qui eum
extra ordinarie punire pot. eam dictante. C. de te
stibus. nullum. sed eam finita pot. accusari. l. cor. de fal.
ff. ad l. cor. de fal. l. i. et ff. l. cor. de sicar. ff. ad l. cor.
de sicar. ff. l. i. in fi. eod. et c. puniet. n. falsus testes. et
si conatus non habuit effectum. sententia per falsum testimoni
um data sive instrumenta falsa retractari debet falsitate
detecta usque ad xx. annos. s. de except. c. venerabil.
nec est mandanda executioni. si hoc obiciatur. j. e. prox.
et de hoc et nulla est secundum quosdam quia ex ea non datur
except. ff. de except. qui agnitis. dominus azo dicebat
quod est aliqua sed non datur ex ea except. c. effica.
ff. de re iud. divus. quousque n. constet de falsitate
ferretur initium per sententiam. s. de fide instrum. accepimus.
et ibi de hoc. ledit. quia in tribus offendit triplex pena
ei debetur primo quia deum offendit sempiternus puni
a sibi iniungitur per primo. vi. q. i. quicumque. quia iu
dicem delusit. infamabitur. xxii. q. v. si quis conve
ctus. et in terribus castigabitur. v. q. v. illi qui. vel extra or
dinarie ut dictum est in prima notula. et quia proxi
mum lesit iuxta modum lesionis punietur. ar. iii. q. re
dintegranda. sed ibi non loquatur de tali pena.
r. utque re. hoc tres. xi. q. iii. quisquis. Lucius iii.
Lingonen. epo. Sententia lata per falsas litteras non debent executioni mandari. ioan.

Super eo quod sententiam auctoritate falsarum littera
rum latam nonnulli executioni man
dare. r. prior. amendarum mandatores ut quo
tiens aliqua scripta sub nomine nostro destina
ta redarguenda viderit falsitatis. nullam eis
adhibens fidem. et quod per ipsas mandatum fu
erit non observes. sed eum qui presentavit te
nisi facias diligenter. xix. di. si romanorum. ioan.

Super eo et c. falsarum. hic dicebat lau. quod sine tem
poris prefinitione semper retractanda est sententia de fal.
quia ipso iure nulla est quia deficit est in iurisdictione. quia
falsae litterae nullam attribuunt iurisdictionem. sed ubi ar
gueretur de falso retractatur usque ad xx. an. ut dixi. s.
c. prox. executioni. et ita patet quod executor debet sedere
si obiciatur quod sententia lata sit per falsas litteras. sic ff.
de iud. si pretor. ar. con. s. de off. del. pastoralis. et ibi
solutum hoc. vel plene tene quando fieri debeat executio vel
non. et s. de re iud. de cetero. non observes. et si per
errorem prelatum sententiam solutum est post revo
cari. C. si ex falsis instrum. l. i. et ii. Urbanus iii.

Ad audiam nostram Clericus falsans sigillum principis deponitur et in carcere ponitur et [illegible]
te significante pervenit quod cum quos
dam clericos qui falsaverant sigillum re
gis francorum carcerali custodie mancipasses.
et c. f. t. et r. ut eis nec membrorum auferri nec
penam infligi facias corporalem per quam peri
culum mortis possint incurrere. sed eis a suis
ordinibus degradatis. in signum maleficii ca
racterem aliquem in fronte facias quo ali
ter alias cognoscantur. et provinciam ipsam eos
abiurare compellens abire permittas.

Ad audiam. et c. periculum possint mortis. hanc pe
nam ecclesia non imponit. xxiii. q. vlt. hinc a quibus
et c. sepe. et s. ne cle. vel monachi. sententiam sanguinis.
degradatis. sic s. de iud. cum non ab homine. sed con. vlt. i.
e. ad falsariorum. ubi traditur seculari potestati puniendus.
sed illud speciale est in falsariis litterarum domini pape. ut sta
tim tradatur seculari potestati. caracterem. ar. con. s. de
rapto. in archiepiscopatu. et s. ne cleri vel mona. se
cundum [illegible] solo. caracter iste non ita profunde debet impri
mi ut sanguinem eliciat sed cutis superficies deformetur
in signum maleficii et hoc propter odium criminis. quia facies
ad instar celestis pulchritudinis facta fedari non debet.
C. de penis. si quis in metallum. sed ista pena alias in
fligi non debet a iudice ecclesiastico. quia periculum imminet
in ipsa inflictione. et hic a iudicio clerici est prohibita.
s. ne cle. vel mo. sententiam. Innoc. iii.

Dura sepe mandata et c.
Statuimus. et sub excom. pena et sus
pensionis ordinis et beneficii districtius inhi
bemus. nequis apud se. ap. litteras nostras
nisi a nobis vel de manibus eorum recipiat qui
de mandato nostro ad illud sunt officium deputa
ti. Si vero persona tante auctoritatis extiterit
ut ipsum deceat per nuntium nostras litteras reci
pere. nuntium ad cancellariam nostram vel
ad nos ipsos mittat ydoneum per quem litteras
ap. iuxta formam prescriptam recipiat. Si
quis autem in hac parte mandati nostri trans
gressor extiterit. Si laycus fuerit excommunicationi sub
iaceat. si clericus officii et beneficii suspen
sione dampnetur. et c. adicientes statuimus
ut generalem excom. sententiam promulge
tis. quam per singulas parrochias faciatis fre
quentius innovari. quod si quis falsas litteras
se habere cognoscit infra. xx. dies litteras
illas aut destruat aut resignet. si penam ex
communicationis voluit evadere. quam si for
san in mortis articulo sine speciali mandato
nostro a quo quam volumus relaxari. nec
et si presumpta fuerit contra hoc absolutio quic
quam habeat firmitatis.

Dura et c. prestitum. specialiter cum mandato ad
hoc destinatum. s. de rescriptis. non nulli. io. ydo
neum. ar. quod non valent littere per excommunicatum impe
trate alium per quamcumque personam et per servum
impetrantur. C. de precibus imperatori offe. vnum.
sic. quod forte possit intelligi cum princeps ex certa
scientia ei concessit litteras. ar. ff. de do. pro servus. instru
mentum enim suspectum est ex persona. ar. s. de
rescriptis. ad audientiam. ff. de edendo. si quis. sic
non iure receptum ab heretico impetratum. C. de he
reticis. l. ii. io. excommunicationi subiaceant. ex hoc
videtur quod qui contra facit sit ipso iure excommunicatus.
sed non credo quod sit excommunicatus ipso iure. quia
nec servatur hoc in modo in differentibus videmus. quia
quilibet per nuntium impetrat litteras et hoc papa scit et tol
lerat nec aliquis repellitur quia esset excommunicatus. sed hoc intel
lige cum cum littere de manibus domini pape vel bullatoris
[illegible] tm. et c.

[illegible later marginal note]

a. hic auctoris ex
[illegible] committendo, non in
[illegible] prima glo. dice
bat ex [illegible] de fal
si [illegible] impetratur per fal
sam suggestionem [illegible]
[illegible] s. de resp. ad au
diam. ii.
b. probabi. [illegible] ar. [illegible]
q. i. [illegible] de resp. [illegible]
c. [illegible] s. de [illegible] si qui.
d. nisi sit [illegible] ar.
j. de sen. exco. [illegible]
esset de iudice [illegible]
[illegible] ar. c. ii. q. i.

recipiende quia al' false sunt. j. c. prox. et ille qui recipit
est excommunicatus ut hic dicit. frequentius innovari. ut.
s. de iudeis ita quorundam in fine. et de hoc. xx. dist.
in quibus de libris super litteris. xv. iii. q. iii. offeratur.
et. j. de clerico excommunicato illud. et § quibus ex causis ma. l. ab ho
minibus. § ult. destituat. xv. q. vi. quidam. et. l. si quis
famosum. resignat. tali qui postea procedit. et non ob
cedit. ar. xxii. q. v. hoc videtur. evadere. si sententia hec lata est
per dyocesanum ut hic precipitur tamen aliam sen
tentiam domini pape sui canonis incurrit. j. e. ad fal
sariorum. quid si aliquis simplex utitur litteris talibus ignoran
ter non excusatur quia per alios debet inquirere. hoc ar. xxx
vii. di. § ult. quid si falsitas fuit ita latens quod non
potuit videri. et in epistola. facit si adhibuit diligentiam
quam potuit per se. et per alios non credo ipsum teneri
alioquin non excusatur. ar. s. de homicidio. c. i. et c.
ult. et in aliis pluribus. et. l. di. si duo. articulo mor
tis. casus iste supra excipitur. xvii. q. iiii. si quis sua
dente. j. de sententia ex. a nobis. et s. de of. or. pa
storalis. nolumus relaxari. ar. ex quo papa aliquid
quod specialiter reservat aliis denegat facultatem dis
ponendi aliquid super illo. sed hanc absolutionem sibi
non reservat aliis intelligitur esse concessum. j. de sen
a. ex. nup. Idem archiepiscopo et canonicis me
diolanensibus.

Licet ad regimen. et j. ut autem varieta
tes falsitatis contra litteras nostras de plene cognoscere
valeatis eas vobis presentibus litteris duximus
exprimendas. ¶ Prima species falsitatis hec est
ut falsa bulla falsis litteris apponatur. ¶ Se
cunda ut filum de vera bulla extrahatur ex
toto et aliud filum inmissum falsis litteris inse
ratur. ¶ Tercia ut filum ab ea parte in qua con
teplicatur incisum cum vera bulla falsis lit
teris inmittatur sub eadem plicatura cum
filis canapis restauratum. ¶ Quarta quod a supe
riori parte bulle altera pars fili sub plumbo re
cidatur et per idem filum litteris falsis inserta re
ducatur infra plumbum. ¶ Quinta cum litteris
bullatis et redditis aliquid per rasuram re
tinentem immutatur. ¶ Sexta cum scriptura lit
terarum quibus fuerat apposita vera bulla est
aqua vel vino universaliter abolita. seu deleta
eadem carta cum calce et aliis iuxta consuetum
artificium dealbata de novo rescribitur. ¶ Sep
tima cum carte tamen fuerat apposita vera bul
la totaliter abolite vel abrase alia subtilissime
carta eiusdem quantitatis scripta est tenacis
simo glutino coniungitur. ¶ Eos et a crimine fal
sitatis non reputamus inmunes. qui contra consti
tutionem nostram scienter litteras non de no
stra vel debullatoris (sic) manu receperunt. ¶ Il
los quoque qui accedentes ad bullam falsas
caute procurant ut de sua bulla cum aliis
sigillentur. Sed hee due species falsitatis non pos
sunt facile comprehendi. nisi vel in stilo dictaminis
vel in forma scripture vel qualitate carte
falsitas cognoscatur. ¶ In ceteris autem diligen[ter]

[illegible]

indagator falsitatem poterit intueri vel in ad
iunctione filorum vel in collatione bulle. vel motione
vel obtusione plumbi si bulla non sit equalis
sed altera magis tumida et alia magis depressa.
Licet. et. j. varietates falsitatis. [illegible]
contra hic initium falsitatis. nota quod preter hos modos qui hic
exprimuntur sunt alii casus falsitatis ex dicto vel tacito
dicuntur littere false. s. de rescript. sic litteris. et in tali falso
distinguitur prout ibi dicitur. et pro tali falso non punitur is quia
non habet comodum viatorum (?) et e. ar. ad id. facit de elec. si
quis eo repserit. ¶ Item dicitur carta falsa scripta ut cum scrip
tum est in ea omnis canonicos fuisse presentes qui
non fuerunt omnes presentes. et talis ut falsarius punitur.
ut. s. de his que fi. a prelato cons. capituli. et ab. of. et dixit.
talis suspenditur. s. de testibus. e. cum litteris. ¶ Item dicitur car
ta falsa si appareat rasa vel immutata in loco suspec
to. j. de privil. cum olim. et s. de fide instrumentorum. inter di
lectos. et s. de religiosis domibus cum venerabilis. immo.
et qui litteras iudicum tali modo falsat puniri debet in
beneficio suo. s. de rescript. olim. de hac rasura dicetur
i. § quinta. ¶ Item presumitur falsum rescriptum. licet forsitan
non sit ita quod ipsum non procedatur. sed habet in se vitium
contrarietatis. s. de rescript. ad audiam. ¶ Item si instru
mentum suspectum inducitur et ei non imponitur fi
des dicitur falsum. c. de probationibus. instrumentum. ¶ Item dicitur littera
falsa si episcopus appellatur filius vel si papa singulariter loquitur
in plurali. j. e. c. prox. ¶ Item rescriptum dicitur falsum si est impetra
tum sine mandato. s. de rescript. non nulli. ¶ Item alios
sex modos falsitatis. tres hic expressos et quemcumque alium
tali modo. vel alio quemcumque litteras domini pape falsaverit.
vel usus fuerit illis sciens est excommunicatus. ut. j. e. ad fal
sariorum. et debet tradi curie seculari nudus et degrada
tus ut ibi dicitur. ¶ In aliis autem predictis falsariis licet pu
niri non debeant non sunt ipso iure excommunicati. neque
curie tradendi. nisi forte si episcopus dyocesanus genera
lem tulit excommunicationem sicut toronensis fecit qui ex
communicavit omnes illos qui falsum instrumentum fecerint vel
fecerint fieri vel qui falsum testimonium tulit vel perturbavit fi
vel qui ignem apposuit. apponi. apponenti. § leges
aqua et ignis interdici. facit ad. l. cor. de fal. l. ult. per
rasuram brevem quamcumque tradit vel immutat rescriptum
domini pape sibi assignatum excommunicatus est et falsarius
ut dixi in prox. no. et in hoc nulla distinctio adhibetur.
licet sit ar. contra. s. de fi. instr. ex litteris. quia intelligo illam
rasuram factam per illum qui litteras scripsit. et non per illum
qui illis utebatur. si vero littere clause essent non no
ceret rasura in quamcumque fuit locum quia non est ibi
presumptio contra impetrantem. ¶ In aliis autem litteris et instrumentis
potest distingui utrum sint rase in loco suspecto vel
in non obsit. s. de relig. do. cum venerabilis. vel non
suspecto quia nulla vis est et tunc obest. ar. illius dece.
s. de fid. instr. ex litteris. et. c. venerabilis. et hoc et in
tellige cum rasura est in loco suspecto. et sic non contradicit.
j. e. c. ult. que intelligitur quia rasura non est in loco su
specto et modica est rasura. s. panicarum literarum. ¶ In
forma scripture. quia per apparatum litterarum probatur
falsitas. c. de fid. instr. l. comparationes. et ex stilo dicta
mi fit comparatio ut hic dicit in aliis autem litteris non

attendis talis comparatio qualitate a carte et in hoc est a
lia comparatio notanda quia rasura carte quantumcumque
fit subtiliter rasa siue incisa sicut discerni non possit.
eleuari debet ad solem et interponi inter solem et oculos
et statim apparebit rasura. Idem autem Nicen.
epo.

Quam graui pene subiaceat et c. Nos uo
litteras que est sub uro nomine pre
sentate fuerunt diligentius intuentes in eis
tam in continentia quam in dictamine de
prehendimus falsitatem. ad inde fuimus admi
rati quia tu tales litteras a nobis credideras e
manasse. cum scire debeas apostolice sedis consuetudi
nem in suis litteris hanc tenere. ut patriar
chas. archiepiscopos. episcopos. fratres. ceteros autem re
ges principes uel alios cuiuscumque ordinis
filios in nostris litteris appellemus. et cum
uni tantum persone nostre littere diriguntur. nun
quam ei loquimur in plurali. ut uos uel ue
ster et hiis similia in ipsis litteris apponantur.
In illis autem litteris presentatis in saluta
tione dilecto in Christo filio uocabaris. cum in illis
quas aliquando transmisimus te uidere po
tius a nobis fratrem uenerabilem appellatum.
propter quod sic litteras apostolice sedis studeas intueri. tam in
bulla et filo et carta. quam stilo. quod ueras pro
falsis uel falsas pro ueris modo aliquo non admit
tas.

Quam graui et c. In dictamine s. e. pre. infra. in
plurali. in hiis ergo potest deprehendi falsitas et de
facili. quia facile est uidere qualiter appellet episcopum uel
inferiores uel cum loquatur in plurali. sed antiquitus tempora
hoc non seruabantur. Gregorius enim loquebatur uni in plurali
et de se quandoque pluraliter quandoque singulariter. s. de prescript. nich.
xxiij. di. camus. filius. xxix. di. ecce. sed hoc faciebat
ex magna humilitate et tunc talis erat consuetudo. sed il
la immutata est. alij episcopi appellant suos subditos fratres
et socios. viij. q. i. quid autem. et i. q. iij. cauendum. et c.
de excess. prel. c. i. tam in bulla et filo. ut s. e. pre. Id.

Ad falsariorum confundendam
malitiam et c. De communi fratrum nostrorum
consilio duximus statuendum. ut qui litteris nostris
uti uoluerint eas per diligentem examinent. quo
niam si falsis litteris se usos dixerint ignoran
ter. eorum sera penitentia euitare nequiuit penas in
ferius annotatas. Nos enim omnes falsarios
litterarum nostrarum qui per se uel alios uitium
falsitatis exercent cum fautoribus et defensori
bus suis anathematis uinculo decernimus innoda
tos. statuentes ut clerici qui falsarij fuerint de
prehensi omnibus officijs et beneficijs ecclesiasticis sine ex
spectatione sint priuati. ita quod qui per se falsitatis
uitium exercuerint postquam per ecclesiasticum iudicem
fuerint degradati. seculari potestati tradantur
secundum constitutiones legitimas puniendi. per quam et
laici qui fuerint de falsitate conuicti puniantur.
Qui uero sub nomine nostro litteris falsis u
tuntur. si clerici fuerint officijs et beneficijs eccle

[illegible]

siasticis spolientur. si laici tamdiu maneant in
excommunicatione subiecti donec satisfaciant competenter. ita
tamen ut in istis et in illis malitia grauius quam ne
gligentia puniatur. Quod et de hiis qui falsas lit
teras impetrant statuimus obseruandum.

Ad falsariorum et c. examinent. quod si
non fecerint in dolo esse uidentur. sed in dolo enim esse
non creditur. C. ad. l. cor. de fal. nec exemplis. et a falsitore
ignorantia possunt. s. de clandest. despon. c. in istis.
unde talis ignorantia crassa et supina potest dici. ut de
elec. ex. in apostolice dignitatis. potest supplicari et non pla
cuerit quia qui ignorantiam allegat eam probare tene
tur. de elec. innotuit. maxime cum hoc in curia teneantur
ut iudicet in iure constitutionis. at si probaret se diligen
tiam quam potuit et debuit adhibuisse non esset ei im
putandum. ut s. e. dura. quia iusta ignorantia eum excusat
quod non ita tenetur non postquam sint hec s. e. dura. et c. e. pre.
ex quo enim inquisiuit a peritioribus non est enim in
putandus. xxxvij. di. § ult. et ff. de iur. et fac. ig. l. re
gula. § i. infra. fecit enim quod potuit. xlviij. di. quod ad nos.
et xliij. di. ephesus. et diuinitate non tenebatur. sic ut de
excess. pre. inter dilectos. et ibi excusat ignorantia. omnes
falsarios. de quibus habetur in pre. c. ut ibi dixi. omnes
enim tam principales quam fautores sunt ipso iure ex
communicati ut hic patet. deprehensi et criminaliter conuic
ti. s. enim art. l. in delegato fiat accusatio. quia pena est gra
uissima. C. ad. l. cor. de fal. si criminaliter agitur ciuiliter
est agendum. C. e. t. l. pl. tradantur. qualiter tradi debe
ant. extra. de sen. exc. nouimus. in tribus enim casibus tra
duntur aliquis statim post degradationem curie seculari et
hic est unus ut dixi. s. de heret. ad abolendum.
constitutiones legitimas. pena enim falsi que sub hoc nomine est de
portatio. et omni bonorum publicatio in seruo ultimum suppli
cium. sic distinguit. l. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. § ult.
et C. e. t. l. falsi et in ultimo supplicio punitur cum falsi
et hic uerum est de hiis qui falsant scripturas principis de quibus
hic intelligitur qui falsant litteras aliorum aliter puniuntur. sed
leuius. s. e. ad audiam et hic pena imponitur illis qui per
se uitium falsitatis exercent ut patet per litteram. ut loquitur
de hiis qui litteris falsis ab alijs impetratis utuntur. qui
uero sub nomine. i. qui litteris falsis utuntur per alios impetra
tis sub nomine nostro et isti minus puniuntur quam illi qui
per se hoc faciunt uel per alios ut patet per litteram. et per
superiorem. C. ad. l. cor. de fal. maiorem. in istis. de quibus
hic dicitur qui utuntur litteris per alios impetratis. in illis.
s. qui per se hoc patrant de quibus premissum est. uel dic
in istis. i. laicis in illis. i. in clericis. negligentia. hic tamen ple
rumque dolo comparatur. s. cum crassa est et supina. ff. de
man. si fideiussor. Idem.

Accedens et c. f. t. ab. q. si littere ap. in qui
bus falsitas fuerat deprehensa. de simplici
iustitia formam tenent cum presumi non de
beat quod per tales litteras quis possit facile obti
nere fraudem quis commisit falsitatis. nec litteris u
sus est postquam eas falsas esse cognouit. tu ei of
ficium beneficium que restituens ipsum super hoc ulterius
non molestes.

Accedunt et c. presumi non debeat. non quod non presumit

[illegible]

litteris falsis que sunt de simplicia iusticia et que de facili fieri
possunt sic non presumitur quod iure modica dolose agatur.
ff. de dolo. si olim. § ult. unde si quis suggessit falsum
in litteris que sunt de simplici iusticia non statim presu-
mendum est falsum non precatur quod falsum ex certa scientia sugge-
sit. quia qui falsum ex certa scientia suggessit dolum allegare
sed dolus ex perspicuis indiciis probari debet. C. de dolo. do-
lum. si tamen aliter ul. probare ignorantiam audietur. sed
cum eam probabit dico quod puniendus. i. de re-
ex. si uos. xxxiii. q. ii. in lectum. sed pone quod falsum affirmat
circa rem propriam. et huius notitiam presumitur primo
quam ipsum quia non presumitur quis ignorare factum proprie rei. C.
de rescindenda venditione. quisquis. quod est notum. sed illam pre-
sumptionem elidit hec presumptio quod non presumitur dolum
committi circa litteras que de facili fiunt ut hic dicitur
et sic una presumptio elidit aliam circa idem factum. ff.
de in integrum restitutione. divus. et s. de presumptione. litteras
a te. et s. de elec. cum inter. et Io. visus est. s. i. de ex-
cessibus prelatorum. interar. contra. s. e. praeterea. quod non excusatur qui
usus est falsis litteris ignorans. sed illud est intelligendum de
litteris que non sunt de simplici iusticia. nec possunt
fieri de facili. unde illa presumptio illos adempta hic
excusatur ex contraria presumptione. quia in litteris de sim-
plici iusticia non est presumptio contra impetrantem. vel
per ignorantiam excusatur si statim desistat. cum
sciat eas falsas. Io. **I**dem.

Ex conscientia et c. verum litteras ipsas
que redargute fuerant falsitatis dili-
gentius intuentes nullum in eis falsitatis sig-
num aut suspicionis invenimus. non perinde
litterarum rasuras que nequaquam sapientis a-
nimum in dubitationem vertere debuerunt. unde si
vos constiterit predictum R. se obligasse sub
periculo cause quod litteras illas falsas esse probaret.
cum quibus ad renuntiandum viro suo liberam
habeat facultatem. ipsi R. super dicta causa silentium
imponatis. *[marginal note, partly illegible]*

Ex conscientia et c. rasuras. non in ratione scilicet quia ex
hoc nulla suspitio esset. s. de fide instrumentorum. ex litteris nec
per talem rasuram facta fuit ambiguitas vel novitas.
s. de fide instrumentorum. inter dilectos. contra hoc quod rasura inducit
suspitionem. s. de relig. do. cum venerabilis. et i. de
privilegiis. cum olim. et s. e. licet. § quinta. § de hoc. sapientis.
modica suspitio non debet animum sapientis immu-
tare. s. de spons. et si quones et i. q. i. iudices. Io. sub periculo
lo cause. quod fieri potest. s. de electione. cum dilecti. infra. ubi
de hoc et sub pena ordinis et beneficii potest aliquis se obli-
gare. i. q. vii. quotiens. et de c. di. ii. ego berengarius.
renuntiandum. s. de regularibus. ad apostolicam. s. de fo.
compe. dilecti et C. de pactis. si quis in scribenda. de hoc
dicitur. s. de foro compe. si diligenti. impotentis. sed numquam
propterea est illa ecclesia adversario assignanda. R. non
ti probet per se habere ius in illa. s. de rescriptis. olim. **E**x
penitentiali Theodori. **De sortilegiis.**
Ex tabulis vel codicibus aut aliis sorte facta
non sunt requirenda vel divinationes ali-
quas in aliquibus rebus quis observare pre-
sumat. qui autem fecerint. xl. dies peniteat.

Ex tabulis et c. sorte. sic electio non est per sortem facien-
da. i. e. c. ult. contra. xxvi. q. ii. sors. et c. iiii. quia licet sors in
sui natura non sit mala tamen prohibetur ne passionitate la-
bantur in ydolatriam sicut est in iuramento. xxii. q. i. at-
tendendum et i. c. iiii. qui loquitur de operativa permissione in pos-
terum. sortes quibus ad demonia consulenda conantur.
et sic per divinationes futuras sortes prohibentur ut hic pro
et. xxvi. q. ii. illud. et q. v. c. sortes. et c. praeterea quando tamen
committitur per sortem ad fieri ut dicitur. i. e. c. ult. xl. dies. si lay-
cus fuit et colone ecclesie privetur. si vero clericus officio et be-
neficio potest privari. xxvi. q. v. non oportet. et ii. c. sequentibus.
et. at. i. c. praeterea contra at. i. e. c. ult. ubi non punitur. **Al**e-
xander iii. Gradensi patriarche.

Ex tuarum tenore litterarum accepimus
quod W. presbyter cum quodam infante ad
privatum locum accessit non ea intentione
ut invocaret demonium. sed ut in speculo astro-
labii furtum cuiusdam ecclesie posset recuperare.
verum licet hec ex bono zelo et simplicitate se
fecisse proponat. id tamen gravissimum fuit. et non
modicam in maculam peccati contraxit. et c. eius quod
talem ei pro expiatione illius delicti penam impo-
nas. quod per annum et amplius si tibi visum fu-
erit eum ab altaris ministerio facias absti-
nere. et ex tunc liberum sit ei exercere officium
sacerdotis.

Ex tuarum et c. bono zelo et simplicitate. qui non bono
zelo hoc facit aliquantulum excusatur. ar. s. de apo-
statis. c. ii. et quia per simplicitatem fecit dignus fuerit
misericordia. nam simplicitati parcendum est. s. de re. permutationis
universorum. § de hoc. et amplius si tibi visum. et ita tempus peni-
tentie arbitrarium est. xxvi. q. vii. tempora penitudinis
sed minorem penam anno non potest ex quo tempus annuum
constituit. sed et ad arbitrium episcopi. tibi visum. hec intellige
dictum ex dispensatione nam de iure communi debu-
it remanere privatus et episcopi iure contra illum processit. xxvi.
q. v. non oportet. si quis episcopi anciamini. sed quia bono zelo et
per simplicitatem deliquit papa mandat ipsum restitui
et episcopus auctoritate sua cum isto potuit si voluisset
dispensare tamen in casu isto ei hoc non sit prohibitum. et
dispensatio est in maioribus. l. di. presbyteros. et s. de iudi. at
si clerici. § de hoc. **H**onorius iii. Lucan. capitulo.

Ecclesia vestra episcopo destituta
vos convenientes in unum ut de futura
tractaretis electione pontificis. septem elegistis
ex vobis per sortem qui vice auctoritate vestra eligerent
per quos vice omnium Lucane ecclesie provideretur de
pastore. quorum duo terrium magistrum R. si-
bi elegerunt quod expresse necnon eisdem fuit a vobis
tradita omnium potestatem. procuratoribus quoque vestris
sic huius in nostra presentia constitutis. nos tali
examinato processu licet nota non careat quin
immo multa reprehensione sit dignum quod sors
in talibus intervenit et c. electionem celebratam
de ipso ad gratiam confirmationis admittimus sor-
tis usum in electionibus perpetua prohibitione dam-
pnantes.

Ecclesia vestra et c. potestatem simile tres. s. de elec.
[later marginal note in brown ink, partly illegible:] ... ad que suspenditur ... astrolabii requirere furti ... in electionibus ... per sortem non debet admitti

cum in iure. Dicit tamen quidam quod idem esset si aliqua
forma non fuisset expressa quia possent unum de se eli
gere ut di. j. c. cum in iure. et op. ff. de tu. et cur. tutis
ab hijs. l. ii. in offo. quod non credo quia ubi simpliciter datur po
testas eligendi tribus nulla forma adiecta ita hunt
potestatem eligendi omnes omne quod unus vel duo sine
tertio eligere non possunt. Unde si duo eligant ter
tium non valet quod faciunt quia hanc potestatem non
hunt. si ille eligat se cum alijs non valet quia nemo
se ipsum eligere potest. s. de instit. cum ad nostram.
quia debet esse elec. et alij eligentes ut ibi di. sicut inter
baptizatum et baptizantem s. de bapt. debitum. et s. de iure.
pa. p nimis. xxix. q. i. deducimus. et ff. de tuto. et cu
datis. ab hijs. l. pretor. et ff. de testam. tu. ex sura.
et ff. ad treb. ille a quo. §. tempestivum. quia duplici
officio fungi non potest. ut ibidem di. sicut si tres iu
dices vel arbitri sint dati simpliciter sine illa clausu
la. quod si non omnes et c. duo sine tertio procedere non pos
sunt. quia potestas iudicandi ita data est omnibus
quod duo sine tertio vel alter sine altero procedere non pos.
s. de of. del. sane. de delegatoribus. et c. cum mirijs. de his
que di. in. c. cum in iure. Sed cum datur aliquibus
potestas eligendi de se vel de alijs si nolunt aliquem
eligere de se tunc eligendi potestas remanet pene
illos. s. tres. et eis solis data intelligitur. Sicut cum arrip
titur ea cum illa clausula. quod si non omnes et c. sed
si simpliciter detur aliquibus eligendi potestas tunc non
possunt aliquem eligere de se sicut est in iudicibus uno
dato eodem et persona electa in nullo casu debet computari in
ter eligentes. ut plenius. s. de elec. cum nostra. et ideo di
cit hic quod eis liceat super traditam et c. et hoc ar. quod non ut
capitulum potest eligere unum de se sed isti quibus sim
pliciter data est eligendi potestas funguntur vice capi
tuli ergo possunt eligere unum de se. capitulum n. eli
git iure communi sui ordinario. sed iste non eligeret iure com.
sed potestate sibi concessa per capitulum. v. examinato.
et merito ad quem n. pertinet confirmatio et examinatio
precessit et persone. s. de elec. nichil est. et c. cum nob.
et c. venerabilem. et s. de translat. c. ult. s. de here
ticis cum ex iniuncto. ad gratiam. hoc ideo dicit quia de se
debuit cassari. sed ipsum de gratia confirmavit. in electio
nibus. per hoc quod dicit in electionibus videtur quod in alijs usum
sortis non reprobet. ar. xvi. di. qualiter. et ff. de iudic. c.
pretor. ff. de testibus ex eo. et xv. q. iij. de crimine. preterea
in multis casibus usum sortis admittimus. ff. de iudi
c. sed cum ambo. ff. famil. hercis. si que sunt. §. quia de
lega. si duobus. circa prin. sed quare prohibent usus
talis in electionibus. nonne mathias sorte electus fuit.
xxx. di. clericos in prin. et sors non est ad mali. xx
vi. q. ij. sors. dicas quod licet mathias et ionas forte
fuissent electi. non tamen eorum exemplo eligendus
est aliquis per sortem ut. xxvi. q. ij. non statim. non
exemplo. quia illud factum fuit divina inspiratione. §.
xxiij. q. vi. dixit. quod autem dicitur sors non est ad mali. ve
rum est considerata in se sed ex ea prohibetur ut di
xi. s. e. c. i. et preterea hic non fuit servata forma c
alij. s. de elec. quia propter. ut dicit propter defensiones non et
lites dirimendas sors admittitur circa iuditia

ut dicunt predicte leges in quo casu potest intelligi. c. j. sors.
sed in electionibus sed ibi sit discordia non sed per iura predicta.
Greg. universis episcopis de corinth. De collusi
one.
Scripta et infra. ij. relegentes agnovimus quod hij qui contra adversarium
episcopum aliqua dixerant modo cum eodem in ami
citiam convenissent. et j. Quia vero nunc nostram fa
ciem oris cautitas nos vehementer impellit ut
ea que audivimus dissimulare nullatenus debeamus.
presertim cum accusatores et accusatum inter
se fecisse gratiam iudicaveritis hoc necesse est subtilius
perscrutari ne forte non ex caritate sed ex premio
eorum sit concordia comparata. De collusione.
Scripta et j. quod hij qui ar. quod plures
accusatores possunt admitti contra unum super eodem
crimine. s. de accusat. sed et ij. q. i. in primis. et plures
procuratores admittuntur. s. de testibus in sec. hic ad
missi sunt plures accusatores. et in c. in primis.
quod si non deberet immo iudex debet eligere magis ydone
um. ff. de accusat. si plures. cautitas. de amici
tia letatur. et non de modo quo in amicitiam conveni
unt. et ideo precipit inquiri de collusione. Unde dixit qui
dam sapiens dictus iohes fantasma. deus non est
remunerator nominum sed adverbiorum. hoc est deus non re
munerat deus bonum quod fit sed quod bene fit. Unde non remunera
vit iudeos qui christum crucifixerunt. sed mors christi bona
fuit. quia propter hoc de penis inferni nos redemit. et
ideo non remuneravit eos. quia non benefecerunt. de. n.
cor interrogat et non manum. xxiij. q. iiij. siquidem
venisti nec considerat quid fiunt sed quo animo fiunt.
xv. q. vi. c. i. dissimulare. j. c. px. et c. ult. per hoc n. asseri
te videmur. ar. xliij. di. ephesii. infra. et l. xxxiij. di.
error. et s. de hereticis. c. ij. fecisse gratiam. ar. quod non li
ceat recedere a lite. Unde nota quod tria sunt genera causarum.
s. civil. criminal. et spiritual. duplex n. potest quis a li
te discedere per gratiam et per transactionem in causa civili. i.
causa potest aliquis recedere a lite per gratiam et per transac
tionem sine aliqua pena. vel non. si in actione famosa.
in qua non sed transigere sine iudicis auctoritate alias non.
infamia. ff. de hijs qui notantur infamia. furti. §.
pacitus. in causa vero criminali ante inchoatam litem licitum
est desistere per gratiam. ff. de turpill. nisi. et l. quamvis. post
in choatam litem non sed sine iudicis auctoritate et sine assensu
rei si sunt suppositus tormento. C. de abolitionibus. l.
ij. vel si ex hoc remanet infamatus. ar. v. q. i. qui
dam. et si desistit incidit in turpillianum si publice
crimen intendit. C. de turpill. l. i. et fideiussor premit
in civitate permissa. et accusator notatur infamia
extra ordinem promoti iudicis punitur. ut. C. e. l. ij. de p
varicat. l. iij. in fi. et l. si is. si vero privatum extra ordi
nem punitur. ff. ad turpill. si quis reperte. in fi.
promotum iudicis. secundum canones omne crimen. cum publicum
censeatur. unde per transactionem seu gratiam a lite recedere
non sed. ar. hic et j. c. px. et c. ult. quod si fecerint inter se
gratiam vel aliquam collusionem tamen inquireret de crimine.
ut hic per. et j. c. px. et ult. Iudex tamen si in crimine il
lo possit dispensare. prestare potest auctoritatem si volunt
inter se gratiam facere. ar. ij. q. v. si primates. et xc. di.

Respice dag[?] b. [?] post transactionem desistit index debet inquirere an per collusionem hoc fecerit

e·i·et·c· studendū in cā spūali bene licet discede a lite p gām· p transactōm· uō non· ut ipe intelligas transactōm· s· de rer· pmutat· c· ult· et s· de transact· sr eo· in cā uō ciminali· nec p gām nec p transactōm seu cpōnem lz discede· s· de trāsact· c· ult· g° si aliquam gām faciant int se in debito modo iudicis ē inquire ut hic pz p totū· et· c· de generali· abolitōe· indulgentia· et l· ij· ñ aut ex iusta cā uult discedere iudex dz indulgere abolitōe· ij· q· iij· si q̄ penitūt· et §· puaricator· et c· de abolitōibz· l· i· et ij· in cā mixta puta cum agit· ad thori separatōm pot qui uult discede· a t· s· de diuor· ex litteris· qr nō solū septies· sz septuagesies· et c· s· de mi· iur· qradm ala· nō ex caritate· si· n· ex caritate h̄ fecissent accusatores post z tollerari· sz ex pmio ñ· ut hic dic· et j· c· ult· Idem.

Crimina semel audita· greg·

Nullo modo pretermitt· et si accusatū cum accusatore in grām redijsset.

Crimina· et j· greg· greg· iste secundus fuit uel tertius forte· et loquitur de pmo· pretermittat· qr indecūqz crimina clarūt punienda st· xxiij· q· iij· ecce· et s· c· px· et lxxxvi· di· si q· et ij· q· iij· §· notand· Alex· iij· Norwicen· epō.

Audiuimus usz adeo malitiam clericoz excreuisse· q̄ qui dum inter se collusione facta sup beneficiis que possident· § e abstinent ab alijs molestari· et postea ut qdi ceditur· et hijs eccia beneficia quiete possideant· cū nomie trāsactionis soluunt alijs de ipis beneficijs annuam pensiōnem· ut post mortē illoz in beneficijs ill· sr quibz est collisio fcā· ius s̄ ualeant uendicare· q̄ ñ tibi cū· q̄· si quos clicos tue iurdcōnis p collusionem ul fraudem legitime ē constiterit amisisse eos bn̄ficij sr quibz collusum fuit non differas ppetuo spoliare· qr satis eēt indignum si fraus et dolus cuim pīudicium tm iuris· et alioz intentur committere in eoz nō redundarent in comodū et iacturam.

[Marginal note, later hand:] ... pensio ... qui p collusione ... conscientie

Audiuimus· et j· collusione· collusio ē int actorem et reum latens· et fraudulenta cuento· colludiū· n· nō dz remane impunitū· ij· q· iij· si q̄ penitūt· pensiōnem· h pensio constitui non pot sin aucte epi· q̄nitatem eius qui soluit nō excedat· et si p collusiōnem fcā non fuit· s· de transact· de ceto· et est si· s· de pact· cum clici· spoliare· p talem collusiōnem pīudicium fit hic epō qr sic pēdit ur ma sr ordinatōm eccle sue· ut hic dr· q̄ ñ non tenz eo absente fcā et si sñia lata fuisz· ff· de re iud· de unoquoz· et ff de collusione detegenda· et l· ult· unde merito spoliandi sunt ill· eccis· pp dolum et fraudē tal· perpetratā· dolus tal· remaue nō dz ipunit ne malitia sua sit illi lucrosa· ff· de dolo· l· i· in pn· et l· ne ex dolo· nec· n· est equum q̄ quam suum dolū releuare· ff· p socio· l· si q̄· et· ff· de reg· iur· si fraudant· infi· et xvi·

q· i· legi· et ex eo q̄ deliquerunt nō debent eē meliores conditōis· ff· de donat· inter uir· et ux· l· iij· § i· et· ff· de fine· itaqz fullo· § sz nemo· et ff· q° d· in aut· clā fecit· b· Greg· x· beneū· archiepō et fri ioseph monacho floren·

Ex tuā clamor qui ascendit q̄ achaint archiepm inualescit q̄ dissimulare ipm ulterius ñ ualemus sin scandalo nec sin periclo tolerare· et j· licet ā ap· se· frequentius clamoribz excitata inquisitiōnem quozdam excessuū suoz duxerit committendam· pter tergiuersatōes tam ipius ut dr eodem cum inquisitoribz et examinatoribz colludente· nec nō corruptis testibz et inquisitoribz et examinatoribz suprdcis· nō solum predci excessus remansert hactenus in correcti· ūeum et peiora prioribz committe non expauit· et j· di· s· cū· q̄· si de tn collusione ac conuictōne constitūt ex integro sr premissis et alijs· alioquin sr nouis dumtaxat inquiratis q̄ iudicis inquirenda.

[Marginal note, later hand:] ... inquirant qui p collusione ... fuerit ...

Ex tuā· et j· dissimulare· si· s· e· c· i· scandalo· et ue dz prelatus inquirere de excessibz subditoz cū p famam q̄ scandalū generat ad ipm puenīunt· g· de accusat· qualiter· et lxxxvi· di· si q· sin piclo· cum ad exemplū qr q· agitur a platis facile trahitur a subditis in exemplum· s· de uoto magne· et xi· q· iij· precipue· ul quo ad dilapidatōem· sz in h laborabat· tergiuersatōes· tergiuersari ē in uniuersum ab accusatione desistere· ij· q· iij· §· notand· uel pot expoñi tergiuersatōes· i· astutias sui calliditates qbus induxit inquisitores· ut desistent ab inquisitōe· b· colludente· de colludio puniri dz pena legibz astituta· ij· q· iij· si cum penitūt· et nicholaus inquiretur idem de criminibz ill· ut h dr· et s· e· c· i· ac os· n· calumpniosi p qualitate admissi criminis extra ordinem puniunt· ff· ad turpill· et in puatis· ñ si puatum sit crim ofto iudicis culpa eius coercetur· ff· e· si quis· § ult· ff· de puaricatoribz· l· ij· si uō publicū infamis efficit· ff· e· si is· et c· ad turpill· l· ij· ad similitudinem istoz· ur q̄ iste eēt puniendus· lz ñ dicatur puaricator l· calumpniator pprie qr non lz tal· corrumpe iudices· aut et testes· s· e· c· i· si de h constitit tam ille q̄ examinatores sui inquisitores· et testes puniri poterit ofto iudicis extra ordinaria pena tm non dic· q° d puniatur· sz q̄ iuri inquirat de hijs et alijs ut· infi· puniatur· b· sr nouis· uñ dicit sr nouis· qr de delicto minus sepius querī non dz· ff· nautę· caupo· sta· lz infi· et s· de accusat· lz de hijs qr crimina semel dimissa iterū in ultiōne uenire nō patimur· xxiij· q· iiij· si illic· et de pen· di· iiij· diuina clementia· et ij· q· i· § phibentur· et § ab alio· de lat· b· Greg· De delicto pueroz.

Pueris grandiusculis pecū nobiūt attribuere quidam ñ ab annis am̄· perum pubescere ceperit q̄ miro crederemus si nulla eēnt pccā ñ q̄ membris genitalibz

[Marginal note, later hand:] ... impubes ... calumpn ... puniunt ... qui adulti

admittunt. Quis non audeat affirmare in furta mendatia et piuria non esse peccata. at hiis plena est puerilis etas. quamuis in eis non ita ut in maioribus punienda uideantur.

De delicto puerorum.

Pueris et c. grandiuscul. i. do. li capacibus. videlicet. vii. annorum. tales enim et mentiri et uerum dicere et confiteri et negare possunt ut dicit aug. in epla. ad renatum epm. ut hec in glo. au. gusti. ff. c. de a. di. iiii. paruuli. pubescere. an. n. pubertatem que in. xiiii. anno solet euenire non puenit de quo quis nisi malitia suppleat etatem. s. de despo. impu. de illis et c. ult. peccatum non esse. q. d. nullius est iuramentum pupilli ualeat. ff. de liberali ca. l. ult. quo potest perpetrare. sed pot committere furtum cum est doli capax. ff. de furtis. in pubem. ar. contra. ff. de iniur. iure. qui iurasse. sed ibi non fuit doli capax. tenentur ergo tales pueri ex delictis. c. si aduersus delictum. l. i. et c. de penis. impunitas. ar. contra. de pe. di. iiii. eos. c. de falsa moneta. l. i. et. ff. de edilito edicto. cum autem. excipitur. sed hoc intellige cum non sint doli capaces. uel quo ad minorem penam. la. non ita. sic quo ratione etatis mitius agitur. ff. de min. auxilium. c. i. et. l. si ex causa iudicatum. sed non quod omne delictum careat. ff. ad sillam. l. i. c. impuberes. et. l. excipiunt. ar. contra. j. e. px. hec solutio. Alex. iii. Wenton. epo.

De delicto filii sine uenatore

Referente nobis. h. intelleximus quod cum filius eius decennis cum aliis pueris sagittaret quidam nepos eiusdem. h. sagitta percussus interiit. quia id filius cum inter alios fortuitu casu luderet. dicitur peregisse propter quod albas sancti remigii a prefato. h. secundum consuetudinem illius terre. c. sol. instantius requirebat. et c. Quoniam quia in pueris relinqui solet multum quod in aliis prouectioris etatis humane leges dicunt seuerius corrigendum. mandamus quatenus si asstiterit filium predicti. h. infra. xiiii. etatis sue annum eundem excessum commisisse memoratum abbatem moneas et compellas ut ab eodem. h. predictos. c. sol. propter ullam consuetudinem non exigat. nec ab ipso pro temporali pena requirat.

Referente et c. requirebat. vel si dicas. h. ad sedem aplicam appellauit. multum. xv. q. i. illud. sed in intellige de eo qui non est doli capax. et expone in ult. i. non prorsus ultimum. ut. s. e. px. ff. de min. auxilium. c. i. et. l. si ex causa. c. ii. et. c. de penis. impunitas. c. si aduersus delic. l. i. et. ii. ff. de dampno. infec. desperti. c. si pupillus. et. xv. q. i. si quis. cuiuscumque fruiti non puniuntur. sed uni hec quod non puniatur propter talem excessum. ii. dicitur quod non puniatur secundum iura. maxime cum daret operam illicite rei. et esset. x. annorum. sed dicit quod propter illam consuetudinem pecuniam illam pro temporali pena non exigat si erat infra. xiiii. annum. cum ille puerul hinc et pater pro filio non est conueniendus. c. ne filius pro patre. l. i. nec dominus pro seruo. ff. de peculio. l. sed. c. ex sententia maxime ratione etatis et quia delictum euenit non ex animo sed in culpa fuit et ideo non amisit. vel in integrum restitui si uoluit. c. si aduersus delictum. l. i. et pater et eius nomine peti possit sed pecuniaria pena esset ei imposita. ff. de min. pt. pro filio. l. i. Regularis. irregularis tamen effectus fuit et pena spirituali puniri debuit canonica ex eo quod dicit pro temporali pena nota tamen propter etatem. s. e. px. la. infra. xiiii. an. ex hoc uidetur quod si finisset. xiiii. quod abbas posset illam penam exigere forte quia tenebat ibi temporalem iurisdictionem et poterat summi. ar. ex hoc quod ab episcopo tenente regalia a principe pro regalibus illis appellandum sit ad papam et non ad principem. quod uerum est si consuetudo uel priuilegium contrarium inducat. j. de. a. p. romana. c. dilectus. uel forte abbas hoc tenuit ex consuetudine tam prescripta ut pro homicidio penam pecuniariam exigat. ar. contra. j. de penis. l. sed ibi illud soluitur. ala. Ex concil. aut.

De clerico uenatore.

Episcopum presbyterum aut dyaconum canes aut accipitres aut huiusmodi ad uenandum habere non licet quod si quis talium personarum in hac uoluntate sepius detentus fuerit. Si episcopus est tribus mensibus a communione. Si presbyter duobus. Si dyaconus ab omni officio suspendatur.

De clerico uenatore.

Episcopum et c. non licet. s. ne clerici. l. uel. mo. di. et. xxxiiii. di. quorumdam. lxxxvi. di. amputatis. et s. de censibus. cum aplis. et j. e. px. uoluntate. quo intelligas quod causa necessitatis seu recreationis licitum sit quod possit concedi. excepto episcopo cum omnino non licet. xxxiiii. di. c. i. dummodo clamosam uenationem exerceant. ut. lxxxvi. di. amputatis et non sepius ut hic dicit ne in consuetudine producatur. quedam enim uenatio dicitur oppressiua torpium et hec omnibus illicita est. vi. di. c. huius ita. est adulatoria que fit pro uectura et hec illicita est. lxxx. di. qui uenatoribus. et. xlvi. di. sunt non nulli. et. vi. q. i. sunt plurimi. est et arenaria que fit in arena et mala. ii. q. vii. c. tam. saltuosa et clamosa licita est laycis de qua dicit. l. c. amputatis. sed clericis omnino non sed talis sed quieta ut dictum est causa necessitatis uel recreationis. episcopo. presbytero. dyacono et subdyacono cum cum dyacono gaudeat eodem priuilegio. ut. s. de seruis non ordinandis miramur. ex toto prohibetur quod de illa fit tamen prohibito. ab omni officio. plus punitur hic minor quam maior quod est contra illud. xl. di. pr. et. xix. di. et nulli. sed pro plus puniuntur episcopus et presbyter quam dyaconus maior enim reputatur in episcopo ista pena uel presbytero quam suspensio ab omni officio in dyacono propter maius scandalum et magis imputatur illa pena episcopo uel presbytero quam suspensio a beneficio in dyacono uel subdyacono. ex persona. considerantur iniuria infra. de iniur. c. atrox. sic et pena ex persona iudicatur parua uel magna. Ex eodem.

Omnibus seruis dei uenationes et siluaticas uagationes cum canibus et accipitres aut falcones interdicimus.

Omnibus et c. seruis. i. clericis qui spirituali dicuntur serui dei quia in sortem domini et eius obsequio spirituali sunt assumpti. s. de pbend. cum secundum aplm. et. xxi. di. cleros et clericos. Ex concil. agath.

De clerico pugnatore.

Si quis in aliquo gradu sacro positus exstiterit corri

delictum cadit in pubem preter postquam est doli capax

piatur a crimine. et si nō emendauerit depo
natur. de clerico percussore.

Si quis et c. percussor extitit. tales n. percussores
esse non debent. xlv. di. c. i. et c. epm. v. i. ubi i sac
ordine constituti percussores esse prohibentur. et q. p cotu
et l. xxxvi. di. non licet. et in auct. de sac epis. § s;
nec quam tes. C. de epis. et c. auct. s; nec emenda
uit. g si se emendauerit nō deponitur. si. xxx. di. c.
i. et est. ar. q si q'l; mortale semel admissu sufficit
at ad depop. ar. di. s. e. c. i. et ult. et intellige de eo
qui in usum huiusmodi percutere in ludo noxio q si ca
ret culpa. ff. ad l. aquil. tam lud' aliq' cumen
percussionis semel admissu nō suffic ad deponen
dum h pz ita tn q ex tali percussione nō pcedatur
ad enormē lesionem. q sic deponetur. lv. di. se
euangelica et i. c. px. ar. Gregoriꝰ carceri n.
epō.

Preterea qui mulierem pp'ter delic
tum suum contra ordinem sacdotij
sui cedi crudeliter deputasti fustibz. quam lz
ex hiis cum post. viij. menses decesserit minime
arbitremur fuisse defunctam. tn q ad ordi
nem tuum noluisti habere respectum duo
bz de mensibz ab administratione missarū sta
tuimus abstinere.

Preterea et i. crudeliter. q facere nō debuit. s; mode
rate. ar. s. de raptoribz. in archiepiscopatu. et xlv. di. cū bis
et ff. ad l. aquil. preceptoris. et i. de sen. ex. cū uo
luntate. et xxiij. q. v. c. i. uerum si. post. viij. ex tpis
prolixitate presumit q nō ex illa percussione defuncta
sit. et ex temporis breuitate contrarium presumit. et l. di.
si qua femina. si. n. occōne mortis dedisset impe
timum deberet abstinere. s. de homicidio de cetero. et
li. di. studeat. et ē hoc ar. contra uers. qui dix. l. c. stude
at illum pbrm non teneri de h occiso. s; de uulnerato.
si de casu interijt. et casus ex percussione processit. ff.
ad l. aquil. qui occidit. § ult. duobz. s. e. px. c. i.
si. n. percuteret ne p hominem uellet ab offō et bene
fō suo dz repelli. xlv. di. epm. Alex. iij. Lue
cen. epō.

Presentium lator in quodam conflic
tu asserit se fuisse p parte tn illo
rum qui uiolentiam repellebant in quo
lapidem ipe piecit s; aliquem non percussit.
quem nos q pa'hos illuc aliqui dnt occi
si a celebratione missarum p biennium p
cepimus abstinere. cū. itaq; ut si alia nō
impediant de cetero huius temporis spatio ad
sui eum officij executionem admittas.

Presentium et i. repellebant. iō rei ueritate
optimi dedisse uidetur q licitum ē se defende. s.
de sen. ex. ex tenore. et uiolentiam repelle. xxiij. q. iij.
fortitudo. et c. si quis nō ulciscu. s; ulcisci nō lz. xlvi.
di. seditionarios. de h dix. s. de hoi. signasti. piecit.
hic dubium iudi potetat an fuisset inculpa. et io
cō. ar. xxiij. q. v. sit. c. ult. l. di. si quis uiduā. et s. de
clericis. pug. in duello. c. ult. s; ubi aliq' nō percus
sit ut hic dicit. et h contrariat intelligo/aliter si du

bium eēt repelle' ut dicunt pcia contra. et ar. ad h.
ff. de testamentaria tutela duo sunt. ff. de manu mis
sis testō. cum ex pluribz. xxiij. di. qm et c. tullius.
et ij. q. v. omnibz. abstine. ad cautelam tales ut di
ci tales constitutius euidcent. et ē. ar. q aliquis puni
tur absque culpa. Celest. iij.

Continentia litterarum et i. cum. cap. ac
colitus cum quibzdam ad resistend
predonibz arma sumpsisset in conflictu illo
tres fuerunt ab alijs uulnerati ad mortem
ita tn q illa homicidia nec fcō eius. nec consi
lio pperata fuerunt. et i. con. et t. h. q cū p
dictum acolitum ad frugem melioris ui
te transiuisse dicatis poterit ipē ad subdya
conatus ordinem promoueri. et altaris mini
sterium exercere.

Continentia et i. ad resistend. q lz. s. e. px. § de
h cum sine concordantijs. nec fcō. lie. l. di. si quis ui
duam. et s. de clericis. pug. in du. c. ult. ad subdy
aconatus. et nō ultra. lz ergo dispensetur cum isto.
in subdyaconatu. non tamen posset promoueri ad
maiores ordines iste. n. fuit in culpa assumendo ar
ma. q ei non licebat. xv. q. iij. porro. et xxiij. q. v. sic.
et c. quicumq;. nam lacrime et orationes sunt arma cle
ricorum. xxiij. q. viij. conuenior. et ē contra hostes. s. de uoto ex
multa. hic promittitur q sine dispensatione nō promoue
tur. oā fauore religionis cum eo facilius dispē
satur. s. de apostatis. c. ij. Clemens iij. de ma

Innotuit nob et i. q nob per litteras dicas
teras retulisti q i. clericus inmitis coram a
stantibz uerba quedam in depressionem of
ficij et beneficij tui protulit. ipm a temerita
te sua compescas ut pena illius alijs terrorem
incutiat. et de cetero contra romanā ecclesiam.
in talia uerba prorumpat. de maledicis.

Innotuit et i. in depressionem. et male
faciunt q principi nemo maledicē dz. xxiij. q. i.
paratus. et nō solum principi detrahi nō dz immo.
nec fribz. vi. q. i. summa et detrahentē secreto proximo
suo hunc psequebar. xxiij. q. iiij. nimium. et c. q pacto.
et de pe. di. homicidiorum. ar. j. de excess. p. q sit gra
ue ex temeritate. i. primatia. xi. q. iij. si quis sacer
dotum. ar. c. q. n. ex temeritate sui calore iracun
die sit ueniam meretur. ij. q. iij. § notandum. et c.
si quis iratus. C. de iniur. tue. l. ij. et dic imperator si
quis putauit nra nomina lacescenda si h ex le
uitate contempnendum est si ab insania miseratione
dignum si ab iniuria remittend. C. si q imperatori
maledixerit l. una. et xxiij. q. iiij. inter querelas.
et C. de sac. epis. si quis in h q ergo mandat pp
q compescat contra prelata s; pp non mandat hic
puniri propter humanam ratione p. s; quatenus an
git. w. c. qm humanam remittē non potest. lx
iij. di. salonitane. in quo casu loq. xxiij. q. iiij. gu
ratius. et c. si is q ui pot dici q aliquis ubi pot.
punire iniuriam sibi factam a subdito suo. maxime
cum multum habet sciorem. ut hic. et ar. xlv. di.
et qui emendat. et contra una loquitur de benigni

tate cum mansuetudine, quia nullus tenetur iniuriam
remittere sine satisfactione si non vult, sed tamen consulere sit. de pe-
ni. v. c. ult. et xxiii. q. iiii. si illic. et xc. di. si quis contri-
status. aliis fratrem. sic non pena unius debet esse metus
aliorum. ii. q. vii. quia propter. et s. de iudeis. ad libera-
dam. ubi de hoc et s. de calumpni. c. ii. Greg. x.

Statuimus ut si quis contra deum
vel aliquem sanctorum suorum et maxime bea-
tam virginem linguam in blasphemiam
publice relaxare presumpserit per episcopum suum
pene subdatur annotate in foribus videlicet
vii. diebus dominicis pre foribus ecclesie in manifes-
to dum aguntur missarum sollempnia blas-
phemius existens ultimo illorum die dominica et
pallium et calciamenta non habens ligatus
corrigia circa collum. septemque precedentibus
vi. feriis in pane tenuet et aqua eciam nul-
latenus ingressurus. quolibet quorum predictorum di-
erum tres si potest alioquin duos reficiat
pauperes suis usibus et si nec ad hoc eius facultate
suppetant id in penam aliam commutetur cui
si renuit accipere ac peragere penitenciam supra-
dictam ecclesie interdicatur ingressus et in obitu
ecclesiastica careat sepultura. Per temporalem vero po-
testatem coactione si necesse fuerit episcopi ad hoc
ut eam blasphemius si dives fuerit xl. sol.
alioquin xxx. vel xx. et si ad id non sufficiat
decem. l. v. sol. usualis monete pena multetur
nullam in hoc misam constituens, quod est inter alia
civitatum statuta ponatur.

Statuimus et c. blasphemiam qui in blasphemiam di-
cit in deum vel in spiritum sanctum non in hoc seculo nec in futuro
remittetur ei. xxv. di. qualiter supple si peniteat. et
longo gravius est eciam quam temporalem ledere ma-
iestatem quod tempore de hereticis. vergentis. sed qui contra temporalem
maiestatem deliquit punitur. s. e. c. prox. et vi. q.
i. §. verum. C. ad l. iul. maiestatis. l. si quis cum mili-
tibus ergo multo forcius iste puniendus est et gravius quia
maiora delicta maioribus penis sunt punienda. et in
delicto equali primas esse penas in aut. ut fratrum fi-
lii. coll. ix. verius. si et quia hic est gravius quod in c.
prox. punitur gravius amissionem intellige. xxiii. q. i.
non offeramus in fine. et leges ultimo supplicio pu-
niunt in aut. ut non luxurient contra naturam. coll. vi.
sed per canones olim laycus excommunicabatur clericus depo-
nitur. xxii. q. i. si quis per capillum. nullatenus ingre-
diatur. quia qui peccat in deum peccat in eius ecclesiam.
et ecclesia sua privatur eius ingressu. sic xi. q. i. de nim.
et xvii. q. iiii. sed nec debet eis pena remitti cum inde-
um peccant. l. xiii. di. salonitane. et xxiii. q. iiii. si
is. qui facultates. s. de voto. c. ii. aliam commutetur.
arg. de commutatione pene. lxxxii. di. presbiter. et xxvi. q.
iiii. Innocens de hoc dicit. s. de voto. c. i. per temporalem
potestatem. arg. quod ima nonnumquam per aliam iuvatur. x.
di. quoniam idem. et xcvi. di. cum ad verum. et xvii. di. si ii
cuit. et s. de of. or. quoniam in plerisque. in fine. contra eam. vel
potestatem et ita leges hic quod si iudex secularis neglige-
fuerit iustitiam potest compelli per ecclesiam. xxiii. q. v. ad

Statuimus [gloss note, faint] punit penis blasphemantes deum vel beatam virginem sanctos suos

mutatores vel falsatores monete. id est si hoc non fuerit
adiectum ut de moneta que in usu fuerit solvatur
secundum consuetudinem loci. ff. de le. i. si servus. §. si nummos.
ff. de le. iii. i. nummis. et ff. de iudic. legato e de lamoni.
C. asinam. in fine. Ex canone apostolorum. De clerico

Si quis episcopus excommunicato vel deposito vel
presbiter aut dyaconus interdicto ministrante.
depositus iuste pro certis criminibus ausus fuerit
attractare ministerium sibi dudum commissum
hic ab ecclesia abscindatur. De clerico excommunicato et

Si quis et c. aut dyaconus idem est de ministrante
omnibus aliis. i. c. prox. et xi. q. iii. episcopus. iuste idem esset
si iniuste nisi prius fuerit restitutus. xi. q. iii. episcopus dum
modo sententia non sit lata contra ordinem iuris quia tunc
nulla est sententia. ii. q. vi. §. diffinitiva. et s. ut lite non.
c. accedens. i. ab ecclesia. arg. contra. ii. q. v. que de causa. sed ibi
dispensatum fuit. et. lxiii. di. salonitane. Ex con-
cilio antioch.

Si quis presbiter aut alius clericus fuit de-
gradatus et ab officio pro certis criminibus
suspensus. et ipse pro contemptu et superbia ad-
de ministerio sibi interdicto agere presumpserit. et post
ea ab episcopo suo correctus incepta presumptione
perduraverit hic omnimodis excommunicetur. et qui-
cumque cum eo communicaverit sibi sciat se esse
excommunicatum. Sic de clericis laycis fecis
excommunicantis observandum est. quod si aliquis
ista omnia contempserit et episcopus minime emen-
dare potuit regis iudicio ad requisitionem
ecclesie exilio dampnetur.

Si quis presbiter et c. degradatus ab episcopo suo adiudica
sibi aliis episcopis in degradatione presbiteri. xv. q. vii. fe-
lix. et c. si aut. sed pone degradatum celebrare numquid
conficiat. videtur quod sic quia ordinem non amisit. xx. q. iii.
eos qui ecclesie. et i. q. i. quidam. et de. q. di. iiii. osten-
dit. xxxii. q. vii. nec te. arg. i. di. accedens. xi. q. iii. episcopus.
lxxi. di. dan. xxiiii. q. ult. clerici. lviii. di. c. ii. sed dicit quod
talis non conficit. idem dicit quod ei auferre illam potestatem
quod amittit quamvis non possit caracterem auferre. sicut
nec insignia militis. ala. et c. dicit. et melius quod
non conficit depositus sicut hereticus. arg. i. q. i. nec et c.
quod quidam. nec papa potuit auferre illam virtutem.
et hoc verum credo. vel talis excommunicatur. ut i. di. qui facit re-
sipiscentiam. presumpserit quod in officio suo non potest quod
non licet. ut. xi. q. iii. si quis episcopus in concilio. et xx
viii. di. presbiterum in mod. i. privati suffragii potest
dicere horas suas. quod et potest laycus. arg. de conse. i. de
penitentiis. et de. q. tunc. excommunicatum. ipso iure. xi.
q. iii. cum excommunicato et intellige de minori. obser-
vandum est. ut talibus nullus communicet alias sibi
sciunt excommunicati minori excommunicatione. xi. q. iii.
excommunicatos et non desinunt timere excommunicandi. i. de se.
ex. quod in dubiis. §. ii. et i. c. si celebrat. in fine. regis iu-
dicio. vel ubi non causa per se perficere non potest invocandum est
auxilium seculare ut hic dicitur. et s. de of. or. c. ii.
et c. quoniam in plerisque. in fine. xvii. di. nec licuit. et xi. q.
i. peccamus. et ita utraque potestas per alteram iuva-
tur. s. de. c. prox. c. ii. sed de hoc et potest per ecclesiam compelli ut

Si quis presbiter [gloss note, faint] presbiteros degradatos vel suspensos cele-
brantes et a suo episcopo monitos non desistentes excommunicat et
si sic emendari nequiunt regio iudicio ad requisitionem ecclesie
exilio dampnat.

potu[...]

Et Gof. [...] [marginal gloss, cut off at page edge]

vt ibi dicitur. Alex. iij. london. epo.
Clerici autem si qui a suis aut de
mandato ro. pon. ab alienis epis in
terdicti uel excommunicati ante absolutionem di
uina officia celebrauerint perpetue deposicionis sen
tentiam, si monitis sine dilatione redierint pro
ausu tante temeritatis incurrant.
Clerici et. j. si moniti. quia uel qui si
emendare se noluerint non deponentur. sed h intellige dic
tum dispensatiue et ita non contradicit. j. c. px. et .ij.
c. sententia. et sic patet quod quicumque celebrat excommunicatus
a beneficio suspensus, priuari debet de iure officio et beneficio.
et deponi. sed nunquid epus potest cum talibus dispen
sare sicut legatus de latere pape missus. ar. quod legatus pos
sit qui uicem gerit delegantis. et absoluit excommunica
tos quorum absolutio apostolice sedi reseruatur. s. de. off.
legati quod translationem. et. j. de sen. ex. quamuis. et. c.
ad eminentiam. dicas ergo quod nec epus nec etiam synodus
in h dispensare potest. xi. q. iij. si quis epus damp
natus. et. c. sequenti. ar. op. j. de eo qui furtiue or
di. c. i. et. ij. q. v. quia de causa. nec etiam legatus sed absol
uere excommunicatos. et sic solus papa hic dispensat. et h ho
die expressum est in duabus decret. innoc. iiij. c. cum
in tribunali. et. c. cum medicinalis. sed pone quod quis iuste
sit in deposito ut solus papa ipsum restituat. et in
genere dicit quod solus papa h potest quod probatur. v. ij. q. i. si
quis pbr. tamen cum distinctione ut si epus ipsum de
posuit tantum cum aliis epis, potest eum a sacerdotio
recipere in inferioribus ordinibus et sic de aliis ordinibus.
ar. xv. q. vij. qui amiserit. et. c. si quis pbr. si uero de
positus est ab omni ordine tunc solus papa ipsum resti
tuit. sed contra. ar. h̄s. xi. q. iij. epi. ubi dicitur quod si in secunda
synodo innocens inueniatur. non potest esse quod non
fuerat in gradibus pretermissos recipiat de manu e
porum sed illud intelligitur cum iniuste depositus fuit
puta per falsos testes uel per falsa instrumenta. sicut dicit ibi si in
nocens inueniatur. sed uero iuste pro crimine. de po. est.
solus papa tales restituit. Idem toletano
archiepo.
Latores presentium intimauerunt, quod tam
ipsi quam multi alii. postquam inter
dicti uel excommunicati fuerint diuina presump
serunt officia celebrare. et. j. s. e. t. c. h. q. si. xl.
co. modo uel pauciores in hiis deliquisse con
stiterit, omnes in perpetuum ab officio sacerdota
li deponas. Si uero multitudinem magnam
in h peccasse agnoueris, eos quos magis cau
sam delicti esse constiterit perpetua depositione
condempnes et alios qui non tantum deliquerunt ab
officio ad tempus suspendas. et omnibus peni
tentiam secundum discretionem tibi a deo datam iniungas.
Latores et. j. deponas. ecce pena
illorum qui excommunicati suspensi uel interdicti
diuina celebrant officia ut dictum est. s. c. px. mul
titudinem. hic ergo non patitur multitudinis. ar. con.
l. di. ut constitueretur. et. xliiij. di. quiescatores. et. xx.
q. i. ordinatores. et. s. de temporibus. or. c. ij. uel de h. et.
xxiij. q. iiij. non potest. et. c. ipsa pietas. et. i. q. vij.

Clerici aut. incidunt uel excommunicatus celebrans et monitus non desistens deponitur. Latores. f[…] excommunicati uel interdicti si celebrant deponuntur nisi […] ipsorum multitudo pena mi[…] ngetur

quod … sed ista contraria locum habent ubi scandalum timetur
et multorum strages iacet si seuerus rigor. ar. si non con
dempnatur disciplina ecclesie in perplexis. sed pacienter susti
neatur quod est ferenda multitudo. xxiij. q. iiij. si pro
mis. de pe. di. vi. c. i. misi. sed tres inte quod. xl. dixit militi
sie. s. de testibus cum causam. et secundum hunc decretal. interpreta
tur illam. s. de sepultis sedes. illa tamen recipit interpre
tationem. s. de sepul. cum in multis. innoc. iiij. et. f. de
testibus. l. i. aliquando et duo dicuntur multi. institut. de iure
personarum in fi. ar. aliquando est. xxiij. multa pauci dixit. xl.
di. disciplina. et. xxiij. q. iiij. f. quia autem multa quia et
pauca in respectu dicuntur quidam magis. hij. n. ingi
perant. et ideo magis puniendi. lxxxvi. di. tanta. et. xx
iiij. q. iij. qui aliorum. et in quo maior est culpa maior
debet exerceri uindicta. s. de sententia. excommunicamus. Ceterum
res. uel de h plures inuenies contra. ab officio. et etiam a be
neficio. quia ubi unum pro altero inueniuntur. lxxxi. di.
eos. quid si epus dicat suspendo te a beneficio nunquid potest
celebrare. ita quod. si suspendit ipsum tamen a beneficio.
tamen potuit ne beneficium acquirere. ita quod non intelligere
illum beneficio suspendisse non quo ad se non spatialiter fera
tur sententia ut remoueatur ab officio tunc. n. beneficium
sequela est. et ideo remouetur ab illo. ar. s. c. nos.
et. c. precedenti. et. s. de ap. pastoralis. non spatialiter ei consecra
tetur. xxviij. di. pbrum. et. l. di. studeat. et. c. accedens.
quid si epus ita dicat. suspendo te officio uel beneficio
nunquid debeo abstinere ab utroque. ita credo saltem
quod est dubium. ar. j. de c. px. et. c. de uerborum. sig. est qui
dam. et. de. c. di. ij. in calice. ar. ff. de rebus dubiis. si
is qui ducendam. f. cum ita. ar. quod neutro suspensus
est quod dubium. ff. de testa. cum duo sunt. ff. de fide
in lib. cum ex pluribus secundum discretionem. et ita pe
nitentia arbitraria est. xxvi. q. vij. tempore penitudinis
et fit h dispensatio auctoritate domini pape quia per se non pos
set ut dictum est in px. c. Innoc. iij. capitulo h
erbipol.
Illud dominus in uno petro. et. j. uen. f. n. quon
dam hyldesem. epus licentia non solum obtenta non
ta sed nec etiam postulata ecclesiam hyldesemensem re
licta herbipol. ecclesiam occupauit. et. j. unde
magdeburgensi epo dedimus in mandatis
ut cum factum ipsum non posset in partibus illis
non esse notorium, si nec ille epus infra. xx. dies
ab herbipol. ecclesie ministratione cessaret eum
excommunicatum publice denuntiaret. quod idem mag
deburg. studuit adimplere. et. j. ipse uero epus in
nostra postmodum presentia constitutus, et si suum
recognosceret et confiteretur excessum, et non
iudicium sed gratiam postularet, h cum inter ali
a in sua excusatione proposuit, quod cum epus mag
deburgensis non esset iudex ordinarius eius, non
crediderat quod monitione non premissa auctorita
te delegata posset procedere contra ipsum aut sententiam
aliquam in eum promulgare, uerum cum nec
ante sententiam monitorias, nec post litteras ab eo
accepisset aliquas, peccare non credidit. si di
uina officia continuacionis sollempniter celebra
uit, presertim cum ei non nisi per famam de sen

Illud. f[…] excommunicatus celebrans deponitur nisi pena […] dispensatione […]

tentia contra eum plata constaret·et·j· hec
aut in h non uideatur omnino inculpabilis ex
titisse· quia tamen in dubiis uia est tutior eligen
da· et si delata in eum sententia dubitaret· de
buerat tamen potius abstinere quam sacra
menta ecclesiastica pertractare· Illud aut quod sub
spe uenie diuina s fecit postquam se a no
bis nouerat excommunicatum celebrauit et auido
ni fidelium se ingessit potius contra eum
facere credimus quam pro eo· cum sub fiducia
prius non debuerit deliquisse et excommunicatum non
uitare multo magis quam non uitari per se ipsum
sum existat non uitare si quid cum in eo
excommunicatus sit de delicto non potest· sed cum ex a
liis pendeat sine suo delicto potest non ui
tari·et·j· Cum eo missam facientes penam quam
canon eis minatur qui post excommunicationem
diuina presumpserint officia celebrare· uel se
celebrationi ingesserint diuinorum ei non du
ximus infligendam.

Illud·et·j· de isto episcopo licet·s· de transact· quanto·
et·c·lz·et·s· de maior·et·obe· illud· non esse notorium·
hoc erat tale factum quod exhiberet se oculis omnium· sed non
poterat non esse notorium si transiuit ad ecclesiam illam
sed utrum licite poterat uel illicite hoc non erat noto
rium saltem quo ad alios· quia potuit esse quod habuit
licentiam transeundi a domino papa per litteras suas.
ar· lxxvi·di· dilectionis· sed in meliorem partem debe
mus hoc interpretari·j· de regul· iur· c·ii· quia papa potuit
de hoc obliuisci quia ipsum quandoque fallit obliuio·xxii·
di· preterea·et omnium habere memoriam potius est diuini
tatis quam humanitatis· C· de ueteri iur· enucl·l·ii·
§· si quid· sed contrarium est uerum· quia ex quo papa hoc distri
cte ei inhibuit presumitur quod de ipsius licentia transiuit·
e·di· esse more·et·xxii·di· illud·xx· dies· si·s· de cland·
desp· sed missam· si·s· de transact· inter corporalia uel
sul· si· diuina officia· in hoc deliquit· quia nec excom
municatus nec suspensus publice uel priuatim cele
brare debet· nec alia sacramenta dare·xxxiii·di· pres
biterum· sed alia officia preter missam potest celebre dice
re non officiando· sed quasi priuata persona·j· de priuil·et te
mis· quod inte·xi·q·iii· si quis episcopus dampnatur·et·c·
sequenti·jo· in tpe·s· quia non constabat ei nisi per fa
mam de illa excommunicatione sed fama per se non pro
bat·iii·q·ii·§· sepe ar· contra·s· de cohab·et·ac· sed eo.
quod ad solam famam tamen excommunicationis non deberet imponi·
ergo iste propter famam debuit abstinere·j· de sententia ex·
cum desiderem·§·i· sed non in tantum culpabilis fuit quan
tum si hoc pro certo sciuisset·et ideo dicit· sed in hoc non uide
atur omnino culpabilis extitisse· sed tamen paucorum ad hoc
non sufficerent· quia non ei faciunt famam·s· de ac
cusat· inquisitionis nec tenentur credere sed dicerentur
ei· ab aliquibus·xi·q·iii· non solum·et·s· in auditis.
et·xxiii·q·iiii· quod magnum· sed quod cum sedo tuto·l·ii·
et·iii· nisi fama sit hoc peruenisset ad eum per ut sequitur
ar· ff· de adminstra·tu· quidam decedens·§· ex quo.
et·C· de rei uen· si fundo·et·s· de sepult· cum ecclesia.
quia tamen in dubiis· sic·s· de spon· iuuenis·et·s· de ip

miadio significasti·et·c· plz·et·c· ad audiam· et de h.
et·ar·xxiii·q·i· qui culpatur· sub spe uenie· sub spe ue
nie multus debet peccare· de p·di·iii· quam quis·ar· contra·j·
de sententia ex· si uero· non uitare· in hoc quia patitur in alio.
uel si uitare agit quod est in eius potestate·et ideo in uno pec
cat in alio non· quia tamen non multum differunt agere
et pati posse·xvi·q·i· si cupis· cano·xi·q·iii· si quis episcopus
dampnatur·et·c· sequenti·et·j·c· prox·et·s·e· latores· hanc
missam solus papa facere potest·s·e· clerici· Idem bi
suntino archiepiscopo.

Fraternitati tue·et·j· presbiteros aut et alios
clericos qui pro suis excessibus a te uel ab
aliis anathematis canonice innodati presumpse
runt uel presumunt officia celebrare diuina ra
tionabiliter potes omnibus beneficiis ecclesiasticis
spoliare.

Fraternitati·et·j· spoliare· immo potes eos penitus
deponere·s·e· latores· dispensare tamen non potest cum eis.
ut·s·e· clerici· deum est. Idem decano et priori co
lon.

Postulastis per sedem apostolicam edoceri·et·j· con·et·
sup· sententie quod cum excommunicatis communicam
non debeat clericis excommunicatoris uinculo in
nodatis· ecclesiastica beneficia auferri non possunt.
nec illi ualent ea licite retinere· sed forsitam cum
eis fuit misericorditer dispensatum cum illa non
fuerunt canonice consecuti· Illi uero qui scienter
illa beneficia talibus contulerunt tamdiu debent
a beneficiorum collatione suspendi donec sedem hoc ueni
am consequi meruerunt ut priuantur in his in quibus
deliquisse presumpserunt· Consequenter petitur quali
ter puniri debeant clerici· monachi uel moniales
ecclesiarum conuentualium· qui post latam in eos
dem sententiam in locis suppositis interdicto presump
serint hactenus et adhuc non uerentur diuina
officia celebrare· quatinus propter hoc sint excommunicationis
uinculo innodati· ad hoc uidetur· sententie quod clerici qui tali
a presumpserint sunt ecclesiasticis beneficiis spo
liandi· monachi uero uel moniales in arctioribus
monasteriis· ad peragendam penitentiam detrudem
di.

Postulasti·et·j· non debeat·xi·q·iii· cum excommuni
catum· retinere· immo si prius alia beneficia habe
bant eis sunt priuandi·s· de etate·et qual· cum bone.
dispensatum· non dicit a quo quia generaliter relicta potestas
dispensandi episcopis·ar·j· de sententia· ex· cum p· dic
ut·s·e· clerici· canonice si non sunt illa canonice conse
cuti perdere debent illa· sic·s· de eta·et qual· cum bone
cum essent excommunicati indigni erant et inhabiles ad
aliqua beneficia percipienda· quia tales nec eligere nec
eligi possunt·§·ct·s· de elect· cum inter· et·s· de consuetu
dine cum dilectus· nec impetrare·s· de re pris· dilectus· a col
latione· ut priuatur in quo peccauit·s· de temporibus
or·di· tras· immo et a perceptione proprii beneficii suspen
duntur· quia scienter indigno beneficium contulit·s· de elect·
nil est· meruerunt· per suum superiorem· celebrare· propter quod
suspensi sunt· et tenens· uel non·j· de exces· p·c· ult·
sed possent deponi·s·e· latores· spoliandi· non audi

Postulasti· Laycus falsario beneficia conferens fieri non potest·
dispensans conferens ab beneficiis collatione suspendi· ... celebrantes in loco interdicto si clericus est priuatur beneficio
... monachus uel monialis in arctiori loco detrudatur

tur. si dicat q' sit iniuste excoicatus. ar. s. e. illo. sic nō auditur cui opus nouū nūtiatū est nec ob tempus. ff. de noui opis nunc. l. i. §. in opis. nūtiationibz. s. de symo. de regularibz. c. qm. sꝫ.

Idem decan. ⁊ subd. pict. ⁊ magro. p. canonico petragoric.

Proposuit mag. p. clericus epi tuscu- lan. q' G. sce marie in porticu dyac. card. in ptibz illis ap. se. le. fungeretur of- ficio. Quidam de lemonic. ei humilr sup- plicauint ut eoꝝ eccam que debito frauda- batur clericoꝝ seruitio ordinarent p se ac mgro eodem preces spaliter porrigentes. ipse uo lemonic. ciuitatem ingressus canonicos monuit ut illos recipent in socios ⁊ i fres. maxime cum pretende. c. l. iii. ab ultima tpis eccie ordinatione uacassent. quibz pt petitas ⁊ concessas deliberatois inducias nō curantibz rendere. de pretenda lemonic. cardinal pdictus eos clericos inuestiuit ⁊ c. Cu aut dictus mag. ⁊ lemonic. pcuratus i nostra fuissent presentia constituti ⁊ acta iudicij inspici fecerimus diligent. p pcuratores testes intelleximus. q' lemonic. epc pluribz annis anteqm idem mag. inuestitus fuerit clericos ⁊ burgen. castri lem. ⁊ eund. p. nominatum quem eoꝝ dicebat complicem ⁊ fautorem uinculo excoicationis astrinxit. p testes uo magri. p. pbatur q' ⁊ si dcus epc in burgen. ⁊ eoꝝ fautores tam clicos q' laycos lemonic. excoicatois sniam ptulisset eos tn p tres annos absoluit anteqm dcus mag. fuit inuestitus ⁊ c. ⁊ q' dcus epc dco magro p. coicauit postea in eccia ⁊ in mensa ⁊ c. Cu uo sepedcm magistrū inuestiture sue tempe a prefato epo fuisse excoicatum dcus penitentiarius se obtulerat non pbauit cum ex aduerso de absolutione ⁊ coicatione dci epi fuerit fca fides q' p dictum legatum de memorato magro fcm e p diffinitiuam sniam duxi appband.

Proposuit ⁊ c. suo tempe. tpe ergo inuestiture csiderari dꝫ utrum tunc fuit excoicatus ul nō. s. e. c. px. s. de etate ⁊ qual. cum bone/ sic ⁊ i impetratoe. repti. tpe date csiderand. an te fuit excoicatus. s. de rcptis. dilcs/ qr si postea excoicetur nō pditur rcptum/ sꝫ suspendit quamdiu absoluatur/ sic intelligitur. s. de of. del. prudentiā. §. sexta/ sic ⁊ tpe electionis csideratur an tunc sit ydoneus. s. de elcone dudum. i. ii. tes. sꝫ q' initium inspiciend est. de absolutione. ⁊ sic pbauit ille penitentiarius q' magister. p. fuerat excoicatus ⁊ ipse. p. pbauit q' fuit absolutus an suam institutionem. ⁊ ita colligitur hic q' si fuit excoicatus. psumitur q' ad huc sit excoicatus ni pbauit se absolutum put iste. p. fecit. ⁊ ita qcumqz absolutus saltem ad cautelam sp optineat lras absolutionis/ ⁊ ita cum aliquis dicit aliq excoicatū ⁊ ille dicat se non ee excoicatum utrisqz testes ee admittendi in tali dubio. ar. s. de snia. ex. p tuas. ⁊ s. de testi. cum tu. ⁊ s. de of. del. cum contingat. si. s. de pscrip. i. ⁊ c. audītis. coicatione. ⁊ non fuit sufficiens uo ad pbandum absolutionē. ⁊ c. de sen. ex. cū desideres. sꝫ est psumptio quedam. xi. q. iii. qd bꝫ epi. xxiii. di. si inimic. ar. cc. i. de snia. ex. in psentia. ⁊ i. de priuil. cum olim. i.

Greg. tr. canoni. pitigen.

Aplice sedis. ⁊ c. Uerum qr tempe suspensionis ignari celebrauistis diuina. nos ignorantiā crassa aut supina ⁊ extorta fuerit pter q' dispensatois gra egeatis eam nob de benignitate aplica indulgemus.

Aplice. ⁊ c. ⁊ hec est ps illius. s. de except. aplice. pbabit. sic ergo pbabit ignorantia tn excusat. ⁊ non crassa ⁊ supina. ut hic pꝫ. sic s. de cogna. spuali. si uir. ⁊ cū dixit apls i [ad cor. i] miam merui qr ignorans feci. xiii. di. csuetudo inducit ⁊ dispensationem. s. de ord. ab epo. q. te. episco. c. i. ⁊ ii. ⁊ de hoc. ⁊ i. q. i. si quis a sy./ sꝫ hic n est aliqua dispensato necessaria. qr nesciebant se suspensos. ⁊ cū ⁊ cū peccauint/ Sic uos q' absens ⁊ ignorans pot excoicari ⁊ suspendi. ut. ii. q. i. de mais fai. ⁊ s. de ap. cum sit romana. in fi/ ⁊ qdiu ignorat se excoicatum nec peccat celebrando ut hic pꝫ/ Idē qr erat si litteras obtinuit p beneficio ut ano negotio. posset ⁊ interim eligi ab hijs qui ⁊ sꝫ ignorarent. ⁊ sic in isto casu suspendit effectus excois cū suspensionis non tn obest ut qualiis sit excoicatus nō tn obest. a. v. op. de. c. di. iiii. c. i. ⁊ infra. de excep ⁊ §. ptterea. ⁊ ar. s. de ap. dudū filius ul suspendit interdictu/ sic ⁊ snia absolutois suspndit. ii. q. v. quanto. ar. cc. i. de ap. pastoral. ul excoicato statim trahit sco. executionē. ff. si certum petatur. eius qui. ul dicat status sui ignarus/ credo q' quicquid facit antequam sciat se excoicatum nō imputatur ei ⁊ tn postqm nouit se excoicatum dꝫ abstinere a diuis nō audietur p tales litteras ni post absolutionem. Sꝫ nō credo q' elcio fca de ipo teneat qmuis ignoret se excoicatum ul suspensum/ It quid si talis moriatur anequam sciat. ubi erit quo ad dm ⁊ excoicator dꝫ eum absoluere pt mortem/ Itē nunquid ille qui sciens illum excoicatum si pticipat illi erit excoicatus credo q' sic/ It quid si absens excom. p epsam qm dicemus illum excoicatum ut qm scribit ul qm ille recepit epsam/ potest hic distingui ut si excoicator uoluit q' statim eet excoicatus. tunc erit statim excoicatus. sꝫ non obest ei donec sciat ut dcm est. ar. iii. q. v. c. i. ul dic ex quo litteras accepisse constiterit. ⁊ ff. man. si mandauero/ al tc demū erit excoicatus cum recepit [litteras]/ sic distinguit lex in secūdo mandat. ptereas. ff. de acquir. pos. qui absens. ⁊ l. si quis. vi. §. i. ⁊ io non imputatur snia ignoranti. qr nulla snia ligat efficacit ni postqm sciat. ii. q. vi. libidinum. nec aliqd csistimo. lxxxii. di. ppositum. ⁊ ff. de decis. ab ordine faciendis. l. ult. ⁊ sic excoicatio non sp to

Nos ignorancia p babilis reddidit excusatos. Cetim si forte ignorancia.

hic secundum suam executionem et sic proferatur. ff. de con-
dict. s. de ap. preterea. et hec vera sunt cum probabilis ig-
norantia est secus si crassa et supina. ar. s. e. illud.
ibi. n. crassa videbatur ignorantia cum per famam sci-
ret se excommunicatum. Indulgemus. in quo casu nul-
lus alius potest indulgere ut dixi s. e. c. ia. Id.

Si celebrat. et i. minori.

Si excommunicatione ligatus licet graviter peccet nullius notam irregularitatis incurrit nec eligere prohibetur ea que ratione iurisdictionis sibi competunt exercere. Si tamen scienter talis electus fuit eius est electio irritanda pro eo quod ad susceptionem eorum eligitur a quorum perceptione a sanctis patribus est privatus. Peccat autem conferendo ecclesiastica sacramenta. Sed ab eo collata virtutis non carent effectu cum non videatur a collatione sed participatione sacramentorum que in sola consistit perceptione remotus dummodo non in contemptum ecclesiastice discipline videlicet contra prohibitionem superioris communioni excommunicatorum pertinaciter se ingesserit in quo casu est anathemate feriendus.

Si celebrat et i. graviter peccet. de hoc autem puniendo ad arbitrium sui prelati cum certa pena non sit statuta. ar. s. de of. del. de causis. et xxvi. q. v. [illegible]. Irregularitatis. quia ipsa non impediret ab aliqua promotione eo absoluto secus si maiori sententia sit ligatus tunc debet deponi nisi cum eo fuit dispensatum. ut s. e. latores. postulasti. et q. per totum. hic ergo determinatur quod olim dubitabatur utrum tales irregularitatem contraherent. Nec eligere. sed contra. s. de elec. cum inter. ff. et s. de consue. cum dilectus. ubi dicitur quod suspensi nec eligere nec eligi possunt. s. de accus. preterea. quod dignitatem. et hic dicitur quod talis suspensus eligere potest sed non eligi. Sed illa et omnia consimilia ut s. e. c. ii. intelliguntur de suspensis ab homine. quia illi. n. eligere non possunt et irregularitatem incurrunt divina officia presumendo celebrare. s. e. latores. et s. de etate et quali. cum bone. hic vero loquitur de excommunicatis sive suspensis a canone. quia per canonem qui participat excommunicato est excommunicatus sive suspensus a sacramentis ecclesie. que suspensio sive excommunicatio appellatur minor excommunicatio. ut xi. q. iii. engeltrudam. sed eadem est pena in suspenso ab homine. cum privatur tamen a communione sacramentorum que est quasi quia in uno possint in alio non potest dici quod ideo quia plus contempsit qui fecit contra legem animatam quam qui fecit contra legem mortuam. quia contempnendo iudicis preceptum quod est sermo legis animate ipsam legem offendit. et ideo plus punitur. et ideo dicitur minus agitur cum lege quam cum ministro legis. ar. ff. de ar. l. celsus. et vox viva magis timenda est quam mortua. et ei potius debet credi in aut. de instrumentorum cautela. §. si vero ad coll. vi. et ita in casu huius c. non est irregularis qui celebrat alias suspensus ab homine et canone si celebrat est irregularis. i. s. in o. c. iii. c. cum eterni. et c. cum medicinalis. et a contrario ar. quod p-

participationem. quia privatur utroque casu a ceptione sacramentorum et divinis officiis. s. de re iud. cum eterni. de sen. ex. c. cum medicinalis. et qui suspensus celebrat est irregularis ut ibi dicitur. Sed quare est ideo quod suspensi per participationem non sunt suspensi vel interdicti a divinis officiis sed privati sunt ceptione sacramentorum per canones. et est expressum sic. et alii in mortali existentes non sunt exclusi ab electionibus. s. de elec. illa. et ideo possunt eligere. nec efficiuntur irregulares si celebrant ut hic dicitur. Sed eadem ratione deberet posse eligi cum non sit suspensus a divinis. Respondetur ut infra. ubi dicitur eius electio est irritanda. pro eo quod eligitur ad susceptionem eorum s. sacrorum a quibus privatus. a sanctis patribus quamcumque. n. eligitur ea suscipere tenetur quia sed fidel. i. de pe. et re. omnis utriusque. et quia illis privatus est non potest eligi ad ea. nisi privatum [illegible] de presso nisi prius absolvatur ab illa susceptione que iniuncta est per canones. Iurisdictionis. minor enim excommunicatio non repellit a iudicio nec ab agendo. sed ab illis tamen prohibetur que pertinent ad officium. Ideo dico in suspenso ab homine nisi sit suspensus tam ab officio quam iurisdictione tunc est privatus spirituali et temporali iurisdictione. i. s. de elec. transmissam. ubi electus potest ea que sunt iurisdictionis et non ordinis. Scienter. hoc quid si electores eligant aliquem excommunicatum minori excommunicatione quem ipsi ignorant excommunicatum. nunquid valet electio. ar. est quod sic. ex eo quod dicit scienter. sed non credo. quia ignorantia eorum non facit eum habilem. s. de elec. innotuit. et contra prohibitionis tunc signata in c. dominus ceterum. unde supple maxime. et quod dicit scienter referas ad ipsum excommunicatum minori ut puta quia scienter participavit excommunicatis. sed nunquid privantur iure eligendi qui talem scienter eligunt. ar. quod sic. s. de elec. cum inauditis. et c. scriptum. infra. Sanctis patribus. xi. q. iii. excommunicatos. et c. cum excommunicato. xi. q. iii. engeltrudam. Privatus. hoc est contra prohibitionis. quia cum sit privatus sacramentis ad ea eligi non potest. et est simile ille qui non est capax non potest ex testamento aliquid percipere. ar. ff. de pro. qui testa. et ff. de iure fisci. non intelligitur. §. si quis palam. et l. ita fidei. hoc. n. est circumvenire legem. ut dicitur et sic est ar. quod quando prohibetur una via non est admittenda ad id alia via. s. de pen. cum tue. cum suis. accor. Non carent. benedic. quia sacramenta a quocumque sunt ministro recipienda sunt et valent. xv. q. ult. c. ult. dummodo tolleretur. xxxii. di. consulendo. et s. de cohabitatione clericorum et mulierum. quia licet sit suspensus a perceptione sacramentorum non tamen quo ad collationem ut hic dicit. quia licet sit suspensus quo ad se non tamen quo ad alios. ut s. de consti. cli. c. ult. quia extra ecclesiam conferunt ordines. s. de ordinatis ab episcopo qui renunciavit episcopatui. c. ii. sed non conferat executionem. sed isti participantes conferunt executionem. ideo dicitur virtutis non caret effectu. quantumcumque. n. habent executionem ea conferre possunt. et sic est. ar. quod excommunicatio non transit ad tertiam personam. v. Dummodo. istud dummodo respiciat quod dicitur non videtur remotus a collatione et est quia si ex contemptu et contra prohibitionem superioris ingerit se ad excommunicatos et hoc ipso intelligitur remotus a collatione et tunc debet excommunicari propter contemptum. ut dicitur infra. ar. s. e. c. i. et sic non videtur habere effectum. Verum est hoc quo ad scientes sed quo ad ignorantes habent effectum ut potest te-

picere q dic non carent effcu dum in z c. q. d. si
i atemptu ecce dica ne iudez q phibitionem scilicet a
cant excoicati s tunc caret effcu si scient recipiant.
a talib; si forte in necitate secus si ignorant q re
tinet effcm sue uirtutis quo ad ignorantes. s; eis ob
est qui indigne aferunt ut hic dic. z. xxiij. di. c. ye
tum ar z idem e sensus q tamq; clausula respici
at. primum suus uel dic q respiciat principiu c. u
dic. tunc ius irregularitatis. no. incur. nec elige phi
betur uel ea que ratione iurisdictionis sibi competunt exer
cere du modo z c. q postquam fuit excoicatus. si
celebrauit erit irregularis. nec elige nec eligi pot
ter nec aliq iurisdictionem exercere uel o precedentia re
spicit q ea que ponuntur in fine oia precedentia
respiciunt. s. de ap. Secundo requiris. z. c. inquisi
tionem. z ita cum fuit excoicatus ab omnib; e re
motus z q post atemptum ante excoicationem. yt ab
omnib; predcis remotus atempnendo claues ecce
j. de excessib; prel. c. ult. v. z j. ex ppria culpa. incipit
ee suspensus. sic qui non e excoicatus ex atemptu
e excoicatus xi. q. iij. c. cum g. infi. z. xxiiij. q. iij. no
tand. infi. z j. de sen. ex. c. p tuas z e. ar. to. ad hoc.
j. de excel. p. c. ult. de illo epo q uiolauit interdictu
h ipo suspensus fuit z io alios suspende uel excoica
re non potuit ut ibi dr yt tamquam suspensus
aferendo ecclastica sacramenta non afert effcm uir
tutis sacrorum s. executionem ordinis. s; aferat ca
racterem si in forma ecce aferatur. preterquam in
bapto quia quocumq; detur in forma ecce pficit ad sa
lutem quo ad omnem suu effcm. s. de suma. c. c.
i. q illud e sacrm necitatis q ri atingit in aliis
sacris. s. de celue. quanto z j. pp atemptum dz exc
cari ut hic dr q dam h intelligunt cum sior in p
cepto suo ppincipantib; excoicato h interdicit suspe
dendo eos si a fecerint. s; de h nemo dubitat uel
possz dici. tunc primo remotus e a colsone cu fuit
excoicatus pp atemptum z sic planum e. b. pri
uaciter qu ex contemptu z studiose participat. yn pp
h anathemate est puniend. sic j. de sen. ex. q in
dubiis. Hormisda pp. de clerico non or

Si quis baptizauerit aut dinato ministrante.
aliq diuinum offm celebrauit de
non ordinatus eiciatur de ecca pter temerita
tem z numquam ordinetur. de clerico non or

Si quis z j. baptizauit intelli dinato ministrante.
ge ac si esset ordinatus z ei liceret ex offo nisi pu
nitur. p ut hic dr. secus si in necitate q tunc lici
tum e cuilz. xxx. q. i. ad limina. z. xciij. di. dyacones.
z ab tertias possz recipi baps tempe necitatis. de
c. di. iiij. a quoda dummodo in forma ecce. xxiiij.
q. i. si quem forte. z. s. de summa. tri. s. i. c. sacra
mentum. Urbanus. iij. legion. epo.

Ex litteris. t. f. innotuit q j. dyaconus
cum no imposuisset ei manum mis
sarum celebrationem usurpare psumpsit. z j.
con. t. t. R. q ad sacerdotis officium no potit
promoueri a dyaconatu quoz biennio ut tri
ennio p tua maneat puisone suspens. de

~~~

teneficio aut misericordie agatur cum eo ne
sustentatione priuatus ad secli negociare uitat.
yt aut securius ei possis hanc miam facere
de agenda pnia diligentem cc eum cura no
desinas exibere. Salubrius aut e absz dubi
o puidebit si ad regularem uitam se duxit
transferendum.

Ex his z j. non potest pmoueri sn dispensatione
si punitur in eo in quo deliquit. s. de eminu. e. c.
ult. cum suis acord. ff. de furt. cunctas. c. qui fu
te manum. de quo tu res. s. de sacramentis no itera
e. c. pbr. ubi de h z. xxiij. di. pbr. cum q si omis
sa fuit no est ordo reiterandus. s; statuto tpe sup
plendum. ut dr in dec. presbyr b. s; hic. nec ordi
nem nec manus impositionem recepit. p ut securi
ue dicat ad sacerdotis off. z e. usurpare psumpsit. be
nedicit usurpare q non aferat cum uirtutem il
lam non habet q solus ille aficit cui rite fuit or
dinatus. s. de suma tri. c. i. c. una ar. ad h. lxviij. di.
pbri. z i. q. vij. dayberum z g de iur. pro. q aut i
fi. z de. c. di. c. i. infi. secus in deposito ut. s. t. p. e. c.
si quis dom est de uita. si. l. di. studeat. xcviij. di. pbrm
ad secli negocia. q h redundaret in obpbrium clerico
rum cum ipe clericali uite teneatur sic depositus.
lxxxi. di. dom. z ar. lxxxiij. di. dyaconi. i. mendicat
infelix z e. ne cogatur in obpbrium mendicare.
s. de renunc. ad supplicationem. hanc miam. ut ipe
possit ad dyaconatum redire post tps statutu z de
beneficio seruitur. s; numquid epe posset dispesare e
eo ut ad sacerdotium promoueatur post suam no cre
do. q pp ei h phibere uir hic h dic q pot pp h expe
se non phibet. salubrius. s. de sy. mathis. infi. i. in
noc. iij. clarenti epo. de clerico psaltum p

Tue littere continebant q sic moto.
ex relone quorumdam receperas. p. pbr
dyaconatus ordine pretermisso se fecit ad sa
cerdotii ordinem pmoueri. ipe quoz tibi e secre
to confessus se p certo nescire si res talis se ha
beret. s; ex quia boni uiri h asserebant int qs
fuerat conuersatus credebat assertioni eorz eo qd
tempe quo ordines inferiores susceperat infra
annos discretionis fuerat constitutus. z j. eis
q. a dignam pniam. p hi negligentia iniu
gas eidem qua pacta q non intellr iteratu
q facti esse noscitur ipm in dyacon ordinare
pcures z sic de mia eumdem ministrare pmi
tas in ordine sacerdotis. de clerico p saltu pro

Ex re nob z j. p hi negligentia. que crassa e moto.
z supina z io ipsum non excusat. s. de ord. ab
epo qui re. c. i. z s. t. iij. c. pl. non intellr iterand.
de. c. di. i. ecce. z c. sollempnitates. z de. c. di. iij. pl
acuit. de mia ministrare. in casu isto epc suo iure
dispensare pot. ut sat. coll. ex inc. tra. si. l. ij. di. sol
licitudo. z. s. de sacra no iteran dis. pastoralis. s; quid
si ullum minorem habuit z pmoueatur ad sacerdoti
um uel alium ordinem sacrum. numquid recipit or
dinem. hug. dix q no. yn si laycus ordinem in
sacrum ordinem nichil recipit. ar. xl. di. sic e dr.

Hug. lay. [illegible] dyaconus missa celebrans ad sacerdotiu no promouetur z ad quos [illegible] ordis subdyaco n. [illegible] suspendiaw [illegible] ei co cuius dispensatio

Huc lay. [illegible] per saltu de subdyacono presbiter post promotum in dyaconum ordinetur z de mu ei co poste dispensatio in ordine sacerdotali
~~~

ficato viri et mulieris carnaliter unum faciunt corpus. ita clericatus et sacerdotium unum faciunt ordinem sed si aliquis de minoribus habeat recipit sacramentum sin. dixi. certum est enim recipit quinque sacrum ordinem et si nullum habet de minoribus preter episcopalem quem nemo recipere potest nisi sit saltem sacerdos. ar. i. de excessi. prela. ex litteris. ubi cum quis pontificale officium suum altaris et c. et illud verius videtur. sed quid si ordinatus in episcopum pretermisso dyaconatu vel subdyaconatu episcopus est. dum tamen fuit sacerdos. sed illum ordinem quem non habuit aliis conferre non potest. ar. i. q. i. gratia et c. venientem et q. vii. dyaconatum. de c. di. iiii. quod. a

Alex. iii. lingonensi episcopo. De eo qui furtive ordinem suscepit.

Veniens ad nos p. latorem presentium nobis exposuit. se furtive dyaconatus ordinem suscepisse. unde si res ita est et si non fuit a te vel aliquo archydyaconorum vel prelatorum tuorum sub anathemati sententia interminatione prohibitus tu ipsum in promotione ipsius ad sacerdotale officium cum digna satisfactione iniposita nisi alia impediant pro arbitrio tuo dispensare. Si vero interminatione anathematis super hoc facta est moneas eum ut in aliquo monasterio sive canonicum habitum suscipiat regularem et ex quo in habitu illo aliquanto tempore laudabiliter conversatus potes misericorditer providere. alioquin nulla ratione concedimus eum ad sacerdotalem ordinem promoveri. De eo qui furtive ordinem suscepit.

Veniens et c. furtive. furtive promovetur qui sine conscientia sui episcopi et sui examinatore promovetur. lxxiiii. di. extra conscientiam et xxiii. di. quando. archydyaconorum. ar. quod archydyaconus potest excommunicare et quod habet iurisdictionem. ut s. de electione. dudum. et s. de of. or. cum ecclesiarum. ubi de hoc. dispenses. hoc est optimum. ar. quod episcopi non possunt dispensare cum illis qui excommunicati divinum officium exercere presumunt. et i. c. ult. ubi di. idem. quia eo quod dicit tu ipse pro tuo arbitrio dispenses. si excommunicatio lata non fuit intelligitur prohibere cum lata fuit. quia si est excommunicatus recipit ordinem. ar. xxv. di. qualis quod est nec. sic i. de sententia ex. cum illorum de hoc dictum est. s. de cleri. ex. nulli clerici. papa tamen dicat quod iste non erat excommunicatus et hoc propter interminationem excommunicationis fuit. sed hic papa dispensat si non interminato. ar. quod si iudex dicat precipio tibi in interminatione anathematis quod est faciens sis excommunicatus. s. de locato. c. i. quod non est verum expone ergo verba ista et intellige ut dixi s. de hy. sicut tunc et intransitive intellige verba ista. interminatione anathematis. i. interminatio que fuit anathema sub conditione facta. ut ex disponitur in dec. sic et ita nulla contrarietas est vel dubitatio. poteris misericorditer non suo iure sed de auctoritate pape. ut sequitur. alioquin nulla ratione concedimus. et i. c. c. ult. ut est hic ar. quod ingressus religionis non tollat irregularitatem. i. e. c. ult. de hoc dixi s. de apostatis. c. ii. Cle. iii.

Cum. h. lator presentium

C [rubric initial] sic nobis sua questione monstravit ad tuam ordinationis causa presentiam accessisset

R. i. annos discretionis. i. annos discretionis bene recipit quia sacros ordines sed conferri non debeant et qui ordinavit puniri debet ordinato interdicenda est executio usque ad etatem legitimam. s. de temporibus or. et non est. contra pos. sed textus sic in termino carnali et malitia suppleat etatem. s. de despo. impuberum. de illis. ii. et c. ult. et sic non sp. e. similitudo. inter carnale matrimonium et spirituale sed numquid isti tali ordinati tenentur abstinere si voluerint antequam venerint ad legitimam etatem. ar. quod non. quia hoc est voti et non precepti. xxxii. q. i. integritatis nisi credo quod possit contrahere matrimonium si dicat quod ordo habet voti continentie adnexum. sic quis apostolus antiquitus. et ita fatetur ordo quod voti facere non possit. quia in tali etate non tenetur voti. s. de sponsalibus ad nostram. et c. significasti. cum suis similibus.

iuxta consuetudinem patrie tuus quatuor minores ordines contulisti. quibus non contemptus eius dyaconatum et ausu temerario recepit. Cete-

rum idem clericus in hoc facto multum contristatur. Quum eum in minoribus dumtaxat ordinibus ministrare permittas. Si vero dominum religionis intraverit. et vita et mores eius exegerint absolutus si volueris maioribus poterit ordinibus dispensare.

Cum. h. et c. quatuor minores. hic ergo habes expressum quod omnes minores ordines una die conferri possunt. ad hoc s. de temporibus ordinand. c. i. ubi manifeste loquitur. permittas. hanc permissionem intellige secundum tenorem. c. s. o. proxime et i. e. c. proxime. si excommunicatio lata fuit vel non fuit aliter suo iure potuit. alias si volueris. i. de sententia ex. cum illorum tamen si excommunicatus ex certa scientia ordinem recepisset non possit ut ibi dicitur.

Idem.

I snotuit nobis quod G. clericus et alii duo de tua dyocesi ad G. quondam segniensem episcopum ut ordines ab eo reciperent accesserunt. Cumque ab eodem episcopo sub excommunicationis sententia fuisset inhibitum ne quis se ad duos ordines suscipiendos ingereret predicti clerici nichilominus subdyaconatus et dyaconatus ordinem clandestine susceperunt. et c. Con. t. t. R. quod ordinati in susceptis ordinibus de iuris rigore ministrare non debent. Verumptamen si ad religionem aliquam voluerint se transferre et pacta penitentia de arbitrio tuo eis iniuncta ibidem laudabiliter fuerint conversati. processu temporis cum eis poteris de nostra licentia dispensare ut postmodum susceptorum ordinum executione letentur.

I snotuit et c. ordines. sacros qui eodem die conferri non debent. ut s. de temporibus or. litteras et c. dudum. ad duos vero minores vel et quatuor potest quis promoveri. s. c. proxime. sed idem esset de minoribus. si prohibitio excommunicationis facta fuisset de minoribus sed possit conferre minores quia si non interest aliquis promoverei ad duos minores vel plures non contempserunt. immo de iure interstitia temporum sunt servanda. lxxvii. di. in singulis. ministrare non debent. immo de rigore sunt deponendi. i. de sententia ex. cum illorum. quia cum sententia excommunicationis receperunt ordines. ar. s. de cleri. ex. latores. de nostra licentia. sic s. e. c. i. sed ad sacerdotium prohibere licentiam non potest dispensare cum de susceptis ordinibus hic dicatur. et est ar. quod ingressus religionis non tollit irregularitatem. s. e. c. i. et i. q. vii. si quis omnem. Sed ex hac videtur quod contrahere possit si ordinatus est ante xiiii. annum. sed quod prius dixi verum est quia statim aliquam ordinaretur debuit contradicere et nullo modo consentire et si simpliciter coactus ordinatus fuisset non recepisset caracterem. s. de bap. maiores. c. ult. infra. a

Alex. iii. De excessibus prelatorum et subditorum.

P ervenit ad audientiam nostram et c. Cum autem presbyteros quos filios et fratres benigne ac fraterna debeatis caritate fovere. contra quam in eos tallias et exactiones indebitas exercere nullatenus presumatis. nec de

[illegible]

[illegible]

cetero inordinabiliter grauentis. l. in honeste con-
tentis eosdem. aut sine iuditio capituli suspen-
dere. uel eorum ecclesias interdicto subicere attemp-
tetis. tamen duas ecclesias quarum unam uidebimini
sufficere prinitatis illos tenere. nec aliquem
excommunicare sine ordine iudiciario presumatis. scien-
tes pro certo quod si huiusmodi rumores. iterum de uobis
ad aures nostras peruenerint pro tantis excessi-
bus uos taliter puniemus quod timore pene uestre
ceteri a similibus abstinebunt. de excessibus pre-
latorum et subditorum.

Peruenit. id est fraterna caritate. xv. q. i. predicator. s. de censibus. cum apostolus.
xviij. q. ij. hi tamen. xxiij. di. dom. tallias et exac. si.
s. de immunit. ec. aduersus. presumatis. debent enim
seruare manus suas innoxias. co. et legi. et princi-
pi. militumque pertingere uictum. in auten. de man.
prin. § i. et c. de interdictis. l. una. l. x. ff. de dampno
infec. ex dampni. i. ex. et in aut. de collat. § hi quos
coll. ix. si ex magna et graui causa. xvi. q. i. § nouel-
larum. et s. de censibus. cum apostolus. capituli. si. s. de hi
is quod fi. a ca. pre. ca. quesiuit. et ita episcopus sentiam ex-
communicationis suspensionis sine capituli assensu ferre non debet.
ar. xv. q. vij. episcopus nullius. cum hec pena maior sit
in ecclesia. xxiiij. q. iij. corripiantur. eo merito requi-
rit assensum capituli. nec duas. et cetera quarum una non
dependeat ex altera. s. de etate et qualitate. cum te-
l. si sine ita paupertes quod proprium nequeunt sustenta-
re rectorem. ut ibidem. et x. q. iij. unio. sine ordine
iudiciario. et ita tenes hic quod ordo iudiciarius seruan-
dus in sententia excommunicationis uel suspensionis. dist. iij. q. i.
nemo. ar. ij. q. i. de omnibus. et s. de appe. reprehensibil.
et attenditur ordo iste si legitima admonitio fiat.
al. si non fiat pro nimium ius sentiam ingustam esse sibi
nouit interdictam. j. de sen. excommunicationis. sacro. lata tamen te-
net. xi. q. iij. si episcopus forte. puniemus. extra ordinarie.
in auten. de sanct. epis. § omnibus aut. ceteri a similibus
sic. 9. de maledicis. c. i. et s. de iudeis. ad liberandam.
et s. de off. or. irrefragabili. et ij. q. vij. quia praesumptum. Id.
cant. archiepiscopo.

Ad hec quoniam episcopus plures ecclesias a consuetudine
et obsequio archidiaconorum liberas a-
stituit. et immunes per quod redditus diminuit
eorundem. quia igitur quod tuum episcopi super hoc corripias et emen-
des. et ita prouideas quod prefatis archidiaconis consuetudi-
nes quas presbyteri in ecclesiis suorum archidiacona-
tuum debent. plenarie consequantur. et illis
debitam reuerentiam exhibeant et honorem.

Adhec. et id est diminuunt. et male
cum non debent episcopi ius suum alicui diminuere con-
tra eius assensum. c. de iure dei. pu. l. i. l. xi. et c.
de emancipat. nec auiis. et s. de excess. edi. ad au-
dientiam. et c. de omnium agro deserto quicumque. l.
l. xi. et eis. ar. quod episcopus in alterius preiudicium non pot-
derre primusm. ar. ix. q. iij. conquestus. per principalem
nunc uero lau. sed quid si mortuus sit archidiaco-
nus numquid episcopus cum capitulo potest preiudicare futuro
archidiacono. in aliquibus obsequiis liberando ecclesias.
l. subtrahendo uni archidiaconatus. et dixi quod s.

ar. ad hec. xij. q. ij. c. ult. quod parum facit. et xvi. q. i.
§ sicut duo. et c. statuimus. et de. c. di. i. omnis. et j. e.
sicut. et ar. s. de constit. cum accessissent. quod ex toto
suppressa fuit dignitas. ar. con. 6. ne sede uacante pro to-
tum. et s. de restit. spol. c. pl. et c. cum accessissent.
quod de hoc. consuetudines. ar. quod iure suo archidiaconorum potius ex con-
suetudine quam ex iure. l. iuuatur. ar. s. de elec.
dudum. et s. de off. arch. c. ult. ar. con. c. cum. fac.
quod de hec. ar. quod seruitium ex consuetudine preiudicium pe-
ti potest. xi. di. catholica. et xviij. q. ij. seruitium. de iure
plene dicitur. s. de consuet. c. ult. et s. de censibus. peruenit.
et intellige quod hic dicitur de consuetudine prescripta. Id.
exon. epo.

Ad aures nostras peruenit quod quidam ar-
chidiaconi. qui se in ecclesias que in suis archidi-
aconatibus uacant auctoritate propria intrudere
non uerentur. et j. cap. quod eos qui tali modo ecclesias
occupauerint uel occupatas detinent ad eas dimit-
tendas ec. cen. compellas. et easdem ecclesias de
personis ydoneis ordinariis prefatos archidia-
conos pro tanta presumptione debita curet ani-
maduersione punire.

Ad aures. et id est intrudere. ut ad opus suum illas reti-
neant quod facere non possunt. sed si causa custodie hoc
facerent. tunc licet. lxxi. di. si in plebibus. et s. de ap-
pellatione. et si est ad eos pertineat institutio non debent
illas retinere sed alios instituere. ut inter datorem et re-
cipientem sit differentia. s. de inst. c. ult. nec credit. quod
ipse possit omnibus sufficere. s. de off. archipresbyteri. c. ult.
ordinariis. ad eorum presentationem non aliter se uult consuetu-
do. punire. aliqua extraordinaria pena. Idem
in concil. lat.

Clerici et j. quicumque illa incontinentia
que contra naturam est. propter quam ira
dei uenit in filios diffidentie. et quinque ciui-
tates igne consumpsit deprehensi fuerint labo-
rare. si clerici fuerint deiciantur a clero uel ad
agendam penitentiam detrudantur in monaste-
riis. si layci excommunicationi subdantur. et a cetu fidelium
fiant penitus alieni.

Clerici. et j. contra naturam. xxxij. q. vij. flagitia. et.
c. de adulteriis. cum uir. diffidentie. j. de quorum
salute diffidendum est. ala. ciuitates. s. sodomam et go-
morram. sebohim. segor. et sceale. quarum due preter
ex uiciniate tres ex proprio delicto. de pe. di. i. sed et q-
tinuo. subdantur. et capite puniri deberet secundum leges
in aut. ut non luxurientur contra naturam circa. fi.
coll. vi. loquitur de ciuitatibus hic eminentis. Id.

Sane si episcopi aliquid
ab abbatibus preter debitam obedien-
tiam contra libertatem ordinis a predecessoribus
nostris et a nobis indultam exigunt liberum sit i-
abbatibus auctoritate ap. quod petitur denegare.

Sane. et j. obedientiam. et sic non loquitur.
c. illud de exemptis. omnes enim tam dyoc. tam in
monasteriis quam in aliis preter ad episcopum non ex-
empti sunt. ix. q. iij. c. ij. et xciij. di. nulla. et l. episcoporum
potestate abbates esse deberent. xviij. q. ij. abbates

loquit' g° hic nō de libertate exemptois plene. s3 de alia libertate concessa isti ordini. q' nil ab eis exigatur pret' debitam obediam. ⁊ intelligo i ista debita obedia q' eps possit illos visitare. ⁊ corrige corrigenda. ⁊ cōfirmatōnem abbis hre. s3 nullum temporale d3 percipe ut hic nr. l3 non plene aliter de libertate concessa s3 observavit. p ut cōnetur in libertatis privilegio istis concesso. denegare aucte huius canonis. a. r. x. q. iij. qr cognovimus. sic. j. c. ij. ⁊ excōicatio ec' hoc lata non tenet ut i dicatur alanus. Idem norwic. epo.

Illud ꝯ de vicariis qui psonis fide ⁊ sacramento obligati sunt duximus statuendo q° si psonatum s' sclō assumentes circa psonas se excreverint. ⁊ se h' minus confessi fuerint ul' convicti. de cetero in eodem epatu ad officiu suum exequendum nullatenus admittant.

Illud ꝯ. j. sclō ⁊ ita ꝯ q' fallaces ⁊ piurij puniri possint qr ec' iuramentum vicerunt. vii tanquam indigni privandi sunt. s. de iur. iur. q'relam. ⁊ psonis illis. ⁊ indignis bnficia sunt deneganda ⁊ subtrahenda. j. e. int' aucti. ul' confessi. al' puniri nō debent. ij. q. i. nos in quenq'. ⁊ c. iudex. ⁊ s. de maio. ⁊ obe. inter quatuor. ⁊ s. de constit. ecci. eodem epatu. li. j. de privil. tuarz.

Clemens. iij.

Cum ad quorundam ⁊ j. dis. ure aucte ap. concedimus. ut si excōicatum plati tunc electionis ⁊ psonatum in lat. concil. cōstitutum cum etas inscritur excedere forte psumpserint. ⁊ p illis privatōnem exegint. libm s' nob. aucte a p. denegare. ⁊ si pp h' in eccās ura ul' clericos aliquam sniam pmulgaverint ipam c' decernimus nō tenere.

Cum ad quorundam ⁊ j. in lat. s. de censib3. cu apls. auctoritate ap. spiali idemnitati pollet iecimuni. ⁊ vi ut. sicut signa reb3 meis in psa ppria aucte deponam. c. ut nemo privatus titulos reb3 suis imponat. l. i. ⁊ melius ff. de aqua cotid. ⁊ esti. l. i. § decrevimus. ⁊ § ium ut. ⁊ x. q. iij. qr cognovimus. ⁊ s. e. sane ⁊ q' eps iniuste abstulit in quadruplum restituat. xviij. di. qm. ar. c. ad. l. iul. repetendarz. l. i. ⁊ in aut. ut litigantes in exordio litis iurent. c. ⁊ h' quorz coll. ix. nō tenerentur. a r. ec. xi. q. iij. c. i. ⁊ ij. ⁊ ff. de novi opis. nū. l. i. § pri. ꝯo. q' hic dr verum e' qr snia tal' non tenet aucte. privilegij istis concessi sc' hoc ⁊ in h' exempti sr a iurisdicōne epoꝝ. vii snia lata ec' privilegiu pp nulla e. tanquam a nō suo iudice lata. ⁊ temerarium e'. ⁊ indignum sua aucte psumere q' alicui spalr e'. concessum. j. e. ij. sane ⁊ ita in quantum isti exempti sunt servanda sr. sua privilegia. j. e. ij. cum capla. ⁊ sic intellige. s. e. sane. al' nō si privilegium tale n' hrent. ⁊ eps predcm minus excederet. ul' al' ultra tenorem concilij eos gravaret licite possunt denegare. ⁊ de iure. x. q. iij. qr cognovimus. ⁊ aucte cōci. lat. cum apls tamen. s3 si excōicaret eosdem teneret tc' excōmunicatio l3 ipe malefacer. ⁊ ipi pos

Illud c. ... supponit ... qui ad ... se exigunt ... prelatos

Sic dum. c. Abbas monasterii sui alii mon. subici ... nō pt. sine auctoritate diocesani et de metropolitani consensu. Jo. an.

Pontifici. tantum. dimi. Ita. ... sic ... similitudinari ... sui cap. ... nō tenet. ... nō fiat sine collaudatione ambarum ecclesiarum ... nō ... quod e' falsum ... ad quod ... nō tenet. xvi. q. ij. cum pmdm

cent agē ec' epm ad interēē. qr iniuste illos excōcavit. j. de sententia excōis. sacro. alij dicunt q' h' e' ius coē. s3 non credo. Cel. iij. fauistin. epo.

Sicut unire epatus. atq3 potati subicere alterne. ad summum pontificem ptinere dinoscit. ita epi est eccaz sue suedyo' oe unio ⁊ subiectio earundem. Cum ig3 ita prior grandeū monasterium suum q' e' i tua dyoc. ⁊ de tuo d3 ordinari consensu. monasterio de acato tuo assensu minime requisito subiecerit suū iniecit q' fecit te in consulto tibi liceat aucte nrā sic iustum e' infirmare. nō obstante assensu ul' confirmatōe qua' metropolitanus interposuisse pponitur. cu in dyoc. suu suffraganii absq3 ipius assensu nō debeant aliquid gtaz constitutōes canoicas attemptare. Nos quoq3 id decrevimus irritandū.

Sicut unire ⁊ j. ptinere nō q' queda sibi tantum sedes aplica reservavit. q' ab aliis impune psumi nō possunt. xvij. di. huic soli pp restituit deposito epos. ij. q. vi. ideo ⁊ deponit eosd. iij. q. vi. accusatus. quamvis dud. ⁊ s. de translat. inter corpalia. dividit epatum in duos. ut hic ⁊ xv. q. i. papinus ⁊ c. sicut unit duos i unum ut h'. ⁊ xvi. q. i. ⁊ tempis qualitas. eximit epos. ⁊ alber. xvi. q. i. fr'e nr'. pbat scripta aliorz ⁊ talia. s. de su. tr. c. ij. infi. ⁊ xvi. di. sca romana ⁊ xvij. di. regla. ⁊ ij. q. vi. id articulos fidei solvit. xxiiij. q. i. quot'. qm vetus ⁊ cum dubitatur de aliquo articlo. s. de hereticis. cum xpc. synodum facit gnalem. xvij. di. c. i. ij ⁊ iij. transfert sedem epalem de loco ad locum. vij. q. i. ⁊ tempis. mutat epos. vij. q. i. mutatoes. ⁊ s. de translat. p totum. applicat nullius ab ipo. ix. q. iij. cuncta ⁊ xvi. uersus. restituit pp soliu deponit. ⁊ ipe dividit ac unit. eximit atq3 probat. articulos solvit synodoq3 facit gnalem. transfert ⁊ mutat applicat nullius ab ipo. ⁊ intra dyoc. sui ipo iure ad curam ipius ptinet ⁊ potestatem. s. de prescript. cum nō liceat ⁊ xviij. q. ij. alber ⁊ c. sequenti. ⁊ c. i. ⁊ s. de relig. do. de senodochijs nisi sint exempta. xvi. q. ij. c. i. v' privilegium exemptionis ostenditur. ⁊ c. di. ec' morem. a irrequisito. q' si n' d3 i alienatōib3. xvij. q. iiij. in venditionib3. ⁊ puniuntur. xij. q. ij. abbib3. aucte nrā. nam aucte sua facere non poss3 ut videtur maxime si aliud monasterium sic sit subiectum alij q' non possit eē iudex in cā sua. c. nequis in cā sua iuis s' dicat. l. vna. si aut utrumq3 eēe de sua iurisdicōe sat' credo q' sua aucte h' facere poss3. ar. huius. c. qr ut hic dicit s' n' suo consensu fi non debuit. ad attemptare ar. e' hic q' archieps non est iudex ordinarius coram psumis archieps. n. omni epoꝝ sue dyoc. e' ordinarius. s3 nō subditorz epoꝝ. s. de off. or. pastoral. n' in casib3 ibi notatis. ar. n. n' in casib3 si pot disponere in dyoc. suffraganii. ut dnt const. de quib3 hic fit mentio. ix. q. iij. c. i. ⁊ ij. ⁊ c. archiepiscopus ⁊ duob3 c. sequentib3. Innoc. iij. archiepo sci andree de pall'.

Vj. c. sic dum. ibi Nos quoq3 id. s. cōfirmatōem. vel. s. nō solum cōfirmatōem sed et subiectionem ... magis placuit ... de doua ... metropol nō ... de iure positivo de maio. ⁊ obe. ... possent ...

Quam sit graue crimen in clericis cum ma
lefecerint gloriari. nullus sane mentis
ignorat. Accepimus sane quod cum G. sestons.
p. filiam suam Edam .i. nomine tradidit in
uxorem. P. diaconus non erubuit publice confiteri
se mulierem predictam carnaliter cognouisse.
unde factum est ut uir ad propria eam remitteret
cui fuerat matrimonialiter copulata. Ideoque mandamus
quatinus si tibi constiterit de premissis appellatione cessante prefatum
clericum ab officio et beneficio suspendere non
postponas. compellens uirum ut uxorem suam
recipiat eique sicut iustum est officium exhibe
at maritale. [illegible]

Quam sit etc. publice confiteri. arg. quod confessio ex
tra iudicium preiudicat quia non refert unumquemque cri
mina clamant ut puniantur. xxiiii. q. iii. ecce cri
mina. si. ff. de administra. tu. pat. § ult. qua
cumque innotuit tutori quod sic tutor statim prefectum
ad ipsum pertinet ut ibi dicitur. si. xxii. q. v. h. incest. sed contra.
s. de iudic. at si clerici. et nemo sine accusatore dampn
nari debet. xxiii. q. iiii. si quis potatem. et ff. de iniu
et fa. inscripto. § si quis. Item est unde non de
ponitur sed suspenditur. et ex illa confessione non puni
tur nisi occasionaliter sed propter scandalum et infami
am ortam inter mulierem et uirum qui propter eam hic
expulit suspenditur alias non fuisset suspensus propter
talem confessionem quam quis puniri possit sine ac
cusatore. no. s. ut ecclesiastica beneficia sine. et item. et de confes
sionibus in aliis causis notatur. s. de confessis. c. ult.
officium .i. debitum et alia consueta. Idem episcopo y
porti. et albi de compleni. uisitationibus lumbardie.

Ex litteris uestris accepimus
quod cum albiganensem ecclesiam una cum
pisano archiepiscopo et episcopo uercell. accessisset ui
sitationis officium impleturi. albiganensis
episcopus inter cetera que proposita fuerunt contra ipsum
ore proprio est confessus quod cum quidam in uilla
quadam ad eius iurisdictionem spectante infa
maretur de furto. et idem illud infitiaretur
oblatum offerens quod candentis ferri iudicio se pur
garet et ut suspendio puniretur si deficeret
in eodem. dictus episcopus requisiuit a iudice quid
sibi super hoc uideretur eidem et cum iudex respondisset
ut fieret sicut ipse fur dixerat. ferrum candens
in ipsius presentia episcopi est allatum quod cum
accepisset fur ille combustus est. unde iudex pa
tefactus quid sibi super hoc uideretur consuluit
episcopum memoratum qui respondit quod si sic eua
deret fur malum esset. quamquam affirmet se
uerbis talibus usum fuisse auditis querelis
et clamore populi. omnes dicunt malum erit
si sic euaserit inpunitus. et sic episcopus et iudex uil
lam ipsam cum multitudine sunt egressi. in
quorum presentia predictus fur est suspensus. propter
quod ipsum cum litteris suis ad sedem apostolicam destinastis.
Sed idem nichil super hiis proposuit coram nobis nisi
litteras uestras uidimus. licet idem se nobis il
las asserat presentasse. quin immo statim cum

dicti archiepiscopus ad sedem apostolicam accessisset quod nobis
hoc per se fecerit plenarie indicauit. idem episcopus
a nostra discessit presentia et perquisitus non po
tuit inueniri. Nos autem quia idem episcopus non solum in
iudicio candentis ferri. uerum etiam in furis suspen
dio grauiter noscitur deliquisse. cum hiis non
mediocrem auctoritatem prestiterit. uerum etiam presentiam
exhibuit corporalem ipsum indignum altaris
ministerio reputamus. Cum igitur pontifica
le officium non ualeat sine altaris ministerio
exerceri. mandamus quatinus ut episcopatui cedat moneatis e
undem. Alioquin ipsum ab albiganensi ecclesia a
mouentes faciatis eidem per electionem canoni
cam de persona ydonea prouideri.

Ex litteris etc. candentis. hic purgatio prohibita est. s.
ne clerici uel monachi secularia etc. de pur. uul
gari per totum. unde hoc solo quod in hoc consensit fuit
puniendus. consuluit non prohibetur hic quin episcopi pos
sint dare consilium principibus in criminibus. xxiii. q.
ult. pessimam infine clericis potest dare consiliu
ita in genere dicendo fures tales puniendi sunt.
ar. v. q. v. delatori. dicitur tamen post opera consilientis quod
suggerentes fungatur. ut ff. de accionibus. l. i. § a quo
dem. Item licite possunt clerici querelam iudicibus de
ferre de furibus. ar. xxiii. q. v. non uos. et s. de homicidio
postulasti. et licet aliquis debeat de facto fures extra iu
dicium licet ille fur puniatur non imputatur illi.
s. de homicidio tua. hic non excessit fines consilii di
cendo malum est si sic euadat et presens fuit in sus
pendio. talibus uerbis quam secuntur auditis et est coram
dicessit. unde perinde est ac si non uenisset. s. de iud.
c. i. et xi. q. iii. certum est aut si latitaret post
calumpnias. ff. ex quibus causis in possessionem eatur ful
cinius. § illud sciendum etc. s. ut lite non contestata § i.
perquisitus. non quod sufficiat absentem requiri sed per
emptorium ad eius notitiam peruenit. s. de do.
et con. cum quod et c. ult. et s. de clericis non re. cum te. c.
de iud. sperandum. § et si quidem. ff. de eui. si
uero et l. si dem. § si presente et ff. locati. item quia. § ex
cutium. ar. contra. s. ut lite non contestata. § ii. et ff. que
sententie sine appellatione re. l. i. § cum ex eo. non. et statim con
tumax uel qui uocem preconis non exaudit. ff.
de integrum re. l. ult. et c. quid et cum. iudex ea que
iii. q. ix. caueant. sed certe ibi non tenuit sententia. quia
ibi reus non fuit citatus. io. hic est citatus uenit
ad preceptum inquisitoris et contumaciter recessit.
noscitur deliquisse. relatione iudicis quibus cre
ditur. xviii. di. de conciliis. donec probetur contrarium.
s. de testibus. cum a nobis. corporalem. unde incidit in il
lam constitutionem s. ne clerici uel mo. secularia et auctoritatem
prestando et presentiam. unde merito deponi debuit quia
fuit homicida. s. de homicidio. significasti. et s. de
clericis. pug. in duello. c. ii. l. di. si quis uiduam.
quia non refert an facto uel consilio seu auctoritate fiat ho
micidium ut ibi dicitur. ministerio. ar. quod non potest esse
episcopus nisi primo fuit sacerdos de hoc dixi. s. de clerico per sal
tum promoto. c. uno. cedat. cum propter culpam suam
fieri sit irregularis. alias nisi si esset impotens deberetur.

ei coadiutor. xvi. q. i. quamuis triste. c. viii. Idem archi-
presbytero dil. I. episcopo et maioris monasterii et sancti
E. p. et b. canonicis. Iul. albinibus turonensibus.
[I]cos pictauiensium super succentoria pictauiensis
ecclesie questione suborta utroque asserente suc-
centoriam ipsam se per pictauiensem cantorem ad
quem eius donatio pertinebat canonice as-
secutum. et infra. Nos igitur attestationibus utrius-
que partis inspectis inuenimus esse probatum me-
moratum P. publicum aleatorem esse ac usu-
rarium manifestum ut pote qui .xi. dena-
rios pro .xii. mutuarat in ludo. Sed licet ad pal-
liandum tante presumptionis excessum pro-
posuit quod hoc fecerat iuxta gallicorum consuetudi-
nem clericorum quia fere clerici uniuersi mutu-
ant sic frequenter et ludunt. Nos tamen qui ex
officii nostri debito pestes huiusmodi extirpare proponi-
mus atque ludos uoluptuosos omnes quorum sub quo-
dam curialitatis ymagine ad dissolutionis
materiam deuenitur penitus improbamus.
excusationem predictam. que per prauam con-
suetudinem que corruptela dicenda est pal-
liatur friuolam reputantes cum in illis ma-
gis plectibilis sit offensa. per quos ad excusan-
das excusationes in peccatis in culpis delinquen-
di audacia usurpatur. quod circa eundem P. de suc-
centoria factum esse dinoscitur. propter indig-
nitatem et uilitatem ipsius duximus irritan-
dum. cum personis uilibus et indignis porte
dignitatis patere non debeant iuxta legitimas
sanctiones. Preterea circa presbyterum B. fuit ma-
nifeste probatum quod de conscientia iudicum ul-
tima clausula inserta non fuerat in lit-
teris eorundem. sicut in ipsorum depositionibus expri-
mitur euidenter. et infra. Sed pars altera proponebat
quod cum predictus B. scienter usus fuit litteris
sic falsatis debebat tanquam falsarius omnino
repelli. Ceterum nos attendentes quod etsi astaret
quod dicta clausula litteris illis fuisset apposita. preter
conscientiam iudicum quia tamen fides facta non fuit
nobis quod dictus B. illam clausulam apposuerit
uel procurauerit ut ab alio poneretur. uel etiam quod
scienter usus fuerit litteris sic falsatis. ab huiusmodi
falsitatis obiectu eundem duximus absol-
uendum. maxime cum postquam hoc sibi obiectum fu-
erat pretermisisset uti eis. et infra. Cum igitur per deposi-
tiones testium duorum nobis constiterit. quod con-
cessio presbytero facta precesserit. quamquam propter in-
dignitatem eiusdem fuerit reprobata. conces-
sionem B. postmodum factam irritam decerni-
mus et inanem. Quia uero cantor adeo in-
constantem se exhibuit in hoc facto ut prima dona-
tione sic reprobata secundam facere attemptaret.
et dignum sit ut in eo quis puniatur in quo
uisus est deliquisse in hac uice duximus sue
temeritatis inconstantiam puniendam ut conceden-
di succentoriam ipsam hac uice nullam ha-
beat facultatem. presentium uobis auctoritate man-
dantes quatenus eandem auctoritate nostra suffulti
personam idoneam assignetis.

Que [illegible] ab [illegible] dignitate repellitur usurarius et publi-
cus [illegible]

Inter dilectos. infra. aleatorem. quod hodie prohibetur. s. de ui-
ta et ho. cle. clerici. tamen uidetur quod propter hoc non debet pri-
uari iure suo si uellet se corrigere. xxv. di. c. i. idem uidetur
de usura. xlvii. di. c. i. sed aliud est in obtento aliud in
optinendo. propter usuram indistincte repellitur ab
optinendo. xlvii. di. de petro. et hic. sed in optento dis-
tinguitur. potest episcopus facere gratiam si se corrigat. de iure tamen
potest deponi. xiiii. q. iiii. si quis oblitus. et c. quoniam mul-
ti. xi. pro xii. sed usura centesimam excedit cum illa in
anno sorti adequatur. C. de usuris. eos. ff. de con-
dict. in. si non sortem. nec usura una die possit exce-
dere sortem. uoluptuosos. continuum tamen causa ludere sed
ff. de aleatoribus. quod in conuiuio. deuenitur. est quod lu-
dus noxius cum effectu inculpa. ff. ad l. aquil. nam
ludus. excusandas. sed uerba posita sunt. xvi. q. i.
predicator. audacia usurpatur. qui peccatum suum de-
fendit auctoritate seu consuetudine magis peccat. et ideo
magis puniri debet. xxxii. q. iiii. nemo et hic. indig-
nitatem. at quod succentoria est dignitas. sanctiones.
C. de dignitatibus. nec famosis. l. xii. C. de infami-
bus. l. una. l. x. si. s. de iureiur. querelam. depositionibus. u-
s. de elec. cum dilectus. no. ergo quod iudex de eo quod fit coram
eo potest inuestem duci. uel probauit. si. s. de rescr. ex. po.
cum ad sedem. infra. sed et si iste optinuerit litteras et usus
fuit eis non tamen presumitur quod eas falsauit. sic
nec ubi presumitur in dereccisse. sed ipsi possiterent et ad
usurarium probassent se expulsos dolus. non ex pre-
sumptionibus sed ex perspicuis iudiciis probari debet quia qui
dolum allegat dolum probare debet. ff. de probat. quotiens. C. de
dolo. dolum. C. de dolo. dolum. sed contra. ar. res. s. de crimine
falsi ad falsariorum. ubi dicitur quod postquam litteris falsis usus fue-
rit non potest pretendere excusationem. et hic usus est
falsis litteris nec tamen ex hoc punitur. Solutio illud speciale est
in litteris domini pape que prius diligenter examinan-
de sunt nec pena illa ad litteras aliorum prelatorum ex-
tenditur. immo et aliud speciale est in illis quod non in aliis
quia ibi traditur curie seculari statim. sed alii non
traduntur. postmodum. sed non ualuit prima non cas-
sata. sic. s. de conces. pre. post electionem. ad finem. sed
quid si prima nulla fuisset ipso iure quia presbyter fuit indig-
na et sciens elegit numquid ualuit secunda. uidetur quod sic.
s. de elec. bone. et s. de apo. consultationibus. et s. de iure pa-
tro. et c. cum laycis. sed contra est uerum quod non ualet secunda
quia ipso iure priuatus fuit eligendi potestate illa uice.
sed sa non ualet. s. de elec. cum in cunctis. et c. cum [illegible]
ton. et c. scriptum. infra. s. de sup. negli. pre. l. ii. et c. ult.
sed c. illa. immo et c. cum clerici. contra dicere uidentur
quia ibi ab eadem persona facta fuit prima concessio. et secunda et tamen
tenuit secunda. illa concessio prima facta fuit de re non
uacante quia nulla. et preterea laycis uariare licet. sed non
clericis. sed hic non fuit priuatus ipso iure quia non fuit
notorium primam non tenuisse et ideo priuatur per
sententiam quia forte ignorauit ipsum talem fuisse. et non
licuit ei uariare. B. irritam. ergo fuit hec secunda electio ir-
rita ipso iure uel irritatur per hanc litteram. quod est uerum quia prima
non cassata. secunda non potuit nec debuit tenui[illegible]

tati et si prima ipso iure nulla fuisset ut dictum est in p
rima nota. qui fundi electionem o facto suo eligendo illum
p. et s. succentoria non vacabat. Verum iste b. electus fuit
ad dignitatem non vacantem quia nulla fuit electio. ar.
con. ff. de v. obli. si decem stipuler. ibi pendente prima
stipulatione quae elidi poterat et secunda stipulatio. sed val
de sunt ista dissimilia. et signatur contrarium hinc
ubo tertium. s. de ele. consideravimus. et c. auditis. ibi
utraque cassatur. hic non distinctione casus. ibi forte fu
erunt electiones adversae partibus. hic ab eadem parte quae irri
tare non potuit ut dictum est. puniatur in quo. s.
s. de tempo. or. litteras. et s. de iure pa. pastora
lis. vacante tunc. s. de ele. cum in cunctis. et c. cum
Wintonien. Verum si istorum electio cuiuslibet scribi non ha
beret effectum statim possent ibi eligere. Idem l. a.
generali.

Accedentibus ad nos de diversis mundi p
tibus episcoporum querelis intelleximus
graves et ordines (grandes) quorundam albatum exces
sus cum suis finibus non contenti manus ad ea
quae sunt episcopalis dignitatis extendunt de causis
matrimonialibus cognoscendo. iniungendo
publicas penitentias. concedendo et indulgen
tiarum litteras et similia presumendo. Unde
contingit vilidum ut vilescat episcopalis auctoritas
apud multos. Volentes igitur in hiis et episcopo
rum dignitati et albatum providere saluti pre
senti decreto firmiter prohibemus. ne quis alba
tum ad talia se presumat extendere. si periculum
noluerit proprium evitare. nisi forsan quisquam
eorum speciali concessione vel alia legitima cau
sa se nisi valeat se tueri.

Accedentibus. et j. suis finibus non contenti. cum quilibet
suis contentus esse debeat. nec terminos patrum
transgredi debeat. s. de sepulturis. c. i. et viii. q. ii.
c. i. et c. sequenti. ad idem eque possunt induci.
et xii. q. i. c. i. et s. de statu mo. recolentes. episcopalis
digni. quae eminentia. lxxviii. di. quamvis cum episc.
et c. cum epi. et sic vi. per totum contra. quod cognitio causa
matrimonialium ad episcopum de iure communi spectet. a. c.
xxxv. q. vi. multorum. ar. con. de consan. et af. ex litteris.
dicas quod alii prelati qui cognoscunt de causis ma
trimonialibus sunt sunt alterius sive alii. alii faciunt
ex consuetudine prescripta sive speciali concessione et quod
hic infra dicit. ar. s. de prescript. auditum. ab de ie
iunii ad solum episcopum hoc spectat ut hic pr. et l. di.
in capite. publicas penitentias. hoc ad solum episcopum
pertinet. l. di. in capite. similia. puta consuetudo prescrip
ta quae dat iurisdictionem. s. de of. archid. c. ult. et s. de
pre. audivimus. Idem preposito. R. et j. archid.
Suession.

Dilecti filii Johannes presbiter exposuit quod rectores frater
nitatis urbis ipsum ad revelandum furem ad
quem super quodam furto sub tanquam sacerdoti fuerat
revelatum et ad satisfaciendum dampnum ex tunc
passis artare nitentes in eum nisi aliter promissorum
efficeret tulerunt sententiam interdicti. quare cum presbiter consu
esset. pacem presbiterum sibi taliter credita revelare ac
cogi. ad hoc quod non rapuit ad solvendum dicteret
unde nos quatenus prefatos rectores coram te convenientes ut eum
gravare eisdem ut a memorati presbiteri super hoc gra
vamine penitus conquiescant. Idem preposito
R. et archid. Suession.

Dilecti f. et j. revelare ad hoc cogi non poterat
quia secundum leges nemo potest compelli ad finem
indicandi. ff. de prescrip. verb. solent. et ff. de adiec.
obtinuerit eam idem. ¶ sic ar. con. s. de furt. cum consi
liis sed ibi solutio. sed illa ratione non debuit compelli.
quia quod sacerdotem in privata confessionem publice per mu
dum compellit peregrinari. ut dicit decretum de pe. di. vi.
sacerdos. eo die necesse deponi debet et in monasterium
detrudi. i. de priuil. et de omnibus. sed numquid ille sa
cerdos fuit suspensus qui non faciebat aliud quod pre
cipiebatur. vi. q. sic. xi. q. iii. sententia. sed non videtur du
plici de causa quia ipse non sciebat furem illud. ut hoc.
et de tali potest intelligi contra signum. s. de furt. quam cum
fure. sed ut deus. s. de of. or. si sacerdos. et in hoc erat
maior ipsis rectoribus. ar. xxiii. di. c. ult. et xciii.
di. c. i. qui dei legatione fungitur. quod ipsum interdicere
vel excommunicare non poterant. s. de maio. et obe. cum
inferior. et xxi. di. inferior. et quia ista sententia contine
bat intollerabilem errorem. Verum non tenuit. j.
de sen. ex. per tuas. Verum papa non dicit quod absoluatur
sed quod illi desistant a gravamine quod de facto inferebant.
et quia iniquum erat reddere quod non rapuit. et ita quan
tum ad utramque partem diffinientem dissimule si
valuit interdictum vel quia sub conditione tulerit in
terdictum et ipse sacerdos conditione pendente quasi nisus
fuit papa providere fuit ac si appellasset. Verum suspensum
fuit interdictum. s. de ap. dilecti. et papa mandat ipsum
ulterius non molestari. sic excommunicatio sub conditione
lata suspenditur. p. ap. s. d. ap. preterea. quod non rapuit
non illud a raptore sciens suscepisset. tunc non compel
leretur. quia tenetur id restituere cum succedat in vitiis.
s. de reg. spo. sepe. et s. de iudic. quia ¶ et ff. de ine.
inst. si duo. ¶ idem iulianus. et ff. de adiec. fur. l.
ii. l. ex furtiva. et l. ii. et c. de furtis. l. ii. et l. civile est.
Idem albi sancti auberti archid. de a nona
et preposito camerac.

Gravem et dolore non vacuam. et j. di
ii. ea. q. si vos consulueritis archid. ce
mel et secundo contra fidem homagii prestitam
ac debitam reverentiam episcopum suum esse do
minum denegasse. vel in foro seculari deposu
isse quod eum sub rebus spiritualibus conditione au
tam invasorum episcopi et fautorum eius quam fi
eius cum complicibus suis causam vel consilium pre
buisse. ipsum tanquam membrum putridum
ab ambian. ecclesia perpetuo abscidatis facien
tes beneficia sua personis idoneis per illos et ad
quos donatio pertinet assignari.

Gravem. et j. archid. ambianen. homagii
homagium hic appellat fidelitatem et obedientiam
quam ratione archidiaconatus prestitit episcopo. quod hoc.
xciii. di. quamquam. et s. de iure iur. nimis. multis. ante
non nec exigere homagium. i. de reg. i. indignum.
et s. de symo. ex diligenti. et sic iste archid. fideli

tati. et debitam reuerentiam uiolauit multipli
p ut seq. merito ergo puniendus fuit. denegasse. ipso
facto ueniendo contra fidelitatem et debitam obedientiam.
dando consilium inimico epi et fri eius archidi
acono. contra ipsum epm et quia traxit eum ad iudicem secula
rem et ibi forte publice ipsum dnm suum esse nega
uit et ita et semel et secundo uenit contra fidem pro quo
puniri debuit. in foro seculari deposuisse. ar. est hic
manifestum quod sola conuentio sufficiat ad hoc ut ca
dat a iure suo licet non sit lis litem. ex. de hiis quae fiunt a ma.
s. de foro. c. si diligenti. sed forte hic est qui deliquit
contra dnm suum. et ideo fortius puniri debet. ar. ff. de re mi
litari omne delictum. l. sed et. §. i. quia omis contumacia in
aduersus presidem capitali punienda est. ut in di.
unde iste omni officio et beneficio priuatur. cum uel con
silium. si dedit consilium contra dnm suum cui fideli
tatem debet seruare fecit contra fidem promissam et iura
mentum fidelitatis. s. de iureiur. ego. §. et c. querela.
unde indignus est censendus beneficio quod habet ab eo.
xxii. q. v. de forma et ideo priuari debet beneficio. ar. xc
vi. di. si imperator. s. de postulando. c. ult. sic et ingra
tus fuit contra epm suum a quo beneficium habuit quare
ipso priuari debuit. s. de donationibus propter eius in
gratitudinem. et C. de reuocandis donat. l. ult. mem
brum putridum. quod abscidendum est a bono ili. ne infi
ciat sanas oues. s. de statu regularium ea que. i. ex.
infi. et xlv. di. sed illud. et xxiiii. q. iii. resecande. ex t
bus causis iste archid. reddidit se indignum. primo.
quia negauit epm dnm suum esse. Sec. quia traxit illum
ad iudicem secularem. tertio quia dedit contra eum consilium
contra dnm suum et sic uenit contra fidelitatem. abscidendum
et ita per sententiam perdit beneficia non ipso iure quia qui
trahit aliquem ad iniquum examen perdit causam per senten
tiam. non ipso iure prout notatur. s. de foro compe. si di
ligenti in glosa. Sed in iniquum. b. Idem proposito
R. et et archid. suession.

Dilecta in xpo filia abbatissa iotren. no
bis insinuare curauit quod cum presbiteri
et clerici iotren. ecclesie melden. dyoc. non con
sueuerint proprium habere sigillum nec sit u
num corpus ita quod capitulum appellentur nichi
lominus contra uoluntatem ipsius que ipsorum
caput est et patrona sigillum habere contendunt.
et i. di. ii. c. q. si nob. constiterit ita esse dictis
presbiteris et clericis auct. nostra inhibeatis expresse
ne presumant uel de nouo fabricare sigillum.
uel uti eo si forte nouiter fuerit fabricatum.
Dilecta et i. nec sint unum cor.
Nota quod qui non sunt de uno collegio uel et de u
na societate non dicuntur unum corpus ut hic patet.
quia clerici isti erant de diuersis ecclesiis uel erant clerici ip
sius iotrensis ecclesie deseruientes idem qui non dicuntur
facere collegium sed sunt in beneficiati hoc omnes
sub esse abbatisse. unde non sunt unum collegium
seu unum corpus nec possent constituere unum procurato
rem actorem per aliqua causa alicuius ecclesie illorum cle
ricorum. ff. quod cuiusque uniuersitatis l. ii. §. i. illi quod soli
faciunt unum cor. qui sunt in uno collegio uel

societate uel l. predicta. unde non quod cor. multis modis di
citur. fideles possunt appellari unum cor. qui
sunt in uno collegio uel societate seu una ecclesia per
fidem et caritatem sibi perfectionem gratie. s. de sen. ex.
c. ii. cuius caput est xpus. ii. q. iii. engeltrudam. ita
quod alter alterius onera portet. l. di. ponderet. Item colle
gium siue uniuersitas dicitur unum cor. cuius prelatus
dicitur caput. s. de hiis que fi. a prelatis sine c. c. nouit. et
tale corpus potest habere sigillum. s. de. arpe. signifi
cauit. et lxxiii. di. in nomine in fi. et actorem et ar
chiuum communem ut ff. quod cuiusque uni. l. i. sed cum isti cle
rici tales non sint unum cor. sigillum esse habere non
debebant ut hic patet. Item dicitur corpus quod uno clau
ditur spiritu ut est signum anime. aliud dicitur corpus quod
habet partes integrales seu coherentes ut domus. aliud quod
habet partes distantes ut grex populus. collegium. ff. de
usuc. l. rerum mixtura. §. i. et petisti in iudicio corpus
quod habet partes integrales ut domum et succubuisti si
postea petas aliquid de domo puta tegulam uel
lignum non obstat exceptio rei iudicate. ff. de
ex. re iu. si quis cum totum. §. Item si quis fundum.
si uero petas totum quod habet partes distantes puta gre
gem et succubuisti si postea petas aliquid caput
de grege quod erat ibi obstat exceptio. si uero non
erat ibi non obstat. ff. de except. re iud. l. si argen
tum. §. i. Item epus cum capitulo suo facit unum corpus.
cuius ipse est caput. sed cum clero ciuitatis uel dyoc.
non dicitur facere unum cor. s. de testamentis requisisti.
§. secus et i. de iudiciorum sig. cum clerici. sed abbatissa
ista cum clericis suis dyoc. iotren. licet ipsa sit cap.
non facit unum cor. Inhibeatis. sed quare prohibetur isti
habere sigillum cum quilibet potest habere sigillum. ideo quare
iam reddita est supra. quia cum isti non essent unum
corpus uolebant facere sigillum commune tamquam
essent unum corpus seu collegium. et per hoc uidebatur
in preiudicium abbatisse cui suberant quia idem per se
expedirent forte negotia que sub ipsa uel auctoritate
ipsius tractari debebant quia et hoc permisso aliquid attemp
tarent in preiudicium monasterii. sed si quilibet rector
per se eundem uellet habere sigillum non prohibetur.

G. reg. et uniuersis ecclesiarum prelatis.
Nimis iniqua et i.
Nam cum religiosi uiri abnegantes sa
lubriter semet ipsos elegerint in paupertate
te xpo pauperi ad placitum famulari tamquam
nichil habentes et omnia possidentes non de
sunt plerique tamen ecclesiarum prelati quam aliq
cum ceca cupiditate seducti proprie cupiditati
contrarii repugnantes cum quid predictis fide
lium pietas elargitur cum ceteri ipsorum multi
pliciter inquietent nolunt namque contra regulam
a sede ap. approbatam et sui ordinis instituta ip
sis in uiris eorum confessiones audire ac eis iniun
gere penitentias et eucharistiam exhibere nec uolunt
ut corpus xpi in eorum oratoriis reseruetur et
fratres ipsorum decedentes apud ecclesias suas sepeliri
compellunt et illorum exequias celebrari et si
quis decedentium fratrum alibi quam in suis

[illegible]

eccl'ie eligat sepulturam, funus primo ad
eccl'ias suas deferri cogunt, ut oblatio suis
usibz cedat, nec sustinentes eos h'ere cam-
panam ut conuentum teneant, certis tn̄
temporibus pmittunt ipos celebrare diuina.
uolunt quoq; in domibz eorumdem certum
numerum tm̄ sacerdotum clericorum et la-
icorum, nec non cereorum, lampadarum et ornamen-
torum pro uoluntate sua taxare, ac residuum
cereorum qui nouiter apponuntur exigunt ab
eisdem, nec pmittunt ut et noui sacerdotes
eorum alibi quam in eccl'iis suis celebrent pri-
mas missas, eos inconpellentes ut
in cotidianis missis quas in suis locis et
altaribus celebrant oblationes ad opus eo-
rum recipiant et reseruent. Quicquid et eis-
dum celebrant missarum sollempnia, inter
domorum suarum ambitum pia fidelium
deuotione donatur, ab ipsis extorquere, obla-
tionis nomine contendentes, que eisdem tam
in ornamentis altaris quam in libris eccle-
siasticis absolute confertur uendicantes pre-
ratam uim suo. Quo circa et q. uniuersi et si-
guli a prenotatis grauaminibz desistatis.
subditos uros ab hiis artius compescendo.

Nimis iniqua et j. in c. isto repre-
henditur auaritia suorum prelatorum cupiditas que ex-
cent contra uiros religiosos que renunciauerunt propter deum
in pluribus ut in littera patet. deuotione fidelium
donatur. hoc nullo modo debent prelati eccl'iarum
usurpare que pia deuotione confertur uiris religiosis
in uita. s. de sepulturis. de hiis et s. de statu mo.
c. i. et hoc solum debent ibi habere que canones per-
mittunt. xviij. q. ij. hoc tm̄ quam sit luminoso. i. or-
namentis. de hiis uero reliquis in aliis que ad diuinum
cultum prinent nichil percipere debent quamuis
de aliis redditis in testo possint percipere suam porcionem.
s. de testis. c. ult. et io ab hiis precipue et ab a-
liis grauaminibz debent huiusmodi abstinere cum omnia
dimiserunt propter deum et elegerunt in paupertate domino
deseruire. j. c. px. in prin. Idem uniuersis
eccl'iarum prelatis.

Nimis praua et y. Cum quidam uiri re-
ligiosi ut puta fratres predicatores et
minores quorum ordinem et regulam se ap-
noscitur approbasse in altissima pauper-
tate xpo principi famulent, plerique prelati
et alii eos ad synodos suas cogunt accedere
ac suis constitutionibz subiacere. nec hiis
contenti capl'a et scrutinia prelatis tm̄ pro
hiis corrigendis facturas se comminantur. fi-
delitatem iuramento firmatam ab eorum mi-
nistris et custodibz exigentes, eis quoque ut tam ex-
ciuitates quam intra cum eis processionaliter
ueniant ex leui ca mandantes, excommunicationis
sententiam fulminant in benefactores ipsorum et id
ipsum fratribus comminantes, eos de locis in quibus
domino famulentur satagunt amouere nisi eis o-

bediant in omnibus supradictis, ad hec uenien-
tes ad honorabiles ciuitates et uillas ubi
religiose ac honeste ualeant commorari a po-
pulis deuote uocati accedere audeant inhibentes
tam accedentes fratres quam receptatores
eorum presumunt excommunicationis sententiam pro-
mulgare, ab eis et de ortorum fructibus decima-
nec non de habitaculis tm̄ sicut de iudeorum
domibus contendunt redditus extorquere, asse-
rendo quod si fratres morarentur ibidem ab a-
liis habitatoribus prouentus aliqui soluerent,
et ut ipos sue subdant totaliter iurisdictioni ei-
dem ministros et custodes uolunt preficere
pro sue arbitrio uoluntatis. Quo circa et q.
uniuersi et singuli a prenotatis grauaminibz
desistatis subditos uros ab hiis artius compes-
cendo.

Nimis praua et j. ad synodos. omnes uero religiosi
qui populum non habent ad synodum ire non te-
nentur. ar. j. de priuil. ex ore insi. et xviij. q. ij. c.
ult. et xviij. di. in illa palea. ext. asilum turon. c.
de hoc dominus est. s. de of. or. dilectus. fidelitatem iuramento.
ab aliis c ministris tm̄ rectoribz eccl'iarum quibz
animarum cura commissa est hoc requiritur xxiij. di. quamque.
et s. de iure iur. nullus. ab hiis fratres predicatores et
minores sunt exempti. in illud uero intelli. de compe-
tis rectoribus. sed isti non sunt competi immo qui animari
muniuntur. de ortorum fructibz. de hiis uero nulli religio-
si decimas soluere tenentur. s. de decimis ex parte.
et lepsi et licet non sint professi de ortis decimas non
soluunt. s. de eccl'iis s. edi. cum dicat apostolus. de ortis quoque.
domibus decimas nulli religiosi soluere debent. de in-
deorum domibz. judei uero de domibz in aliis possessionibz
si quas colunt decimas soluunt. s. de decimis de
terris. et s. de usuris. quanto. a prenominatis. in omnibz
uero supradictis predicatores fratres et minores exempti
sunt. nec possunt compelli ad aliqua supradicta fa-
cienda. Idem epo brachiren.

Tanta est clauis petri et j. ad confusio-
nem. p. epi quondam colimbrien-
sis non potest in memoriam non uenire quantum
in nos et eccl'iam ro. deliquerit. dum preter
claues et eccl'iasticam leserit potestatem. cum
non solum interdicti sententiam quam seruarat
ab initio temere uiolauit. uerum et indu-
xit alios immo compulit non seruare. et quos
inducere monitis et flectere minis ac terroribus
ad uiolandam interdicti sententiam nulla po-
tuit ratione, post atroces iniurias, amissio-
nem bonorum, spoliationem parentum, digni-
tatibus pretendis et beneficiis spoliari, ac coegit
miserabiliter exulare ea suis in hac parte fauto-
ribus non absque presumptione temeraria con-
ferendo. que omnia idem eps in nra et frm no-
strorum presentia publice recognouit. licet at
memoratus eps in manibus nris spontanea
cesserit uoluntate, uolentes tn̄ ut hii qui hui'
sententiam interdicti non sunt ueriti temeritate

ppria violare ac recipere dignitates p̄ben
das & beneficia alioꝝ qui absq; culpa & sīn
cā rationabili eis fuerant spoliati seu cen
turam effugiant canonice ultionis ne sua p
versitas transeat p̄sumptoribꝫ in exēplū
auct. di omnipotentis omnē institutionē.
destitutionē. collationē prebendaꝝ beneficio
rum ac dignitatum presumptas p eundē
ep̄m & excōicationis seu interdicti sententias
in quoscumq; hac occōne platas ab eo pt
interdicti violatōnem eiusdem decernimus ir
ritas & īanes. q2 si ubi magis excedit ibi
ē severius vindicand. nos q. omnibꝫ quos
dcs ep̄s in supradcā beneficia prebendas et
dignitates intrusit nō solum a beneficijs
ipsis prebendis & dignitatibꝫ ūm & ab alijs
beneficijs si qua obtinent & eccijs prius a
motis tam p̄sumptores eosdem quā omēs
alios qui p̄fatum interdictū dampnabilit̄
violarunt suspensos ab officio & beneficio.
Illos quoq; quos in psonas & res predcōꝝ ca
nonicoꝝ prelatoꝝ & clericoꝝ manus teme
rarias constiterit extendisse ad nr̄am veni
re cōpellas presentiam p mereris recepturo
invocato ad h si opus fuerit auxilio brachij
secularis.

Tanta &c. i. nos romanā. vn̄ magis puniend
fuit q in principem deliquit & sui testitutione
dampnādus. xxi. di. in tm̄. immo culpam seu
offensam quam in dm̄ & romanā eccam cō̄mi
sit remittē nō possz. xxiij. q. iiij. si is qui & lxxij.
di. salonitane. petri claves. de quibꝫ hēs. xxi. di.
ī novo. vn̄ hz potātem ligandi & solvendi. xx
iiij. q. i. quicumq; iste n. despexit petri claves vi
olando sn̄iam interdicti tam p se quam p alios
quos ad h cōpulit & tunc suspensus fuit violā
do interdcā ut pz. j. cōpulit non servare. ipsi h
nō excusantur cum p nulla pena temporali de
buerant interdcā sn̄iam violare. xxxij. q. i. ita ne
&c. culpam eoꝝ attenuet. s. q metus cā factis. ar.
in exemplū. ut p h fiat ceteris in dictō delinq̄n di.
ij. q. vij. quia ppt &. s. e. c. i. & s. de iudis ad literā
dam. infra q2 facilitas venie incentivū tribuit
delinquendi. xxiij. q. iiij. ē iniusta. irritas & īanē.
nō. q qui non servat interdcā sententiam. bene
ficia vl dignitates conferre nō potest. tamq̄ su
spensus. s. de concess. p. quiā diversitatem & hoc pz
mal fecit. Item nec talis pot aliquem excōicare tm̄ q̄
tum ad sacramenta eccē excōicatus repellitur. q2
ex eo q dicit irritas pz q institutiones & excōis
sn̄ia nulle fuerunt. xxiiij. q. i. audivimus. tm̄.
jo. dic. i q suspensus tm̄ ab officio & benefō pot
excōicare. s; h non vr̄ q2 cum ipē sit offō p̄vat
alium p̄vare non pot ut videtur q si sn̄ia ta
lis tenuisset illos absolvisset ut in sn̄ia excōis fi
eri sueuit. s; hic sn̄ias illas decrevit irritas & īa
nes. ar. cā. s. de clerico. ex. si celebrat. s; hic lōge
magis excessit ē diversus casus i. loquitur de sus

pensione canonis. p participationem h de suspensione
id romis. Item cōlso predcōꝝ nulla fuit q2 illi quibus
collō fca fuit nō servarunt interdicti. nec excītis.
cōferri possunt. multo fortius. s. de cli. exco. min. postu
lastis. s. de eta. & qua. cū bone. quidam dicit q hec
fuit pressum. s. q2 excitores qui possunt interdictū.
excōicauit violatores interdcā. & sic recte dicit irri
tas & īanes. ex nrā h dec. non colli. h. sic q excōi
cati sunt violatores interdicti. s. de cli. exco. postula
sti. q. n. s de institutōibꝫ & cōstitutōibꝫ nulla dubi
tatō est. q2 sine culpa & absq; ordine iuris sunt de
stitutī & ī si nulla fuit destitutō nulla institutō. iij.
q. v. h quippe. &. s. de act. ad petitionem &. j. de pur.
cano. cum. p. circa dubitatio remanet cā sn̄ias ex
cois & interdcā & de ill. idem credo ut dcm̄ est. ex eo.
n. q tm̄ excessit. ut pz in p̄ma dec. suspensus fuit
a iuridictōne cōtēpnando claves eccē a nimis potā
tem clavium sic qui nō est ligatus ex cōtēptu liga
tur. xi. q. iij. q. cum gi & xxiij. q. iij. notand. i. si
locus nō interdicat n. ppter homines. & ita hōies sūt
interdicti & suspensi. & non locus q2 cū locus res inā
nimata sit. nec suspendi. nec interdicā pot. & ita ē
dr̄ interdicto loci. severius iudicand. q2 vbi est ma
ior culpa maior dz exerceri vindicā. s. de hereticis.
excōicamus in. v. credentes vl invenies plēs cōcor
d. de h. i. s. de eta. & qual. cū bone. ab officiō & be
neficiō. h est pn̄a illoꝝ qui nō servant interdictū.
s. de clerico. ex. mi. postulasti. q. qm̄ in illi. brachij se
cularis. ii. s. de of. or. c. i. & c. qm̄ in plerisq; in fi. &.
s. de iudic. cum nō ab homine. vl. n. eccā amplius
facere nō pot. implorare dz auxilium seclare. & eā.
s. de maledic. c. ij. ar. L. Frater. iij. paduan.
epō. De novi operis nunciatione.

Intelleximus ex literis tuis q cum cā que
vertitur int̄ priorem scī cypriani & clicos
de rodigo sup capella que in p̄iudicium
baptismalis eccē de costa ab eisdem clericis ē cō
structa. f. t. delegata fuissz & j. Cū nō sicut
leges nō dedignantur sacros canones imi
tari ita & sacroꝝ statuta canonum p̄ncipum
cōstitutōibꝫ adiuvantur. f. t. q̄ q. dili
gent cōsideraris q post denuntiatōm novi
opis sui iure sui iniuria aliquid cōstruat le
galibꝫ dz cōstitutōibꝫ demoliri. & q2 nulla ec
clesia in p̄iudicium ē alterius cōstruenda ne
gotium ipm̄ sc̄dm legum & canonum statuta
nō differas terminare.

Intelleximus &c. j. nō dedignantur. in aut.
ut clerici apud ppriōs epōs. a. d. fi. coll. ix. & in
aut. de ecclesiast. cōstitu. in prin. & ij. q. ij. q. hic col
lig. adiuvantur. & ita in cā eccastica leges possu
mus allegare. ut & si canones deficiant possit iu
dicari sc̄dm leges. x. di. lege. & c. si in adiutoriū. xxxiij.
q. ij. p̄scōta. huj. di. ex antiquis. ar. cō. xxij. q. ij.
int̄ h. xxij. q. iiij. nemo dicat q legibꝫ utend est.
in eccāsticis causis n. canonibꝫ cē. dicamus q2 tē n. x.
di. c. i. & ut h infi. dr̄ & facit ad h. c. de novo codi
ce cōponendo h que ibi p̄terquā si innovatōe aliqua

Intelleximus [illegible] q[illegible] edificatum est post denunciationem
novi operis demoliri debz expensis construentis [illegible]
[illegible]

adiunctis et s. de maledicis c. ij. § de h. sui iure sui
innixa. hoc sumptum est ff. de novi operis nun. l. pretor
§ ait pretor et est simile extra que cz sp sui iusta sunt
in iusta. xi. q. iij. c. i. tanta est. ni. vis denuntiationis
ut si aliquid fiat post denuntiationem ante remissio-
nem vel satisdationem de opere demoliendo et si ius habeat edi-
ficandi quod tamen debet demoliri. ut l. § pretor. § i. et h.
et ut. j. e. proximo et hec denuntiatio facienda est in re pre-
senti et in ipso opere et non tantum domino sed illi qui ibi est.
ff. e. de pupillo. § nuntiare. de hoc dicitur infra. e. proximo.
et hoc ideo quia nuntiatio ista in rem est et non in personam.
ff. e. l. opus novum § si autem quis fiat tantum. ff. e. cum libus
alibi fieri quam inde non tenet. ff. e. de pupillo.
ff. si quis forte quod potest intelligi quod non teneat quo-
ad hoc ut teneatur demoliri opus factum cum incepe-
rit edificandi quod fieret si factum esset in re quod tot debet
demoliri ut l. pretor. § i. et ut hic dicitur et nota quod tot
debent esse denuntiationes et tot remissiones quot sunt
loca in quibus edificatur. ff. e. de pupillo. § si in pluri-
bus locis. in preiudicium. hoc est alia causa demoliendi edi-
ficium in preiudicium ecclesie proximabilia si tamen debet.
xvi. q. i. ecclesie et c. quicumque et s. de ecclesiis edificandis ad au-
dientiam. si iusta causa subsit ut ibi dicitur et tunc id fieri
debet de auctoritate episcopi. Innoc. iij. Cant. archi-
episcopo.

Cum ex iniuncto et j. f. c. cij. q. quicquid
edificatum est in ecclesia de Lemech post
novi operis nuntiationem expensis tuis facias
demoliri. eo non obstante. si est absens extra
terris. cum cautum sit legitima sanctione
ut si is cui opus novum fuerat nuntiatum
ante remissionem edificaverit deinde agens pe-
tit ius sibi esse ita edificatum. hec sibi de-
beat actio denegari reducens preterea in irri-
tum quicquid de instituendis canonicis et a-
liis ad ipsam ecclesiam pertinentibus a te vel pre-
decessore tuo cognoscitur ordinatum. eorum
redditibus ad statum pristinum revocatis quos
ab obligatione prestiti iuramenti per eos qui i-
bidem instituti fuerunt auctoritate nostra pre den-
tiari precipimus absolutos. cum n. amodo
non teneat principale quicquid ex eo vel
ob id secutum est sub premissa diffinitione
decrevimus irritandum. ext. et i. Super eo quoque non
sufficimus admirari quod cum inter religiosi
monachi Cantuar. qui omnia dimiserunt pro
Christo tot laboribus et periculis personas et res non
dubitaverunt frequenter exponere quod non fecis-
sent nisi cognoscerent premissa respicere
in grave canonice ecclesie detrimentum. tu saltem pro
vitando tam gravi scandalo priorum ab
hiis que tibi prohibitis non cessasti cum sacre scrip-
ture testimonio debueras didicisse quod licet o-
pera illa que sine mortali peccato omitti non pos-
sunt non sint pro vitando scandalo dimit-
tenda nec ea debeant pro scandalo vitando
committi. que sine mortali peccato omitti non pos-
sunt ab hiis tamen que sine mortali peccato omit-
ti possunt prout et dimitti sit pro scandalo tollen-
do cessandum et est et pro vitando scandalo sustinen-
dum. unde Apostolus. si scandalizatur frater non come-
dam carnem in eternum et dicitur in evangelio. ab
eo sed qui scandali prebent materiam. ve inquit
homini illi per quem scandalum venit et c. et licet ma-
iorum scandalum sit vitandum: vitandum est et scan-
dalum pusillorum iuxta testem veritatis. Qui
scandalizaverit inquit unum de pusillis istis
qui in me credunt et c. sinus quod huius a te tali
imputatur quod preterite contradictionis rebellio per vir-
tutem sequentis obedientie valeat expiari.

Cum ex iniuncto et j. expensis.
licet quis sine expensis debet destruere tamen non fuit ei de-
nuntiatum novum opus quia absens fuit ut hic sequi-
tur. tamen immo sufficit quod prestet cautionem ut monachi
destruant. ar. ff. de alienat. iudi. mu. ca. fac. l. ij.
§ unum si et heres in penam non succedit. unde sufficit
cautionem prestare. ff. e. l. pretor. unde sufficit vel prestent
cautionem ut monachi destruant. ar. ff. de al. iud.
et mu. ca. l. ij. § item locum. sed dic quod denuntiatio fuit
facta predecessori. unde idem tenetur sicut ille cum ei suc-
cesserit. j. ut nuntium s. de iudic. ex. ff. et s. de testib. spo-
liare. et hoc edictum datur heredi et in heredem cum in universum
succedit et post annum. ff. e. l. pretor. infra. si. s. de te-
stibus significaverunt et licet sine expensis debet demoliri. s.
c. proximo et C. e. l. una. si non edificatum sit domino invito
tunc sufficit prestare cautionem ut si servus sine iussu
domini hoc fecit. ff. quod vi aut clam si alius. i. ge. et l. de-
nique. § ult. cautum sit. ff. e. l. i. § in operis denegat
huic actio quia fecit contra denuntiationem ante remissionem.
nuntiatum. nota quod denuntiatio novi operis ad ea tantum per-
tinet que solo coniuncta sunt vel in solo fiunt et non ad
alia. ff. e. l. i. § hoc autem edictum. opus autem novum facere
quod edificando aut detrahendo pristinam faciem operis
immutat. ff. novi. opus facit. l. i. § novum opus non
autem si quis reficit antiquum. ff. e. l. i. § si quis edifi-
cium. et s. de iudeis consuluit. si vnd. preterea sciat quod
qui denuntiat novum opus prius iurare debet quod non calum-
nie causa denuntiat. ff. e. de pupillo. § qui opus. et
hoc iuramentum auctore pretore exigis antiquam nuntiet.
ut ibi dicitur et qui simpliciter iure nuntiat hoc ipso constitu-
it eum qui edificat possessorem secus si per iactum lapil-
li. ff. e. l. i. § in operis et l. de pupillo. § meminisse.
et ideo melius est hoc facere per lapillum. et hec denuntia-
tio locum habet sive fiat ipsi domino sive procuratori vel conductori
vel patri vel ipsi fabro qui edificat. ff. e. de pupillo. §
nuntiare. dum tamen in re presenti ut ibi dicitur ut dicit.
s. c. proximo. competit autem nuntiatio non tantum domino sed etiam em-
phiteote et creditori. ff. e. l. in provinciali. § si ego et l.
creditori. et si edificetur in publico cuilibet civis ad-
mittitur ad denuntiandum. ut l. pretor in provinciali. §
ult. Item competit usufructuario sed non contra dominum. ff. de in-
missionibus l. i. § ij. Item servus nuntiare non potest sed
ei potest denuntiari. ff. de pupillo. § i. si nomine alte-
rius nuntiet. ff. quod vi aut clam. l. iij. Item si antiquam e-
dificatam esset aliquis aget cum vicino ne alterius
tolleret edes nec res defendantur hoc facere debet pretor. ut

ille prestet cautionem non prius edificare quam ultra
gat ius sibi esse. ff. e. si prius denunciationem remissio
quamvis sit expresse. ff. e. non solum. § sciendum. et ita
te morte. l. ut. e. l. § morte. si autem qui denuntiavit
non vult remittere denuntiatori cautionem et recepta de
page eam si potest usque ad tres menses. et aliter tenetur
expectare non obstante cautione oblata si non comple
verit eam usque ad tres menses iusta causa impediente
caveat postea de opere demoliendo et edificet. C. e. l.
de operis. quidam non habent ibi hanc rubricam. sed est
in titulo de edificiis privatis. et sic intellige. j. e.
c. ult. et c. proximo. qui re statim vult docere de iure su
o non tenetur recipere cautionem ut ibi. nec post tres
menses ut dictum est. non teneat principale. destruc
ta re destruuntur principia. ar. j. de ff. sig. ab
bate. infra. et xvi. q. vii. et ii. dicimus. s. de fide in
strumentorum. inter. c. de leg. non dubium. ff. de coll. il
licitis. l. iii. xviii. q. ii. in nulla. ff. de reg. iur. l. nil do
lo. infra. ff. de fideiussoribus. fideiussor obligari. non
fecissent. contra ar. pro monachis qui se preferunt
unitati tamen moveri cum ipsi sua dimiserint propter
deum. s. e. c. proximo. nimis iniqua. in prin. vii. non est pre
sumendum quod appetant aliena. ar. xii. q. i. expedit.
infra. et est simile xx. q. iii. lugdunensi. putando scan
dalo. propter quod detrahendus est quamvis severitati. l. di. ut
constitueretur. et ius relaxatur propter scandalum sive
multitudinem. s. de temp. ord. c. ii. ibidem hoc est propter
scandalum. matrimonii impeditur. s. de spon. cum in tua.
et s. de cogn. spirituali sed eo. et s. de clericis. cum c. oli.
non sunt putando scandalo dimittendi. non quod
pro aliquo scandalo vitando non debet mortale
peccatum committere quia utilius scandalum nasci permit
titur quam veritas relinquatur. j. de reg. j. qui scan
dalizaverit et illud sinite illos quia ceci sunt. xi. q.
iii. inter verba. et s. de his que vi metusve causa fi. sacris.
et xxxii. q. v. ita ne. et j. q. vii. si illa. ar. si aliqua pos
sunt fieri ut omnia sine mortali detrahendus est utique
ut hic dicit et sic possunt intelligi illa iura. l. di.
ut constitueretur. et omnia consimilia pro ut hic sed in tan
tis maiorum. i. divitum et potentium qui sociam habent
multitudinem. xxiii. q. iii. non potest. Hono. iii.

Significantibus canonicis
Sancte optime nobis innotuit quod cum
super eo quod r. civis parisiensis in quadam pla
tea ecclesie sue eis prohibentibus in suum edifica
bat preiudicium et gravamen deposuissent
coram officiali parisiensi archidiaconus. quod demum
eis offerentibus incontinentem probare preiudi
cium. et plateam ad suam ecclesiam pertinere
ac petentibus ut non obstante quod dictus r.
cautionem de demoliendo opere offerebat edi
ficium prohiberi. quia idem officialis interlocutus
decrevit probationes eorum admittendas esse ac ab
opere interim quiescendum. idem r. ad senonen.
curiam provocavit. sed cum senonensis officialis e
andem interlocutoriam revocasset decrevit ad o
pus sub cautione de demoliendo ipso non
admissis eorum probationibus procedendum. predi

canonici nostram audientiam appellarunt. et infra
torum quod si est ita revocato quicquid post
appellationem huiusmodi inveneritis attemptatum et c.

Significantibus. et infra. incontinenti.
maxime quia idem esset si usque ad tres menses.
j. c. proximo. et. C. e. l. una. ut dictum est in c. proximo. sed multo
fortius si hic incontinenti probare volebant quia restitu
tio est differenda si incontinenti offeratur probationes.
s. de resti. spol. litteras. et ff. ut in possessionem le
gatorum. si a quo. in prin. ff. ad exhibendum. l. iii. § ibidem.
si. s. de ordine cogn. cum dilecti. interloquendo decre
vit. et bene quia non obstante illa cautione oblata
tenebatur expectare usque ad tres menses. a denuncian
tibus volentibus probare de iure suo. j. c. proximo. et C. e. l. u
na. pro ut dictum est in c. proximo. et per consequentia. ad se
nonensem. et provocavit hic omisso episcopo appellatum est
ad metropolitanum. et id est contra. s. de appell. dilecti. sed hic
materia plene expeditur. Greg. ix.

Is cui opus novum te nunciasse
proponis non obstante cautione quam offertur
ab ipso de opere destruendo si non iure edifica
tum extiterit tenetur per trium mensium spati
um expectare nisi tui preiudicium probare
volentem.

Is cui opus. et infra. non obstante. sed quid ut quasi si il
le cui denuntiatur novum opus satis dederit de
opere demoliendo. et si apparuerit eum iniuste edifi
casse vel per eum non steterit quominus satis dederit
licite potest edificare. ff. e. non solum. § si cui posse.
et § sciendum. et l. prior. § i. et § si hoc interdictum. et § de
mum. et l. stipulatio. § i. sed hec intelligenda sunt sine hoc
hic et in proximo c. dicuntur. et c. de edificiis privatis. l. ult.
C. de novi operis nunciatione. l. una. quia si statim vult proba
re preiudicium suum vel usque ad tres menses audiri
ut in illa dicitur alias recepta cautione edificat. alii dicunt
quod est in potestate illius cui edificatur dare statim cau
tionem vel expectare ut incontinenti. vel usque ad tres
menses probet. sed quid verum est. tantum trium mensium. tunc
sumptum est de illa. l. C. de operis privatis. l. iiii.

Leo pp. De privilegiis. Rubrica.

Ecclesiastica gubernacula non tantum ma
ioribus populis et frequentioribus civita
tibus presidere oportet ne honor cui debent ex
cellentiora committi sui numerositate vi
lescat.

Episcopalia. et infra. maioribus. lxxx. di. episcopi. sed idem
dicitur. ar. xxiii. di. legimus. et in auth. de refere
dariis. § i. et ii. sed hic intellige quantum ad vulgi o
pinionem. quia utrumque est dignitas episcopalis. nomen epi
scopi. ut. c. legimus. et sic referas ad totum quod dicit
hic vilescat simile est quod sponsa non est statim tra
denda ne sponsus tunc minus carā. xxvii. q. ii.
institutum. Greg. p. subd.

Sicut in iudiciis laicorum privilegia
turbare nolumus ita eis preiudicari
ab eis nobis moderata volumus audere resis
tere. volentes itaque laicos cohercere non contra
legem est agere sed legi facere obsequium

Significantibus ... in opere est denunciatus novo ... tres menses de preiudicio suo docere ... oblata cautione de opere demoliendo statim ... edificare permittit hoc dicit ... quod est observandum ... hoc dicit ... perfectio

Sicut et .i. preiudicantibus .i. preiudicium uolentibus
facere ecclesie quia et si peteretur eorum auxilium non compet
ret preiudicaretur ecclesie s. de of. or. c. i. et sic est ar. quod
ecclesia non uult iurisdictionem sibi arrogare qui iurisdictio
distincta esse debet sic s. de iudic. nouit ui de his et s. quod
filii sint le. causam que supra de his. cohercere. si quid de re
ecclesie que usurpare presumpserint s. de immunit. eccle
siarum. non minus et c. aduersus et s. de foro. c. si ge
nerale et qui malos coheret minister dei est xxiii.
q. v. qui malos et minister per legi. e. c. et q. vi
cidas et h. quia ad hoc facta sunt iura ut mali puniant
tur iiii. di. facte sunt per leges. n. nemo bene facere cogit
sed male agere prohibetur xxiii. q. v. ad fidem. Alex.
iii. in concil. lat.

Cum et plantare sacram religionem
et plantatam fouere modis omnibus
debeamus, nunquam tamen melius exequimur, quam si nu
trire ea que recta sunt, et corrigere que profec
tum ueritatis impediunt, commissa nobis auc
toritate curemus, fratrum autem et coepiscoporum nostrorum con
questione comperimus, quod fratres templi et hospitalis
et alii religiosi indulta sibi ab ap. se. pri
uilegia excedentes, contra episcopalem auctorita
tem multa presumunt, que et scandalum gene
rant, et graue pariunt periculum animarum. et .i.
Ecclesias igitur et decimas de manu laicorum sine
assensu episcoporum tam illos quam et quoscumque
alios religiosos recipere prohibemus. dimissis
quascumque contra tenorem istum aliquo
tempore receperunt. Excommunicatos quoque et nomi
natim interdictos tam ab illis quam ab aliis
omnibus, iuxta episcoporum sententiam statuimus
euitandos. In ecclesiis uero suis, que ad eos
pleno iure non pertinent, instituendos pres
biteros episcopis representent, ut eis de plebis cura
respondeant, ipsis uero pro rebus temporalibus rationem
exhibeant competentem. institutos et inconsul
tis episcopis non audeant remouere. Sane si tem
plarii uel hospitalarii ad ecclesiam uenerint in
terdictam, non nisi semel in anno ad ecclesiastica
officia admittantur, nec tunc ibi sepelian
tur corpora defunctorum. De confratribus hoc consti
tuimus ut si non se predictis fratribus omnino reddi
derint. sed in proprietatibus suis omni modo duxerint
remanendum, propter hoc ab episcoporum suorum sententia nul
latenus eximantur, sed potestatem suam in eos
sicut in alios parochianos suos exerceant cum
pro suis fuerint excessibus corrigendi. Quod
autem de predictis fratribus dictum est ab aliis quo
que religiosis qui presumptione sua episcoporum
preripiunt iura et contra canonicas eorum senten
tias et tenorem priuilegiorum nostrorum uenire pre
sumunt precipimus obseruari. Si uero contra
institutum hoc uenerint et ecclesie in quibus ista
presumpserint subiaceant interdicto. et quod e
gerint irritum habeatur.

Cum et plantare et .i. excedentes. unde illa possent de
teri. xi. q. iii. priuilegium et lxxiiii. di. ui. ecclesias que et
decimas. sic xvi. q. vii. decimas et s. de iur. pa. quod autem de a
ssensu episcoporum possunt ecclesias recipere s. de iur. pa. cum et
decimas quas habent in feudum et non alias possunt re
cipere de consensu episcoporum s. de his que fiunt a prelato c. apli
ca infi. decimas de laboribus suis non soluunt s. de
decimis ex parte. aliquo tempore. non prescriptione munimi
ti fuerint. uel et postea consensum episcopi habuerint s. de iur.
pa. cum. excommunicatos. quos uitare tenentur non obstan
te aliquo priuilegio. i. de sen. ex. nulli. et de uite cle
ricorum tenetur xi. q. iii. excommunicatos. quod ius per priuil. non
tollitur ut dicit. p. nulli. nominatim. nominatim inter
dictus seu excommunicatus dicitur qui nomine expresso ab inter
dicitur uel aliis circumstantiis. in dict. de excedentibus pre
torum. nominati. pleno iure. i. utroque iure quo
ad temporalia et spiritualia. i. e. cum. p. sed a contrario uidetur quod si
utroque iure pertineant ad illos quod episcopus nichil possit at
temptare in illos quod est uerum et ita institutio et desti
tutio quo ad temporalia et spiritualia ad ipsos pertinet.
xvi. q. ii. c. i. et i. e. cum et sic ecclesie iste eodem gau
dent priuilegio quo et isti priuilegiati. al. si non pleno
iure ad eos pertineant seruabitur quod hic dicitur. sed cum
pleno iure iste pertinent ad istos religiosos ex pri
uilegio proprie cuius deponet presbiteros. potest dici quod ipsi propri
um uocabunt episcopum diocesanum. ut per eum admittat
sibi aliis episcopis depositio fiat sicut in aliis faciunt
sacramentis et hoc colligitur secundum tenorem priuilegiorum
ut si primo debeant recipere sacramenta ab episcopo dy
ocesano. et quod in pluribus priuilegiis ponitur uel et a quocumque.
et sic hic uocabunt priuilegiati quoscumque episcopos noluerint
alias possunt priuari officio et beneficio per alterius ius
tam causam interueniente sed deponi non possunt cum ad of
ficium altaris hoc non pertineat. semel in anno. de hoc
dictis. i. e. ut priuilegia. sed illud. defunctorum. nisi fue
rint fratres ipsorum quia tunc possunt sepeliri in ecclesia in
terdicta dummodo illi fratres non sint excommunicati uel nomi
natim interdicti. i. e. ut priuilegia. nullatenus eximan
tur sic i. e. tua et c. post. et hoc ideo per talem affinita
tem non sunt commissi illarum nec a ulam sed aliquam
remissionem consecuntur. i. e. ut priuilegia. unde dicit
omnino non reddiderint. et ita remanent de iurisdictione
episcoporum. al. pro tribus uel iiii. denariis posset quis eximi
a suo episcopo quod esset iniquum. i. e. ut priuilegia. tenorem
priuilegiorum. si. i. e. porro. infi. et c. petistis. et ideo non
debent habere fructum illorum ex quo ea non seruant
i. e. tuarum. et c. petistis. et c. ut priuilegia. et xi. q. iii. pri
uilegium et ita pro abusum sui pro delictum perdit priui
legium. quia subiacebunt propter hoc interdicto episcoporum ut in
fine sequitur. si. s. de hereticis. ad abolendam infi. supra de
his. Idem archiepiscopis et episcopis ad quos littere i
ste peruenerint.

Dilectis filiis fratres hospitalis ierosolimitani
transmissa nobis conquestione monstra
runt, quod uos eis de malefactoribus suis iustitiam
facere non uultis, priuilegia ipsorum respicere con
tempnentes. et i. pro certo sciatis quod uos a cessa
nobis priuilegia decurrabimus, cum in ecclesie uero sepe
tis sententias obuiare minime timeatis.

Quia f. et .i. non uultis. unde possunt

[illegible]

quenienti. q(ui)a iustitiam facere nolunt. xxiii. q. ii. do(mi)n(us). & in autu. u(t) differentes iudices. §. plz. & ult. (et) coll. ix. & xxiii. q. v. administratores. & sic iudex facit litem suam p(er) dolum suum. & e(tiam) p(ro)pter alias culpas. ut. ff. de iudic. l. fil. famil. atemp(er)nentes. ar. c(ontra). iudicem qui p(ro)b(ati)ones diligent(er) non attendit. ar. xxx. q. i. iudicantem. detrunca(ti) b(e)n(e)ficia. no(n) sunt. n. sua iura seruanda q(ui) ius alienum uiolare no(n) metuunt. lx. xxiii. di. u(t). & xxv. q. ii. sic d(icitur). & s. de minus. ex. c. i. & ar. xcv. di. esto subiectus. & quod quisq(ue) iuris in alt(er)um statuit ip(s)e uti d(ebet) eod(em). s. de c(on)stit. cu(m) o(mn)es. & ecclesiasticus ordo c(on)fundit(ur) si cuiq(ue) sua iura no(n) ser uant(ur). xi. q. i. p(er)uenit. inspiciant(ur) g(enerale) priuilegia s(e)cundo tenorem & s(ecundu)m q(uo)d ibi c(on)tinet(ur) ita obseruent. j. e. porro. al(iter) tanquam c(on)temptores & negligentes punient(ur). Id(em) cant(uariensi) archiep(iscop)o.

Ad h(ec). & j. c(ontra) q(uod). hospitalarii (et) p(ro)p(ri)as. ut si quos in excoi(m)catione defunctos in cimiteriis ecclesiarum sepelierint. eos extra cimiteria eiciant. q(uod) si facere noluerint. tu ei de hiis quos in excomunicatione defunctos esse constiterit. exequaris.

Ad h(ec) & j. sepelierint. ita (contr)a(ri)o eis in mortem incidentibus in excoi(m)catione. q(uia) cui no(n) co(mmun)icauim(us) uiuo. no(n) excoicemus & mortuo. xxiii. q. v. c. i. ii. & iii. & s. de sepult. sacris. eiciant. si poterint disc(er)ni ossa eor(um) ab ossib(us) fidelium. al(ia) n(on). s. de sepul tur. sacr(is). & n(on) forte tales fuint qui pecierant ab solui & p(er) eos non stetit quominus fuint abso luti q(uia) & post mortem absoluendi s(un)t. ut. j. de sen. ex. a nob(is). & sic sunt in eccl(es)ia tumulandi. & debent esse. xx. di. penitentes. alioquin archiep(iscopu)s h(oc) faciet in eor(um) obp(ro)brium. Idem albi(ensi) & monachis s(an)c(t)i an dree cisterc(iensis) ordinis.

Si de terra quam habetis in parochia ca nonicor(um) de plaucio p(er) xxx annos ei decimas p(er)soluistis. eas sibi de cetero integre p(er)soluatis. licet. n. priuilegior(um) uo(bis). eccl(es)ie beneficio fratrib(us) cisterc(iensis) indultum fuit. q(uod) de la borib(us) suis nullas decimas p(er)soluere debea(n)t de priuilegio t(ame)n indulto tanto temp(or)e u(sque) ob de trahere uoluistis. cum lib(er)um sit unicuiq(ue) su o iuri renuntiare. eo q(uod) modo non potestis uos in hac parte tueri.

Si de terra & j. xxx annos. ar. c(ontra). s. de p(re)scrip. de quarta. & xvi. q. iii. §. quas actiones & e(tiam) expres sum. j. e. accedentib(us). u(bi) xl. annor(um) sp(ati)o p(er)ditur priuilegium. p(er)ditur n(on) quis utatur ip(s)o. j. e. accedentib(us). sic & leges p(er) dissuetudinem abrogantur. ff. de legi b(us). de quib(us) multo fortius priuilegium q(uia) res de facili ad sua(m) naturam reuertit. ff. de pact. si unus. §. q(uod) si no(n) ut totum. uni suo renuntiare. sic. j. e. accede(n)tib(us). & s. de regularib(us) ad ap(osto)licam. & e. statuimus. & vii. q. i. q(uod) p(er)iculosu(m). & tem(porib)us uenientib(us) actiones sua(s) no(n) est ultim(us) regressus ad eas. & ff. de edilitio edicto. l. q(uod) si. §. si uenditor. ar. c(ontra). s. de foro c(om)p(etenti). si diligenti u(el) plene tractatur de hoc. Idem ambian(ensi) e pisc(o)po.

Ubi de hoc tanto t(em)p(o)r(e) (et) s(upra) patet q(uod) p(er) priuilegium

Porro quamuis templarii & hospita larii multa sunt libertatis p(re)rogatiua donati. no(n) dubitamus quin aliam liberta tem habeant in locis in quib(us) antiquam p(er)ue nissent. ad eos fuerant h(abit)atores. q(uod) totum ex inspectione priuilegior(um) suor(um) plenius adsi tere potes. & s(ecundu)m q(uod) inueneris ita obserues. sic n(am) eos uolumus priuilegior(um) suor(um) conseruare te norem q(uod) eor(um) metas transgredi minime ui deantur.

Porro & j. quamuis. i. q(uia) in anniq(ue) erat q(uod) in p(re)cedenti sic quamuis. s. de iur(e) iur(ando). q(uia)d(am). ibi q(uia) uis interd(um) no(n) dixi & e(tiam). ut quamuis. i. cum. h(oc) ipse no(n) uid(e)r posse stare. aliam libertate(m). supple q(uam) in aliis i mo h(abe)nt eandem in hiis q(ue) h(abe)nt in aliis suis posse ssionib(us). h(oc) t(ame)n deprehenditur ex ip(s)or(um) priuilegio. ut. j. dic. & ita res ad eos deuoluta sentietur eod(em) priuilegio c(um) aliis. ff. de usufr(uctu). quidam. §. si debitores. & ff. de iure fisci. fiscus. ex inspectione. & sic inspicienda s(un)t pri uilegia ad h(oc) ut sciatur quid contineat in eis. j. e. re cepimus. & s. de fide instrumentor(um). accepimus. & i. aut(em). de mandat. pri(ncipis). §. si quis aut(em). & e(tiam). ar. q(uod) iudex d(ebet) facere copiam rescripti ad inspiciend(um). nec suffic(it) sola recitatio rescripti q(uia) falsitas possit ibi esse q(ue) ex so la lectione deprehendi non possit. & ex eo q(uod) dic(it) ita ob serues no(n) non est recedendum a forma litter(arum). s. de decimis ad audiam. & s. de translat. inter corporalia. & ff. de l(egatis) iii. non aliter. & e(tiam). ar. fines mandati dilige(n) ter esse seruandos. s. de rep(re)sc(riptis). cum dilecta. & e(tiam). ar. nulli esse credendum qui dic(it) se h(abe)re priuilegium n(isi) illud ostendat. s. de of(ficio) del(egati). cum in iure. ar. xlii. di. quiescam(us). & c. di. c(ontra) more(m). & j. e. cum capella. seruare tenore(m). sic. s. e. cum & plantare. in fi. & j. e. petistis. & ita pri uilegium in sua forma t(ame)n seruari d(ebet). & no(n) ult(ra) exte(n) di. al(iter) priuilegio non defenderetur i(n) aliis. Id(em). j. ap(ostolicae) se(dis) leg(ato).

Recepimus litteras quas de ecclesiis cen sualib(us) direxisti. ceterum diligentia(m) tuam nolumus n(on) latere. q(uod) sicut non o(mn)es ecclesie specialiter b(ea)ti petri iuris existunt. annuatim ap(ostolice) se(di) censum exsoluunt. ita non om(ne)s cen suales ab ep(iscop)orum subiectione h(abe)ntur imu nes. inspicienda sunt g(enerali)t(er) ecclesiarum priuilegia. & ip(s)or(um) tenor est diligentius attendendus. ut si fuerit deprehensum. q(uod) ecclesia que censu(m) solui(t) specialiter b(ea)ti petri iuris existit. & ad indicium p(er)cepte libertatis censu(s) annuus offeratur. no(n) in merito poterit sp(eci)ali prerogatiua gaudere. si uero ad indicium p(er)cepte p(ro)tectionis censu(s) p(er)soluitur. non ex h(oc) iuri dyocesiani ep(iscop)i a liquid uidetur esse subtractum.

Recepimus & j. non om(ne)s. sic templarii & hospi talarii & cistercien(ses). qui censum no(n) soluunt. ro(mane) ec clie. sic credo. inspicienda. de h(oc) t(ame)n est. s. e. px(ime). p(er) cepte libertatis. u(bi)cumq(ue) inueneris h(ec) uerba in priui legiis statim intelligas illos esse ex toto exemptos a iurisdictione ep(iscop)or(um) ut hic p(ro) ad indiciu(m) p(ro)tectionis. l(ice)t ep(iscopu)s recipiat aliquos sub sua p(ro)tectione non ex

que [illegible] quo ad laicos [illegible] quod per ipsos [illegible] ... de eo qui mit. in pos. ta. ne. [illegible]

[illegible] hic casum quo [illegible] priuilegii [illegible] ... suggestionem [illegible]

terea obtracti sunt a iurisdictione episcoporum, i. e. ex pre-
sic et per affirmationes in forma communi non preiudicatur
episcopo loci. s. de affirmat. utili. e. lib. et q. per totum. et ar.
s. de maio. et obe. per tuas. ar. contra s. de peregrinantibus c.
uno. quid ergo ualet talis protectio sine pre[...] sicut pri-
uilegiis confirmatio in forma communi tamen aliqua reueren-
tia plus debet illis quam aliis. ar. decret. per de p-
tuas. et forte eciam papa mouetur per eis cum iniuste
grauantur ad litteras concedendas. Idem.

Sane et j. temerarium est et in-
dignum aliquid sibi sua auctoritate presu-
mere, que uero ex aliqua certa ratione inspec-
ta singularibus noluit beneficiis indulgere.

Sane et j. temerarium. hoc ideo dicit
quia que per priuilegium conceduntur non debent tra-
hi ab aliis auctoritate propria in exemplum ut inc. et xvi.
q. i. hinc est quia priuilegia communem legem non faciunt.
xxv. q. ii. non exemplo. et s. de conces. p. cum instituit. in
fi. et ff. de constit. princ. l. i. § de legibus. leges infi.
et vii. q. i. petisti. et ar. e. di. contra morem. ar. contra quia uni
persone conceditur ceteris denegari non debet. v. di. ad eius
uero. et iiii. di. denique. non sunt contraria quia loquuntur de
iure communi. q. ii. de iure communi. quod concedit omnibus
concessum intelligitur. secus de iure speciali in quo
casu loquuntur prime auctoritates. certa ratione. nota
quod priuilegium non est dandum nisi certa ratione. ut vii.
q. i. petisti. et non subito. sed cum magna de libera-
tione. xxiii. di. omnis filius. et xvi. q. i. in prouincia. Sin-
gularibus beneficiis. i. priuilegia quae singularia sunt
et priuata a lege communi. iii. di. priuilegia. Celest.
iii. abulensi episcopo.

Patentibus litteris certificari desideras.
utrum templariis hospitalariis et
aliis oratoria in domibus suis habentibus lice-
at campanas in eis ponere publice quas pul-
sare. Respondemus autem consul. t. quod non licet eis hoc agere
cum potius per te apostolica, te p. cen. ec. cohercen-
di sunt ut ita suo iure gaudeant quod iu-
stitiam non impediant aliorum.

Patentibus et j. non habent eis. nec est ibi missas ce-
lebrare. de c. di. i. huiusmodi. et c. clericos. et c. sicut.
post pte. ar. quod exempti si excedant metas priuile-
giorum sui publice delinquunt quod possunt ab episcopis co-
herceri. ar. j. e. c. pe. § de hoc. non impediant. ar. quod
papa sic indulget priuilegium ut non ledat suum non
impediat iustitiam aliorum. ff. ne quid in loco pu-
blico. l. ii. § si quis a principe. et s. de usu pal. ex
tenore. et xi. q. iii. si quis non obediat. et xxii. q. ii.
primum. et ff. de condic. in. nam hoc. et s. de consuet.
cum olim. et s. de ecclesiis edificandis. ad audientiam. Inno-
centius iii. archiepiscopo lugdunensi.

Tuarum nobis tenor edocuit litterarum
quod fratres hospitalis sancti iohannis laycos
et illiteratos mittunt pro elemosinis colli-
gendis et j. Cum in quadam ecclesia baptisma-
lis a predecessore tuo collata quidam eorum
percutiens uicarium sacerdotem ipsam san-
guinis effusione fedasset, usque ad reconcili-
ationem diuina ibidem interdixisti offitia ce-
lebrari. sed nichilominus ipsi in ea diuina of-
fitia celebrarunt, alios uero presbyteros ab officio sus-
pensos per episcopos suos hii dum cum sint layci ad
officia restituunt exequenda. quosdam pre-
terea qui cum uxoribus suis in domibus ipsis
commorantur eo quod eis de suis aliquid conferunt
annuatim ita emancipare attendunt ut ali-
quibus secundum legem terre de sibi obiectis respondere mini-
me teneantur. et cum et quia priuilegium meretur a-
mittere qui permissa sibi abutitur potestate. et c. ea-
que. si quos clericos aut laycos a dictis fratribus pro
colligendis elemosinis cruce falso signatos
inueneris, hii sunt a quibus ipsos missos esse consti-
terit per totam prouinciam tuam exortationis of-
ficium interdicas, missos si layci fuerint ex-
communicationis mucrone percellas. si clerici ab of-
ficio beneficioque suspendas, nullo priuilegio prestito
beneficio uel ap. remedio preualente. eos uero
quos in predicta ecclesia lege tibi dyocesiana sub-
iecta post interdictum tuum diuina celebras-
se cognoueris, eadem pena suspensionis inuol-
uens, in ea donec reconciliata fuerit offitia non
permittas celebrari diuina. presbyteros et suspensos
ab episcopis suis. et per predictos fratres ad offitia su-
a temere restitutos in eandem sententiam suspen-
sionis reducas. illos uero quos ad respondendum a-
liis secundum legem terre per premissa causa asserunt non
teneri nolumus excusari quin eos ad respondendum
sub. ap. impedimento compellas.

Tyranus et j. ad reconciliationem. per aquam benedictam
cum uino et cinere et per episcopum et non per simpli-
cem sacerdotem. s. de c. ecclesie. uel alias. proposuisti. et c. aqua.
sed nonne ex priuilegio saltem semel in anno licet
i celebrare ante reconciliationem ut. s. e. cum et placuit.
te. § quod si et j. e. ut priuilegia. dicas quod priuilegium non
extenditur ad hunc casum quod diu sic fuit ex certo
ut j. e. c. ibi. donec reconciliata fuerit et c. et quia hoc est
interdictum iuris et non hominis. emancipare. i. de iure
te de potestate episcoporum. meretur amittere. xi. q. iii. pri-
uilegium. falso signatos. per hoc patet quod sed aliquis portet habi-
tum regularem non obligatur dummodo asserat
quod non animo obligandi. ut isti faciebant. quia in
tali casu habitus non facit monachum. s. de regula-
ribus. porrectum. ar. § si e. c. statuimus. sed uidetur quod
constat quod animo uouendi habitum recipit professorium non
obstat. xxvii. di. quod interrogasti. et s. de regularibus.
uidua. et xx. q. i. cum progenitores. quia illa intelli-
gebantur olim quando ab initio factum erat ambiguum
et per hoc uel soluitur quod de eo quod simulando se mona-
chum corrupit monialem quia non est compellendus ad
monachatum. alias tamen puniendus est exilio et si loco
se secernat monache [illegible] in autentico de sanctis episcopis.
§ ult. laus. exortationis. i. predicationis. ab officio et
beneficio. puniuntur non isti tanquam clerici. s. de commu-
ne cleri. c. ii. layci non excommunicantur. s. e. ad clericorum.
priuilegio beneficio. sic ergo uidetur quod ordinarius possit
punire exemptos cum publice delinquunt quia hoc

Hospitalarii in tota prouincia [illegible] hospitalariorum [illegible] officia qui pro elemosinis colligendis mittuntur cruce falso signatos [illegible] si sint layci [illegible] ab officio et beneficio suspenduntur [illegible] sententia suspensionis [illegible] ab ordinariis [illegible] hospitalariorum [illegible] priuilegiatorum [illegible]

priuantur officio et beneficio nuncii istorum et ipsis interdicatur officium executionis ab ordinario, ut s. de heretic. ad abolendam in fi. sed ibi dicitur tanquam a sede apostolica delegatis. Vel non uidetur quod iure suo et ratione delicti sortiatur quis forum, vi. q. iii. placuit, et s. de foro compet. c. ult. iii. q. vi. in ea agetur, et s. e. cum ex plantare. Isti et s. c. prox. et ratione delicti perdit priuilegium ut hic dicit, et xi. q. iii. priuilegium. Item reatus omnem honorem excludit. C. qui senatores uel clarissimi. l. i. Item qua in prouintia quis delinquit illic iuri subiaceat omni priuilegio cessante. C. ubi de crimine agi oportet. auth. qua in prouintia. Nec enim pretextu priuilegii flagitiorum crescit audacia. C. de priuil. scolarum. l. ii. l. xii. Et remissio peccatorum non dat licentiam delinquendi. i. q. vii. exigunt. Et dicit imperator: si permittas delinquentes aliquibus priuilegiis uti in autent. de mandat. princ. § quod si delinquentes. Sed contra uidetur quod non possunt illos punire. xvi. q. i. fre. uestre. et s. de supplenda neg. prel. sicut ubi, et j. e. cum capitula. Si tales possent puniri sicut et alii, inutile esset eorum priuilegium. Item proconsul non potest se intromittere de causis fiscalibus qui est maior omnibus post principem. ff. de off. proconsul. si aliquam. § ii. alias est lex et incipit nequaquam. Item in dix. quod ordinarius non potest interdicere istorum ecclesias quia totam terram subicit generali interdicto, sed hoc est contra s. de consuet. cum inter uos, et j. de v. sig. cum in partibus. Sed uinc. dicas quod licet non possit interdicere eorum ecclesias ipsi tamen de iure communi tenentur seruare interdictum generale, ut dicitur in duobus capitulis prox. Alii posse eos punire, s. c. prox. cum publice delinquant. Item per leuibus et minimis causis non possunt episcopi se intromittere nec excommunicare eos uel si aliquis eorum esset infamatus non potest compelli ut se purget. Nam papa nil aliud eis concessit nisi quod eos filios suos fecit. Sed in aliis si cum publice delinquunt non abstulit episcopi iurisdictionem. Alias nichil aliud esset nisi dare materiam peccandi, et quod possint puniri qui publice delinquunt uo. hic prox. et s. e. c. prox. Et hoc idem dixit t. Alii dicunt quod nullo modo potest eos punire, et papa hoc sibi reseruauit et hoc uoluit sic probare. Papa uero scit quod templarii et hospitalarii et alii exempti qui sunt in aliena prouincia et scit quod delinquunt et dicit quod non puniantur ut patet per iura in contrarium assignata. Et quia si aliqui dicantur curiales puniuntur nisi inueniuntur. Nisi sit in armata militia, tunc conueniuntur sub magistro militum nisi tangit priuilegium imperiale. C. ubi causis deci. ali. uel contali. alia ne conditione puniantur. l. ii. et illustres non puniuntur nisi suo iudicibus specialiter a principe deputatis. C. ubi senatus uel cla. l. iii. Io. distinxit: ita si priuilegiatus delinquat circa rem non exemptam, ut in tradendo uel maleficio occidendo hominem uel adulterando, tale delictum potest punire episcopus loci quia et si persona sit exempta res tamen in quam delinquit non est exempta, et ita quia ratione rei in qua delinquit sortitur forum, s. de foro compet. c. ult. Si non delinquit circa rem exemptam puta male gerendo se in officio suo uel alienando res ecclesie, tunc a solo papa punitur quia in his exemptus est. § ergo sententia illorum per iudicem affert non exemptus ibi uero punitur extra eos sed si non tangit, et hoc punitur sat. j. e. cum capitula. Si non aliud specialiter in priuilegiis suis reseruauit, et hoc in seruiet. s. e. porro. Reducas, id est ostendas illos ab eo non fuisse solutos. Sed est sicut de facto sunt absoluti ita de facto reducas illos in eandem seruitutem. Nolumus excitari. sic s. e. cum et plantare. § post. et j. e. c. post.

Idem abbati et conuentui sancti Petri Eugubini.

Cum olim essemus apud Perusium constituti et tu fili abbas priuilegium Lucii pape nobis presentans postulasses innouari, papa contradictionem Eugubini episcopi asserentis hoc in suum preiudicium redundare non fuit effectui mancipatum, et in te quidem et prefati episcopi procuratoribus in nostra presentiam constitutis per basilice xii apostolorum presbiterum cardinalem dedimus in mandatis ut si super amissione ac tenore priuilegiorum testes reciperet, quos duceres producendos, qui fideliter redegit in scriptis depositiones testium. Monasteriorum quorum depositionibus publicatis dicti procuratores ad producendos testes per quos inductos a parte aduersa repellerent inducias postularunt quas sub eo tenore illis duximus concedendas ut apud sedem apostolicam probarent quod uellent uel honus probationis pars altera subiisset. Et infra. Sed uos tamen per depositiones testium et assertiones quorundam fratrum uestrorum liquido cognoscentes talem dicti priuilegii fuisse tenorem quod uidelicet cenobium uestrum nullo mediante ad Romanam ecclesiam pertineret et quod non liceret alicui episcopo eidem monasterio et eius ecclesiis excommunicationem indicere ut fratres illic domino seruientes ab omni potestate libere Romane ecclesie libertatis gratia potirentur, et quod nulla in eis iurisdictio dyocesani episcopi habebatur; illud etiam attendentes quod cum tu fili abbas tempore clare memorie C. pape nostri predecessoris ad ipsius presentiam accessisses ipse in spetie ecclesie tue priuilegiis te licet excommunicatus esses ab Eugubino episcopo dicitis tanquam non ligatum admisit ad osculum, quod presumitur non fecisse nisi monasterium uestrum agnouisset ad Romanam ecclesiam specialiter pertinere, decreuimus priuilegium illud Lucii pape quod sine reprehensione bulle carte uel littere apparebat quod fuit nobis ostensum illius fuisse tenoris cuius per depositiones testium et assertiones fratrum uestrorum noscitur extitisse.

Cum olim et infra priuilegium Lucii quod postea fuit amissum ut infra sequetur. Vel honus. Ideo enim isti apud sedem apostolicam suos testes producere debent quia pars altera suos ibi produxit ut sic hinc inde seruetur equalitas. Quorundam fratrum. Istis non creditur tanquam testibus cum iurati non fuerint quia inducti non fuerunt in testes. Sed quia ipsi uidebant priuilegium credidit illis papa tanquam fratribus suis et honestis uiris. Sed non ad probationem sed presumptionem inducitur et coadiuuant testes inductos. Iurisdictio dyocesani et ideo nullum ius reseruauit ipsi episcopo in monasterio illo ex quo iura plene exemptionis continebantur in priuilegio illo, ut s. prox. et ar. s. e. recepimus. Non ligatum cum non esset in

Cum olim. Item priuilegium predicti de cuius uicio et tenore constat per testes. Item dicta testium inducunt.

der sinis. s. de consuet. cum ad mam. & .ij. q. i. in p
inis. & sic ipso facto denunciauit ei & non ligatum &
sic snia a non suo iudice lata seruari n d3. ar. ex. i.
de sen. ex. si aliqui . 3 de h. & .j. de sen. ex. a delicertes.
cu reprehensione. h e nota dignu. q si aliquis uult
pbare amissione instri o3 q plura pbet. s. tenore
instri & pterea q sit aliquo sic uitio quo posit ar
gui falsitatis ut hic p3 & ar. C. de fide instr. l. ult.
s3 nunquid legatus pot pari rone pbare amissio
nem instri sue legationis. dico q non. ar. j. de man
dat. pn. l. una. & q non e aliquis ibi superior cora
quo fieret pbo. al tn si honestus & notus eet pot.
& d3 ei credi. ar. xcvij. di. nobilissimus. j. et quia suf
fic pbare tm amissionem instri. l3 alia non p
bentur. C. de pbonibus si de possone. s3 h e modu
illius qui furatus fuit instrm. alr non suffic p
bare solam amissionem ut hic p3 & C. de testi
bus. testium. infi. j. et si instrm fuit exhitum i iu
dicio & ei fides e imposita si postea pdatur ad hunc
pot aduersarius instrm repbare fsito tn iuram
to q malitiose h non apponatur. C. de fide instru
tum. l. ult. si queras qualit pbatur pditio instri.
dic q p iuramentum illius qui pdidit. ar. pcec.
l. px. sic & amissio aliarum rer pbatur p sa
cramentum. C. un. ui. si quis. & .s. q metus ca. c. ult.
& .ij. q. i. in primis. hac eadem ratone uir q si im
petrasti litteras ad delegatos & eas amiseris si
pbas amissionem & tenore litterarum & q fuert
sine aliqua falsitate & sine uitio suspitois p ii uos
testes qui discreti eent cognoscere litteras de uitio fal
sitatis posit dici q postea possunt pcede. ar. h. dec.

Idem catal. elco. & albi trium fontiu.
Ex parte albusse ac sororu
lerien. eccle extitit intimata q d
melteri. epc amissionis occasione cuiu
dam ad iudices delegatos obtente i qua
nulla mentio habebatur de ipsarum priui
legiis q illas & earum eccas clerum & po
pulum ioteri. ad ap. se nullo mediate
spectare declarat quorum ipse non erat ig
narus eas incepit grauiter molestare obe
dientiam ab ipsis a clero & populo ioteri. ob
lectoni omnimodam requirendo. & .j. f. in ca
iudices ipas ualde grauarant. a d. ap. benefi
cium euolarunt. & .j. s3 iudices. ap. non de
ferentes nec fragilitati sexus compatientes e
arum in albusiam excoicationis & in de
rum & pplm ioteri. interdicti sniam prule
runt. Sane cum nuntij ioteri. eccle pdca
& alia in nra presentia. retulissent priui
legium nob. apo. ostenderunt p q ecclam
ioteri. constatiit. ad. ro. ec spaliter ptine.
Nos aut eosdem nuntios propter ap. pdic
tam diutius detinentes. q tande nullus
apparuit idoneus resal qui parte defensa
ret aduersam priuilegium. ap. se. ecce ioteri. a
cessum duximus inouand. ita tn ut p i
nouationem ipius eidem eccle non plus iu
ris accrescat q p priuilegia predecessor. n. op
timent cum p h nouum ei concedere. s3 an
tiquum ius conseruare uolumus.
Ex pte. & .j. nulla mentio. s. n uit q litte non ua
leant. s. de rescript. cum ordinem. n erat ignarus.
s. n non uidebitur ualere litte cum ex certa scia ue
ritas sit suppssa & tal quia expssa litteras non hunt.
s. de rescpt. sedem uenerab. uin. spalit ptine. & ita se
tentie n otenmt. cui q post. ap. tu q spalit sedi
apo. subiecte sunt. sic. s. e. px. sic. s. de religiosis. do.
cum dilec. s. n pp omitte illas sntias tanq nul
las. ut. s. e. px. inouand. si contradem fuisse ta
li inouatoi. pp non statim innouas3. s. e. c. px.
s antiquum ius. non ergo q p inouatom n iuris ac
quiratur s3 antiquum reseruat. ar. xij. di. pceptis.
& .s. de confir. utili. cum dilca. & .j. e. q intentonis.

Idem colimbrien. epo.
Cum olim propter contones quas aduer
sus priorem & canonicos monasterij
sancte crucis habebas p quibus ad audiam
nram fuerat appellatum moram fecis lon
giorem q p parte altera nullus apparet ferm
talis eisdem certum terminum duximus p
figend. in quo uenirent l mitterent sr pri
uilegijs omnibus & libertatibus q a. ro. pon. l
ab. cy. quondam colimbrien. epo se hre
dicebant & sr alijs questonibus aduersus eos
a colimbrien. eccla intentatis diffinitiua
sniam recepturi & .j. Interim aut utraque pti
neret coram dil. f. t. de alcobatia & de ser
za albibus & f. monacho alcobatie quibus
ca pius fuerat delegata ppone ac pbare. si
quid aliud pponendum duceret ac pband.
& .j. Iudices autem sufficient actum ee de
ca credentes monasterium sce crucis in expe
sis quas p quadennium occone hui negotij
incurrerat te fecisse dempnarunt infirman
tes sua snia libertatem quam dns. cy. colim
brien. epc contulerat monastio sce crucis ca
nonicorum assensu p portarium regis extor
to preterea q idem. cy. predecessor tuus fue
rat canonicus regularis & duo milia mora
batinorum q acquisierat in epm iam pmo
tus monasterio dederat memorato ipsum
ad restitutionem eorum iudices adepnarunt. in
sup ecclas omnes quas monasterium preter
epi colimbrien. assensum ppria auctoritate fu
derat q ps sce crucis nec prescriptone nec
defensione alia pteonibus contra se ferris ob
stiterat iudicauerunt in ius colimbrien. eccle
cum fructibus medij temporis reuocari & .j.
tande procurator monasterij pposuit sniam
non tenere q si aliae e snia memorata teni
et q tn monasterium fuit in defensu nec
exhibita fuerant coram eis priuilegia libertatis
ne rehitum psone in dampnum eccle re
dundaret. debebat ad exhibitionem priuilegio
rum suorum admitti. q e concedi de solita

Ex pte. (faded marginal gloss) inouando priuilegia non tribuit nouum ius
s3 antiquum ius

Cum olim (faded marginal gloss at foot of column)

benignitate sedis ap. postulavit. Nos ergo at-
tendentes quod eadem privilegia non solum mo-
do pro libertate monasterii faciebant, sed ex-
primebant ius nostrum, et ecclesie Ro. iustitiam tue-
bantur, ne in nos monasterio lesio redun-
daret ad privilegia exhibenda predictum eius de-
gratia duximus admittenda. et infra. Distinguentes
itaque inter libertatem per predictum episcopum ecclesie ip-
si concessam, et libertatem quam ei longe an-
tequam ipsius episcopi ap. se. indulsit. quia nobis consti-
tit evidentium fuisse in episcopi concessione cano-
nicorum assensum et concessionis paginam in
aliquot lineis habuisse rasuras et subscrip-
tiones singulas fuisse singulorum scribentium
manibus adnotatas, scriptum autem quod nobis
exhibitum fuerat nec rasuram pretenderet
nec esse variis subscriptionum manibus va-
riatum, sed ad ultimum eadem manu conscrip-
tum libertatem ab ipso episcopo concessam irritam
decrevimus et inanem. Sed et sententiam delega-
torum iudicum confirmantes, quia non evidenter
agnovimus ex privilegiis antecessorum predeces-
sores nostros ecclesie sancte crucis libertatis privilegium
indulsisse, et quod ea in possessione tamdiu
fuerat libertatis quod aliis etiam cessantibus prescrip-
sisset libertatem ei a prede. n. indultam auc-
toritate ap. confirmamus, et super hoc silentium
imponentes. Per hoc autem in nullo sentire delega-
torum iudicium derogamus cum ipsi de hac ti
agnoverint libertate et infra. Cumque libertatem
a prede. n. indultam monasterio confirmemus
ad ius professionis quod est contrarium libertati mo-
nasterium decrevimus non teneri non derogan-
tes iudicibus delegatis quibus libertatis privi-
legia non fuerant presentata. In ceteris autem la-
tam a predictis iudicibus sententiam pro collibri-
ensi ecclesia confirmamus.

Cum olim et infra. diffinitam. hoc ideo dicit quia iam pro-
cessum fuerat in causa ad plenum per iudices a qui-
bus fuit appellatum. alias hoc non haberent locum.
Et monacho. non quod causa delegantur monacho. s. de fo.
co. c. pe. consuetudinis quod est vetitum expresso nomine mona-
chatus quo tacito non valerent. quia per subreptionem
eerit optente cum monachi a strepitu causarum remo-
ti esse debent. s. de iudicio. c. uno. Et tamen hoc ut in tali
fiat mentio de monachatu. c. r. s. de reptis. c. ordi-
nem. et s. de confir. utili porrecta. c. r. similiter nec pro-
curator esse potest nisi pro utilitate monasterii sui licentia
a abbatis. xvi. q. i. monachi. et c. de preservatum. abbas
tamen potest esse procurator. s. de censibus. sopite. et s. de
transact. contingit. Eo die et committitur causa a pp. v.
ab eis legatis ut personis in dignitate constitutis v.
canonicis in cathedralibus ecclesiis vel aliis collegiis venerabili-
bus. ut in decret. innoc. iiii. in c. lugdun. preterea
decerno nec debent committi nisi in civitatibus. ubi possit
bonorum inveniri copia peritorum ut ibi dicitur. ad probanda.
et hoc additum erat in litteris ut si de privilegio pre-
deret voluntate diffinitivam sententiam promulgarent.

ut probant sententia. in expensis. quia pro monasterio
non fuit prosecuta appellationem. et tamen debuit condempna-
ri in expensis. s. de a p. sepe. et c. reprehensibile. de iure-
mentis dicitur. s. de dolo. infine. iuraveras. probatio ista
expensarum per iuramentum solum fit. ut hic patet. et c.
de iudic. scimus. taxatione premissa ut eadem l. et iii.
q. iii. c. offeratur. et s. de penitent. constitutis. et s. q.
metus causa. c. ult. ex toto. consensus seu confessio
extorta non ualet. xv. q. vi. c. i. et ii. et c. de hiis que vi
metusve causa. l. iii. et s. e. platium. et xxx. q. ii. lo-
cherius ad restitutionem. quod quicquid post suam conse-
crationem acquisivit episcopum acquisivit. quod donare
illa non potuit. quia cum nichil habet nichil dare potest.
xviii. q. i. statutum. l. iii. di. abbas. et s. de iure pa. quod
autem infra. revocari. non quod ecclesie sui antecessoris episcopi edifica-
re non debet. et si sit aliquis exemptus. de consecratione di. i. nemo.
et i. q. ii. placuit. et in autent. de ecclesiasticis titulis. c.
si quis autem quod si fecerit, ecclesiam ad suum dominium
revocabit. ut hic patet nisi abbas illam prescripsisset
ut s. dicitur. xii. q. iii. in fine. non teneri. forte diceret
sententiam latam contra absentem non contumacem. et tamen
nulla erat. iii. q. ix. omnia. et ff. de re iud. contra pu-
pillum. sed hoc non erat verum ut patet hic per finem. quod con-
firmatur sententia per partem. i. dampnum ecclesie. xvi. q.
vi. si episcopum. et ff. quod cum ex facto tutoris. l. ob dolum vel
culpam. de gratia duximus. et sic beneficio restitutionis
admissum fuit monasterium ad exhibenda pri-
vilegia que omiserat. s. de in integrum rest. auditis et aliis
pluribus. c. sed iure communi non admitteretur preterea il-
lorum instrumentorum et sibi imputet quod omisit illa. s. de re-
iud. inter. mo. et c. cum olim tamen in causa ap. bene audire-
tur de iure communi ad exhibitionem privilegiorum quia tunc
possunt induci nova instrumenta et nova exceptio op-
poni. s. de fide instrumentorum cum iohannes. et c. sententiam
rescindi non posse. l. ii. et c. de temporibus. ap. pro hac.
et hic non fuit appellatum a sententia. quia si appella-
tum fuisset non fuisset admissum monasterium. tamen
via quod diu non competit ordinarium auxilium non da-
tur extra ordinarium. ff. de minor. in causis. in prin.
rasuras. in loco suspecto alias non obesset. s. de fide in-
strumentorum. ex litteris. subscriptiones. ex hoc non debe-
ret esse suspectum quia quot sunt subscriptores subsc-
ribentium tot diversitates scripturarum debent esse. et
dissimilitudo debet esse ut patet ipso facto per subscriptores. vix
enim possent esse similes quod singuli subscribere debeant.
probatur. c. cum testa. facere. post hec consultissima
sed reprobatum fuit hoc instrumentum ex eo quod habebat rasuras
in loco suspecto et quia etiam videbatur quia scriptum aliud
originale fuit exhibitum quod fuit eadem manu con-
fectum et subscriptum et ideo non fuit illi instrumento ad-
hibita fides. s. i. s. de except. cum venerabilis. irritam et
inanem. et hoc patet quod licet sententia per falsa instrumenta lata sit nul-
la est. infirmum tamen quamdiu constet de hoc aliqua re-
tur s. de fide instrumentorum accepimus. c. de hoc. prescrip-
sisset. si allegasset prescriptionem nomine romane ecclesie.
s. de prescript. cum ex officii. cum ipsi de hac. sed
tamen de libertate ab episcopo concessa que non valuit et
ita patet quod licet sententia iudicis retractetur non est prestita

ridum ipsa ecclesia ipsum. quia ad fecerit fraudulenter. non
in contrarium probatur. ij. q. vi. h. c. placuit. adiutus pro
fessionis. i. ad ius obedientie vel fidelitatis. que est contrari
um libertati. s. de sym. ex diligenti. in ceteris s. s.
quo ad expensas et in restitutione in arbitratorum. et in
restitutione ecclesiarum. et sic sententia pro parte tenet. et pro par
te reuocatur. sic. s. de testibus. causam. et c. raynaldus.

Idem episcopo et magistro G. lemouicensi.

Accedentibus ad presentiam nostram.
Abbatis et conuentus namacensis ex
una parte et templariorum de coteri ex altera
procuratoribus procurator monachorum proposuit
quod cum decimas terrarum de sarcole diu que
te possedissent antequam ad templariorum do
minium peruenissent. et postmodum templa
rii terras acquisierunt predictas decimas eas
dem per xl. annos et amplius pacifice pos
sedissent nunc eis ipsas subtrahere non ue
rentur. et in dis. ij. c. iij. q. si abbas et monachi
sufficienter ostenderint quod a templariis de
cimas de terris predictas per xl. annos continue
perceperunt sententia lite uos ad prestationem ipsarum
templarios compellatis. cum in tanto tem
pore contra indulta priuilegia decimas soluunt
eis renuntiasse tacite presumitur. quod si in
probatione defecerint ab ipsorum in petitione tem
plarios absoluatis. ipsis super hoc silentium im
ponentes.

Accedentibus. et in. per xl. an. et sic patet quod contra priuile
gia prescribitur. ar. contra. xxv. q. ij. s. dicit quod
priuilegia ecclesiarum et monasteriorum cunctis temporibus
inuiolata permaneant. sed illud loquitur de alio pri
uilegio quod potius pertinet ad libertatem et immuni
tatem ecclesiarum. et de generalibus statutis quibus ecclesia
regitur. et illa intemerata seruentur. sed et uidetur quod unico
actu perdatur priuilegium. C. de pactis inter uirum.
et emp. l. commissorie. et C. de iure do. impe. l. ij. de his
per donationem est. s. de constit. cum accessissent. preter
ea ad hoc ut perdatur priuilegium sufficit quod per xxx annos
non sit usus priuilegio. s. e. si de terra. et hic dicit de
xl. ad hoc dixerunt quidam quod et unico actu perdi
tur hoc priuilegium. sed hic requiritur de xl. et in de xxx.
quia sic de facto accidit. si. ff. de pec. her. in fin. ueni
unt C. aptanda. et hic partes uoluerunt uel audien
di erant. s. de testib. spol. c. i. et ff. de probat. cetere
um. et sic unico actu perditur priuilegium. et redditur
ter ad ius commune. si. ff. de pactis. si unus. s. quod si non
ut totum. ff. de adimendis legatis. l. iiij. quod conti
nuatur precedenti. et xxxv. di. ab exordio. ad hanc
solutionem consueuit distingui priuilegium. aut datur
ad agendum aut excipiendum et est contra hanc distinctionem s.
de constit. cum accessissent. sed hoc non credo quod hoc
priuilegium unico actu tollatur. ar. ad hoc. C. de ex
cusat. tu uoluntarie. et C. de epis et cler. aut.
presbyteros. et credo standum huic decretali. et ualebit
priuilegium istud nisi probetur quod xl. annis non sit
usus priuilegio soluendo decimas quiete. ar. op.
s. de sepe. cum liceat. et ita perditur priuilegium hic

eodem tempore quo et prescribit contra ius commune. in
qua continue debent isti probare perceptionem decimarum
quolibet anno ut dicit littera ista. unde isti si uellent
probare interruptionem et possent admitterentur uel per re
tentionem decimarum uel et per litis contestationem factam et
hoc indicant uerba illa continue perceperunt sententia lite et i
ta quod dicitur s. e. si de terra. de xxx. an. non tenet. s. de pre
ben. ad audientiam. renuntiasse tacite. s. e. si de terra.
ui de hoc. s. de his que fi. a maio. p. c. ex ore. s. de
off. del. gratum. sed si aliquid tal renuntiatio possit ei
ab aliis obici quibus decimas non soluunt. ar. quod
sic. s. de constit. cum accessissent. et s. de preben. pro
illorum. sed hoc non credo. quod propter hoc perdant priuilegium
quo ad alios. sed de priuilegio tantum detrahitur. s. e. si de
terra. Idem episcopo lingonensi.

Cum capella ducis burgundie gau
dere dicatur hoc priuilegio quod nullus ar
chiepiscopus uel episcopus in personis canonicorum eiusdem
capelle suspensionis uel excommunicationis aut
interdicti sententias audeat promulgare. qui
dam capelle supradicte canonici qui prochi
ales ecclesias a te tenent occasione priuilegii prelibati
in hiis et quorum iurisdictio ad te pertinet i
ta se dicunt exemptos ut quotienscumque gra
uiter interdum excedant tue correctioni re
cusant. et sententie subiacere. unde a nobis tu postula
sti certificari qualiter est sit procedendum er
ga rebelles huiusmodi procedendum. quo circa. quod. quia
in quantum exempti sunt eiusdem ratione cap
pelle ap. priuilegiis deferas reuerenter. sed in quan
tum ratione prochialium ecclesiarum uel alias iu
risdictionem tuam respicere dinoscuntur officii
tui debitum in eosdem libere prosequaris.

Cum capella et in. in quantum exempti.
quod colligitur ex forma ipsius priuilegii. s. e. porro.
et c. recepimus. ex hac dec. soluitur quod de abbate
qui adquisiuit priuilegium quod monasterium suum es
set exemptum cum omnibus capellis suis. et postea procedente
acquisiuit cappellas quas contendit eodem priui
legio retinere. episcopo loci contradicente. et est distinguendo
per hanc dec. utrum acquirit nouas cappellas prioribus ac
cessorias an que principaliter se habent ab illo ordo se
gregate. in primo casu participant eodem priuilegio. in
secundo casu non. ar. ff. de liberatione legata. l. ult.
s. gay o. ff. de leg. iij. ipsorum. i. et l. cum infi. ar.
con. ff. de con. ob. cum stipulatum. hinc dec. contra. uer.
xvi. q. i. frater noster. et xij. q. ij. cognouimus. quia una et eadem
res non debet duplici iure censeri. et s. de decimis cum
in tua. sic ergo uidetur quod isti pertinent sunt tibi per
sonaliter quod est contra id. ff. de statu liberis si duobus. sed non
obstante quia quantum ad capellam istam sunt tibi ab
episcopo et in hiis que spectant ad ipsam in hiis autem que ab
sub sunt episcopo non sunt exempti. et diuerso iure cense
tur quo ad diuersa non ad idem. sicut potest quis habere
plura domicilia. s. de foro. c. ex parte. et quo ad u
num forum potest censeri uno iure. et quo ad aliud
alio. et sic tenetur utrique et est. si. s. de maio. et o
be. per tuas. et in. o. pre. infi. et sic exemptus potest iu

Cum capella ... exceptione ... burgundie dicatur ... subiectus
qui ratione ... censetur exemptus

dicati ab epo loci. s; nō hys in quibz exempt' ē n p'uit dr. s. e. tuatum. Idem albi & fratribz euesham̄ cenobij.

Ex ore sedentis in throno p'cedit gladius bis acut' q'm ex ore ro. pō. rectissima debet exire sentencia q' contra iusticiam nulli parcat s; reddat unicuiq; q' suū est. Cum g' inter nos & wigorn. epm̄ sup monasterij uestri subiectione ac libertate controūsia uerteret monasterij ūri procurator proposuit q' id' monasterium ab ipsā sui fundacōe liberum extitit & exemptū ad h' p'tendum priuilegia p'dcā. inducens constant' unum & altm̄ alexandri. necnon indulgencias cle. & cel. quoz usum continuum a longis retro temporibz p depōnes testiū ostendere nitebatur & ī. p'cto in priuil. constant' quiddā continetur p q' idem cenobium ur' ad iurisdicōnem prtinere. uidel; q' abbas eiusdem primum locum post wigorn. p'sulē sp obtineat. Cū cum locum ipsum obtinē non possit in generali concilio. nec in p'uinciali. q' absonum eēt ut abbas primus post illum sup alios epos resideret. relinquitur q' locum illum in epali synodo intelligatur habere. q' tenetur ad synod. epalem accedere. ac p h' ipius statuta recipe ac seruare. In priuil. uero alex. pp. quiddam aliud continetur p q' dyocesanus eps in eodem cenobio iurisdicōnem suam & si nō in oībz in quibzdam tn̄ retinuisse uidetur. cū in illo dicatur. wigorn. epi. a fratribz eiusdem loci aliquid iniuste nō exigant. s; hijs tm̄ contenti p'maneant que predecessores eoz ab ancessoribz suis constat rationabilit' impendisse. Cū constat q' abbas epis aliq' de suis rationibz exhibere tenentur. Nos igitur hijs & alijs diligenter auditis q' cū a neutra pte sit p'bata prescriptio sentialit' diffinimus. q' euesham. cenobium liberum ē in capite tanquam ab epali iurisdicōne prorsus exemptū & soli eccle. ro. subiectum tutela tn̄ ipius cantuarien. archiepo reseruata. In membris aut' que nō probantur exempta dyoc. epo ipm subiacere decernimus. propter q' abbas ad synod. eius d; accedere primumq; locum post wigorn. epm̄ obtinere. p ipis quoz membris non exemptis idem abbas tenetur wigor. epo exhibere reuerenciam obsequium & honorē quibz wigorn. epc sibi competent' exhibitis d; manere contentus.

de i. epi

Ex ore & ī. rectissima. cū ius faciat quo ad oēs qui simil' iudicare tenent. s. de re iud. in caus. & id cum multa prudentia & deliberacōe est p'mulganda. xxx. q. ix. aplice & c. sentenciam iusti. nulli parcat. ui scandalum nō timet al' ueritatē d; seueritati. l. di. ut constitueret. & xlui. di. amesta decet. & xxiii. q. iiij. nō pōt. & s. de nouī opis. nūc. ē ex inuiudo. q' suū est. sic s. in constit. grege. in prin. libri minus. & in dec. de iusticia. & in re. i prin. & summum bonū in rebz est iusticiā colere. xi. q. ij. cū deuotissimā. ad synod. epalem. cum iusta cā exigit. xviii. di. epc. recipere ac seruare. xviii. di. decreuim̄. aliqua de suis. ar. q' si h' dicō q' l. h' dictō sicut ponitur in priuilegijs. q' p h' ponit' aliq' al' nichil eēt. ar. j. de v. sig. abbe. ff. de condict. & de quibz diebz. §. dominus. ff. de l. i. si seruus. §. seruus. & §. cui quibz. & l. si sic. §. i. C. de sa. cā. adita. l. ij. ar. cē q' pō intelligitur a dicōnale. ff. de cotrahenda empt. si quis fund. & l. se debitore. i fi. jo. prescripcō sic p'bata. In hijs. s. q' p priuileg nō erant exempta in quibz optinet epc. uel ī. sequitur. & sic est. ar. q' abbas pōt prescribe iure comūe in capellis cō epm̄ in hijs que pōt possidē. s. de prescript. auditis. q' non p'bantur. g' licet quis p'bet exemptionē capitis non iō p'bauit exemptionē membroz. ar. s. e. p'x. ar. cē. q' totum & ps debent censeri eodem iure. xx. di. c. i. & ij. & xij. q. ij. cognouimus. & ij. q. vij. si quis eps. & ff. p delicto. an ps. idem abbas tutē. & sic est. ar. q' aliquis pōt eē uasallus multoz sicut iste abbas fuitē ppe & epo pro capell. & s. c. p'x. & ff. de opis libtorum. l. amborum duoz.

Ex ransonien. epo.

Ex parte tua fuit qūitum utrum clerici & layci qui litteras p'tectionis ostendunt in quibz psone sue ex uoine cum omnibz rebz suis sub ap. protecōe consistere declarant' a iuris dyoc. epi sunt exepti. Nos autem tales. s. q' p litteras hm̄ ab eporum suoz potate minime subtrahimus.

Ex pte & ī. declarant. sic s. e. recepim. & s. de maio. & obe. p'tulas. subtrahimus. sic g' tal' p'tectō in iure eib sic affirmatio in forma cōi. de qua d'r s. de concess. p. q' p diuersitatem. ad quid g' impetramur q' plus solz timi q' spāli pollicetur quā q' generali impatum. s. de rescript. si adū sus. & xxiij. di. quinquam. Id' elyen. epo.

Pastoralis officij & ī. Interrogasti utrum uiri religiosi quibz a se ap. est indultū ut ecclas suas in p'pos usus possint conuertere decedentibz psonis earum liceat auctoritate ppria possessionem earum de. intrare. l' p dyoc. epm in ipas sunt potius inducendi. Ad q' R'n' forte in indulgencia summi. pon. id continetur expressum. suo epo in consulto in possessionem ipsarum eis non ē licitū introire. q' p indulgenciam hm̄ epali iuri nō credimus derogari.

Pastoralis & ī. contineatur expssum. ar. q' p'uilegium sp intelligitur concessum sine lesione alterius. s. de translat. lz & s. de usu pallij. ex tuar. s. de ecclesijs edi. cum dicat apls & c. ad audiam. ij. & C. de in of. te. si qūi. ar. s. e. patentibz. i. a sulto. sic lz lex concedit libertatem seruo uindicanti necem dni. a iudice tn̄ tenda est. C. p quibz caus

Expone faq. recepimus sub protectione sed per hoc ita tenetur exemptus

Pastoralis religiosi p'uilegiati super capellis in suos usus conuertendis de ipsis dyoc. possessione apprehendere ... in suis p'uilegijs aliud capiatur

cetti accipiant seruitium libertatis. l. i. la. in possessionem. quod nunquam habuit. et hoc ideo quia nemo sua auctoritate rem suam accipere debet. ff. unde vi. si quis in tantam. et xvi. q. vi. placuit. et C. de acquir. pos. i. prima. ff. de acquir. pos. si ex stipulatione. sed eius si possessionem inuasit. s. de restit. spo. cum uenissent. indulgentiam si de duabus seruitutibus altera remittatur alia remanet in suo statu. ff. de seruit. ur. p. si domus tua. nec hic generali questione conceditur quod specialiter non fuit concessum. ff. de peculio. qui peculium. ff. de pign. denique. et l. obligatione. et s. de ele. ecclesia uestra in tercio. n. et c. et de in of. te. si quando. Idem epo. et c. tropol.

Petisti per te ap. edoceri utrum cum fratres hospitalarios uel templarios contra iuram generali sententia supponitur interdicto eisdem non seruantibus nos illud teneamini obseruare. ad quod dicimus quod sedium illorum excessus uobis non prebet licentiam excedendi. sed si prefati hospitalarii uel templarii priuilegiorum suorum fines excesserint uiolando terre interdictum quod per illos fuerat promulgatum ne uideantur de aliorum fletu ridere uos in penam presumptionis illorum quamdiu ipsi uiolauerint interdictum de nostra licentia celebretis.

Petisti et i. ridere. si. i. de sen. ex. sue. quod diu si. vi. q. ii. si tantum. et c. placuit. celebretis. non debent aliis legem imponere quam ipsi negligunt obseruare. s. de seten. per illorum. nec tenentur alii obseruare priuilegium quod ille non seruat cui concessum est. i. de sen. ex. mandata. et qui priuilegium alterius non seruat eius priuilegium non est seruandum. s. de ape. an sit deferendum. et quod ab aliis exigere debet multo fortius a se ipso. ff. de neg. ge. si pupilli. § ult. et ff. de administrat. tu. quotiens. § si tempali. et ff. de seruitut. ur. p. alternis. et s. de natis. ex li. uentre. c. uno. Idem.

Quoniam per confessionem constat partis aduerse quod nepherinus est episcopale ius percipit in ecclesia sancti blasii de flaiano credimus quod non obstante illo capitulo priuilegii quod monasterio est indultum. ut nullus episcopus ecclesias utroque iure illi subiectas. interdicto supponere uel monachum seu clericum uirum eiusdem monasterii synodare uel excommunicare presumat. prefatus episcopus possit interdicere dictam ecclesiam. et excommunicare monachos clericum ad eius regimen deputatum. cum alterum de iure fuit perfaciendum. quoniam illud capitulum intelligendum est uel de monachis aut clericis in ipso monasterio permanentibus. uel ad ecclesias destinatis. utroque iure sibi subiectas.

Quoniam p. c. et i. utroque iure. i. in spiritualibus et temporalibus. s. e. cum plantare. § in ecclesiis. et xvi. q. ii. c. i. illud intelligitur cum traditur ecclesia pleno iure inde quasi interpretatur. hoc uerbum utroque iure cum tamen utroque iure possit ecclesia alicuio monasterio esse subiecta. licet episcopus aliqua episcopalia ibi percipiat. s. de censibus cum uenerabilis. synodare. i. ad synodum uocare. permanentibus. similis interpretatio est. xvi. q. i. generaliter. et si. i. de u. sig. alter. in fi. et ita licet persona sit exempta tamen ratione rei quam possidet non excepte est subiecta. s. e. cum capitula. et c. ex ore. in fi. et s. de maio. et obe. pastoralis. utroque iure. in spiritualibus et temporalibus. ut. s. p. Idem archiepo. lund. ap. se. le.

Quia circa. et i. uerum monachi olim scorum priuilegium predecessoris tui sententiam episcopalibus decimis retinendis indultum extendere ualeat ad possessiones adquisitas et postmodum acquirendas. sententiam quo tale damus responsum quod si decimarum illarum remissio facta extitit per canonicas sanctiones predecessor tuus in defunctas decimas episcopales monasterio remittendo cum tunc eis excepit et potuerit excepisse. ac in beneficiis plenissima sit interpretatio adhibenda. nec deceat una eademque subiecta diuerso iure censeri intellexisse uidetur non solum de decimis possessionum illius temporis sed futurarum.

Quia circa. et i. episcopalibus. de quibus loquuntur canones. xii. q. ii. nobis concesso. per canonicas sanctiones. puta de consensu capituli. xii. q. ii. sine exceptione. et s. de his que fiunt a p. sine c. c. cum nos. nec in enorme detrimentum quia per hoc posset reuocari. s. de donat. apostolice. in finite. ar. quod indefinita equipollet uniuersali. xix. di. si romanorum. nichil excepit. sic s. de iure. pa. ex litteris. beneficiis. sic s. de donat. c. dilectis. in fi. et i. de u. sig. olim. et ff. de constit. prin. l. ult. sed futurarum. ar. quod in priuilegiis uerbum generale et indefinitum plat. ad futurum extenditur. xi. q. ii. cognouimus. et s. de decimis. ex parte tua. et i. ee. c. quod res. pub. obli. pos. l. ult. ff. de seruit. ur. p. si seruitus. ar. contra s. de censibus quanto. et s. de decimis cum in tua. et s. e. cum capitula. ff. de contrahen. empt. in lege. et l. ruptura porta. ff. de dampno. infe. dampni. § si is quod sed ideo hic cedantem fit interpretatio. ne excogitata fraude sue obuiet libertati. xvi. q. ii. c. i. C. de donat. si quis argentum. § ult. secus non est. ta uerba ponuntur in eo casu non extenditur ad aliud sed ita seruandum est. s. e. porro. et c. recepimus. sed uerbum generale uerbum ponitur ad omnia equipollentia extenditur. sic s. de decimis ex multiplici. si autem eque potest retorqueri ad ius commune sicut ad priuilegium. pro iure interpretatio facienda. pro iure quam per priuilegium. s. de consuet. cum dilectis. et ut nemini sit onerosa. ar. s. de test. cum tu. et ut non sit captiosa. ff. de reg. i. quotiens. et contrarium pro interpretatio debet fieri quod potuit legem apertius dicere. ff. de pact. ueteribus. et ff. de contrahen. empt. labeo. et ut fiat secundum communem modum loquendi. s. de sponsalibus ex litteris. nam consuetudo interpretatur uocem. i. de u. sig. alter. et secundum intuitorem partem fit interpretatio. s. de sponsal. tuinemus. et i. de reg. i. c. ii. si neutra erit tutior. et quod a biginior erit uitanda. xiii. di. c. ult. ff. de rebus dubiis. c. in testo. io. Id in q. generali.

Antiqua patriarchalium sedium privilegia renovantes sacra universali synodo approbante sancimus ut post Romanam ecclesiam que disponente Domino super omnes alias ordinarie potestatis obtinet principatum ut pote mater universorum Christi fidelium et magistra Constantinopolitana primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium, Ierosolimitana quartum locum obtineat, servata cuilibet propria dignitate. Ita quod postquam antistites earum a Romano pontifice receperint pallium quod est plenitudinis officii pontificalis insigne prestito sibi fidelitatis et obedientie iuramento, licentiam et ipsi suis suffraganeis pallium largiantur recipientes pro se professionem canonicam et pro Romana ecclesia sponsionem obedientie ab eisdem. Dominice vero crucis vexillum ante se faciant ubique deferri nisi in urbe Romana et ubicumque summus pontifex presens extiterit aut eius legatus utens insignibus apostolice dignitatis. In omnibus autem provinciis eorundem iurisdictioni subiectis ad eos cum necesse fuerit provocetur salvis appellationibus ad sedem apostolicam interpositis quibus est ab omnibus humiliter deferendum.

Antiqua et cetera. renovantes xxij di. renovantes. Alexandrina secunda post Constantinopolitanam et post Constantinopolitana primum post Romanam. Nam Alexandrina olim fuit prima post Romanam ut xxij di. renovantes et sic privata fuit iure suo sine culpa quod esse non debet regulariter s. de constitutionibus cognoscentes et s. de eo qui cognovit consanguineam uxoris sue discretionem et c. ult. et xvi q. ult. inventum et l vi di. satis perversum. Sed hic tamen non fit sine causa s. ut lite non contestata quoniam frequenter. Sed ij quod fit pluribus modis. Nam aliquis propter paupertatem, odium, meritum, favorem, scelus, ordo. Propter paupertatem uniuntur due ecclesie ut unus sit sacerdos utriusque x q. iij unio cum utraque sum asserit inter se proprium et ita propter paupertatem privantur. Propter odium ut lxx di. neminem et xlij q. vij decrevimus. Propter meritum s. de clerico egrotante. Propter favorem ut hic et c. renovantes et propter meritum seu favorem consecrationis xxiij q. vi. quoniam omnis et favore religionis s. de ecclesiis edificandis ad audientiam atque propter scelus et privantur illi qui non peccaverunt xxv q. ij. ita nos propter ordinem privatur dominus servo suo liiij di. ex antiquis et c. frequentis quandoque propter defectum sacramenti xxxiij di. si quis et c. sequentem. Fidelitatis et obedientie sic ergo patriarche et illi qui nullo medio subsunt domino pape iurant ei fidelitatem et obedientiam ut hic dicitur et s. de iureiurando ego N. Sic et suffraganei suo metropolitano obedientiam et reverentiam prestare debent. secundum quod isti prestant pape s. de maioritate et obedientia dilecti. Professionem i. obedientiam et reverentiam s. de sym. ne dei ecclesiam ad quod non tenentur exempti episcopo diocesano cum illud sit contra libertatem s. e. cum olim. insignibus. Nisi in urbe etc. quod minor non potest exercere suam iurisdictionem presente maiori xxi di. denique et xcv di. presbyteri. ff. de of. proconsul. l. ult. et s. de of. legati. volentes. ar. c. xcv. di. ecce et xi q. i. pervenit. C. de donat. In hac sacratissima. Ab omnibus i. est privilegium apostolice sedis ut omissis mediis possit appellari ad ipsam ut in c. sumitur et ij q. vi. ad romanam. sic et intelligitur quod dicit imperator quod ius similia privilegia cum Romana ecclesia in autentica de ecclesiasticis ti. in prin. coll. ix et lxv di. mos antiquus.

Idem in eodem.

Ut privilegia que quibusdam religiosis Romana concessit ecclesia permaneant inconcussa, quedam in eisdem duximus declaranda. Ne minus sane intellecta pertrahant ad abusum, propter quod possint merito revocari quia privilegium meretur amittere qui permissa sibi abutitur potestate. Sane quibusdam regularibus a sede apostolica est indultum ut hiis qui fraternitatem eorum assumpserint si forsan ecclesie ad quas pertinent a divinis officiis fuerint interdicte ipsosque mori contigerit sepultura ecclesiastica non negetur nisi excommunicati vel nominatim fuerint interdicti. Suos quoque confratres quos ecclesiarum prelati apud ecclesias suas non permiserint sepelire nisi excommunicati vel interdicti fuerint nominatim ipsi ad ecclesias suas deferant tumulandos. Hoc autem de illis confratribus intelligimus qui vel adhuc manentes in seculo eorum ordini sunt oblati mutato habitu seculari vel eis qui sua bona dederant inter vivos retento sibi quamdiu in hoc seculo vixerint usufructu qui tamen sepeliantur apud ipsorum regularium vel aliorum non interdictas ecclesias in quibus elegerint sepulturam ne si de quibuslibet ipsorum fraternitatem assumentibus sunt intellectum pro duobus aut tribus denariis annuatim sibi collatis dissolvantur passim et vilescat ecclesiastica disciplina. Certam tamen et ipsi remissionem optineant ab apostolica sibi sede concessam. Illud quoque quod hiis regularibus est indultum ut si qui fratrum suorum qui ab eis missi fuerint ad recipiendas fraternitates sive collectas in quamcumque civitatem vel castellum vel vicum advenerint si forte locus ille a divinis officiis sit interdictus in eorum iocundo adventu semel in anno aperiantur ecclesie ut exclusis excommunicatis divina ibi officia celebrentur sic intelligi volumus quod in eadem civitate aut castro vel villa una tantum ecclesia eiusdem ordinis fratribus semel ut dictum est aperiatur in anno. Quia licet pluraliter dictum sit quod in eorum iocundo adventu ecclesie aperiantur non tamen ad ecclesias eiusdem loci divisim sed predictorum locorum quamlibet sano referendum est intellectu ne si hoc modo singulas eiusdem loci visitarent ecclesias nimium vilipendi contigeret sententiam interdicti. Qui vero contra declarationes predictas quicquam sibi usurpare presumpserint gravi subiaceant ultioni.

Ut privilegia et cetera. intellecta. qui maliciose privilegium principis interpretatur infamis efficitur. C. de

Ut privilegia. Hic declarat privilegia templariorum et hospitaliorum de sepeliendis fratribus tempore interdicti et de celebrando semel in anno in ecclesia sua in loco interdicto

V

iniquum. Non ita q. celebret principaliter cum ipso more solito. sed intersint ut audiant sicut alij extranei qui non sunt interdicti cum ipsi causam non habent privilegium
... si vel sacri... s. c. proximo. vel potest exponi quia id est non semper quia si ex tali celebratione oriretur scandalum non debent semper celebrare. sed aliquando id est quando non esset scandalum
... cap. propter hoc dicunt quod aliqui non deliquerunt. nec aliquando cum deberent ut ponetur interdictum. licet forte illos interdicto subesse dominus non debeat cum illis qui privi-
legium habent. cum causa tamen illam bene possint audire divina et percipere sacramenta. Credo quod non debent admitti ad aliqua officia ut et ipsi aliquos inducant ad
faciendum et ut sententia magis timeatur. quia qui suspensus est vel interdictus in una ecclesia in omnibus est interdictus. hoc expresse dicitur in textu et in glo. iiij. q. v. Quisquis.
et ar. lxv. ad hoc. j. de pe. et re. Omnis. quod interdicitur hominibus. Ad iniquum. nota. excommunicatione in ius ad iniquum.

legibus et c. l. ij. mutato habitu seculari. ita quod habitus
illos distinguat ab habitu seculari. sed ex toto non
habent habitum monachalem. ar. xxxiij. q. v. quod deo pa-
ri. et tali largo in ecclesiastica persona censetur. et xxvij.
q. i. ut lex. et xij. q. i. duo. pro duobus. quid si medie-
tatem bonorum deberent. numquid dicendi sunt fratres
si non maiorem partem. ar. ff. de contrahen. empt. in
modicis. quod non credo et si deberent totum dum tamen
non se reddant. quia res et non persona sunt accesso-
rie. semel in anno. sic quod patet quod in ecclesia interdicta ce-
lebratur canonice quia tunc de speciali privilegio re-
laxatum est interdictum non sublatum. unde id interdictum
manet non nominum creatur. ar. ff. de pecato. l. si manente. et xxiiij. q. i. acatius. et xij. di. pre-
ceptis. sed ut ipso ut dixi. viij. quod interdictum non re-
laxetur. sed in ecclesia interdicta celebratur de licentia
pape tunc nec amittitur quod interdictum. sicut aliquando
potest predicare et loqui excommunicatus de hijs que pertin-
ent ad correctionem nec tamen incidit in excommunicationem. j.
de senten. ex. Henso. et c. cum voluntate. in prin.
et semel tamen in anno hoc eis sed et non pluries. ut
hic patet. sed si per c. annos steterint quod non venissent
ad ecclesiam istam que sepe fuit interdicta numquid
prescribitur contra illos. videtur quod sic. s. e. accedentibus.
vel isti contemplatione perdiderunt privilegium. quia non sunt usi
illo spatio. xl. an. ar. ff. de nundinis. l. i. sed quod cre-
do in casu isto quia non nocet eis. sed numquid de auc-
toritate episcopi possit aliquis celebrare in ecclesia inter-
dicta ab episcopo. videtur quod sic eadem ratione. de hoc di-
xi. s. de app. ad hanc cum. pluraliter. nota. quod pluralis locutio
non semper infert suas singulares. sic i. di. omnis le-
ges. sic. s. de app. significaverunt. s. de pren. cum iam
dudum. sic ij. q. i. in primis. ibi alij accusatores.
ff. de condict. et de fla. ff. de statu ho. cum ia. ar. con.
s. de sepult. olim de hoc plura. ar. invenies. c. t. de
sepult. c. ij.

Honorius iij. archiepiscopis et episcopis.

Quod non nullis est
religiosis indultum in favorem pon-
tificalis officij ad episcopos extendentes concedimus
ut cum commune terre interdictum fuerit excommunicatis
et interdictis exclusis possint clausis ianuis cla-
usis suppressa voce et non pulsatis campa-
nis divina celebrare officia. nisi et hoc ipsum eis
expresse fuerit interdictum. Verum hoc ut con-
cedimus cum causam aliquam non prestiterint
interdicto. nec quicquam fraudis ingesse-
rint. tale compendium ad iniquum dispendium
pertrahentes.

Quod non et j. commune terre. in interpretatione huius
verbi intelligitur i. de si. sig. cum in partibus. quia pro hoc
ut quod sepius possint quam semel in anno ut
sic privilegium episcoporum maius quam privilegium pre-
dentis capituli. sed diversa sunt privilegia episcoporum et il-
lorum. sed hoc intelligitur de ecclesijs sibi subiectis sed precede-
res in quacumque ecclesia possunt. et expone quia id est quan-
documque. vel dic quod istud privilegium sit generale in pa-
rochia alterius episcopi. poterit episcopus celebrare. sic et in
sua. si alius episcopus hoc permiserit. sed numquid canoni-

ci possunt interesse. cum episcopus non. hic pro hoc videtur ri-
gor. s. e. c. proximo. ad iniquum dispendium trahi non debe-
re. c. de usu cap. per emptoriam cum qui si super re tractat
in corporalia et a contrario. xlv. di. licet.

Honorius tertius archiepiscopis et episcopis in quorum dyo-
cesi monasteria et prioratus cluniacensis monasterio
subiecta consistunt.

Quanto amplius et j. Sane dilecti filij
abbas et conventus cluniacensis gra-
vem nobis querimoniam optulerunt. quod quidam
vestrum et vestrorum officiales cum in eos et sui or-
dinis monachos non possint excommunicationis
et interdicti proferre sententias eo quod sedis apostolice
privilegijs sint muniti in eos qui molunt in mo-
lendinis vel coquunt in furnis eorum. quive
vendendo seu emendo aut alias eis communicant
sententias proferunt memoratas. et sic apostolicorum
privilegiorum non vim et potestatem sed sola verba
servantes dicti ordinis monachos quodammo-
do excommunicant dum eis alios communicare non
sinunt. ex quo illud evenit inconveniens ut
ipsi monachi quantum ad hoc iudicentur in iudi-
cio iudeorum. et qui eis communicant in penam maiorem
excommunicationem incurrant quam excommunica-
tis communicando fuerint incursuri. Nolentes
igitur hoc amplius ad nos clamoribus iam plat-
ta ulterius sub dissimulatione transire vo-
bis universis et singulis. etc. quatenus huiusmodi sententias in frau-
dem privilegiorum ipsorum de cetero non feratis. quia
si secus hoc ad nos iterato clamor ascenderit non
poterimus conniventibus oculis pertransire quin pro-
mulgatores talium sententiarum severitate de-
bita castigemus.

Quanto et j. sola verba. et male dicit. quia potius con-
sideranda est mens quam verba. nam verba deser-
viunt intentioni et non econverso. j. de ver. sig. intelli-
gentia. et i. q. i. marcion. et ff. de legibus. et le. contra te-
re leges. et potior est mens quam vox dicentis.
ff. de supellectili. le. labeo. in fi. et ar. ff. de fundo.
instructo. cum de lanionis. c. alienam. in fi. et in te-
stamentis consideratur mens testantis potius quam verba.
ff. de le. i. l. pre. et in contractibus potius inspicitur volun-
tas quam verba. c. que res pig. obli. pos. l. ult. et
non tamen verba ecclesie servanda sunt. immo sententia
potius. ff. de legibus. et le. q. contra legem. sine non ser-
vabatur vim et potestatem verborum. ut videtur quia in-
directe videbantur excommunicari ex quo contrahebant
cum alijs sic iudei excommunicantur. s. de usuris. post
miserabilem. et c. quanto. et s. de iudeis. iudei. et
c. ad hoc. et c. si iudeos. in fi. et sic indirecte faciebant
contra privilegia. primum precipitur quod de cetero hec
non faciant. si autem res dubia esset potius servanda
sunt verba ecclesie. ff. de exercitoria. l. i. c. si is q. et est
decretalis ista contra civitates quia consilia faciunt contra
ecclesiasticas personas et sic violant ecclesiasticam liber-
tatem. quodammodo. quia dicit non vere excommunicabant
illos sed subtrahendo alios ab eorum communione et ideo ex-
communicari videbantur. quia excommunicatio est a sententia

Rubrica. privilegium quod conversi non possint ... ordinati ... conversi non debent ... indirecte.

societate separatos .ij. q. iiij. engeltrudam. et sic
quodammodo eos excommunicabant. iudicio iudeorum. i.
non videntur iudicari iudicio iudeorum. quia cum ecclesia
excommunicare iudeos non possit. quia nichil ad nos de
his que foris sunt. ij. q. i. multi excommunicantur quibus
christiani communicantes ut s. dictum est. ita isti cum
non possent istos excommunicare propter privilegia ex-
communicabant communicantes eisdem. maiorem excommunicationem.
qui enim participat excommunicatis est excommunicatus mino-
ri excommunicatione. xi. q. iij. cum excommunicato. sed isti qui
participabant istis monachis in predictis erant ex-
communicati excommunicatione maiori. et ita maiorem excommunica-
tionem incurrebant quam ab participando excommunica-
tis. in fraudem. et sic patet quod si non possint illos ex-
communicare nichil facere debent per quod ad id rece-
dant quia si denegant eis iura iam denegatum in-
telligitur. et alia s. de privi. tue. sic ergo isti in frau-
dem privilegiorum non sunt excommunicandi. sicut nec in
fraudem canonis aliquid faciendum est. s. de conces.
pre. constitutus. nec in fraudem legis. ff. ad mace.
l. iiij. §. si autem. ad fi. Sed nota quod quatuor modis frau-
s fit legi sive canoni. primo de persona ad personam ut
si uxor velit donare viro vel econtra cum non possit.
s. de donat. inter vir. et ux. c. ult. supponit aliam
personam donare non licet donatio. ff. de donat. in-
ter vir. et ux. hanc rationem. §. non tamen. lxxxi. di. si
quis non suo. j. de sen. ex. mulieres. de re ad rem.
ad rem prohibitum est ne filio fam. pecunia mutu-
etur si tamen aliquid in fraudem factum fuit puta dedisti
frumentum vel aliud simile quod venderet ut pecu-
niam haberet fraus fit legi. ff. ad le. macedon. sed
iulianus §. mutui ab incipit. Item si filius. et l.
iiij. §. i. et mensuram. xiiij. q. iij. plerique. et si. i. q. i. ex-
non nulli. de contractu ad contractum ut puta uxor
non potest donare viro ut dictum est vult ei vendere
ut hoc modo possit donare non licet. ff. de donat. in-
ter vir. et ux. si sponsus. §. circa. et in canone. xvi.
q. iij. sacerdotes. Item de contractu ad contractum alte-
rius modo. quam. s. cum mulier pro alio fideiubere non
possit. principaliter se facit debitricem. hoc non licet
quod fiat in fraudem legis. ff. ad se. c. vell. quamvis.
§. si cum essem. et in canone. quamvis ad prohibe-
tur. propter alterum. xxiiij. di. presbiteri. et sic patet quod facit
in fraudem legis contra ipsam legem videtur facere.
ff. de legibus contra legem. et l. sequenti. Sed nunc tales sen-
tentie in veritate non tenebant quare propter illos
absolvit.

Idem. B. quondam a gloriose regine illustri.

Ex parte tua est propositum quod nonnulli litterati
quos nec habitus nec tonsura clericos profi-
tetur in terra tue iurisdictioni subiecta de gen-
tes cum deprehenduntur in aliquibus foris-
factis ut iurisdictionem tuam eludant et debi-
tam pro delictis ultionem evadant assumunt
seu resumunt tonsuram abiectam seu ha-
bitum clericalem. Licet autem pro laycis ab omnibus
haberentur ne igitur tonsura vel habitu sit
resumpto malitia fovetur. si tuam iuris-

dictionem exerceas in huiusmodi delinquentes. qui sine
tonsura et habitu in delicto fuerint deprehensi ecclesiastice
nimirum duximus tolerandum. cum malitiis homi-
num indulgi non debeat. sed potius obviari.

Ex parte. et j. foris factis. i. maleficiis.
si vero tunc etc. s. de prescript. ad audiam. in de-
licto fuerint deprehensi. Sed contra videtur quod licet clerici in
delictis fuerint deprehensi non tamen capi vel detineri
possunt sine licentia prelatorum suorum nec puniri preter
penam excommunicationis. j. de sententia. ex. ut fame. Item ex.
vel. j. de sen. ex. si vero. et c. in audientia ut clericus habeat
privilegium et si seculariter vivat. Sed j. de vita et ho. cle.
c. ult. dicas quod non contradicunt illa quia loquitur in eo
casu cum certum erat illos esse clericos. Sed non semper retinet
privilegium non post trinam admonitionem fuerint incorri-
gibiles ut dicit illa decretalis in audientia. hic autem loquitur
de his qui per omnia tanquam layci in omnibus. et
ab omnibus habebantur ut hic dicitur et malitiose assu-
mebant tonsuram. vel si aliquando fuerant clerici non con-
stabat et sic ipso facto privilegio renunciaverunt clericali.
s. de clericis coniug. c. pl. Sed nunc hic nulla precessit
admonitio. Item decepit de fraude seu malitia sua com-
modum reportare non debent. nec incurret excommunicatio-
nem qui tales puniunt ut hic patet quia in delictis
deprehendebantur. Sed hoc ipso amittebant privilegium.
ut j. de sen. ex. cum non ab homine. et c. perpendimus.
contraria indicunt quod habitu de tempore non delinque-
bant tali modo. malitiis. si. ff. de tauen. i fundo.
s. de rescript. plerumque. et c. sedes. et s. qui filii sint legitimi. causam
que. de pos. significante.

Idem.

Super specula. et j. sane licet sancta ecclesia legum
secularium non respuat famulatum
que equitatis et iustitie vestigia imitantur.
quia tamen in francia et non nullis provinciis layci
romanorum imperatorum legibus non utuntur
et occurrunt raro ecclesiastice cause tales que non pos-
sunt statutis canonicis expediri ut plenius
sacre pagine insistatur. et j. firmiter interdi-
cimus et districtius inhibemus ne parisius vel
in civitatibus seu aliis locis vicinis quisquam do-
cere vel audire ius civile presumat. et qui contra fe-
cerit non solum a causarum patrociniis interim ex-
cludatur. verum etiam per episcopum loci excommunicationis vinculo
innodetur.

Supra specula. et j. non respuat famulatum. s. de
novi operis nun. c. i. et x. di. lege. et c. si adiuto-
rium. non utuntur. cum tamen ab omnibus debeant
observari. C. de legibus. leges ut et j. leges sacratis-
sime. et licet de facto ab omnibus non serventur quia non
subsunt imperatori de iure tamen deberent sub eo esse et prin-
cipue isti quibus prohibetur. xi. q. i. nolumus. et cum do-
minus mundi est. ff. ad l. rodiam. deprecatio. et vij.
q. i. in apibus. locis vicinis. et ita ratione vicinita-
tis sentit civis commodum vel incommodum. de pe. di. i.
Sed et continuo. xliiij. di. §. i. et ff. de contrahen. empt.
quod sepe. §. ult. et xvj. q. iiij. si quis cuiuslibet. ac certe
quia luparia non infamant castitatem. xxxij. q. v.
tollerabilius.

Huius capitulis pars s. de magistris. c. vi. et ne clericis vel monachi. Super specula

Capitulum precisus et in locis vicinis ius civile legi non debet

Extra. Tunc ... Dicitur consuetudo ... [illegible] ... non defendere

Idem epo tarocen. [marginal note: Ex innouatione priuilegii consecuti nec uetus firmatur nec nouum acquiritur]
Quia intentionis nre. et j. cum innoua
tio nec ius nouum conferat nec etiam tol
lat uetus. te in eo statu esse uolumus. in quo
tpre impetrate innouationis dinoscerís exti
tisse. certum nullum per hoc intendimus uiris alias
eidem monasterio competenti preiudicium generari.
Quia intentionis et j. nec ius nouum
hic patet quod innouatio priuilegii nichil noui affert
sic supra de affir. utili. cum dilecta. et supra eo. ex parte albisc
te. xij. di. preceptis. li. xxiiij. q. i. a recta. sic per
protectionem non diminuuntur iura epi. supra eo. ex parte tua
sic et affirmatio in forma comuni obtenta. supra de acc.
p. quia diuisitatem. quandoque tamen per affirmationem aliquid
iuris accressit. quia transactio que erat personalis per
affirmationem fit realis et perpetua. supra de transact. ue
niens et e. j. Idem.
In hiis que ad cultum diuinum facere dinos
cuntur non maligna sed benigna esse potius
interpretatio facienda. Sane miramur compellimur
quod cum fratribus predicatoribus et minoribus du
xerimus indulgendum ut ubicumque fuerint
sine parochialis iuris preiudicio cum altari ua
leant uiatico celebrare. quidam nimis strictam
te interpretando indulgentiam nostram ni
tuntur asserere quod per eam predicti fratres preter
prelatorum assensum facere hoc non possint
propter quod eos celebrare iuxta indulgentiam
apostolicam non permittunt. cum autem nichil eis con
ferret memorata indulgentia sine qua id
prelatis annuentibus liceret eisdem. et c. quia
interpretatio huiusmodi reprobata. dummodo tamen ab aliis que
iure parochiali pertinent prorsus abstineant
datam eis sic licentiam celebrandi auctoritate nostra
non differas publicare. ita quod dicti fratres a
liquam ex indulgentia nostra uideantur in
hoc gratiam consecuti.
In hiis et j. cultum diuinum. de hiis que ad cultum
diuinum relinquuntur in testamento ipsius fauore
non detrahitur quarta. supra de testis. c. ulto. sine preiudi
cio et ita in preiudicium alterius non datur priuile
gium graue. sic. supra de usu pall. ex tuarum. et supra de
eccles. edi. ad audientiam. j. et ff. ne quid in loco pu.
l. i. § si quis a principe. et ff. de administra. tu. l.
pubi. C. de emancipat. nec auus. et C. de precibus
impe. of. quot. et j. c. pe. nimis stricte. quod esse non
debet quia principis beneficium latissime interpretan
dum est. j. de uer. sig. olim. et ff. de constit. prin.
l. ult. et ij. q. iij. § notandum infra. nec nimis lar
ge interpretari debet. supra e. ut priuilegia ibi aptantur
etiam illud uerbum non ita large accipitur ut
ibi dicitur. publicare. ut nullus possit se per ignoran
tiam excusare. supra de postul. c. i. et xxxvij. di. quod dic
tis et xij. q. ij. qui et humanis. ff. de iniuria. l. §.
sed et si. § persequere. ex indulgentia. Indulgentia
non semper debet aliquid conferre. alias non esset indulgen
tia ut hic patet. et C. de thesauris. l. i. l. xi. et ff. de i
muniac. l. i. ff. de l. i. si quis. ff. de usu et in. diuus.
[marginal note: In hiis. ibi Priuilegium quod ubique cum altari uiatico possint celebrare id patet sine licentia prelatorum]

et post elaborandum est ut res ualeat quam pereat. supra de
fide instrumentorum. inter. et j. de uer. sig. abbate. ff. de rebus du
biis quotiens. et ff. de act. et obli. quotiens. et ff. de reg. j.
in contrahenda. alias delusoria esset indulgentia prin
cipis. Gregorius. ix. maioris eccle. xpianitatis dec. et archid. lincon.
Dudum inter priorem et conuentum de bu
tele ex parte una et priorissam et monia
les de campesse ex alia super decimis lite mota.
et j. de consilio fratrum nostrorum decreuimus ut
predictorum prioris et conuentus super decimis noua
lium in quorum erant possessione tempore illo quo
indulgentie a predecessore impetrate fuerunt a parte
altera de decimis noualium non soluendis non
debeant per eas non facientes de hoc aliquam memo
riam preiudicium generari.
Dudum et j. in quorum erant possessione tempore illo.
sed si possidebant decimas illas iure suo tamquam si
bi debitas priuilegium super hiis optatum seu indulgen
tia non debet que abstollere ius alterius. C. de precibus
impe. of. quot. quia certum ius est. C. e. t. rescripta ad sibi
pendente fuissent impetrata quia non ualent. ut supra ualet
de testibus. causam que. et in aut. in medio litis non
fieri tacitas missiones. § si uero coll. viij. et supra ut lite
pen. c. ult. sic priuilegium obtentum tacita possessione non
ualet. supra de decimis ex multiplici. sed super illis de quibus non
dum fuerant in possessione ualebunt a contrario sensu.
ut sic aliquod fructum habeant ex talibus indulgen
tiis. alias inutiles essent. ut supra c. pe. non facientes. sine
per subreptionem obtente fuerunt talem intellige quod
si fuissent expressa eas non misissent et maxime si le
deretur prior et conuentus. supra de rescriptis. super litteris.
et j. de uer. sig. quid per noualem. et ita indulgentia non
ualet obtenta tacita ueritate sicut nec rescriptum. ut c.
super litteris. sic et priuilegium non ualet nisi faciat mentio
nem alterius priuilegii. supra de prescript. ueniens. et
sic patet quod papa concedendo indulgentiam seu priui
legium non intendit alium ledere. ut supra c. pe. et de hoc
inuenientur. Idem.
Quidam sunt asserentes in priuilegiatorum
fraternitate recepti nolunt decimas de in
ribus episcopalibus reddere. uerum quamdiu huiusmodi fratres
in domibus suis fecerint moram eos compellere
potes ad decimas integre persoluendas.
Quidam et j. moram et ita non sufficit
sola receptio nisi sequatur translatio plena sic xx.
q. ij. si quis iam translatus. sic non dicitur quis esse de
numero militum priusquam sit inter eos. ff. de mi
litari testamento. ex eo tempore. et sola receptio possessionis non est
idonea ad matrimonia iungenda. ff. ad muni
cip. liberius. § sola. sic et miles cum meatu accepto
si remanserit in domo sua non ualet priuilegium. ff. quibus
ex causis maiores. l. miles. ar. contra. ff. de bonorum pos. ex te
stamento militum. l. una. in fi. ubi dicitur quod priuilegium milita
bit qui non dum peruenit ad milites. persoluendas. §.
supra e. cum et plantare. § preterea et si. supra e. ex parte. et supra de
maiorit. et obe. per tuas. Idem archiepiscopo. capitulo.
capitulo.
[marginal note: Dudum. ibi Priuilegium de decimis non soluendis non extendunt ad fructus possessionum ab aliis nisi de hiis ... mentionem]
[marginal note: Quidam. ibi Confratres priuilegiatorum nisi se et res suas in domo transferant ad ipsos non tenentur]

Consuluit nos dilectus filius R. quod terra de qua non
extat memoria quod aliquando culta fuis-
set, redacta per religiosos viros novis ad cul-
turam. Presertim dicitur quoad immunitatem de non
solvendis decimis novalium iure censeri, cum
alias non nunquam contingeret indulgenti-
am de novalibus plus eis dispendii quam
utilitatis afferre.

Consultationi et cetera. Non extat memoria. Supra de deci. c.
sig. cum per novale. Presertim dicitur. Sic ergo patet quod ex
quo semel fuit novale semper erit novale quan-
tum ad hoc quod decime non solvantur de tali terra.
Hic videbatur forte dubitandum si post longa tempora
que sufficerent ad presumptionem canonicam deberet
talis terra dici postea novale ut post censeretur iure
communi cum aliis ut decime postea solverentur quod hic
determinatur. Et est hic argumentum quod principium considerandum
est, sic supra de censibus scientes et supra de elect. dudum. Ini-
bi de hoc. Item argumentum quod ex quo res semel est privilegiata
semper erit privilegiata. Privilegia enim perpetua sunt. xxv.
q. ii. c. i. et ii. Non perdantur quia illi quibus ea concessa
sunt eis non innitentur. Supra de accedentibus et c. si de ter-
ra. Indulgentiam. Ipsi enim teneant privilegium non re-
dandis decimis novalium. Unde dubitabant utrum
lapsu temporis redirent illa novalia ad ius com-
mune cum aliis terris quod si esset contingeret possibile quod plus
dispendii consequerentur ex illo novali quam utilita-
tis, puta propter magnas expensas quas facerent in re-
ducendo terram illam inutilem ad culturam.

Ex concil. triburiensi. De purgatione canonica.

Nobilis homo vel inge-
nuus si in synodo accusatus crimen
negaverit, si fidelem eum esse sciunt, cum xii.
ingenuis se expurget, si autem antea deprehensus
fuit in furto aut periurio aut falso testimonio non
admittatur ad iusiurandum, sed ut sicut qui in-
genuus non est, purgatio iudicatur. De purgatione canonica.

Nobilis et cetera. Ingenuus. Ingenuus est qui statim
ut nascitur liber est. Institutiones de ingenuis in princi-
pio. Et dicitur hic ingenuus quod alias non est nobilis ut sic dif-
ferat ab eo quod dicit nobilis. Fidelem id est fide dignum
qui de facili non peieraret. Sciverit ipsa synodus
vel alias extra synodus iudex. xii. Hoc intellige si in suum
fuerit iudici quod tot veniant quia numerus expurgatorum
arbitrarius est. Argumentum supra e. ex tuarum et ii. q. v. omnibus.
Expurget. Intellige de eo qui est infamatus. Fur-
to. Qui enim condempnatus est vel pactus de furto in-
famis est. ff. de his qui no. infa. furti. C. pacti.
et l. i. Qui ulterius ad iuramentum non admittitur.
Periurio. Periurus non admittitur amplius ad iurandum.
xxii. q. i. quicumque. xxii. q. v. periuri. Quia presumitur
contra ipsum ex antecedenti vita. Argumentum ii. q. i. in primis. ad.
fi. et ff. de accusat. sic cui et ff. de re militari. non
omnis. C. a testamentis. Idem est de eo qui falsum tulit te-
stimonium quia periurus est et in tribus peccat. Supra de crimi-
ne fal. c. ii. Ingenuus non est. Argumentum quod propter crimen per-
ditur nomen dignitatis sicut propter monachatum
amittit quis nobilitatem. xxvii. q. ii. scripsit. Qui

privilegio ingenui gaudere non debet qui ingenui mo-
res abiecit. Argumentum supra de sen. ex. in audientia et de vita et ho.
c. ult. et supra de cle. coniug. c. penult. et supra de apostatis. c. i. et
supra ne cle. vel mo. c. ii. Expurgabit quomodo iste se qui ser-
vus sit liberis nisi ad arbitrium iudicis et alibi quam i-
genuis. Ex concil. agath.

Si quis presbiter negligens vite sue pravi
exemplis mala de se suspicari permi-
serit et populus ab episcopo iuramento seu banno
christianitatis astrictus infamiam eius patefe-
cerit, certi quia accusatores criminis eius defuerint.
admoneatur primo seorsum ab episcopo deinde
sub duobus vel tribus testibus. Et si non emenda-
verit, episcopus eum publica increpatione admo-
neat. Si vero nec sic se correxerit ab officio
suspendatur usque ad condignam satisfactionem.
ne plebs fidelium in eo scandalum patiatur.

Si quis presbiter et cetera. Negligens. Qui negligit
famam suam crudelis est. xii. q. ii. nolo. xi. q. iii. non
sunt. Iuramento. xxxv. q. vi. episcopus in synodo et supra de
testibus cog. preterea. Christianitatis id est sub pena fidei
sue. Admoneatur. ii. q. i. si peccaverit. Si non emenda-
verit negligentiam scilicet reddens se operibus bono-
rum actuum ut sic suspitionem suam pravam de-
pellat id est a suspendatur. Hic est ordo qualiter procedatur
contra infamatum. Non enim incipiendum est a suspen-
sione sed ordo capituli est respiciendus. Argumentum ii. q. i. no-
vit et lxxxiii. di. tolleratus et xxiii. q. iiii. forte.
Hic ordo servandus est ut plene dicitur supra e. inf. Ex
concil. melden.

Moniales si libidinibus inservire accu-
sentur et manifeste detegi non va-
luerint erga regulam sue professionis malam
famam canonice purgare cogantur.

Moniales et cetera. Detegi non valuerint. Per testes
vel et per aspectum corporis. xxvii. q. i. nec aliqua.
Erga regulam id est secundum tenorem erga regularem. Ex
eodem.

Si quis de gradu ecclesiastico raptoribus
alienarum sponsarum se consensorem
vel interventorem manifeste prodidit a proprio
gradu repellatur et si verisimilibus ex ipsis suspi-
tionibus fuerit propulsatus canonice se expurget.

Si quis de gradu et cetera. Consensorem
qui enim consentit quasi ut faciens punitur. Supra de
sen. ex. cum te et xvii. q. iiii. omne ecclesie et lxxxiii.
di. facientis et qui crimina que corrigere potest non
corrigit ipse committit. xxiii. q. viii. preterea. Prodidit
in iudicio timore probationis. Alioquin si occulte con-
fiteretur sacerdoti non repelleretur dummodo esset oc-
cultum. Supra de symo. ex tue. Verisimilibus suspitionibus de-
meretur. Supra repellitur. ii. q. i. primo et vi. q. i. de-
veniens verisimilis inducit purgationem ut hic violen-
ta sufficit ad sententiam. xxii. q. i. dixi. Innoc. iii.
aquil. patriarche et mantuan. epo.

Quotiens tridentino episcopo.
de symonia impetitus fuit, nos latere
non credimus, sed accusatores scriptum asse-

Consultationi [illegible] nulla [illegible] cuius decimis semel novale semper novale
Nobilis [illegible] infamatus [illegible] fide dignus per iura-
mentum se expurget [illegible]

Si quis [illegible] suspectus [illegible] monitus si [illegible] non corrigit
[illegible] officio suspendatur donec se purget
Moniales [illegible] infamate [illegible] que probari non possunt pur-
gare se debent [illegible] purgationes
[illegible]

tentes testes s. formam canonum producere nequiuerit quod eccam vi petri presbytero p. dederit p. iiij modiis frumenti et c. annum sum. inorum asilio iudicamus ut tertia manu sui ordinis et quarta alterius et religiosorum sacerdotum de supradicta symonia debeat se purgare. Porro purgationis tenor erit hic. ego in radit primum super sancta dei euangelia quod p ecclesiam sancti petri presbytero p danda nec ipse presbytere uel per submissam personam nec aliquis pro eo se sciente pretium recepit deinde purgatores super sancta dei euangelia iurabunt quod ipsi credunt eum uerum iurasse.

Quoniam c. et j. accusatores et sic uidetur quod plures possint accusare de eodem crimine. s. de collusione c. i. et ij. q. i. in primis. sed hic ita contingit de facto. sed iudex debet eligere magis ydoneum. ff. de accusat. si plures intellige accusatores. j. delatores. siue denunciatores. s. de accusa. cum oportet. et hic satis uidetur quod si fuissent accusatores qui non probauerint puniri debent pena talionis ad quam inscribere debuerint. s. de symo. licet heli. at non admittitur accusator ut ibi tamen denuntians si non probat puniri debet extra ordinaria pena ad arbitrium iudicis. s. de calumpniat. c. ij. sui ordinis. s. episcoporum et ita est. ar. quod episcopalis dignitas sit ordo. xxi. di. cleros. et lxxix. di. ad hec. religiosorum. no. quod compurgatores debent esse bone opinionis. ita quod non sit uerisimile eos uelle peierare et ab ecclesia tollerentur. j. e. cum p. et c. constitutus et qui conuersationem agnoscat. j. e. inter. submissam. non. n. licet in pallium quod per me non licet. j. q. ij. scimus. ff. de admi. tut. ad quam. ut. pu. i. ij. ff. ad. se. c. macedo. filium heo. et quod pallium facit. p se ipsum facere uidetur. j. de. se. ex. multiplices et. ff. de administra. tu. ita tamen. s. gessisse. credunt eum uerum. sic j. e. c. ult. in fi. et s. de testibus. quoniam al. n. subirent anceps periurium si pro se iurarent de alieno facto. ff. de iuliter iurando. videamus et ff. rerum amotar. j. marcellius. qualiter iurare debeant qui purgant. dicitur j. e. c. ult. infi. Alex. iij.

Nos inter alios. et j. q. nos tua. f. consulere uoluit utrum episcopus prochianum suum ad purgationem cogere possit. consulit. t. t. R. quod si de aliquo crimine publica laborat infamia accusatore et testibus deficientibus ad purgationem est per ipsum episcopum compellendus si forte super ipso ad superiorem iudicem duxerit appellandum. Sane si appellauerit eius patebit iudicio ad cuius examinacionem uoluerit p. ap. transferri.

Nos inter alia. et j. deficientibus. uel est mult apparentibus ex quo enim infamatus est apud bonos et graues et si nullus appareat accusator compellendus est ad purgationem. ij. q. v. si mala. et j. e. inter. sed numquid episcopus potest de quolibet crimine compellere prochianum suum pretere talem. non credo. et hic intelligo de hiis criminibus que specialiter pertinent ad ecclesiam puta de heresi. s. de hereticis excommunicamus. s. adicimus. et de adulterio si consanguineus teneat consanguineam uel uxorem alterius uel si trahit uel doctorem temporalem. al non uidetur quod de quolibet crimine hic possit ar. ex. s. de iudic. nouit. si appellauerit dum tamen intra terminum causam appellandi. puta quia excedit modum episcopus in purgatione uel alias eum grauat. s. de of. or. irrefragabili. et c. licet. at non admittitur appellatio et frustratorie in huiusmodi criminibus uel infama. s. de ap. ex. sit romana. in fi. et c. ut debitus. Idem Gaij. ep. elod.

Cum p. manconella presbyter et j. purgatores illius honestatis et opinionis esse uolumus quod non uerisimile sit eos nolle amore uel odio seu obtentu pecunie deierare. ut autem ydonei appareant necesse est ut eius quem purgare debent uitam et conuersationem agnoscant. Deficientem uero in purgatione omni officio et beneficio ecclesiastico priuare penitus procurans quod hiis qui purgando in sua uoluerint purgatione assistere ullam eis maliuolentiam uel indignationem ostendas nec eos impedias uel ab aliis quantum in te est impediri permittas.

Cum p. et j. opinionis. sic s. e. quoniam et j. e. constitutus. et qui uitam eius preteritam et modernam agnoscant. j. e. inter. priuet. qui deficiens in purgatione pro conuicto habetur et punitur tamquam probatum sit crimen. sic s. de sy. de hiis intimauit. et j. e. inter. maliuolentiam. ar. xcv. di. esto subiectus. et lxxxvi. di. quantum et ff. de of. p. obseruandum. Lucius iij.

Ex tuarum intelleximus continentia litterarum quod cum h. presbyterum qui infamabatur de homicidio a sacerdotali officio suspendisses predecessoris tui litteras tulit in medium quibus apparuit eum iudicio aque frigide suam innocentiam purgauisse et episcopum suum eum litteris absoluisse. Qui uero peregrina iudicia sunt in indicta purgationem quam prestitit sufficere non putantes. et j. quod si accusatores ydonei non appareant ut eam cum vij. aut. v. manu sui ordinis sicut expedire cognoueris per purgationem canonicam innocentiam suam ostendat sibi iniungas. quam cum prestiterit suspensionem sine difficultate relaxes et eum testimonium boni attribuentes ad infamiam homicidij nisi contradicione uel ap. ob. absoluas.

Ex tuarum et j. suspendisses per enormitatem delicti suspenditur quis statim ab officio et beneficio j. e. inter. s. dicitur de hiis. frigide. hec purgatio est inuenta sub specie candentis ferri uel duelli. quia tales deum temptare uidentur. j. e. c. px. p totum et ij. q. v. in certam menam et etiam tales purgationes benedicere non debent. c. ne cli. uel mo. similiter et ideo tunc pro non prestita sentitur. peregrina. i. extranea et reprobata alias accipitur iudicium peregrinum pro iudicio non sui iudicis. iij. q. vi. peregrina. et c. sequenti. sufficere non putantes. i. de

Nos inter. [illegible] prochianum suum de crimine infamatum compellere potest ad purgationem nisi ad alium appellauit

Cum p. [illegible] compurgatores debent esse honeste et bone [illegible] purgandum nec impediri debent a iudice et deficiens in purgatione punitur ut [illegible]

Ex tuarum. [illegible] absolutio facta per purgationem [illegible] [illegible]

cet si coram nõ suo iudice se purgasset. i. e. c. post
in fi. vii. nõ reputatam purgatorem non facere
fidem. si. ff. de pign. act. eligant. §. qui reprob.
t. C. ne de statu defunctorum. si pri tuus. t. q̃ iu
rat alr̃ quam debebit ex integro ẽ iurand. ff.
de iur. iur. nõ erit. §. diuus est hic ar. q. si ãs
uocetur a d extr̃ ordinariũ iudicem pro id q. fiat
ibi nõ inferri prius prescripto. ut. l. predcã si pri.
Jt. ar. q. sñia que nulla est nõ liberat aliquã.
annuntians. si. ii. q. v. ist hoc. t. de. q. di. ii. ego tel
lengamus ad finem. absoluas quantum i te ẽ
q2 in famam tui oso remouere solius di est.
ff. de obsequijs a libertis t libertis. pa. t. pa. l.
ii. sz nunquid post purgõnem pot accusari di
cunt quidam q. si accusatore presente se pur
gauit nõ accusabit eum postea sic in absolu
tionem seu absolutione nisi in eam. ff. de pua
ricatoribz. l. iii. t. ff. de accusat. si cui. secus. si n̄
accusetur purgetur nisi publice dam̃ esset et
quicumqz uellet ipsm̃ accusare exiret infra
certum terminum lau. dicit q. post talẽ purgõ
nem de eodem crimine accusare nõ poterit. q2 ui
ciniãdum maiorem ht auctem quã res iudica
ta. ff. de iureiur. l. ii. id. n. purintatum a sequ
q. p sñiam. ff. de iureiur. sz t si. §. si ẽ cum pcor.
ius iurãdum tiretur. ff. e. l. iii. §. i. t publica ac
tõ. §. pplãtis t assumitur pro iurand. n̄ p col
lusionem sit actum. ff. e. eum. §. in pplãtibz. so
lum. n. dm̃ iz ultorem. C. de iureiur. l. ii. t penã.
a deo expectat. C. de ar. aut decreuimus. ar. cõ. ff.
de iur. iur. si duo patroni in fine. sz ibi astabat
de pimio. Idem Wintoñ. epõ.

Constitutus in presentia nrã. p. dy
ac. t. i. preterea illud nobis non
modicam admiratõm inducit q. purgõ
nem oblatam recipe noluisti n̄ prius co
mendasses nomina singulorum q in dcãm. p.
purgare uolebant. t de nationibz. t certis
circumstantijs prius inquireres diligent
tanquam eẽs ordinationes facturus ut sic
discuteres ordinandos. sane in purgõnibz
faciendis cum satis sit illis qui p purgã
do exhibent iuramentum secundum propri
am conscientiam t opionem iurare q. pur
gandus a crimine sit immunis. ff. q. bonum
exhibuit iuramentum si purgatores ab ec
clesia tollerentur t sine bone fame in sui
ordinibz ministrantes. nec in iudicio p. crimine
a. dempnati procul dubio sunt absz ullius i
dagatõe admittendi.

Constitutus t i. commendasses. i. probasses t ex
aminasses psonas t famam ipsorum. ar. ii. q. i.
c. in luca. prius inquireres nimia indagatõ. sic
examinatio quã uitanda est. ff. de donatoibz. do
li mali in fine. ff. mandati. si fideiussor. §. i. ff.
quibz modis. pig. l. p. sol. sic tacite. §. si debito
ri. xxxiiii. di. fraternitas t. s. de dolo. c. i. t. xl
di. sunt namqz. ar. ff. ad. l. aquil. ita uulñata.

tus. inf. Jt. similiter inquisitio reprobat. s. de iudic. c.
deputati. ordinandos. ergo ordinandi ita subtili
ter examinandi. Inquirendo est de natõe. s. an na
ti sint de illa dyoc. s. de clericis peregrinis. c. ult. t de
natõe. an. s. sint nati s. de filiis. presb. c. i. t an
sint bone fame q2 in nullo dz eius opio uacillare
xxiiii. di. lapsi. t an sit criminosus. xxiiii. di. c. ult.
immunis. i. q. illa crimina de quibz infamatus
erat nõ commisit al' h formam reprobat ut. j. e. c.
ult. tollerentur. t q. sit bone fame ut hic dic. j.
e. pxi. t. s. e. cum. p. Sz crimen obiecti non pot post
quam ab eccã tollatur ut a purgõne repellat
secus est in illis testibz qui ad testimonium idu
cuntur. s. de testibz testimonium cum sint concor.
a. dempnati. ex quo. n. sunt adepnati. de crimine
sunt est crimen notorium t nõ tollantur. s. de
clericis coniugatis. c. ult. vel tanquã criminosi a
iuramento repellendi sunt. ut. s. de test. testimo
nium. quid si in modũ exceptois crimen fuerit
probatum. a purgatoribz nunquid poterunt repelli
eo pretextu. si ex eo infamati sunt eius eorum opio g
uata est repellunt ut in dec. p. testimonium. isti.
q2 debent esse bone opionis. ut hic di. Innoc.
iii. seri. archiepõ.

Inter sollicitudines nrãs illa dz eẽ precipu
a ut capiamus uulpeculas t. i. licet g ec
clesiastica constitutio tales ab officio tm̃ usqz ad
purgõnem canonicam doceat suspendendos.
q2 tñ eum t a beneficio propter immanitatẽ
criminis suspendisti noluimus improbare sz
illud t i probamus. q. lz contra eũ nullus ac
cusator appareret legitimus ex officio tuo tñ
fama publica deferente uoluisti plenius in
quirere ueritatem attendentes an uulgatã
infamiã graue scandalũ t uehementem sus
pitõnem ex testiũ dcis a uotã que ã decanũ
facere indebuimus cum pp eorum q. libet ei eẽt
purgõ indicenda t seruantes t molliores
rigorem purgõnem ei. xxiiii. manu sui or
dinis duximus indicendã. ipsm̃ g ad te re
mittentes ut ibi purgetur ubi noscit ifa
matus. ds. q. adiis. tecum inuiti t psten
epis in dcãm ei purgõnem accipias ita tñ
ut qui ad eius purgõnem processerint app
bandam sint fide catholici t uita probati. q
conuersatõem t uitam ipsius non tam mo
derno tempe cognouerint quam transacto. pur
gatione uo recepta beneficiũ ei restitue nõ
postponas. In penam ã familiaritatis illi
quam cum hereticis sciens iniuisse dinoscit
eum ab officio uolumus manere suspensũ
donec scandalum sopiatur. ita tñ ut publi
ce familiaritatẽ hereticorum abiuret. precipiã
in sup ei districte ut in predcã t aliis simil'
circumpositis pfiteatur t predicet fidem ca
tholicam ac confundat t detestetur heret
cam prauitatem sic deinceps uitam suam
bonis adornãs operibz ut infamia a sitat.

infamiam et omne scandalum et suspitio
de catholicorum mentibus deleatur. Quod si forsan
in purgatione defecerit eum ecclesiastice discip-
line inuectione percellas et ab offitio et bene-
fitio depositum ad agendam penitentiam in ar-
tum monasterium detrudere non omittas.

Inter. et. j. ecclesiastica constitutio. que
dicit quod infamati deficiente accusatore admoni-
tione premissa si se non corrigunt ab officio suspen-
duntur. s. e. t. ij. vii. non. circa sit modus procedendi
in purgatione indicenda. si quis clericus apud iudi-
cem sit infamatus extra criminum accusare uolen-
tibus perfugiat. et si aliquis comparuerit audiantur. ij. q. v. om-
nibus. et. xv. q. v. c. i. et si conuincatur canonice puniatur
ut ibi si non appareat accusator moneat ipsum
quod dicitur. s. e. c. ij. et si se non corrigit tunc suspendatur
ut ibi dicitur. et. xxiij. q. iiij. forte. et. lxxxiij. di. ipso
ratius. et sic intellige quod dicat hic. tales ab officio tantum
et cetera. et sic intelligit. jo. illud. c. ij. q. v. presbiter. si tamen
mala fama illum crebrescat potest episcopus inquisitio-
nem ex officio suo contra illum facere. s. de accusat.
qualiter et quando ubi plene dicitur de inquisitione. et
lxxxvi. di. si quid uero. et ita cum a continentia
incipit taliter procedere debet prelatus. ut. s. e. c. ij. quia tamen
propter enormitatem delicti et scandalum et in-
famiam magnam iam ortam statim potest episcopus
ipsum suspendere ab offitio et beneficio ut hic fuit.
et. ij. q. v. licet casus et sic potest intelligi. c. illud. presbiter. si.
et hic innuit bernardus in littera illius et hug. sic intelli-
git illud cum non incepit episcopus a crimine procedere contra
aliquem seruabit quod dicitur. s. de iudic. cum non ab ho-
mine. ex deffectu testium a contrario. arguitur quod ille cum pro-
batur crimen in modum exceptionis debeat se pur-
gare si inde remaneat infamatus. vel non poterit
promoueri ante purgationem. s. de testibus testimonium.
arguitur licet non exceptio non infamet. s. de ord. cognit.
cum dilecti in fine. tamen suggillat opinionem infama-
ti. ff. de doli except. apud celsum. contra a diuersis
et opinio ordinandi in nullo uacillare debet. xxiij.
di. laycia. et. ar. s. de except. deniquam. jo. xxiij. man.
hic excreditur numerus compurgatorum propter immanitatem
criminis. arbitrarius est enim talis numerus. et. ij. q.
v. presbiter. si. et diminuitur quia in episcopo. i. e. cum in iu-
uentute. ad. fi. et sic habito respectu ad criminis enormita-
tem indicenda est purgatio quia cum presbiteris quandoque
cum parrochianis et quandoque cum ecclesiastico fuit imponenti ordi-
naria purgatio asueuit notari quibus dam uersibus.
pontificem parium manus expurgabit duodena. quin-
ta sacerdotem leuitam tertia. pena: maior maio-
ri. minor est adhibenda minori. Quem plebs im-
accusat purgabit in manifesto quem clerus ante
chorum sua sit purgatio presto. lau. molientes. inde ex-
tra. debet hic iniuriam et rigorem. xlv. di. disciplina.
et. c. sunt namque. et. c. uera. noscatur. ij. q. i. si peccauerit
uis. et. q. v. memoriam. et. xxiij. di. illud. et. s. de elect.
per uiam. xv. q. v. de crimine. et. c. cum de crimine agi-
tur. aut. qua in prouintia. moderno. qui debet esse
uicini et noti. j. c. proximo. et. s. e. ex tuarum. accusatur

cum. p. familiaritatis. ex qua orta fuit infamia contra
eum. si. xxxiij. di. quorundam. et. s. de accusat. nulli.
et. j. e. cum in iuuentute. et est hic argumentum quod presumitur contra
aliquem nisi per aliquo ex societate abstinet. quia non est
infamatus de hoc crimine purgare se inde debet iux-
ta consideratorum epi. s. de hereticis excommunicamus. contra quia
aut tamen iste debet abstinere familiaritatem ex qua
fuit infamatus. in quibusdam non casibus tenet quis in-
nuere se silia non fecerit licet quis ab soluendus.
xi. q. iij. cum aliquis. et. j. de sen. ex. ex tenore. et in-
cendiarius. xxiij. q. ult. pessimam. et hereticus per ut
hic dicitur. et. i. q. iiij. quotiens. et de c. di. ij. ego berlen-
garius. et in quolibet nefando crimine. xij. q. ij. de uirgo.
jo. in artum monasterium. in non uidetur quod depositus tra-
di debeat curie seculari. s. de hereticis. ad abolen-
dam. contra. i. excommunicamus. i. et excommunicamus. contra. dep-
nati. quare ergo non traditur iste curie degradatus
cum deficiens in purgatione pro condempnato habeatur. ib.
presumptio. n. licet sit ista sufficiens ad priuationem of.
et ben. et et depositionem non debet propterea tradi curie secul-
ari quare directe condempnatus non est. sed presumptiue
et contra locutum cum condempnatus est uere non pre-
sumptiue. hunc n. non fuit probatum quod esset heret-
icus uerus. sed quod tenebat hereticam familiaritatem contra
eis et alie presumptiones. ut propter tales presumptiones non
debuit talis dampnari. ar. s. de presump. litteras. dep-
nati non de heresi si redire uoluerit in perpetuum carce-
rem detrudantur. s. de he. c. plt. contra. plt. quibus iste com-
paratur quo ad penam quodam modo. virine. jo.
abbati sancti dyonisij et priori sancti martini.

Cum dilectus. et. j. illud autem
uos attendere uolumus. et. q. ij. ut ta-
les ad purgationem admittant personae que
immane sint et honeste.

Cum dilectus. et. j. vicine. ex hoc presumitur
quod uitam eius et conuersationem agnoscat. s. de pre-
sumptione quosdam. et. c. quanto. non. n. ydoneus
est qui factum ignorat. s. de iura. calump. in pertractan-
dis. honeste. et sufficit quod ab ecclesia tollantur nec sit
de crimine condempnati. s. e. constitutus. Idem.

Cum in iuuentute sua
et. j. quare non pater filium quem diligit corrip.
nos quinque clesien. epo per litteras nostras ad ma-
iorem cautelam inuiximus ut ab illius fami-
liaritate cessando taliter se haberet quod sinistra
de ipso suspitio non posset haberi sed inimicus ho-
ptum latum subripiens apud regem et
regni magnates ipsum nequiter publicauit
ut sic deberet amplius infamari. unde nos tan-
quam emulorum nequitiam attendentes nec
pulsati fuimus multociens contra eum nunquam
tamen aduersus ipsum potuimus commoueri. scientes
quod deum facile sequitur multitudo. Sed uero idem episcopus
ad strigonien. metropoli extitit postulatus
quidam qui sunt ipsi postulatione aduersabantur
tur eidem ut promotionem ipsius facilius im-
pediret illius criminatoris cartones reaccen-
dere sunt moliti. unde quidam parator ipsius

Cum iuuent. [illegible] in infamia indicenda est purgatio

de consilio amicorum suorum qui sibi bonum zelum habebant. sed non post sciam cepit cum instantia postulare quod eidem episcopo purgationem canonicam faceremus indici ut suam innocentiam demonstraret. Nos autem postulationem huiusmodi minus prudentem reputantes procuratorem ipsum ab ea sepe voluimus revocare. et infra. Ceterum quia procurator instabat, repulsi fuimus. non iuris necessitate. sed importunitate petentis ut per nos ei purgationem canonicam cum duobus abbatibus mandaremus indici. quod iussimus protestati quod ex alia causa talis petitio minus prudenter tunc fiebat. quia strigoniensi ecclesie suffraganeis uix eo tempore purgarent eundem qui in facto postulationis contra dicebat eidem. et suffraganeis colocensis ecclesie ipsum minime tunc purgarent. quia inter eum et colocensem archiepiscopum de strigonio metropolitanum contentio sitebatur. unde cum non sint alii pontifices in ungaria merito videbatur quod per episcopos regni sui non posset in illo articulo se purgare.
Cum in iuventute et infra.
corripit. v. q. v. non osculatur. xxiii. q. v. non putes. ab illius. s. neptis sue cum qua dicebatur dormiuisse. s. de presump. cum in iuventute que est prima etas et tunc estimatur ad finem illius. facile tamen sequitur. quia pronior est ad malum quam ad bonum omnis etas ab adolescentia. xxii. q. ii. omnis etas et humana natura facile prolabitur ad delictum. in aut. de mo. triennii. coll. i. ubi i. postea postulare. set quare liter potuit hic postulare cum ei non fuerit iniunctum hoc et procurator non possit differre iuramentum nisi specialiter sit ei hoc mandatum. ff. de iur. iur. iusiurandum. § ult. dominus non tenebatur habere ratum fieri. procuratoris. quod quod propter hoc iniunxit ex eo quod dicat non iuris necessitate. vel potest dici quod non excedit mandatum si facit id quod est vicinum mandato. s. de elec. in causa. ff. in tol. iam tum. § ult. vel dicas quod procurator ad hoc mandatum habebat prout satis colligitur ex ipsa littera. importunitate si de privi. di. i. importunitate. C. de pact. conventorum suffragiis. l. i. l. x. tunc purgarent presumitur quod quod suffraganei partem sui metropo. foveant quo ad ea que spectant ad honorem ipsius. unde possunt recusari tamquam suspecta in fauorem ipsius. s. ut lite non contestata accedens. non sunt. Notabile est quod aliquis per se ipsum possit purgari sed aliquibus sui ordinis et si omnes alii sunt inimici eius qui sunt ordinis sui. ar. ii. q. v. Si similiter et cum aliis ordinis inferioris potest se purgare. et cum laycis si clerici defecerint. ex eadem. ar. ii. q. v. omnibus. et cum feminis. ar. xviii. q. ii. in decima. Jo. Idem archiepiscopo tyrensi.

De testibus et infra. illi uero cum ad purgandam alicuius infamiam inducuntur id solum tenentur iuramento firmare quod veritatem eum credant dicere qui purgatur.
De testibus et infra. credant. sic i. e. cum lit. infra. s. e. quotiens. et s. de test. quotiens a. ar. anceps contineat periurium ad quod nemo compellitur. ff. de iuri. in. vidamus. ff. rerum amo. marcellus quod esset si de facto alterius preciso iuraret ut ibi et sic iurant de credulitate in iuramento calumpnie. C. de iura. calump. l. ii. § quod conservum. infra. sic et alibi. § secundum testium de auditu. ff. de probat. si arbiter. Idem florentino episcopo.
Accedens ad presentiam nostram. b. diac. humili insinuatione monstravit quod cum a suis emulis dicitur quod esset filius sacerdotis. tu ipsum nec promovere voluisti nec permittis ab alio promoveri. quo circa mandamus quatinus si publice sunt nota res predicta et de ipsa tibi legitime constare non potest purgatione ab eo recepta ipsum non differas propter hoc ad sacerdotii officium promovere. quia et si non sit nota delicti est tamen nota defectus impedientis ad sacros ordines promovendos.
Accedens et infra. voluisti. di. i. s. de testibus si eo. s. de spon. preterea. ff. de ritu nup. adoptiuus. § serviles. infra. purgatione et quomodo purgabit se quod non sit filius sacerdotis. quia negatiua probari non potest directe et preterea tale est factum quod probari non potest. Respondeo. hoc indirecte probabit. s. quod fuit filius talis layci et uxoris eiusdem quam prima tenebat et hoc notum et publicum erat et sic probabit se non fuisse filium sacerdotis. sicut cum ipso quod probat se filium uxoris tue quam tu tenes pro uxore probabit se filium tuum esse. ar. C. de inius. uo. quia ius. et sic purgatur aliquis non solum a crimine. sed et ab irregularitate ut patet hic et layci se purgant. s. e. nos inter. et sexie. s. e. moniales. unde non potest iurari sub conditione persone. ff. de iur. iur. l. iii. § i. de ele. lo. quia non est culpa eius qui gignitur. sed cum generat. l. vi. di. nasci. de adulterio. Idem eug. abbati et scolastico nuntiis.
Cum dilectus filius h. presbyter et G. procurator n. o. clerici. l. capellanum nostrum. n. accessissent auditorem. idem procurator proposuit quod cum dictus presbyter super incestus crimine fuisset publice infamatus constantinopolitanus episcopus iudex ordinarius ei purgationem indixit qui cum se purgare nequiuisset ab ipso fuit suis ecclesiis taliter destitutus quas ipse nichilominus detinuit per violentiam occupatas. cumque idem presbyter quandam consanguineam sui uxorem publice detineret ad petitionem plebani de temisco et quorundam clericorum aliorum constantinopolitanum dyocesis iudicibus dicuntur litteras destinasse ut si dictus presbyter super crimine adulterii et incestus coram ipsis se purgare non posset ipsum pena debita castigarent. quod cum constituisset eisdem quod idem presbyter pro eo quod in purgatione defecerat ab episcopo memorato fuerat condempnatus ipsum ut pote contumacem predictis ecclesiis per sententiam priuauerunt. maxime cum de incestus et adulterii crimine tamquam de notorio liqueret eisdem. alibi sancti gallii ad quillatum ecclesiam donato pertinere

Accedens ... presentia ... super defectu natalium si vult ... debet se purgare ...

rat potestatem liberam concedentes ecclesias il
las personis aliis conferendi. qui eas postea
ea supradicto .O. clerico assignavit. et infra. Dictus
vero presbiter inter cetera respondit quod processu in
dicum supradictorum debebat merito retracta
ri cum lite non contestata procedere presump
serint contra eum adiciens quod purgationem in
dictam a b electo constantiensi curaverit exhibi
re. et infra. Hiis igitur et aliis plenius intellectis licet
littere ille que ad predictos iudices impetrate
dicuntur vel ipsarum transcriptum ostensum
non fuerit coram nobis quia tamen ex tenore relatio
nis ipsorum quam dictus procurator exhibuit ac
si littere ipse ostense fuissent nobis constitit
evidenter iudices ipsos pretermisso iuris ordi
ne processisse tam processum eorum quam con
cessionem ecclesiarum a predicto abbate de man
dato ipsorum factam auctoritate apostolica retrac
tamus. preterea cum relationis ipsius series
repugnantia contineat et adversa. adi
citur etiam quod crimen eiusdem presbiteri usque adeo
publicum fuerat et notorium quod nullus fal
sificationi locus penitus existebat. ut pote cu
ius universe vicinie populus testis erat. et tamen i
bidem subiungitur quod eidem presbitero terminum
peremptorium prefixerunt in quo si posset se
in famia predictorum criminum canonice se
purgaret. cum nimirum si crimen notorium ex
istebat non erat illi indicenda purgatio. sed in
eum condempnationis sententia promulganda. et infra.
Si vero nullus apparuit legitimus accusa
tor. et ipsum invenerint apud bonos et graves
sub predictis criminibus vel ipsorum aliquo in
famatum purgationem ei canonicam in
dicant. non obstante quod coram predicto electo
dicitur se purgasse. cum iudicio pendente coram
iudicibus delegatis non debuit ordinarius
purgationem indicere infamato.

Cum dilectus et infra. destitutus. quia cum deficit in pur
gatione deponitur. ut extra. de inter. et c. cum p. et ex.
de sy. de hiis insinuatum. xxx. d. c. ult. et hic habes
argumentum quod causas principalis causa et acces
sorium. ut de no. o. nu. cum ex iniuncto. et extra. de
accusat. ad petitionem. iuris ordine. si ordo iuris
quod est de substantia non servetur nichil agitur. ii. q.
vi. c. diffinitiva. alius ordo qui non est de substantia
iudiciorum licet non servetur sententia tenet non tamen per ap
pel. elevetur. C. de ap. l. i. io. repugnantia. unde non
sunt audiendi. ut de ap. sollicitudinem. et xxii
q. ii. q. aut. et imputandum est illis qui tales retu
lerunt. cum possent relationem suam diligentius
advertisse. ut de fi. instr. imputari. et C. e. t. scrip
ture. et ideo processus illorum et quicquid occasione illius
processus factum fuit irritatur. s. ca. cessio ecclesiarum.
s. supra de fi. instr. int. et notorium. qualiter quod
dicatur notorium. testes. ut de coha. cle. et m. c. ult.
non erat illi indicenda. quia nec probatione opus erat.
ii. q. i. de manifesta. ut de accu. evidentia. citato

tum facienda est. xxiiii. q. iii. de illicita. et ii. q. i. deus
omnipotens. et sententia proferenda ut hic dicitur. et extra. de ap. cum
sit romana. et c. de manifesta. nec requiritur purgatio
vel hic quia illa non habet locum nisi cum factum dubium
est deficientibus accusatoribus et testibus ut supra patet in
multis c. nec probatio. ii. q. i. deus omnipotens. et c. scelus de ma
nifesta. et sic patet quod in notoriis criminibus ad sententiam est
aliquando sunt prerogativa quam recipiunt probationes et
ex mandatum. ut de ele. cum bone. xxiiii. q. i. pudenda. infi. et ff. de manu. cau. l. penul. nichil etiam tamen
in dubitatum est quod non recipiat eadem sollicitam
dubitationem. In aut. de tabell. in medio. coll. iiii.
apud bonos et graves. non quod dicat apud bo. et gra.
fuerit infamatus per hoc videtur quod non refert u
trum orta fuit infamia ex quo apud tales iam
laborat et sufficit ad purgationem indicendam. xxiiii.
q. iii. ecce. et ut e. accedens. ar. contra ut de accusat. qua
liter et quando. et xi. q. iii. incunctis. ii. q. v. omnibus. preterea sed in ra
secundo inducta. dicunt quidam quod si infamia
orta sit a vilibus et emulis non compellitur ad pur.
alii dicunt quod verius quod ex quo quis est infa
matus apud bonos et graves compelli debet ad purgationem ne
apud illos contemptibilis remaneat. per illum pre
dicta. ii. q. i. omnibus. et c. qualiter et quando. non contradicit.
non debuit ordinarius. cum causa illa delegati iudicis fuis
set commissa. et sic episcopus nullam habebat iurisdictionem
super ea dum ea pendente. unde ista purgatio indicta
tanquam a non suo iudice irrita non. ut de consue. ad au
dientiam. cum sint concor. et ut de of. le. ii. Mediolanensis.
et ita nimis purgatio ista non facit fidem. ut e. ex
tiarum litteratum. nec est delegatus ipsum tenetur audire
quia eo omisso accessit ad ordinarium. ff. de arbit.
sed et si quis ult. et l. sententiam. immo videtur quod talis causa de
beat perire. ar. C. de asser. tollenda. l. i. C. ult. et ar.
ut de rescrip. ex tenore. Idem.

Accepimus litteras quibus
intimare curastis quod apostolico manda
to super indicenda purgatione archiepiscopo bi
suntino. recepto ipsum citastis ut debuit. qui
ad diem prefixum comparuit coram nobis
iuramentum purgationis offerens sub hac
forma videlicet quod immunis erat ab illis cri
minibus super quibus se purgare debebat. et infra.
Ipse vero ad presentiam nostram accedens humi
liter supplicavit ut saltem super purgatione
in continentie dignaremur temperare ri
gorem. quia non deberet asserere quod a nativita
te sua inmaculatam passus fuit lapsum carnis.
Porro cum ab eo non credatur exactum fu
isse iuramentum hoc. potius forte presumimus
quod aliam de causa nolebat sub prescripta forma iu
rare. videlicet quod immunis erat ab illis criminibus
de quibus fuerat infamatus. tanquam diminu
sset per penam iam esset immunis ab illis. sed hoc
iurare non pre temeritatis existeret. cum beatus
Iob dicat et si simplex fuero. hoc ipsum ignorabit
anima mea. et infra. Iterum prescriptam purgatio
nis formam quam idem archiepiscopus opti

Contumacem non debuit privari vel suspendi ab officio nisi tum vel
quia ratione crimen incestus criminum symonie vel heresis. ut e. c. ipsum.
non implevit factum episcopi constantiensis. quia delicti non agebatur. sed credo quod bene
quia presumptione convictus est. et talis presumptio transit in

tam. pena. ut patet officiis suis. ut dictum est in prima nota.

Continuassem. et male ut patet per sequentia. quia non servaverunt ordinem iuris
debeant inquirere ad petitionem eorum qui impetraverunt inquisitionem vo
cato presbitero ut haberet facultatem se de illo nichil excusandi. et sic ordo
cardinalis debet in inquisitione servari secundum ut dicunt scolares. Iuris
ordine et cetera.

uit se purgare reprobamus. ut pote in dis
ctam temeritatem. et ineptam. iniungentes
ei dem. ut si uoluit et potuerit, per hanc for
mam se purgare secundum institutionem, quod ei
diximus iniungendum. uidelicet quod illa crimi
na grauiora. i. symoniam. uenditionem iu
stitie. atque incontinentiam de quibus infamatus
exstitit. iuret se minime commisisse, postquam ad
archiepiscopalem promotus est dignitatem. et quod
purgatores sic iurent quod credunt eum uerum
iurasse. quo facto uos illum dimittatis in
pace. alioquin et c.

Accepimus et i. circa istis. de isto bisuntino ba
iulisti. ut. s. eodem. s. de acc. licet. ibi commisit post in
quisitionem contra ipsum et eisdem iudicibus scrib. h.
a natiuitate. immo sufficeret quod post baptismum illud
iudicium non commiserit et si talis deberet se pur
gare. xxx. d. c. ult. sed hodie rigor illius canonis
non seruatur. quia defectus temporis distinctionis.
illius non patitur maiore censuram. xxxiij. di. fe
lix natalis et quod uix canis pauci inueniuntur. l. di. quia
tutius. quia difficile est continere. xxxij. q. v. qui sit. et
dicit post quod non creditur ab eo talis iuramentum ex
actum quod non deceat ut ptz. presumimus. ar. quod
ea que dubia sunt quo animo fiant in tutiorem
partem facienda est interpretatio. j. de reg. i. c. ij.
ff. e. t. semp. in dubiis. et l. ea que. uerbum illud
quod erat in nimis dubium erat ut patet ibi post in
terpretationem illud secundum securiorem partem quia sic iurare fatu
um esset ut sequitur. Ignorat anima mea. et ideo sepe dicitur
timere. quia bonarum mentium est ibi culpam timere
ubi culpa non est. s. de obser. ieiu. consilium. c. ij. et.
v. d. ad eius uero. quia si dixerimus quod peccatum in nos non
habemus ueritas in nobis non est. de pe. di. ij. si
n. inquit. et sepe dimisso peccato alicuius punitur
ille post peccatum dimissum. de pe. di. i. si peccatum. et
sic iste temerariam et pur. dubiam uolebat sub
ire. qui anceps periculum quod fieri non debet. ff. de it
ure. iij. uideamus. et ideo talem reprobat. pur.
tanquam ineptam et dolosam. quia. s. e. consti
tutus. hinc standum est et expone ibi a quo tempore
sit inmunis. i. non commisit illa crimina. et que
potest prestare ut ibi dictum est. grauiora. s.
symoniam cuius comparatione cetera crimina
pro nullo reputantur. i. q. ult. c. ult. et ita symonia
inter grauiora peccata reputatur. et homicidio.
comparatur. s. de acc. inquisitionis. Venditio
nem iustitie. iustitia enim uendi non debet. xiiij.
q. v. non sane. et xi. q. iij. non licet. et. s. de uita et
ho. cle. cum ab omni spe. Item reprobata est uenalitas
quod uenalis sententia nulla est. ij. q. vi. c. ue
nales. ita quod non est appellatio necessaria. C. qui
pro. non est uenales. et non solum iusta immo in
iusta non debet uendi. 9. ne. p. in. suas. c. i. et. ij. de quibus
infamatus exstitit. super hiis tantum et non super
aliis debet se purgare. nec inquisitio. nec receptio
testium super aliis fieri debet. quod si fiat non ualet. s. de ac
c. inquisitionis. c. i. et c. qualiter et quando. mini

me commisisse. hic est quod debita forma purgandi. et
sine aliquo scrupulo duplicitatis. quia et si egit sed
illo crimine penitentiam adhuc infamia remanet
de facto. quia per penitentiam non tollitur. ij. q. iij. c. hinc col
ligitur. ff. de obsequiis a libertis et liberis. l. ij. sed
purgatio ea non sufficeret dicere quod debuit se purgare
secundum hanc formam sed. s. e. quotiens. postquam. quod de
preterita se non purgabit. quia cum tempore sue
promotionis non fuerit infamatus cum aliter
non debuit promoueri. et. lxxxi. di. tantis. et. s.
de acc. episcopi. et tali modo non purgabitur quia ap
probauerunt mores ipsius. unde ipsum postea re
probare non possunt. viij. q. ij. dilectissimi. et.
xxxij. q. v. horrendus. s. de iureiurando. quemad
modum. ff. de adult. si uxor. in fi. iurasse. sic
s. e. quotiens. Cel. iij. De purgatione uul

garis.

Ex tenore suscepti regiminis et i. cum. t. f. dixerit se ap. consu
lendam iterum super certarum possessioni
bus duella deberent sustineri, tue diximus
sollicitudini respondendum quod in eo
casu uel aliis etiam hoc non debes aliquate
nus tolerare. De purgatione uulgari.

Cum et i. aliquatenus tollerare. in nullo. n.
casu talis purgatio debet tollerari. nec obstat quod
possit obici de golia quod pugnauit cum dauid.
quia illud fuit instinctu spiritus sancti, sicut petrus
excusatur qui geminum fecit homicidium.
xxiij. q. ult. occidit, et patriarche excusantur ab
adulterio. s. de diuor. gaudemus. hec purgatio ab.
ec. reprobatur cum deum potius temptare uide
antur. j. e. c. ult. in fabricante dyabolo facta est
uulgaris. pur. ij. q. v. mennam. et c. consuluisti.
Et sic qui in culpa non est punitur. j. c. prox. quam
diu habet homo quid dyabolo quarens faciat non
debet deum temptare. xxij. q. ij. querit. patriarcha et
athlete secundum leges non habeant locum. C.
de gladiatoribus. l. una. l. xi. Innoc. iij. prio

ri sancti sergii. spolet.

Significantibus. P. layco et fratribus
eius ad nostram noueris audien
tiam peruenisse quod cum quidam eos su
per furti crimine accusaret cum eo coacti
sunt inire duellum. in quo aliis peccatis su
is impedientibus ceciderunt propter quod
per consules spoletanos bonis fuerint pro
priis spoliati. nunc uero furtum apud a
lios est inuentum. et quod ipsi fuerint in
nocentes est faciente domino reuelatum.
Unde consulibus ipsis dedimus in man
datis ut ablata restituant uniuersa.

Significantibus et i. restituant.
Sed qualiter hoc esse potest quod retractetur
sententia a qua non fuit ap. cum iam transi
uit in rem iudicatam. licet ueritas aliter se habet. et
iam ex ipsa sententia ius factum est quantum ad li
tigantes. s. de re. iud. cum inter nos. et per ea que
postea emergunt sententia non reuocatur. s. de re iud.

Ex tenore suscepti [illegible] duella [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

int monasteria et c. sequenti. Et error. detectus sententia
non retractat. ff. famil. herc. cum putarem. et C. de
q. di. i. in de. l. i. ad hoc dicas quod per probabilem errorem
retractatur sententia. s. de fri. seruitutis. xxxiij. q. i. c. ij.
ff. qui acc. de re. iu. et l. ij. alii est. §. primo. l. i. Et plec-
que liuitate reperta retractatur sententia. ff. de adi. leg. cum si
filio. et t. propter delictum aduersarij. s. de diuor. ex
litteris. ff. de iure iur. admonendi. C. de tra. si ex fal-
sis. Hic quod tamen apparet quod sententia lata nulla fuit. ante des
nulle et reprobate per omnis utroque iure debuit. ergo
merito retractari. Jo. Hono. iij.

Dil. fil. nouitie in Liuonia baptizati
grauem ad nos querimoniam desti-
narunt quod fratres templariorum et alij qui tem-
poralem in eis potestatem exercent si quando de ali-
quo aliquo crimine infamantur eos ferri can-
dentis iudicium subire compellunt quibus si
cicatrix ex eo sequatur adustio ciuilem penam
infligunt. Cum igitur hoc iudicium sit peni-
tus interdictum ut pote in quo deus tempta-
tari uidetur. mandamus quatenus dictos fratres et alios ut
ab huiusmodi nouorum conuersorum grauamine desistant. per
cen. ec. ap. re. compellas.

Dil. fil. et j. nouitie. propter quod cum eis mitius
esset agendum. j. de pe. et re. ii. qui. et s. de diuor.
ic quia quousque fuerint infirma radice plantati.
xxx. q. iij. quod scripsi. interdictum. s. ij. q. v. mennam.
t. c. consuluisti. et s. c. proxime. ex tuarum. et s. ne cle. l.
mo. sententiam. C. de gladiatoribus. l. una. uel. xi. deum
temptari quod sic non debet iuxta illud. non temptabis
dominum deum tuum. et xxij. q. ij. quod cum pertractar.
et xxvj. q. ult. Si nulla. In exodo. xxi°.

Si irati fuerint homines. et percusserit alter [rubric:] De iniurijs et dampno dato. R.
proximum suum cum pugno uel lapide. et ille
mortuus non fuerit. Si iacuerit in lecto quod
percussisset operas eius et expensas in medi-
cos eius restituat.

Si irati. et j. operas eius et inpensas. operas autem a-
missas inpensas in curationes prestabit. ut hoc dicit.
ff. si qua pau. fe. di. l. ex hac. ff. de eiec. et effec. l.
ult. ff. ad l. aquil. qui ancillam in pri. deformitatis autem
is non habetur. quia liberum corpus non recipit estima-
tionem ut in premissis duabus l. ff. ad l. ro. de iac. l. ij.
§. corporum. ff. de eiec. et effec. l. i. §. hoc cum hoc. tamen si
hoc lib. pnt. l. sordorum sit ac temptato. ut. §. si cum
hoc. sed illud fit per pena non extimatione. In eod.

Si quis aperuerit cisternam et fo-
derit. et non operuerit eam. cecideritque bos
uel asinus in eam dominus cisterne reddet
pretium iumentorum. quod autem mortuum est ipsius
erit.

Si quis et j. reddet pretium. Si hoc fecit in publico. Si uero
in priuato loco ubi consueuerunt sic non tenetur.
ff. ad l. aquil. qui foueas. quia occasionem dampni de-
dit tenetur. ff. ad l. cor. nichil interest. ff. ad l. aquil.
qui occidit. §. plerumque. et i. c. ult. Idem.

Si bos alienus cornupeta erat ab heri
et nudius tertius. et non custodiuit eum dominus
suus reddet bouem pro boue et cadauer inte-
grum accipiet.

Si bos. et j. non custodiuit. supple et alium bouem
occidit. et sic tenetur quia culpa sine negligentia ipsius
dampnum datum est qui debuit diligentiam adhi-
bere. j. e. c. ult. reddet bouem. hoc intellige cum bos ille
qui dampnum dedit aggressus est alium et occidit. sed
si causa eius non tenetur. ff. si qua. pau. fe. di. l. i. §. cum arie-
tes. ff. ad l. aquil. itaque. seu cum dubium est cuius
bos prius aggressus est. ff. ad l. aquil. sciam. §. cum stra-
menta. et si aliud animal tamen dampnum ded-
it tenetur. j. e. c. ult. s. q. si. et j. c. proxime. Idem.

Si leserit aliquis agrum uel uineam et
dimiserit iumentum suum ut depas-
cat aliena pro dampno restituat estimationem.

Si leserit. et j. estimationem restituet.
nisi dando animal uelit liberare se ipsum. j. e. c.
ult. Sed uero estimationem non tenetur cum uenit de
pastu pecoris et actio in factum conuenit. ff. de prescrip.
uerb. cum seruandorum. glans §. singulas. expresse dicit animal
quod dampnum dedit tamquam suum non includere illud.
dominus illius teneatur ad dampnum. ff. ad l. aquil.
cum mulus mitius. §. pomponius. Idem.

Si egressus ignis apprehenderit aceruos
frugum siue stantes segetes in agris
reddet dampnum qui ignem succendit.

Si egressus. et j. reddet dampnum.
si fuerit in culpa dum apposuerit ignem sic ad-
hibuit diligentiam quam debuit. ff. ad l. aquil.
qui occidit. §. in hac. et j. e. c. ult. al. si nichil de a-
tingentibus omisit sed non tenetur. j. e. c. ult. Ex
penitentiali. Teo.

Si quis domum uel aream cuiusque incen-
derit uoluntate sceleratа uel incen-
dia restituat et tres annos peniteat.

Si quis domum. et j. uoluntarie. secus si
contra uoluntatem dum tamen nichil de attin-
gentibus omisit. j. e. c. ult. infra. restituant. lege quia
duplum. j. annum. post annum in simplum. ff.
de incen. l. i. §. sed si negligentia in simplum. sed si dolo
contemnabit. ff. e. qui edes. Honorius. iij. e-
piscopo bononiensi.

Olim scribentibus nobis episcopo Mutinensi ut
potestatem et consiliarios et populum ci-
uitatis Florentine ad satisfaciendum de dam-
nis et iniurijs irrogatis episcopo et ecclesie Fesula-
ne cen. ec. compelleret. idem testes litteris non acceptis
recesserunt. Quare nos eius processu penitus re-
uocato. commisimus Florentinum quod dampnificat episcopum Fe-
solanum contra deum et ecclesiasticam libertatem.
propter inimicitiam domini. expensas et dampna
domini tali occasione secuta taxatione mediante
to premissa in mille libris usualis monete
predicto episcopo sententialiter duximus condemp-
nandum.

Olim. et j. reuocato. litteris non acceptis. non recepit processum
ut hic patet. et s. ut lite non cont. accedens. s. de.

Olim [...] potestas seclaris qui [...] debuerit secundum
estimationem iniuriis [...] et dampnosa [...]
iudice condempnetur

ele. di. xl. di. et . s. de purga. cano. cum dilec. diminuat. tale diminu nullum fuit quia nullam licet iuris dictionem in temporalibus. layco enim non licet de clerico legem dare. xcvi. di. bene quidem. xvi. q. vii. non placuit. Immo tanquam sacrilegus fiat puniendus eadem causa et q. eadem. si quis principum. et quia in hoc ecclesiasticam libertatem offendit. et propter hanc iniuriam punitur ad expensas quas propter hoc fecit et dampna que pertulit tali occasione ut patet. taxatione. debet primo iudex taxare de expensis et dampnis in iudicio petitis. i. q. iii. offeratur. § . quod si. et postea debet iurare et tali iuramento stabitur tanquam legitime probatum. C. de rei u. si quando. et . ii. q. i. in primis. et . s. de his qui in mentis causa fi. c. ult. § de loc. usual. monete. et si hoc non sit dictum de illa tamen intelligeretur. ff. de l. i. si servus plurium. § ult. ff. de contrahen. emp. imperatores. et si plures essent usuales monete tamen de minore intelligendum. ff. de l. iii. nummis. et . s. de censibus ex parte. G regorius. IX.

In nostra et fratrum nostrorum presentia proposuisti quod olim civis vincien. restaurationibus dampnorum illatorum ad invicem quod propter multas civiles discordias inciderent plurimum aggravati statutum ediderunt de non petendo vel recipiendo in posterum restaurationes huiusmodi a communi generaliter approbatum et firmaverunt iuramento et cetera. Cum igitur aliud sit dampnorum restauratio quam satisfactio expensarum et ideo in iuramento exhibito super dampnorum articulo intelligi non debeat quod factum expensarum fuit compromissum. Mandamus quatenus iuramento non obstante predicto auctoritate nostra procures quod dampnum committens pro bono concordie ad expensarum satisfactionem contribuat iuxta tue discretionis arbitrium prout a te sic expedient moderandum.

In nostra. et cetera aliud sit dampnorum. nota quod differentia est inter dampnum et expensas ut patet. et . s. e. proxi. ar. quod non iuramentum super uno factum non extenditur ad aliud cum sit diversa dampna. puta si propter discordiam domus aliqua destructa fuit. possessio aliqua sterilis remansit vel quia negotiari non potuit hec dampna remissa sunt et iuramento firmata quod damnum est dampnum sui interesse dicitur circa rem. puta in istam contraxisti quibus possessio esset firmatur vel alterius teneris ad illud dampnum quod contingit propter absentiam in custodiam. xii. q. ii. si quis de clericis. ff. de ac. emp. et ven. iulianus in principio. quod damnum dicitur extra rem. puta debui triticum et quia non dedi suo tempore familia fame periit. illud dampnum non consequeris. sed pretium frumenti tamen. ff. e. si sterilis. § cum per venditorem. expense dicuntur quas quis facit circa suppositis litis et circa advocatos. C. de iud. sancimus. de iudicio expensis mentio fit. s. ut lite non con. cum. § . in aliis. et . s. de dolo. finem. tales expense fuerunt hic quas faciebant eundo et redeundo vel expendendo pecuniam suam faciendo maiores expensas quam consueverunt ad istas expensas non extenditur iuramentum.

Si culpa. Surgatum est sic si innuatur. Dicit hostiensis quod culpa quandoque precedit. quandoque sequitur. quandoque intercedit. Ad primum alleg. ff. ad l. aquil. qui occidit. § . in hac. et l. qui foveas. ad idem. s. e. c. ii. et . iii. sequitur in medio quod bene fecerunt sed manum reliquerunt. idem est in eo qui male fecerunt probatum. ff. e. l. Idem ver in pri. et l. prox. in fi. ad idem. s. de homi. in fi tua.

Dampnum. s. e. ii. Iniuria. s. e. i. et c. olim. Culpa. de homi. sic dignum. alleg. glo. Et dicit tamen si intellexissent de his expensis et de his intendunt iurare et hoc constaret et sic huius fieret interpretatio sic credo. Sed hic simpliciter fuit datum de dampnis quia ad eam tantum restringitur iuramentum et sic aliud dampnum et aliud expense sicut dicitur aliud pena et multa. et aliud fraus et aliud pena. ff. de ver. si. aliud fraus. contribuat. pro bono concordie ut hic dicit sic fit contributio quod tacitus infirmum fuit est. ff. ad l. rho. de iac. l. i. et ii. § cum et l. in eadem. l. amisisse. sic ergo et in casu isto etiam est fieri contributionem propter bonum pacis et concordie ne forte hac occasione concordia non servetur. Io.

Si culpa tua datum est dampnum vel iniuria irrogata seu aliis irrogantibus opem forte tulisti aut hec imperitia tua seu negligentia evenerunt iure super his satisfacere te oportet. nec ignorantia te excusat si scire debuisti ex facto tuo iniuriam verisimiliter posse contingere vel iacturam. Quod si animalia tua nocitura proponas nichilominus ad satisfactionem teneris si ea dando passis dampnum velis liberare te ipsum. Quod tamen ad liberationem non proficit si fera alia vel que nocere consueverunt fuissent. et quantam debueras non curasti diligentiam adhibere. Sane licet qui occasionem dampni dat dampnum dedisse videatur. Secus est tamen in illo dumtaxat qui ut non accideret de contingentibus nil omisit.

Si culpa. Nota quod ad hoc quod teneatur qui dampnum dedit seu iniuriam irrogavit. necesse est culpam intervenire alioquin non teneretur. unde infantes et furiosi non tenentur si dampnum dederint quia iudicium animi non habent. ff. ad l. aquil. sed et si. § in iuriarum. et § . ergo. et xv. q. i. illud. in pubes tamen doli capax tenetur. ut. i. e. illud. et § . ergo. et ille non tenetur de culpa qui ad sui defensionem et continentiam et eodem modo dampnum dedit. ff. e. scientiam. § cum cum alio. et de levissima culpa quis tenetur in casu isto. ff. e. in lege. et ille excusatur a culpa cum alterius impulsu vel violentia ventorum dampnum dedit. ff. e. quod ad eum. § si navis. opem tulisti. nota quod non solum qui dampnum dedit vel iniuriam irrogavit sed cui opem tulit tenetur. puta si unus tenuit et alter interemit sive qui tenuit qui canem mordit dedit. ideo quia actione in factum tenetur. ff. e. item mela. § si alius. et § item cum eo. ff. de iniuriis non solum in principio et § . cum mandato sic et ope et consilio furtum committitur. insti. de ob. que ex de. na. § ope et tvla divina ope et consilio committitur. s. de hoi. sic dignum. § illi et qui. et § ult. et § . iiii qui si. ff. de adulteriis cum vis. imperitia. quod numeratur culpe cum hoc in ... ad l. aquil. § imperitia et ff. de reg. iur. imperitia. ff. locati. si quis fundum. § celsus. ideo intelligere de negligentia prius hic dicitur ergo sive culpa sive imperitia vel negligentia dampnum dedisti vel iniuriam irrogasti teneris si negligentia tua aliquid minus fecisti et ob hoc dampnum datum sit teneris. ff. ad l. aquil. si servus. § si ex plaustro. et l. qui occidit. § in hac et negligentia imputatur. s. de pe. et re. cum sit.

no. quid sit dap.

quid expense.

ū de hꝭ. Ignorantia ħ nō excusat ignorantia a cl
pa si potuit scire ex fc̄o suo ātingē iacturā ł ī in
tiam puta m̄ lz parieṫ parietem me si eum uel
lem eum ꝑcute alium ꝑcussi impitaṫ m̄. ff. ad.
l. aquil. scām. ⁋. ult. ff. de iniuriis. eū qui. ⁋. ꝗ ī
iuriam. ar. ꝯ. e. ff. si eum seruo. debuit gᵒ diligen
tiam adhibuisse in fc̄o suo ut dicit. in fi. ⁊ sic nō
imputaretꝛ. ⁊ illud scias q̄ iniuria fit aut re. aut
uerbꝭ re. quotiens manus inferuntꝛ. verbꝭ. quotiens a
uitium dr̄. ff. de iniur. l. i. ⁊ §. de re. iu. cum te ⁊ ī
iuria p dissilitudinem nō aboletur. ff. e. non so
lum. ⁋. i. ⁊ illud scias q̄ auentius de dāpno dato
si negauit ⁊ pbatum fuit condempnatꝛ in duplū.
ff. ad. l. aquil. l. ii. ⁊ C. e. t. ꝯ negantem. nocuisse.
si gᵒ quadrupedes tua siue animal dāpnum dedit
ad estimationē teneris q̄ nō custodiuisti aīalia.
tū si uelis animal dare p dampno liberare te
poteris ut hic dic. ff. si quadrupes. paup. l. i. cum. pn̄.
⁊ instit. e. t. in prin. q̄ in sumpta sunt ħ uerba ⁊
ħ hꝫ locum in hiis animalibꝫ q̄ mouentur ꝯ na
turam. vt puta si bos cornupeta solitus fuit uel
calcitrosus ut dr̄ in predictis legibꝫ. in feris aūt aīa
libꝫ q̄ naturali sua feritate dāpnum committūt.
ħ non hꝫ locum. q̄ illud animal dando nō lib
aris. q̄ non adhibuisti diligentiam quam debu
isti. ut hic ī. dic. aut ⁊ si aufugit nichominus
teneris saltem directa actione ł utili potius. si nō
aufugit ⁊ nouit non poṫ dominus quondam
autem q̄ desinit dn̄s eē. ut. ff. e. l. i. ⁋. in bestiis.
⁊ instit. e. ⁋. i. fere bestie. sunt ut ursus q̄ sunt
aīalia siue uolatilia fera dr̄ instit. de re. di. ⁋.
fere ⁊ aliis. ⁋. sequentibꝫ. cū n. lib homo damp
num dat locum hꝫ actō legis aquil. cum nō
q̄drupes siue animal. locum hꝫ actō de pauperie. cū
nō seruus tunc hꝫ locum actō noxalis ⁊ tunc lic
tum ē dare seruum p dampno dato. instit. de
noxalibꝫ circa prin. cum curasti. q̄ tn̄ aīalia ñ
debent teneri in pu. ubi publice. it. est. instit. si
q̄drupes. ⁋. ħ dn̄s. si nō teneaṫ in publica ⁊ dāp
num dedit tenetur dn̄s in duplū ⁊ nichominus
actō de paupie locum hꝫ. cum n. plures actōes
ꝯcurrunt penales de eadem re. una nō tollit a
liam in instit. e. ⁋. ult. occasionem. ff. ad. l. aquil. q̄
occidit. ⁋. in hac. s. de homicidio. de cetero. ubi de hoc
⁊ melius. s. de testibꝫ lic̄ in glosa. ar. qui ⁊ ē. de
contingentibꝫ. nō q̄ nō est imputandū ei qui de con
tingentibꝫ nil omisit. ff. ad. l. aquil. q̄ occidit.
⁋. in hac ⁊ l. qui foueas ⁊ l. si putator ⁊ l. s. di.
si duo ⁊ §. de homi. c. ult. ⁊ c. cum plꝫ. Ex con
cil. tolet. De penis. [illegible]

Ea que frequenti preuaricatione iterantur frequenti sententia condempnentur. De penis.

Ea que ⁊ ī. frequenti sentia. condemp.
Sic. xi. q. i. imitare. de pē. di. i. mensurā ⁊ ita
quotiens delinquere totiens puniri debuit. sic ī
contractibꝫ consueuit dici ut pena soluta contractus m̄
neat in sua firmitate. ff. de transactionibꝫ q̄ fides.
sꝫ ⁊ arbitrio stare nō cogitur cuius pena soluta
ē id expresse dicatur. ff. de arbi. si duo. in fi. ⁊ sic est
ar. quotiens clericus in delicto repertus fuit totiens
exigatur ab eo pena. ar. xxiii. di. quamq̄. in fi.
⁊ ff. de §. ob. si sic stipulatus. Ex concil. tri
buriensi.

Pro humanis interfectis a xpō epō ad ē parrochiam
pertinet soluantur. ita ut medietatē
utilitatibꝫ ecclē ē ꝑsunt prebeat. ⁊ alteram
in elemosinam eius iuste dispergat. q̄ nullus eius
melius proximior uir quam cui ipsum dn̄o so
ciauit.

Presbiteri ⁊ ī. compositō. ħ compositō p legem tum
uendum est seruitorꝫ seniorꝫ. xvii. q. iiii. qui sub
diaconum. prefuit. ħ ideo q̄ ⁊ ecclā iniuria fcā fu
it in suū ministrum iuxta illud. qui uos tangit
me tangit. ii. q. vii. accusatō ⁊ est. ar. q̄ penas pe
cuniarias quas recipit epūs. nō lucratur ipse sꝫ in u
tilitatem ecclē conuerti debent ł diuidet illas. xx
ii. q. v. dic aliquis. ar. ⁊ ī. di. ius militare ⁊ xvi.
q. vii. c. i. cum qui. i. eccā. domino. baptizando. et
ordinando illum. Alex. tertius. cant. ar
chiepō. [illegible]

Licet iuxta apostolum ⁊ ī. accepimus q̄ ar
chidiaconi cuientem. epatus. pro
corrigendis excessibꝫ ⁊ criminibꝫ puniendis
a clericis ⁊ laycis penam pecuniariā exi
gunt p annua exactione. personas quæ sus
pendunt ecclās interdicunt. a uicariis dena
rios ut eos in ecclīis cantare permittant exi
gere nō formidant ⁊ alia agunt q̄ canoni
cis obuiant institutis ⁊ de radice cupidita
tis ⁊ auaritie. pdire uidentur ⁊ ī. eū. q̄. ar
chidiacōis predcā epatus ħ districtius inhi
beas. si aūt contra uenire presumpserint eos. ap.
cē. ecclastica compellas. [illegible]

Licet ⁊ ī. a laycis ⁊ q̄ a laycis q̄ forte sunt de
sua iurisdictione temporali ut de consuetudine ħ ha
bere. penam pecuniariā. ex hac decr. videtur q̄ p
criminalibꝫ pena pecuniaria exigi nō dꝫ. ē ꝯtra
inc. n. prohibeat. ar. xi. q. xi. cognouimus. de lapsis
epō illud. i. q. i. militis epē. s. de sy. nemo. lxxxii.
di. si quis epē. ar. ꝯ. xxiii. q. v. si uos. s̄ni nō q̄d cū
nus statuit penam pecuniariā infligendā q̄ cuique
cognoscit de illo crimine illam potest infligere.
ff. de iud. l. ii. ⁋. ult. C. de rap. in archiepm. ⁊ xii.
q. ii. cū deuotissimā. xviii. di. cum nō sit solā
penam spiritualem uel corporalem sꝫ crimine statuit.
iudex nō dꝫ eē nec poṫ illam in aliam commutare.
sꝫ ille tn̄. qui de illo crimine poṫ dispensare ⁊
cum de pena ali[us] nichil in iure cautum est ꝯ pecu
niariam ł aliam infligat iudicis arbitrio committitur. s. de. of. del. de causis. Cum iudex sꝫ crimine
dispensare poṫ. ubi potest infligere penam pecu
niariam siue aliam. sꝫ archidiaconi. isti sꝫ criminibꝫ
dispensare nō poterant. ideo non debebant penā
pecuniariā infligere. sꝫ imponere spiritualem ꝯ q̄
qualitas criminis exigebat. ar. s. de iud. at si cle
ci fuig. dix. q̄ illa pena ē infligenda q̄ magis

Licet. ⁋. archidiaconi ⁊ alii plati qui in cri
minibꝫ dispensare nō possunt. ubi alia pe
na a iure statuitur pecuniariā nō pos
sunt imponere. Jo. an. Pro corrigendis. i. sub
specie corrigendorum ex cessuum. omittendo pe
nas statutas. ut pecuniam penā accipientes eos in criminibꝫ sustinent ⁊ sic uendebant iustitiā. [illegible]

⁊ Bb. de [illegible]

A quo quidem ⁊ Bb. de hoc [illegible] glo. x. xxv. q. ii. si quis [illegible] de Roma p [illegible] Bb. ibi [illegible] suspicionis [illegible] penā pecuniarias [illegible] ad pias causas.

Alij dicunt penas infligendas secundum consuetudinem ad quod fac. de sen. exc. venerabilis. § denique h. li. Et in fi. de ho. vo. cum dilectus. c. ult. Jo. an. in novella.

timeatur. xxiij. q. iiij. ea vindicta. et q. v. prodest. et s. ut lite non cont. quam infi. sed h intelligo inferiores iudices. tal. est qui possit dispensare et commutare penas. sed isti archid. h non possunt. alan. a vica tijs. h erat symoniacum cum ordo sit sacratissimum ad terrenum exercito. ergo si in mun. vendunt. et reliquum. i. q. iij. siquis obiecerit. et c. salvator. Idem in concil. turon.

Calumpniam et audaciam temere litigantium condempnendas in expensis et alio multiplici remedio sacri imperiales condempnant. Quam quia sacris institutis consonare dinoscitur precipimus ut de cetero in causis pecuniarijs victus victori in expensis condempnetur si sententia per absentem feratur.

Calumpniam et c. multiplici. i. in preter expensas de calumpnia puniatur. C. de calumpniatoribus. l. iij. et instit. de pena temere litigantium. § adversus qui infamis efficitur. ut ibi dicitur de quibus. l. facit h mentionem. In expensis. victus in expensis condempnari debet si per calumpniam et mala fide apparreat ipsum movisse litem ut hic expresse dicit littera in princ. et lau. de iudiciorum. § oportet. et ff. de iudic. eum quem temere. alij dicunt quod eo ipso quod succubuit presumitur calumpniam. et ita condempnari debet in expensis. de hac materia plene dictum est. s. de dolo. finem. Si sententia per absentem. sic cavetur. C. de iudic. properandum. § et siquidem ibi dicitur quod tunc victus presens sumptus suos de condempnatione deducet. Innoc. iij. vindocin. archiepo.

Quod in dubijs et c. quia non tam sacerdotes qui gubernant naves ad pugnam quam qui personaliter exercent conflictum et hij qui alios invitant ad pugnandum obedienter peccant de rigore canonico eos credimus degradandos.

Quod in dubijs et c. incidant. in bello iniusto. ar. s. de homicidio. sicut dignum. § qui vero. et ff. ad. l. aquil. si ut mela. § si cum eo secus si esset iustum quod tunc licitum est bellare. xxiij. q. viij. hortatu. et c. quia. et c. ut pridem et inter est bellis. e. c. q. iij. maximianus. Idem wintonien. epo.

Tue discretionis prudentiam et c. ad illud quod a nobis tertio requisisti. qualiter clerici in latrocinijs vel alijs magnis sceleribus deprehensi puniri debeant. Respondemus quod a suis ordinibus degradati detrudi debeant in arctis monasterijs ad penitentiam peragendam.

Tue discretionis et c. deprehensi. et convicti. Sola enim deprehensio non sufficit. s. de iudiciis. h. cum non ab homine. vel intellige deprehensi ita quod factum sit notorium per evidentiam facti tales enim statim condempnari possunt. C. de defensoribus civitatum. l. defensores. et ar. s. de cohi. cle. et mu. c. ult. et ij. q. i. de manifesta. et tal. deprehensio sufficit sine prelati si dicitur ne ultra se extendat in malitia quam exigeret defensio clericorum. i. de sen. ex. in fame. ar. excipientes essent excommunicati ut ibi. monasterijs. si. xvi. q. vi. de lapsis. et l. di. si ille. et si incorrigibiles fuerint per secularem iudicem postea comprehendantur. s. de iudiciis. cum non ab homine. Idem albi et fratribus scripte ferate.

Constitutus in presentia nostra et c. licet autem in instrumento laudanum epi expressa fuerit certa pena quam pars contractum non servans solveret observanti. cum tamen utraque pars pervenisse videatur ex confessione propria cognoscatur. et cum pars nostra contraxerit epo pensionem et epus procurationem exegit ab eadem ecclesia sic yconomus proposuit memoratus. utramque penam ab ea reddimus absolutam.

Constitutus et c. ex confessione. Confessio enim in iure facta preiudicat. s. de transact. preterea. et s. de confessis. cum ser. et c. ult. ii de h. et C. e. l. una. et ff. e. l. i. utramque. Sed videtur quod epus non incidit in penam cum altera pars ei contraxerit pensionem licite potuit petere procurationem. quia fidem non servanti fides non est servanda. § de iur. iura. pervenit. Item licitum est redire ad priorem actionem. cum ex parte altera non petitur pacto. ar. s. de pac. c. cum pridem de h dictum fuit. s. de elect. cum inter. Sed cum ecclesia prius contraxerit ut illi potius preiudicet qui ul. cos incidit in penam. nam similiter est in mora. sed ultima mora nocet. ff. de pricio. et ammore. ven. illud. Et videtur hic quod per par delictum neuter incidit in penam. ff. de reg. iur. cum par et in delicto mutua fit compensatio. s. de adulterijs. c. pls. et ult. et xxxij. q. vi. nichil. et ff. soluto matrimonio. §. compensatio quando mutua fuit. ff. de compen. si ambo. ff. de dolo. si duo. hec decretal. de ea fuit de fine illius decret. s. de re. domibus constitutus. proprium potest intelligi utramque. absolutam. proferenda est. n. opis. extimatori pecuniario commodo. ff. de sol. cum ex pluribus. ff. de usuris in pecuniis. § ult. Idem priori scti fridiani et magro p. canon. pisan.

Super hijs de quibus nos consulere voluisti et c. clericus autem qui pro eo quod vacillaverat et vacillaverat coram nobis de mandato nostro captus est et detentus infamiam non incurrit.

Super hijs et c. vacillaverat. et ideo non fuerat ei credendum. iiij. q. iij. § quin fl. o. et s. ut ecclesiastica beneficia ut infamiam. quia genus pene per se non infamat nisi sententia precedat. C. quibus ex causis infa. irro. l. i. et l. nullam. licet gravius aliter senserit. iij. q. vij. § tria. infi. vine. Idem spolet. epo.

Sicut ad nos rectores sci fortunati quidem monialem transmiserunt quod cum essent in. xl. lib. per quemdam arbitrium condempnati. certaque pena. xx. lib. apposita in

eas soluerent in termino constituto. tandem
xxxiij. lib. in termino promissis. a decre. vij. re
sidua. p quasdam litteras ueritate tacita
impetratas. optinuisti eos in expensis. xxx. li
bris. et p iudicem delegatum condempnari. Ve
rum q non decet in tua pontificali modestie ob
liuisci. ut in honestis questibus anhelando de
sideres cum aliena iactura ditari. q. s. q. vij.
lib. razum solutione contentus sis pena. xxx
lib. razum. memoratos rectores de cetero
non molestes.

Quam et. i. promissis. eo ipso q sortem accepit
penam remisisse uidetur. ff. de eo qui certo loco.
l. ult. infi. ff. de lege commissoria. post diem. et ita uidetur
q eam ulterius petere non possit. p h q hic dicitur. uel
alii. conuenit inter eos. cum sortem recepit. s. q sor
sors. et pena peti possit. ar. ff. de transact. q pre.
et. C. de transactionibus. cum proponas. et. ff. si quis
caut. l. ij. sic uidetur ex hac decre. q non amittat penam
cum essent in totum. lz sors in totum soluta non
sit. vnde habes contraria ptia. ff. de v. ob. stipula
tionum. §. si non sortem. sed h assueuit distingui.
aut n. illud q promittitur sub pena consistit in
dando i totum amittitur pena. lz in parte sit sa
tisfactum. ff. fam. here. heredes. §. in illa. ad fi. et. ff.
de v. obl. stipulationum. §. si sortem. et. l. in e
xecutoribus. §. item si ita. et. ff. si pign. sz cum inst.
ar. si uero consistit in faciendo et illud q promis
sum est sub pena sit indiuiduum tunc idem est q
in primo casu. q in totum pena amittitur. ff. fa
mi. here. heredes. §. an ea stipulo. et. ff. de v. ob. e
adem. §. cato. in prin. i ab omnibus fere et c. et. l.
i. executoribus. §. secunda. sed in primo casu cum con
sistit in dando. dixit dominus. az. q opposita exceptio
ne repelleretur a pena prorata solute partis. ar. ff. si
quis cautionibus. si seruus. §. i. et. ff. de v. ob. l. i. §.
ult. ad fi. et ar. ff. depositi. si duo heredes. et. ff.
de v. obl. in executionibus. et. §. in solidum. et hanc
equitatem seruat hic innoc. nec est seruandus il
le rigor. ut in totum pena exigatur. q non debet
quis cum aliena iactura ditari. ut hic dicitur. et. xx
ij. q. ij. primum. et. ff. de adult. inde nam h. q
interest illius penam recipere p soluta sorte. ideo
qz placuit equitatem preferri stricto iuri. C.
de iudic. placuit. vnde uidetur sed h in parte non
ualuisse q patet ex eo q dicit ueritate tacita.
Alij doctores legum seruant istum rigorem. si non
fuerit sit diuiduum p parte tamen amittitur. ff. re
tatam haberi si pretor. et ar. ff. de v. ob. eadem.
§. cato. ibi. ac si de eo tamen et c. sed si conuentum uidetur i.
l. predio. ff. si quis cautionibus si seruus non amittitur
pena in totum. lz detur exceptio p alia parte. sed
ferum uidetur diuiduum. sz dici assueuit q illud
est speciale in iudicio. q et ibi mora purgatur. ff.
si quis cautio. et si post tres. sz in penali stipulatio
ne non purgatur. C. de contrahen. committ. sti
pulatione magnam. q tempore ibi interpellat. s. de
locato. c. ult. modeste obliuisci. preferenda est.

enim estimationis opinio pecuniario quomodo.
ff. de sol. cum ex pluribus causis. ff. de usur. ipe
cudi. §. ult. si pena. vnde ex h q ecclesiastica psona
non possit exigere penam. nec ab ea exigi. ar. xij.
q. ij. sanitas. ar. con. s. e. constitutus. de hac materia i
dictum est. s. de arbitris dilecti. f. Idem.

Hadrianes a predecessoribus uestris prouenit. q cum
quandam prouinciam tui auunculi dyaco
nio. i. innocentium episcopum predecessorem tuum ne
quiter permisissent feuda et beneficia que illi a
innocentii ecclesia optinebant ipsis p simoniam fue
rant cum multa deliberatione collata. Qua
re maiori sunt animaduersione plectendi
nos tam tibi quam successoribus tuis. auctoritate a
postolica prohibemus. ne ipsis aut heredibus eorum
predicta beneficia restituantur seu de nouo eis
alia quelibet conferantur.

Hadrianes et. i. restituantur. immo uidetur q minori pe
na puniendi sunt ut non ea solum non resti
tuantur. sz omnia alia bona sua excepto cui i iniu
ria facta est tradantur. preterea. xvij. q. iiij. si quis dein
ceps. et anathematizentur ut ibi dicitur. lz ipso iure sit
excommunicatus. e. ca. et. q. e. si quis suadente. sz et a. pena
imponit. i. c. ij. et si uerum aliqui suum episcopum mor
tificant priuantur. episcopio. xv. q. ij. ita nos. Idem.

Dilectus filius electus sancti
petri ad montes. et. i. sic e iudicialis
euanesceret auctoritas cum de litigatoris
improbitate constiterit a diuersis assertionem
iudicis temere presumpserit iuxta sensum ar
bitrium digna poterit animaduersione pu
niri.

Diuersis. et. i. assertionem. ar. q uerbo iudicis sit cre
dendum. nisi contrarium probetur. ut hic uidetur. ar.
s. de probat. post cessionem. ar. con. s. de testibus. c. a
nob. et. s. de probat. quoniam contra falsam. cui standum est. et q
dicit hic q puniri debet litigator uerum est cum temere
contradicit iudicis assertioni puta cum iudex
h q dicit ostendat p acta ut cum litigator nichil
ostendat contra erroris sententiam tunc puniatur i sump
tibus. i. de sen. erroris. sacro. ar. s. e. calumpniam et
ar. s. arbitrium sensum ut h dicit. et. s. de of. del.
de causis. Idem in concil. generali.

Equibusdam prouinciis ecclesiarum
patroni et aduocati seu uicedomini se in tan
tam insolentiam erexerunt q non solum cum
uacantibus debet ecclesiis prouideri de pastoribus y
doneis difficultates ingerunt et malicias.
verum et de possessionibus aliisque bonis eccle
siasticis p sua uoluntate ordinare presumunt.
et q horrendum est dicere in necem prelatorum pro
rumpere non formidant. Cum igitur q ad de
fensionis subsidium est inuentum. ad depres
sionis dispendium non debet retorqueri. prohibemus
expresse ne patroni seu aduocati uel uicedomi
ni se premissis de cetero plus usurpent quam rep
iatur in iure permissum. et si contra presump
serint p seueritatem canonicam districtissi

me ꝯpetcant. Sac. nichominus a pbatione
concilij statuimus. q si patroni l' aduoca
ti seu feudatarij. seu uicedni. seu alij bnfi
ciati. alicuius ecce rectorem l' clericum aliu
ipius ecce p se ul' p alios occidere l' muti
lare ausu nephando psumpserint patroni
patronatus. aduocati aduocatiam. feudata
rij feud. vicedni. vicednatum. et beneficiati
bnficium prsus amittant. et ne minus uin
dicte quam excessus memoria pgredi non
sol' inde pmissis nil pueniat ad heredes. sz
et usqz ad quartam generationem posteritates ta
lium in clericoz collegium nullatenus ad
mittantur. nec in domibz religiosoz alicuius prela
tionis assequantur honorem. n cum eis fuit
dispensatum.

In quibzdam. et s. defensionis patroni. n. eccam
defendere debent. xvi. q. ult. filijs. hanc defensio
nem nō debent extendere ad grauamen ut hic dicitur.
sic. s. de ape. c. iij. et c. spali. et. s. de iur. iur. quito.
et. xvij. q. iiij. inter cetera. iure pmissu. pmissu pa
tronis psentare rectorem et habere ius pcessionis.
et si ad inopiam uergit eis ab eccia succurrit. s. de
iur. patro. nob. et xvi. q. vij. quicumqz sit. ecce non
dz plus petere a subditis quam sit pmissu a iure.
xviij. q. ij. hoc tm. et. x. q. iij. quia cognouimus. et. s. de
censibz. cum apls. al' restituerent duplu. s. de e
munitate ec. c. qr plerqz. et. s. de censibz. pauentes. ista
psumpserint. n forte in casu quem res. j. de sen.
ex. si uero cum moderamine inculpate tutele. al' n.
amittant. et deuoluantur ad eccam cui facta e i
iuria. xvij. q. iiij. si quis deinceps. et c. quisquis
ut dem est. s. e. px. et xvij. q. i. si quis rapuerit. s
g eccia non debet ppinnum sic et uassallus amit
tat feudum ut hic pz. si non seruat fidelitatem
dno. xxij. q. ult. de forma. et in libro de feudi q
admod feuda amittant. et. xcvi. di. si imperatori.
si. s. de postulando. c. ult. sic et donatio reuocatur
pp talem ingratitudinem. et pp alias et. s. de donati
onibz. c. ult. ubi de h. et. c. de reuoc. do. l. ult. ad he
res. et descendentes p lineam directam usqz ad quar
tam generationem ut hic dicitur. usqz ad quartum gra
dum extenditur ꝯsanguinitas. s. de ꝯsang. non dz.
et e spale hoc cum filius puniatur pp delictum
patris sic in crimine lese maiestatis. vj. q. i. §. ve
rum. §. si quis cum militibz. et in heresi. s. de hereticis.
vergentis. al' bona dampnatoz deuoluuntur ad he
redes. c. de bonis dampnatoz. aut bona. prelationis. lz
ce ur. cum ingressus religionis tollat irregularita
tem. s. de fi. psb. c. i. et aut. de monachis. in pn. dic
ut. s. de apostat. c. ij. dispensatum. cum nō dicit
a quo possit dispensari. dicit jo. q episcopus pot dispen
sare. ex quo pp sibi spaliter non retinuit dispen
sationem. ar. j. de sen. ex. inp honestum esset q nullus
episcopus sn licentia pp dispensaret cum talibz ut alij
saltem timerent cum uiderent illos usqz ad ultim
am generationem puniri. Honorius. iij.
pposito archid. et. h. canonico suession.

Grauem capli laudun. recepimus qrl
nem qd cum comes regisseri p mul
tis iniurijs qs irrogauerat eisdem p iudices
ap. se. le. delegatos excois uinclo fuit inoda
tus. id p duos annos et amplius in excicati
one psistens iura pere pinnacle tenuit clauis
ecce ꝯtempnendo. licet igitur hi pinnacia n
careat scrupulo heretice prauitatis. uolentes
tn parcere nobilitati comitis supradci. dis. v.
adh. q. si comes predictus post amonitionem no
stram non paruerit plene uiij. vos eccias i qb
aliqd ius habere dinoscitur ab eius debito i
absoluentes fideles ipius quamdiu in excica
tione psisterit ab eius fidelitate denunciens
penitus absolutos.
[illegible]

Innoc. iiij. in concil. lugd.

Romana eccia et infra. licet aut ꝯsen
si archiepo suam pinnciam uisi
tanti eos cum tame sibi ut sue familie aut
alijs quos pp hoc p eandem pinnciam dirigit
git. et et cum concilium ꝯuocat eos quin veni
tijs sint quos pillo uel al' p pinnciam ipsam
sua debita iurisdicione intendo transmittit l in
itiati psummit si hac occone sua in hijs impe
diatur iurisdio p iniuria hi dum modo existat
notoria auctoritate punire ppria n ampli
us de remeri. ecce consuetudine ꝯpetere di
noscatur. Sibi et et metropolitanus alijs i
suis pinnciis dum sic in illis iurisdionem ex
ercerent puniendi manifestas et notorias of
fensas tunc eisdem illatas in suis et si ex in
impediti iurisdionem hi modi attingat liba
de mra spali concessione facultas.

Grauem. et s. claues. datas petro. xxij. di.
c. i. et. xxi. di. in nouo. et in petro date sunt eccie.
xxiij. q. i. quodcumqz et cuilz eius successori. ar. s. de
transact. quanto. ꝯtempnendo. et si al' ligatus non
fuisset ex ꝯtemptu ligaretur. xi. q. iij. §. cum g. se
ntentia. infi. et. xxiiij. q. iij. notandum. nō. n. dz ꝯtempni
cum sit medicinalis. ij. q. i. multi. heretice prauitatis. hoc
id dicit qr qui pp suspitionem heresis excoicatur et si
p annum steterit in excoicatione postea tamqm heretic
habetur. s. de hereticis excoicamus. §. i. tm si anima
excoicetur sine p annum. siue p plures in excone ste
tit non tm ut hereticus. sz al' contra eum pcedit ut hic
dicitur. nobilitati. nō q pcatur nobilitati circa penam ut
al' puniatur nobilis quam ignobilis. xxiij. q. i.
quicumqz pacem. et. l. di. contumaces. et in bnficijs et in
gis pcedendum est nobilitati. lxxxvi. di. non satis.
§. hic ꝯsideranda. ar. ce q eos puniant. s. de statu
monum. ea que. §. de hoc. eccias aliqd ius. forte ius pa
tronatus l' quicquid aliud possz ab eccia percipere
uo eccia ei in aliquo debito teneretur eid ut interi
eccia ei reddere nō teneatur. ut. s. de hereticis excoica
mus. §. credentes. et c. ult. et. xv. q. vi. alius. nos san
ctorum. et ipo iure absoluti sunt tales. et hic p capite
q denuntient solummodo absolutos. ut infra dicitur. et
sic e. ar. q crescente ꝯtumacia crescere dz pena. s.

ut lite si. q. qui. infra. et ff. de pref. l. relegati. Ca-
lixtus papa. De penitentiis et remissionibus.

Manifesta peccata non sunt occul-
ta correctione purganda.

Manifesta et infra occulta. immo
cum publice peccant publice corripiantur. ii. q. i. si
peccaverit. et de pe. di. i. ego vel Longanus. infra et ne-
scii sint graviora sive leviora ut sedetur scandalum
sollempnis tamen penitentia clerico imponi non debet nec etiam publica
si deposito. ar. l. di. clerici. et c. confirmandum. et infra e. quesi-
tum. xxvi. di. c. ult. lau.

Ex concil. Magun-
tino.

Qui presbyterum occiderit xii. annorum penitentia ei
secundum canones imponatur. et infra cingulum
usque ad ultimum tempus vite sue militie cingu-
lo careat et absque spe coniugii maneat.

Qui presbyterum et infra xii. an. ar. contra xxxiii. q. ii. hunc
ipsum. et xxxiii. q. ii. admonere. solo ordinarium
est quod pro mortali crimine septennis penitentia iniun-
gatur ut ibi. sed propter enormitatem magis iniungi-
tur hic alias. et sacerdoti quibus imponuntur penitentia xii. an-
norum. xxx. q. i. non debet. canones. penitentiales. militie
cingulo. deponitur iste a dignitate sua sicut cleri-
ci et arma ulterius ferat. de pe. di. v. falsas. et xxxiii.
q. ii. admonere. absque spe coniugii. quedam crimina
impediunt matrimonium contrahendum ut incestus. s. de eo
qui cognovit consanguineam uxoris sue. c. i. et ii. et c. transmis-
se. infra. et xxxii. q. vii. si quis viduam. et constituit.
Item raptor sponse alterius. xxvii. q. ii. statutum. Item
si quis uxorem suam interficiat. xxxiii. q. ii. ad-
monere. Item qui baptizavit filium suum ut sic ab
uxore separetur. xxx. q. i. de eo. Item qui monialem
sciens in matrimonium accipit. xxvii. q. i. hii qui. et in ca-
su presenti hec impediunt et non dirimunt. alia sunt
que impediunt et dirimunt de quibus in versu. s. de
eo qui duxit in matrimonium quam polluerat. et in aliis plu-
ribus c. ibidem. v. pen. § incestus. raptus sponse. mors
mulieris. susceptus proprie sobolis. mors presbyteralis. vel
si peniteat sollempniter. aut monialem accipiat. pro-
hibent hec coniugium sociandum.

Alexander iii. archi-
episcopo Mediolanensi.

Significavit nobis nobilis vir P. G. fi-
dus imperatori cum olim rediret ab
urbe castrum tuum negavit. unde contigit
quod eius castris destructis per pugnam duo mili-
a domorum destructa fuerunt et multi homines
interfecti et alia mala inde emersa que longum es-
set per singula enarrare. Cum igitur prefatus P.
deo et tibi reconciliari desiderat. mandamus quatinus ipsi pe-
nitentiam secundum quod visum fuerit misericorditer imponas-
tis. attendentes quod pro libertate sua et ecclesie devo-
tione hec fecit. curate in hiis talem habere de-
ces discretionem ut alii et ipse idem per austeritatem
penitentie a servitio ecclesie nullatenus retardentur
nec aliquem salutis periculum formidantes pe-
riculum debeant.

Significavit et infra ab urbe. i. roma. appellatione
urbis roma intelligitur. ff. de v. sig. urbs. et
i. qui in continentibus. sic cum dicitur apostolus paulum intel-
ligi per antonomatice. quod visum fuerit. et sic penitentie ar-
bitrarie sunt. et xxvi. q. vii. tempora. et de pe. di. i. men-
suram. et infra eo quod situm. misericorditer. ar. penitentia im-
pendenda. l. di. ponderet. xlv. di. licet. et xxvi. q. vii. al-
ligant. l. pro libertate. ecclesie. hec est iusta causa pugnandi si
modus servetur. xxiii. q. ult. si timore. et c. o. torquatur.
intentione fecit modo. tamen excessit ex eo quod penitentia imponit-
ur. xxiii. q. iiii. cum peccatum. et s. de rest. spol. olim. Ipsi
retardentur. ar. multi agendo cum aliquibus ne a ser-
vitio ecclesie retardentur. ar. xxi. q. ii. cte. c. de penit-
tonor.

Idem archiepiscopo Cantuariensi.

Quod autem consuluisti utrum remissiones
que fiunt in dedicationibus ecclesiarum aut con-
ferentibus ad edificationem pontium aliis prosint
quam hiis qui remittentibus subditi sunt. hoc volu-
mus te tenere. quod cum a non suo iudice nullus
ligari valeat vel absolvi. predictas remissio-
nes prodesse illis tantummodo arbitramur quibus
ut prosint proprii iudices specialiter indulserint.

Quod autem et infra in dedicationibus.
hodie indulgentia que in consecratione ecclesie fit
non debet excedere annum sive fiat ab uno sive a pluribus
episcopis in anniversario consecrationis. et in aliis casibus
ultra xl. dies hee indulgentie non excedant. infra e.
cum ex eo. § ult. ligari. infra e. omnis. § i. s. de iudici-
is. si clerici. et s. de consuet. ad nostram. et C. si a non compe-
iudi. l. i. ut prosint. quid valeant tales remissi-
ones vetus est querela. adhuc tamen satis dubia. qui-
dam dicunt quod valent tamen quo ad deum non quo ad
ecclesiam. quo ad deum. quoniam si quis sine mortali dece-
dat. non tamen acta condigna penitentia de peccatis penis pur-
gatoriis minus senciet pro modo remissionis que
facta in vita ista. ecclesia tamen viventi ob hoc debitam sat-
isfactionem non relaxat. alii dicunt quod valent quo ad
ecclesiam sed tantum cum peccatum per contritionem vel
per satisfactionem sufficienter punitum est. tunc enim quod
ex sententia canonum ecclesia imponeret et quo ad deum et quo
ad ecclesiam omnino per tales remissiones remittitur.
alii autem dixerunt quod omnino prosint ut dicitur proficiunt
et quo ad deum et quo ad ecclesiam. sed qui eas fa-
ciunt se noverint teneri vel elemosinis suis
et orationibus eas supplere. alioquin graviter in-
de in purgatorio punientur. alii dicunt quod
valent tamen ad remissionem illius penitentie que
negligenter est omissa. sed ex hoc c. veritas colli-
gitur. quod cum iniungit penitentiam sic videtur
imponit et concedit ita ut eam per illas remissio-
nes vel in totum vel in partem redimat quod si fece-
rit ut hic dicitur valent remissiones ad relaxa-
tionem iniuncte penitentie. alioquin non. hoc
tamen certum est quod licet non valeant quo ad rela-
xationem iniuncte penitentie quo ad ecclesiam. valent
tamen quo ad minorem penam peccati quo ad deum sicut
alia bona. sic igitur si iudex iniungit alicui septennem
penitentiam et non concedit ut possit redime-
re sed ipse vel alius pro eo generalem faciat remissio-
nem ad pontem vel alium locum qui ponit et

Iudices .i. epi qui hmoi faciunt remissiones platiuas fac n possunt .9. de
penit. accedentibus. vl' dic iudices .i. ppre sacerdotes cum iniungunt pnias
suis parochianis possunt eis concedere q' tales pmissiones sibi psint. si de
bonis suis contulerint
pdictis locis. 7 hi fauo
re pnie. ut sic diusis
modis possint libera
ri a pctis. Indulserunt.

fert de suo quantitate pnie s iniuncte quo ad ec
clesiam nd diminuit aliquid. ala 7 h q' dr in
fine ha intellige uerum cum pctm p atritione
oio dimissum est. nam p omni pcto duplex pena
debet temporal 7 etna de pe. di. i. si pctm dauid. 7 c.
sic pnuntur. s3 p contritionem pena etna dimitti
tur. de pe di. i. s. uerum dt temporalis uo p satisfactione
ut in. c. predco. si pctm 7 p ista pena qualitcuq3
satisfaciat eccie dimitti non recipiat suffic ee
absolutus est q' absolutus 7 ligatus est q' ingt.
xxiiij. q. i. quodcumq3. q' iposita alicui septennis
pnia dati s. vij. denarijs pro vij. annos remissio
nis ualituros s pcepto iponentis s pniam
numquid ultra ieiunare tenetur. Rndeo q' si i ui
tate satisfecit ecce nd tenetur ieiunare ex ncitata
te. s3 ex honestate. 7 si atempnit peccat mortalr
p atemptu. dz n. sp dolere. de pnd. de pe. di. iij. p
dubitaciore qr nescit an sint ei dimissa pcca. ar. s.
de purga. ca. c. ult. ibi. 7 si simplex fuerit 7c. cu
tutius concordo. 7 si aliquo pot adequari pena cu p
cedenti culpe saltem dz. ar. de pe. di. i. i. inde ben
ignum. ut ait apls. sicut exhibuistis membra ue
stra 7c. 7 xl vij. di. omnes humus scli. 7 puniire
in se q' deliquit. de pe. di. i. si pctm. 7 de pe. di. iij.
penitentia est. Indulserit. ar. q' clericus sn licentia
epi sui alium iudice 7 sacerdotum eligere nd pot.
7 j. e. omnis utriusq3. s. i. 7 s. de foro. c. peten. sig
nificasti. u h est expssum. Idem heluacen. epo.

Quod quidam ad confessionem
de criminibus ueniunt 7 quamuis a
fiteri ueniut se tn asserunt abstinere non
posse. 7 c. t. Rndeo quod eorum afessionem reci
pe debes. 7 eis de criminibus asiliu exhibere.
qr licet non sit uera tn penitentia admit
tenda tn est eorum confessio 7 crebris 7 sa
lubribus monitis est pnia indicenda.

Quod quidam 7 j. non sit uera tn pnia. talis
penitentia non est uera. i. fructuosa quo ad ui
tam etnam tn ualet ei qr sentiet fructum eius
cu de alio crimine pniam egit. de pe. di. iij. s. ult.
infi. 7 id tal confessio admitti dz. p ut hic dic. s3
pone q' nd peniteat de alijs. ualebit ei pnia. Nunquid
qd omnia bona que quis facit inuita ista psunt
ei ad uita etnam pmerendam. i. saltem admitti sup
plitium eternum. de pe di. iij. c. ult. inc. qd s. cias
aut. a u ad bonum tpale optinend. de pe. di. iij.
cauendo 7 xxij. q. ij. si quet3 culpa. aut ad h ut de
cu illustret cor eius ad ueram pniam. de pe. di.
v. falsas. t. Vnde uss. Que cu mortali bona fiut
dant bona tre. cor faciunt humile. minut tor
menta gehenne admittenda. ar. c. xxiiij. q. ij. le
gat. xc. di. si quis contristatus 7 ee si admic fa
cis nd penites. de pe. di. iij. penitetes. 7 ds nunq alu
q' sanauit q' oio non liberaret. di. o sunt plures.
Jo. ar. ce. xxvij. q. i. q' xpo 7 c. deuota solo pnia ata
legat penitentes. sunt plures. intelligunt de ua
7 fructuosa pnia. in. c. contraria. a pllitur quis
recipe satisfactoria illa duo. c. deuota qui xpo uici

ligantur non de pnia. s3 de fructu pnie. i. eucharisti
a. Idem tribur. archiepo.

Licet tam ueteris quam noui t.
pagina 7 j. si aut illi cum aliquos
dies in pane 7 aqua ex iniuncta s pnia te
nentur pagere. panem quo uescantur non
hnt leguminibus aut piscibus aut alijs cib
tijs recreant si necessitas id expolcat. discre
tione tn adhibita qd hijs non ad delitias
s3 ad sustentationem utantur.

Licet 7 j. leguminibus. ar. qd si alicui e iniunc
tum. ut in pane ieiunet 7 aqua nd dz ald sum
e. qr iam nd staret in finibus pnie 7 h uim est n
magna ncitas eum arcaret. ar. lxxxij. di. pbr. ne
cessitas. n. semp intelligitur excepta q' legem nd
hz. de. a. di. i. sicut 7 j. de regul iur. qd non e 7. 9.
de consuet. quanto. nd ad delitias. phibetur n. sepe
nd abus. s3 abusus ut xli. di. c. i. ij. 7 iij. 7 e. ar. ad
h. iiij. di. denique. Clemens. iij.

Quesitum est utrum sacerdotibus grecis
quibus legittimo matrimonio. l3 uti
penitentia publica sit imponenda si eam
postulent p filijs oppressis iniungi. hunc g.
a. t. t. Rndeo q' si ipis parantibus uel studiose ne
gligentibus filij in lectis reppiuntur oppsi.
ab offitio altaris debent ppetuo abstinere
7 eis grauior quam laycis non tn publice
n in publicum id deueniat pnia dz impo
ni. Sin si ex inuria ipor mortui inueni
antur in cunis 7 illud occultum fuit pe
nitentia eis p arbitrio penitentiarij iponat.
7 in terrorem aliorum ad tempus abstineat
a celebratione missarum.

Quesitum e 7 j. matrimonio ccto. in laycali hitu. l3
dimiserant in minoribus ordinibus. s. de clicis. cu
g. q' cum olim. negligentibus. negligentia. n. i
putatur. s. de iniurijs. c. ult. qr dissoluta neglige
tia pre dolum e. ff mandati. si fideiussor. i. pz. l. di
cepe. 7 dissoluta negligentia tenetur p conscia. Erde
dilc. ecclo. cum sex qual e ignorantia iurorum qui
nolunt intelligere ut bn agant. i. q. iiij. s. ult. s.
xxxvij. di. c. ult. n id in publicu tunc n. sacerdos
publicam pot facere penitentiam. xxxviij. di. pbr.
u de h. 7 xxx. di. si quis pbr. s3 nd sollempne. de
quo hes. l. di. in capite de q' 7 intelligantur illa. c.
l. di. affirmando. illd alienu. quam clici facere nd
debent. s3 depositus sollempnite 7 publice penite
h. de pe. di. vi. sacerdos 7 xxx. q. i. si quis sacerdos.
Jt. ar. q' id q' dixi de publica pnia. lxxxij. di. pbr.
si. q' dicitur pbr publice penitere non dz. s3 expo
nitur publice 7 sollempnite. Si aut occultum est
pctm. nec publicam sacerdos dz facere pniam ut
hic pz 7 sic pot intelligi illud. lxxxij. di. pbr. si ut
nd peniteat publice cum pctm est occultum. s3 in
casu isto possz agere pniam ecc sollepnem. cu sn
spe restitutionis de tali crimine ecclia priuatus sit. 9.
de temporibus. or. c. ult. g' multo fortius publica ex
quo crimen uenit iam in publicum. pnia dz. de h

Quod quidam [marginal note in a later hand, faint]
Licz [marginal note in a later hand, faint]
Quesitum [marginal note in a later hand, faint]

h dictum e s. de hijs qui filios occidunt. de in
fantibus in cunis. q penitentia facit presumendo est. ar.
s. de presumptione afferte. vii. et dicat lex. q repetita
causis iniquitas emendata est. C. de in. of. te. si
mat. arbitrio. xxvi. q. vii. tempora penitudinis. et j. e.
pe. Innocentius. iii. Livonien. episcopo. et eis q
cum ipso sunt fratribus.

Deus qui ecclesiam suam et j. certum cum
penitentia non tam secundum quantitatem
excessus quam penitentis contrictionem
per discreti sacerdotis sit arbitrium mode
randa. pensata qualitate persone secundum fornicatione.
adulterio. homicidio et aliis criminibus
consideratis circumstantiis omnibus et pre
sertim novitate Livonien. ecclesie expetente penitentias
delinquentibus imponatis per ut saluti eorum
videritis expedire. apostoli quem vestigiis inherentes
dicentis. lac vobis dedi potum non escam. pau
latim eos instruatis in fide confessionis
formam orationem dominicam et symbolum illos
colligere edocentes interim tamen corporis et san
guinis domini sacramentum tenatis fonte bap
tismatis consuetis festivitatibus et in mortis
articulo tribuatis.

Deus qui ecclesiam et j. arbitrium s. o. pe. de pe.
di. i. mensuram. circumstantiis. j. e. omnis. ar.
q circumstantie aggravant penam. s. de homicidio.
sicut dignum. i. se. xl. di. homo christianus. de. pe. di.
v. c. i. xxiii. q. viii. qui occidit. novitate. pro no
vitatem detrahendo est vinum. ut. xxxv. q. iii. q scri
si. et s. de divor. de qui. prudentius. quia hi solum
verum agitur. ut in vita hominis corrigatur. xxvi. q.
v. prodest. paulatim. xii. di. novit. quia paulatim in
improvise comedit agnum. xiii. q. i. §. hiis ita. vel
unam communem penitentiam. confessionis forma. i. confiteor deo.
orationem dominicam. s. pater noster. symbolum. i. credo in
deum. consilens. j. e. omnis utriusque et de. q. di. scel
ares. mortis. j. e. q inte. et i. di. ex penitentibus et.
s. de sponsal. non est. Item sca. lau. in lu
cana. presbytero card. ap. se. le.

Officii et j. significasti quondam mulie
rem in penitentia c fuisse confessam q
timens ne viri possessio devolvetur ad alios
quondam liberum suscipi potuit et sic
venter eius intumuit et iam gravidam se o
stendens sed partum supposuit alienum timens
quia maritum non vult facinus ipsi dete
gere quam prolem credit sine dubitatione qua
libet esse suam. Quam igitur postulas edoceri
utrum ei hac fraude durante sit penitentia in
iungenda. Re. q sic mulieri que ignoran
te marito de adulterio prolem suscepit quam
vis id in dominum suo timeat confiteri non est pe
nitentia deneganda. ita nec illi debet penitentia de
negari. maxime si per alios intelligas ali
enos ad quos timeret possessionem viri de
volvi. sed cum petens satisfactionem per discretum sacer
dotem ei debet iniungi.

[illegible marginal note, later hand: ... audiuit confessio mulieris que partum alienum supponit ... de regere ... competens satisfactio ei debet iniungi]

Officii et j. supposuit. criminis suppositi partus
accusatio infinito tempore clauditur. et post mortem. ff.
ad. l. cor. de fal. cum etiam sed alia crimina clauditur
et. s. e. quietam. et. C. si reus vel accusator mor. l. ij. et.
xxiii. di. quorundam. et. no. q hec accusatio non datur cui
libet de populo. sed propinquis eius hiis ad quos ea res per
tinet. ff. ad. l. i. cor. lege cornelia. v. i. deneganda.
hic verum est q si durante suppositione per quam fraudatur
consanguineum debita successione hic non penitentie pre
contra illud. xxiii. q. vi. si res. et. de pe. di. iii. penitentie.
sed ipsa non potest detegere suppositionem. quia ei non crederet co
stante presumptione que oritur ex matrimonio q filius
natus sit ex nuptiis. ff. de hijs. qui sui. vel alie
iuris. s. filium. et est periculosum esset mulieri illud
detegere lau. penitentia. hic tamen sciat q quamdiu est
in mortali nec deponit animum peccandi non valet
ei talis penitentia. xxiii. q. vi. si res. tamen ad penitentiam admitti
debet. sed est ei dicendo q non est ei fructuosa quo ad
vitam eternam. ut. s. e. q quidam. de pe. di. iii. §. ult.
et de pen. di. v. falsas. Io. alienos. ad quos ab inte
stato. non devolvetur hereditas. si non aliqui tales
sint exheredari non debent. sed pone q tales non sint
adhuc tamen peccat impediendo libertatem testandi. ex con
nem. C. si quis aliquem testari prohibet. l. i. et ij. et ideo
dico maxime. viii. Item calen. et burgen.
episcopis et abbati de ammunde. cist. ord.

Nova quedam nostris sunt auribus inti
mata. q abbatisse moniales proprias be
nedicunt ipsarum quorum confessiones in cri
minibus audiunt et legentes evangelium presumunt
publice predicare. Cum igitur absonum sit pa
riter et absurdum. quod mandamus quatenus ne id de cetero fiat cure
tis firmiter inhibere quia licet beatissima virgo
maria dignior et excellentior fuerit apostolis u
niversis non tamen illi sed istis dominus claves
regni celorum commisit.

Nova et j. evangelium. In matutinis forte po
terant legere evangelium. vii. et diaconisse
appellantur. xxvii. q. i. diaconissam. predicare. in
ius. n. nec predicare nec docere potest. quia hoc officium
est virorum et a mulieribus nec sacra vasa attingere.
xxiii. di. sacratas. et c. mulier. et. xxxiii. q. v. mulierem.
immo nec laica predicare vel docere debent. s. de heri
c. cum ex iniuncto. nec possunt velare monia
les. xxii. q. ii. statuimus. nec absolvere eas. j. de. pe.
de monialibus. nec iudicare. xxxiii. q. v. mulierem.
nisi forte aliqua nobilis hoc habet ex consuet. s. de ar
bitris. dilecti filii. nec arbitrium in se suscipere. vt
ibidem et C. de arbitris. l. ult. nec procuratrix esse
potest in iudicio. C. de procurat. quia te absente et l. a
lienam. nisi forte pro patre morboso aut etate impe
dito ageret. ff. de procurat. feminas. nec advocare
potest in iudicio. iii. q. vii. §. tria. et generaliter virile of
ficium mulieribus est interdictum. ff. de reg. iu. l. i. sed
numquid abbatissa potest instituere vel suspendere. de
hoc dictum est s. de maio. et obe. dilecta. Item.

Quod inter et j. In illo vero
per q penitentiam morientibus non nega

[marginal note, later hand: hodie et ... ut. s. de sen. ex. c. ult. li. vi. Io.]

[illegible marginal notes, later hand: Nova ... abbatisse non possunt moniales ... confessiones audire nec publice predicare. Quod inter ... tempore generalis interdicti ... penitentiam ... morientibus ... silentio ... possint ... peregrinis ... penitentia]

Aduram pe
pietatis

denegari

ninus, uiatice ẽ q͞ uẽ penitentibꝫ exhibetur
indulgi uolumus, ut nec ipi decedentibꝫ
denegentur, s͞ꝫ q̃ p generale interdictũ de
negetur omnibꝫ tam uiuis quam ecclãsti
ca sepultura, accedimus tñ ex grã ut clici
decedentes, q̃ tñ seruauerint interdictũ, in ci
miterio ecce, absqꝫ campanarũ pulsatione
cessantibꝫ sollempnitatibꝫ oĩbꝫ, cũ silentio
tumulentur. Et conuentualibꝫ ecclis uiri & ui
ri, l͞ sil͞ tres, horas canonicas lege ualeant.
potius quam cantare, ianuis clausis, intr̃
dictis & excommunicatis exclusis, & uoce ita de
missa, q̃ exterius audiri nõ possint, c͞ & in
bꝫ ꝑ priuilegia. se. ap. sic indultum, ut cũ ge
nerale interdictũ terre fuerit, liceat eis ianuis
clausis, excoĩcatis & interdictis exclusis, non
pulsatis campanis, suppressa uoce celebrare
diuina, recipientibꝫ aut signum crucis ñ
negamus, quo minus eis ob reuerentiã c͞
cessũ. pñia cum postulauerint iniungatur.
q͞ & aliis peregrinis pot̃ misericordit̃ indul
geri.

Quod inter & .j. denegetur tempe interdicti .j. c. p͞x.
accedimus. ista .n. duo sacramenta sũ q̃ excipi
untur. s͞p de quodꝫ interdicto .s. bapti. paruulorũ
& pñia morientiũ in quo intellr̃ uiaticum, put
hic p͞ꝫ & dr̃ uiaticum q̃ñ a uia. q̃ꝫ sñt in uia recede
tes de hac uita. nec ẽ istud ita sacramentũ necessita
tis. tñ concedendũ est decedentibꝫ ĩ tempe interdi͞.
ut hic patet. ex grã. si ex grã conceditur clericis
qui seruauerint interdictũ. g͞ uĩ q͞ non sit ius cõ
mune. g͞ nõ competit ñ impetrãte cum nemo sit
exemptus ab illa gñalitate interdi͞. ñ q̃ p priui
legiũ exemptus ẽ. l͞ꝫ pot̃ dici q͞ p istud ius clici ca
nonicis regularibꝫ equipantur. s͞ .s. de priuil.
q͞ ñ nullus. jo. audiri. patet g͞ q͞ cũ excoĩcato ñ
licꝫ stare extra ecclãm cum ẽ interdicto, ꝓhibeat̃
audire exterius. jo. cessãs. cũ hꝫ ẽ spãle in isti p͞s.
ut sñ necitate l͞ piculo mortis admittatur ad
pñiam. l͞ꝫ & hꝫ necitas q͞ꝫ hꝫ eis non accedit. ñ cũ ꝑ
ficiscãtur & ita q͞i in uia dnr̃. sicut illi quibꝫ da
tur uiaticũ. Itẽ pot̃ dici, si aliqui ꝑficiscerent̃ ad iu
sñ bellum. q͞ꝫ ibi est cã iusta timoris. Itẽ idem eẽt
si alicui eent excoĩcati, ut i iniusto bello: possunt
absolui a quocũqꝫ quam ab excoĩcatore. a r. .j.
c. p͞x. de cens. & de .c. di .iiij. sem est bapti. & .xxvj.
q. .ij. in adolescentia. sꝫ quid si ciuitate interdicta
aliqui uellent satisfacere. tũ quid in eis relaxã
d͞ eẽt interdictũ. nõ. q͞ꝫ aliqui sñ culpa sua inter
dicunt̃. .s. de spon. non ẽ nob. & q͞ꝫ sic rigor ecce
dissolueret̃. a r. .s. de priuil. ut priuilegia. jo. t. d͞x.
q͞ si aliqui uellent intrare stare mandantes ecce
q͞ eent admittendi. sꝫ finis iste uĩ contradicẽ q͞ꝫ
hic spãl͞ hꝫ concedit recipientibꝫ signũ crucis &
peregrinis. g͞ aliis intelligitur ꝓhibere. sic q͞ deni
o negatur de alio concedit̃. .xxv. di. qual. q͞ iũ
puto l͞ꝫ inueniat cõtrarium decr̃.

Idem in concil͞ generali.

Omnis utriusqꝫ sexus fidelis, postquam
ad annos discretionis peruenerit, omnia
a sua solus confiteatur peccata, saltem semel
i anno, fidelit̃ ꝓprio sacerdoti, & iniunctam s͞
pñiam studeat ꝓ uiribꝫ obseruare, sus
cipiens ad minus reuerenter in pascha eu
charistie sacramentũ, ñ forte de ꝓprii sacer
dotis consilio ob aliquã rationabilẽ causã
ad tp̃s ab eius perceptione duxerit abstinendũ.
alioquin & uiuens ab ingressu ecce arceat̃.
& moriens xp̃iana careat sepultura. Vñ hoc
salutare statutum frequent̃ in eccis publi
cẽ, ne quisquã ex ignorantie cecitate uela
men excusationis assumat. Si quis aũt ali
eno sacerdoti uoluerit iusta de cã sua confiteri
peccata, licentiam p͞ postulꝫ & optineat a ꝓprio
sacerdote, cum aliter ipm ille non possit sol
uere l͞ ligare. Sacerdos aũt sit discretus & cau
tus, more periti medici sr̃ infundat uinũ & o
leum uulneribꝫ sauciati, diligent̃ inquirens
& peccatoris circumstantias & pctĩ, quibꝫ pruden
t̃ intelligat, quale ei debeat prebere consilium.
& cuiusmodi remedium adhibere, diuersis expi
mentis utendo ad sanandũ egrotum. Caueat
aũt oĩo, ne uerbo aut signo aut aliquo qũ
modo ꝓdat aliquatenus peccatorem, sꝫ si pru
dentiori consilio indiguerit, illud absꝫ ulla
expressione psone caute requirat. Quĩ qui
peccatum in penitentiali ẽ iudicio detectum pre
sumpserit reuelare, non solũ a sacerdotali
officio deponendũ decernimus, uerum ẽ ad a
gendam pñiam ꝑpetuam in arctũ mona
sterium detrudendum.

Omnis utriusqꝫ & .j. discretionis. .i. cum ẽ doli
capax. q͞ꝫ tunc potest peccare. .s. de delictis puerorũ.
puer. .c. si aduersus delictum. l. .i. & .c. si minor se m
io. dixit. l. .iij. ar. cc͞. de .c. di. .iiij. eos. .c. de f͞ra mo
neta. l. .i. omnia peccata sua. al͞. nõ eẽt fructuosa pe
nitentia, ut dictum est. .s. e. q͞ quidã ñ de hꝫ non
tñ uenialia. q͞ꝫ illa tollunt̃ p orõnem dñicam l͞
p aquam benedictam. de pe. di. .iii. de cotidianis &.
di. .vi. qui uult. tñ si uoluerit cõfiteatur illa. ꝓprio
sacerdoti. ñ ille sit inpitus, cum licentia, ut hic
dicit. querat discretum. de pe. di. .vi. placuit. ad mi͞.
in pascha. de .c. di. .ij. & si nõ frequentius. sepulta
hꝫ estꝫ contra regulam illam cũ coĩcamus uiuo
coĩcare debemus & mortuo. Salut̃. n. in alio casu.
.xxiij. q. .v. placuit. & .s. de statu monachorũ. mona
chi. & .s. de torneamentis. c. .i. & .s. de usuris. q͞ꝫ i oĩbꝫ.
& .s. de rapt. s͞ eo. sacerdoti. executionem habenti.
hꝫ dico ꝓpter illos sacerdotes sũ seculares sũ regl͞
ares qui non hñt ordinis executionem sacerdo
tal͞. ut cum sunt illi qui nõ sunt a ꝓprio electi.
ul͞ qui ab epõ ꝓprio non ꝑmittunt̃. .xvi. q. .i. c. eccie.
ee. & i hꝫ. c. & .c. ecce. .s. sufficienter. sꝫ ecce p̃dicatores
& fr̃es minores ul͞ alii religiosi non hñtes ꝓprium
hñt priuilegium ut alienos possint recipe prochia
nos ad pñiam, numquid sufficit priuilegium ut

alienum parrochianum possunt recipere ad penitentiam sine licentia proprii sacerdotis, dicas quod non suffic[it] permissio sine licentia sui sacerdotis, privilegium tamen excipit eos illos qui a papa sunt electi, vel illos qui ab episcopis vel ab ipso papa committuntur et dat eis solam executionem. et ita necessaria est adhuc licentia proprii sacerdotis. ut hic dicitur. Si n. de duabus servitutibus una tollitur: remanet altera. quod probatur extra. de usu pallii. ex tenore et s. de privilegio pastoralis et ff. de servitutibus. ut §. si domus mea et eodem die alieno et non alii. et obtineat. quid si ille maliciose recuset: arg. quod postea potest ire ad alium. s. de regularibus. licet, vel vadat ad superiorem si potest ut illum compellat. vel ipse dabit licentiam. arg. s. de iure pa. nullus. arg. C. de temporibus ap. l. ult. §. illud. arg. j. e. c. ult. ad fi. vel ligare. s. e. quia autem. xix. q. ii. c. i. et ii. et s. de parrochiis. nullus et est arg. quod clericus sine sui episcopi licentia non potest in non suum iudicem consentire. s. e. quia autem et s. de foro. c. si diligenti. et c. significasti. vel de iure. et j. c. ult. Primum et olim. i. medicinam et disciplinam. xlv. di. disciplina omnis quidem sunt namque. Vera iustitia. a. circumspectus. sic s. e. decernimus. et s. de homicidio. sicut in prin. de pe. di. vi. consideret. diversis experimentis. non tamen sicut imperitus medicus. xxxviii. di. necesse est diligenter explicatur vires suas ut quale onus penitentiam possit portare. arg. xxvi. q. i. l. alligant. sic ut postea reddat rationem de morte quam de crudelitate. ut i. et lxxxvi. di. non satis ultra medi. et xi. q. iii. nemo prelatorum. deponendis. olim est alia pena imponebatur. de pe. di. vi. sacerdos. hodie hoc imponitur.

Idem in eodem.

Cum infirmitas corporalis non nunquam ex peccato proveniat dicente domino languido quem sanaverat: vade et noli amplius peccare ne deterius tibi aliquid contingat. presenti decreto statuimus et districte precipimus medicis corporum ut cum eos ad infirmos vocari contingerit ipsos ante omnia moneant et inducant ut medicos advocent animarum. ut postquam fuit infirmo de spirituali salute provisum ad corporalis medicine remedium salubrius procedatur cum causa cessante cesset effectus. Hoc quidem inter alia huic causam dedit edicto quod quidam in egritudinis lecto iacentes cum eis a medicis suadetur ut de animarum salute disponant in desperationis articulum incidunt. unde facilius mortis periculum incurrunt. Si quis autem medicorum huius nostre constitutionis postquam per prelatos locorum fuit publicata transgressor extiterit. Tamdiu ab ingressu ecclesie arceatur donec pro transgressione huiusmodi satisfecerit competenter. Ceterum cum anima sit multo preciosior corpore sub interminatione anathematis prohibemus nequis medicorum pro corporali salute ad egro suadeat quod in periculum anime convertatur.

Cum infirmitas et j. causa cessante. s. de iure.

iure et si xpi. ad fi. et s. de remiss. post translationem vero de hoc arcentur per sententiam non ipso iure quod male. vel nullo modo servatur. preciosior. xii. q. i. precipimus. xxiii. q. iii. si vides. C. de caco sac. ecc. l. tamen. infi. et ideo potius et prius est consulendum anime: quia corporum maius periculum est cautius est providendum. xlii. di. quiescamus. et vii. q. i. c. ult. et ff. ad carto. l. i. §. ii.

Idem in eodem.

Cum ex eo quod j. eleemosinarum quorumdam questores quorum quidam se alios mittendo abusiones non nullas in sua predicatione proponunt admitti, nisi apostolicas vel diocesani episcopi litteras veras exhibeant prohibemus et tunc preter id quod in ipsis continebitur litteris nichil populo proponere permittantur. formam vero quam talibus indulgentiis duximus exprimendam. ut secundum eam diocesani episcopi suas litteras moderentur. Quoniam ut ait apostolus omnes stabimus ante tribunal Christi recepturi prout in corpore gessimus sive bonum fuerit sive malum oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus prevenire ac eternorum intuitu seminare in terris quod reddente domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis firmam spem fiduciamque tenentes quoniam qui parce seminat parce et metet et qui seminat in benedictione de benedictionibus et metet vitam eternam. Cum igitur ad sustentationem fratrum et egenorum ad tale confluentium hospitale proprie non suppetant facultates universitatem vestram monemus et exhortamur in domino atque in remissionem vobis iniungimus peccatorum quatinus de bonis vobis a deo collatis pias elemosinas et grata eis caritatis subsidia erogetis. et ut per subventionem vestram ipsorum inopie consulatur. et vos per hec et alia bona que domino inspirante feceritis ad eterna possitis gaudia pervenire. Qui autem ad querendas elemosinas destinantur modesti sint et discreti. nec in tabernis aut in aliis locis incongruis hospitentur nec inutiles faciant aut sumptuosas expensas caventes omnino ne false religionis habitum gestent. Ad hec quia per indiscretas et superfluas indulgentias quas quidam ecclesiarum prelati facere non verentur et claves ecclesie contempnuntur et penitentialis satisfactio enervatur decernimus ut cum dedicatur basilica non extendatur indulgentia ultra annum seu ab uno solo seu a pluribus episcopis dedicetur ac deinde in anniversario dedicationis tempore xl. dies de iniunctis penitentiis indulta remissio non excedat. et j. hunc quoque numerum dierum indulgentiarum litteris precipimus moderari que pro quibuslibet casibus aliquotiens conceduntur. cum romanus pontifex qui plenitudinem obtinet potestatis hoc in talibus moderamen consuevit observare.

Cum ex eo et j. litteras. sic quod creditur litteris episcopi si vere sint. s. de presumptionibus. post cer

sionem. xi. q. iii. cum. proponere. quia in talibus dili-
gens inquisitio facienda est. Aly. di. in tabernis.
si enim ibi publice delinquerit possent a diocesano puniri
licet sint exempti. s. de privilegiis. tua nos. ubi de his
clauses et exceptionem. que esse non debet. si. s. e. penultimo c.
ultimo. et si. s. de privilegiis. ut privilegia. a pluribus. quid
si quilibet indulgeat annum. numquid valet hec
indulgentia contra statutum istud. arg. quod non. s. de ex-
cessibus prelatorum. cum ad quorundam. et c. sane. et c. penultimo. quod
credo quod teneat. licet ipsi faciant contra mandatum istud.
quia non adicitur hic. quod si secus fecerint decernimus
non valere. prout dicitur in illa decretali. cum ad quorun-
dam. arg. ad hoc. s. de preben. inter cetera. uel. non. hec
clausula non apponitur in mandato licet fiat
contra mandatum tamen tenet quod factum est. s. de preben.
dilectus. ii. arg. contra. s. eo. penultimo. et c. ultimo. Honorius iii.

Nostro postulasti certificari responso
utrum per tuam provinciam possis
concedere remissionum litteras generales.
Nos igitur etc. Respondemus quod per provinciam tuam
libere potes huiusmodi litteras concedere ita tamen quod sta-
tutum generalis concilii non excedas.

Nostro postulasti etc. quod per provinciam tuam
nota quod archiepiscopus per totam provinciam suam potest
facere remissiones. prout colligitur hic. et episcopus in
sua diocesi. licet ipse archiepiscopus non sit iudex ordi-
narius omnium de provincia sua. s. de officio ordinarii. pastora-
lis. et iurisdictionem contentiosam non habet in sua pro-
vincia. nisi in certis casibus. ut in di. in decretali. pastora-
lis. sed voluntariam sicut proconsul. si exeat egres-
sus fuit iurisdictionem habet non contentiosam. sed vo-
luntariam. ff. de officio proconsulis. l. ii. et legatus potest
in sua provincia facere remissiones. quia et statuta
perpetua facere potest. s. de officio legati. c. ultimo. et est hoc
episcoporum et archiepiscoporum scilicet facere remissiones nisi ex spe-
ciali concessione vel alia legitima causa competat aliis
inferioribus prelatis. s. de exces. prelatorum accedentibus. et privi-
legia concedere possunt episcopi et archiepiscopi. s. de iniuriis
que fiunt a prelatis sine c. c. quinto. et arg. s. de iure pa. ul-
timo. generalis concilii. s. eo. c. penultimo. Gregorius ix.

Ne per dilatione
penitentie periculum immineat ani-
marum permittimus episcopis et aliis superioribus
nec non minoribus prelatis exemptis. ut etiam pre-
ter sui superioris licentiam providum et dis-
cretum sibi possint eligere confessorem.
Innocentius iiii. in concilio Lugdunensi.

Romana ecclesia etc. Questoribus
autem fabrice Remensis ecclesie Remen-
sis archiepiscopi vel eius officiales citandi suf-
fraganeorum ipsius ecclesie subditos quos idem
questores sibi resistere aut nolle parere in-
dixerint uel si hoc compareant coram ipsis
nequaquam tribuant potestatem. Sup-
per benigna uero ipsorum receptione et subuen-
tione ipsi fabrice facienda possunt eosdem
suffraganeos et alios Christi fideles. deinde
sic provinciae caritatiue monere. in concede-

dis quoque indulgentiis si non excedant Remen-
sis archiepiscopi statutum concilii generalis.

Ne per dilatione etc. periculum immineat.
sic periculum imminet differtur absolutio statim. quia
alias non daretur. infra e. penultimo. nuper. infra et c. sacro. et s.
de officio ordinarii ad reprimendam. et propter anime periculum statim
infans baptizari potest. v. di. baptizari. et s. de con-
di. iiii. ne quod absit. et dilatio propter periculum tollit-
ne interim aliquod contingat periculum. de c. di. iiii.
ludi. et est arg. quod ubicumque periculum timetur dilatio
seu mora uitanda est. xxviii. di. de Siracusane. Item
arg. quod sacerdos statim debet currere ad infirmum. quia
uocatur. quia uitam adimit quicumque morituro peni-
tentiam denegauit. xxvi. q. vi. si presbyter. et c. sequenti.
et idem erit alarium ut ibi dicitur. permittimus. sic quod
uidetur quod episcopi uel alii inferiores prelati exempti ante
istam permissionem non poterant se subicere
alicui confessori sine licentia sui superioris. s. e. omnis
utriusque. quia nullus clericus sine licentia sui episcopi
potest eligere iudicium. non sui iudicis persone uel re-
ceptionem. s. de foro. c. si diligenti. et c. significasti. et iii.
q. vi. non liceat quod multorum iudicium alie. quia
manifeste providum. qui sciat ligare ac solue-
re. de pe. di. vi. qui uult. et s. e. omnis. et sacerdos
et qui diligenter inuestiget qualitatem criminis
et persone. de c. di. v. consideret. Alexander iiii. Se-
non. archiepiscopo. De sententia excommunicationis.

Super eo uero quod consilium canonis
postulasti etc. Respondemus quod si clerici infra
puberes annos se ad inuicem aut unum
alterum percusserint non sunt ad apostolicam se
mittendi. quia eos etas excusat. nec dicitur si sit
plene etatis et non odio uel inuidia uel indi-
gnatione sed leuitate iocosa se ad inuicem
percutere contingat. nec magister si scolarem
clericum intuitu discipline uel correctionis per-
cusserit. quia non potest in ipsis iniectio manus
uiolenta notari. Ceterum si ex odio idem
scolares uel seculares clerici se se percusserint
pro sua absolutione debent ad apostolicam se uenire.

Super eo etc. percusserint. hec De sententia excommunicationis.
to animo quod non inciderent in canonem prout omnis
ut sequentia uerba declarant. et xvii. q. iiii. si quis
suadente. excusat non ab excommunicatione sed quoad
hoc quod non sunt mittendi ad curiam pro absolutione.
infra e. quamuis. et c. ultimo. et infra e. arg. quod etas excusat. de
c. di. iiii. eos. et c. de sacra. uno. l. i. infra et xxxii. q. ii.
in adolescentia. arg. contra. quia maiorum mores infir-
mitas animi non excusat. c. si aduersus delictum.
l. ii. et ff. de minoribus. in delictis. nec dicitur et supple
contra excommunicatum. quia sola temeritas in hoc casu reprehen-
ditur sine uiolentia prout sequitur. et patet ex illo
canone xvii. q. iiii. Si quis suadente. discipline
uel ratione purgationis. idem est et de presbytero cum filium
in minoribus ordinibus constitutum percutit sine pena
ista uel etiam de propinquo. infra e. ex tenore. et c. cum uo-
luntate. ubi de hoc arg. de pe. di. i. si. autem. et xxiii.
q. v. cum accusationes. uel uiolenta non. hec est quia non incidit
canonem. Item

[illegible]

V[el] matrem. cum in quo nomine matris intelligimus omnes ascendentes, ut leges aiunt, quia sic. ff. de verborum significatione. appellatione. et nomine filii omnes descendentes, ut dicit lex. ff. e. l. liberorum. et per leges istas videtur quod sit in casu isto. non credo extendendo ad ascendentes vel descendentes, cum minor fiat iniuria, ut supra est ostendendo.

Monachi vero et canonici regulares quocumque modo se in claustro percusserint, non sunt ad apostolicam sedem mittendi, sed secundum providentiam sui abbatis disciplinae subdantur; et si discretio abbatis non sufficit ad eorum correctionem, est prudentia diocesani episcopi adhibenda.

Monachi. et c. quocumque modo. dum tamen non enormiter aut in episcopum vel abbatem aut in clericum secularem manus non iniciant violentas. infra e. cum illorum. sui abbatis. Si vero monachi alterius claustri percusserint, per abbatem utriusque monasterii debent absolvi. infra e. cum illorum. et infra e. canonica. si monachus vel monialem vel conversus vel conversam aut clericum percusserit, per episcopum absolvatur. infra e. de monialibus. Id.

Si vero hostiarius alicuius potestatis sub pretextu sui officii malignatus clericum leserit, ab episcopo suo potest absolvi, nisi forte eundem clericum graviter vulneraverit. Officiales vero pro iniectione manuum in clericum non possunt sine mandato romani pontificis absolutionis beneficium promereri, quia nulli laico super clericum tanta datur auctoritas. Nisi forte turbam inquietam arcendo, non ex deliberatione, sed fortuito casu clericum ledat. Si vero clericum vim sibi inferentem si quis repellat vel ledat, non potest propter hoc ad apostolicam sedem transmitti, si in continenti vim vi repellat, cum vim vi repellere omnes leges omniaque iura permittant. Nec ille compellendus est ad apostolicam sedem venire qui in clericum cum uxore, matre, sorore vel filia turpiter propria inventum manus iniecerit violentas. Ceterum si in stupro vel adulterio quod committit cum ea quam ipsum ita proxima consanguinitatis linea non contingit, ceperit aut in eum manus violentas iniecerit, erit a sententia illius excommunicationis immunis.

Si vero alicuius. et c. absolvi. quod est excommunicatus, quod intelligendum est de eo qui animo iniuriandi hoc fecit, et hoc notat quod dicit malignatus; alioquin non esset excommunicatus, cum canon dolosos et violentos tantum teneat, ut s. e. c. i. et xvii. q. iiii. si quis suadente. graviter vulneraverit. casus iste supra excipitur. infra e. cum illorum. officiales. id est iudices vel apparitores alicuius potestatis vel principis. laico super. et si de mandato sui prelati hoc faceret, nichilominus incideret in canonem. infra e. universitatis. nisi clerici delinquunt nec aliter possint ad iudicium trahi, tunc de mandato prelatorum capi possunt ut traditur. infra e. ut fame. fortuito. tunc enim non imputatur, quia casus fortuiti previderi non possunt. s. de homicidio. Johannes. et c. ult. et s. de commodato. c. uno. et ff. de administratione tutorum. ad curi. pti. l. ii. § eo tempore. ff. de custodia et exhibitione reorum. non est. et l. milites, quia nulla temeritas vel violentia in eo potest notari, sed excusatur ratione officii; alias non excusaretur, quia debuit providere an ex facto suo possit iniuria irrogari. ar.

s. de iniuriis. c. ult. vim sibi inferentem. tunc enim excommunicatus non est, cum licitum sit se defendere. infra e. ex tenore. et cum moderamine inculpate tutele. s. de homicidio. significasti. in ii. ff. de iustitia et iure. ut vim. et ff. ad l. aquiliam. scientiam. § qui cum aliter. et s. de homicidio. significasti. ii. de hoc. omnes leges. de hac materia loquentes, et ita universalis restringitur. sic id est omnes leges sicut indefinita. s. de privilegiis. ut privilegia. cum uxore. idem est in sponsa de presenti, quia et lex permittit illam accusare iure mariti. ff. de adulteriis. si uxor. § i. turpiter. huic concordat canon, quia tam iustum dolorem vix capere temperare non potest. C. ad l. iuliam de adulteriis. gracchus. et lex permittit illum occidere sic inventum. ff. de adulteriis. quod ait lex. § quod ait. alias ex intervallo non liceret. non contingit, quia tunc nichil interest eius, immo culpa est se immiscere rei ad se non pertinenti. ff. de reg. iur. culpa. Id.

Si vero aliquis in clericum nutrientem comam manus iniecerit violentas, propter hoc non debet apostolico presentari conspectui, nec est excommunicatione notatus, dum modo ipsum clericum ignoraverit esse. Sed si hoc dubium fuerit, propria manu dum taxat prestiterit iuramentum quod eum esse clericum ignoravit. Ab illo autem si prestare noluerit iuramentum, qui violentas constat eum manus in clericum iniecisse, sicut ab excommunicato, donec de mandato summi pontificis absolvatur, convenit abstinere.

Si vero. et c. ignoravit. ita quod ignorantia probabilis fuerit, alias non excusaretur. s. de clerico excommunicato ministrante. apostolice. et s. de eo qui [illegible] episcopatui. c. i. et ii. Quid si confirmati videt et eum clericum non credidit? Credo incidit in sententiam, dum tamen ille clericus sit. Quid si in veritate non erat clericus, licet coronam deferret, et illum percussit credens illum clericum, propter conscientiam tenetur nisi postea certus efficiatur. ar. xi. q. iii. quam multos. § unum casum. Quid si credidit percutere quendam laycum et in persona errans percussit [illegible] clericum? Alanus dicit quod in sententiam incidit, quia iniuriari voluit. ff. de iniuriis. et iam qui. § si iniuria. et s. e. c. ult. et dicit quod non incidit in canonem, quod probat per hanc literam, quia dicit hic: si putat clericum quem credebat laycum, non est excommunicatus, ut hic dicit [illegible]. temeritas et violentia in hoc consideratur. ar. s. e. c. i. et i. e. veniens. et ff. de iniuriis. illud. § ult. et l. sequenti. iniuriam tamen facit, ut dixit Alanus, et per eadem iura, quod potius credo, et opinionem Alani veriorem esse. v. propria manu. solo sacramento creditur quando de conscientia alicuius dubitatur, vel quia hoc probatur xxxiiii. q. ii. In lectum mariti. xxxi. q. ii. Si verum. ff. de re militari. non omnis. § a barbaris. xvi. q. iii. dilecto. et xxxv. q. vi. extra ordinaria. et s. de except. pastoralis. § quia s. quod metus causa c. ult. cum sunt concor. ibi positus iuramentum.

nolunt [k] conuersionem. hoc ipso quod iurare non uult presumptio est contra eum in tantum quod tanquam excommunicatus uitabitur. ff. de hereticis. excommunicamus. § qui uero. cum constet quod uiolentas manus in illum iniecit. sic enim pro conuicto habetur quod se non purgat. s. de symo. de hoc. et s. de purga. ca. cum p. et c. inter. insi. Item hic notes quod licet clericus non seruet habitum suum adhuc retinet priuilegium. vii. di. c. in audiencia. hoc intellige. ante terciam amonitionem. ideo cum sine spe vivit post quam tunc perdit priuilegium. Idem.

prouisa

Non dubium est quod hii et qui uiolentas manus in clericos uel canonicos aut alios religionis conuersos iniciunt ex [l] constitutione concilii sententiam excommunicationis [m] incurrunt. nec est nisi in articulo [n] mortis sive ro. pon. absolutionis beneficium possunt impetrare.

Non dubium et cetera. [l] religionis conuersos. i. e. ex tenore. ex eo quod dicitur cuiuslibet religionis uidetur quod conuersi seculares etiam non habeant hoc priuilegium. ar. xxvii. q. i. lex continentie. Sed dicendum est quod ex quo tradiderunt se et sua diuino obsequio siue in secularitate ecclesie siue regularitate iam censentur ecclesiastice persone et ex toto translati sunt in forum ecclesie. unde habent immunitatem ecclesiasticam. xvii. q. iiii. quisquis. et dicit decretum quod duo genera sunt christianorum. unum quod dedicatum est diuino obsequio ut clerici et conuersi. aliud genus ut layci. xii. q. i. duo sunt. quidam tamen nolunt dicere circa. sed benignius est dicere quod sic ut eorum gaudeant priuilegio qui uitam et religionem assumunt. s. de statu mo. recolentes. ex [m] constitutione concilii. xvii. q. iiii. si quis suadente. in qua constitutione nulla fit mentio de conuersis. sed per hoc et i. e. ex tenore. extendit ad conuersos. sic quod tantum erat de monachis extendit ad regulares. s. de postulando. ex parte. et ita per consequens ad omnes conuersos ut dictum est. Si uero [va] periculum non timetur propter consuetudinem antiquam hoc nec littera ista et melius. i. e. canonica. v. in [n] articulo mortis et in aliis casibus qui habentur. i. e. quamuis. et ubi de hoc. Idem. [illegible]

Mulieres uel alie persone que sui iuris [o] non sunt ab episcopo dyocesano possunt absolui si manus in clericum iniecerint uiolentas. De hiis uero qui magne sunt potentie et ita delicati quod laborem [p] ueniendi ad sedem apostolicam nequeunt sustinere. Ra. quod status persone et ueritas negotii est intimanda ro. pon. et per consilium eius tales erunt de commisso scelere corrigendi. [q] Illi uero qui non per se ipsos sed eorum auctoritate uel mandato alii uiolenter iniciunt manus in clericos ad sedem apostolicam sunt mittendi. cum is uideatur committere cuius auctoritate uel mandato delictum committi perpetratur.

Mulieres et cetera. [o] sui iuris ut sunt serui. sed hoc intellige per distinctionem illius decretalis. i. e. relatum. nec intelligas hec uerba de filiis familias. qui licet non sunt in patria potestate non dicuntur sui iuris.

qui tales debent ad curiam uenire non sunt infra pubertatem. i. e. quinquaginta. et c. ult. laborem [p] ueniendi. hoc referas ad arbitrium episcopi. ar. ff. de his. obligat. animus. § cum ita. et si uideretur episcopo quod laborem eundi negat sustinere propter periculum mortis illum absoluere potest recepta tamen sufficienti cautione quod parebit consilio summi pontificis pareat. op. s. t. px. c. ult. et i. e. de cetero et c. sacro. Si uero periculum non timetur propter consuetudinem antiquam hoc nec littera ista. auctoritate [q] uel mandato. sic s. de testi. spol. cum ad sedem. ad fi. et ille dicitur facere quod per alium facit. ff. de admi. tu. ita tamen. § gessisse. et xvi. q. vi. consuetudo. infi. et i. e. ut fame. § ult. et c. de accusat. non ideo. et ff. ad legem aquil. lib. ii. i. pri. et ff. de iurdic. omni iudi. si quis id. § ult. et qui causam prebuit uel operam dedit. ff. ut bonorum rapto rum. l. iii. § si cum seruum. et s. de homicidio. sicut dignum. § ii. et s. de iniuriis. c. ult. Sed uerum quod ille qui mandato alterius hoc facit non teneatur implere si habet in illo potestatem uel ei obnoxius sit. ar. ff. de regul. iur. non uidetur. et l. pre dicta. ff. ad l. aquil. liber homo. Sed uerum non est. quia preceptum iniustum fuit cui non debuit obedire. sed deo potius quam hominibus. i. e. relatum. et xi. q. iii. iulianus. non sp. et xxiii. q. i. quid culpatur. in fine. et ff. de ui et ui ar. l. i. § quotiens. et i. e. uniuersitatis. quia nec illa potestas data est layco super clericum. s. e. si uero. § i. Sed pone quod mandauit. sed ante manuum iniectionem penituit. Quid erit. Respondeo. nichilominus incanonem incidit. non reuocauit mandatum ita quod reuocatio ad ipsum peruenit. ar. ff. mandati. si mandassem. et ff. ad macedon. si tamen. et l. si filius. et ff. quod iussu. l. i. § i. et s. de procuratoribus. mandato. et c. ex insinuatione. et s. de rescriptis. ex parte. Sed pone quod mandator ante iniectionem manuum moriatur non erit excommunicatus quia mandatum morte extinguitur. ff. mandati. Inter ceteras. § i. et s. de off. dele. relatum. et c. licet. et eccia non ligat sub terra. ar. i. e. a nobis. et xxiiii. q. ii. legatur. ar. a contrario. Item pone quod non mandat sed ratum habet ex post facto numquid incidit in canonem. dicunt quidam quod sic. quia ratihabitio locum habet in maleficiis. ff. de ui et ui ar. l. i. § quotiens. et ff. de his. qui no. infa. quod ergo. ar. C. de incestis nup. l. iii. et s. de testi. spol. cum ad sedem. infi. ar. contra. ff. mandati. si uero. § si post. non credo quod in casu isto incidat in sententiam licet ex post facto ratum habeat cum hoc fecerit causa sui et suo nomine sed si potius prohibere et non prohibuit. de hoc dicetur. i. e. quante presumptionis. Idem.

Porro si aliqui manus [r] uiolentas in fratres suos iniciunt et ducti penitentia non conuicti. sed prius quam a te ueniam postulant eos mouere debes et inducere ut hiis quos leserunt congrue satisfaciant [r] et apostolice se conspectui se representent cum a te uel ab alio sine speciali mandato ro. pon. absolui non possunt.

Porro et cetera. si aliqui [r]. qui non sunt fratres illorum quos leserunt. quasi si fratres essent et se ad inuicem [illegible]

persisterent abbas eos absolvere potest. s. e. monachi. et j. e. cum illorum. vel potest intelligi de aliis quam de monachis qui vicarius videtur et loquitur episcopus. alia littera tantum tenuior et planior est littera et sic est in antiqua. satisfaciant. arg. quod non valet pena sine satisfactione. s. de usuris. cum tu. et xiiij. q. vi. si res. et xxiiij. q. ij. legitur. de pe. di. i. neminem. lau. Idem.

Nisi se possunt ap. se privilegiis tueri. Nequominus excommunicatos vitare debeant. et pro violenta manuum iniectione in clericos sic excommunicati vitantur.

Nisi et j. vitare. s. de privilegiis. cum et plantare. et c. ut privilegia. ad hunc casum privilegium non extendi. Numquid papa communicando excommunicato incidit in canonem. dic quod non. licet aliter malefaciat. quoniam princeps legibus solutus est. ff. de legibus princeps. et c. e. t. digna vox. ipse enim solus interpretatur leges. j. e. inter alia. § de hiis. Idem episcopis et prelatis aliis per galliam constitutis.

Parrochianos vestros si qui in monachos vel conversos prefati ordinis violentas manus iniecerint. sub ap. te. s. generali decreti tenorem excommunicatos publice nuncietis. ipsosque faciatis sicut excommunicatos arcius evitari. donec lesis congrue satisfaciant. et cum litteris vestris ap. se conspectui se representent.

Parrochianos et j. in monachos. Sed numquid monachus potest agere iniuriarum: dic quod non. sed actio competit monasterio. et aget syndicus monasterii. sed monachus nullus potest. sic actio iniuriarum competit domino si iniuria fit servo. et aget dominus et non servus. insti. de iniuriis. § servus au. Quid si remittat monachus iniuriam sibi agit. an non possit agere monasterium sic licet filius possit remittere iniuriam factam sibi pater nichilominus agere potest pro iniuria filio irrogata. ff. de pactis. In persona. immo et si iniuria fieret filio nolenti agere pater agere posset. ff. de iniuriis. l. i. § vlt. monasterium vero iniuriam factam monacho potest remittere. secus in ecclesia seculari. quia non posset remittere iniuriam factam clerico. ar. xvij. q. iiij. quisquis. vnde. conversos. sic. j. o. pxx. et s. e. non dubium. vero de hiis. satisfaciant. sed cui dabitur hec satisfactio. per litteram istam videtur quod ipsi monachio vel converso leso ut dicit hic littera. sed contra videtur. xij. q. i. non dicatis. et ff. pro socio. l. si in tres. § vlt. de iniuria facta servo dic ut insti. de iniuriis. § sed si usus. et § sequenti. de monacho vel converso qui proprium non habet satisfactio dabitur monasterio et quod dicitur hic lesis. si datur leso satis datur monasterio. quia quicquid monacho datur monasterio acquiritur. s. de statu monachorum. c. ad monasterium. clerico autem seculari debet dari qui lesus est. si clericus inde decedat. dic. ut. s. de pers. probi. et ex iniuria plures oriuntur actiones. ff. de iniuriis. l. i. § vlt. sed coram quo estimabitur hec iniuria: Respondeo quidam quod coram iudice persone. insti. de iniuriis. § sed postea. sic interdum i

foro seculari. vnde dixi quod ratione accessorii estimabitur coram iudice ecclesiastico. sic dicitur de dote. ar. s. de coniugio servorum. proposuit insi. et s. de dote post divor. resti. c. i. ij. et iiij. sed hoc intellige cum querela excommunicatoris defertur ad ecclesiasticum iudicem. tunc estimabitur iniuria coram ipso. quia aliter non absolvitur ut hic dicitur. si vero clericus simpliciter velit agere de iniuria sibi irrogata sanctius videtur quod sequi debeat forum rei. propterea tamen cotidie dat litteras clericis contra laycos nomine et suo. Idem tarvuensi archiepiscopo.

Ex tenore litterarum tuarum nobis innotuit. quod b. canonicus in quendam subdiaconum manus iniecit violentas. et j. eius. Itaque quod ab eo recepto iuramento quod nostro debeat parere mandato. ipsum vice nostra a sententia qua tenetur absolvas. ipsique in virtute iuramenti precipias. ne de cetero in clericum monachum vel alterius religionis conversum. manus iniciat violentas. nisi se defendendo. aut de mandato suorum fecerit prelatorum. vel nisi sit eum sub prelationis ministerium. aut magisterium habeat. aut cum ipso in eadem ecclesia socius esse noscatur.

Ex tenore et j. nostro debeat mandato. qui sic iurat non est astrictus nisi ad iustum mandatum. ar. s. de elec. cum quem. et s. de iure. iur. veniens. et c. quintavall. et ff. pro socio. si societatem. et ff. de opis libertorum. si libertus. et idem est sic iurare ac si iuret stare mandatis ecclesie. et illa est recta forma. s. de appell. ad hec. et per hoc iuramentum hoc tamen supra pape. potest per ut hic sequitur in littera. et quod satisfaciat leso. s. e. pxx. et j. e. ea noscitur. ne de cetero. sic. j. e. gravem. defendendo. s. e. si vero. mandato suorum. dum tamen mandatum sit iustum. vel saltem si dubitetur. xxiij. q. i. quid culpatur infi. Si autem sit iniustum non est obediendum. xi. q. iij. iulianus. si dominus. exemplum de mandato habes. j. e. vniversitatis. et c. ut famae. § i. vel non excusatur. s. e. mulieres. et j. e. vniversitatis. laur. prelationis ministerium. id est. si hoc officium in ecclesia ratione cuius corrigere potest inferiores clericos. vel magisterium ut hic. et j. e. cum voluntate. ubi de hiis. et s. e. c. i. socius. hoc datur est propter assiduam conversationem. vnde hoc presumitur quod facilius manus iniciant in se ipsos quia veniunt ad verba et sic ad factum. et ratione presumptionis non percipitur de iocio. sic propter presumptionem interventum quia non indicitur clericis. s. de cohabitatione clericorum. et mu. clericos. et s. de presumpt. litteras.

Idem cenomanensi episcopo.

De cetero noveris quod si quis pro violenta manuum iniectione in clericum est vinculo excommunicationis astrictus. si vel capitales inimicitias. vel alias iustas excusationes quibus ab itinere rationabiliter excusetur. ita quod sine periculo apostolico se nequeat conspectui presentare. sed dyocesano episcopo recepto iuramento secundum morem ecclesie sibi absolutionis gratiam impertiri. sed est illi sub iuramenti debito iniungendum. ut quam citius opportunitatem invenit.

Ex tenore [illegible] ponitur forma [illegible] debet [illegible] illis qui [illegible] [illegible] violenta manuum iniectione in clericum.
De cetero [illegible] pro violenta manuum iniectione [illegible] [illegible] [illegible] pontifice [illegible]

...sis recti xv ...iiij. siqis ...ente

to. pon. adeat mandatum aplicum suscep
turus.

De cetero & i. iustas excusatiões. s. o. q. in omni
edicto intelligitur racionabil' excusatio ut hic p3.
q̄ntuicumq3 precise scribatur exceptõe legitime
sp recipitur. s. de of. del. ex parte. & s. de rescrip. si
q̄n. in quib3 casib3 quis ab itinere excusetur habet
j. e. quãuis. & in littera & in glosa. licz dyocesano
nunquid p'bro. s' video. In summa necessitate licet. ar.
xvij. q. iiij. si quis suadente. & s. e. nõ dubium. ar.
nõ. n̄ h facere de mandato epi. xxvi. q. vi. c. ult. nec
absolucõnem b'n amittere pot. s. de of. or. c. ult.
b. recepto iuramento. ut dcm̄ est. s. e. c. primo. s.
j. e. quamuis in fine. c. recepturus. non dicit absol
uendus. qr iam ē absolutus. qr obligatio semel ex
tincta. iter nõ reuiuiscit. de q. di. iiij. q̄ris. & xxiij.
q. iiij. si illic. & de pe. di. iiij. diuina clementia. &
ff. de solucõib3. qui res. c. arcam. & c. de remissio
n. pign. cum ex causa. quidã dicunt q' optimi
tate recepta recidunt in excõicationem. ar. xxvi.
q. vi. qui recedunt. de his s'uero. & c. qui totius esse
possunt. i. pelli. & s. de solucionib3. c. pe. q d' non
placet. libertatis n. sňia. q'uicumq3 obtenta non
retractatur. c. si aduersus lib. l. i. & ij. q. n̄ fecerit
tanq̄ piuris habebitur. & postq3 q plus ut iuram
tum seruet. ar. s. de iudicijs. nouit. Vrbanus.
iij. senon. archiepo.

Ad h. cum inter prochianos tuos. & j.
iõ. ec. absolutõnem sententie dele
gatorz iudicum nequaquam consueuit
alijs delegare. n̄ in litteris commissiois expre
se de sufficienti cautione prãnda ab hijs q
absolui debent q' in dicio ecce debeant obedi
re.

Ad h. & j. nõ consueuit alijs. immo p'mo loco re
mittitur ab solutio suo excõmunicatori. s. de res
criptis. ab excõicato. & h cum sňia lata est q̄t for
mam concilij. ut ibi dr. q' uates. j. e. sacro. & ē. ar.
q' sp rescriptum dz ee obtentum s' stilum romano
curie. ar. suspensi habetur. s. de crimine fal. c. q̄ gui.
in fine. s'. ar. ex eo q' fieri cõsueuit. xxviij. di. de sy
racusane. & s. de cleric. coniugatis. diu'sis fallatijs.
& ff. ad se. cõ. ma. l. iij. & l. j. si filius. c. q. dr. suf
ficienti. cum quis ē excõicatus. p iniectõne manu
um in cl'icos sola iuratoria cautio sufficit. s. e. ex
tenore. & j. e. cum desideres. cum nõ p cõtumacia l
p crimine manifesto sufficiens dz cautio dari. j. t.
px. ex parte ii. de h. sic & cum data est possessio cã rei
seruande. s. de sequestrat. pos. ad h. insti. Clemens. iij.

Ea nosciatur. & j.

Consul. t. duximus. resnd. q' mulieres
senes & ualitudinarij seu membroz destitu
tionib3 impediti. l3 ad se. ap. non ueniant
ab epis ualent fidelium adiuti testimu. satis
fco iuxta facultates suas quib3 p eos consti
tit iniurias irrogatas. alios autem siue pau
peres seu diuites. sedi. ap. l legato eius ut
beneficium absolutionis obtineant necesse

est psentari. Qui uõ infirmitatis tempe t̄ore
mortis beneficiũ fuerit absolutionis indultũ
iuramentum iniungatur eisdem ut postq̄
sanitati fuerint restituti ad. ro. ec. l eius legat
accedant mandatum sup talib3 recepturi.

Ea nosciatur. & j. mulieres.
s. e. mulieres. & j. e. quamuis. ubi multe tales
psone excipiuntur. ualitudinarij. isti pp infirmi
tatem absoluuntur. ita tamen q' si qualiũ nt
sedem apl'icam uisitabunt mandatum aplicũ
recepturi. s. e. de cetero. & j. e. q' de hijs. & c. q̄uis. isti.
& hic in fine. iuxta facultates. h sp intelligend' est
ut sedm q' facere pot satisfaciat. q' si non pot in
penam aliam pot cõmutari. ar. s. de maledic. c.
ij. l' expectet quamdiu facere possit. cautõne re
cepta. s. de solutõnib3. c. pe. & de h. tam tantũ ē
a sco quam excludit inopia debitoris. s. de restit.
spo. olim. & ff. de dolo. nam is. pauperes. j. e. q' de
hijs. & c. quamuis. q̄ s'lo. ibi loquitur de hijs qui
tanta paupertate laborant. q' ad curiam ire non
possunt. hic de hijs qui possunt ire licet paupes
sint. legato. j. e. ad eminentiã. & c. quamuis. q d'
ex officio legationis licz. s. de of. legati. q' tracta
tõnem. alij uero legati qui de latere pp. nõ mit
tuntur secus est s' q' dicitur. s. de of. leg. c. pe. recep
turi. s. e. de cetero ubi de h. Idem.

Cum non ab homine. & j. a. t. t. R.
ex a communione illius qui p sacri
lega manuum iniectione in clicum in e
dictum excõicationis incidit. l3 denunciatus
non sit debes abstinere. n̄ forte id t' soli pateat.
in quo casu ipm priuatim tñ modo euita
bis q̄diu ab ecca toleratur. ut sic saltem ue
recundie rubore suffusus p latentem excessu sa
tisfacere cõpellatur. In articulo uõ s' e qstioĩs.
R. q' occisores clericoz aut p'broz qui acep
to clericali titulo & tyrannidi & enormitate
se in uerecunde inmiscent. in odium cl'icali
excessus & terrorem atq3 correctõnem filium
canone late sententie minime cohereantur.
Iniungatur tñ eis penitentia cõpetens aliq
tulum asperior. quod si in laycos talia cõmi
sissent.

Cum nõ ab homine. & j. denunciatus non sit.
& sic quam cito scio aliquem excõicatum. stati
debeo ipm̄ uitare quãuis nõ sit denunciatus n̄
solus h sciam. ut hic dicit. vi. q. ij. h tñ. & c. pla
cuit. ar. ij. q. vij. pleriq3. cui n. scit cecõrari non
debuit. ff. de act. empt. & uen. l. i. in fi. & xxiij. di. si
inimicus. qr excõicatio execucõnem secum trah.
s. de appell. pastoral. denunciatio non fit n̄ pp
ignorantes. de. n. ligat & non hõ. xi. q. iij. nõs cõ
tempnat. Io. faueñt. q̄uum dix. & male q' añ de
nunciatõm non est uitand'. q'tempto clicali. pp
h solum nõ pdunt priuilegium. s. e. si uero aliquis.
nisi post trinam amonitõnem. i. e. In audientia.
& c. contingit. s. de apostatis. c. i. minime coher
centur. sic. j. e. ppendimus. s. de apostatis. c. ij. ar.

a. i. e. In audientia. et c. contingit ubi expectat ad
monitio. hec intelligitur de hiis qui non sunt assueti
portare arma. sed seruis enormitatibus se immiscent
ut hic patet. et s. de apostatis. c. i. et j. c. comprendimus.
alias intelliguntur de hiis qui talia non excedunt.
licet portent arma. et tunc illi uti ad unam admoni
tionem gaudent suo priuilegio. ut ibi di. si. s. de uita
et ho. cle. c. ult. asperior. ideo quia ex persona augetur
crimen. xl. di. illud. ff. de re militari. omne delictum. § i.
de pe. di. i. § aut facta. Item.

Cum desideres et c. fuit autem tenor presentis
questionis. talis. quidam clericus excommunica
to qui mandato ecclesie stare iurauit et ante
absolutionem episcopo ei communionem reddidit sit com
municandum ab aliis. et an episcopus id facere debeat. Cui
questioni taliter respondetur quia cum cautio iuratoria que
hodie qui excommunicati sunt prestant. potius ad
cautelam ex consuetudine ecclesie quam ri
gore canonum sit inducta. licet momentum tam
ualidi reputetur. quod nisi absolutionis benefi
cium obseruatur. ille qui excommunicatur debe
at communioni aliorum restitui. Porro cum
ex eo iuramento absolutionem assecutus non
sit. et constat eum excommunicatum fuisse. et ita
sit absolutum non esse. nec episcopus nec alii commu
nicare debent eidem. nisi fuerit secundum formam ecclesie
post iuramentum prestitum absolutus. quia qui
cum excommunicato scienter communicauit. excommunica
tionis penam contrahit cum eodem. Secundo quidem
finem dixit imponendum quod si publice fama est
aliquem uerberasse clericum. nec episcopus nec alius
communicare debet. nisi ad arbitrium episcopi ab hoc se
purgauit. et ad cautelam absolutionis bene
ficium consequitur. Tertio loco et c. requisiuit.
si clericus liberatus episcopo mediante cum suo
uerberatore composuit. et ille reconciliatus sibi
fuerit. an propter hoc is debeat ad aliorum communionem ad
mitti. Super quo taliter respondetur quod licet ille qui
uiolentas manus iniecit ei quem lesit tali
satisfecisse uideatur. ecclesie tamen quam offendit
ex hoc satisfecisse non dinoscitur. et nisi forma
ecclesie que pro absolutione talium introducta
est obseruetur non est communicandum ei. d.

Cum desideres et c. communionem
reddidit. et male. quia cum ipse debeat alios prohibere
ipse hoc facere non debet. ff. si seruitus uen. l. altius.
s. de natis ex libero uentre. c. uno. ubi de hoc et in
autentica ut differentes iudices. § hec autem omnia. in fi.
coll. ix. xvi. q. i. in canonibus. ad cautelam. ut patet
absolutionem timore iuramenti similia pertine
ant. xxiii. q. ult. pessimam. et sic iuramentum non est
de substantia absolutionis. ut infra dicam. Item ar. quod ad
faciendum est ad cautelam futurorum. xxiii. di. In
nomine domini. et s. de electione. licet. lxiii. di. cum adu
amus. et exempla preterita nos premunire faciunt.
in futurum. lxxxvi. di. plurimos ad finem. et ff. lo
cati. si quis domum. § i. presertim. secundum quod dictum
est. s. e. ex tenore. excommunicationis penam contrahit. nisi

in casibus qui continentur hiis uersibus. Hii anathema sol
uunt ne possit obesse. utile. lex. humile. res ignora
ta. necesse. utile propter utilitatem meam. et ne ille commodum
habeat possum participare excommunicato. l. i. si res. Item propter
utilitatem excommunicati possum ei communicare in hiis que
pertinent ad eius salutem. i. e. ipso. et c. cum uolunta
te. i. prin. et xi. q. iii. antecessor. et c. sequenti. et c. cum
excommunicato. lex. propter eandem legem que est uiro et u
xori potest communicare uiro. xi. q. iii. quoniam multos. et j. e. i
ter alia. humile. sicut est in filiis seruis ancillis in
centratis. ut in primis. con cor. ignorantia. ut
hic ex eo quod dicit scienter. et in c. cum. et s. de iudici
o. sic. § illi preterea. ubi quod ignorantia non sit crassa
sa. s. de clerico excommunicato. mi. ix. a plice. et xi. q. iii. Quoniam et
humanitatis. necesse. ut in c. quoniam multos. et j. e. inter.
et si publica fama. Nota quod si fama est aliquem esse excom
municatum uitandus est. si. s. de clerico excommunicato. mi. ii.
et ita fama facit presumptionem. et fama impedit mini
strationem diuinorum. s. de consanguinitate. sicut eo. ad cautelam.
j. e. Venerabilibus. et s. de e. pe. ad presentiam. et de a. di.
uiii. si nullus. ar. ut sic fama tollatur. quam offendit.
que ille dimittere non potuit. xxiii. q. iiii. is qui. et lx
iii. di. salonitane. et est ar. quod hec iniuria non solum fit
iniuriato sed toti ordini clericali. j. e. contingit. sic. s.
de foro. c. si diligenti. unde iste non potuit pacis
ci sicut iniuria quatenus ecclesiam contingebat nisi for
ma ecclesie fuerit obseruata ut hic dicitur. nisi forma ecclesie.
ut. s. iuramento prestito quod stabit mandato ecclesie ab
soluatur. s. e. c. i. sicut infra. et s. e. ex tenore. et c. de cetero.
Sed quid si iuramento obmisso fuit absolutus. ar.
est hic quod non teneat absolutio. et hoc quidam concedunt.
sed hoc non credo. quia iuramentum non est de substantia abso
lutionis. sed recipitur potius ad cautelam. ne de ecclesie ca
lia presumant ut s. e. i. prin. et aliquis absolui
tur sine iuramento quod non fieretur si esset de substantia. j. e.
sicut eo. et j. e. a nob. in fi. et sic tenet absolutio licet
non debeat sine iuramento absolui. quia libertas una
que. i. qualiscumque obtenta non reuocatur. c. si ad
uersus. libertatem. l. i. et ii. et sic licet componat non tamen
est absolutio. sicut in cautione facta propter nouum opus
nuntiatum que non est opus ut post renuntiationem
remittere. ff. de remissionibus. l. i. § i. ibi plane. et
quod dicit nisi forma et c. intelligendum est principaliter
de absolutione cum iuramento que tamen quantum ad
utilitatem eadem est sine iuramento. Item.

Veniens ad apostolicam sedem. j. lator presentium
sua nobis assertione monstrauit.
quod cum matutina officia celebraret quedam
monialis ingrediens ecclesiam cum alio clerico
ludendo impedimentum prestabat quominus
deo posset diuinum obsequium celebrare.
unde memoratus sacerdos commotus ut liberius
posset circa diuinorum celebrationem uacare
manibus in eam appositis. ut extra ecclesiam
ipsam poneret cum nollet exire intrahendo
eam. coegit eandem intra ecclesiam residere. Sed
tu illum propter hoc tanquam excommunicatum ui
tasti. et facis ab aliis euitari. Ideoque. et c. si

Sed forma ecclesie debet specia
liter obseruari. nec debet
omitti nisi ex causa. j. e.
c. sicut eo. sed si iurament
omittat uiolo. tenet
absolutio. d.

Verberans clericum in absolutionem clericus iuratus primo ...
... fuit de mandatis ecclesie et ...
... de questione ... non
est nisi ... purget ut absolutione ad cautelam

Verberans ... cum monialem de monasterio
que diuinum impedit officium excommunicatus non est

ret ita se hr̃t cum de cetero nõ euites cum
ex h ipm̃ excõicatum nullatenus uitant.
Veniens. & .i. celebratõnem
mistatum. ex h p̃sumitur q bono zelo & n aio
iniuriandi manus in eũ apposuit. sola. n. temeri
tas & uiolentia notat. e. e. c. i. & xv ij. q. iiij. si quis
suadente. & ita pz q sacerdos turbantes diuinũ of
ficium sine pena excõis potest expellere de ecc̃a. & q
bz aliuc ratione officii q optinz in ecc̃a. & ẽ se
niores de ipã ecc̃a. l. e. cum uoluntate. ꝯ. ij. ꝯ no
tatur in quibz caibz nõ est excõicatus qui man
mittit in clicum. ex h ipm. i. ex hac tali & leui
castigatõne nõ incidit in canonẽ & maxĩe q i
ꝑpria p̃ noluit exercere. ar. j. e. ꝯ nũntatis. ff. lo
cati. ꝯ. qr̃. ꝯ. iulianus. ff. ad. l. aquil. hz & si que
cumqz. ꝯ. ult. ala. Idem.

Peruenit ad nos. & .i. de hiis absoluẽ
dis qui clericis nõ enormem. s; mo
dicam & leuem iniuriam irrogauit tue
fraternitatis arbitrio duximus committend.
Peruenit. & .i. arbitrio tuo. alanus
dicit q dec. ista continet sp̃alem indulgentiã
alij dicunt q i cõe continet. ad quid ergo porta
ret. xcx. di. Si romanoz ut officeret põ quam ꝑ
deret. & i errorem duceret, q continet nisi comuẽ
ẽ. ar. ꝯ. in constit. greg. in prin. lib. & sic p h lic
tum ẽ epis tales absoluere p modica iniuria &
leui irrogata. & h leuis iniuria pot leuit emẽda
ri. ꝯ. de accusat. cum dilc̃. que ẽ non infamat. ꝯ.
de. re. iudi. cũ ter. ꝯ n sat possunt epi beneficio huĩ
dec. absoluẽ tales ex generali cõcessione. l. dicã
q ẽ secundus. yt. ala. Idem.

Significauit nob. & .i. uerum sacient q
clericis & sponte p̃ticipauit excõica
tis a nob. & ipsos in officijs suis receperint, ead
excommunicationis s̃tẽa cum ipis non dubita
mus inuolui, quos ẽ p beneficio absolutio
nis h̃ndo ad nos uolumus cum lr̃arum tu
arum insinuatõe remitti.
Significauit. & .i. eadem s̃nia. s. quo ad p̃uatõ
nem sacramentoz & sic intelligitur. xi. q. iij. ex
col̃catos. & c. sequens. l. forte illi fuerẽt excõicati ẽ
oĩbz p̃ticipantibz eis. xi. q. iij. excellentissimus. & .i.
e. q in dubijs. in fi. & ita expone eadem s̃nia. ꝯ.
maiori. l. isti p̃ticipauerẽt excõicatis in eodẽ crimi
ne criminosis. & ita eadem s̃nia cum illis ligant.
ꝯ n remitti debent ad suũ excõicatorem, absoluẽ
di. j. e. nup. & c. sicut dignũ. & h nemis credo. i d.
Tua nos duxit. ꝯ.
Quiuendos. & .i. ꝯ. t. R. q. non solum hij
qui in clericos temerarias inijciunt manus
sz ẽ incendiarij ex quo sunt p eandem sen
tentiam publicati. p absolutionis beneficio.
ad. se. ap. sc mittendi.
Tua nos. & .i. temerarias. largi est h intelligen
dum quam si dixisz uiolentas. q dam. n. ꝯ ma
nus dicunt temerarie h nõ uolũte. j. e. conting.
icendiarij. icendiarij ẽ excõicandi sunt. xxiij. q.
v. ult. pessimã. & s legẽs igni traduntur. ff. de icendio.
ruina. nau. Qui edes ꝯ capite puniuntur. ff. de penis.
l. capitalium. q nõ nunq cum distinctõe illi. ꝯ.
nõ nunq publicati. q uidetur ex h q ipõ fcõ sint
excõicati. al non uir q habetur locum publico. et
sic ẽ. ꝯ. xxiij. q. ult. pessimam. ꝯ ubi papiunt excõi
cari. ꝯ n quidam restringunt h ad incendiarios ec
cliaz & religõsoru locoz. j. e. c. q̃ sti. & xi. q. iij. ca
nonica. & xvij. q. iiij. omnes ecc̃e. ꝯ n post publica
tõnem a pp. tm̃ sunt absoluendi. & h in odiũ eoz
statutũ fuit, hic ad terrorem alioz, sic q̃z aliq pri
uant̃ ecc̃astica sepultura ad terrorem alioz. ꝯ. de tor
neamẽtis. c. i. & .s. de raptoribz. s; eo. s; qr hic nõ di
stinguit de omibz intelligas, tñ non credo q omẽs
icendiarij generali sint ipõ iure excõicato, n de i
cendiarijs ecc̃arum, cum de alijs nõ inueniã. & p
hanc decret. nõ ꝑbatur q ipõ iure sint excõicati, s;
ut p̃mo excõi. ab epis subsecuta publicatõe ac denũ
tiatione pp. p hanc dec. sibi reseruat eoz absolutõ
nem ad terrorem. ut dixi. al. epi possent absoluere
oms incendiarios. j. e. nup. Idem.

Ad eminentiam. se. ap. & .i.
Sicut ex parte tua nr̃is est auribz i
timatum & extat dubium utrum absoluti
onis beneficium consequitur qui p iniectio
ne manuum in clericos uł alias religõsas
psonas excõicationem incurrunt, & a legatis
cardinalibz cum a latere ro. pon. destinantur
p tempe absoluuntur, cum id legati mãda
tum sup h non ostendant expressum, s; q
id a te uolumus obseruari ut eos tales absqz
hesitationis scrupulo absolutos quos cõstite
rit a talibz beneficium absolutõis adeptos.
Ad eminentiam. & .i. a latere.
qui dicuntur missi a latere dñi pp. ꝯ. s. de off.
le. c. pl. & ult. in noua cõstitutione. p tpr. i. p q
egressus ẽ urbem quousqz reuersus est h iurisdictõnem
non teñt n in ea p̃uincia q̃ s decreta est. ff. de. of.
p consul. l. i. & ult. & h ex officio legatõnis. lz eis q
uis n teñt de h sp̃ale mandatũ ut hic dic. & .s.
de. of. le. q transitõnem. & .i. e. q uis. & .s. e. ea nos
ret, de alijs q non sunt missi de latere pp an pos
sint tales absoluẽ. ꝯ. s. de. of. le. c. pl. Idẽ.

A nobis fuit ex parte tua q
situm. utrum si quis ita p̃uincia
uerit quicquid furtum fecerit excõicatus
sit. h general clausula ad ipius excõicatori
subditos referatur. an general clausula exte
datur ad omnes qui non sunt de iurisdictõne
ipius, ad q duxis q hac sententia non n sub
diti obligantur nisi forte p contulerit in
ior & latior auctoritas delegantis.
A nob. & .i. quicquis furtum.
hic forma uerboz omnes nominati intelligunt
excõicari. q furtum comittunt tanq expressis no
mibz. ff. de condi. & dem. & de noiatim. & i. ult. de ex her.
datatem uiueroz. ꝯ. maslos. nõ n subditi. s; de ur
q rõne delicti efficiuntur eius de iurisdictõne illius cui

tulit sententiam, xvi q. iii placuit et iii q. vi i ca. c. ii
de crimine agi oportet aut. qua in provincia et ff. de publi-
cis iudiciis, sed de hoc quod universi ligantur, cum quantum ad hoc
sit eius subditi sicuti. si generaliter intelligatur, quia et quicumque
furtum fecit ubicumque, clausula ista non refertur ni-
si ad subditos ut hic dicitur, quia extra parrochiam suam
nullam habet iurisdictionem, et sic illa sententia non extendit
se ultra terminos sue iurisdictionis. ff. de iur. om. iud. l. ult.
et ff. de eccl. l. ii nouit. aprehendit tamen subditos suos et
delinquentes in eius parrochia, cum ex hoc ipso subditi sint
ratione delicti, sortiuntur enim forum, ff. de foro. c. e. ult. et
in prol. concor. n.a et preces provincie aduenas ex-
neos homines hic impunitum cum malum admiserint
ff. de of. presid. l. iii nec distinguitur, quia non sunt. ut i.
sed uidetur quod per talem sententiam non sint ligati alii de
alia provincia cum ipsi ignorent talem sententiam, hoc id
delinquit. et efficiantur de foro illius ut per hoc illos pos-
sit punire, sententia tamen non ligat ignorantes, et preci-
pue illos quibus publicata non est, lxxxii di. proposu-
isti. xvi di. quod dicitur. dicas quod isti sunt excommunicati quia
in canone in hoc damnati, et quicumque facit simi-
liter per sententiam excommunicationis damnatum, iudicatur
excommunicatus qui a canone, ar. xxiiii q. i c. i et ii et iii
et per delictum commissum intelligitur esse de parrochia
sua, et sic excommunicati sunt nec excusantur eo quod dicant
se ignorasse sententiam, quia ipsi cum rem illicitam et prohi-
bitam faciunt statim sunt in culpa, et potuerunt
querere de hoc. quid si moriatur vel transferatur ad a-
liam ecclesiam qui tulit illam sententiam, numquid te-
nentur post mortem vel post illius recessum ut qui contra facient sint
excommunicati, uidetur quod sic quia scripta episcoporum anathematizant
et post mortem et facere possunt decretum ut ita quod
contra facientes puniuntur. iii q. iiii nullus et ff. de mino. et C. de
c. ii et ff. de of. leg. c. ult. ar. contra dicit lex quod iurisdictio
non durat ultra iurisdictionem indicentis. et ff. de pec.
l. ult. dici potest quod interdictum siue sententia excommunicationis sim-
pliciter lata non durat ultra tempus proferentis nisi suc-
cessor eam confirmet et ratam habeat, sed cum diffi-
niendo statutum suum decretum aliquod facit ligat et post
recessum quia statuta talia perpetua sunt. ff. de of. le. c.
ult. et ff. de of. pretor. l. i. § ult. nisi expresse per
successorem reuocetur, nisi forte plus. ar. quod sententia que
nulla est potest rata haberi et erit aliqua. ii q. i. c. i prim.

Idem.

Conquesti sunt nobis regum canonici quod
I. de male sterna et eius sequaces quan-
dam ecclesias regni eius penitus violenter effregerunt
easque minime dubitauerunt spoliare. cum igitur
tam grauia sunt nec clausis oculis debeant preter-
iri, mandamus quatenus si ita est memoratos sacrilegos ex-
communicatos denuncietis, et faciatis sicut ex-
communicatos arctius euitari donec passis in-
iuriam congrue satisfaciant et dampna da-
ta resarciant, et cum litteris vestris rei ueritatem
continentibus apostolico se conspectui representent.

Conquesti. et i. excommunicatos nuncietis.
ergo uidetur quod ipso iure sint excommunicati hii sacrile-
gi, quod uerum est de uiolatoribus et fractoribus ecclesiarum. sed

incendiariis. xi q. iii canonica et xvii q. iiii omnis eccle-
sie. alii uero non sunt excommunicati ipso iure sed excommunicandi uiden-
tur ut s. e. ma. sed hug. tamen dixit quod illa capitula non sunt
late sententie sed decretum contrarium ostendit. et ita non seruatur.
sed hug. intelligit illa c. non de effractoribus ecclesiarum
sed de hiis qui ab inde aliqua rapiunt propter efficacio-
nem representent. ex quo ut incendiarii et effractores
publice denunciati sunt, non possunt absolui nisi
a papa. sed ante bene si satisfacere uolunt, quia conditor cano-
nis ante denunciationem non retinuit sibi eorum absolu-
tionem. i. e. nup. et hoc ad terrorem omnium statutum fuit
propter enormitatem excessus. ut s. e. c. tua. Idem.

Perpendimus ex litteris tuis
quod quidam sacerdos pro eo quod filium se
regis falso nominare presumpsit et armis ac-
ceptis seditionem fecit et guerram a. b. comi-
te iussus est fustigari, qui postea eius mandato
traditus patibulo expirauit. et i. f. t. dicitur et
s. quod si memoratus sacerdos tali modo extiterit
et non repulsando sed inferendo iniuriam fuit
occisus, non uidetur nobis quod interfectores eius propter hoc
ad optinendam absolutionem ap. se. adire
cogantur. tu uero qui merita personarum bene nosti
penitentiam eis competentem iniungas.

Perpendimus. et i. non repulsando. nam vim ui
repellere licet. s. e. si uero. § ii et ff. de homicidio. si ge-
cati, sed de hoc ab absolutionem. sic s. e. cum non ab homi-
ne, et s. de apostatis. c. i. i. e. in audientia. et sed ius consti-
tutum est c. e. cum non ab homine. cogantur. sed contra
uidetur. clericus non potest renunciare priuilegio suo. i. e. atigit.
et s. de foro. c. si diligenti. dic quod manendo clericus
non potest renunciare ut in contrariis, sed apostatando ab
habitu suo post trinam admonitionem vel immiscendo se
enormitatibus priuilegium amittit ut hic patet et s. e. cum
non ab homine et i. e. in audientia, contingit. ipso in eo-
se priuant talia faciendo. s. de uita et honestate cleri-
corum. c. ult. et s. de clericis coniug. c. pl. ar. penitentiam compe-
tentem. paulo minorem quam si in laycos talia com-
misissent s. e. cum non ab homine. sed quare imponitur
penitentia quia qui auctoritate iudicis malos interficit minister
dei est. xxiii q. v miles et c. qui malos. satis posset
dici quod ad cautelam imponitur, si forte ille recepit pote-
statem hoc faciendi. ar. secus est ut i. e. c. cum non ab ho-
mine. in fi. b. Idem.

Universitatis vestre consultationem accepi-
mus quas requisistis utrum laycus
incidat in excommunicationis edictum qui ad iussio-
nem abbatis in cuius seruitio commoratur in cleri-
cum monachum uel conuersum temerarias
manus presumit inicere maxime non cum non
subest propter quam debeat uerberari. nobis autem
uidetur quod nisi causa regularis discipline abbas hoc
faciat in propria persona vel si necessitas urget per cleri-
cum uel monachum fieri iubeat, tam qui talem
uerberari precipit quam illi qui uerberant non
si causa subest excommunicationis sententiam donec ad se-
dem apostolicam ueniant nequaquam euadunt.

Universitatis. et i. maxime. sed causa non. ideo dicit maxime

Perpendimus. clericus dimisso ordine clericali enormitatibus se
immiscens perdit priuilegium clericale.
Universitatis. laicus qui facit mandatum suum per laycum uerberari
ipse et uerberans excommunicati sunt et per papam debent absolui.

qr idem est. ℞ si cā subest, ut. j. e. c. sꝫ h executor ñ
ↄsiderat qui exequi dꝫ siue snīa sit iusta. siue iniu
sta. s. de of. del. pastoralis. § qr uero. in ppria psonā.
sic. s. q. s. illi qui. ar. cē. lxxxvi. di. non liceat. ℞ s.
de epīs ℞ clericis aut. sꝫ nequꝫ. so. aliud est in epō
℞ sp̄ale qui sine manibus nullum punire debet
cui seruās ignoscendi grām dereliqt. c. de epīs. ℞.
cliꝫ. si quis in hoc. sꝫ alteri facere pōt ut h in c.
xl. v. di. cum bs. fieri iubeat. moderate. ita qꝫ nō ex
cedit debitam correctionem. al' potest appellari ab
epō. s. de of. or. irrefragabili. ℞ puniri ℞ dꝫ. s. de ap.
de priore. ℞ incideret in canonem. qr leuis ℞ mod
eratam castigatio pmissa est. j. e. cum uoluntate.
s. ij. ū de h. ℞ si cā sub. ℞ sic licet iusta cā subsit
qui ali quam debeat facit non excusatur. si. j.
e. sacerdos. ℞ sic nꝫ in fcō nꝫ in modo fci qđ dꝫ eē pec
catum. sic. s. de rest. spo. pisanis. a v. cē qꝫ pō cā fcī
quam ipm fcm considerari dꝫ. xxiii. q. vlt. o crd.
℞. s. de accusat. cum dilcī. ℞ de furtis. s. eu. nō re
fert uñ cumque crimīa clamant corrigam. tu.
xxiij. q. iij. eorte necnāq. eradunt. ℞ si monachū
ↄsentiret. j. e. contingit. ar. contra. j. e. in fame.
s. clerici p laicos capiuntur. nō est contra. qr ī alio
casu diuiso loquitur. ibi de clico qui ali capi ℞ cor
rigi non pōt. ñ de mandato platoꝝ capiantur.
℞ ad iudicium adducantur. Idem.

In audientia nrā talis fuit ex pte tua ppoi
ta consultatio. utrum clerici qui arma mili
taria gestare relicto hitu clericali militare
tius erubescunt si eis fuit iniuria corpal' il
lata. u se a captione redimerint illesi corꝫ
debeant īmunitate gaudere. qñ p temerari
a manuū iniectione fcā in clicum excoī
catur. quis ipō iure notatur. ad h tibi rñ
sꝫ. qꝫ cum frustra ecce implorꝫ auxilium.
qui committit in ipam ℞ lex secularium prī
cipum huic rñso satis efficax afferat ar
gumentum. qñ manifeste cautum sit. ma
tronam cuius pudicitiam attemptata fu
erit non posse iniuriaꝫ agere. si in ueste
meretricali fuerit deprehensa. hīs clerici si a
prelatis suis tercio amoniti militaria no
luerint arma deponere de priuilio clicali
solī diuum aliq. habere nō debent.
In audiā. ℞. j. frustra ecce. s. de imunit. ec. c. ult.
℞. s. ne clerici uł mo. c. ij. xvij. q. iiij. ℞. s. de usu
ris. qr frustra. ℞ de minorum auxiliū. in fi. ℞.
q. metus cā. isti quidem. lex. ℞ de iniuriis. ℞ a
pd. s. si quis uirgines. iniuriarū. n. tr. matrimo
nio īiuriat. qui p ipm ignorauit. c. de adultis.
si ea. sic nec miles cui militam ignorat. ℞ lo
cati. si ignorans. Quid si percussit laycum cre
dens ℞ ualens percutere clicum nunquid incidit ī
canonem. ar. qꝫ sic. s. de bigamis. nup. ℞. c. ult. ℞.
ad. l. aquil. sciam. s. ij. ar. cā. ℞ ad. l. cor. de sicca.
l. i. s. diuus. ī iudicatur ꝑ qꝫ fit ℞ non ꝑ qꝫ facere
intendit. ℞. ℞ de iniuriis. si cum seruo. ℞. l. ꝑ cede
ti. infi. sꝫ in ueritate non ē excoīcatus. sꝫ de iniuria

teneat. meretricali ℞ sic pdit priuilim. ℞ de ritu
nupt. senatoris filia. tercio. si. s. de ui. ℞. iv. di. c.
ult. ℞. j. e. contingit. ar. cē. s. de apostat. c. i. ℞. s. e. pre
dimus. ℞ s. e. cum nō ab homine. sꝫ ī solutis. ℞.
ar. cē. s. ne clici uł mo. c. ij. sō ibi. nō loquitur
de tali captione. sꝫ de illꝫ qui dep̄hendunt ī ad
ministratione. nec fit ibi mentō de manu iniec
sa. ℞ ecā non defendit illos qui in fraude depre
hendunt quo minus teneatur. ℞ sic non tangit
h. Idem.

Quod de hijs ℞. j. fcīn. t. dignum. rñd.
Qr is qui asserit se in canonem late
sententie incidisse non aliter quam a se.
ap. u' eius legato absolutionis pōt bene
ficium optinere ñ forte sit in mortis piclō
uel paupertate uel in senectute uel infir
mitate tanta grauetur qꝫ ad ec. ro. laborem
subire non ualeat ueniendi u' ab h alio ī
pedimento canonico retrahatur. Ceterū
ab hijs in forma sacramenti exigi ↄsueuit
ut resumpti uiriꝫ ℞ oportunitate conces
sa. ro. ec. in ppria psona debeant uisitare.
Quod de hijs ℞. j. paupertate.
si. i. e. tuamus. ā. s. e. ea noscitur sꝫ ī solutis.
uisitare. sic. s. e. de cetero. ℞. c. ea noscit. ℞. j. e. quī.
infi. i. Innoc. iij. archiepō tec. ℞ precent. lu
gd.

Cum p cā que int G. ℞. f. cabilon ec
clesie archid. uertebatur eis concess
erimus auditorem. pcurator G. allegauit.
qꝫ cum f. archid. in succentorē in cui terr
itorio manus iniecisꝫ temere uiolentas ℞
eum traxisset uerberando p claustrū. tu fr
archiepē cum ob iniolentam manuū iniec
tonem ℞ uiolationem īmunitatis ecce excoī
catum fecisti publice nuntiari. ℞. j. dis. s. cū
q. si nobis constiterit dcm̄ f. archid. ob dup
plicem cām excoīcatum fuisse ℞ expssisse
tm̄ alteram in litteris quas sr̄ absolutione
sua impetrauit. ipm tanquam excoīcatum
satisfacere ecce sue p altera pte cogatis.
Cum pcā ℞. j. ob duplicem cām. s.
qꝫ manus uiolentas iniecit in frem ℞ qr īmu
nitatē ecce uiolauit ℞ sic colligit hic ar. qđ sa
crilegi qui īmunitatem ecce uiolant sit excō
cati. ℞ ita id eſꝫ si laycum uerberasꝫ in claustro.
ar. xvij. q. iiij. omīs dic qꝫ incidit in minorē excō
catōnem qr priuatus est ↄione ecce ex eo qđ ī
munitatem ecce uiolauit. xvij. q. iiij. si quis contumax.
℞ si nō satisfecerit post trinam amonitiōem priua
bitur maiori excoīcatione ut ī dr. ℞ ita nō sunt
omīs sacrilegi excoīcati ipō iure maiori excoīcati
one ℞ qr iste non satisfaciebat fuit excoīcatus a su
o plato ℞ ita ob dupplicem cām notatus fuit mi
iori snīa. ut. j. dic. ℞ illud c. omīs. restringit ad su
um casum ad uiolatores ecclarum ut dixi. s. e.
tua ℞ c. q. sit. t' forte lata erat snīa. ut quicumque ui
olaret īmunitatem ecce esꝫ excoīcatus tanquā

excommunicatum. istud tamquam expressum est veritatis, ut
dictum est. ex hoc patet quod si aliquis pluribus de causis fuit ex-
communicatus et unam expressit in absolutione et aliam ta-
cuit, adhuc remanet excommunicatus. arg. C. de off. ord. ex par-
te. i. tangitur de hoc quod per subreptionem absolutio est ob-
tenta. i. e. officii. quot enim sunt excommunicationes, tot de-
bent esse absolutiones, sicut quot sunt accusationes, tot
et abolitiones. ii. q. iii. §. notandum. §. quod si plures, et de pe-
ni. dist. i. ver. dicit quod de omnibus erat indulgentia peten-
da. sic in denuntiatione novi operis quot sunt denunti-
ationes tot erunt remissiones. ff. de novi operis
nun. de pupillo. §. si ex pluribus. sic et in libertate si
per obreptionem optenta fuit, non tamen, sed favora-
bilis. ff. de fidei commissariis lib. cum. §. §. conveni-
re contra. sit quod non sit excommunicatus, quia libertas servi
data, competit sive ex iusta sive ex iniusta causa sit data, non
revocatur. inst. e. quibus ex causis manumittere non
pos. §. semel. arg. de consanguinitate quia ex arg. c. de con-
sio. coniug. ex parte. et ff. de manumissis vindicta. vindicta.
§. i. et l. si pater. §. i. sed et si servus per dolum est liberatus, se-
tur liberato, si agitur de dolo. ff. de dolo. si servus. et
l. sequenti. sic pignus liberatur non obstante dolo.
ff. de pign. act. si rem. §. omnes. solutio si dicatur quod
semel excommunicatus amplius excommunicatione durante ex-
communicari non possit, tunc tenet absolutio, licet tacuit alias
causas omnes non expresserit. si expressit illam causam per quam
primo fuit excommunicatus, sed non est verum. si autem dicatur quod
excommunicatus possit item excommunicari, quod est verum, disting-
uitur an expressa sit causa absolutionis an non. si non est
expressa, sed in determinate absolutus, tunc ab omnibus
est absolutus. sed si una tantum causa fuit expressa, tunc abso-
lutio non extenditur ad ea que non fuerunt expressa. arg. ff.
de acceptilationibus. pluribus. C. de pac. l. i. et i. et maritus
non distinguitur an pignoratitiam obmiserit an
sciente. arg. C. de rescript. super litteris. ita dicit Io. sed e-
go in casu isto non admitto illam distinctionem.
alii dicunt illum absolutum indistincte, sed cogitur
redire ad curiam et satisfacere iniuriato. et dicunt quod
si aliquis est excommunicatus propter plures causas sed unica tantum
sententia quamvis aliquas causas taceat, absolvitur,
absolutus est, sed debet compelli satisfacere pro alia iniuria
passo. et hoc illud tamquam est similitudinarium. si vero
pluribus et diversis excommunicationibus sit ligatus ex causis
diversis. si aliquas supprimit, non est absolutus, sed
remanet excommunicatus pro aliis. et hoc istud tamquam est ex-
pressum veritatis. ego credo quod quacumque sit ab-
sic excommunicatus sive una sententia sive pluribus senten-
tiis ex pluribus et diversis causis, qui vere vult absol-
vi omnem causam per qua vel per quibus fuit excommunicatus
debet exprimere in absolutione sua, quia tamen quamvis sola
fuit excommunicatus et una sufficit ad excommunicationem. aliter
non tenet absolutio per subreptionem optenta, ut bene
colligitur. i. e. officii. licet quidam dicant quod in notatione non
licebat ad hoc. in c. officii. et premissas solutiones non
(i)militum approbo. **I**dem abbati sancti andree.

A nobis est sepe quesitum
utrum si quis excommunicatus, in quo in-
dicia penitentie fuerint manifesta, nec per eum

[illegible]

... una sententia absolutionis sufficiat ad plures excommunicationes diversis existentes
... de prioris excommunicationis et c. ut sequitur in glo.

[illegible]

steterit quominus reconciliaretur ecclesiastice u-
nitati, non suscepto beneficio absolutionis
decesserit, pro absoluto ab ecclesia sit habendus, et u-
trum pro tali recipienda eius et a fidelibus sit ora-
dum. et infra. Nos igitur consultationi tue breviter respondemus quod iudi-
cium dei veritati, que nec fallit nec fallitur, semper
innititur. iudicium autem ecclesie non numquam opi-
nionem sequitur, quam et falli sepe contin-
git et falli. propter quod contingit interdum, ut qui li-
gatus est apud deum apud ecclesiam sit solutus, et qui libe-
ratus, vinculo ecclesie innodatus. quo pro meritis ligatus est apud
deum, in culpe remissione dissolvitur. illud autem
quo ligatus est apud ecclesiam cum sententia et remit-
titur relaxatur. quod in suscitatione Lazari sermo
evangelicus manifestat, quem prius dominus suscita-
vit et apostolis postmodum precepit solvere suscita-
tum. unde communicaque quis se interdicto presbitero
quod ecclesie mandato pareret humiliare curavit.
cum ita ei signa penitentie processerunt, si tamen mor-
te preventus absolutionis non potuit beneficium
obtinere, quamvis absolutus apud deum fuis-
se credatur, nondum tamen habendus est apud eccle-
siam absolutus. potest tamen et debet ei ecclesie beneficio sub-
veniri, ut si de ipsius in morte penitentia perseverans
tia signa constiterit, defuncto et absolutionis
beneficium impendatur. nec obstat quod ecclesie le-
gitur attributa potestas ligandi atque solven-
di homines super terram, tamquam non possit
solvere et ligare sub terra sepultos, et quod legitur
ne communicetur mortuo cui non est communicatum et
vivo, cum et si in communicatis non fuit, quia cause
tamen eis fuisse, cum non contemptus religionis sed
necessitatis articulus impedivit. in certis casibus a ca-
nonibus denotatis ligasse legatur ecclesia mortu-
os et solvisse. ut autem in uno pariter eodemque ne-
gotio et servemus rigorem et mansuetudinem o-
stendamus, statuimus ut illi mortui absolutio
a se apud requiratur, quam cum viveret ab ea fue-
rat absolvendus. alioquin ante absolutionem ex-
premissa causa ceteris indulgemus a quibus deberet in-
veniri fuerant absolvendi. absolutionis autem
forma servetur, ut fiat cum penitentiali psalmo
et cum oratione dominica que alia consueta. here-
des quorum ipsius ad satisfaciendum pro eo si moni-
tione premissa noluerint per districtionem ecclesiasticam
compellantur.

A nobis. et infra. infidelibus sit orandum. et est dictum quod si non pu-
niverit absolutus. i. e. cathis. nec fallitur. xxiiii. q.
ii. dist. cum de c. a. di. ii. pe. nam iudicium autem ecclesie. iudi-
cium enim ecclesie divinum debet imitari iudicium in quantum
potest. xi. q. iii. tunc vera est opinionem sequitur et ideo sepe
fallitur. C. de re iud. lator. et c. consanguinitatis et C. de fri-
gidis. frigiditatis. et xxiiii. q. iii. sicut non recto. et cum
de errore constitit revocatur, quod factum est ut libris pri-
mis. a. et xxxv. q. viii. §. huius. relaxatur. hic arguitur
quod quis potest absolvi ab excommunicatione post mor-
tem et non potest baptizari post mortem, quia sententia ecclesie
ligat corpus et animam. et licet sit iniusta aufertur

sepulturam. baptismus uero caracter est anime. Sed
post mortem non est qui ualeat baptizari. arg. xxvi.
q. vi. liticie. et in. lazari. xi. q. iii. tunc uera est. non
potuit. Si talis in extremis positus habuisset copiam
sacerdotis ab eo potuisset absolui. ut s. e. non dubium.
et e. de his. et s. e. quamuis. sed ex quo iam mortuus est
non potest absolui nisi per papam uel eius legatum. a quo
debuit uiuus absolui. numquid a layco potuit
absolui in articulo mortis. arg. quod sic. de pe. di. i. quod
penitet. de c. di. iiii. sanctum est. Si laycus absoluit per
extremam necessitatem quod episcopus absoluere debuit. l. di.
in capite. lau. subterra. xxiiii. q. i. cuidam. non
contemptus religionis. hec uerba sunt de c. di. iiii. baptis
mi uicem. mortuos. puta in heresi. xxiiii. q. ii. sa
ne perferuit. Nota quod si agatur contra personam uel de pe
na post mortem quod non debet. quia crimina morte ex
tinguntur. xxiii. di. quorundam. C. si reus uel ac. mortuus
fuerit. l. i. et ii. nisi in heresi. ut e. sane et hic. Si non a
gitur propter bona uel contra personam et bona post mortem
agi potest. C. si pen. ap. mors interuenerit. l. quamuis. et
post mortem agitur de iniurio propter bona. s. e. si
sint. le. cum que rigorem. xl. v. di. disciplina. et e.
sunt namque. et s. de pur. ca. inter. certis indulgentiis.
i. indultum esse ostendimus. quia tamen eos possent ab
soluere uiuos tunc communi. ita eos possunt absol
uere post mortem ex causa premissa. i. si de ipsorum penitentia
per euidentia signa constiterit. forma seruatur. sed
forma non potest seruari ex toto quia hic non potest a
modo iurare. et tamen absoluitur. et sic est arg. quod sa
cramentum non est de forma absolutionis. ut dixi. s. e. cum
desideres infra. sed numquid heredes compellendi sunt
ad iurandum antequam absoluatur. sacerdos quod posset
compelli sed si nollent propterea non differetur absolutio.
sed postea in distinctione compellentur satisfacere licet
non pacto uel ad facere quod ille uiuus debuit. et no
luit. sed numquid exhumabitur corpus. si sepultum fu
it in cimiterio ecclesie. non credo quod debeat exhumari
si alibi sepultum fuit tunc debet exhumari et ab
solui ab ecclesia cum iam sit quo ad deum absolutum.
arg. xi. q. iii. tunc uera et postea in cimiterio sepeli
ri. heredes quorum hic tangitur expresse quod heredes tenentur
ex delicto defuncti. sed ad eos nichil peruenit. s. de rap
toribus. in literis. et s. de sepulturis. c. ult. et de his quia
iste penituit et contritus fuit quantum in se fu
it satisfecit et per eum non stetit. Sed heredes ad quos bo
na peruenerunt potius sunt compellendi satisfacere pro
ipso et sic intelligere uidetur. c. s. de sepulturis et s. de
raptoribus. in literis. Idem Vratislauiensi episcopo.

Nuper a nobis tua discretio requi
siuit quid de illis sit laycis faciendum
qui clericos sine lesione tamen in custodia de
tinent publica uel priuata. uel etiam detrudunt in
uincula. et tamen quia nominatim excommunicati sunt
et communicant absolui ab excommunicatione possint
per confessionem a simplice sacerdote. uel ab eis
episcopi uel archiepiscopi sit absolutio expetenda. Nos
igitur inquisitioni tue taliter ex ordine respondemus. quod in primo casu
tationis articulo non credimus laycos penam

[illegible] etiam in custodia et uinculis et sine aliqua lesione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

excommunicationis euadere quamuis eorum factum non
sit cum sit lesio subsecuta. citra quam uio
lentia sepius contra clericos nequiter perpetratur. In
secunda uero questione credimus distinguen
dum an is qui nominatim excommunicato scienter communicat in
crimine communicet criminoso. ei consilium impen
dendo auxilium uel fauorem. aut alias in o
ratione uel osculo. aut orando secum uel etiam come
dendo. In primo siquidem articulo cum
talis communicet crimini et particeps criminoso.
ac per hoc ratione dampnati criminis uideatur
in eum delinquere qui dampnauit. ab eo. uel
eius superiore merito delicti. tunc erit absolutio re
quirenda. cum facientem et consentientem par pe
na constringat. In secundo uero casu a suo
episcopo uel proprio sacerdote poterit absolutionis benefi
cium optinere. quamuis enim et tunc iudic
si iuris sententia excommunicato communicans sit ligatus.
quia tamen conditor est canonis eius absolutionem sibi
specialiter non retinuit eo ipso concessisse uidetur fa
cultatem aliis relaxandi. Is autem qui iuxta
premissum modum excommunicato communicat est iuramen
to debet absolui. qui uero non iuxta modum secundum recipi
tur potest sine iuratoria cautione. Verum si
difficile sit ex aliqua iusta causa quod ad ipsum excommuni
catorem absoluendus accedat concedimus in
dulgendo ut prestito iuxta formam ecclesie cau
tione quod excommunicatoris mandato parebit a suo ab
soluatur episcopo uel a proprio sacerdote.

Nuper et infra. corporalis lesio. sed sola iniuria non
attenditur. ut s. e. contingat. nec refert an manibus uel
pedibus an pietibus teneatur. Et ex quibus causis in
iectio sumitur infra. consilium impendendo. quod alii in
eius facinus. arg. ff. de his. qui no. infa. l. i. infi.
et s. de homicidio si. et. Qui uero nec non re tene
an de bono tractum uel de malo detrimenti fecerit.
ff. de ser. corrupto. l. i. quia quasi alius non tenetur qui
de consilio nisi ille alius non fuisset factum. ff. manda
ti. si remunerandi. et sit in fi. ut non fit fraudulen
tum. ff. de reg. iur. l. consilii. lau. communicando. tamen non
communicat illi in crimine sed extra. sed propter hoc non est
ligatus eadem sententia cum illo quia si esset ipsum in ac
cusationem presentis excipere posset. alius contra illum nec re
uertitur locum replicationis. s. de except. a nobis.
consortes criminis. pone casum per illam decretalem. s. e.
significauit. uel per illam. i. e. si concubine. tunc erit abso
lutio. colligitur. hic quod si ego excommunico prochianum
meum propter crimen et prochianus alterius ei communicat fa
uorem impendendo in delicto suo. iam me uero delin
quere. et eadem quoque sententia ligatur. et non sententia canonis.
quia tunc a suo episcopo uel proprio sacerdote absolueretur.
ut. i. sequitur. et sic iste propter delictum ligatur sententia mea.
et a me debet absolui et cum iuramento. ut. i. dicitur. et est si
mile. s. e. a nobis. Sed large applicatur contra rationem
delicti. sed tamen potest cum excommunicationis sententia extenda
tur ad alienum prochianum qui non sit indul
gentia uel remissio. ut s. de penis. et. te. quia a iure uindi
ditur id introductum consulitur alias. et ideo in indulgentia

tis illud optinz ut diutius affligat. quis p pec
cati s. et sibi in excoicatione, ut diutius affligatur
nec excoicatio e mortal. sz medicinal. ii. q. i. multi.
et xxiiii. q. iii. corripiant. et i. e. cu medicinal. sub
dic aliam rone indulgentia no transit ad a
lium pirochianu. qz epc in eum nullam hz iur
dconem, vn sua indulgentia l remissio non potest
illum absolue qz ipm non ligauit. qz qui non
pot ligare non pot absoluere. et ea. xx. di. inferior.
et ix. q. ii. c. l. et s. de penitentiis. et re. omis utriusq.
sz in snia excoicationis secus est. qz ille pp delic
tum sui ratione delci efficitur de foro excoicantis.
s. de foro. c. c. ult. vn ppter hz pot illum ligare et
absolue, et ille incidit pp delictum in suam sen
tentiam et sic ligatus est ab eo vn ab eo dz ab
solui et qz punitum fuit ad penam trahi non dz
ad gram. s. de translat. ius. b. sz mihi uidetur
qualis sententia excois ligz illos. de quibz no fu
it dem l cogitatum. et res iudicata sol ill nocet.
contra quos iudicatur. s. de fide instrum. inter di
lcos. et c. pst. et ff. de except. rei iud. cum qritur.
et l. res iudicata, nec ex postfo p augeri. obligo.
ff. de dampno infec. dampni. s. si is qui, et ex q
p sniam aliquid accidit noua interpellatione op
est. ff. de iudic. non pot. it in queriens e q alqs
excoicetur qui no est admonit nec citat. l. e. sa
cro. it. s. hz tal snia non differre a canone late se
tentie cum tn hz sententia no sit general. sz tm u
nam psonam apprendit. Io. dix. q hz distinctio q
hic fit an [illegible] litera ht locum in eum cau. cum sb
hac forma fit excoicatio. excoico te omnibz coicanti
bz tibi ut tunc distinguat. qualit ei coicet. vt. i. e.
c. px. ad. fi. et sic non obstante pmissa. sz hz non
credo. imo credo illum excoicatum ead snia ex
eo q in crimine inuoluit qz incidz in teri qsi
i dapnatum et snia transit ad eu ptalem ptici
patonem. i. e. si concubine. et e simile. s. de immu
nit. ecce. adulius n succedit in uitiu. et hic acced
ad crimen. g eadem lege qua ille punit et iste
accedens tenri dz. ar. i. q. i. cito turpem. sic p ptici
patoin solam in locutone contrahitur excoicatio.
minor ita p coione in crimie contrahit minor ex
coicatio. qz tunc plus delinquit. vn no est nece
ut noua ce tales sita pcedant q alieno facino
ri suam coionem accomodent. xxiiii. q. i. c. i. ii. et
iii. facientem et consen. hz est pbatio q eadem snia
inodiantur. sic. i. e. quante. et xvii. q. iiii. omne.
et s. de of. deleg. no remittit. et sibi pretor magistri
bz q dam accomittit. s. cautione. et in possonem ex
pmo decreto missonem ea dampni infecti. ff. de
dampno. infec. di es cautoni. sz missonem ex 2o
decreto o reseruauit. ff. de iur. o. iudi iube. et e h.
ar. epos posse dispensare. s. capitul dispensatio. n
est inhibita. ar. s. de spo. cum apd. et xvi. q. i. ce
no mihi. et concessum uidetur q non est phibitum.
ff. ex quibz caus. maio. l. nec non. s. q eis laur. in
fra ea. sic. i. e. sacro. et s. s. t. px. c. ult. excoicatoris
mandato. s. i. s. e. de cero. et i. e. quamuis. sacerdo

ce sic g simplex sacerdos pot absoluere. xxvi. q. vi.
c. ult. sic et ligare. ii. q. i. nemo. Idem strigon.
archiepo.

Quod in dubiis et i. Rx. q d excoicato li
cet q sbet mandato ecce iuramento
firmauit comunicare no debes donec p ecca
sint absolut. alioquin post iuramentum non
eet absolutio necca. Nullus aut scient cum
nominatim excoicato comunicare tenet n q
dam p. que p illud gregorii pp. capitm. Cum
multos. spualit excusantur. Illi aut q noiati
excoientis psumptuose pticipant. pret pdo
dco canone ad notatas. n ab eorz pticipati
one comoniti forte desisterint excoicationi
sunt uinculo innodandi. Secus aut si scie
ter comunicant ei. qui cum ptcibz suis e ui
culo excoicationis sententiasz innodatus.
tunc. n. ipi sententiam excoicationis incur
runt.

Quod in dubiis et i. donec p eccam. sic. s. e. cu de
cetero. et c. a nob est. nec et p prelatum suum debz
ei coicari ut ibi. qz q aliis phibz ipe facere n dz
ut i notatum e. it pmittitur alicui tangere sacra
au n pmittit ingredi ecclam. sic ce ill d. s. di. ad ec
n. et ce id. xcv. di. illud. s. ubi quibz tenia sacramta
negantur quod unum gen sacramti concedit. q. d.
no. qm multos. xi. q. iii. qm multos. et i. e. c. px. pti
cipatione. qz hic no distinguit. an in crimie an
in aliis coicetis. videtur quibz dca q si in crimie
coicent incidant solumodo i minore excoicatio
nem q n est uerum. ut pz. s. e. c. px. cum tal ab
soluatur cu iuratoria cautone ut ibi di. comoniti.
Iudex n dz excoicare pticipantes excoicatis. nisi ca
nonica admonitione premissa. al excoicatio no te
net. vt in constitut. lugdun. i. e. t. statuimus. et ita
hetis tertium casum in quo excoicatio non tenet
citra aliquam appllonem. innodandi. qui ei psump
tuose pticipat excoicato excoicandus e maiori ex
cone ut hic dic. et xi. q. iii. qui coicauerit. et e hz no
tabile. qz et ipe claues ecce contempnit. qz puniri dz.
ar. s. de penis. c. ult. Inauditi. eandem. s. quam et
principales. xi. q. iii. excellentissimus. et hiis noiati
dut excoicari. ff. de. a. et demon. l. noiati. ff. si cui.
pe. cum. hz intellexit. Io. q pticipant in crimie in
quo casu intellexit ut dix. s. e. c. px. et hz uerum e
de ill qui pticipant i crimine al excoicari no es
sent. n saltem post admonitonem excoicarentur.
vt hic. H. di. sz quid si alius pirochianus pticipt
tali post talem sniam numquid erit excoicatus m
iori. die ut. c. px. si pticipat in crimie. sic al. n est
excoicatus. n minori ut i patet. Idem docto
ribz decretorz bonon.

Inter alia q strigon archiepc pponi fecit no
recolimus scendisse q nullus noiatum exci
cato scient comunicare tenetur n q dam p
sone que p illud gregorii pp. capitm. Qm
multos. spualiter excusantur. verum ex scdo
ne orta est occo disputandi. aliis concede

[illegible]

Vbi de hec no magna cum pticipantibz in crimine. s. c. ult. et s. de excess. pl. c. ult.
sic et excoicantur xpiani ne pticipent iudeis. in ex cam. s. de iudeis post mise
rabilem. et c. quito.

tibus quod excommunicato communicare tenentur persone in
predicto capitulo nominate preterquam que propter ad
communionem eorum ex debito tenebantur. Alii as-
serentibus eos communicare licite posse si vellent
non tamen ad hoc ex necessitate teneri. Ut quod unde in
pendit interpretatio quorum predicit ambiguitatem
huiusmodi taliter duximus absolvendum. Quod cum que-
dam persone in predicto capitulo denotate illis
in quos lata fuerat sententia excommunicationis ante
prolationem ipsius obsequio tenerentur familiari-
ter adherere, licet postmodum ad communionem tenean-
tur cum adhuc debitum durat beneficio ca-
nonis id agente a pena non sunt obnoxie eta-
te solute. Sed ad familiare tenentur obsequi-
um et ita per consequens ad communionem tenentur sed
quia illud nequeunt exhibere. Illud autem
non ad omnes personas capituli credimus refe-
rendum. Ut videlicet obnoxietati hii sint sub-
iecte. Cum viatores peregrini et mercatores a
communione talium personarum non articulus necessita-
tis immineat debeant abstinere. Ut in fine col-
ligitur manifeste. Sed ad illas duntaxat que
talibus ante tenentur obnoxietate constricte.
Quibus ea in hiis per quibus sunt excommunicati conno-
tate. Ut in criminibus communicare non debent.
Sed ab eis penitus abstinere.

Inter alia et infra quoniam multos. xi. q. iii. quoniam multos.
et infra c. primo. occasio disputandi. supra de voto ex mul-
ta. preterquam. Si istud preterquam ponitur pro tamen, venu-
durunt pro ut sequitur de quibusdam personis. Si pro ma-
xime non dicunt vim ut sequentia dicunt. Quia nec vi-
atores debent talibus communicare sine necessitate instante.
Interpretatio. Ad quem iuris pertinet constitutio ad ipsum
pertinet interpretatio. C. de leg. l. ult. xi. q. i. § ex hiis
omnibus. durat. ex sui natura canonis. xi. q. iii. quoniam
multos. agente. pro declarationem in quibusdam
certis casibus illius c. est declaratio. Ut in filiis servis
ancillis et uxore in quibusdam est constitutio iuris.
Ut in rusticis et mercenariis et quod in hiis novum
constituitur per illud c. circa personas mercenariorum
rusticorum satis videtur quod per fora vitare eos vitare tene-
bantur. xv. q. vi. nos sanctorum. viatores. xi. q. iii. ex-
communicatos quasque. necessitatis. numquid magne an quo-
tibus tamen nam aliqua sustinenda est in commoditas
ut ecclesiastica iustitia servetur. xviii. di. in memorat.
et supra de acc. le. dilecti. Si tamen magne cuius arbitrium
spectabit videtur quod senioris. ar. supra de voto. quod super hiis et c.
ex multa. so. intrantibus res ita dilationem non
capit quisque suo relinquitur iudicio. de cons. d. v.
xi. q. iii. quod predecessorum. In peregrinis autem qui vult ma-
re aliquamdiu et Rome per quadragesimam commora-
ri solent senioris iudicium requiratur quia nemo regu-
lariter sine index esse potest. Supra de iudic. si aliter et ar. supra de elec.
venerabilem. tenentur. ut sunt domestici filii servi
mercenarii et uxor. In criminibus. in talibus nulli con-
sentiendum est nec obediendum. xxxi. q. v. ita ne et
xi. q. iii. qui resistit. Iulianus. ar. si communicent illi
in criminibus eadem sententia tenerentur. supra e. nuper et infra e. si

nabuntur. Idem.

Cum illorum absolutio que pro violenta ma-
nuum iniectione in clericos latam excom-
municationis incurrunt quibusdam casibus a predicto
exceptis sedi duntaxat apostolice reservetur non
nulli ecclesiasticam sententiam negligentes in excom-
municatione positi ecclesiasticos ordines accipere non for-
midant. Quid autem de hiis fieri debeat apostolicum
sepius imploratur oraculum. Circa quos credimus
distinguendum quod tales vel sciunt se excommunicationis
vinculo irretitos scilicet vel non recolunt factum pro quo in
late sententie canonem inciderunt vel factum quidem scien-
tes iuris ignari nesciunt ex inde se teneri. Pri-
mos si fuerint seculares a susceptis ordinibus cen-
semus in perpetuum deponendos. In reliquis
casibus tam archiepiscopi quam episcopi absque man-
dato sedis apostolice specialiter dispensandi facultatem se
noverint non habere quibus et est absolutio tali-
um interdicta et maiora intelligantur illa pro quibus
tamen quibus venia sunt minora. Poterunt tamen
hiis ro. pon. eandem intimari ut ab eo sive rigorem
vel equitatem sensuum procedat. Pro ut discretio sua
viderit faciendum. Cum si claustrales hii fue-
rint licet ab alex. pp. fuit constitutum quod mo-
nachi et canonici regulares quocumque modo se
in claustro percusserint non sunt ad apostolicam sedem mit-
tendi. sed secundum providentiam sui abbatis discipline
subdantur et si abbatis discretio ad eorum correctio-
nem non sufficit providentia est diocesani episcopi
adhibenda et alibi dicat quod de seculo fugien-
tes qui religionis habitum in monasterio rece-
perunt et inter cetera postmodum confitentur se ca-
nonem incurrisse datum per quod ipso actu sententiam excom-
municationis incurrerunt sine licentia ro. pon. abbas
non potest nec debet eos absolvere quamvis presump-
tionem delinquentium debita possit animadversio-
ne punire. Eos tamen in religionis favorem et ut
evagandi materia subtrahatur maiorem eis
gratiam exibere volentes eorum prelatis quod talibus
absolutionis beneficium impertiri valeant in-
dulgemus. Nisi excessus eorum extiterit difficilis et e-
normis. ut pote si ad mutilationem membri vel
effusionem sanguinis est processum aut in episcopum
aut abbatem violenta manus iniecta cum ex-
cessus tales et similes nequeant sine scandalo
preteriri. Si vero claustralis aliquis in re-
ligiosam personam alterius claustri manus
iniecerit violentas per abbatem percussoris et eius
cui passus est iniuriam absolvatur. Quod si cle-
ricum percusserit secularem non nisi per apostolicam sedem ut
scandalum evitetur absolutionis gratiam poterit pro-
mereri. Si autem ad ordines tales promoveri contin-
gat iuxta premissam distinctionem cum scienter
in contemptum ecclesiastice discipline se fecerint or-
dinari ab execucione suscepti ordinis et officii
decernimus manere suspensos circa reliquos
non sancti memoriam vel incurpitiam non intente
monasteriorum utilitate pensata pro ut in inuncta

Cum illorum ... si excommunicatus pro iniectione manuum ... ordines deponendus si est ... religiosus et excommunicatus ordine est suspensus ...
[illegible]

regularem priuam vel peculiarem aliter ipsorum po
sunt dispensare nisi graue fuit et notabile
sum aut is qui fecit adultus fuit aut dis
cretus nec violentia aut obliuione vel ignoran
tiam presumatur. precipimus autem abbatibus ut
formam istam diligenter obseruent ne
priuilegium mereantur amittere quod permissa sibi a
butitur potestate.

De his illorum hinc patet expresse quod edictum illius cano
nis si quis suadente diabolo presumptuosum est. quod omnis debet
ad apostolicam sedem mitti nisi quorum absolutio inferioribus pre
latis in certis casibus reseruatur. a predecessore. ut
supra e. de cetero. mulieres ea notatur quod de hiis et
infra e. quamuis. vel reseruetur per canonem illum xvii.
q. iiii. si quis suadente. ut sentiunt. quia aliud est quod
studio relinquit. aliud quod ignorantia. xi. q. iii. ex
cellentissimus. nesciunt. pone exemplum si quis
non crederet se teneri. supra e. nuper. infra e. mulieres. or
dinibus. sibi et de beneficiis. supra de clerico ex. postula
sti et c. latores. interdicta. xv. q. ii. si quis sua
dente. sed numquid poterunt dispensare post impetra
tam absolutionem uidetur quod non per id quod sequitur.
sed si non esset eis interdicta dispensatio possent. arg.
supra e. nuper. et est arg. quod dispensare possunt. ubi non est
prohibitum. ff. ex quibus causis maiores nec non. supra quod eis
minora minora uocat absolutionem. maiora di
spensationem et ita qui prohibetur minimus et maius
prohibitum intelligitur. lxxiiii. di. gesta. xv. di. illud.
et ff. de senatoribus cum indignius et eo tamen acce
dunt maius et minus. supra de decimis. ex parte. ri
gorem. equitas rigorem mitigat. unde equitas
iustitie est dulcore relaxato et equitas rigori preferenda. C.
de iudic. placeat. xxiiii. di. sunt tamen. et supra de tran
sac. c. ult. et est arg. claustrales. hoc respice quod supra dictum
est contra abbates. supra e. monachi. alibi dicat. non
habes hodie illam. sed in antiqua compilatione consu
lite. amisisse. ante ingressum supple religionis
fauorem. immo uidetur quod de iure canonum non. non est il
li necessaria certa delicti satisfactio cum totum ui
te et ipse obedientie impedit sui conditionis. de
pe. di. i. c. hiis auctoritatibus post illud c. mensu
ram. sic supra de uoto scripture. et xxvii. q. ii. ad mo
nere. l. talibus absolutionis. hoc intellige de illis qui
inciderunt in canonem ante ingressum quia de illis
qui inciderunt post ingressum concessum erat. per a
les. supra e. monachi. unde quo ad illos dicit indul
gemus. liberam. hoc intellige simpliciter de omnibus mo
nachis qui hoc amiserunt siue ante ingressum siue
post. nec est distinguendum inter maioribus et minoribus.
supra de clerico egroto c. ii et supra de corpore uitiatis exponuntur.
al. excessus difficilis vel enormis relinquitur arbi
trio iudicis cum excessus notorius est tunc abbas
ipsum absoluere non potest. propter scandalum ut hic. san
guinis effusionem. Quid si modice ualde lesit
cum sanguinis effusione quia de facili sanguis ef
funditur quorumdam numquid id erit. ad si enormiter le
deret hoc satis credere committendum arbitrio iudicis pru
dentia episcopi et abbatis sed littera ita simpliciter loquitur. uer

bum in effusionis huiusmodi damnatam significat. xii. q. i. te
statum. et xlii. di. sepe. arg. sed illi nomen effusionis
uocat uitium. in episcopum. ex hoc augetur crimen. de pe.
di. i. c. aut facta. instit. de iniuriis. c. atrox. et ff. de
re militari. omne delictum. c. de mali. et ff. de iniuriis.
Item ap. c. quod ait pretor. sic excommunicatur sacerdote. xvii. q. iiii.
Cum subdiaconum et ex pietate eius cum fecit releget in iu
ria ff. e. sed si. c. eadem xxi. di. non christianus. per abba
tem proprium. infra e. ii. permittitur nobis in omnibus
uiris religionis quod non permittunt in aliis. xvi. q. i. c.
i. et ii. q. vii. si heretici. quid si abbatem non habet. sed ante
priorem prelatum alio nomine designat. credo ubi tamen
istud ad omnes monachos et regulares canonicos extendo
ut supra e. monachi. et ad hospitale ierosolimitanis qui
per suum priorem absolui possunt. infra e. canonica. idem cre
derem de templariis et modo consilium priorem habe
ant ut habent hospitalarii ad omnes claustrales hoc be
neficium extenditur cum eadem ratio sit causa in omnibus.
prelatus est. quia ille uidetur iniuriam passus. arg. instit.
de iniuriis. c. ii. sic iniuria facta filio patrem atti
git et ipse agere potest tamen si pater remittit iniuriam fi
lius agere non potest nisi pater uilis fuerit et filius
honestus. ff. de iniuriis. sed si c. filio famil. sic et
si abbas remittat iniuriam factam monacho mo
nachus agere non potest aliquo casu ut credo tamen quod
forte rei hoc debent fieri. iii. q. vi. c. i. et vi. q. iii. pla
cuit. sed non est ita in casu isto et sufficit quod ita hoc ca
uetur. vi. q. iii. scriptum est. et ff. qui et a quibus. l. pre
ter. puniri. sed non est datur hoc euagandi materia.
quia in hoc casu non absoluit eum abbas sicut absol
uit illum qui ante monachatum delinquit. sed non est
quia ante ingressum erant eiusdem conditionis et per ingres
sum facile tollitur obligatio. xix. q. iii. non liceat.
et q. ii. due sunt. Io. sed non uera reddit in littera supra
propter scandalum scandalum non est in quod monachus
manus iniciat in maiorem quia sicut bonus monachus
facit bonum clericum. xvi. q. i. legi. in episcopum. quod pre
sumitur. nec admitteretur probatio in contrarium. sic. lxiii. di.
sanctitatem. et supra de iudeis. c. ult. et cum iste non di
spensabit abbas. iure prohibita. sed quod mitti agi est ig
norantie ius positiuum secus in iure naturali ut si
custodiatur est prohibitur. C. de in ius uocando. l. ii. sicut
nec in lege prohibitur quod matrimonium suum est. ii. de iure filii
ut. supra de diuo. gaudemus. vi. dispensare. potest ergo
abbas dispensare cum monacho circa ordines ut hoc.
et supra de eo qui fur. or. re. c. ii. et discretus. et ita non
sufficit quod sit adultus nisi sit discretus quia certe dilectam
defunctam presumitur. C. quando et adultus quos. l. i. ff. de
procur. cum de indebito et in discretus iniuriam fa
cere non potest. pati non potest. xv. q. i. illud. et ff. de iniuriis
illud. et ff. ad l. cor. de sicar. infans. sed de talibus non in
telligitur hic quia tales non indigent dispensatione.
presumatur. arg. quod non semper credendum est confitenti penam in
penitentia. arg. contra. supra de homicidio significasti. quia non est
necesse quod aliquis sit immemor sue salutis. i. q.
vii. sanius. Idem pistoriensi episcopo.

De monialibus a nobis tua fraternitas re
quisiuit per quem eis sit absolutionis

De monialibus quod fratribus conuersis ... ... et ...
... episcopo

beneficium impendendo. si uel in se inuicem
uel conuersos uel conuersas suas aut clericos iniecerint manus
iniecerint temere uiolentas. ¶ Sed hic ignoratur.
q. Ratio ut per episcopum in cuius diocesi monasteria
fuerint absoluantur.

De monialibus. et i. per episcopum. impedit. n. sexus muliebris
ne abbatissa possit absoluere moniales. sicut
hic patet. nec confessiones earum audire. nec
eas benedicere uel euangelium legere quia sexus femineo
clauem ecclesie amisse non fuerunt. s. e. patet. noua.
et ar. e. de maio. et obe. tradita. ii. de hoc. sed episcopus illas
absoluat auctoritate pape sed per hanc decretalem
indulta tanquam delegatus ad hoc et sic absoluat etiam
exemptas quam non exemptas et e. li. s. de tre
ticis. ad abolendam. in fine et s. de of. or. irrefragabili.
§ cetera. uel eo iure quo absoluit alias mulieres.
s. e. mulieres. sed quid si monasteria erunt in
diuersis episcopatibus una monachum percutiat monachum
uel monachum conuersum uel clericum alterius episcopatus
conueniat utrique episcopo. uel alter deleget alteri uicem suam.
s. e. patet.

Idem uniuersis crucesignatis.

Siuere. et i. quod si uerentur.
nec satisfacere forte nolunt nec
absolui. permittimus uobis ut cum ipsis uel
in terram sarracenorum uel priuinciam uestram ad
inter uos conuenit et ipsos uel honeste conueniunt.
nauigio transeatis quanto minus potestis
cum dolore tamen et amaritudine cordis. et sub
spe uenie communicantes eisdem. Cum n. iam
a nobis maiorem nauli receperint quantitatem
nec ad eam possint restituendam induci. aut
contrarii. si aliter fieret in detrimentum dampnum
uos ex pena. ipsi uero premium ex auaritia
reportare cum ad hoc debitum exsoluendum ipsi
nobis maneant obligati. et ab excommunicatis exigi
possit et recipi quod debetur. est autem cautum in
iure quod si quisquam per terram hereticorum aut
quorumlibet excommunicatorum transierit necessaria emere
ac recipere poterit ab eis. preterea si principem familiaris
domus excommunicationis sententia fuit innodata.
a participatione illius familia excusatur. licet
quod dux uenetorum dominus nauium tanquam
pater familias. si dominus excommunicatione consistit.
uos tamen tanquam ipsius familiam dum in nauibus
eius fueritis excommunicatio non continget.
et excusabiles eritis apud deum. si in excommunicatorum
nauibus existentes cum dolore cordis sub
spe penitentie communicaueritis ipsis. in quibus eorum
communionem non potueritis euitare.

Siue. et i. sub spe uenie. ar. contra. quod sub
spe uenie nemo peccare debet. s. de cleri. excom. ministr. illud.
et de. q. di. iii. quisquis. sed tamen hic non credo eos ex hoc
peccare cum papa hoc permittat. et ne ipsi de suo dolo
commodum inueniant. sed hoc dicit. quia bonarum mentium
est ibi suas culpas timere ubi culpa non est. s. de obseruatione
te. consilium. § ii. reportare. quod esse non debet. xvi.
q. i. legi. et s. de script. ex tenore. nec ipsi debent
de de fratribus aliorum. s. de priuil. petitis. quia neo

de improbitate sua consequi actionem. ff. de furt. statim
fullo. § si nemo. hic multi debent esse melioris conditionis
quam priori. ff. qui aut clam. seruius. et quia
delinquit non debet esse eorum conditio melior. ff. de donat.
inter uir. et ux. l. iii. § i. exigi. s. de except. cum inter.
et s. de sent. excommunicationis. § credentes. conuenire aliud
aut reconuenire non possunt sed excipere bene ut in prescriptorum
et applicare. et preceptum applicationem. s. de excep.
e. c. ult. necessaria emere. hic habes duos casus in quibus
excommunicatis licite participatur. iii. notantur. s. e. cum desideres.
uel excommunicatorum. ar. est hic. quod si totus uir incadit
in excommunicationem non statim tenetur ipsum deserere sed
ipse tenetur statim dimittere societatem. hoc intellige si
sine magno dampno hoc fieri non possit. ar. xi. q. iii.
antecessorum. xxii. q. iiii. c. i. xl. di. quilibet. xii. di. illa.
et viii. di. que contra mores. ar. contra. s. de ma. et obe. ult.
xxiii. q. i. omnis quod io. non potueritis. supple. commode.
quia illud dicimus posse quod sine incommodo possimus.
ff. de uerborum sig. nepos. in fine. et ff. de condict. indebiti.
filius. q. in fine.

Idem londoniensi episcopo.

Ut fame tue. et i. Sane consultuisti nos super clericis grauiter
excedentes. qui tute non possunt monasteriis
ad agendam penitentiam deputari. Quin cum
non peniteant de commissis oportunitate fugiendi
captata carcerem fugerent claustri. et prioribus
se sceleribus scelestius immiscerent. a te uel
aliis prelatis suis arcte possunt custodire mancipari.
et i. Ratio quod cum prelati excessus corrigere
debeant subditorum. et publice utilitatis
intersit ne crimina remaneant impunita. nam
per impunitatis audaciam fiant qui nequam
fuerant nequiores. non solum possunt. sed
debent et superiores clericos postquam fuerint
de crimine canonice condempnati sub arcta
custodia detinere quam cum sint incorrigibiles.
nec in monasteriis ualeant custodiri. ad
similia uel peiora facile labentur. layci uero
circa excommunicationis sententiam capere clericos
et ad iudicium trahere possunt. si oporteat et
uiolante. dum tamen id de mandato prelatorum faciant
quorum illi sunt iurisdictioni subiecti. et quoniam
est corrigere criminosos cum hoc non ipsi
sed illi quorum auctoritate id faciunt facere uidentur.
dum tamen non amplius eorum uiolentia se extendat quam defensio uel rebellio exigit clericorum.

Ut fame. et i. carcerem. i. ipsum claustrum quod
est eis carcer. uel mancipari. sub pena excommunicationis. corrigere
debeant. s. de of. or. c. i. et s. de accusat. qualiter et quando.
al. sanguis eorum de suis manibus requiretur. s. de of.
or. irrefragabili. § de hoc et s. de statu mo. ea hic et c.
cum ad monasterium. ad fi. impunita. ad publicam
utilitatem respicit ut crimina puniantur. ff. ad
l. aquil. ita uulneratus. i. ff. l. fi. et ff. de solutionibus
stich. § i. et ff. de iudic. si longius. § i. ff. de fideiussoribus.
si a reo. § id q. et C. de penis. si operis. hic ad
maleficia remittendum quamquam persuadeat. ut. l. si oporteat.

t. xxiij. q. iiij. c. iniusta. t. ff. de pen. l. capitalium.
§. famosos. incorrigibiles. hij deponi possint t cu
rie tradi seculari. s. de iudic. cum nō ab homine.
xviij. di. nec licuit. sed nō ad sanguinis effusionem. t sic
intelligitur. s. de iudic. at si clerici. tradi possint
sic. c. de hiis qui ad eccam. q. l. iij. § seruus ab eis
sacrilegio ab eccā abstrahunt t violenter. ar. c. s.
c. § inmunitatis. h intelligendum est de incorrigi
bili. illud de eo qui corrigitur t uerberatur a layco de man
dato alterius quod nō licet ut ibi dicit. t ita nō se ta
gant de mandato. t nōne sufficiat generale man
datum quod tenetur. xxiij. q. v. principes regni. so. spa
le mādatum requiritur. Quid est hic quod diu eis non est
notum eos ee incorrigibiles t traditos curie secularis.
nō licet sine mandato prelatorum. quia adhuc sub re
gula clericali tenentur t depositi. lxxxi. di. dictū.
ub. nisi se indulgeant enormitatibus. s. e. cum nō
ab homine. t e. perpendimus. quorum audacie. qui m
p alium facit ipse facere intelligitur. s. e. mulieres.
t. ff. de admi. tu. Ita m. § gessisse. nō amplius.
quia cum moderamine inculpate tutele. al. si excede
rent modum tenentur. ar. s. de resti. spo. olim. infi.
§ de h. si. ff. ad. l. aquil. si ex plagis. § tabernarii.
t ita patet quod clericus depositus ad hoc gaudet priuilegio
clericali. Idem bracaren. archiepō.

Contingit interdum quod clerici si quos
offenderint. t satisfacere uelint of
fensio. § morem patrie quem inter se layci ob
seruant corpora sua sponte supponunt. xxx.
seu pluribus aut paucioribus percussionibus su
scipiunt t in consolationem. e. c. Rursus super h quod inui
manus iniectio t si non uiolenta tamen iniu
riosa uidetur. cum ille canon non tam in
fauorem clerici ordinati. quam in fauorem
ordinis clericalis fuerit promulgatus. t ideo uo
lumus t mandamus ut id de cetero prohi
beas attemptari. Siquis autem clericus pro
percussionem hiis sponte se subiecerit excom
cetur. proviso ut clericus iniuriam passus sine
iniuria clericali satisfaciat competentem quatenus
inter eos pax ualeat rationabiliter reformari.

Contingit t ī. cum iniuriosa
quoniam fit iniuria sine uiolentia t incidit in canonem.
s. e. nup. t ocultatis. l. ff. qui dicitur h iniurio
sa. cum uolenti nō fiat iniuria. xxxiij. q. v. nolunt.
t. ff. de iniur. l. i. § usque adeo. c. de transac. c. do
natois. t. ff. de reg. iur. nemo uidetur. sed dic quod iniuria
ista dicitur si ecce. quia ea quam nos delinquunt possu
mus remittere. sed nō quantum ad ecclesiam. xxiij. q.
iiij. si quis sic t filius remittere pot iniuriam quan
tum ad se sed non quantum ad patrem. ff. de iniur.
l. i. § usque adeo t quantum tangit comod. tantum. nō
quantum tangit comod. aliorum. ff. de pac. iuris gen
tium. § si paciscar. lxiij. di. salonitane. sed nonquid
pot eps solus remittere iniuriam factam ecce. sic ex
plo. uidetur quod sic. quia octo iniuriarum nō est in bo
nis tutis aut litem. q. ff. de iniur. iniuriarum. ergo so
lus eps pot eam remittere. ar. c. de hiis que fi. a p. si.

q. e. cum apostolica. cum ii eps sit pater. xcv. di. esto. sub
iectus. t pater possit remittere iniuriam factam filio. ff. de
iniur. si. sed si iniurius. § filio famil. ergo solus h facere
pot. sed non uidetur cum eps sit procurator t non dñs.
xij. q. i. c. ult. de donationibus. fermitate. quia a donacione
eccē deteriorem facere nō pot. ut ibi dicit. sed quod excom
catur qui loco clericum percutit sed iniuria. s. e. c. i. t nō
iste qui percutit uolentem ratio est quia iste temerarias
manus iniecit. s. e. uniuersitatis. ar. sed ille nō t ita uoluis
tendi iniuriam suam h uidetur facere. sed quia hic manus
sensit sed nō iniuriando. ar. xxiij. q. vi. si res. sed nō si
lius qui loco. jo. ordinati. in quo misericordie. xxi. di.
clericos. dummodo non contrahat secundas nuptias. lxx
iij. di. quisquis. et si sit clericus coniugatus. ar. s. de ui
t ho. cle. clericus. sed h intellige si uult deferre coro
nam t gaudere priuilegio clericali. al. si non uult ha
bere priuilegium clericale. pot deponere. s. de cle. coniug.
iohēs. § de h. sed t clericus depositus habet hoc priuilegium
quamdiu uult uiuere sub regula clericali. lxxxi. di.
dictum. t. s. e. pe. t. ff. de decurion. l. plebeii. sed si inmisce
at se enormitatibus. s. e. cum non ab homine. t c. perpendi
mus. uel usque ad terciam amonitionem contempto habitum
clericali. s. e. in audientia t i. e. contingit. sed quid de ex
communicato deposito si uerteret an incidit ille in ca
nonem. uidetur quod nō quia nichil ad nos de hiis qui foris
sunt. ij. q. i. multi. quia iam est membrum dyaboli t extra ec
clesiam electus. xi. q. iij. omnis xpianus t. c. sequen
t quia si posset aliquem excommunicare. xxiij. q. i. audiuimus.
eadem ratione nō erit excommunicatus qui clericum exccat
si depositum liberat quod quidam concedunt. Vincentius distin
xit an excommunicatio precedat depositionem t tunc ad inue
rit priuilegium. si nō sequatur. t incorrigibilis fuit
eo tradito curie seculari amittit priuilegium. s. de iud.
cum nō ab homine. qui autem alium clericum excom
catum liberat uidetur quod hoc excommunicatus multo fortius
quam qui uerberat clericum excommunicatum aut deposi
tum. § quod dictum est. Vincentius fauorem ordinis. cum ueritate
te non pot. ut s. de foro. c. si diligenti. t c. signi
ficasti. prohibeas attemptari. nō uidetur sedere ad que
stionem que fuit an huius percussores incidunt
in canonem. sed dic quod bene sunt excommunicati. quia iniurio
sas t temerarias manus iniciunt t satis iniuriatur
dum dicit tamen in fauorem clerici quod ordinis t c. t ex
eo quod dicit proviso ut clericus sine iniuria clericali t c. cle
ricus qui ad h consentit excommunicetur. ut j. seq. Id.
lugdun. archiepō.

Relatum est nobis quod cum aliqui
ui propter iniectionem manuum in cle
ricum uiolentam in canonem incidunt sine
promulgate allegantibus dominis eorum quod carere
mancipiis suis nolunt uenire ad se. a p. ab
soluendi nō curant. p occasionem hanc eludentes
ecclesiasticam disciplinam. Quo circa. q. eos ue
nire compellas ad se. a p. absoluendos cum pos
sit eo quam ipsi deferendo. si fecerint h in
fraudem ut subtrahunt se obsequio dominorum.
aut ipsi domini propter h sua culpa sua graue
dampnum incurrant tunc in uerberent casu

t supra

potius eos ex indulgentia nostre prouisionis absoluere cum nimis sicut ab ap. se. temporibus. sed in recompensationem laboris quem in itinere sustinuerunt alia eis satisfactio iniungatur. dummodo non sit tam grauis et enormis excessus ut propter uitandum scandalum et tollendum exemplum tales etiam ad sedem apostolicam serui dei uenire debeant absoluendi.

Relatum est. plus deo quam homini. xi. q. iii. quisquis metu. et c. iulianus. et s. de uoto ex multa. dum in tantum et c. et xxii. q. vi. c. i. ii. et iii. aggrauatur. n. culpa ex persona iniuriam. s. e. cum illorum. ubi de h. sine culpa. tunc n. possunt absolui per episcopum ut h. dic. et s. e. mulieres. et j. e. quamuis quod intelligi debet secundum hanc distinctionem. uel sine culpa non debent priuari. s. de eo qui cog. et c. vro. siue discretionem. et c. ult. et s. ut lite non contestata. c. quam frequenter. et s. de consti. et cognoscentes. at si essent domini in culpa tam ipsi quam serui sunt excommunicati puta si mandassent. quia qui per alium facit per se ipsum facere uidetur. s. e. mulieres. et c. ut famae. in utroque casu. s. cum serui h. faciunt fraudulenter ubi cum dominus nullam culpam commisit quod uo idem dicendum in uiro si in fraudem uxoris h. faciat. et in libro qui operas prestare tenetur. a. c. xxix. q. ult. platium. sed h. non credo. cum hoc non inueniam quia hoc edictum ut omnis ad curiam mittantur qui ex ipso non excipiuntur. phitozium est. a. r. s. e. cum illorum in prin. in recompensationem. sic s. de uoto. quod sit hiis. et c. magne. ad fi. et enormis. s. e. cum illorum circa de h. Idem tudren. archiepiscopo.

Sacris est canonibus institutum. et j. l. hiis qui uoluntarie excommunicatis illis communicauerit cum cum omnibus fautoribus et participibus suis excommunicationis sententia sunt astricti ad cor rediens de mandato ecclesie excommunicatos quos fouerat expugnauerit non tamen priusquam absolutionis gratiam perceperit h. induus est absolutus. nec si occumbere in hoc bello sunt oblationes recipiende pro eo uel orationes domino porrigende. sed cum de ipsius iuuentis penitentia per euidentia signa constiterit. et iuxta constitutionis nostre tenorem defuncto et absolutionis beneficium impendat.

Sacris et j. uoluntarie. s. eius si in absoluta sint certis. s. de hiis qui sunt metus. ne cum laicis. et l. di. presbiteros. et s. de rapto maiore. ad fi. uel ille uero qui nunquam. porrigende. xxiiii. q. ii. c. i. et ii. et iii. et constitutionis. s. e. a nobis. cum sint absolutus tunc orabit ecclesia pro eo et recipiet oblationes pro eo sicut pro aliis defunctis. Idem assisin. episcopo.

Sicut nobis et j. f. t. R. quod si excommunicati a te sunt absolutione tua litteras nostras sub illius cui in hac parte uices nostras commisimus receperunt aut alio modo legitime de illorum absolutione tibi constiterit tu ipsos pro excommunicatis ut prius uiteas et facias euitari.

Sicut a nobis et j. litteras nostras
sunt et eis accedendo sit quia de nemine presumendum est quod sit immemor sue salutis. i. q. ult. c. sciatis. et c. ar. de. i. di. iiii. cum itaque. et c. si nulla exstant. sed non est sum. s. de of. or. ex parte. et viii. q. v. c. uno. et c. de manda. pen. l. unica. alio modo. non tamen uno teste qui si esset preiudicium actori. nec et sufficiunt talia indicia que sufficiunt. s. de clericis peregrinis. c. int. et c. tue. nec sufficit tunc honestas persone ut ei credi debeat. ar. i. di. si quis proposita. et di. v. iii. ego solus. ar. c. xxiiii. di. nobilissimus. sed illud intellige cum nulli sit preiudicium. Idem senon. archiepiscopo.

Per tuas litteras et j. ut aliquibus quod cum ad metropol. per appellationem quod declaratur excommunicatus aut uocem non habeat appellandi. ut pote ab ecclesia separatus siue appellauit siue non metropolitanus tamen debet absolutionis beneficium exhibere. uerum ex tuis continentia epistole quam scolastica ab alexandro papa emanasse proponunt tamen quod si ante appellationem in aliquem excommunicationis sententia fuit promulgata metropolitanus ante litis ingressum ab eo iuramento recepto secundum ecclesie consuetudinem debet ipsum absoluere. Si uoluit episcopus dyoc. deferre ipsumque ad eum remittere absoluendum. uerum etiam consequenter inferit quod nec excommunicati sunt audiendi priusquam fuerint absoluti. nec sunt ad illos a quibus appellauerint remittendi. In tarracon. concil. receptum ut is qui ab episcopo est abiectus finitimos episcopos interpellet et causa eius audiatur et diligentius pertractetur. Episcopo autem qui iuste uel iniuste abiecit eundem patienter accipiat ut discutiatur negotium quatenus uel probetur eius a pluribus sententia uel emendetur. priusquam omnia diligenter examinata fuerint. nullus ante cause cognitionem communionem eum socere presumat qui fuerat communione priuatus. Nos igitur credimus distinguendum utrum quis proponat se post appellationem legitime interpositam excommunicatione fuisse notatum uel in forma excommunicationis intolerabilem errorem fuisse patentem expressum. in quibus casibus ad prouisum eorum et si absolutionem non petat debet admitti. sed donec de ipsis constiterit in aliis euitari quamquam. a. p. se. tales absoluere consueuerint ad cautelam. Sin in aliis non gratiam absolutionis imploret non debet audiri. nec sententiam ecclesiasticam contempne uideatur. et propter hoc amplius ex suo contemptu ligetur. Ex si absolutionis beneficium humiliter postulauerit. metropol. eum debet absoluere. non suo diocesano suffraganeo deferendo. cum tamen si suffraganeus absolutionis beneficium iuxta formam ecclesie noluerit exhibere ipse nichilominus absoluat illum. cautione recepta. quod suo debeat parere mandato. ac deinde eum audiat. et quod canonicum fuerit iustitia mediante decernat. quod si forsan episcopus conditum suum propter manifestum excommunicasset excessum metropo. uel non debet ipsum absoluere si suffraganeus uel forsan in malicio se absolutionis beneficium denegarit.

[illegible] cum excommunicatus ab episcopo ad metropolitanum appellauit a illo pro absolutione ille ei suffraganeo deferendo pro illum remittat ad absoluendum et tenetur si excessus suus fuit manifestus quod si sancte absoluerit non audiatur ualens si placuit in iuste contempni. sed si placuit contra sententiam nullam.

Sit nobis. c. Hostiensis dicit quod si se dicit absolutum non credatur nisi probet. Jo. an.

Absoluere. quam dicit ad cautelam in antiquis com. libro. de quarum fide non dubitatur. de fid. instru. c. super hiis.

Commisimus. scilicet primarii uel legati. s. e. de cum communicantibus. et non abb. quod credendum libro primarii.

Glo. ubi non est uicarius in foro conscientie. contraria locum habent in foro penitentiali. de homicid. sicut ex. et s. cum desiderabilis. et s. e. cum illorum. in fi.

In glo. ii. ibi respectu per publicum. de posset contrarium modum. de quo. s. de publicanis. cum olim. et est nouell.

Per curias et s. uidetur aliquibus et male. quia si non
appellatur ad metropolitanum tamen post excommunicatum ab-
soluere si episcopus ipsum absoluere noluit. s. de of. or.
ad reprimendam. appellandi ut pro tempore ab excommunica-
tionis sententia releuetur. ut s. de ap. pastoralis. nec
interdum releuetur. e. t. ad hec quia licet ut eam termi-
ferunt ad sententiam domini tamen appellatio. et ii. q. vi. re-
uera. cuidam epistole quam inueni olim in antiqua
compilatione. s. de of. or. quesitum cuius sententia et et uer-
ba pro maiori parte ponuntur hic et incipiunt hic.
quod si autem et e. audiendi sunt. si agatur de tempore. s. de sen-
tentia excommunicamus. c. credentes. et s. de except. cum inter
uenerit bene potest. s. e. ut fame et predicto. c. crede-
res. remittendi. remittit quia aliquis ad eum a quo
appellauit si maliciose appellauit. s. de ap. cum in
ecclesia. et c. ut debitus. uel si non fuerint prosecuti ap.
in termino constituto. ut e. t. ponis. uel si appellans
peti. etc. s. de ap. interposita. c. ille. al. optinet
quod hic dicitur. et c. de ap. eos. et ii. q. vi. c. ult. in sar-
dinensi. c. xi. q. iii. si episcopus forte quod inducitur hic contra
decretalem alex. iii. no. quod per antiquos canones
quilibet excommunicatus audiebatur qui uolebat se pro-
bare se iniuste excommunicatum. xi. q. iii. si episcopus forte est
tenor hic ponitur. hodie uero non auditur nisi in
duobus casibus. si dicat sententiam latam fuisse post ap.
uel si dicat intollerabilem errorem in ea fuisse ex-
(no.) pressum ut hic dicitur. sic ergo distinguatur. si igitur aliquis
agitur coram iudice de iniusta excommunicatione aut appella-
uit ad eum. aut non. si appellauit. primo prestabit
cautionem quod stabit mandatis ecclesie tunc est in opti-
one ipsius iudicis an uelit eum absoluere an re-
mittere eum ad absoluendum. ad eum a quo appellau-
it. ut hic sequitur in decretali alex. Si uero non appellauit.
sed per simplicem querelam ipsum adiuit. debet eum remittere
ad inferiorem ut ipsum absoluat. et si inferior ipsum
absoluere noluit. archiepiscopus ipsum absoluat. s. de of.
or. ad reprimendam. tamen si periculum est in mora post
hanc remissionem ipsum statim absoluat. j. e. sacro.
et. ar. ad hoc. s. t. px. c. ult. et si uidit sententiam excommunicationis
ab episcopo latam esse iniustam euidenter potest archi-
episcopus declarare subditum irronabiliter fuisse ligatum
licet non sit appellatum ad ipsum. s. de ap. sollicitu-
dini nostre. sic et ea. si uidit eam iustam tenetur remit-
tere ipsum absoluendum ad inferiorem ut hic. infra. a-
te causae cognitionem. ergo nec archiepiscopus. ar. s. e. cum de-
sideres. et c. quod in dubiis. in prin. distinguendum.
ad soluendam contrarietatem concilii et decretalis alex. in-
tollerabilem errorem. error intollerabilis potest dici.
quoniam licet precipiat ut si excommunicet eo quod non fornicatur uel
quia non ducat ei aliquam meretricem uel quia est obedi-
ens suo prelato. uel si precipiat aliquid impossibile uel contra
fidem ut dictum est talis sententia nulla est. nec aliquam
obligationem inducit de foro uel de iure. sic. s. de pac
et. c. ult. ar. contra s. de condit. appo. c. ult. infra. sed
unde non intelligitur tantum de errore iuris. unde in predictis
exemplis tamen excommunicato ut dicit. sic excommunico il-
lum quia non adulteratur quia non mittat illum tamen
excommunicato. licet intollerabilis potest dici error. si episcopus

se pronuntiat contra ius scriptum ut si dicat pronuntio
excommunicationem ualere. quia est lata post appellationem le-
gitimam. et a tali sententia non est necesse appellare. ii. q. vi.
c. diffinitiua. et ff. que sine sententia ap. re. l. i. c. i. et i.
quod est dicendum utrumque proponit iudicem certo nullam fuis-
se. non uelit quis ad cautelam appellare. c. de pact.
l. et s. de sen. in presentia. infra. et s. de crimine falsi. sic
eo. et s. de re iud. c. i. secus est si errorem non exprimit
sententiam et cum pronuntiaret contra ius tamen quia uero te se-
tentia non fuit a appellatione suspensa. s. de re iud. cum
inter uos. et ff. e. cum prolatis. sed si error est in facto ut
si hoc modo dicatur excommunico te. quia expoliasti talem.
licet manifeste sit falsum tamen quia talis casus possibilis est
licet sit falsa. nec continet errorem et sententia siue iusta
siue iniusta timenda est. xi. q. iii. c. i. et ii. ar. quod
talis error faciat causam nullam sicut error calculi. ff.
quando sententie sine ap. re. l. i. c. i. et talis error facit ex-
heredationem nullam. ff. de liberis et postu. l. si postu-
mus. c. ult. et l. sequentem. sic nec uel decretum de do-
natione tutoris non error est expressus. ff. de tut. et cu. l.
tutor. et l. sere. sic et obligatio per errorem facta non tenet.
ff. si quis cautionibus. sed et si. c. ult. ff. side ius. si quis
postea. Jo. quid dices. credo quod in sententia excommunicationis
lata per errorem facti ut dictum est tunc sic dice quod teneat
et quod absoluatur quo ad ecclesiam uel saltem ad caute-
lam. quo ad deum non est ligatus. nisi contempserit ea-
ut. j. sequitur. et xxiiii. q. iii. notandum infra. et s. de tes-
tibus ueniens non obstante exceptione excommunicationis
uel aduersarii ut predicta decretalis. solum si diceretur excommunicatus
pro manifesta offensa in quo casu debet hic terminum.
viii. dierum ad probandum manifestam offensam ut in decretali
predicta solent. in quibus casibus duobus. s. premissis est
dicere sententiam latam post appellationem legitimam et cum dicit conti-
nere intollerabilem errorem et in casibus istis intelli-
ge concilii sardinensis cuius tenor hic ponitur. sic. s. de of.
del. cum contingat. in casibus istis primo admittitur probatio
ut appareat an absolui debeat an denuntiari non
ligatus. ut in s. e. cum contingat. b. In aliis. sic in-
tellige quod dicit in aliis. s. quod non auditur in aliis ne-
gotiis iudicialibus ut actor tamquam excommunicatus. sed
excommunicatio iudicium non debet uitari. j. e. t. o. px. non in hoc ut pro-
ter errorem uel sententiam latam post ap. legitimam.
et in hoc concordat concilium sardicense et interpretatur prout a-
lium uel i. quod si absolutionis est ab inde uel i.
quod si forsan interpretatur decretalis alex. et sic distinctio in-
nocentii concordat concilium in decretali alex. quod uetum de-
batur contraria sed non est. In diuersis casibus loquitur ut patet
per interpretationem innocentii. ad cautelam. sic. j. uene-
rabilis. et e. cum desideres. c. sedere. et s. de ap. ad pre-
sentiam. in aliis. dicitur. Jo. in aliis dubiis excommuni-
cationibus uel casibus a predictis duobus. s. hic dictum est
pro excommunicato. s. e. cum desideres. c. sede in iudicio
intellige ut dictum est. et hoc dicit littera sequens ne sen-
tentiam excommunicationis et est. quia hoc ipso ligaretur ex con-
temptu. secus in eo qui petitur in seruum qui pende-
te causa auditur contra alios sed contra illum qui dicit se do-
minum illius non. ff. de liberali causa. ordinati. audi-
unt in aliis. sic intellige quod dicit in aliis. quia non au-

dicit in aliis negotiis uel hic inimiure tanquam excomunicatus. sed extra iudicium non debet uitari ut dicit Innoc. iij. in c. solet. si tamen ut prelatus errorem uel sententiam latam post ap. sinam et hoc dicat littera sequitur ne sententiam contempnere uideatur quia hoc ipso ligaretur et in hoc concordat concil. sardicen. et in tempore pape celi lium ut supra ibi. quod si absolutionis et c. ab illo ut supra ibi. quod si forsan interpretatur dec. alex. quod uidebatur contraria et sic distinctio in noc. concordat concilium et dec. alex. quod uidentur contraria. sed non est quia in diuersis casibus loquuntur ut patet per interpretationem innoc. contempnere uideatur. fo. cum quod hic tenet sententia. sed in iusta uel nulla. xxiiij. q. iij. notandum. infra et xi. q. iij. cum ergo alia et redditur. s. de appell. pastoralis de hac materia. in nota quod incipit hoc uero. s. de cle. ex. si celebrat. quod si absolutionis. hic interpretatur dec. alex. quod intelligitur in eo cum excommunicatio precedit ape. quam dicit inuictam concilium in eo casu quando appellatio precessit. ut quando intelligibilis intollerabilis error expressus in sententia et sic planus est quod necesse fuit dubitatio istius diuinitatis episcopi altisiodorensis excommunicauit archipresbiterum suum archipresbiter coram archiepiscopo senonensi optulit cautionem standi iuri humiliter petens absolui archiepiscopo deferens episcopo sepe monuit ipsum ut eum absolueret quod cum facere nollet archiepiscopus ipsum absoluit quod episcopus non tenetur pro absolutio dicens quod eius absolutio non pertinebat ad archiepiscopum per quo ultimatur facere decret. alex. per episcopo consilium sardicen. Sed archiepiscopus consilium a papa quid iuris esset et ille respondit ut patet extra et hinc sume casum. Idem.

casus

Si aliquem forte contingit quod eis qui a iudice ap. sunt excommunicatori subiecti. nec tamen interesse cum salutari alio quo detinentur. non propter hoc excommunicationis credat sententiam relaxatam cum per ignorantiam uel negligentiam aut occupationem nimiam uel etiam subreptionem contingat hominem litteras impetrare.

Si aliquem et c. salutationis

excommunicati enim salutandi non sunt xi. q. iij. excommunicatos et xxiiij. q. i. omnis qui. ne per salutationem uideatur eis aliquis consentire ar. lxiij di. cum adrianus. et ut facilius resipiscant cum uident se contemptos quia grauis pena est inter homines esse et eorum suffragio carere. C. de apostatis. hij qui. sed quamuis eos non debeamus salutare presumimus tamen eis loqui de hiis que pertinent ad eorum salutem. et si alia uerba incident proponant non nocet. j. e. Si ex. c. cum uoluntate. i. Si. et xi. q. iij. cum excommunicato. sed pone quod papa ex certa scientia salutet excommunicatum numquid tenetur per absolutio. ar. est quod non. quia certa forma traditur preterquam non uidetur absolui. s. e. cum desideres. infra et c. quod in dubiis. in principio et c. sacris. et ar. ad hoc. C. de liberali causa iubemus. et C. de preci. non epistolis ar. contra. s. de priuil. c. ostendimus et papa non obstat legibus. C. de legibus. digna uox et ff. e. t. princeps. ergo uidetur quod eo ipso est absolutus quod papa scienter communicat tali et papa dat

auctoritatem canonibus et ab eo uigorem sumunt. et si esset. s. de elec. significasti. dicunt quidam quod papa tamen non est absolutus nisi dicat absoluo te. sed de plenitudine potestatis satis uidetur quod sit absolutus dum tamen papa uoluit ipsum per hoc absolutum esse et hoc constat. et est hic ar. quod sit ex eo quod dicit cum per ignorantiam. ergo a contrario aliud si per scientiam ar. non esset minor potestas ipsius quam aliorum iudicum quantum ad hoc. sed numquid incidet in canonem si per talem participationem noluit ipsum esse absolutum non quia legibus solutus est ut dictum est occupationem. et si non ualet. sic s. de appell. ut nostra ex parte et s. de rescript. c. ij. et c. si quando ar. eo esset et si per improbitatem petentis quia dicit inter preces sepe enim per importunitatem petentis non concedenda conceduntur. C. de petitionibus bonorum sublatis l. i. li. x. per subreptionem. s. hoc tanto quod esset excommunicationis uinculo innodatus quod ideo litteras non dedisset. s. de rescriptis si clericis de hoc satis dictum est. Idem. C. sancti lauren. et lusci. presbytero. card. ap. se. le.

Ostitit et j. postremo quesiuisti utrum is qui propter plures excessus a pluribus prelatis iuris in ipsum habentibus excommunicationis uinculo esset innodatus. et uni prelatorum de uno tantum uult satisfacere excessu. ab eo sit absoluendus de quo satisfacere uult eidem. et cum de alio non satisfaceret alij absolutus ualeat nuncupari et j. Super hoc articulo respondemus quod subreptionem ueritatem absolutio subrepta non prodest et ueritatem intelligens hanc absolutiones excitere non debet.

Offitij et j. excommunicationis est uinculo. sic patet quod excommunicatus potest iterum excommunicari. iij. q. iiij. engeltrudam. in traditur de hac materia et s. de iudeis. ita quorundam. in. ff. de ritu nup. palam. §. ult. et sunt duo effectus excommunicationis expellendi extra ecclesiam et electum confirmandi quantum ad primum excommunicari non potest quantum ad secundum tenet quia triplex funiculus difficile rumpitur s. de treuga et pace. c. i. sed quia si talis absoluetur potest dici quod una absolutione omnes excommunicationes tollantur. sicut una acceptilatione plures obligationes tolluntur. C. de transact. transactione et ff. de acceptilationibus. pluribus uel unum committat aliquis uices suas et illud competentius fiet. ut quilibet absoluat a sua excommunicatione et ultima confirmabit prelatus. ff. de seruit. ru. p. profundo. sed quod primo absoluit non denuntiabit ipsum absolutum non est enim uitandus donec absolutus fuit ab alio quia quod est excommunicatus in una ecclesia excommunicatus est quo ad omnes. ut ix. q. ij. quisquis. subrepta non potest prodest. de hoc dictum est. s. e. cum per causam et dic non prodest quantum ad salutationem. s. t. pro. quod quidam ualebit tamen contra ad inuitum supplicium subeundum. ut de pe. di. iij. ad. fi. et c. si quis autem et c. sequenti in fi. d. exhibere. non debet. ar. contra s. t. pro. quod quidam et de pe. di. iij. ad. fi. c. si quis autem et c. sequenti. dici potest non debet exhibere cum effectu ut eum denuntiet absolutum ut dictum est donec ab alio fuit absolutus. uel non debet nisi caueat quod absoluatur ab alia dilata denuntiatione et interim ei non

[illegible interlinear gloss at top of second column] … non evadet nisi deponet errorem. s. de symo. per tuas. et xi. q. iii. an est illata …

communicet. sed tunc demum cum ab alia fuerit absolutus. sed ipsum simpliciter non debet absolvere ut di. in c. Idem.

Ferrariensi episcopo. [gloss: illegible]

Responso nostro postulas edoceri an cum ferrarienses cives excommunicationis et interdicti sint sententiis ligati. liceat tibi viros et mulieres semel in ebdomada vel in mense apud aliquam ecclesiam communicare quibus predices verbum dei et eosdem ad correctionem inducas. secundo requiris utrum sine scrupulo conscientie hoc facere poteris cum videris expedire. dummodo iuxta formam interdicti nullum eis divinum officium celebretur. postea quesivisti cum ferrariensis civitas sit interdicto supposita et sint ibidem preter baptisma parvulorum et penitentias morientium cuncta sacramenta ecclesiastica interdicta. an liceat tibi baptizatos pueros in frontibus consignare. super quo respondemus quod sicut baptizari possunt pueri. sic et baptizati ad confirmationem in frontibus a te possunt sacro crismate deliniri. [gloss: illegible]

Responso et j. cum videris expedire. xi. q. iii. an licet. cor. et j. e. cum voluntate. interdicto supposita. sic ergo civitas subicitur interdicto et sic puniuntur quidam qui non peccaverunt. sic. s. de sponsal. non est nobis. et s. de of. del. sane. ar. contra xxiiii. q. iii. si habes. sed illud de excommunicatione dicitur non de interdicto. preter baptisma. hec duo sacramenta semper excipiuntur de interdicto. ut s. de sponsal. non est nobis. et quamquam decedentibus concedatur quod per penitentiam intelligitur. s. e. responso. quod intelligitur. sed viaticum denegatur ut ibi. ad confirmationem. sed quia sine ea plenus christianus quis esse potest. de conse. di. v. omnes de tuis in fine. Idem.

Inquisitioni tue breviter respondemus distinguendo. utrum alter coniugum pro certo sciat impedimentum coniugii propter quod sine mortali peccato non valet carnale commercium exercere. quamvis illud apud ecclesiam probare non possit. an non sciat pro certo sed credat. In primo casu debet potius excommunicationis sententiam humiliter sustinere quam per carnale commercium peccatum operari mortale. In secundo distinguimus utrum habeat conscientiam hanc ex credulitate levi et temeraria an probabili et discreta. et quidem ad sui pastoris consilium explosa licite potest non solum reddere sed et exigere debitum coniugale. verum cum conscientia pulsat animum ex credulitate probabili et discreta quamvis non evidenti et manifesta debitum quidem reddere potest. sed postulare non debet ne in alterutro vel contra legem coniugii vel contra iudicium conscientie committat offensam.

Inquisitioni et j. humiliter sustinere. sic. s. de rest. spol. litteras. versus fi. sed potius debet omnia mala pati quam contra conscientiam peccatum perpetrare. infra xxviii. q. v. ita ne. et s. de his que vi metusve causa. sacris. levi et temeraria. quam dicit levem puta si audivit impedimentum a levibus et forte a paucis quibus credere non tenetur talem credulitatem vel consilium debet remo-

ve quod non evadet nisi deponet errorem. s. de symo. per tuas. et xi. q. iii. an est illata. explosa. id est expulsa. reddere. sed exigere. ar. xxiii. q. i. quid culpatur. infra et s. de spon. iuvenis. probabili et discreta. sed quam dicet probabilem. puta quod vidit virum cum consanguinea in locis suspectis et tota suspecta solum cum sola nudum cum nuda. presumptiones probabilem inducunt credulitatem vel quod publice dicitur ab omnibus. ad hoc facit. s. de presumptionibus. tertio. et c. litteris. et idem intellige de viro si vidit consanguineum suum cum uxore sua. Idem.

Contingit interdum et j. sane sicut accepimus insinuante comite flandrensi in diocesi tua quosdam existere qui nec in modo tonsure nec in vestimentorum forma nec in qualitate negotiorum de clericatu quicquam ostendunt. ad pene suffugium se clericos existentes cum suis excessibus quos seculari iudicio committunt ad publica iudicia pertrahuntur criminalis criminibus ut possint criminis evadere vindictam se pro clericis representant. clericali fori privilegium labiis allegantes qui factis paulo ante negaverunt clericatum. et j. verum cum privilegium meretur amittere qui permissa sibi abutitur potestate. ac frustra legis auxilium invocat qui committit in legem. volumus et c. ut si tales tercio a te ammoniti se ipsos contempserint emendare. illius efficiantur immunitatis extortes que pro clericorum tutela et laycorum violentia noscitur instituta coercenda.

Contingit et j. qui factis. id est opere et facto renunciat clericus privilegio. s. de vi. et ho. cle. i. c. ult. id est opere et facto quis negat deum. xi. q. iii. existimant. et id est opere facto renunciat. xxii. q. v. cavete. id est opere facto appellat. s. de app. dilecti. nec de hoc tres plures concor. privilegium. xi. q. iii. privilegium. s. de privil. tuarum. frustra legis. s. de usur. quia frustra et s. e. in audientia. et s. de immunit. eccl. c. ult. cum sunt concord. tercio. hec est summa ammonitio. et j. e. sacro. et xvii. q. iiii. de presbiterorum. et xvi. q. vii. omnes decime. et ita isti non perdunt privilegium suum usque ad terciam ammonitionem. s. e. in audientia. et s. de vi. et ho. cle. i. c. ult. ar. contra s. e. cum non ab homine. et c. perpendimus. ibi solvitur. illa enim intelliguntur de hiis qui graviter excedunt ut ex ipsa littera patet. hec et illa decretalis in audientia loquuntur de hiis qui in modicis excedunt. vel ibi hic loquitur ammonitio sed non in actiis. sicut ar. contra s. de clericis coniugatis c. pl. et c. Ioannes. statim perdunt privilegium. sed ibi loquitur de coniugatis qui non possunt nec debent privilegio clericali gaudere ut ibi dicitur. et preterea de alio privilegio loquitur ibi quam hic ut dicitur in c. Ioannes. coercenda. nota quod non solum in favorem clericorum sed et in odium laycorum hoc fuit institutum. cum laycis oppido sunt clericis infesti. ii. q. vii. laycos. unde ar. quod clericus huic privilegio renuntiare non potest. s. e. contingit. sicut nec illi. s. de fo. compe. si diligenti. de hoc sile. ff. de iniuriis. l. i. § usque adeo et l. si quis suum. ea. n. quod tamen arguunt nos et non alios possumus renuntiare. s. de arbitris cum tempore. quod est verum pactum modum criminis statutum est. ar. C. si mancipium ita alienatum fuerit ne prostituatur. l. i. secus si non in detestatione criminis. ar. C. si mancipium. in fine.

Contingit. [illegible gloss]

Refert quosdam dicere quod quantumcumque quis publice peccat etiam [illegible] per confessio.

[illegible]

alienet ut manumittat. l. i. h non fuit oli. in.
e. inocentij. Idem.
In psentia dil. fil. et. i. nec canonici suo deca
no excoicationem possint obicere. cum se
toc nec amonitus nec impetitus fuit. neqz
tpi. ppter toc eum duxint euitand. sz ext.
in mensa et canonica amunicaunt ei et in
diuinis.
In psentia et. i. euitand. s. de except. a nob. cesso.
excipi pot contra excoicatum accusante ul age
tem qr nullum eum obstat uol eu excipe. s. de
except. cum int. et. c. dilci filij. sz secus e ubi denu
tiatur excoicatio alicuius ibi repellit denutians
ul agens ratione coionis qui. n. alium denutiat
debuit illu pmonuisse alias repellit. s. de accat.
cum dilci. n. ext tn excipe non pot cc clicum illu
accusantem cui ipse amunicauit. et h in odiu e.
s. de acc. nulli cum detrat nc secum honestos
uiros. ij. q. vij. cum pastoris. et sic p pricam pdit
quis bnficium exceptionis. sic ff. de adulteris. si
uxor. insi. ff. de actia. pti. ar. lateo. ff. de publica
ana. si gs. § i. xxxij. q. v. horrendus. et. s. de eta. et q.
accepimus. It potest inc sumi. ar. q. si pasus su
excoicatum litem contestari. q. a modo no possu
excipe cc ipm. sz h non e uerum. qr exceptio exa
conis in quaz pte litis pot opponi. et si omissa fu
int arto maltiose. sz ipe tunc in expensis puit.
et iudex ex offitio suo. et si reus nichil dicat repel
lere dz. s. de except. exceptionem. et. c. pia asidat. sz ho
die p illam decret. pia. si in pte litis excoic exceptio
obiciatur. et pbetur no cdempnat in expensis. sz
ea q acta sunt ualent. et in sequtibz no auditur.
donec fuit absolutus de h no. in. ca. pdco excep
tione q incipit. R. si excoicato et e. p ut sea i glo.
ff. de postulando. quos pbiet. et. ff. de pet. h. l.
ult. in fi. et. s. de elc. nichil e. jo. in mensa. si. s. de
cli. ex. mi. posuit insi. in diuinis. q. facere no
debuerunt. s. e. significauit. Idem.
Quante psumptionis existat
in rectores eccle manus inicere ui
olentas et. i. ne autem colos inotine hi
auctores aliquoz presumptio estimet pu
niendos facientes et consentientes pari pe
na plectendos catholica condempnat auctas.
eos delinquentibz faue interpretans qui e
possint manifesto facinori desinunt ob
uiare.
Quante psumptois et. i. asentientes. h intellige
p cooptionem pstando auxilium. qr tunc eade pena
puniuntur facientes et asentientes. et sic intellir
uerba ista u inuenis ea. s. de of. del. c. i. u de h.
et. ij. q. i. notum. et. xvij. q. iiij. oms sic. s. e. mulie
res. et. c. inp. interpretans. sic. lxxxiij. di. § i. et. c. se
quenti non est grandis. et. lxxxvi. di. pasce. ff.
de liberis a gno. necare. et ita ur peccare ois q no
defendit alium si pot. xxiij. q. iij. no inferenda.
et. c. ult. si no possit aliter defendere saltim de
fendat clamore. ff. ad sill. l. ij. § hi aut. sz no

ur q teneatur defende qr licitum e recipe pecuni
am p defensione alicui. ff. qui metus ca. metu.
§ sz lz. nec repetitur si data fuit ut ibi dr. et. ff. de
donat. si pr. § i. g nuius alium defende no tene
qr si ad h tenetur pecunia repeti posset. ff. de. cdict.
ob turpem cam. l. ult. dicit jo. q. tuncz te defende
alium p capla predca et. xc. di. pcipimus. et. iij.
q. i. nulli. et. c. sequenti. nec obstat q dr q pot
dari pecunia p defensione. nam et officiali dat
pecunia qui tn gratis te impende offitiu suum.
xiij. q. v. no sane. et ad defensionem clicoz quod
dicit de laycis quibz te qr h ptinet ad publicu
ius. di. i. ius publicu. un ppter publicam utili
tatem amplianda sunt iura edu qr fauore re
ligionis multa cc ronem statuunt. ff. de religo
sis. et sumpt. fu. sunt psone. h dixit. jo. sz ita ge
neralit dre graue est cum possz aliquis. pdin
leuitate. un alij dicunt q ad solos platos sit in
dicet ul alios qui hnt aliquam potatem i alio
h ptinet et ad h tenentur qr rone potestatis ad
h tenentur et no alij. xxiij. q. iij. forte. et c. ista duo
nora. un si ego qui non teo aliquam potestate
uideo q aliquis uult uberare clicum su pcutero
cu meo asilio ul auxilio no credo q sim excoicat
si no pbibeo illum sz alias forte peccem qr ipm
no defendo cum possim. pena. n. no dz amplius
egdi q delictum repiatur. s. de his q fiut. a. ma.
p. c. asunt. et. c. de penis. sicmus. et q dicit q cum
possit. intelligo de his qui rone potatis q hnt i
illos. ad h tenentur al asentire ur. et pstare auc
toritate. sz uidet illum et no pbibet. alia e pbi
to sociuum et alioz qr illi solumodo amouen
do uerb. sz non sus ut dic hug. lxxxiij. di. error.
ar. cc. xxiij. q. iij. no inferenda. § dr q teneor in
iuriam p pulsare a socio. sz ibi exponit si pot. i.
si e in potestate constitutus et si e teneat iniuria
ppulsare no tamen ppt hoc sit excoicatus u dixi
no nullus e excoicatus ex facto alterius n pticipa
do ul in locone ul oratione au in crimie. s. e. nu
p ul n eius mandato ul auxilim pstando. s. e. nil
ler. sz hic nullo m tali pticipat capla q indu
cit. jo. p se. de plans loquuntur. possint. i. q hnt
potestatem in eos. Idem in. c. generali.
Sacro approbante concilio
phibemus ne quis in aliqm exco
cationis sententiam ni cpetenti amoniti
one premissa. et psonis presentibz ydoneis.
p quas si nece fuerit possit pbari monitio p
mulgare presumat. q d si contra psumpsi
t si iusta fuerit excoicationis snia ingressu
ecce p mensem unum s nouerit interdicu.
alia nichominus pena multando si uisum
fuit expedire. Caueat aut diligent ne ad
excoicatione aliquam absz manifesta et ro
nabili ca pcedat ad quam si tali forte pces
serit et tenuis ius ptimuit pcessum hi non
curauit absz grauamine reuocare. grauatus a
pd supiorem deponat de iniusta excoicatoe

querela etc. cum si absque periculo more potest ad il
lum excommunicatorem cum suo mandato remit
tat infra competentem terminum absoluendum.
alioquin ipse per se vel per alium prout viderit ex
pedire sufficienti cautione recepta munus
ei absolutionis impendat. Cumque ad summus ex
communicatorem de iniusta excommunicatione assiterit.
excommunicator condempnetur ad interesse excommunicato.
alias nichilominus si culpe qualitas postulauerit
superioris arbitrio puniendus cum non leuis
sit culpa tantam infligere penam insonti.
nisi forsan errauerit ex causa probabili maxime si lau
dabilis opinionis existat. Verum si contra excom
municationis sententiam nil rationabile fuerit
a conquerente probatum idem etc. scilicet iniusta ex
communicatione molestata per penam ad interesse vel alias secundum su
perioris arbitrium nisi forsan et ipsum probabilis
error excuset et scilicet eo pro quo fuit iusta excom
municatione ligatus per cautionem receptam sa
tisfacere compellatur vel in pristinam reducatur
sententiam usque ad satisfactionem condignam inui
olabiliter obseruandam. Si vero iudex suum
recognoscens errorem paratus sit talem re
uocare sententiam et is pro quo lata fuerat ne absque
satisfactione reuocet illam appellet appellationi non
deferat in hac parte nisi talis sit error de quo me
rito debeat dubitari et tunc sufficienti cautio
ne recepta quod coram eo ad quem extitit ap
pellatum vel delegato ab ipso iuri parebit ex
communicatum absoluat sicque pene prescripte mi
nime subiacebit. caueat omnino ne voluntate per
uersa in alterius preiudicium mentiatur errorem. Si
districtionis canonice uult effugere ultionem.

Sacro etc. infra. competenti. contra iudicem scilicet.
Attingit causam suis concordantiis appositis etc. xx
iiij. q. iij. de illicita. probari possit. alias ei soli non cre
detur in preiudicium alterius. secundum de probat. cum causam et sic est
ar. quod ordo iudiciarius obseruandus est in sententia ex
communicationis. ij. q. i. nemo. et xxiiij. q. iij. de illicita. et secundum de ex
cessibus prelatorum c. i. sicut in aliis casibus tamen si non seruetur tenet
sententia sed ille punitur qui eam tulit prout sequitur. quia sen
tentia pastoris siue iusta siue iniusta tenenda est. xi. q. iij.
c. i. et ij. nisi in duobus casibus. secundum e. per tuas. Item iniustum.
cum non tenet sententia si admonitio non precedit ut
in. c. hugo. j. e. c. statuimus. Si iusta fuit excom
municationis. nota quod sententia excommunicationis tribus modis dicitur iniusta.
ex causa. ex animo. et ordine. hic non est sententia iniusta
ex ordine et iusta ex causa quia causa subest qui fuit excom
municatus et nichilominus punitur quia ordinem non ser
uauit. et tamen tenet sententia de istis tribus modis. tres
plene. xi. q. iij. § si igitur. et § cum igitur. sic et stipulatio
dicitur iniusta causa. ff. de doli excep. l. ij. § si quis sine
Item nouatio. ff. de nouat. l. i. Sed quid si iudex ita
dicat excommunico te quia predonis curiam quia eam fecisti
domino collinisti vel aliud donum fecisti. hug. dixit.
quod talis sententia ex quacumque causa tenet. sed uidetur continere
intolerabilem errorem sicut est cum dicit excommunico te
quia domino colis. cum non sententia iniusta est ex causa apud

dominum non est ligatus nisi contempnat. xi. q. iij. § hinc.
et si uniuerse consentire hug. ut dixi supra e. per tuas. garsias
dixit. et io. ut supra eodem per tuas quod magister placentinus
sed illud uidetur mirum quia iniusta excommunicatio ex ordine pri
uat eum ingressu ecclesie nec aliter est excommunicatus nisi post la
tam sententiam qualiter igitur priuatur potest alium priuare in
gressu ecclesie et in simul incipiunt esse priuati excommunicans
et excommunicatus et ita eadem sententia priuat excommunicantem
et excommunicatum et ita potest aliquis priuare se ipsum ingres
su ecclesie quod absurdum uidetur. io. sed tu dicas secundum io. nichil
dixit quod per eandem sententiam non priuatur excommunicans et
excommunicatus ingressu ecclesie eo ditius priuatur per sententiam
sui prelati ipse prelatus priuatur ingressu ecclesie auctorita
te huius canonis ex eo quod facit contra istum canonem et ita
unus punitur a iure et alter a iudice et sic non est uerum
quod eadem sententia priuat ambos effectus. b. per mensem. hec pe
na ipso iure inflicta est et mense elapso restituitur.
lxxxi. di. si quis sunt carebit in se domini communione
in quantum uisum fuit suo seniori. xxiiij. q. iij. de il
licita. multiplicem non penam patitur qui iniuste excom
municat alium. primo quod priuatus est uno mense ingres
su ecclesie quia punitur in communione aliorum et senioris arbi
trio tenetur excommunicato ad interesse ut hic infra dicitur tenetur
ad conmunia iniuriarum post quoniam. xi. q. iij. illud. et c. tem
antiam. Item tenetur penam sacrilegii. xxiiij. q. iiij. non
imperatum. io. hodie uero qui excommunicat inscriptis ex
communicationem proferat et causam excommunicationis exprisse accusat
qui contra hec fecerit per mensem unum ab ingressu ecclesie et di
uinis nouerit se suspensum. et si suspensus diuina pre
sumpserit celebrare sic proprio irregularis efficitur
cum quo tamen papa dispensare potest ut in dec. innoc. iiij.
e. t. cum medicinalis. et ita pena augmentata est. b. interdicti.
Sed pone quod iniuste excommunicatus statim ab ipso
excommunicatore suspenso ab ingressu ecclesie petat absol
ui uidetur quod ipsum non possit absoluere quia cum ipse care
at ingressu ecclesie ergo alium non potest reconciliare ecclesie.
sed uidetur quod sic quia dicit inferius ad excommunicatorem ipsum re
mittat quidam dixerunt quod a superiore tempore suspensionis
ius excommunicantis debet absolui. quia cum ipse sit suspensus
alium reconciliare non potest. ar. de e. q. di. iiij. sanctum est.
et sequens littera caueat et c. intellige quando admonitio pre
cessit et excommunicatio iniusta fuit principium c. quando ad
monitio non precessit uel dic quod licet per mensem sit pri
uatus ingressu ecclesie nichilominus in iurisdictioni suam re
tinet quia propterea priuatus est iurisdictione nec est excommunicatus.
unde ipsum absoluere potest. secundum de his qui ab excommunicato
Si celebrat. caueat etc. dixit quod nullus excommunicet sine
admonitione forte uidetur quod admonitione premissa
possit excommunicare et sine causa iusta. sed hec non est uerum.
et ideo dicit caueat etc. et ita ordo et causa in hac sententia ser
uanda sunt. rationabili causa. coram ipso probata. ij.
q. i. nemo. tali precesserit. idem manifesta et ratio
nabili causa. absque grauamine. quia nullas expensas debet
propter hec facere nec iurare. si constat quod est iniusta nec
aliquis est compellere cum sententia fuit iniusta. secundum de off. ord.
ad reprimendam. arg. contra secundum e. uenerabilis. ar. non sufficere
de hoc dicendum est. secundum de ap. cum cessante. querelam. de re
dendum est secundum e. per tuas. non deferat in hac parte quia ces

quia post latam sententiam iniuste excommunicans statim est priuatus ingressu ecclesie.

ij. c. duobus et s. de cle. ex.

caute ea cessat effectus. sic s. de ap. cum cessante. et ita
iudex potest suam interlocutoriam reuocare. ut i dicit
et ff. de re iud. quod iussit. vel errorem suum corrigere. s. de
accu. qualiter et quando et palliare per peram actum. s. de usu
pallij. nisi. Et satisfacere compellatur. Sic patet quod si excom
unicatus petat absolutionem a suo excommunicatore et iura
uit stare mandatis suis. quod primo inquirere debet an
excommunicatio iusta fuit an iniusta antequam aliquid ei precipiat.
s. de rest. spol. litteras. in fi. s. de off. or. ad reprimen
dam. Si fuit excommunicatio iniusta nichil precipiet ei per
iuramentum. quia in nullo tenetur satisfacere cum non
delinquerit. sed si fuit iusta tunc primo recipiet man
datum quod hoc uidetur quod legitur. s. de sepultis ab ex
communicato quia ut ibi dicitur ab excommunicatione de facto
tenus esse debet sed hoc intellige cum dubitat. an iuste vel
iniuste excommunicauerit premissa admonitione ibi quando
non premisit admonitionem et sic contra formam canonis
tulit sententiam et sic non contradicit cum de facto suo con
tentus esse debeat. idem est faciendum cum aliquis coram
superiore deponit de iniusta excommunicatione querelam
sicut quod hic fit. s. de off. ord. ad reprimendam. sed hoc debet in
quiri an excommunicatio fuit iusta vel iniusta coram
arbitris ab excommunicatore et excommunicato electis ut ar. sy
nod. ps. xi. q. i. si clericus. Sed nonne eo ipso quod excom
municatus petit absolui et iurat intelligitur acquiescere sen
tentie ut eam postea impugnare non possit. videtur quod non
postea dicere possit contra ipsam. s. de off. del. grauem et s.
de his que fiunt a ma. p. c. ex ore. et s. de ap. sollici
tudinem. ff. de in off. te. l. ult. Et si non appellat
a sententia excommunicationis usque ad x. dies intelligitur acquieuisse sen
tentie. quod uidetur. s. de re iud. quod ad consultationem. et C. e.
ti. ad solutionem. dicas quod non. s. non. ex eo quod petit ab
solui acquiescit sententie quod sit iusta vel. nec ex eo
quod non appellat infra x. dies acquiescit sententie. et ideo satis e
uidens est quod in sententia excommunicationis non sit necessaria appel
latio quia appellatio suspendit pronuntiatum. ff. ad tur
pill. l. i. in fi. sed effectus excommunicationis non potest suspendi. s.
de ap. pastoralis. unde non prodest. nec necessaria est appel
latio. quia per cursum x. dierum non transit in rem iu
dicatam nam absolui potest et post x. dies. unde per
lapsum temporis non sumit aliquam firmitatem. et ideo
de iniusta excommunicatione quandocumque potest quis agere cum
uoluerit. b. periculo more. mora. n. quandoque trahit ad se
periculum. v. di. decep. et propter periculum more quis subicit
iudici non suo. s. de. pre. c. ult. Vel de hoc. absolutum excom
municatore presente. quia contumax contra proprium assertione
preduntur. C. si pro. ut alio modo. l. ult. et s. de
rest. in int. cum ex litteris. an. fi. aut in eo absente
per contumaciam et lit. non. cont. s. de ap. inposita.
C. ult. si tamen pure ageretur ad reuocandam sententiam
non ut iudex puniretur. tunc non esset necesse ipsum re
uocari. ut ij. q. vi. hoc et placuit. Io. ad interesse. i.
ad dampna que sustinuit. siue circa sumptus litis.
siue in alijs. et illa declarabit suo iuramento. ij. q.
i. in primis. C. unde in l. si quando taxatione iudicis pre
missa. s. de his que ui metusue ca. c. ult. et s. de
peni. cessitur. sed numquid extimabitur illud interesse
in eo electo. quod cassata fuit electio propter illam excom

municationem. et quia beneficia adeptus fuisset. dicit Io. quod sic.
quia illud interesse est circa rem. xij. q. ij. si quis de clericis.
et ij. q. v. sup. cas. et ff. de act. empti et uen. iulianus
in prin. secus si interesse est extra rem. ff. e. t. si sterilis.
C. cum per uenditorem. sed non credo quod tale interesse debe
at extimari nec uenire in condempnationem. quia ecclesiam
propter hoc pro quo non debet. si proprium habet forte puniretur.
b. tantam infligere penam. quia nulla maior est in eccle
sia. xi. q. iij. corripiantur et q. i. non offeramus ad fi.
quia illa separat a corpore christi quod est ecclesia. i. e. c. pla. et
iij. q. iiij. engeltrudam. ex causa probabili. quia forsitan cre
didit citationem peruenisse ad ipsum credens eum contum
tem tamen cum non esset ut credebat causam excommunicationis suf
ficientem probatam. Item in probationibus dubijs. si lau
dabili. q. d. non sufficit probabile nisi sit laudabilis opinio
nis ut presumatur quod hoc non fecit sed non errauit alioquin
quod contra diligentem presumitur quod non errauit. ff. de
pro. cum in debito. et C. qui et aduersus quos. l. i.
sed in maxime teneret comparatiue. unde non idem esset. et si
non esset ita laudabilis opinionis. dum tamen errasset si
tunc magis presumitur pro errore. probabilis error. sed
qualis probabilis error potest excusare appellantem quia
forte credidit non sufficienter probatum id pro quo ex
communicabatur quod male erat de quo quis poterat du
bitare in ordine iuris qui seruandus est in hac sen
tentia non posset ita errare reus sed tamen in causa excommunicationis
et est hic ar. bonum. quod si quis habet probabilem causam
litigandi non punitur in sumptibus litis. ff. de lib.
ij. qui solido. C. et de hoc traditur. s. de dolo. et c. finem.
sed dubitari. quod admittitur hodie appellatio non solum
si causa sit probabilis sed etiam dubia. de hoc dicitur. s.
de ap. ut debitus. in dubijs. n. pro deferendo est ap
pellationi. quia illud tutius est id tenendum est. s. de sponsa.
iuuenis cum sint concor. sic seruanda est sententia ex
communicationis de qua nimio dubitatur. s. de cle. ex. min. illud.
absoluat. appellatio quod non tenet cum ad hoc an pos
sit absolui excommunicatus propter periculum more sed quando
ad hoc quod transfertur iudicium ab ipso cautione re
cepta quod non patebit coram illo ad quem appellauit
ut hic dicit et s. de ap. quia fronte. Io. iniciatur. iudicem.
n. ffa sepe scribunt. ij. q. vi. C. biduum. in fi. C. de
arbitris. ne in arbitros. ff. de custodia et exhibi
tione reorum. l. diuus et s. de probat. cum causam que tamen ipso
rum maliciam reprimit. Hono. iij. epo. bono.

Nouerit f. t. et. Excommunicamus
Nouerit f. t. et. Excommunicamus hereticos utriusque sexus quo
cumque nomine censeantur. et fautores recep
tatores. et deffensores eorum. nec non et qui de ce
tero seruari fecerint statuta edita et consuetu
dines introductas contra ecclesie libertatem nisi ea de
capitularibus suis infra duos menses post huius
publicationem sine fecerint amoueri. Item sta
tutarios excommunicamus et scriptores statutorum ip
sorum. nec non potestates. consules. rectores et con
siliarios locorum. ubi de cetero huiusmodi statuta et consuetu
dines edite fuerint uel seruate. nec non et illos
qui secundum ea presumpserint iudicare vel in publicam
formam scribere iudicata. Ad idem hereticos et quosdam violatores ecclesiastice libertatis

Nouit .&. ẜ. excoicamus oēs hereticos & fautores. et receptores & defensores hereticorum ipso iure sunt excoicati. ut hic patet. & .s. de hereticis excoicamus in principio. &. §. credentes. &. c. plus. eccē libertatem. sic. .j. e. grauem. qui .n. cōtra ecclēsie libertatē uenire nituntur sunt ipso iure excoicati. ut hic dicitur. §. qui uero eccē auferre conantur l' bona ei impositum non amoniti destitimt ipso iure sunt excoicati. .s. de immunit. ecclesie. nō minus. &. c. aduersus. contra .j. e. grauem. qui dicit tales excoicandos. si statuta dicti fecerint i sol uerē. capitularibus. .i. libris i quibus statuta sua cōscribunt simile uerbum tēs. .xi. q. .i. §. h si quis a tēpa. infra duos menses. sic .s. ne di. ul'. mo. in magno &. c. sed speciu. a tem[pore] publicationis currunt isti duo menses po[st] quo constitutio ob ligat. in aut. ut fcē noue constit. in pn̄. coll. .v. & scriptores. si .s. ne di. ul'. mo. sentiam sic prohibet. clericis sententiam sanguinis pferre. & scribere eos in omnis. .n. qui cōsilium l' auxilium in hijs prestitit sunt excoicati ut hic patet. & isti statutarij priuati sunt feodo quod habet ab ecclā. .j. e. grauem. uel seruare. prmisē. si. .j. duos menses & ē. qui .l. ea. ar. quod illa scripta sunt reputata quorum damipnantur. a uero .s. de hereticis. fraternitatis. ex de h. &. c. excoicamus. §. credentes. I Dem magistro fratribus hospit. iersol.

Canonica constitutione cauet quod mo nachi & canonici regulares. quocumque modo se percusserint nō sunt ad. ap. se. mit tendi. sed scdm discretionem & prudentiā sui abbis discipline tradantur. quod si abbis discre tio ad eorum correptionem non sufficit pruden tia ē dyoc. epi. adhibenda. si excessus diffici lis fuit. & enormis propter quem ad ro. ec. sit mitto recursus. hinduus. Nos ergo ad uos statu tum hoc duximus extendendum auctoritate p sentium. statuentes. ut in tali casu si maio ris sit prudentia requirenda p priorem uram qui sicut audiuimus pbr ē dz fratribus uris ab solutionis beneficium impendatur.

Canonica &. ẜ. constitute. quam tēs. .s. e. c. .y. &. c. cum illorum. enormis. .s. e. cum illorum. duximus extē dend. quod .n. concessum fuit monachis & canoicis regularibus extendit ad hospitalarios fauore reli gionis sicut quod dictum erat de monachis extenditur ad regulares. .s. de postulando ex pte. uel cōcessu fuit religiosis extendit ad epōs. .s. de priuil. quod si multi. & quod dictum fuerat de epis intelligendum est de electis. .s. de transact. inē. & quod dictum est de uxore intelligend ē de sponso. ff. de iur. dot. si sposa. ff. de spō. ord. &. ff. de fundo dotali. lex iulia. si maioris. propter enor mitatem excessus. uel propter maiorem pnām. cui mi nus intulissent. .s. e. cum illorum. &. e. monachi. .§. pbr. si eēt pbr non acceditur ita de facili l' saltem clericus. quia layca hoc officium licet religiosus nō ami serit. sic nec officium predicandi. .s. de heret. ē ex in nuido. & petro claues eccē comisse sunt qui fuit sacerdos. & nō layco. .xxiiij. q. .i. quamuis. & .xxi. di. in nouo. .xxvi. di. unicuiqu[e]. fratribus uris. ergo si

Londoñ fratribus premissi de regularibus canonicis pro inter ficione monachorum per suos priores absoluendis extendit ad hospitalarios ierosolimitanos ut prior eorum eos absoluat

alijs quod est unum & idem intellige de abbe quod non potest alium abbem monachum l' alium absoluere ex eo quod dicitur infra de alijs prohibitum intelligitur. sic .ij. q. .xi. ubi ex no bis. .l. di. disciplina ubi peccauit epūs tenus & ē. pri uilegium hoc locale est ita quod ipsi extendere ad alios si po sunt. I Dem. ēē. ecē prapedis pbro. card. ap. se. le.

Super eo quod monachi greci & sententie ppt inobedientiam sentia suspensionis & excoi cationis ligati nolunt ad mandat eccē in p manualem promissionem redire hoc tibi duxi. re[spon]d. quod si nullatenus possunt induci ad prestā dum iuxta formam eccē iuramentum. i p̄ōt hic iure cum promissione potius recipe manu ali. cum interdum consideratis loco & tempore quod liberalius seueritati sit aliquid detrahendo.

Super eo .&. ẜ. formam. quam tēs. .s. exteriore que obseruanda ē in absolutione cuius quis incidit in canonem .s. e. cum desideres. .i. R. .i. si. iu ramentum tm ad cautelam potius introductum fuit ut i dicitur ut de cetero talia nō committent. sic. .xxiij. q. .v. pes sima. &. ẜ. .j. e. grauem. &. .s. e. exteriore. cum promis sione. hic euident reprobatur opinio illorum qui dicunt quod si iuramentum non interueniat in tali absolutione nō est absolutus iuramentum. .n. non est de substantia ab solutionis ut hic patet de hoc dictum est .s. e. cum desideres. infi. detrahendo. ratione loci & temporis detrahendum est seueritati ut hic dicitur .l. di. ut constitueretur. .xxiij. di. quamuis ta riones. .xv. q. .i. ordinatores. .xxij. q. .iiij. nō pot. &. .s. de tem sacr. c. ult. quod tēs sac. de h. I Dem b[ar]ti[n]e. & carnot. decano & subdecano. aurel.

Venerabili fratre nro. Cenoman. epō. & procuratore turon. ar chiepi in nra presentia constitutis. p quadā suspensionis sentia in prefatum epm ab eodem ar chiepō promulgata. nos sentiam ipsam relaxa mus ad cautelam ipso epō in presentia dicti p curatoris prestante corporali iuramentum quod pa rebit mandatis quod idem archiepus sibi ppt hoc fecerit si constiterit ipm in eo p quo lata fuit predicta sententia culpabilem extitisse.

Venerabili &. ẜ. ad cautelam. sic .s. e. p tuas. &. .s. de .ap. ad presentiam. .s. de testibus. ue niens. infi. & tm licet ad cautelam absoluatur iura mentum prestat ut hic patet. sed ex quo ad cautelā ab soluitur nō deberet iurare. hoc ideo fit propter dubium. quia nō constabit de ipsa suspensione. an iuste lata fuit. & ideo prestatur iuramentum ut si constiterit ipm culpabilem extitisse ex eo p quo sentia lata fuit stabit mandato archiepi. & ē notabile. quia p sus pensione iuratur sicut p absolutione excois. constite rit. sed coram quo astare debet forte coram pp. si no luit uel coram eo del. uel si arbitros eligere uolue runt. ipse .n. archieps non debet cognoscere ut uer. ar. .s. e. p tuas. & .xi. q. .i. si clericus de hoc dictum .s. e. latto. & ē. ar. de hac decret. quod sp iuramentum exigendum est in absolutione si non constat excoicationem l' suspē sionem iniustam. sed mādatum differo in euentum

Venerabili fratribus premisso iuramento de parendo mandatis ecclesie absoluuntur quos ad cautelam olim de iustitia sunt dubitatur

cognitois. ut dcm est. s. e. sacro. vi. dic q isti quibz cē
bitur cognoscent de hac suspensione. Idem epo
senon.

Grauem venabilis fratris nri pisani
archiepi recepimus qonem q quidā
ciues pisani deputati a potate ac pplo ad
statuta ciuitatis edenda in derogationem ap
se & subuersionem eccastice libertatis edere p
sumpserunt: q si quis clericus ul layc ac
qtiancumqz laycum pisan. districtus ad iu
dicem eccasticum litteras aplicas impetra
uerit in mille solidis ni renunciauit his
condempnetur: nec redditus possessionum su
arum reddantur eidem l agri excolantur
illius. sz cānino potius subiaceat potatis
& j. statuerunt illi preterea ut clerici suis
sumptibz castrum tippe frācte faciant ēro
diu: q si renuerint potestas contra eos procede
teneatur. [ideoqz f. t. c. q. consiliarios & of
ficiales ciuitatis ipius: ni statuta ipā de ca
pitularibz deli fecerint & pdonec sicut exigi
tur caueri quod similia de cetero non debe
ant attemptari excoicationi sntam pml
gate procures. Ceterum q hijd statutarij
multa de bonis eccasticis tenere dicantur
in feudum, ipos nichominus fore puatos
feudis hijs nuntiare procures.

Grauem & j. ecclastice libertatis. ii. s. e. nouit. l a
gri excolantur ipius. cisalem penam tres. s. de priui
l. quanto sit excoicatus iudici. s. de usuris. post mi
serabilem. & c. quanto. suis sumptibz. uolentes ec
clesiam subicē seruituti & publicis functoibz a q
bz est oio īmunes. s. de imunit. ec. nō minus. & xx
xiij. q. i. nouatz. c. de sacrosās. ec. placet. silia de ce
tero. s. e. ex tenore. & xxiij. q. iij. pessimam & xij. q.
ij. de into. xi. q. iij. cum alicuis sit. & de sentēco. i. q.
vij. quod ē & de. q. di. ij. ego berengarius. pmlga
te procures. a r. cē. s. e. nouit ubi excoicati uident
ipō iure asiliarij. sic ipi statutarij. rectores & cō
sules. sz istud pot intelligi. ū. j. duos menses ea
deli fecerint & ij intelligitur f illud ut ni ea deli
fecerint excoicentur & sic uidemur excoicati ipō iē
ni ea deli fecerint. j. finirmum dcm & postea p sm
am sz statuarij & scriptores ipō iure statim sē ex
comunicati ut. s. e. nouerit l dic q hic loquit de a
lijs asiliarijs & offitialibz qui postea successerunt
& nō de illis quorz csilio & auctē statuta illa edi
ta sunt & ni isti ea deli fecerint excoicent ut hic
dicit: & si ea facerent obseruari. ii. j. duos mēses
ea deli fecerint ipō iure sunt excoicati. s. e. noue
rit. sile. s. de emunitate eccē aduersus, antiq dec
tal concordat illi dec. nouit. & iō uī male decisa
ut nō cōtradicat. Sic expone pmulgare procures.
i. pmulgatam ēē denuncies l sntam excoicent a
iudice. al nō ist cessare. q puiatos. ex h uī q ip
so iure sē excoicati ipi statutarij ex eo q dic pri
uatos nouē denuncies p dec. s. e. nouit. & q cē fi
delitatem ueniunt amittere debent feudū. xxij.

q. vlt. de forma. & eccā pot illos puare cum in h sit
de foro illius. sic dominus puat uasallum qui fac
feloniam de dno suo, in consuetu. feud. de feudis.
hic exali. j. preterea. qz dns int uasallos de feudo
cognoscit. s. de foro. c. uum extrasmissa. di. s. de se
tiis. e. ult. ar. xv. q. i. plt. & ult. sic & clericus qui c
eccam suam aduocat pot dz bsistinum. s. de priul.
e. ult. Gregorius. ix.

Cum uoluntate ac pposito malefitia
distinguantur. excoicationis sntam
non incurrit qui excoicato in hijs q ad absolo
nem l alias ad salutem aīe ptinent ī locu
tione pticipat. licet ī alia uerba incidenit u
a p eum mag pficiat inponat pdicatores
quoz cum penes excoicatos ul alios alienar
rerum detentores in predicatoibz & confesso
nibz qui gerunt tamen eoz ad quos res ipe
spectare noscuntur elas licite possunt ab il
lis recipere psertim si alias nō ualeant ī il
lo loco sustentationem hre. Si qui uo offitij
ratione qd in eccā obtinent. aut ī alij clici
seniores zelo deuotionis pueros ul adolescen
tes in minoribz ordinibz constitutos turban
tes diuinum offm & hij qui obtemptu pre
lationis ul magrij. subditos & scolares corre
tionis cā. leuiter forte pcusserunt excoicatoic
sntam nō incurrunt q & de hijs dicendū ē
qui aliquos de familia sua ul ppinquos in
feriorz graduum sibi modo ut cohibeantur
a suis insolentijs & scia bonisqz moribz īfor
mentur duxerunt corrigendos.

Cum uoluntate & j. pposito malefi h uerba
sumpta sunt ex illa lege. ff de furtis. q iniurie.
ī prin. ad corpus & spōtaneas uoluntates respic
dz & nō ad actus. xv. q. vi. c. i. & xiij. q. v. siquid. so
la. ii. temeritas hic attendatur. s. e. c. i. & xvij. q. iiij.
si qs suadente & qz aīmus pimit nō opus. i. di.
s. cē aīmum & duobz. c. sequentibz. ad salutē. s. e. v.
se lo. & xi. q. iij. cū excoicato. q pmittitur pticipare
in hijs q ad salutem prinēt. ut hic dic & q cliqz
uerba ad h ptice possunt excoicato dici possunt.
al nō. l alios. i. usurarios quoz elemosina recipi
nō dz. s. de usur. qz ī omnibz. qui gerit cam eoz
qui negotioz ogestores & iō possit eoz elas recipe
ut hic dic qz ipi quoz res sunt ab illis sua recipe
possunt & sic isti pdicatores licite ea recipiunt p
elemosinis. & lz res non uat effem sufficit qd ab
initio negm utile sit ceptum. ff de neg. g. sz an
uero & gestoz negotioz cōtra pot agere ad sumpt
quos fecit ut ibi dz. & ē ar. q ille qui gerit ipnorā
dus est sicut ille cui uicem gerit. xciij. di. c. ult. & xc
iiij. di. c. i. & s. de of. del. cum olim. psertim. pot ex
poni p maxime. qz al tempe necitatis ab excoica
tis possunt recipi. necāria & enim xi. q. iij. cum mi
tos. al uo pdicatores nō debent recipe elas ab exci
catis. l usurarijs ul similibz. xc. di. oblones. & c. eo
rum. & xvij. q. iiij. minor. ratione offitij. qz rōne of
fitij licz q al nō liceret & hoc iō. qz ex quo animus

Grauem [illegible] officiales [illegible] in quibz statuta
sunt edita cōtra ecclasticam libertatem nisi statuta
illa deleri [illegible] statutarij feudis cēre [illegible]

Cum uoluntate [illegible] loquentes cum excoicato in hijs que pertinent
ad salutem [illegible] excoicatus
nō est [illegible] pdicatores psertim qui al sustentari
nō possunt ab excoicatis & detentoribz aliena elemo
sinas recipere possunt [illegible] ponit [illegible] quosdā casus
in quibz [illegible] etiam nō est excoicatus

cum est ei offitium. et alia sine quibus officium commo
de expediri non potest. sicut iudex potest compescere omnes
impedientes iurisdictionem suam. s. de of. del. c. i. et c. preterea. et c. prudentiam. et c. suspitionis. et s. de testibus
cum lis. inno. et si non habet offitium. alij s. seni
ores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinibus
constitutos coercere turbantes officium ut hic dicit. in minoribus ordinibus. quod non possunt sic compescere constitutos in sa
cris ordinibus. licet turbent officium. quia ex eo quod permit
titur specialiter de uno. de alijs prohibetur sicut quod de uno ne
gatur de alio conceditur. xxv. di. qualis. et s. de presump
tione. et quia honorabilia membra exceptis gravioribus
clericis uerberibus caueri non debent. xlv. di. cum beatissimus.
puniantur quod alias admonitoribus. et si se non corre
xerint possunt suspendi. s. de celebrat. mis. dolentes.
ar. xxv. iurgantes. s. e. ueniens. et s. de ap. dilectis
filijs. ar. prelationis. sic ergo prelati possunt cor
rigere subditos et percutere leuiter sine metu excommunicationis causa
correctionis. et non odio. s. e. ex tenore. leuiter tamen facere
debet. quia leuiter castigatus reuerentiam exhibet casti
ganti. xlv. di. cum beatus. magistri. sic. s. e. c. i. mo
dica. n. et leuis castigatio permissa est doctori. ff. ad l.
aquil. l. si. insi. et hum. l. debet esse doctrina magistri.
s. de maio. et obe. humil. ii. plures consocor. inuicem.
ad hoc et nimia seuitia culpe annumeratur. ff. ad l. aquil.
preceptoris. de familia. nota quod quis familiam suam
corrigere debet cum ei competat iure patrie potestatis. xx
ij. q. iiij. duo ista. et xlv. di. si. talion. et c. discipli
na. et qui suorum domesticorum curam non habet fidem ne
gauit. xlvij. di. si necesse ad fi. et c. de patria potestate.
si filius. et ii. solum pater. sed et propinqui domesticos
suos corrigere debent. c. de emendatione propinquorum. l.
una. et hic id dicit. omnes predicte persone clericos infe
riorum graduum corrigere possunt sine culpa excommunicationis
ut hic patet. de prelatis et magistris non distinguitur in gradi
bus. hic habes vi. casus in quibus habet corrigere et percutere
clericum sine excommunicatione qui officium habet in ecclesia se
niores et prelatus. magister. dominus domus. et consanguinei.
et et alij casus ubi quis non incidit in canonem si
iocosa leuitate clericum percutit. s. e. c. i. Item si iue
niat eum cum matre. filia sua. uxore. et sorore. Item si
uim ui repellat in continenti. s. e. si uero aliquis. s.
ij. et iij. Item si clericus post trinam admonitionem non se
corrigat porte beneficium. s. e. contingit. et c. i. audi
entia. inferiorum ordinum. secus si sit in superioribus puta
ta subdyaconatu. et alijs superioribus. quia per sacros or
dines liberati sunt a patria potestate. secus in minoribus ut
habetur in eis. sat. n. ordo liberat a patria potestate qui
liberat a seruili quod plus est. liiij. di. ex antiquis. et c.
frequens. et c. si seruus. sciente. et subdyaconus eodem
gaudet priuilegio cum dyacono. s. de serui non or
minantur. et ita habes hic quod clericus quamdiu est in mi
noribus ordinibus est in patria potestate non expresse emanci
patus. pro dignitatem sacrorum ordinum. quod si perso
ne superius in littera nominate excedant modum nunquam
incidunt in canonem. h. n. irato animo hoc faciant. et
ex proposito. non credo quod incidant in canonem. quia so
lummodo dolum persequitur quod colligitur ex his ca

nonis. ut xvij. q. iiij. si quis suadente ibi uiolentas
manus iniecerit. et s. e. c. i. uiolentia non committitur sine do
lo. sed hic manus predictarum personarum non sunt dolose
sed caritatiue. sed fortuito cum excedunt modum discipli
ne quod prohibetur ex prin. h. l. c. Idem archiepiscopo.

Si concubine publice clericorum ecclesiasti
ce censure districtione noscuntur eos con
cubinarios. non est dubium sententia maioris
excommunicationis innodari. qui post latam sententiam com
miscent in eodem crimine criminosis.

Si concubine. et c. in eodem crimine. secus si alias participarent in locatione. ut ar. quod in crimine tamen non
essent excommunicati maiori. sed minori. sic s. e. nup. s.
cat. de hac materia et ea que ibi dicta sunt hic potes re
petere et sic sententia pro participatione criminis extendit ad
eas personas contra quas lata non fuit. sic s. de immunit.
ec. a diuersis. in fi. et s. e. nouit. Idem.

Nobis collata potestas ut a minori ex
communicatione si in ipsam incidint
inuicem se absoluant utroque ligato uinculo
excommunicationis huiusmodi non expirat.

Nobis colla. et c. non expirat. si potestas ista absol
uendi non expirat ergo unus potest absoluere alium.
sed contra ut cum unus sit priuatus sacramentis alium res
tituere non potest. de c. di. iiij. sem. q. n. non habet dare
non potest. i. q. i. c. i. et q. vij. daybertum. et ar. s. de electione.
ex. iiij. c. ult. quid ergo dicendum quod talis potestas non expiratur.
s. obdormit. quia in ueritate potestas collata non expi
rat. propter hoc cum effectu. sed dormit potestas illa cum
utique sic est excommunicatus non potest habere effectum. quia alter al
terum non potest absoluere nisi primo alter eorum ab alio
quod a tertio fuit absolutus. et demum habet effectum.
sic s. offic. del. prudentiam. s. sextam. et s. de acces.
p. et ec. ii. ua. quia diuisitatem. et xv. q. vi. c. pen. et ult.
si. c. de curatore furiosi. l. pen. uel dic quod unus potest alter
alterum absoluere licet sit ligatus minori excommunicatione
et ita nullo modo expirat talis potestas. sed durat cum effectu.
ar. decret. predicte. si celebrat quia minori excommunicatione priuat solummodo a perceptione sacramentorum non a collo
tione ut ibi dicitur et ar. ad hoc s. e. sacro. Idem.

Permittimus ecclesiarum ministris
semel in ebdomada tempore interdicti
non pulsatis campanis uoce submissa ia
nuis clausis excommunicatis et interdictis exclusis
missarum sollempnia celebrare causa confici
endi corpus domini quod decedentibus in penitentia non ne
gatur.

Permittimus. et c. excommunicatis et interdictis. et hoc id fa
cere debent religiosi et alij qui priuilegium habent ce
lebrandi tempore interdicti. et s. de priuil. quod no nl
tus et c. ex. cum in partibus. priuilegium illud per hoc c.
extenditur ad omnes alios prelatos ecclesiarum qui priuilegium
non habeant. quod semel tantum in ebdomada celebret causa
conficiendi corpus christi. et hic non attenditur fauor per
sonarum. sed sanctitas ipsius corporis. et principaliter necessitas
infirmorum. presbyter. n. debet habere eucharistiam paratam pro in
firmis. de c. di. ij. presbyter. eucharistiam sed cum accedit

p[ro] ex[em]plo nich[il] in crastino servand[um] est. de c[onsecratione] di[stinctione] ij. tribz.
v. in aliis conceditur favore religionis. sic p[er]sonat[us] ut-
pz in c. q[uod] no[n] nullis. s. de privil. q[uod] descendentibz. sic s.
e. p[ro]x[imo] q[uod] inte. **Idem.**

Quamvis incidens in canonem late sen-
tentie p[ro]p[ter] violentam manuum iniec-
tionem iuxta p[ro]prias facultates. satisfaci-
at quibz iniurias irrogavit. non tamen ali-
quam p[rae]ter se ap[osto]lica v[e]l eius legatum pot[est] absolu-
tionis beneficium obtinere. nisi mortis articulo
iminente. infirmitate inimicitia. aut i-
nopia. puerili v[e]l senili etate. fragilitate sex[us].
seu alia corporis impotentia. seu quolz impe-
dimento canonico retrahatur. quo mini-
mo. poni. possit adire. v[e]l si iuris beneficio a la-
bore hui[us] excusetur. Ceterum quibzdam pre-
dictorum videlz qui temporali impedimento
laborant exceptis pueris cum debito iuram[en]-
ti. q[uod] s[ecundu]m formam ecc[lesi]e prestare conseverunt co[n]-
sueverunt iniungi ut impedimento cessante.
ad ap[ostolicam] se. accedant mandatum ipsius hu-
milit[er] suscepturi.

Quamvis et. i. satisfaciat. lz quis satisfecerit in-
iuriam passo no[n]dum tamen iure dz abso-
lutus. nec e[st] vitandum cum eo n[isi] p[ri]mo absolva-
tur. s. e. cum desideres. i. fi. et c. ult. omnis res p[er] q[uas]cu[m]qz
causas nascitur p[er] easdem dissolvitur. j. de reg. iuris. c. i.
Sic h[ec] excoicatio solo verbo c[ontra]ctaz attrahitur. et solo ver-
bo tollitur. s[ed] in h[oc] casu ipso facto inducitur. sz solo
verbo tollitur. et sic satisfacio ul' iuramentum no[n] sufficit de
sub[stanti]a absolutionis. de h[oc] dictu[m] est. s. e. cu[m] desideres. Infi-
mortis. s. e. no[n] dubium. et xvij. q. iiij. si q[ui]s suaden-
te. et s. e. de hiis. inimicitia. s. e. de cetero. de infirmita-
te. inopia senili etate. tres. s. e. q[uod] de hiis. inopia. si-
mile s. de testibz. licet testium. c[ontra] s. e. ea n[ot]oscitur. so-
lum i. puli. i. pubertatem no[n] attingit ad curiam.
q[uia] etas eos excusat ab itinere. s. e. c. i. et s. p[ro]x. et c.
ult. sexus. s. e. mulieres. et c. de monialibz. corp[oris] impo-
tentia q[uia] sit mutilatus impende ut ire no[n] possit
ul' contractus. impedimento canonico. s. e. q[uod] de hiis.
n[isi] iuris beneficio. ut servi. s. e. mulieres. et h[oc] intel-
lige s[ecundu]m distinctionem illius. s. e. relatum. quidam
predictorum. s. q[uod] timore mortis infirmitate inimici-
tia senili etate confracti inopia v[e]l impotentia p[er]pe-
tua. omnis sui possibilitate recepta sedem ap[osto]licam
visitabunt p[ro] mandato recipiendo ut. j. sequitur.
et s. e. de cetero. et c. q[uod] de hiis. **Idem.**

Siquem eo[rum] hac forma verbo[rum] illu[m]
excoico. ul' similis a iudice suo ex[com]-
municari contingat dicendum e[st] eum no[n] tan-
tum minori que a p[ar]ticipatione sacramento[rum] sz
et maiori q[ue] a co[m]munione fidelium separat
e[ss]e ligatum.

Siquem et. i. illi. puta n[isi] hoc fecerit no[m]i[n]is de ex-
coicatum. s. de ap. preterea. sic iudice suo. sen[tenti]a
iudicis sui sive iusta sive iniusta tenet. xi. q. iij. c. i.
et ij. a no[n] suo iudice lata. nulla e[st] ar. s. de privil.
cum olim ecc[lesi]e mus. et s. de consuetudine. ad audientiam.

[illegible]

et s. de iudic. at si clerici. et s. de off. or. c. p[ro] ult. n[on] t[antu]m mi-
nori. sic g[enerali]t[er] p[ro]pz cum dico illu[m] excoico de maiori intel-
ligitur. minor. n. excoicatio removet a p[ar]ticipatione sacra-
mentorum. ut hic dic[itur] maior. n. excoicatio a corpore x[pisti]
q[uod] est eccl[esi]a. s. co[m]munione fidelium. iij. q. iiij. engeltrudam.
dicenda est g[enerali]t[er] maior excoicatio a qualz licita co[m]munione
et licito actu separatos. si et adam excoicatus sit ab
esu ligni. xi. q. iij. [con]cludent[er] excoicatio q[ue] d[icitu]r co[m]m[un]i[te]r
infligitur tam ab homine quam a iure. et p[ro] co[n]tu[m]i-
a et p[ro] crimine. j. e. p[ro]x. ex p[ar]te. xvij. q. iiij. si q[ui]s suadente.
xxiiij. q. i. c. i. et ij. et iij. et in et isto. p[ro] violentam ma-
nus inponentium. minor e[st] excoicatio infligitur q[uandoq]z peni-
tenti et inpenitenti. penitenti q[uandoq]z a se q[uandoq]z a sacerdo-
te. de pe. di. i. facilius. sz melius facit si auctoritate sacer-
dotis h[oc] faciat. de pe. di. i. in actione. inpenitenti q[uandoq]z a
deo excommunicato minor iponitur. cum p[ro]p[ter] mortale
peccatum tradit d[eu]s aliquem sathane et discedit a mu[n]-
ere eius. xi. q. iij. audi. denique. q[uandoq]z ipsemet se se suspendit
a sacramentis cui nondum se penitere et putat s[e] suffi-
cere et male h[oc] fit. de pe. di. i. sunt qui arbitrantur.
sz si reputat se indignum et abstinet b[e]n[e] facit. de
pe. di. ij. qui scelerate. q[uandoq]z imponitur a sacerdote loco
pene q[uia] si nolit penitere. xvij. q. iiij. miror. q[uandoq]z p[er]
sententiam canonis. xi. q. iij. cum excoicato. lxxxi. di. si q[ui]
sunt. cui inflicta e[st] excoicatio a se ul' a deo agat pe-
nitentiam et se reconciliabit. si vero a sacerdote in-
flicta fuit p[er] eum reconcilietur. cum vero a canone
infligitur excoicatio p[er] simplicem sacerdotem pot[est] ab-
solvi et sine iuramento n[isi] p[re]cipiet i[n] crimine. s. e. nup.
et s. e. si concubine. qui maiori excoicatione notatus est.
si ab homine sp[eciali]ter ab eodem ul' eius successore dz absol-
vi. s. e. p[er] tuas. n[isi] incendiarius. post. p[ri]n. s. e. tua. si a
canone tenetur notatur a suo ep[iscop]o pot[est] absolvi n[isi] condi-
tor canonis absolutionem retinuit. s. e. nup. sic i[n] his
qui violentas manus mittunt in clericum. xvij. q. iiij.
si quis suadente. s. e. p[ro]x. **Idem.**

Pueris qui in canonem inciderit s[ententi]e
p[ro]mulgate seu ante seu post. puberta-
tem postulant se absolvi. pot[est] dyocesanus
ep[iscopu]s absolutionis beneficium impertiri. cum
p[ro]pter defectum etatis in qua fuit commissus exce-
sus rigor sit mansuetudine temperandus.

Pueris et. i. intellige doli capacibz.
s. de delicto puerorum. pueris. al[ias] iniuriam facere no[n]
possit pati uo sic. xv. q. i. illud. etatis. sic ergo pu-
nitur etatis sz no[n] in totum sz tanto ad minorem pe-
nam. s. de mi. a[n]n[ali]um. c. in delictis. In delictis
n. no[n] punitur n[isi] quo ad minorem penam ut i. rigor.
vis rigor temperatur q[uandoq]z ratione etatis ut hic. et
lxxxvi. di. tanta et de q. di. iiij. omnes et xxxv. q. ix.
c. sicut q[uandoq]z ratione loco[rum] et temporum. s. e. si eos et
q[uandoq]z ratione p[er]sone et cause et loci et temporis. s. de tra[ns]-
act. c. ult. et xxiij. q. viij. occidit. et xxix. di. sicut
q[uandoq]z ro[ati]one multitudinis et scandali. l. di. ut constitue-
retur. cum sunt concordes. Ieronimus s[uper] osee. De
Renovate e[st] ag[ite] ne primu[m] p[er]dat. verbo[rum] sig[nificationi]b[us].
Renovate et. i. verba sunt osee de verbo[rum] sig[nificatione]
p[ro]phete. novale sunt verba lege. exponentis verbo[rum]

uerba ppe. p pitatus. ar. di. in lege ita. s. pstata q anno cessat. ff. de u. ob. sig. silua. s. i. di. noua le tra de nouo ad culturam redacta cui non extat memoria q culta fuit. j. e quid p nouale. et q. semel fuit nouale sp erit. no. quo ad decimas re tentoni l solutioni. e. de priuileg. c. ult. Idem sup danielem.

Nam et nabuchodonosor rex patruus. i. pauus. more scripture que auos et deinceps patres appellat.

Nam et rex. et. j. uerba sunt daniel. i. pauus. ultra se exponentes uerba pphete. patres. omnes ascen dentes parentes nomine continentur. ff. de u. sig. ap pellatone et appellatione filii omnes descendentes. ff. e. l. iusti tuum. et ff. de gradibus. l. una. s. parentes. usque ad tritauum. parentes dicimus. ultra uero maiores ap pellantur. sibi usque ad tres potest ultimus inferiores uocantur ut i di. s. xpc potest dici filius dd. ala.

Idem in peratol.

Nam et ego unigenitus fui coram ma tre quare unigenitum se nominat cum fratrem uterinum precessisse scriptura testatur. ii. qui ille mox natus sit nomine qui nunquam eet de uita decessit.

Nam et ego. et. j. uerba sunt salomonis.

Quasi unigenitum. uerba sunt se. exponentis. uerba salomonis. uterinum. fratres uterini dicuntur qui ex e odem utero nati sunt uiuente. n. uria accepit bersa bee ex dd. et pepit filium qui statim mortuus e. postea concepit ex eodem salomonem. s. ni ipse dixit. nam et e go unigenitus sum qui nunquam eet. et ita non ur fuisse q non dimuit. ar. e. de regularibus ad nram. et. xv. di. quito. et. ff. de in rem uerso. si p pame. s. usum sic non di ee qui minus idoneus e. s. de transact. int. et. ff. q. cuique unius. l. i. ad. fi. et. C. de expili. an dia. de rationibus. et. xix. di. pp terius. et. xxiij. q. i. paratus.

Idem sup mathm.

Quod dicitur antequam conuenirent. non sequitur ut postea conuenirent. sed scriptura q. factum non sit ostendit.

Quod di. et. j. antequam. q. uerba sunt euangelii. mathei. q. iere. hi exponit. si. xxvij. q. ij. puguam. nec ire hic ar. a contrario sensu. et e quidam modus loquendi sicut i. sede a dextris meis donec po. et e non tamen se q postea posuit. s. et illud coruus non fuit reuersus ad archam donec aque siccarentur. sic. i. c. xpe in uno ostendit quod non conuenerunt antrum innuit eius q ultra sonare ui ut hic die nisi.

Idem in eodem.

Joseph non cognouit donec peperit filium suum primogenitum ex hoc loco quidam peruersissime suspicantur et alios filios ma riam habuisse cum mos diuinarum scriptura rum ut primogenitum non uocent quem fra tres sequuntur sed eum qui primo nascitur fi.

Joseph et. j. donec sic. s. c. xpe

mox idem dicit lex. q primus e quem nemo antecedit gu. primogenitus est antequam nemo nascitur

canit quicquid sequatur. ff. e. t. pe. et. l. pri. Hylarius.

Intelligentia dictorum ex causis emittis est assumenda dicendi. quia non sermoni res sed rei est sermo subiectus.

Intelligentia et. j. ff. de reg. iur. in ambiguis. et. xxij. q. s. humane. dictorum. i. uerborum q. prolata sunt. ex causis. non statim debemus intelligere ut ui ta prima facie sonare uidetur maxime ii ambigu a sunt. sed debemus recurrere ad intentionem loquentis ut hic dic. ar. bonum. s. de pben. c. ult. et. c. cum cum. et. ff. e. t. nepos. proculo. et. ff. de reg. iur. sp in stipul ationibus ad causam dei recurrendum est. s. de accusat. cum dilectus. sicut et ad causas fit. xx. q. iij. ult. occidit. et. ff. de fur. uin. rei. i. in illis. ff. de suspec. tu. l. i. a deo. xxi. q. i. quo uirginibus. s. ubi di. samaritana sex mari tos habuisse que dno teste. s. cum habuit ibi. n. se respexit intentionem et non uerba samaritane. la. rei e sermo subiectus. i. intentioni sue. intelligenti sermo seruire debet. qui non in foliis sed in radice ronis et in sensu consistit euangelium. i. q. i. marino. et. j. e. ij. et. c. in hiis uerba enim inuenta sunt. ut pea quisque in alterius notitiam cogitationes suas pferret. xxij. q. ij. is aut. qi sic animus pfertur corpori. ita sententia uerbis. xxxviij. di. sedulo. et. xxij. q. s. humane. et. ff. de legibus scire. j. e. est. ar. q. uerba ad extraneum sensum sunt trahenda. ubi res aliter salua ee non pot. ar. C. de u. sig. eandem. et. C. de legatis e questio.

Aug. super matheum.

Nichil obstat narrandi diuersitas ut e adem dicantur maxime cum quisque euangelistarum eo ordine credit se dicere quo deus uoluit.

Nichil et. j. diuersitas. quando nomina et uerba trans posita id significant. ut dicitur. xxiiij. in pirame nis. e. ar. ad hoc. C. de testib. quam indignum. et h ii eadem dicuntur prout sequitur in lra. et h cum sit et est. ar. bonum. p testibus diuerso modo nar rantibus. ar. s. de testibus. cum tu. et. xviij. q. i. l. scrip turis. de. q. di. ij. cotidie. et de pe. di. i. pidose. ar. c. xxxv. q. vi. de parentela. sed illud intellige de diuer sitate sententie.

Gregorius.

Propterea si plurimam epistolam meam ad interpretandum te fortasse ac cipere contingit. rogo non uerbum ex uerbo. sed sensum ex sensu transferri. quia plerumque dum uerborum proprietas attenditur sensus ueritatis amittitur.

Propterea et. j. sensum. s. e. intelligentia. dum proprietas. non. n. ad proprietatem uerborum recurren dum est. sed uidendum est quid testator senserit i qua presumptione sunt q morantur in eo loco. ff. de fundo instructo. l. cum de lanionis. s. a sentia. quia potior est mens dicentis quam uox. ff. de suppel lectili. leg. labeo. nec plus uerbum quam uoluntas ispicia debet. C. cum res pig. obli. possunt. l. ult. xxij. q. s. humane aut res. i. q. i. marino. j. et. ar. q. ti ba sua significatione cadunt. cum res alit salua ee.

Nichil. Dic. ostendit q dup e ordo dicendi natural [illegible] que primo dicunt q primo obueniunt. [illegible] ubi aliqui preponunt in [illegible] ordinis. [illegible] aut ego fallor [illegible]
Dicere. i. dixisse.
[illegible] ibi indign [illegible] In quolibet loquendi [illegible] formam [illegible] ualet si p eam [illegible]
[illegible]

non pot̃ de qua agit̃ in insti. de inutil. stipulō.
ff. quot. & ii. q. ii. & omnes. C. an seruus p̄ fco suo.
l. ult. ff. si cuius causa. Si. n. qui inuitauit. l. v. di. q̄
pte. & l. di. domino fco a pp̄etate uoboȝ nō est
recedend̄ ni q̄ñ constat uoluntatem loquentis
aliȝ noluisse. ff. de leg. iii. non aliť. & in p̄p̄eta
tem nō sunt trahende ad ciuilitatem. ȝ sic excu
sande. ala. Ysidorus.
Questamus omnes qui p̄ sunt p̄posi
tire uocentur usus tñ optinuit eos
nostri prepositos qui quandam p̄oratus
curam sr̄ aliis gerunt.
Questamus & j. tite. i. ł originariam. ubi sig̃
ficationem. priozatus curam. sic ponitur. i. q. iii.
saluator. & ē dignitas p̄ se sic dcā. Idem in li
bro ethimol.
Forus est exercendarum litium locus
a fando dcūs. seu a foroneo rege q̄
primus grecis legem dedit. Constat at̃
forum cā. lege & iudicio. cā a casu quo uenit
ē. n. sm̄ & origo negotii. ne dum discussio
nis examine patefcā. que dum p̄ponit̃ cā
est. dum discutitur iudicium. dum finitur iu
stitia. vocatur at̃ iudicium qm̄ iuridicos. et
iustitia. qm̄ iuris status. Iudicium. n. prius
inquisitio uocabatur. vñ & actores iudicio
rum prepositos questores. uel inquisitores
uocamus. Negotium multa significat
modo actum rei alicuius cui ōtrarium ē oci
um. modo actionem cause q̄ ē iurgium
litis. & dictum est negm̄. i. sm̄ otio. Negotiū
aut̃ in causis. negotiatō in commerciis. dr̄ ubi
aliquid datur ut maiora lucrentur. iurgiū
dr̄ qm̄ iurisgarrium eo q̄ hii qui causam di
cunt iure disceptant. lis aut̃ contentione
limitis nomen sumpsit. prius de qua iurgi
luis. limes erat positus litem ut discerneret
agris. Cā aut̃ argumento. aut̃ p̄batione con
stat. argumentum nunquam testibus. nun
quam tabulis dat p̄bationem. ȝ sola inues
tigatione inuenit ueritatem. vñ dcm̄ est
argumentum. argutum inuentum. p̄bō at̃
testibus & fide tabularum constat. In omni
autem negotio tres p̄sone querimur. Iudex ac
cusator reus & tres testes. Iudex dcūs qm̄ ius
dicens p̄plō. siu q̄ iure disceptet. Iure at̃
disceptare est iuste iudicare. Non est ergo
iudex si non est in eo iustitia. accusator
uocatus ē quasi accusator. qr̄ ad causam uo
cat eum quem appellat. Reus a re p̄petrat̄
nūcupatur qui quamuis conscius sceleris
non sit. reus tamen dr̄ quamdiu in iu
dicium p̄ re aliqua petitur. Testes an
tiquitus superstites dicebantur. eo q̄ sr̄ cause
statu p̄ferebantur. nunc p̄te ablata no
minis testes uocantur. Testes aut̃ cōsi
derantur conditione natura & uita. cōdi
tione si liber. non seruus. nam sepe ser

uus metu dñantis testimonium supprimit
natura si uir nō femina. nam ua
rium & mutabile semp femina p̄ducit. vi
ta si innocens & in integrum actu. Nam si uita
bona defuerit fide carebit. non. n. iustitia ꝑ
cum scelerato homine mē q̄mertium.
Forus & j. prim̄ vii. di. moyses. astat ex trib9 ii
hic dicit non tanquā ex suis ptib9 exponentib9.
ȝ ornantibus poti & p̄prie dr̄ locus astare ex his. sic
dicuntur uestes ptes hoīs adornatiue. vñ illud ps
mīma est ipā puella sui. la. cā a casu & ita ē cū ā
tecuam. sedit. altera est aūt cā res in dicendo posi
ta cum certarum p̄sonaȝ interpōne. s. actoris & rei.
ac iudicis & testis & iō dicitur a casu. qr̄ frequent̄
casualr̄ occurrunt pter uoluntatē hoīm. discutit̄
iudicium & sic uīr h̄ p̄cessu temporis mutare nomen.
& efficit de iud̄. de tertia pte fori. dum finit̄ iu
stitia. ȝ exemplificat̄ scdam ptem fori & ita ex isti
trib9 ptib9 constat fo. ut dcm̄ est & iō uidentur
eē ista tria in sub̄a. ȝ aliam denominatōm as
sumit diuiso tempore. Iudicium. iudicium est le
gitimus actus duarum p̄sonaȝ actoris & rei sup
eadem qōne sub eodem iudice tractata laue. Iusti
tia. Iustitia ē constans & p̄petua uoluntas ius su
um unicuiqȝ tribuens. insti. de iustitia & iure. in
prin. & s. in principio libri in glo. grege. iuris stat̄.
lex. n. dicitur status iuris & uere. qr̄ p̄ sñiam ius
nō astituitur. ȝ status iuris declaratur. ff. si seru
tus uendicetur. Sicut. ff. sȝ si qr̄. negotium. qr̄ s̄ fe
cit mentionem de negotō. ibi origo negotii & ē. ostē
dit quid sit negotiū. actionem cae. In hac sigfico
ne sumitur. s. ubi dicit. origo negotii. negotiū. q̄si
negās otium iurgium. hic exponit q̄ dix̄ supra.
quid est iurgium litis. iure disceptat. ar. q̄ iur
gia nō ptineant ad pbros. qui non tenentur esse
iuris pitti. xxviii. di. q̄ ipis. nec aduocare possī
ti in certis casib9. s. de postul. c. ult. secus de archid̄.
xxv. di. c. i. §. lis. qr̄ fecit mentionem litis s̄ ubi dix̄
iurgium litis. exponit modo quid sit lis. lis enī
ciuilem cām tm̄ ostendit. & nō criminalē. ff. e. t.
litis. de qua uirgilius. ar. tēs hic q̄ possumus in
ducere p̄ nobis libros gentilium. siu paganorū.
xxxvii. di. si quid ueri & i. q. i. dns declarauit. ibi.
Signo. argumento. argumentum uocat naturalē p̄
batiōm que fit p̄ localem argumentationē & ita
ē. ar. q̄ in iudicō ualet naturalis p̄batiō. ar. j. di. c
suetudo. & s. de elc. bone. ibi. negamus sciri p̄ rem
naturam & ē a contrario & ii p̄ testes ł instrum̄
ta. ut litt̄a sequens dicit. vñ dic. tabul. i. instru
testibus & fide tabu. hic comparantur testes & instrā
qr̄ in litib9 exercendis paterm uim hnt. C. de fide
instru. In exercendis. negotō. nō notorio q̄ exer
cetur in forma iudicii. tres testes. ar. q̄. iiii. q. iii.
ff. ii. numinis & ii. q. iiii. c. i. & s. de testib9. licet uni
ūsis ubi dr̄. In ore duoȝ & ē. pot̃ dici q̄ hic dic. tres
testes p̄p̄ triplicem modū p̄bandi. s. p̄ testes. instrā
& argumenta. de quib9 p̄misit. ł potius dicas q̄ fessō
nem. qr̄ ꝙ aliis ib9 ist oȝ trium legitimā facit p̄bō

nem. sui per se siue per testes instrumenta et confessionem
ff. de testib. spol. cum ad sedem. in fi. non est quod iu-
dex. sic xxiii. q. ii. c. i. et simpliciter inde omnis qui ante ma-
ius iudex est. ut. q. vii. § ult. quia et per metum secundum diuers-
dispositum ad uita rectorum. ii. q. vii. c. i. et vi. q. i. ex mi-
to. et. ix. q. i. audacter. reus a re et non a reatu. xv. q. iii.
c. ult. et. iii. q. ix. non est. parte ablata. est hic figura
que dicitur auferesis. cum principium dictionis aufer-
tur. ff. q. p. hec est et alia figura que dicitur prosopopeia
i. confirmatio noue persone. de. c. di. iii. quis a me u-
sus. sunt. ff. antonomasia. cum per excellentiam ad a-
liquem attribuitur. ut cum dico apostolus intelligo paulum.
xxiii. q. vii. a ple. et cum dico urbs intelligo romam. ff.
de penitentiis et re. signauit. ff. sinodoche. cum pars
ponitur pro toto. xxxii. q. iiii. meretrices. xiiii. q. v. pe-
nale. ff. antitosis. cum ponitur casus pro casu. lxxx.
di. ordinationes. xviii. q. ii. quidam. ff. liptote.
cum plus dicitur et minus significatur. xxxii. q. vii. quod i
omnibus. ff. pleonasmos cum sibi iniungitur dictio.
ut iste iudex ordo monachum regularem. xx. q. iii. p-
sensus. ff. tmesis. cum eadem dictio intercidatur. ff. de mi-
noribus. q. si de spali. ff. de rei uen. que si post accep-
tum. ff. sincopa. cum quid aufertur de medio dictionis. xvii.
q. i. audacter. paudacter. ff. yronia. cum quid per de-
rationem et per contrarium dicitur o quanta integritas.
xi. q. iii. ad mensam. in fi. ff. epexegesis. i. expositio pre-
dentis sermonis. xlvii. di. quam. ff. antropaspatos. cum
aliquid attribuitur deo quod conuenit homini. xxiii. q. i. o
di. et preci. et ff. de re ec. non alie. si quis presbyterorum a-
la. si lib. qui seruus testis esse non potest. iiii. q. iii. §.
§. ff. seru. sed liber. ut ibi. §. ff. liberi. C. de testi. cum
si dicatur dominationis. iiii. q. iii. §. ff. ydo. ii. xi. q.
iii. quatuor. non femina. hoc intellige in criminali. in
quo casu mulier testis esse non potest secundum canones. xxxiii.
q. v. mulierem. sed in ciuilibus et matrimonialibus bene fe-
runt testimonium. ff. de testi. tam litteris. et c. sup eo.
ar. contra quod possit in criminali. xv. q. iii. ex eo. hoc aliud
[margin:] …i canones
secundum leges. tamen in crimine excepto admittitur mulier et infa-
mie ad accusationem. ff. de si. tanta. et in inconsul-
tatione admittitur ad testimonium. sui denunciationem. ff. de te-
stibus. tam litteris. et c. quam. ff. in testamentis mulier non
admittitur. inst. de testa. § testes uarium. C. de l.
of. et. si filia. et ar. C. de instit. et constitutionibus. re-
prehendenda. vii. uersus. quid leuius fumo. flamen. que
flammis uentus. integer. quia debet esse testis bone fame
[margin:] …cetto mulier… …lier: mich.
et sine omni suspitione. ii. q. vii. testes. infamis repel-
litur. ff. de testi. eo. preterea. fide careb. i. non credetur
iuramento suo. ar. ii. q. vii. non po. iustitia cum
scelerato. cum sit uirtus. xxxii. q. i. cum renuncia-
atur. et est summum bonum in uita coleo iustitiam. xii.
q. ii. cum deuotissimam. Idem.

Pactum dicitur inter partes. ex pace
conueniens. scriptura legibus ac mo-
ribus approbata. dictum est pactum quasi ex pa-
ce factum.

Pactum et c. scriptura et c. sine scripta pactum
fit. sed hoc ideo dicit quia sepe interuenit scriptura et
ad probationem pacti imponitur. legibus. aut non
ualeret nisi secundum leges fieret. ff. de pactis. iur. gen. §.
pretor. ait. et. C. e. t. pacta. dictum pactum. dicitur
pactum duorum uel plurium assensus in idem. ff. de pac-
tis. l. i. Idem in eod.

Jus dominii est a iure possidendi. hoc est iure pos-
sidetur quod iuste seu iuste quod tenetur. quod autem male
possidetur alienum est. quale autem possidet-
cum uel sunt male utitur uel aliena presumit.
Jus dominii et c. hoc enim iure.
hec uerba habes. xxiii. q. iiii. quid dicam. in fi. quod intel-
ligitur tamen ecclesie secundum leges. quia iure possidet qui ma-
la fide prescribit. non tamen iure. ff. de prescript. ui-
gilanti. secus secundum canones. quia qui malam fidem habet non
prescribit. e. t. quoniam omne alienum. i. alijs debitum. male
autem ut auari. xlvii. di. sicut hi. et. xxiii. q. iiii. quod
dicam. § non uero. Qui sunt qui rem nunquam potuerunt a-
uari. qui sunt qui minui non patiuntur auari. pre-
sumit. i. inuadit. Paschalis canonicis sancti
martini.

Causa carpensis plebis et c. Certum primi-
tie decime et oblationes. in solis eccle-
siis bonis precipue numerantur. oblatio-
nes uero dicimus quecumque de preciis et rebus lici-
tis ecclesie a fidelibus offeruntur. Quicumque ergo eas
per potestatem optinet secularem. procul dubio
contra decreta et sanctorum patrum sanctiones
quam imo et qui accipit et qui tradit. rap-
tor et sacrilegus iudicatur.

Causam et c. primitie. quid sit primitie dicitur. ff. de
decimis. c. i. solis ecclesiarum. sed quid appellatur hic
ecclesie: dominicalitercumque dixit. quod bona ecclesiastica sunt loca
acquisita nimio ad instar uacantis hereditatis. que ui-
cem persone optinet. ff. de acqui. re. do. hereditas. a-
lii dicunt quod sit uniuersitas uel loca. ar. xii. q. ii. nul-
li liceat. lx. di. quod res iste sunt dei. et cum dominica sit
eius ista tamen spirituali. ar. i. q. iii. saluator. xvi. q.
i. in canonibus. et. xxiii. q. viii. conuenior. xvi. q. vii.
omnes decime. et ff. de decimis tua. § deus in signum uni-
uersalis dominii decimas sibi retinuit. et usum earum temporalem
dominus clericis concessit. ff. et licitis. et i. de illicitis pre-
sumitur. etiam dum modo transferatur dominium et non expectatur
repetitio. xiiii. q. v. non sane. et o qui recte. et. § sequitur.
de hoc plene tractatur. ff. de decimis. ex transmissa. po-
testatem. xii. q. ii. nulli. et c. quicumque. xvi. q. vii. de-
cimas. omnes sacrilegus. qui bona ecclesiarum rapi-
unt et inuadunt sacrilegi iudicantur. et ab ecclesia sunt
puniendi. xii. q. ii. nulli liceat. et ff. de iudic. cum
questus et non solum sacrilegus. sed et iude fieri cap-
tur. xxiii. q. iiii. quid ergo. Alex. iii.

Quesiuit et c. et f. et c. nos tibi taliter
duximus respondendum quod sacerdos ui-
no presente clerico et i solus potest infir-
mum inungere. Festum uero beati mathie
iuxta consuetudinem ecclesiasticam uigilia ex-
tenus precedit. ut nec per bisextum nec quo-
libet alio modo inter se et sollempnitatem
aliam diem admittat. In qua utique uigi-
lia. si uenerit in dominica ieiunium celebretur.

ip[s]m aut[em] festum. siue fiat in p[re]senti die.
s[iue] in sequenti. qui duo d[ies] pro uno reputantur nullus error. s[ed] consuetudo eccl[esi]e teneatur.

Quesiuit. et c. Fo[rmam] solus. ar[gumentum] c[ontra]. in ap[osto]lo. ubi d[icitur] Insinuatur quis in uobis inducat p[res]b[yte]ros et clericos eccl[esi]e qui orent s[uper] eum. et sic u[ide]t[u]r q[uod] debeant esse plures. q[uia] pluralis eloquio duor[um] numero ad min[us] contenta est. xxiij. q. iiij. Ab. nimius. s[ed] intellige in necc[ess]itate q[ua] legem no[n] h[abe]t. de c[onsecratione] d. i. sic. et s. de c[on]suet. quanto. Dominica die. q[uia] d[omi]nica p[ro]p[ter] reuerentiam no[n] est ieiunium celebrand[um]. xxx. di. c. ult. s[ed] in sabb[at]o precedenti ieiunand[um] est. s. de obser. ieiu. c. i. presenti die. s[upra] bissextili. qui duo d[ies] p[ro] uno. et io q[uia] p[ro] uno reputantur non c[om]putantur ultra tempus restitutio[n]is s[ed] de momento ad mom[en]tum fiat c[om]putatio. ff. de mino. deni[que]. §. minorem. et ff. de v[erborum] sig. cum bissext[um]. ext[ra] h[oc] facit ad titulum. et ar[gumentum] c[ontra] h[oc]. ff. de statu lib. l. iiij. §. sta[tu] lib[er]. no[ta] q[uod] a[n]nus solaris h[abe]t. ccclxv. dies. et vi. horas. et sic quatuor anni h[abe]nt ultra p[re]fatum num[erum] dierum. xxiiij. horas. q[ue] coadunate unam faciunt diem qui s[upra] ha[be]ndat tu[m] quarto anno. et d[icitur] bissext[us] q[uia] bis seditur. et statuitur i[n] una littera kalendar[ii]. et hij duo dies p[ro] uno c[om]putantur. et inseritur quinta die exeunte februario. s[ed] est. vi. kalendas martij. et sequenti die d[ebe]t uigilia b[ea]ti mathie celebrari. u[n]de uersus. bissexti sexte martis tenuere kalend[as]. posteriore die celebrantur festa mathie. s[ed] pone aliq[ui]s suspensi p[er] annum. et e[st] tunc annus bissextilis num[quid] i[n] ultima die poss[it] celebrare. u[idetur] q[uod] no[n]. q[uia] hij duo dies q[ui] p[ro] uno reputantur. ar[gumentum] i[nfra] e[odem] et ff. e[odem] t[itulo]. bissextus. et ff. de mino. deniq[ue]. §. minore. laudix. c[ontra]. ar[gumentum] legis dicentis q[uod] si libertas relicta e[st] [ali]c[ui] si anno seruierit dies ille no[n] c[om]putat[ur] i[n] anno. s[ed] tam[en]. ccclxv. dies. ff. de statu lib. cum heres. §. stichus et salt. iur. q[uia] cum sit pena no[n] d[ebe]t ampliari s[ed] potius restringi. de pe. di. i. pene. et c. consuetudo. s. de obser. ieiu. co[n]silium. et. lxxvi. di. s[ed] tinam. xi. di. catholica.

Celestinus. iij.

Ex his q[ue] ambiguitatem continent. et c. Innotuit a p[re]latu n[ost]ro. q[uo]d cum int[er] magistrum. et conuersos hospitalis s[an]c[t]i simpliciani. s[ed] eodem hospitali in p[re]sentia mediolan[ensis] archiep[iscop]i questio uerteretur. Ip[s]e archiep[iscopu]s post cognitionem cause in p[ro]latione sententie his uerbis no[n] fuit usus. talem partem c[on]dempno. uel talem absoluo. s[ed] p[ro]nuntiauit. Ita statuo et precipio. et c. attendentes igitur. q[uo]d h[oc] uerbum statuo. rem p[er]fectam significat et cum effectu non uerbo tenus accipit[ur]. Item s[ecundu]m greg[orium]. q[uo]d precipitur imperatur. et q[uod] imperatur necc[ess]e est fieri. et aliq[ui]s si no[n] fiat penam h[abe]t. Considerantes insup[er] q[uod] non d[ebe]t aliquis considerare uerba. sed uoluntatem. cum non intentio uerbis.

s[ed] uerba intentioni debeant deseruire. Interpretamur p[ro]curatoribus utriusq[ue] p[ar]tis presentib[us] et diffinimus q[uod] p[re]fati archiep[iscop]i u[er]ba. tali forma p[ro]lata p[ro]cessu ualiture sententie optineant firmitatem.

Ex his. et c. p[ar]tem c[on]dempno. his u[er]bis no[n] fuit usus u[e]l equipollentib[us]. q[uia] illud sufficeret. ff. de arbitris. qui ter. §. i. et s. de ap[pellationibus]. ad audiam. u[nde] u[idetur] uidebatur n[on] ualere s[ententi]a. q[uia] no[n] continebat absolutio[n]em u[e]l c[on]dempnatio[n]em. ij. q. vi. §. diffinitiua. C. de s[ententia] et interlo. iud. p[er] sent. Item no[ta] q[uod] si p[ar]s p[re]s[en]s est c[on]dempnanda e[xprimatur] quis debeat c[on]dempnari. d[omi]n[u]s an p[ro]curator. de q[uo] plene d[ictu]m e[st]. s. de elec. querelam. et p[er] se[ntent]iam. sic. ff. q[uod] cuiusq[ue] uniu[ersitatis]. l. i. §. ult. ff. de usuris. uideamus. §. in fauigaria. C. de s[ententi]a [et] i[nter]passis. l. ult. et ij. q. iij. §. notand[um]. infi. q[uod] p[re]cipit[ur]. xxiij. q. i. q[uod] p[re]cipitur. uerba intentio[n]i. sic s. e. in intelligentia. et c. p[ro]pterea. u[bi] de h[oc]. et i. q. i. marcion. interpretamur. q[uia] interpretatio generalis e[st] et ius facit. et ab omnib[us] obseruanda. s. t[itulo] p[ro]x[imo]. Inter c[etera]. et C. de leg. l. i. et interpretari debuit potius. ut res ualeret quam periret. ex quo in dubium reuocabatur. ff. de rebus dubijs. l. quot[iens]. ff. de [uerborum] obli. quot[iens]. et s. e. abbate. est

Innocen. iij. patriarche gra[densi].

Olim tibi scripsisse recolimus. ut si canonici paduani. magistro. G. canonico paduano prebendam que tantu[m] residentib[us] de co[mmun]i conferetur. sicut uni ex alijs de canonicis presentib[us] et manualia beneficia no[n] conferrent. tu eos ad id. a. p. cessante c[om]pellere curares. qui no[n] q[ui]dem mandatum nostrum interpretari aliter quam deceat molientur. cum b[e]n[e]ficia principum largissime sit interpretanda. nostrum ap[er]ientes ducimus intellectum. uidelicet q[uod] p[re]bendam. q[ue] tantu[m] residentib[us] in uictu et uestitu de co[mmun]i confertur. ipsi magistro. G. plene. sic[ut] uni ex alijs residentib[us] iniungimus conferendam.

Olim. et c. canonico padua. absenti. al[ias] no[n] esset opus interpretatione. nec haberent causam retrahendi b[e]n[e]ficium suum. u[e]l male interpretando mandatum p[a]p[e]. forte erat in seruitio ep[iscop]i. et sic seruire intelligebatur eccl[esi]e. u[nde] n[on] debebat b[e]n[e]ficiu[m] suum p[er]cipere integre p[re]ter manualia. s. de cler[icis] no[n] resi. de cetero. et c. ad audiam. uel forte in seruitio domini p[a]p[e] in curia stabat. qui plus q[uam] presentes c[ens]ure intelliguntur. io uoluit p[a]p[a] q[uod] o[mn]ino tamq[uam] presentes. s. de cl[ericis] no[n] resi. cum dil. uel s[ecundu]m re[fer]t ubi esset. q[uia] p[a]p[a] sic uoluit. ergo sic seruand[um] est. lic[et] dum. xc. di. in memoria. manualia. forte q[ue] dantur singulis dieb[us] iuris tam[en] qui intersunt diuinis. sic fit in plurib[us] locis. aliter q[uam] dicerent. no[n]. q[uia] qui rescriptum principis maliciose u[e]l astute interpretatur infamis est. C. de leg. l. ij. solu[m]. princeps ip[su]m d[ebe]t interpretari. s. t[itulo] p[ro]x[imo]. Inter alia. u[bi] de h[oc]. et ff. de pretorijs stipula. In pretorijs. tam[en] q[uam]uis legat[us] ip[su]m interpretatur. s. de postul. c. i. §. si et a[lias]

V .d.

vl' pot intelligi ubi clericus bona p(ro)pria i p(ro)prias c(aus)as (con)u(er)tit. p(ro)p(ter) n(on) designato p(er)q(ue)
hec fieret. ul' sic designauit p(er)so(n)am negligens erat in hiis casib(us) p(er)tinet ad ep(iscopu)m
dioc. e. de ep(iscop)is et cl(er)i. nulli. et in aut(hentica) de ec. ti. §. siquis aut(em) p(ro) redemptione. et s.
de testis. tua. et c. Joh(ann)es. prior ergo melior e(st) cu(m) tu. dicat ab intestato dece-
dentium. q(ui)a n(on) d(icitu)r dece-
dere intestatus qui alii
(com)misit dispo(siti)o(ne)m ut sup(ra)
.q. de testis c. cu(m) tibi. b.

(con)suetudo legem interpretat(ur). s. de (con)suetud. cum di-
lec. Jo. Langissime. ff. de constit. pri. l. ult. et ii. q.
iii. c. preuaricator. insi. et xvi. q. i. fre(quen)s nec. et s. de
usu. pallii. c. i. simile. s. de donat. Cum dil. ar. c(ontra).
c. de in off. t. Si qui. c. de preci. impa. of. quot. ff.
nequid in loco publico. l. ii. c. merito. et xxxv. q.
iii. q(ui)a scripsi. et s. de (con)sanguinitate. q(ue) dilecto. et
s. de p(re)bendis. c. ult. s(ed) numquid in s(crip)t(i)s faci-
enda est larga interpretatio cum s(ed) i intellectum illi(us)
qui concessit sunt intelligenda. ar. ff. de v(er). ob. i-
ter stipulantem. dicas q(uod) no(n) q(ui)a l(itte)re potius restrin-
gende sunt q(uam) ampliande. s. de rescriptis. no(n) nulli.
et c. ult. ar. immo nec illud q(uod) indulgetur b(e)n(e)ficium
e(st) ita interpretando ut in multum ledat alium. s. de
p(re)bendis. relatum. et lxxxv di. florentin. n. Jo. Id(em)
colimbrien(si) ep(iscop)o et aliis ep(iscop)is in regno por-
tugalie (con)stitutis.

Cum in partib(us) u(est)ris sepe (con)tingat di-
uersa loca interdicto supponi. qui ge-
nerale ul' p(ar)ticulare dici debeat interdictum.
ap(u)d nos accepimus in dubium reuocari.
cum illi qui ab ecc(lesi)a romana. decorari p(ri)ui-
legio meruerunt. uidel(icet) ut cum generale in-
terdictum terre fuerit liceat eis ianuis cla-
usis. non pulsatis campanis. exco(mmun)icatis ex-
clusis et interdictis. suppressa uoce diuina
officia celebrare. interdicto particulari se as-
serant non artari. dicentes interdictum ge-
nerale dumtaxat cum regnum. uel saltem
p(ro)uincia tota subicitur interdicto. et i(nfra). Cum
aut(em) in p(ri)uilegio de regno ul' p(ro)uincia nil
expresse dicatur nomine t(er)re non solum
regnum ul' p(ro)uincia intelligi uolumus. ue-
rum et uillam et castrum. ut et in hiis loc(is)
ualeat q(uod) de generali dicitur interdicto.

Cum in partib(us) et i(nfra). ianuis. sic s. t. pe.
p(er)mittimus. et s. de p(ri)uil. q(uod) non nisi. in p(ri)ui-
l(egio). quib(us) p(er)mittitur ut possint celebrare diui-
na suppressa uoce et ianuis clausis et e(st). nil ex-
presse dicatur. q(uo)d nec aliquis d(ebet) interdictum ad
regnum u(el) p(ro)uinciam restringe(re) q(ui)a si p(a)p(a) de hoc
cogitasset illud in p(ri)uil. expressisset. s. de decim.
ad audiam. et s. de translat. int(er). nomine terre.
uide q(uo)d aliq(ua)n(do) uerbum simpl(iciter) positum intelligitur gen(er)-
al(ite)r de q(ua)cu(m)q(ue) terra p(ar)ua ul' magna. si. xx.
di. si romanoru(m). et s. de p(ri)uil. q(ui)a circa. et sic ge-
nerale d(icitu)r interdictum ex quo tota terra subicit(ur)
interdicto. siue sit ciuitas p(ro)uincia ul' uilla. q(ui)a ge-
nerale d(icitu)r q(uo)ntum ad locum illum cum nullus
excipiatur. In hiis locum uim. no. hic appellatio-
nis ampliari p(er) interpretationem. si. xxviii.
q. i. y(dolatria) idolatria et e. ar. odium ampliari et fauo-
rem restringi. ff. de iure. qui. no. infa. l. ii. c. ex-
ceptatus. ar. c(ontra). ff. de iud. et p(ost) cum quidam. s(ed) in
s(an)ctitate nulla e(st) ampliatio. ut dicta in p(rim)o notu-
la. Id(em) altisiodoren(si) ep(iscop)o.

Cum tibi de benignitate se. ap. c(on)c(e)s-
s(um) indultum q(uod) ordinatio clericoru(m) ab
ur

intestato decedentium in tua dispositione p(er)-
maneat nos consulere uoluisti an appella-
tio uocabuli clericoru(m) tam ad canonicos. qua(m)
ad n(on) canonicos extendatur. et i(nfra). Con. t. Re-
q(uod) appell(ati)o clericoru(m) non solum alios. s(ed) et ca-
nonicos (com)prehendit.

Cum tibi et i(nfra). ordinatio n(on) intelligas de reb(us)
clericoru(m) patrimonialib(us) ul' quas intuitu p(er)sone
acquisiuerint in ult(ima). r(ubrica). primiores succedunt clericis
intestatis. si non sunt (con)sanguinei eccl(esi)a succedit ei.
xii. q. ult. c. ult. s(ed) de reb(us) ecclesiarum de quib(us) alio(qui)
in uita sua in egritudine potant elargiri. s. de te-
stamentis. c. ad h(ec). et c. relatum. et s(ed) q(uod) ipsi poterant
(con)cessum fuit tunc ep(iscop)o p(er) hanc indulgentiam. al(ioquin)
iniqua fuisset h(ec) indulgentia. q(ue) in totum tolleret
i(us) alterius. c. de precib(us) impa. of. quot. et ar. s. de
of. ord. licet cum sint concordantiis. ap. clericoru(m).
Langissime sumitur hic uocabulum cl(er)icoru(m) p(ro) omni-
b(us) clericis sub dit(ionis) ipsi ep(iscop)o. ut (com)prehendat et canoi-
cos et omnes alios. q(ui)a ex quo simpl(iciter) et i(n)diffini-
te concessa fuit ordinatio rerum cl(er)icoru(m) decedentium
ab intestato de omnib(us) intelligend(um) fuit. si. s. e. pe.
ubi l(itte)re (con)cordantias de h(oc). sic appellatione beneficioru(m)
tam maiora q(uam) minora b(e)n(e)ficia intelliguntur. j. e. o.
pe. et c. pe. stricte cu(m) sumitur. j. e. pe. p(ro) clero tantum
cathedral(is) eccl(esi)e. indulgentia. n(on) large est interpreta(n)-
da. s. e. olim. ar. c(ontra). s. de translat. c. ult. Idem
preposito et capitulo placen(tino).

Cum clerici placentini iuramentum p(re)-
stent sub hac forma uerboru(m) ego tal(is)
ab hac hora in antea fidel(is) ero. et obedie(n)s eccl(esi)e
placen(tine) et domino n(ost)ro ep(iscop)o placentino. (con)su-
lere nos uoluistis. utrum intelligi debeat cler(us)
totius d(io)c(esis). an capitulum totum eccl(esi)e cathe-
dral(is). R(esponsio). nos g(e)n(er)aliter re(spondemus) q(uod) p(er) eccl(esi)e placentine
uocabulum in forma iuramenti p(re)scripti n(on)
d(ebet) intelligi totius d(io)c(esis) clerus. s(ed) capitulum intel-
ligatur eccl(esi)e cathedral(is). is tamen qui p(re)stat
h(oc) iuramentum ep(iscop)o tanquam capiti. pri-
cipaliter obligatur.

Cum clerici. et i(nfra). fidel(is) ero. de hac forma et q(ue) in
ea continentur h(abe)s. s. de iureiur. ego. R. et xxii. q.
ult. de forma. et si. xxi. di. q(ua)mquam. eccl(esi)a pla. uo-
cabulum. stricte sumitur hic h(oc) nomen eccl(esi)a placen-
tina. tantum p(ro) ep(iscop)o principali et canonicis eccl(esi)e cathe-
dral(is). et non p(ro) clero d(io)c(esis). et merito q(ui)a aliud est d(ice)re
clerus ciuitatensis. et aliud clerus d(io)c(esis). s. de rescri(ptis).
Radulfus. h(oc) nomen eccl(esi)a uarias h(abe)t significationes. qu(andoque)
q(ui)a tantum designat ep(iscopu)m. vii. q. i. scire. qu(andoque) uiros ec-
clesiasticos. lxiii. di. c. i. qu(andoque) ponitur p(ro) maiori p(ar)te
capituli. lxi. di. ap(osto)lica. qu(andoque) restringitur ad canonicos
maioris eccl(esi)e. lxiii. di. c. ult. et x. q. i. antiquos. et h(ic).
qu(andoque) designat quamlib(et) eccl(esi)am p(ro)uincie. s. de usu
pallii. cum sup. sic appellatione clericoru(m) om(ne)s intel-
liguntur. s. e. pe. qu(andoque) designat (con)gregationem fi-
delium. de (con). di. i. eccl(esi)a. et sic sumitur ii. q. iii. eu-
gelicandam. q(uod) p(ro)batur. s. t. pe. c. pe. et si capitulum
et merito q(ui)a non est tanta conn(exi)o inter ep(iscopu)m et ali-

.d.

as eccas quanta est inter epm & eccam cathedralē.
s. de testamentis requisisti. uls. medium. cum qua
ipē efficitur unum corpus. & ipi membra. s. de his
q̄ fiunt a p. sicut. principalis. ergo secundario tene
tur eccē. q. uls. p hoc quod mediatur. qr si tenetur epo
tenetur eccē. vij. q. i. scire. g° uidetur q. hēt plura
dnos. q. n est uerum. qr nō censetur diuisi. Id
pelori sc̄i fridiani lucan.

Querenti quid p censuram eccam debe
at intelligi. cum hī clausulam in
nostris litteris apponimus. R. q. p eam n
solum interdci. sz suspensionis & excoicati
onis sententia ualz intelligi ut iudex di
cretus. rerum & psonarum circumstantiis
indagatis ferat quam magis uiderit ex
pedire.

Querenti & j. p eam s. censuram. q. ē nomen
generale ad ea que sequuntur sic & uerbum corē
tionis depositionem & continet. ar. l. di. cum a
ces. ff. de. of. psidis. legatus. s. de statu. mo. ea q̄.
ē. q. si alteris. ar. c̄. nam & uerbum cohercēdi ma
iorem animaduersionem contin3. ff. de. of. p asur.
memisse. infi. ar. tn̄ contrarium uir. qr si iudex ita p
nuntiat. ssim fecisti. nec distinguit de priuata relig.
ff. de penis. si preses & cuiuid inetum mandat.
& si aliis psationibz cā mandati ex soluta sit q.
q̄ in uerbe mandato erit actō mandati. dum tn̄
expediat mandatori. ff. mandati. si quis p eo. vl.
& sic cum dico unum excoico. utramq3 sn̄iam i
maiorem & minorem intelligere debes. s. e. p̄e. c.
plt. psonarum. h iō dicit qr in penis i ponendi
dignitati deferendum ē & psone. s. de. of. deł. sa
ne. & c pastoral. & ar. l. di. cum a ceca. mag. qr &
plectendo & ignoscendo h solum bn̄ agitur ut
uita hoim corrigatur. xxiij. q. v. prest. sic. s. ut lit.
nō. c. qm̄. in fine. & ut crescente contumacia crescat
pena. ff. de penis. relegati. Idem cesar aug.
epo.

Quid p noual uocabulum intelligi de
beat. t. f. requisisti. licet autem q̄
dam dixerint. q. nouale sit terra precisa
que anno cessat. aliis asserentibz. q. ex sil
ua que arborībz extirpatis ad cultum redi
gitur fieri nouale dicatur. q̄rum utraq3
interpretatio ex ciuilibz legibz colligat. nō
tamen inquisitioni tue. t. R. q. eam credi
mus predecessorum nrōz intentionē fu
isse cum pijs locis indulgentiam de no
ualibz concesserunt ut nouale intellexe
runt agrum de nouo ad cultum redactū
de quo non extat memoria. q. aliqn̄ cultus
fuisset. sz nec de quibz tali nouali credi
mus eis indulgentiam forte concessam.
n de illo dumtaxat. cuius decimā religio
sus post quietus absqz graui detrimento p
rochial eccē detinere. cum talis sit sepe loci
incultus de quo parrochial eccā magnos
pcipit decimarum rōne puentus.

Quid p nouale & j. dixerint. p legem illam. ff.
de uerborum sig. silua cedua. ē. uls. aliis asseren
tibus. p illam legem. ff. de finium. c. amoto. l. uls.
ē. uls. legibz. predictis. indulgentiam de noualibz. s.
de decimis ex parte de nouo. sic s. e. c. i. & mancipi
a dicunt nouicia q̄ anno seruierunt. ff. de. pub. &
uecti. l. uls. ē. quot & uinum dr̄ nouū q. non tn̄
annum. ff. de tritico uino & oleo leg. l. uetus. & ggs.
nouas appellat nuptias q̄ infra annū con...
contrahunt. xxx. q. vij. c. i. sic uir q. nouale dici de
beat infra annum. sz h nō est uerum. immo ex quo terra de
nouo redacta ē ad culturā de q̄ nō extat memori
a q. culta fuit spetit nouale cum a decimi
rum. ex quo semel fuit nouale. s. de priuil. c. uls.
& ar. s. de decimis ex pte. magnos ergo a contrario sen
su uidetur q. si nullos uel modicos asueuit ha
nc. redibit eccā parrochialis de illo nouali & pt
tempa mutacumqz. q. est uerum. s. de priuil. c.
uls. ar. c̄. xxx. q. iij. q. scripsi. sicut dicitur de fun
do dotali & cum soluto mřio adhuc dotal. dr̄.
ff. de fundo dotali. etiam dirempto. tn̄ potest dici
ut dixi. io. & t. q. si eccā prochial i tractu tempo
ris incipiat ledi grauiter desinit esse nouale. ar.
s. de donat. a psice. & ar. in iiij. decretal. licet hic ui
deatur respicere principium noual. si. n. priuilm i
cipiat ee iniquum pdittur priuilm. s. de decimis.
suggestum. ar. & lxij. di. ē. uni. & ff. de uulga.
& pupil. cū sit ex facto. & ab eo q. diu eqm uisū
est receditur pter euidentiam utilitatem. ff. de
constit. prin. l. plt. g° eadem ratione ppt enorme
dampnū receditur ab eo q. diu optentū est. ar.
sp erit nouale. s. de priuil. c. uls. Idem albi
f. & p. monachis alcobatie.

Venerabili f. n. colub. epo. didicimus
conquerente q. cum fres scē crucis m
onasterium de aug. sub ptectione sua nu
per receperint. q. suis predecessoribz epalia
iura consueuerat ab antiquis temporibz ex
ibere. nunc quodam de canonicis suis sn̄
suo assensu. ibi scō priore occasione cuius
dam priuilij. a. c. pp. ueritate tacita im
petrati. eidem epo obedientiam denegant
exibere. Inde sumpta occōne. q. d. p matri
cem eccam non cathedralem intelligit. sz
romanam & j. Ideoqz mandamus quaten
nus si nobis aliud non occurrerit. ppt q.
dictus prior non debeat dyocesano epo re
spondere. uos eum ad eam pstandam. sic
predecessores eius p decessoribz epi prestiterūt.
p censuram eccasticam cōpellatis. nō obstā
te priuilegio. in preiudicium consuetudinis
eccē. p surreptionem optento. Nos. n. p ma
tricem eccam cathedralem. uolumus intel
ligi nō romanam.

Venerabili & j. p matricem. forte in priuilo il
lo continebatur saluo iure matricis eccē & nomi
ne matricis eccē intellr̄ que lz eccā cathedral. hui
di. ē. ex tuis. & xij. q. i. uidentes & hic i fine. t. intel

ut uita hoim corrigat

pro

ligit. n̄ ō attendentes q̄ qui nimis astute interpretat̄
principis beneficiū notatur infamia. C. de le. et se.
q. l. ij. lau. si aliud. puta privilegium exemptionis.
quā nulla prescriptio in h̄ valeret. s. de prescrip. cū
non liceat. t. volumus. et nos idem velle debem̄.
ex quo illud precipit observari. xi. di. quis nesci
at. et eius interpretatio i. nl̄ facit quo ad hoc. C. de
leg. et se. q. l. fi. lau. Idem albi sc̄e genoue
fe. decano. et cancellario parisien̄.

Ex parte in xp̄o dilecte filie
comitisse blesensis et .J. proposuerit
nuntij comitisse q̄ cum ipsius prepositus
quemdam latronem cepere et iustitia fu
erit inde facta. latro fuit p capitulum car
noten̄. post factam iustitiam requisit. q̄
eum in terra sua fuisse dicebant et .J. ver
cum sup h̄ de parendo iuri comitissa cauti
onem offerret canonici carnoten̄. terram
eius vicecomitiss fecerunt interdicto suppo
ni. q̄ relaxare noluerunt. n̄ prius solueretur
emenda. Dicebant enim in carnoten̄ eccā p̄
uilegium contineri. q̄ nemini liceat exco
catis vl̄ nominatim interdictis p canoni
cis carnoten̄. absq; congrua satisfactione i
absolutionis beneficium indulgere. ad
intelligendam ḡ clausulam privilegij me
morati. credimus distinguendum. utrū i
aliquem. interdicti vl̄ excōis sententia fuerit
plata. p contumatia tm̄. q̄z .s. citatus sta
re noluit iuri. vl̄ etiam pro offensa. q̄z vi
delicet iniustus noluit maleficium emendare.
In primo casu credimus q̄ congrue satisfieri.
ut sententia relaxetur. si prius sufficiens
standi iuri cautio tribuatur. In secundo
vero. si offensa est manifesta non credi
mus satisfi. congrue. ut relaxetur senten
tia. n̄ prius sufficiens prestetur emenda. Si u̇
dubia est offensa est sufficere credimus ad
relaxandam eamdem. si parendo manda
to expetens satisfactō prebeatur.

Ex parte et .J. cum ipsius .s. comitisse. propositu
layeus. officiat. laue. clausulam. premissam .s.
nemini liceat excoicatis vl̄ nominati interdicis
p canonicis carnotensibz absq; congrua satis
factione absolutionis beneficium indulgere. quā
tribes .j. c. px. p contumatia. non ur̄ q̄ hec distic
tio locum habeat. utrum quis excoicetur p cri
mine an p contumatia. q̄z nemo excoicatur n̄
p mortali et cui aliter non pot corrigi. xi. q. iij.
nemo. in fi. ij. al. di. sz illud et xxiiij. q. iij. tam
sacerdos et xi. q. iij. certum. Immo vn̄ hz locum h̄
distinctō. quicumq; n. vocatus legittime ad
iudicium. nō venit p quacumq; re contumax
reputatur. Sed propter talem contumatiā excoica
ri pot. si res sit talis q̄ actor nō possit in posses
sionem mitti. s. ut li. n̄. non cō. tue. et tunc suf
ficit prestare cautionem. standi iuri. q̄z p sola
contumatia excoicatus fuit. s. q̄z non venit et n̄
p re aliqua. q̄z nondum constabat i quo teneret̄
actori. p offensa tunc excoicatur. puta admisit
maleficium. et illud fuerit notorium. vl̄ p sniam
vl̄ rei evidentiam vl̄ p confessionem. j. c. px. et .s.
de cohita. cli. c. ult. et condempnatus de ipō malefi
cio cum nō satisfaceret fuit excoicatus. hic talis
non dz absolui nisi primo satisfaciat cui cō
stet de maleficio suo et tm̄ hic interuenit contu
matia. antequam excoicaretur. q̄z non soluit in
termino constituto. sz directe hic excoicatur. q̄z
nō satisfecit. sz in alio casu non. nisi q̄z nō ue
nit. idem esset si maleficium notorium esset.
si publice proponatur. quicumq; fecit tale male
ficium satisfaciat leso usq; ad talem diem. alia
sit excommunicatus. post terminum non absolue
tur si veniat ad iudicem et petat absolui. nisi
satisfaciat. xxiij. q. ult. pessimam. et ita bona est
distinctio. preterea superfluum videbatur privi
legium istud. q̄z de iure communi illud competit.
quibz q̄ nullus absoluatur priusquam satis
faciat. ut c. pessimam. et .s. de of. del. ex litteris.
xvij. q. iiij. de proborum. et xi. q. iij. excellentissimū.
in fine. et .s. e. ti. px. parrochianos. pot dici. q̄ d̄. p.
solet plus timeri et ē. xxiij. di. q̄ quam. et .s. de
treue. Si aduersus. multa enim conceduntur
que sunt de iure communi. xxiiij. q. ij. Sane. in
fi. xxiiij. q. ij. admouere. ibi viaticum tibi acce
dimus. et tm̄ omnibz penitentibz in fine datur.
s. de peni. et re. q. d̄ inte. et .s. e. ti. px. prinitimus.
Quid si aliquis ita pauper sit q̄ non potest sat
facere prestet cautionem q̄d satisfaciat cum p
uenit ad pinguiorē fortunam. s. de solutiōibz.
odardus. q̄ si cautionem prestare non pot. tē
iuret. ar. C. de epis. et cli. auth. generaliter. pre
stet quam pot. s. de dote. post diuor. re. c. plr̄. li
cet videretur q̄ tal̄ casus nō excusee. ar. s. de
rapto. sup eo. et. C. de fiuris. subtractō. nā q̄z
aliquis non absoluitur propter delictum suū.
sz differetur absolutio. xi. q. iij. qui iubente. p
viij. di. si quis a deo et xxvi. q. vij. Sacerdos. et.
s. de of. ord. Significauit et xi. q. iij. Si q̄s epc̄
dampnatur. nulli tamen finaliter est pnia
deneganda. xxvi. q. vi. Si pb̄r. et c. sequenti q̄z
eccā nulli claudit gremium suū. C. de summa
trinitate. l. ult. prope finem. Si citatus. trinis
dictis vl̄ uno peremptorio p omnibz. xxiiij. q. iij. de
illi. cito. ff. de re iud. contumatia. unde ur̄ q̄d
nō veniens ad primam citatōem nō sit contu
max. q̄. C. de iudic. Sancimus. et .s. de pari. querelā.
Ubi de h̄. Iussus. et hec contumatia est. ff. de rei
uen. Qui restituere. et nō excoicatur quis nisi
p contumatia. Sz h̄ intellige ut dixi in glosa
magna. sufficiens. sic .s. de sequestr. ad hoc.
Sufficiens cautio est si pignora vl̄ fideiusso
res dentur. ff. mandati. si mandato. C. ult. de
hoc dēm est .s. ut lite non contest. cum. s. in aliq.
manifesta. ex hoc verbo orta fuit contentio ā de
terminatur p ut dr̄. j. c. px. Si uō dubie. quū

ergo iussit iudex maleficiu emendare. si non
fuerit manifestum. Jte si sententiando iussis-
set. sunt notorium p sniam. s. de cohitatione
cli. c. ult. qr non potest ee dubia offensa. Et o. i.
qz iubetur a iudice sententiando. xi. q. iii. qui
iubente. ff. de re iud. q iussit. et hoc si non dz. si
cum res est manifesta. xi. q. iii. graue. qz iubeo
iudex nō sententiando ut si statim nō compareat
coram eo. ptes reus confitetur. qr confessus p iu-
dicato habetur. ff. de confessis. l. i. C. e. l. una. si tm
precipit ut satisfaciat. non h facit sententiando.
qr nō omnis uox iudicis auctoritem rei iudicate
continz. C. de sententiis et interlo. iud. ex stipu-
latione. et. iii. q. vi. h quippe. et adhuc pot reus
allegare errorem suum. ff. de confes. l. ii. unde si
est res manifesta et ita pot intelligi qd hic di-
co. ubi sic ad querimoniam alicuius de aliq offen-
sa eam exprimendo iudici. ipse iudex precepit re-
o ut satisfaceret illi usqz ad certum terminu. aut com-
pareret coram eo responsurus. alr excoicabat illu.
ni alterum istoz faceret. ille nō uenit et sic i-
fuit excoicatus. si iste petat absolui: sufficit
q pstet cautionem standi iuri. qr offensa modo
dubia est. et si fama sit qd id fecerit. ul quod
iudex a pluribz h intellegit. Idem comitis-
se blesen.

Cum olim p canonicos carnoten. que-
dam capitula contra te fuerint allega-
tum q diceret in ecce sue priuilio contineri.
ut uidelz nemini liceat excoicatis. l. notorie
tim interdic. p canonicos carnoten. absqz
congrua satisfactione absolutionis benefi-
cium indulgere et c. Qr uero dum solum
nodum dicitur ligauisse. propter h q eisd
canonicis uelud asseris proponentibz illam
offensam esse manifestam. non que iu-
dici. nec que alij. sz que sibi tm modo ma-
nifesta uidetur: offensam illam nos rese-
bimus intelligere manifestam. q ul p con-
fessionem uel p probationem legittime nota
fuerit aut euidentia rei que nulla possit
tergiuersatione celari.

Cum olim et i. allegatum. s. e. px. qd contine-
tur hic. i. ibi nemini et c. uz ibi. qr uo. dum
ansā soluimus. qrz di ansa aurica amplio-
re uittei ul cantes q manu tenetur. hic di a-
sa nodus auris et facil ad soluend ita factus
q si recte trahitur capud fili omio solutus e
nodus. Si male ul non recte trahitur nodus
ligatus remanet. Jta contingit hic in solutio-
nem questionis precedentis dec. de offensa manife-
sta. quam modo soluit. hic infertur a pte. c.
proponentibz et male si que iudici et hoc fatuu e
tas dicere ut sibi credendum esse in preiudici-
um alterius. Jmmo iudex f motu animi sui et
f sensum suum iudicare tenetur. s. de consue.
ad nram. s. de renunciat. in presentia et s. de
testibz in nra. et. iii. q. vii. iudices et secundum
q sibi uidetur. ff. de aedi. qualesc oium rerum secundo
leges et canon. in autii. de iudicibz. C. Qr nō coll.
vi. Jn autii. de defen. ci. C. iusiurand. coll. iii. Sed
lz q illud dicatur manifestum q iudici ur. Sic
illud dicitur pbabile q ei uidetur. s. de ap. ut debi-
tus. Ro. licet ad opinionem iudicis referat qd
dicatur pbabile. ut p hoc possit et debeat applioni
deferre. s. de applr. cum spiale. et s. e. px. Secus ad.
fi. secus e in manifesto. illud enim proprie di mani-
festum q nō eget pbatione. xi. q. iii. cor. Sed hic
sumitur manifestum p notorio. ut p ut. infi. dr. et. ii.
q. i. de manifesta. Jntelligere. qd et nos sic intellige
oportet. s. e. generali. Si. s. de rerec. cum px. qr int
pretatio principis ius facit. s. e. px. int alia. et C.
de leg. l. i. et ult. p confessionem et p sniam. sic s. de
cohi. cli. c. ult. Idem epo et cantori attreba- et multi.
cen.

Abbate sci siluani ambianen. uiam u-
niuerse carnis ingresso cum eiusdem
loci monachi elegissent quendam de ipsiu
gremio ecce in abbatem et confirmationem e-
lectionis a morin. epo nequiuissent aliqua-
tenus optinere eam a se. ap. petierunt. C. Ce-
terum procurator monasterij sci bertini pro-
posuit ex aduerso. q cum scdm approbatam con-
suetudinem et priuilegia ro. pon. abbes altiaceñ.
debeant de monasterio sci bertini semp assu-
mi. hi electio erat non inmerito reprobanda.
ut pote contra consuetudinem diuturnam et p-
uil. se. ap. attemptata. et altiaceñ. monachi.
debeant de iure compelli ut de monastio sci b-
tini. psonam ydoneam sibi eligerent in ab
batem et c. Nos igitur depositionibz testiu
diligenter inspectis. inuenimus ee pbatu.
q et. quadraginta annis et c. monachi alti-
acen. abbem sibi. de sci bertini monasterio e-
legerunt et cum quadam uice quendam al-
ciacen. monachum elegissent. eius electio
robur habere non potuit. donec apd mona-
sterium. sci bertini pfessione fcā post aliqn-
tum temporis. qui. s. eiusdem loci abbi et conue-
tui placuit. in altiac. extitit abbem assumptus
ex priuil. quoz. ro. pon. argui poterat altia-
cen. abbatem fore de sci bertini collegio eligen-
dum. Nam in priuil. paschal. pp. hi capi-
tulum appareret insertum. subrogationem ab-
batis penes monasterium sci siluani. ap mo-
nasterium alciacen. infra preceum temporis
more. in nra semp concedimus dispositione
psistere in priuil. f calixti hi capitlm inue-
nitur. porro iuxta paschalis pp. decretum ab
batis subrogationem penes alciac. nō alium
de q de uro monasterio fieri auctoritate. ap.
decreuimus. ad hec aut pars aduersa respondit.
q si f pbaretur q infra pdcm temporis spatiu.
de monasterio sci bertini. semp fuit. abbas al-
ciac. assumptus ex h dici non poterat. qd con-
suetudo antiqua. quasi contradictorio iudicio

fuerit introducta cum in memorati garri-
ni electione pro bono pacis extra iudicium pro-
cessum tacite dinoscitur. et c. preterea. cum
paschalis pp. subrogationem abbatis sancti silua-
ni monasterio sancti bertini secundum morem
preteriti temporis dixerit concedendam. nec de
more preteriti temporis vel consuetudine fiat
fides. per eius priuilegium et similia. multum sancti
altiacensis monasteria poterat preiudicium ge-
nerari. contra quod fuit ex aduerso responsum.
quod hec determinatio secundum preteriti temporis
morem. et causaliter et conditionaliter potest intelligi
et tam ad personale quam impersonale uer-
bum referri. Si enim uerbum impersonale
determinet conditionaliter intelligitur. et est sen-
sus. concedimus subrogationem abbatis sancti sil-
uini apud altiacense in nostra semper disposi-
tione consistere. secundum preteriti temporis
morem. i. si mos preteriti temporis talis fuit.
Si uero uerbum determinet personale causa-
liter debet intelligi. ut sit sensus. concedimus se-
cundum preteriti temporis morem. i. quia mos pre-
teriti temporis sic optinuit subrogationem et est
hic contra sensus rectior esse uidetur. quia cum pri-
uilegium sit lex priuata et lex non debeat
esse obscura. nec captiosa. sed certa et manifesta.
nec esset priuata. nisi aliquid specialiter in-
dulgeret. profecto sic intelligenda sunt illa
uerba. ut res de qua agitur. ualere possit po-
tius quam perire. maxime cum supradictus
c. pp. qui eidem paschali e uicino successit.
uerbis equiuocis huius determinationem il-
lam penitus amouerit. ut ambiguitas tol-
leretur. et quod dicebatur in concessione pas-
chalis. ut uidelicet subrogatio abbatis sancti siluini
in apud altiacense. in dispositione abbatis
et fratrum sancti bertini. semper consisteret. ipse muta-
uerit decernens subrogationem ipsius ab-
batis. non aliunde quam de monasterio
sancti bertini faciendam. huius ergo diligenter au-
ditis. monasterio sancti bertini adiudicauimus.
dignitatem hanc. ut quotiens in altiacensi mo-
nasterio abbatis electio imminet facienda. al-
tiacensis monachi de cenobio sancti bertini perso-
nam ydoneam sibi eligant in abbatem ita
uidelicet ut tam diu monasterium ipsum hu-
ius honoris debeat prerogatiua gaudere donec
ibidem uiguerit obseruantia regularis. et
ydonee persone inueniantur in illo. que pos-
sint in abbatem assumi.

Liberte. et c. consuetudinem. ex hoc uidetur quod bene
sit recipiendus talis intellectus. preto iure eligendi ra-
tione consuetudinis. et si causa alia siue titulus non
allegetur. sic supra de causa possessionis. cum ecclesia. et extra de electione. cu-
mana. ff. comm. pre. uenditor. §. si constet. et supra de
consuetudine. cum dilectus que similis est huic. xvi. q. iii.
seruiendum. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. ult. et ix. q.
iii. conquestus. lxiii. di. cuma. sed contra. quia ex so-
lo cursu temporis non tollitur obligatio. ergo nec indu-
citur. ff. de act. et ob. obligationum. §. placet. et supra
de prescript. si diligenti. so. circa ius eligendi non
sufficit probare consuetudinem prescriptam. de hoc dicitur
est. supra de causa possessionis. cum ecclesia. dic ut ibi. Jo. de monta-
sterio. sed cum seruitutem sibi deberi dicat quomodo
petat ut aliquid sibi fiat cum seruitus potius sit
ne aliquid fiat. quam ut aliquid fiat. ff. de seruit. que
est §. i. so. Jus autem nostrum habet eligere. hoc iure ser-
uitutis debite petit ne aliunde eligat quam de
suo monasterio. ut infra patet. et ita ne aliud fiat.
petitur. uel uerius dicas quod bene petit iure seruitu-
tis ut aliquid fiat. ff. si seruit. uen. si forte. §.
ii. monachi. hoc modo bene probatur seruitutis pos-
sessio. s. quia prohibitio facta est ne ille esset abbas. et ad-
missa fuit. quia per hoc quod prohibuerunt crediderunt uti
iure suo quod exigitur in seruitutibus. licet non contra
non credas te iure tuo uti. et paratus sis prohibere im-
pedientem. non acquiris seruitutem tempore. ff. de
itinere actu. quia priua. l. ult. et ar. ff. quemadmodum
seruitus amit. l. ult. Quid enim si uicinus tuus
propter paupertatem. uel forte quia non curauit per
c. annos huius edificium suum depressum non ex-
tollens illud. numquid propterea debet tibi seruitutem
altius non tollendi. certe non. nisi crederet te ius ha-
bere. quod presumitur si aliquem prohibuisti interrumpe
prescriptionem. interpellare enim debes contra uicinum si
usucapere uis. ff. quemadmodum serui. amit. Si quis
alia. §. si seruius. ites. vi. nec. porto. hic incipi-
unt ista priuilegia calixti pp. uidelicet ibi ad hoc. iux- *spacium. xl. annorum.
ta paschalis. hic allegatur priuilegium. et preterea
prescriptio. ut e. supra patet. sed prescriptio et priuilegium contraria
sunt. quia qui allegat priuilegium. tacite prescriptionis
renuntiare uidetur. supra de prescript. veniens. quia quod me-
um est ex alia causa meum fieri non potest. supra de fi. in-
str. inter dilectos. dic ut dixi. supra de prescript. audiuis
in glosa que incipit. Sic ergo abbas et est ibi sibi al-
legabatur prescriptio et priuilegium. uel melius. hic
allegabatur consuetudo non prescriptio. et consue-
tudo debet esse prescripta. supra de consuetudine. cum dilectus.
et ita consuetudo probat usum priuilegiorum. b. spaciu-
m. xl. annorum. iudicio. ad hoc n. ut consuetudo ualle-
at oportet ut sit obtenta contradictorio iudicio si ex ad-
uerso negetur consuetudo. ff. de leg. cum de consue-
tudine. et alia contrariorum tenetur. supra de consuetudine. cum viii
tanto contradictorium iudicium dicitur puta cum ego
dicerem hoc esse consuetudinem aduersarius diceret
non esse consuetudinem. et iudicatum fuit quod erat con-
suetudo. sicut n. in seruitute uel libertate prescri-
benda requiritur prestatio. ff. quemadmodum seruit.
amit. Si cuncta alia. §. ii. sic uero quod requiratur in con-
suetudine prescribenda. Jo. fides. ex hoc uero quod si in
priuilegio aliquid fiat mentio consuetudinis. uel
priuilegii. quod necesse sit priuilegium exhiberi. c. di. con- illos
morem. xxvi. di. Jeiunium. ix. di. ut ueterum. xxv.
q. ii. sciemus. In autem. ut sponsali. lar. §. et hoc in
supra. ar. contra. quia non uidetur quod hoc requiratur in
publico instrumento. xix. di. Si romanorum. et in

& in auten. ut fratr. filii. §. i. & C. de donat. si ea q.
ff. de donat. ex hac scriptura. ff. de administra.
tu. cyrographus. ad h. distinguunt quidam inter
publica instrumenta & priuata. ut in publico
instrumento non sit necesse probare uel exhibere illud.
de quo fit mentio. secus in priuato. sic alii dicunt
quod si in priuilegio inseritur totus tenor alterius non
est necesse aliud exhibere. Sed istud non sufficit quia
adhuc posset esse falsitas in bulla & in aliis. s. de
priuil. cum olim. in fi. Alii probabilius dicunt quod
si auctoritate iudicis priuilegium uel aliquod rescrip
tum est renouatum. uel in alio priuilegio insertum.
non est necesse illud exhibere. secus si per tabellionem
tantum. quia publicato coram iudice facta fidem facit.
licet postea perdatur instrumentum. C. de testis. pu
blicatis. Item quia iudex diligentius singula facit quam
tabellio. quia non est credendum quod iudex sine cause
cognitione causam quid faciat. sic nec uenit sile-
esse quod auferat alicui legitimas exceptiones. s. de
of. del. ex parte. Sed predictis omnibus obuiat. s. de
re iud. cum inter uos. in fi. s. de fide instr. Inter.
Sed dicas quod si constat quod instrumentum sit pu
blicatum coram iudice non est necesse illud exhi
bere. si aduersarius uelit docere de falsitate illius
tunc debet exhiberi. licet primo imposita sit fides ei. si
iurauerit se illud perdidisse. C. de fide instr. l. ul.
&. Io. causans. ut h. dicto secundum. accipiatur
pariter. uel per hoc personale. s. hoc uerbum accedimus.
impersonale. vt. s. hoc uerbum consistere. v. sensus
est quod referatur ad personale uerbum. lex priuata.
di. iii. priuilegia. captiosa. di. iiii. erit autem. vn
statutum fuit ut per consecutiuam tantum seruaretur
tur lex. C. de ueteri iure enu. l. i. in fi. & ff. ad
municip. l. i. in fi. ualere possit potius. ff. de u
su. & ha. l. diuus. in prin. ff. de reb. dub. quod.
ff. de seruit. si cui. & l. sequenti. & s. de priuil. in
his. & xvii. q. iiii. questi. xii. q. ii. si quos. & q. v. quia.
s. de conuersi. coniuga. quidam. ar. s. de fide in
str. Inter dilectos. ar. contra s. de of. del. cum sit. & ff. de
iure codicill. l. i. & ff. de heredib. inst. quot. enucia
no. i. primo. altiacen. monachi. vide qualiter pro
pronuntiat & secundum priuilegium & secundum ius commune. secus
ius commune ad iudicat electionem ipsi capitulo sancti sil
uani altiacen. secundum priuilegium. ut eligant de m
onasterio sancti bertini & sic tenuit electionem sed non
liberam. quia non eligunt undecumque uelint. sic re
ducitur priuilegium ad ius commune. s. de consuetudine.
cum dilectus. io. personam ydoneam. Et si h. non
esset dictum tamen sub intelligebatur. s. de e
lectione. cum quis. ff. de seruit. l. si cui. & pater acceden
ixori ut filiam communem cuicumque uoluit copu
let. non tamen intelligitur ut eam copulet tutori. ff.
de ritu nupt. quamquam donec ibidem inuenitur. ar.
quod si priuilegium detur alicui monasterio destruc
to monasterio destruitur priuilegium. ar. xvi. q. vii.
& h. scripsimus xxv. q. ii. §. ult. in fi. Item ar. quod
cessante causa cessat priuilegium. s. de decimis. sug
gestum. & xvi. q. i. generaliter. C. de testo. mili.

l. ult. Instit. de auctore tuto. §. ult. & instit. de pupil.
sub. stit. §. qua ratione. lxxiii. di. §. cum. & lxi. di.
§. hiis omnibus. & s. de uita & ho. cle. c. ult. & s. de no
ui oper. nun. cum ex iniuncto. Sed pone quod nullus
reperiatur ydoneus in monasterio sancti bertini dum
uacat monasterium altiacen. uel quod ibi non seruatur
obseruantia regularis. si eligunt de alio monasteri
o numquid fit eis preiudicium. quo minus teneantur
eligere in altiacen. de monasterio sancti bertini. Si
persona est ydonea uel obseruantia reformata quando
preiudicatur eis. ar. extra. s. de constitut. cum uenissent.
& s. de rescript. constitutus. quia unico actu perdit priui
legium. vt ibidem dicitur & hec littera multum uide
tur facere ad h. sed non credo quod fiat propter h. preiudi
cium. cum postea aliquis erit ydoneus. ar. s. de e
lectione. quia diligentia & ff. de seruit. rus. pre. atilicianus. et
hec littera non contradicit. quia non priuantur nisi cum
persona non inuenitur ydonea uel ordo regularis non
uiget. Sed cessante causa illa priuilegium locum habet. ar.
C. de curat. fu. l. plene & s. de t. pre. duobus. secundum unum in
tellectum & melius. s. de of. del. prudentiam. §.
sexta. Sed pone quod ille electus uixit. xl. annis. secundum
quod preceptum est contra priuilegium. videtur quod
sic. s. de priuil. accedentibus. & s. de causa pos. cum eccle
sia uictana. nec adhuc credo quod perdant priuilegium. quia
non possunt uti illo tempore priuilegio. vnde non
obest ar. l. predicte. accitanus. quia priuilegium non perdi
tur nisi per abusum. uel si uis dicere quod contra pre
scriptionem restituuntur ex clausula generali. ff. quibus
ex cau. ma. l. i. quod munitur in l. atilicianus. secus
uideretur si ubi non uiguit obseruantia regularis.
quia culpa illorum contingit & culpa imputetur. ar.
uel quia delictum ipsorum non debet tollere priuilegium
monasterii. Item contra [illegible] colocen.

Super quibusdam manda[torum]

articulis & c. tua deuotio postulauit.
a nobis qui sunt dicendi heretici manifesti.
Et quo dixerimus heretici. illos intelligendos
hereticos manifestos. qui contra fidem catho
licam publice predicant. aut profitentur. seu
defendunt errorem. uel qui coram prelatis
suis conuicti sunt. uel confessi. uel ab eis sen
tentialiter condempnati. de heretica prauitate.
quorum bona propria confiscantur. & ipsi iuxta
legitimas sanctiones puniuntur. Prete
rea cum pedagia. guidagia. saluaria. tibi
legatus indulserit memoratus. auctoritate apostolica
diximus declarandum. illa esse pedagia. sa
luaria. guidagia. interdicta. que non appa
rent imperatorum uel regum. uel lateran. con
cilii largitione concessa. uel ex antiqua consu
etudine. a cuius tempore non extat memo
ria introducta. & c. Cum a legato receperis i
mandatis ut de te conquerentibus secundum suum
uel alterius legati. seu iudicis ordinarii. uel
delegati arbitrium. iustitiam exiberes. hoc
taliter intelligendum esse censemus. ut in
omni causa que ratione personarum uel rerum.

Super [illegible] [illegible] credit qui dicantur heretici manifesti [illegible] quam
[illegible] predicta [illegible] guidagia [illegible] quam
intelligit [illegible] laycos qui de se [illegible] debetur
in foro ecclesie [illegible]

ad ecclesiasticum forum ptinet. ac sup uni-
uersis capitulis. que p pace seruanda sunt
p dnm legatum statuta. ul' auctore ap. sta-
tuenda. Item uiduis. pupillis. orphanis.
& personis miserabilibz teneatis. in iudicio
eccio. respondere.

Sup quibusdam &c. publice predicante. & ita e-
uidentia rei notorii heretici sunt. cum eorum factum n̄
possit aliqua tergiuersatione celari. istis .n. modi
qui hic enumerantur manifestum q' pctm dz
reddi notorium. s. e. cum olim. & s. de cohi. cle.
c. ulti. v. defendunt. & isti defensores hereticorum ex-
communicati sunt. s. de here. excoicamus. § cre-
dentes. & tales dampnabiliores sunt. quam ipi
heretici. xxiiij. q. iij. qui aliorum. & e ad hoc. ar. C.
de his qui latrones. occul. l. i. & ij. Similiter a cep-
nati. s. de here. ad abolendam. Afficiantur. s.
de heretic. excoicamus. i. respo. puniuntur. p iudi-
ces seculares. & si clerici fuerint: prius a suis ordinibz
degradati p'sente iudice seculari qui ipos recipit
in suum forum. s. de here. c. ad abolendam. § i.
& c. excoicamus. i. respo. de quorum pena notatur.
s. de heret. c. plt. Pedagia. pedagia dicuntur que
dantur a transeuntibz in locis constitutis a prin-
cipe ut hic sequitur. Guidagia dicuntur. q dan-
tur p ducatu p terram alicuius ut securus uadat.
Salinaria dicuntur que dantur p sale. oia ista
dicuntur portoria. C. de uectigalibz & comissis.
l. iij. nec dicenda sunt ista n cum negotiationis
causa aliquid portatur. secus si ad ppriam utilitatem u'
(ad utilitatem) fisci aliquid feratur. C. e. t. uniuersi. Jo. Imperatorum.
solus princeps pot hoc statuere s; nō ciuitas.
C. noua uectigalia institui nō posse. l. ij. & iij.
Lateran. concil. s. de censibz. innouamus. q est
lateran. concil. Non erat memoria. Nota dili-
genter q' ista consuetudo cuius non erat memo-
ria: ius sine priuilegium inducit. ff. de aqua
coti. & esti. hoc iure. § ductus. ff. de aqua plu-
ar. l. i. § ulti. iij. q. vi. h; quippe. ix. q. iij. conqstus.
& lxx. di. mocanticauus. & C. de testamen. testa-
menta. & p h uidetur q' cum tal' consuetudo ius
inducat non sit nece titulum allegare licet
h requirat qu; in consuetudie. ext. an. de hac ma-
teria dcm est. s. de consuet. c. ulti. Item ar. q' p man-
datum generale nō prohibentur nisi illicita. xxx-
iij. q. ij. quotiens. xi. q. iij. q' predecessor. ff. de re
pacto. adigere. insti. Jo. Delegati arbitrium. Propter
h uerbum facit ad titulum q' hic declaratur.
Intelligendo. Videre quit interpretatur gnale i-
mandatum restringendo illud. sic s. de iure iu-
r. ad nram. ij. Personarum. de sua iurisdictione. qr
actor forum rei sequitur. s. de foro. cpe. cum sit
generale. & xi. q. i. experientie. & c. sequenti. & co-
mes e hic reus. & subest in h eccie. Rerum cum res
de qua qritur e in sua iurisdictione. qr ratione
rei sortitur quis forum. s. de foro. c. Sane. &
c. ulti. s; qr conuenitur hic comes cum haberet su-
periorem in temporalibz. s. regem francie. Ideo re-
tenetur respondere in ecclastico iudicio excoicato ex man-
dato legati in omni ca que ptinz ad forum eccie
siu ratione psonarum siu ratione rerum. s. spua-
lium ecclesiasticarum & t ciuilium. q sunt i iu-
risdictione iudicis ecclastici. Item uiduis & pupill. or-
phanis & miserabilibz psonis. & p pace seruanda.
b. P pace. qr h ptinet ad ecclesiam. s. de iudic. nouit.
Viduis. ex h uidetur q' ca uiduarum ad ecclesiam spec-
tet. ar. q. s. de dote post di. re. nup. & s. de foro. c.
ex tenore. de h dicit ut ibi. Idem epo parisien.

Nouimus expedire. ut uerbum
illud qd in antiquis canonibz & in
nostro decreto. contra falsarios edito continet.
ut uidelz clericus. p ecclasticum iudicem degra-
datus. tradatur curie puniendus. apertius expo-
namus. Cum enim quidam antecessorum no-
strorum. sr h consulti diuersa responderet. & quo-
dam sit opinio a pluribz approbata. ut cle-
ricus qui ppter h uel aliud flagitium graue
non solum dampnabile. s; dampnosum fue-
rit degradatus tanquam exutus priuilegio
clericali. foro seculari p consequentiam ap-
plicetur. cum a foro ecclastico fuerit piectus.
eius est degradatio celebranda. presente pote-
state seculari. ac pnunciandus est eidem cum
celebrata fuit. ut in suum forum recipiat
degradatum. & sic intelligitur tradi curie se-
culari. p quo tamen eccia dz efficaciter inter-
cedere ut citra mortis piculum circa eum
sniam moderetur. p illo falsario scelerato.
q ad mandatum nrm capi fecisti h tibi
diximus consulendum ut in ppetuum carcerem
ad agendum penitentiam ipum includas
pane doloris & aqua angustie sustentan-
dum. ut comissa defleat & flenda. ultius
non comittat.

Nouimus &c. antiquis canonibz. xi. q. i. si
quis sacerdotum. & iij. q. iiij. clericus. nō de ce-
tero. s. de crimine fsi. ad falsariorum. Seculari t-
datur. h intellige de illo qui e penitus incorri-
gibil. nec obstat. s. de iudic. at si clerici. ist. & de
illis qui depphendunt in maiori crimine. puta
heresi. & in crimine fsi. s. de heret. excoicamus.
i. resp. & c. plt. & s. de crimine fsi. ad falsariorum. & i
casu. xi. q. i. si quis sacerdotum. quidam tn casu
istum ultimum intelligunt si sunt incorrigibil.
& benignius e tal' intellectus. ut s. de iudic. cum
nō ab homie. al' non dz quis statim post depo-
sitionem tradi curie seculari puniendus. a pluribz.
licet sit a pluribz approbata tn stabimus ei qd
pp. hic dicit ut expresse tradatur & nō p consequenti-
am. Propter hoc s. uitium falsitatis. u' aliud fla-
gitium. puta heresim. intercede. xvij. q. iiij. reu.
& C. de his qui ad ec. confu. l. presenti. & v. Prob.
nō p excoicationem. includas. magis rigide e
eo agitur. s. de crimine fsi. ad falsariorum. sz me-
rito pp. placuit. nō comittat. h est uera pena. de
pe. d. iiij. i prin. & expone non comittat. i. ppo-

[illegible]

tum et voluntatem habeat similia de certo non
amittere quia n. qui accipit primam illius pro-
positi et voluntatis dicitur esse. alias non esset prima. h. o.
novi vel iii. archiepiscopo tiron.

Dilecto filio iacobo de barba etc. Cum
te pro causa necessaria tunc absen-
te tibi possessio tradita causa custodie pu-
ti adverse restitui non potuit eidem indul-
simus ut sibi lapsus temporis non obsiste-
ret quominus ipsam possessionem recupera-
re valeret. Cum vero tantum temporis
ante concessionem ipsius indulgentie dicatur
effluxisse quod tibi sufficere possit ad vere pos-
sessionis effectum secundum statuta con-
cilii generalis etc. i. aut. p. declaramus quod
nostre intentionis non fuit per ipsam indul-
gentiam ius perimere quod tibi competebat ex
possessione preterita vel post reditum tu-
um competeret ex futura. Sibi enim impu-
tare poterit pars adversa si negligens fue-
rit in sua iustitia prosequenda cum absen-
tie tue impedimento cessante conveniendi
te habuerit facultatem.

Dilecto filio. Casus. Archiepiscopus tyren. controversi-
am habebat cum venetis ac procuratore prior-
is ecclesie sancti marchi de tyro causa commissa fuit tempore
Innocentii ad petitionem archiepiscopi veneti citati legi-
time non venerunt. Unde archiepiscopus fuit missus
in possessionem illius ecclesie causa rei servande. archi-
episcopo demum absente ex causa necessaria iste iacobus
procurator venetorum voluerunt recuperare possessionem
et stare iuri. Sed quia archiepiscopus absens erat iusta de
causa causam non potuit [illegible] unde papa indulsit illi
procuratori ut lapsus anni non obesset quominus
postea recuperaret possessionem. archiepiscopus postea re-
diens audiens dubitabat an per talem indulgenti-
am posset ille recuperare possessionem esse quecunque
et post annum. Unde ipse significavit pape quod
tempore indulgentie concesse tantum tempus effluxerat
quod sufficiebat ei ad veram possessionem secundum conc.
generale etc. annus. Unde timebat archiepiscopus quod in-
dulgentia precluderet ei viam ad veram posses-
sionem. Quare quesivit a papa interpretationem ipsius in-
dulgentie et papa respondit quod non fuit intentio sua
ius auferre quod ei competebat ex possessione quam ha-
buit ante absentiam vel post reversionem et sibi
imputet pars adversa si negligens fuerit suum ius
sui post reditum archiepiscopi. pro causa necessaria.
puta causa rei publice forte in servitio romane ec-
clesie. supra de dilationibus c. ult. unde sibi imputari
non potuit nec debuit. Item et contingit si quis
est absens ex probabili causa quia nec tunc fit restitu-
tio spoliato. supra de of. del. consultationibus. Si non fu-
isset absens contumacia vel aliter ex voluntaria causa
tunc facta denuntiatione ad ecclesiam suam mitteretur iste
procurator venetorum in possessionem causa rei servan-
de sicut archiepiscopus primo fuit missus tempore contu-
macie procuratoris quousque veniat archiepiscopus et ut

quia iurabit de suis expensis et fiet hinc inde compen-
satio expensarum vel satisfactio ei qui plus expendit.
Quando quis restituatur ex causa necessaria et probabili vel pro-
babili tantum vel necessaria tantum notatur ii. q. vi. § bi-
duum § si adversus absentem. Sed hic non habet lo-
cum: quia non agitur de tali restitutione. Indulsimus.
Sed nonne de iure communi poterat iste procurator in-
tra tempus annalem prescriptionem offerendo cautio-
nem in presentia pape licet archiepiscopus esset absens? Cre-
do sic. supra de of. ord. pastoralis et supra de eo qui mittitur in pos.
causa rei ser. cum sicut et xvi. q. iii. § pot. § is cuius.
Quid ergo indulsit papa: primum vel nichil. Non quia forte
plus timebat et c. xxiiii. di. quamquam et supra de treug. Si
adversus. Quantum ius commune concedit supra de iure iur.
et si christus. inf. Sed archiepiscopus timebat ne absorberet
ius ipsius ut quandocunque vellet recuperaret possessionem.
concilii generalis. supra de do. et contu. cum contingit. declaramus.
talis declaratio ius facit. C. de leg. l. ult. Intentionis.
Non quod recurrendum est ad intentionem concedentis pri-
vilegium vel beneficium. sic supra de preben. c. ult.
et c. cum tanto. Item habes hic quod papa non intelligit
unum alterius per suam indulgentiam derogare. supra de
usurpatis ex tenore et supra de of. or. licet. ix. q. iii. con-
questus. xi. q. i. pervenit. l xxx. di. archidiaconum et supra de
consuet. cum olim. et hoc ideo quia nemini consulendum est
cum alterius iniuria. xi. q. ii. primum. ff. de adic.
[illegible] h natura et xxiiii. q. v. denique et C. de e-
manci. liberorum. l. nec avus et rescriptum quod in totum
absorbet ius alterius non tenet. C. de precibus imp. of.
quot. Unde ista indulgentia ita intelligenda est
ne alterum ledat et reducitur ad ius commune. arg.
supra e. abbate et supra de consuet. cum dilectus. ex futura.
et ita tempus absentie ex causa necessaria subducitur de me-
dio et continuatur tempus presentie ante absentiam et
post reversionem suam et sit primum medium ultimum
vel [illegible]. C. de testa. milit. ex tempore militie. ff. ex qui-
bus causis maiores. preter non. § si quis sepius et l. sed
si per pretorem § si ferie et § quotiens. supra gratia. ar-
chiepiscopus fuit presens post missionem in possessionem
per vi. menses. postea fuit absens per alios vi. vel per
quatuor post reversionem habebit vi. menses vel
quatuor in quibus procurator venetorum potuit adhuc re-
cuperare possessionem et tempus illud medium subducitur
de anno et si postea per illos vi. menses negligens
fuit procurator venetorum sibi imputabit. quia ulterius
non audietur super possessione. medio tempore non po-
terat. Sic tempus vacantis ecclesie subducitur de pre-
scriptione et continuantur tempora extrema et tempus scis-
matis supra de prescript. de quarta et c. audivimus et c. cum
nobis. Si negligens. Sic ergo negligentia procura-
toris nocet domino quia imputetur suum procuratori:
et quia non sic dicitur supra ut lite non contestata ad hoc. Sibi
ergo imputet qui non egit tempore habili. C. de pro-
bat. ex persona. C. de dividenda tu. l. ult. ff. de his
quibus in fraudem cre. pupillus et C. de his qui a non
do. ma. l. ult. in fine. supra ut lite non contest. cum i. etc.
supra de rescript. si autem et c. plerumque et cui potuit vo-
luit. supra de of. del. cum sit. Impedimento cessante.

cantante c. cessat effectus. de h. plene di. s. de renun. post translationem. et s. de iure iurando. et si x. ad fi. Item priori et clericis scorum iohannis et pauli tudertinis.

Cum inter nos dudum ex parte una et abbatem sancti petri de monte spoletane dyoc. ex altera super tertia parte oblationum capelle sancti hylarii questio verteretur. et a nobis probatum fuerit per xl. annos et amplius tertiam partem oblationum eiusdem capelle vestram ecclesiam recepisse ac clericis per abbatem instituti de monte ... quia filii prior eandem tertiam te amisisse aliquando colligendam bone me. l. pp. p. n. ipsam tertiam ecclesie vestre adiudicavimus. statuit. ut tibi prior liceat per eos clericos sicut fuerat consuetum partem colligere memoratam. Verum quia post modum sacerdos predicte capelle asserens minime nomine oblationum contineri. ea que ipsi capelle in festivitate omnium sanctorum mittuntur vel portantur ad illam. seu ad domum sacerdotis eiusdem intuitu defunctorum. nec non que ponuntur cimiteri quod de altari suscepit. et facit per ecclesiam deportari et que ante crucem et in missa trinitatis et ea que pro desponsatis cantatur et lampades cum oleo que predicte capelle ab aliquibus offeruntur. vel que dantur. nuntio qui ad recipienda talia pro parte capelle prochiam destinatur. de hiis omnibus vobis tertiam partem denegans exibere. de aliis nomine tertie persolvendis pro rata partis. vel tertiam etiam contingentis retinere nitebantur ad expensas ipsius capelle faciendas. dictus predecessor de omnibus supradictis absque subtractione aliqua integre persolvi noluit et mandavit tertiam portionem ad capellam predictam dicens. primitias et decimas vel ea que pro elemosinis et tricesimis et anniversariis pannos et alia que infra ebdomadam offeruntur. et mortuorum indicta oblationum nomine minime contineri. de hiis omnibus tertiam partem solvere vobis noluit. et c. Volumus igitur et mandamus. ut per vestrum clericum a vobis in eadem ecclesia constitutum de omnibus supradictis et aliis oblationibus quocumque titulo ad ecclesiam pervenerint sine diminutione aliqua integre vobis tertia portio persolvatur.

Cum inter et c. per xl. annos. vel sine prescripserunt illam tertiam oblationem. quia quadragenaria prescriptio omnem tollit actionem. xvi. q. iii. c. quas actiones. sub illo c. pot. et s. de prescriptio. de quarta et c. ad aures. amplius. h. adiectio ad modicam quantitatem refertur. ff. de v. sig. h. adiectio. et h. ad mod. referantur si ponatur in libello. dz exprimi illud amplius. ut s. de dilatoribus. necessarias. sz nonne iuste movebatur iste sacerdos. si volebat retinere expensas necessarias pro fabrica capelle. certam decimarum ad ecclesie fabricam deputrantur. ut x. q. iii. unio. et nullus casus inveniri potest quare h. genus expensarum impediat. ff. fam. herc. fun. l. quod donis et. ff. de pet. her. si a patre c. ult. quare ergo contrarium iudicavit pp. dicunt quidam quod illa fuit ratio. quia in decimis non deducuntur expense. s. de decimis. cum homines. tua nobis pastoralis. illa est potior ratio. quia tertia ista integraliter prescripta est. et ideo integraliter debet solvi et onus fabrice incumbit capellano de aliis partibus simile. s. de prescrip. de quarta. oblationum nomine. ob h. ponitur in textu quod sibi inter temporis interpretationem ut i. sequitur. textu. l. quocumque titulo offerantur a fidelibus de propriis bona licentia rebus. s. e. c. constitutum. pro recipiendis omnibus supradictis. diminutione. quia cum h. sit ecclesiasticum beneficium sine diminutione conferri dz. s. ut ecclesiastica beneficia. ut nostrum. et i. q. iii. siquis prebendas. et quia sustantium fuit de tertia nulla facta deductione. ideo integraliter dz solvi. Idem epo. f. et p. tertiam di.

Ex parte tua fuit propositum. quod propter et canonici aretini sententiam quam i. pp. predecessor noster super molendino de calian. ac aliis articulis promulgavit in tenedine questionis scrupulum reducere nolentes asserunt capitulum illud eiusdem sententie quo dicitur ne canonica ipsa impediat quo minus monasterium vestrum prefatum molendinum de calian. reedificare valeat. in eo statu in quo fuisse dinoscitur in tempore mote litis esse referendum ad tempus quo lapillus in denuntiatione novi operis iactus fuit. vobis econverso asserentibus illud esse intelligendum de tempore quo lis super h. inter vos et prefatam canonicam extitit contestata. Nos igitur consiserata eadem sententia quod in prefato capitulo dicitur de tempore mote litis interpretatur esse referendum ad tempus quo litis contestatio facta fuit.

Ex parte et c. In tenedine questionis. quod si non dz quia semel in abolitione remissa primo tertiam non dz. xxii. q. iiii. si illud simile de pe. di. iiii. divinum. Lapillus. duobus modis fit denuntiatio novi operis uno modo. Solo verbo. cum dico denuntio tibi novum opus. pro talem denuntiationem edificans fit possessor. ff. de novi operis nun. l. i. c. in operis. ut pro iactum lapilli ut hic et in h. casu denuntians possessor constituitur et retinet possessionem. ff. e. de pupillo c. meminisse de hac materia di. s. de no. operis nun. c. i. et ii. et intellige quod denuntiatio novi operis fuit remissa vel tempus infra quod canonici debebant agere lapsum fuit et sic monachi edificaverunt. tandem canonica incepit agere contra monasterium vel actum inter partes destructum fuit forte a canonicis latenter quicquid edificatum fuit post iactum lapilli vel alio modo monachi edificare volebant. canonica dicebant quod debebant et ideo dixit pp. in sententia quod monachi reedificent in eum statum et c. al. non haberent locum sententia. quia totum deberet demoliri quicquid factum fuit post iactam lapilli. s. de novi operis nun. c. i. et ii. b. lis contestata. ar. quod tunc demum ceptum dicitur iudicium cum lis

cum in dicta capella [illegible] oblationum continentur que ... offeruntur et quocumque modo et ubicumque in missa vel ... et in ... vel ...

... per ... dicitur de ... restricta

e(st) contest(atio) s. de of. del. relatum. et in auth. de litig. c.
omne. nec a(b)s(que) lit. cont. iud. officium i(m)plorat. s.
de appell(ati)o(n)ib(us). significante. et (est) contestatio i(p)s(a) o(mn)i(s) litis
exordium. s. de of. del. s(upe)r q(ues)tionum. c. i. et p(ost) litem
ce. iudex recusari non pot. s. de re. iud. int. et. iii.
q. iii. observatur. s(ed) quo ad p(er)petuandam iurisdictione(m) suf-
ficit citatio. s. de of. del. gratum. et o. li. et s. de of. del.
c. ult. et sic possu(n)t intelligi. ff. de iurisdictio(n)e. iii. et q(ui)a
s(ed) legiste intelligunt illud u(er)bum gen(er)aliter p(er) lit. cont.
ar. c(ontra). s. de test. spo. pisanis. s(ed) aliud e(st) di(ci)t(ur) t(em)p(o)re
mote discordie ut ibi et ali(u)d tempore mote litis
ut hic. Idem prelatis universis francigenis.
constantinopol. c(on)stitutis.

Ex parte u(est)ra fuit p(ro)positum q(uo)d patriar
cha. ueneter occ(asi)o(n)e constitutionis cui(us)
dam quam albani. ep(iscop)us. tunc legatus in p(ar)
tib(us) romanie s(upe)r legatis edidit defunctor(um).
et dilec(tus) filius. j. tit(uli) s(an)c(t)e praxedis. p(res)b(yte)r. card.
dum ibidem legationis fungeretur o(ffici)o i(n)
nouauit de quib(us)dam que nob(is) et eccl(es)ii(s) u(est)
ris legantur a decedentib(us) etiam a nobis
exigit portionem. Cum igitur sicut ex eor(um)
interp(re)tatione accepimus. ipsi non intelli
gentes q(uod) de hiis que in ornamentis ecclesi
as. uel ad fabricam eccl(es)ie reparatione indige(n)
tis aut ad eccl(es)ie luminaria. nec no(n) et de hiis.
q(ue) p(ro) anniu(er)sario septimo tricesimo. ac uice
simo. faciendis. uel de hiis que p(er)sonis sp(eci)ali
t(er) forsan id fiat eccl(es)ie romane a quocu(m)q(ue)
legantur aliqua deberet solui portio eccl(es)ie ca
thedrali. nos interpretationem eor(um) ratam ha
bentes. secundum ipsam constitutionem p(re)fatam
p(re)cepimus obseruari firmiter inhibentes. ne
in predictis aliquid fraudulenter in p(re)iudici
um cathedralis eccl(es)ie p(er)mittatur.

Ex p(ar)te et j. legatus. ex h(oc) p(ate)t q(uod) legatus pot(est) face(re)
constitutionem in sua p(ro)uincia. sic s(upra) de legato. c. i.
et s. de elect. et elect. p(otestate) q(uonia)m dilecto. et s. de of. leg. c. ult.
et durat eo recedente ut ibi d(icitu)r generalem t(ame)n consti
tutionem facere non pot(est) q(ui)a non h(abet) potestatem in ho
mines no(n) sue p(ro)uincie. ff. de of. p(roconsulis). a. l. i. ff. de iu
risdic. o. iud. l. ult. et s. de of. leg. nouit uolunta
riam t(ame)n exercet q(uam)uis in homines no(n) sue p(ro)uincie.
ff. de adoptionib(us) emancipari. et. ff. de of. p(roconsulis). a. l.
ii. et t(ame)n absoluit excomunicatos in q(ua)cu(m)q(ue) p(ro)uincia.
s. de of. le. q(uonia)m translationi. et c. p(ro)x(imo). in audi(enti)a. et c.
q(uonia)m ante constitutio u(idetu)r tal(is) fuisse de hiis q(ue) lega(n)
tur eccl(es)iis in testamentis defunctor(um) t(er)tia p(ar)s cathedra
li eccl(es)ie solueretur s(ed) h(oc) erat i(ure) co(mmun)i statutum ut in
tertia uel quarta detur f(oriter) diu(er)sas (con)suetudines locor(um).
s. de testamentis requisisti. et s. de sepulturis. certi
ficari. interpretatione. sic ergo legatus interp(re)tat(ur) sua(m)
constitutionem ille enim interp(re)tari potest qui ius
condidit. C. de leg. l. ult. et s. e. t. p(ro)x(imo). inter alia i(m)mo
et legatus interp(re)t(atur). s(upra) p(ro)x(ime). s. de postu. c. i. sic in p(ro)
toriis stipulationib(us) si sermo ambiguus e(st) p(re)to
ris interpretatio et mens requirenda e(st). ff. de p(re)tori(i)s
stipulationib(us). in p(re)toriis. sic (est) et testis potest decla
rare uel corrigere dictum suum cum dubitat de dic
tis suis. s. de testi. cogen. p(re)terea. et ar. ff. q(uod) ad in testam(entis)
ap(er)iantur. s(ed) et si quis ius(ti). sp(eci)al(iter). recurrendum est
ad intentione(m) ius constituentis ut hic p(ate)t. s. e. dilec(tis).
et s. de p(re)ben. c. ult. cum suis concor(dantiis). et s. de test. spol.
audita. et s. de arbitris exposita. xxv. q. ii. q(uonia)m sep(issi)me
in ornamentis. h(ic) idem q(uod) hic di(citu)r h(ab)es. s. de test. c. ult.
ubi h(ab)es. eccl(es)ie r(ati)one. hoc intellige s(ecundu)m distinctionem quam
facio dec. s. de testis requisisti. fraudulenter q(ui)a tunc
fraus no(n) nocet eccl(es)ie cathedrali. simile s. de testis.
of. et e. requisisti. c. si uo. uiuid. et in fine. Idem
ep(iscop)o tull.

Ex(hibi)ta nob(is) fraternitas intimauit q(uo)d cum
tibi p(ro) releuatione onerum debitor(um) di
uturnis indulgendo ut fructus beneficior(um) q(ue) i(n)
terim in tua dioc(esi) uacare contingit tibi li
ceat biennio retinere. quidam ap(osto)lice gr(ati)e
priuilegium sinistra interpretatione restringere
molientes asserunt p(re)bendas et maiora bene
ficia nequaquam beneficior(um) nomine contine
ri. Nos igitur auctoritate presentium decla
ramus q(uod) in hoc casu prebende ac alia bene
ficia generali beneficiorum nomine contine(n)
tur.

Ex(hibi)ta et j. sinistra interp(retatione). tales enim infamia
notantur. C. de leg. l. ii. nam et ius ciuile cauetur
nam no(n) o(portet). ff. ad exhibendum. l. p(enul)t. restringere. immo
potius beneficium principis latissime interpretandum
est. s. e. olim. et s. de donat. cum dilec(tus). in fi. ff. de co(n)
stit. prin. l. ult. et s. de priuil. in hiis. beneficior(um).
sic nomine dicior(um) omnes ecclesia maiores et mino
res intelliguntur. s. e. cum et et ita u(er)bum indif
finite positum generaliter accipiendum est. sic s. de pri
uil. q(uonia)m circa. xix. di. si romanor(um). ff. de seruit. ur(banorum).
p(re). si seruitus. et ff. de tutel. l. iii. in fi. et s. de of. del.
s(upe)r q(ues)tionum. c. si uo duo. a. r. co(n)t(ra). i. q. i. ff. non multi.
ibi di(citu)r h(ab)es qui exiunt manus suas ab ol(im) mu(n)ere
no(n) dicuntur amurire et c. si. ii. t(ame)n de maiorib(us) b(e)n(e)fitiis
intelligens h(ic) de illis expresse d(icitu)r i(n)s(uper). s. de dec(imis) ad au
dientiam. et s. de translatione inter corporalia. et C. de
eadem. tol. l. una. c. si u(er)o nemo. Gregori(us) ix.
decano et sacriste engolism.

Transmisse littere continebant. q(uod) sig(ni)
ficantib(us) ep(iscop)o et capitulo xanton(ensi). q(uod) q(ua)
dragenarius numerus canonicor(um) institut(us)
in eor(um) eccl(es)ia non poterat obseruari. p(ro) eo q(uod) n(on)
sufficiebant eccl(es)ie facultates. uobis dedimus
in mandatis. ut canonicor(um) et p(re)bendarum
numerum iuxta facultates eccl(es)ie moderantes
statueretis eundem firmiter obseruari. Vos
uo inuenientes predictas facultates eccl(es)ie a tempore
statuti numeri a deo excreuisse. q(uo)d ab(s)q(ue) mu
tilatione p(re)bendarum maior poss(e)t numer(us)
sustineri in eadem. Quare quesistis an p(er) modera
tionis u(er)bum in(ser)tis litteris appositum eund(em)
numerum augmentare uel minuere deberetis. Q(uonia)m
circa. eis. q(uonia)m si ueteres no(n) sunt minute p(re)bende.
cum moderatio locum non h(ab)et r(ati)onem et ca

noı̄corum numerum diminutarum in eodem statu in quo hactenus dinoscitur extitisse in utilitatem eiusdem ecclesie cumvertentes augmentum ipsorum redditūum donec ec duxeritis aliter disponendum.

Transmisse et j. iuxta facultates. hic n. generale est et ordinarium ut secundum facultatem ecclesiarum in eis clerici instituantur et non plures. s. de institutionibus. c. i. et c. auctoritate. et s. de ui. et ho. cl. icorum. cum in ut. ar. § de hoc. et s. de acces. p. ex parte. a[illegible] insti. § et alimenta et facultates dantur ss. ff. de transact. cum hij. ¶ in persona et parrochia. s. de censibus sopite et c. ple. moderantes. hic uerbum induxit dubitationem questionis ex hoc probatur quod ultra facultates instituti non debent. immo si instituti sunt reducendus est numerus ad debitum modum in antiquum. ut determinatur s. iusto clericorum. ¶ sciamus. excreuisse. et hoc est mouit questionem quia ubi excreuerint facultates numerus augeri debet unde in quibusdam priuilegiis ponitur hec clausula. uel sub intelligitur nisi in tantum excreuerint ecclesie facultates quod possint pluribus sufficere competenter. s. de consti. cum. c. et ubi messis multa est et operarij pauci alij mittendi sunt. xx. di. in nouo. ¶ unde dubitabant isti moderatores ut sic poterant diminuere numerum si facultates fuissent diminute. ita dubitabant utrum possent augere numerum cum facultates inuenissent augmentatas a tempore numeri statuti. ex hac decretali lectum quod episcopus cum capitulo statutum numerum canonicorum et prebendarum et dignitatum non possit diminuere sine auctoritate pape est ex iusta causa quam isti allegabant licet esset contra ut postea apparuit et ad hoc facit. s. de consti. ex parte et cum nescietur de hoc notatur. dic ut ibi. moderationis. subiunge hic facit ad presentum moderare n. est diminuere id quod inducit grauamen et reducere ad equitatem. Sic iudex ex causa moderare potest tempus appellationis. i. abreuiare. s. de ap. cum sit romana et c. oblate sic et iniquum mandatum moderandum est. s. de iureiur. quintauall. sic in societate. ff. pro socio. si societate. et. ff. de opis libertorum. si libertus. probatur hic quod forma mandati diligenter seruanda est. s. de. rep. cum dilecta. cum sint concor. ar. quod non est recedendum a significatione uocabuli nisi constet scribentem aliud sensisse. ff. de l. iij. non aliter. et. s. de decimis ad audiam et s. de translat. inter. ar. cc. s. o intelligentia et c. preterea. § de hoc. in utilitatem. non augmentum conuertendum in utilitatem ecclesie. hoc potest intelligi quando preter diligentiam canonicorum hoc contingit secus uideretur si diligentia ipsorum hoc sit paratum. ar. diligentia ipsorum esset illis damprnosa quod esse non debet. ar. C. de alluuionibus. l. iij. Sic enim contrauenitur. a paranda ecclesie utilitate. de hoc no. s. de consti. cum. c. et ex eo quod dicit donec aliter quod non distinguat unicuique augmentum contingit. Io. Omnes ericos.

Omnis res per quascumque causas de regul. iur. nascitur per easdem dissoluitur. lib. sext.

Omnis res. potest exponi. i. omnis de regul. iuris. obligatio seu contractus quod enim assensu contrahitur contraria uoluntate dissoluitur. C. quando licet ab emptione discedere l. i. et ff. de regul. iur. nichil tam naturale et C. de act. et obli. sicut in iure falle. s. de trp. maiores. hec regula in initio quod solo consensu contrahitur. xxvij. q. ij. sufficiat. sed solo dissensu non dissoluitur. xxxij. q. ij. licite. Item in ordine et baptismo quia sacramenta semel habita numquam amittuntur. i. q. i. quod quidam. et a. r. xv. q. vij. § ex[cepto] solus. Item fallit quia alio modo tollitur obligatio quam assensu nata est. i. per acceptilationem. sed non natura sui sed potestate conuentionis. ff. de rescind. uen. cum emptor. Item tollitur solutione eius quod debetur. inst. quibus mo. tollitur oblig. in prin. Item sicut acquiritur possessio corpore et animo. ff. de acquir. possessioni. et eodem modo amittitur. ff. e. quemadmodum. sed contra. ff. e. possideri. in amittenda. so. animo amittitur ciuilis possessio ciuilis. non in corporali. non ut in illa. l. quemadmodum. Io. edeu. in omni.

Estote misericordes et c. et hic loco. nichil aliud nobis estimo precipi. nisi ut ea facta que dubium est quo animo fiant in meliorem partem interpretemur. quod n. scriptum est ex fructibus eorum cognoscetis eos. de manifestis dictum est. que non possunt bono animo fieri. ut stuprum blasphemie. furta. ebrietates. et similia de quibus nobis permittitur iudicare.

Estote. et j. hic loco. s. qui se in ipsa auctoritate. s. nolite iudicare et non iudicabimini et c. in meliorem partem. ut res potius ualeat quam pereat. s. t. px. altercate et s. de fide instrumentorum. inter dilectos. et ff. de rebus dub. quotiens et benigniorem interpretationem sequi debemus in re dubia. ff. de hijs quod in testamento delentur. primo uel expone in meliorem. i. in securiorem pro eo quod in alto minimum in alto magnum periculum timeatur. s. de spo[n]sa[li]bus. ad audiam. et c. significasti. et s. de clico. ex ministra illud. et s. de spon. iuuenis. sic n. in dubijs absoluitur reus. quia illud est benignius. s. de fide instrumentorum. inst. insi. et s. de probat. ex litteris. si in casibus quod ibi ponuntur de manifestis. quia secretorum deus iudex est et cognitor. xxxij. di. erubescant. et. xxxij. q. v. christiana. ij. q. v. consuluisti. ut stuprum. lxxxi. di. apostolus. hoc enim in sua natura mala sunt. s. de iur. iur. et si christus. et s. de delictis puerorum. Io. d.

Qui scandalizauerit. et c. utilius nasci scandalum permittitur quam ueritas relinquatur.

Qui scandalizauerit. et j. collige casum. xi. q. iij. inter uerba et xxij. q. ij. primum. in prin. et xxxij. q. v. ita ne. et s. de hijs qui ui. metus necessitati. facti ueritas. que triplex est. bone uite hic numquam omittenda est propter scandalum et ad quemlibet pertinet alia iustitie hec ad iudicem

ptin; alia discipline q̄ ptinet ad platum in
huius duob; q̄; omittitur pp scandalum. l. di.
ut constitueret. et intellige q̄ hic dr̄ de iuris q̄ i dis
pensabilia sunt. et tale ius commune. et in dispensa
bile est ueritas appellatur. ut de hoc dicitur est. s. de temp
ib; or. sane. et q̄ dicitur ibi ueritatem iusticie i
tellige. s. q̄ h̄ dicitur ius commune q̄; in dispē
sabile est. i. q. vlt. et si illa. de tali hic loquitur
tale ius p nullo scandalo relaxand' est. s; q̄;
ius commune dispensabile est ppter scandalum
receditur a iure. l. di. ut constitueretur. et i. q. vlt.
dispensationes. et c. exigunt. Idem se̅ triuch.

Quod non est licitum in
lege. necessitas licitum facit. nam
et sabbatum custodiri preceptum ē machabe
bei. tn̄ in sabbo sine culpa pugnauerant. sic
et hodie. si quis ieiunium fregerit egrotus.
reus uoti non h̄r.

Quod non est. et .j. necitas. hoc io dicit q̄ neci
tas legi non subiacet. s. de obseruatone ieiu
nior. c. ij. infi. et s. de consuetu. quanto. et de. c. di.
i. sic et di. iij. puenit. vn̄ necitatis tempe oia st̄
communia. xij. q. ij. dilectissimus in xe. et ff. ad. l. ro
di. l. ij. cum in eadem. nam infi. q̄ intelligit in h
casu. et sic est. ar. necitatem excusare. de. c. di. v.
discipulos. ar. xj. di. quiscumque. et c. de litte. et. l. hom
di. cum omnib;. et s. de furt. si quis p necitatē
et pp necitatem famis dauid comedit panes p
positionis. xxv. q. i. § huius ita. et ppter h̄ pat potest
uendere filium. c. de patrib; qui filios distraxe
runt. l. ij. sabbatum. preceptum fuit ueteris legis
sabbm custodiri. vn̄ si qui colant sabbm exrio
rem ritum legis reuocant. de. c. di. iij. puenite. in
sabbo. h̄ est ppter necitatem. xxiij. q. vlt. si nulla.
egrotus. et si in quadragesima carnes comedit.
non dicitur frangere uotum. Greg. v iij.

s. de obseruatione ieiu
nior. c. ij. infi.

Quod latenter aut p uim
uel aliter illicite introductum est
nulla d; stabilitate fulciri.

Quod latenter. et .j. pot poni cā plegem. ff. qd
ui aut clam. l. i. circa prin. et in sermo p̄ito p
lato p uim a subdito h̄ in futurum non pt p
iuditium. x. q. iij. cognouimus. p uim. q̄ p
uim sui metum fiunt firmitatē non h̄nt qui
possit cade in constantem uirum cum de h̄ cō
stiterit. reuocantur. s. de his q̄ ui metus. ne
ca. fi. ad audiam. de h̄ plene dr̄. in. c. abbas. et
ff. q̄ metus cā. l. i. et. l. metum. § s; q̄ ptor. Id
ego nanuen.

Cum in contemplatione et .j. in ipso cause
initio. non est a questionib; inchoandum.

Cum in contemplace. et .j. a questionib;. ff. de que
stionib;. l. i. et c. de questionib; milites qd si fi
at appllari pot. ij. q. vi. non solent. s. an̄ sniam
h̄ intellige nulla psumptione precedente. ar. cō
v. q. v. illi. qui. vbi de h̄.

Stephanus pp.

Que multociens. s. de penis. c. i. et vi. q.
i. infamitate. et i. q. i. reprimitur. ar.
s. de iudeis ita quorundam. et .j. in sacratis do
rebus. sui sit homo sui sit ager. que illa aufert.
et inuadit sacrilegium committit. xij. q. ij. ub
li. liceat. et tanquam sacrilegus iudicari d;
ut eadem ca. que. e. predia. et p eccam. s. de
foro. compe. conquestus. et exp isti ius publicē
offendunt qd consistit in sacris et sacerdoti
b;. i. di. ius. publicum. Aug.

Qui ex timore facit preceptum.
aliter quam debeat facit. et ideo iam non
facit. est timor sinlis. filialis. inialis. hois. timor pene.

Qui ex timore. s. seruili qm̄ filialis timor bo
nus est. et potest introducere caritatem. de pe. di.
ij. sic ecca introducit. vn̄ qui timore pene sunt
nō amore iusticie nō dicitur spū dei. vn̄ dr̄ ti
mor nō est in caritate. s. seruil. § xxiij. q. vi. § ex
his s. q̄ pfecta caritas foras mittit timorē ut in
eod. § dr̄. iam non facit. ar. q̄ non dr̄ feci q. li
me non fit. xxiij. q. i. pudenda. et xxij. q. ij. faci
at homo. ar. et s. de iure pa. q̄ aut. et. s. de regu
larib; ad uram. Item teles hic. ar. q̄ qui inui
tus seruit. et rem et meritum pdit. et io indignus
premio. ut. xxiij. q. vi. § ex his. s. prin. et tal' obe
dientia nulla aut minima ē. v iij. q. i. sciendum
g; p cēnum qui inuitus offendit. nō est ei ita
impu tand. ar. ff. de bonis libertor. cum. §
si libertus. et ff. fami. here. qui erat heres. io est.
et si clericus inuitus ferat testimonium contra eccle
siam suam. q̄ ei nō sit imputand. secus si spō
te adueet ctē ipsam. s. de postulando. c. ult. Ide
Augustinus. in libro de pnia.

Deficeat pccor. q̄ offendens in uno.
factus est omnium reus.

Defficeat. et .j. in uno. s. precepto legis. vn̄ scptū
est. qui totam legem seruauerit. offendens. n.
in uno omnium factus est reus. de pe. di. v. fres. uel
in uno s; mortali pcco. fc̄. est omnium reus. quo
ad uitam eternam. q̄ pp illud solum dampnabit.
q̄ ois uirtus detrimentum patitur ab uno ui
tio. de pe. di. v. dolend. dum enim i uno pccō p
seuerat omia bona pdit. ut ibi. l' i uno. i. i una
uirtute q̄ tunc uitium efficitur. xxxij. q. i. cū
renuntiatur. ul' in uno. i. in caritate. sn̄ qua nl'
lus saluatur. vn̄ apls. si tradidero cor meum u
ardeam caritatem aut non h̄m. nichil michi pde
de pe. di. iij. c. sicut. ad. fi. di. c. et intelle qui a
liquid addit de suo totum teslim ptis menda
tō decolorat. iij. q. ix. puta simile. de. c. di. iij. si
h̄ non o;. et. ix. di. si ad sacram. Greg. in regi
stro.

Quamuis cause. et .j. Non pot esse pas
toris excusatio si lupus oues comed.
et pastor nescit.

Quamuis. et .j. pastor nescit. q̄ pastor seu plat
inquirere d;. et corrigere subditor excessus. alr
sanguis eor de platorum manib; requirat. s. de of.

et inrefragabili. i. xv. cum concordia ubi potius et
non tenent excusationem pastores et qui tacet assenti
re videtur. xliii. di. sic rector. ubi pastorem et et c. lxxxiii.
di. error. quia non potest uti pro defensione sua verbo
apostoli. munde sunt manus mee a sanguine et c. di.
c. ephesiis. vii. et tales deponi debent propter negligentiam.
lxxxi. di. dictum et i. q. i. c. ecce cum honoras. et pastor
tenetur de custodia. ff. locati. qui mercedem. xxiii.
q. iiii. tres personas. et si dicatur quod dolo eius periit
et ipse neget ipsi incumbit probatio cum ipse ratione
officii sui debeat custodiam. s. de o. f. a. r. ea que. et
si dicis amissam ovem probet ille dominum affuis
se. sic argentarius probare debet se amisisse ratio
nem cum ruina vel incendio. ff. de edendo sicut
ex argentariis. c. ult. Idem in custode carceris.
ff. de custodia et exhibitione reorum. l. ult.

Lycius tertius.

Indignum est et absurdum et a romane
ecclesie consuetudine alienum. ut pro spiritu
alibus facere quis homagium compellatur.

Indignum et i. alienum. get a
consuetudine aliarum ecclesiarum debet esse alienum
cum quam romana ecclesia preest vel prepositor et alie ecclesie hoc
idem facere debent cum ab ipsa suam habeant in
stitutionem et auctoritatem. xi. di. a. equis. et c.
nolite. homagium. i. sacramentum fidelitatis fa
cere pro aliquo spirituali cum illud sit symoniacum. s.
de symonia ex diligenti. alioquin clericus facere
debet prelato suo obedientiam et in casibus debet facere
iuramentum de obedientia sicut et de fidelitate post rece
ptam administrationem. s. de iure iurando. nimis. xxiii. di.
quamquam et s. de maio. et obe. dil. fil. et s. de iure
iurando. ego enim et s. de privil. antiqua. al. et in
spiritualibus nullum iuramentum. nulla pactio vel obli
gatio illicita in spiritualibus debet intervenire. et si inter
veniat nullam obligationem de iure vel de facto induc(it).
s. de pact. pactiones.

Expliciunt · decretales

Prologus novarum constitutionum in
nocentii quarti in concilio lugdunensi

Universitati magistrorum et scolarium pa
risiensium. salutem et c. Cum nuper in concilio
lugdunensi quasdam constitutiones sub certis ar
ticulis direximus promulgandas. universitati
vestre per apostolica scripta mandamus quatenus
eas quas sub bulla nostra vobis transmi
ttimus. uti velitis amodo tam in iudiciis
quam in scolis. ipsas sub suis titulis pro ut
sub quibus earum exprimitur inseri fa
ciatis. De rescriptis.

Cum in multis iuris articulis infinito
sitas et infinitas reprobetur. ideo providentia

dixerimus statuendum ut per generalem clausu
lam quidam alii quae frequenter in litteris no
stris inseritur. ultra tres vel quatuor in iudicio
non trahantur. quorum in primo citatorio nomi
na exprimat impetrator ne fraudi locus for
sitan relinquatur si circa ea libere possit va
riare. de rescriptis.

Cum in multis iuris infinitas. no. quod infinita
in multis iuris articulis reprobatur cum obscurita
tem et confusionem frequenter inducat et ideo restringen
da est ut cumulatis romanis. j. de reli. do. c. ult. et circa
testes. j. de test. cum causam. et c. significavit. et ff.
de testibus. l. i. infi. Et in reprobatione testium. j. de testi
bus. c. licet dilecti. Et in iure quod restitui videtur pre
dempt(i)one captivorum restringitur infinitas. C. de sa
cro s. ec. ut inter divinum. Et severitas discipline
restringitur cum multitudo puniri non potest sine
scandalo. xliiii. di. c. comessationes. et xxiii. q. iiii.
non potest cum sint concordantes. j. de cle. ex. ministr. latores. Et te
nere non est honerandus ut in infinitum fidei cum iussu
tenetur. ff. de l. iii. fidei commissa. C. (a)liquis. x. Et non
valet promissio ne illa exceptio deferri iudicium obi
ciatur. ff. si quis cautionem. l. si et si quis. C. quemcum. Et
in stipl. dampni infecti. si debet quis in infinitum
esse obligatus. ff. de damp. infec. l. is qui rona
c. ult. et in multis aliis. et j. de heredibus cum pro quo.
ar. cf. ff. de in lit. iura. iurare(mus). C. iurate. sed
in index taxare debet certam quantitatem et quod iurabi
t hic generalitas sive infinitas illius clausule quidam
alii restringitur ad certum numerum reorum. ne delega
to per hanc generalitatem cum ordinarius videtur. Et
generalitas reprobatur ut non valeat rescriptum ge
nerale contra speciale. j. de do. et contu. ex litteris et
ex eodem. quia non nulli. s. e. c. j. et legatum quod sciri
non potest ex testo non valet. ff. de iur. fisci. ita fidei et
incerto reprobatur infinitas sive generalitas quia in
multitudo est canonibus inimica. j. de preben. quia in
tantum multitudo honerosa nichil habet honesti. in aut.
de referendariis ad finem coll. ii. de hiis tantis ple
nior. j. de eta. et qual. c. ple. et per illam generalita
tem preiudicabatur ordinarie iurisdictioni. s. e. t. c. ad
hec. ar. inseritur hoc modo et quidam vicarius de petro.
et quibusdam aliis. ut s. e. t. pastoralis. et ea. sedes
apostolica quatuor. sic ergo restricta est usque ad iiii. ad
plus clausula illa quidem alii que olim extendebantur
usque ad xl. argumentando per illa iura. j. de testi. cum
causam. et c. significavit. et de cle. ex. mis. latores.
sed que fuit ratio quare usque ad quatuor restricta est illa clau.
quidam alii arbitrarium fuit. quia eque potuit
restringi usque ad x. vel minus. vel plus arbitrio prin
cipis. vel forte sic quod restricta fuit copula coniugal(is)
usque ad quartum gradum. ita restringeret hoc usque ad iiii.
a simili ratione. sed illa ratio non. videtur ad hoc adaptari quod
redditur in copula coniugali. et sicut re indivisibili
ubi quatuor possunt in iudicium evocari per clau. gener
alem. Et omnes vel quatuor. qui ius mit
in re possunt agere vel defendere. non tamen dicit quod po
sunt evocari ad iudicium pro iure suo coram illo

et in multis aliis

dicit quod ad

iudice. ar. i. de re iud. cum sententia. et. i. de of. del. statutum. co. ar. et. i. c. ex. et. statutum. nomina illorum. s. quos intendit conuenire per clausulam generalem. i. quidam alii et illorum nomina debet iudex in forma inseruare citatorum illorum. ....quod primo facit de aliquo quem citat per clausulam illam. nec postea uariare possit. et illa expressio debet in actis redigi. i. de probat. cum contra. ut cum alii postea citantur. uideatur an uariauerit actor. ut ex mutatione uel uariatione competat exceptio eis. sed si in citatione persone tantum sunt expressi non poterit postea quemquam conuenire quia presumitur maliciose hoc fecisse. et si in citatione prima non inserantur nomina illorum contra quos conuenire uult dummodo in actis iudicis sit expressa. bene ualet. quia non potest uariare et eandem expressionem credo faciendam de causis quas aliquis intendit mouere contra aliquam per clausulam illam. et rebus aliis. sic et de rebus eadem ratione ut in quadam decretali que incipit romanus quod non seruamus. quia non transiuit sub bulla. sed si expressio nominum non fiat sed quod dictum est. uel si facta fuit. et actor mittat personam nominatam prius et nichil obiciatur. nichilominus ualebit iudicium. Satis credo quod sic exceptio non obicitur cum sit dilatoria. quia nulla si non debent facta tamen maneat. xxx. q. v. nec illud. s. sed hoc dicitur et. i. de regul. ad apostolicam. sic conuenit. dici. s. e. t. non nulli ubi exceptio de duabus dietis est dilatoria. ar. i. e. c. ex. sed contra credo in casu isto. s. quod si quam personam uel res sunt expresse in iudicio uel in citatorio. non potest mutatio fieri et si non excipiatur. quia perinde fertur ac si in litteris esset illa persona expressa. quia rescripta ad alia non extenduntur quam que in rescripto continentur. i. de of. del. p. et. g. et est ar. quod per litteras generales impetratas sub beneficiis optinendis ius acquiritur. quia ex quo specificauit aliquam ecclesiam in qua petit sibi prouideri ad aliam transire non potest et si summouerit. quia perinde est ac si ab initio eam in litteris expressisset. quod dictum per totum. p. fi. h. c. Idem in eodem.

Expediendis causarum negotiis obsecitas est inuisa personarum quorum claritas et locorum plurimum oportuna. prouide presenti decreto diffinimus prouidendum ne a sede apostolica uel legatis ipsius cause aliquibus committantur: nisi personis que uel dignitate sunt predite. uel in ecclesiis cathedralibus seu aliis collegiatis et uenerabilibus locis constitute. nec alibi quam in ciuitatibus uel aliis locis magnis et insignibus. ubi tamen ualeat copia iuris peritorum. cause huiusmodi agitentur. Iudicibus uero qui contra hoc statutum ad alia loca alterutram partium citauerint uel utramque: non pareatur impune. nisi citatio de utriusque partis processerit uoluntate.

Expediendis et. prouidendo. optima sunt ista. prouisio quia multis et in quocumque loco ubi non iuris peritorum copia tamen non potest committebantur cause. unde multa pericula tam expensarum quam et periculum causarum propter imperitiam iudicum et sapientium defectum partibus prouenire debant. ut autem ista pericula uitarentur. noluit papa et statuit ut cause committantur tantum personis in dignitate constitutis et in ecclesiis cathedralibus seu in aliis honorabilibus collegiatis et in locis ubi possit haberi copia iuris peritorum ex quo. n. aliquis est in dignitate constitutus presumitur. presumptio ut ratione sue bonitatis et discretionis sit promotus. i. de presumpt. cum in iuuentute. in prin. et. xl. di. c. i. et. lxi. di. miramur et in gradibus ceteros antecellat. quia labor plurior et stipendia meliora fecit an. ite. C. de offi. ma. offi. nemo. et ideo propter industriam istarum personarum quam presumit propter dignitates uel loca: papa statuit ut cause eis committantur. pro illis. n. qui sunt in dignitatibus et in ecclesiis cathedralibus plus presumitur quam pro aliis ratione maioritatis loci. ubi debent esse uiri periti diuine legis et humane. xxxvii. di. quam et sic est. ar. quod in ecclesiis cathe. litterati sunt instituendi. quare autem dicantur honorabiles ecclesie dic per ut dixi. de loco insigni in glo. illa que incipit tam. per aduocatis et c. Dignitate. qui. n. est in dignitate constitutus debet habere ad minus. xxv. an. uel saltem attigisse. xxv. an. i. de elec. cum in cunctis. s. inferiora. et ita non debet papa causas committere alicui quod sit in dignitate si habeat. xxv. an. unde ut a. i. de of. del. cum. xx. an. et. ff. de re. iud. quidam sed princeps causam committit minori. xxv. an. et inferiores committunt maiori. xxv. an. et minori. xxv. an. Satis uidetur esse standum in decre. al. finis. sed ista prouisio uitalis que facta fuit ex causa predicta in papa notitia. uel dic quod ubi committit potest causam sibi tenorem iuris decre. cum. xx. an. quia illa intelligitur de tali minori quod princeps ex certa scientia causam committit. et quod sit institutus in talibus locis. unde presumitur quod sit ydoneus et sic ex dignitate et ex loco presumitur de ydoneitate alicuius. quia quanto. n. quis in locis melioribus est tanto maior et honestior esse. i. presumitur esse. in autenti. de defen. ci. ad. fi. s. col. ii. si autem committantur cause minoribus iudicibus potest excipi contra tales iudices et appellari si non admittatur exceptio. et alludit consuetudini ecclesie ro. ubi cancellarius non dat iudices. sed partes eligunt sibi iudices. nam si cancellarius ex certa scientia tales iudices daret exceptio locum non haberet. et uidetur quod huic exceptioni possit renunciari tacite et expresse. quia hoc introductum fuit in fauorem partium. s. ne coram uilibus personis stare cogerentur. C. de leg. et. c. l. quod fauore. Et si papa scribit aliquem nominando eum magistrum uel aliquem simplicem tunc non habet locum exceptio si ex certa scientia hoc faciat. quia facit contra constitutionem istam. sed legati hoc facere non possunt nisi partes consentiant. et quod dicit delegatis id intelligo multo fortius de del. s. quod non possunt subdelegare causas sibi commissas personis minoribus quam que hic designantur. et non habet locum hoc constitutio in auditoribus. i. de of. del. sicut quoniam. s. i. Sed ordinarii non comprehenduntur hac constitutione. i. de re. iu. c. lib. iusiurandum. ar. est ex hac littera quod cause ecclesiastice committende sunt nisi personis ecclesiasticis. i. de of. del. cum te consulente ubi tangi. de iud. et. i. episcopi non debent habere officiales laycos. In ciui

quidam alii
dominus
consulebant
quia uel legatorum dari per a legatis uel legatis.

tatibus. quia presumitur quod ibi sit copia iuris peritorum. et in aliis
magnis locis. In civitatibus enim constituuntur episcopi
et non in castellis vel in villis. ut. lxxx. di. c. i. ii. et iii. et
iiii. et leges, tantummodo in regiis civitatibus sunt docende.
ut in prohemio. ff. § haec autem et artes in civitatibus
sunt docende. C. de magistris. c. l. i. et nomine studii non in-
telligitur villa. C. de epi. non residen. Copia. tamen (vel castrum)
peritorum advocatis quam peritorum assessoribus et consiliariis. quia ubi
sunt loca magna vel insignia. ubi non dicatur esse
copia iuris peritorum. ad eorum opinionem pertinet peritorum
currendum. arg. ff. de suppellect. l. labeo. et ad arbitrium
boni viri. i. iudicis delegati debet hoc referri. ff. de §.
ob. cum unus actus et non ad arbitrium delegantis.
b. Agitantur. non quod cause non prohibeantur simpliciter
agitari alibi quam in civitatibus vel aliis magnis
locis. sed prohibetur quod non tractentur alibi quam in
talibus locis. ubi possint habere copiam peritorum. arg. ff. qui
satisd. cog. si fideiussor. § i. ubi dicitur si difficile est alicui
caveri in una civitate mittatur ad aliam vicinam
eadem. si. s. de. e. non nulli. § si. ultra duas dietas
ad iudicium non trahantur. et ita non refert ubi-
cumque fiat conventio. dummodo causa tractetur in lo-
cis illis ubi sit copia iuris peritorum. sed si iudex sit
degens in loco minus insigni querens ad cuius ex-
pensas veniet ad locum insignem ubi sit copia
peritorum. utrum actoris vel rei. et videtur quod communibus. quia commune
negotium geritur. xii. q. v. non sane. contra videtur iiii. q. iii.
§ venturis. et cum testes pro utraque parte testantur.
Sed unum certum est si de consensu partium iudex erat im-
petratus. Loca. et no. quod non valet citatio facta contra for-
mam huius constitutionis. sic. ff. de ar. si cum dies.
§ si arbitri. sicut si fiat die feriato. ff. de feriis. l. i. et
j. de feriis. c. ult. et si citatus non veniat nichil valet quod
agitur contra ipsum. nisi de consensu partium talis citatio
facta fuisset. ut dicit Innocentius. quia licitum est in causis pri-
vatis civilibus renuntiare iuri suo in causis predictis
ut. ff. de feriis. l. i. et in aliis multis consimilibus. quod
quia tamen valet citatio nisi opponatur exceptio. s. e. t. quoniam
nulli. et j. de ap. ex parte. et j. ut lite non con. accedens.
et si citatus non veniat allegaturus privilegium suum.
sed quod sit contra ipsum. ex quo iniuste non debet quod non
valeat. et in hunc constitutioni possunt partes renuntia-
re cum nulli alii faciat per hoc preiudicium. sed cita-
tio quam non tenet non potest citare citatum. j. de ele.
bone memorie. ad. fi. et si partes consentirent ut in una
citatione tamen essent in alio loco. non tamen preiu-
dicaret in alia citatione. § sed nunquid partes pos-
sunt renuntiare ut citentur ad alium locum
in isto iudicio. non credo maxime cum non sit mul-
tum partis in iure. eo ipso quod citat iudicat de con-
sensu partium ad alium locum consentire videtur taci-
te. ipso facto. ar. j. de transac. ex litteris cum multis
similibus. lxiii. di. cum adrianus. in fi. Impune.
et si non veniat et feratur sententia contra absentem
non tenet sententia sic nec excommunicatio prolata quod no-
torium est quod locus ad quem citatur vilis est et
non est insignis. sed si dubium est tutius est ut co-
ram iudice allegare, citatum et appellare si necesse

fuerit. alias teneret sententia propter dubium. ff. de iudic. l.
ult. si quis ex aliena. et j. de ap. § porro rectius. Idem
in eodem.

Dispendia litium equitatis compendio
provolentes quia possimus industria
coartare: statutum felicis recordationis
Innoc. pp. tercii. super hoc editum. ampliantes
statuimus. ut si quis contra alium plures
personales movere voluerit questiones: non
ad diversos iudices. sed ad unicos tamen super omnibus
causis litteras studeat impetrare. Qui vero
contrarium fecerit. omnium commodo careat lit-
terarum. nec processus habitus valeat. per eas-
dem. alias vero reo. Si ipsum citaverit. per litter-
as illas vel fatigaverit. in expensis legiti-
mis condempnando. Reus quoque si eodem
durante iudicio: actorem suum obnoxium di-
xerit. reconventionis beneficio vel conventionis.
si litteras contra eum impetrare maluerit.
de iure suo apud eosdem iudices optat
experiri. nisi eos sibi suspectos poterit recusare.
Simili pena qui contra hoc fecerit puniendo.

Dispendia. dispendium
dicitur longum et inutile. dic compendium breve
et utile. j. de accusa. qualiter et quando. ii. ad fi. equitatis.
Equitatis. quia compendio restringitur hoc dispendium
quod fiebat coram pluribus iudicibus litigando sub
uno. et equitatis compendium compescit actoris mali-
tiam. Statutum. credo quod loquatur de statuto Gg.
s. e. t. quoniam non nulli. licet dicat Innoc. iiii. et vitium
sit scriptoris sive error quia statutum Gg. hoc expres-
se dicit. sed statutum Innoc. iii. non tenemus. Per-
sonales. inde contrario dicit et pluribus de personalibus quia a contra-
rio sensu permittit de realibus. ff. de iudic. cum proponas.
xcv. di. qualiter. et j. de iniur. quia fi. ap. sine cons. cap. cum
apostolica. et sic possis super realibus act. litteras impetrare
ad diversos iudices contra adversarium tuum. et potest
esse ratio. quia personales altius non [illegible] quam reales et (actiones)
facilius expediuntur. quia scriptura inde sepius
fit sicut istum arg. ff. de eden. si legatum. et propter
paucas questiones. quia personales actiones frequentius
pure sunt quam reales. et ideo ad diversos iudices pro
talibus questionibus trahi quis non debet et in una petitione potest a-
gere pro pluribus personalibus act. C. de arma. ex l.
si ex multis assignata. civilis ca. j. de libel. ob. c.
ult. licet in l. preterea. si ex multis causis non sint as-
signata. hoc modo peto a te. x. ex causa mutui. et. xx. ex
causa venditionis. et. xv. ex causa locato. vel aliis con-
similibus. ad eosdem. per hanc litteram videtur quod non pos-
sum plures litteras impetrare contra alium adversum
iudices. vel et si finita una causa coram uno possum
trahere adversarium meum coram alio. et hoc satis patet ex lit-
tera sequenti qui vero contrarium fecit. et c. et s. e. quia
non nulli. et s. e. t. quod. c. ult. non de hoc expresse dicitur sed
quid si reus appellaverit super una questione pluri-
um. quid iudex poterit procedere in alia. sed prima non
sit finita. certe non quia suspectus est illi. quia vel com-
modius sub uno quam sub diversis. et ita possu

e dampnosa constitutio ista actori ex quo non pot
adversarium suum trahere coram alio iudice. pe.
ap. pp h dicunt quidam q h constitutio. et illa. s. e.
t. q nulli intelligitur qn eodem tempore actor trahit
reum ad diversos iudices sed pluribus personalibus
actionibus una pendente coram uno. sz hunc rom
pot sentiri. sic iniquitas iudicis qui preteram pro
cessit n facit q reus ppt hoc coram alio iudice pos
sit trahi. et s impunitas quod tale iudicium optinu
it. et actor expectet quousque ap. ca sit finita. q si
iniusta fuit pronuntiata actor post non studeat a
lium iudicem impetrare al si iniusta fuit p
cedit in aliis. et io videtur de aliis s impedimentis.
re non integra fecerit. et si litteras ad diversos sup
pluribus personalibus actionibus contra alium impetravit.
careat amodo omni lucratu. s. s. e. t. q non nulli.
q maliciose h fecisse presumuntur. si reum trahi
fecerit p diversas litteras qr quam presumptio
nem non admittitur pbo in contrarium. si. j. de spo.
is qui. et non admittitur pbo in contrarium. si. j. de
spo. q. d. t. ad eosdem iudices studeat impetrare
se omnibus causis et ita non ad diversos et una lite
finita. ut dictum est. s. in glo. p terminali q. ut i
dr. valeat processus. j. in h ampliavit preteritum sta
tutum q non nulli. sz pono quod processit co
ram diversis iudicibus. numquid valet processus. vel
sententia contra reum vel contra actorem. reo. si reus non
excepit. sz litigavit patienter. vz numquid sententia e.
sui p reo sui p actore. s. e. t. c. presenti. iusti. sz non
reus excepit nec fuit admissus nec postea con
sensit. non valet q actum est. immo debuit appel
lare. vz q appellatio si non excepit. q licitum est
cuilibet renuntiare iuri suo. cum sit h beneficium
personale nec alium prejudicium. j. de re
g. ad apostolicam cum sins concor. et si. j. de foro.
compe. dilecti filii. s. e. t. non nulli. q tales litte
non sunt nulle ipso iure aliis q quod processus non valet.
et de consensu utriusque partis ex eo q dicit processus
non valeat et e. al nich invenitur ad h ill. q. e. q
non nulli. contemplandus. h generale e. ut q ma
litiose fatigat adversarium puniatur in expen
sis. j. de peni. calump. et s. e. t. ceterum. j. de dolo.
et contu. ex litteris. j. de ap. ut debitus. et s. e. t. quoniam
ulli. n de h. durante. quasi deberet fi. reconventio
plene tractatur. j. e. di. mutui. pe. c. i. in glo. q incip.
non cognitum. et e. t. q et in glo q incipit p h quod
dicit. obnoxium. actione reali sive personali.
licet. n. actori conveniat tantum actione perso
nali tamen pot reconveniri. actione reali vel personali. j.
decimi. pe. c. i. n non attenditur similitudo quo
modo. sz dicitur ibi de suis questionibus. et sic pluribus
pot fieri reconventio quam fuit prius facta con
ventio ut i. Reconventionis. sz quasi ponit i
sta duo iura reconventionis. h conventionis forte
io est si conveniat reus actorem una et eadem
sententia dz utraque quod terminari. j. de mu. pe. c. i.
et. j. de or. cog. cum dilectus. si vero presumptione quod
nem. tunc pot prima terminari antequam fa.
vel dic q una sententia utraque quod terminanda est.
sz sive isto modo vel alio agitur eodem durante iu
dicio coram eodem iudice agendum est quo sito co
ram alio non prohibetur. q tunc non possit agere reus
coram eo delegato cum finita sit suo iudicio quan
tum ad cognitionem. j. de of. del. querenti. quid si
reus durante iudicio conveniat actorem coram or
dinario numquid e idem. ac si litteras ad alium li
gatum impetraret. vel q non. q hic tamen delegato
lo q coram ordinario permissum videtur. xxv. di. qualis
cum suis similibus. sz eadem io videtur de ordina
rio. g et idem ius dz esse. Expirare. expiraret hic p a
gere q reus in reus veniendo fit actor. s. e. de ex
cept. l. in exceptionibus ali. ponitur p defende. j.
de iudiciis. ca. Suspectos. sz si reus iam lite contes
tata e. sed petitione actoris et velit postea recon
venire actorem coram eodem iudice quo potest illum
recusare cum in illum iam consensit. reo. a in non
potest. n ex ca supervenientem. vel intellige hanc recu
sationem fieri debere antequam reus consentiat in
iudicio ab initio. Sili pena. i. processus non valeat
et in expensis puniatur sic caveat reus.

Innocentius. iiii. De electione et electi po
testate.

Statuimus ut si quis electionem
suam. postulationem vel provisionem
factam impugnat. in formam obiciens a
liquid vel personam et propter hoc ad nos ap
pellari contingat tam is qui opponit quam
qui defendit. et generaliter omnes quorum in
terest. et quos causa contingit p se vel p p
curatores ad causam instructos ad sedem apo
stolicam a die obiectionis iter arripiat i
fra mensem. sz si pars altera non venerit
p. xx. dies post adventum alterius expectata
in electionis negotio non obstante cuiusque
absentia sicut de iure fuit procedatur. h at
in dignitatibus. personatibus et canonicis observ
vari volumus et mandamus. adicientes
ut si non plene probaverit q in formam oppo
nit ad expensas quas propter h pars altera se fe
cisse docuerit condempnetur. Qui vero in p
batione defecerit eius quod obicit in personam
a beneficiis ecclesiasticis triennio noverit se su
spensum. ad q si infra illud tempus propria
se temeritate ingesserit illis ipso iure ppe
tuo sit privatus. nullam sup h de miseri
cordia spem aut fiduciam habituris. n
manifestissimis constiterit documentis.
q ipsum a calumpnie vitio causa probabi
lis sustinens excusaret.

Statuimus in formam. in formam
obicitur cum opponitur electionem factam esse vel
postulationem contra formam concilii generalis. et s. e. t. c. q
ppt que forma si non servatur electio non valet.
ut i. d. q sunt illa q dicuntur esse de forma et q
non. vo. in eadem constitutione. q ppt in glo. q in
cipit dicimus. j. in persona. s. e. electi. et ideo e. si opponat
in personas eligentium. utrumque. n. vel alterum p

tantum electionem reddit inualidam. s. e. t. cum in cau
sis. ✝ e. cum in sinonieni. ✝ c. congregato. ✝ in aliis
pluribus. ✝ s. de causa. cum dilectus. uel dic quod aliud est
cum opponatur in personas eligentium. ✝ tunc requiri
opponit. sic ergo illi qui se opponit. ✝ qui defen
dat. ✝ qui appellat. ✝ omnes quorum interest uenien
te debent uel mittere ✝ procuratorem appellationem. ✝ termini
et temporis limitum. j. de ap. constituto. sed infra tunc
ti accipiant a die obiectionis. ut hic dicit. alioquin
si non uenerint procedatur in negotio. ut dicit littera sequens.
sed numquid illi qui se opposuerunt sed non appellauerunt
tenentur uenire. R. o. illi soli tenentur uenire quod
appellauerunt. uel quorum nomine appellatum est. uel
qui ap. expresse ratam habuerunt. ✝ si non uenerunt
uel uenerunt ✝ non obtinuerunt quod obtinuerunt. puniun
tur ut hic dictum est. alii non qui se solummodo oppo
suerunt si non appellauerunt nec ratam habuerunt ap. uenire
non tenentur. uel mittere. uidentur enim renuntiare
iuri suo ✝ acquiescere electioni. ff. qui. ap. sic. l. i. §
solent. ✝ ff. de ap. l. eo. ✝ tum eorum absentia non ob
stante procedatur in negotio. tunc enim appellandum est
cum ordo decretum electionis interponit. ut. § per eos
solent. sed uictoria eorum quod appellauerunt omnibus
prodest. c. si unus ex pluribus. ap. l. i. ✝. j. de ap. una.
✝ ii. q. vi. § diffinita. § cum plures. sed quid si ille
qui prosequitur ap. dolose non prosequitur nec ex fide. ✝
sic optineret electus. numquid alius qui appellauit. ✝
non prosequitur. potest assumere negotium ✝ prosequi illo in
uito qui ex fide non prosequitur. C. Est quod sic. ar. ff. de
ap. a b executore. § alio contempnato. ✝ accipiat
et datur terminus ad id accipiendum. sic. j. de ap. ad
hoc. u. de hoc ✝. i. de ap. c. peruenit. ✝ c. romana ✝ c. per
tuas ar. personas u. de hoc ✝. j. de re. iud. cum tam. ab
sens. ii. n. agitur. i. de fide instrumentorum. c. inaudendi spirituali
uiuitura de electione non obstat absentia partis ad iuso
ut hic. ✝ j. e. t. dudum. ✝ ubi agitur de matrimonio contra
hendo contracto. procedatur in lite non contestata. ut. j. ut lite
non contestata. accedens. ii. ✝ c. quoniam. § porro quod intelligitur
si pars altera citata uenire uel interpretatiue non uenit.
C. Non in parte contumaciter interpretatiue. ut hic ✝. j. de ap.
sepe terminus prefixus loco citationis peremptorie habe
tur. ut. j. de ap. c. sepe. ✝ sine dignitatibus. hic exponit
quod hic tria dignitas personatus canonica. alibi e
quiparantur dignitas ✝ personatus ✝ beneficium cum
cura animarum. j. de fi. pres. inimis. alibi personatus.
✝ beneficium curam animarum habens ✝. j. e. o. dudum.
n. alibi personatus ✝ ordo prelat. j. ne cle. uel. mo.
sed specialiter. § quod uero. docuit. permutantium certamine
premissa. i. quod metus est. in. c. ult. h. de uoce ✝ cano
nia. j. de eo qui mit. in pos. cum qui alibi equip
antur paciis a calumpnie uitio. non quod quis in ex
cipiendo calumpniatur quod non probat quod excepit.
ut hic p. ✝ j. de accu. sed hiis sic in de accusando.
ii. q. iii. quod non probauerit ✝ q. vi. qui crimen ✝. c.
de aduo. di. iud. l. i. ✝ ff. de testibus. l. iii. § sed di
uus. sic ✝ in denuntiando. j. de calump. c. dilectus ii.
C. Sed probabilis error istos excusat a calumpnia. ✝ hoc
potest intelligi. ii. q. iii. § notandum ✝ ff. de reb. ii. qui
solidum ✝. c. de calump. l. qui non probauerit ✝. ff.
de iur. fis. senatus. l. ex. ex tantis de isto errore.
ii. q. iii. paulus. ✝ error iste apte probari debet. ut dica
tur hic. b. Idem in concilio lugdunensi.
In electionibus et postula
tionibus ac scrutiniis ex quibus ius oritur
eligendi. uota conditionalia. alternatiua ✝ in
certa penitus reprobamus. statuentes. ut huius
modi pro non adiectis habitis ex puris consen
sibus celebretur electio. uoce illorum que non
pure consenserint: ea uice in alios residen
te.

In electionibus scrutiniis. pluribus modis dicitur
scrutinium. scrutinium dicitur sinni uulgare domi
norum cathecismi sui quedam benedictiones quae fiunt
baptizandis ante pascha. j. de maio. ✝ obe. i. c. quod de
capellis mo. dilectus. ✝ de illis scrutiniis loquuntur cano
nes de. c. di. iiii. ante baptisma ✝. c. se. § Et dicitur scrutinium
examinatio eorum qui promouentur ad ordines uel dig
nitates. j. de scrutinio. c. uno. C. Est dicitur scrutinium inqui
sitio uoluntatum que fit secreto ✝ sigillatim in ele
ctionibus uel postulationibus faciendis sic sumitur. s.
t. quia prius ✝ hic ita sumitur. ius oritur. s. in electionibus.
✝ postulationibus ✝ scrutiniis ✝ sic est ar. quod per postu
lationem ius acquiritur postulato. sed a. s. de postu.
pla. c. post dic ut i. ✝ quod dicit scrutiniis intelligo
publicatis. quia ante publicationem scrutinii ius non
acquiritur. sed post attractum ad confirmantem uel
est quod ius non acquirit. sed quantum ad electores sic
quia publicato scrutinio non possunt uariare. s.
e. t. publicato. sed dic quod hic relatiuum quibus refer
tur tantum ad scrutinia publicata ex quibus ius ori
tur ✝ non ad alia duo precedentia. eligendi. uel po
stulandi. s. est scriptum est. conditionalia. i. sub con
ditione prolata. hoc modo puta consentio in martinum.
✝ si illum habere non potero puta consentio in petrum.
C. Uel dic sic eligo b. ✝ si ipse noluerit. eligo c. ta
lia uota sub conditione facta dicuntur alternatiua.
quia consentiunt alternatiue i. c. uel p. uel ✝ ideo incerta
sunt. ✝ tum non ualent. quia consensum certum non expri
munt. ✝ ideo merito reprobantur hodie sed olim ad
mitterentur. ut colligitur. ✝ no. ar. l. xi. di. stu
dii ✝ ar. lxxv. di. archidiaconum sed ex littera illo
rum capitulorum non colligitur expresse. quia talis
electio possit celebrari. quia sub conditione electio fi
eri debet uel in diem. quia legitimi actus dicuntur electio nec
quod sub conditione uel in diem fieri non debent. ff. de
reg. iur. actus legitimi. C. Certa enim debet esse persona
eligenda ut s. e. t. cum terra. u. de hoc. sic ✝ integri
tor ✝ procurator certi debent esse ut. no. § de sep. ad
hoc ubi de hoc. ff. de proc. l. i. tamen eligendi potestas
debet dari ad tempus. s. e. t. cum inter. Incerta.
uidentur incerta. quia que sub conditione fiunt. incer
ta sunt nec tenent ante conditionem existentem. ff.
de condic. ✝ de. qui hered. § ult. ✝ l. qui sub condi
tione. ut puta si dicatur consentio in talem ✝ si il
le non habuerit maiorem partem: consentio in petrum.
uel sic consentio in illum in quem consensit ticius.

illi tecam

patiatur

in ora. fa.

postea

uel consenserit. merito tales consensus sunt re
probati qui aliquem malitiose et per dolum aliis fiebat.
et ideo pro non adiectis debent haberi. et ex puris assensibus
aliorum debet electio celebrari. ut hic dicitur. et sic illa uice qua
taliter assentiunt sunt eligendi potestate priuati tan
quam scienter eligentes indignum. et ita eorum pote
stas remanet penes alios qui pure assentiunt. licet
pauciores sint. cum scienter eligunt indignum. s.
e. t. cum in cunctis. et c. scriptum est. et c. aggregato.
et . j. de postula. gratum. et hoc dicit textus illa uice eorum
qui non pure assentiunt ea uice in alios residente
idest remanente. et sic priuatur quis eligendi pota
te. nec tamen eligit. b. Innocentius . iiii. De

Romana supplenda negligentia prelatorum.

Romana ecclesia et . j. Edictum nostro per
remensem prouinciam publicatum. ut
a subditis episcoporum ipsius prouincie pro au
diendis et terminandis eorum causis nisi
ad remensem accedatur curiam penitus
reuocamus. Quia si tenerentur hii idem e
pi pro suis culpis uinculo excommunicati
onis astricti: non tamen est ex culpis ipsis ca
id non inueniatur a iure concessum: ad
remensem archiepiscopum iurisdictio deuolueret
eorum. sed alia forte pro illis pena ipsis ca
nonica posset infligi.

Romana eadem. edictum illud merito debuit
reuocari cum in preiudicium suffraganeorum et
aliorum inferiorum prelatorum iurisdictionem hiis dum
uergeret. et eorum iniuriosum quod esse non debet. cum
non nisi per appellationem ad metropolitanum quod re
feratur nec plus iurisdictionis habet in subditos suff
raganeorum quam ei per canones sit concessum. j. de
of. ord. duo simul. i. et ix. q. iii. conquestus. et c. nulli.
i. q. ii. c. ii. si. et x. q. iii. cum cognouimus. et xxiiii. q.
ii. c. i. culpis. no. quod licet episcopus ex culpa sua sit excom
catus. ita quod iurisdictionem suam exercere non pos
sit. non tamen propter hoc transfertur iurisdictio
sua ad suum metropolitanum. si. j. de acces. p
ten. quia diuinitatem. sed propter negligentiam bene
transfertur donatio prebendarum de episcopo ad c. et ecclesiam
j. de conces. pre. c. ii. concessum. no. aliud quod non
est a iure expresse concessum. et intelligitur prohi
bitum. sic. j. ne sede uacan. c. ii. et . j. de temp. ord. di
lectus. et s. j. de transact. inter. in quibus de hoc. et sic
est dominum. arg. quod episcopi non possunt dispensare nisi
ubi eis conceditur a iure de hiis. es. j. de iud. at
si clerici pro aliis. Et pena secundum qualita
tem delicti et cause est infligenda. j. de of. deleg.
sane. j. Idem.

Grandi non immerito. et . j. ca. quod dilectum
filium nobilem uirum comitem
bononiensem. prefati regis portugalie. fratrem
deuotione. probitate. ac circumspectione mul
tipliciter commendatum. cum eidem regi si
absque legitimo decederet filio iure regni
succederet. Cumque examinate dilectionis
quo nos et fratres nostri regnum prosequimur ma
gnanimitate et potentia eius plurimis testifica
gantibus regnum ipsum reformari firma con
diuitate speratur. presertim cum ad curam
et administrationem generalem et liberam re
gni eiusdem non minus pro statu dicti regis uti
litate. si prouide attendatur. ac ad defensionem
ecclesiarum. monasteriorum. aliorumque locorum
regni prefati. et personarum ecclesiasticarum tam
religiosarum quam secularium. nec non
uiduarum et orphanorum. et ceterorum ibidem de
gentium ac preditorum ubi recuperatione sa
lubriter in domino confidimus sit assump
tus. cum ad nos accesserit fidelitate homa
gio. iuramento. seu pacto. si aliquibus forte
prefato regi uel cuicumque alii persone tene
mini. aut etiam ipsius regis prohibitione. dum
modo personam eius et uitam. et legitimi
filii sui. si aliquem ipsum habere contigerit.
fideliter conseruetis. debitum eis exhibentes
honorem. nequaquam obstantibus. in ciui
tatibus. castris. uillis et munitionibus regni pre
dicti. cum omnibus suis recipere ac eius disposi
tioni et ordinationi et mandatis uniuer
saliter singuli et singulariter uniuersi per
omnia et in omnibus intendere absque facul
tate aliqua procuretis. sint pendentes sibi ac
quibuslibet repugnantes etiam consilium. au
xilium et fauorem. de redditibus. prouentibus
omnibusque sepe fati regni iuribus sine dimi
nutione qualibet plenarie respondendo. ut de illis
dicto regi secundum quod suam decet excellen
tiam. et sibi ac suis. ac prefati regni necessita
tibus pro tempore ac negotiorum emergenti
um qualitate ualeat prouidere. alioquin
uenerabilibus fratribus nostris bracharensi ar
chiepiscopo et episcopo colimbriensi. damus nostris lit
teris in preceptis: ut uos ad id monitio
ne premissa per censuram ecclesiasticam. appellatione re.
compellant. Per hoc autem non intendimus
memorato regi uel eius legitimo filio. si
quem habuerit predictum regnum adimere.
sed potius sibi et eisdem regno destructioni
exposito ac nobis ipsis immutata ipsius regis
per sollicitudinem et prudentiam comitis
consulere supradicti.

Grandi et . j. decretalis ista ponitur l. t. de supple
ne. prel. per quam apparet quod rex iste negligens erat. et re
missus circa regnum et subditos eius. prodigus erat
et dissipator sui dilapidator ut dicitur circa fi. c. i. des
tructionem exposito. unde debuit priuari regno. quia
propter negligentiam remouentur prelati. i. de of. ordi.
c. i. q. 4. §. ecce cum honores. et lxxxi. di. clerici. ut de hoc
notatur. et . j. de rerum cuius. excommunicatus ius. et propter dila
pidationem deponuntur prelati. xii. q. ii. monemus.
et s. de ele. quod. licet. insi. ut notatur de hoc. et ita non
debuit ei dari curator. sed potius debuit priuari re
gno. dicitur a. canonibus. et sic ad fratrem deuolui or
dine geniture cum filium non haberet. j. de uoto.

colla

licet dicas quod et licet sit rex negligens vel remissus-
cui vel prodigus sui dissipator precipue cum per suc-
cessionem regnum deferatur propter hoc non debet pri-
vari regno, sed dari sibi debet curator ex furiosi seu
prodigi. ff. de cur. fu. l. i. cum curam debet habere tam re-
gis quam regni sicut curator furiosi vel prodigi qui cu-
stodire debet tam furiosum quam patrimonium eius.
ff. e. t. cum alio. et talis curator cum agnitus dari debet
et satisdare rem eius cui datur salvam fore. ff. e. l.
observare et l. sequenti et C. de cur. fur. l. ult. § si cui
antiquitus. Eodem modo curator iste curam debet
habere regis et omnium subditorum tam religiosorum quam
et secularium ut inferius sequitur in lit. et ei provi-
dere de bonis regni secundum suam excellentiam.
et que sibi et suis de bonis regni ut dicit in lit. Item
papa non curavit hoc requirere cantionem sed papa de-
clarat hoc propter iniquitates regis. unde debet pri-
vari regno per summum superiorem vel per eccam. vo.
cum superiorem non habet et tamen deferatur regnum
ad primum filium vel fratrem cum filium non habet.
et hoc cum successoris est deferendum. secus si per elec-
tionem tunc eligi debet per illos ad quos ius pertinet
eligendi. s. de elec. venerabilem. et quod papa possit
deponere tales propter delicta sua probatur. j. de re-
iud. ad apostolice. infi. xv. q. vi. Item alius ubi papa de-
posuit regem francorum et tamen deferatur ibi regnum
per successionem. tamen notatur ibi per doctores quod papa
non deposuit sed depositioni consensit ut legitur
in hystoria francorum. et dixit ibi hug. in sum-
ma. et ita ex causa papa potest deponere regem. vel
j. de voto licet ubi papa. favore terre sancte. et quod dixit
ille se obligavit per votum ad subsidium terre
sancte. si votum non adimpleverit privatur iure
regni quod sibi competebat ordine geniture. vel. fratrem.
Sed nunquid frater iste ei curator dari non debuit cum
rex ipse si decederet sine prole frater iste sibi suc-
cederet in regno. unde preceptio erat contra ipsum.
quod de vite ipsius insidiaretur. Et nemo debet mo-
rari vel educari apud illos qui ad successionem
illius aspirant. ff. ubi pu. e. d. mo. l. i. et l.
pre. et j. de conv. infi. c. ult. quod notatur de hoc
in no. que incipit. no. sed non est ita in casu i-
sto. quia rex iste non debet morari nec educari apud
fratrem. sed per se separatim cum sua honorabi-
li familia et curia. et frater iste non erat sus-
pecta persona. B. literam. licet habeat liberam et
generalem administrationem non tamen potest do-
nare. ff. de pac. contra iur. civil. vel univers. fi. et. ff.
que res pig. ob. pos. pupillus. ff. de dona. filius
familias. sed si iusta ratione motus donaverit ut
donatio. vel lex ista filius. sic ergo curator iste
donare non potest. immo tenetur revocare ma-
le alienata ut. dic. j. versu. de predonum recupa-
tione cum et rex ipse in preiudicium regni dona-
re non possit. quod si fecerit tenetur revocare a-
lienationem non obstante iuramento de non re-
vocandis alienationibus. j. de iure. iur. intellecto.
vestiluntem. hoc est causa quare datur curator i-

ste. quia propter hoc providetur tam regi quam regno
ne exponatur distinctionem ut dic. infi. assump-
to. cum ipse prelato vel rex negligens est et male
tractat iura sue prelationis seu regni vel non pot-
suum officium exercere. subditi debent hoc denun-
ciare suo superiori. ut provideat tam regi quam regno
et prelato. Ita videtur hic fecisse fuisse denunciatum fuit
papa cum rex alium superiorem non habet. ar. j. qui fi. sint.
leg. per venerabilem et. ff. de tu. et cura. da. ab his. l. is
cui. et j. de di. egro. ex parte. et. xvi. q. ij. imp. et. ii. q.
vij. quia prepter. prohibitione. licet isti iuraverunt fide-
litatem regi suo tamen in hoc non potest prohibere
subditis suis quin intendant et obediant huic cura-
tori in hiis que ad curam regni et ipsius regis hono-
rem spectant. cum ad hoc procurandum assumptus
sit. quia per hoc impediretur eius officium personam tamen et
utilitatem regis fideliter conservare tenentur debi-
to iuramenti. ut littera dicit. patentes. usque hic
suspensiva est ab initio. De officio vicarii.

Innocentius. iiij.

Romana ecclesia et j. Cum remensis arch-
episcopus in officialem alicuius suffraga-
nei sui excommunicationis sententiam ex
aliqua rationabili causa proferat: illos qui vi-
ces ipsius gerunt propter hoc excommunicationis
vinculo non astringat cum non conve-
niat ob id officialem eidem in crimine qui eccle-
siastice censure districtione pro eo quod suum ex-
ercet officium non arctantur. Ea tamen
que ipsi gerendo sibi vices agunt: illo taliter
excommunicato manente si iurisdictionem vi-
cariam ab eodem non possunt optinere
vigorem.

Romana. ecclesia rationabili. quicumque. n. alium
excommunicant ex causa rationabili. hoc faciat.
j. de sen. ex. sacro. et. ij. q. i. nemo. et in sententia excommuni-
cationis causam exprimant et sententiam excommunicationis in scrip-
tis proferat servato tenore illius dec. j. de sen. ex.
cum medicinalis. et hoc intellige cum archiepiscopus in
casu in quo subest ei officialis episcopi excommunicat
ipsum. alias non teneret excommunicatio tanquam a non suo
iudice lata. j. de iudiciis. at si clerici cum sint
concor. et j. de foro. c. romana infi. vices. non ob-
stante licet iudex sit excommunicatus tamen gerentes negotia sui
vices ipsius non sunt excommunicati. nisi participant ei
in crimine pro quo fuit excommunicato. cum ex officio
suo teneantur ipsius negotia gerere. sic j. de sen.
ex. inter alia. et xi. q. iij. quoniam multos. sed si isti qui
gerunt vices officialium iurisdictionem recipi-
ant ab eisdem ea que ex iurisdictione agunt non
teneant. ut hic dicit. quia cum ipse officialis est ex-
communicatus sit. iurisdictionem exercere non potest. cum sit
extra ecclesiam. et ita per consequens ille qui habet ab ipso
iurisdictionem eam exercere non potest. et ita est ar.
quod si principale non valet nec accessorium. et ita
mandatum inefficax est per excommunicationem manda-
toris quantum ad iurisdictionem. Item officialis bene potest
committere vices suas quantum ad aliquam causam. sed

non omit iuces suas cum solus delegatus a princ/pe h facere possit. de h. no. j. de of. del. sic conium. c. si no in glo. q incipit. h. n. non pot. & e. Sic excommunicatus no pot committere cam alij dum e excommunicatus. ut hic dicit. quid si no dum est excommunicatus cam committit & postmodum excoicatur. nunquid expirat mandatum p excoicatione. h ille distinguens aut cepit uti iurisdictione dum mandator no erat excoicatus. & tunc pot uti iurisdictione. aut cepit uti postqua fuit excoicatus. & tunc no pot uti iurisdictione ut interis. qr sic seruatur in morte naturali. j. de of. del. lic3 cum sius accord. s3 credo q possit procedere non obstante excoicationem committentis ante ipsius excoicationem. ut no. in dec. lic3. & q hic dicit intelligo commissionem factam ipso officiali excoicato monente ut ij. ha. dic. qui. s. gerentes. Innoc. iiij. in concil. lugduneri. de officio iudicis delegati.

Statuimus & ut conseruatores quos plerisq3 concedimus. a manifestis iniurijs & molestijs & violentijs defendere possint. quos eis committimus defendendos. ti. a d alia que iudicialem indaginem exigunt. suam possint extendere potestatem.

Statuimus conseruatores. de talibus conseruatoribus nichil statuimus an tecam constitutionem & dantur talis huiusmodi conseruatores & tales conseruatores & defensores possint a ppliam epi ciuo ad iniurias & grauamina manifesta uiduis pupillis orphanis. & alijs miserabilibus psonis illata que psone ab ecclia debent ab his oppressoribus defensari. ar. de cais ipsis se intromittere non d3 ecclia de quibus. lex. mus. lxxxvij. di. c. 1. & ij. & xxiij. q. v. administratores. & j. de foro. c. pe. ex pte. b. & c. ex tenore. tales sunt isti conseruatores qui dantur aliqui ad defendendos alias a manifestis iniurijs & violentijs. nec ad alias. l. ad alia suam debent extendere potatem ut h dic. & sic limitata e iurisdictio istorum conseruatorum ad manifestas iniurias & violentias tm. q dicatur manifesta iniuria & violentia. tres. j. de v. sig. ex pte. & c. s. & si dubitetur an iniuria l. violentia sit manifesta. qr forte p altera h negat cu p negotium res fiat dubia. C. quibus ad libertate. pclamo. lic3. l. ij. & C. de pen. l. ij. ut q ipsi conseruatores cognoscere debent. ar. inutile ee eorum officium. qr quilibet h negaret. sic iudex pot cognoscere an sua sit iurisdictio. ff. de iudic. l. si quis. & j. de exceptoribus pia. & s. de script. sup litteris cum suis concor. & tal conseruator pot recusari sicut iudex. et. t. suspicionis cum suis concor. & si conseruatorem isti no possent iniuriam repelle p suam cencs. implorare debent brachium seclare. sic & alij iudices. j. de of. ord. c. 1. & c. cum in plisq3. infi. cu suis conc. ad q potestas secularis tenet. ar. pot illum excoicare cum h sit accessorium ad officium conseruatoris. xxiij. q. v. administratores. ul dic q isti conseruatores no intromittet se nisi de mani/festis iniurijs vel iniurijs q non possunt aliqua tergiuersatione celari nec possunt recusari. sic nec possunt appellari. j. de ap. cum sit romana. & c. pue nit. s3 si uellet pbare fcm notorium sat credo q de h cognoscere possit. si reus negaret. Iudiciale indaginem. i. inquisitionem iudicis & cognitionem. cum ordine iuris q ptinent ad ueros iudices talem inquisitionem non int isti conseruatores. et si ad alia suam extenderent potatem nich agerent. sic dr de mero executore qui no d3 assumere ptes iudicis. C. de exeu. rei. iud. l. 1. ut hoc ponis. ut dr i si. prime notule. Innoc. iiij. in concil. lugduneri. de officio legati.

Officij nostri debitum remedijs inuigilat subiectorum. qr dum eorum excutimus onera. dum scandala remouemus. nos in ipsorum quiete quiescimus & fouemur in pace. pinde presenti decreto statuimus ut ecce romane legati quantumcum q3 plenam legationem optineant. siue a nobis missi fuerint. siue ecclesiarum suarum pretextu legationis sibi uendicent dignitatem. ex ipsius legationis munere conferendi beneficia nullam habeant potatem. n h specialiter alicui duxerimus indulgendum. Quod tamen in fratribus nostris legatione fungentibus. nolumus obseruari. qui sicut honoris prerogatiua letantur. sic eos auctoritate fungi uolumus ampliori.

Officij legatorum munus. de tribus generibus legatorum fit hic mentio. primo de hijs qui mittuntur a curia romana. qui no sunt cardinales. ut i a nob missi. secundo de hijs qui sub pretextu ecclesiarum suarum legationis sue s uendicant dignitatem l. potatem. Tertio de cardinalibus legatis qui de latere pp mittuntur. Inter istos e differentia in tribus. in absolutione excoicatorum. in collatione beneficiorum. in insignijs deferendis. Primi legati qui mittuntur a curia romana q no sunt cardinales. n extra puinciam sue legationis. nec subditos alterius puincie uenientes ad eos possunt absoluere. nec beneficia conferre q hic phibetur. Secundi qui sunt legati pretextu suarum ecclesiarum. nec subditos sue puincie. nec alienos & in sua puincia existentes absoluere possunt. qui pp uiolentam manuum inectionem in clericos excoicatom incurrunt. ut. s. e. t. excoicans. nec primi nec sedi beneficia conferunt ut hic dr. & j. de ap. c. 1. & j. de pen. di. lex. & c. dilcto. Tercij. s. cardinales legati l. eundo & redeundo ubicumq3 & quoscumq3 excoicatos p iniectione manuum in clericos absoluunt. ut. s. e. c. q translationem. & j. de sen. exco. ad eminentiam & beneficia conferunt ut hic dic & mate transeuntes insignia papalia deferunt & multo isti pferuntur alijs qr augis dr uiolatas p dignitatem. ff. de iud. si longius infi. & plena debet habere potatem. ut. ff. de usu. & ha. plenum. & ff. de iur. dic. s3 & si suscepit. C. s3 & si. & ff. de donat. filius.

t molestijs

v. l. molestias

v. l. molestias v. l. violentiam.

illos inde

fa. §. i. et ff. de l. i. l. si servus plurium. §. ult. et de rel. legatis. extra. s. e. c. excommunicatis. Innoc. iiij. in concil. lugdunen. De officio iudicis or- dinarij.

Romana eccl'ia et c. prohibetis quorum ne Remensis archiepiscopus in dyocesibus suffraganeorum suorum foraneos officiales constituat. Quia cum metropolitanis ne suorum suffraganeorum ingrediantur dyoceses ut in eis auctoritate propria iudicent disponant aliquid ne aliud agant canonica prohibeant instituta: nequaquam hoc possunt in illis per alios exercere. nec pro eo quod causas per appellationem delegatas ad ipsos: possunt in suorum suffraganeorum dyocesibus delegare: Similiter licet eis tales officiales instituere in eisdem. quorum uice cum appellatur ad ipsos citationes uel inhibitiones faciant seu compescant in hac parte rebelles. Quia in causis per appellationem deuolutis ad eos: iurisdictionem iam optinere noscuntur: propter quod licite possunt super illis committere uices suas. non sic autem in alijs in quibus nondum appellatum existit et ideo non debent aliquos constituere pro citationibus in futuris causis appellationum et inhibitionibus faciendis. nisi aliud remensis eccl'ia circa talium institutionem officialium de consuetudine optineat speciali. Aquibus et si de consuetudine hoc possint in prouincia remensi constitui prohibitiones ne procedatur in causis priusquam ad remensem curiam appelletur: si penitus inhibemus. Officiales autem remensis archiepiscopi qui dum in sua prouincia uel etiam illam exercent in suffraganeos suos. interdicti uel suspensionis aut excommunicationis proferre sententiam non attemptent. Et hoc idem ab officialibus aliorum metropolitanorum circa ipsorum suffraganeos quibus ob reuerentiam pontificalis officij deferri uolumus in hac parte precipimus obseruari.

·Romana eccl'ia. foraneos. foranei officiales dicuntur qui foris in dyocesi constituuntur quos archiepiscopus ibi constituere non potest cum in dyocesi suffraganei nichil disponere possit. ut. j. sequitur et ideo prohibetur hic propter ne hoc ulterius faciat. canonica loquitur de hijs canonibus. viij. q. ij. c. ij. et q. iij. nullus primas et c. conquestus. per alios. arg. quod non potest quis facere per se non potest per alium facere debet. ff. de adminis. tu. et ad tu. pu. l. ij. §. i. lxxxvi. di. non liceat. causas per appellationem. nota quod per appellationem cause subditorum suffraganeorum deferuntur regulariter ad archiepiscopum ut hic dicit et s. e. t. duo simul cum suis concordantiis causas delatas ad ipsum per ap. potest committere in dyocesibus suffraganeorum suorum potest compellere renuentes ad suscipiendam delegationem. j. de fo. compe. romana. §. i. et c. si quis contra clericum et ar. s. e. t. pastoralis. i. resp. § de hijs autem dicitur in glo. que incipit si mittam. Hic notantur casus in quibus archiepiscopus potest se intromittere de causis subditorum suffraganeorum suorum. in glo. que incipit est tamen uidere. sibi q. d. sic archiepiscopus potest causas delatas ad ipsum per ap. delegare in dyocesibus suffraganeorum suorum ita potest tales officiales ibidem instituere sed causis ap. delatis ad ipsum per ap. qui uice archiepiscopi faciant citationes uel prohibitiones in causis appellationum aut compescant in hac parte rebelles quia ex quo possunt committere causas appellationum in dyocesibus suffraganeorum suorum omnia facere possunt que ad id est articulum pertinent. s. de of. del. suspitionis cum suis concord. sed in illis in quibus appellatum non est tales officiales nullam habent potestatem. nec etiam archiepiscopus nisi consuetudo metropolitane eccl'ie aliud teneat. si. j. de ap. romana. et ita consuetudo derogat iuri. s. de consuetudine. c. ult. ubi de hoc infra. et si archiepiscopus tales officiales de consuetudine instituere possit in dyocesibus suffraganeorum suorum nichil tamen facere possunt priusquam sint appellatum ut in §. sequenti. uel inhibitiones. s. ne iudex a quo appellatur ulterius in causa illa procedat. ut. s. e. c. §. a quibus et j. de ap. romana. § si autem a quibus. §. officialibus. attemptent. hic uoluit papa deferri dignitatem episcopali in honestum. ne uideretur quod minor potestatem exerceat in maiorem quamuis officialis per iurisdictionem quam habet a maiore. quoniam ad hoc maior suffraganeo uideatur. j. de maio. et obe. solite et xxi. di. inferior. quid si excommunicet suffraganeum nichominus tenet sententia. quia non dicit hic quod non teneat. si etiam factum fuerit. quia multa fieri non debent. facta tamen manent. ff. quando ap. sit. l. i. §. biduum. j. de reg. ad apostolicam cum suis concor. b. Innoc. iiij. De in integrum restitutione.

Eccl'ia que ad retractandam sententiam uel contractum per beneficium restitutionis in integrum postulat se admitti. si quadriennij spatium posset elapsum et negligenter obmiserit: non est ad huiusmodi beneficium admittenda nisi preuaricationis. aut fraudis interuenisse manifeste probetur commentum.

Lis. tunc est ambiguum. ius ambiguum potest dici ubi iura uidentur contraria quod sapientes discordant. j. de testi. sepo. licet. et s. de eta. et qual. cum sit. et l. di. quia tua. delegatum. secus uero de ordinario a contrario sensu. ff. de iudic. et i. procuris. hec ad. xxv. di. qual. et j. de hijs que fi. a. p. sine c. cum apostolica cum suis similibus. sed idem est de ordinario ut credo. ut personaliter alium ante preuenire compellere non debeat nisi in duobus causibus. C. de proc. l. ult. cum liberum sit cunctis per se uel per procuratorem respondere. C. de hijs qui ad ec. confu. l. presenti. §. cum autem et ff. de proc. l. i. j. de iure calump. l. ult. et s. de proc. querelam. non enim uenire tenetur personaliter si causa fuerit citatus et ab ordinario nec delegato nisi in casibus hic notatis. nisi in legatione hoc specialiter contineatur. ut hic dicitur. quia beneficium iuris nemini est auferendum

xxiij. di. de hijs. et ff. de re iud. l. iiij. §. si quis a
dempnat. ar. contra q si psonalr citetur q ue
nire teneatur. j. de do. et c. cum dilc. dic de h ut
ibi. no. §. q2 illud optinet in pp qui de plenitu
dine potestis pot ad uoluntatem suam citare. et
sic est intelligitur. s. de maio. et obe. humil. et. j.
de dilat. c. ult. et hec locum hnt in cais puratoz.
secus in causa collegij seu uniusitatis seu eccla
rum. s. de procu. c. i. et c. q2 in cais. et. s. de sindi
co. c. uno ibi de ncitate procurator interuenire dz.
siue syndicus. j. de iur. calump. in pterea dicis.
et c. sequenti. criminal. in ca criminali nō inti
uenit procurator. j. de accusat. ueniens ii. hec ma
teria plenius tractatur in glo. q incipit. hoc g
tenio et c. sz pone qd admittatur. nunquid ualebunt
ea q cum ipo acta sunt. vr q sic si non oppona
tur. C. de procu. l. ita demum. et. ff. de proc. l. filius
fam. §. uetum. et ea q fiunt cum falso procuratore
ualent p cōsensum. ff. de iudic. lim. et. ff. rem
rat. l. iij. §. filius. sz uidetur q non ualeant q2 cō
legem acta sunt. ff. de pubic. iudi. l. p. §. ad c
men. et. §. q. iij. in criminalibz. sz potest dici q
ualet q cum eo actum est. ex quo nō fuit ob
iectum. ar. decretum legum ita demu. et. fili fa
m. §. ueterum. Judex nō talem procuratorē ex o ffo
suo nō dz admittere. j. de excep. exceptionem cu
sius concor. ii. j. de accusa. cum. p. et. j. de accusa.
ueniens. ii. dicenda. p iuramentum pstitum sup
eo de quo questio agitatur qd locum hz i cais
spualibz. s. de elc. dudum. j. de iur. ca. litteras.
et si est ca collegij. tunc platus in aiam suam
et capli ul maior ptis prestat h iuramentum. ii
in quada dec. greg. ix. q incipit psentium. j. de
testibz. et h iuramentum quiz defertur reo quiz ac
tori i defectum ptetionis. j. de iur. iur. c. ult. et.
c. ex litteris. et. j. de prbat. c. ij. istud iuramentum ii
pstat procurator. sz dns cause. s. de elc. dud. nec i
iuramentum de calumpnia. C. de iur. calump. aut.
principales. et. j. e. t. in pterea dicis et inc. et h du
o iuramenta mittuntur ad egregias psonas.
si ad iudicium uenire nolunt. ff. de iur. iur. ad
psonas. et. xi. q. i. in pri. theodosius. ar. incipit. sz
iudex. et qui h iuramenta nolunt pstare. ca
dunt a iure suo. j. de iur. calump. c. ult. §. pea.
et ista duo iuramenta in multis differunt p iura
mentum de ueritate dicenda. tenetur rendere
tm de ueritate p ut littera sonat. s. de elc. dud.
p iuramentum de calumpnia. rendere tenet de
eo q credit et extimat. C. de iur. calump. l. ij. §.
sicaut. in quo iuramento plura capitla cōtinen
tur q notantur. j. de iur. calump. c. i. in glo. q inci
pit i iuramento. ncitas. q2 principal psona
melius scit ueritatem et melius hz noticia rei q
procurator. et q2 dominus iustior est. et ii cause h
requirit. C. de iur. ca. l. ult. et q2 procurator nō iu
rat de calumpnia. j. de iur. calump. in pterea dicis.

Innocentius quartus.

De arbitris.

Probande suspitionis cause contra iu
dicem legitime assignate ab ipis
ptibz. tempus est cōpetens assignandum: nō
a iudice. qui forsan de obiecta sibi suspi
tione cōmotus posset officere: Sz ab arbitris.
quibz iuris auctoritate p electionem ptium
cognitio suspitionis cōmittitur. fe. re. grego
rij ppe. p. n. constitutio utiliter puidit. q — ut
frequenter introducitur in usum institute i
malicia hominum non conuerteret i abusum.
Sz dum arbitri hi odio. ul fauore. nec
in unam uelint cōuenire sniam. nec non
in tertium iudicem aduocandum: q p ipos
tres. ul saltem duos ex ipis suspitionis ar
ticulus decidatur. et si cum excois snia p fe
ratur contingit. plerumqz ut q2 certi tem
poris limite potestas non clauditur arbi
troz: cognitioni principal negotij a dictis
non pcenditur. Hinc igitur iuris dispendio
quo possumus occurrentes: statuimus. ut
nisi a tempe suspitois obiecte arbitri elcti
fuint. et questionem eandem terminauint
infra mensem: iudex in causa pcedat. ob
iectione hi non obstante. ii p eum ul p
partem ei assentientem. steterit euidenter. quo
minus infra dictum tempus suspitionis
eiusdem qo fuerit terminata. Idem in
eodem.

Contingit interdum qd cum actori
et. j. ad h generaliter phibemus ne
sup rebus spualibz cōpmittatur in laycos.
q2 non decet ut laycus in talibz arbitret.
Expliciunt noue decretales primi libri.

Innoc. iiij. in concil. lugdun. De iudi
ytis esse ambiguum non ist: ciis.
iudicem delegatum qui a sede apo
stolica ad h mandatum nō recepit
spale: iubere non posse alterutram
ptium coram se psonalr in iudicio
cōpere. ii fuerit ca criminal. ul ii p
ueritate dicenda ul iuramento calū
nie faciendo: iuris ncitas ptes cora
eo psonalr exegit presentari. Innoc. iiij.
in concil. lugdunen. De foro cōpetenti.
Romana eccla. et. j. Nec appellationis
articulo pretermisso. nec al i cum
minime appellatum existit. Remen. archie
pi ul eius officialis de cais clericoz tanq
iudices licet in ipos idem clerici de fco con
sentiant absqz dyocesanoz suoz uoluntate
cognoscant. Cetez ii. suffraganeoz rem
ens. eccle subditos ipoum delegatōnem su
scipere. ul sententias et precepta exequi aut
in cais p appellationem deuolutas ad eos
testimonium. nisi aliud in hijs tribz de
cōsuetudine optineat phibere cōpellat. Nec
i suffraganeoz ipoz officiales. aut archi
diaconos. archipbros. aliosqz inferiores

licet

ipsa

subditos

prelatos suffraganis eisdem subiectos dum
modo aliud eis contraria consuetudo non tri
buat nec subditos suffraganeorum ipsorum super
salariis aduocatorum et procuratorum in causis que
in remensi uentilantur curia cogantur que re
lantibus in sua presentia reddere. Cont
trahentes uero aliarum dyocesum super contrac
tibus initis in remensi dyoc. ab eis sede. nisi i
ueniantur ibidem trahere coram se non de
bent inuitos. licet in possessionem bonorum que i
bi habent et cum alibi copiam sui faciunt.
si eorum auctoritate citati comparere contempnant
possint missionem contra eos facere. uel si
forte maliciose se ipsos occultent. ne citatio.
perueniat ad eosdem: decernere faciendam in
possessionem bonorum que in alia est dyoce
si optinere noscuntur. Sed tunc loci dyoce
sanus ad denuntiationem ipsius debet facere hu
iusmissionem. Nec clericos suos mittat ad
suffraganeorum ipsorum dyoc. pro iniendis uel
recognoscendis contractibus coram ipsis nec
eorundem suffraganeorum subditos compellant
coram se occasione huiusmodi stare iuri. Neque per
archiepiscopum ipsum in suorum suffraganeorum of
ficiales et subditos pro eo quod uocati ab ipso no
lunt querelantibus in sua reddere presentia
ecclesiasticam sententiam exercere.

Romana ecclesia. j. in uj. li. licet causa per ap. ad archiepiscopum
deferatur et de ea agnoscere possit tamen de principa
li questione agnoscere non potest nisi primo de ap. ag
noscat et consentientibus partibus sua uoluntate sui
suffraganei quia per inde est. ac si per simplicem querelam
agnosceret de causis suorum suffraganeorum quod
facere non potest. ut dicitur s. de of. ord. romana et in
textu et in nota. et j. de ap. cordi. Iudices. sed tan
quam arbitri esse possunt si clerici compromitterent
in ipsos suo consensu eorum quia hoc non est prohibitum.
Consentiant. Nota quod clerici non possunt in iudicem
non suum consentire et in ecclesiasticam personam
sine licentia episcopi sui. ut hic patet de hoc plene dicitur s.
e. t. significasti. et in textu et in glo. Suscipere. ar
chiepiscopus potest causam delegare uel executionem alicu
ius subditi suffraganeorum suorum sed ad hoc suscipi
endum compellere eos non potest inuitos. nec potest com
pellere illos ut coram se ferant testimonium in
causis deuolutis ad ipsum per ap. nisi in istis tribus
casibus consuetudo aliud inducat. ut hic dicitur. debet
ergo mandare suffraganeo suo ut subditum su
um compellat ad ferendum testimonium in causa il
la et idem facere debet in aliis duobus casibus. per ut
no. s. de of. ord. pastoralis. i. resp. in glo. que incipit
si nullam uero reddit causam quare archiepiscopus illos com
pellere non potest. et idem est de quocumque iudi
ce. ut si de alia ciuitate petantur testes ad iudicem
illius loci iudex cause illius mittat. ut testes il
los recipiat. et ad iudicem remittat attestationem.
C. de fide instru. iudices et est. ar. ex hoc quod iudex
non habet eandem iurisdictionem in accessorio quam

habet in principali. sed illud ideo est quia non habet ordina
riam iurisdictionem in subditos suffraganeorum. s. de
of. or. pastoralis. i. resp. Cogant. archiepiscopi. uel eorum of
ficiales non possunt compellere officiales eorum uel a
lias personas sequentes reddere conquerentibus pro sa
lariis aduocatorum et procuratorum in causis que in curia
remensi uel in aliis metropol. uentilantur. quia licet
habeant iurisdictionem super causis in personis illis. sicut
in personas predictas ratione salariorum habent iurisdic
tionem. cum sit alia causa. ar. contra. C. de iudic. pro
pe rand. ¶ illo procul dubio. ubi dicitur quod propter salarium
aduocatorum non debet dilatio cause fieri. et illud locum
habet in ordinario. Contrahentes. non quod ibi quis con
trahit ibi se defendere debet secundum distinctionem sequentem.
et hec que hic dicuntur notata sunt pro hoc ff. de iu
dic. heres absens et idem textus. s. e. t. licet ubi de hoc se
cundo illo contractus et loci illum et glosam intel
ligas secundum quod dicitur in ¶ isto. Coram se quia non habet iuris
dictionem in dyoc. suorum suffraganeorum ut ad
ibi disponant uel agant nisi quantum iura permit
tunt. uel consuetudo illis contulit ab antiquo. ex.
q. iij. conquestus. et s. de of. ord. romana. ubi de hoc.
Compellant. si. j. de iur. patro. relatum. ¶ i. exercere. quia
licet idem sit auditorium episcopi et eius officialis. ut. j.
de ap. romana. non tamen in officialem episcopi habet iu
risdictionem tanquam in primatium. ut s. e. t. ¶ i. et ij. In
noc. iiij. in concil. lugdunensi. De litis con

Exceptionis peremptorie testatione.
seu defensionis cuiuslibet principalis
cognitionem negotii contingentis ante litem
contestatam obiectus. nisi de re iudicata uel transacta
seu finita excipiat litigator. litis sic contes
tatio non impediat nec retardet. licet dicat
obiector rescriptum non fuisse optentum.
si que sunt impetranti opposita: fuissent ex
posita deleganti.

Exceptionis peremptorie. Exceptio peremptoria
est que perimit intentionem agentis. ut pac
tum de non petendo perpetuo et exceptio doli mali.
ff. de except. l. ij. et iij. Et iuramentum de non accu
sando ulterius aduersarium. j. de accusat. ueniens.
de excep. peremptoriis et dilatoriis notatur. j. de
except. exceptionem. in prima glosa. Defensionis
uidetur facere differentiam inter exceptionem peremptoriam et de
fensionem peremptoriam. pactum enim de non petendo
siue iuramentum: ipso iure tollit naturalem obli
gationem. sicut numeratio pecunie. sed non tollit ipso
iure ciuilem. sed ope exceptionis elidit ciuilem. ff.
de solutionibus. stichum. ¶ naturalis et instit. de ex
cept. ¶ preterea. defensiones proprie uidentur que ipso
iure tollunt actionem. ut est soluto acceptilatio.
quia et solutione eius quod debetur et acceptilatione ipso
iure tollitur obligatio. in instit. quibus mo. tol. ob.
in prin. et ¶ Item per acceptilationem. Item renuntiatio
potest dici defensio. quia ipso iure tollit ius alterius. s.
de renunt. super hoc. et ex. q. i. quam periculosum. et s. de
elec. cum inter. Ergo hic. ut defensiones et alie sunt dicte
proprie exceptiones quia non excludunt actionem cum nulla

sit ibi actio. sed exceptio excludit actionem. ff. de ex
cept. l. ij. tamen largo modo possunt dici exceptiones. quia
repellunt sine excludunt agentem. iudicata. quod dicit
de iudicata vel transacta vel finita. sic intellige
iudicatam accipere debemus ab eo cui iudicandi
ius fuit. transacta bona fide ut transactio teneat.
finita. §. vel consensu vel longo silentio sopita secundum
canones longissimo. et ista verba sumpta sunt. ff.
ad senatusconsultum trebell. l. i. §. ult. et ff. de sig. tran
sacta. et l. sequenti. quod dicit finita assensu. potest intel
ligi consensu. id est per iuramentum delatum a parte partii quia
tale iuramentum maiorem habet auctoritatem quam res iu
dicata. ff. de iureiur. l. ij. et omnis controversie finis
est iuramentum. i. de iureiur. et si christus. quia post iuramen
tum tale delatum et prestitum nichil amplius est
querendum. ff. de iureiur. non erit. §. dato. ad id
facit. j. de accusat. veniens. vel consensu. id est per pac
tum. id est quod fit cum assensu duorum vel plurium. et hu
iusmodi pacti equitas est naturalis. ff. de pactis. l. i.
in prin. et §. sed pactum. sed hec exceptio non videtur bona
quia per pactum tollitur naturalis obligatio. et non civilis
ut dictum est in glo. verbo merito. ergo ista tria impedi
unt litis contestationem cum omnis obligatio per ista
sit extincta. saltem naturalis. unde si de hiis contra
verit non debet in tendine conscientie scrupulum reduci. xx.
ij. q. iiij. si illud. et de po. di. iiij. c. divina clementia.
et hic quia obligatio semel extincta iterum non
reviviscat. ff. de solut. qui res. §. aream. et de. q. di
iij. quecumque. C. de remis. pi. cum ex causa sententia. id est dif
finitiva a qua non est appellatum transit in rem iu
dicatam. j. de re iud. cum inter vos. et ij. q. vi. §. dif
finitiva. et ff. de re iud. l. i. et C. e. t. l. ij. et septum inter
tratum tacito de re iud. a qua non est appellatum.
non tenet. C. sententiam rescindi non posse. l. specialiter. item per
transactionem receditur a lite. C. de transact. fru
stra. et l. cau. et s. de transac. c. i. et si de ea re transac
tum sit. de iudicio dimittendus est reus. ff. de in li
tem. l. iij. §. i. item si finitum sit negotium vel per iusi
urandum vel per pactum ut dictum est instaurari non debet.
ideo quia impediunt ista litis contestationem. sed si dicat
quod sententia non tenuit. quia non fuit iudex qui eam tu
lit. vel quod transactio dolo facta fuit. vel quod non fuit ne
gotium inter finitum. nunquid audiendus est.
Et audiri debet quod patet per leges precedentes. ff. ad sena
tusconsultum trebell. l. i. in fi. et ff. de §. sig. transac
ta. quia ista preiudicialia sunt et prius tractanda. j.
de or. cog. cum in. alias regulare est quod obiectus ex
ceptionis vel defensionis peremptorie litis contesta
tionem non impedit. vel retardat ut hic dicitur cum per
sit proponi quandocumque ante sententiam seu antequam
sit conclusum in causa et ante lit. cont. debet prestari. de
hoc plene dixi. j. de except. c. exceptionem. in prima glo.
Sed ecce opposita est res iudicata. vel transactio. vel
quod finita est res de qua queritur. et de hoc bene constat ante
litem. pronuntiabit iudex. sed principali pronuntiare
non potest quia de ipso non est actum. nec lis coram
ipso est contestata. j. ut lite non cont. per totum. et de qua
re non cognovit iudex de ea pronuntiare non potest.
sed de exceptione de quo cognovit. j. de ca. pos. cum ecclesia sutr.
et. ff. de iudic. de qua re. sed ideo. non pronuntiabit super
principali. sed super exceptione rei iudicate. vel transactionis.
vel negotij finiti de quo actum est. et oblata fuit ex
ceptio in scriptis que in scriptis opponi debet. j. de probat.
cum contra. et pronuntiabit iudex. hoc modo. petit talis
talem rem a titio. quam dicit ad se pertinere. et est
cum fuit excipiendo ex adverso. sententiam quod tamen super dicta
petitione alia vice iudicatum fuit. sed contra ipsum non
est ulterius audiendus contra sententiam latam a qua non
fuit appellatum. iudex ita procedat lite contestata super
dicta exceptione quia constitit quod super eo quod petit talis ob
stat ei res iudicata a qua non fuit appellatum. pronun
tio diffinitive dictum talem super dicta petitione non
esse ulterius audiendum sibi super hoc perpetuum silentium
imponendo. ar. bonum. j. de accusa. veniens. versus.
si vel potest dicere promissio litteras non valere. In istis
tribus casibus videtur quod tutius sit proponere istas ex
ceptiones lite cont. quia tunc absolvetur a principali
debito. sed cum opponuntur ante lit. cont. videntur propo
ni contra litteras tamen cum exceptio peremptoria oppo
natur actioni actoris. ff. de excep. l. ij. B. non fuisse
obtentum. hic patet quod exceptio peremptoria non debet pro
poni inter dilatorias. quia alius est effectus dilatorie
quam peremptorie. dilatoria differt. sed non aufert
principalem petitionem. seu actionem. nec opponitur
actioni peremptoria. non opponitur principali questioni.
et eam perimit. ergo de necessitate debet quod precedat actio
cui opponatur peremptoria exceptio. quia exceptio dicitur
actionis exclusio. ff. de except. l. ij. B. Innoc.
iiij. in concil. lugdunensi. De restitutione

spoliatorum.

Frequens et assidua nos
querela cetium strepit. quod de spoliatio
nis exceptio non numquam in iudicijs calump
niose proposita. causas ecclesiasticas impedit et pro
trahit. dum enim exceptioni insistitur: appella
tiones interponi contingit. et sic intermittitur
et plerumque perimitur cause cognitio princi
palis. Et preterea nos qui voluntarios labo
res appetimus ut quietem alijs preparemus.
finem litibus cupientes imponi. et calumpnie
materiam amputare. statuimus ut in civi
libus negotijs spoliationis obiectu. que ab ali
o quam ab actore facta proponitur: iudex in prin
cipali procedere non postponat. sed si in civili
bus ab actore in criminalibus autem si se spoliat
tum asserat: a quocumque. infra. xv. dierum spa
tium. post diem in qua proponitur: quod asse
ruerit comprobavit. alioquin in expensis quas
actor interim ob hoc fecerit iudicialiter taxati
one premissa: condempnetur: alias sicut equum
dici visum fuerit: puniendus. Illum
autem spoliatum in hoc casu intelligi volu
mus cum criminaliter accusatur. qui tota su
a substantia vel maiore in prius parte per violentiam
destitutum affirmat. et secundum hoc loquuntur
canones sano credendum est intellectu. Quia non
nudi contendere. nec inermes inimicos op

ponere nos debemus. hic enim spoliatus
privilegium ut non possit exui iam nudatus.
Solet enim inter scolasticos dubitari. si
spoliatus a quo accusatio de spoliatione acta seipsum
accusatorem excipiat. an ei tempus a iu
dice debeat indulgeri. infra quod restitutionem
imploret. ne forte sic uelit insistere: ut
accusationem eludat quod satis equitati consonum
num estimamus. ut si infra tempus indultum
tum restitutionem non petierit. et causam cum
potuit non produxerit ad finem. non obstante
te spoliationis exceptione deinceps pote
rit accusari. Ad hoc sanximus ut rerum
privatarum spoliatio agenti super ecclesiasticis
uel econtrario nullatenus opponatur.
Frequens calumpniose. sic exceptio
peremptoria frequenter ad impediendum negoti
um maliciose proponitur. infra. de do. et con. finem litibus.
bus. proponitur. quod dicit proponitur cum exceptio spo
liationis sit dilatoria. sed hoc intelligo de facto. et non
de iure. quia multi dimittunt lites propter tot impedimen
ta et timore expensarum. voluntarios labores.
hec uerba sumpta sunt de corpore autenticorum. ut
diuine iussiones cum subscriptione habeant gloriosi
questoris in prin. coll. ix. et per te publica. impingere
uel ducit in sumptus. in aut. ut iudices sine quoquo
suffragio. in prin. coll. ii. Ab alio quam actore. hoc
erat iniquum quod reus exciperet contra actorem de
spoliatione ab alio quam ab actore sibi facta cum
actor in hoc non deliquerit. et ideo factum alterius sibi ob
esse non debet. quia nemo debet alterius odio pregrauari. C. de
in offi. testa. si quis suo uiuus. ff. et penam suos tantum
debent tenere auctores. C. de pen. sancimus. et infra
de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. nec memini
me uidisse aliquem talem excipientem in ci
uilibus negotiis. sed contra suum actorem in crimi
nali causa hoc debet opponi ut hic dicit. a quocumque. ecce
reus qui criminaliter conuenitur potest opponere spo
liationem contra suum accusatorem a quocumque sit
spoliatus. siue ab accusatore siue ab alio quocumque
que. et in hoc est differentia cum ciuiliter conuenitur.
quia tunc non potest spoliationem opponere ab alio sibi
factam quam ab actore. ut dictum est. et est ratio
quare quia cum sit spoliatus tota sua substantia. uel maiori
ri parte ipsius criminaliter accusari non debet nisi prius
fuerit restitutus. quia nec nudi contendere. nec in
ermes inimicis nos debemus opponere. et spo
liatus privilegium habet ut non possit exui iam nu
datus. ut iii. q. ii. oportet. et ii. q. ii. nullus. quindecim
dierum. quia calumpniose ut dicit constitutio
ista frequenter hec exceptio proponitur ut lites pro
gentur. arctatur hic tempus probationis. ut infra xv.
dies hec exceptio probetur sic dicitur de exceptione
excommunicationis que infra viii. dies probanda est. infra de except. pia con
sideratione. post diem. scilicet in quo proponitur. quia dies
in quo proponitur non computabitur in xv. diebus illis. sic infra e. c. pro
x. et de hoc dicitur in glo. que incipit sic dies. ta
xatione. de hac taxatione dic ut s. quod nec cano

nes. in glo. que incipit uel. quam tota sua substantia. con
stitutio interpretatur ista. et exponit canones illos.
iii. q. ii. oportet ubi sunt hec uerba. quia nec nudi et cetera. iterum
ii. privilegium spoliatus ut non possit exui iam nu
datus. et iii. q. i. epi. et c. si a propriis. et q. ii. cum ecce
sic ergo patet quod qui est expoliatus tota substantia sua uel ma
iori parte ipsius non potest accusari antequam fue
rit restitutus. et sic debent intelligi predicti canones.
et alii qui dicunt quod nemo potest accusari nisi primo
fuit restitutus. al. ii. ridiculum uidebatur quod crimi
naliter accusatus accusatorem suum per exceptionem spo
liationis hic. s. de re modica. et uili repelleret ab
accusatione. et est simile tutor. ii. a tutela excusari
non potest ratione controuersie inter ipsum et pup
pillum suum. nisi forte de omnibus bonis suis aut
plurima parte bonorum controuersia sit. ff. de excu. tu.
l. pp. item. et instit. e. t. § pp. item licet illud inuu
tatum uideatur inter auctenticorum in aut. ut hii
qui ob se iure perhibent res minorum. § ii. et iii. et iiii.
coll. vi. a tercio. i. ab alio. quam ab eo qui ipsum
accusat. et uerba ista sumpta fuerunt ex illo ca
none iii. q. ii. cum ecce. et q. 4. epi. uidetur. et si accusa
tus excipiat quod a tercio sit spoliatus iudex sibi ter
minum statuat. infra quem restitutionem imploret quod
si non fecerit procedat accusator contra eum tempore elapso.
nec sic eo pretextu accusatorem repellat. ut hic dicit.
quia maliciis hominum non est indulgendum. infra qui
matrimonium accusa. pos. significante cum aliis concor.
ibi positis. privatarum. res private dicuntur res proprie
singulorum quas quilibet possidet tamquam proprias
ad differentiam rerum communium seu publicarum. res
communes dicuntur res ecclesiarum seu clericorum quarum domi
nium ad nullum clericorum pertinet. xvi. q. i. cum et xii.
q. ii. cum in bona. Res autem publice sunt res ciui
tatum de quibus agitur. ff. de admi. rerum ad ci.
pti. p. totum. et C. de iure rei pu. p. totum. et in
diuersis sequentibus rubricis. ex xi. uel potest distingui
inter res priuatas publicas seu communes prout
distinguuntur. ff. de re. diui. l. i. et instit. e.
t. Et de triplici iure istarum rerum tractat lex
C. de sacro. s. ec. ut inter diuinum publicum et pri
uatum differunt. si uoluit ista constitutio ut a
gens super rebus ecclesiasticis per exceptionem spoliationis
rei priuate non repellatur ab agendo. ubi ea
e. ut agenti super rebus priuatis rerum ecclesiasticarum
spoliatio non opponatur. intellige nunc. scilicet
quando inter ecclesiasticas personas causa uertitur. ne sit
contra. s. de or. cog. cum dilec. u. Innoc. iiii.
in concil. lugdunen. De dolo et contumacia.
Actor qui uenire ad terminum ad quem
citari aduersarium fecerat non curauit:
uenienti reo in expensis. propter hoc legitime
factis: condempnetur. ad citationem aliquam nisi
sufficienter caueat quod de cetero fideliter in ter
mino comparebit: minime admittendus.
Actor qui ad terminum. simpliciter
dicit ad terminum. et ideo de quolibet intelligen
dum est siue peremptorio siue non. Actor. n. qui p

contendere | iii. q. ii.
ullis uel nec hec uerba.

commodum

citauit reum citari ad quem libet terminum uenire
debet alias punitur. ut hic dicitur. et ff. de iudic. eum qui certe
et idem in accusatore quarta q. v. quisquis. si iu-
ste causam excusauerit eandem tamen prorogata non punitur ut
ibi dicitur et s. de peticionibus. quoniam frequenter. tamen reus qui citatus
non uenit condempnetur in expensis alterius partis. s. de
peticionibus. quoniam frequenter. et de hoc multo fortius. et actor immo-
ti presumitur temeritas actoris non uenientis quam rei.
et sic actor et reus in hoc equiparantur. non curauit. et
sic negligentiam seu contemptum notat. et non punitur
debet ut ff. de re iud. contumacia. et hic facit propter hoc. a
tempore contumacie. s. e. cum dilecta. et c. finem ubi
de hoc qualiter procedatur contra contumaces plene no.
s. e. c. pari ut et c. tamen quod. sufficienter. sic j. de sequestr.
ad hoc. et sufficiens cautio intelligitur si pignora
uel fideiussores dentur. ff. mandati. si mandato.
§ ult. et ff. de fideicommissariis libertatibus. l. ergo. § adici. Si
non talis cautio dari non potest sufficere uidetur iuratoria.
j. de dote post diuorcium restituenda. per uestras. uide de hoc et ex
eo quod dicit sufficienter cauit notabile quod licet reus con-
tumax quem uenire presumitur est propter contumaciam non
auditur nisi sufficienter cauerit iudicio sisti et de
expensis restituendis. s. ut lite non contestata. quoniam § i.
alias cum suis similibus. ita actor qui non uenit
ad citationem quam impetrauit punitur in expen-
sis nec ad aliam citationem admittitur nisi cauerit
quod de cetero fideliter comparebit. et sic equiparantur
actor et reus in hoc. Et quid si reus uenit et ac-
tor non uenit et uidetur ita non fuit impeditus.
quod et si presens utraque pars fuisset non fuisset proces-
sum. Et hoc quod ponitur in actore presente et reo ab-
sente. s. e. c. uenerabili. Et dicas hic secundum quod ibi.
s. quod actor non debet puniri. fideliter. i. non maliciose
quod presumitur nisi probetur quod iusta de causa fuit impe-
ditus. ut s. de peticionibus. quoniam frequenter. uide de hoc. Innoc.
iiij. in concil. lugdunensi. De eo qui mit-
titur in possessionem causa rei seruande.

Cum qui super dignitate
personatu uel ecclesiastico beneficio opti-
nendis cum alio litigat possessorem ob partis
aduerse contumaciam causa rei seruande
in ipsorum possessionem statuimus non mitten-
dum. ne per hoc ad ea ingressus pateat ualeat
uiciosus. sed liceat in hoc casu contumacis ab-
sentia diuina replente pro gratia (al. presentia) et lite non
contestata diligenter examinato negocio
ipsum fine debito terminare.

Cum quis super dignitate uel personatu. dignitas et
personatus aliquando pro eodem accipiuntur. s. de
elec. dudum. ij. et j. de preben. ad hoc. et c. de multa.
ad fi. Et aliquando appellantur ministeria siue offici-
a. j. de conces. preb. et eccl. non uacan. c. ij. et ff. nomina
generalia ad archidiaconatum prepositurarum archi-
presbiteratum et cetera et quibus talis dignitas in specie desig-
nata. licet sinem officium limitatum. s. de of. arch. cum
sequentibus. terminum. non mittendum. non tamen uidetur propter
contumaciam restitutus non contestata non mittitur actor
in possessionem rei pretextu causa rei seruande. sed recipiuntur tes-
tes lite non contestata et fertur diffinitiua sententia. sic j. ut
lite non contestata quoniam. § porro. uide de hoc. Et causa quare hoc fiat
redditur in ipsa littera. sic redditur in decretali. c. quoniam. §
porro. de hac missione. non. s. de dolo et contumacia. cum uenissent. archiepiscopus.
in glo. que incipit non determinatur. et per hanc constitutio-
nem corrigitur illa glo. pro parte in qua notatur per istam
constitutionem. uiciosus. uicio suo dicitur ingressus cum sine
canonica institutione uel electione aut collatione
maioris. i. episcopi aliquis optinet ecclesiam cum alias possessio
sine aliquo preceptorum ius non tribuitur. j. de prebendis
dilecto. et j. de institutionibus. ex frequentibus. et ff. de decur.
herennius. et i. q. i. leguntur. et ita si mitteretur in pos. causa
rei ser. pereunti beneficium sine canonica institutione ha-
beret malam fidem. et ita non prescriberet et si post
annum non recuperaret reus possessionem. et ita ad ge-
hennam edificaret quod esse non debet. j. de prescrip. uigi-
lanti. et c. cum ordinis. secus si agatur de ecclesia tanquam de pro-
prietate. s. de eo qui mit. in pos. c. i. et ij. et extra. ubi locum habet missio in pos.
causa rei ser. et sic corrigitur falsa sententia quorundam qui
dicebant quod per talem formam. mandamus. ut talem
faciat recipi in canonicum et in fratrem contradictores
et cetera. poterat iudex mittere in possessionem beneficium si
pars aduersa fuit contumax. de hoc plene tractatur. j. de
preb. per illorum. et de conces. preb. cum uenissent. et que ibi dixi
de hac materia probantur per hanc constitutionem. nec re-
cedo ab hac littera licet quidam dixerunt. quod propter nimi-
am contumaciam uel maliciam partis aduerse mitten-
dus sit actor in pos. fructuum quod non credo. quia nec fruc-
tus percipere debet sine canonica institutione. s. de prebendis
dilecto. diuina replente. hoc sumptum fuit. c. de iudic.
properandum. § cum autem. lite non contestata. ecce nouus
casus in quo recipiuntur testes lite non contestata. ut dic-
tum est. terminare. si probauit actor de iure suo ad-
iudicabit iudex ei beneficium uel dignitatem petitam
uel absoluetur reus. cum hic procedatur tanquam lis es-
set uere contestata et sic intelligo illam decretalem quoniam
frequenter. § porro. in fi. nec proceditur in tali casu
sic ut proceditur in realibus actionibus. ut si non liquet de causa
cum lis est contestata. et sic intelligo. quia et si non pro-
bauit actor propter contumaciam rei adiudicatur possessio
actori salua questione proprietatis ipsi reo absente. s.
de pe. per ut in littera et in glo. que incipit si non liqueret
de causa et est et hoc propter rationem que in littera redditur. s. ne
uiciosus pateat ingressus. ut s. dictum est. et non sine a-
gatur de aliquo restituendo uel hic uel destituen-
do in modum denunciationis ut in c. cum frequenter.
§ porro. et s. de dolo et contumacia. uenientes testes recipiun-
tur contra contumacem lite non contestata et fertur sententia.
quod dixi in modum denunciationis. quia si directe age-
retur contestatio litis facienda est. ut no. in c. pretere-
uentam. Innoc. iiij. in concil. lugdu-
nensi. De confessis.

Statuimus ut positiones negatiuas
que probari non possunt nisi per con-
fessionem aduersarij iudices admittere
possint si equitate suadente uiderint expe-
dire.

Statuimus positiones. Nota quod positiones fieri debent

lit. cont. et iuramento prestito de calumpnia in causa ciuili. uel de ueritate dicenda in causa spirituali. et sic testibus iste de confessis loquitur. tamen post lit. cont. quedam aut interrogationes fieri debent ante lit. cont. de quibus no. s. de iur. calump. c. i. fil. in glo. que incipit omnia que et e. et ita titulus ille. ff. de interro. act. loquitur. Item ante lit. cont. iudex tamen ex officio suo potest interrogare ubicumque equitas ipsum mouet. ff. de interro. act. ubicumque etiam. si tamen sit in causa conclusum. j. de fide instru. cum iohes. uersus. fi. Item in causa ciuili positio fieri debet secundum credulitatem siue secundum quod credit et extimat ille qui facit positionem. secundum formam iuramenti quam habes. C. de iur. calumpniam. l. ij. i. responsio et ¶. i. et responsio debet fieri secundum quod credit uel extimat. hoc modo credo uel non credo. In causa uero spirituali positio debet fieri secundum ueritatem assertiue secundum quod iuramentum fit de ueritate. de quo iuramento habes. s. de electione. dudum. ii. et ubi iuratur de ueritate tamen non tenetur respondere per iuramentum nisi de ueritate et iuramentum de ueritate non extenditur ad iuramentum de calumpnia nec econtra ut sic notatur differentia inter ista iuramenta. j. de testibus. c. presentium.

Sed ubi iuramentum comprehendit utrumque articulum tunc respondendum est per iuramentum. et de ueritate et de credulitate secundum quod positio facta est per illum qui facit positionem.

Positiones enim fieri debent circa ipsum factum de quo agitur. et debet esse positio talis per quam probetur intentio ponentis. uel que coadiuuet eius intentionem ut per confessionem releuetur a probatione ille qui ponit. si aduersarius positionem confiteatur.

Talis positio impertinens fuit non est ad eam responsio facienda. quia non est probandum uel confitendum quo probato uel confessato non proficit. C. de proba. ad probationem. et s. de offi. dele. cum contingat et j. de excep. cum dilectus.

Item contra positionem alia positio fieri non debet. nec ab eodem. nec ab aduersario nec incidat in periurium. et aduersarius compellendus est ut respondeat. sicut fit in interrogationibus. ff. de interro. act. l. si defensor. ¶. ult. et si noluerit: talis taciturnitas habebitur ac si confiteretur. et certum debet ponere. ff. de inter. act. de etate. ¶. qui tacuit. et ¶. qui mich. negatiuas. unde dicit negatiuas quia qui ponit affirmatiue ponere debet id quod probare potest. si negata fuit positio sed negatiua. que probari non potest nisi per confessionem aduersarij potest poni ut hic dicit equitate pensata. sed de rigore non debet sic poni et iudex debet considerare an in casu isto equitas uel rigori sit preferenda quam iudex debet habere pre oculis. ff. de eo quod certo loco. quod si ephesi. et j. de re iud. c. cum eterni. cum talem negatiuam probare non possit ille qui eam posuit. et ille contra quem proponitur ueritatem nouit. equum est ut respondeat ad hoc. si noluerit compellatur quia iudicis est ueritatem inquirere. quandocumque potest. ut. xxx. q. v. iudicantem et xxiij. q. v. si. occidit. fineas. et ita de equitate positiones negatiue admittuntur quam rigori preferuntur. C. de iud. placuit.

Ille enim qui ponit siue sit actor siue reus debet probare positionem affirmatiua positio si negetur probanda est per testes uel instrumenta. negatiua solummodo consistit in responsione illius contra quem ponitur. ex negatiua potest poni tale exemplum. tu petis a me. x. per instrumentum quod promisi tibi soluere usque ad annum in spe future numerationis. tu petis illa. x. a me anno elapso. et instrumentum prima facie stans instrumento. ego uolo probare quod ego non teneor. dico quod tu mihi non numerasti tamen pecuniam. si hoc uerum est patet quod nichil debeo tibi. hoc non possum probare per testes. quia simplex est negatiua. unde possum ponere hoc modo. pono quod tu non numerasti mihi. x. que petis a me de equitate teneris respondere ad talem positionem. cum tu bene scias hoc. et ego aliter probare non possum. et id in similibus.

Item et hic potest poni. pono quod rescriptum non fuit impetratum de speciali mandato domini. et hic respondere debet. quia ipse scit hoc. et ego aliter hoc non possum probare cum sit simplex negatiua. de alijs negatiuis non satis. s. de elec. bone me. in glo. que incipit. i. secundum canonum.

Greg. ix. archiepiscopo rothomagensi. De testibus.

Presentium tibi auctoritate mandamus. quatinus in causa que uertitur inter abbatem et conuentum sancti nicholai andegauensis. ex parte una. et priorem et conuentum de spaldig. lincolniensis dyocesis. ex altera. super eo quod idem abbas et conuentus se ab ipsis priore et conuentu de speldig. possessione obiectoris eiusdem prioratus asserunt spoliatos. et super restituenda quadam compositione olim inita inter partes et rebus alijs uertitur. ab eisdem abbate ac priore nomine suo. et in animam conuentuum eorundem. uel maioris et sanioris partis eorum recepto iuramento de ueritate dicenda: iniungas abbati et priori. ut tam promendo quam respondendo dicant ueritatem. quam super positionibus tibi sub bulla nostra transmissis. ipsi sciunt. et per illos intelligent in quorum animas iurauerunt. preterea sigillatim super quolibet articulo in quibus positione contento facias a partibus sufficienter ad inuicem responderi. nulla prorsus ab eis super ipsis positionibus contradictione recepta. sine iuramento autem a syndico utriusque partis quod sciat de his positionibus uel credat: inquiras. Testes etiam quos super articulis sub eadem bulla transmissis pars dictorum prioris et conuentus duxerit producendos ad replicandos testes partis alterius in causa principali productos quorum nomina in eisdem articulis continentur usque ad. kl. nouembris. primo futuri examines. secundum aduerse partis interrogatoria que tibi sub eadem bulla transmittimus diligenter. primo tamen in personam cuiuslibet testium a predictis abbate et conuentu productorum facta sigillatim specificatione criminum et aliorum obiectorum sibi in eisdem articulis contentorum. Si uero dicti abbas et conuentus testes aliquos coram te produxerint contra testes ab eisdem priore et conuentu producendos iuxta articu

los quos ipi alteris et conuentus tibi sup
reprobatione testium eorundem prioris et con
uentus in eadem redierint receperat ac eos.
usque ad kl. febr. primo futuri diligenter
examinare procures. Simili specificatione
criminum et aliorum que contra testes eorundem
prioris et conuentus obiecta fuerunt obseruata.
prestito tamen prestito iuramento a procuratore eorun
dem alterius et conuentus quod ad hoc ex mali
tia non procedit. Ceterum nos sub sigillo
tuo dicta predictorum testium est in scriptis re
dacta una cum prefatis positionibus et senten
tiis transmittas usque ad kalendas aprilis.
primo futuri. quibus procuratoribus partium in nostra
presentia assistentibus peremptorium duximus
prefigendum sufficienter instructe cum omnibus
rationibus priuilegiis et instrumentis suis. per se
uel per procuratores ydoneos compareant coram
nobis: iustam dante domino sententiam recepture.

a. Romana recipiatur in teste. no.
quod in causa appellationis aut aduocatus in priori iudi
cio testimonium ferre non debet. nec memor sui of
ficii in contrarium ad assereret. Sic ille qui fuit ad
uocatus in causa in eadem iudex esse non debet. ne affec
tionis sue aduocationis memor corrumpi iudicium
possit memorie preferre. C. de assessoribus. nemo. ff.
d. Et iudex uel assessor in causa in qua fuit iudex uel
assessor testis esse non debet ut. iij. q. vj. statuendo ubi
de hoc et extra. ex hoc quod eadem sit causa principalis et ap
pellationis quod unum est. Vel in uno eodemque negotio
duplici officio fungi non debet. ff. ad tre. ille a quo. §. te
pestiuum. alias non debet esse iudex et alius testis et alius
aduocatus. iij. q. i. in primis. et j. de. e. sig. for. §. i
omni negotio. Sed que fuit dubitatio huius. §. uel
capitulum ita uel fuisse quod uidebatur alia causa contra
principalis propter alium iudicem et alium procuratorem
uel aduocatum. qui frequenter interueniunt in iu
dicio. uel in causa ap. quod non tenetur defendere causam.
ap. s. de pro. non iniuste. infra. ii. de hoc in ulti. glo.
que incipit procurator. g. Sed non est alia ut patet in
eo. preterea. no. quod dicit in litera procurator appellan
tis. g. uel a contrario quod si altera pars contra quam
fuit procurator uel aduocatus eum inducere uellet in
testem quod sit recipiendus. quod credo quod non prohibiti
onis ratio cessat nec inuenitur prohibitus. quod eorum
de testibus prohibitum est ut quilibet admittatur
quod expresse non prohibetur. ff. de testibus. l. i. et l. ex
eo. deferatur. quasi et quando differatur iuramentum
reo uel actori. plene dicitur. j. de iur. iur. c. ult. j. in
textu et in glo. et ibi uidebis. Idem in eod.

Mediatores per quos scelus
symonie committitur ad testimonium
contra sceleris eiusdem auctores in detestatio
nem tanti criminis admittantur. Si non
agatur criminaliter sed ciuiliter uel emolumen
tum inde non fuerint assecuti.

b. Presentium in animas conuentuum possessione non
quod licet agatur possessorio seu de spirituali non iurat

c. Romana. i. g. In appellationis causa qui appellantis
procurator uel aduocatus in causa principali fuerat.
non recipiatur in testem. Nec in dubitatione appellantis
presumptione faciente pro eo deferatur iuramentum. sed
tunc cum inspectis personarum ipsius et negotii aliis
circumstantiis id fuerit faciendum.

hic de calumpnia sed de ueritate dicenda. ar. quod. s. de
testi. ego. litteras. non est contra quod non prohibetur quin
possit. In animas. istud est ius nouum. ut pla
tius iuret in animam suam et fratrum uel maioris partis.
Olim solet prelatus prestare hoc iuramentum de
hoc plene. no. s. de elec. dudum. in glo. que incipit. no
g. et de his positionibus affirmatiuis et negatiuis.
no. s. de confessis. in concil. lugdunen. statuimus.
in duabus glo. primis. et ita idem facit hoc uniuersita
per prelatum. quod facit necesse dicitur. qui de calumpnia iurent
et ita patet per hanc literam quod confessio prelati non preiudicat
iudicat ecclesie. quod necesse confessio minoris partis capituli
ex eo quod dicitur tamen maioris et sanioris. g. non minoris.
nec est prelati. sufficienter. i. clare et euidenter. non
obscure. ut notatum est. in predicto concil. lugdu
nen. s. de confessis. c. statuimus. cum additione. hoc ideo
dico quod positiones ille approbate erant per ipsum. et ideo
nulla contradictio potest fieri super illis. alias uero possent
contradici. puta quia impertinentes essent. quod tunc fieri
non debent. ut dictum est in predicto concil. s. de confessis.
credat. hoc interrogatur syndicus de credulitate sine
iuramento. ita sumitur hic ar. quod non iuratur tamen de
ueritate quod de ueritate respondeat per iuramentum. Sed
si syndicus confiteatur contrarium eius quod prelatus con
fessus fuit numquid credetur eius confessioni. Credo
potius standum confessioni prelati et capituli. quam
confessioni syndici. cum non iurauit. Si non concordet
cum prelato adimat eius confessionem. producto s.
ergo et lis tamen erat contestata et testes iam producti e
rant. nec erat iuratum de ueritate dicenda. sed quare non.
quod et lite contestata statim est iurandum de calumpnia. s. de
iure. calump. cum causam. Hoc uerum est quod statim
post litem contestatam iurandum est de calumpnia uel de ueri
tate dicenda si quod causa requirit et positiones sunt faciende
tamen si statim recipiantur testes. nichilominus si ne
cesse fuit iurandum est de ueritate uel de calumpnia
quantumcumque ante conclusionem. sic. j. de iur. iur. ex
literis. in glo. que incipit hec causa. Et si hic post testes
receptos iuratur de ueritate dicenda. et postea fi
unt positiones. interrogatoria. interrogatoria dicun
tur interrogationes quas reus facere uult contra te
stes inductos contra se et causam. ita quod interrogationes
faciunt ad factum de quo agitur. alias non debet fieri sicut
nec positiones impertinentes. specificatione. omnia que o
biciuntur in personas testium sunt specificanda
quodcumque sit crimen illud et quid cuilibet testi obici
untur. et sic generalitas semper in iudiciis est spe
cificanda. articulos quos. s. testes. uel si ius refer
re ad articulos expone quod produxerint. i. exhibue
runt aliter non bene staret. prius prestito iuramen
to. sed quare exigitur hoc iuramentum a procurato
re alterius in hac reprobatione aut in prima rep
batione quam fecit prior quod principales testes
alterius. Ideo. quod presumitur quod alterius hoc faciat ex
malitia quod prior. que primo reprobauit testes. sup
principalis productos. quia prouocatus se iam uellet ul
cisci. et ideo propter illam presumptionem exigitur hoc iuramen
tum. si. s. de testi. ego. literas. cum suis concor.

Innoc. iiij. in concil. lugdunen. De exceptionibus.

Pia consideratione statuit pia mater ecclesia quod maioris excommunicationis exceptio in quacumque parte iudiciorum opposita lites differat et repellat agentes: ut ex hoc censura magis ecclesiastica timeatur et excommunicationis euitetur periculum et euidentius contumacie reprimatur uitium excommunicati dum a communibus actibus excluduntur et rubore suffusi ad humilitatis gratiam et reconciliationis affectum facilius inclinentur. Sed dominantium succrescente malitia quod prouisum est ad remedium tendit ad noxam dum in causis ecclesiasticis hec exceptio proponitur frequenter per malitiam: contingit differri negotium et partes fatigari laboribus et expensis. Proinde quia morbus iste quasi communis irrepsit: dignum duximus adhibere medelam. Si quis igitur excommunicationem opponat: speciem ipsius et nomen excommunicatoris exprimat. Sciturus eam tunc se se deferre in publicam notionem quam infra viij dierum spatium die in quo proponitur minime computato probare ualeat apertissimis documentis. Quod si non probauerit iudex in causa procedere non omittat reum in expensis quas actor ob hoc diebus illis se fecisse docuerit: prehabita taxatione condempnans. Si uero postmodum instantia dimittere iudicii et probandi copia succedente de eadem excommunicatione uel alia excipiatur iterum et probetur: actor in sequentibus excludatur donec meruerit absolutionis gratiam optinere his que precesserunt nichilominus in suo robore duraturis. proviso ut ultra duas uices hoc non proponatur exceptio predicta si excommunicatio noua emerserit uel euidens et prompta probatio superuenerit de antiqua. Sed si post rem iudicatam talis exceptio proponatur: executionem impediat. sed sententia que precesserit nichilominus robur debitum optinebit eo tamen saluo. ut si actor excommunicatus sit publice et hoc iudex nouerit quandocumque: et si hoc reus non excipiat iudex actorem ex officio suo repellere non postponat.

Pia consideratione statuit. s. e. t. exceptionem. ad notam. sic. xl. di. licet. et s. de translat. inter corporalia. § ult. fi. ibi et statutum et c. eam et excommunicationem. speciem. id dixit speciem excommunicationis quod due sunt species excommunicationis una maior et alia minor. et minor excommunicatio repellit solummodo a perceptione sacramentorum et non a communione fidelium. maior uero excommunicatio repellit a communione fidelium et a quolibet actu legitimo. xi. q. iij. engeltrudam. et j. de sen. ex. co. si quis et ibi notatur de hac materia. quia licet excommunicatio et maior et minor insignat et quasi tollatur. et id uerbum istud excommunicatio cum ad duo se habeat et unum repellat agentem aliud non. nisi to debet exprimi de qua excommunicatione intelligit qui excommunicationem opponit. quia cum alterius dispositio in incerto deuagari non debet. ff. de iniuriis. prior. edicto. ff. de dolo. l. si ex dolo. § fi. hoc exigitur ut per expressionem appareat an sit exceptio admittenda. et eodem modo nomen excommunicatoris exprimi debet. et utrum sit ordinarius an delegatus. quia si delegatus est et excommunicatio illius prohibeatur finita delegatione uel mandantis non statur tali excommunicatori. s. de off. del. cum in iure. sed hoc in ordinario non requiritur. eam rem. i. excommunicationem uocatorum. i. iudicialem notitiam. nomen notionis ad eos pertinet qui iurisdictionem non habent sed habent de causa alia causa notionem. ff. de re. iud. att. § in prin. tamen nomine notionis accipere possumus et cognitionem et iurisdictionem. ff. de uer. sig. notionem. uel sic expone notionem. i. cognitionem siue notitiam. hoc uerbum sumptum est. C. de pbr[illegible] sciant cuncti. Infra octo. cum exceptio excommunicationis sit odiosa et maliciose frequenter obiciatur. non fuit laxanda probandi licentia. sed potius restringenda. s. j. de dolo et contu. infra. et ff. de lib. et post. cum quidam sic. et exceptio spoliationis calumpniose frequenter apponitur. et ideo certus xv. dierum ad eam probandam statuitur. s. de re. iud. frequens. b. computato. sic dies in quo cautio promittitur et in quo sistere in iudicium debet pro dieta non computatur in uicena milia passuum. ff. si quis cautio. l. i. de his. no. j. de ap. sicut eo in glo. que incipit die receptionis. secus est in x diebus qui dantur ad appellandum. in quibus computatur tunc prolationis sententie. ar. hora dies in qua profertur. j. de re. iud. quod ad consultationem. et ij. q. vi. biduum. ibi dies late sententie computatur in x diebus appellationis et c. super statuam. et ultimo istorum viij dierum post probationem exceptionis. ff. ad l. iul. de adulteriis. pat. § lx. et l. is cuius. § ex senatusconsulto. et bonorum possessio intra centesimum diem potest peti et centesimus dies in eodem numero computatur. ff. de successorio edicto. l. i. § quod diximus. sic. ff. de § ob. l. qui ante calendas. taxatione iuramento premisso debet. notatur s. quod metus causa c. ult. in glo. que incipit ultra. quod duraturis. sed mirum uidetur quod in illud quod fuit cum excommunicato. cum ab excommunicatis rescriptum impetrare non possit. s. e. rescriptis. dilec. nec procurator constitutus tempore excommunicationis admittitur in iudicio licet postmodum absoluatur ar. s. de probationibus. post cessionem. nec sententia prodesse excommunicati tenet. j. de re. iud. ad probandum et excommunicatus a quolibet actu legitimo exclusus est ipso iure et extra ecclesiam est. et ita per consequens si non potest agere: non potest impetrare literas ad agendum. ar. C. si in [illegible] exceptio impetrantur. l. ij. ad primum. Respondeo. hoc uerum fuit si excipiatur contra ipsum. alias ualebit iudicium quod cum eo actum est. sicut dici consueuit de procuratore cuius mandatum a domino reuocatum est. quod cum eo actum est. sed si reuocatio ad iudicem uel aduersarium non peruenit. s. de procur. mandato. § qui

no. 7. s. de rescriptis ex parte decani. quia in preiudicio nō
dicitur astutus inuus. quia et mulier et seruus possunt litteras
impetrare pro se et pro alio tamen non possunt esse procurator
seruus vel miles. 7 decretal. illa dilectus non obstat. quia littere
ille nulle fuerunt tacito de re iudicata. a qua non
fuerat appellatum. ¶ sententiam tenen. si possit .l. in
petitata et rescriptum nō fuit auctorem ab impetrante.
sed a delegante ad sic simili modo potest responderi. vel alii
cum sit excommunicatus officium procuratoris nō cadit
in ipsum nec aliquis ad officium. quia per hoc assumit offi
cium alienum. ad id quod dicitur quod sententia pro iudice ex
communicati nō tenet. licet post sententiam excommunicatio de
tegatur. et ea que fiunt cum excommunicato ualent. licet
postea excommunicatio probetur. responsio. in iudices secus est.
quia defectus est ibi in iurisdictione. quia iurisdictio nō ca
dit in excommunicatum et ita sententia eius nulla est. cum
nullam habet iurisdictionem et eius scripta nō tenent.
quorum auctor dampnatus est. uj. q. iiij. nullus et in
de sententiis fraternitatis. ¶ excommunicamus. et ¶ credentes.
et in sententia innititur auctoritate iudicis. sed cum iudex ex
communicatus nullam habet iurisdictionem eius sententia
nullam rei iudicate habet auctoritatem. secus in rescrip
to impetrato ab excommunicato. ut dictum est. et hec est ratio
que assignari consueuit quod sententia lata cum falso procura
tore potest irritari a partibus. sed sententia excommunicati si
ue nec conualescere potest propter defectum iurisdictionis.
j. de sententia ex. c. a nobis. ¶ quia nō ualet hoc. sed in excom
municato qui petit in iudicio quod est forsitan deberet
nec fuit exceptum. secus est si excipiatur. et probetur.
absoluitur reus ab obseruatione iudicij. sed nō
absoluitur ab eo quod petetur ab ipso. ff. de iudic.
nō idcirco. ¶ cum postea. quia hec exceptio dilatoria est.
s. e. t. exceptionibus. dic. quod processus habitus nō uale
at ut hec ualeat processus habitus ante oppositam excep
tionem. de hoc. no. in decretal. pretera exceptione. dic. ut in
in glo. que incipit et si excommunicatio. et sic uidetur quod littere im
petrate ab excommunicato ualeant eo absoluto. pro
hanc. n. decretal. nō distinguitur. utrum apponatur
excommunicatio lata tempore impetrati rescripti. an post impe
tratum rescriptum et ita nō refert. cum quia impetrator
dicatur excommunicatus. dummodo fuit absolutus.
ad hoc optime facit. s. de. of. del. pastoralis. ¶ sexta et
sic uidentur correcta illa iura que uidebantur dicere
quod rescripta per excommunicatum nō ualebunt. vel dicendum est
dicendum quod loquatur de excommunicatione lata post impetra
tum rescriptum. vel quod loquatur in iudice ordinario.
sed satis uidetur consonum tenori. ut quod dicitur in hac decretal.
locum habet in quolibet iudice ordinario et delega
to. et illa decretal. pastoralem intelligendum est in hoc ca
su. et sic in rescriptum impetratum ab excommunicato post
quam fuit ab excommunicatione absolutus. ut dic
tum est et iudicium quod cum eo actum est tenet ante
probatam exceptionem excommunicationis. ut dicitur in tanta.
et sic rescriptum impetratum ab excommunicato non est
ipso iure nullum. si contrarium inuenias notum in
reducas ad hoc quod hic dicitur. duas. sic ultra duas uices
nō appellatur. ¶ ne liceat in eadem causa tertio prouo
care. l. una. et ij. q. vj. si quis in quacumque. et j. de.

ap. sicut nobis. emerserit. quia que de nouo emergunt
auxilio indigent. ff. de in. rest. ac. de etate. ¶ ex causa
cum sit concordantia. s. de testibus presentium. et s. e.
t. pastoralis. et s. de. of. del. insinuante. quoniam contra an
sententiam et post sententiam si ante executionem. postponit.
sic. s. e. t. exceptionem in fine. et est. Innoc. iiij.
in concil. lugdunen. de sententia et re iudica
ta.

Cum eterni tribunal iudicis illum
reum non habeat quem iniuste iudex
condempnat testante propheta. Nec damp
nabit eum cum iudicabitur illi. Caueant
attentius iudices et prudenter attendant. ut
in causarum processibus nichil uendicet odi
um nichil fauor usurpet timor exulet. pre
mium uel expectatio premij iusticiam nō
euertat. sed stateram gestent in manibus
lanceas appendant equo libramine ut in
omnibus que in causis agenda fiunt presser
tim in concipiendis sententiis et ferendis
propositis solum deum habeant. illius imi
tantes exemplum qui querelas ipsi in tab
naculum ingressus ad dominum referebat ut secundum
imperium iudicaret. Siquis autem iudex eccle
siasticus ordinarius uel etiam delegatus fame
prodigus et proprij persecutor honoris contra con
scientiam et contra iusticiam in grauamen
partis alterius in iudicio quicquam fecerit per gra
tiam uel per sordes ab executione officij per an
num nouerit se suspensum. ad estimationem
litis parti quam leserit nichilominus condep
nandus. Sciturus quod si suspensione durante
dampnabiliter ingesserit se diuinis irregu
laritatis laqueo se inuoluet secundum canonicas
sanctiones. a quo non nisi per sedem apostoli
cam poterit liberari. saluis aliis constitutionibus.
que iudicibus male iudicantibus penas congru
unt et infligunt. Dignum est et enim ut qui
in tot presumpsit offendere pena multipli
ci castigetur.

Cum eterni rex non habeat. xj. q. iij. et si ad tempus odium.
odium amor timor et premium humanum peruer
tunt iudicium et fauor. xj. q. iij. quatuor. iiij. summa
que hic tanguntur. et ¶ si ergo iuste et expectato pre
mij. xj. q. iij. cum recte. stateram. qui enim recte iudi
cat stateram in manu portat. ex. dic. omnes. que iuria
et iusticiam iudex habere debet ut ibi dicitur et c. disciplina.
et c. sunt namque. prodigus. j. de acc. c. ult. illius. s.
moysi. xj. q. iij. summo opere. vnde hec uerba supra
fuerunt. contra conscientiam. quamuis. n. iudex secundum
nō debeat conscientiam suam tamen debet eam infor
mare ex his que acta sunt in causa et sic intelligitur quod alibi di
ci consueuit quod iudex potest iudicare secundum quod sibi uisum uidetur.
ff. de arbitris qualem et de hoc. no. s. de constit. c. j. in
glo. que incipit. s. malo. ff. iudex ex sententia uel conscientia sua
in causa considerabit quid probatum sibi uideatur. iiij. q.
iij. ¶ ff. sepe. quia cum plerumque iudices habent er
roneas conscientias tales conscientias nō sequi. nō
est uicium sed uirtus. nec sufficit hic dicere contra sententiam.

sed et adiectum fuit et contra iustitiam quia licet dominus
iudex accepturus sit in uiam litis extinctionem
cum precio depactas aut per gratiam aut per sordes
perperam iudicat. C. de pena iudicis qui male iu
dicat. l. ult. et ff. de iudic. si fil. famil. et hic in
re autem uicorum condempnatur in triplum. et si causa est
ciuilis. si criminalis punitur confiscatione proprie
tatis et in exilium mittitur. in auct. ut litigan
tes in exordio litis iurent. § si quis autem et § et
hi autem coll. ix. sed si iudex per imprudentiam male iu
dicauerit tenetur ex quasi maleficio in quantum dominum
et equum uisum fuit iudici. ff. de uariis et ex. co
gni. l. ult. et inst. de obliga. que ex quasi delic. nascun
tur in prin. et idem intelligere in arbitro. ut litem
faciat suam si male iudicauerit. C. de pactis. si
quis in conscribendo. infra. nec obstat auct. C. de
arbitris. decernimus et auct. de iudic. § quia uero
coll. vi. quia non sumptum fuit auct. decernimus. si
prohibetur arbitrium fieri ut cum iuramento iudi
cet arbiter. sed penam statuant partes. sed si contra hoc
iuratum fuerit. iudex qui male iudicat. si do
lo facit penam a deo expectet. si ignoranter iudi
cet eis amplius a partibus preter sacramentum.
q. d. si compromissum non fuit uallatum nisi iura
mento tamen nichil habebunt partes. si non stete
rint arbitrio nisi quod obediens partem inobedientem
dicet periurum esse alia littera hec nichil eis esse.
l. arbitrio. numquid arbiter qui male iudicat in
currat hanc suspensionem de qua hic agitur. di
cas quod non. quia de ordinario et delegato hic tantum caue
tur. Gof. suspensum. nota quod qui contra conscientiam
et contra iustitiam per gratiam uel per sordes iudicat
suspensus est ipso iure ut dicit littera ista. et nicho
minus est infamis secundum leges. C. de pe
na iudicis qui male iudicat. l. ult. irregularita
tis. de hac irregularitate. dic ut no. j. de sen. ex.
cum medicinalis super uerbo illo irregularitatem
ad fi. c. per sedem apostolicam. nota quod solus papa potest
dispensare cum hiis qui excommunicati uel suspensi
ingerunt se diuinis sic. j. de sen. ex. cum medi
cinalis. infra. de tpe. no. j. de cle. exc. mi. clerici. in
glo. que incipit quod ut. constitutionibus. tribus de quibus dicitur s.
e. ti. in glo. predicta. caueamus et est. in eos. scilicet contra con
scientiam et iustitiam per gratiam uel per sordes. quia qui
in pluribus offendit in pluribus punitur. ut hic
patet. et xiii. di. duo mala ad fi. xxiiii. di. si quis au
tem et j. de celebra. mis. de homine. et quia excommunicatus
ingessit se diuinis. presente concilio. nota quod licet
papa in sententiis suis sepe dicat de fratrum nostrorum con
silio uel sacro approbante concilio. j. de sen.
ex. sacro. et hic potius fit ad sollempnitatem quam
ad necessitatem. et est consuetudo quod ita dicat. quia et
sine presentia concilii sufficeret sententia solius pape
contra imperatorem et contra quemcumque alium. xv. q. vi. ali
ter non di. de consilio fratrum. ipse enim uocatus est in
plenitudinem potestatis. alii in partem sollicitudi
nis. ij. q. vi. decreto. et c. sequenti. et s. de auctoritate et u
su pallii ad honorem. sed quoniam nunc quia decreta

dicat. extra. nullius causam audiat sine presentia cle
ricorum suorum alioquin irrita erit sententia. j. de hiis que fi.
a pre. sine assen. ca. nouit. infra. dicatur quod aliud est de in
ferioribus prelatis qui iudicare debent secundum quod canones
precipiunt. sed papa non subicitur canonibus nec ab eis
hec auctoritatem sed canones et concilia auctoritatem habent ab ip
so. s. de electione. significasti ad fi. et ideo sententia soli
pape sufficit sine presentia fratrum uel concilii. ipse enim
omnes iudicat. sed nullus ipsum iudicare pot. ix.
q. iij. § sola et c. patet et c. nemo. et xl. di. si papa. ad me
moriam sempiternam. nota quod omnis sententia fertur
ad eternam rei memoriam. et perpetuo est sententia la
ta est a iudice qui fert illa hec iurisdictionem et auc
toritatem iudicandi ordine iuris seruato. et ius
facit inter partes. s. e. t. cum inter nos. sed quare papa
hic dicit ad rei memoriam sempiternam cum in
aliis sententiis quas frequenter profert uerba ista
non ponat. ideo dixit hic papa ad rei memoriam
et c. quia cum tale negotium sit grauissimum et ra
ro contingit ferri sententiam depositionis contra im
peratorem et alios principes seculares et periculum
propter hoc immineat ecclesie et ut per hoc appareat quan
ta sit auctoritas et potestas ecclesie contra principes
delinquentes ut magis ecclesiam timeant merito
talis sententia est memorie commendanda. nec est
ferenda sententia contra imperatorem uel alios principes
seculares nisi necessitate maxima imminente. et propter
multas causas et iniquitates ipsorum per ut contingit in
negotio isto. ut patet. j. eadem decre. § et ut ad plenius
de ceteris eius sceleribus et c. ar. j. de penis. in quibus
dam nostris finem. b. Innoc. iiij. Sacro ap
probante concil. lugdunensi.

Ad apostolice dignitatis et c. j. Sane cum
dira guerrarum commotio non modicis
prouinciis christiane prouincias diutius afflic
tasset. Nos ad fredericum precipuum principem
secularem huius dissensionis et tribulationis aucto
rem. a. fe. re. gg. pape. pred. nro. pro suis exces
sibus anathematis uinculo innodatum: spe
ciales nuntios et magne auctoritatis uiros
uidelicet uenerabiles fratres p. albanensem et f.
sabinensem episcopos ac dilectum filium W. ba
silice xij. apostolorum presbyterum card. qui salutem
zelabantur ipsius duximus destinandos fa
cientes sibi proponi per ipsos quod nos et fratres no
stri. quantum in nobis erat pacem per omnia
secum habere. nec non cum omnibus homi
nibus optabamus: parati sibi pacem et tran
quillitatem dare: ac mundo et uniuerso.
Et quia prelatorum clericorum omniumque aliorum quos
detinebat captiuos et omnium tam clericorum quam
laicorum quos ceperat in galeis restitutio po
terat esse pacis plurimum inductiua. tamen ut
illos restitueret cum hiidem tam ipse quam sui
nuntii constitutam ad apostolatus uocati eternum
officium promisissent: rogari et peti fecimus
ab ipso per eosdem ad pacem in super quod hiidem
parati erant pro nobis audire et tractare pa-

[illegible]ni concilii fac
[illegible]t sacro presen[te con]cilio

eum ac etiam audire satisfactionem quam
facere vellet princeps de omnibus pro quibus
erat vinculo excommunicationis astrictus. Preterea quia
si ecclesiam eum in aliquo contra debitum lesisse
quod non credebat: parata erat corrigere ac in sta-
tum debitum reformare. Et si diceret ipse quod in
nullo contra iustitiam ecclesiam leserat vel quod
nos eum contra iustitiam leseramus: pa-
rati eramus vocare reges prelatos et principes
tam ecclesiasticos quam seculares ad aliquem
tutum locum. ubi per se vel sollempnes nun-
tios convenirent. eratque parata ecclesia de consilio
concilii sibi satisfacere si eum lesisset in a-
liquo. ac revocare sententiam si quam con-
tra eum iniuste tulisset. Et cum omni
mansuetudine et misericordia quantum cum
deo et honore suo fieri poterat recipere de i-
niuriis et offensis ipsi ecclesie per eum irroga-
tis satisfactionem ab ipso. volebat etiam
omnes amicos suos sibique adherentes in
pace ponere plenaque securitate gaudere.
ut numquam hac occasione possent aliquod
subire discrimen. Sed licet sic apud ipsum
pro pace paternis monitis et precum curaverimus
insistere lenitate: idem tamen pharaonis imi-
tatus duritiam et obturans more aspidis
aures suas: preces huiusmodi et monita elata ob-
stinatione et obstinata elatione despexit.
Propter quod non valentes absque gravi Christi offen-
sa eius iniquitates amplius tolerare: co-
gimur urgente conscientia iuste animad-
vertere in eundem. Et ut ad presens de ce-
teris eius sceleribus taceamus: quatuor gra-
vissima que nulla possunt tergiversatione
celari commisit. Deieravit enim multotiens.
pacem quondam inter ecclesiam et imperium
reformatam temere violando et cetera. Et infra.
Perpetravit sacrilegium capi faciens
cardinales sancte romane ecclesie ac aliarum
ecclesiarum prelatos et clericos religiosos et se-
culares venientes ad concilium: quod idem
predecessor duxerat convocandum et cetera. De
heresi quoque non dubiis et levibus sed diffici-
libus et evidentibus argumentis suspectus
habetur et cetera. Et infra. Preter hec regnum Sicilie
quod est speciale patrimonium beati Petri.
et quod idem princeps ab apostolica sede tene-
bat in feudum. iam ad tantam in clericis
et laycis exinanitionem servitutisque rede-
git. quod eis pene penitus nichil habentibus et
omnibus fere probis eiectis. illos qui
remanserunt ibidem sub servili fere con-
ditione vivere. ac romanam ecclesiam cuius
sunt principaliter homines et vassalli offen-
dere multipliciter et impugnare compellit. Pos-
set etiam reprehendi quod mille squifatorum annu-
am pensionem in qua pro eodem regno ip-
si ecclesie romane tenetur: per novem annos
et amplius solvere pretermisit. Nos ita-
que super premissis et quampluribus aliis eius nefan-
dis excessibus cum fratribus nostris et sacro con-
cilio deliberatione prehabita diligenti. cum
Ihesu Christi vices licet immeriti teneamus in
terris. nobisque in persona beati Petri sit dictum. quod-
cumque ligaveris super terram erit ligatum
et in celis: memoratum principem qui se
imperio et regnis omnique honore et digni-
tate reddidit tam indignum. quique propter
suas iniquitates a deo ne regnet vel imp-
eret est abiectus suisque ligatum peccatis. omni-
que honore ac dignitate privatum a domino
ostendimus denuntiamus et nichilominus
sententiando privamus. omnes qui ei iura-
mento tenentur fidelitatis astricti. a iu-
ramento huiusmodi perpetuo absolventes. auctori-
tate apostolica firmiter inhibendo. ne quisquam
de cetero sibi tanquam imperatori
vel regi pareat vel intendat. Et decernen-
do quoslibet qui deinceps ei velut imp-
eratori vel regi consilium vel auxilium prestiterint aut favorem ipso facto excommunicationis sen-
tentia subiacere. Illi autem ad quos in
eodem imperio imperatoris spectat electio.
eligant libere successorem. De prefato
Sicilie regno providere curabimus cum e-
orundem fratrum nostrorum consilio. sicut viderimus expedire. Idem preceptori hospita-
lis Ierosol. in Yspania et commendatori ac fra-
tribus domus eiusdem hospitalis eiusdem.

Ad apostolice et cetera. Reclamantur. tales intercessores
mitti debent quos diligunt illum ad quem mittun-
tur et diligantur ab illo. alias provocantur ad deteriora.
iii. q. vii. ingratiis. et xlv. di. c. recte pace per
omnia. per hanc litteram notare potes quod ecclesia et in quam
tibus alius aliquam conveniat ad adversarium suum
debet prius illum monere. ut cum ipso ad pacem et
concordiam veniat et idem facere debet. si aliquis
contra ecclesiam agere velit. ii. q. vii. accusatio. ubi.
loquitur de hoc in glo. que incipit hic patet et xxiii. q. v.
ad fidem. et cum aliquid adversus nos et cetera. Revo-
care sententiam. licet dicat hic papa quod parata erat
ecclesia de consilio concilii revocare sententiam si quam contra
imperatorem tulisset non tamen tenebatur requirere
consilium concilii nisi vellet. sed hoc fecit ad maiorem cau-
telam. ut evitaret omnem suspicionem. et quia
consilium concilii haberet. et nota per hanc litteram quod
iudex ordinarius vel delegatus cum aliquam interlo-
cutoriam profert contra alteram partem. et pars altera
contradicat seu appellet dicens se esse gravatam per eam
non debet statim dicere ego revoco interlocutoriam nisi
manifeste constaret ei quod male interlocutus esset.
sed si credit se bene interlocutum fuisse debet dicere sibi quod ipse
hic dicit si se sentit gravatum in aliquo paratus sum revo-
care interlocutoriam de consilio sapientum et prosi-
gat ei terminum ad habendum consilium sapientum hoc. si autem
pars illa confidens de appellatione non veniat per

cedat iudex in nego sibi amisso quantum de iu
re fuit procedens. et sic non intelligitur grauasse eu.
cum per ipsum iudicem non stet. quo minus teneret
interlocutoriam sed per illum qui appellat. et ita con
tumax debet reputari. Sic contingit in nego presenti et
est hic ualde notabile et notandum et memorie com
mendandum. ver. pertinacionis. qui sepe admonitus con
uerti noluit. sed contra dei ueritatem proprio pugna
uit arbitrio. xxiiii. q. iiii. nabuchodonosor. talis fuit
imperator fredericus. de quo et posset dici quod dictum est de dy
abolo qui super omnes filios superbie rex est. non est qui sibi compareretur
post eum quia non capax fuit rationis. sed ideo non donec
fuit adultus et super omnes angelos eminentior factus est.
Idem potest dici de f. imperatore quod super omnes suos
antecessores maior et potentior inuentus est. unde
potest dici de eo quod dictum est de dyabolo. de quo dicitur quod
magnus sine comparatione creatus fuit. ideirco peccatis
suis uenia dampnatus est. quia sine nolunt o
bedire. hic leguntur de pe. di. ii. ¶. quasi aut reprobi alii
et capitulum et incipit principium. ii. inquit post il
lum. ¶. qua ait. ver. grauissima. ubi dicit quod pro leui
bus criminibus non deponeretur. magna ii. causa debet
esse deponendi imperatoris. nec est simile deponendi
clericorum qui pro quibus peccato maiore deponi possunt. lxx
xi. di. c. i. quia ubi maius scandalum et periculum timetur
benignius est agendum. l. di. ut constitueretur cum
suis similibus quod satis patet in depositione imperatoris quia
preterea debet. qui omnibus xpianis. xv. ii. q. i. in apibus
princeps. viii. ver. deserunt. iiii. causas subiicit hic papa.
propter quas principaliter deposuit imperatorem. et primo pro
iurium quod ualde turpissimum est in principe. et in
quolibet xpiano. sed in maioribus et grauissimum propter
malum exemplum. quod ii. agitur a prelatis facile tra
hitur ab aliis in exemplum. i. de nouo omagne de
notionis. ideo grauius puniuntur. xi. q. iii. precipue
et. xxv. q. i. nulli fas sit. secundo sacrilegium. propter quod di
cit promoui non debent. lxxxi. di. c. i. et oblationes sacri
legii recipi prohibentur. xvii. q. iiii. minor. xii. q. ii.
de iure. propter quod fuit excommunicatus ipso iure f. imperator.
capi faciens cardinales et alios prelatos et clericos.
ad concilium uenientes. i. de sen. exco. si lectores cum
suis similibus. tertio quia suspectus erat de heresi non
dubiis sed euidentissimis argumentis et nomine here
ticorum continentur qui leui argumento a iudicio ca
tholice ecclesie deuiati sunt deuiare. C. de heretic. l. ii.
iii. si. ar. contra i. de presumptionibus litteras. et pro isto solo cri
mine non solum imperator sed et papa deponi debet. xl. di. si
papa. Et suspectus de heresi si se non purgauit debet
excommunicari. et si per annum sic fecerit uel iurare nolu
erit tanquam hereticus reputetur. et punitur. i. de he
retic. excommunicamus. ¶. i. et ¶. si quis uero. quarto. quia
regnum sicilie quod seruitute subiecit quod ab ecclesia te
nebit in feudum pensionem quam pro regno illo
ecclesie debebat. per. ix. an. et amplius non soluit. propter quod
regno priuari potuit. i. de lo. conducto. c. ult. uices. sic.
s. de transact. quanto ii. de hoc in no. que incipit
super di. quamque. uerum ista inuenies. xxiii. q. i. q
uinque. ver. priuatum ostendimus. non quod fredericus
imperator. propter iniquitates suas ligatus fuerit tan.
et idem potest dici de quolibet consimili qui ab eo priuatus erat
omni honore et dignitate. et impio iudice. et utroque
regno sicilie et regno ierosolimitano cum sententiam
dominus papa denuntiat et ostendit. et per sententiam ecclesie ipsum
a deo priuatum sententiando priuat. et tunc uera est sententia
presidentis cum eam sequitur arbitrium iudicis. dei.
xi. q. iii. tunc uera est. et sic ligatus fuit duabus sen
tentiis. dei et ecclesie. quamuis ligatus est aliquis una
et non alia. i. de sen. ex. a nobis. et ita patet quod papa potest depo
nere imperatorem et alios principes propter suas iniquita
tes. xv. q. vi. alius. ver. spectat. electio. de iure et antiqua
consuetudine. s. de elect. uenerabilem. nec credo quod papa
possit principes priuare electione. et ipse eligere uaga
te imperio dum modo ipsi uelint eligere. secus uero qui
principes nolunt eligere uel non possunt concordare.
canonice. e. c. ¶. quod autem cum in electione et c. quod
dixi de iure hic intellige quantum ad principes lay
cos. quia de iure non ad eos pertinet electio imperatoris.
xcvi. di. legimus quod autem dixi de consuetudine hic dixi. propter
principes qui de consuetudine hoc dixi debent inter
electorem imperatoris cum subsint ei propter feuda que
tenent ab imperatore propter quod introducta fuit consu
etudo. ver.

Attente sane et i. abbas de bonef. pro se
et conuentu suo proponens locum de
bochel esse predicti monasterii iure dominii. l.
qui et cum suis finibus ex largitione regis ar
ragonie. petiit adiudicari eidem monasterio
locum illum. et uos ex inde amoueri. allega
batur autem pro parte uestra quod facta uobis dona
tio de predictis ualida consistebat quamuis illa
tunc sub sarracenorum consisterent potesta
te quia non simpliciter. sed sub conditione fue
re donata uidelicet si ad manus fidelium
deuenirent. In quo casu concessio probat et
debebat habere uigorem. quia ipsi donationi re
rum donatarum natura uel qualitas non
obstabant. Et salubre ac laudabile quid esset
spectare ac prestolari tempus quo illa xpi
anorum domino subderentur. Que mox cum
peruenerunt ad xpianos fuerunt ad uos totaliter
deuoluta. Cumtum quorum dubitabat an ipsi
monasterio de bonef. uel predicto monasteri
o populeti ab ipso rege ac ab illo abbate po
puleti ipsi abbati et conuentui de bonaf. fu
issent collata. nec tamen ob hoc constabat dictum
regem ipsi monasterio de bonaf. illa dona
sse. uel mandasse donari. Set ex pro eo quod uoluit
et statuit ut edificaretur ibi monasterium.
poterat et debebat intelligi eum predicta uel
eorum aliqua constituendo monasterio donare
uisse. Cum illa potius sua uideretur fuis
se intentio. ut quia prefatum monasterium po
puleti quod tot et tantorum bonorum largitione
ditabat: abbates et conuentus ipsius pro sua suo
rumque salute monasterium construere tene
rentur. presertim quia monasterio quod non dum

clericos

ab eodem rege donatio
facta fuisset quia et si liquere
bat predicta monasterio po
puleti

erat aliqua fieri donatio non valebat. Premissa vero concessio facta monasterio de Bonaf. ab abbate et conventu monasterii Populeti nullum prorsus ei videbatur afferre suffragium, pro eo potissime quod post litem contestatam et processum iudicii facta fuerat, sicut clare patebat ex instrumento prefato. Unde cum ius si quod in predictis ipsi monasterio de Bonaf. ex concessione huiusmodi competebat in iudicium minime deduxisset, quia videri non poterat in illud venisse quod postmodum accidit, pronuntiari utique super petitis non poterat ex eadem. Ex parte autem altera dicebatur quod cum rex ipse sua probitate ac studio ab infidelibus loca acquisiverit supradicta, donatio avi vel patris ipsius facta de illis cum ad cultum fidei pervenirent regem eundem quo ad hoc sic per eum postmodum acquisita obligare non potuit, cum sua propria facta essent et viderentur ab aliis bonis hereditariis seperata.

prefata

Porro concessio facta monasterio de Bonaf. a monasterio Populeti licet post acceptum iudicium omnemque cause processum intervenerit, prodesse tamen et valere debebat, cum pro actore quod ex causa ydonea quamvis superveniente appareat satisfacere videatur, satisque est si prius servatur in reo. Interest temporis sententie proferende. Sed ad hoc pars altera respondit quod cum tam supradicti avi donatio quam locorum acquisitio prioribus fuerint nomine regni facte, memoratus rex donationem servare huiusmodi tenebatur. Ceterum predicti monasterii Populeti concessio monasterio de Bonaf. facta auxiliari non poterat in hac parte, quia si quis egit ex aliqua certa et speciali causa et postea sibi alia similis quam ei exposuit accederit, videri non potest illa in iudicium devenisse. Cum iudex tunc perspicere ac attendere debeat diligenter an ex eodem eadem que prius expressa extitit ut pote que tunc competeret actoris intentio sit fundata. Secus autem cum egit vel petiit in genere nullius certe vel specialis cause faciens mentionem, videlicet quia generaliter proposuit aliquem obnoxium esse sibi, vel ad se iure dominii vel quasi rem aliquam pertinere. Tunc enim hoc precipue inspiciendum est iudici an sufficienter vel minime de iure vel intentione adstet actoris. Unde si de hoc ex causa etiam postmodum accidenti liqueat, potest et debet iudex etiam si appareat minus iuste a principio fore actum suum ex inde animum informare, quoniam et si petitum fuit indebite, non ob hoc tamen minus valuit et tenuit iudicium contestatum, nec minus acta vel gesta propterea minus valida extiterunt, nec etiam iudex ipse cogitaliter veritate pronuntiare in contrarium pro-

cet cum liber concessa et certa non prodest. Et multum vero si tunc forte in ipsum ex huiusmodi superveniente causa adempinato non ferretur, cum mox alio instituto iudicio foret ex illo minime adempinandus. Unde et si actori suam ex superveniente causa intentionem sufficiat fundavisse cum egit aliqua specialiter non expressa, secus tamen est si certum et specialem in sua petitione combinavit, nisi postmodum intentionem ex eadem prorsus quam prius expressit et tunc etiam competenti fundaret. Cum

causa

te cum memoratus abbas de Bonefat. proposuerit sepefatum locum de Rochel cum suis terminis ad ipsum monasterium ex predicti regis largitione spectare, nec de aliqua facta ipsi monasterio super hoc ab eodem rege concessione docuerit, ostenderit autem donationem quondam factam illi de hiis ab abbate et conventu monasterii Populeti que nec in petitione sua fuerat expressa, nec etiam ante facta, nullum profecto comodum ex eo reportare debebat. Prefatus igitur cardinalis premissis omnibus et aliis que hinc inde fuere proposita diligenter auditis ac utriusque partis meritis equa iustitie lance discussis prudenter attendit id quod predicti abbas et conventus de Bonaf. proposuerunt, videlicet intentionem actoris ex hiis que post litem contestatam acciderunt non posse fundari ea que debere in iudicium devenire tunc locum habere sicut congrue allegatum est supra, cum certa et expressa causa specialiter non est actum. Ex hiis enim que post inchoatum iudicium evenerunt cum causa fuit exposita specialis, nec potest nec debet iudicantium ad proferendam sententiam informare, quia cum certe cause facta est mentio ut pote donationis vel venditionis aut alterius specialis, debet incepti iudicii tempore attendi ut liquido agnoscatur an tunc iure fuerit actoris propter illam que specialem comitantur causam et nunc adeo debent velut tempus et locus et huiusmodi que sunt sollicite attendenda et sine quibus nulla et invalida censerentur. Sed cum in genere sine aliqua cause declaratione petitum, non sic oportet incepti iudicii tempus inspici, quia non requiruntur nec sunt oportuna, nec attendi possunt huiusmodi concomitantia in hoc casu. Et licet aliquibus curiosis qui de hiis quod non multum expedit sepe disceptant aliter forsitan appareat quando actum est esse aliqua non expressa, utilius tamen videtur negotia tali expediri compendio quam per quandam extractam subtilitatem longo dispendio prorogari. Presertim cum non nulla pro utilitate communi contra iuris asperitatem ex equitatis mansuetudine tolerari noscantur. Unde idem cardinalis considerans quod ibi abbas et conventus

de bonaf. largitonem sup huis regiam s
fcam ex qua spectaf: uos impetere ui de
bantur ab eorum altaris et quentus im
petitione de mandato nro prehito fratru
nrorum consilio uos duxit sententialit ab
soluandos. Nos g' caus. eiusdem sntam
ratam habentes. eam auctoritate aplica
confirmamus.

Ablate. et. i. iure dnij. ul qi uidetur q' tal' libel
lus non sit admittendus. qr ista duo iure dnij. l'
qi et ceo solum diuisa sunt. sz et diuersa sunt ac
tia qz qui petit rem iure dnij dicit se dnm sine
dominium illi' rei ad se ptinere. sz qui petit re
qi iure dnij dicit dnium illius rei no ad se. sed
ad alium ptinere. et ita pter h dicit se dnm. et
no dnm illius rei quam petit. et ita tanq' aus
et adusa petens. dz repelli. s. de ap. sollicitudine.
insi. cum sint concor. ibi posuis iudicium. n. si
dz ee uinpendenti. nec dubium. ff. de iudic. l. si
q. admod. et cta. et expressa ca petitionis est assi
gnanda. i. de censib3 puenit. ff. q n dies. le. ce
ssionis legatorum. circa forma in huius libelli de
betis notare. petitio ista. s. peto talem re iure do
minij locum hz cum quis rem emit ab eo q
dns est illius rei. et ei rem tradidit. et io dnium
potuit trade emptori cum ipe dns eis. ff. de ac
quir. re. do. l. traditio. et io recte dicit se dnm in
sua petitione. et sic ipm dnium est ca sue peti
tionis. et cum aliquis rem petit iure qi dnij pe
titio ista locum hz cum aliquis emit re a no
dno bona fide recepit. credens uenditore dnm
tempe uenditionis et traditionis. ff. de public. l.
si res. §. ult. et sufficit emptori bonam fidem ha
buisse licet uenditor malam fidem hnit. et cal
lido consilio uendiderit. ut. i. e. l. i. §. pretor ait.
si iste emptor anqam usucapiat cadat a pos
sessione. et petat rem a possore iure quasi dnij
audiendus est. et appellatur publiciana actio.
si aut post usuc cadat a possessione. tc no a pe
tit ei publiciana sz datur ciuil. actio. s. rei uendi
cationis. Alij dicunt q' datur ei directa. Et actio pu
bliciana dicta est a publico pretore. qui ea in
uenit. cum. n. aliquis rem emit a no dno. et e
am rem accepit bona fide ul alia iusta ca. et a
tequam usucapet a possone ceciderit nullam
hebat actionem directam in rem. dicitur enim
deficere ciuilem actoem. io inuenta e a publi
tio pretore actio que appellatur publiciana. p q
dicit rem suam ee iure qi dnij. ut inst. de ac
t. §. alie. et ad hoc ut actor optineat oz ipm p
bare titulum et rem sibi traditam fuisse et bo
nam fidem habuisse tempe emptois a tradi
tionis q' psumitur n contrarium pbetur. et q' cre
dat modo uenditorem. l' donantem dnm no
fuisse tpe contractus. al' no competeret ei public.
et libellus pot sic formari. peto tale rem mich
michi reddi iure dominij uel quasi dominij.
hoc est dicere quasi dominij ac si usucepissem.

ff. de public. l. i. et c n petit iure dnij qi. et dicit q' tam q' dat ei rei uendicatio

h. s. de quib. x. ar.

qr in ueritate no usucep. et tal' libellus sb disiunc
tione de cosuetudine sola admittit. et no de me
ro iure. sz potius dici debet. peto talem re iure qsi
dnij. qr modo certus e reus cui admittit de csuetu
dine ut dcm est. et qmcumq; pte disiunctie pbauit.
obtinebit sc form petitionis. et si deficiat in una. et
absoluatur reus postea pot in temptare altera
ptem disiunctie non obstante ex rei. iu. q' h e m
alia ca quam pma. s. de ca. pos. et ppe in ea. iii.
et de hac maia nota. inst. de accusa. §. caue sic e i
tutela tn petit simpl rationem tutele. et i uno reo
plequitur tm unam spem l3 fiat condempnatio ul
absolo in illa spe ul simpl nichominus potest
psequi postea de alijs spebz. et si postea excipiat de
re iud. replicatione doli repellitur. C. de iudicijs
l3 ei q' dcm est. Sz ei q' dcm est q' mala fides trade
tis non noc3 accipienti rem bonam fide hnti quo
minus usucapiat. contradicit aut. C. de p. lon. te.
aut. malefidei. que dicit male fide pos. aliena
te cessat. lon. tem. pre. dic. q' h corrigant. l. p dce
pme. ut bona fides utrimq; exigatur. nichominus
tn locum hz q' di de publiciana. ut qui re emit
bona fide iusto titulo. l3 tradens malam fide
hat. et l3 accipiens usucapere no possit ppt mala
fidem tradentis. nichominus tn petere possit re
a quocumq; possore preterquam a uero dno aut q
non currit pscriptio l3 tradens hat bonam fide.

Distinguitur tn utrum dns sciuerit rem sua
tali alienata. et tunc currit ei pscriptio. lon. tem.
n uel ei3 furtiua. qr tunc non currit ei pscriptio
pp uitium q' rei adheret. Et si no dominus i
gnorauit rem suam alienatam: no currit ei p
scriptio. lon. tem. Pscriptio tn. xxx. l'. xl. an. bn
currit ei. ut dicit aut. male fidei. et ita siue tra
dens hat bonam fidem siue malam locum hz
publiciana pp rationem q. s. ponitur. ut dictu
erat et c. qr aut. non corrigit quominus hat lo
cum public. sz uult q' bona fides tradentis. et ac
cipientis rem adsit ad hoc ut recipienti rem pc
pscriptio. lon. temp. et h secundum leges s; cano
nes. no sola. prescriptio xl. an. cum bona fide lo
cum hz. B. Non simpl. sz sub adiectione. Ho. p pte
hospitalis ad allegatoem monasterij de bonaf.
§. pmo tn ppositum fuit p hospitali qd auicti
ctius regis castrum ceruarie cum suis finibz. i. qs
erat locus de bosceli. p'us contulerat hospitala
riorz q ad manus xpianorz puenirent. contra h al
legabatur p monasterio de bonaf. qr tal' dona
tio non ualebit. qr stipulatio de hijs dandis q
dari no possunt no dz i uenire. et de re q in po
testate hostium detinetur donatio fca non ua3.
et p hac allegatione plura iura possunt alle
gari. et pmo liber homo et fundus hostium no
possunt uenire in stipulatoe. ff. de. §. ob. liber
homo et q' ita ff' non concedit. ff. e. t. l. si stipulor
et inst. de inutil. stip. circa. pn. et ff. de l. i. filij
fam. §. si quid alien. ar. ubi dicitur si ad ali
eni reddendum sit. q' pp qualitatem reddi hre no

pcta

potuit· alius tamen iure potuit· non tenet legatum· ff· de
bio tamen extimationem cum distinctione illius· l· ff· de le·
iij· fidei commissa· § si seruo· Contra istam allegationem
quam inducebat pars monasterii de bonaf· allegabatur
pro hospitali hoc modo donatio quam fecit aluis iste regi
bus ualet quia non simpliciter donauit locum detentum a
sarracenis· set sub conditione si ad manus fidelium
peruenirent· et illa que fiunt sub conditione ualent ad
ueniente conditione etiam si sit in potestate domini
res que uenditur· ff· de act· emp· et uen· l· ult· et le
gatum quod non ualet si sub conditione legetur ualet
extante conditione· ff· de le· i· certum ge· et ff· de o· et· de
cum tenetur· in fi· et l· cum sub conditione· ac etiam· et
de presenti contractu adiecta conditione ea completa
tenet· j· de· c· ap· sup eo· et· c· pertinas· nam uel quali
tas rerum donatarum non obstabat conditioni res
ut dicit lex sequens qui non erant facte uel religio
se res donate a rege· quia in talibus inutilis est stipulatio.
ff· de· §· ob· inter stipl· § sacram· Reges enim
spiritualia donare non possunt quia ea non possunt
possidere et qui recipiunt sacrilegium incurrunt·
xvi· q· vij· c· 14· s· de· p· tamquam· et· xvi· q· vij· si quis
dei nectps et ita cum natura uel qualitas rerum do
natarum non obstaret donationi adueniente
conditione ualuit donatio et preterea monachi do
nationem regis non ostenderant· B· multum
quod distabat· dicebant hospitalarii quod mona
chi non ostenderunt donationem regis super fac
tam loci de rocell· dicebant monachi quod non no
cebat eis quod non ostendebant donationem monasterii
de populeto factam sibi a rege et monachi de populeto
donauisse monachis de bonaf· allegatur pro hos
pitali quod multum distabat· quia rex donauit loca
illum monasterio populeti· non tamen per hoc sequi
tur· nec apparet donationem illam monasterio
de bonaf· factam fuisse· maxime cum monasterium
de bonaf· non dum esset quia rei que nondum est non
potest fieri donatio· de h· no· sat· j· de ec· edif· c· pli·
in glo· que incipit· sic ergo patet· et· s· de sepulti· quia
non nulli in glo· que incipit· quia ue· B· Premissa
non donatio· hec est bona allegatio dicitur· n· in peti
tione monachorum quod locus de rocell· pertinet ad eos
ex donatione regis· set hoc non probauit post lit· cont·
et iudicium ceptum exhibuerunt quoddam instrumen
tum in quo continebatur quod monachi de populle
to donauerant locum illum monasterio de bonaf·
sicut continetur in parte contra· allegabatur pro hospita
li quod talis donatio non ualet· quia dicitur in lege· non potest
dici in iudicium uenisse· illud quod postmodum accidit
et ideo alia interpellatione opus est· ff· de iudic· si
pot· unde iudex non posset ex illa donatione pronun
tiare quod ex illa actum non fuit· ff· e· t· solemus· B·
dicebatur· unde dicebat· si res donate non pertinerent
ad regnum· quia tunc de illis nichil facere poterat· sed
si ad regnum pertinerent· unde potuit res illas
sine iure quod habebat in illis donare licet eas non
possideret et cum postea peruenerit ad christianos
ualuit donatio cum effectu· quamuis donator

res illas non recuperauit set successor et secundum hoc bo
na est responsio hospitalariorum ut sequitur in· § pro· et i
ta presumendum est quod ad regnum pertinent· B· quod
ius superueniens· hec dicunt nec ista usque ad· §.
Si quis conuentus possideat rem petitam ab ipso
tempore lit· cont· tempore non sine dolo desijt possidere·
absoluitur a petitione actoris· si uero tempore lit·
cont· non possideat tempore quo iudicatur possidet a
condempnari debeat· et ita ex causa superueniente absol
uitur et condempnatur reus· ff· de rei uen· l· sin aut·
§· 14· ff· ad exhi· tigni· § si quis non possideat· et· j·
de· ex· c· pli· ibi absoluitur reus· quia rem petitam
ab eo sine dolo desijt possidere· et idem uidetur seruan
dum in actore· ut ex causa superueniente post lit· cont·
reus sibi debeat condempnari· tamen non est hoc uni
uersaliter ut patet ex hac de· § quia hec ratio potest esse· quia qui ex
certa causa agit maxime post lit· c· mutare eam
non potest· nec aliam allegare cum super alia lit· contes
tatio non sit facta· et ideo ex causa illa ex qua actum est·
debet ferri sententia· set reus qui conueniebatur si non pos
sidebat tempore quo lis contestari debuit dicere debe
bat domine si possideo rem petitam et si de hoc asser
absolui debet et quia hoc non dixit sibi imputet· ff·
ad exhi· tigni· § si quis tamen et in § certum hoc dicit
littera de hoc materia sat· no· j· de· excep· c· pli· in
duabus· no· B· speciali causa· uidelicet ex causa uenditionis
facte cum titulo uel donationis· uel alterius consimilis
talis die et loco et talis presentibus que est in contraria
tur· ut· j· in sententia dicitur· B· postea· i· post lit·
cont· aliam siue similem et quam prius exposu
it· B· alia· § quia rei quam petit ex causa donati
onis que petitur est alia a causa uenditionis· B· si igitur·
similis causa priori que post litem cont· accidit est si ex
causa alterius uenditionis in alio loco et tempore sibi facte
allegetur et quia ex ea actum non est· non uenire
tur in iudicium· sic contingit in hac questione· quia
monachi de bonaf· petierunt locum de rocelli
ex donatione regis post lit· c· allegarunt dona
tionem sibi factam et monasterio de populeto ali
o loco et tempore exhibendo instrumentum in iudicio uen
ditionis· B· ob nomen· hic generalis petitio in per
sonalibus actionibus non debet admitti· s· de libel·
ob· c· ult· tamen si recipiatur talis libellus uidetur ualere
et sibi imputet reus qui non fecit exprimi causam
in libello sibi oblato· C· de an· ex· si ex multis· de
hac materia sat· no· s· de libel· ob· c· ij· in illa ma
gna no· B· iure dominij· de hoc dicunt in prin· h·
c· B· post modum accedente· non quod cum aliqui
ab initio petitionem suam obtulit in genere
nulla certa causa expressa post lit· cont· potest expri
mere certam causam quam si probauit· potest iudex
sententiam ferre ex illa causa cum pura conscientia· et si a pri
ncipio minus iuste sit actum· quia cum constet iu
dici actorem de iure suo probasse· si absolueret
reum faceret contra conscientiam· et sic edificaret ad
gehennam· s· de resti· spo· litteras· et· s· t· pro· quam
omne· et xxviij· q· i· § ex his· et ex eo quod dicitur
in lege cum prima constitutio· ar· est a contrario quod cum

/ licet

/ sequitur rem

/ sine

/ uenditionis sibi debeat post litem ex causa

iudicat. quam consequentiam probat inortalis. e. c. cum eo
in. in glo. que incipit quamuis. v. in debite.
licet qui indebite siue iniuste petat nichilominus
iuditium tenet. ac si iuste peteret. dum tamen uerus
ordo seruetur in iuditio qui seruari debet. et sententia te
net contra eum. et pro eo licet feratur contra iniustos litigatores.
non fuit appellatum. ij. q. vi. c. diffinitiua. et s. e.
t. cum inter nos. v. alio instituto iuditio. uidetur ex
hac littera quod si iudex non ademptus reum ex huius
modi causa superuenienti. eedem probationes facte in
primo iuditio ualeant in alio iuditio instituto
ex eadem causa. Contrarium tamen uidetur quia noua
causa est et nouum iuditium. unde cum sit recep
ti testes non contestata quantum ad hoc iuditium: non de
bent ualere iuxta regulam illam testes recepte
lite non contestata non ualent. set hoc forsitan possit dici
secundum quod traditur s. de testibus presentata. et C. de testib.
l. ult. v. certam et specialem. quid iuris sit et ser
uari debeat quando agitur nulla certa causa ex
pressa in realibus uel expressa. et quid in persona
libus: plene no. s. de libel. ob. c. ij. in glo. ma
gna. v. prudenter attendit. reperit allegationes
et iura circa de bonafide. et allegationes alterius par
tis. v. aut alterius specialis. puta quia dixit actor.
peto talem rem ex causa uenditionis. licet nichil dixe
rit de tempore et loco uenditionis. quia tamen uenditio
nem comitantur necessario tempus et locus non pro
derit actori licet post hoc si eandem rem emat. certe
de certa uenditione factam intelligi oportet. et de loco
et tempore ipsius uenditionis. ut dicit in sequenti littera
ad hoc facit s. de fide instru. cum Iohannes. secus est quando
in genere actum est sine aliquius cause expressione.
ut si dicatur peto talem rem iure dominii uel quasi.
ut. i. sequitur quia non est necesse inspici tempus
accepti iuditii. et in hoc casu etiam si post litem contestatam no
uum ius siue dominium acquiratur: pro eo feretur sententia.
ff. de except. rei iud. si inter. C. eadem. et ff. de pig.
ac. si rem insi. et ita cum dixit peto iure dominii.
uel quare nullam certam causam expressit. et non habet
acomitantiam loci et temporis. et sic non refert quo
loco et tempore dominium acquisierit. v. causam. i. co
nationem ipsam uel uenditionem. censeretur conna
tio uel uenditio. comitantia. concomitantia dicit lo
ci et temporis. curiosis. q. d. et si ea que dicta sunt cum
actum est in genere nulla certa causa expressa.
non debeant tollerari de iure stricto cum de equi
tate seruandum est quia equum est. ff. ad l. aqui
l. ita uulneratus ad fi. et equitas semper preferri
rigori. C. de iudic. placuit. arg. bonum. j. de sy mo.
licet heli. et c. pro tuas. v. Innocentius iiij. in conc.
lugduni. De appellationibus.

Cordi nobis est lites minuere et a labo
ribus releuare subiectos. Sancimus
igitur ut siquis in iuditio uel extra super inter
locutoria uel grauamine ad nos duxerit
appellandum: causam appellationis inscrip
tis assignare desiderat. petat apostolos quos
ei precipimus exiberi. in quibus appellatoris

causam iudex exprimat. et cur appellatio non est
admissa. uel si appellatori forsan ex superioris
reuerentia sit delatum: post appellatorii secundum
locorum distantiam et personarum. et negotii
qualitatem tempore prosecutionis indulto. si ap
pellatus uoluerit et petierit: per se ne princi
pales per se uel per procuratores instructos cum
mandato ad agendum idoneis et iuri
bus ad causam spectantibus. accedant ad sedem
apostolicam sic parati ut si nobis uisum fuerit
expedire. finito appellationis articulo ex par
tium uoluntate commisso: procedatur in nego
tio principali quantum poterit. et de iure debe
bit hiis que in appellationibus a diffinitiuis
sententiis interpositis antiquitas statuit
non mutatis. Quod si appellator quod premis
sa sunt ordo non obseruet: reputabitur non
appellans. et ad prioris iudicis redibit exa
men legittimus. in expensis appellato con
dempnandus. Si autem appellatus contempserit
serit hoc statutum in eum tamquam contumacem
tam in expensis quam in causa quantum a
iure permittitur procedatur. Iustum est equi
dem ut in eum iura insurgant: qui ius
iudicem et partem elidit.

Cordi nobis minuere. sic ff. si certum petatur.
quidam insi. et s. de do. et contu. ij. in fine. cum sunt
actor. ibi potius. interlocutoria. non ius nouum
ut qui appellat ab interlocutoria: in scriptis debet
appellare et causam exprimat in appellatione cur dixe
rit appellandum et in hoc equiparatur appellationi que in
terponitur a diffinitiua cum non appellatur in con
tinenti. Sed postmodum usque ad x. dies tunc in scriptis
appellandum est. sed si incontinenti lata sententia uelit
appellare. potest appellare uiua uoce. ij. q. vi. ab.
si. quorum. et ff. de ap. l. ij. Sed cum appellatur ab
interlocutoria in iuditio siue incontinenti siue ex in
teruallo: est semper appellandum in scriptis ut hic
dicit. Gof. dixit quod et aliud ius nouum hic indu
citur. scilicet quod qui appellat causam cur appellet debet expri
mere in appellatione. Sed per uetera iura ut di
xit sufficit dicere. appello ab iniqua sententia in
terlocutoria secundum quod in diffinitiuis seruatur. et induxit
xit ad hoc. s. e. c. dilecto. et c. dilecti. et c. ex parte. Sed
certe ut michi uidetur ibi dominus causa exprimit ap
pellandi. et aliud est inducitur de nouo secundum eum. scilicet quod
qui appellat extra iuditium causam debet appellationis
exprimere. sed olim non erat necesse. sed hoc non credo
immo bene secundum antiqua iura causam exprimere tene
batur qui appellat extra iuditium per ut notatur
de utroque. s. e. t. cum causam que in glo. que incipit.
Sed numquid et c. dilecto. in glo. que incipit sic patet
et c. bone me. et sic dico istud ius nouum hic indu
ci. ut in scriptis appelletur siue in iuditio siue extra
iuditium. debet quoque appellationis causa in appellatione
exprimi hac ratione. ut per hoc superior cui porrigitur
appellatio uideat aut iusta fuit appellatio ut sic
appellantem admittat uel repellat si est iniusta.

ut. j. e. c. romana. §. cum aut. ysi pp qui committit
causam appellationis a grauamine interpositae semper
ita scribit. si est. j. de preter. l. festinanti. sed ualde
preter. simile habemus. C. de ueteri iure enu. l.
ij. §. sed quia diuine. in uerbo. natura nouas deproperat
edere formas. apostolos. i. libellos dimissorios. a
pli dni inmitz sine missi. et ita littere quas acced
iudex appellanti ab ipso dicuntur apostoli. qui per eas
illas dimittit appellantem a suo iudicio remit
tendo illum ad maius tribunal. ij. q. vi. post appel
lationem. ff. de libell. dimissoriis. l. una. ff. de. §.
sig. l. dimissorie. Et in istis litteris iudex expri
mat causam cur non detulit appellationi. aut quare cur
detulit. ut per hoc intelligat. an appellationem admit
tat. uel non. delatum. cum dubitat utrum sit
iusta uel non. secundum loco. de hoc dic. ut. s.
e. t. cum sit romana. et c. oblate. si appellatus
uoluerit. non quia et uis aliud uel de nouo inducat per
hanc dec. quia in uoluntate residet appellanti causam
principalem ad examen superioris ad quem ap
pellatur deduci. ut si eidem suspicionis uisum fuerit
expedire finito articulo appellationis uel omis
so procedatur in principali. ut hic dicit. et ita ap
pellans si uoluerit appellatus tenetur mittere pro
curatorem sufficienter instructum ad procedendum
in toto negotio. alias punietur. ut hic dic. et reputa
bitur non appellans si forma huius constitutionis
sit omissa siue admissa sit appellatio a iudice. uel
ab aduersario siue non. sed olim sufficiebat ap
pellanti mittere procuratorem ad impetrandum et con
dicendum dum modo appellatio a iudice admis
sa non fuerit. uel ab aduersario approbata. s. e. t.
interposita. §. i. de hoc. no. in illa dec. inc. plao. e. t.
in glo. quae incipit. pot. et ita secundum uetera iura
quando recipiebatur appellatio a iudice. uel ad aduersari
o fuit approbata tenebatur appellans solummo
do mittere sufficientem ad prosequendam appellationem.
sed modo per hanc dec. si appellatus uoluerit tenetur ap
pellans mittere sufficientem ad procedendum tam in causa
appellationis quam in negotio principali si penas
huius constitutionis uoluerit euitare. et ita ista consti
tutio addit solummodo. et non derogat. et quod dic.
uoluerit. et de hoc contestetur. intellige id quod possit proba
ri. uel si postea actum fecerit puniatur. ut. i.
de. §. si aut. at. an. s. e. t. qua fronte. ubi dicitur quod in
potestate appellantis est causam deferre ad superiorem
est tractandam per principales personas. b. omis
so. hoc non possit si cum appellauit ad metropoli
tanum sine uoluntate suffraganei. licet partes
consentirent. ut. s. de foro. c. romana. l. se. diffi
nitiuis. in quibus appellans causam ap. exprimere
non tenetur. sed sufficit dicere appello ab iniqua
sententia. et iudex debet deferre appellationi. et post statuere
terminum appellanti ad prosequendam ap. s. e. t.
cum sit romana. premissa. l. si causam. ap. in scrip
tis. non expressit. et apostolos non petierit instruc
tus non uenerit. ut hic dicitur. b. contempserit. quod
dicit contempserit. cum. s. dixit. si appellatus uo

luerit cum in eius uoluntate residebat ire uel non
ire. s. e. t. interposita. §. i. hoc intelligitur cum appel
latus prosecutus est appellationem coram superiore. et
uoluit prosequi causam suam. et approbauit hoc ab i
nitio. cum in eius potestate fuit causam prosequi per pro
curatorem ad impetrandum tamen et contra dicendum si postea
non seruauit hoc statutum. i. si non uenerit sic
instructus contra ipsum procedetur tamquam contumacem
tam in expensis quam in causa. ap. ut hic dic. eo
dem modo procedi debet in causa. ap. contra contumacem sicut pro
ceditur in causa principali. quia licet procedatur in causa
principali contra contumacem reum. uel actorem. lite contes
tata. uel non. uel quando contestato plene. no. s. de dolo.
et contu. per c. in glo. magna. et eodem modo procedi debet
in causa ap. distinguendo sicut distinguitur in prin
cipali ut distinguitur in illa glo.

Innocen. iiij. in concil. lugdunen.

Legitima suspitionis causa contra
iudicem assignata. et arbitris a parti
bus secundum formam iuris electis qui de
ipsa cognoscant. sepe contingit. quod et in idem
conuenire nolentibus. nec tertium aduocan
tibus cum quo ambo uel alter eorum procedant ad
decisionem ipsius negotii uel tenentur iu
dex proferre eorum sententiam contra eos. quando
ipsi cum per odium. cum propter fauorem par
tium diutius uilipendunt. quare causa ipsa
plus debito prorogata: non proceditur ad cogni
tionem negotii principalis. Volentes igitur
morbo huic necessariam adhibere medelam:
statuimus. ut ipsis arbitris per iudicem compe
tens terminus prefigatur. infra quem in idem
conueniant. uel tertium concorditer aduocent.
cum quo ambo uel alter ipsorum eiusdem sus
pitionis negotium terminare procurent. alio
quin: iudex extunc in principali ne
gotio procedere non obmittat.

Legitima. si dubitetur an sit legitima dic. ut.
s. e. t. notatur in c. cum speciali. in glo. quid
si dubitetur et causae suspitionis multe sunt de quibus
notatur. s. de off. del. causam quae. et s. ut lite non con.
accedens et c. accedens. secundum formam. quam hic.
s. e. cum speciali. Et sciendum quod arbitri eligendi sunt
sine suspitione. secundum quod alias possunt recusari si
cut iudices nec sunt eligendi multum remoti. s.
e. t. secundo requiris. §. fi. et in locis competentibus
ubi haberi possit copia peritorum secundum quod iudices in ta
libus locis cognoscere debent ut concil. lugd. s. de resp.
pleni. al. incipit expediendis. et tales arbitri omnia
possunt quae ad hunc articulum pertinent. s. de off. de
le. suspitionis. quae corrigitur per istam quantum ad
assignationem termini suspitionis cognoscendo ut
hic patet. Et si arbitri isti discordes fuerint uel ne
gligentes in cognitione suspitionis per iudicem recu
satum compellantur. ut dicit illa decretalis suspitio
nis. et illa quae ibi notata sunt. possunt hic reperiri.
et alia sicut quod uisum fuit intelligenti. Et non de
bent esse layci isti arbitri cum debeant compellere re

uiris

ster. et alia facere que ad hoc pertinent ut dictum est.
quia non potest in eos cadere iurisdictio spiritualis. xxvi. di.
bus quidem. odium. contra odium vel favorem nemo
est condempnandus. aut est absolvendus. xv. q. vii. c.
i. et ad hoc accedit. xi. q. iii. quatuor. et qui odit et qui
detrahit homicida demonstratur. de pe. di. i. homicida
rum. hinc morbo. quia novis morbis nova convenit
antidota preparari. s. de iur. calump. cetum. ubi
de hoc in glo. que incipit. nam experimenta. per iu
dicem. hoc olim ante illam decretalem suspitionis
observabatur. et modo idem observatur. et sic. o. re
volaunt. ad. a. i. extremitas retrahitur ad prin
cipium. xxx. di. ab exordio. Et ita in positionum
secundum varietatem temporum mutatur hominum malitia
faciente quandoque. ut hic dicit. Si. i. de consang.
et af. non debet. et terminus iste ad arbitrium iudi
cis prefigetur ex quo hic non determinatur. s.
de of. del. de causis cum suis concor. prefigatur
nota temporis prefigendi ad negotium decidendum.
Sic etiam prefigitur terminus ad accusandum. post
quem non auditur accusator. s. de fide. instru.
accepimus. ubi de hoc in glo. que incipit. no. tempore.
Et ad petendum restitutionem. s. de excep. fre
quens. b. Idem in eodem.

Romana ecclesia et j. Cum suffraganeo
rum. remensis ecclesie suorumque offitiali
um qui generaliter de causis ad ipsorum forum
pertinentibus eorumdem vices supplendo co
gnoscunt. unum et idem consistorium sine
auditorium sit censendum ab ipsis offiti
alibus non ad dictos suffraganeos ne ab eis
dem ad se ipsos interponi appellatio videatur.
Sed de iure ad remensem curiam est appel
landum. Ab archidyaconis vero aliisque
inferioribus prelatis suffraganeis subiectis
eisdem et eorum offitialibus ad suffragane
os ipsos debet et non ad eandem curiam ob
missis dictis suffraganeis appellari. Nisi a
liud remensis ecclesie de consuetudine competat in
hac parte. Cum autem ad prefatam curiam
ab eorum suffraganeorum vel suorum offitialium
audientia fuerit appellatum: Remensis ar
chiepiscopus qui pro tempore fuerit vel offitiales ip
sius nullatenus in appellationis causa in
posite ante diffinitivam sententiam cetero
pretes. nec etiam aliis eam committant ap
pellationis eiusdem causa probabili seu le
gittima non expressa. Si vero vocatis
partibus vel nullatenus aut non infra. x.
dies post interlocutoriam vel diffinitivam
sententiam appellatum fuisse: seu aliquam
aliud simile. sicque non esse. per appellatio
nem ad eumdem archiepiscopum seu eius offi
tiales devolutum negotium proponatur. id
nisi prius ipsi constiterit causam ad eos tali
fore delatam prohibere ne in illa vel ne ad
executionem procedatur sententie non pre
sumant. Quod si obiciatur ex iniusta causa le

gi tamen legittima causa sententiam appellationem
interpositam extitisse. ac ex eo non esse ap
pellationem huiusmodi admittendam: nequeunt
predicti archiepiscopus vel offitiales prohibere ne pro
cedatur in causa. nisi prius appellatione re
cepta. velut emissa ex causa probabili cogno
scere incipiant de causa huiusmodi an sit vera. Si
autem post sententiam in casibus a iure prohibitis. vi
delicet a sententia scilicet manifesto et notorio cri
mine. vel de quo quis in iure confessus ex
titit promulgata. vel a similibus appellatum
fuisse dicatur possunt ne sententia exe
cutioni mandetur: postquam cognoscere
ceperint. utrum recipienda sit an non
appellatio ab eo interposita inhibere ratio
nabiliter. In alium quoque qui circa rem de
qua inter appellantem et appellatum ad
versa vertitur aliquid post eorum inhibiti
onem attemptat. non valent occasione huiusmodi
iurisdictionem aliquam vendicare. Cum
vero ius quia ad remensem curiam scilicet aliqua
causa vocem appellationis emittit. nichilominus
in causis aliis ordinarii sui iurisdictioni subiace
at. Remensis archiepiscopus vel eius offitiales nequa
quam iurisdictionem ipsam in illis impedi
ant: aut ab eiusdem ordinarii potestate
eximant taliter appellantem. Debeat autem
ad eos ab episcopis prefate provincie scilicet causis
in quibus temporalem iurisdictionem exercent.
nisi forte de consuetudine. aut privilegio
seu iure alio spetiali sit appellandum: ad alium
appellari. Sententias quoque interdicti suspensi
onis seu excommunicationis in appellantem ab eo a quo
appellatum proponitur promulgatas nullate
nus nisi vocatis partibus et de appellatione le
gittime cognitio revocent. aut denuntient
nullas esse. Cum autem ad remensem archiepiscopum
ab audientia suffraganei sui scilicet aliqua causa
fuerit ante sententiam appellatum: idem
archiepiscopus postquam de appellatione cogni
ta constiterit causam minus rationabilem ex
titisse: causam ipsam ad eumdem suffraga
neum remittere non postponat.

Romana generaliter. per hoc videtur quod offitialis
habet ordinariam iurisdictionem. et potius iudices
quam offitiales debent appellari. ar. in aut. de
iudicibus circa prin. coll. vi. offitialibus. de ap
pellationibus istis ab offitialibus episcoporum vel alio
rum inferiorum qualiter fieri debeant plene tradi
tur. s. e. t. dilecti in glo. que incipit. ex hoc patet.
ubi hec decretalis allegatur. et additio facta est per hanc
decretalem. b. vel post istam decretalem. ante di
finitivam. ergo a contrario sensu qui appel
lat a diffinitiva sententia non est necesse aliquam
causam allegare. sed sufficit dicere appello. ab iniqua
sententia. sed cum appellatur a gravamine sente
ntiam ante vel ab interlocutoria causa gravaminis le
gittima est in appellatione. et nisi fuerit talis causa ex experimenda

presa. iudex appellonis nec causam admittat nec ea tec pres. ut hic dicit et materia plene tractatur. s. e. t. cum causam in glosa. que incipit. et inquid. et in ss. inscriptis est appellandum. s. e. cordi. post interlocutoriam. que interlocutoria transit in rem iudicatam. infra. i. decem dies fuit appellatum ab ipso. s. de electione. cum dilecta. in fi. in de res. t. s. de testibus. significaverunt. et c. quo simile. et quid possit proponi simile propter quod non fuisset appellatum. item si post appellationem recepit terminum ad procedendum in causam vel quod terminum dedit appellationi tacite renuntiasse. s. de of. del. gratum. l. si proponatur quod appellationis causa non sit legitima. ut. i. e. pe. si de hoc constiterit iudex causam non admittat. et idem in diffinitiva si post appellationem recepisset terminum ad solvendum. sic post terminum acceptum non potest appellare. quia tacite iudicatis acquievisse videtur. s. de re iudicata. quod ad consultationem. et c. de re. iud. ad solutionem. et sententiam de his actum de causa se non intromittat. nec officium potest iudicium impediat. talis. s. per appellationem. et i. x. dies. probabili. si proponatur quod causam in appellatione expressa non sit legitima seu probabilis interim superior procedere non potest ne preiudicetur in causa. et postquam constiterit quod causa sit probabilis et incipiat cognoscere an causa sit vera. tunc prohibere potest ne inferior in causa procedat. et cognoscendum an causa proposita sit vera. quia non sufficit quod causa sit probabilis nisi appellans eam docuerit esse veram. s. e. t. interposita. l. et. Et hoc intellige cum in appellatione emissa non obmittit causam quamvis expresserit se probaturum. al. dec. illa interposita contradicet. ut ibi prenotorio. In notorio crimine non appellatur. s. e. t. cum sit romana. in fi. et c. pervenit. et c. consuluit. confessus. confessus et convictus testibus de crimine in iure non auditur appellans post diffinitivam sententiam de crimine contemplatus. ut. ii. q. vi. c. sunt quorum. s. nullus tonsidatum. Sola vero confessio in criminali non impedit quo minus appellari possit. non et in civili ut quidam dicunt. ff. de confessis. certum fidei amissum. au. Sed littera ista videtur dicere quod contemptus de notorio crimine sine confessus in iure auditur appellans ex quo superior inhibet executionem et ideo contraria sunt attendere videntur iura predicta. s. e. cum sit romana et c. pervenit. et c. consuluit. non expresse dicitur quod in notorio crimine non auditur appellans. et non contradicit. quia et hic non impeditur executio nisi postquam superior cepit agnoscere de appellatione. sed postea bene poterit inhibere ne inferior procedat in executione. donec quamvis agnoscere de appellatione poterat inferior exequi sententiam suam. sed videtur quod ista constitutio deberet adice ut in crimine non possit appellari quod sit confessus et testibus convictus et argumentis superatus. ut. ii. q. vi. c. sunt quorum. s. nullus tonsidatum. et c. quorum. ap. non recipiuntur. l. ii. sed quid si testibus convictus et propria voce confessus sit. non tamen aliis argumentis convictus. vel si sit confessus et convictus argumentis non testibus. numquid in utroque duobus casibus

posset appellare. dicunt [azo] quidam dixit quod sic conservans ei beneficium appellationis nisi tria conveniant. Sed quod testibus sit convictus et aliis argumentis et propria voce confessus in iure tunc non auditur appellans. Quidam tamen dicunt et forte bene quod confessus in iure non auditur appellans. si cum ita sit confessus quod sanus sit et non timens formidine tormentorum. et hoc tam in civili quam in criminali deberet optinere. nisi velit ita allegare se ita confessum errore facti in quo casu posset appellare. ut corrigeret errorem suum. ff. ad turpill. l. i. c. ult. ar. et hoc probatur per hanc litteram. quia confessus in iure et notorium propter evidentiam equiparantur. hoc ut. i. de cohabi. cle. c. ult. In alium. licet enim archiepiscopus et eius officialis habeat iurisdictionem super re illa super qua ad ipsum est appellatum et in appellantem et in appellatum tamen in alium quam aliquid attemptet circa eandem rem in illam habet iurisdictionem. nec potest aliquid inhibere quo minus suam iustitiam prosequatur coram inferiore iudice occasione huiusmodi appellationis. quia ille alius non transtulit ad archiepiscopum causam suam per appellationem alterius et ideo potest convenire simpliciter adversarium coram suo iudice et non coram archiepiscopo vel eius officiali cum archiepiscopus nullam habet potestatem in ipsum. s. de of. or. pastoralis. et s. e. t. romana in prin. sed iste tenetur de prestare cautionem possessionis si optinuerit contra ipsum quod eum defendat contra alium adversarium. ff. de rei vend. si a quo. et ff. de pet. her. l. plu. In casibus aliis. circa illam tamen super qua est appellatum ad archiepiscopum. exemptus est appellans a iurisdictione iudicis sui. quantum in aliis remanet in iurisdictione ordinarii et ideo archiepiscopus vel eius officialis in aliis causis nullam habet potestatem cum per illas non fuit appellatum ut hic dicit et hoc idem tes. s. e. t. proposuit. ubi de hoc et c. cum teneamini. et c. ad hec. et c. preterea. et c. pastoralis. ad eos. s. i. ad archiepiscopos. temporalem. Nota quod licet episcopus temporalem iurisdictionem habeat a principe sive imperatore appellandum est tamen ad archiepiscopum et non ad imperatorem vel regem. Olim dubitatum consuevit ad quem esset in hoc articulo appellandum que dubitatio sopita est ut hic dicit. nisi consuetudo prescripta vel privilegium contrarium inducat. nisi hic dicit. seu iure. sicut in causa feudi. s. e. de foro compe. ex transmissa. et c. verum. vocatis partibus. quia certum inter certa partium assertione pendunt. s. de in integrum rest. cum ex litteris. et c. si per vim vel alio modo. l. ult. quia prius constare debet an appellatio sit legitima vel non antequam ipsum absolvat vel excommunicationem denuntiet esse nullam. s. de of. del. cum contingat cum suis concor. Revocent. sic. s. de of. ord. cum ex eccarii. remittere. s. e. t. ut debitus cum suis concor.

Innoc. iiii. in concil. lugduni. De preben. dignitati. bus.

Licet in beneficiis plenissima sit sit iuxta canonicas sanctiones interpretatio facienda: quia tamen intentionis iure non est ut si qui sunt providendo alicui sunt circa summa peticione scripta verba iudicamus: detrahat ei per quo scribitur in pensione aliqua. Sed in ecclesiasticis solummodo tene

ista

al' nullam

[filio] ... appellando [?]

et s. de iud. cum causam [?] vendicat [?]

superior

s.

sic convictus

ecclesiis prouideri auctoritate presentium duximus
statuendum. ut nullus per litteras apostolicas sub
cuiuscumque prouisione impetratas seu etiam im-
petrandas ad prouidendum in eis ius patronatus
cuiusque compelli possit si expressam littere de
ipsa pensione fecerint mentionem. Idem
in eodem.

Breui responsione nobis questione (?) secretariis (?)
declaramus quod cum mandamus alicui
clerico de competenti ecclesiastico beneficio preben-
dali uel alio in aliqua ecclesiarum ciuitatis
uel diocesis prouideri. tamen ad cathedralem
ecclesiam de qua expressum non fuit: se mandati in-
tentio non extendat. Idem treuerensi archi-
episcopo.

Quesiuit a nobis tua fraternitas utrum
hii quibus in ciuitate uel diocesi seu pro-
uincia cuiusquam prouisio in beneficio ab a-
postolica sede committitur subdelegare ualeant
aliis uices suas et an a subdelegatis facta pro-
uisio ualeat in hoc casu. ad quod tibi breuiter
respondemus quod delegati a nobis sub forma pre-
scripta executionem mandati sibi iniuncti
subdelegare non possunt. nisi in litteris com-
missionis ut per se uel per alium id faciant
contineatur expresse. nec huiusmodi tenore subdele-
gatorum prouisio per eorum quorum interest excep-
tionem et appellationem legitimam fue-
rit obseruatum. Innocentius iiii. dilecto filio Andree capellano nostro. De
concessione prebende et ecclesie non uacantis.

Quia in cunctis etc. proponente
quondam (?) pro parte tua. quod cum pre-
dictam preposituram. dum uacabat. tibi per eum
qui conferre potuit ipsam collata fuisset:
collatio huiusmodi canonica extiterat. maxime cum
nulla per priorem ipsum que illam impedire
posset: inhibitio precessisset. Dicebat autem
pars altera quod cum premisse littere sede car-
notensi uacante fuissent in capitulo publi-
cate. ac prefatus episcopus tunc decanus capitulo ipso
esset ibique presens existeret: ignorare non
potuit mandatum apostolicum super conferenda
memorato D. prebenda uel dignitate sine
cura quam ipse duceret acceptandam. cum
primo in ecclesia ipsa uacaret: aliis fuisse dic-
tum et sic per consequens facultatem sibi esse
sublatam. conferendi huiusmodi dignitatem. propter
quod uidebatur quod nec per se nec per alium pre-
fatam preposituram curam non habentem a-
nimarum annexam (?). quam post mandatum
apostolicum in ecclesia predicta uacauit. potuerit
alicui persone conferre. presertim cum iam
decanus predictus eodem publicato mandato. in-
ter (?) prefato D. prebendam uel dignitatem
curam huiusmodi non habentem quam primo in eadem
ecclesia uacare contingeret: contulisset. nec aliam
etiam ut allegabatur per decanum poterat ipsius episcopi
ignorantia in hac parte. nam si alicui

a sede apostolica conceditur. quod excommunicari non
possit. licet id forsitan suus ignoret episcopus: non
tamen propter hoc eius ligatur sententia. si quam pro-
ferat in eundem. Similiter si alicui conferendi
prebendam aliquam tribuatur a sede apostoli-
ca potestas. ex hoc ipso uidetur quod sit episcopo confe-
rendi tunc eam penitus interdicta facultas. nec
obstaret si forte obiceretur quod lex seu consti-
tutio et mandatum nullos astringunt: nisi post-
quam ad notitiam peruenerint eorundem. aut non
possit tempore infra quod ignorari minime debu-
issent. Quia in priuilegiis et indulgentiis
seu concessionibus specialibus secus existit in qui-
bus sufficit quod ad illorum quibus conceduntur
notitiam perueniant. ut patet cum indulge-
tur alicui quod excommunicari non possit: sicut supe-
rius est expressum. Et quando cum tribuatur
alicui potestas conferendi prebendam: uel pro-
culdubio ei concedi aliquid speciale. Adice-
batur insuper quod cum sententia statim in ar-
ceat et ignorantem. quam si contra prelatum a-
liquem absentem depositionis sententia profe-
ratur contractus quos init ignorante. post-
ea ut prelatus nullum robur optinent fir-
mitatis et in supradictis litteris tamen decre-
uimus et inane quicquid secus in prebendarum (?)
dignitate contra nostrum contingeret attemp-
tari mandatum: collatio quam idem episcopus post
tale nostrum decretum. siue illud ignorauerit
siue non: de prefata prepositura per se uel per alium
fecerat non ualebat. Ex parte uero tua ex-
titit replicatum quod de illis priuilegiis et indul-
gentiis equitate suadente debent intelligi
que uim suam habent mox cum ad illos qui-
bus conceduntur peruenerint. ex quorum tenore li-
quido nosci potest. quod talis eorum extitit inten-
tio concedentis. ut patet cum alicui conceditur
quod excommunicari non possit. Ex hoc enim euiden-
ter apparet aliis excommunicandi ipsum ademp-
tam esse penitus facultatem. non sic autem
si alicui conferendi prebendam siue certam siue
incertam tribuatur potestas. Non enim tunc
esse uidetur tribuentis intentio. ut per hoc ei
ad cuius donationem prebenda ipsa pertinet
conferendi possibilitas adimatur. nisi pri-
us ille sibi notificet quod eam uelit per huiusmodi po-
testatem conferre. aut ei collationem inter-
dicat illius. uel postquam ipsi notificauerit
te talem potestatem fore sibi concessam. ua-
cuum decernat et irritum: Si secus de ipsa
presumat. quia cum illi non amplior detur
potestas. quam ipse romanus pontifex ha-
beat in hac parte. sicut per eam quam optinet
romanus pontifex facultas conferendi be-
neficium. uel prebendam. nisi suam in hoc
insinuet uoluntatem: alicui non aufe-
ratur. Similiter et per eam que talis illi ab
ipso conceditur ei ad quem ipsius prebende sp-

et g. decanus c... eam uidetur

cat collatio. Postquam insinuet ille sibi quod eam velit concedere vel est conferat. si forte vacet potestas non tollitur conferendi. Si forsan quod ipsam conferre non possit exprimatur in concessione huiusmodi potestatis. Tunc enim licet talem concessionem fortassis ignoret. sua tamen collatio si postmodum prebendam ipsam conferat nichil valet. Cum satis super hoc concedentis intentio agnoscatur. Sicut cum indulgetur alicui quod excommunicari non valeat: ut in superioribus est premissum. Constitutum est etiam quod cum memorato priori per prefatas litteras mandavissemus ut memorato .d. prebendam vel dignitatem sine cura quam acceptandam duceret. si vacaret tunc. vel quam primo eam vacare contingeret: in causa predicta conferret. Ideo prior providendi et de prebenda vel dignitate ipsa post acceptationem ipsius non habuit aliquam potestatem. Unde cum sepedicta prepositura fuerit tibi. antequam illam idem .d. acceptaret prefati episcopi auctoritate collata. huiusmodi collatio tali mandato non preiudicat. Et si prius illud episcopus ipse scivisset: non poterat vacuari. Positum autem in hac parte decretum ad prebendam seu dignitatem quam predictus .d. acceptaret: referri debet poterit. alioquin esset incerto fuisset editum. nec aliquid actum fuisset. Sed extitit ex adverso responsum. quod et si prefatus prior iam dicto .d. prebendam vel dignitatem huiusmodi cum vacaret ante huiusmodi acceptationem conferre nequiret: Idem tamen prebendam vel dignitatem talem licite posset et libere acceptare. Quare prefatus episcopus predictam preposituram. cum non prius eum requisivisset. an acceptare vellet eandem cuiquam conferre non potuit. Quin immo ipsius collatio est idem .d. preposituram ipsam postmodum acceptante irritari debebit. et concessio per iam dictum archiepiscopum sibi facta: debet stabilis permanere. Sicut cum legatur alicui unus ex servis quem elegerit vel optaverit. et heres ante adoptationem vel electionem illius manumittat aliquem vel alienat: ex illo profecto manumissio. vel alienatio irritatur: ceditque ille legatario. Si legatarius eum dixerit eligendum. E contra vero per te propositum extitit. quod id in ultimis voluntatibus tenet. nec premissa in legatis fructus quemadmodum in contractibus habent locum. Quia nec est ad optandum seu eligendum ex illis sicut ex istis post terminus assignatur. Et gravius in esset conditio quod dampnumque in contractum videretur. Si quando mandaretur alicui de beneficio quod duceret acceptandum. in aliqua provincia quam primo illud vacare contingeret provideri: oporteret ipsum in singulis beneficiis postmodum in ibi vacantibus prorogata non absque periculo forsitan ipsorum collatione requiri.

Unde cum sepefato priori fuisset iniunctum ut dicto .d. prebendam vel dignitatem quam duceret acceptandam si vacaret in ecclesia memorata. vel quam cito contingeret eam vacare sibi auctoritate apostolica conferret. Et ita eidem .d. circa futura sive vacaturas prebendas vel dignitates tales opus ipsius exequi esset data. non poterat per hoc memorati episcopi collatio in illis que vacarent aliquatenus impediri. Si ei forte cum aliquam ex hiis vacare contigeret illam ipse .d. priusquam eam conferret episcopus acceptaret. vel etiam nisi ante vacationem alicuius ipsarum vacaturarum ex hiis primam vel ea omissa ex aliqua causa ulteriorem duceret acceptandam. Quia talis acceptatam conferre postmodum episcopus non valeret. Nos itaque tam tuis quam prefati .d. rationibus plenius intellectis. quia sepe dictam preposituram ad te noscitur pertinere: ipsam tibi habito fratrum nostrorum consilio: adiudicare curavimus. memorato .d. super ea perpetuum silentium imponentes.

Contra mutis et .j. per eum bene dicit per eam. qui conferre poterat alias nulla esset collatio. quia prior non dato tenetur et c. j. de non petito. quod autem infra et .§. de .ac. tertio col. l. tradito infra cum in fine actor. de h. no. in .t. quod autem infra .v. per priorem. qui fuit executor datus huic .d. qui contendebat eam .a. .b. impedire intuitur: quod aliqua prohibitio precessisset. et si precessit illa non fuit talis que posset impedire collationem episcopi. et est .ar. quod electio vel collatio que non tenet non prestat impedimentum sequenti. §. de elc. scriptum ad fi. et .c. congregato .v. premisse littere. a parte predicti impetrate ad priorem predictum de avalonia. de capitulo ipso esset. si .§. de rescriptis. eam te. Ex hoc videbatur quod postea cum fuit factus episcopus non potuit prepositurum illam alii conferre. aut potestatem conferendi alii dare cum iam sciverit potestatem alii datam esse et sic per consequens collatio episcopi non valebat. et precipue quia publicato mandato in capitulo: decius prior contulit prebendam vel dignitatem quam primo vacare contingeret in ecclesia carnotensi. Sed in hoc stulte processit prior iste qui contulit prebendam vel dignitatem que non vacabat. et aliquid acceptaret contra formam mandati quod fuit talibus. dedimus in mandatis. ut prebendam vel dignitatem curam non habentem assatumannexam quam idem .d. duceret acceptandam si tunc in ipsa ecclesia vacabat. vel quam cito vacare contingeret. conferret eidem .d. et ideo non valuit quicquid fecit .v. excommunicari non possit. quia per talem indulgentiam multum impediebatur in iudiciis ordinariorum et in anno domini alex. indulgentias huiusmodi omnino revocavit. a quibus dampna proficisci. nisi sint reges aut uxores eorum aut filii aut fratres regum aut sublimes viri. quia sede ap. contingunt. similem gratiam habent in decre. ad futuram rei memoriam. .v. similiter. pertinent insta sollitudo. astringunt. de hac materia. no. §. de consti. c. ij. in glo.

q̄ incipit. ar. neminē. v. post tpē. j. q̄ ē spati
um duoꝝ mēsium a tempe publicōnis postea
non ualebit allegare ignorantiā. i. in aut. ut
fac. noue. q. circa prin. coll. G. c. j. ne clia uł mo.
cē specula. v. in priuilegis. h̄ allegatō intelligit̄
scdm exceptionem ptis aduerse. j. e. c. ex pte. v. spā
le. & ē uerum q̄ cui de iure coī ad eum nō ptine
at specialr̄ ei concedit. & ita iure priuilegi censent̄
hͦs littere. q̄ priuilegium pot dici ꝫ cuiq; ad sit ā
ius. c. ē. ij. d. priuilegia. v. huius pbende. f. postq̄
fuit acceptata. p̄ formam quam tetigi. s. e. ī glo.
q̄ incipit si. s. nō ualebit. h̄ ecꝫ uerum si de c̄
ta pbenda uł dignitate mandatū fuisset. et
post acceptatōm. v. quam in huit. ita dꝫ intel
ligi q̄ dr̄ in allegatione ptis aduse. s. in ubis.
q̄ in priuilegiis & indulgentiis & ē. q̄ priuil. da
tum alicui q̄ excōicari non possit statim h̄t
uim suam q̄ cito puenit ad illū cui concedit̄.
ar. ꝟo. ff. de acquit. pos. cum absenti seruo ī prin.
ut lr̄a dicit. nec uꝫ excōicatio q̄ eum lata. sed
non ē ita q̄n alicui datur potestas conferendi p̄
bendam uł dignitatē put sequit̄ in lr̄a. ūsu.
nō sic aut est & ē. v. cca ea. c. priuilegia ł indulgē
tias q̄ excōicari non possit & ē. v. ceram. f. pri
mam q̄ uacauerit. v. in ceram. c. cum dr̄ conferā
pbendam quam dixē acceptandam sicut fit in
casu h̄ decretalis. v. notificet. c. executor notificꝫ
illi ad quem ptinet collatio de iuē. v. uacuum
irritum. nota q̄ tal executor qui h̄t potestatem
conferendi uł puidendi pot interdicere collationē
ei ad quem ptinꝫ de iure. & reseruare s̄ collatio
nem prime pbende uł secunde. & decernere irrit̄.
& inane q̄ postea fiet. sicut legatus. ut. j. de iuē.
patronatus. cum dilcī. de h̄. no. s. de pben. c. ult̄.
in nouila cui mandatur. cui stand est. v. amplior
nō q̄ dicit. nō amplior. sꝫ pp̄ de plenitudine po
testatis pbendas & dignitates pot conferre. & ē ali
is potestatem conferendi concedē. & tam̄ omnes illi ad
quos de iure coī ptinꝫ collatio possunt illa con
ferre n̄ pp̄ prius insinuet illis q̄d non conferant
decernendo irritum & inane q̄ post h̄i insinua
tonē duxint faciend. & eod modo p potestatem q̄
talis executor recipit a pp̄ ei ad quem collō de iē
ptinꝫ nō adimit̄ conferendi potās nisi dicatur ī
litteris q̄ conferre nō possit. & nunc si q̄ facerer
ē ignorant̄. collō non ualebit. & ita pꝫ si pp̄ mā
det alicui ut beneficiū siue pbendam uacantē ī
tali eccā conferat ꝟo. si caplīm conferat alicui teūꝫ
collō. lꝫ conferre nō debuit. n̄ in litt̄is apponat̄
clausula decernimus irritū & inane si contra factū
fuit. & caplīm de h̄ dꝫ puniri. s. de pben. dilcī. f.
G. v. exprimatur in concessione. no. p hanc lr̄am q̄
si pp̄ mandꝫ alicui ut pbendam uacantē aut
primā uacaturam conferat alic̄ decernendo irritū
& inane. ille ad q̄ ptinꝫ collō illius pbende post
mod conferre nō pot. ē si ignoratꝫ h̄i mandat̄.
& si concesserit nō ualebit eius collō ē ignorāt.
& sic respōnditur in hac forma tpē date sic conceditur.

s. de rescriptis eam te. & tal uidetur fuisse eī inten
tio sic q̄n concedit̄ alicui q̄ excōicari non possit.
ut dr̄. s. e. ad principium. c. ex pte. v. subiiciētū
p parte a. v. idem d. acceptaret. no. q̄ q̄n scribit̄
ꝟo in hac forma. quam duxit acceptandā decernētes
irritum & inane executor nichil pot facere an̄ ac
ceptatōem & si fecerit nō ualebit tanq̄ sꝫ inchō
pbatum. ar. ff. q̄ cuiusq; uniū. l. ij. eoꝝ. c. i. sēc
ecꝫ si pp̄ mandet alicui puideri de pbenda q̄ du
xerit acceptandā sn̄ clausula illa decernentes irrit̄
& inane. q̄ tē tenebit collō illius ad q̄ de iure p
tinꝫ an̄quam ei innotuerit de acceptatōe. Si aut̄
pp̄ mādꝫ alicui q̄ puideat de pbenda q̄ acceptā
uit. & decernat irritum & inane q̄ ꝯ fcm̄ fuit. tūc
acceptatōne fcā statim pot executor imponere
auctoritatem suam phibendo ne q̄ phibitōm su
am ad disponat de illa pbenda decernendo irrit̄
& inane quicquid postea duxit faciend. cum h̄
p formam illam sit ei concessum. nec ualebit p
uisō ex tunc fcā ab eo ad q̄ ptinꝫ collō nisi pre
tende ē ignorante h̄i imponere sn̄ decretum. v. j.
ine pte decretū. decretum applicat formam h̄i. s.
mandamus ut pbendam uł dignitatem uacā
tem. in tali eccā. aut q̄ primo uacare contigerit.
q̄ duxit acceptandā conferas ꝟo. decernendo irritū
& inane. quicquid q̄ mandatū h̄i fuit attemp
tatū. q̄ pp̄ uult q̄ statim h̄t uim suam huiꝰ
mādatum. p̄squam ille acceptauit. & si ille ad q̄
ptinꝫ collō ignorauit h̄i acceptatōem. sꝫ an̄ ac
ceptatōem bn̄ pot ille ad quem ptinꝫ collō con
ferre pbendam ł dignitatē ut dr̄ in textu. s. & ē
si post acceptatōem non uꝫ q̄ q̄ fcm̄ fuit. sic cum
decretum phibꝫ ad faciend. & si q̄ fcm̄ fuit nō uꝫ.
statim ligat decretum sn̄ canon. ł arḡ. xxv. q. ij.
q̄ diuimus. s. de elc. q̄ pp̄. c. aut & ē cum sunt si
milib;. q̄n nō apponitur clausula illa decernentes
irritum & inane. ioann h̄t illa ē. multa si phibē
tur fcā tn̄ manent. q̄ collō fcā q̄. sꝫ. ut dr̄. s. in
glo. q̄ incipit nō q̄ dic amplior. illam reglam h̄ē
tis. j. de regula. ad aplicam. v. in certo. bn̄ dicit ī c̄
to q̄ an̄quam accepter nichil potest facē executor.
ut dcm̄ est in pē. c. no. v. archipbrm. cui prior
executor diaconis cōmiserat collationē sponsiue
faciendā eidem. d. ut dr̄. in pte decisa. v. cum lega
tur. hic ponit tenorē illius. l. ff. de opt. l. si optō.
v. cedit ille. suus manumissus. an̄quā legatarius
elegit aliquem cedit legato. i. legatarius pōt
illum seruū manumissum uendicare si uoluit
forsitan seruus ille melior erit aliis seruis. sꝫ tn̄
nō potuit auferre legatario electionē. eod modo
uidebatur q̄ epē non possꝫ auferre electionē. huic
d. & sic collō archipbri ualere debebat. ut dicit h̄
allegatō. sꝫ nō est ita. v. futuris. alia lr̄a est fu
turarum reꝝ. legatum de futuro pot. dici ite le
go ē unum caps nasciturū de armēto iumētoꝝ
meoꝝ q̄ elige uoluit forma h̄i mandati. sili; ē
huic legato q̄ fuit dedimus ī mandatis ut pben
dam ł dignitatē cuiam non h̄ntem an̄ꝫ an

neram. q̃ ille d. dixit acceptandam si te in ipsa ec
clesia uacaret. et quam cito uacare contingeret auctori
tate apostolica conferret. legatum de presenti est cum dico
lego .t. unum de seruis meis quem elegerit .b. ex illis
legatis .s. de futuro ubi non potest terminus assignari
ad eligendum. ut .j. di. .§. generis in eo. a dicto. et est
in legatis de presenti ubi potest assignari legatari
o ad eligendum. puta lego ticio unum de seruis meis
quem elegerit ne impediatur uenditio seruorum legatario.
non eligente. pretor debet illi terminum assignare .j.
quem eligat. et nisi elegerit infra terminum heres po
terit uendere seruos nec postea legatarius habebit actio
nem legatorum. ff. de adopt. le .l. mancipiorum. et .l. si
est in prin. et .l. si optio. .§. ult. .b. acceptaret. per hanc
litteram satis uidetur quod ille cui mandatur prouide
sine collatione et presentia executoris possit impedire
collationem epi. dummodo contineatur in mandato dece
nentes in irritum et est .b. primam uel secundam. no. quod
ille cui mandatur prouideri de prebenda quam acceptauit
et cum aliquam uacationem alicuius prebende potest
acceptare primam prebendam que uacauit in ecclesia
in qua ei mandatur prouideri. .j. potest acceptare se
cundam uel terciam si iusta causa subsit. quia non multum
primam potest esse quod alij deberetur. uel de hoc ipso du
bitat. nec uidetur quod possit dimittere primam sine causa.
ut .xxi. uidetur uelle dum dicit ex aliqua causa. et .no.
quod qui eligit uel reseruat uel suspendit ep de certa
prebenda hoc facere debet. et certum est si dicat de prima
uel secunda.

Innoc. iiij. rectori ecclesie de halegetwn. De
rebus ecclesie non alienandis.
[D]udum. et .j.
[P]dalis uero archidiaconus ex aduer
sos fecit illas ~~illas~~ decimas illi ecclesie res
titui non debere. proferens in medium ordina
tionem quandam epi dunelmensis de con
sensu capituli sui factam. in qua inter alia conti
netur. quod idem eps attendens prouentus archi
diaconatus dunelmensis a deo fore tenu
es et exiles quod non sufficerent ad eius honera
supportanda. prefatas decimas archidiaconatui
tunc memorato concessit. et .j. Quia uero in acces
sione huiusmodi cum predicta ecclesia uacaret.
legitimo defensore caruit. qui ei prius ab e
odem epo debuerat deputari. Quia et tractatus
sollempnis et diligens qui in talibus conces
sionibus preuius et alienationibus rerum ec
clesiasticarum exigitur non fuit habitus in
eadem ordinationem et accessionem predictam.
presertim cum eiusdem necessitas quare fieri de
beret. uel utilitas non subesset. de fratrum
nostrorum consilio decreuimus non ualere. decimas
decimas ipsi ecclesie tanquam pertinentes ad eam
sententialiter adiudicare curantes.

dilectis filijs ordinis predicatorum

Innoc. iiij. De regularibus et transeuntibus ad religionem.
[N]on solum in fa
[n]iorem conuersi. sed et monasterij profess
onis tempus a sanctis patribus est indultum.
ut ille asperitates istius et istud mores il
lius ualeat experiri. Et in regula quoque pre
cipitur ut ad conuersionem nouitiorum non fa
cile tribuatur ingressus. sed sic an sit a deo
spiritus. ut ait apostolus comprobetur. et aspera et dura per
que itur ad dominum exponuntur. in eadem regula
coniungitur ut dicatur. Ecce lex sub qua mili
tare desideras. si obseruare eam potes: ingre
dere. alioquin non uenisti: liber recede. .j. Inse
nos ipsi statuimus ut nouitij in probatione po
siti ad statum pristinum redire possint infra
annum. Et ad omnem ambiguitatem peni
tus amouendam. cum in quibusdam locis religio
sis nouitiorum habitus non distinguatur ab
habitu professorum tempore professionis benedi
cuntur uestes que professis accedunt. et
per quod nouitij a professis discernantur.
licet igitur zelum animarum habentes eas lucrari
domino cupientis. quibus tamen decet et expedit ut
conscientie puritati non desit iudicium rationis.
ne unde spiritualis profectus creditur. salutis dis
pendium subsequatur. per sedis apostolice auc
toritatem districtius prohibemus. ne ad sus
ceptionem sacri ordinis aliquem ante profes
sionem uel infra probationis spatium quod est
maxime in subsidium fragilitatis humanae
ti e regulariter institutum: quem quis fecit re
uerti ad professionem inducere presumatis. statu
to econtrario. si quod a nobis est editum non
obstante. Quod tanquam in elusionem consti
tutionis nostre presumptum irritum decer
nimus et inane.

[D]udum. et .j. de consensu capituli facta fuit aliena
tio uidebatur ualere donatio illa .s. de his que fi.
a prelatis sine cons. ca. c. .i. .ij. et .iij. sed non est ita. quia tunc illa
donatio facta fuit uacante ecclesia ad quam de iure dea
nie ille pertinebant. cum interim nichil debeat innoua
ri .s. ne sede uacante c. .i. et .j. sequenti. .b. legitimo defensore
prouiso. quod uacante ecclesia donatio uel alienatio rerum ec
clesia fieri non potest a clericis eiusdem ecclesie. uel est ab epo
quamuis eps habeat consensum capituli sui. nec potest re
uniri ecclesie alia dare ecclesie ut hic patet. et .s. e. t. c. .i. tamen
epo de consensu capituli sui ex iusta causa et honesta potest
ecclesiam et res eius dare alii .s. de his que fi. a prelatis sine ca
pituli consensu. c. .ij. et c. pastoralis de hac materia. no. s.
ne sede ua. c. .i. in glo. que incipit uacante. .b. quia
et tractatus. hoc est alia ratio quare non ualuit accessio
hic sine donatio antequam fiat alienatio rerum eccle
siasticarum. tractatus diligens haberi debet inter eos qui a
lienationem facere uolunt. uidelicet utrum expedit
alienationem fieri. et uidere diligenter utrum melioran
da prospiciant et sepe hoc faciant ne possint decipi. .xij.
q. .ij. sine exceptione. et .s. de preb. eodem .§. quotiens int
fratres. et .x. q. .ij. c. .i. [D]e tractatu qualiter fieri debeat. hoc est
et .s. de his que fi. a. prelatis. tua. in no. sed qualiter. et quia trac
tatus hic omissus fuit cum forma non ualuit acces
sio. et quia uacante ecclesia et sic duabus rationibus non ua
luit. an illa sollempnitas que traditur. x. q. .ij. .§. hoc ius
porrectum seruanda sit in alienatione rerum ecclesiasti

canum dubitari consuevit. extra. quae forma servari debeat in alienatione rerum ecclesiasticarum ex eo quod § ille hic insertus est in corpore canonum et legitur inter canones. non credo formam illius § hic inscribi necessitate servandam esse et ideo si omissa fuit nihilominus valebit alienatio dummodo servetur forma illius decreti xij. q. ij. sine exceptione et x. q. ij. c. i. sicut etiam s. de his quae fiunt a prelatis sine consensu capituli c. ij. apostolica et c. i. licet § hic in corpore decretorum insertus sit tamen ecclesia non approbavit nec praecepit formam illam servari nec in aliquo decreto fit mentio de illa forma. quia statuta laicorum de rebus ecclesiae licet bona sint non valent nisi approbentur ab ecclesia xcvi. di. bene quidem et s. de constit. ecclesia sanctae mariae. nec invenies illam formam in canonem scriptam sed fuit ibi posita ut ostenderetur qualem affectum et diligentiam habuit imperator circa res ecclesiasticas et ita in alienationibus rerum ecclesiasticarum sufficit servare formam canonicam quae traditur xij. q. ij. sine exceptione cum suis similibus non obstante forma illa quae traditur in autentico illo x. q. ij. § hic insuper notabis circa alienationem rerum ecclesiasticarum quod in collegiatis ecclesiis et cathedralibus si bona episcopi sunt distincta a bonis canonicorum et episcopus aliqua de bonis ad mensam pertinentibus vult alienare ipse tanquam cuius principaliter interest facere debet alienationem et canonici postea suum praestare debent assensum et alienationi praesentialiter subscribere diligenti tractatu praemisso ut s. dictum est et canonici si aliqua de bonis pertinentibus ad suam mensam alienare velint ipsi principaliter alienationem faciant et episcopus praestet suam praestet auctoritatem sive consensum. Simili forma servari debet circa investitura ut no. s. de rescriptis. edoceri in nota quae incipit dicere. et sufficit si consensus hic praestetur sive in ipso tractatu sive post tractatum s. de his quae fiunt a prel. sine cons. ca. c. novit quod de hoc in nota quae incipit et ita alienatio. et j. de iure patro. circa secus est in contractu minoris quia non tenet contractus si tutor sive curator praesens fit in ipso negotio. inst. de auct. tu. § tutor autem et ff. e. t. obligari ad. fi. et secus est in electionibus quia aliquando non valet assensus subsequens s. de elec. auditis et hoc verum est quia ab initio nulla est electio et aliquando valet assensus consequens ut e. t. quod sic et ar. illius c. ecclesia mea ij. et hoc optime nisi ab initio valet electio sed per exceptionibus debet et potest cassari. sed in contractibus alienationum licet non teneat contractus ubi non intervenit assensus ab initio quando debet intervenire e. t. Si quis presbyterum et id in novo j. de regularibus significasti cum suis similibus et ibi de hoc in no. quae incipit quod intelligere et id in ultimo j. de despon. impu. de illa ij. cum suis similibus. sed in casibus istis licet ab initio non valeant tamen postmodum ex consensu sequenti valent ut ex nunc et non ut ex tunc. sed tales contractus intelliguntur si simul et eodem tempore et speciale credo esse in electione quae ab initio nulla est ut praerequisitum consensum non possit esse aliqua ut in decretali auditis. v. praeterea. hoc ideo dicitur quia in perpetuis alienationibus necessarius est expressus consensus et tractatus et formam illius decreti xij. q. ij. sine exceptione. sed in tem-

poralibus alienationibus sive concessionibus sufficit tacitus assensus. s. de his quae fiunt a prel. sine con. ca. c. ij. quia in talibus ecclesia non ita leditur. B.

Innoc. iiij. *De censibus exactionibus et procurationibus*

Romana ecclesia etc. statuimus ut tolibz. archiepiscopi suam volentes visitare provinciam prius ecclesiae suae capitulum ac civitatem et dioecesem propriam plene visitare procurent. Nec sit solum erga maiorum sed et minorum ecclesiarum nec non clericorum tantum sed et populorum visitationem intentus et si commode vel absque difficultate accedere ad unamquamque non poterit de pluribus locis ad unum congruum clericos et alios studeat convocare ne in ullo visitatio postponatur. Deinde liceat ei per totam provinciam vel eius partes visitatoris officium exercere. Civitates et dioeceses suffraganeorum et eorum subditos cathedralium et aliarum ecclesiarum capitula monasteria ecclesias et alia religiosa et pia loca clericos et populos libere visitando ac procurationes a locis tantum recipere visitatis. Ex quo tamen aliquam de ipsis dioecesibus visitare coeperit nunquam postea si non totam sed partem eius visitaverit revertatur causa visitationis ad illam priusquam reliquas ipsius provinciae dioeceses in toto vel in parte quacunque visitare potuerit et sua denuo fuerint visitatae. Et si forsan eadem dioecesis vel aliqua ibi ecclesia plus aliis indiguerit visitari tunc aliarum visitatione intermissa redeat ad eandem. Si a loci dioecesano requisitus exstiterit vel de omnium aut maioris partis episcoporum eiusdem provinciae processerit consilio et assensu ad quod in dies se per nos exhibeant ne animarum profectus aliquatenus negligatur. Si vero maliciose in hiis difficultatem adhibuerint archiepiscopus licentiam super hoc a sede apostolica postulet confidenter. Postquam autem semel omnes provinciae suae dioeceses visitaverit liceat ei postea prius tamen suffraganeorum suorum requisito consilio et ipsius diffinitione super hoc habita coram eis quae in scriptis redigi volumus ut possit aliis esse nota visitationem per eandem reiterare provinciam iuxta modum superius annotatum et si non intervenerit in hoc suffraganeorum ipsorum assensus illam servet prudentiam adhibendo ut in posterioribus visitationibus illas ecclesias eosque clericos et populos prius visitet qui non fuerant ab eo in prioribus visitati nisi magis sit aliis visitationis officium opportunum. Sane hic impendens officium proposito verbo dei quaerat de vita et conversatione ministrantium in ecclesiis et locis aliis divino cultui deputatis ac ceteris quae ad officium ipsum spectant absque coactione et exactione qualibet iuramenti ipsorum emendationem per salubrem admonitionem nec levia nec as-

pera i(n)iu(n)cta data(m) sibi a d(omi)no prude(n)tiam dili
gent(er) i(n)tendens. Q(uod) si de aliquib(us) orta fuit
infamia: contra eos ordinatis t(em)p(o)r(ibus) ut se
hiis sollempnit(er) inquirant: deinde et si ui
derit expedire. Notoria u(er)o crimina q(ue) exa
minatione n(on) egeant cum sup(er) hiis n(on) ualeat
notari possit ordinario(rum) negligentia co(r)ri
libere corrigat. penam p(ro) illis debitam i(n)fli
gendo. P(ro)curationes autem recipiat (secundum) q(uo)d
est in canonib(us) (con)stitutum. nullam t(ame)n pec
uniam ip(s)e u(e)l aliquis de sua familia occa
ne alicuius officii aut (con)suetudi(ni)s. seu q(ui)b(us)
alio modo eo(rum) nomine. s(ed) in uictualib(us)
t(ame)n recipiat moderatis. Caueat in sup(er) ne
ip(s)e u(e)l quisquam suo(rum) aliq(uo)d munus q(uo)d
cu(m)q(ue) sit (et) qualecu(m)q(ue) offeratur. p(re)sumat
recipere. ut n(on) que sua sunt uidatur q(ue)re
s(ed) que ihu xpi. Q(uod) si fuerit (con)tra p(re)sumptu(m):
recipiens maledictionem incurrat. a qua
nunquam n(isi) duplum restituat liberetur.
nobiimus. n. fraudem qualibet euitari.
Hanc aut(em) uisitandi formam ab uniu(er)sis
(et) ep(iscop)is aliisq(ue) prelatis ordinario iure suos
subiectos uisitantib(us) plene obseruari p(re)ci
pimus. Saluis super h(oc) rationalib(us). (et) appro
batis religioso(rum) (con)suetudinib(us) (et) regularib(us)
institutis.

Expliciunt (con)stitutio(n)es. quarti libri.

Romana. p(ro)uincie. No(ta). q(uod) qui alios corrigere d(ebe)t.
primo se (et) suos corrigere d(ebe)t. xxv. di. c. ult. (et) xxvi.
di. una t(ame)n. (et). s. de statu mo. ca q(uod). C. si n(on) u(er)o de h(oc) in
glo. q(ue) incipit. p(ri)mo. n. p(ro)totam p(ro)uincia(m). po(tes)t q(ui)s
(con)tra metropolitano de negligentia suffraganeo(rum) p(ro)
uinciam suam d(ebe)t uisitare (secundum) q(uod) tradit(ur). j. de accusa
sic olim in glo. q(ue) incipit. si ista licentia(m). si. s. de iur(e).
patronat(us). nullius. distinctio(n)e. h(abi)ta p(er) archiep(iscopu)m et
suffraganeos suos sup(er) hiis que statuta sunt i(n) co(n)ci(lio)
int(er) eos quo stetenda sunt in quolib(et) casu. ut d(icitu)r.
j. de acc. sicut olim. (et) u(er)o est ibi p(re)iudicatur d(ioc)e(sani) (et) in
fenditur utilitas aliarum d(ioc)e(sum). q(ue) non sunt ab hoc
uisitate. (et) ideo (con)sensus necessarius est hic o(mn)is erant uisi
tate (et) teneatur general(is) uisitator. Juramentum. h(oc) nota(n)
dum e(st) q(uod) qui prelatus uisitat procurationem sua(m). non
d(ebe)t exigere a subditis quos uisitat iuramentum. s(ed) ser
uet p(ro)ut hic sequi(tur) in litt(er)a p(ro) salubrima (et) e(st) se(cundu)s e(st)
q(uod) inquirit de criminib(us) alicuius seu aliquo(rum). tunc
debent iurare sc(un)d(u)m illam formam. j. de accusa. q(ua)l(ite)r
(et) q(ua)n(do). infi. i. t(ame)n sancitur q(uod) posset excomunicare cl(er)icos cu(m)
uisitat si nollent d(ice)re ueritatem. se(d) hiis in q(ui)b(us)
eos corrigere (et) emendare d(ebe)t. puta si negligentes
sunt in hiis q(ue) facere tenentur. negl(igent)ia. No(ta) q(uod) ip(s)o
fa(cto) p(ro)batur negl(igent)ia prelato(rum). Ex quo. n. t(ame)n alicui(us)
notorium est. nec e(st) inde punitus p(ro)batur negl(igent)ia
p(re)lati. u(er)u(m) superior inquirere po(tes)t (et) corrigere subditum
suffraganeu(m) (et) ita quoniam (con)stet de negl(igent)ia suffra
ganeo(rum) metropolitanus p(ro)uinciam uisitare n(on)
d(ebe)t. ut in concilio generali. j. de accusa. sic olim. u(er)u(m)
de h(oc) in glo. q(ue) incipit si ista. canonib(us). sic. s. e. t. cu(m).

a p(re)l(ati)s. formam. h(ec) forma quam seruant archiep(iscop)i
ab omnib(us) ep(iscop)is (et) eo(rum) inferiorib(us) cum ordinario
iure uisitant d(ebe)t diligent(er) obseruari (et) ita id ius
seruandu(m) est a minorib(us) q(uod) maiores eo(rum) s(er)uant.
Expliciunt (con)stitutiones. tercii libri.

Incipit constitutio(n)es quarti libri. Qui filii
sunt legitimi. Innoc(entius). iiii. in (con)c(ilio) Lugd(unensi).

Quondam. Th. de Teringans mulierem
quandam Cassandra(m) nomine. sibi pu
blice coniungaui(t) uxore(m). Et cum diuti(us) co
habitasset eidem suscepto ex ea filio. T. nomi(n)e
bono(rum) suorum herede relicto: diem clausit
extremum. Nunc autem Hugo la(y)cus eius
dem Thome sup(er)stes frat(er) nisus ip(su)m ab here
ditate paterna conatur excludere: ac eam
ut sibi debitam uendicare. asserens p(re)fatu(m)
Thomam. memorate C. quam antea quon
dam ip(s)ius Th. g(er)manus desponsauerat. licet
copulati fuerint: n(on) extitisse maritum. im
pediente publice honestatis iustitia. ac p(er) h(oc)
eundem Th. filium eius legitimu(m) n(on) fuisse.
Verum eodem Th. qui se gerit p(ro) herede legitimo.
(pro)ponente q(uod) ex desponsatione predicta ut po
te p(ro) impedimentum h(uius)i honestatis ip(s)e de ma
trimonio in o(mn)ib(us) ecclesie celebrato nec d(ebe)t i(d)
Th. inueteret inpetito primogenitu(m) p(ro) fauore
patrimonium q(uo)d plus ca(usa) iuuatur: d(ebe)t legiti
mus iudicari. Econtra parte (uero) (con)tendente q(uod)
p(re)sumendum erat Cassandram tempore quo
(pre)d(ictus) G. desponsauerat eandem: etatis legitime
n(on) extitisse probatur. Et h(oc) offert se nichi(l)o
minus p(ro)baturum: testes sup(er) assertione su
a p(ro)ductos utraq(ue) p(ro)duxit. S(ed) cuius etatis mulier
ip(s)a desponsationis illius tempore fuit: non
p(ro)barunt. Tue fraternitati quid de hac contro
uersia teneri debeat. huiusmodi consultatione s(ed) h(oc)
uiter (re)spondemus. q(uod) ad repellend(um). Th. ab here
ditate paterna quam possidet ex mente sepe
dicti. Th. cum patris sui legitima putaretur
p(ro)creatus: non solum opportuit q(uod) illa q(uando) des
ponsauit eandem septennis extitit. u(e)l post
septenniu(m) desponsata p(er) beneplacitum co(n)tra
xerit int(er) sponsas. uerum etiam q(uod) h(oc) non
ignorans: eum sibi postmod(um) copularet. Cu(m)
itaque eius q(uo)d p(re)fatus Hugo se sup(er) etate mu
lieris predicte op(ro)baret ostensum non fuerit:
p(ro)batione cessante: in fauorem p(ro)lis. nominat(us).
Th. d(ebe)t prefati patris filius (et) heres legitimu(s)
iudicari. Incipiunt (con)stitutio(n)es quinti

libri. De homicidio. Innoc(entius).
Pro humani
redemptione generis iiii. i(n) (con)c(ilio) Lugduni
de summis celo(rum) ad yma mundi descen
dens (et) mortem tandem subiens temporalem
dei filius ihs xpc. ne gregem suu(m) p(re)tio sanguinis
gloriosi redemptum ascenturus post resurrec
tionem ad patrem absq(ue) pastore desereret. ip
sius curam beato Petro apostolo ut sue sta
bilitate fidei ceteros in xpiana religione (con)

-stimarent: eorumque mentes ad salutis opera sue accenderet devotionis ardore. Animati nos eiusdem apostoli effecti dispositione domino licet immeriti successores et ipsius redemptoris locum in terris quamquam indigne tenentes eius gregis eiusdem custodiam commissam excitari vigiliis et assiduo salutis suggestionis accensione cogitationis intendere commovendo nova et agendo pro futura debemus, ut exclusa a nobis negligentie sopitio nunquam cordis oculus sedula vigilantia [diligenda] animas deo lucrifacere sua nobis cooperante gratia valeamus. Cum igitur quidam qui sic homicida in humanitate detestanda que securitatis mortem sitiunt aliorum, ut ipsos faciant passim occidi, non solum corporis mortem procurent, sed animarum que eas exterminans gratia divina preveniret ut sint armis spiritualibus premuniti, ac omnis potestas tribuatur a domino ad iustitiam recteque iudicium exercendo. Nos tanto periculo volentes occurrere animarum et tam nephandos presumptores ecclesiastice animadversionis mucrone ferire ut metus pene metam ipsius presumptionis excedat, presertim cum nulli magnates taliter perimi formidantes coacti fuerint se cautelam ab eorundem assassinorum domino impetrare, sicque ab eo non absque christiane dignitatis opprobrio redimere quodammodo vitam suam: sacri approbatione concilii statuimus ut quicumque princeps, prelatus seu quevis alia ecclesiastica secularisve persona quempiam christianorum per predictos assassinos interfici fecerit vel mandaverit, quamvis mors ex hoc forsitan non sequatur, aut eos receptaverit vel defenderit seu occultaverit, excommunicationis et depositionis a dignitate, honore et ordine, officio et beneficio incurrat sententias ipso facto, et illa libere aliis per illos ad quos illorum collatio pertinet conferantur. Et cum suis complicibus mundanis omnibus tamquam christiane religionis emulus a toto christiano populo perpetuo diffidatur, et postquam probabilibus constiterit argumentis aliquem scelus tam execrabile commisisse, nullatenus alia excommunicationis vel depositionis seu diffidationis adversus eum sententia requiratur.

Innocentius iiii. De privilegiis.

Volentes libertatem quam nonnullis apostolica sedes privilegio exemptionis indulsit integram observari ut alii illam non infringant et ipsi eius limites non excedant: declaratione irrefragabili diffinimus quod quantumcumque sic exempti gaudeant libertate nichilominus ratione delicti sive contractus aut rei de qua agitur rite possunt coram locorum ordinariis conveniri, et illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem prout ius exigit exercere. Nullo quidem gaudente omnino in hiis eorum libertatis: non utique quod ne coram ordinariis ipsis si sit in loco exempto commissum delictum vel contractus initus aut res litigiosa necubi domicilium habent. Si alibi delinquant vel contrahant aut res ipsa consistat conveniri possint aliquatenus supradictis, neque domiciliorum preter illorum locorum diocesanus sed ubi deliquerint vel contraxerint aut res ipsa consistit illi quo eventum tenuerit remittendi eos illuc vel ipsis ut illuc se reddant iniungendi habeant aliquam potestatem. Salvis nichilominus casibus aliis in quibus eos ipsorum iurisdictioni subdi esse canonica precipiunt instituta et id ipsis decernimus circa illos quibus ut nonnisi sub uno certo iudice teneantur de se querentibus respondere apostolico privilegio est concessum. In eos autem quibus ne interdici, suspendi vel excommunicari a quoquam valeant a sede apostolica est indultum sicut sunt religiosi quamplures in quorum privilegiis continetur ne quisquam episcopus vel archiepiscopus monasteriorum suorum monachos pro nulla causa nullo etiam modo interdicere, suspendere vel excommunicare presumat. Hiidem ordinarii iurisdictionem hanc quantum ad dicta tria quamque illi fuerint penitus exercere non possunt, nisi forsan ipsi monachi ad monasteriorum suorum prioratus ordinariis eisdem subiectos ut vel gerant illorum regimen vel in eis tanquam prioratuum locorum ipsorum monachi resideant fuerint destinati. Tunc enim exercere possint ad eadem monasteria revocati, ac tam illorum quam ipsorum prioratuum monachi reputentur, cum non sit in eis aliquem utrobique locum habere monachum unum alteri subiecto monasterio vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorundem prioratuum dicti ordinarii sua iurisdictione in ipsis quo ad premissa quamdiu morantur in illis uti possunt.

Volentes et cetera, limites non excedant. [illegible] et cetera, foro ad fi. et c. preterea [illegible] delicti ex hiis tribus regulantur forum cuius forte intelligitur ratione domicilii, supra de foro competenti [illegible] et que ibi super hiis dicta sunt hic possent repeti. Et cetera nam [illegible] attrahentes. Coram ordinariis, pro ea quod hic dicitur vel que exempti reputentur non exempti ut in distinctione possint conveniri coram ordinariis et ita inutile vel eorum privilegium non eorum privilegia valent et presumunt et sunt restringenda videlicet ut tunc coram ordinariis conveniri non possunt cum ipsi delinquunt vel contrahunt in loco exempto aut res de qua contenditur est in loco exempto et sic intelligitur privilegium ipsorum et in hiis non possunt coram ordinariis conveniri nec non habent domicilium possunt conveniri si alibi delinquunt vel contrahant vel res ipsa consistat de ipsis exemptis

notatur sat. s. e. t. tirannum in glo. que incipit. sic
ergo uides. et que ibi dicuntur intelligenda sunt. per hanc decre
talem. u. per hoc quod dicit loco exempto. loco exempto.
debet intelligi tam de monasterio exempto quam cimiterio
et domibus monasteriis et atriis et decimis et aliis que sunt
iuxta ecclesiam ar. illorum decretorum. xvi. q. i. nouiam et c. nul
la. et xvii. q. iiii. diffinimus. et c. id constituimus. et s. de
immunitate eccl. c. i. et c. cum ecclesia. et s. de censibus. c. i.
u. percipiunt instituta. preterquam casum istum quo conueniunt
exempti coram ordinariis s. de hereticis ad abolendam
infra alius possunt dici. s. de offic. ord. inuiolabiliter
ceterum. et s. e. t. parentibus. et s. de statu regularium
c. recolentes et si qui simoniace inueniantur.
et ita in casibus istis et consimilibus possunt exempti
coram ordinariis conueniri non obstante priuilegio
ipsorum quod ad istos casus et consimiles non extenditur.
u. in ipsum. hoc dicit littera ista quod isti qui habent pri
uilegium ut non possint conueniri nisi sub uno iudice
ubi possunt conueniri ubi delinquunt et ubi contrahunt.
et ubi res litigiosa est sicut dicitur in exemptis. et quod
non sunt mittendi illi qui habent hanc indulgen
tiam ab ordinariis suis ad loca ubi delinquunt
uel contrahunt. uel ubi est res litigiosa. u. ad ista. s.
suspendenter interdicere et excommunicare et consilia
ordinarii non possunt ista exercere in illos quibus hoc
priuilegium est concessum. quia priuilegium istud sic so
nat et ita seruandum est ubicumque fuerint. sic. s. e.
t. porro. et sic ordinarii non possunt illos interdicere
uel suspendere. uel excommunicare si ibi delinquunt uel contra
hunt. et hoc uerum est. nisi monachi mittantur ad prio
ratus subiectos ordinariis ut geruntur ibi regimen prio
ratus uel resideant ibi tamquam proprii monachi il
lorum prioratuum. tunc possunt suspendi uel interdici.
excommunicari. si delinquunt. ab ordinariis non obstante
illorum priuilegio. quia tunc monachi non reputantur ex
empti cum prioratus subsunt ordinariis. s. e. c. quia
per confessionem et sic reputatur monachus tam prio
ratus quam monasterii. cum abbas eum possit ad
monasterium reuocare quando uoluerit. nec tamen dicitur mo
nachus diuersorum monasteriorum. quia hic est prioratus
subiectus monasterio et sic contradicit. s. de reli. do. ne
nimia quia illud intelligitur. quando diuersa sunt mo
nasteria. et unum non subest alteri. et sic potest intelligi.
s. de elect. constitutus. ubi non debet quis habere ius e
ligendi in diuersis monasteriis quia sic uideretur quod
esset monachus utriusque monasterii quod esse non debet.
u. Innoc. iiii. in concil. lugd. de penis.
Romana ecclesia et c. Licet autem
remenensi archiepiscopo suam prouinciam uisi
tanti eos qui tunc sibi uel sue familie aut
aliis quos propter hoc per eandem prouinciam
dirigit et etiam qui consilium conuocat eos
qui nuntiis suis quos pro illo uel alias per pro
uinciam ipsam sua debita iurisdictione utendo
transmittit iniuriam inferunt. si hac
occasione sua in hiis impediatur iurisdictio.
pro iniuria hiis dummodo exstat notoria
propria auctoritate punire nisi amplius
ei de remensis ecclesie consuetudine competere dig
noscatur. sibi et metropolitanus aliis in
suis prouinciis duximus in illis iurisdictionem
exercent puniendi manifestas et notorias
offensas. tunc eisdem illatas in suis. et si ex
inde impedire iurisdictionem hii contingat. li
bera sit de nostra speciali concessione facultas.
Romana notoria. et ita potest
punire iniuriantes se et suis. dummodo iniuria
sit notoria. ut xxiii. q. iiii. qualis fatuus. si iudex
punit iniuriam sibi factam. sed contra uidetur. quia nemo
se uel suis ius dicere potest in propria causa. s. ne quis in
sua causa ius sibi dicat. l. una. et xxiii. q. iiii. inter que
relas. et q. v. de occidendis. in prin. et iiii. q. iiii.
c. i. Ideo si iniuria illata prelato ipsum tantum contingit.
non potest aliquis punire pro iniuria illata. si tangit
ecclesiam siue publicam utilitatem potest punire in
iuriantes nec talem iniuriam possunt remittere. l. xxii.
di. salonitane. sic archiepiscopus uisitando prouinciam
utilitatem publicam gerit. unde si aliquis iniu
rietur sibi uel nuntiis suos quos ipse per prouinciam di
rigit siue pro concilio congregando: illos potest punire.
quia impediunt iurisdictionem suam. et ita iurisdictionem
habet in omnes impedientes iurisdictionem ipsius. et in om
nibus sine quibus iurisdictio expediri non potest. s. de off. del.
c. i. et c. preterea. et c. suspicionis. cum suis similibus. dum
modo sit notoria. ut dicit littera alias non nisi consue
tudo prescripta prius illi concederet. Et tamen ipse accedit
de speciali gratia beneficio huius decretalis metropolitanis
dum prouinciam uisitant. ut offensas notorias et
manifestas illatas sibi et suis possint punire et si
non impediant iurisdictionem episcoporum. ergo sequitur quod
iudex non potest aliquem punire propter iniuriam sibi
illatam ab ipso ex qua iniuria sua iurisdictio non
impeditur. ut hic infra dicit. et sic intelligitur
illa iura que dicunt quod nemo potest punire iniuriam su
am propriam. Innoc. iiii. in concil. lugd.
Romana ec de penitentiis et remissi.
Relecta et c. Questoribus autem omnibus.
fabrice remensis ecclesie. Remensi archiepiscopo
uel eius officiales citandi suffraganeorum
ipsius ecclesie subditos quos iidem questores
sibi resistere aut nolle parere dixerint. ut
super hoc compareant coram ipsis: nequaquam
tribuant potestatem. Sed per benigna uero
ipsorum receptione et subuentione ipsi fabrice
facienda possint eosdem suffraganeos.
et alios Christi fideles remensis prouincie cari
tatiue monere. In concedendis quorum indul
gentiis non excedat remensis archiepiscopus statu
tum concilii generalis.
Romana. licet remensis archiepiscopus mittat ali
quos per prouinciam suam pro collecta facienda ad o
pus fabrice. non tamen possunt citare subditos suorum
suffraganeorum ipsius ecclesie. se resistentes aut qui
se nolunt parere ut compareant coram archiepiscopo uel
eius officiali. cum non sit eius officium citandi commissum
uel iniunctum. nec etiam possunt archiepiscopus illos citare propter

hoc cum in subditis sustingant eorum in illam trāt
sumpcōnem. & ita fine et mādati diligent sunt ser
uandi. s. de rescriptis. cum dilcā. cum sint. c. eod. sed
caritatiue possunt illos moūe. tē ad opus sacre
te remensis de bonis suis conferant cum h̄ sit potiꝰ
uoluntarium quam necem. arg. s. e. t. cū exco.
ad. fi. Innoc. iiij. in concil. lugd. De sen-
tentia excōis.

Cum medicinalis sit exc̄
catio non mortalis. disciplinās nō
eradicans dum tamen is in quem lata
fuerit nō contempnat. Caute prudeat iu-
dex ecclesiasticus ut in ea ferenda ostendat se
prosequi q̄ corrigentis ē & medentis. Quis-
quis ḡ excommunicat in scriptis proferat
& causam expresse conscribat. propter quā
excommunicatio proferatur. Exemplum
autem scripture h̄ teneatur excommuni
cato tradē infra mensem post diem sñie
si fuerit requisitus. sr̄ quam uolumus fieri
publicum instrumentum. l' litteras testimo
niales confici sigillo autentico consignatas.
Si quis autem iudicum huiusmodi cō
stitutionis temerarius extitit uiolator
per mensem unum ab ingressu ecclē & di
uinis nouerit se suspensum. Superior autē
ad quem recurritur sñiam ipsam sine dif
ficultate relaxans latorem excōicato ad
expensas & ad omne interēē condempnet.
& alias puniat eum animaduersione cō
digna. ut pena docente discant iudices
quam graue sit excōicationum sñias
sine maturitate debita fulminare. Hec
eadem in suspensionis & interdicti senten
tijs uolumus obseruare. Caueant at
ecclesiarum prelati & iudices uniuersi ne pre
dictam suspensionis penam incurrant. Quod
si contigerit sic eos suspensos diuina of
ficia exequi sicut prius irregularitatē nō
effugient iuxta canonicas sanctiones. sed
quā nō nisi per summum pontificem pote
rit dispensari.

Cum medicinalis. h̄ uerbum sumptū est. ij.
q. ij. multi corrigunt. ut. xxiij. q. iij. notand.
& h̄ uerbum ē. si nō contempnat ut statim seq.
& c. predictō notādum infra & xi. q. iij. Cum ergo
corrigentis. quia sine plectendo siu ignoscendo hoc
bene agitur ut uita hominum corrigatur. xxiij. q. v. pro
desse. In scriptis h̄ ius nouum est. ut in scriptis ex
cōis uel suspensiōis & interdicti sententia proferatur
a quolibet iudice & excōis causa conscribatur
expresse sicut seruatur in sententijs diffinitiuis.
que aliquam in scriptis plate nō tenent. nec
nomen sententie merentur. hec. ij. q. i. in primis. i
fi. & l. statutis & c. de sn̄is ex periculo. recit. l. ij. &.
iij. Sed sñia excōicationis suspensiōis l' in
terdicti licet non sit lata in scriptis l' cā non sit
in sñia expressa & nichilominus tenz. sed ab ingres
su ecclē & diuinis per unum mensem suspensus est.

ipso iure qui contra fac. ut hic dicit. & s. e. t. sa
cro in prin. ubi similem penā incurrit q̄ admo
nitōe nō premissa excōicat. In alijs sententijs
diffinitiuis nō est necē causam exprimere in sen
tentia q̄ mouz iudicem ad sententiand. s. de re
iud. Sicut u de h. no. in glo. q̄ incipit sed siquid.
litteras. quibus in iudicio creditur. s. de fide instr.
c. ij. & s. de plur. post cessōnem. & xi. q. iij. cure
at. Suspensum. n̄ eē ex. uel superior. s. e. qui pre
culosum. difficultate. i. sine grauamine aliquo
ipsius excommunicati & sine cā cognitōe cum ar
uitam constitutiōnem & ordinem iuris sit plata.
Alie uō sententie contra ordinem iudicioz plā
te nulle sunt. C. de sen. & int. iud. l. platum & ij.
q. vi. §. diffinitiua. §. Item sñia & ē simil' rela
rato. s. de rescriptis. ab excōicato qui excōicat at'
formam illius concilij. sacro. expensas & int̄
esse. sic s. e. sacro. ubi de hoc in glo. q̄ incipit
ad dampna. Pena docente. sic. xvij. q. i. si uo
ees. ad fi. & qui cautius est inculpa. sapiens ē
in pena. xxxiij. di. qui ea. Hec eadem. ea que dictā
sunt de sententia excommunicōnis seruanda sunt
in sententia suspensiōis & interdicti & sic ista
tria omnium ad hunc ordinē comparant de quo
hic fit mentio. Et in alio comparant ista tria.
quia sicut appellō precedens defendit ab excōica
tione sic & ab interdicto & suspensione. s. de re
li. do. cum dilcā. & s. de ap. ad h̄ cum a cartario
sencti. & c. dilectis filijs decano. Et & in alio quia
sicut excōicatus eligi uel eligere nō pot. ita nec
suspensus siue interdictus. s. de cause. cū dilect.
& qui nō seruat interdictum non pot eligi l' po
stulari. s. de postu. c. i. & in gl̄o. §. qui sic excōica
tus nō pot celebrare diuina officia. sic nec sus
pensus. s. de cl. excō. mi. c. ij. & c. postulasti. §.
ult. Et autē dicitur aliquis interdictus l' suspensus
per eos sumuntur. ibi. n. proprie dr̄ suspensus & in
proprie interdictus. & si dicat prelatus interdico tale.
h̄ est dicere suspendo. Locus proprie dr̄ interdictꝰ.
s. de reli. do. cum dilectus. & s. de cl. ex. mi. po
stulasti. §. ult. & s. de sp̄o. non ē nobis. sed loca
interdicuntur in penam hominum. homines. n. delin
quunt. & non res. in aut. de man. prin. §. oz. col
l. iij. Si dicit canon in persona nō in facilta
te hātur districtus. xvj. q. v. illō. infi. sicut prius.
cū in officio suo agens. ut dicit canon. xi. q.
iij. si quis epc̄ in concilio. quorum est in quocumque
officio diuino & horis diuinis cantādis officiā
do exercēm & in sacramentis conferendis & facti suis
consumendis. ut in predicto canone dicit expresse. nec
& ingerant se diuinis. s. de re. iud. cum eterni.
s. de cl. excō. mi. illō infi. cētum si plane &
excōicatus l' suspensus solus. l' cum alio horas
diuinas dixit irregularitatē huiusmodi nō in
currit. q. de benedictōe mense l' lectione. §. q̄ le
gitur in mensa quam lectōnem faciunt regu
lares in mensa. qui illa ex officio incumbit. ar.
xliij. di. prouidentia & c. nō liceat & de q. di. v. i.

Margin (left, beside "& c. predictō notādum"): infine

Margin (right, beside "ad dampna. Pena docente"): Quidam. an sñiam & post. si ante citatiōnem u post. pont. sic. s. e. t. excepcionem uel fi. i. ad dampna.

Margin (right): Item

Margin (right): Sed

Margin (right, beside "conferendis & facti suis"): sicut prius

omnibus. non videtur quod pena ista ad hec extendi debeat. quia licet per canones caveatur quod excommunicati celebrantes divina officia scienter et in contemptum clavium in irregularitatem incurrant. xi. q. iii. si quis episcopus damnatus. et c. si quis episcopus in concilio. extenditur hic ad suspensos. et est ratio quia quo ad executionem divinorum sive spiritualium non est differentia inter excommunicatos et suspensos. quia tam isti quam illi excluduntur a divinis officiis et ecclesiasticis sacramentis. et ab electionibus. unde excommunicati et suspensi qui in contemptum clavium scienter immiscerent. nisi eos reddit probabilis ignorantia excusatos. sed crassa et supina ignorantia non excusat eos. unde indigent dispensatione. s. de cle. ex. ministrante. Cum quibus solus papa dispensare potest ut hic dicitur. et s. de re iud. cum eterni. de hoc no. s. de cle. ex. cle. in glo. que incipit quorum.

Idem.

Solet a nonnullis in dubium revocari. An cum aliquis per superiorem absolvi postulat ad cautelam dum in se latam excommunicationis sententiam asserit esse nullam. sine contradictionis obstaculo munus debeat ei absolutionis impendi. et an ante absolutionem huiusmodi is qui se offert in iudicio probaturum se post appellationem legitimam excommunicatione notatum vel intollerabilem errorem in sententia fuisse patenter expressum: sit in ceteris excepto probationis illius articulo evitandus.

In prima igitur dubitatione sic statuimus observandum. ut petenti absolutio non negetur. quamvis in hoc vel excommunicator vel adversarius se opponat. nisi eum excommunicatum pro manifesta dicat offensa. in quo casu terminus octo dierum indulgebitur sic dicenti. ut si probaverit quod opponitur: non relaxetur sententia nisi prius sufficiens prestetur emenda vel competens cautio de parendo iuri si offensa dubia proponatur. In secunda vero dubitatione sic statuimus ut is qui ad probandum admittitur pendente illius probationis articulo in ceteris que ut actor in iudiciis attemptaverit interim evitetur. Extra iudicium vero in officiis postulationibus et electionibus ac aliis legitimis actibus nichilominus admittatur.

Solet a non. post appellationem. In istis duobus casibus videlicet cum quis dicit se excommunicatum post ap. legitimam vel intollerabilem errorem in sententia excommunicationis fuisse patenter expressum. Romana ecclesia tamen tales consuevit absolvere ad cautelam. s. e. per tuas. Nos igitur. sed per hanc constitutionem statuitur ut cuilibet absolutionem petenti coram quocumque iudice ad cautelam absolutio concedatur. Sed si talis excommunicatus non petat se absolvi sed denunciari pro non ligatum. ut s. de of. del. cum contingat in foro iudicii audiri debet et admitti ad probandum articulum illum. scilicet appellationem legitimam precessisse vel intollerabilem errorem in sententia fuisse expressum. et in hiis duobus casibus licite in iudicio procedit post talem excommunicationem. sed in aliis iudicialibus actibus quos movet ut actor debet interim evitari. Extra iudicium vero ut puta in officiis. postulationibus electionibus. et aliis similibus actibus evitari non debet. ut dicit constitutio ista infra. Opponatur. Ideo auditur talis excommunicatus. quia in hiis in quibus periculosa est dilationis obiectio in expedimentum pro qua preiudicium locum non habet. ut hic. et s. de ap. quia fronte. i. et ff. de ap. recipiendis. l. non. i. ult. et c. de sepul. mo. l. ult. et in aut. ut defuncti. seu funera defunctorum. sciamus. col. v. Manifesta. i. notoria. et tribus modis dicitur notorium. i. de v. sig. cum olim per canonicas. ut si iussus a iudice quis noluit maleficium emendare quod notorium erat per sententiam. i. de v. sig. ex parte vero de hoc in glo. que incipit quid ergo. et idem potest intelligi in aliis similibus iussibus iudicis cum in faciendo consistunt. ut cum quis iussus rem restituere non paret. ff. de rei vendi. qui restituere iussus. Item cum iussus exhibere non exhibet. ff. de ap. creditor. iussus. in hiis iussibus et consimilibus cum in faciendo consistit contemptus dicitur offensa que si sunt manifesta. i. notoria. necesse est ut ante absolutionem sufficiens prestetur emenda. ut c. ex parte. secus in hiis iussibus cum in veniendo consistunt in quibus contemptus dicitur contumacia. tunc sufficit cautionem de iuri parendo prestare ad absolutionem tribuendam. et idem est si est dubia. ut hic et s. c. preterea ex parte. Octo dierum. in hoc loco. et s. de excep. frequens. licet ibi xv. dierum. et e. t. pia in ibi octo dierum. et ubicumque ius certum terminum statuit alicui ad aliquid probandum. si ille petat dilationem ultra terminum statutum a iure denegari debet iusta causa cessante. sed si causa subesset. audiretur ex illa clausula generali si causa iusta cognita est. ff. ex quibus cau. maior. l. i. in fi. si minor esset vel ecclesia et audiretur iure minoris et si negligenter probationes omisisset infra terminum. Si vero reus petat longiorem dilationem ultra terminum statutum a iure ad probandum contrarium: audiendus est et dilatio illa prestanda est actori. quia si non plene probavit adhuc inducat probationes alias. c. de tempo. in int. rest. l. petente. et sic in talibus ius decretalibus audiretur reus infra illos dies statutos si voluerit probare contrarium et ultra si hoc postulaverint. per l. pro dictam pretende. Attemptaverit. secus si excommunicatus sit reus vel alius in iudiciis attemptet se defendendo exceptionem opponendo. tunc auditur non alienum impugnando. s. de excep. cum inter. et c. dilecti. et in aliis pluribus decre. Ibidem. Extra iudicium. sed queritur quare aliud in iudicio et aliud extra iudicium ad hanc interpretationem possunt assignari. Prima ratio est quia periculosum est aliquem excludere de hiis que extra iudicium fiunt quam ab hiis que in iudicio aguntur. quia per exceptionem dilatoriam excommunicationis actio differtur. sed non tollitur. et ideo non magnum preiudicium patitur hoc quis patitur. c. de pe. impe. offerendis quotiens. sed si a postulando vel eligendo et ab officiis vel beneficiis et ab aliis aliquis repelleretur grave le-

quia ex[tra] iudicium non est qui diffiniat et ideo magis periculum. In
iudicio vero est qui diffiniat et ideo minus periculum. B.

dic. quia sepe cum magna captione sine dampno
a rebus illicitis revocantur. ff. quod vi aut clam. l. aprauit.
l. et si quis ex signatoribus. Secunda ratio est. Fac
tius. n. inducuntur iudicialia quam non iudicialia.
C. de tertiis quam et ea que sunt iuris quam que
sunt facti. et ff. de penis quidam. fin. Tertia ra
tio est quia cum quis in iudicio alium impetit. le
uius impeditur etiam ex iudicium non nisi persequ
itur. in suo invitus. Item in eodem.

Statuimus ut nullus iudicium parti
cipantes cum excommunicatis ab eo in lo
catione et in aliis quibus ligantur parti
cipantes excommunicatione minori ante amo
nitionem canonicam excommunicare maiori
excommunicatione presumant. salvis aliis consti
tutionibus que illos legitime promulgantur qui
in crimine presumunt participare dampna
to. Et si ex locatione et aliis quibus parti
cipantis labitur in minori excommunicatus. For
tius indurescat. poterit iudex post amoni
tionem canonicam participantes huiusmodi con
simili dampnare censura. aliter autem in par
ticipantes excommunicatio prolata non teneat.
et proferentes penam legitimam poterunt for
midare.

Statuimus cum excommunicatis maiori excommunicatione
ab eo. s. iudice et aliis quibus. s. in osculo salu
tatione et in mensa. Omnes casus participantes
cum excommunicatis maiori excommunicatione ipso iure mi
norem excommunicationem incurrunt. xi. q. iii. excommunicato.
et c. excommunicato et c. cum excommunicati. exceptis quibus
dam casibus qui notantur. s. ex. cum desiderem in
glo. que incipit non in casibus. uxor potest participare ui
ro excommunicato et econtra. quia non ad uxoria iudicantur. xx
vii. q. i. si quis uxorem. c. quo ad debitum exigen
dum et reddendum. e. ca. et v. precepit. et c. xpiana.
et § sequenti. filii et servientes et incommatii te
nentur participare patri et domino. sed non econtra quia pater tene
tur castigare filium in potestate. admittit et non econtra.
in aut. de nupt. § sed quod scitum est. coll. iiii. ar.
xxvii. q. i. de filia. de pe. no. per hug. xi. q. iii. c. qui
bus multos sed de hoc notatur a peremptus quam hic
canonicam. titulum. s. quia illa est canonica. s. e. c. ci
git cum sint actor. ibi positis qui scelerati quos co
mmunicat alicui in crimine eadem sententia ligatus est.
s. e. c. nup. et c. accedit. Ergo si episcopus aliquem excommunicat
pro crimine et ipse postmodum participat eidem in crimine.
numquid est episcopus excommunicatus. non quia cum talis
participans in crimine eadem sententia sit ligatus ali
pro hoc videatur contra dictum delinquente qui dampnavit
et ab eodem qui eam protulit sit absoluendus
non potuit sua sententia se ligare. ut. s. e. c. nu
p. et ff. de arbitris. l. pen. et ff. de iudiciis. l. iulia
nus et ar. ff. ad trebellianum. l. ille a quo. § tempe
stiuum. minori vero excommunicatione potest dici ipsum
teneri quia tunc a iure incurrit excommunicationem. xi. q. iii.
cum excommunicato. Indurescat. contempnendo excom
municationem et admonitionem canonicam. primo. n. mo

nendus est aliquis ut desistat a participatione excommunicati.
quia semper monitio precedere debet in iudicium. xi. q. iii.
indigne. et. s. e. contingit cum sunt actor et hec admo
nitio fiat presentibus personis per quas possit probari
admonitio. ut per instrumentum. s. et. facto. assumi. c. maiori
et nota hic quod quod contempnit claves ecclesie communicando ex
communicato post admonitionem canonicam excommunicandus
minori excommunicatione ut hic et. s. e. c. q. in dubiis. § n.
aliter autem citra monitionem canonicam excommunicatio
lata non tenet ut hic dicit et hic solum casus in hac con
stitutione et sic est tertius casus in quo excommunicatio lata
non tenet omissa canonica admonitione alios duos — Tres alios duos [hos] sequitur. c.
hos. e. t. per tuas. penam liminarem que imponit a statuto illa. g.
e. t. facto. non punitur qui excommunicat admonitione non
premissa. Item in eodem.

Quia periculosum est episcopis et eorum superioribus
ab executione pontificalis officii quod fre
quenter incumbit eis in aliquo casu interdicti vel
suspensionis incurrant sententias ipso facto: nos deli — vel excommunicationis
beratione provida ducimus statuendum. ut episcopi et
alii etiam superiores prelati nullius constitu
tionis occasione sententie seu mandati predictam
incurrant sententiam. nullatenus ipso iure. nisi
in ipsis de episcopis et superioribus expressa mentio
habeatur. Huic et adicimus sanccientes ut illud quod in
constitutione. sola a nobis nuper a nobis
promulgata fuerat constitutum. ut cum aliquis
se offert in iudicio presentium post appellationem
legitimam excommunicationis sententiam in nodatum prece
te prelatus innocentius in hiis que extra iudi
cium agitantur electionibus. postulationibus. officiis
ac aliis similis actibus non detrahat eum ratione quod
ad episcoporum vel archiepiscoporum sententias nullatenus extendantur
sed in opinatur in futurum. quod olim in talibus
extitit observatum.

Quia periculum et ideo valde cauendum est quia non magis peri
culum uertitur causa est agendo. xl. di. quecumque. et xl.
di. miratur et xvi. q. ii. c. ult. et ff. de capto. e. l. i. § ii.
et quia officium episcoporum et aliorum superiorum prelatorum communis et
generalius est et in pluribus consistit quam officium aliorum pre
latorum inferiorum et quia multis esset periculum. si ipsum ma
ligere impediri. ideo propter tam episcopis quam eodem
uoluit providere per istam constitutionem. ne sententiam sus
pensionis vel interdicti ipso iure incurreret. In multis
n. consistit officium episcoporum que necessitatem inducunt
ex quorum dilatione periculum imminet in crismatis confe
ctione quo baptismus non fit et confirmatione pontificali
ordinum collatione et inquisitionibus et correctionibus fa
ciendis et que per alios inferiores prelatos fieri non possunt
de quibus hoc. xl. xvii. di. cum episcopi et in aliis similibus
ac vero et. s. de of. ord. c. i. in hiis et in aliis que perti
nent ad executionem pontificalis officii impedito officio
episcoporum per suspensionem ipsorum. xi. q. iii. si quis prin
ci. si quis episcopus in concilio. s. de excessibus per. tota.
constitutionis. per illas constitutiones que penam suspensionis
imponunt prelatis ipso facto a qua pena per istam con
stitutionem eximuntur episcopi et alii superiores. s. de solu
c. i. et. e. t. facto et e. t. cum medicinalis et sicut aliis et

inuenitur statim vel faciendam. sed de episcopis ibi mentio
fiat. non extenditur ad episcopos. Sententie. puta quia papa vel eius
legatus generalis profert aliquam sententiam generalem
aliquid inprohibendo et qui contra fecerint noverint
se suspensum. hanc sententiam non suspenduntur episcopi aut
eorum superiores nisi de hiis ibidem caveatur expresse. ut
hic dicitur. tamen si contra faciunt licet suspensi non sint
nichilominus peccant. Mandati. puta quia papa vel eius
legatus generalis generaliter mandat quod omnes prelati
et clerici certam summam pecunie soluant alioquin per penam suspen-
sionis. et qui eam non soluunt noverint se suspensum.
per hanc sententiam non sunt episcopi vel alii superiores suspensi si non
soluant. nisi de eis caveatur ibidem. et tamen peccant si mandatum
non impleuerint quia ligandi est scilicet ut puniantur pro
contemptu. et potest et alia ratio assignari quia tales prelati per huius-
modi constitutiones. sententias et mandata generalia non comprehendan-
tur. nam per clausulam generalem maiores se non intelliguntur
comprehendi nisi specialiter designentur. s. de re. p. sedes apostolica.
et neglectum videntur. nisi specialiter designentur. ff. de iniu-
riis. l. Item apud labeonem. § si edictum. sed per hoc melior et una est.
et ita patet quod ipso facto suspensionem non incurrant. alias tamen po-
tius et in constitutionibus potius non evadunt. ut in actione per
dictam facto et in constitutione solet. s. e. Exigit. non quia constitutio il-
la solet. s. e. t. ubi dicitur quod excommunicati post appellationem legitimam
et cum sententia intollerabilem errorem continet. non sunt extra iudi-
cium evitandi. non extenditur ad sententias episcoporum. archiepiscoporum
et aliorum superiorum. sed observatur tamen quia contra illam constitutio-
nem solet observari. olim sic observabatur quod si aliquis di-
cebat se excommunicatum post appellationem legitimam vel quia in sententia in-
tollerabilis error erat expressus: vitabatur in iudicio et extra
iudicium. sed in hiis duobus casibus admittebatur ad probatio-
nem eorum. ex. per tuas. § quia ibi notatur. et xi. q. iii. si episcopus for-
te. et ita in sententiis episcoporum et superiorum. ad hunc idem dicit observari
non obstante illa constitutione solet. quod loquitur in sententiis aliorum
prelatorum et aliorum iudicum delegatorum. et sic episcopi in hoc sunt
priuilegiati fauore pontificalis officii. s. de priuilegiis. quia
non nulli. et ideo quia in ista eadem constitutione continetur in prima
parte. dominus papa dicit quod iniquam vitabatur extra iudicium. sed post hu-
iusmodi statutum fuit per decretalem solet. Io.

Romana ecclesia. et s. ceteris inhibemus vel suspensionis
vel excommunicationis latas sententias ab officialibus
archidiaconorum. seu quibuscumque aliis iurisdictionem habenti-
bus suffraganeorum remensis ecclesie subditis. remensis
archiepiscopus et eius officiales. omissis temporibus excommunicato-
ribus non relaxent. salva contraria siquidem consuetudine
si quam habent. Porro excommunicationem sive a remensi
archiepiscopo siue officialibus promulgate subditos
eiusdem iurisdictioni archiepiscopi tamen ligant. Sed nec
in speciali nec in generali prelatis et offensis presentibus vel pre-
sentibus excommunicationum sententias absque competenti monitio-
ne premissa promulget. Et si contra presumpserit in-
iustas noverint esse illas. Caveat etiam ne tales sen-
tentias sui speciales siue generales in aliquos proferat. ut
delicti si tale quid fecerint. nisi prius [illegible] commissis. ob hoc
forte si de illis iam tale quid minime satisfecerint post
eo presumat. nisi mora in exhibenda satisfactione vel
culpa seu offensa precesserit. quibus iniuncto ad iniun-
gendam satisfactionem vel tali prohibita similia in duca-

tur. alii alia continebit quod in temporibus huius excommunicationis ca-
ueat. In universitatem vel collegium proferri excommunicationis sententiam
penitus prohibemus. volentes animadversionem vitare per id in quo
est tamen seu posset. esse non nunquam contingeret innoxios. et illi
sententiam incurrent. sed in illos dumtaxat de collegio vel uni-
versitate quos culpabiles esse constiterit promulgetur.

Romana non relaxarent. non quia subditi non debent relaxare sententias
latas a suis subditis in eorum subditos. excommunicatoribus episcopis
omissis. s. de of. ord. ab excommunicato. et c. ad reprimendam. vel
tamen archiepiscopus poterat relaxare sententias latas ab of-
ficialibus archidiaconorum et aliorum inferiorum cum in eos nullam
habeat iurisdictionem nisi in certis casibus. s. de of. ord. pastoralis
in fine. et cum non sit eorum ordinarius non potest ipsos excommunicato-
rum eorum sententias non potest relaxare eis commissis. ar. s. de iud. at
si clerici. nisi consuetudo contraria sit. hec est remensis ecclesie ut hic dicit
infra. et § sequenti. porro. tamen ligant. non quia sententia prelati generalis
aliter prelata subditos tamen ipsius excommunicatoris ligat. et non illos qui
non sunt de sua ordinaria iurisdictione. s. de iudic. at si clerici
non ratione delicti efficiantur de foro excommunicantis. et ita sententia a non suo
iudice lata non ligat. s. de const. c. a nobis. ubi de hoc multa
satis notantur in glo. que incipit. sed contra. Iniustas. per hoc littera pa-
tet expresse quod sententia excommunicationis lata contra formam illius concilii. s. eod.
cum medicinalis et monitione tenetur xi. q. iii. sententia. ar. si vero tenetur
non debent littera ista iniustas noverint esse illas. et id intellige si
lata fuit contra formam quia de hoc s. e. t. c. medicinalis. vel per hoc expresse.
et sic patet quod sermonem dicit quod sententia lata contra utramque istarum
formarum non tenet forte ista utrumque sententia est. cum in generali sunt in
speciali sententia excommunicationis profertur et que iniusta est sententia. monitione
non premissa promulgator incidit in penam illius constitutionis. s. e.
c. sacro. non episcopus qui non incidit in suspensionem. s. e. t. prox. sed ad
alias penas tenetur. ut. c. sacro. Presentibus. hic dicitur quod contra tacite
non presentes ad iudicem citati ad sententiam excommunicationis. ff. de iuris.
l. i. nullus est excommunicandus in generali vel in speciali antequam delinquat. et sine ad-
monitione. ut in. prox. § et sunt filius. sed contra ut s. e. t. a nobis. ubi
fertur sententia in futurum. sed illa intellige cum prelatus facit seu constitu-
tionem statutum seu decretum promulgat penam admittendo quia contra faciendo
sed non per presentes debet ferre sententiam non mora vel culpa seu offensa in-
currat satisfaciendo monitione premissa. aut alia continabit
ca. obstitit. quia iudex exprimit in. sen. ex. tamen si contra fecit tenet
sententia licet sit non debeat. quia non dicit hoc quod non teneat. et quod dicit offensa
intelligo de manifesta. i. de. s. ligat. olim. Innoxios. non quia aliquam
sententia excommunicationis ligat quod non delinquit. et sunt innoxii. quod esse
non debet per suos auctores tamen tenere debebat. s. de hiis que fi.
a ma. par. ca. constitutione. et c. de pen. l. sancimus. xxi. plus papa quod contra
universitatem seu collegium excommunicationis sententia non feratur. tenet tamen si fe-
ratur. ut hic patet. et ita illi innocentes de capitulo quod sunt in culpa excommunican-
di sunt. sunt alii puniendi. et quod dicit innoxios est hic. sen. mentem: in-
tellige quod ad ecclesiam non quod ad deum. non contempnit. s. de re iud. c. e
tamen tribunal. b. Mora. quia si in termino prefixo non satisfecit ex
contra illum. s. de ap. c. preterea. Culpa. cum aliquis clericus vel alii negli-
gentes sunt in officiis ecclesiasticis vel aliis parere sic fert sententia. ex.
omnes illos qui non intersunt divinis officiis. vel aliis quibus interesse
tenentur. Offensa. puta cum aliquis divinis ab aliquo inficere ita de certa
per sic excommunicatum. excommunico talem si ulterius redierit ad eam vel eam
tenuerit. ar. xxv. q. vi. ab isto die vel si diminuat eam. quod de-
bet tenere eadem causa quam ab isto die et dicit offensa. s. manifesta.
s. e. solet. Causa constituit. pone ex. s. de testibus. tamen nos. et c. constitu-
tis. in presentia. et s. de pen. romana. b. ff. Item eodem.

Perlectis nuper litteris tuis circa absolutionem excommunicatorum
quosdam te dubitare perspeximus. quando videlicet modica vel
levis iniuria. circa quod sic loquitur decretum ab solvendi conti-
nuimus potestatem. ad quod cum nunc non possit quod facile sit quod quo vo-
lumus prout plurimum fecimus. illam solummodo levem vel modi-
cam iniuriam intelligentes. que modica percussione vel impul-
sione pugni. palmi vel manus pedis vel lapidis aut
baculi contracta est. ad levem non mutilatione membri. frac-
tione dentis. de capillis non modica vel effusione sanguinis
non procedit. si tamen si levissima acute vel unguis percussione
sanguis exierit. tunc sicut in atroci iniuria profitemur
ut propter hoc sit ab absolutione talium abstinendum. cum
non solum tempus factum. sive in facto qualitas. persone
dignitas iniuriandi modus. circa hoc diligentius attendatur.
Et ex ipsis locis circumstantiis sunt videlicet et persone que sit levis
vel modica gravius et enormis iniuria manifeste agno-
scatur. loco quidem: ut si in foro licet. vel coram iudice
vel rege vel prelato vel in ecclesia vel coram multis. vel in alio lo-
co puplico alicui iniuria inferatur. persone. velut
si magister iudex vel magistratus dives. vel prelatus. presbyter aut
patronus. vel alius indignitate consistens. ab inferiori
vel humili contumeliis nominatam iniuriam patiatur. per hoc quod
de causa gravitate iniurie que levis vel modice ex ipso
facto agnoscitur. Sane quia natura negotii non patitur ut
ad plenum omnia referantur: iudicium talium an sit mo-
dica vel enormis iniuria tue discretionis arbitrio committe-
re. Sic tamen potestatem temperes ut post eam metas vi-
mini quod ultra procedas. ne de absolutione consilio de fa-
cili in aliis processibus presumpserit percussores vel iniurias vel contra
canones periculosi contempnentes in excommunicationem cadere pla-
bant. Idem.

Dilecto filio decano et capitulo. Cum omnes leges omniaque iura
vim vi repellere cunctisque sese defensare permit-
tant. sicut utique ipsi decano si predictus baillivus eum
bonis suis iniuriantis spoliare. vel ea violenter occupare
presumpsit ut sicut est expositum: quia ipsius violenti-
am se tueri. et quam adversus eius potentiam sufficiens temporalis
vel defensio sua forte non aderat: potuit se et spiritualiter gladio
videlicet utendo ecclesiastico defensare. ac tueri
propter hoc arma spiritualia que sunt ecclesie per ipsum et per suo mu-
nimine illorum procederet cum prefatus baillivus per latam
in eum ab eodem decano excommunicationis causis et sententias sic eundem de-
canum asserunt ipsum tanquam eum non provocat sentencie tenus ipsis
contemptis bonis spoliasset eis et propterea hoc per modum ipse de-
canus sententiam tulit in eum tanquam spiritualiter se muniens
defenderet: quia ulterius iniuriam et violentiam sibi ab eodem esse
precavens sententiam et in ipsius contemptum illatum et quidem
liceat cuilibet suo iudicio vel proximi. per repellendam ipsi in-
iuriam suum ipsum auxilium. immo si potest et negligit in-
datur iniuriantem fovere. ac ipse princeps clare et li-
cet pro eo sua de non ipso sine convenienti consilio et
sententiam temporalem. sua propria spirituali defensione. si utique
quodammodo gladium et temporalem et ecclesiasticum alterum in-
dubitanter alterum iuvare contineri. cum hii duo gladii consu-
everint exigente necessitate quod diversas et post sua ad invi-
cem suffragari. et alter in iuvamen alteri convenienter mu-
tua frequentius. Idem in eodem.

Innocentius episcopus servus servorum dei dilecto filio cancellario pa-
risiensi salutem et apostolicam benedictionem. Ad expediendos nodos multiplices
questionum que ex rebus iugiter emergentibus et variis ponti-

-ficum et antecessorum nostrorum indagine indiget indicat in futuras.
Sed nulla non sit temporibus novatam constitutionum et decretalium epistolarum
remedia emanantur. quas predecessorum nostrorum nostra sunt sub
limita laboribus. per quas fuit ad commodum omnium et cunctorum
studentium utilitatem. vigilantissimus excogitator
bis desudatum. Sumpsimus sic accepimus eis constitutionibus et de-
cretis quod dona alie sub nostro confecte nomine ab aliquibus consumme-
quas nostre approbationis eo non prius auditas. ut et aliis
quas locum habere censuimus in iudiciis et in scolis debe-
at eis iuris auctoritatem. Per hec igitur per admonitionem
hoc opinionis cunctis universis spem veritatis usurpetur
aliquis in confusionis deducant errorem: constitutiones et decretales e-
pistolas quas tempore nostri pontificatus edidimus que sequuntur in com-
munis cunctorum documentum et appetentibus consignatas duxi-
mus transmittendas. Discretioni tue per apostolica scripta
mandantes. quatenus eas magistris et scolaribus diligenter
exponens. ex parte nostra districtius prohibeas. ne quis aliam
sub nostro nomine editas. vel cedens in iudiciis et in scolis
ad mittat absque mandato sedis apostolice speciali.

Dilecto filio et capitulo. xviii. in. si. de homicidio significasti. ubi sic hoc non
debet. non de hoc in magis nota et quod ibi dicitur sunt tunc hoc repe-
ti et quod dicit omnes leges omnia iura hoc in universali: proprio restrin-
git. id est prelatos. id est quedam leges et quidam canones. Ecclesiastico.
gladius ecclesiasticus quo utitur ecclesia appellatur ecclesiasticus sive an-
athema. xvi. q. i. c. i. et xxiiii. q. iii. corripiantur. et arma spiritualia
a dicitur. unde dicit Ambrosius lacrime mee arma mea sunt. xxiii. q.
viii. convenior. et videtur quod ecclesia utroque gladio persistit. unde dicit u-
troque gladio utitur est arg. quod. xcvi. di. cum ad verum. Ubi principis acti-
bus potestates discernit. Suo iudicio. non per hoc dicit hoc videtur quod quilibet
teneatur defendere iniuriam suam et amice. et auxilium prestare sua.
alioquin est particeps culpe illius. xxiii. q. iii. fortitudo. et. c. non inferenda.
et. lxxxiii. di. error cui non resistitur et eodem titulo. cunctis presumptioni
non nominatur de hoc in nostro. qui incipit. sic. iusto forti sicut huic de-
cano defendere se. et in iniuriantem repellere quacumque possit. s.
temporali defensione et spirituali. et quia temporalis defensio non aderat
sua. habuit recursum ad spiritualem. et sic quodammodo utroque gla-
dium alio alterum adiuvare. et ideo dixit quodammodo. quia ideo
iudex non debet utroque gladio uti. cum potestates distincte sint.
et ubi una potestas non sufficit. altera potestas exigente necessitate
alteri adiuvet. xcvi. di. cum ad verum. s. de of. or. quod in pluribus
casibus et sunt commune. Et vide decanus necessitate exigente ad spi-
ritualem habuit defensionem recursum. Sed videtur quod non liceat huic
decano iniuriam propriam ulcisci. seu punire cum nemo sit vel sue
iudex debet esse. c. ne quis in sua causa iudex sit. dicat. l. una.
et. xxiii. q. iiii. inter querelas. et. c. sequenti. arg. contra. quod posset propri-
am iniuriam punire. xxiii. q. iiii. Guilisarius. et. s. de pen. et re-
missionibus. de hoc autem alias possit punire in iniuriam propriam. vel non possit.
notatur in decretali. per tuam. Romanorum. sed hoc non dicit quod decanus iste puniat
vel ulciscatur iniuriam propriam. sed defenderet se quia iste bail-
livus qui iniuriose ac violenter ipsum spoliare rebus suis et
violenter ea occupare presumebat. quod ei licuit quia vim vi re-
pellere licet. ut hoc di. i. per ius naturale. et debes scire cum violentia sit re-
bus ubi hic fieret. licitum est illam violentiam repellere in conti-
nenti si potest. vel ex intervallo collectis amicis. s. de rest. spo-
liatorum. ut no. s. de homicidio. significasti. infra. in igne nocte.
sed est violentia inferri persone incontinenti. et non ex intervallo li-
citum est defendere et cum moderamine inculpate tutele. ut notatur
in decretali. predicta. significasti. sed videtur quod decanus non servavit moderami-
nem inculpate tutele in defendendo cum longe gravior fuit de-
fensio decani quam impugnatio baillivi. cum nulla maior pena

est in ecclesia dei quam excommunicatio et est eterne mortis dampnatio. xxiiii. q. iii. corripiantur. et xi. q. iii. nemo episcoporum. vii. presbiteris iuniibus et ministris sed non debuit talem defensionem admittere et sic potuit esse dubitatio huius decretalis quia videbatur quod talem defensionem non debuit admittere. sed tamen papa approbat hanc defensionem. et ita intelligo quod quamvis tamen licitum sit se defendere dum tamen corporalem lesionem in defendendo non inferat. est ei illicita non sit. et quia non admittitur hinc decano temporalis defensio licuit ei spirituali se tueri est excommunicatio non sit mortalis sed medicinalis xi. q. iii. id est multi contingunt et ad hoc aliis excommunicatur ut spiritus eius salvus sit in die domini. ut xxiiii. q. iii. notandum infra et est op. ar. quod prelati ecclesiarum possunt excommunicare suos molestatores et malefactores manifestos. b.

Idem in eodem. De verborum significatione.

Venientes et infra. pro illa sibi privilegii inspaciales et proprios ecclesie romane filios vos receptistis dicentes fratres exemptos non intelligi. Et ipsos ex illo in proprios eiusdem ecclesie filios fuisse receptos. quos ab alio quam a romano pontifice vel legato ab eius latere destinato interdici. suspendi vel excommunicari a quoquam non valeat declaramus. illum locum desertum in premissis intelligimus quod non habitatur penitus. nec cultus fuit vel memoriam hominum sub indulgentia lucii est quod saracenorum potentie detentus. Censemus ecclesias in talibus desertis a fratribus ipsis constructas seu construendas in eo plena libertate gaudere. ut sub indulgentia lucii. ita ab ipsis legis dyocesane nomine valeat per episcopos exigi sub privilegiis alexandri. non posse in eodem sus-pensionis vel excommunicationis supponi. quos in locis his dicti fratres habeant potestatem petita a sede apostolica licentia construendi. easque cum suis plebibus per suos clericos gubernent ydoneos. Cum ratione plebium examinandi episcopis presententur ut ab eis curam recipiant animarum. et plebes episcopis sint subiecte. Decimas dicti fratres decimas de laboribus et novalibus suis quos propriis manibus aut sumptibus non excolunt. et aliis ratione ad eos pertinentibus clericorum ordinis sui a quibus etiam vel contra ullam tenus exigitur cum integritate persolvant. salva moderatione concilii generalis. In aliis eorum possessionibus iure communi seu quolibet alio. ecclesiis parochialibus et dyocesano episcopo reservato. Per declarationem de his volumus defensionibus seu iuribus partium derogari. Expliciunt constitutiones innocentii quarti.

Venientes et infra. spirituales. per formam huius privilegii. non fratres isti exemptionis constitutione episcoporum non in hoc. s. quod non possit ab alio quam a summo pontifice vel eius legato interdici vel excommunicari de latere domini pape missio. b. in premissis. s. privilegiis suis sive privilegiorum in quibus mentio fit de loco deserto. b. memoriam. sed dicitur de terra quod appellatur novale s. decem quod non extat memoria quod culta fuisset. s. e. t. quod per novale et locus dicitur desertus quod detentus fuit a sarracenis tanto tempore quod non extat memoria quod a christianis habitata fuit sive culta et hoc sub indulgentia lucii pape. ut hic dicitur. b. in eo plena libertate. id est in hoc videlicet gaudent plena libertate quod episcopi nichil possunt exigere ab ipsis fratribus de hiis quod pertinet ad legem dyocesanam per privilegium lucii pape. et per privilegium alexandri in alio et sunt exempti. id est quod non possunt interdici aut excommunicari et in hoc solo exempti sunt quantum ad legem iurisdictionis. et ita in tribus articulis sunt exempti quod sunt illa quod pertinent ad legem dyocesanam et ad legem iurisdictionis plene nos. s. de officio ordinarii. dilectus. in nota magna. in quibus legibus consistit tota ius et potestas episcoporum. in innotuit per eam dicitur. dec. illius dilectus. et plena dicitur libertate gaudere. qui quantum ad istas leges episcopis non subiecti privilegia lucii et alexandri non tenentur in capitula ... tantum ista valent hoc ad intelligendum privilegia que dant eis plenam libertatem in illis capitulis libertati expressis et quia hic etiam capitula libertatis exprimuntur in aliis omnibus remanent isti fratres cum suis ecclesiis in iurisdictione episcopi. id est quod possunt ab episcopis conveniri et hoc de aliis que non sunt excepta in privilegio. b. quas. s. ecclesias construendas petita licentia prius construendi a sede apostolica. quia aliter nova ecclesia construi non debet sine licentia pape et saltem dyocesani episcopi istius loci et ex eo quod dicitur petita licentia a sede apostolica videtur quod papa in casu isto reservavit sibi hanc licentiam. simile. s. de prebendis. de multa in fine. vel sufficit licentia dyocesani. b. episcopis presententur. que examinent clericos illos an sint ydonei ad regimen animarum. et committitur eis per episcopos in quorum dyocesibus ecclesie sunt constitute et ordinentur ab eisdem. et sic patet quod fratres episcopis non sunt exempti ratione plebium. et presententur clericos episcopis. ut ab eis curam recipiant animarum ratione populi. et licet in toto exempti essent ipsi tamen illarum ecclesiarum subessent episcopo. tamen ipsis cum ecclesiis sit exemptus. s. de privilegiis. ex parte abbatisse. b. conventibus. provincialium concilium sive ordinis quibus ecclesie iste subsunt tamen quoad plebibus suis. b. a quibus. conventibus iiii. vel iii. decimum vel latenus exigatur. b. moderatione concilii. moderatio est. b. quia fratres isti clerici integras decimas recipient de novalibus et laboribus possessionum quas credo istum habere ante concilium generale. sed de possessionibus quas acquisiverunt post concilium supradictum integras decimas quia in illis cessat privilegium. s. de decimis. nuper. et decime conservantur parochialibus ecclesiis et dyocesano episcopo. ut hic dicitur et in predicto concilio nuper. b. aliis defensionibus. per hanc declarationem non fit preiudicium partibus cum talis declaratio facta non fuerit presentibus partibus. quod contra ipsam aliquid rationabiliter proponere et sic audiri potuerunt et ideo non preiudicatur eis dummodo defensiones aliquas rationabiles ostendant contra talem declarationem. puta quod privilegium quod preiudicet declarationem. s. de decimis. ex multiplici. et s. de officio ordinarii. duo simul. et s. e. t. venerabilis. Si vero declaratio facta fuisset presentibus tunc necesse haberent parere stare declarationi. s. e. t. in hiis partibus ostendissent in iudicio contra ipsam declarationem quod non debet valere. b.

Expliciunt constitutiones innocentii quarti. ✠

Constitutiones ex ... ex ... colligeleg ...

Constitutio est ius ... Consultatio ... Diffinitio est ... Commissio est ... Canon ... Decretum est ...

Soluto m[atrimonio] ... dos restitui debet ... dote ...

... in aniversarium ... primi ...

... ad am[?] ... [illegible]

462

III

fem dolo malum tulisset ut iudicium mutet vel emittet
Debitor est quidam iudex per electionem litigantium electus. Debi-
tum est ... actus ... promissio ... Calump[ni]a
est ex ... petitio vel expulsio. Iuramentum est assertio
vel petitionis vel repulsionis
Iudicium est ... actus ... forum ... exceptum
sive quo iudicatur. Forum est locus contendendi ... Lit[is]
contestatio est actoris narratio et rei responsio in iudicio facta
Libellus est quedam scriptura in qua actor continet intento-
s[ub]stantie petitiones. Actor et rei mutue ...
Reconventio est actoris et rei mutua petitio. Ordo cognitionis
est quo ordine cause sunt ... tractari. Plus petitio
est aliter quam pactum vel ... Dilatio est tempus in causa ...
... sunt quedam sollempnitates in quibus tractatur ...
... possessionis est in qua de sola ... Causa
... est in qua de sola ... Restitutio spoliatorum
est spoliatoris in iudicio reintegratio. Dolus est calliditas
ad aliquem decipiendum adhibita. Contumacia ... erga iudicem
vel prelatum inobediencia. Missio in possessionem ... rei ... est
in possessionem mitti ... iudice. ... est rei dubie per
... . Testis est rei geste ... Testis
cogendus est qui ad testimonium ferendum cogitur. Instrumentum est
scriptura facta ad alicuius rei ... . Presumptio est alicuius
... . Investigatio. Iuramentum est assertio vel
negatio de aliqua re ... firmata. Exceptio est
actionis elisio. Replicatio est exceptionis repulsio. Tripli-
catio est replicationis ... ex ... capiens. ...
... possessionis ... a lege
... Sententia est iudicialis diffinitio ... sine ...
... iudicantur ... et iudicio ... est
... adiudicatio. Appellatio est a minore iudice ad maio-
rem provocatio vel appellatio est ... querelam. Recusatio
est iudicis vel alicuius ... . Confirmatio est
... corroboratio. Confirmare est aliquem ... vel
... .
... clericorum est ... et alios honesta ... Honestas
clericorum est in ... . clericorum et
... est in ... domo ... . Clericus coniugatus est
qui uxorem duxit. Clerici non residentes in ecclesia vel
... sunt qui in ecclesiis in quibus intitulati sunt non faciunt
residentiam. Prebenda est ius percipiendi ... in ecclesia
... est qui in ... tenetur. Institutio est ecclesie
vel ecclesiastici beneficii collatio. Investitura est in eadem
possessionem translatio. Concessio ecclesie vel prebende non vacantis
est beneficii ecclesiastici donatio ... . Ne sede vacante aliquid
innovetur ... sede vacante vel ... De hiis
que fiunt ab episcopo sine consensu capituli ... quedam ... sunt
... in minori parte capituli ... minor pars ...
... . Alienatio est omnis actus per quem transfertur ...
... vel alienatio est ... in alium translatio.
Feudum est res aliqua concessa ... ad ... concessio. Patronus est qui ad ... alicuius ... . Pacta
est conventio ... et ... Commodatum
est rei mobilis ... ad ... concessio. ...
est ... tenemur. Vendito est ... que ...
Pignus est obligatio rei ... pro debito. Commutatio est rei ...
... fideiussor est qui alienam obligationem suscipit
in suam fidem. Solutio est eius rei que debetur redditio.
Donatio est alicuius rei collatio ... nullo iure cogente vel donatio
est ... liberalitate procedens. Peculium ... quod a ...
possidetur vel peculium est pusillum patrimonium quod ... vel filius
... . Testamentum est voluntatis nostre ... post mortem
... . est ... sepulture ...
intestatus est qui non facto testamento decedit. Successor vel successio
est qui in testamento decedit. Sepultura est ius funerandi in
cimiterio ius funerandi est ... funerandi in cimiterio.
Parochia est locus in quo degit populus alicuius ecclesie ...
Decima est omnium bonorum iuste acquisitorum ... pars deo
reddita. Oblationes sunt ... deo oblata. Regularis est qui
... professionem ... subicit ... . Coniugatus ad religionem
... est qui ad religionem migrat. Votum est mentis
pollicitatio facta deo de hiis que ad deum spectant. Redemptio
voti est ... votum ... redimitur. Monachus est ... religiosus
alicuius ... . Status monachi est quedam in
... moribus honestas. Domus religiosa est in qua degunt
religiosi. Capella est ... ecclesie ... parochiali est subiecta.
Ius patronatus est ... ecclesie in rebus et
... eius. Census est ... pensio que debetur ecclesie ...
... edificata ... de ... edificata. Emunitas
ecclesie est ... ecclesie ... ad eam ... .
... negocia sunt de ... negociatis.
Sponsalia sunt futurarum nuptiarum promissio ...
maris et femine ... individua ... .
... deponunt ... et infamiam ...
... promissio. Clandestina desponsatio est ... desponsa-
tio ... . Sponsa ... est ... vel ...
... in matrimonio ... .
... promissio ... .
... clerici vel ... .

... ultra ... deum ...

[illegible]

[illegible]

Anno a Nat. dni [illegible] die [illegible] mensis Julii [illegible]

[illegible]

Anno dni millesimo quadringentesimo [illegible]

[illegible]